BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
4 L
18

01. 3

13. 4. L. 33

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

SACRÆ ROTÆ

ROMANÆ DECISIONUM RECENTIORUM

A PAULO RUBEO J. C. ROMANO

Selectarum,

PARS DECIMAQUARTA

Ab Anno M.DC.LXIII. uſque ad totum Annum M.DC.LXVI.

CUM ARGUMENTIS, SUMMARIIS, ET INDICIBUS Neceſſariis.

VENETIIS, M.DC.XCVII.

Apud Paulum Balleonium.

SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIIS.

BIBL. DOM. PROF. ROM. IHS

Digitized by Google

INDEX DECISIONVM

SACRÆ ROTÆ ROMANÆ,

Quæ in hac Decimaquarta Parte Recentiorum continentur, Alphabetica ſerie per Diœceſes digeſtus.

A

Amerinâ Fideicommiſſi, Lunæ 9. Iunij 1664. *Priolo*, deciſ.208.

Amerina Fideicommiſſi, Lunæ 4. Iunij 1663. *Priolo*, deciſ.72.

Amerina Hæreditatis, Lunæ 6. Aprilis 1663. *Beuilaqua*, deciſ.525.

Anconitana Cenſuum, Mercurij 13. Iunij 1663. *Emerix*, deciſ.81.

Anconitana Pecuniaria, Lunæ 28. Maij 1663. *Beuilaqua*, deciſ.70.

Anconitana Pecuniaria, Veneris 3. Iunij 1665. *Carpineo*, deciſ.315.

Anconitana Hæreditatis, Veneris 7. Iunij 1666. *Carpineo*, deciſ.478.

Anconitana Pecuniaria, Mercurij 5. Martij 1664. *Beuilaqua*, deciſ.149.

Anconitana Pecuniaria, Veneris 19. Februarij 1666. *Carpineo*, deciſ.429.

Angolen. Archipresbyteratus, Lunæ 29. Octobris 1666. *Taia*, deciſ.506.

Ariminen. Bonorum, Veneris 12. Iunij 1665. *Beuilaqua*, deciſ.323.

Ariminen. Caſtrorum, Veneris 29. Maij 1665. *Cerro*, deciſ.306.

Ariminen. Pecuniaria, Lunæ 14. Ianuarij 1664. *Emerix*, deciſ.121.

Ariminen. Succeſſionis, Veneris 1. Februarij 1664. *Emerix*, deciſ.128.

Ariminen. Succeſſionis, Lunæ 23. Iunij 1664. *Emerix*, deciſ.221.

Aquilana Beneficij, Veneris 13. Martij 1665. *Cerro*, deciſ.278.

Aſculana Beneficij, Veneris 23. Maij 1664. *Taia*, deciſ.186.

Aſculana Dotis, Veneris 25. Iunij 1665. *Leone Veroſpio*, deciſ.333.

Aſculana Dotis, Lunæ 24. Martij 1664. *Leone Veroſpio*, deciſ.164.

Aſculana Dotis, Veneris 16. Ianuarij 1665. *Leone Veroſpio*, deciſ.239.

Aſſiſien. Oblationum, Lunæ 15. Ianuarij 1663. *Albergato*, deciſ.6.

Aſtoricen. Iuriſdictionis, Lunæ 25. Iunij 1663. *Beuilaqua*, deciſ.99.

Auenionen. Saluiani, Veneris 22. Martij 1665. *Albergato*, deciſ.286.

Auenionen. Fideicommiſſi, Veneris 26. Iunij 1665. *Emerix*, deciſ.347.

Auenionen. Fideicommiſſi, Mercurij 2. Decembris 1665. *Taia*, deciſ.375.

Auenionen. Fideicommiſſi, Mercurij 9. Iunij 1666. *Cerro*, deciſ.485.

Auenionen. Fideicommiſſi, Lunæ 28. Iunij 1666. *Taia*, deciſ.494.

Auenionen. Manutentionis, Lunæ 2. Maij 1663. *Taia*, deciſ.55.

B

Beneuentanâ Iuriſdictionis, Lunæ 12. Februarij 1663. *Taia*, deciſ.21.

Baren. Obligationis, Mercurij 27. Martij 1666. *Albergato*, deciſ.439.

Barchinonen. Canonicatus, Veneris 16. Februarij 1665. deciſ.261.

Barbaſtren. Decimarum, Lunæ 28. Maij 1663. *Taia*, deciſ.69.

Baren. Cenſus, Veneris 24. Aprilis 1666. *Bourlemont*, deciſ.528.

Barchinonen. Canonicatus, Veneris 15. Februarij 1664. *Leone Veroſpio*, deciſ.140.

Bononien. Aquarum, Veneris 9. Aprilis 1666. *Ottalora*, deciſ.461.

Bononien. Bonorum, Veneris 7. Aprilis 1663. *Emerix*, deciſ.47.

Bononien. Bonorum, Veneris 4. Maij 1663. *Priolo*, deciſ.56.

Bononien. Bonorum, Lunæ 28. Ianuarij 1664. *Albergato*, deciſ.125.

Bononien. Bonorum, Lunæ 15. Iunij 1665. *Emerix*, deciſ.328.

Bononien. Bonorum, Lunæ 7. Aprilis 1664. *Emerix*, deciſ.180.

Bononien. Bonorum, Lunæ 26. Maij 1664. *Taia*, deciſ.187.

Bononien. Bonorum, Veneris 20. Iunij 1664. *Bourlemont*, deciſ.214.

Bononien. Bonorum, Veneris 26. Iunij 1665. *Emerix*, deciſ.348.

Bononien. Bonorum, Veneris 20. Aprilis 1663. *Albergato*, deciſ.52.

Bononien. Bonorum, Lunæ 1. Februarij 1666. *Bourlemont*, deciſ.408.

Bononien. Bonorum de Graſſijs, Veneris 27. Iunij 1659. *Cerro*, deciſ.511.

Bononien. Bonorum de Graſſijs, Lunæ 31. Martij 1664. *Vicecomite*, deciſ.175.

Bononien. Bonorum de Graſſijs, Veneris 15. Maij 1663. *Vicecomite*, deciſ.60.

Bononien. Cenſuum, Veneris 11. Maij 1663. *Albergato*, deciſ.62.

Bononien. Cenſuum, Veneris 6. Iunij 1664. *Albergato*, deciſ.193.

Bononien. Cenſuum, Lunæ 1. Februarij 1666. *Albergato*, deciſ.407.

Bononien. ſeu Nonantulana Deuolutionis Bonorum, Veneris 6. Iunij 1664. *Taia*, deciſ.195.

Bononien. Domus de Maluaſia, Veneris 12. Februarij 1666. *Emerix*, deciſ.413.

Bononien. Fideicommiſſi, Lunæ 11. Februarij 1664. *Leone Veroſpio*, deciſ.135.

Bononien. Fideicommiſſi, Veneris 18. Iunij 1666. *Emerix*, deciſ.489.

Bononien. Fideicommiſſi, Mercurij 10. Decembris 1664. *Albergato*, deciſ.234.

Bononien. Fideicommiſſi, Lunæ 1. Februarij 1666. *Albergato*, deciſ.406.

Bononien. Fideicommiſſi de Amorinis, Veneris 30. Maij 1664. *Priolo*, deciſ.191.

Bononien. Fideicommiſſi de Amorinis, Lunæ 17. Martij 1664. *Priolo*, deciſ.530.

Bononien. Fideicommiſſi de Amorinis, Lunæ 17. Martij 1664. *Priolo*, deciſ.158.

Bononien. Fideicommiſſi de Amorinis, Mercurij 17. Martij 1666. *Taia*, deciſ.443.

Bononien. Fideicommiſſi de Blanchetis, Mercurij 3. Iunij 1665. *Taia*, deciſ.311.

Bononien. Fideicommiſſi Bartholomæi de Bologninis, Lunæ 15. Martij 1666. *Taia*, deciſ. 436.

Bononien. Fideicommiſſi de Cæſareis, Mercurij 24. Ianuarij 1663. *Albergato*, deciſ.14.

Bononien. Fideicommiſſi de Bonfiliis, Mercurij 24. Ianuarij 1663. *Leone Veroſpio*, deciſ.13.

Bononien. Fideicommiſſi de Cæſareis, Veneris 22. Iunij 1663. *Albergato*, deciſ.96.

Bononien. Fideicommiſſi de Cæſareis, Lunæ 24. Martij 1664. *Taia*, deciſ.167.

Bononien. Fideicommiſſi de Brunis, Veneris 26. Februarij 1663. *Priolo*, deciſ.16.

Bononien. Fideicommiſſi de Luparis, Veneris 1. Maij 1664. *Beuilaqua*, deciſ.181.

Bononien. Fideicommiſſi de Grottis, Veneris 4. Iunij 1666. *Ottalora*, deciſ.472.

Bononien. Fideicommiſſi de Naſcentorijs, Lunæ 29. Martij 1666. *Ottalora*, deciſ.451.

Bononien. Fideicommiſſi de Pepulis, Mercurij 17. Ianuarij 1666. *Bourlemont*, deciſ.391.

Bononien. Fideicommiſſi de Sauijs, Mercurij 27. Ianuarij 1666. *Bourlemont*, deciſ.392.

Bononien. Fideicommiſſi de Pepulis, Lunæ 30. Ianuarij 1668. *Bourlemont*, deciſ.531.

Beneuentana Iuriſdictionis, Veneris 30. Maij 1664. *Taia*, deciſ.189.

Beneuentana Iuriſdictionis, Mercurij 9. Iunij 1666. *Beuilaqua*, deciſ.483.

Bononien. Liquidationis Pretij, Sabbati 23. Ianuarij 1666. *Emerix*, deciſ.389.

Bononien. Liquidationis Pretij, Veneris 4. Iulij 1664. *Emerix*, deciſ.228.

Bononien. Liquidationis Pretij, Lunæ 4. Maij 1665. *Emerix*, deciſ.295.

Bononien. Parochialis, Lunæ 9. Iunij 1664. *Taia*, deciſ.206.

Bononien. Pecuniaria, Lunæ 5. Iulij 1666. *Beuilaqua*, deciſ.503.

Bononien. Pecuniarum, Lunæ 1. Iunij 1665. *Bourlemont*, deciſ.309.

Bononien. Pecuniarum, Veneris 19. Ianuarij 1663. *Vicecomite*, deciſ.9.

Bononien. Pecuniaria, Veneris 17. Iunij 1663. *Beuilaqua*, deciſ.90.

Bononien. Pecuniaria, Mercurij 7. Martij 1666. *Bourlemont*, deciſ.435.

Bononien. Pecuniaria, Lunæ 19. Februarij 1663. *Taia*, deciſ.26.

Bononien. Pilarum, Lunæ 15. Ianuarij 1663. *Taia*, deciſ.4.

Bononien. Prædij, Mercurij 17. Martij 1666. *Bourlemont*, deciſ.441.

Bononien. Primitiarum, Lunæ 1. Martij 1666. *Albergato*, deciſ.432.

Bononien. Prædij, Lunæ 23. Iunij 1664. *Taia*, dec.220.

Bononien. Primogenituræ de Luparis, Lunæ 25. Iunij 1663. *Leone Veroſpio*, deciſ.103.

Bononien. Primogenitura de Luparis, Veneris 6. Iunij 1664. *Priolo*, deciſ.194.

Bononien. Primogenitura de Luparis, Lunæ 15. Martij 1666. *Bourlemont*, deciſ.437.

Bononien. Reſidui Dotis, Lunæ 9. Iunij 1664. *Emerix*, deciſ.207.

Bononien. Reſidui Dotis, Sabbati 23. Ianuarij 1666. *Ottalora*, deciſ.386.

Burgen. Funeralium, Veneris 27. Iunij 1664. *Albergato*, deciſ.223.

C

Calaguritana Beneficiorum, Lunæ 4. Maij 1665. *Carpineo*, deciſ.296.

Calaguritana Beneficij, Lunæ 15. Iunij 1665. *Taia*, deciſ.329.

Calaguritana Beneficij, Veneris 26. Iunij 1665. *Ottalora*, deciſ.350.

Calaguritana Capellæ, Lunæ 18. Februarij 1664. *Beuilaqua*, deciſ.143.

Calaguritana Beneficij de Arnedillo, Lunæ 12. Ianuarij 1665. *Emerix*, deciſ.238.

Calaguritana Beneficij de Curamita, Mercurij 1. Iulij 1665. *Emerix*, deciſ.362.

Calaguritana Præeminentiarum, Mercurij 10. Decembris 1664. *Ottalora*, deciſ.234.

Calaguritana Decimarum S. Aſcentij, & Daualillo, Veneris 5. Decembris 1664. *Cerro*, deciſ.232.

Calaguritana Decimarum de Ocon, Lunæ 26. Nouembris 1663. *Albergato*, deciſ.111.

Calaritana Capellæ, Lunæ 15. Iunij 1664. *Beuilaqua*, deciſ.28.

Calaguritana Dimidiæ portionis de Haro, Veneris 20. Nouembris 1665. *Ottalora*, deciſ.374.

Calaguritana Dimidiæ portionis de Haro, Mercurij 1. Iulij 1665. *Beuilaqua*, deciſ.371.

Calaguritana Beneficij de Bilbao, Lunæ 9. Aprilis 1663. *Priolo*, deciſ.49.

Calaguritana Præeminentiarum, Veneris 4. Ianuarij 1665. *Ottalora*, deciſ.257.

Camerinen. Pecuniaria, Lunæ 18. Februarij 1652. *Emerix*, deciſ.144.

Camerinen. Pecuniaria, Mercurij 4. Februarij 1665. *Beuilaqua*, deciſ.252.

Camerinen. Canonicatus, Lunæ 3. Martij 1664. *Vicecomite*, deciſ.147.

Cæſaraugustana Præeminentiarum, Veneris 4. Iulij 1664. *Beuilaqua*, deciſ.226.

Chelmen. Decimarum, Lunæ 28. Iunij 1666. *Bourlemont*, deciſ.493.

Ciuitatis Caſtelli Bonorum, Veneris 30. Iunij 1664. *Beuilaqua*, deciſ.213.

Ciuitatis Caſtelli Dotis, Veneris 4. Iulij 1664. *Emerix*, deciſ.227.

Ciuitatis Caſtellanæ Tutelæ, Lunæ 10. Martij 1664. *Emerix*, deciſ.150.
Ciuitatis Caſtelli Dotis, Mercurij 3. Iunij 1665. *Emerix*, deciſ.314.
Ciuitatis Caſtelli Bonorum Mercurij 11. Martij 1665. *Bourlemont*, deciſ.275.
Chelmen. Decimarum, Lunæ 4. Maij 1665. *Taia*, deciſ.297.
Colonien. Scholaſtriæ, Lunæ 4. Maij 1665. *Ottalora*, deciſ.298.
Comen. Parochialis, Sabbati 23. Ianuarij 1666. *Beuilaqua*, deciſ.385.
Comen. Parochialis, Veneris 16. Februarij 1665. *Beuilaqua*, deciſ.262.
Comen. Pecuniaria, Lunæ 20. Iunij 1663. *Beuilaqua*, deciſ.95.
Corduben. Matrimonij, Mercurij 21. Maij 1664. *Leone Veroſpio*, deciſ.185.
Cortonen. Suppreſſionis Conuentus, Veneris 28. Nouembris 1664. *Emerix*, deciſ.221.
Corduben. Bonorum, Mercurij 4. Iulij 1663. *Ottalora*, deciſ.109.
Cortonen. Suppreſſionis Conuentus, Mercurij 1. Iulij 1665. *Emerix*, deciſ.363.
Craconien. Præpoſituræ, Veneris 26. Februarij 1666. *Emerix*, deciſ.431.
Craconien. Decimarum, Lunæ 18. Iunij 1663. *Taia*, deciſ.91.

E

Æſina Fideicommiſſi, Veneris 23. Ianuarij 1665. *Cerro*, deciſ.244.
Æſina Cenſus, Lunæ 16. Iunij 1664. *Cerro*, deciſ.210.
Æſina Fideicommiſſi, Lunæ 5. Iulij 1666. *Ottalora*, deciſ.505.
Æſina Fideicommiſſi, Lunæ 5. Iulij 1666. *Ottalora*, deciſ.501.
Eluen. Canonicatus, Veneris 23. Februarij 1663. *Taia*, deciſ.33.
Eugubina Compromiſſi, Veneris 6. Aprilis 1663. *Veroſpio*, deciſ.45.
Eugubina Donationis, Mercurij 24. Ianuarij 1663. *Vicecomite*, deciſ.12.
Eugubina Fideicommiſſi, Lunæ 25. Iunij 1663. *Vicecomite*, deciſ.100.
Eugubina Societatis, Lunæ 8. Iunij 1665. *Carpineo*, deciſ.320.

F

Fanen. Beneficij, Veneris 3. Decembris 1666. *Bourlemont*, deciſ.50.
Fanen. Cenſus, Veneris 15. Februarij 1664. *Taia*, deciſ.138.
Fanen. Cenſus, Lunæ 18. Maij 1665. *Taia*, deciſ.302.
Fanen. Ceſſionis, Veneris 1. Februarij 1664. *Veroſpio*, deciſ.129.
Fanen. Hæreditatis, Lunæ 22. Iunij 1665. *Bourlemont*, deciſ.340.
Fanen. Succeſſionis, Veneris 6. Aprilis 1663. *Albergato*, deciſ.46.
Fanen. Succeſſionis, Mercurij 23. Ianuarij 1664. *Taia*, deciſ.122.
Fanen. Succeſſionis, Veneris 26. Iunij 1665. *Albergato*, deciſ.357.
Farfen. Bonorum, Lunæ 12. Ianuarij 1665. *Taia*, deciſ.237.
Farfen. Bonorum, Lunæ 11. Februarij 1664. *Vicecomite*, deciſ.132.
Fauentina Fideicommiſſi, Lunæ 8. Iunij 1665. *Veroſpio*, deciſ.322.
Fauentina Bonorum, Lunæ 9. Iunij 1664. *Cerro*, deciſ.203.
Fauentina Succeſſionis, Veneris 19. Februarij 1666. *Cerro*, deciſ.428.
Fauentina Succeſſionis, Lunæ 5. Aprilis 1666. *Ottalora*, deciſ.457.
Fauentina Vſusfructus, Lunæ 20. Iunij 1664. *Veroſpio*, deciſ.216.
Ferrarien. Pecuniaria, Veneris 6. Iunij 1664. *Cerro*, deciſ.196.
Ferrarien. Fideicommiſſi, Lunæ 5. Martij 1663. *Vicecomite*, deciſ.43.
Feſulana Bonorum, Lunæ 29. Martij 1666. *Emerix*, deciſ.452.
Firmana Bonorum, Mercurij 11. Martij 1665. *Taia*, deciſ.271.
Firmana, *ſeu Nullius* Beneficij, Mercurij 24. Ianuarij 1663. *Beuilaqua*, deciſ.15.
Firmana Bonorum, Mercurij 1. Iulij 1665. *Veroſpio*, deciſ.368.
Firmana Dotis, Veneris 19. Iunij 1665. *Emerix*, deciſ.335.
Firmana Fideicommiſſi, Lunæ 9. Iunij 1664. *Emerix*, deciſ.200.
Firmana Fideicommiſſi, Veneris 26. Ianuarij 1663. *Veroſpio*, deciſ.17.
Firmana Fideicommiſſi, Veneris 12. Februarij 1666. *Albergato*, deciſ.411.
Firmana Fideicommiſſi Lunæ 10. Maij 1666. *Ottalora*, deciſ.465.
Firmana Primogenituræ, Lunæ 15. Martij 1662. *Veroſpio*, deciſ.519.
Firmana Primogenituræ, Veneris 13. Ianuarij 1663. *Veroſpio*, deciſ.1.
Firmana Seruitutis, Veneris 13. Martij 1665. *Ottalora*, deciſ.276.
Firmana Succeſſionis, Veneris 14. Martij 1664. *Beuilaqua*, deciſ.157.
Forolinien. Emphyteuſis, Veneris 30. Ianuarij 1665. *Bourlemont*, deciſ.250.
Firmana Vſusfructus, Lunæ 5. Iulij 1666. *Albergato*, deciſ.502.
Florentina Oratorij 27. Iunij 1663. *Vicecomite*, deciſ.105.
Florentina Oratorij, Veneris 30. Ianuarij 1665. *Emerix*, deciſ.248.
Foroſempronien. Tranſactionis, Lunæ 26. Februarij 1663. *Veroſpio*, deciſ.523.
Forolinien. Domus, Lunæ 12. Maij 1665. *Albergato*, deciſ.264.
Fulginaten. Fideicommiſſi, Lunæ 4. Iunij 1668. *Bourlemont*, deciſ.532.

G

Gerunden. Exemptionis, Lunæ 25. Iunij 1663. *Beuilaqua*, deciſ.101.
Gneſnen. Iuriſpatronatus, Veneris 17. Aprilis 1665. *Cerro*, deciſ.291.
Gerunden. Sigillorum, Lunæ 3. Martij 1664. *Ottalora*, deciſ.146.

H

Hiſpalen. Decimarum, Lunæ 15. Ianuarij 1663. *Taia*, deciſ.5.
Hiſpalen. Decimarum, Veneris 16. Februarij 1663. *Taia*, deciſ.27.
Hyeracen. Beneficij, Mercurij 3. Iulij 1665. *Taia*, deciſ.317.

I

Imolen. Bonorum 31. Martij 1664. *Ottalora*, deciſ.175.
Imolen. Bonorum, Veneris 6. Martij 1665. *Veroſpio*, deciſ.270.
Imolen. Penſionis, Mercurij 1. Iulij 1665. *Emerix*, deciſ.367.
Interamnen. Bonorum, Mercurij 9. Iunij 1666. *Taia*, deciſ.480.
Imolen. Dotis, Lunæ 16. Martij 1665. *Veroſpio*, deciſ.283.
Interamnen. Iuriſpatronatus, Veneris 18. Iunij 1660. *Priolo*, deciſ.515.

L

Leodien. Archidiaconatus, Lunæ 15. Ianuarij 1663. *Cerro*, deciſ.7.
Leodien. Canonicatus Aquiſgranen. Veneris 28. Martij 1664. *Albergato*, deciſ.174.
Leodien. Canonicatus Aquiſgranen. Veneris 9. Aprilis 1666. *Albergato*, deciſ.459.
Leodien. Beneficij, Lunæ 20. Iunij 1661. *Bourlemont*, deciſ.518.
Leodien. Bonorum, Lunæ 25. Iunij 1663. *Cerro*, deciſ.102.
Leodien. Bonorum, Lunæ 31. Martij 1664. *Cerro*, deciſ.177.
Leodien. Bonorum, Veneris 26. Iunij 1665. *Cerro*, deciſ.345.
Leodien. Bonorum, Mercurij 1. Iulij 1665. *Cerro*, deciſ.360.
Leodien. Canonicatus, Veneris 22. Martij 1665. *Cerro*, deciſ.304.
Leodien. Canonicatus Aquiſgranen. Veneris 26. Iunij 1665. *Albergato*, deciſ.355.
Leodien. Matrimonij, Mercurij 3. Iunij 1665. *Cerro*, deciſ.312.
Leodien. Prætenſæ Nullitatis Ordinis, Veneris 14. Martij 1664. *Taia*, deciſ.154.
Leodien. Nullitatis Matrimonij, Lunæ 28. Iunij 1666. *Cerro*, deciſ.498.
Leodien. Pecuniaria, Lunæ 5. Martij 1663. *Cerro*, deciſ.42.
Leodien. Profeſſionis, Veneris 14. Decembris 1663. *Priolo*, deciſ.116.
Leodien. Profeſſionis, Lunæ 2. Aprilis 1666. *Beuilaqua*, deciſ.454.
Leodien. Vnionis, Lunæ 28. Iunij 1666. *Bourlemont*, deciſ.488.
Leodien. Succeſſionis, Lunæ 5. Maij 1664. *Veroſpio*, deciſ.184.
Lucana Domus, Lunæ 12. Februarij 1663. *Emerix*, deciſ.25.
Lucana Prioratus, Veneris 26. Martij 1666. *Albergato*, deciſ.449.
Lucen. Iuriſdictionis, Lunæ 28. Maij 1663. *Cerro*, deciſ.71.

M

Maceraten. Primogenituræ, ſeu Vſusfructus, Lunæ 23. Iunij 1664. *Priolo*, deciſ.222.
Maioricen. Canonicatus Pœnitentiariæ, Lunæ 16. Iulij 1664. *Emerix*, deciſ.212.
Maioricen. Canonicatus Pœnitentiarij, Veneris 12. Februarij 1666. *Emerix*, deciſ.414.
Maioricen. Canonicatus Pœnitentiarij, Mercurij 11. Martij 1665. *Emerix*, deciſ.273.
Mantuana Bonorum, Veneris 8. Iunij 1663. *Emerix*, deciſ.78.
Marſicen. Iuriſdictionis, Veneris 14. Martij 1664. *Veroſpio*, deciſ.156.
Marſicen. Iuriſdictionis, Veneris 30. Maij 1664. *Veroſpio*, deciſ.192.
Marſicana Succeſſionis, Mercurij 4. Februarij 1665. *Emerix*, deciſ.253.
Mechlinien. Matrimonij, Lunæ 5. Martij 1666. *Cerro*, deciſ.433.
Mediolanen. Fideicommiſſi, Veneris 2. Aprilis 1665. *Bourlemont*, deciſ.288.
Mediolanen. Legati, Mercurij 27. Iunij 1663. *Vicecomite*, deciſ.106.
Mediolanen. Matrimonij, Mercurij 1. Iulij 1665. *Cerro*, deciſ.361.
Mediolanen. Nullitatis Profeſſionis, Lunæ 28. Iunij 1666. *Carpineo*, deciſ.499.
Mediolanen. Parochialis, Veneris 15. Februarij 1664. *Albergato*, deciſ.139.
Meleuitana Baiuliuatus, Veneris 15. Iunij 1663. *Albergato*, deciſ.88.
Meleuitana Bonorum, Lunæ 22. Iunij 1665. *Beuilaqua*, deciſ.339.
Meleuitana Beneficij, Veneris 19. Februarij 1666. *Ottalora*, deciſ.423.
Meleuitana Beneficij, Veneris 10. Martij 1664. *Vicecomite*, deciſ.153.
Meleuitana Beneficiorum, Lunæ 1. Februarij 1666. *Beuilaqua*, deciſ.403.
Meleuitana Mercium, Lunæ 28. Iunij 1666. *Cerro*, deciſ.497.
Meleuitana Pecuniaria, Lunæ 30. Aprilis 1663. *Beuilaqua*, deciſ.54.
Meleuitana Pecuniaria, Lunæ 14. Ianuarij 1664. *Beuilaqua*, deciſ.120.
Meleuitana Pecuniaria, Veneris 15. Ianuarij 1666. *Albergato*, deciſ.382.
Meliten. Pecuniaria, Veneris 26. Iunij 1665. *Albergato*, deciſ.356.
Meleuitana Pecuniaria, Veneris 9. Aprilis 1666. *Albergato*, deciſ.458.
Meleuitana Spolij, Lunæ 10. Martij 1664. *Emerix*, deciſ.151.
Meleuitana Spolij, Veneris 6. Iunij 1666. *Albergato*, deciſ.76.
Moguntina Canonicatus, Lunæ 26. Ianuarij 1665. *Cerro*, deciſ.246.

N

Neapolitana Beneficij, ſeu Iuriſpatronatus, Lunæ 11. Februarij 1664. *Albergato*, deciſ.136.

Neapolitana Grani, & Hordei, Veneris 29. Ianuarij 1666. *Emerix*, deciſ.400.

Neapolitana Hæreditatis, Veneris 25. Iunij 1660. *Cerro*, deciſ.516.

Neapolitana Hæreditatis, Lunæ 9. Maij 1662. *Albergato*, deciſ.534.

Neritonen. Conſortij, Lunæ 19. Februarij 1663. *Taia*, deciſ.32.

Neritonen. Iuriſdictionis, Veneris 19. Februarij 1666. *Beuilaqua*, deciſ.425.

Nicien. Canonicatus, Lunæ 24. Martij 1664. *Taia*, deciſ.169.

Nicien. Canonicatus, Mercurij 1. Iulij 1665. *Taia*, deciſ.370.

Nonantulana Bonorum, Veneris 9. Aprilis 1666. *Carpineo*, deciſ.462.

Nouarien. Decimarum, Veneris 19. Februarij 1666. *Albergato*, deciſ.424.

Nouarien. Parochialis, Lunæ 16. Martij 1665. *Emerix*, deciſ.284.

Neritonen. Penſionis, Lunæ 22. Iunij 1665. *Taia*, deciſ.343.

Nullius, ſeu Taurinen. Prioratus, Veneris 29. Ianuarij 1666. *Carpineo*, deciſ.399.

Nullius, ſeu Iuuenacen. Iuriſdictionis, Mercurij 24. Nouembris 1666. *Bourlemont*, deciſ.507.

P

Palentina Iuriſdictionis, Veneris 14. Martij 1664 *Beuilaqua*, deciſ.152.

Pampilonen. Beneficiorum, Veneris 17. Aprilis 1665. *Carpineo*, deciſ.292.

Pampilonen. Iurium Parochialium, Veneris 19. Ianuarij 1663. *Beuilaqua*, deciſ.10.

Parmen. Penſionis, Lunæ 1. Iunij 1665. *Ottalora*, deciſ.310.

Parmen. Penſionis, Lunæ 15. Februarij 1666. *Ottalora*, deciſ.419.

Parmen. Nulliratis Profeſſionis, Lunæ 11. Februarij 1664. *Beuilaqua*, deciſ.134.

Pampilonen. Vicariæ, Veneris 20. Aprilis 1665. *Ottalora*, deciſ.293.

Papien. Emphyteuſis, Veneris 26. Iunij 1665. *Ottalora*, deciſ.351.

Peruſina Bonorum S. Archangeli, Veneris 23. Ianuarij 1665. *Albergato*, deciſ.243.

Peruſina Cenſus, Lunæ 24. Martij 1664. *Cerro*, deciſ.165.

Peruſina Bonorum S. Archangeli, Veneris 19. Februarij 1666. *Emerix*, deciſ.426.

Peruſina Dotis, Mercurij 1. Iulij 1665. *Carpineo*, deciſ.358.

Peruſina Dotis, Veneris 20. Iunij 1664. *Veroſpio*, deciſ.215.

Peruſina Erectionis Canonicatus, Lunæ 4. Maij 1665. *Carpineo*, deciſ.294.

Peruſina Erectionis Canonicatus, Lunæ 1. Februarij 1666. *Carpineo*, deciſ.404.

Peruſina Fideicommiſſi, Veneris 12. Iunij 1665. *Albergato*, deciſ.326.

Peruſina Hæreditatis, Veneris 19. Iunij 1665. *Albergato*, deciſ.334.

Peruſina Succeſſionis, Lunæ 14. Ianuarij 1664. *Veroſpio*, deciſ.219.

Peruſina Succeſſionis, Lunæ 9. Iunij 1664. *Veroſpio*, deciſ.202.

Peruſina Succeſſionis, Mercurij 4. Februarij 1665. *Veroſpio*, deciſ.254.

Piſana Tenutæ, Lunæ 17. Nouembris 1664. *Bourlemont*, deciſ.229.

Peruſina Tranſactionis, Veneris 12. Iunij 1665. *Albergato*, deciſ.325.

Piſtorien. Iuriſpatronatus, Veneris 15. Februarij 1664. *Vicecomite*, deciſ.141.

Piſana Beneficij, Lunæ 3. Iunij 1666. *Emerix*, deciſ.477.

Piſana Diſtributionum, Lunæ 4. Iunij 1663. *Beuilaqua*, deciſ.73.

Piſana Tenutæ, die 5. Maij 1662. *Bourlemont*, deciſ.520.

Piſana Tenutæ, Sabbati 23. Ianuarij 1666. *Bourlemont*, deciſ.387.

Piſauren. Maioratus, Lunæ 21. Maij 1663. *Emerix*, deciſ.66.

Piſauren. Pecuniaria, Veneris 26. Februarij 1666. *Albergato*, deciſ.430.

Piſauren. Maioratus, Veneris 26. Iunij 1665. *Bourlemont*, deciſ.344.

Piſauren. Pecuniaria, Lunæ 17. Martij 1664. *Albergato*, deciſ.161.

Piſauren Redditionis Rationis, Lunæ 5. Aprilis 1666. *Albergato*, deciſ.455.

Placentina Bonorum, Veneris 20. Aprilis 1663. *Beuilaqua*, deciſ.51.

Placentina Hæreditatis, Veneris 30. Maij 1664. *Albergato*, deciſ.190.

Poſnonien. Præpoſituræ, Lunæ 22. Martij 1666. *Emerix*, deciſ.446.

Praneſtina Fideicommiſſi, Mercurij 23. Maij 1663. *Beuilaqua*, deciſ.68.

Praneſtina Iuriſpatronatus, Mercurij 17. Martij 1666. *Beuilaqua*, deciſ.444.

Praten. ſeu Nullius Parochialis, Veneris 9. Aprilis 1666. *Emerix*, deciſ.460.

Praten. Cappellaniæ, Lunæ 25. Maij 1666. *Emerix*, deciſ.469.

R

Rauennaten. Pecuniaria, Lunæ 7. Iunij 1666. *Bourlemont*, deciſ.479.

Reatina Beneficij, Lunæ 15. Ianuarij 1663. *Beuilaqua*, deciſ.8.

Reatina Caſtrorum, Lunæ 22. Iunij 1665. *Bourlemont*, deciſ.341.

Reatina, ſeu Romana Alimentorum, Lunæ 9. Aprilis 1663. *Albergato*, deciſ.48.

Reatina Fideicommiſſi, Veneris 29. Maij 1665. *Emerix*, deciſ.305.

Regien. Beneficij, Mercurij 16. Nouembris 1667. *Bourlemont*, deciſ.427.

Regien. Beneficij, Veneris 9. Aprilis 1666. *Bourlemont*, deciſ.462.

Rauennaten. ſeu Fauentina Cambij, Mercurij 27. Ianuarij 1666. *Cerro*, deciſ.393.

Rauennaten. Bonorum, Lunæ 7. Iunij 1666. *Carpineo*, deciſ.473.

Rauennaten. Collectarum, Lunæ 2. Maij 1664. *Priolo*, deciſ.182.

Romana Alimentorum , Veneris 26. Iunij 1665. *Emerix*, deciſ.349.
Romana Affictus, Veneris 25. Februarij 1663. *Priolo*, deciſ.34.
Romana Apothecarum , Lunæ 15. Februarij 1666. *Albergato*, deciſ.422.
Romana Amotionis Lapidis , Lunæ 22. Iunij 1665. *Beuilaqua*, deciſ.337.
Romana Annuæ Præſtationis , Veneris 1. Februarij 1664. *Beuilaqua*, deciſ.27.
Romana Attentatorum, Lunæ 4. Iunij 1663. *Vicecomite*, deciſ.55.
Romana Aſſociationis, Lunæ 8. Iunij 1665. *Emerix*, deciſ.321.
Romana Aſſociationis , Lunæ 8. Februarij 1666. *Emerix*, deciſ.409.
Romana Attentatorum , Sabbati 23. Ianuarij 1666. *Carpineo*, deciſ.388.
Romana Augumenti Dotis, Lunæ 29. Martij 1666. *Cerro*, deciſ.450.
Romana Cambij , Veneris 23. Februarij 1663. *Cerro*, deciſ.35.
Romana Cambij , Lunæ 5. Martij 1663. *Beuilaqua*, deciſ.41.
Romana Cambij , Veneris 8. Iunij 1663. *Veroſpio*, deciſ.79.
Romana Cambiorum , Lunæ 28. Ianuarij 1664. *Veroſpio*, deciſ.126.
Romana Cambij , Veneris 28. Martij 1664. *Beuilaqua*, deciſ.173.
Romana Cambij , Lunæ 21. Iunij 1666. *Emerix*, deciſ.491.
Romana Cambij , Veneris 30. Ianuarij 1665. *Beuilaqua*, deciſ.251.
Romana Cambij, Mercurij 4. Februarij 1665. *Ottalora*, deciſ.256.
Romana Canonum , Lunæ 22. Iunij 1665. *Cerro*, deciſ.338.
Reatina Caſtrorum , Mercurij 27. Iunij 1663. *Taia*, deciſ.134.
Romana Cenſus Vitalitij, Veneris 6. Iunij 1664. *Cerro*, deciſ.198.
Romana Cenſus , Mercurij 13. Iunij 1664. *Priolo*, deciſ.209.
Romana Cenſus , Lunæ 12. Februarij 1663. *Albergato*, deciſ.24.
Romana Cenſus , Veneris 27. Aprilis 1663. *Albergato*, deciſ.53.
Romana Cenſus, Veneris 15. Iunij 1663. *Vicecomite*, deciſ.86.
Romana Cenſus , Veneris 28. Martij 1664. *Priolo*, deciſ.171.
Romana Cenſus , Lunæ 2. Martij 1665. *Bourlemont*, deciſ.265.
Romana Cenſus , Lunæ 2. Marrij 1665. *Emerix*, deciſ.266.
Romana Cenſus, Mercurij 4. Februarij 1665. *Albergato*, deciſ.255.
Romana Commemorationis Defunctorum , Mercurij 3. Iunij 1665. *Ottalora*, deciſ.316.
Romana Cenſus , Lunæ 17. Martij 1664. *Beuilaqua*, deciſ.163.
Romana Cenſus , ſeu Fideicommiſſi , Veneris 9. Aprilis 1666. *Bourlemont*, deciſ.464.
Romana Cenſus, ſeu Attentatorum, Lunæ 10. Maij 1666. *Albergato*, deciſ.466.
Romana Cenſus , Veneris 18. Iunij 1666. *Carpineo*, deciſ.486.
Rauennaten. Collectæ , ſeu Contributionis , Veneris 18. Iunij 1666. *Bourlemont*, deciſ.490.
Romana Commemorationis Defunctorum , Mercurij 9. Iunij 1666. *Ottalora*, deciſ.481.
Romana Contributionis, Lunæ 15. Iunij 1665. *Cerro*, deciſ.331.
Romana Deuolutionis Domus , Veneris 4. Maij 1663. *Veroſpio*, deciſ.57.
Romana Domus , Lunæ 19. Aprilis 1660. *Cerro*, deciſ.513.
Romana Domorum , Veneris 2. Martij 1663. *Veroſpio*, deciſ.38.
Romana Domus , Lunæ 12. Februarij 1663. *Albergato*, deciſ.23.
Romana Domus, Veneris 20. Iunij 1664. *Beuilaqua*, deciſ.217.
Romana Domus, Veneris 26. Februarij 1663. *Cerro*, deciſ.524.
Romana Domus , Lunæ 26. Februatij 1663. *Cerro*, deciſ.37.
Romana Domus , Lunæ 15. Iunij 1665. *Veroſpio*, deciſ.327.
Romana Domus , Lunæ 1. Februarij 1666. *Beuilaqua*, deciſ.405.
Romana Domus, Veneris 12. Iunij 1665. *Cerro*, deciſ.324.
Romana Domus de Vſazzijs , Lunæ 18. Februarij 1664. *Cerro*, deciſ.145.
Romana Domus, Veneris 20. Iunij 1664. *Beuilaqua*, deciſ.217.
Romana Domorum , Veneris 15. Iunij 1663. *Veroſpio*, deciſ.89.
Romana Donationis, Veneris 11. Maij 1663. *Priolo*, deciſ.61.
Romana Dotis , Mercurij 13. Iunij 1663. *Albergato*, deciſ.85.
Romana Donationis ſuper Alimentis , Veneris 15. Iunij 1663. *Priolo*, deciſ.87.
Romana Dotis, Veneris 16. Iunij 1662. *Vicecomite*, deciſ.521.
Romana Dotis , Lunæ 2. Martij 1663. *Vicecomite*, deciſ.39.
Romana Dotis, Veneris 20. Aprilis 1663. *Vicecomite*, deciſ.50.
Romana Domus , Mercurij 5. Decembris 1663. *Taia*, deciſ.112.
Romana Dotis , Lunæ 18. Iulij 1663. *Veroſpio*, deciſ.93.
Romana Dotis , Lunæ 10. Decembris 1663. *Taia*, deciſ.114.
Romana Dotis, Veneris 14. Martij 1664. *Albergato*, deciſ.155.
Romana, ſeu Ferrarien. Donationis, Lunæ 24. Martij 1664. *Albergato*, deciſ.166.
Romana Dotis, Mercurij 13. Iunij 1663. *Vicecomite*, deciſ.82.
Romana Dotis , Lunæ 31. Martij 1664. *Taia*, deciſ.179.
Romana , ſeu Reatina Donationis , Veneris 28. Nouembris 1664. *Emerix*. deciſ.230.
Romana, ſeu Albanen. Dotis, Mercurij 1. Iulij 1665. *Bourlemont*, deciſ.364.
Romana Dotis , Mercurij 3. Iunij 1665. *Cerro*, deciſ.313.
Romana, ſeu Ferrarien. Prætenſæ Donationis, Veneris 2. Aprilis 1665. *Emerix*, deciſ.289.
Romana , ſeu Ianuen. Dotis, Mercurij 2. Decembris 1665. *Ottalora*, deciſ.376.
Romana , ſeu Reatina Donationis , Veneris 11. Decembris 1665. *Emerix*, deciſ.380.

Roma-

Romana Dotis, Veneris 12. Februarij 1666. *Ottalora*, deciſ.417.
Romana Donationis, Mercurij 9. Martij 1666. *Bourlemont*, deciſ.482.
Romana Donationis, Lunæ 22. Martij 1666. *Bourlemont*, deciſ.447.
Romana, *ſeu Albanen.* Dotis, Lunæ 22. Martij 1666. *Bourlemont*, deciſ.448.
Romana, *ſeu Ianuen.* Dotis, Veneris 18. Iunij 1666. *Ottalora*, deciſ.487.
Romana, *ſeu Albanen.* Donationis Vineæ, Lunæ 5. Aprilis 1666. *Cerro*, deciſ.456.
Romana Electionis Puellarum, Lunæ 15. Iunij 1665. *Bourlemont*, deciſ.332.
Rauennaten. Emphyteuſis, Lunæ 5. Maij 1664. *Veroſpio*, deciſ.183.
Romana Emphyteuſis, Veneris 12. Decembris 1664. *Beuilaqua*, deciſ.235.
Romana Emphyteuſis, Lunæ 2. Decembris 1665. *Bourlemont*, deciſ.377.
Romana Emphyteuſis, Veneris 14. Maij 1666. *Carpineo*, deciſ.468.
Rauennaten. Emphyteuſis, Lunæ 7. Iunij 1666. *Taia*, deciſ.476.
Romana Expenſarum, Veneris 23. Iunij 1662. *Gaſtaldo*, deciſ.522.
Romana Hæreditatis 16. Ianuarij 1665. *Cerro*, deciſ.240.
Romana Hæreditatis, Lunæ 8. Iunij 1665. *Taia*, deciſ.319.
Romana Hæreditatis, Veneris 12. Februarij 1666. *Taia*, deciſ.412.
Romana Hæreditatis, Lunæ 28. Februarij 1666. *Cerro*, deciſ.410.
Romana Fideicommiſſi, ſeu Saluiani, Mercurij 27. Iunij 1663. *Albergato*, deciſ.107.
Romana Fideicommiſſi de Mutis, Veneris 3. Decembris 1660. *Bourlemont*, deciſ. 517.
Romana Fideicommiſſi de Donis, Lunæ 19. Februarij 1663. *Vicecomite*, deciſ.30.
Romana Fideicommiſſi de Alberinis, Veneris 21. Maij 1663. *Beuilaqua*, deciſ.65.
Romana Fideicommiſſi de Stephanis, Veneris 4. Maij 1663. *Albergato*, deciſ.58.
Romana, *ſeu Vercellen.* Fideicommiſſi, Veneris 6. Aprilis 1663. *Vicecomite*, deciſ.44.
Romana Fideicommiſſi, Mercurij 20. Nouembris 1663. *Veroſpio*, deciſ.529.
Romana Fideicommiſſi, ſeu Saluiani, Veneris 11. Ianuarij 1664. *Albergato*, deciſ. 118.
Romana Fideicommiſſi de Donis, Lunæ 28. Ianuarij 1664. *Vicecomite*, deciſ.123.
Romana Fideicommiſſi de Maximis, Veneris 8. Februarij 1664. *Beuilaqua*, deciſ.131.
Romana Fideicommiſſi de Glorieris, Veneris 28. Martij 1664. *Emerix*, deciſ.170.
Romana Fideicommiſſi de Pichis, Veneris 28. Martij 1664. *Ottalora*, deciſ.172.
Romana Fideicommiſſi de Glorieris, Lunæ 16. Iunij 1664. *Emerix*, deciſ.211.
Romana Fideicommiſſi, Veneris 26. Iunij 1665. *Ottalora*, deciſ.352.
Romana Fideicommiſſi de Boncompagnis, Veneris 30. Ianuarij 1665. *Beuilaqua*, deciſ. 247.
Romana, *ſeu Sabinen.* Fideicommiſſi, Veneris 13. Martij 1665. *Ottalora*, deciſ.277.
Romana Fideicommiſſi de Glorierijs, Lunæ 1. Iunij 1665. *Carpineo*, deciſ.308.
Romana Fructuum Dotis, Mercurij 3. Iunij 1665. *Veroſpio*, deciſ.318.
Romana Fideicommiſſi de Steccatis, Lunæ 15. Iunij 1665. *Bourlemont*, deciſ.330.
Romana Fideicommiſſi de Alberinis, Mercurij 27. Ianuarij 1666. *Beuilaqua*, deciſ. 395.
Romana Fideicommiſſi de Rigatijs, Veneris 19. Februarij 1666. *Cerro*, deciſ.27.
Romana Fructum Cenſus, Veneris 27. Ianuarij 1666. *Cerro*, deciſ.396.
Romana Fructuum Dotis, Veneris 12. Februarij 1666. *Ottalora*, deciſ.413.
Romana Fructuum Cenſus, Mercurij 9. Iunij 1666. *Carpineo*, deciſ.484.
Romana Incamerationis, Mercurij 16. Nouembris 1672. *Gaſtaldo*, deciſ.536.
Romana Legati, Mercurij 4. Iulij 1663. *Veroſpio*, deciſ.110.
Romana Legati, Lunæ 22. Martij 1666. *Ottalora*, deciſ.445.
Romana Legati, Mercurij 1. Iulij 1665. *Veroſpio*, deciſ.366.
Romana Legati, Lunæ 17. Martij 1664. *Cerro*, deciſ.159.
Romana, *ſeu Viterbien.* Legati, Mercurij 17. Martij 1666. *Albergato*, deciſ.442.
Romana Legitimæ, Veneris 20. Iunij 1664. *Cerro*, deciſ.218.
Romana Legitimæ, Veneris 13. Martij 1665. *Taia*, deciſ.279.
Romana Locationis, Veneris 6. Iunij 1664. *Veroſpio*, deciſ.199.
Romana Locorum Montium, Mercurij 9. Decembris 1665. *Bourlemont*, deciſ.378.
Romana Locationis, Lunæ 5. Iulij 1665. *Ottalora*, deciſ.372.
Romana Locorum Montium, Mercurij 14. Decembris 1665. *Ottalora*, deciſ.381.
Romana Lucri Dotalis, Lunæ 16. Martij 1665. *Taia*, deciſ.281.
Romana Melioramentorum, Lunæ 31. Martij 1664. *Priolo*, deciſ.176.
Romana Multiplici, Lunæ 26. Ianuarij 1665. *Taia*, deciſ.245.
Romana Pecuniaria, Lunæ 7. Aprilis 1660. *Priolo*, deciſ.512.
Romana Pecuniaria, Veneris 22. Iunij 1663. *Beuilaqua*, deciſ.97.
Romana Pecuniaria, Mercurij 13. Iunij 1663. *Leone Veroſpio*, deciſ.84.
Romana Pecuniaria, Veneris 18. Iunij 1663. *Leone Veroſpio*, deciſ.20.
Romana, *ſeu Marſicana* Pecuniaria, Veneris 12. Ianuarij 1663. *Beuilaqua*, deciſ.2.
Romana Pecuniaria, Veneris 22. Iunij 1663. *Priolo*, deciſ.98.
Romana Pecuniaria, Lunæ 24. Martij 1664. *Leone Veroſpio*, deciſ.168.
Romana, *ſeu Ianuen.* Pecuniaria, Lunæ 17. Martij 1664. *Ottalora*, deciſ.160.
Romana Pecuniaria, Lunæ 28. Ianuarij 1664. *Leone Veroſpio*, deciſ.124.
Romana Præcedentiæ, Lunæ 3. Martij 1664. *Beuilaqua*, deciſ.148.
Romana Pecuniaria, Veneris 27. Februarij 1665. *Cerro*, deciſ.263.

Romana Palatij de Capranica, Veneris 6. Martij 1665. *Cerro*, deciſ.268.
Romana Pecuniaria, Mercurij 11. Martij 1665. *Beuilaqua*, deciſ.274.
Romana Pecuniaria, Lunæ 16. Martij 1665. *Albergato*, deciſ.282.
Romana, *ſeu Ianuen.* Pecuniaria, Veneris 26. Iunij 1665. *Leone Veroſpio*, deciſ.354.
Romana Pecuniaria, Lunæ 5. Iulij 1665. *Beuilaqua*, deciſ.373.
Romana Pecuniaria, Lunæ 7. Iunij 1666. *Taia*, deciſ.475.
Romana Pecuniaria, Veneris 29. Ianuarij 1666. *Beuilaqua*, deciſ.402.
Romana Penſionis, Mercurij 1. Iulij 1665. *Ottalora*, deciſ.369.
Rauennaten. Penſionis, Veneris 26. Ianuarij 1663 *Vicecomite*, deciſ.18.
Romana Prætenſæ immiſſionis, ſeu Fideicommiſſi de Ceulis, Lunæ 5. Octobris 1672. *Marcello Seuerolo*, deciſ. 535.
Romana Prætenſi Matrimonij, Veneris 26. Iunij 1665. *Cerro*, deciſ.346.
Romana Prætenſi Matrimonij, Veneris 15. Ianuarij 1666. *Cerro*, deciſ.383.
Romana Redditionis Rationis, Lunæ 9. Iunij 1664. *Beuilaqua*, deciſ.204.
Romana Saluiani, Veneris 2. Martij 1663. *Emerix*, deciſ.40.
Romana, *ſeu Nepeſina* Saluiani, Veneris 27. Iunij 1664. *Leone Veroſpio*, deciſ.225.
Romana Saluiani, Veneris 6. Februarij 1665. *Albergato*, deciſ.259.
Romana Saluiani, Mercurij 1. Iulij 1665. *Albergato*, deciſ.365.
Romana Saluiani, Mercurij 27. Ianuarij 1666. *Albergato*, deciſ.394.
Romana Saluiani, Mercurij 17. Martij 1666. *Ottalora*, deciſ.440.
Romana Separationis Thori, & reſtitutionis Dotis, Lunæ 26. Aprilis 1660. *Triolo*, deciſ.514.
Romana Seruitutis, Veneris 29. Ianuarij 1666. *Cerro*, deciſ.398.
Romana, *ſeu Portuen.* Seruitutis, Lunæ 15. Februarij 1666. *Albergato*, deciſ.416.
Romana Societatis Officij, Lunæ 19. Februarij 1663. *Triolo*, deciſ.31.
Romana Societatis Officij, Veneris 11. Maij 1663. *Leone Veroſpio*, deciſ.59.
Romana Societatum Officij, Mercurij 9. Decembris 1665. *Bourlemont*, deciſ.379.
Romana Statuarum, Lunæ 1. Iunij 1665. *Taia*, deciſ.307.
Rauennaten. Succeſſionis, Veneris 12. Ianuarij 1663. *Triolo*, deciſ.3.
Reatina Succeſſionis, Veneris 9. Februarij 1663. *Leone Veroſpio*, deciſ.20.
Romana Succeſſionis, Veneris 22. Maij 1665. *Carpineo*, deciſ.303.
Romana, *ſeu Vrbeuetana* Succeſſionis, Veneris 18. Maij 1663. *Albergato*, deciſ.63.
Romana Teſtamenti, Veneris 13. Iunij 1670. *Bourlemont*, deciſ.533.
Romana Teſtamenti, Mercurij 1. Iulij 1665. *Cerro*, deciſ.359.
Romana Teſtamenti, Veneris 14. Maij 1666. *Cerro*, deciſ.467.
Romana Tranſactionis, Lunæ 11. Februarij 1664. *Leone Veroſpio*, deciſ.133.
Romana Vſusfructus, Veneris 1. Februarij 1664. *Beuilaqua*, deciſ.120.
Romana Vineæ, Lunæ 6. Februarij 1663. *Beuilaqua* deciſ.19.
Romana Vineæ, Lunæ 12. Februarij 1663. *Beuilaqua*, deciſ.22.
Romana Vineæ, Lunæ 19. Februarij 1663. *Albergato*, deciſ.29.
Romana Vineæ, Veneris 20. Martij 1665. *Cerro*, deciſ.285.

S

Sabinen. Iuris Nominandi, *Carpineo*, deciſ.301.
Sauonen. Beneficij, ſeu Iuriſpatronatus, Veneris 30. Ianuarij 1665. *Emerix*, deciſ.249.
Sancti Seuerini Cenſus, Veneris 27. Iunij 1664. *Leone Veroſpio*, deciſ.224.
Sancti Seuerini Expenſarum, Veneris 15. Ianuarij 1666. *Albergato*, deciſ.384.
Sancti Seuerini Supplementi Legitimæ, Lunæ 31. Maij 1666. *Taia*, deciſ.470.
Sancti Seuerini Saluiani, Lunæ 26. Iunij 1665. *Taia*, deciſ.353.
Sancti Seuerini Congruæ, Lunæ 22. Iunij 1665. *Ottalora*, deciſ.342.
Sauonen. Pecuniaria, Lunæ 28. Iunij 1663. *Taia*, deciſ.92.
Sauonen. Pecuniaria, Lunæ 27. Februarij 1666. *Bourlemont*, deciſ.420.
Sauonen. Pecuniaria, Lunæ 15. Februarij 1666. *Bourlemont*, deciſ.526.
Senogallien. Hæreditatis, ſeu Dotis, Lunæ 26. Maij 1664. *Priolo*, deciſ.188.
Senogallien. Parochialis, Veneris 6. Iunij 1664. *Priolo*, deciſ.197.
Senogallien. Saluiani, Lunæ 15. Februarij 1666. *Emerix*, deciſ.421.
Spoleten. Cenſurarum, Lunæ 28. Iunij 1666. *Albergato*, deciſ.496.
Spalaten. Matrimonij, Lunæ 21. Maij 1663. *Leone Veroſpio*, deciſ.67.
Spoletana Pecuniaria, Mercurij 11. Martij 1665. *Taia*, deciſ.272.
Squillacen. Teſtamenti, Veneris 15. Februarij 1664. deciſ.137.

T

Tarentina Cenſus, Veneris 8. Iunij 1663. *Taia*, deciſ.80.
Tarentina Cenſus, Mercurij 5. Decembris 1663. *Taia*, deciſ.113.
Tiburtina Caſtrorum, Mercurij 13. Iunij 1663. *Beuilaqua*, deciſ.83.
Tiburtina Caſtrorum, Lunæ 9. Iunij 1664. *Beuilaqua*, deciſ.205.
Tiburtina Caſtrorum, Lunæ 9. Februarij 1665. *Beuilaqua*, deciſ.260.
Tiraſonen. Iuriſdictionis, Veneris 14. Decembris 1663. *Vicecomite*, deciſ.115.
Toletana, *ſeu nullius* Iuriſdictionis, Veneris 6. Februarij 1665. *Cerro*, deciſ.258.
Toletana Prætenſi Iuriſpatronatus, Veneris 8. Iunij 1663. *Albergato*, deciſ.77.

Tuder-

Tudertina Saluiani, Mercurij 27. Iunij 1663. *Beuilaqua*, deciſ.108.

Tudertina Saluiani, Veneris 2. Martij 1665. *Albergato*, deciſ.267.

Tudertina Cenſus, Veneris 19. Iunij 1665. *Taia*, deciſ.336.

Turritana Canonicatus, Veneris 2. Aprilis 1666. *Beuilaqua*, deciſ.453.

Turritana Congruæ, Lunæ 12. Ianuarij 1665. *Taia*, deciſ.236.

Turritana Congruæ, Lunæ 5. Iulij 1666. *Taia*, deciſ.500.

Turritana Canonicatus, Mercurij 27. Ianuarij 1666. *Beuilaqua*, deciſ.397.

Turritana Canonicatus, Lunæ 11. Maij 1665. *Beuilaqua*, deciſ.299.

Turritana Congruæ, Lunæ 5. Iulij 1666. *Priolo*, deciſ.504.

Turritana Congruæ, Veneris 22. Martij 1665. *Taia*, deciſ.287.

Tudertina Bonorum, Veneris 3. Decembris 1666. *Carpineo*, deciſ.508.

V

Vallisoletana Matrimonij, Veneris 23. Ianuarij 1665. *Ottalora*, deciſ.242.

Valentina Annatarum, Veneris 4. Iunij 1660. deciſ.471.

Valentina Beneficij, Lunæ 15. Februarij 1666. *Ottalora*, deciſ.418.

Veliterna Retractus, Lunæ 29. Aprilis 1665. *Taia*, deciſ.290.

Varmien. Diſtributionum, Sabbati 23. Ianuarij 1666. Rota Martiniana, *Ottalora*, deciſ.390.

Veliterna Beneficij, Veneris 30. Decembris 1666. *Albergato*, deciſ.510.

Viterbien. Tranſactionis, Lunæ 4. Iunij 1663. *Taia*, deciſ.74.

Viterbien. Gabellæ, Veneris 23. Ianuarij 1665. *Emerix*, deciſ.241.

Vrbinaten. Pecuniaria, Lunæ 16. Iunij 1665. *Leone Veroſpio*, deciſ.280.

Vrbinaten. Pecuniaria, Mercurij 24. Ianuarij 1063. *Veroſpio*, deciſ.11.

Vrgellen. Parochialis, Veneris 14. Decembris 1664. *Leone Veroſpio*, deciſ.117.

I N-

INDEX DECISIONVM SACRÆ ROTÆ ROMANÆ,

Quæ in hac Decimaquarta Parte Recentiorum continentur, Alphabetico ordine per Materias diſpoſitus.

A

ROmana *Affictus*, Veneris 23. Februarij 1663. *Priolo*, deciſ.34.

Reatina, ſeu Romana *Alimentorum*, Lunæ 9. Aprilis 1663. *Albergato*, deciſ.48.

Romana *Alimentorum*, Veneris 26. Iunij 1665. *Emerix*, deciſ.349.

Romana *Amotionis Lapidis*, Lunæ 22. Iunij 1665. *Beuilaqua*, deciſ.337.

Valentina *Annatarum*, Veneris 4. Iunij 1660. *Cerro*, deciſ.471.

Romana *Apothecarum*, Lunæ 15. Februarij 1666. *Albergato*, deciſ.422.

Bononien. *Aquarum*, Veneris 9. Aprilis 1666. *Ottalora*, deciſ.461.

Leodien. *Archidiaconatus*, Lunæ 15. Ianuarij 1663. *Cerro*, deciſ.7.

Angolen. *Archipresbyteratus*, Lunæ 29. Octobris 1666. *Taia*, deciſ.506.

Romana *Aßociationis*, Lunæ 8. Iunij 1665. *Emerix*, deciſ.321.

Romana *Aßociationis*, Lunæ 8. Februarij 1666. *Emerix*, deciſ.409.

Romana *Attentatorum*, Lunæ 4. Iunij 1663. *Vicecomite*, deciſ.55.

Romana *Attentatorum*, Sabbati 23. Ianuarij 1666. *Carpineo*, deciſ.388.

Romana *Augmenti Dotis*, Lunæ 29. Martij 1666. *Cerro*, deciſ.450.

B

Meleuitana *Baiuliuatus*, Veneris 15. Iunij 1663. *Albergato*, deciſ.88.

Aquilana *Beneficij*, Veneris 13. Martij 1665. *Cerro*, deciſ.278.

Aſculana *Beneficij*, Veneris 23. Maij 1664. *Taia*, deciſ.186.

Calaguritana *Beneficij de Bilbao*, Lunæ 9. Aprilis 1663. *Priolo*, deciſ.49.

Calaguritana *Beneficij*, Lunæ 15. Iunij 1665. *Taia*, deciſ. 329.

Calagurirana *Beneficij*, Veneris 26. Iunij 1665. *Ottalora*, deciſ.350.

Calaguritana *Beneficiorum*, Lunæ 4. Maij 1666. *Carpineo*, deciſ.296.

Calagnrirana *Beneficii de Curamita*, Mercurij 1. Iulij 1665. *Emerix*, deciſ.362.

Calaguritana *Beneficij de Arnedillo*, Lunæ 12. Ianuarij 1665. *Emerix*, deciſ.238.

Fanen. *Beneficij*, Veneris 3. Decembris 1666. *Bourlemont*, deciſ. 509.

Firmana, ſeu Nullius *Beneficij*, Mercurij 24. Ianuarij 1663. *Beuilaqua*, deciſ.15.

Hieracen. *Beneficij*, Mercurij 3. Iulij 1665. *Taia*, deciſ.317.

Leodien. *Beneficij*, Lunæ 20. Iunij 1661. *Bourlemont*, deciſ.518.

Meleuitana *Beneficiorum*, Lunæ 1. Februarij 1666. *Beuilaqua*, deciſ.403.

Meleuitana *Beneficij*, Veneris 10. Martij 1664. *Vicecomite*, deciſ.153.

Meleuitana *Beneficij*, Veneris 19. Februarij 1666. *Ottalora*, deciſ. 423.

Neapolitana *Beneficij*, *ſeu Iuriſpatronatus*, Lunæ 11. Februarij 1664. *Albergato*, deciſ.136.

Pampilonen. *Beneficiorum*, Veneris 17. Aprilis 1665. *Carpineo*, deciſ.292.

Piſana *Beneficij*, Lunæ 3. Iunij 1666. *Emerix*, deciſ.477.

Reatina *Beneficij*, Lunæ 15. Ianuarij 1663. *Beuilaqua*, deciſ.8.

Regien. *Beneficij*, Mercurij 16. Nouembris 1667. *Bourlemont*, deciſ.427.

Regien. *Beneficij*, Veneris 9. Aprilis 1666. *Bourlemont*, deciſ.462.

Sauonen. *Beneficij*, *ſeu Iuriſpatronatus*, Veneris 30. Ianuarij 1665. *Emerix*, deciſ.249.

Valentina *Beneficii*, Lunæ 15. Februarij 1666. *Ottalora*, deciſ.418.

Veliterna *Beneficii*, Veneris 30. Decembris 1666. *Albergato*, deciſ.510.

Ariminen. *Bonorum*, Veneris 12. Iunij 1665. *Beuilaqua*, deciſ.323.

Bononien. *Bonorum*, Veneris 4. Maij 1663. *Priolo*, deciſ.56.

Bononien. *Bonorum*, Lunæ 28. Ianuarij 1664. *Albergato*, deciſ.125.

Bononien. *Bonorum*, Lunæ 15. Iunij 1665. *Emerix*, deciſ.328.

Bononien. *Bonorum*, Lunæ 7. Aprilis 1664. *Emerix*, deciſ.180.

Bononien. *Bonorum*, Lunæ 26. Maij 1664. *Taia*, deciſ.187.

Bononien. *Bonorum*, Veneris 20. Iunij 1664. *Bourlemont*, deciſ.214.

Bononien. *Bonorum*, Veneris 26. Iunij 1665. *Emerix*, deciſ.348.

Bononien. *Bonorum*, Veneris 20. Aprilis 1663. *Albergato*, deciſ.52.

Bononien. *Bonorum*, Lunæ 1. Februarij 1666. *Bourlemont*, deciſ.408.

Bononien. *Bonorum de Graſſis*, Veneris 27. Iunij 1659.

1659. *Cerro*, deciſ.511.
Bononien. *Bonorum de Graſſiis*, Lunæ 31. Martij 1664. *Vicecomite*, deciſ.175.
Bononien. *Bonorum de Graſſiis*, Veneris 15. Maij 1663. *Vicecomite*, deciſ.60.
Bononien. ſeu Nonantulana Deuolutionis *Bonorum*, Veneris 6. Iunij 1664. *Taia*, deciſ.195.
Ciuitatis Caſtelli *Bonorum*, Veneris 3. Iunij 1664. *Beuilaqua*, deciſ.213.
Ciuitatis Caſtelli *Bonorum*, Mercurij 11. Martij 1665. *Bourlemont*, deciſ.275.
Corduben. *Bonorum*, Mercurij 4. Iulij 1663. *Ottalora*, deciſ.109.
Farſen. *Bonorum*, Lunæ 12. Ianuarij 1665. *Taia*, deciſ.237.
Farſen. *Bonorum*, Lunæ 11. Februarij 1664. *Vicecomite*, deciſ.132.
Fauentina *Bonorum*, Lunæ 9. Iunij 1664. *Cerro*, deciſ.203.
Feſulana *Bonorum*, Lunæ 29. Martij 1666. *Emerix*, deciſ.452.
Firmana *Bonorum*, Mercurij 11. Martij 1665. *Taia*, deciſ.271.
Firmana *Bonorum*, Mercurij 1. Iulij 1665. *Veroſpio*, deciſ.368.
Imolen. *Bonorum*, Lunæ 31. Martij 1664. *Ottalora*, deciſ.178.
Imolen. *Bonorum*, Veneris 6. Martij 1665. *Veroſpio*, deciſ.270.
Interamnen. *Bonorum*, Mercurij 9. Iunij 1666. *Taia*, deciſ.480.
Leodien. *Bonorum*, Lunæ 25. Iunij 1663. *Cerro*, deciſ.102.
Leodien. *Bonorum*, Lunæ 31. Martij 1664. *Cerro*, deciſ.177.
Leodien. *Bonorum*, Veneris 26. Iunij 1665. *Cerro*, deciſ.345.
Leodien. *Bonorum*, Mercurij 1. Iulij 1665. *Cerro*, deciſ.360.
Mantuana *Bonorum*, Veneris 8. Iunij 1663. *Emerix*, deciſ.78.
Meleuitana *Bonorum*, Lunæ 22. Iunij 1665. *Beuilaqua*, deciſ.339.
Nonantulana *Bonorum*, Veneris 9. Aprilis 1666. *Carpineo*, deciſ.462.
Placentina *Bonorum*, Veneris 20. Aprilis 1663. *Beuilaqua*, deciſ.51.
Peruſina *Bonorum Sancti Archangeli*, Veneris 23. Ianuarij 1665. *Albergato*, deciſ.243.
Peruſina *Bonorum Sancti Archangeli*, Veneris 19. Februarij 1666. *Emerix*, deciſ.420.
Rauennaten. *Bonorum*, Lunæ 7. Iunij 1666. *Carpineo*, deciſ.473.
Tudertina *Bonorum*, Veneris 3. Decembris 1666. *Carpineo*, deciſ.508.

C

Rauennaten. ſeu Fauentina *Cambij*, Mercurij 27. Ianuarij 1666. *Cerro*, deciſ.393.
Romana *Cambiorum*, Lunæ 28. Ianuarij 1664. *Veroſpio*, deciſ.126.
Romana *Cambij*, Veneris 23. Februarij 1663. *Cerro*, deciſ.35.
Romana *Cambij*, Lunæ 5. Martij 1663. *Beuilaqua*, deciſ.41.
Romana *Cambij*, Veneris 8. Iunij 1663. *Veroſpio*, deciſ.79.
Romana *Cambij*, Veneris 28. Martij 1664. *Beuilaqua*, deciſ.173.
Romana *Cambij*, Lunæ 21. Iunij 1666. *Emerix*, deciſ.491.
Romana *Cambij*, Veneris 30. Ianuarij 1665. *Beuilaqua*, deciſ.251.
Romana *Cambij*, Mercurij 4. Februarij 1665. *Ottalora*, deciſ.256.
Romana *Canonum*, Lunæ 22. Iunij 1665. *Cerro*, deciſ.338.
Barchinonen. *Canonicatus*, Veneris 15. Februarij 1664. *Leone Veroſpio*, deciſ.140.
Barchinonen. *Canonicatus*, Veneris 16. Februarij 1665. *Leone Veroſpio*, deciſ.261.
Camerinen. *Canonicatus*, Lunæ 3. Martij 1664. *Vicecomite*, deciſ.147.
Elnen. *Canonicatus*, Veneris 23. Februarij 1663. *Taia*, deciſ.33.
Leodien. *Canonicatus Aquiſgranen.* Veneris 28. Martij 1664. *Albergato*, deciſ.174.
Leodien. *Canonicatus Aquiſgranen.* Veneris 9. Aprilis 1666. *Albergato*, deciſ.459.
Leodien. *Canonicatus Aquiſgranen.* Veneris 26. Iunij 1665. *Albergato*, deciſ.355.
Leodien. *Canonicatus*, Veneris 22. Martij 1665. *Cerro*, deciſ.304.
Maioricen. *Canonicatus Pœnitentiariæ*, Lunæ 16. Iulij 1664. *Emerix*, deciſ.212.
Maioricen. *Canonicatus Pœnitentiariæ*, Veneris 12. Februarij 1666. *Emerix*, deciſ.414.
Maioricen. *Canonicatus Pœnitentiariæ*, Mercurij 11. Martij 1665. *Emerix*, deciſ.273.
Moguntina *Canonicatus*, Lunæ 26. Ianuarij 1665. *Cerro*, deciſ.246.
Nicien. *Canonicatus*, Lunæ 24. Martij 1664. *Taia*, deciſ.169.
Nicien. *Canonicatus*, Mercurij 1. Iulij 1665. *Taia*, deciſ.370.
Peruſina Erectionis *Canonicatus*, Lunæ 1. Februarij 1666. *Carpineo*, deciſ.404.
Peruſina Erectionis *Canonicatus*, Lunæ 4. Maij 1665. *Carpineo*, deciſ.294.
Turritana *Canonicatus*, Mercurij 27. Ianuarij 1666. *Beuilaqua*, deciſ.397.
Turritana *Canonicatus*, Lunæ 11. Maij 1665. *Beuilaqua*, deciſ.299.
Turritana *Canonicatus*, Veneris 2. Aprilis 1666. *Beuilaqua*, deciſ.453.
Calaguritana *Capellæ*, Lunæ 18. Februarij 1664. *Beuilaqua*, deciſ.143.
Calaguritana *Capellæ*, Lunæ 15. Iunij 1664. *Beuilaqua*, deciſ.28.
Praten. *Capellaniæ*, Lunæ 25. Maij 1666. *Emerix*, deciſ.469.
Ariminen. *Caſtrorum*, Veneris 29. Maij 1665. *Cerro*, deciſ.306.
Romana *Caſtrorum*, Mercurij 27. Iunij 1663. *Taia*, deciſ.134.
Reatina *Caſtrorum*, Lunæ 22. Iunij 1665. *Bourlemont*, deciſ.341.
Tiburtina *Caſtrorum*, Mercurij 13. Iunij 1663. *Beuilaqua*, deciſ.83.
Tiburtina *Caſtrorum*, Lunæ 9. Iunij 1664. *Beuilaqua*, deciſ.205.
Tiburtina *Caſtrorum*, Lunæ 9. Februarij 1665. *Beuilaqua*, deciſ.260.
Spiren. *Cenſurarum*, Lunæ 28. Iunij 1666. *Albergato*, deciſ.496.
Æſina *Cenſus*, Lunæ 16. Iunij 1664. *Cerro*, deciſ.210.

Anconitana *Cenſuum*, Mercurij 13. Iunij 1663. *Emerix*, deciſ.81.
Baren. *Cenſus*, Veneris 24. Aprilis 1666. *Bourlemont*, deciſ.528.
Bononien. *Cenſuum*, Veneris 11. Maij 1663. *Albergato*, deciſ.62.
Bononien. *Cenſuum*, Veneris 6. Iunij 1664. *Albergato*, deciſ.193.
Bononien. *Cenſuum*, Lunæ 1. Februarij 1666. *Albergato*, deciſ.407.
Fanen. *Cenſus*, Veneris 15. Februarij 1664. *Taia*, deciſ.138.
Fanen. *Cenſus*, Lunæ 18. Maij 1665. *Taia*, deciſ.302.
Peruſina *Cenſus*, Lunæ 24. Martij 1664. *Cerro*, deciſ.165.
Romana *Cenſus*, Mercurij 13. Iunij 1664. *Triolo*, deciſ.209.
Romana *Cenſus*, Lunæ 22. Februarij 1663. *Albergato*, deciſ.24.
Romana *Cenſus*, Veneris 27. Aprilis 1663. *Albergato*, deciſ.53.
Romana *Cenſus*, Veneris 15. Iunij 1663. *Vicecomite*, deciſ.86.
Romana *Cenſus*, Veneris 28. Martij 1664. *Priolo*, deciſ.171.
Romana *Cenſus*, Lunæ 2. Martij 1665. *Bourlemont*, deciſ.265.
Romana *Cenſus*, Lunæ 2. Martij 1665. *Emerix*, deciſ.266.
Romana *Cenſus*, Mercurij 4. Februarij 1665. *Albergato*, deciſ.255.
Romana *Cenſus*, Veneris 18. Iunij 1666. *Carpineo*, deciſ.486.
Romana *Cenſus*, Lunæ 17. Martij 1664. *Beuilaqua*, deciſ.163.
Romana Fructuum *Cenſus*, Veneris 27. Ianuarij 1666. *Cerro*, deciſ.396.
Romana Fructuum *Cenſus*, Mercurij 9. Iunij 1666. *Carpineo*, deciſ.484.
Romana *Cenſus*, *ſeu Attentatorum*, Lunæ 10. Maij 1666. *Albergato*, deciſ.466.
Romana *Cenſus*, *ſeu Fideicommiſſi*, Veneris 9. Aprilis 1666. *Bourlemont*, deciſ.464.
Romana *Cenſus Vitalitij*, Veneris 6. Iunij 1664. *Cerro*, deciſ.198.
Sancti Seuerini *Cenſus*, Veneris 27. Iunij 1664. *Leone Veroſpio*, deciſ.224.
Tarentina *Cenſus*, Veneris 8. Iunij 1663. *Taia*, deciſ.80.
Tarentina *Cenſus*, Mercurij 5. Decembris 1663. *Taia*, deciſ.113.
Tudertina *Cenſus*, Veneris 19. Iunij 1665. *Taia*, deciſ.336.
Fanen. *Ceſſionis*, Veneris 1. Februarij 1664. *Veroſpio*, deciſ.129.
Rauennaten. *Collectæ*, *ſeu Contributionis*, Veneris 18. Iunij 1666. *Bourlemont*, deciſ.490.
Rauennaten. *Collectarum*, Lunæ 2. Maij 1664. *Priolo*, deciſ.182.
Romana *Commemorationis Defunctorum*, Mercurij 3. Iunij 1665. *Ottalora*, deciſ.316.
Romana *Commemorationis Defunctorum*, Mercurij 9. Iunij 1666. *Ottalora*, deciſ.481.
Eugubina *Compromiſſi*, Veneris 6. Aprilis 1663. *Veroſpio*, deciſ.45.
Sancti Seuerini *Congruæ*, Lunæ 22. Iunij 1665. *Ottalora*, deciſ.342.
Turritana *Congruæ*, Lunæ 5. Iulij 1666. *Priolo*, deciſ.504.
Turritana *Congruæ*, Veneris 22. Martij 1665. *Taia*, deciſ.287.
Turritana *Congruæ*, Lunæ 12. Ianuarij 1665. *Taia*, deciſ.236.
Turritana *Congruæ*, Lunæ 5. Iulij 1666. *Taia*, deciſ.500.
Neritonen. *Conſortij*, Lunæ 16. Februarij 1663. *Taia*, deciſ.32.
Romana *Contributionis*, Lunæ 15. Iunij 1665. *Cerro*, deciſ.331.
Cortonen. *Suppreſſionis Conuentus*, Veneris 28. Nouembris 1664. *Emerix*, deciſ.221.
Cortonen. *Suppreſſionis Conuentus*, Mercurij 1. Iulij 1665. *Emerix*, deciſ.363.

D

Barbaſtren. *Decimarum*, Lunæ 28. Maij 1663. *Taia*, deciſ.69.
Calaguritana *Decimarum de Ocon*, Lunæ 26. Nouembris 1663. *Albergato*, deciſ.111.
Calaguritana *Decimarum Sancti Aſcentij*, *& Danalillo*, Veneris 5. Decembris 1664. *Cerro*, deciſ.232.
Chelmen. *Decimarum*, Lunæ 4. Maij 1665. *Taia*, deciſ.297.
Chelmen. *Decimarum*, Lunæ 28. Iunij 1666. *Bourlemont*, deciſ.493.
Cracouien. *Decimarum*, Lunæ 18. Iunij 1663. *Taia*, deciſ.91.
Hiſpalen. *Decimarum*, Lunæ 15. Ianuarij 1663. *Taia*, deciſ.5.
Hiſpalen. *Decimarum*, Veneris 16. Februarij 1663. *Taia*, deciſ.27.
Nouarien. *Decimarum*, Veneris 19. Februarij 1666. *Albergato*, deciſ.424.
Romana *Commemorationis Defunctorum*, Mercurij 3. Iunij 1665. *Ottalora*, deciſ.316.
Romana *Commemorationis Defunctorum*, Mercurij 9. Iunij 1666. *Ottalora*, deciſ.481.
Bononien. ſeu Nonantulana *Deuolutionis Bonorum*, Veneris 6. Iunij 1664. *Taia*, deciſ.195.
Romana *Deuolutionis Domus*, Veneris 4. Maij 1663. *Veroſpio*, deciſ.57.
Calaguritana *Dimidiæ portionis de Haro*, Veneris 20. Nouembris 1665. *Ottalora*, deciſ.374.
Calaguritana *Dimidiæ portionis*, Mercurij 1. Iulij 1665. *Beuilaqua*, deciſ.371.
Piſana *Diſtributionum*, Lunæ 4. Iunij 1663. *Beuilaqua* deciſ.73.
Varmien. *Diſtributionum*, Sabbathi 23. Ianuarij 1666. Rota Martiniana *Ottalora*, deciſ.390.
Bononien. *Domus de Maluaſia*, Veneris 12. Februarij 1666. *Emerix*, deciſ.415.
Foroliuien. *Domus*, Lunæ 12. Martij 1665. *Albergato*, deciſ.264.
Lucana *Domus*, Lunæ 12. Februarij 1663. *Emerix*, deciſ.25.
Romana *Domus*, Lunæ 19. Aprilis 1660. *Cerro*, deciſ.513.
Romana *Domus*, Lunæ 12. Februarij 1663. *Albergato*, deciſ.23.
Romana *Domus*, Veneris 20. Iunij 1664. *Beuilaquà*, deciſ.217.
Romana *Domus*, Veneris 26. Februarij 1663. *Cerro*, deciſ.524.

Roma-

Romana *Domus*, Lunæ 26. Februarij 1663. *Cerro*, deciſ.37.
Romana *Domus*, Lunæ 15. Iunij 1665. *Veroſpio*, deciſ.327.
Romana *Domus*, Lunæ 1. Februarij 1666. *Beuilaqua*, deciſ.405.
Romana *Domus*, Veneris 12. Iunij 1665. *Cerro*, deciſ.324.
Romana *Domus*, Veneris 20. Iunij 1664. *Beuilaqua*, deciſ.217.
Romana *Domus*, Mercurij 5. Decembris 1663. *Taia*, deciſ.212.
Romana *Domorum*, Veneris 2. Martij 1663. *Veroſpio*, deciſ.38.
Romana *Domorum*, Veneris 15. Iunij 1663. *Veroſpio*, deciſ.89.
Romana *Domus de Vſazzijs*, Lunæ 18. Februarij 1664. *Cerro*, deciſ.145.
Eugubina *Donationis*, Mercurij 24. Ianuarij 1663. *Vicecomite*, deciſ.12.
Romana *Donationis*, Veneris 11. Maij 1663. *Priolo*, deciſ.61.
Romana *Donationis*, Lunæ 22. Martij 1666. *Bourlemont*, deciſ.447.
Romana *Donationis*, Mercurij 9. Martij 1666. *Bourlemont*, deciſ.482.
Romana *Donationis ſuper Alimentis*, Veneris 15. Iunij 1663. *Priolo*, deciſ.87.
Romana, *ſeu Albanen. Donationis Vineæ*, Lunæ 5. Aprilis 1666. *Cerro*, deciſ.456.
Romana, ſeu Ferratien. *Pratenſæ Donationis*, Veneris 2. Aprilis 1665. *Emerix*, deciſ.289.
Romana, ſeu Ferrarien. *Donationis*, Lunæ 24. Martij 1664. *Albergato*, deciſ.166.
Romana, ſeu Reatina *Donationis*, Veneris 11. Decembris 1665. *Emerix*, deciſ.380.
Romana, ſeu Reatina *Donationis*, Veneris 28. Nouembris 1664. *Emerix*, deciſ.230.
Aſculana *Dotis*, Veneris 25. Iunij 1665. *Leone Veroſpio*, deciſ.333.
Aſculana *Dotis*, Lunæ 24. Martij 1664. *Leone Veroſpio*, deciſ.164.
Aſculana *Dotis*, Veneris 16. Ianuarij 1665. *Leone Veroſpio*, deciſ.239.
Bononien. *Reſidui Dotis*, Lunæ 9. Iunij 1664. *Emerix*, deciſ.207.
Bononien. *Reſidui Dotis*, Sabbati 23. Ianuarij 1666. *Ottalora*, deciſ.386.
Ciuitatis Caſtelli *Dotis*, Veneris 4. Iunij 1664. *Emerix*, deciſ.227.
Ciuitatis Caſtelli *Dotis*, Mercurij 3. Iunij 1665. *Emerix*, deciſ.314.
Firmana *Dotis*, Veneris 19. Iunij 1665. *Emerix*, deciſ.335.
Imolen. *Dotis*, Lunæ 16. Martij 1665. *Veroſpio*, deciſ.283.
Peruſina *Dotis*, Mercurij 1. Iulij 1665. *Carpineo*, deciſ.358.
Peruſina *Dotis*, Veneris 20. Iunij 1664. *Veroſpio*, deciſ.215.
Romana *Dotis*, Lunæ 18. Iulij 1663. *Veroſpio*, deciſ.93.
Romana *Dotis*, Lunæ 10. Decembris 1663. *Taia*, deciſ.114.
Romana *Dotis*, Veneris 14. Martij 1664. *Albergato*, deciſ.155.
Romana *Dotis*, Veneris 16. Iunij 1662. *Vicecomite*, deciſ.521.
Romana *Dotis*, Lunæ 2. Mar. 1663. *Vicecomite*, dec.39.
Romana *Dotis*, Veneris 20. Aprilis 1663. *Vicecomite*, deciſ.50.
Romana *Dotis*, Mercurij 13. Iunij 1663. *Vicecomite*, deciſ.82.
Romana *Dotis*, Lunæ 31 Martij 1664. *Taia*, deciſ.179.
Romana *Dotis*, Mercurij 13. Iunij 1663. *Albergato*, deciſ.85.
Romana *Dotis*, Mercurij 3. Iunij 1665. *Cerro*, deciſ.313.
Romana *Dotis*, Veneris 12. Februarij 1666. *Ottalora*, deciſ.417.
Romana, ſeu Albanen. *Dotis*, Mercurij 1. Iulij 1665. *Bourlemont*, deciſ.364.
Romana, ſeu Albanen. *Dotis*, Lunæ 22. Martij 1666. *Bourlemont*, deciſ.448.
Romana, ſeu Ianuen. *Dotis*, Veneris 18. Iunij 1666. *Ottalora*, deciſ.487.
Romana, ſeu Ianuen. *Dotis*, Mercurij 2. Decembris 1665. *Ottalora*, deciſ.376.
Romana *Augumenti Dotis*, Lunæ 29. Martij 1666. *Cerro*, deciſ.450.
Romana *Fructuum Dotis*, Mercurij 3. Iunij 1665. *Veroſpio*, deciſ.318.
Romana *Fructuum Dotis*, Veneris 12. Februarij 1666. *Ottalora*, deciſ.413.
Romana *Lucri Dotalis*, Lunæ 16. Martij 1665. *Taia*, deciſ.281.
Romana *Separationis Thori, & Reſtitutionis Dotis*, Lunæ 26. Aprilis 1660. *Priolo*, deciſ.514.
Senogallien. *Hæreditatis, ſeu Dotis*, Lunæ 26. Maij 1664. *Priolo*, deciſ.188.

E

Romana *Electionis Puellarum*, Lunæ 15. Iunij 1665. *Bourlemont*, deciſ.332.
Foroliuien. *Emphyteuſis*, Veneris 30. Ianuarij 1665. *Bourlemont*, deciſ.250.
Papien. *Emphyteuſis*, Veneris 26. Iunij 1665. *Ottalora*, deciſ.351.
Rauennaten. *Emphyteuſis*, Lunæ 5. Maij 1664. *Veroſpio*, deciſ.183.
Rauennaten. *Emphyteuſis*, Veneris 12. Decembris 1664. *Beuilaqua*, deciſ.235.
Rauennaten. *Emphyteuſis*, Lunæ 2. Decembris 1665. *Bourlemont*, deciſ.377.
Rauennaten. *Emphyteuſis*, Veneris 14. Maij 1666. *Carpineo*, deciſ.468.
Rauennaten. *Emphyteuſis*, Lunæ 7. Iunij 1666. *Taia*, deciſ.476.
Peruſina *Erectionis Canonicatus*, Lunæ 4. Maij 1665. *Carpineo*, deciſ.294.
Peruſina *Erectionis Canonicatus*, Lunæ 1. Februarij 1666. *Carpineo*, deciſ.404.
Gerunden. *Exemptionis*, Lunæ 25. Iunij 1663. *Beuilaqua*, deciſ.101.
Romana *Expenſarum*, Veneris 23. Iunij 1662. *Gaſtaldo*, deciſ.522.
Sancti Seuerini *Expenſarum*, Veneris 15. Ianuarij 1666. *Albergato*, deciſ.384.

F

Æſina *Fideicommiſſi*, Veneris 23. Ianuarij 1665. *Cerro*, deciſ.244.

Digitized by Google

Æſina *Fideicommiſſi*, Lunæ 5. Iulij 1666. *Ottalora*, deciſ.505.
Æſina *Fideicommiſſi*, Lunæ 5. Iulij 1666. *Ottalora*, deciſ.501.
Amerina *Fideicommiſſi*, Lunæ 9. Iunij 1664. *Priolo*, deciſ.208.
Amerina *Fideicommiſſi*, Lunæ 4. Iunij 1663. *Priolo*, deciſ.72.
Auenionen. *Fideicommiſſi*, Veneris 26. Iunij 1665. *Emerix*, deciſ.347.
Auenionen. *Fideicommiſſi*, Mercurij 2. Decembris 1665. *Taia*, deciſ.375.
Auenionen. *Fideicommiſſi*, Mercurij 9. Iunij 1666. *Cerro*, deciſ.485.
Auenionen. *Fideicommiſſi*, Lunæ 28. Iunij 1666. *Taia*, deciſ.494.
Bononien. *Fideicommiſſi*, Lunæ 11. Februarij 1664. *Leone Veroſpio*, deciſ.135.
Bononien. *Fideicommiſſi*, Veneris 28. Iunij 1666. *Emerix*, deciſ.489.
Bononien. *Fideicommiſſi*, Mercurij 10. Decembris 1664. *Albergato*, deciſ.234.
Bononien. *Fideicommiſſi*, Lunæ 1. Februarij 1666. *Albergato*, deciſ.406.
Bononien. *Fideicommiſſi de Amorinis*, Veneris 30. Maij 1664. *Priolo*, deciſ.191.
Bononien. *Fideicommiſſi de Amorinis*, Lunæ 17. Martij 1664. *Priolo*, deciſ.530.
Bononien. *Fideicommiſſi de Amorinis*, Lunæ 17. Martij 1664. *Priolo*, deciſ.158.
Bononien. *Fideicommiſſi de Amorinis*, Mercurij 17. Martij 1666. *Taia*, deciſ.443.
Bononien. *Fideicommiſſi Bartholomæi de Bolognnis*, Lunæ 15. Martij 1666. *Taia*, deciſ.436.
Bononien. *Fideicommiſſi de Blanchettis*, Mercurij 3. Iunij 1665. *Taia*, deciſ.311.
Bononien. *Fideicommiſſi de Bonfilijs*, Mercurij 24. Ianuarij 1663. *Leone Veroſpio*, deciſ.13.
Bononien. *Fideicommiſſi de Brunis*, Veneris 26. Februarij 1663. *Priolo*, deciſ.12.
Bononien. *Fideicommiſſi de Caſareis*, Mercurij 24. Ianuarij 1663. *Albergato*, deciſ.14.
Bononien. *Fideicommiſſi de Caſareis*, Veneris 22. Iunij 1663. *Albergato*, deciſ.96.
Bononien. *Fideicommiſſi de Caſareis*, Lunæ 24. Martij 1664. *Taia*, deciſ.167.
Bononien. *Fideicommiſſi de Grottis*, Veneris 4. Iunij 1666. *Ottalora*, deciſ.472.
Bononien. *Fideicommiſſi de Luparis*, Veneris 1. Maij 1664. *Beuilaqua*, deciſ.181.
Bononien. *Fideicommiſſi de Naſcentorijs*, Lunæ 29. Martij 1666. *Ottalora*, deciſ.451.
Bononien. *Fideicommiſſi de Pepulis*, Mercurij 17. Ianuarij 1666. *Bourlemont*, deciſ.391.
Bononien. *Fideicommiſſi de Pepulis*, Lunæ 30. Ianuarij 1668. *Bourlemont*, deciſ.531.
Bononien. *Fideicommiſſi de Sauijs*, Mercurij 27. Ianuarij 1666. *Bourlemont*, deciſ.392.
Eugubina *Fideicommiſſi*, Lunæ 25. Iunij 1663. *Vicecomite*, deciſ.100.
Fauentina *Fideicommiſſi*, Lunæ 8. Iunij 1665. *Veroſpio*, deciſ.322.
Ferrarien. *Fideicommiſſi*, Lunæ 5. Martij 1663. *Vicecomite*, deciſ.43.
Firmana *Fideicommiſſi*, Lunæ 9. Iunij 1664. *Emerix*, deciſ.200.
Firmana *Fideicommiſſi*, Veneris 26. Ianuarij 1663. *Veroſpio*, deciſ.17.
Romana *Fideicommiſſi*, Veneris 12. Februarij 1666. *Albergato*, deciſ.411.
Firmana *Fideicommiſſi*, Lunæ 10. Maij 1666. *Ottalora*, deciſ.465.
Fulginaten. *Fideicommiſſi*, Lunæ 4. Iunij 1668. *Bourlemont*, deciſ.532.
Mediolanen. *Fideicommiſſi*, Veneris 2. Aprilis 1665. *Bourlemont*, deciſ.288.
Peruſina *Fideicommiſſi*, Veneris 12. Iunij 1665. *Albergato*, deciſ.326.
Præneſtina *Fideicommiſſi*, Mercurij 23. Maij 1663. *Beuilaqua*, deciſ.68.
Reatina *Fideicommiſſi*, Veneris 29. Maij 1665. *Emerix*, deciſ.305.
Romana *Fideicommiſſi*, Mercurij 20. Nouembris 1663. *Veroſpio*, deciſ.529.
Romana *Fideicommiſſi*, Veneris 26. Iunij 1665. *Ottalora*, deciſ.352.
Romana *Fideicommiſſi, ſeu Saluiani*, Mercurij 27. Iunij 1663. *Albergato*, deciſ.107.
Romana *Fideicommiſſi, ſeu Saluiani*, Veneris 11. Ianuarij 1664. *Albergato*, deciſ.118.
Romana prætenſæ immiſſionis, *ſeu Fideicommiſſi de Ceulis*, Lunæ 5. Octobris 1672. *Marcello Seuerolo*, deciſ.535.
Romana *Fideicommiſſi de Alberinis*, Veneris 21. Maij 1663. *Beuilaqua*, deciſ.65.
Romana *Fideicommiſſi de Alberinis*, Mercurij 27. Ianuarij 1666. *Beuilaqua*, deciſ.395.
Romana *Fideicommiſſi de Boncompagnis*, Veneris 30. Ianuarij 1665. *Beuilaqua*, deciſ.247.
Romana *Fideicommiſſi de Donis*, Lunæ 19. Februarij 1663. *Vicecomite*, deciſ.30.
Romana *Fideicommiſſi de Donis*, Lunæ 28. Ianuarij 1664. *Vicecomite*, deciſ.123.
Romana *Fideicommiſſi de Glorierijs*, Veneris 28. Martij 1664. *Emerix*, deciſ.170.
Romana *Fideicommiſſi de Glorierijs*, Lunæ 16. Iunij 1664. *Emerix*, deciſ.211.
Romana *Fideicommiſſi de Glorierijs*, Lunæ 1. Iunij 1665. *Carpineo*, deciſ.308.
Romana *Fideicommiſſi de Maximis*, Veneris 8. Februarij 1664. *Beuilaqua*, deciſ.131.
Romana *Fideicommiſſi de Mutis*, Veneris 3. Decembris 1660. *Bourlemont*, deciſ.517.
Romana *Fideicommiſſi de Pichis*, Veneris 28. Martij 1664. *Ottalora*, deciſ.172.
Romana *Fideicommiſſi de Rigatijs*, Veneris 18. Februarij 1666. *Cerro*, deciſ.27.
Romana *Fideicommiſſi de Steccatis*, Lunæ 15. Iunij 1665. *Bourlemont*, deciſ.330.
Romana *Fideicommiſſi de Stephanis*, Veneris 4. Maij 1663. *Albergato*, deciſ.58.
Romana, ſeu Sabinen. *Fideicommiſſi*, Veneris 13. Martij 1665. *Ottalora*, deciſ.277.
Romana, ſeu Vercellen. *Fideicommiſſi*, Veneris 6. Aprilis 1663. *Vicecomite*, deciſ.44.
Romana *Fructuum Cenſus*, Veneris 27. Ianuarij 1666. *Cerro*, deciſ.396.
Romana *Fructuum Cenſus*, Mercurij 9. Iunij 1666. *Carpineo*, deciſ.484.
Romana *Fructuum Dotis*, Veneris 12. Februarij 1666. *Ottalora*, deciſ.413.
Romana *Fructuum Dotis*, Mercurij 3. Iunij 1665. *Veroſpio*, deciſ.318.
Burgen. *Funeralium*, Veneris 27. Iunij 1664. *Albergato*, deciſ.223.

Viter

G

Viterbien. *Gabellæ*, Veneris 23. Ianuarij 1665. *Emerix*, deciſ.241.

Neapolitana *Grani*, & *Hordei*, Veneris 29. Ianuarij 1666. *Emerix*, deciſ.400.

H

Amerina *Hæreditatis*, Lunæ 6. Aprilis 1663. *Beuilaqua*, deciſ.525.

Anconitana *Hæreditatis*, Veneris 7. Iunij 1666. *Carpineo*, deciſ.478.

Fanen. *Hæreditatis*, Lunæ 22. Iunij 1665. *Bourlemont*, deciſ.340.

Neapolitana *Hæreditatis*, Veneris 25. Iunij 1660. *Cerro*, deciſ.516.

Neapolitana *Hæreditatis*, Lunæ 9. Maij 1672. *Albergato*, deciſ.534.

Peruſina *Hæreditatis*, Veneris 19. Iunij 1665. *Albergato*, deciſ.334.

Placentina *Hæreditatis*, Veneris 30. Maij 1664. *Albergato*, deciſ.190.

Romana *Hæreditatis* 16. Ianuarij 1665. *Cerro*, deciſ.240.

Romana *Hæreditatis*, Lunæ 8. Iunij 1665. *Taia*, deciſ.319.

Romana *Hæreditatis* 12. Februarij 1666. *Taia*, deciſ.412.

Romana *Hæreditatis*, Lunæ 28. Februarij 1666. *Cerro*, deciſ.410.

Senogallien. *Hæreditatis*, *ſeu Dotis*, Lunæ 26. Maij 1664. *Priolo*, deciſ.188.

Neapolitana *Grani*, & *Hordei*, Veneris 29. Ianuarij 1666. *Emerix*, deciſ.400.

I

Romana *Pratenſa Immiſſionis*, *ſeu Fideicommiſſi de Cenlis*, Lunæ 5. Octobris 1672. *Marcello Senerolo*, deciſ.535.

Romana *Incamerationis*, Mercurij 16. Nouembris 1672. *Gaſtaldo*, deciſ.536.

Aſtoricen. *Iuriſdictionis*, Lunæ 25. Iunij 1663. *Beuilaqua*, deciſ.99.

Beneuentana *Iuriſdictionis*, Lunæ 12. Februarij 1663. *Taia*, deciſ.21.

Beneuentana *Iuriſdictionis*, Veneris 30. Maij 1664. *Taia*, deciſ.189.

Beneuentana *Iuriſdictionis*, Mercurij 9. Iunij 1666. *Beuilaqua*, deciſ.483.

Lucen. *Iuriſdictionis*, Lunæ 28. Maij 1663. *Cerro*, deciſ.71.

Marſicen. *Iuriſdictionis*, Veneris 14. Martij 1664. *Veroſpio*, deciſ.156.

Marſicen. *Iuriſdictionis*, Veneris 30. Maij 1664. *Veroſpio*, deciſ.192.

Neritonen. *Iuriſdictionis*, Veneris 19. Februarij 1666. *Beuilaqua*, deciſ.425.

Nullius, ſeu Iuuenaten. *Iuriſdictionis*, Mercurij 24. Nouembris 1666. *Bourlemont*, deciſ.507.

Palentina *Iuriſdictionis*, Veneris 14. Martij 1664. *Beuilaqua*, deciſ.152.

Tiraſonen. *Iuriſdictionis*, Veneris 14. Decembris 1663. *Vicecomite*, deciſ.115.

Toletana, ſeu Nullius *Iuriſdictionis*, Veneris 6. Februarij 1665. *Cerro*, deciſ.258.

Sabinen. *Iuriſnominandi*, *Carpineo*, deciſ.301.

Pampilonen. *Iurium Parochialium*, Veneris 19. Ianuarij 1663. *Beuilaqua*, deciſ.10.

Gneſnen. *Iuriſpatronatus*, Veneris 17. Aprilis 1665. *Cerro*, deciſ.291.

Interamnen. *Iuriſpatronatus*, Veneris 18. Iunij 1660. *Triolo*, deciſ.515.

Neapolitana *Beneficij*, *ſeu Iuriſpatronatus*, Lunæ 11. Februarij 1664. *Albergato*, deciſ.136.

Piſtorien. *Iuriſpatronatus*, Veneris 15. Februarij 1664. *Vicecomite*, deciſ.141.

Præneſtina *Iuriſpatronatus*, Mercurij 17. Martij 1666. *Beuilaqua*, deciſ.444.

Sauonen. *Beneficij*, *ſeu Iuriſpatronatus*, Veneris 30. Ianuarij 1665. *Emerix*, deciſ.249.

Toletana *Pratenſi Iuriſpatronatus*, Veneris 8. Iunij 1663. *Albergato*, deciſ.77.

L

Romana *Amotionis Lapidis*, Lunæ 22. Iunij 1665. *Beuilaqua*, deciſ.337.

Mediolanen. *Legati*, Mercurij 27. Iunij 1663. *Vicecomite*, deciſ.106.

Romana *Legati*, Mercurij 4. Iulij 1663. *Veroſpio*, deciſ.110.

Romana *Legati*, Lunæ 22. Martij 1666. *Ottalora*, deciſ.445.

Romana *Legati*, Mercurij 1. Iulij 1665. *Veroſpio*, deciſ.366.

Romana *Legati*, Lunæ 17. Martij 1664. *Cerro*, deciſ.159.

Romana, ſeu Viterbien. *Legati*, Mercurij 17. Martij 1666. *Albergato*, deciſ.442.

Romana *Legitimæ*, Veneris 20. Iunij 1664. *Cerro*, deciſ.218.

Romana *Legitimæ*, Veneris 13. Martij 1665. *Taia*, deciſ.279.

Sancti Seuerini *Supplementi Legitimæ*, Lunæ 31. Maij 1666. *Taia*, deciſ.470.

Bononien. *Liquidationis pretij*, Sabbati 23. Ianuarij 1666. *Emerix*, deciſ.389.

Bononien. *Liquidationis pretij*, Veneris 4. Iulij 1664. *Emerix*, deciſ.228.

Bononien. *Liquidationis pretij*, Lunæ 4. Maij 1665. *Emerix*, deciſ.295.

Romana *Locationis*, Veneris 6. Iunij 1664. *Veroſpio*, deciſ.199.

Romana *Locationis*, Lunæ 5. Iulij 1665. *Ottalora*, deciſ.372.

Romana *Locorum Montium*, Mercurij 9. Decembris 1665. *Bourlemont*, deciſ.378.

Romana *Locorum Montium*, Mercurij 14. Decembris 1665. *Ottalora*, deciſ.381.

Romana *Lucri Dotalis*, Lunæ 16. Martij 1665. *Taia*, deciſ.281.

M

Piſauren. *Maioratus*, Lunæ 21. Maij 1663. *Emerix*, deciſ.66.

Piſauren. *Maioratus*, Veneris 26. Iunij 1665. *Bourlemont*, deciſ.344.

Aue-

Digitized by Google

Auenionen. *Manutentionis*, Lunæ 2. Maij 1663. *Taia*, deciſ.55.
Corduben. *Matrimonij*, Mercurij 21. Maij 1664. *Leone Veroſpio*, deciſ.185.
Leodien. *Matrimonij*, Mercurij 3. Iunij 1665. *Cerro*, deciſ.312.
Leodien. *Nullitatis Matrimonij*, Lunæ 28. Iunij 1666. *Cerro*, deciſ.498.
Mechlinien. *Matrimonij*, Lunæ 5. Martij 1666. *Cerro*, deciſ.433.
Mediolanen. *Matrimonij*, Mercurij 1. Iulij 1665. *Cerro*, deciſ.361.
Spalaren. *Matrimonij*, Lunæ 21. Maij 1663. *Leone Veroſpio*, deciſ.67.
Romana *Pratenſi Matrimonij*, Veneris 26. Iunij 1665. *Cerro*, deciſ.346.
Romana *Pratenſi Matrimonij*, Veneris 15. Ianuarij 1666. *Cerro*, deciſ.346.
Valliſoletana *Matrimonij*, Veneris 23. Ianuarij 1665. *Ottalora*, deciſ.242.
Romana *Melioramentorum*, Lunæ 31. Martij 1664. *Priolo*, deciſ.176.
Meleuitana *Mercium*, Lunæ 28. Iunij 1666. *Cerro*, deciſ.497.
Romana *Multiplici*, Lunæ 26. Ianuarij 1665. *Taia*, deciſ.245.

N

Sabinen. *Iuriſnominandi*, *Carpineo*, deciſ.301.
Leodien. *Fratenſa Nullitatis Ordinis*, Veneris 14. Martij 1664. *Taia*, deciſ.154.
Leodien. *Nullitatis Matrimonij*, Lunæ 28. Iunij 1666. *Cerro*, deciſ.498.
Mediolanen. *Nullitatis Profeſſionis*, Lunæ 28. Iunij 1666. *Carpineo*, deciſ.499.
Parmen. *Nullitatis Profeſſionis*, Lunæ 11. Februarij 1664. *Beuilaqua*, deciſ.134.

O

Aſſiſien. *Oblátionum*, Lunæ 15. Ianuarij 1663. *Albergato*, deciſ.6.
Baren. *Obligationis*, Mercurij 27. Martij 1666. *Albergato*, deciſ.439.
Romana *Societatis Officij*, Lunæ 19. Februarij 1663. *Priolo*, deciſ.31.
Romana *Societatis Officij*, Veneris 11. Maij 1663. *Leone Veroſpio*, deciſ.59.
Romana *Societatum Officij*, Mercurij 9. Decembris 1665. *Bourlemont*, deciſ.379.
Florentina *Oratorij*, Veneris 27. Iunij 1663. *Vicecomite*, deciſ.105.
Florentina *Oratorii*, Veneris 30. Ianuarij 1665. *Emerix*, deciſ.248.
Leodien. Prætenſæ *Nullitatis Ordinis*, Veneris 14. Martij 1664. *Taia*, deciſ.154.

P

Romana *Palatii de Capranicá*, Veneris 6. Martij 1665. *Cerro*, deciſ.268.
Bononien. *Parochialis*, Lunæ 9. Iunij 1664. *Taia*, deciſ.206.
Comen. *Parochialis*, Sabbati 23. Ianuarij 1666. *Beuilaqua*, deciſ.85.
Comen. *Parochialis*, Veneris 16. Februarij 1665. *Beuilaqua*, deciſ.262.
Mediolanen. *Parochialis*, Veneris 15. Februarij 1664. *Albergato*, deciſ.139.
Nonarien. *Parochialis*, Lunæ 16. Martij 1665. *Emerix*, deciſ.284.
Pampilonen. *Iurium Parochialium*, Veneris 19. Ianuarij 1663. *Beuilaqua*, deciſ.10.
Praten. ſeu Nullius *Parochialis*, Veneris 9. Aprilis 1666. *Emerix*, deciſ.460.
Senogallien. *Parochialis*, Veneris 6. Iunij 1664. *Priolo*, deciſ.197.
Vrgellen. *Parochialis*, Veneris 14. Decembris 1664. *Leone Veroſpio*, deciſ.117.
Anconitana *Pecuniaria*, Lunæ 28. Maij 1663. *Beuilaqua*, deciſ.80.
Anconitana *Pecuniaria*, Veneris 3. Innij 1665. *Carpineo*, deciſ.315.
Anconitana *Pecuniaria*, Mercurij 5. Martij 1664. *Beuilaqua*, deciſ.149.
Anconitana *Pecuniaria*, Veneris 19. Februarij 1666. *Carpineo*, deciſ.429.
Ariminen. *Pecuniaria*, Lunæ 14. Ianuarij 1664. *Emerix*, deciſ.121.
Bononien. *Pecuniaria*, Veneris 17. Iunij 1663. *Beuilaqua*, deciſ.90.
Bononien. *Pecuniaria*, Mercurij 7. Martij 1666. *Bourlemont*, deciſ.435.
Bononien. *Pecuniaria*, Lunæ 19. Februarij 1663. *Taia*, deciſ.26.
Bononien. *Pecuniaria*, Lunæ 1. Iunij 1665. *Bourlemont*, deciſ.309.
Bononien. *Pecuniaria*, Veneris 19. Ianuarij 1663. *Vicecomite*, deciſ.9.
Bononien. *Pecuniaria*, Lunæ 5. Iulij 1666. *Beuilaqua*, deciſ.503.
Camerinen. *Pecuniaria*, Lunæ 18. Februarij 1652. *Emerix*, deciſ.144.
Camerinen. *Pecuniaria*, Mercurij 4. Februarij 1665. *Beuilaqua*, deciſ.252.
Comen. *Pecuniaria*, Lunæ 20. Iunij 1663. *Beuilaqua*, deciſ.95.
Ferrarien. *Pecuniaria*, Veneris 6. Iunij 1664. *Cerro*, deciſ.196.
Leodien. *Pecuniaria*, Lunæ 5. Martij 1663. *Cerro*, deciſ.42.
Meleuitana *Pecuniaria*, Lunæ 30. Aprilis 1663. *Beuilaqua*, deciſ.54.
Meleuitana *Pecuniaria*, Lunæ 14. Ianuarij 1664. *Beuilaqua*, deciſ.120.
Meleuitana *Pecuniaria*, Veneris 15. Ianuarij 1666. *Albergato*, deciſ.382.
Meleuitana *Pecuniaria*, Veneris 9. Aprilis 1666. *Albergato*, deciſ.458.
Meliten. *Pecuniaria*, Veneris 26. Iunij 1665. *Albergato*, deciſ.356.
Piſauren. *Pecuniaria*, Veneris 26. Februarij 1666. *Albergato*, deciſ.430.
Piſauren. *Pecuniaria*, Lunæ 17. Martij 1664. *Albergato*, deciſ.161.
Rauennaten. *Pecuniaria*, Lunæ 7. Iunij 1666. *Bourlemont*, deciſ.479.
Romana *Pecuniaria*, Lunæ 7. Aprilis 1660. *Priolo*, deciſ.512.
Romana *Pecuniaria*, Veneris 22. Iunij 1663. *Beuilaqua*, deciſ.97.
Romana *Pecuniaria*, Mercurij 13. Iunij 1663. *Leone Veroſ-*

Veroſpio , deciſ.84.
Romana *Pecuniaria* , Veneris 18. Iunij 1663. *Leone Veroſpio* , deciſ.20.
Romana *Pecuniaria* , Veneris 22. Iunij 1663. *Priolo* , deciſ.98.
Romana *Pecuniaria* , Lunæ 24. Martij 1664. *Leone Veroſpio* , deciſ.168.
Romana *Pecuniaria* , Lunæ 28. Ianuarij 1664. *Leone Veroſpio* , deciſ.124.
Romana *Pecuniaria* , Veneris 27. Februarij 1665. *Cerro* , deciſ.263.
Romana *Pecuniaria* , Mercurij 11. Martij 1665. *Beuilaqua* , deciſ.274.
Romana *Pecuniaria* , Lunæ 16. Martij 1665. *Albergato* , deciſ.282.
Romana *Pecuniaria* , Lunæ 5. Iulij 1665. *Beuilaqua* , deciſ.373.
Romana *Pecuniaria* , Lunæ 7. Iunij 1666. *Taia* , deciſ.475.
Romana *Pecuniaria* , Veneris 29. Ianuarij 1666. *Beuilaqua* , deciſ.402.
Romana , ſeu Ianuen. *Pecuniaria* , Lunæ 17. Martij 1664. *Ottalora* , deciſ.160.
Romana , ſeu Ianuen. *Pecuniaria* , Veneris 26. Iunij 1665. *Leone Veroſpio* , deciſ.354.
Romana , ſeu Marſicana *Pecuniaria* , Veneris 12. Ianuarij 1663. *Beuilaqua* , deciſ.2.
Sauonen. *Pecuniaria* , Lunæ 28. Iunij 1663. *Taia* , deciſ.92.
Sauonen. *Pecuniaria* , Lunæ 27. Februarij 1666. *Bourlemont* , deciſ.420.
Sauonen. *Pecuniaria* , Lunæ 15. Februarij 1666. *Bourlemont* , deciſ.526.
Spoletana *Pecuniaria* , Mercurij 11. Martij 1665. *Taia* , deciſ.272.
Vrbinaten. *Pecuniaria* , Lunæ 16. Iunij 1665. *Leone Veroſpio* , deciſ.280.
Vrbinaten. *Pecuniaria* , Mercurij 24. Ianuarij 1663. *Veroſpio* , deciſ.11.
Imolen. *Penſionis* , Mercurij 1. Iulij 1665. *Emerix* , deciſ.367.
Neritonen. *Penſionis* , Lunæ 22. Iunij 1665. *Taia* , deciſ.343.
Parmen. *Penſionis* , Lunæ 1. Iunij 1665. *Ottalora* , deciſ.310.
Parmen. *Penſionis* , Lunæ 15. Februarij 1666. *Ottalora* , deciſ.419.
Rauennaten. *Penſionis* , Veneris 26. Ianuarij 1663. *Vicecomite* , deciſ.18.
Romana *Penſionis* , Mercurij 1. Iulij 1665. *Ottalora* , deciſ.369.
Bononien. *Pilarum* , Lunæ 15. Ianuarij 1663. *Taia* , deciſ.4.
Maioricen. Canonicatus *Pœnitentiarij* , Lunæ 16. Iulij 1664. *Emerix* , deciſ.212.
Maioricen. Canonicatus *Pœnitentiarij* , Veneris 12. Februarij 1666. *Emerix* , deciſ.414.
Maioricen. Canonicatus *Pœnitentiarij* , Mercurij 11. Martij 1665. *Emerix* , deciſ.273.
Calaguritana *Dimidiæ Portionis de Haro* , Veneris 20. Nouembris 1665. *Ottalora* , deciſ.374.
Calaguritana *Dimidiæ Portionis* , Mercurij 1. Iulij 1665. *Beuilaqua* , deciſ.371.
Romana *Præcedentiæ* , Lunæ 3. Martij 1664. *Beuilaqua* , deciſ.148.
Bononien. *Pradij* , Lunæ 23. Iunij 1664. *Taia* , deciſ.220.
Bononien. *Pradij* , Mercurij 17. Martij 1666. *Bourlemont* , deciſ.441.
Cæſarauguſtana *Praeminentiarum* , Veneris 4. Iulij 1664. *Beuilaqua* , deciſ.226.
Calaguritana *Praeminentiarum* , Mercurij 10. Decembris 1664. *Ottalora* , deciſ.234.
Calaguritana *Praeminentiarum* , Veneris 4. Ianuarij 1665. *Ottalora* , deciſ.257.
Cracouien. *Prapoſitura* , Veneris 26. Februarij 1666. *Emerix* , deciſ.451.
Poſnonien. *Prapoſitura* , Lunæ 22. Martij 1666. *Emerix* , deciſ.446.
Romana annuæ *Praſtationis* , Veneris 1. Februarij 1664. *Beuilaqua* , deciſ.27.
Bononien. *Liquidationis Pretij* , Sabbati 23. Ianuarij 1666. *Emerix* , deciſ.389.
Bononien. *Liquidationis Pretij* , Veneris 4. Iulij 1664. *Emerix* , deciſ.228.
Bononien. *Liquidationis Pretij* , Lunæ 4. Maij 1665. *Emerix* , deciſ.295.
Bononien. *Primitiarum* , Lunæ 1. Martij 1666. *Albergato* , deciſ.432.
Bononien. *Primogenitura de Luparis* , Lunæ 25. Iunij 1663. *Leone Veroſpio* , deciſ.103.
Bononien. *Primogenitura de Luparis* , Veneris 6. Iunij 1664. *Priolo* , deciſ.194.
Bononien. *Primogenitura de Luparis* , Lunæ 15. Martij 1666. *Bourlemont* , deciſ.437.
Firmana *Primogenitura* , Lunæ 15. Martij 1662. *Veroſpio* , deciſ.519.
Firmana *Primogenitura* , Veneris 13. Ianuarij 1663. *Veroſpio* , deciſ.1.
Maceraten. *Primogenitura* , *ſeu Vſusfructus* , Lunæ 23. Iunij 1664. *Priolo* , deciſ.222.
Lucana *Prioratus* , Veneris 26. Martij 1666. *Albergato* , deciſ.449.
Nullius , ſeu Taurinen. *Prioratus* , Veneris 29. Ianuarij 1666. *Carpineo* , deciſ.399.
Leodien. *Profeſſionis* , Veneris 14. Decembris 1663. *Priolo* , deciſ.116.
Leodien. *Profeſſionis* , Lunæ 2. Aprilis 1666. *Beuilaqua* , deciſ.454.
Mediolanen. *Nullitatis Profeſſionis* , Lunæ 28. Iunij 1666. *Carpineo* , deciſ.497.
Parmen. *Nullitatis Profeſſionis* , Lunæ 11. Februarij 1664. *Beuilaqua* , deciſ.134.
Romana *Electionis Puellarum* , Lunæ 15. Iunij 1665. *Bourlemont* , deciſ.332.

R

Piſauren. *Redditionis Rationis* , Lunæ 5. Aprilis 1666. *Albergato* , deciſ.455.
Romana *Redditionis Rationis* , Lunæ 9. Iunij 1664. *Beuilaqua* , deciſ.204.
Bononien. *Reſidui Dotis* , Lunæ 9. Iunij 1664. *Emerix* , deciſ.207.
Bononien. *Reſidui Dotis* , Sabbati 23. Ianuarij 1666. *Ottalora* , deciſ.386.
Romana *Separationis Thori* , & *Reſtitutionis Dotis* , Lunæ 26. Aprilis 1660. *Priolo* , deciſ.514.
Veliterna *Retractus* , Lunæ 9. Aprilis 1665. *Taia* , deciſ.290.

S

Auenionen. *Saluiani* , Veneris 22. Martij 1665. *Albergato* , deciſ.286.
Romana *Saluiani* , Veneris 6. Februarij 1665. *Albergato* , deciſ.259.

Roma-

Romana *Saluiani*, Mercurij 1. Iulij 1665. *Albergato*, deciſ.365.

Romana *Saluiani*, Mercurij 27. Ianuarij 1666. *Albergato*, deciſ.394.

Romana *Saluiani*, Mercurij 17. Martij 1666. *Ottalora*, deciſ.440.

Romana *Saluiani*, Ven.2. Martij 1663. *Emerix*, dec.40.

Romana, ſeu Nepeſina *Saluiani*, Veneris 27. Iunij 1664. *Leone Veroſpio*, deciſ.225.

Romana *Fideicommiſſi*, *ſeu Saluiani*, Mercurij 27. Iunij 1663. *Albergato*, deciſ.107.

Sancti Seuerini *Saluiani*, Lunæ 26. Iunij 1665. *Taia*, deciſ.353.

Senogallien. *Saluiani*, Lunæ 15. Februarij 1666. *Emerix*, deciſ.421.

Tudertina *Saluiani*, Mercurij 27. Iunij 1663. *Beuilaqua*, deciſ.108.

Tudertina *Saluiani*, Veneris 2. Martij 1665. *Albergato*, deciſ.267.

Colonien. *Scholaſteria*, Lunæ 4. Maij 1665. *Ottalora*, deciſ.298.

Romana *Separationis Thori*, & *Reſtitutionis Dotis*, Lunæ 26. Aprilis 1660. *Priolo*, deciſ.514.

Firmana *Seruitutis*, Veneris 13. Martij 1665. *Ottalora*, deciſ.276.

Romana *Seruitutis*, Veneris 29. Ianuarij 1666. *Cerro*, deciſ.398.

Romana, ſeu Portuen. *Seruitutis*, Lunæ 15. Februarij 1666. *Albergato*, deciſ.416.

Gerunden. *Sigillorum*, Lunæ 3. Martij 1664. *Ottalora*, deciſ.146.

Eugubina *Societatis*, Lunæ 8. Iunij 1665. *Carpineo*, deciſ.320.

Romana *Societatis Officij*, Lunæ 19. Februarij 1663. *Priolo*, deciſ.31.

Romana *Societatis Officij*, Veneris 11. Maij 1663. *Leone Veroſpio*, deciſ.59.

Romana *Societatum Officij*, Mercurij 9. Decembris 1665. *Bourlemont*, deciſ.379.

Meleuitana *Spolij*, Lunæ 10. Martij 1664. *Emerix*, deciſ.151.

Meleuitana *Spolij*, Ven.6. Iunij 1666. *Albergato*, dec.76.

Romana *Statuarum*, Lun.1. Iun.1665. *Taia*, dec.307.

Ariminen. *Succeſſionis*, Veneris 1. Februarij 1664. *Emerix*, deciſ.128.

Ariminen. *Succeſſionis*, Lunæ 23. Iunij 1664. *Emerix*, deciſ.221.

Fanen. *Succeſſionis*, Ven.6. Apr.1663. *Albergato*, dec.46.

Fanen. *Succeſſionis*, Merc. 23. Ian. 1664. *Taia*, dec.122.

Fanen. *Succeſſionis*, Veneris 26. Iunij 1665. *Albergato*, deciſ.357.

Fauentina *Succeſſionis*, Veneris 19. Februarij 1666. *Cerro*, deciſ.428.

Fauentina *Succeſſionis*, Lunæ 5. Aprilis 1666. *Ottalora*, deciſ.457.

Firmana *Succeſſionis*, Veneris 14. Martij 1664. *Beuilaqua*, deciſ.157.

Leodien. *Succeſſionis*, Lunæ 5. Maij 1664. *Veroſpio*, deciſ.184.

Marſicana *Succeſſionis*, Mercurij 4. Februarij 1665. *Emerix*, deciſ.253.

Peruſina *Succeſſionis*, Lunæ 14. Ianuarij 1664. *Veroſpio*, deciſ.119.

Peruſina *Succeſſionis*, Lunæ 9. Iunij 1664. *Veroſpio*, deciſ.202.

Peruſina *Succeſſionis*, Mercurij 4. Februarij 1665. *Veroſpio*, deciſ.254.

Rauennaten. *Succeſſionis*, Veneris 12. Ianuarij 1663. *Priolo*, deciſ.3.

Reatina *Succeſſionis*, Veneris 9. Februarij 1663. *Leone Veroſpio*, deciſ.20.

Romana, ſeu Vrbeuetana *Succeſſionis*, Veneris 18. Maij 1663. *Albergato*, deciſ.63.

Romana *Succeſſionis*, Veneris 22. Maij 1665. *Carpineo*, deciſ.303.

Sancti Seuerini *Supplementi Legitimæ*, Lunæ 31. Maij 1666. *Taia*, deciſ.470.

Cortonen. *Suppreſſionis Conuentus*, Veneris 28. Nouembris 1664. *Emerix*, deciſ.221.

Cortonen. *Suppreſſionis Conuentus*, Mercurij 1. Iulij 1665. *Emerix*, deciſ.363.

T

Piſana *Tenutæ*, die 5. Maij 1662. *Bourlemont*, dec.520.

Piſana *Tenutæ*, Sabbati 23. Ianuarij 1666. *Bourlemont*, deciſ.387.

Piſana *Tenutæ*, Lunæ 17. Nouembris 1664. *Bourlemont*, deciſ.229.

Romana *Teſtamenti*, Veneris 13. Iunij 1670. *Bourlemont*, deciſ.533.

Romana *Teſtamenti*, Mercurij 1. Iulij 1665. *Cerro*, deciſ.359.

Romana *Teſtamenti*, Veneris 14. Maij 1666. *Cerro*, deciſ.467.

Squillacen. *Teſtamenti*, Veneris 15. Februarij 1664. *Beuilaqua*, deciſ.137.

Romana *Separationis Thori*, & *Reſtitutionis Dotis*, Lunæ 26. Aprilis 1660. *Priolo*, deciſ.514.

Foroſempronien. *Tranſactionis*, Lunæ 26. Februarij 1663. *Veroſpio*, deciſ.523.

Peruſina *Tranſactionis*, Veneris 12. Iunij 1665. *Albergato*, deciſ.325.

Romana *Tranſactionis*, Lunæ 11. Februarij 1664. *Leone Veroſpio*, deciſ.133.

Viterbien. *Tranſactionis*, Lun.4. Iun.1663. *Taia*, dec.74.

Ciuitatis Caſtellanæ *Tutelæ*, Lunæ 10. Martij 1664. *Emerix*, deciſ.150.

V

Pampilonen. *Vicariæ*, Veneris 20. Aprilis 1665. *Ottalora*, deciſ.293.

Romana *Vineæ*, Lunæ 6. Febr.1663. *Beuilaqua*, dec.19.

Romana *Vineæ*, Lun.12. Febr.1663. *Beuilaqua*, dec.22.

Romana *Vineæ*, Lun.19. Febr.1663. *Albergato*, dec.29.

Romana *Vineæ*, Ven.20. Martij 1665. *Cerro*, dec.285.

Leodien. *Vnionis*, Lunæ 28. Iunij 1666. *Bourlemont*, deciſ.488.

Fauentina *Vſuſfructus*, Lunæ 20. Iunij 1664. *Veroſpio*, deciſ.216.

Firmana *Vſuſfructus*, Lun.5. Iul.1666. *Albergato*, d.502.

Maceraten. *Primogenituræ*, *ſeu Vſuſfructus*, Lunæ 23. Iunij 1664. *Priolo*, deciſ.222.

Romana *Vſuſfructus*, Veneris 1. Februarij 1664. *Beuilaqua*, deciſ.120.

Digitized by Google

SACRÆ ROTÆ ROMANÆ DECISIONVM RECENTIORVM A PAVLO RVBEO I. C. ROMANO SELECTARVM,

Pars Decimaquarta.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Firmana Primogenituræ.

Veneris 13. Ianuarii 1663.

ARGVMENTVM.

Bona aliqua, dum fuerunt Primogenituræ ſuppoſita, tunc eadem bona non poſſunt ſupponi diuerſæ Primogenituræ, & talis contractus corruit in totum, & ſic non remanet viua dicta Primogenitura, quoad bona libera, & adducitur ratio, & cauſa.

SVMMARIVM.

1 *Primogenitura vti inualide conſtituta corruit, dum aliqua ex dictis bonis, ſunt alicui oneri obnoxia.*

Et quidem corruit in totum, num. 1.

2 *Actio ad implementum, non autem receſſus à nominato contracta regulariter tribuitur à Iure.*

3 *Implementum contractus, dum ſubſtantiam reſpicit, & cauſam finalem, ſine qua contrahentes non contraxiſſent.*

4 *Tunc contractus totaliter reſcinditur, licet contractus ſit nominatus, num. 3. amplia vt hic.*

5 *Teſtator quando dicatur conſtituiſſe Primogenituram particularem in bonis ſuis.*

6 *Teſtator ſimpliciter adeundo hæreditatem, dicitur omnia onera hæreditaria acceptaſſe.*

Teſtator quando tacitè approbaſſe totam diſpoſitionem teſtamentariam cenſeatur, num. 3.

7 *Primogenitura quando dicatur inita iure contractus, non autem in vltima voluntate.*

8 *Primogenitura dicitur inita iure contractus, dum data fuit facultas vltimo maſculo.*

Eligendi aliquem à fœmina ex domo, quam ipſe voluerit, num. 5.

9 *Bona certo ſub onere à Teſtatore grauata non valeat diſpoſitioni contrariæ ab hærede ſubmitti.*

DECISIO I.

PRIMOGENITVRA à Ioanne Baptiſta, nec non Antonio, & Dominico fratribus de Iuliuccijs donationis iure inter viuos anno 1621. inſtituta, nullius propemodum roboris ſub die 15. Martij anni præteriti coram me * decreta fuerat, cuius deciſionis vires ſubſiſtere hodie Domini cenſuerunt.

Siquidem Antonius, ac fratres propria bona Primogenituræ exindè ſubiecerunt; quod Ioannes Baptiſta portionem ſuam, ac Rugerij fratris eidem primogenituræ ſuppoſuit. Quorum portiones, dum à primogenitura debent ſegregari tanquam alteri primogenituræ omninò diuerſæ, à Rugerio deſtinatæ, donationis
proindè Contractus, † vti correſpectiuus quoad fra- 2
trum quoque bona debet infringi, atque corruere, vt
præter auctoritates recenſitas in deciſione præterita in terminis donationis tradit Coro. *conſ.* 101. *num.* 2. *cum ſeqq. & num.* 7. *lib.* 1. *& conſ.* 102. *n.* 24. *&* 25. *lib.* 2. Aym. *conſ.* 246. *num.* 2. *&* 3.

Nec vrget, quod actio ad implementum, non au-
tem receſſus à nominato † contractu regulariter tri- 2
buatur à iure; Dum enim implementum contractus ſubſtantiam reſpicit, ac cauſam finalem, ſine qua fratres nullatenus contraxiſſent, permiſſus cenſetur
proindè † receſſus, licet de nominato contractu pera- 3
gi contingat iux. *Tex. in l. cum te 6. ibique poſt gloſ. in verbo coaaeniat*, notat Salyc. *num.* 1. *C. de pact. inter empt. & vendit.* Aym. *conſ.* 192. *num.* 22. Corn. *conſ.* 102. *num.* 22. *lib.* 2. Rolan. *conſ.* 69. *num.* 38. *cum ſeqq. lib* 4. Surd. *conſ.* 68. *num.* 21. Rot. coram Greg. *deciſ.* 130 *nu.* 4. *& in Romaaa peaſionis Domus* 16. *Nouembris* 1611. *coram bon. mem. Pirouano, impreſſa* poſt Marcheſ. *de commiſſ. tom.* 1 *fol. mihi*
1085. *nu.* 7. Cum maximè † exceptionis iure, non autem 4
actionis reſciſſio petatur *l. Iulianus §. offerri, ff. de act. empt.* Aym. *conſ.* 192. *num.* 22. Corn. *conſ.* 121. *ad finem lib* 1. Rolan. *conſ.* 69. *num.* 37. *lib.* 4. Becc. *conſ.* 45. *num.* 38. Surd. *conſ.* 563. *ſub num.* 4. Card. Mantic. *de tacit. lib.* 3. *tit.* 12. *num.* 53.

Portiones verò Rugerij, ac Ioannis Baptiſta primogenituræ omninò diuerſæ extitiſſe deſtinatas, apertè conuincitur ex eiuſdemmet Rugerij diſpoſitione teſtamentaria, nec non ex tenore primogenituræ, de qua agitur. In teſtamento enim ille præcepit, vt Ioannes
Baptiſta frater, † ac hæres ex bonis hæreditarijs, ac pater- 5
na portione bonorum, eidemmet Ioanni Baptiſtæ debita primogenituram inſtitueret in fauorem alterius ex fratribus in vltima vitæ periodo nominandi, quorum maſcu-

A lioa

lina linea extincta primogenitum ex fœmina primo-
genita deſcendentem iuſſit admitti , quam diſpoſi-
6 tionem , † dum ſimpliciter Ioannes Baptiſta adiuit ,
demandatum ſibi onus dimittendi bona propria ad
fauorem primogenituræ acceptaſſe cenſetur iuxt. *tex.
in l. titia cum teſtamento* 35. *qui inuita , ibique gloſ.
notat in verbo petitione , ff. de leg.* 2. Surd. *conſ.* 7. *num.* 5. *et
conſ.* 361. *num.* 42. Card. Mantic. *de coniect. vlt. volunt. lib.*
7. *tit.* 11. *num.* 9.

At in primogenitura fuit iure contractus , non au-
7 tem in vltima voluntate † præelectus Antonius, ac de-
lata facultas vltimo maſculo conuincitur eligendi ali-
quem ex maſculis , à fœmina Iuliuccia primogenitum
8 † ad propriæ placitum voluntatis. Quod peragi nequibat
in præiudicium primogeniti ex primogenita fœmina exor-
9 ti , à Rugerio expræſsè vocati . Nam bona certo † ſub
onere à Teſtatore grauata , non valent diſpoſitioni con-
trariæ ab hærede ſubmitti ad *text in l. vnum ex familia* 69.
§. ſed & ſi fundum , ff. de leg. 2. *& in l. ſi duobus* 3. *§. ſed
quia C. com de leg.* Surd. *conſ.* 505. *num.* 5. *cum alijs recenſi-
tis in deciſione præterita* , ex qua cætera quoque obiecta
penitus remouentur .

Et ita Eminentiſs. D. Cardinali Azzolino dumtaxat
informante deciſum .

☞ Deciſio hæc, quæ allegatur in hac eadem cauſa emanata
coram eodem bon. mem. Leone Veroſpio , Impreſſa eſt in
præcedenti part. 12. recent. deciſ. 419.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana , ſeu Marſicana Pecuniaria

Veneris 12. *Ianuarij* 1663.

ARGVMENTVM.

Ærarius quando in exigendo diligentias
non adhibuit de inexactis tenetur , ſed
quando contrarium accedit , ab huiuſ-
modi ſolutione liberatur , maximè quan-
do conſtet ex atteſtatione executorum
fatentium executionem facere non po-
tuiſſe , & quando Ærarius ſoluens
partem debiti non cenſeatur totum de-
bitum agnouiſse .

SVMMARIVM.

1 *Actore non probante reus abſoluitur .*
2 *Iura in nouo Iudicio ex integro inchoato ſunt pro-
ducenda præuia partis citatione .*
3 *Sine obligatione nullo competit actio .*
4 *Subſcribens cenſetur approbare ea , quæ in ſcri-
ptura continentur .*
5 *Verba obligationem non importantia ad illam trahi
non poſſunt .*
6 *Verba* Deue dare *quid importeat .*
7 *Verba* quanto di ſopra *quid inferant .*
8 *Verba antecedentia à præcedentibus interpretatio-
nem recipiunt .*
9 *Onus exactionis aſſumens non liberatur indicando de-
bitores exigendos , ſed tenetur de non exactis .*
10 *Adminiſtrator deputationis ſuæ tempore conſtitutus
ad exactionem creditorum exigibilium ſi ob culpam
eiuſdem fiat non ſoluendo tenetur de non exactis .*
11 *Exactor negligentiæ argui non poteſt , ob non factam
creditorum exactionem , quando debitores excuſſi
non ſoluerunt .*
12 *Ærarij non debent eorum periculo, & riſico exactio-
nis facere , nec inexacta ſoluere ceſſantibus ne-
gligentias , & commoda exactione .*
13 *Ærarius non factis diligentijs etiam de non exactis
tenetur .*
14 *Atteſtationi executorum ſtatur ad effectum pro-
bandi diligentias , & executionem fieri non po-
tuiſſe .*
15 *Barones ad præſtanda ſeruitia cogunt ſubditos ra-
tione ſubiectionis .*
16 *Saluianum debetur Ærario ratione laboris , & ſer-
uitij præſtiti , & num.* 18.
17 *Gabellarum exactionem ementes tenentur Dominis
de non exactis .*
19 *Ærarius ſoluens partem inexactorum totum debi-
tum agnouiſſe cenſetur .*
20 *Aſſertio Procuratoris non probata nullum præiudi-
cium parti affert , & num.* 21.
22 *Barones in Regno Neapolitano Adhoamentum Re-
gi ſoluunt .*
23 *Quietantiæ debent iuſtificari .*
24 *Legitimatio perſonarum in omni iudicio debet con-
cludenter probari .*

DECISIO II.

EMINENTISSIMVS Dominus Cardinalis
Columna obtinuit per duas ſententias condemnari
Philippum de Matthæis ad ſoluen. ducatos 1132. ex cauſa
adminiſtrationis Ærariatus Albæ , & Auerzani de anno
1638. exercita , à quibus interpoſita appellatione, & cau-
ſa mihi commiſſa hodie reſolutum fuit Philippum non
teneri , & ſic ſententias eſſe infirmandas.

Fundatur enim intentio D. Cardinalis pro iuſtificatio-
ne ſui crediti in libro ſolidationis computorum per Philip-
pum ſubſcripto , & in manibus Ratiocinatoris dimiſſo ,
in quo ex creditis ibi deſcriptis, quid exactum, quodque re-
manebat exigendum diſtinctè exprimitur, & tamen de hoc
libro cum computorum ſolidatione non conſtet quo fit, vt
actor † deficiat in probatione crediti , quod petit, & ob id 1
non erat locus condemnationi , ſed abſolutioni *cap. vlt. §.
ſane de iureiur. c. in præſentia de probat. l. fin. C. de reiuend.
l. qui accuſare C. de edend.* Soc. Iun *conſ.* 6. *num.* 11. *lib* 4.

Nec D. Cardinali Suffragatur productio libri prædicti
facta in Tribunali A. C. Iudicis primæ Inſtantiæ , quia
dum miniſterio Procuratoris ſpecialiter conſtituti renun-
ciauit ſententiæ , & actis quorum vigore fuit promulgata
in iudicio ex integro in Rota inchoato, erant denuo † Iu- 2
ra producenda præuia partis citatione non ſecus , ac ſi an-
tea nihil factum fuiſſet, *l. ait prætor , §. exitus verſ. ſpolia-
tio , ff. de his quæ in fraudem Creditor.* Gratian. *diſcept. fo-
renſ. cap.* 734. *num.* 2.

Sed quatenus etiam conſtaret de ſolidatione computi
adhuc ex ea iuſtificatio crediti educi nequit , cum ibi non
legatur obligatio Philippi erga Dominum Cardina-
lem illud ei ſoluendi ſine † qua nulla competit actio 3
l. quoties 10. *§ ſi temporali , ff. de adminiſtrat. & perical. Tu-
tor. l. ſi pupilli* 6. *§. videamus , ff. de negot. geſt.* Crauett. *conſ.*
190. *n.* 1. Magon. *dec. Lucen. in fin. & deciſ.* 13. *n.* 17. *&* 18.
nam non ſubſiſtit, quod Philippus in ſubſcriptione compu-
ti ſe conſtituerit debitorem in ſumma ducat 2961. 29. de
quibus cum prætendatur ſoluiſſe ſolum ducatos 1828 76.
remaneret debitor in quantitate prædicta ad quam fuit in
ſententijs condemnatus , quoniam ex eo text. reſtrictus
geralis computorum relatus in hodierno Summario hære-
dum Philippi n. 1. patet tria ibi contineri videlicet omnes
introitus ad ducatos 11037. aſcenden. partitas à Philippo
Erario exactas, & alias partitas quæ tempore reſtitutionis
librorum Ærarius remanebant exigendæ à Communita-
tibus, & particularibus debitoribus , & his poſitis ſequitur
ſubſcriptio Philippi per hæc verba *Io. Filippo Matthæi Æ-
rario confermo quanto di ſopra*, ex qua ſubſcriptione aliud
in effectu deduci nequit , niſi quod Philippus ingenue faſ-
ſus fuit veras eſſe partitas ibi appoſitas, & vti tales confir-
mauit, & approbauit cum iuris Regula ſit quod ſubſcribēs
† cenſeatur approbare quantum in ſcriptura ſubſcripta 4
continetur *l. emptor , §. lucius , ff. de pact l. ſicut , §. non vide-
tur , ff. quib. mod. pign. vel hypotec. ſoluat. l. plurib. ff. de verb.
oblig.* Dec. *reſpon.* 29. *n.* 14 Duran. *dec.* 136. *n.* 4. ac inferri
non poteſt ad recognitionem debiti ad communitates ſpe-
ctantis , & exigendi, vt quaſi proprium Philippi ſit adſtri-
ctus ad illius ſolutionem dum verba † ſubſcriptionis hu- 5
iuſmodi obligationem non important ad illam trahi ne-
queunt , *l.* 4. *§. totius , ff. de damn. infect.* Gratian. *conſ.* 42.
num. 17. *lib.* 1. Soccin. *conſ.* 129. *ſub num.* 7. *verſ. tertio gene-
raliter lib.* 1. Menoch. *conſ.* 763. *num.* 2. Ciriac. *controu.* 378.
à num. 14. Rota *deciſ.* 510. *num.* 14. *par.* 5. *recent.*

Non obſtat verba illa *Philippo* † *Ærario deue dare* in 6
princi-

Digitized by Google

principio ſolldationis computorum poſita , & in deci-
ſione *R. P. D. m. Baurlemont. §. Iuſtitia vero*, ad oſtenden.
exiſtentiam Crediti D. Cardinalis ponderata . Siqui-
dem ſuot verba Ratiocinatoris adiecta non animo obli-
gandi Philippum, quod facere minime poterat , ſed ra-
tione Officij , ac pro mera ſolidatione computorum ,
vt apertè indicant alia ſubſequentia poſt adnotatas par-
titas, ibi , *l. Alfiere Filippo Mattei Erario del Coatado
d'Alba, e ſuoripartimento hà preſentato in mano di me
Gaſpare Manzoni Computiſta di Sua Emineaza il preſente
libro, &c. nel quale afferma hauere fedelmeate ſcritto tut-
to ſpettante à detto Erario , e le parcite eſſer tutto vere ,
&c. altrimente vual eſſer tenuto à tutte le pene come oſſer-
ua la Regia Camera del Regno di Napoli* , ex quibus clarè
patet, quod tam Philippus ſubſcribendo computa per ver-
7 ba † *quanto di ſap.a* , quam Ratiocinator intellexe-
runt narrare nudum factum reſtitutionis librorum , &
omnia ita ſe habere, vt ibi adnotata ſunt non autem il-
lum debitorem conſtituere cum obligatione ſolnendi reſi-
duum exigendum, quæ vtique ſuiſſet apertè ſpecificata ,
prout expreſſa fuit pœna , ad quam teneri voluit in caſu
8 contrario aſſertioni circa veritatem † partitarum, & ab
iſtis recipiunt interpreationem antecedentia Honded.
*conſ. 2. aum. 18 & conſ. 8. num. 32. & conſ. 72. num. 15. lib.
1.* Surd. *conſ. 288. aumer. 35.* Gratian. *diſcept. forenſ. cap.
58. num. 27.* Rot apud Buratt. *deciſ. 930. aum. 6.*

Excluſis ex præfatis iuſtificatione Crediti , & expreſſa
obligatione Philippi, neque viſum ſuit intrare legalem
ad ſaluandam illius condemnationem ſecundum quam
9 is , qui onus exactionis † aſſumit non liberatur indi-
cando debitores exigendo, ſed tenetur de non exactis *l. Tu-
tori cum ibi notatis C. de negot. geſt.* Aretin. *coaſ. 111. num.
6. in fine* Rot. *deciſ. 288. num. 3.* poſt Cenc. *de cenſ.* quia
tunc demum recipitur concluſio, quando conſtituens Pro-
curatorem, vel alium adminiſtratorem oſtenderit nomina
10 debitorum tempore deputationis ſuiſſe exigibilia , † &
ob culpam , & negligentiam eiuſdem exigere debentis ,
effecta ſunt non ſoluendo ad *text. in l. 2. C. de Arbitr. Tu-
tel.* Imol. *conſ. 75.* Decian. *reſponſ. 85 aum. 27. lib. 2.* Rot.
coram Reuerendiſs. Tarraconen. *deciſ. 189. num. 9. & in
Banon. redditionis rationis 16. Decembris 1652. caram bon.
mem. Dunozetta*, apud Eſcobar *de Ratiocin. deciſ. 21. num.
11 3. & 4.* alias de hoc non conſtito † Exactor non poteſt
vti negligens condemnari ob non factam debitorum exa-
ctionem ex quo accidere poterat, quod debitores etiam ex-
cuſſi non ſoluerint Ruin. *conſ. 93. num. 7 in fine lib. 5.* Becc.
*conſ. 37. ſub n. 20. aliq; congeſti in dicta deciſ. 189. Reueren-
diſſimi Tarraconen. num. 10. & ſeqq.* vbi quod magis hæc
procedunt , quando vt hic magna , & grauis eſt exactio ,
in qua plura credita poſſunt veriſimiliter reperiri inexigi-
12 bilia, & in terminis Ærariorum, † qui in Regno Nea-
politano in muoere Vaſſallatus tenetur pro Baronibus
illorum introitus à Communitatibus exigere, quod non
debeant exactiones facere eorum riſico, & periculo, nec
inexacta ſoluere ceſſantibus negligentia , & commoda
exactione probant, Lanar. *conſ. 99. per tot.* Capoblanc. de
Baron. *pragmat. 16. num. 89. & 90. verſ. non tamen obligan-
tur* Nauarr. *de grauam. Vaſſall. tom. 1. grauam. 169. num. 2.
& duobus ſeqq.*

Non vrget reſponſio quod non verſamur in terminis
ſimplicis adminiſtrationis officium gratuite exercentis ,
ſed Ærarij cum annua mercede ducat. 60. deputati ,
13 qui non factis † diligentijs etiam de non exactis tenetur
ex allegatis in *vltima deciſione R. P. D. mei Celſi, §. reſpon-
ſio, & eiuſdem R. P. D. Bourlemont, §. quia fuit animad-
uerſam*, Nam præter quod de diligentijs per Philippum
adhibitis, ſatis viſum fuit apparere ex atteſtatione exe-
14 cutorum relatis *in dicto Summario num. 9.* quibus † ſta-
tur ad effectum probandi diligentias , & executionem
fieri non potuiſſe Viuian. *commun. opin. 555. num. 2.* Gra-
tian. *diſcept. 527. num. 10.* Io. Bapt. Antoneil. *coaſ. 1. num.
1. & 2.* Rot. apud Buratt. *deciſ. 950. num. 2.* Thomat. *de-
ciſ. March. 61. aum. 10.* ex eo eliditur motiuum , quod
15 † Barones cogunt ſubditos ratione ſubiectionis ad hoc
ſolummodo duraturum, vt teſtatur Capoblanc. *d. pragmat.
16. num. 18. & 66.* Ærarij vero durante hoc tamen tempo-
re conſequuntur hoc exiguum emolumentum , habito
16 reſpectu ad ingentem † ſummam reddituum exigendo-
rum ratione laboris , & releuationis pro ſeruitio præſtito
ad *l. ſecundum naturam , ff. de regul. iur.* Capoblanc. *d.
pragmat. 16. à numer. 23.* non autem vt expleto anno, &

non facta omnium introitum exactione Ærariatus ob
receputum ſalarium ad illos exigendos, & è proprio inte-
rim ſolueodos teneatur, quaſi acceperit in ſe omne com-
modum , & incommodum ſoloendi Dominus quicquid
erat exigendum, † quia ad id obligati exiſtunt, qui exa- 17
ctionem gabellarum emunt, vt dicunt Roman. *in l. Præ-
tor ait, §. 1. nam. 2. ff. de aqua pluuia arceada* Mantic. *de
tacit. & ambig. lib. 7. tit. 2. nu. 33.* Modern. Aacen. *quæſt.
Ciuil. cap. 23. au. 4.* à quibus nec diſſentire videntur in op-
poſitum allegati dum aſſerunt Ærarijs † deberi ſalarium 18
propter laborem , & explicat Nauar. *grauamn. 163. nu. 3.*

Non afficit quod poſt reſtitutos Ærariatus libros , &
computis ſolidatis Philippus ſoluerat partem crediti pro
inexacta in dd. libris deſcripti, Vnde † totum debitum 19
agnouiſſe cenſetur Bald. *in l. cum fidem 4. C. de aou. pecunia*
Rot *deciſ. 511. num. 1. in fin. par. 2. recent.* Tum quia de ta-
li ſolutione aliunde non docetur , quam ex aſſertione Pro-
curatoris Domini Cardinalis dum certam pecuniarum
ſummam ad creditum hæreditatis bo. mem. Philippi Co-
meſtabilis in Sacro Monte Pietatis deſcribi fecit , quæ † 20
aſſertio nullum præiudicium parti affert , niſi verè pro-
betur pecuniam à dicto Philippo habuiſſe ad effectum in
hanc cauſam erogandi *l. cum precum , C. de liberal. cauſ.*
Cephal. *conſ. 667. n. 4.* Crauett. *conſ. 104. n. 5.* Magon. *deciſ.
Lucen. dec. 93. num. 12.* Subſiſtente ex ſupra firmatis Philip-
pum non teneri de oon exactis, inde ſit vt per dictam ſo-
lutionen non dicatur ſibi † præiudicatum in parte rema- 21
nente ; & debitum agnouiſſe, vt ad illam vrgeri poſſit *l.
cum de indebito verſic. ſi autem proprie , ff. de probat. l.
final. vbi gloſs.* & Bald. *C. de vxor pro marito* Natt. *conſ.
77. num. 6. verſ. 4. & conſ. 446. num. 19.* Soccin. Sen. *conſ.
143. ſub num. 13. l. 1.* Surd. *conſ. 212. num. 25. & conſ. 552.
num. 6.* Magon *deciſ. Marchiæ 146. num. 11.* Buratt. *deciſ.
174. num. final.*

Quod vero Philippus exegerit à Communitatibus cer-
tam ſummam mediante compenſatione facta cum debito
per ipſos ſoluto occaſione Adhohi ſiue Adhohamenti, † 22
quod in Regno Neapolitano præſtatur Regi à Baronibus,
& feudatarijs vt tradunt cumulati per Borell. *in ſumma
tit. 37 num. 1.* Domini non putarunt eſſe attenden. firma-
tum id enim ſuit præſuppoſitiue ad quietantias deſuper
factas de quibus non conſtabat , † & iuſtificari debebat 23
l. 2. ff. de probat. Soccin. Iun. *conſ. 95. nu. 1. coaſ. 119. num.
20. lib. ...* Rot. *deciſ. 171. nu. 1. part. 4. tom. 2. recent.*

Præterea cum D. Cardinalis Inſtituerit vti hæres Co-
meſtabilis Philippi Patris, & talem eſſe in bonis in Regno
exiſtentibus non ſolum non probauerit , ſed in confeſſo
eſt fuiſſe inſtitutum hæredem bon. mem. Principem Bu-
teri , ſicque perſonam ſuam non legitimauerit , vt ſuit ex-
preſſè oppoſitum ex hoc capite ſententia nulla eſt quia le-
gitimatio † perſonatum in omni iudicio eſt concludenter 24
probanda ex Bart. *in l. 2. n. 3. C. de edict. Diu. Adrian. toll.*
Rot. coram ſan. mem. Greg. *deciſ. 233. nu. 2. & in recent.
deciſ. 234. nu. finali par. 5. & deciſ. 141. aum. 16. par. 6.*

Et ita ſuit reſolutum ſeotentias eſſe infirmandas vtra-
que : &c.

R. P. D. PRIOLO.

Rauennaten. Succeſſionis.

Veneris 12. Ianuarij 1663.

ARGVMENTVM.

Filijan teneantur, ea quæ receperunt à ma-
tre in vim ſimplicis donationis commu-
nicare , cum reliquis bonis hæreditarijs.
Collatio ſimplex, an veniat conferenda.
Collatio bonorum an de iure veteri ad-
mitteretur .

SVMMARIVM.

1 *Filij non teneter ea , quæ receperunt à matre ti-
tulo ſimplicis donationis communicare cum reli-
quis bonis hæreditariis.*

2 *Collatia ſimplicis donationis fieri debet , quando
donator vni ſimpliciter , alteri ob cauſam do-
nauit .*

3 *Donatio ſimplex eſt conferenda , & num 5.* .
4 *Collatio bonorum de iure veteri non admittitur niſi in ſucceſſio ab inteſtata.*
6 *Dotes , & diſpoſitiones ob cauſam ſunt conferendæ .*
7 *Dictio* aliorum *eſt repetitiua ſimilium .*
8 *Collatio habet locum inter ſuccedentes eodem titulo vniuerſali , ſecus ex particulari num. 9.*
9 *Teſtatoris voluntas non expreſſa , ex poſt facto apponi non poteſt .*
10 *Collatio ad euitandam inæqualitatem fieri non debet .*

D E C I S I O III. .

POSTQVAM firmatum fuit ſcuta 1200. donata per Eliſabettam Vizanis filijs primi matrimonij non eſſe imputanda in eorum legitimam, dedi dubium , An eadem ſumma veniret conferenda , & à quibus ſoluendum eſſet legatum relictum ſecundo viro , & Domini exiſtimarunt ſummam non eſſe conferendam, legatum vero ſoluendum à Manzonis filijs ſecundi matrimonij hæredibus.

Quia cum Eliſabeth antequam tranſiret ad ſecunda vota voluntarie, & ex materna affectione , non autem neceſſario , & coactè huiuſmodi donationem fecerit filijs primi matrimonij ipſi non tenentur, ea quæ receperunt à matre titulo ſimplicis donationis communicare
5 † & conferre cum reliquis bonis hæreditarijs, vt cauetur *in l. illud 20. in fine C. de collat.* Bartol. *in l. 1. §. nec Caſtrenſe ſub numer. 11. verſ. ſed contra prædicta , ff. de collat. bonon.* Dec. *in Auth. ex teſtamento numer. 5. cum ſeqq.* Iaſon *ibid. ſub numer. 14. verſ. pro ipſa ſententia C. eod. tit.* Aymon. *conſ. 85. num. 6.* Surd. *conſ. 143. nu. 17.* Craſs. *de ſucceſs. §. de Collatione bonorum quæſt. 8. numer. 1. in fine* Michelor. *de duobus fratribus par. 1. cap. 19. num. 1. 9. & per tot.* Gratian. *diſcept. forenſ. cap. 159. num. 31. ad fin.* cum alijs per Cutell. *de donat. tract. 2. ſpecial. 5. num. 6.*
2 Collatio enim donationis ſimplicis † fieri non debet , niſi quando donator hoc expreſſit , vel vni ſimpliciter , alteri vero ob cauſam donauit , quo caſu tantum donatio ſimplex confertur , ne inæqualitas emergat , hinc & non alia ratione moti tuentur DD. In contrarium adducti
3 etiam † donationem ſimplicem eſſe conferendam , vt in ſpecie Fachin. *controu. Iur. lib. 6. cap. 64.* Caſſad. *conſ. 53. numer. 70. & 71.* Natt. *conſ. 109. num. 1.* Rot. coram Merlin. *deciſ. 586. num. 1. & ſeqq.*

Et licet Imperator *in §. illud quoque Auth. de trien. & ſemiſſ. & in Authen. ex teſtamento , C. de Collat.*
4 correcta fuerit , nam cum de Iure veteri collatio † bonorum non admitteretur præterquam in ſucceſſione ab inteſtato Imperator ab hoc quod antea ſanciuerat tecedens æquiorem duxit ſententiam , vt deinceps illa fieret in qualibet ſucceſſione , vt colligitur ex tenore totius text. vnde ex prætenſa correctione dd. textuum
5 non licet † inferre etiam donationem ſimplicem eſſe conferendam , ſed eorum diſpoſitio intelligi debet de donatione ob cauſam non aduerſantibus verbis dotis , & aliorum datorum , quia ſunt intelligenda de datis ob cau-
6 ſam cum non ſolum † dotes verum etiam diſpoſitiones ob cauſam veniunt conferendæ , quod pariter ſuadet
7 illa dictio *aliorum*, † quæ eſt repetitiua ſimilium, vt aduertit Alexand. *in dict. Auth. ex teſtamento num. 7. & 8. C. de Collat. & probat. gloſſ. ibid. verbo datorum , & in d. §. illud quoque verbo omnino detriente , & ſemiſſ.* Michel. *vbi ſupra par. 1. cap. 17. num. 3. & ſeqq.*

Hæc facilius applicantur in illo caſu , quo filij primi , & ſecundi matrimonij ad ſucceſſionem in bonis dotalibus Eliſabethæ matris veniunt ex iure diuerſo iſti nempe ex teſtamento, illi vero ex beneficio legis *hac edictali C. de ſecundis nupt.* inter quos propterea ceſſat col-
8 latio , † quæ habet locum tantummodo inter ſucce-
9 dentes eodem titulo vniuerſali ſecus ex titulo † particulari , vt eſt *text. in l. pater 6. ibique gloſſ. verb. extero , ff. de Collat. dot. & l. vt liberis C. de Collat.* Michel. *d. par. 1. cap. 16. numer. 13.* Thomat. *deciſ. 30. num. 133.* Craſſ. *de ſucceſſ. §. Collatio bonorum quæſt. 4. numer. 3. & ſeqq.*

Non obſtat prætenſa matris voluntas conferendi huiuſmodi donationem , & ex quo in teſtamento mandauit illam imputari in legitimam , quia cum talis voluntas † expreſſa non fuerit in iſto actu donandi 10
ex poſt facto apponi non potuit , vt ſunt clara verba *text. in d. l. illud in fine , C. de Collat. ibi de tempore donationis* Surd. *conſ. 143. num. 55. & in poſtrema deciſione huius Cauſæ 31. Maii 1658. in fine coram me .*

Nec dicatur quod hoc modo inter filios primi , & ſecundi matrimonij contigeret inæqualitas , nam licet filij primi matrimonij ſuccedant matri in bonis dotalibus cum filijs ſecundi , æqualiter deducto eo , quod cœperunt ex donatione tamen cum filij ſecundi matrimonij deducta legitima debita filijs primi capiant omnia bona extradotalia longe maioris valoris , ceſſat reſpectu illorum inæqualitas , & potius reſultat in præiudicium filiorum primi matrimonij , eaque augeretur ſi donatio deberet communicari , & calculari cum reliquis bonis maternis ergo ſicuti fieri ſolet Collatio
ad † æqualitatem ſeruandam , ita ad euitandam inæ- 11
qualitatem fieri non debet , Surd. *conſ. 219. numer. 12.* Michel. *vbi ſupra part. 1. cap. 12. num. 6.* Craſſ. *de ſucceſſ. §. Collatio bonorum quæſt. 8. num. 1. in fine .*

Quoad alterum dubium concernens ſolutionem legati facti ab eadem Eliſabetta ſecundo viro res tranſiuit ſine difficultate , quia legata ſunt ſoluenda ab hæredibus quales ſunt Manzoni filij ſecundi matrimonij , *§. 1. Inſtit. de legat. & l. legatum eſt , ff. de legat.* 2.

Et ita ſemel atque iterum cauſa propoſita deciſum fuit vtraque , &c.

R. P. D. T A I A.

Bononien. Pilarum.

Lunæ 15. Ianuarij 1663.

A R G V M E N T V M.

Societas quando tranſeat ad hæredes , & an Iuramentum generaliter præſtitum trahi debeat ad ea , quæ ſpecialiter exprimi debent . Vndè virtute iuramenti Societatem ad hæredes non tranſire, reſoluitur.

S V M M A R I V M.

1 *Societas , morte vnius ſocij diſſoluitur.*
2 *In ſocietate , non poteſt etiam ab initio paciſci , vt hæres ſuccedat ſocietati .*
3 *Societas ad hæredem non tranſit , niſi expiratur .*
4 *Societas valet etiam quando hæredes , quando ſocij pro ſe , & hæredibus ſe obligarunt , cum interuentu iuramenti .*
Declara , vt num. 5.
6 *Socius promittens per ſe , & hæredes ſuos , non facit , vt hæredes ſuccedant ſocietati .*
7 *Societas vt duret inter ſuperſtites ſpecialis conuentio requiritur , & num. 10.*
8 *Obligatio tacita hæredum in ſocietate ineſt .*
9 *Iuramentum confirmat , non extendit contractum .*
11 *Iuramentum generaliter præſtitum , non trahitur ad ea , quæ debent ſpecialiter exprimi.*
12 *Societas virtute iuramenti , non tranſit ad hæredes .*

D E C I S I O IV.

CONCORDATA fuerat inter cœtera ad tollendas omnes difficultates , & differentias inter Iacobum , & Magdalenam coniuges ex vna , & Corneliam pariter coniuges ex altera duas ſorores , duarum ſororum viros: *Compagnia dell'arte di Palle muſchiate , da eſſercitarſi nella Caſa , e Bottega , all'Inſegna della Campana , &c.* & ſucceſſiue promiſerunt obſeruare ſcripturam in omnibus , & ſingulis ipſius partibus , & capitulis , &c. pœna , &c. obligatione , &c. iuramentis , &c.

Mortua primo Cornelia , deinde Antonio ex eis ſuperſtite Iulia Maria filia , & poſtea mortuo Iacobo , tentauit Iulia Maria poſt annum , renunciate Societati ,

Digitized by Google

tati, ſed in Iudicio poſſeſſorio, fuit reiecta, opponente
Magdalena. In petitorio autem obtentis duabus Senten-
tijs à Iulia Maria pro renunciatione, & tertio per Appel-
lationem Cauſa ad me deuoluta, propoſui dubium, an
Sententia Rotalis ſit confirmanda, vel infirmanda, &
DD. confirmandam eſſe reſponderunt.

1 Quia ſoluitur Societas, morte vnius ſocij, *§. ſoluitur*,
Inſtit. de ſociet. l. 4. §. paſſim, ff. pro ſoc. & adeo morte ſocij
2 ſoluitur † ſocietas, vt nec ab initio paciſci poſſit, vt hæres
etiam ſuccedat ſocietati, *l. adeo*, 59. *ff. pro ſoc.* & genera-
lius, *l. nemo poteſt*, 35. *ff. eodem*, quicquid, ibi ſcripſerit
Bald. (quem puto, nihil non ſciuiſſe, nihil non ſcripſiſ-
3 ſe) ſocietatem † ad hæredem non tranſire, niſi ſit dictum
Abb. *conſ.* 87. *num.* 2. *verſ. ſecundo videtur*, *libr.* 2. Pariſ.
conſ. 82. *num.* 33. *lib.* 1. Dec. *conſ.* 212. in magna Chiſia
Cauſa.

Opponebatur autem ab Informantibus pro Magdalena
ſocietatem roboratam eſſe iuramento, vnde quando ſocij
pro hæredibus ſe obligarunt, adeoque contraxerunt pro
ſe, & hæredibus, & interuenit iuramentum, tunc valet
4 ſocietas † etiam quoad hæredes, vt videtur conſuluiſſe.
Surd. *dicto conſ.* 5. *verſ. præterea*, *nu.* 14. *verſ. non obſtat*.
Marc. *deciſ.* 215. *n.* .. *verſ. Attamen Ius habet*, *par.* 2.

Sed contrarium verius eſſe reſponſum eſt à fundamen-
tis, cum etiam in ſocietate priuilegiata vectigalium ma-
neat ſocietas etiam poſt mortem alicuius, ſed ità demum
5 † ſi pars defuncti ad perſonam hæredis eius aſſumpta ſit,
vt hæredi quoque conferri oporteat dicta *l. adeo*, & ibi,
apud gloſſ. adſcripta præcipuum requiſitum eſt, & ſic con-
uenerit, quod hæredes ſuccedant in ſocietate, vnde non
6 ſufficit, quod in † contractu ſocietatis dictum ſit, quod
quis promiſit per ſe, & hæredes ſuos, quia non ſequitur,
hoc actum fuiſſe, vt hæredes ſuccedant ſocietati, quia
poteſt intelligi, quod hæredes ſint obligati ad præſtan. ea,
quæ ſocius promiſit, vt poſt alios, & præcipuè Decian.
dicto conſ. 212. *nu.* 6. *verſ. & hoc concludit*. Mantic. *de tacit.*
tit. 24. *nu.* 24. *lib.* 6. Noal. *de tranſmiſſ. caſ.* 58. *num.* 6. *verſ. ſub-
declaratur tamen*.

7 Sicut requiritur ſpecialis conuentio ad effectum vt duret
inter ſuperſtites dicto *§. ſoluitur*, ibi, *niſi in coeunda ſocietate
aliter conuenerit*, *§. morte*, *l. actione*, 65. *ff. pro ſoc.* Grat.
diſcep. 852. *nu.* 4.

8 Quibus poſitis in huiuſmodi ſocietate, cum obligatione
hæredum, quæ tacita etiam ineſt *l.* 9. *ff. de probat*, etiam ab
hæredibus obſeruanda, non quidem plus etiamſi magis
9 operetur iuramentum, quia iuramentum † non extendit
contractum, ſed confirmat intra ſuos limites, vt declarauit
ipſe Surd. *dicto conſ.* 20. *nu.* 21. *verſ. ſimiliter non obſtat*, *& poſt*
Alex. ad Bartol. *ad dict. l. adeo, ad verba, ad hæredem*. Marc.
dicta deciſ. 211. *dicto num.* 4. Theſaur. *deciſ.* 242. *num* 2. *verſ.
nec obſtat iuramentum*, *& meſbodice in puncto* Felic. *de ſociet.
cap.* 32. *num.* 43. *cum allegatis*.

Et ſic vt duret inter ſuperſtites, neque in hoc operabitur
10 iuramentum † cum requiratur ſpecialis conuentio adhunc
effectum, vt ſuprà ad Grat *conſ.* 15. *n.* 7. *& à n.* 25. *verſ. & ex
his apparet*, *lib.* 1. Gratian. *dicta diſcept.* 852. *dicto num.* 4.

11 Maximè, & communiter, quia iuramentum generaliter
preſtitum, non trahitur ad ea, quæ debent ſpecialiter expri-
primi ad Glоſ. & Cyn apud Bald. *ad §. quæſitum, l.* 4. *ff. ſi quis
caut. n.* 22. *in fine*. Iaſon *ad l. ſancimus*, *C. de teſtam. n.* 13. Grat
dicto conſ. 15. *num.* 12. *verſ. præterea*. Grat. *dicta diſcept.*
852. *num.* 6.

Quin etiam quando conuentum eſt, vt ſocietatis tran-
12 ſeat ad hæredem virtute † iuramenti non poſſe tranſire
contra Fabr. vti ſingularem adnotatum eſt ab Alexandr.
ad Bartol. *ad d. l. adeo*, *ff. pro ſoc. ad verba*, *cum hæredem*,
& conſenſerunt. Gratian. *conſil.* 15. *numer.* 27. *&* 35. *verſ.
& à communiter accidentibus*, *libr.* 1. Curt. Senior. *conſil.*
52. *numer.* 10. *verſ. ego autem exiſtimo*. Valaſch. *conſult.* 63.
numer. 14. Mantic. *de tacit. tit.* 24. *numer.* 19. *libr.* 6. *à quo
allegatos*. Concludere magis communiter ſcripſit Grat.
diſcept. 276. *numer.* 8. *&* 9. Michalor. *de Fratribus*, *capit.*
40. *numer.* 19. *&* 21. *part.* 2. Onnate *de contract. tract.* 28. *de
ſociet. numer.* 12. Noal *de tranſmiſſ. capit.* 58. *numer.* 4. Mo-
nach. ad Minad. *deciſ.* 30. *num.* 1. *verſ. licet limitet*. Griuell.
deciſ. 8. *num.* 17. *& allegato vtcumque* Capic. Theſaur. *dec.*
242. *ſub num.* 3.

Et ità vtraque, &c.

In præcedenti part. Recent. 13. in hac eadem cauſa adſunt
duæ deciſiones, nempe ſub diebus 7. Februarij 1659. cor.
Reuerendiſſimo Meltio Epiſcopo Papien. & 4. Iulij 1660.
cor. eodem, ſunt in ordine deciſiones 23. & 523.

R. P. D. TAIA.

Hiſpaleſ. Decimarum.

Lunæ 15. Ianuarij 1663.

ARGVMENTVM.

Priuilegia percipiendi Decimas ex bonis tra-
ditis ad excolendum, vt valeant debent in
actis exhiberi, & requiritur, quod in iſtis
ſit derogatio, *cap. nuper*, *de Decimis*, ad
hoc, vt Decimas in præiudicium alterius
Eccleſiæ, altera ſibi applicare poſſit. Re-
liqua vide in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Coloni ſoluunt Decimas de Terris, & Poſſeſſionibus ſibi traditis, ad excolendum à Religioſis Carthuſiæ, ex priuilegio, quo iſti gaudent in Hiſpania.*
2 *Priuilegium percipiendi Decimas ex bonis proprijs traditis ad excolendum præiudicium parochialis Eccleſiæ, non ſuffragatur, niſi ſit derogatum*, cap. nuper, de Decimis.
3 *Priuilegia in actis non exhibita, nullum gradum probationis conſtituunt.*
4 *Ad Priuilegiorum derogationem, ſufficit generalis mentio conciliorum, & generalis derogatio in clauſula*, non obſtantibus.
5 *Priuilegium vnius Monaſterij, facilè communicatur alteri.*
6 *Quod iuris eſt ex toto quoad totum idem eſt de partem, quoad partem.*
7 *Priuilegia vni domui conceſſa, facilè, & alteri communicantur.*
8 *Decimas qui percipiunt ex his, quæ tradunt excolenda, tenentur exhibere priuilegium.*
9 *Coloni ratione ſuæ culturæ tenentur ad Decimarum ſolutionem.*
10 *Decimæ quod non debeantur, non valet conſuetudo.*
11 *Decimæ Religioſis ex priuilegio ſæpe applicantur.*
12 *In exemptione Decimarum ſolet addi, non obſtante* cap. nuper.
13 *Epiſcopus habet intentionem fundatam in Decimis percipiendis.*
14 *Intentio percipiendi Decimas potius fundatur in obligatione eas debentis, quam in iure exigentis.*
15 *De Decimis ſermo, quando eſt dubius, intelligendum eſt de Spiritualibus.*
16 *Derogatio* cap. nuper, de Decimis, *non eſt neceſſaria in tranſlatione Decimarum.*
17 *Obſeruantia interpretatiua attenditur, etiamſi alius intellectus, de iure verior eſſet.*
Etiamſi intellectus datus pro obſeruantia eſſet malus num. 18.
Et oporteret aliquam vim inferre verbis, n. 19.
Maxime quod non docetur in contrarium aliqua obſeruantia, n. 20.
21 *Opiniones non trahuntur ad præterita, ſed ad futura tantum accommodantur.*

DECISIO V.

IN DECISIS 22. Maij proximi præteriti, DD. ſtete-
runt, nempè conſtare de bono Iure Carthuſiæ, etiam
ad effectum Manutentionis, & eidem ſuffragari priuile-
gia percipiendi Decimas de ſuis Terris, & Poſſeſſionibus
traditis ad excolendum, quas Coloni † ſoluere alijs tene- 1
rentur pluries per Rotam canonizata, vt in *deciſ.* 217. *nu.*
3. *verſ. nec dubitarunt*, *par.* 7. *& verſ. in eadem*, *coram R.
P. D. meo Ghiſilerio* 10. *Maij* 1641. *vigore Conſtitutionis Ioannis
XXII. de Carthuſienſibus, & eorum Domibus*, *apud* Roder. Ca-
non. Regul. *quæſt.* 45. *art.* 4. *verſ. ſed dices*, *in fine*, *tom.* 2.

Nec obſtare viſum eſt, quod in hiа priuilegijs Rot. aliàs
cenſuerit, non poſſe fieri fundamentum, cum in omnem
2 euentum non conſtaret in eis fuiſſe † derogatum, *cap. nu-
per, de decimis, & coram* Caual. *deciſ. 229. ſub nu. 2. & 3.
& deciſ. 229. num 2. par. 2. rec. latè* Barboſ. *de offic. & po-
teſt. Paroch c. 38. §. 2. n. 38. & 41.*
3 Quia tunc iſta priuilegia non fuerunt exhibita in actis,
vt inquit, Rota *cor. Caual. ibid* neque diſputata, quibus
poſtea exhibitis receſſum fuit à deciſis, & pronunciatum
pro Carthuſia, vt in Sententia in *Granaten Decimarum* 11.
Maij 1579 *impreſſ. apud* Giouag. *reſponſ. 28. ad fin. lib. 2. &
in Gradicen. 3. Iunij 1642. & in eodem 7. Iulij 1642. cum fuit
præuijs deciſionibus.*
Quæſtio itaque tota viſa eſt pendere in eo puncto, an in
his priuilegijs requireretur ſpecialis derogatio *cap. nuper*,
quòd tertio loco in deciſione libatum eſt, in qua Domini
dixerunt, non requiri derogationem expreſſam, cum ſuf-
4 ficiat † generalis mentio Conciliorum, & generalis dero-
gatio in clauſula, *non obſtant, &c. ex adnotat. ad* Buratt.
deciſ. 704. n. 14. Rota *cor.* Millino *deciſ. 277. n. 1.* Garz. *de
Benefic. c. 5. n. 39 40. & 41. par. 4.* cum allegatis præſertim
cum non verſemur in conceſſione priuilegiorum, ſed in
communicatione eorundem, nec de Religione ad Reli-
gionem, ſed de Monaſterijs ad Monaſteria eiuſdem Reli-
5 gionis; † priuilegium namque vnius Monaſterijs, facile
communicatur alijs totique Religioni, vt ex facto con-
ſtat, & ex Conſtitutione ſan. mem. Pij II. & ex alia Gre-
gor. XI. apud Roderic. Canon. Regul. *quæſt. 55. art. 8. tom.
1.* & de alijs priuilegijs pariter Roderic. *quæſt. 36. art. 3. §.
nec aliquod præiudicium, verſic. nam priuilegia vnius mona-
ſterij, tom. 1. & dicta quæſt. 55. art. 18 vt quæſt. 45. art. 4.
verſ. ſed dices, tom. 2.* Pelizz. *Manual. Regular. cap. 12. nu-
6 mer. 43. tractat. 8.* vt quod Iuris eſt, de † toto quoad totum
idem ſit de parte, quoad partem, *& gloſſ* 1. Bartol. *ad l.
7 quæ de tota re 76. ff. de reiuend.* & ſicut ad ſimilitudinem †
vnius domus ſolent aliæ priuilegiari. Bald. & Paul. de
Caſtr. Salic. *in l. omnia priuilegia, 24 C. de Epiſcop. & Cler.*
Deinde placuit etiam alia ratio libata in deciſione, quę
extenditur, quod Monachi non eximuntur à Decimis,
nec deducunt priuilegium exemptionis, in quo derogatio
cap. nuper, requireretur ſed potius ipſi conſequuntur De-
cimas, & allegant priuilegium ſubrogationis in Iure Pa-
rochiali, in hac parte tum fauore ſuæ Religionis, tum quia
8 percipiunt ſolas † Decimas de ſuis bonis, quæ tradunt ex-
colenda argum. *ca cum in tua, 30 & ſeqq. de Decim.* adeo-
que Decimæ adimuntur alijs, & applicantur Monachis,
vt inquit, *dec. 240. n. 2. verſ. ex quo igitur.*
Et quidem facilior eſt huiuſmodi applicatio Decimarum
Monachis, quam ſit eorundem exemptio ab illis, & in
caſu noſtro, exemptio ſi quæ eſſet non caderet ſuper Mo-
9 nachos, ſed ſuper Colonos, qui † ratione ſuę culturæ te-
nentur ad Decimas, *cap. ex parte 31. de Decimis & Clem.
1. eodem*, ibi, *qui Religioſi de terris, quas tradunt alijs ex-
colendas Decimas ſolui alijs non permiſerint, aut prohibuerint,
&c.* & ibi *gloſſ.* Excolendas Barboſa *de offic. & poteſt. Pa-
rochi dicto cap. 28. §. 30. num. 19.* præſertim quia quamuis
ſint quæſtiones, cui Decimæ debeantur, Epiſcopo ne,
aut Parochiali Eccleſiæ, ſeu potius Baptiſmali, vt apud
*Gloſ. in verbo de Iure commun, cap. cum contingat, de De-
cimis*, nulla tamen quæſtio ſit, an alicui debeantur, ſi-
cuti etiam conſuetudo valet, vt prædiales debeantur loco
10 domicilij, ſed † quod nullatenus debeantur, non valet
conſuetudo. Abb. *ad capit. vltim. de Paroch num. 5. in fine*
11 & ex priuilegio ſæpe decimas † Religioſis applicari, obſer-
uauit Caſtropal. *oper. moral. tractat. 10. de decim. diſputat.
vnic. punct. 10. nu. 2.* Raro autem eos eximi à decimis, &
12 † in exemptione ad maiorem claritatem, addi conſueuiſ-
ſe non obſtante, *cap. nuper*, proſequitur idem Caſtropal.
dicta diſputat. vnic. punct. 12. ſub n. 6.
Quæ ſupradicta diſtinctio priuilegiorum exemptionis à
Decimis, & tranſlationis eorundem benè agnoſcitur fun-
data in rationibus illius quæſtionis, an priuilegio Pontifi-
cis decimæ tolli poſſint animaduertendo hæc tria in du-
bium venire. Primo, an auctoritate Summi Pontificis
Decimæ in totum tolli poſſint. Deinde, an priuilegio Pon-
tificis fieri poſſit, vt decima Monaſterio, vel Pio alicui
Collegio, vel Seminario Clericorum ſoluatur. Tertio,
an priuilegio Summi Pontificis poſſit aliquis fieri immu-
nis, & liber à decima ſoluenda, apud P. Azor. *Inſtitut. mo-
ral. c. 26. quæſt. 6. lib. 7. par. 1.* Lotter. *de re benefic. quæſt. 20.
135. & 136.* ibi alio Iure, *libr. 1.* Rota *in Placentina, ſeu
Abulen. Decimarum 15. Maij 1651. §. prout, coram R. P. D.
meo Celſo*, & nouiſſime teſtibus contradiſtinctis. *R. P. D.
meo Fagnano, ad dictum cap. nuper, n. 36. & 37.*
Ex quibus ſublatum viſum fuit generale fundamentum
intentionis fundatæ Epiſcopi, & Capituli † in his Decimis, 13
quod & ſi per ſe certum, & verum eſt expreſſ. *ca. dudum,
de decim.* cum alijs apud Barboſ. *dicto §. 2. n. 17.* tamen hæc
intentio † potius certa eſt fundata in obligatione debentis 14
decimas, vtpote quod certe de eo debentur, quam in Iu-
re exigentis, qui incertus eſt, quis recipere, & exigere
poſſit, & debeat, vt ſuprà.
Itaque in priuilegio tranſlationis decimarum venire de-
cimas Spirituales, proprie loquendo, non autem tempo-
rales, quæ non ſunt proprie decimæ, & † in dubio intel- 15
ligendum eſſe de Spiritualibus obſeruauit *Addent.* ad Lu-
douiſ. *deciſ. 404. ad fin. & deciſ. 64. n. 6. par. 9. & in dicto §.
pariter confirmatum*, & plane conſtat ex priuilegijs, & ra-
tionibus, vſque ad querelas Collectoris Ordinis Ciſtercien-
ſis, apud Roderic. *dicta quæſt. 45. art. 4. verſ. circa quarum
conceſſionem.* Azor. *dicta quæſt. 6. ſub verſ. bis poſitis.*
Ex ijſdem quoque rationibus ſatisfactum eſt alteri diffi-
cultati, quod ſi in priuilegijs communicationis deficiat ex-
preſſio decimarum, quę eſſent expreſſæ in priuilegijs con-
ceſſis à ſan. mem. Ioanne XXII. anno 1316. & à ſan. mem.
Innocentio VI. anno 1362. non fuerunt tamen expreſſæ in
priuilegijs communicationis à Pio II. 1466. & ſan. memor.
Greg XIII. 1575. niſi quod, ibi, tantum narratur, quod
vigore alterius extenſionis priuilegij, iam domus Vallis
Benedictionis fuerat, & erat in poſſeſſione, ſeu quaſi de-
cimas ſupradictas, etiam ex parte fructuum Colonis ob-
uenientium percipiendi, & à ſan. mem. Greg. XIV. anno
1591. quantumuis ſupradicta priuilegia verbis generalibus
& ampliſſimis ſint extenſa in puncto Spad. *conſil. 142. &
conſil. 143. ab initio, lib. 2. & dec. 40 n. 1 par. 4. rec. & cor.
Pen. Lugdunen. & dicta dec. 1090. ab initio, & cor.* Caual.
dec. 247. n. 10.
Nam in ijs non agitur de tranſlatione decimarum, de
qua nos agimus, ſed de exemptione à Decimis, & ideo de
requiſita, ibi, derogatione *cap. nuper*, quæ † non eſt ne- 16
ceſſaria in tranſlatione decimarum, vt ſuprà, & multo
minus in communicatione priuilegij tranſlationis de mo-
naſterio ad monaſterium eiuſdem Religionis.
Quinimo opinio Rotæ in Deciſionibus ſupra allegatis
cæpit ſtabiliri in illa celebri *Valentina Decimarum, quæ eſt
deciſ. 40. part. 4. rec. anno 1603. cum Rota contrarium ſen-
ſiſſet, coram Gipſio, in extenſa à Penia deciſ. 764. numer. 6.
anno 1599.* & dixit poſtea in eadem *coram Penia dicta deciſ.
1090. n. 5. anno 1604* cui partes acquieuerunt, ſed cum Pro-
curatoris Epiſcopi, & Capituli conſideraſſent *dictam de-
ciſionem 764* interim factam in *Valentina Decimarum*, pe-
tierunt audiri, vt inquit, Rota *dicta dec. 1090. numer 9.*
attamen iam præualuerat contraria Sententia, & res ſę-
pe iudicata, quod Carthuſiæ ſuffragarentur hæc priuile-
gia, abſque tali decimarum expreſſione, adeo acceſſerat
obſeruantia † interpretatiua, quæ attenditur etiamſi alius 17
intellectus de iure verior eſſet, Rota *deciſ. 574. nu. 3. part.
1. diuerſ. cum alijs in deciſ. 375. num. 9. part. 9.* Imo etiamſi
intellectus † datus pro obſeruantia eſſet malus, Rota *de-* 18
ciſ. 256. num. 6. part. 2. diuerſ. & dicta dec. 375. ſub num. 14.
& oporteret † aliquam vim inferre verbis. Spad. *conſ. 54.* 19
n. 37. lib. 1. Maximè † quod è contrario non docetur aliqua 20
obſeruantia. Rota cor. Buratt. *deciſ. 647. in fine*, ſolutis
ſemper decimis monaſterio, nunquam Capitulo, benè de
duplici obſeruantia affirmatiua, & negatiua. Spad. *dicto
conſ. 54. n. 38. lib. 1. & conſ. 94. n. 8. & 9. & conſ. 232. num.
13. lib. 2.* Rota *deciſ. 389. n. 14. par 9.* enim verò nouæ deci-
ſiones, & opiniones non trahuntur ad præterita, quan-
tumuis antiquum vniformiter intelligebatur, & obſerua-
batur, quia † ad futura tantum accomodantur. Rot. *de-* 21
ciſ. 608. in fine, part. 2. rec. & cor. Adr. *deciſ. 23. nu. 3. &
deciſ. 48. nu. 2.*
Et ità vtraque &c.

Deciſ. iſta emanata in hac eadem Cauſa ſub 22. Maij 1662.
eſt ſupra in præcedenti part. Recent. dec. 463.

R. P. D.

R. P. D. ALBERGATO.

Aſiſien. Oblationom.

Lunæ 15. Ianuarij 1663.

ARGVMENTVM.

Precariè, quando quis aliquid obtinuit, non poteſt dici, ius firmum, & determinatum in eo, & maximè ſi in conceſſione adſit verbum, *donec*, quod denotat temporalitatem Contractus, ſi prætendatur reſcindi ex cauſa Læſionis. Qualis debeat eſſe talis læſio, & qualiter veniat probanda.

SVMMARIVM.

1 *In Facto, ea quæ non ſubſiſtunt, non attenduntur.*
2 *Poſſidens aliquid precariè non poteſt dici, quod Iure proprio poſſideat.*
3 *Dictio,* donec *temporalitatem denotat.*
4 *Conceſſum, quando aliquid fuit, euaneſcit talis conceſſio quando contrarium fuit diſpoſitum.*
5 *Conceſſionum Apoſtolicarum effectus, quando ceſſauit, tunc amplius non iuuant conceſſiones illæ.*
6 *Conſtitutiones Apoſtolicæ, quando fuerunt confirmatæ, nullo modo poteſt dici, quod fuerunt reuocatæ.*
7 *Obſeruantia ſubſecuta, benè demonſtrat, quid veniat in Conceſſione.*
8 *Obſeruantia ſubſecuta reſultat optimus intellectus conſtitutionum Apoſtolicarum.*
9 *ex Iurium præſeruatiua benè colligitur mens Papæ, in conceſſione aliqua.*
10 *Contractus reſciſſio ex cauſa Læſionis, debet eſſe læſio, in magno exceſſu.*
11 *Læſio ex cauſa reſciſſionis contractus debet concludenter probari.*
12 *Læſio, vt probetur in materia collectionis fructuum anni fertilis, cum ſterili eſt facienda, & n. 13.*
14 *Accidentalia, ea, quæ ſunt, non poſſunt conſtituere certam regulam.*
15 *ex Euentu ſubſecuto non poteſt conſtitui certa diſpoſitio, & n. 16.*
17 *Quod procedit in contractu etiam tractum ſucceſſiuum habente.*
18 *Contractus ſi tendat magis ad lucrum, quam ad damnum, ſufficit, ne ratione futuri euentus allegari læſio.*
19 *Contractum, ſi quis prætendat velle annullare ex capite læſionis, talis prætenſio euaneſcit, non probata læſione.*
20 *Nepoti Summi Pontificis, atteſtanti de mente ipſius Patrui ſuper aliqua conceſſione, videtur deferendum.*

DECISIO VI.

LÆſio, quæ in deciſione facta à Patribus Conuentualibus Ioris colligendi Oblationes in Cappella Sanctæ Mariæ de Portioncula nuncupat. ad fauorem Patruum Minorum de Obſeruantia, ex duplici capite, in primis deciſionibus * approbata fuerat, in poſtrema die 9. Decembris 1661. ceſſare viſa fuit Dominis, qui hodie diſputato iterum Dubio, dixerunt ſtandum eſſe in deciſis. Quoniam in facto non ſubſiſtit, quod præfatum Ius honorificum percipiendi Eleemoſynas in aliena Cappella, vt in primis diſputatio-
1 nibus † ſupponebatur, ad Patres Conuentuales ſpectaret; En quattuor Summorum Pontificum Conſtitutionibus, pro parte Patrum Cõuentualium, productis apparet, quod prædictæ oblationes nomine Eccleſiæ Romanæ percipie-
bantur à Patribus Conuentualibus, ad effectum ſuſtentadi
Fratres, & Eccleſias reparandi, donec aliter à Summis Põ-
tificibus ordinatum fuiſſet; Vndè precario, & nomine Ec-
eleſiæ Romanæ poſſidebant, non † autem ſibi ipſis, & præ- 2
fatum Ius ad Eccleſiam Romanam pertinebat, cuius no-
mine exercebatur, *en* relatis in principio deciſionis Rot. *co.*
Mantic. *dec.* 203. *n.* 3 & *co.* Eminentiſſ. D. Card. Otthobono,
dec. 59. *n.* 1. Accedente potiſſimum dictione illa, *donec*, † quę 3
temporalitatem præſeferens, operatur, quod Adminiſtra-
tores, potiùs quam Domini cenſeantur conſtituti, vt poſt
Rom. *conſ.* 350. *n.* 1. & Alex. *conſ.* 96. *n.* 2. *lib.* 4. Rota *dec.* 757.
n. 6 *cor. Penia, iuxtà impreſſ. Lugdun.* Et quod contraria diſ-
poſitione † ſubſecuta conceſſio euaneſcat, vt ex deciſione, 4
& alijs dictum fuit in §. *erant enim.*

Non obſtat, quod præfatarum Conſtitutionum effectus
ceſſauerit anno 1517. quo Patres Conuentuales à Leone X.
† obtinuerunt diſpenſationem poſſidendi bona in commu- 5
ni, & prædictum Ius colligendi eleemoſynas iure proprio
illis conceſſum fuerit per Conſtitutionem fel. record. Gre-
gorij XIII. in qua declarauit, quod eorum priuilegia, & iura
illæſa conſeruare volebat; Quia vt in præterita reſponſum
fuit, non ſolùm † ex dicta Conſtitutione, nihil Patres ac- 6
quiſiuerunt, ſed in ea longè poſt edita, nempè anno 1580.
Pontifex aliàs præcedentes Conſtitutiones confirmauit, or-
dinando, quod à Deputatis perciperentur eleemoſynę, iu-
xtà formam in eis præſcriptam Prout obſeruantia † ſubſe- 7
cuta demonſtrauit, cum ſemper eodem modo à deputatis
fuerint exactæ, ex † qua reſultat optimus intellectus Con- 8
ſtitutionem Pontificalium. Socc *conſ* 145. *n.* 2 *lib.* 1. Add. *ad*
ſan. me Greg. *dec.* 184. *n.* 8. *cum concordantibus per Rot. in Bar-*
cbinonen. Alimentorum, 31. *Maij* 1655. *cor. bon me. Dunozett.* §.
quę omnia. Et in præſeruatiua Iurium intellexit Pontifex † 9
de applicatione oblationum; quas pro fabrica, & victu
Fratrum, vt priùs deſeruire voluit, vt in §. *nec aduerſa-*
tur, in fine.

Neque reſpectu quantitatis oblationum concurrit læſio;
Nam ad effectum, de quo † agitur reſciſſionis contractus 10
& intereſſe pecuniarium debet eſſe in magno exceſſu. Ro-
ta *in recent. deciſ.* 943. *num.* 6. *par.* 1. Et ab allegante plenè,
& † concludenter probanda eſt. Dec. *conſ.* 474. *nu.* 11. Ro- 11
land. à Vall. *conſ.* 28. *num.* 2. *lib.* 4 Thomat. *dec.* 51 *nu.* 80.
Rota *deciſ.* 120. *num.* 14. *coram ſanct. mem. Gregor.* & *in In-*
auen. prætenſæ ſeparationis Thori 22. *Iunij* 1650. *coram Re-*
uerendiſſimo Papien. §. *quo vero ad læſionem.* Quæ probatio
non ſolum in præſenti deficit, ſed potius conſtat, quod
anno 1641. quo facta fuit † ceſſio; oblationes florenos 94. 12
non exceſſerunt. Et computando annos fertiles cum ſteri-
libus non exceſſiſſe ſcuta centum per decennium præce-
dens, & † ſubſequens, vt computandum eſſe tempus, 13
aliàs firmatum fuit per Rotam *deciſ.* 189. *num* 4. *par.* 1. *di-*
uerſ. & *deciſ.* 343. *num.* 6. *par.* 9. *recent. cum alijs in* §. *prout*
neque.

Reſponſio aliàs data huic motiuo, quod diminutio obla-
tionum prædicta fuerit accidentalis, ob † Peſtem, & Bel- 14
lorum turbines, quæ Italiam afflixerunt, & proindè non
attendenda, iuxtà *deciſ.* 65. *num.* 7. *part* 2. *diuerſ.* ſatis ſu-
blata fuit. Quia peſtis ante primum decennium ceſſauerat
& bella breui temporis curſu, DEO propitio, extincta ſunt;
Et cum ceſſionis contractus tanquam à † futuro euentu 15
dependens eſſet incertus, & ęqualitèr ſe ad lucrum, & dam-
num haberet, ex euentu ſubſecuto, læſio † conſiderari non 16
poteſt, vt per Cyriac. *controuer.* 1. *num.* 35. *vbi plures,* & *alij,*
in §. *neque decrementum, quibus adduntur* Merlin. Pigna-
tell. *controuer.* 57. *num.* 27. *lib.* 1. Rota *deciſ.* 584. *num.* 7 *par.* 4.
recent. tom. 1. & *in Aſculana Renunciationis,* 1 *Iulij* 1652. *ſub*
§. *non obſtat, verſ. vnde, dum in contractu, coram Reuerendiſſ.*
D. meo Decano. Quod procedit † etiam in hoc contractu tra- 17
ctum ſucceſſiuum habente; Nam conſiderata incertitu-
dine, & veriſimili oblationum decremento, & alijs cir-
cumſtantijs in præterita ponderatis; Viſum eſt magis ex-
pedire Patribus Conuentualibus percipere fructus ſcutor.
2000. quam oblationes. Et tamen ſufficeret, quod con-
tractus † non tenderet magis ad lucrum, quàm ad damnum, 18
nè ratione futuri euentus allegari poſſit, læſio, *l. ſi volunta-*
te, 8. *Cod. de reſcind. vendit.* Faber. *in Cod lib.* 4. *tit.* 32. *defi-*
nit. 5. *num.* 14. Altograd. *conſ.* 65. *num.* 81. *lib.* 1. Rota *par* 4. *rec.*
tom. 3. *deciſ.* 581. *num.* 18. & 19. & *in Hiſpalen. Reſciſſionis*
contractus 10. *Maij* 1641. *coram bon. memor. Peutingerio,* §.
quod non ſolum, & *cæteri relati, in* §. *quę habet.*

Ceſſante autem læſione intrat Breue ſanct. mem. Vr-
bani VIII. confirmatorium ceſſionis, & † contractus 19
initi

lniti inter præfatos Patres, cui proindè non aduerſatur defectus intentionis eiuſdem Pontificis; Quia tàm ex lectura Breuis ſatis conſtat, quod de omnibus facti circumſtantijs erat plenè conſcius, quàm ex atteſtatione Eminentiſſimi D. Cardinalis Barberini, qui fidem facit, quod idem Vrbanus eius Patruus de quantitate oblationum per decennium præcedens informari voluit, cum plurimum deferendum eſſe viſum eſt Dominis, vt dictum fuit in §. *final.* & tradit Rota *deciſ. 714. num. 16. coram Merlin.*

Ex quibus placuit Dominis, cum hoc modo tollatur etiam materia ſcandalorum, perſiſtere in vltimo loco deciſis; Informantibus tantum Patribus de Obſeruantia, pluries tamen citatis Patribus Minoribus Conuentualibus, &c.

☞ Allegata hæc Deciſio, quæ hic allegatur in hac eadem Cauſa emanata ſub die 9. Decembris 1661. coram eodem Reuerendiſſimo P. D. Albergato, impreſſ. habetur ſupra in præcedenti parte 12. Recent. 374. Atque in eadem Cauſa pariter in eadem part. 12. Recent. habetur altera deciſio ſub die 10. Aprilis 1660. cor. eodem Reuerendiſſ. P. D. Albergato, quæ eſt deciſio 205. & in hac infra in Miſcellanea, altera habetur ſub die 9. Decembris 1661. pariter coram eodem Reuerendiſſ. Domino Decano, iuxta ſeriem temporis, vbi etiam in fine appoſuit ſententiam Rotalem per extenſum, prout fuit lata à Rota in hac Cauſa.

REVERENDISSIMO D. CERRO

Decano poſtea S.R.E. Cardinali.

Leodien. Archidiaconatus

Lunæ 15. Ianuarij 1663.

A R G V M E N T V M.

Contumax eſt ſeuerius puniendus, quando conſtat euidenter de animo deliberato mandatis non parendi, vnde contra ipſum danda eſt aggrauatoria.

S V M M A R I V M.

1 *Contumacia creſcente debet creſcere pœna, vt contumax tandem pareat mandatis Apoſtolicis.*

2 *Aggrauatoria eſt danda etiamſi declaratoria contra contumacem non probetur perſonaliter executa.*

3 *Declaratoria perſonaliter non executa ob non tutum acceſſum, intimatio facta in loco vbi contumax moratur ligat ac ſi fuiſſet perſonaliter executa.*

4 *Declaratoriæ indubitata ſcientia reſultat ex recurſu ad alium incompetentem facto ad effectum obtinendi declaratoriæ nullitatem.*

5 *Et ex contumacia non parendi.*

6 *Contumax ſeueriùs puniri debet quando ex actu inobedientiam præſeferente conſtat de expreſſa contrauentione, & animo deliberato non parendi.*

D E C I S I O VII.

OB non paritionem executorialibus Rotalibus fuit ſub die 24. Martij ſuperioris anni contra Nicolaum Meys decreta, & relaxata Declaratoria, eaque in partibus intimata, & in actis reproducta, cum lapſo termino ad parendum præfixo non doceat de paritione, ſed indurato corde cenſuras ſuſtineat, ſeruatis ſolitis quatuor terminis ad videndum ſe aggrauari cum interuallo decē dierum inter vnum, & alterum, propoſui dubium, An eſſet danda aggrauatoria, & affirmatiuè reſponſum fuit, nam
1 creſcente contumacia † creſcere debet, & pœna, vt tandem contumax reſipiſcat, ac pareat mandatis Apoſtolicis per *text. in cap. veritatis de dol. & contum. cap. quoniam frequenter §. fi. & ibi gloſ. verb. ad alterum vt lit. non conteſt.* Rota *in Romana ſeu Albiganen. Bonorum 18. Martij 1654 coram me, & in alia Leodien. Canonicatus 29. Nouembris 1655. cor. R. P. D. meo Veroſpio.*
2 Non obſtante, quod declaratoria † non probetur contra Nicolaum perſonaliter executa, ſed ad valuas Cathedralis Eccleſiæ Leodien. & Louanij in manibus portuarij domus vbi idem Nicolaus moratur hodierno *Summ. numer. 1.* quia cum ex iam deductis in ſummario poſitionis ſuper declaratoria conſtet de non tuto acceſſu ad Ciuitatem Louanij huiuſmodi intimatio † arctat ac ſi fuiſſet per- 3
ſonaliter executa *iuxta text. in Clem. cauſam de elect. cum alijs relatis in dec. ſuper declaratoria §. non obſtant.*

Et ceſſat omnis hæſitatio, quia ex recurſu per Nicolaum ſucceſſiuè habito ad Conſeruatorem Priuilegiorum vniuerſitatis Louanij, qui deteſtabili exemplo auſus eſt pronunciare, cenſuras ab hoc Sacro Tribunali relaxatas Nicolaum non afficere *d. Sum. n. 3.* reſultat † nedum ſcien- 4
tia certa, & indubitata declaratoriæ, vt in his terminis conſiderauit. Rota *in Iuuenacen. ſeu Melfiten. Bonorum 1. Iulij 1648. coram Eminentiſſ. D. Cardinale Corrado §. fin.* Verum etiam manifeſta conuincitur contumacia † non pa- 5
rendi, quæ eo magis inexcuſabilis redditur, dum idem Nicolaus propria authoritate mandatum, ſeu præceptum comminatorium contra omnes Archidiaconatui ſubiectos relaxauit, vt ipſum in Archidiaconum recognoſcerent *d. Summ. num. 4.* Cum enim ex hoc actu poſitiuam inobedientiam præſeferente euidenter conſtet de expreſſa con- 6
trauentione & animo deliberato non parendi, ſeuerius puniri debet Card. Otthobon. *deciſ. 196. num. 6. & 7. & in dicta Leodien. Canonicatus*

Et ita per contradictas &c.

R. D. D. B E V I L A Q V A.

Reatina Beneficij.

Lunæ 15. Ianuarij 1663.

A R G V M E N T V M.

Inter plures præſentatos, quis veniat inſtituendus. Quaſi poſſeſſio præſentandi ex quo tantum acquiratur. Totum dicitur habere, qui partem maiorem habet.

S V M M A R I V M.

1 *Præſentatus ab exiſtente in quaſi poſſeſſione præſentandi, & habente plures voces venit inſtituendus.*

2 *Per præſentationem etiam vnicam dicitur quis conſtitutus in quaſi poſſeſſione præſentandi.*

3 *Compatronorum proprietas præualet quaſi poſſeſſioni præſentantis, & repugnat anteriori ſtatus beneficij.*

4 *Probatio euidentiſſima per partis confeſſionem, vel rem iudicatam eſt afferenda, ad hoc vt dici poſſit conſtare de anteriori ſtatu, & proprietate poſſeſſorium abſorbente.*

5 *Pars minor in concurſu maioris non eſt attendenda ad firmandum ſtatum anteriorem.*

6 *Partem maiorem habens cenſetur totum habere.*

D E C I S I O VIII.

IN contumaciam Vincentij Tranſel, qui obtinuit denuo audiri aduerſus deciſionem emanatam ſub die 26. Iunij proximi preteriti ſuper confirmatione ſententiæ Rotalis adiudicantis Dominico Paulino controuerſum beneficium, ſed inde intimatos informare non curauit fuit hodie reſolutum ſtandum eſſe in deciſis quia d. Paulinus fuit præſentatus à Patribus S. Dominici, qui † exiſtunt in 1
quaſi poſſeſſione præſentandi, & habent plures voces, vnde ex vtroque capite eſt inſtituendus ex allegatis in deciſ. §. validitas.

De poſſeſſione ſufficienter apparere videtur ex præſentatione Pauli Graſſi de anno facta † per quam & 2
ſi vnicam dicuntur Conſtituti in quaſi poſſeſſione, ad effectum nominandi in præſenti vacatione per obitum d. Pauli ſecuta Calderin. *conſil. 12. de Iur. patronat.* Abb. *conſ. 54. num. 2. lib. 1.* Foret. *conſ. 210. num. 10.* Grat. *præcepiſſet forens cap. 617. numer. 22. & 23.* Rot *cor.* Card. Cauai.

Digitized by Google

Caualer. *deciſion.* 197. *numer.* 2. *& 3.* Dntan. *deciſion.*
87 num. 8.

Non obſtat quod attendatur qoaſi poſſeſſio præſentatis
qoando conſtat de proprietate ad fauorem aliorum com-
patronorum, quæ illi præualet, & repugnat veritati,
& ſtatui anteriori beneficij *ex cap. cum de beneficio vbi*
gloſſ. & Geminian. *numer.* 8. *de præbend. in* 6. Abb. *in cap.*
conſultationibus numer. 9. *de Iurepatronat.* Decian. *conſ.* 128.
numer. 1. Gratian. *d. cap.* 577. *numer.* 17. Mareſcott. *var.*
reſolut. lib. 2. *cap.* 55. *numer.* 63. *&* 64. Viuian. *de Iurepatron.*
lib. 11. *cap.* 6. *numer.* 23. Rota *deciſion.* 737. *numer.* 3. *part.* 2.
4 *recent.* quoniam ad hoc vt poſſit dici † conſtare de anterio-
ri ſtatu, & proprietate abſorbente poſſeſſorium illique
repugnet debet afferri liquidiſſima probatio per partis con-
feſſionem, vel rem iudicatam Egid. *deciſion.* 163. Gratian.
diſceptat. forenſ. cap. 577. *numer.* 18. Lotter. *de re benef. lib.*
primo quæſt 34. Modern. Piſan. *de Iur. patron. lib.* 11. *cap.* 6.
numer. 24. Mareſcot. *d. cap.* 55. *num* 66. *lib.* 1. Rot. *coram* Se-
raphin. *deciſ.* 555. *num.* 8. *& poſt modern. Peruſin. de manut.*
deciſ. 239. *numer.* 2. Add ad Buratt. *deciſ.* 776 *nu.* 16.

In propoſito autem caſo nedum non affertur huiuſmo-
di probatio ſed potius pro maiori parte ad Patres Domini-
canos ſpectare ex eo apparet, quod Iuſpatronatus muito
poſt fundationem deuenit ad Diophebum, Paulum Emi-
lium Stocchinum, & Bartholomæum fundatoris deſcen-
dentes, & inter eos in totidem voces diuiſum & à Capitu-
lo Lateraneo approbatum iuxta inſtrumentum de anno
1612. ſtipulatum, & deducta in *deciſ. R. P. D. mei Veroſpii*
19. *Iunii* 1618. §. *neque* lo dubium. Cumque per factum
Pauli Emilij Stocchini, & Bartholomæi filij, & hæredes
voces ipſis obuenotas PP. Dominicanis donauerint, vt pu-
blicis documentis fuit oſtenſum in antecedentibus Cauiæ
poſitionibus ſequitur ipſos ad menſuram ſucceſſionis in
vim dd. donationum ex duodecim vncijs habere nouem,
5 in quarum † concurſu non ſint attendendæ minores partes
remanentes apud Succeſſores Diophebi ad firmandum ſta-
tum anteriorem vt ſupra exigitur pro vincentia Rocch. *de*
Iurepatron. verbo ipſe velis à quo numer. 7. Caſſador. *deciſ.*
2. *eodem numer.* Rot. *deciſion.* 443. *num.* 4. *part.* 2. *recent.* Du-
ran. *deciſ.* 199. *nu* 8. *& in Aquilana Beneficij* 30. *Maij* 1657.
§. *ex præmiſſa coram me.*

Nec refert quod duæ ex quinque filiabus d. Bartholo-
mæi non deuenerint, quia nihilominus PP. habentes do-
6 nationem aliarum trium † & ſic maiorem partem ſtipitis
totum habere cenſentur Clemeot. *plures de Iur. patron.*
Gonzal. *ad regul* 8. *gloſſ.* 45. *numer.* 61. Rot. *deciſ.* 443. *nu.*
quarto part. 2. *recent.* Adden. ad Gregor. *deciſ.* 452. *num.* 23.
alijque cumulati per Modern. Piſan. *de Iurepatron. part. lib.*
2. *cap.* 8. *n* 5. *&* 6.

Et ita fuit concloſum ſtandom eſſe in deciſis d. Paulino
Informante.

R. P. D. VICECOMITE,

poſtea S. R. Eccleſ. Cardinali.

Bononien. Pecuniaria.

Veneris 19. *Ianuarij* 1663.

ARGVMENTVM.

Sententiæ, quando dicantur conformes, & vt dicantur tales, quid ſufficiat, Statutum Bononienſe diſponit, quod duæ Sententiæ habeat vim trium, Sententiarum validitas ex quo colligatur. Scripturam approbat, qui eam ſubſcribit.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ dicuntur inter ſe conformes, quando vna confirmat aliam.*
2 *Sententiæ, vt dicantur conformes ſat eſt, vt conueniant in effectu, & ſubſtantia.*
3 *Statutum Bononienſe mandat, quod Sententiæ duæ, habeant vim trium.*
4 *Inſtrumenti publici vigore aliud eſt agere, & aliud vigore apochæ priuatæ.*
5 *Sententiæ duæ, quando vim trium habeant, & conſtituant rem iudicatam.*
6 *Statutum Bononienſe prohibet appellationem à duabus ſententijs conformibus, quoties agitur inter perſonas miſerabiles.*
7 *Appellatio eſt de appendiciis illius inſtantiæ, cuius eſt ſententia.*
8 *Appellatio debet ſubiacere ſtatutis eius loci, vbi ſententia emanauit.*
9 *Sententiæ duæ conformes, vt habeant vim trium, ſtante ſtatuto, requiritur illarum validitas.*
10 *Sententiarum validitas benè colligitur, ex actorum reuolutione.*
11 *Inſtrumentum publicum facit probationem probatam.*
12 *Subſcribens ſcripturam, dicitur eam approbare. Confeſſione propria nulla maior eſt probatio, ibid.*
13 *Impugnandum non eſt, quod iam fuit approbatum.*

DECISIO IX.

ANTONIVS de Carneualibus, fauorabilem ſen-
tentiam obtinuerat ab Auditoræ Rotæ Bononien.
aduerſus Lutium, & Ioſephum Carolum de Carneuali-
bus, pro reſtitutione libr. 9588. debitarum, occaſione
adminiſtratæ tutelæ per Philippum eorum Patrem præde-
functum, quæ ſucceſſiuè, in gradu Appellationis fuit
confirmata ab altera R. P. D. Mareſcotti. Verum ab ea
pariter appellantibus fratribus præfatis, Cauſaque mihi
delata, ex Signaturæ reſcripto, cum clauſula, *Conſtito de*
duabus, dubium hodie propoſui, an de illis conſtaret, per
DD. affirmatiuè reſolutum, ſecunda enim confirmat
primam, ideò dicuntur † inter ſe conformes. *Gloſſ. in Cle-* 1
ment. 1. *in verbo alicuius, & ibi DD. de re iudic.* Caualer.
deciſ. 387. *num.* 1. *& deciſ.* 647. *numer.* 1. *part.* 1. *recent.* cum ad
hunc effectum ſatis ſit, quod conueniant in † effectu, & 2
ſubſtantia. Ruin. *conſ.* 114. *num.* 10. *lib.* 5. Gabriel. *de exe-*
cution. rei iudicat. concluſ. 1. *num.* 33. Rota *deciſ.* 98 *num.* 3. *p.* 1.
recent.

Vnde veniunt exequendæ nam cum ſtatutum Bono-
nienſe † lib. 2. de Inſtrum. & laud. §. ſalun ſemper, il ſe- 3
condo, non admittat vlteriorem appellationem, quam
vnicam a ſententijs decernentibus executionem Inſtru-
menti, & in præſenti Cauſa fuerit actum vigore publici
† Inſtrumenti ſuſceptionis Tutelæ, ac promiſſionis, re- 4
ſtituendi reliquatum ad cuius liquidationem tantum,
fuit exhibita apoca ſolidationis computorum, vtique duæ
Sententiæ habent vim trium, & † conſtituunt rem iudi- 5
catam executioni demandandam. Gregor. *deciſion.* 492.
numer. primo Caualer. *deciſion.* 387. *numer.* 1. Buratto *deciſ.*
30. *num.* 3.

Maxime quia idem Statutum, in *Rubr. de arbitr. pote-*
ſtat. §. *in quibus cauſis*, pariter prohibet appellationem à
duobus conformibus quoties † lis agitur inter perſonas mi- 6
ſerabiles, qualem ſe eſſe oſtendit Antonios, ex datis in
præſenti *Summ. num.* 7. Bar. *deciſ. Bonon.* 73. *nu.* 54. Zacch. *de*
obligat. Cameral. qu. 2. *n.* 7.

Nec refert quod poſterior ſententia emanauerit in Cu-
ria, cum lata fuerit in gradu appellationis interiectæ ab
altera data in partibus, vtique locum ſibi vindicat ſtatu-
taria diſpoſitio, ratio ea eſt, quia † appellatio eſt de ap- 7
pendicijs illius inſtantiæ, cuius eſt ſententia à qua inter-
ponitur, & ideo ſubiacere † debet ſtatutis fori, vbi ſenten- 8
tia emanauit. Statil. *deciſ.* 174. *num. vltimo*. Salgad. *Labi-*
rynth. creditor. deciſ. 25. *num.* 6. Pacific. *deciſ.* 154. *num.* 10.
Rota *deciſ.* 330. *par.* 2. *diuerſ.*

Et quia ad executionem duarum conformium requiri-
tur illarum † validitas, necnon Iuſtitia cenſuerunt DD. 9
primam ſatis reſultare, ex actorum reuolutione † iuxtà 10
vulgat. *deciſ.* Caputaque 260. *part.* 2. Secundum verò ſa-
tis claram conuinci ex eo, quod Phillippus Pater, præuio
publico Inſtrumento tutelam ſuſcepit cum expreſſa pro-
miſſione, ac † obligatione de reddendo rationem, ac reli- 11
quarum reſtituendo, qui poſt eius obitum declaratus fuit
per Peritos, conſiſtere in libris 9588. quam Peritorum re-
lationem vtraque pars approbauit, mediante propria ſub-
ſcriptione, & † confeſſione, qua dari nequit melior pro- 12
batio, *L. cum te Cod. de tranſ.* Gregor. *deciſ.* 143. *num.* 3. ideo-
que eam impugnare non poſſunt maxime † quia in termi- 13
no remiſſoriæ eis decretæ, nulla probationem in contra-
rium fecerunt, & ex prædictis, creditum ſatis iuſtifica-
tum,

Digitized by Google

tum, dicitur Rota *in Romana Pecuniaria 10. Maii & 3. Maii 1662. coram R. P. D. meo Bourlemont*.

Et ita fuit reſoiutum conſtare de duabus conformibus, eaſque lo omnem caſum eſſe confirmandas, informante tantum Rotonio, &c.

R. P. D. BEVILAQVA

Pampilonen Iuriom Parochialium

Veneris 19. Ianuar. 1663.

ARGVMENTVM.

Cura habitualis apud quem reſidat. In Parochialibus ſęcularibus Monaſterio vnitis qui nam ad exercendam curam admittantur. Vicarius in hüiuſmodi Eccleſijs deputatus ex quo iuſtificetur quod ſi amouibilis, & alia de quibus in ſummario.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia vnita à primæua ſui natura recedit, & reputatur Eccleſiæ cui vnita fui.*

2 *Vicarius nutu amouibilis ad curam exercendam in Eccleſia vnita deputatus babet nudum exercitium & nomen cum iure congruæ.*

3 *Cura babitualis reſidet in ſuperiorem Eccleſiæ cui altora vnita fuit, & exercitium illius in Vicarium.*

4 *In Parochialibus ſæcularibus, quæ vniuntur Monaſterio, vel dignitati debent deputari Vicarij perpetui ſæculares ad ibi curam exercendam.*

Sed declara vt num. 5. & 6. & 7.

8 *Vicarii perpetuitas in Eccleſia vnita verifiaatur ratione exercitij & non cenſentur translata in illum omnis cara parochialis, quæ eſt de menſa illius Eccleſiæ cui facta eſt vnio.*

9 *In Parochiali ſæculari vnita Monaſterio de iure depatatur Vicarius amouibilis.*

10 *Vicarius in ſęculari Eccleſia vnita Regular; quod ſit amouibilis iuſtificatur ex remotione ſecuta alterius, & facta in ſecunda admiſſione mentione prioris.*

11 *In Vicaria amouibili fit noua prouiſio non expectata morte primi Vicarij.*

12 *Conſtitution. Vrbana ſuper præiudicialibus Eccleſ. edita fuit vt conſuletar Eccleſiæ rebus contra vſurpatores.*

13 *Facultas admittendi perpetaitatem Vicariæ ſuperioribus Eccleſiaſticis tantum reſeruatar.*

14 Concilium Tridentin. in ſeſſ. 1. cap. 7. de reformar. *iniungit Ordinarij locorum viſitationem Parochialium Eccleſiarum Monaſterijs vnitarum & deputationem Vicariorum perpetuorum pro cura animarum.*

Sed boc remittitur, non demandatur Ordinariorum arbitrio, ſi pro bono Eccleſiarum regimine id expedire videbitur, & nam. 15.

16 *Acta per Vicarium præſumuntur geſta per nudum adminiſtratorem.*

17 *Vicarius exercendo iura parochialia in Eccleſia ſæculari Monaſterio vnita non præiudicat Monaſteris ſuperiori, niſi conſtot ipſi etiam innotuiſſe.*

DECISIO X.

ORTA lite inter Vicarium, & Beneficiatos Eccleſiæ Parochialis Oppidi de Mendauia, & Abbatem de Yrach. ſuper iuribus Parochialibus io Eccleſia S. Mariæ de Legarda eidem Parochiali de Meodauia annexa. Prouiſor Pampilonæ diffinitioa ſententia declarauit ad Vicarium prædictom omnes functiones Parochiales ſpectare Abbatemque de Yrach abſque illios licencia in actibus prædictis non poſſe ſe intromittere: Cauſa ad hoc Sacrum Tribunal deuoluta, & Iure collitigantium ad examen deducto ad fauorem Abbatis hodie emanauit reſolutio ſcilicet conſtare de illius bono iure, & fundamentum huius roſolotionis fuit, qoia d. Eccleſia Parochialis San. Ioannis de Mendania cui vnita reperitur illa de Legarda
vſque de aono 1408. à Nicolao de Romero tunc Adminiſtratore Apoſtolico Epiſcopatus Pampilone plenarié, &
per viam incorporationis vnita fuit Monaſterio de Yrach
cum omnibus pertinentijs ſuis reſeruata Vicario ibi reſidenti congrua per Abbatem d. Monaſterij perſoluenda per
quam vnionem ſic factam ſequitur, † Eccleſiam à primæ- 1
ua ſui natura receſſiſſe, & prædictam Monaſterij, cui fuit
voita reputari Felin. *in cap. cum in noſtra num. 30 de reſcript.* Oldrad. *conſ. 255. num. 15.* Gonzal. *ad reg. 8. Cancellar. gloſſ. 5. §. 7. num. 2. & 3.* Cardin. Cauaier. *deciſ. 330. num. 1. & ſeqq. & deciſ. 115. num. 5. in recent. deciſ. 352. numer. 7. part. 4. & in Acernen. Vicariæ 1. Iulij 1659. &c. §. Atque coram bon. mem. Bichio.* Quodque penes idem Monaſterium, illiuſque Abbatem cura aoimarum, omniaque alia reſideant, Vicarius
† vero ibi deputatus ad eam exercendam vti nutu amoui- 2
bilis habeat nudum exercitium, & nomen cum iure congruæ *Gloſſ. in Clement. vnica in verb. ad menſam verſ. vt videtar de exceſſ. Prælat.* Gabr. *conſ. 190. nu. 10. lib. 2.* Lotther. *de re benefic. lib. 1. qu. 33. num. 93.* Rota *cor.* Cardinali Seraphin. *deciſ. 1304 num. 1.* Coccin. *deciſ. 81. num. 2. & 3.* Caualer. *deciſ. 595. num. 1. & 2.* Buratt. *deciſ. 214. num. 3. & 4.* Merlio. *in deciſ. 115. numer. 7. & in recent. deciſ. 352. numer. 7. & 8. part. 4.*

De hac autem vnione iure Incorporationis, & ſubiectiué facta Monaſterio abundé domini apparere dicebant ex
illis varbis ibi *Cum omnibus Iuribus, & pertinentij præfato Monaſterio incorporamus, & perpetuo vnimus, & concedimus, itá quod liceat per vos, & per Procuratorem veſtrum corporalem Poſſeſſionem præfatæ Parochialis Eccleſiæ iurium, & pertinentiarum prædictarum auctoritate propria apprebendere, ac fructus, & redditas in vſus Abbatiæ, & Conuentus conuertere reſeruato tamen de Eccleſiæ fructibus, redditibus, & prouentibus pro Vicario ibidem inſtituendo congrua portione.* Cum igitur Eccleſia ſit vnita cum iuribus, & pertioentijs ſuis, ſitque certa congrua Vicario aſſignata ad hoc, vt reliqui fructus conuertaotur in vſus Conuen-
tus, & Abbatiæ de Yrach, cui euidens ex hoc † fit trans- 3
lationis curæ habitualis in Abbatem, & exercitium dumtaxat illius in Viearium, vt probant Gonzal. *ad reg. 8. Cancell. gloſſ. 5. §. 7. num. 128.* Garz *de beneſ. part. 12. cap. 2 numer. 55.* Gratian. *diſcept. forenſ. cap. 892. num. 5. in fine* Rota *cor.* Cardinali Caualerio *deciſ. 371. num 1. & 50.* Buratt. *deciſ. 214. num. 4.* Merlin. *in præcitata deciſ. 115. num. 7. & 8. in recent. deciſ. 710 num. 3 part. 2. deciſ 352. num. 8. part. 4. deciſ. 21. num. 6 part. 6. deciſ. 88. nu. 1. part. 9. in Barchinonen. Parochialis 10. Februarii 1646. §. qui in aliis coram Eminentiſſimo Cardinali Corrado in Mindionen. Parochialis 3. Maii 1653. §. nec dubitenri, coram R. Segobien.*

Non obſtat, quod ii vt hic Parochiales ſæculares vniunt
Monaſterio, vei Dignitati, debent ibidem deputari † Vi- 4
carij perpetui ſæculares, qui curam exerceant, *ad text. in cap. Extirpandæ §. qui verò de præbend gloſ. in Clement. vnica verb. Parochialium vbi DD de offic Vicar.* Geminian. *conſil. 86. num. 5.* Gonzal. *ad Reg 8. Cancell gloſſ 5. §. 30. nam. 10.*
Rota *deciſ. 5, num. 2. part. 7. recent.* Reiponſum enim fuit † 5
quod iura in obiecto allegata proceduot in ſimplici vnione
cuius † vigore ſuperior Eccleſiæ, cui eſt facta, arctatur 6
adminiſtrare curam io Eccleſia vnita per Vicarium perpe-
tuum. Secus † quando, vt hic pleno iure, & ſubiectiuè 7
Parochialis fuit alteri vnita, nam tunc tenetur, quidem curam per Vicarium perpetuum exercere, ſed ab exercitio illius valet ad nutum, remouere, vt diſtinguit *gloſſ. in Clement vnica §. quidam etiam in verb. ad menſam verſ. aut pleno iure de exceſſ Prælat.* Gonzal *ad reg. 8 gloſ. 5 §. 3 nu. 14.* Lotther. *de re benef. lib. 1. quæſt 33. nu. 93* Io. Aloyi. Ricc. *in prax. variar. reſolat. tom. 1. part. 2. reſolut. 293.* Rota apud Cardio Seraphin. *deciſ. 1304. ſub num. 1.* Rota *deciſ. 5. num.*
7. & 8. part. 7. & deciſ. 88. num. 1 & 17. par 9. Et ſic † perpe- 8
tuitas reſpicit perſonam ipſius Vicarij, & in illio verificatur ratione exercitij, & onerum, quæ ſubire tenetur non verò qood cenſeatur translata omnis cura Parochialis, quæ huiuſmodi perpetuitate Vicarij non obſtante, non deſinit eſſe de menſa illius Eccleſiæ cui facta eſt vnio, Gabriel. *conſ. 190. num. 18. & 19. lib. 2.* Gonzal. *ad regul. 8. gloſ. 5. §. 6. num. 30.* Rota *deciſ. 102 num. 10. ante finem verſ. & præterea ex eo part. 1. deciſ. 710. num. 4 in fine part. 2. bon. mem.* Merlin. *in præcit. deciſ. 115. num. 13. & in recent. deciſ. 245. num. 17. part. 6.*

At omnis difficultas remouetur ex alijs in præſenti caſu concurrentibus quæ excludunt perpetuitatem vicarij, & oſtenduot illum vere eſſe nutu amouibilem, & primo quia

agitur

Digitized by Google

agitur de Eccleſia Regulari ratione vnionis Monaſterio
9 factæ † in qua de iure deputantur Vicarij amouibiles *c. 1.*
de Cappell. Monach. Sanchez *in præcept. Decalog. lib. 7. cap.*
29. num. 104. Gonzal. *loco proximè citato num.* 31. Rota apud
Duran. *deciſ. 74. num. 27. & in recent. deciſ. 297. num. 3. p. 5.*

Elicitur ſecundo ex duabus deputationibus de ann. 1539.
factis, & relatis in ſummario Abbatis, in quibus præuia
expreſſione quod Vicarius erat annalis, ad nutum quoque
10 fuit tunc deputatus. Quæ antiquiſſimæ † deputationes,
& metam centum annorum excedentes optimè inſeruiunt
pro iuſtificatione huius qualitatis eo ipſo quod ſunt ſorti-
tæ effectum per admiſſionem vnius Vicarij, ſecuta remo-
tione alterius, & facta in ſecunda admiſſione mentione
prioris, *iuxta conſ.* Oldrad. 229. *paſſim à* Rota *approbatum,*
vt coram ſan. mem. Greg. XV. *deciſ. 315. nu. 1.* Seraphin. *deciſ.*
1141. *num.* 2. Merlin. *deciſ. 4. num. 1. deciſ. 95. num. 5. & in rec.*
deciſ. 95. a. 5. deciſ. 152. num. 1. p. 5.

His accedit concordia de anno 1677. inita inter Abba-
tem de Yrach & Beneficiatos, & Incolas de Mendauia,
vbi dictus Abbas annuens inſtantiæ Vicarij ſuper aug-
mento congruæ, & ad talem effectum vnioni vnius ex Be-
neficijs S. Ioannis, quod ille retinebat, & in remotione à
vicaria dimittere debebat, facultatem etiam ſibi reſerua-
uit ad annum, & libitum amouendi, ex qua concordia
implicitam, & explicitam amouibilitatem continente,
cum ſubſecuta illius confirmatione per ordinarium iunctia
recentioribus deputationibus relatiuè ad d. concordiam ab
eodem Abbate de annis 1637. & ſequentibus factis de Vi-
caria, tanquam amouibili euidenter patet, illam eſſe ta-
11 lem, cum hæc ſit † illius natura, vt noua fiat prouiſio,
non expectata morte primi Rota *deciſ. 328. numer. 9. apud*
Poſth. de manut. & in Maceraten. Cappellaniæ 10. *Maii* 1660.
coram me §. Iniuſtitia.

Non vrget contra d. concordiam exceptio nullitatis ex
defectu beneplaciti Apoſtolici requiſiti pro illius validita-
te ex conſtitutione Vrbana ſuper præiudicialibus Eccleſiæ
edita, tum quia non fuit inita ad effectum tunc firmandi
quod impoſterum Vicaria eſſet amouibilis ad nutum Ab-
batis, ex quo talem per antea fuiſſe ſupponitur, & cum
tali ſuppoſito ille, qui ſpatio ſeptem annorum fuerit Vi-
carius abſque remotione deputatur Oeconomus, atque
ideò non requirebatur confirmatio. Tum quia conſtitutio
Vrbana non habet locum in contractibus inter duas Ec-
12 cleſias factis ex legiſlatoris mente, quæ fuit, † vt conſule-
retur rebus Eccleſiæ aduerſus vſurpatores, vt deciſum fuit
in Vicen. portionum 1. *Iunii* 1643. *cor. bo. me. Dunozetto.*

Non releuat, quod nonnulli ex Vicarijs pro tempore ob
aſſecurationem alterius Beneficij, vel alias Vicariam di-
mittere volentes, id fecerunt in manibus Iuratorum, &
iſti de more alios ad exercendam curam animarum præ-
ſentarunt, vt ex dimiſſionibus, & præſentationibus rela-
tis in *Summ. Vicarii num.* 4. Vnde inferebatur excluſionem
manualitatis Vicariæ, quia inde non poteſt educi, quod
eſſet perpetua, & daretur in titulum, dum admiſſa per-
petuitate nullatenus poterat dimitti in manibus Laico-
rum, vt ſunt Iurati, & dimiſſionem admittere cum hoc
13 ſit † facultas ſuperioribus Eccleſiaſticis ſolum reſeruata,
ad *text. in cap. ſi admonet cap. quod in dubijs cap. niſi cum præ-*
dam de renunc. Couar. *var. reſolut. lib. 3. cap. 5. num.* 6. Garz.
de benef. part. 11. cap. 13. num. 219. & ſeqq. num. 223. cum ſeqq.
Rota *in Anglonen. Archipreſbiteratus* 26. *Iunij* 1654. *§. quia*
cum coram R. P. D. meo Albergato.

Quibus nullatenus viſum fuit reſiſtere decretum Sacr.
Concilij Tridentini *in ſeſſ. 1. cap. 7. de reformat.* quatenus
ibi iniungitur locorum ordinarijs quolibet anno viſitatio
14 Eccleſiarum Parochialium Monaſterij vnitarum, & de
putatio Vicariorum perpetuorum pro exercitio Curæ ani-
marum, quoniam hoc ſimpliciter & abſolutè non deman-
15 datur, ſed remittitur eorundem ordinariorum arbitrio † ſi
pro bono Eccleſiarum regimine ipſis expedire videbitur,
vt ibidem notat Barb. *n.* 15. Gonz. *ad reg. 8. gl. 5. §. 30. in fine,*
& in indiuiduo Eccleſiæ huic Monaſterio vnitæ firmauit
Rota *coram Seraphin. d. deciſ.* 1304. *num.* 1. *& in recent. dec.*
88. *n.* 17. *part.* 9. *in Pampilonen. Vicariæ de ſtella* 16. *Iunii.* 1642.
coram R. P. D. meo Decano.

Prout nec videbatur poſſe fieri vim in actis à Vicario de
Mendauia in d. Eccleſia de Legarda concernentibus Paro-
chialem abſque Abbatis vel Prioris licentia, nam dato ſta-
tu præſeferente manualitatem illi ſtandum eſt, omniaque
16 geſta † præſumuntur per Vicarium, vti nudum miniſtrum
Abbatis Gabr. *conſ.* 190 *numer.* 10. *verſ. hoc igitur lib.* 2. cum
alijs *ſupra allegatis* nam ſi alias animo illi præiudicandi † 17
exercuiſſet, non potuit, niſi quoque conſtet Abbati inno-
tuiſſe ad notata per DD. *in cap. cum Eccleſia Sutrina, vbi*
Ripa *num* 14. *de cauſ. poſſeſſ. & propriet.* Caualer. *deciſ.* 405
num. 3. add. ad deciſ. 542. à num. 93. part. 4. tom. 3. recent. &
multo minus in tam graue Monaſterij detrimentum.

Cum itaque ex prædictis ſatis conſtet de vnione Paro-
chialis S. Ioannis de Mendauia Monaſterio de Yrach, ac
Vicarij ibi reſidentis amouibilitate, nec in dubium reuo-
cetur, quin hæc de Legarda ſit illi annexa, ibique Abba-
tes pro tempore plures geſſerint actus ſpecificatos, & rela-
tos in eius *Summ. Impreſſo numer.* 13. merito fuit reſolutum
conſtare de illius bono iure reſpectu Iurium Parochialium
& exercitij.

Et ita vtraque parte informante, &c.

R. P. D. VEROSPIO.

Vrbinaten. Pecuniaria.

Mercurij 24. Ianuarij 1663.

ARGVMENTVM.

Bona contemplatione, certi, & determinati Matrimonij donata, nullam patiuntur diminutionem in alterius Coniugum præiudicium, ex rationibus in deciſione recenſitis.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa Matrimonij naturam donationis ad quoſcumque hæredes tranſitoriæ immutare non valet.*

2 *Donatio contemplatione certi Matrimonii facta vni ex coniugibus, non poteſt in alterius coniugis præiudicium remitti, aut in aliqua parte diminui.*

3 *Donatione contemplatione vnius tantum peracta dominium bonorum donatario, ſoli delatum cenſetur.*

4 *Bona contemplatione certi matrimonij donata, diminui non valeat, quia pro reſtitutione dotis mulieris obligata cenſentur.*

Amplia, vt num. 5. & 6.

7 *Donatio matrimonij certi contemplatione facta facit, quod per mortem vnius coniugis intereſſe alterius præſeruatum remaneat.*

8 *Quod ab initio ſubſtineri non poteſt, ex poſt facto conualeſcere non valet.*

DECISIO XI.

POST plures editas Deciſiones Octauia vxor Lælij,
Commiſſionem admiſſionis ad Cauſam exhibuit ſu-
per eius proinde Iuribus, per me hodie propoſito dubio,
ab vltimo loco deciſis Domini receſſere, licet enim dona-
tio ſcut. 13000. per Lælium à Franciſco Patre recepta, ex
cauſa certi Matrimonij contrahendi cum Octauia, non
porrigatur *ad filias Lælii ex proprio iure agentes cum cauſa* † 1
matrimonii naturam donationis tranſitoriæ ad hæredes quo-
ſcumque immutare non valeat ex iuribus recenſitis in deciſione
24. *Ianuarii* 1661. Dum tamen promiſſio Octauiæ vxori
facta quoque conuincitur ex eiuſdem nomine ab ipſius Pa-
tre recepta, Lælius proinde non potuit nullo vxoris aſſen-
ſu adhibito; necnon in præiudicium ipſius tranſactionis
iure donationem ad ſcuta 900. reducere, vt in fortioribus
terminis donationis † videlicet contemplatione certi ma- 2
trimonij vni ex coniugibus dumtaxat attributæ, quod ea
in alterius Coniugis præiudicium ab ipſo remitti non va-
leat, vel in aliqua portione diminui, tradunt Molin. *de*
Primogen. lib. 4. cap. 1. n. numer. 17. & 18. Meiere *de maiorat.*
part. 1. quæſt. 22. numer. 32. Sanchez *de matrimon. lib. 6. diſp.*
32. numer. 1. cum ſeqq. Molin. *de rit. nupt. lib. 3. quæſt. 6. nu-*
mer. 25. cum ſeqq. Molphes *conſil.* 11. *num.* 6. 7. *&* 13. Giurb.
de conſuetud. Meſſan. capit. 1. gloſſ. 8. part. 1. numer. 75. & 76.
Franc. à Ponte *conſ. 25. numer. 1. & 2.* Rota *deciſ. 44. num.*
8. cum ſeqq. part. 6. & deciſ. 30. numer. 29. part. 9. recent. &
in Romana Donationis 13. *Iunij* 1661. *§. etenim prout donatio,*
cum ſeqq. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, & notat add.
ad deciſ. Baratti 861. *verſ. nec donatio.*

Nec viſum fuit obeſſe, quod ex tali donatione ſolius
Lælij

Digitized by Google

3 Lælij contemplatione † peracta bonorum dominium ipſi dumtaxat, non autem vxori delatum cenſeatur. Franc. à Ponte *conſ.* 80. *numer.* 9. *&* 10. *cum ſeqq.* Buratt. *dec.* 861.
4 *num.* 3. perinde ac ſi nullum † eiuſdemmet Octauiæ valeat intereſſe ponderari. Octauiæ ſiquidem intererat donationem non diminui, vel quia bona donata pro dotis ſuæ reſtitutione obligata euaſerant, vt in ſpecie tradit *Bald. in l. ſi præſes, 8. C. de donat. verſ. tamen bene dico*. Sanchez *de*
5 *Matrimon. lib.* 6. *diſp.* 37. *num.* 2. *ad med.* Vel quia † ditiore exiſtente viro alimenta pinguiora, ac honeſtiorem ornatum ipſa aſſequi poterat. Moiphei. *conſ.* 11. *numer.* 5. *cum ſeqq.* Molin. *de rit. nupt. lib.* 3. *qu* 6. *num.* 28. *&* 33. Franc. à Ponte *conſ.* 80. *num.* 15. Rota *deciſ.* 44. *num.* 12. *&* 13. *cum ſeqq. part.* 6. *recent. & in Romana Donationis* 13. *Iunij* 1661. *§. non obſtat coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, cum aliis plenè congeſtis per Adden. ad* Buratt. *deciſ.* 861. *verſ. & quamuis*, quinimo
6 † in caſu filiarum prædeceſſus ab inteſtato hæreditatem locupletiorem conſequeretur, & in caſu conditi teſtamenti legitimam omnino pinguiorem.
7 Hinc non vrget, quod ex diſſolutione matrimonij per obitum Lælij, ſubſecuto intereſſe Vxoris euanuerit, vt ratiocinatur. Rota *deciſ.* 203. *nu.* 3. *part.* 8. *rec.* Præterquam enim donationis diminutio, adhuc matrimonio conſtan-
8 te expleta conuinceretur, quæ pro inde † dum in præiudicium Vxoris ab initio ſuſtineri non poterat, non valuit tractu temporis conualeſcere, iuxta *tex. in cap. non firmatur*, 18. *de regul. iur. in* 6. ex ſuperius recenſitis, adhuc extare cenſetur intereſſe Octauiæ vt in ſpecie tradit Merl.; Pignatell. *controuer.* 34. *centur.* 2. *n.* 36. *&* 37. *cum ſeqq.* Venturin. *conſ.* 14. *à num.* 63. *vſque ad n.* 68.

Et ita vtraque, &c.

In hac eadem cauſa in præcedenti p. 13. recent. adſunt tres deciſiones ſub diebus 5 Decembris 1659. coram bo. me. Veroſpio, & 5. Maij 1660. coram eodem, & 24. Ianuarij 1662. coram eodem, ſunt in Ordine Deciſiones 120. 212. & 260.

R. P. D. VICECOMITE,

Poſtea S. R. E. Cardinali

Engubina donationis.

Mercur. 24. *Ianuarij* 1663.

ARGVMENTVM.

Vſusfructus reſeruatus an cadat ſub donatione, Et bona ex pecunijs reſeruatis prouenientia an includantur in donatione.

SVMMARIVM.

1 *Donatario nullum ius competit ſuper bonis prouenientibus ex pecunia reſeruata liberæ diſpoſitioni donantis.*
2 *Vſusfructus reſeruatus non cadit ſub donatione.*
Alias reſeruatio eſſet inanis n. 3.
4 *Cenſus ex pecunijs reſeruatis prouenientes non includuntur in donatione.*
5 *Iurium appellatione veniunt tam iura actiua quam paſſiua exceptis tamen reſeruatis.*
6 *Æris alieni ſolutio in caſu donationis omnium bonorum, & iurium ſpectat ad donatarium.*
7 *Bona hæredi reſeruata liberè poſſunt ab iſto ad ſuos hæredes tranſmitti.*
8 *Ad reinueſtimentum quis de iure tenetur ad hoc vt ſe eximat ab obligatione.*

DECISIO XII.

PEtita fuerat executio mandati de aſſociando ad fauorem Io. Baptiſtæ Sauelli ab A. C. Areoſto relaxati ad poſſeſſionem prædij nuncupati Roncitelli tamquam incluſi in donatione omnium bonorum ſibi facta à Baldaſſare Sauelio, cuius prædij poſſeſſionem ab A. C. Balgarino obtinuerat Lucretia, & Serena de Brunis ab inteſtato ſuccedentes donanti, qui ſibi reſeruauerat ſcuta 3000. in cauſam teſtandi, ſuper quo coram me 7. Iunij prox. DD. dixerunt mandatum prædictum fore exequendum in ſatisfactionem dotis dictis Mulieribus conſtitutæ aſſignaſſet duos cenſus ſimilis ſummæ in donatione comprehenſos. Hodie verò diſputato dubio An eſſet ſtandum, vel recedendum à deciſis reſponſum fuit ea nouiter deductis penitus elidi reſolutionis fundamentum, cum appareat, quod Baldaſſar de anno 1656. & ſic nouem poſt annos à die donatione mediante publico Emptionis Inſtrumento acquiſiuit cenſus prædictos.

Neque admittendum eſt, quod dicta acquiſitio contingerit cum alijs pecunijs, quam retractis ea vſufructu reſeruato nam cum Patrimonium donatum eſſet ingentis valoris, & conſequenter Vſusfructus ſatis pinguis, & opulentus Indubitata præſumptio conſurgit, quod ea inde Cenſus prædicti fuerunt coempti inſpecto potiſſimum, quod donans vſumfructum conſumere nequierit pro ſui eiuſque familiæ ſuſtentatione, cum eſſet exigua, vnde donatario nullum Ius ſuper illis competere poteſt, cum proueniant ea pecunia reſeruata liberæ diſpoſitioni donantis, ſed deuolui debent ad hæredes ab inteſtato ad quorum fauorem diſpoſitum cenſetur, nam ſi vſusfructus reſeruatus caderet ſub donatione, huiuſmodi reſeruatio eſſet inanis, vt præter aliàs auctoritates in præterita deciſion. relatas firmat Peguer *deciſion.* 14. *per tot* Gabriel. *conſil.* 137. *numer.* 35. *& conſil.* 137. *numer.* 2. Cancer. *variar. reſolution. cap.* 8. *numer.* 78. *part.* 1. Salon de Pace *conſ.* 2. *numer.* 45. Mantic. *de tacit. lib.* 13. *titul.* 32 *numer.* 7. Alexand. *Trentacinque variar. reſolut. lib.* 3. *de donation. reſolut.* 3. *numer.* 18. & ſicut pecuniæ non includebantur in donatione, ita nec cenſus exinde prouenientes includi debent Gabriel. *concluſ.* 2. *de regul. Iur.* Decian. *conſ.* 52. *num.* 53. *ad finem lib.* 1. Natt. *conſ.* 347. *num.* 3. Surd. *conſ.* 26. *num.* 5. *& deciſ.* 35. *num.* 9.

Deducente autem Ioanne Baptiſta ſummam ſcut. 3000. reſeruatam in vita donantis fuiſſe conſumptam, ex eo quod ipſe extinxerit plures cenſus actiuos iam in donatione comprehenſos conſiſtentes in quantitate ſcut. 1950. necnon exegerit ſcuta 1298. De pecunijs dotalibus Vxoris Io. Baptiſtæ exiſtimarunt DD. hoc ei ſuffragari minime poſſe pro obtinenda petita aſſociatione. Cum pro parte Mulierum apertè oſtendatur à donante poſt ſecutam extinctionem reinueſtitas fuiſſe in beneficium, & commodum Donatarij prædictas pecuniarum ſummas nempe ſcuta 500. in emptione cenſus ſcuta 533. in acquiſitione Domus quam vna cum cenſu poſſidet donatarius ſcuta mille pro liberando prædio controuerſo à cenſu ſimilis quantitatis cui erat ſuppoſitus de tempore donationis, & ſcuta 1500. perſoluta venditori eiuſdem prædij ſibi conuenti pariter ante initam donationem quorum onerum perſolutio explenda erat à Donatario in quem tranſfuſa iam erant omnia bona, & Iura quorum appellatione veniunt tam actiuam, quam paſſiua, exceptis tamen reſeruatis, Decian. *conſ.* 237. *per tot, & præcipuè numer.* 7. *l. in fideicommiſſum* 50. *§. primo ff. de Iud.* Cornel. *conſ.* 260. *numer.* 3. *lib. primo* Soccin. *conſil.* 236. *lib.* 2. Fontanell. *de pact. nupt. clauſula* 7. *gloſſ.* 3. *part.* 7. *numer.* 56. *cum ſeqq.*, vbi de Communi Gratian. *diſceptat.* 256. *numer.* 57. Merlin. *deciſ.* 233. *num.* 3.

Hinc non vrget quod vbi donans habeat ſibi hæredem ad illum pertineat æris alieni perſolutio, quia cum verſemur circa donationem omnium bonorum, & iurium ea ſpectare debet ad donatarium ne ipſe aſſequatur totum commodum, & hæres incommodum, inſpecta præcipuè voluntate donantis, quæ fuit reſeruare ipſius liberè diſpoſitioni ſcuta 3000. & vſumfructum Ideòque bona reſeruata liberè, & abſque vllo onere tranſmittere potuit ad hæredes Ruin. *conſ.* 121. *num.* 2. Cancer. *part.* 1. *cap.* 8. *nu.* 69. Franc. *deciſ.* 265.

Minus ſuffragatur quod extinctio prædicti cenſus ſcut. 1000. peracta fuerit die 29. Aprilis 1649. & acquiſitio cenſus ſcut. 100. 22. Maij eiuſdem anni, & ſic cum emanauerint paulo poſt donationem editam die 14. Nouembris 1648. inſtet præſumptio quod fieri nequierint de pecunijs retractis ex vſufructu tum ob temporis modicitatem, tum ob menſium ſterilitatem, ſed potius factæ fuerunt ex ijs quas in capſa donator aſſeruabat de tempore donationis, vel ex fructibus paulo ante recollectis, & in donatione incluſis.

Nam ponderarunt DD. præſumptionem omnino ceſſare ex eo quod donatio, vt dixi emanauit 14. Nouembris 1648. & donator die 19. eiuſdem menſis, & anni

extinxit

extinxit cenſum actiuum in ſorte ſcut 100. die 15. Ianuarij 1649. extinxit alium cenſum ſcut. 400. 18. Ianuarij eiuſdem anni extinxit cenſum ſcut. 100. 10. Februarij recepit de pecunijs dotalibus Io. Baptiſtæ vt ſupra ſcut. 398 die 17. Aprilis extinxit alium cenſum ſcut. 300. vnde cum poſtea die 29. Aprilis anni præteriti 1649. liberauerit prædium controuerſum à cenſu ſcut. millie in ſorte & 22. Maij acquiſiuit cenſum ſcut 100. huiuſmodi extinctio, & acquiſitio expletæ cenſeri debent ex dd. pecunijs ad manus donantis peruentis, quas reinueſtire voluiſſe præſumi-
8 tur, vt ſe eximeret ab obligatione reioueſtimenti † ad quod de Iure tenebatur Seraphin. *decif. 446. cum alijs ibi relatis*.

Ex quibus conuincitur pecunias per donantem receptas conſiſtere in ſcutis 3368. compræhenſis tamen ſcutis 120. per Io. Baptiſtam perſolutis pro legatis pijs, ac rebus Aromatariæ, quam ſolutionem hæredes adhuc non impugnarunt; ſummam verò per donantem erogatam in beneficium donatarij aſcendere ad ſcuta 3133.

Vnde factis calculis Io. Baptiſta videtur remanere creditor in ſcutis 235. ex quibus dixerunt DD. detrahendum eſſe valorem Torquis aureæ compræhenſæ in pecunijs dotalibus Io. Baptiſtæ, vt ſupra per donantem receptis, quæ remanſiſſe præſumitur penes mulierem geſtare eam ſolentem, quem valorem pro nunc ſine præiudicio Iurium ambarum partium taxarunt in ſcutis centum, pro reſiduo verò nempe ſcutis 135. petitam mandati executionem decreuere.

Nullius momenti viſa eſt partita ſcut. 500. per donatarium perſoluta Mariæ alteri nepti donantis occaſione dotis ab eodem donante ei promiſſæ, eo quia tale creditum vigebat ante donationem: vt coram me fuit iuſtificatum, & ſic Io. Baptiſta dicitur ſoluiſſe proprium debitum ex Iuribus ſupra recenſitis.

Et ita vtraque &c.

☞ Deciſio in hac eadem cauſa emanata ſub die 6. Maij 1662. coram eodem Card. Vicecomite eſt in præcedenti parte Recent. 13. deciſ. 476.

R. P. D. LEONE VEROSPIO

Bononien. Fideicommiſſi de Bonfilijs.

Mercurij 24. Ianuarij 1663.

ARGVMENTVM.

Ex quibus dignoſcatur Tranſactionis validitas, & ex quibus corruat.

Teſtator prohibens bonorum alienationem, an dicatur etiam prohibuiſſe detractiones faciendas. Tranſactionis cauſa finalis eſt vt auferantur diſcordiæ, & bella Ciuilia.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio ex litis cauſa bona fide contracta non ſolum tranſigentes, ſed etiam ad fideicommiſſum ſucceſſiuè vocatos afficit.*

2 *Litis inſtitutio quamuis non iuridicè, & quælibet occaſio dubitandi titulum tranſigendi legitimum præbent.*

3 *Ex Inuentarij omiſſione ſatisfactionis præſumptio ſolet exoriri.*

4 *Tranſactio non corruit ex iuribus ſucceſſiuè dedactis.*

5 *Teſtator prohibens bonorum omnium alienationem, detractionem etiam Trebellianicæ prohibuiſſe cenſetur.*

6 *Trebellianicæ prohibitio filijs etiam primi gradus poteſt inferri.*

Contrarium tamen nu. 7.

8 *Doctores vnius dummodo eximij opinio ſufficiens eſt ad caſum probandum.*

9 *Tranſactio permittitur etiam poſt ſententiam, & rem iudicatam, quoties iuſtitia, & ſententiæ validitas poteſt in dubium reuocari.*

10 *Sententia re melius perpenſa poteſt reuocari.*

11 *Acquiſitio à patre nomine filij mercatoris per habita filio cedere ſolet pro dimidia.*

12 *Tranſactionis validitas in dubio præſumitur.*

13 *Iudicis decretum maximam iuſtitiæ, & validitatis præſumptionem operatur.*

14 *Tranſactionis cauſa finalis eſt, vt auferatur dubiæ litis euentus.*

15 *Tranſactio ſubſtinetur ceſſante euidenti ſuſpicione calumniæ.*

16 *Lis calumnioſè inſtituta tranſactionem irritam reddit.*

17 *Calumnia vt tranſactionem nullam reddat adeo clara eſſe debet, vt nulla tergiuerſatione cælari poſſit.*

18 *Litis timor conualidat tranſactionem.*

19 *A Lite receſſus magnum lucrum reputatur.*

20 *Tranſactionem quis impugnare non valet donec bona ſibi ex tranſactionis cauſa delata reſtituat.*

DECISIO XIII.

TRanſactionem initam de anno 1612. obeſſe Bonfilijs iterum hodie DD. reſponderunt licet ex propria perſona, & independenter à tranſigentibus ad Petri fideicom-
miſſum aſpirent, quia tranſactio † ex litis cauſa bona fide 1
contracta nedum tranſigentes, ſed ad fideicommiſſum ſucceſſiuè quoque vocatos adſtringit, vt præter auctoritates in præterita deciſione recenſitas tradit Peregrin. *conſ. 60. n. 3. lib 4.* Gratian. *diſcept. forenſ. cap. 476. n. 1. cum ſeqq.* Rot. *in Romana donationis 29. Aprilis 1652. in vltimo §. coram Reuerendiſſimo Tarraconen.*

Nec tranſactio eo ſub prætextu valet infringi quod Monialium Iura quorum virtute præter domos dimidia ipſis bonorum portio dimiſſa fuit, in rigore Iuris non poſſunt
ſuſtineri quoniam litis inſtitutio, † licet non iuridice nec- 2
non quælibet occaſio dubitandi titulum tranſigendi legitimum præbent *iuxta text. in l. 2. vbi gloſſ. poſt prin. & in verbo nulla cæterique communiter DD. C. de tranſact.* Becc. *conſ. 109. num. 7. & 8. cum ſeqq.* Cardinalis Mantic. *de tacit. lib. 26. tit. 1. num. 16.* Rot. coram Gregor. *dec. 149. num. 4. ibique notat* Adden. *nu. 7.* Merlin. *deciſ. 163. num. 7. & 8. & in Bononien. Prædij 6. Martij 1662. §. & quamuis ad med. coram R. P. D. meo Albergato.*

Iura vero Monialium inficiari non valent quia occaſionem dubitan. legitimam præſeferrent, vtpote conſiſtentia tum in detractione legitimæ ac Trebellianicæ Andreæ fideicommiſſario filio debitæ, cuius ex teſtamento hæredes ipſæ euaſerant, tum in detractione bonorum liberorum ac dotium, ac in diuerſis denique acquiſitionibus nedum proprio, ſed etiam Andreæ filij nomine à Teſtatore peractis quas Moniales liberè pro dimidia ceſſiſſe Andreæ, contendebant.

Nec alienationes quamplures ab Andrea perhabitæ detractionem legitimæ ac Trebellianicæ poterant impedi-
re de quibus concurrente Inuentarij † omiſſione, ſatiſ- 3
factionis præſumptio ſolet exoriri, vel quia maior alienationum portio in extinctionem æris alieni à Teſtatore conflati ceſſit vt notula in tranſactionis Inſtrumento inſerta aperte demonſtrat, vel quia ſtatus hæreditatis coram Arbitro notæ viro probitatis examinatus, atque perpenſus eſſe dignoſcitur ſub conditione expreſſa, vt eo infra terminum trium menſium clariori non exhibito, valor hæreditatis deinceps non poſſet impugnari, adeoque licet aliæ diſtractiones tunc non innoteſcentes tranſigentibus poſtmodum forent adinuentæ non tamen ſub hoc opinionis erroneæ prætextu, ſeu ex Inſtrumentis ſucceſſiue
repertis † ea debet tranſactio corruere iuxta diſpoſitionem 4
apertam *Text. in l. Lucius 78. §. vltimo ff. ad Trebel. & in l. ſub prætextu ſpecierum C. de tranſact.* Bero *conſ. 178. nu. 11. lib. 1.* Peregrin. *de fideicomiſſ. art. 52. n. 99.*

Et licet ex Bonorum omnium alienatione † per Teſta- 5
torem interdicta detractio quoque Trebellianicæ prohibi-
ta tacitè contenderetur quam prohibitionem filijs † etiam 6
primi gradus poſſe inferri ſemper cenſui Rot. vt pluribus huius Sacri Tribunalis reſolut. relatis teſtatur Eminentiſſ. D. meus Cardinalis Ottobon. *deciſ. 36. n. 4.* dum tamen tunc temporis Ciues Bononien. adhærebant opinioni contrariæ, vt teſtatur Giouagnon *conſ. 1. num. 3. & 4. lib. 2.* Rot. Bononien. *diuerſ. deciſ. 14. num. 35.* ita ſemper aſſerens idem extitiſſe deciſum horum proinde DD. opi-
nio ſeu conſuetudo † ex profeſſo ſucceſſiuè reiecta *in Bono-* 7
nien. fideicommiſſi de Morattis 23. Iunij 1614. coram bo. me. Cardinali Fabritio Veroſpio iuſtam tranſigendi cauſam

præ-

Digitized by Google

præbuit Surd. *conſ.556. num.4.* Rot. *deciſ.263. num.3. part.*
8 *3. recent.* vbi quod vnius † Doctoris tamen eximij opinio ſufficiens eſſe cenſetur; *& in deciſ.25. num.13. coram Eminentiſ. D. meo Cardinali Ottobono* cum alijs receoſitis *in Bononien. prædij 6. Martij 1662. §. & quamuis ad med coram R. P. D. meo Albergato.*

Quinimo cenſetur poſt deciſionem ac rem iudicatam,
9 quoque permiſſa tranſactio † quoties Iuſtitia, ſeu validitas ſententiæ poſſit aliquo modo in dubium reuocari, vel commiſſio reſtitutionis in integrum vindicans litem in priſtinum obteota foret, vt apertè probat *Text. in l. delegatis 23 §. ſi poſt rem iadicatam ff. de cond. indebiti l. ſi cauſa cognita. 32. C. de tranſact. & dixit* Rot. coram Coccin. *deciſ.396. numer. 2. & 4. deciſ.491. num.1. & 2 & in Melcuitana Nauis 12. Nouembris 1629. §. non obſtat coram Vbaldo, & ia Ferrarien. fiddeicomiſſi 22. Ianij 1661. §. ſecundum tollitur coram R. P. D. meo Boarlem.nt*, vbi ea ratio pondera-
10 tur, † quod ex nouis Iuribus, vel re melius perpenſa valent eædem reuocari.

Quo verò ad bona Emphiteutica quæ Petrus tum proprio, tum Andreæ filij nomine à præſtatione Canonum immunia reddiderat; bonum, quoque Ius moniales fo-
11 uebant, dum acquiſitio † à Patre nomine quoque filij mercatoris perhabita regulariter filio cedere ſolet pro dimidia, vt aduertit Becc. *conſ.213. numer 9. cum ſeqq.* Rot. *in Romana Cenſus 27. Februarii 1662. in princ. & ia §. Tum quia coram R. P. E. meo Albergato*, vel ſaltim reſponſionibus ex aduerſo deductis bene perpenſis de dubio Iuris articulo agebant, ita vt ſuper eo validè potueri iniri tranſactio,
12 cuius † validitas atque iuſtitia in dubio adeſſe præſumitur, vt tradit, Bero *conſ.176. num.15. vol.1.* Surd. *conſ. 451. num.18. & 19. conſ 151. num.33.* Rot. *in Meleuitana Nauis 12. Decembris 1627. §. prout coram Vbaldo, & ia Romanu fidcicommiſſi de Bariſcianis 27. Iunij 1650. §. nec quicquam corum R. P. D meo Celſo*, Dum eadem maximè à Bon. filijs, tunc ætate maioribus, atque monialibus exemplaris vitæ inita fuit in executionem laudi ab arbitro notæ
13 probaitatis prolatis, necnon decreto Iudicis adhibito † quod maximum Iuſtitiæ, ac validitatis ſolet præſumptionem operari, & in termiois tranſactionis notat Bald. *conſ.448. ad finem lib.1.* Surd. *conſ.451. numer.27. cum ſeqq.* Rot. coram Caual. *deciſ.407. n.6.*

Hinc perperam tranſactionem ex falſa cauſa prodijſſe
14 contenditur dum tranſigendi cauſa † finalis à lite dubia receſſum extitiſſe præſumitur: In prohæmio tranſactionis expreſſa Rot. coram Buratt. *deciſ 658. num 6.* & coram
15 Merlio *deciſ.163. n.3.* quæ † euidenti ſuſpicione calumniæ ceſſante pro ſubſiſtentia tranſactionis ſufficiens reputatur *iuxta text. in l. in ſumma, 65. ff. de cond. indeb.* Bartol. *conſ. 107. num. 7. & 8. cum ſeqq.* vbi quod licet † lis calumnioſe
16 inſtituta tranſactionem irritam reddat, hæc tamen calumnia euidens, adeo † conſiſtere debet, vt nulla valeat
17 tergiuerſatione cælari. Surd. *conſ.451. num.27.* Rota coram Caual. *deciſ.23. num.2.* vbi quod litis † quoque timor ſuf-
18 fragatur, *& in Romaaa Dotis, 9. Maii 1633. corum Buccabella*, cum alijs recenſitis in *Romana Donationis, 9. Decembris 1650. §. quamuis, cum ſeqq. corum Reuerendiſſ. Tarraconen.* aſſerens † præterea receſſum à lite magnum lu-
19 crum reputari.

Animaduertebant denique DD. Bonfilios traoſactionem non poſſe impugnare, donec bona † reſtituant ipſis,
20 ex tranſactionis Cauſa delata, iuxtà *Text. in l. ſi diuerſa, 14. C. de tranſact.* Cuius diſpoſitio eo facilius aduerſatur Bonfilijs, dum in traniactionis Inſtrumento, eademmet reſtitutio conuenta fuit.

R. P. D. ALBERGATO DECANO.

Bononien. Fideicommiſſi de Cæſareis.

Mercur. 24. Ianuarij 1630.

ARGVMENTVM.

Legitimatio facta in præiudicium creditorum, tamquam fraudulenter facta, inualide dicitur facta, & maximè ſi facta reperiatur cum clauſula, *ſine præiudicio cuiuſcumque Iuris quæſiti alicui perſonæ*. Creditor vnus non poteſt præiudicare cæteris. Donatarius vniuerſalis tenetur ad donantis mortui debita ſoluenda.

SVMMARIVM.

1 *Legitimatio in præiudicium creditorum fieri non poteſt.*
Legitimatio eſt ſpecies alienationis, ibid.
2 *Decoctus, & qui foro ceſſit, nec alienare, nec diſtribuere, nec quicquam aliud facere poteſt in præiudicium creditorum.*
3 *Decocturus de proximo, in fraudem creditorum, quidquam facere nequit.*
4 *Legitimatio facta ſine præiudicio cuiuſcumque iuris quæſiti, quid operetur.*
5 *Legitimatio cum clauſula præſeruatiua, omnia iura creditorum præſeruat.*
6 *Creditoribus quod ius ſit quæſitum, ſuper aliquibus iuribus ex quo deprehendatur.*
7 *Ius aliquod, quod ſit quæſitum alicui, non probatur ex enarratiuais eiuſdem.*
8 *Creditor vnus non poteſt præiudicare alijs concreditoribus.*
9 *Pater potuit filiam, vti non filiam agnoſcere.*
10 *Ex ſubſtitutione agens, quando perperam dicatur agere.*
11 *Ex Teſtatoris voluntate ſemel excluſus, ſemper remanet excluſus, & num.12.*
13 *Vocatio proximiorum, ſi ſit facta in defectum deſcendentium teſtatoris, intelligi debet ad fauorem proximiorum collateralium.*
14 *Donatarius vniuerſalis, factam Donantis ſeruare tenetur.*
15 *Donatarius vniuerſalis, non dato alio hærede, ſoluere tenetur debita donantis.*
16 *Donans omnia ſua bona, cum reſeruatione ſcutorum 150. ad effectum teſtandi, Donatarius non poteſt dici vniuerſalis.*
Et quid ſi donans diſpoſuerit, quod ſi non fecerit teſtamentum, dicta ſcuta 150. ſint donatarij, ibid.
17 *Donatarius vniuerſalis omnium bonorum, quando quis eſt, tenetur ad ſoluendum æs alienum donantis.*

DECISIO XIV.

NOVIS Iuribus productis pro hæreditate quondam Hieronymi Gandulphi, & litis coofortibus, plura opponebantur contrà Deciſionem in hac Cauſa editam 16. Ianuarij 1662.* inter quæ tria placuerunt Dominis, ex quibus recedendum eſſe dixerunt à deciſis. Primò, quia legitimatio Ruggerij, cæterique actus à Ioanne aſſerto eius Patre geſti fuerunt, & procurata, poſtquam iſtè non ſolum magnum æs alienum contraxerat, ſed etiam vſque de anno 1610. publicè decoctus declaratus fuerat, foro ceſſerat, & birerum viride ſuſceperat, *Summario Hæreditatis, num.1. & ſeqq.* Vndè non præiudicant Creditoribus ea ratione, quia † cum legitimatio ſit ſpecies alie- 1
nationis. Anchar. *conſil.427 nu.2. in fine*, Honded. *conſil.59. num.29. lib.2.* Decoctus, & qui † foro ceſſit in frau- 2
dem Creditorum, nec alienare, nec quidquam agere poteſt. Soccin. Sen. *conſil 78. num 2. lib.4.* Burſatt. *conſil.119. num.27 & ſeq. lib.1.* Gratian. *diſcept.768. nu 8. & ſeqq. & plures relati per Modern. Hiſpaa. in Labyrinth. part.1. cap. 11. num.1. & ſequ.* Rota Genuen. *deciſ.83. num.12.* Rota *deciſ.9. nu 3. coram Buratt.* & in fortioribus terminis † de 3
proximè decocturo, in *Bononien. Pecuniaria 1. Aprilis 1661. coram me, §. rurſus duo folia.*

Præcipuè, quia eadem legitimatio habet expreſſam clauſulam: *Sine præiudicio cuiuſcumque Iuris quæſiti alicui perſonæ*, qua ratione ſuffragari † non poteſt Ruggerio ad 4
effectum auocandi bona, quæ ex cauſa æris alieni antè legitimationem à Ioanne contracti Gandulpho vendita fuerant, quia dicta clauſula præſeruat Iura Creditorum, 5
& operatur, vt legitimatio in eorum præiudicium non retrahatur. Bald. *conſ.19. num.3. verſ. ſed in con-*

trarium

trarium eſt ipſa veritas, lib. 4. Natt. conſ. 470. num. 20. Gabr.
conſ. 30. numer. 30. lib. 1. Honded. conſ. 92. numer. 49. lib. 1.
Old. conſil. 1. num. 59. & ſeqq. lib. 1. Menoch. conſ. 442. nu-
mer. 71. Maluaſ. conſ. 342. num. 20. Peregrin. de Fideicomm.
art. 23. num. 74. & 77. Giurb. ad conſuetud. Meſſan. cap. 1.
gloſſ. 4. part. 1. num. 120. Rota deciſ. 27. an. 35. part. 8. recen-
tior. & in Viterbien. Fideicommiſſi 18. Martij 1654. coram
Rev. P. D. meo Veroſpio, §. finali.
6 Quod autem Ius quæſitum eſſet Creditoribus deduci-
tur ex duabus apocis à Ioanne factis, & recognitis anno
1620. Nec non ex Inſtrumento menſe Martij 1623. cele-
bratis, Summ. Hæredit. num. 6. & ſic antè legitimationem
Ruggerij 20. Aprilis eiuſdem anni ſecutam. Vndè ex fa-
7 cto † tollitur reſponſio deciſionis, quod de Iure quæſito
Cræditoribus non conſtet, niſi ex eorum enunciatiuis,
vt in §. prout pariter. Et licet vnus ex ipſis legitimatio-
nem videatur approbaſſe pecuniam adhuc effectum tra-
8 dendo, hoc † tamen alijs Creditoribus præiudicare non
poteſt, l. & ſumm hæredem, 8. §. hodie tamen, ff. de pact.
& in fortioribus terminis, Franc. deciſ. 179. num. 9. quem ſe-
quitur Modern. in Laberynth. credit. par. 2. n. 83. Rota dec.
887. n. 8. coram Baratt. Quia allucinari potuit ex actibus,
9 & aſſertione Patris, & proindè eum vti filium † non vide-
tur agnouiſſe. Pacian. conſ. 1. n. 38. Rota deciſ. 716 ſuba. 11.
coram Merlino in Bononien. Fideicommiſſi, de Victorijs, 18.
Februarij 1656. coram Reuerendiſſ. D. Zarate, §. minus ſub-
ſiſtunt, et in Romana, ſeu Sabinen. Fideicommiſſi, 24. Maij.
1658. coram R. P. D. meo Veroſpio, ſub §. non obſtat.
Secundò moti ſunt Domini, quia Ruggerius agebat,
ex ſubſtitutione proximiorum, quæ tamen † illi non ſuſ-
10 fragatur, dum enim prætendit ſe eſſe filium Ioannis, eſt
de deſcendentibus Herculis Patris Ioannis, & ſic exclu-
ſus à Fideicommiſſo ob defectum dictæ qualitatis: Vndè
11 non † poteſt tanquam proximior eadem bona Fideicom-
miſſi petere, eum ſemel ex voluntate Teſtatoris excluſus,
12 ſemper † remanet excluſus. Soccin. Sen. conſil. 249. ſub nu.
21. poſt med. verſ. quæ ſemel excluſæ, lib. 2. Manent. conſ.
135. lib. 2. Surd. conſil. 370. num. 16. Pacian. conſ. 49. numer.
54. et duobus ſeqq. Ruin. conſ. 129. num. 7. lib. 2. Peregrin. de
Fideicomm. art. 27. num. 17. et ſeqq. Rota deciſ. 72. numer. 4.
verſ. et ex hac coniectura, part. 1. diuerſ. in recent. deciſ. 37.
num. 2. part. 8. et deciſ. 244. numer. 13. Eminentiſſ. D. Card.
13 Otthob. Præcipuè, quia vocatio Proximorum † cum ſit
facta in defectum deſcendentium Hærculis, intelligi debet
ad fauorem proximiorum collateralium. Ruinus conſil.
149. ſub num. 8. lib. 2. Menoch. conſil. 1177. num. 9. Giouagn.
conſil. 75. n. 9. lib. 1. Peregrin. conſ. 47. nu. 10. verſ. verum cir-
ca iſtorum, lib. 2. Bellon. Iun. conſ. 11. numer. 52. verſ. deni-
que non obſtat. Rota coram Eminentiſſ. D. Card. Otthobo-
no, deciſ. 217. n. 8. & in Bononien. Fideicomm. Bartholomæi
de Bologninis 22. Iunij 1643. coram Reuerendiſſ. Carillo, quæ
eſt deciſ. 214. par. 9. recent. num. 14.
Tertiò demum placuit Dominis, quod tanquam Do-
14 natarius vniuerſalis aſſerti † eius Patris, eius factum ſer-
uare tenetur, nec alienationi in Gandulphum factæ con-
trauenire poteſt, quinimò cùm alius hæres ſcriptus non
15 fuerit eiuſdem æs alienum ſoluere † tenetur, vt infrà. Nec
applicatur reſponſio deciſionis, quod cum Ioannes pote-
ſtatem ſibi reſeruauerit diſponendi de ſcutis 150. Rugge-
rius non poſſit dici Donatarius vniuerſalis, Ioannes enim
non ſolum de dictis ſcutis 150. non diſpoſuit; ſed abſque
Teſtamento mortuus eſt, & ſub pacto, & conuentione,
16 quod † dicta ſumma, de qua non diſponeret, in donatione
compræhenderetur, prout communiter obſeruari in his
terminis, & practicari docet Cagnol. in l. final. nu. 239.
17 Cod. de pact. Theſaur. deciſ. 97. ſub num. 3. in fine: Et † pro-
indè negari non poteſt quin ſit Donatarius vniuerſalis, &
conſequenter teneatur ad æs alienum Donantis, l. ſi fidei-
commiſſ. 50. §. 1. ff. de Iudic. Lanar. con. 90. per tot. Soccin.
conſ. 336. numer. 3. lib. 2. Ger. Spin. conſ. 75. n. 33. Celſ. Vgo.
conſil. 13. numer. 22. Gratian. diſcept. 256. numer. 17. Cyriac.
controu. 14. n. 11. Rota in Romana Bonorum, de Ceulis, 20.
Decembris 1593. coram Orano, in princip.
Et ità vtraque parte Informante, &c.

Deciſio iſta, quæ hic allegatur in hac eadem Cauſa fuit
facta, ſub die 19. Ianuarij præteriti eſt in præcedenti Part.
Recent. deciſ. 152.

R. P. D. B E V I L A Q V A.

Firmana, ſeu nullius Beneficij.

Mercur. 24. Ianuarij 1663.

A R G V M E N T V M.

Iuſpatronatus debet concludentiſſimè probari aduerſus prouiſum Apoſtolicum, & illud non benè iuſtificatur ex ſumpto ex alio ſumpto concurrente præſertim defectu legitimæ extractionis pendente lite, & ſine citatione partis.

S V M M A R I V M.

1 *Appellatione non proſecuta, & fatalibus, non prorogatis Sententia tranſit in rem iudicatam.*
2 *Sententiæ validitas ex actorum reuolutione reſultat.*
3 *Clauſula*, dummodo non ſit alteri ſpecialiter ius quæſitum, *præſeruat iura antecedenter prouiſi.*
4 *Contradictor legimus non dicitur qui parem titulum non habet.*
5 *Ius præſeruatum intelligitur de valido, non de inualido, & inefficaci.*
6 *Iuriſpatronatus probatio plena, & concludens eſſe debet aduerſus prouiſum Apoſtolicum.*
7 *Iuriſpatronatus probatio non iuſtificatur ex præſentatione, & inſtitutione ſequutis ſub narratiua fundatione, & dotationis, quando de illis per ſumptum, ex alio ſumpto docetur.*
8 *Sumpto ex alio ſumpto, in iudicio nulla fides adhibetur.*
Præſertim ob defectum legitimæ extractionis pendente lite, & ſine citatione partis, num. 9.
Amplia, vt num. 10.
11 *Executore literas Apoſtolicas executioni demandante, nullum ius poteſt acquiri ex tali prouiſione pro canonizatione Iuriſpatronatus.*
12 *Clauſula*, Verificato prius Iurepatronatus, coram Ordinatio, *facit gratiam conditionalem, itaut debeat Iuſpatronatus plenè iuſtificari, quod ſpectet ad eum, qui impetrantem præſentauit.*

D E C I S I O XV.

QVAMVIS Aurelius Adamus Appellationem in
tempore interpoſuiſſet à Sententia concedente Ca-
rolo Hiacyntho Campagna, prouiſo Apoſtolico, & gra-
tioſè ſubrogato in Iuribus, &c. Cacciacontis in Vrbe de-
functi, immiſſionem in poſſeſſionem controuerſi Benefi-
cij ab illo poſſeſſi, ex quo tamen illam non fuit proſe-
cutus, nec fatalia iam elapſa prorogari curauit, meri-
to fuit hodie coram me reſponſum, conſtare † de re iudi- 1
cata, cap. cum ſit Romana, 5. de appellat. Auth. ei qui, &
l. final. Cod. de tempor. reparand. appellat. Clement. ſi appel-
lationem, & ibi gloſſ. in verbo colligo, eodem nu. Rota coram
Buratt. deciſ. 805. Duran deciſ. 71. & in recent. deciſ. 601.
& 666. part. 4. tom. 3. vbique n. 1. & in Terracinen. Molendini
11. Decembris 1658. coram me, & eſſe quoque locum execu-
tioni, dum de cætero concurrunt validitas † reſultans ex 2
actorum reuolutione, & Iuſtitia ex iuſtificatione narrato-
rum in litteris Apoſtolicis habentibus. His poſitis, & latè
diſcuſſis in Deciſione R. P. D. mei Celſi ſub die 14. Aprilis
1660. promptam, & paratam executionem ad inſtar,
leg. final. C. de edict. Diu. Adrian tollen. Rota coram ſan. me.
Greg. deciſ. 221. n. 2. & Reuerendiſſ. Tarraconen. deciſ. 346.
num. 9.
Nec de iniuſtitia redargui poteſt Sententiam Immiſſio-
nis, ex eo quod in litteris prouiſionis Caroli Hiacynthi
adiecta ſit † clauſula, dummodo non ſit alteri ſpecialiter ius 3
quæſitum, per quam fuerint præſeruata Iura Adami antece-
denter prouiſi. Gratian. diſcept. forenſ. 780. n. 17. Card. Ca-
ualer. deciſ. 232. nu. 10. nam præter quod in Adamo deficit
† paritas tituli eiuſdem ſpeciei ſubrogationis gratioſæ, 4
quam obtinet Carolus Hiacynthus in iure, & poſſeſſio-
ne Cacciacontis, & ideo non poteſt dici legitimus
con-

contradictor ad retardandam Immiſſionem. Lotter. *de re beneſic. lib.2. quæſt.20. num. vlt.* Rota apud Reuerendiſſimo Vrgellen. *decif.430. num.20. & deciſ.700. num 8. part. 1. deciſ.302. num.18. & 19. part.4.tom.2.recent. & in Gernaden. Beneficij 3. Decembris 1660. §. & hæc autem, coram me.*
5 Ius per † dictam clauſulam præſeruatum intelligitur de
de eo, quod eſt validum, & canonicum, non autem de
inualido, & inefficaci, vt præter adductos in *Deciſione R.
P. D. mei Celſi, §. nec quicquam facit, reſpondit* Rota coram Cardin. Seraphin. *deciſ.1498. num 4. & in recent. deciſ.250. nu.47. par.7. & in Leodien. Canonicatus, 29. Ianuarij 1652. §. finali, coram bon. memor.* Dunozetto Viuian. *de Iurepatron. lib.13. cap.8. n.78.*

Neque in propoſito pro valido, & vt ſupra exigitur,
Ius deſeruire poteſt aſſertio, quod Beneficium ſit de Iurepatronatus Laicorum ex ſundatione, & donatione nam
6 probatio Iuriſpatronatus, quæ plena, & concludens requiritur contra prouiſum Apoſtolicum. Nauarr. *deciſ.
110. num.3.* Caual. *deciſ.159. numer. 1. & deciſ.224. num.*
7 *1. part.8. recent.* nullo modo † deduci poteſt, ex præſentatione, & inſtitutione de anno 1537. ſequutis ſub narratiua fundationis, & dotationis, cum de illis non niſi per
8 ſumptum, ex alio ſumpto doceatur † cui in iudicio nulla eſt fides adhibenda, *l.3. C. de diuerſ. ſcript. l. procurator, C. de edend.* Dec. *& alij in Authent. ſi quis in aliquo, C. eodem*, Rota *coram ſa.me.* Gregor. *deciſ.550.n 14. & in recent. deciſ.534. num.10. part.4. tom.3. & deciſ.201. num.14.*
9 *par.7.* præſertim † ob defectum legitimæ extractionis pendente lite, & ſine citatione partis. Rota *deciſ.200. num. 12. & 13. par.4. tom.2. deciſ.265. n.23. & deciſ.294. numer.*
10 *22. part.7. recent.* Præterquamquod dicta aſſertio † non ſuffragatur, quod ex actis probari debet fuiſſe cognitum ſuper Iurepatronatus. Rota *deciſ.197. n.49. part.5. recent.* cum ibi allegatis.

Prout fundamentum fieri non poteſt in alijs duabus prouiſionibus, cum enunciatiuis eiuſdem patronatus: Altera de anno 1597. ex cauſa reſignationis factæ ab obtinente huiuſmodi Beneficium in perſonam Ciccolini: Altera vero per ſan. mem. Innocentium X. ad fauorem Proſperi Adami; nam prima emanauit contra approbationem Iuriſpatronatus, & cum eadem proteſtatione il-
11 lius excluſiua, exequutor † litteras executioni demandauit, quo fit, vt nullum Ius potuit ex tali prouiſione acquiri pro canonizatione Iuriſpatronatus, ad tradit per Mareſcott. *var. reſolut. lib.1. c.55. n.32.* Rota *dec.321. n.40. & ſeqq. part.9. tom.2. recent. & in Placentina Archidiaconatus, 5. Aprilis 1658. §. his non obſtat, coràm R. P. D. meo*
12 *Albergato.* Poſtrema vero habet in ventre † clauſulam, *verificato prius Iurepatronatus, coram Ordinario, quod ſit ex fundatione, & donatione*, quæ facit gratiam conditionalem, itaut debeat Iuſpatronatus plenè iuſtificari, & ſpectet ad illos, qui impetrantem præſentarunt, ex latè cumulatis per Viuian. *de Iurepatronat. dicto lib.13. cap.8. n.2. & 13.* Rota *in Bononien. Iuriſpatronatus, 13. Maij 1658. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano.*

Et ita vnica tantum parte informante, altera vero ſæpius intimata, fuit reſolutum conſtare de re iudicata, &c.

R. P. D. PRIOLO.

Bononien. Fideicommiſſi, de Brunis.

Veneris 26. Februarij 1663.

ARGVMENTVM.

Filij in conditione poſiti cenſentur diſpoſitiue vocati, & quando circa hoc eſſet dubium, quælibet quamuis leuis coniectura ſufficit ad inducendam vocationem filiorum in conditione poſitorum. Statutum Bononiæ excluſiuum fœminarum à Fideicommiſſis, quando habeat locum.

SVMMARIVM.

1 *Filij poſiti in conditione, non cenſetur vocati.*
Contrarium, num. 12.
2 *Coniecturæ leues ſufficiunt ad probandum, quod filij in conditione poſiti fuerint vocati.*
Amplia, vt num 5. & 10.
3 *Filij vocati ad portionem patrui prædefuncti, cenſentur vocati ad portionem patris.*
Et ratio num.4.
6 *Teſtator volens, quod filii filiarum ſuccedaat fortius cenſetqr voluiſſe ſuccedere filios filiorum in conditione poſitos, & ratio, & num.7.*
8 *Digreſſus ad plures ſubſtitutionum gradus, paſſim admittitur pro releuanti coniectura, ad inducendum vocationem filiorum, in conditione poſitorum.*
Amplia, vt num.9.
11 *Teſtatore probibente alienationem bonorum, vt bona integrè conſeruentur in ſubſtitutis, ex tali probibitione cenſetur inductum reciprocum fideicommiſſum inter omnes inſtitutos, & ſubliſtutos, ad hoc vt voluntas teſtatoris ſuum ſortiatur effectum.*
13 *Coniecturæ licet de per ſe non probent, tamen ſimul iunctæ gradum probationis conſtituunt.*
14 *Filiorum appellatione in conditione poſitorum veniunt, tàm maſculi, qàm ſœminæ.*
15 *Statutum Bononiæ excludit ſœminas à fideicommiſſis.*
16 *Teſtator diſponens de bonis contra Statuti diſpoſitionem, non cenſetur velle ſe cum Statuto conformare.*
17 *Statutum Bononiæ excluſiuum ſœminarum à conſecutione bonorum fideicommiſſariorum, babet locum extantibus maſculis, ſecus illis deficientibus, & n.18.*
19 *Filiabus excluſis propter maſculos, & propter dotem, non poteſt inferri ex earum excluſione, ad excluſionem nepotum.*

DECISIO XVI.

INSTITVIT Gaſpar Senior in omnibus bonis ſuis,
Octauium, & Ioannem Baptiſtam filios, quos ad inuicem ſubſtituit, & moriente eorum altero ſine filijs, vocauit ſuperuiuentem, ſiue illius filios, ambobus autem decedentibus vocauit Vrſinam, & Camillam filias ſi extiſterent, ſin minus earum filios obijt Ioannes Baptiſta ſine filijs ſuperſtite Octauio, qui deceſſit relictis Gaſpare filijs, & Iunipera, ac Thereſia filiabus, quæ Gaſpare fratre prædefuncto, obtinuerunt præuijs duabus Sententijs immitti in poſſeſſionem bonorum hæreditariorum Gaſparis Senioris aduerſus Carolum, & alios de Sanctis. Vndè deuoluta Cauſa in Rotam, & mihi commiſſa cum clauſula, *ſine præiudicio duarum conformium*, dedi dubium, An conſtaret de Fideicommiſſo, quod affirmatiuè, reſolutum fuit.

Licet enim Sorores iſtæ fuerit tantummodo poſitæ in 1
conditione, & propterea non cenſeantur vocatæ, ex
Gloſ. *in l. Lucius la ſeconda, ff. de hæred. Inſtituen.* nihilominus in hac quæſtione admodum controuerſa coniecturæ
etiam leues † ſufficiunt ad hoc, vt opinio affirmatiua præ- 2
ponderet. Cæphal *conſ.251.a.73. & 74.* Soccin. Iunior *conſ.
110. ſub.n.20. lib.3.* Bero *conſ.109. à n.9. & conſ.110. n.34. & ſeqq. lib.2.* Roſtic. *in tractat. an & quando liber. in condit. poſit. cenſ. vocati, lib.1. cap.1. num.5. & infrà, nu.11.* Rota *in recent. deciſ.315. n.10. in Vrbinaten. Prædij, 3. Iunii 1650. coram bon.me. Bichio, & in Interamnen. Fideicommiſſi, 11. Martii 1654. coram R. P. D. meo Celſo.*

Præ cæteris coniecturis in propoſito concurrentibus, ea eſt potiſſima, quod in ſubſtitutione reciproca ordinata inter Octauium, & Ioannem Baptiſtam primo loco inſtitutos Teſtator in caſu mortis vnius ſine filijs, nedum ſubſtituit alterum ſuperuiuentem, ſed etiam illius filios;
dum ergo filij ſunt vocati ad poſſeſſionem † patrui præ- 3
defuncti, multo magis cenſeri debent vocati ad portio-
nem patris, ne in portione † proprij parentis melior ſit 4
conditio nepotum ex fratre, quam ipſorum filiorum, *l. cum Auus, ff. de condit. & demonſtr.* Riminal Sen. *conſ.189. num.11. 12. & 13.* Ruin. *conſ.160. num.24. lib.2.* Honded. *conſil 54. ſub nu.37. lib.2.* Rota apud Coccin. *deciſ.267. nu.1. in recent. par.4. apud* Merlin. *deciſ.359. num 7. & in Caualliccn. Fideicommiſſi, 23. Iunii 1656. & 17. Maii 1658. coram R. P. D. meo Celſo.*

Quæ quidem coniectura incaleſcit ex eo, quod ijdem 5
filij, non ſemel tantum, ſed plures fuerunt poſiti
in conditione, quod præbet vehemens argumentum
illorum

Digitized by Google

illorum diſpoſitiuæ vocationis Gozzadin. *conſ. 64. numer. 9.*
Surd. *conſ. 275. nu. 12.* Menoch. *de præſumpt. lib. 4. præſumpt.*
76. num. 58. Rot. *in recent. part. 1. deciſ. 266. num. 11.* & vltra
relatos per Addent. ad Buratt. *deciſ. 384. ſub num. 10. verſ. 4.*
coniectura, firmatum fuit in dicta *Interamnen. Fideicommiſ-*
ſi, 11. Martij 1654. coram Reuerendiſſ. P. D. meo Celſo.

Altera coniectura reſultat, ex quo Teſtator in defe-
ctum amborum filiorum ſine filijs vocauit Vrſinam, &
Camillam filias, easumque filios, & ideo ſi voluit, quod
6 etiam filij filiarum ſuccederent † fortius cenſendum eſt vo-
luiſſe ſuccedere filios filiorum in conditione poſitos, ne ſe-
quatur abſurdum, quod voluerit magis proſpicere filijs, &
7 deſcendentibus, ex filijs magis dilectis, & primo loco inſti-
tutis. Honded. *dicto conſ. 34. num. 41. lib. 2.* Menoch. *dicta*
præſumpt. 76. num. 34. Fuſar. *de ſubſtitut. quæſt. 473. num. 178.*
Aymon *conſ. 62. num. 10.* Rota coram Seraph. *deciſ. 1392. nu.*
9. & coram Merlin. *deciſ. 447. num. 5. & 686. ſub num. 8. verſ.*
quarta.

8 Concurrit digreſſus ad plures ſubſtitutionum gradus,
qui paſſim admittitur, pro releuanti coniectura ad indu-
cen. vocationem in filijs in conditione poſitis, vt optimis
rationibus comprobant. Honded. *dicto conſ. 34. num. 35. &*
36. lib. 2. Surd. *conſ. 67. num. 28. & 29.* Craſſ. *de ſucceſſ. §. fidei-*
commiſſum, quæſt. 14. num. 3. Rota *in recent. part. 1. deciſ. 146.*
num. 8. coram Merlin. *dicta deciſ. 447. num. 6. & deciſ. 686.*
num. 8.

9 Maximè cum agatur de deſcendentibus Teſtatoris, in
quibus proculdubio recipitur huiuſmodi coniectura, ex
cumulatis per Addent. ad Buratt. *dicta deciſ. 385. ſub num.*
50. verſ. tertia eſt, nam ad fauorem liberorum, & deſcen-
10 dentium † Teſtatoris, quælibet coniectura etiam leuis,
ſufficit adhoc, vt poſiti in conditione cenſeantur vocati.
Menoch. *de coniectur. lib. 11. tit. 3. in puncto.* Clar. *in § teſta-*
mentum, quæſt. 78. verſ. ſecundus eſt caſus. Cephal. *conſil. 419.*
num. 7. Boer. *conſ. 104. ſub num. 18. circa med. verſ. præterea il-*
la doctrina, lib. 2. Rota *in recent. part. 1. dicta deciſ. 133. num.*
7. & deciſ. 355. num. 4. part. 4. tom. 2. coram ſanct. mem. Gregor.
deciſ. 329. num. 3. & dicta deciſ. 267. apud Coccin.

Vlterius, Teſtator prohibuit alienationem bonorum,
11 addita ratione, vt illa conſeruentur integrè, & † abſque vl-
la diminutione in ſubſtitutis, ex qua quidem prohibitione
cenſetur inductum fideicommiſſum reciprocum inter om-
nes inſtitutos, & ſubſtitutos, adhoc vt voluntas Teſtatoris
ſuum ſortiatur effectum, & conſequenter filij in conditio-
12 ne † poſiti cenſentur vocati, vt deducunt Soccin. *conſ. 280.*
num. 8. lib. 1. Curt. Iun. *conſ. 43. num. 8.* Craſſ. *in dicto §. fidei-*
commiſſum, quæſt. 14. num. 4. & 5. Surd. *conſ. 339. num.*
5. Rota *deciſ. 424. ſub num. 2. verſ. præterea, part. 2. re-*
cent.

His accedunt alia cumulata ab informantibus, ex qui-
13 bus licet aliquæ de per ſe non ſufficiant, & † ab aliquibus
reprobentur. Tamen ſimul iunctæ cum alijs omnino con-
cludunt, vt probat Addent. ad Buratt. *dicta deciſ. 389.*
num. 53. part. 4. tom. 2. recent. & deciſ. 54. ſub num. 3. & 4.
part. 8.

Cum igitur filij Ioannis Baptiſtæ, vt Octauij in condi-
tione poſiti fuerint ad ſucceſſionem vocati, vtique Iunipe-
ra, ac Thereſia filiæ Octauij, licet fœminæ etiam ipſæ
14 cenſentur vocatæ cum regulariter appellatione † filiorum
in conditione poſitorum veniant, tam mares, quam fœ-
minæ, *lib. 1.* & ibi, Bald. Paul. de Caſtr. *& alij communiter,*
C. de condit. & demonſtrat. Honded. *conſ. 45. num. 7. & ſeqq.*
Gabriel. *conſ. 97. à num. 1. lib. 1. & lib. 2. conſ. 88. num. 9.* Mant.
de coniect. vltim. volunt. lib. 11. tit. 14. à num. 1. Rota *coram*
ſanct. memor. Gregor. deciſ. 514. num. 1. in recent. deciſ. 316.
num. 2. part. 1. & coram Merlin. *deciſ. 686. num. 12. & in alijs.*

15 Non obſtat Statutum Bononiæ excluſiuum fœmina-
rum, cum quo Teſtator cenſetus ſe voluiſſe conformare,
nam vltra quod in caſu, quod ambo filij maſculi decede-
rent ſine filijs, proprias filias vocauit, & ſic ceſſat, quod
16 noluerit † ſe cum Statuto conformare. Soccin. Iun. *lib. 1.*
conſ. 71. num. 42. verſ. demum. Rota coram Coccin. *deciſ. 137.*
num. 9. & in Eugubina Fideicommiſſi, 26. Nouembris 1649.
17 *& 2. Maij 1650. coram bon. mem. Dunozetto.* Statutum † il-
lud habet locum, tantummodo extantibus ſecus maſcu-
18 lis illis † deficientibus, ex cumulatis per Fuſar. *q. 315. n. 45.*
de ſubſtit. Surd. *deciſ. 85. num. 9.* & in ſpecie dixit Rot. *deciſ.*
133. num. 16. & ſeqq. part. 2. recent.

Proinde non releuat, quod Teſtator maſculos filios in-
ſtituerit, & filias excluſerit, adeout ſicuti proprias filias
excluſit, ita quoque neptes excludere voluerit, dum enim
† filiæ fuerunt excluſæ, propter maſculos, & propter dotem, 19
nonpoteſt ex earum excluſione inferri ad excluſionem
neptum, vt reſpondit Rot. *dec. 151. n. 8. & p. 5. rec. & in di-*
cta Eugubina Fideicommiſſi, 26. Nouembris, 1649. §. non ob-
ſtat, coram bon. mem. Dunozetto.

Et ita conſtare de Fideicommiſſo, vtraque parte infor-
mante, &c.

R. P. D. VEROSPIO.

Firmana Fideicommiſſi.

Veneris 26. Ianuarij 1663.

ARGVMENTVM.

Poſseſſio capta nullo alio poſſidente ſufficit ad manutentionem, vnde cum talis appareat, manutentio etiam ex falſa cauſa poſſidenti tribuitur.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio apprehenſa alio tunc temporis non poſſidente eſt ſufficiens ad manutentionem.*
Secus vt num. 2.
3 *Parochi non ſolent horam deceſſus notare.*
4 *Parochi adnotationi priori potius, quam poſteriori creditur.*
Concurrente præſertim Religioſi atteſtatione & numero 5.
6 *Poſſeſſio vti poſterior clandeſtina reputatur.*
7 *Fideicommiſſarius de manu hæredis poſſeſſionem conſequi debet.*
8 *in Iudicio ſummariſſimo manutentionis non conſideratur, an à Iudice, poſſeſſio legitimè decreta fuerit.*
Ita vt ſola detentatio, ac nudum poſſeſſionis factum ſuffragetur et num. 9.
10 *Manutentio etiam ex falſa cauſa poſſidenti conceditur.*

DECISIO XVII.

PRÆMORTVO nullis ſuperſtitibus filijs Io-
ſeph Fulcho Carolus, & Horatius pariter de Ful-
chis vti vocati ad fideicommiſſum à Silentio patruo
Magno inſtitutum diuerſorum poſſeſſionem bonorum
adepti fuere, ſuper quibus manutentio ipſis ab A. C.
Succeſſiue decreta fuit nonnullis tamen exceptis in fa-
uorem Franciſci Mori hæredis ex teſtamento Ioſephi,
ad vtriuſque vero partis Inſtantiam delata mihi cauſa
cum facultate manutenendi, quem de iure, dubium
hodie propoſiti ſuper manutentionis articulo alteri ex
ijs decernendæ, quam in omnibus bonis Fulchis Domi-
ni conceſſere innixi poſſeſſioni per ipſos in vim decre-
ti Iudicis apprehenſæ poſt Ioſephi deceſſum, † quæ 1
alio tunc temporis non poſſidente, licet Inſtrumentalis
ad manutentionem obtinendam ſufficiens reputatur
ad text. *in l. prædicta vbi* Bartol. & Alexand. *num. 1. ff. de*
acquir. poſſeſſ. Bald. *in l. idcirco in princip. C. de fid. Inſtrum.*
Rebuff. *in praxi benefic. tit. de miſſ. in poſſeſſ. num. 41.* Rota
coram Greg. *deciſ. 40. num. 1. & coram bon. mem.* Merlin. *de-*
ciſ. 3. & 14. verſic. vbique num. 1.

Nec vrget quod Parochus in mortuorum libro deſcri-
pſerit pulſata prima noctis hora deceſſiſſe Ioſephum
perinde, ac ſi à Fulchis apprehenſa domorum poſſeſ-
ſio poſt dimidiam noctis horam, † ac non dum conſe- 2
quenter extincto Ioſepho nequeat ſubſtineri: Huic enim
adnotationi vti affectatæ nimis nullam Domini fidem
adhibendam fore cenſuerunt: Hora namque † deceſſus 3
à Parochis adnotari non ſolet dum maxime idemmet Pa-
rochus nulla abſque expreſſione horæ antecedentis obi-
tum deſcripſerat, cui debet † adnotationi tanquam pri- 4
mitus expreſſæ deferri ad text. *in cap. cum in tua 44. vbi*
Abb. *num. 1.* Felin. *num. 4. de teſtibus* Corn. *conſ. 27. num. 15.*
vol. 3. Menoch. *de arbitrar. cap. 108. num. 10. et 11.* Surd. *dec.*
107. num. 2. Rot. *deciſ. 346. num. 2. cum ſeqq. part. 1. diuerſ. et in*
Colonien. legitimitatis 5. Iunij, §. contra coram me. Præſer-
tim quia † hæc patris Cappuccini atteſtatione corrobo- 5
ratur aſſerentis nimirum ſe preſente Ioſephum nondum

Digitized by Google

pulſata hora dimidia nobis, Deo animam reddidiſſe Abb. *in cap.Litoris 14.num.2 de præſumpt.* Soccin Sen.*conſ 253 n. 1.ad med.verſ.ſecundo e iam lib.2.* Roman. *conſ.505. num. 3. verſ.Item unitatur* Aym.*conſil.6.num.45.*

6 Hinc non vrget à Franciſco appræhenſa poſſeſſio † cum
illa vti poſterior clandeſtina præſumatur, nec in concurſu
alterius à Fulchis antecedenter adeptæ manutenibilis re-
putatur *cap.licet cauſam vbi* Felin.*num.80 cum ſeqq.cæteri-
que communiter de probat.* Bartol.*in l.ſi duo 13 num.4 ff.vti
poſſidet.* Natt.*conſ 538.num.3.* Rolland.*conſ 48.num.41. vol.
2.* Rot.coram Gregor.*deciſ.6.num 3.& 171.num.2.ibique Ad-
den.num.3.& in Salernitana Beneficij 1. Februarij 1652. co-
ram R.P.D.meo Celſo.*

7 Neque poterit ſuffragari Franciſco, † quod fideicom-
miſſarius poſſeſſionem de manu hæredis conſequi debeat,
8 in † Summariſſimo enim manutentionis Iudicio inſpici
non debet, an à Iudice poſſeſſio legitimè decreta fuerit
Rot.coram Seraphin.*deciſ.582.num.5.* Caual.*deciſ.589. pa-
riter num 5.& coram Buratt.deciſ.194.num.3.ibique Adden.
9 in verſ.in iudicio*, Itaut † ſola detentatio, ac nudum poſſeſ-
ſionis factum ſuffragetur, Rot.*deciſ.647 num.8.part.1.di-
uerſ.& deciſ.302.num.18.part.8. recent. & penes* Poſth. *de
10 manut. deciſ.555. num.1.* quinimò manutentio etiam † poſ-
ſidenti ex falſa cauſa defertur Surd.*conſ.93.num.11.* Rot. *in
Maceraten. hæreditatis 4. Iunij 1590. coram Cardinali Pam-
philio,& penes* Poſth.*de manut.deciſ.116.num.11.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. VICECOMITE.

poſtea S. R. Eccleſ. Cardinali.

Rauenaten. Penſionis.

Veneris 26. Ianuarij 1663.

ARGVMENTVM.

Manutentio quaſi poſſeſſioue exigendi terminos penſionis probata Penſionario debetur, nec per mutationem perſonæ titularis tollitur obligatio ſoluendi penſionem, nec per ſententiam appellatione ſuſpenſam, cum debeat omnino poſſeſſor diſputatione pendente in ſua quaſi poſſeſſione manuteneri.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio conceditur docenti de ſua poſſeſſione.*
2 *Solutio terminorum facta à titulari defuncto Penſionario,iſti ſuffragatur aduerſus titularem viuentem.*
3 *Obligatio ſoluendi penſionem non poteſt immutari ex mutatione perſonæ titularis.*
4 *Titularis ſemel quaſi poſſeſſionem penſionarij approbans eam amplius impugnare non poteſt*
5 *Sententia per appellationem ſuſpenſa non nocet penſionario ad impediendam manutentionem.*
6 *Poſſeſſor in ſua quaſi poſſeſſione venit manutenendus quouſque ſuper petitorio pronuncietur à iudice cui fuit cauſa commiſſa.*
7 *Poſſeſſorium ſummariſſimum nihil commune habet cum petitorio.*
8 *Poſſidens debet manuteneri diſputatione pendente.*

DECISIO XVIII.

DISPVTATO hodie coram me dubio, An Benedicto Thomaſio eſſet dandum mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione Iuris exigendi annuam penſionem ſcut.24. monetæ ad ſui fauorem Apoſtolica auctoritate reſeruatam ſuper fructibus parochialis Eccleſię Sanctorum Nicaſtri,& Montiani Ciuitatis Rauenaten. affirmatiue fuit per Dominos reſolutum.

1 Manutentio † enim denegari minime ſolet docenti de
ſua poſſeſſione, *§.retinendæ Inſtit.de Interd.* Rip.*in cap. cum
Eccleſia Sutrina 3.num.53. & ſeqq. de cauſ. poſſeſſ. & pro-
priet.* Coccin.*deciſ.354 num.1.*

2 Quaſi vero poſſeſſio † Benedicti clara conuincitur ex
plurium terminorum ſolutionibus ſibi peractis à Michel-
angelo Caſalecco titulari defuncto, quæ eidem prodeſſe
valet etiam aduerſus Carolum Roſellum Modernum Re-
ctorem Gig.*de penſ.q.47.num.10.verſ.quinto ſciendum* Gra-
tian *diſcept.forenſ.cap.921.num.5. & 6.* Rot. *in Barchino-
nen.penſionis 28.Iunij 1645.coram Eminentiſſ. Corrado* Pen-
ſio namque eſt onus reale cohærens beneficio Rot. *deciſ.
176.num.3.part.2.recent.* Gig *de penſ.q.39.num. 5.* Seraphin.
deciſ.1351.num 1. Lotter.*de re beneſic.lib.1.q.39.nu.71.* Ideo-
que titularis ſucceſſor aſtringitur ad illius ſolutionem, quia
† obligatio ſoluendi penſionem immutari nequit ex muta- 3
tione perſonæ titularis Rot.*deciſ.46.num.24.& ſeqq.part.1.
recent.* Otthobon.*deciſ.46.num.19. & in Vicen. penſionis 28.
Maij 1639.§.non ſolum coram R.P.D.meo Celſo.*

Præterquam quod oſtenditur integrè exegiſſe duos ter-
minos ab eodem Carolo Aduerſario, qui † cum ſemel qua- 4
ſi poſſeſſionem Benedicti approbauerit, eam amplius im-
pugnare minime valet *cap.quod ſemel 21. de regul. Iur. in 6.*

Nec refragatur ſententia A.C ad ſui fauorem lata ſuper
penſionis inualiditate nam † cum ea ſuſpenſa remanſerit 5
virtute appellationis aduerſus illam interpoſitæ penſiona-
rio obeſſe nequit ad impediendam petitam manutentio-
nem non quouſque † ſuper petitorio prodeat pronuncia- 6
tio in Rota, cui cauſa reperitur commiſſa debet poſſeſſor
in ſua quaſi poſſeſſione defendi Abb. *in cap.querelam num.
2.de Elect.* Ruin.*conſ.154.num.10.cap.9 verſ ſicut ergo lib.4.*
Rot *deciſ.329.num.1 part.9.recent* Gregor.*deciſ.57 num.16.*
quoties enim lis verſatur circa ſummariſſimum † poſſeſſo- 7
rium nihil commune habens cum petitorio *l. naturaliter
12.§.nihil commune ff.de acquir. poſſeſſ.* non eſt expectanda
diſcuſſio validitatis, vel inualiditatis tituli, ſed diſputatio-
ne † pendente, interim poſſidens manutentionem aſſequi 8
debet Seraphin *deciſ.1471.num.5 & deciſ.287 num.4.* Rot.
in recent.deciſ.270.num 4.par.1. Gregor.*deciſ.9.* Coccin. *dec.
354.num 7.& 8.* Buratt.*deciſ 185.num.8.*

Et ita fuit reſolutum ſolum informante Benedicto,

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Vineæ.

Lunæ 6. Februarij 1662.

ARGVMENTVM.

Mandatum quando ſubſtineatur,& quando intret compenſatio. Melioramenta quando veniant reficienda, & quid requiratur ad illorum probationem. Poſſeſſor quando condemnetur ad poſſeſſionem dimittendam.

SVMMARIVM.

1 *Deliberatarius vltimus & plus offerens ſit dominus rei deliberatæ.*
2 *Mandatum ratione exceſſus corruit, & quidquid ab ipſo prouenit.*
3 *Proprietas cuiuſque loci montis eſt ſcutorum 100.*
4 *Clauſula ſaluo iure adiecta mandato vti modificatiua illud reſtringit ad quantitatem debitam, & ſaluat ab exceſſu.*
5 *Deliberatio facta ad formam mandati non exceſſiui ſuſtinetur.*
6 *Interuſuria dotalia à* Statuto Vrbis lib.1.cap.137. *taxantur ad rationem ſcutorum ſeptem cum dimidio pro quolibet centenario & num.9.*
7 *Mandatum obtinens de tempore illius relaxationis, quando eſt in æquali, vel maiori parte creditor, illud ſubſiſtetur, non attento quod ſumma in qua prætenditur exceſſus potius ad computum vnius, vel alterius crediti ponatur, & c. intrat compenſatio.*
8 *Mandatum citra vitium nullitatis, & iniuſtitiæ relaxari non poteſt non præcedente liquidatione fructuum.*
10 *Annorum dinumeratio non attendit aliquam iudicis declarationem.*
11 Deciſiones in Anconitana prædij 29.Aprilis 1652.§.finali,& 25.eiuſdem menſis 1654 §.nullitas, & 18.Februarij 1656. coram Papien declarantur.
12 *Confeſſio tempore ſuſpecto emiſſa non attenditur.*
13 *Deliberationis validitate ſtante non poteſt poſſeſſor excipere de melioramentis in re deliberata factis, vt non ſit poſſeſſione priuandus, donec ſibi reficiantur.*
14 *Melioramenta debent reijci quando ſunt liquida, & ſpecificè iuſtificata.*

Secus

Digitized by Google

Secus quando non apparet iuſtificatus antiquus valor rei deliberatæ, & quid, & quantum fuerit melioratum, ſine quibus requiſitis melioramenta firmari non poſſunt & num. 15.

16 *Poſſeſſor condemnari debet ad poſſeſſionem dimittendam non probatis melioramentis præſtita ad illius fauorem cautione per deliberatarium de illis reficiendis poſtquam fuerint in ſpecie liquidata.*

D E C I S I O XIX.

PRÆVIIS duabus Deciſionibus coram Reuerendiſ-
ſimo Papien. * emanatis decreta fuit Antonio Vrſino
manutentio in poſſeſſione Vineæ, de qua agitur, à qua
commiſſa mihi cauſa appellationis cum facultate manu-
tenendi, quem de iure ad huius reſcripti formam propoſito
ſub die 19. Ianuarij 1561 dubio dilata fuit reſolutio, & de-
mandata diſcuſſio boni Iuris, & hodie ad fauorem Marci
Antonij Venturæ, de eo conſtare reſponſum fuit; Quia ip-
ſe habet fundatam intentionem in deliberatione ei tan-
1 quam vltimo, † & plus offerenti facta per quam fuit effe-
ctus Dominus irreuocabilis Vineæ deliberatæ DD. *in l. ſi
finita 14. §. Iulianus ff. de damn. infect.* Iaſon. *in l. etiam poſſide-
re num. 20. ff. de acquir. poſſ.* Rot. *deciſ. 802. num. 6 par. 1. deciſ.
143. num. 1 par. 2. diuerſ. & deciſ. 29 num. 1. apud* Modern Pe-
ruſin. *de ſubhaſt. cum concordantibus per eumdem adductis in
eod. tract. inſpect. 53. num. 4. & ab* Antonio Nigr. *in ſuo tract.
Iudicial. cap. 30 num. 1 cum ſeq.*

Non obſtat obiecta exceſſiuitas mandati in ſumma ſcu-
torum 10. cum dimidio in eo fundata, quod Catherinæ lo-
cus vnus montis Carnis in dotem aſſignatus fuit venditus
ſcut. 110. ad quam rationem illo valutato reſiduum credi-
tum dotale erat ſcut. 459. 50. & tamen computato ad ratio-
nem centum obtinuit mandatum pro ſcut. 470. & pro toti-
dem Vineam deliberare fecit, cuius exceſſus ratione cor-
2 ruit mandatum, † & ipſa ſubſequuta deliberatio depen-
dens à radice infecta *l. 1. §. hæc verba ff. ne vis fiat, &* Bart. *in
l. Fulſineus 7. § cum hoc num. 6. ff. quibus ex cauſis in poſſ. eatur*
Bald. *conſ. 223. num. 1. & 2. lib 2.* Mareſcott. *var. reſolut. lib. 2.
cap. 6. num. 3. & 4* Gratian. *diſcept. 960. num. 45. idem* Poſth.
de ſubhaſt. inſpect. 30. num. 9. Rota *coram ſanct. mem. Gregor.
XV. deciſ. 198. num. 1.* Duran. *deciſ. 81. num 2. & in recent. dec.
229. nu. 9. & 14 part. 7.* Nam omiſſo an pro quantitate Do-
tis ſit inſpiciendum pretium ex monte alienato retractum,
3 † vel ipſe locus in proprietate cuius verum valorem eſſe
ſcutorum centum dixit Rota *in Romana Pecuniaria, ſeu lo-
corum montium 13. Maij 1644. coram bon. mem. Cardinali Cec-
chino*, euitatur exceſſus, Tum quia in prædicto mandato,
4 & in executione facta adiecta legitur † clauſula *ſaluo Iure*,
quæ vti modificatiua illud reſtringit ad quantitatem vere
debitam, & ſaluat ab exceſſu Neuizzan. *conſ. 94. num. 15.*
Scacc *de Iudic. lib. 1. cap. 50. num. 32. in fin.* & in conſequens
5 etiam deliberatio ſuſtinetur, † quæ ad tenorem, & for-
mam ipſius mandati, & cum eadem clauſula præſeruatiua
facta cenſetur, *gloſſ. in l. ab executione verbo excedat C. quo-
rum appell. non recipitur* Rot. *deciſ. 102. num. 1 par. 4. deciſ. 8.
num 6 part. 6 recent. & coram Eminentiſſimo Cardinali Ot-
thobono deciſ. 149. num. 1.* Tum etiam quia eidem Catheri-
næ vltra reſiduum dotis in prædicta ſumma debebantur
6 quoque † interuſuria dotalia *à Stat. Vrbis lib. 1. cap. 137.* ta-
xata ad rationem ſcutorum 7. cum dimidio pro quolibet
centenario, & anno Rot. *deciſ. 428 nu. 3 par. 3. recent. & in
Romana fructuum 14. Februarij 1661 § non ſubſiſtit. cor. me*,
& tunc temporis in ſatis maiori ſumma diuerſa, quando
enim conſtat, quod obtinens mandatum de tempore illius
relaxationis eſt in æquali, vel maiori parte creditor, illud
7 ſuſtinetur, † non attento quod ſumma in qua prætendi-
tur exceſſus potius ad computum vnius, vel alterius credi-
ti ponatur, & intrat compenſatio Mareſcott. *var. reſol. d. lib.
2. & c. 6. n. 11. & 12.* Rot. *dec. 84 n. 7. apud* Poſth *de ſubhaſtat.*
8 Nec obſtat quod non præceſſerit liquidatio † fructuum
dotalium, ſine qua citra vitium nullitatis, & iniuſtitiæ non
potuit relaxari mandatum minuſque deueniri ad Vineæ
deliberationem Bald. *conſ 99. n. 1. lib. 1.* Natt. *conſ. 27. n. 4.* Me-
noch. *conſ. 858. n. 10. & 11.* Rot. *cor. Card. Caual. deciſ. 171. nu.
6. & poſt* Nigr. *de ſubhaſt. deciſ. 6. n. 11.* nam eo ipſo, quod in
Iudicio moto, & citatione executa contra debitorem dotis
fuit repetitum Inſtrumentum dotale ſub die 2. Decembris
9 1639. rogatum, taxatio † in ſumma ſcutorum ſeptem cum
dimidio ſit certa ex ſtatutaria diſpoſitione, alia liquidatio
non requirebatur cum reſultet per annorum decurſorum
dinumerationem quę non expectat aliquam Iudicis decla- 10
rationem, vt diſtinguit. Iaſ. *in l. 2. n. 113. C. de iur. emphyt* Rot.
deciſ. 463. n. 4. & deciſ. 608. n. 5. par. 7. recent. Caual. *dec. 323.
n. 4. verſ. nec requirebatur, & apud Eminentiſſimum Otthobo-
num deciſ. 201. nu. 4.* quibus non aduerſantur auctoritates in
contrarium allegatæ, & ſignanter deciſio in † *Anconitana* 11
*Prædij 29. Aprilis 1652. § final & 27. eiuſdem menſis 1654. §.
nullitas, & 18. Februarij 1656. coram Reuerendiſſimo Papien.*
quia ibi mulier ſequuto obitu viri fuerat ad poſſeſſionem
bonorum illius aſſociata, vt ſibi ſatisfaceret & in ea diù
permanſit fructus percipiendo ex quibus, vel fuerat ſatis-
facta, aut creditum fuit diminutum, & illiquidum reman-
ſit, ideoque non potuit pro eo prædium ſubhaſtari non
præcedente liquidatione.

Neque viſum fuit ſubſiſtere, quod reſiduum creditum
dotalis D. Catherinæ ex confeſſione Zenobij viri erat re-
dactum ad ſcuta 150. Vnde firmus remanet exceſſus cau-
ſans nullitatem mandati, executionis, & deliberationis ex
citatis, quia huiuſmodi † confeſſio ad alium effectum, & 12
in tempore, quo erat magno aere alieno grauatus emiſſa
non viſa fuit attendenda Alex *conſ. 45. num. 6 lib. 1 & conſ.
142. num. 1. lib. 5.* Gratian *diſcept 489 num. 22.* Hodiern. ad
Surd. *deciſ. 55. n. 18.* & multo minus poſt ſequutam delibe-
rationem in præiudicium emptoris Cuman *conſ. 155. nu. 4.
verſ. ad id* Rot. *deciſ. 106. n. 2 in fin part. 2. & deciſ. 584 nu 9.
par. 4. to. 3. recent.* attentis potiſſimum Iudicialibus Inſtan-
tijs in foro Capitolino per ipſummet factis, & quærela con-
tra Vxorem, & Venturam porrecta in quibus veritas dotis
in maiori ſumma concluditur.

Firmata ex his validitate, & Iuſtitia deliberationis Vi-
neæ non valet Antonius † excipere de melioramentis ibi 13
factis, vt non ſit poſſeſſione priuandus, donec ſibi refician-
tur, *l. ſi in aera in fine de condit. indebit.* Peregr *de fideicomm.
art. 50 n. 80.* Caual. *deciſ. 86 n. 4* Rot. *deciſ. 48. n. 12. par 7. re-
cent.* quia id intelligitur † vbi melioramenta ſunt liquida, 14
& ſpecifice iuſtificata, *l. Paulus §. fin. ff. de pignor. l. ſi cum for-
tem, § ſi centum, ff. de condit. indebit.* Scappuccin de Saluian.
lib. 2 quæſt. 34. n. 5. verſ. ſecundo, ſecus quando vt hic non ap-
paret iuſtificatus † antiquus Vineæ ſtatus, & quid, & 15
quantum fuerit melioratum, ſine quibus requiſitis melio-
ramenta firmari non poſſunt, Alciat. *conſ. 23. num. vlt. lib. 3.*
Seraph. *deciſ. 695 num. 8.* ſed ſolum in genere, vt Domini pu-
tarunt ex Teſtibus, & alijs Iuribus pro parte Antonij datis,
quo fit vt ei non competat retentio, ſed condemnandus † 16
eſt ad illam dimittendam præſtita tamen ad illius fauorem
cautione per Venturam de illis reficiendis poſtquam in
ſpecie liquidata fuerint, Menoch. *de recuperand. remed. 13.
num. 569.* Capyc. *deciſ. 17. num. 6.* Rota coram Put. *deciſ. 471.
lib. 2.* ſæpe deinde approbata, vt coram Card. Caual. *dec. 52.
num. 3 & deciſ. 54. num. 1 in recent. deciſ. 322. num. 13. par 4.
dec. 48. n. 16. par 7. & cor. D. Card. Otthobono deciſ. 227. in fin.*

Fuit itaque concluſum conſtare de bono Iure Venturæ
deliberatarij Vineæ data cautione de reficiendis meliora-
mentis Vrſino facta illorum ſpecifica liquidatione ambo-
bus informantibus.

Ideſt ſub diebus 11. Ianuarij 1660. & 21. Iunij pariter anno
1660. ſunt in præcedenti par. 13. deciſiones 149. & 338.

R. P. D. V E R O S P I O.

Reatina Succeſſionis.

Veneris 9. Ianuarij 1663.

A R G V M E N T V M.

Examinatur Statutum Reatinum *in tit. de Suc-
ceſſ. ab inteſtato cap.* 19. Proximiori conſangui-
neo hæreditatem deferens & alia de quibus
in Summario.

S V M M A R I V M.

1 *Conſanguinei appellatione includuntur agnati.*
2 *Statuti vna pars declaratur ab alia.*
3 *Statutum Reatinum* in tit. de Succeſſione ab inteſtato c.
19. *quid diſponat.*
4 *ex Iuris diſpoſitione frater conſanguineus in bonis paternis
fratri ſuccedit, vterino autem fratri peculium maternum
attribuitur.*
5 *Caſus à ſtatuto omiſſus à diſpoſitione iuris communis regu-
latur.*

6 *Mulieri exiſteati in æquali gradu cum patruo dimidia pars hæreditatis aſſignatur.*
7 *Fæmina dotata inhabilis eſt ad ſucceſſionem.*
8 *Statuti correctorij iuris communis extenſio non admittitur de caſu ad caſum, nec de perſona ad perſonam.*
9 *Hæreditas proximiori debetur.*
10 *Bonorum diſtinctio ad hoc ordinatur, vt bona conſeruentur in familia illius, cuius induſtria prouenerunt.*
12 *Dictio dicta perſonam ſuperius expreſſam repetit & num. 13.*

DECISIO XX.

FVIT iterum à DD. hodie approbata ſententia Rota-
lis ſucceſſionem in bonis Hieronymi deſerens Leonijs
vti ipſius auunculis, ac conſequenter proximioribus in gra-
du in concurſu Ludouici, & cæterorum Patruellium fra-
trum de Toſtis, quibus Statuti Reatini diſpoſitio proxi-
miori conſanguineo deferens ſucceſſionem non valet ſuf-
fragari. Licet enim ex propria ſignificatione ſub appella-
1 tione conſanguinei † includantur dumtaxat Agnati iuxta
text. in l. Iuriſconſult. ff. de grad. debet tamen ab hac proprie-
tate recedi in caſu propoſito, quo ex alijs partibus Statuti
2 † Statuentium ſtylus innoteſcit includendi tam agnatos
ſub nomine Conſanguinei, vt aduertit Bald. *in l. cum qui-
dam 30. § quod dicitur num 6 ff de acquir. hæred.* Curt Iun.
conſ. 176. *num.* 2. cum alijs in præterita deciſione recenſitis.

Neque vrgere viſa fuit iterum repetita obiectio deſum-
pta *ex cap. 19. eiuſdem Statuti in tit. de Succeſſ. ab inteſtato*
diſponente expreſſè, vt frater Conſanguineus in paternis
bonis fratri ſuo ſuccedat. Vterinus vero in maternis cuius
virtute diſtinctio bonorum paternorum à maternis ordina-
3 ta contenditur, Itaut † illa agnatis hæc vero Cognatis de-
beant proinde deferri iuxta *conſ.* Bald. 104. *lib. 2. approba-
tum in deciſ. 349. part. 6. recent.*

Prædicta ſiquidem ſtatutaria ſanctio ad fratres reſtricta
Iuris diſpoſitioni conformis eſſe detegitur, qua perſpecta
4 fratet † conſanguineus in bonis paternis fratri ſuccedere
debet Vterino fratri peculio materno attributo, de qua *per
gloſſ. communiter receptam in Auth. poſt fratres in verbo filij
C. de legitim. hæred.* Bartol. *in Authent. Itaque C. commun. de
ſucceſſ.* Couarr *alios referens in titul. de Succeſſ. ab inteſtato
num. 8. verſ. tertio eſt animaduerten.* Rot. *coram Baratt. deciſ.
36. num. 27.* nec diſtinctionem proinde bonorum valet ope-
rari in caſu propoſito, quo de Auunculis, & patruelibus
5 agitur à Statuentibus non nominatis caſus † quippe à Sta-
tuto omiſſus debet à diſpoſitione Iuris communis regulari
Anchar. *conſ. 26. num. 2.* Mart. *de ſucceſſ. legal. quæſt. 7. art. 1.
num. 22. part. 4.* Forſter *de ſucceſſ. quæſt 23. num. 8. lib. 2.* Rot.
coram Merlin. *deciſ 353. num. 46. & deciſ. 390. nu. 21. & apud*
Gilian *ad Statut. Peruſin. deciſ. 24. num. 2. & 3.*

Hinc non vrget quod in §. *filiæ eiuſdemmet* Capituli di-
uerſimodè à Statuentibus diſponatur, quoad hæreditatem
Conſanguinei ex latere paterno ſine filijs nepotibus, & de-
ſcendentibus præmortui, ac alteram coniuncti ex latere
matris, vt ſcilicet mulier dotata proportione dimidia in ea
ſuccedat pro altera vero parte patruus ipſius, ſeu frater Pa-
truelis Conſobrinus præſatæ dotatæ mulieris, ſeù ſororis
eiuſdemmet defuncti, cui dimidiata quoque portio totius
hæreditatis à Statuto defertur, quoties tamen proximior in
6 gradu conſiſteret, nam † muliere exiſtente in æquali gradu
cum patruis alijſque ſuperius recenſitis tunc eidem pars di-
midia eius dumtaxat elargitur, quod iuxta Iuris commu-
nis diſpoſitionem conſequi poſſet.

7 Vel quia in caſu propoſito nulla † fœmina dotata habi-
lis ad ſucceſſionem exiſtit; quinimò ad ſucceſſionem auun-
culi fratres patrueles defuncti aſpirant, non autem mulie-
8 ris; extenſio † enim ſtatuti correctorij Iuris communis de
caſu ad caſum, neque de perſona ad perſonam admittitur,
vt notat Bald. *conſ. 2. n. 4. lib. 1.* Dec. *conſ 451. n. 9. & 10.* Hon-
ded. *conſ. 12. n. 21. & 22. lib. 1.* Giouagnon. *conſ. 76. num. 19. lib.
1* Gabriel. *de Statut. concluſ. 7. n. 1. cum ſeqq.* Rot. cor. Merlin.
*deciſ. 390. n. 12. & deciſ. 183. n. 25. part. 8. recent. & in Rauen-
nat. hæreditatis 24. Ianuarij 1661. §. cui fundamento coram
R. P. D. meo Albergato.*

Vel quia ſtatuentium intentio inibi fuit mulierem do-
tatam dumtaxat arcere à conſecutione dimidiæ † hæredi-
9 tatis, cui alias vti proximiori foret integrè debita iuxta *text.
in § ſi igitur defunctus il ſecondo Auth. de hæred. ab inteſtato,*
10 *venien.* non autem inducere bonorum † diſtinctionem ex
Iuris diſpoſitione prohibitam ſecundum Caſtren. *in Auth.
poſt fratres in prima n. 2. C. de legitim. hæred.* Fontanell. *de
pact. nuptial. Clauſula 4 gloſſ. 24. n 68.* Franc. *deciſ. 59. n. 7.* Rot.
coram Merlin. *deciſ. 126. nu. 58.* Dum maximè à Statuto in
diſtinctè mulier ipſa dotata ad ſucceſſionem admittitur
bonorum omnium paternorum, ac maternorum pro dimi-
dia nedum in ſucceſſione coniuncti ex latere patris, ſed e-
tiam matris, ac conſequenter ſiuè ea agnata foret, ſiuè Co-
gnata quod bonorum diſtinctioni repugnat ad hoc conſue-
tæ à ſtatuentibus ordinari, vt bona † in familia & agnatio- 11
ne illius aſſeruentur ex cuius induſtria acquiſitio proceſſit
vt ratiocinatur Rot. *deciſ. 417. num. 4. part. 2. recent.*

Nec poteſt in dubium reuocari quin ſtatuentes de auun-
culis ac Conſanguineis mulieris intellexerint dum men-
tione fæminarum præcedente in numero plurali in hæc
quidem verba diſpoſuere, *& ſi non habuerit fratrem carna-
lem vel nepotem ex fratre, & habuit patruum, vel patruos &
fratres patrueles vel aliquem ipſorum tunc in eo caſu ſucce-
dat d. mulier pro medietate & in alia medietate ſuccedant
prædicti &c. & hoc locum habeat in ſucceſſione conſanguinei
ex parte patris tantum* ea quippe † dictio *dicta* perſonam 12
repetens ſuperius expreſſam Rip. *in l. filiusfamil. §. frui num.
111. ff. de leg. 1.* Aym. *conſ 98. n. 8.* Menoc. *conſ. 95. n. 128.* Surd.
conſ. 123. n. 13. Rot. cor Merlin. *deciſ. 158. n. 4. Adden. ad dec.
Baratti 742. n. 12.* arguit ex neceſſe in illa periodo & ſi non
habuerit † mulierem tacitè incluſam extitiſſe dum alibi 13
non legitur antecedenter expreſſa ſub num. ſingulari vt in
proximis terminis reſpondit Rot. *in Romana ſeu Vercellen.
fideicommiſſi 10. Maij 1662. §. quarum prima cor. me* ſequenti
verborum contextu potiſſimè inſpecto aperte deſignante
ſtatuentes intellexiſſe de fratre mulieris, non autem defun-
cti ibi *Et eodem modo in ſucceſſione Conſanguineorum ex
parte matris ſuccedat dicta mulier dotata non ſuperſtite fra-
tre vel nepote carnali ex fratre præmortuo ipſius mulieris
dotatæ in medietate bonorum, & in alia medietate ſuccedant
Auunculi.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. TAIA.

Beneuentana Iuriſdictionis.

Lunæ 12. Februarij 1663.

ARGVMENTVM.

Ad probandam quadragenariam quid requiratur. Animus ex quibus dignoſcatur. Territoria diuidere ad quem ſpectet. Iuriſdictio quomodo præſcribatur, & an titulus poſſeſſioni debeat eſſe conformis.

SVMMARIVM.

1 *Ad quadragenariam probandam ſufficit titulus, & bona fides contra præſumptionem, et diſpoſitionem Iuris.*
Etiamſi titulus qui allegatur ſit inualidus, et putatiuus num. 2.
3 *Poſſeſſio ſi pacifica ſit ſufficit abſque alio titulo.*
4 *Bona fides quando eſt neceſſaria ſufficit quod allegetur cum præſumatur.*
5 *Abrogationis cauſa quando eſt generalis extenditur, etiam ad actus in abrogatione non expreſſos.*
Amplia vt num. 6.
7 *In Enunciatiuis conſtitutionum Apoſtolicarum non poteſt fieri fundamentum, quando hæ non motu proprio, ſed ad ſupplicationem partis emanarunt.*
8 *Conſtitutiones ad ſupplicationem partis emanatæ recipiunt vigorem, ſi ſit verum quod eſt in illis expreſſum.*
9 *Animus ex verbis, et factis dignoſcitur et ex facto ſubſecuto num. 10.*
11 *Ad Papam ſpectat territoria diuidere.*
12 *Ad præſcribendum ſufficit titulus putatiuus.*
13 *Archidiaconus poteſt ſimplici conſuetudine iuriſdictionem præſcribere.*
14 *Territorium ab Archidiacono ſub Archiepiſcopo conſtitutum eſt præſcriptibile.*
15 *Monſtruoſum eſt duo capita ineſſe eidem corpori.*
16 *Titulus debet eſſe conformis, non difformis poſſeſſioni.*

17 *Archi-*

Digitized by Google

17 *Archidiaconus deſtinatur à Iure ad Epiſcopi vices ſupplendas.*
18 *Sine animo nemo acquirit.*

DECISIO XXI.

IN deciſis 28. Aprilis præteriti DD. ſteterunt ex va-
rijs rationibus concordes tamen in hac voa, quod
Domini Archidiaconi pro tempore prætenſionem va-
riauerint, & primum cæperint affectare omnimodam
Iuriſdictionem in aliquibus Caſtris vigore conſtitutio-
num Eccleſiæ Beneuentanæ editarum anno 1535. dein-
de reiecta hac prætenſione multis Rotæ deciſionibus
conuolarunt ad immemorabilem qua non ſuffragante
cum de initio conſtaret demum conſugerint ad cente-
nariam, & poſtea ad quadragenariam poſſeſſionem cir-
ca aliquos actus Iuriſdictionis particulares quam Cu-
mulatiuè ſaltim cum Reuerendiſſ. Archiepiſcopo ſibi
competere intendunt, ſed neque banc competere DD.
viſum eſt.
Et qnamois informantes pro Archidiacono deduce-
rent, teſtes & plures actus Iuriſdictionis exercitos vt
in *ſumm. num. 3. & num. 6. vſque ad* 10. ad probandam
1 poſſeſſionem † quadragenariam cum titulo, & bona
fide, quæ ſufficit contra præſumptionem Iuris, & ip-
ſam quoque Iuris diſpoſitionem *cap 1. verſ. & ſi pri-*
2 *uilegium de priuileg. in 6.* etiam ſi † titulus qui allegare-
tur eſſet inualidus, & putatiuus & *cap. t. d. verſ. & ſi
priuilegium* Abb. *in cap. auditis de præſcript. num. 8. &*
12. & in deciſione confirmata ab initio poſſeſſionem ve-
ro fuiſſe ſemper pacificam eo quo non demonſtratur vl-
la prohibitio aut inhibitio facta Archidiaconis pro tem-
pore immo ex hac reſultare conſuetudinem quæ in
3 ſimplici Iuriſdictione ſi pacifica † ſit ſufficit abſque alio
titulo *cap. vltimo de offic. Archid. & ibi* Abb. *antiq. num.
7. & 8.* Abb. Panormitan. *num. 7. verſ. quidem ſunt &
ſeqq. & verſ. caueat ergo Epiſcopus Hoſtien. num. 8. 24. &*
25. Zabarell *num. 1. verſ. quinto nota, & num. 4. verſ. 15. nota*
Anchar. *num. 1. verſ. 2. oppone* Ioann. Andr. *num. 27. verſ. ca-
ueat ergo Epiſcopus, & num. 33. & 34.* Beliam. *num 13.
verſ. alia eſt laudabilis conſuetudo*, Butr. *num. 38. verſ. qui-
dem ſunt.*
Et cum his omnibus concurrere titulum fundatum in
conſtitutionibus Eccleſiæ Beneuentanæ non abrogatis in
totum, ſed derogatis quoad cognitionem cauſarum ma-
trimonialium &c. *ex decreto S. Conc. ſumm. num. 2.* & bo-
4 nam fidem, † quatenus neceſſaria ſit, quæ ſufficit,
quod allegetur cum præſumatur Rot. coram Coccin. *deciſ.
235. num. 4.*
His tamen fundamentis corruere viſa ſunt quia titu-
lus, & bona fides omnia neceſſaria ſunt, & hic manife-
ſtè titulus deficit abrogatis præſatis conſtitutionibus vel
ſcandaloſis iuxta alias deciſa in *cauſa 13. Maii 1652. §. nec
Archidiacono, & 27. Iunii 1653. §. nec vales replicatio co-
ram R. P. D. meo Zarate* & licet in abrogatione facta fuerit
ſolum mentio de cauſis matrimonialibus, & criminalibus,
5 & facultate examinandi tamen cum ratio, † & cauſa ab-
rogationis ſit generalis extenditur ad quoſcumque cœteros
6 actus præſertim † quod in tota abrogatione non legitur
vlla particula taxatiua, & multo minus poteſt titulus
7 fundari † in enunciatiuis conſtitutionum Apoſtolicarum
cum hæ non motu proprio, ſed ad ſupplicationem partis
proceſſerint Abb *ad cap. dudum de Decim. num. 48.* Rot *dec.*
8 *552. num. 11. & 12. tom. 3. part. 4.* & optima ratione † quia il-
la verba ſunt narratiua, & recipiunt conditionem ſi ita eſt
inquit Abb. & Rot. *dd. locis cum aliis in deciſ. confirmata
ſub § bis ſuppoſitis.*
Corruit etiam probatio poſſeſſionis cumulatiuæ Archi-
diaconi cum D. Archiepiſcopo nam cum Domini Archi-
diaconi anteceſſores priuatiuam præciſe habere conten-
derent non poteſt hodie ſucceſſor vti his probationibus pro
cumulatiua contraria priuatiuè in qua articulantur ante-
ceſſores priuatiuè poſſediſſe quoad D. Archiepiſcopum &
9 habuiſſe priuatiuè animum poſſidendi, cum animus † ex
verbis & factis dignoſcatur Rot. coram Mantic. *deciſ. 313.
à num. 2. verſ. & quidem animus, & coram* Caual. *deciſ. 531.*
10 *ſub num. 1.* & ex facto ſubſequuto, melius quam † verbo
Rot. apud Poſth. *de manut. deciſ. 225. num. 3. & eſt coram*
Merlin. *deciſ. 313. num. 3.*
Et ad excludeſi omnino titulum ex capite dd. conſtitu-
tionum vltra ſupradicta conſideratum eſt, quod neque de
iure, neque de conſuetudine induci poteſt quod inferior
ab Epiſcopo habeat in eadem Diæceſi Territorium, & ideo
talis inferior allegans titulum pro ſua Iuriſdictione quaſi
Epiſcopali tenetur exhibere priuilegium continens ſepa-
rationem Diæceſis à Papa † conceſſum ad quem pertinet 11
territoria diuidere, & Diæceſes aſſignare Rot. *in Toletana
Iuriſdictionis 21. Maii 1660. §. nec enim coram R. P. D. meo
Beuilaqua & coram Buratt. deciſ. 568 num. 2. & aliis paſſim,
& in deciſ. confirmata § attamen.*
Nec refragatur quod ad præſcribendum ſufficiat † titu- 12
lus putatiuus, nam licet ſufficiat titulus putatiuus intel-
ligitur tamen quando eſt iuſto errore cauſatus inquit Rot.
d. ciſ. 324. num. 8 part. 1. Lotter *de re benef. quæſt. 24. num. 167.
lib. 1.* hic nihil concurrit, quod poſſit titulum allegatum ve-
riſimiliter aliquo modo fundare.
Multo minus obſtat, quod Archidiaconus non egeat ti-
tulo cum ſimplici conſuetudine poſſit † Iuriſdictionem 13
præſcribere ad notata per DD. *in d. cap. final. de offic. Ar-
chid.* & ipſe non intendat conſtituere ſeparatum Territo-
rium, & diſtinctum ab Archiepiſcopo † ſed tantum ſub 14
Archiepiſcopo, quod Iure non repugnet & eſt præſcriptibi-
le Gratian. *diſcept. 212. num. 18.* Rot. *deciſ. 40. ab initio poſt*
Tamburin *de Iur. Abbat.*
Quia dicebant ſubterfugium hoc tanquam à facto om-
nino alienum non eſſe admittendum, ſicuti enim præſatæ
confirmationes ſub eadem Diæceſi Beneuentana nouum
conſtituant Territorium ſeparatum, & diſtinctum ab Ar-
chiepiſcopatu, vt ex eius lectura tribuendo eidem † corpo- 15
ri duo capita euidentem monſtruoſitatem Canonibus exo-
ſam vt ait Rot. *d. deciſ. 324. num. 11.* ita conſtat Archidiaco-
nos ſemper noluiſſe diſtinctam & ſeparatam Iuriſdictio-
nem ab Archiepiſcopali exercere, illamque non tanquam
ſub Epiſcopo, ſed vti independentem articulaſſe & cona-
tos fuiſſe probare ibi proinde euerſo, ac reuoluto facto mo-
do non ſunt admittendi ad allegaſi id cuius contrarium ar-
ticularunt, prout in ſpecie talis deſcenſus ab omnimoda Iu-
riſdictione ad quoſdam particulares actus ex huiuſmodi
ratione fuit reiectus in *d. Toletana Iuriſdictionis 27. Ianuarii
1662. coram R. P. D. Beuilaqua.*
Et ſane optima dicebatur ratione quia vel prætendunt
poſſeſſionem vniuerſalem prout eſt vniuerſalis conſtitu-
tio, & hoc caſu obſtat nullitas tituli, vel prætenduot præ-
ſcriptionem circa quoſdam actus particulares tantummo-
do & hoc caſu nullum poſſunt oſtendere titulum † qui de- 16
bet eſſe conformis non difformis poſſeſſioni.
Eadem reſponſione remouetur quod dicitur *de cap. final.
de offic. Archid.* quia non negatur Archidiaconum tan-
quam Epiſcopi oculum deſtinatum † eſſe à Iure ad illius 17
vices ſupplendas, & ſic Prælati ſubleuandam ſollicitudi-
nem, ac conſequenter facilius ex conſuetudine & præſcri-
ptione poſſe in munere ſibi demandato confouere, ſed dici-
tur hoc non fuiſſe ſuæ intentionis, ſed affectaſſe in vim di-
ctæ conſtitutionis non ſubleuare, ſed excludere Archiepiſ-
copum, vnde non debet præſcriptio vltra intentionem præ-
tendi ad illam cum non tam requiratur titulus & poſſeſ-
ſio, quam etiam † animus ſine quo nemo acquirit vulgatis 18
Iuribus.
Et ita vtraque &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Vineæ.

Lunæ 12. Februarii 1663.

ARGVMENTVM.

Melioramenta vt reficiantur quid veniat probandum, & non neceſſaria an veniant reficienda, Melioramenta quæ non fuerunt neceſſaria nequaquam veniunt reficienda, & quid potiſſimum in hac materia attendatur.

SVMMARIVM.

1 *Status antiquus vineæ probandus vt ſciri poſſit, quid fuerit melioratum.*
2 *Deb torum accollatio, ſolutio fructuum, et Canonis ſunt pars contractus, et minuunt rei valorem.*

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

3 *Ibi melioramentorum materia non attenditur id quod fuit impenſum, nec melioratum, ſed quod minus eſt ex his duobus reſtituitur.*
4 *Reſponſiones ſuper interrogatoriis datæ ſunt attendendæ.*
5 *Vineæ ſtatus anterior eſt probandus ad hoc vt melioramenta repeti valeant.*
6 *Verba dubia non ſufficiunt ad probandum vineæ ſtatum.*
7 *Melioramenta ex plantatione arborum non ſunt reficienda, quando ſtæ deuenerunt infructiferæ ad manus deliberatarii.*
8 *Melioramenta non neceſſaria non debeat refici.*
9 *Termino præfixo pendente melioranti ad melioramenta liquidanda non proceditur ad executionem ſeu commiſſionem.*
Quod declara vt num. 10. & 11.
12 *Credita illiquida & incerta non tribuunt retentionis vtilitatem.*

DECISIO XXII.

HÆREDES Antonij Vrſini in hodierna diſputatione reaſſumpta ſuper deciſis 6. Februarij anni præteriti * pro impediendo effectu deliberationis controuerſæ Vineæ ad fauorem Marci Antonij Venturæ ſequutæ totam vim faciebant in melioramentis, ſed ex eodem capite quo tunc non ſufficientis liquidationis illorum hæc exceptio fuit iterum reiecta.

Deficiunt enim in probatione ſtatus vineæ de tempore quo deuenit ad dictum Antonium omnino neceſſaria ad
1 finem vt ex illo deueniri poſſit † ad præſens, & ſciri quantum fuerit melioratum Bart. *in l. ſi negocia ff. de negoc. geſt.* Soccin Iun. *conſ. 62. num. 4. & 5. lib. 1.* Seraphin. *deciſ. 952. num. 2. & 3. & deciſ. 1453. num. 5.* Rot. *in recent. deciſ. 206. num. 1. par. 4. & poſt* Merlin. *de pignor. deciſ. 76. num. 17.*

Nec huiuſmodi requiſita probatio deduci poteſt ex Inſtrumentis executionis & deliberationis Vineæ factæ ad Inſtantiam Torquati Iamperij creditoris Io. Thomæ Sauli poſſeſſoris Io Baptiſtæ Buſſellio, reſtitutionis quatuor petiarum illius ab hoc deliberatario factæ Antonio Vrſino Legatario q. Henrici Vicourt, ac venditionis aliarum petiarum per dictum Buſſellium deliberatarium & Flauiam Villamenam, vel eius hæredes, ad quam titulo dationis certa alia rata deuenerat, Nam licet in illis aſſeratur vineam tunc reperiri in malo ſtatu, attamen quia tam ex pretio ſcut. 1450. quo dictus Io. Thomas Saulus per duos menſes ante executionem ſuper illa factam ſtatuerat vendere, vt ex Inſtrumento relat. in *Summ. Venturæ prædictæ poſitionis num. 11.* & ſic ad rationem ſcut. 60. pro qualibet petia quam ex alijs inſtrumentis venditionis pro quibus alienatæ fuerunt plures petiæ d. Vineæ eidem Vrſino per Buſſellum de annis 1645. & 1648. cum diuerſis pactis conditionibus accollatione debitorum, ac ſolutionis fructuum,
2 & Canonis † quæ ſunt pars contractus, & minuunt rei valorem *l. ſi quos 16. C. de reſciad. vend.* Bart. *in l. pretia rerum §. 1. num. 2. ff. ad l. Falcid.* Ciriac. *contr. 160 num. 61. & 62 contr. 222. à num. 70. & contr. 453. num 46. & 47.* Rot. *deciſ. 20. num. 2. in fine part. 2. recent. & in Albanen. diuiſionis 1. Febr. 1649. §. 2. coram R. P. D. meo Decano*, fatendum e.t Vineam fuiſſe in meliori ſtatu diuerſo ab illo enunciato in dd. Inſtrumentis nec fuiſſe ita notabiliter melioratam, quod nec releuat cum in hac materia
3 † non attendatur id quod fuit impenſum neque melioratum, ſed quod minus eſt ex his duobus reſtituitur *l. in fundo, & ibi gloſ. in verbo plus pretio, & ibi* Bart. *num. 2.* Alberic. *ff. de re iudic.* Rot. *d. deciſ. 206. num. 2. part. 4. rec. & deciſ. 429. num. 7. apud* Poſth. *de manut.*

Neque ex depoſitionibus teſtium pro parte q. Antonij examinatorum, quia præter quod fatentur non cognouiſſe Saulum antiquum Vineæ Poſſeſſorem quicquid di-
4 cat de ſtatu antiquo in examine ſuper articulis ſanè † reſponſiones datæ ſuper Interrogatorijs, quæ ſunt attendendæ Rot. *deciſ. 774. num. 3. part. 3. recent. in Elnen. Iuriſdictionis 19. Iunij 1647. §. fin. verſ. neque Teſtes coram bon. mem. Dunoz. & in Gerunden. Parochialis 28. Iunij 1660 ſub §. non releuant coram me*, vel nihil certi concludunt circa d. antiquum ſtatum Vineæ, vel ſunt reſtrictæ ad illas quatuor petias Flauiæ Villamenæ vndè ſemper deficit
5 requiſita † iuſtificatio ſtatus anterioris totius Vineæ neceſſaria pro repetendis melioramentis iuxta *Text. in d. l. in fundo ff. de re iudic.* Curt. Iun. *conſ. 165. num. 14. & 20. in fin.* Rot. *deciſ. 330. num 1. part. 4. d. u. bon. mem.* Merlin. *deciſ. 695. num. 8. & in Rauennaten. Pecuniaria 4. Iulij 1642. §. nec præfatum creditum coram R. Tarraconen.*

Sed etiam DD. viſum fuit deficere in probatione alterius requiſiti, quantum videlicet fuerit impenſum, & Vinea effecta pretioſior de tempore deliberationis. Nam primus Teſtis iuxta nonam interrogationem expreſſe deponit quatuor petias Vineæ fuiſſe excaſſatas de anno 1644. à dicto Io. Thoma Saulo qui cum deſierit poſſidere de anno ſequenti melioramenta ſi quæ conſiderari poſſint, non ſunt adſcribenda Antonio, nec hæredibus illius reficienda, alij verò Teſtes ad articulatam reſpondentes deponunt in genere de melioramentis factis non indiuiduantes expenſam factam exceptis ſecundo, & tertio inter ſe penitus circa illam diſcordantibus cum primus deponat de ſcut. 100. pro qualibet petia & alter de 60. nullius que certitudinaliter, ſed per verba dubia † quæ non ſufficiunt ad effectum de quo agitur Curt. 6
Iun. *conſ. 165. num. 16 verſ. ſeq.* Cartar. *deciſ. Genuæ 72. num. 13.* Rot. *coram Durano deciſ. 338. num. 17. & 18.*

Nec dicatur quod non poſſit dubitari de plantatione arborum in magna quantitate ex qua de ea concludenter teſtantur teſtes, quia cum effectæ ſint infructiferæ, & tales deuenerint ad manus Venturæ deliberatarij vt ex deſcriptione, & relatione Peritorum non poteſt † con- 7
demnari ad illarum refectionem *l. omni modo ff. de impenſ. in reb. dot. fact.* Caſtr. *conſ. 270. ſub num. 5. verſ. de impenſa verò lib. 2. alijque adducti per* Statil. Pacif. de Saluian. *inſpect 2. cap. 2. num. 192. & 193.*

Minus habenda eſt ratio de expenſis factis in conſtructione murorum circum circa Vineam, & intus illam pro ſeparando eam ab Arboreto, quia exigui eſt valoris ille exiſtens in parte Vineæ per Venturam prætenſæ; alter vero interſecans vineam, & arboretum, vt conſtructus ex cæmentis domus dirutæ eiuſdem Vineæ, & non neceſſarius † quia ſine eo Vinea non erat peritura non ca- 8
dit ſub refectione *ad text. in l. impenſæ ff. de verb. ſignif. & in d. l. 1. ff. de impenſ. in reb. dot. fact.* Rot. *deciſ. 6. num. 2. part. 1. recent.*

Non obſtat quod conſtito de melioramentis de ſtylo Rotæ † ſoleat præfigi terminus melioramenti ad illa liqui- 9
dandum in ſpecie, & interim non eſt procedendum ad exequutionem, vel immiſſionem *iuxt. deciſ. Putei 461. lib. 2. in correct.* Card. Caualer. *deciſ. 86. nu. . & deciſ. 543. num. 5.*
quia intelligitur † quatenus petatur alias ſi non fuit peti- 10
tus, vel non acceptatus priuſquam cauſa ventiletur in præſenti caſu, & tunc abſque tali præfixione proceditur ad executionem † data tamen cautione de illis reficiendis dum 11
fuerint in ſpecie liquidata vt probat Modern. Peruſ. *de manut. obſeruat. 12 nu. 52. & 53. & late explicat* Rot. *in Bonon. fideicommiſſi de Villanis 7. Ianij 1647 §. melioramentorum coram bon. mem. Bichio in Auenionen. Saluiani 8. Martij 1652. §. Hinc quia coram eodem.*

Non releuat quod ſaltem non poſſint hæredes eijci à poſſeſſione donec fuerint ſatisfacti de creditis allegatis, † 12
quia cum patiantur exceptiones iuſtificationis ſolutionis, & præſcriptionis remanent ex his illiquida, & incerta, & ob id non tribuunt retentionis vtilitatem Rot. *deciſ. 433. num. 4 part. 2. & deciſ. 41. num. 24 part. 5. & coram Eminentiſſimo Card. Ottbob. deciſ. 180. in fin.*

Et ita fuit concluſum pro deciſionis confirmatione vtraque parte informante &c.

Deciſio quæ hic allegatur in hac eadem cauſa facta, ſub die 6 Februarij 1662. coram R.P.D Beuilaqua eſt in præcedenti Part. 13. recent. in ordine deciſ. 39

R. P. D. ALBERGATO.

Romana Domus.

Lunæ 12. Februarii 1663.

ARGVMENTVM.

Solutio probatur per partitas, donec contrarium concludentiſſimè appareat, & an læſio ex locationibus inducatur. Poſſeſſio ex quibus iuſtificetur.

SVM-

S V M M A R I V M.

1 *Spoliatus ante omnia debet reſtitui.*
2 *Spoliatori non competit retentio ex diuerſa cauſa ab ea, cuius vigore adeptus eſt poſſeſſionem.*
3 *Periti relationi creditur.*
4 *Sententiam impugnare non poteſt, qui ab ea non appellauit, quia illi cenſetur acquieuiſſe.*
5 *Ex librorum intitulatione deducitur ad quem negotium ſpectet.*
6 *Verba* per reſto *probant integram ſolutionem.*
7 *Partita probat ſolutionem donec contrarium concludentiſſimè probetur.*
8 *Notulæ imperfectæ & inordinatæ nihil probant.*
9 *Læſio non probatur ex locationibus.*
10 *Ad læſionem iuſtificandam quid requiratur.*
11 *Poſſeſſio ex inſtrumenta actualis poſſeſſionis arguitur.*
12 *Aſſignatio non incipit à promiſſione datis in quantitate, ſed à traditione fundi, vnde excluditur emptio, & venditio.*
13 *Æſtimatio facta fundi dotalis, cum pacto quod iſte nec vendi nec alienari poſſit, & in caſu venditionis quod pretium debeat reinueſtiri in alijs bonis, quæ fauore mulieris ſemper eſſent hypothecata arguit fundum ſemper extitiſſe apud mulierem.*

D E C I S I O XXIII.

SPOLII requiſita ſatis concurrere, & de bono Iure Eugeniæ conſtare dixerunt Domini etiam ad effectum
reintegrationis ſub die 13. Ianuarij 1662. & hodie propoſito
iterum dubio ex iiſdem rationibus ſteterunt in deciſis, quibus
non reſiſtit quod conceſſio in Emphyteuſim fuerit
nulla, & proinde Eccleſia Domum retinere poſſit tum
1 quia ſpoliatus ante omnia reſtituendus eſt ſuper meritis
omni cognitione poſthabita Surd. *conſ.* 66. *num.* 5. Lauren.
de Pin. *conſ.* 73. *num.* 11. Cyriac. *controu.* 389. *num.* 9. *& ſeq.*
Thomat. *deciſ.* 73 *num.* 13. *plenè* Giurb. *obſeruat.* 13. *num.* 1.
& ſeqq. Rot. *deciſ.* 177 *num.* 12. *coram R. Tarraconen.* Tum
quia ex hoc capite non fuit capta poſſeſſio, ſed ob canones
2 non ſolutos: ſpoliatori † autem non competit retentio ex
diuerſa cauſa ab illa vigore cuius poſſeſſionem adeptus
fuit iuxta doctrinam Bartol. *in l. ſi non ſortem* 26. *§. ſi centum
ſub num.* 8. *ff. de condit. indebit.* Spad. *conſ.* 300. *num.* 4.
lib. 2. Rot. *deciſ.* 539. *num.* 4. *coram Caualer. in recent. deciſion.*
41 t. *numer.* 23. *part.* 5. *Romana manutentionis* 28. *Martii* 1658.
coram me §. Hos autem, & Interamnen. Bonorum 1. *Iulij eiuſdem
anni coram R. D. meo Decano §. final, & in Romana ſeu
Veliterna affictus* 15. *Decembris* 1659 *cor. R. P. D. meo Veroſpio
§. retentionem vero.*

Et ceſſat in hoc omnis difficultas, quia nullitates conceſſionis
non ſubſiſtunt illa enim quæ deducebatur ex defectu
cauſæ reſpicientis ſtatum domus non ſolum non
ſubſiſtit, ſed penitus corruit ex relatione periti iudicialiter
à me deputati deponentis domum fuiſſe in multis partibus
refectam, & in parte à fundamentis ſulcitam & anti-
3 quitus fuiſſe in peſſimo ſtatu † cuius relationi ſtandum eſt
Felin. *in c. propoſuiſti n.* 5. *&* 6. *de probat.* Giur. *diſcept.* 228.
n. 8. *&* 9. Rot. *cor. Buratt. dec.* 913. *n.* 3. *dec.* 129. *part.* 5. *rec. n.*
6. *Romana Vineæ* 4. *Iulij* 1657. *coram bon. me. Dunozetto §. nec
de damnis, & in Romana pecuniaria* 7. *Iunii* 1660. *cor. R. P.
D. meo Priolo §. eo facilius*, In quibus tanto magis id procedere
firmatur, quando vt in præſenti à periti relatione
4 appellatum non fuit tunc enim pars † illi acquieuiſſe cenſetur,
nec eam impugnare poteſt Crauett. *conſ.* 108. *numer.*
3. Rot. *coram Eminentiſſ. D. Cardinali Ottbobono deciſ.* 7. *n.* 5.
& in Romana hæreditatis 13. *Iunii* 1662. *coram R. P. D. meo
Celſo §. maximè cum talis relatio.*

Quod autem locus pius de tempore conceſſionis eſſet
creditor Lauiani, & ſic non reperiretur ære alieno granatus
vt in inſtrumento conceſſionis non ſubſiſtit quia Lauianus
erat debitor Eccleſiæ B. Mariæ de Montibus, non
autem Congregationis Cathecumenorum, vt conſtat ex
atteſtatione Periti *Summ. add.* Eugeniæ *numer.* 3. qui dicit
quod hoc obſeruauit extrahendo partitas librorum, &
quod dicta loca pia libros diuerſos retinent, vnde non benè
infertur ex credito vnius loci ad alium vt in ſimili ex
5 Intitulatione † librorum deduci, ad quem negotium
ſpectet Riminald. Iun. *conſ.* 280. *ſub num.* 6. *verſ. ad hoc benè
facit* Crot. *conſ.* 40. *numer.* 14. *cæterique relati per* Rota
deciſ. 68. *num.* 7. *&* 126. *num.* 8. *part.* 8. *recent.* & ex eorundem
lectura ceſſat aliud obiectum quod pretium domus à
patre Eugeniæ nunquam fuerit integrè ſolutum, quoniam
deſcripta eſt ibi partita ſcut. 13. 17. per *reſto del prezzo
della caſa* quæ verba ſine dubio † probant integram ſolu- 6
tionem vt in §. final non obſtante replicatione quod non
poſſet Miniſter hanc partitam deſcribendo Eccleſiæ præiudicare
donec enim contrarium concludentiſſime probetur,
partita probat † ſolutionem contra Congregatio- 7
nem quæ Miniſtrum ad ſcribendum deputauit Valenzuel.
conſ. 78. *numer.* 67. *lib.* 1. Rota *in Romana redditionis rationis*
18. *Februar. §. nec releuat, &* 27. *Iunii* 1661. *coram me §. nec
ſolutio.*

Circa defectum Beneplaciti Apoſtolici Domini tranſierunt
cum reſponſionibus datis in præterita Læſio autem
Eccleſiæ quæ in eo conſiſtere dicebatur quod Domus
locari ſolita pro ſc. 92. conceſſa fuerit in effectu pro ſcut.
49. ſubuertitur ex eo quod in facto nullatenus probatur
pro ea quantitate locari conſueuiſſe cum datæ fuerint
quædam notulæ informes ſine die menſe, & anno † im- 8
perfectæ, & inordinatæ, quæ nihil probant Honded. *conſ.*
39. *ſub num.* 49. 52. *& ſeqq. lib.* 2. Rota *in Bononien. pecuniaria*
1. *Aprilis* 1661. *coram me §. prout notitia* Et quatenus eſſent
in forma probanti adhuc ex eis nihil concludens deduci
poteſt ad effectum, de quo agitur tum quia † ex locatio- 9
nibus non probatur Læſio, tum quia non percutiont tempus
conceſſionis in Emphyteuſim, vt requiritur ad iuſtificandam
† læſionem adeout ſubſequens non ſufficit, vt de- 10
ductum fuit in §. quia ratione, & tradunt Iaſon *conſ.* 54. *n.*
4 *lib.* 4. Surd. *conſ.* 249. *num.* 23. Rota *coram Merlin. deciſion.*
219. *numer.* 14. *& in Romana deuolutionis Domus* 27. *Nouembris
proximi præteriti coram R. P. D. meo Priolo §. minus facit.*

De poſſeſſione Eugeniæ conſtare pariter viſum eſt Dominus
ex pluribus in præterita relatis, & ſignanter † ex 11
inſtrumento adeptæ actualis poſſeſſionis vt ibi, & Rota
deciſ. 1661. *num.* 4. *coram Pen. & coram R. Tarraconen. d. dec.*
177. *num.* 3. & fruſtra opponitur quod poſt annum 1618 quo
actus præfati geſti fuerunt Eugenia tradendo domum in
dotem viro ab illius poſſeſſione ceciderit; aduertebant
enim Domini, quod hoc animo dos data non fuit, aſſigna-
tio enim † non incipit à promiſſione in quantitate, ſed 12
traditione eiuſdem domus in ſpecie vnde excluditur emptio
& venditio Ruin. *conſ.* 134. *nu.* 5. *ante finem lib.* 4. *plenè*
Gratian. *diſcept.* 489 *num.* 4. Rota *deciſ.* 30. *num* 7. *poſt Pacific.
de Saluian.* nec facta fuit † æſtimatio ad effectum ce- 13
lebrandi emptionem, & venditionem, & transferendi dominium
in virum, ſed pro cognoſcenda quantitate melioramentorum
& lucri dotalis vt clare deducitur ex pacto,
quod eadem domus vendi, vel alienari non poſſit, & in
euentum venditionis prætium reinoeſtiri debeat in alijs
bonis quæ iam in fauorem Eugeniæ ſemper hypothecata
eſſe debeant, quod repugnat venditioni & oſtendit domum
ſemper apud † Eugeniam remanſiſſe Aretin. *conſil.* 14
84 *ſub num* 11. *verſ. vtrum in dubio* Honded. *conſ.* 77. *num.* 6.
& 7. *lib.* 2. *Adden. ad ſan. mem. Greg. deciſ.* 573. *ſub numer.* 16.
verſ. quando conſtare poteſt Rota *cor. Pen. deciſ* 903 *num.* 2.
& ſeqq. deciſ. 91. *num.* 5. *& ſeqq. part* 8. *plenius poſt* Merlin.
de pignor. deciſ. 39. *ſub nu.* 2. *verſ. expreſſa namque, & ſeqq.
per totam.*

Ex quibus, & alijs relatis in præterita placuit Domin
in deciſis perſiſtere vtraque, &c.

Deciſio iſta, quæ confirmatur in hac eadem cauſa emanata
ſub die 13. Ianoarij 1662. coram eodem R. P. D. Beuilaqua,
eſt in præcedenti volomine deciſ. 475.

REVERENDISS. D. ALBERGATO SACRÆ ROTÆ DECANO.

Romana Cenſus.

Lunæ 12. Februarij 1663.

A R G V M E N T V M

Actio inter patrem, & filium quando detur Cenſus quando pro parte filio acquiratur, & quando iſte cenſeatur emancipatus reliqua patent ex ſummarijs.

præbuit Surd. *conſ.556. num.4.* Rot. *deciſ.263. num.3. part.*
8 *3. recent.* vbi quod vnius † Doctoris tamen eximij opinio
ſufficiens eſſe cenſetur; *& in deciſ.25. num.13. coram Emi-*
nentiſ. D. meo Cardinali Ottobono cum alijs recenſitis *in Bo-*
nomien. prædij 6. Martij 1662. §. & quamuis ad med coram R.
P. D. meo Albergato.

Quinimo cenſetur poſt deciſionem ac rem iudicatam,
9 quoque permiſſa tranſactio † quoties Iuſtitia, ſeu validi-
tas ſententiæ poſſit aliquo modo in dubium reuocari, vel
commiſſio reſtitutionis in integrum vindicans litem in
priſtinum obteota foret, vt apertè probat *Text. in l. dele-*
gatis 23 §. ſi poſt rem iudicatam ff. de cond. indebiti l. ſi cau-
ſa cognita. 32. C. de tranſact. & dixit Rot. coram Coccin.
deciſ.396. numer. 3. & 4. deciſ.491. num.1. & 2 & in Meleui-
tana Nauis 12. Nouembris 1629. §. non obſtat coram Vbaldo,
& in Ferrarien. fideicommiſſi 22. Iunij 1661. §. ſecundum tol-
litur coram R. P. D. meo Boarlemont, vbi ea ratio pondera-
10 tur, † quod ex nouis Iuribus, vel re melius perpenſa va-
lent eædem reuocari.

Quo verò ad bona Emphiteutica quæ Petrus tum pro-
prio, tum Andreæ filij nomine à præſtatione Canonum
immunia reddiderat; bonum, quoque Ius moniales fo-
11 uebant, dum acquiſitio † à Patre nomine quoque filij
mercatoris perhabita regulariter filio cedere ſolet pro dimi-
dia, vt aduertit Becc. *conſ.113. numer 9. cum ſeqq.* Rot. *in*
Romana Cenſus 27. Februarii 1662. in princ. & in §. Tum quia
coram R. P. D. meo Albergato, vel ſaltim reſponſionibus
ex aduerſo deductis bene perpenſis de dubio Iuris articulo
agebant, ita vt ſuper eo validè potueri iniri tranſactio,
12 cuius † validitas atque iuſtitia in dubio adeſſe præſumi-
tur, vt tradit, Bero *conſ.176. num.15. vol.1.* Surd. *conſ.*
451. num.18. & 19. conſ 551. num.33. Rot. *in Meleuitana*
Nauis 12. Decembris 1627. §. prout coram Vbaldo, & in Ro-
mana fideicommiſſi de Bariſcianis 27. Iunij 1650. §. nec quic-
quam coram R. P. D meo Celſo, Dum eadem maximè à
Bon. filijs, tunc ætate maioribus, atque monialibus exem-
plaris vitæ inita fuit in executionem laudi ab arbitro notæ
13 probitatis prolatis, necnon decreto Iudicis adhibito †
quod maximum Iuſtitiæ, ac validitatis ſolet præſum-
ptionem operari, & in terminis tranſactionis notat Bald.
conſ.448. ad finem lib.1. Surd. *conſ.451. numer.27. cum ſeqq.*
Rot. coram Caual. *deciſ.407. n.6.*

Hinc perperam tranſactionem ex falſa cauſa prodijſſe
14 contenditur dum tranſigendi cauſa † finalis à lite dubia re-
ceſſum extitiſſe præſumitur: In prohæmio tranſactionis
expreſſa Rot. coram Buratt. *deciſ 658. num.6.* & coram
15 Merlin. *deciſ.163. n.3.* quæ † euidenti ſuſpicione calumniæ
ceſſante pro ſubſiſtentia tranſactionis ſufficiens reputatur
iuxta text. in l. in ſumma, 65. ff. de cond. indeb. Bartol. *conſ.*
107. *num.7. & 8. cum ſeqq.* vbi quod licet † lis calumnioſe
16 inſtituta tranſactionem irritam reddat, hæc tamen ca-
lumnia euidens, adeo † conſtare debet, vt nulla valeat
17 tergiuerſatione cælari. Surd. *conſ.451. num.27.* Rota coram
Caual. *deciſ.23. num.2.* vbi quod litis † quoque timor ſuf-
18 fragatur, *& in Romana Dotis, 9. Maii 1633. coram Buc-*
cabella, cum alijs recenſitis in *Romana Donationis, 9. De-*
cembris 1650. §. quamuis, cum ſeqq. coram Reuerendiſſ. Tar-
raconen. aſſerens † præterea receſſum à lite magnum lu-
19 crum reputari.

Animaduertebant denique DD. Bonfilios tranſactio-
nem non poſſe impugnare, donec bona † reſtituant ipſis,
20 ex tranſactionis Cauſa delata, iuxtà *Text. in l. ſi diuerſa,*
14. C. de tranſact. Cuius diſpoſitio eo facilius aduerſatur
Bonfilijs, dum in tranſactionis Inſtrumento, eadem met
reſtitutio conuenta fuit.

R. P. D. ALBERGATO DECANO.

Bononien. Fideicommiſſi de Cæſareis.

Mercur. 24. Ianuarij 1630.

ARGVMENTVM.

Legitimatio facta in præiudicium credito-
rum, tamquam fraudulenter facta, inuali-
de dicitur facta, & maximè ſi facta reperia-
tur cum clauſula, *ſine præiudicio cuiuſcumque Iu-*
ris quæſiti alicui perſonæ. Creditor vnus non
poteſt præiudicare cæteris. Donatarius vni-
uerſalis tenetur ad donantis mortui debita
ſoluenda.

SVMMARIVM.

1 *Legitimatio in præiudicium creditorum fieri non poteſt.*
Legitimatio eſt ſpecies alienationis, ibid.
2 *Decoctus, & qui foro ceſſit, nec alienare, nec diſtra-*
here, nec quicquam aliud facere poteſt in præiudi-
cium creditorum.
3 *Decocturus de proximo, in fraudem creditorum, quid-*
quam facere nequit.
4 *Legitimatio facta ſine præiudicio cuiuſcumque iuris*
quæſiti, quid operetur.
5 *Legitimatio cum clauſula præſeruatiua, omnia iura cre-*
ditorum præſeruat.
6 *Creditoribus quod ius ſit quæſitum, ſuper aliquibus iuri-*
bus ex quo deprehendatur.
7 *Ius aliquod, quod ſit quæſitum alicui, non probatur ex*
enunciatiuis eiuſdem.
8 *Creditor vnus non poteſt præiudicare alijs concredito-*
ribus.
9 *Pater potuit filium, vti non filiam agnoſcere.*
10 *Ex ſubſtitutione agens, quando perperam dicatur*
agere.
11 *Ex Teſtatoris voluntate ſemel excluſus, ſemper rema-*
net excluſus, & num.12.
13 *Vocatio proximiorum, ſi ſit facta in defectum deſcen-*
dentium teſtatoris, intelligi debet ad fauorem proxi-
miorum collateralium.
14 *Donatarius vniuerſalis, factum Donantis ſeruare te-*
netur.
15 *Donatarius vniuerſalis, non dato alio hærede, ſoluere*
tenetur debita donantis.
16 *Donans omnia ſua bona, cum reſeruatione ſcutorum*
150. ad effectum teſtandi, Donatarius non poteſt di-
ci vniuerſalis.
Et quid ſi donans diſpoſuerit, quod ſi non fecerit teſta-
mentum, dicta ſcuta 150. ſint donatarij, ibid.
17 *Donatarius vniuerſalis omnium bonorum, quando quis*
eſt, teneatur ad ſoluendum æs alienum donantis.

DECISIO XIV.

NOVIS Iuribus productis pro hæreditate quondam
Hieronymi Ganduiphi, & litis conſortibus, plu-
ra opponebantur contrà Deciſionem in hac Cauſa editam
16. Ianuarij 1662.* inter quæ tria placuerunt Dominis,
ex quibus recedendum eſſe dixerunt à deciſis. Primò,
quia legitimatio Ruggerij, cæterique actus à Ioanne aſ-
ſerto eius Patre geſti fuerunt, & procurata, poſtquam
iſtè non ſolum magnum æs alienum contraxerat, ſed
etiam vſque de anno 1610. publicè decoctus declaratus fue-
rat, foro ceſſerat, & biretum viride ſuſceperat, *Summario*
Hæreditatis, num.1. & ſeqq. Vndè non præiudicant Cre-
ditoribus ea ratione, quia † cum legitimatio ſit ſpecies alie- 1
nationis. Anchat. *conſil.427. nu.2. in fine*, Honded. *con-*
ſil.59. num.29. lib.2. Decoctus, & qui † foro ceſſit in frau- 2
dem Creditorum, nec alienare, nec quidquam agere po-
teſt. Soccin. Sen. *conſil 78. num 2. lib.4* Burſatt. *conſil.119.*
num.27 & ſeq. lib.1. Gratian. *diſcept.768. nu 8. & ſeqq. &*
plures relati per Modern. Hiſpan. in Labyrinth. part.1. cap.
11. num.1. & ſequ. Rota Genuen. *deciſ.83. num.12.* Rota
deciſ.9. nu 3. coram Buratt. & in fortioribus terminis † de 3
proximè decocturo, in *Bononien. Pecuniaria 1. Aprilis 1661.*
coram me, §. rurſus duo folia.

Præcipuè, quia eadem legitimatio habet expreſſam
clauſulam: *Sine præiudicio cuiuſcumque Iuris quæſiti alicui*
perſonæ, qua ratione ſuffragari † non poteſt Ruggerio ad 4
effectum auocandi bona, quæ ex cauſa æris alieni antè le-
gitimationem à Ioanne contracti Gandulpho vendita fue-
rant, quia dicta clauſula præſeruat Iura Creditorum, 5
& operatur, vt legitimatio in eorum præiudicium
non retrahatur. Bald. *conſ.19. num.3. verſ. ſed in con-*
trarium

Digitized by Google

trarium eſt ipſa veritas, *lib.*4. Natt. *conſ.*470.*num.*20. Gabr.
*conſ.*30. *numer.*30. *lib.*1. Honded. *conſ.*92. *numer.*49. *lib.*1.
Odd. *conſil.*1. *num.*59. *& ſeqq. lib.*1. Menoch. *conſ.*442. *nu-
mer.*71. Maluaſ. *conſ.*342. *num.*20. Peregrin. *de Fideicomm.
art.*23. *num.*74. *&* 77. Giurb. *ad conſuetud. Meſſan. cap.*1.
*gloſſ.*4. *part.*1. *num.*120. Rota *decif.*27. *nu.*35. *part.*8. *recen-
tior. & in Viterbien. Fideicommiſſi* 18. *Martij* 1654. *coram
Rm. P. D. meo Veroſpio*, §. *finali*.
6 Quod autem Ius quæſitum eſſet Creditoribus deduci-
tur ex duabus apocis à Ioanne factis, & recognitis anno
1620. Nec non ex Inſtrumento menſe Martij 1623. cele-
bratis, *Summ. Heredit. num.*6. & ſic antè legitimationem
Ruggerij 20. Aprilis eiuſdem anni ſecutam. Vndè ex fa-
7 cto † tollitur reſponſio deciſionis, quod de Iure quæſito
Cræditoribus non conſtet, niſi ex eorum enunciatiuis,
vt in §. *proat pariter*. Et licet vnus ex ipſis legitimatio-
nem videatur approbaſſe pecuniam adhuc effectum tra-
8 dendo, hoc † tamen alijs Creditoribus præiudicare non
poteſt, *l. & ſuum hæredem*, 8. §. *hodie tamen*, *ff. de pact.
& in fortioribus terminis*, Franc. *decif.*179. *num.*9 *quem ſe-
quitur* Modern. *in Laberynth. credit. par.*2. *n.*83. Rota *dec.*
887. *n.*8. *coram Buratt.* Quin allucinari potuit ex actibus,
9 & aſſertione Patris, & proindè eum vti filium † non vide-
tur agnouiſſe. Pacian. *conſ.*1. *n.*38. Rota *decif.*716 *ſubn.*11.
coram Merlino in Bononien. Fideicommiſſi, *de Victorijs*, 18.
Februarij 1656. *coram Reuerendiſſ. D. Zarate*, §. *minus ſub-
ſiſtunt*, *et in Romana*, *ſeu Sabinen. Fideicommiſſi*, 24. *Maij.*
1658. *coram R. P. D. meo Veroſpio*, *ſub* §. *non obſtat*.
Secundò moti ſunt Domini, quia Ruggerius agebat,
ex ſubſtitutione proximiorum, quæ tamen † illi non ſuf-
10 fragatur, dum enim prætendit ſe eſſe filium Ioannis, eſt
de deſcendentibus Herculis Patris Ioannis, & ſic exclu-
ſus à Fideicommiſſo ob defectum dictæ qualitatis: Vndè
11 non † poteſt tanquam proximior eadem bona Fideicom-
miſſi petere, cum ſemel ex voluntate Teſtatoris excluſus,
12 ſemper † remanet excluſus. Soccin. Sen. *conſil.*249. *ſub nu.*
21. *poſt med. verſ. quæ ſemel. excluſæ*, *lib.*2. Manent. *conſ.*
135. *lib.*2. Surd. *conſil.*370. *num.*16. Pacian. *conſ.*49. *numer.*
54. *et duobus ſeqq.* Ruin. *conſ.*119. *num.*7. *lib.*2. Peregrin. *de
Fideicomm. art.*27. *num.*17. *et ſeqq.* Rota *decif.*72. *numer.*4.
verſ. et ex hac coniectura, *part.*1. *diuerſ. in recent. decif.*37.
*num.*2. *part.*8. *et decif.*244. *numer.*13. *Emmentiſſ.*: *D. Card.*
13 *Otthob.* Præcipuè, quia vocatio Proximorum † cum ſit
facta in defectum deſcendentium Hærculis, intelligi debet
ad fauorem proximiorum collateralium. Ruinus *conſil.*
149. *ſub num.*8. *lib.*2. Menoch. *conſil.*1177. *num.*9. Giouagn.
*conſil.*75. *n.*9. *lib.*1. Peregrin. *conſ.*47. *nu.*10. *verſ. verum cir-
ca iſtorum*, *lib.*2. Bellon. Iun. *conſ.*11. *numer.*52. *verſ. dein-
que non obſtat*. Rota coram Eminentiſſ. D. Card. Otthobo-
no, *decif.*217. *n.*8. *& in Bononien. Fideicomm. Bartholomæi
de Bologninis* 22. *Iunij* 1643. *coram Reuerendiſſ. Carillo*, *quæ
eſt decif.*214. *par.*9. *recent. num.*14.
Tertiò demum placuit Dominis, quod tanquam Do-
14 natarius vniuerſalis aſſerti † eius Patris, eius factum ſer-
uare tenetur, nec alienationi in Gandulphum factæ con-
trauenire Poteſt, quinimò cùm alius hæres ſcriptus non
15 fuerit eiuſdem æs alienum ſoluere † tenetur, vt infrà. Nec
applicatur reſponſio deciſionis, quod cum Ioannes pote-
ſtatem ſibi reſeruauerit diſponendi de ſcutis 150. Rugge-
rius non poſſit dici Donatarius vniuerſalis, Ioannes enim
non ſolum de dictis ſcutis 150. non diſpoſuit; ſed abſque
Teſtamento mortuus eſt, & ſub pacto, & conuentione,
16 quod † dicta ſumma, de qua non diſponeret, in donatione
compræhenderetur, prout communiter obſeruari in his
terminis, & practicari docet Cagnol. *in l. final. nu.*239.
17 *Cod. de pact.* Theſaur. *decif.*97. *ſub num.*3. *in fine*: Et † pro-
indè negari non poteſt quin ſit Donatarius vniuerſalis, &
conſequenter teneatur ad æs alienum Donantis, *l. ſi fidei-
commiſſ.* 50. §. 1. *ff. de Iudic.* Lanar. *con.*90. *per tot.* Soccin.
conſ 336. *numer.*3. *lib.*2. Ger. Spin. *conſ.*75. *n.*33. Celſ. Vgo.
*conſil.*13. *numer.*22. Gratian. *diſcept.*256. *numer.*17. Cyriac.
*controu.*14. *n.*11. Rota *in Romana Bonorum*, *de Ceulit*, 10.
Decembris 1593. *coram Orano*, *in princip.*

Et ità vtraque parte Informante, &c.

Deciſio iſta, quæ hic allegatur in hac eadem Cauſa fuit
facta, ſub die 19. Ianuarij præteriti eſt in præcedenti Part.
Recent. deciſ.151.

R. P. D. B E V I L A Q V A.

Firmana, ſeu nullius Beneficij.

Mercur. 24. *Ianuarij* 1663.

A R G V M E N T V M.

Iuſpatronatus debet concludentiſſimè probari aduerſus prouiſum Apoſtolicum, & illud non benè iuſtificatur ex ſumpto ex alio ſumpto concurrente præſertim defectu legitimæ extractionis pendente lite, & ſine citatione partis.

S V M M A R I V M.

1 *Appellatione non proſecuta*, *& fatalibus*, *non prorogatis Sententia tranſit in rem iudicatam*.

2 *Sententiæ validitas ex actorum reuolutione reſultat*.

3 *Clauſula*, dummodo non ſit alteri ſpecialiter ius quæſitum, *præſeruat iura antecedenter prouiſi*.

4 *Contradictor legimus non dicitur qui parem titulum non habet*.

5 *Ius præſeruatum intelligitur de valido*, *non de inualido*, *& inefficaci*.

6 *Iuriſpatronatus probatio plena*, *& concludens eſſe debet aduerſus prouiſum Apoſtolicum*.

7 *Iuriſpatronatus probatio non iuſtificatur ex præſentatione*, *& inſtitutione ſequutis ſub narratiua fundatione*, *& dotationis*, *quando de illis per ſumptum*, *ex alio ſumpto docetur*.

8 *Sumpto ex alio ſumpto*, *in iudicio nulla fides adhibetur*.

Præſertim ob defectum legitimæ extractionis pendente lite, *& ſine citatione partis*, *num.*9.

Amplia, *vt num.*10.

11 *Executore literas Apoſtolicas executioni demandande*, *nullum ius poteſt acquiri ex tali prouiſione pro canonizatione Iuriſpatronatus*.

12 *Clauſula*, Verificato prius Iurepatronatus, coram Ordinario, *facit gratiam conditionalem*, *itaut debeat Iuſpatronatus plenè iuſtificari*, *quod ſpectet ad eum*, *qui impetrantem præſentauit*.

:D E C I S I O XV.

QVAMVIS Aurelius Adamus Appellationem in
tempore interpoſuiſſet à Sententia concedente Ca-
rolo Hiacyntho Campagna, prouiſo Apoſtolico, & gra-
tioſè ſubrogato in Iuribus, &c. Caccincontis in Vrbe de-
functi, immiſſionem in poſſeſſionem controuerſi Benefi-
cij ab illo poſſeſſi, ex quo tamen illam non fuit proſe-
cutus, nec fatalia iam elapſa prorogari curauit, meri-
to fuit hodie coram me reſponſum, conſtare † de re iudi- 1
cata, *cap. cum ſit Romana*, 5. *de appellat. Auth. ei qui*, *&
l. final. Cod. de tempor. reparand. appellat. Clement. ſi appel-
lationem*, *& ibi gloſſ. in verbo colligo*, *eodem tit.* Rota coram
Buratt. *decif.*805. Durnn *decif.*71. *& in recent. decif.*601.
& 666. *part.*4. *tom.*3. *vbique n.*1. *& in Terracinen. Molendini*
11. *Decembris* 1658. *coram me*, & eſſe quoque locum execu-
tioni, dum de cætero concurrunt validitas † reſultans ex 2
actorum reuolutione, & Iuſtitia ex iuſtificatione narrato-
rum in litteris Apoſtolicis habentibus. His poſitis, & latè
diſcuſſis in Deciſione *R. P. D. mei Celſi ſub die* 14. *Aprilis*
1660. promptam, & paratam executionem ad inſtar,
leg. final. C. de edict. Diu. Adrian tollen. Rota *coram ſan me.*
Greg. *decif.*221. *n.*2. *& Reuerendiſſ. Tarraconen. decif* 346.
*num.*9.
Nec de Iniuſtitia redargui poteſt Sententiam Immiſſio-
nis, ex eo quod in litteris prouiſionis Caroli Hiacynthi
adiecta ſit † clauſula, *dummodo non ſit alteri ſpecialitèr ius* 3
quæſitum, per quam fuerint præſeruata Iura Adami antece-
denter prouiſi. Gratian. *diſcept. forenſ.*780. *n.*17. Card. Ca-
ualer. *decif* 232. *nu.*10. nam præter quod in Adamo deficit
† paritas tituli eiuſdem ſpeciei ſubrogationis gratioſæ, 4
quam obtinet Carolus Hiacynthus in iure, & poſſeſſio-
ne Cacciacontis, & ideo non poteſt dici legitimus
con-

Digitized by Google

contradictor ad retardandam immiſſionem. Lotter. *de re beneſic. lib.2. quæſt.20. num. vlt.* Rota apud Reuerendiſſimo Vrgellen. *deciſ 430. num.20. & deciſ.700. num 8. part. 5. deciſ.302. num.18. & 19. part.4.tom.2.recent.& in Gerunden. Beneficij 3. Decembris 1660. § & hæc autem, coram me.*

5 Ius per † dictam clauſulam præſeruatum intelligitur de de eo, quod eſt validum, & canonicum, non autem de inualido, & inefficaci, vt præter adductos in *Deciſione R. P. D. mei Celſi, §. nec quicquam facit, reſpondit* Rota coram Cardin. Seraphin. *deciſ.1498. num 4. & in recent. deciſ.250. nu 47. par.7. & in Leodien. Canonicatus, 29. Ianuarij 1652. §. finali, coram bon. memor.* Dunozetto Viuian. *de Iurepatron. lib.13. cap.8. n.78.*

Neque in propoſito pro valido, & vt ſupra exigitur, Ius deſeruire poteſt aſſertio, quod Beneficium ſit de Iurepatronatus Laicorum ex fundatione, & donatione nam

6 probatio Iuriſpatronatus, quæ plena, & concludens requiritur contra prouiſum Apoſtolicum. Nauarr. *deciſ. 110. num.3.* Caual. *deciſ.159. numer.1. & deciſ.224. num.*

7 *5. part.8. recent.* nullo modo † deduci poteſt, ex præſentatione, & inſtitutione de anno 1537. ſequutis ſub narratiua fundationis, & dotationis, cum de illis non niſi per

8 ſumptum, ex alio ſumpto doceatur † cui in iudicio nulla eſt fides adhibenda, *l.3. C. de diuerſ. ſcript. l. procurator, C. de edend.* Dec. *& alij in Authent. ſi quis in aliquo, C. eodem,* Rota *coram ſa.me.* Gregor. *deciſ.550.n 14.& in recent. deciſ.534. num.10. part.4. tom.3. & deciſ.201. num.14.*

9 *par.7.* præſertim † ob defectum legitimæ extractionis pendente lite, & ſine citatione partis. Rota *deciſ.200. num. 12. & 13. par.4. tom.2. deciſ.265. n.23. & deciſ.294. numer.*

10 *22. part.7. recent.* Præterquamquod dicta aſſertio † non ſuffragatur, quod ex actis probari debet fuiſſe cognitum ſuper Iurepatronatus. Rota *deciſ.197. n.49. part.5. recent.* cum ibi allegatis.

Prout fundamentum fieri non poteſt in alijs duabus prouiſionibus, cum enunciatiuis eiuſdem patronatus: Altera de anno 1597. ex cauſa reſignationis factæ ab obtinente huiuſmodi Beneficium in perſonam Ciccolini: Altera vero per ſan. mem. Innocentium X. ad fauorem Proſperi Adami; nam prima emanauit contra approbationem Iuriſpatronatus, & cum eadem proteſtatione il-

11 lius excluſiua, exequutor † litteras executioni demandauit, quo fit, vt nullum Ius potuit ex tali prouiſione acquiri pro canonizatione Iuriſpatronatus, ad tradit per Mareſcott. *var. reſolut. lib.1. c.55. n.32.* Rota *dec.321. n.40. & ſeqq. part.9. tom 2. recent. & in Placentina Archidiaconatus, 5. Aprilis 1658. §. his non obſtat, coràm R. P. D. meo*

12 *Albergato.* Poſtrema vero habet in ventre † clauſulam, *verificato prius Iurepatronatus, coram Ordinario, quod ſit ex fundatione, & donatione*, quæ facit gratiam conditionalem, itaut debeat Iuſpatronatus plenè iuſtificari, & ſpectet ad illos, qui Impetrantem præſentarunt, ex latè cumulatis per Viuian. *de Iurepatronat. dicto lib.13. cap.8. n.2. & 13.* Rota *in Bononien. Iuriſpatronatus, 13. Maij 1658. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano.*

Et ita vnica tantum parte informante, altera vero ſæpius intimata, fuit reſolutum conſtare de re iudicata, &c.

R. P. D. PRIOLO.

Bononien. Fideicommiſſi, de Brunis.

Veneris 26. Februarij 1663.

ARGVMENTVM.

Filij in conditione poſiti cenſentur diſpoſitiue vocati, & quando circa hoc eſſet dubium, quælibet quamuis leuis coniectura ſufficit ad inducendam vocationem filiorum in conditione poſitorum. Statutum Bononiæ excluſiuum fœminarum à Fideicommiſſis, quando habeat locum.

SVMMARIVM.

1 *Filij poſiti in conditione, non cenſetur vocati.*
Contrarium, num.12.

2 *Coniecturæ leues ſufficiunt ad probandum, quod filij in conditione poſiti fuerint vocati.*
Amplia, vt num 5. & 10.

3 *Filij vocati ad portionem patrui prædefuncti, cenſentur vocati ad portionem patris.*
Et ratio num.4.

6 *Teſtator volens, quod filii filiarum ſuccedant fortius cenſetur voluiſſe ſuccedere filios filiorum in conditione poſitos, & ratio, & num.7.*

8 *Digreſſus ad plures ſubſtitutionum gradus, paſſim admittitur pro releuanti coniectura, ad inducendum vocationem filiorum, in conditione poſitorum.*
Amplia, vt num.9.

11 *Teſtatore prohibente alienationem bonorum, vt bona integrè conſeruentur in ſubſtitutis, ex tali prohibitione cenſetur inductum reciprocum fideicommiſſum inter omnes inſtitutos, & ſubſtitutos, ad hoc vt voluntas teſtatoris ſuum ſortiatur effectum.*

13 *Coniecturæ licet de per ſe non probent, tamen ſimul iunctæ gradum probationis conſtituunt.*

14 *Filiorum appellatione in conditione poſitorum veniunt, tàm maſculi, quàm fœminæ.*

15 *Statutum Bononiæ excludit fœminas à fideicommiſſis.*

16 *Teſtator diſponens de bonis contra Statuti diſpoſitionem, non cenſetur velle ſe cum Statuto conformare.*

17 *Statutum Bononiæ excluſiuum fœminarum à conſecutione bonorum fideicommiſſariorum, habet locum extantibus maſculis, ſecus illis deficientibus, & n.18.*

19 *Filiabus excluſis propter maſculos, & propter dotem, non poteſt inferri ex earum excluſione, ad excluſionem neptum.*

DECISIO XVI.

INSTITVIT Gaſpar Senior in omnibus bonis ſuis, Octauium, & Ioannem Baptiſtam filios, quos ad inuicem ſubſtituit, & moriente eorum altero ſine filijs, vocauit ſuperuiuentem, ſiue illius filios, ambobus autem decedentibus vocauit Vrſinam, & Camillam filias ſi extiterent, ſin minus earum filios obijt Ioannes Baptiſta ſine filijs ſuperſtite Octauio, qui deceſſit relictis Gaſpare filijs, & Iunipera, ac Thereſia filiabus, quæ Gaſpare fratre prædefuncto, obtinuerunt præuijs duabus Sententijs immitti in poſſeſſionem bonorum hæreditariorum Gaſparis Senioris aduerſus Carolum, & alios de Sanctis. Vndè deuoluta Cauſa in Rotam, & mihi commiſſa cum clauſula, *ſine præiudicio duarum conformium*, dedi dubium, An conſtaret de Fideicommiſſo, quod affirmatiuè, reſolutum fuit.

Licet enim Sorores iſtæ fuerit tantummodo poſitæ in 1
conditione, & propterea non cenſeantur vocatæ, ex Gloſſ. *in l. Lucius la ſeconda, ff. de hæred. Inſtituen.* nihilominus in hac quæſtione admodum controuerſa coniecturæ etiam leues † ſufficiunt ad hoc, vt opinio affirmatiua præ- 2
ponderet. Cæphal *conſ.251.n.73. & 74.* Soccin. Iunior. *conſ. 510. ſub.n.20. lib.3.* Bero *conſ.109. n.9. & conſ.110. n 34. & ſeqq. lib.2.* Roſtic. *in tractat. an & quando liber. in condit. poſit. cenſ. vocati, lib.1. cap.1. num.5. & infrà, nu.11.* Rota *in recent. deciſ.315. n.10. in Vrbinaten. Prædij, 3. Iunii 1650. coram bon.me. Bichio, & in Interamnen. Fideicommiſſi, 11. Martii 1654. coram R. P. D. meo Celſo.*

Præ cæteris coniecturis in propoſito concurrentibus, ea eſt potiſſima, quod in ſubſtitutione reciproca ordinata inter Octauium, & Ioannem Baptiſtam primo loco inſtitutos Teſtator in caſu mortis vnius ſine filijs, nedum ſubſtituit alterum ſuperuiuentem, ſed etiam illius filios; dum ergo filij ſunt vocati ad poſſeſſionem † patrui præ- 3
defuncti, multo magis cenſeri debent vocati ad portionem patris, ne in portione † proprij parentis melior ſit 4
conditio nepotum ex fratre, quam ipſorum filiorum, *l. cum Auus, ff. de condit. & demonſtr.* Riminal Sen. *conſ.189. num.11. 12. & 13.* Ruin. *conſ.160. num.24. lib.2.* Honded. *conſil 54. ſub nu.37. lib.2.* Rota apud Coccin. *deciſ.267. nu.5. in recent. par.4. apud* Merlio. *deciſ.359. num 7. & in Cauallicen. Fideicommiſſi, 23. Iunii 1656. & 17. Maii 1658. coram R. P. D. meo Celſo.*

Quæ quidem coniectura incaleſcit ex eo, quod ijdem 5
filij, non ſemel tantum, ſed plures fuerunt poſiti in conditione, quod præbet vehemens argumentum

illorum

Digitized by Google

illorum diſpoſitiuæ vocationis. Gozzadin. conſ.64. numer.9.
Surd. conſ.275.nu.12. Menoch. de præſumpt. lib.4. præſumpt.
76.num.58. Rot. in receat. part.1. deciſ.266 num.11. & vltra
relatos per Addent. ad Buratt. deciſ.384. ſub num. 10. verſ.4.
coniectura, firmatum fuit in dicta Interamnen. Fideicommiſ-
ſi, 11. Martij 1654. coram Reuerendiſſ. P.D. meo Celſo.
Altera coniectura reſultat, ex quo Teſtator in defe-
ctum amborum filiorum ſine filijs vocauit Vrſinam, &
Camillam filias, earumque filios, & ideo ſi voluit, quod
6 etiam filij filiarum ſuccederent † fortius cenſendum eſt vo-
luiſſe ſuccedere filios filiorum in conditione poſitos, ne ſe-
quatur abſurdum, quod voluerit magis proſpicere filijs, &
7 deſcendentibus, ex filijs magis dilectis, & primo loco inſti-
tutis. Honded. dicto conſ.54. num.41. lib.2. Menoch. dicta
præſumpt. 76. num.34. Fuſar. de ſubſtitut. quæſt.473. num. 178.
Aymon. conſ.62. num.10. Rota coram Seraph. deciſ.1392. nu.
9. & coram Merlin. deciſ.447. num.5. & 686 ſub num. 8. verſ.
quarta.
8 Concurrit digreſſus ad plures ſubſtitutionum gradus,
qui paſſim admittitur, pro releuanti coniectura ad indu-
cen. vocationem in filijs in conditione poſitis, vt optimis
rationibus comprobant. Honded. dicto conſ. 54. num. 35. &
36. lib.2 Surd. conſ.67. num.28 & 29. Craſſ. de ſucceſſ. §. fidei-
commiſſum, quæſt.14. num.3. Rota in recent. part.1. deciſ. 146.
num.8. coram Merlin. dicta deciſ.447. num.6. & deciſ. 686.
num.8.
9 Maximè cum agatur de deſcendentibus Teſtatoris, in
quibus proculdubio recipitur huiuſmodi coniectura; ex
cumulatis per Addent. ad Buratt. dicta deciſ. 385. ſub num.
10. verſ. tertia eſt, nam ad fauorem liberorum, & deſcen-
10 dentium † Teſtatoris, quælibet coniectura etiam leuis,
ſufficit adhoc, vt poſiti in conditione cenſeantur vocati.
Menoch. de coniectur. lib.11. tit.3. in puncto. Clar. in §. teſta-
mentum, quæſt.78. verſ. ſecundus eſt caſus. Cephal. conſil.419.
num.7 Boet. conſ.104. ſub num.18. circa med. verſ. præterea il-
la doctrina, lib.2 Rota in recent. part.1. dicta deciſ.133. num.
7. & deciſ.355. num 4 part.4. tom.2. coram ſanct. mem. Gregor.
deciſ.329. num.3. & dicta deciſ.267. apud Coccio.
Vlterius, Teſtator prohibuit alienationem bonorum,
11 addita ratione, vt illa conſeruentur integrè, & † abſque vl-
la diminutione in ſubſtitutis, ex qua quidem prohibitione
cenſetur inductum fideicommiſſum reciprocum inter om-
nes inſtitutos, & ſubſtitutos, adhoc vt voluntas Teſtatoris
ſuum ſortiatur effectum, & conſequenter filij in conditio-
12 ne † poſiti cenſentur vocati, vt deducunt Soccin. conſ.280.
num 8. lib.1. Curt. Iun. conſ.43. num.8. Craſſ. in dicto §. fidei-
commiſſum, quæſt.14. num.4. & 5. Surd. conſ. 539. num.
5. Rota deciſ.424. ſub num. 2. verſ. præterea, part.2. re-
cent.
His accedunt alia cumulata ab informantibus, ex qui-
13 bus licet aliquæ de per ſe non ſufficiant, & † ab aliquibus
reprobentur. Tamen ſimul iunctæ cum alijs omnino con-
cludunt, vt probat Addent. ad Buratt. dicta deciſ. 389.
num.53 part.4. tom.2. recent. & deciſ. 54. ſub num. 3. & 4.
part.8.
Cum igitur filij Ioannis Baptiſtæ, vt Octauij in condi-
tione poſiti fuerint ad ſucceſſionem vocati, vtique Iunipe-
ra, ac Thereſia filiæ Octauij, licet fœminæ etiam ipſæ
14 cenſentur vocatæ cum regulariter appellatione † filiorum
in conditione poſitorum veniant, tam mares, quam fœ-
minæ, lib.1. & ibi, Bald. Paul. de Caſtr. & alij communiter,
C. de condit. & demonſtrat. Honded. conſ.45. num.7. & ſeqq.
Gabriel. conſ.97. à num.1. lib.1. & lib.2. conſ.88. num.9. Mant.
de coniect. vltim. volunt. lib 11. tit.14. à num.1. Rota coram
ſanct. memor. Gregor. deciſ.314. num.1. in recent. deciſ. 316.
num.2. part.1. & coram Merlin. deciſ.686. num.12. & in alijs.
15 Non obſtat Statutum Bononiæ excluſiuum fœmina-
rum, cum quo Teſtator cenſetur ſe voluiſſe conformare,
nam vltra quod in caſu, quod ambo filij maſculi decede-
rent ſine filijs, proprias filias vocauit, & ſic ceſſat, quod
16 noluerit † ſe cum Statuto conformare. Soccin. Iun. lib. 1.
conſ.71. num.42. verſ. demum. Rota coram Coccio. deciſ.137.
num. 9. & in Eugubina Fideicommiſſi, 26. Nouembris 1649.
17 & 2. Maij 1650. coram bon mem. Dunozetto. Statutum † il-
lud habet locum, tantummodo extantibus ſecus maſcu-
18 lis illis † deficientibus, ex cumulatis per Fuſar. q.311. n. 45.
de ſubſtit. Surd. deciſ.85. num.9. & in ſpecie dixit Rot. deciſ.
133. num.16 & ſeqq. part.2. recent.
Proinde non releuat, quod Teſtator maſculos filios in-
ſtituerit, & filias excluſerit, adeout ſicuti proprias filias
excluſit, ita quoque neptes excludere voluerit, dum enim
† filiæ fuerunt excluſæ, propter maſculos, & propter dotem, 19
non poteſt ex earum excluſione inferri ad excluſionem
neptum, vt reſpondit Rot. dec.151. n.8. & p.5. rec. & in di-
cta Eugubina Fideicommiſſi, 26. Nouembris, 1649. §. non ob-
ſtat, coram bon. mem. Dunozetto.
Et ita conſtare de Fideicommiſſo, vtraque parte infor-
mante, &c.

R. P. D. VEROSPIO.

Firmana Fideicommiſſi.

Veneris 26. Ianuarij 1663.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio capta nullo alio poſſidente ſufficit ad manutentionem, vnde cum talis appareat, manutentio etiam ex falſa cauſa poſſidenti tribuitur.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio apprehenſa alio tunc temporis non poſſidente eſt ſufficiens ad manutentionem.*
Secus vt num. 2.
3 *Parochi non ſoleant horam deceſſus notare.*
4 *Parochi adnotationi priori potius, quam poſteriori creditur.*
Concurrente præſertim Religioſi atteſtatione & numero 5.
6 *Poſſeſſio vti poſterior clandeſtina reputatur.*
7 *Fideicommiſſarius de manu hæredis poſſeſſionem conſequi debet.*
8 *in Iudicio ſummariſſimo manutentionis non conſideratur, an à Iudice, poſſeſſio legitimè decreta fuerit.*
Ita vt ſola detentatio, ac nudum poſſeſſionis factum ſuffragetur et num. 9.
10 *Manutentio etiam ex falſa cauſa poſſidenti conceditur.*

DECISIO XVII.

PRÆMORTVO nullis ſuperſtitibus filijs Io-
ſeph Fulcho Carolus, & Horatius pariter de Ful-
chis vel vocati ad fideicommiſſum à Silentio patruo
Magno inſtitutum diuerſorum poſſeſſionem bonorum
adepti fuere, ſuper quibus manutentio ipſis ab A. C.
Succeſſiue decreta fuit nonnullis tamen exceptis in fa-
uorem Franciſci Mori hæredis ex teſtamento Ioſephi,
ad vtriuſque vero partis Inſtantiam delata mihi cauſa
cum facultate manutenendi, quem de iure, dubium
hodie propoſiti ſuper manutentionis articulo alteri ex
ijs decernendæ, quam in omnibus bonis Fulchis Domi-
ni conceſſere innixi poſſeſſioni per ipſos in vim decre-
ti Iudicis apprehenſæ poſt Ioſephi deceſſum, † quæ 1
alio tunc temporis non poſſidente, licet Inſtrumentalis
ad manutentionem obtinendam ſufficiens reputatur
ad text. in l. prædicta vbi Bartol. & Alexand. num.1 ff. de
acquir. poſſeſſ. Bald. in l. idcirco in princip. C. de fid. Inſtrum.
Rebuff. in praxi benefic. tit. de miſſ. in poſſeſſ. num 41. Rota
coram Greg. deciſ.40. num.1. & coram bon mem. Merlin. de-
ciſ.3 & 14 verſic. vbique num. 1.
Nec vrget quod Parochus in mortuorum libro deſcri-
pſerit pulſata prima noctis hora deceſſiſſe Ioſephum
perinde, ac ſi à Fulchis apprehenſa dominorum poſſeſ-
ſio poſt dimidiam noctis horam, † ac non dum conſe- 2
quenter extincto Ioſepho nequeat ſubſtineri: Huic enim
adnotationi vti affectatæ nimis nullam Domini fidem
adhibendam fore cenſuerunt: Hora namque † deceſſus 3
à Parochis adnotari non ſolet dum maxime idemmet Pa-
rochus nulla abſque expreſſione horæ antecedentis obi-
tum deſcripſerat, cui debet † adnotationi tanquam pri- 4
mitus expreſſæ deferri ad text. in cap. cum in tua 44. vbi
Abb. num.1. Felin. num.4. de teſtibus Corn. conſ.27. num. 15.
vol.3. Menoch. de arbitrar. cap.108. num.10. et 11. Surd. dec.
107. num.2. Rot. deciſ.346. num.2. cum ſeqq. part.1. diuerſ. et in
Colonien. legitimitatis 5. Iunij, §. contra coram me. Præſer-
tim quia † hæc patris Cappuccini atteſtatione corrobo- 5
ratur aſſerentis nimirum ſe preſente Ioſephum non dum
B pulſa-

Digitized by Google

pulſata hora dimidia nobis, Deo animam reddidiſſe Abb.
in cap.literis 14.num.2 de præſumpt. Soccin Sen.*conſ 253 n.
1.ad med.verſ.ſecundo e iam lib.2.* Roman. *conſ.505. num.3.
verſ.Item imminuitur* Aym.*conſil.6.num.45.*
6 Hinc non vrget à Franciſco appræhenſa poſſeſſio † cum
illa vti poſterior clandeſtina præſumatur, nec in concurſu
alterius à Fulchis antecedenter adeptæ manutenibilis re-
putatur *cap.licet cauſam vbi* Felin.*num.80.cum ſeqq.cæteri-
que communiter de probat.* Bartol *in l.ſi duo 13 num.4. ff.vti
poſſidet.* Natt.*conſ 538.num.3.* Rolland *conſ 48.num.41.vol.
2.* Rot.coram Gregor.*deciſ.6.num.3.& 171.num.2 ibique Ad-
den.num 3.& in Salernitana Beneficij 1. Februarij 1651. co-
ram R.P.D.meo Celſo.*
7 Neque poterit ſuffragari Franciſco, † quod fideicom-
miſſarius poſſeſſionem de manu hæredis conſequi debeat,
8 in † Summariſſimo enim manutentionis Iudicio inſpici
non debet, ao à Iudice poſſeſſio legitimè decreta fuerit
Rot.coram Seraphin.*deciſ.582.num.5.* Caual.*deciſ.589. pa-
riter num 5.& coram Buratt.deciſ.194.num.3.ibique Adden.
9 in verſ.in iudicio*, Itaut † ſola detentatio, ac nudum poſſeſ-
ſionis factum ſuffrageтur, Rot.*deciſ.647 num.8 part.1.di-
uerſ.& deciſ.302.num.18.part.8. recent. & penes* Poſth. *de
10 manut. deciſ.555. num.1* quinimò manutentio etiam † poſ-
ſidenti ex falſa cauſa defertur Surd.*conſ.93 num.11.* Rot. *in
Maceraten. hæreditatis 4. Iunij 1590. coram Cardinali Pam-
philio,& penes* Poſth.*de manut.deciſ.116.num.11.*
Et ita vtraque, &c.

R. P. D. VICECOMITE.

poſtea S R. Eccleſ. Cardinali.

Rauenaten. Penſionis.

Veneris 26. Ianuarij 1663.

ARGVMENTVM.

Manutentio quaſi poſſeſſione exigendi terminos penſionis probata Penſionario debetur, nec per mutationem perſonæ titularis tollitur obligatio ſoluendi penſionem, nec per ſententiam appellatione ſuſpenſam, cum debeat omnino poſſeſſor diſputatione pendente in ſua quaſi poſſeſſione manuteneri.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio conceditur docenti de ſua poſſeſſione.*
2 *Solutio terminorum facta à titulari defuncto Penſionario, iſti ſuffragatur aduerſus titularem viuentem.*
3 *Obligatio ſoluendi penſionem non poteſt immutari ex mutatione perſonæ titularis.*
4 *Titularis ſemel quaſi poſſeſſionem penſionarij approbans eam amplius impugnare non poteſt.*
5 *Sententia per appellationem ſuſpenſa non nocet penſionario ad impediendam manutentionem.*
6 *Poſſeſſor in ſua quaſi poſſeſſione venit manutenendus quouſque ſuper petitorio pronuncietur à iudice cui fuit cauſa commiſſa.*
7 *Poſſeſſorium ſummariſſimum nihil commune habet cum petitorio.*
8 *Poſſidens debet manuteneri diſputatione pendente.*

DECISIO XVIII.

DISPVTATO hodie coram me dubio, An Benedicto Thomaſio eſſet dandum mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione Iuris exigendi annuam penſionem ſcut. 24. monetæ ad ſui fauorem Apoſtolica auctoritate reſeruatam ſuper fructibus parochialis Eccleſię Sanctorum Nicaſtri, & Montiani Ciuitatis Rauenaten. affirmatiue fuit per Dominos reſolutum.

1 Manutentio † enim denegari minime ſolet docenti de ſua poſſeſſione, *§.retinendæ Inſtit de Interd.* Rip *in cap. cum Eccleſia Sutrina 3.num.53. & ſeqq. de cauſ. poſſeſſ. & propriet.* Coccin.*deciſ.354.num.1.*

2 Quaſi vero poſſeſſio † Benedicti clara conuincitur ex plurium terminorum ſolutionibus ſibi peractis à Michelangelo Caſalecco titulari defuncto, quæ eidem prodeſſe valet etiam aduerſus Carolum Roſellum Modernum Rectorem Gig.*de penſ.q.47.num.10.verſ.quinto ſciendum* Gratian *diſcept.forenſ.cap.921.num.5. & 6.* Rot. *in Barchinonen.penſionis 28.Iunij 1645.coram Eminentiſſ. Corrado* Penſio namque eſt onus reale cohærens beneficio Rot. *deciſ.
176.num.3.part.2.recent.* Gig *de penſ.q.39.num.5* Seraphin.
deciſ.1351.num.1. Lotter.*de re benefic.lib.1.q.39.nu.71.* Ideo-
que titularis ſucceſſor aſtringitur ad illius ſolutionem, quia
† obligatio ſoluendi penſionem immutari nequit ex muta- 3
tione perſonæ titularis Rot.*deciſ.46.num.24.& ſeqq.part.1.
recent.* Ottbobon.*deciſ.46.num.19. & in Vicen. penſionis 28.
Maij 1639.§.non ſolum coram R.P.D.meo Celſo.*
Præterquam quod oſtenditur integrè exegiſſe duos ter-
minos ab eodem Carolo Aduerſario, qui † cum ſemel qua- 4
ſi poſſeſſionem Benedicti approbauerit, eam amplius im-
pugnare minime valet *cap.quod ſemel 21. de regul. Iur. in 6.*
Nec refragatur ſententia A.C ad ſui fauorem lata ſuper
penſionis inualiditate nam † cum ea ſuſpenſa remanſerit 5
virtute appellationis aduerſus illam interpoſitæ penſiona-
rio obeſſe nequit ad impediendam petitam manutentio-
nem non quouſque † ſuper petitorio prodeat pronuncia- 6
tio in Rota, cui cauſa reperitur commiſſa debet poſſeſſor
in ſua quaſi poſſeſſione defendi Abb. *in cap.querelam num.
2.de Elect.* Ruin.*conſ.154.num.10.cap.9.verſ ſicut ergo lib.4.*
Rot.*deciſ.329.num.1 part.9.recent* Gregor.*deciſ.57 num.16.*
quoties enim lis verſatur circa ſummariſſimum † poſſeſſo- 7
rium nihil commune habens cum petitorio *l. naturaliter
12.§.nihil commune ff.de acquir. poſſeſſ.* non eſt expectanda
diſcuſſio validitatis, vel inualiditatis tituli, ſed diſputatio-
ne † pendente, interim poſſidens manutentionem aſſequi 8
debet Seraphin *deciſ.1471.num.5 & deciſ.287 num.4.* Rot.
in recent.deciſ.270.num 4.par.1. Gregor.*deciſ 9.* Coccin. *dec.
354.num 7.& 8.* Buratt.*deciſ 185 num.8.*
Et ita fuit reſolutum ſolum informante Benedicto.

R.P.D. BEVILAQVA.

Romana Vineæ.

Lunæ 6. Februarij 1662.

ARGVMENTVM.

Mandatum quando ſubſtineatur, & quando intret compenſatio. Melioramenta quando veniant reficienda, & quid requiratur ad illorum probationem. Poſſeſſor quando condemnetur ad poſſeſſionem dimittendam.

SVMMARIVM.

1 *Deliberatarius vltimus, & plus offerens ſit dominus rei deliberatæ.*
2 *Mandatum ratione exceſſus corruit, & quidquid ab ipſo prouenit.*
3 *Proprietas cuiuſque loci montis eſt ſcutorum 100.*
4 *Clauſula ſaluo iure adiecta mandato vti modificatiua illud reſtringit ad quantitatem debitam, & ſaluat ab exceſſu.*
5 *Deliberatio facta ad formam mandati non exceſſiuè ſuſtinetur.*
6 *Interuſuria dotalia* à Statuto Vrbis lib 1.cap.137. *taxantur ad rationem ſcutorum ſeptem cum dimidio pro quolibet centenario & num.9.*
7 *Mandatum obtinens de tempore illius relaxationis, quando eſt in æquali, vel maiori parte creditor, illud ſubſtinetur, non attento quod ſumma in qua prætenditur exceſſus potius ad computum conti, vel alterius crediti ponatur, &c. intrat compenſatio.*
8 *Mandatum citra vitium nullitatis, & iniuſtitiæ relaxari non poteſt non præcedente liquidatione fructuum.*
10 *Annorum dinumeratio non attendit aliquam iudicis declarationem.*
11 Deciſiones in Anconitana prædii 29. Aprilis 1652.§.finali, & 25.eiuſdem menſis 1654 §.nullitas, & 18.Februarij 1656. coram Papien.declarantur.
12 *Confeſſio tempore ſuſpecto emiſſa non attenditur.*
13 *Deliberationis validitate ſtante non poteſt poſſeſſor excipere de melioramentis in re deliberata factis, vt non ſit poſſeſſione priuandus, donec ſibi reficiantur.*
14 *Melioramenta debent reſici quando ſunt liquida, & ſpecificè iuſtificata*

Secus

Digitized by Google

Secus quando non apparet iuſtificatus antiquus valor rei deliberatæ, & quid, & quantum fuerit melioratum, ſine quibus requiſitis melioramenta firmari non poſſunt & num. 15.

16 *Poſſeſſor condemnari debet ad poſſeſſionem dimittendam non probatis melioramentis præſtita ad illius fauorem cautione per deliberatarium de illis reficiendis poſtquam fuerint in ſpecie liquidata.*

DECISIO XIX.

PRÆVIIS duabus Deciſionibus coram Reuerendiſſimo Papien. * emanatis decreta fuit Antonio Vrſino manutentio in poſſeſſione Vineæ, de qua agitur, à qua commiſſa mihi cauſa appellationis cum facultate manutenendi, quem de iure ad huius reſcripti formam propoſito ſub die 19. Ianuarij 1561 dubio dilata fuit reſolutio, & demandata diſcuſſio boni Iuris, & hodie ad fauorem Marci Antonij Venturæ, de eo conſtare reſponſum fuit; Quia ipſe habet fundatam intentionem in deliberatione ei tan-
1 quam vltimo, † & plus offerenti facta per quam fuit effectus Dominus irreuocabilis Vineæ deliberatæ DD. *in l. ſi finita 14. §. Iulianus ff. de damn. infect.* Iaſon *in l. etiam poſſidere num. 20. ff. de acquir. poſſ.* Rot. *deciſ. 802. num. 6 par. 1. deciſ. 143. num. 1 par. 2. diuerſ. & deciſ. 29 num. 1. apud* Modern Peruſin. *de ſubhaſt. cum concordantiis per eumdem addultis in eod. tract. inſpect. 53. num. 4. & ab* Antonio Nigr. *in ſuo tract. Iudicial. cap. 30 num. 1 cum ſeq.*

Non obſtat obiecta exceſſiuitas mandati in ſumma ſcutorum 10. cum dimidio in eo fundata, quod Catherinæ locus vnus montis Carnis in dotem aſſignatus fuit venditus ſcut. 110. ad quam rationem illo valutato reſiduum creditum dotale erat ſcut. 459. 50. & tamen computato ad rationem centum obtinuit mandatum pro ſcut. 470. & pro totidem Vineam deliberare fecit, cuius exceſſus ratione cor-
2 ruit mandatum, † & ipſa ſubſequuta deliberatio dependens à radice infecta *l. 1. §. hæc verba ff. ne vis fiat, &* Bart. *in l. Fulſiueus 7. § cum hoc num. 6 ff. quibus ex cauſis in poſſ. eatur* Bald. *conſ. 223. num. 1. & 2. lib. 2.* Mareſcott. *var. reſolut. lib. 2. cap. 6. num. 3. & 4* Gratian. *diſcept. 960. num. 45. idem* Poſth. *de ſubhaſt. inſpect. 50. num. 9.* Rota *coram ſanct. mem. Gregor. XV. deciſ. 198. num. 1.* Duran. *deciſ. 81. num. 2. & in recent. dec. 229. nu. 9. & 14 part. 7.* Nam omiſſo an pro quantitate Dotis ſit inſpiciendum pretium ex monte alienato retractum,
3 † vel ipſe locus in proprietate cuius verum valorem eſſe ſcutorum centum dixit Rota *in Romana Pecuniaria, ſeu locorum montium 13. Maij 1644 coram bon. mem. Cardinali Cecchino*, cultatur exceſſus, Tum quia in prædicto mandato,
4 & in executione facta adiecta legitur † clauſula *ſaluo Iure*, quæ vti modificatiua illud reſtringit ad quantitatem vere debitam, & ſaluat ab exceſſu Neuizzan. *conſ. 94. num. 15.* Scacc *de Iudic. lib. 1. cap. 50. num. 32. in fin.* & in conſequens
5 etiam deliberatio ſubſiſtetur, † quæ ad tenorem, & formam ipſius mandati, & cum eadem clauſula præſeruatiua facta cenſetur, *gloſſ. in l. ab executione verbo excedat C. quorum appell. non recipitur* Rot. *deciſ. 102. num. 1. par. 4. deciſ. 8. num 6 part. 6. recent. & coram Eminentiſſimo Cardinali Otthobono deciſ. 149. num. 1.* Tum etiam quia eidem Catherinæ vltra reſiduum dotis in prædicta ſumma debebantur
6 quoque † interuſuria dotalia *à Stat. Vrbis lib. 1. cap. 137* taxata ad rationem ſcutorum 7. cum dimidio pro quolibet centenario, & anno Rot. *deciſ. 428 nu. 3. par. 3. recent. & in Romana fructuum 14. Februarij 1661. § non ſubſiſtit. cor. me*, & tunc temporis in ſatis maiori ſumma diuerſa, quando enim conſtat, quod obtinens mandatum de tempore illius relaxationis eſt in æquali, vel maiori parte creditor, illud
7 ſubſtinetur, † non attento quod ſumma in qua prætenditur exceſſus potius ad computum vnius, vel alterius crediti ponatur, & intrat compenſatio Mareſcott. *var. reſol. d. lib. 2. & c. 6. n. 11. & 12.* Rot. *dec. 84 n. 7. apud* Poſth *de ſubbaſtat.*
8 Nec obſtat quod non præceſſerit liquidatio † fructuum dotalium, ſine qua citra vitium nullitatis, & iniuſtitiæ non potuit relaxari mandatum minuſque deueniri ad Vineæ deliberationem Bald. *conſ. 99. n. 1. lib. 1.* Natt. *conſ. 27. n. 4.* Menoch. *conſ. 858. n. 10. & 11.* Rot. *cor. Card. Caual. deciſ. 171. nu. 6. & poſt* Nigr. *de ſubbaſt. deciſ. 6. n. 11.* nam eo ipſo, quod in Iudicio moto, & citatione executa contra debitorem dotis fuit repetitum Inſtrumentum dotale ſub die 2. Decembris
9 1639. rogatum, taxatio † in ſumma ſcutorum ſeptem cum dimidio ſit certa ex ſtatutaria diſpoſitione, alia liquidatio non requirebatur cum reſultet per annorum decurſorum dinumerationem quę non expectat aliquam Iudicis decla- 10
rationem, vt diſtinguit. Iaſ. *in l. 2. n. 113. C. de iur. emphyt* Rot. *deciſ. 463. n. 4. & deciſ. 608. n. 5. par. 7. recent.* Caual. *dec. 323. n. 4. verſ. nec requirebatur, & apud Eminentiſſimum Otthobonum deciſ. 201. nu. 4.* quibus non aduerſantur auctoritates in contrarium allegatæ, & ſignanter deciſio in † *Anconitana* 11
Prædij 29. Aprilis 1652. § final. & 27. eiuſdem menſis 1654. §. nullitas, & 18. Februarij 1656. coram Reuerendiſſimo Papien. quia ibi mulier ſequuto obitu viri fuerat ad poſſeſſionem bonorum illius aſſociata, vt ſibi ſatisfaceret & in ea diù permanſit fructus percipiendo ex quibus, vel fuerat ſatisfacta, aut creditum fuit diminutum, & illiquidum remanſit, ideoque non potuit pro eo prædium ſubbaſtari non præcedente liquidatione.

Neque viſum fuit ſubſiſtere, quod reſiduum creditum dotalis D. Catherinæ ex confeſſione Zenobij viri erat redactum ad ſcuta 150. Vnde firmus remanet exceſſus cauſans nullitatem mandati, executionis, & deliberationis ex citatis, quia huiuſmodi † confeſſio ad alium effectum, & 12
in tempore, quo erat magno aere alieno grauatus emiſſa non viſa fuit attendenda Alex *conſ. 45. num. 6 lib. 1 & conſ. 142. num. 1. lib. 5.* Gratian *diſcept 489 num. 22.* Hodiern. ad Surd. *deciſ. 55. n. 18.* & multo minus poſt ſequutam deliberationem in præiudicium emptoris Cuman *conſ. 155. nu. 4. verſ. ad id* Rot. *deciſ. 106. n. 2 in fin. part. 2. & deciſ. 584 nu 9. par. 4. to. 3. recent.* attentis potiſſimum Iudicialibus Inſtantijs in foro Capitolino per ipſummet factis, & querela contra Vxorem, & Venturam porrecta in quibus veritas dotis in maiori ſumma concluditur.

Firmata ex his validitate, & Iuſtitia deliberationis Vineæ non valet Antonius † excipere de melioramentis ibi 13
factis, vt non ſit poſſeſſione priuandus, donec ſibi reficiantur, *l. ſi in area in fine de condit. indebit.* Peregr *de fideicomm. art. 50. n. 80.* Caual. *deciſ. 86 n. 4.* Rot. *deciſ. 48. n. 12. par. 7. recent.* quia id intelligitur † vbi melioramenta ſunt liquida, 14
& ſpecifice iuſtificata, *l. Paulus § fin. ff. de pignor. l. ſi cum ſortem, § ſi centum, ff. de condit. indebit.* Scappuccin de Saluian. *lib. 2 quæſt. 34. n. 5. verſ. ſecundo*, ſecus quando vt hic non apparet iuſtificatus † antiquus Vineæ ſtatus, & quid, & 15
quantum fuerit melioratum, ſine quibus requiſitis melioramenta firmari non poſſunt, Alciat. *conſ. 23. num. vlt. lib. 3.* Seraph. *deciſ. 695. num. 8.* ſed ſolum in genere, vt Domini putarunt ex Teſtibus, & alijs Iuribus pro parte Antonij datis, quo ſit vt ei non competat retentio, ſed condemnandus † 16
eſt ad illam dimittendam præſtita tamen ad illius fauorem cautione per Venturam de illis reficiendis poſtquam in ſpecie liquidata fuerint, Menoch. *de recuperand. remed. 13. num. 569.* Capyc. *deciſ. 17. num. 6.* Rota coram Put. *deciſ. 471. lib. 2.* ſæpe deinde approbata, vt coram Card. Caual. *dec. 52. num. 3 & deciſ. 54. num. 1 in recent. deciſ. 322. num. 13. par. 4. dec. 48. n. 16. par. 7. & cor. D. Card. Otthobono deciſ. 227. in fin.*

Fuit itaque concluſum conſtare de bono Iure Venturæ deliberatarij Vineæ data cautione de reficiendis melioramentis Vrſino facta illorum ſpecifica liquidatione ambobus informantibus.

Ideſt ſub diebus 11. Ianuarij 1660. & 21. Iunij pariter anno 1660. ſunt in præcedenti par. 13. deciſiones 149. & 338.

R. P. D. VEROSPIO.

Reatina Succeſſionis.

Veneris 9. Ianuarij 1663.

ARGVMENTVM.

Examinatur Statutum Reatinum *in tit. de Succeſſ. ab inteſtato cap. 19.* Proximiori conſanguineo hæreditatem deferens & alia de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Conſanguinei appellatione includuntur agnati.*
2 *Statuti vna pars declaratur ab alia.*
3 *Statutum Reatinum* in tit. de Succeſſione ab inteſtato c. 19. *quid diſponat.*
4 *ex Iuris diſpoſitione frater conſanguineus in bonis paternis fratri ſuccedit, vterino autem fratri peculium maternum attribuitur.*
5 *Caſus à ſtatuto omiſſus à diſpoſitione iuris communis regulatur.*

Digitized by Google

6 *Mulieri exiſtenti in æquali grada cum patruo dimidia pars hæreditatis aſſignatur.*
7 *Fæmina dotata inhabilis eſt ad ſucceſſionem.*
8 *Statati correctorij iuris communis extenſio non admittitur de caſa ad caſum, nec de perſona ad perſonam.*
9 *Hæreditas proximiori debetur.*
10 *Bonorum diſtinctio ad hoc ordinatur, vt bona conſeruentur in familia illius, cuius induſtria proueniunt.*
12 *Dictio* dicta *perſonam ſuperius expreſſam repetit & num.* 13.

DECISIO XX.

FVIT iterum à DD. hodie approbata ſententia Rotalis ſucceſſionem in bonis Hieronymi deferens Leonijs vti ipſius auunculis, ac conſequenter proximioribus in gradu in concurſu Ludouici, & cæterorum Patruellium fratrum de Toſtis, quibus Statuti Reatini diſpoſitio proximiori conſanguineo deferens ſucceſſionem non valet ſuffragari. Licet enim ex propria ſignificatione ſub appella-
1 tione conſanguinei † includantur dumtaxat Agnati iuxta *text. in l. Iuriſconſult. ff. de grad.* debet tamen ab hac proprietate recedi in caſu propoſito, quo ex alijs partibus Statuti
2 † Statuentium ſtylus innoteſcit includendi tam agnatos ſub nomine Conſanguinei, vt aduertit Bald *in l. cum quidam* 30. *§ quod dicitur num* 6. *ff de acquir. hæred.* Curt. Iun. *conſ.* 176. *num.* 2. cum alijs in præterita deciſione recenſitis.

Neque vrgere viſa fuit iterum repetita obiectio deſumpta *ex cap.* 19. *eiuſdem Statuti in tit. de Succeſſ. ab inteſtato* diſponente expreſsè, vt frater Conſanguineus in paternis bonis fratri ſuo ſuccedat. Vterinus vero in maternis cuius virtute diſtinctio bonorum paternorum à maternis ordina-
3 ta contenditur, Itaut † illa agnatis hæc vero Cognatis debeant proinde deferri iuxta *conſ.* Bald. 104. *lib.* 2. *approbatum in deciſ.* 349. *part.* 6. *recent.*

Prædicta ſiquidem ſtatutaria ſanctio ad fratres reſtricta Iuris diſpoſitioni conformis eſſe detegitur, qua perſpecta
4 frater † conſanguineus in bonis paternis fratri ſuccedere debet Vterino fratri peculio materno attributo, de qua *per gloſſ. communiter receptam in Auth. poſt fratres in verba filij C. de legitim. hæred.* Bartol. *in Authent. Itaque C. commun. de ſucceſſ.* Couarr *alios referens in titul. de Succeſſ. ab inteſtato num.* 8. *verſ. tertio eſt animaduertea.* Rot. *coram Buratt. deciſ.* 36. *num.* 27. nec diſtinctionem proinde bonorum valet operari in caſu propoſito, quo de Auunculis, & patruelibus
5 agitur à Statuentibus non nominatis caſus † quippe à Statuto omiſſus debet à diſpoſitione Iuris communis regulari Anchar. *conſ.* 26. *num.* 2. Mart. *de ſucceſſ. legal. quæſt.* 7. *art.* 1. *num.* 22 *part.* 4. Forſter *de ſucceſſ. quæſt* 23. *num* 8. *lib.* 2. Rot. coram Merlin. *deciſ* 353. *num.* 46. *& deciſ.* 390. *nu.* 21. *& apud* Gilian. *ad Statut. Peruſin. deciſ.* 24. *num.* 2. *&* 3.

Hinc non vrget quod in §. *filiæ eiuſdemmet* Capituli diuerſimodè à Statuentibus diſponatur, quoad hæreditatem Conſanguinei ex latere paterno ſine filijs nepotibus, & deſcendentibus præmortui, ac alteram coniuncti ex latere matris, vt ſcilicet mulier dotata proportione dimidia in ea ſuccedat pro altera vero parte patruus ipſius, ſeu frater Patruelis Conſobrinus præfatæ dotatæ mulieris, ſeù ſororis eiuſdemmet defuncti, cui dimidiata quoque portio totius hæreditatis à Statuto defertur, quoties tamen proximior in
6 gradu conſiſteret, nam † muliere exiſtente in æquali gradu cum patruis alijſque ſuperius recenſitis tunc eidem pars dimidia eius dumtaxat elargitur, quod iuxta Iuris communis diſpoſitionem conſequi poſſet.

7 Vel quia in caſu propoſito nulla † fœmina dotata habilis ad ſucceſſionem exiſtit, quinimò ad ſucceſſionem auunculi fratres patrueles defuncti aſpirant, non antem mulie-
8 ris; extenſio † enim ſtatuti correctorij Iuris communis de caſu ad caſum, neque de perſona ad perſonam admittitur, vt notat Bald. *conſ.* 2. *n.* 4. *lib.* 1. Dec. *conſ.* 451. *n.* 9. *&* 10. Honded. *conſ.* 12. *n.* 21. *&* 22. *lib.* 1. Gionagnon. *conſ.* 76. *num.* 19. *lib.* 1 Gabriel. *de Statut. concluſ.* 7. *n.* 1. *cum ſeqq.* Rot. cor. Merlin. *deciſ.* 390. *n.* 12. *& deciſ.* 183. *n.* 25. *part.* 8. *recent. & in Rauenas. hæreditatis* 24. *Ianuarij* 1661. *§. cui fundamento coram R.P.D meo Albergato.*

Vel quia ſtatuentium intentio inibi fuit mulierem dotatam dumtaxat arcere à conſecutione dimidiæ † hæredi-
9 tatis, cui alias vti promiori foret integrè debita iuxta *text. in §. ſi igitur defunctus il ſecondo Auth. de hæred. ab inteſtato,*
10 *venien.* non autem inducere bonorum † diſtinctionem ex Iuris diſpoſitione prohibitam ſecundum Caſtren. *in Auth. poſt fratres la prima n.* 2. *C. de legitim. hæred.* Fontanell. *de pact. nuptial. Clauſula* 4. *gloſſ.* 24. *n.* 68. Franc. *deciſ.* 59. *n.* 7. Rot. coram Merlin. *deciſ.* 126. *nu.* 58. Dum maximè à Statuto indiſtinctè mulier ipſa dotata ad ſucceſſionem admittitur bonorum omnium paternorum, ac maternorum pro dimidia nedum in ſucceſſione coniuncti ex latere patris, ſed etiam matris, ac conſequenter ſiuè ea agnata foret, ſiuè Cognata quod bonorum diſtinctioni repugnat ad hoc conſuetæ à ſtatuentibus ordinari, vt bona † in familia & agnatio- 11
ne illius aſſeruentur ex cuius induſtria acquiſitio proceſſit vt ratiocinatur Rot. *deciſ.* 417 *num.* 4. *part.* 2. *recent.*

Nec poteſt in dubium reuocari quin ſtatuentes de auunculis ac Conſanguineis mulieris intellexerint dum mentione fæminarum præcedente in numero plurali in hæc quidem verba diſpoſuere, *& ſi non habuerit fratrem carnalem vel nepotem ex fratre, & habuit patruum, vel patruos & fratres patrueles vel aliquem ipſorum tunc in eo caſu ſuccedat d. mulier pro medietate & in alia medietate ſuccedant prædicti &c. & hoc locum habeat in ſucceſſione conſanguinei ex parte patris tantum* ea quippe † dictio *dicta* perſonam 12
repetens ſuperius expreſſam Rip. *in l. filiusfamil. §. frui num.* 111. *ff. de leg.* 1. Aym. *conſ.* 98 *n.* 8. Menoc. *conſ.* 95. *n.* 128. Surd. *conſ.* 123. *n.* 13. Rot. cor Merlin. *deciſ.* 158. *n.* 4. *Adden. ad dec. Baratti* 742. *n.* 12. arguit ex neceſſe in illa periodo & ſi non
habuerit † mulierem tacitè incluſam extitiſſe dum alibi 13
non legitur antecedenter expreſſa ſub num. ſingulari vt in proximis terminis reſpondit Rot. *in Romana ſeu Vercellen. fideicommiſſi* 10. *Maij* 1662. *§ quarum prima cor. me* ſequenti verborum contextu potiſſimè inſpecto aperte deſignante ſtatuentes intellexiſſe de fratre mulieris, non autem defuncti ibi *Et eodem modo in ſucceſſione Conſanguineorum ex parte matris ſuccedat dicta mulier dotata non ſuperſtite fratre vel nepote carnali ex fratre præmortuo ipſius mulieris dotatæ in medietate bonorum, & in alia medietate ſuccedant Auunculi.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. T A I A.

Beneuentana Iuriſdictionis.

Lunæ 12. *Februarij* 1663.

A R G V M E N T V M.

Ad probandam quadragenariam quid requiratur. Animus ex quibus dignoſcatur. Territoria diuidere ad quem ſpectet. Iuriſdictio quomodo præſcribatur, & an titulus poſseſſioni debeat eſse conformis.

S V M M A R I V M.

1 *Ad quadragenariam probandam ſufficit titulus, & bona fides contra præſumptionem, et diſpoſitionem Iuris.*
Etiamſi titulus qui allegatur ſit inualidus, et putatiuus num. 2.
3 *Poſſeſſio ſi pacifica ſit ſufficit abſque alio titulo.*
4 *Bona fides quando eſt neceſſaria ſufficit quod allegetur cum præſumatur.*
5 *Abrogationis cauſa quando eſt generalis extenditur, etiam ad actus in abrogatione non expreſſos.*
Amplia vt num. 6.
7 *In Enunciatiuis conſtitutionum Apoſtolicarum non poteſt fieri fundamentum, quando hæ non motu proprio, ſed ad ſupplicationem partis emanarunt.*
8 *Conſtitutiones ad ſupplicationem partis emanatæ recipiunt vigorem, ſi ſit verum quod eſt in illis expreſſum.*
9 *Animus ex verbis, et factis dignoſcitur et ex facto ſubſecuto num.* 10.
11 *Ad Papam ſpectat territoria diuidere.*
12 *Ad præſcribendum ſufficit titulus putatiuus.*
13 *Archidiaconus poteſt ſimplici conſuetudine iuriſdictionem præſcribere.*
14 *Territorium ab Archidiacono ſub Archiepiſcopo conſtitutum eſt præſcriptibile.*
15 *Monſtruoſum eſt duo capita ineſſe eidem corpori.*
16 *Titulus debet eſſe conformis, non difformis poſſeſſioni.*

17 *Archi-*

17 *Archidiaconus deſtinatur à Iure ad Epiſcopi vices ſupplendas.*
18 *Sine animo nemo acquirit.*

DECISIO XXI.

IN deciſis 28. Aprilis præteriti DD. ſteterunt ex va-
rijs rationibus concordes tamen in hac vna, quod
Domini Archidiaconi pro tempore prætenſionem va-
riauerint, & primum cœperint affectare omnimodam
iuriſdictionem in aliquibus Caſtris vigore conſtitutio-
num Eccleſiæ Beneuentanæ editarum anno 1535. dein-
de reiecta hac prætenſione multis Rotæ deciſionibus
conuolarunt ad immemorabilem qua non ſuffragante
cum de initio conſtaret demum confugerint ad cente-
nariam, & poſtea ad quadragenariam poſſeſſionem cir-
ca aliquos actus iuriſdictionis particulares quam Cu-
mulatiuè ſaltim cum Reuerendiſſ. Archiepiſcopo ſibi
competere intendunt, ſed neque hanc competere DD.
viſum eſt.

Et quamuis informantes pro Archidiacono deduce-
rent, teſtes & plures actus Iuriſdictionis exercitos vt
in *ſumm. num. 3. & num. 6. vſque ad* 10. ad probandam
1 poſſeſſionem † quadragenariam cum titulo, & bona
fide, quæ ſufficit contra præſumptionem Iuris, & ip-
ſam quoque Iuris diſpoſitionem *cap 1. verſ. & ſi pri-*
2 *uilegium de priuileg. in 6.* etiam ſi † titulus qui allegare-
tur eſſet inualidus, & putatiuus & *cap. 1. d. verſ. & ſi*
priuilegium Abb. *in cap. auditis de præſcript. num.* 8. *&*
12. & in deciſione confirmata ab initio poſſeſſionem ve-
ro fuiſſe ſemper pacificam eo quo non demonſtratur vl-
la prohibitio aut inhibitio facta Archidiaconis pro tem-
pore immo ex hac reſultare conſuetudinem quæ in
3 ſimplici Iuriſdictione ſi pacifica † ſit ſufficit abſque alio
titulo *cap. vltimo de offic. Archid. & ibi* Abb. *antiq. num.*
7. *&* 8. Abb. Panormitan. *num. 7. verſ. quidem ſunt &*
ſeqq. & verſ. caueat ergo Epiſcopus Hoſtien. num. 8. 24. *&*
25. Zabarell *num. 1. verſ. quinto nota, & num. 4. verſ. 15. nota*
Anchar. *num. 1. verſ. 2. oppone* Ioann. Andr. *num. 27. verſ. ca-*
ueat ergo Epiſcopus, & num. 33. *&* 34. Bellam. *num.* 13.
verſ. alia eſt laudabilis conſuetudo, Butr. *num. 38. verſ. qui-*
dem ſunt.

Et cum his omnibus concurrere titulum fundatum in
conſtitutionibus Eccleſiæ Beneuentanæ non abrogatis in
totum, ſed derogatis quoad cognitionem cauſarum ma-
trimonialium &c. *ex decreto S. Conc. ſumm. num.* 2. & bo-
4 nam fidem, † quatenus neceſſaria ſit, quæ ſufficit,
quod allegetur cum præſumatur Rot. coram Coccin. *deciſ.*
235. *num.* 4.

His tamen fundamentis corruere viſa ſunt quia titu-
lus, & bona fides omnia neceſſaria ſunt, & hic maniſe-
ſtè titulus deficit abrogatis præfatis conſtitutionibus vti
ſcandaloſis iuxta alias deciſa in *cauſa* 13. *Maii* 1652. *§. nec*
Archidiacono, & 27. *Iunii* 1653. *§. nec valet replicatio co-*
ram R. P. D. meo Zarate & licet in abrogatione facta fuerit
ſolum mentio de cauſis matrimonialibus, & criminalibus,
5 & facultate examinandi tamen cum ratio, † & cauſa ab-
rogationis ſit generalis extenditur ad quoſcumque cœteros
6 actus præſertim † quod in tota abrogatione non legitur
vlla particula taxatiua, & multo minus poteſt titulus
7 fundari † in enunciatiuis conſtitutionum Apoſtolicarum
cum hæ non motu proprio, ſed ad ſupplicationem partis
proceſſerint Abb *ad cap. dudum de Decim. num.* 48. Rot. *dec.*
8 552. *num.* 11. *&* 12. *tom. 3. part.* 4. & optima ratione † quia il-
la verba ſunt narratiua, & recipiunt conditionem ſi ita eſt
inquit Abb. & Rot. *dd. locis cum aliis in deciſ. confirmata*
ſub §. his ſuppoſitis.

Corruit etiam probatio poſſeſſionis cumulatiuæ Archi-
diaconi cum D. Archiepiſcopo nam cum Domini Archi-
diaconi anteceſſores priuatiuam præciſe habere conten-
derent non poteſt hodie ſucceſſor vti his probationibus pro
cumulatiua contraria priuatiuè in qua articulantur ante-
ceſſores priuatiuè poſſediſſe quoad D. Archiepiſcopum &
9 habuiſſe priuatiuè animum poſſidendi, cum animus † ex
verbis & factis dignoſcatur Rot. coram Mantic. *deciſ.* 313.
à num. 2. verſ. & quidem animus, & coram Canal. *deciſ.* 531.
10 *ſub num.* 1. & ex facto ſubſequuto, melius quam † verbo
Rot. apud Poſth. *de manut. deciſ.* 225. *num.* 3. *& eſt coram*
Merlin. *deciſ.* 313. *num.* 3.

Et ad excludendum omnino titulum ex capite dd. conſtitu-
tionum vltra ſupradicta conſideratum eſt, quod neque de
iure, neque de conſuetudine induci poteſt quod inferior
ab Epiſcopo habeat in eadem Diœceſi Territorium, & ideo
talis inferior allegans titulum pro ſua Iuriſdictione quaſi
Epiſcopali tenetur exhibere priuilegium continens ſepa-
rationem Diœceſis à Papa † conceſſum ad quem pertinet 11
territoria diuidere, & Diœceſes aſſignare Rot. *in Toletana*
Iuriſdictionis 21. *Maii* 1660. *§. nec enim coram R. P. D. meo*
Beuilaqua & coram Buratt. deciſ. 568 *num. 1. & aliis paſſim,*
& in deciſ. confirmata § attamen.

Nec refragatur quod ad præſcribendum ſufficiat † titu- 12
lus putatiuus, nam licet ſufficiat titulus putatiuus intel-
ligitur tamen quando eſt iuſto errore cauſatus inquit Rot.
d. ciſ. 324. *num.* 8 *part.* 1. Lotter *de re benef. quæſt.* 24 *num.* 167.
lib. 1. hic nihil concurrit, quod poſſit titulum allegatum ve-
riſimiliter aliquo modo fundare.

Multo minus obſtat, quod Archidiaconus non egeat ti-
tulo cum ſimplici conſuetudine poſſit † Iuriſdictionem 13
præſcribere ad notata per DD. *in d. cap final. de offic. Ar-*
chid. & ipſe non intendat conſtituere ſeparatum Territo-
rium, & diſtinctum ab Archiepiſcopo † ſed tantum ſub 14
Archiepiſcopo, quod Iure non repugnet & eſt præſcriptibi-
le Gratian. *diſcept.* 212. *num.* 18. Rot. *deciſ.* 40. *ab initio poſt*
Tamburin *de Iur. Abbat.*

Quia dicebant ſubterfugium hoc tanquam à facto om-
nino alienum non eſſe admittendum, ſicuti enim præfatæ
confirmationes ſub eadem Diœceſi Beneuentana nouum
conſtituant Territorium ſeparatum, & diſtinctum ab Ar-
chiepiſcopatu, vt ex eius lectura tribuendo eidem † corpo- 15
ri duo capita euidentem monſtruoſitatem Canonibus exo-
ſam vt ait Rot. *d. deciſ.* 324. *num.* 11. ita conſtat Archidiaco-
nos ſemper noluiſſe diſtinctam & ſeparatam Iuriſdictio-
nem ab Archiepiſcopali exercere, illamque non tanquam
ſub Epiſcopo, ſed vti independentem articulaſſe & cona-
tos fuiſſe probare ibi proinde euerſo, ac reuoluto facto mo-
do non ſunt admittendi ad allegañ id cuius contrarium ar-
ticularunt, prout in ſpecie talis deſcenſus ab omnimoda Iu-
riſdictione ad quoſdam particulares actus ex huiuſmodi
ratione fuit reiectus in *d. Toletana Iuriſdictionis* 27. *Ianuarii*
1662. *coram R. P. D. Beuilaqua.*

Et ſane optima dicebatur ratione quia vel prætendunt
poſſeſſionem vniuerſalem prout eſt vniuerſalis conſtitu-
tio, & hoc caſu obſtat nullitas tituli, vel prætendunt præ-
ſcriptionem circa quoſdam actus particulares tantummo-
do & hoc caſu nullum poſſunt oſtendere titulum † qui de- 16
bet eſſe conformis non difformis poſſeſſioni.

Eadem reſponſione remouetur quod dicitur *de cap. final.*
de offic. Archid. quia non negatur Archidiaconum tan-
quam Epiſcopi oculum deſtinatum † eſſe à Iure ad illius 17
vices ſupplendas, & ſic Prælati ſubleuandam ſollicitudi-
nem, ac conſequenter facilius ex conſuetudine & præſcri-
ptione poſſe in munere ſibi demandato conſouere, ſed dici-
tur hoc non fuiſſe ſuæ intentionis, ſed affectaſſe in vim di-
ctæ conſtitutionis non ſubleuare, ſed excludere Archiepiſ-
copum, vnde non debet præſcriptio vltra intentionem præ-
tendi ad illam cum non tam requiratur titulus & poſſeſ-
ſio, quam etiam † animus ſine quo nemo acquirit vulgatis 18
Iuribus.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Vineæ.

Lunæ 12. Februarii 1663.

ARGVMENTVM.

Melioramenta vt reficiantur quid veniat probandum, & non neceſſaria an veniant reficienda, Melioramenta quæ non fuerunt neceſſaria nequaquam veniunt reficienda, & quid potiſſimum in hac materia attendatur.

SVMMARIVM.

1 *Status antiquus vineæ probandus vt ſciri poſſit, quid fuerit melioratum.*
2 *Debitorum accollatio, ſolutio fructuum, et Canonis ſunt pars contractus, et minuunt rei valorem.*

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus ante omnia debet reſtitui.*
2 *Spoliatori non competit retentio ex diuerſa cauſa ab ea, cuius vigore adeptus eſt poſſeſſionem.*
3 *Periti relationi creditur.*
4 *Sententiam impugnare non poteſt, qui ab ea non appellauit, quia illi cenſetur acquieuiſſe.*
5 *Ex librorum intitulatione deducitur ad quem negotium ſpectet.*
6 *Verba* per reſto *probant integram ſolutionem.*
7 *Partita probat ſolutionem donec contrarium concludentiſſime probetur.*
8 *Notulæ imperfectæ & inordinatæ nihil probant.*
9 *Læſio non probatur ex locationibus.*
10 *Ad læſionem iuſtificandam quid requiratur.*
11 *Poſſeſſio ex inſtrumenta actualis poſſeſſionis arguitur.*
12 *Aſſignatio non incipit à promiſſione datis in quantitate, ſed à traditione fundi, vnde excluditur emptio, & venditio.*
13 *Æſtimatio facta fundi dotalis, cum pacto quod iſte nec vendi nec alienari poſſit, & in caſu venditionis quod pretium debeat reinueſtiri in alijs bonis, quæ fauore mulieris ſemper eſſent hypothecata arguit fundum ſemper extitiſſe apud mulierem.*

DECISIO XXIII.

SPOLII requiſita ſatis concurrere, & de bono Iure Eugeniæ conſtare dixerunt Domini etiam ad effectum reintegrationis ſub die 13. Ianuarij 1662. & hodie propoſito iterum dubio ex iiſdem rationibus ſteterunt in deciſis, quibus non reſiſtis quod conceſſio in Emphyteuſim fuerit nulla, & proinde Eccleſia Domum retinere poſſit tum
1 quia ſpoliatus ante omnia reſtituendus eſt ſuper meritis omni cognitione poſthabita Surd. *conſ. 66. num. 5.* Lauren. de Pin. *conſ. 73. num. 11.* Cyriac. *controu. 389. num. 9. & ſeq.* Thomat. *deciſ. 73 num. 13. plenè* Giurb. *obſeruat. 13. num. 5. & ſeqq.* Rot. *deciſ. 177 num. 12. coram R. Tarraconen.* Tum quia ex hoc capite non fuit capta poſſeſſio, ſed ob canones
2 non ſolutos: ſpoliatori † autem non competit retentio ex diuerſa cauſa ab illa vigore cuius poſſeſſionem adeptus fuit iuxta doctrinam Bartol. *in l. ſi non ſortem 26. §. ſi centum ſub num. 8. ff. de condit. indebit.* Spad. *conſ. 300. num. 4. lib. 2.* Rot. *deciſ. 539. num. 4. coram Caualer. in recent. deciſion. 411. numer. 23. part. 5. Romana manutentionis 28. Martij 1658. coram me §. Hos autem, & Interamnea. Bonorum 1. Iulij eiuſdem anni coram R. D. meo Decano §. final, & in Romana ſeu Veliterna affictus 15. Decembris 1659. cor. R. P. D. meo Veroſpio §. retentionem vero.*
Et ceſſat in hoc omnis difficultas, quia nullitates conceſſionis non ſubſiſtunt illa enim quæ deducebatur ex defectu cauſæ reſpicientis ſtatum domus non ſolum non ſubſiſtit, ſed penitus corruit ex relatione periti iudicialiter à me deputati deponentis domum fuiſſe in multis partibus refectam, & in parte à fundamentis fulcitam & anti-
3 quitus fuiſſe in peſſimo ſtatu † cuius relationi ſtandum eſt Felin. *in c. propoſuiſti n. 5. & 6. de probat.* Grat. *diſcept. 228. n. 8. & 9.* Rot. *cor. Burats. dec. 913. n. 3. dec. 529. part. 5. rec. n. 6. Romana Vineæ 4. Iulij 1657. coram bon. me. Dunozetto §. nec de damnis, & in Romana pecuniaria 7. Iunii 1660. cor. R. P. D. meo Priolo §. eo facilius*, In quibus tanto magis id procedere firmatur, quando vt in præſenti à periti relatione
4 appellatum non fuit cum enim pars † illi acquieuiſſe cenſetur, nec eam impugnare poteſt Crauett. *conſ. 108. numer. 3.* Rot. *coram Emmentiſs. D. Cardinali Ottbobono deciſ. 7. n. 5. & in Romana hæreditatis 13. Iunii 1662. coram R. P. D. meo Celſo §. maximè cum talis relatio.*
Quod autem locus pius de tempore conceſſionis eſſet creditor Laniani, & ſic non reperiretur ære alieno grauatus vt in inſtrumento conceſſionis non ſubſiſtit quia Lanianus erat debitor Eccleſiæ B. Mariæ de Montibus, non autem Congregationis Cathecumenorum, vt conſtat ex atteſtatione Periti *Summ. add.* Eugeniæ *numer. 3.* qui dicit quod hoc obſeruauit extrahendo partitas librorum, & quod dicta loca pia libros diuerſos retinent, vnde non bene infertur ex credito vnius loci ad alium vt in ſimili ex
5 intitulatione † librorum deduci, ad quem negotium ſpectet Riminald. Iun. *conſ. 280. ſub num. 6. verſ. ad hoc benè facit* Crot. *conſ. 40. numer. 14. cæterique relati per* Rota

deciſ. 68. num. 7. & 126. num. 8. par. 8. recent. & ex eorundem lectura ceſſat aliud obiectum quod pretium domus à patre Eugeniæ nunquam fuerit integrè ſolutum, quoniam deſcripta eſt ibi partita ſcut. 13.17. per *reſto del prezzo della caſa* quæ verba ſine dubio † probant integram ſolu- 6
tionem vt in §. final non obſtante replicatione quod non poſſet Miniſter hanc partitam deſcribendo Eccleſiæ præiudicare donec enim contrarium concludentiſſime probetur, partita probat † ſolutionem contra Congregatio- 7
nem quæ Miniſtrum ad ſcribendum deputauit Valenzuel. *conſ. 78. numer. 67. lib. 1.* Rota *in Romana redditionis rationis 18. Februar. §. nec releuat, & 27. Iunii 1661. coram me §. nec ſolutio.*
Circa defectum Beneplaciti Apoſtolici Domini tranſierunt cum reſponſionibus datis in præterita Læſio autem Eccleſiæ quæ in eo conſiſtere dicebatur quod Domus locari ſolita pro ſc. 92. conceſſa fuerit in effectu pro ſcut. 49. ſubuertitur ex eo quod in facto nullatenus probatur pro ea quantitate locari conſueuiſſe cum datæ fuerint quædam notulæ informes ſine die menſe, & anno † im- 8
perfectæ, & inordinatæ, quæ nihil probant Honded. *conſ. 39. ſub num. 49. 52. & ſeqq. lib. 2.* Rota *in Bononien. pecuniaria 1. Aprilis 1661. coram me § prout notitia* Et quatenus eſſent in forma probanti adhuc ex eis nihil concludens deduci poteſt ad effectum, de quo agitur tum quia † ex locatio- 9
nibus non probatur Læſio, tum quia non percutiunt tempus conceſſionis in Emphyteuſim, vt requiritur ad iuſtificandam † læſionem adeout ſubſequens non ſufficit, vt de- 10
ductum fuit in §. quia ratione, & tradunt Iaſon *conſ. 54. n. 4. lib. 4* Surd. *conſ. 249. num. 23.* Rota *coram Merlin. deciſion. 219. numer. 14. & in Romana deuolutionis Domus 27. Nouembris proximi præteriti coram R. P. D. meo Priolo §. minus ſuccit.*
De poſſeſſione Eugeniæ conſtare pariter viſum eſt Dominus ex pluribus in præterita relatis, & ſignanter † ex 11
inſtrumento adeptæ actualis poſſeſſionis vt ibi, & Rota *deciſ. 1661. num. 4. coram Pea. & coram R. Tarraconen. d. deciſ. 177. num. 3* & fruſtra opponitur quod poſt annum 1618 quo actus præfati geſti fuerunt Eugenia tradendo domum in dotem viro ab illius poſſeſſione ceciderit; aduertebant enim Domini, quod hoc animo dos data non fuit, aſſignatio enim † non incipit à promiſſione in quantitate, ſed 12
traditione eiuſdem domus in ſpecie vnde excluditur emptio & venditio Ruin. *conſ. 134 nu. 5. ante finem lib. 4. plenè* Gratian. *diſcept. 489 num. 4.* Rota *deciſ. 30. num 7. poſt Pacific. de Saluian.* nec facta fuit † æſtimatio ad effectum ce- 13
lebrandi emptionem, & venditionem, & transferendi dominium in virum, ſed pro cognoſcenda quantitate melioramentorum & lucri dotalis vt clare deducitur ex pacto, quod eadem domus vendi, vel alienari non poſſit, & in euentum venditionis pretium reinueſtiri debeat in alijs bonis quæ iam in fauorem Eugeniæ ſemper hypothecata eſſe debeant, quod repugnat venditioni & oſtendit dominium ſemper apud † Eugeniam remanſiſſe Aretin. *conſil.* 14
84. ſub num 11. verſ. vtrum in dubio Honded. *conſ. 77. num 6. & 7 lib. 2. Adden. ad ſan. mem. Greg deciſ. 573. ſub numer. 16. verſ. quando conſtare poteſt* Rota *cor. Pen. deciſ 903. num. 2. & ſeqq. deciſ. 91. num. 5. & ſeqq. part 8. plenius poſt* Merlin. *de pignor. deciſ. 39. ſub nu. 2. verſ. expreſſa namque, & ſeqq. per totam.*
Ex quibus, & alijs relatis in præterita placuit Domini in deciſis perſiſtere vtraque, &c.

Deciſio iſta, quæ confirmatur in hac eadem cauſa emanata ſub die 13. Ianuarij 1662. coram eodem R. P. D. Beuilaqua, eſt in præcedenti volumine deciſ. 475.

REVERENDISS. D. ALBERGATO SACRÆ ROTÆ DECANO.

Romana Cenſus.

Lunæ 12. Februarij 1663.

ARGVMENTVM

Actio inter patrem, & filium quando detur Cenſus quando pro parte filio acquiratur, & quando iſte cenſeatur emancipatus reliqua patent ex ſummarijs.

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Cenſus communi nomine patris, & filij emptus vnicuique pro medietate acquiritur.*
Amplia vt num. 2.
3 *Actio inter patrem, & filium non datur patria poteſtate durante.*
4 *Filius liberatus à patria poteſtate cenſetur emancipatus:*
Cum id non deducatur contra patrem, ſed contra tertium ad ſubſtinendum contractum à filio geſtum, & n. 5.
6 *Pater per ſcientiam patientiam, & conſenſum, quòd filius proprio nomine negociaretur, lucra & fructus perciperet, & de illis ad libitum diſponeret cenſetur vſumfructum remiſiſſe quem habebat in bonis aduentitijs filij.*
7 *Actio inter patrem & filium datur, & ciuilis oritur obligatio quando filius habet peculium aduentitium in vſufructu ob expreſſam vel tacitam patris remiſſionem.*
8 *Cenſus pro parte filio acquiritur, etiam quando poſt illius mortem exigit fructus eiuſdem cenſus tam nomine proprio, quam vti Auus & legitimus adminiſtrator.*
9 *Hæres factum ſui auctoris ſeruare tenetur.*
10 *Exceptio ſimulationis non iuſtificatur ex præſumptionibus, & coniecturis.*
11 *Teſtes confeſſionem patris plurimis actibus ratificatam non euertunt.*
12 *Inſtrumentis publicis danda eſt fides.*
13 *Poſſeſſor in quaſi poſſeſſione exigendi fructus conſtituitur etiam per exactiones eius nomine à tutore factas.*
14 *Quando reus eſt pupillus, & à ſententia appellatum fuit temporis lapſus ceſſat.*
15 *Appellatio ſententiæ effectum impedit.*

DECISIO XXIV.

LEGITIMATIONEM Petri Franciſci à Io. Baptiſta tanquam eius Patre obtentam, & poſt reſolutionem huius cauſæ 27. Februarij 1662. in actis productam non obſtare cenſuerunt Domini concluſionibus firmatis in deciſione in qua perſiſtendum eſſe hodie reſponſum fuit
1 quia ſemper ſubſiſtit, quod cenſus † communi Patris, &
filij nomine emptus vnicuique pro medietate acquiſitus fuit vt firmatur in principio deciſionis, & concordat Rot. *deciſ. 438. num. 6. coram Duran. quamuis pro rata &c.* 3150. probatum fuerit cenſum ex pecunijs proprijs patris em-
2 ptum fuiſſe quia etiam † ſi filius acquirat ex pecunia patris
dum tamen proprio nomine emit ſibi acquirit ſub obligatione tamen reſtituendi pecuniam patri, vel illam cum fratribus conferendi Caſtrenſ. *in l. cum oportet. 6. num. 7. C. de bon. quæ liber.* Roland. à Valle *conſ. 90 num 21. & ſeqq. lib. 2.* Bertazzol. *conſ. Ciuil. 119. num. 15.* Becc. *conſ. 113. num. 21.* Paſcal. *de vir. patr. poteſt par. 1. cap. 3. ſub num. 17. verſ. qui propterea ſubdit.*
3 Nec aduerſatur quod durante † patria poteſtate actio
non detur inter patrem & filium, nec vlla naſcatur obligatio aduertebant enim Domini, quod pro parte coniugum probatum fuit, quod Petrus Franciſcus tam ante quam poſt legitimationem ſciente & patiente Ioanne Baptiſta patre eumque pro patre familias poſitiuè agnoſcente publicè, & palam pro tali ſe gerebat negotiando, contrahendo in mercantia lignorum, & agriculturæ emendo plures cenſus, vineam & noualia nomine proprio dando pecunias ad ſocietates officiorum, & mutuo conducendo horrea, ſoluendo expenſas, & alia quærendo quæ patribus famil. tantum conuenire poſſunt *Summ. coniugum. num. 17. & tribus ſeqq.* ex quibus duo reſultant; primum quod Pe-
4 trus Franciſcus à patria poteſtate liberatus † emancipatus
cenſebatur Menoch. *præſumpt. 55. numer. 28. & ſeqq. lib. 6.*
5 maximè cum id non deducatur contra patrem † ſed contra
tertium ad ſubſtinendũ contractum à filio geſtum Morott. *conſ. 52. n. 25.* Carpan. *ad ſtat. Mediolani c. 406. n. 27.* Mareſc. *var. reſolut. cap. 58. ſub num. 22. verſ. & filij lib. 1.* Giurb. *ad conſuetud. Meſſ. cap. 3. gloſſ. 7. par. 1. numer. 42.* Gratian. *diſcept. 820. num. 3. & 4.* Franch. *& deciſ. 10. num. 4* Rota *in Romana Saluiani 10. Maij 1658. coram R. P. D. meo Priolo §. imò hinc reſultat.*
6 Alterum quod Io: Baptiſta pater † per ſcientiam, pa-
tientiã, & conſenſum quod filius proprio nomine negociaretur lucra & fructus perciperet, ac de illis diſponeret ad libitum etiam pro ſe; acquirendo cenſetur vſumfructum remiſiſſe quem in bonis filij aduentitijs habebat Alex. *conſ. 138. ſub n. 3. verſ. tamen quia pater lib. 5.* Menoch. *conſ. 282. ſub n. 31. & ſeq. lib. 3.* Crau. *conſ. 39. n. 9. in fin. verſ. ideo aliter reſpondeo* Surd. *conſ. 259. n. 6.* Aldouin. *inter conſ.* Peregrin *97. num. 57. lib. 4.* Gratian. *diſcept. 519. num. 1. & duobus ſeqq. cum alijs per* Giurb. *ad conſuet. Meſſan. cap. 7. gloſ. 11. part. 1. num 3. verſ. ſine expreſſe;* quando autem † filius pecu- 7
lium aduentitium habet etiam in vſufructo ob expreſſa, vel tacitam patris remiſſionem tunc inter ipſum, & patrem datur actio, & ciuilis oritur obligatio Bart. *in l. fratres à fratre 38 num. 16. ante fin. & num. 47. verſ. ſi vero pater ibique* Caccialup. *num 53. vbi quod* Bartol. *alij ſequuntur ff. de cond. indebiti, & in proximis terminis* Surd. *conſ. 116. num. 21. vbi alios refert.*

Quod autem Ioannes Baptiſta voluerit etiam ex proprijs pecunijs verè cenſum acquiri pro medietate Petro Franciſco filio demonſtratur à poſteriori. Nam poſt eius mortem inquietauit debitorem pro fructibus cenſus tam nomine proprio, quam vti Auus, & legitimus admini-
ſtrator, filiorum eiuſdem Petri Franciſci vndè † reſultat 8
cenſum pro parte filio fuiſſe acquiſitum, vt in propoſito tradit Surd. *conſ. 206. num. 26. verſ. 3. reſponde* Gabriel *conſ. 38. ſub nu. 59. verſ. hanc vero interpretationem lib. 1.* Menoch. *conſ. 1068. ſub num. 7. verſ. 3. ſuffragatur, & ſeqq.* Gratian. *diſcept. 89. numer. 13. & duobus ſeqq.* Rota *in Anconitana Officiorum ſeu nullitatis concordiæ 4. Decembris 1647 coram bon. mem. Arguelles § eoque magis* quinimo non ſolum à patre pro vero Domino medietatis cenſus recognitus fuit, ſed etiam à bon. mem. Franciſco Maria Duce Cære debitore cenſus ei fructus ſoluendo pro ſua parte, & poſt eius mortem patri pro ſuis filijs acceptanti; vnde non poſſunt hodie
hæredes † Ducis hoc negare dum ab eorum authore pro ta- 9
li factis poſitiuis recognitus, & approbatus fuit Surd. *conſ. 449. num. 38. & conſ. 108. num. 12. & 13.* Altograd. *conſ. 45. num. 45.* Rota *deciſ. 297 part. 8. recent. num. 3 & 4. Mantuana bonorum 18. Maij 1654 coram R. D. meo Decano §. quoniam in fine, & in his terminis in d. Romana Saluiani §. eoque magis in fine.*

Ex quibus eliduntur depoſitiones teſtium quod Petrus Franciſcus nihil proprij haberet, & obiecta ſimulationis exceptio. Hæc enim vbi nulla datur cauſa ſimulandi nec etiam præſumptionibus, & coniecturis ſi quæ concurrent, quæ in hoc caſu nullę exhibentur iuſtificatur ex relatis per *Adden. ad ſan. me. Greg. deciſ. 157. num.* 27. quo vero ad te-
ſtes † vltra exceptiones, quas patiuntur non poſſunt con- 10
currere cum confeſſione patris tot actibus ratificata Cra-
uett. *conſ. 171. num. 10.* Rot. *deciſ. 86. num. 1. coram Merlin.* & 11
eorum depoſitionibus reſiſtunt, & præualent publica in-
ſtrumenta acquiſitionum nomine proprio factarum † qui- 12
bus potius ſtandum eſt Rot. *in puncto deciſ. 185. num. 8. poſt* Zacch. *de obligat. Cameral. & in Farfen. bonorum 30. Aprilis 1660. cor. R. P. D. meo Priolo §. atteſtationes verò.*

Conſtito autem ex præmiſſis de bono iure Eleonoræ filiæ Petri Franciſci eidem Domini dixerunt dandam eſſe manutentionem in quaſi poſſeſſione exigendi fructus in qua conſtituta fuit per exactiones fructuum tam à Ioanne Baptiſta Auo eius nomine quam deinde à Tutore factas ex relatis per Poſth. *de manut. obſeruat. 52 numer. 33. & ſeqq.* Rot. *poſt ipſum deciſ. 135. num. 1. Cathacen. hæreditatis 11. Decembris 1648. coram R. P. D. m. Decano §. reſpecta enim & in Romana manutentionis 28. Iunij 1652. §. non obſtat coram bon. me. Dunozetto*, cui non aduerſatur lapſus temporis, vel ſententia declarans medietatem controuerſam cenſus ad hæredes Ioannis Baptiſtæ pertinere: lapſus enim tempo-
ris ceſſat ex eo quod Eleonora erat † pupilla & à ſententia 14
appellatum fuit Rota *coram Coccin. deciſ. 494. ſub numer. 9. verſ. & acquieſcentia, & coram R. P. D. meo Decano in Peruſina manutentionis 27. Iunij 1644 § nec poſſeſſio* quæ appella-
tio cum ſuſpendat † effectum ſententiæ non eſt interim 15
denegãda manutentio poſſeſſori Roin. *conſ. 154. num. 10. verſ. ſicut ergo lib. 4* Gratian. *diſcept. 141. num. 55.* Rot. *cor. Caualer. deciſ. 243. num. 2. Monopolitana fructuum 9. Decembris 1650. cor. R. Papien. §. neque manutentio, & nuper in Rauennaten. penſionis 26. Ianuarii mox præteriti coram R. P. D. meo Vicecomite.*

Et ita vtraque, &c.

Allegata hæc deciſio ſub die 27. Februarij anni præteriti 1662. coram eodem Reuerendiis. Albergato Rotæ Decano, eſt in præcedenti volumine deciſ. 403.

R. P. D.

R. P. D. EMERIX.

Lucana Domus.

Lunæ 12. Februarij 1663.

ARGVMENTVM.

Sicut Conductori ita conueniente Locatore melioramenta vtiliter in fundo facta debent refici, ita & ab illo cauſam habenti, & donec ab ipſo Locatore fuerit ſatisfactus debet illi concedendi fundi meliorati retentio.

SVMMARIVM.

1 *Conductoris hæredi datur retentio, donec melioramenta ab illius auctore bona fide, & vtiliter facta ſibi reficiantur.*

2 *Maximè concurrente, & ſic volente locatore, & num. 2.*

3 *Nemo debet lucrari cum aliena iactura.*

4 *Receſſus à contracta præſupponit validitatem contractus eo modo quo priuatio ſupponit habitum.*

DECISIO XXV.

DISCVSSIS iterum fundamentis reſolutionum factarum in hac cauſa ſub diebus 28. Nouembris anni 1661 & 15 Maij anni præteriti Domini ſteterunt in ſecundo loco deciſis, quia certa, & incontrouertibilis re-
1 manet concluſio, quod hæredi † conductoris datur retentio donec impenſæ, & meliorationes ab illius authore bona fide vtiliter facta ſibi reſtituantur *iuxta text. in l. Paulus §. Domos ff. de pignor. & hypotec. & l. ſi in Area in fine ff. de condit. indebit. ex theoric.* Bart. *in l. ſi non fortem §. ſi centum n. 3. & 8 ff eod. Communiter à DD. receptam*, & pluries ab hoc Sacro Tribunali Canonizatam.

Vnde cum in præſenti facti ſpecie ſit in confeſſo impen-
2 ſas & meliorationes † ita volente, & conueniente Eccleſia factas fuiſſe omnis æquitas, & ratio poſtulat, vt ante
3 reintegrationem reficiantur, nè alioqoin Eccleſia, † quę eſt cultrix iuſtitiæ cum damno, & iactura aliena locupletetur, vt præter Caſtr. *& alios in ſecunda deciſ. allegatos firmat.* Menoch. *de recuperanda poſſeſſ. remed. 11. num. 7. & ſeqq. & ſignanter n. 16 & in terminis in alia Piſana Domus reſpondit* Rot. *cor. Litta 7. Februar.* 1597.

Nec refert, quod in vim decreti appoſiti agentiæ obtenti per Hieronymum Maccionum in executione conceſſionis Emphiteuticæ factæ à Canonico Cittadella de anno 1617. Domus finita linea Hieronymi vna cum quibuſuis melioramentis pro tempore quomodolibet factis ad Canonicatum, & præbendam reuerti debebat quia nulla vis fieri poteſt in huiuſmodi beneplacito, quod caret effectu, quia contractus adimpleri non poterat propter contradictionem Capituli, ad quod dominium domus ſpectabat, ac proinde non eſt opus aggredi quæſtiones, An obtento beneplacito poſſint partes ante illius executionem recede-
4 re à contractu nec ne, quia receſſus † præſupponit validitatem contractus eo modo, quo priuatio ſupponit habitum, validitas autem contractus à Canonico Cittadella prætendi non poterat, quia ipſe de domo non ſua, ſed Capitulari diſpoſuerat.

Et ita altera tantum &c.

☞ Deciſio iſta in hac cauſa facta ſub die 23. Nouembris 1661. coram eodem bon. memor. Emerix emanata eſt in præcedenti part. 13. Recent. eſt deciſ. 360. Altera vero ſub die 15. Maij 1662. coram eodem erit infra in Miſcell. iuxta ſeriem temporis.

R. P. D. TAIA.

Bononien. Pecuniaria.

Lunæ 19. Februarij 1663.

ARGVMENTVM.

In ſocietate pacta inita veniunt ſeruanda. Repetitio non datur, ab eo, qui ſuum recepit, & quid ſi non à verò debitore fuerit ſolutum, Repetitio an ceſſet, quoties quis ſoluit ſcienter, quod non debet Debita hodie vix ſoluuntur.

SVMMARIVM.

1 *In ſocietate quis ſolet admitti ob pretioſam eius operam.*

2 *Agenti condictione indebiti contra hæredes incumbit onus oſtendendi lucrum indebitum illi, à quo cauſam habent ipſi hæredes.*

3 *Repetitio non datur ab eo qui ſuum recepit etiamſi ab alio, quam à vero debitore ſolutum ſit n. 4.*

Immo etiamſi lucrum indebite fuiſſet receptum numer. 5.

6 *Repetitio ceſſat quotieſcumque ſcieas ſe non debere, & nihilominus ſoluit.*

7 *Repetitio eſt per errorem dati, conſulto dati, donatio eſt.*

8 *Indebitum quod eſt principali, ita & ab eo cauſam habenti ſi recipiat.*

9 Alexandr. conſil. 83. numer. 1. libr. 1. quid probet.

10 *Soluens indebitum, indebitum eſſe & ſe per errorem ſoluiſſe probare tenetur.*

11 *Homines vix vera debita præſenti ſæculo ſoluunt.*

DECISIO XXVI.

STANDVM eſſe in Deciſis prima Aprilis 1661. hodie DD. reſponderunt Marſilio non competere repetitionem prætenſi lucri tanquam Indebite participati Herculi.

Nam ex facto cum Bartolomæus, & Antonius filij & hæredes Alexandri egerint contra Marſilium condictione indebiti pro tertia parte lucri ab eo percepti in negocio Societatis Artis ſericæ contra voluntatem Alexandri Teſtatoris, & in iudicio compromiſſario à ſtatuto inter agnatos mandato obtinuerunt contra illum reſtitui dictam tertiam partem lucri, & nunc Marſilius; qui Herculi tanquam Inſtitutori, & Gubernatori Societatis medietatem d. lucri communicauit agat eadem condictione indebiti contra Franciſcum filium & hæredem Herculis, hoc maximè inculcans ad demonſtrandum lucrum non potuiſſe participari, quod ſua induſtria tantum eſſet electa ab Alexandro ibi *Che la ſopra intendenza è participatione s'intenda, e ſia nella perſona propria del S. Marſilio &c.* & conſequenter, nec operam, nec lucrum fuiſſe in Societate communicabile.

DD. viſum eſt, *Saluo omni iure inter Alexandrum Teſtatorem, & Marſilium exequutorem teſtamentarium*, hoc nil pertinere ad conuentionem factam inter ipſum Herculem Inſtitutorem Societatis, & Marſilium, & multo minus aliquid habere commune cum pacto inter prędictum Herculem & filios Alexandri, quia ita æſtimarunt pretioſam eius operam, † vt iuſtum iudicauerint illum admittere in 1
Societate optimis conditionibus §. *De illa Inſtitut. de Societat. Il S. Hercole come pratico & eſperto per ſua diligenza &c. e per recognitione della ſua perſona &c.* & ſine huiuſmodi lucri communicatione hæredes Alexandri multa alia lucra non tuliſſent, & quantum ad illorum intereſſe benè conſultum eſt cum Hercules conditionem ſuam fecerit meliorem participando dimidium lucri relicti per legatum Marſilio.

Nec obſtare viſum eſt quod deducebatur ex ſcriptura reuocationis Societatis Marſilium numquam ſe obligaſſe in negotio, ſed tantummodo bona hæreditatis Alexandri &

dri & vix ipſum conſenſiſſe, quod ex ſua tertia parte locri dimidium communicaretur Herculi ibi *Sotto l'obligatione riſpetto al Signor Marſilio de beni dell'heredità di detto Signor Aleſſandro ſolamente; e non altrimente &c. & eſſo Signor Marſilio conſente che della ſua terza parte di tutti l'vtili laſſatigli dal S. Aleſſandro come nel Teſtamento &c.*

Quia hęc ratio militaret ſi Hercules, nunc ageret contra Marſilium, qui ſe prætendit extra obligationem, ſed cum agat Marſilius contra hęredes Herculis condictione
2 indebiti † ad eumdem ſpectat oſtendere, quod Herculi eſſet indebitum lucrum, quod non ex eo probatur, ex quo ipſe non ſit obligatus nam Herculis intentio fundatur in conuentione renouatæ Societatis, & quicumque eidem pecuniam ſoluerint ſiue hæredes Alexandri, ſiue Marſilius, non tamen poterunt repetere obſtante eorum obli-
3 gatione cum † repetitio non detur ab eo qui ſuum recepit
4 etiamſi † ab alio quàm à vero debitore ſolutum ſit *l. repe-*
5 *titio 44. ff. de condit. indebit.* Imò etiamſi lucrum indebite perceptum eſſet ſi, ſciens ſe non debere, & nihilominus
6 ſoluit ceſſat † repetitio *l. 1. ff. eod.* Cuius enim per errorem
7 dari † repetitio eſt eius conſulto dari donatio eſt *Regul. 51. de regul. Iur.* cum ibi notatis.

Nec placuit aliud fundamentum petitum ex tota ſcriptura Societatis cum inſerto in ea teſtamento Alexandri qui ita diſpoſuerat, *Che ſi deue incaminare la mia negotiatione dell' arte di ſeta, e la ſopraintendenza del negotio l'habbia il Sig. Marſilio, è che il detto Signor Marſilio partecipi nella detta negotiatione d' vna terza parte di tutti gli vtili &c.* & infra, *è caſo che la buona preſente incaminatione del negotio, è Compagnia del detto Sig. Hercole, come ſopra l'vna è l'altra parte concordi ſeco di conformare la detta Compagnia &c.* quo ſecundo caſu continuationis Societatis cum Hercule cum tertia pars lucri non communicetur Marſilio & Hercules optime ſciret hunc ſecundum caſum habuiſſe effectum, vtique ipſe recepit à Marſilio, quod idem Marſi-
8 lio erat indebitum, † & conſequenter ſibi recipienti ad Alex. *conſ. 83. ſub n. 1. lib. 1.*

Nam pluribus reſponſionibus tolli viſum eſt. Primo quia, & ſi in prima parte Teſtamenti tertia pars lucri ſit expreſsè conceſſa Marſilio in caſu nouæ erectionis negotij, non tamen videtur ſublata in ſecunda parte caſu quo confirmaretur Societas cum Hercule, & dato etiam, quod fuiſſet adempta nihilominus non per errorem, & ignorantiam dicta tertia pars fuit participata Marſilio ab hæredibus Alexandri, & communicata ab eiſdem Herculi pro dimidio, cum fuerit relatum teſtamentum, & quando hæc aſſignatio lucri Marſilio non teneat titulo Legati, tenebit titulo Donationis ſecundò quia Hercules nullum ius habuit in prædicto dimidio ex teſtamento Alexandri ſed ex contractu ex quo hæredes Alexandri aſſerunt ita teſtatum eſſe Patrem, & Hercules non conuenit cum Marſilio, qui ſolum conſenſit participari ſuam dimidiam partem lucri, ſed cum hæredibus Alexandri qui in ſimul cum Caſſandra matre interpretati ſunt etiam in ſecundò caſo teſtamenti, & confirmationis Societatis cum Hercule deberi dictum lucrum Marſilio, quod dignum eſt credere, ne viderentur colludere inuicem Marſilius & Hæredes Alexandri ludificato Hercule.

9 Allegata verò auctoritas Alexandri † dicto loco nil aliud probat quam modum per quem poſſit actor oſtendere ſe ſoluiſſe indebitum ad Theoricam, Bartoli *ad l. cum de indebito, ff. de probat. num. 4.* vbi notat, quod ille qui ſoluit
10 indebitum † debeat probare duo ſcilicet, indebitum eſſe, & ſe per errorem ſoluiſſe & exemplum affert ſi ſolutum ſit prætextu alicuius ſcripturæ puta teſtamenti in quo putabam tibi legatum fuiſſe prædium, & productum teſtamentum illud in quo legatum huiuſmodi non reperitur.

Et ſic concluditur non eſſe locum condictioni indebiti,
11 iſte enim titulus hodie receſſit ab aula, quia homines † vix vera debita ſoluunt, vt inquit Salicet. & concludit Alex. *dicto conſ. 83. in fine.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. TAIA.

Hiſpalen. Decimarum.

Veneris 16. Februarij 1663.

ARGVMENTVM.

Decimæ ex terris proprijs ad excolendum traditis an percipi valeant, & quando ius illas percipiendi extinguatur. Decimæ prædiales à quo debeantur, & de quibus prędijs etiam ſoluantur. Eccleſia poſſidens prædia in aliena Parochia an teneantur ad decimas.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudini ſtatur in dubio an decimæ debeantur Eccleſiæ, in cuius Parochia ſita ſunt prædia, an vero Eccleſiæ, in qua percipiuntur ſacramenta & n. 15*
2 *Eccleſia parochialis non habet iuris aſſiſtentiam in percipiendis decimis prædialibus.*
3 *Decimæ prædiales, & perſonales debentur Eccleſiæ, à qua percipiuntur Eccleſiæ Sacramenta.*
4 *Actio, & paſſio non datur in eodem ſubiecto.*
5 *Conſuetudinis priuilegium vt valeat debet eſſe præſcriptum.*
6 *Decimas ex terris proprijs non poteſt quis percipere etiamſi duplicem perſonam repreſentet*
7 *Decimas percipiendi Ius extinguitur per dominium aſſecutum fundi ex quo decima debebatur.*
Amplia vt n. 8.
9 *Confeſſione propria nulla maior eſt probatio.*
10 *Decimę prędiales debentur à Domino ratione fundi.*
11 *Colonus partiarius tenetur ad decimas ratione culturę.*
12 *Decimæ tam debentur à Domino fundi pro parte Dominica, quam à colono pro parte Colonica.*
13 *Eccleſia ſacramentalis in mercede proueniente ex labore, Eccleſia prædialis in fructibus fundi circa decimarum exactionem ſuam intentionem fundat & num. 14.*
16 *Decimæ prędiales ſoluuntur etiam de prædijs dotalibus parochiæ exiſtentibus intra alterius parochiæ fines.*
17 *Eccleſia prædialis de iure communi quoad decimas prædiorum ſuæ parochię fundatam intentionem habet & nu. 18.*
Adeoque non contendere cum parocho ſacramentali, contra tertium debitorem decimarum nu. 19.
20 *Eccleſia poſſidens prędia in aliena parochia tenetur ad decimas.*

DECISIO XXVII.

IN deciſis 13. Iunij 1661. hodie DD. ſteterunt ſcilicet conſtare de re iudicata, non obſtantibus exceptionibus R. Monaſterij quas ſingulas ſingularibus rationibus euerti à Reuerendiſs. Capitulo viſum eſt.

Informantibus pro Monaſterio iterum repetebant non teneri ad decimas Capitulo de prædijs, ac bonis quæ poſſidet in alia parochia quia an Colonus ſoluat decimam Eccleſiæ in cuius parochia ſita ſunt Prædia an vero Eccleſiæ vbi audiuit diuina, & percipit Eccleſiaſtica ſacramenta
ſtatur † in hoc conſuetudini *ad cap. cum ſint 18. & cap. 1. ad* 1
Apoſtolicæ 20. de decim. & vtrobique Abb. *in principio* Rot. *coram* Achill. *dec. 308. & 311. ſeſſ. 3. & 7. de decimis ab initio, & cor.* Caual. *dec. 107. nu. 1. & deciſ. 124. nu. 11. & 14. verſ. 3. tollitur part. 3. cum alijs apud* Barboſ. *de offic. & poteſt. Paroch. cap. 28. §. 2. num. 33. & 34. & de Iur. Eccleſ. vniuerſ. cap. 26. §. 2. num. 33. & 34. lib. 3.* præſertim, quod in huiuſmodi
decimis Eccleſia † parochialis prędialis non habet veram 2
Iuris aſſiſtentiam Rot. coram Acchilli *deciſ. 311. ſeſſ. 6. de decimis* Poſth. *de manut. Obſeruat. 45. ſub num. 43.* Rot. *poſt ipſum dec. 107. n. 5.* Monaſterium vero, & Monachi non
ſolum † decimas prædiales, ſed etiam perſonales ſoluere 3
ſuæ Eccleſiæ, à qua percipiunt Eccleſiaſtica ſacramenta ſecundum doctrinam, Innoc. *ad c. 2. de decim. nu. 2.* Abb. *num. 4. in fine* Butr. *num. 2. verſ. vnde concludit* nihil obſtante

quod

4 quod non poſſit quis ſoluere ſibi ipſi, & quod † non detur
actio, & paſſio in eodem ſubiecto cum huic propoſitioni
repugnet Rot. *dec. 23. num. 2. part. 2. diuerſ. & in Palentina decimarum* 14. *Maij* 1655. *§. nec tunc vrget coram R. P. D. Zarate.*

His tamen, & alijs non refragantibus viſum eſt Dominis hanc exceptionem non fuiſſe probatam, & multo minus caſui præſenti applicabilem.

Et quidem non probatur, quia Teſtes Monaſterij non dicunt Monaſterium vti Parochum ſacramentalem percepiſſe decimas ex bonis, quæ colit extra ſuam parochiam, ſed ſolum teſtificantur illud non ſoluiſſe decimas de prædijs, quæ proprijs ſumptibus coluit extra ſuam parochiam, quod potiùs demonſtrat eſſe exemptum à decimis, quam quod habeat priuilegium, ſeu conſuetudinem eas perci-
5 piendi cum tamen † conſuetudo debeat eſſe præſcripta *gloſſ. diuerſè in fine, & gloſſ. ad conſuetud. cap. cum ſint.*

Nec etiam applicabilem ex verbis enim text. cum ſint homines in parochia vnius Eccleſiæ qui terras in aliena Parochia excolunt. Colligitur caſum eſſe omnino diuerſum à noſtro in quo monaſterium non excolit in aliena parochia, ſed tamen vult exigere a ſeipſo nihil ad rem faciente, quod poſſint duplicem perſonam repræſentare
6 tum quia adhuc † non poſſet percipere decimas ex terris proprijs, *vt in dicta deciſion. 23. ſub num. 2.* Rot. *in Calagurritana decimarum de Ocon 1. Iulij 1644. ſub §. ponderandum coram Reuerendiſſ. Domino Cerro Decano & in deciſ. confirmata ſub §. Dominis placuit, & in Nazarena ſeu Montis viridis Beneficij 24. Aprilis 1651. ſub §. nec quidquam releuat coram Dunozetto &* Cene *de cenſ. quæſt. 114. ſub num.*
7 4. ibi, quia aſſequendo mediante emptione † dominium fundi, ex quo decima debebatur extinctum fuerat Ius, quod ante dictam emptionem habebat conſequendi decimas ex eo, Tum etiam quia monaſterium vti Congrega-
8 tio non percipit † Sacramento à ſe ipſo vti parocho, ſed ſinguli Monachi à ſuis Superioribus vti Capitibus Religionis exemptis.

Et non concurrere dd tres perſonas in præſenti caſu, vti concurrebant in dicto cap. cum ſint obſeruatum eſt ab aliquibus ſcilicet debitoris decimarum Parochi Sacramentorum, & Parochi prædiorum, quia Monaſterium ſemper oppoſuit ſe nulli decimas ſoluiſſe ab immemorabili vigore exemptionis comperto poſtea exemptionem nec quadragenariam eidem ſuffragari confugit ad conſuetudinem dedecennalem, quæ pariter non ſuffragatur cum ſolutio quę ſupponitur facta à Monaſterio ſibi ipſi excludatur apertè ex contraria illius confeſſione, quod decimas numquam perſoluit, nec ſibi, nec alijs prætendendo exemptionem,
9 & confeſſione † propria nulla maior probatio, *l. 4. C. de tranſact. l. 1. ff. de confeſſ.* Rot. *coram Ludouiſ. deciſ. 143. in fine.*

Sed admiſſa etiam repræſentatione perſonarum iuxta doctrinam *Innoc. Abb Butr. ad d. cap. 2. de decim. &* Rot. *in dicta Palentina* vnus ex Dominis ponderauit *Text. in di-*
10 *cto Cap. cum ſint* non agere de decimis † prædialibus quæ debeantur à Domino ratione fundi, ſed de illis quæ de-
11 bentur à Colono partiario † ratione culturæ ad litteram textualem & Anchar. *num* 3. & 4. Io. And. *num.* 4. Abb. *dicto num.* 4. cum enim non ſolum à Domino fundi pro
12 parte † Dominica, ſed à Colono pro parte Colonica decimæ debeantur *cap. ſua 26. de decim.* & ſæpè contingeret Colonos alibi terras colere, & alibi Sacramenta percipere hinc reſpectu huius petitionis Colonicæ ſolummodo ortam dicèbant antiquitus quæſtionem cui Eccleſiæ decima
13 deberetur ſacramentali, an prædiali quarum † prior in
14 mercede prouenient ex labore, poſterior † verò in fructibus fundi ſuam intentionem fundarent, hoc autem nihil commune habet ad portionem dominicam, cuius reſpectu ſicut Eccleſia Sacramentalis nullam prætenſionem habere poteſt, ita de illis d. text. non agit non obſtan. dd. deciſionibus Achill. 308. & 311. Imò fauentibus cum loquantur de decima, quæ debent ratione culturæ & in ea
15 † ſpectandam conſuetudinem, & de hac tantum rata loqui decſio non de dominica, & in omnem caſum poſſe ac debere congruè recipere hanc interpretationem.

Cæterum informantes pro Capitulo iterum inculcabant, quod iam dictum fuit in deciſione confirmata in §. atque ita receptiorem eſſe Dominis ſententiam, quod ſol-
16 ui debeant decimæ prædiales † etiam de prædijs dotalibus Parochiæ exiſtentibus intra alterius Parochiæ limites Couar. *variar. reſolut. 18. num. 8. verſ. alicet lib.* 1. Mooet. *de decim. cap. 5. à num. 6.* Azor. *Inſtit. moral. cap. 24. quæſt. 5. num. 7. tom. 3.* Barbol. *ad d. cap. 2. num. 4. & de offic. Parochi cap. 28. ſub eodem num. 9. & Iure Eccleſ. vniuerſ. cap. 26. eodem §. 3. ſub eod. numer. 9. & voto deciſiuo 41. numer.* 8. quicquid in contrarium ſcripſerint *cap. 2. de decim. S. Thom. & alij DD. allegat. in deciſione confirmata dicto §. atque ita.*

Cum ergo Eccleſia prædialis † fundet intentionem 17
ſuam de Iure Communi quoad decimas prædiorum ſuę Parochiæ inquit, Zabarell. *conſ. 88. ſub num. 4. ad text. ibi allegatos cum alijs apud* Barbol. *ad d. cap. cum contingat de decim. num. 7. & offic. Paroch. d. cap. 28 §. 2. num. 8. &*
Iure Eccleſ. vniuerſ. d. cap. 26. eod. §. eod. num. 8. vbi † 18
de aſſiſtentia Iuris proinde reſultat *cap. uti Parochum prædialem* non verſari in caſu *d. cap. cum ſint & cap. ad apoſto-*
licæ, adeoque non contendere cum Parocho † Sacramen- 19
tali contra tertium debitorem decimarum, ſed in caſu *d.*
cap. cum contingat quod Eccleſia poſſidens † prædia in a- 20
liena Parochia tenetur ad decimas ſecundum receptiorem ſententiam vt ſupra.

Et ita vtraque &c.

Deciſio in hac eadem cauſa confirmata emanata ſub die 13. 1661. coram eodem R. P. D. Taia impreſſa eſt ſupra in præcedenti Part. 13. Recent. deciſio 201.

R. P. D. BEVILAQVA.

Calaritana Capellæ.

Lunæ 15. Iunij 1664.

ARGVMENTVM.

Creditor, ſi in Rota obtinuerit ſententiam fauorabilem, & fuerint relaxata mandata ad ſoluendum, & pars, vt defatigaret creditorem adiuit Iudices Laicos apud quos inſtetit pro reuocatione mandatorum, prout in effectu obtinuit. Qualiter hoc caſu creditor ſe gerere debet pro executione ſuorum mandatorum, iam in Rota relaxatorum.

SVMMARIVM.

1 *Rota antea quam deueniat ad executionem ſententiarum, & mandatorum, qualiter procedat.*
2 *Et ita ſeruat non ſolum in prophanis, ſed etiam in beneficialibus ad effectum, ut debitor citius ſoluat.*
3 *Contra hæredem, quando poſſit procedi contra perſonam & bona.*
4 *Hæres tenetur conficere inuentarium, & reddere rationem.*
5 *Hæres in contumacia poteſt condemnari in perſonam, & bona propria.*
6 *Manutentio, quando non poſſit denegari in bonis ſubhaſtatis, & deliberatis.*
7 *De Poſſeſſione ex ipſa deliberatione bonorum, non poteſt denegari manutentio.*

DECISIO XXVIII.

SALVATORI, & alijs de Gaſolis fuit primo loco conceſſa Manutentio in poſſeſſione controuerſæ Cappellæ, & poſteà per Sententiam diffinitiuam, alterius de partibus reuocatoriam, declaratum Iuſpatronatus ad ipſos ſpectare, & in vim illius, ob non interpoſitam appellationem in Iudicatum tranſactæ, fuerunt conceſſæ executoriales, & demum tàm pro refectione expenſarum, damnorum, & intereſſe per Saluatorem paſſorum occaſione recurſuum ad Iudices Laicos per Sattam, quàm pro reuocatione attentatorum fuerunt relaxata mandata executiuè; Verùm, quia, impedita vſque adhuc illorum executione, Gaſoli non potuerunt debitam ſatisfactionem conſequi, nec bona, eis indebitè, & attentatè vigore ſententiæ Iudicis de partibus ſubhaſtata, recuperare; Ideò citatis perſonaliter Sattæ hæredibus, & bonorum deliberatarijs, petebant noua mandata, vel illorum duplicata

Digitized by Google

plicata, nempè executiuum contra bona hæreditaria Sattæ, vna cum exequatur contra hæredes, nec non de manutenendo aduerſus dictos deliberatarios, & Domini concedenda eſſe, teſponderunt.

Nam, conſtituto iam de validitate, & iuſtitia ſententiæ ſuper pertinentia Iuriſpatronatus, ac mandatorum ex quinque Deciſionibus coram bon. mem. Bichio emanatis; Prima, videlicet ſub die prima Iulij 1644. in articulo manutentionis; Altera ſub die 19. Februarij 1646. ſuper pertinentia Iuriſpatronatus; Tertia 14. Decembris 1648. condemnante Sattam ad refectionem expenſarum, damnorum, & intereſſe, non attenta exceptione compenſationis melioramentorum, per eumdem deducta; Quarta ſub die 25. Iunij 1649. occaſione recurſuum ad Iudices Laicos; & vltima ſub die 28. Aprilis 1651. pro reuocatione, & purgatione attentatorum, commiſſorum ob nouum iudicium, in partibus motum, ſpreta pendentia litis in Rota, & ex illarum lectura pa-
1 tear omnia † fuiſſe abundè diſcuſſa, & comprobata Iuſtitia ſententiæ, & mandatorum relaxatorum: Rota de ſtylo poſt lapſum decennij, guſtato iterum de illa: mandata debitæ executioni demandat, præuia etiam conceſſione duplicati, vt dixit in *deciſ. 222. num. 5. poſt* Zacch. *de obligat. cameral. & in Ianuen. Separationis Thori 4. Aprilis 1660. coram me*, loco executorialium, non ſolum in prophanis, ſed etiam in beneficialibus, ad effectum
2 compellendi † debitorem condemnatum, vt illico ſatisfaciat. Caſſad. *deciſ. 6. num. 11. de cauſ. poſſeſſ. & propret.* Rota *deciſ. 2. ſub numer. 53. de reſcript. in nouis ſan. mem. Gregor. XV. deciſ. 45. n. 15. & poſt* Modern. Peruſin. *de Manutent. deciſ. 31. numer. 3. cum ſequ. deciſ. 471. numer. 1. cum aliis per eumdem adductis in obſer. 103. num. 8.*

In quibus quidem mandatis iuſtè etiam viſum fuit,
3 adponendum eſſe † exequatur contrà perſonas, & bona propria hæredum Sattæ, nàm cum fuerint citati, nec vnquàm comparuerint docendo de Inuentario bonorum, hæreditariorum, & reddendo de illis
4 rationem, ad quam † omninò tenentur. Speculat. *de Inſtrument. ædit. §. vltimo, vbi* Bald. *in fine.* Gratian. *diſcept. forenſ. cap. 981. numer. 27. & 28.* vtique ob
5 hanc contumaciam † in proprijs perſonis, & bonis conueniri poſſunt, iuxtà doctrinam Baldi, *in l. finali, §. & ſi præfatam, num. 3. C. de iur. deliber.* Phanuc. *de Inuent. part. 5. numer.* 130. Rota *coram bon. mem.* Merlino, *deciſ. 721. num. 1. & 2. & in recent. deciſ. 39. numer. 1. cum ſequent. part. 6. & in Beneuentana Dotis, 25. Iunij 1666. §. prout iuſtitia, coram me.*

6 Sicuti etiam viſum fuit, non poſſe denegari mandatum de Manutenendo in bonis ſubhaſtatis, & deliberatis, vigore mandati Iudicis de partibus, pro pretio Cappellæ, ac prætenſis melioramentis relaxati, poſtquam fuerat Cauſa in Rota introducta, & emanauerint ſupradictæ reſolutiones, pro reuocatione attentatorum, ex hoc capite commiſſorum, dùm de
7 † poſſeſſione conſtat ex ipſa deliberatione, illam in neceſſariam conſequentiam præſupponente, *l. decem 136. ff. de verb. obligat.* Rota *deciſ. 456. num. 4. par. 2. recent.* & poſſeſſores non habuerunt ſe pro ſpoliatis. Seraphin. *deciſ. 1176. num. 6.* Coccin. *deciſ. 380. num. 3. & in Aquilana Beneficii, 21. Maii 1660. coram me, §. finali, & in aliis relatis per* Modern. Peruſin. *de Manutent. obſeruat. 10. à num. 82.*

Et ita per contradictas, &c.

Deciſiones iſtæ tres in hac eadem Cauſa emanatæ coram bon. mem. Bichio, habentur inter eius per ſe in totum impreſſæ.

R. P. D. ALBERGATO.

Romana Vineæ.

Lunæ 19. Februarii 1663.

ARGVMENTVM.

Quæ ſint requiſita ad hoc, vt poſſit agi in Saluiano. Immiſſio in poſſeſſionem, quando concedatur. Depoſitum legitimè factum an probet ſolutionem. Intentio partium in tranſactione, qualis fuerit, ex quo deducatur.

SVMMARIVM.

1 *Creditum, & hypotheca ſunt requiſita ad agendum in Saluiano.*
2 *Creditoſtante, & hypotheca conceditur immiſſio in poſſeſſionem fundi de tempore obligationis poſſeſſi.*
3 *Creditori poſteriori regulariter, non competit Saluianum aduerſus anteriorem poſſidentem.*
4 *Immiſſio ex Saluiano poſteriori creditori conceditur recuſante anteriore recipere pecunias ſibi debitas, auctore Prætore, in publico monte depoſitas.*
5 *Depoſitum legitimè factum, probat ſolutionem.*
6 *Tranſactio priora partium iura tollit, præcedentem titulum nouat, & extinguit.*
7 *Inſtrumentum habens relationem, ad tranſactionem attendi debet.*
8 *Clauſula*, ſine præiudicio iurium, *intelligitur ſemper de alio, quam de reſultante ex ipſo actu.*
9 *In tranſactione qualis fuerit partium intentio, ex quo deducatur.*

DECISIO XXIX.

PRÆMISSA narratiua, quod Octauianus, & Cæſar ille nomine proprio, hic tam proprio nomine, quàm procuratorio Alexandri Zarotti patris, duos Cenſus impoſuerat anno 1640. & ſequenti ſuper Vinea de qua agitur, ad fauorem DD. Diffendini, & Bonifacij, quibus acceſſerat, vel principalis principaliter, & inſolidum Clara Vxor Alexandri, quæ deinde prætendens ob vergentiam Viri ad inopiam, factum eſſe locum aſſecurationi ſuæ Dotis, citatis Mariti creditoribus, & in ſpecie præfato Defendino, & Boniſacio immiſſionem ſuper Vinea cenſita obtinuerat. Quodque ſucceſſiuè cum præfati Cenſuum, Domini docuiſſent ſcuta 330. primi cenſus, & ſcuta 263. alterius venditoribus Vineæ, fuiſſe ſoluta cum ceſſione Iurium ad eorum fauorem, contra Claram egerant, & obtento pro ſcutis 170. fructuum decurſorum mandato, illa receperant ab eadem Clara, quæ deinde pro alijs poſtea decurſis moleſtabatur.

Deuentum fuit anno 1651. inter eandem Claram & Octauianum ex vna, & creditores Cenſuum ex alia, ad tranſactionem, in qua ſe obligauit Octauianus ſui Iuris effectus pro rata dd. Cenſuum, vſque ad ſummam ſcut. 407. & Clara iterum cum ſolemnitatibus neceſſarijs, ſuam obligationem ratificauit pro dd. ratis ſolutis venditoribus Vineæ, & pro fructibus decurſis, & decurrendis Summario primæ poſitionis Zarottæ, *num. 2.* pro quorum ſolutione ijſdem deinde tradidit. Vineam retinendam, donec eſſent de fructibus decurſis, & decurrendis ſatisfacti. Cœterum inſurrexit deinde Felix Maria filia Claræ, & eius creditrix pro Dote, ab ipſa ſibi cum Alexandro patre promiſſa, & citatis dd. Creditoribus Cenſuum, factoque depoſito ſcut. 593. & fructuum decurſorum immiſſionem obtinuit, & actualem poſſeſſionem adepta eſt inter quam, & Creditores ſuper manutentione propoſito dubio 27. Iunij proximi præteriti DD. voluerunt videre de bono Iure, de quo ad fauorem Felicis Mariæ hodie conſtare cenſuerunt.

Illud enim deducitur ex Inſtrumento promiſſionis Do-
tis ſibi facta anno 1644. in quo continetur † creditum cum 1
hypotheca, ſub obligatione Camerali incluſa. Zacch. *de obligat. Cameral. quæſt. 31. num. 8.* Rota *poſt ipſum, deciſ. 273. num. 4. coram Seraphin. deciſ. 935. numer. 1. & in Romana Saluiani 29. Nouembr. 1655. coram bon. mem. Dunozetto, §. creditum.* Cuius virtute † potuit eidem in Sal- 2
uiano concedi immiſſio ſuper Vinea de tempore obligationis per Claram poſſeſſa, & deinde Boniſacio, & Defendino aſſignata. Angel. Aretin. *in §. item Seruiana, num 15. inſtitut. de act.* Alexander *conſ. 185. num. 4. lib. 6.* Menoch. *de adipiſcend. remed. 3. num. 161. & ſeqq.* Rota *deciſ. 129. poſt* Merlin. *de pignor. nu. 1. Romana Saluiani 25. Iunii 1657. coram Reuer. Papien. & in Papien. Cenſus 3. Iulii proximi præteriti, coram R. P. D. meo Ninot, §. finali.*

Nec reſiſtit, quod Boniſacius, & Defendinus poſſide-

rent

rent Vineam, ex credito anteriori, & regulariter credi-
3 tori † poſteriori non competat Saluianum aduerſus ante-
riorem poſſidentem. Cioſ. *conſ. 45. nu. 2. & ſeqq. lib. 2.* Ro-
ta *deciſ. 141. nu. 8. poſt* Merlin. *de pignor.* quia cum ijſdem
iudicialiter oblata fuerit ſors principalis Cenſuum, pro
quantitate ſcut. 593. cum fructibus decurſis, ipſiſque re-
cuſantibus illa recipere auctore Prætore, depoſita fuerit in
4 Sacro Monte Pietatis, certè † concedi potuit immiſſio
poſteriori. Pacific. de Saluian. *inſpect. 13. nu. 438. & inſpec.
5. cap. 11. nu. 38. & ſeqq.* Rota *deciſ. 79. nu. 5. coram Emi-
nentiſſ. Card. Ottbobono, & deciſum fuit in Romana Socie-
tatis Officij 26. Iunij 1654. coram Reu. Papien. §. finali, verſ.*
5 *niſi tamen offeratur*, quia tale depoſitum † legitimè fa-
ctum habet vim ſolutionis. Surd. *conſ. 331. nu. 39. & ſeqq.*
Mareſcott. *reſolut. 70. nu. 9. lib. 2.* Gratian. *diſcept. 786. n.
2.* Rota *poſt* Cenc. *de cenſ. deciſ. 291. nu. 1. & 2. poſt* Mer-
lin. *de pignor. deciſ. 70. nu. 4. & ſeqq. coram Eminentiſſ. D.
Card. Ottbobono deciſ. 249. nu. 3. & 4 & in Romana Salaia-
ni 4. Martij 1644. coram R. P. D. meo Veroſpio, in fine.*

Quod autem depoſitum non fuerit integrum, non re-
leuat, quia licet originale creditum eſſet ſcut. 1000. obti-
nuit tamen Clara anno 1645. ſententiam immiſſionis ſu-
per Vinea, de qua agitur, pro aſſecuratione medietatis
ſuæ Dotis, citatis dd. Creditoribus, non obſtante tali e-
ius obligatione, quæ ſententia pro concurrenti quantita-
te ſcut. 593. tantum reuocata fuit. Vndè in hac ſumma
ipſa remanebat debitrix, etiamſi in præfata tranſactione
anni 1651. obligationem ſuam ratificauerit, quia ratifica-
tio reſtricta apparet ad præfatam quantitatem ſcut. 593.
pro reſiduo autem nempè ſcutor. 407. ſe obligauit Octa-
6 uianus. Tranſactio † vero priora partium Iura extinguit
præcedentem titulum nouat, & perimit. Monach. *deciſ.
Bononien. 40. punct. 7. num. 70. & ſeqq.* Rota *deciſ. 241. n.
8. coram* Mantic. *deciſ. 414. in princ. par. 2. coram* Merlin.
*deciſ. 17. num. 12. coram Reuerend. Tarraconen. deciſ. 251.
nu. 2. & in Romana Manutentionis 27. Martij 1658. coram
me, §. quorum neutrum.*

Quia ratione parum releuat, quod in Inſtrumento aſ-
ſignationis Vineæ anno 1612. facta fuerit mentio vtriuſ-
que Cenſus in ſumma ſcut. 1000. abſque vlla taxatiua.
Verba enim diſcretiuè ſunt intelligenda, & reſtrictiuè ad
ratam vtriuſque Cenſus, reſpectu Claræ in ſcutis 330. &
pro ſecundo in ſcut. 263. & ſine difficultate, dum in eodem
Inſtrumento expreſſa habetur relatio ad præcedens tran-
7 ſactionis, quod † proinde attendi debet, *l. ipſo tato, 77.
ff. de hæred. inſtit.* Dec. *conſ. 63. nu. 6. & per tot.* Bero *conſ.
171. nu. 35. lib. 2.* Rota *in recent. deciſ. 305. num. 6. par. 8.
Romana Apothecarum 8. Iunij 1654. & 25. Iunij 1655. co-
ram bon. me. Bichio, 7. Februar. 1656. coram Reu. P. D. meo
Beuilaqua*, etiamſi aliter in referente fuiſſet expoſitum.
Seſſ. *deciſ. Aragon. 125. nu. 41.* Rota *in Romana Fideicom-
miſſi 23. Ianuarij 1649. §. minus obſtare, coram bon. me. Ar-
guelles, & in Romana Dotis 22. Iunij 1661. coram R. P. D.
meo Veroſpio, §. dum enim.*

Nec aliqua vis fieri poteſt in eo, quod creditores in In-
ſtrumento tranſactionis ſibi intra vigore impoſitionis Cen-
ſus competentia reſeruauerint quandoquidem, nec reſer-
uatio manifeſtam repugnantiam contineat diſcretiuè in-
telligi debet contra Claram pro ſcutis 593. cum clauſula,
8 *ſine præiudicio Iurium* intelligatur ſemper † de alio, quam
de reſultante ex ipſo actu. Gabriel. *conſ. 152. nu. 29. & ſeq.
lib. 1.* Gratian. *diſcept. num. 19.* cum cæteris adductis per
Barboſ. *clauſ. 157. numer. 5. & ſeqq.* Rota *coram* Seraphin.
*deciſ. 1445. numer. 4. & in Bononien. Domus 27. Nouembris
1658. coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano, §. 1. in
fine*, quod comprobatur tum ex eo, quod pro reſiduo ſcu.
407. ſe obligauit Octauianus, tum ex obſeruantia ſubſe-
ſecuta, cum pro dicta rata ſcut. 593. tantum clara fru-
ctus ſoluerit, fuerintque à Difendino recepti, & fructus
ſcut. 407 ab Octauiano ſoluti fuerunt, vt in calce reſpon-
ſionis Felicis Mariæ. Vndè bene deducitur, qualis fuerit
9 † partium intentio in tranſactione. Surd. *conſ. 94. numer.
37.* Gratian. *diſcept. 842. num. 33. in terminis* Rota *deciſ.
651. num. 4. verſ. inſuper accedebat, coram Caual. & in Bo-
nonien. Primogenituræ 14. Februarij 1656. coram bon. mem.
Bichio, §. finali.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. VICECOMITE.

Poſtea S. R. E. Cardinali.

Romana Fideicommiſſi de Donis.

Lunæ 19. Februarii 1663.

ARGVMENTVM.

Subſtitutio concepta per verbum: *quando-
cumque*, tractum temporis præſefert. Sub-
ſtitutio compendioſa quando ſibi locum
vindicet. Qualitatis extenſio quando ad-
mittatur. Concurrente rationis, & perſo-
narum diſparitate Maſculinitatis repetitio
quando ſit admittenda. Subſtitutio quando
dicatur purificata ad poſterioris ſubſtituti
fauorem. In vltimis voluntatibus non ver-
borum rigori, ſed menti Teſtatoris eſt in-
hærendum, quando eiuſdem voluntas præ-
ſumitur, verba non conſiderantur.

SVMMARIVM.

1 *Deſcendentium appellatione fœminæ, quoque includuntur.*
2 *Filij in conditione poſiti, cenſentur vocati, ex diſpoſitio-
ne* Statuti Vrbis cap. 142. lib. 1.
3 *Verba:* ne' quali voglio, chè vada detta heredità, *vti
in rem concepta inducunt perpetuum reale, & recipro-
cum fideicommiſſum, adeout vnus ex deſcendentibus
cenſeatur grauatus reſtituere alteri bona fideicommiſ-
ſaria.*
Alias Teſtatoris voluntas expleri non poſſet, nu. 4.
5 *Subſtitutio concepta per verbum,* Quandocumque, *tra-
ctum temporis præſefert.*
6 *Verbum* perueniat, *eſt verbum commune.*
7 *Subſtitutio compendioſa ſibi locum vindicat quando teſtatur
vſus fuit verbis communibus.*
8 *Mater per compendioſam, vti deſcendens vocata cenſetur
grauata reſtituere filio per fideicommiſſum.*
9 *Qualitatis extenſio admittitur quando ſermo eſt de vna, ea-
demque perſona.*
10 *Teſtator exprimens qualitatem in filijs vnius hæredis,
ſi voluiſſet eam concurrere in filijs alterius illam ex-
preſſiſſet.*
11 *Maſculinitatis repetitio non eſt admittenda concurrente
perſonarum, & rationis diſparitate.*
12 *Qualitatis repetitio in vno hærede, & non in alio facta
cenſetur conſulto omiſſa.*
13 *Teſtatoris diſpoſitio eſt ſtrictè interpretanda ad excluden-
dam qualitatis maſculinæ repetitionem.*
*Maximè dum teſtator non reſpexit agnationis conſeruatio-
nem, num. 14.*
15 *Hæres extraneus, & collateralis, non excludit à portio-
ne Aui nepotem, & ſi ſecus eſſet, repugnaret hoc men-
ti Teſtatoris.*
16 *Verba,* nei medeſimo modo, che a' figli di Ma-
rio, *quid importent.*
17 *Subſtitutio dicitur purificata ad poſterioris fauorem primo
loco inſtituto decedente.*
18 *Vocatio intelligi debet ordine ſucceſſiuo quando agitur de
perſonis, in quibus cadit ordo neceſſitatis.*
19 *Hærede præcedente ante purificatam conditionem caduta
remanet ſubſtitutio ad fauorem aliorum vocatorum.*
Sed declara, vt num. 20.
21 *Subſtitutio compendioſa continet ſub ſe fideicommiſſariam,
& vulgarem.*
22 *Subſtitutus ſecunda loco, ſubintrat in locum gradus cadu-
cati, ac ſi immediatè fuiſſet ſubſtitutus, ſi primus vo-
catus, vel nolit, vel non poſſit ob eius prædeceſſum hæ-
reditatem adire.*
23 *Verba indefinita in ſubſtitutionibus etiamſi deficiat verbum*
quandocumque, *præſeferunt tractum temporis, &
inducunt compendioſam.*
Amplia, vt nu. 24.
25 *Vocatio quando eſt concepta verbis nimis, amplis non debet
reſtringi, dum nulla ratio in contrarium conſiderari po-
teſt.*
26 *In vltimis voluntatibus mens diſponentis eſt inſpicienda,
non verò inhærendum verborum rigori.*

27 *Te-*

27 *Teſtatoris voluntas quando, præſumitur verba nullius ſuat momenti.*

DECISIO XXX.

PRÆTENDENTE D. Mutio Materio purificatum remanſiſſe ad ipſius fauorem fideicommiſſum inſtitutum per Alexandrum Donum ſub hoc verborum contexu; *Nel reſto di tutta la mia heredità, inſtituiſco miei heredi vniuerſali Mario Doni mio fratello, e ſuoi figlioli maſchi, legitimi, e naturali, per la metà, e per l'altra metà, Ottauio mio figliolo, & in euento, che detto Ottauio mio figliolo moriſſe quandocunque ſenza figlioli legitimi, e naturali, ò deſcendenti da lui, ne' quali voglio, che vada detta heredità, e ſua portione, dopo la ſua morte, nel medeſimo modo, che a' figlioli di Mario, in tal caſo di morte, ſenza figlioli ſudetti di detto Ottauio, ſoſtituiſco in detta ſua portione detto Mario, e ſuoi figlioli legitimi, e naturali; e ſimilmente morendo detto Mario mio fratello, ſuoi figlioli legitimi, e naturali, nati, ò che naſceſſero, ſenza hauer loro figlioli, e deſcendenti legitimi, e naturali, ſoſtituiſco, tanto in detto Prelegato, quanto nella portione della mia robba laſciatagli, come di ſopra, à detto Mario, e ſuoi figlioli, e deſcendenti, detto Ottauio mio figliolo, & hauendo lui in tal caſo figlioli legitimi, e naturali, quelli, e loro deſcendenti debbiano ſuccedere in tutta detta portione, e beni di detto Mario, e ſuoi figlioli, ſoſtituendo nelli caſi predetti ad inuicem l'vn l'altro, acciò le miei facoltà reſtino in loro, e loro figlioli;* Affirmatiuam Sententiam DD. amplexi fuerunt tàm reſpectu portionis obuentæ Octauio, quàm alterius deuolutæ ad Marium

Nàm reſpectu portionis Octauij cùm Teſtator diſpoſuerit, quod eo obeunte quandocunque abſque filijs, &
1 deſcendentibus, quorum † appellatione quoque fœminæ includuntur. Alexand. *conſ.* 160. *num.* 2. *verſ. ſed hic non obſtantibus, lib.* 2. Dec. *conſ.* 413. *num.* 11. Pariſ. *conſ.* 72. *n.* 6. *lib.* 7. Surd. *conſ.* 316. *num* 1. Giouagnon. *conſ.* 11. *num.* 11. *lib* 2. Ad eius portionem admitti deberet Marius
2 frater, eiuſque filij, eo quod deſcendentes † prædicti poſiti fuerunt ſub conditione, reſultat virtute *Statuti Vrbis, cap.* 142. *lib.* 1. omnium deſcendentium vocatio, inter quos ſe eſſe comprehenſum oſtendit Domin. Mutius, qui ortum traxit à Martia Octauij filia. Gabr. *conſ.* 115. *num.* 21. *lib.* 1. Rot. *deciſ.* 316. *n.* 2. & 3. *par.* 1. *recent. deciſ.* 332. *num.* 2. & *deciſ.* 473. *nu.* 10. *par.* 2. *deciſ.* 248. *num.* 1. & 2. *part.* 7. *coram Eminentiſſ. Ottobono, deciſ.* 1. *num.* 21. & *in Romana Fideicommiſſi de Coronis* 28. *Ianuarij* 1647. *coram Reuerendiſſ. D. meo Decano,* §. *tertio prædicto.*

Præter hanc ſtatuti vocationem, concurrit quoque altera Teſtatoris expreſſa, ex eo quod apertis verbis iuſſit, eius hæreditatem peruenire ad deſcendentes, ibi *ne' quali*
3 *voglio, che vada detta hæredità,* talia † quippe verba vti in rem concepta, inducere valent perpetuum, reale, & reciprocum fideicommiſſum, adeout vnus ex deſcendentibus cenſeatur grauatus reſtituere alteri bona fideicommiſſaria, *l. fideicommiſſa,* §. *hæc verba, ff. de leg.* 3. Cephal *conſ.* 478. *num.* 45. & *ſeqq.* Pariſ. *conſ.* 93. *num.* 24. & *plur. ſeqq. vol.* 2. Rota *in recent. deciſ.* 125. *num.* 4. *par.* 1. & *deciſ.* 216. *num.* 15. & 16. *part.* 5. *coram* Buratt. *deciſ.* 897. *num.* 7. & *in Interamnen. Bonorum,* 15. *Maij* 1656. §. *quod certius procedit, coram Reuerendiſſ. D. meo Decano;*
4 alias enim Teſtatoris † voluntas expleri minimè poſſet. Fuſar. *de ſubſtitut. quæſt.* 688. *num.* 18. *cum pluribus ſeqq.* Rota *deciſ.* 579. *par.* 1. & *deciſ.* 209. *n.* 22. *par.* 4 *recent.*

Et deſcendentes non dicuntur vocati ſimpliciter per vulgarem, ſed etiam per compendioſam continentem,
5 tàm fideicommiſſariam, quàm vulgarem. Tùm quia † ſubſtitutio concepta fuit per verbum quandocunque de ſui natura tractum temporis præſeferens. Surd. *deciſ.* 37. *num* 8. Rota *deciſ.* 579. *num.* 7. *par.* 4. *tom.* 3. *recent.* & *deciſ.* 125. *num.* 3. & 4. *par.* 5. & *deciſ.* 656. *num.* 2. *part.* 4. *deciſ.* 579. *num.* 7. & 8. *cum ſeq. eadem part.* 4. *tom.* 3. Tum
6 etiam quia Teſtator vſus fuit † verbis communibus prout eſt verbum perueniat ad *Text. expreſſum in l. fideicommiſſa,*
7 §. *hæc verba, vbi* Bartol. & *alii de leg.* 3. ideoque locum † ſibi vendicat compendioſa. Alexand *in l. precibus, Cod. de impub. et aliis ſubſtit, num.* 47. Surd. *conſ.* 232. *numer.* 15. Ruin. *conſ.* 171. *nu.* 8. *lib.* 2. Rota *deciſ.* 245. *nu.* 2. *par.* 4.
8 *tom* 2. *recent.* & propterea † Martia filia Octauij cenſetur grauata reſtituere Domino Mutio eius filio per fideicommiſſum. Rota *deciſ.* 579 *num.* 7. *cum ſeqq. part.* 4 *tom.* 3. *recent. et in Romana Fideicommiſſi de Druſolinis* 12. *Iunii* 1654. *coram Reuerendiſſ. D. meo Decano, et in dicta Interamnen. Bonorum, coram eodem,* §. *licet enim.*

Nec vrget, quod cùm Teſtator voluerit in filijs Marij concurrere qualitatem maſculinam, eam quoque deſiderauerit in filijs Octauij, ibi, *Inſtituiſco Mario Doni mio fratello, e ſuoi figlioli maſchi, & in euento, che detto Ottauio mio figliolo moriſſe quandocunque ſenza figlioli legitimi e naturali, ò deſcendenti da lui, ne' quali voglio, che vada detta heredità, e ſua portione, nel medeſimo modo, che a' figli di Mario,* & conſequenter cum de tempore obitus Octauij Mutius adhuc non eſſet in lucem proditus, ſed exiſteret dumtaxat Domina Martia illius Mater, quæ tanquam inhabilis ad ſucceſſionem ob defectum maſculinæ qualitatis à Teſtatore requiſitæ, ad hæreditatem aſpirare nequiuerit, ea deuoluta fuerit ad Nicolaum filium Marij tunc ſuperuenientem.

Nàm ex pluribus cenſuere DD. hanc qualitatem adiectam reſpectu filiorum Marij, nullatenus in propoſito caſu cenſeri repetitam reſpectu deſcendentium Octauij.

Primò, quia non verſamur circa liberos vnius, eiuſdemque perſonæ, quo caſu faciliùs admitteretur † qua- 9
litatis extenſio, ſiuè repetitio, ſed circa filios fratris, ac filios proprij filij: Vndè ſi in principio Teſtamenti Teſtator inſtituit Marium, eiuſque filios maſculos, hæc qualitas extendi minimè debet ad filios Octauij, quos poſtea nominauit, quia ſicuti expreſſit † dictam qualitatem in 10
filijs Marij, ita ſi voluiſſet eam concurrere in filijs Octauij, illam pariter expreſſiſſet. Ruin. *conſ.* 124 *col. final.* & *conſ.* 168. *nu* 13. *volum.* 3. Alexand. *conſ* 49. *volum.* 4. Curt. *conſ.* 64. *col.* 10. Dec. *conſ.* 599 *num.* 4.

Nam maior affectio cadebat erga Octauium eiuſque Deſcendentes, quam Marium fratrem, & propterea reſpectu illius voluit ſubſtituere filios maſculos dumtaxat, vt quam citius ob defectum lineæ maſculinæ bona peruenire poſſent ad Octauium, eiuſque deſcendentes, inter quos voluit fœminas quoque comprehendi, ne ipſæ excluderentur ab hæreditate per filios Marij, & ſic concurrente tàm perſonarum, quàm † rationis diſparitate, re- 11
petitio maſculinitatis, nullo modo eſt admittenda. Bart. *in l. in repetendis, de leg.* 3. Bero *conſ.* 120. *num.* 73. *lib.* 2. Coccin. *deciſ.* 294. *num.* 4. & 5. *Eminentiſſ. Ottbob. deciſ.* 265. *num.* 17. *in recent. deciſ.* 171. *num.* 23. & 24. *part.* 5. Giouagnon. *conſ.* 93. *num.* 3. & 31. *volum.* 1. Cyriac *contr.* 400. *num.* 97.

Secundò, quia qualitas prædicta fuit dumtaxat ſemel expreſſa in principio inſtitutionis Marij, eiuſque filiorum, ideo cum pluries Teſtator nominauerit ſimpliciter filios Octauij, ceſſare debet d. qualitatis † repetitio, il- 12
la enim cenſeri debet conſulto omiſſa. Soccin. Iun. *conſ.* 13. *num.* 26 *cum ſeqq. lib.* 3. *conſ.* 158. *num.* 40. *conſ.* 170. *num.* 29. *lib.* 2. *Idem conſ.* 71. *num.* 14. *conſ.* 73. *num* 12. *conſ* 136. *num.* 39. *lib.* 3. Menoch. *conſ.* 85 *num.* 47. *lib.* 1. Crauett. *conſ.* 289. *num.* 4. *cum ſeqq.* Petr. de Ancharan *conſ.* 120.

Tertiò, quia cum agatur de extendenda qualitate odioſa, & præiudiciali filiis, & deſcendentibus fœminis ab Octauio filio Teſtatoris, diſpoſitio † eſt ſtrictè inter- 13
pretanda ad excludendam qualitatis maſculinæ repetitionem. Bero *conſ.* 120. *num* 71. 72. & 73. *lib.* 2. maximè dum Teſtator † non reſpexit agnationis conſeruationem. Rota 14
deciſ. 581. *num* 5. & 6. *par.* 5. *recent. ad Buratt. deciſ.* 272. *num.* 19.

Hinc remouetur abſurdum, quod ceſſante repetitione huiuſmodi maſculinæ qualitatis in filijs Octauij, potuiſſet contingere, quod defecta deſcendentia maſculina Marij, fœminæ ab eodem deſcendentes excluderentur à fœminis Octauij, nàm cum Teſtatori placuerit præferre propriam deſcendentiam alienæ, nullum abſurdum conſiderari poteſt, quinimò optimè ordinata dicitur illius diſpoſitio; Abſurdum ſiquidem daretur ſi Dominus Mutius excluſus remaneret a portione Aui per Collaterales, & extraneos † 15
hæredes, quod tanquam repugnans menti Teſtatoris, non eſt admittendum. *l. item veniunt,* §. *præter hæc, in fine,* & *ibi* Bald. *ff. de petit. hæred.* Barthol. *in l. ab exequutore num.* 7. *in fine, verſ. item ſi verba, ff. de appellat.* Dec *conſ.* 338 *col.* 2. *num.* 2. *verſ. pro declaratione, vol.* 2. Surd. *conſ.* 179. *numer.* 47. Rota *coram* Merlin. *deciſ.* 125. *numer* 43.

Nec refragantur verba illa, *nel medeſimo modo, che a' figli di Mario,* ex quibus inſiſtebant ſcribentes pro altera parte inductam fuiſſe adæquationem, dd. verba † nil 16
aliud

Digitized by Google

aliud operari valent, quàm æquiparationem circa modum
& ordinem ſuccedendi de vno in alium, maximè quia ea
fuerunt immediatè appoſita poſt verbum, *vadat*. Mart. *de
clauſ. par. 3. clauſ. 94. num. 5.* Merlin. *deciſ. 864. num. 34.*
Surd. *deciſ. 269. num. 19. Ottbob. deciſ. 252. num. 14. & 15.*
Rota *deciſ. 627. num. 9. par. 2. & deciſ. 366. nu. 20. & ſeq.
par. 4. tom. 2. recent.* Gregor. *deciſ. 455. num. 13.* Durao.
deciſ. 36 num. 24.

Portinnem verò Marij ad dictum Mutium deuolutam
eſſe DD. exiſtimarunt, eo quia ille obijt relicto Nicolao
17 filio, qui † cum vltimo loco pariter obierit abſque filijs,
proculdubio factus eſt locus ſubſtitutioni ad fauorem Do-
mini Mutij vocati in caſum defectæ deſcendentiæ maſcu-
linæ Marij: verba enim Teſtamenti ſunt nimis clara,
ibi: *Morendo detto Mario mio fratello, e ſuoi figlioli nati, ò
che naſceranno, ſenza hauer loro figlioli, e deſcendenti, ſo-
ſtituiſco detto Ottauio mio figliolo, & hauendo lui in tal caſo
figlioli, quelli, o loro deſcendenti debbano ſuccedere in tut-
18 ta detta portione*, cumque agatur de perſonis, in † quibus
cadit ordo neceſſitatis, eorum vocatio intelligi debet ordi-
ne ſucceſſiuo Fuſar. *de ſubſtitut. quæſt. 476. nu. 1. & quæſt.
479. nu. 22.* Rauden. *deciſ. Piſ. 28. nu.* 102. *& ſeqq.*

Neque D. Mutius excludi valet à dicta portione, ex
eo quod vocatus fuerit primo loco Octauius, & Deſcen-
dentes ab ipſo ſubſtituti præſumantur in eo caſu, quo O-
ctauius fuerit admiſſus ad ſucceſſionem, qui cum præde-
19 ceſſerit ante purificatam conditionem † caducata reman-
ſerit ſubſtitutio ad fauorem aliorum vocatorum ad *l. poſt
aditam & l. precibus C. de impub. & alijs ſubſtit.* Alex. *conſ.
1. num. 15. lib. 1.* Honded. *conſ. 49. num. 37. & duob. ſeqq.*
. n.

Nàm hoc procederet vbi deſcendentes Octauij eſſent
vocati per ſimplicem fideicommiſſariam conceptam per
verba merè obliqua vel præſeferentia præciſam adeundi
neceſſitatem reſpectu primi vocati Bart. *in l. Centurio num.
13. ff. de vulg. & pupill.* Peregr. *de fideicom. art. 15. num.
19.* Rota *deciſ. 157. num. 4. & 5. dec. 246. numer. 53. par. 4.
tom. 2 rec.* ſed in propoſito caſu D. Mutius fuit vocatus
21 per ſubſtitutionem compendioſam, † quæ cum contineat,
& fideicommiſſariam, & vulgarem debet ad hæreditatem
admitti, ſiuè primus vocatus noluit adire, ſiuè non poſſit
22 ob eius prædeceſſum, & ſic per vulgarem † ſubintrat in
locum gradus caducati, ac ſi immediatè fuiſſet ſubſtitutus
Bart. *in l. quamdiu ff. de acquir. hæred.* Fuſar. *de ſubſt. quæſt.
469. num. 1. & 13.* Cyriac. *contr. 269 à nu. 28. vſque ad nu.
38.* Bellon. Iun. *conſ. 84. num. 1. & ſeqq.* Giouagn. *conſ 76.
& 77. vtrobique per tot.* Rota *deciſ. 336. num. 6. & ſeqq.
& deciſ. 403. par. 2. rec. & deciſ. 470. num. 3. par. 3. deciſ.
579. par. 4. tom. 3. deciſ. 201. par. 8. rec. num. 11. 12. & 13.
& plenè firmatur in d. Romana fideicommiſſi de Druſolinis §.
quia eum in caſu, & ſeqq. & in dicta Interamnen. bonorum
§. licet omnium coram Reuerendiſſ. Domino meo Decano.*

Quod autem intret vulgaris conuincitur ex eo, quod
ſubſtitutio ordinata fuit per verba indefinita, nempe in
23 caſu obitus Marii abſque filijs, quæ † (etiamſi ſi deficiat
verbum quandocunque) præſeferunt tractum temporis,
& conſequenter inducunt compendioſam, Bart. *in l. Cen-
turio ſub num. 32. circa finem verſ. idem ſi non eſt appoſita ff.
de vulg. & pupill.* Fuſar. *de ſubſtit. quæſt. 232. num. 6. 29. &
ſeqq.* Surd. *deciſ. 37. nu. 80.* Rota *dec. 579. num. 7. par. 4.
tom. 3. & in Bonon. fideicommiſſi de Bargellinis 10. Februarij*
24 1653. *coram bo. me. Bichio*, nec non ex eo, † quod conce-
pta fuit per verbum commune quo caſu intrat quoque
compendioſa Bart. *in dicta l. Centurio numer.* 32. Caſtr. *in l.
quamdiu nu. 70. ff. de acquir. hæred.* Soccin. Sen. *conſ. 140.
ſub num. 5. lib 1.* Dec. *conſ. 416. num. 6.* Surd. *conſ. 347. nu-
mer. 16.*

Neque ſubſtitutio collata cenſetur poſt aditam hæredi-
tatem ab Octauio, ex illis verbis, ibi; *Soſtituiſco Ottauio,
& hauende lui in tal caſo figlioli, o deſcendenti, debbiano
ſuccedere*: quia exindè non reſultat præciſa neceſſitas ad-
eundi in perſona Octauii, neque verba prædicta repugnant
vulgari ſubſtitutioni, cum ea adiecta fuerint ad demon-
ſtrandum, quod ſi Octauius tempore purificatæ conditio-
nis ſuperuixeret ipſe ſuccedere deberet, & deinde filii,
non autem, quod eo præmortuo ante conditions euentum
expiraret ſubſtitutio ad fauorem deſcendentium ab ipſo,
quia hoc repugnaret voluntati Teſtatoris, quæ fuit tran-
ſmittendi omnia bona ad deſcendentes, ibi, *acciò le mie
facoltà reſtino in loro, e loro figlioli*, vnde cum illorum vo-
25 catio † ſit concepta verbis nimis amplis, non debet recipe-
re reſtrictionem, maximè dum nulla ratio in contrarium
conſiderari poteſt. Gloſ. *in l. ſi tale pactum in fine ff. de pact.*
Surd. *conſ. 236. num. 41. & ſeqq. lib. 2.* Rota *deciſ. 579. nu.
1. vſque ad finem, par. 4. tom. 3. recent. & deciſ. 656. nu 8.
eadem par. 4.* In vltimis enim † voluntatibus, non eſt in- 26
hærendum verborum rigori, ſed potius mens diſponentis
eſt inſpicienda, nam vbi conſtat de præſumpta illius † vo- 27
luntate, verba nullius ſunt momenti. Clar. *in §. Teſtamen-
tum, quæſt. 76.* Mantic. *de coniectur. vlt. vol. lib. 3. tit. 5.* Pe-
regr. *de Fideicommiſſ. articul. 12.* Surd. *conſ. 344. nu. 13. &
conſ. 443. nu. 32. lib. 3.*

Et ità vtraque parte informante fuit reſolutm, &c.

R. P. D. PRIOLO.

Romana Societatis Officii.

Lunæ 19. Februarii 1663.

ARGVMENTVM.

Obligatio Minoris & mulieris quando ſuſti-
neatur, & data ratificatione ſine ſcientia
nullitatis contractus quid ſequatur.

SVMMARIVM.

1 *Ex ſtatuto Vrbis* lib. 1. cap. 151. *Mulier nec minor ex defectu
legitimæ cauſæ obligatur.*
2 *Mulier & minor ex cauſa ad ipſos non ſpectante non rema-
nent efficaciter obligati.*
3 *Cauſa à Statuto Vrbis requiſita ob quam mulier & minor o-
bligatur debet ſpecifice, & indiuidualiter exprimi.
Et ratio num 4.*
5 *Obligatio quæcumque annullatur per cauſæ falſitatem.*
6 *Obligatio mulieris & minoris, vt ſit valida debet eſſe vtilis,
et non præiudicialis.*
7 *Obligatio mulieris et minoris non ſuſtinetur ceſſante ſpe rele-
uationis indemnitatis.*
8 *Ratificatio non inducitur ſine ſcientia nullitatis.*
9 *Obligatio ceſſat ceſſante fundamento obligationis.*

DECISIO XXXI.

OBLIGATIONEM Lauiniæ, & Ioannis Andreæ
minoris, qui acceſſerunt Inſtrumento Societatis of-
ficii ſcut. 500. initæ per Dominicum Fabrinum alterum fi-
lium non ſuſtineri, reſponſum fuit ex defectu legitimæ
cauſæ ſine qua, nec mulieres, nec minores validè obligan-
tur, vt cauetur Statuto † Vrbis *lib. 1. cap. 151.* ibi cauſa in 1
ſcriptis illi expoſita, & inſinuata, ac plenè cognita, quod
etiam obſeruat. *Pic. ad Statut. Vrbis gloſ. 22. & dixit* Rot.
deciſ. 32. in princ. apud eund. Pic. *& dec. 36. numer. 1. apud*
Buratt. *& deciſ. 714. nu. 35. apud* Merlin.

Licet enim pro cauſa fuerit Iudici expoſitum, quod Do-
minicus occaſione cedulæ bancariæ ſcut. 1500. præſtitæ
ad fauorem Collegii Abbreuiatorum, cuius erat Depoſi-
tarius coactus fuerat mutuo pecunias accipere, & bona
pignorare, pro quibus, & aliis ſuis eiuſque Domus indi-
gentiis debitum prædictam contrahebat; Neutra tamen
ſufficit, non prima, quia reſpicit intereſſe, & commo-
dum Dominici ad quem ſpectabat reſtituere pecunias, &
res pignoratas liberare, non autem ad hanc mulierem, † & 2
minorem, qui propterea non remanſerunt efficaciter obli-
gati ex cauſa ad ipſos non ſpectan. vt dixit Rot. *poſt* Pic.
*ad Statut. Vrb. dicta deciſ. 32. nu. 6. & deciſ. 41. nu. 9. repe-
rtis in recent. par. 3. deciſ. 136. & 167. & coram ſanct. me.*
Gregor. *deciſ. 333. nu. 5. & deciſ. 263. nu. 1. & tradit* Fen-
zon. *in annotat. ad Statut. Vrbis lib. 1. cap. 151. in ſpect.
par. 1. par. 2. deciſ. 15. num. 2.*

Altera vero cauſa pro manutentione, & gubernio aliiſ-
que neceſſitatibus, & indigentiis Domus, tanquam ni-
mis vaga, & generalis eſt pariter inſufficiens cum † cauſa 3
à Statuto requiſita, debeat ſpecificè, & indiuidua-
liter exprimi ſicuti aduertit idem Pic. *ad Statut. Vrbis gloſſ.
22. nu 4. & dixit* Rot. *coram* Merlin. *dec. 714. num. 35. &
ſeqq.* vbi reddit rationem, quia dum cauſa † eſt generalis, 4
& vaga, non poteſt fieri illius diſcuſſio, nec Iudex cogno-
ſcere, an ſit vera rationabilis, & honeſta ad effectum inter-
ponendi Decretum ſuum, vt plenè firmatum fuit *in Rom.
Domus 14. Ianuarii & 12. Iunii 1656. coram R. P. D. meo*
Col-

Celſo relatis in Firmana Cenſus 5. Iunii 1658. coram me.
Imò non ſubſiſtit quod gubernium Domus & onus a-
lendi familiam reſideret penes Dominicum, ſed potius
penes Lauiniam matrem, quæ ex pingui dote ſcut. 7700.
alebat familiam, & habebat Miniſterum Domus, falſi-
5 tas † autem cauſæ annullat quamcumque obligationem *l.*
magis puto, §. ſi æs alienum, ff. de reb. dub. Pic. *ad ſtat Vrb.*
gloſſ. 21. nu. 35. & gloſſ. 22. n. 7. Rot. *apud* Merlin. *dec. 540.*
nu. 2. in fine, ſi cauſa partim ſit vera partim ſit falſa Rot. *dec.*
590. n. 12. par. 6. recent. in Romana Societatis Officii 25. Iunii
1655. coram R. P. D. meo Beuilaqua, & in dicta Romana Do-
mus 14. Ianuarii 1656. coram R. P. D. meo Veroſpio.
Et nihilominus data etiam veritate cauſæ, ſufficit quod
illa perſonam Lauiniæ, & Ioannis Andreæ nullatenus
reſpiciat, ſed ſolius Dominici, pro quo ſe obligarunt, quia
6 licet ad effectum, vt obligatio † mulieris, & minoris ſit
valida cauſa debeat eſſe vtilis & non præiudicialis, vt re-
cedendo ab antiquis deciſionibus hodie Rota hanc opinio-
nem ſeruat, vt *in Romana Domorum 11. Decembris 1645.*
coram bo. me. Biebia, & in Romana Domuncularum 10. Fe-
bruarii, & 26. Iunii 1648. coram bon. mem. Dunozetto, in
Romana pecuniaria 22. Iunii 1655. coram R. P. D. meo Beui-
laqua.
In præſenti autem fideiuſſio eſt euidenter damnoſa, &
præiudicialis huic mulieri, & minori, quia vterque
remanet ſine releuatore, adeout cum ſe obligaue-
7 rint ſine ſpe releuationis indemnitatis, eorum † obligatio
nullo modo ſuſtineri poſſit Abb. *conſ. 8. nu. 6. par. 2. The-*
ſaur. deciſ. 423. num. 13. verſ. & exinde Maur. *de fideiuſſ.*
par. 6. ſect. 6. cap. 3. nu. 209. verſ. & hanc partem Rot. *di-*
uerſ. par. 4. deciſ. 851. num. 1. poſt 2. vol. conſ. Farinac. *de-*
ciſ. 74. & coram ſan. me. Gregor. *deciſ. 333. nu. 7. & deciſ.*
363. nu. 2. & poſt Cenc. *de ceaſ. dec. 33. num. 7.*
Nec obſtat prætenſa probatio obligationis, & contra-
ctus per exhibitionem cedulæ continentis eandem ſum-
mam, de qua agitur à Ioanne Paulo Cellio iudicialiter
petita nedum, quia conſtat de proteſtatione antecedenti
quod id fiebat citra approbationem debiti ad effugiendam
executionem, etiam metu mandati Rot. *coram* Pen. *dec.*
1372. nu. 2. & penes Cenc. *de Ceaſ. deciſ. 433. num. 1.* Sed e-
8 tiam quia † ſine ſcientia nullitatis non inducitur ratificatio
vt in ſpecie dixit Rot. *in dicta Romana Domuncularum 26.*
Iunii 1648. §. penultimo coram bon. me. Dunozetto, & genera-
liter probat Natt. *conſ. 162. nu. 3. & 4.* Surd. *conſ. 49 num.*
31. verſ. 2. reſpondeo Rot. *coram* Buratt. *deciſ. 410. numer.*
11. & in aliis.
Hinc mandatum non eſt relaxandum etiam quod La-
uinia, & Ioannes Andreas ſe obligauerint de reportando
deportando depoſitum dd. ſcut. 500. vel de illa ſoluendo;
Nam talis obligatio facta fuit in vim decreti Signaturæ Iu-
ſtitiæ in caſum ſuccumbentiæ ad omne mandatum Ro-
tæ, cum ergo non ſuccubuerint ad aliquid non tenentur,
9 quia ceſſante † fundamento obligationis ceſſat etiam
ipſa obligatio, & eius exequutio, vt pluribus comprobat.
Zacch *quæſt. 11. nu. 129. de oblig. Cam.*
Et ita obligationem, non ſubſtineri, & mandatum non
eſſe relaxandum deciſum fuit vtraque parte informante.

R. P. D. T A I A.

Neritonen. Conſortii.

Lunæ 19. Februarii 1663.

A R G V M E N T V M.

Eccleſia, quando iam eſt Collegiata ſed in ea non reperitur diſtinctio præbendarum, nec certus numerus Canonicorum, tunc Ordinarius cum conſenſu Canonicorum poteſt præfinire numerum præbendarum, & Canonicorum.

S V M M A R I V M.

1 *Eccleſia poteſt eſſe Collegiata, quamuis in ea non adſit diſtinctio præbendarum.*
Nec non certus numerus Canonicorum nu. 1.
2 *In Eccleſia Cathedrali ſicut Epiſcopus cum conſenſu Canonicorum, ita in Eccleſia inferiori Canonici cum conſenſu Epiſcopi eorum numerum poſſunt præfinire.*
3 *Et hoc maxime accedente cauſa & ratione.*
4 *Beneficiatis inſeruientibus Eccleſiæ, Epiſcopus debet prouidere, ne mendicare cogantur.*
5 *Eccleſiæ inſeruientes debent prouideri de fructibus Beneficiorum eiuſdem Eccleſiæ.*
6 *in Eccleſijs nullus debet inſtitui vltra id quod facultates earum ſubſtineant, inuitis alijs Beneficiatis inſtituatur.*
7 *Obſeruantia publica, & diuturna 30. annorum, quid operetur.*
8 *Ordinarius non valet ex ſe immutare præcedentem Statum Eccleſiæ.*
9 *Epiſcopus ſua ordinaria auctoritate, vel alius quiuis inferior à Papa erigere poteſt Eccleſiam in Collegiatam.*
10 *Dubitatur tamen de veritate huius opinionis, cum contraria opinio videatur verior.*
11 *Eccleſia, quando poſſit dubitari, an fuerit erecta in Collegiatam & num. 12.*
13 *Eccleſia receptiua non poteſt effici numerata per Epiſcopum.*
14 *Epiſcopus ſolus an valeat immutare qualitatem Eccleſiæ, ſine conſenſu Capituli, & Cleri.*
15 Ricc. deciſ. 74. part. 3. *quo caſu loquatur.*

DECISIO XXXII.

ANNO 1626 Capitulum, & Clerus Eccleſiæ
Terræ Galathonæ congregati condiderunt pluri-
ma Statuta, & præſertim de certo ordine, & numero
participantium impoſterum habendo in Eccleſia, cum
antea eſſet receptiua omnium ciuium in ſacris conſtitu-
torum Terræ Galathonæ, eoſque ad participationem
admitteret; Quibus ſtatutis aſſenſum præſtitit Epiſco-
pus, & ſucceſſiuè in Eccleſia de non numerata facta
iam numerata, & iam diù Collegiata, ex nuncupatio-
ne Variorum Summorum Pontificum plurimos ordina-
uit Canonicos, & certum præfixit numerum Presbyte-
rorum, qui gauderent de redditibus Eccleſiæ. Sacerdo-
tes verò alijque in ſacris conſtituti Ciues Galathonæ nunc
reclamant, quod inſeruientes actu Eccleſiæ Parochiali
non admittantur conſortium ad effectum participandi de
redditibus, & emolumentis dictæ Eccleſiæ, & ipſis in-
ſtantibus propoſito à me dubio An eſſent admittendi DD.
reſponderunt non eſſe admittendos
Cum enim in hac Eccleſia antiquitus Collegiata nulla
eſſet diſtinctio, & numerus præbendarum, † nec cer- 1
tus numerus Canonicorum, *vt in cap. Dilecto 25. & cap.*
ſeq. de præb. & cap. 10. de conceſſione præb. Rot. coram
Seraphin. *deciſ. 942. num. 1. & 2.* facilè potuerunt, ſicut
in Eccleſia Cathedrali † Epiſcopus cum conſenſu Cano- 2
nicorum, *ita* in Eccleſia inferiori Canonici cum Epiſco-
pi conſenſu numerum præfinire, vt poſt Zecch. *de Re-*
publ. Eccleſ. cap. 24 num. 4. tradit. Barboſ. *de Canonic,*
cap. 3. num. 4. & fuit generalis doctrina *Abbat. ad cap. 2.*
de inſtit num. 2. de qua Rota *deciſ. 499. num. 9. & deciſ. 515.*
num. 4 tom. 2. part. 4. recent.
Maximè accedente cauſa, & ratione ferè neceſſaria
ſtatuendæ huius numerationis, ob tenuiſſimum reddi-
tum, adeò vt quid minimum cuilibet tangeret diſtri-
buendo prouentus in quadraginta quinque, & am-
plius † tunc actu inſeruientes Eccleſiæ, ex quo Diui- 3
nus cultus penitus negligebatur, & paruo cum decore
obſeruabatur, &c. vt teſtatur Epiſcopus in ſuo aſſenſu.
Congruus verò prouentus adeò † ſubminiſtrandus eſt 4
Beneficiato inſeruienti Eccleſiæ, vt Epiſcopus ipſe in
Eccleſijs non numeratis, non poſſit data vacatione loci
Beneficialis compellere Capitulum ad nouum Beneficia-
tum recipiendum, ſi tenues † ſint redditus Eccleſiæ, vt 5
ex ijs non valeant commodè ſubſtentari, & cogantur in
opprobrium ordinis Clericalis mendicare, quod non eſt
permittendum; *ad S. Hieronym. in cap. Diaconi 23.* ibi,
Mendicat infelix Clericus in plateis, &c. diſt. 93. Rota cor.
Mant. *deciſ. 229. num. 3.* & poſtea Lotter *de re beneſ. quæſt.*
14. num. 19. in fin. lib. 1. Quinimmo Summus Pontifex textu
expreſſo ſtatuit, vt nullus in Eccleſijs, vltra quam faculta-
tes earum ſuſtineant † inuitis alijs Beneficiatis inſtituatur, 6
cap. 4. de Inſtitut. & cap. 1. eodem, & in puncto poſt alios
Zecch. *dicto cap. 24 dicta num. 5. verſ. Cauſa.*
Accedit his obſeruantia publica, † & diuturna ſupra 7
30. annos, quæ factum Epiſcopi, & Capituli confir-
mauit, ad tradita ad *leg. 3. C. de præſcript. 30. annor.* ex
publica Inſcriptione Sedilium diſtinctorum *De Sacerdoti*
non partecipanti.

Nec

Digitized by Google

8 Nec valuit quod Ordinarius † non potuerit ex ſe
immutare præcedentem ſtatum Eccleſiæ, Rota *deciſ.*
27. num. 10. *par.* 6. & quod Epiſcopus ſua ordinaria au-
9 thoritate, vel alius quiuis inferior à Papa, non poſſit †
erigere Collegiatam ad Barboſ. *Iur. Eccleſ. Vniu. cap. 6. ab*
inuit. lib. 2. & de Canonic. cap. 2. num. 8. Rot. *deciſ. 99. nu.*
9. par. 7.
10 Quia omittendo quod † forte verior eſt opinio con-
traria, vt apud ipſum Barboſ. *ibid.* & Rot. *dec. 608. nu. 1.*
tom. 3. par. 4. oppoſitio eſt incongrua ad caſum præſentem,
11 cum non fuerit Eccleſia erecta in collegiatam † nec
mutata illius quantitas, ſed præfixus certus numerus
in ea ſiue eſſet Collegiata vt ſupra, ſiue non, vt ex nar-
ratione Epiſcopi: *Eſſendo in effetto l'iſteſſa Chieſa chiama-*
ta Collegiata da diuerſi Pontefici, conſiderando Monſignor
Veſcouo quanto più verrebbe ad accreſcerſi il culto Diui-
no, e la deuotione del Popolo con crearſi in quella alcuni Ca-
nonici, &c. Eſſendone ſtato il più ſupplicato dallo ſteſſo
Capitolo, o Clero in queſta ſua viſita generale, &c. elegge
nella detta Collegiata, e Chieſa, oltre le quattro Dignità ſo-
pradette, ventun Canonici, &c. ritè, ac rectè facta ele-
ctione non verò erectione, & præfinito numero, quod
12 potuiſſe fieri † cum conſenſu Epiſcopi, inquit Abb. *ad*
dictum cap. 2. de inſtit. dicto num 2. ibi, *In alijs Colle-*
giatis inferioribus pertinet ad Clericos illius Eccleſiæ, &c.
Quod autem ſpecialiter opponebatur Eccleſiam re-
13 ceptiuam non poſſe effici † numeratam per Epiſcopum,
ad Ricc. *deciſ. 74. par. 3* viſum eſt non adaptari caſui
noſtro, quia in caſu Deciſionis Riccij agebatur de ſolo
Epiſcopo intendente immutare qualitatem Eccleſiæ ſi-
14 ne conſenſu Capituli, & Cleri, † cuius erat principale
Ius, tum quia non concurrebant ratio, & cauſa opportu-
na pro hac immutatione, & Epiſcopus potius tenetur
conditionem facere meliorem ſuis Clericis, quàm dete-
riorem, &c. in deciſione Riccij quæ omninò aliena ſunt
à terminis noſtris.
Et ita vtraque.

R. P. D. T A I A.

Elnen. Archidiaconatus.

Veneris 23. Februarii 1663.

A R G V M E N T V M.

Fructus ab intruſo in beneficio reſeruato, à quo tempore ſint reſtituendi, & iſti an debeant reſtitui quando abfuit mala fides, quod ſufficit ad faciendos fructus ſuos.

S V M M A R I V M.

1 *Contra intruſum in beneficio reſeruato non habentem titulum à Papa condemnatio non fit à niſi ad reſtitutionem fructuum à die intruſionis.*

2 *Reſeruationes omnes ceſſant, & ſublatæ ſunt omnes Regulæ Cancellariæ Apoſtolica Sede vacante.*

3 *Vacatio beneficij ſi contingat Apoſtolica Sede Vacante, & in menſe Apoſtolico ceſſat reſeruatio, & collatio ſpectat ad Ordinarium ratione temporis.*

4 *Beneficium quando eſt dignitas, ratione dignitatis ſpectat ad Papam.*

5 *Beneficia ſpectantia ad collationem Prælati non poſſunt conferri per Capitulum Sede Vacante.*

6 *Odioſa non ſunt extendenda, ſed ſtrictè interpretanda.*

7 *ad Fructus ſuos faciendos ſufficit quod abſit mala fides.*

8 *Bona fides in eo qui percepit fructus arguitur quando ipſe habuit titulum ab eo, qui probabiliter facultatem habere credebatur.*

9 *Fructus bona fide conſumpti non veniunt reſtituendi.*

10 *Clauſula* Patito Breui *habet vigorem, vt fructus à die acceptæ poſſeſſionis percepti reſtituantur.*

11 *Confeſſus pro iudicato eſt.*

D E C I S I O XXXIII.

SEDE Apoſtolica Vacante, & vacua quoque Epi-
ſcopali Elnen. Vicarius Capitularis putans omnimo-
dam diſpoſitionem Beneficiorum ad Capitulum pertine-
re contulit Sebaſtiano 5. Maij 1665. Archidiaconatum
Vacante per mortem Mongay, illumque pacificè poſ-
ſedit vſque ad 5. Ianuarij 1658. quo monitorium fuit
reproductum in Curia A. C. & Michaeli qui eumdem
Archidiaconatum impetrauerat, & poſſeſſionem reti-
nuit vſque ad d. Diem. 5. Maij prædicti anni 1658.
Vnde inſtante Michaele condemnatus fuit ab A. C.
ad fructus quos percepit, & qui percipi potuerunt,
& poſſent in futurum vſque ad diem qua poſſeſſio-
nem dimiſit; Appellauit Sebaſtianus, & commiſſa
mihi Cauſa cum clauſula *Parito Breui*; Interim A. C.
vigore ſibi præſeruatæ executionis liquidauit fructus
in ſcut. 1239. à qua tanquam ab exceſſiua rurſus appel-
lauit, & pro hac etiam parte deuoluta ad me Cau-
ſa; Propoſui hodie dubium, An, & pro qua ſumma
conſtet de exceſſiua liquidatione, & DD. conſtare ſe-
cundum infraſcripta reſponderunt.
Exceſſiua enim viſa eſt in ſcutis 84. pro fructibus
à die Vacationis, vſque ad diem poſſeſſionis; quos
Sebaſtianus non percepit in hoc maximè dolens,
quod quæ non rapuit exſoluere coactus fuerit, quan-
do etiam contra intruſum in Beneficio reſeruato non
habentem Titulum à Papa, condemnatio non fit † 1
niſi ad reſtitutionem fructuum à die Intruſionis Garz.
de benef. capit. 5. ſub numer. 24. *par.* 5. Franc. *de In-*
truſ. quæſt. 59. *numer.* 27. Rota *deciſ.* 876. *lib.* 3. *par.*
3. *diuerſ.*
De fructibus vero perceptis à die poſſeſſionis, vſque ad
diem monitorij fuit non leuis difficultas; prætendit
enim Sebaſtianus excludere vitium intruſionis ſaltem
formalis, quia Vacante Apoſtolica Sede, † ceſſant 2
omnes reſeruationes, & ſublatæ ſunt omnes re-
gulæ Cancellariæ Gonz. *ad reg. 8. de menſ. in prohem §.*
5. ab init. & num. 44. verſ. cum igitur Garz. *cap.* 1. *num.*
643. *par.* 5.
Sed ab Informantibus pro Michaele adducebatur di-
ſtinctio Reſeruationis ratione temporis, & ratione qua-
litatis Beneficij, quod nempè ratione temporis, vt ſi
Vicario † contingeret Sede Apoſtolica Vacante, & 3
in menſe Apoſtolico ceſſat hæc reſeruatio, & Colla-
tio ſpectat ad Ordinarium; altera vero ratione ipſius Be-
neficij, † vt quia ſit prima Dignitas, &c. & hæc nun- 4
quam deficit Rota coram Merlin. *dec. 191. ſub n. 5.* Iordan.
de re benefic. tit. 1. à num. 53. lib. 10. var. elucubr. vol. 2. & in
dicta dec. 192. num. 9. allegantur Gonzal *dicto §. 5. nu. 94.*
verſ. quia hæc Garz. *d. cap. 1. num.* 789. & addebatur quod
de Iure Beneficia † ſpectantia ad Collationem Prælati 5
non poſſunt conferri per Capitulum Sede Vacante no-
tatur *in cap. 2. ne Sed. Vac. aliquid innou. cap. 1. de*
Inſt. in 6.
At quoad has reſeruationes vti odioſas, & propterea 6
ſtrictè interpretandas ex Rota apud Lotter. *de re benef.*
quæſt. 27. num. 101. & 102. *lib.* 2. Franc *de Intruſ. quæſt.*
76. num. 2. Informantes pro Sebaſtiano inſiſtebant adeo
ſubtiles, & intricatas eſſe vt totum Capitulum,
& Vicarius Capitulis inuincibili ignorantia putauerint
potuiſſe Archidiaconatum conferre adeo à fortiori bo-
nam fidem exuberaſſe, ſemper in Sebaſtiano, qui
non tenebatur hæc iura ſingularia inueſtigare, & cui ſa-
tis erat ad faciendos fructus ſuos, † quod abeſſet mala 7
fides ad Rot. coram Coccin. *deciſ. 369. ſub nu. 2. & 3.* & co-
ram Ludouiſ. *deciſ. 74. nu. 1. cum ibi annot.* & multos intru-
ſos eſſe etiam bona fide ignorantia facti, & Iuris cum ſuffi-
ciat habuiſſe titulum † ab eo, qui probabiliter credeba- 8
tur, habere facultatem, & ſic legitimè etiam credere ſe
titulo Canonico eſſe fretum, &c. quod Franc. *de intruſ.*
tot. quæſt. 28. præſertim *num. 4. & ſub num. 9. verſ. tamen*
ſufficit & num. 10. & 21. Vnde ſtante † eiuſdem bona fi- 9
de fructus conſumptos non venire reſtituendos, vt cum
Couarr. concludit Franc. *d. quæſt. 59. num.* 19. & 20. vbi
de bona fide non ſolum cauſata ex re communi, ſed etiam
ex errore ſingulari iuris vel facti ſecundum Dyn.
Placuit tamen DD. reſpondere eſſe extra præſentem
diſputationem; Nam † clauſula *Parito Breui* hunc ha- 10
bet vigorem, vt fructus à die acceptæ poſſeſſionis

Digitized by Google

vtcumque percepti reſtituantur , & cum hodie agatur ex ſecunda Commiſſione ſuper exceſſiua liquidatione A. C. videtur punctus reſtitutionis iam determinatus , prout iam in parte ſatisfactum dicebatur per ſolutionem duplarum 125.

Cæterum ad liquidationem quantitatis fructuum excepto Vino , & Olio perceptis ex Villa de Illas, quia continetur in generali decimatione DD. Viſum eſt ſequi potius Confeſſionem Sebaſtiani relatam in Summario Michaelis num. 3. quàm Teſtes ab eo Inductos ,
11 vt † Confeſſus pro Iudicato eſt *l. 1. ff. de confeſſ.* & communi adagio Confeſſio, & Conſcientia mille Teſtes.

Quoad æſtimationem examinatis probationibus , & Teſtibus vtrinquè . Primo frumenti placuerunt ſingulæ duplæ Hiſpanæ pro ſingulis Caregis ; Vini ſemiduplæ pro ſingulis menſuris ; Olei æſtimatio ſicuti quantitas iuxta Confeſſionem Sebaſtiani.

Leguminum computatis omnibus ſpeciebus dimidium æſtimationis frumenti.

Agnorum detracta mercede Cuſtodis idipſum pretium iam Concordatum.

Et denique quoad Cenſus Synodales præſtando plenam fidem Collectori Cenſuum eos ſtatuerunt annua ſcuta quatuor cum dimidio.

Quoad expenſas denique inutilis videtur altercatio , qui non ſolum probantur ex Teſtibus , & publicis quietationum Inſtrumentis ; Sed & Iudex in liquidando , & Michael in rationibus, & computis à ſe exhibitis in præcedenti Inſtantia tanquam veras , & iuſtas computauit, & proinde illius Procuratores ſeù Actores non valeant amplius impugnare.

Et ita, &c. vtraque , &c.

R. P. D. P R I O L O.

Romana Affictus.

Veneris 23. Februarij 1663.

A R G V M E N T V M.

Hæres Beneficiatus , cum non fingatur, ac ſi non ſit hæres , cum non teneatur de ſuo , vnde de bonis ſuis non tenetur reddere rationem Conductor non facit fructus ſuos , niſi ſolutis affictibus Conductore intra tempus conductionis obeunte tranſit ad hæredes conductio.

S V M M A R I V M.

1 *Hæres beneficiatus non tenetur de proprijs bonis rationem reddere creditoribus , & conſideratur ac ſi non eſſet hæres.*

2 *Hæreditas de tempore aditionis ſi eſt ſoluendo damnum poſteà contingens adſcribi debet hæredibus.*

3 *Hæreditas quando non concurrente culpa hæredis diminuitur damnum cedit damno hæreditatis.*

4 *Deterioratio hæreditatis proueniens ob affictus initos per defunctum quemadmodum illi habeat cauſam de præterito , & originem in vita defuncti , ſic damnum in eius vita contigiſſe cenſeri debet.*

5 *Conductor non facit fructus ſuos niſi ſolutis affictibus.*

Declara vt num. 6.

7 *Hæres coactus continuare conditionem à defuncto initam non tenetur de proprio.*

8 *Hæres beneficiatus exiſtente hæreditate non ſoluendo poteſt nomina debitorum dare in ſolutionem crediti.*

9 *Conductore intra tempus conductionis mortuo conductio tranſit ad hæredes.*

10 *[Hæres continuans negotium defuncti, non dicitur illud ſponte continuaſſe , dum erat neceſſarium , & continuatiuum primi imò perfectio operis iam incepti.*

D E C I S I O XXXIV.

OBIIT Carolus Lapius durante adhuc affictu Caſalium , quorum alterum conduxerat à DD. de Mignanellis , vnde cum eius filiæ , & hæredes adhibita diligentia non potuerint illos dimittere , & renunciare coactæ fuerunt mediante Tutore in cultura Noualium , & affictibus continuare in quibus adeo iacturam fecerunt , vt hæreditas remaneret non ſoluendo , Hinc à Mignanellis locatoribus obtento mandato contra bona hæreditaria pro penſionibus fuit reddita ratio bonorum in qua Peritus retulit Tutorem creditorem in ſcutis 400. & vltra ; cumque Mignanelli obtinuiſſent exequi mandatum contra bona propria hæredum commiſſa mihi cauſa dubitaui , an mandatum relaxatum contra bona hæreditaria Caroli ſit exequen contra bona propria hæredum , & negatiuè reſolutum fuit.

Sunt enim Sorores iſtæ hæredes cum beneficio legis, & Inuentarij , & de Inuentariatis bonis ſufficientem rationem reddant , quæ propterea nequeunt in bonis
proprijs moleſtari cum hæres † beneficiatus non te- 1
neatur de proprio creditoribus rationem reddere de bonis hæreditarijs perindè , ac ſi non eſſet hæres Bald. *in l. debitori 7. ſub num. 1. C. de pact. & in fine , §. in computatione C. de Iur. deliberand.* Mantic. *de tacit. lib. 16. tit. 20. num. 31.* Ciriac. *controu. 525. num* 8. Rot. coram Duran. *decis. 1. num. 30. in recent. deciſ. 3. num. 2. & ſeqq. & deciſ. 39. nu. 10. par. 6. in Romana pecuniaria 16. Iunij præteriti coram Reuerendiſſimo D. meo Cerro Decano.*

Non obſtat quod de tempore aditionis hæreditas † 2
eſſet ſoluendo , ideoque damnum poſtea contingens adſcribi debeat hæredibus , nam cum illis † nulla cul- 3
pa poſſit imputari , illud cedit damno hæreditatis Bartol. *in l. in ratione 30. §. diligenter verſ. credo , ff. ad l. falcidiam, & in l. final. §. & ſi præfatam num. 1. C. de iur. deliberand.* Montecucul. *de Inuent. quæſt. 223. ſub num. 77.* Fanucc. *eodem tract. quæſt. 240. ſub nu. 39.* Merlin. *de pignor. lib. 2. tit. 2. quæſt. 66. nu. 5.* Capyc *latr. conſult. 13. num. 14.* Rot. *deciſ. 4. num. 23. in fine part. 5. recent.*

Imò cum deterioratio † proueniat ob affictus initos 4
per defunctum quemadmodum illi habeant cauſam de præterito , & originem in vita defuncti , ità damnum in eius vita contigiſſe cenſeri debet , vt admittunt quamplures qui alioquin contrarium tuentur in ſpecie Caſtrenſ. *in d. l. in ratione num. 3.* Alexand. *in l. pœnales 32. num. 4. ff. ad l. falcid.* Ruin. *conſ. 109. num. 2. lib. 2.* Peregr. *de fideicommiſſ. art. 10. num. 46.* Gratian. *diſcept. forenſ. cap. 165. num. 8.*

Nec refert quod conductor † non faciat fructus ſuos, 5
niſi ſolutis affictibus ; nam vltra quod concluſio non procedit vbi per Dominum fuit habita fides de penſione ſoluenda prout in caſu præſenti , dum Carolus conduxit Caſale ſub penſione annua Iul. 35. pro quolibet
rubro dilata ſolutione ad certam tempora tunc enim † 6
conductor dicitur de conſenſu Domini fructus percipere , vt aduertit *gloſſ. in l. ſi ſeruus communis 63. §. Colonus verbo facere , ff. de fruct. & ibi* Bartol. *num. 2. & in verbo fidem emptorit , §. vendito Inſtit. de rer. diu.* Bald. *in l. licet 8. num 3. C. locat.* Tiraquell. *de retract. in fine nu. 77.* eſt quod conductor non faciat fructus ſuos, donec locator ſatisfiat de penſionibus , exindè tamen non ſe-
quitur , quod damna contingentia poſt mortem conductoris obueniant eius hæredi, † qui coactus continua- 7
re conductionem initam à defuncto non tenetur de proprio Montecucul. *de Inuent. cap. 10. num. 42.* Rot. *deciſ. 254. 326. num 1. par. 2. recent.*

Et ceſſat difficultas ex Iuribus datis in Summario hæredum , ex quibus apparet quod poſt obitum Caroli ſoluta fuerunt locatoribus ſcuta 340. pluſquam hæredes perceperunt ex prætio herbarum d. Caſalis in totum 480. quinimo ex dicto prætio ſcut. 130. adhuc non potuerunt exigere ab emptore contra quem ſufficit eiuſdem dum pro illorum exactione omnem diligentiam etiam iudicialem fecerunt , vt cedant iura cum hæres benefi-
ciatus † exiſtente hæreditate non ſoluendo poſſit no- 8
mina debitorum dare in ſolutionem crediti iuxta notata *in dicta l. final. §. ſi prædictam* Rollan. *de Inuentario part. 4. vtilit. 9.* Mont. *conſ. 13. num. 11. & 12.* Valaſc. *deciſ. 52. num. 29.* Gizzarell. *deciſ. 7 num. 19.* Rot. coram Duran. *deciſ. 1. num. 28. & ſeqq.*

Quod

Digitized by Google

Quod vero deterioratio prouenerit ex culpa hæredum, qui voluerunt continuare in alijs afflictibus tollitur ex neceſſitate, quam ipſi habebant continuando
9 non ſolum quia mortuo conductore † intra tempus conductionis, conductio tranſit ad hæredes, *§. final. Inſtit. de locat. & conduct. l. viam veritatis, C. eod. tit.* ſed etiam ex eo quod cultura, & impenſa iam erat capta, & noualia parata ad ſeminandum, & per conſequens non poteſt dici negotium iſtud ſponte iactum ab hæredibus, & voluntarium, ſed neceſſarium, & conti-
10 nuatiuum primi, imò perfectio opus iam incæpti *l. nam & ſeruus reſpondit 22. §. ſi vnuo Titio, ff. de negot.* ad præiudicium hæreditatis non autem hæredum cedi debet Magon. *deciſ. Florentin. 1. num.* 50. Ludouic. *deciſ. Peruſin. 67. num.* 34. Sperell. *deciſ. 91. num. 57.* Gratian. *diſcept. forenſ. cap. 276. num. 41.*

Et ita mandatum non eſſe exequen. contra bona propria hæredum fuit deciſum vtraque, &c.

REVERENDISSIMO CERRO DECANO.

Poſtea S. R. Eccleſ. Cardinali.

Romana Cambij.

Veneris 23. Februarii 1663.

ARGVMENTVM.

Cambiandi onus in ſe ſuſceptum apparet ex verbis indefinite prolatis, vnde per hæc verba huiuſmodi aſſumptio non poteſt dici reſtricta ad certum tempus, ſed debet ſuum effectum ſortiri, nec per pactum in vno contractu ſubſequenter adiectum cenſetur præcedentibus derogatum reliqua patent ex Summarijs.

SVMMARIVM.

1 *Verba generaliter, & indeterminatè in cambijs concepta non reſtringitur ad primum actum, ſed progrediuntur vlterius donec ſuum ſortiantur effectum.*

2 *Oratio indefinita, & indeterminata continet ſub ſe omne tempus.*

3 *Verba* quod ſi elapſo biennio *non important contractum ſeparatum, ſed ſunt intelligenda retento themate aſſumptionis oneris cambiandi.*

4 *Conditiones appoſitæ pro maiori cautela, & ſecuritate creditoris in odium ipſius retorqueri non debent.*

5 *Pactum ſubſequenter in vnico contracta adiectum non cenſetur à præcedentibus receſſum, niſi ſpecificè exprimatur.*

6 *Cambiandi onus durante certo tempore, & pendente dilatione habenti dicendum eſt quod eidem expirata dilatione fuerit iniunctum.*

7 *Contrahens nomine proprio, & ad ſui vtilitatem licet cum alienis pecunijs ſibi acquirit ſub ſola obligatione reſtituendi pecunias domino, niſi ex coniecturis contrarium deſumatur.*

DECISIO XXXV.

HODIE Domini confirmarunt vltimam deciſionem coram me editam 14. Aprilis præteriti. * Quia tàm ex verbis Inſtrumenti, quàm ex ratione ibidem adiecta, clarè deſumitur Franciſcum aſſumpſiſſe in ſe onus cambiandi, & hanc oneris aſſumptionem non fuiſſe reſtrictam ad ſolum biennium, ſed indefinite conuentam vſque ad integram ſortis reſtitutionem. Verba ſi quidem dictum onus reſpicentia concepta fuerunt generaliter, abſolutè; & interminatè, abſque vlla penitus temporis præfinitionem, ibi, *Semel, & pluries, ac toties quoties opus fuerit omnibus dict. D. Franciſci cura, opera, diligentia, cambijs, recambijs,*

damnis, expenſis, prouiſionibus, & intereſſe, † quæ 1
ſic generaliter, & indeterminatè concepta non reſtringuntur ad primum actum; ſed vlterius progrediuntur, & operantur effectum ſuum vſquequo creditor integrè ſit ſatisfactus, vt præter allegatos in vltima deciſione §. non obſtat benè in his terminis probat Dec. *conſ. 562. num. 1. & 2.*

Ratio autem ſicut ponderatur in eadem deciſione §. idque colligitur ne D. Gineura damnum aliquod patiatur, cum non ſit ſolita tenere pecunias otioſa, æqualiter conueoit eodem modo cuiuſcumque tempori: ideoque tanto certius ſub dicta † indefinita, & indetermi- 2
nata oratione omne tempus includitur iuxta doctrinam Bartol. *in l. ſi pluribus numer. 6. verſ. in dubio qualiter, ff. de leg. 2.* cum alijs ibi allegatis.

Nec ſubſiſtit quod agatur de duplici contractu distinctio, & ſeparato propter ſubſequentia verba ibi, *Quod ſi elapſo biennio*, ac proindè onus aſſumptum in primo non dicatur repetitum in ſecundo.

Quoniam lectura Inſtrumenti huiuſmodi ſuppoſitam duplicitatem excludit, & vnicum duntaxat eſſe contractum oſtendit; † Verba autem illa aduerſatiua, 3
Quod ſi elapſo biennio, non importent nouum, & ſeparatum contractum, Immo intelligenda ſunt retento eodem themate aſſumptionis oneris cambiandi ad Bartol. *in l. mariti, §. fin. ff. ad l. Iul. de adult.* Coccin. *deciſ. 267. num. 2.*

Idque comprobatur ex quod etiam poſt biennium repetita fuerunt verba ibi, *Toties quoties opus fuerit omnibus ipſius D. Franciſci, &c. Cura, opera, diligentia, &c.* quæ in alio verificari non poſſunt, quam in onere, & obligatione cambiandi ex adductis in eadem vltima deciſione § quia reſpectu.

Cæteræ verò conditiones poſt biennium adiectæ recuperandi ſortem cum cambijs, vel eam continuandi ſuper cambijs, & recambijs appoſitæ fuerunt augumentatiuè pro maiori cauthela, ſecuritate, ac fauore creditricis; non autem ad tollendam, & reſtringendam obligationem debitoris, Ideoque † in odium ip- 4
ſius Creditricis retorqueri non debent, vt benè ad propoſitum ponderauit Rot. *in Romana Pecuniaria 14. Iunij 1649. coram bon. mem. Dunozetto* apud Salg. *labyr. credit. deciſ. 7. num. 3.*

Quinimmò dum verè vnicus eſt contractus intrat concluſio, quod per pacta † ſubſequenter adiecta 5
nunquàm cenſetur receſſum à præcedentibus, nec illis derogatum, niſi verbis ſpecificis ſit expreſſum, vt in puncto tradit Decian. *dict. conſil. 562. numer. 5. cum ſeqq. quem ſequuta fuit* Rota coram Merlin. *deciſ. 636. numer. 19. & 20.* Maximè quia dum Franciſcus onus cambiandi habebat durante biennio, & pendente dilatione, † fortiùs dicendum eſt, quod eidem 6
fuerit iniunctum, dilatione expirata per rationem adductam à Rota *in Romana Cenſus de Palutiis 20. Nouembris* 1600. *coram Cardinali Sacrato* apud Marcheſan. *de commiſſ. par. 1. num. 1. in fin.*

Cæterum non obſtat, quod D. Gineuta in principio Inſtrumenti declarauerit pecunias ſpectare ad D. Ludouicum Antonium eius filium, Quia cum ipſa nomine proprio, & ad ſui vtilitatem contraxit, † ſibi 7
acquiſiuit ſub ſola obligatione reſtituendi pecunias filio *iuxta textum punctualem in l. 1. Cod. ſi quis alt. vel ſib.* niſi ex coniecturis contrarium deſumatur, & ſic D. Ludouicus Antonius non habet niſi actionem repetendi pecuniam, non autem habet vllum intereſſe in hoc Cambio.

Et ita vtraque, &c.

Deciſio iſta, quæ hic allegatur, in hac eadem cauſa emanata, ſub die 24. Aprilis præteriti, impreſſa eſt in præcedenti part. recent. 13. in ordine 439. coram eodem Eminentiſſimo Cardin. Cerro. In eadem quoque parte eſt pariter altera deciſio in prædicta cauſa ſub die 8. Aprilis 1658. coram eodem eſt in ordine deciſio 24.

R. P. D. BEVILAQVA.

Ariminen. Bonorum.

Lunæ 26. Februarii 1663.

ARGVMENTVM.

Renunciatio mulieris, & minoris ſine interuentu proximiorum, & inſinuatione ſuſtineri non poteſt, quæ inſinuatio requiritur etiam in donationibus inuicem inter minores, & mulieres factis. Pater quando cenſeatur excludere filios filiarum.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio minoris ob non interuentum proximiorum ex Statuti Ariminenſis, & Vrbis diſpoſitione, & per omiſſam inſinuationem non poteſt ſuſtineri, & num. 2.*

3 *in Renunciatione in qua minores damnum recipere poſſunt requiruntur ſolemnitates, & inſinuatio ad euitandas fraudes.*

4 *Inſinuatio requiritur etiam in donationibus inuicem inter minores, & mulieres factis.*

Amplia vt num. 5.

6 *Renunciatio mulieris dotatæ abſque inſinuatione non ſuſtinetur, & num. 8.*

7 *Pater dotans filiam videtur excludere à ſucceſſione bonorum ſuorum filios ab illa naſcituros, nulla præſertim facta mentione illorum in teſtamento.*

9 *Pater dotans filias, & iubens dote aſſignata debere eſſe contentas cenſetur voluiſſe excludere filias dotatas ab illis bonis, quando ad ipſorum fauorem purificaretur.*

10 *Comprehenſus in inueſtitura ex propria perſona ſuccedere poteſt.*

11 *Subſtitutio declarat mentem teſtatoris alienam à ſubſtitutorum excluſione.*

DECISIO XXXVI.

ÆQVITI Philippo Bonadratæ Immiſſionem petenti in bonis Emphyteuticis de quibus agitur
obſtare renunciationem ab Eleonora eius matre factam
deciſum fuit ſub die 24. Maij 1660. * ſed comperto
poſtea quod non fuerat ſeruata forma Statuti Ariminen.
& conſtitutionis Marchiæ requirentis in contractibus
minorum præſentiam proximiorum, & inſinuationem DD
ſub die 22. Iunij 1661. * ex hoc capite illam nullam eſſe
aduertentes à dicta deciſione receſſerunt, & in hac vltima
deciſione hodie quoque permanſerunt, quia ſicuti nunquam
fuit controuerſa Minoritas Eleonoræ ita indubitatè reſultat
nullitas renunciationis in dicta deciſione firmata, tam ob non in-
1 teruentum † proximiorum ea Statuti diſpoſitione exi-
gitum, vt de ſimili Statuto vigente in Vrbe dixit
Rot. *deciſ.* 120. *num.* 1. coram Buratt *deciſ.* 294. *numer.* 1.
par. 6. *& deciſ.* 165. *nu.* 56. *par.* 7. *recent.* quam per omiſ-
2 ſam † inſinuationem Rot. *deciſ.* 8. poſt. Pic. *ad Statut.*
Vrb. Add. ad Buratt. *deciſ.* 41. *num.* 11. & in terminis re-
nunciationis factæ Arimini per mulierem minorem re-
ſpondit Rot. *in Ariminen. Legatorum impreſſ. in deciſ.* 591.
num. 12. *cum ſeqq. & deciſ.* 610. *num.* 1. *pariter cum ſeqq.*
part. 4. *tom.* 3. quamuis ageretur de renunciatione iuris fu-
3 turi, quia etiam in his † iuribus, & renunciationi-
bus, in quibus minores renunciantes damnificari poſſunt
neceſſariæ ſunt ſolemnitates, & inſinuatio ad euitan-
das deceptiones, & fraudes requiſita, vt in ſpecie di-
ctum fuit *in Peruſina hæreditatis* 10. *Decembris* 1628. *co-*
ram Cardinali Virili poſt. Gil. *ad Statut. Peruſin. deciſ.* 97.
num. 6. *&* 12. Greg. *deciſ.* 15. *num.* 5. Buratt. *d. deciſ.* 120. *nu.*
45. *&* 161. *Adden. littera E.* Gratian. *diſcept.* 858. *num.* 10.
11. *&* 12.

A qua nullitate ſaluari non poteſt ex eo quia Renun-
ciatarij erant pariter minores, præter quod ex partita li-
bri baptiſmatis relata in *Summario num.* 30. conſtat illos
tunc fuiſſe maiores 20. annorum † inſinuatio ad ſubue- 4
niendum imbecillitati bonorum inuenta requiritur etiam
in donationibus inuicem inter minores, & mulieres fa-
ctis *l. data C. de donat.* Rot. *deciſ.* 729. *num.* 2 *&* 3. *par.* 4.
diuerſ. d. deciſ. 97. *num.* 8. poſt Gil. *ad Statut. Peruſin. & in*
recent. deciſ. 498. *num.* 58. *par.* 5. & abſque difficultate proce-
dit, quando vt hic non concurrit paritas priuilegij, ſed po-
tior eſt cauſa alterius reportantis ex contractu lucrum
vbi alter remanet in damno, ob quod † ac ſi renunciatio 5
facta eſſet maioribus debuit inſinuari *ad tex. in c. Auditis*
de reſt. integr. Lambertengh. *de Contract. mulier. in fi.* Cou.
pract. quæſt. c. 7. *n.* 4. *verſ. ſecundo quia* Rot. coram Buratt.
deciſ. 380. *num.* 11. & ibi *Adden. num.* 24. & poſt Pacific. de
Saluian. *Interd. deciſ.* 123. *nu.* 8. *&* 9. *& in terminis dictum*
fuit in præcitata deciſ. 616. *num.* 11. *&* 12. *par.* 4. *tom.* 3.
recent.

Nec abſque Inſinuatione ſubſtineri poteſt ea eo quia
fuit correſpectiua ad dotem ſcut. 3000. à Patre eidem
Eleonoræ fil. conſtitutam ad hoc, vt renunciaret, quaſi
† renunciatio debuit fieri in executionem, & adim- 6
plementum præcepti paterni *ad l. prædium* 3. *ibique gloſſ.*
& DD. C. docet. opus non eſt l. 1. *§.* 1. *& l. magis puto §. pa-*
pillus, & l. final. ff. de reb. cred. Put. *deciſ.* 110. *lib* 1. *nu.*
3. Buratt. *deciſ.* 408. *in fine*, quoniam ea hoc affirmari po-
teſt de intentione Patris dotantis fuiſſe excludere filios ab
illa naſcendos, † & ad bona iſta Emphyteutica ex per- 7
ſona propria in Inueſtituris vocatos, dum de illis nul-
la legitur facta mentio in teſtamento, *l. non omnis, ff. ſi*
certum petatur, Vnde mente, & præcepto deficientibus
ſubſequens renuntiatio à fratribus in ampliſſima forma
procurata amplectens omnes hæreditates, & bona tum
parentum tum eorundem fratrum, ac alia etiam emphy-
teutica, & filijs Eleonoræ renunciantis ex iure accre-
ſcendi, ac ex Inueſtituris competentia, itaut non va-
leant ſuccedere, & ſic multo plus continens † renun- 8
ciatio quam in mandato Patris minimè ſubſtinetur abſque
requiſita inſinuatione, *l. qui ſuperſtitis, ff. de acquir. hæ-*
red. Gratian. *deciſ.* 131. *num* 8. Rot. *deciſ.* 529. *num.* 4. *in*
fine par. 1. *diuerſ.* Greg. *deciſ.* 496. *num.* 8. *& in recent. de-*
ciſ. 100. *num.* 1. *par.* 7.

Neque patris intentio excludendi filios Eleonoræ ab
his bonis deſumi poteſt ex hoc quod in dicto ſuo Teſta-
mento de, & ſuper ſuis bonis, & ſignanter de iſtis Em-
phyteuticis, expoſuit, illa fideicommiſſo ſupponens, nam
verbis illis vnde talis voluntas arguitur *pro omni ipſarum,*
te cuiuslibet earum parte, et portione debita, et debenda
in omnibus bonis mobilibus, et immobilibus propriis, et
Emphyteuticis iubent, et mandant dd. eius filias, et
quamlibet earum debere ſtare, et eſſe contentas tanquam
relatiuis, & reſtrictis ad ipſas filias, alius ſenſus dari ne-
quit, niſi quod voluerit † excludere filias dotatas qua- 9
tenus ad ipſarum fauorem aperiretur *l. ille aut ille, §. cum*
in verbis, ff de leg. 3. Soccin. Iun. *conſ.* 3. *nu.* 36. *lib.* 1. firmo
tamen remanente Iure ad fauorem filiorum naſcendorum
in Inueſtituris comprehenſorum, † quorum vigore ex 10
propria perſona, & independenter à matre, & poſt il-
lius, & fratrum obitum ſuccedere poterant Rot. *dec.*
29. *nu.* 14. *par.* 8. *recent. & in Rauennaten. hæreditatis* 24.
Ianuarij, §. prout & §. Rurſus coram R. P. D. meo Alber-
gato, eoque magis quia filij eiuſdem Eleonoræ, & alia-
rum filiarum fuerunt in eodem teſtamento ſubſtitutæ
in defectu filiorum maſculorum primi gradus inſtituto-
rum, quæ ſanè ſubſtitutio † plurimum operatur ad in- 11
terpretandam mentem Teſtatoris alienam ab illarum ex-
cluſione *l. ſeruus plurium, §. final. ff. de leg.* 1. Soccin.
Iun. *conſ.* 101. *num.* 6. *et* 7. *lib.* 1.

Et ita poſt ſecundam cauſæ propoſitionem informante
prima vice ſub die 12. Maij anni præteriti vtraque parte,
& hodie Eq Philippo tantum fuit reſolutum ſtandum eſ-
ſe in deciſis, &c.

Duæ iſtæ deciſiones allegatæ ſub diebus 24. Maij 1660. & 22. Iunij 1661. coram eodem Reuerendiſſimo Decano, ſunt in præcedenti part. 13. recent. in ordine deciſiones 224 & 222.

REVERENDISSIMO CERRO DECANO.

nunc S.R.E. Cardinali.

Romana Domus.

Lunæ 16. Februarij 1663.

A R G V M E N T V M.

Emphyteuſis, quod ſit acceptata pro ſe, & vxore, quando id non iuſtificetur, quamuis in ſtipulatione adſit mentio ipſius vxoris, Donatio inter virum. & vxorem poſt prohibita, Ratificatio, ex ſola ſcientia præſumitur, in donationibus mere lucroſis, ſecus vero dum donatio eſſet mixta, quia tunc verus conſenſus eſſet neceſſarius.

S V M M A R I V M.

1 *Bona ſua, quilibet poteſt ad ſui libitum diſponere, eaque vinculo fideicommiſſi ſubijcere.*

2 *Domus aliqua, quod æqualiter non ſpectet ad virum, & vxorem, ex quo conuincatur.*

3 *Simulatè ea, quæ ſiunt ſubſiſtentiam non babent.*

4 *Donatio inter virum, & vxorem probibita eſt, tam ſecundum diſpoſitionem Iuris Communis, quam* ex Staruto Vrbis lib. 1. cap. 135.

5 *Maritus, dum acquiſiuit aliquid abſente vxore, niſi conſtet de eiuſdem ratificatione, non poteſt dici ei etiam illud acquiſitum.*

6 *Ex ſtipulationis ſola ſcientia, præſumitur ratificatio eius ad cuius fauorem facta reperitur.*

Maritus acquirens emphyteuſim pro ſe, & vxore, licet non ſit præſens ſtipulationi præſumitur tamen eius acceptatio, ex ſola ſcientia ſtipulationis n. 6.

7 *In donatione gratuita, & titalo lucratiuo facta, ex ſola ſcientia præſumitur ratificatio inducta.*

Repudiare nemo præſumitur voluiſſe rem ſibi gratuitam, & vtilem n. 7.

8 *Donatio, quando eſt mixta, tunc ex ſola ſcientia ſtipulationis, non præſumitur acceptatio.*

9 *Ex Donatione, dum Donatarius patitur aliquod detrimentum, ex ſola ſcientia ſtipulationis donationis, non præſumitur acceptatio eiuſdem.*

Conſenſus expreſſus requiritur ad effectum, vt quis obligetur nu. 9.

10 *In contractibus correſpectiuis, & oneroſis, nulla lege, nec aliqua ratione cauetur, vt Notarius poſſit abſentem obligare abſque eius conſenſu.*

11 *Ad Dominij acceptationis effectum in Contractibas oneroſis, requiritur omnino conſenſus expreſſus, ex parte accipientis.*

12 *Quidquid ſit reſpectu irreuocabilitatis contractas, ne contractus poſſit reſcindi.*

13 Rota deciſ. 12. & deciſ. 262. par. 2. rec. *quæ videntur inter ſe contrariæ, concordantur.*

14 *De Domo tamquam ſua quando quis non diſpoſuit, nec in viuo, nec in morte, qualis ſit præſumptio.*

15 *Bona aliqua, quod non ſint alicuius poteſt probari ex eiuſdem confeſſione & n. 16.*

17 *Teſtes, dum conuincuntur de mendacio, nulla fides eis eſt adbibenda.*

18 *Teſtibus ſibi contrarijs non eſt deferendum.*

19 *Hæres non poteſt contrauenire facto defuncti.*

20 *Confeſſioni partis iteratæ, & geminatæ magis deferendum eſt, quam depoſitionibus teſtium.*

D E C I S I O XXXVII.

CONFIRMARVNT hodie Domini deciſionem coram me emanatam die 19. Aprilis 1660. in qua fuit
Antonio Fabrino denegata manutentio, & reſpectiuè im-
miſſio in poſſeſſionem portionis domus de qua agitur in
vim teſtamenti materni, eo quod non probatur eſſe hæ-
reditariam Angelæ, ſed Alexandri patris, qui tanquàm
1 primus acquirens titulo oneroſo, † potuit de illa diſpo-

nere, eamque vinculo fideicommiſſi ſubijcere ad fauorem
dicti Antonij filij, ac nepotum ex Franciſco altero filio
prædefuncto.

Non enim ſubſiſtit, quod domus æqualiter acquiſita
fuerit per Alexandrum, & Angelam coniuges; nam ex
inſtrumento anni 1586. conſtat Alexandrum tantum † 2
nulla facta mentione vxoris, domum acquiſiuiſſe, ſol-
uendo pretium Venturę venditori, augendo canones eam-
que notabiliter meliorando, & licèt poſteà in inſtrumen-
to anni 1595. nomen quoque vxoris expreſſum fuerit nihi-
lominus vel dicendus eſt nomen vxoris fuiſſe ex interual-
lo in d. inſtrumento anni 1595. ſimulatè appoſitum cum
acquiſitio fiat illi tantum, † qui pretium ſoluit, vt con- 3
cludit Roman. *conſ. 291. nu. 11. circa med. cum alijs in deciſ.
alleg.* vel in omnem caſum huiuſmodi ſtipulatio Alexan-
dri pro Angela ſapit donationem prohibitam inter † virum 4
& vxorem, tam attenta diſpoſitione iuris communis,
quam *Statut. Vrb. lib. 1. c. 135. vt in dec. §. nec refert.*

Præcipuè cum domus fuerit per Alexandrum acquiſita
abſente Angela vxore, † nec docetur ipſam huiuſmodi ac- 5
quiſitionem eius nomine factam vnquam approbaſſe, ſeu
ratificaſſe, vt requiritur. Nil refragante quod † ſola ſcien- 6
tia ſtipulationis præſumatur acceptatio, vt in terminis
mariti acquirentis emphyteuſim pro ſe, & vxore conſu-
luit Dec. *conſ. 58. n. 2.* Tum quia id poſſet habere locum in
contractu merè lucratiuo, & in donatione gratuita: tunc 7
enim † ex ſola ſcientia donatarij inducitur acceptatio,
cum non præſumatur velle repudiare rem ſibi vtilē Men.
conſ. 1153. *n.* 113. Rota *deciſ. 428 num. 12. par. 4. tom* 2. *recent.*
Secùs verò quando vt in caſu noſtro, acquiſitio † habet 8
mixturam oneris, attenta obligatione ſoluendi canones,
aliaque adimplendi ad formam inueſtituræ, quo caſu cum
poſſit Angelæ donatariæ damnum afferre, † non induci- 9
tur ratificatio ex ſimplici ſcientia, ſed neceſſarius erat ex-
plicitus eius conſenſus, vt in propoſito benè declarat Alto-
grad. *conſ. 37. n. 11. & 12. & lib. 2. & præter adductos in deciſ.
§. neque dicatur, firmauit* Rot. *in Bononien. donationis 27. Iunij*
1661. *coram R.P.D. meo Beuilaqua § non releuat replicatio in
fin. & prius in Romana Cenſus cor. Bichio penes* Merlin. *de pi-
gnor. deciſ. 35. n. 5.* vbi quod in contractibus correſpectiuis,
& oneroſis, † nulla lege, aut ratione cauetur, quod No- 10
tarius poſſit abſentem obligare abſque eius conſenſu.

Tum etiam quia acceptatio ad effectum acquiſitionis
dominij, ſeu poſſeſſionis, † vt in caſu noſtro, omnino requi- 11
ritur, licèt ſecùs ſit ad effectum irreuocabilitatis cōtractus
ex parte donantis, ſeu promittentis, ad hoc ne poſſit pœ-
nitere, † & à contractu recedere ante ratificationem ab- 12
ſentis, iuxta diſtinctionem quam ſequitur *dec. 683. n. 4. par.
1. diuerſ.* Card. Seraph. *dec. 472. n. 3. late Add ad* Greg *dec. 97.*
a 8. vbi quod cū hac diſtinctione reducuntur † ad concordiā 13
dec. 12. & 262. par. 1. rec. quæ inter ſe videbantur contrariæ.

Et hodie ceſſat quælibet præſumpta acceptatio Angelę
non ſolum ex ponderatis *in dec. § quinimò*, dum ipſa † de hac 14
domo, ſeu eius rata parte, nec viuens nec in teſtamento diſ-
poſuit, ſed etiam ex propria eiuſdem confeſſione, quod ſit
hæreditaria mariti, emiſſa tam † in confectione inuentarij 15
cui fuit præſens, quam in monitorio obtento ab A. C. ne
moleſtaretur à creditoribus *Sum. Io. Andr. n. 5. & 10.* quam
propterea cōfeſſionē Antonius hæres impugnare nō valet.

Non obſtant teſtes nuper examinati pro parte Antonij
deponentes de confeſſione extraiudiciali Alexandri præ-
ſente Angela vxore, quod pars domus ad eam ſpectabat *d.
Summ. Antonij nu. 2.* Quoniam viſum fuit DD. † dd. teſtes 16
non eſſe attendendos, tanquam ſibi contrarios, & de men-
dacio conuictos, dum aliat contrarium depoſuerunt, nem-
pe domum ſpectare ad Alexandrum, † ac proinde nulla 17
venit eis adhibenda fides *l. 2. & l. qui falſo, ff. de teſtib.*

Præſertim, quia dd. Teſtibus aduerſantur geminatæ con-
feſſiones tam Antonij, † qui in aditione hæreditatis Ale- 18
xandri patris in inuentario deſuper confecto, & in iudicio
detractionis legitimę aſſeruit dictam domum † eſſe hære- 19
ditariam patris, approbando relationem Periti cum d. qua-
litate *d. Summ. Io. Andr. num 6. 7. & 8.* quam etiam eiuſdem
Angelæ in confectione inuentarij, & in monitorio præ-
memoratis, quibus confeſſionibus † geminatis, & ſeriò 20
emiſſis, magis deferendum eſt, quam dd. teſtibus Gabr.
de teſt. con. l. 4. numer. 77. Rota coram Verall. *deciſ. 283.
num 6. par. 3. & coram* Gregor. *deciſ. 367. n. 3. & ibi Add.
num. 7.*

Et ita vtraque parte informante &c.

☞ Deciſio iſta, quæ hic allegatur in hac eadem cauſa emanata ſub die 19. Aprilis 1660. coram eodem eminentiſſimo Card. Cerro, cum non ſit impreſſa erit infra in Miſcellaneis, iuxta ſeriem temporis.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Romana domorum.

Lunæ 12. Februarij 1663.

ARGVMENTVM.

Vniuerſitas hæbreorum ex Conſtit. Alexandri VII. debet ſoluere penſiones Domorum; quæ non habitantur dummodò tum ſint habitales; quia ſi fortè ſint deuaſtatæ, cum reſtauratio non ſpectet ad hæbreos conductores, ſed ad locatores, quorum culpa non poſſunt habitari tunc vniuerſitas non eſt obligata.

SVMMARIVM.

1 *Locatori incumbit onus reſtaurandi Domum locatam, non conductori, & n. 6. Secus vt n. 7.*
2 *Conſt. Clem. VIII. probibet expulſionem Hæbreorum ex domibus conductis.*
3 *Emphyteutæ, non conductori pertinet onus reaptandi domum.*
4 *Emphitenta à conductore in quo differat, & numer. 5.*
8 *Ius Gazzaga conſuetam eſt hæbreis pro dote aſſignare.*
9 *Hebrei ſunt incapaces dominij ex Conſt. Apoſt.*
10 *Ius Gazzaga nullam ſeruitutem irrogat dominis domorum.*
11 *Ius Gazzaga eſt inuentum, ne conductore poſſint expelli ab alijs Hebreis; in quorum poteſtatem recidet poſt finitam conductionem, an velint continuare, necne, vt nu. 12.*
13 *Penſiones hæbreorum debent in eaſu indigentiæ ſolui ab eorum vniuerſitate, ſecus vt nu 19.*
14 *Obſeruantia ad hoc, vt inducat vſum debet concludenter probari.*
15 *Teſtes intereſſati non probant.*
16 *Obſeruantia quæ eſt conſona Iuris diſpoſitioni eſt exequenda.*
17 *Contractus locationis ratificatur ab exactionibus penſionum.*
18 *Locatores debent reaptare domos alias non currit penſio.*

DECISIO XXVI.

SANCTISSIMVS Dominus Noſter Alexander VII. anno 1658. ſpeciali Conſtitutione decreuerat, vt Domini Domorum intra Hebræorum regionem conſiſtentium poſſent contra illorum Vniuerſitatem pro penſionibus aſſequendis actionem dirigere, in caſu quo domus ipſæ forent Conductoribus deſtitutæ, cuius virtute Sanctionis Franconij contra Vniuerſitatem in Tribunali D. Viceſgerentis pro trium penſione domorum exigenda Iudicium inſtituerunt coram quo 16. Octobris 1659. eadem Vniuerſitas paratos Inquilinos exhibuit dummodo tamen reparationes domorum contingerent, & ad habitaſ illæ poſſent inſeruire ſuper quo reſtaurationis onere poſt editam fauorabilem hinc inde ſententiam delata mihi cauſa dubium hodie propoſui cuinam onus prædictum reficiendi domus incumbat, & an perſolutio penſionum decurſarum ad Vniuerſitatem pertineat in eius fauorem in omnibus reſolutum.

1 Reſtauratio ſiquidem Domorum † in omnibus ad habitandum neceſſarijs incumbit locatori iuxta apertam diſpoſitionem *text. in l ex conducto 161. ibique gloſſ. in verbo refertur, & in l. ſi merces 28. §. ſi vicino, vbi gloſſ. pariter notat. in verbo non reſtituat, & in verbo facere, & in l. Dominus horreorum 57 §. in conducto, ff locat.* Natt. *conſ. 449 nu. 9. cum ſequent.* Rolland. *conſ. 83. nu. 1. & 2. lib. 4.* Caroc. *de locat. tit. de expenſ. qu. 4. n. 2. & 3. cum ſeq.* Goidopap. *decif. 444. nu. 3 & 6.* Brognin. Caualcan. *dec. 44. nu. 48. & 49. part. 1.* Franc. Marc. *dec. 458. n. 35.* Card. Mantic. *de tacit. lib. 5. tit. 7. nu. 20.*

Neque vrgere viſa fuit ſan. me. Clementis VIII. † con- 2
ſtitutio, prohibens, expulſionem Hæbreorum ex domibus
conductis perindè, ac ſi ad ipſos vti † emphiteutas refectio- 3
nis onus pertineat; Dum enim ad ſolutionem penſionum
† redditibus annuis correſpondentium arctantur Hæbrei 4
veri proinde conductoris ipſi locum aſſumunt non autem
Emphiteutæ, † à quo quid modicum in directi recogni- 5
tionem dominij dumtaxat perſoluitur, *vt tradunt* Bart. *in
l. 1. n. 4. C. de Iur. emphit.* Ruin. *conſ. 161. n. 21. lib. 1.* Natt. *conſ.
49. n. 7.* Roland. *conſ. 99. n. 25. 26 & 44. lib. 1.* Clar. *in §. Emphiteuſis quæſt. 1. num. 4.* Mmeſcott. *var. lib. 2 ca. 76. n. 1. & 2.* Rot.
cor. Buratt. *dec. 234. nn. 1. cum ſeqq. & in Romana deuolutionis
Palatij 18 Iunij 1657. & 7. Iunij ſequentis anni cor. R. P. D. meo
Albergato confirmata cor. R. P. D meo Celſo die 21. Iunij 1660.*
† qui ad reſtaurationes neceſſarias non debet proinde com- 6
pelli, licet de contractu locationis longi temporis peragi
contingeret, *vt aduertit* Ruin. *conſ. 77. n. 6. & 7. lib. 1.* Rol-
land. *conſ. 79. n 13. verſ. 4 lib. 4.* Theſaur. *dec. 20. n. 7.* † quic- 7
quid dicendum foret de melioramentis ad voluptatem, ac
pro maiori commoditate peractis ab Hæbreis, quorum re-
petitio dumtaxat in prædicta Conſtitutione Clementis in-
terdicta dignoſcitur.

Hoc præterea Ius Inquilinatus ſub nomine Gazzaga re-
cenſitum ab Hebreis † licet conſuetum pro dote attribui, 8
ipſis tamen nullum deſert Ius dominij, † cuius ex Conſti- 9
tutionibus Apoſtolicis incapaces omnino cenſentur, *vt di-
xit* Rot. *dec. 194. nu. 6. part. 4. tom. 2. rec.* † neque ſeruitutem 10
aliquam, ſeu præiudicium dominis domorum irrogat qui-
bus præſtari debet penſio ſemper æqualis, cum ad commo-
dum † conductorum dumtaxat videatur inuentum, nè 11
ab alijs poſſent Hæbreis exinde expelli, *vt tradit in ſpecie*
Ricciull. *de Iur. perſon tom. 1. lib. 2. c. 17 nu. 3.* Rot. *in Romana
prælationis cor. Ortembergo impreſſ. poſt* Mangil. *de ſubbaſt.
dec. 65. n 4.* Greg. *dec. 449. nn. 3. & in Romana Domus 25. Maij
1615. cor. bon. me. Cardinali Fabritio Vereſpio,* † ac in eorum 12
conſequenter reſidet poteſtate elapſo tempore Conuento
in contractu domum condoctam dimittere Locatori, † cu- 13
ius tamen penſionem ex ſpeciali diplomate Sanctiſſimi
Vniuerſitas præſtare compellitur.

Nec obſeruantia † poterit Franconijs ſuffragari ex atte- 14
ſtatione aliquorum elicita, aſſerentium refectionem do-
morum à condoctoribus hæbreis conſueuiſſe expleri; Præ-
terquam enim atteſtatio hæc nullius roboris eſſe cenſetur,
vtpote ab aliarum domorum Dominis peracta, de quorum 15
pariter intereſſe tractatur, eadem obſeruantia ex actibus
contrarijs in Vniuerſitatis ſummario recenſitis omnino de-
ſtruitur; nec non ex inſtrumento potiſſime Locationis no-
mine Fratrum de Franconijs Iſacho Ioſephi Patri perha-
bitæ ob cuius † promiſſionis obſeruantiam, vti conformis 16
diſpoſitioni Iuris poſſunt ijdem adſtringi, licet à Tutore
expleta fuerit per *text. in l cum plures 13 §. 1. de adminiſtr. tutor. & in l. illud quæritur 4. §. ſi impuberis ff. de euict.* Theſaur.
quæſt. forenſ lib. 3. c. 14. n 1. † perſpectis potiſſimè exactioni- 17
bus ad formam prædicti Inſtrumenti peractis à Franconijs
poſtquam euaſerè maiores, è quibus videtur contractus ra-
tihabitio reſultare *ad text. in l. ſi Paulus reſpondit ff. rem rat.
haberi gloſſ. in l. 1. poſt principium in verbo ratam C. ſi maior factus tradit* Alex. *conſ. 117. n. 2. lib. 5.* Dec. *conſ. 58 num. 2.* Paris
conſ. 49. n. 17. lib. 1. Cephal. *conſ 51. n. 15.* Aym. *conſ. 259. nu. 5.*
Rot. *poſt ſecundum vol. conſ* Farin. *dec. 159. n. 4. & in Romana
pecuniaria 27. Nouembris præteriti in §. hec enim ratihabitio
poſt med. cor. me.*

Hinc dubij reſolutio quoad alteram partem deſumitur,
† Dum enim ex culpa locatorum domos non reaptando 18
locari eædem nequiuerunt Hæbreis Vniuerſitas proinde
non valet pro penſionum ſolutione aſtringi *ad text. in l. ſi quis domum 9 & l ex conducto 16. ff. locat.* Iaſon. *conſ. 109. nu. 1.
par. 1.* Caual. *dec 44. n. 50. par. 1.* Gabr. *conſ. 75. n. 1. lib. 1.* Surd.
conſ 445. n. 18. Rot. cor. Seraph. *dec. 995. n. 1. & in Bononien.
pecuniaria, ſeu affictus Gabellarum 8. Maij 1660. §. exceptio
preterea cum ſeqq. cor. me.*

Quę ſanè domos reparandi neceſſitas ex periti atteſtatione concluditur vtraque &c.

R. P.

Digitized by Google

R. P. D. VICECOMITE

poſtea S. R. Eccleſ. Cardinali.

Romana Dotis

Lunæ 2. Martij 1663.

ARGVMENTVM.

Hæres beneficiatus quando vltra vires hæreditarias teneatur, & ſciens creditores adeſſe anteriores ſoluendo primis qui comparuerant quid agere debeat. Dos ex bonis fideicommiſſarijs non extantibus liberis an detrahi valeat, & quid ſi extent bona libera, ſed æri alieno obnoxia, & litibus inuoluta.

SVMMARIVM.

1 *Hæres beneficiatus rationem non reddens de bonis in inuentario deſcriptis ad ſolutionem æris alieni hæreditarij de proprio tenetur quamuis vires non ſufficiant.*
Quod declnrn vt nn. 2.
3 *Hęreditas, non iuſtificnta eam non eſſe ſoluendo de iure opulentn, ac ſoluendo præſumitur.*
4 *Hæredes reddens rationem tenetur edere libros per peritum legendos, vt ad validam, & veram calculationem deueniri poſſit.*
5 *Quietantiæ ad inducendam probationem æris alieni hæreditarij non attenduntur quando agitur de præiudicio tertij, & de concurſu creditorum.*
6 *Æs aliennm hæreditarium eſt concludentibus probationibus iuſtificandum.*
7 *Hæres ſciens alios adeſſe creditores anteriores ſoluendo illis qui primò comparuerunt, tenetur ab iſtis cautionem exigere de reſtituendo prioribus, & potioribus, alias non liberntur.*
8 *Hæres obligntnr ad exigendam cautionem de reſtituendo prioribus, & potioribus etiam quando appareat ſola ſuſpicio de prioritate & potioritote.*
9 *Fructus fundi cenſentur hypothecati pro penſionis ſatisfactione.*
10 *In actionibus ſingularibus pretium non ſuccedit loco rei.*
Et præcipuè quoties habita fuit fides de pretio n. 11.
12 *Fructus hæreditatis detectis creditoribus non pertinent ad hæreditatem, ſed ipſam augent.*
13 *Hæres in reddenda ratione tenetur deſcribere bona diſtinctè, & cum ſuis qualitatibus Ratio n. 14.*
15 *Dos etiam ex bonis fideicommiſſarijs non extantibus liberis detrahitur & n. 17.*
Amplia vt nu. 16.

DECISIO XXXIX

MANDATVM ab A. C. relaxatum ad fauorem Catharinę de Nigris aduerſus Philippum Cęſarem Arigonum fore exequendum dixerunt Domini coram me ſub die 16. Iun. proximi præteriti etiam contra bona propria, ac eiuſdem perſonam, quo non acquieſcente cauſaque hodie propoſita in deciſis perſtitere.

1 Subſiſtit ſiquidem quod hæres Beneficiatus rationem †
non reddens de bonis in inuentario deſcriptis ad ſolutio-
nem æris alieni hæreditarijs de proprio teneatur, quam-
uis vires non ſufficiant; cuius cõcluſionis intellectus nõ eſt
2 † quod hæres ad cuius manus centum peruenerint tenea-
tur ad milie, ſed quod hæreditas quoties conſiſtat in cor-
poribus de eorum natura fructiferis (prout in propoſito
caſu) quorom valor adhuc ſit incertus eo quia de illis ra-
tionem non reddit, minusve iuſtificat hæreditatem non
eſſe ſoluendo tunc in pœnam non redditæ rationis de pro-
prio teneatur ad æs alienum hæreditarium perſoluen̄ do-
nec de inſufficientia docuerit cum interim de Iure opulen-
3 ta, ac ſoluendo præſumatur Cou. *in c. ſi hęres ſub n. 9. verſ.
& ſi minime de teſt.* Duran. *dec. 1. nu. 33.* Seraph. *dec. 1394. nu.*

4 & 5. Rot. *dec. 696. n. 2. verſ. nam quouſque par. 5. & dec. 277.
nn. 20. pa. 9. tom. 1. recent.*

Ea periti vero relatione non cenſetur reddita ſufficiens
ratio cum ipſe non iuſpexerit cunctos libros ex quibus de
vero hæreditati ſtatu potuerit plenè inſtrui ſed ad partis
aſſertionem ediderit peritiam *Sum. præſenti Cathrinæ n.
1.* ibi *diuerſi crediti che ſi dicano notati in lib. ſegnato lett. F.*
cæteros pernecęſſe ſupponenre, ex quo aperte conuinci-
tur illius inſubſiſtentia cum hæres reddens † rationem prę- 4
cipuè tenetur edere libros legendos per peritum, ad hoc
vt ad validam, ac veram calculationem deuenire valeat
Menoch. *de arbitr. lib. 2. centur. 3. conſ. 149. n. 4. lib. 1.* Gab.
conſ. 148. per tot. lib. 2. Rot. *in Romana ſocietatis lignorum 19.
Ian. 1659. cor. R. Papien.*

Inſubſiſtens pariter depræhenditur eo quia ibi poſita
fuerit ad creditum hæredis ingens pecuniarum ſumma
perſoluta pro extinctione æris alieni hæreditarij de cuius
exiſtentia adhuc in actis non conſtat quæ neque deſumi
valet ex vexationibus à creditoribus illatis ac ſubſecutis
illarum quietantijs per Peritum recognitis quia in præiu-
dicium tertij †, & vbi agitur de concurſu creditorum quie- 5
tantię non attenduntur ad inducendam probationem ęris
alieni hæreditarij, quod † concludentibus probationibus 6
venit iuſtificandum Fuſar. *de ſubſtit. queſt. 141. n. 22.* Natr.
conſ. 532. num. 3. & ſeq. Cephal. *conſ. 344. n. 19.* Rot. *dec.
88. n. 20 & 21. par. 8. recent. & in Romana quarti dotalis 19. Iu-
nij 1660. coram R. D. meo Cerro Decano in Viterbien. pecu-
niaria 7. Martij 1659. cor. R. Papien. & in Imolen. Cenſus §.
& maximè 1661. cor. R. P. D. meo Celſo.*

Præterquam plures ſolutiones peractæ fuerunt credito-
ribus poſterioribus non reportata cautione de reſtituen̄
Prioribus, & potioribus Ideoque Arigonus de proprio
tenetur cum male ſoluiſſe dicatur; † hæres enim ſciens 7
alios adeſſe creditores anteriores ſoluendo illis, qui primo
comparuerunt tenetur ab ijſdem cautionem exigere de re-
ſtituendo Prioribus & potioribus, alias non liberatur, vt
præter authores in præterita deciſione relatos Bartol. Ca-
ſtrenſ. Soccin. Iaſon. *in l. final. §. & ſi præfatam C. de Iur. de-
liberand.* Gait. *de credito c. 4. par. 11. num. 1357.* Rot. *in Ma-
ceraten. Cenſus 12. Ian. 1651. cor. bon. me. Bichio, & in ci-
tata Romana quarti dotalis, & in Romana reſidui dotis 15 Iu-
nij 1648. cor. R. D. meo Decano.*

Scientia autem in præſenti caſu controuerti nequit,
tum quia Arigonus adiuit hæreditatem vigore teſtamenti
Simonis Patris Catharinæ, in quo enunciatur creditum
dotale quinimo hæredibus iniungitur illius effectiua ſolu-
tio cum adiectione annui legati tum etiam quia in confe-
ctione Inuentarij ipſemet d. Catharinam inter creditores
hæreditarios nominauit *Sum. eiuſdem mulieris n. 10.* & pro-
pterea inquirere tenebatur de prioritate cuiuſque, cum
ſola † ſuſpicio de illis obliget hæredem ad exigendam cau- 8
tionem de reſtituen̄ Prioribus, & potioribus Rot. *in Roma-
na 4. dotalis §. tum quia in fine, & in Romana reſidui dotis §.
ideoque non applicatur coram R. D. meo Decano.* Gratian. *cn.
532. num 6.*

Neque ſubſiſtit potioritas Ducum Caſarini, & Caffa-
relli nam admiſſo etiam quod ipſi eſſent creditores ratio-
ne affictuum tenutæ ideoque animalia in illam inuecta
ac † fructus ibidem exiſtentes cenſerentur ſpecialiter pro 9
penſionis ſatisfactione hypothecati, & conſequenter com-
peteret prę latio, in caſu noſtro hoc non admittitur, quia
vltra quod pecuniæ ſolutę non probantur retractæ ex prę-
dictis effectibus, ſuper illis poterat Catharina concurrere
eo quia in actionibus † ſingularibus pretium non ſuccedit 10
loco rei *per text. in l. qui vas §. vltimo ff. de furt.* Tiraquell.
de retract. §. 32. nu. 20. Bartol. *in l. 1. de diſtract. pignor. &
in l. qui à debitore in princ. ff. quæ in fraudem creditorum* Gra-
tian. *diſcept. 25 n. 10.* & præcipuè † quoties habita fuit fi- 11
des de pretio, vt reſponſum fuit *in Romana affictus 27. Febr.
preteriti §. nec refert cor. R. P. D meo Priolo.*

Minus ſuffragantur Arigono ſolutiones factæ Legata-
rijs Coſmi Guiducci conſocij Simonis in arte agraria &
verius ipſemet Simon hæres remanſit, quia non docetur
ſocietatem extitiſſe lucroſam, vel pecunias ſolutas pro-
ueniſſe ex bonis Coſmi, ideoque eſſet facienda illorum ſe-
paratio à bonis Simonis, vt dicebatur in præterita deci-
ſione.

Inſuper ſolutionem dictæ dotis euitare nequit Arigo-
nus, dum non reddit rationem de fructibus hæreditatis,
qui † detectis creditoribus non pertinent ad hæreditatem 12
Ladrech. *conſ. 8. in princ.* Mantic. *dec. 326. n. 3.* Rot. *in Roma-*

*na reſidui dotis 15. Iunij 1648. coram R. Decano, & in Imolen.
cenſus 9. Martij 1661. §. partitam coram R. P. D. meo Celſo
Merlin. dec. 796. num. 5. & 6.*

Nec releuat illorum deſcriptio peracta in relatione Pe-
13 riti, eo quia eſt nimis Generalis, & confuſa; hæres †
enim in reddenda ratione tenetur deſcribere bona diſtinctè
& cum ſuis qualitatibus adeo vt exinde creditores inſtru-
14 cti reddantur † viribus, & Iuribus hæreditarijs, & redar-
guere valeant ſi opus fuerit perceptum quam deſcriptum
Cyriac. *controu. 160. nu. 98.* Natt. *conſ. 574. & 575. vtrobi-
que n. 1.* Rot. *dec. 330. n. 3. par. 1. rec. & in Romana quarti Do-
talis 19. Iunij 1645. cor. R. D. meo Decano.*

Et facilius Domini in hanc ſententiam deuenerunt quia
in omnem caſum Dos prædicta veniret detrahenda ex bo-
15 nis fideicommiſſarijs Pauli Ani, quæ per aduerſarium
poſſidentur ex diſpoſitione *Auth. res quæ C. communia de
16 legat.* locum † ſibi vindicans etiam ad fauorem ſpuriorum,
vt dictum fuit in præterita deciſione & teſtantur. Redena-
ſch. *conſ. 72. n 9. & ſeqq.* Giurb. *obſeruat. 89. nu. 9* Merl. *deciſ.
671. alias 30. nu. 15. & per tot. part. 7. recent.*

Filiatio autem Catharinæ ſatis deducitur ex *Summ. no-
uo eiuſdem n. 6. cum pluribus ſeqq.* quæ cogi nequit ad reci-
pienda bona libera extra vrbem exiſtentia quia cum æri
alieno ſint obnoxia necnon litibus appareant inuoluta,
17 non tenetur mulier † pro conſecutione ſuæ dotis illarum
expenſis, & incommodis ſe ſubijcere ſed ſatisfactionem
petere poteſt ſuper bonis fideicommiſſarijs Duran. *dec. 145.
nu. 42. & dec. 241. num. 7. & 8 in recent. dec. 55. nu. 15. par.
9 tom. 2. & in Bononien. Bonorum 7. Iunij 1660. coram R. P. D.
meo Albergato.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. EMERIX.

Romana Saluiani.

Veneris 2. Martij 1673.

ARGVMENTVM.

Quæ ſint neceſſaria ad agendum in Saluiano, & illius requiſitis non probatis iudicium non poteſt intentari. Mulier ſuper bonis ſibi in dotem datis licet poſterior non poteſt moleſtari ab anterioribus creditoribus, quæ dum dotem accepit liberam à patre actus iſte non debet operari præter intentionem agentis, nimirum quod dos fuerit hypothecata creditoribus.

SVMMARIVM.

1 *Extrema Saluiani ſunt creditum cum hypotheca, & poſſeſſio debitoris de tempore contractæ obligationis.*
2 *Hypotheca vt fauore creditorum inducatur ſufficit momentanea acquiſitio dominij facta per debitorem.*
3 *Dotis vſufructus penes maritum, dominium penes vxorem reſidet.*
4 *Dominium non habens poteſt illud tranferre de conſenſu Domini.*
5 *Mulier licet poſterior ſuper bonis ſibi in dotem datis moleſtari non poteſt ab alijs creditoribus etiam anterioribus.*
6 *Conſenſus limitatus operatur tantum ad fauorem perſonarum, quarum fauore fuit præſtitus.*
7 *Dominus in traditione rei ſuæ quamlibet legem apponere poteſt.*
8 *Debitor in acquirendis poteſt præiudicare ſuis creditoribus.*
9 *Emptor in re empta poteſt apponere pactum quod creditoribus nec dominium, nec hypotheca acquiratur.*
10 *Dos non dicitur ad filiam tranſiſſe liberam, quando eſt ſuppoſita, & hypothecata creditoribus.*
11 *Actus non debet operari præter intentionem agentis.*

DECISIO XL.

FAVSTINA Fonda anno 1604. dedit in dotem pro fundo dotali non æſtimato quondam Franciſco Merlo eius viro quandam domum poſitam ad Catenam Burgi ſuper qua monaſterium Sancti Euſebij de Vrbe creditor d. Franciſci occaſione duorum cenſuum ab ipſo poſtea impoſitorum ſuper alia eius domo ſita in regione montium obtinuit ab A. C. ſententiam in ſaluiano contra Flaminiam dd. Franciſci & Fauſtinæ filiam ad cuius inſtantiam commiſſa mihi cauſa appellationis dedi dubium An Monaſterio ſit danda immiſſio, quam Domini poſt trinam cauſæ propoſitionem hodie cenſuerunt eſſe denegandam.

Ratio reſolutionis eſt quia pro parte Monaſterij non
probatur quod domus poſita ad catenam Burgi vnquam
fuerit in libero, & abſoluto dominio Franciſci debitoris,
prout probari † deberet ad hoc vt caderet ſub hypothe- 5
ca, & dari poſſet immiſſio in Saluiano, vt in his terminis
reſolutum fuit *in Romana Saluiani 5. Decembris 1660. coram
Lancellotto* quæ eſt *deciſ. 30. poſt* Pacific. de Saluian. *num. 1.
& ſeq. & in Romana Saluiani 8. Aprilis 1639. cor. bon. mem.
Dunozetto.*

Non obſtat quod de anno 1619. Franciſcus & Fauſtina
eandem domum dederint in dotem Flaminiæ eorum filiæ
quodque occaſione huiuſmodi dationis in dotem Franciſ-
cus aſſecuerit Fauſtinam pro ſcutis 1100. vt conſtat ex in-
ſtrumento aſſecurationis dato hinc inde ſummarijs vn-
de inferebatur ad tacitam emptionem, & venditionem
d. domus inter Franciſcum, & Fauſtinam, & conſequen-
ter ad hypothecam † fauore creditorum ad quem effectum 2
ſufficit etiam momentanea acquiſitio dominij facta per
debitorem, vt pluribus adductis iuribus, & authoritati-
bus comprobat Merlin. *de pignor. lib. 1. tit. 2. quæſt. 17. per
totam.*

Quoniam cum huiuſmodi aſſignatio facta fuerit inſi-
mul per Franciſcum & Fauſtinam videtur vnuſquiſque
aſſignaſſe ius quod habebat Franciſcus nimirum vſumfru-
ctum, & dominium, quod ex Iuris ſubtilitate penes i-
pſum reſidebat durante matrimonio, & Fauſtina domi- 3
nium, quod naturaliter in ea permanſerat, & diſſoluto
matrimonio ad maritum plene reuertebatur *iuxta text. in
l. in rebus dotalibus & notata per gloſſ. ibid C. de iur. dot.* Gal-
uan. *de vſufruct. ca. 22. nu. 13.* Roland. *conſ. 77. nu. 36. vol. 1.*
Surd. *dec. 211. n. 13. & 26.*

Neque propterea pro translatione dominij opus fuit
quod Franciſcus efficeretur Dominus domus, cum non
ſit nouum quod dominium † non habens poſſit illud tranſ- 4
ferre de conſenſu Domini §. *contra autem Inſtit. quibus alie-
nare licet* Cald. *de empt. & vendit. c. 11. n. 12. & 13.* Merl.
de pignor. lib. 4. qu. 95. nu. 2.

Nec etiam neceſſarium eſt inferre ad tacitam emptio-
nem, & venditionem quę quando ſine veri præiudicio ex
huiuſmodi facto reſultaret tamen adhuc in præſenti ſuf-
fragari non valeret ad hoc vt creditores Franciſci illa me-
diante dicit poſſent acquiſiuiſſe hypothecam ſuper domo
contra Flaminiam; cum adhuc talis emptio, & vendi-
tio non fuiſſet pura & libera, ſed qualificata ad effectum
nempe tradendi domum in eodem inſtrumento Flaminiæ
in dotem quæ † proinde quamuis poſterior deſuper mole- 5
ſtari non poſſet ab alijs creditoribus Franciſci licet anterio-
ribus *l. iubemus C. ad Velleianum* Fab. *in ſuo Cod. d. tit. definit.
15.* Rot. *coram* Buratt. *dec. 774. nu. 10. & ſeq. & ſignanter
nu. 13. & 14.*

Et optima quidem ratione, quia † conſenſus limitatus 6
operatur tantum ad fauorem perſonarum, quarum fauo-
re fuit præſtitus *l. in agris ff. de acquir. rer. domin.* Rot. *dec.
603. num. 5. part. 1. rec.* & Dominus in traditione rei ſuæ 7
quamlibet legem poteſt apponere *leg. in traditionibus ff. de
pact. & l. legem C. eodem;* & debitor in acquirendis præiu- 8
dicare ſuis creditoribus poteſt *l. quod autem in principio §. 1.
ff. quæ in fraud. creditor* Mantic. *de tacit. libr. 11. quæſt. 23.
num. 30. & ſeq.* ac etiam † emptor in re empta apponere 9
pactum quod ijſdem nec dominium nec hypotheca acqui-
ratur, vt pluribus allegatis firmat Salgad. *Labyrinth. cre-
ditor. par. 1. cap. 12. nu. 18.* Merl. *de pignor. lib. 4. quæſt. 23.
n. 3. & ſeq. & ſignanter num. 11. 12.* Mangil. *de Euict. quæſt.
40. num. 6.* Rot. coram Buratt. *deciſ. 223. num. 4. & ſeq. &
dec. 774. n. 143.*

Quod autem Franciſcus, & Fauſtina voluerint, quod
domus

domus de qua agitur non caderet ſub hypotheca creditorum Franciſci ſatis manifeſtè deſumi viſum fuit, tam ex eo quod in eodem inſtrumento promiſerunt illam eſſe li-
10 beram, quod non eſſet † ſi tranſiiſſet in Flaminiam ſuppoſita & hypothecata creditoribus *l. ſi profunda, & ibi gl. in verbo liberum C. de tranſact.* Neuiſan. *conſ.* 38. *num.* 2. Menoch. *conſ.* 711. *n.* 13.

Tum etiam quia eſt omnino veriſimile, quod voluerint potius reſpicere ad commodum filiæ quam creditorum &
11 proinde ne actus operetur contra † vel præter intentionem agentes contra *text. in l. non omnis & gl. ibid. ff. ſi certum petatur & tradito per* Surd. *deciſ.* 71. *num* 11. Dicendum ſoli Flaminiæ non autem creditoribus Ius acquiri voluiſſe.

Quibus ſtantibus non fuit neceſſe diſcutere ea quæ deducebantur circa deuolutionem huius domus nouamque conceſſionem.

Et ita vtraque, &c.

R. D. D. BEVILAQVA

Romana Cambij.

Lunæ 5. Martij 1663.

ARGVMENTVM.

Promittens factum alienum quando ad id obligetur. Cambiandi cum ſe ipſa facultas conceſſa an poſſit transferri in ceſſionarium mandatum quando expiret.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio non naſcitur in eo cuius factum fuit promiſſum non accedente eius conſenſu.*
2 *Contractus ob cauſæ in ſubſiſtentiam in ipſo adiectæ in totum vitiatur.*
3 *Obligatio facti alieni reſoluitur in diligentiam & conatum ex parte eius qui promiſit in procurando conſenſum illius, cuius factum promiſſum fuit, & ſufficit vt promittens illam oſtendat.*
4 *Promittens factum alienum non poteſt in vim talis obligationis carcerari.*
5 *Promittens factum alienum cum clauſula* alias ad omnia damna & intereſſe, *ad iſta tenetur quando debitas diligentias non faceret in procurando ab alijs id quod promiſit.*
Alia ſecus & num. 6.
7 *Promittens factum alienum ad hoc vt teneatur debet in contractu declarare quod non vult poſſe ſe excuſari feciſſe etiam diligentiam in adimplemento ſuæ promiſſionis.*
8 *Mercatori cum ſeipſo ad id poteſtatem non habente cambiare non licet.*
9 *Cambia recipere à ſeipſo duplicem perſonam repræſentante à iure, & conſtitutionibus permittitur.*
10 *Mercator vt valeat cum ſeipſo recipere cambia facultatem obtinere debet à debitore Cambii.*
11 *Cambii ceſſionarius non poteſt vti illis iuribus in girando pecunias ſuper cambii & cum ſe ipſo ſicuti licebat cedenti.*
12 *Cambiandi ius cum ſe ipſo cohæret perſonæ, & eam non egreditur.*
13 *Clerico Mercaturæ & negotio interdictum eſt, & n.* 15.
14 *Clericis ſæcularibus, qui paupertatem profeſſi non ſunt per aliam perſonam eſſe licitam negociationem, & pecunias ſuas ad cambium dare quando procedat.*
15 *Mandatum morte mandantis expirat limita vt n.* 17.
18 *Hæreditas quando nulla adeſt ſpes quod ab aliquo adeatur, habetur pro vacante.*

DECISIO XLI.

DIE 7. Iunij anni proximi præteriti fuit in hac cauſa reſolutum non eſſe exequendum mandatum, quod Ioannes Paulus Sanſonius creditor ex cauſa Cambij bon. mem. Bernardini Biſciæ ab A. C. reportauit contra Dominicum Marchionem, & fratres de Biſcis, illorumque matrem, quam reſolutionem iterum Domini approbarunt cum adhuc viſa fuerunt ſubſiſtere tria fundamenta ibi deducta.

Subſiſtit enim primum quod D. Bernardinus Cambij debitor pro maiori cautela, & prompta ſatisfactione Cambiorum decurrendorum Io. Mariæ Vantij ſub cuius nomine fuit contractum Cambium eidem aſſignauerit fructus cenſus à Principe Præneſtinorum debitos, & penſiones cuiuſdam Hoſpitij illum Procuratorem irreuocabilem ad hunc effectum conſtituendo, ita tamen vt non niſi elapſo anno à die ſtipulationis poſſet illo vti, & exactionem incipere. Promiſitque huiuſmodi agnationi acceſſuros matrem, & fratres in cenſu & Hoſpitio vti fideicommiſſarios intereſſe habentes; iſti autem in ſubiecto inſtrumento, nedum conſenſum fauore Vantij pro exactione prædicta præſtiterunt, ſed ab eo tempore, & durante d. anno fructus cambij ſoluere promiſerunt, ac ſi in illius creatione Conuentum fuiſſet cum d. Bernardino, cumque vt ibi legitur iſte ſolus eſſet obligatus, & mater, & fratres conſenſum pro conſecutione fructuum cenſus, & penſionum
Hoſpitij ſolum præſtare deberent, vtique illorum † obli- 1
gatio complectens ſolutionem cambiorum decurrendorum non ſubſiſtit, & nullatenus compelli poſſunt ad promiſſionem adimplendam fundatam in ſuppoſito per Notarium Iudicij facto, quod id continebatur in inſtrumento principali cambij per Bernardinum creari, ex *l. non eſt, & l. ſi is C. de præd. Minor.* Rot. *deciſ.* 333 *num.* 4. *coram ſan. mem. Gregor. & in recent. deciſ.* 370. *num.* 13. & 16. *part.* 4. *tom.* 2.
& *deciſ.* 77. *num.* 10. & 11. *part.* 6. quinimo † contractus ob 2
huiuſmodi cauſæ in inſubſiſtentiam, & indiuiduatim decreto deſuper interpoſito in totum vitiatur *l. ſæpè, ff. de Tutor. & Curat. dat. ab his l.* 3. *§. penultimo, ff. de contrah. empt.* Rolaod. *conſ.* 7. *num.* 85. *cum ſeqq. lib.* 3. Gratian. *cap.* 691. *num.* 31. Cyriac. *controu.* 257. *numer.* 68. Rot. *apud* Duran. *deciſ.* 373. *nu.* 4. & 15. & *in Tiburtina donationis* 6. *Februarij* 1660. *§. neque applicatur coram R. P. D. meo Albergato.*

Prout firmatum manet ſecundum in eo poſitum, quod
† obligatio Bernardini de faciendo conſentire matrem, & 3
fratres fideicommiſſarios aliud non importat niſi promiſſionem facti alieni, quæ reſoluitur in ſimplices diligentias & conatum ex parte ſua in procurando hunc conſenſum adeout illis oſtenſis, quamuis non ſequeretur effectus petiti conſenſus non poterat † Bernardinus in vim talis obli- 4
gationis in carceribus detrudi, quæ fuit cauſa Iudici narrata in interpoſitione decreti ſuper contractu dati conſenſus ex cumulatis in deciſione ſub §. alterum, quibus addi poſſunt *gloſſ. in cap. ex reſcripto de Iureiur.* Abb. & Butr. *in cap. gemma de ſponſal.* Ruin. *conſ.* 67. *num.* 2. & *ſeqq. lib.* 4. & *alijs quos congerit* Viuian. *commun. opin* 670 *numer.* 1 quæ concluſio procedit etiam quod in promiſſione adiecta ſit
clauſula *alias ad omnia* † *damna, & intereſſe* quia intelligi- 5
tur conditionaliter facta obligatio reficiendi damna, quatenus promittens ſuum poſſe, & debitas diligentias non faceret in procurando ab alijs id quod promiſit alias ſecus, &
difficultas quam inuenit † in adimplemento impedit com- 6
miſſionem pœnæ, & ſolutionem damni Aretin. *in l. ſi ita ſtipulatus § poſſum, ff. de verb. oblig* Abb. *conſ.* 90. *num.* 1. *lib.* 1. Gabriel. *conſ.* 131. *num.* 6. *lib.* 2. Natt. *conſ.* 450. *num.* 42. Viuian *mox citat. opin.* 670. *num.* 1 & 2. Rot. *coram Buratt. deciſ.* 641. *nu.* 1. & *ibi Adden. litt. C.* & eo tantum caſu quis ad intereſſe, & factum promiſſum tenetur pro altero in con-
tractu promiſſorio dictum fuit, quod non vult † poſſe ſe 7
excuſari feciſſe conatum quantum in ſe erat ad finem, & effectum, vt ſequeretur in obligatione contentum vt ad tollendum omne dubium ita ſtipulari debere tradunt cumulati per Viuian. *in eadem communi opin.* 670 *nu* 6. Buratt. *dec.* 64. *num.* 4. & *cæteri obligati in d. §. alterum in fine.*

Tertium denique reſolutionis motiuum ex quo nonminus detegitur Iniuſtitia mandati apparet, quia Sanſonius per Io: Mariam Vantium nudum nomen in cambio habentem vt ipſe declarauit, deputatus ad tenendum, & girandum ſuper cambijs pecunias Bernardino traditas, eas cum ſe ipſo cambiauit poſtquam cambium fuit ſibi à Larizza verò creditore ceſſum, quod minime permittendum erat, quia eo ipſo quod mediante tali ceſſione ipſe effectus fuit cambij dominus, & non poterat tanquam mercator ab initio à contrahentibus electus amplius cambiare, res ad eum caſum deuenit à qua incipere non poteſt, & ob id non
licuit † cum ſeipſo nullam poteſtatem habente cambia- 8
re, vt in ſpecie ait Surd. *conſ.* 4. *num.* 38. *in fine, & numer.* 39. Rota *deciſ.* 31. *numer.* 3. & *deciſion.* 34. *numer.* 2. & 3. *poſt Tuſc. de camb. in deciſ. relata, & in Rauennaten. ſeu Fauentinæ cambii* 16. *Iunii* 1635. *§. nihilominus coram bon. mem. Bichio vbi alij cumulantur.*

Nec

9 Nec releuat, quod recipere cambia à ſeipſo duplicem †
perſonam repræſentante ſit à Iure, & conſtitutionibus per-
miſſum Rot. *Ianuen. deciſ. 32. ſub num. 3. & in Romana cam-
biorum 10. Martii anni proximi præteriti coram R. P. D. meo
Veroſpio, §. Hinc non obſtat*, quia adhuc effectum exigitur
10 vt cum † ſeipſo cambia recipere tribuatur facultas à debi-
tore, & in iſtis terminis loquotur in deciſione allegati &
expreſſè dicitur in ea ibi concurrente facultate, & cum hoc
ſuppoſito habitæ facultatis rationatur Io. Baptiſta Spada
*conſ. 267. num. 9 & in lib. 2. ibi hoc fuit factum de expreſſo in-
ſtrumento cambii*. In propoſito autem caſu Sanſonio data
fuit facultas tanquam tertio Mercatori cuius opera voluit
vti Bernardinus dum cambium cum Vantio creauit non
autem vti principali creditori illius multo poſteà per ceſ-
ſionem effecto.
11 Neque huiuſmodi facultate † deficiente poteſt Sanſo-
nius ſe fundare in ceſſione cambij reportata à Vantio nu-
dum nomen habente, & Larizza verò creditore taliter
quod ſucceſſerit in illorum iuribus, illiſque vti valeat eo-
dem modo quo ijdem cedentes in girando pecunias ſuper
cambijs, & cum ſe ipſo ſicuti licebat Vantio *ad text. in l. ſi
donatæ 37. in principio & ib gloſſ. in verbo de euictione ff. de
donat. inter vir, & vxor, cum alijs vulgatis*. Nam placuit
reſponſio data in alia deciſione quod Sanſonius non gaudet
12 Iure cambiandi cum ſeipſo † cohæret ſuæ perſonæ eam
egredi non debet quaſi ab initio contrahentes reſpexerint
ad illum, & eius induſtriam, non verò Sanſonij in quem
ignotum penitus erat, & ſignanter Bernardino debitori &
Vantio cuius nomine vt voluit Larizza in tradendo pecu-
nias ad cambium *l. vnica § nec autem C. de caduc. tollend. c.
ſtatutum §. aſſeſſorem de reſcript. in 6. l. quis tale ff. ſolut. ma-
trimonio* Io: Baptiſta de Sancto Seuerino *in l. more maiorum
ſub num. 11. verſ. & maxime, ff. de Iuriſdictione omn. Iudicum*
Menoch. *de arbitr. quæſt. 68. ſub n. 11. verſ. accedit* Honded.
conſ. 55. n. 77. lib. 1. Butr *conſ. 48. in fine* minus ex perſona La-
rizzæ, quia cum ſine controuerſia admittatur illum eſſe
13 Clericum prohibita † ei erat negociatio, & mercatura *ad
text. in can. eijciens, & can. negociationem 88. diſtinct. & can.
54. qu. 4.* Roland. à valle *conſ. 38. nu. 24. 27. 28 lib. 2. ſcace. de
commerc. & camb. §. 1. qu. 7 par. 2 ampliat. 11. nu. 7 cum alij ci-
tatis per* Graſ. *de effect. Clericat. effect. 6. n. 1. &* quamuis iux-
ta aliquorum ſententiam Clericis ſæcularibus, qui pau-
pertatem profeſſi non ſunt ſit per aliam perſonam permiſ-
ſa negociatio, & pecunias ſuas ad cambium dare loquun-
tur tamen in caſu quo poſiti eſſent in mera neceſſitate, &
nullum haberent exercitium ex quo ſalua eorum honeſta-
te victum quærere poſſent vt explicat Scacc. *loc. cit. num 6.*
Graſſ. *ibid n. 23.* qui non eſt caſus noſter nec proinde eſt cir-
ca id immorandum, & quicquam modo definiendum, ſed
14 inhærendum eſt veriori ſententiæ ſecundum † quam Cle-
ricis eſt interdicta negociatio ex præcitatis, & cumulatis
per Zizarell. *deciſ. 83. n. 7. Add. dec. 444. n. 36. cum ſeq. p. 4. tom.
2. recent.*
Quod eo facilius admittendum videtur ob ſuperuenien-
tem obitum Bernardini ſine hærede, qui Vantium Procu-
16 ratorem irreuocabilem conſtituit, per † quem expirauit
mandatum ex allegatis in deciſione in fine, cui concluſio-
17 ni non reſiſtit limitatio, aut ſolum procedat † quando hæ-
reditas eſt vacans ſecus ſi iacens ex Mellin. *deciſ. 160. nu. 2.*
18 quia hic de eſt ſpes quod hæreditas † Bernardini poſſit ab
aliquo adiri, quo caſu habetur pro vacante ſicque non ſu-
mus in caſu limitationis, ſed concluſionis, & mandatum
expirauit:
Et ita fuit; concluſum ſtandum eſſe in deciſis vtraq; &c

☞ Deciſio iſta ſub die 7. Iunij 1662. hic allegata in hac eadem
cauſa emanata coram eodem R. P. D. Beuilaqua eſt ſupra
in præcedenti par. 13. recent. deciſ. 479.

R. P. D. CERO DECANO

Poſtea S. R. E. Cardinali

Leodien Pecuniaria.

Lunæ 5. Martii 1663.

A R G V M E N T V M.

Monaſterium non obligatur ad reſtitutio-
nem pecuniarum ab Abbate mutuo acce-
ptarum, ſine Monachorum conſenſu, nec
Abbatis aſſertioni ſtatur de tali verſione de
ponentis, Verſionem autem fuiſſe factam,
& quando non ex quo deducatur.

S V M M A R I V M.

1 *Abbate accipiente pecunias ſine conſenſu, & mandato
Monachorum non probata earum verſione in vtilita-
tem Monaſterij ad illarum reſtitutionem Monaſte-
rium non tenetur.*
2 *In mutui contractu ſpeciale eſt, vt requiratur probatio
verſionis.*
Et ratio num. 3.
4 *Creditor agens contra monaſterium pro pecunijs Abbati
mutuo datis concludenter pecunias in eiuſdem Mona-
ſterij vtilitatem fuiſſe verſas probare tenetur.*
5 *Teſtes deponentes de ſimplici auditu non probant.*
6 *Prælati aſſertione in prohibitis non eſt ſtandum.*
7 *Prælatus dicens mutuum conuerſum fuiſſe in vtilitatem
Eccleſiæ, illi non præiudicat ſi non ſit veritas.*
8 *Teſtibus non creditur, quando eorum auctores à quibus
audiuerunt ſunt ſuſpecti.*
9 *Scriptura ſimplex, & priuata non probat.*
10 *Pecunias ab Abbate mutuo acceptas in vtilitatem Ec-
cleſiæ fuiſſe conuerſas, & quando non ex quo argua-
tur & num. 11.*

D E C I S I O XLII.

SENTENTIAM Rotalem abſoluentem Monaſte-
rium Vallis Scholarium à reſtitutione florenorum
4500. mutuo receptorum per q. Abbatem Verteam ab
Authore illorum de Carolis dixerunt Domini eſſe confir-
mandam nam cum † Abbas pecunias acceperit abſque con- 1
ſenſu, & mandato Monachorum non probata pecunia-
rum verſione, non tenetur proinde Monaſterium ad illa-
rum reſtitutionem, vt expreſſè diſponitur *in cap. quod qui-
buſdam 4. ibique gloſſ. verb. vtilitatem de fideiuſſ. Auth. hoc ius
porrectum in fin. C. de Sacroſ. Eccl.* Felin. *contr. iur. lib. 2. cap.
77. ſub litt. C.* Caſtropal. *oper. moral. p. 7. tit de iuſt. commutat.
diſp. 4. punct 5. num. 10. & ſeqq. cum alijs allegatis in deciſ. hu-
ius cauſæ 22. Iun. 1657. coram R. P. D. meo Beuilaqua.*
Præſertim in contractu † mutui, in quo ſpeciale eſt, vt 2
requiratur probatio verſionis iuxta doctrinam Innoc. *in c.
1. de depoſit. & ibi* Abb. *num. 9.* vbi quod ratio † ſpecialita- 3
tis in mutuo eſt, quia Prælati ſunt prompti ad recipien-
dum mutuum, & fœneratores promptiores ad mutuan-
dum, vnde ſi indifferenter Eccleſia teneretur; tunc de fa-
cili bona Eccleſiæ alienarentur, & latè hanc ſententiam
ſequuntur Caſtropal. *vbi ſupra dicto punct. 5. num. 13. in fin.*
Rot. *coram Cardin. Seraphin. deciſ. 366. nu. 3. & coram Greg.
deciſ. 511. num. 12.* concurrente peculiari ſtatuto huius Mo-
naſterij expreſſè prohibente ne vllus Prior, hodie Abbas,
vltra ſummam librarum 20. ſine conſenſu Monaſterij mu-
tuo pecunias recipiat, vnde Creditor † illud pius fuiſſe con- 4
verſum in Eccleſiæ vtilitatem plenè, & concludenter iu-
ſtificare tenetur, vt ponderat deciſio D. mei Beuilaquæ §.
tantum abeſt.
Verſio pecuniarum in vtilitatem Monaſterij pro rata
florenorum 3709. non concluditur ex teſtibus, & quietan-
tijs alias in Rota exhibitis, & relatis in hodierno *Summ. de
Carolis numer. 12.* Teſtes † enim deponunt de ſimplici au- 5
ditu, & quidem ab Abbate, & Receptore *dict. Summ.
de* Carolis *num. 14. & 42.* qui quemadmodum non potuiſ- 6
ſent, ſic confitendo Eccleſiæ præiudicare, cum in prohibi-
tis non ſtetur aſſertioni Prælati Bald *in Auth. hoc ius por-
rectum num. 32 C. de Sacroſ. Eccleſ.* Angel. *conſ. 145. num. 8.*
Rot. *coram Pen. deciſ. 555. num. 8 ſecundum impreſſ. Venet.* & 7
de confeſſione Prælati dicentis † mutuum conuerſum in
vtilitatem Eccleſiæ quod non præiudicet tradit Vrſill. ad
Afflict. *deciſ. 168. num. 2.* Ita nec dd. Teſtib. videtur ma-
gis deferendum † quam eorum Authoribus, à quibus au- 8
dierunt, Mantic. *deciſ. 130. num. 4. & in recent. deciſ. 601.
num. 13. par 4 tom. 3.*
Quo vero ad quietantias † præter, quod ſunt ſimplices, 9
& priuatæ ſcripturæ non recognitæ, & in eis non exprimi-
tur nomen Monaſterij, & cauſa, nec perſona mutuantis,
ad hoc vt sciri poſſit, an ex pecunijs mutuo habitis fuerint
ſatisfacti Creditores Monaſterij, vt reſpondetur in *dicta
deciſ.*

Digitized by Google

deciſ. § non ſubſiſtit . Hodie ceſſat omnis difficultas, nam Teſtes poſt ſententiam examinati vigore remiſſoriæ Rotalis pro parte d. de Carolis prætendentis probare pecunias mutuo acceptas realiter, & cum effectu Creditoribus Monaſterij contentis in dd. quietantijs fuiſſe ſolutas, omnes vno ore deponunt neſcire, hodierno *Summ. Monaſterii numer. 5. & 6.*

Aliæ verò quietantiæ nouiter compulſatæ, & relatæ in *d. Summ. de* Carolis *nu. 25. & ſeqq.* non ſunt momenti, tanquam continentes ſolutionem factam ab Adamo Dries Amodiatore Monaſterij de annis 1626. 1627. & 1628. & ſic aliunde quàm ex pecunijs longè antea mutuo habitis ab Authore de Carolis de menſe Decembris 1621. & de menſe Ianuarij 1622. quibus quietantijs ſigillatim reſpondetur in reſponſione facti pro Monaſterio.

Conſiderarunt vlterius Domini mutuum fuiſſe à Vertea contractum nulla vrgente neceſſitate, quinimo ex teſtibus remiſſorialibus conſtat Monaſterium poſſidere facultates pro congrua Monachorum ſubſtentatione, & ſubueniendis eiuſdem neceſſitatibus, & vlterius quod Abbas Lathomus prædeceſſor Verteæ, qui diu præfuit eius regimini, illud reliquit liberum à debitis, & cum copia omnium ad victum neceſſariorum, quodque ſequuto eius obitu, Oeconomia Monaſterij fuit per Abbatem Verteam peruerſa, cum omnia per epulas, & potationes conſumpſerit, qua de cauſa, interdicta adminiſtratione bonorum fuit ſucceſſiuè in Galliam relegatus *Summ. poſitionis Monaſterij 3. Iulii præteriti num. 2. & 7. & hodierno ſumm. num. 1. &*
10 *ſeqq.* Ex quibus excluſa Monaſterij neceſſitate † & concurrente malo regimine Abbatis, oritur præſumptio, pe-
11 cunias fuiſſe male conſumptos ſicut è contra † prudentia & probatas Prælati, qui conſueuit Eccleſiæ vtilia peragere, induceit præſumptionem verſionis Caſtropal. *vbi ſupra d. punct. 5. num. 12. verſ. 2. ſimiliter* Gratian. *diſcept. for. cap. 632. num. 19.*

Nec pro iuſtificanda exiſtentia æris alieni tempore Abbatis Lathomi videtur obſtare concordia inita de ann. 1618. inter d. Lathomum, & Lamberti eius receptorem de ſoluendo debita, quibus Monaſterium reperiebatur grauatum vſque ad diem feſtiuitatis omnium Sanctorum anni 1619. *d. Summ. de* Carolis *num.* 1. Quia ex alio Inſtrumento concordiæ initæ de anno 1629. inter Adamum Dries Amodiatorem bonorum Monaſterij, ac viduam de Lamberth conſtat fuiſſe reddita computa, & quia Lamberth exburſauerat, quam receperat, propterea pro ſatisfactione eius crediti, fuerunt d. Viduæ ceſſi omnes fructus cenſuum, ſiue redditum ad Monaſterium ſpectantium, decurſi vſque ad annum 1618. vt ex particula d. concordiæ datæ in calce reſponſionis facti pro Monaſterio, ex qua patet eius debita fuiſſe per Lamberth. extincta tempore obitus Abbatis Lathomi prædeceſſoris Verteæ.

Et re vera æs alienum per Abbatem Verteam contractum non proceſſit ex defectu redditium, qui ſufficientes erant pro neceſſitatibus Monachorum, ſed ex eius mala adminiſtratione, vt deponunt teſtes remiſſoriales tam Monaſterij, quam vltimo loco examinati pro parte de Carolis *d. Summ. poſitionis num. 6. & hodierno numer. 3.* ac proinde cum nulla adfuerit neceſſitas contrahendi huiuſmodi mutuum minuſque pecuniæ verſæ fuerint in vtilitatem Monaſterij merito pro confirmatione ſententiæ Rotalis reſponſum fuit, vtraque parte informante &c.

R. P. D. VICECOMITE,

Poſtea S. R. E. Card.

Ferrarien. Fideicommiſſi.

Lunæ 5. Martij 1663.

ARGVMENTVM

Vocatio concepta ſub conditione negatiua, quando purificata dicatur. Hærede non habente qualitatem à Teſtatore requiſitam, ſi ſit ſpes eam conſequendi, an ſit locus ſubſtitutioni. Subſtitutus quando à conſecutione hæreditatis reijciatur. Linea primo loco vocata prædilecta præſumitur. In fideicommiſſis ſuſpenſio hæreditatis, an prohibeatur à iure.

SVMMARIVM.

1 *Deſcendentis, & vocati per Teſtatorem ſuperexiſtentia, impedit tranſitum hæreditatis in aliam lineam.*

2 *Doctor qui non eſt, patrocinij munus ſubire non valet.*

3 *Teſtator qualitatem aliquam per viam modi, & non conditionis in hærede deſiderans, non exigitur, quod ab iſto in actu aditionis, qualitas impleatur.*

4 *Verba includentia tempus futurum, & ſucceſſiuum demonſtrant voluntatem teſtatoris, vt qualitas ab eodem exoptata etiam poſt hæredis obitum, & quandocumque à ſuis filijs adepta debeat iiſdem ſuffragari ad excluſionem ſubſtituti.*

Et hoc generaliter de quacumque diſpoſitione indeterminata intelligitur, n. 5.

6 *Vocatio concepta ſub conditione negatiua, non poteſt dicti purificata, niſi eadem conditio reducatur ad impoſſibile, & num. 19.*

7 *Hæres quamuis non habeat qualitatem à Teſtatore requiſitam, dummodo adſit ſpes, quod in progreſſu temporis onera ſibi iniuncta adimplere valeat, non eſt locus ſubſtitutioni.*

8 *Subſtitutus à conſecutione hæreditatis reiicitur, donec ſpes prolis in hærede ſuperſit.*

Et hoc procedit in quolibet incapaci, dummodo valeat tractu temporis habilis effici, num 9.

10 Cuman. conſ. 164. num. 4. verſ. circa tertium, & n. 5. *quid in hoc caſu cenſeat.*

11 *Legatum relictum ſub onere exercendi tutelam, non admittitur, ſi ex cauſa minoris ætatis, ſeu alterius impedimenti legatarius tutelæ munus ſubire non poſſit.*

12 *Hæres commodo hæreditatis priuari non debet, dum non valuit ob ætatis defectum onera ſibi iniuncta adimplere & ob reſiſtentiam iuris prohibentis pupillo non ſolù lauream doctoratem, ſed etiam Procur. exercitiũ & n. 13.*

14 *Linea primo loco vocata, prædilecta præſumitur in concurſu alterius teſtatori penitus ignoti, & n. 15.*

16 *Qualitas à Teſtatore requiſita, quod debeat de tempore delatæ ſucceſſionis regulariter ineſſe, itaut poſtmodum ſuperuenta, non poſſit in alterius præiudicium admitti, niſi ad hoc expreſſe ſe reſtrinxerit teſtator, ita ſtricte non eſt intelligenda.*

Sed hoc procedit, vt nu. 17.

Lim.ta, vt num. 18.

20 *In Fideicommiſſis ſuſpenſio hæreditatis à iure, non prohibetur concurrente, maximè Teſtatoris voluntate.*

21 *Regula Catoniana procedit in diſpoſitione pura, non autem conditionali.*

DECISIO XLIII.

DECESSIT Hippolytus de Franchis condito Teſtamento in quo hæredes ſibi inſtituit ſub ſequenti verborum periodo *Inſtituiſce herede vniuerſale il Signor Gio: Battiſta Botti Procuratore publico Ferrareſe, mentre però attendi alla Procura; e li di lui figlioli, e deſcendenti, ſe ve ne ſaranno de' Dottori, ò Procuratori, che attendino alla profeſſione dell'auuocare, ò Procuratore; con queſto però, che detto Signor Procuratore Botti, ò detti ſuoi figlioli, e deſcendenti, ſi nominino de' Franchi, e ſi ſeruino dell'Arme di eſſo Signor Teſtatore, e mancando detta deſcendenza de' Botti, che ſiano Dottori, ò Procuratori, eſſo Signor Teſtatore ſoſtituiſce il più pouero Dottore dell'Almo Collegio delli Signori Dottori Legiſti di Ferrara, che attendi, & eserciti la profeſſione tanto di Lettura, quanto d'Auuocato, da eleggerſi dall'Almo Collegio ſudetto, & Priore di quello, douendo però eſſo più pouero Dottore eſſer dichiarato, & approuato per tale dall'Illuſtriſſimo, & Reuerendiſſimo Monſignor Vicario Generale di Ferrara.*

Defuncto autem Io: Baptiſta, ſuperſtite Antonio filio in ætate infantili conſtituto. Contra eum, inſurrexit Gratius Contrius, ſibi tanquam inter Doctores pauperrimo electo, & approbato per Collegium, & Vicarium reſpectiuè ſucceſſionem deberi contendens. Vnde delata mihi Cauſa, dubium dedi; Vtrum ipſi foret concedenda immiſſio, & Domini negatiuè reſponderunt.

Quia

Digitized by Google

1 Quia ſuperexiſtentia Antonij deſcendentis à Ioaone
Baptiſta, ac vocati per Teſtatorem, impedit tranſitum
hæreditatis in alteram lineam, iuxta Text. in l.3.& l.quam-
diu, 68 ff. de acquir. hæred. Surd. conſil 347 numer. 4. & 5.
lib.3. Gratian. diſcep 773 num.4 cum ſeqq. Rota deciſ. 151.
num.1 in fine, part.3 recent. & in Conchen. Cappellaniæ, 14.
Martii 1616. coram bon.mem. Cardin. Fabritio Veroſpio, in §.
Et regulariter. Quamuis laurea Doctorali ipſe deſtitutus
2 † exiſtat, ac inhabilis conſequenter ad patrocinij munus
3 ſubeundum; Quoniam qualitatem † Doctoralem, Te-
ſtator in filijs Io: Baptiſtæ per viam modi, non autem con-
ditionis exoptauit, cuius propterea implementum, non
exigitur in ipſo aditionis actu, l. quibus diebus, 40 §. Termi-
lius, ff. de condit. & demonſtr. Aym. conſil. 59. num. 1. Gabr.
conſ. 5. num 9. & 10. cum ſeqq. lib. 1. Gratian. conſ. 102. num.
3. vol.2. Menoch conſ. 131 num. 2. & 11. Cardin. Mantic. de
coniect. lib. 10. tit. 5. num. 16. & 17. Peregrin. de Fideicom. art.
21. num 113. Surd. deciſ. 38. num. 6 & 7. Rota diuerſor. de-
ciſ. 39. num. 1. cum ſeqq. part. 1. deciſ. 428 num 9. & 10. cum
4 ſeqq. coram Gregor. Dum maximè in † vocatione filiorum
appoſita leguntur ea verba, de' Dottori, ſe ve ne ſaranno,
quæ vti includentia tempus futurum, & ſucceſſiuum
demouſtrant voluntatem Teſtatoris, vt dignitas Docto-
ralis etiam poſt Io: Baptiſtæ obitum, ac quandocumque à
ſuis filijs adepta, debeat iiſdem ſuffragari ad excluſionem
ſubſtituti, vt in terminis ſimilium verborum tradit Surd.
conſ. 110. num 9. 10. & 15. Decian. conſ 16. num. 108. ad fin. &
5 109. lib 4. & generaliter † de quacumque diſpoſitione inde-
terminata probat Text. in l.2. ff. de condit. & demonſtr & in
l. in ſubſtitutione 31. ff. de vulg. Cyriac. controu. 205. num. 71.
cum ſeqq.

6 Præterea vocatio Doctoris pauperis tanquam concepta
ſub conditione negatiua, poſtquam ſcilicet linea Docto-
rum deſcendentium à Io: Baptiſta, ibi: E mancando detta
deſcendenza de' Botti, che ſiano Dottori, ò Procuratori, nun-
quam dici poterit purificata, niſi eadem conditio reduca-
tur ad impoſſibile, ac ſatis conſequenter eſſe cenſetur ſu-
7 perexiſtentia † Antonij ac ſpes probabilis, vt ipſe ſtudijs
nunc incumbens poſſit in progreſſu temporis munera ſibi
iniuncta adimplere, ad hoc, vt ſubſtitutus nequeat admit-
ti, iuxta Text. in l 1. §. ſi quis proximior, ff. vnde cognat. &
in l. 2. § ſi verò apud hoſtes, ff. ad Senat. Conſult. Tertull. vbi
8 à conſecutione hæreditatis repellitur † ſubſtitutus, donec
ſpes prolis naſcituræ ſuperſit. Roman conſil 134. numer. 5.
verſ. ſed interpretatio hæc. Surd. conſil. 125. num. 3. cum ſeq.
Franc. deciſ. 169. num. 13 Cyriac. controu. 205. num. 74. cum
9 pluribus ſeqq. hoc aſſerens procedere † in quolibet incapa-
ci, dummodo valeat tractu temporis habilis effici Rota in
Conchen. Cappellaniæ, 14. Martij 1616. in §. regulariter, co-
ram bon mem. Cardinali Fabritio Veroſpio, & in his terminis
Doctoratus, reſponſum fuit in deciſ. 6. num. 11. par. 4. tom 2.
recent. coram Buratt. deciſ. 322. num. 13. Addent. ad Greg. dec.
538. num. 16.

Hinc Cuman. in conſ. 164 num. 4. verſ. circa tertium, &
10 num. 5. cenſuit mulierem inhabilem, ob defectum † ætatis
ad Matrimonium, poſſe aſpirare ad Emphyteuſim à Pa-
tre, ſeu aſcendente receptam pro fœminis, quæ alicui Ci-
ui deberent eſſe nuptæ, aſſerens, quod alias contra om-
nem æquitatem ea priuaretur emphyteſi, dum Matrimo-
nium, ex accidenti non contractum, valet tractu tempo-
ris iniri; quam rationem Rota quoque admiſit in Romana
Commendæ, 21. Februarii 1661. coram R. P. D. meo Albergo-
to, ad effectum, vt filius fundatoris carens ætate legitima
poſſet Commendam retinere ad excluſionem ſubſtituti.

11 Et quemadmodum legatum alteri relictum ſub onere
exercendi tutelam non amittitur, ſi ex cauſa minoris æta-
tis, ſeu alterius impedimenti, nequeat Legatarius tutelæ
munus ſubire, vt in puncto minoris probat Text. in l. nemo
§. ad finem, C. de legit. tutel. Batt. in leg. ſi legatarius, 24. C. de
legat. Crot. inter conſil. Grat. 84. numer. 9. lib. 2. Menoch. de
præſumpt. lib. 4 præſumpt. 124. num. 12. & in terminis alte-
rius impedimenti aſſerit Iur. Conſult. in l. cum filius 78. §. non
iure, ff. de legat. 2. l. ab adminiſtratore, 7. C. de leg. Bald. conſ.
336 in princip. lib. 4 Roman. conſ. 235. num. 1. Guttier. de tu-
tel. par. 1. cap. 22 num. 10. Graff. de effect. 16. num 41. Ita pari-
12 ter commodo hæreditatis priuari † non debet Antonius,
dum ipſe non valuit onera ſibi iniuncta adimplere ex me-
ro ætatis defectu, & ob reſiſtentiam Iuris pupillo prohi-
bentis, nedum lauream Doctoralem, vt aduertit Zaba-
ſell. in clement. 2. num. 14. ibique Ancharan. num. 3. de Magiſtr.

Verum etiam † procuratoris exercitium, vt in terminis 13
minoris probat text. in l. minor ſi ibique gloſ. not. in ver. non eſt,
ff. de procurat. leg 1. §. ſi initium, ff. de poſtuland. cap. qui gene-
raliter, 5. §. licet de procurat. lib. 6. Rota deciſ. 37. alias 801.
de procurat. in antiquis, vbi quod minor 25. annis Procura-
tor ad Iudicia eſſe non poteſt.

Alias ſequeretur, quod Doctor extraneus prælationem
obtinere in concurſu deſcendentis à Io. Baptiſta contra Te-
ſtatoris voluntatem, à quo linea † eiuſdemmet Io. Bapti- 14
ſtæ tanquam primo loco vocata præſumitur prædilecta, l.
Publius Meuius, 36. ff. de condit. & demonſtr. Caſtren. conſ.
121. col. 2. ad fin. verſ. item non eſt credendum, vol. 1. Roman.
conſ. 134. num. 5. ad med. Alexand. conſ. 1. n. 8. verſ. 2. probatur
lib. 1. Fuſar. de ſubſtit. qu. 68. num. 15. Stephan. Dutant. qu.
iur. 36. verſ. 2. quoties. Rot. in Conchen. Cappellaniæ 15. Iunii
1615. & 14 Martii anni ſequentis, coram bon. mem. Cardinal.
Veroſpio. In concurſu præſertim † Doctoris pauperis eidem 15
Teſtatori penitus ignoti. Curt. Iun. conſ. 57. num. 52. Aym.
conſ. 173. num. 12. Menoch. conſ. 266. num. 24. Fuſar. de ſubſtit.
qu. 359. num. 10.

Propterea non obſtat, quod qualitas à Teſtatore requi- 16
ſita debeat de tempore delatæ ſucceſſionis regulariter ineſ-
ſe, ita vt poſtmodum ſuperuenta neqeat in alterius præiu-
dicium admitti Menoch. conſ. 940. num. 15. Altograd. conſ.
97. num. 29. Rota coram Greg. deciſ. 279. num. 20. & in Piſau-
ren. Primogenituræ 16. Ianuarii 1651. coram Reuerendiſs. D. m.
Decano, & in his terminis coram Buratto deciſ. 680. n. 7.

Vrgere enim poſſet obiectio; ſi Teſtator (decedente Io:
Baptiſta ſine filijs Doctoribus) alterum de Collegio inſti-
tuiſſet; tunc enim ex vi conditionis † reſtrictæ ad diem 17
obitus Io. Baptiſtæ præferendus foret Doctor Collegialis,
nulla habita ratione Antonij, vtpotè dignitate Doctorali
deſtituti, & in his terminis loquuntur authoritates in con-
trarium adductæ; Secus verò † dum conditio indetermi- 18
nata, ac ſine certi temporis praefixione appoſita fuit: qui-
nimò Doctor extraneus vocatus dignoſcitur poſt lineam
Ioan. Baptiſtæ qualitate Doctorali præditam penitus ex-
tinctam; Tali quippe caſu, donec adſit aliquis habilis ad
Doctoratum aſſequendum, non debet ſubſtitutus admitti
ea ratione, quia conditio negatiua † purificationem non 19
aſſumit niſi ad impoſſibile reducatur Bald. in; l. Mutianæ 7.
in fine, ff. de condit. & demonſtr. Surd. conſ. 150. num. 10. cum
ſeqq. Peregrin. de fideicomm. art. 29. num. 9. Molin. de primo-
genit. lib. 3. cap. 3. num. 16. cum ſeqq. cum alis relatis in Bono-
nien. Fideicommiſſi de Cataneis 15. Decembris 1662. in §. &
hinc Dominis, coram R. P. D. meo Bourlemont.

Et prædicta facilius procedere dixerunt Domini, eo
quia Teſtator iniungendo onus dicti Exercitij, non reſpe-
xit hæreditatis augumentum, minuſue pauperum com-
modum, aliarumq; perſonarum miſerabilium beneficium.

Ex quibus remouetur obiectum, quod hæreditas in ſuſ-
penſo remaneret, donec Antonius ad ætatem legitimam
perueniat; præter quàm quod concurrente Teſtatoris vo-
luntate ſuſpenſio † huiuſmodi à iure non prohibetur in fi- 20
deicommiſſis, l. in tempus, 62. ff. de hæred. inſtituen. Batt.
in l. Pomponius, nu. 3 ff. de neg. geſt. Roman. conſ. 134. nu. 6.
ad fin. Ruin. conſ. 12. num. 15. lib. 2. Natt. conſ. 675. num. 6. &
7. Menoch. conſ. 105. num. 61. & conſ. 473. num. 19. Molin. de
Primogen. lib. 3. cap. 10. num. 26. 27. & 31. vbi plures limita-
tiones refert Caſtill. controuer. iur. lib. 5. cap. 91. num. 38. Rot.
in adducta Bononien. Fideicommiſſi de Cataneis 11. Decembris
1662. in §. & hinc, coram R. P. D. meo Bourlemont, & in ci-
tata Piſauren. Primogenituræ 16. Ianuarii 1651. §. ideò; vbi,
quod regula † Catoniana procedit in diſpoſitione pura, 21
non autem conditionali.

Et ita vtraque parte informante fuit reſolutum.

R. P. D. VICECOMITE,

Poſtea S. R. E. Card.

Romana, ſeu Vercellen. Fideicommiſſi.

Veneris 6. Aprilis 1663.

ARGVMENTVM

Teſtator ſubſtituit in Teſtamento neptes, in-
ter quas ob ambiguitatem eiuſdem nominis
con-

Digitized by Google

controuerſum, quænam earum vocarentur ad ſucceſſionem, ſed ſublata fuit ambiguitas per amorem, & ſpecialem amicitiam Teſtatoris vocando illam, quam in domo retinuerit, non verò abſentem concurrentibus etiam teſtibus mentem teſtatoris declarantibus, qui quamuis ſingulares fuerint, & carcerati, fides iſtis non tollitur per imputationem criminis quando non ſequuta fuit Sententia condemnatoria.

S V M M A R I V M.

1 *Dictio* Dictam *repetitionem, inducit perſonæ antecedenter expreſſæ, & ad eam diſpoſitionem reſtringit.*

2 *Copula* &, *intermedia inter duas vniformiter determinat, & vtrique tandem qualitatem tribuit.*

3 *Teſtator quando dubium eſt, quod vnam vocauerit potius, quam aliam præſumitur, quod vocauerit illam, quam in domo retinuerit, & cui alimenta subminiſtrauerit.*

4 *Nominis ambiguitas per amorem, & ſpecialem amicitiam declaratur, quando plures extant eiuſdem nominis.*

Et ſi contrarium admitteretur, ſequeretur quod perſona minus dilecta apud Teſtatorem prælationem obtineret in illius ſucceſſione, num. 5.

6 *Legata, & Hæreditas relinqui ſolent propter amorem, & benemerita.*

7 *Teſtator præponens filium, cenſetur etiam præpoſuiſſe matrem.*

8 *Honor maior ex communi hominum vſu tribuitur præſenti, quam abſenti.*

9 *Diſpoſitio non extenditur ad ignotos.*

10 *Teſtator nullam de aliqua perſona mentionem faciens nullam in eam præſumitur habuiſſe affectionem, & in hac materia attenditur veriſimilitudo, & n. 11.*

12 *Verbum* aliæ, *præfert diuerſitatem perſonarum ab alijs ſupra expreſſis.*

13 *Pars vna teſtamenti aliam declarat.*

14 *Teſtes etiam ſingulares, ſufficiunt ad declarandam mentem Teſtatoris.*

15 *Teſti fidem non tollit carceratio, & imputatio criminis, niſi concurrat ſententia condemnatoria.*

16 *Subſtitutum ſe eſſe prætendens clare, & concludenter probare debet ſubſtitutionem, aduerſus hæredem & poſſeſſorem habentem intentionem fundatam ſuper negatiua ſubſtitutionis.*

DECISIO XLIV.

DISPVTATIO hodie coram me dubio, an eſſet confirmanda, vel infirmanda Sententia edita coram R. P. D. meo Veroſpio decernens Catharinæ, ac Margharitæ quond. Franciſci Mazzoli, Immiſſionem in hæreditate quond. Ioannis Baptiſtæ Mazzoli, pro infirmatione, DD. reſponderunt inhærentes litterali intellectui Teſtamentariæ diſpoſitionis eiuſdem Io: Baptiſtæ, quæ ſub huiuſmodi forma concepta cernitur. In omnibus Inſtituit ſuum hæredem Dominum Iacobum filium quondam Vercellini Sodani de Gattinaria Vercelleſi. Diœceſis, ac Dominæ Catherinæ quondam Antonini Mazzolæ neptis ex parte Domini Antonini germani fratris ipſius Teſtatoris, cum hac conditione, quod debeat vocari de domo, ſumere, & retinere Cognomen, & Arma de Mazzollis, alias cadat, & cecidiſſe intelligatur ab hac ſua hæreditate, & tali caſu ſuccedere debent aliæ neptes infraſcriptæ ipſius Teſtatoris, eiuſque Pronepotes. Et in euentum mortis dicti Domini Iacobi abſque filijs, & illis ſine filijs, quos ad inuicem ſubſtituit tali caſu hæreditas, & bona ipſius Teſtatoris vadant ad dictam Dominam Catharinam, & Margharitam de Mazzolis ſuis neptes ex parte fratris germani, earumque filios, & hoc facere dixit, pro conſeruatione Bonorum in Familia de Mazzolis.

Exindè ſiquidem animaduertebant, quod cum Teſtator inſtituerit Iacobum, eumdemque apertè nominauerit in filium Dominæ Catharinæ quondam Antonini germani fratris ſubſequens ſubſtitutio ſibi facta in caſu obitus abſque filijs, in perſonas dictæ Dominæ Catharinæ, & Margaritæ de Mazzolis neptum ex parte fratris germani, procuIdubio referenda ſit ad præfatam Catherinam matrem Iacobi, quam paulo ante nominauerat, ac Margharitam eius ſororem, non autem ad Catharinam, & Margharitam filias Franciſci, de quibus in nulla Teſtamenti parte mentio perhabita dignoſcitur, virtus enim dictionis *dictam* repetitionem inducit † Perſonæ antecedenter expreſsè ad 1 eamque reſtringit diſpoſitionem, ex traditis per Imol. *in l. ſi quis filium, §. fin. ff. de acquir. hæred.* Ruin. *conſ. 20. n. 4 & ſeqq. volu. 2.* Dec. *conſ. 465. n. 8.* Surd. *conſ. 230. n. 23. 24. & ſeqq.* Dec. *conſ. 80. ſub n. 3. verſ. tertio efficaciter probatur, & nus.* Bart. *in l. ſi qui liberis, §. hæc verba, in fine, ff. de vulg. et pupill.* Alexand. *conſ. 173. col. 2. l. 5. & conſ. 176. in fine, l. 7.* Curt. Iun. *conſ. 118.* Rip. *in l. filius familias, § Diui, num. 111. ff. de leg. 1.* Aym. *conſ. 98. num. 8.* Corn. *conſ. 146. num. 5. lib. 2. part. 1 diuerſ. & in Romana de Alberinis 7. Febru. 1661. §. Quod & comprobatur, coram R. P. D. meo Priolo.*

Et licet prædicta procedere videantur, dumtaxat reſpectu Catharinæ, contrarium tamen conuincunt ipſamet diſpoſitionis verba, ibi, *ad dictam Dominam Catharinam, & Margharitam de Mazzolis ſuas neptes, ex parte fratris germani* ex quibus ſanè verbis vocata cenſetur ea Margharita, quæ ortum traxerit ab eodem Parente, è quo deſcendit Catharina, nam copula, & intermedia † inter Catharinam, & Margharitam ambas vniformiter determinat, 2 & vtrique eamdem qualitatem tribuit. Ruin. *conſ. 61. n. 8. lib. 2.* Rimin. Iun. *conſ. 504. numer. 15. & 16.* Menoch. *conſ. 106. num. 291.* Peregrin. *de Fideicomm. art. 16. numer. 2. & conſ. 218. numer. 5. lib. 5.* Bartol. *in l. Seia, §. Caio, ff. de fund. Inſtru.* Cranet. *conſ. 393. num. 1. & conſ. 457. numer. 4.* Signorol. *conſ. 199 ſub numer. 2. verſ. primo ex Monoſillaba.* Gregor. *deciſ. 308 num. 3.* Spada *conſ. 282. num 17. lib. 3.* Teſtator ſiquidem ſi intellexiſſet de Margharita filia Franciſci vocaſſet neptes ex parte fratrum, & non locutus fuiſſet in numero ſingulari.

Vocatio autem Catharinæ filij Antonini comprobatur ex Teſtatoris prædilectione deſumpta ex eo, quod plurium annorum curſu in propria domo eam retinuerit, † necnon 3 ſibi alimenta ſubminiſtrauerit. Roman. *in leg. hæredes palam, in princ. ff. de Teſtament. num. 5.* vbi inquit ſpecialem amicitiam, & † amorem declarare ambiguitatem no- 4 minis, quando plures extant eiuſdem nominis. Mantic. *de tacit. lib. 4. art. 7. numer. 2.* Simon. de Pret. *de interpret. vlt. volunt. lib. 1. interpr. 2. ſol. 5 numer. 24.* Bartol. *in l. duo ſunt Titij, num. 2. ff. de Teſtamen. tutel.* Aym. *conſ 71 num. 8.* Surd. *conſ. 414. numer. 70.* Contrarium enim ſi admitteretur, reſultaret abſurdum, quod † perſona minus dilecta pe- 5 nes Teſtatorem prælationem obtineret in illius ſucceſſione, Soccin. *conſ. 6. colu. 3. ad fin.* Iaſ. *conſ. 52. pariter propè finem, volu 3.* Ruin. *conſ. 178. colu. 2. cum ſeqq lib. 2.* Crauett. *in l. cum filius familias, in 2. part. num. 349. et conſ. 62. num. 7.*

Probabile ſiquidem eſt ab eadem Catharina tempore ſuæ cohabitationis præſtita fuiſſe Teſtatori ea obſequioſa ſeruitia, quæ beneuolo patruo exhiberi ſolent, ex quo vrgens inſurgit præſumptio, quod in eorum compenſationem Teſtator inſtituerit hæredem Iacobum, & in caſu obitus abſque filijs Catharinam matrem, & Margharitam ipſius ſororem reſpectiuè, nam legata, & † hæreditas relin- 6 qui ſolent propter amorem, & benemerita, *l. nec adiecit, ff. pro ſocio, l. ſi quis ſeruum, §. fin. in verſ. amici, ff. de leg. 2. et not. in l. qui filiabus, in princ ff. de leg primo,* & ex eadem ratione, qua † Teſtator præpoſuit Iacobum, cenſetur 7 etiam præpoſuiſſe Catharinam matrem, *l. cum acutiſſimi, Cod. de fideicomm.*

Concurrit pariter, quod Teſtator nominando Catharinam, illam honorauit titulo Dominæ, ibi; *ad dictam Dominam Catharinam,* qui Titulus magis congruebat Catharinæ in domo Teſtatoris; & continuo ante eius oculos commoranti, quam alteri Catharinæ abſenti, & degenti Gattinariæ, de qua fortaſſe nullam notitiam habebat ex communi enim hominum vſu maior † honor tri- 8 buitur præſenti, quam abſenti, & diſpoſitio † non exten- 9 ditur ad ignotos. Roman. *conſ. 408. n. 7. verſ. ſentio ad idem.* Soccin. *conſ. 191. n. 1. vol. 1.*

Prætereà Teſtator pluries expreſſit perſonam Antonini fratris, ideoque veriſimile eſt, quod ſubſtituendo *di-*

ctam

Digitized by Google

ſtam Dominam Catherinam ex parte fratris germani, neptem intellexerit de Antonino, quem pluries nominauerat, non autem de Franciſco nunquam nominato, quia quoties in
10 diſpoſitione nulla fit mentio † de aliqua perſona præſumitur in eam nullam habuiſſe affectionem. Caſtr. *conſ*.400. *num*.11. Alciat. *in cap. cum contingat, num*.333. *cum ſeqq. de iur. iur. l. prima, §. ſin autem ad deficientis, C. de caduc. toll.* Soccin. Iun. *conſ*.100. *num*.10. *verſ. iſta deciſio, & conſ*.
11 128. *num*.75. In hac enim materia multum † etiam attendenda venit veriſimilitudo. Angel. *conſ*.261. *n*.4. Crauett. *conſ*.361. n.26. *& ſeqq*. Curt. Iunior. *conſ*.289. *nu*.27. Cald. *conſ*.327. *alias* 8. *de Donat*. Soccin. *conſ*.32. *nu*.13. *lib*.1. Roman. *conſ*.408. n.3. *& per tot*.

Neque ab huiuſmodi intellectu videtur receden. ex eo, quod Teſtator in caſu, quo Iacobus deficeret ſumere Cognomen, & Arma ipſius, vocauerit alias neptes Ibi: *Succedere debeant aliæ neptes infraſcriptæ*, quod verbum *aliæ*
12 præſerat † diuerſitatem perſonarum ab alijs ſupra expreſſis, *ad text. in l. ſi fundum ſub conditione, §. libertus, ff. de leg*.1. Rota *deciſ*.35. *n*.4. *par* 7. *recent*.

Nam Teſtator dicit, quod ſuccedere debeant *aliæ* neptes ad declarandum, quod neptes tali caſu ſubſtitutæ non erant illæ, quibus in principio Teſtamenti certas ſummas legauerat, nempè aliæ filiæ Moniales eiuſdem Antonini, nec non Anna Maria Hyacintha, & Dianora ipſius Teſtatoris ex Petro Franciſco naturali filio neptes, neque dicta verba appoſita cenſentur ad excluſionem Catharinæ, & Margharitæ, quæ ſubſtitutæ præſumuntur ex ſubſequentibus virtute dictionis *dictum*, vt ſupra fuit recenſi-
13 tum, nam vna pars † Teſtamenti aliam declarat, *l. qui filiabus, ff. de leg. primo, l. verum, & ibi* Angel. *de petit. hæredit*. Bart. *in l. præter, §. erit differentia, ff. vi. bon. rapt*. Honded. *conſ*.12. *n*.15. *&* 16. *lib*.2. Dec. *conſ*.425. *n*.6. Ruin. *conſ*. 130. *n*.4. *vol*.3. Cephal. *conſ*.306. *n*.69. Surd. *con*.315. *n*.6. Rota *deciſ*.18. n.19. *par*.8. *recent*.

Ieque clariùs deſumitur ex depoſitionibus duorum Teſtium formiter examinatorum aſſerentium Teſtatorem ſubſtituendo Catharinam, & Margharitam Iacobo decedenti ſine filijs intellexiſſe de Catharina eius matre penes ipſum in ſua Domo exiſtente, ac Margharita eiuſdem Catharinæ ſorore, quibus Teſtibus deferendum eſt, maximè quia eorum vnus interfuit Teſtamento, & hodie agitur, dumtaxat de declaranda mente Teſtatoris, ad quem effe-
14 ctum, ſufficiunt † Teſtes etiam ſingulares. Caſtr. *conſ*. 395. *num*.1. *lib*.2. Aym. *conſ*.73. *num*.33. Caual. *deciſ*.381. *nu*. 6. *&* 7. Buratt. *deciſ*.205. *num*.2. Merlin. *deciſ*.812. *num*.18. Rota *in recent. deciſ*.102. *n*.13. *&* 14. *par*. 9. *& in Cutbacen. Hæreditatis* 28. *Maij* 1649. *§. quia cum non deducantur, &* 24. *Nouembris eiuſdem anni, §. quia cum ferè, coram Reuerendiſſ. D. Decuno, & in Auenionen. Legitimæ* 8. *Iunii* 1657. *in §. tum quia, coram R.P.D. meo Priolo*.

Fides autem vnius ex dictis Teſtibus minui minimè poteſt ex prætenſa falſitate ob quam in Carceribus Curiæ Capitolinæ carceratus extitit, nam quælibet doli, ac criminis ſuſpicio ſublata remanſit ex abſolutoria ſententia, quam ad ſui fauorem protulit Iudex ex capite Innocentiæ,
15 nec in Ciuilibus † ſola imputatio, & carceratio ſufficit ad tollendam fidem Teſtis, niſi quoque concurrat ſententia condemnatoria, *cap. fin. in fin. ibique gloſſ. in verb. accuſarunt*, 15. *quæſt*.8. Farinacc. *conſ*.30. *num*.25. *lib*.1. Follerius *in prax. Criminal. verb. Item quod ſororem venenauit, n*.28. *in fine, verſ. Nam non ſtatim*. Crot. *in tractat. de Teſtibus, in* 30. *quæſt. num*.189.

Minuſue Catharina, & Margharita filia Franciſci aſpirare valent ad hæreditatem ex eo, quod Teſtator, nedum ſubſtituerit neptes, verum etiam earum filios, qui exoriri non poterant ex Catharina filia Antonini eo quia in ſenili ætate erat conſtituta, neque ex Margharita ſorore degente ſub regulari profeſſione Monialium, & conſequenter ſubſtitutio referri nequeat niſi ad ipſas filias Franciſci, in quibus teſtatoris voluntas prolem exoptantis expleri poterat.

Nam hoc non ſubſiſtit, & adductæ iuſtificationes non exiſtimantur ſufficientes cum ſint turbidæ, & conquaſſentur ex alijs contrarijs probationibus Alberti, & proptereà ſuffragari minimè valent eiſdem mulieribus tanquam ſubſtitutis † ea Fideicommiſſo aduerſus Albertum Iacobi hæredem, & poſſeſſorem habentem intentionem funda-
16 tam ſuper negatiua prætenſæ ſubſtitutionis, cum tali caſu requirantur probationes claræ, ac concludentes. Cephal. *conſ*.430. *num*.19. Burſatt. *conſ*.337. *numer*.4. *lib*.3. Honded. *conſ*.38. n.12. *lib*.1. Surd. *conſ*.129. n.15. *cum ſeqq*. Rota *deciſ*.473. *nu*.2. *par*.4. *diuerſ. & in Vrbeuetana Fideicomm*. 28. *Aprilis* 1580. *coram Cardin. Hieronymo Pamphilio, & in Bononien. Fideicommiſſi* 16. *Ianuarii* 1662. *§. ſi quidem, coram Reuerend. P. D. meo Veroſpia*.

Et ità vtraque parte informante fuit reſolutum, &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO

Eugobina Compromiſſi.

Veneris 6. *Aprilis* 1663.

A R G V M E N T V M.

Ratihabitio ſub conditione rei in eodem ſtatu exiſtentis non ſemper intrat. Debitor in mora nullatenus poteſt dici conſtitutus, dum interpellatio non adeſt.

S V M M A R I V M.

1 *Ratihabitio ſub conditione rei in eodem ſtatu permanentis conuenta præſumitur non in caſu, quo aliquid de nouo contingit*.

2 *Ratihabitio in tempore non expleta in præiudicium Iuris alteri quæſiti retotrahi non poteſt, & nu*.6.

3 *Obligatio reſtricta ad vnum, ad aliud non valet extendi*.

Amplia, vt n.4.

5 *Compenſatio culparum admittitur*.

7 *Acceptatio laudi fauorabilis, ac reiectio contrarij in poſſe partis reſidet*.

8 *Interpellatione deficiente debitor in mora non conſtituitur*.

D E C I S I O XLV.

COMITISSA MARIA Eleonora de anno 1651. manutentionem in ſexta parte Domus obtinuerat à Comite Michaele Hieronymo eius viro, præcedente mandato diſtracta in Marſiliam Gioiam, pro pretio ſcut.875. licet hæc ſummam conuentam in Sacro Monte Pietatis Eugubij depoſitam reliquiſſet ſub onere inueſtiendi, ſeu fideiuſſionis à Venditrice preſtandæ, iuxta tenorem Conuentionis in Apoca venditionis inſertæ. Cuius virtute Manutentionis, vt parcerent impenſis Michael Hieronymus nomine Vxoris, necnon Antonius Marſiliæ filius, ſub promiſſione reportandi ratihabitionem principalium de anno 1654 in Epiſcopi Eugubini Vicarium differentias compromittere, qui damnata Comitiſſa ad portionem Domus diſtraheſ. Marſiliam ad ratam prætij ſcutorum 1200. conſignans adſtrinxit, excomputatis tamen in hac ſumma penſionibus, tunc vſque decurſis, vna cum damnis paſſis. Prò huius vero ratihabitione compromiſſi obtinenda, pulſatus Antonius in Tribunali A.C. ſuccubuit, exinde autem delata mihi Cauſa dubium hodie propoſui, an Matris ratificationem Antonius reportare teneatur, reſolutum à Dominis negatiue.

Siquidem ex prolatione laudi ſtatus rerum innouatus eſſe cenſetur; itaut nequeat Antonius compelli pro Ma-
tris ratihabitione obtinenda, quæ † ſub conditione rerum 1
in eodem ſtatu per manentium conuenta præſumitur, non autem in caſu, quo aliquid de nouo contingeret, *ad text. in l. bonorum* 2. *ff. rem rat. haber*. Rip. *in l. ſi vnquam, nu*.11. *verſ. tertia quia, Cod. de reuocand. donat*. Bald. *in his terminis compromiſſi, conſ*.102. *n*.1. *cum ſeqq. lib*.3. *&* 6. Cyriac. *controu. Iur*.103. *n*.35. Rota *in Rauennaten. Saluiani* 10. *Iunii* 1739. *§. ratio eſt, coram bon. mem. Bichie*.

Ex qua ſanè varatione rerum. Bartol. *in l. vxor*, 13. *§. ſi quis vxorem, num*.3. *&* 4. *ff. ad l. Iul. de adult*. cenſuit ra-
tihabitionem † in tempore, non expletam retrotrahi non 2
poſſe in præiudicium Iuris alteri quæſiti, cuius auctoritatem, vti conſonam Iuri amplectitur. Alexand. *conſ*.78. *num*.23. *&* 85. *num*.4. *lib*.5. Grat. *conſ* 36. *num*.35. *&* 36. *& conſ*.76. *n*.45. *cum ſeqq. lib*.1 Riminald. Iun. *conſ*.203. *n*.55. *&* 56. *lib*.2. Honded. *conſ*.38. *n*.23. *&* 24. *cum ſeqq. vol*.1. Surd. *conſ*.8. *n*.18. Gratian. *diſcept. forenſ. ca*.957. *n*.18. Cyriac. *controu*.

Digitized by Google

trou. Iur.278. numer.30. Rota *coram Penia, iuxta impreſſ.*
Venet. deciſ.120. num.3. & 4. & deciſ.150. num.3. par.4. to.
2. recent.

Alias vero Marſilia approbare teneretur laudium pro-
3 pter tenorem obligationis Antonij, quæ vti † reſtricta ad
ratihabitionem compromiſſi extendi non debet ad laudum,
iuxta diſpoſitionem *text. in l. quicquid aſtringendæ, ff. de*
verb. obligat. Pariſ. *in terminis promiſſionis de rato, conſil.*
74. n.7. lib 4. Rota *deciſ.459. n.1. par.4. recent. & in Anconi-*
tana Pecuniaria 24. Maij 1660. coram R. P. D. meo Celſo.
4 Dum illud † maximè labe nullitatis inficitur, vt potè con-
tra Marſiliam directè prolatum, nulla ipſius ratihabitione
ſuper compromiſſo perhabita, vt tradit Bald. *conſ.102. n.3.*
lib.3. vbi quod promittens ratihabitionem proinde vexari
non debet. Caſtren. *conſ.182. in princ. lib.2.*

Acceptatio præterea compromiſſi à Comitiſſa, quoque
5 neglecta conuincitur ideoque culparum compenſatio † de-
bet hinc inde admitti, vt videtur in ſpecie Caſtrenſ. *in ad-*
ducto conſ.182. num.1. lib.2. Licet pro primo ipſius approba-
6 tio laudi præceſſerit; hæc † quippe approbatio continens
ratihabitionem compromiſſi, nullam in præiudicium al-
terius retractionem valet aſſumere ex Iuribus ſæpius re-
cenſitis, ac inefficax reputatur, vt dicit Rota coram Put.
deciſ.373. num.4. lib.2. in correctis, vbi eam rationem pon-
7 derat, quod alias † acceptatio laudi fauorabilis, ac reie-
ctio contrarij in poſſe partis reſideret, & coram Buratt. *de-*
ciſ.43. num.43. quicquid dici poſſet in caſu, quo compro-
miſſum ante editum laudum foret a Comitiſſa approba-
8 tum, necnon præceſſiſſet interpellatio Antoni, quæ † de-
ficiente moram ipſe nullam contraxit, ex doctrina Bartol.
communiter recepta in *l. ita ſtipulatus, 115. n.54. verſ. quic-*
quid dicitur, ff. de verb. obligat. Dec. *in l. quod te, in prima*
lectura, n.12. & n.45. ff. de reb. credit. Oldrad. *conſ.242. n.*
4. verſ. ſed ad illud reſpondetur idemmet. Decian. *conſ.2 ſub*
n.3. Pariſ. *conſ.109. n.24. vol.1.* Alciat. *conſ.145. n.5. lib.5.* Me-
noch. *conſ.279. n.62. vol.3.* Cyriac. *controu. Iur.103. n.16. &*
17. Gamm. *deciſ.32. n.3.*

Et ità altera tantum, &c.

REVERENDISSIMO D. ALBERGATO
Sacræ Rotæ Decano.

Faneñ Succeſſionis.

Veneris 6. Aprilis 1663.

ARGVMENTVM.

Statutum Fani *lib.2. c.66.* quid diſponat. Statu-
tum odioſum ſtrictè venit interpretandum
nec patitur extenſionem quando ſtatuentes
in caſibus à Statuto omiſſis ſe Iuris commu-
nis diſpoſitioni velle ſtare declararunt.

SVMMARIVM.

1 *Succeſſio in bonis filij infantis ſpectat ad matrem.*
2 *Auus paternus quando in hæreditate nepotis ſuccede-*
bat, & matrem excludebat.
3 *Mater Auo præfertur in hæreditate, quæ nunquam*
adita fuit.
4 *Statutum Fani* lib.2. cap.66. *diſponit quod mater*
& ex latere materno coniuncti remanente filio,
fratre, vel ſorore perſonæ defunctæ non poſſint ſuc-
cedere ab inteſtato filij, vel filiæ, vel eorum deſcen-
dentium.
5 *Statutum excludens matrem propter coniunctos ex la-*
tere paterno debet eam excludere ob perſonam aui.
6 *Caſus omiſſus à Statuto remanet ſub diſpoſitione Iuris*
communis.
7 *Statutum odioſum ſtrictè eſt interpretandum, & non*
debet fieri extenſio de perſona ad perſonam.
8 *Mater excludi non debet vigore Statuti, niſi à per-*
ſonis ibi nominatis, & qui oculis corporeis legi
poſſunt.
9. *Statuti interpretatio cenſetur prohibita quando ſta-*
tuentes ſe declararunt in caſibus inibi omiſſis velle
ſtare iuris communis diſpoſitioni.
10 *Verba adiectiua à ſuis ſubſtantiuis declarari non*
poſſunt.
11. *Agnationis conſeruandæ ratio non operatur quod Sta-*
tutum Iuris communis correctorium extendi poſſit ad
caſus in Statuto non expreſſos, ſed ſtrictè intelligen-
dum eſt in caſibus litteraliter inſertis.

DECISIO XLVI.

DE ſucceſſione Ioannis Andreæ Sperandei in Infantili
ętate defuncti contendebant inter ſe Anna eius Ma-
ter, & ex perſona Franciſci Aui paterni Alexander
Mazziottus illius hæres, & donatarius; Cauſaque mihi
commiſſa, cenſuerunt hodie Domini ſucceſſionem † ſpe- 1
ctare ad Annam matrem iuxtà diſpoſitionem *text. in*
Auth. Defuncto, vbi gloſ. verbo gradus Cod. ad S.C. Tertul-
lian. & tradunt Soccin. Iun. *conſ.23. numer.11. lib.1.* Capr.
conſ.149. num.6. Mart. *de ſucceſſ. legal. par.2. qu.3. art.5. n.*
1. Gratian. *diſcept.275. num.24. & ſeqq.* Craſſ. *in §. ſucceſ-*
ſio qu.22. numer.2. & 7. Rota coram Caual. *deciſ.177. num.*
1. Quod procedere dictum fuit quamuis hæreditas Ioan-
nis Andreæ delata † eius nomine adhuc adita non eſſet 2
quando Infans obijt, quo caſu non ad matrem, quæ fi-
lium in poteſtate non habet, ſed ad Auum paternum eam
tranſmitti diſponit *text. in l. ſi infanti 18. Cod. de Iur. deli-*
berand. & voluerunt plores relati per Theſaur. *deciſ.88.*
num 3.

Quoniam aduertebant Domini, quod id procedebat de
Iure antiquo Codicis, quod Iure nouiſſimo *d. Auth. de-*
functo correctum fuit, qua ratione hodie communiter re-
ceptum eſt Matrem † auo præferri etiam in hæreditate, 3
quæ nunquam adita fuit, vt plenè probant Iaſon. *in d. l. ſi*
infanti 18. numer.8. verſ. breuiter teneas primam opinionem
Dec. *conſ.250. ſub num.1. verſ. ſed tamen prædictis, & per*
tot. lib.1. Alciat. *conſ.13. num.2. lib.2.* Ioan. Franc. de Pont.
conſ.19. num.44. & ſeqq. Mart. *de ſucceſſ. legal. par.1. qu.*
24. art.4. num.2. Ioſeph. Vel. *diſſert.11. nu.105.* plenè Gra-
tian *diſcept.810. numer.18.* vbi de veriori, & magis æqua
opinione teſtatur Rot. coram Verall. *deciſ.67. per tot. par.*
2. & articulo diſcuſſo *in Hortana Succeſſionis 5. Nouembris*
1601. coram bo. me. Hieronymo Card. Pamphilio §. ſed diffi-
cultatem, & per tot.

Neque diſpoſitio † Iuris municipalis Fani aduerſatur 4
Matri, nam licèt *lib.2. cap.66.* diſponat, *quod Mater, &*
Coniuncti ex latere materno tantùm non poſſint ab inteſtato
venire ad ſucceſſionem filij, vel filiæ, vel eorum deſcenden-
tium, ſi remanſerit filius, frater, vel ſoror perſonæ mortuæ,
aut filius ſororis, aut Patruus, vel frater patruelis vnus,
vel plures ex latere paterno perſonæ defunctæ, ex quibus
verbis inferebant Informantes pro Mazziotto, quod cum
Statutum † excludat matrem propter Coniunctos ex la- 5
tere paterno eam debeat excludere ob perſonam Aui, Ro-
man. *conſ.32. num 6.* Caſtrenſ. *conſ.175 numer.3. verſ. nunc*
ad partem contrariam vertamus ſtatuitum lib.1. Placuit ta-
men DD. reſponſio, quod cum Statutum † prædictum 6
nullam faciat mentionem de Auo caſus hic omiſſus rema-
net ſub diſpoſitione Iuris communis *l. commodiſſimè 10. vbi*
DD. ff. de lib. & poſthum. Tob. Non. *conſil.16. num.13.* Al-
tograd. *conſ.48. num.13. lib.2. & num.31.* Rota *in recent. de-*
ciſ 708. num.5. par.3. & deciſ.152. num.17. par.8. Cumque
agatur † de Statuto odioſo Bald *conſ 83. num.6. lib 5.* Stri- 7
ctè venit interpretandum, nec fieri debet extenſio de per-
ſona ad perſonam, & mater excludi non debet, † niſi 8
à perſonis ibi nominatis, & qui oculis corporeis legi poſ-
ſunt, Alexand. *conſ.97. ſub numer.9. lib.2.* Siluan. *conſ.31.*
ſub n.2. Dec. *conſ.788. n.2.* Honded. *conſ.95. n.65. lib.1.* Gio-
uagnon. *conſ.66. num.19. lib.1.* Rota coram Seraph. *deciſ.*
496. num.2. in recent. dec.329 numer.12. par.6. cum alijs *in*
Rauennaten. hæreditatis 24. Ianuarij, & 13. Iunij 1661. co-
ram me.

Præcipuè quia ſtatuentes *d. cap.66.* declararunt, quod
in caſibus ibi non expreſſis Ius commune ſeruari debeat,
nec aliqua extenſio ſub pretextu rationis expreſſæ admit-
tatur ad caſus non expreſſos, ibi, *Et in cæteris caſibus*
præſenti Statuto non expreſſis, neque ſpecificatis ſeruetur ius
commune non obſtante quod in hoc Statuto expreſſa ſit ratio,
cuius vigore volumus aliquam fieri extenſionem ad caſus non
expreſſos, ex quibus omnis † interpretatio cenſetur inter- 6
dicta etiam quæ ex maioritate rationis, vel præſumpta le-
gis voluntate deduceretur Natt. *conſil.52. num.10.* Meno-
ch.

ch. *conſ.206.n.32.* Spad. *conſil 383.nu.10.lib.2. cum alijs per* Rot. *in eadem Rauennaten. Hæreditatis 2. Decembris 1661. co. me. §. & licet*, & in proprijs terminis Statuti, de quo agitur Neguſan. Iun. *qu.309. n.16.*

Quæ ratio non ſubuertitur ex eo quod Auus ad excluſionem Matris veniat per viam comprehenſionis non autem extenſionis dum Statutum excludit matrem per exiſtentiam illorum, qui ſunt ex latere paterno, attentis præcipuè illis verbis, *Vnus, vel plures ex latere paterno perſonæ defunctæ*, verba enim hæc non fuerunt ſimpliciter adiecta, & indeffinitè, quoad omnes perſonas ex latere paterno, ſed reſtricta fuerunt ad fratres patrueles ad differentiam Conſobrinorum, ibi, *vel frater patruelis vnus, vel plures ex latere*
10 *fraterno*, quæ verba † tanquam adiectiua à ſuis ſubſtantiuis ſeparari non poſſunt Rot. *dec.368. nu.6. par.1. diuerſ. & dec.206. n.11. coram Buratt.*

Nec denique Mazziotto prodeſſe poteſt, quod excluſio Matris à Statuto inducta fuerit pro conſeruatione agnationis, tùm quia hoc deduci nequit ab ipſo, qui licèt ſit hæres Aui, & alienæ agnationis; Tùm qoia ratio conſer-
11 uandæ † agnationis non operatur, quod Statum Iuris communis correctorium extendi poſſit ad caſus ibi non expreſſos, ſed strictè intelligitur in caſibus ibi litteraliter inſertis Honded. *conſ 8. num.58. lib.1.* Ciriac. *controu.281. num.47. & ſeqq.* Rota *in recent. dec.369.n.13. & ſeqq par.6. dec.183. n.25. par.8.* & articulo diſcuſſo in dictis *Rauennaten. hæreditatis 24. Ianuarij, 13. Iunij, & 2. Decembris 1661. coram me.*

Et ità vtraque &c.

R. P. D. E M E R I X.

Bononieſi Bonorum.

Veneris 7. Aprilis 1663.

A R G V M E N T V M.

Subſtitutus non poteſt dici ſubſtitutus in ſubſtitutione in qua talis non apparet, & in illa in qua reperitur adſcriptus non poteſt ad ea bona aſpirare, quæ ibi excipiuntur. Teſtator bona excipiens cenſetur de illis voluiſſe ad libitum diſponere.

S V M M A R I V M.

1 *Pactum capiendi poſſeſſionem propria auctoritate quando ſtat acceſſoriè, & conſecutiuè ad fideicommiſſum eo non exiſtente, vel corruente pactum nullius roboris remanet, & n 9.*

2 *Subſtitutus non dicitur vocatus ad bona, quæ in ſubſtitutione ſunt excepta.*

3 *Coniecturæ ſimul iunctæ debent ponderari, cum inuicem corroborentur.*

4 *Teſtator aliqua bona ſibi referuans cenſetur de illis ad libitum diſponere voluiſſe.*

5 *Verba in inſtrumentis quando ſtant præſuppoſitiuè non autem diſpoſitiuè non attenduntur.*

6 *Relatiua non attenduntur quando aliter apparet ex relato.*

7 *Aſſociatio vigore facultatis capiendi poſſeſſionem propria auctoritate competens non retardatur ſub prætextu exceptionis requirentis altiorem indaginem.*

8 *Exceptio incontinenti probata impedit quodcunque remedium poſſeſſorium.*

D E C I S I O XLVII.

PHILIPPVS Sala teſtamento legauit Marſilio fratri, eiuſque deſcendentibus maſculis in caſum obitus Iacobi Mariæ eius filij, ſiuè illius deſcendentium maſculorum ſine filijs prædia, quæ poſſidebat in communi S. Auguſtini, eaque ſubiacere voluit fideicommiſſis Alberti Aoi, & Io. Baptiſtæ Patris donec duraret linea maſculina Io. Baptiſtæ, & non vltra itaut ſi per deficientiam lineæ bona tranſire deberent ad alienas familias, tunc declarauit tertiam partem circiter dictorum bonorum non ſubiacere dictis fideicommiſſis, ſed illam eſſe liberam pro legitima, alijſque detractionibus ſibi debitis, eamque hoc caſu vt ſupra legauit Marſilio fratri, & eius deſcendentibus maſculis in infinitum ob amorem erga illius familiam, & agnationem, & pro omni ac toto eo, quod prætendere poſſent.

In reliquis verò bonis ſuis hæredem vniuerſalem inſtituit Iacobum Mariam filium, & illius filios, Nepotes, ac deſcendentes maſculos in infinitum, eiſque, ſeù illorum vltimo ſine filijs decedenti ſubſtituit Iſabellam filiam, illiuſque filios, & deſcendentes in infinitum, detractis tamen bonis S. Auguſtini tali caſu relictis Marſilio, & eius filijs, vt ſupra Summ. vtriuſque partis *n.1.*

Deceſſit paulò poſt Teſtatorem Iacobus Maria ſine filijs, & ſubindè ortæ fuerunt plures controuerſiæ inter Marſilium, & Iſabellam, pro quibus amicabiliter componendis compromiſerunt in tres inſignes Iuriſconſultos, qui in laudo deſuper lato, declararunt bona ſita in Communi S. Auguſtini, quoad tertiam partem eſſe libera, & hæreditaria Philippi, & quoad reliquas duas tertias ſubiacere fideicommiſſis paternis, & auitis purificatis ad fauorem Marſilij, cui propterea eadem bona relaxari mandarunt cum declaratione tamen, quod ſi aliquando eueniret caſus, quod tertia pars bonorum S. Auguſtini, vt ſupra libera, & teſtamento Philippi Marſilio legata reſtituenda veniret hæredibus ibi ſubſtitutis iuxtà diſpoſitionem Teſtatoris; tali caſu reſtitui debeat tertia pars omnium dictorum bonorum S. Auguſtini arbitrio boni Viri Sum. *n.2.*

Poſtmodum in executionem Laudi partes deuenerunt ad diuiſionem, in qua Marſilio inter cætera aſſignata fuerunt bona S. Auguſtini cum declaratione facta in Laudo, quæ duæ tertiæ partes ſubiectæ erant fideicommiſſis antiquis paternis, & auitis, alia verò tertia pars libera d. Philippi, ideoque reſtituenda hæredibus ſubſtitutis in illius teſtamento, videlicet Iſabellæ, & illius filijs iuxtà diſpoſitionem d. Teſtatoris in caſu quo extincta fuiſſet linea maſculina Marſilij, & prout in dicto teſtamento, & Laudo, pacto adiecto, quod tali caſu liceret Iſabellæ, & eius filijs, apprehendere poſſeſſionem propria auctoritate; quod quidem pactum ſibi ſuffragari contendens D. Ballarinus Iſabellæ filius obtinuit contra DD. de Facchinettis donatarios Laurentij filij, & vltimi de linea maſculina Marſilij ſubſcribi dubium, an ipſi ſit danda aſſociatio, quam vtraque parte informante Rota hodie cenſuit non eſſe concedeñ, quia pactum † capiendi poſſeſſionem propria 1
auctoritate adiectum in deciſione, non ſtat principaliter, & de per ſe, ſed acceſſoriè, & conſecutiuè ad fideicommiſſum, quo non exiſtente, ſeù corruente pactum remanet inefficax, Honded. *conſ. 18. num.34. lib.2.* Surd. *deciſ.7. num.29. & deciſ.157. num.5.* Rot. *deciſ.694. num.9. part.1. & deciſ.63. num.27. par.8. recent. & deciſ.121. nu.3. par.9. recent.*

De fideicommiſſo autem fauore Iſabellæ, & eius filiorum in bonis, de quibus agitur, nullibi apparet non quidem ex teſtamento Philippi, quia in eo non legitur particularis ſubſtitutio Iſabellæ, & illius filiorum in bonis S. Auguſtini, & in ſubſtitutione vniuerſali, in qua ſunt vocati hæc † bona nominatim excipiuntur, & conſequen- 2
ter ſua illa nullatenùs comprehenditur Bart. *in l. Marcellus §. liberis num.11. ff ad Trebell.* Peregr. *art.7. num.12. & 13.* vbi plures cumulat Rota *in Romana Domus 25. Maii 1637. §. nec turbat coram Reuerendiſſimo D. meo Decano*, & in ſpecie huius legati firmatum fuit *deciſ.34. nu.9. & pluribus ſeqq. par.8. recent.*

Neque legatum viſum fuit DD. temporale, & reſtrictum ad ſolam lineam, & deſcendentiam Marſilij ita, & taliter, quod † ea extincta reuerti debeat ad hæredes, & 3
ſucceſſores Philippi Teſtatoris, & conſequenter ad Ballarinum, prout in ſimili notat Pereg. *art.51. n 21.* Rot. *deciſ. 194. n.103. par. 5. recent.*

Quia cum bona legata eſſent libera Teſtatoris, nec ſubiecta antiquis fideicommiſſis auitis, & paternis eaque etiam in caſu quo per deficientiam lineæ, alia tranſire debebant ad alienas familias relicta fuerint Marſilio eiuſque deſcendentibus maſculis, ob amorem erga illius familiam, & agnationem, & pro omni, & toto eo quod prætendere poſſent, nec vltimo morienti datus legatur alius ſubſtitutus, vtique † penes eundem remanſerunt libera; 4
itaut de illis ad libitum diſponere poſſet iuxtà *text. in l. cum Pater §. liberis in fine vb. gloſ. & DE. & in l. qui ſolitum*

Digitized by Google

dum §. finali, ff. de leg. 2. Eugen. *conſ. 33. numer. 36. lib. 2.* Fuſar. *de ſubſtit. quæſt. 551. & quæſt. 735. vtrobique num. 1.* Rot. *deciſ. 203. num. 1. par. 2. & d. deciſ. 34. num. 18. par. 8. recent.*

Minus viſum fuit apparere de eodem fideicommiſſo ex laudo, quia in eo nullum fideicommiſſum ordinatum fuit, ſed ſolùm determinata quantitas bonorum liberorum, & ſubiectorum fideicommiſſis antiquis, ibi, *declararunt bona ſita in communi S. Auguſtini quoad tertiam partem eſſe libera, & hæreditaria Philippi, & quoad reliquas duas tertias ſubiacere fideicommiſſis, &c. & quamuis poſtea additum fuerit, quod ſi aliquando eueniret caſus, quod tertia pars bonorum, &c. reſtituenda veniret hæredibus ſubſtitutis iuxtà diſpoſitionem Teſtatoris tali caſu reſtitui debeat tertia pars omnium bonorum S. Auguſtini arbitrio*
5 *boni viri*; tamen † illa verba non ſunt diſpoſitiua, ſed fuerunt incidentes prolata cum ſuppoſito, quod in teſtamento Philippi eſſent ordinatæ ſubſtitutiones, quibus proindè deficientibus nihil operantur ad fauorem Ballatini Alexand. *conſ. 126. num. 5. lib. 5.* Rot *deciſ. 108. num. 3. par. 1. diuerſ. & deciſ. 492. num. 14. par 4. tom. 2. recent. ſecundum deciſ. 282. num. 9*

Denique nec etiam ex diuiſione facta in executionem laudi à Marſilio, & Iſabella, quia licet in ea dictum fuerit caſu quo extincta fuiſſet linea maſculina Marſilij tertiam partem bonorum S. Auguſtini reſtitueñ eſſe hæredibus ſubſtitutis in teſtamento Philippi videlicet Iſabellæ, & eius filijs, tamen hic non fuit actum principaliter, & de per ſe, ſeù per viam nouæ conuentionis, & diſpoſitionis, ſed dependenter, relatiuè, & conſecutiuè ad teſtamentum, & laudum, ibi, *iuxtà diſpoſitionem Teſtatoris*, & prout in d. teſtamento, & laudo, ac propterea, cum neque in teſtamento, neque in laudo tale fideicommiſſum legatur, vt patet ex ſupradictis vtique non poteſt fieri fundamentum ſuper huiuſmodi
6 verbis relatiuis, dum aliter apparet ex relato, † quod hoc caſu venit attendendum Peregr. *art. 16. num. 111. verſ. tertius caſus* Ciriac. *contr. 546. numer. 117.* Honded. *conſ. 66. num. 54. volum. 1.* Rot. *deciſ. 127. nu. 10. par. 1. & deciſ. 160. num. 12. par. 7. recent. & deciſ. 40. nu. 1. & ſeqq. par. 2. diuerſ.*

7 Et hinc non obſtat, quod aſſociatio, competens † vigore facultatis capiendi poſſeſſionem propria auctoritate non debeat retardari ſub prætextu exceptionis requirentis altiorem indaginem, tùm quia in caſu noſtro exceptio non videtur requirere altiorem indaginem, ſed
8 incontinenti probata ex lectura ipſius inſtrumenti, † quo vtitur D. Ballarinus, ac propterea admittitur, & impedit quodcunque remedium poſſeſſorium *DD. in l. filiusfamilias §. Diuiſſ. de legat. 1.* Card Serapb. *deciſ. 757. nu. 1. & 2.* Rota *deciſ. 33. num 2. par. 9. recent.* Tum etiam quia obiectum procedere poſſet, ſi dicta facultas ſtaret principaliter, & de per ſe in quibus terminis loquuntur, & intelligendæ ſunt auctoritates ad hoc comprobañ alle-
9 gatæ; Secùs verò dum illa † ſtat acceſſoriè, relatiuè, & dependenter, quia tunc cum illa inefficax remaneat corruente principali, debet quoque eo caſu retardari aſſociatio, vt firmant Hond. Surd. & Rot. in locis ſupra allegatis.

Et ita vtraque, &c.

REVERENDISS. D. ALBERGATO SACRÆ ROTÆ DECANO.

Reatina, ſeù Romana Alimentorum.

Lunæ 9. Aprilis 1663.

A R G V M E N T V M.

Alendi onus cum ſit innixum bonis tranſit cum illis ad quoſcumque illa perueniant. Alimenta collitiganti quo iure debeantur.

S V M M A R I V M.

1 *Onus alendi tanquam bonis ipſis inhærens tranſit cum illis ad quemcumque poſſeſſorem.*
2 *Actio perſonalis tantùm, non autem hypotheca pro alimentis competit.*
3 *Creditor defuncti præferendus eſt creditori etiam hypothecario.*
4 *Actio perſonalis in rem ſcripta in præiudicium cuiuslibet creditoris etiam hypothecarij, ac tertii poſſeſſoris exerceri poteſt.*
5 *Alimenta collitiganti Iudicis officio decernuntur.*
6 *Iudicis officium quando de per ſe principaliter non intentatur, ſed actioni pærpoſitæ deſeruit illius naturam induit, & num. 7.*
7 *Appellatio non tollit boni iuris præſumptionem.*

DECISIO XLVIII.

PRO alimentis Tancredi ab hoc Sacro Tribunali decretis curauerat ipſe ſequeſtrari affictus Caſalis Barchi à Thoma collitigante locati Boniſacio Perto. Cæterum quia ijdem affictus à Thoma obligati fuerant ad fauorem Stephani Deij depoſuit conductor pecuniam, & cedula depoſiti in actis exhibita, dedi dubium: Cuinam illa eſſet conſignanda, quod ad fauorem Tancredis reſolutum fuit; Affictus enim depoſiti proueniunt ex bonis ſubrogatis loco illorum, ſuper quibus ipſe foueat bonum Ius, ex relatis in *deciſ. 19. Iunii 1656 coram me, & 4. Aprilis coram R. P. D. meo Celſo*; Vndè in concurſu Stephani præferri debet, quia dum non petuntur alimenta Iure ſanguinis, ſed ratione proprietatis, & ſucceſſionis ſuper bonis ab eodem iudicialiter in principio contra Hieronymum Patrem Thomæ petitis, quæ ob præſumptionem boni Iuris ex ſententia reſultañ illi decreta fuerunt; † 1
onus alendi tanquam bonis ipſis inhærens tranſit cum illis ad quemcunque poſſeſſorem Menoch. *præſumpt. 67. num. 41. verſ. & ſubiungit lib. 2* Gaſpar. Anton. Theſaur. *quæſt. forenſ. 62 n. 13. lib. 2.* Royas *in Epitom. ſucceſſ. cap. 21. num 56. & 57.* quem ſequuntur Adden. ad Molin. *de primog. Hiſpan. lib. 2. cap 15. num. 42.* Giurb. *ad conſuetudinem Meſſan. cap. 7. gloſſ. 12. num. 10. fol. mihi 438. & dec. 5. num. 44.* Capic *deciſ. 164 num. 4. in fine* Rota coram Penia *deciſ. 364. & 368. vtrobique num. 3. inxtâ impreſſ. Lugdunen. & in Romana Alimentorum 3. Iunij 1613. coram Manzanedo, §. neq; facit* poſt Fenzon *ad ſtatut. Vrb. dec. 53.*

Nec releuat, quod Tancredi pro alimentis hypotheca
† non competat; ſed actio perſonalis tantum, & offi- 2
cium Iudicis proindeque præferri non debeat Stephano creditore hypothecario, iuxtà *deciſ. 310. Summ. num. 12. & per tot.* Altegrad. *conſ. 4. ſub n. 14. verſ. probat etiam, & ſeqq. lib. 1.* Fontanell. *de pact. nuptial. clauſula 4. gloſ. 9. par. 2. nu. 31.* Rot. *in Peruſina reintegrationis 24. Maij 1658. coram R. P. D. meo Beuilaqua, §. & quod attinet*. Tùm quia cum onus alimenta ſubminiſtrandi inhæreat bonis à Thoma poſſeſſis, ax quo tanquam propria in Iudicio à Tancrede petuntur, vt dixi, hinc eſt, quod officium Iudicis pro illorum conſecutione incidenter imploratum dicatur actio perſonalis in rem ſcripta, quæ † 3
in præiudicium cuiuslibet creditoris etiam hypothecarij, ac tertij poſſeſſoris exerceri poteſt Roman. *conſ. 388. nu. 1.* Merlin. *de pignor. lib. 3. tit. 1. queſt. 1. numer. 18.* cum alijs per Rot. *in recent. deciſ. 125. num. 14. & 15. par. 4. tom. 2.* & contra Creditores ſeruatum fuit *in Romana Alimentorum 1. Martij 1657. coram Reuerendiſſ. Papien.*

Quia ratione non aduerſatur, quod † alimenta col- 4
litiganti ſemper officio Iudicis decerni ſoleant; quan-
do enim Iudicis † officium de per ſe principaliter non 5
intentatur, ſed actioni præpoſitæ deſeruit naturam illius aſſumit, & ſequitur Ang. *in leg. 1. §. ſi iater verſ. ſed dic quod ſi imploratum col. 2. ff. de litig.* Pacian. *conſ. 2. ſub num. 81. verſ. attamen non poteſt, & num. 42* Oliban. *de act. par. 2. lib. 1. cap. 24. num. 2. & 12. verſ. quin, & officium*, & proin-
de quemadmodum actio à Tancrede † intentata eſt 6
realis, cum petat bona vel ſua, ità etiam officium Iudicis illius naturam induit Rota *deciſ. 125. par. 4. recent. tom. 2. num. 12. & ſeqq.*

Non obſtat, quod ſententia, qua Tancredes vtitur ad oſtendendum ſuum bonum Ius per appellationem ſuſpen-
ſa fuerit, quia ad tollendam † præſumptionem boni iuris 7
nihil operatur appellatio, vt in iſtis terminis Surd. *de aliment. tit. 1. qu. 120. nu. 10. & ſeqq. Adden. ad ſan. mem.* Gregor. *deciſ. 89. num. 7. verſ. præſumptio* Rota coram Buratt. *deciſ. 906. ſub n. 6. verſ. nec tollitur præſumptio,*

Ianuen. Alimentorum 3. Iulij 1645. coram Reuerendiſſ. Papien. §. nec obſtante , & in deciſ. huius cauſæ 19. Iunij 1656. coram me, §. boni Iuris .
Et ita vtraque , &c.

R. P. D. P R I O L O.

Calaguritana Beneficij de Bilban.

Lunæ 9. Aprilis 1663.

A R G V M E N T V M.

Beneficia Calaguritana diſtinguuntur in integra , media , & quarta , in quibus cum ius aſcendendi pendeat à bono iure ſuper beneficio antecedenti ad illud obtinendum non requiritur poſseſsio , ſed titulus.

S V M M A R I V M.

1 *Sententiæ validitas ex actorum reuolutione apparet.*
2 *Beneficia in Eccleſijs Parochialibus Calaguritanis diſtinguuntur in integra , media , & quarta .*
3 *in Beneficiis Calaguritanis ex antiqua conſuetudine , & motu proprio Clementis VIII. datur aſcenſus de quarto ad medium , & de medio ad integrum .*
4 *Medium tanquam emolumentum , & fructus quarti debetur illi cui quartum adiudicatum eſt .*
5 *in Beneficiis Calaguritanis ius aſcendendi cum pendeat à bono iure ſuper beneficio antecedenti ad illud obtinendum ſufficit titulus ſine poſſeſſione.*
6 *Ius ad medium quis habere non poteſt niſi prius habeat ius validum ſuper quarto tanquam ad illud conſecutiuum .*
7 *Beneficium illi eſt adiudicandum qui fuerit habilis , & idoneus ab examinatoribus repertus .*

D E C I S I O XLIX.

CONFIRMANDAM cenſuerunt Domini etiam in hac tertia Inſtantia ſententiam rotalem , quam declaratum fuit dimidium beneficium controuerſum eſſe adiudicandum Antonio Goyro , cui adiudicatum fuit quartum , non autem Ioſepho de Mandietta collitiganti .

1 Etenim de illius † validitate conſtat ex actorum re-
uolutione , Iuſtitia verò probatur per duas deciſiones
editas *coram R. P. D. meo Alberguto 21. Februarij 1661. &*
2. Iunij præteriti coram R. P. D. meo Tain . Nam in Ec-
2 cleſijs † Parochialibus diœceſis Calaguritanæ , Benefi-
cia diſtinguuntur in integra , media , & quarta , in qui-
3 bus † ex antiqua conſuetudine , & Motu proprio ſan.
mem. Clementis Octaui datur aſcenſus de quarto ad me-
dium , & de medio ad integrum , vt obſeruat Rota coram
Seraph *deciſ. 942. num. 8 in fine* coram Merlin. *deciſ. 6. n. 12.*
& coram Buratt. *deciſ. 839. num. 1.* Cum itaque Antonius
conſecutus fuerit quartum per tres ſententias conformes ,
illi quoque debetur medium , quod eſt ſequela anteceden-
4 tis beneficij , & † ideo tanquam emolumentum , & fru-
ctus quarti debetur illi , cui quartum adiudicatum
fuit , vt dixit Rot. *in Calaguritana beneficij de Auſeio*
20. Aprilis 1654. coram R. P. D. meo Veroſpio , & in
Calaguritana beneficij de Alexanco 18. Maij 1657. coram eodem .

Quod procedit etiamſi Antonius non poſſideat quar-
5 tum cum ius † aſcendendi non pendeat ab actuali poſ-
ſeſſione , ſed à bono iure ſuper beneficio antecedenti ,
& propterea ad hunc effectum non requiritur poſſeſſio ,
ſed titulus , vt in *Calaguritana beneficij de Lograno 29.*
Ianuarii 1652. coram R. P. D. meo Veroſpio , cum aliis in
deciſionibus huius cauſæ coram R. P. D. meo Alberguto ,
& R. P. D. meo Tain .

Hinc non releuat quod Ioſeph prætendat ſe habere
poſſeſſionem quarti beneficij , quia dum talis poſ-
ſeſſio bono iure deſtituta remanet , & ſine titulo , non
potuit Ioſeph vigore illius , & lite pendente ad me-
dium aſcendere , Non † enim poteſt quis habere Ius ad 6
medium , niſi prius habeat ius validum ſuper quar-
to tanquam ad illud conſecutiuum Rota *diuerſ. deciſ. 6.*
num. 7. par. 2. in dicta Calaguritana beneficii de Ale-
xanco , & de Auſeio coram R. P. D. meo Veroſpio ,
Vnde meritò † venit adiudicandum Antonio , cum ip- 7
ſe fuerit approbatus habilis , & idoneus ab examinatori-
bus iuxta formam in Conſtitutione Clementina præſcri-
ptam .

Et ita Antonio ſolum informante Ioſeph vero pluries citato deciſum fuit .

R. P. D. V I C E C O M I T E.

Poſtea S. R. Eccleſ. Cardinal.

Romana dotis.

Veneris 20. Aprilis 1663.

A R G V M E N T V M.

Inſtrumentum dotale obligatione Camerali vallatum , an habeat executionem paratam . Clauſula conſtituti quid probet . Beneplacitum Apoſtolicum ex quo præſumatur interueniſse.

S V M M A R I V M.

1 *Inſtrumentum obligatione Camerali munitum paratam habet executionem .*
2 *Via executiua contra tertium regulariter non admittitur .*
3 *ex Statuti Vrbis diſpoſitione lib. 1. cap. 85. executiuè proceditur etiam contra tertium , quoties pro dote agitur .*
4 *Clauſula conſtituti probat conſtituti , & conſtituentis poſſeſſionem .*
5 *Mulier pro certa ſumma fideiubens pro conſecutione fundi dotalis etiam contra tertium via executiua agere poteſt , ad hoc vt reſiduum conſequi poſſit .*
6 *Reſeruatio ius reſeruantis illæſum demonſtrat .*
7 *Clauſula* Nec , alias , aliter , nec alio modo , *nullum modificationem , nec contrariam intellectum admittit .*
8 *Fideiuſſione reſtricta ad certam ſummam , conſenſus etiam reſtrictus præſumitur .*
9 *Clauſula* nec alias , aliter , nec alio modo *eſt limitatiua voluntatis , & præſeruat iura in caſu contrario.*
10 *Mulier executionem inſtrumenti dotalis præter quantitatem in Sixtina conſtitutione præſcriptam petere non valet .*
11 *Enunciatiua probat contra cauſam habentem ab vno ex contrahentibus .*
12 *Beneplacitum Apoſtolicum præſumitur interueniſſe ex lapſu 30. annorum ,*

D E C I S I O L.

IVDICIVM executiuum inſtituerat coram A. C. Iſabella Nunez vxor relicta q. Franciſci Paldinacci pro ſuæ dotis repetitione in quantitate ſcut. 12. mil. quæ fuerant viro perſoluta aduerſus D. Principem Iuſtinianum tertium poſſeſſorem cuiuſdam Domus in Regione Sancti Euſtachij olim ad dictum Io Franciſcum ſpectañ , & idem mulieri ſpecialiter hypothecæ , à qua mandatum relaxari , & exequi obtinuerat ſuper dicta domo pro ſcutis 5000. dumtaxat ; interiecta verò appellatione pro parte D. Principis , cauſaque delata Reuerendiſſimo Arguelles cum clauſula *ſi quid exequendum* diſputatum fuit ad formam commiſſionis vſque de anno 1648. 29. Iunij an mandatum eſſet exequen , & pro executionis denegatione reſponſum informante tantum D. Principe ; hodie vero diſputatione reaſſumpta ad inſtantiam Marci Antonij Baldinaccij filij , & hæredis D. Iſabellæ coram me in locum D. Reuerendiſ-

Digitized by Google

rendiſſimi Arguelles ſubrogato contraria prodijt reſo-
lutio.
Docet ſiquidem de ſuo credito dotali reſultañ ex pu-
blico Inſtrumento celebrato 29. Februarij 1605. conti-
nente tam dotis promiſſionem, quam effectiuam illius
1 traditionem quod † cum Camerali obligatione appareat
præmunitum paratum habet executionem Galleſ. *ad
form. oblig. Cameral. quæſt. 2. num. 12.* Theſaur. *deciſ. 26.
nu. 11.* Rot. *deciſ. 383. num. 4. in fine, & 630. num. 1. par.
1. recent. & deciſ. 46. num. 2. par. 9.*
2 Non obſtat quod regulariter contra † tertium non
admittatur via executiua ex Alex. *in l. à D. Pio, §. ſi ſu-
per rebus n. 2°. verſic. & pro hoc benefacit, ff. de re iudicat.*
Aretin. *conſ. 86. in fine* Gregor. *deciſ. 330. num. 2. & deciſ.
30. coram Buratto.*
3 Nam ex Statuti † *Vrbis diſpoſitione cap. 85. lib. 1.*
executiuè proceditur etiam contra tertium quoties pro
dato agitur Rot. *deciſ. 161. numer. 4. par. 4. recent. &
penes* Fenzon. *ad Statut. Vrb. deciſ. 31. in Romana dotis
24. Februarij 1642. coram bon. mem. Dunozetto deciſ.
170. num. 3. & 4. par. 9. tom. 1. & deciſ. 397. num. 4. tom.
2. par. 9. recent.*
Quod autem Domus de tempore promiſſionis dotis
poſſeſſa fuerit à Io. Franciſco, & hodie detineatur à D.
Principe non controuertitur; vltra quod ex actis liquet
clar. mem. Cardinalem Iuſtinianum authorem D. Prin-
cipis titulo emptionis acquiſiuiſſe dictam Domum à Io.
4 Franciſco cum adiectione conſtituti, † probantis vtriuſ-
que poſſeſſionem Ruin. *conſ. 169. num. 16. lib. 1.* An-
gel. *in l. quædam mulier circa med. verſ. Item notandi,
ff. de rei vend.* Gratian. *conſ. 42. num. 12. & 13. lib. 2.* Nat-
ta *conſ. 439. num. 3.* Rot. *diuerſ. 766. num. 11. par. 1.* coram
Gregor. *deciſ. 362. num. 1. & 2. & deciſ. 170. par. 4. tom. 1.
recent. num. 6.*
Mandati vero executionem impedire minimè poterit
fideiuſſio per Iſabellam præſtita pro viro ad fauorem
D. Cardinalis pro euictione domus, nam cum ea hodie
melius ponderata legatur reſtricta, & limitata ad ſola
ſc. 5000. *Ibi pro rata tamen, & ſumma ſcut. 5000. monetæ
Romanæ Iul. decem pro quolibet ſcuto tantum, & non vl-
tra, nec alias aliter, nec alio modo neceſſit, & promiſit, &c.*
5 & Domus vendita fuerit prætio ſcut. 10000. vtique † præ
reſiduo quod præſeruatum cenſetur agere potaſt ad *text. in
l. ſi debitor, §. ſi in venditione, ff. quibus mod. pign. vel hypo-
tec. ſoluntur*, vbi, *ſi in venditione pignoris conſenſerit cre-
ditor, vel vt debitor hanc rem permutet, vel donet, vel in do-
tem det. dicendum erit pignus liberari niſi ſalua cauſa pi-
6 gnoris dederit.* Reſeruatio † enim ius reſeruantis illæ-
ſum oſtendit *l. creditor, ff. de reg. Iur. & ibi* Dec. *n. 1. & 2.*
Cagnol. *n. 1. & 2.* Mant. *de tacit. lib. 11. tit. 31. n. 46.* Socc.
conſ. 46. num. 18. lib. 4. Inſpecta potiſſimum virtute dictæ
7 clauſulæ *non alias aliter, nec alio modo*, quæ nullam modi-
ficationem neque contrarium intellectum admitti Alex.
conſ. 3. num. 4. lib. 1. Iaſon. *in l. ſtipulatus ſum, ff. de verb.
oblig.* Natt. *conſ. 373. num. 5.* Rot. *deciſ. 619. num. 2. par. 1.
recent.*
Neque ſubſiſtit, quod licet fideiuſſio videatur reſtri-
cta ad dictam ſummam, adeout in caſu euictæ domus
Iſabella ad maiorem quantitatem adſtringi non poſſit ta-
men conſenſus venditioni fuerit liberè præſtitus, ac pro
toto prætio Ius hypothecæ cenſeatur remiſſum, vt in
prima deciſione fuit ſuppoſitum, nam tenor inſtrumenti
contrarium conuicit, Ibi *dicto Inſtrumento venditionis, &
alienationis domus, & domunculnrum incorporatarum pro
earumdem euictione, ac denique pro inuiolabili omnium in In-
ſtrumento contentorum obſeruantione pro rata tamen, & ſum-
ma ſcut. 5000. tantum, et non vltra, nec alias aliter nec
alio modo neceſſit, &c.* Cum enim tam conſenſus vendi-
tioni, quam fideiuſſio pro euictione comprehendantur
8 ſub vnica oratione æque omnia determinati debent, †
& ſicuti fideiuſſio ab Iſabella reſtricta fuit ad certam ſum-
mam, ità etiam conſenſus reſtrictus præſumitur Angel.
conſ. 143. ad fin. Ruin. *conſ. 3. num. 10. lib. 2.* Gregor.
deciſ. 191. num. n.
Minus repelle valet Iſabella ex eo quod fideiubendo
aſſeruerit ſe cautam remanere ſuper alijs bonis viri,
ideoque donec illa diſcutiantur, eius iura experiri ne-
queat contra D. Principem, Nam ex peritorum rela-
tione liqueat valorem bonorum hæreditariorum aſcen-
dere ad ſcuta 2700. quæ vna cum alijs ſcutis mille pro
decem locis montium prouenientibus ex prætio domus

controuerſæ necnon ſcuta 400. pro reſiduo prætij viri-
darij conſtituunt ſummam ſcut. 4100. vnde remanet
creditrix in ſcutis 7900. pro complemento ſcut. 1200.
Pecuniæ autem receptæ cedere debent in ratam ſcut.
5000. pro qua fideiuſſit, non autem in alteram, pro qua
venditioni non conſenſit, nam cum Iſabella fideiuſſerit
pro dicta rata cum expreſſa declaratione, quòd tuta re-
maneret ſuper alijs bonis viri clara præſumptio inſurgit
quod pro quantitate fideiuſſionis intendebat ſatisfieri ſu-
per alijs bonis non autem pro integra quantitate dotis,
ex hac ratione noluit fideiubere dumtaxat pro ſcutis
5000. nam ſi ſe tutam crediiſſet pro integro dotali
credito, non reſtrinxiſſet fideiuſſionem ad certam ſum-
mam cum dicta clauſula † *nec alias aliter, nec alio modo*, 9
quæ eſt limitatiua voluntatis, & præſeruatiua Iurium
in caſu contrario Caputaquen. *deciſ. 82. numer. 3. et
deciſ. 84. num. 10. par. 3.* Pariſ. *de reſignat. lib. 1. quæſt. 2. nu.
19.* Gratian. *cap. 587. num. 11. tom. 3.* Seraph. *deciſ. 1065.
num. 12.*
Denique non aduerſatur Sixtina conſtitutio ſuper do-
tium moderatione prohibens dotis conſtitutionem vltra
ſummam 5500. adeout præter hanc quantitatem ne-
queat † mulier petere executionem Inſtrumenti do- 10
talis, vt reſponſum fuit *coram Eminentiſſimo Cardina-
li Corrado in Romana reſciſſionis tranſactionis 29. Maij*
1648. *§. quo vero ad aliam partem, et coram R. P. D.
meo Veroſpio in Romana Dotis 26. Maij* 1662. quia in
inſtrumento partes contrahentes enunciarunt obtinuiſ-
ſe beneplacitum Apoſtolicum ibi *vtendo litteris Apo-
ſtolicis expeditis ſuper derogatione Statutorum circa li-
mitationem dotium, &c.* quæ quidem enunciatiua † 11
probat contra D. Principem cauſam habentem ab vno
ea contrahentibus Soccin. *conſ. 46. num. 1. lib. n.* Cra-
uett. *conſ. 9. num. 1.* Fuſar. *de ſubſtit. quæſt. 618. nu.
50. num. 10. par. 8. recent.* Prǽterquam quod ex † 12
lapſu 30. annorum Beneplacitum Apoſtolicum præſumi-
tur interueniſſe Dec. *conſ. 36. num. 18.* Rot. *deciſ. 197.
num. 1. par. n diuerſ. in recent. deciſ. 694. numer. 5.
par. 1.* Gregor. *deciſ. 354. numer. 25. in fine ibique
Adden.*
Vnde cum Iſabella receperit ſcuta mille ex locis decem
Montium prouenieñ ex prætio domus Domini dixerunt
mandatum fore exequeñ pro ſcutis 4000. dumtaxat pro
quibus domus ad fauorem Iſabellæ remanet hypothecata
vtraque, &c.

R. P. D. B E V I L A Q V A.

Placentina Bonorum.

Veneris 20. Aprilis 1663.

A R G V M E N T V M.

Fideicommiſsi remiſsio ex quo arguatur, & quando iſtud non cenſeatur remiſſum. Primogenituram quod quis non remiſerit, ex quo deducatur Obſeruantia proxima attenditur non vero remota.

S V M M A R I V M.

1 *Primogenituræ, & fideicommiſſi remiſſio non præſumitur quando de expreſſa, vel tacita tranſigentium mente non apparet remiſſionem præſeferente.*
2 *Fideicommiſſum quod voluerint tranſigentes remittere, debent attendi cauſæ, & rationes, quibus moti deuenerunt ad concordiam.*
3 *Primogenituræ remiſſio ex quo excludatur.*
4 *Compromiſſarius nullam habens per ſe facultatem remittendi primogenituram, non cenſetur voluiſſe laudare ſuper eo, de quo non poterat.*
Amplia, vt num. 5.
6 *Fideicommiſſum non cenſetur remiſſum per verba quantumuis generalia, & prægnantia, quando inter diuidentes non eſt æqualis cauſa ſuccedendi in bonis, & fideicommiſſum remittendi.*

D a 7 *Clau-*

Digitized by Google

7 *Clauſulæ etiam prægnantes non alterant naturam fideicommiſſi, ſed ad eam ſunt referendæ.*

8 *Angel. in l. ſi vero in princ. §. locati , in quo ſenſu loquatur.*

9 *Conſtitutio Procuratoris, promiſſio euictionis ad inuicem, & non inferendi litem ſunt conditiones, quæ inſtrumento diuiſionis tacitè inſunt.*

10 *Conditiones de conſuetudine notariorum adiectæ non poſſunt augere, nec extendere terminos actus principalis concordiæ ad alium finem ſequutæ.*

11 *Renunciatio non trahitur ad illa, de quibus habitus non fuit ſermo.*

12 *Fidicommiſſi remiſſio difficilius arguitur, quando eiuſdem fideicommiſſi ignorantia præſumitur.*

13 *Bona fideicommiſſaria petens ex propria perſona non impeditur vti ſuo iure pro illorum aſſecatione.*

14 *Primogenituram quod quis non remiſerit ex quo deducatur.*

15 *Obſeruantia remota non attenditur, quando adeſt proxima contraria.*

DECISIO LI.

NICOLAVS Hieronymus de Ferrarijs in vim ſententiarum rotalium immiſſus in poſſeſſionem bonorum per Ioſephum primogenituræ ſubiectorum appræhendidit inter cætera bona poſſeſſionem medietatis cuiuſdam prædij nuncupati la Cà de Gobbi, quam non eſſe dictæ primogenituræ ſubiectam, prætendens Ven. Monaſterium Sancti Sixti Ordinis Caſſinen. Placentiæ ex perſona Patris Gaſparis de Ferrarijs ibi profeſſi collitigans, & ob id fuiſſe in executione commiſſum exceſſum obtinuit cauſam reſtitutionis in integrum mihi committi, & ſub die 2. Decembris 1661. ex hoc motiuo etiam reſolutionem, ſed repropoſita cauſa, & per quatuor vices diſcuſſa, fuit hodie ab ea quia receſſum, prædium prædictum eſſe pro medietate liberum non vero ſuppoſitum primogenituræ ad fauorem Nicolai Hieronymi deducebatur in deciſione ex duabus translationibus prima de anno 1575. inter Clementem, & Camillam Victoriam de Ferrarijs cum ſubſecuta bonorum diuiſione initis, & altera de anno 1580. inter eoſdem, & alios fratres de Ferrarijs dicebatur remiſſa primogenitura, illique renunciatum, vt amplius ſub ea prædium non cadat ad commodum Nicolai Hieronymi. At tenore dd. tranſactionum, & diuiſionis diligenter perpenſo viſum fuit ibi non conſtare de ex-
1 preſſa, neque de tacita tranſigentem mente remiſſionem præſeferente ad *text. in l. cum Pater, §. Hæreditatem, ff. de leg. 2.* Decian. *reſponſ. 3. n. 225. lib. 1.* Rot. *in Bononien. fideicommiſſi de Monterentijs 22. Iunij 1661. §. nec ex eo coram R. P. D. meo Priolo.*

Non enim deduci poteſt ex prima tranſactione anni 1575. nam ibi expoſita cauſa tranſigendi ad euitandas lites aſſeritur Ioſephum de Ferrarijs inſtituiſſe primogenituram, vocando primo loco Bartolum, & hic prætendens dictum Ioſephum Teſtatorem ſibi ex cauſa adminiſtrationis bonorum remanſiſſe in ſumma ibi ſpecificata debitorem de anno 1572. decedens inſtituta hærede Camilla Victoria filia reliquit dicto Clementi in primogenitura ſucceſſuro lib. 5000. pro omni eo quod ipſe, & filij in ſuis, & Ioſephi bonis vigore ſubſtitutionis, & primogenituræ conſequi poſſet. Iſte vero de huiuſmodi legato certioratus illud refutauit, & in bonis Ioſephi eidem titulo primogenituræ ſuccedere velle declarauit præuia debitorum, & aliorum prætenſarum detractionum ſolutione facienda Camillæ Bartoli hæredi factiſque ſuper prætenſionibus hinc inde Calculis ad formam laudi per compromiſſarios promulgati bonis in duas partes diuiſis fuerunt aſſignata Clementi domus in Ciuitate Placentiæ, & Prædium della Cà de Gobbi à Roueto de quo agitur, & alia plura tanquam hæreditaria Ioſephi de quibus in dicta concordia impreſſ. *ſub num.* 12. Patet ergo ex tali narratiua, nedum non fuiſſe ſuper primogenitura explicitè tranſactum illique renunciatum, ſed expoſitas cauſas legati detractionum ſeparationis bonorum primogenituræ ſubiectorum, & alias ob quas principaliter fuit ad concordiam deuentum, & factam bonorum di-
uiſionem, Ad dignoſcendum enim an tranſigentes † vo- 2
luerint fideicommiſſum remittere, attendi debent rationes, & cauſæ, quibus moti deuenerunt ad concordiam, vt probant Pariſ. *conſ. 71. num. 60. lib. 3.* Decian. *reſponſ. 52. num. 6 lib. 5.* Cancer. *var. reſolut. par. 3. cap. 25. numer. 264. cum ſeqq. & num. 277.* Fuſar. *de ſubſtit. quæſt. 593. num. 84. cum ſeqq.* Rot. *deciſ. 782. num. 5. par. 2. recent. in Auximana fideicommiſſi 13. Ianuarij 1640. §. nec obſtare coram bon. mem. Dunozetto, & in dicta Bononien. de Monterentiis, §. vnde cum in Inſtrumento.*

Idque clarius comprobat iam diſtinctio bonorum; Nam Clementis, & filijs vti ad primogenituram vocatis dimiſſa fuerunt eidem ſubiecta, & in ſecunda
parte diuiſionis deſcripta, ex quo excluditur † remiſ- 3
ſio primogenituræ ob ipſam naturalem repugnantiam remiſſionis fideicommiſſi, & aſſignationis bonorum in vim illius factæ, vt arguit Grat *d. reſponſ. 29. n. 35. lib. 2.* & ob præcedentem recuſationem, legati lib. 5000. à Clemente Becc. *conſ. 711. nu. 36 cum ſeqq* quam diuiſio ipſa quæ non fuit facta per contractum inter partes, ſed vigore laudi à compromiſſarijs promulgati, vt patet ex toto Inſtrumenti tenore, & ſignanter ex §. 12. ibi,
Veniamo in queſto parere; qui † cum per ſeipſos nul- 4
lam habeant facultatem remittendi primogenituram, nec à partibus appareat illis tributa, non cenſentur voluiſſe laudare ſuper eo, de quo non poterant Soccin. *conſ. 251. nu. 18. cum ſeqq lib. 2.* Odd. *conſ 49. num. 8.* Bero. *conſ. 130. num. 14* Peregr. *de fideicommiſſ. art. 52. num. 52. verſ. hæc autem.* Gozzadin. *conſ. 36 num 12.* Petr. *de fideicom. quæſt. 24. num. 90.* Rot. apud Buratt. *deciſ. 89. in fine in Romana fideicommiſſi de Maximis 11. Ianuarii 1649. §. quæ fortius coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, & in Romana fideicommiſſi de Victorijs 13. Ianuarij 1653. §. Hinc vero
coram R. P. D. meo Veroſpio,* Maximè † quia deficit al- 5
terum ex requiſitis ad hunc effectum neceſſarijs, quod inter diuidentes adeſſet par, & æqualis cauſa ſuccedendi in
bonis, & fideicommiſſum remittendi, quo caſu † per 6
verba quantumuis generalia, & prægnantia, non eſt veriſimile Ius fideicommiſſi fuiſſe remiſſum iuxta doctrinam Bart. *in l. qui Romæ, §. duo fratres nu. 12. in fine, ff. de verb. oblig.* Grat *d. reſponſ. 29. nu. 32.* Giouagnon. *conſ. 100. nu. .. lib. 1.* Curt. Iun. *conſ. 23. ſub num. 5* poſt Imol. *conſ. 135. ſub num. 27.* Cancer. *var. reſolut. par. 2. cap. 8. de Iuramento num. 45. & par. 3. cap. 15. num. 281.* Rot. *deciſ. 282. nu. 6. par. 2. & deciſ. 395. nu. 5. part. 3. recent.*

Nec ceſſante ex his, & alijs per informantes adductis explicita remiſſione, vis fieri poteſt in clauſulis generalibus in diuiſione appoſitis, *Ità quidem quod vnaquæq; ipſarum, earumq; hæredum, cui dederint prædictam totum ſibi inuicem ceſſum, relaxatum, & aſſignatum, vt ſupra ſimul cum acceſſibus, & ingreſſibus, & omni iure, habeat, teneat, & exinde iure proprio quicquid voluerit faciat ſine alicuius contradictione, & ceſſerunt ſibi Iura, & actiones, conſtituerunt ſe inuicem procuratorem, & in rem propriam, & promiſerunt ſibi inuicem de euictione, &c.* quibus pro Monaſterio collitigante in die contraria reſolutionis, & in hodierna diſputatione potiſſimum nitebantur, nam vt diuiſio non eſt ſingulariter facta ad effectum euitandi communionem, & ſicut quiſque ſuam partem liberè poſſideat ne tunc clauſulæ ſint inutiles dicatur remiſſum fideicommiſſum poſſent id importare, ſecus quando vt hic, concordia & diuiſio emanarunt ex alia cauſa hoc
nanque caſu clauſulæ † quantumuis prægnantes, vti ac- 7
ceſſoriæ non poſſunt alterare naturam illius, ſed ad eam ſunt referendæ, vt perpendunt Pariſ. *conſ. 38. in fine lib. 1. & d. conſ. 61. nu 6. lib. 3.* Ruin. *conſ. 137. n. 10. & 138 nu. .. lib 2 & conſ. 84 lib 4* Curt. Iun. *conſ. 274. n. 49. l. 3.* Gozzadin. *conſ. 36. num. 12. & conſ. 45. nu. 18.* Decian *reſponſ. 3 nu. 114 & reſponſ. 52. ſub num 23. verſ. non obſtant & ſeqq. lib. 1.* Cancer. *in loco ſupra citato num 277. & 278.*

Illiſque ſigillatim examinatis non facit ceſſio, & aſſignatio partis bonorum ipſis tranſigentibus, & hæredibus, & quibus dederint pleno Iure, quia debent ſecundum ſubiectam materiam intelligi de Iure reſtitutioni ſubiecto, & magis veniunt ad exprimendum tranſactionis, & diuiſionis effectum, quam ad illam vltra propriam naturam augendam, & exorbitandam, dum aliud quam remiſſionem primogenituræ poſſunt ſignificare, & in hunc
ſenſum † debet capi interpretatio Angel. *in leg. ſi vero in princ. ff. locat.* Bero. *conſ. 13. ſub numer. 15. verſ.* 8

quia

quia prædictæ clauſulæ lib 2. Ruin. *in mox citatis conſ.* 137. *à*
num. 8. *&* 138. *num.* 6. *lib.* 2. Buratt. *dict. deciſ.* 89. *à numer.* 7.,
9 Neque Conſtitutio † procuratoris, vt in rem propriam,
& promiſſiu euictionis ab iuuicem, & non inſerendi litem,
quia iſtæ quoque ſunt adiacentes diuiſioni, & tacitè inſuut
Alex. *in d. l. qui Romæ, §. duo fratres col.* 22 *ff. de verb. oblig.*
Bald. *conſ.* 84. *lib.* 1. Ruin. *in dd. conſ.* 137. *&* 138. *num.* 9. *cum*
ſeqq. poſt Imol. *conſ.* 135. *à num.* 16. Cyriac. *controu.* 323. *num.*
20. Rota *deciſ.* 624. *num.* 6. *part.* 2. *recent. & apud* Buratt. *d.*
deciſ. 89 *num.* 4. *&* 8.

Et facilius ita intelligendæ ſint, & non vt aptæ ſint ad
operandum remiſſionis primogenituræ effectum perpenſo
quod ſunt appoſita ad executionem Inſtrumenti concor-
diæ, & diuiſionis, quas partes intendebaut facere ſuper
alijs rebus, & bonis, & ob id tanquam adiectæ ſtylo, &
conſuetudine Notariorum, potius quam de mente paſci-
10 ſcentium † non valent augere, nec extendere terminos
ipſius actus principalis concordiæ ad alium finem ſequu-
tæ Bartol. *in l.* 1. *quæſt.* 6. *in fine de Iur. Codicill.* Angel. *conſil.*
254. *in fine* Ruin. *dicto conſ.* 137. *num.* 11. Decian. *dicto reſponſ.*
32. *num.* 20. *&* 27. *lib.* 1. Fuſar. *de ſubſtit. qu.* 593. *num.* 168. Can-
cer. *in præcitata part.* 3. *cap.* 15. *num.* 293. Buratt. *d. deciſ.* 89.
num. 11.

Minus viſum fuit inferri poſſe ad remiſſionem hanc ex
ſecunda traſactione de anno ſubſequenti 1580. inita inter
eandem Camillam Nicolaum Alphonſum, & cæteros
fratres de Ferrarijs ab illa petentes bona cum Clemente
diuiſa cum approbatione conuentionum primæ, non ibi
quoque præmittitur narratiua refutationis legati lib. 5000.
à Clemente factis, & dimiſſionis bonorum ad Camillam
ſpectan. in vim teſtamenti eidem Camillæ factæ, At præ-
tendente Clemente ſucceſſionem in bonis Bartoli, & Man-
fredi, vti ſubiectis eorum fideicommiſſo ſuper quibus ſibi
Iura reſeruauerat; Ideò Camilla Vincentio, & fratribus
bona illa Ruueti penes ipſam remanſa vigore primæ con-
cordiæ cum Clemente, & filijs ſtipulata dimiſit, in cuius
ceſſionis compenſationem ijdem de Ferrarijs omnia bona
ſibi competentia ex teſtamentis Manfredi, & Bartoli di-
uiſerunt, ac eidem Camillæ lib. 10. mil., & Clementi ter-
tiam partem lib. 5000. ex cauſa dicti fideicommiſſi Man-
fredi ceſſerunt, ex quibus omnibus patet, nec in prima
tranſactione, neque in hac ſecunda fuiſſe actum de bonis
Ioſephi primogenituræ ſuppoſitis de quibus modo agitur,
11 atque † ideo renunciatio ad illa trahi nequit Decian. *dict.*
reſponſ. 3. *num* 115. Gratian. *conſ.* 29. *num.* 32. *verſ.* 1. *conſide-*
ro, & num. 35. *& verſ. & primo quoad facultatem* Franc.
Marc. *deciſ.* 245. *num.* 2. *&* 3. *& reſponſum fuit coram R. P. D.*
m. Priolo in deciſ. 1. *Aprilis* 1661. *§. obiectum vere.*

Non releuat quod inferius partes ſibi inuicem tribue-
tint facultatem liberè de bonis diuiſis & aſſignatis diſpo-
nendi ad ipſorum libitum non obſtantibus fideicommiſſo,
& primogenitura quibus renunciarunt, vt habetur in §.
26. & 28. dictæ concordiæ, quia prædicta omnia ſunt ca-
pienda in eum ſenſum, vt retento eodem themate diſpo-
nendi de bonis non comprehenſis in primogenitura Ioſe-
phi, ſed de alijs per Camillam dimiſſis ex præcitatis, præ-
ſertim quia Vincentius, & fratres non ſunt primi hæredes
12 fideicommiſſarij, ſed vlteriores in quibus cum magis †
præſumatur ignorantia fideicommiſſi, & difficilius argui
poteſt remiſſiu Franc. Marc. *d. deciſ.* 245. *num.* 1. & Nico-
laus Hieronimos ob omnium tranſigentium obitum non
13 tanquam hæres, ſed ex propria perſona † petit bona fidei-
commiſſaria, vnde non impeditur Iure ſuo vti pro illorum
aſſecutione, vti poſt Iaſon. *in l.* 2. *§. ex his in ſecundo notabi-*
li, ff. de verb. oblig., & alios probat Decian. *d. reſponſ.* 51. *nu.*
21. *lib.* 1.

In quorum comprobationem accedit quod de anno 1576.
Clemens accipiendo Inueſtituram ab Eccleſia prædij del-
la Cà de Gobbi, & in libro æſtimi illa deſcribens declara-
uit eſſe primogenituræ ſubiecta; Idemque expreſſit P.
Gaſpar Ferrarius in Inſtrumentis anno 1648. & 1652. &
14 ſtipulatis *Summario num.* 7. *&* 10., ex quibus † inſurgit ob-
ſeruantia declarans Clementem nullo pacto ſenſiſſe re-
mittere primogenituram, & quod ſuper alijs fuerit tracta-
tum ad *l. quædam, ff. de reb. dub.* Bart. *conſ.* 59. *num.* 6. Ga-
briel. *conſ.* 66. *num.* 24. *& conſ.* 76. *num.* 11. *lib.* 2. Buratt. *in d.*
deciſ. 89. *num.* 14. nam attenta illa deſumpta ex alienatio-
ne anni 1611. facta à Clemente, & Ioſepho iunioribus de
hoc prædio, quia non fuit diſtractio tanquam de libero,
15 & † remota obſeruantia non attenditur, dum adeſt proxi-
ma contraria Rota apud Greg. *dec.* 325. *n.* 41. *& inter diuerſ.*
deciſ. 32. *num.* 35., *& in recent. deciſ.* 170. *numer.* 4. *part.* 2.
& deciſ. 105. *num.* 10. *part.* 7.

Et ita deciſum vtraque.

R. P. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Bononien. Bonorum.

Veneris 20. *Aprilis* 1663.

ARGVMENTVM.

Primogenitus cum onere renunciandi cœteris hæreditatibus Paternis, & Maternis inſtitutus in illis bonis ſuccedit, quæ non cadunt ſub lege dimiſſionis, vti eſt feudum, quod à Primogenito independenter ab hæreditate Patris recognoſcitur, & cum illud non comprehendatur in renunciatione facienda, quæ vt ſtricti iuris non eſt extendenda, & ideò meritò applicatur Primogenito.

SVMMARIVM.

1 *Patre inſtituente Primogenituram cum onere Primogenitis iniuncto de renunciando hæreditati paternæ, & maternæ, ſi vigore contractum inter viuos bona primogenitus poſſideat, quæ non cadunt ſub renunciationis lege, illa rectè poſſidet.*
2 *Pater non poteſt priuare filium feudo, ad quod ex propria perſona vocatur, dum filius non à perſona patris, ſed à munificentia Principis illud recognoſcit.*
3 *Iura ſunt diſcreta, quamuis plura in eadem perſona deuenerint, aliud tutoris, aliud legatarij.*
4 *Subrogatum aſſumit naturam illius in cuius locum ſubrogatur.*
5 *Ceſſio, ſeu dimiſſio verbalis in actis idem operatur, ac traditio in corporalibus.*
6 *Ceſſio, & renunciatio ſufficit, quod fiat verbis relatiuis ad teſtamentum, quorum virtute perinde eſt, ac ſi facta fuiſſet, iuxta voluntatem teſtatoris.*
7 *Renunciationis materia tanquam ſtricti iuris non debet extendi, nec comprehendit niſi expreſſa.*
8 *Hæreditas non datur viuentis.*
9 *Signaturæ Iuſtitiæ reſcriptum intelligitur, prout de Iure.*

DECISIO LII.

RELAXATVM fuerat Mandatum de Aſſociando
præuijs duabus Deciſionibus coram me editis ad fa-
uorem Marchionis Ludouici Fontanæ, in Bonis nuncu-
patis *della Canonica*, tanquam ſubiectis Primogenituræ
quondam Ludouici Senioris, ad quem ipſe vti quondam
Marchionis Ioannis Mariæ Primogenitus eſt vocatus, Ve-
rum quia Signatura reſcripſit: *Sine præiudicio mandati de*
Aſſociando, dimiſſis bonis ad formam Primogenituræ, in qua
ordinatum fuit, quod Primogeniti renuntiare debeant fra-
tribus ſuis natu minoribus hæreditatem ſuam (quod ver-
bum in Protocollo reperiri negat Marchio Ludouicus)
paternam, & maternam, ac ius ſuccedendi parentibus ab
inteſtato, etiam ratione legitimæ Iure naturæ debitæ, vel
alia quauis ratione, vel cauſa; propoſui dubium: An, &
quæ bona eſſent dimittenda, & DD. ordinatim reſpon-
dendo dixerunt; primo, non eſſe dimittendum Marchio-
natum in Sabaudia, nec Feudum in ſtatu Mutinæ ad
vſum Regni, quia illa † non poſſidentur à Marchione Lu- 1
douico, vti hærede patris, ſed vigore contractuum inter
viuos, qua ratione ſub præcepto dimiſſionis, nec ſub lege
renunciationis comprehenduntur, vt per Alexand. *conſil.*
20. *ſub n.* 9. *&* 10 *lib.* 3. *& poſt eum* Pariſ. *conſ.* 33. *n.* 76. *lib.* 3. *in*
terminis Gabr. *conſ.* 60. *n.* 2. 3. *lib.* 1. Afflict. *dec.* 350. *n.* 1. *& di-*
ctum fuit in prima dec. huius Cauſæ, 10. *Mart.* 1662. *§. quo vero,*
& ſeq. 23. *Iun. eiuſdem, §. Impugnari*; quæ in diſputatione
præſentis dubij diuerſi ſupponendæ veniunt, iuxta noto-
rium ſtylum huius Sacri Tribunalis, vt alijs omiſſis

dictum fuit in *Cæſenaten. Bonorum 9. Aprilis 1653. coram me, §. eſtaquod.*
Eoque magis cum præſata duo ſeuda ex liberalitate Se-
reniſſimorum Ducum Sabaudiæ, & Mutinæ proueniant
& ſic non cadunt ſub præcepro renunciandi, quamuis de
illis idem Marchio Ioannes Maria, ex teſtamento diſpu-
2 ſuerit, quia † præiudicare non potuit Marchioni Ludoui-
co eius filio ex propria perſona vocato, quique illa recogno-
ſcit non à perſona Patris, ſed à dd. Sereniſſimorum muni-
ficentia, & liberalitate, Peregrin. *conſ.* 8 *num.* 23 *& 25. lib.*
1. Menoch. *conſ.* 1153. *num.* 3. Gratian. *diſcept.* 247. *num.* 5.
Giurb. *obſeruat.* 28. *num.* 19 Rota *deciſ.* 404. *num.* 7. *& ſeqq.*
coram Merlin. Romana Donationis 3. *Iunii* 1658. *caram Reue-*
rendiſſ. D. meo Decano, §. nihilominus, & in Romana Apo-
thecarum 17. *Maii* 1656. *cor. R. P. D. meo Celſo, §. vndè, &*
9 *Maii* 1659. *coram me, §. licet.*
Prout dimittendum non eſſe dixerunt DD. appartа-
mentum domus paternæ, quia vigore tranſactionis inter
patrem, & filios anno 1642. celebratæ, ſpectare debuit ad
Marchionem Claudium eius vita durante, & poſt eius
mortem incorporari debuit Primogenituræ; vndè illo de-
functo non cadit ſub renunciatione tanquam receptum ex
contractu, & tanquam membrum Primogenituræ, quæ
licet in perſona Marchionis Ludouici, hodie reſideat, non
3 confunduntur tamen † Iura Primogenituræ, cum Iuribus
ipſi ex perſona propria ſpectan. *l. tutorem* 22. *ff. de his quibus*
vt indign. ibi: *Diſcreta ſunt enim Iura (quamuis plura in ea-*
dem perſona deuenerint) aliud Tutoris, aliud Legatarii. Co-
uarr. *var. reſolut. lib.* 3. *cap.* 13. *ſub n.* 9 *verſ. contrarium immo*
Surd. *conſ.* 300. *num.* 13. *& ſeqq. lib.* 2.
Idem reſponſum fuit reſpectu mobilium, non enim di-
mitti debent, quia à quondam Marchione Claudio iam
recepta fuerunt in tot alijs mobilibus à Patruo loco illo-
rum, quæ debebantur, ſubrogatis in vim eiuſdem Concor-
diæ anno 1642. & proinde ceſſat prætenſio dimiſſionis, cum
4 ſubrogatum aſſumat naturam † illius, in cuius locum ſub-
rogatur, *l. Pomponius* 13 *§. cum quis, ff. de acquir. poſſeſſ.* Ol-
drad. *conſ.* 224 *num.* 25. *verſ. cum tato illa.* Gratian. *diſcep.*
forenſ. 719 *num.* 9. Rota *deciſ.* 44. *num.* 16 *part.* 8. *recent. & in*
Cæſarauguſtana Portionum 11. *Februarii* 1661. *coram me, §.*
qua ratione, præſertim quia idem Marchio Ioannes Maria
pater in Teſtamento Dominum Marchionem Claudium,
& totam eius deſcendentiam priuauit hæreditate, ac Tre-
bellianica, & Falcidia, quatenus non acquieſcat dictæ
ſubrogationis.
E conuerſo autem cenſuerunt dictum Dominum Mar-
chionem Ludouicum teneri renunciare Iuri erigendi Mar-
chionatum in bonis Ferrariæ, quod tanquam de hæredi-
tate patris litteraliter continetur ſub præcepto renuncian-
di hæreditatem paternam, & maternam, necnon cedere
legitimam in bonis paternis, & maternis, ſeu Iuri illam
petendi, quia de illo iudicatur, non ſecus, ac de legitima
quam Ludouicus Senior expreſsè à Primogenitis renun-
ciari voluit. Cumque verſemur in iure incorporali, renun-
ciatio fieri poterit per ceſſionem, ſeu dimiſſionem verba-
5 lem in actis, quæ in † huiuſmodi iuribus idem operatur,
ac traditio in corporalibus. *Addent. ad* Buratt. *decis.* 17. *n.*
8. Rota *decis.* 168. *num.* 3. *poſt Cen. de cenſ. decis.* 290. *num.* 3.
part. 2. *recent. & in Romana Pecuniaria* 24. *Martij* 1656. *cor.*
R. P. D. mea Beuilaqua, §. non obſtat ſi dicatur.
Quæ quidem ceſſio, & renunciatio, an debeat eſſe ab-
dicatiua ſimpliciter, vel potius tranſlatiua DD. non de-
6 terminarunt, illud ſufficere exiſtimantes, quod † fiat ver-
bis relatiuis ad teſtamentum virtute quorum perinde erit,
ac ſi iuxta præciſam voluntatem Teſtatoris facta fuiſſet,
& de verbo ad verbum ineſſet. Monregig. *conſ.* 96 *num.* 128.
Roman. *conſ.* 301. *num.* 14. Giurb. *obſeruat.* 85. *ſub num.* 20.
verſ. imo expreſſa, per relationem Rota *in recent. decis.* 187.
num. 7. *part.* 1. *& in Romana Caſalis Veteris* 5. *Maii* 1653. *cor.*
me, §. minus obſtat.
Quoad bona paterna, prodote Matris retenta non eſſe
ſimiliter reſtituenda, viſum eſt DD. nec prælegatum li-
brarum 2000. Marchioni Ludouico à matre relictum,
quoniam cum eadem mater filios Ludouicum nempè, &
Claudium æqualiter inſtituiſſet loco gemmarum, quas
habuerat Marchio Claudius, nec vnquam reſtituerat, reli-
quit dictum prælegatum Marchioni Ludouico, cum ſub-
ſtitutione ad eiuſdem fauorem, caſo quo Marchio Clau-
dius eius voluntati contrauenirет, & cum declaratione,
quod caſu, quo tanquam Primogenitus vigore Teſtamen-
ti Ludouici Senioris eſſet incapax fruendi dd. ſubſtitutio-
nibus, eius filios ſubſtituebat, vndè cum reſpectu bonorum
matris, & prælegati ſit ſimplex adminiſtrator, non tene-
tur illa dimittere, quia præceptum in Primogenitura con-
uentum non loquitur de bonis ad filios Primogeniti ſpe-
ctan. & renunciationis † materia, tanquam ſtricti Iuris, 7
non extenditur, nec comprehendit, niſi expreſſa. Surd.
conſ. 431. *num.* 32. *& ſeqq. lib.* 3. Gabriel. *dicto conſ.* 60. *num.*
6. *lib.* 1. Rota *in Beneuentana Hæreditatis* 17. *Martij* 1653.
coram Reuerendiſs. Papien. § denique, & dictum fuit in vtra-
que Deciſione huius Cauſæ.
Multo minus denique viſum eſt Marchionem Ludoui-
cum teneri bona ſua propria renunciare; nam licet præ-
tendatur inter onera renunciationis adeſſe, quod Primo-
genitus teneatur renunciare hæreditatem ſuam, &c. (quod
à Marchione Ludouico conſtanter negatur) quatenus ta-
men ſine veri præiudicio, verbum hoc, *ſuam*; ibi, repe-
riatur intelligi debet de hæreditate paterna, & materna,
poſt quam per mortem Parentum ad primogenitum per-
uenit, non autem de propria, quia viuentis non † datur 8
hæreditas *l. in ſuis* 11. *ff. de liber. & poſthu. l. qui ſuperſtitis* 93.
ff. de acquir. hæredit. Paul. de Caſtr. *conſ.* 453. *num.* 1. *lib.* 1.
Rota coram Buratt. *decis.* 639. *num.* 11. *in recent. decis.* 267.
num. 11. *par.* 5. *& in Interamnen. Bonorum* 15. *Maii* 1656. *cor.*
Reuerendiſs. D. meo Cerro Decano, §. quod certius.
Non reſiſtit reſcriptum Signaturæ, *dimiſſis bonis, &c.*
quia intelligi debet de ijs, quæ Marchio Ludouicus tene-
tur dimittere, & ex hæreditate patris, & matris proue-
niunt, non autem de alijs de quibus ſupra, cum reſcriptum
Signaturæ Iuſtitiæ intelligatur, prout † de iure Roman. 9
conſ. 334. *num.* 1. *&* 4. *& ferè per tot.* Mareſcott. *var. reſolut.*
lib. 1. *cap.* 86. *ſub num.* 29. Rota coram Seraphin. *decis.* 1031.
num. 5. *verſ. cum reſcripto* Rota *decis.* 218. *nu.* 13 *& ſeqq. p.* 8.
recent. & in Amerina Fideicommiſſi 25. *Iunij* 1632. *coram bon.*
mem. Card. Veroſpio.
Et ita vtraque, &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Romana Cenſus.

Veneris 27. Aprilis 1663.

ARGVMENTVM

Iniuſtitia Sententiæ operatur, vt iſta nun-
quam tranſeat in iudicatum, & præbet
cauſam reſtitutionis in integrum. Proba-
tio poſſeſſionis ex quibus iuſtificetur.

SVMMARIVM.

1 *Sententia iniuſta non tranſit in iudicatum.*
2 *Probatio eſt fundamentum intentionis actoris.*
3 *Satisfacto creditore bona ſunt reſtituenda debitori.*
4 *Fructuum perceptio ex actuali, & reali exactione iuſtifi-*
catur.
5 *Diſpoſitio limitata limitatam producit effectum.*
6 *Mandati extenſio non debet attendi.*
7 *Contra tertios poſſeſſores, nec executiuè, nec per viam*
ſequeſtri poteſt procedi.
8 *Probatio poſſeſſionis iuſtificatur ex locationibus eiuſdem.*
9 *Præſumptio cedi veritati in contrarium probatæ.*
10 *Confeſſione propria nulla maior probatio.*
11 *Relatio erronea attendi non debet.*

DECISIO LIII.

INTER alios creditores Nicolai Hieronymi, & alio-
rum de Francionibus, qui anno 1613. Cenſum ſcut.
1000. in ſorte, ad rationem ſeptem, impoſuerunt fauo-
re Ioannis Franciſci Palazzolæ, ſuper quinque eorum Do-
mibus, prope Palatium Cancellariæ, exiſtentibus in Pla-
tea, vulgo dicta de' Pollaroli, inſurrexerunt anno 1618 So-
rores de Gazzis dicti Cenſus Ceſſionariæ, & citatis Debi-
toribus Cenſus; necnon eorum Creditoribus obtinuerunt
Sententiam ſuper proprietate ſui crediti, & aſſigna-
tionem tot penſionum earundem Domorum, pro
concur-

concurrenti quantitate fructuum Cenſus, cuius vigore
menſe Decembris eiuſdem anni immiſſæ, & à quatuor In-
quilinis Domorum (quinta enim nulli tunc temporis erat
locata) recognitæ fuerunt. Poſt mortem dd. Sororum de
Gazzis, Ioannes Proſper Migliaccius earum hæres anno
1635. præfatum Cenſum ceſſit Gregorio Turriano, qui
cum anno 1646. pulſaſſet pro fructibus Dominum Nico-
laum Francionum, hic ſub prætextu, quod fructus perce-
pti ab immiſſis longè excederent eorum creditum, extor-
ſit Sententiam declarantem fructus fuiſſe integre ſolutos,
Cenſuum eſſe extinctum, & præfatos Migliaccium, &
Turrianum in notabili quantitate remanere debitores. Et
quamuis appellatione interpoſita in tempore proſecuta
non fuerit, dixerunt tamen Domini, non conſtare de re
iudicata, ſed de cauſis reſtitutionis in integrum, ob iniu-
1 ſtitiam Sententiæ, quæ operatur, vt in † iudicatum non
tranſeat, l. ſi ſe non obtulit 4. §. condemnatum, ff. de re iudic.
Surd. conſ. 61. num. 52. & ſeqq. Rota coram Seraphin. deciſ.
1469 num. 3. & in recent. par. 8 deciſ. 97 num. 1 Anconitana
Dotis 23. Nouembris 1647. in princip. coram bon. mem. Ar-
guelles, & in Romana Cenſus 27. Februarii 1662. cor. me.

Iniuſtitia autem Dominis deduci viſa eſt ex eo, quod
non probatur extinctio Cenſus, & debitum Magliaccij, &
Turriani, quæ in Sententia canonizantur, prout plenè,
& concludenter iuſtificatum erat, cum hoc ſit fundamen-
2 tum † intentionis actoris, l. 1. C. de probat. Pacian. eodem tit.
de probat. lib. 1. cap. 51. num 29. Surd. deciſ. 105. num. 8. Rota
coram Buratt. deciſ. 157. num. 1. & in puncto debitoris præ-
3 tendentis Creditorem † immiſſum in Saluiano fuiſſe ſa-
tisfactum. Surd. conſ. 160. num. 7. Crauett. conſ. 107. num. 3.
Merlin. de pignor. lib. 5. tit. 2. qu. 77. num. 44. verſ. vnde dubi-
tari poteſt, & ſeqq. Rota in Romana Dotis 4. Iulij 1635. co-
ram bon. mem. Pirouano, confirmata 19. Iunii 1636. coram bon.
mem. Dunozetto.

Quæ quidem probatio non reſultat ex immiſſione, vt
ſupra obtenta, in poſſeſſionem Domorum, quæ longè plus
reddunt, quam ſcuta 70. quæ pro fructibus Cenſus debe-
4 bantur. Nam vltra quod ex ſimplici † immiſſione non
probatur fructuum perceptio, & præcipuè in prædijs Vr-
banis de ſui natura non fructiferis, niſi ſucceſſiua actualis
& realis exactio iuſtificetur. Natt. conſ. 384. num. 2. Rota
deciſ. 59 num. 31 & 32. & deciſ. 304. part. 1. recent. numer. 15.
non agitur in præſenti de immiſſione generali conceſſa cre-
ditori, ad effectum ſibi ſatisfacien. ex fructibus, ſed de
certa aſſignatione penſionum, non ſimpliciter, ſed pro con-
currenti quantitate fructuum Cenſus, vt in Sententia,
ſummario Turriani num. 1. ibi; Et in illarum penſionibus,
pro concurrenti quantitate fructuum Cenſus ſcut. 1000. & pro
dicta quantitate, & rata tot penſiones dd. Domorum eſ-
ſe aſſignandas, prout aſſignamus, &c. Vndè hic inferri non
poteſt ſatisfactio, niſi pro dicta quantitate aſſignata, cum
5 limitata † diſpoſitio limitatum effectum producat, l. in
agris, ff. de acquir. rer. domin. Neuizan. conſ. 66 numer. 32.
Gratian. diſcept. 348. num. 19. Rot. deciſ. 130. n. 5. poſt Zacch.
de obligat. Cameral.

Quamuis mandatum de immiten. indiſtinctè loquatur,
6 & ſine tali reſtrictiua fuerit expeditum, nam † extenſio
mandati non debet attendi ſed decretum, & ſententia, ad
quam mandatum habet relationem, etiamſi aliter in refe-
rendo eſſet diſpoſitum. Decian. conſ. 63. num. 6. Surd. conſil.
12. num. 50. & ſeqq. Seſſ. deciſ. Aragon. 125. nu. 41. cum aliis
per Rotam in Romana Dotis 22. Iunii 1661. coram R. P. D. Ve-
roſpio § dum enim. Romana Pecuniaria 23. Ianuar. 1662. cor.
R. P. D. Bourlemont, §. final, & in Romana Vineæ 19. Fe-
bruarii mox præteriti, coram me.

Quinimo non ſolum non probatur integra perceptio
penſionum, ſed ex pluribus contrarium demonſtratur pro
dd. enim ſcutis 70. lata fuit ſententia abſolutoria ab impe-
titis ab A. C. contra cæteros creditores illorum de Fran-
cionibus, qui dd. Sorores de Gazzis moleſtabant, dicto
ſummario num. 6. & deinde reuocatum fuit ſequeſtrum ab
alijs creditoribus obtentum ſuper Penſionibus Domorum
pro rata dd. annuorum ſcut. 70. tantum firmo remanente,
quo ad reliquas penſiones ſequeſtro, dicto ſummario nu. 7.
ex quibus actibus clarè deducitur Migliaccium, & Tur-
rianum, nunquam fuiſſe poſſeſſores Domorum, ſed ſim-
plices aſſignatarios penſionum pro dicta quantitate ſcut.
70. correſpondente fructibus Cenſus, alias enim contra ip-
7 ſos tanquam tertios † poſſeſſores, nec executiuè, nec per
viam ſequeſtri potuiſſet procedi, vt notat Alexand. in l. à
Diuo Pio, §. ſi ſuper rebus, num. 28. vbi etiam alij, ff. de re

iudicat. Ruin. conſ 87. num. 1. & ſeqq. lib. 4. Burſatt. conſ. 30.
num. 1. Rota coram Penia deciſ. 841. num. 2. & deciſ. 1395.
num. 4 coram ſan. mem. Greg. deciſ. 362. n. 6. ibique Addent.
nu 12. & coram Merlin. deciſ. 847. n. 1. & 4. vbi concordantes
referuntur.

8 Quibus accedit, quod Marcus Aurelius Francionus
vnus ex debitoribus pluries locauit dictas Domos, & fuit
pro Domino recognitus, penſiones recepit, & aliæ fuerunt
in Sacro Monte Pietatis depoſitæ, & eius creditoribus ſuc-
ceſſiuè de Ordine Iudicis ſolutæ, dicto ſummario num. 8 &
ſeqq. Vndè reſultat probatio eius poſſeſſionis, ex relatis in
Romana Cenſus, ſeu Salaiani 25. Maii 1657. coram Reueren-
diſſimo D. meo Cerro Decano, §. primum enim, & in Romana
Domus 13. Ianuar. 1662. coram me, §. neque deficit. Adeout
ex hoc tollatur penitus ſuppoſitum, quod Migliaccij, &
Turrianos integras penſiones perceperint, & pluſquam ſa-
9 tisfacti fuerint. Præſumptio † enim cedit veritati in con-
trarium probatæ, l. fin. in princip. ff. quod met. cauſ. Surd.
conſ. 28. num. 11. & ſeqq. Gratian. diſcept. 909. num. 23. cum
cæteris in terminis exactionis fructuum per Adden. ad ſan.
mem. Greg. deciſ. 50. num 6. & per Adden. ad Buratt. deciſ.
173. ſub num 9. verſ. niſi conſtaret poſſeſſorem, vbi referunt
& ſequuntur Rotam in Romana Fructuum 4. Nouembris
1613. coram bon. mem. Pirouano, ſed etiam confeſſio eiuſ-
dem Francioni contenta in Epiſtola ab ipſo conſcripta an-
no 1636. in qua dicit, quod factis computis Ceſſionarij
Cenſus remanebant creditores vſque ad menſem Martij
eiuſdem anni ſcut. 12. & bai. 30. ſoluendorum à Pellegri-
no vno ex dd. domibus conductore, & ordines facti ab eo-
dem Inquilinis Domorum, pro ſolutione fructuum eiuſ-
dem Cenſus, dicto ſummario num. 5. & ſeqq. probatio au-
10 tem melior dari † non poteſt, quam propria confeſſio, quæ
probat contra confitentem, & ab eo cauſam habentes.
Ruin. conſ. 128. num. 16. lib. 2. Gratian. diſceptat. 981. num.
36. Cyriac. contros. 256. num. 1. Rota coram Coccin. deciſ.
120. num. 1. & ſeqq. & in Bononien. Primogenituræ 26. Maii
1656. coram bo. me. Bichio, §. purificatio enim.

Non obſtat relatio Periti aſſerentis Cenſum fuiſſe ex-
tinctum, Migliaccium, & Turrianum remanere debito-
res in ſcutis 2600. quia proceſſit cum ſuppoſito inſubſiſten-
ti, quod ipſi omnes penſiones domorum perceperint, quod
cum non probetur, & contrarium reſultet ex præmiſſis,
11 relatio † tanquam erronea attendi non debet. Rota deciſ.
342. p. 6. recent. Meleuitana Redditionis Rationis 24. Februarii
1653. §. nec alicuius, & 4. Februarii 1654. in princ. coram bo.
mem. Dunozetto.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA

Meleuitana Pecuniaria.

Lunæ 30. Aprilis 1663.

ARGVMENTVM.

Conditio ſub duplici euentu concepta, quando dicatur purificata. Barattaria ex quibus probetur. Ad delicti probationem, qui teſtes admittantur.

SVMMARIVM.

1 *Conditio ſub duplici euentu concepta non dicitur purifi-
cata, non adueniente vno ex euentibus.*
2 *Conditione non impleta non oritur actio ad petendum id,
quod in obligatione continetur.*
3 *Barattaria probatur ex diſtractione mercium, & fuga re-
licta naui.*
4 *Barattaria per ſimplicem fugam non probatur, ſed debet
conſtare eum, qui fugam arripuit animo defraudandi
illam præmeditaſſe.*
5 *Teſtes optimam ſcientiæ cauſam reddentes, benè probant.
Amplia, vt num. 6.*
7 *Iter Nautarum quando ſemper idem dicatur.*
8 *Probatio non reſultat, ex dicto vnius teſtis.*
9 *Teſtes ſuſpecti non admittuntur ad delictorũ probationem.*
10 *Exitus acta probat, & cuius finis malus eſt, eius præor-
dinatio præſumitur doloſa.*
11 *Obligatio ſub duplici conditione conſtata, deficit ceſſant
conditionis duplicitate.*

DECISIO LIV.

ANGELVS Borg. accepit ad Cambium, ſub Nauti-
co Fœnore ſcuta mille de Tatenis, à Io: Franciſco
Gaueio, & Angelo Cugnetto, ad effectum illa ſecum aſ-
portandi *in primo viaggio*, de proximo futuro ab Inſula
Melitæ ad Ciuitatem Syracuſarum inde Auguſtam, &
Regnum Cretæ, erga quos in caſum obitus, vel Baratta-
riæ dicti Angeli fideiuſſit, & inſolidum ſe obligauit Ale-
xander Infantinus, ſucceſſiuè per ſententiam Rotalem, al-
terius de partibus confirmatoriam, condemnatus ad ſol-
uend. ſcuta 715. pro reſiduo dicti Cambij., quam Senten-
tiam ex capite iniuſtitiæ, Domini infirmandam eſſe cen-
ſuerunt, quia Cambij creditores, qui nituntur obligatione
1 Alexandri, ſub conditione duplicis † euentus, hoc eſt mor-
tis, vel Barattariæ concepta, debent oſtendere alterum ex
dd. caſibus eueniſſe, *l. ex his, C. quando dies legat. cedat. l. 1.
ff. de regul. Caton. l. eum qui nouiſſimus, ff. ad Trebell.* alias ca-
2 ſu non ſequuto, & conditione † non impleta, non dicitur
orta actio a petendum id, quod in obligatione continetur
*l. Titiis 41. §. ſtichus, ff. de fideiuſſ. libert. l. qui hæredi 44. §.
vltim. ff. de condit. & demonſtrat. l. certi conditio, & ibi* Bar-
tol. *num. 33. verſ. venio ad quartam, ff. ſi cert. peto.* Ruin.
conſ. 35. num 13. lib. 5. Guid. Panzirol. *conſ. 77. num. 8.* Rota
Genuen. de Mercat. *deciſ. 13. ſub num. 15. coram Card. Man-
tic. deciſ. 157. num. 1. & 2.*

Nec caſum Barattariæ, quæ ſola ex eo eueniſſe deduci
poteſt, quod Angelus in reditu ab Inſula Cretæ, & Claſſe
Veneta, prius Corcyram, & poſtea Venetias appulit, vbi
diſtractis Mercibus, & dimiſſa Naui fugam arripuiſſe di-
3 citur, qui eſt † vnus ex modis quibus probatur barrataria,
vt dicunt allegati in deciſione ſub die prima Aprilis 1658.
coram R. P. D. meo Veroſpio, ante dictam Sententiam
emanata, §. dum enim Angelus, & tradit etiam Maſcard.
de probat. concl. 166. num. 1. quia præter quod non intentio-
ne fugiendi, ſed ob alia infortunia in alias partes, vt infra
4 receſſit. Ad conuincendum † aliquem de hoc crimine
ſimplex illius fuga, non eſt ſufficiens, ſed debet conſtare
illum doloſe, & animo defraudandi eam præmeditaſſe ſi-
cuti aduertunt. Oddus *conſ. 31. num. 15.* Stracc. *de aſſecur.
gloſſ. 31. num. 2. & 3.* Monac. *deciſ. Florentin. 1. num 9. 19. 34.
& 46.* Lanter. *eodem tractat. par. 3. num. 82* Ioannes de Ne-
uia, *lib. 3 comment. nauicul. cap. 14 num. 24. & 28.* Giurb. *ob-
ſeruat. 73. num. 3. 25. & 27. Thur in compend. deciſ. par. 2. verb.
aſſecuratores nauis, fol.* 23. Rucc. *in notabil. de aſſecurat. par.
2. poſt 2 vol. conſ. notabil 44 num. 139. & ſeqq.* Rota *in Roma-
na Aſſecurationis 5. Martii 1636. §. nec eſt verum, in fine; co-
coram bon. mem. Cardin. Machiauello.*

Huiuſmodi dolus, & fraudandi animus, ex depoſitio-
nibus Teſtium in Curia; & extra vigore remiſſorialium
poſt dictam Sententiam ad inſtantiam Alexandri examì-
natorum in hodierno Summario eiuſdem relatis penitus
deeſt; nam vno ore omnes teſtificantur dictum Angelum
acceſſiſſe Corcyram, ad effectum reaptandi nauem, ibi-
que interim emiſſe à nonnullis Hebræis quandam quan-
titatem Valloneæ, ſibi in Portu Radimi conſignandam,
prout cum effectu, licet in minori quantitate receperit,
& intendens poſt alia, ibi circa hoc ſecuta, & à Teſtibus
enarrata altum tendere, & iter proſequi ob ſubortam tem-
peſtatem quaſſata naui, non ſine naufragij periculo vi
ventorum contrariorum pulſus per Sinum Adriæ appulit
Venetias, vbi ab alio, cum magna impenſa fuit reaptata
Nauis ad nauigandum, hac de cauſa inutilis effecta, qui
5 Teſtes † optimam cauſam ſcientiæ reddentes, quia eidem
Angelo in naui inſeruiebant, & hæc omnia viderunt, non
poteſt in dubium reuocari, quin benè concludant, *l. ſolam,
C. de teſtibus, l. cum hi, §. vltimò igitur, ff. de tranſactat.* Ro-
ta *coram Cardin. Serophia. deciſ. 109. num. 3. & apud* Pen. de-
6 *ciſ. 614. nu. 1.* iuxtà Venet. impreſſ. iuncta maximè † con-
formi depoſitione aliorum Teſtium, ab altera parte indu-
ctorum contra quam fortius probant, *l. ſi quis, C. de Teſti-
bus* Soccin. Sen. *conſ. 253. num. 3. lib. 2.* Rota *deciſ. 748 num. 6.
par. 1. & deciſ. 774. num. 2 par. 2. recent.*

His poſitis non videtur ſubſiſtens, quod Angelus con-
tra formam Inſtrumenti expleto primo illo itinere non
fuit reuerſus, ſed diuertit ad præfata loca, & ad alios actus
vt ſubdit deciſ. ſub §. *hinc barattario, verſ. præſertim*, quia
licet Angelo redeunti ab inſula Cretæ, eſſet interdictum
retrogredi, data tamen fuit facultas attingendi, & tran-
ſeundi per alia loca, ſibi benè viſa, ad effectum onerandi
nauem, vndè ſecluſo impetu Ventorum, & neceſſitate
illam reaptandi, vtendo Angelus facultate ſibi tributa po-
terat continuato tempore ad alia loca ad præfatum effe-
ctum accedere ante reditum Melitam cum ſemper dicatur
idem viaggium, vt in † terminis per plura exempla con- 7
ſuluit Soccin. Sen. *conſ. 34. num. 8. lib. 1.*

Non obſtat, quod Angelus dixerit nolle amplius redire
Melitam, ex quo arguebatur animus defraudandi pecu-
nias ad Cambium acceptas à Collitigantibus, & hinc com-
miſſa ſit ſtipulatio Barattariæ, quia præterquod, ea quę
in hoc exigitur probatio † non reſultat ex dicto vnius teſtis 8
hoc aſſerentis, cum patiatur exceptionem perſonalem,
ob quam reijcitur ad probandum tale † delictum, in quo 9
non admittuntur Teſtes ſuſpecti, ſed debent eſſe idonei,
vt per *Text. in cap. licet, cap. per ſuas, de ſim. & ex notabil.
gloſſ. in cap. 3. loco de probat. tenet* Maſcard. *eodem tractat.
concluſ. 165. num. 5.* Huiuſmodi Angeli dictum declaratur
ab alijs Teſtibus ab vtraque parte examinatis, videlicèt,
quod non intendebat redire exonerata Naui, prout in e-
mendo merces adhibuit diligentias à Teſtibus relatas,
quæ penitus excludunt animum machinationis, & ba-
rattariæ.

Minus vrget, quod ex ſubſecuto poſt hęc acceſſo ad Ci-
uitatem Liburni, & continua commoratione ibi facta,
ſatis declaratus fuit animus in preteritum aufugien-
di, quia exitus acta probat, & cuius finis malus eſt, eius
præordinatio præſumitur doloſa, *l. ſi quis adulterium, 33.* 10
*ff. de adulter. l. aut facta, § euentus, ff. de pœn. l. Aurelius,
§. ſi Teſtator, ff. de libert. legat.* Aym. *conſ. 18. num. 4.* quia
hæc ſuſpicio tollitur ex ſupradictis, quæ apertè oſtendunt
in hoc itinere ſe oppoſuiſſe accidentia irreparabilia, de qui-
bus Angelus patronus, vel nullo modo poteſt dici culpabi-
lis, aut ex his, quæ ipſi imputantur non poteſt † cenſeri 11
probata Barattaria ad quam, & ad obitum reſtricta eſt
obligatio Alexandri, vt non teneatur ad ſolutionem debi-
ti, vt in his præciſis terminis reſponſum fuit in ſupracitata
*Romana Aſſecurationis 10. Decembris 1636. §. nec eſt verum,
coram Cardin. Macchiauello.*

Et ita deciſum vtraque parte informante, &c.

R. P. D. TAIA.

Auenionen. Maoutentionis.

Lunæ 2. Maij 5663.

ARGVMENTVM.

Reus quando excipere non poſſit de iniuſtitia
notoria, & hæc quando dicatur patens, &
notoria. Contra comparentem in actis, an
poſſit procedi per Contradictas, & quid ad
ſimilitet procedendum requiratur.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo conceditur etiam lite incboa-
ta ſuper proprietate, & poſſeſſorio plenario tam in
prima, quàm in ſecunda, & alia vlteriori inſtantia.*
2 *Poſſideas debet manuteneri.*
3 *Terminus ad appellandum currit à die prolationis ſenten-
tiæ.*
4 *Sententia nulla, & iniuſta, poſſeſſorem non priuat.*
5 *Spoliatus à Iudice non eſt ſtatim reſtituendus.*
6 *Præſumptio ſtat pro facto Iudicis.*
7 *Iniuſtitia debet eſſe patens, & notoria, vt æquiparetur
nullitati.*
8 *Iniuſtitia quando dicatur patens, & notoria.*
9 *De iniuſtitia notoria excipere non poteſt reus, quando res
ab eo prætenſa; non eſt litteralis, ſed coniecturalis.
Amplia, vt num. 10.*
51 *Sententia extinguitur per appellationem.*
52 *Manutentio datur in gradu appellationis.*
53 *In poſſeſſorio ſummariiſſimo multum intereſt iuſtè quis, an
iniuſtè poſſideat.*
54 *De iniuſtitia notoria conſtare non dicitur, quando non adeſt
confeſſio vel res iudicata.*
55 *Notarii fides licet extraiudicialis benè probat.*
56 *Contra comparentem in actis non poteſt procedi per Con-
tradictos.*

57 Pro-

17 *Procuratoris abſentia, ad hoc vt contra ipſum poſſit procedi per contradictas, debet in actis per duos teſtes probari, nu. 18. & 19.*

DECISIO LV.

OCCASIONE Donationis factæ à Gabriele Seniore anno 1659. Petro filio ſuo, cum pluribus vinculis ſubſtitutionum ortæ fuerunt differentiæ inter Gabrielem Iuniorem ex Raymundo fratre Nepotem, ac teſtamentarium hæredem Domini Petri Donatarij, & Gabrielam Petri filiam, qui concorditer compromiſerunt in Arbitros, & Amicos communes, & lato per eoſdem laudo ad fauorem Gabrielæ, petijt hęc ab Auditore generali Auenionen. Mandatum de immittendo, prout immiſſa fuit in poſſeſſione Domus.

Appellauit Gabriel ad Dominum Vicelegatum, qui Cauſam eidem Auditori generali commiſit abſque retardatione executionis; vnde Gabriel conuolauit ad A. C. ibique diſcuſſo, & examinato laudo obtinuit illud reuocari tanquam iniuſtum, & conſequenter mandatum immiſſionis ſuper domo controuerſa, ad quam per præfatum Auditorem generalem fuit reintegratus.

Commiſſa poſtmodum Cauſa R. P. D. meo Beuilaquæ promulgatiſque duabus Deciſionibus, & Sententia ſuper bono Iure, ad fauorem Gabrielæ, etiam ad effectum manutentionis in gradu appellationis, vertente coram me Cauſa dum diſcutien. erat dubium; An Sententia Rotalis, eſſet confirmanda, vel infirman. voluit Gabriela agere primum de ſummariſſimo poſſeſſorio manutentio-
1 nis, cum ſoleat dari mandatum † de manutenendo,
etiam lite inchoata ſuper proprietate, & poſſeſſorio plenario, & in qualibet parte Iudicij, tàm in prima, quàm in ſecunda Inſtantia, & qualibet vlteriori. Poſth. *de manutent. obſeruat. 8. numer. 6. 31. & 35.* vnde hodie propoſito dubio, An & cui danda ſit manutentio, DD. dandam Gabrieli, reſponderunt.

Viſus eſt enim Gabriel in præſenti poſſidere, vt immiſſus, & reintegratus ex Sententia A. C. executa, & pro-
2 inde, vt poſſidens eſt manutenen. † *§. retinendæ, Inſtit. de interd.* Rota *dec 364 nu. 1. & deciſ 375. in fine, par. 9.*

Nil refragante, quod Gabriela appellauerit à Sententia A. C. intra decem dies à die habitę notitiæ.

Nam cum Gabriela in partibus citata fuerit perſonali-
3 ter terminus † ad appellandum, cæpit currere a die pro-
lationis Sententiæ. Scacc. *de appellat. quæſt. 12. numer. 9. verſ. primus caſus.* Capucc. *praxi maior. capit. 1. num. 251. par. 3.* vt de obſeruantia reſtatur Rot. coram Buratt. *deciſ. 59. ſub num. 6. 7. & 17.* & in puncto de huiuſmodi Sententia lata per contradictas in contumaciam principalis, qui ſocius citatus perſonaliter procuratorem in cauſa conſtituerat in Curia, & Procurator poſt acceptatum mandatum ab Vrbe receſſerat. Rota *deciſ. 734. n. 2. par. 3. recent. & cor.* Merlin. *dec. 745. nu. 9. & ſeqq.*

4 Nec obſtare viſa eſt immiſſio, & poſſeſſio Gabrielæ in executionem laudi, quæ non debet excludi ab immiſſione poſteriori Gabrielis, in executionem Sententiæ A. C. quaſi nullæ, & iniuſtæ primum poſſeſſorem, non priuantis. Poſth. *obſeruat. 12. ab initio, & num. 36.* Rota *cor.* Buratt. *deciſ. 293. n. 3. & cor.* Eminentiſſimo D. Cardinali Otthobono *dec. 155. n. 3. & dec. 45. n. 3. verſ. non obſtat, & dec. 303. n. 3. par. 9.*

5 Quia non ità de facili ſpoliatus à Iudice reſtituitur cum
6 præſumptio † ſtet pro eius facto. Poſth. *deciſ. 428. apud Fenzon. ad Statut. Vrbis, deciſ. 120. §. Cauſæ autem,* qui-
7 nimò † iniuſtitia debet eſſe valde patens, & notoria, vt
ęquiparetur nullitati, *l. ſi expreſſim 19. ff. de appell. cap. 9. de ſent. & reiud.* Rota *in Celebri Romana de Bombellis apud* Poſth *deciſ. 9. num. 19.* Fenzon. *de. iſ. 56. & apud* Mangil. *de ſubhaſt. deciſ 95 comprobata coram* Caual. *deciſ. 337. nu. 1. & deciſ. 362. ſub nu. 1. par. 4. recent. & coram* Buratt. *de-*
8 *ciſ. 158. nu. 6.* vbi declaratur tunc adeſſe iniuſtitiam † pa-
tentem, & notoriam quando eſt adeo euidens, vt nulla ratione velari poſſit, & nullo velamine offuſcari. Immo ad illam tollen. ſufficit al qualis offuſcatio, & prius diſcutien. eſt, an Sententia ſit iniuſta deinde, an iniquitas notoria per confeſſionem, vel rem iudicatam, *dicta deciſ. 158. nu. 7. & 8.*

Nullitas verò, aut euidens iniuſtitia æquiualens nul-
litati à Gabriela, non fuit probata, cum fideicommiſſum
9 ab ea † prætenſum non ſit litterale, quinimo coniectura-
le, vt in Deciſionibus pro Gabriela, adeoque in hoc fidei-
commiſſo non notorio, ſed ambiguo, non poteſt excipi de
notoria iniuſtitia præſertim, cum voluntatis defuncti,
quæſtio † in exiſtimatione Iudicis eſt *l. 7. C. de fideicom.* Pa- 10
riter non obſtant duę Deciſiones, & Sententia, ſuper bono
Iure, etiam ad effectum manutentionis Gabrielis.

Quia eſt ſuſpenſa, immò extincta per appellationem, 11
ad *text. in §. vlt. l. 1. ff. ad* Sen. Conſ. Turpill *& ibi gloſſ.* ma-
nutentio † vero datur etiam in gradu appellationis, vt ſu- 12
prà, & in puncto Rota *dec. 228. la 2. in fine, & dec. 316. nu. 16.*
pa. 9. nam in ſummariſſimo † poſſeſſorio, non multum in- 13
tereſt iuſtè quis, an iniuſtè poſſideat, *§. ex contrario, l. 3. ff.*
de acq. poſſ. & ibi gloſſ. in ſumma, & gloſſ. verbo non conſuetum, Poſth. *obſeruat. 42. n. 90.*

Eoque magis, quod ex Deciſionibus, non dicitur conſta-
re de notoria iniuſtitia, niſi adſit † confeſſio, vel res iudicata, 14
vt inquiunt *dicta dec. 362. nu. 4. & dicta dec. 150. dicto nu. 8.*

Multo minus oppoſitæ nullitates obſtare viſæ ſunt, non quidem prima, quod Sententia A. C. lata fuerit per contradictas, Sede Apoſtolica vacante, quia de obſeruantia, & ſtylo exequendi Cauſas contra abſentes, & contumaces citan. per contradictas coram A. C. ſede vltima vacante à 7.
Ian. ad 7. Aprilis 1655. conteſtati ſunt Notarij A. C. quo-
rum fides, licet † extraiudiciales bene probant ſtylum in 15
ordinarij. Rot. *dec. 423. n. 3. par. 9. & plures congeſti per* Ca-
puc. *prax maior. c. 9 n. 23 pa. 1.* nec etiam ſecunda quod cum
procurator Gabrielæ comparuerit † in actis cauſæ non de- 16
buit contra eam procedi per contradictas, ad Capucc. *prax. c. 6. n. 124. par. 1.* Rota coram Caſſad. *de Iudic. dec. vlt n. vlt.*
Nam procurator poſt comparitionem deceſſit ab Vrbe ad publicum officium, vt notum eſt, & abſentia fuit coram A.
C. probata per duos Teſtes in † actis, vt monuit ad Caute- 17
lam. Capucc. *dicta praxi, c. 8. n. 12. & 13. par. 1.* Immò ſi Procurator extra tempus feriarum, etiam ex cauſa recreationis abſit ab Vrbe, facta cor. Iudice fide de abſentia, poteſt
contra talem † Procuratorem procedi per contradictas. 18
Capucc. *dicto cap. 6. n. 126. ad* Rotam *dicta dec. vlt. nu. 2. & in Nouis de Iudic. dec. 5. alias 129* non ſufficiente, quod Domum aptam, & procuratorem ſubſtitutum relinquat cautus enim eſſe debet procurator, quod ſi aliquando à Curia diſcedat, debebit amicum ſubſtituere, & ſubſtitutionem deducere ad notitiam partis aduerſæ; ne animi eius recrea-
tio clienti præiudicium afferat † poteſt enim contra eum 19
procedi per contradictas, &c. apud Capucc. *dicta praxi, cap. 5. nu. 311. & 312.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. PRIOLO.

Bononien. Bonorum.

Veneris 4. Maij 1673.

ARGVMENTVM.

Societas ex quo arguatur, & prætendens ſe eſſe ſocium quid probare teneatur. Laudum quando ſuſtineatur. Clericus eſt incapax negotiationis. Societas non probatur niſi per actus concludentes, & vere indubitatos. Intereſſe participatio quid inferat.

SVMMARIVM.

1 *ex Librorum ſocialium intitulatione arguitur quinam ſint ſocij.*
2 *Societatem fuiſſe contractam inter duos deſumitur ex inſtrumentis, & libris, in quibus duorum tantùm nomina ſociorum ſunt deſcripta.*
3 *Socium ſe eſſe prætendens debet probare negotiationem etiam nomine proprio geſtam fuiſſe,*
4 *Societas ceſſante lucrorum communicatione contracta non cenſetur, cum deficiat cauſa principalis propter quam contrahi ſolet ſocietas,*
5 *Peritorum relationi de negocio informatorum multum defertur.*
6 *ex Confeſſione partis benè arguitur, an quis communi nomine tamquam ſocius, an pro ſe, & proprio no-*

Digitized by Google

prio nomine mercaturam fecerit.
7 *Clericus non poteſt negatiari, & mercaturam exercere.*
8 *Intereſſe participatio quoad negotium probat ſolum ſocietatem in illo, & non in alio.*
Societas non probatur niſi per actus concludentes, & indubitatos, & qui citrà ius; & nomen ſocij fieri non poſſunt.
10 *ex Statuto fori Mercatorum* rubr. 59. *requiritur, quod libri eorum habeant numeros marginales, & intitulationem.*
11 *Epiſtola quod non veniat attendenda ſufficit quod non fuerit recognita.*
12 *Societatis regulis, & naturę repugnat, quod ſocijs creditum, & debitum eodem modo quo cæteris creditoribus, & debitoribus detur.*
13 *Societas vt inducatur neceſſarium eſt, vt quis tanquam ſocius contrahat, non pro ſe, ſed communi nomine.*
14 *Socius ille non arguitur, qui tanquam iuuenis, & famulus alicui negotiationi inſeruit.*
15 *Tranſactio facta ex falſa cauſa, dolo malo extorta præſumitur, & remanet nulla, & ineſſicax.*
16 *Maior infante inſtrumento adeſſe tenetur.*
17 *Tutor contractum ad ſui fauorem auctorizare non poteſt.*
18 *Laudum latum ſine debitis ſolemnitatibus non ſubſiſtur.*

DECISIO LVI.

DVO ex quinque fratribus filijs Siluerij Zeneroni Io. Baptiſta, & Laurentius inſtituerunt Bononiæ negocium, Aromatariæ poſt quorum obitum, prætendentibus Bernardino, & Claudio, nomine etiam Antonij alterius fratris negocium non fuiſſe in dominio ſolummodò Io. Baptiſtæ, & Laurentij, nec illorum proprium, ſed ſociale, & commune omnibus fuit inita concordia inter eos, & Victoriam matrem, & Tutricem Annæ Mariæ, & Siluerię filiarum Io. Baptiſtæ, in qua diuiſis omnibus bonis dd. Io. Baptiſtæ, & Laurentij in quatuor æquales partes alia fuit aſſignata dictis filiabus, alia Claudio, alia Bernardino, alia hæredibus Laurentij, cum autem Siluerią vti etiam ceſſionaria Annæ Mariæ ſororis Iudicium introduxerit contra Bernardinum, qui ſolus ſupereſt ex dictis fratribus dedi dubium, an & ad quid Bernardinus teneretur, & eum teneri reſtituere portiones habitas ex hæreditate d. Io. Baptiſtæ reſolutum fuit.

Firmarunt enim DD. negocium Aromatariæ non fuiſſe ſociale, & commune omnibus fratribus, ſed proprium Io Baptiſtæ, & Laurentij, cùm ex libris eiuſdem negocij appareat ità cepium, & contractum ſub eorum ſolo nomi-
1 ne, & ſigno; ex tali † enim intitulatione dignoſcitur dd. duos fratres non exercuiſſe negocium communi nomine tanquam ſocios aliorum fratrum, ſed nomine proprio, & ad proprium commodum, vt concludit Bart. *in l. ſi Patruus n. 5. in fine* Bald. *nu. 6. C. commun. vtriuſque Iud.* & idem Bart. *in l. Titium & Mæuium §. altera ff. de adminiſtrat. Tutor.* Ceph. *conſ.* 340. *n.* 2. & 30. Dec. *conſ.* 21. *ſub num.* 6. Grat. *conſ.* 518. *lib.* 1. *ſub num.* 12. Rot. *recent. par.* 8. *dec.* 68. *num.* 7. & *dec.* 126. *nu.* 8. & *deciſ.* 40. *num.* 5. *coram Eminentiſſ. Card. Otthob.*

Idque conſtat ex contractibus quampluribus ſub ſolo nomine eorundem, & ſignanter ex acquiſitionibus Prædiorum in vocabulo *la Gaiana, e Villanoua*, cum iſti duo tantùm fratres illa eorum nomine, & ex propria pecunia emerint ſicuti teſtantur non ſolum Inſtrumenta, ſed etiam libri præfati, in quibus ſunt deſcripta ſub nomine Ioannis Baptiſtæ, & Laurentij de Bernardino, & Claudio, nulla
2 habita mentione, ex quo † pariter reſultat coniectura ſocietatem non fuiſſe contractam *leg. ne ſeruius ff. de neg. geſt.* Bart. *in d. l. ſi patruus C. commun. vtriuſque Iud.* & *in d. l. Titium, & Mæuium §. altero ff. de adminiſtrat. Tutor.* Bald. *conſ.* 481. *n.* 2. *lib.* 1. Alexand. *conſ.* 76. *num.* 13. *lib.* 4. Aymon *conſ.* 26. *num.* 2. Menoch. *conſ.* 21. *nu.* 15. Ceph. *conſ.* 340. *num.* 1. Maſcard. *concl.* 5316 *num.* 28. & *ſeqq.*

Et proculdubio cum in eiſdem libris adſint partitæ pro rata Capitalis, & lucrorum poſitæ ad creditum Cæſaris Gerueſoni earum Auunculi, cum quo per quinquennium promiſcuè negotiati ſunt, ſi enim in negotiatio fuiſſet ge-
3 ſta etiam nomine aliorum fratrum illis † quoque reperiuntur deſcripti Creditores capitalis, & lucrorum arg. *l. vnic. §. ſi autem deficientis C. de cadac. tollend.* Ceſſante autem communicatione lucrorum, aut poſitione capitalis in communi non cenſetur contracta ſocietas, † cum deficiat 4
cauſa principalis propter quam contrahi ſolet Bartol. *in d. l. Titiam, & Meuium §. altera ff. de adminiſtrat. Tut.* Bald. & alij *in d. l. ſi patruus C. communia vtriuſque Iudic.* Caſtrenſ. *conſ.* 73. *ſub n.* 1. *lib.* 2. Bertrand. *conſ.* 294 *num.* 3. & *ſeqq. lib.* 2. *part.* 1. Ceph. *conſ.* 247. *num.* 2. Grat. *conſ.* 118. *num.* 12. Rot. *d. dec.* 126. *num.* 6 *par.* 8 *recent* Idemque teſtantur Periti, aſſerentes † negotium totaliter ſpectaſſe ad Ioannem Bapti- 5
ſtam, & Laurentium, nec partem aliquam habuiſſe Gerueſonum, quibus tanquam practicis, & informantis ſtandum eſſe diſponit *Text in l. 1. in princ. ff. de ventr. inſpic. cap. fraternitatis de frigid. & maleficiat.* Rota cor. Buratt. *deciſ.* 459. *nu.* 2.

Quod comprobant litteræ Siluerij Patris, & Claudij fratris, in quibus apertè legitur, quod negocium pertinebat ad Ioannem Baptiſtam, & Laurentium, ibi, *Il voſtro negocio*, & ibi, *hò inteſo come haueui tolto vna Bottega che piaccia à Noſtro Signore, che vi dia ſanità, pace, e guadagno.* Poſt verò obitum dictorum fratrum idem Claudius tanquam Tutor Catharinæ, & Claudiæ filiarum Laurentij nec non idem Bernardinus vice, & nomine etiam Annæ Mariæ, & Siluerię filiarum Io. Baptiſtæ exegerunt partitam lib. 1600. eiuſdem negocij, & ſic ex confeſſione tàm Patris, quàm fratrum apparet, quod illud erat eorum proprium ex confeſſione † enim partis præſertim adminicu- 6
lata benè arguitur, an quis communi nomine tanquam ſocius, an pro ſe, & proprio nomine mercaturam fecerit Menoch. *conſ.* 553. *num.* 16. *verſ. quæ ſanè confeſſio* Rot. *d. dec.* 68. *num.* 1. & *deciſ.* 126 *nu.* 9. & 10 *par* 8 *recent.* & *in Anconitana Officiorum, ſeu Nullitatis concordiæ* 4. *Decembris* 1647. *coram bon. me. Arguelles §. eoque magis;* Vltrà quod Claudius vt Clericus † non poterat negociari, & mercaturam exer- 7
cere *cap penult. & vltimo de vit. & honeſt. Clericor.* Menoch. *conſ.* 12. *num.* 12. Riminald. Iun. *conſ.* 28. *ſub nu.* 14. Rota coram Buratt. *dec.* 908. *nu* 7.

Non obſtat Epiſtula ſcripta, vt prætenditur à Ioanne Baptiſta, & Laurentio Cęſari Gerueſono, in qua ſcripſerunt habere in negocio intereſſe ſuorum de Bergomo nam illa non concludit aliquam ſocietatem quoad Aromatariæ, ſed ſolùm aſſerit, quod ipſi habebant in negocio tèr plus capitalis, quam haberet Gerueſonus, ibi, *Al preſente ci trouiamo nel negotio tre volte più di capitale di voi, imperò di queſta lo ſapete, perche e' habbiamo l'intereſſe de noſtri di Bergamo, che rimiſe il noſtro Gio: Battiſta à Venetia.* Prout reuera conſtat ex libris prædictis fuiſſe remiſſas Bergamo Venetias ad Grigios lib. 3323. & propterea verba illa, *c'habbiamo l'intereſſe de noſtri di Bergamo* nequeunt intelligi de participatione, niſi ratione huiuſmodi intereſſe Bergomi. Participatio autem † intereſſe, quoad vnum negocium pro- 8
bat ſolùm ſocietatem in illo, ſed non in alio, Bart *in l. 1. § ſi quis hoc interdicto ff. de itin. actuq. priuat. & in l. Titium, & Mæuium §. altero in fine ff. de adminiſtr. Tutor.* Dec. *conſ.* 21. *n.* 5. Cephal *conſ.* 247. *n.* 26.

Immò nec videntur poſſe ad intereſſe Patris, & fratrum referri, cum pater ſe iam contuliſſet Bononiam cum vxore & filijs, ſed potiùs ad intereſſe ipſorum Io Baptiſtę, & Laurentij ratione dd. lib. 3323. quæ ſolo nomine eorundem tractæ fuerunt Bergomo Venetias, adeò ut ex huiuſmodi Epiſtola nullo modo dici poſſet probata ſocietas, † quæ non 9
probatur niſi per actus concludentes, & indubitatos, & qui citra Ius, & nomen ſocij fieri non poſſint Ciriac. *contr.* 477. *n.* 8. Caſtr *conſ.* 73. *num* 1. & *ſeqq. lib.* 2. Rot. *deciſ.* 214. *n.* 55. *par.* 6. *recent.* & *coram Eminentiſſ.* D. Card. Otthobon. *dec.* 94. *num.* 7. & in his terminis *d. dec.* 68 *nu.* 20. *cum ſeqq.* & *dec.* 126 *ſub n.* 6. & 7 *par.* 8. *rec.*

Vlteriùs prætenſa Epiſtola non eſt Epiſtola originalis, ſed copia tranſumpta ex libro non habente numeros marginales, nec intitulationem ad formam † Statuti fori mer- 10
catorum, vt *in Rubr.* 19. ex quibus, & alijs viſa fuit DD. valdè ſuſpecta, & ſufficit, † quod illa non fuerit recogni- 11
ta ad effectum, quod non veniat attendenda Oldrad. *conſ.* 227. *num.* 6. Rota *in recent. deciſ.* 452. *num.* 5. *par.* 3. *in Albanen. hæreditatis* 28. *Ianij* 1660. & 11. *Martij* 1661. *coram R. P. D. meo Albergato.*

Minuſuè prætenſam ſocietatem concludunt pecuniæ ſubminiſtratæ per Claudium aſcendeſi, vt prætenditur ad lib. 11. mil. nec per Siluerium Patrem, qui ſolùm obtulit 50 Zecchinos, de quorum ſolutione non conſtat, tum quia in † libris præfatis datum fuit vtrique creditum, & debi- 12
tum

ſum eodem modo, quo cæteris creditoribus, & debitoribus quod Regulis, immò naturæ Societatis repugnat, Dec. *d. conſ.* 21 *ſub nu.* 6 *verſ. vltimo prædicta* Grat. *conſ.* 118. *ſub nu.* 22. *& ſeqq. lib.* 1. Decian. *conſ.* 36. *nu.* 36. *lib* 1. Tùm etiam quia adhuc effectum, non ſufficit pecuniam mercaturæ expoſitam eſſe communem, vel creditam, ſed eſt opus,
13 † vt quis non pro ſe, ſed tanquam Socius contrahat atque mercetur, Bart. *in d. l. Titium, & Mæuium §. Alteroff de adminiſtr. Tutor.* Dec. *d. conſ.* 21. *ſub num.* 11. Dec. *conſ.* 36. *nu.* 39. *lib.* 1. Cephal. *conſ.* 247. *n.* 13.

Et licet Bernardinus inſeruierit in apotheca, non propterea ſequitur illum fuiſſe admiſſum in ſocium, quia cum præceſſerit ſocietas inter iſtos duos tantùm fratres, nihil vnquam de lucris eidem communicando præſumitur fuiſſe retentum, ex fraterna charitate, & affectione, dum
14 erat ſolum ætatis annorum decem, & poſtea † ſe exercuiſſe vti Iuuenem, & famulum, iuxtà notata per Sord. *conſ.* 441. *num.* 9. & 10. & in his terminis Rot. *d. deciſ.* 68. *ſub n.* 14. & *dec.* 126. *nu.* 5. *par.* 8. *rec.*

Hoc igitur firmatio dixerunt DD. tranſactionem initam per Victoriam Matrem, & Turricem Annę Mariæ, & Siluerię non ſubſtineri ex defectu cauſæ principalis propter quam illa inita reperitur, ſcilicèt ex eo quod negotium Aromatariæ fuerit ſociale, & commune vndè tan-
15 quam facta † ex falſa cauſa, dolo malo extorta præſumitur, & proinde remanet prorsùs nulla, & inefficax Aym. *conſ.* 528. *num.* 17 Menoch. *conſ.* 91. *n.* 26. & *n* 40. & *ſeqq.* Rot. cor. Merlin. *deciſ.* 603 *n* 1. & *in Bononica nullitatis concordiæ* 27. *Ian.* & 1. *Iulij* 1648. *cor. bo. me. Bichio*, & 19. *Apr.* 1649. *cor Reuerendiſſ. Royas Epiſcopo Tarraconen*, & 4. *Febr.* 1650. *cor. R. P. D. meo Celſo*, & *coram* Eminentiſſimo D. Card. Otthob. *dec.* 25. *n.* 3.

Eoque magis cum tranſactio fuerit inita cum Victoria Matre, & Iudice abſque interuentu, & conſenſu Annæ Mariæ, & Siluerię, quarum prima dum agebat decimum ſuæ ætatis annum, & altera nonum, & ſic erant
16 maiores † infante debebant interuenire, & adeſſe Inſtrumento, vt firmat Soccin. *conſil.* 24. *n.* 45. *lib.* 1. Peregr. *conſil.* 74. *n.* 4. *lib.* 3. Rota *dec.* 178. *n* 6. *apud Reuerendiſſ. Tarraconen.* & *in rec. dec.* 470 *n.* 11. *par.* 9. & *in Romana Domus* 4. *Maij* 1628 *cor. bon. me. Bichio*, licèt ex alijs cauſis id noluerit firmare *in Romana Cenſus* 22. *Iunij* 1648. *cor. Reuerendiſſ. Terracinen.*

Maximè quia eadem Tutrix habebat intereſſe, cum ex cauſa iſtius tranſactionis fuerint eidem aſſignata nonnulla bona, & promiſſa quantitas lib 5000. vt patet ex ipſo
17 Inſtrumento tranſactionis, vndè † non poterat authorizare contractum ad ſui commodum, vt *in l.* 1. & *l. pupillus in fine ff. de auth. Tutor.* & *in §. finali inſtit. eod. tit.* & notat Bald. *conſ.* 200. *in fine lib.* 3. Dec. *conſil.* 479. *nu* 1. Surd. *conſ.* 9 *n.* 36. Vinc. de Franch. *dec.* 13. *n.* 4. Rot. *in recent. deciſ.* 492. *n.* 9. *par.* 1. & *dec.* 25. *n.* 3. & 23. *par.* 5.

Nec refert, quod dicta tranſactio facta ſit præcedente
18 laudo, nam cum illud † latum fuerit ſine debitis ſolemnitatibus non poteſt ſubſtineri, ex Lap. *allegat* 102. *nu.* 3. Socc *conſ.* 18. *n.* 33. & *ſeqq.* Roman. *conſ.* 173. *ſub n.* 1. Rot. *rec. par.* 4. *to.* 3. *dec.* 646 *n.* 4. & *ſeqq.* & *dec.* 169. *n.* 11. *par.* 6.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Romana Deuolutionis Domus.

Veneris 4. *Maij* 1663.

ARGVMENTVM.

Emphiteuta nominans ad Emphiteuſim poteſt vni conferre titulum, alteri verò commoditatem fructuum, nec poteſt ad titulum nominatus poſt acceptationem ſub onere in præiudicium illius, cui fuit percipiendi fructus applicata commoditas renunciare, maximè cum tituli diuiſio à commoditate fructuum à iure permutatur.

SVMMARIVM.

1 *Titulus in vnius perſona reſidere poteſt, etiam ſi alteri vtilitas fructuum tributa fuerit, & n.* 10.
a *Nudum conſideratur, vt à commodo, & titulo abſtractum, & vt à ſola commoditate, non autem à titulo ſeparatum.*
3 *Officia Romanæ Curiæ aliquando vni perſonæ reſpectu tituli largiuntur alteri verò reſpectu dominij, & commoditatis percipiendi fructus.*
4 *Nominatio Emphiteutæ non in ſolo titulo conſiſtit, quando ipſi alter fundus conceſſus fuit.*
5 *Nominatus ad Emphiteuſim non poteſt grauari.*
6 *in Emphiteuſi pactionata nominans adſtrictus ad eligendum vnum ex pluribus expreſſis in inueſtitura nihil de ſuo nominato tribuit, dum iſte à Domino directo beneficium electionis obtinet.*
Secus in Emphiteuſi hæreditaria, & nu. 7.
8 *Nominatio quando pendet à mero arbitrio Emphiteutæ electus cenſetur à nominante Emphiteuſim obtinere & ſuper ea poteſt legitimè grauari.*
9 *Eccleſia Emphiteuſis eſt incapax vti manus mortua.*
11 *Emphiteuſis quamuis conſenſum Domini directi requirat, vt poſſit transferri in perſonam inhabilem, tamen commoditas fructuum poteſt perſonæ incapaci ad ſui vitam ab Emphiteuta obligari.*
12 *Tituli diuiſio à commoditate fructuum à Iure permittitur.*
13 *Renunciatio tituli poſt acceptatam ſub onere à nominato in Emphiteuſi nominationem non valet adimpleri præſertim in præiudicium Iuris Eccleſiæ quæſiti.*
14 *ex Fideiuſſione oritur ſecuritas ſolutionis debiti.*

DECISIO LVII.

ITERVM Domini reſponderunt pro exclusione deuolutionis à Reuerendiſſimo S. Petri Capitulo petitæ ſuper domo Emphiteutica, ad quam Franciſcus Turrettus Paulum Brunamontem nominauerat, quia eadem iner nominatio expleta conuincitur in vim pacti inſerti in Inſtrumento Inueſtiturę, cui Apoſtolica Sedes confirmationis robur attribuit, vt in Summ. Eccleſiæ *num.* 1.

Non obſtat, quod Paulo nudum dumtaxat nomen delatum fuerit, dum redditus domus quicunque vna cum oneribus cędere debet ex præcepto Teſtatoris Eccleſiæ Diuæ Mariæ de Monte Soracte.

Siquidem valet titulus † in vnius perſona legitimè reſidere, licèt fructuum vtilitas alteri attributa fuerit, vt 1
reſpondit in ſpecie Rot. *in Romana Emphiteuſis* 18 *Ian.* 1640. *cor. Hieronymo Veroſpio §. neque huic declarationi verſ. neque eſt nouum*, id quoque videtur innuere Bald. *in l ſi quis Titio* 17. *nu.* 2. & 3. *ff. de leg.* 2. dum aſſerit nudum † dupliciter a
accipi poſſe, hoc eſt, vt à commodo, & titulo abſtractum, & à ſola commoditate, non autem à titulo ſeparatum, ibique Imol. *nu.* 2. Rot. cor. Gregor. *deciſ.* 544. *num.* 28. & docet quotidie praxis in Romanæ Curiæ officijs † vni perſo- 3
næ reſpectu tituli conſuetis elargiri, alteri verò reſpectu dominij, ac fructuum commoditatis, vt aduertit Gratian. *diſcept. forenſ. cap* 730. *num.* 49. Salgad *in Labyrinth. creditor. par.* 1. *cap* 35 *nu.* 11. Rot. *dec.* 305. *nu* 1. *par.* 6. *recent.* & *deciſ.* 150. *in princ. poſt Pacific. de S. Iulian.*

Præterea Pauli nominatio † non in ſolo dumtaxat titu- 4
lo, ſeù nudo nomine conſiſtit, dum ipſi domuncula quoque annui redditus ſcut. 18. conceſſa conuincitur, vt ponderat in terminis Gamma *dec.* 70. *n.* 2. quæ licèt nunc à domo, de qua agitur diſtincta, ac ſeparata noſcatur, olim tamen eidem erat annexa, ac ſub eadem inueſtitura comprehenditur, prout beneplacitum ſan. mem. Pij V. expreſsè demonſtrat.

Et licet Pereira *deciſ. Portugall.* 6. *num.* 5. nec non Caldaſ. *de Emphiteuſ lib* 3 *cap.* 17 *nu* 13. nominatum † ab Emphi- 5
teuta, aſſerens non poſſe grauari; illorum tamen opinio in Emphiteuſi † pactionata procedit, in qua nominans 6
tanquam adſtrictus ad eligendum vnum ex pluribus expreſſis in inueſtitura de ſuo nihil nominato attribuit à Domino directo obtinendi beneficium electionis, licèt ex nominatione illi quodammodo gratificetur, non autem † ob- 7
tinet locum in Emphiteuſi hæreditariæ qualitatis, quoties videlicèt in ipſius poteſtate, vt in proprio caſu, reſideat incertum quemcunque ex incertis eligere, tali quippe caſu, dum nominatio † præfata pendet ex mero Emphiteutæ 8
arbitrio, electus proindè cenſetur Emphiteuſim à nominante obtinere, ac conſequenter poteſt ſuper ea legitimè grauari, vt ſe benè declarat idem Caldaſ. *lib.* 3. *cap.* 16 *nu.* 6. *cum ſeqq.* Hieronym. Palm. *conſ.* 62. *nu.* 11. *cum ſeqq.* Rouit. *con-*

uit. *conſil.* 504. *n.* 3. *&* 4. *& n.* 7. *cum ſeqq. lib.* 2. *cæterique in dec. edita* 29. *Nouembris* 1653. in hac noua diſputatione dubij ex Tribunalis Stylo ſupponenda, vt teſtatur Rota coram Buratto *dec.* 596 & penes Zacch. *de oblig. Camer. dec.* 275. *vtrobique n.* 5.

9 Hinc non vrget, quod Eccleſia Diuæ Mariæ, vti † manus mortua Emphiteuſis incapax reputetur, dum enim in
perſona capaci hoc eſt in Paulo titulus reſidet, nullum fru-
10 ctuum reſpectu Capitulo præiudicium irrogatur, quos †
Teſtator donec in humanis idemmet Paulus exiſtat Eccleſiæ Diuæ Mariæ potuit elargiri ex doctrina Bald. *communiter recepta in l.* 1. *num.* 10 *cap. qui bon ceder. poſſ.* aſſe-
11 rentis in ſpecie, † quod licet Emphyteuſis abſque directi Domini aſſenſu in perſonam nequeat inhabilem transferri, attamen commoditas fructuum valet ab Emphiteuta eidemmet perſonæ incapaci ad ſui vitam diſtrahi, ac obligari Ruin. *conſ.* 176. *n.* 13. *&* 18. *lib.* 1. Roland *conſ.* 80. *n.* 35. *lib.* 1. Menoch. *conſ.* 1042. Can. *nu* 7. *cum ſeqq.* Grat. *conſ.* 54. *n.* 14. *lib.* 1. Grat. *diſcept. forenſ. c.* 40. *n.* 11. *&* 12. Rot. *dec.* 167. *num.* 9 *cum ſeqq. par.* 3. *recent. & in Romana Saluiani* 9. *Decembris* 1644. *in prima, & ſecundo §. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.*

Et ſicuti Capitulum conqueri nequiret in caſu, quo Emphiteuſis tàm tituli reſpectu, quàm fructuum tranſlata foret in Paulum, ità quoque ęgre ferre non debet, vt Eccleſia fructus aſſequatur donec idemmet Paulus in humanis exiſtat, dum nullum eidemmet Capitulo ex tali diſpo-
12 ſitione detrimentum infertur, ac diuiſio † tituli à fructuũ commoditate ex iuris diſpoſitione permittitur, Aymon. *conſ.* 215. *nu.* 2. Menoch. *de recup. poſſeſſ. remed.* 9. *nu.* 260. *cum ſeqq* clariùs *in § feudum quæſt.* 31. *nu.* 9. Giurb. *ad conſuetud. Meſſan. gloſ.* 2. *par.* 1. *num.* 110. Fulgin. *de Iur. Emphit. tit. de var. caducit. qu.* 6. *nu.* 6

Neque renunciatio tituli ex Pauli parte ſequuta pote-
13 rit obeſſe Eccleſiæ, nec enim renunciatio † poſt acceptatam ſub onere ab ipſo nominationem expleri non potuit, vt aduertit in ſpecie Pereir. *deciſ. Portugall.* 29. *nu.* 5. *ad med.* in præiudicium præſertim Iuris Eccleſiæ quęſiti, vt ponderatum fuit in deciſione præterita.

14 Difficultas verò exigendi Canones † viſa fuit penitus remoueri, ex oblata per Eccleſiam fideiuſſore pro futura Canonum ſolutione, vt in his terminis aliàs Rota cenſuit *in Placentina Emphyteuſis* 7. *Iunij præteriti cor. me.*

Et ita vtraque &c.

REVERENDISS. P. D. ALBERGATO. Sacræ Rotę Decano.

Romana fideicommiſſi de Stephanis.

Veneris 4. *Maij* 1663.

A R G V M E N T V M.

Tutor quando datus eſt ſimul cum alio Tutore non poteſt per ſe auctorizare contractum, ex quo aliquid lucri percipit. In contractibus minorum quid requiratur. Tranſactio quando corruat. Effectum, ea, quæ non habuerunt, non attenduntur.

S V M M A R I V M.

1 *Tutor cum altero tutore cum verbo,* ſimul, *aſſignatus nullos actus exercere poteſt ſine ſuo contutore.*
2 *Tutor lucrum ex aliquo actu fauore pupillorum faciendo percipiens, non poteſt in illum auctorizare ſed requiritur alterius tutoris conſenſus.*
3 *Conſenſus proximiorum, & illis deficientibus curatoris neceſſarius in cõtractu faciendo cum minoribus ex diſpoſitione Statuti Vrbis* cap. 153 & 151. lib. 1. *ſine qua ſolemnitate contractus minorum non ſubſtinetur.*
4 *Contractus ratificatio nihil operatur, quando nullitas illius ad notitiam ratificantis non peruenit.*
5 *Tranſactio ex falſa, & inſubſiſtenti cauſa celebrata non ſubſtinetur.*
6 *Infans nihil habet de proprio, & ſic bonorum dominium præſumitur ſpectare ad patrem tàm ratione pecuniæ, quàm patriæ poteſtatis.*
7 *Tranſactio nulla redditur ex læſione.*
8 *Tranſactio inita ſuper re clara, & non præſeferente dubitationem redditur inefficax.*
9 *In ſucceſſione fideicommiſſi attenditur proximitas grauati & non grauantis.*
10 *Tranſigens ſuper bonis, in quibus ſibi nullum eius competit infert præiudicium alteris ex tranſigentibus, & læſionem enormem, qua ſtante tranſactio non ſubſtinetur & nu.* 11.
12 *in Mandata, & ſententijs ineffectuatis fundamentum fieri non poteſt.*

D E C I S I O LVIII.

RESTITVTIONEM in integrum competere ſororibus de Stephanis, ac Ioanni Baptiſtæ, & alijs de Quaranta bis reſolutum fuit cor. bon. me. Dunozetto, quo prædefuncto eatenſa fuit deciſio à Reuerendiſs. Papien. & cor. R. P. D. Bourlemont, in cuius abſentis locum ſubrogatus repropoſui dubium, & dictum fuit ſtandum eſſe in deciſis; ſubſiſtere enim viſa eſt Domini nullitas tranſactionis initæ ab Horatio vno ex Tutoribus dd. Puellarum de Stephanis. Tùm quia cum haberet Maſtrotium Contutorem non inſolidum, ſed cum verbo, *ſimul*, aſſignatum, in quo Pater potiſſimum confidebat, vt in Epiſtola Summ.
Angelæ, & Io: Baptiſtæ, *n.* 1. non potuit † ipſe ſolus concor- 1
dare, nec ſine alio ad tranſactionem deuenire, iuxtà *text. in c. ſi duo* 6. *de procur. in* 6. Bald. *conſ.* 108. *ſub n.* 2. *verſ. nam vbi apponitur dicta clauſula, lib.* 2. Men. *& alij in prima deciſione Reuerendiſs. Papien.* 25. *Iun.* 1657. *§. nullitas, & in alia* 30. *Ian.* 1662. *coram Reu. P. D. meo Bourlemont §. nullitas clara.*

Tum etiam quia idem Horatius habebat proprium, & particulare intereſſe lucrum non leue ex tranſactione con-
ſequebatur, qua ratione † in illa auctoritatem præſtare non 2
potuit, ſed alterius Tutoris interuentus requirebatur *l.* 1. *& l. pupillus* 5. *ff. de auctorit. Tutor.* Surd. *conſ.* 9. *n.* 36 Rot. *dec.* 25. *n.* 3. *&* 23. *par* 5. *rec. Aſtoricen. Cenſus* 1. *Iulij* 1661. *cor. R. P. D. meo Priolo §. vlterius, & in Rauennaten. reuelationis Indemnitatis* 6 *Febr.* 1662. *cor. R. P. D. meo Ninat §. pariter nul-
la.* Quinimo vlterius † interuenire debuiſſet conſenſus pro- 3
ximiorum, vel Curatoris loco eorum deficientium deputandi, vt diſponitur in Statuto Vrbis *c.* 153. *&* 152. *lib.* 1. Sine qua ſolemnitate contractus minorum non ſuſtinetur, vt notat ibi Pic. *gloſſ.* 19. *ſub n.* 3. Rot. cor. Seraph. *dec.* 1187. *in fi. Romana Cambij* 18. *Maij* 1557. *cor. Reu. P. D. meo Veroſpio §. & licet enim,* & prius in terminis tranſactionis *in Romana Hereditatis* 30. *Iun.* 1654. *cor. R. P. D. meo Beuilaqua*, & fruſtrà allegatur ratificatio, quia cum tempore tranſactionis Puellę eſſent infantes non potuerunt habere notitiam eius
nullitatum, ſine qua † ratificatio nihil operatur, vt pręter 4
relatos *in prima deciſ. § denique* dictum fuit *in Romana locorum Montium* 28. *Martij, &* 12. *Decembris* 1659. *coram me.*

Præterea ad tranſactionem deuentum fuit nulla præcedente legitima cauſa, qualis non fuit illa, quod non omnia bona eſſent ſubiecta fideicommiſſo; ſed libera Laurentij, quoniam quatenùs aliqua ipſorum pars talis fuiſſet adhuc claré ſpectabat ad dictas ſorores tanquam patris hæredes, ſed potiùs ex erroneo, & falſo ſuppoſito, quod cum dictus Laurentius ob delictum ab eo, vt prætendebatur commiſſum fuiſſet condemnatus, nec eſſet reſtitutus licuerit Natalitio Ceſſionario fiſci ex cauſa ſolutionis ſcut. 700. ſuper bonis fideicommiſſo ſubiectis tranſigere ratione legitimæ dicto Laurentio in ijſdem bonis debitis, quod tamē non ſolùm non ſubſiſtit; Sed contrarium demonſtratum fuit Laurentium ſcilicèt plenariè reintegratum fuiſſe etiam cum
reſtitutione ſcut. 700. fiſco ſolutorum, vndè tranſactio † 5
tanquam ex falſa cauſa, & inſubſiſtenti celebrata penitùs nec vllo modo ſuſtineri poteſt, vt pluribus relatis probatur *in prima dec.* 25. *Iunij* 1617 *§ nec ſuppoſita*, cui fundamento non aduerſatur pretenſio Natalitij, quod cum reſtitutio ſcutor. 700. à Laurentio facta fuerit Marco Antonio Patri ſine eius conſenſu, & ratificatione ipſe adhuc eiuſdem quantitatis creditor remaneret, quoniam cum de tempore factæ ſolutionis fiſco ipſe eſſet in ætate infantili annorum ſeptem nihil habuiſſe de proprio, ſed pecuniæ ad patrem ſpectaſſe præſumuntur, & proindè domi-
nium rei emptæ † tàm ratione pecuniæ, quàm patrię po- 6
teſtatis ad patrem pertinuiſſe dicendum eſt *leg. cum oportet* 6. *C. de bon. quæ liber.* Gratian. *diſcept.* 401. *num.* 17. *&* 18. Cyriac. *controu.* 38. *nu.* 13. *& ſeqq.* Rot. *in Eſina fideicomm.* 14.

De-

Digitized by Google

Decembris 1629. coram bon. me. Pirouano Romana fideicommiſſi de Spiritibus 12. Decembris 1644. coram bo. me. Bichio §. ſecundo Inſtrumentum in recent. par. 9. dec. 318. n. 1. & ſeqq.

Subſiſtere pariter viſa ſunt Domini fundamenta læſionis enormiſſimæ ex ceſſione facta à DD. ſororibus bonorum Vrbis valoris ſcutorum 10. mil. vt conſtat ex ſcripturis authenticis datis in Summario Angelæ, & Ioannis Baptiſtæ *num. 2. & ſeqq.* quæ poſſidebantur à dictis Puellis de tempore tranſactionis, vt infrà retenta exigua
7 quantitate bonorum, † ex qua etiam inficitur, & nulla redditur tranſactio, vt in vtraque deciſione & latè deductum fuit *in Romana tranſactionis 30. Aprilis 1660. coram R. P. D. meo Celſo §. etenim*, nec non aliud nullitatis
8 † tranſactionis tanquam ſuper re clara, & non recipiente probabilem dubitationem initæ ſuper bonis ſcilicet Philippi fideicommiſſo ſubiectis, quæ per mortem Laurentij ad dictas ſurores de Stephanis pertinebant ex litterali præcepto fideicommittentis, vt in hac cauſa reſolutum fuerat *coram Martino Andr. & deciſio deinde extenſa per ſan. mem. Innocentium Decimum, anno 1619. die 30. Iunij*, nec contra vtrumque opponere poteſt Natalitius, quod tanquam in pari gradu cum fideicommittente coniunctus, cum iiſdem ſororibus æqualiter ſuccedere deberet. Nam vltrà quod ex hoc capite ad tranſactionem deuentum non fuit, ipſe in dictis bonis nihil prætendere poterat; Nam libera tranſibant ad filias, vt ſupra, alia verò fideicommiſſo ſubiecta ad eaſdem pariter pertinebant tanquam proximiores grauato, cum de tempore tranſactio-
9 nis anno 1622. celebratæ, vigeret opinio, quod † in ſucceſſione fideicommiſſi ſit attendenda proximitas grauati, & non grauantis, quæ etiam in hoc Sacro Tribunali recepta fuerat, *vt in deciſione 107. n. 2. & per tot. coram Buratt. editæ de anno 1615.* & alijs relatis Merlin. *deciſ. 520. n. 1.* & ità in ſpecie in hac cauſa reſolutum fuerat Martin. Andr. *in d. deciſ. extenſa per ſa. mem. Innocentium X.*

Hinc non aduerſatur, quod bona, quæ apud dictas puellas in vim tranſactionis remanſerunt ſint magni va-
10 loris, nam quicquid ſit de hoc, cum † ſuper illis nullum Ius deducere poſſet Natalitius ſemper remanet certa nullitas, & læſio enormiſſima ex tranſactione reſultan. cum ipſe receperit ſcuta 10. mil. in vim penſionis inſubſiſtentis; Et licet dicatur, quod nonnulla ex dictis bonis ad Antonium fideicommittentis filium liberè ſpectabant, quorum poſſeſſionem Creditores eiuſdem, & mandatum
11 de manutenendo obtinuerant; Nihilominus † ad excluſionem Natalitij ſufficiebat, quod ab illis ceſſionem Iurium non reportauerat, ſine qua non potuit ſub hoc prætextu ſorores ad tranſactionem allicere, & ex illa lucrum ingens percipere Benitent. *deciſ. 30. per tot.* Grat. *diſcept. 772. num. 3.* Rota coram Buratt. *deciſ. 420. ſub num. 3. vbi Adden. num. 5.* & admiſſum fuit *in Bonomen. Cenſus 24. Martij 1653. coram me ſub §. Hinc nulla*, & vlterius prætenſum mandatum de manutenendo, & ſententia anni 1594. fauore Creditorum latæ non habuere effectum, dum prædictæ ſorores de Stephanis anno 1618. poſt mortem Laurentij patris auctore Prætore omnium bonorum poſſeſſionem adeptæ ſunt, & anno ſequenti contra eoſdem creditores deciſionem fauorabilem reportarunt à ſan. mem. Innocentio X. extentam, vt ſupra, & proinde in
12 huiuſmodi mandato, † & ſententijs tanquam actibus ineffectuatis fundamentum fieri non poteſt Rota *deciſ. 709. num. 8. par. 4. diuerſ. coram* Merlin. *dec. 406. n. . . deciſ. 210. n. 9. par. 8. recent. & in Romana Caſtri Orciani 15. Maij 1662. coram me §. quæ concluſio.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO

Romana ſocietatis Officij.

Veneris 11. Maij 1663.

A R G V M E N T V M.

Mandatum ex quibus præſumatur; contractus ſocietatis quid ad ſui validitatem requirat. Conſenſus ex quo arguatur. Ratihabitio contractus ex quibus iuſtificetur, & alia de quibus in ſummario.

S V M M A R I V M.

1 *Societatis contractus ex ſui natura partis vtriuſque conſenſum requirit & num. 10.*
2 *Mandatum procuræ ex coniecturis regulariter dignoſcitur.*
3 *Adminiſtratio bonorum nepotum ex quibus patruo delata cenſeatur.*
4 *Verbum* diſponere *translationem dominij ex ſui natura denotat.*
Niſi facti circumſtantiæ contrarium ſuadeant n. 5.
6 *Pecuniæ ſub vnius credito, & ad alterius diſpoſitionem depoſitæ poſſunt implicari iuxta placitum propriæ voluntatis, dum deponens de illis rationem reddere tenetur.*
7 *Mandatum patrui ex ſolutione notabilis ſummæ nepotum nomine peracta deſumitur.*
8 *Mandatum præſumitur in ſoluente penſionem pro titulari, etiam in eiuſdemmet titularis præiudicium pro manutentione in penſionarij fauorem decernenda.*
9 *Mandatum facilius præſumitur inter ſanguine coniunctos.*
10 *Conſenſus non ſolum ex verbis, ſed etiam ex facto & ſignis apparet.*
12 *Contrahens agnoſcens aliquem in Procuratorem nulla ratihabitione conuenta non poteſt exinde illius perſonam impugnare, & mandati defectum obijcere.*
13 *Contractus ratihabitio ex fructuum exactione iuſtificatur.*
Amplia vt nu. 14.
15 *Contractus ratihabitio licet ex interuallo peracta retrotrahitur ad diem celebrati contractus.*
16 *In Contractu ſocietatis vel ratihabitio ad cautelam requiritur, vel eſt neceſſaria in caſu, quo à ſtipulante nomine abſentis perſona expreſſa non fuerit, ſuper cuius vitæ periculo reſidet ſocietas.*
Et ratio nu. 17.

D E C I S I O LIX.

MANDATVM ex cauſa fructuum ſocietatis officij relaxatum contra Mutium Guidottum iteſum fore exequendum hodie DD. cenſuerunt, licet enim Mutius ſuper Notariatus officio ſocietatem contraxerit. Cum Patre Rimbaldeſio Nepotum nomine ſtipulante non tamen ſolutionem fructuum ipſe poterit euitare ſub prætextu, quod nullum ex parte Nepotum præceſſerat procuræ mandatum, neque contractus ratihabitio poſtmodum ſubſecuta fuerit, quorum alterum pro lucrandis fructibus contenditur neceſſarium in hoc ſocietatis contractu ex ſui natura exquirente partis vtriuſque conſenſum vt 1
tradit Tiber. *in praxi lib. 1. cap. 15. numer. 3.* Boccace. *de Societat. num. 117. & 123. cum ſeq.* Ciriac. *contron. Iur. 253. n. 4. & 5.*

Quoniam procuræ mandatum † reſultans regulariter 2
ex coniecturis vt notat Innoc. *in c. ex parte 32. numer. 2. de reſcript.* Gozad. *conſ. 11. n. 3.* Rot. *dec. 350 part 4. diuerſ.* ex eo viſum fuit poſſe deſumi, quod ſumma tradita Mutio ſub credito & nomine fratrum de Rimbaldeſijs fuerat in banco depoſita ad ſimplicem ipſorum patrui diſpoſitionem
† cuius virtute pecuniarum adminiſtratio eidem patruo 3
delata cenſetur vna cum facultate in quolibet licito contractu eas ad nepotum vtilitatem erogandi, vt aduertit Bald *in l. creditor 60. § Lucius ibique Adden. ff. mand.* Rot. *dec. 325. n. 3. par. 1. & 103. n. 17 par. 5 recent. coram* Caual. *dec. 147. n. 2. cum ſeqq. & in Romana ſeparationis bonorum 26. Aprilis 1646. §. neque vrgere coram me.*

Quamuis depoſitum ſimplicem, non autem ad liberam patrui diſpoſitionem contendatur conceptum, ſiquidem verbum *diſponere* translationem quoque dominij ex ſui proprietate ſolet denotare, niſi † facti circum- 5
ſtantiæ ſuadeant omnino contrarium, vt dixit Rota *dec. 771. num 2. par. 2. recent, & coram* Caual. *dec. 147. nu. 2.* & quotidie praxis edocet, quod pecuniæ † ſub vnius credito, 6
& ad alterius diſpoſitionem depoſitæ ad hoc valent implicari iuxta propriæ placitum voluntatis quippe qui rationem

tionem dumtaxat de illis tenetur exhibere.
7 Quinimo mandatum † ex ſolutione notabilis ſummæ
nepotum nomine peracta, poſſet quoque deſumi, ne ſol-
uens cenſeatur, voluiſſe iactare ſuum contra diſpoſitio-
num *text. in l. cum de indebito 25. ff. de probat. & tradunt
Innoc. in cap. nonnulli 28. n. 7. de reſcript.* Felin. *in cap. ſicut
16. num. 35. de re iud* Bero *conſ. 43. nu 57. vol. 3.* Gabriel de
Procur. *concluſ. 1. nu. 6.* Surd. *conſ. 333. nu. 2.* Gratian. *diſc.
296 n. 20.* Rot. *penes* Cenc. *de cenſ. dec. 273 per tot, & coram*
Buratt. *deciſ. 261. n. 5.*
Ex qua ratione cenſuit in *dec. 2. de cauſ. poſſeſ. & pro-*
8 *priet. in antiquis* mandatum † præſumi in ſoluente penſio-
nem pro titulari, etiam in eiuſdem met titularis præiudi-
cium pro manutentione, videlicet in penſionarij fauorem
decernenda cuius deciſionis authoritatem ſecutus fuit Dec.
conſ. 42. num 13. Ber. *conſ. 43. num. 58. vol. 3.* Card. Mantic.
de tacit. lib. 7. tit. 6. n. 3. Gratian. *diſcept. 296. n. 20.* Caſſad.
*dec. 3. num. 4. de procur. & reſponſum fuit in S. Marci penſio-
nis 30. Ianuarij 1612 coram Card. Sacrato impreſſ poſt.* Mar-
cheſ. *de commiſſ. tom. 2. fol. mihi* 486. *n. 6.* vbi firmatur præ-
ſertim concluſio, quoties vt in caſu propoſito per Pa-
9 truum probetur expleta ſolutio; inter ſanguine † enim
coniunctos facilius mandatum præſumitur Ruin. *conſil.
101. n. 14. verſ. 2. ſaluatur lib. 1.* Paul. de Monte Pico *conſil.
97. n. 77.*
Cui ſanè concluſioni non repugnat, quod in ſocietatis
10 † contractu exquiratur partis vtriuſque conſenſus quo-
11 niam † ille nedum valet ex verbis conſurgere, ſed ex
facto quoque, ac ſignis, vt notat Roman. *conſ. 291. nu. 3.*
Anchar. *conſ. 149. n. 1. ad finem et conſ. 302. n. 2. et 3* Meno-
ch. *lib 3. præſumpt. 56. num. 4.* Maſcard. *de probat. concluſ.
1309. n. 4. et 8.*
Prætetea dum Mutius P. Rimbaldeſium tanquam Pro-
12 curatorem nepotum agnouit in contractum † nulla rati-
habitione conuenta, illius nunc perſonam impugnare non
poteſt ac mandati defectum obijcere ad *text. in l. Pompo-
nius ſcribit 10. ff. de neg. geſt* Alexand. *conf. 21. num. 1. et 2.
lib. 1. et conſ. 133 num. 14. poſt med. lib. 7.* Decian. *conſ. 53. nu.
6. et conſ. 108. num. 49. lib. 2.* Burſatt. *conſ. 193. num. 29 verſ.
nec perſonas lib. 2.* Honded. *conſ. 78. nu. 90. lib. 2.* Maſcard. *de
probat. concluſ. 1110. n. 1. et 2.* Rot. *dec. 8. nu. 4. in fine, et n. 5.
de teſtam in antiq.*
13 Concurrit etiam in caſu propoſito ratihabitio † contra-
ctus ex fructuum exactione reſultans, vt aduertit Cardi-
nalis Seraphinus in voto relato apud Tiber. *in praxi lib. 1.
cap. 23. fol 48. ad finem* Gratian *diſcept. foren. cap 944. nu.
51. et 57.* Rot *dec. 545. num 6. part. 1. recent.* tum ex pro-
14 curæ † mandato in tribunali A. C. ſub die 29. Iulij 1660. in
pattui perſonam à nepotibus expleto ſub explicita fa-
cultate exigendi fructus quarumcumque ſocietatum offi-
cij eorum nomine contractarum vt ponderauit Rot. *deciſ.
32. num. 2. part. 2. diuerſ. et coram* Millin. *dec. 300. num. 3.*
15 *& 4.* quæ quidem † ratihabitio licet ex interuallo pera-
cta, retrotrahitur ad diem celebrati contractus ex diſpo-
ſitione *text. in cap. ratihabitionem 10. de regul. Iur. in 6.*
Surd. *dec. 70. num. 20.* Rot. *dec. 413. num. 92. cum ſeqq. par. 9.
recent. & in his terminis tradit.* Gratian. *diſcept. 963. num.
5. 14. et 15.*
16 Animaduertebant denique aliqui ex Dominis in hoc †
contractu vel ratihabitionem ad cauthelam dumtaxat ex-
quiri vt aduertit Tiber *ex aduerſo addactas in lib. 1. cap. 15.
num. 3.* vel fore neceſſariam in caſu dumtaxat, quo à ſtipu-
17 lante nomine abſentis perſona expreſſa non fuerit † ſuper
cuius vitæ periculo debet reſidere ſocietas, vt declarat in
ſpecie Zacch. *de ſocietat. num. 398.* cuius ea videtur eſſe ra-
18 tio potiſſima quod tunc † principalis debet in ratificatione
vitæ periculum nominare ſine quo ſocietas non ſubſtine-
tur, vt aduertit Gratian. *diſcept. 963. num. 13.* Rota *deciſ.
363. num. 7. part. 1. diuerſ. & coram* Merlin. *dec. 306. num. 2.*
vel demum in caſu quo principalis ratihabitio à Procura-
tore promiſſa foret.
Et ita vtraque &c.

R. P. D. VICECOMITE,
Poſtea S. R. E. Cardinali.

Bononien. Bonorum de Graſſijs.

Veneris 25. Maij. 1663.

A R G V M E N T V M.

Manutentio cui detur. Poſſeſſio ex quibus conuincatur. Poſſeſſio vitioſa & attentata non tribuit ius manutenibile, vnde anteriori poſſeſſori conceditur manutentio. Confeſſione propria nulla maior eſt probatio. Iudex iniuſte procedens non priuat poſſeſſorem ſua poſſeſſione.

S V M M A R I V M.

1 *Manutentio datur anteriori poſſidenti.*
Maxime quando poſſeſſio tributa fuit poſſeſſori Iudicis authoritate quemcumque alium ſua poſſeſſione priuantis & num. 2.
3 *Poſſeſſio conuincitur ex mandato de immittendo ad fauorem poſſeſſoris relaxato.*
4 *Confeſſione propria nulla maior probatio.*
5 *Iudex iniuſtè procedens poſſeſſorem ſua poſſeſſione non priuat.*
6 *Spoliatus habeas ſe pro non ſpoliato animo poſſeſſionem retinere cenſetur, cum remaneat apud ipſum ciuilis poſſeſſio.*
7 *Poſſeſſio declarata vitioſa poſſeſſori non ſuffragatur.*
8 *Poſſeſſio nulla & attentata nullum tribuit ius manutenibile.*
9 *Bona ab initio ſpolij vitio anoxia debeat à poſſeſſore relaxari quamuis iuſto titulo & bona fide ea acquiſiuerit.*
10 *In poſſeſſorio ſummariiſſimo ſola poſſeſſio inſpicitur.*
11 *Poſſeſſori anteriori ſufficit allegare, quod indebitè à ſua poſſeſſione fuerit deiectus ad hoc vt in integrum reſtituatur.*
12 *Spolij actio competit etiam ei, qui mala fide poſſidet etiam contra bona fide poſſidentem.*
13 *In poſſeſſorio ſummariiſſimo poſſeſſor anterior in ſua poſſeſſione eſt manutendus.*

DECISIO LX.

OB deceſſum Lactantij de Graſſijs abſque filijs purificatis in perſonam Scipionis fideicommiſſis per Archangelum Petrum, & Antonium de Graſſijs inſtitutis idem Scipio illa agnoſcens nonnullorum bonorum poſſeſſionem acquiſiuit, cui acquieſcens Cæſar Lactantij hæres eamque comprobans inſolutum ei tradidit quoddam prædium pro reintegratione alienationum quas de bonis ex dictis fideicommiſſis prouenientibus Lactantius fecerat; deinde verò d. Cæſar prædicto hæreditatis nomine ab Auditore generali Bononiæ & ſucceſſiue ad A. C. in eorundem bonorum poſſeſſionem ſe immitti obtinuit, delata verò cauſa adhoc ſacrum Tribunal præuijs pluribus deciſionibus tres ſententiæ ad fauorem Scipionis prodierunt. Prima nempe coram R. D. meo Decano altera coram R. P. D. meo Celſo, & vltimo loco coram me in quibus pronunciatum extitit immiſſionem præfatam Cæſari conceſſam fore reuocandam cum omnibus inde ſecutis, proindeque Scipioni decernendum prout decretum fuit mandatum de manutenendo, & quatenus opus ſit de reintegrando cuius exequutionem Carolus Auguſtinus prædefuncti Cæſaris filius impedire ſuadens eo ſub fundamento, quod fideicommiſſorum purificatio in eius perſonam cadat ad cauſam ſe admitti facere curauit deducendo quoque d. bona ab ipſo poſſideri. Diſputato igitur hodie coram me dubio an ſit procedendum ad vlteriora in exequtione mandati Rotalis DD. affirmatiuè reſponderunt, quo ad bona Archangeli, & Petri.
Manutentio † ſi quidem datur poſſidenti anteriori *cap. 1*
licet cauſam de probat. Bartol. *in l. ſi duo in prin. ſub num. 4.
ff. vti poſſid.* Alexand. *conſ. 88. num. 4. lib. 5.* Couarr *practic.
quæſt. cap. 16. verſ. duodecimo hanc in controuerſia* Menoch.
de reintegratione remed. 3. num. 723. Gregor. *dec. 9. num. 5. &*
deciſ. 549. nu. 1. maximè † quando prout hic, poſſeſſio tri- 2
buta fuit poſſeſſori Iudicis auctoritate priuantis quem-
cum-

Digitized by Google

cumque alium ſua poſſeſſione Angel. *in l. qui vniuerſos §. item cum præter in fine ff. de acquir. poſſeſſ. idem in l. clam poſſidere ff. qui ad Nundinas num. 2. in fine* Alexand. *numer. 2. & alij ff. de acquir. poſſeſſ. l. iuſte poſſidet ff. eod.* Seraph. *dec. 1325. n. 3. par. 2. recent.* Dec. *conſ. 103. n. 1.* Rota *in recen. deciſ. 305. n. 1. & 2. par. 6. recent.*

3 Poſſeſſio † autem Scipionis concludenter conuincitur
ex inſtrumento de immittendo ad ipſius fauorem relaxa-
to, eiuſdemque ſubſecuta executione ſtatim ac obijt La-
ctantius vltimus poſſeſſor de quo tempore poſſeſſio à ne-
mine alio fuerat appræhenſa Otthobonus *deciſ. 164. num. 2.*
nec non ex approbatione Cæſaris illum recognoſcentis in
poſſeſſorem aſſignando ei prædium pro reintegratione
fideicommiſſi, quinimo ex iudiciali confeſſione à Cæſa-
re omiſſa pro obtinenda immiſſione aduerſus Scipionem
poſſeſſorem ibi *in cauſa quam habet cum D. Scipione Graſſo*
numquam negauerit, vel impugnauerit poſſeſſione, ſed il-
lum admiſerit dum petijt pluries ſe immitti expulſo aduerſa-
4 *rio*, maior enim probatio † dari nequit propria confe-
ſſione *cap. per tuas de probat.* Rot. *deciſ. 802. part. 1. re-*
cent. Menoch. *conſ. 1070. n. 19. in fine* Seraphin. *dec. 1176. n.*
6. Buratt. *dec. 160. n. 6. & dec. 491. n. 2.* Rot. *dec. 145. num. 1.*
cum duobus ſeqq. par. 8. recent. Merlin. *dec. 410. num. 1.* Gre-
gor. *dec. 458. n. 3. & ſub n. 5. & 6.*

Neque dicta poſſeſſione Scipio priuatus remanſit ex
poſteriori apprehenſa per Cæſarem de mandato Auditoris
5 generalis Bononiæ confirmato ab A. C. quia † cum ijdem
nulliter ac iniuſtè proceſſerint prout apertè deducitur ex
ſententijs rotalibus in iudicatum tranſactis non potue-
runt priuare poſſeſſorem ſua poſſeſſione cum tali caſu vi-
deantur proceſſiſſe tanquam priuati, non autem vti Iu-
dices, & conſequenter ſpolium commiſiſſe dicitur, adeo
vt quamuis de actuali poſſeſſione fuerit Scipio deiectus.
Ciuilis penes ipſum remanſerit, qui cum non habuerit
6 † ſe pro ſpoliato animo illam retinuit Paul. de Caſtr. *in l.*
final. n. 11. C. de edict. Diui Adrin. tollendo Put. *dec. 419. nu.*
2. lib. 1. Gregor. *dec. 546. num. 6.* Rota *dec. 116. num. 3. & 4.*
part. 5. & deciſ. 145 n. 4. & 5. part. 8. recent coram Merlin.
dec. 410. nu 4. & penes Poſth. *de manutentione dec. 668. nu. 5.*
5. Ideoque venit manutenendus etiam in naturali Gregor.
dec. 46. n. 2. & dec. 307. n. 7.

Minus Carolus Auguſtinus ſe tueri valet, ex eo quod
poſſeſſionem quam viuente Patre Iure familiaritatis ha-
bebat poſt illius obitum ex ſuperueniente nouo titulo
dd. fideicommiſſorum illam Iure proprio continuauerit,
7 nam cum poſſeſſio † Cæſaris, fuerit in hoc Sacro Tribu-
nali declarata vitioſa ei ſuffragari minime poterit Gregor.
dec. 249. num. 1. aliam verò de nouo acquirere nec ſibi licuit
defuncto Patre quia, cum vt iam dixi, bona poſſiderentur
à Scipione de facto, & abſque Iudicis mandato poſſeſſio-
8 nem apprehendere, vnde tanquam † nulla, attentata,
& ſpoliatiua nullum Ius tribuit manutenibile *l. final. C. ſi*
per vim, vel alio mod. Otthobon. *dec. 48. n. 2. & dec. 57. nu.*
13. & dec 116. n. 2. & 3. Gregor. *dec. 46. n. 7.* Duran. *dec. 389.*
n. 1. & 2. Seraphin. *dec. 871. n. 2.* Caual. *dec. 106. nu. 6. in re-*
cent. dec. 115. n. 3. par. 1. Gregor. *dec. 206. n. 5.* Mellin. *deciſ.*
231. n. 1. 2. & 3.

Hinc non vrget quod Carolus Auguſtinus contendat ſe
9 vocatum ad recenſita fideicommiſſa, quia † cum con-
trouerſa bona ab initio remanſerint obnoxia ſpolij vitio
tenentur illorum poſſeſſionem relaxare, quamuis iuſto
titulo & bona fide illam acquiſiuerit, vt notatur in *cap.*
ſæpe & cap. Reintegrandæ de reſtit. ſpoliat. Alexand. *conſ.*
6. lib. 3. & conſ. 91. & 92. lib. 5. Ruin. *conſ. 48. lib. 4.* Afflict.
dec. 361. n. 33. Caſſad. *dec. 7. de reſtit. ſpoliat.*

Verſamur ſiquidem circa merum & ſummariſſimum
10 † poſſeſſorium in quo ſola poſſeſſio inſpicitur *§. retinendæ*
Inſtit. de interd. Buratt. *dec. 542. n. 1.* Otthobon. *dec. 208. nu.*
14. neque habetur in conſideratione, quod reus iuſtiorem
& meliorem titulum habeat, cum anteriori poſſeſſori ſuf-
11 ficiat allegare, quod indebitè à ſua poſſeſſione fuerit deie-
ctus iuxta communem, & æquiorem DD. ſententiam
12 admittentium competere ſpolij † actionem ei, qui mala
fide poſſidebat etiam contra bona fide poſſidentem Ale-
xand. *conſ. 6. lib. 3. & conſ. 200. lib. 2. & conſ. 30. lib. 5.* Caſ-
ſad. *deciſ. 7. de reſtit. ſpoliat.* Dec. *conſ 57. col. 2. verſ. & his*
ex n. 8ibus & col. 3. verſ. 2. obſtat. & conſ. 252. num. 4. & conſ.
130. in fine Ruin. *conſ. 46. n. 6. vol. 1.* Gabriel. *conſ. 36. nu. 3.*
verſ. condemnatur poſſeſſor n. 4. 5. & 6. lib. 1. idem de reſtit.
ſpoliat. concluſ. 5. nu. 30. & 73. verſ. ſed tenendo aliam Surd.
conſ. 28. n. 58. Theſaur. *dec. 29. nu. 1.* Mareſcott. *var. reſolut.*
lib. 1. cap. 59. n. 11. Rot. *dec. 344. n. 2. par. 1. Adden. ad* Greg.
dec. 542. n. 11.

Et prædicta DD. exiſtimarunt pro nunc ſufficientia pro
reſolutione propoſiti dubij prætermiſſa diſputatione ſu-
per fideicommiſſis, quæ vti requirente altiorem indagi-
nem impedire nequit, quin Scipio in ſuo ſummariſſimo
† manutenendus veniat in ſua anteriori poſſeſſione *ad* 13
text. in cap. in litteris de reſtit. ſpoliator. Merlin. *dec. 19.*
num. 9.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. PRIOLO.

Romana Donationis.

Veneris 11. Maii. 1663.

ARGVMENTVM.

Pro declaranda Donantis voluntate recurritur ad coniecturas, quæ deducuntur ex iudicijs probabilibus, & debent non de per ſe ſed coniunctim conſiderari. Donatio quando dicatur lucroſa. Onus in legitima appoſitum quando ſubſtineatur. Filij merita à patre an veniat remuneranda. Titulus onerosus quando dicatur non interueniſſe in donatione.

SVMMARIVM.

1 *Donatarij confeſſio voluntatem donantis declarat.*

2 *Voluntas teſtatoris implicita qualis fuerit ex deinde explicitis iuſtificatur.*

3 *Filius in quibus bonis ſuccedat vti hæres, & in quibus vti filius.*

4 *Verbum* naſcituris filijs *ad filios naſcituros tam mares, quam fæminas extenditur.*

5 *Diſcretiuus modus loquendi diuerſitatem demonſtrat & num 6.*

7 *Diuerſitate data in vno determinato non æquè omnia determinantur.*

8 *Super fluitas ſemper eſt euitanda.*

9 *Coniecturæ non de per ſe, ſed ſimul conſiderari debent.*

10 *In Donatione patre ſtipulante pro ſe, & filijs donatio acquiritur filijs vti hæredibus, non vti filijs.*

11 *Ad coniecturas eſt recurrendum pro habenda contrahentis voluntate.*

12 *Concluſio in iure non ſcripta non attenditur.*

13 *Coniecturæ etiam à poſteriori deſumptæ admittuntur ad declarandam contrahentis voluntatem.*

14 *Coniecturæ deduci debent ex iudiciis probabilibus non ex demonſtrationibus ad oculum concludentibus.*

15 *Bona donata, ſi longe excedant onus impoſitum in exceſſu, donatio dicitur lucroſa.*

16 *Donatario vtilius eſt recipere donationem cum onere reſtituendi filiis, quam liberam habere ſolam portionem legitimæ.*

17 *Onus in legitima appoſitum ſuſtinetur patre viuente, ſuperſtitibus filiis reiicitur ubi ea.*

18 *Filii merita, non veniunt remuneranda cum ex debito teneantur erga patrem.*

19 *Titulus oneroſus ne interueniat in donatione ſufficit quod non poſſit æquari donationi.*

20 *Expreſſio meritorum filii eſt potius color quæſitus in cortice verborum, quam veritas.*

21 *Ratio eadem quando militat, eadem eſt caſuum dubiorum deciſio.*

22 *Pater in teſtamento filium præteriens, ex defectu præteritionis teſtamentum corruit.*

Digitized by Google

DECISIO LXI.

DOnationem Guidi Iordani Mercatoris fundacalis ac-
ceptam à Gaſpare filio pro ſe, & filijs naſcituris ſuf-
fragari Annæ Felici Vxori, eiuſque filijs firmarunt ite-
rum Domini ex coniecturis in duabus deciſionibus in cau-
ſa factis, ponderatis, nam illa inſinuata fuit à Gaſpare
donatatio de mandato Guidi donantis eodem modo
tanquam facta ſibi, & filijs ſuis naſcituris; quamnis enim
ea quæ non pendent à noſtra voluntate, & poteſtate ſint
aliunde probanda, quam ex noſtra aſſertione, Confeſſio
1 tamen huiuſmodi vtpote eiuſdem donatarij † de veritate
facti inſtructi, & informati plurimum vrget ad declaran-
dam donantis voluntatem Corn. *con.123.n.14.l.1.* Aegid. *de-
ciſ.684.* Rot. *dec.264. n.9. par.6. & deciſ.68. n.21. & 22. par.
9. recent.*

Ad quantitatem vero donatam & modum illam ſol-
2 uendi proximè enunciatum referri debet clauſula illa, †
& Latius prout in dicto Inſtrumento non autem ad expreſ-
ſa circa donationem factam ſibi, & filijs de qua Gaſpar ſe-
paratim, & explicitè mentionem fecit iuxta doctrinam
Bald *in l. talis ſcriptura §. final. ff. de leg.1.* Mantic *de Conie-
ctur. vltim. volunt. lib. 6. tit.13. n.10.* Alexand. *conſ.48. num.
6. & 9. lib. 1. & conſ.580. n.11. lib.6.* Aymon *conſ.70. n.9. et
21.* Rot. *dec.153. n.7. coram* Merlin. *et deciſ. 469. n.11. par.
9. recent.*

Coadiunatur hæc vehemens coniectura ex Inſtrumen-
to eiuſdem donationis in quo dos Annæ Felicis aſſignata
fuit Gaſpari præſenti, ſimpliciter; donatio vero facta fuit
eidem acceptanti pro ſe, & filijs naſcituris, ſignum eui-
3 dens † quod filij aliter contemplati fuerunt in dote, ac in
donatione, in iſta tanquam filij, in illa tanquam hæredes, vt
limitando tradunt Alex. *in l. ſi tibi decem, § ſi paſſus ſub nu.
8. et* Iaſ. *n.13. ff. de pactis* Menoch. *de præſumpt. lib.3. præ-
ſumpt.48.* Surd. *dec.322. ſub n.21. et ſeqq.*

Etiamſi ſtipulationi vtriuſque ſit appoſita clauſula cæ-
terata quæ extendit pro hæredibus, quia dum in donatio-
ne addita fuit clauſula pro ſe & filijs naſcituris, quod qui-
4 dem † verbum *naſcituris* adiectum filijs non poteſt exten-
di niſi ad filios naſcituros tam mares quam fœminas, vt
reſpondit *deciſ. coram Reuerendiſſ. Papien. § non prima ſub
die 14. Maij 1657.* In dote vero poſita ſola clauſula cætera-
ta, ex hoc diſcretiuo modo adiecto in eadem parte diſpoſi-
5 tionis colligitur † quod non eodem modo filij contemplati
fuerunt in donatione ac in dote vt probat *Adden. ad ſem.*
Gregor. *deciſ.301. num.18.* Rota *in recent. par.9. deciſ.235.
num.1.*

Idque augetur ex conſignatione fundaci, & rerum fun-
dacalium facta à Guido Gaſpari in ſatisfactionem præ-
uentiue factam de ſumma ſcut 22. mil donata poſt mor-
tem expreſſe pro ſe ſuiſque filijs ad formam donationis, &
quamuis deinde ſubdet, ac hæredibus, & ſucceſſoribus
quibuſcunque, tamen placuit reſponſio, quod cum va-
lor rerum fundacalium ſcut. 28150. extenderet donatio-
nem ſcut. 22. mil reſpectiue ſummæ donatæ ſtipulatio in-
telligi debeat pro ſe, & filijs ad formam donationis reſpe-
ctu vero reſidui pro hæredibus, & ſucceſſoribus: ſi enim
6 bona † donata eadem debuiſſent hæredibus eiuſdem Gaſ-
paris vnica ſtipulatione pro hæredibus, & ſucceſſoribus
omnes merces traditæ ſuiſſent abſque vlla diſcreptiua *cap.
ad audientiam de decim. l. vnic. §. deficientis C. de Cadnc. tol-
lend. & in ſpecie tradit* Surd. *dec.322. n.22. in 4. Coniecturn,
et conſ.554 n.8. et 9.*

Nec quidquam facit, quod acceptatio facta à Gaſpare
reſpiciat tam filios, quam hæredes, ideoque æqualiter il-
los determinare debeat; Etenim illa reſpicit quidem
vtrumque determinatum, ſed vnum quodlibet eum ſua
7 qualitate etiam diuerſo modo vnum ab alio, qua data †
diuerſitate vno determinato non æque omnia determinat
Aretin. *in §. Hinc nobis num.27. in fine ibique Angel. Auth.
de hæred. et* Falcid. Rollaod. *conſ.74. num.13. lib 2.* Surd.
conſ.426. n 4. verſ. & per hanc rationem Rot. *dec.257. n.18.
par.7. recen.*

Minus difficultatem facit, quod valor mercium in ex-
ceſſu compenſatus fuerit præſertim per accollationem de-
bitorum fundaci partim in pecunia numerata, quia vis
non ſtat in modo ſoluendi inſetius Conuento, qui non
impedit, quin etiam hæredes remanerent obligati pro
ſumma ſcut. 6150. quæ vltra quantitatem donatam ſu-
pererat, ſed in duplici, & diuerſo modo acceptandi ab
initio bona aſſignata pro filijs ad formam donationis, &
deinde pro hæredibus, quod iudicat expreſſionem hære-
dum eſſe reſtrictam ad ſummam reſiduam, alias ſuper-
fluum ſuiſſet mentionem facere de filijs quod dici non de-
bet & ad hunc † effectum euitandi ſuperfluitatem aduer- 8
tit Rot. coram Gregor *deciſion. 424. numer.6.*

Coniecturæ autem huiuſmodi eo magis militant in pro-
poſito caſu, quo verſamur in donatione contemplatione
certi matrimonij facta ab Auo, qui non ſolum præſumitur
habuiſſe reſpectum ad nepotes ſicuti latè deducitur *in dec.
14. Maij 1657. coram Reuerendiſſ. D. meo Meltio Epiſcopo Pa-
pien.* ſed etiam quia ita voluerit donare referunt duo teſtes
omni exceptione maiores, quorum alter qui expleuit mi-
nutam Inſtrumenti atteſtatur Guidum mentis, & inten-
tionis fuiſſe principaliter filijs Gaſparis conſulere adeo vt
ceſſet quælibet ambiguitas, non enim iſtorum depoſi-
tiones & coniecturæ † prædictæ conſiderandæ ſunt vna 9
aut alia de per ſe, ſed debent omnes conſiderari ſimul iun-
ctæ, vt in terminis donationis ſeruauit Rota coram Mer-
lin. *deciſ.692. n 63. iuxta tradita per* Mantic. *de coniect. lib.
1. tit.3. n.28.* Honded. *dicto. conſ.68. n.43. lib.1.* Rot. *recent.
deciſ.266. n.2. & 19. par.1.*

Quibus non obſtant ea quæ in contrarium adduceban-
tur & pugnantur, quod donatio non ſit facta patri, & fi-
lijs, ſed patri ſtipulanti pro ſe, & filijs, in quo conſiſtit tota
vis controuerſæ opinionis, quod tunc † donatio acquira- 10
tur filijs vti hæredibus, non autem vti filijs *iuxta gloſſ. in l.
ſi ſibi decem §. ſi paſſus verbo proderit ff. de pact.* quam ex
profeſſo comprobat, & defendit. Donat. Anton. de Marin.
lib.1. reſolut. quotidian. c.8. nam vltra quod illa habet plures
& grauiſſimos contradictores relatos per Cutell. *de donat.
contemplat.* Matrin. *tract. 2. diſcurſ.1. ſpecial. 25.* DD. reſ-
ponderunt eam in dubio procedere, & præualere, ſecus
quando adſunt coniecturæ † pro vocatione filiorum, ad 11
quas eſſe recurrendum pro habenda contrahentis volun-
tate concludit Gloſſ. *in dicta l. ſi ſibi decem*, & eam ea om-
nes Doctores, etiam pro contraria opinione allegati,
& latè dictum fuit in præterita *deciſion.22. Maij 1662. co-
ram me.*

Nec refert quod coniecturæ, vt à regula recedatur, de-
duci debeant ex eodem Inſtrumento, tum quia conclu-
ſio † adducta non eſt regula ſcripta in Iure, ſed opinio 12
DD. ſicuti quoque obſeruat Cutell. *vbi ſupra numer.8.*
Tum quia non agitur de inducenda voluntate, ſed tan-
tummodo declaranda, † quo caſu admittuntur coniectu- 13
ræ extrinſecus ab Inſtrumento, & à poſteriori deſumptæ,
vt voluit Bartol. *in l. maribus num.4. ff. de vulg. & pupillar.
quem referunt, & ſequuntur* Imol. *in cap. Raynutius num.
116 de teſtament* Calcan. *conſ.8. ſub numer.2. verſ. verum
planè* non † enim ex demonſtrationibus ad oculum con- 14
cludentibus ſed ex inditijs probabilibus coniecturæ de-
duci debent Rota coram Merlino *deciſ.228. numer 27.
& 28.*

Cætera leuia viſa ſunt, & de facili remoueri. Et pri-
mo ad libertatem donationis deductam ex onere impu-
tandi bona donata in legitimam, nec non ex remunera-
tione meritorum, clara patet reſponſio, quia † quoad le- 15
gitimam, cum donatio longe illam excedat, non ceſſat
titulus Lucratiuus Gabriel. *conſ 127. num.31. lib.1.* Rota
recent. par.7. deciſ.27. num.2. magis enim vtile fuit † Gaſ- 16
pari donationem in hac ſumma recipere cum onere reſti-
tuendi filiis, quam liberam habere ſolam portionem legi-
timæ iuxta tradita per Hodiern. ad Surd *d. deciſ.322. ſub
num.43.* Pignateli. *Controu. Forenſ. lib.2. cap.34. cum aliis in
deciſ. Reuerendiſſimi Papien. verſ. non etiam refragatur*,
cumque hac præuentiua ſolutione maioris quantitatis ac-
cepta in vita patris videtur adeo compenſatum † onus ſu- 17
per legitima impoſitum, vt non poſſit eo defuncto reuoca-
ri, ſicuti probat idem Hodiern. *vbi ſupra ſub num.45.* quic-
quid ſecus dicendum eſſet vbi dona donata legitimæ com-
menſurarentur, & his in terminis loquitur Rota apud
Merlin. *de pignor. deciſ.110. n.46.*

Quoad remunerationem † meritorum reſponſio eſt pa- 18
riter clara, quia cum filij teneantur ex debito erga pa-
trem ex notatis per Menoch *de præſumpt. lib.3. præſumpt.
29 num.12. & ſeqq.* Paſchal. *de patr. poteſt par.1. cap.3. num.
25.* ſeruitia à Gaſpare præſtita in fundaco & ſimilia non
ſunt talia, † quæ correſpondeant donationi ſummæ no- 19
tabilis vt requiritur ad effectum vt præſtaret titulum
onerosum, vt late dictum fuit *in Romana Ceſſas ſeu Salaia-
ni 8. Iunij 1654. coram bo. me. Bichio* Imo † expreſſio meri- 20
torum

torum huiuſmodi videtur potius color quæſitus in cortice verborum quam ita ſe veritas habere, vt admonet Bald. *in l. final. ſub num. 2. verſ. Item non obſtat ff. de exercit. act.* Menoch. *conſ.* 112. *num.* 23. Rot. *in Romana ſen Eſina donationis* 23. *Martij* 1640. *coram Reuer. Ghiſilerio Epiſcopo Terracinen.*

Aliud de qualitate mercium, ſuper quibus tanquam venalibus non poſſit conſeruari fideicommiſſum tollitur ex facto dum donatio eſt quantitatis ſcut. 22. mil. exigen. ex bonis & effectibus poſt mortem Guidi, non autem mercium nec dicatur eſſe inueriſimile, quod donator voluerit grauare filios onere fideicommiſſi, & non nepotes, cum id ſæpè contingat, & in his donationibus contemplatione certi matrimonij communiter fieri ſolent, quod autem ita donatarius nemine inueniſſet, æqui vellet conuenitur fieri ſolent, quod autem ita donatarius neminem inueniſſent, qui vellet contrahere cum ipſo ceſſat ex eo quia ſicuti donator ipſe ex hac ratione non retrahebatur ab obligando ſe erga filium, Ita non retrahebatur
21 ab obligando filium erga nepotes, † quando enim militat eadem ratio eadem ſit deciſio caſuum dubiorum, vt inquit Bald. *in l. de quibus ff. de leg.* Alexand. *conſ. 5. in fine, & conſ. 75. numer. 3. ſub numer. 5.* Aymon. *conſ.* 118. *numer.* 15.

Nec eſt recurrendum ad illud, quod Guidus expreſſit in teſtamento ſcilicet quod ipſe donationem fecerat Gaſpari omiſſa facta mentione filiorum, cauſa namque huius
22 eſt non vt filios excluderet, ſed ne Omittens † Gaſparem inſtituere teſtamentum ex defectu præteritionis corruiſſet, cum ergo hoc fecerit ex neceſſitate, quam habebat reſpectu illius non autem reſpectu filiorum, & Nepotum reſpectiue non poteſt exinde validum argumentum in contrarium deſumi, vt in ſpecie ponderat Riminal. Iun. *conſ.* 774. *ſub nu.* 38. Maſtril. *deciſ.* 305. *n.* 6. *&* 7.

Ad reliqua ſingula diſcutienda progredi ſuperfluum viſum fuit, quibus nihilominus ſatisfaciunt informantes pro filijs, nécnon *deciſ. Reu. Papien.*

Et ita cauſa ſemel atque iterum propoſita reſolutum fuit vtraque

R. P. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Bononien. Cenſuum.

Veneris 11. Maij 1663.

ARGVMENTVM.

Mandatum Communitatis ad hoc vt ſit validum totius vniuerſitatis in illius expeditione conſenſus requiritur, quando agitur de re graui, & tangente ſingulorum intereſſe quod deficientibus ſolemnitatibus à Iure requiſitis in *l. final. C. de Vend. reb. Ciuit.* nullo modo ſuſtineri poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Administrator bonorum Communitatis non habet facultatem vendendi bona ad Communitatem pertinentia.*

2 *Cenſus contra diſpoſitionem iuris communis in* l. final. C. de vend. reb. Ciuit. *impoſitus non ſuſtinetur.*

3 *Conſenſus Vniuerſitatis requiritur quoties de re graui eiuſdem intereſſe tangenti agitur.*

Amplia vt n. 4.

5 *Mandatum intereſſe Communitatis concernens ſi in illo expediendo non interuenit duarum ex tribus partibus eiuſdem conſenſus non poteſt ſuſtineri, nec ex illo vlla oritur obligatio.*

6 *Actus rem grauem Communitatis tangens non poteſt expediri ſine totius vniuerſitatis conſenſu, ne detur occaſio paucis hominibus bona Communitatis alienandi.*

7 *In actibus publicis ad conuocandos illos ex vniuerſitate abſentes campanæ ſonus requiritur.*

8 *Actus ſuſtineri non poteſt, quando non adſunt ſolemnitates à iure requiſitæ.*

DECISIO LXII.

IN mandato procuræ facto à nonnullis Hominibus Communitatis S. Agathę ad imponendos Cenſus quorum validitas approbata fuit die 7. Iunij 1660. viſum eſt Dominis ex facto clarius hodie deducto ſeruatas non fuiſſe ſolemnitates *l. final. C. de vend. reb. Ciuit. lib.* 11. & dubio iterum propoſito dixerunt recedendum eſſe à deciſis: factum enim fuit Inſtrumentum à quibuſdam Conſilij ordinarij, quod ex 24. Conſiliarijs conſtituitur, quorum † auctoritas ſolum adminiſtrationem & guberni- 1
um Bonorum ac quandam præeminentiam in leuioribus reſpicit, nec habent facultatem vendendi bona ad communitatem pertinentia Gratian. *diſcept.* 196. *num.* 16. *& duobus ſeqq.* atque ideo † cenſus eiuſdem mandati vigore 2
impoſiti contra formam conſuetam ac diſpoſitionem Iuris communis *in dicta l. finali* ſubſtineri non poſſunt. Surd. *conſ.* 28. *nu.* 82. *& ſeqq.* Roland. à Valle *conſ.* 90. *nu.* 21. *lib.* 1. Crauett. *conſ.* 652. *n.* 14. *& per tot.* Ruin. *conſ.* 189. *n.* 5. *lib.* 1. Gratian. *diſcept.* 933. *n.* 1. *vbi alij* referuntur Rot. *in Bonon. reſciſſionis Contractus* 25. *Maij* 1643. *coram Reu. Tarraeonen. in recent. deciſ* 199. *n.* 12 *& ſeqq. par.* 9. *& in Comen. pecuniaria* 14. *Martii* 1661. *coram R. P. D. meo Bourlemont* §. *deficit etiam.*

Non enim ſufficiens viſa fuit conuocatio Conſilij particularis, ſed cum ageretur † de re valde graui, & intereſſe 3
ſingulorum ratione vtilitatis, quam in particulari ex bonis cenſitis percipiebant conuocandum erat Conſilium generale, à quo tota Vniuerſitas repræſentatur, & ſingulorum conſenſus accedere debuiſſet Surd. *conſ.* 65. *nu.* 17. *& conſ.* 290. *nu.* 12. Burſatt *conſ.* 159. *nu.* 5 *&* 6. *lib.* 2. Menoch. *conſ.* 80. *nu.* 22. *& ſeqq. & conſ.* 726. *ſub. num.* 9. *verſ. quinimo vocandi erant* Olaſc. *deciſ.* 39. *num.* 2. Rot. *deciſ.* 447. *ſub num.* 16. *verſ. præterea deficit &* 17. *part.* 5. *deciſ.* 87. *num.* 7. *part.* 8. *recent.* & præcipuè quia deuentum fuit ad impoſitionem Cenſus non ex cauſa neceſſaria æris alieni ſoluendi, vel alia ſimili, ſed ex cauſa voluntariæ vtilitatis ad effectum ſcilicet emendi duas poſſeſſiones, ex quibus vtilitas ſperabatur quo caſu omnes † de V- 4
niuerſitate ad præſtandum conſenſum erant requirendi Natt. *conſ.* 215. *num.* 5. *lib.* 1. Fab. de Anna *conſ.* 55. *ſub num.* 28. *verſ.* 3. *quia lib.* 1. *pleaè* Burſatt. *d. conſ.* 159. *num.* 7. *&* 8. *lib.* 1. & facit *deciſ.* 708. *num.* 3. *verſ. iſtu tamen coram Seraphino.*

Quod in præſenti non ſolum non fuit ſeruatum ſed ex 22 hominibus Conſilij Ordinarij nouem tantum interfuerunt, & tamen duæ ſaltim ex tribus partibus intereſſe debuiſſent alias mandatum aliter factum † non eſt validum, 5
neque eius vigore naſci potuit aliqua obligatio, cum à maiori parte factum dici non poſſit *l. nulli* 3. *ff. quod vniuſcuiuſque Vniuerſ. nomen* Lap. *alleg.* 78 *ſub num.* 2. *verſ. nam ſi tamquam ad Vniuerſitatem* Cephal. *conſ* 177. *num.* 42. Bertazzol. *conſ. Ciuil* 1. *num.* 130 Menoch. *d. conſ.* 727. *num.* 1. *& pluribus ſeqq.* Gratian *d. diſcept.* 933. *num.* 1. Rota *deciſ.* 249. *num.* 5. *part.* 4. *recent.*

Quæ nullitas duplici reſponſione non euitatur quod ſcilicet maior pars conſiderari debeat reſpectu interuenientium non autem in ordine ad abſentes; ſecundo ex licentia ab Eminentiſſ. D. Legato Bononiæ obtenta: Quoniam primum procedere poſſet, vel ſi non fuiſſet actum † de re 6
grauiſſima omnes tangente, ſed cum negocium tale eſſet, vt dilationem pateretur, ſi aliqui interuenire non poterant expectandi erant, ne detur occaſio paucis hominibus feſtinanter bona Communitatis alienandi, vel ſi abſentes ſaltim ad ſonum Campanæ more ſolitu fuiſſent vocati, vt in his † actibus omnino requiritur *gloſſ. in cap.* 2. *de teſtibus* 7
Rolland. *conſ.* 90. *num.* 17. *lib.* 1. *cum alijs per* Menoch. *d. conſ.* 726. *num.* 9. & admittit Rota *in Sulmonen beneficij* 1. *Iunii* 1654. *coram me* §. *nam hæc procedunt*; quo vero ad licentiam cum vltra illam requireretur legitimus numerus Conſiliariorum vt ſupra ex ipſa ſola † actus ſuſtineri non 8
valet, quia non ſupplet alias ſolemnitates de Iure requiſitas *argumento text. in l. ſi quando* 35. *C. de inoffic. teſtam.* Aldobrand. *conſ.* 62. *num.* 22. *lib.* 1. Fontanell. *deciſ. Caſalen.* 263. *num.* 4. *& ſeqq.* Rota *deciſ.* 73. *num.* 17. *& ſeqq. part.* 5. *recent. dicta Comen. pecuniaria* 14. *Martii* 1661. § *hæc euitantur coram R. P. D. Bourlemont, &* 16. *Ianuarii* 1662. *coram R. P. D. meo Celſo.*

Ex quibus receſſum fuit à deciſis vtraque &c.

Digitized by Google

R. P. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Romana ſeu Vrbeuetana Succeſſionis.

Veneris 18. Maij 1663.

ARGVMENTVM.

Renunciatio facta ſuper bonis fideicommiſſo ſubiectis in præiudicium vocatorum non ſubſtinetur & hoc maxime quando Teſtator prohibuit expreſsè alienationem illorum quo caſu ſtatim aperitur fideicommiſſum ad fauorem vocatorum, quia renunciatio importat alienationem.

SVMMARIVM.

1 *Alienans bona contra prohibitionem Teſtatoris pænam incurrit, & fit locus vocationi aliorum.*
2 *Alienans bona contra prohibitionem teſtatoris pœnam non incurrit ſi prohibitionis ſcientiam certam & ſpecificam non habuit & n. 4.*
3 *Scientia præſumpta inducitur ex mentione expreſſa Auiæ.*
5 *Ignorantia prohibitionis non excuſat ad effectum recuperandi bona alienata penes tertium.*
6 *Fideicommiſſi portioni pro conſtituenda dote in caſu neceſſitatis poteſt derogari.*
7 *Pactum de ſuccedendo habet tacitam conditionem quatenus in eadem diſpoſitione vſque ad Obitum Teſtator perſeuerauerit & n. 8.*
9 *Acceptans teſtamentum videtur acceptaſſe Etiam in eo contenta.*
10 *Hæres non poteſt impugnare factum defuncti.*

DECISIO LXIII.

OB alienationem ex renunciatione ampliſſima Catharinæ reſultan̄ reſponſum fuit die 22. Maij 1662. apertum eſſe fideicommiſſum Liciniæ ad fauorem fratrum de Taruiſijs eiuſdem Catharinæ filiorum, & hodie repropoſito dubio, ijdem Domini in deciſis perſiſtendo exiſtimarunt; Clara enim eſt diſpoſitio Teſtatricis, quæ alienationem expreſsè prohibuit ſub pœna priuationis vocando alios ſucceſſiuè ſubſtitutos in caſu contrauentionis,
1 & proinde † cum Catharina renunciando contrauenerit præcepto Teſtatricis factus eſt locus vocationi aliorum *vt in §. purificationem vero & concordat* Peregr. *de fideicom. art. 14. n. 8* Rot. *deciſ. 147. num. 2. part. 5. recent. & alij relati in Bononien. fideicommiſſi 28. Ianij 1651. §. ex capite etiam alienationis & 17. Iunij 1652. in princip. coram R. P. D. meo Celſo.*

Nec ſubuertitur hoc fundamentum ex eo quod Catharina alienauerit abſque præciſa & indubitata Scientia fi-
2 deicommiſſi, & ſine dolo & animo illud ſubuertendi, † in quibus terminis ſubſtitutum non admitti durante vita alienantis voluit Ruin. *conſ. 118. numer. 11. & ſeqq. lib. 2.* Rot. *deciſ. 182. num. 1. & per tot. coram* Buratt. Cæterique adducti ab Informantibus pro Miſſino, quoniam
3 præterquod in ipſa renunciatione † expreſſa facta fuit mentio Auiæ, vnde reſultare potuit ſcientia præſumpta, vt deductum *fuit in deciſ. 31 Ianuarij 1661. §. neque Catha-*
4 *rinæ* aduertebant Domini, † quod non agitur hodie contra Catharinam renunciantem ad effectum declarandi incurſum pœnæ & priuationis, in quibus terminis loquun-
5 tur, & procedunt auctoritates in contrarium allegatæ, † ſed contra tertium extraneum, in quem bona mediante renunciatione deuenerunt, quo caſu non requiritur ſcientia grauationis in alienante, ſed per ſimplicem purificationem conditionis poſſunt ſubſtituti contra illum agere ne prohibitio teſtatoris euadat eluſoria Surd. *conſ. 116. n. 17. & ſeqq* Gabriel *conſ. 118. nu. 3. lib. 1. bene* Honded. *conſ. 42. num. 18. ſub n. 2.* Rot. *deciſ. 22. numer. 1. & ſeqq. part. 1. diuerſ. coram* Caual. *deciſ. 81. nu. 5. & 6. & deciſ. 180. per totam.*

Quoad aliud obiectum quod Licinia in dotem Liuiæ filiæ aſſignauerit non ſolum, bona & iura paterna, ſed etiam omnia iura eidem obuentura ex perſona matris, & conceſſit facultatem Ardiccinno marito etiam reſpectu bonorum maternorum reſtituendi vel bona, vel pecunias, adeo vt † Nicolaus filius & hæres Liuiæ, & 6
Ardiccioni dotem Catharinæ ſorori conſtituendo in ſumma ſcut. 3000. portionem fideicommiſſi, in pecunia ei reſtituiſſe videatur Placuerunt Dominis duæ reſponſiones deciſionis: Prima quod dum aſſignatio facta per Liciniam non loquitur de bonis paternis, ſed ſolum Iura paterna, & materna comprændit, † & ſic præuenti- 7
ua potius viſa eſt hæreditatis reſtitutio, quæ tacitam habet conditionem quatenus promittens in eadem voluntate perſeueret Giouagnon. *conſ. 24. num. 9. lib. 2.* Rota *coram Reuerendiſſ. Tarraconen. deciſ. 282. num. 13. & ſeqq. & deciſ. 311. num. 11. & ſeqq. & alij relati in §. final.* vnde poſſit Licinia conſtituere fideicommiſſum ad fauo- 8
rem Liuiæ & deſcendentium Rota *coram Reuerendiſſ. Tarraconen. deciſ. 455. ſub num. 3. & in Beneuentana hæreditatis 17. Martij 1653 coram Reuerendiſſ. Papien. §. neque obſtare*, ſecundo quod Liuia mater Catharinæ poſt dotem in alijs bonis receptam, vt in Inſtrumento dotali, In diuiſione cum Iulia ſorore deinde facta, † bona de quibus 9
agitur tanquam fideicommiſſaria Liciniæ matris agnouit illius teſtamentum acceptando, † quam acceptationem, 10
& confeſſionem Miſſinus ab illa cauſam habens impugnare non poteſt Surd. *conſ. 571. num. 32.* Tob. Non. *conſ. 16. num. 31.* Rota *deciſ. 207. num. 42. part. 4. recent. dicta Beneuentana §. ponderarunt, & in Bononien. fideicommiſſi de Naſcentorijs 15. Maij 1656. coram R. P. D. meo Celſo §. Iuſtitia vero.*

Quæ opponebantur à Miſſino circa detractiones non ſunt præſentis inſpectionis, vbi agitur de purificatione fideicommiſſi tantum, & de illis agen̄ erit in Iudicio Immiſſionis.

Et ita vtraque &c.

Præſens iſta hic allegata ſub die 22. Maij 1662. in hac eadem cauſa emanata coram Reu. Albergato impreſſa eſt ſupra in præcedenti parte 13. Recent. In ordine Deciſio 457.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Romana Pecuniaria.

Veneris 18. Iunii 1663.

ARGVMENTVM.

Dominus fundi agit executiuè pro penſionibus decurſis ad fructus fundi, ſuper quibus præfertur creditoribus conductoris etiam anterioribus, quidquid ſit in decurrendis vel antea recollectis; nec conductor liberatur ſoluendo locatori, quando aliàs Dominus preſto eſt.

SVMMARIVM.

1 *Depoſitum habet viam executiuam, ſicut Obligatio Cameralis & n. 2.*
3 *Conductor vigore contractus ſoluere poteſt etiam prædoni, & n. 5.*
4 *Declaratur* lex. in l. ſi Vrbana 55. ff. de condit. indeb.
6 *Dominus fundi pro penſione debita agit executiuè ſuper fructibus.*
7 *Fructus fundi tacitè cenſentur pro penſione Obligati.*
8 *Dominus fundi quouſque non fuerit de penſione ſatisfactus poterit interdicere aſportationem fructuum*
9 *Dominus fundi ſuper fructibus præfertur anterioribus creditoribus conductoris.*
10 *Dominus fundi præfertur ſuper fructibus pro penſione illius anni, ſecus pro ſequentibus, & n. 11.*
12 *Pecunia dum eſt promiſſa ea eſt ſoluenda, non autem ſpecies.*

DECISIO LXVI.

MANDATVM in ſcutis 672. fauore Capituli Diuę Marię Tranſtiberim relaxatum contra Ioannem Camillum pro penſione Caſalis Fontignani eidem an-

Digitized by Google

antea locati executum fuit de menſe Maij 1661. ſuper
herbis eiuſdemmet Caſalis cui executioni cum ſeſe Pari-
bellus & Maſſuccius opponerent ſub prætextu quod Seba-
ſtianus Cæſius pretio ſcut. 350. recepto herbas in ipſos di-
ſtraxiſſet, Idcirco D. Eminentiſſimi Vicarij Locumtenens
ne iurium vtriuſque diſcuſſione pendente herbæ deperi-
rent ijſdemmet Paribello, & Maſſuccio illas attribuit ſub
cautione tamen per eos præſtita in forma depoſiti reſti-
tuendi pretium ipſarum in ſcutis 600. conſtitutum ad om-
ne eiuſdemmet habentis Beneplacitum, qui contra præ-
dictos depoſitarios, ac Coſtam fideiuſſorem mandatum
ſucceſſiue relaxauit ſuper cuius executione mandati poſt
delatam mihi cauſam dubium hodie propoſui, ex fun-
damento Iuſtitiæ reſolutum fauore Capituli reſultan ex
indubitato ipſius Capituli credito contra Camillum Con-
ductorem Caſalis; necnon Paribelli, ac conſortum pro-
1 miſſione contra quos vti † obligatos Iure depoſiti potuit
executiuè procedi ad text. *in l. penultima ibique DD. com-
muniter C. depoſiti* Rollend. *conſ.* 17. *nu.* 1. & 2. *lib.* 1. Rot.
coram Caual. *deciſ.* 29. *n.* 1. & *coram* Buratt. *deciſ.* 316. *in*
2 *fine vbi Addea.* referunt concordantes,† Accedente præſer-
tim obligatione Camerali, vt *notat.* Caſtrenſ. *conſil.* 260 *n.*
4. *verſ. tamen contrariam par.* 1. Theſaur. *dec.* 26. *num.* 11.
Vrſill. ad Afflict. *deciſ.* 30. *n.* 6. *in fine* Zacch. *de oblig. Ca-
meral. quæſt.* 2. *num.* 5. Rot. *penes eundem deciſ.* 132. *n.* 2.
3 Nec vrget † *text. in l. ſi Vrbana* 55. *ff. de cond. indebiti*
apertè diſponens Conductorem penſionem Prędoni ſoluen-
doni ſoluentem vigore contractus cum eo perhabiti à vero
Domino non poſſe vexari cui actio contra prædonem
dumtaxat elargitur, vt tradit etiam ibi Bartol. & Iaſon *n.*
1. *cum ſeqq. cæterique contra* Alexand. *conſ.* 120. *n.* 7. *lib.* 5.
Rub. *conſ.* 130. *n.* 7. *lib.* 1. Abb. *conſ.* 16. *col.* 2. *ad med. par.*
1. Cuius virtute contendunt Paribellus, & Maſſuccius ex
ſolutione Cæſio peracta, licet Prædoni, & de facto intru-
ſo veri herbarum Domini euaſiſſe.
4 Quoniam prædicti tex. † diſpoſitio locum obtinet dum-
taxat in fructibus à conductore retractis, atque conſum-
5 ptis, non autem quoties, vt in proprio caſu † de fructi-
bus pendentibus, nec à ſolo ſeparatis agatur, innuit *gloſſ.
in eadem l. ſi* Vrbana *in verbo ſolet, ibique* Ciriac. *littera C.
ad finem col.* 100. *in Commeat. quæſt. Papin. lib.* 6.
Hinc ſicuti Camillus verus Conductor Caſalis fructus
ibidem præexiſtentes ſibi poterat vendicare ita quoque
6 Caſalis Domino † licuit executionem ſuper eiſdem fru-
ctibus pro penſione ſibi debita experiri, vt probat. text.
in l. ſi ſeruus 63. §. *locaui ff. de furt* cuius ea videtur eſſe ra-
7 tio quod fundi † fructus tacitè cenſentur pro penſione o-
bligati *iuxta tex. in l. prædiis ff. in quibus cauſ. pign. vel hy-
potec. tacit. contr.* Bald. *in l. eadem* 3. *n.* 3. *C. locati*, vbi quod
8 donec ſolutio contingat † locator valet Colono illorum a-
portationes interdicere Iaſ. *in l. item quia* 4. *n.* 15. *ff. de pact.*
9 † itaut anterioribus creditoribus Conductoris, Idemmet
locator debeat in illis quoque præferri, vt *tradit* Gratian.
diſcept. forenſ. cap. 25. *num.* 9. & *cap.* 953. *num.* 18. & 19.
Gait. *de credit. cap.* 4. *n.* 1578. & 1580. *cum ſeq. in append.
num.* 122. Rot. *in Romana Dotis* 26. *Iunij* 1662. §. *remouetur
quoque coram* R. P. D. *meo Vicecomite.*
10 Nec vrget quod pro vnius anni † penſione nulla
ſuper fructibus anni ſequentis prælatio locatori ex *de-
ciſ.* 246. *numer.* 4. *cum ſeqq. coram* Vbald. præterquam
in caſu proprio de decernenda locatori prælatione non
agitur, dum nulli Camilli creditores concurrunt in
eadem deciſione dumtaxat ſancitur locatorem ſatisfa-
11 ctum † pro penſione decurſa non poſſe executionem
obtinere in fructibus recollectis pro penſione decur-
renda, vt *declarat* Gratian. *diſcept. forenſ.* 953. *numer.* 20.
Et licet Camillus locationem Canonici Cæſii nomine
ſimulatè contraxerit, hæc tamen ſimulatio Capitulo fru-
ctus pro penſione obligatos habenti obeſſe non valet,
dum maximè idemmet Capitulum ſtatim ac ipſi ſimu-
latio innotuit contra Cæſium ſuper mala adminiſtratio-
ne, Criminale exinde iudicium inſtituit, quod ipſe vti
Canonicus, & Camerarius ad proprium commodum
Camillo bonis deſtituto Caſale locauerat, licet poſſet
illud idoneo Conductori locari, vt ex teſtibus quoque de-
ſumitur in Summario Paribelli relatis, ex quo ſane actu
perperam contenditur Cæſius agnitus in conductorem à
Capitulo, dum diſſenſus exinde potius exoritur potiſſi-
mè, quia pro penſionibus decurſis contra Camillum actio,
non autem contra Cæſium inſtituta conuincitur.
Denique non poterit Paribello atque conſocio obli-
gatio fæni † ſuffragari, dum enim expreſſa ipſorum adeſt o-
blatio ſoluendi ſcu. 600. illa proindè cenſentur reſtitutioni
obnoxia Bald *in l. final. in princip. C. de fals. cauſ. adiect.*
Rot. *deciſ.* 403. *n.* 1. & 3. *part.* 1. *recent.* non obſtante præ-
textu quod fænum, detractis impenſis quantitatem hanc
non æquauerit, Dum Periti impenſarum ratione perha-
bita pretium in ſumma longe maiori conſtituerunt.
Et ita vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Fideicommiſſi de Alberiois.

Veneris 21. *Maij* 1663.

ARGVMENTVM.

Hæreditatis aditio ex quo inducatur. Factum defuncti afficit etiam ab eo cauſam habentem. Creditum ex quibus elidatur. Retentio quando non competat. Fundus ſuper quo Impoſitus eſt cenſus an tranſeat cum ſuo onere ad quoſcumque poſſeſſores. Melioramenta, vt reficiantur, quid veniat attendendum.

SVMMARIVM.

1 *Hæres non eſt qui medio iuramento hæreditatem repudiat.*
2 *Donans non poteſt ad donatarium tranſmittere id quod non eſt in ſuis bonis.*
3 *Hæreditatis aditio arguitur ex ſolutione debitorum hæreditariorum.*
4 *Hæreditatis aditio ob ſolutionem debitorum hæreditariorum nocet adeunti, quando quæſtio eſt inter creditores repudiantis, vel alios, quibus per aditionem erat ius quæſitum.*
5 *Hæreditatis antecedenter aditæ repudiatio valet in præiuditium repudiantis, & ab eo cauſam habentis.*
6 *Creditum ex quibus elidatur & n.* 7.
8 *Donatarius vti cauſam habens à donante illius factum ſeruare tenetur.*
9 *Retentio exigit ſolutionem factam de propriis bonis debitorum illius, cuius bona retineri prætenduntur.*
10 *Retentio quando non poſſit prætendi.*
11 *Onus reddendi rationem in ſe aſſumens ad illam reddendam non tenetur, donec liquido non conſtiterit quod ipſe receperit.*
12 *In Hæreditate minus dicitur eſſe quantum eſt æs alienum.*
13 *Detractio bonorum fideicommiſſo ſuppoſitorum, vt competat debet iuſtificari creditum.*
14 *Adminiſtrationis titulus non nocet adminiſtratori, quando ad illius manus nihil peruenit.*
15 *Ratione adminiſtrationis hæreditatis non reddita hæreditas poteſt remanere tam creditrix, quam debitrix.*
16 *Creditum incertum à prætendente illius ſatisfactionem debet liquidari.*
17 *Exceptio retentionis requirit creditum in ſubſtantia, & quantitate liquidum.*
18 *Fideicommiſſarijs, vt in poſſeſſionem immittantur, ſufficit quod eorum principales acceptauerint fideicommiſſum.*
19 *Cenſus redemptio prohibetur emptori reſpectu ſortis.*
20 *Fundus ſuper quo impoſitus eſt cenſus tranſit cum ſuo onere ad quoſcumque poſſeſſores.*
21 *Fructus prouenientes ex re dotali ſpectant ad virum ob onera matrimonialia ſubſtinenda.*
22 *Melioramenta vt veniant reficienda, ſtatus antiquus fundi meliorati venit neceſſario attendendus.*

DECISIO LXV.

AD retardan Immiſſionem in bonis Pauli Alberini per DD. Laurentium de Domo, & Angelum Iacobilum in vim fideicommiſſi ab illo ordinati, & ad ipſorum fauorem per obitum Iacobi ſine filijs purificati D. Clemenria Pura d. Iacobi Vxor, & vniuerſalis donataria excipiebat de adiudicatione bonorum pro rata, ſcut. 13. mil. ex cauſa dotis Panthæ matris à dicto Iacobo viuente obtenta, & de retentione pro alijs creditis contra

hæreditatem fideicommittentis prætenſis, quibus tamen
exceptionibus non obſtantibus eiidem dandam eſſe fuit
ſub die 23. Iunii anni præteriti reſolntum, ſuper qua re-
ſolutione, repropoſita iterum cauſa Clementia amplius
non inſiſtebat in adiudicatione ex firmatis in deciſione,
vndequaque in ſubſiſtenti detecta, ſed nitebatur funda-
mento retentionis pro creditis tunc quoque examinatis,
Domini autem dempta quarta parte bonorum ad Equi-
tem fululum fratrem Pauli fideicommittentis ſpectañ, &
ad Iacobum, ex cauſa donationis deuentorum, quoad
reliqua bona fideicommiſſaria d. Pauli ſteterunt in deciſis,
vt ſuper illis concedenda ſit Dominis fideicommiſſariis
Immiſſio petita cum nullum ex dd. creditis, de quibus in
hodierno calculo, ſit eiuſmodi, vt valeat illam impedire,
vt ſingulis fuſius diſcuſſis apparebit.

Non quidem partita ſcut. 9662. ſolum conflata ex me-
dietate dotis ſuper Panthæ matris Tiberii Alberini quarto
dotali ſoperlucrato ab eodem per prædeceſſum Antoni-
næ Ruggeriæ eius Vxoris, cuius loco inſiabatur pro
reſtitutione ſcut. 3000. per Paulum in computum do-
tis eiuſdem Antoninæ receptorum, ac rata ſocietatis
Officii ad fauorem Aureliæ Granæ contractæ, & à
Tiberio fratre Auctoris Clementis extinctæ, qui ſubſiſtit
reſponſio data in deciſione § ex capite exceſſus & §. non
enim, quod hæc, & quæcumque alia credita ex perſona
D. Tiberij non ſunt calculanda ad augeñ hæreditatem Ia-
1 cobi, qui non fuit hæres † illius, nam animo delibe-
rato & medio iuramento huiuſmodi hæreditatem repu-
diauit *l. ſi quis omiſſa 17 ff. ſi quis omiſſ. cauſ. teſtam. l. nec
omne 16. C. de Iur. delib. l. quia poterat 4. ad Trebell.* Rot. *in
Romana retrouenditionis domus 7. Iunij 1658. & 9. Iunii 1660.
coram R. P. D. meo Priolo, aliique adducti per* Io. Baptiſtam
Spad. *conſ. 107. à n. 17. lib.* 3. Ideo non potuit illa in Cle-
2 mentiam † dunatatiam tranſmittere, nec in donatione
ſunt comprehenſa, *l. ventre, ff. de acquir. hæred. l. cum in
antiquioribus 19. C. de Iur. deliberand.* Crauett. *conſ.* 414.
n. 9. Surd. *decis.* 138. *n.* 20. non obſtante, quod ex rece-
3 ptione † mobilium, & ſolutione debitorum hæreditario-
rum arguatur prius adita hæreditas, quia præterquod Te-
ſtes examinati in dicto huiuſmodi aditionem non conclu-
4 dunt, quando vt hic non eſt quæſtio inter creditores † re-
pudiantis, vel alios quibus forſan per aditionem erat tunc
Ius quæſitum, in quibus terminis loquuntur DD. alle-
gati, ſed cum habente cauſam ab eodem repudiante,
5 † & hoc caſu in eius, ac ipſius repudiantis præiudicium
valet repudiatio hæreditatis antecedenter aditæ, vt in
ſpecie diſtinguunt Angel. *inter conſ.* Bald. 403. *nu.* 6. & 7.
lib. 3. Crauett. *conſ.* 24. *n.* 6. Rot. *decis.* 115. *num.* 7. *part.* 4.
recent. & coram Reuerendiſſimo Terraconen. decis. 349. *in-
ter eius impreſſ. in fine.*

Neque pro alia medietate dotis eiuſdem Panthæ, ſcut.
6500 ipſimet Iacobo debitorum, quia præterquod obſtant
adiudicatio pro conſecutione huius dotis nulliter tamen,
6 vt in alia deciſione procurata & prohibitio † alie-
nationis bonorum per Paulum fideicommittentem etiam
ex cauſa dotis facta, vt in Summario impreſſo fideicom-
miſſariorum littera X, eliditur creditum hoc tum exce-
ptione compenſationis pro ære alieno D. Panthæ per di-
ctum Paulum ſoluto, tum redditionis rationis de bonis
eiuſdem à Iacobo in Inuentario deſcriptis, tum & tertius
7 ſatisfactionis iam conſecutæ mediante alienatione partis
bonorum à Iacobo facta hanc ratam dotis longè excedente
ad *text in l. ſolutiones, ff. de alienat. C. ſoluend. ff. de neg.
geſt.*

Altera partita in pluribus tamen diuiſa continens in ef-
fectu diuerſos cenſus per Paulum fideicommittentem im-
poſitos, vnum ſcilicet, ſcut. 7000 ad fauorem Septimij
Vrſini: Alterum, ſcut. 2000. fauore Martelli Melchio-
ris tertium, ſcut. 1000. Collegii S. Bonauenturæ quar-
tum, ſcut. 1206. Io Baptiſtæ de Sancto Petro, & alium
tandem, ſcut. 1500. Thomæ Serræ, & Raidetti impo-
ſitum à Tiberio della Citera ſub fideiuſſione eiuſdem
Pauli, & à dicto Iacobo redemptos, nec viſa fuit connu-
meranda ad creditum illius, quia licet vera ſit extinctio
non tamen facta fuit de pecuniis ipſius Iacobi redimentis,
ſed ex ipſiuſmet Pauli imponentis, prouenientibus, nem-
pe ex prætio Prædii nuncupati delle Morene, & Caſalis
fiaccalis ad Paulum pro tribus ex quatuor partibus ſpectañ
per Iacobum & Tiberium pro maiori pretio dd. cenſus
excedente venditorum, ſi igitur Iacobus nihil de ſuo in
8 hiſce redemptionibus impendit, † ſicuti ſi ipſe viueret
non poſſet allegare ex hoc capite aliquam retentionem
bonorum Pauli ita nec Clementia donataria, ex qua reten-
tio † exigit ſolutionem debitorum illius, cuius bona vo- 9
lunt retinere de propria ſubſtantia *gloſſ. in l. mulier, §. cum
proponeretur vbi* Bartol. *n.* 2. Alberic. *n.* 1. & alij quos re-
fert, *& ſequitur* Menoch. *conſ.* 183. *n.* 44. & 51. *lib.* 2. Surd.
decis. 92. *n.* 4. *in fine* Statii. Pacific. de Saluian. interd. *In-
ſpectione 3 cap. 4. n.* 310. Card. Caual. *decis.* 130. *nu.* 1. &
decis. 470. *n.* 2. Rot *decis.* 463. *num.* 25. *apud* Modern. Pe-
ruſio. *de manat. & poſt* Cenc. de Ceol. *decis.* 450. *nu.* 6. &
decis. 536. *n.* 25.

Nec dicatur quod vltra extinctionem ſortis principalis
dd. Cenſuum Iacobus ſoluit quoque fructus in ſumma ſc.
169. pro quibus ſaltim non poſſit denegari retentio, quia
tam decurſi in vita d. Pauli ad ſcutam 85. 87. aſcen-
deñ, quam omnes alij poſt obitum vſque ad dictam ſum-
mam, ſcut. 169. fuerunt ſoluti ex eodem pretio Caſalis
Fiaccalis, vt ſupra per Iacobum diſtracti, & tamen iſti
poſt mortem maturati erant ſoluendi ex reditibus bono-
rum, non autem ex proprietate, ideo pro illis non po-
teſt † prætendi retentio, vt in ſpecie dixit Rota *coram* 10
Eminentiſſimo D. Cardinali Ottbobono decis. 28. *num.* 29. &
decis. 146. *nu.* 9. Cum alijs ibi allegatis, qua reſponſione ſub-
latum quoque remanen fundamentum pro ſimili reten-
tione bonorum factum in ſolutione legatorum in quanti-
tate ſcut. 107. à Paulo relictorum necnon ſcut. 84. ſoluto-
rum, Incaſato & aliorum, ſcut. 165. Archiconfraternita-
ti Sancti Saluatoris ad Sancta Sanctorum, dum omnes
prædicti creditores fuerunt ſatisfacti pretio d. Caſalis non
vero de proprijs pecunijs ipſius Iacobi.

De ſcutis autem 400. contentis in ſeptima partita à
Paulo, vt dicebatur debitis pro reliquatu adminiſtratio-
nis effectuum Pauli Saccoccij, & ad quorum ſolutionem
prior condemnatus, nec videbatur habenda ratio, quia
ex tenore obligationis Pauli ad dictam admiſſionem de-
putati relato in Summario fideicommiſſariorum *num....*
patet illum † aſſumpſiſſe onus reddendi rationem, & 11
reſtitueñ pecunias ad eius manu prouenieñ, Vnde donec
liquido non conſtiterit, quod ipſe receperit, non tene-
batur ad aliquam rationem reddeñ, & multo minus ad
debitum in dicta ſumma non iuſtificata Bartol. *in l.* 1. *ſub
num.* 9. *verſic. iſtud vero iudicium, & ibi* Alexand. *num.*
22. *ff. de edend. & conſ.* 239. *lib.* 1. Rota *decis.* 380. *num.* 4.
part. 4. *tom.* 2. *recent. & in Cæſenaten. redditionis rationis*
5. *Iunij* 1651. *§. quoad partitum &* 23. *Ianuarij* 1654. *§. non
enim coram bon. mem. Peutingerio, & in Albanen. reddi-
tionis rationis* 12. *Iunij* 1656. *§. nec refert coram R. P. D.
meo Celſo* non refragante decreto condemnationis relato
in Summ. Clementiæ num. 21. quia emanauit citatis Tibe-
rio & Iacobo, quorum indefenſio, & factum non debet fi-
deicommiſſarijs præiudicare quouſque non fuerit plenè
probatum Paulum tantumdem recepiſſe, & debeat reſti-
tuere iuxtà ſuam obligationem limitare conceptam.

Sicuti nec attendenda eſt partita, ſcut. 278. quæ oſten-
duntur à Iacobo ſoluta Mercatori fundacali Carpentano,
& alijs aſſ. creditoribus Pauli, quæ minuerent illius † 12
hæreditatem, & illud minus diceretur eſſe in ea quantum
eſt æs alienum, *l. obſignatum §. bona, ff. de verb. ſignificat.
l. ſicuti, § ſi is, ff. de euict.* Giouagnon. *conſ.* 73. *num.* 14 *lib.*
1. quoniam adhoc, vt pro his competat detractio, † vel 13
retentio tot bonorum fideicommiſſo ſuppoſitorum debet
iuſtificari creditum in ſumma prætenſum ex cumulatis
per Fuſat. *quæſt.* 141. *num.* 2. Rota *decis.* 516. *num.* 2. *part.*
2. *recent.* quod factum non fuit nec ſtatur aſſertioni hære-
dis grauati Gabriel. *conſ.* 18. *nu.* 9. *in fine lib.* 1. Rota *decis.*
88. *num.* 20. & 21. *part* 7. *recent.*

Ad partitas fundatas in adminiſtratione bonorum Pan-
thæ de Citera Pauli fideicommittentis Vxoris, & Iaco-
bi hæredis grauati matris dempta rata hæreditati Tiberij
debita, & in pretio bubalarum vendit. ad eundem pro
quarta parte dumtaxat, (ſpectabat enim pretium dd. bu-
balarum pro medietate, & non vltra, altera vero medie-
tas ſpectabat ad Erſiliam ſororem nuptam Antonio del
Drago) reſponſum fuit nullum in † adminiſtratione poſ- 14
ſe fieri fundamentum donec non conſtet ad manus illius
aliquid perueniſſe, & antequam de illis non fuerit reddi-
ta ratio, † in qua non minus poteſt illius hæreditas rema- 15
nere creditrix, quam debitrix Anchar. *conſ.* 235. *num.* 1. *ad
finem verſ. præterea propter incertam* Alexand. *conſ.* 192.
num. 2. *lib.* 7. Rota coram Buratt. *decis.* 123. *num.* 6. & *decis.*
433. *num.* 2. *decis.* 595. *nu.* 2. & *decis.* 800. *n.* 4 & interim eius † 16
credi-

Digitized by Google

creditum non poteſt in aliqua ſumma firmari, & liqui-
dari, ſed eſt penitus incertum Buratt. *in præcitatis deciſ.*
443. *num.* 2. ſicque pro eo penitus eliditur retentionis ex-
17 ceptio † requirens creditum in ſubſtantia, & quantitate
liquidum & clarum, ex allegatis in alia deciſione ex ven-
ditione autem Bubalarum cum obligatione emptoris ac-
ceptata à Paulo de ſoloeſi pretium eidem Panthæ non va-
let inferri fuiſſe dicto Paulo exburſatum pretium, vt pro
illo tanquam ære alieno teneatur eius hæreditas erga Cle-
mentiam donatariam Iacobi filij, & hæredis Panthæ ex
ſupra citatis.

In partita dotis D. Ceciliæ filiæ Pauli fideicommitten-
tis Conſtitutæ in ſcut. 2000. & pro qua illi aſſignauit
rubra 55. Caſalium Treſuſæ, & Treſuſellæ ad rationem,
ſcut. 135. pro quolibet rubro cum pacto infra certum tem-
pus illa redimendi, & ſic pro quarta parte d. Caſalis ſpe-
ctaſi ad Equitem Fuluium ſcilicet ſcut. 500. nec vis fieri
poteſt ad effectum, de quo agitur, dum in integro dicto
Caſali vniuerſalem hæredem inſtituit eandem Ceciliam
in Teſtamento in omnibus, & per omnia ab eius filijs ac-
18 ceptato quod ſufficit † vt interim fideicommiſſarij ſint in
poſſeſſionem immittendi hac turbidiſſima exceptione non
obſtante, vt firmat deciſio, §. finali.

In partitis aliarum quartarum partium, vt dicebatur
pariter debitarum Equiti Fuluio in Caſali ſiaccalis, & in
pedicis delle Morene per filios Pauli, vt ſupra venditis in
totum aſcendeſi in ſumma ſcut. 4199. ſcilicet ſcut. 3612.
50. quoad Caſale, & 581. 50. quoad pedicas, eo minus
fieri poteſt fundamentum ex quo calculatis, ſcut. 125.
quæ venditores erogarunt ex pretio earundem pedicarum
pro ſolutione fructuum Cenſuum per ipſoſmet debito-
rum, necnon pecunijs, quæ ex alio pretio Caſalis ſiacca-
lis aſcendeſi ad ſcuta 14450. remanſerunt penes eoſdem,
ac alijs partitis non iuſtificatis remanet creditum in totum
ſcut. 1490. quod vnica tantum ex tot alienationibus bono-
rum fideicommittentis per eoſdem factis longè exce-
dit.

Quoad partitam tangentem creditum dotale ipſius
Clementiæ in ſumma ſcut. 1000. conſiſteſi in cenſu impo-
ſito per Tiberium, & Pantham della Citera cum fideiuſ-
ſione Pauli, eidem ceſſo ab illis de Scottis contra hæredita-
tem d Pauli vna cum fructibus aſcendeſi ad ſcuta 2400.
nec etiam Domini putarunt poſſe pro iſtis retentionem
competere, quia vltra quod in actis non apparebat iuſti-
ficata impoſitio cenſus, ſed dumtaxat ceſſio prædicta,
& ipſa tanquam donataria Iacobi hæredis dd. della Cite-
ra tenetur releuare indemnem hæreditatem Pauli, ex
quo non eſt locus retentioni, in omnem caſum reſpectu
19 ſortis prohibita eſt † emptori illius redemptio Gratian. *di-
ſcept.* 14. *nu.* 2. Rot. *deciſ.* 27. *nu.* 3. *poſt* Cenc. *de Cenſ.* &
20 fundus † ſuper quo eſt impoſitus remanet huiuſmodi one-
re affectus, & cum illo ad quoſcunque poſſeſſores tranſit
Clementina 1. *de cenſ. l. reſcripto §. ſciendum, ff. de mun. &
bonor.* Cranett. *conſ.* 217. *numer.* 4. Rota *deciſ.* 517
numer. 1. & 2. *poſt eundem* Cenc. *de Cenſ.* fru-
21 ctus † vero decurſi in vita Iacobi Viri, vti prouе-
nientes ex re dotali ad ipſum ob onera matrimonialia ſpe-
ctabant *cap ſalubriter de Vſur. l. pro honoribus C. de Iur.
Dot.* Gratian *diſcept.* 244. *n.* 2. & *cap.* 726. *num.* 1. Ciriac.
controu 30. *n.*... & *in his terminis* Rot. 105 *n.* 14 *par.* 2. *to.*
2. *recent.* & de illis ſatisfactus cenſetur ex fructibus hære-
ditarijs de quibus erant ſoluendi ex ſuperius allegatis,
& de alijs demum decurſis poſt obitum Ia obi fuit ſatisfa-
cta ex fructibus fundi cenſiti annuos cenſus longe exce-
dentibus.

Repetita exceptione melioramentorum per Iacobum
factorum in domo hæreditaria Pauli ad Vallem poſita
22 multo minùs poteſt impediri immiſſio, cum Teſtes †
ad illam iuſtificandam examinati non aperiant ſtatum
antiquum domus, ſine quo certum eſt quod illa firmari
non poſſunt, prout neceſſe eſt pro illis repeteſi Alexand.
in l. pretia rerum 63. *n.* 6. *ff. ad Trebell.* Buratt. *deciſ.* 834. *n.*
15. Rot. *deciſ.* 88. *n. final. par.* 7. *recent.* & *in Romana Sal-
uiani* 16. *Ianuarii* 1645. §. *quia primo Teſtes coram Reuerend.
Terracinen. cum alijs ibi, & in deciſ. allegatis* §. *aliud vero
creditum*, quæ dempta dicta quarta parte Equitis Fuluij,
vt ſupra fuit confirmata, cum ex præfatis creditis aliqua
non ſubſiſtant, alia ſint ſoluta, vel turbida iuxta reſpon-
ſiones ſingulis datas, & in conſequens non apta ad im-
miſſionem impediendam vtraque parte informante.

R. P. D. EMERIX.

Piſaureñ Maioratus.

Lunæ 21. *Maij* 1663.

ARGVMENTVM.

In diſpoſitionibus teſtamentariis totum fac, & cauſa efficiens, eſt ipſa Teſtatoris voluntas, cum illa tantum attendatur, & totum operetur.

SVMMARIVM.

1 *Teſtatoris voluntas in teſtamentis primum locum obti-
net.*

2 *Teſtatore ad primogenituram vocante maiorem natu præro-
gatiua ætatis debet attendi, etiamſi faciendus ſit
tranſitus de linea ad lineam & n.* 3.

4 *Dictio* Item *appoſita in principio periodi eſt repetitiua præ-
cedentium qualitatum.*

6 *Teſtatoris mens ante omnia debet attendi, & n.* 5.

7 *Anterior in poſſeſſione in illa venit manutenendus.*

8 *Citatio Hæredis quando non ſit neceſſaria ad poſſeſſionem
capiendam.*

9 *Clauſula* omni meliori modo *mandato adiecta operatur,
vt illud poſſit diuidi, & poſſeſſio ſuſtineri ex titulo di-
uerſo ab expreſſo, eo modo quo valere et ſubſiſteri
poteſt.*

DECISIO LXVI.

CVM ad maioratum à Comite Petro Antonio San-
tinello in vltimo eius teſtamento tam ſuper Caſtro
Metuiæ, quam ſuper nonnullis aliis ipſius bonis allodia-
libus inſtitutum ſub his verbis. *Item laſcio, e voglio che ſem-
pre in perpetuo, & in infinito durãte la caſa e mia generatio-
ne, e prole il Caſtello della Metola è dominio d'eſſo ſia del mag-
gior figliuolo d'età, e quello ne ſia Conte e Padrone, e coſi s'oſ-
ſerui ſucceſſiuamente nella mia generatione maſcolina de-
ſcendente dalli Maſchi che ſempre quello di più tempo habbia
da ſuccedere in detto dominio. e ne ſia vero Gouernatore pa-
drone, e Signore in vita ſua &c. Item laſcio, e voglio che
quello ſarà Conte, e padrone del Caſtello, habbi in vita ſua
tutte le terre ch' hà lauorato, e lauorarà il lauoratore che ſtà
dentro la Metola; Item che habbia il podere detto, Sabbatino.
con il molino di Valpedroſa, &c.*

Poſt obitum Comitis Alexandri vltimi maioris natu, &
poſſeſſoris d. Caſtri, & bonorum cum ſe vocatos contende-
rent Marchio Franciſcus Maria eius filius & Comes
Hippolytus hodie ætate maior de familia, & deſcendentia
Teſtatoris, proindeque deſuper introducta fuiſſet cauſa
in Rot. poſt binas reſolutiones ſuper attentatis, & illorum
purgatione ſub die 2. Martij proximi præteriti propoſi-
tum fuit dubium ſuper manutentione, & illius reſolutio-
ne tunc dilata ordinatum vt videretur de bono Iure, ſuper
quo renouata hodie diſputatione reſponſum fuit quoad
bona allodialia conſtare de bono Iure Com. Hippolyti e-
tiam ad effectum manutentionis.

Ratio reſolutionis quoad bonum Ius fundatur in ſupra
relata diſpoſitione Teſtatoris, qui tam Caſtrum quàm bo-
na prædicta reliquit ei, qui inter ſuos deſcendentes pro
tempore erit maior natu. Vnde cum in confeſſo ſit Com.
Hippolytum hodie eſſe talem, ſequitur quod bona præ-
dicta eidem debentur iuxta voluntatem Teſtatoris, † quæ 1
tanquam lex omnibus modis ſeruanda, eſt & vti Regina
primum locum in teſtamentis obtinet *l. in conditionibus, ff.
de cond. & demonſtrat. l. cum quæſtio in fine C. de legibus,
§. diſponat Auth. de nuptijs latè* Mantic. *de coniect. vlt. vo-
lunt. lib.* 3. *tit.* 3. & *in his terminis* Alexand. *conſ.* 4. *per tot.
lib.* 4.

Non obſtat quod Comes Hippolytus non ſit de linea
Comitis Alexandri defuncti, quia cum teſtator vocauerit
maiorem natu ſeu ætate nulla habita ratione vel expreſ-
ſa, aut conſiderata qualitate primogeniti ſeu, † primo- 2
geniture attenditur ſola prærogatiua ætatis, quamuis ſit
faciendus tranſitus de linea ad lineam, prout originaliter
conſuluit Alex. *in præallegato conſ.* 4. *per tot. lib.* 4. Surd.
conſ. 455. *num.* 14 Menoch. *conſ.* 442. *num.* 4. & *ſeqq. lib.* 5.
Peregr. *conſ.* 34. *lib.* 3. *n.* 17. Mangil. *de imput. quæſt.* 77. *n.*

169. Anton. Amat. *reſolut.* 1. *num.* 12. 27. & 28. Mart. *de ſucceſſ. legal. part.* 3. *quæſt.* 8. *num.* 1. *vſque ad* 12. & *pleniſſimè* Theſaur. Iun. *quæſtione forenſ.* 35. *num.* 13. 17. 36. & *ſeqq.*

Quod autem Teſtator vocauerit maiorem natu, nulla habita ratione, aut conſiderata qualitate primogeniti, vel primogenituræ colligitur manifeſtè ex verbis teſtamenti ſupra relatis ibi, *E coſì s'oſſerui ſucceſſiuamente che ſempre quello di più tempo habbia da ſuccedere in detto dominio, e ne ſia vero Gouernatore, Padrone, e Signore in vita:* hæc enim ad litteram demonſtrant quod Teſtator voluerit ſuccedere illum, qui eſſet maior natu pro tempore, & quidem in vita ſua tantum, & conſequenter, quod non con-
3 ſiderauerit lineam, & deſcendentiam maioris † natu ſemel admiſſi, ſed reſpexerit ad ſolam prærogatiuam ætatis illius qui futuris temporibus eueniente caſu ſucceſſionis reperiebatur maior ætate, vt ponderat in puncto Gratian. *diſcept.* 695. *n.* 6. Honded. *conſ.* 70. *nu.* 16. *verſ. præſertim quia Pontifex* & *n.* 29. & 40. *in fine lib.* 2. Maluas *conſ. nu. n.* 32. & *ſeq. vſque ad fin.* Surd. *conſ.* 403. *nu.* 57. & *ſeqq.* & *n.* 70. & *conſ.* 455. *n.* 13. & 14. Alexand. & *alij in locis ſupra allegatis.*

Non obſtat, quod in legato bonorum allodialium non legitur adiecta, vel repetita qualitas maioris ætatis, ſed ſolum in eo conſiderata fuerit qualitas poſſeſſoris Caſtri, itaut ſenſus ſit, quod ille habeat bona, qui eſt Dominus ſeu poſſeſſor Caſtri, ac proinde cum hodie Caſtrum retineatur à Marchione Franciſco Maria ex recenti inueſtitura facta Comiti Alexandro eius patri ipſe quoque bona conſequi debeat.

Quia quicquid ſit de d. inueſtitura, quæ habet ſuas difficultates, de quibus erit particulariter videndum reſponſum fuit d. bona fuiſſe relicta cum eadem qualitate
4 maioris ætatis non ſolum quia id ſuadet dictio † *item* appoſita in principio periodi per quam fit repetitio omnium præcedentium qualitatum Surd. *d. conſ.* 455. *nu.* 12. & *per tot.* Rot. *dec.* 188. *n.* 4. & 5. *par.* 6. *recent.*

5 Verum etiam veriſimilis mens teſtatoris ſecundum quam intelligenda eſt perſona Domini, ſeu poſſeſſoris Caſtri non autem ſecundum id, quod poſtea præter vel contra illius mentem contigit ne alioquin cogamur fateri teſtatorem etiam voluiſſe, quod bona in caſu deuolutionis Caſtri ſimul cum eo ad Cameram Ducalem, vel Apoſtolicam deuoluerentur, quod eſt abſurdum, & planè alienum ab illius voluntate, & neutiquam admittendum.

Et propterea dum Comes Hyppolitus iuxta mentem Teſtatoris debet eſſe Dominus Caſtri, illi vtique, & non Marchioni debetur etiam legatum bonorum cum, vt
6 ſupra dictum eſt mens teſtatoris ante † omnia attendi debeat *d. l. in conditionibus ff. de cond.* & *demonſtrat.* & *l. cum quæſtio in fine C. de leg.* Mantic. *de coniect. vlt. volunt. lib.* 3. *n.* 3. *per totam.*

Firmato autem bono iure ſequitur quoque Comiti Hippolyto dandum eſſe mandatum de manutenendo, quia illius poſſeſſio de qua *in ſum. præteritæ poſitionis n.* 1.
7 eſt anterior poſſeſſione Marchionis de qua *in d. ſum. n.* 2. ac proinde manuten. Poſth. *obſeruat* 71. *n.* 2. & *ſeq.* vbi in infinitos cumulat &c.

Nec facit, quod poſſeſſio Comitis Hippolyti fuerit capta ſine citatione hæredis, & ſine mandato ſpeciali, quia
8 citatio hæredis non erat neceſſaria, dum † bona de quibus agitur ſunt relicta titolo particulari legati, & nulla competebat detractio, ſed poterat poſſeſſio capi propria auctoritate Rot. *in Amerina Caſtri Guardiæ coram* R. Royas *dec.* 443. & 455.

Mandatum vero eſt generaliſſimum & habet adiectam
9 † clauſulam *omni meliori modo*, quæ operatur vt mandatum poſſit diuidi, & poſſeſſio ſuſtineri etiam ex titulo diuerſo ab expreſſo eo modo quod magis valere, & ſuſtineri poteſt. Rota *penes* Poſth. *de manutentione deciſ.* 247. *n.* 8. & 9.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Spalaten. Matrimonij.

Lunæ 21. *Maij* 1663.

ARGVMENTVM.

Examen Teſtium contrarium publicis atteſtationibus licet ſoleat denegari ob præſumptam ſubornationem Teſtium tamen hoc fallit in cauſa validitatis Matrimonij quorum probationes ſemper conceduntur quoties ceſſat ſuſpicio falſitatis.

SVMMARIVM.

1 *Probatio profutura admitti debet.*
2 *Teſtium examen poſt rem iudicatam non poteſt admitti.*
3 *Teſtium examen admittitur in cauſa Matrimonij poſt rem iudicatam, quod amplia, vt n.* 4. 5. 6. & 7.
4 *Matrimonij validitas poteſt quandocunque probari.*
5 *Teſtium examen non denegatur poſt rem iudicatam vbi obtenta fuit commiſſio reſtitutionis in integrum.*
8 *Matrimonium debet procedere ex libera coniugum voluntate.*
9 *Metus in Matrimonio excluditur ex aſſiſtentia ſuperioris Eccleſiæ.*
10 *Matrimonium ex quibus ratificatum dicatur* & *n.* 11.
12 *Articuli de directo contrarij Teſtium depoſitionibus admittuntur præſertim in cauſa Matrimonij* & *n.* 13. 14. & 15.
16 *Examen Teſtium publicis atteſtationibus non denegatur quando examinantur præclaræ perſonæ et n.* 17.
18 *Examen Teſtium publicè atteſtantium contrarium admittitur quando tendit ad corroborandas ſcripturas; quod amplia vt n.* 19.
20 *Articuli aliqui dum ſunt probabiles per Teſtes, cæteri etiam de directo contrarij ſunt admittendi.*
21 *Articuli de directo contrarij Teſtium examini admittuntur vbi exhibetur fumus veritatis ex depoſitionibus Teſtium ad perpetuam, et n.* 22.
23 *Cauſa Matrimonij validitatis dicitur profana.*
24 *Fumus non requiritur in cauſa Matrimonij.*
25 *Remiſſoria in dubio eſt concedenda præſertim quando tendit ad validitatem Matrimonij.*

DECISIO LXVII.

SVPER inualiditate Matrimonij à Comite Mario Sinouich cum Comitiſſa Adriana Arneſia de anno 1640. contracti duplex fauore Comitis fuerat prolata ſententia, altera ſcilicet in partibus, altera vero in hoc Sacro Tribunali ex non adhibita appellatione in iudicatum ſucceſſiue prolapſa; Commiſſa verò mihi cauſa in gradu reſtitutionis in integrum dubitaui vtrum remiſſoria foret Comitiſſæ decernenda, & in affirmatiuam hodie Domini ſententiam inclinarunt innixi diſpoſitioni iuris de-
mandantis † admiſſionem probationis, quoties eadem 1
prodeſſe valeat cauſæ victoriam de qua *in l.* 1. & 2. *ff. de probat. l. ad probationem* 21. *vbi gloſſ. notat. in verbo non conuenit C. eod. tit.* Bald. *in cap. cum contingat.* 36. *num.* 1. *poſt med. de offic. delegat.* in terminis matrimonij probat *text. in cap. ſeries* 26. *vbi gloſſ. notat.* cæterique communiter de teſtibus *Speculat. eod. tit. quæſt.* 8. *nu.* 10. Rota coram Verall. *deciſ.* 53. *num.* 1. *part.* 3. Mantic *deciſ.* 812 *num.* 3. Buratt. *deciſ.* 636 *num.* 2. & *deciſ.* 122 *num.* 1. *part.* 8. *recent.* & *in Tullen. matrimonij* 26. *Iunij* 1648. §. *coram* R. *Terracinen.*

Et licet poſt rem iudicatam finem litibus imponentem
examen † teſtium admitti non conſueuerit, *vt tradit* 2
Iaſon *in l. Patre furioſo* 8. *num.* 22. *ff. de his qui ſunt ſui vel alieni iuris* Rota coram Verall. *deciſ.* 51 *part.* 3. non tamen
admittitur prædicta concluſio † in cauſa matrimonij cuius 3
validitas poteſt quandocumque probari, ne contra diuinum inſtitutum cum animarum detrimento ſeparatio †
4 ſubſequatur, vt diſponitur *in cap. lator.* 7. *vbi gloſſ. notat in verbo non obſtante ſententia de re iudicat. gloſſ. in cap. ſeries* 26. *ad finem ibique* Abb. *num.* 3 *verſ. quartus intellectus de teſtibus*, vel quoties vt in caſu propoſito commiſſio reſtitutio-
nis in integrum obtenta foret † vt dixit Rot. cor. Caual. *de-* 5
ciſ. 170. *n.* 2. Greg *dec.* 262. *n.* 2. Millin *dec.* 302 *n.* 1. & 2. & *in*

Cala-

Digitized by Google

Calaguritana Beneficii de Cornago 15. Ianuarii 1646. §. vltimo coram me cum aliis per adden. ad deciſ. Buratt. 357. *num. 7.*

6 Dum maximè ſententia Rotalis † per contradictas edita fuit, ac Comite dumtaxat informante, in cuius odium debet admitti probatio, dum examen Teſtium à Nuntio Venetiarum admiſſum ipſe impedire curauit me-
7 diante † appellatione ad hoc Sacrum Tribunal *ad text. in l. ratione 7. ibique* Caſtren. *num. 3. ff. de pact.* Bart. *in l. in pecuniis 10. num. 5. ff. eod. num. idem* Caſtren. *in l. admonendi 31. num. 9. ff. de Iureiurand.*

Probationis autem releuantia ex articulorum inſpectione apertè dignoſcitur continentium nimirum Comitem Marcum plures per menſes à Hieronymo Arneſio Imperialium militum Præfecto propria in domo ac menſa maxima cum vrbanitate receptum Adrianæ primo d. Hieronymi filiæ ſub futuri promiſſione matrimonij Florem Virginitatis detraxiſſe, eamque in coniugem ſucceſſiue expetiiſſe à patre tamen ignaro criminis denegatam, errore vero detecto Comes vt cæteri innuunt articuli ad Hieronymi inſtantiam carceribus de ordine bellici concilij mancipatus, nullam ſibi pœnam irrogari poſſe conſtanter aſſeruit, dum matrimonium cum Virgine deflorata iuxta promiſſa contrahere non renuebat; qua per audito Conſilium in libertatem priſtinam Comite reſtituto Eccleſiaſtico foro cauſam remiſit, vbi Comes proprii Iuris effectus à Decano Capituli de mandato Epiſcopi interrogatus ſuper futuro matrimonio ſponte ineundo ingenue aperuit ſuam voluntatem continuo extitiſſe deſponſandi Adrianam, vt propriam obligationem expleret, pro cuius executione matrimonium in facie Eccleſiæ coram Parocho ſponte contraxit.

8 Ex quo ſane † genere probationis liberum ac ſpontaneum coniugis vtriuſque præſeferente conſenſum bene conſurgit matrimonii validitas ad formam Concilij Tridentini Sanchez. *de matrim. diſput. 25. n. 1. & 2.* Rot. *coram* Buratt. *dec. 713. n. 1. cum ſeqq. & in* Tullen. *Matrim. 15. Ianuarii 1653. ad finem 1. §. coram R. P. D. meo Albergato* ac conſequenter excluditur quod Comes ex metu mortis ſibi à bellico Concilio ad Hieronymi inſtantiam irrogatæ idemmet inierit matrimonium, pro cuius propterea
9 † excluſione metus nedum aſſiſtentia ſuperioris Eccleſiaſtici antea recenſita concurrit Cephal. *conſ. 91. num. 49.* Menoch. *de recup. remed. 1. nu. 266.* Rot. *deciſ. 516. num. 19. & 20. par. 5. recent. & poſt. 2. vol. conſ.* Farin. *dec. 198. n. 9. & in* Tullen. *matrim. 15. Ian. 1653. §. & hinc non applicatur ad med. cor. R. P. D. meo Albergato.* Sed etiam articulatur Hieronymi ante initum matrimonium deceſſus, ad cuius inſtantiam mortis metus contenditur ex aduerſo il-
10 latus, tum ratihabitio † matrimonii à Comite poſt ſex menſes perhabita, cohabitatio per annum cum vxore pacifica ac ſuſceptio prolis, quas circumſtantias pro validitate matrimonij ponderat Rot. *in prædicta* Tullen. *matrim. coram R. P. D. meo Albergato* ac denique eiuſdem & Co-
11 mitis ad fratrem vxoris tunc militum Mediolani † Præfectum acceſſus, à quo hilari fronte exceptus militari fuit quoque munere decoratus.

12 Nec vrget † quod plerique ex articulis duobus teſtibus ex parte Comitis examinatis apertè aduerſentur, ſiquidem probatio probationem contrariam non excludit Oldrad. *conſ. 311. num. 2. & 3.* Caſtrenſ. *conſ. 194. nu. 2. poſt med. lib. 1.* Alexand. *conſ. 108 num. 1. lib 7.* Dec. *conſ. 162. n. 2. poſt med. verſ. præterea aduertendum eſt* Rot. *dec. 229.*
13 *n. 4. part. 2. dec. 70. n. 8. par. 6. recent.* præſertim in † cauſa matrimonij cuius veritas ex probationibus eluceſcere
14 valet, præcedens licet probatio † contraria publicata foret *cap. ſeries ibiq; poſt gloſſ. notat.* Abb. *n. 5. de teſtib. cap. cum in tua 44. vbi pariter gloſſ. 1. ad fin. eod. tit.* Rot. *in* Tullen. *de matr. 26. Iunii 1648. §. 1. coram R. Terracin.* in deciſione
15 † namque negotii principalis dignoſcitur quænam debeat probatio præferri *vt notat* Ioan. Andr. *in cap. ſeries n. 5. de Teſtibus, & alias ſeruauit* Rot. *dec. 24. n. 13. coram Emin. D. Card. Ottbobono, & in Ceſenat. pecuniaria. 4. Iulii. 1659. §. Hæc autem probatio coram R. P. D. meo Beuilaqua, & in Peruſina fideicommiſſi 20. Aprilis præteriti §. neque vrget coram me.*

16 Quinimo † falſitatis ſuſpicio, cuius virtute ſolet poſt publicatas atteſtationes examen denegari, viſa fuit in ca-
17 ſu propoſito ex clara teſtium nobilitate † arceri *ad tex. in l. 3. ff. de teſtib.* Bald. *in l. quoties §. ſed ſi non in corpore nu. 2. ad fi. 1. ff. de hæred. inſtit.* Riminal. Iun. *conſ. 52. cum ſeqq.*

Aymon. *conſ. 65. num. 12.* Rot. *in Meleuitana Commendæ 19. Iunij 1654. §. neque vrgere coram me.*

Nec remiſſoriæ petitæ poterit obeſſe, quod ex ſcripturis articulata materia valeat comprobari, dum enim Teſtium examen pro maiori † ſcripturarum corrobora- 18
tione exhibetur remiſſoria denegari non debet Rota coram Merlin. *deciſ. 579. num. 5.* in cauſa potiſſime matrimonij cuius probatio † tum per teſtes tum etiam per ſcri- 19
pturas admittitur in *cap. ſeries & cap. cum in tua de Teſtibus & reſponſum fuit in Tullen. matrimonij 26. Iunij 1658. §. non obſtat ante finem coram R. Terracinen.*

Præterea dum aliquorum articulorum probatio ex teſtibus dumtaxat valet innoteſcere cæterorum † quoque 20
proinde reſpectu debet remiſſoria decerni Felin. *in cap. 1. num. 4. in fine, & 5. de appellat.* Rot. *coram Buratt. deciſ. 654. num. 4* Merlin. *deciſ. 87 num. 13. & in Toletana Decimarum de capilla 12. Iunij 1654. §. & licet coram me* dum maximè † fumus veritatis exhibetur elicitus ex atteſta- 21
tione nobilis mulieris teſtes contrarios de falſitate redarguentis necnon recenſentis facti ſeriem, dum ipſa tanquam operatrix interfuit tum ex depoſitione alterius Teſtis informati Rot. *deciſ. 315. num. 3. 4. part. 5. recent. coram* Gregor. *deciſ. 163 num. 1. & in Ceſenaten. pecuniaria 4. Iulij 1659. coram R. P. D. meo Beuilaqua,* qui tamen fumus in cauſa prophana, qualis hæc eſſe † cenſetur Mantic. *dec.* 22
312. num. 1. nullatenus † exequiritur Rot. coram Gregor. 23
deciſ. 174. num. 2. & in recent. deciſ. 715. num. 1. part. 3. & coram Eminentiſſ. D. meo Card. Ottbobono deciſ. 119. num 3.

In quam Domini ſententiam eo facilius inclinarunt †, 24
quod in dubio debet aſſumi reſolutio conceſſioni remiſſoriæ fauorabilis Gratian. *diſcept. forenſ. 199. num. 2.* Rot. *coram Buratt. deciſ. 28. num. 3. ibique Adden. ſub litt. B. & deciſ. 82. num. 2. coram Eminentiſſ. D. Card. Ottbobono, & in Peruſina fideicommiſſi 19. Februarij præteriti coram me* nec non etiam pro matrimonij validitate vt expreſſe diſponitur 25
in cap. vltim. de ſenten. & re iudicat. Imol. *in cap. ſeries num. 4. poſt med. verſ. ſecus de teſtibus* cum alijs recenſitis *in deciſ. 26. num. 4. & 5. part. 1. diuerſ.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Præneſtina Fideicommiſſi.

Mercurij 23. Maij 1663.

ARGVMENTVM.

Filij in conditione poſiti an vocentur ad patris ac patrui portiones Fideicommſſi agnitio ex quo inducatur Fideicommiſſum conditionale quando tranſmittatur ad fideicommiſſarios.

SVMMARIVM.

1 *Filii in conditione poſiti ad portionem patris, & patrui vocati cenſentur.*
2 *Portio vnius reciprocè ſubſtituti cum portione alterius deficientis conſolidatur.*
3 *Filij vnius ſubſtituti conſequuntur iure proprio id totum, quod remanere debebat apud patrem non ſecus ac ſi ipſi eſſent ſubſtituti.*
4 *Filij quod fuerint vocati ſufficit illos poſitos fuiſſe in conditione ad excluſionem ſubſtituti.*
5 Decius conſ. 80. num. 3. *declaratur.*
6 *Portiones ſubſtitutorum decedentium conſolidantur in vltimo ſuperſtite.*
7 *Fideicommiſſi agnitio ex ſola petitione inducitur.*
8 *Bona fideicommiſſo ſubiecta deuenta ad ſubſtitutum cum onere reſtituendi reciprocè ſubſtitutis non dicuntur hæreditaria illius ad quem deuenerunt, ſed fideicommiſſaria.*
9 *Fideicommiſſum conditionale non tranſmittitur, ſi grauatus conditione pendente & fideicommiſſo non agnito decedat.*
Secus in puro, vel purificato per euentum conditionis, in quo non refert an conſtet de agnitione, ſed tranſmittitur ad fideicommiſſarios ex propria perſona venientes & num. 10.

Digitized by Google

DECISIO LXVIII.

PRETENDENS Hieronymus Sabbus eſſe locum
purificationi fideicommiſſi ad eius fauorem à Rutilio
inter Aurelium Alexandrum, & Torquatum filios ordi-
nati, obtinuit poſt primam ſententiam ab A.C. repor-
tatam committi cauſam in Rota, quæ ſub die 5. Iunii
anni præteriti in portionibus Alexandri & Torquati de
ea conſtate reſpondit. In diſputatione autem hodie ſuper
eiſdem reaſſumpta diſputatione informantes pro reis, &
bonorum fideicommiſſo ſuppoſitorum poſſeſſoribus am-
plius non impugnabant purificationem in parte Torquati
Patris d. Hieronymi, ſed potiſſimum inſiſtebant in
portione Alexandri patrui; Domini autem in eadem
ſententiam permanſerunt motu ex ſolido fundamento in
deciſione deducto, quod per ſubſtitutionem Torquati A-
lexandro ſine filijs decedenti, & iam ſequutum caſum o-
bitus iuxta Teſtatoris cogitatum, portio d. Alexan-
dri prædefuncti in vim huiuſmodi ſubſtitutionis dela-
ta ad Torquatum ſuperſtitem, & cum propria conſoli-
data vnicum effectum fuit patrimonium ad commo-
dum Hieronymi filij in conditione poſiti ex coniectu-
1 ris in deciſione recenſitis ad vtramque patris & patrui por-
tionem vocati, vt probant Gabriel. *conſ.* 115. *ſub num.* 3.
verſ. quæ opinio eſt veriſſima lib. 1. Giouagnon. *conſ.* 81. *lib.*
1. *nu.* 6. Rot. *coram* Gregor. *dec.* 337. *nu.* 3. *et ſeqq.*

Non obſtant verba illa teſtamenti, *e morendo Torqua-
to ſenza figli muora ad eſſo Aleſſandro &c.* ex quibus de-
nuo, obijcebatur Teſtatorem habuiſſe reſpectum ad ſu-
peruiuentiam Alexandri ipſi Torquato fratri, & ad iſtius
ſolum fauorem non autem Hieronymi filij d. Alexan-
drum grauaſſe & ob id impoſſibile dicebatur, quod illius
filij vti poſiti in conditione poſſint aſpirare ad portionem
Alexandri, ſi tempore quo ipſi patri ſuccedebant viuere
2 debebat Alexander, & contrarius caſus euenit, & † in
conſequens illius portio non potuit effici Torquati nec
cum ſua conſolidari ad vtilitatem Hieronymi ex Dec. *conſ.*
80. *num.* 3 Peregr. *conſ.* 30. *num.* 4. *lib.* 2. quia licet Teſtator
præuidendo euentum mortis Alexandri ante Torqua-
tum, & è contra inſtituit inter eos reciprocum fideicom-
3 miſſum, inde tamen non impedit † quin filij Torquati
conſequi non poſſint Iure proprio id totum quod remane-
re debebat penes patrem, non ſecus ac ſi ipſi, non ille eſ-
ſent ſubſtituti *l.* 1. *§. pro* 2. *C. de* Caduc. *tollend.* Gabriel. *d.
conſ.* 115. *n.* 3. *cum ſeq. & num.* 11. *&* 13. Peregr. *de fidei-
commiſſ. art.* 27. *nu.* 25. Fuſat. *de ſubſtit. quæſt.* 444. *nu.* 11.
verſ. adducitur pro hac ſententia opus enim eſt quod pro
illorum vocatione euenerit conditio ſub qua poſiti fuere
4 in conditione ſed † ſatis eſt fuiſſe poſitos in illa ad exclu-
ſionem ſubſtituti, vt *notat* Peregr. *vbi proximè verſ. nec
quicquam* Fuſat. *conſ.* 144. *ſub n.* 13. *verſ. reſpondetur.*

Quibus non aduerſatur Dec. *conſ.* 80. *n.* 3. iterum in
obiecto adductus nam præſenti themati non applicari fuit
5 in alia deciſione reſponſum ſub §. nec dicatur † loquitur
enim in terminis obitus vnius hæredis ſuperexiſtenti-
bus duobus alijs cohæredibus vnde filius defuncti ſolum
portionem illius conſequi debet, non verò ſuperuiuen-
6 tium: diuerſum tamen eſt vbi vt hic † deceſſerunt om-
nes, & in vltimo conſolidatæ ſunt integræ portiones vt
non obſcurè admittit *idem* Decius *ſub n.* 4. *verſ. reſpondeo,
et verſ.* 3. *conſiderandum.*

Nec viſum fuit releuare obiectum, quod Torquatus
non agnouerit portionem Alexandri ſibi Iure fideicom-
miſſi debitam ſine qua agnitione Hieronymus filius illam
prætendere nequit; nam omiſſo quod probatio reſul-
tat ex libello, quòd de anno 1626. vti vocatus ad fidei-
commiſſum porrexit in curia Capitolina, in quo narratis
ſubſtitutionibus in teſtamento per Rutilium conditio fa-
ctis petijt in vim ſtatuti executionem illius, & quamuis
lata fuerit ſententia reum conuentum abſoluens, & per-
petuum ſilentium Torquato imponens. Attamen ex ſo-
7 la † petitione inducta fuit agnitio *l. ſi Auia* 6 *C. de Iur. de-
lib. DD. in l. gerit ff. de acq. hæred.* Tiraquell. *tract. le mort.*
Saiſit le Vif. *par.* 7. *declar.* 2. Menoch. *conſ.* 77 *num.* 21.
non obſtante quod titulo quoq; hæreditario ac donationis
Alexandri antecedenter obtinuerit portionem controuer-
8 ſam, quia cum eſſet † fideicommiſſo ſubiecta, & deuenta
ad Alexandrum cum onere reſtituendi fratribus reciproce
ſubſtitutis non dicebantur hæreditaria Alexandri ſed fi-
deicommiſſaria *l. vnum ex familia §.* 1. *ff. de leg.* 2. Surd.
dec. 93. *n.* 19. *et* 20. Rot. *dec.* 375. *n.* 3. *par.* 1. *recent.* obie-
ctum eliditur quia agnitionis difficultas oriri poſſet in fi-
deicommiſſo conditionali, quod non tranſmittitur † ſi 9
grauatus conditione pendente, & illo non agnito decedat,
ſecus † in puro, vel purificato per euentum conditionis 10
prout eſt controuerſum, hoc enim caſu nihil refert, an con-
ſtet de agnitione, cum ſine ea tranſmittatur ad fideicom-
miſſarios ex propria perſona venientes *l. à teſtatore* 118. *ff.
de condit. & demonſtrat l. poſtulante* 44. *ff. ad Trebell. l. ſi in
perſonam* 21. *& ibi gloſ. C. de fideicommiſſ.* Bartol. *in l. cum
filio col. final. verſ. quæro ff. de leg.* 1. Soccin. Iun. *conſ.* 129.
n. 7. *&* 15. *lib.* 1. Rolland. *de communi opinione conſ.* 46. *nu.*
4. *lib.* 3. Fuſar. *de ſubſtit. quæſt.* 487. *nu.* 1. *cum ſeqq.* Rot. *co-
ram bo. me.* Merlin. *dec.* 901. *nu.* 13. & loquens hanc con-
cluſionem facilius recipi in fideicommiſſo aſcendentis.

Ex quibus, & alijs in deciſ. deductis Domini ſteterunt
in deciſis quo ad portionem Torquati, & Alexandri reij-
ciendo ad aliam particularem diſputationem deducta per
Hieronymum circa portionem Aurelij alterius cohære-
dis, de cuius purificatione ad eius fauorem non conſtare
fuit in dicta deciſione firmatum vtraque &c.

R. P. D. TAIA.

Barbaſtren. Decimatum.

Lunæ 28. Maii 1663.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria data releuantia articulorum non
denegatur ad probandum Ius decimandi,
quando eſt probatum in quibus cauſis re-
miſſoria concedatur ſine fumo præſertim
quando concurrit Iuris aſſiſtentia.

SVMMARIVM.

1 *Decimandi cauſa ad effectum remiſſoriæ dicitur prophana.*
2 *Remiſſoria quando materia articulata eſt releuans datur ſi-
ne fumo*
3 *Remiſſoria conceditur in cauſa reſtitutionis in integrum
quando articuli ſunt releuantes, & nu.* 4. 5. *&* 6.
7 *Probatio probationem non excludit.*
8 *Probatio quæ nam ſit præferenda diſcutitur in diſputatione
dubii.*
9 *Probatio non eſt retardanda ob præſumptam Calumniam &
num.* 10.
11 *Immemorabilis quando redditur improbabilis ob antiquita-
tem temporis admittitur ad illam probandam, quando
pro ea aſſiſtit. Iuris præſumptio, & poteſt probari ali-
quod tempus, & nu.* 12. *&* 13.

DECISIO LXIX.

FVIT concluſum pro remiſſoria quia fumus in cauſa
Decimarum, quæ ad iſtum effectum dicitur propha- 1
na, & in prophanis in qualibet inſtantia remiſſoria con-
ceditur etiam ſine fumo † dummodo ſit releuans ad 2
litteram Rot. *coram* Ludouiſ. *dec.* 174. *ab initio cum allega-* 3
tis & num. 7. & in cauſa reſtitutionis in integrum ſolet e-
tiam concedi, licet non adeò facile Rot. *coram* Ludouiſ.
dec. 276. *nu.* 2. *&* 7.

Eoque facilius quia ab altera parte nullus fuit datus 4
terminus ad docen. de cauſis reſtitutionis præfixus iuxta †
formam commiſſionis *ad cap.* 9. *de probat. ibi cum infra
trium menſium ſpatium in noſtris litteris compræhenſum te-
ſtes huiuſmodi producere non curauerit & ibi gloſ.* 3. *men-* 5
ſium Rot. *dec.* 381. *nu.* 6. *to.* 2. *par.* 4. *recent.* lata, & data †
præcipue ſententia reuocatoria aliarum, & re iudicata ſu-
perueniente per contradictas præuia vnica deciſione altera
tantum parte informante. Articulos vero eſſe releuantes
nulla ferè dubitatio fuit, quia portionarij petentes remiſ-
ſoriam prætendunt has decimas ſpectaſſe olim ad ſuam Ec-
cleſiam particularem erectam poſtea in collegiatam cum
Parochialibus oneribus, & honoribus, & à tempore erectio-
nis in Collegiatam vſque ad tempus litis eaſdem ſemper
percepiſſe, & decanos Oſcen quando Decanatus tranſlatus
fuit in Collegiatam Barbaſtren. erectam in Cathedralem
illas percepiſſe, quia obtinebant in titulum dictam Pa-
rochialem

Digitized by Google

rochialem Barbaſtreo poſt erectionem vtriuſque Eccleſiæ
in Collegiatam, & Cathedralem reſpectiuè, vt ex nar-
ratis in deciſione huius cauſæ *Barbaſtren. Decimarum 11.
Decembris proximè elapſi, & prius in deciſ. 21. & 264.
& 265. part. 7.* Articulata autem ſi vera fuerint viſum
6 eſt iuſtum † Decimas pertinere ad titulum dictæ Eccle-
ſiæ, & conſequenter ad Portionarios, non autem ad
titulum Decanatus ſtante clara aſſiſtentia pro Priore, &
Portionarijs *vt in dicta deciſ. 265. num. 21.*

Nec obſtare viſi ſunt Teſtes examinati pro Decano,
7 † quia probatio probationem non excludit *d. cap. 9.
& opportune concludit* Rot. coram Caſſad. *deciſ. 624. &
coram* Mantic. *deciſ. 374. num. 3. & deciſ. 70. nu. 7. verſ.
non obſtat contraria probatio part. 7. & coram Eminentiſſ.
D. Card. Ottbobono deciſ. 24. num. 11.* declarante in diſ-
8 cuſſione principalis dubij † DD. decreturos quæ nam
probatio veniat præferenda, adeout nec propter præ-
9 ſumptam † calumniam facile quis repellatur à pro-
bando *d. deciſ. 624. in fine coram Caſſador. & dicta dec.
24. num. 4. coram Card. Ottbobon.* quin etiam calumnia
10 † non probatur conſtante releuantia, vt ſæpe *deciſum
eſt à* Rot. *poſt 2. vol. conſ.* Farinacc. *deciſ. 306. ſub num.
1. et coram D. Card. Ottbobono deciſ. 31. in fine.*
11 Multo minus obſtare viſum eſt, quod propoſiti articu-
li de tempore ante erectionem anno 1544. antiquiſſimè
& 80. annos ante litem motam, & 40. poſt eam ad Ro-
tam deductam, vt in dicta deciſione 265. ſint improba-
biles per teſtes, qui viderint.
12 Quia cum † aſſiſtentia Iuris, vt ſupra concurrente
pro Priore & Portionarijs viſum eſt poſſe ſufficere le-
uiores probationes, præſertim ad prætenſam interpre-
tationem litterarum Apoſtolicarum ſuper præfatis ere-
13 ctionibus, & ſatis eſſe poſſe quod aliquod † tempus &
aliquis modus probetur ſicuti etiam quod aliquis arti-
culus, & vnius articuli interciſi pars poſſit per Teſtes
probari.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Anconitana Pecuniaria.

Lunæ 28. Maij 1663.

ARGVMENTVM.

Obligatio fideiuſſoris quando incipiat. Stipulatio poſt ius quæſitum alijs an valeat retrotrahi. Ius tertij quomodo præſeruetur. Maritus quando debeat citari. Reſeruatio quid operetur.

SVMMARIVM.

1 *Qui prior eſt tempore potior eſt iure.*
2 *Obligatio fideiuſſoris à die acceſſionis ad obligationem incipit, nec valet retrotrahi in præiudicium tertij.*
3 *Per Bonæ fidei recognitionem efficitur quis principalis debitor.*
4 *Clauſula:* ſciens ſe non teneri, *ſolet apponi, quando quis fideiubet, & certior fit de contentis in contractu cui accedit.*
5 *Recognitio debiti ex recognitione bonæ fidei conſurgens eſt antecedentis obligationis declaratiua.*
6 *Acceſſio eſt inductiua nouæ, & principalis obligationis, quæ incipit à die ſtipulationis.*
7 *Stipulatio poſt ius quæſitum alijs, non valet præiudicium inferre, nec retrotrahi.*
8 *Creditoris tertij ius, ſemper præſeruatum cenſetur per fictionem, vt eſt retrotractio diei contractus.*
9 *Declaratio tempore non ſuſpecto emanata eſt apta præiudicare tertio.*
10 *Inſtrumenti verba quando ſunt clara, non eſt recurrendum ad coniecturas.*
11 *Auctoris factum præiudicat etiam ſucceſſoribus.*
12 *Maritus debet citari quando agitur de principali intereſſe vxoris.*
13 *Obligatione vti relatiua ad graduatoriam ſtante, creditores æquè tenentur promittere reſtitutionem, quibuſcumque prioribus, & anterioribus creditoribus.*
14 *Reſeruatio præſeruat iura, quæ antea competebant.*

DECISIO LXX.

HIACYNTVS de Alexandris cauſam habens à Comitiſſa Senili filia Ludouici, ad cuius fauorem ſub die 9. Auguſti 1584. Camillus Gabriellius impoſuit Cenſum ſcut. 700. ſub fideiuſſione Bernardi Blaſij, & Nicolai fratrum de Zazzeris, & Mariæ matris conuenit illos de Scalamontibus ad reſtitutionem pecuniarum, quas in vim Sententiæ graduatoriæ inter ipſos, & alios creditores eorundem de Zazzeris latæ receperunt cum ſolita cautione de illas reſtituendo prioribus, & anterioribus, ſed contrarias Sententias reos conuentos abſoluentes reportauit, à quarum vltima Rotali commiſſa mihi cauſa appellationis, cum hodie dubitarem, an eſſet confirmanda, vel infirmanda Domini excepta rata pecuniarum prouenien. ex portione bonorum ad Blaſium alterum ex dd. fratribus de Zazzeris ſpectan. quoad reliquas aliorum fratrum reformandas
cenſuerunt eſſe, quia in illis dictus Ludouicus Senilis
dicti Hiacynthi mediatus author erat creditor † ante- 1
rior, ideo potior eſt ipſe in Iure conſequendi dictas pecunias ex effectibus debitorum decoctorum retractas aduerſus Scalamontes, & alios poſteriores, *l. qui potior, et l. ſi fundum, C. qui pot. or. in pignor. habeatur, l. creditori, et l. potior. ff. eodem.*

Non facit, quod Scalamontes in Sententia graduatoria fuerint in ſecundo loco graduati tanquam creditores Cenſus ſcutor. 1250. per Camillum Gabriellium impoſiti ſub die 16. Iulij dicti anni 1584. cum quibus proinde non valet concurrere Hiacynthus cauſam, vt ſupra habens à dict. Comitiſſa Senili creditrice poſteriori, & in quarto loco graduata, qui fratres de Zazzeris, ſuper quibus bonis factus fuit Concurſus Creditorum, non interfuerunt ſtipulationi Inſtrumenti Cenſus empti à Scalamontibus, nec tunc ſe obligarunt, ſed mediante Bernardo, vno ex ipſis procuratore conſtituto ſub die 24. Auguſti ſubſequentis ſimpliciter fideiuſſerunt fauore Gabrielis impoſitoris, illumque indemnem conſeruare promiſerunt, ex quo educi nequit anterioritas crediti fratrum de Scalamontibus, vt ex dd. fideiuſſorum bonis ſubhaſta poſitis, & pecunijs inde retractis prælationem habere debeant, nam obliga-
tio † oriens ex fideiuſſione incipit ab eo tempore, non 2
autem à die 16. Iulij antecedentis, qua fuit impoſitus Cenſus nec ad illam retrotrahi valet in præiudicium authorum Alexandri creditorum occaſione alterius Cenſus medio tempore acquiſiti, hoc eſt ſub dicta die 9. Auguſti, à quo fuit ius quæſitum, & contracta obligatio, & hypotheca in bonis dd. de Zazzeris, inſolidum obligatorum. Aretin. *in l. hæres quandocunque, num. 2. ff. de acquir. hæred.* Mantic. *de tacit. lib. 11. titul. 22. num. 17.* Surd. *de alimen. tit 6. quæſt. 8. num. 69.* Coſta *de vtroque retract. cap. 8. numer. 11.* Rota *coram ſanct. memor. Gregor. deciſ 227. numer. 4. apud* Duran. *deciſ. 461. num. 3. bon. memor.* Merlin. *deciſ. 543. num. 9. et 13.* Modern. Forolivien. *de pignor. lib. 4. quæſt. 40. numer. 2.*

Nec dicatur, quod fratres de Zazzeris ſub die 24.
Auguſti, recognouerunt † bonam fidem erga Camil- 3
lum Gabriellium, per quam recognitionem effecti ſunt principales debitores Cenſus perinde, ac ſi ab initio illum impoſuiſſet. Rota poſt Modern. Peruſin. *de Cenſ. deciſ. 534. num. 1. & deciſ. 556. num. 3. in Romana Cenſus 26. Iunij 1658. §. quia de impoſitione, coram me,* quia compertum fuit in facto, non ſubſiſtere, quando omnes dd. fratres de Zazzeris recognouerint bonam fidem erga dictum Camillum, declarando ipſorum intuitu fuiſſe impoſitum Cenſum, omneque commodum, & incommodum ad ſe ſpectare, promittendo ſoluere fructus, & impoſitorem indemnem releuare, ex Inſtrumentis enim relatis in hodierno Summario dicti Hiacynthi de Alexandris, *num 5. & 6.* ad litteram patet ſolum Blaſium alterum ex eiſdem fratribus, vna cum Nicolao de Peregrinis, & Ferrante Melazio, recognouiſſe bonam fidem, ad fauorem Camilli pro Cenſu ſub die 15. Iulij impoſito: Reliqui verò dicti Blaſij fratres, miniſterio Bernardi Procuratoris acceſſerunt tanquam fideiuſſores, cum promiſſione illum ſine damno releuandi, ex cauſa dict. impoſitionis

Cen-

Digitized by Google

Cenſus, vt conſtat ex verbis Inſtrumenti, & ſignan-
4 ter, ex clauſula illa; † *ſciens ſe non teneri*, quæ ſolet
apponi quando quis fideiubet, & certior fit de contentis
in contractu, cui accedit, vt aduertit Nering. *de fideiuſſ.*
cap. 19. *num.* 13. Bertazzol. *claaſ.* 39. *gloſſ.* 3. *num.* 1. quam-
uis reſpectu creditoris, & cenſus emptoris ſint omnes
rei debendi. Rota *coram bon. memor.* Merlio. *deciſ.*
34:. *num.* 7.

Et hoc poſito penitus eliditur illatio in deciſionibus
5 contrarijs facta, qood ſtante recognitione † bonæ fidei,
& accollatione cenſus, recognitio debiti iode conſurgens
ſit antecedentis obligationis declaratiua, quia quicquid
ſit reſpectu Blaſij recognoſcentis bonam fidem, & ſic cen-
ſum, vſque ab initio ſui contemplatione creatum fuiſſe
declarauit, & ob id portionem bonorum, vel pecunia-
rum, illis de Scalamontibus in dicto Concurſu ſub dicta
cautione conſignatarum non ſubiacere reſtitutioni, oec
poſſe ab Alexandro vindicari, in quo Domini non erant
concordes, ſanè id nullo modo affirmari poſſe dicebant,
quoad ratas aliorum Fratrum, qui per viam fideiuſſio-
nis, non autem recognitionis bonæ fidei contractui Cen-
6 ſus acceſſeruot reſpectu quorum † acceſſio eſt inductiua
nouæ, & principalis obligationis, incipiens ab illa die ſti-
7 pulationis, quæ poſt Ius, quæſitum alijs non valet præ-
iudicium inferre, nec retrotrahi. Caſtrenſ. *in l. hæres pa-
lam*, §. *ſi quid poſt*, *ff. de teſtam.* & *conſ.* 338. *num.* 9. &
conſ. 357. *num.* 5. *lib.* 1. Surd. *coaſ.* 192. *num.* 31. Magon.
deciſ. Lucen. 61. *num.* 14. Mart. *deciſ.* 19. *num.* 18. Ciryac.
controu. 210. *num.* 34. Quibus non aduerſantur authori-
tates in Deciſionibus allegatis, quia procedunt in præiu-
dicium eorum, qui contraxerunt, non autem tertij cre-
ditoris, qui per fictionem, vt eſt retrotractio æquitas non
8 patitur, vt damnificetur. Immò † illius ius ſemper cen-
ſetur exceptum, vt notat Bartol. *in l. ſi indebitum*, §. *ſi
patroni*, & *in l. bonorum*, *ff. rem ratam haberi*, & *leg.
res aliena*, *in principic. ff. de pignor. act.* Corn. *conſ.* 159.
num. final. lib. 2. Dec. *conſ.* 247. *num.* 5. 6. & *vltim.* &
alij quos cumulat Decian. *reſponſ.* 11. *num.* 85. *cum ſeq.
lib.* 1.

Prout non vrget ad arguendum primum Cenſum ab
illis de Scalamontibus emptum fuiſſe impoſitum de man-
dato Fratrum de Zazzeris, quod Camillus Gabriellius
impoſitor eſſet illorum Cognatus, & plures alios impo-
ſuerat ſub oomine proprio, & reuera ſpectabatur ad illos,
9 quodque † declaratio emanauerit tempore non ſuſpecto,
ideo apta ſit præiudicare alijs creditoribus, qui medio tem-
pore cum dd. de Zazzeris contraxeront, & pariter io De-
10 ciſionibus adductis, quia cum verba † Inſtrumenti ſupra
ponderata importantia ſimplicem fideiuſſionem ſiot cla-
ra, non eſt recurrendum ad has coniecturas in dubio, &
ad obſcura ſolum neceſſarias, *l. ille aut ille*, §. *cum in
verbis*, *ff. de legat.* 3. *l. continuus*, §. *cum ita*, *ff. de verb.
obligat. l. præcipimus*, *in fine*, *C. de appellat.* Soccin. Iun.
conſ. 117 *num.* 22. *lib.* 1.

11 Nec ſubſiſtit, quod ab Authoribus Alexandri fuerit,
acceptatum Inſtrumentum recognitionis bonæ fidei, &
ab omnibus creditoribus approbata Sententia Graduato-
ria, præuia ſubſcriptione, vnde præiudicium ſibi intu-
lerunt, nè ſucceſſores valeant illi controuenire, & pro
pecuniatum reſtitutione agere, ad *text. in l. ſi duobus* 19.
ff. de exequt. Gratian. *deciſ. Mareb.* 52. *num.* 5. quia Io-
ſtrumeotum fuit ab altera parte in Iudicio excuſſionis ex-
hibitum, non autem ab Autbore Alexandri. Senten-
tia verò nullibi apparet ſubſcripta à tunc colliticantibus,
immo oec in ea citata Comitiſſa Senili, ſed viro gra-
12 duato in quarto loco, & tamen cum Cenſus eſſet illi † in
Dotem aſſignatus, & ſic agebatur de principali ioтereſſe
Vxoris debuit citari. Iaſon. *in l. cum ſolum*, § *morte*,
num. 23. *ff. de nou. oper. nunciat.* Felin. *in cap. cum M.
Ferrarienſis* 9. *num.* 53. *de conſtitut.* Rota *in Meleuitana
Pecuniaria* 19. *Nouembris* 1649. §. *non ſuffragatur*, *co-
ram Reuerendiſſ. D. meo Decano*, & *in Romana Re-
tractus* 17. *Martij* 1653. §. & *quod magis*, *coram R.P.D.
meo Celſo.*

Neque etiam ſubſiſtere viſum fuit, quod obligatio
Creditorum in concurſu reſtituendi pecunias facta fuerit
fauore Emptoris Domorum de Zazzeris, caſu quo in-
ſurgereot alij Creditores pariter graduati, qui illum
moleſtare tentarent; Cumque dictus caſus adhuc non
acciderit, ex quo emptor non agit, alijque Creditores
non compareant graduati repelluntur à petita reſtitutio-
ne pecuniatum, tunc ipſis conſentientibus receptarum,
quia præterquod obligatio † eſt relatiua ad ſententiam 13
graduatoriam, & iuxta illius tenorem, ſecundum quam
omnes creditores tenentur æquè promittere reſtitutio-
nem quibuſcumqne prioribus, & anterioribus credito-
ribus. Scacc. *in reſponſ. poſt tractat. de ſentent.* & *re
iudic. num.* 6. *fol.* 654. quo ſit vt oon impediatur, qnin
& ipſi graduati valeant Iura ſua melius deducere, ceſ-
ſat omnis difficultas, ex ipſius ſententiæ inſpectione,
in qua fuerunt reſeruata iura omnibus creditoribus,
etiam graduatis, ibi: *reſeruato Iure dd. Creditoribus*,
necnon alijs: huiuſmodi enim reſeruatio præſeruat † 14
iura, quæ antea competebant, & experiri poſſint,
hac exceptione non obſtante, *l. item*, *ff. de teſtament.
tutel. l. ſi debitor*, §. 1. *ff. quib. mod. pignus*, *vel hypot. ſol-
uat.* Surd. *deciſ.* 163. *num.* 17. Mantic. *deciſ.* 290. *num.* 15.
Gregor. XV. *deciſ.* 85. *num.* 17.

Et ita fuit reſolutum Sententiam vt ſuprà reformam-
dam vtraque parte informante, &c.

REVERENDISSIMO CERRO DECANO.

Poſtea S. R. Eccleſ. Cardinali.

Lucen. Iuriſdictionis.

Lunæ 28. *Maij* 1663.

ARGVMENTVM.

Actus vnus Epiſcopo reſeruatus, arguit
cœteros actus ab Abbate exercendos eſ-
ſe. Sctipturæ ex particulari archiuio ex-
tractæ, quando probent. Ius indicen-
di proceſſiones ad quem ſpectet, & an
Abbas, qui vti habens iuriſdictionem
ordinariam veniens ſub nomine ordina-
rij valeat in ſuo territorio huiuſmodi
munia exercere.

SVMMARIVM.

1 *Concordia Apoſtolica auctoritate confirmata, ligat quo-
que ſucceſſores.*

2 *Eccleſia Parochialis ſubiicitur Epiſcopo, tanquam Sedis
Apoſtolicæ delegato, ex decreto* Concilij Trident.
ſeſſ. 25. cap. 11 de Reg.

Sed declara, vt num. 3.

4 *Iuriſdictionis ordinariæ appellatione, venit etiam iuriſdi-
ctio voluntaria.*

5 *Reſeruatio vnius actus facta Epiſcopo, arguit iuriſdictio-
nem in alijs actibus ad fauorem Abbatis.*

6 *Abbati cenſetur præſeruatum, id quod expreſsè non fuit
Epiſcopo attributum.*

7 *Scripturæ ex particulari archiuio extractæ, non pro-
bant.*

Declara tamen, vt num. 8.

9 *Enunciatiuæ non admittuntur, quando dubitatur de veri-
tate enunciati.*

10 *Iuriſdictionis exercitium ſeparationem territorii deno-
tat.*

11 *Ius indicendi proceſſiones ſpectat ad Epiſcopum.*

12 *Abbas habens iuriſdictionem ordinariam venit ſub nomine
Ordinarij.*

13 *Iuriſdictionis cumulatio operatur, quod vtroque exercitium
illius competat.*

14 *Abbatibus vſus Pontificalium in aliena Eccleſia licet
exempta, & quamuis fuerint mitrati, prohibetur.*

15 *Rota Sacræ Rituum Congregationis Decreta, ſolet re-
uerenter ſuſcipere.*

DECISIO LXXI.

QVATVOR Articuli fuerunt in hac Cauſa reſoluti
ad fauorem Abbatis Sancti Vincentii de Monſort
Ordiois Sancti Benedicti ſub die 26. Iunii 1662.
coram me; Hodiè verò repropoſita Cauſa, placuit re-
formare Deciſionem, illam confirmando quoad primum,
& quartum tantùm, quo vero ad ſecundum, & tertium,
Domini receſſeruot à deciſis.

Quod

Digitized by Google

Quod enim attinet ad primum articulom concernen-
tem priuatiuam Iuriſdictionem Abbatis in Eccleſia Mo-
oaſterij Sancti Vincentij, reſolutio fundata in concordia
anni 1604. ibi : Namque Epiſcopus Lucenſis, & Abbas
contrahentes primo loco coouenerunt qood Iuriſdictio
Ordinaria oppidi de Monfort adminiſtraretur cumulati-
uè inter ipſos in omnibus Eccleſijs dicti oppidi, quo verò
ad Eccleſias vnitas Monaſterio, *Abbas habeat priuati-
uam*; & Epiſcopus *ſolummodo viſitationem perſonalem*, &
poſtea loquendo de Monaſterio Sancti Vincentij volue-
runt, quod remaneat liberum, & *exemptum à viſitatio-
ne in totum*. Vndè manifeſtè colligitur ipſos contrahentes
voluiſſe quidem eximere à Iuriſdictione Epiſcopi Eccle-
ſias vnitas, ſed multo fortius Monaſterium cum Eccle-
ſia Abbatiali, non ſolum ex maioritate rationis, cum
illa reſpectu vnitarum ſit caput, ſed etiam quia vlterius
liberarunt Monaſterium etiam à Viſitatione, io qua po-
tiſſimè conſiſtit Iuriſdictio Epiſcopi in Eccleſijs exemptis,
1 vt aduertit Deciſio, §. Idque colligitur, quæ † concor-
dia cum ſit auctoritate Apoſtolica confirmata, ligat quo-
que ſucceſſores, *cap. veniens* 8. *ibique gloſſ. in verb. con-
firmatam, vbi communiter Canoniſtæ de tranſact.* Rota
deciſ. 159. *num.* 5. *part.* 2. *& decif.* 256. *num.* 7. *part.* 6.
recent.

2 Parum obſtante, quod Eccleſia Sancti Vincentij tam-
quam Parochialis, & Curata ſit ſubiecta Epiſcopo, vti
Sedis Apoſtolicæ delegato, ex Decreto *Sacr. Concil. Tri-
3 dent. ſeſſ.* 25. *cap.* 11. *de Reg.* oam diſpoſitio Concilij †
locum noo habet in propoſito caſu, quo vigore concordiæ
Iuriſdictio plenaria in Eccleſia proprij Monaſterij reſidet
penes Abbatem, vt in ſimili contra Epiſcopum Lucen-
ſem, aliàs reſpondit Rota coram Cardinal. Mantic. *de-
ciſ.* 362. *per tot.*

Quæ quidem concordia non reſtringitur ad ſolam Iuriſ-
dictionem contentioſam, vt contendunt informaotes
pro Epiſcopo, ſed indiſtinctè complectitur etiam volun-
tariam, vt deſumitur tàm ex ſecundo Capitulo loquen-
4 te de Iuriſdictione ordinaria, cuius † appellatione venit
quoque voluotaria iuriſdictio, vt firmauit Rota coram
Buratt. *deciſ.* 504. *num.* 8. quam etiam ex ſubſequentibus
Capitulis, in quibus reſeruatur Abbati facultas viſitan-
di in Eccleſia Abbatiali, decernendi Cenſuras pro rebus
deperditis, approbandi Vicarios Regulares, nec non
tribuitur eidem priuatiua iuriſdictio in Eccleſijs vnitis,
5 excepta viſitatione perſooali reſeruata Epiſcopo, quæ †
reſeruatio ſolius viſitationis firmat in omnibus alijs acti-
bus iuriſdictionem ad fauorem Abbatis, iuxta theoricam
Bartol. *in l. quæſitum*, §. *denique de fund. inſtruct.* iuncta
præſertim obſeruantia comprobata per Teſtes, & ſcri-
pturas relatas io Summario Abbatis *num.* 7.

Idque faciliùs atteoto Concilio Ouetenſi, celebrato
de anno 829. ex quo patet plenariam Ioriſdictionem aote
tranſactionem ſpectaſſe ad Abbates prædeceſſores, quod
atiam adminiculatur ex donatione Alphonſi Regis Hiſ-
paniarum, confirmata ab Innocentio Tertio, quapro-
pter inrat concluſio in Deciſione firmata, quod concor-
6 dia debet ſtrictè interpretari ad fauorem Abbatis † cui
cenſetur præſeruatum totum id, quod expreſsè ibidem
non fuit Epiſcopo attributum, Rota coram Buratto,
deciſ. 321 *num.* 3. cum alijs allegatis in deciſione, §. *quod
fortiùs, in fine.*

Non obſtaot quædam notæ plurium authorum ſuper
dicto Concilio Ouetenſi ab Epiſcopo exhibitæ, in quibus
nulla fit mentio de Abbate Sancti Vincentij, nec de ali-
qua conceſſione eidem facta, vel eius Monaſterio, Nàm
vltra quod altera pars prætendit illas non eſſe integras;
Attamen ex eis non probatur negatiua præſertim concur-
7 rentibus ſcripturis authenticis in contrarium, quæ † li-
cèt fuerint extractæ ex particulari Archiuio Monaſterij,
& Regulariter non probant. Nihilominus cum appa-
8 reant antiquæ, & † legales, ſintque ſubſcriptæ manu
Regis, ac plurium Epiſcoporum, extractio verò facta
fuerit ex dicto Archiuio diligenter cuſtodito, vtpotè tri-
bus clauibus clauſo, præuio Iudicis Decreto, & parte
nihil opponente benè probant, ſiuè Archiuium ſit publi-
cum, ſiuè priuatum. Rota *deciſ.* 192. *num.* 17. *& de-
ciſ.* 256. *num.* 9. *& ſeqq. part.* 7. *recent.* cum alijs plenè
deductis in *Calagaritana Decimarum de Ocon.* 7. *Iunij*
1653. *coram R.P.D. meo Celſo*, §. *nec quicquam facit*.

Nec releuant enunciatiuæ, quod Monaſterium ſit de
9 Diœceſi Lucenſi Quia cum † illæ regulariter non admit-
tantur, vbi præcipuè dubitatur de veritate enunciati,
iuxtà doctr. But. *in cap. illud, num.* 3. *verſ. non* 4. *de præ-
ſumpt.* Rota *deciſ.* 165. *nu.* 1. *&* 2. *part.* 4. *diuerſ.* nullo mo-
do hic ſuffragantur propter exercitium Iuriſdictionis ſupe-
rius firmatum, quod † potiùs denotat ſeparationem ter- 10
ritorij. Card. Seraphin. *deciſ.* 1278. *num.* 4. *deciſ.* 203. *nu.*
13. *part.* 7. *recent. & in Montis Caſſinen. Iuriſdict.* 27. *Martij*
1651. *coram bon. mem. Bichio.*

Quo verò ad quartum Articulum, An Abbas poſſit
Indicere proceſſiones generales in dicto oppido, vel po-
tiùs hoc ſpectet priuatiuè ad Epiſcopum, Domini in hoc
pariter confirmarunt reſolutionem. Quia licèt ratione
Ordinariæ Iuriſdictionis † Ius indicendi proceſſiones ſpe- 11
ctet ad Epiſcopum. Adhuc tamen oon prohibetur Ab-
bas, qui † dum habet Ordinariam Iuriſdictionem, ipſe 12
quoque venit ſub oomine Ordinarij, *gloſſ. in cap. ordina-
rijs, verb. locorum, de offic. ordin. in* 6. Rota *deciſ.* 798.
num. 3. *part.* 4. *diuerſ.* & plures congerit Modern. Tam-
bur. *de Iur. Abbat. diſput.* 1. *quæſt.* 4. *num.* 3. *lib.* 1.

Nec facit, quod Abbas Sancti Vincentij io Eccleſijs
oppidi de Monfort habeat Iuriſdictionem cumulatiuam
cum Epiſcopo, non autem priuatiuam, oam cumula-
tio † nihil adimit de Iuriſdictione, ſed tantum operatur, 13
quod vtrique competat exercitium illius. Dec. *conſ.* 3.
num. 3. Surd. *conſ.* 56. *num.* 20. Menoch. *de præſumpt. lib.*
2 *præſumpt.* 18. *num.* 36. *in fine, cum ſeq.*

In alijs duobus Articulis, ſcilicet ſecundo: An Abbas
poſſit exercere Pontificalia extra Eccleſiam ſui Conuen-
tus, & ab illa exire cum Mitra, & Baculo in Proceſſio-
nibus publicis, quæ ſolent fieri per vias dicti oppidi, &
ſuorum terminorum, vel potiùs hoc ſpectet priuatiuè ad
Epiſcopum; & tertio, An Abbas poſſit exercere Pon-
tificalia in Eccleſijs aliorum Coouentuum, qui non ſiot
ſui ordinis, licèt habeat licentiam eorum ſuperioris abſ-
que licentia Epiſcopi, & dictus Abbas poſſit concedere
tales licentias alijs Epiſcopis, & Abbatibus, vel potius
hoc ſpectet priuatiuè ad Epiſcopum, Domini receſſerunt
à Deciſis, attento Decreto Sacr. Congregationis Rituum
emanato 27. Septembris 1659. vbi in §. 10. apertè prohi-
betur Abbbatibus † vſus Pontificalium in aliena Eccle- 14
ſia licèt exempta, quamuis ad ipſam fueriot inuitati,
quod loquitur non ſolùm de Abbatibus exemptis, ſed
etiam de habentibus territorium ſeparatum, & Iura
Epiſcopalia, vt patet in fine eiuſdem Decreti, ibi:
*Cumque nonnulli ex dictis Abbatibus, & Prælatis pro-
prium habere poſſint territorium, iuraque Epiſcopalia,
nullis ſubdantur Epiſcopis, qui eos coercere, ſi exceſſe-
rint, valeant cenſa à Sedis Apoſtolicæ Nuncijs, &c.
ad huiuſmodi decretorum obſeruationem prædicti omninò
cogantur*. Hæc enim verba ſuot ſatis clara, nullam-
que recipiuot interpretationem, & Rota † huiuſmodi 15
decreta ſemper ſolet reuerenter ſuſcipere.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. PRIOLO.

Amerina Fideicommiſſi.

Lunæ 4. *Iunij* 1663.

ARGVMENTVM.

Copia ſimplex Teſtamenti non probat ſine originali, maximè quando adeſt ſchedula aliena manu deſcripta, & ab ipſo Teſtatore ſubſcripta; de illa ſcilicet fit mentio in copia, ſed nullibi originali apparet.

SVMMARIVM.

1 *Scripturæ ſimplex copia ſine originali non probat.*
2 *Scriptura, cui non conueniunt qualitates in illa recenſitæ, demonſtrat eſſe diuerſam.*
3 *Schedula Teſtamenti carens ſubſcriptione Teſtatoris, arguit pluralitatem.*
4 *Scriptura quæ caret ſubſcriptione volita per Teſtatorem, etiam ſi eſſet originalis, non ſubſiſtetur, & num.* 5.
7 *Fallit quando fuit producta, & legata in ea contenta perſoluta,*

Digitized by Google

ſoluta; niſi deficiat identitas ſcripturæ, & perfectio voluntatis Teſtatoris, vt num. 7. & 8.

9 *Hæres approbans Teſtamentum non ritè factum, non poteſt nocere tertio, non habenti cauſam ab illo.*

10 *Recognitio Scripturæ ſine partis citatione, non valet.*

DECISIO LXVII.

NON CONSTARE de valido Teſtamento Matthæi Buccarini, reſponderunt iterum Domini,
1 Scriptura enim exhibita eſt ſimplex copia, ſeu † exemplum, quod non probat non producto originali, *l. exempla*, *C. de probat. Auth. ſi quis in aliquo*, *vbi* Dec. *num. 2.* Iaſon. *& communiter ſcribentes*, *Cod. de edend.* Decian. *loquens de teſtamento*, *conſ. 18. num. 2. lib. 2.* Rot. *in recent. part. 9. deciſ. 128. ſub num. 1. & ſeqq.*

Eo minus, quia in corpore Scripturæ legitur ſchedulam Teſtamenti à Matthæo confecti, ſcriptam eſſe manu Valdouiſij, & ab ipſo Matthæo ſubſcriptam, vnde eſto quod probaretur Matthæum condidiſſe teſtamen-
2 tum, nihilominus cum † Scripturæ huiuſmodi non conueniant qualitates prædictæ, quod fuerit ſcripta manu Valdouiſij, & ab ipſo Teſtatore ſubſcripta excluditur, quod illa ſit Teſtamentum Matthæi. Ruin. *conſ. 21. num. 6. lib. 4.* Rota *in Romana Fideicommiſſi de Caietanis 7. Februarij 1620. coram bon. mem. Card. Fabritio Veroſpio*, *& in Peruſina Teſtamenti 28. Iunij 1658. coram Reuerendiſſ. D. Cerro Decano.*

Dum enim percipi non poteſt, a quo prætenſa Schela Teſtamenti, ſcripta, vel ſubſcripta fuerit, immo
3 † careat ſubſcriptione ipſius Teſtatoris, ceſſat regula, quod pluralitas non præſumatur. Pariſ. *conſ. 19. num. 48. lib. 3.* Ruin. *conſ. 31. lib. 4. num. 6.* Altograd. *conſ. 96. à num. 22. lib. 2.* & pluribus relatis comprobat Ciriac. *controu. 444. num. 28.*

Hinc fruſtra contendit Dominus Mutius Marerius purificatum fideicommiſſum ad fauorem Renati Patris,
4 nam † ceſſante ſubſcriptione volita per Teſtatorem, etiam ſi ſcriptura illa eſſet ſchedula originalis nullo modo poſſet ſuſtineri. Rota coram Pen. *deciſ. 215. num.*
5 *55. in recent. deciſ. 430. num. 8. & 9.* quod † procedit etiam inter liberos, vt vltra adductos in alia deciſione huius Cauſæ, *§. non obſtat edita 5. Iunij, ſuperioris anni fuit dictum in Romana Hæreditatis 1. Aprilis. 1658. coram R. P. D. meo Albergato.*

6 Obiectum verò deductum ex illius productione, & ſolutione Legatorum contentorum in illa facta à Flauio
7 Matthæi filio, & hærede, non releuat † cum deficiat identitas ſcripturæ, & perfectio voluntatis Teſtatoris,
8 qui ſanè defectus non poteſt ex actibus poſitiuis hæredis ſuppleri, iuxtà notata per Dec. *conſ. 488. num. 18.* Rota *in Romana Primogenituræ 25. Iunij 1655. coram bon. mem.*
9 *Bichio*; minuſue poteſt talis approbatio, nocere tertio non habenti cauſam à dicto Flauio, per regulam, *text. in l. 1. & 2. C. res inter alios acta*, *l. ſæpe*, *ff. de re iudic.* Rota *deciſ. 161. num. 17. part. 8. recent. & in Tibartina Caſtri Sancti Angeli 18. Iunij 1646. coram Reuerendiſſ. D. meo Meltio.*

10 Non obſtat recognitio facta de anno 1620. quia emanauit ſine citatione partis, ac ſpreta proteſtatione, & laborat pluribus defectibus deductis in præterita deciſione, in qua propterea ſtandum eſſe, fuit reſolutum Domino Ludouico Cremona ſolum Informante, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Piſana Diſtributionum.

Lunæ 4. Iunij 1663.

ARGVMENTVM.

Gratia obtenta à Pontifice, non narratis Clauſulis neceſſarijs eſt ſobreptitia, & idem eſt non narrare, quam narrata non iuſtificare; & ſufficit ad inducen. ſubreptionem, non ſolum tacere aliquid, quod ſi Papa ſciuiſſet, Gratiam non conceſſiſſet; ſed etiam, quod illam non ita de facili conceſſiſſet.

SVMMARIVM.

1 *Subreptio operatur, vt breue non ſit æſtimandum, nec exequtioni demandandum.*

2 *Gratia non ſuffragatur ſi omnia in Breue narrata non iuſtificantur, & num. 9. & 13.*

3 *Canonicus diſpenſatus ad retinendam Cappellaniam, poteſt etiam illius diſtributiones ſuperlucrari.*

4 *Sacra Congregatio Concilij contrarium tenet.*

5 *Ad inducen. ſubreptionem, ſufficit quod Papa non ità de facili conceſſiſſet gratiam, ſi omnia ei narrata eſſent, & num. 6.*

7 *Subreptio non cauſatur tacendo id, quod in iure conſiſtit.*

8 *Pontifex poteſt concedere Gratiam, etiam in alterius præiudicium.*

10 *Subreptio reſultat ex non facta litis mentione, & numero 12.*

11 *Commiſſio cum citatione ad dicend. contra, in Rota, eſt loco libelli, & dicitur Cauſa introducta.*

14 *Valor eſt Gratiæ pars, quæ habet vim conditionis, & exigit iuſtificationem, & num. 15.*

DECISIO LXXIII.

OCTAVIVS de Michelangelis à Sede Apoſtolica, prouiſus de Canonicatu in Eccleſia Piſana vacante, obtinuit etiam retentionem Capellaniæ, quam ibi prius poſſidebat, cupienſque illius diſtributiones quotidianas lucrari impetrauit Breue, & ad dictum effectum petebat illius executionem, quam Rota denegandam eſſe cenſuit ex capite ſubreptionis, quæ † operatur, vt non ſit habendum in conſideratione, nec abſque nota Iniuſtitiæ executioni demandandum, *capit. ſuper litteris, & ibi* Felin *num. 8. de reſcript.* Innoc. *in cap. vltimo, vt lit. pend.* Ciarlin. *controu. 38. num. 3. & 5.* Rota *deciſ. 418. num. 1. part. 1. deciſ. 83. num. 24. part. 7. recent. & in Beneuentana Parochialis 29. Nouembris 1649. §. iniuſtè vero, coram Reuerendiſſ. D. meo Decano*, & defectu † iuſtificationis narratorum in eo ad quæ tenetur, alias gratia non ſuffragatur, *cap. 1. ibique* Io. Andr. *& alij*, *de conceſſ. lit. in 6.* Felin. *in c. ad aures*, *verſ. tertia concluſio*, *de reſcrips.* Mareſcott. *var. reſolut. lib. 2. cap. 1. num. 1. & 2.* Rota coram Buratt. *deciſ. 175. num. 1.* 1 2

Quantum attinet ad ſubreptionem, ex duplici capite
videbatur patens, & † primo, quia prætendens dictus 3
Octauius poſſe diſtributiones ſuperlucrari eo ipſo, quod in vim prouiſionis Apoſtolicæ, vltra Canonicatum retinebat etiam Capellaniam, quaſi eſſet ad hoc diſpenſatus, delata controuerſia in hoc ſuborta ad Sacram Con-
gregationem Eminentiſſimorum Cardinalium † Sacri 4
Concilij Tridentini Interpretum, ſub die 30 Aprilis 1661. vtraque parte ſuper eorum Iuribus audita cenſuit Dominum Octauium illas percipere minimè poſſe, & tamen nulla facta huiuſmodi reſolutionis mentione de menſe
Augusti ſequentis Breue de quo agitur † obtinuit, quod 5
à vitio ſubreptionis ſaluari non poteſt, nam certum eſt, quod ſi illa Pontifici narrata fuiſſet, vel illud omninò
denegaſſet, vel non ità de facili conceſſiſſet, quod † 6
vtrumque ſufficit ad inducen. ſubreptionem, *cap. ad audientiam, & cap. poſtulaſti 27. & cap. ſi proponente 42. de reſcript. cap. dudum 54. il 2. verſ. inſuper, de elect.* Peregr. *conſ. 78. num. 12. lib. 2.* Aymon. *conſ. 68. num. 5.* Lotter. *de re benefic. lib. 3. quæſt. 11. num. 56.* Rota *deciſ. 24. num. 4. part. 5. recent. & in Romana Pretij Officiorum 27. Nouembris 1658. §. de obreptione, coram me.*

Nec hoc primum ſubreptionis caput euitari poteſt ex reſponſione data, quod declaratio Sacr. Congregationis, non induxit nouum impedimentum, ſed remouendo
dubium, an diſtributiones deberentur, ità † reſpondit, 7
ex quo inferebatur fuiſſe tacitum, id quod in Iure conſiſtit, quod non cauſat ſubreptionem. Giouagnon. *conſ. 16. num. 65. lib. 2.* Lotter. *de re benefic. lib. 2. quæſt. 54. num. 25.*
Caſſad. *deciſ. 4. num. 6. de præbend.* quod licet eſſet in † 8
libera poteſtate Pontificis gratiam concedere etiam in alterius præiudicium, nefaſque ſit illud in controuerſiam
reuocare. Attamen id totum erat illi narrandum, vt 9
apparere poſſet de eius voluntate in conceſſione, vt bene ad rem aduertit Crauett. *in præcit. conſ. 68. ſub num. 8. verſ. quod ſine dubio, & ſeqq. & conſ. 103. nu. 17.* Honded. *conſ. 27. num. 31. cum ſeqq. lib. 1.*

Altera

Digitized by Google

10 Altera minus eultabilis ſubreptio, reſultat ex non fa-
cta mentione litis in hoc Sacro Tribunali, multo ante
impetrationem Breuis, introductæ in vim Commiſſionis
Iactationis Iactationum, cum citatione partis ad dicend.
11 cootra, & in actis † reproducta, quæ in Rota eſt loco
libelli, vt coram Achill. de Graſſ. *decif* 1.*num*.6.*de Iudic.*
Eminentiſſ. Ottbobon. decif. 116. *num* 1. *& in Romana Bene-*
12 *ficiatus S. Petri* 15. *Iunij* 1657. *coram me*, quæ pariter †
narrari debuit, quia poterat Pontificem retrahere à Bre-
uis conceſſione, & non expreſſa, remanſit ſubreptitium,
*cap. cum olim, de indic. l. ſi quis, C. de precib. Imper. offe-
rend.* Rota coram Cardinali Caual. *decif.* 92. *num.* 2. *in re-
cent. decif.* 370. *num.* 4. *part.* 5. *& apud Reuerendiſſ. Tarra-
conen. decif.* 258. *num.* 10. *&* 336. *num.* 5. *inter eius impreſſ.*
13 Ex defectu autem non iuſtificationis narratorum pari-
ter viſum fuit, Breue non eſſe exequen. nam inter plu-
14 ra alia expreſſa, & ſignanter reſidentiam † perſonalem
diuerſimode in litteris prouiſionis Canonicatus cum re-
tentione Capellaniæ ab alia facta in impetratione Breuis
15 de † valore in ducatis 40. per non exceſſum expreſſo
nulla affertur probatio, quæ tamen vti pars eiuſdem
gratiæ habet vim conditionis, & exigit iuſtificationem.
Felin. *in cap. ad aures, col.* 6. *concluſ.* 7. *in fine, de re-
ſcript.* Mareſcott. *variar. reſolut. lib.* 2. *cap.* 1. *num.* 62. *&
alijs relatis dictum fuit in Meliten. Parochialis* 28. *Iunij*
1649. *§. penultimo, coram bon. mem. Bichio, & in Papien.
Beneficiorum* 23. *Februarij* 1654. *in fine coram me.*

Et ità fuit concluſum, Breue non eſſe exequend. vtra-
que, &c.

R. P. D. TAIA.

Viterbien Tranſactionis.

Lunæ 4. *Iunij* 1663.

ARGVMENTVM.

In Tranſactione an committatur vſura, & iſta an cadat in contractu locationis. Ad reſcindendum tranſactionis contractum quid veniat neceſſariò probandum, & an conuentio de annua præſtatione ſuper rebus donatis ſit vſuraria.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio eſt contractus innominatus.*
2 *Verba relata à tranſactionis conciliatore probant præludia contractus.*
Amplia, vt num. 3.
4 *Vſura non committitur in tranſactione.*
5 *Conuentio innominata propriè non dicitur vſura, quia non eſt lucrum, ſed quædam recompenſatio debita hinc inde.*
6 *Renunciatio facta magni lucri, & negotij magnam requirit compenſationem.*
7 *Compenſatio debet reduci ad ſuam iuſtitiam conſideratis promiſcuè mercibus, & pecunijs per modum tabernæ, & negotii.*
8 *Locatio fit etiam de re æſtimata.*
9 *Vſura non cadit in contractu locationis.*
Præſertim quando locationi nullum mutuum eſt admixtum, et num. 10.
11 *Læſione ſtante competit remedium reſciſſionis.*
12 *Læſio enormiſſima, et longè vltrà dimidiam in tranſactione reſcindenda neceſſariò debet probari.*
13 *Contractus iniuſtus non debet vocari vſurarius.*
14 *Conuentio ſuper bonis donatis de annua præſtatione eſt licita, ſicuti ſuper legato quod eſt donatio, et num.* 15.
16 *Mercator poteſt apud ſe retinere pecuniam, vt de fructibus pupilli, et minores viuere poſſint, et num.* 17.
18 *Societas initæ ſortis, ſeù capitalis, ſalui, et certi moderati lucri Romæ, et paſſim per totam Italiam approbatur.*
Amplia, vt num. 19.
20 *Euentus ſunt omninò incerti, et ratione incertitudinis poteſt aliquid certum donatum iuſtè peti, et num.* 21.
22 *Contractum eſſe fœneratitium aſſerenti incumbit onus probandi.*
Immò quod ſit verum, vel palliatum num. 23.
24 *Indebitè ſolutum eſt concludenter probandum.*

DECISIO LXXIV.

DOMINICVS, & Tullius Patrui exiſtimatis communibus bonis ex mercibus nominibuſque creditorum in ſcutis 7500. tertiam partem dictorum bonorum ad pecuniam numeratam redactam aſſignarunt Thomæ, & Gregorio Nepotibus in ſcutis 2500. partim ſoluendam cum Cæcilia in Monaſterio, vel matrimonio collocaretur, & reliquum cum dicti filij peruenient ad annum 25. & interim promiſerunt pro fructibus recompenſatiuis ſoluere annua ſcut. 150. & ex altera parte dd. Nepotes aſſignarunt Patruis reliquas duas partes Iura, actiones, credita, & capitalia quoquomodo ſpectantia, & promiſerunt inuicem ſtare concordiæ, & tranſactioni, & diuiſioni, vt in Inſtrum. 6. Iulij 1627.

Solutis poſtea ſcutis noningentis pro dote Monaſtica Cæcilie Patrui decreuerunt dare ſcuta 10. mill. computatis ſupradictis ſcutis 2500. Thomæ, & Gregorio pro omni, & toto eo quod quauis de cauſa, & occaſione petere, & prætendere poſſent ad hoc vt poſſent computatis iam 1000. ſolutis dimidium in termino vnius anni, & alterum dimidium in termino alterius anni ad effectum ſtabiliendi ſeù negotiandi, & interim ſoluere fructus recompenſatiuos ad rationem quinque pro centenario. Gregorio verò ſoluere ſcuta 5000. poſtquam compleuiſſet 25. annum ad effectum reinueſtiendi, & negotiandi prout ipſi videretur, quibus ſtantibus dicti Nepotes ceſſerunt patruis præſentibus omnia Iura ex quocunque capite, & ſuper bonis hæreditarijs q. Pauli eorum Patris, ac Iuribus, negocijs, ac quibuſcunque bonis ipſorum patruorum creditiſque, & exactionibus quibuſcunque contra quaſcunque perſonas &c. renunciaruntque & inſuper conuenerunt, vt morientibus Thoma, & Gregorio abſque filijs legitimis, & naturalibus dicta ſcuta 10000. redirent ad ipſos Dominicum, & Tullium eorumque filios, & ſucceſſores liberè per concordiam, & tranſactionem, & compoſitionem, vt in Inſtrumento 2. Nouembris 1634. Defuncto autem Gregorio ſine filijs, & deindè Thoma relicto Paulo filio, & denique Paulo relicta Tarquinia matre, & hærede petijt hæc ſcuta 4000. pro reſiduo dd. ſcut 10000. promiſſa cum fructibus, & cum exciperet altera pars fructus eſſe illicitos, & non ſoluendus, ſolutoſque compenſandos in ſortem, & exuperantes reſtituendos varijs ſententijs ſecutis de huiuſmodi fructibus approbatis vti debitis, & reprobatis vti indebitis nouiſſima ſententia eoſdem vti licitos, & debitos approbauit, & hanc Domini confirmandam eſſe cenſuerunt.

Et quidem communi DD. fundamento, quia ſi
fructus petuntur præcipuè titulo tranſactionis, † quæ 1
contractus innominatus eſt arg. *leg. ſiue apud certa* 28.
Cod. de pact. & l. 7. *in princip. ff. eod. & ibi* Bartol. *ſub
num.* 1. & pro omni & toto eo quod poſſet competere
præcipuè ſtantibus verbis patruorum, *Diamoli queſti
denari, perche altrimente poſſono pretendere il terzo di
tutta la robba, purche ſi quietino*, quæ cum referan-
tur † à teſte conciliatore tranſactionis probant præludia 2
contractus ad trad. per Farinacc. *de teſtibus quæſt.* 60.
num. 432. præſertim concurrentibus † præſumptionibus 3
pro eius debito, & magna eiuſdem veriſimilitudine
num. 438. In tranſactione † verò Vſura non committi- 4
tur ad Rota *decif.* 490. *num.* 3. *verſ. Tum quia ſumus in
tranſactione part.* 2. *& decif.* 516 *in fin. part.* 3. *recent.*
Et inſuper hic agitur de præſtatione annuorum fru-
ctuum promiſſa à patruis relatiuè ad renunciationem
ampliſſimam faciendam à Nepotibus, vndè reſultat
ex hoc innominata † conuentio, quaſi vendo, vel 5
trado, vt des, vel patior vt des, aut alia conformi-
tas vnius ad alterum, quæ propriè non dicitur vſura,
quia non eſt lucrum, ſed eſt quædam recompenſatio
debita hinc inde &c. ad declarationem Bald. *ad l.* 1. *C. de
ſumma Trinit. num.* 33. Mantic. *de tacit. tit.* 58. *num. vl-
tim. lib.* 8. Rota *d. decif.* 490. *num.* 4. *& decif.* 540.
num. 11. *part.* 2. *recent. & decif.* 160. *num.* 6. *&* 7.
com. 2. *part.* 4.

Et ſpecialis etiam ratio præter ſupradictam genera-
lem tranſactionis concurrebat in hoc caſu, quod fuit
ceſſum, & † renunciatum negotio, & apothecæ ma- 6
gni lucri, & magnæ æſtimationis in Ciuitate Viter-

bij, vt

Digitized by Google

rij, vt ex teſtibus; adeóque magnam compenſationem
7 requirebat, † quæ reduci debuit ad ſuam iuſtitiam,
computata pecunia infructifera cum rebus fructiferis,
& conſideratis promiſcuè mercibus, & pecunijs per
modum Tabernæ, & negotij *ad l. cum Tabernam 34. ff.
de pignor.* Rota *d. deciſ.* 516. *num.* 6. *& deciſ.* 490. *d. nu.*
4. *& d. deciſ.* 540. *num.* 11. ſicuti conſueuit in praxi ob-
ſeruari in contractu locationis, quo Taberna exempli
8 gratia Aromataria, & huiuſmodi, etiam † æſtimata
locatur, vt apud P. Dianam *moral. reſol. vltim. tract.*
8. *de contract. part.* 1. *cum allegatis* non obſtante P. Me-
gala apud illum, & Cardin. de Lugo *de Iuſtitia diſp.*
29. *num.* 85. Pater Zibell. *de vſur. cap.* 8. *numer.* 9. *lib* 3.
Cum agant de locatione Tabernæ, ac medicamento-
rum, vti loci, & rerum conſumptibilium, non au-
tem vti negotij, & vt vulgò dicitur, *Auaiamento*, vt
9 in deciſionibus ſupra alleg. Et in contractu † locationis
non cadit vſura etiamſi penſio non ſit iuſta, immò ex-
10 ceſſiua, præſertim quando locationi † nullum mutuum
eſt admixtum, ad tradita à Leotard. *de vſur. quæſt.* 8.
num. 25. Rota coram Millin. *deciſ.* 380. *num.* 6. *& coram*
Merlin *deciſ.* 161. *num.* 1. *& ſeqq.*

Adeóque ſupradictis fundamentis non obſtat, ſi for-
tè demonſtretur quod fuerit ſoluta maior merces, aut
præſtatio pro aliquo corpore ſingulatim ſumpto, quia
vel maior ſumma indebita in vna parte eſt debita in
altera, & vna pars alteram iuſtificat, cum totum ne-
gotium promiſcuè accipiendum ſit, & auuiamentum,
vt ſupra, & iam non amplius de vſura eſſet quæſtio,
11 ſed inualida, & iniuſta conuentione, in qua † reme-
12 dium reſciſſionis ex læſione competeret, quæ † tamen
in tranſactione enormiſſima, & longè vltrà dimidiam
neceſſariò probanda eſt Rota *deciſ.* 102. *num.* 2. *& de-
ciſ.* 733. *num.* 1. *& ſeqq. part.* 1. *diuerſ. & deciſ.* 192.
ſub num. 12. *&* 13. *part.* 8. *& deciſ.* 470. *num.* 9. *part.* 5.
Animaduertendo, ne contractus qui ſolùm ſunt iniu-
13 ſti vſurarios † vocemus, terminoſque iſtos nulla adhi-
bita diſtinctione confundamus, vt inquit Mareſcott.
var. reſolut. 32. *ab initio lib.* 2. Leotard. *vſur. quæſt.* 7.
num. 6. *&* 34.

Prætereà reſponſum eſt, quod etiam dato quod à
Patruis dicta ſumma ſcut. 10000. fuiſſet donata eo ip-
ſo quod facta fuit ne poſſent Nepotes dictam ſummam
donatam exigere, benè potuit conueniri annua præ-
14 ſtatio licita, & nullatenus † vſuraria, ſicuti in lega-
15 to conueniri poteſt † quod donatio eſt, *Inſtit. de legat.
in princip. ad celebre* Surd. *conſ.* 23. *præcipuè num.* 7. *ver-
ſic. quarto facit, & de aliment. priuileg.* 29. *num.* 6. *tit.* 8.
Lup. *de vſur. comment.* 1. *num.* 73. Cenc. *de cenſ. quæſt.*
34. *num.* 4. *& num.* 28. Leotard. *de vſur. quæſt.* 18. *num.*
23. & in puncto donationis, & huiuſmodi annuæ præ-
ſtationis Rota *poſt ſecundum lib. conſ.* Farin. *deciſ.* 321.
num. 2. *&* 3.

Et benè ratiocinando viſum eſt nos verſari *in cap pe-
16 nult. de donat. inter vir. & vxor.* & patruos vti † mer-
catores retinuiſſe apud ſe promiſſam pecuniam, vt de
parte honeſti lucri Nepotes viuere poſſent *ad d. cap. pe-
nult. cum ibi notat. præcipuè ò* Barboſ. *num.* 7. Bartul. *in
l. Diui Seuerus, ff. ad l. falcid. num.* 2. Rota *deciſ.* 304.
17 *num.* 2. *dict. deciſ.* 556. *num.* 1. *part.* 2. *recent.* Præcipuè †
cum Nepotes aut pupilli, aut minores eſſent Bonacin.
de reſtit. & contract. diſput. 3. *quæſt.* 3. *punct.* 11. *num.* 3.

Id quod redigendum videtur ad ſocietatem trium
contractuum nempè ſocietatis initæ ſortis, ſeù capita-
18 lis ſalui, & certi moderati lucri † approbatam abſque
vlla difficultate Romæ, & paſſim per totam Italiam
in vſu præcipuè ad *d. cap. penult.* Scacc. *de commerc. &
camb.* §. 3. *gloſſ.* 3. *num.* 36. Mareſcott. *var. reſolut.* 132.
num. 21. *lib.* 2. præclarè Bonacin. *de reſtit. & contract d.
punct.* 11. *num.* 2. *cum alijs apud* Leotard. *de vſur. quæſt.*
31. *num.* 13. *& ſeqq.* Dian. *reſol.* 30. *tract.* 8. *de contract.
par.* 1. Card. de Lug. *de iuſtit. diſput.* 30. *num.* 40. quæ
19 omnia † procedunt etiamſi dicti contractus celebrentur
tacitè, & intentione implicita *d. cap. penult.* Mareſ-
cott. *d. reſol.* 132. *d. n.* 21. *& poſt* Nauarr. Valen. Reginald.
& alios Bonacin. *d. punct.* 11. *d. num.* 2. *verſ. Addo
cum* Nauarr. Dian. *d. reſolut.* 30. Cardin. de Lug. *diſp.*
30. *num.* 47.

Non obſtantibus in huiuſmodi contractibus diuerſis
euentibus, & aduerſorum quoque euentuum proba-
20 tionibus. Quia cum hi omninò † incerti ſint *ad l. ſi
ex pactione* 14. *& ibi gloſſ. vltim. & l. ſi ex lege* 17. *C. de
vſur.* ratione incertitudinis † poteſt aliquid certum do- 21
natum iuſtè peti, vt ibi notat Bald. Natt. *conſil.* 548.
num. 16. *&* 17. Surd. *conſ.* 162. *num.* 34. *ad fin. & conſ.* 309.
num. 4. *verſ. Addo ego* Caball. *conſ.* 86. *ſub num.* 28. *lib.* 2.
Rota coram Ludouiſ. *deciſ.* 126. *num.* 6.

Et irruit generalis præſumptio, quæ ſtat pro iuſti-
tia, & validitate contractus excluſiua fœnoris, ideo-
que Patruis incumbit onus probandi, † contractum 22
fœneratitium, & nullo titulo poſſe defendi, immò † 23
ampliùs quòd ſit verum mutuum, vel palliarum ad
doctrinam *Abbat. ad rubric. de vſur. num.* 2. & celebre
votum Pœnitentiariæ Baſilicæ S. Petri *poſt deciſ.* 160.
num. 6. *& ipſam deciſionem num.* 4. *tom.* 2. *part.* 4. *recent.*
maximè, quod Patrui ſe fundant quod fructus fuerint
† indebiti, & indebitè ſoluti, quod concludenter pro- 24
bañ Rota coram Buratt. *deciſ.* 10. *num.* 2. *& ſeqq. cum
allegatis.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. VICECOMITE.

Poſtea S. R. E. Card.

Romana Attentatorum.

Lunæ 4. Iunij 1663.

ARGVMENTVM.

Attentata quæ veniunt purganda debent
eſſe clara, & ſufficit illa excludere per
viam continuationis.

SVMMARIVM.

1 *Attentatum non dicitur quando non adeſt. contemptus Iudicis.*
2 *Iudex immittendo vnum priuat alium ſua poſſeſſione.*
3 *Poſſidens non tenetur deſerere poſſeſſionem ad beneficium collitigantis.*
4 *Qui continuat non attentat.*
5 *Continuatio poſſeſſionis facta in vim mandati ad relaxati ante litem non dicitur attentata.*
6 *Exactio facta in vim mandati ad continuationem poſſeſſionis non dicitur attentata.*
7 *Attentata quando ſunt turbida non purgantur.*
8 *Poſſeſſio quæſita in vim mandati habentis clauſulam* ſine præiudicio habentis meliora, & potiora iura, *quando reſoluta dicatur ex ſuperuiuentia alterius habentis melius ius, et num.* 9.
10 *Poſſeſſio poteſt eſſe penes duos diuerſis titulis.*
11 *Retentio ceſſat extincto credito.*
12 *Attentata non admittunt exceptiones altioris indaginis.*

DECISIO LXXV.

NON conſtare de attentatis DD. dixerunt ea ſiqui-
dem commiſſa minimè cenſentur † niſi Iudicis 1
concurrat contemptus Pariſ. *conſ.* 41. *num.* 38. *lib.* 1. Lan-
cellot. *in præfat. in verbo contemptum num* 2 *& in cap.* 15.
de attent. pend. compromiſſo num. 3. *part.* 2. Franch. *in cap.
bonæ col.* 4. *verſ.* 6. *de appellat.*

In præſenti autem caſu contemptum deficere clarè li-
quet, ex eo quod fratres de Blanchis immiſſionem ob-
tinuerunt in poſſeſſione Domorum, de quibos agitur
authoritate Iudicis quemcunque † alium ſua poſſeſſio- 2
ne priuantis Angel. *in l. qui vniuerſas* §. *Item cum Præ-
tor ff. de acquir. poſſ. & l. clam poſſidere* §. *ad nundinas nu.*
2. *in fine* Rota *deciſ.* 325. *num.* 3. *par.* 2. *recent.*

Neque attentaſſe cenſentur eo quia inſtituto deinde
Iudicio pro conſeruatione præfatæ poſſeſſionis, in qua
diù ſteterunt, Iudex eiuſdem manutentionem decre-
uit, & adita Signatura pro parte Eccleſiæ cauſa fuerit
ab eodem commiſſa huic Tribunali cum facultate ma-
nutenendi quem de Iure, euius ſanè reſcripti virtute ex
aduerſo prætenditur non licuiſſe Blanchis poſtea vllos
actus poſſeſſorios exercere, ſed ab illis omninò abſti-
nere debuiſſe, † nam nullo Iure cautum reperitur, 3
quod

Digitized by Google

quod poſſidentes teneantur eorum poſſeſſionem deſerere
ad beneficium collitigaotis, qui ex facto Iudicis ritè, &
4 rectè procedentis à ſua poſſeſſione cecidit † ex vulgata
regula, quod qui continuat non attentat *gloſſ. in cap.
non ſolum de appellat. in 6. Clem. 2. in verbo innouari*, *vt
lit. pend.* Mantic. *decis.* 168. *num.* 4. *in recent. decis.* 39. *nu.
7. part. 3. recent.* Gregor. *decis.* 557. *num.* 1. Poſth. *de ma-
nut. obſeru.* 1. *num.* 67. *&* 70. Rota *poſt cum decis.* 159. *num.*
2. Seraphin. *decis.* 422. *num.* 4. Merlin. *decis.* 334. *numer.* 2.
Duran. *decis.* 19. *num.* 5.

5 Aduerterunt ſiquidem Domini, † quod Blanchi non
continuarunt in eorum poſſeſſione virtute mandati de
manutenendo, cuius executio per interpoſitionem ap-
pellationis remanſerat ſuſpenſa, ſed vigore antecedentis
mandati de immittendo longè ante executionem deman-
dati, ideò cum de tempore tributæ manutentionis iam
in poſſeſſione exiſterent continuando in ea eo modo quo
ante faciebant, ſubſequentes actus per eosdem ita exer-
citi tanquam habentes dependentiam à primis attenta-
torum vitio nullateoùs cenſeri debent obnoxij *cap. ex
litteris de reſcript.* Gemin. *conſ.* 35. *lib.* 2. Lancell. *de
attent. part.* 2. *cap.* 4. *limit.* 1. *num.* 85. *&* 86. vbi re-
fert aliàs fuiſſe reſponſum pro attentatorum excluſio-
6 ne, † quamuis pars poſt appellationem ad fructuum
exactionem proceſſiſſet virtute mandati de manute-
nendo & ſub fundamento, quod talis actus eſſet con-
tinuus Merlin. *decis.* 10. *num.* 6.

Hinc non aduerſantur Iura in contrarium adducta,
7 ea etenim admitterentur, † quoties verſaremur cir-
ca poſſeſſionem turbidam, ſecus autem quando pro-
ut hic poſſeſſio eſt clara ritè, & rectè auctoritate Iu-
dicis tributa, vt aduertit Lancellott. *cap.* 4. *limit.* 1.
num. 82. Caualer. *decis.* 615. *in fine.*

Non vrget, quod immiſſio conceſſa legatur cum
clauſula, *dummodò poſſeſſio ſit vacans*, *&* *ſine præ-
iudicio habentium meliora*, *&* *potiora iura*, proindè-
que cum poſſeſſio eſſet penès Claudium, & ſucceſ-
8 ſiuè Eccleſiam Burgundenſem ceſſionatiam † poſt hu-
ius comparationem pro reſoluta habeatur Peregrin. *de
fideicommiſſ. art.* 47. *num.* 29. Rota *decis.* 25. *numer.*
1. *part.* 1. *diuerſ.* Duran. *decis.* 84. *num.* 10. *& ſeqq.
part.* 6. *recent.* Buratt. *decis.* 511. *num.* 2. *ibique Ad-
den. numer.* 6. Otthobon *decis.* 116. *num.* 15. Rota *de-
9 cis.* 513. *num.* 13. *part.* 1. *recent.* quia † cum Clau-
dius domum poſſideret non Iure dominij, ſed credi-
ti ex quarto dotali ſibi competenti, hæc creditoris
poſſeſſio impedire nequit, quin Blanchi alteram Iu-
re hæreditario acquiſiuerint; benè etenim inter ſe
10 compatiuntur, † quod vnus poſſideat tanquam hæ-
res, alter verò vti creditor, qui tali caſu ad com-
modum hæredis ſui debitoris poſſidere dicitur *l. ſerui
nomine de vſucap. gloſſ. in l. ſciendum §. poſſeſſor ff.
qui ſatisdar. cog.* Bartol. *in l. celſus num.* 15. *de vſu-
cap.* Bero *conſ.* 210. *num.* 19. *lib.* 3. Natt. *conſ.* 535.
num. 5. Cephal. *conſ.* 63. *num.* 6. Menoch. *de recup.
poſſeſſ. remed.* 14. *num.* 37. Rota *in Senogallien. Suc-
ceſſionis* 29. *Ianuarij* 1552. *coram Eminentiſſ. Cardinali
Corrado*, Surd. *conſ.* 481. *num.* 7. *&* 8.

Vndè cum hodie appareat Claudij creditum ſolu-
11 tione fuiſſe extinctum † Ius quodlibet retentione ex-
inde proueniens extinctum quoque remanſit Ottho-
bon. *decis.* 201. *num.* 18. *in recent. decis.* 153. *numer.*
34. *&* 35. *decis.* 324. *num.* 31. *part.* 9. Caual *decis.*
539. *num.* 2. *in fine cum ſeqq.* Rota penes Mangil. *de
ſubhaſt. decis.* 54. *num.* 8.

Minus Eccleſiæ competere valet retentio ex alte-
ro credito Abrahami, quia cum non cadat ſub ho-
12 dierna diſputatione, † necnon tanquam requirens al-
tiorem indaginem ad petitorium videtur reijciendum
Duran. *decis.* 269. *num. fin.* Rota *decis.* 337. *num.* 3.
part. 6. *recent.*

Et ita vtraque &c.

REVERENDISSIMO D. ALBERGATO

Sacræ Rotæ Decano.

Meleuitana Spolij.

Veneris 6. Iunii 1666.

ARGVMENTVM.

Milites Hieroſolymitani profeſſi non poſ-
ſunt condere teſtamentum, nec eorum
Bona acquiruntur hæredibus ſanguinis,
ſed ipſorum Religioni; Neque exce-
ptuantur Dapiferi, Cunclauiſtæ, & alij
priuilegiati, quia Indultum Greg. XV.
eſt reuocatum ab Vrbano VIII.

SVMMARIVM.

1 *Miles Hieroſolymitanus profeſſus efficitur inteſtabilis.
Et eius bona non hæredibus ſanguinis, ſed Religioni acqui-
runtur, vt num.* 2.

3 *Fallit in Conclauiſta, & aliis debet tamen conſtare de acce-
ptatione priuilegii aliàs non valet, vt num.* 4.

5 *Non acceptatio Priuilegii, ex quibus deſumatur.*

6 *Teſtes licet ſingulares plenè probant voluntatem acceptandi
indultum.*

7 *Bona Equitum profeſſorum deferuntur in theſauro Religio-
nis ex Conſt. Clem. VIII. & Pii V.*

8 *Dapiferi exceptuantur à Bulla Greg. XV. ſecus vt num.* 9.
10. *&* 11.

12 *Confirmationis natura non eſt alterare ſtatum rei confirma-
tæ, ſed ei robur addere, remanentibus omnibus in eiſ-
dem ſtatu, & terminis. Secus vt num.* 13. *&* 14.

DECISIO LXXVI.

FVIT reſolutum Annæ Mariæ non eſſe dandam
immiſſionem in bonis dicti q. Ludouici Caſciani
eius Patrui † quia cum ipſe ſolemnem profeſſionem 1
emiſerit in Sacra Religione Hieroſolymitana effectus
fuit inteſtabilis, eiuſque † bona iuxtà ſtabilimenta, 2
& Conſtitutiones Apoſtolicas, & Iuris diſpoſitiones
eidem Religioni acquiſita non autem hæredibus ſan-
guinis fuerunt delata, vt in terminis de his fratribus
S. Ioannis Hieroſolymitani reſpondit Rota *decis.* 436.
part. 3. *diuerſ. coram ſan. mem.* Gregor. *decis.* 87. *nu-
mer.* 3. *ibique Adden. num.* 15. *decis.* 109. *num.* 1. *coram*
Buratt. *decis.* 2. *num.* 11. *coram* Duran. *decis.* 308. *nu.*
2. *in Bononien. bonorum* 17. *Decembris* 1623. *§. profeſ-
ſio enim coram bon. mem. Pirauano*, *&* *in Recanaten.
bonorum* 29. *Aprilis* 1541. *coram R. P. D. meo Cerro.*

Non obſtat, quod ex indulto à Gregorio XV. Da-
piferis, Conclauiſtis, & in ſpecie Sancti Ioannis mi-
litiæ adſcriptis conceſſa aperta dicatur nedum ex teſta-
mento, ſed etiam ab inteſtato via ſuccedendi Equiti
Caſciano, qui huiuſmodi † munere ſungebatur in ſer- 3
uitijs bon. mem. Cardinalis Peretti, ex traditis per Spe-
rell. *decis.* 21. *ſub num.* 41. *verſ. itaut.* Rota *decis.* 177.
num. 1. *&* 2. *part.* 2. *recent.*

Quia non conſtat, quod ille huiuſmodi priuilegium
acceptauerit, eoque vti † voluerit ac proinde actrici 4
ſuffragari non poteſt Lap. *alleg.* 89. *num.* 6. Gonzal. *ad
Reg.* 8. *gloſſ.* 16. *num.* 11. Achill. *decis.* 1. *de priuileg.* Ro-
ta coram Seraph. *decis.* 1251. *num.* 14. *&* *decis.* 456. *nu.*
6. *part.* 4. *tom.* 2. *recentior.* Cùm enim † eius nomen 5
eſſet in Cathalogo erroneè deſcriptum corrigi non cura-
uit, nec priuilegium expediuit quinimò ſæpe, ac ſæ-
pius declarauit bona ſua ad Religionem ſpectare, & ad
eam velle deueniri, in qua voluntate duraſſe præſumi-
tur, & in vltimo mortis articulo idem aſſeruit, & in-
ſtante Olimpia recenſito quoque Notario, vt ad fauo-
rem Annæ Mariæ, & aliorum Nepotum teſtamen-
tum conderet, recuſauit condere, vt deponunt teſtes
relati in Summario Religionis *num.* 2. *&* 5. † quibus 6
licet ſingularibus ad effectum tamèn de quo agitur,
probandi ſcilicet voluntatem acceptandi Indultum, &
eo vten-

Digitized by Google

ęo vtendi plena fides eſt adhibenda Aymon. *conſ.* 73.
*num.*33. Rota *decif.*765.*num.*7 *&* 8 *part.* 2. *recent. coram*
Buratt. *deciſ.*616 *num.* 16. *cum alijs adductis in Romana bo-*
norum, ſeù Vſusfructus 19. *Ianuarij* 1652. §. *ex diſpoſitione*
coram R. P. D. meo Zarate, & prius in Ceſenaten. hæredi-
tatis 10. *Nouembris* 1651. §. *quia præter quod circa med.*
coram me.

7 Sed omnis ceſſare viſa eſt difficultas † ex indultis Cle-
mentis VII. & Pij IV. quorum vigore Equitum in hac
Religione profeſſorum bona quæcunque eidem, ſeù eius
8 theuſaro deferuntur, † & licet illa per Breue Gregorij
XV fauore Dapiferorum expeditæ dici poſſunt reuocata
9 † eum tamen omnia priuilegia Religioni prædictæ ante-
cedenter conceſſa fuerint poſtmodum innouata in Bulla
fel. record. Vrbani VIII. in ordine 15. innouata etiam
cenſentur Clementina, & Piana Indulta, & Gregoria-
num ſublatum vigore clauſularum ampliſſimarum cum
derogatorijs derogatoriarum, & quorum tenores &c. quæ
10 in Vrbano inſertæ operantur, vt gratis intermediæ in
præiudicium eiuſdem Religionis conceſſæ etiam fauore
certæ perſonæ dicantur reuocatæ Rota *deciſ.* 166. *num.* 12.
11 *& ſeqq. part.* 5. *recent.* † perinde ac ſi earum tenor eſſet in
Bulla reuocatoria ad litteram expreſſus *iuxtà conſ.* Butr.
2. *in hoc Sacro Tribunali receptum*, vt teſtatur Caſſad. *de-*
ciſ. 10. *num.* 2. *& deciſ.* 38. *num.* 3. *ſuper regul.* Put. *deciſ.* 415.
num 45. *&* 46. *lib.* 2. *cum alijs relatis in Montis alti Primi-*
ceriatus 16. *Iunii* 1643. §. *tamen coram R. P. D. meo Ve-*
roſpio.

12 Nec vrget replicatio, † quod ſtatum rei confirmatæ
non alteret, ſed omnibus in eodem ſtatu manentibus
illi tantùm tribuat robur, Rota *deciſ.* 569. *numer.* 2.
13 *part.* 2. *diuerſ. deciſ.* 175. *num* 8. *part.* 5. *recent.* † quia
quicquid ſit in terminis ſimplicis confirmationis obiectum
certè non applicatur caſui noſtro, in quo priuilegia Re-
14 ligionis † nedum fuerunt per ſan. mem. Vrbanum VIII.
confirmata, ſed ampliſſimis clauſulis innouata, quamo-
brem, ſi quæ antea fuerant à prædeceſſore Pontifice ab-
rogata ab iſto cenſentur in priſtinum reſtituta Garz. *de*
benef. part. 2. *cap.* 5. *num.* 45. *& ſeqq.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Toletana prætenſi Iuriſpatronatus.

Veneris 8. *Iunij* 1663.

ARGVMENTVM.

Iuſpatronatus ex quibus probetur, & ad probandam immemorabilem quid requiratur, An præſentatio vnica inducat præſumptionem Iuſpatronatus.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus probatur per inſtrumentum publicum funda-
tionis, & dotationis, vel immemorabili cum præſentatio-
nibus effectum ſortitis & 50. annorum ſpatio continuatis.*
2 *Teſtes non deponentes de viſu per* 40. *annos ante motam li-
tem, nec concludentes vocem, & famam & quod num-
quam contrarium viderint, vel audiuerint immemorabi-
lem non probant.*
3 *Ad Iuſpatronatus probandum non ſufficit vnica præſenta-
tio.*
4 *Immemorabilis ex actibus contrarijs deſtruitur.*
5 *Collationes Apoſtolicæ non mutant ſtatum beneficij.*
6 *Collationes Apoſtolicæ præſumptionem libertatis beneficij
inducunt, donec de contrario ſeruitutis ſtatu doceatur.*
7 *Vnio, ſeu annexio patronatus oppido à Barone eſt proban-
da, vt poſſit dici cum caſtro translatus & num.* 8.
9 *Ex Executiua ad ſupplicationem partis emanata non pro-
batur Iuſpatronatus in præiudicium tertij.*
10 *Verba narratiua Pontificis recipiunt interpretationem, ſi
ita eſt*
11 *Adminiſtrator Eccleſiæ, eidem præiudicium inferre non
poteſt.*

DECISIO LXXVII.

A PHILIPPO glor. me. huius nominis Secun-
do Rege Hiſpaniarum emerat anno 1566. nonnul-
la oppida Commendæ de Zorita Ordinis Calatrauæ ex
Indulto Apoſtolico Princeps Rodericus Gomez de Sil-
ua, à quo deindè titulo ſucceſſionis in D. Ducem Par-
tianæ peruenerunt, qui cum Patronatum Parochialis
Eccleſiæ oppidi de Alualate ad ſe ſpectare contende-
ret, eius libertatem defendente Eminentiſſ. D. Cardi-
nale Archiepiſcopo Toletano, propoſui Dubium, An
conſtet de Iurepatronatus, quod negatiuè reſolutum
fuit. Cum enim agatur de Domino temporali plenam
in dicto Oppido Iuriſdictionem exercente, non poteſt
obtinere niſi probetur Patronatus † ad formam *Sac.* 1
Concil. Trident. ſeſſ. 25. *cap.* 9. *de reform.* nempe per In-
ſtrumentum publicum fundationis, & dotationis, vel
mediante Immemorabili cum præſentationibus effectum
ſortitis, & 50. annorum ſpatio continuatis, vt tradunt
Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancell. gloſſ* 18. *num.* 63. *& ſeqq.*
Spad. *conſ.* 17. *nu.* 1. *& conſ.* 18. *in princip. lib.* 2. *plenè Ad-*
den. ad ſan. mem. Gregor. *deciſ.* 222. *num.* 10. *&* 11. Rota
deciſ. 199. *num.* 1. *& ſeqq. part.* 2. *diuerſ.* 302. *num.* 6. *&* 7.
part. 7. *recentior. coram* Mantic. *deciſ.* 234 *per tot coram*
Merlin. *deciſ.* 349. *num.* 1. *&* 2. *& latè in Terracinen. Iuriſ-*
patronatus 29. *Maij* 1656. *&* 26. *Maii* 1659 *coram R. P. D.*
meo Beuilaqua vtrobique in princip.

Hæc autem probationis ſpecies in præſenti ex depo-
ſitionibus teſtium † deduci non poteſt, cum non de- 2
ponant de viſu per 40. annos ante motam litem, nec
concludunt publicam vocem, & famam, quodque nun-
quam contrarium viderint, vel audiuerint, prout in-
ter cætera ad probandam Immemorabilem requiritur,
iuxta gloſſ. in cap. 1. *verb. Immemorabilem de præſcript. in*
6. Lotter. *de re beneſic. lib.* 2. *quæſt.* 38. *numer.* 47. Mo-
lin. *de primog. Hiſpan. lib.* 2. *cap.* 6. *per tot.* Gratian. *diſ-*
cept. 681. *num.* 38. *Addea. ad ſan. mem.* Gregor. *deciſ.* 196.
num. 1. *& ſeqq.* Rota coram Seraphin. *deciſ.* 1450. *numer.* 2.
coram Buratt. *deciſ* 673. *num.* 1. *deciſ.* 502. *num.* 6. *part.* 4.
recent. & in dicta Terracinen. 26. *Maii* 1659. §. *Huiuſmodi*
non ſolùm autem deficiunt præſentationes ſpatio anno-
rum 50. continuatæ, nam vnica tantum exhibetur ſub
die 9. Decembris 1570. in perſonæ Thomæ Anguiz, quæ
durauit annos 26 tantùm, & tamen † vbi verſamur in 3
perſonis ſuſpectis debent eſſe plures Garz. *de beneſic. par.*
5. *cap.* 9. *num.* 97. Rota *part* 4. *diuerſ. deciſ.* 557. *ſub num.* 1.
verſ. hic autem coram Buratt. *deciſ.* 178 *numer.* 17. *& in So-*
rana Iuriſpatronatus 28. *Aprilis* 1603. *coram bon. mem. Hie-*
ronymo Pamphilio.

Sed ſucceſſiuè Parochialis abſque conſenſu aſſerti
Patroni bis reſignata fuit, & tanquam libera à Ponti-
fice collata reiectis Patronis, qui ſe illis oppoſuerunt,
hinc enim prorſus deſtruitur Immemorabilis, † ad quam 4
Iuſtificandam requiritur, quod nihil viſum fuerit, vel
auditum in contrarium, & ex actibus contrarijs deſtrui-
tur, Mareſcott. *var. reſol. lib* 2. *cap.* 100. *num.* 10. Gra-
tian. *diſcept.* 918 *ſub num.* 39. *verſ. imò illa* Rota *deciſ.* 58.
num. 2. *&* 3 *part.* 2. *deciſ.* 399. *num.* 15. *part* 8. *recent. Marſi-*
cen. Iuriſdictionis 18. *Febr.* 1647. § *Tandem coram bon. mem.*
Bichio, & in Beneuentana Iuriſdictionis 31. *Ianuarii* 1656.
coram Reuerendiſſimo D. meo Decano § *Attamen* † *quia*, 5
Quamuis enim collationes Apoſtolicæ non mutent ſta-
tum, præſumptionem † tamen libertatis inducunt, do- 6
nec de contrario ſtatu ſeruitutis appareat, Dec *conſ.* 126.
in princip. Rota coram Caual. *deciſ.* 126. *num.* 12. *Vicen. Be-*
neficiis 6. *Februarii* 1637. *coram bon. mem Pirouano* §. *Con-*
ſtat enim, & in Fauentina Parochialis die 5. *Menſis curren-*
tis coram R. P. D. meo Nunnot.

Non obſtat, quod auctoritate Apoſtolica Rex præ-
dictus à menſa Magiſtrali diſmembrauerit oppida, &
Iuriſdictiones vna cum Eccleſijs Parochialibus, & fa-
cta translatione oppidi de Alualate in Authorem D.
Ducis cenſeri debeat translatum Iuſpatronatus Caſtro
annexum: Quia ex poſſeſſione per Regem adepta,
nec non ex venditione facta Principi Roderico potiùs
contrarium deducitur, dum reſpectu Eccleſiarum,
quarum patronatus Caſtris erat annexus, fuit etiam
in ſpecie capta illius poſſeſſio, & reſpectiuè facta
venditio, in alijs vero, & in ſpecie oppidi de Alualate,
nulla Patronatus mentio habita fuit *Summario reſpon-*
ſionis

Digitized by Google

ſionis D. Archiepiſcopi num. 1. 2. & 3. Et tamen talis
7 vnio, † ſeu annexio patronatus Oppido probanda eſſet
à D. Duce ad effectum, vt cum Caſtro poſſet dici translatus,
cap. ex litteris de Iurepatr. Rota *deciſ. 164. numer. 3.*
coram Maotic. *Amerina Beneficij S. Silueſtri 17. Iunij 1641.*
coram bon. mem. Dunozetto cum alijs in Placentina Parochialis 28. Iunij 1655. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano
§. quia præterquod. Conſtitutio 16. Iulij Papæ Secundi,
in qua conceſſit facultatem Præceptori dicti Ordiuis de
Calatraua nominandi, & præſentandi ad omnes Eccleſias
exiſtentes in locis dictæ Militiæ non ſuffragatur D.
Duci; Tum quia emanauit ad fauorem Magiſtri Admini-
8 ſtratoris, & Præceptoris Religionis, Vnde à † Poſſeſſore
Caſtri allegari nequit niſi plenè, & concludenter probetur
annexio, vt ſupra, & factum fuerat in *deciſ. 399. par.*
2. recent. Tum quia cootinet ſimplicem euunciatiuam
aſſertionis Regis Catholicis, quod præſentatio Præsbyterorum
io Eccleſijs exiſtentibus in Patrimonio Militiæ ad
nutum amouibilium fiebat à Magiſtro, aut Præceptori-
9 bus, Ex qua enunciatiua † ad ſupplicationem Partis
emiſſa non probatur Iuſpatronatus iu præiudicium tertij
Rota *deciſ. 178. num. 13.* coram Buratt. *deciſ. 552. §. 12.*
*par. 4. recent. tom. 3. in Beneuentana Iuriſdictionis 28. Aprilis
1662. coram R. P. D. meo Taia §. His præſuppoſitis*, vbi
10 quod † verba narratina Pontificis recipiunt interpretationem,
*ſi ita eſt in Romana Caſtri Orciani 15. Maii eiuſdem
anni coram me §. Bulla autem.*

Prout non reſiſtit dicta Inſtitutio Thomæ de Anguix
ad præſentationem Principis Roderici facta, præcedente
uarratiua, quod ad eundem Iuſpatronatus ſpectabat,
non ſolum quia eſt vnica, quæ in perſonis ſuſpectis patronatum
non probat, vt dixi, ſed etiam quia non
11 potuit Adminiſtrator † qui Eccleſiæ Toletanæ præerat
in locum Archiepiſcopi tunc Romæ in Caſtro S. Angeli
ſub cuſtodia retenti, Eccleſiæ præiudicium inferre
Add. ad Buratt. *deciſ. 453. littera A.* Rota coram Vetall.
deciſ. 129. num. 4. par. 2. deciſ. 421. in fin. par. 2. recent.
& in dicta Beneuentana §. Confeſſiones.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. EMERIX.

Mantuana honorum.

Veneris 8. Iunii 1663.

ARGVMENTVM.

Hæredum legitime deſcendentium appellatione veniunt etiam fœminæ qualitatem hæreditariam habentes, & tamen in feudo Eccleſiaſtico non ſuccedunt, & ſicuti iſtæ ab huiuſmodi ſucceſſione repelluntur, ita & ab illis cauſam habentes.

SVMMARIVM.

1 *Fœminæ ſucceduat in bonis conceſſis cum clauſula* vtriuſque ſexus,
2 *Fœminæ cenſentur excluſæ ab illis boais ſine* clauſula vtrinſque ſexus *conceſſis.*
3 *Fœminæ concurrunt cum maſculis in bonis cum clauſula vtriuſque ſexus conceſſis.*
4 *Fœminæ ordine ſucceſſiuo, & non inſimul cum maſculis veniaat.*
5 *Hæredum appellatione legitime deſcendentium veniant fœminæ qualitatem hæreditariam habentes.*
6 *Fœminæ non ſucceduat in fundo Eccleſiæ.*
7 *Inueſtiturarum tenor, etiamſi natura feudi repugnaret eſt attendendas.*
8 *Feudum concedentium meas ex antiqua obſeruantia deſumitur.*
9 *Obſeruantia eſt dubiarum rerum interpres.*
10 *In feudi ſucceſſione nihil ita eſt perpetuum quod contraria obſeruantia mutari non poſſit.*
11 *Obſeruantia non indiget præſcriptione, ſed ſufficit quod aliquando ſic fuerit obſeruatum.*

12 *Rota Romana ſententias executioni non mandat quin prius de earum validitate, & iuſtitia delibet.*
Secus num. 13,
14 *Inueſtitura feudi Eccleſiaſtici ſine beneplacito Apoſtolico facta alterari non poteſt.*
15 *Inueſtitura poſterior expreſsè referatur ad antecedentes, & iuxta illas regulari debet.*
16 *In feudi Eccleſiaſtici ſucceſſione mulier qualitatem deſcendentis non habet.*
17 *Eccleſiæ procurator illi præiudicare non poteſt, & eius confeſſio poteſt reuocari, ſicut confeſſio principalis.*
18 *Clauſula* ad habendum *non immutat nec ampliat naturam contractus, ſed ei famulatur, & ſecundum illam intelligi debet.*
19 *Ad feudi ſucceſſionem non admittitur ille cuius auctor ab ipſo repellitur, & num. 20.*

DECISIO LXXVIII.

DOMINI cenſuerunt deuoluta eſſe ad menſam
Epiſcopalem Mantuanam bona olim conceſſa in feudum
honorificum DD. de Mundinis cum clauſula pro ſe,
& hæredibus ſuis ex eis legitimè deſcendentibus ideoque
non poſſe in illis ſuccedere Marchioniſſam Annam Mariam
Mundinam de Hipolitis ſororem Caroli vltimi inueſtiti.

Fondamentum reſolutionis conſtituerunt in diſcretiua
Locutione repetita in qualibet inueſtitura, vbi
quædam bona tanquam de feudo antiquo legantur conceſſa
pro ſe, & eorum hæredibus vtriuſque ſexus ex eis
legitime deſcendentibus alia vero quæ ſuut illa de quibus
eſt quæſtio leguntur conceſſa tantummodo pro ſe,
& hæredibus ſuis ex eis legitimè deſcenden. *Summario
Epiſcopi num. 1. & quatuor ſeqq.* ex qua quidem diſcretiua
vnico contextu facta, & in omnibus inueſtituris
præterquam in vltima anni 1648 ſemper repetita inferebaut
Domiui quod ſicuti ex mente concedentis † fœ- 1
minæ ſuccednot in bonis conceſſis cum clauſula *vtriuſque
ſexus* Corbul. *de cauſ. priuat. ob lin. finit. num. 53.* Fulgin.
de Iur. Emphyt. tit. de ſucceſſ. quæſt. 9. num. 29. Riminal.
conſ. 473. num 9. Ita † ex mente eiuſdem cen- 2
ſentur exclnſæ ab alijs ſine dicta clauſula conceſſi,
*text. in l. vni, §. ſin autem ad deficientis C. de cadac.
tollend. probat in his terminis* Soccin. Sen. *conſ. 9. nu.
7. lib. 3.* Iaſon. *conſ. 108. n. 1. lib. 1.* Soccin. Iun. *conſ. 33.
num. 28. lib. 3.* Decian. *conſ. 47. num. 18. lib. 2.* Molin.
de primog. Hiſp. lib. 3. cap. 5. num 55.

Nec placuit reſponſio, qood talis diſcretiuus modus lo-
quendi operetur dumtaxat quod in bonis conceſſis cum † 3
clauſula vtriuſque ſexus fœminæ concurrunt cum Maſculis
io alijs vero demum ſuccedant in defectu maſculorum
ad tradita per Dec. *conſ. 207. incipien. ad clariorem num. 1.
& ſeqq.* quoniam verior, & receptior viſa eſt ſententia,
quod etiam † ordine ſucceſſiuo, & non inſimul cum ma- 4
ſculis fœminæ veniant, licet inueſtitura dicat pro ſe, &
hæredibus *vniuſque ſexus*, quam reprobato Dec. poſt Alex.
conſ. 9. vol. 2. per tot & Florian. de Santo Petro loquentem
in terminis feudi Eccleſiæ Mantuanæ refert, & ſequitur
Burſatt. *conſ. 163. n. 9. 10. & 11.* Rollan. *d. conſ 84. num. 14.
cum ſeqq. lib. 4. & alii per eos ibid. adducti.*

Et hinc ceſſare credebant Domini obiectum ab informati.
pro Marchioniſſa excitatum, quod dempta etiam
dicta clauſula vtriuſque ſexus adhuc tameu appellatione
† hæredum legitimè deſcendentium veniant fœminæ 5
qualitatem hæreditariam habentes iuxta text. *in Auth.
de hæred. ab inteſtato cap. 1. & 2.* & tradit. per Fulgoſ. *conſ.
85. incipien. ex facto num. 2.* Fulgin. *dicto tract. tit. de ſucceſſ.
num. 15.* Corbul. *loco ſupra alleg. num. 37.*

Quia quicquid ſit de hac quæſtione in qua in materia † 6
Succeſſionis Feudi Eccleſiaſtici contrarium videtur elici
ex text. *in cap. 1. §. quin etiam tit. Epiſcopum, vel Abbatem*,
& in terminis feudi Epiſcopatus Mantuan. notat
Bec. *conſ. 101. num. 33. & ſeqq.* & generaliter in Feudis
Eccleſiaſticis Peregr. *conſ. 22. num. 3. & per tot. lib.
1.* Rouit. *conſ. 79 num. 24. cum ſeqq.* Roſſental. *de
feud. cap. 7. concluſ. 31. nu. 4. 5. & 6. & ſeqq.* Mantic. *de
tacit. lib. 23. tit. 44. nu. 13. 17. & 22.* Rot. coram Mohedan.

deciſ. 5. in fine de feud. & coram Buratt. *deciſ. 206. num. 2. & 3.*

Reſponſum fuit quod in hoc caſu non eſt neceſſe
ingredi hanc quæſtionem, quia hic appellatione hære-
dum legitime deſcenden. non veniunt fœminæ ex men-
te concedentium pondetato præcipue inueſtiturarum
7 † tenore, qui ſemper attendi debet etiamſi natura
feudi repugnaret *cap. 1. in fine, & ibi* Bald. *de duobus
fratribus à Capitone inueſtit.* Honded. *conſ. 70. numer. 11.
lib. 2.* Maluaſ. *conſ. 22. num. 30.* Buratt. *conſ. 85. num. 4. &
5. lib. 1.* Rot. coram Merlin. *deciſ. 86. num. 12.*

8 Talem autem mentem † concedentium vlterius quo-
que deſumebant Domini, ex antiqua obſeruantia Epi-
ſcopatus Mantuæ comprobata tum ex pluribus ſenten-
tijs compulſatis vigore litterarum, & datis *Summario
Epiſcopi num. 8.* in quibus per curſum ferè centum anno-
rum declaratum fuit, quod in feudis conceſſis cum ſi-
mili clauſula pro ſe, & hæredibus ex eis legitime de-
ſcendentium non veniunt fœmine etiam deficientibus
maſculis, Tum ex decem licentijs vt ſupra compulſa-
tis per Epiſcopos pro tempore datis eorum feudatarijs,
quod bona feudalia occaſione dotium obligare poſſunt,
cum conditione tamen, quod quatenus fœminæ illa
conſequerentur infra tempus in licentijs præfixum,
ea perſonis capacibus vendere tenerentur ſub pœna ca-
ducitatis *eod. Summ. num. 9.*

9 Obſeruantia † enim dubitarum rerum interpres
plurimum valet in qualibet materia ad eliciend. mentem
10 contrahentium, & ſignanter in materia, † & ſuc-
ceſſione feudi in qua nihil ita perpetuum, quod con-
traria conſuetudine, ſeù obſeruantia mutari non poſ-
ſit, vt alijs adductis latè probat Mantic. *de tacit. lib.
23. tit. 15. num. 28. & ſeqq.* Becc. *d. conſ. 101. num. 47. verſ.
denique cum ſeqq. vbi etiam numer. 50. addit.* obſeruan-
11 tiam † huiuſmodi non indigere præſcriptione, ſed
ſufficere quod aliquando ità fuerit obſeruatum, & idem
cenſuit Rot. *deciſ. 6. num. 8. & 9. par. 4. tom. 2. & deciſ.
54. num. 5. p. 7. recent.*

Nec facit quod dictæ ſententiæ, vel inter alios latæ
Marchioniſſæ præiudicare non poſſint, quoniam obie-
ctum procederet ſi modo ageretur de illarum exequu-
12 tione quo caſu hoc Sacrum † Tribunal eas exequi non
ſolet niſi guſtata earum validitate, & iuſtitia Rot.
13 *deciſ. 111. num. 2. par. 9. recent.* ſecus verò † quando
prout hic allegatur ad oſtendendam conſuetudinem,
ſeu obſeruantiam tunc enim indiſtinctè illas probat,
ſiue inter collitigantes, ſiue inter alios latæ fuerint *ad
text. in l. de quibus, & ibi gloſ. in verbo inueterata cum
duabus ſeqq. ff. de leg.*

Minus obſtat, quod in inueſtitura de anno 1648. reno-
uata Carolo vltimo defuncto omnia bona, tam illa de
quibus agitur, quam alia feudi antiqui leguntur con-
ceſſa cum clauſula *vtriuſque ſexus.*

Primo quia Procommiſſarius qui illam inueſtituram
14 † fecit antecedentem ſine beneplacito Apoſtolico altera-
re, vel immutare non poterat Rot. coram Duran.
*deciſ. 250. num. 22. & in recent. deciſ. 241. num. 12. par.
4. tom. 2. & deciſ. 176. numer. 42. cum ſeqq. & deciſ.
367. num. 21. & 23. par. 5. & deciſ. 243. num. 14. par. 7.
& alias paſſim.*

15 Secundo quia dicta inueſtitura † expreſsè refertur ad
antecedentes, & ideo iuxta illas regulari debet Rota
*deciſ. 211. num. 5. & 6. cum ſeqq. par. 6. & deciſ. 427. nu.
29. par 9. recent.*

Tertio denique, quia in hac renouata Carolo, & hæ-
redibus ex eo legitimè deſcenden. comprehenſa eſt Mar-
16 chioniſſa eius ſoror, qualitatem † deſcendentis non
habens Couar. *var. reſolut. lib. 2. cap. 18. num. 3.* Clar.
*in §. Emphyteuſis quæſt. 37. num. 1. verſ. Aut vero eſt
conceſſa* maximè dum dictio *hæredibus* poſita eſt abſ-
que copula cum verbo *deſcendentibus*, vt in ſimili
ponderauit Rot. *deciſ. 663. num. 17. par. 1. recent. & in
Sarzanen. feud. 20. Decembris 1638. in princ. coram bon.
mem. Coccino.*

Demum non videtur quod vis fieri poſſit *in clauſula ad
habendum* etiam adiecta in ſingulis inueſtituris, quia quic-
quid dixerit Procurator menſæ Epiſcopalis, qui Eccleſijs
17 præiudicare non potuit, & cuius confeſſio dato errore re-
uocari poteſt, ſicuti confeſſio principalis *l. de ætate §. qui
iuſſo, et §. final. ff. de interrog. et ex cap. final. de Confeſſ.*
Rota coram Buratt. *deciſ. 466. num. 4.*

Reſponſum fuit quod iſta clauſula † ſtante preſertim 18
dicta diſcretiua non immutat neque ampliat naturam
contractus, ſed ei famulatur, & ſecundum illam intel-
ligi debet Rota coram bon. mem. Coccin. *deciſ. 75. num.
10. & deciſ. 60. num. 12. et 13. par. 5. et deciſ. 74. num. 8.
cum ſeqq. et deciſ. 211. num. 12. par. 6. et deciſ. 427. num.
11. par. 9. recent.*

Excluſa autem Marchioniſſa, remanet quoque ex-
cluſus eius filius, quia abſurdum eſſet † illos admitti, 19
quorum repelluntur, auctores vt inquit *text. in cap. li-
cèt ex quadam de teſtibus*, & in † materia ſucceſſionis 20
feudalis in *cap. 1. verſ. hoc autem notandum*, vbi Bald.
Iſer. & Aluerot. *de his quæ feud. dare poſſ. et in cap.
1. verſ. Proles de ſucceſſ. fratr. lib. 2.* & plenè Becc.
d. conſ. 101. num 35.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Romana Cambij.

Veneris 8. Iunij 1663.

ARGVMENTVM.

Societatis contractu inito cum vno ex ſo-
cijs ſuper eadem negotiatione, an etiam
nomine alterius præſumatur initus Clau-
ſulæ cæteratæ quid operentur. Proba-
tio adminiculata præfertur non admini-
culatæ.

SVMMARIVM.

1 *Societate conſiſtere contractus factus cum vno ex ſocijs ſuper eadem negotiatione etiam nomine alterius celebratus cenſetur.*
2 *Teſtes deponentes de publica voce, & fama aliquem probationis gradum conſtituunt.*
3 *Verba in numero plurali probata alterius concurſum requirunt.*
4 *Clauſula cæterata iuxtà naturam actus, de quo quis loquitur, debet extendi.*
5 *Clauſula cæterata iuxta loquentis conſuetudinem debet extendi quando agitur de materia ferè conſimili.*
6 *Societas ex quo arguatur.*
7 *Teſtes adminiculis ſuffulti, & veriſimilia deponentes præferuntur alijs concludentem ſcientiam circa materiam non referentibus.*
8 *Teſtes numero plures paucioribus anteponantur.*
9 *Solutio ad Sociale debitum non ad nouum cuius nondum ceſſit dies, debet omnino referri.*

DECISIO LXXIX.

CAMBIVM Ceſſum Antonio Franciſco Far-
ſetto in ſumma ſcut. 343. Rota cenſuit coram me
die 21. Iunij 1660. fore compenſandum cum ſumma
conſimili, quam Laurentinus Cambij debitor ab ip-
ſo repetere poterat, vti Proſpero Pauiæ eiuſdemmet Far-
ſetti Conſocio iterate antea ſolutam, cuius deciſioni vi-
res exinde corruere ſucceſſiuè DD. reſponderunt, quod
Societas inter Farſettum ac Pauiam ſuper R. C. A. depo-
ſitaria videbatur dumtaxat contracta; non autem ſu-
per altera Secretariorum Apoſtolicorum, cuius virtute
Lauretanus Farſetti debitor euaſerat, hodie vero repro-
poſito dubio ex pluribus coniecturis per neceſſe infe-
rentibus Societatem ſuper Depoſitaria, de qua agitur,
fundamenta prioribus deciſionibus DD. comproba-
runt.

Siquidem ex cauſa depoſitariæ R. C. A. vtrique dela-
tæ Farſetto videlicet ac Pauiæ Socialis apoca inter eos
contracta fuit, in qua præter generalis aperitionem ne-
gocij ſuper alijs quoque Depoſitarijs Societas continetur,
vt verba in quinto Capitulo recenſita videntur innuere
ibi *Quinto che trattando il Signor Antonio Franceſco di
prendere da N. Signore, ò ſua R. Camera in appalto
la Zec-*

Digitized by Google

*la Zeccha dell'oro di Roma è di fare anche ſpedire al-
tri Breui d'altre depoſitarie , ſi dichiara il detto Pro-
ſpero di fare le medeſime dichiarationi*, nec non aper-
te demonſtrat electin complementarij in executionem
apocæ ſocialis expleta ſub facultate expreſſa vt reddi-
tus ipſe poſſet exigere prouenientes ex quacunque de-
poſitaria tam collata ,! quam conferenda Farſetto ,
ſub tali quippe facultate , quemadmodum includeba-
tur Depoſitaria Secretariorum Apoſtolicorum per an-
num ante editionem apocæ Farſetto conceſſa , Ita
per neceſſe Societas ſuper ea Contracta cenſetur , vt
tradit in ſpecie Decian. *conſ.* 97. *numer.* 40. *lib.* 2. aſſe-
1 rens ex Inſtitoris † nomine Socialis ſubſecuta contra-
ctam cenſeri Societatem ſuper ea negociatione , cui
fuit inſtitor Præpoſitus eumque ſequitur Gratian. *diſcept.
Forenſ. cap.* 336. *num.* 19. *&* *non obſcure dixit* Rota
coram Buratt. *deciſ.* 85. *num.* 1. *&* 2. *&* *deciſ.* 113. *num.*
18. *cum ſeqq.*
2 His plurium depoſitiones Teſtium † accedunt , qui
licet de publica voce , & fama concludant præſum-
ptionem tamen aliquam inducunt Maſcard. *de probat.
concluſ.* 753. *num.* 5. *&* 19. *&* *ponderant in Specie*
Rot. *deciſ.* 256. *num.* 10. *cum ſeqq. par.* 6. *recent.* tum
etiam Sociales actus complures ab eiuſdemmet , &
Farſetto , ac Pauia in alijs depoſitarijs exerciti necnon
in negocijs à depoſitaria à R. C. A. omnino diſtin-
ctis, tum denique quietantiæ in exactionibus ad depo-
ſitariam de qua agitur , ſpectantibus à Farſetto per-
habitæ ſub ſequenti verborum contextu *Noi Antonio
Franceſco Farſetti , &c. Depoſitarij dell'Illuſtriſſimi Si-*
3 *gnori Secretarij habbiamo riceuuto* , quæ vt verba † in
numero plurali prolata alterius concurſum exquirunt
l. vbi numerus 12. *ff. de teſtib. l. ſi libertas , quæ in vlti-
ma* 17. *§. vltim. ff. de manumiſſ. teſtament.* Bald. *conſ.*
123. *num.* 3. *lib.* 5. Rot. Ianuen. *deciſ.* 196. *num.* 4. Rot.
deciſ. 267. *num.* 13. *par.* 2. *deciſ.* 204. *numer.* 2. *par.* 5.
4 *recent.* ea potiſſime † clauſula cæterata perſpecta , quæ
dum iuxta naturam actus , de quo quis loquitur de-
bet extendi *ex theoric.* Bartol. *in l. Gallus* 29. *§. idem
credendum num.* 3. *ff. de liber. & poſth.* Bald. *conſ.* 436.
num. 3. *lib.* 1. Oldrad. *conſ.* 139. *numer.* 13. Cardinalis
Mantic. *de tacit. lib.* 2. *tit.* 10. *numer.* 21. ad conſocium
perneceſſe debet illa referri, cui videtur in proprio ca-
ſu dumtaxat conuenire.

Hicque conſocius ex coniecturis ſuperius recenſitis
valet in Pauia dumtaxat verificari cum maximè ei-
dem faueat ſubſtitutionis modus omninò conſimilis ab
ipſomet Farſetto adhibitus in exactionibus ſpectantibus
ad alias depoſitarias ſub Societate incluſas aliquoties
enim ſe ipſum , & Pauiam litteraliter expreſſit ibi
*Noi Antonio Farſetta, e Proſpero Pauia Depoſitarii del
Monte quatrino* ſæpè verò eundem vti conſocium ſub
cæterata clauſula enunciauit ibi *Noi Antonio France-
ſco Farſetti Amminiſtratari del Monte Quattrino* . Hinc
vero ſequitur , quod ſicuti clauſula prædictam debet
hic ad Pauiam vlla abſque dubitatione referri : Ita ipſum
quoque in altera parte includit, vt aduertit Iaſon *com-
muniter receptus in l. Gallus , §. idem credendum num.* 7. *ff.*
5 *de liber. & poſthum.* talem aſſerens clauſulam † exten-
dendam fore iuxta loquentis conſuetudinem quoties
præſertim agatur de materia fere conſimili Alexand.
conſ. 163. *num.* 11. *lib.* 7. Corn. *conſ.* 225. *in fine lib.* 3. Aym.
conſ. 407. *num* 2. Riminald. Iun. *conſ.* 278. *num.* 103. *in
fine* Cardin. Mantic. *de tacit. lib.* 2. *tit.* 10. *num.* 17.
cum ſeqq. Rot. penes Pacific. de Saluian. *deciſ.* 137.
numer. 2.

6 Hanc propterea Societatem † ſuadet veriſimilitudo
exinde petita quod Pauia victum dumtaxat vna cum an-
nuis ſcutis biscentum ex eiuſdem cauſa Societatis conſe-
quebatur cætera vero Lucra, & damna Farſetto iuxta te-
norem apocæ cedere debuerant , cui proinde expediebat ,
vt depoſitariæ omnes ſub Societate cenſerentur incluſæ
ad hoc , vt Pauia apocam ſuam in illis adhiberet .

Hinc non vrget duntum depoſitin teſtium ad depoſita-
riam R. C. A. coarctantium Societatem ; Ipſi enim con-
cludentem cauſæ ſcientiam non referunt ex ſuperius de-
ductis, deteguntur mendaces præſertim ex quietantiis no-
mine Sociali peractis in aliis depoſitarijs atque negocijs à
7 depoſitaria R. C. A. diſtinctis , quibus alij † præterea
Teſtes deponentes ſuper Societate debent præferri, tum
quia adminiculis fulciuntur , ac veriſimilia deponunt

cap. licet cauſam verſ. ex præmiſſis de probat. Gabr. *de teſti-
bus concluſ.* 4. *num.* 28. Rot. coram Buratt. *deciſ.* 631. *num.*
16 Merlin. *deciſ.* 70. *num.* 13. *&* *in Tudertina Societatis* 21.
Iunij 1628. *§.* *&* *quamuis coram Cardinali Panzirolo* , vel
quia numero † plures *ad tex. in cap. in noſtra* 32. *de teſti-* 8
bus Riminald. Iun. *conſ.* 237. *num.* 72. *vol.* 3. coram Bu-
ratt. *deciſ.* 43. *num.* 3.

Altera pariter viſa fuit corruere obiectin ex Epiſtola
Lauretani petita ſub hoc verborum periodo conſcripta *ſot-
to li* 2. *del medeſimo Meſe il Signor Proſpero Pauia mi ſcriſ-
ſe che li Secretarii Apoſtolici gli haueuano conſerita detta
eſſigenza , che però doueſſi Io fargli la rimeſſa tanto del de-
corſo , quanto di quello che decarrerà , & in conformità di
queſt'ordine mandai li meſi addietro ſcudi* 600. *ch'erano li
medemi mandati li meſi addietro al Sig. Farſetti* : ſiquidem
Pauia decurſorum reſpectu terminorum poterat Societa-
tem dumtaxat repræſentare ad quem illi ſpectabant ;
quo vero ad futuros perſonam , ab eadem Societate omni-
no diſtinctam , adeoque dum vtraque ſulutio peragi ipſi
debuerat nulla ex Epiſtola huiuſmodi valet probatio de-
ſumi Quod Lauretanus Pauiæ , vti nouo depoſitario per-
ſoluerit, Quinimo dum tempore ſolutionis ſubſecutæ nul-
lus ex cauſa nouæ depoſitariæ terminus effluxerat , ea pro-
inde ſolutin † ad ſociale debitum , pro quod poterat Lau- 9
retanus pulſari , debet omnino referri , non autem ad de-
bitum nouum, cuius nondum ceſſerat dies ad text. *in l. cum
ex pluribus* 103. *§. vltimo ibique notant communiter DD. ff.
de ſolut.* Angel. *conſ.* 127. *in fine* Menoch. *conſ.* 121. *num.*
48. Pariſ. *conſ.* 122. *num.* 8. *lib.* 4. Gratian. *diſcept. forenſ.
cap.* 124. *num.* 26. Rot. coram Merlin. *deciſ.* 507. *num.* 1. *&*
in Piſauren. pecuniaria 29. *Aprilis* 1661. *in §. nec ex eo
coram R. P. D. meo Priola.*

Denique vrgere non valet Societatis diſſolutin nomine
Farſetti ſubſecuta in vim facultatis in apoca ſociali ſibi-
met ipſi reſeruatæ : ſiquidem diſſolutio hæc Lauretano
intimata non fuit ante ſolutionis actum , vt omnino
exigebatur ex Iuribus in præterita deciſione recenſitis
Perſpecta potiſſime ipſius ab Vrbe abſentia .

Et ita vtraque parte bis informante deciſum .

R. P. D. T A I A .

Tarentina Cenſus .

Veneris 8. Iunii 1663.

A R G V M E N T V M .

Cenſus impoſitus abſque pecunia numera-
ta non eſt nullus dummodo pecunia fue-
rit præſens , & partes illam habuerint
pro numerata, quia Bulla Pij V. non re-
quirit pecuniam numeratam , ſed nume-
rabilem , ad quam numerationem proban-
dam benè ſufficit dictio *præſentialiter* , *&*
incontanti .

S V M M A R I V M .

1 *Cenſus impoſitus abſque pecunia numerata eſt nul-
lus iuxta Conſtitutionem Pij V.*
2 *Dictio* præſentialiter , & incontanti *optimè pro-
bat numeratam pecuniam .*
3 *Teſtibus examinatis abſque citatione nulla fides eſt
adhibenda .*
4 *Cenſus impoſitus propter indigentias communitatis ,
non parit actionem contra venditores , ſed con-
tra ipſammet communitatem .*
5 *Fallit ſi non negocietur cum ipſamet communitate .*
6 *Creditori non contemplatione communitatis fœnori
danti naturalis ratio videtur aſſiſtere .*
7 *Pragmatica non compræhendit contractum Iura-
tam .*
8 *Sententia abſque citatione nihil valet .*
9 *Rota non attendit ſententias aliorum Tribunalium ,
niſi cauſa cognita etiam ſi fuerint in iudicatum
tranſacta .*

Digitized by Google

DECISIO LXXX.

VENDIDERVNT Leonardus, Petrus, & Angelus 4. Auguſti 1635. annuum cenſum ſcut. 100. ſuper certis bonis Antonio pretio ſcut. 1000. illumque Antonius dedit in dotem Catharinæ; filiæ ſuæ, quæ mortuo viro petijt coram A. C. mandatum de aſſociando contra ſupradicta bona, & poſſeſſores bonorum obligatorum, & obtinuit, vnde commiſſa mihi cauſa à Signatura cum *clauſula ſi quid exequendum* mandatum A. C. eſſe exequen reſponderunt, quia probata ſunt omnia probanda, & validitas cenſus vndique apparet.

Non obſtare viſum eſt, quod ab altera parte licet inſtante pro dilatione contra cenſum opponebatur ſcilicet
1 fuiſſe contractum abſque pecunia † numerata per extinctionem alterius cenſus contra formam conſtitutionis Pij V. idque conſtare ex 16. teſtibus certificantibus de tractatu habito, & effectu ſecuto.

Nam in inſtrumento iurato ipſimet Leonardus, Petrus, & Angelus debitores faſſi ſunt recepiſſe, & habuiſſe, & ab Antonio præſentialiter, & incontanti co-
2 ram Notario, & teſtibus numeratos, &c. † probatio verò numeratæ pecuniæ clarius demonſtrari non poteſt Cenc. *de cenſ. quæſt. 51. ab initio* Rot. coram Buratt. *deciſ. 518. num. 1. & 14. præcipue ex ſupradicto verbo* incontanti Cenc. *dicta quæſt. 51. num. 7. verſ. vel dictiones incontanti* Rot. coram Coccin. *deciſ.* 208. *num.* 3. Teſti-
3 bus autem contrarijs nulla adhibenda eſt fides, vtpote nulliter examinatis abſque citatione Catharinæ *ad cap. 2. de teſtib. & gloſſ. in verb. poſtea d. cap. 2.*

Pariter nec alia exceptio refragari viſa eſt, quod cenſus fuerit venditus ad ſubleuandas indigentias commu-
4 nitatis, & contra eandem voluendas eſſe actiones non contra particulares venditores *ex regul* Pragm. 12. *de adminiſtrat. vniuerſ. de qua abunde* Rouit. *ad pragmat. 5. d. tit. 12. num. 2.* Marin. *quotid. reſolut. 77. lib. 1. & reſolut. 59. lib. 2. ab initio* Capiblanc. *de iure, & offic. Baron. qu. 83. ſub num. 17. tom. 2.*

Quia multipliciter reſponſum eſt primo nullam probationem afferri, quod pro vniuerſitate, & in illius vtilitatem fuerit conſtitutus cenſus imò è contra demonſtrat confeſſio iurata in inſtrumento vbi prædicti debitores cenſus pro faciendis eorum commoditatibus, & vtilitatibus, & pro nonnullis eorum neceſſitatibus ſponte, &c. inſolidum vendiderunt eidem Antonio annuum cenſum, &c.

Secundo quamuis etiam probaretur, quod in vtili-
5 tatem Vniuerſitatis ceſſerit † cenſus tamen quia Antonius noluit cum communitate negotiari ab eaque annuus emere introitus, ſed voluit contrahere cum ciuibus particularibus, vt ex teſtibus in *Summ. Antonij num. 4.* eoſdem poteſt conuenire; in puncto Marin. *d. reſolut. 77. numer. 5. vbi teſtatur ita fuiſſe iudicatum, & dicta reſolution. 59. numer. 2.* Capiblanc. *d. quæſt. 83. à num. 20. verſ. ſi vero*, & creditori non contemplatione communitatis fœnori danti naturalis ratio videtur aſſiſtere & *Ciuilis text. l. eum qui 13. C. ſi cert. petat. vbi quotidianum caſum notat.* Bald.

7 Tertio quia ſumus in † contractu iurato quem Pragmatica non compræhendit propter defectum poteſtatis in laicis diſponendi ſuper iuramento Rot. *deciſ. 338. num. 3. verſ. dici poteſt par. 3. recent.* & coram Buratt. *deciſ. 44. numer. 4. & in hac ipſa pragmatica, & ſimili caſu* Rot. *in Brundeſina cenſus 1. Aprilis* 1661. *ſub §. nec releuat quod in pragmatica Regni coram R. P. D. meo Priolo.*

8 Adducta vero ſententia † Gubernatoris localis ex defectu citationis inualida, & iniuſta vtpote contra Ius,
9 vt ſupra nihil mouit DD. præſertim † quod Rota ſententias aliorum tribunalium non attendit, aut exequatur, niſi cognita earum iuſtitia, & validitate etiamſi fuiſſent in iudicatum tranſactæ Rot. *deciſ. 111. num. 2. & 3. & deciſ. 453 num. 5. par. 3.*

Et ita altera tantum, &c.

R. P. D. EMERIX.

Anconitana Cenſuum.

Mercurij 13. Iunij 1663.

ARGVMENTVM.

Tutor datus temporaliter adueniente tempore deſinit eſſe tutor. Depoſitum vt ſubſtineatur quid ſit inſpiciendum, & quando videatur tacitè probatum.

SVMMARIVM.

1 *Læſio eſt cauſa principalis reſtitutionis in integrum.*
2 *Sententiæ validitas ex reuolutione proceſſus apparet.*
3 *Tutor temporaliter, & ſub conditione deputari poteſt.*
4 *Tutor datus ſub conditione, & temporaliter adueniente tempore, & conditione deſinit eſſe tutor.*
5 *Tutor perſonæ principaliter non rei datur.*
6 *Tutor pro tali ſe in aliquo acta gerens, cenſetur tutelam deſertam reaſſumpſiſſe, quia qui vult conſequens vult etiam, & antecedens, & nu. 7.*
8 *Clauſula &* generaliter dans *adiecta mandato operatur, vt Procuratori cenſeatur data facultas ea omnia explendi, quæ potuiſſet ipſemet conſtitutus explere.*
9 *Dicto, vel facto declarantis ſtatur in illis, quæ pendent ab animo.*
10 *Depoſitum vt ſubſtineatur ſufficit quod fuerit parti intimatum, & ab iſta nihil oppoſitum.*
11 *Depoſitum tacitè cenſetur approbatum, quando pars inſtetit ſuper illius conſignatione.*

DECISIO LXXXI.

DOMINI dixerunt non conſtare de cauſis reſtitutionis in integrum quia non fuit probata Læſio ſine
qua † non datur reſtitutio *l. quod ſi minor 24. ff. de minor.* 1
Rot. *deciſ. 132 num. 5. par. 1. recent.* & coram Buratt. *deciſ. 323. num. 1.*

Validitas † enim ſententiarum Rotalium non con- 2
trouertitur, & reſultat ex reuolutione proceſſus, in quo apparet ſeruata fuiſſe omnia de iure, & ſtylo ſeruanda iuxta *vulgatam deciſ.* Caputaq. 260. *par. 2.*

Iuſtitia vero deſumitur ex legitima extinctione cenſus probata ex pluribus adductis in deciſionibus in prima inſtantia coram bon. mem. Iuſto, & ſucceſſiuè in alijs coram DD. meis Veroſpio, & Taya emanatis quarum fundamenta viſa ſunt ſubſiſtentia non obſtantibus his, quæ pro parte fratrum de Leonijs rurſus replicabantur.

Obiecta ſiquidem nullitas diſdictæ videbatur excludi, quia perſpectis benè facti circumſtantijs, à quibus deſumenda eſt deciſio cauſæ ſiue inſpiciatur prima diſdicta facta Alleo, ſiue altera facta Ferrantino apparet vtramque non ſolum bona fide, ſed etiam legitimè, & prudenter proceſſiſſe.

Cum enim ſub die 19. Februarij 1591. ad inſtantiam Lauiniæ matris, & Tutricis fratrum de Leonijs deputa-
tus † fuiſſet eorum tutor, & Curator Franciſcus Alleus 3
non perpetuo, & principaliter, ſed temporaliter, & ſub conditione donec nimirum Lauinia tutelam reaſſumeret *Summ. impreſſ. numer. 5.* prout deputari poterat *§. ad certum inſtit. qui teſtamento Tutores dari poſſunt, & §. ſed & ſi de Attiliano Tutor l. ſi quis ſub conditione 11. ff. de teſtam. Tutel.* certum eſt, quod Triumphus volens extinguere cenſum non poterat in hoc ſtatu alteri quam eidem Alleo diſdictam intimare prout fecit ſub die 10. Aprilis immediate ſequentis *dicto ſummario num. 4.*

Cumque deinde durante bimeſtri Lauinia ſub die 27.
eiuſdem † menſis tutelam reaſſumpſiſſet *d. ſum. num.* 4
7. & propterea Alleus deſijſſet eſſe Tutor *d. §. ſed & ſi in fine inſtit. de Attiliano Tutore* non poterat amplius Triumphus extinctionem continuare cum Alleo, ſed debebat,

Digitized by Google

hat, vel priorem diſdictam proſequi cum Lauinia, vel
cum Ferrantino ab ea Procuratore, & Actore eum decre-
to Iudicis, & alijs ſolemnitatibus neceſſarijs conſtituto
ſum. nu 7. vel ſaltim nouam eidem diſtinctam intimare
prout fecit *ſum. n.* 6.

Nec ſubſiſtit, quod Lauinia reaſſumpſerit tutelam ad
5 certum effectum tantum, quia cum Tutor † non detur
principaliter rei, ſed perſonæ *§. certæ autem rei inſtit. qui
teſtam. Tutores dari poſſunt, & l. certarum ff. de teſt. Tutel.*
neceſſario dicendum eſt, quod Lauinia gerendo ſe pro Tu-
6 trice in aliquo actu tutelam in totum cenſeatur reaſſum-
7 pſiſſe ex regula, quod † qui vult conſequens vult etiam
antecedens quam late exornat præſens Euerard. *in ſuis lo-
cis legalibus in loco à conceſſione conſequentis nu.* 3.

Minus vrget quod Ferrantinus in primo mandati Pro-
curæ conſtituitur tantum Procurator ad adeundā hæredi-
tatem Hieronymi Epiſcopi Theatini, & patrui fratrum
de Leonibus, quia mandatum in ſubſequentibus verbis
ampliatur etiam ad lites, & alia negocia, & habet adie-
ctam clauſulam, & *generaliter dans*, quæ operatur vt
8 Procuratori cenſeatur data facultas ea omnia expiendi
quæ potuiſſet ipſemmet conſtituens, adeout rectè vigore
talis mandati potuerit deueniri ad retrouenditionem cen-
ſus, maximè dum ille erat hæreditarius Hieronymi Rot.
dec. 186. *nu.* 2. *poſt* Cenſ. de cenſ. *& ponderatum fuit cor. R.
P.D. meo Veroſpio ſub die* 30. *Ian.* 1654. *§. Hinc perperam &
ſub die* 27. *Ian.* 1659. *§. hinc enim.*

Et quatenus etiam dubium foret an dicta clauſula eſſet
reſtringenda ad expreſſa, vel potius amplianda ad alia
negocia in hoc recurrendum eſſet ad factum Lauiniæ con-
ſtituentis, quæ dum ſemper deinceps ſuppoſuit diſdictam
& depoſitum legitimè factum exhibendo diſdictam, &
depoſitum cum inſtantia pro conſignatione *ſumm. num.* 11.
ſatis declarauit ſe Ferrantino huiuſmodi facultatem in
9 mandato attribuiſſe in his † enim quæ dependent ab animo
ſtatur dicto, vel facto declarantis iuxta notata per Men.
de arbitr. conſ. 86. *nu.* 6. *& in puncto* Rot. *dec.* 169. *num.* 11.
par. 9. *rec.*

Altera verò nullitas deſumpta ex non integritate depo-
ſiti pariter viſa fuit non afficere, quia omiſſis alijs, quæ
pro illius integritate deducta fuerunt in 1. *dec. R.P. D. mei
Veroſpij §. neque vrgere cum ſeqq. & in* 2. *§. neque releuare,
& cor. R. P. D. meo Taia §. & primo.*

10 Domini exiſtimarunt ad ſubſtinen̄ † depoſitum ſuffice-
re quod fuerit intimatum Parti *ſum. nu.* 10. & quod non
ſolum nihil vnquam ex aduerſo fuerit oppoſitum, verum
11 etiam per inſtantiam factam à Lauinia ſuper illius conſi-
gnatione *d. ſum. nu.* 11. illud tacitè cenſeatur approbatum
Crauett. *conſ.* 106. *n.* 2. Surd. *conſ.* 86. *n.* 31. *in fine, & ſeqq.
Adden. ad* Gregor. *dec.* 480. *nu.* 7. Rot. *dec.* 229 *nu.* 16 *par.* 9.
rec. & in dec. huius cauſæ cor. R. P. D. meo Taia § finali.

Ex quibus & alijs adductis in præallegatis deciſionibus
reſolutum fuit non conſtare de cauſis reſtitutionis in Inte-
grum vtraque &c.

R. P. D. VICECOMITE

postea S. R. Eccleſ. Cardinali.

Romana Dotis

Mercurij 13. *Iunij* 1663.

ARGVMENTVM.

Bona in inuentario illa deſcribi debent, quæ
de tempore obitus à defuncto poſſidebantur,
& in hærede ſuſpicio prætermiſſæ de-
ſcriptionis bonorum ceſſat palam & publi-
cè poſſidente cui ſatis eſt allegare creditum
adhuc exiſtere, quia hæres beneficiatus ad
exactionem debitorum hæreditariorum
non tenetur.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio reſtricta ad verba* non alias aliter, nec alio
modo *nullam aliam cōtrariam interpretationē recipit.*

2 *Quem de euictione tenet actio, eundem agentem repellit
exceptio.*

3 *Hæreditas adita cum beneficio legis & inuentarij hæredi
iura illæſa præſeruat.*

4 *Hærede cum beneficio legis & inuentarij hæreditatem
adeunte fit quod perſona hæredis ab ipſa hæreditate
diſtinguatur.*

5 *Inuentarij beneficium ceſſat, ſi ibi non fuerint deſcripta
omnia bona defuncti.*

6 *Bona ea debent in inuentario deſcribi, quæ è teſtatore de
tempore obitus poſſidentur, & reperiuntur in hære-
ditate.*

7 *Venditio eſt referenda ad venditorem proximè enuncia-
tum non ad hæredem.*

8 *Hæres beneficio legis & inuentarij non priuatur eo quia
rationem non reddat de fructibus bonorum hæredita-
riorum.*

9 *Suſpicio quælibet fraudis tollitur hærede palam, & pu-
blicè poſſidente.*

10 *Hæredi ſatis eſt allegare creditum adhuc exiſtere.*

11 *Hæres beneficiatus debita hæreditaria exigere non tene-
tur.*

DECISIO LXXXII.

RESPONSVM fuit coram me die 20. Aprilis proxi-
mè præteriti mandatum alias ab A. C. decretum ad
inſtantiam Iſabellæ Nunez creditricis q. Io Franciſci Bal-
dinacci viri occaſione ſuæ dotis fore exequen̄ ſuper contro-
uerſa domo in Regione S. Euſtachij pro ſumma ſcut. 4000.
hodie vero diſputato dubio, an eſſet ſtandum vel receden-
dum à deciſis in partem affirmatiuam Domini inclinarunt
in nihilo refragante quod Iſabella conſenſerit domus ven-
ditioni à Io. Franciſco peractæ ad fauorem D. Cardinalis
Iuſtiniani nec non de euictione promiſerit, cum tam con-
ſenſus quam de euictione promiſſio apertis clariſque ver-
bis reſtricta ac limitata cernatur ad ſummam dumtaxat
ſcut. 5000. & non vltra cum clauſula præſeruatiua, *in re-
liquis non alias aliter nec alio modo*; talia enim verba ſunt
adeo præciſa, vt nullam aliam contrariam interpretatio-
nem recipiant Cephal. *conſ.* 118. *nu.* 13. *&* 14. *lib.* 1. Rot. *in
recent. dec.* 169. *nu.* 17. *& dec.* 11. *nu.* 4. *par.* 9. *tom.* 1. *& deciſ.*
333. *nu* 21. *to.* 2. *eadem par.* 9.

Neque Marcus Antonius Iſabellæ filius, & hæres nunc
agens repelli valet, ex eo quod Franciſci Patris hæredita-
tem quoque † adierit ac proinde actiones confuſæ reman- 1
ſerint eidemque † obſtet exceptio *l. vindicantis ff. de euict.* 2
nam hæreditas adita † conuincitur cum beneficio legis, & 3
Inuentarij illius Iura illæſa præſeruantis, itaut primæua
actio ſibi pro dote competens perſeuerare dicatur contra
hæreditatem, ac ſi non adiuiſſet, cum tali caſu † hære- 4
dis perſona ſit diſtincta ab ipſa hæreditate *l. vltima §. in Com-
putatione C. de Iur. deliberand.* Bald. *in l. ſi vxor. nu.* 2. *C. de bon.
auct. iud. poſſid. & in l. irritum C. ad l. Falcid.* Rom. *conſ.* 36 *an-
te finem, & conſ.* 276. *n.* 2. Rolland. *de Inuentario §* 10. *eſt inu-
tilitas n.* 3. *cum ſeq. par.* 2. *to.* 8 Mantic. *de tacit. lib.* 1. Phanucc.
de inuent. par. 5. *nu.* 13. *&* 15. *to.* 8 *par.* 2. Antonin. de Amat.
var. reſolut. 16. *a nu.* 3. *vſque ad* 7.

Inuentarij verò beneficium ceſſare minimè debet † ex 5
eo quod ibi deſcripta non fuerint loca Montium proue-
nientia ex rata prætij eiuſdem domus in ſumma ſcut. 3000.
*ad l. fin §. cum igitur ibique gloſſ. in verbo omnibus, & §. fin verò
poſtquam C. de iur. deliberand.* Surd. *dec.* 222. *nu.* 1. loca enim
Montium cum diſtracta noſcatur in vita Io. Franciſci pa-
tris, opus minimè erat illorum deſcriptione, cum ea bo-
na debeant † tantummodo deſcribi quę à teſtatore de tem- 6
pore obitus poſſideantur, & in hæreditate reperiuntur DD.
in l. fin C. de Iur. delib. Honded. *conſ.* 35. *n.* 16. *lib.* 1. Surd. *dec.*
222. *nu.* 8.

Minus ſubſiſtit quod ab hærede vendita fuerit pars do-
mus hæreditariæ; licet enim in inuentario appoſitum fue-
rit appartamentum Domus vltra aliam partem venditam
exinde tamen non depromitur venditionem factā fuiſſe ab
hęrede cum illius verba conuincant Io. Franc. patrem ven-
didiſſe ibi *quod quidem appartamentum remanſit d. Franciſco
Baldinacio vltra aliam partem euiſdem domus* vt dicitur *ab
eodem Io Baptiſta Donio venditam cum pacto redimendi.* Ven-
ditio quippe referenda eſt ad Franciſcum proxime enun- 7
ciatum non autem ad hæredem *gloſſ. in l.* 1. *verbo dotis no-
mine ff. legat. præſtan.* Corn. *conſ.* 97. *an.* 2. *lib.* 1. Ruin. *conſ.* 64.
nu. 6.

Digitized by Google

nu. 6 *lib.* 3. Greg. *deciſ.* 35. *nu.* 3. *&* *dec.* 277. *eodem nu.* Seraph. *dec.* 689. *nu.* 1. Rot *in recent. dec* 442. *nu.* 13. *&* 666. *nu.* 1. *par.* 1. *diuerſ.*

8 Marcus Antonius nec priuari † debet dicto beneficio,
eo quia de fructibus bonorum hæreditariorum rationem
non reddat; hæreditas ſiquidem paterna adita apparet de
anno 1640. de menſe Octobris de quo tempore fructus iam
erant recollecti. De menſe vero Martij anni ſequentis
emanauit bonorum traditio ad fauorem Iſabellæ ad computum
ſui dotalis crediti, vnde excluditur illorum fructuum
perceptio ea parte hæredis qui admiſſo circa veri
præiudicium, quod nonnullos perceperit neque impediri
poſſet exequutio mandati pro recenſita ſumma, cum adhuc
remaneat creditor in notabili quantitate occaſione interuſuriorum
ſibi debitorum tam pro ſorte dotis quam lucri
dotalis à die interpellationis ſequutæ 26. Aprilis 1641.
vſque ad obitum Iſabellæ de anno 1653.

Non viget, quod Marcus Antonius retineat Syluam
deſcriptam, quia præter quod hoc in facto impugnatur
cum eam palam, ac publicè poſſideat, tollitur quælibet
9 mala fraudis ſuſpicio *l. non exiſtimo C. de adminiſtr. tutor. l. ita fidei C. de iur. Fiſci l. cum ipſe de contrah. empt.* Bald. *conſ.* 347. *libr.* 4. Alex *conſ.* 31. *in fine libr.* 7. Gregor. *deciſ.* 169. *num.* 8.

Denique non obſtat, quod in inuentario legatur deſcriptum
creditum ſcut. 1400. aduerſus Comitem Franciſcum
10 Mariam Cantalmaggium, nam † hæredi ſatis eſt allegare
11 adhuc illud exiſtere: exactio † ſiquidem non præſumitur
neque hæres beneficiatus debita hæreditaria exigere
tenetur Parlador. *lib.* 2. *rer. quotid. cap. final. de inueſt. num.* 134. Aluar. Valaſc. *dec.* 52. *nu.* 39. Rot. *dec.* 300. *nu.* 9. *par.* 5. *recent.*

Et ita vtraque &c.

R. D. D. BEVILAQVA.

Tiburtina Caſtrorum.

Mercur 13. *Iunij* 1663.

ARGVMENTVM.

Aſſignatio Caſtrorum facta pro hæredibus & ſucceſſoribus tanquam verbis generalibus concepta nullam admittit reſtrictionem in materia de ſui natura tranſitoria ad quoſcumque hæredes; vnde hæredi vti repræſentanti defuncti perſonam decernitur ſucceſſio in vniuerſum Ius, quod habebat defunctus tempore mortis.

SVMMARIVM.

1 *Hæres ſuccedit in vniuerſum Ius, quod habebat defunctus tempore mortis, & nu.* 21.
2 *Dominium caſtri poteſt apud vnum, regimen & perceptio fructuum apud alium reſidere valet.*
3 *Aſſignatio ſubſequens loco alterius ſubrogata ceſſat extincta linea à teſtatore inſpecta.*
Adeo vt non poſſit dici hæreditaria poſt obitum aſſignatariorum & nu. 4.
5 *Aſſignatio facta pro hæredibus & ſucceſſoribus ad hæredes & ſucceſſores tranſit.*
6 *Stipulatio pro hæredibus & ſucceſſoribus intelligitur pro illis de ſanguine, non pro extraneis.*
7 *Verba generalia & clara non admittunt reſtrictionem in materia de ſui natura tranſitoria ad quoſcumque hæredes.*
8 *Contractus de ſui natura tranſit ad hæredes etiam extraneos.*
9 *Proteſtatio non recedendi à contentis in priori capitulatione, non comprehendit ea, de quibus facta fuit particularis mentio, ſed intelligi debet quoad non expreſſa.*
10 *Verba* hæredes, & ſucceſſores, *inſpecta natura feudorum intelliguntur pro hæredibus, & ſucceſſoribus ſanguinis.*
11 *Caſtra non præſumuntur feudalia, niſi plenè probetur.*
12 *Caſtra de iure præſumuntur allodialia, & quis poſſidere cenſetur vt dominus, non vt vaſſallus.*
13 *Pignus requirit creditum præcedens.*
14 *Pignus tollitur mediante ſatisfactione crediti ex fructibus non per aliam ſimilem aſſignationem eiuſdem redditus.*
15 *Facultas redimendi rem aſſignatam ſibi ab aſſignante reſeruata non alterat aſſignationem regiminis & redditum caſtrorum liberè factam in adimplementum ſuæ obligationis.*
16 *Donatio cenſetur facta de bonis donanti reſeruatis.*
17 *Donatio non comprehendit illa bona, quæ alijs aſſignata fuerunt.*
18 *Creditum remanet extinctum per confuſionem actionum.*
19 *Aſſignans Caſtrum cum pacto iuriſdictionem, & fructuum perceptionem redimendi non poteſt compelli ad pactum adimplendum, quando iſtud pendet à ſuo arbitrio, & mera voluntate.*
20 *Pactum à paciſcente non adimpletum expirat per mortem ipſius paciſcentis.*

DECISIO LXXXIII.

POST aggreſſam in hac cauſa diſputationem in petitorio
iuxta reſcriptum Commiſſionis manu Sanctiſſimi
Signatæ, duæ emanarunt deciſiones in quarum prima
ſub die 10. Martij anni præteriti edita dictum fuit nullas
portiones Caſtrorum Cantalup. & Bordellę de quibus agitur
remanſiſſe in hæreditate bo. me. Io. Baptiſtæ & Antonij
de Vrſinis; in vltima vero ſub die 1. Decembris eiuſdem
anni fuit declarata antecedens, & concluſum in hæreditate
prædicta comprehendi regimen, & iuriſdictionem
dd. Caſtrorum cum Iure percipiendi fructus, & redditus,
quam declarationem hodie Domini quoque approbarunt,
nam ſicuti illud vnum ſemper fuit in facto certum
quod in ſecunda conuentione de anno 1559. inita aſſignatum
fuit Franciſco & filijs, quales erant d. Antonius, &
Io. Baptiſta, ac Ioannes Paulus de Vrſinis, regimen & gubernium
cum exercitio iuriſdictionis, & fructibus omnibus
dd. Caſtrorum, vt patet ex verbis per extenſum in principio
d. deciſionis relatis, ita quoque clarum videtur, † aſ- 1
ſignatarijs defunctis gubernium cum Iure percipiendi fructus
remanſit pro duabus partibus in hæreditate dd. Io. Baptiſtæ,
& Antonij ad commodum, & vtilitatem moderni
Ducis eorum hæredis *l. bonorum*, *§. in bonis*, *ff. de verb. bgnific. l. ſeruus in princ. ff. de leg.* 3. Natt. *conſ.* 400. *nu* 3. *cum alijs congeſtis in deciſione*, *§. fin.*

Non officit quod dicta aſſignatio à Paulo Iordano facta
fuerit præuia reſeruatione dominij, directi & ciuilis, & naturalis
poſſeſſionis ad ſui, & ſucceſſorum fauorem, ex quo
inferebatur Caſtra non fuiſſe in bonis Io Baptiſtæ, & Antonij,
nec in conſequens potuiſſe in eorũ hæreditate remanere,
etenim reſeruatio huiuſmodi in nihilo aduerſatur dictæ
aſſignationi, & ceſſioni iam factæ, quæ eſt quid diuerſum
ab illo, ſtatq; ſimul quod † quis ſit Dominus Caſtri, & 2
alius retineat regimẽ & redditus percipiat, vt prꝑter in deciſione
Congeſtos, §. nec confirmant Salon *de Paz ad leg. Taur. à n.* 59. *vſque ad* 63. Capic. *deciſ.* 27. *n.* 36. Mantic. *de tacit. & ambig. lib.* 4. *tit* 14. *n.* 19 Ciriac. *controu.* 401. *nu.* 50.

Non obſtat quod extincta linea † maſculina Antonij & 3
Io. Baptiſtæ, quã Paulus Iordanus reſpexit in aſſignatione
annui redditus ſcut. 1000 facta anno 1558. ſubſequens aſſignatio
anni 1559. regiminis Caſtrorũ loco illius ſubrogata
ceſſauerit ad text. *in l. ſeruus*, *§.* 1. *& ibi* Bald. *C. de pact. & in Authentica quas actiones n.* 3. *C. de Sacr. Eccl.* Caſtr. *conſ.* 68. *n.* 1. *verſ. ſimiliter lib.* 2 adeout † poſt illorum obitum non poſ- 4
ſit dici hæreditaria, Bart. *in l. libertis la prima ſub n.* 3 *ff. de aliment & cibar. legat.* Ceph. *conſ.* 156. *n* 4. *lib.* 2. Socc. Iun *conſ.* 12. *n.* 19 *lib.* 1. Rot *dec.* 607. *n.* 5. *par.* 1. *& dec.* 183. *n.* 1. *par.* 5. *rec.*
quia licet concordiæ de dicto anno 1558. initæ huiuſmodi
intellectus dari poteſt; inſpecto autem tenore alterius anno
ſequenti emanatę, auctoritate Apoſtolica cõfirmatæ penitus
remouetur obiectũ; in hac enim fuit ab illa receſſũ cũ
† aſſignatio facta fuerit data noua forma ſuccedendi, nẽpe 5
pro hæredibus & ſucceſſoribus, & ſic maſculis, & fœminis,
vt perpenſa vtraq; concordia in ſpecie firmauit Rot. *cor.* *Ghiſia* 10. *Maij* 1590. *in rec. dec.* 21. *nu* 4. *&* 5. *par.* 1. *&* 24. *Nou.* 1610 *§. quare*, *& §. non obſtare cor. bo. me Lancellotto.*

Nec placuit interpretatio quod retentio themate primæ
conuentionis in cuius executionem deuentum fuit
ad ſecundum cum proteſtatione ab illa non recedendi,
† ſtipulatio pro hæredibus, & ſucceſſoribus in- 6
telligatur pro illis de ſanguine, non vero pro extraneis,
nam

Digitized by Google

7 nam cum verſentur † in materia de ſui natura ad quouſ-
cunque hæredes tranſitoria verba prædicta generalia, &
clara non admittunt huiuſmodi reſtrictionem *l. in annali-
bus C. de legat.* Menoch. *conſ.* 303. *nu.*3. Maudei. Alb. *conſ.*
473. *per tot.* Peregr. *de fideicom. art.* 32. *num.* 54. Achill. de
Graſſ. *dec. vnic. de donat.* Buratt. *dec.* 894. *num.*4. & in ſpe-
cie reſponſum fuit in mox citatis *deciſionibus* 21. *n.* 5 *par.* 1.
& cor. Lancellotto, §. *cum autem in fine*, vbi quod id magis
8 procedit dum conuentio facta fuit per modum † contra-
ctus, qui de ſua natura ſunt tranſitorij ad hæredes extra-
9 neos Buratt. *deciſ.* 589. *num.* 17. proteſtatio † autem non
recedendi à contentis in priori capitulatione, ſed illis in-
hærendo non comprehendit ea, de quibus fuit facta par-
ticularis mentio, ſed verificari & intelligi debet quo ad
non expreſſa Oldrad. *conſ.* 330. *in fine* Gabriel. *conſ.* 151. *n.*
19. & 20. *lib.* 2. Honded. *conſ.* 86. *n.* 47. *lib.* 2. Grat. *diſcept. fo-
renſ. cap.* 867. *n.* 20. & 34 Rot. apud Reuerendiſſimum Vr.
gellen. *dec.* 399. *in fine*, *& in puncto reſpond. in dicta dec. bo.
me. Lancellotti*, §. *non obſtat quod in ſecunda*.
10 Non releuat quod verba † *hæredes*, *& ſucceſſores*, in-
ſpecta natura ſeudorum, de quibus agitur capiantur pro
hæredibus, & ſucceſſoribus ſanguinis Imol. *in l quod dici-
tur* 130. *n.* 8 & 13. *ff. de verb. obligat.* Dec. *conſ.* 395. *n.* 9. Socc.
Iun. *conſ.* 72. *n.* 26. & *conſ.* 76. *n.* 2. *lib.* 1. poſt Imol. *conſ.* 1. *n.* 69.
Peregrin. *de fideicommiſſ. d. art.* 32. *n.* 51. nam vltra quod per
ſolam aſſignationem Regiminis cum exercitio Iuriſdi-
ctionis, & perceptione fructuum facta dd. aſſignatarijs
firma remanente proprietate apud cedentem elidit ur oble-
11 ctio, non ſubſiſtit ſuppoſitum, quod † Caſtra ſint feuda-
lia, niſi plenè probetur, nam de Iure præſumuntur allo-
12 dialia, † & quis poſſidere cenſetur, vt Dominus non vel
Vaſſallus *c.* 1. §. 1. *verſ. ſed defuncto ſi de feud. fuerit contro-
uerſia*, *inter* Dom. & Agnat. *ca.* 1. *iuncta gloſſ. de contract.
inter maſcul. & fæmin.* Pariſ. *conſ.* 20. *nu.* 1. *lib.* 1. Surd. *conſ.*
35. *n.* 24. Menoch. *conſ.* 91. *nu.* 21. *lib.* 1. Giouagnon. *conſil.*
25. *n.* 18. & 19. *lib* 2. Rot. cor. Comitul. *dec.* 74. *n.* 12. *& in
rec. dec.* 93 *num.* 29. *& ſeqq. & nu.* 53. *part.* 5. Merl. *deciſ.*
655. *num.* 1.
Neque obſtat quod iterum obijcitur aſſignationem Re-
giminis & reddituum Caſtrorum fuiſſe factam in pignus
corporaliter quouſque à Ioanne Paulo Iordano conſigna-
retur · aſtrum Sancti Gregorij, vel aliud eiuſdem reddi-
13 tur ſcut. 1000. quoniam nedum non iuſtificatur pignus †
requirens creditum præcedens, ſed ex conuentionis teno-
re liquet fuiſſe datiunem inſolutum, ad hoc vt pro dicta
annua præſtatione dicti aſſignatarij fruerentur fructibus
ex dd. Caſtris prouenientibus, donec ſequuta conſignatio-
ne Caſtri Sancti Gregorij, ipſi & eorum hæredes idem
emolumentum ex illo conſequerentur, quod non con-
14 uenit naturæ pignoris, cum pignus † tollatur medianre
ſatisfactione crediti ex fructibus, non autem per aliam
ſimilem aſſignationem eiuſdem redditus *cap. cum contra*,
ff. de pignor. l. debitor, *ibique* DD *ff. ad Trebell.* Roland. à
Valle *conſil.* 65. *numer.* 15. *cum duobus ſeqq. lib* 2. & in his
terminis Rota coram Comitul. *deciſ.* 4. *ſub numer.* 3. *&
ſeqq. & poſt modern. de pignor. & hypotec. deciſ.* 151. *nu-
mer.* 1.
Neque ſubſiſtit quod non facta traditione Caſtri Sancti
Gregorij, nec culuſuis alterius intra annum 1569. expi-
rauerit aſſignatio Regiminis, & fructuum Caſtrorum;
nam confutatur hic intellectus ex ſubſecuta declaratione
facta in eadem aſſignatione, quod ipſe D. Paulus Iorda-
nus habeat dilationem hinc, & per totum annum 1569.
ad dandum dictum, Caſtrum, & redditum ſcut. 1000.
annuorum dd. Franciſco, & filijs, qui non teneantur di-
cta Caſtra, ſibi vt ſupra aſſignata relaxare, niſi cum ef-
fectu ſacta & effectuata dicta conſignatione Caſtri &c. ex
hoc enim clarè deprehenditur dictum Paulum pro dicta
annua præſtatione purè, & ſimpliciter aſſignaſſe fructus,
& prouentus dd. Caſtrorum, tametſi voluerit reſeruare
ſibi facultatem illa redimendi vſque ad dictum tempus
mediante aſſignatione Caſtri Sancti Gregorij, ſeu alte-
rius eiuſdem redditus, quæ facultas non alterat aſſignatio-
15 nem † Regiminis, & reddituum Caſtrorum liberè factam
in adimplementum ſuæ obligationis pro ſolutione ſcut.
1000. ad tex. *in l. interdum*, *ff. de verb. obligat.* Seraph. *dec.*
659 *num.* 1.
Quibus nec minus reſiſtit donatio dd. Caſtrorum poſt
ſecundam conuentionem à Paulo Iordano factam ad fa-
uorem Io. Pauli filij, Franciſci, & Authoris D. Portiæ
Collitigantis, quia dum in præcedenti aſſignatione Re-
giminis & fructuom eorundem Caſtrorum facta etiam Io.
Baptiſtæ, & Antonio fratribus d. Io. Pauli reſeruauit ſibi
idem Paulus Iordanus dictam facultatem aſſignandi aliud
Caſtrum & redditum vna cum dominio, vtique ſubſe-
quens donatio † facta cenſetur de omnibus in aſſignatione 16
reſeruatis eidem donanti *l. ſi Titio & Mæuio in princ. & ibi*
DD. *& l. Dominus*, §. *finali*, *ff. de leg.* 2. Surd. *deciſ.* 172.
numer. 7. non autem de gubernio † cum exercitio Iuriſdi- 17
ctionis, & redditibus Caſtrorum, in quibus nullum præ-
iudicium voluit aſſignatarijs inferre per d. donationem,
vt expreſsè oſtendunt verba illa *purche la preſente donatio-
ne non pregiud:chi alla conceſſione, e tranſattione altre volte
fatta tra noi, e Franceſco noſtro zio*, *l. debitor*, §. *in vendi-
tione*, *ff. quibus mod. pign. vel hypot. ſoluatur gloſſ. in l. ele-
ganter verbo de ſolut. ff. de pignorat. act.* Card. Caual. *deciſ.*
62. *n.* 6 *& dec.* 328. *n.* 14.
Non obſtat denique, quod moderno D. Duci imme-
diato hæredi Pauli Iordani debitoris nullum ius competat
ſuper adminiſtratione, & conſecutione fructuum in hiſ-
ce Caſtris, ex quo per confuſionem actionum † creditum 18
eiuſdem remanſit extinctum, §. *ſancimus Authentica de
hered. & Falcid. l. res*, *ff. de pignor. l. ſi ſibi* 17. §. *pignus*, *ff.
de pact.* nam pro reſponſione, & obiecti ſolutione Domini
aduertebant, quod per dictam aſſignationem Regiminis
& Iuriſdictionis Caſtrorum cum facultate conſequendi
eorum fructus dictus Paulus ſatisfecit ſuæ obligationi er-
ga Franciſcum, & filios præfatos & eatenus ſuccedebat
alia tradendi Caſtrum Sancti Gregorij, vel aliud, qua-
tenus ipſe intendebat redimere dictum Regimen cum Iu-
riſdictione, & fructuum perceptione, de quibus in præ-
cedenti aſſignatione ad quod tamen † compelli non pote- 19
rat cum poſitum eſſet in ſuo arbitrio, & mera voluntate
ad tradita per Honded. *conſ.* 61 *n.* 23. *verſ. non ſolum libr.* 1.
Rot. *dec.* 203. *nu.* 6 *rec.* Cumque Paulus viuens vſus non
fuerit † dicta facultate, & per mortem ipſius expirauit 20
perinde eſt ac ſi nulla data dilatione ad recuperandum fuiſ-
ſet ab initio ſimpliciter aſſignatum Caſtrorum Regimen
cum omnimoda iuriſdictione, ac reddituum & emolu-
mentorum conſecutione *l. ſæpe audiui* 8. *ff. de offic. Præſid.*
Cagnol. *in l* 2. *n.* 283. *verſ. ſed reſpectu & verſ. non eſt ergo*,
ff. de pact. inter emptor, *& vendit.* Pauziroi. *conſ* 192. *nu.*
25. Mantic. *de tacit. lib.* 4. *tit.* 29. *num.* 11. *& ſeqq.* Rota
deciſ. 721. *n.* 4. *par.* 4. atque ideo d. D. Duci ab illo cauſam
habenti nihil in hac parte remanet implendum, ſed vti † 21
hæres Io. Baptiſtæ, & Antonij duorum ex aſſignatarijs
frui poteſt eiſdem Regimine Iuriſdictione & fructibus Ca-
ſtrorum prout dicti aſſignatarij in vita habebant, & perci-
piebant *l. hæres in omne ius*, *ff. de acquir. hæred. l. cum hæres*,
ff. de acqu. poſſeſſ. §. *nihil aliud*, *ff. de verb. ſignif.*
Fuit itaque ex his concluſum ſtandum eſſe in vltimo
loco deciſis vtraque, &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO

Romana Pecuniaria.

Mercurij 13. Iunij 1663.

ARGVMENTVM.

Salarium Procuratori ſoluendum, etiamſi
nulla præceſſerit conuentio, ſtatuitur, il-
liuſque ſatisfactio non præſumitur ex lapſu
temporis & ex adminiſtratione bonorum,
taxatio autem mercedis huiuſmodi à Iudi-
ce facienda eſt inſpectis qualitatibus in præ-
ſenti deciſione recenſitis.

SVMMARIVM.

1 *Mercedem Procuratori ſpeciali conuentione deſtituto
concluſio denegans in Vrbe admittitur.*
*Neque in altera ciuitate, vbi Procurator alteri operas
ſuas locare conſueuit & nu.* 2.
3 *Conſtitutio ſan. me. Pauli V. tit. de Aduocat. & procu-
rat. quomodo intelligenda & n.* 4. *&* 5.
6 *Salarij Taxatio Iudicis arbitrio remittitur.*
7 *Salarium ex qualitate, perſonarum nobilitate, ac ex
merito opere præſtitæ debet regulari.*
8 *Salarium Procuratoris pro vnica cauſa graui in ſcutis*

annuis centum taxatum fuit à Rota & alias in ſcutis 150. conſtituit & nu. 9.

10 *Salarij ſatisfactio ex temporis lapſu, & adminiſtratione bonorum non præſumitur & nu. 12.*

11 *Temporis curſus, niſi legitimo præſcriptionis ſtylo fulciatur, ſatisfactionis præſumptionem non inducit.*

DECISIO LXXXIV.

FRANCISCVS Martellinus plurium annorum curſu procuratoris necnon negotiorum geſtoris munere DD. de Anguillaria inſeruierat contra quorum hæredem Ioſeph vti creditor Patris Iudicium pro conſecutione mercedis paternæ hæreditati præſtandæ in Tribunali A. C. inſtituit, cui ſpecialis commiſſio Sanctiſſimi directa fuit, vt huius Sacri Tribunalis votum in cauſæ expeditione exquireret adeoque per me hodie propoſito dubio ſalarium in menſtruis ſcutis quindecim fore præſtan. DD. reſponderunt.

Siquidem Franciſcus ab anno 1627. ad annum vſque 1657. DD. de Anguillara in patrocinium præſtitit diuerſis in cauſis tum in hoc Tribunali tum etiam coram alijs Iudicibus inſtitutis, vt ex plurium concluditur dicto teſtium, quorum alter ſollicitatoris, alter vero ſcribæ munus exercuit. Adeoque ipſius nequit hæreditati ſalarium denegari nulla licet ſuper eius præſtatione conuentio præ-
1 ceſſerit, quoniam concluſio † denegans procuratori deſtituto ſpeciali conuentione mercedum de qua per Natt. *conſ. 37 num. 7.* in Vrbe non admittitur, neque in altera Ciui-
2 tate, vbi procurator † operas ſuas alteri locare conſueuit vt declarat Bartol. *in l. 1. §. ludi ad fin. ff. de var. & extraord. cognit.* Alexand. *conſ. 109. numer. 1. lib. 6.* Corn. *conſ. 116 num. 2. in fine, & num 3. lib. 4.* Soccin Sen. *conſ 196. ad fin. lib. 2.* Grat *diſcept. foren. cap. 257. num. 35 cum ſeqq.* Rot. *dec. 238. n. 1. in fine, & n. 2. part. 1 recent. cor. bon. mem.* Coccin. *deciſ. 256. num. 2. & coram* Caual. *deciſ. 400. nu. 1. cum ſeqq.*

3 Hinc vrgere non valet † ſan. me. Pauli V. reformatio tit. de Aduocat. & procur. his dumtaxat, ac ſollicitatoribus præcludens ſalarij conſecutionem non conuenti præ-
4 dicta; ſiquidem conſtitutio debet intelligi, vt † procuratores pro ſalario nequeant iure locati agere, non autem vt imploratio officij Iudicis pro illius taxatione, necnon conſecutione cenſeatur denegata, vt declarant Adden. *ad deciſ. Baratti 174. n. 18 & dixit* Rota *deciſ. 367. n. 26. cum ſeqq. par. 9. to 2. recent. & in Ouetan. mercedis 11. Martij 1658. §. quo vero cor. Reuerendiſſ. D. Epiſcopo Papienſi*, in quibus
5 præterea deciſionibus firmatur quod tunc cenſentur † Conſtitutionis requiſita concurrere quoties principalis cõſuetum procuratorem conducendi, necnon alterum procuratoris locandi miniſterium ſuum adhibeatur.

Hoc autem ſalarium in menſtruis ſcut. 15 DD. decreuere tum DD. de Anguillaria nobilitate perpenſa, tum Martellini qualitate inter primarios cauſarum patronos adſcripti, tum etiam inſpectis laboribus aſſiduis in cauſis per eum adhibitis adeoque ingentibus, vt aliarum quoque perſonarum operam coactus fuerit adhibere, vt teſtes ſuperius recenſiti concludunt; necnon alter fatetur ex Comitibus in Epiſtola eidemmet Martellino conſcripta atque tranſmiſſa, ibi: *V. S. haueria il torto dolerſi di me, ch' Io non ſtimaſſi le ſue fatiche, e che non lo conoſceſſi perche verria à dichiararmi per perſona poco grata, & di manco giudicio, sò beniſſimo, ch' alle brighe di caſa non baſtariano due perſone che non faceſſero altro, che li negotij noſtri.* Taxa-
6 tio † quippe ſalarij Iudicis arbitrio remittitur, quod ta-
7 men † debet tum ex qualitate, tum etiam perſonarum nobilitate, ac ex operæ præſtitæ merito regulari, vt tradit in ſpecie Bald. *in l. 1. ad fin. C. mand.* Menoch. *conſ. 228. n 49. & de arbitrar. Iud. lib. 2. cent. 6. caſ. 512. n. 17.* Rot. *dec. 291. n. 2. par. 1. recent. & cor. bon. me.* Coccin. *deciſ. 256. nu. 3.* Ea qua ratione ſalarium ſacrum hoc Tribunal diuerſi-
8 modè decernere conſueuit, aliquando enim illud † pro vnica cauſa graui in ſcutis annuis centum taxauit, vt in *Ouetan. Mercedis 11. Martij 1654. §. quo vero coram Reu. D.*
9 *Epiſcopo Papienſi, & in dec. 291. nu. 1. par. 1. rec.* alias † verò in ſcutis 150. conſtituit, vt cor. Seraph. *dec. 1322. nu. 4 & dec. 367. n. 32. par. 9. rec.* quibus in cauſis procuratores tam graues, & continuos labores non ſubierant, quales Martellinus ipſe peregit, qui nedũ procuratoris miniſteriũ, ſed negotiorũ quoq; geſtoris, ac adminiſtratoris munus exercuit.

Nec præſumpta ſatisfactio † viſa fuit vrgere elicita ex 10
temporis lapſu, ſiue ex adminiſtratione bonorum, vt aduertit Surd. *conſ. 290. num. 33* Curſus † namque temporis 11
niſi legitimo præſcriptionis ſtylo fulciatur ſatisfactionis præſumptionem non operatur, vt dixit Rota coram Seraphin. *deciſ. 1322. & cor.* Caual. *dec. 40. vtrobique n. 4.* Altera verò † præſumptio taxationis ſalarij retardare non va- 12
let adhoc, vt illud ſaltim liquidum reddatur in Iudicio redditionis rationis, ad quod tamen negat Ioſeph ſe poſſe compelli ex rationibus in propoſitione dubij examinandis.

Et ita DD. in prædicta ſumma ſalarium decreuere ſub declaratione, vt ad expeditionem cauſæ nequeat deueniri niſi prius diſputato dubio, an hæreditas Franciſci rationem reddere teneatur.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Romana Dotis.

Mercurij 13. Iunij 1663.

ARGVMENTVM.

Maritus quidquid ex donatione propter nuptias lucratur ſibi quoad vſumfructum, quoad proprietatem verò filijs eius matrimonij lucrum reſeruare debet, & non poteſt dici quod voluerit hypothecare bona ſibi ex lucro dotis obuenientia obligando generaliter bona, & iura, niſi hoc fuerit diſpoſitiuè.

SVMMARIVM.

1 *Pacta omnia actiuè, & paſſiuè tranſeunt in hæredes etiamſi de illis non fuerit facta mentio.*

2 *Conditio ante illius purificationem nihil ponit in eſſe.*

3 *Verba conditionalia*, caſo che non vi ſian figli, *appoſita in fine orationis ad præcedentem diſpoſitionem, & non magis ad vnam, quàm ad aliam partem referantur.*

4 *Verba conditionalia duobus appoſita vtrumque debent determinare.*

5 *Contrarietas ſemper eſt euitanda.*

6 *Maritus quicquid ex donatione propter nuptias, vel dote lucratur, vſufructu ſibi ſaluo filijs illius matrimonij proprietatem ex iuris diſpoſitione reſeruare debet.*

7 *Statutum Vrbis* lib. 1. cap. 131. *diſponit quod Pater teneatur reſeruare filijs lucrum dotis quoad proprietatem.*

8 *Mariti domicilium attenditur quando agitur de dote reſtituenda in ipſius Ciuitate, & capitula matrimonij in eodem fuerunt ratificata, etiamſi alibi fuerit celebratus contractus.*

9 *Derogatio limitata limitatum producit effectum.*

10 Authent. ſi tamen C. de ſecund. nuptijs, *quid diſponat.*

11 *Dotalis lucri medietas ſine dubio ſpectat ad filium, & de altera medietate patre non diſponente ipſa quoque filio debetur.*

12 *Diſpoſitio in præiudicium filij debet eſſe expreſſa.*

13 *Lucri dotalis diſpoſitio expreſſa requiritur, ad hoc vt maritus æs alienum contrahens dicatur lucrum dotis in creditores alienaſſe maxime quando dos in pecunia, & non in corporibus conſiſtit.*

14 *Maritus fauore creditorum bona, & iura hypothecando non dicitur diſpoſuiſſe de bonis ſibi ex lucro dotis obuenientibus.*

DECISIO LXXXV.

EX libris 300. mill. monetæ Turonen. quæ anno 1612. pro dote bon. memor. Duciſſæ Renatæ à Lotharingia promiſſæ fuerunt bon. me. Duci Mario Sfortiæ cum

cum pacto reciprocæ donationis propter nuptias in libris
100. mil. exegit idem Dux lib. 150. mil. Cumque ipſe poſt-
modum magnum æs alienum contraxiſſet, Ducissa Re-
nata pro illiarum aſſecuratione egit anno 1634. & manda-
tum executiuum obtinuit, eaque ſucceſſiuè defuncta
Dux Ludouicus eius filius, & hæres reſtitutionem petijt
totius ſummæ librarum 150. mil. & ſic etiam tertiæ partis
quæ ſub pacto donationis propter nuptias prætendebatur
comprehenſa, & in hoc Sacro Tribunali reſolutum fuit
reſtitui eſſe duas ex tribus partibus dotis exactæ, *vt in de-
ciſ.102. & 117. part. 8. recent.* & de reliquis particulariter vi-
deretur.

Quo dubio reſeruato ſemel coram bon. mem. Pirouano,
& hodie coram me, iterum propoſito Domini dixerunt re-
laxandum eſſe mandatum pro reſtitutione etiam dictæ
tertiæ partis, quia clara eſt etiam obligatio Ducis Marij
reſtituendi integram ſummam, vt in capitulis matrimo-
nialibus, in quibus ad hunc effectum obligantur omnia
bona Ducis, quorum fructus à Domina Ducisſa percipien-
di erant, *tanto tempo, e fino à tanto, che detta dote, e ſom-
ma di 300. mila lire ſia ſtata intieramente reſa, e reſtituita à
detta Damigella Summ. Ducis num.1.* quæ quidem promiſſio
licet ad fauorem Ducisſæ concepta fuerit ſuffragatur ta-
men quoque Duci Ludouico eius filio, & hæredi, quia
3 pacta omnia † actiuè, & paſſiuè transeunt in hæredes
etiam illorum non facta mentione *l. veteris iuris 13. Cod. de
contrah. & committ. ſtipul* Surd. *conſ. 384. num. 43. in fine, &
ſeqq.* Gratian. *diſcept. 568. num 5.* Rot. *deciſ. 496 num. 2. part.
4. recent. tom. 2. cum alijs in Tiburtina Caſtri S. Angeli 11.
Martij 1650. coram Reuerendiſs. Papien. §. neque obſtare.*

Nec pro creditoribus Ducis Marij vrget, quod ſtante
pacto in Capitulis matrimonialibus inſerto circa donatio-
nem propter nuptias tertia pars à dicto Duce lucrata fue-
rit, & ſic ſpectet ad eius creditores; Quoniam aduerte-
bant DD. quod promiſſio donationis lib. 100. mil. non
fuit purè, & ſimpliciter concepta, ſed ſub conditione ſci-
licet, *caſo che non vi ſiano figli di detto matrimonio*, qui cum
ſuperfuerint, nempè Dux Ludouicus, donatio per illo-
rum exiſtentiam euanuit, cum conditio ante illius puri-
ficationem nihil ponat in eſſe *l. cedere diem 213. ff. de verb.
ſignif.* Surd. *conſ. 91. num. 11.* Gratian. *diſcept. 342. num. 43.*
Cyriac. *controu. 424. num. 4.* Rot. *deciſ. 26. num. 12. par. 8. rec.
cum alijs in Romana fideicommiſſi 26. Ianuar. 1660. cor. R. P.
D. meo Priolo §. Denuum ceſſat.*

Et reſponſio, quod conditio prædicta reſpiciat aliud pa-
ctum circa reſtitutionem lib. 200. mil. faciendam hæredi-
bus Sponſæ in euentum quod ipſa marito præcederet, non
autem donationem prædictam, non ſubſiſtit; quandoqui-
dem ex lectura eorundem Capitulorum contrarium con-
ſtat; ibi enim conuentum fuit, *Come ſimilmente auuenendo
che detta Signora Damigello futura Spoſa muora prima di d.
futuro Spoſo, eſſo bauerà, e piglierà ſopra la detta dote dona-
tione di ſimil ſomma di 100. mila lire, e l'altre 200. mila reſtan-
ti ſoranno reſtituite all' beredi di d. Signoro Damigella, caſo
che non vi ſiano figli*, quæ quidem † verba conditionalia,
e caſo che non vi ſiano figli, tanquam appoſita in fine orationis
ad totam præcedentem diſpoſitionem referuntur non au-
tem magis ad vnam, quam ad aliam partem *l. talis ſcri-
ptura 30. § final. ff. de leg. 1.* Felin. *in cap. cauſam num. 4. verſ.
clauſula de reſcript.* Spad. *conſ. 225. numer. 4. lib. 3. & poſt*
Roman. & Iaſon. Gratian. *diſcept. 243. num. 27.* Rota *deciſ.
105. num. 9. part. 1. & deciſ. 456. num. 17. & 18. part. 4. tom. 2. re-
4 cent.* & † tanquam appoſita duobus reſtitutioni ſcilicet, &
donationi in eadem oratione, & ſtructura verborum, vtrū-
que debent æqualiter determinare, *l. iam hoc iure 4. ff. de
vulg. & pupill.* Rot. *deciſ. 407. num. 8. part. 3. recent. Bononien.
primogenituræ 14. Februarij 1656. coram bon. mem. Bichio §.
vnde nil refert, Romana fideicommiſſi de Alberinis 7. Februa-
rij 1661. §. nec ſubſiſtit, & 6. Martii 1662. coram R. P. D. meo
Priolo §. ideoque poſt medium.*

Cæterum quatenus etiam donatio ad fauorem Ducis
Marij pura fuiſſet, & non conditionalis, adhuc idem re-
ſultaret effectus, quia intelligi deberet quoad vſumfru-
ctum eius vita naturali tantum durante, reſeruata filijs ex
eo matrimonio natis proprietate. Tum quia ob promiſ-
ſam ſæpius in eodem Inſtrumento integræ dotis reſtitutio-
5 nem hoc modo euitatus contrarietas, † & immediata cor-
rectio, quæ inde reſultaret, vt fieri debet *l. tam ad ea 88. ff.
de cond. & demonſtrat.* Crauett. *conſ. 70. num. 5.* Rota coram
Caualer. *deciſ. 199. num. 5. & 13. & poſt* Zacch. *de obligat.
6 Cameral. deciſ. 270. num. 18.* Tum ex diſpoſitione † iuris
communis iuxta quod quicquicquid Maritus ex donatione
propter nuptias, vel dote lucratur, vſuſructu ſibi ſaluo fi-
lijs illius matrimonij quoad proprietatem reſeruare debet
*Auth. æque virum, quod ex dote eſt §. propterea igitur vnde
ſumpto eſt Auth. vxore mortua C. de ſecund. nupt.* & tradunt
Bald. in *l. generaliter 5. in prima lectura § illud num 1. in fine,
C. eod.* Pinell. *in l. vlt. num. 12. & ſeqq. C. de bon. matern.* Rom.
conſ. 405. ſub nu. 5. verſ. primo quia videmus Natt. *conſ. 391.
num. 11. cum aliis per* Surd. *conſ. 164. ſub nu 21. verſ. tertio ceſ-
ſante, & ſeqq. lib. 2.* Rot. *deciſ. 653. num. 5. p. 2. recent.*

Tum demum † ex Statuto Vrbis *cap. 131. lib. 1.* In quo 7
idem diſponitur, quod teneatur Pater reſeruare filijs lu-
crum quoad proprietatem, cuius diſpoſitio euitari non po-
teſt ſub prætextu, quod dotis promiſſio, & pacta ſtipulata
fuerint in Gallia, quoniam Capitula per ratificationem
hic in Vrbe ſubſecutam perfecta fuerunt; agitur de dote
in Vrbe reſtituenda, & ad hunc † effectum attenditur ſta- 8
tutum domicilij viri quamuis contractus alibi fuerit cele-
bratus in terminis Surd. *d. conſ. 164. ſub num 32 verſ. tertio
in fine*, & generaliter Burſatt. *conſ. 32. num. 15. lib. 1.* Mantic.
de tacit. lib. 3. tit. 8. num. 2. & 3 Gratian. *diſcept. 609. num. 24.*
Rot. *deciſ 272. num. 1. & 3 poſt Zacch. de oblig. Cameral. Ro-
mana Dotis 22. Iunii 1661. coram R. P. D. meo Veroſpio §. lu-
crum verò, & in hac cauſa d. deciſ. 102. num. 4. & 5. par. 8. rec.*
Nec ex eo quod contrahentes renunciauerint ſtatutis, &
conſuetudinibus ceſſat hoc fundamentum, quia renuncia-
tio apparet reſtricta, & limitata reſpectu quantitatis, vt
ſcilicet quarta pars dotis, quæ ex ſtatuto lucrari debuiſſet
ad tertiam in Inſtrumento contentam redigeretur, vt ibi,
e à queſto fine, & ibi, *à ciò contrarie, &c.* derogatio † autem 9
limitata limitatum producit effectum *l. in agris 16. ff. de
acquir. rer. domin.* Alexand. *conſ. 141. num. 2. poſt med. verſ
vnde ad propoſitum lib. 2.* Gratian. *diſcept. 348 num. 19.* & di-
ctuo fuit *in Romana Cenſus 27. Aprilis proximè præteriti
coram me §. quæ quidem.*

Nec reſiſtit, quod dicta *Auth. Vxor mortua* Iure nouiſ-
ſimo correcta fuerit per *Auth. ſi tamen Cod. de ſecund. nupt.*
in qua diſponitur, quod ſi † Coniux ſuperſtes à ſecundis 10
nuptijs abſtineat præter vſumfructum, etiam portionem
proprietatis pro numero liberorum acquirat, quia nimi-
rum † ex diſpoſitione *d. Auth.* medietas huius lucri ſine 11
dubio ſpectat ad filium, altera verò medietas eſto etiam
quod pater in vim *d. Auth.* potuiſſet de ea diſponere, quia
tamen expreſsè non diſpoſuit, ipſa quoque filio de-
betur, cum in hoc correctus non fuerit *text. in l. generaliter
5. C. de ſecund. nupt.* & diſpoſitio † in præiudicium filij de- 12
bet eſſe expreſſa, vt *in Auth. nunc autem Cod. eod.* Faber. *in
C. lib. 5. tit. 5. de ſecund. nupt. defin. 6. per tot. & alis relati per*
Modern. *Auenionen. reſolut. ciuil. pa. 2. cap 115. ſub num. 13.
& ſeqq.* & fruſtrà prætenditur, quod cum Dux Marius æs
alienum contraxerit hanc tertiam partem dicatus in credi-
tores alienaſſe, nam cum dos † non in corporibus, ſed in 13
pecunia numerata conſiſteret ex obligationibus à Duce fa-
ctis non reſultar illa formalis, & expreſſa lucri diſpoſitio,
quæ ad hunc effectum requiritur, *per text. in §. ſoluto cir-
ca med. verſ. placuit enim Auth. de nupt.* & quod † maritus 14
fauore Creditorum bona, & Iura hypothecando non dica-
tur diſpoſuiſſe Menoch. *præſumpt. 20 num. 1. lib. 3.* Peregr.
de fideicommiſſ. art. 39. num. 8. & 9. Caſtill. *controu. Iur. par. 4.
c. p. 61. num. 1 poſt med.* & in proximis terminis Rota coram
Merlin. *deciſ. 39 numer. 10. & in Ceſenaten. honor. 15. Maii
1651. coram me §. quia alienationes in fine.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. VICECOMITE,

Poſtea S. R. E. Card.

Romana Cenſus.

Veneris 15. Iunii 1663.

ARGVMENTVM.

Cenſus impoſitus ab hærede grauato ſuper Domo Fideicomiſſaria reſoluitur per illius obitum, cum Fideicommiſſum purificetur ad fauorem vocati, nec ſubſtinetur vigore *Auth. res quæ*, quando dos poterat aliunde, quam in re fideicommiſſaria conſtitui.

SVM-

S V M M A R I V M.

1 *Fideicommiſſum per mortem inſtituti purificatur ad fauorem ſubſtituti.*
2 *Actio perſonalis extinguitur cum vita debitoris.*
3 *Iure dantis, & acceptantis reſoluto, ius eo ipſo reſolutum cenſetur.*
4 *Vigore* Autheut. res quæ, *poteſt hæres grauatus, bono fideicommiſſaria alienare.*
5 Autheot. res quæ, *non habet locum, vbi non vrget neceſſitas.*
6 Authent. res quæ, *eſt inducta fauore dotium in ſubſidium, quando aliunde conſtitui nequeant.*
7 *Neceſſitas ex quibus excludatur, & num. 12. & 14.*
8 *Societates Officii ſoleas eſſe inexigibiles.*
9 *Fallit quando de recenti ſunt contractæ cum plurium perſonarum obligationibus.*
10 *Soluendo quilibet, præſumitur ſoluendo.*
11 *Iactare ſuum, nemo præſumitur.*
14 *Hæres beneficiatus debet enunciare exiſtentiam creditorum hæreditariorum.*
15 *Hæres beneficiatus non tenetur exigere credita hæreditaria, nec exegiſſe præſumitur, niſi ex aduerſo probetur.*

D E C I S I O LXXXVI.

VIRTVTE Sententiæ coram bon. memor. Bichio
duabus præcedentibus Deciſionibus editæ decreta
fuerat immiſſio ad fauorem R. P. D. Amadei, ac Felicis
fratris ad controuerſa loca montium vti prouenientia ex
pretio domus in fundum ſuppoſitæ cenſui ſcut. 500. in forte
impoſiti per Dominicum Attauantem procuius ſententiæ
informatione in gradu appellationis 30. Ianuarij
1651. coram bon. mem. Dunozetto prodijt deciſio, quæ
hodie coram me confirmationis vires aſſumpſit ſubſiſtentibus
ſolidiſſimis fundamentis, ac rationibus ibidem deductis,
quibus DD. innixi fuere.

Domus ſiquidem, cui loca montium extant ſubrogata
non ſpectabat liberè ad Dominicum Cenſus impoſitorem
cum eam poſſideret titulo fideicommiſſi à Petro-Paulo
1 inſtituti, † quod cum ob ipſiusobitum fuerit purificatum
2 ad fauorem Ioannis Franciſci filij, quælibet † actio in vi-
3 ta debitoris competens, cum extincta remanſit, † reſoluto
enim Iure datoris, & acceptatoris Ius eo ipſo reſolutum
cenſetur *l. ſi ex duobus §. ſed & Marcellus, ff. de in diem
adiect. l. lex vectigali, ff. de pignor.* Surd. *deciſ.* 102. *numer.* 12.
Cenc. de cenſ. *qu.* 19. *num.* 1. Rota *penes eundem deciſion.* 51.
num. 4.

Cenſus autem ſuſtineri minimè poteſt eo quod impoſitus
fuerit ex cauſa perſoluendæ integræ dotis Fauſtinæ
4 Dominici filiæ † ad quem effectum liceat hæredi grauato
bona fideicommiſſaria alienare, *ex priuilegio Auth res quæ
C. commun. de legat.*

Nam illi eſt dumtaxat locus, quoties neceſſitas vrgeat
ob non exiſtentiam bonorum, ex quibus dos conſtitui, &
5 perſolui valeat; ijs etenim † exiſtentibus nullo modo per-
6 mittitur fideicommiſſi diſtractio † cum d. priuilegium à
Iure fuerit inductum fauore dotium in ſubſidium quando
aliundè conſtitui nequeunt Iaſon. *in d. Auth. num.* 7. *verſ. tu
conſidera, vbi etiam* Curt. Ion. *num.* 15. *circa med.* Paul. de
Caſtr. *conſ.* 356. *num.* 4. *lib.* 1. Alexand. *conſ.* 56. *num* 3. *verſic.
verum quia, & in fine lib* 1. Soccin. *conſ.* 75. *num.* 1. & 13. *lib.* 1.
Dec. *conſ.* 519. *num.* 3. *cum ſeqq.* Merlin. *deciſ.* 657. Rot. *dec.*
49. *n.* 7. & *dec.* 301. *n.* 14. *p.* 6. *recent.*

Talis quippè neceſſitas in propoſito caſu ceſſare videtur,
eo quia apparet de tempore creati cenſus ad Domini-
7 cum ſpectaſſe plures officij † ſocietates paulò ante contractas,
quæ cum potuerint filiæ in dotem aſſignari, vel alteri
vendi nullo Iure, nullaque æquitate permiſſa erat fideicommiſſi
diminutio in præiudicium vocatorum; in nihilo
refragante reſponſione data in deciſionibus coram bon. me.
8 Bichio, † quod ſocietates Officij ſoleant eſſe inexigibiles,
9 quia † cum de recenti eſſent contractæ ſub plurium perſo-
narum, obligationibus contraria intrat præſumptio pro
10 exigibilitate, † tum quia quilibet præſumitur ſoluendo
*gloſſ. in cap. bonæ il primo in verbo per rerum naturam in ſine
de elect. l. ſi creditores ff. de priuil. creditor.* Maſcard. *de pro
11 bat. concluſ.* 205. *num.* 4 † tùm etiam quia nemo præ-
ſumitur iactare ſuum *l. cum de indebito §. qui enim ff. de pro-
batin. gloſſ. in cap. quia veriſimile ſuper verbo conceſſerit
de præſumption.* Afflict. *deciſion.* 13. *numer.* 21. Neoizan.
conſ. 68. *num.* 9.

Hinc enim depromitur manifeſtum Dominici propoſi-
tum ſubuertendi fideicommiſſum † dum videns Fauſtinam 12
filiam nubilem quinimò biduo poſtquam eam Rauennæ
ſponderat curauit pecunias, quas penes ſe aſſeruabat reinueſtiri
in ſocietatibus officij ad hoc, vt ſub mendicato prætextu,
† quod eas tanquam inexigibiles renuant viri in do- 13
tem recipere poſſe pro illa dotanda, ſiue dote perſoluenda
cenſum ſuper bonis fideicommiſſarijs imponere, retinendo
ad ſui commodum ſocietates prædictas.

Nec ſubſiſtit, † quod credita exacta fuerint à Io. Fran- 14
ciſco, vel ſaltem exigi poſſint, & exinde fideicommiſſum
reintegrare, nam eidem ſat eſt allegare illorum exiſtentiam
cum hæres † beneficiatus non teneatur exigere credita hæ- 15
reditaria, neque exegiſſe præſumatur, niſi ex aduerſo probetur,
vt fuit dictum 13. *Iunii proximè præteriti in Romana
dotis coram me*, & magis intereſt Ioannis Franciſci agere,
pro cenſus inſubſiſtentia ad euitandam ſolutionem fructuum,
quam ex pecunijs ex ſocietatibus extrahendis fideicommiſſum
reintegrare.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. P R I O L O.

Romana Donationis ſuper alimentis.

Veneris 15. Iunij 1663.

A R G V M E N T V M.

Alimenta debentur filio ex bonis fideicommiſſi auiti etiam viuente patre hærede grauato, & adeò debentur, vt concurrentibus alijs creditoribus præferantur ad inſtar dotium, immò fauorabiliora dotibus reputantur, cum ſint magis neceſſaria.

S V M M A R I V M.

1 *Sententia licet ſuſpenſa per appellationem, tamen ad effectum alimentorum præſumptionem boni iuris ſufficientem inducit.*
2 *Præſumptio boni iuris oritur ex deciſionibus in cauſa factis.*
3 *Alimenta debentur filio ex bonis fideicommiſſi auiti viuente etiam patre hærede grauato.*
4 *Sententia eſt iniuſta quando eſt contra diſpoſitionem Iuris.*
5 *Auus ſicut viuens tenetur alere nepotes, ita eo mortuo ſunt ei alimenta præſtanda in concurſu creditorum patris.*
6 *Alimenta dotibus æquiparantur.*
7 *Alimenta tanquam magis neceſſaria ſunt fauorabiliora dotibus.*
8 *Præceptum ſuſtentationis filiorum adiectum donationi certi matrimonii contemplatione factæ non poteſt aliter impleri, quam alendo filios ex eo matrimonio genitos.*
9 *Filius ratione alimentorum habet hypothecam anteriorem creditoribus patris.*
Sed declara, vt num. 10. & 11.

D E C I S I O LXXXVII.

CVM A. C. in ſententia, qua pronunciauit filios Gaſ-
paris Iordani eſſe comprehenſos, & vocatos poſt mortem
patris in donatione ſcut. 22. mil. facta per Guidum Iordanum
d. Gaſpari eius filio contemplatione certi, & determinati
matrimonij declarauerit fructus bonorum ſpectare
ad creditores Gaſparis eius vita durante prætendebant ijdem
creditores non deberi ex fructibus prædictis alimenta
filijs d. Gaſparis, ſed DD. contrariam reſolutionem ſemel
amplexam *in deciſ. edita ſub die* 18. *Iunii* 1657. *coram Reuerend.
D. meo Meltio Epiſcopo Papien.* duxerunt iterùm confirmandam.

Etenim omiſſa paupertate filiorum Gaſparis, de qua
non dubitatur, præſumptio boni Iuris reſultat ex eadem
ſententia lata ad eorum fauorem, quæ licèt † ſuſpenſa re- 1
manſerit per appellationem; nihilominus in caſu & ad effectum
alimentorum ſufficientem præſumptionem boni
iuris

Digitized by Google

loris inducit, vt dixit Rota *in Narnien. dotis 12. Februarii
1662. coram R. P. D. meo Bourlemont*, & pluribus comprobat
Adden. ad ſan. mem. Greg *deciſ. 189. num. 7. verſ. præſumptio
boni iuris.*

Et vltra ſententiam A. C. concurrunt deciſiones Rotæ
per quas ſucceſſiuè firmatum fuit præfatam donationem
2 ſuffragari etiam filijs, ex quibus † ſatis quoque præſumi-
tur pro illorum bono iure Rota *deciſ. 337. num. 10. part. 5. re-
cent. & deciſ. 34. num. 3. part. 7. & in Reatina Alimentorum
ſeu Caſtrorum 19. Iunii 1636. coram R. P. D. meo Albergato, &
4. Aprilis 1661. coram R. P. D. meo Celſo.*

Nec reſert, quod dicta ſententia adiudicet vſumfru-
ctum creditoribus Gaſparis eius vita durante ſimpliciter
3 quia † cum alimenta debeantur filio ex bonis fideicommiſ-
ſi auiti etiam viuente patre hærede grauato, vt de commu-
ni teſtatur Peregrin *de fideicomm. a. 1. 42. num. 86.* Rota co-
ram Seraphin. *deciſ. 925. num. 2. & in Romana alimentorum
poſt* Fenzon. *deciſ. 13 per tot. & in firmana Cenſus 9. Decem-
bris 1654 verſ. tertio vrget coram bon. mem. Peutingero cum
alijs per* Fular. *qu. 536. num. 1. & ſeqq. de ſubſtit.* & in ſpe-
cie contra creditores occupantes bona aui dictum fuit *in
Reatina alimentorum 9. Aprilis præteriti coram R. P. D. meo
Albergato.*

4 Sententia in hac parte eſt notoriè † iniuſta cum ſit con-
tra diſpoſitionem Iuris, vt ex *text. in l. 2. Cod. quando
prouocat. non eſt neceſſ.* Felin. *in capit. inter Monaſte-
rium ſub n. 3. de re iudic.* Corn. *conſ 14. num. 3. lib. 6.* quemad-
5 modum igitur ſi Guidus † viueret teneretur alere illos
Nepotes, ita etiam eo mortuo eidem veniunt alimenta
præſtanda in concurſu creditorum patris, quibus ſicuti eſ-
ſent præferendæ fœminæ pro conſecutione dotis, ita de-
6 beat maſculi pro præſtatione † alimentorum, quæ dotibus
7 æquiparantur, quinimò † fauorabiliora ſunt, tanquam
- magis neceſſaria, vt benè deducitur, & comprobat Grat.
diſcept. forenſ. cap. 832. num. 31. & ſeqq. Rot. *deciſ. 125. nu.
4. part. 4. tom. 2. recent. cum alijs per Adden. ad* Buratt. *deciſ.
655. num. 13. & in d. Reatina alimentorum 9. Aprilis currentis
coram R. P. D. meo Albergato.*

Eoque magis, quia bona donata fuerunt contemplatio-
ne certi matrimonij, & pro commodiori illius ſuſtentatio-
8 ne, quæ † non poteſt aliter impleri, quam alendo filios
ex genitos, *ad text. in l. dotem 16. ff. de* Caſtrenſ. *pecul.* Fon-
taneli. *de pact. nuptial. clauſ. 300. gloſ. 7. p. 2. num. 21. & ſeqq.*
Rota *deciſ. 280. num. 19. p. 6 recent.*

9 Hinc non obſtat, quod filius ratione † alimentorum non
habeat hypothecam anteriorem creditoribus Patris, nam
10 † id admittebant DD. procedere in concurſu filij, & credi-
torum in bonis patris, in quibus terminis loquitur Rot. *in
Romana alimentorum 2. Iunii 1638. coram bon. mem. Baccabel-
la, & in Narnien bonorum 28. Martii 1659. coram Reueren-
11 diſs. D. meo Meltio*, non autem † quando agitur de concurſu
Nepotis pro alimentis in bonis aui, vt ſupra oſtenſum fuit.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Meleuitana Baiuliuatus.

Veneris 15. Iunii 1663.

ARGVMENTVM.

In conceſſione dignitatum Religionis S. Ioan-
nis Hieroſolymitani merita attenduntur,
& iſta obtinens non habenti præfertur.

SVMMARIVM.

1 *Capacitas, & benemerentia in conceſſione dignitatum
Religionis Sancti Ioannis Hieroſolymitani ex diſpoſitio-
ne* Statuti 5. de elect. *veniunt attendenda.*

2 *Reſidentia quinquennalis in commendis ex Statuto Reli-
gionis S. Ioannis Hieroſolymitani* tit. de commendis
cap. 14. & 26. *requiritur ad conſecutionem dignitatum
eiuſdem Religionis.*

*& Reſidentia in conuentu cum geſtatione habitus per
quindennium*, ex ſtatuto cap. 9. de elect. *& nu 3.*

4 *Partitæ ex libro publico extractæ plenam probationem
faciunt.*

5 *Eques Sancti Ioannis Hieroſolymitani abſens pro ſeruitio
ſuæ Religionis reſidentiam conſequitur, & n. 6.*

7 *Ordinatio Statuti generalibus Religionis Hieroſolymita-
næ contraria, & à Pontifice non confirmata nullius eſt
roboris.*

8 *Reſidentia ob conſecutionem dignitatum completa re-
quiritur.*

9 *Ius quæſitum ad dignitatem habere dicitur, qui in præ-
mium virtutis, & ſeruitii obtinet expectatiuam ad il-
lam ab habente facultatem eam conferendi.*

10 *Merita, & qualitates habens præfertur non habenti.*

11 *Tempus infirmitatis pro ſeruitio actuali computatur.*

12 *Iudicio Ordinarij eſt deferendum donec de irrationabili
doceatur.*

13 *Lingua non reddit immunes à reſidentia Equites Hieroſo-
lymitanos.*

Nec minus Conſiliarij, & n. 15.

14 *Gratia ſub conditione conceſſa, ea non impleta euaneſcit
diſpoſitio.*

16 *Merita in conſecutione dignitatum Religionis Sancti Ioan-
nis Hieroſolymitani præferuntur antianitati.*

DECISIO LXXXVIII.

AD dignitatem Baiuliuatus Venuſiæ, de quo agitur
concurrunt Domini Equites Brancifortes, & Maz-
zingus, cumque à Magno Magiſtro, & Conſilio præla-
tionem non inuit, An & cui adiudicandum ſit Baiuliuatus,
& Brancifortis reſponſum fuit, quia in ipſo concurrunt ca-
pacitas, & benemerita, quæ in ſpecie requiruntur, & in
conceſſione Dignitatum Religionis attendi debent ex diſ-
poſitione † *Statuti 5. de elect.* Rota *in Meleuitana Prioratus* 1
Campaneæ 18. Maij 1618. coram bon. mem. Seleucien. quam ſe-
quitur Lotther. *de re benef. lib. 2. qu. 15. num. 48 & in Meleui-
tana Dignitatis 4. Aprilis 1642. coram bon. me. Dunozetto, §.
Equitem verò, & ſeqq.*

Habitas Brancifortis deducebatur ex reſidentia quin-
quennali in Commendis, quas obtinuit, & ſignanter in
Ciccıano iuxta formam præſcriptam † in Statutis *tit. de* 2
Commend. cap. 14. & 26. nec non ex reſidentia neceſſaria in
Conuentu cum geſtatione habitus per quindennium re-
quiſitum ab alio † Statuto *c. 9. de elect.* vt conſtat ex parti- 3
tis ex libro Religionis extractis, † quibus præſtandam eſſe 4
plenam fidem, reſponſum fuit *in deciſ. 562. num. 2 par. 5. re-
cent. tom.* 2. & licet non conſtet reſediſſe in Conuentu, niſi
per annos 8. cum dimidio, cum tamen reliquo tempore in-
terfuerit pro ſeruitio Religionis tanquam Dux Trire-
mium hoc computandum † eſt pro reſidentia *iuxtà ordinat.* 5
de Triremibus, in qua facultas conceditur Magno Magiſtro
& Conſilio habilitandi Duces Triremium ad conſecutio-
nem Dignitatum eodem modo, ac ſi præſentes fuiſſent in
Conuentu, prout habilitatus fuit Brancifortes, ad cuius
Statuti formam ſubſecuta eſt ordinatio Capitularis anni
1608. decernentes prædictos Duces pro præſentibus haberi
Summ. Brancifortis *num. 12.* vt de abſente ex cauſa † Mili- 6
tiæ, tradit Menoch. *conſ. 182. num 9.* & in terminis noſtris
Rota *deciſ. 243. n. 13. p. 6. recent. & in Meleuitana Commendæ
8. Iunij 1646 coram bo. me. Bichio, final.*

Nec reſiſtit, quod in vltima ordinatione anni 1631. Sum.
Mazzinghi *num.* 11. decretum fuerit, quod Ducibus Trire-
mium cenſeantur tantùm remiſſæ Carauanæ, non autem
effecti Capaces Dignitatum non completa reſidentia de-
cennali in Conuentu, & quinquennali in Commendis;
Nam vltra quod Informantes pro Branciforte ſupponunt
hanc ordinationem non eſſe in actis, nec auctoritate Apo-
ſtolica fuiſſe confirmatam, vt opus eſt ſtante † quod con- 7
trariatur Statutis generalibus Religionis à Pontifice con-
firmatis, vt in his terminis dixit Rota *deciſ. 136. ſub num.
4. verſ. & propterea par. 7. recent.* Dum in eadem ordinatio-
ne diſponitur, quod licet ſeruitium in Triremibus non
ſuppleat reſidentiam decennalem, & quinquennalem reſ-
pectiuè, vt ſupra requiſitam, poſſit tamen eadem reſiden-
tiam terminari, ibi, *quale però ſi potrà fornire tanto in Con-
uento, quanto fuori d'eſſo.* Hoc ſufficit Brancifortì, qui in
Commenda Cicciani per viginti annos reſedit, ex qui-
bus deductis quinque pro quinquennali reſidentia neceſſa-
rijs, ſuperſunt alij quinque, qui pro reſidentia conuentua-
li computari poterunt, † dum longè ante vacationem Ba- 8
iuliuatus, de quo agitur reſidentia prædicta fuerat com-
pleta,

Digitized by Google

pleta , Rota *in Meleuitana Dignitatis 16. Iunij 1642. coram bon. memor. Dunozetto , §. non obſtat quod non conſtet.*

Benemerentia eiuſdem Branciforti ex pluribus deducebatur, & ſignanter ex longa reſidentia decem aonorum in Commenda de Cicciano , & aliorum quinque io alijs Commendis , ex melioramentis factis in iiſdem Commendis, & præcipuè in prima pro quantitate ſcutorum ſeptem millium , & vitra ex eo quod recuperauit Iuriſdictionem ciuilem , & criminalem in dicta Terra Cicciani maximo cum labore , & proprijs ſumptibus , per biennium munus Ducis Triremium ſuis expenſis exercuit, & io illo adeò ſtrenuè ſe geſſit, vt Turcarum, & Chriſtiani nominis hoſtiom Naoes plures depredatæ fuerint; & hoſtes capti non ſine magno eios vitæ diſcrimine , ex quibus ſtrenuè geſtis, & in præmium virtutis, & ſeruitij expectatiuam ad dignitates , & in ſpecie ad hunc Baiuliua-
9 tum obtiooit à Magno Magiſtro , † cuius vigore ius
quæſitom habere dicitur Rota *deciſ. 609. num. 9. & ſeqq.*
10 *part. 4 recent. tom.* 3. ratione † quorum vtique præferri
debet Mazzingho talia merita , & qualitates noo habenti Rota *deciſ. 293. numer. 12. verſ. & ipſe Eques , & deciſion. 303. numer. 2. in fine part. 7. recent. & in d. Meleuitana Dignitatis 4. Aprilis 1642. §. & quidem cum duobus ſeqq.*

Nec merita Brancifortis offuſcantur ex eo quod munus Ducis Triremiom per totum biennium non exercuerit, quia hoc euenit caoſa infirmitatis , quæ legitimam excuſationem præſtat præcipuè , quia Magnus Magiſter alium ſubſtituit , qui ſumptibus eiuſdem Brancifortis
11 ſeruitium Religioni præſtitit . Tempus † autem infir-
mitatis pro ſeruitio actuali computatur Rota *deciſ. 562. numer. 4. part. 4. recent. tom. 2.* & dum idem Magnus Magiſter , & Conſilium ſucceſſiuè approbauit ſeruitium tanquam integrè præſtitum , & Branciforteshaber præ-
12 lationem ab illo , & à Conſilio , † illis etiam in dubio
deferendum eſſet, donec de irrationabili Iudicio doceatur, vt in ſimili de Iudicio Ordinarij Rot. *deciſ. 164. numer. 2. part. 4. recent. tom. 3. Maioricen. Parochialis 28. Iunij 1647. coram R. P. D. meo Celſo §. itaut , & §. Altera verò , cum alijs in Firmana Iuriſpatronatus 9. Iunij 1656. coram me §. finali.*

Quibus æquari non poſſunt merita Mazzinghi , quia non compleuit ipſe reſidentiam in Commenda neceſſariam , & ſeruitia præſtita in munere procuratoris linguæ Italiæ non ſuffragantur , ad effectum de quo agitur , quia
13 † lingua non habet facultatem eximendi, vel reddendi im-
munes Equites à dicta reſidentia, vt diſponitur *in ordinat. 29 de Commend.* Rot. *deciſ. 303. numer. 23 & 25. part. 7. recentior.* nec eximendi intentionem habuit , dum conditionem appoiuit , quod gratia obtineretur à Magno Ma-
14 giſtro, † quia non impleta ſtatim euanuit diſpoſitio, ac
ſi facta non fuiſſet, *l. ſi ita fuerit 13. ff. de manumiſſ. teſtam.* Rot. *in recent. deciſ. 86. num 39. part. 6. Cæſenaten. hæreditatis 24. Martij 1651. coram bon. me. Dunozetto in princip. & in Romana hæreditatis 10. Decembris 1655. coram me ſub §. primo.*

15 Mutuos † Conſiliarij in Conoento obtentum , & Auditoris computorum communis ærarij non eximuot à reſidentia , & demùm antianitas illi non ſuffragatur, tùm quia illam non obtinuit à Magno Magiſtro nec à Conſilio ſed à lingua Italiæ , quæ vt dixi ſuper reſidentia diſponere non poteſt , tùm quia in aſſecutione dignitatum huius
16 Religionis præferontur † merita antianitati , vt diſpo-
nitur in ſtabilimentis *Statut. 5 tit. de elect.* vt reſponſum fuit in *Militen. Prioratus relat. per* Lother. *de re benef. l. qu. 55. num. 48. lib. 2. cum alijs in allegata Meleuitana antianitatis 4. Aprilis §. nec in propoſito.*

Quod denique Mazzinghus interuenerit expugnationi arcis S. Mariæ non probatur ex teſtibus ad perpetoam rei memoriam examinatis , & ſemper præualent merita Brancifortis, cui proinde reſponſum fuit adiudicaſi eſſe Baiuliuatum , vtraque &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Romana Domorum.

Veneris 25. Iunij 1663.

ARGVMENTVM

Declarantur aliquorum Summorum Pontificum conſtitutiones de ſoluendis per Iudæos Domorum illocatarum penſionibus; vnde ſi iſtæ odioſæ ſint ſtrictè eſſe intelligendas, non verò ampliandas reſoluitur.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitut. Sixt. V. & Clement. VIII. contra Hebræorum vniuerſitatem actionem nullam dant locatoribus pro penſionibus domorum conductoribus deſtitutarum.*
2 *Conſtitutio Alexandri VII de ſoluendis per hebræos penſionibus domorum illocatarum, quo caſu loquatur.*
3 *Sanctio vti reſpiciens tempus futurum afficit cum contra quem emanauit quando publicè affixa , ſeu intimata perſonaliter fuit, & n. 4.*
5 *Debitor non interpellatus, non conſtituitur in mora.*
6 *Locatorum damno adſcribi debet dislocatio domorum quando ipſi contrahere renuerunt cum inquilinis ſibi oblatis.*
7 *Oblatio præuia citatione peracta intimationis vices adimplet.*
8 *Ex actu per Iudicem facto ad inſtantiam partis colligitur eiuſdem partis ſcientia, & contumacia.*
9 *Domus quando locari non potuit ex defectu reſtauri in domo faciendi ad præſtationem penſionum vniuerſitas ad hoc alias obligata arctari non debet.*
10 *Defectus implementi operatur terminatæ litis exceptionem.*
11 *Domorum refectio , ad quam locator prætendebat ſe non poſſe compelli expleta procedentem neceſſitatem oſtendit.*
12 *Locator ad domus reſtaurum ex iuris diſpoſitione compellitur.*
13 *Odia ſunt reſtringenda, non autem amplianda.*

DECISIO LXXXIX.

RESPONSVM fuerat coram me die 2. Martij præteriti onus reſtaurandi domos controuerſas ioſra regionem Hebræorum conſtitutas Franconijs locatoribus inhærere , non autem Vniuerſitati; Namque proinde ex non ſubſecutu præfato domorum reſtauro ad penſiones decurſas compelli non poſſe, ſuper quo penſionum articulo, hodie repropoſito dubio, in deciſis Domini perſtiterunt.

Siquidem Conſtitutio ſan. mem. Sixti V. necnon 1
altera Clementis VIII. in poſitionis præteritæ ſommario cenſitæ actionem nullam, contra Vniuerſitatem locatoribus deferuot pro penſionibus domorum conductoribus deſtitutarum, vt ipſarum demonſtrat inſpectio.

Nec Franconijs poterit ſuffragari altera ſanctio Apoſtolica à Sanctiſſimo Domino Noſtro Alexandro VII. die 15.
Nouembris 1658 ipſis ioſtaoribus edita in † qua Vniuerſi- 2
tati onus præſtandi penſiones domorum adſcribitur in caſu quo conductoribus illæ carerent.

Hoc enim diploma reſpiciens tempus dumtaxat futu- 3
rum, iuxta *text. in cap. 2 & cap. vltim. de conſtitut. l. leges ibique DD. Cod. de leg.* adhoc vt afficere poſſet † Vniuerſitatem 4
affixionem publicam, ſeu intimationem perſonalem exigebat, ioxtà diſpoſitionem *text. in cap. 1 de poſtulat. Prælat. gloſſ. in cap. cum ſingula, in verbo peruenit, de præbend. lib. 6. cap. hoc conſultiſſimo, vbi gloſſ. in verbo hactenus, de reb. Eccl. non alienand. eod. lib. 6.* Abb. *in cap. 2. num. 7. verſ. ſed diſceptatio eſt, ibique* Felin. *pariter n. 7. in princip. & verſ. limita ſecundo de conſt.* Farinacc. *conſ. 149. n. 7. & 8. l. 2.* Rota *in Romana Officij 9 Maii 1659. §. nec obeſſe, & 14. Februarij 1661. §. præterea coram me.*

Quinimo dislocatio , quoque domorum Vniuerſita- 5
ti debuerat intimari ad hoc , vt ea conſtituta poſset in mora cenſeri , ad *text. in l. cedere diem 23. ff. de verb. ſignificat.*

Digitized by Google

ſeat. Rota *deciſ.52. num.1. part.1. recent. & in Romana Cambiorum. 8. Martij & 2. Aprilis 1659. coram bon. mem. Peuting.*

Et licet intimatio ſub die 24. Aprilis anni 1659. ſubſecu-
cuta noſcatur, attamen Vniuerſitas pro penſionibus dum-
taxat poterit arctari à tempore intimationis ad diem
vſque 16. ſeu 21. Octobris eiuſdemmet anni decurſis non
autem pro tempore poſtmodum elapſo compelli; Dum
enim ſub die præfata 16. Octobris Franconij judicialiter
interpellati Locationis Inſtrumentum cum Inquilinis ab
Vniuerſitate oblatis contrahere renuerunt, domorum pro-
6 inde ſubſecuta diſlocatio ipſorum † debet damno adſcri-
bi, non autem Vniuerſitatis, cuius mora nulla poſt ob-
lationem valet ponderari Calderin. *conſ.3. poſt. med. verſ.
cum ergo de locat.* Roman. *conſ.224. numer.5. verſ. ſecun-
dum quia & Inquilinorum oblatio die 21. eiuſdemmet men-
ſis Octobris coram Domino Viceſgerente*, iterum conuin-
citur repetita.

Hinc non vrget, quod Iudex interpellationem prio-
ri Inſtrumento locationis, pro die, & hora certis inti-
mandi præceperit expleri, proinde, ac ſi intimatio-
ne non ſubſecuta Franconijs culpa adſcribi non de-
beat.

7 Poſterior ſiquidem oblatio præuia citatione peracta
intimationis vices adimplet, vt reſponſum fuit in *Ro-
mana Cambiorum 4. Decembris anni præteriti, §. huic
vero, coram me*; Dum maxime Iudex ab eorundem-
met locatorum inſtantiam mandauit in confectione In-
8 ſtrumenti ſuperſederi, ex quo † ſane actu in ipſis ne-
dum ſcientia colligitur, ſed contumacia quoque benè de-
ſumitur.

Vniuerſitas præterea à præſtatione penſionum exin-
de euaſit immunis, quod Franconij in domibus reſtau-
rum conficere recuſarunt, licet Dominus Viceſgerens,
non longè poſt oblationem Inquilinorum onus ipſis de-
creuiſſet huiuſmodi inhærere, quod etiam coram me
Rota firmauit in Deciſione præterita, vbi ſancitur in
9 ſpecie, quod dum ex hac Cauſa domus † hæbreis loca-
ri non potuerunt ad præſtationem proindè penſionum
Vniuerſitas non debet arctari, iuxtà text. *in l. ſi quis Do-
mum 9. & l. ex conducto ff. locat.* Caualcan. *deciſ.44. nu.50.
10 par.1. cum alijs ibidem deductis.* Implementum † quippè
defectus terminatæ litis operatur exceptionem Iaſon. *in §.
Actionum num.131. Inſtit. de act.* Mareſcott. *var. reſolut. lib.
1. cap.88. n.2.* Aymon. *conſ.127. n.14.* Rot. *dec.227. num.1,
eamſeqq. par.4. rec.*

Nec viſa fuit vrgere atteſtatio Peritorum reaptationem
ſub die 30. Iulij anni 1661. abſolutam referens extitiſſe.
11 † Refectio quippè domorum poſt deciſionem coram me
editam in pluribus neceſſarijs expleta, ad quæ nega-
bant Franconij ſe poſſe compelli, præcedentem neceſſita-
tem oſtendit, ex regula text. *in l. aut facta 16. §. quan-
titas verſ. euentus ff. de pæa.* Soccin. Sen. *conſ.46. nu.5. lib.
5.* Ioann. Crat. *conſ.132. n.6.* Aymon. *conſ.6 n.30. & conſ.
18. n 4. & conſ.49. nu.9.* ac atteſtationi conſequenter prædi-
ctæ adimi fidem.

Quod ſanè onus ſub Pontificiæ Conſtitutionis prætextu
nequeunt locatores euitare; Illa enim ad domus diſlo-
catas conducendum dumtaxat Vniuerſitatem adſtrin-
12 git, non autem à reſtauro locatores reddit immunes,
pro quo valent ex Iuris diſpoſitione compelli *l. ex con-
ducto 16 ff. locat. cum aliis in præterita deciſione recenſi-
13 tis.* Cumque eadem † Conſtitutio odium redoleat ſtrictam
debet interpretationem aſſumere, ex regula text. *in cap.
in pœnis, et in cap. odia de regul. Iur. lib.6.* Rota *deciſ.465.
num.6. part.1. diuerſ. et in Leodien. Canonicatus 24. Ianuarii
1659. in fine coram me.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Bononieñ Pecuniaria.

Veneris 17. Iunij 1663.

ARGVMENTVM.

Debitor non ſequuta numeratione integræ debitæ quantitatis non liberatur. Creditor exceptione cedendarum à conſecutione ſui crediti non docto de vera ſolutione non repellitur, & iſta exceptio an obſtet, licet ceſſio petatur contra eum, qui non eſt ſoluendo.

SVMMARIVM.

1 *Quietantia pro reſiduo ſupponit debitum antea fuiſſe ſolutum.*

2 *Debitor non liberatur in præiudicium pupillorum ſine numeratione totius debitæ quantitatis.*

3 *Debitor confeſſione de recepto maioris ſummæ concurrentibus adminiculis, ex quibus appareat creditores fuiſſe integrè ſatisfactos ſibi præiudicium non infert, ſed talis confeſſio ad ſui fauorem admittitur, vt à pupillis non poſſit amplius moleſtari.*

4 *Exceptio cedendarum intrat quando ex aliqua cauſa creditor non poteſt actiones cedere.*

5 *Creditor à conſecutione ſui crediti exceptione cedendarum non repellitur non docto de vera ſolutione.*

6 *Exceptio cedendarum obſtat, quando ceſſio petatur, & fieri contingat contra eum, qui non eſt ſoluendo.*

7 *Dolus, & fraus in reddita ſemel ratione non præſumitur, niſi probetur per claras probationes, quæ præcedere debent.*

DECISIO XC.

IN hac cauſa coram me in gradu appellationis pendente
emanarunt duæ deciſiones, vna ſub die 14. Februarij
1661. & altera 26. Maij anni præteriti, in quibus fuit fir-
marum confirmandam eſſe ſententiam à Reuerendiſſimo
Papieñ latam abſoluentem fratres de Lentijs à ſolutione
librarum 7350. & hodie id ipſum Domini reſponderunt ex
eodem fundamentu quietantiæ librarum 650. cum decre-
to Iudicis, & omnibus requiſitis neceſſarijs ad ipſorum
fauorem factæ per Antoniam matrem, & Tutricem Ca-
roli, & Peregrini de Gaddis cantantis pro † reſiduo, quod 1
præſupponit totum debitum fuiſſe antea ſolutum, Bald.
& Salicet. *in l. ſiquidem C. de tranſact.* Natt. *conſ.102. num.
6.* Surd. *conſ.52 nu.35.* Neuiz. *conſ.84. n.11.* Menoch. *conſ.
384. n.13.* Gratian. *diſcept. forenſ. cap.3. num.2.*

Nec vis huius finalis quietantiæ infringi poteſt, ex eo,
quod contineat confeſſionem de recepto maioris ſummæ à
DD. de Lentijs debitæ, & non effectiuam pecuniarum nu-
merationem totius quantitatis, ſine qua debitores non con-
ſequuntur liberationem in præiudicium pupillorum, iux- 2
tà communem opinionem, quam probant cumulati in
omnibus deciſionibus, & alij plures, quos congerit Franc.
Viu. *commun. opin.146. numer.1.* quia concluſio procedit in
nuda, & ſimplici confeſſione de recepto; At quando vl-
teriùs cohærent coniecturæ, & adminicula, ex quibus de-
prehenditur creditores fuiſſe integrè ſatisfactos, & tunc re-
ceditur à prædicta communi ſententia, & ſuccedit altera,
admittens talem confeſſionem fauore debitoris, vt à pu-
pillis non valeat amplius vexari, vt firmant auctoritates
in dictis deciſionibus pariter cumulatæ, quibus addi poteſt
Leoncill. *deciſ. Ferrarien 63. num.12.*

In propoſito autem plura, & quidem vrgentia † admi- 3
nicula comprobant iam hanc Tutricis receptam, cum ſo-
lemnitatibus ad fauorem ipſorum de Lentijs factam, fue-
runt in deciſionibus recenſita, & ſingulariter examinata,
ita vt non ſit opus noua illorum diſcuſſione.

Cæterùm vt fuit in vltima deciſione animaduerſum, ob-
ſtat quoque illis de Gaddis exceptio † cedendarum, nam 4
ſi Lentij condemnarentur ad ſoluendum dictas libras 7350.
petitas, iidem Gaddi tenerentur eis cedere actiones, & iu-
ra contradictam Antoniam matrem, & Tutricem, quæ
in prædicta finali quietantia librarum 650. faſſa fuit inte-
graliter fuiſſe ſolutum id, quo ab ipſis debebatur, & eos
liberauit, cum promiſſione, quod non fuiſſent moleſta-
ti, quas tamen cedere non valerent, ex eo quia anno 164.
terminata adminiſtratione tutelæ, & diſpunctis rationi-
bus de adminiſtratis, filij eam ampliſſimè quietarunt, &
cuncta ab illa geſta vti rectè adminiſtrata approbarunt,
cum obligatione eam non moleſtandi, ſub his verbis,
*Vſque in hodiernam diem rectè, iuſtè, & fideliter adminiſtraſ-
ſe omnia bona, res, iura reperta in domo, et alibi ſpectan-
tia,*

tia, cùm ipſi Carolo, quàm Peregrino; Iuſtumque, & fi-
dele computum vſque in præſentem diem tenuiſſe, & de om-
nibus geſtis, & factis rationem reddidiſſe. Hinc obſtat ex-
4 ceptio † prædicta, quæ intrat quando ex aliqua cauſa cre-
ditor non poteſt actiones cedere *l. Stichum 95. §. ſi debitor*
il ſecundo, ff de ſalut. l. ſi papillus 46. ff. de admin. Tator &
vtrobique Bart. Alciat. *conſ. 127. lib. 6. tom. 2.* Aſ. lict. *dec* 182.
n. 10. Cenc. *de cenſ. q. 74. ſub nu. 3. verſ. ſed ſi calpa*, Buratt.
deciſ. 97. n. 1.

Non ſuffragatur reſponſio quod ſacta iurium, & actio-
num ceſſione, adhuc Lentij nihil poſſent conſequi ab An-
tonia tanquàm tuta exceptione non numeratæ pecuniæ,
5 non ſactæ, dùm ſecit quietantiam, † & ſic Gaddi obie-
cta exceptione cedendarum non valent repelli à conſecu-
cutione totius crediti, non docto de vera ſolutione *l. quam-*
uis 8. §. ſi mulier il primo, & §. Marcellus, ff. ad Velleian.
Rota coram Buratto *dicta deciſione 97. num. 2.* quam refert
Merlin. *de pignor. lib. 4. tit. 2. quæſt. 72. num. 20.* Quia cum
Tutrix præuia confeſſione confeſſione conſecutæ ſatisfa-
ctionis à Lentijs debitoribus, illos liberauit, & promiſit
ab alijs non vexari, non poſſet contraueniendo propriæ
confeſſione aliud aſſerere, & ſic nullo modo dicitur tuta,
ad effectum de quo agitur, cum ſufficiat, vt denegata mo-
do numeratione pecuniarum, poſſit melius per Lentios
doceri, vt in ſimili quod exceptio cedendarum obſtet,
6 quamuis ceſſio petatur, & fieri contingat contra eum qui
non eſt ſoluendo, probat, Bart. *in l. ſi ſtipulatus 16. §. ſi ex*
pluribus n. 4. ff. de fideiuſſ. Surd. *conſ. 170. n. 34. & 35.* ea ra-
tione, quia ceſſus effici poterit ſoluendo.

Quę demum objiciebantur de non reddita ſufficienti ra-
tione per Tutricem, & ab vno ex filiis fuiſſe quietatam,
abſente alio, præter quod non ſunt præſentis indaginis,
ceſſare videntur, quia pro redditione rationis, ſemel red-
7 ditæ, ſtat Iuris præſumptio, niſi † probetur error, & do-
lus per claras, & perſpicuas probationes, quæ præcedere
debent, Soccin. Sen. *conſ. 190. num. 3. lib. 3.* Rolan. *conſ. 49.*
num. 50. lib. 1 Grat. *deciſ. Marchiæ 180. numer. 14.* Rota *in*
Romana computorum 23. Ianuarij 1640. §. ex quibos, &
§. non obſtat, coram Reuerendiſſimo D. meo Decano. &
liberationi ab vno reportatæ alter acquieuit ſpatio tan-
ti temporis, quod pariter ſufficit ad effectum de quo
agitur.

Et ita ſtandum eſſe in deciſis, fuit reſolutum vtraque
parte informante, &c.

☞ Deciſiones iſtæ duæ hìc allegatæ, & in hac eadem cauſa
emanatæ. Prima ſub die 14. Februarij 1661. coram eodem
R. P. D. Beuilaqua impreſſa eſt ſupra in præcedenti part.
XIII. deciſio 285. Altera verò ſub die 26. Maij eiuſdem an-
ni, quia eam impreſſam non inoenio, ponam infra in
Miſcellaneis iuxta ſeriem temporis, eſt quoque coram eo-
dem Illuſtriſſ. Beuilaqua qui hodie Almæ Vrbis Guberna-
tor exiſtit, qua prudentia enim, iuſtitia, & tranquilli-
tate tantam molem officij ſubſtineat fama communis in-
terrogetur, qua non mentitur.

R. P. D. TAIA.

Cracouien. Decimarum.

Lunæ 18. Iunii. 1663.

ARGVMENTVM.

Decimæ ad quid debeantur, & in iſtarum ſo-
lutione quid veniat ſeruandum Immemo-
rabilis & quadragenaria aduerſus legem
cum titulo requiritur. Perſonis Eccleſiaſti-
cis contra Canones interdicitur quid ſtatue-
re, ſæcularibus verò perſonis contra legem
principis nouam decernere licitum eſt, vn-
de Decimæ cum ſint de iure Diuino non po-
teſt fieri quin ſoluantur.

SVMMARIVM.

1 *Librorum pro vſu Reipublicæ conſcriptorum auctoritat magna eſſe debet.*
2 *Decimæ manipularis nomen declarat portionem Eccleſiæ debitam eſſe quartam partem ipſorum bonorum.*
3 *Decimarum prædialium, & perſonalium diſtinctio denotat earumdem realitatem Parocho adeo debitam, vt pro eis poſſit dari vindicatio.*
Ita vt fructus ipſi alienari non poſſint, niſi cum onere decimarum & num. 4.
5 *Decimæ debentur pro Parochi ſubſtentatione.*
6 *In Decimarum exactione manipularium, aut pecuniariarum ſeruanda eſt conſuetudo.*
7 *Conſuetudo non adeſt ſi non adſit etiam patientia & conſenſus illius cuias intereſt.*
8 *Solutio Decimarum non poteſt fieri niſi per modum pretij varii iuxta bonorum augumentum, & decrementum.*
9 *Conſuetudo quando eſt contra legem oſtendi debet rationabilis, & præſcripta.*
10 *Immemorabilis, & quadragenaria cum titulo requiritur aduerſus legem.*
Stante præſertim notabili diuerſitate inter præſcriptionem conſuetudinis contra Ius poſitiuum Ciuile, & Canonicum & n. 11.
12 *Perſonæ ſæculares habent facultatem ab Imperatore condendi leges etiam contra legem Principis.*
13 *Perſonis Eccleſiaſticis non permittitur contra Canones quid ſtatuere.*
14 *Legis ſub excommunicationis pœna impoſitæ traſgreſſio periculum ſalutis indacit.*
Deficientibus aliis requiſitis obſeruantiæ maioris partis populi & nu. 15.
Et ſcientia illius, qui poteſt ius condere & num. 16.
Quæ ſcientia debet eſſe ſpecialis, & indiuidua & num. 17.

DECISIO XCI.

PROPOSITO dubio An Eccleſiæ Koslauien de-
beatur Decima in manipulis, pro Eccleſiæ informan-
te reſponſum fuit. Quia in facto demonſtratur eandem
fuiſſe fundatam in decimis manipularibus anno 1381. Pon-
tificia, & Regia auctoritate accedentibus varijs ſententijs,
& conteſtationibus ſpeciali, generalique vſu, de quo præ-
cipue † in libris Retaxationum, quorum fides, & aucto- 1
ritas magna eſſe debet; nam, & hi non in fauorem Cleri
ſed pro vſu, & commodo Reipublicæ conſcripti eſſe cen-
ſentur Andr. Lipſ *in Decad. qu. pub. Reg. quæſt 1. n. 18. cum*
alijs n ſum. & in alia dec. 5. Iunij 1662.

Et ipſum nomen † *Decimæ* manipularis declarat por- 2
tionem Eccleſiæ debitam eſſe quotam partem ipſorum
fructuum: diſtinctio vero † Decimarum prædialium, & 3
perſonalium denotat earundem realitatem Parocho adeo
debitarum, vt pro eis decur vindicatio Can. *modern.*
23. nu. 16 quæſt. 1. ibique gloſſ. ſibi vindicent cum gloſſ. mar-
ginal. & clarius dixit Dominus ſuas eſſe Decimas, & pri-
mitias *cap. tua 26 de decimis, & ibi Abb. num. 7.* Itaut fru-
ctus ipſi alienari non poſſint niſi cum onere Decimarum 4
cap. Paſtoralis 28. & cap. cum non ſint 33. de decimis Monet.
de decim. cap. 6. nu. 20. Quin etiam iuxta Vaticinium Ma-
lachiæ prophetæ inſer omnem decimationem † in hor- 5
reum meum vt ſit cibus in domo mea *can. 1. 16. queſt. 7. &*
Canon. reuertimini 65. 16. diſt. quæſt. 1.

Nec obſtat quod die 5. Iunij 1662. in hac eadem cauſa
fuerit reſponſum non eſſe concedendam manutentio-
nem in quaſi poſſeſſione exigendi Decimas manipulares,
aut pecuniarias ſed eſſe ſeruandam conſuetudinem *ad*
Monet. *de decim. cap. 4. num. 11. verſ. nat. ſi eſt conſuetudo*
Rot. *dec. 328. nu. 2. verſ. nec refragatur par. 4. diuerſ. & ge-*
neralius Monet. *cap. 5. ſub n. 87.*

Quia nulla conſuetudo oſtenditur, quæ fuerit recepta,
& Teſtes alterius partis dicunt Parochum requiſiuiſſe
ſemper decimas manipulares, & de iſtis contendiſſe ideo-
que ſi non adeſt † patientia ſeo conſenſus illius, cuius in- 7
tereſt neque adeſt conſuetudo Spad. *conſ. 42. numer. 11. &*
16. Caual. *deciſ. 649. num. 3.* & quando bona erant in au-
gumento, tunc Arrendatarium ſoluiſſe Florenos 300. pro
hac decima, & aliquando 250. quandoque plus quandoque
minus difformi ſolutione potius per modum pretij varij
non per modum certæ pecuniæ prout in aliquibus vix alio
modo

Digitized by Google

modo ſolui poteſt, & præcipue in oneribus inquit Rot. *d.*
9 *dec.528. d. num.2.* quæ tamen † conſuetudo quia contra le-
gem eſt, rationabilis & præſcripta oſtendi debet *cap. vlti-
mo de conſuetudine.*

Atque ita ad præſcriptionem ſi quæ opponeretur defice-
rent omnia requiſita nempe bona fides, cum obſtent ſu-
pradicta, & in alia deciſione, & deducta in ſummario
continua poſſeſſio, cum difformes ſint ſolutiones patien-
tia Parochi ſemper reclamantis, & tempus à lege defini-
tum, & præcipue deficit omnis titulus obſtante nimirum
expreſſa lege & conſtitutione ſynodali in his verbis, vt
iuxta laudabilem patriæ conſuetudinem Decimæ mani-
pulares ſoluantur nec liceat alicui Ius & conſuetudinem
memoratam infringere &c. ſub excomunicationis pœna
prohibendo ne quis ſolutionem Decimarum commutare
10 præſumat in pecuniariam penſionem quo caſu hac † le-
ge ita reſiſtente requireretur immemorabilis aut quadra-
genaria cum titulo *d. cap. vltimo de conſuetud. & ibi gloſſ.
vltim. cap.1. de præſcript. in 6.* Monet. *de decim. cap.5. ſub
n.112.* ſtante præſertim † notabili diuerſitate inter præſcri-
ptionem conſuetudinis contra ius poſitiuum ciuile & con-
11 tra Ius Canonicum, nam ſæculares perſonæ † habent po-
teſtatem, ab imperatore condendi leges etiam contra le-
12 gem Principis *l.9. ff. de iuſt. & Iur.* ſed de Iure Canonico non
eſt permiſſum viris etiam Eccleſiaſticis contra Canones
13 ſtatuere *cap.9. de maior it. & obed.* Abb. *ad d. cap. vltim. de
conſuetud. ſub n.7.*

Ex quo excluditur quæcumque conſuetudo contra le-
gem præcipuè ſynodalem ſub excommunicationis pœna,
14 cuius † transgreſſio periculum ſalutis inducit *cap. vltimo
de conſuetudine* deficientibus præterea alijs requiſitis præ-
ſertim obſeruantiæ maioris partis populi ibidem *d. gloſſ.
vltim.* Rota coram Caual. *deciſ.125. num.8.* & ſcientia il-
lius, qui poteſt Ius condere *argumento cap. vltimi de con-
ſuetud. gloſſ. vltim. con.6. diſtinct. cum alijs apud R.P.D. Fa-
gnanum ad cap. cum dilectus de conſuetud. nu.28. & ad cap.
explicari de obſeruantia Ieiuniorum num.43. & ad cap. ve-
rum de Cognat. ſpiritual. num.12. & ſeqq.* quæ ſcientia ſpe-
17 cialis † & indiuiduam eſſe debet *ad* Rot. *in Romana concor-
diæ coram* Caual. *relat. à* Fagnan. *d. cap. verum n.18. verſ.
nec ſatis eſt, & ſunt coram* Caual. *dec.77. n.3. & dec.85. n.2.
& 3. & dec.91. n.6. & dec.111. n.1.*

Et ita pro informante &c.

R. P. D. T A I A.

Sauonen. Pecuniaria.

Lunæ 28. Iunij 1663.

A R G V M E N T V M.

Exactio mutui quando ſit licita, & in mu-
tuo, quando de ſpeciali intereſse conueniri
poſſit.

S V M M A R I V M.

1 *Exactio mutui eſt licita, quando mutuans tempore mu-
tuationis probat habuiſſe occaſionem lucrandi, & quia
mutuato pecuniam, non potuiſſe negotiari.*
2 *In mutuo poteſt aliquando conueniri ſpeciale intereſſe
dummodo fraus, & dolus abſit.*
3 *Articulatio noua & noua productio ſuper articulis fieri
poteſt, quando articulantur ſpecialia quæ non com-
prehendantur ſub prioribus articulis.*
4 *Pactio ſolet eſſe illicita, & concurrentibus circumſtan-
tijs licita reddi poteſt.*

D E C I S I O XCII.

MVTVAVIT Ioannes Thomas Meſſea quaſdam
pecunias Nicolao Carentio, qui dum vixit ſoluit
intereſſe, & poſt eius obitum Vxor illius, & Ioannes
Thomas Carentius vti Tutores Io. Dominici, & fratrum
filiorum Nicolai nunc agentibus dd. fratribus condictione
Indebiti intereſſe vt indebite ſolutum à patre, & matre &
a fratre mandatoque dubio, an exactio eſſet licita in ca-
ſu, ante diſputationem dubij exhibuit Meſſea articulos
ad probandum † tempore mutuationis habuiſſe præ ma- 1
nibus occaſionem Lucri faciendi, & quia pecuniam mu-
tuauit, non potuiſſe negotiari ad celebrata requiſita Paul.
de Caſtr. *ad §. vltim. l.3. ff. de eo quod certo loc. nu.3 verſ. in
gloſſ. ſequenti, &* Rota coram Mohed. *deciſ.3. de vſuris,
alias dec.208. & recentius deciſ.64. num.14. part.8. & deciſ.
307. num.10. & 11. par.9.* præſertim, quod † in mutuo po- 2
teſt aliquando conueniri ſpeciale intereſſe ſi abſuit fraus,
& dolus Gratian. *diſcept. 387 ab initio* Scacc. *de commerc.
& camb. ampliat 8. quæſt.7. § 1.* Card. de Lug. *de iuſt. & Iur.
diſputat. 25. num.87. & ſeqq.* Leotard. *de vſur. quæſt.12. nu.
8. & ſeqq.* & plus de conſuetudine Ianuenſium laborauit
Scacc. eorum Rotæ Auditor & pene patronus *d. ampliat.
8. nu 226. & ſeqq* Item deduxit articulos de multis confeſ-
ſionibus debitorum, & de approbationibus inter ſeipſos
debitores ſuper quibus propoſito hodie dubio an ſit conce-
denda remiſſoria Dñi concedendam reſponderunt, vti per-
tinentem, & forſitan opportunam.

Nam licet teſtes ſint iam examinati Io: Thomam Meſ-
ſeam ſolitum negotiari; & varias eſſe in loco occaſiones
negotiandi, attamen dum hodie articulantur ſpecialia
quæ non comprehendebantur de neceſſitate ſub prioribus
articulis † noua articulatio & noua productio ſuper ti- 3
lis fieri poteſt *arg. cap. veniens ad Apoſtolicam ſedem 38.
de teſtibus inquit* Abbas *ad cap. fraternitatis cod. num.8.
ad fin.* Rota *dec.299. nu.5. part.8. & dec.120. nu.10. & dec.
252. n.6. par.9.*

Non obſtante quod anticipatè conuentum, & taxatum
fuerit immo ſolutum intereſſe, pendente dilatione à Meſ-
ſea conceſſa Carentio ad reſtituendum mutuum ex quo
fiat irreleuans articulatio.

Tum quia nihil liquido conſtitit, tum etiam quia
pactio ſicuti ſolet eſſe † illicita ità concurrentibus circum- 4
ſtantijs poteſt eſſe licita, & iuſtificata Rot. *deciſ.331. num.
2. & deciſ.372. num.8. poſt conſil.* Farinac. *lib.2.* Gratian. *d.
diſcep.387. ab initio cum aliis apud* Leotard. *de vſur. d. qu.
72. num.5 & ſeqq.* nec viſum fuit DD. prius diſputare ſu-
per veritate opinionis ad Rota *deciſ.252. n.3. verſ. nec viſum
fuit par.9. ante probationem facti.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO

Romana dotis.

Lunæ 18. Iunij 1663.

A R G V M E N T V M.

Eſt adeo infixum onus patri dotandi filiam, vt
quamuis iſta patre reclamante contraxerit
matrimonium, debet ei attenta perſona-
rum viri, & mulieris qualitate dos conſti-
tui, ſiue in pecunia ſiue in ſtabilibus, nec
attenditur reclamatio patris cum libertas
matrimonij nunquam ſit coartanda.

S V M M A R I V M.

1 *Pater adſtringitur dotem dare filiæ.*
2 *Onus dotandi filiam non poteſt à patre euitari ſub præ-
textu quod filia in iuuenili ætate cum extero ipſo re-
clamante matrimonium contraxerit.*
3 *Ius Ciuile matrimonium contra parentum voluntatem
expletum irritat.*
4 *Ius Canonicum ad matrimonij validitatem coniugis
vtriuſque conſenſum requirit.*
5 *Conſenſus parentum in matrimonio contrahendo ad ho-
neſtatem tantum exquiritur.*
6 *Libertas fauore matrimonij fuit inducta.*
7 *Filia à conſecutione dotis non debet arceri quando cum
viro eiuſdem qualitatis matrimonium contraxit.*
8 *Dos taxatur iuxta vires, & familiæ conſuetum, &
viri, & mulieris dignitatem.*
9 *Filia, quæ reclamante patre matrimonium contraxit
non debet in conſecutione dotis melioris eſſe condi-
tionis altera voluntatem ſuam deſiderio parentum
regulante.*

10 *Con-*

Digitized by Google

10 *Conſtitutio Sixti V. Ciuium Romanarum dotes ad ſcuta 5500. reduxit.*

11 *Iudex attenta perſonarum qualitate dotem in maiori quantitate decernere poteſt ſub clauſula dummodo derogatio conſtitutionis Sixti V. à Pontifice impetretur.*

12 *Dos decreta* in conſtitut. Sixti V. inter nobiles Quirites congrua *reputatur.*

13 *Patri onus inhæret dotandi filiam quoque diuitem limita vt n. 14.*

15 *Dos in pecunia vel in ſtabilibus poteſt conſtitui.*

16 *Cautio pro conſeruatione dotis à viro præſtanda interdicitur à iure.*

17 *Matrimonio contra patris voluntatem expleto, & filiæ dotem conſtituentis cautio ex parte viri pro dotis conſeruatione requiritur.*

18 *Filiæ dote diſſipata iterum dos eſt conſtituenda.*

D E C I S I O XCIII.

DOMINA Anna Caſſarella præuia diſpenſatione Apoſtolica ſuper conſanguinitate inter ipſam, ac D. Antonium Minutillum vertente matrimonium cum eo nulla ſibi dote conſtituta, ac patre reluctante contraxit, ſuper cuius conſecutione dotis, cauſa mihi commiſſa, dubitaui an D. Petrus Pater Annæ pro præſtatione Dotis, & in quà valeat quantitate compelli, & Domini pro nunc ad ſcuta 5000. ipſum arctari fore cenſuerunt.

1 Siquidem Pater † adſtringitur filiæ dotem attribuere
iuxta text. in l. qui liberos 19. ff. de rit. nuptiar. l. dotem. 6. ff.
de Collat. bonorum l. vltim. §. neque enim C. de dot. promiſſ.
Card. Mantic. *de tacit. lib. 12. tit. 16. num. 4. & 5.* Rota co-
ram Coccin. *deciſ. 143. num. 9.* cuius onus D. Petrus euitare
2 † non valet ſub prætextu quod filia in iuuenili annorum
16. ætate cum extero viro matrimonium ipſo reclamante
3 contraxerit nulla ſibi dote ſancita, Iuris enim † Ciuilis
diſpoſitio matrimonium contra parentum vota expletum
irritum reddens ac nullum de qua *in l. Sponſus 7 ff. de ſpon-*
ſal. & in l. 2. ff. de rit. nuptiar. à Sacro Concil. Tridentino
correcta fuit *ſeſſ. 24. cap. 1. de reformat. matrimon.* Tum ex
diſpoſitione quoque Iuris Canonici coniugis vtriuſque aſ-
4 ſenſum dumtaxat ad matrimonij validitatem exquirente,
vt probat *text. in cap. ſufficiat 27. quæſt. 28. in cap. cum apud*
23. vbi Abb *num. 3. de ſponſal. gloſſ. in cap. hoc ſanctum 32.*
5 *quæſt. 2.* Parentum † conſenſum aſſerens dumtaxat ad ho-
neſtatem exquiri *gloſſ. in l. Paulus reſpondit 11. ad finem*
ff. de ſtat. homin. Barz. *dec. 29. num. 7.* Rota coram Caual.
6 *dec. 45. num. 4.* Cujus virtute † libertatis inductæ fauore
matrimonij, ac neglecto parentum aſſenſu D. Anna † à
dotis conſecutione arceri non debet dum cum nobili viro
matrimonium legitime contraxit *iuxta gloſſ. in cap. hoc*
ſanctum 32. quæſt. 2. Rip. *in l. 1 num. 57. & 58. ff. ſolut. ma-*
trim. Menoch. *de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 189. numer. 61.*
64. cum ſeqq. & num. 71. Couarr. *de matrimon. part. 2. cap.*
3. §. 8. num. 7. Molin. *de primogen. lib. 2. cap. 16. num. 6. cum*
ſeqq. Guttier. *de matrim. cap. 80. numer. 13. verſ. 1. concluſio*
Sanchez. *eod. tract. lib. 4. diſputat. 26. num. 17.* Fontanell. *de*
pact. nuptial clauſula 5. gloſſ. 1. numer. 47. & 85. cum ſeq.
Barz. *deciſ. bonon. 29. num. 7. & 8.* Rota coram Merlin. *dec.*
487. n. 5. cum ſeqq.
Hanc vero dotem DD. ſine præiudicio Iurium partium
in ſcutis 5000. decreuere donec ſtatus patrimonij paterni
8 firmetur iuxta cuius vires ac familiæ conſuetum, necnon
viri dignitatem atque mulieris debet dos ipſa taxari *l. quæ-*
ro 61. & l. cum poſt diuortium 7. §. in domum verſ. gener. ff.
de iur. dot. l. cognouimus 10. §. ſed ne videamur C. de hære-
tic. & Manich. Ruin. *conſ. 60. num. 1. lib. 3.* Card. Mantic.
de tacit. lib. 12. tit. 21. num. 4. et 5. Afflict. *dec. 160. numer. 1.*
Rota *deciſ. 131. num. 11. part. 4. tom. 2. et deciſ. 88. nu. 1. par.*
5. recent, non tamen rigoroſe, ſed aliquo cum moderami-
9 ne de puella † quæ ſpræto parentum voto intempeſtiue
nupſit melioris conditionis euadat altera voluntatem
ſuam à parentum deſiderio regulante, vt aduertit *gloſſ.*
marginal. in cap. hoc ſanctam 32. quæſt. 2.
Neque vrgere viſa fuit ſan. me. Sixti V. conſtitutio redu-
10 cens † Romanarum Ciuium dotes ad ſcuta 5500. ſiquidem
11 ea non impedit, quin Iudex perſonarum qualitate inſpecta
in quantitate maiori dotem decernat ſub clauſula dummo-
do derogatio Conſtitutionis à ſummo Pontifice impetretur
nemini denegare conſuet. vt teſtatur Rota *dec. 172. n. 19. par.*
8. et deciſ. 175. num. 43. part. 9. recent. et in Romana dotis de
Lancellottis 24. Iunii 1658. § ac inde coram R. P. D. Zarate,
vbi quod dos à conſtitutione decreta inter nobiles Quirites 12
congrua reputetur, & in Romana dotis 28. Maij proximi
præteriti §. quoniam coram me, & alias in his terminis
reſponſum fuit *in Romana dotis 26. Iunij 1637. coram Buc-*
cabella.
Aliqui tamen ex Dominis animaduertebant in taxa-
tione congruæ dotis valorem quoque bonorum Annæ
inſpicien fore licet enim Patri onus † inhæreat præſtandi 13
dotem filiæ quoque diuiti limitari tamen ſolet in caſu ad-
ducta concluſio † quo filia 25 ætatis ſuæ annum non exce- 14
dens Patris aſſenſum non adhibeat in nuptijs cum viro li-
cet digno contractis, vt tradit Couar. *de matrim. par. 2. cap.*
3. §. 8. num. 8. Guttier. *eod. tract. cap. 80. num. 13. verſ. 2. con-*
cluſio Fontanell *de pact. nuptial. clauſula 5. gloſſ. 1. num. 87.*
Sanchez *de matrimon. lib. 4. diſput 26 n. 18*
Præſtationem vero dotis prædictæ DD. demandarunt,
vel in ſtabilibus, vel † in pecunia iuxta *text. diſpoſitionem* 15
in l. ſiue generales 62. ff. de iur. dot dummodo tamen cau-
tio ſuper eiuſdem conſeruatione dotis in quantitate perſol-
uenda à viro præſtetur licet enim † hæc cautio interdicatur à 16
Iure *in l. 1. et 2. 2. C. de fideiuſſ.* Fab. *in ſuo Cod. lib. 5. tit.*
14. diffinit. 1. Rota *dec. 24 num. 17. par. 7 recent.* dum tamen
de matrimonio præter Patris voluntatem expleto peragi-
tur, & quia facile † poſſet, ſine aliqua culpa mulieris dotis 17
diſſipatio contingere, cuius virtute Pater iterum dotem te-
netur impartiri *Auth. quod locat.* cautionem idcirco DD. 18
in hoc caſu exoptarunt ſequendo opinionem Fab. *in ſuo*
Cod. lib. 5. tit. 14. diffinit. 4.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. L E O N E V E R O S P I O.

Romana Dotis.

Lunæ 18. Iunij. 1663.

A R G V M E N T V M.

Eſt adeò inſinum patri onus dotandi filiam, vt etiam ſi iſta patre inuito matrimonium contraxerit poſſit à patre dotem conſequi, & niſi ſoluatur dos, interim debent ſolui interuſuria perinde ac ſi promiſſio dotis ab ipſo patre proceſſiſset.

S V M M A R I V M.

1 *Paupertate concurrente vna cum bono iure alimenta debentur.*

2 *Paupertas eſt homini connaturalis.*

3 *Paupertas probatur ex quo mulier compellit proprium patrem pro dotis præſtatione.*

4 *Mulier excepta dote nihil præſumitur poſſidere.*

5 *Iuris boni præſumptio pro conſequenda dote probatur ex onere infixo patri dotem præſtandi filiæ.*

Etiamſi filia inuito patre nuptias contraxerit nulla ſibi dote conſtituta & n. 6.

7 *Dos debet à patre filiæ præſtari etiam nulla præcedente promiſſione.*

8 *Alimenta cenſentur debita filiæ donec illi dos conſtituatur.*

9 *Alimenta decernuntur ad rationem fructuum rei ſub lite vertentis.*

10 *Vxore nihil de proprio poſſidente, & dotem à patre conſequi non valente vir cenſetur pro dote miniſterium, & perſonam vxoris acceptaſſe.*

11 *Dotis interuſuria iuxta diſpoſitionem ſtatuti Vrbis* lib. 1, cap. 137. *taxantur ad rationem ſeptem cum dimidio pro quolibet centenario.*

12 *Dos cum decernatur à iure fructus illius à die contracti matrimonij debet filiæ vel viro exhiberi perinde ac ſi ipſa dos promiſſa fuiſſet à patre.*

D E-

DECISIO XCIV.

ALIMENTA à DD. hodie D. Annæ fuere de-
1 creta quia † paupertas in ipſa vna cum bono Iure
concurrit, & copulatiue ad hunc effectum requiſita, vt
tradit Felin. *in cap. ſi qui teſtium 8. num. 9. verſ. ſecundus
ſenſus de teſtibus* Couar. *practic. quæſt. cap. 6. ſub num. 6.*
Gratian. *diſcept. forenſ. cap. 55. num. 49.* Rot. coram Ca-
ual. *deciſ. 467. & coram* Buratt. *deciſ. 161. vtrobique num.
5. & in Reutina Alimentorum 4. Aprilis 1661. §. ſiquidem
coram R.P.D. meo Celſo, & notat. Adden. ad deciſ.* Gregor.
189. num. 7.
2 Paupertas † ſiquidem homini connaturalis *iuxta text.
in cap. ſicut 47. diſtinct.* viſa fuit exinde in propoſito caſu
3 probari, quod eadem Anna proprium † parentem pro
dotis præſtatione compellit, qua excepta nihil aliud mu-
4 lier præſumitur † poſſidere Angel. *conſ. 81. num. 2. poſt
med. verſ. 5. quia* Soccin. Sen. *conſ. 126. num. 2. lib. 1.*
Theſaur. *deciſ. 43. num. 5.* Franc. *deciſ. 489. num. 28. in fine*
Rota *in Romana Saluium 23. Iunii 1656. §. hinc non vr-
get coram me, & in his terminis deciſ. 30. num. 4. part.
9. recent.* Staiban. Iun. *centur. 2. reſolut. 151. num. 4. cum
ſeqq.*
5 Boni vero Iuris præſumptio † ex onere patri infixo de-
ſumitur præſtandi filijs dotem *l. qui liberas ff. de rit.
6 nupt.* licet ipſo inuito † nuptias cum viro nobili nulla ſi-
bi dote conſtituta contraxerit Sanchez *de matrim. lib. 4.
diſp. 26 num. 17.* cum alijs recenſitis authoritatibus in de-
ciſ. hac eadem die coram me edita, vbi dos per modum
prouiſionis, & abſque vllo partium præiudicio in ſcutis
5000. D. Annæ decernitur.

Hinc non vrget doctrina Innocentij *in cap. per ve-
ſtras num 3. de donat. inter vir., & vxor.* aſſerentis
7 † virum teneri alimenta Vxori indotatæ exhibere,
quem ſequitur Cordub. *in l. ſi quis à liberis § ſi quis
ex his num. 21. & 22. cum ſeqq.* perinde ac ſi D. An-
tonius Annæ Maritus hoc alimentorum onere arcte-
tur, dum nulla præcedente dotis promiſſione nuptias
cum ea contraxit

8 Dum enim debet † dos Filiæ à Patre præſtari li-
cet nulla præcedente promiſſione, ac ipſo reluctante
9 matrimonium contraxerit alimenta † eidemmet pro-
inde filiæ debita cenſentur, donec dos ſcut. 5000.
pro nunc decreta per modum prouiſionis ipſi præſte-
tur ex doctrina Angel. *in l. quibus bonis num. 2. ff. de
10 Ceſſ. bonor.* vbi quod in alimentis † decernendis ratio
haberi debet fructuum rei ſub lite vertentis, quod
tradit quoque Gratian. *diſcept. forenſ. cap. 55. num. 53.*
Rota *deciſ. 470. num. 6. part. 2. recent. & deciſ. 152. n.
10 coram Eminentiſſ. D. meo Cardinali Otthobono cum
alijs per Adden. ad deciſ. Buratti 707. num. 11.* Vir quip-
pe indotatam aſſumens Vxorem, futuræ dotationi
nullatenus cenſetur renunciaſſe, quoties dotem illa
valeat exhibere, vt tradit Surd. *de Aliment tit. 7. qu.
19. num. 16. cum ſeqq.* Rota *in Ferrarien. pecuniaria 27.
Nouembris 1662. § nec refert coram R. P. D. meo Beuilaqua*
11 quicquid dicendum foret in caſu quo Vxor nil poſſi-
dens de proprio dotem à patre conſequi nequiret, tunc
enim cenſetur vir pro dote Miniſterium ac perſonam
Vxoris acceptaſſe, cui non valet proinde alimenta de-
negare, in quibus terminis loquuntur Innoc. & Cor-
dub. *ſuperius recenſiti.*

Hæc verò alimenta loco fructuum dotalium debita
DD. cenſuerunt à die Contracti matrimonij exinde
fore præſtanda quod vir ab eo tempore eiuſdem one-
12 ra ſubſtinuit ad rationem tamen ſcut. ſeptem † cum
dimidio in ſingula centenaria iuxta diſpoſitionem, *Sta-
tuti Vrbis lib. 1. cap. 137.* ab hoc Sac. Tribunali in his ter-
minis admiſſam *deciſ. 448. num. 4. part. 2. recent. & in Ro-
mana dotis 3. Martii 1662. in primo §. cum ſeqq. coram me.*

Nec vrget quod in patre mora ponderari valeat à
die dumtaxat, quo ſacrum hoc Tribunal ad votis
13 præſtationem ipſum arctauit, cum enim hæc dos †
decernatur à Iure fructus illius à die Contracti ma-
trimonij filiæ ſeu viro debet proinde exhiberi perinde ac
ſi dotis promiſſio à patre proceſſiſſet.

Et ita vtrinque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Comen. Pecuniaria.

Lunæ 20. Iunii 1664.

ARGVMENTVM.

Rector Eccleſiæ debet reinueſtire eius pe-
cunias in locis tutis, & cum Eccleſiæ
vtilitate aliàs tenetur de proprio: Cen-
ſus impoſitus in bonis Communitatis
quas ſolemnitates requirat ad hoc, vt
valeat, & nota quod quando cenſus eſt
nullus reſpectu Communitatis eſt nullus
reſpectu particularium eo obligatorum.

SVMMARIVM.

1 *Cenſus impoſitio eſt ſpecies alienationis.*
2 *Cenſus impoſitus ſuper bonis communitatis quas ſolemnita-
tes requirat ad hoc vt ſit validus & num. 3.*
4 *Cenſus contra Communitatem eſt validus etiam non ſeruatis
ſolemnitatibus quando fuit obtenta licentia à principe li-
mita vt num. 5. & 6. declara vt num. 7.*
8 *Cenſus nullus quoad Communitatem, eſt nullus etiam quoad
particulares obligatos.*
9 *Cenſus non poteſt imponi ſuper perſonis.*
10 *Cenſus non poteſt imponi ſuper bonis in genere non ſpeficatis
confinibus.*
11 *Alienatio rei Eccleſiæ non valet niſi clarè conſtet de eius
vtilitate & num. 15.*
12 *Vtilitas, vel detrimentum ex quibus arguantur & num.
13. 14.*
16 *Communitas non poteſt dare in ſolutum pro fructibus cenſus
bona ſtabilia ſine ſolemnitatibus, & num 17.*
18 *Creditor cenſus cogi nequit inuitus pro ſuo credito recipere
bona ſtabilia.*

DECISIO XCV.

SENTENTIA Rotalis condemnans hæredes Philippi
Ruſchæ ad reſtituendum Io Baptiſtæ Geipio moderno
Rectori Eccleſiæ S. Benedicti Comen. ſummam librarum
2400 prouenientium ex retractu Viridarij ad dictam Ec-
cleſiam ſpectantis & per dictum Ruſcam tunc Rectorem
in vno Cenſu cum Communitate Turici inueſtitarum
vna cum fructibus fuit ſub die 16. Iunij 1662. coram Emi-
nentiſſimo D. Cardinali Celſo Iudice appellationis omiſſo
rigore Iuris, confirmata reſpectu ſortis, quam reſolutionem
hodie coram me in illius locum ſubrogato Domini appro-
barunt.

Nam ſubſtitit fundamentum in deciſ. Eminentiſſimi
Cardinalis Celſi, & antecedenti R.P.D mei Bourlemont
deductum, quod Ruſca Rector obligatus ad inueſtiendum
dictas pecunias, minus rectè ſe geſſit in emptione Cen-
ſuum contra Communitatem prædictam impoſitorum
ſuper certis ſuis bonis, † & non conſtat in huiuſmodi impo- 1
ſitione ſpeciem Alienationis præſeferente ad tradita per
Bald. *in cap. ad audientiam lib. 2. n. 2. de reſcript.* Rot coram
Buratt. *dec. 410 n. 3.* fuiſſe à Iudice impoſitum decretum, nec 2
interueniſſe conſenſum totius Vniuerſitatis, vel maioris 3
partis illius, aliaſque ſolemnitates per Leonem Imperato-
rem præſcriptas in *l. final. C. de vend. reb. Ciuit.* obſeruandas
in qualibet alienatione nedum Ciuitatis, ſed Caſtrorum, &
Villæ quæ ab alijs inferioribus reguntur vt tradunt Ruin.
in conſ. 41 n. 7. & conſ. 67. n. 12 lib. 5 Rol. à Vall. *conſ 90. num.
19. lib. 1.* Capic. *de. iſ. 93. num 4.* Gratian. *diſcept. 933. num 14.*

Non releuat reſponſio alias, & modo quoque data, quod
ſolemnitatibus prædictis, etiam omiſſis adhuc ſubſtine-
tur impoſitio Cenſus ſuper bonis Communitatis ex † eo 4
quia obtenta fuit licentia à Senatu Mediolanen. cui ſub-
eſt Vniuerſitas Turici continens explicitam facultatem
imponendi Cenſum, & bona ipſa liberè, vel cum pa-
cto redimendi alienandi, † quia omiſſo quod requireba- 5
tur ex diſpoſitione particularis ſtatuti loci, † & conſum- 6
pta remanebat ex alijs alienationibus anteceden. creatio-
ni huius cenſus, ſequutis *ad Text. in l. Bouos § hoc ſermone
ff. de verb. ſignificat.* impetrata fuit, vt in hac parte ſatisfie-
ret dictæ *l. final.* diſpoſitioni auctoritatem ſuperioris requi-

7 renti, † dum vltra eam alia ſolemnia erant neceſſaria ex forma tradita in dicta lege cum dicta licentia illis non derogante, quinimò nullam mentionem faciente adimpleri nec ſatisfieri potuit *l. ſi ita defenſor. §. 1. ff. de Iurepatr.* Rota *coram Reuerendiſſ. Vrgellen. deciſ. 83. num. 15. cum ſequen. & benè huic obiecto alijſque allegatis occurrit in dd. deciſionibus Eminentiſſimi Cardinalis Celſi §. ac a ſuffragatur, & R. P. D. mei Bourlemont §. nec euitantur adductæ.*

Nec viſum fuit fundamentum al quod fieri poſſe in obligatione Particularium, qui in Inſtumento impoſi-
8 tionis Cenſus, vt principales, & in ſolidum acceſſerunt. † Quia cum fundatus fuerit ſuper bonis Communitatis, & quoad ipſam ſit nullus, ſubſtineri nequit, etiam reſpectu particularium, ſiue prætendatur quoad eos conſtitutum,
9 dici poſſe ſuper illorum perſonis, † quod reprobatum eſſe latiſſimè *probat.* Cenc. de cenſ. *quæſt 34. & ſignanter à nu. 39. cum pluribus ſeqq.* ſiue etiam adducatur conſtitutum cenſeri ſuper ipſorum bonis; dum generaliter tantum fue-
10 runt obligata, eique ſubiugata † nullis deſignatis, nec ſpecificatis confinibus iuxta ſententiam, quam vti veriorem, ſequuta fuit Rota *apud eund.* Cenc. *deciſ. 365. num. 1. & per tot. & ſignanter num. 8. & 9. eamque comprobat Idem* Cenc. *quæſt. 40. num. 7. cum ſeqq.*

Subſiſtit pariter aliud deciſionum motiuum poſitum in
11 defectu vtilitatis, † quæ debet eſſe manifeſta, & ità certa, vt de ea non poſſit dubium exoriri *ad Text. in cap. ſine exceptione 12. quæſt 2. cap ſi quis Presbyterorum de reb. Eccleſ. non alien.* Corn. *conſ. 243. num .. lib. 2.* Barbat. *conſ. 40. n. lib. 1.* Roland à Valle *conſ. 15 num. lib. ..* Rhedoan. *de reb. Eccleſ. non alien. quæſt. 20. num. 83* Rota *deciſ 65. num. 17 par. 2 diuerſ* Seraph *deciſ. 508. num. 12.* De ea enim non conſtat, quinimò euidenter apparet detrimentum Eccleſiæ reſul-
12 tans, † ex dicta impoſitione Cenſus cum dicta Communitate tunc temporis calamitatibus ob bellum debitis grauata, & in malo ſtatu reducta, quod ipſi Ruſchæ Rectori
13 benè † innoteſcebat ob expreſſionem factam in precibus
14 Senatui Mediolani pro habenda dicta licentia † porrectis in ipſo Inſtrumento Cenſus, & alijs actibus repetitam,
15 Indeque non ſubſtitit ex prædictis & ſufficit, quod † dubitari contingat de validitate ex hoc capite vtilitatis per Ruſcam ſpecificè promiſſæ, vt per notata *in l. cum hi §. eam, & § cum Prætor. ff. de tranſact. tradit.* Bald. in *conſ. 136. circa med. verſ. præterea lib. 1.* Rota *deciſ. 65. nu. 19. part. 2. diuerſ.*

16 Neque habita fuit in aliqua conſideratione † oblatio ſtabilium per Communitatem facta Rectori pro eius ſa-
17 tisfactione, † quia præter quod eædem requirerentur ſolemnitates in aſſignatione facienda, adhuc ad illam Ec-
18 cleſia † inuita cogi nequit, cum ſit creditrix in pecunia, & ideò non tenetur recipere bona ad *Text. in l. 2. §. mutui datio, & ibi Gloſ. ff. ſi cert. pet.* Surd. *deciſ. 30. num. 9. & conſ. 392. num. 4.* Rota *deciſ. 422. num. 1. & 550. vbique num. 1. poſt* Modern. Peruſ. *in tract. de cenſ. & deciſ. 238. num. 1. part. 4. tom. 2. recent.*

Et ità fuit concluſum ſtandum eſſe in deciſis, vtraque parte informante &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Bononien. Fideicommiſſi, de Ceſareis.

Veneris 22. Iunii 1663.

ARGVMENTVM.

Legitimatio continens *clauſulam ſine præiudicio iuris tertio quæſiti*, non cenſetur conceſſa in præiudicium creditorum, quibus fuerat ius quæſitum, quia dicta clauſula eſt iurium aliorum præſeruatiua. Teſtator volens ſuccedere in bonis legitimos & naturales, & de legitimo matrimonio natos, legitimatos excludere voluiſſe cenſetur. Donatarius vniuerſalis ad æs alienum donantis tenetur.

SVMMARIVM.

1 *Legitimatio eſt ſpecies alienationis.*

2 *Creditoribus præiudicium non infertur per legitimationem.*

Maximè quando in legitimatione continetur clauſula ſine præiudicio iuris tertio quæſiti *& num. 3.*

4 Clauſula ſine præiudicio iuris tertio quæſiti *operatur, vt legitimatio non cenſeatur conceſſa in præiudicium creditorum, quibus fuerat Ius quæſitum, & illorum iura præſeruat.*

5 *Legitimatio ſubſtinetur quando creditoribus non præiudicat.*

6 *Legitimatio continens in ſe* clauſulam ſine præiudicio iuris quæſiti *nihil in præiudicium creditorum legitimato tribuit.*

7 *Legitimorum appellatione, & ex legitimo matrimonio natorum non continentur legitimati per reſcriptum Principis.*

8 *Teſtatoris voluntate ſemel excluſus ſemper excluſus cenſetur.*

9 *Teſtator quod legitimatos à ſucceſſione excludere voluerit deprehenditur ex vocatione non ſolum legitimorum, & naturalium, ſed addiderit de legitimo matrimonio natorum.*

10 *Vocatio proximiorum non prodeſt deſcendentibus ad ſuccedendum inhabilibus, ſed debet intelligi de proximioribus collateralibus vocatis in defectum deſcendentium.*

11 *Donatarius tenetur ad æs alienum donantis.*

12 *Donatarius vniuerſalis non tenetur vltra vires quando rationem reddidit de bonis donatis.*

13 *Donatarius particularis vltra vires donationis non tenetur.*

DECISIO XCVI.

SVBSISTERE viſa ſunt Dominis fundamenta poſtremæ reſolutionis editæ ſub die 24. Ianuarij proximi prætetiti, & diſputato hodie dubio dixerunt ſtandum eſſe in vltimo loco deciſis: Ioannes enim aſſertus Pater Ruggerij cum de tempore legitimationis reperiretur non ſolum ingenti ære alieno grauatus, ſed etiam ob ſuſceptionem Bireti viridis, & vſum duplicis ſalui conductus publicè & palam pro decocto haberetur, mediante hac legitimatione, † 1
quæ eſt ſpecies alienationis, vt præter relatos in principio tradunt cæteri adducti per Fuſar. *de ſubſtit. qu. 408 num. 102.*
præiudicium creditoribus † inferre non potuit Gratian. 2
diſcept 768. n. 8 & ſeqq cæterique relati in §. 1. in fine maximè † quia in legitimatione continetur clauſula *ſine præiu-* 3
dicio iuris tertio quæſiti, † quæ operatur, vt in præiudi- 4
cium Creditorum, quibus Ius quæſitum fuerat legitimatio non cenſetur conceſſa, & eorum Iura intacta præſeruat Rot. *dec. 282. à n. 7. vſque ad finem par. 2. & dec. 214. n. 5. par. 9. recent Bononien. Bonorum de Graſſis 13 Iunij 1657. §. final. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano cum alijs in §. præcipue.*

Quibus non reſtitit, quod non ſit legitimatio, quæ præiudicet Creditoribus, ſed voluntas † Teſtatoris fideicom- 5
mittentis quæ aſſiſtit legitimato, quoniam omiſſo, quod illa diſtinctio poſſet habere locum, quando legitimatio eſt ſimplex, ſed quando continet clauſulam *ſine præiudicio iuris quæſiti* tunc non intrat queſtio voluntatis fideicommittentis, ſed voluntatis legitimantis, qui cum aliter legitimare noluiſſet, & naturalis non poſſet venire niſi in vim legitimationis continentis hanc perſeruatiuam, † nihil omnino 6
tribuit legitimato in præiudicium creditorum Rot. *in terminis d. dec. 282. n. 9. par. 1. & dec. 667. n. 5. in fin. ead. par. 1. dec. 241. n 21. & 255. n 21. & 22. par. 9. recent. & in Bononien. pecuniaria 13. Martij 1662. cor. R. P. D. meo Priolo §. non obſtat. & concordat.* Merlin. *de legitim. lib. 1. tit. 2. q 8. n. 7. verſ. 3. requiſitam* reſponſum fuit ex facto quod Mattheus fideicommittens non vocauit in præſenti filios legitimos, & naturales, ſimpliciter, ſed cum qualitate quod ſint nati de legitimo matrimonio, quorum † appellatione certum eſt non 7
cõtineri legitimatos per reſcriptũ Principis, nec legimationem quicquam operari Grat. *conſ. 65. n. 47. lib. 1.* Socin. Iun. *conſ. 65. n. 10. lib. 2.* Menoch. *conſ. 20. n. 27.* Pacian *conſ. 36. nu. 100.* Spad. *conſ. 364. n. 5. & 9 lib. 2. cum alijs per* Molin. *de primog. Hiſpan. lib. 3 cap 3 n. 31.* Fuſar. *de ſubſtit. q. 408 nu. 71.* Peregrin. *de fideicommiſſ. art. 23. n 45* Caſtill. *Contro. Iur. tom. 5. c. 82. n. 46. verſ. & hactenus* Rot. *in rec. dec. 255 n. 19 part. 9.*

Nec ſubſiſtit obiectum pro parte Ruggerij repetitum quod cum qualitas de legitimo matrimonio in ſubſtitutionibus ad fauorem proximiorum factis adiecta non fuerit, poſſit ipſe ſaltem ſub nomine proximiorum ad ſucceſſio-

ceſſio-

ceſſionem admitti, placuit enim Dominis reſponſio deciſionis §. moti quod cum ipſe ſe faciat de deſcendentibus Herculis mediante perſona Ioannis eius aſſ. patris excluſus remanet à fideicommiſſo ex voluntate fideicommittentis ob defectum dictæ qualitatis, & proinde non poſ-
8 ſit, nec etiam tanquam proximior obtinere cum † ſemel excluſus ſemper excluſus eſſe debeat ex plutibus ibidem adductis, & tradit Giouagnon. *conſ. 2. num. 10. lib. 1.* & licet replicatum fuerit aliud eſſe, quod quis non ſit incluſus in fideicommiſſo, aliud quod ſit excluſus, & legitimatos in præſenti cenſeri dumtaxat non incluſos ob dictam clauſulam *de legitimo matrimonio*, non autem eſſe expreſsè excluſos, adeo vt tanquam proximiores non poſ-
9 ſint admitti. Attamen vltra quod ad excluſionem † legitimatorum illud ſufficere videtur, quod Teſtator vocauerit non ſolum legitimos & naturales, ſed addiderit de legitimo matrimonio, vt tradunt ſupra relati, & in ſpecie. *Adden* ad Alexandr. *conſ. 5. litt. B. lib. 7.* Laderch. *conſ. 24. num. 35.* Rota *deciſ. 394. num. 18. part. 4. recent. tom. 2. & in Bononien. fideicommiſſi Bartholomei de Bologninis* 29. *Febr.* 1644. *§. nec allegatos & §. nec etiam coram Reuerendiſſimo*
10 *Cerillo* † Vocatio proximiorum prodeſſe non poteſt deſcendentibus ad ſucceden. inhabilibus, ſed debet intelligi de proximioribus collateralibus tanquam facta in defectum deſcen. Giouagnon. *conſ. 75. nu. 9. lib. 1.* Bellon. Iun. *conſ. 11. num. 52. verſ. denique non obſtat* Rot. *deciſ. 214. num.* 14 *part. 9. recent. cæterique adducti in §. 2. moti ſunt in fine.*

Tertiom ſuodamentum quod Ruggerius tanquam Donatarius vniuerſalis Ioannis aſſ. eius patris teneatur eius æs alienum ſoluere viſum eſt ſubſiſtere, etiamſi reſeruauerit ſibi poteſtatem diſponendi de ſcutis 150. Quoniam de illis non diſpoſuit, ſed ab inteſtato mortuus eſt ſub pacto, quod ſumma, & quantitas de qua non diſpooeret, cenſeretur in donatione comprehenſa, dona-
11 tio euaſit vniuerſalis, vnde † donatarius tenetur ad æs alienum donantis Celſ. Vgo *conſ.* 13. *num.* 22. Cyriac. *Controu. 14. num. 22. cum aliis in §. final.* & quamuis do-
12 natarius † vniuerſalis non teneatur vltra vires hoc tamen poteſt procedere, quando reddita fuit ratio de bonis donatis, quicquid aliud ſit vbi agitur de Donatario
13 † particulari, in quibus terminis loquuntur DD. pro Ruggerio allegati.

Et ita reſolutum fuit ſtandum eſſe in vltimo loco deciſis vtraque &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romanæ Pecuniaria.

Veneris 22. Iunii 1663.

ARGVMENTVM.

Apoca ſi coniecturis, & probationibus appareat adminiculata contra ſcribentem plenè probat, vnde in vim iſtius tutor tenetur pupillo ſoluere reliquatum in illa promiſſum, cum Pupillus à die factæ obligationis aduerſus illum actionem habeat.

SVMMARIVM.

1 *Apoca per teſtes habentes notam manum recognita aliiſque fulcita adminiculis probat plenè creditum illorum ad quorum fauorem facta fuit et num. 2.*
3 *Apoca creditum probans poteſt executioni demandari.*
4 *Tutor finita tutela tenetur de inuentariatis, et adminiſtratis rationem reddere.*
5 *Tutor pupillo adſtrictus eſt ex iure reliquatum ſoluere in apoca promiſſum.*
6 *Quietantia, non conſtante de alia ſolidatione, referri debet ad contentam in apoca.*
7 *Recognitio ſcripturæ cum aliis ſchedulis à tutore conſcriptis, facta præbet adminiculum, et aliqualem probationem.*
8 *Apoca à tribus teſtibus non ſubſcripta ſuſpicionem inducit. Et ratio num 9.*
10 *Scripturæ veritas ſi ex coniecturis & certis probationibus iuſtificari poſſit ex quibus antidatæ ſuſpicio tollatur, non poteſt obiici creditori quin à die datæ ius ſuum deducat & num. 11.*
12 *Actus ratihabitio ſuſpicionem fraudis tollit.*
13 *Scripturæ priuatæ fides augetur morte ſcribentis.*
14 *Pupillus habet hypothecam pro redditione rationis & reſtituendi reliquatum à die in apoca promiſſionis contentam.*
15 *Suſpicio commiſſæ fraudis ceſſat vera præexiſtenti cauſa & ob quam ſine fraude potuit confici apoca.*
16 *Suſpicio non intrat ſine occaſione ſimulandi.*

DECISIO XCVII.

CONSTARE de credito Martij Felicis, & Dominici de Cruce in ſumma ſcut. 4250. & pro illorum conſecutione poſſe agere contra Fuluiam hæredem Pauli Blaſij etiam ſe vertere pro tribus ex quatuor partibus dicti crediti contra illos de Cremonis poſſeſſores bonorum d. Blaſij eorumdem de Cruce ex cauſa adminiſtratæ tutelæ in dicta quantitate debitoris, fuit ſententia rotali pronunciatum, quam Domini in gradu appellationis ad me interiectæ confirmandam eſſe cenſuerunt, nam validitas non reuocatur in dubium: Iuſtitia vero viſa fuit ſatis patens ex latè firmatis in duabus deciſionibus ante illius prolationem de more emanatis *coram R. P. D. meo Bourlemont ſub diebus 10. Iunij 1661. & 3. Martij anni præteriti.*

Ipſi enim de Cruce pro iuſtificatione eorum crediti habent intentionem fundatam in apoca ſub die 1. Martij 1621 confecta, & à dicto Blaſio ſubſcripta, in qua præuia narratiua adminiſtratæ tutelæ, & ſolidationis computorum conſtituit ſe debitorem in dd. ſcutis 4250. quæ intra certum tempus ibi Conuentum, & interim fructus ad rationem quinque pro centenario ſub obligatione Camerali ſoluere promiſit, quæ quidem † apoca ſufficienter recogni- 1
ta per Teſtes formiter examinatos habentes notam manum aliiſque roborata adminiculis iuxta inueteratum Stylum Curiæ, de quo Teſtatur Veſtr. *in praxi lib 6 cap. 1. num. 8. verſ. nihilominus* Salluſt. Tiber. *pariter in ſua praxi lib. 1. cap. 34. num. 10.* Gratian. *diſcept. Forenſ. cap. 710. nu. 10. & 30 & cap 895. num. 15.* Fontanell. *de pactis nuptial. clauſula 6. gloſſ. 3. part. 7. num. 25.* Mareſcott. *var. reſol. lib. 1. cap. 80. num. 1.* Rot. cor. Seraph. *deciſ. 150. num. 1.* vbi de obſeruantia Rotæ, plenè † probat creditum illorum ad quorum fa- 2
uorem facta fuit *l. publia ff. depoſiti §. ſi quis igitur Authent. de Inſtr. caut & fid.* Surd. *conſ. 61. num* 30. Statil. Pacific. de Saluian: *inſpect. prima, cap. 7. num. 45.* Io. Baptiſta Antonell. *conſ. 96. num. 34.* & pro illo † poteſt executioni demandari 3
l. plures 18. C. de fid. Inſtrum. l. cum de Indebito 25. §. final. ff. de probat. Gratian. *diſcept. 183. num. 10.* Caſtill. *deciſ. 109. num. 36. lib. 2.* Rot. *deciſ. final. num 2. & 3 part. 1. diuerſ.*

Hic autem inter plures coniecturas, & adminicula adducta, & per Dominos in antecedentibus diſputationibus, & denuo conſiderata veritatem apocæ comprobantia præcipuum reſultat ex ſuſceptione adminſtrationis Tutelæ Dominici per Blaſium Tutorem cum ſubſecuta confectione Inuentarij bonorum hæreditariorum Martij Crucij illius Patris, qua finita † quemadmodum attenta obligatio- 4
ne legali tenebatur de Inuentariatis & adminiſtratis rationem reddere *l. final. C. arbitr. tutel. l. Tutori C. de neg. geſt. l. 2. ff. eod. l. Ita autem 5. §. geſſiſſe, & l. tres Tutores 55. verſ. non ſolum ff. de adminiſtr. & pericul Tutor.* Schiurf. *conſ. 41. num. 10. Centur. 2* Rot. *cor. ſan. mem.* Greg. *deciſ. 30. num. 4. & in Albanen. redditionis rationis 17. Iunii 1656 §. Gaſpar. cor. R. P. D. meo Celſo.* Ita veriſimile eſt quod diſpunctis rationibus ad illam partes deuenerint, & apocam præfatam inde fuiſſe confectam cum dicta promiſſione Blaſij ſoluendi reliquatum, vt ex eadem † Iuris diſpoſitione adſtrictus erat *l. cum* 5
ſeruus ff. de cond. & demonſtr. l. Boues § final & ibi gloſſ. ff. de verb. ſignific. Cartar. *deciſ. Genuen. 50. num 1. & 2.* Greg. *deciſ. 554. num. 2.* Rot. *in Romana ſeu Nepeſina Tutelæ 4. Iulij 1642. §. nam quoad ſcrita in fine coram Reuerendiſſ. D. meo Decano.*

Alterum non minus concludens adminiculum oritur ex eo quia Blaſius vigore dictæ apocæ iudicialiter à Dominico iuniore Conuentus ad ſolutionem fructuum decurſorum excipiendo de conſecuta ſatisfactione nonnullas exhibuit quietantias ab illo ſibi factas & in hodierno *ſumm. num.* 6 illorum de Cruce relatas in quarum altera habetur expreſſa relatio ad ſolidationem computorum Tutelæ inter ipſos factam cumque de nulla alia ſolidatione conſtet, † illa de qua fit mentio in dicta quietantia ne- 6
ceſſario ad contentam in apoca referri debet *l. ſi cum dotem 23 §. ſi pater ff. ſolut. matrim.* Rota coram Cardinali Seraph

deciſ 322. num. 2. verſ. nec de alia, & inter diuerſ. dicta de-
ciſ. final. num. 7. part. 1. & deciſ. 24. num. 5. part. 2. recent. &
in Romana extenſionis Inſtrumenti 4. Decembris 1648. §. ſe-
cundum adminiculum coram bon. mem. Pentiogerio.

His accedit tertia inſurgens ex exactiſſima diligentia
in recognitione eiuſdem Apocæ adhibita, tam in exa-
mine dd. teſtium quam mediantibus peritis extraiudi-
cialiter à Rota adhibitis per comparationem illius cum
7 alijs pluribus ſchedulis à dicto Blaſio conſcriptis, qui †
recognoſcendi modus licet fallax & in ſubſidium ſolum-
modo admittendus præbet tamen adminiculum, & ali-
qualem probationem facit iunctis alijs *gloſſ. in l. admo-*
nendi ff. de Iur. Iur. & in l. bonæ fidei C. eod. Fello. *in cap.*
2. num. 2. de fid. Inſtrum. Bertrand. *conſ. 152. num. 12. lib.*
6. Viuian. Commun. opin. 113. num. 1. & ſeqq. Menoch. *de*
Arbitrar. lib. 2. centur. 2. Caſ. 114. num. 6. & 7. & obſer-
uat. Rota *in Tiburtina Caſtrorum 4. Iulij 1608 coram Car-*
dinali Marchemontio in recent. deciſ. 192. ſub num. 3. part. 3.
confirmata 31. Maij 1659. coram me §. eo magis.

Non obſtat quod poſita ex his veritate apocæ adhuc ex
ea non reſultat eoſdem de Cruce eſſe anteriores credi-
tores, vt valeant pro conſecutione crediti agere contra
illos de Cremonis bonorum d. Blaſij communis debitoris
poſſeſſores, qui illa inſolutum accipiendo à Fuluia ip-
ſius Blaſij hærede promiſerunt pro dd. tribus ex qua-
tuor partibus ſoluere debita anteriora quæ detegeren-
tur eiuſdem Blaſij, quæ anterioritas non oritur ex apo-
8 ca † à tribus teſtibus non ſubſcripta iuxta terminos *l. Seri-*
9 *pturas C. qui pot. in pign. hab.* propter ſuſpicionem † frau-
dis, quæ in apoca priuata committi poteſt per appoſi-
tionem antidatæ, ſeu anterioris diei *ad d. conſ. 100. num.*
10 *58.* Caual. *deciſion. 492. num. 2.* quia diſpoſitio † huius
Legis non procedit, ſi aliunde ex coniecturis, vel certis
probationibus iuſtificari poteſt veritas Scripturæ, ex qui-
11 bus tollatur ſuſpicio antidatæ, tunc enim † obijci nequit
creditori, quin à die datæ illius Ius ſuum deducat *l. Inſtru-*
menta 5. C. de probat. Bald. *conſ. 198. num. 5. lib. 1.* Mantic.
de tacit. lib. 11. tit. 24. num. 4. Rota apud Card Seraphin. *de-*
ciſ. 879. num. 2. & deciſ. 1221. nu. 1. & poſt ſecundum vol. conſ.
Farin. *deciſ. 28 & 120. vbique num. 1.* Buratt. *deciſ. 905. num.*
4 & in recent. deciſ. 24. num. 6 part. 7. & deciſ. 242. num. 11. &
12. par 9. Antonell *conſ. 99. ſub num. 28 & 29.*

Coniecturæ autem in propoſito, quibus Domini po-
tiſſimum moti ſunt ad adhibendam fidem huic Scriptu-
ræ in præiudicium illorum de Cremonis hæ ſunt præci-
puè quæ inſurgant ex antecedenti adminiſtratione tute-
læ cum onere reddendi rationem, & de tempore Confe-
ctæ apocæ per grandiorem Ætatem Dominici pupilli
iam finitæ necnon ex recognitione debiti per Blaſium
Conuentum ad ſolutionem fructuum factam excipiendo
de illorum conſecutione iuxta ſuperius firmata: gemina-
12 tio enim & ratihabitio † actus tollit ſuſpicionem fraudis
l. ſi Mater in ſecunda C. ad Vell. Roland *conſ. 16. & 17. nu.*
11. & 12. lib. 1. Farinac *conſ. 188. num 4. lib. 2.*

Altera vltra prædictas ſatis vrgens deducitur ex obitu
nedum Pucciarelli pro teſte ibi ſubſcripti de anno 1624.
Verum etiam ipſius Dominici de anno 1631. quorum
character fuit cognitus, hinc fit vt verè apoca confecta
13 cenſeatur ſub die ibi annotata cum certum ſit quod †
mors Scribentis augeat fidem Scripturæ priuatæ Crauett.
con. 158. num. 7. & conſ 287 ſub num. 7. verſ. ead. ratione Gra-
tian. *cap. 429. num. 13. & 14.* Staiban. *reſol. 79 num. 10.* Rota
d. deciſ. final. num. 13 part. 1. diuerſ. Caual. *deciſ. 446 num. 7.*

Non obſtat repetita exceptio ſimulationis apocæ cum
ſuppoſito, quod fuerit confecta de anno 1641. quo fuit
producta cum antidata anni 1621. ad excludendum illos
de Cremonis Blaſij in magna pecuniarum ſumma tunc
temporis creditores, Quia omiſſo quod id impoſſibile
redditur attento obitu dd. Pucciarelli & Dominici, qui
ibi ſunt deſcripti multo prius, vt dictum eſt ſequuto,
& de dicto anno 1641. exhibita à Martio Felice, & Do-
minico iuniore in decimo & duodecimo anno reſpectiue
conſtitutis, in quibus proinde non poterat conſiderari
Fraudis, & ſimulationis ſuſpicio, dum præceſſerat ad-
14 miniſtratio tutelæ incepta vſque de anno 1602. à qua †
die orta fuit hypotheca ad fauorem pupilli pro redditione
rationis, & reſtituendi reliquatum *l. pro officio 20. vbi*
Bartol & Salicet. *C. de adminiſtrat. tutel.* Decian. *conſ.*
37. num. 7. lib. 2. Rota *in Romana pecuniaria 23. Iunij 1636. §.*
1. verſ. pro reliquis coram Cardinali Panzirolo *in Romana*
Saluiani 15. Iunij 1643. & 15. Ianuarij 1644. in principio
coram R. P. D meo Veroſpio, & in Tiburtina redditionis
rationis 3. Iunii 1647. §. quia tam coram Reuerendiſſ. Pa-
pien ex hac præexiſtenti cauſa, quæ vera erat, & ob il-
lam verè & ſine fraude potuit confici apoca, ceſſat quæ-
uis ſuſpicio † commiſſæ fraudis *l. qui autem in princip. ff.* 15
de his quæ in fraud. Creditor. Rota *deciſ. 282. num. 4. & 5.*
poſt ſecundum volum. conſ. Farin. & in conſequens etiam
occaſio ſimulandi, † ſine qua non intrat ſuſpicio iuxta 16
vulgatum *Conſilium* Bartol. *65 num. 4. & 5. lib. 1.* Amat.
deciſ. Marchiæ 88. num 4. Gregor. *dec. 157. n. 21.* Caual. *de-*
ciſ. 13. num. 3.

Et ita poſt tertiam cauſæ propoſitionem Informanti-
bus in ſecundo etiam Illis de Cremonis ſemper tamen in-
timatis fuit hodie concluſum pro confirmatione Senten-
tiæ Rotalis.

R. P. D. RIOLO.

Romana Pecuniaria.

Veneris 22. Iunii 1663.

ARGVMENTVM.

Peritorum relationi deferendum potius eſt, quam teſtibus præſertim inter ſe contrarijs, & quando ab illorum relatione non fuerit appellatum, & partes ad vlteriora procedi paſſæ fuerunt tacite relationem videntur approbaſſe. Inſtrumentum obligatione Camerali vallatum non retardatur per turbidas exceptiones.

SVMMARIVM.

1 *Periti relatio eſt attendenda quando de communi partium conſenſu fuit electus.*

2 *Periti relationi acqueſcens, & patiens ad vlteriora procedi non valet ampliùs illam impugnare.*

3 *Periti relatio tacite videtur approbata cum ab illa non fuerit appellatum & num. 6.*

4 *Teſtes ſibi inuicem contrarij nullam merentur fidem.*

5 *Peritorum relationi potius, quam teſtibus eſt deferendum.*

7 *Inueſtimentum pro rata ſoluta cenſetur remiſſum, quando de illo nihil fuit oppoſitum.*

8 *Renunciatio facta ſub conditione valida cenſetur impleta conditione.*

9 *Status Religioſus & renunciatio deſumitur ex non petitione rei à renunciatario controuerſæ.*

10 *Exceptiones inſubſiſtentes non retardant executionem inſtrumenti obligatione Camerali muniti.*

DECISIO XCVIII.

PLVRA opponebantur ab informantibus pro Vadis
contra deciſionem editam 7. Aprilis 1666.* in qua fir-
matum fuit eſſe relaxandum mandatum pro credito ſcut.
719 37. ad fauorem ſororum de Caſalibus, quibus tamen
non obſtantibus Domini ſteterunt in deciſis.

Cum enim Peritus retulerit eos remanere debitores ex
cauſa pretij domorum in ſumma prædicta ab eius re-
latione non eſſe recedeſi, cum † ille de communi par- 1
tium conſenſu fuerit electus Abb. *in cap. propoſuiſti*
num. 4. de probat. Rota *deciſ. 331 & deciſ. 340. vtrobique*
num. 1. part 1. recent. & in Romana diuiſionis 26. Maij 1656.
coram bon mem. Dunozetto, & 28. Martii 1659. coram R. P.
D. meo Celſo.

Eo magis cũ à dicta relatione Vadi † non reclamauerint 2
& contradixerint, imò paſſi fuerint ad vlteriora procedi *l.*
arbitrio vbi gloſſ. ff. qui ſatiſd. cog. Rot. *deciſ. 393. nu. 2 par.*
4. rec. nam ex non † appellatione cenſetur illa à partibus 3
tacitè approbata, vt in *Tiburtina redditionis rationis 9. De-*
cembris 1641. coram bon. mem. Dunozetto, & in Albanen. red-
ditionis rationis 23. Iunii 1662. coram R. P. D. meo Celſo.

Nec huiuſmodi creditum redditur illiquidum eo quod
Peritus non liquidauerit fructus bonorum ſubhaſtatorum
ſecundum illorum communem valorem, ſed attento
credito pro quo fuerunt ſubhaſtata, quia ſuper hoc
quod bona excederent creditum in valore nulla datur
proba-

Digitized by Google

probatio, niſi ex teſtibus, qui deponunt de eorum cre-
dulitate, & Iudicio, ſuntque ſibi inuicem contrarij
4 ideoque † nullam merentur fidem; quinimò bona non
fuiſſe maioris pretij conſtat ex relatione trium perito-
5 rum, quibus † magis deferendum eſt quam teſtibus in
ſpecie probat Menoch. *conſ.* 358. *num.* 31. Honded. *conſ.*
31. *num.* 46. *lib.* 1. Rota coram Seraphin. *deciſ.* 665. *nu.*
7. *& coram ſanct. mem.* Gregor. *deciſ.* 161. *num.* 8. *& de-*
ciſ. 318. *num.* 2. *part.* 9. *recent.*

Non obſtat exceptio compenſationis reſpectu do-
munculæ reddentis annua ſcuta 18. valoris ſcut. 400.
quia Victoria & Conſortes non poſſident illam in pro-
prietate, ſed tantum ſunt aſſignatarij poſſeſſionis in
ſatisfactionem crediti, vt refert Peritus in ſua rela-
tione *li Signori Vadi conſegnarono alle Turrinette ſcu-*
di 18. annui di pigione d' vna Caſetta, della quale con-
ſegna benche non appariſca Scrittura, le parti perd ſo-
6 *no così d' accordo*, ſtandum eſt † contra Vados, qui
in illum conſenſerunt ab eiuſque relatione non appel-
larunt, vt dixit Rota coram Buratt. *deciſ.* 60. *num.*
8. *&* 9. *deciſ.* 250. *num.* 19. *part.* 9.

Non obſtat etiam illa exceptio non implementi ob
non factum inueſtimentum pro euictione domorum in
ſcutis 980. exactis ad computum pretij, quia cum
fuerint liberè ſoluta, & ab anno 1611. non fuerit de
7 inueſtimento oppoſitum † cenſetur pro rata ſoluta re-
miſſum, vt dixit Rota *deciſ.* 211. *nu.* 4. *poſt* Zacch.
de oblig. Cameral. cum alijs congeſtis *per eund. qu.* 17.
num. 96. *&* 97.

Prætenſio vero, quod ex dicta ſumma ſcut. 719.37.
ſubducenda ſint ſcuta centum ſoluta Virgilio Caſali,
ceſſat ex calculo eiuſdem Periti, vnde apparet de il-
lis habuiſſe rationem, eaque deduxiſſe ex pretio do-
morum, vt in Summario reſponſionis; quemadmo-
dum etiam oſtenditur ex facto legitimatio perſona-
rum, ex quatuor enim ſororibus, quæ vendiderunt
nempe Ioanna, Eliſabeth, Agnes, & Magdalena de
Turrinetis, Magdalena degens in Monaſterio Reatis,
quæ morte præuenta non potuit habitum ſuſcipere ſub
nomine Mariæ Thereſiæ inſtituit Ioannam, & Eliſa-
betham, vt ex Inſtrumento publico teſtimonij pro-
ducto & mihi exhibito, deindè obijt Eliſabeth relicta
hærede Ioanna, & Ioanna inſtituit Victoriam filiam
huic Agnes ante factam profeſſionem bona renuncia-
8 uit, & licet renunciatio † facta ſit ſub conditione,
ſi profeſſionem emitteret, ipſam tamen profeſſam fuiſ-
ſe obedientiam Monachalem in eodem Monaſterio ſub
nomine Mariæ Columbæ eius germanæ ſorori placita,
& benè viſa, quæ non poſſunt referri, & intelligi
niſi de Agnete dum Ioanna, & Eliſabeth prædeceſ-
ſerant in ſæculo & ideo perindè eſt, ac ſi de illa ſpe-
cialiter dictum fuiſſet Pariſ. *conſ.* 141. *num.* 6. *lib.* 4.
Becc. *conſ.* 108. *num.* 25. & per conſequens Victoria
potuit agere pro integro credito, prout ita ſemper e-
git ſpatio 40. annorum & vltrà, nec vnquam petijt
9 Agnes, quæ † quidem Obſeruantia benè demonſtrat
eam verè, & realiter fuiſſe monialem *l. minime* 22.
ff. de leg. Honded. *conſ.* 92. *num.* 27. Rota *deciſ.* 465.
num. 25. *part.* 9. *recent. & in Romana fideicommiſſi ſeu*
Saluiati 28. *Aprilis* 1651. *§. & tollitur difficultas co-*
ram R. P. D. Celſa.
10 Cum igitur exceptiones † præfatæ non ſubſiſtant,
vel ſaltim non probentur incontinenti non debent re-
tardare executionem Inſtrumenti obligatione Camera-
li muniti Rota *deciſ.* 98. *num.* 2. *& deciſ.* 202. *num.*
1. *poſt* Zacch. *de oblig. Cameral. & in Ciuitatis Ca-*
ſtelli gabellarum 4. *Iunij* 1657. *§. poſtremo coram me,*
& in Imolen. 9. *Maij* 1661. *§. & cum vniuer coram R.*
P. D. meo Celſo.

Et ita vtraque &c.

Deciſio iſta emanata in hac eadem cauſa hic allega-
ta ſub die 7. Aprilis 1660. coram eodem R. P. D.
Priolo, erit infra cum non ſit adhuc impreſſa in Mi-
ſcellaneis iuxta ſeriem temporis.

R. P. D. BEVILAQVA.

Aſtoricen. Iuriſdictionis.

Lunæ 25. *Iunii* 1663.

ARGVMENTVM.

Abbas in territorio ad ſui fauorem ſepa-
rato eſt Ordinarius & Diœceſanus. Se-
paratio locorum à quo fieri poſſit. Be-
neplacitum Apoſtolicum tacitum quan-
do intret.

SVMMARIVM.

1 *Papa ſeparationem faciendi locorum ſolus facultatem habet.*
2 *Separatione territorij facta habitantes in territorio ſeparato non dicuntur amplius in Diœceſi, nec de diœceſi Epiſcopi.*
3 *Territorium ſeparatum fit diœceſis illius ad cuius fauorem facta fuit ſeparatio.*
4 *Abbas in territorio ad ſui fauorem ſeparato eſt Diœceſanus & Ordinarius, vt erat Epiſcopus ante ſeparationem.*
5 *Separatio locorum, & incolarum exemptio dicitur effectuata mediante conceſſione Apoſtolica habente clauſulam* ſublata, *& decretum irritans.*
6 *Conceſſio Apoſtolica ad obſeruantiam obligat abſque vlla voluntate, & conſenſu aliorum à quibus auctoritas* Papæ *concedentis non dependet.*
7 *Abbas compromittendo iura ſuæ Eccleſiæ per priuilegium quæſita non poteſt illi, & ſucceſſoribus præiudicium inferre.*
8 *in Materia Eccleſiæ præiudiciali non ſtatur aſſertioni vnius quantuis Cardinalis.*
9 *ex Verbis* Relinquendo in totum beneplacitum ſuæ ſanctitatis *infertur beneplacitum non præceſſiſſe.*
10 *Beneplacitum tacitum non intrat deficiente obſeruantia clara, & certa.*

DECISIO XCIX.

ABSQVE aliqua hæſitatione fuit per DD. reſolutum
inhærendum eſſe deciſioni ſub die 14. Iunij 1660.
coram me editæ pro confirmatione duarum ſenten-
tiarum rotalium, in quibus præuijs totidem deciſioni-
bus declaratum fuit omnimodam Iuriſdictionem quaſi
Epiſcopalem, eiuſque exercitium, excepta ſacrorum
ordinum collatione in oppido Villafranchæ, & locis ſu-
biectis priuatiuè quoad Reuerendiſſimum Epiſcopum
ſpectare ad Abbatem, qui exhibuit ampliſſimum pri-
uilegium à ſan. mem. Clemente VII. conceſſum, in quo
à Pontifice oppidum præſatum, & loca à Iuriſdictione
Epiſcopi fuerunt ſeparata, & tam ipſa loca, quam Ec-
cleſiæ, & homines ibi inhabitantes Abbati pro tempore
fuerunt ſubiecti per quam locorum ſeparationem † à Papa 1
facultatem ad id habente factam ad *text. in cap. ſi Papa* 10.
de Priuileg. in 6. *DD. & præcipuè* Abb. *in cap. cum contin-*
gat num. 13. *de foro competenti* Rot. coram Buratt. *deciſ.*
578. *in Acernen. Vicariæ* 1. *Iulii* 1652. *§. quod autem coram*
bon. mem. Bichio in Aprutina Iuriſdictionis 6. *Martii* 1662. *§.*
quod autem coram me, non dicuntur † amplius in Diœceſis, 2
neque de Diœceſi Epiſcopi Aſtoricen. Abb. *in cap. nimis* 30.
num. 2. *de Iur. iur.* Roland. à Valle *conſ.* 33. *num.* 27. *lib.* 3. Lot-
ter *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 31. *num.* 63. Rot. *deciſ.* 207. *num.* 2.
part. 2. *diuerſ.* ſed ſunt effecta propria † Diœceſis ipſius Ab- 3
batis Panormitan. *in cap. poſtulaſti num.* 45. *de for. compe-*
tenti Gratian. *diſcept.* 212. *num.* 33. quia Diœceſanus eſt, † 4
& ordinarius in locis præfatis, vt erat Epiſcopus ante ſepa-
rationem *gloſſ. in Clementina* 1. *§. volumus de Conſtit. in* 6.
Lotter. *de re benefic. lib* 1. *quæſt.* 24. *nu.* 127. *&* 132. & ob id in
aliquo non ſubſunt Iuriſdictioni Epiſcopi, ſed dicti Abbatis
Rot. apud Modern. *de Iur. Abbat. deciſ.* 177. *num.* 3. cum con-
cordantibus adductis in omnibus cauſæ deciſionibus.

Cui locorum ſeparationi, & Incolarum exemptioni
mediante huiuſmodi conceſſione † Apoſtolica habente 5
clauſulam *ſublata*, & Decretum irritans, & quæ ab ip-
ſo tempore quo emanauit dicitur effectuata, & ad † ob- 6
ſeruantiam obligauit abſque vlla voluntate, & conſen-
ſu aliorum à quibus authoritas Papæ concedentis non de-

pendet, Io. Monach. *in cap. generali num. 7. & ibi Prob. a.*
4. de Regular. Nauarr. *conſ. 1. num. 19. de Conſtit.* Rota *in*
Papien. bonorum 16. Ianuarij 1598. coram bon. mem. Cardina-
li Pamphilio impreſſ. poſt reſolut. 98. Marc. Anton. Macera-
ten. *lib. 1. §. nec placuit Dominis, & apud bon. mem.* Merlin.
deciſ. 814. num. 4. & 5. nullo modo obſtat laudum à Car-
dinali Quineuio, & Marchione de Agitar Compromiſſa-
rijs promulgatum reſtringens exemptionis priuilegium,
7 quandoquidem non potuit Abbas † tunc temporis com-
promittendo Iura Eccleſiæ per dictum priuilegium quæſi-
ta illi & ſucceſſoribus præiudicium aliquod inferre ad text.
in cap. veniens de tranſ. Franch *in cap. 1. ſub num. 23. limit.*
31. de reb. Eccleſ. non alienand. Rebuff. *tit. de alienat. re-*
rum Eccleſ. num. 30. Natt. *conſ. 508. num. 26.* Caputaquen.
deciſ. 165. part. 1. Butatt. *deciſ. 560. num. 7.*

Huiuſmodi autem Beneplaciti Apoſtolici defectus
non tollitur ex aſſertione d. Cardinalis ſub his verbis
facta, *& referendo ad dictum debitum effectum totum quod*
dictum eſt per ſuam Sanctitatem, quia præter quod in hac
8 materia † Eccleſiæ præiudiciali, non ſtatut huic aſſer-
tioni *l. qui teſtamentum, ff. de probat.* Becc. *conſ. 113. num.*
24. Rimioald. Iun. *conſ. 41. num. 22. lib. 1. & conſ. 387. num.*
14. & alijs verbis ibi: *Relinquendo in totum beneplacitum*
9 *ſuæ Sanctitatis* aperte deſumitur † fuiſſe reſeruatum, quod
denotat non præceſſiſſe Rota *in dicta Acernen. Vicariæ 1.*
Iulij 1652. coram bon. mem. Bichio, neque intrat tacitum de-
10 ficiente obſeruantia clara, † & certa non præſumpta copu-
latioē cum curſo temporis exigita Lotter. *de re benef. lib. 1.*
quæſt. 24. num. 192. Rota *apud bon. mem. Coccin. deciſ. 301.*
coram Eminentiſſimo D. Cardinali Otthobono deciſ. 220. num.
23. & 24. & in recent. deciſ. 202. num. 7. part. 7. Adden. ad
Buratt. *deciſ. 45. num. 8.* alijſque alldgati in dd. deciſioni-
bus in quibus, & ſignanter in vltima reſpondetur alijs obie-
ctis ſuper actibus geſtis ab Epiſcopo pro tempore, & depo-
ſitionibus Teſtium, quæ proinde non viſum fuit iterum
refellere.

Et ita fuit concluſum ſtandum eſſe in deciſis, Abbate
ſolum informante citato Moderno Epiſcopo per contradi-
ctas, &c.

☞ Deciſio iſta hic allegata in præſenti cauſa facta, ſub die
14. Aprilis 1660. coram eodem R. P. D. meo Beuilaqua,
eſt in præcedenti part. 13. Recent. deciſ. 235.

R. P. D. VICECOMITE,

poſtea S. R. Eccleſ. Cardinali.

Eugubina Fideicommiſſi.

Lunæ 25. Iunii 1663.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio illa eſt manutenibilis, quæ vitio-
ſa non eſt, ſed ſi appareat vitium hæ-
redi non denegatur immiſſio.

SVMMARIVM.

1 *Ægidiana prohibet appellationem quoad effectum ſuſpen-*
ſiuum in iudicijs poſſeſſorijs inter laicos.
2 *Hæredi conceditur immiſſio ad bona per defunctum poſ-*
ſeſſa.
3 *Fideicommiſſarius tenetur hæreditatem recipere de ma-*
nu hæredis.
4 *Legitimus contradictor non eſt qui parem titulum non*
habet.
5 *Poſſeſſio conceſſa cum fideicommiſſaria qualitate non cenſe-*
tur petita, quam titulo fideicommiſſi.
6 *Poſſeſſio vitioſa non eſt manutenibilis, & eſt hæredi reſti-*
tuenda.
7 *Clauſula* ſine præiudicio habentium meliora, & potio-
ra iure, *hæredis illæſa iura præſeruat.*
8 *Poſſeſſio poſt comparitionem hæredis à fideicommiſſarijs ob-*
tenta pro reſoluta cenſetur, nec quoad hæredem pro poſ-
ſeſſoribus habentur.
9 *Fideicommiſſario docente de iure ſibi proueniente ex claro*
fideicommiſſo venit manutenendus in poſſeſſione ex æqui-
tate Canonica quamuis illam non apprehenderit de manu
hæredis.
Sed declara, vt num. 10.
11 *Hæredi ad excluſionem fideicommiſſarij ſufficit quod ſibi*
competere poſſint defenſiones, & detractiones ex cauſa
ſolutionis æris alieni, melioramentorum &c.
12 *Hæredi non denegatur immiſſio, quando conſtat de vitioſa*
poſſeſſione alterius.
13 *Reus partem actoris aſſumens tenetur probare negatiuam,*
ſuper qua ſe fundat.
14 *Obiectiones extra materiam non attenduntur.*
15 *Poſſeſſio ex capite exceſſiuitatis conceſſa debet retractari.*

DECISIO C.

DEFVNCTO Franciſco Maria Benamato ſine filijs
Guidus Antonius, & fratres pariter de Benamatis
tanquam vocati ad fideicommiſſum per Marium inſtitu-
tum immitti obtinuerunt à Prætore Canthiani in poſſeſ-
ſionem omnium bonorum, quæ dictus Franciſcus Maria
poſſidebat; interiecta vero appellatione ad A. C. ex parte
Ioannis Baptiſtæ hæredis ſcripti ab eodem defuncto ſenten-
tia huic prodijt fauorabilis immiſſionem ei pro indiuiſo
cum aduerſarijs tribuens ſuper bonis, quæ à Ioanne Bapti-
ſta Seniore Franciſci Mariæ Auo in communi poſſideban-
tur cum Mario fideicommittente, quo vero ad alia bona
propria defuncti liberam decernens Immiſſionem; Deuolu-
ta exinde Cauſa adhoc Sacrum Tribunal cum clauſula
Conſtito, quod ſit locus Ægidianæ dubium dedi, an eſſet eis
locus, & in partem affirmatiuam Domini inclinarunt.

Sententia enim & validitatis, & Iuſtitiæ innititur fun-
damentis quibus concurrentibus locum ſibi vindicat Ægi-
diana † Conſtitutio appellationem prohibens, quoad effe- 1
ctum ſuſpenſiuum in Iudicijs poſſeſſorijs inter Laicos Ro-
ta *deciſ. 18. num. 1. & deciſ. 32 num. 2. part. 1. recent.* Card.
Otthobon. *deciſ. 135. num. 7. & 15.*

Validitas non controuertitur: Iuſtitia autem clarè
conuincitur ex teſtamento, in quo dictus Franciſcus Ma-
ria hæredem ſibi ſcripſit Io. Baptiſtam, quod cum nullo vi-
tio laboret paratam habet executionem, adeo † vt hæredi 2
denegari nequeat immiſſio ad bona per defunctum poſſeſ-
ſa *ad l. final C. de edict.* Diu. Adrian. tollen. vbique Bartol.
num. 20. & DD. communiter Peregrin. *de fideicommiſſ. art. 48.*
per tot. Menoch. *de adipiſcend. remed. 4. num. 368.* Rota *deciſ.*
35. num. 20. & ſeqq. & deciſ. 167. num. 1. part. 1. & deciſ. 670. in
princip. part. 2. recent. & deciſ. 67. num. 5. part. 6. Gregor. *de-*
ciſ. 206 num. 1. & deciſ. 194 eod. numero Dunan. *deciſ. 180. nu.*
1. & 8. Rota *in Senogallien. Succeſſionis 29. Ianuarij 1652. in*
princip. coram Eminentiſſimo Corrado.

Immiſſionem neque impedire valet recenſitum fidei-
commiſſum minuſque poſſeſſio illius vigore apprehenſa,
quia † cum fideicommiſſarios teneatur hæreditatem reci- 3
pere de manu hæredis, non licuit Aduerſarijs nemine cita-
to poſſeſſionem occupare, etiamſi reſtitutio ipſo iure facta
cenſeretur, † proindeque legitimi contradictores minime 4
reputantur, *l. 1. ff. quorum legatorum* Menoch. *de adipi-*
ſcend. remed. 4. num. 638 Iaſon *conſ. 165. num. 21.* Angel. *de le-*
gitim. contrad. quæſt. 10. art. 14. num. 207. Dec. *conſ. 467. num.*
12 Butatt. *deciſ. 544. & 589 num. 2.* Gregor. *deciſ. 206. num. 7.*
Rot. *deciſ. 115. num. 3. part. 1. recent. & in Bononien. bonorum*
30 Ianuarij 1646. §. nec ad impedien. §. nam primo coram bon.
mem. Dunozetto, & in Bononien. Bonorum de Toſſiais 31. Maij
1649. §. finali coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.

Neque ſe tueri valent in eorum poſſeſſione, ex eo quod
nedum eam fideicommiſſi titulo obtinuerint; Verum
etiam tanquam hæredes ab inteſtato ſuccedentes Franci-
ſco Mariæ, cum de eo tempore non conſtaret de teſtamen-
to ad fauorem Io. Baptiſtæ per eum condito, nam in fa-
cto hoc non ſubſiſtit cum contrarium conuincatur ex eo-
rum Iudiciali inſtantia, ibi: *ad quæ fideicommiſſa ipſi ſunt*
vocati ideo dum poſſeſſio eiſdem conceſſa fuit cum hac fi- 5
deicommiſſaria qualitate non poteſt cenſeri petita, minuſ-
ue conceſſa alio titulo, quam fideicommiſſi ad quam ſe re-
ſtringere voluerunt Rota *in Bononien. Bonorum de Graſſis*
coram Reuerendiſſimo D. meo Decano 26. Aprilis 1660. §. De-
mum & in eadem 9. Decembris 1661. §. minus coram me Rota
deciſ. 325. num. 1. verſ. tertia poſſeſſio part. 1. diuerſ. Ottho-
bon. *deciſ. 106. num. 16. & ſeqq.*

Hinc cum poſſeſſio † apertè detegatur vitioſa, non eſt 6
manutenibilis, ſed hæredi venit reſtituenda Iaſ. *conſ.*
165. num. 21. Rot. *deciſ. 520. num. 18. part. 1. diuerſ.*
Gregor. *deciſ. 206. num. 7.* Rota coram Otthobon. *deciſ. 116.*
num. 10. & 11.

Eoque

7 Eoque magis quia Iudex illam conceſſit cum clauſula †
ſine præiudicio habentium meliora, & potiora Iura, cuius
virtute illæſa, ac præſeruata remanſerunt Iura hæredis
itaut poſt illius comparitionem quælibet poſſeſſio à fidei-
commiſſarijs obtenta pro reſoluta cenſeatur, cum tali caſu
8 † ipſi quoad hæredem pro poſſeſſoribus minime habeantur
Peregrin. *de fideicommiſſ. art. 47. num. 29.* Rota *deciſ. 325. num.
1. part. 1. diuerſ.* Duran. *deciſ. 84. num. 10.* Rota *deciſ. 121. nu.
10. & ſeqq. part. 6. recent.* Buratt. *deciſ. 511. num. 2. ibique Ad-
dea. num. 6.* Otthobon. *deciſ. 116. num. 15.* Rota *deciſ. 513. nu.
3. part. 1. recent.*
9 Non refragatur quod cum † fideicommiſſarij inconti-
nenti doceant de eorum Iure proueniente ex claro fidei-
commiſſo ad remouendum circuitum, ac inanes litis ex-
penſas veniant manutenendi in eorum poſſeſſione ex æ-
quitate Canonica, quamuis illam non apprehenderint de
manu hæredis *l. dolo facit, ff. de dol. except. & cap. doli de
reg. Iur. in 6.* Pariſ. *conſil. 33. num. 113. & 114. lib. 3.* Angel. *de
legitim. contrad quæſt. 10. art. 16. num. 325. & ſeqq.*
10 Nam hoc procederet, quando præter bonum ius † co-
pulatiue quoque concurreret poſſeſſio abſque vllo vitio
apprehenſa, necnon probatio quod hæredi nullæ compe-
tant detractiones Bartol. *in l. final. C. de edict.* Diui Adrian.
tollend. Menoch. *de adipiſcend. remed. 4. num. 634. & 638.* Ro-
ta *deciſ. 96. num. 5. par. 5. recent. deciſ. 103. part. 1. diuerſ. num.
1.* Buratt. *deciſ. 589. num. 9.* Rota *deciſ. 115. num. 10. & ſeqq.
part. 1. recent.* Otthobon. *deciſ. 176. num. 20. & 21.* cum hæ-
11 redi † ſuffragetur ad excluſionem Adminiſtratorum quod
poſſint competere defenſiones, & detractiones ex cauſa
ſolutionis æris alieni, melioramentorum, vel ex alio capi-
te Seraphin. *deciſ. 271. num. 5.* Rota *deciſ. 115. num. 22. part. 1.
& penes* Merlin. *de legitim. deciſ. 117. ſub num. 20.*
Vnde cum in propoſito caſu ex recenſitis appareat de
12 vitioſa † poſſeſſione & pro fideicommiſſariorum parte non
probetur nil eſſe detrahendum, denegari minimè debet
hæredi Immiſſio, qui cum habeat intentionem funda-
tam ſuper teſtamento; fideicommiſſarij vero excipiendo
deducant Immiſſionem hæredi non competere, eo quia
bona eſſent ſtatim reſtituenda, nilque ſit detrahendum,
13 iſto caſu aſſumunt partem actorum, † proindeque te-
nentur probare negatiuam, ſuper quà ſe fundant *l. 1. vbi*
Bartol. *ff. de except. idem* Bartol. *conſ. 94. & in l. actor, ver-
ſic. nunc quæro C. de probat.* Crauett. *conſil. 1. col final. vol. 1.*
Gratian *cap. 256. num. 27.*
14 Adductæ vero alienationes † factæ ab Authoribus hæ-
redis non ſunt attendendæ, cum non conueniant huic
diſputationi & tanquam requirentes altiorem indaginem
ad petitorium ſunt reijciendæ Duran. *deciſ. 269. in fine* Ro-
ta *deciſ. 337. num. 3. part. 6. recent. & in Senogallien. Saceeſ-
ſionis 29. Ianuarij 1652. §. fideicommiſſi vero exceptio coram
Eminentiſſ. Corrado.*
Præterea poſſeſſio omnimodo auocanda venit à dd.
fide commiſſarijs, & hæredi reſtituenda ex capite exceſ-
ſiuitatis, cum non ſolum Immiſſionem obtinuerint ad
bona fideicommiſſaria, Verùm etiam propria Franciſci
15 Mariæ, & præcipuè mobilia, & animalia, ideoque †
cum exceſſus verſetur tam circa Iudicis mandatum, quam
executionem, hæc tanquam indiuidua venit in totum
retractanda Gratian. *cap 960. num. 44.* Gregor. *deciſ. 485. nu.
14.* Buratt. *deciſ. 91. num. 5.*
Et ita vtraque parte informante fuit reſolutum, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Gerunden Exemptionis.

Lunæ 25. Iunii 1663.

ARGVMENTVM.

Bona Eccleſiaſticorum non poſſunt vllo modo gabellis ſæcularibus grauari, cum actus ſit Iuriſdictionis, qui ſolum ligat ſibi ſubiectos Immemorabilis ad hoc omnino reijcitur tanquam à Sacris Canonibus reprobata, cum debeant Clerici in ſua immunitate manuteneri.

SVMMARIVM.

1 *Bona Eccleſiaſtica ſunt immunia ab oneribus per communitates & Dominos ſæculares imponi ſolitis.*
2 *Gabellarum impoſitio eſt actus iuriſdictionis, qui ſupportari debet à ſubditis imponentis.*
3 *Eccleſiaſtici non ſubſunt laicis, nec illorum ſtatutis ligantur.*
4 *Eccleſiaſticis onera non poſſunt imponi à Domino laico.*
5 *Gabellæ non imponuntur Eccleſiaſticis pro rebus, & bonis ad vſum proprium, in quibus ipſi ſunt immunes.*
Sed nec pro illis rebus, quæ traducuntur pro vſu ſuæ familiæ, & aliorum Eccleſiæ miniſtrorum & num. 6.
7 *Gabellas exigere ab Eccleſiaſticis tentantes excommunicantur in Bulla Cœnæ Domini omnem contrariam conſuetudinem annullante.*
8 *Eccleſiaſticis permittitur fructus ex eorum prædijs etiam patrimonialibus ad libitum vendere, abſque ſolutione gabellæ per ciuitatem impoſitæ.*
9 *Vendens & emens cum ſint correlatiui ordinatio vnum comprehendens alterum quoque amplectitur.*
10 *Onus quod non poteſt imponi clericis, nec poteſt imponi cum illis contrahentibus.*
11 *Clerici non ſunt ad onera adſtringendi, ſed in iure, et libertate ſibi competentibus relinquendi.*
12 *Immemorabilis induci non poteſt, vt clerici et eorum bona grauentur.*
13 *Immemorabilis pro clericis grauandis tanquam irrationabilis, et à Canonibus improbata reijcitur.*
14 *Clerici non poſſunt cogi ad gabellas ſoluendas.*
15 *Clerici iurare debent, quod bona à gabellis per ipſos immunia prætenſa, ſua ſint, ad obuiandum detrimento gabellas imponentis, & num. 17.*
16 *Clerici aſſenſus, & Beneplacitum Apoſtolicum neceſſarium pro ſolutione oneris facienda domino ſæculari.*

DECISIO CI.

PRÆTENDEBANT Iurati Ciuitatis Gerunden Reuerendiſſimum Epiſcopum, Capitulum, Canonicos, & Clerum, licet exiſtentes in poſſeſſione, vel quaſi habendi pro vſu proprio Furnum, Macellum, & Piſcariam vendendi frumentum ex ipſorum bonis etiam patrimonialibus recollectis aſſeruandi niuem, & inter Eccleſiaſticos diſtribuendi teneri in aſportatione bonorum ad Vrbem, illa in ingreſſu, & egreſſu Oſtiario, & Officiali denunciare, libellum ab illis recipere, & gabellam deſuper impoſitam ſoluere, ſuper quibus omnibus & alijs Cleri exemptionibus introducta cauſa in hoc Sacro Tribunali, & proponente me hodie dubium datum, an competat exemptio, & quomodo affirmatiue fuit reſolutum iuxta modum inferius exprimen.

Quandoquidem hæc eſt certa, & ab omnibus Theologis, & Canoniſtis, & Iuriſconſultis approbata propo-
ſitio, quod bona † Eccleſiaſtica, quæ non ſunt cum 1
aliorum bonis commixta, ſed apud Clericos ſeparabilia ab alijs exiſtunt & poſſidentur ſunt immunia, & libera ab oneribus & Gabellis per Communitates, & alios Dominos ſæculares impoſitis, vt habetur *in cap. non minas 4. & cap. aduerſus 7. de Immunit. Eccleſ. cap. 1. & cap. 3. eodem tit. in 6. cap. tributum, & cap. ſecundum 23. quæſt. 8.* quod etiam agnoſcendo Imperatores de ea agunt *in l. ſancimus 20. C. de Sacroſ. Eccleſ. & in Authentica Item nulla Communitas, C. de Epiſcop. & Cleric.* Burſatt. *conſ. 42. num. 19. lib. 1.* Roland. à Valle *conſ. 71. nu. 7. lib. 4.* Suarez *in tract. de defenſ. fidei lib. 4. cap. 20. 21. & 25.* Modern. Carpen. *controu. 193. num. 7.* & ſæpius articulo diſcuſſo reſpondit Rota, *vt coram bon. mem* Merlin. *deciſ. 902. num. 1.* inter eius impreſſ. *in Barchinonen. exemptionis coram* Coccin. *in recent. deciſ. 159. num. 1. part. 7. confirmata coram Eminentiſſimo Cardinali Corrado, vt in deciſ. 412. nu. 1. & 36. cum ſeqq. part. 9. tom. 2. in Hydruntina Exemptionis 24. Maii 1658. §. ſiquidem, & § finali coram R. P. D. meo Celſo* ea
ratione, quia ſubire onera, † quæ imponuntur pro rebus vt 2
ſunt gabellæ per magiſtratus & conſules laicos pertinet ad illos, qui ſunt eorundem omninò ſubiecti, cum ſit actus Iuriſdictionis *l. libertus, §. ſola & ibi* Bartol. *ff. ad municip.* Bald. *in l. omnes col. 2. verſ. ſpecialis autem, C. ſi ſine conſ. & in l. data opera, C. de his qui accuſar. non poſſunt* Alex. *conſ.*
78. ſub num. 8. lib. 6. Cumque Eccleſiaſtici † non ſubſint lai- 3
cis, nec eorum Conſtitutionibus & Statutis ligentur, vt notant communiter DD. *in cap. Eccleſ. S. Mariæ, & præcipuè*

Digitized by Google

Abb. *num. 25. de Conſtit.* Surd. *conſ.* 301. *num.* 12. Honded.
conſ. 3. *num.* 11. *& 23. lib.* 1. Marc. Anton Macerateo. *var.*
4 *reſolut. lib.* 1. *reſolut.* 88. *à num.* 20. non poſſunt eis † onera
imponi, nec collectari *ad text. in d. authentica Item nulla*
Ciuitas C. de Epiſcop. & Cleric. Bartol. *in l. reſcripto, §. final.*
ff. de mun. & honor. Abb. *in cap. ſi diligenti num.* 36. *de præ-*
ſcript. Marc. Anton. Maceraten *reſolut.* 88. *num.* 2. *cum ſeqq.*
5 & non ſolum † pro rebus, & bonis ad vſum proprium, &
pro eorum neceſſitati bus, & commoditatibus in quibus
omnes ſunt immunes Cardinalis *in Clementian præſenti de*
cenſibus Bertachin. de Gabell. *in 7. part. quæſt. 7. vol.* 1. Ruin.
conſ. 112. *num. 6. lib.* 5 Roland. à Valle *dicta conſ.* 71. *num.* 21.
Bellett. *diſquiſit. Clerical. part.* 1. *tit. de exempt. Cleric. &*
6 *eorundem bonorum, §. 6. num. 6. & alij præallegati*, ſed † nec
etiam pro illis rebus, quæ emuntur, & traducuntur pro
vſu ſuæ familiæ, & aliorum Eccleſiæ, ac Capituli Officia-
lium, & miniſtrorum Bellett. ibid. Roland. *eod. conſ.* 71.
num. 16. in fine Sanchez *conſ. moral. lib. 2. cap. 4. num.* 44. Graſſ.
de Effect. Clerical. effect. 1. num. 150. verſ. quo vero ad ſuos,
7 Adeout huiuſmodi gabellas ab illis exigere † tentantes
præbent cauſam, vt lædatur immunitas Eccleſiaſtica, &
ob id incidant in ſententiam excommunicationis conten-
tam in Bulla Cœnæ Domini annullante vlterius omnem
contrariam conſuetudinem, vt *in §. 15. & 18. ſicuti aduer-*
tunt idem Sanchez *conſ. moral. tom. 1. lib. 2. cap. 4. conſ. 92. in*
princip. & latè reſponſum fuit in præcitatis deciſionibus
902. *num. 3. bon. mem.* Merlin. *& in recent. deciſ. 159. numer.* 2.
part. 7. & 412. num. 7 part. 9.
8 Qua immunitate poſita permiſſum † eſt Eccleſiaſticis
ipſorum bona frumentum, vinum alioſque fructus & red-
ditus ex eorum præd ijs etiam patrimonialibus prouenien.
ad eorum libitum in menſura magna, & vt dicitur ad groſ-
ſum, vel minutatim vendere, vel per alios vendi facere
abſque alia ſolutione gabellæ per Ciuitatem impoſitæ, &
non attenta prohibitione venditionis ſine licentia Cin. &
Bald. *in l. 2. C. de Epiſcopis & Clericis conſil. 12. in primo du-*
bio Abb. *conſ. 6 lib.* 1. Roland. *in mox citato conſil. 71. num. 7.*
lib. 4. Barboſ. *de vniuerſ. Iur. Eccleſ. lib. 1. cap. 39 §. 1. num.* 34.
Guttierez Canon. *quæſt. lib. 2. cap 4. num.* 73. Marc. *de Iuriſd.*
part. 4. cap. 83 *num.* 1. Bellett. *vbi proxime* Marc. Anton. Ia-
nuen. *in praxi. Cur. Archiep. Neapolitan. cap. 62. num. 7. &*
8 Modern. Panormitan. *reſolut. moral. titul. de Immunit. Ec-*
cleſ. reſolut. 52. verſic. reſtat.
Et hæc quoque procedunt vbi Gabella non eſſet impo-
ſita ſuper frumento, vino, & allijs fructibus, nec venditori
illorum, ſed emptori, cogendo illum ad hanc ſolutionem,
9 nam cum vendens † & emens ſint correlatiui, ordinatio
vel Statutum vnum comprehendens, alterum quoque
amplectitur Gratian. *diſcept.* 390. *num.* 1. *& ſeqq.* ſicque
grauato emptore ad huiuſmodi onus indirecte grauantur
etiam Clerici, qui tanto minus arctantur ad vendendum
10 bona, quantum eſt illud onus gabellæ, vnde † onus quod
non valet imponi Clericis, nec poteſt imponi contrahenti-
bus cum illis, vt in ſpecie dicunt Bald. *conſ. 31. num. 2. verſ.*
nam aut onus gabellæ lib. 1. Dec. *conſ. 48. ſub num. 4. verſ. ter-*
tio principaliter Surd. *conſ.* 301. *num.* 80. Peregrio. *de Iur. fiſc.*
lib. 6. tit. 5 num. 25. in fine, vbi, quod ita de facto practicatum
vidit Cyriac. *controu. 141. num.* 62. Laderch. *conſ. 103. numer.*
35. Mandell. *conſ. 8. num. 16. & 17.* Gratian. *in dictu diſcept.*
390. *per tot. & ſignanter num. 5. 6. & 16.* Caſtropal. *punct.* 9.
num. 10. Modern. Panorm. *part. 1. reſolut. 48. verſ. At his non*
obſtantibus, & part. 4. dicta reſolut. 52. verſic. 2. probatur &
verſic. dicendum Larrea *deciſ. 112. num. 36. & alii quos con-*
gerit Io. Baptiſta Spad. *conſil. 129. num. 1. cum ſeqq. lib.* 1. Rot.
dict. deciſ. 412. num. 20. cum ſeqq. part. 9.
Nec dicatur, quod ad euitandas fraudes in locorum præ-
iudicium Clerici immunitate gaudere volentes in aſporta-
tione bonorum de loco ad locum per ſe, vel ſuos famulos
facienda ſint adſtricti illa Officiali ad id deputato denun-
ciare, & ab eo Libellum, vt vulgo dicitur *poliza de franque-*
ſa accipere, quia laici per huiuſmodi Ordinationes, quas
velint ad Clericos extendi excedunt limites Iuriſdictio-
nis, ex quo onus illis imponitur, vnde fit, vt ſub hoc præ-
11 textu non ſint ad id adſtringendi, nam (ſat eſt † ad hunc
effectum, vt quouis modo reddantur timidiores in exerci-
tio Iuris & libertatis, ſibi competentis, vt auctoritatibus
cumulatis reſponſum fuit *in d. deciſ. 412. part. 9. tom. 2. re-*
cent. à num. 21. cum ſeqq. non attenta quacunque conſuetu-
12 dine in contrarium, quæ poſſet allegari, quia † nullo tem-
poris interuallo immemorabilis induci poteſt, vt Clerici
13 eorumque bona grauentur, ſed tanquam † irrationabilis,
& à Canonibus improbata reijcitur *cap. nouerit de ſentent.*
excommunic. cap. quamquam, §. cum igitur de cenſ. in 6. Ce-
ned. *quæſt. Canon. quæſt. 4. n. 3.* Caſtropal *tit. de reuerent. de-*
bit. Eccleſ. diſput. vnic punct. 12. Rot. *in dict. deciſ. 159. num. 4.*
& ſeqq part. 7 recent.
Reſpectu autem bonorum inſeparabilium, vt ſunt ve-
nalia penès venditores exiſten. hoc eſt panis; carnes & alia
pro vſu humano neceſſaria, idem firmatum fuit, ſi illis im-
ponatur gabella, ad † eam enim ſoluendam minime cogi 14
poſſint iuxta magis veram, & communem ſententiam,
quam ſequitur Nauarr. *in manuali cap. 16 num. 203. verſic.*
rogatus Gratian. *d. cap. 390. num.* 16. Barboſ. *de Iur. Eccleſ.*
cap. 39. §. 5. num. 12. & diſcuſſo articulo reſponſum fuit in ſæ-
pius citata deciſ. 159. num. 8. part. 7. & 412. à dicto num. 21.
part. 9.
Circa vero modum quo iſtæ exemptiones ſint practi-
candæ ad obuiandum fraudi, & detrimento Ciuitatis,
quod inferri poſſet in traductione bonorum de loco ad lo-
cum, & in ingreſſu & egreſſu Dominis viſum fuit ſeruan-
dum eſſe traditum cum omnibus diſpoſitis in ſupradictis
deciſ. 159. num. 13. vſque ad finem & 412. à num. 60. pariter
vſque ad fin. quod ſi oriatur aliqua controuerſia inter Ciui-
tatem, & Clerum ſuper bonis ſeparabilibus, an ſint pro-
pria, vel cauſa negotiationis empta, ſtandum ſit iuramen- 15
to Clericorum, quod res quas defert ſuæ ſint, & ad ſuum
vſum inſeruiant, vt hoc temperamentum admittunt *gloſſ.*
in Clement. præſcati verbo negotiandi de Cenſ. Geminian.
dicto cap. quamquam num. 46. eod. tit. in 6. Abb. *in cap. ex par-*
te il 3. in primo notabil. de priuileg. Ferret. de Gabell. *num.*
172. *& 209.* Graſſ. *de effect. Clericatus effect. 3 num.* 258. Bar-
boſ. *de Offic. & Poteſt Epiſcop. allegat. 13. num.* 18. Sperell.
deciſ. 12. num. 64. Et quoad inſeparabilia, vt gabellam ſol-
uentibus, id totum in fine anni pecuniæ compenſatione
emendetur, & reficiatur, præuijs tantum † Clerici aſſen- 16
ſu, & beneplacito Apoſtolico ſicuti in pluribus locis id vſu
receptum eſſe teſtatur Azor. *Inſtit. moral. part. 2. lib. 9. cap. 11.*
num. 5. priuileg. & quæſtio ſi quæ in hoc quoque naſci con-
tingat † ſimili iuramento coram Iudice Eccleſiaſtico præ- 17
ſtando dirimatur, vt tradit Ferrett. *de gabell. num.* 174.
Et ita Epiſcopo Capitulo, & Clero tantum informanti-
bus fuit modo, quo ſupra reſolutum Exemptionem eis
competere.

REVERENDISSIMO CERRO DECANO, nunc S. R. Eccleſ. Cardinali.

Leodien. Bonorum.

Lunæ 25. Iunii 1663.

ARGVMENTVM.

Clauſula reuerſiua in pactis dotalibus appoſita ad fauorem proximiorum ſub conditione deficientiæ liberorum ex conſuetudine Leodienſi intelligi debet de liberis vtrique parenti ſuperſtitibus ſiue per orationem indefinitam ſiuè per alternatiuam, & ſeparatam concepta ſit.

S V M M A R I V M.

1 *Conditio ſi ſine filijs ceſſat illis extantibus.*
2 *Conditio deficientiæ liberorum iuxta conſuetudinem Leodienſem verificatur in liberis vtrique coniugi ſuperſtitibus.*
Amplia, vt num. 7.
Alias non ſuper exiſtentibus vtrique non faciunt deficere conditionem, & habentur ſi nati non fuiſſent & num. 3.
4 *Conditio relata ad tempus mortis alterius ex coniugibus facit quod ſufficiat liberos alteri ex illis ſuperuixiſſe.*
5 *Teſtes vti viri graues & Aduocati deponentes de praxi informati reputantur de conſuetudine.*
6 *Teſtibus illis creditur de conſuetudine deponentibus quibus ſeruandæ conſuetudinis onus incumbit.*
8 *Præſcriptio per lapſum magni temporis inducitur.*
9 *Præſcriptio debet eſſe legitima cum ſuis requiſitis ad probandam conſuetudinem Iuri communi contrariam.*
10 *Obſeruantia interpretatiua non indiget præſcriptione.*
11 *Conſuetudo ſolum locum habet ab inteſtato.*
12 *Donator non poteſt ſuper bonis donatis aliter diſponendo præiudicium inferre illi, cui ius præſtitum eſt.*

D E-

Digitized by Google

DECISIO CII.

CORAM bon. mem. Bichio reſolutum fuit 2. Maij
1653 * bona per Gaſparem donata Corrado filio oc-
caſione matrimonij cum Alcide contrahendi ſpectare ad
filios eiuſdem Alcidis ſuſceptos ex ſecundo matri-
monio, non autem ad proximiores Donantis vocatos ſub
conditione obitus alterius ex coniugibus ſine filijs, ea
1 ratione, quia † cum Conradus Donatarius obierit cum
filia expirauit conditio, & pactum adiectum in dona-
tione ad fauorem proximiorum iuxtà *Conſ.* Oldr. 21. quæ
reſolutio fuit confirmata die 5. Iulij 1655. coram eo-
dem, non obſtante, quod pro parte proximiorum fuiſ-
ſet allegata conſuetudo Ciuitatis Leodij, iuxta quam fi-
lij non faciunt deficere conditionem, niſi vtrique Pa-
renti ſuperuiuant; Nam dictum fuit, Conſuetudi-
nem præfatam habere locum in pacto reuerſiuo ſub inde-
terminata conditione deficientiæ liberorum, ſecus verò
vbi fuit concepta alternatiua prout in propoſito caſu ve-
rùm conceſſa remiſſoria expeditis litteris remiſſorialibus,
& illarum vigore factis in partibus nouis probationibus ad
effectum oſtendeñ conſuetudinem ſeruari in quibuſ-
cumque pactis quouis modo conceptis, hodie in eius
locum ſubrogatus dubitaui, An ſit ſtandum, vel
recedeñ à deciſis, & pro receſſu Domini reſponde-
runt.

Etenim attenta particulari conſuetudine Ciuitatis
Leodij, vbi in pactis dotalibus apponitur clauſula reuer-
ſiua fauore proximiorum ſub conditione deficientiæ libe-
2 rorum hæc conditio † verificatur dumtaxat in liberis
3 vtrique coniugi ſuperſtitibus, alias † illis non ſuperexiſtan-
tibus vtrique prout hic, dum Alcides filia deceſſit ante
matrem, habentur ac ſi non eſſent nati, & non faciunt
deficere conditionem, vt ex tenore dictæ conſuetudinis
relata in Summario Hermanni *numer.* 4. de qua teſtatur
Modern. Carol Mean. *obſeruat. 75. part. 1. num. 4. illam-
que admiſit* Rot. *in hac cauſa dicta deciſ. 5. Iulij 1655. §. ſed
quicquid ſit.*

Et licet in propoſitum pactum reuerſiuum contineat
alternatiuam, ibi, *ſi contingeret ex his duabus perſonis
nempe ſponſum, vel ſponſam mori nullis legitimis prolibus,
4 &c.* & proinde attenta conditione, † relata ad tempus
mortis alterius ex coniugibus non requiratur copulatiuè,
quod liberi ſuperuiuant Patri, & Matri ſed ſufficiat alteri
ex illis ſuperuixiſſe *per Text. in l. filius familias 118. §. cum
quis, ff. de leg. 1.*

Attamen hodie videtur remoueri obiectum; Tum ex
teſtium depoſitionibus *dicto Summario num.* 6. Tum & ex
atteſtationibus Scabinorum collegialiter factis, & alio-
rum Iudicum Conſilij Ordinarij Principatus Leodeñ. qui
omnes dicunt, clauſulam reuerſiuam in pactis dotalibus
appoſitam ad fauorem proximiorum ſub conditione defi-
cientiæ liberorum intelligi de liberis ſuperſtitibus vtrique
Parenti ſiue concepta ſit per orationem indefinitam, &
coniunctiuam, *ſi coniuges ſine liberis deceſſerint*, ſiue po-
tiùs fuerit expreſſa per alternatiuam, & ſeparatam ora-
tionem nempè, *ſi vnus, aut alter coniugum deceſſerit ſine
5 liberis*; Teſtes enim cum ſint † viri graues, & Auocati
Curiæ Leodieñ, ac deponant ita vidiſſe practicari, & ob-
ſeruari à 30. & 40. annis hoc caſu videntur ſufficientes tan-
quam de dicta conſuetudine veriſimiliter informati Bart.
in l. de quibus n. 23 ff. de leg. 1. Decian. *conſ. 51. n. 8. lib. 2.*
Rot. *deciſ. 119. n. 11. par. 6. recent.*

Et plurimum faciunt atteſtationes dd. Scabinorum,
& Conſiliariorum, qui pariter deponunt audiuiſſe, &
vidiſſe ab Anteceſſoribus hoc modo practicari, ipſoſque
6 iudicaſſe ab annis 20. & 30. illis † namque videtur deferen-
dum, quibus præcipua cura ſeruandæ dictæ conſuetudi-
nis incumbit, vt tradit dictus Modern. *obſeruat. 55. nu. 2.
& in ſpecie dixit* Rota *coram* Card. Caual. *deciſ. 497. n. 6.
verſ. Accedebat præmiſſis* Duran. *deciſ. 127 ſub n. 3. & de-
ciſ. 22. n. 3. circa med. par. 4. recent.*

Et congruit ratio adducta per dictos Scabinos, & Con-
ſiliarios, quod, ſcilicet, ſimilia pacta reuerſiua ad fauo-
rem proximiorum non apponuntur ad præiudicandum fi-
lijs in ſua proprietate, vt vocant conſuetudinaria, quam
acquirunt per mortem vnius ex parentibus, quæ tamen
proprietas dicitur ſolummodo in ſpe, quatenus, ſcilicet,
liberi vtrique Parenti ſuperuiuant, quia alias illis præ-
morientibus, habentur, ac ſi nunquam extitiſſent tan-
quam flores ſine fructu, ſed ſolum apponuntur ad impe-
diendum Ius connubij, cuius vigore omnia bona coniugis
defuncti abſque liberis vtrique ſuperuiuentibus plenè, &
liberè alteri Coniugi ſuperſtiti acquiruntur, quæ † ratio 7
æquè bene procedit ſiue pactum ſit conceptum ſub con-
ditione, & clauſula copulatiua, & indefinita, ſiue potiùs
alternatiua & diſiunctiua, vt latè comprobat dictus Mo-
dern. *in dicta obſeruat. 75. n. 2. verſ. ſed an hic articulus.*

Non obſtant contrariæ atteſtationes Scabinorum de an-
nis 1595. & 1646. datæ in Summario Guilielmi *numer.* 3.
Illa enim de anno 1646. eſt ſimplex conſultum particula-
re aliquorum, quod non debet attendi in concurſu alteri-
us atteſtationis Collegialiter factæ ad inſtantiam Iudicis
remiſſorialis; Altera verò anni 1595. hodie non debet al-
legari, dum ex præfatis patet abinde citra ſemper aliter
fuiſſe iudicatum, cum † per lapſum tanti temporis fuerit 8
inducta præſcriptio *cap. fin. de conſuetud.*

Sicut etiam non obſtat, quod ad † probanda conſuetu- 9
dinem Iuri communi contrariam præſcriptio debeat eſſe
legitima cum ſuis requiſitis.

Etenim hodie non agitur de inducenda de nouo conſue-
tudine Iuri communi contraria, ſed duntaxat de Iuris con-
ſuetudinarij præexiſtentis † obſeruantia interpretatiua, 10
quæ non indiget præſcriptione Rota *coram* Creſcen. *deciſ.
1. de conſtit. cum allegatis in deciſ. 419. n. 6. par. 1. et deciſ.
287. in fin. et deciſ. 316 n. 15. et ſeqq.*

Denique non releuat, quod Gaſpar poſt donationem
confecerit ſecundum teſtamentum diſponendo de bonis
donatis & proindè ceſſare videatur conſuetudo, † quæ ſo- 11
lummodo habet locum ab inteſtato iuxta deciſionem Car.
Caualer. *577. n. 5. verſ. ad conſuet.*

Siquidem in caſu dictæ deciſionis non aderat præcedens
donatio irreuocabilis, prout hic ad fauorem proximio-
rum, quibus cum fuiſſet Ius quæſitum ſuper bonis 12
donatis non poterat amplius Gaſpar aliter diſponendo
eiſdem præiudicare, vt admittitur in deciſione huius
cauſæ ſuper remiſſoria 28. Aprilis 1656. *§. penult. in
fin.*

Et ita vtraque &c.

Deciſio hæc eſt inter impreſſas eiuſdem Bichij deciſio
555.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Bononieñ Primogenituræ de Luparis.

Lunæ 25. Iunii 1663.

ARGVMENTVM.

Primogenituræ duæ cum onere aſſumendi Inſignia, & arma Teſtatoris cum prohibitione alia retinendi non poſſunt in vno Primogenito reſidere vti incompatibiles, vnde ſtante impotentia hæredis, & incompatibilitate cenſetur factus locus ſubſtitutioni.

SVMMARIVM.

1 *Primogenitus duas inter ſe incompatibiles primogenituras retinere non poteſt.*
2 *Primogenitus declarans ſe dimittere velle alteram ex incompatibilibus primogenituris facit primogenituram purificatam ad fauorem ſubſtituti.*
3 *Incompatibilitas ex ſui natura priuationem inducit.*
4 *Hæres contrauenienдo præcepto Teſtatoris, ſeu illud explere nequiens, ne teſtatoris ordinatio eludatur, debet priuari.*
5 *Hæredis impotentia, ſeu contrauentio facit purificatam ſubſtitutionem ad fauorem alterius in caſu lineæ extinctæ à teſtatore vocati.*
6 *Caſus incompatibilitatis ad inſtar mortis reputatur.*
7 *Hæres inſignia, & arma priuatiuè vnius aſſumens ſi alia accipiat præcepto poſteriori contraueniſſe cenſetur.*
8 *Hæredis exiſtentia onus ſibi iniunctum explere non valentis apertionem ſubſtitutionis impedire nequit.*
9 *In diſpoſitione conditionali factum nudum, & ſola hæredis exiſtentia ad excluſionem ſubſtituti inſpicitur.*
Quod declara, vt n. 10.
11 *Spes ſobolis per inſtitutum procreandæ expreſſè à Teſtatore vocatæ purificationem ſubſtitutionis videtur excludere.*

De-

Digitized by Google

Declara tamen, vt a. 12. & 13.
Amplia, vt n 14.
15 *Primogenitura incompatibilis debet ſubſtituto deferri, & ſi irreuocabiliter inſtituto cenſeatur delata poſt filios acceptos inſpici debet.*
16 *Confeſſioni inſtituti in primogenitura de incompatibilitate euiſdem primogenituræ factæ plurimum defertur.*

DECISIO CIII.

MATTHEIVS Luparus primogenituram in fauorem Eneæ Magnani ex Gentile Sorore Nepotis, nec non ex eo deſcendentium ſub ea lege inſtituerat, vt propriæ familiæ nomine, ac ſtemmate dimiſſo vlla abſque mixtura nomen, & arma ipſius Teſtatoris tenerentur aſſumere. Linea verò Gentilis extincta, eandemmet primogenituram Marco Antonio Luparo, nec non deſcendentibus ab ipſo deferri mandauit. Cum verò Marchio Eneas Iunior de Magnanis prædictæ Primogenituræ poſſeſſor alteram omninò incompatibilem conſecutus fuerit à Laurentio Magnano, eo ſub onere inſtituta, vt nequirent Primogeniti vtramque retinere, ſed alteram à Mattheo erectam tenerentur omninò dimittere; Ioannes proinde Luparus à Marco-Antonio proueniens, ipſoq; præmortuo eiuſdem filius coram Iudice de partibus iudicium immiſſionis inſtituit à cuius ſententia delata mihi cauſa ſuper vtriuſque partis bono Iure dubium hodie propoſui in Lupari fauorem DD. reſolutum.

Etenim dum vtraque Primogenitura vocatis onus attribuit geſtandi inſignia, & nomen Teſtatorum vlla ab-
2 ſque alterius nominis commixtione, ac Stemmatis † eædem proindè vti inter ſe pugnantes, ac incompatibiles in Marchione nequeunt eodem tempore reſidere, ſed alteram ex his ipſe compellitur relaxare, vt tradit Molin. *de primog. lib. 2. quæſt. 14. n. 26. & 27.* Theſaur. *deciſ. 270. n. 9. verſ. & hoc niſi expreſſim, et num. 13.* Gratian. *diſcept. for. cap. 645. n. 17.* Mieres de Maiorit. *par. 2. quæſt. 4. illation 8. a. 100.* Lar. *tract. de vit. human. cap. 13 n. 40.* Noeping. *de vir. inſiga. et arm. cap. 8. §. 4. membr. 1. n. 379. ac ſeqq.* Barrii *de ſucceſſ. lib. 17. tit. 17. n. 7. verſ. niſi iuſſus.*

Quinimò dum idemmet Marchio pulſatus à Luparo declarauit expreſsè ſe Iure, ac commodo Primogenituræ per Laurentium inſtitutæ, velle potiri, alteram verò dimittere, quoties ad id poſſet de Iure compelli ex hac ani-
2 mi † declaratione Matthei primogenitura in fauorem Lupari aperta cenſetur, vt admittit Molin. *de primogenit. lib. 2. ad d. cap. 14. n. 26. verſ. ideoque* Theſaur. Iun. *quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 34. n. 3. verſ. multique ſunt, et n. 21. cum ſeqq.* Fuſar. *conſ. 175. n. 17.* Altograd. *conſ. 101. n. 14 cum ſeqq. lib. 2.* Larr. *deciſ. Granaten. 51. num. 31. cum ſeqq.*

Hinc non vrget, quod à Matthei Teſtamento pœna priuationis expreſſim contrauenienti irrogata non fuerit;
3 Præterquam † enim onus præfatum aſſumendi nomen, & inſignia perſpecta incompatibilitate, priuationem ex
4 ſui natura inducit quoties hæres † controueniat præcepto Teſtatoris, ſeù illud vt in caſu noſtro nequeat explere, nè alias ordinatio hæc eluſoria omninò euadat, vt præter authoritates ſuperius relatas, tradit Chriſtoph. de Paz. *de tenut. cap. 35. n. 11. et 12. cum ſeqq. et a. 37. et 38.* Talis pœna priuationis in teſtamento Laurentii expreſſa irrogata conuincitur ibidem vocatis ordinantis dimiſſionem Primogenituræ à Mattheo inſtitutæ, in cuius executionem ad actum dimiſſionis, ſeu declarationis Marchio proceſſit.

Ex qua ratione altera corruit obiectio exinde petita, quod Lupari dumtaxat vocati noſcuntur in caſu quo Gentilis linea extincta foret, non autem quoties hæres præcepto teſtatoris non paruerit, perinde ac ſi donec degat Marchio in humanis, purificata nequeat ſubſtitutio cenſeri.

5 Cum enim impotentia, † ſeu contrauentio hæredis priuationem inducat eadem proindè ſubſtitutionem operatur ad fauorem alterius in caſu lineæ extinctæ à Teſtatore vocati, vt innuunt auctoritates ſuperiùs recenſitæ, ac præſertim Mieres *de maiorit. par. 2. qu. 4. illat. 8. n. 40. et*
44. Chriſtoph. de Paz. *de tenut. cap. 14. à n. 14. vſque ad n.*
6 48. vbi quod † caſus hic incompatibilitatis debet mortis ad inſtar reputari, & tradit Decian. *conſ. 4. num. 5. et 6. et*
7 *n. 13. cum ſeqq. vol. 2.* Adeoque ſtatim † ac Marchio Laurentii nomen, & arma priuatiuè aſſumpſit Matthei præcepto contrauenisſe cenſetur, nec illius conſequenter
exiſtentia, ſiuè † in vim modi, ſiuè conditionis, onus 8
iniunctum fuerit ſubſtitutionis aperitionem valet impedire, vt tradit Gratian. *conſ. 5. num. 77. & 78. lib. 2.* Pariſ. *conſ. 15. num. 77. cum ſeqq. & conſil. 19 num. 50. & 51. cum ſeqq. lib. 2.* Molin. *de primog. lib. 2. cap. 14. num. 10. cum ſeqq.* Peregrin. *de fideicommiſſ. art. 11. num. 21.* Theſaur. Iun. *quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 34. num. 22* Fuſar. *de ſubſtit. quæſt. 442. num. 1. cum ſeqq.* Rota *in Bononien. Domus 27. Nouembris 1658. in princip. verſ. petitæ immiſſioni coram Reuerendiſſ. D. meo Decano.*

Præterea licet in diſpoſitione † conditionali factum no- 9
dum ex ſola exiſtentia hæredis ad excluſionem ſubſtituti inſpici conſueuerit ad *text. in l. ſtatius florus 48. §. Cornelio ff. de Iur. fiſci l. qui hæred. 44. in princip. & l. mæuius 54. ff.*
de condit. & demonſtr. Non admittitur † tamen addita 10
concluſio, quoties teſtator de tempore delatæ hæreditatis alicuius implementum qualitatis exoptauerit in hærede, tunc enim deficiente in eo qualitate, ſucceſſio defertur ſubſtituto, vt notat Cyriac. *controu. Iur. 478. num. 85. & controu. 511. num. 72. & 81.* Rota *in Bononien. fideicommiſſi de Barberijs 5. Decembris 1650. §. quoniam obiecta concluſio coram Eminentiſſ. D. Card. Corrado, & in Bononien. hæreditatis 20. Iunij 1659. §. nec applicantur coram R.P.D. meo Beuilaqua, & in Peruſina fideicommiſſi 13. Martij 1662. §. Præterquam coram me.*

Hinc pariter obeſſe non poterit † ſpes ſobolis per Mar- 11
chionem procreandæ, quæ vti expreſsè à Teſtatore vocata ſubſtitutionis purificationem videtur excludere, iuxtà *text. in l. 1. §. ſi quis proximior ff. vnde cognati, & in l. 2. §. ſi verò apud hoſtes ff. ad Sen. Conſul. Tertull.* Franc. *deciſ. 169. num. 13.* Rota *in Firmana fideicommiſſi 5. Martij præteriti in §. præterea coram Reu. P. D. meo Vicecomite;* itaut interim Curator ſaltim debeat bonis attribui Decian. *conſ. 16. num 95. vol. 4.* Cyriac. *controu. iur. 205. num. 85 cum ſeqq.*

Adducta ſiquidem concluſio † locum dumtaxat in fi- 12
deicommiſſis ſibi vendicare conſueuit, non autem in pri-
mogenituris † admittitur, quæ ex ſui natura, nec quid 13
temporis momento vacare, ac in ſuſpenſo valent remanere; vt tradunt Theſaur. Iun. *quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 34. num. 24. in fine, & num. 25.* Molin. *de primog. lib. 3. cap. 10. num. 38. & ſeqq.* Chriſtoph. de Paz. *de tenut. cap. 34. nu. 22.* Larr. *deciſ. Granaten. 51. num. 52.* ac plenè diſcuſſo articulo reſpondit, Rota *in Tiburtina fideicommiſſi 27. Iunij 1640. §. fuit enim coram bon. mem.* Card Panzirolo, *& in rec. deciſ. 424 nu. 36. cum ſeqq. par. 9 & in Bononien. fideicommiſſi de Barberijs 5. Decembris 1650. §. penultimo coram Eminentiſſ. D. meo Card. Corrado, et in Bononien. fideicommiſſi de Cattaneis 11. Decembris 1662. §. et hinc Domini ad finem*
coram R.P.D. meo Bourlemont, præſertim quoties † volun- 14
tas Teſtatoris, vt in caſu propoſito ſuſpenſionis hæreditatis excluſiua concurrat, vt ponderat Rota *in Piſaurent. Primogenituræ 16. Ianuarii 1651. §. ideò non ſufficit, coram Reuerendiſſ. D. meo Decano*, & in terminis fideicommiſſi quodque admittitur, *à dicta Firmana fideicommiſſi 5. Martij præteriti §. non obſtat cum ſeqq. coram R.P.D. meo Vicecomite.*

Adeòque donec naſcantur filij † debet Luparo primo- 15
genitura deferri, quibus ſucceſſiuè in lucem editis inſpiciendum erit, an eademmet primogenitura ipſi irreuocabiliter delata cenſeatur, vt aliàs ſeruauit Rota *deciſ. 346 et 394 part. 5. recent.*

In quam DD. ſententiam eò faciliùs inclinarunt, quod quoties euenit vtriuſque purificatio primogenituræ in fauorem alterius ex vocatis hæc de qua agitur vti cum alte-
ra incompatibilis expreſsè renunciata fuit, tali quippè † 16
obſeruationi plurimum debet in propoſito caſu deferri, vt tradit Surd *conſ. 403. num. 15.* Cephal. *conſ. 251. num. 89. et 90. lib. 2.* Gamma *deciſ. 346. num. 1.* Mieres *de Maiorit. part. 4. quæſt 20. num 334* Rota *deciſ. 185. num. 4. par. 1. et deciſ. 424. in fine par. 9. recent.*

Ex vtriuſque verò Inſpectione teſtamenti apertè conuincitur, quod præceptum aſſumendi nomen, ac arma, onus, non autem conſilium ſimplex, vt contenditur exaduerſo præſefert.

Et ita vtraque &c.

R. P. D.

R. P. D. TAIA.

Reatina Caſtrorum.

Mercurii 27. Iunij 1663.

ARGVMENTVM.

Collitiganti ſuffragatur nullitas quoties eadem cauſa defenſionis competit præiudicium omiſſæ citationis quando non poſſit allegari. Iudicium quando benè proſequutum cenſeatur.

SVMMARIVM.

1 *Nullitas ſententiæ reſpectu minorum reddit ſententiam nullam etiam quoad non minores ob connexionem Iurium.*
2 *Nullitas ſententiæ non inducitur quando apparet minori nullas legitimas defenſiones competiiſſe.*
3 *Collitigans vt iuuari poſſit nullitate collitigantis neceſſaria eſt eadem cauſa defenſionis.*
4 *Appellatio ab vno ex collitigantibus interpoſita iuuat alios quando cauſa defenſionis non eſt diſtincta.*
5 *Res iudicata poteſt valere reſpectu vnius perſonæ non reſpectu alterius.*
6 *Sententiæ capita tot cenſentur, quot ſunt perſonæ.*
7 *Poſſeſſor ſemper venit citandus.*
8 *Poſſeſſione non probata non poteſt allegari præiudicium omiſſæ citationis.*
9 *Sententia, & mandatum ſi poteſt exequi ſuper portione citati abſque eo quod præiudicetur portioni non citati, valet proceſſus reſpectu citati.*
10 *Rota non attendit nullitatem ſententiarum ſi iuſtæ ſint, nec validitatem, ſi iniuſtæ oſtenduntur.*
11 *Nullitates non audiuntur à Senatu Neapolitano, niſi appareat aliqua cauſa circa ipſius merita.*
12 *De nullitate antequam de iuſtitia, & negotio principali cognoſcatur, cognoſci debere, ſi nullitas proueniat ex defectibus inſanabilibus Iuriſdictionis citationis, & mandati, & n. 13.*
14 *Iudicium legitimè proſequitur cum procuratore conſtituto cum promiſſione de rato.*
15 *Sententia lata à Iudicibus reuocatis eſt nulla.*
16 *Sententia nulla defectu mandati poteſt confirmari.*

DECISIO CIV.

PROPOSITO dubio, an ſententia annullans ſententiam ſit confirmanda, vel infirmanda DD. infirmandam eſſe dixerunt, ex hiſtoria facti in hac ipſa *Reatina Caſtrorum explicata 9. Iunij 1659. coram R. P. D. meo Priolo*: Quamuis enim tunc in dicta deciſione ſententia pro Tancrede dicta fuiſſet nulla pro Thoma ſicuti etiam 14. *Aprilis 1660. coram eodem*, & poſtmodum pronunciatum non citatis Angelo, & Octauio antea admiſſis, & citatis ad cauſam pro omni eorum Iure, & intereſſe à Tancrede, & tamen collitigantibus, quio etiam excluſis, & condemnatis in ſententia ſine citatione, & maximè ſine curatore minorum, iuxtà *dd. deciſiones, & primæ in §. defuit autem validitas, & ſecundæ §. nullitas etiam.*

1 Et quamuis † nullitas reſpectu minorum reddat ſententiam nullam etiam quoad non minores ob connexionem Iurium Rot. *coram Eminentiſs. Card. Ottbob. deciſ. 170. n. 24.* & nullitas reſpectu non citatorum operatur etiam quoad citatos Rot. *deciſ. 429. n. 5. par. 9. cum alijs d. prima deciſ. §. & fruſtra.*

Nihilominus quia pluribus deciſionibus, ac duabus ſententijs nullum Ius viſum eſt competere Angelo, & Octauio ad controuerſa Caſtra admiſſo etiam in Conſtitutione ipſorum Procuratoris deficiant neceſſariæ ſolemnitates, ne dictæ ſententiæ tàm graui damno Tancredis Victoris, qui teneretur nouas impenſas ſubire inſtituendo nouum Iudicium, reddantur inutiles, ideò placuit aliquibus ex Dominis obiectam nullitatem non eſſe attendendam, & conſequenter ſententiam latam ſuper nullitate eſſe infirmandam, eo magis quia Procurator conſtitutus non videtur defuiſſe patrocinio cauſæ, deducendo omnia, quæ deduci potuiſſent, ſi ſolemniter fuiſſet conſtitutus ſecundum communem limitationem,
quando notoriè conſtat ex actis, nullas † minori legitimas 2
defenſiones competiiſſe Rota *coram* Ludouiſ. *deciſ. 43. n. 9. cum ibi adnot. n. 19. & deciſ. 485. n. 6. & 7. cum alijs ad not. ad* Buratt. *deciſ. 440. n. 9. &* Ridolphin *in praxi cap. 2. n. 85. part. 2.*

Aliquibus verò ex iiſdem DD. ex alia ratione viſum eſt defectum citationis minorum non poſſe ſuffragari Thomæ collitiganti, quia minores venerunt ad cauſam nedum contra Tancredem, ſed etiam contra Thomam pro obtinenda portione Patris, Ius diſtinctum habentes præcipuè quod reſpectu dictorum minorum etiam Thomas eſt
reus, & illi actores, & ad hoc vt poſſit † Collitigans iu- 3
uari nullitate collitigantis neceſſaria eſt eadem cauſa defenſionis.

Cum enim in caſu noſtro ſit diſtincta, ideò defectus citationis Thomam iuuare non poteſt ſicuti appellatio ab
vno † ex collitigantibus interpoſita non iuuat alios, 4
quando cauſæ defenſionis eſſent diſtinctæ, ſecundùm Guidopap. Lancellott. & Rot. *deciſ. 183. ad fin. par. 2. recent. Adden. ad* Buratt. *deciſ. 315. ad fin. & ſaat text. in l.
1. & 2. C. ſi vnus plurium appell.* † nec eſt nouum, quod res 5
Iudicata valeat reſpectu alterius, inquit Bald. *ad Auth. ſi omnes C. ſi minor ab hæred. ſe abſtin. n. 13. verſ. nec eſt nouum* & repetit Felin. *in cap. cum inter de ſentea. & re iudic. & l. enim idcirco 43. in princ. ff. de iudic.* & collecta diſtinctione quando cauſæ ſunt ſeparabiles, benè Rot. *deciſ. 451. ſub n. 7. par. 2. recent. & dicta deciſ. 601. ſub n. 11. tom. 3. par. 4. recent. & coram* Coccin. *deciſ. 45. n. 4. & 5 & coram* Ludouiſ. *dec. 467. n. 2. & 3. Adden. ad eandem deciſ. 319. ad finem*, & eſt præclarum conſilium ſuper puncto Roman.
conſ. 410. per tot. Tot † enim cenſentur capita ſententiæ 6
quot ſunt perſonæ, vt benè declarat Giurb. & confirmat Rota coram Coccin. *dec. 45. ad fin. & coram* Seraph. *dec. 337. n. 5.*

Non obſtante forte poſſeſſione Angeli, & Octauij, † 7
qui vti poſſeſſores citandi erant Rota *deciſ. 549. n. 2. par. 4. rec.* quia primum ex facto non probatur quod poſſiderent,
quod eſt fundamentum præiudicij † omiſſæ citationis, & 8
reſpondit Rot. *d. deciſ. 594. n. 3.* Deinde reſpondetur ex Iure, cum agatur de ſententia & executione pro parte
Tancredis, reſpectu portionis Thomæ legitimè † citati in 9
bonis per eum poſſeſſis, potuit vtique fieri exequutio abſque eo quod præiudicium inferatur Angelo, & Octauio, ad Rotam *n. 6 par. 4. rec. Adden.* ad Ludouiſ. *deciſ. 319. n. 7. verſ. ſi tamen ſententia.*

Et aliquis ex DD. obſeruauit nullitatem ſententiæ v-
na cum meritis cauſæ eſſe diffiniendam, & ſicuti Rota † 10
non attendit nullitatem ſententiarum ſi iuſtæ ſint, ità nec
validitatem ſi iniuſtæ demonſtrantur, prout Senatus † 11
Neapolitanus nullitates non audit, niſi aliqua apparente cauſa circa ipſius merita, vt apud Gramat. *& poſtea* Giurb. *deciſ. 70. n. 12.* & de alijs Senatibus refert Ciriac. *controu. 416. n. 29.*

Et licet ſi aliquis opponat de nullitate, & prius inſtet
de illa cognoſci † antequam de Iuſtitia, & negocio princi- 12
pali cognoſcatur tunc parte opponente debet de illa cogno-
ſcere, vt apud Ridolphin. *in praxi cap. 13. nu. 275. & 276* 13
par. 1. præſertim ſi nullitas † proueniat ex tribus defectibus Iuriſdictionis citationis, & mandati inſanabilibus & in ſpecie citationis Ridolphin. *d. cap. 13. n. 348. & cap. vlt. n. 109. par. 2.* Capucc. maior *prax. cap. 2. n. 66. p. 1.* Grammat. *deciſ. 19. n. 15.* Rot. *coram* Cæſar de Graſſ. *de ſent. & re iudic. deciſ. 11. n. 2. & 3. alias 104.*

Attamen dicta nullitas in ſpecie citationis clarè non de-
monſtrabatur, & maximè quod Angelus, & Octauius † 14
extra diſtrictum Vrbis Procuratorem conſtituerunt cum promiſſione de rato, & cum iuramento *ad Auth. Sacramenta C. ſi aduerſus venditionem*, itaut potuerit Iudicium proſequi legitimè cum d. Procuratore conſtituto, in puncto poſt alios Guidopap. Boer. & Franch. concludit Senatus Dolan. *apud* Griueli. *deciſ. 39.* Senat. Catalon. *apud* Fontanell. *deciſ. 176. n. 15.* Rot. Marchiæ apud Gratian. *deciſ. 73. n. 9.* quaſi quod etiam, quoad Angelum, & Octauium non adſit defectus totalis citationis, inquit Rota *coram* Buratt. *dec. 849. n. 4.* & ſpecialiter fuiſſe confirmatam
ſententiam à Rota, etiam latam † à Iudicibus reuocatis 15
ideoque nullam refert Ferret. *conſ. 396. n. 1. verſ. non omittam, & eſt deciſ. 116. lib. 1. par. 3. diuerſ.* & amplius ſententiam nullam defectu Iuriſdictionis, refert Viuian. *deciſ. 331. n. 2.* & defectu mandati Rot. *deciſ. 153. teſte Sarmiento,*

Digitized by Google

miento,& referente Viuian. *d. deciſ.* 331. *n* 2. *verſ.* & *ſic* &
16 de ſententia nulla † defectu mandati, & Iudicis poſt re-
uocationem, ſeu forte recuſationem fuiſſe confirmatam,
teſtatur Rota *deciſ.* 116. *lib.* 1. *par.* 3. *diuerſ.* Vndè DD.
concorditer dubium reſoluerunt nullitatem obiectam ceſ-
ſare ſtante bono Iure Tancredis ex duabus ſententijs Ro-
talibus canonizato, & d. ſententiam eſſe reuocandam,
vt ſupra.

Et ità vna tantùm parte, informante, altera tamen
ſæpiùs citata &c.

Fuit receſſum ab hac dec. ſub die 27. Iunii 1664. erit in-
fra ſuo loco.

R. P. D. VICECOMITE,

Poſtea S. R. E. Cardinali.

Florentina Oratorij.

Mercurii 27. Iunii 1663.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria, vt concedatur ſine fumo, quid requiratur, Æqualitas ſeruanda eſt in Iudiciis. De Aduocatorum legalitate Rota non dubitat Confitenti, quando ſuccurratur.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria in prophanis conceditur ſine fumo concurrente materiæ articulatæ releuantia, & ſufficit vnus articulus releuans, & num. 2. et 4.*
3 *Filius ex marito præſumitur genitus probato acceſſu iſtius ad vxorem.*
5 *Remiſſoria non denegatur contrarium etiam probare intendenti.*
6 *In Iudicijs ſeruanda eſt æqualitas.*
7 *Dictis teſtificatis regulariter non ſolent admitti nouæ probationes ſuper eiſdem, vel directo contrarijs.*
8 *Rota de fide, et probitate patronorum cauſarum multum confidit.*
9 *Remiſſoria conceditur etiam contra propriam confeſſionem.*
10 *Confitenti ſuccurritur conſtito de errore confeſſionis.*

DECISIO CV.

PRO conceſſione remiſſoriæ DD. reſponderunt, ea e-
tenim ex Tribunalis Stylo denegari minimè ſolet in
1 prophanis quoties materiæ articulatæ concurrat † rele-
uantia, quamuis veritatis fumus deficiat Rot. *dec.* 554.
num. 1. *part.* 9. *tom.* 2. *recent.* Merlin. *deciſ.* 881. *n.* 1.
& 2. Otthobon. *dec.* 24. *n.* 1. & 2. & *dec.* 36. *n.* 1. *Adden.*
2 *ad* Buratt. *deciſ.* 123. nec opus eſt † quod omnes ſint rele-
uantes, cum vnius releuantia in aliorum admiſſionem
influat Merl. *dec.* 782. *n.* 4. Gregor. *dec.* 124. *nu.* 3. Rot. *in
recent. dec.* 493. *n.* 1. *par.* 9.

Releuantia verò in caſu propoſito eſt clara, nam cum
in controuerſia ſit filiatio Horatii ex Senatore Laurentio
Puccio, ac Maria Bellaſagiana, quæ prætenditur quod
in concubinatus ſchemate fuerit retenta in Villa Oliue-
ti, abſque eo quod Michaeli Viro, minuſuè alteri perſonæ
ad eam daretur acceſſus, ibique ex Laurentio Horatium
conceperit. Articuli autem ad contrarij probationem ten-
dant, & ſignanter primus, & ſecundus continentes ma-
teriam in diebus Reſurrectionis D. N. conſueuiſſe ad Lu-
culenæ Villam accedere, vbi Michael coniux degebat,
qui è conuerſo ſæpè ac de tempore conceptionis Horatij
Mariam in Villa Oliueti commorantem inuiſere ſolebat,
ibique cum ea liberam conuerſationem, atque tractatum
habere ſine vllo impedimento, eo quia liber ad illam da-
batur acceſſus, clarè exindè conuincitur, quòd non ſo-
lùm materia articulata cenſeatur releuans, quinimò ne-
3 ceſſaria admiſſis ſiquidem † hiſce probationibus Hora-
tius ex Michaele viro præſumitur genitus, iuxtà
diſpoſitionem *l. Miles §. Defuncto ff. ad l. Iuliam.*

Præter releuantiam fumus quoque concurrit, deſum-
ptus ex atteſtationibus teſtium examinatorum ad in-
ſtantiam DD. de Puccis aſſerentium ex dd. Michae-
le, & Maria duos filios fuiſſe progenitos, nempè v-
num maſculum, alteram fœminam, ideò ceſſare vi-
detur calumniæ ſuſpicio concurrente præcipuè nimia
veriſimilitudine, quod Maria de tempore Paſchali ad
effugiendas Eccleſiaſticas cenſuras Michaelem coniugem
adierit, † quæ ſanè veriſimilitudo valdè confert pro 4
obtinenda remiſſoria; ad notata *in deciſ.* 414. *num.* 3.
& 4. *coram* Gregor. Rota *coram Pirouano, in Meleuit. Commendæ 27. Ian.* 1635.

De calumnia, nec redargui videntur ex eo quod poſt
30. annorum lapſum à die confecti examinis pro parte
DD. de Puccis petatur remiſſoria ad impediendam cauſæ
expeditionem, quia non proceſſit ex negligentia D. Mar-
chionis Capponij, quod ipſe adductas probationes antea
non fecerit, ſed ex mera, ac probabili credulitate quod
non eſſent neceſſariæ, cum vſque ad annum 1655. fuerit
diſcuſſum ſuper Iuribus contrariarum probationum, de
quo tempore coram bon. mem. Bichio pro irrelenantibus,
& non concludentibus habitæ fuerunt; Verùm quia Rot.
coram Reuerendiſſ. D. meo Cerro Decano ab hac opinione
receſſit merito Dominus Marchio nunc petit remiſſoriam
quæ † denegari minimè debet etiamſi contrarium probare 5
intendat, vt aliàs fuit reſponſum *coram Reuerendiſſ. D. meo
Decano, in Romana Teſtamenti 2. Februarij* 1662. Rota *de-
ciſ.* 663. *num.* 5. *part.* 1. *recent. Adden. ad* Buratt. *deciſ.* 23. *nu.*
14. *Adden. ad* Gregor. *deciſ.* 276 *num* 8. Rota *in recent. deciſ.*
99. *num* 12. & 13. *part.* 4. *tom.* 2. *recent.* Dutan. *deciſ.* 462. *num.*
5. Otthobon. *deciſ.* 98 *num.* 13. Eoque magis, quia Dominis
de Puccis remiſſoria fuit conceſſa ad ſeruandam † æquali- 6
tatem in Iudicijs D. Marchioni quoque concedi debet Ro-
ta coram Gregor *deciſ.* 581. *vbi Adden. num.* 7. *deciſ* 2. *ſub nu.*
4. *part.* 8 *recent. in Ianuen. pecuniaria 27. Iunii* 1642. *coram
bon. mem. Dunoz.*

Neque deneganda videtur eo quia regulariter poſt † di- 7
dicita teſtificata non ſoleant admitti nouæ probationes
ſuper eiſdem, vel directo contrarijs in Vrbe; Siquidem non
ſit publicatio proceſſus originalis, ſed ſolum ſummarium
depoſitionum abſque teſtium nominibus, & cognomini-
bus traditur cauſarum patronis † de quorum fide, & pro- 8
bitate cum Rota valdè confidat remouetur quilibet ſu-
bornationis timor Rota *deciſ.* 688. *coram* Seraphin. *de-
ciſ.* 499. *coram* Gregor. *vbi Adden. num* 8. *in recent. deciſ.*
303. *num.* 13. *part.* 9. *coram* Caual. *deciſ.* 289. *num.* 1. & 2. vbi
fuerunt admiſſi articuli ſuper eiſdem, Rota *coram Reue-
rendiſſ. D. meo Decano, in Romana teſtamenti §. non obſtat
6. Febr.* 1662.

Denique nullius eſt momenti, quod DD. Aſcanius, &
Robertus de Puccijs, nec non Octauia illorum hæres, à
qua cauſam habet D. Marchio recognouerit Horatium in
filium Senatoris Laurentij, proindeque † contra propriam 9
confeſſionem ſit concedenda remiſſoria Rota *deciſ.* 54. *num.*
10. *part.* 7. *deciſ.* 211. *num.* 20. & 24. *part.* 8. *recent.* Gregor. *de-
ciſ.* 124. *num.* 3. & *deciſ.* 403. *num.* 6. Buratt. *deciſ.* 821. quia
cum D. Marchio intendat probare, quod confeſſio emana-
uerit ad preces eiuſdem Horatij pro conſeruatione ſui no-
minis, non autem quod confitentes eum verè filium Sena-
toris Laurentij crediderint non debet huiuſmodi probatio
impediri, cum non tendat ad retractandam propriam con-
feſſionem, ſed ad illius declarationem, & qualificationem
præterquam quod etiamſi D. Marchio veniret contra con-
feſſionem ſuorum authorum, nihilominus eſſet audien-
dus, quia cum illa non verſetur circa proprium factum con-
fitentium, ſed alienum ſuper quo error de facili cadere po-
tuit † conſtito de illo aduerſus confeſſionem venit D. Mar- 10
chioni ſuccurrendum *l. non fatetur ff. de confeſſ.* Dec. *conſ.*
408. *num.* 5. Decian. *conſ.* 55. *num.* 24. Menoch. *conſ.* 147. *num.*
29. Gregor. *deciſ.* 522. *num.* 14. Rota *in Bononien. peculiaria
26. Iunii 1662. in fine coram me.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. VICECOMITE,

Poſteà S. R. Eccleſ. Cardinali.

Mediolanen. Legati.

Mercurij 27. Iunij 1663.

ARGVMENTVM.

Legatum à defuncto relictum venit præſtan-
dum

dum etiamſi ex fructibus certi prædii de-
terminauerit illud ſoluendum, quibus ceſ-
ſantibus videtur ceſſare legatum; ſpectat
autem ad hæredem concludentibus ratio-
nibus oſtendere bona euaſiſſe infructifera,
ad hoc vt legati ſolutionem euitare poſſit,
& hoc non probato onus ſibi iniunctum te-
netur adimplere.

S V M M A R I V M.

1 *Sententiæ validitas ex actorum reuolutione apparet.*
2 *Iudex aliquem declarans debitorem eum ad debiti ſolutionem condemnare videtur.*
3 *Verba æquipolentia ſufficiunt ad inducendam conformitatem, & quod conueniant in effectu, & ſubſtantia.*
4 *Actus in Iudicio debet expleri à perſona legitima ſpeciale mandatum habente.*
5 *Cauſæ in mente reſidentes non poſſunt explicari ab illo, cui ſpecialis facultas à principali tributa non eſt.*
6 *Actu, quo probato Iudex ſententiam proferre non poſſet, improbato ad illam deuenire poteſt.*
7 *Procuratore de legitimo mandato non doceate per contradictas procedi poteſt, quia principalis pro conſumare habetur.*
8 *Teſtatore ex fructibus hæreditatis mandante ſolui legatum, illis ceſſantibus ceſſare debet legatum.*
9 *Teſtator cum legat certam ſummam ex fructibus determinati prædij præſtandam, fructuum expreſſio cenſetur appoſita taxatiuè, & limitatiuè.*
Adeo vt ex ſolis fructibus, quatenus naſcantur legatum veniat præſtandum nec aliunde ſuppleri debet & n. 10.
Quod declara vt n. 11.
12 *Legatarius fundatam intentionem habet in legato à defuncto relicto.*
13 *Hæreditas defuncti ſemper præſumitur ſoluendo, & hæredi neganti, incumbit onus probandi negatiuam & num. 14.*
15 *Actor intentionis ſuæ fundamentum oſtendere debet.*
16 *Ius ſuum velle iactare nemo præſumitur.*
17 *Enunciatiuæ non probant, nec tertio præiudicant vbi principaliter diſputatur de veritate enunciati.*
18 *Probatio debet eſſe concludens.*
19 *Probationes generales & præſumptiuæ non admittuntur.*
Maximè quando veritas aliter ſe habere poteſt, quam fuerit enunciatum & n. 20.
21 *Hæres non poteſt ab actionibus paſſiuis ſe eximere, eaſque in alium transferre.*
22 *Colluſio inter patrem & filium legati præſtationem impedire non poteſt.*
23 *Creditori non præiudicatur illo non citato.*

D E C I S I O CVI.

TRIBVS emanatis Sententijs ad fauorem Fabricæ
Eccleſiæ Vidaggij Mediolanen. D Theodorum Ter-
zagum condemnantibus ad præſtationem annui legati, de
quo agitur, litteriſque executorialibus relaxatus cau-
ſa mihi fuit delata cum clauſula conſtito de tribus vnde
dubium dedi, An de illis conſtaret, per DD. affirmatiuè
1 reſolutum earum ſiquidem validitas † ſatis depromitur ex
actorum reuolutione iuxta vulgatam, *deciſ. Caputaquen.
260. part 2.*

Non refragatur quod ſententia lata in tertia Inſtantia
alteram latam in prima expreſsè non confirmet nam cum
Iudex ex nullitatis necnon iniuſtitiæ capite deuenerit ad
reuocationem ſententiæ intermediæ abſoluentis D. Ter-
zagum à preſtatione legati, ad quam prima ſententia
eundem condemnauerat per neceſſarium antecedens il-
2 lam confirmare videtur exemplo Iudicis † declarantis a-
liquem eſſe debitorem, quod in neceſſarium conſequens,
eum ad debiti ſolutionem condemnare videatur Aymon
conſ. 79. n. 4 Angel. *conſ. 257. vol. penul. in fine verſ. ſuper-
eſt autem videre* Rot. *dec. 313. n. 4. tom. 2. rec.* vbi quod ad
3 inducendum † conformitatem, ſufficiunt verba æquipol-
lentia, nec opus eſt quod conueniant, in verborum for-
malitate, ſed in effectu & ſubſtantia Ruin. *conſ. 114. nu.
10. lib. 5.* Gabriel. *de execut. rei iudicat. concl. 1. n. 33.* Rot.
dec. 98. nu. 3. par. 1. recent. & deciſ. 453. n. 6. & 7. part. 9.
Buratt. *deciſ. 852. n. 1.* Theſaut. *dec. 122. n. 1. & 228. nu.
2. verſ. in ſententiis enim.*

Minus nullitatis vitio obnoxia videtur tertia ſententia
eoquod R. P. D. Brunenghus illam tulerit poſtquam, vti
ſuſpectus fuerat remiſſus, quia † recuſationis actus exple- 4
tus minime apparet à perſona legirima habente ſpeciale
mandatum, quoad hunc effectum requiritur ea ratione,
quod † cauſæ in mente reſidentes explicari nequeunt ab 5
eo, cui ſpecialis facultas à principali tributa non foret i-
deoque Iudex † recuſationem prædictam ſpernendo rectè 6
potuit ad ſententiam deuenire *l. non ſolum §. final. ff. de pro-
cur.* Niger. *de execut. rei iudicat. cap. 756. n. 4. & ſeqq.* Re-
buff *de recuſat. art. 1. gloſ. 1. n. 2.* Paril. *conſ. 31. n. 101. lib.
1.* Caputaquen. *dec. 168. par. 1.* Gregor. *dec. 268. n. 2* Ca-
ual. *dec. 348.* Duran. *deciſ. 178. n. 1.* Gratian. *cap. 200. nu.
44.* Rot. *in recent. dec. 133. n. 2. part. 5.*

Nulla cenſeri nequit, quod per contradictas fuerit pro-
ceſſum, nam cum procurator, qui poſt recuſationem com-
paruit de legitimo mandato ad agendum in termino ſibi
præfixo minimè docuerit per contradictarum † audien- 7
tiam validè potuit procedi eo quia tali caſu principalis pro
contumace habetur Veſtr. *in prax. lib. 4. cap. 5. num. 5.* Sa-
luil. Tibet. *lib. 3. cap. 3. numer. 2.* Ridolphin. *lib. 1. cap. 3.
n. 6.* Capucc. *in eius praxi part. 1. cap. 6. art. 7. num. 126.*

Iuſtitia autem ſatis conuincitur ex teſtamento in quo
continetur controuerſum annuum Legatum per Io. Hie-
ronymum relictum cuius hæreditatem à d. D. Theodoru
aditam fuiſſe apertè conſtat ex iudiciali aditione data in
ſumm. eiuſdem *n. 4.*

Legati præſtationem neque euitare valet dictus Hæres
ex eo quod Teſtator illud † perſolui mandauerit ex 8
fructibus hæreditatis quibus ceſſantibus, vel diminutis
legatum quoque ceſſare, vel minui debeat nam licet
in Iure ſubſiſtat quod quoties defunctus † ſub vna eadem- 9
que oratione legat alicui certam ſummam ex fructibus
determinati prædij per ſoluendam, tunc fructuum ex-
preſſio appoſita cenſeatur taxatiuè, & limitatiuè, adeout
ex ſolis fructibus quatenus naſcantur legatum veniat † 10
præſtandum neque aliunde debeat ſuppleri *l. nomen debito-
ris §. vni ex hæredibus ff. de leg. 3.* Caſtren *conſ. 338. n. 3 lib.
1.* Dec. *conſ. 500. nu. 15.* Cyriac. *controu 336. nu. 11. & ſeqq.*
Gratian. *diſcept. 256. num. 23.* Merlin. *dec. 55. num. 1. & 2.
& dec. 456. n. 38.*

Tamen concluſio non admittitur niſi in caſu quo Hæ-
res † concludentibus probationibus oſtendat bona non eſ- 11
ſe fructifera ſiue fructus diminutos ad allegatam *l. nomen
debitoris §. vni ex hæredibus de legat. 3 vbi quæſitum eſt an ſi
probauerit Hæres,* & notat *ibi gloſſ. in verſ. & probat di-
ctus Hæres,* quia cum † legatarius habeat intentionem fun- 12
datam ſuper legato à defuncto relicto cuius hæreditas præ-
ſumitur † ſoluendo *gloſſ. in cap. bonæ il 1. in verbo per rerum* 13
*naturam in fine de elect. l. ſi creditores ff. de priuileg. credi-
tor* Maſcard. *de probat. concluſ. 205. num. 4* Hæres, qui ne-
gat tot fructus ex bonis percipi, qui ſufficiant ad legati ſa-
tisfactionem tenetur negatiuam, in qua ſe fundat conclu-
denter probare, tunc enim ipſe ſuſcipit partes actoris † 15
qui ſuæ intentionis fundamentum debet oſtendere *l. vbi*
Bartol. *de except.* Corn. *conſ. 233. col. 3 vol. 2. DD. in l. illa ff.
de verb. obligat.* Innoc. *in cap. ſuper his col. 3. de accuſat.* Bart.
conſ. 94. & in l. actor col. 2. verſ. nunc quæro C. de probat.
Alex *conſ. 23. col. 1. vol. 1. & conſ. 34. col. 1. vol. 2.* Dec.
conſ. 529. col. 1. Crauet. *conſ. 1. col. final. verſ. 1. & in ter-
minis d. legati* Rot. *Bononien. per Bematend. dec. 64. nu. 2.
verſ. dubitatum fuit* Grat. *cap. 256 nu. 27.* Surd. *de aliment.
tit. 4 quæſt. 26 n. 9. & conferunt notata in dec. 116. num. 3.
poſt med. par. 3. recent.*

In propoſito enim caſu nedum deeſt huiuſmodi pro-
batio, quinimo contraria præſumptio conuincitur, tum
ex eo quod verſamur circa bona quæ de eorum na-
tura præſumuntur fructifera, tum etiam quia cum
hæres prædictus nonnulla eorum Io. Baptiſtæ patri in ſolu-
tum tradiderit ſub prætextu quod ab ipſo ingentem pecu-
niarum ſummam mutuo receperit pro eiſdem bonis me-
liorandis clara & indubitata intrat præſumptio, quod fru-
ctus reddant, cum nemo præſumatur velle ſuum † iacta- 16
re *l. de indebita §. qui eam ff. de probat. gloſ in cap. quia ve-
riſimile ſuper verbo conceſſerit de præſump.* Afflict. *dec. 13.
n. 21.* Neuizan. *conſ. 68 n. 9.* Rot. *in Romana Cenſus 15. Iu-
nii proximi præteriti coram me.*

Hæc negatiua probata neque remanet ex enunciatiuis
ab aliis hæredibus ſcriptis in repudiationibus hæreditatis
d. Hieronymi, neque quod bona eſſent inculta, & deſer-
ta, ædificia ruinam minarentur, & hæreditas eſſet
dam-

Digitized by Google

17 damnoſa, quia huiuſmodi † enunciatiuæ non probant,
neque valenr tertio præiudicare præcipuè vbi principali-
ter diſputatur de veritate enunciati Alexand. *conſ.* 21.
num. 4. *lib.* 1. Put. *deciſ.* 381. *num.* 3. *lib.* 1. Seraphin. *dec.*
5278. *num.* 2. Buratt *dec.* 145. *num.* 3. Tales enim enuncia-
tiuæ ſolent ab hæredibus emitti ad colorandas repudiatio-
nes ſeque excuſandum, quod defunctum abſque hærede
decedere ſinant.

18 Vltra quod cum requirantur † concludentes probatio-
nes *l. in illa & ibi* Bartul. *ff. de verb. oblig.* non admittun-
19 tur † generales, & præſumptiuæ prout ſunt ea quæ re-
ſultant ex enunciatiuis Maſcard. *de probat. concluſ.* 621. *n.*
20 21. *vol.* 3. cum † verſemur circa factum cuius veritas aliter
ſe habere poteſt, quam fuerit ab hæredibus enunciatum,
idem Maſcard. *loc. citat. n.* 24.

Denique hæres nequit ſe eximere à ſolutione d. legati
ope præfatæ donationis ioſolutum ad fauorem Ioannis
Baptiſtæ patris peractæ pro aſſertis creditis, quia ea non
obſtante creditoribus competit actio contra eum, cum
21 hæres non valeat ab actionibus poſitiuis ad ſui libitum †
ſe eximere, eaſque in alium transferre *ad text. apert. in l.
ratio iuris* 2. *C. de hæred. vel act. vend.* Gomez *var. reſol.
tom.* 2. *cap.* 2. *n.* 5. *verſ. actiones vero paſſiuæ* Franch. *deciſ.*
273. *n.* 3. Mantic. *de tacit. lib.* 4. *tit.* 10. *n.* 20. *&* 21.

Et eo magis, quia aſſerta credita non iuſtificantur ex
22 quo conuincitur † aperta colluſio inter patrem, & filium
23 † quæ impedire nequit legati præſtationem nam cum cre-
ditores citati non fuerint nullum præiudicium exinde va-
luit inferri Surd. *dec.* 102. *n.* 6. Gregor. *dec.* 157. *nu.* 8. Rot.
*coram R. P. D. meo Beuilaqua in Ciuitatis Caſtelli Bonorum
17. Maij* 1662. *§. nec pro iuſtificatione* proindeque pro non
facta habetur Merlin. *dec.* 13. *per tot.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Romana fideicommiſſi ſeu Saluiani.

Mercurii 27. Iunij 1663.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio ex locationibus, & penſionum per-
ceptione iuſtificatur, quibus probatis alte-
ri poſſeſſio venit deneganda, & ſi capta fue-
rit vti attentata & inualida reuocatur.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſione ſemel conceſſa* l. final. *remedium competere non
poteſt.*
2 *Immiſſio nulla & inefficax nullum operatur effectum.*
3 *Poſſeſſio plena probatur ex manutentione prioris poſſeſſoris
et ex locationibus ab iſto factis et n.* 4.
5 *Poſſeſſio contra quoſcumque probatur ex perceptione pen-
ſionum.*
6 *Poſſeſſio legitimè à poſſeſſore detenta non poteſt ab altero
occupari.*
7 *Poſſeſſio attentata non ſubſtinetur.*
8 *Super actu qui effectum non habuit nullum fieri poteſt funda-
mentum.*
9 *Ius idem quod ſuffragatur principali prodeſt etiam ab eo
cauſam habenti.*
10 *Manutentio denegata, deputatus œconomus, et ſeque-
ſtrata poſſeſſio non valent ad inducendam validitatem
poſſeſſoris captæ per poſteriorem in præiudicium Ec-
cleſiæ*
11 *Adminiſtrandi quaſi poſſeſſio officialium nihil commune ha-
bet cum poſſeſſione Eccleſiæ.*
12 *Adminiſtrator ex facto ſuo præiudicium Eccleſiæ inferre
non poteſt.*

DECISIO CVII.

IOANNI Baptiſtæ Lutio bis denegata fuit immiſſio
in poſſeſſionem domus controuerſæ, eo quia Fuluia
eius mater ſemel poſſeſſionem apprehenderat vigore man-
dati de immittendo in Curia Capitolina relaxati, &
1 proinde ſemel immiſſione † conceſſa *l. final.* remedium
non amplius competere poterat cæterum hodie plu-
ribus in facto nouiter deductis DD. receſſerunt à deciſis;
immiſſio enim non fuit pure & ſimpliciter conceſſa Ful-
uiæ, ſed cum clauſula dummodo poſſeſſio ſit vacans, &
ſine præiudicio &c. vnde cum poſſeſſio tunc temporis eſſet
plena, & Domus ab alio poſſideretur immiſſio fuit nulla,
& inefficax nec † vllum effectum operari potuit Peregrin. 2
de fide commiſſ. art. 47. *nu.* 29. *& art.* 48. *nu.* 18. *verſ. iterum
plenè Adden. ad* Buratt. *dec.* 511. *n.* 55. Rot. *coram* Caual.
dec. 446. *n.* 4. *& dec.* 629. *n.* 9. *coram ſan. me.* Greg. *dec.* 332.
nu. 4. *vbi Adden. n.* 61. *& in Romana fideicomm. de Cenis* 16.
Ianuarii 1662. *coram R. P. D. meo Beuilaqua.*

Quod autem anno 1632. quo Fuluia dictum manda-
tum Capitolinum executioni demandauit poſſeſſio † eſ- 3
ſet plena probatur ex eo, quod vſque de anno 1629. Re-
ctor Cappellæ ſub inuocatione Sanctiſſimæ Annuntiatæ,
quæ hæres inſtituta fuerat in teſtamento Statilij Pacifici
non ſolum obtinuerat manutentionem, vt *in deciſ.* 630.
coram Buratt. ſed etiam † præfatam domum pluries loca- 4
uerat, & diuerſas penſiones perceperat Sum. Io. Baptiſtæ
n. 1. *& ſeqq.* ex quibus poſſeſſionem probari contra quoſ- 5
cunque tradit. Gloſſ. *in l. qui vniuerſas* 30. *§. per Colonum
ff. de acquir. poſſeſſ.* Menoch. *conſ.* 1242. *n.* 3. *plures refert.*
Poſth. *de manut obſeruat.* 23. *n.* 31. Rot. *apud* Merlin. *de
pignor. dec.* 134. *nu.* 1. *Romana exaſus ſeu Saluiani* 25. *Maii
1657. § Primum enim &* 27. *Martii* 1658. *coram R. D. meo
Decano in princ. & in terminis Rectoris huius Cappellæ dec.*
730. *coram* Buratt. *per tot.*

Nec poſſeſſio Cappellæ excluditur ex eo quod Domini-
cus Pacificus vti vocatus ad fideicommiſſum Tiburtij in
vim mandati in Curia Capitolina obtenti anno 1630. ac-
ceperit domus poſſeſſionem non ſolum quia capta fuit
hæc poſſeſſio vigore mandati habentis in ventre eandem
clauſulam dummodo poſſeſſio ſit vacans &c. quæ † cum 6
à Rectore detineretur non potuit à Dominico occu-
pari, vt ſupra, ſed etiam † quia eadem poſſeſſio declara- 7
ta fuit attentata *in dec. edita* 11 *Decembris* 1630. *coram bo.
me. Card. Hieronymo Veroſpio* coram quo Dominicus &
Fuluia annuas præſtationes petebant ex cauſa alimento-
rum & permanſit in ſuo robore poſſeſſio Rectoris qui pri-
us manutentionem obtinuerat *cor.* Buratt. *vt in dicta dec.*
730. Et ſic œconomus, qui non à Dominico, ſed eo in-
ſtante pro ſuis alimentis ab hoc ſacro Tribunali deputatus
fuit non quia dubitaretur de poſſeſſione Cappellæ, ſed
ob diſcordiam inter primum, & ſecundum Cappellanum
ſuper adminiſtratione, non potuit poſſidere nomine Do-
minici cum ex pluribus actibus geſtis tam coram Buratto,
quam coram Card. Veroſpio conſtat Cappellanos poſſe-
diſſe & locaſſe nomine Cappellæ, quinimo locatio domus
ab ipſo Dominico facta non habuit effectum, ſed Paulus
Orlandus conductor præuio Iudicis decreto penſiones ſol-
uit exactori à ſacra viſita deputato Sum. Lutii n. 12. ſuper
† actu autem qui effectum non habuit, nullum funda- 8
mentum fieri poteſt & eſt perinde ac ſi non emanaſſet
Surd. *conſ.* 385. *n.* 24. Cephal. *conſ.* 441. *n.* 106. *& ſeq. lib.*
3. Rot. *dec.* 406. *n.* 10 *coram* Merlin. *Peraſina bonorum* 29.
Maii 1648. *coram Eminentiſſ. D. Card. Corrado §. quia præ-
miſſis, & in Tiburtina Caſtrorum* 16. *Februarii* 1660. *coram
R. P. D. meo Beuilaqua §. non obſtare.*

Non releuat pariter, quod Fuluia iterum petendo im-
miſſionem coram Iudice à ſacra viſita deputato de menſe
Decembris 1632. illam petiiſſe & obtinuiſſe cenſeatur
pro confirmatione primæ poſſeſſionis, tum quia poſt
ſecundum decretum non conſtat quod Fuluia huiuſmo-
di domus poſſeſſionem iterum acceperit, quinimo ap-
paret de contrario ex ipſo inſtrumento adeptæ poſſeſſio-
nis aliarum domorum exhibito, in quo iſta non legitur,
& ex præcedenti inſtrumento ab ipſa, & ſorore celebrato
cum Canonico Petruccio, in quo aſſeruerunt ſe ſperare
ſententiam fauorabilem ſuper immiſſione & cum clau-
ſula ex nunc prout ex tunc, quando ſecuta fuerit
ſententia domum aſſignarunt Lucillo, tum etiam quia
primum mandatum de immittendo & ſucceſſiua adeptio
poſſeſſionis à ſola Fuluia fuerat obtenta, ſecundum
autem iudicium immiſſionis ab vtraque ſorore ſimul in-
ſtitutum, & proſecutum fuit ad vtriuſque fauorem
probata ſententia immiſſionis relaxatum, & expeditum
mandatum, & aliarum domorum capta poſſeſſio, quem-
admodum enim Angela † petendo non poterat immiſ- 9
ſionem pro confirmatione poſſeſſionis quam non fuerat
adepta, ita nec Fuluia quæ cum ipſa eodem Iure egebat
ne

Digitized by Google

ne idem Iudicium diuerſo Iure cenſeatur contra diſpoſitionem *text. in l. eum qui ædes 23. ff. de vſucapion.* Ruin. *conſ.* 168. *n.* 15. *lib.* 3. Surd. *conſ.* 150. *nu.* 19. *plures refert.* Barboſ. *axiom.* 135. *n.* 7. Rot. *in recent. dec.* 669. *n.* 3 *par.* 2. *& in Ancouitana pecuniaria* 16. *Decembris* 1658. *§. immò vterque coram R. P. D. meo Celſo.*

Nec demum refert, quod orta litę inter duos Cappel- 10 lanos denegata † illis fuerit manutentio, deputatus œconomus, & ſequeſtrata poſſeſſio vt in Romana Cappellania 13. Ianuarij 1631. coram bon. mem. Dunozetto, quia denegata fuit Cappellanis inter ſe diſſidentibus in quaſi 11 poſſeſſione adminiſtrandi, qui nihil commune habet cum poſſeſſione Capellæ, & in omnem euentum ex facto ip- 12 ſorum † Rectorum non potuit pręiudicium inferri poſſeſſioni Cappellæ quam ex ſupra relatis habebat Honded. *conſ.* 55. *n.* 25. *lib.* 1. *Adden. ad ſan. mem.* Gregor. *dec.* 116. *n.* 5. *cum aliis per* Rot. *deciſ.* 601. *nu.* 9. *coram* Buratt. *& in recent. deciſ.* 73. *n.* 24. *par.* 8.

Et ita vtraque &c. receſſum fuit à deciſis.

R. P. D. BEVILAQVA.

Tudertina Saluiani.

Mercurij 27. Iunij 1663.

ARGVMENTVM.

Saluiani probatis extremis validè competit immiſſio; nocet præſcriptio decennalis quando alienationis prędij hypothecati non fuit habita notitia ab agente in Saluiano.

SVMMARIVM.

1 *Extrema ſaluiani ſunt creditum cum hypotheca, et poſſeſſio debitoris de tempore obligationis.*
2 *Inſtrumentum vendit onis probat rei venditæ poſſeſſionem.*
3 *Clauſula conſtituti probat poſſeſſionem conſtituentis contra quoſcumque ab illo cauſam habentes.*
4 *Poſſeſſio ex litis ſuſtentatione probatur.*
5 *Actor exceptione præſcriptionis repellitur à Iudicio Saluiani.*
6 *Actor vt ab exercitio hypothecæ repellatur decennali præſcriptione debet habuiſſe ſcientiam rei hypothecatæ alienationis.*
7 *Præſcriptio decennalis ſuffragatur quando vterque in eodem loco præſens eſt.*
8 *Præſcriptiones tot requiruntur quot ſunt anni à tempore quo ceſſatum fuit à ſolutione.*
9 *Actio de euictione quem tenet, eundem agentem tenet exceptio.*
10 *Dotis actio datur contra fundum dotalem conſtitutum.*
11 *Statutis eſt inhærendum.*

DECISIO CVIII.

MONIALES Ven. Monaſteriorum Sancti Menni, Stephani, Io. Euangeliſtæ & aliæ litis conſortes Ciuitatis Amerinæ pro conſecutione fructuum cenſuum à Bruto Petringnano & ab aliis ſub cuius fideiuſſione ad ipſarum fauorem diuerſis temporibus impoſitorum Iudicium in Saluiano inſtituerunt contra Venerabile Monaſterium SS. Annunciatæ Tuderti poſſeſsionem vnius prædij à dicto Bruto vſque de anno 1641. eis venditi, & ſententiam immiſsionis reportarunt à qua commiſſa mihi cauſa appellationis quæſitum hodie fuit an conſtaret de requiſitis in hoc Iudicio neceſſariis, & Domini affirmatiuè reſponderunt.

1 De credito † enim cum hypotheca quod eſt primum docetur per publica inſtrumenta in proceſſu cauſæ exhibita, ex quibus patet dictum Brutum cenſus impoſuiſſe, & pro aliis fideiuſsiſſe cunctaque ſua bona pro ſolutione fructuum hypotecaſſe, quæ faciunt probationem probatam, & manifeſtam *l. cum precibus C. de probat.* Rot. *coram* Duran. *dec.* 401. *nu.* 1. *bon. mem.* Merlin. *dec.* 21. *nu.* 2. *& poſt* Cenc. *dec.* 53. *n.* 2.

Quod autem prædium iſtud fuerit à dicto Bruto poſſeſ- 2 ſum † de tempore impoſitionis cenſuum, & fideiuſsionis vel poſtea, vt conſtare debet pro altero requiſito iuſtificatum remanet ex inſtrumento venditionis factę monialibus reis conuentis cum *clauſula conſtituti* quę probat 3 poſſeſsionem conſtituentis contra quoſcunque ab illo cauſam habentes l. *quod meo vbi* Bartol. *ff. de acquir. poſſeſſ. l. mulier, & ibi quoque* Bartol. *ff. de reiuend.* Natt. *conſ.* 439. *n.* 3. Pacific. de Saluian. *interd. inſpect.* 5. *cap.* 6. *n.* 19. Rot. *in præcitata dec.* Duran. 401. *n.* 3. *& in recent. dec.* 59. *n.* 4. *par.* 6. *& in Romana Saluiani* 22. *Iunii* 1654. *§. præterea autem coram me.*

Illudque modo poſsideri ab eiſdem Monialibus † pro- 4 batur ex lite quam vſque adhuc ſuſtinuerunt quę ex dicto inſtrumento venditionis adminiculata abunde concludit vltimum extremum, vt paſsim Rota *admittit, vt dixit coram* Card. Caual. *dec.* 420 *num.* 5. Duran. *in eadem dec.* 401. *nu.* 5. *& penes bo. me.* Merlin. *dec.* 21. *n.* 5. *& dec.* 498. *nu.* 3.

Non obſtant exceptiones oppoſitæ, & prima quod Moniales poſſederint prædium vltra decennium bona fide, & iuſto titulo vnde actrices † exceptione præſcriptionis re- 5 pelluntur ab hoc Iudicio Saluiani iuxta *text. in l.* 1. *&* 2. *ib. que ſcribentes C. ſi aduerſ. credit.* Rolland. à Valle *conſ.* 79. *n.* 7 *&* 8. *lib.* 1. Gratian *diſcept. forens cap.* 881. *num.* 1. tum quia nullibi conſtat Monialibus creditricibus innotuiſſe prędium eis hypotecatum fuiſſe à Bruto in Monaſt. SS. Annunciatæ alienatum, prout conſtare debet ad finem, vt hac decennali prǽſcriptione repellantur ab 6 exercitio hypotecę Surd. *dec.* 236. *nu.* 16. *cum aliis allegatis per* Rot. *coram bo. me.* Merlin. *d. dec.* 811 *nu.* 8. *&* 9. Thomat. *deciſ. Marchiæ* 44. *n.* 26. In Baptiſt. Antonell. *conſ.* 63. *numer.* 12. tum etiam quia Moniales Sancti Stephani, & aliæ commorantur in Monaſterijs in Ciuitate Amerina fundatis, & alienatio facta fuit Tuderti, quo caſu eo magis ceſſat ſcientia, nec ſufficit obiecta perſcriptio decem annorum quæ † tunc ſuffragatur 7 quando vterque in eodem loco præſens eſt *l. final. § fin autem C. de præſcript. long. temp.* Statil. Pacific. de Saluian. *inſpect.* 2. *cap.* 2. *n.* 276 *cum ſeqq.* Rota *d. deciſ.* 811. *nu.* 3. *coram* Merlin Thomat. *in eadem dec.* 26. *n.* 27. *& dec.* 44. *n.* 15. tum denique quia in his annuis prǽſtationibus, & fructibus tot requiruntur prǽſcriptiones † quot ſunt anni 8 à tempore quo ceſſatum fuit à ſolutione Butr *in cap. peruenit n.* 27. *de Cenſ.* Fulgoſ. *conſ.* 164. *n.* 1. Gratian. *diſcep.* 883. *n.* 14 *& diſcept.* 912. *n.* 49. Thomas *vbi ſupra num.* 28. Rot. *dec.* 35. *n.* 17 *& dec.* 105. *n.* 8. *et* 9. *poſt* Merlin. *de pignor. et hypotec.*

Secunda exceptio crediti dotalis † q. Mirabilis Ferrati- 9 næ vxoris d. Bruti, & matris Latini communis filij & hæredis, qui cum patre prædium vendidit, & de illius euictione promiſit, non impedit immiſſionem quia loco pecuniæ fuerunt aſsignata certa bona relata *in ſum. n.* 8. quæ ex diſpoſitione ſtatuti veniunt in reſtitutione, ideo non competit Ius ab illa deducentibus alia actio ſuper alijs bonis, ſed debent ad illa agere cum ſit Iuri communi conformis, quod idem † mandat vbi fuit conſtitutus fundus do- 10 talis *l. final. ff. de pact. dotal. DD. in l. ſi æſtimatis* 55. *vbi* Barboſ *n.* 31. *ff. ſolut. matrim.* Roland. à Valle *conſ.* 92. *n.* 6. *lib.* 2. Gratian. *diſcept forenſ. cap.* 489 *nu.* 1. *&* 7. Rot. *deciſ.* 120. *in fine par.* 4 *tom.* 2. *recent*

Tertia exceptio de alia ſimili dote Hortenſiæ d. Bruti in ſecundis nuptiis vxoris minus releuat ex quo pro rata ſcut. 500 iam fuit reſtituta hæredi in prędio quod in illius conſtitutione fuit traditum & poſſeſsionem quoque adeptum fuiſſe patet ex datis *in ſum n.* 6. Remanentem verò ſummam vſque ad ſcuta 2000. per prædeceſſum dictæ Hortenſiæ ſine filijs idem Brutus maritus fuit ſuperlucratus, vt cauetur in ſtatuto, cui † abſque alia inueſtigatione inhæ- 11 rendum eſt *l.* 4. *§. totiq; ff. de damn. infect.* Bald. *in l.* 1. *quæſt.* 3. *& ibi Caſtrenſ. C. de inoff. teſtamento* Pariſ. *conſ.* 62. *n.* 16. *lib.* 4. Roland. *de Lucr. dot quæſt.* 1. *per tot.* Honded. *conſ.* 3. *n.* 1. *lib.* 2. Surd *conſ.* 313. *n.* 101. Rot. *in Ferrarien. Pecuniaria* 22. *Martij* 1662. *§. ex qua dote &* 27. *Nouembris eiuſdem anni §.* 5. *coram me.*

Vltima vero legati ſcut. 500. ab Orinthia matre Bruti olim d. prædij Domina relictorum filiæ in d. Monaſterio Sanctiſsimæ Annunciatæ profeſſæ, & in emptione d. prędij ea computatum ex eo non refragatur quia in ſententia A. C. Moniales S. Stephani, & aliæ litis conſortes fuerunt condemnatæ ad illud ante immiſsionem ſoluendum & in caſu recuſationis deponendum ipſeque ad id paratę ſe offerunt quo circa concedenda eſt immiſsio prout fuit concluſum ipſis tamen informantibus aduerſarijs pluries citatis, & non comparentibus &c.

D E-

Digitized by Google

R. P. D. OTTALORA.

Corduben Bonorum.

Mercurii 4. Iuaij 1663.

ARGVMENTVM.

Prohibitio alienationis adiecta in contractu non extenditur ad hypothecam, & quando contrahentes alienationem prohibuerunt, de qua intellexiſſe præſumatur. Cenſus ſecundum ſan. mem. Pii V. conſtitutionem fundantur ſuper bonis ſtabilibus, & dominium remanet penes imponentes, coniecturæ & teſtes deponentes extra propoſitum non attenduntur.

SVMMARIVM.

1 *Hypotheca venit alienationis appellatione.*
2 *Bona alienata dicuntur quando ſunt hypothecata.*
3 *Cenſus impoſitio alienationem inducit ſed declarn vt num. 4. & 5.*
6 *Verba contractus propriè, & ſtrictè ſunt interpretanda non ſunt amplianda.*
7 *Alienationis prohibitio contractui adiecta non extenditur ad pignus, ſeu hypothecam.*
8 *Contrahentes alienationem prohibendo cenſentur cogitare de ea, quæ accidit cum dominii translatione, non de ſola hypotheca, aut pignore.*
9 *Fundus cenſitus per impoſitionem cenſus non alienatur, nec transfertur illius dominium in emptorem cenſus.*
10 *Per cenſus venditionem diſtrahitur Ius exigendi certam quantitatem fructuum ex illa re, & conſtituitur ius diſtinctum à dominio ipſius rei.*
11 *Venditor cadit à iure ſuo quando cenſus fuit impoſitus ſuper proprietate bonorum.*
12 *Diſpoſitio hominis latam recipit interpretationem.*
13 *Cenſus iuxta Pij V. conſtitutionem fundantur ſuper ſtabilibus, & dominium remanet penes imponentes.*
14 Couarruuias lib. 3. variar. reſolut. cap. 7. n. 1. & alii *declarantur.*
15 *Ratio quando non eſt eadem de vno aliud non infertur.*
16 *Coniecturæ non probantes refelluntur.*

DECISIO CIX.

PLACVIT Dominis deciſio coram me facta ſub die 7. Maij proximi præteriti pro retrouenditione competẽte Hieronymo Emmanueli Hurtado in bonis de quibus agitur, licet bona redimenda pro cenſu hypothecauerit, illo ſtante pacto in inſtrumento venditionis, vt non poſſit redimere bona vt alijs vendat ſaltim ſpatio duorum annorum ſed vt ipſe retineat, & poſſideat.

1 Neque obſtat † alienationis appellatione hypothecam venire *iuxt. gloſſ. in l. final. C. de reb. alien. non alienand. iuncto* Molin. *de Hiſpan. primogenit. lib. 4. cap. 1. n. 7.* ideoque dici
2 poſſit ſequuta vera † alienatio Rot. *dec.* 89. *n.* 2. *&* 5. *poſt* Merlin. *tract. de pignor.* Caual. *dec.* 459. *n.* 2. & quandocunque ex partium conuentione præcedit pactum de non
3 alienando ſola cenſus impoſitio inducit alienationem † & facit eſſe locum pœnæ adiectæ in contrauentione pacti Staiban. *reſolut.* 28. *num.* 19. 20. *&* 21. Cenc. de cenſ. *quæſt.* 19. *n.* 8. Rot. *coram* Vbald. *dec.* 219. *n.* 2.

Hoc namque locum habet, quando ſumus in diſpoſi-
5 tione in qua datur latiſſima interpretatio, ſecus † quando illa ſtrictè fieri debet Pacific. de Saluian. *interd. inſpect.* 3. *cap.* 2. *n.* 33. *&* 34. Neguſan. *de pignor. par.* 2. *memb.* 3. *nu.* 72. *cum duobus ſeq.* Merlin. *eod. tract. lib.* 2. *tit.* 2. *quæſt.* 42. *n.* 73. Molin. *de Hiſpan. primog. lib.* 4. *cap.* 5. *n.* 17.

6 In præſenti vero verſamur in † contractu, quo verba ſunt propriè & ſtrictè interpretanda, non autem amplianda *l. quidquid adſtringendæ l. ſtipulatio iſt. §. in ſtipulationibus ff. de verb. obligat.* & quod adiecta prohibitio alienatio-
7 nis in contractu non extendatur † ad pignus, ſeu hypothecam firmant Neguſan. *de pignor. part.* 2. *membr.* 3. *nu.* 74. Mantic. *de tacit. lib.* 22. *tit.* 28. *n.* 51. *&* 52. Merlin. *de pignor. lib.* 2. *tit.* 1. *quæſt.* 42. *n.* 13. *ſeqq. &* *n.* 77. rationem reddit
8 ex coniecturata mente contrahentium qui † dum prohibuerunt alienationem cenſentur de ea cogitare, quæ accidit cum effectu, & dominij translatione non de ſola hypotheca aut pignoratione, per impoſitionem † namque cen- 9
ſus non venditur neque alienatur fundus cenſitus, aut transfertur illius dominium in emptorem cenſus Roderic. *de annuis reddit. lib.* 1. *quæſt.* 3. *num.* 6. Velaſquez de Auendan. *tract. de cenſ. Hiſpan. cap.* 17. *num.* 9. *& ſeq.* Cenc. de cenſ. *quæſt.* 1. *num.* 23. *pluribus adductis* Rota *deciſ.* 501. *num.* 5. *poſt* Cenc. de cenſ. *& deciſ. hac cauſa emanata coram me 7. Maij proximi præteriti §. quia prohibita*, ſed tamen diſtrahitur
Ius exigendi † certam quantitatem fructuum ex illa re, & 10
conſtituitur Ius diſtinctum, & ſeparatum à dominio ipſius rei vt bene deducit Aymon *conſ.* 217. *num.* 4. Couarr. *lib.* 3. *var. cap.* 7. *num.* 6. Gregor. *deciſ.* 281. *num.* 5. *& Adden. ibi num.* 6. Gratian. *deciſ. Marcb.* 20. *num.* 1. *& ſeqq.* vbi quod venditor cenſus remanet Dominus, & poſſeſſor prædij cenſuati.

Deinde non afficere viſum eſt cenſum fuiſſe impoſitum
ſuper proprietate bonorum, quo caſu † venditor cadit à 11
Iure ſuo vt in terminis de cenſu impoſito ſuper re prohibita alienari Petr. Foller. *in pract. cenſual. fol.* 167. *qui alios adducit, quam ſententiam ſequuta fuit* Rota *deciſ.* 48. *poſt* Cenc. de cenſ. *num.* 1. *cum ſeqq.* tum quia ea deciſio emanauit in caſu alienationis prohibitæ per Teſtatorem, vt deſumitur ex præcedenti in ordine 22 *num.* 23. *part.* 1. *diuerſ.* non tamen in pœnam; itaque agebatur de diſpoſitione ho-
minis recipiente latam interpretationem, vt rectè diſtin- 12
xit Neguſan. *de pignor.* 2. *par. memb.* 3. *num.* 73. tum quia † 13
omnes cenſus iuxta formam Bullæ Pij V. fundantur ſuper ſtabilibus, & nihilominus dominium remanet penes imponentes, in quibus terminis loquutur Cenc. *d. quæſt.* 1. *num.* 23. Rota coram Card. Mellin. *deciſ.* 339. *num.* 2. *& dec.* 521. *num.* 5. *poſt* Cenc. de cenſ. *& adductus* Gratian. *d. deciſ. Marcb.* 20. *num.* 8. *&* 9.

Minus faciunt Couarr. † *lib.* 3. *var. reſolut. cap.* 7. *num.* 1. 14
Afflict. *de iure Prothom. in princip. legis num.* 25. *verſ.* 7. *notu* ab informantibus pro Franciſco Aluarez expreſſe tenentes in cenſu dominium directum in emptorem transferri, nam intelligendi ſunt in eo, qui tradit rem alteri, vt ſibi ſoluat aliquid annuum tunc enim transfertur omne Ius in Emptorem de quo nihil ſtatuit Bulla, quæ tamen loquitur de conſtituendo cenſu ſuper re à venditore retenta, &
de vno † ad aliud non infertur cum non ſit eadem ratio, vt 15
latius videre eſt apud Gratian. *d. deciſ. Marcb.* 20. *num.* 7.

Præterea non vrgent, quæ adducuntur ad probandum impoſitionem cenſus fuiſſe factam fraudulenter ex teſtibus, argumentis, & coniecturis, quas Domini reijciendas
eſſe cenſuerunt † quia non probant ſimulationem vt opus 16
erat Honded. *conſ.* 46. *num.* 27. *&* 28. *lib.* 1. Rota *deciſ.* 69. *n.* 2. *par.* 2. *diuerſ. &* 317. *num.* 3. *poſt* 2. *vol. conſil.* Farinac.

Et ita vtraque &c.

Deciſio hæc in præſenti cauſa emanata ſub die 7. Maij præſentis anni 1663. cum non ſit impreſſa erit infra in additione iuxta ſeriem temporis.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Romana Legati.

Mercurij 4. Iulij 1663.

ARGVMENTVM.

Legatum factum de portione victus quam habuerat Legatarius Teſtatore viuente, quæ contineat, in hac deciſione tractatur.

SVMMARIVM.

1 *Teſtis vnicus contra inducentem plenè probat.*
2 *Legatum victus quæ contineat, & num.* 3.
4 *Sub nomine partis, panis tamen ac vini portio continetur niſi ex conſuetudine contrarium deſumatur & num.* 5.
6 *Sub nomine partis, quid contineatur de ſtylo Vrbis; & num.* 7. *&* 8.
9 *Legatum ambiguum obſeruantia declaratur.*
10 *Solutio ſubſequuta declarat qualitatem obligationis.*

DE-

Digitized by Google

D E C I S I O CX.

POST quam legati præſtationem Rotæ decreuerat
ſub ſequenti verborum contextu Lucæ Antonio Iun-
ctæ familiari ſuo à recolendæ mem. Cardinali Ludouiſio
attribuit, videlicet lego *Lucæ Antonio Iunctæ familiari
meo, &c. donec vixerit partem familiaribus meis dari ſo-
litam pro ipſo, & vno famulo.* Dubitaui lo qua ſumma
hæc legata portio debeat attribui in ſcutis decem men-
ſtruis à Dominis eadem ſancita fuit.

Dum enim Dominus Card. præter portionem panis ac
vini ſcut. quoque quinque mercedem Lucæ Antonio ſin-
gulis menſibus præſtabat, prout ex teſtis depoſitione pro
1 parte Principis examinati conuincitur † cui vti ab eo-
demmet D. Principe reproducto in ipſius præiudicium de-
bet plena fides adhiberi ad tradita per Burſatt. *conſ.* 89. *nu-
mer.* 11. *lib* 1. Honded. *conſ.* 84. *num.* 30. & 31. *lib.* 2. Rot.
deciſ. 249. *nu.* 2. *par.* 1. *recent.* & *in Calagaritana Decima-
rum Sancti Aſcenſij* 3. *Iunij* 1661. § *remanent in fine co-
ram R. D. meo Decano cum alijs per addea. ad deciſ.* Gregor.
2 215. eademmet panis ac vini portio vna cum menſtruis
ſcutis quinque ſub nomine partis legata cenſentur *ad text.
in l. cum alimenta* 22. *ff. de aliment. & cibar. legat. l. ſi cui*
54. *ibique gloſſ. notat. ff. de ann. legat.* Bartol. *tract. de ali-
ment. num.* 22. Ber. *conſ.* 48. *num.* 11. *lib.* 2. Natt. *conſ.* 387.
num. 9. & 10. Rot. *deciſ.* 455. *num.* 1. & 2. *par.* 4. *diuerſ.*
3 dum maximè partem expreſſit præſtari conſuetam *ad tex.
in l. mela* 14. *verſ. ſed ſi olim ff. de aliment.* Natt. *conſ.* 387. *n.*
11. Rot. *in add. deciſ.* 455. *nu.* 2. *verſ. ſed eandem portionem
par.* 4. *diuerſ.* & coram Buratt. *deciſ.* 237. *num.* 1.

4 Hinc depoſitiones Teſtium vrgere non valent ſub †
nomine partis panis, ac vini portionem dumtaxat con-
5 cludentium contineri, vel quia † ex Cardinalis conſue-
to in propoſito caſu deſumitur omnino contrarium, vel
6 quia familiaribus alicui † Cardinali, ſeu principi actu
inſeruientibus in Vrbe dietim panis, ac vini portio
præſtari conſueuit vna cum candelis nec non ſcutis men-
ſtruis tribus ac ubrulit triginta pro obſonio, vel vice ho-
7 rum omnium menſtrua merces ſcut. decem, vt teſtatur
Rota *in Romana Salarii* 30. *Aprilis* 1655. §. 1. *coram R.
P. D. Albergato* nec non complures domorum Præfecti de
conſueto aliorum Cardinalium atteſtantes apertè conclu-
8 dunt † quod ſane conſuetum inter perſonas eiuſdem qua-
litaris inſpiciendum fore eſſe cenſuit Rota coram Merlin.
deciſ. 692 *num* 7. & 8.

Aliqui prærerea ex Dominis ne dum ita cum familia-
ribus bon. mem. Cardinalis à Balneo animaduertebant
extitiſſe ſeruatum, quibus legatum ille conſimile reli-
querat, verumetiam hanc obſeruantiam concurrere in
Domino Principe Cardinalis hærede, qui dum legatum in
ſcutis decem menſtruis certo tempore Lucæ Antonio per-
9 ſoluit defuncti voluntatem ſibi innoteſcentem declaraſſe
cenſetur, iuxt. text. *in l. ſi quis plures ibique* Iaſ. *nu.* 1. & 4.
ff. de leg 1. Bart. *in l. gerit* 87. *num.* 17. *poſt med. ff. de acquir.
hæred.* Rot. coram Buratt. *deciſ.* 237 *num.* 3. ex ſubſecuta
10 enim ſolutione qualitas obligationis arguitur Bald. *in l. ſi
certis annis num.* 9. *C. de pact.* Soccin. Sen. *conſ.* 145. *nu.* 1.
poſt med. verſ. ex tali enim præſtatione lib. 1. Gabriel. *conſ.*
364. *num.* 7. *lib.* 1.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. A L B E R G A T O.
SACRÆ ROTÆ DECANO.

Calagnritana Decimarum de Ocoo.

Lunæ 26. Nouembris 1663.

A R G V M E N T V M.

Tranſactio inita ſuper re clara, non ſub-
ſtinetur cum ea fieri debeat ſuper re
dubia.

S V M M A R I V M.

1 *Decimæ non ſunt ſoluendæ à Monachis de acqui-
ſitis ex cultura cum proprijs manibus.*

2 *Tranſactio non ſubſtinetur in claris.*

3 *Ciſtercienſes ſunt immunes à Decimis in quæſitis
poſt Concilium.*

4 *Tranſactio ex defectu mutuæ hinc inde dationis non
ſubſtinetur.*

5 *Tranſactio prouenient à rebus, & non à perſonis
dicitur realis.*

6 *Concordiæ verba dum ſunt dubia declarantur, ex
ſucceſſiua obſeruantia.*

7 *Tranſactionem ſubſiſtere, facit probabilis dubita-
tio.*

8 *Tranſactio ſubſtinetur in portionibus pertinentibus
ad arre datarium, quando huiuſmodi ſunt exem-
pti, & num.* 9.

D E C I S I O CXI.

CVM in tranſactione vſque de anno 1129. celebrata
inter Monachos Ciſtercienſes Sancti Prudentij, &
Parochum, & Beneficiatos de Ocon, concordatum fuiſſet,
quod Monachi de hæreditatibus ante Lateranenſe Conci-
lium acquiſitis, &c. ſoluerent tantummodo duos Caficios
de pane, &c. de alijs vero quolibet titulo acquirendis ex in-
tegro Eccleſiæ de Ocon Decimas ſoluere deberent dubita-
tum fuit coram R. P. D. meo Celſo, quæ bona ante Con-
cilium à Monachis acquiſita fuiſſent, & per ſententiam de-
clararum bona dell'Obiera del Tonde, & de Sancto Iuſto
eſſe talia, & ſuper illis, & alijs in Deciſione 27. Februarij
1658. receſitis non eſſe proceden. ad vlteriora, & coram R.
P. D. meo Ninot, idem firmatum fuit per aliam ſenten-
tiam, quam hodiè DD. confirmandam eſſe exiſtimarunt.

Nam validitas eſt patens, & iuſtitia ſententiæ compro-
batur reſpectu acquiſitionis ante Concilium ex publicis
Inſtrumentis, ac Teſtium depoſitionibus ſuper immemo-
rabili, de quibus in dicta Deciſione 27. Februarij. Reſpe-
ctu vero alterius difficultatis, an tranſactio comprehendat
bona arrendati ſolita affirmatiua, ſatis etiam iuſtificari vi-
ſa eſt ex deductis in deciſione coram R. P. D. meo Ninot
6. Aprilis proximi præteriti, quandoquidem cum de bonis
ante Lateranenſe Concilium acquiſitis, quæ proprijs † 1
manibus colebant Monachi, nullam tenerentur ſoluere
Decimam, ſed exemptionem clariſſimam in corpore Iuris
clauſum haberent, in *cap. ex parte* 10. *cap. licet* 11. & *cap.
ad audientiam* 12. *de Decim.* Non poteſt tranſactio ad ea
bona referri, quia tanquam ſuper re omnino clara, & quæ
† nullam probabilem dubitationem recipiebat corrueret,
& nullo modo ſuſtineri poſſet, vt propter relatos in *deciſ.
R. P. D. mei Ninot, §. prout eueniret tradunt.* Cancer. *var.
reſolut. lib.* 1. *cap.* 13. *num.* 36. & *ſeqq.* Mantic. *conſ.* 136.
num. 42. *verſ. cum igitur, & conſ.* 137. *num.* 23. Rota *in Bo-
noaien. Nullitatis Concordiæ* 12. *Iunii* 1645. *coram Reue-
rendiſſ. D. meo Decano, §. at hic Romana fideicommiſſi de
Stephanis* 25 *Iunij* 1657. *coram Reuerendiſſ. Papien. §. quod
autem* 30. *Ianuarij* 1662. *coram R. P. D meo Bourlemont,
§. reſultat etiam, &* 4. *Mai. proximi præteriti, coram me,
§. ſubſiſtere.*

Pręterea ſi tranſactio bona arrendari ſolita non compre-
henderet dum Monachi pro bonis poſt Concilium acqui-
rendis integram decimam ad ſenſum Parochi, ac Beneficia-
torum ſoluere debebant huius tranſactionis occaſione, ni-
hil datum, vel remiſſum fuiſſet Monachis, qui tamen è
conuerſo vltra obligationem ſoluendi pro bonis omnino
exceptis certam quantitatem Decimæ renunciarunt om-
nibus priuilegijs etiam futuris, & ſic etiam priuilegio Six-
ti IV. qui poſtea † Ciſtercienſibus indulſit, quod pro bo- 3
nis poſt dictum Concilium acquiſitis, nec minus decimas
ſoluere deberent, quoties illa proprijs manibus, vel ſum-
ptibus colerent, vt meminit Barboſ. *in cap. ex parte* 10. *n.*
3. *de Decim.* Rota *in recent. deciſ.* 728. *n.* 1. *par.* 3. & proin-
de etiam ex hoc defectu mutuæ † hinc inde dationis, vel 4
remiſſionis tranſactio corrueret, *l. tranſactio nullo dato* 38.
C. de tranſact. Rota *deciſ.* 271. *n.* 21. *par.* 6. *recent. Romana
Hæreditatis* 30. *Ianuarii* 1654. *§. minus, coram R. P. D. meo
Beuilaqua, & in dicta Romana Fideicommiſſi de Stephanis,
coram Reuerendiſs. Papien. §. quod autem deficiant.*

Præmiſſis accedit, quod cauſa proxima, & immedia-
ta tranſactionis prouenit à rebus, & bonis, non autem
à perſonis, vt deducitur ex verbis, vnde Eccleſia de *Ocon
Decimas habere deberet*, & proinde videtur realis,
& ad Colonos, & arrendatarios tranſitoria, iuxta

Digitized by Google

diſtinctionem firmatam in *deciſ. Ren. P. D. mei Ninot*, §. *tum etiam quin*, & concordant relati per Cyriac. *contron.* 297. *num.* 3. *& ſeqq.* Rota *in Ceſeanten. ſen Sarſenaten. Laudemiorum* 30. *Aprilis* 1646. §. *quod priuilegia*, *coram Reuendiſs. Terracinen. &* 19. *Iunij* 1656. *coram me*, §. *& primo quidem in fine*, *cum ſeqq.* Et ſi verba concordiæ, quo ad hoc ceſſent aliqualiter dubia, & obſcura, ex
6 † longiſſima quatuor ſæculorum obſeruantia eiuſdem realitas ſatis comprobata remaneret, vt tradit Menoch. *conſ.* 276. *num.* 10. Surd. *conſ.* 140. *nu.* 43. *& ſeqq. Adden.* ad ſanct. mem. Gregor. *deciſ.* 184. *num.* 8. Rota coram Eminentiſs. Otthobon. *deciſ.* 257. *numer.* 15. *Barchinonen. Alimentorum* 31. *Maij* 1665. *coram bon. mem. Dunozetto*, §. *quæ omnia*, *& in terminis*, *in Ferrarien. Decimarum* 11. *Ianuarij* 1638. *coram me*, §. *hæcque interpretatio*.

Nec aduerſatur, quod Parochus tranſigendo ſuper alijs bonis arrendari ſolitis Ius ſuum clarum remiſerit, & tranſactio pariter ſuſtineri nequeat, quia in tranſactione Ius decimandi non comprehenditur, ſed ſuper quantitate decimarum tantum ad concordiam deuentum fuit circa quam benè fieri poterat tranſactio cum poſſet dari caſus, quod reaſſumpta à Monachis cultura bonorum, Parochus à perceptione totius quantitatis repelleretur,
7 quod vtique ſatis, cum † ad ſuſtinendam tranſactionem probabilis dubitatio ſufficiat Menoch. *conſ.* 322. *numer.* 66 Gratian. qui alios refert *diſcept.* 861. *numer.* 1. *& ſeqq.* Rota *in recent. deciſ.* 626 *numer.* 2. *par.* 3. coram Merlin. *deciſ.* 799. *numer.* 20. *Bononien. Prædij* 27. *Iunii* 1659. §. *nec Domini* 21. *Iunii* 1660. §. *hic fuit licita*, *coram R. P. D. meo Priolo*, *&* 6. *Martii coram me*, §. *bona fides*, *& ſeqq.*

Prætextus autem quod Monachi non poſſint ab arrendatarijs decimas exigere, eo quia illas ex bonis proprijs perciperent, & tamen actio, & paſſio in eodem ſubiecto dari non poteſt, non ſubſiſtit; nam vltra quod, quando non agitur de parte dominicali ſpectante ad
8 Monachos, ſed de portione † ad arrendatarios, & colonos pertinente in hac ius decimandi, benè poteſt exerceri, vt in propoſito reſponſum fuit in *Placentina*, *ſeu Abulen. Decimarum* 15. *Maii* 1651. *coram R. P. D. meo Celſo*, §. *vnde non applicatur*, ſubſiſtere viſa eſt Dominis reſponſio, quod ex huiuſmodi tranſactione Monachi, non prætendunt acquiſiuiſſe ius actiuum decimandi
9 formaliter, & proprie ſumptum, ſed † tantum proprie ſibi ipſis retinere portionem illam decimarum, quæ circumſcripta concordia à Colonis, & Arrendatarij, ſoluta fuiſſet, vt poſt Rotam *deciſ.* 23. *ſub numer.* *n. par.* 2. *diuerſ. deducitur in deciſ. R. P. D. mei Ninot*, §. *placuit Dominis*.

Et ita altera tantum, &c.

R. P. D. T A I A.

Romana Domus.

Mercurij 5. *Decembris* 1663.

A R G V M E N T V M.

In hac Deciſione agitur de redditione rationis facienda, & iteranda per Tutorem.

S V M M A R I V M.

1 *Factum indiuiduum dicitur rationis reditio.*
2 *Actio contra hæredes datur pro rata, & num.* 3.
4 *Mater ſuccedit filio.*
5 *Tutor tenetur de fraude, & dolo probato, non autem præſumptio quando fuit liberatus à redditione rationis, & num.* 6.
Quod amplia, vt num. 9.
7 *Actio non datur contra voluntatem ſui auctoris, & num.* 8.
10 *Ratio prima cenſetur ex redditione rationis.*
11 *Ratio ſemel reddita amplius reddi non debet.*
12 *Redditio noua rationis facienda eſt, quando adeſt apertus dolus.*
13 *Periti relatio ad hoc, vt ſit reuidenda, ſufficit quod excedat in obulo.*
14 *Peritior eſt eligendus dum peritus non ſequutus eſt relationem aliorum, & num.* 15.
16 *Peritus quam ſummam ſequi tenentur, & num.* 17. 18. *&* 19.
20 *Pretium quotuplex ſit.*
21 *Peritorum ſtante diuerſa relatione in decernendis alimentis, Iudicis taxationi ſtandum eſt.*
22 *Periti tertii relationi, etiam diſcordantis ab alijs quando ſtandum eſt, & num.* 25. 29. *&* 30.
Quod limita, vt num. 23. 24. 26. 27. *&* 28.
31 *Periti relatio excedentis ſuum officium, non eſt attendenda.*
32 *Iudicis Officium eſt admitten. expenſa facta à tutoribus pro alimentis, & diſciplinis pupillorum.*
33 *Pupillo alimenta decernuntur ex officio Iudicis.*
34 *Calculatores non poſſunt reſpondere circa ea, quæ iure conſiſtunt.*
35 *Occultus ſcripturas præſumitur malum ius facere, & num.* 36.
37 *Libri præſumuntur reſtituti redditis rationibus.*
38 *Scripturæ dicuntur informes, quando non fuerunt recognitæ.*
39 *Alimenta non poſſunt dici exceſſiua, quando adeſt turbidas.*

D E C I S I O C XII.

ELISA ſuſcepit tutelam Iulij, Eleonoræ, & Annæ Angelæ filiorum ſuorum, & Anibalis mariti anno 1619. Deinde renubens Saluatori tutelam depoſuit ſatisfaciendo, *leg.* 2. *C. quand. mul. tutel.* & rationem reddidit ſuæ adminiſtrationis nouo Tutori deputato, euaſitque occaſione Dotis creditrix ſcut. 1708 pro quibus fuit conuentum, vt ſoluerentur fructus ad rationem ſex pro qualibet centenario, & anno, vltra alia ſcuta 9688. reſeruatis Iuribus ſuper hæreditate, & parte Angelæ filiæ Infantis defunctæ 8. Iunij 1621. & nihilominus iterum tutelam recepit Iulij, Eleonoræ, & Annæ 25. Iunij prædicti anni 1621. quam adminiſtrauit, vſque ad annum 1629. quando defuncto tunc temporis Saluatore renupſit Ioanni, qui Tutor, & Curator datus fuit priuignis idemque Ioannes rationem ſuæ adminiſtrationis Iulio, & Annæ prædictis, reddidit, & quietationem reportauit.

Diem functa Eliſa anno 1646. inſtituto hærede vniuerſali Vgone filio anterioris Matrimonij cum Gregorio Vgo vigore mandati de immittendo poſſeſſionem bonorum hæreditariorum accepit, & apertis à Iulio eandem Domum cohabitante manſionibus Eliſæ, ipſo præſente coram Notario, & Teſtibus factum fuit Inuentarium, nec folium vllum Vgo hæres reperit, quod apponeret; Poſtea Iulius ſolus egit contra illum ad redden. vtriuſque ſupradicti temporis rationem tutelarem, & dum præcipuè controuertebatur de tutelaribus libris, & ſcripturis, an exiſterent apud Eliſam, ſeu Vgonem eius hæredem, aut apud Iulium, comparuit Religioſus, qui aſſeruit ſibi fuiſſe traditum quendam librum tutelarem cum alijs ſcripturis in duobus ſacculis exiſten. Dominæ Eliſæ à quadam perſona pro exoneratione ſuæ conſcientiæ, & penes acta reliquit; Iudex interea ſine præiudicio Iurium partium, ad effectum habendi talem rationem, qualem de Iure pro ſua animi inſtructione expenſis, mandauit eligi Peritos, prout Iulius eligit, & Vgone non eligente, Iudex ſuppleuit ex officio, retulerunt ambo Periti, Eliſam ratione tutelæ debitricem ſcut. 281. ſed Peritus Iulij, moderatis expenſis alimentarijs pupillorum tanquam nimis ſumptuoſis conſtituit eandem debitricem in ſcut. 647. 54. Iudex in hac diſcordia relationum, tertium Peritum elegit, qui confirmauit primo debitum ſcut. 281. moderatiſque magis dd. alimonijs, fecit illam debitricem loco ſcut. 647. 54. in ſcutis 839. 79.

Porrò Iudex relaxauit mandata pro ſcutis 281 &

825.

Digitized by Google

825. 79. quod fuit executioni de mandatum in domo controuerſa, appellauit Barbara hæres Vgonis, & Signatuta reſcripſit *ſine præiudicio*, qooad ſcuta 282. in reliquis, *ſiquid exequen.* Iulio loterim fuit ſatisfactum de dd. ſcutis 282. per exactionem ab eo factam pro ſumma valde maiori à debitoribus hæreditatijs, & ob defectum rranſportationis actorum, obtinuit moderationem Inhibitionis, & proceſſum fuit ad ſubhaſtationem, & adiudicationem Domus, ſibi vt plus offereuti pro ſcutis 850. videlicet ſcut. 839. pto credito, & ſcut. 11. pro expenſis. Vnde aduerſus prætenſam rem iudicatam, commiſſa reſtitutione in integrum Iudex manutentionem in poſſeſſionem præſatæ Domus ſubhaſtatæ conceſſit Barbaræ, & alia die tulit ſententiam reſtitutionis in integrum, cum condemnatione Aduerſarij ad reſtitutionem ſcut. 281. & fructuum perceptorum.

Commiſſa mihi Cauſa, cum facultate manutenendi, quem de Iure propoſui dubiom 18. Maij proximi prætetiti, an, & cui ſit danda manutentio, ſed DD mandarunt videri de bono Iure, etiam ad effectum manutentionis, quo hodie propoſito, reſponderunt, conſtare de bono Iure Barbaræ, etiam ad effectum manutentionis.

Quia prior adminiſtratio Eliſæ anni 1619. fuit pro Iulio,
Anna, Eleonora, & Angela. Secunda vero anni 1621. de-
functa Aogela pro alijs tribus, & tamen Iulius egit inſoli-
dum ad reddendam rationem, quod non potuit, niſi quoad
volumina rationum tradenda percunctandaſque, & exa-
minandas rationes diſpungendas, atque excutiendas, in
1 quibus factum habet † adeoque indiuiduum, inquit,
text. §. ſi quis, lib. 6. ff. de ſtat. lib. Bald *ad l. 1. C. de cond.*
infect. nu. 17. verſ. ite pone. Coſta *de facti ſcientia, inſpect.*
6. num. 8. & in reſponſ. ſequenti à num. 52. Rota poſt Mu-
noz, *de ratiocin. decif. 7 nu. 6. & deciſ. 35. num.* 12. non au-
2 tem † potuit inſolidum agere ad reliquatum adminiſtra-
tioois, quatenus in danda pecuoia conſtitit adeoque diui-
duo *dicto §. ſi quis*, cum alijs ſupracitatis, quin & ipſo
3 Iure in portiones hæreditarias diuiſum, nec amplius diui-
dendum, *l. 6. C. famil. erciſcund.*

Maxime quod Iulius videtur agnouiſſe in bonis adminiſtratis Ius ſuarum ſororum, eo ipſo quod exegerat à Ioanne Tutore *poſtremò*, reliquum pro ſua portione, cum alio Ceſſionario Annæ poſtea Monachæ nomine Geltrudis, eo potiſſimum fuodamento, *Per eſſer li beni amminiſtrati dalla Signora Liſa, ſottopoſti al fideicommiſſo fatto dalla Signora Erſilia, e che eſſi pupilli non intendono eſſere heredi del Signor' Anibale lor Padre, ſe non con beneficio, &c.* vt 5. Iuiij.

Præſertim quod fuit auctoritate iudiciali deciſum bona Erſiliæ ad maſculos, & fœminas Annibalis filios ſpectare, quod & tamquam tranſitum io iudicatum, & executione demandatum, eum poſſideant adhue Iulius, & ſorores bona Erſiliæ res ponitur in claris, & omois tollitur diſputatio.

4 Accedit etiam, quod cum Eliſa fuerit hæres Angelæ filiæ in quarta parte, *§. ſi igitur defundus, verſ. ſi vero cum aſcendentibus, Authentica de hæred. ab inteſt.* Bald. *in Authentica ceſſante, C. de legitim. hæred.* adeoque creditrix in notabili ſumma filiorum ſuorum, noo potuit abſque nota exceſſiuitatis in ſupradictis ſummis condemnari.

Sed manifeſtior fit exceſſus, ex quo Annibal maritus
teſtamento mandauerat; *Che la Signora Liſa ſua diletta*
Conſorte, doppo la morte di eſſo teſtatore, ſia Donna, Madon-
na, Padrona vſafruttuaria, & amminiſtratrice di tutti li be-
ni della ſua heredità, mentre ſeruarà vita vedouile, e che
da' ſuoi heredi, nè da qualſiuoglia altra perſona, non li poſſa
in alcun modo domandare, nè riuedere li conti, e che non ſia
obligata à tener libro Tutelare, nè conto alcuno, benche ſi ma-
ritaſſe; e contrauenendo detti ſuoi heredi à queſta ſua volon-
tà, e moleſtando detta Sig. Liſa per qualſiuoglia capo, in tal ca-
ſo priua li ſuoi heredi di tutti li ſuoi mobili, oro, argento, gio-
ie, ſtatue, carozze, e caualli, & altre ſuppellettili nella ſua he-
redità, e di tutti li miglioramenti fatti nelle ſue caſe, & in ſpe-
cie di ſcudi 1950. ſpeſi nel Palazzo à Paſquino, come per con-
ti, e quietanze prodotte per l'atti del Ceſi del 1615. nelle qua-
li in tal caſo, vuole che ſucceda la detta Sig. Liſa ſua moglie,
5 *inſtituendola in quelli ſua herede in ogni miglior modo*, qui †
cum videatur caſus, *§. Iulianus, l. 5. ff. de adminiſtr. tutor.*
ibi, Teſtator Tutoris Alienigiſtas, hoc eſt à redditione rationis
immunes eſſe voluerat, & l. ſi ſeruus 119. ff. de leg. 1. & §.
ſi hæres, l. 8. ff. de lib. legat. Tutrix † ſolum de fraude, & 6
dolo tenebatur, & quidem de dolo euidenter probato, non
autem præſumpto, Menoch. *præſumpt. 164. n. 1. & 9. lib. 2.*
Munoz. *de Ratiocin. cap. 5. à nu. 3.* Rota *dec. 331. confirmat.*
deciſ. 364. par. 4. recent. & deciſ. 65. n. 3. tom. 2. par. 4. recent.
& nihil ex aduerſo probatum eſt.

Et ſemper Iulio hæredi Annibalis obſtat, quod nun-
quam ſuper petita redditione rationis audiri potuiſ-
ſet, quin prius Legatum Eliſæ factum in caſum mo-
leſtiarum ſolueret cum alias contra † ſui Authoris vo- 7
luntatem agere non poſſet adita hæreditate, niſi pœ-
na, & Legato ſolutis, Bartol. *ad l. pater famil. ff.*
de hæred. inſtitut. numer. 6. & 7. §. vltim. inſtitut. de
legat. Itaut Clara † Legatum petere potuiſſet, ſicu- 8
ti, & Vgo ipſius hæres, *dicto §. vltim.* Alexandr.
conſ. 52. num. 6. verſ. quo autem, lib. 2. Dec. *conſ. 613. ſub*
num. 1.

Non obſtante obligatione per Eliſam facta de reddenda
ratione, & Inſtrumento tutelari, nam † declaranda, & 9
limitanda erat in executionem teſtamenti Annibalis, vt
ſuprà, & cum proteſtationibus, & reſeruationibus ab
eadem factis, iuxtà *dictam deciſ. 364. par. 4. recent.* Maximè
cum Eliſa primam rationem reddiderit, & ſecundam red-
didiſſe † præſumatur ex poſteriori ratione, & reliqua- 10
tione Ioannis poſterioris Tutoris, qui ab ea tutelam ſuſ-
ceperat, & bona iuxtà Inſtrumentum ioter Iulium,
iam longè maiorem, & Ioannem 16. Nouembris 1637. vn-
dè intrat vulgata regula, quod ratio † ſemel reddita, ite- 11
rum reddi noo debet, inquit, Rota *deciſ. 180. num. 3. par.*
8. & prius deciſ. 543. num. 3. tom. 2. part. 4. recent. & aper-
tus dulus † requiritur, & probandus eſt pro noua redditio- 12
ne, Menoch *de Arbitrar. caſ. 209. n. penult. & vt* Rota *di-*
cta deciſ. 143. nu. 1. & ſeqq.

Et præciſè examinando exceſſum in qoaotitate aper-
te conſtare viſus eſt, cum Iudex condemnauerit ad ſum-
mam ſcut. 282. quæ à primis Peritis calculata fuerat
in ſcut 281. & exceſſus ſufficit † in obulo, ſeu quadrao- 13
te abunde apud Poſth. *de ſubhaſt. in ſpect. 30. nu 9.* Rota co-
ram Ludouiſio, *deciſ. 198. cum ibi annotat & deciſ. 67. n. 7.*
à verſ. quarto addebantur, par. 9.

In altera vero ſcut. 825. Iniuſtè proceſſiſſe viſum eſt,
cum non fuerit ſequutus relationem alicuius Periti,
quam ſequi debuiſſet, oon qoidem † in minori ſumma, 14
iuxtà *regul. cap. 1. de arbitr. in 6. §. ſi plures, l. diem 32.*
ff. de recept. Gratian. *diſcept. 187. num. 6. & 228. nu. 14.*
ſed † mediam, vt inquit, benè poſt Salicet. Alexand. 15
conſ. 64. num. 9. lib. 2. Ciriac. *contro. 159. num 9 & 10. &*
107. *num. 7.* quando † enim ſumma profertur à Peritis ſu- 16
per declaratione prætij alicuius rei non procedit vulga-
ta regula, quod mioima ſit attendenda, in qua omnes
ſuot concordes, vt monet Bald. *ad dict. §. ſi plures, nu-*
mer. 1. verſ. & intellige, & l. 1. Cod. de ſentent. quæ ſine cer-
ta quantitate, num. 2. verſ. tamen ille, cum alijs apud Ga-
briel. *conſ. 168. num. 99. lib. 1.* Valaſc. *prax. partit. cap. 9. ſub*
numer. 12. & 13. Sanz. *de diuiſ. bonor. cap. 4. num. 21. art. 1.*
Cyriac. *dicta controuerſ. 159. num 8.* Gratian. *dicta diſcept.*
228. *num. 15.* quæ quidem media ſumma quomodo ſit in-
quirenda, DD. variè ſcripſerunt, nam coaceruandas † 17
eſſe omnes ſummas relatas à Peritis, & tertiam partem
totius ſummæ eſſe iuſtam æſtimationem voluerunt,
Salicet. *& alij apud* Cyriac. *dicta controuerſ. 159. num. 10.*
Caball. *reſolut. criminal. caſ. 119. num. 17. verſ. ego dixi.*
Alij vero relinquendum eſſe † auctoritati Iudicis opina- 18
ti ſuot, qui poſſit arbitrio ſuo ſequi votum eius exti-
mationis, qui ſibi fide dignior videatur, & meliorem
rationem ſui dicti reddiderit, Valaſc. *dicto cap. 9. ſub nu.*
15. cum allegatis apud Cyriac. *dict. controuer. 159. num.*
11. quæ poſterior † Sententia mious communis viderur 19
minuſque fundata, maximè quando æſtimatores à parti-
bus ſunt electi.

Sed in caſu præſenti exigebat ratio, quod media æſti-
matio eligeretur ex ſupradictis, quia cum † pretium ſit 20
triplex, nempè ſummum, medium, & infimum, vt
ſcripſit Scacc. *de commerc. §. 1. qu 7. part. 2. ampliat. 10.*
num. 59. & 101. Graff. *de arbit. confeſſ. cap. 58. num. 2. lib. 2.*
dum alter Peritus alimenta pupillaria æſtimauit maioris
prætij, alter minoris, & tertius demum infimi, iuſtus,
& verus valor erat † medius, & præſertim, quod æſtima- 21
tio erat Periti electi à parte contraria, noo autem infimus
tertij Periti electi à Iudice.

22 Et quamquam placuerit aliquibus, quod relationi ter-
tij Periti, ſtandum ſit etiam ab alijs diſcordantis, vt apud
Cyriac. *dičtu controu.* 159. *num.* a. Fenzon. *ad Statut. Vrb.*
*cap.*194. *de forma ſeruanda in pignore* , *lib.* 1. *num.* 39.
Poſth. *de ſubbaſtat. inſpect.* 47. *num.* 79. Capu. *prox.*
maior. cap. 3. *nu.* 65. *par.* 1. Rota *in Eugubina Pretij* 11. *Fe-*
bruarii 1650. *coram Reuerendiſs. D. meo Cerro nunc Deca-*
no, *& deciſ.* 494. *num.* a. *par.* 1. *recent.*
23 Tamen opinio hæc limitanda videtur, vt non procedat
cum Periti adhibentur pro communi extimatione rei, tunc
enim nec ſummo, nec infimo ſtandum eſt, vt ſupra, ſed
24 tertio medio † perito, & mediæ extimationi, vt DD. ſu-
pra allegati ſentiunt, aut ſentire deberent.
Et tem, à principijs repetendo videtur erratum, tàm in
25 modo electionis tertij, quàm in modo relationis ab † ip-
ſo factæ, nam *textus*, *§. principaliter*, *l. item ſi vnus* 17. *ff.*
de recept. arbitr. ibi, tertiam certam eligere perſonam,
cuius auctoritati pareatur, quamuis ambiguus ſit, vt
inquit, ibi *gloſs. &* Bart. *nu.* 13. exponendo per duplicem
lecturam, & Bald. *in fine*, & alij apud Riminald. Iun.
conſ. 335. *num.* 23. & dubium ſit, an ſoli tertio, vel cum
altero arbitro concordi parendum ſit; attamen omnes con-
ueniunt, neque eligi à Iudice, neque cogi partes ad eli-
26 gendum, ſed † arbitros cogi eligere certum, & debere
Prætorem eos cogere, vt in text. & notat. ibi Bartol. *nu.* 1.
Bald. *verſ. & nota*, Fenzon. *ad Statut.* 194. *n.* 39. adeoque
poſt illorum diſcordiam, vel ſequi, & omnes ſimul iudica-
re, *§. vltimo*, *poſt dictam §. principaliter*, *& ibi gloſſ. om-*
nes, *dicta l. item ſi vnus*, vnde inquit, Bart. *num.* 3. modus
rectus, & indubitatus eſt, quod ille tertius exprimat vo-
27 luntatem ſuam, & illi † Arbitri cogantur ferre ſenten-
tiam ſecundum eius voluntatem, & conſilium, & clarius
Speculator. *de arbitr. §. ſequitur*, *num.* 18. ibi vocabit ad
ſe Arbitros, qui ſi in vnum conueniant, planum eſt, ſi
vero diſcordent eius authoritati ſtabitur, non quod ipſe
28 pronunciet, ſed † eius dicto, ſeu conſiliu eis in ſcriptis
dato Arbitri ſtare cogentur, & ſecundum illud pronun-
ciare, vt *num.* 19. & ita ſentiunt Soccin. Sen. *conſ.* 54. *nu.*
2. *verſ. tertius*, *& vltimus caſus*, *lib.* 1. Garz. *de expenſ.*
cap. 24. *in principio*.
Vnde manifeſtè tàm ex textu, quàm ex DD. colligi-
tur, quod cum ſtetur tertio perito, vt ſupra eligendo
29 † ab arbitris id accidit ante Sententiam à primis dictam,
ſed poſt ſententiam à duobus dictam, vt in caſu noſtro,
30 non ſtatur tertio diſcordi, ſed † tunc tantum cum
vnum approbat, Gabriel. *dicto conſ.* 168. *num.* 106. *præ-*
clare, Rota *deciſ.* 554. *num.* 3. *par.* 2. *recent.* Gratian. *di-*
ſcept. 228. *num.* 12. poſt Card. Zabarell. *ad cap. ſuſpicionis*
de offic. & poteſtat. Iud. delegat. num. 5. *verſ. decimoquar-*
to. Et proſequendo exceſſum Peritorum viſus eſt ſutor
vltra crepidam, & relatio non attendenda, cum Periti
31 exceſſerint † fines ſui officij in decernendis ijs, quæ per-
tinent ad Iudicis cognitionem, ad Munoz, *de ratiocin. cap.*
38. *num.* 6. & Rota *poſt dictum tractat. deciſ.* 19. *numer.* 10.
cum alijs ibi allegatis, & officio Iudicis, qui de tutelis co-
32 gnoſcit, congruit † reputationes Tutorum, non im-
probas admittere, vtpote ſi dicat impendiſſe in ali-
mentis pupilli, vel diſciplinis, *text. eſt in l.* 2. *ff. vbi pu-*
pill. educ. l. vltim. ibi ne apud Iudicem, *C. de aliment. pupill.*
33 *præſtand.* ſicut, & officio prætoris † congruit alimenta
decernere, *§. modus*, *dicto l.* 2. *& vltim. cum ſimilibus re-*
latis à Menoch *de arbitr. Iudic. caſ.* 169. & electi eſſent
calculatores ſummarum Tutelarium non poterat, circa
34 ea, quæ in iure conſiſtunt reſpondere, Munoz *dicto cap.*
168. *num.* 6. *vbi* Rota *dicta deciſ.* 19. *num* 10. *& coram*
Eminentiſs. D. meo Ottubon. deciſ. 105. *num.* 10.
Illud autem, quod potiſſimum fundamentum fuit
rationis decidendi, & mouit DD. erat, quod liber, &
ſcripturæ tutelares non fuerint repertæ in manſionibus
Eliſæ poſt ipſius mortem, iuxtà Inuentarium factum
præſente Iulio, immo Teſtes conteſtantur libros, &
ſcripturas acceptas, retentaſque à Iulio, vnde cum emer-
35 ſerint per manus Religioſi illius Regularis † præſumen-
dum ſit contra partem ipſius Iulij, iuxtà Caſſianum
illud cui bono fuerit, &c. & ſpecialiter in huiuſmodi
Scripturis, & Inſtrumentis, ad d. *l.* 2. *ff. de iure fiſc. §.*
ille autem, *l.* 1. *C. de latin. libert.* Bartol. *ad l.* 1. *ff. de*
quæſt. num. 5. *verſ. item quod illa res*, Surd. *conſ.* 512.
numer. 5. Rota *deciſ.* 418. *in fine*, *par.* 2. *recent.* vbi
36 licet hæc præſumptio contra Iulium non poſſet † ad-
mitti poſſet tamen intrare in hoc ſenſu, quod aliquis co-
gitans parti rem gratam gratiam facere ſcripturas occul-
tauerit, eoque commodum, quod Eliſa, & Iulius eandem
domum, vtcunque inhabitabant, & quod magis eſt
cum fuerit reddita ratio, in † conſequentiam venit fa- 37
ctam fuiſſe redditionem librorum, *§. officio*, *l.* 1. *ff. de tu-*
tel. & ration. diſtrah. Rota *dicta deciſ.* 543. *num.* 9.
Et hiſce libris, & ſcripturis obſtant oppoſitiones, & pro-
teſtationes factæ de ſcripturis, vti incertis, & non pro-
ductis, nihil fieri, niſi ſeruatis ſeruand. & verific. nec
aliqua productio, & recognitio apparet parte citata,
& opponente, adeoque † non ſint in forma probanti, 38
Rota coram Verall. *deciſ.* 99. *par.* 2. latè Scacc. *de iudic.*
cap. 11. *ab initio*, *& à num.* 896. *à lib.* 2. Poſth. *de manutent.*
obſeruat. 97. *&* 98.
Et cum lis tot articulis agitata redigatur ad extima-
tionem dd. alimentorum, fuit ex DD. qui diceret,
aut in facto exceſſum non probari, & Tutricem non
putaſſe eſſe exceſſiua alimenta, aut ſaltim non vide-
ri de iure intrare dolum, vt ſuprà † immo nec ſcru- 39
puloſam inquiſitionem remiſſam, *dicta l. ſi ſeruus*.
Denique qualecumque Eliſæ debitum fuiſſet, cum ip-
ſa eſſet creditrix d. reſidui dotis, & fructuum por-
tionis Angelæ filiæ prædefunctæ, vna cum fructibus,
necnon etiam Legati ab Annibale viro relicti, &
omnia hodie declarantur Barbaræ Eliſæ mediate hære-
di debuerat cum prædictis compenſari abſque eo quod ad
ſubhaſtationem procederetur.
Et ita vtraque, &c.

R. P. D. T A I A.

Tarentina Cenſus.

Mercurij 5. *Decembris* 1663.

A R G V M E N T V M.

Cenſus ſubſtinetur etiam abſque pecunia numerata dummodò pecunia ſit præſens, & partes illam habuerint pro numerata, nam Bulla Pij V. non requirit pecuniam numeratam, ſed numerabilem: Miniſtri communitatis, qui imponunt cenſum nulla facta mentione, quod inſeruiat pro illius indigentijs non Obligant Communitatem, ſed ſemetipſos.

S V M M A R I V M.

1 *Dictio* præſentialiter, inconranti *probat numeratam pecuniam*.
2 *Dicta teſtium non ſunt admittendi contra inſtrumentum Iuratum. Contrarium, vt num.* 4.
3 *Teſtes examinati ſine citatione partis non probant*.
5 *Cenſus ſubſtinetur abſque pecunia numerata, dummodò ſit præſens, & partes habuerint illam pro numerata, & num.* 23.
6 *Bulla Pij V. quomodò ſit intelligenda circà Numerationem pecuniæ, & num.* 7. 8. *&* 9.
10 *Verbum* pecuniæ *complectitur non ſolum pecuniam numeratam*.
Sed etiam omnia corpora pecuniarum, & num. 11.
12 *Pecuniæ nomine veniunt etiam omnia Iura*.
13 *Pecunia numerata in Conſtitutione Pij V. videtur expreſſo pro qualitate pecuniæ, non autem pro forma numerationis, & num.* 14.
15 *Teſtibus deponentibus de ſuo Iudicio debent præualere verba partium, & Inſtrumentum*.
16 *Cenſus impoſitus pro communitate non parit actionem contra Miniſtros, ſed contra eandem communitatem*.
17 *Propria confeſſione nihil eſt Clarius, & num.* 18.
19 *Confeſſor habetur pro iudicato*.
20 *Sindicus quando poteſt Marſupium Communitatis obligare*.
21 *Cenſus tot ſunt, quot ſunt actus, & functiones, & num.* 22.

24 *Dos*

Digitized by Google

24 *Dos tranſit in dominium viri, quæ parit actionem fauore filiorum non autem Vxoris, ſecus vt n. 25.*

26 *Dos aſſignata iuxta regulam fundi dotalis, iuxta illam eſt reſtituenda.*

27 *Executio non vulneratur ex ſententia abſolutoria cum lata ſit ſine actis, ſecus n. 28.*

DECISIO CLXIII.

IN deciſis 8. Iunij proximi præteriti ſteterunt * ex rationibus, & fundamentis in deciſione recenſitis.

Nec obſtare viſa eſt prima, & petita exceptio, Cenſum fuiſſe conſtitutum pecunia non numerata contra Conſtitutionem ſan. mem. Pij V., ex teſtificatione tam teſtium Inſtrumentariorum, quam aliorum.

1 Nam contrarium conſtat ex Inſtrumento iurato ibi † præſentialiter, & in contanti coram me Notario, & teſtibus numeratos.

Et ſpecialiter quoad dicta Teſtium DD. varie reſpon-
2 derunt cenſuerunt aliqui † illas non eſſe admittendas contra Inſtrumentum iuratum vti contra rem certam probationem probatam, & manifeſtam Rota *deciſ. 98. num. 1.*
3 *& 2. par. 9.*, & licet eſſent admittendi, vti † illegitimè examinati & ſine legitima citatione partis Rota coram Mantic. *deciſ. 302. num. 4.*

4 Putarunt alij eſſe admittendos † attendendoſque ad Rotam coram Mantic. *deciſ.* 302. *num.* 3. *ſeu coram Pamphilio poſt* Farinac. *conſ. lib. 2. deciſ. 89. num. 2. & poſt* Cenc. de Cenſ. *deciſ. 316 num.* 3. Cen. *quæſt.* 51. *num. 20. cum annot. ad* Buratt. *deciſ.* 518. *num.* 5. Verum licet tres teſtes ex his duo Inſtrumentarij aſſerant pecuniam non fuiſſe numeratam, neque iudicio ſuo illum præſentem argenteam potuiſſe conſtare mille ſcut. vt in Summario memorialis pro noua audientia pro DD. Gratiano, & alijs de Blaſijs *num.* 3. nihil tamen conuincitur, & concluditur contra validitatem Cenſus ex ratione pecuniæ non numeratæ, quia ſi verè fuit præſens in ipſo actu Conſtitutionis Cenſus coram Notario & teſtibus, quamuis non fuiſſet numerata; nihilominus Cenſus ſubſiſtinetur ſi partes habuerint illam pro numerata Cen. *d. quæſt. 51. in fine iuxta* Rota *coram Nauarr. poſt dictum tractat. deciſ. 436. num. 5. & 6. poſt* Duran. de Cen. *deciſ.* 434. *num.* 5. *& 6., vbi ſuper quantitate ſatis eſt aſſertio partium, idque frequenter accidit, & conſentiunt interpretes Conſtitutionis Leonell. gloſ. 7. vbi & Bullom. in hac parte non fuiſſe vſu receptam* Pater Molin. *de contract. diſp. 390. n. 2. verſ. Tutum autem* Pater Azor. *Inſtit. moral. cap. 8. qu. vlt. lib. 10. p. 3.* Pater Filiuc. *Moral tr. 35. p. 1a. cap. 3. n. 314.*

5 Et verè perpenſa clauſula Bullæ ibi † niſi verè in pecunia numerata præſentibus teſtibus, ac Notario, & in actu celebrationis Inſtrumenti, non autem prius recepto integro, inſtoque pretio, &c. ex Ortagraphica interpunctione videtur ſententia ſupradicta Ortodoxa, quod actua-
7 lis numeratio non requiratur nam † cum clauſula, vt paret ſit imperfecta ſine verbo, & conſtructione videtur perfici à Superiori verbo, in proximo Conſtitutionis *Creari*
8 *conſtituiue nullo modo, &c.*, vnde verbo & forma ibi, *præſentibus teſtibus ac Notario* referri potius debent ad verbum principale *Creari conſtituiue*, quam ad precedentia verba
9 *in pecunia numerata*, † neque otioſe poſita ſunt, imò ſuam vim habent cum excludant pecuniam non numeratam;
10 ideſt non numerabilem, vt *pecuniæ* † verbum, non ſolum numeratam pecuniam complectitur verum omnem omni-
11 nò pecuniam, hoc eſt omnia corpora, nam corpora quoque pecuniæ appellatione contineri nemo eſt, qui ambiget *l. pe-*
12 *cuniæ 178., ff. de verb. ſignific.*, † quinetiam veniunt omnia Iura *l. pecuniæ 222., ff. eod. cum ibi notatis, & præcipuè à Sancto Auguſtino Canon. 6. part. qu. 3 & gloſſ. vnic. Canon. 2. 14.*
13 *quæſt. 3.* Proindeque pecunia numerata in Conſtitutione videtur expreſſa pro qualitate pecuniæ non autem pro forma numerationis, & maximè cum pro hac explicari potuiſſet, niſi verè in pecunia quæ numeretur præſentibus &c. comprehendendo non minus actum numerationis, quam pecuniæ qualitatem, quod *autem ratiocinatur Duard.*
14 *in Comment. Conſtit. Cenſuum, §. 2. qu. 5. num. 1.* ſi linea † interponatur inter verba *pecunia numerata*, & verba *præſentibus* teſtibus, & planè in communibus Codicibus interpuncta ſunt, verba *pecunia numerata*, & verba *præſentibus* teſtibus.

Pecuniam autem potuiſſe aſcendere ad ſcutas mille per Teſtes nullatenus probatur cum de iudicio ſuo conteſten-
15 tur, cui præualere debent verba partium, & inſtrumentum vt ſupra.

Ad alteram exceptionem Cenſus contracti pro ſubleuandis indigentijs Communitatis adeout † contra eandem 16
dirigenda ſit actio *ex regia pregmatica 12. de adminiſtrat Vniuerſit.* DD. reſponderunt præualere inſtrumentariam, & iuratam reorum debitorum confeſſionem, vt ſupra ibi pro faciendis eorum commoditatibus, & vtilitatibus, & pro nonnullis eorum neceſſitatibus, præſertim quod † hæc con- 17
feſſio eſt propria ipſorum & ſuperat omnes probationes; † 18
nimis enim indignum eſſe iudicatur, quod ſua quiſque voce dilucidè proteſtatus eſt, id in eundem caſum infirmare teſtimonioque proprio reſiſtere *ad verba text. l. generaliter 13. in fine C. de non numerat. pecun. & cap. 10. de prob.* † quin 19
etiam confeſſus pro iudicato eſt, quodammodo ſua ſententia damnatur *l. 1. ff. de confeſſ.*

Et alius ex DD. examinata funditus exceptione, & admiſſa tota ſerie facti, ſcilicet quod Sindicus antiquus vellet de pecunia Communitatis extinguere cenſum ad eiuſdem Communitatis commodum ſibi Sindico proprio nomine impoſitum, & conſtitutum, ac ægre ferrent noui Sindici ſucceſſores in adminiſtratione, quorum intererat nè Marſupium publicum exhauriretur, Ducem loci ſua auctoritate concluſiſſe, vt creditor ſenſualis priorem cenſum cum antiquo Sindico extingueret aliumque contraheret cum nouis, & reſpondebat hic Dominus ex his actibus, non ſequi nullitatem poſterioris cenſus, dummodo verè in pecunia numerata conſtitutus eſſet vt ſupra, † nam 20
conſiderando plures actus diſtinctos & licitos, potuit antiquus Sindicus de Marſupio publico vndecumque etiam ab ipſo creditore Cenſuario mutuam accipere pecuniam ad extinguendum priorem cenſum, quæ pecunia potuit ſolui eidem Creditori in dictam cauſam extinctionis, poſteà per nouum actum potuit creditor cum ipſa pecunia primum mutuata, & quæ functionem ſuam receperat in extinctione cenſus cum illa eadem nouum emere cenſum ab alijs Sindicis, qui deinde illam per tertium, & vltimum actum antiquo Sindico redderent in ſolutionem debiti ab eo contracti pro Communitate, adeoque tot fuiſſe contractus, quot actus, & omnes licitos ad Rota coram Roias *deciſ. 476. num. 2. verſ. & licet* Cen. de cenſ. *quæſt.* 48. *num.* 22. *& ſeqq.* Rot. *poſt dictum tractat. deciſ. 3. num. 3, & opportunè diſtinguendo huiuſmodi pacta licita & illicita* Rot. *dec. 641 num. 9 verſ. Inſtrum. tom. 3. pa. 4.* Pater Molin. *de contract. d. diſp. 390. num. 2. verſ. illud admonuerim, & declarat egregie Eminentiſſimus Cardinalis de Lugo, de Iuſtit. & Iure diſput. 27. n. 90. ad finem.*

Et congruunt bene huiuſmodi † contractui cenſus il- 22
læ cautelæ, de quibus apud Cenc. *dicta q. 48. ad finem verſ. ſi quis autem, & verſ. vel vtatur cum allegatis.*

Ex quibus cum vera pecunia numerata efficienter fuerit (etſi † numerata actualiter non fuiſſet) & verè pro 23
commoditatibus, & vtilitatibus reorum debitorum, cum quibus Creditor ita contraxit, cenſus viſus eſt ſubſtineri, & ſtandum in deciſis præter alia alias adducta.

Tertia, & vltima exceptio erat de incompetentia actionis Catharinæ ad hunc cenſum, cum ab Antonio patre fuerit datus exiſtimatus in dotem Gabrieli eius viro, † pro- 24
indeque vti tranſactum in dominium Viri, actionem natam eſſe filijs, & hæredibus Gabrielis, non autem Vxori.

Sed huic fundamento repugnabat Inſtrumentum dotis, in quo Antonius liberè ceſſit, & aſſignauit Gabrieli genero, & Catharinæ filiæ † coniugibus cenſum; itaut dicta 25
bona dotalia, tranſiuerint in dominium, & poſſeſſionem Gabrielis, & Catharinæ, quas dotes modo quo ſupra receptas promiſit Gabriel tenere, cuſtodire & conſeruare nomine, & pro parte Vxoris, & dd. Dotes reſtituere, & pecuniarum quantitates d. Antonio dotanti, eiuſque hæredibus modo & forma, &c., adeoque potius † iuxta re- 26
gulam fundi dotalis, cuius pariter Vxor, & Maritus Dominus eſt videtur aſſignatus hic cenſus, & ad formam fundi dotalis reſtituendus *l. in rebus 30. C. de Iur. Dot., §. & cum ſex verſ. licet enim, l. vnic. C. de rei vxor act. & gloſſ. dotalibus d. l. in rebus.*

Et abundantius ab informantibus pro Catharina deducebatur filios, & hæredes Teſtatoris Gabrielis contentas fuiſſe iudicio tam acto, quam agendo à matre pro dicto cenſu cedentes omni meliori modo, &c.

Dubium nouum emerſit de vulnerata, vel inuulnerata, vt dicitur exequutione, & via executiua ex ſententia abſolutoriam partibus, nimirum alijs ſentientibus † 27
pro inuulnerata cum ſententia producatur ſine actis iuſtificata, nec poſſit admitti, etiamſi deducatur excipiendo,

quod eſſet illam quodammodo eaequi iuxtà Rotæ *obſeruantiam deciſ.145.num.18.& 19.part.9.* Gratian.*diſcept.531. ſub num. 61. & 62.* Rota coram Buratt. *deciſ. 76. num. 3.cum annot. ſub nu.25. & rurſus deciſ.94.num. 2.*, Alijs autem pro
28 vulnerata, quia † non agitur de executione ſententiæ, atque adeo ad ſupra allegata, & præcipuè *deciſ 143.num.1.& ſeqq. part.2.diuerſ.& deciſ. 296.num.4.part.5.& deciſ.156.n. 9.p.7 & deciſ.72.n.10.& 11.p.9.*

Et ita vtraque, &c.

☞ Deciſio iſta in hac eadem cauſa emanata ſub die 5. Iunij præſentis anni eſt ſupra in hoc volumine deciſio 50.

R. P. D. T A I A.

Romana Dotis.

Lunæ 10. Decembr. 1663.

A R G V M E N T V M.

Nouatio non inducitur ex contractu nullo, & ineffectuato, & ex ſecundo ad cauthelam inito.

S V M M A R I V M.

1 *Obligatio facta ad cauthelam non vitiat præcedentem obligationem, & n. 2. & 3.*
4 *Ratio in ſolutum debet exprimi claris verbis.*
5 *Ratio in ſolutum nulla non nouat præcedentem obligationem.*
6 *Mulieris contractus indiget conſenſu duorum proximiorum, & Iudicis decreto.*
7 *Priuilegiatorum duorum; ille eſt maior, qui intendit damnum vitare, & n.8 9.& 10. quod amplia vt n.11.*
12 *Nouatio non inſurgit ex contractu inobſeruato.*
13 *Ratificatio requirit eaſdem ſolemnitates, quas requirebat contractus.*
14 *Ratificatio requirit ſpecialem notitiam actus ratificandi.*
15 *Ratificatio requirit ſpeciale mandatum.*
16 *Nouatio non inducitur aucta quantitate.*
17 *Creditor non tenetur recipere in ſolutum bona ſui debitoris, & n.18.& 19.*
20 *Compenſatio non datur cum debito alieno, & n. 21. & 22.*

D E C I S I O CXIV.

DOMINVS Camillus Proauus paternus Domini Caroli, & q. Domini Lauri bona ſua perpetuo fideicommiſſo ſubiecit pro deſcendentibus maſculis fœminis excluſis, quas condecenter dotari mandauit, ijque ad euitandam ſubhaſtationem Caſalis fideicommiſſarij de mandato San. mem. Vrb. VIII. ſubhaſtaſi pro dotaſi DD. Portia, Iſabella fuit ipſorum Dominorum Caroli, & Lauri germanis Sororibus acceperunt ad Cambium ſcut. 3. mill. ad effectum ex illis aſſignandi prius dotem Dominæ Portiæ Monaſticum habitum ſumere volenti, & reſiduum Dominæ Iſabellæ in computum ſuæ dotis futuræ, & reportandi ab illis ceſſionem Iurium ipſis competeñ contra bona fideicommiſſaria d. Domini Camilli pro dicta rata in fauorem Creditoris, ex quibus cum ceſſione Iurium fuerunt ſoluta Monaſterio pro dote d. Dominæ Portiæ ſcut. 1650. & reliqua 1350. dictæ Dominæ Iſabellæ, & pro ea Dominæ Septimiæ eius Matri, & Curatrici, quæ fuerunt in creditum eiuſdem Iſabellæ in Monte Pietatis depoſita diſpoſitionem d. Dominæ Septimiæ, & de eius mandato poſtea conſignata prædictis Dominis Carolo, & Lauro cum obligatione Camerali, & iurata illa reſtitueñ Dominæ Iſabellæ in actu matrimonij ab illa contrahendi, & pro maiori cauthela ei aſſignarunt omnes arbores Caſalis Cami Aſculani fideicommiſſarij, iuxtà Inſtrumentum 17. Auguſti 1641. Poſt obitum Domini Lauri, Domina Septimia illius Mater, & hæres teſtamentaria, & Dominus Carolus in computum, & diminutionem dotis futuræ ad abundantiorem cauthelam Dominæ Iſabellæ Iura Iuribus, & cauthelas cauthelis addendo, & non aliàs in ſolutum, & ſine ſolemnitatibus ſtatutarijs dederunt rubr. 15. Caſalis Prædij Aſculani pro dd. ſcut. 1350. in tempus monachatus, vel matrimonij ſoluendis, iuxtà aliud Inſtrumentum 16. Octobris 1643 poſteà D. Carolus nomine Dominorum Equitis Hiacinthi, & Ignatij ſuorum fratrum maritauit Dominam Iſabellam Domino Nereo, cum dote ſcut. 6000. quæ Dominus Carolus promiſit ſoluere de bonis fideicommiſſarijs dicti Domini Camilli, per aliud Inſtrumentum 27. Ianuarij 1645. Domini Equites Hiacinthus, & Ignatius dictam promiſſionem dictæ dotis ſuo ipſorum nomine factam impugnarunt, & cauſam ſuper reductione dictæ dotis contra dictam Dominam Iſabellam in Rota introduxerunt, & cauſæ dictus Dominus Carolus adhæſit, quæ per tranſactionem cum qu. Equite Hiacintho finita fuit ſine præiudicio Iurium Dominæ Iſabellæ competeñ pro adimplemento dotis contra Dominos Carolum, & Ignatium, & præcipuè contra dictum D. Carolum, quem Domina Iſabella pro ſolutione conuenerat iam anno 1651. ſecundum aliud Inſtrumentum 19. Maij 1653. mortuo Domino Nereo, Domina Iſabella cum conſenſu Dominæ Septimiæ ſuæ matris, ſecundas nuptias contraxit cum Domino Annibale, & pro dote ei aſſignauit dictum creditum dotale ſcut. 6000. dicto Domino Nereo primo viro iam promiſſorum ad aliud Inſtrumentum 5. Maij 1654. Acta hinc eſt lis inter dd. DD. coniuges, & Dominum Carolum coram A.C. de reſtitutione dd. ſcut. 1350. eidem de voto ſuorum Locumtenentium, commiſſa appellatione remota, & Dominus Carolus fuit per ſententiam diffinitiuam ad illorum reſtitutionem vna cum fructibus dotalibus conuentis condemnatus, & contra ipſum fuit relaxatum mandatum executiuum reale, & perſonale, vnde cauſa reſtitutionis in integrum in Signatura gratiæ mihi commiſſa propoſui dubium hoc ipſum, & DD. de cauſis reſtitutionis in integrum non conſtare dixerunt.

Quia exiſtimarunt exceptiones à Domino Carolo appoſitas eumdem minimè tueri.

Prima enim exceptio obligationis reſtituendi dicta ſcut 1350. extincta per dationem inſolutum dictorum rubrorum 15. factam à DD. Carolo, & Septimia Dominæ Iſa-
bellæ viſa fuit irreleuans, † quia cum datio inſolutum 5
fuerit facta ad abundantiorem cauthelam eiuſdem Dominæ Iſabellæ, eique Iura Iuribus, & cauthelas cauthelis cumolatiuè addendo, & non alias, & ſine præiudicio in ipecie itaut &c. proinde obligatio præcedens non fuit extincta, neque nouata *Coſt. Conn. clauſula 82. ab initio & prax. conuent.nu.15.d verſ tertium quod ſic part.1., & ad cap 1.de Iudic. num. 199. verſ. quia clauſula ex abundanti* Rot. *deciſ. 738. num.2.p.1., & deciſ.30.num.3.par.2.diuerſ.*, & amplius *ad clauſulas ſuprafcr ptas* Gratian. *conſ.126. nu.7. verſ.nam ad iſta lib.1.* Burſatt. *conſ. 101. num 4.23. & 24.* Surd. *conſ.*
385.num 20 quicquid enim ſit additur, † id excludit ani- 2
mum nouandi Coſta *d.part.1.numer.18.*, vel eſt nouatio ad-
ditiua, ſiue † cumulatiua non extinctiua *ad l.vltimam, C.* 3
de nouat. §.præterea Inſt. quibus mod. tollitur oblig. Honded. *conſ.40.num.28. lib.2.* Coſta *d. part.1.num. 14.* Rot.*deciſ.150. nu 21.p. 5.*, & tandem illa non fuit inſolutum datio, quia
illa non fit † niſi expreſsè dicatur Rota coram Duran. *dec.* 4
226. num.23 cum allegatis.

Et quatenus inde nouari potuiſſet prima obligatio Nihilominus non potuit, quia fuit ipſo Iure nulla datio inſolutum quæ † præcedentem contractum non nouauit Gabr. *conſ.36 num.66 lib.1.* Cephal. *conſ. 44. num.2. lib. 1.* Coſta *de retract. caſ.27.num.13.cap. 8.* Merlin. *de pignor. qu 4. num. 6. lib. 5.* Surd.*deciſ.51.num.20.* nempe, quia fuit facta ſine conſenſu duorum proximiorum, & Iudicis decreto, quæ ſole-
mnia † ex Statuto Vrbis 151. lib.1. in d. datione inſolutum 6
requirebantur, & illorum defectus reddit illam ipſo Iure nullam, vt omnes contractus, ex quibus læſio, aut damnum mulieribus euenire poſſit, &c. Pic. *ad d.Statut.gloſ. 7. ab initio, &* Fenzon *n. 39. & ſeqq. cum deciſionibus vtrobique allegatis.*

Neque dicta datio inſolutum ſuſtineri poteſt, ex eo quod fuerit facta inter matrem, & filiam æque priuilegia-
tas, quia † nunc filia D. Iſabellæ agit de damno vitando læ- 7
ſa pro pecunijs ab omni hypotheca, & periculo liberis accipiendo dicta rubra obligationibus, & hypothecis implicata, *vt conſiderauit* Rota coram Merlin. *dec.533.n.11 d verſ.*
nec ambigui, † & ei magis expedit habere actionem ad ſum- 8
mum ad dotem conſiſtentem in pecunia ſibi debita, vt conſuluit Honded.*conſ.41 n.30.lib.1.* Fontan.*de p. & nupt.clauſ. 5.gl.8.p.13.n.27.* Caſtill.*controu 4. n. 9.lib.1.* Rot.cor. Duran. *dec 41.n 2.& cor.Pen. Lugdunen. edit. deciſ. 1050. in fine, & poſt* Fenzon.*dec.38.§ & quamuis, verſ. & indubitatum.*

Præfertur autem Dominæ Iſabellæ priuilegium tanquam læſæ, & agentis de damno vitando, vt pro validitate d. contra-

Digitized by Google

9 d. contractus dicta ſolemnia † requirerentur, & conſulen-
do cum alia muliere Pic. *ad d. Stat. gloſ. 7. num.* 82. *& 83.*
cum Lamberteng. & Carpan. ibi allegat. & generaliter inter
minores, & alios priuilegiatos, ſi ſunt duo priuilegiati
10 † pari priuilegio præfertur ille qui certat de damno vitan-
do *cap. 3. in fine de in integr. reſtit. & ibi gloſſ. vlt. §. vltim. l.*
vtrum 12 ff. de minor. & ita notat ibi Bartol. *& alij* Odd. *de*
reſtitut. in integrum quæſt. 18. numer. 33. Rota *deciſion.* 283.
in fine part. 4. diuerſ. & coram Ludouiſ. *deciſ.* 164 *numer.* 6.
cum ibi adnotatis ſub num. 12. & deciſ. 472. numer. 13. *& 14.*
& coram Buratt. *deciſion.* 480. *numer.* 11. *cum ibi adno-*
tatis ſub numer. 27. & ſeqq. & deciſion. 190. *numer.* 12.
part. 8 præſertim vbi agitur de dote *l.* 1. *ff. ſolut. matrimon.*
11 *& ibi DD.* & in terminis filiæ † cum matre contrahentis
Rota coram Cauaier. *deciſ.* 442. *numer.* 7. & cum patre
coram Buratt. *deciſion.* 120. *num.* 29. *& ſeqq. iuxta annot.*
num. 40.

Et quia Domina Septimia mater contraxit vna cum
Domino Carolo filio, cuius Iudicio conſilioque Domina
Iſabella filia grauari poterat, ſicuti iuuari Domina Septi-
mia ipſa mater, & maximè in eo quod inſolidum vna
cum Domino Carolo filio contrahebat ſolemnia ſtatu-
taria pro contractus validitate magis requirebantur,
& illis non adhibitis planè contractus eſt nullus, vt
ſupra.

Et vlterius Domini cenſuerunt dictam exceptionem
non obſtare, quia Domini Carolus, & Septimia nun-
quam poſſeſſionem dd. rubr. Dominæ Iſabellæ realiter tra-
diderunt, ac etiam iudicialiter etiamſi inutiliter interpel-
lati illorum poſſeſſionem eidem tradere recuſarunt ab an-
no 1643. quo inſolutum dati fuerunt, & vſque in præſens
12 † inobſeruato contractu dationis inſolutum non poteſt D.
Carolus illo etiamſi validus fuiſſet, iuuari pro nouatione
Surd. *d. conſ.* 385. *num.* 21. *verſ. poſtremò, & numer.* 22. Ci-
riac. *controu.* 327. *numer.* 20. *& ſeqq.* Amat. *var. reſolut.* 9.
num. 25. *& ſeqq.* Surd. *d. deciſ.* 51. *num.* 21. Rota *d. deciſ.* 183.
num. 21. *& ſeqq p.* 9.

Neque viſum fuit obſtare, quod Procurator Domi-
næ Iſabellæ petierit aſſociationem ad poſſeſſionem dicto-
rum rubrorum atque ita data inſolutum habuerit rata,
quia requirebatur mandatum ſpeciale cum eiſdem ſole-
mnibus ſtatutarijs in dando inſolutum requiſitis, maximè
in conſtitutione Procuratoris facta à muliere, & facienda
13 non ſolùm ad lites, ſed ad ratificationem, in qua † requi-
rebantur eadem ſolemnia, quæ requiruntur in ratificatio-
ne Rota *coram Pen. Lugdun. edit. deciſ* 643. *num.* 3. *verſ præ-*
terea, & numer. 4 *&* coram Buratt. *deciſ.* 301. *numer.* 7.
verſ. nec obſtat, & poſt Gilian. ad Statut. Peruſin. deciſ. 54.
num. 11.

Et nihilominus hoc mandatum non fuiſſet ſufficiens,
cum non conſtaret de ſcientia explicita ipſius Dominæ
14 Iſabellæ † quantum ad contenta, & nullitatem contento-
rum in Inſtrumentis, prout requirebatur Rot. coram Pen.
d deciſ. 643. *num.* 2. *cum ibi allegatis, & annot. & cum alijs*
congeſtis coram Buratt. *deciſ.* 48. *num.* 11. *& ibi annot. num.*
15 16. maximè ad effectum nouationis, † quia ipſe requirit
ſpeciale mandatum, argum. *l.* 10. *ff. de nouat. & ibi gloſ.* 1.
Rota coram Seraphin. *deciſ.* 1419. *num.* 4 *&* coram Buratt.
deciſ. 14. *num.* 2.

Eadem exceptio nouationis deducta ex alio Inſtrumen-
to dotis ſcut. 6000. à Domino Carolo promiſſa Domino
Nereo primo viro Dominæ Iſabellæ pariter viſa fuit
irreleuans.

Aut enim in dicta dote ſcut. 6000. comprehenditur di-
cta rata ſcut. 2350. & inde obligatio præcedens non fuit
16 nouata, † quia quantitate aucta non inducitur nouatio *l.*
vltima, ibi, *vel quantitatem augendam, & ibi anteriora ſtare*
& poſteriora incrementa eis accedere, Cod. de nouat. Soccin.
Sen. *conſ.* 21. *num.* 8. ibi, *Ita nec per adiectionem lib.* 1. *cum*
alijs apud Surd. *d. conſ.* 385. *num.* 21.

Aut non comprehenditur, prout verè comprehenſa
non fuit, & in hac promiſſione ſoluendi in bonis non vide-
tur comprehendi ſumma, ſeu quantitas reſtituenda in
pecunia numerata retracta de bonis fideicommiſſarijs ab
ipſo Domino Carolo alienatis, contra quæ Domina Iſa-
bella pro d. rata creditori Cambiatio ceſſit Iura ſua, vnde
pro dicta ſumma diſcordant prætet formas, & cauſæ pro-
mittendi, & alia eſt reſtitutio promiſſa ex receptione rām
à Domino Carolo pro dote propterea deſtinata Dominæ
Iſabellæ in priori Inſtrumento, alia eſt dos promiſſa ex
propria donatione Dominæ Iſabellæ ab ipſo Domino Ca-

rolo in poſteriori Inſtrumento, & in hac dote, & dotatio-
ne ſumma ſcut. 6000. non debet pro ſcut. 1350. ſecus, ac pro
4650. diuerſo Iure cenſeri, atque adeò ex alia cauſa, & ex
alia forma obligatio præcedens non fuit nouata.

Nec ex aſſignatione dicti crediti dotis ſcut. 6000. facta à
Domina Iſabella Domino Ambali ſecundo viro in dotem
promiſſam, fuit receſſum à dicta primæua obligatione,
quia vel non reſultat, vt prætendit Dominus Carolus, aſ-
ſignatio in hoc eſſet ipſo iure nulla, quia Domina Iſabella
per illam amitteret Ius conſequendi dictam dotem pro di-
cta rata ſcut. 1350. non ſolùm in pecunia numerata vt ſu-
pra, ſed etiam in ipſis bonis fideicommiſſarijs, de qui-
bus tota ſumma 6000. promittebatur, quia prius Iura ſibi
competentia pro d. rata 1350. ipſa Domina Iſabella ceſſe-
rat Gambiraſio creditori contra bona fideicommiſſaria, &
ſine ſolemnitatibus Statutarijs, nec expreſsè, nec tacitè tan-
toque ſibi potuit nocere.

Neque tenetur † Domina Iſabella recipere inſolutum 17
bona Domini Caroli debitoris, & ex *Auth. hoc niſi Cod. de*
fideiuſſ. quia præter probanda non probata, *ex annot. ad d.*
Auth. & Ludouiſ. *deciſ.* 352. *num.* 10. fuit † promiſſa reſti- 18
tutio in pecunia numerata cum iuramento, & ex cauſa
dotis Rota *deciſ.* 42. *num.* 2. *part.* 1. *recent. &* coram Duran.
deciſ. 1. *num.* 22. *&* coram Ludouiſ. *d. deciſ.* 352. *num.* 5. *cum*
annot. ſub d. num. 10. præſertim ſine præſtanda Creditori
Cauthela † de euictione, quæ debitori prohibilis ſit ad ver- 19
ba *d. Auth. &* Rota coram Duran. *d. deciſ.* 1. *num.* 20. *& ſeq.*
& multo minus compenſare ſuum creditum dotale, cum
credito quod Dominus Carolus prætendit a filijs dictæ
Dominæ Iſabellæ cauſa prætenſæ donationis factæ ſibi à
Domino Nereo eorum patre, quia quiſquis velit † com- 20
penſare, quod ab alio debetur non auditur *l. ſi cum milite* 16.
de compenſ. † & planius compenſatio non poteſt dari cum 21
debito alieno Rota coram Ludouiſ. *deciſ.* 366. *num.* 2. *cum*
annot. num. 7. *& deciſ* 29. *in fine part.* 9. Sed & quia pendet
Iudicium ſuper prætenſo credito inter dictum Dominum
Carolum, & dd. filios Domini Nerei † propterea eo mi- 22
nus poteſt interim locus eſſe dictæ compenſationi, vt in-
quit Rota *deciſ.* 532 *num.* 7 *tom.* 3. *p.* 4. *recent.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. VICECOMITE,

Poſtea S. R. E. Card.

Titaſonen. Iuriſdictionis.

Veneris 14. Decemb. 1663.

ARGVMENTVM.

In hac deciſione tractatur quando Epiſcopus
in ſuos Diœceſanos exercere poſſit omni-
modam Iuriſdictionem aduerſus exemptio-
nem prætenſam, in cuius excluſione pluri-
mi actus in deciſione recenſentur.

SVMMARIVM.

1 *Ordinarius exercet iuriſdictionem in omnes ſubditos quam-*
uis inuitos.
2 *Epiſcopus poteſt reſidere in quacumque parte ſuæ*
Diœceſis.
3 *Epiſcopus licet pluribus præſit Eccleſijs dicitur vnus*
Paſtor.
4 *Præſes duarum Prouinciarum, in vna reſidendo exerce-*
re poteſt iuriſdictionem in omnes.
5 *Actus iuriſdictionales quinam dicantur.*
6 *Dignitates Eccleſiarum conferuntur à Sede Apoſto-*
lica.
7 *Immemorabilis inducit præſumptionem melioris tit. de*
mundo.
8 *Immemorabilis interrumpitur per ſolum rumorem in con-*
trarium, etiamſi mille actus pro ea concurrant, & da-
tur ratio, vt num. 9.
10 *Teſtes ad immemorabilem probandam cuius ætatis eſſe de-*
beant.
11 *Teſtes examinati lite pendente, & parte non citata nihil*
probant.
12 *Confeſſio emanata ex ſuppoſito partis nihil probat.*

 13 *Epi-*

13 *Epiſcopi confeſſio voluntaria, & nullo iure cogente facta nihil probat. & datur ratio, vt num. 14.*
15 *Conſenſus Cap. Eccleſiæ Cathedralis interuenire debet in tranſactionem cum Eccleſia ſubdita.*
16 *Concordia inter duas Eccleſias eſt à Sede Apoſtolica confirmanda.*
17 *Confirmatio Apoſtolica per triginta annos non præſumitur, ſed requiritur centenaria; quod fallit, vt nu. 10.*
19 *Vicarii generalis conſtitutio depende à voluntate Epiſcopi.*
20 *Appellatio à Vicario ad Epiſcopum non datur, ſed ad Metropolitanum.*
21 *Præſcriptio non cadit in facultatiuis, quod amplia, vt num. 22. & 23.*
24 *Præſcriptio quando cadat in facultatiuis, quod declara, vt num. 25.*
26 *Vicarius foraneus ob longinquitatem conſtitui poteſt.*
27 *Citare ſufficit illum ad quem defenſio generaliter ſpectat, & num. 28.*
29 *Actorum integra non tranſportatio incuria Notarij non præiudicat.*
30 *Error Notarij parti non præiudicat.*
31 *Commiſſio noua in cauſa veteri non eſt neceſſaria.*
32 *Rotæ Auditorium reſpectu omnium dicitur vnum Tribunal.*
33 *Noua cauſæ commiſſio ex abundanti nulliter impetratur, an officiat ſententiam, & n. 34.*

DECISIO CXV.

EPISCOPO Tiraſonenſi decreta fuerat omnimoda Iuriſdictio in Calataiuben. vbique exercenda per ſe ipſum, vel ſuos Vicarios foraneos virtute ſententiæ coram R. P. D. meo Albergato alteram confirmantis R. P. D. mei Taiæ; Verùm ijdem minimè acquieſcentes cauſam à Signatura mihi deferri curarunt, & Dubio hodie diſputato An ſententia Rotalis ſit confirmanda, pro confirmatione DD. reſponderunt.

Iuriſdictio ſiquidem Epiſcopo in ſuos competit Diœceſanos, cum autem Calataiubenſes eſſe tales reſpectu Or-
1 dinarij Tiraſonenſi inter partes non controuertatur † velque ipſe Iuriſdictionem in eoſdem, quamuis inuitos exercere valet *cap. de Xenodochijs, & cum Venerabilis de relig. dom. cap. cum Epiſcopus de offic. ordin. lib. 6. cap. cum perſonæ de priuil. ibique notant omnes eod. lib. cap. omnes Baſilicæ 16. qu. 7. cap. conquerente de offic. ordin.* Rom. *conſ. 180. num. 4. verſ. Habet enim Epiſcopus* Federic. de Sen. *conſ. 145. num. 6. ante fin. verſ. vnde ſi aliquis* Mareſcot. *var. reſolut. cap. 11. num. 2. & 3 lib. 1.* Coccin. *deciſ. 471. num. 1.* Merlin. *deciſ. 152. nu. 1. & 2.* Duran. *deciſ. 126. num. 1.* Rota *deciſ. 243. ſub num. 1. & 2. & deciſ. 241. num. 1. part. 5. recent. & deciſ. 328. num. 2. 2. part 2. diuerſ.*

Hanc verò Iuriſdictionem vbique ſuæ Diœceſis Loco-
2 rum exequi permittitur Epiſcopo à cuius libertate † pendet Sedem in quacumque illius parte conſtituere *ad text. expreſſum in cap. cum Epiſcopus de offic. ordin. & gloſ. communiter recepta in Clem. 1. in verbo Aut earum parte de for. compet.* In nihilo retragante, quod duæ prætendantur Diœceſes ſimul vnitæ, quia omiſſo, quod deſuper nulla iuſtificatio affertur, tali caſu vna cenſetur, ac Iuriſdictio pro
3 tota, & indiuidua reputatur quoad Epiſcopum, qui † licet pluribus præſit Eccleſijs, vnus tamen Paſtor dicitur, atque vnus Prælatus *cap. & temporis 16. qu. 1. cap. 1. vbi gl. in verbo veniendo ne Sede Vacante gl. in Clem. 2. in verbo Eccleſias* Rota coram Caual. *dec. 418 n. 3.*

Et ita Epiſcopus Tiraſonæ reſidens in Calataiubenſes Ius dicere valet exemplo Præſidis regimen duarum Pro-
4 uinciarum habentis qui in † vna reſidens, contentioſam poteſtatem in alterius Prouinciæ ſubditos quoque exequitur, eo quia reſpectu ipſius vna reputatur, licet inter ſe ſeparatæ ſint, atque diſtinctæ *gloſ. in cap. vt litigantes in verbo ſtatuimus de offic. ordin. in 6. cap. præſenti in verbo finitur de offic. leg. cap. nouit. vbi* Innoc. Oſtien. *num. 13.* Io. And. *num. 5.* Gamb. *de offic. leg. extra Prouinciam* Bart. *in l. fin. C. de Metropolit. Beryt lib. 11.* Iaſon. *in fin. num. 9. de Iuriſd. omn. Iudic. num. 9.* Aretin. *qui de communi teſtatur conſ. 136. nu. 4.* Rota *deciſ. 537. n. 9. p. 4. tom. 3. rec.*

Vna cum Iuris aſſiſtentia actuale Iuriſdictionis exercitium quoque concurrit, quam Epiſcopi, & Tiraſonæ, & alibi Commorantes ab Immemorabili tempore in Calataiubenſes exercere conſueuerunt, prout apertè conuincitur ex Teſtibus in litis initio receptis, coram bo. mem. Achill. de Graſſ. *Summario Epiſcopi, ſiuè Capituli, num. 8.* & clarius demonſtratur ex quamplurimibus actibus per Epiſcopos extra Calataiubenſ. Territorij limites reſidenſ. exercitis ab anno 1201. & relatis in eodem *Summario à nu. 10. vſque ad 35.* & ſignanter, cæteris omiſſis, ex Cauſæ Commiſſione vigore appellationis interpoſitæ à Decreto Officialis Calataiubij, Cauſæ auocatione ab eodem Officiali ad Epiſcopum, relaxatione Mandati contra Ioratos, & Homines de Toralba, nec non alterius Mandati contra Vicarium, ac Clericos Sancti Petri de Franchis, præcepto in Clerum Calataiubenſ. vt Synodalibus Conſtitutionibus Tiraſonæ edendis intereſſet, Interdicto Eccleſia Commenda de Villa Longa, Recurſu habito per eumdem Clerum Calataiubenſem ad Vicarium Epiſcopalem Tiraſonę Reſidentem, pro obtinenda aliqua prouiſione ſuper modo præcedendi in Sanctiſſimi Corporis Domini Noſtri Ieſu Chriſti Feſtiuitate ad obuiand. diſcordijs, & ſcandalis oriri conſuetis, à quo Vicario fuit Clero demandatum, vt ordo antiquus ſeruari ſolitus, ſeruaretur, Detentione Decani Calataiubij in Tiraſonæ Carceribus ſententia eum condemnante,
eiuſque acceptatione, & executione, qui quidem actus 5
veræ, ac contentioſæ Iuriſdictionis poſſeſſionem præſeferunt, quamuis vnicus, & minimus ſufficiens exiſtimetur ad illius conſeruationem, Schrader. *de feud. qu. 10. ſect. 20. num. 157. Adden. ad* Greg. *deciſ. 162. nu. 11.* Rota *in Marſicen. Iuriſdictionis 18. Februarij, & 17. Iunii, coram bon. mem. Bichio in Beneuentana Iuriſdictionis, §. cæteri tamen, verſ. iſti enim 31. Ianuarii 1656. & 24. Ianuarii eiuſdem anni, §. quo vero, coram Reuerendiſſ. Cerro.*

Hinc enim omninò inſubſiſtens viſum fuit ſuppoſitum Cleri Calataiubenſ. nempè quod Eccleſiaſtica Iuriſdictio olim penes Calataiubenſem Archidiaconum vel Ordinarium reſideret, à cuius ſententijs ad Cæſarauguſtanum Metropolitanum, non autem ad Epiſcopum Tiraſonenſem appellationes admittebantur, & quod deindè Archidiaconatus Dignitate æquè principaliter vnita Eccleſiæ Tiraſonenſi, Epiſcopus in Calataiubenſem Iuriſdictionem exercere minimè conſueuerit, niſi reſidendo intra Archidiaconatus limites.

Nam quod olim Archidiacono Iuriſdictio competierit nullibi conſtat, neque vllus actus Iuriſdictionalis, quamuis minimus per ipſum exercitus oſtenditur, minuſuè allegata vnio iuſtificatur; E conuerſo verò Epiſcopus edocet etiam de anno 1201. Archidiaconum in Ciuitate Tiraſonæ ſub Epiſcopali Iuriſdictione reſediſſe, ex quo à veritate omninò alienum detegitur, quod de eo tempore Archidiaconus tanquam Ordinarius reſideret Calataiubij, ac ab illius ſententijs appellaretur ad Cęſarauguſtanum Metropolitanum, cum Cæſarauguſta non appareat in Metropolim erecta, niſi de anno 1318. & ſic longè poſtquam Archidiaconi reſidentiam habere ſolebant Tiraſonæ; quinimò ſuppoſitum prædictum corruere viſum fuit ex Rotali ſententia edita de anno 1436. & iniudicatum tranſacta vbi pronunciatum extat Archidiacono Calataiubij nullam Iuriſdictionem competere in Calataiubenſ. *Summ. Capituli num. 6.*

His præmiſſis clara inſurgit præſumptio Archidiaconum nominari de Calataiubio, non ex eo, quod in Eccleſia Calataiubenſe fundationem aſſumpſerit; Sed quia introitus, ac redditus ad illum ſpectantes, ibi percipiun-
tur, † eoque magis cum non appareat vnquam Archi- 6
diaconatum tanquam Dignitatem à Sede Apoſtolica alicui fuiſſe collatum quod procul dubio contigiſſet vt de alijs dignitatibus Sedi Apoſtolicæ reſeruatis in quocumque menſe vacent.

Neque Calataiubenſes vllum fundamentum conſtitue-
re poſſunt ſuper Immemorabili, cuius virtute † induci- 7
tur præſumptio melioris tituli de mundo; Tum quia ea excluditur ex recenſitis contrarijs actibus per Epiſcopos geſtis, quilibet enim actus contrarius Immemorabilem
† interrumpit, etiam ſi mille peracti fuerint ad inducen- 8
dam præſcriptionem; † Imò ſolus rumor Immemorabi- 9
lem euertere valet, cum ad illius probationem præ ceteris, requiratur, quod nil vnquam in contrarium viſum, aut auditum fuerit, iuxtà *text. in l. nemo, vbi gloſ. notat in verbo Temporalia in fin. ff. de reg. iur.* Abb. *in cap. vltimo num. 29 de conſuet.* Soccin. *conſ. 7. numer. 12. lib. 1.* Bero *conſ. 5. n. 23. eod. lib. 1.* Rota *in Pampilonen. Iuris nominandi Vicarium 14. Decembr. 1648. §. Imò coram Eminentiſſ. Ottbob. in Beneuentana Iuriſdictionis 13. Ianuar. 1653. cor.* Zarate *Add.*

ad

Digitized by Google

ad Gregor. *dec.* 298. *num.* 13. *deciſ.* 254. *num.* 3. *deciſ.* 324. *num.* 13. *part.* 4. *recent. in Palentina Decimarum* 14. *Iunij* §. *quo verò* 1656. *&* *in Hiſpalen. Decimarum* 26. *Ianuarij* 1659. *coram Reuerendiſſimo Domino Cerro Decano*.

10 Tùm etiam quia † teſtes nuper examinati de anno 1661. accurrenti non habent ſufficientem ætatem 54. annorum ante motam litem de iure requiſitam; Neceſsè ſiquidem eſt, quod deponant de viſu per quadraginta annos ante litis initium, & tamen illorum Senior annos 69. non excedit; Lis verò inchoata dignoſcitur vſque de anno 1550. *cap.* 1. *de præſcript. in* 6. Seraph. *deciſ.* 1102. *&* *deciſ.* 1450. *in recent. dec.* 73. *nu.* 3. *&* *dec.* 254. *nu.* 1. *par.* 1. *rec. dec.* 148. *n.* 3. *&* 4. *par.* 2. *in adducta Hiſpalen. Decimarum* §. *quoniam cor. Reuerendiſſ. Cerro*.

Cæteri verò examinati de anno 1552. 1605. & 1620 nullum probationis gradum conſtituere videntur, eo quia
11 lite pendente † non citata parte, & coram Iudice Laico recepti fuere ad executionem impediendam mandati de manutenendo ab hoc Sacro Tribunali decreti ad fauorem Epiſcopi *l. ſi quando* § *ſed cum oportet C. de teſt. l. nemo C. de decur. lib.* 10. Alex. *conſ.* 103. *libr.* 5. Odrad. *conſ.* 157. Rot. *dec.* 146 *n.* 24. *par.* 2. *diuer. cor.* Buratt. *dec.* 551. *n.* 5. *cor. Zarate, in Bononien. fideicommiſſi de Victorijs* 5. *Maij* 1655. § *parui quoque* *&* *in Firmana fideicommiſſi* 27. *Maij* 1661. *cor. R. P. D. meo Albergato*.

Calataiubenſibus minus ſuffragari valet confeſſio per Epiſcopum Yepes emiſſa de anno 1602. longè poſt introductam litem aſſerentem contentioſæ Iuriſdictionis exercitium in Calataiubenſes minimè Epiſcopo competere, niſi Reſidentiam teneat in Territorio Calataiubij; Nam cum de eo tempore iam fuiſſet tributa manutentio Epiſcopo ſuper Iure exercendi Iuriſdictionem vbique locorum ſuæ Diœceſis dicta Confeſſio detegitur erronea, ac fundata in partis aduerſæ inſubſiſtenti ſuppoſito, ibi, *Intendo, che la Giuriſdittione litigioſa non douemo, nè potemo*
12 *eſercitarla, ſtando fuori dell' Archidiaconato*, † Ideoque apta non fuit, nec confitenti, nec eius ſucceſſoribus nocere *l. non fatetur ff. de confeſſ.* Decian. *conſ.* 418. *numer.* 5. Decian. *conſ.* 55. *num.* 29. Menoch. *conſ.* 147. Gregor. *dec.* 522. *nu.* 14.

13 Præter quam quod † confeſſio Epiſcopi voluntaria, nulloque iure cogente emiſſa nil præiudicij Eccleſiæ, ac ſucceſſoribus valet inferre Bald. *in l.* 1. *num.* 301. *de confeſſ.* Pariſ. *conſ.* 47. *num* 92. *lib.* 1. Honded. *conſ.* 60. *num.* 72. *vol.* 2. Maſcard. *de probat. concl.* 467. *num.* 24. Caputaqu. *deciſ.* 198. *par.* 1. *&* *deciſ.* 768. *numer.* 5 *in fin. part.* 2. *recent* Ratio
14 verò ea eſt ne Epiſcopus per viam indirectam rerum Eccleſiæ permittatur alienatio quæ directè fieri prohibetur, Caſtr. *conſ.* 74. *num.* 1. *verſ. tertio videtur &c. libr.* 1. Pariſ. *conſ.* 36. *num.* 11. *lib.* 4. Rot. *deciſ.* 516. *nu.* 2. *par.* 1. *&* *dec.* 597. *nu.* 2. *par.* 4. *diuerſ. ac penes* Garz. 12. *par. cap.* 3. *nu.* 7. Otthob. *deciſ.* 6. *n.* 19. Merl. *dec.* 147. *nu.* 7. Coccin. *dec.* 106. *n.* 8. *penes* Poſth. *de manut. dec.* 238. *n.* 25. *cum alijs relatis in Fauentina Parochialis* 14. *Iunij præteriti coram R. P. D. meo Ninot*.

Concordiæ, & tranſactiones inter ipſos, ac Calataiubij Clerum initæ nullius ſunt ponderis; Nam vltra quod
15 (excepta illa de anno 1622.) † non interuenit Capituli conſenſus prout de iure requirebatur *capit. nouit, capit. quanto, & cap. ea noſcitur de his, quæ fiunt à Prælat. ſine conſenſ. Capit.* & Rota *in Barcinonen. Adminiſtrationis* 17.
16 *Martij* 1645. *coram Reuerendiſſ. Terracinen.* † Apoſtolica confirmatione minimè apparent munitæ, quæ in eis quoque expreſsè reſeruata conuincitur, neque impetrata
17 præſumi poteſt ex triginta annorum curſu, cum † verſemur circa Eccleſiæ præiudicialia; Ideoque reſiſtat Vrbana Conſtitutio in ordine 149. præter quam illarum obſeruantia non docetur, quinimò inobſeruatæ præſumuntur
18 ex earum copia, ac multiplicitate, † quę quidem obſeruantia concurrere deberet cum lapſu triginta annorum, in quibus tempus vita tranſigentis non comprehenditur Rot. *dec.* 27. *nu.* 18 *par.* 9. *tom* 1. *rec.*

Epiſcopis autem licere Iuriſdictionem in Calataiubenſes exequi per ſe, vel Vicarium foraneum indubitati eſt iuris, neque cogi poteſt ad deputandum Vicarium Gene-
19 ralem † cuius Conſtitutio eſt in mero Epiſcopi arbitrio, *cap. cum Epiſc. de offic. ordin. in* 6. Rebuff. *in praxi tit. de vnion. benefic. num.* 16. Rot. *dec.* 418. *num.* 10 *&* 11. *coram* Caual. Put. *deciſ.* 45. *n.* 1. *lib.* 2. Mohed. *deciſ.* 4. *n.* 1. *de offic. Vicar.* Rot. *diuerſ. deciſ.* 222. *num.* 5. *part.* 2. Seraph. *deciſ.* 74. *in fin.* Rota *deciſ.* 537. *numer.* 8. *part.* 4. *tom.* 3. *recent.*

Inducta cenſetur in Epiſcopo obligatio deputandi Vicarium Generalem eo, quia olim illos deputare conſueuerit, nam omiſſo, quod duę primæ deputationes loquuntur de Vicario foraneo, prout etiam comprehenditur ex eo quod de anno 1378. Epiſcopus Tiraſonen. alteri Iudici commiſit cauſam appellationis, alteram cauſam ad ſe ipſum auocauit; Hoc enim Epiſcopo non fuiſſet permiſſum ſi Decretum à Vicario Generali emanaſſet, † à quo ad E- 20
piſcopum appellari prohibetur *capit.* 2. *de conſuetud. in* 6. Sbroz. *de offic. Vicar. qu* 23 *num.* 2. *&* *ſeqq.* Grat *cap.* 655. *num.* 58. Caual. *dec.* 418. *nu.* 4. Aliæ verò ſubſequentes deputationes quicquid ſit, An re vera ſint de Vicarijs Generalibus, vel ad ſolam cauſarum Vniuerſitatem, nullum Ius Calataiubenſibus tribuere potuerunt, † cum in acti- 21
bus facultatiuis cadere nequeat præſcriptio, quæ liberam Epiſcopi facultatem reſtringat *l.* 2. §. *deinde* Marcellus, *&* *l. ſi fund. ff. de aqu. plu. arcen. gloſ. in l. qui luminibus ff. de ſeruit. Vrban. præd.* Dec. *conſ.* 8. *num* 4. Rota *deciſ.* 778 *num* 5 *par.* 1. *diuerſ. deciſ.* 556. *num* 4 *par.* 2. *recent. & coram Achill. in hac cauſa deciſ.* 306. *par* 1. adeòut † nec manutenibilis poſſeſ- 22
ſio admittatur, præſertim ad fauorem ſubditi contra Dominum non obſtante quouis temporis lapſu etiam immemorabilis *in cap. cum Eccleſia Sutrina vbi* Ripa *n.* 43. *&* *ſeqq. de cauſ. poſſeſſ. & propr* Bald. *in l.* 1. *num.* 10. *C. de ſeruit. & aqu.* vbi quod nulla præſcriptio inducta præſumitur aduerſus eum † qui per ſe, vel ſuos Anteceſſores per mille quo- 23
que annos ad alterius Molendinum ire conſueuit Surd. *poſt alios conſ.* 127 *n.* 82. *in fin.*

Nec aduerſatur, quod in actibus quoque facultatiuis cadat præſcriptio, † dummodò prohibitio, ſeù contradi- 24
ctio concurrat cum ſubſequuta acquieſcentia Caſtr. *in leg. qui luminibus nu.* 2. *verſ. ſed tamen ff. de ſeruit.* Vrban. *præd.* Seraphin. *deciſ* 1086 *numer.* 1. Rot. *deciſ.* 530. *num.* 2. *&* 3. *par.* 2. *rec.*

Nam oppoſitiones, & contradictiones relatæ in Summ. Calataiubenſium à *num.* 23. *ad* 25 emanarunt poſt litis introductionem, ac mandati Rotalis relaxationem, ad cuius executioni reſiſtendum, ijdem recurſum habuerunt ad Tribunal Iuſtitiæ Aragonum, ab eoque firmam executionis impeditiuam obtinuere, præ cuius timore Epiſcopi acquieſcere coacti fuere Summario Capituli *n.* 37. Ideoque ex tali acquieſcentia nulla præſcriptio aduerſus Eccleſiam, & ſucceſſores induci potuit, quibus Prælatorum negligentia præiudicare minimè valeat ex deductis.

Denique non obeſt, quod Epiſcopus ex quadam æquitate eligere teneatur locum, qui minus incommodum Diœceſanis inferat, proindeque cum ab Archidiaconatu Calataiubij ad Ciuitatem Tiraſonæ detur conſiderabilis diſtantia, ac præter itineris longitudinem tranſire quoque oporteat per loca minus difficilia, aſpera, & montuoſa, quinimò per aliarum Diœceſim Caſtra, † ſaltem cogi de- 25
beat Epiſcopus ad conſtituendum ibi Vicarium Generalem Nauarr. *conſ.* 2. *num.* 2. *ad med. poſt* Franc. *in cap. cum Epiſcopus de offic. ordin. in* 6. Rota *diuerſ. deciſ.* 297. *num.* 1. *&* 8 *par.* 2.

Nam quidquid ſit; An hæc ſit cauſa ſufficiens ad obligandum Epiſcopum, at deputet Vicarium Generalem contrarium conuincitur ex teſtibus examinatis pro parte Capituli aſſerentibus à Territorio Calataiubij ad Ciuitatem Tiraſonenſem dari commodum iter, ac continuatum per Loca Diœceſis abſque neceſſitate tranſeundi per alias Diœceſes, hocque commodè intra vnam Dietam poſſe expleri etiam ſi in lectica permeare oporteat, † vn- 26
de cenſuerunt Domini ſatis conſultum fore Calataiubenſibus, ex Vicarij foranei deputatione.

Cætera obiecta pro Calataiubenſium parte excitata ad impugnandam ſententiæ Iuſtitiam ſublata remanent ex prædictis, alijſque rationibus per Dominos ex aduerſo ſcribentes deductis.

De validitate verò Domini non dubitarunt, quamuis citatio exequuta non fuerit contra ſingulos intereſſe habentes, ſed dumtaxat in Clerum, ac nonnullos Ciues Calataiubij; Ea inde etenim ſententia nullitatis vitio obnoxia minimè remanſit, nàm quotieſcumque plures habent intereſſe in cauſa, vnus autem primario, & principaliter, alter verò ſecundario, & conſequutiuè, prout nunc conſiderantur aliæ Vniuerſitates de Calataiubio, cum dubitari nequeat, quin reſidentia Vicarij Generalis

in Ca-

Digitized by Google

in Calatalubij loco principaliter influeret in ſplendorem,
& honorificentiam ipſiuſmet loci, Cleri, ac Ciuium;
Secundario vero reſpiceret aliorum ſubditorum quam-
dam commoditatem, cum ipſi tali caſu non releuentur
27 ab obligatione adeundi Iudicem extrà proprias domos; †
tunc pro ſententiæ validitate ſuffragatur ſola citatio in
illum, ad quem principaliter defenſio ſpectare dicitur *gloſſ.
communiter recepta in l. de vnoquoque in verbo quos cauſaff.
de e iudic.* Alex. *conſ.* 86. *num.* 3. *libr.* 2. Vant. *de nullit. &
defect. citat. num.* 19. Couarr. *pract. quæſt. cap.* 13. *numer.* 6.
7. Tiraquell. *de nobil. cap.* 37. *nu.* 5. Peregr. *de fideic. art.* 53.
num. 53. Rot. *deciſ.* 436. *num.* 7. & 8. *par.* 9. *recent. in Roma-
na Cambij inter eius impreſſ. deciſ.* 436. *numer.* 5. *confirmata* 8.
Martij 1652 §. *nec reſiſtunt cor. Reuerendiſſimo Cerro Add.
ad deciſ.* 118. *Litt. D. par* 1 *recent* Maſtrill. *deciſ* 114 *num.*
28 27 Rot. *deciſ.* 241. *in princ. par.* 2 *recent* in † terminis ſen-
tentiæ condemnatis perſonam non vocatam, quæ licet
non citatos afficere nequeat, ſubſiſtetur tamen reſpectu
vocatorum Merlin. *deciſ.* 345. *in princ.* Altera nullitas de-
ſumpta ex non integra tranſportatione Actorum, quæ in
prima inſtantia coram R. P. D. meo Taia fuerant geſta,
29 tollitur † ex eo, quod hoc non proceſſit ex culpa Agen-
tium pro Epiſcopo ſiue Capitulo Tiraſonenſe, ſed ex me-
ra incuria, & inaduertentia Notarij, cui integra tran-
ſportatio fuerat expreſsè commiſſa, prout ipſemet fate-
30 tur, † error enim Notarij parti obeſſe non debet, quę iu-
ſtam, ac probabilem credulitatem habere potuit de inte-
gra Actorum tranſportatione *l ſi Librarius, & ibi* Dec. *ff.
de reg. iur. gloſſ. fin. in l. vltim C de fideiuſſ.* Achill *deciſ.* 1. *nu.*
27. *de fideiuſſ.* Rota *in puncto deciſ* 119 *ſub num.* 2. & 3. *par.*
3. *recent* Coccin. *deciſ.* 373 *nu.* 10.

Prout corruere quoque videtur nullitas, quæ deduci-
tur ex defectu iuriſdictionis, & ſub fundamento, quod
noua cauſæ commiſſio in Rota non comprehendat omnes
litis conſortes in prima nominatos, & contra quos olim
31 fuit directa petitio, ac introducta lis; nam † reſpondetur
quod ea non erat neceſſaria ad tribuendam Tribunali Iu-
riſdictionem, cum ſatis eſſet prima commiſſio ad litis pro-
ſecutionem, cuius virtus non cenſetur expiraſſe per mor-
tem, ſiuè amotionem Auditoris; Cui cauſa reperiebatur
commiſſa, cum ſucceſſor abſque alia facultate cauſas ſui
32 Prædeceſſoris reaſſumere valeat, † Rotæ etenim Audi-
torium dicitur reſpectu omnium vnum Tribunal, ac ea-
dem omnium iuriſdictio, vt aliàs reſpondit Rota *in Sarſi-
naten feudi* 3 *Iulij* 1641. *cor bo. me. Pirouano*, Buratt. *dec* 818.
n 2. Greg. *dec.* 369. *n* 3 *cum alijs allegatis in Romana fideicomm.
de Incoronatis* 22 *Maij* 1643 *cor bo me Dunozetto*; † Ideoque
33 noua cauſæ commiſſio ex abundanti, quamuis nulliter
imperrata fuiſſet non operaretur ſententiæ nullitatem
Apoſt. ad Rom. *conſ.* 497. *nu* 6 & 7 *in verſ non vitiat* Rora
dec 36 *n.* 56 & *ſeq. par.* 5. *rec.* quæ tamen nullitas ceſſat at-
34 tenta illa clauſula † in commiſſione adiecta, videlicet cum
omnibus facultatibus in alijs commiſſionibus in actis præ-
ſentatis contentis.

Et ità vtraque parte acerrimè Informante fuit reſolu-
tum in ſecunda cauſæ propoſitione.

R. P. D. PRIOLO.

Leodien. Profeſſionis.

Veneris 14. *Decembris* 1663.

ARGVMENTVM.

Monialis non profeſſa debet, renouitiare per ſuperuenientiam nouæ regulæ alias profeſſio eſt nulla, & annus nouitiatus debet incipere à die reformationis, & non ante, adeò vt ſi non ſit integer poſſit ſemper profeſſio inualidari vſque ad quinquennium quo elapſo non poteſt amplius dici de nullitate quia cenſetur acquieſcentia tanti temporis ratificata.

SVMMARIVM.

1 *Profeſſio eſt nulla abſque legitimo nouitiatu.*
2 *Monialis non profeſſa debet renouitiare quando regula reformatur & fit aſperior & nu.* 7. & 9. & 10. *ſecus ſi ſit profeſſa vt nu.* 8
3 *Nouitiatus ad quem effectum ſit inſtitutus.*
4 *Profeſſus tranſiens ad aliam religionem debet iterum renouitiare, & quare & nu.* 5. & 6.
11 *Nouitius non poteſt compelli ad obſeruationem regulæ quæ poſt eius ingreſſum fuit facta aſperior & n.* 12. *ſecus in profeſſo quod tunc eſt dubium vt nu* 13.
14 *Profeſſio non poteſt dici nulla completo biennio fallit vt nu.* 15.
16 *Annus inchoare debet à die regulæ poſtea inductæ.*
17 *Nouitiatus non eſt integer non completo anno fallit vt nu.* 18. *declara, vt nu* 19.
20 *Profeſſus non poteſt contra votum iam prœſtatum amplius venire etiam per ſuperuenientiam nouæ regulę ſecus in Nouitio vt nu.* 21.
22 *Annus probationis eſt adeo neceſſarius, vt illi non poſſit Nouitius renunciare*
23 *Profeſſio quomodo ratificetur & nu* 24 & 26
25 *Elapſo quinquennio non poteſt amplius dici contra nullitatem profeſſionis.*

DECISIO CXVI.

AGEBAT Maria Bernardina in Monaſterio Sancti
Walburgis annum probationis, & cum eſſet in li-
mine profeſſionis ſuperuenerunt conſtitutiones, quibus
Moniales ad arctiorem, & duriorem vitam vocabantur
quapropter dilationem ad profeſſionem faciendam obti-
nuit vt viuendi modum nouiter inductum experiretur,
cumque in illius probatione per annum non ſteterit ſed
Paulo poſt duos menſes admiſſa fuerit ad habitum Mona-
chalem iudicium introduxit ſuper nullitate profeſſionis
quam tamen validam eſſe pronunciatum fuit ab ordina-
rio, & ita quoque reſolutum in hoc ſacro noſtro Tribu-
nali, vt in deciſione edita ſub die 23. Iunij ſuperioris
anni, ſed cauſa bis propoſita Domini à deciſis receſſe-
runt.

Nam profeſſio viſa fuit nulla † ex defectu legitimi 1
Nouitiatus, licet enim Maria Bernardina in Monaſterio
annum probationis expleuerit, quia tamen re integra an-
te profeſſionem ſuperuenit diuerſa forma viuendi inducti- 2
ua aſperioris vitæ renouitiare tenebatur per integrum an-
num quamuis primum compleuerit cum annus † proba- 3
tionis inſtitutus ſit ab Eccleſia, vt Nouitius experimen-
tum faciat non ſolum de regula, votiſque ſubſtantiali-
bus caſtitatis, paupertatis, & obedientiæ, ſed etiam de
ſingulis auſteritatibus, & forma viuendi religionis *iuxta
text in c. ad Apoſtolicam* 16 *de regul.* Lap. *alleg* 46 *nu* 2 & 3.
Sanchez *ad præcept. Decalog. to* 2 *lib* 5. *c* 4. *n.* 31. *ad med.* Lez-
zan. *in ſumma Regul to.* 3 *tit de profeſſ. regul. n.* 10. Tambur *de
Iur. Abbat. to.* 3 *diſput* 6 *qu* 7. *nu.* 10. P. Diana *in praxi Regul.
to.* 2. *par.* 4. *tract.* 9. *de Nouit. quæſt.* 3. *nu.* 3.

Quemadmodum etiam † tranſiens de vna Religione ad 4
aliam debet iterum annum probationis peragere, non † 5
vt ſciat votorum ſolemnium caſtitatis, paupertatis, &
obedientię obligationem, cum hæc tria expertus fuerit in
prima Religione, ſed vt probet auſteritates, ac diuerſum
modum viuendi huius Religionis † ab alia Nauarr. *conſ.* 6
49. *nu.* 4 *de regul* Azor *inſtit. Moral. par.* 1 *lib.* 12. *c* 14. *verſ.* 15.
quæro Sanchez *ad præcept Decalog d. c.* 4. *n* 12. *tom* 2. *lib.* 5.
Barboſ. *de Iur. Eccleſiaſt. lib.* 1. *cap.* 42. *n.* 84. & *in Collect.* Con-
cil. Trid. *ſeſſ.* 25. *ca.* 15. *de regul.*

Neque obſtat concluſio in præterita deciſione firmata
quod vbi † regula non immutatur in ſubſtantialibus, ſed 7
tantum in accidentalibus ſufficiat annus ab ingreſſu Mo-
naſterij cœptus, & completus † quicquid enim ſit in Re- 8
gulari profeſſo qui tenetur ſeruare reformationem primi-
tiuæ regulæ & antiqui rigoris in quibus terminis loquun-
tur adducti in contraria deciſione ſecus procedit † in Ingreſ- 9
ſo, & ſimplici Nouitio, qui eum ex alteratione, & im-
mutatione Regulæ poſſit mutare propoſitum, & volun-
tatem profitendi recipi non debet inter profeſſos niſi re-
maneat in probatione † per alium integrum annum 10

vt con-

Digitized by Google

vt concludit Archid. ſuper decretali ca. geſta 74. diſtinct. & in terminis aduertit Pellizzar. *tract. de nouit. monial. cap. 3. lect. a nu. 48. & hanc ſententiam pluries complexam fuiſſe Sacram Congreg.* Eminentiſs. Card. Sacr. Concil. Trid. *interpetrum refert.* Bordon. *reſolus. regul. to. 2. reſolut. 99. num. 48.*

11 Et nihilominus hic non agitur † de regula relaxata &
collapſa, reformata ſecundum priſtinum ſtatum, ſed de
ſtrictiori, & aſperiori vita ducenda, quam ſit illa quæ in
limine fundationis Monaſterij fuit Monialibus impoſita
12 † quo caſu non poſſe Nouitium, aut non profeſſum ad il-
lam compelli, non videtur in dubium reuocandum, cum
quæſtio ſit ſolum apud DD. vtrum profeſſus poſſit poſt
13 profeſſionem † aſtringi ad ſeruandam regulam reformatam
& ad priſtinum ſtatum reductam ſicuti diſputant Felin. &
Decius *in ca. ad noſtram de appell.* Sanchez *ad præcept. Decalog lib. 6. cap. 2. n. 31. & ſeqq.*

14 Nec tollitur iſte defectus ex eo † quod Maria Bernardi-
na habuerit plures dilationes ad profitendum, & profeſ-
ſionem emiſerit completo biennio, nam ipſa ter obtinuit
prorogari annum probationis 1. ſub die 27. Ian. 1655. ad ſex
menſes deinde ſub die 27. menſis ſequentis Iulij ad ſex heb-
domadas ex preſſa legitima cauſa, vt melius experiretur
regulam Monaſterij, & antequam ſuperuenirent conſti-
15 tutiones † atque ideo prorogationes huiuſmodi computari
non poſſunt pro nouo probationis anno, qui à die nouæ
conſtitutionis & regulæ immutatæ incipere debet, prout
notant Specul. *de ſtat Monach. lib. 4. par. 3. n. 43. fol. mihi 176.*
Oldrad. *conſ. 96. ad med.* Alex. *conſ 54. n. 18. & 19. lib. 4.* Rota
*in Meleuitana nullitatis profeſſionis 27. Ian. 1654. § præterea
cor. R. meo Melzio Epiſcopo Papien.*

Tertio licet futuras conſtitutiones experiendi cauſa No-
uitiatum prorogari ſimpliciter obtinuerit; attamen eius
profeſſio recepta fuit ad duos tantum menſes poſt editas
conſtitutiones cum illas ordinarius promulgauerit ſub die
28. menſis Octobr. eiuſdem anni 1655. ipſa vero profeſſionē
fecerit ſub die 1. Ian. ſequentis anni 1656. dum autem an-
16 nus nouæ † probationis inchoare debet à die regulæ poſtea
17 de nouo inductæ conſequens eſt vt non † elapſo anno à die
ſupradictarū conſtitutionū Nouitiatus non fuerit integer.

18 Nec refert quod illa † conſenſerit in hanc futuram refor-
mationem, & propterea teneatur ad eius obſeruantiam ſi-
ue annum nouæ probationis compleuerit, ſiue non quo-
19 niam id procedit †, quando reformatur regula poſtquam
20 ingreſſus religionem † profeſſionem fecit, vnde profeſſus
contra votum, quod Domino præſtitit venire prohibetur
vt in his terminis loquuntur Felin. & Dec. *in d. ca. ad noſtram*
21 *de appell in 1. dec. relati*, ſecus autem quando regula † con-
tingit reformari antequam ingreſſus profeſſionem fecerit
tunc enim ille non tenetur ſeruare reformationem niſi per
alium annum in illius probatione permanſerit *iuxta diſtin-
ctionem* Hoſtienſ. *in ſumma de vot. §. vtrum n. 17. verſ. ſolutio,
& in fine verſ. ſi autem profeſſionem non fecerat.* Cum enim
ante profeſſionem in probatione poſiti, ſi regulam ſeruare
22 noluerint redire poſſint ad priorem ſtatum, annus proba-
tionis eſt adeo neceſſarius vt illi renunciari non poſſit Na-
uarr. *conſ. 62 nu. 5 de reg.* Azor. *inſtit. moral par. 1 libr. 12 ca. 4.
qu. 4. & 9* Garz. *de Benef. par. 11. c. 9. nu. 7. cum alijs per* Bar-
boſ. *in Collect.* Conc. Trid. *d. ſeſſ. 25. d. ca. 15. num. 33.*

Nec dicatur, quod iſta profeſſio licet nulla, tamen
23 fuerit ratificata non ſolum per patientiam †, & geſtatio-
nem habitus Monachalis ſpatio trium annorum, ſed etiam
24 per actus ab eadem factos qui fieri non potuerunt, niſi à
Monialibus profeſſis, quia nullitas profeſſionis ſolum poſt
25 † quinquennium allegari non poteſt, quo tranſacto cen-
ſetur per non reclamationem ratificata profeſſio ex Conc.
Trident *ſeſſ. 25. de regul. cap. 19.* ſecus intra quinquennium
Sanchez *de matr. lib. 7. diſput 37. nu. 10.* Grat *diſcept. forenſ. c.
440. n. 25.* Ciarlin. *controu. forenſ. c. 108 n. 65.* Rot. *in Vlixbon.
nullitatis profeſſionis* 10. *Decembris 1646. §. quæ afferebantur*
26 *cor. bo. me Arguelles.* Actus vero facti poſt profeſſionem †
nullam inducunt ratificationem niſi fiant à ſciente nulli-
tatem animo illam validandi, & ſeſe efficaciter obligan-
di, quod ex aduerſo concludenter probari deberet, *vt con-
ſuluit* Nauar. *conſ. 26 n. 18. & conſ 28. in fine n. 7 de reg.* Grat.
d. c 440. n. 22. & 23. Suar. *de reg. to. 2. tract. de vot. lib. 6. num. 3.*
Azor. *inſtit. moral. par. 1. lib. 12. ca. 4. verſ. 7. quæritur* Cyriac.
*controu. forenſ. c. 371. n. 37. & in terminis Monialis dictam fuit
in ſupracitata Vlixbonen. nullitatis profeſſionis §. nulla adeſt.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Vrgellen. Parochialis.

Veneris 14. Decembris 1663.

ARGVMENTVM.

Reſignans beneficium pro aliud obtinen. debet mentionem facere in ſupplica de reſignatione alias gratia eſt ſubreptitia nec iuuat bona fides, quia hæc regula æquiparatur contractibus fil. familias, qui vel dolo, vel bona fide contracti ſint nequeunt ſubſtineri; tanto magis quod dicta regula eſt inducta ad repellendas fraudes.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium à Iure regulatur.*

2 *Litteræ Apoſtolicæ Iuſtificatæ ſunt exequendæ.*

3 *Litterarum verificatio pendet ex obſeruatione.*

4 *Reſignans Beneficium pro obtinenda Parochiali debet in litteris Mentionem facere de reſignatione alias Beneficium reſignatum reſeruatur Sedi Apoſtolicæ.*

5 *Reſignatio non ſubſtinetur ſub prætexta quod ſit facta bona fide & non doloſe.*

6 *Conſtitutio, ſiue regula habuit originem ex cauſa fraudis.*

7 *Reſeruatio inducitur abſque fraudis probatione, & nu. 12.*

8 *Reſignatio vt dicatur fraudulenta ſat eſt quod habita fuerit intra tempus vacationis, & reſignationis.*

9 *Reſignatio Eccleſiæ proxima obtentioni alterius reſignationis tempore vacantis præſumitur facta contemplatione vacantis & nu. 17 & 18.*

10 Sen. Conſ. Maced. *editum fuit pro tollendis fraudibus in contractibus filiorum familias.*

11 *Reſignatio æquiparantur contractibus filiorum familias.*

13 *Edictum ſuper concurſu præcedere debet electioni per decem dies ante.*

14 *Edicti affixio quid operetur, & nu. 15. & 16.*

19 *Bellum non impedit litterarum tranſmiſſionem.*

20 *Litterarum commercium inducit ſcientiam vacationis Beneficij.*

21 *Valor probatur ex confeſſione Aduerſarij in ſua gratia.*

22 *Legitimus contradictor non dicitur qui habet titulum inualidum ſecus vt nu. 23.*

DECISIO CXVII.

VACANTE Eccleſia Parochiali Sancti Martini in Oppido de Vr Ioannes Baptiſta Badia Parochialem alteram Diuæ Mariæ ab ipſo poſſeſſam in Caſtro Segur, permutauit cum ſimplici beneficio à Ioſepho de Horteu poſſeſſo, cum vero virtute electionis biduo poſt reſignationem ab ordinario receptæ eidemmet Badia vacantem Parochialem ab Apoſtolica Sede impetrauit, quacunque præcedentis permutationis mentione poſthabita fuit de reſignata proinde Parochiali à ſummo Pontifice vti eidem reſeruata prouiſus Ioſeph de Felin. cui A. C. ſucceſſiue decreuit immiſſionem; delata verò mihi cauſa propoſui an ſit locus arbitrio pro Apoſtolicarum litterarum executione retardan. reſolutum hodie negatiue.

Siquidem † arbitrium à diſpoſitione Iuris conſueuit re- 1
gulari, vt notat Bart. *in extrauaganti ad Regimen. verbo videbitur n. 5. & 10.* Pariſ. *conſ. 56. num. 5. lib. 1. & conſ. 8 nu. 21. lib. 4 iuxta* quam litteræ Apoſtolicę quoties, vt in propoſi-
to caſu iuſtificatæ † noſcantur debent executioni deman- 2
dari *ad text. in c. ſi capitulo ibique gloſſ. notat verbo exequatur de conceſſ. præbend. lib. 6.* Menoch. *de adipiſcend. remed* 10. *nu. 35.*

Digitized by Google

nu.35. Rota *deciſ. 572.num.18.& 19.coram Eminentiſſimo D. meo Card. Ottbobono, & in Leodien. Beneficij 25. Iunij 1657. §. Beneficium cor. me.*

3 Huius vero reſeruatio Parochialis †, ex qua pendet ve-
rificatio litterarum aperte deſumitur *ex conſtitutione ſanct.
mem. Pauli V. relata per* Garz. *de benefic par. 11. cap. 5. nu 64.
necnon à Sanctiſſimo D. noſtro innouata regula 3. Cancellariæ*
vbi reſignationes, ſeu permutationes præſertim Parochia-
lium à Parochis peractæ poſt alterius vacationem Paro-
chialis ſeu beneficij iocompatibilis, oullius propemodum
4 roboris renunciantur, necnon † reſignata beneficia reſer-
uantur Sedi Apoſtolicæ quoties reſignans fuerit de vacan-
te Parochiali prouiſus, & in expeditione litterarum meo-
tiooem reſignationis exprimere neglexerit & alias in his
terminis ita Rot. *cenſuit in Conchen. Parochialis 9. Februa-
rij 1615. coram Vbald. inter impreſſas dec. 251 & coram* Bu-
ratt. *dec. 242 numer. 4. & in Regien. Diptereatus 13. Martij
1656. §. non obſtat, & 26. Martij 1657. §. ſed ceſſat difficul-
tas coram R. P. D. meo Priolo.*

5 Nec ex co poterit ſub prætextu reſignatio ſubſtineri,
qood bona fide noo autem doloſe illa edita fuerit à reſi-
6 gnante alterius vacationis ignaro licet enim conſtitutio †
ſiue regula ex fraudis cauſa proceſſerit à reſignaotibus ad-
7 mitti conſuetæ † nulla tamen admiſſæ fraudis probatio ad
8 ioducen. reſeruationem exigitur, ſed ſatis eſſe † cenſetur
vt intra tempus vacationis, & prouiſionis reſignatio ha-
9 bita fuerit †, vt Regolæ tenor oſtendit ex euentu deſu-
mens fraudem quoties ſcilicet de vacante beneficio reſi-
gnantem prouideri contingat, *vt dixit* Rota *coram Vbal-
do in adducta deciſione 451. & notat* Barbol. *de offic. & poteſt.
Epiſc. alleg. 57. nu. 83.*

10 Quod auctoritate quoque Iuris roboratur in *libr. 14. ff.*
vbi Imperator Senatus conſultum edidit Macedonianum
vt fraudibus occurreret admitti conſuetis in mutui con-
tractibus mitis cum filijs familias, & tamen contractus
11 hi ſiue ex dolo, ſiue † bona fide præceſſerint nequeunt
ſubſtineri, alias ſi probatio fraudis in propoſito caſu foret
12 neceſſaria incaſſum conſtitutio emanaſſet † dum ipſius
probatione perhabita ex diſpoſitiooe Iuris Canooici irrita
ac nulla redditur reſignatio *vt aduertit gloſſ. in c. ſuggeſtum
verbo dec. put 7. quæſt. 1.* Beriam. *de permut. benef. part. 7.
quæſt. 3. num. 6.* Sebaſtian. Medic. *de caſibus fortuitis quæſt.
10. n. 29* Rebuff. *in prax. tit. de cauſ. reſignat. irritant, &
1. dol. nu. 1. cum ſeqq.* Pariſ. *de reſignat. benef lib. 13. quæſt.
3. n. 1.* Rota cor. Merlin *dec. 559 nu 1. cu n ſeq.*

Quæ tameo vacationis notitia ex facti circumſtantijs
bene deſumitur in reſignante, ſiquidem vacatio Paro-
chialis Sancti Martini 15. Septembris anni 1659. contige-
rat, permutatio verò ſubſecuta contigit 16 Decembris
eiuſdem anni, occ non bidoo ante per electionem ad Pa-
rochialem vacaotem ab ordinario reſignanti conceſſam
13 hinc † dum decem dierum edictum ſuper concurſu pera-
14 gendo procedere debuerat † electioni *iuxta diſpoſitionem* S.
Conc. Trid. *ſeſſ. 24. cap 18 de reformat.* intra quod tempo-
ris ſpatium oppoſitio reſignantis exquirebatur vna cum
15 proorij nominis & patriæ deſcriptione † adhuc vt de mori-
bus illius poſſet ordinarius exquirere, eoque termino ela-
16 pſo † ſubſequi debuerat examẽ *vt tradit* Pax Iordan *elucu-
brat. diuerſ. vol 2. lib. 4. tit. 8. nu. 34. & 40.* ſequitor per ne-
ceſſe eadem ſaltim ſuæ diſcriptionis die Parochialem per-
mutaſſe, ac ſub ſpe conſequenter obtinendi vacationem
17 † ex Beneficioruoi incompatibilitate reſultantem *ad text.
in c. de multa 28. de prębend vt bene hæc omnia licet in caſu
fortiori ponderaait* Rot. cor. Vbald *dec. 251.*

Hanc interea fraudem conuincit ipſioſmet reſignantis
confeſſio, quippe qoi poſt receptam D. Mariæ Parochia-
lem à ſummo Pootifice obtinuit robur validitatis collatio-
18 oi attribui, quam exinde † reputabat inualidam, quod
contra tenorem Regulæ ab ipſo permutatio edita fuetit,
vt ex gratia Summi Pontificis expreſſe deſumitur relata
in ſum Felin. *n. 50.*

Hinc teſtium depoſitiones nequeunt vrgere conclodcn-
tium nimirum Caſtrum, Segur vbi degebat Badia ab al-
tero de Vr per 30. fere mille paſtus abeſſe necnon etiam
atteſtantium ioter vtriuſque Oppidi incolas tuoc tempo-
19 ris ex Belli cauſa commercium omoe extitiſſe interdi-
ctum noo euim ipſi impoſſibilem litterarum tranſmiſſio-
20 nem de vno loco ad alterum concludunt † qua mediante
tranſmiſſione Ioannes de vacatione certioratos extitiſſe
præſumitur ab Andrea fratre degente in Vrgellenſi Ciui-
tate vbi peragi debuerat examen vt facti ſeries recenſita
nec ipſiuſmet Ioannis ſucceſſioa confeſſio præſeferre vi-
detur.

Fructuum aut valor † in ducatis 24 auti de Camera à 21
Ioſepho expreſſos iuſtificationem legitimam aſſumit ex
ſimili oarratiua ab Aduerſario in ſua prouiſione perhabi-
ta, vt alias cenſuit Rot. cor. Buratt. *dec. 481. n. 9 & dec.
92. nu. 10. par. 6. rec. & in Auellina Canonicatus 27. Martij
1651. §. valor denique cor. Reuerendiſſ. D. meo Decano.*

Dum itaque † titulus Horteu euidenti oullitatis vitio 22
laborare dignoſcitur contradictoris proinde legitimi partes
nequit ipſe obtioere pro immiſſione retardanda poſſeſſio-
nem licet obtineat Rota *dec. 721. nu. 1. par. 1. & 302. n 18.
cum ſeqq. par. 4. to 2. recent. & in Alerien. Canonicatus 29
Aprilis 1650 §. non obſtat coram R. P. D meo Celſo cum alijs
plene recenſitis in Gerunden. Parochialis 3. Decembris 1660.
§ cæterum cor. R. P. D. meo Beuilaquo confirmata cor. me die
4. Maij & 27. Iunij 1661 § & licet cum ſeqq.* quicquid dicen-
dum foret in caſu quo de validitate rituli dubitari contin-
geret Rot. *in Dienen. Prioratus 10. Decembris 1657. § vltimo
& 31. Maij 1658. in principio cor. me.*

Et ita vtraque &c.

REVERENDISS. P. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotę Decaoo.

Romana fideicommiſſi de Stephanis.

Veneris 11. Ianuarij 1664.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio ex quibus arguatur, quæ decreta ſub conditione dummodo poſſeſſio ſit vacans aliter apprehenſa, nullius eſt roboris: Confeſſio in precibus emiſſa concludenter contra confitentem probat. Adminiſtrator bonorum Eccleſiæ non poteſt ipſi ex ſuo facto præiudicare.

SVMMARIVM.

1 *Leg. finalis remedium competere non poteſt ſemel immiſſo.*

2 *Poſſeſſio decreta cum conditione dummodo ſit vacans, ſi ſit apprebenſa quando fuerit plena, remaneat inefficax.*

3 *Mandatum de manutenendo arguit poſſeſſionem.*

4 *Locationes diuerſis perſonis factæ, domorumque penſiones exactæ poſſeſſionem demonſtrant.*

5 *Actibus poſſeſſorijs adminiſtratorio nomine geſtis poſſeſſio principalis deprebenditur.*

6 *Ad Poſſeſſionem Cappellæ probandam requiritur quod miniſter inſiſtat animo poſſidendi, non autem ſimplicis cuſtodiæ.*

7 *Confeſſio in precibus emiſſa contra confitentem plenè probat.*

8 *Legatarius de manu bæredis legatum accipere tenetur.*

9 *Poſſeſſio quando eſt plena, vlteriori poſſeſſionem apprebendenti nullum Ius acquiritur.*

10 *Adminiſtrator bonorum Eccleſię non poteſt ex ſuo facto illi præiudicium inferre.*

DECISIO CXVIII.

POSTREMÆ reſolotionis * fundamenta, placuerunt
Domioisquia, diſputato hodie dubio in vltimo loco
deciſi ſtandum eſſe exiſtimarunt, quamuis enim Fuluiæ
per decretum conceſſa fuerit immiſſio in poſſeſſionem do-
mus de qua agitor, & proinde Ioanoi Baptiſtæ eius filio ob-
ſtare videatur regula in primis deciſionibus approbata,
quod ſemel † immiſſo remedium l. fin. non amplius com- 1
petere poſſit. Nihilominus cũ immiſſio decreta fuerit ſub
conditione, dũmodo poſſeſſio ſit vacans, & ſine pręiudicio
&c. & ex datis pro parte Io Baptiſtæ conſtet poſſeſſionem
† tunc temporis fuiſſe plenam, & Domum ab alio poſſeſ- 2
ſam immiſſio proinde nulla remãſit, & ioeſſicax, ac ſi oũ-
quam fuiſſet conceſſa, vt io principio deciſionis, vt tra-
dunt

Digitized by Google

dunt Surd. *deciſ.333. ſub num.10. pureſque velati per* Modern. *de manut. obſeru.30. nu.4. & ſeq.* Rot. *apud ipſum dec. 569 num.5. Auximana Prædij 26. Maii 1659. coram Eminentiſſ. Celſo in princ. & §. & eum, & in Romana hereditatis 4. Iulij proximi præteriti coram Reuerendiſſ. D. meo Decano §. præterea.*

Plena erat poſſeſſio, quia de Anno 1632. quo Fuluia decretum in foro Capitolino obtentum executioni demandauit Cappella Sanctiſſimæ Annunciatæ tanquam heres ex teſtamento Statilij Pacifici illam poſſidebat, & bené probatur ex eo, quod Bartholomæus Fuluius eiuſdem Cappellæ adminiſtrator, & rector non ſolum in poſſeſſionem domus controuerſæ, vſque de Anno 1623. mandatum de manu tenendo obtinuerat coram Buratto, *vt in*
3 *dec.730.* ex quo † poſſeſſionem iuſtificari tradunt Modern. *de manut. obſeruat. 29. numer.10.* Rota coram Mantic. *dec. 252 num.2. & in rec. dec.170. num.16. par.9.* ſed etiam ſuc-
4 ceſſiuè † eandem Domum pluries, & diuerſis perſonis locauerat, & conuentas penſiones exegerat ex relatis in §. quod autem, & concordat Rota *in Romana Dotis 13. Ianuarij 1660. §. neque deficit, & in Romana cenſus 27. Aprilis proximi præteriti coram me §. quibus accedit* Ex huiuſ-
5 modi † enim Actibus poſſeſſorijs adminiſtratorio nomine geſtis bené probatur poſſeſſio Cappellæ pro qua Bartholomæus adminiſtrabat *l. fin. C. de acquir. poſſ* Surd. *conſ.481. num.9.* Grat. *diſcept.365. num.44.* Rota coram Buratt. *dec. 292. n.4.* coram Eminentiſſ. Card. Otthob. *deciſ.59. n.3. & in Romana manut. 28. Iun. 1652. coram bo. me. Dunozetto §. non obſtat.*

Neque reſiſtit, quod dictus Bartholomæus anno 1624. deputatus fuerit œconomus, & adminiſtrator à Dominico cum certo ſalario ad quem titulum prætenditur referendos eſſe omnes actus ab ipſo geſtos, & excludit poſſeſ-
6 ſionem Cappellæ ad † quam probandam requiritur, quod Miniſter inſiſtat animo poſſidendi non autem ſimplicis cuſtodiæ Rota *deciſ.219. num.9. coram eodem* Card. Otthob. In facto enim aduertendum eſt, quod Statilius Teſtator inſtituta ſibi hærede Capella bona hæreditaria, à quibuſdam Confraternitatibus adminiſtrari voluit, donec æs alienum ipſius extingueretur, quibus adminiſtrare recuſantibus per ſententiam à D. Card. Vrbis Vicario pronunciatum fuit Adminiſtrationem ad Rectorem eiuſdem Cappellæ pertinere, & cauſa in gradu appellationis in Rota introducta eidem Rectori decreta fuit manutentio coram Buratto *dicta deciſ.730.* vnde non ſubſiſtit, quod Dominicus deputauerit in Adminiſtratorem Bartholomæum ex ſententia Iudicis iam electum, & à Rota confirmatum eo quia ipſe domum poſſideret, ſed ille præſtitit ſolummodo conſenſum pro iure, & intereſſe, quod illi competebat ſuper hac domo ſibi in teſtamento legata ad effectum, vt Adminiſtrator pro ſua mercede ſummam conuentam ſingulis menſibus retinere poſſet, vt etiam conſtat ex memoriale à Dominico porrecto coram bo. mem. Cardinali Hieronymo Veroſpio, in quo inſtabat pro conſecutione alimentorum, ſuper bonis, vt fatetur, ipſe à Rectore poſſeſſis, quæ † confeſſio in precibus emiſſa contra confitentem plené probat poſſeſſionem *l. cum precum. 9. C. de liberal. cauſ.* Mandel Abb. *conſ.778. numer. 50. lib.3. cum ceteris apud* Modern. *de manut. obſeru.19. nu. 46.* Rota *dec.700. n.1. part.1. rec. & coram D.* Card. Otthob. *dec.113. n.12.*

Ex quibus apparet, quod Cappella non deſijt poſſidere domum quandoque Adminiſtrator eius nomine illam poſſidebat cum onere voluntatem Teſtatoris circa æs alienum adimplendi, & hac ratione poſſeſſio à Dominico apprehenſa coram eod. Card. Veroſpio declarata fuit attentata, nec ſuſtineri poterat ſub prætextu quod Dominico legata fuiſſet domus in Teſtamento Statilij, legatum enim non erat purum, ſed ſub conditione purificanda poſt lapſum temporis 45. annorum, vnde interim durante tempore purificationis conditionis, poſſeſ-
8 ſio retineri debuit à Cappella, tanquam herede † de cuius manu tenetur Legatarius accipere legatum *l prima in princ. ff. quorum legat.* Grat. *diſcept.910. numer.14.* Ciriac. *contrau.243. num.1.* Rota *deciſ.431. num.8. part.2. deciſ.35. numer.7. part.5. rec. & in Meleuitana hereditatis 28. Maij 1649. coram Eminentiſſ. D. meo Celſo §. finali.*

Hinc ex facto ceſſat, quod per obitum Dominici poſſeſſio tamquam vacans recte à Fuluia potuerit apprehendi non ſolum, quia vt dixi illius poſſeſſio fuit declarata vitioſa, & attentatis ſubiecta verum etiam, quia apprehenſa fuit cum dicta conditione, dummodo poſſeſſio ſit vacans &c. atque ideo cum eſſet † plena & nomine Cap- 9
pellæ detenta, nulla Dominico fuit acquiſita poſſeſſio, vt in principio dictum fuit; ex reſolutione autem *in Romana Cappellaniæ 13. Ian. 1631. coram bo. mem. Dunozetto* non excluditur poſſeſſio. Cappellæ quia tunc de hac nulla in iudicio erat controuerſia, ſed agebatur, ſuper dubio, An duo deberent eſſe Cappellani, & bona hereditaria ab vtroque adminiſtranda eſſent, eo quia Boſſius qui pro Cappellano ſucceſſerat eam ſibi priuatiué deberi contendebat, & Petraccius, ipſe quoque coniunctim deberi aſſerebat, in quo cum DD. non conuenirent ſequeſtrata poſſeſſione œconomum deputari iuſſerunt, & idem Boſſius electus fuit vt apparet, ex memoriali tunc bo. mem. Hieronymo Card. Veroſpio porrecto; lis autem ſuper facto adminiſtrationis nil commune habet cum poſſeſſione Cappellæ, vt ſupra probata, † cui in omnem euentum 10
ex facto Rectoris præiudicari non potuit, vt in §. finali.

Quoad alias reſponſiones placuerunt DD. reſponſiones deciſionis cum quibus tranſiuerunt in deciſis perſiſtenduo; Vtraque &c.

Ideſt ſub die 11. Nouembr. 1662. coram eodem Reuerendiſſ. P. D. Albergato, eſt deciſio 509. in præcedenti par.13. Recent.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Peruſina Succeſſionis.

Lunæ 14 Ianuarii. 1664.

ARGVMENTVM.

Iura legitimam filijs à patre ſine vllo onere præſtari volunt, vnde ſi à teſtatore legitima filiorum prægrauetur, nullius roboris, & inefficax illius diſpoſitio remanet. Fides maior inſtrumento, quam teſtium depoſitionibus adhibetur & alia de quibus in ſummario.

SVMMARIVM.

1 *Legitima filiorum nullo onere poteſt à patre prægrauari.*

2 Soccin Iun. doctrina in conſ. 122. num. 9. lib.1. *examinatur, & num 4.*

3 *Filij iuxta Soccini cautelam hæredes in legitima valent inſtitui.*

5 *Teſtatoris præceptum quando ſapit fraudem legis expreſſè reprobatur.*

6 *Filiorum legitimæ grauamen à patre impoſitum reprobatur, ne filii à commodo hæreditatis, & legitimæ eodem tempore excludantur.*

7 *Odia ſunt reſtringenda non autem extendenda.*

8 *Relatio ad orationem aliquando remotam ſolet extendi.*

Limita vt num.9.

10 *Filius teſtamentum patris approbans onera in illo appoſita acceptaſſe cenſetur.*

11 *Onus quodcumque legitimæ filiorum à patre infixum à lege reijcitur.*

12 *Inſtrumento potius quam teſtium depoſitionibus fides eſt adhibenda.*

13 *Filius non acceptans onus à patre legitimæ impoſitum Ius detrahendi legitimam ad ſuos hæredes tranſmittere poteſt.*

DECISIO CXIX.

LEGITIMAM Laurentij, ac Fratrum de Benedictis à vinculo Paterni fideicommiſſi iterum hodie DD. cenſuerunt immunem † Quia filiorum legitimam 1
Pater nullo valet onere prægrauare ad *text. in l. quoniam in prioribus 32. C. de inoffic. teſtam.* Ruin. *conſ.56. numer.8.*
Pariſ.

Pariſ. *conſ.*43. *num.*2. *lib.* 3. Peregrin. *conſ.*67. *num.*1. 11. *&*
52. *lib.*1. Rota *dec.*235. *n.*18. *coram Eminentiſſ. D. meo Car-*
dinali Ottbobon.

2 Nec viſa fuit propoſito caſui congruere doctrina † Soc-
cini *Iunioris in conſ* 22. *num.*9. *lib.*1. Non enim pater diſpo-
ſuit vt filij legitimam renuntiantes fideicommiſſo ſubijce-
3 re à commodo hereditatis cenſeantur excluſi, ac † in ipſa
legitima dumtaxat hæredes inſtitui iuxta Soccin. cauthe-
lam, quam Becc. *etium tradit in conſ.*686. *nu* 2. *&* 3. Curt.
Iun. *conſ.*159 *num.*5. *&* 6. Pariſ. *conſ.*91. *num.*4. *lib* 3. Gio-
uagnon. *conſ.*1. *num.*10. *lib.*2. Rota *dec.*653. *num.*13. *part.*1.
recent. & in Nouarien. hæreditatis 1. *Iulij* 1661 *in vltimo*
4 *§. coram Reuerendiſſ. Domino meo Decano*, ſed † iuſſit dum-
taxat vt ſub caducitatis incurſu à ſua hereditate, infra duos
menſes fideicommiſſu propriam ſubmitterent legitimam,
maximum autem viget inter caſum vtrumque diſcrimen.
Priori quippe caſu reſidet in filiorum poteſtatem, vel le-
gitimam vllo abſque onere acceptare, vel integram aſſe-
qui hæreditatem cum fideicommiſſi grauamine in legiti-
ma. In ſequenti vero filij paternam ſpernentes volunta-
tem commodo hereditatis, atque legitimæ priuantur om-
5 nino, quod † proinde præceptum vti ſapiens fraudem le-
gis reprobatur expreſſe *in l. Seius, & Augerias* 27. *ff. ad l.*
Falcid. vt tradunt Decian. *in conſ.*32 *num.*102. *lib* 2. Mer-
lin. *de legitim. lib.*3. *tit.* 2. *quæſt.*7. *num.*15. *&* 16 Bardellon.
*conſ.*67. *numer.*45. *lib.*1. Cyriac. *controuerſ.*148. *numer.*10.
11. *&* 54. Rota *deciſ.*206. *numer.*4. *part.*1. *& deciſ.*342.
*num.*15. *cum ſeqq. part.*5. *recent. Adden. ad* Gregor. *deciſ.*
489. *nu.*27. Dum maximè Laurentius prædeceſſit Athlan-
tæ matri, cui ipſe vna cum fratribus ſubſtitutus extite-
6 rat. Hinc enim iuxta aliquorum DD. ſententiam † de-
bet eo facilius impoſitum à patre grauamen improbari, ne
eodem tempore filius à commodo hæreditatis æque ac legi-
timæ excludatur.

Hanc vero cautelam Soccini ſupplere non potuit *clau-*
ſula omni meliori modo, quam admittit in ſpecie Cephal.
*conſ.*153. *numer.*92. Rota *deciſ.*342. *num.*15. *part.*5. *recent.*
ſiquidem illa primitus inſtitutioni filiorum, ſucceſſiuè
vero renunciationi ab ijſdem peragendæ fuit adiecta, ve
verborum contextus oſtendit ibi *ſottoponendoci la loro*
legitima in ogni miglior modo, Adeoque ad prohibitio-
7 nem legitimæ non valet extendi Bero *conſ.*118. *num.*29.
*lib.*2 Rimin. Sen. *conſ.*438. *numer.*23. *&* 24. *lib.*3. Rota
*adducta deciſ.*342. *numer.*15. *verſ. nec ad effectum part.*5.
recent.

8 Et licet † relatio ad orationem quoque remotam ali-
quoties extendi conſueuerat, Hæc tamen concluſio in
propoſito caſu admitti non valet, quo clauſula prædicta po-
terat ſuum effectum operari in renunciatione ſtatutaria
præſertim ſolemnitates exquirente ob minorem filiorum
9 ætatem, ad quam proinde renunciationem † vti clauſu-
læ magis annexam debet relatio omnino reſtringi ad *text.*
in l. ſi idem 11. *§. vltimo, ibique Gloſſ. notat in verbo eo-*
rum ff. de iuriſdictioa. omn. iudic. Ruin. *conſ* 64. *numer.*9.
*& conſ.*123. *nu.*12. *lib.*3. Rota coram Gregor. *dec.*33. *num.*3.
& 348. *n.*4.

10 . Hinc non vrget, quod filij † præuia teſtamenti approba-
tione legitimam ſub ea conditione fideicommiſſo ſubiece-
rint, quatenus pro paterna hæreditate aſſequenda ad id
11 poſſent iidem à iure compelli. Dum enim † miniſterio le-
gis reijcitur omnino grauamen quodcumque à Patre infi-
xum legitimæ, ea dimiſſio ad terminos Iuris reſtricta nul-
lum potuit preiudicium filijs inferre vt aduertit Brun. *conſ.*
57. *num.*5. Sord. *conſ.*379 *numer.* 34 Rota coram Seraphin.
deciſion 530. *num.*5. *Adden. ad deciſion.* Gregor. 378. *nu.*4.
& in his terminis notat Rimin. Iun. *conſ.*510. *numer.*76.
*lib.*5.

Nec legitimæ detractionem poterit impedire trina te-
ſtium depoſitio atteſtantium Laurentium ex ea ratio-
ne in mortis articulo renuiſſe teſtari, quod Pater de
omnibus bonis diſpoſuerat in Athalantæ matris fauo-
rem, ex quo arguunt informantes pro Beatrice, legiti-
mam liberè, & vlla abſque conditione ab eo extitiſſe an-
tea fideicommiſſo ſuppoſitam, Dum maxime ſecundus
teſtis alteram quoque cauſam refert à Laurentio expreſ-
ſam, ademptæ videlicet ipſi legitimæ in teſtamento Pa-
terno.

12 Si quidem † ſpreta teſtium depoſitione fides debet adhi-
beri inſtrumento, in quo Laurentius iura legitimæ ſibi
expreſſe reſeruauit ad *text. in l. cenſus* 10. *ff. de probat* Gloſſ.
*in cap.*3. *loco* 5. *verba teſtium eodem tit.* Rota *dec.*91. *num.*9.
*part.*1. *recent. & in Romana, ſeu Veliterna affictus* 24. *Apri-*
lis 1662. *in §. dum enim coram me*. Potiſſimum quia ex ver-
borum contextu a Teſtibus recenſito oneris acceptatio
per neneſſe non deſumitur, qua † ceſſante Laurentius 13
valuit ad ſuos heredes ius detrahendi legitimam tranſmit-
tere Cyriac. *controuerſ.*148. *numer.*29. Rota *deciſ.*342. *n.*4.
part 5 *recent.* cum alijs Iuribus in præterita deciſione re-
cenſitis.

Quinimo dum Laurentius bona quamplura ex proprio
ære coempta in mortis articulo poſſidebat, eam bonorum
deficientiam ipſe expreſſiſſe cenſetur, vt ſe eximeret à
vexationibus eorum, qui teſtamentum forſan expecta-
bant ſub ſpe, virtute ſubſtitutionis, ſuccedendi filio eiuſ-
demmet Laurentij, in caſu quo nullis ſuperſtitibus liberis
is deceſſiſſet.

Et ita pro confirmatione deciſionis editæ die 16. Maij
1659. DD. reſponderunt vtraque &c.

R. P. D. B E V I L A Q V A.

Meleuitana Pecuniaria.

Lunæ 14 *Ianuarij* 1664.

A R G V M E N T V M.

Fideiuſſor ſub aliqua conditione promit-
tens iſta non purificata, promiſſio eua neſcit.
Nautæ quando dicatur idem viaggium.
Barattaria ex quibus reſultet. Probatio-
nes delicti concludentes, & manifeſtæ eſſe
debent.

S V M M A R I V M.

1 *Fideiuſſor ſub aliqua conditione promitteas, promiſſio illius non intrat, non impleta conditione.*

2 *Dolus Barattariæ ex quibus reſultet.*

3 *Verbum :* tornat'in dietro, *quomodo intelligendum.*

4 *Nautæ diuerſio ad plures regiones dicitur vna, eademque nauigatio.*

5 *Nauta coactus aliquo caſu, alias regiones attingere in ſtipulatione prohibitas, non dicitur conuentioni contrauenisſe.*

6 *Fideiuſſor condicionalis ſoluens in caſu non comprehenſo in conditione, malè ſoluit.*

7 *Nauta excuſari debet ab itineris proſecutione, ſi vi ventorum iter proſequi non potuit.*

8 *Teſtis vnicus plures patiens exceptiones, & alijs contrariam deponentibus ſe opponens nullum probationis gradum conſtituit.*

9 *Probationes delicti manifeſtæ eſſe debent, & neceſſario concludentes.*

D E C I S I O CXX.

ITERVM ſuſcepta diſputatione ſuper obligatione
Alexandri Infantini fideiuſſoris Angeli Boregh, pro
ſumma ſcut. 1000 de Tarenis, per eumdem ſub Nautice
Fænore, ad Cambium receptorum à Ioanne Franciſco
Gaucio, & Angelo Cugnetta, DD reſponderunt ad ſo-
lutionem, non teneri ex eodem fundamento à Deciſione
ſub die 30. Aprilis anni præteriti edita deducto, quod non
ſit probata Barattaria † eidem Angelo obiecta, prout 1
plenè, & legitimis probationibus debuit ad hoc, vt intret
promiſſio fideiuſſoris; in tali caſu ſtipulata, Bertaz. *conſ.*
71. *nu.*11. *& conſ* 81. *num* 7. *lib.*1. Balard. ad Clar. *quæſt.*73.
*nu.*16. Farinacc. *in prax. crimin. de var. & diuerſ. quæſt.*111.
*art.*12. *n.*264.

Non releuat repetitum obiectum, quod eo ipſo purifi- 2
cata apparet Barattaria, & caſus ſolutionis, inde euenit,
quod Angelus contra conuentionem redeundi ad Inſulam
Melitæ, vnde diſceſſit completo itinere ad Claſſem Ve-
netam, in Creta directo, non fuit reuerſus, ſed nauigans
per Mare Adriaticum, & ad diuerſa alia loca tendens,
tandem appulit Venetijs, vbi relicta naui ad Ciuitatem
Liburni ſeceſſit, ibique permanſit, Stracch. *de aſſecurat.*

gloſſ.

gloſſ. 14. *num.* 1. *& per tot. & de naut. par.* 3. *nu.* 6. Rota Ianuen. de Mercat. *deciſ.* 25. *nu.* 7. Magon. *deciſ. Florent.* 1. *n.* 24. *&* 25. nam ex verbis d. conuentionis, ibi: *Che detto Patron' Angelo nel ritorno di detto viaggio con detto Vaſcello, poſſa, & gli ſia lecito paſſare, e toccare per quelle parti di la bea viſte, per caricare detto Vaſcello con Mercantie, parche eſſo Capitan' Angelo non poſſa tornare in dietro*; manifeſtè patet id ſolum fuiſſe Angelo prohibitum, vt poſt diſceſſum ab Inſula Cretæ, & à Claſſe Veneta, pro reditu Melitano, non poſſet retrogredi, & iterum dictam
3 Inſulam petere, iuxtà proprium ſignificatum, verbi † *tornare in dietro*, non autem, quod poſt diſceſſum animo, & intentione redeundi teneretur recto tramite, iter proſequi, adeout non valeret alia loca attingere, & per ea tranſire, cum hoc ſit in dicta conuentione ſpecialiter conceſſum ad finem emendi merces, & nauem onerandi, & merito
4 quidem, quia † huiuſmodi diuerſio, non mutat viaggium, ſed ſemper dicitur vna, & eadem nauigatio ſicuti benè explicat Soccin. Sen. *in conſ.* 33. *ſub numer.* 8. *&* 9. *lib.* 1. *relato in deciſ. ſub §. bis poſitis.*

Nec dicatur, quod Angelo non licuit appellere Venetijs ab Inſula Melitæ longè diſtantibus abſque nota fallendi fidem, & committendi Barattariam, cum maximo Creditorum Cambij præiudicio, quia præter quod id non fuit in conuentione expreſſum, ſed ſolum vetitus retrogreſſus, DD. amplexi ſunt reſponſionem in dicta Deciſione allatam, & deductam ex depoſitionibus Teſtium hinc inde examinatorum, ex quibus in dubio deprehenditur Angelum verſus Crocyram, & Valonam, iter direxiſſe, vt poſſet Nauem reaptare, & mercibus emendis onerare, prout emit à nonnullis Hæbreis, & Valonæ onerauit, volenſque iter proſequi maris tempeſtate, & ventorum violentia pulſus loco eundi ad vnum Portum Nauis quaſſata fuit tranſportata ad alia diuerſa, & tan-
5 dem Venetijs recepit hinc ex ſe patet † affirmari non poſſe, Angelum, pacto, & conuentioni contraueniſſe, & Barattariam commiſiſſe, ſed fortuitu id eueniſſe, & pro-
6 pterea † malè fuit condemnatus Infantinus fideiuſſor ad ſolutionem debiti in caſu, qui euenit, non comprehenſi ad *text. in l. fin. ff. qui ſatiſd. cogat. leg.* 3. *§. etiam ſi ſine culpa, ff. de naut.* Caupon. *ſtabul. l. Cæſar.* 13. *& ibi gloſ. in verb. vitio, ff. de public.* Bald. *conſ.* 110. *col.* 1. *verſ. ad prædicta, & conſ.* 143. *verſ. item intelliga, lib.* 3. Stracch. *in tract. de naut. & nauigat. part.* 2. *numer.* 5. *&* 6. Cyriac. *controuer.* 384. *numer.* 65. Buratt. *deciſ.* 9. *ſub numer.* 3.
7 Quinimo venit † excuſari ſi ventorum vis eam impulit nauigare per ſinum Venetum, & præter eius voluntatem in pluribus locis diu retentus, & impeditus merces emere, & vendere non potuit, deſtinatum iter proſequi & Melitam redire, *dicta l. Cæſar, in fin. & l. vltim. §. ſi per neceſſitatem, ff. de pub. & vectigal. l.* 2. *§. quod diximus, §. ſi quis ea, &* Mantic. *deciſ.* 297. *n.* 3. Duran. *dec.* 386. *n.* 4. *&* 5.

Non vrget dictum vnius Teſtis, quatenus affirmat Angelum, non ex cauſa procellæ, nec aliqua neceſſitate ductus; ſed ſua ſpontanea voluntara ad portus in ſinu Veneto poſitos nauigaſſe, & ibi ad ſuum libitum permanſiſſe, & Venetijs demum appuliſſe, quia ex eo eliditur,
8 quod eſt † vnicus patitur plures exceptiones perſonales, & alijs contrarium deponentibus ſe opponit, Rota coram Penia, *deciſ.* 249. *num.* 3. *&* 4. Merlin. *deciſ.* 608. *numer.* 24. *&* 25.

Non ſubſiſtit, quod per dimiſſionem Nauis Venetijs, & aſſidua commoratione in Ciuitate Liburni abinde citra ſatis colligatur animus committendi Baratrariam, quia cum ambigi non poſſit, quin ex tot infortunijs in hoc itinere paſſis Angelus fuerit in magna egeſtate redactus, & cum pecunijs alienis nauis fuerit reaptata his de cauſis fuit coactus illius regimen alteri committere, & à Patria ſe abſentare, ne à Creditoribus in Carceres detruderetur, non autem, vt committeret Barattariam, & habuerit intentionem Creditores Cambij fraudandi, hoc enim ſapit delictum & pro illo agitur de condemnando ter-
9 tium, quo caſu probationes † manifeſtæ, & neceſſario concludentes debent offerri, quales non ſunt adductæ per dd. Creditores, quæ loquuntur in terminis actionis contra Nautam, vel Cauponem *in tractat. de naut.* 1. *q.* 52. Tob. *conſ.* 95. *ſub num.* 14. *verſ. nam quando*, Buratt. *conſ.* 125. *n.* 191. Honded. *conſ.* 98. *n.* 16. *lib.* 1. Cyriac. *dicta contr.* 384. *in princ.*

Ex quibus benè ſublatis alijs tanquam leuibus, per Informantes pro Alexandro, fuit reſolutum ſtandum eſſe in deciſis, vtraque parte Informante, &c.

R. P. D. E M E R I X.

Atiminen. Pecuniaria.

Lunæ 14. *Ianuarij* 1664.

A R G V M E N T V M.

Exceptiones illiquidæ, & altiorem indaginem requirentes, non ſufficiunt ad executionem obligationis Cameralis retardandam. Emptor de defectu conſignationis, non reclamans præſumitur habuiſſe omnia in contractu venditionis ad ſui fauorem appoſita, & promiſſa.

S V M M A R I V M.

1 *Obligatio Cameralis executionem paratam habet.*
2 *Exceptiones turbidæ, & illiquidæ executionem obligationis Cameralis retardare nequeunt.*
3 *Contractus ad certa reſtrictus, non eſt ad alia non expreſſa extendendus.*
4 *Exceptio firmat regulam in caſibus non exceptis.*
5 *Exceptio non amplians contractum, vt faciat ea comprehendi, quæ non comprehenderentur exceptione non facta non attenditur.*
6 *Emptor ſponte maiorem partem pretij ſoluens, & poſſeſſionem prædiorum accipiens, nec reclamans de defectu in illorum conſignatione præſumitur habuiſſe omnia, quæ exiſtebant in prædijs venditis.*
7 *Solutio gabellæ ſecundum communem, & veriorem ſententiam ad emptorem ſpectat.*

D E C I S I O C X X I.

DEFVNCTO Petro Deto debitore Montis Pietatis Arimini in notabili pecuniarum quantitate Bernardina illius vxor, & Franciſcus, ac alij eorum communes filij, ad effectum extinguendi huiuſmodi debitum ceſſerunt, Ludouico Tingolo, & alijs Petri fideiuſſoribus, omnia, & ſingula eius bona, iura, & actiones hæreditarias, reſeruatis ſibi, & Bernardinæ matri quibuſdam bonis emphiteuticis, ac nonnullis alijs bonis ſtabilibus partim proprijs eiuſdem Bernardinæ, & partim in computum ſuæ dotis, vigore cuius ceſſionis dd. Ludouicus, & Conſortes vendiderunt tria prædia tornaturarum 102 circiter, pro pretio ſcutorum 2500. Angelino de Angelinis, qui accepta illorum poſſeſſione, & perſoluta maiore parte pretij recuſauit ſoluere reſiduum, ſub prætextu, non integræ conſignationis bonorum venditorum. Quamobrem orta lite eaque ad Rotam delata, & partibus hinc inde inſtantibus pro mandato dedi dubium, an & ad cuius fauorem eſſet relaxan. & Domini cenſuerunt relaxand. eſſe ad fauorem Ludouici, & litis conſortum pro ſcu. 300. reſidui pretij, pro quibus habent intentionem fundatam in Inſtrumento venditionis vallato obligatione Camerali, quæ † paratam habet executionem etiam 1
in hoc Sacro Tribunali, quando vt in præſenti Cauſa reperitur commiſſa per Signaturam, cum facultatibus A. C. vt fuit dictum in Romana Cambiorum 18. Aprilis 1642. coram bon. mem. Peutingerio.

Neque credebant Angelinum iuuari poſſe tribus exceptionibus, per ipſum oppoſitis, quia vel illæ penitus tolluntur per reſponſiones datas ab informantibus, pro Ludouico, & Conſortibus, vel ſaltem ſunt turbidæ, & illiquidæ, ac requirentes altiorem indaginem, & ſic minimè ſufficientes ad retardandam executionem obligatio- 2
nis Cameralis, vt in his terminis paſſim reſpondere conſueuit Rota, vt videre eſt pluribus deciſionibus relatis per Ridolphin. *in prax. par.* 1. *cap.* 8. *n.* 169.

Prima ſiquidem exceptio deducta ex eo quod non fuerint ſibi traditi duo agri, quos prætendit fuiſſe de membris, & pertinentijs Prædiorum venditorum non releuat, quia illi duo agri fuerunt excepti in ceſſione, & conſignanti

Ber-

Digitized by Google

Bernardinæ in computum ſuæ Dotis, Summario Ludu-
3 uici, *num.1.* & ideò nullo modo dici poſſunt † comprehenſi in venditione, quæ eſt limitata ad bona, Iura, & actiones ceſſas in, & ſupra dd. tantum tribus Prædijs, & non vltrà dicto Summario *n.2.*

Nec contrarium ſuadet exceptio Prædioli Meſſani, quod venditores declararunt nolle comprehendi ſub venditione vndè Angelinus infert voluiſſe includere dictos
4 Agros, iuxtà Theoricam, quod † exceptio firmat regulam in caſibus non exceptis, quam exornat Præſes Eue-
5 rard. in loco ab exceptione ad regulam, quia iſta † exceptio prædicti Meſſani ſolum probat incluſionem eorum, quæ comprehenſa fuerunt in ceſſione, non verò ampliat, nec dilatat venditionem, vt faciat ſub ea comprehendi, quæ non comprehenderentur exceptione non facta, vt declarat Bart. *in l. generali, §. vxori, ff. de vſufructu legat. & plenè* Iaſ. *in l. 1. C. de verb. ſignif.* & alij quos refert, & ſequitur Præſes Euerard. in dicto loco ab exceptione ad regulam, *num.2.*

Minus ſuffragatur ſecunda deſumpta, ex defectu conſignationis animalium, maſſaritiarum, & aliorum mobi-
6 lium, in Prædijs exiſtentium, quia cum Angelinus † ſpontè ſoluerit maiorem partem pretij, & acceperit poſſeſſionem Prædiorum, nec conqueſtus fuerit de aliquo defectu, in conſignatione intrat præſumptio, quod habuerit etiam omnia, quæ reperiebantur, ſeu exiſtebant in Prædijs venditis, ex traditis per Poſth. *de Manutent. obſer. 73. num. 77.*

Tertia denique exceptio reſtitutionis ſcut. 56. ſolutis pro Datio, ſeu Gabella, nullius pariter viſa fuit conſiderationis, quia tàm vigore Capitulorum eiuſdem Datij, quæ dantur Summ. reſponſionis Ludouici, *num.1.* quam etiam de iure ſecundum veriorem, & magis communem
7 Sententiam ſolutio † Datij, ſeu Gabella ſpectat ad emptorem, vt notant DD. in *l. debet. 27. in fine, ff. de ædilitio edicto* Romun. *ſingul. 588.* Tiraquell. *de retract. conuent. §. 6. gloſſ. 2. num. 1.* quos refert, & ſequitur Gratian. *diſcept. 599. num. 32. & ſeqq.*

Quo verò ad fructus, quia illi non fuerunt expreſſe comprehenſi in Inſtrumento, & fuit data dilatio ad ſoluendam partem pretij, Domini non fuerunt concordes.

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. TAIA.

Faneñ. Succeſſionis.

Mercurii 23. *Ianuarij* 1664.

ARGVMENTVM.

Examinator Statutum Fanenſe, quod prefert Auo matrem in ſucceſſione filij ſine liberis defuncti. Statuta quomodo intelligenda. Mater non debet excludi à perſona, de qua Statutum mentionem non facit.

SVMMARIVM.

1 *Filio ſine liberis defuncto parentes ſi ſoli ſunt ſuccedunt ſalua gradus prærogatiua.*

2 *Mater à ſucceſſione filij auum paternum excludit, cum pater ſuperſit.*

3 *Mater in ſucceſſione filij, vbi ex diſpoſitione Statuti, vincitur à patruo, eo fortius vincetur ob auo.*

4 *Caſus à ſtatuto omiſſus, non poteſt haberi pro expreſſo.*

5 *Statutum Fanenſe* tit. de ſucceſſ. *ob inteſtato omnem interpretationem reiicit, & num. 9.*

Et quid diſponat, num. 8.

6 *Statutum debet intelligi de interpretatione extrinſeca, non de ea, quæ fit ex mente ſtatuti.*

7 *Mater non eſt excludenda à perſona, de qua ſtatutum non loquitur.*

10 *Statutum matrem exhæredans vti odioſum, & iniquum non attenditur.*

DECISIO CXXII.

DEFVNCTO Ioanne Andrea ventre Vxoris pregnante natus eſt poſtmodum Io: Andreas filius poſthumus, qui cum ferè de ventre tranſlatus fuerit ad tumulum, locum dedit quæſtioni inter Annam matre, & Franciſcum Auum, iam tunc bona poſſidentem, & Alexandrum illius hæredem, quis eorum pupillo ſuccederet, & cum fuerit per Sententiam Rotalem pronunciatum, matrem in ſucceſſione eſſe præferendam, hanc eſſe hodie confirmandam reſponderunt.

Quia de validitate non dubitatur iuſtitia verò conſtare viſa eſt ex eo, quod agitur de ſucceſſione filij, qui † defun- 1
cto ſinè liberis Parentes ſi ſoli ſunt ſuccedunt ſalua gradus prærogatiua, *Authen. defuncto, C. ad Senat. Conſ. Tertul-*
lian. & ibi gloſſ. inquit mater † excludit Auum Paternum, 2
cum Pater non ſuperſit, *§. ſi igitur defunctus, verſ. leg. autem plurimi, Auth. de hæred. ab inteſtato.*

Informantes pro Auo Paterno contra Matrem duo op-
ponebant. Primò ex † Statuto, in quo Patruus, & filius 3
Patrui, ſcilicet Patruelis defuncti matrem excludunt, vnde cum omne ius, potentius ſit in Cauſa, quam in cauſato ſi remotior genitus ab Auo, ideſt Patruus, & filius Patrui matrem excludunt, multo magis Auus ipſe, qui eſt proximior, & cauſa quod remotiores matrem excludant, immò ſi in ſucceſſione defuncti concurreret Auus paternus, & patruus defuncti, ex diſpoſitione Statuti præferretur Auus, ſi ergo Auus vinceret Patruum, & patruelem vincere debet, & matrem, quæ vincitur à patruo, per *reg. in l. vnico vincentem,* Caſtrenſ. *conſ. 175 n. 3. verſ. vnde ad partem, lib. 1.* Dec. *conſ. 332. num. 3 in fin.* Abb. *conſ. 73. nu. 6. verſ. non enim, lib. 1.* Ludouic. Arman. *conſ. 32. num. 6.* Gab. *conſ. 14. nu. 32. & conſ. 15. n. 2. lib. 1.* Brun. *de ſtat. exclud. art. 12. qu. 15. ſub nu. 198. verſ. & hanc opinionem, & qu. 16. ſub n. 216 verſ. 2. caſu* Pelac. *de ſtatut. n. 183. & 184* Rota *Senen. apud Martium Medic. decіſ. 77. nu. 21. verſ. 1. ad* 2.

Alterum erat, quod licet in Statuto Faneñ. ſucceſſio aui paterni eſſet caſus omiſſus, non tamen relinquendum eſſet diſpoſitioni Iuris communis, quia hoc procedit, cum
caſus omiſſus non † poteſt haberi pro expreſſo, ex ali- 4
qua præcipua coniectura, Alb. *conſ. 75. nu. 7 verſ. nec obſtat,* Gab. *dicto conſ. 14. num. 35. verſ. ex quibus liquet,* non
obſtante † quod ſtatutum tollat omnem interpretatio- 5
nem, quia † debet intelligi de extrinſeca interpretatione, 6
non de ea quæ fit iuxtà, & ex mente Statuti, Caſtrenſ. *dicto conſ. 175. n. 4. verſ. nec illud.*

His tamen non obſtantibus contrarium placui DD. ex-
tenſionem non eſſe faciendam, quia mater † non debet 7
excludi à perſonis de quibus ſtatutum non loquitur, *l. ſi verò 64. §. de viro, ff. ſolut. matrim. inquit,* Ancharan. *conſ. 168. in fin.* & hæc matris incluſio, legitur in dicto ſtatuto, vt loquitur Rota *deciſ. 329. n. 12. par. 6. & deciſ. 183. nu 25. par. 8.* cum allegat, & obiecta ſuperiora tolli viſa ſunt, ex verbis eiuſdem ſtatuti, dum in eo expreſſe prohibetur
quælibet † extenſio, ibi: *Et in cæteris caſibus in præſato* 8
ſtatuto non expreſſis, neque ſpecificatis ſeruetur ius commune, non obſtante, quod in hic ſtatut. expreſſo ſit ratio cuius vigore nolumus aliquam fieri extenſionem ad caſus non expreſſos, ex quibus aperte colligitur intentionem ſtatuentium fuiſſe vocare certas perſonas ad ſucceſſionem inteſtati, &
omnes alias non ſpecificatas excludere, omnemque † in- 9
terpretationem introductam ceſſare etiam, quæ ex maioritate rationis, vel præſumpta, aut iuxtà legis voluntatem deduceretur, vt dictum fuit coram R. P. D. meo Albergato, 6. Aprilis 1663. §. præcipuè cum allegat, & in propriis terminis ſtatuti Faneñ. de quo agitur, & ad ſupradicta verba ſtatutaria, Neguſ. *iar. reſponſ. & prax. diſput. 306. præſertim num. 16.* Rota *coram Eminentiſſ. D. meo Cardin. Celſo in Rentina Succeſſionis 15. Februarij 1658. §. ſuprà.*

Et aliquis ex Dominis ſubtilius obſeruauit non obſtare Doctores ſupra allegatos ad excluſionam matris in concurſu Aui paterni, quia ſtatuta illa ſuper quibus ſcribebant patiebantur aliquam exceptionem, ex forma, & verbis quibus concepta erant ita præciſa ſicut ſtatutum Fanenſe, quod mandat poſt ſpecificatos caſus expreſſe, in reliquis ſeruandum ius commune, nec extenſionem fieri auferendo, & prohibendo omnem iuris peritorum interpretationem, & extenſionem, vt ſup.

Atque eò præcipuè placuerunt, quia ſi per iſtud ſtatu-
tum

tum excludatur mater à patruo io hæreditate filij ſibi iure naturæ debita contineret odium erga matrem irrationabile, & tale ſtatutum debet ſemper ſtrictè intelligi, & reſtringi, vt minus ius commune cedat, vt
10 dicitur, io iniquum, & odioſum veluti † eſt matris exhæredatio, Bald. *ad l. illam, C. de collect. a. 3. verſ. 3. ratione*, Soccin. Iun. *conſ. 23. n. 11. & 14. lib. 1.* Galad. *conſ. 35. num. 9.* Roca Senen. apud Martium Medic. *deciſ. 78. præſertim num. 5.* & debet ſucceſſio matris extendi potius, quam reſtringi, adeout tacitus intellectus non admittatur contra matrem, inquit Bald. *conſ. 258. num. 2. in fine lib...* Marta *de ſucceſſ. legal. art. 6. num. 11. quæſt. 4. par. 2.* Rota Senen. *dicta deciſ. 78. num. 9. & 37. cum plurib. allegatis, &c.*

Et ita vtraque parte, &c.

R. P. D. VICECOMITE.

Poſtea S. R. E. Cardinali.

Romana Fideicommiſſi de Doois.

Lunæ 28. Ianuarij 1664.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſo ſub conditione concepto adueniente conditione in bonis fideicommiſſarijs immiſſio vocato debetur. Subſtitutionis vulgaris virtus quid operetur. Dictio *eo caſu* quam interpretationem recipiat in materia ſucceſſionis veriſimilitudo mentis teſtatoris eſt attendenda. Teſtatoris affectio potius erga vnum, quam alium ex quibus deprehendatur. Quæ coniecturæ ſufficiant pro admittendo nepote ad ſucceſſionem Aui, & quæ alia deſumi poſſunt ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Subſtitutus ſub conditione, iſta adueniente fit locus ſubſtitutioni.*

2 *Subſtitutio compendioſa fideicommiſſariam, & vulgarem tacitam continet.*

3 *Subſtitutionis vulgaris virtus quid operetur.*

4 *Subſtitutus in hæredis locum ſubrogatus capit hæreditatem primo nolente, vel non valente ipſam adire.*

5 *Teſtator quod voluerit ordinem ſuccedendi in deſcendentia à ſe ſubſtituti præſcribere ex quibus verbis arguatur.*

6 *Dictio* eo caſu, *quando eſt appoſita exageratiuè non poteſt reſtringere diſpoſitionem teſtatoris ad caſum ſimultaneæ exiſtentiæ.*

Præſertim ſi non ſunt adiectæ aliquæ taxatiuæ, & num. 7.

8 *Dictio eo caſu eſt relatiua ad caſum præcedenter expreſſum.*

9 *Linea à teſtatore prædilecta non debet ab extraneorum deſcendentia excludi, & num. 24.*

10 *Teſtatoris mens ſemper venit attendenda.*

11 *Nepos ad aui ſucceſſionem debet admitti quando conſtat de veriſimili mente illius, quamuis ex proprietate verborum in vocatione comprehenſus non appareret.*

12 *in Succeſſionis materia debet attendi veriſimilitudo mentis teſtatoris.*

13 *Filij in conditione poſiti ex Statuto Vrbis cap. 142. lib. 1. cenſetur diſpoſitiuè vocati, & num. 31.*

14 *Teſtatoris ordinatio facta in vna ſubſtitutione repetita cenſetur in altera, vt ſubſtitutiones pari gratia progrediantur, & num. 15.*

16 *Dictio* eodem modo *eſt repetitiua qualitatis ſuperius expreſſæ.*

Contrarium num. 17.

Et declara vt num. 18.

19 *Teſtator non repetens qualitatem in alio ſubſtituto eam conſulto omiſiſſe cenſetur propter maiorem erga ipſum affectionem, & num. 20.*

21 *Dictio* eodem modo *ordine ſuccedendi deſignat.*

22 *Qualitatis maſculinæ repetitio non inducitur quoties perſonarum, rationis diſparitas concurrit.*

23 *Præſumptio Iuris eſt quod quis propriam ſobolem alienæ in amore, & beneuolentia præferat.*

25 *Teſtatoris affectio erga vnum ſubſtitutum potius quam alium, ex quo arguatur, & num. 26.*

27 *Statutum Vrbis lib. 1. cap. 144. probibet ne filius legitimatus in toto aſſe inſtituatur hæres, ſed in ſola medietate.*

28 *Teſtator iuxta Statuti diſpoſitionem de proprijs bonis diſponens legi Statutariæ conformare ſe voluiſſe cenſetur.*

29 *Teſtatoris diſpoſitio trahi debet ad quamcumque ſpeciem ſucceſſionis etiamſi verba repugnent, quando conſtet de veriſimili eiuſdem voluntate.*

30 *Alternatiua reſoluitur in coniunctiuam concurrente diſponentis voluntate tranſmittendi bona tam ad filios, quam ad nepotes hæredis inſtituti.*

32 *Teſtamenti pars vna interpretationem ab alia recipit.*

33 *Teſtator grauans nepotes eos etiam honoraſſe cenſetur.*

34 *Coniecturæ etiam leuiores ſufficiunt ad admittendum nepotem ad aui ſucceſſionem.*

35 *Teſtator vocando nepotes ad portionem patrui facilius eos vocaſſe præſumitur ad portionem aui.*

DECISIO CXXIII.

PRO fideicommiſſi purificatione ad fauorem D. Mutij fuit coram me reſponſum ſub die 19. Februarij 1663. Verùm D. Albina non acquieſcente, eique conceſſa noua audientia pluries dubium propoſui, An eſſet ſtandum, vel recedendum à deciſis, tandem io hodierna diſceptatione DD. deciſionem deſuper editam comprobarunt.

Alexander ſiquidem fideicommittentis dimidiam ſuæ hæreditatis portionem Mario fratri, eiuſque filijs maſculis tribuit, ea ſub lege, quod ipſis ſine filijs, & deſcendentibus obeuntibus, d. portio ad Octauium Teſtatoris filium legitimatum ſingulari affectione ab ipſo prædilectum, vt inferiùs apertè demonſtrabitur, eiuſque filios, & deſcendentes deuolueretur, ibi: *E ſimilmente morendo detto Mario mio fratello, e ſuoi figliuoli legitimi, e naturali nati, ò che naſceſſero ſenza hauer loro figli, e deſcendenti, ſoſtituiſco tanto in detto prelegato, quanto nella portione della mia robba da me laſciata come ſopra à detto Mario, ſuoi figli, e deſcendenti, Ottauio mio figlio, & hauendo lui in tal caſo figli legitimi, e naturali quelli, e loro deſcendenti debbano ſuccedere in tutta d. portione, e beni di Mario, e ſuoi figli*; Cum † autem vltimo loco fuerit 1
vita functus Nicolaus Marij filius, nullo ſuperſtite filio, vtique propter d. conditionis euentum, D. Mutio ex Octauio originem trahenti ſucceſſionis via aperta remanſit ad text. *in l. ille aut ille de leg. 3.*

Deſcendentes namque Octauij vocati conuincuntur per compendioſam ſub † qua nedùm fideicommiſſaria, 2
verum etiam vulgaris tacita continetur ex doctrina Bart. & DD. communiter *in l. Centurio, ff. de vulgar.* Cuius vulgaris † ſubſtitutionis virtus operatur, 3
quod quamuis primo vocatus prædeceſſerit, admitti debeat ſecundus, qui non dicitur ſuccedere nominato in gradu caducato, ſed hæredi grauato, à quo ſatis eſt hæreditatem fuiſſe aditam, ad hoc, vt aliis ſucceſſiuè vocatis veniat reſtituenda; ſublato enim primo gradu ſubintrat alter, perinde ac ſi primus non extitiſſet, & ſic nolente, † aut non valente primo vocato hæreditatem 4
adire, eam capit ſubſtitutus in illius locum ſubrogatus, *l. 1. §. pro ſecundo, C. de caduc. toll. & communiter tradunt DD. in l. quandiù, ff. de acquir. hæred.* Odd. *conſ. 2. n. 12.*

Surd. conſ.347. num.15. in fine, & num. 16. Ciriac. controu.
114. num. 24. Fuſar. de ſubſt. quæſt. 469. num 15. lib 1. Curt.
Iun. conſ. 38. num. 4. Gabr. conſ. 115. num.3. & ſeqq. lib. 1.
Cephal. conſ. 620. num.15. & ſeqq. Rot. in recent. dec. 352.
num. 6. & 7. & decis. 403. num. 11. decis. 424 num. 4. par. 2.
deciſ. 579. num. 1. vſque ad 10. par. 4. tom. 3. deciſ. 149. num.
3. & 4. par. 7. & deciſ. 227. numer. 3. & tribus ſeqq.
part. 8.

Neque ſubſiſtit, quod filij, & deſcendentes Octauij vo-
cati cenſeantur copulatiuè cum ipſomet Octauio, adeòut
de tempore purificatæ conditionis neceſſaria videatur
eiuſdem exiſtentia ex verbis teſtamenti, ibi, Soſtituiſco
Ottauio mio figlio in quelli beni, che può ſuccedere, & ha-
uendo lui in tal caſo figli, quelli, e loro deſcendenti debbano
ſuccedere in tutta detta portione, e beni di Mario, e ſuoi
5 figli; Nam † ex dd. verborum contextu, nil aliud Te-
ſtator intellexit, quam ordinem ſuccedendi in Octauij
deſcendentia præſcribere, necnon prælationem Octauio
tribuere, nempè quod ſi tempore adimpletæ conditio-
nis ipſe viueret ad ſucceſſionem admitti deberet, exclu-
ſis filijs; ſin minùs iſti ſuccederent, & ſucceſſiuè ne-
potes, Rota deciſ. 97. num. 5. & ſeqq. par. 4. recent.
Fuſar. conſ. 42. num. 3.

Et hanc interpretationem omninò recipere debet d.
6 dictio, † eo caſu, ea namque non valet reſtringere di-
ſpoſitionem ad caſum ſimultaneæ exiſtentiæ, cum ap-
poſita fuerit exageratiuè, latè Rota coram Caſſad. dec.
7 1. de teſtam. dum † præſertim non ſunt adiunctæ aliquæ
8 taxatiuæ; † ideoque ad caſum obitus Marij, eiuſque
filiorum maſculorum ſine filijs præcedenter expreſſum
eſt relatiua, Menoch lib. 4. præſumpt. 36. num. 27. Man-
tic. de coniect. lib.3. tit. 14. num.10. verſ. ſed tamen, Laderch.
conſ. 31. num. 14. add. ad Rot. deciſ. 632. num 119. & ſeqq.
& n.120 par. 4. tom. 3. coram Coccino in Viterbien Caſtro-
rum 23. Maii 1635. & coram Bichio in Bononien. fideicom-
miſſi de Barzellinis 10. Februarii 1653. §. clauſula verò;
9 Alioquin enim daretur † abſurdum, quod extranei po-
tuiſſent excludere deſcendentiam Octauij à Teſtatore prę-
dilectam, l. Publius, §. finali, ff. de condit. & demonſtr.
Soccin. Iun. conſ. 106. num. 21. & num. 30. vbi quod non
importet temporis extremitatem, concurrente veriſimili
10 contraria mente diſponentis, quæ ſemper † venit adim-
plenda, Ruin. conſ. 151. n. 1. lib. 1. Otthob. deciſ. 177.
nu. 22.

Inueriſimile enim penitùs videtur, quod Teſtator de-
ſiderans tàm enixè Octauij poſteritati conſulere, volue-
rit illius vocationem limitare ad caſum ſimultanei
concurſus cùm Octauio; Inſpecto enim naturæ ordine,
difficiliter contingere potuiſſe Octauij exiſtentia de tem-
pore conditionis purificandæ in caſum obitus Marij fi-
liorum, ac nepotum; Ideoque cum Teſtator tempus
remotiſſimum reſpexerit excluſiuum Octauij exiſten-
11 tiæ, † ex veriſimili illius mente venit D. Mutius Octa-
uij nepos admittendus, etiam ſi ex proprietate ver-
borum in vocatione comprehenſus minimè appareat,
ex not. per Bart. in l. Gallus, §. etiam ſi parente de lib. &
poſthum Peregr. de fideic. art. 22. num. 10. Fuſar. de ſubſtit.
12 qu. 320. num 15. & no. 17. Merlin. deciſ. 206. nu 6. † in hac
ſiquidem materia, nimis eſt attendenda veriſimilitudo l.
l. in obſcuris de regul. iur. l. cum in teſtamento de reb. dub. Ang.
conſ. 261 n. 4. Crau. conſ. 361. nu. 26. & ſeqq. Curt. conſ. 289.
n. 27. Cald. conſ. 327. aliàs 8. de donat. Socc. conſ. 32. nu. 13. lib.
1. Roman. conſ. 408. num. 3. & per tot.

Admiſſa igitur pro conſtanti, & indubitata Mutij vo-
catione ad Marij portionem, indubitatè quoque exindè re-
ſultat eiuſdem admiſſio ad alteram portionem Octauio ob-
uentam. Ratio autem eſt patens, quia Teſtator diſpo-
ſuit, quod Octauij portio peruenire deberet ad illius
filios, & deſcendentes, eo modo quo Marij portio
peruentura erat ad eiuſdem filios, & deſcendentes,
ibi, In eueato, che detto Ottauio mio figlio moriſſe quando-
cumque ſenza figli legitimi, e naturali, ò deſcendenti da lui,
ne' quali voglio, che vada detta heredità, e ſua portione
doppo la ſua morte nel medemo modo che a' figli di Mario.
Vnde cum Marij nepotes fuerint in conditione poſiti, ibi,
Morendo Mario, e ſuoi figli ſenza hauer loro figliuoli. Et
13 † conſequenter ex Statuto Vrbis cap. 142. lib. 1. diſpoſitiuè
vocati dicantur ad Marij portionem; Ita pariter voca-
ti debeant cenſeri nepotes Octauij ad illius portio-
nem, qualis eſt D. Mutius, cui Martia Octauij filia
vocata, cenſetur etiam grauata reſtituere hæredita-
tem, † quemadmodum filij Marij grauati fuerunt reſti- 14
tuere eorum filijs, vt ſubſtitutiones parificentur, & eodem
modo ſuccedant dicti nepotes, vt Teſtator deſiderauit, Ro-
ta coram Merlin. deciſ. 83. num. 18. & ſeqq. & deciſ. 40. nu.
11. par. 5. recent. & in Romana fideicommiſſi de Druſolinis
12. Iunii 1654. coram Reuerendiſs. D. meo Cerro.

Ex recenſito enim verborum tenore Teſtator æquipa-
rare voluit vtramque ſobolem quoad ordinem, & mo-
dum ſuccedeſi, & ſic reſpectu † huius ordinationis, di- 15
ſpoſitum in vna, repetitum quoque cenſetur in altera Soc-
cin. conſ. 240. lib. 2. Alex. conſ. 131. num. 6. & ſeqq. lib. 5.
Cald. conſ. 12. circa fin. verſ. benè facit de conſtit. Io. de
Anan. conſ. 17. n. 3. verſ. 2. hoc probatur, Decian. conſ. 45.
nu 55. lib. 1. Roman. conſ. 129. vbi Apoſtil. in verb. pariſi-
catum alios refert. Alexand. conſ. 17. verſ. modo ſic lib. 3.
vbi Apoſtil. in verſ. æquiparatum, & quod dicta clauſula,
eodem modo, apta ſit repetere ſubſtitutionem firmauit Ro-
ta in d. Romana fideicommiſſi de Druſolinis §. idemque ſicut.

Neque ex dicta dictione, † eodem modo, repetita vide- 16
tur in deſcendentia Octauij qualitas maſculina à Te-
ſtatore exoptata in deſcendentia Marij ex deductis per
Gratian diſcept. 832. nam † omiſſo quod ipſemet Gra- 17
tian. dixit contrariam opinionem poſſe alijs placere,
vt ſub num. 15. & 16 d. dictio † in propoſito caſu præſe- 18
fert dumtaxat æquiparationem quoad ordinem ſucceden-
di vt dixi; non autem valet inducere repetitionem quali-
tatis prædictæ, quam † Teſtator in deſcendentia Octa- 19
uij conſultò omiſit, ea ratione, quod † cum ipſe ma- 20
iori affectione proſequeretur Octauium filium, quàm
Marium fratrem, cupiebat quod portio Mario relicta,
quam citiùs ſub maſculorum, deficientiam conſolidaretur
cùm tota hæreditate ad fauorem Octauij, eiuſque deſcen-
dentiæ, Spad. in terminis conſ. 349. num 8. verſ. illa verba
eodem modo lib. 2. † vbi quod deſignet ordinem ſucceden- 21
di Ioſeph Vela diſſert 49. num 108. lib. 2 Bero. conſ. 115.
num. 22. verſic. poſtremo lib. 2. Otthobon. deciſ. 252. num. 13.
Merlin. deciſ. 83. num. 20. & deciſ. 364 num. 34. in recent.
deciſ. 14. num 4. in fin. par. 1. deciſ. 366. à num. 20. vſque ad
26. par. 4. tom. 2. deciſ. 581. num. 11. & tribus ſeqq. part. 5.
tom. 2. deciſ. 144 num. 10. & 11. par. 7. Rota in adducta Ro-
mana fideicommiſſi de Druſolinis coram Reuerendiſſ. D. Cer-
ro Decano.

Qualitatis † enim maſculinæ repetitio nunquam indu- 22
ci ſolet quoties concurrat, prout hic perſonarum, nec-
non rationis diſparitas reſultans ex clara Teſtatoris prę-
dilectione erga Octauium, Bart. in l. in rep. de leg. 3. Fuſar.
alios cumulat de ſubſt. quæſt. 403. numer. 23. Ruta deciſ.
354. numer. 3. par. 2. cum alijs relatis in præterita dec.
§. non maior.

Octauij eiuſque deſcendentiæ prædilectio controuerti
nequit, † cum ea ſatis deducatur, nedùm ex Iuris 23
præſumptione, quod quis propriam ſobolem alienæ
præponat in affectione, vt ait Imperator in l. cum auus
ff. de condit. & demonſtr. in l. cum acutiſſimi, C. de fideic. l.
generaliter, C. de inſtit. & ſubſt. Mantic. de coniect. lib. 6. tit.
11. n. 3. Grat. c. 393. n. 15. Maſcard. d. concl. 67. in verb. affe-
ctio, Socc Iun. conſ. 106 n 21. Surd. dec 73. n. 6. dec. 205. n 2. &
5. & dec. 273. n. 5. Eſſet enim notabile abſurdum, quod † de- 24
fecta linea maſculina Marij, fœminæ extraneæ arcerent
propriam deſcendentiam à ſucceſſione Aui, Curt. Iun.
conſ. 154. numer. 155. Gabr. conſ. 10. num. 8. & 19. lib.
2. Rot. diuerſ. deciſ. 232. numer. 2. verſic. pro abſur-
do, & nu. 5. par. 1. poſt Merlin. de pignor. deciſ. 142.
num. 4. in fin. & deciſ. 267. num. 6. in fin. & num. 7.
par. 9. recent.

Verùm etiam ex quamplurimis coniecturis illam con-
cludentibus, & præcipuè, cæteris ommiſſis per ſcriben-
tes latè deductis, quod Teſtator ſcuta mille in cauſam
legitimæ iure inſtitutionis relicta Lucretiæ matri, vo-
luit poſt illius mortem reſtitui debere pro medietate
Octauio, & in caſu non acquieſcentiæ matris huic
grauamini, iuſſit legitimam fore detrahendam, dumta-
xat ex portione Mario relicta, necnon quod è conuer-
ſo Lucretiæ Octauij matri fecerit legatum ſimilis ſummę
ſcutorum mille, ac etiam 150 annuorum, cum expreſſa
conditione, quod extincta legatariæ vita, acquirerentur
Octauio, excluſo tamen Mario; inficiari † igitur ne- 25
mo poterit, quin ex dicto grauamine Mario iniuncto, ac
Octauij liberatione pinguiorique legato in ipſum col-
lato, maior Teſtatoris affectio ergà ipſius perſonam,
quàm Marij conuincatur, leg. Publicus, ff. de
condit.

Digitized by Google

cond. & demonſtr. auth. hoc amplius, C. de fideic. Foſar. *de ſubſt. quæſt.* 468. *nu.*8. Menoch *præſumpt.* 16. *num.*4. *verſic.* 2. Crauett. *conſ.*147. *nu.*2. *& conſ.*161. *num.*5. Soccin. Iun. *conſ.* 71. *num.* 15. *lib.* 1. Corn. *conſ.*161. *vol.* 2. *& conſ.*304. *col.* 3. *circa med. lib.* 1. Anchar. *conſ.* 38. *vol.* 1.

Comprobatur potiſſimum ex eo, quod expreſsè iniuo-
xit Lucretiæ eius matri, Mario fratri, ac filijs, vt
ſinerent Octauium pacificè frui bonis per ipſum ſibi
relictis, eique moleſtias, ac vexationes ex huiuſmodi
cauſa minimè inferrent, priuando ipſos in caſu con-
trauentionis portione relicta, eamque tranſmittendo
ad filios Octauij, ſi de eo tempore exiſterent; Iis ve-
rò non exiſtentibus, ad filios Margaritæ Teſtatoris
filiæ, cum onere tamen illam reſtituendi filijs ex Octanio
26 procreandis ſequitur † ergo exindè, quod cum Teſta-
tor tanta, & accurata ſollicitudine ſtuduerit Octauij
tranquillitati proſpicere, affectio ergà illum magis
præponderauit, quàm ergà Marium fratrem, qui
præſumi nequit coæqualiter dilectus ex eo, quod eum-
dem hęredem inſtituerit in alia bonorum medietate,
27 quæ ſupererant deductis legatis, † cum in Vrbe vigeat
Stat. lib. 1. *cap.* 144. prohibens alicui ne filium legitima-
tum inſtituat hæredem in toto aſſe, ſed in ſola medieta-
28 te; & ſic dum † Alexander præciſam medietatem à
ſtatuto præſcriptam Octauio filio tribuit, aperta io-
trat præſumptiò, quod hoc fecerit ad ſatisfaciendum
29 legis ſtatutariæ diſpoſitioni; Ideoque † cum habeamus
enixam Teſtatoris voluntatem, vt bona pertranſeant
ad Octanium, filios, & deſcendentes, trahenda eſt
diſpoſitio ad quamcumque ſucceſſionis ſpeciem, etiam
ſi verba repugnarent, *ad textum in l. cum pater* 77.
§. filius matrem, ff. de leg. 2. Ciriac. *controu.* 205. *n.*
11. *& ſeqq.*

Nullius eſt ponderis, quod deſcendentes Octauij po-
ſiti fuerint ſub conditione alternatiuè, imo, *moren-
do ſenza figli, ò deſcendenti*, & ſic cum Octauius
deceſſerit relicta Martia filia, & Mutij matre, ob
illius aditionem, expirauit ſubſtitutio in fauorem de-
ſcendentium alternatiuè vocatorum.

30 Nam hæc alternatiua † reſoluitur in coniunctiuam,
concurrente diſponentis voluntate tranſmittendi bona
tàm ad filios, quàm ad nepotes Octauij hæredis in-
ſtituti ex recenſitis ſubſequentibus teſtamenti verbis,
ibi, *Ne' quali voglio, che vada detta heredità nel medemo
modo, che a' figli di Mario, l. ſi is qui ducenta, §. verum,
verſic. idem ſi pater, ff. de reb. dub. l. cum quidam, C. de verb.
31 ſignif.* alioquin † enim ſequeretur abſurdum, quod ex
deſcendentibus in conditione poſitis quidam eſſent voca-
ti, quidam verò excluſi contra expreſſam mentem
Teſtatoris, & diſpoſitionem Statuti Vrbis *lib.* 1. *cap.*
142. quod non eſt admittēdū *l. hæredes mei, §. cum ita, ff. ad
Trebell. declarat.* Socc. Sen. *conſ.* 56. *ſub num.* 1. *lib.* 1. Alto-
grad *conſ.* 60. *num.* 22. *in fin. &* 23. *lib.* 1. Mantic. *de
coniect. vlt. volunt lib.* 3. *tit.* 5. *ſub num.* 5. *& lib.* 4. *tit.* 11.
*nu.*28 Peregr. *de fideic. art.* 13. *num.* 34. Fuſar. *de ſubſtit.
quæſt.* 455. *num.* 28.

Inſpectis præcipuè ſubſequentibus Teſtamenti verbis
in quibus copulatiuè nominauit filios, & deſcendentes,
ibi, *E ſimilmente, &c. ſoſtituiſce Ottauio, & hauendo
lui figli, quelli, e loro deſcendenti debbiano ſuccedere.*
32 Vna † enim teſtamenti pars declarationem recepit ab
altera, *l. qui filiabus*, vbi Iaſ. *de leg.* 1. Bart. *in l. Prætor,
§. erit differentia, ff. vt bon. rupt.* Honded. *conſ.*12. *nu.* 15.
& 16. *lib.* 2. Dec. *conſ.*425. *num.*6. Ruin. *conſ.* 130. *num.* 4.
vol. 3. Rota *in recent. deciſ.* 686. *num.* 17. *par.* 4. *tom.* 3. *&
deciſ.* 18 *num.* 19. *par.* 8. *recent.*

Præterquam quod in caſu criminis per filios, & de-
ſcendentes perpetrandi eoſdem grauauit reſtituere hære-
33 ditatem proximiori; ſignum † igitur euidens eſt, quod
ſicuti Teſtator grauauit non ſolum filios, ſed etiam ne-
potes, ita quoque eos honoraſſe cenſetur ex regula,
quem non honoro, non grauo, Rota *in Camerin. bonorum*
3. *Iunij* 1654. *§. atque hinc coram Bichio, & in Spoletana fi-
deicommiſſi* 18. *Februarii* 1656. *coram R. P. D. meo Beuila-
qua, §. nec dicatur, & in Romana, ſeu Vrbeuetana ſucceſ-
ſionis* 28. *Ianuarii* 1656. *§. ponderabant etiam Domini, co-
ram R. P. D. meo Albergate.*
34 Et cum agatur † de admittendo nepotem ad ſucceſ-
ſionem proprij Aui non requiruntur coniecturæ neceſ-
ſariæ, & concludentes, ſed etiam leuiores ſufficiunt,
Mantic. *lib.* 11. *tit.* 2. *in fin.* Grat. *cap.* 352. *num.* 23. *&* 26.

Gregor. *deciſ.* 315. *num.* 5. *& deciſ.* 339. *num.* 3. Rota *deciſ.*
133. *num* 7. *par.* 1. *recent.* præſertim quando vocatio acti-
ua eſt certa, vt hic, Rota *deciſ.* 8. *num.* 8. *par.* 8.
recent.

Omnis enim ratio ſuadet, † quod Teſtator vocando 35
nepotes ad portionem patrui, facilius eos vocaſſe præ-
ſumatur ad portionem aſcendentis, Gozzad. *conſ.* 10.
verſic. 5. *dico*, Aym. *conſ.*62. *num.* 10. *lib.* 1. Ruin. *conſ.* 160.
*nu.*74. *lib.*2. Rimin. Sen. *conſ.* 189. *nu.* 11. *& ſeqq. lib.* 1. *dec.*
355. *nu.*6. *&* 7. *par.*4. *tom.*2. *recent. Add. ad* Buratt. *deciſ.*
385 *verſic.* 6. *dec.*130. *nu.*5. *deciſ.*144. *num.* 3. *deciſ.* 236. *nu.*
2. *par.* 1. *recent.* Rota *in Caualliceu. fideicommiſſi* 23. *Iunii*
1656. *§. Vrgentes, coram Eminentiſſ. Celſo.*

Ex quibus cum ſublata remaneat cuncta obiecta exad-
uerſo deducta ita fuit deciſum vtraque parte acerrimè
informante.

R. P. D. LEONE VEROSPIO

Romana Pecuniaria.

Lunæ 28. Ianuarij 1664.

A R G V M E N T V M.

Emens rem alienam ſcienter pretium venditori donare voluiſſe cenſetur, eodemque modo ceſſionarius conſcius periculi quod eſt in re ſibi ceſſa, nulla ſibi euictione ſtipulata in ipſo perire voluiſſe reputatur.

S V M M A R I V M.

1 *Obligatio Cameralis paratam habet executionem.*
2 *Crediti inſubſiſtentia efficit, hæreditas debitoris à ſolutione reddatur immunis.*
3 *Hæres ad omne æs alienum defuncti tenetur.*
4 *Emens ſcienter rem alienam cenſetur pretium venditoris elargiri.*
5 *Ceſſionarius detecta nominis ceſſi inſubſiſtentia aduerſus cedentem iudicium inſtituere valet.*
6 *Ceſſionarius primus perſpecta decoctione cedentis creditum, illud alii cedens dolosè agit, & à conſecutione prætii repellitur.*
Quod declara, vt num. 7.
8 *Ceſſionarius conſcius periculi reſidentis in re ſibi ceſſa nulla ſibi euictione ſtipulata ſubiicere ſe velle periculo præſumitur.*
9 *Dictio & ob incompatibilitatem conſequendi pretium à duobus in diſiunctiuam immutari debet.*
10 *Dictionis & natura eſt, vt vnum ex duobus verificetur.*

DECISIO CXXIV.

RELAXATIO mandati contra bona hæredita-
ria Coſciani decreta fuerat coram me ſub die 27.
Nouembris 1662. * cuius deciſionis vires hodie ſubſiſte-
re DD. reſponderunt dum enim Bonifacius Creditum
ſcut. 630 coram Franciſcum Mariam Seuerinum ſibi
ceſſum à Victorio Iure pariter ceſſionis de anno 1643.
tranſmittit in Coſcianum pro ſumma ſcut. 615. ad quo-
rum computorum ſcut. 15. dumtaxat ipſe recepit, ad ſo-
lutionem proinde reſidui † debet hæreditas Coſciani exe- 1
cutiuè compelli in vim ſuæ poſſeſſionis Camerali obli-
gatione vallatæ, vt notat Angel. *in l.* 4. *§. condemnatum nu.*
3. *ff. de re iudic.* Caſtrenſ. *in l. poſt rem iudicatam ad finem,
ff. eod. tit.* Galleſ. *de oblig. Cam. qu.* 2. *num.* 11. *&* 22. Rot.
in Imolen. Cenſus 9. *Maii* 1661. *in primo §. coram Eminen-
tiſs. D. meo Card. Celſo.*

Nec vrget quod debitum Seuerini proueniret ex pre-
tio domus à Victorio eidem diſtractæ perinde ac ſi dum
illa nomine Creditorum Victorij ante obligationem Co-
ſciani fuerat euicta, ac ſucceſſiuè alteri ex ijs de anno
1643. in concurſum aſſignata, creditum contra Seue-
rinum de tempore ceſſionis penitus inefficax exilieret,
nec † Coſciani conſequenter hæreditas valet pro pre- 2
tij ſolutione pulſari, ad text. *in leg. ſi plus* 74. *ad*

Digitized by Google

finem ff. de euict. l. ſi poſt perfectam 29. C. eod. tit.

Cum enim Coſcianus in concurſu creditorum citatus
extitiſſet , nec non graduatus in ſententia , ipſi quali-
tas nominis ceſſi vna cum euictione domus præſumitur
innotuiſſe , illudque proinde comparaſſe cenſetur ſub
3 periculo amiſſionis pretij , † quod à ſuis hæredibus
debet conſequenter præſtari , ad text. *in l. ſi fundum 27. C.
de euict. l. quod ſi in venditione ff. de hæred. vel act. vend.
nomi gloſs. in l. non dubitatur C. de euict.* Alex *conſ. 69. nu.
2. lib. 2.* Surd. *conſ. 442. n. 3. verſ. tertia ratio* Rota coram
Seraphin. *deciſ. 78. n. 8. & deciſ. 435. num. 10. & 13. & 457.
num. 2. cum ſeq. par. 9. recent.* vbi quando emens ſcienter
4 † rem alienam cenſetur pretium venditori elargiri , dum
maximè Bonifacius iura quoque Coſciano ceſſerat con-
tra Victorium ſibi in præcedendi Inſtrumento adſtipulato
coram eodemmet Victorio expreſsè reſeruata in caſu mo-
leſtiæ , ſeù impedimenti ſuper credito ceſſo inferendi , quo-
5 rum † virtute iurium ipſe poterat poſt detectam inſubſi-
ſtentiam nominis ceſſi , Iudicium aduerſus Victorium in-
ſtituere Berouſ. *conſ. 46. nu. 2. vol. 1.* Surd. *conſ. 145. numer.
20. verſ. 5. cum alijs auctoritatibus in præterita deciſio-
ne relatis.*

Nec obſtat , quod Bonifacius perſpecta præcedente
6 decoctione Victorij doloſè ſe geſſerit , itaut † à pretij
7 conſecutione debeat proinde repelli , vt aduertit † Alex.
in conſ. 94. numer. 3. poſt med. lib. 3. Rouit. *conſ. 75.
num. 15.* ſiquidem admitti potaſt præfata concluſio in caſu
quo decoctionem Victorij Coſcianus ignoraſſet , ſecus
verò dum eadem plenè innotuiſſe præſumitur ipſi , vti
creditori graduato in ſententia ; nec non etiam ex cauſa
conſanguinitatis ab eo cum Victorio antea contractæ ;
Hoc ſanè caſu nullus valet Bonifacio dolus adſcribi ,
ſed ſibimet ipſi debet Coſcianus imputare pretij amiſ-
8 ſionem , dum † conſciùs periculi voluit ad emptionis
actum nihilominus aduenire nulla ſibi euictione ſti-
pulata , vt præter auctoritates ſuperiùs deductas , pro-
bat *text. in cap. ſcienti 27. de reg. iur. lib. 6* vbi quando
dolus non infertur ſcienti , ac volenti , Bald. *conſ. 240.
num. 1. lib. 2.* Mangil. *de euict. quæſt. 106. num. 15.* Olea *de
ceſſ. iur. tit. 7 qu. 3. num. 3.* Rot. *deciſ. 469. num. 16. cum
ſeqq. par. 9. rec.*

Hinc altera corruit obiectio exinde petita , quod Bo-
nifacius tenetur contra Victorium , & Seuerinum rea-
litatem crediti exhibere , dum contra vtrumq; iuriſ ceſſio-
nem copulatiuè peregit , quoniam perſpecta ſcientia qua-
litatum in Coſciano Bonifacius ab onere præfato eua-
ſit immunis , quinimò ceſſio contra Victorium pera-
cta præſumitur in caſu , quo actio contra Seuerinum
9 euaneſceret , non obſtante dictione illa , † *Et* , quippè
quæ ob incompatibilitatem eodem tempore conſequen-
di pretium ab vtraque debet in diſiunctiuam immuta-
ri , vt tradit Alexand. *in conſ. 64. num. 6. lib. 7.* Burſatt. *conſ.
81. num 20. & 21. lib. 1.* Mandoſ. *in gloſs. facult. §. & pro-
prium in verbo , & pag. mihi* 312. Barboſ. *dict. 110. nu.
10 28.* de cuius natura † ſatis eſſe cenſetur , alterum ex
duobus verificari , ad text *in l. is , qui ducenta 14. §. ſi quis
ita , ibique gloſſ. notat in verb. non dederis ff. de reb. dubijs*
Roman *conſ. 104. num 3 & 4.* Menoch. *de præſumpt. lib.
4. præſumpt. 83. num. 66* Rota coram Merlin. *deciſ. 390.
num. 19 & deciſ. 163. num. 25. coram Eminentiſſ. D. meo
Card. Ottbob.*

Et ita vtraque , &c.

Deciſio iſta in hac eadem cauſa ſub die 27. Nouem-
bris 1662. emanata hic allegata , eſt in præcedenti
Parte 13. Recent. 509.

REVERENDISS. D. ALBERGATO
Sacræ Rotæ Decano.

Bononieñ Bonorum.

Lunæ 28 Ianuarij 1664.

ARGVMENTVM.

Bona à Patre poſſeſſa adminiſtratorio no-
mine pro filijs non dicuntur alicui oneri
ſubiecta quin poſſint ab ipſo ad filios tranſ-
mitti , etiamſi ipſe pater grauatus fuerit
renunciationis onere , ſi voluerit primo-
genituræ commodo frui , quare & retine-
re bona materna valet , & gaudere pri-
mogenitura , dum ipſa bona pro filijs à
ſe ipſo generandos poſſidet .

SVMMARIVM.

1 *Bona materna de ordine matris ad filios tranſmit-
tenda poſſidentur à patre adminiſtratorio nomi-
ne pro filijs.*
2 *Primogenitura ordinata cum onere renunciandi fra-
tribus natu minoribus hæreditatem paternam ,
& maternam non inducit præceptum renuncia-
tionis quando iſtæ hæreditates poſſidentur à Pa-
tre pro filijs.*
3 *Acquiſitio momentanea non eſt in conſideratione.*
4 *Renunciatio iuris quærendi valet etiam in præiudi-
cium eorum , quorum fauore per acceptationem re-
nunciantis ius foret quæſitum.*
4 *Hæreditas quo ſenſu aliquando dicatur viuentis.*
6 *Verba* , hæreditatem ſuam , *debent reſtringi ad
qualitates ipſis adiunctas.*
7 *Bonorum primus acquirens alios à ſucceſſione exclu-
dit , & de illis tanquam de patrimonialibus in
vocatorum præiudicium diſponere poteſt.*
8 *Patre de feudo diſponente ad fauorem filij iure hæ-
reditario ad illum feudum tranſmittit.*
9 *Feudum pro parte acquiſitum denotat illud non
fuiſſe primogenituræ ſubiectum.*
10 *Bona iure hæreditario à patre poſſeſſa , eodem iu-
re ad filios tranſmitti debent.*
11 *Filij in ſucceſſione feudorum patris locum ingrediuntur.*
12 *Feudi ſubſtantia eſt indiuidua , ſed poteſt illius
fruitio , & exercitium diuidi.*
13 *Feuda in Lombardia ſunt diuidua , & filij in eis
æqualiter ſuccedunt.*

DECISIO CXXV.

ANTEQVAM deuenire potuerit Marchio Ludoui-
cus ad executionẽ mandati de aſſociando , ſibi conceſſi
in bonis nuncupatis *della canonica* , tamquam ſubiectis Pri-
mogenituræ , in qua ipſe ſucceſſit ob reſcriptum Signaturæ
ſine præiudicio dimiſſis bonis ad formam Primogenituræ
diſputatum fuit dubium , quæ bona eſſent dimittenda , &
reſponſum diſtinctè , *vt in deciſ. 20. Apr. proximè præteriti* ,
quæ cum reſpectu quatuor partitarum à filijs q. March.
Claudij impugnaretur , reaſſumpta ſuper illis diſputatione
placuit Dominis iuxtà modum infrà exprimendum in de-
ciſis perſiſtere.

Bona enim Patris , quæ pro dote materna à Marchione
Ludouico poſſidentur iure hæreditario non retinentur , ſed
cum de ordine Matris ob eius incapacitatem reſultantem ,
ex forma primogenituræ , deuolui debeant ad filios ab ipſo
generandos † illa dicitur adminiſtratorio nomine poſſide- 1
re pro filijs Bald. *in l. ſi quis inſtituatur 23. in princ. ff. de hæ-
red. inſtituen.* Ciriac. *controu. 205. n. 86.* & proinde † non 2
continentur ſub præcepto renunciandi fratribus ſuis natu
minoribus hæreditatem ſuam paternam , & maternam , ac
ius ſuccedendi parentibus ab inteſtato , etiam ratione legi-
timæ iure naturæ debitæ , vel alia quauis ratione , vel cau-
ſa Dec. *conſ. 425. n. 11. verſ. tertio efficaciter & ſeqq.* Ruin.
conſ. 25. n. 28. lib. 1. Surd. *conſ. 112. num. 94.* Rot. coram Re-
uerendiſs. Tarraconen. *deciſ. 439. num. 18.*

Nec reſiſtit , quod Marchio Ludouicus non fuerit
incapax acquirendi bona materna , eo quia præce-
ptum fundatoris primogenituræ non reſiſtit principio ac-
quiſitionis , quinimò eam ſupponit , dum ſtatim acquiſita
dimitti vult alijs fratribus natu minoribus , tùm quia ma-
ter non intellexit de ſimplici incapacitate acquirendi , ſed
retinendi , cum optaret eum frui , & gaudere bonis ab ea re-
lictis , quatenus poſſet , & momentanea acquiſitio non eſt 3
in conſideratione *l. fin. C. de bonis , quæ liber.* Burſatt. *conſ. 55.
n. 21.* Rol. *conſ. 25. n. 34. lib. 1.* Cephal. *conſ. 460. nu 39.* Abb.
conſ. 73. in princ. lib. 2. Giurb. *ad conſuetud. Meſſan cap. 5.
gloſs. 8. ſubnumer. 6.* Rota *deciſ. 30. num. 5. par. 3. lib. 2.*
deciſ.

Digitized by Google

4 *dec. 503. ſab num. 4. poſt med. par. 3. recent.* † Tùm quia potuit Marchio Ludouicus bona materna velle acquirere, & in quærendis præiudicare fratribus nato minoribus Giurb. *vbi ſupra nu. 5.* Grat. *diſcept. 882. num. 31. alijque relati per* Merl. *de pignor. lib. 4. qu. 23 n. 11.* Rot. *dec. 62. n. 7. cor. Baratt & in Bononien. dotis 10. Decembris 1650. cor. D. Card Celſo §. fin.*

Rurſus quoad bona propria Marchionis Ludouici, viſum eſt non eſſe renuncianda, & ſic ſtandum in deciſis, ex adductis *in §. quoad bona*, parum enim refert, an in præcepto renunciandi contineatur illud verbum, ſua, vel non, cum enim, non fuerit iniunctum onus renunciandi hæreditatem ſuam ſimpliciter, & abſolutè; quo caſu appellatione ſuæ hæreditatis cum verba aliter intelligi
5 non poſſent bona propria comprehenderentur, † & in hoc ſenſu quandoque dicitur hæreditas viuentis, vt in *l. quæſitum 93. § ſi mihi ſeruus ff. de legat. 1.* ſed ſuper addita fuerunt verbam, *paternam, & maternam*, per quæ præceptum renunciandi, intelligitur de hæreditate paterna, & materna, iam per acquiſitionem effecta, ſua non verò
6 de bonis proprijs, quia verba † *hæreditatem ſuam*, qualificantur ab adiunctis paternam & maternam, & ad iſtas reſtringitur Surd. *conſ. 34. numer. 42. & ſeqq.* Spada *conſ. 316. nu. 10 libr. 3.* Grat. *diſcept. 834 num. 9.* Rota *deciſ. 21. ſub numer 5. verſ. ſed potius, tom. 7. par 4. recent.* vbi ponderatur natura renunciationis, quæ ſtrictè intelligi debet, & conſiderat Surd. *conſ 451. nu. 3. & ſeqq. lib. 3.* Cancer. *var reſol. lib. 3. cap 15. nu. 271. & ſeqq.* Rot. *in Bononien. de Dulphis 13. Martij 1656. coram me §. viſis tamen in fine.*

Viceuerſa Marchionatum in Sabaudia pro duabus ex tribus partibus renunciandum eſſe in hoc reformando deciſionem Domini exiſtimarunt; licet enim prętenderent Informantes pro pupillis à Marchione Io. Maria titulo o-
7 neroſo acquiſitum fuiſſe, qui proindè tamquam † primus acquirens alios filios ab illius ſucceſſione excludere potuit, & de illo non ſecus ac de patrimonialibus in præiudicium vocatorum diſponere ex relatis per Surd. *conſil. 305. numer. 32. & ſeqq. & conſ. 351. num. 24. libr. 3.* Scrader. *de feudis part. 8 cap 6. numer. 15.* Rouit. *conſ. 35. nu. 7 lib 1 conſ. 39. num. 37. lib. 2.* Rota *in Romana Ceaſas, ſeu Saluiani 29. Maij 1656 co. R. P. D meo Veroſpio in princ.* qua ratione in totum
8 renunciandum eſſe contendebatur, cum ob † diſpoſitionem Patris ad fauorem Ludouici Iure hæreditario illud obtinere dicatur Molin. *de primog. Hiſpan. libr 1. capit. 8. numer. 10. verſic. ſi reſpecta primi* Franciſcus *deciſ. 368 numer. 4 & 5. in fine*, Capic. Latr *conſult. 79. a 70. par. 2* & in ſimili Rota *in Mantuana feudi 25. Martij 1657. cor. R. P. D. meo Veroſpio §. non enim.*

Nihilominus aduertebant Domini, quod inueſtitura non fuit ſimpliciter conceſſa d. Marchioni Ioan. Mariæ Patri recipienti pro ſe, & filijs, quo caſu procedunt præmiſſa de poteſtate primi acquirentis, ſed ſimul cum ipſo Ludouicus, & Claudius eius filij Marchionatum per viam dationis inſolutum à Marchione Taſſone requiſiuerunt, & Sereniſſimus Sabaudiæ Dux præfatam dationem inſolutum approbando Patrem ſimul, & filios inueſtiuit proprijs eo-
9 rum nominibus expreſſis, quo caſu feudum † cuilibet pro ſua portione acquiſitum fuit, & non potuit Pater dici primus acquirens, niſi quoad ſuam tertiam partem ad effectum præiudicandi filijs, & de feudo diſponendi Iſern. *in tit. de alien feud. pater. numer. 21. verſic. ſecus ſi nomina* Bertazzol. *conſil. ciuil. 116. numer. 7. verſic. altera eſt diſtinctio, & numer. 8.* Decian. *conſil. 389. numer. 2. verſic. quando enim filius* Giurb. *de ſucc feud. prælud. 5. numer. 44.* Roſental. *de feud. cap. 9. concl. 66. numer. 25. & ſeqq. & numer. 56. in gloſſ. Litt. G. & H.* Clar. *in §. feud. qu. 41. verſic. nam feudum nouum cum alijs per* Rotam *in Foroliuien. ſeu nullius Caſtrorum 14. Martij 1657. coram me §. tollitur difficultas, vbi in §. hinc titulus ponderatur*, quod non attenditur cuius ære feudum acquiſitum fuerit, ſed perſonæ proprijs nominibus expreſſæ in quas Dominus conſenſit, qua ratione potuit Pater de ſua portione tantùm diſponere, & illam Iure hæreditario retinet Marchio Ludouicus quam ſimul
10 † cum portione Claudij dimittere debet, cui Pater præiudicare non potuit vt ſupra.

Quo verò ad feudum in Statu Mutinæ medietatem renuncian. eſſe, reſponſum fuit, cum enim non eſſet nouum in perſona patris, ſed antiquum Ioannis Mariæ Senioris non potuit Pater Ludouicum heredem inſtituendo alterare naturam feudi, nec illud hæreditarium facere, & ſic poſſidetur à Marchione Ludouico, non vti hærede, ſed in vim inueſtituratum, vt *in § primo, & ſeq.* in quibus tamen cum feudum fuerit cõceſſum ad fauorem omnium deſcendentium à Io. Maria ſeniore, comprehenduntur
etiam filij Marchionis Claudij pro medietate † cum in ſuc- 11
ceſſione feudorum filij locum Patris ingrediantur, ex relatis per Bertazol. *conſ. ciuil. 105. num. 11* Quamuis † au- 12
tem iuriſdictio, & ſubſtantia feudi ſit indiuidua, diuidi tamen poteſt illius fruitio, & exercitium, ac prouentus pro tempore alternatim illam adminiſtrando, Socc *conſ. 278. num. 21 libr. 2.* Pariſ. *conſ. 10. num. 19. lib. 1.* Menoch. *conſ. 298 num. 21. lib. 3.* qui loquitur de feudo in ſtatu Mutinen̄ Schrader. *de feud. par. 8. cap. 2. ſub num. 39. verſ fallit tum etiam, & verſic. quamuis feuda* Giurb. *ad conſuetud. Meſſan. cap. 1. gloſſ. 2. par. 1 ſub nu. 82. verſ.* Quod † enim 13
feuda diuidi præſertim in Lombardia vbi cum viuatur, quoad hoc iure Longobardorum feuda ſunt diuidua, & filij in eis æqualitèr ſuccedunt, vt benè probat Io. Baptiſta Spad. *conſ. 57. num. 3. lib. 1.*

Et ita cum præmiſſa declaratione Domini ſteterunt in deciſis vtraque &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Romana Cambiorum.

Lunæ 28. Ianuarij 1664.

ARGVMENTVM.

Cambij continuatio, quando cenſeatur prohibita, & quando non. Cambiorum iuſtitia ex quibus reſultet. Recambium in cambio locali an ſit licitum. In mercatoribus in dubio fraus non præſumitur. Fraudis ſuſpicio in mercatore ex quibus remoueatur. Teſtium conciliatio ex quo inducatur. In cambijs quid inſpici debeat. Lucrum in cambijs debet eſſe moderatum, & quid lucri nomine contineatur.

SVMMARIVM.

1 *Cambij localis ſpecies ex communi Doctorum ſententia admittitur, & ex Conſtitut. ſanct. mem. Pij Papæ V. nu. 2.*

3 *Cambij continuatio quando cenſeatur interdicta, & quando ea non improbetur à iure, numer. 4. & 5.*

6 *Ratio militans in vno in altero quoque debet locum aſſumere.*

7 *Cambij platealis creatio inſtituta conuincitur longe ante inuentionem nundinalis in Italia ſequutam de anno 1527.*

8 *Camb a lucrum plerumque reddere conſueuerunt.*

9 *Cambiorum iuſtitia ex quibus conſurgat.*

10 *in Cambio locali recambium eſt licitum, & per reſcriptum ſa. me. Pij V. nu. 11.*

12 *Qui indiſtinctè approbans preces, in quibus expoſcitur facultas exercendi cambia per diuerſas plateas cambium plateale videtur approbaſſe.*

Et hoc procedit quoties creditori fuit data facultas cambiandi, & recambiandi de platea in plateam, nu. 13.

14 *Cambium exercere per diuerſas plateas poſſunt Mercatores Neapolitani ſtante edicto Pro regis diuerſas plateas pro cambijs exercendis præſcribente.*

Maximè concurrente mercatorum vſu, & atteſtatione, cuius virtute continuatio cambij in dubio debet legitima reputari nu. 15.

16 Iuſtinianus de continuat. Cambij diſput. 4. nu. 2. & Molpheſius à Duardo relati in tract. de camb. par. 2. quæſt 9. nu. 2. *declaratur*.

17 *In Mercatoribus in dubio non præſumitur fraudis interuentus.*

18 *Mercatorum fides ſpeciali candore regulariter enituit.*

19 *Rota conſueuit correſponſalis litteras admittere pro iuſtificatione cambij à mercatore cum ſemetipſo contracti.*

20 *Fraudis ſuſpicio in Mercatore circa cambia exquire moueatur.*

21 *Procuratoris contraria declaratio eaſdem referens ſolutiones, quas idem mercator cenſetur ex errore proceſſiſſe ad excluſionem potiſſimè doli in mercatore nu. 22.*

23 *Actus contrarius errori potius quam dolo adſcribi debet.*

24 *Mercator ob modicum lucrum non præſumitur velle prægrauare honorem, & animam deteſtabili vſuræ crimine.*

25 *Renuncians beneficio non poteſt opponere exinde de illius defectu.*

26 Deciſio in Anconitana Cambiorum 28. Iunij 1646. cor. Peutingerio *declaratur*.

27 *Teſtibus benè informatis, & numero pluribus fides adhiberi debet, reiectis paucioribus contrarium aſſerentibus, & nu. 28. & 29.*

30 *Teſtium conciliatio ex quo inducitur.*

31 *pro Teſtium conciliatione quælibet interpretatio debet ſumi ad excluſionem præſertim criminis in correſponſali.*

Amplia, vt nu. 32.

33 *Pragmatica intellectam dubium admittit.*

34 *Actus aliter geſtas à conditore pragmaticæ non irritatur.*

35 *Cambiorum ſolutiones ſuſtineri debent quamuis tenori pragmaticæ repugnent.*

36 *Ex correſponſalis facto mercatori præiudiciam non infertur.*

37 *ex Culpa tranſgreſſoris non inducitur in tertij præiudiciam nullitas actus.*

38 *Dimiſſio pecuniarum per creditores facta cambiorum decurſum impedire non valet dum ſapit nouum depoſiti contractum ad placitum creditorum reſtituendi.*

39 *Forma ad certum effectum ordinata regulariter poteſt suppleri ex modo æquipollenti, dummodò idem ſequatur effectus.*

40 *Formæ omiſſio nulli irrogans præiudicium nullitatem non inducit.*

41 *in Cambijs lucrum debet eſſe moderatum.*

42 *in Cambijs Proxenetarum iudicium, & communis valor inſpici debet.*

43 *Lucri nomine continetur, quod accedit ſorti damno quocunque, & onere deducto.*

44 *Appellatio ſicut appellanti ſuffragatur ita, & eandem cauſam habenti.*

45 *Proteſtatio continens clauſulam derogatoriam non tollitur ex facto contrario.*

DECISIO CXXVI.

TRIBVS huius Sacri Tribunalis deciſionibus coram
me approbata fuerat continuatio Cambiorum Pla-
tealium, in quarum vltima luctum ex continuatione præ-
dicta proueniens, ad limites Cambiorum Nundinalium
ex æquitate iterum Domini reduxere: ſub ea tamen le-
ge, vt D. Marchio Raymundus Cambiorum decurſum in
pecunia libera Talenti deberet exhibere, vel valorem vin-
coli præſtare, locis Montium infixi. Hanc verò deciſionem
ad diſputationis trutinam reuocatam, hodie Domini con-
1 firmarunt, innixi communi Doctorum † ſententia, ſpe-
ciem Cambij localis approbante, de qua Laurent. de Ro-
dulph. *in cap. conſuluit par. 2. quæſt. 26. num. 8. de vſur inter
tract. vniuerſ. iur. tom. 7. fol mihi 22. & fol. 37 par. 3. n. 1.* Ioan.
de Anan. *in cap. vltimo à n. 46. vſque ad num. 52 eod. tit.* Alex.
conſ. 61. n. 13. lib. 2 Dec. *conſ. 562. num. 1. cum ſeqq* Beat. Ioan.
à Capiſtrano *in tract. de vſur. 2. pa. principali n. 146.* Anton.
de Roſel. *eod. tit. nu. 69.* Tum etiam Conſtitutione † ſan. 2
me. Pij V. in 118 § 2. in fin. vbi exercitium vtriuſque Cam-
bij, Nundinalis ſcilicet, ac Platealis indulgetur in ijs ver-
bis *Pro primis Nundinis vbi illæ celebrantur pro primis ter-
minis iuxta receptum locorum vſum exercere*. Poſt cuius
Conſtitutionis promulgationem idem tradiderunt apertè
Authores complures in præteritis deciſionibus recenſiti.

Hanc verò continuationem de Platea in Plateam diſ-
poſitio Iuris nequit infringere, ſeù Conſtitutio prædicta,
pro primis dumtaxat terminis approbans localis cambij
contractum ibi, *Ab vſu illo prorſus reiecto, Cambia pro ſe-
cundis, ac deinceps Nundinis, ſiue terminis exercendi.* Non
enim Philippus Cambia pro pluribus terminis ab initio
contraxit: ſed illa vigore ſpecialis facultatis cum ſeme-
tipſo pro vnico termino geſta, ſuis correſponſalibus tranſ-
miſit, qui poſt Marchionis debitum ex ære proprio extin-
ctum noua cambia ipſius nomine pro ſumma exburſata
contraxere. Maximum namque inter caſum vtrumq; re-
ſidet diſcrimen Priori quippe Campſeri os poſt primi quo-
que termini lapſum debitum ſuum ſub vſuris continuare
compellitur; † Adeòque interdicta cenſetur continuatio; 3
vt ponderauit Roman. *ante Conſtitutionem defanctus in conſ.
239. n. 60.* Bertazzol. *conſ. crim. 254. nu. 3. vol. 2.* Becc. *conſ. 213.
n. 34. & 71. lib. 2.* vbi quod ad declarationem iuris antiqui
Conſtitutio emanauit. In ſecundo verò caſu continuatio
nouum redolet cambium omninò reale, proueniens ex
culpa debitoris, eligentis ſubire potius curſum vſurarum,
† quàm intra præfixum tempus debitum extinguere, pro- 4
indeque ea non improbatur à iure, vt præter Roman. *ſupe-
rius adductam tradit*, Bero *conſ 194 n. 10. & 15. vol. 1.* Tap. *de
Iur. Regn. Neap. lib. 4. tit. de Camb. rubr. 4 num. 41. & 42.* nec à
Conſtitutione prohibetur quoties, vt hic, Campſori fuerit
attributa facultas † cambiandi, & recambiandi, donec in- 5
tegra debiti extinctio contingat, vt aduertit Filiuc. *oper.
moral tractat. 33. par. 2. de Ceaſ. & Camb. c. 11. nu. 482. verſ. in
tertia conditione* Ant. Maceraten. *var. reſol ca 17 nu. 7. lib. 1.*
Duard *de Camb § 1. qu. 42. n. 20. cum ſeqq* Scort *in Bull. Pont.
epit. 107 theor. 289.* Franc. Ant. Conti *conſ 35. n. 31. & 34. &
conſ. 48 n. 13.* Io. Bapt. Bot. *conſ. 36. n 10 & 15.* Spad *conſ. 167.
nu. 19 & 20. lib. 2* Rota *in Romana Pecuniaria* 10 Iunij 1616.
*cor. Card. Sacrato impreſſ. p. ſt d. conſ. Spadæ n. 28 & 29 & in
Roman Cambiorum 4. Maij 1629. in § neque obſtat co Morman-
no, & in Romana, ſeu Ianuen. Cambij 26. Iunij 1652. in §. Tum
etiam quia cor. bo me. Bich o.*

Et licèt Authores præfati hoc axioma iuris conſtituant
in cambio Nundinali; Nihilominus quia cambium vtrũ-
que Nundinale ſcilicet pro primis Nundinis, locale verò
pro primis terminis à Conſtitutione ſub vnica oratione in-
dulgetur, & in continuatione localis, cambium omninò no-
uum contrahitur non ſecus, ac in Nundinali: † ratio proin- 6
de militans in vno, in altero quoque debet locum aſſumere
ad *Text. in l. illud 32. ibiq; gloſ. notat in princ ff. ad l. Aquil. gloſ.
in § cum autem, verb. pari, inſtit. quib. mod. Ius patr poteſt. ſoluat.*
Ceph *conſ. 1. n 33.* Rot. *dec 91. n. 23 pa 6. rec Add ad dec. 181.
n. 19. pa. 9.* Dum maximè creatio cambij Platealis inſtituta
conuincitur longè ante inuentionem Nundinalis in † Ita- 7
lia ſubſequutam de anno 1527. vt teſtatur Turr. *de Camb.
diſp. 1. quæſt. 4. num. 39. & 40.*

Quod tamen debet intelligi quoties Campſores, vt in
caſu propoſito, Cambia per Plateas ſibi inuicem cor-
reſponſales exerceant, necnon pecuniarum pretia publicè
in illis ſanciantur. Siquidem valet damnum in cambijs ex
pretij taxatione contingere, non ſecus ac lucrum; † licet 8
eadem lucrum reddere plerumque conſueuerint, vt tradit
Laurent. de Rodulph *in tract. de vſur. pa. 3. n. 1.* vbi in ſpecie
loquitur de cambio locali Roman. *conſ. 238 nu 6 & 9* Ioan.
Baptiſta Coſt. *conſ. 48. n. 12.* Cyriac. *contr. 326. n. 21.* Bott. *conſ.
56. in fin.* Rota *dec. 404. n. 5. ad med par. 2. & dec. 52. nu. 26. par.
7. rec.* Adeoque iuſtitia cambiorum ex illa conſurgit, vt
aduertit Bald. *in Rubr. n. 1 ad fin. C de Conſtit pec.* Iaſ. *in l. cun-
ctas populos in prima lectura n 64. Cod. de Summ. Trinit.* Petr.
de Vbald. *de duob fratr per 3. n. 54.* Lup. *de vſur Comment. 3.
§. 2. n. 32.* Hier. de Luc *de Camb § vltim n. 22.* Rebel. *de oblig.
Iuſt. lib. 11. tit de Camb. qu 12. nu. 6.* Bertaz. *conſ. crim. 254. nu. 5.
& 6 vol 2.* Turr *de Camb. diſput. 1. qu. 26. nu. 36. & qu. 28 n. 10.*
Rota *deciſ 45. ad fin. par. 4. tom. 2. recent.*

In Cambio præterea locali † cenſuit recambium eſſe 10
licitum Calder. *in conſ. 11. n. 1. & 5. de vſur.* Dec. *con. 362.
n. 1. cum ſeqq.* Tum etiam ſan. mem. † Pius V. in reſcripto 11
ad preces Bononienſium edito, necnon relato per Turr.

de Camb.

Digitized by Google

de Camb. diſp. 3. q. 1. in prologom. num. 23. à verſ. certo; Pius
vſque ad verſ. quanto alle liti: Quod ſanè reſcriptum ad
Cambium etiam Plateale per neceſſe porrigitur ; dum
12 Summus Pontifex Bononienſium Ciuium † preces indi.
ſtinctè approbauit, in quibus ſub certa forma expoſcitur
facultas exercendi cambia diuerſas per Plareas ibidem re-
cenſitas, Graff. *decij aurear. par. 1. lib. 2. de Cenſ. & Camb.
cap. 110. nu 15.* Turr. *de Camb. diſp. 3. qu. 1. num. 7. & 9. &
q. 2. nu 13.* Rota *penes eum deciſ. 33. in princ. & num 4. vbi*
13 *prope fin. adnotationis idemmet Turr.* hoc aſſerit † procede-
re, quoties Creditori fuerit attributa facultas cambiandi,
& recambiandi de Platea in Plateam: quę ex inſtrumen-
ti tenore apertè deſumitur in propoſito caſu, vt latè fuit
io præterira deciſione comprobatum.

His deuique Edictum Proregis Neapolis adſtipulatur,
præſcribens pro cambijs exercendis diuerſas Plateas ; ac
14 Venetiarum præſertim, & Vrbis, vt ex illius tenore
conuincitur per Tap. *relat. in tract. de iur. Reg. Neapol. tit.
de Camb. rubr. 4. fol. mihi* 24. Tum etiam Mercatorum vſus
15 ex complurium atteſtatione, nec non continuationum
ſimilium exemplis comprobatus, cuius virtute con-
tinuatio hæc deberet in dubio legitima reputari per ea
quæ tradit Oldrad. *in conſ. 207. ad fin.* Roman. *conſ. 94. n.
1. & 7.* Rot. *dec. 316. n. 7. par. 4. diuerſ.*

Cui ſanè ſententiæ non repugnat auctoritas *Iuſtiniani de
continuat. Camb. diſp. 4. nu. 2.* nec non Molpheſij, à Duar-
do relati *in tract. de Camb par. 2. qu. 9 nu* 2. In eo enim caſu
16 de palliato mortuo agebatur, in Ciuitate Barij, ac Licij,
necnon alijs in locis Regni Neapolitani geſto ſub nomine
cambij, ac ſimulatè tranſmiſſi ad Plateas, vbi ſpes nulla
ſolutionis litterarum vigebat ; Quinimò Campſores, vt
idemmet Iuſtinianus videtur innuere, pretia à ſemetipſis
de facili taxabant in eo genere cambij, cuius lucrum,
adæquans valorem ſcutorum triginta in ſingula centena-
ria, ad ſcuta duodecim Regium Conſilium reduxit, vt
refert Duard. ſuperius adductus, à quo horum Cambio-
rum iuſtitia admittitur expreſsè in quæſtione ſequenti.

Nec ſuſpicio fraudis viſa fuit vrgere, exinde petita,
quod in hac ſpecie Cambij litteræ valeant ſub antidata
17 confingi. Præterquam enim in dubio † non præſumitur
fraudis interuentus ad *Text. in l. merito 51. ff pro ſocio l. do-
lum* 6. God. *de dol.* Menoch. *de præſumpt lib. 5. præſumpt* 3.
18 *nu. 14. cum ſeqq.* In Mercatoribus præſertim, † quorum
fides ſpeciali candore regulariter enituit Bald. *conſ. 198. nu.
5. vol. 1.* Rota *deciſ. 533. nu. 17. cum ſeq. par. 5. & deciſ. 285.
nu. 7. par. 6. rec.* & in his terminis coram bo. me. Merlin.
19 *dec. 636 num. 5. & 6.* Itaut Sac. hoc Tribunal † conſueuerit
correſponſalis dumtaxar litteras admittere pro iuſtifica-
tione Cambij, à Mercatore licet, cum ſemetipſo contra-
cti, vt in *Romana pecuniaria* 30 *Iunij* 1616. *cor. Cardinali
Sacrato impreſſa poſt conſ. Spadæ 267. nu. 27. vol 2. & deciſ.
274. n. 5. par. 5. rec. & cor. Merl. ad dicta dec. 636. nu. 1. &*
2. Illa excluditur omninò in caſu propoſito ex relatione
Periti, de cambiorum realitate, nec non litterarum at-
teſtantis; Tùm ex libris compluribus huic in Sacro Tri-
bunali exhibitis, vbi Cambiorum initia in menſe Augu-
ſti, Septembris, Octob. atque Nouembris anni 1646. ca-
ractere Caroli Franciſci Arrigoni exarata noſcuntur, cu-
ius quoque manu ex duorum dicto Teſtium deſcripta pro.
batur continuatio ad menſem vſque Octobris anni 1647.
de quo tempore cum ipſe à Philippi ſeruitio receſſerit, al-
ter Miniſter deſcriptionem cambiorum continuauit. Tùm
ex intimationibus denique compluribus, in ijſdemmet
menſibus contra Marchionem executis, quarum aliquæ
editæ in menſe Auguſti recenſent ſolutionem ſcutorum
2170. Portiæ Pinellæ peractam, nec non alteram ſcuto-
rum 7237. Carolo Ferrario, alijſque Creditoribus aſſigna-
tam, ſub declaratione expreſſa, quod eorum occaſione
Philippus Cambia per Plateas cum ſemetipſo contraxe-
rat ; Aliæ verò animum ineundi cambia pariter aperiunt.
20 Quare ex hac multiplici actuum frequentia, † cambiorum
realitatem redolentium, quæcumque obiectæ fallitatis
ſuſpicio remouetur Caſtren. *conſ. 120. num. 4. libr. 1.* Aym.
conſ. 65. ad fin. Menoch *de præſumpt. lib. 5. præſumpt. 20 n.
53. & 55.* Rot. *dec. 533. nu. 10. & 17. part. 5. rec. & in Cra-
couien. Decimarum 27. Aprilis 1654. in §. Hæc autem donatio
coram me.*

Hinc non vrget, quod Procurator Philippi ſub die 19.
Octobris 1646. ſolutiones omnes recenſendo, tunc vſque
creditoribus attributas in ſumma ſcutorum 48435. 82. de-
clarauerit pro ijs velle cambiâ contrahere: cuius virtute
præcedens cambiorum decurſus ſub antidatæ prætextu re-
fellitur.

Dum enim occaſione ſolutionum recenſitarum à Pro-
curatore Philippus præcedenter cambia verè contraxerat,
vt inſpectio librorum demonſtrat ; necnon conuincunt
apertè Correſponſalium litteræ, vna cum proteſtationi-
bus contra Marchionem antea peredictis, quarum aliquæ
expreſsè recenſent Cambia in menſe Auguſti contracta ex
cauſa ſummæ perſolutæ Pinellæ in ſcutis 2170. necnon
Ferrario, alijſque exburſatę in ſcut. 7257. contraria proinde
Procuratoris declaratio † has referens quoque ſolutiones, 21
cenſetur ex errore proceſſiſſe, vt in ſpecie cenſuit Rot. cor.
Merlino *deciſ. 636. n. 6 cum ſeqq.* Ad excluſionem potiſſimè
doli in Philippo, vt aduertit Paril. *in conſ. 169 nu. 59. lib 4.*
vbi quod actus errori potius debet adſcribi, quam dolo,
Hond. *conſ. 109. nu 19. lib. 1.* Rot. *dec 27. nu* 21. & 22. *par. 9.* 22
rec. & Cracouien. Decimarum 11. Aprilis 1654. in §. Hæc au- 23
tem coram me.

Hoc verò eò facilius debet admitti, quòd ea proteſtatio
ad maiorem cauthelam conuincitur explera; vt ſcilicet ex
illa Marchio moram maiorem committeret: Tum quia
ex modici temporis antidata parum lucri poterat Philip-
pus retrahere, qui proinde vel vir ſpectatæ probitatis ho-
norem ſuum, ac Animam eò minus præſumitur deteſtabi-
li † hoc criminis genere voluiſſe prægrauare, vt notat Hōd. 24
conſ. 109. n. 37 lib 1. Menoch. *de præſump. lib. 5 præſumpt. 3. n.
19. & 20.* Rot. cor. Merlino *dec. 636. nu. 3. cum ſeqq.*

Hinc intimationis defectus nequit à D. Marchione op-
poni, dum illa contra ipſum pluries conuincitur exercita
ſub die præſertim 30. Iulij 1646. in qua Philippus à credito-
ribus Monaldenſium requiſitus pro ſolutione ſecundę Ce-
dulæ, moleſtias eidem intimauit cum comminatione ine-
undi Cambia cum ſemetipſo per quaslibet Nundinas, atq;
Plateas: quàm proteſtationem pluribus vicibus ſucceſſiuè
repetijt in menſe Auguſti, Septembris, Octobris, atq; No-
uembris, ſolutiones quoque referens Creditoribus peractas.
Quinimo de ſequenti menſe Februarij proteſtationem al-
teram edidit, ſolutiones omnes in ſcutis 121. mil. continen-
tem. Quare ſe nequit D. Marchio ſub clipeo ignorantiæ
ſolutionum tueri ; Dum maximè in qualibet expeditione
mandati de conſignando contra Valentem, nedum ipſe ci-
tatus à Creditoribus extitiſſe conuincitur; Verum etiam à
Philippo requiſitus ſub die 19. Octobris, & 13. Nouembris
1646. vt ſummam pro eo Creditoribus exburſatam vellet
reſtituere, aperte in Iudicio declarauit ſe pro reſtitutione
illius, vt traditæ indebitè non poſſe compelli.

Nulla præterea intimatio exigebatur in caſu propoſito, 25
quo illi quandocumque requiſitæ D. Marchio expreſsè re-
nunciauit Rot. *dec. 274. n. 2. par 5. rec.* Siue ex quo Cam-
bia à Philippo vti Procuratore Marchionis fuere contra-
cta: quicquid diceſſi foret in Cambijs à Creditore initis ob
moram debitoris in ſoluendo, vt tradit Spad. *in conſ. 267.
num 7. vol 2.* Rota *dec. 379. n. 2. par 2. rec.* cor. Merl. *deciſ.
636. num. 10. & 11. & in Romana Cambij 1. Iulij 1658. coram
R. D. Epiſcopo Papien.*

Nec obſtare videtur *deciſio † in Anconitana Cambiorum* 26
28 *Iunij 1646. cor. bo. me. Peutingerio*, onus intimationis fir-
mans Mandatario, ſeu Procuratori quoque inhærere, quo-
ties de incerto debito, ſeu conditionali tractetur. Quicquid
enim ſit de huius concluſionis veritate, illa non valet pro-
poſito caſui congruere ; Licet enim ſumma perſoluenda à
Philippo, vti dependens à relatione tertij Periti omnino in-
certa exiſteret ab initio: dum tamen D. Marchio in ipſa-
met Periti relatione, necnon in mandatis de conſignando
citatus dignoſcitur certus proinde ipſe euaſit debitæ ſum-
mæ, nec onere conſequenter intimationis Philippus pre-
mebatur, vt eademmet admittit deciſio in contrarium
adducta.

Hic verò Cambiorum decurſus eo ſub prætextu dene-
gari non poterit, quod Carolus Lamera, necnon Io. Gu-
glielmus Serena correſponſales Philippi, Venetijs primus,
Alter verò in Ciuitate Neapolis, Campſorię artis exerci-
tio nunquam vacauerint; Siquidem Mercatores plures n:
20. atteſtantur multis ab hinc annis, Carolum negocio
Cambiorum aſſiduè incubuiſſe, necnon remiſſas iuxtà
artis Campſoriæ ſtylum, ac contingentiam caſuum exe-
cutioni demandaſſe ; Quibus ſanè Teſtibus vti benè in-
formatis, ac numero pluribus inconcuſſa † debet fides 27
adhiberi, duobus omnino reiectis aſſerentibus contrarium

Digitized by Google

ad *Text. in cap. noſtra 32. de Teſtib.* Rim. Iun. *conſ.* 237. *nu.* 73. *vol.* 3. Rota coram Buratt. *deciſ.* 43. *nu.* 3.

Reſpectu verò Io. Guglielmi viginti aliorum Teſtium depoſitio idem concludit, ac Valentini præſertim Salutij Mercatoris in Vrbe, atteſtantis à 20. annorum curſu cæterorum Campſorum ad inſtar illum pro ingenti ſumma ſibi ſingulis hebdomadis traxiſſe remiſſas Quorum ſane Teſtium dicta non eliduntur ex aliorum atteſtatione in contrarium exhibita, dum hi Campſoriam artem io Ioanne Gulielmo admittunt expreſsè; licet publicæ rationis Bancariæ exercitium excludant in eo, nullatenus tamen requiſitæ in propoſito caſu, quo ſatis eſſe cenſetur
28 † vt litteras Cambiorum valeat correſponſalis virtualiter
diſſoluere, vt in terminis Cambij vulgariter dicti cum recurſa tradit Card. de Lugo *de Iuſt. & Iur. lib. 2. tit de Camb. ſect. 7. a num. 80. vſque ad num. 93.* & in alio genere Cambij aduertit Saluator. *de continuat camb. par. 5. nu. 25.* Dian. *reſol. moral. par. 1. tract. 8. de contract. & Camb. reſol. 3.* vbi quod miniſterium Correſponſalis à perſona Laicali quacunque poteſt exerceri, dummodo Cambij ſubſtantialia demandentur executioni.

Quælibet præterea occaſio dubitandi exinde viſa fuit remoueri, quod continuo vterque Correſponſalis pro verò Campſore ſe exhibuit in publicis Telonijs, pro litterarum ſolutione in vtraque Ciuitate deſtinatis, vt ex *Sum. Marchionis conuincitur in nu.* 19. necnon ex iuribus nomine Valentis exhibitis.

Nullitas pariter Cambiorum ex eo nequiuit induci, quod formam decretorum Correſponſales in ſolutione litterarum explere neglexerint, diſponentium ſolutiones in vtraque Ciuitate debere peragi, publico mediante Telonio, ad id expreſsè præfixo. Talia quippe decreta ſolutiones tertijs perſonis peragendas dumtaxat reſpiciunt, non autem vires ſuas porrigunt ad Cambia, à Mercatore cum ſemetipſo contracta, in quibus cum Correſponſales ſibimet ipſis remiſſas debeant perſoluere: aſportatio proinde pecuniæ ad Bancum, ab ipſis illico reaſſumendæ foret inanis, vt ex plurium depoſitione Teſtium, de ſtylo vtriuſque Ciuitatis atteſtantium plenè deſumitur.

Et licet aliqui etiam in Cambijs cum ſemetipſo initis Regiam Pragmaticam referant obſeruari in Ciuitate
29 Neapolis: Horum tamen Teſtium † dicta, vel fidem
nullam merentur in concurſu cæterorum numero plurium negociatorum, contrarium aſſerentium ad *Text. in c. licet cauſam 19. ver. ex præmiſſis de prob.* Vel de ſtylo debent intelligi, ab aliquibus ibidem ſponte obſeruato: non autem vt Sanctio illa in hoc genere Cambij ad id Merca-
30 tores compellat; Iuxta † quem intellectum Teſtium con-
31 ciliatio inducitur, pro qua interpretatio † quælibet de-
bet aſſumi; ad excluſionem præſertim criminis in Correſponſali ad *Text. in l. cum tu 16.* ibique Butr. *nu. 3. verſic. nota* 3 Abb. *n.* 2 *verſ. Item nota de Teſtib.* Ruin. *conſ.* 130. *n.* 6 *lib* 5. Rota coram Buratto *dec.* 430. *n.* 3. *&* 663 *n.* 6. Tum
32 etiam ad hoc, vt valeat actus ſuſtineri, pro quo † in Te-
ſtium conflictu deberet quoque præſumi, dum Pragmati-
33 ca intellectum dubium † admittit per ea quæ tradit Cal-
det. *in cap. Nauiganti nu.* 10 *&* 11. *de vſur.* Anchar. *in cap. in Ciuitate n* 3. *eodem tit.* Alex *conſ.* 112. *nu.* 4. *lib.* 5. Rota coram Puteo *dec.* 216 *n.* 1. *lib.* 1. *in correct.* Greg. *deciſ.* 204. *n.* 17. *&* coram bo. me. Coccino *dec.* 151. *nu.* 4.
34 Actus † præterea aliter geſtus non irritatur à Conditore Pragmaticæ, inter impreſſas per Rouit. *recenſitæ in tit. de litteris Cambij pragm* 18 *fol. mihi* 787. Sed forma dumtaxat ibidem obſeruanda præſcribitur ſub pœna pecuniaria à contrauenientibus præſtanda; adeoque debent ſolutio-
35 nes † Cambiorum ſuſtineri, licet tenori Pragmaticæ eæ-
dem repugnarent ex *theor. Cini in l. non dubium 5. nu.* 14. *&* 15. *& n.* 17. *ad fin.* ibique Bald. *nu.* 28 *C de legib.* Abb. *in c. in nomine* 2. *nu.* 6 vbi etiam Dec. *nu.* 21. Felin. *nu.* 1. *de Teſtib.* Burſatt. *conſ.* 14. *nu.* 17. Rot. *in Romana dotis* 10. *Iunij* 1661. *in §. Ceſſare pariter cor. R.P.D. Vicecomite*, Vbi quod Vrbana Conſtitutio, affixionem Edictorum præcipiens per 15. dies ante deliberationem bonorum ſtabilium, vti certam in caſu contrauentionis pœnam irrogans, nullitatem actus non cenſetur inducere, dum maximè de Philippi detrimento tractatur, non autem Correſponſalis, ex
36 cuius factis eidemmet Philippo † nequit præiudicium in-
ferri, vt tradit Bart. *in l. Prætor ait 20. § 1. n. 3. ff. de oper.*
37 *nou. nunciat.* vbi quod ex culpa Tranſgreſſoris à Conſtitu-
tione ſpecialiter mulctati, non inducitur in tertij præiudicium nullitas actus Bald. *in add. l. non dubium nu.* 24. *C. de legib.* Aym. *conſ.* 93. *n.* 3. Port. *conſ.* 15. *n.* 14. *cum ſeq.* Burſat. *conſ.* 14. *nu* 17. *verſ cum maximè*.

Hæc verò Cambia licuit Philippo contrahere ſtatim, ac ipſe Inſtrumentum quietantiæ vna cum ceſſione Iurium ad fauorem Marchionis à Creditoribus obtinuit, quia Marchio ex illa die commodum, necnon liberationem à præſtatione fructuum Cenſus reportauit, & licet creditores pecuniam à Philippo receptam in ipſius Banco illico
relaxauerint: ea † tamen dimiſſio Cambiorum decurſum 38
impedire non valuit, dum præſeferebat nouum depoſiti contractum, ad placitum creditorum reſtituendi, vt præter authoritates recenſitas in præterita deciſione, dixit in ſpecie Rot. *in deciſ.* 15. *num.* 24. *cum ſeqq part.* 8. *record.*

Hinc nequit vrgere tenor Chirographi fa. me. Vrbani VIII. imponentis Creditoribus onus præſtandi fideiuſſionem pro ſecuritate Marchionis in actu exactionis, vel deponendi pecuniam ſub onere Inueſtimenti in Sac. Monte Pietatis. Dum enim Philippo delata fuerat facultas ineundi Cambia in caſu cuiuſcunque ſolutionis, & Marchio vtilitatem, ac liberationem à die quietantiæ realiter recepit: ab illa proinde die Cambiorum onus debet ipſe ſubire, licet Creditores pecunias in Banco Valentis, non autem in Monte Pietatis relaxauerint. Siquidem forma
ad certum effectum ordinata regulariter † valet ex modo 39
æquipollenti ſuppleri, dummodo idem ſubſequatur effectus, vt probat *Text. in l. vltima §. mandati vbi gloſſ. not. in verb. teneri ff. mandati* Cagnol *in l. ſi quis maior n.* 218. *C. de Tranſ.* Rot. coram Caſſad. *deciſ.* 28. *ſuper reg.* Quare dum non longe poſt depoſiti diem Inueſtimentum conuincitur
ſubſecutum † illius omiſſio formæ nullum Marchioni ir- 40
rogans præiudicium, non induxit nullitatem, vt præter auctoritates ſuperius deductas dixit Rota cor. Seraph. *dec.* 389 *n.* 9. *&* 11. *& dec.* 93. *n.* 7 *par.* 7 *rec.*

Hinc elucet horum cambiorum Platealium Iuſtitia; Quorum tamen lucrum cùm ſimul coaceruatum, & in annos ſingulos diſtributum valorem ſcutorum decem, ac nouem in ſingula centenaria adæquet, Dominis viſum fuit exceſſiuum: ac illud proinde ad Cambiorum Nundinalium limites ex æquitate iterum reducere, inhęrentes authoritati Baldi *in nu* 1. *rubr C. de conſtit. pecun.* vbi lu-
crum in Cambijs, aſſerit debere moderatum † exiſtere; 41
Dummodo tamen D. Marchio Cambiorum decurſum in pecunia omnino libera Valenti perſoluat, tum reſpectu traditæ ſummæ; tum etiam perſoluendæ: vel valorem vinculi exhibeat locis Montium infixi. Alias enim nedum exceſſus lucrorum corrueret; verum etiam ad modum modicam vtilitatem, ac longe minorem lucro ex Cambijs Nundinalibus reſultante Andreas Angelus conſequeretur, dum in proprij crediti extinctionem ſcuta 30720. ex pretio Caſtrorum D. Marchionis ipſe recepit, de mandato Congregationis Baronum in locis Montium Cameralibus inueſtita pro ſecuritate Empticis; quorum ſingula licet pro maiori ſumma ſcutorum 100. idemmet Andreas Angelus coemerit: ratione tamen vinculi ipſis annexi vix ſcutorum ſexaginta valorem attingunt iuxta Proxenetarum iudicium & communem valorem, in pro-
poſito caſu † inſpiciendum, vt probat *Text. in l. ſi fugitiuus* 42
vbi poſt gloſſ. not. communiter Doctores Cod de condit. furt. quem in his terminis perpendit Rot. *in Romana reſciſſionis Tranſactionis* 29. *Maij* 1648. *in §. illa verò poſt med & 16. Iunij* 1651. *in §* 4. *ad fin cor. Eminentiſſ. D. meo Card. Corrado*.

Nec vrget, quod Valenti contra Marchionem nulla competat actio pro huius vinculi valore, dum illud ab eo conuincitur acceptatum; necnon etiam quia à Summo Pontifice proceſſit, præcipiente, vt Creditores Marchionis pro ſecuritate D. Principiſſæ Caſtrorum Emptricis deberent in locis Montium pecuniam inueſtire, vel vice Inueſtimenti fideiuſſorem de reſtituendo pecunias in caſu euictionis exhibere.

Quemadmodum enim fauore Marchionis ex æquitate fuit ſancita reductio: ità quoque ex eodem Iure æquitatis Valenti pecuniæ debent vlio abſque onere exhiberi, ad hoc ipſe Nundinalium Cambiorum lucrum aſſequi valeat, quod alias non contingeret, dum ſub lucri nomine
id dumtaxat continetur, quod damno quocunque, ſeu 43
onere deducto ſorti accedit, vt notat; Calder. *in ca. Nauiganti n.* 31. *de vſur.* Ant. de Roſſell, *n.* 28. *eodem tit.*

Ne-

Neque ex pecuniarum exactione poterit in Valente de-
ſumi approbatio reductionis Cambiorum, itaut ex iure,
æquitatis ipſe nunc nequeat vinculi valore obtinere. Prior
ſiquidem exactio ſcutorum 22.mil. in cauſam Cambiorum
Platealium dignoſcitur perhabita: nec ad alteram poterat
illa referri, dum nulla tunc tempus fuerat ſancita reductio
altera vero ſcutorum 52. mil. licet in vim mandati Con-
gregationis Baronum proceſſerit, reducentis Cambia ad
inſtar Nundinalium, nec valuit Valenti obeſſe; Vel quia
44 ab huiuſmodi decreto D. Marchio † appellationem adhi-
buit quæ ſuffragatur quoque Valenti, itaut eiuſdem refor-
mationem decreti poſſit in ſui fauorem ipſe obtinere ad
Text. in l. ampliorem 37. C. de appellat. Rota *deciſ. 23. num. 2. de
re iudic. in nou. & coram* Gregor. *deciſ. 381. num. 5.* vel quia
pluries in Iudicio Andreas Angelus huiuſmodi decretum
impugnauit, declarans apertè ſumma illius vigore exigen-
dam in cauſam Cambiorum Platealium ſe velle referre
cuius virtute proteſtationis, clauſulis derogatorijs munl-
tæ, nullum præiudicium ipſi ex vſu decreti cenſetur illa-
tum, vt tradunt Caſtren. *in conſ. 45. num. 2. lib. 1.* Bero *conſil.
35. num. 19. lib. 1.* Natt. *conſ. 531. num. 38.* vbi quod præcedens
45 proteſtatio continens clauſulam derogatoriam non † tolli-
tur ex facto contrario Ceph. *conſ. 22. numer. 15.* Surd. *conſ.
413. num. 45.* Rim. Iun. *conſ. 5. num. 32. & 33.* Sanchez *de ma-
trim. diſp. 45. num. 22.* Rota coram Merlin. *deciſ. 46. num. 22.
& 23. & deciſ. 204. num. 2. part. 4. recent.* Poſtrema denique
exactio ſine Iurium partium præiudicio ab hoc Sac. Tri-
bunali demandata, neutri ex ijs irrogauit detrimentum,
vt aduertit Pariſ. *conſ. 69. num. 10. lib. 1.* Natt. *in conſ. 653. nu.
5.* Rota coram Seraphin. *deciſ. 144. num. 6. & deciſ. 419. num.
3. part. 5. recent. & in Spoletana ſubſtentationis 29. Iunii 1662.
in §. nec refert cor. R. P. D meo Priolo.*

Et ita in caſu, quo D. Marchio pecuniam liberam re-
nuat exhibere Valenti, mandati relaxationem contra ip-
ſum Domini demandarunt pro valore quoque vinculi lo-
cis Montium inhærentis iuxta Proxenetarum æſtimatio-
nem ſuperius recruſitam: ſub hac tamen declaratione, vt
ſumma in ijſdemmet locis Montium inueſtita à die exa-
ctionis cedere debeat in Cambiorum extinctionem vtra-
que &c.

☞ Deciſiones in hac cauſa ſub diebus 17. Februarij 1659. 28.
Nouembris eiuſdem anni, & 14. Iunij 1660. coram eodem
bo. me. Leone Veroſpio impreſſæ ſunt in præcedenti p. 13.
recent. & ſunt in ordine Deciſiones 30. 121. & 214.

Pariter in eadem parte adeſt altera Deciſio in præſenti
cauſa coram eodem bo. mem. Veroſpio, & eſt deciſio 339.
quæ eſt finalis. Infra in ſequenti part. aderunt quoque aliæ
in hac adeò ventilata & iam terminata cauſa, idest ſub
diebus 11. Ianuarij 1669 coram R. P. D. Priolo, & 17. Iun.
1669. & 23. eiuſdem 1670. coram R. P. D. Boulemont. &
15. Martij 1671. coram R. P. D. Calataiu.

R. P. D. BEVILAQVA

Romana anouæ præſtationis.

Veneris 1. Februarii 1664.

ARGVMENTVM

In materia alimentorum præſtandorum quid veniat attendendum, & ad quam ſummam debeant taxari.

SVMMARIVM.

1 *Papa mandante ſubminiſtrari alimenta in commiſſione non intrat ſuper illorum præſtatione diſputatio.*

2 *Alimenta attenta quantitate bonorũ, & perſonarum qualitate, aliiſque circumſtantijs à iudice taxantur.*

3 *In alimentorum aſſignandorum materia attenditur, quantum in iſtis erogari volebat is, qui ea præſtari iuſſit.*

4 *Bonorum ſtante deficientia, alimenta, & ſumptus litis non poſſunt prætendi, ſecus quando apparet tanta eſſe bona, ex quibus alimenta poſſint deduci, & n. 5.*

DECISIO CXXVII.

ANNA Blardina, & Paulus Gentilius filius obtinue-
runt à Sanctiſſimo auocari cauſam ab omnibus alijs
Tribunalibus, & mihi committi cum clauſula ſubmini-
ſtratis alimentis, & ſumptibus litis, pro quibus cum hodie
inſtarent, nec intraret diſputatio † ſuper præſtatione, 1
cum enim Papa per appoſitionem dictorum verborum in
commiſſione præciſe mandauerit, quod ſubminiſtraren-
tur, vt tradit Marcheſ. *de com. part. 1. de Commiſ. appellat. in
cauſ. Alim. num. 131. fol. 1163.* Rota *in Romana Alimentorum
4. Iulii 1607. coram Scotto poſt eundem* Marcheſ. *vbi ſupra n.
54 in principio, & apud ſa. mem.* Greg. XV. *deciſ. 534. num.
1. bon. mem.* Coccin. *deciſ. 390. num. 1.* ſed circa quantitatem
ideo propoſui dubium. Ad quam ſummam deberentur, &
DD. cenſuerunt eſſe præſtanda ad rationem ſcut. 30. pro
quolibet menſe attenta quantitate bonorum, & quibus
ſunt ſoluenda quam ponderatis qualitate, & paupertate 2
Annæ, & Pauli Æmilij, ac lite, quam ſuſtinent, alijſque
circumſtantijs, quæ Iudicis arbitrio attendi ſolent ad effe-
ctum de quo agitur *l. 2 ff. vbi pupill. educ. deb.* Ang. *in l. ſi ve-
rò §. qui pro rei, ff. qui ſatiſd. cogan.* Alex. *conſ. 72 n. 7. lib. 5.*
Menoch. *de arbitr. Iudic. caſ. 169 num. 1. cum ſeqq.* Gratian.
diſcept. forenſ. cap. 56 in fin. Rota coram Penia *deciſ. 551 nu.
1. & 2. iuxta Venetam impreſ. & in recent. deciſ. 538. num. 2.
part. 1.* Buratt. *deciſ. 107. num 3. & in Anconitana Alimento-
rum 14. Iunii 1645. §. pro vero ad quantitatem coram Eminent.
Cardin. Celſo.*

Et eo facilius taxationem in huiuſmodi ſummam ſunt
arbitrati, quia idem Dux Franciſcus Maria ex legato ſcut.
2500. relicto voluit quod Annæ ſoluerentur ſcuta 500 an-
nua, & alia 200. Paulo Æmilio donec ad ætatem 20. an-
norum perueniſſet, & ab inde citra ſcuta 2000. annuatim
pro ſuis alimentis, plurimum in hoc materia enim atten-
ditur, quantum in alimentis erogari volebat, is qui ea præ-
ſtari iuſſit, vt per regulam *tradit.* Ciriac. *controu. 34. nu. 4.
& 13.* Rot. *deciſ. 538. num. 3. in fin. par. 1. rec.*

Neque dicatur †, quod deducto ære alieno via rema- 4
neat tantum in hæreditare, vt per eundem poſſint præſta-
ri dicta annua ſcut. 2500. & alia quantitas, & ideò ob hu-
iuſmodi deficientiam, neque alimenta, minuſque ſum-
ptus litis valeant prætendere *ad text. in l. non quemadmodum
in fin. ff. de lib. agnoſc.* Surd. *de Aliment. tit. 7 par. 13. num 29.*
Rot. *deciſ. 470. nu. 7. part. 2. recent.* de tali patrimonij inſuf-
ficientia non conſtat, nec deduci poteſt ex relatione periti 5
Iudicialiter electi, quia plures Iudicio huius S. Tribunalis
reliquit, vt reſponſum fuit in hac cauſa 4. Iulij præteriti
coram me; Vnde huiuſmodi exceptione non obſtante vi-
ſum fuit commodè ſolui poſſe alimenta, & ſumptus li-
tis in prædicta quantitate, prout ita fuit concluſum.

Vtraque parte &c.

R. P. D. EMERIX

Ariminen Succeſſionis.

Veneris 1. Februarij 1664.

ARGVMENTVM.

Quatuor ſuccedentium in pari gradu ab inteſtato portio eſt triens. Renunciatio per errorem facta alijſque concurrentibus nullitatibus non ſuſtinetur, quæ vti materia odioſa ſecundum ſuam cauſam limitari debet. Appellatione bonorum patris & matris an veniant bona fratrum. Teſtator quod agnationem non conſiderauerit, vnde arguatur.

SVMMARIVM.

1 *Mater, frater, & ſoror æqualiter de Iure admittuntur ad ſucceſſione ab inteſtato defuncti.*

2 *Portio quatuor æqualiter ſuccedentium eſt triens, & vnicuique competit immiſſio, & interdictum quorum bonorum, & num. 3.*

4 *Renunciatio per errorem facta, & nulla ex defectu conſenſus,*

Bernardinæ in computum ſuæ Dotis, Summario Ludu-
3 uici, *num.1.* & ideò nullo modo dici poſſunt † comprehen-
ſi in venditione, quæ eſt limitata ad bona, Iura, & actio-
nes ceſſas in, & ſupra dd. tantum tribus Prædijs, & non
vltrà dicto Summario *n.2.*

Nec contrarium ſuadet exceptio Prædioli Meſſani,
quod venditores declararunt nolle comprehendi ſub ven-
ditione vndè Angelinus infert voluiſſe includere dictos
4 Agros, iuxtà Theoricam, quod † exceptio firmat regu-
lam in caſibus non exceptis, quam exornat Præſes Eue-
5 rard. in loco ab exceptione ad regulam, quia iſta † exce-
ptio prædicti Meſſani ſolum probat incluſionem eorum,
quæ comprehenſa fuerunt in ceſſione, non verò ampliat,
nec dilatat venditionem, vt faciat ſub ea comprehendi,
quæ non comprehenderentur exceptione non facta, vt de-
clarat Bart. *in l. generali, §. vxori, ff. de vſufructu legat & ple-
nè* Iaſ. *in l. 1. C. de verb. ſignif.* & alij quos refert, & ſequitur
Præſes Euerard. in dicto loco ab exceptione ad regulam,
num.2.

Minus ſuffragatur ſecunda deſumpta, ex defectu con-
ſignationis animalium, maſſaritiarum, & aliorum mobi-
6 lium, in Prædijs exiſtentium, quia cum Angelinus †
spontè ſoluerit maiorem partem pretij, & acceperit poſſeſ-
ſionem Prædiorum, nec conqueſtus fuerit de aliquo defe-
ctu, in conſignatione intrat præſumptio, quod habuerit
etiam omnia, quæ reperiebantur, ſeu exiſtebant in Præ-
dijs venditis, ex traditis per Poſth. *de Manutent. obſer.73.
num.77.*

Tertia denique exceptio reſtitutionis ſcut. 56. ſolutis
pro Datio, ſeu Gabella, nullius pariter viſa fuit conſi-
derationis, quia tàm vigore Capitulorum eiuſdem Datij,
quæ dantur Summ. reſponſionis Ludouici, *num.1.* quàm
etiam de iure ſecundum veriorem, & magis communem
7 Sententiam ſolutio † Datij, ſeu Gabellæ ſpectat ad em-
ptorem, vt notant DD. in *l. debet.27. in fine, ff. de edilitio
edicto Roman. ſingul.588.* Tiraquell. *de retract. conuent. §.6.
gloſſ.2. num.1.* quos refert, & ſequitur Gratian. *diſcept.599.
num.32. & ſeqq.*

Quo verò ad fructus, quia illi non fuerunt expreſſe
comprehenſi in Inſtrumento, & fuit data dilatio ad
ſoluendam partem pretij, Domini non fuerunt con-
cordes.

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. T A I A.

Faneñ. Succeſſionis,

Mercurii 23. *Ianuarij* 1664.

A R G V M E N T V M.

Examinator Statutum Fanenſe, quod prefert Auo matrem in ſucceſſione filij ſine liberis defuncti. Statuta quomodo intelligenda. Mater non debet excludi à perſona, de qua Statutum mentionem non facit.

S V M M A R I V M.

1 *Filio ſine liberis defuncto parentes, ſi ſoli ſunt ſuccedunt ſaluo gradus prærogatiuo.*

2 *Mater à ſucceſſione filij auum paternum excludit, cum pater ſuperſit.*

3 *Mater in ſucceſſione filij, vbi ex diſpoſitione Statuti, vincitur à patruo, eo fortius vincetur ab auo.*

4 *Caſus à ſtatuto omiſſus, non poteſt haberi pro expreſſo.*

5 *Statutum Fanenſe* tit. de ſucceſſ. *ab inteſtato omnem interpretationem reiicit, & num.9.*

Et quid diſponat, num.8.

6 *Statutum debet intelligi de interpretatione extrinſeca, non de ea, quæ fit ex mente ſtatuti.*

7 *Mater non eſt excludenda à perſona, de qua ſtatutum non loquitur.*

10 *Statutum matrem exhæredans vti odioſum, & iniquum non attenditur,*

D E C I S I O CXXII.

DEFVNCTO Ioanne Andrea ventre Vxoris pre-
gnante natus eſt poſtmodum Io: Andreas filius
poſthumus, qui cum ferè de ventre tranſlatus fuerit ad tu-
mulum, locum dedit quæſtioni inter Annam matre, &
Franciſcum Auum, iam tunc bona poſſidentem, & Ale-
xandrum illius hæredem, quis eorum pupillo ſuccederet,
& cum fuerit per Sententiam Rotalem pronunciatum,
matrem in ſucceſſione eſſe præferendam, hanc eſſe ho-
die confirmandam reſponderunt.

Quia de validitate non dubitatur iuſtitia verò conſtare
viſa eſt ex eo, quod agitur de ſucceſſione filij, qui † defun- 1
cto ſinè liberis Parentes ſi ſoli ſunt ſuccedunt ſaluo gradus
prærogatiua, *Authen. defuncto, C. ad Senat. Conſ. Tertul-
lian. & ibi gloſſ.* inquit mater † excludit Auum Paternum, 2
cum Pater non ſuperſit, *§. ſi igitur defunctus, verſ. leg. au-
tem plurimi, Auth. de hæred. ab inteſtato.*

Informantes pro Auo Paterno contra Matrem duo op-
ponebant. Primò ex † Statuto, in quo Patruus, & filius 3
Patrui, ſcilicet Patruelis defuncti matrem excludunt,
vnde cum omne ius, patentius ſit in Cauſa, quam in
cauſato ſi remotior genitus ab Auo, ideſt Patruus, & fi-
lius Patrui matrem excludunt, multo magis Auus ipſe, qui
eſt proximior, & cauſa quod remotiores matrem exclu-
dant, immò ſi in ſucceſſione defuncti concurreret Auus
paternus, & patruus defuncti, ex diſpoſitione Statuti
præferretur Auus, ſi ergo Auus vinceret Patruum, & pa-
truelem vincere debet, & matrem, quæ vincitur à pa-
truo, per *reg. in l. vnico vincentem,* Caſtrenſ. *conſ.175 n.3.
verſ. vnde ad partem, lib.1.* Dec. *conſ.332. num 3 in fin.* Abb.
conſ.73. nu.6. verſ. non enim, lib.1. Ludouic. Armnn. *conſ.
32. num.6.* Gab. *conſ.14. nu.32 & conſ.15. n.2. lib.1.* Brun. *de
ſtat. exclud. art.12. qu.15. ſub nu.198. verſ. & hanc opinio-
nem, & qu. 16. ſub n.216. verſ.2. caſu* Pelac. *de ſtatut. n.183.
& 184* Rota *Senen. apud Martium Medic. deciſ. 77. nu.21.
verſ.1. ad 2.*

Alterum erat, quod licet in Statuto Faneñ. ſucceſſio
aui paterni eſſet caſus omiſſus, non tamen relinquendum
eſſet diſpoſitioni Iuris communis, quia hoc procedit, cum
caſus omiſſus non † poteſt haberi pro expreſſo, ex ali- 4
qua præcipua coniectura, Alb. *conſ.75. nu.7 verſ. nec ob-
ſtat,* Gab. *dicto conſ.14. num.35. verſ. ex quibus liquet,* non
obſtante † quod ſtatutum tollat omnem interpretatio- 5
nem, quia † debet intelligi de extrinſeca Interpretatione, 6
non de ea quæ fit iuxtà, & ex mente Statuti, Caſtrenſ. *di-
cto conſ.175 n.4. verſ. nec illud.*

His tamen non obſtantibus contrarium placui DD. ex-
tenſionem non eſſe faciendam, quia mater † non debet 7
excludi à perſonis de quibus ſtatutum non loquitur, *l. ſi
verò 64. §. de viro, ff. ſolut. matrim. inquit,* Ancharan. *conſ.
168. in fin.* & hæc matris incluſio, legitur in dicto ſtatuto,
vt loquitur Rota *deciſ.329. n.12 par 6. & deciſ.183. nu 25.
par.8.* cum allegat, & obiecta ſuperiora tolli viſa ſunt, ex
verbis eiuſdem ſtatuti, dum in eo expr eſſe prohibetur
quælibet † extenſio, ibi: *Et in cæteris caſibus in præfato 8
ſtatuto non expreſſis, neque ſpecificatis ſeruetur ius commu-
ne, non obſtante, quod in hic ſtatut. expreſſa ſit ratio cuius vi-
gore nolumus aliquam fieri extenſionam ad caſus non expreſ-
ſos,* ex quibus aperte colligitur intentionem ſtatuentium
fuiſſe vocare certas perſonas ad ſucceſſionem inteſtati, &
omnes alias non ſpecificatas excludere, omnemque † in- 9
terpretation em introductam ceſſare etiam, quæ ex maio-
ritate rationis, vel præſumpta, aut iuxtà legis voluntatem
deduceretur, vt dictum fuit coram R. P. D. meo Alberga-
to, 6. Aprilis 1663. §. præcipuè cum allegat, & in propriiis
terminis ſtatuti Faneñ. de quo agitur, & ad ſupradicta ver-
ba ſtatutaria, Neguſ. *iur. reſponſ. & prax. diſput.306. præ-
ſertim num.16.* Rota *coram Eminentiſſ. D. meo Cardin. Celſo
in Reatina Succeſſionis 15. Februarij 1658. §. ſuprà.*

Et aliquis ex Dominis ſubtilius obſeruauit non obſtare
Doctores ſupra allegatos ad excluſionem matris in con-
curſu Aui paterni, quia ſtatuta illa ſuper quibus ſcribebant
patiebantur aliquam exceptionem, ex forma, & verbis
quibus concepta erant ita præciſa ſicut ſtatutum Fanenſe,
quod mandat poſt ſpecificatos caſus expreſſe, in reliquis
ſeruandum ius commune, nec extenſionem fieri auferen-
do, & prohibendo omnem iuris peritorum interpretatio-
nem, & extenſionem, vt ſup.

Atque eò præcipuè placuerunt, quia ſi per iſtud ſtatu-
tum

Digitized by Google

tum excludatur mater à patruo in hæreditate filij ſibi iure naturæ debita contineret odium erga matrem irrationabile, & tale ſtatutum debet ſemper ſtrictè intelligi, & reſtringi, vt minus Ius commune cedat, vt
10 dicitur, in iniquum, & odioſum veluti † eſt matris exhæredatio, Bald. *ad l. illam, C. de collect. n. 3. verſ. 3. ratione*, Soccin. Iun. *conſ. 23. n. 11. & 14. lib. 1.* Galad. *conſ. 35. num. 9.* Rota Senen. apud Martium Medic. *deciſ. 78. præſertim num. 5.* & debet ſucceſſio matris extendi potius, quam reſtringi, adeout tacitus intellectus non admittatur contra matrem, inquit Bald. *conſ. 258. num. 2. in fine lib...* Marta *de ſucceſſ. legal. art. 6. num. 11. quæſt. 4. par. 2.* Rota Senen. *dicta deciſ. 78. num. 9. & 37. cum plurib. allegatis, &c.*

Et ita vtraque parte, &c.

R. P. D. VICECOMITE.

Poſtea S. R. E. Cardinali.

Romana Fideicommiſſi de Donis.

Lunæ 28. Ianuarij 1664.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſo ſub conditione concepto adueniente conditione in bonis fideicommiſſarijs immiſſio vocato debetur. Subſtitutionis vulgaris virtus quid operetur. Dictio *eo caſu* quam interpretationem recipiat in materia ſucceſſionis veriſimilitudo mentis teſtatoris eſt attendenda. Teſtatoris affectio potius erga vnum, quam alium ex quibus deprehendatur. Quæ coniecturæ ſufficiant pro admittendo nepote ad ſucceſſionem Aui, & quæ alia deſumi poſſunt ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Subſtitutus ſub conditione, iſta adueniente fit locus ſubſtitutioni.*

2 *Subſtitutio compendioſa fideicommiſſariam, & vulgarem tacitum continet.*

3 *Subſtitutionis vulgaris virtus quid operetur.*

4 *Subſtitutus in hæredis locum ſubrogatus capit hæreditatem primo nolente, vel non valente ipſum adire.*

5 *Teſtator quod voluerit ordinem ſuccedendi in deſcendentia à ſe ſubſtituti præſcribere ex quibus verbis arguatur.*

6 *Dictio* eo caſu, *quando eſt appoſita exagerativè non poteſt reſtringere diſpoſitionem teſtatoris ad caſum ſimultaneæ exiſtentiæ.*

Præſertim ſi non ſunt adiectæ aliquæ taxatiuæ, & num. 7.

8 *Dictio eo caſu eſt relatiua ad caſum præcedenter expreſſum.*

9 *Linea à teſtatore prædilecta non debet ab extraneorum deſcendentia excludi, & num. 24.*

10 *Teſtatoris mens ſemper venit attendenda.*

11 *Nepos ad aui ſucceſſionem debet admitti quando conſtat de veriſimili mente illius, quamuis ex proprietate verborum in vocatione comprehenſus non appareret.*

12 *In Succeſſionis materia debet attendi veriſimilitudo mentis teſtatoris.*

13 *Filij in conditione poſiti ex Statuto Vrbis cap. 142. lib. 1. cenſetur diſpoſitiuè vocati, & num. 31.*

14 *Teſtatoris ordinatio facta in vna ſubſtitutione repetita cenſetur in altera, vt ſubſtitutiones pari gratia progrediuntur, & num. 15.*

16 *Dictio* eodem modo *eſt repetitiua qualitatis ſuperius expreſſæ.*

Contrarium num. 17.

Et declara vt num. 18.

19 *Teſtator non repetens qualitatem in alio ſubſtituto eam conſulto omiſiſſe cenſetur propter maiorem erga ipſum affectionem, & num. 20.*

21 *Dictio* eodem modo *ordine ſuccedendi deſignat.*

22 *Qualitatis maſculinæ repetitio non inducitur quoties perſonarum, rationis diſparitas concurrit.*

23 *Præſumptio Iuris eſt quod quis propriam ſobolem alienæ in amore, & beneuolentia præferat.*

25 *Teſtatoris affectio erga vnum ſubſtitutum potius quam alium, ex quo arguatur, & num. 26.*

27 *Statutum Vrbis lib. 1. cap. 144. prohibet ne filius legitimatus in toto aſſe inſtituatur hæres, ſed in ſola medietate.*

28 *Teſtator iuxta Statuti diſpoſitionem de proprijs bonis diſponens legi Statutariæ conformare ſe voluiſſe cenſetur.*

29 *Teſtatoris diſpoſitio trahi debet ad quamcumque ſpeciem ſucceſſionis etiamſi verba repugnent, quando conſtet de veriſimili eiuſdem voluntate.*

30 *Alternatiua reſoluitur in coniunctiuam concurrente diſponentis voluntate tranſmittendi bona tam ad filios, quam ad nepotes hæredis inſtituti.*

32 *Teſtamenti pars vna interpretationem ab alia recipit.*

33 *Teſtator grauans nepotes eos etiam honoraſſe cenſetur.*

34 *Coniecturæ etiam leuiores ſufficiunt ad admittendum nepotem ad aui ſucceſſionem.*

35 *Teſtator vocando nepotes ad portionem patrui facilius eos vocaſſe præſumitur ad portionem aui.*

DECISIO CXXIII.

PRO fideicommiſſi purificatione ad fauorem D. Mutij fuit coram me reſponſum ſub die 19. Februarij 1663. Verùm D. Albino non acquieſcente, eique conceſſa noua audientia pluries dubium propoſui, An eſſet ſtandum, vel recedendum à deciſis, tandem in hodierna diſceptatione DD. deciſionem deſuper editam comprobarunt.

Alexander ſiquidem fideicommittentis dimidiam ſuæ hæreditatis portionem Mario fratri, eiuſque filijs maſculis tribuit, ea ſub lege, quod ipſis ſine filijs, & deſcendentibus obeuntibus, d. portio ad Octauium Teſtatoris filium legitimatum ſingulari affectione ab ipſo prædilectum, vt inferiùs apertè demonſtrabitur, eiuſque filios, & deſcendentes deuolueretur, ibi: *E ſimilmente morendo detto Mario mio fratello, e ſuoi figliuoli legitimi, e naturali nati, ò che naſceſſero ſenza hauer loro figli, o deſcendenti, ſoſtituiſco tanto in detto prelegato, quanto nella portione della mia robba da me laſciata come ſopra il detto Mario, ſuoi figli, o deſcendenti, Ottauio mio figlio, & hauendo lui in tal caſo figli legitimi, o naturali quelli, o loro deſcendenti debbano ſuccedere in tutta d. portione, e beni di Mario, e ſuoi figli*; Cum † autem vltimo loco fuerit 1
vita functus Nicolaus Marij filius, nullo ſuperſtite filio, vtique propter d. conditionis euentum, D. Mutio ex Octauio originem trahenti ſucceſſionis via aperta remanſit ad text. *in l. ille aut ille de leg. 2.*

Deſcendentes namque Octauij vocati conuincuntur per compendioſam ſub † qua nedùm fideicommiſſa- 2
ria, verum etiam vulgaris tacita continetur ex doctrina Bart. & DD. communiter *in l. Centurio, ff. de vulgar.* Cuius vulgaris † ſubſtitutionis virtus operatur, 3
quod quamuis primo vocatus prædeceſſerit, admitti debeat ſecundus, qui non dicitur ſuccedere nominato in gradu caducato, ſed hæredi grauato, à quo ſatis eſt hæreditatem fuiſſe aditam, ad hoc, vt alijs ſucceſſiuè vocatis veniat reſtituenda; ſublato enim primo gradu ſubintrat alter, perinde ac ſi primus non extitiſſet, & ſic nolente, † aut non valente primo vocato hæreditatem 4
adire, eam capit ſubſtitutus in illius locum ſubrogatus, *l. 1. §. pro ſecundo, C. de caduc. toll. & communiter tradunt DD. in l. quandiù, ff. de acquir. hæred.* Odd. *conſ. 2. n. 12.*

 Surd.

Surd. *conſ.347. num.15. in fine*, *& num.* 16. Ciriac. *controu.*
114. *num.* 24. Fuſar. *de ſubſt. quæſt.* 469. *num* 15. *lib* 1. Curt.
Iun. *conſ.* 38. *num* 4. Gabr. *conſ.* 115. *num.3. & ſeqq. lib.* 1.
Cephal. *conſ.* 620. *num.*15. *& ſeqq* Rot. *in recent. dec.* 352.
num. 6. *& 7. & deciſ.* 403. *num.* 11. *deciſ.*424 *num.*4. *par.* 2.
deciſ. 579. *num.* 1. *vſque ad* 10. *par.* 4. *tom.* 3. *deciſ.* 149. *num.*
3. *& 4. par.* 7. *& deciſ.* 227. *numer.* 3. *& tribus ſeqq.*
part. 8.

Neque ſubſiſtit, quod filij, & deſcendentes Octaui vo-
cati cenſeantur copulatiuè cum ipſomet Octauio, ac ut
de tempore purificatæ conditionis neceſſaria videatur
eiuſdem exiſtentia ea verbis teſtamenti, ibi, *Soſtituiſco*
Ottauio mio figlio in quelli beni, che può ſuccedere, & ha-
nendo lui in tal caſo figli, quelli, e loro deſcendenti debbano
ſuccedere in tutta detta portione, e beni di Mario, e ſuoi
5 *figli*; Nam † ex dd. verborum contextu, nil aliud Te-
ſtator intellexit, quam ordinem ſuccedendi in Octauij
deſcendentia præſcribere, necnon prælationem Octauio
tribuere, nempè quod ſi tempore adimpletæ conditio-
nis ipſe viueret ad ſucceſſionem admitti deberet, exclu-
ſis filijs; ſin minùs iſti ſuccederent, & ſucceſſiuè ne-
potes, Rota *deciſ.* 97. *num.* 5. *& ſeqq. par.* 4. *recent.*
Fuſar. *conſ.* 42. *num.* 3.

Et hanc interpretationem omninò recipere debet d.
6 dictio, † *eo caſu*, ea namque non valet reſtringere di-
ſpoſitionem ad caſum ſimultaneæ exiſtentiæ, cum ap-
poſita fuerit enarratiuè, latè Rota coram Caſſad. *dec.*
7 1. *de teſtam.* dum † præſertim non ſunt adiunctæ aliquæ
8 taxatiuæ; † ideoque ad caſum obitus Marij, eiuſque
filiorum maſculorum ſine filijs præcedenter expreſſum
eſt relatiua, Menoch. *lib.* 4. *præſumpt.* 36. *num.* 27. Man-
tic. *de coniect. lib.*3. *tit.* 14. *num.*10. *verſ. ſed tamen*, Ladercḥ.
*conſ.*31. *num.*14 *add. ad* Rot. *deciſ.* 632. *num* 119. *& ſeqq.*
*& n.*120 *par.*4. *tom.*3. *coram Coccino in Viterbien Caſtro-*
rum 23. *Maii* 1635. *& coram Bichio in Bononien. fideicom-*
miſſi de Barzellinis 10. *Februarii* 1653. §. *clauſula verò*;
9 Alioquin enim daretur † abſurdum, quod extranei po-
tuiſſent excludere deſcendentiam Octauij à Teſtatore præ-
dilectam, *l. Publius*, §. *finali*, *ff. de condit. & demonſtr.*
Soccin. Iun. *conſ.* 106. *num.* 21. *& num.* 30. vbi quod non
importet temporis extremitatem, concurrente veriſimili
10 contraria mente diſponentis, quæ ſemper † venit adim-
plenda, Ruin. *conſ.* 151. *n.* 1. *lib.* 1. Otthob. *deciſ.* 177.
nu. 22.

Inueriſimile enim penitùs videtur, quod Teſtator de-
ſiderans tàm enixè Octauij poſteritati conſulere, volue-
rit illius vocationem limitare ad caſum ſimultanei
concurſus cùm Octauio; Inſpecto enim naturæ ordine,
difficiliter contingere potuiſſe Octauij exiſtentia de tem-
pore conditionis purificandæ in caſum obitus Marij fi-
liorum, ac nepotum; Ideoque cum Teſtator tempus
remotiſſimum reſpexerit excluſiuum Octauij exiſten-
11 tiæ, † ea veriſimili illius mente venit D. Mutius Octa-
uij nepos admittendus, etiam ſi ex proprietate ver-
borum in vocatione. Comprehenſus minimè apparet,
ea not. per Bart. *in l. Gallus*, §. *etiam ſi pareat de lib. &*
poſtum Peregr. *de fideic. art.*22. *num.* 10. Fuſar. *de ſubſtit.*
12 *qu.*320. *num.*15. *& nu.*17. Merlin. *deciſ.* 206. *nu* 6. † in hac
ſiquidem materia, nimis eſt attendenda veriſimilitudo *l.*
l. in obſcuris de regul. iur. l. cum in teſtamento de reb. dub. Ang.
conſ. 261. *n.*4. Crau. *conſ.*361. *nu.*26. *& ſeqq.* Curt. *conſ.* 289.
*n.*27. Cald. *conſ.* 327. *aliàs* 8. *de donat.* Socc. *conſ.*32. *nu.*13. *lib.*
1. Roman. *conſ.* 408. *num.* 3. *& per tot.*

Admiſſa igitur pro conſtanti, & indubitata Mutij vo-
catione ad Marij portionem, indubitatè quoque exindè re-
ſultat eiuſdem admiſſio ad alteram portionem Octauio ob-
uentam Ratio autem eſt patens, quia Teſtator diſpo-
ſuit, quod Octauij portio peruenire deberet ad illius
filios, & deſcendentes, eo modo quo Marij portio
peruentura erat ad eiuſdem filios, & deſcendentes,
ibi, *In euento, che detto Ottauio mio figlio moriſſe quando-*
cumque ſenza figli legitimi, e naturali, ò deſcendenti da lui,
ne' quali voglio, che vada detta heredità, e ſua portione
doppo la ſua morte nel medemo modo che à figli di Mario.
Vnde cum Marij nepotes fuerint in conditione poſiti, ibi,
Morendo Mario, e ſuoi figli ſenza hauer loro figliuoli. Et
13 † conſequenter *ex Statuto Vrbis cap.* 142. *lib.* 1. diſpoſitiuè
vocati dicantur ad Marij portionem; Ita pariter voca-
ti debentur cenſeri nepotes Octauij ad illius portio-
nem, qualis eſt D. Mutius, cui Martia Octauij filia
vocata, cenſetur etiam grauata reſtituere hæredita-

tem, † quemadmodum filij Marij grauati fuerunt reſti- 14
tuere eorum filijs, vt ſubſtitutiones parificentur, & eodem
modo ſuccedant dicti nepotes, vt Teſtator deſiderauit, Ro-
ta coram Merlin. *deciſ.*83. *num.*18. *& ſeqq. & deciſ.* 40. *nu.*
11. *par.* 5. *recent. & in Romana fideicommiſſi de Druſolinis*
12. *Iunii* 1654. *coram Reuerendiſs. D. meo Cerra.*

Ea recenſito enim verborum tenore Teſtator æquipa-
rare voluit vtramque ſobolem quoad ordinem, & mo-
dum ſuccedēdi, & ſic reſpectu † huius ordinationis, di- 15
ſpoſitum in vna, repetitum quoque cenſetur in altera Soc-
cin. *conſ.* 240. *lib.*2. Alex. *conſ.* 131. *num.* 6. *& ſeqq. lib.* 1.
Cald. *conſ.* 12. *circa fin. verſ. benè facit de conſtit.* Io. de
Anan. *conſ.*17. *n.*3. *verſ.* 2. *hoc probatur*, Decian. *conſ.* 45.
*nu.*55. *lib.*1. Roman. *conſ.* 129. *vbi Apoſtil. in verb. parifi-*
catum alios refert. Alexand. *conſ.* 17. *verſ. modo ſic lib.* 3.
vbi Apoſtil. in verſ. æquiparatum, & quod dicta clauſula,
eodem modo, apta ſit repetere ſubſtitutionem firmauit Ro-
ta *in d. Romana fideicommiſſi de Druſolinis* §. *idemque ſicut.*

Neque ex dicta dictione, † *eodem modo*, repetita vide- 16
tur in deſcendentia Octauij qualitas maſculina à Te-
ſtatore exoptata in deſcendentia Marij ex deductis per
Gratian *diſcept.* 832. nam † omiſſo quod ipſemet Gra- 17
tian. dicit contrariam opinionem poſſe alijs placere,
vt ſub num. 15. *&* 16 d. dictio † in propoſito caſu præſe- 18
fert dumtaxat æquiparationem quoad ordinem ſucceden-
di vt dixi; non autem valet inducere repetitionem quali-
tatis prædictæ, quam † Teſtator in deſcendentia Octa- 19
uij conſultò omiſit, ea ratione, quod † cum ipſe ma- 20
iori affectione proſequeretur Octauium filium, quàm
Marium fratrem, cupiebat quod portio Mario relicta,
quam citiùs ob maſculorum, deficientiam conſolidaretur
cùm tota hæreditate ad fauorem Octauij, eiuſque deſcen-
dentiæ, Spad. *in terminis conſ.* 349. *num* 8 *verſ. illa verba*
*eodem modo lib.*2. † vbi quod deſignet ordinem ſucceden- 21
di Ioſeph Vela *diſſert* 49. *num* 108 *lib.* 2 Bero. *conſ.* 115.
*num.*22. *verſic. poſtremo lib.*2. Otthobon. *deciſ.*252. *num.*13.
Merlin. *deciſ.*83. *num.*20. *& deciſ.* 364 *num.* 34. *in recent.*
*deciſ.*14. *num* 4 *in fin. par.* 1. *deciſ.* 366. *à num.* 20. *vſque ad*
26 *par.*4. *tom.*2. *deciſ.*581. *num.* 11. *& tribus ſeqq. part.* 5.
*tom.*2. *deciſ.* 144 *num.*10. *&* 11. *par.*7. Rota *in adducta Ro-*
mana fideicommiſſi de Druſolinis coram Reuerendiſſ. D. Cer-
ro Decano.

Qualitatis † enim maſculinæ repetito nunquam indu- 22
ci ſolet quoties concurrat, prout hic perſonarum, nec-
non rationis diſparitas reſultans ex clara Teſtatoris præ-
dilectione erga Octauium, Bart. *in l. in rep. de leg.* 3. Fuſar.
alios cumulat *de ſubſt. quæſt.* 403. *numer.* 23. Rota *deciſ.*
354. *numer.* 3. *par.* 2. *cum alijs relatis in præterita dec.*
§. *nam maior.*

Octauij eiuſque deſcendentiæ prædilectio controuerti
nequit, † cum ea ſatis deducatur, nedùm ex Iuris 23
præſumptione, quod quis propriam ſobolem alienæ
præponat in affectione, vt ait Imperator *in l. cum auus*
ff. de condit. & demonſtr. in l. cum acutiſſimi, *C. de fideic. l.*
generaliter, *C. de inſtit. & ſubſt.* Mantic. *de coniect. lib.* 6. *tit.*
11. *n.*3. Grat. *c.* 393. *n.*15. Maſcard. *d. concl.* 67. *in verb. affe-*
ctio, Socc. Iun. *conſ.* 106 *n.* 21. Surd. *dec* 73. *n.*6 *dec.* 205. *n* 2. *&*
5. *& dec.*273. *n.*5. Eſſet enim notabile abſurdum, quod † de- 24
fecta linea maſculina Marij, fœminæ extraneæ arcerent
propriam deſcendentiam à ſucceſſione Aui, Curt. Iun.
conſ. 154. *numer.* 155. Gabr. *conſ.* 10. *num.* 8. *&* 19. *lib.*
2. Rot. *diuerſ. deciſ.* 232. *numer.* 2. *verſic. pro abſur-*
do, *& nu.* 5. *par.* 1. poſt Merlin. *de pignor. deciſ.* 142.
num. 4. *in fin & deciſ.* 267. *num.* 6. *in fin. & num.* 7.
par. 9. *recent.*

Verùm etiam ea quamplurimis coniecturis illam con-
cludentibus, & præcipuè, cæteris ommiſſis per ſcriben-
tes latè deductis, quod Teſtator ſcuta mille in cauſam
legitimæ iure inſtitutionis relicta Lucretiæ matri, vo-
luit poſt illius mortem reſtitui debere pro medietate
Octauio, & in caſu non acquieſcentiæ matris huic
grauamini, iuſſit legitimam fore detrahendam, dumta-
xat ex portione Mario relicta, necnon quod è conuer-
ſu Lucretiæ Octauij matri fecerit legatum ſimilis ſummæ
ſcutorum mille, ac etiam 150 annuorum, cum expreſſa
conditione, quod extincta legatariæ vita, acquirerentur
Octauio, excluſo tamen Mario; inficiari † igitur ne- 25
mo poterit, quin ex dicto grauamine Mario iniuncto, ac
Octauij liberatione pinguiorique legato in ipſum col-
lato, maior Teſtatoris affectio ergà ipſius perſonam,
quàm Marij conuincatur, *leg. Publicas*, *ff. de*
condit.

Digitized by Google

cond. & demonſtr. auth. hoc amplius, C. de fideic. Fuſar. *de ſubſt. quæſt.* 468. *nu.*8. Menoch *præſumpt.* 16. *num* 4. *verſic.* 2. Crauett. *conſ.*147. *nu.*2. *& conſ.*161. *num.*5. Soccin. Iun. *conſ.* 71. *num.* 15. *lib.* 1. Corn. *conſ.*161. *vol.* 2. *& conſ.*304. *col.*3. *circa med. lib.* 1. Anchar. *conſ.* 38. *vol.* 1.

Comprobatur potiſſimum ex eo, quod expreſsè iniunxit Lucretiæ eius matri, Mario fratri, ac filijs, vt ſinerent Octauium pacificè frui bonis per ipſum ſibi relictis, eique moleſtias, ac vexationes ex huiuſmodi cauſa minimè inferrent, priuando ipſos in caſu contrauentionis portione relicta, eamque tranſmittendo ad filios Octauij, ſi de eo tempore exiſterent; Iis verò non exiſtentibus, ad filios Margaritæ Teſtatoris filiæ, cum onere tamen illam reſtituendi filijs ex Octauio
26 procreandis ſequitur † ergo exindè, quod cum Teſtator tanta, & accurata ſollicitudine ſtuduerit Octauij tranquillitati proſpicere, affectio ergà illum magis præponderauit, quàm ergà Marium fratrem, qui præſumi nequit coæqualiter dilectus ex eo, quod eumdem hæredem inſtituerit in alia bonorum medietate,
27 quæ ſupererant deductis legatis, † cum in Vrbe vigeat *Stat. lib.* 1. *cap.* 144. prohibens alicui ne filium legitimatum inſtituat hæredem in toto aſſe, ſed in ſola medieta-
28 te; & ſic dum † Alexander præciſam medietatem à ſtatuto præſcriptam Octauio filio tribuit, aperta intrat præſumptio, quod hoc fecerit ad ſatisfaciendum
29 legi ſtatutariæ diſpoſitioni; Ideoque † cum habeamus enixam Teſtatoris voluntatem, vt bona pertranſeant ad Octanium, filios, & deſcendentes, trahenda eſt diſpoſitio ad quamcumque ſucceſſionis ſpeciem, etiam ſi verba repugnarent, *ad textum in l. cum pater* 77. *§. filius matrem, ff. de leg.* 2. Ciriac. *controu.* 205. *n.* 51. *& ſeqq.*

Nullius eſt ponderis, quod deſcendentes Octauij poſiti fuerint ſub conditione alternatiuè, imo, *morendo ſenza figli, ò deſcendenti*, & ſic cum Octauius deceſſerit relicta Martia filia, & Mutij matre, ob illius aditionem, expirauit ſubſtitutio in fauorem deſcendentium alternatiuè vocatorum.

30 Nam hæc alternatiua † reſoluitur in coniunctiuam, concurrente diſponentis voluntate tranſmittendi bona tàm ad filios, quàm ad nepotes Octauij hæredis inſtituti ex recenſitis ſubſequentibus teſtamenti verbis, ibi, *Ne' quali veglio, che vada detta heredità nel medemo modo, che a' figli di Mario, l. ſi is qui ducenta, §. vtrum, verſic. idem ſi pater, ff. de reb. dub. l. cum quidam, C. de verb.*
31 *ſignif.* alioquin † enim ſequeretur abſurdum, quod ex deſcendentibus in conditione poſitis quidam eſſent vocati, quidam verò excluſi contra expreſſam mentem Teſtatoris, & diſpoſitionem Statuti Vrbis *lib.* 1. *cap.* 142. quod non eſt admittendũ *l. hæredes mei, §. cum ita, ff. ad Trebell. declarat.* Socc. Sen. *conſ.* 56. *ſub num.* 1. *lib.* 1. Altograd *conſ.* 60. *num.* 22. *in fin. &* 23. *lib.* 1. Mantic. *de coniect. vlt. volunt lib.* 3. *tit.* 5. *ſub num.* 5. *& lib.* 4. *tit.* 11. *nu.*28 Peregr. *de fideic. art.* 13. *num.* 34. Fuſar. *de ſubſtit. quæſt.* 455. *num.* 28.

Inſpectis præcipuè ſubſequentibus Teſtamenti verbis in quibus copulatiuè nominauit filios, & deſcendentes, ibi, *E ſimilmente, &c. ſoſtituiſco Ottauio, & hauendo lui figli, quelli, e loro deſcendenti debbiano ſuccedere.*
32 Vna † enim teſtamenti pars declarationem recepit ab altera, *l. qui filiabus*, vbi Iaſ. *de leg.* 1. Bart. *in l. Prætor, §. erit differentia, ff vi bon. rapt.* Honded. *conſ.*12. *nu.* 15. *&* 16. *lib.* 2. Dec. *conſ.*425. *num.*6. Ruin. *conſ.* 130. *num.* 4. *vol.* 3. Rota *in recent. deciſ.* 686. *num.* 17. *par.* 4. *tom.* 3. *& deciſ.*18. *num.* 19. *par.* 8. *recent.*

Præterquam quod in caſu criminis per filios, & deſcendentes perpetrandi eoſdem grauauit reſtituere hære-
33 ditatem proximiori; ſignum † igitur euidens eſt, quod ſicuti Teſtator grauauit non ſolum filios, ſed etiam nepotes, ita quoque eos honoraſſe cenſetur ex regula, quem non honoro, non grauo, Rota *in Camerin. bonorum* 3. *Iunii* 1654. *§. atque hinc coram Bichio, & in Spoletana fideicommiſſi* 18. *Februarii* 1656. *coram R. P. D. meo Beuilaqua, §. nec dicatur, & in Romana, ſeu Vrbeuetana ſucceſſionis* 28 *Ianuarii* 1656. *§. ponderabant etiam Domini, coram R. P. D. meo Albergato.*

34 Et cum agatur † de admittendo nepotem ad ſucceſſionem proprij Aui non requiruntur coniecturæ neceſſariæ, & concludentes, ſed etiam leuiores ſufficiunt, Mantic. *lib.* 11. *tit.* 2. *in fin.* Grat. *cap.* 332. *num.* 23. *&* 26. Gregor. *deciſ.* 315. *num.* 5. *& deciſ.* 339. *num.* 3. Rota *deciſ.* 133. *num* 7. *par.* 1. *recent.* præſertim quando vocatio activa eſt certa, vt hic, Rota *deciſ.* 8. *num.* 8. *par.* 8. *recent.*

Omnis enim ratio ſuadet, † quod Teſtator vocando 35
nepotes ad portionem patrui, facilius eos vocaſſe præſumatur ad portionem aſcendentis, Gozzad. *conſ.* 10. *verſic.* 5. *dico*, Aym. *conſ.*62. *num.* 10. *lib.*1. Ruin. *conſ.* 160. *nu.*74. *lib.*2. Rimin. Sen. *conſ.* 189. *nu.*11. *& ſeqq. lib.* 1. *dec.* 355. *nu.*6. *&* 7. *par.*4. *tom.*2. *recent. Add. ad* Buratt. *deciſ.* 385 *verſic.* 6. *dec.*130. *nu.*5. *deciſ.*144. *num.* 3. *deciſ.* 236. *nu.* 2. *par.*1. *recent.* Rota *in Cuailicen. fideicommiſſi* 23. *Iunii* 1656. *§. Vrgentes, coram Eminentiſſ. Celſo.*

Ex quibus cum ſublata remaneat cuncta obiecta exaduerſo deducta ita fuit deciſum vtraque parte acerrimè informante.

R. P. D. LEONE VEROSPIO

Romana Pecuniaria.

Lunæ 28. Ianuarij 1664

A R G V M E N T V M.

Emens rem alienam ſcienter pretium venditori donare voluiſſe cenſetur, eodemque modo ceſſionarius conſcius periculi quod eſt in re ſibi ceſſa, nulla ſibi euictione ſtipulata in ipſo perire voluiſſe reputatur.

S V M M A R I V M.

1 *Obligatio Cameralis paratam habet executionem.*
2 *Crediti inſubſiſtentia efficit, hæreditas debitoris à ſolutione reddatur immunis.*
3 *Hæres ad omne æs alienum defuncti tenetur.*
4 *Emens ſcienter rem alienam cenſetur pretium venditoris elargiri.*
5 *Ceſſionarius detecta nominis ceſſi inſubſiſtentia aduerſus cedentem iudicium inſtituere valet.*
6 *Ceſſionarius primus perſpecta decoctione cedentis creditum, illud alij cedens dolosè agit, & à conſecutione prætii repellitur.*
Quod declara, vt num. 7.
8 *Ceſſionarius conſcius periculi reſidentis in re ſibi ceſſa nulla ſibi euictione ſtipulata ſubiicere ſe velle periculo præſumitur.*
9 *Dictio & ob incompatibilitatem conſequendi pretium à duobus in diſiunctiuam immutari debet.*
10 *Dictionis & natura eſt, vt vnum ex duobus verificetur.*

D E C I S I O C X X I V.

RELAXATIO mandati contra bona hæreditaria Coſciani decreta fuerat coram me ſub die 27. Nuuembris 1662. * cuius deciſionis vires hodie ſubſiſtere DD. reſponderunt dum enim Bonifacius Creditum ſcut. 650. coram Franciſcum Mariam Seuerinum ſibi ceſſum à Victorio Iure pariter ceſſionis de anno 1643. tranſmittit in Coſcianum pro ſumma ſcut. 615. ad quorum computorum ſcut. 15. dumtaxat ipſe recepit, ad ſo-
lutionem proinde reſidui † debet hæreditas Coſciani exe- 1
cutiuè compelli in vim ſuæ poſſeſſionis Camerali obligatione vallatæ, vt notat Angel. *in l.* 4. *§. condemnatum nu.* 3. *ff. de re iudic.* Caſtrenſ. *in l. poſt rem iudicatam ad finem, ff. eod. tit.* Galleſ. *de oblig. Cam. qu.* 2. *num.* 21. *&* 22. Rot. *in Imolen. Cenſus* 9. *Maii* 1661. *in primo §. coram Eminentiſs. D. meo Card. Celſo.*

Nec vrget quod debitum Seuerini proueniret ex pretio domus à Victorio eidem diſtractæ perinde ac ſi dum illa nomine Creditorum Victorij ante obligationem Coſciani fuerat euicta, ac ſucceſſiuè alteri ex ijs de anno 1643. in concurſum aſſignata, creditum contra Seuerinum de tempore ceſſionis penitus inefficax exiſteret,
nec † Coſciani conſequenter hæreditas valet pro pre- 2
tij ſolutione pulſari, ad text. *in leg. ſi plus* 74. *ad finem*

Digitized by Google

ſinem ff. de euict. l. ſi poſt perfectam 39. C. eod. tit.
Cum enim Coſcianus in concurſo creditorum citatus
extitiſſet , nec non graduatus in ſententia , ipſi quali-
tas nominis ceſſi vna cum euictione domus præſumitur
innotuiſſe , illudque proinde comparaſſe cenſetur ſub
3 periculo amiſſionis pretij , † quod à ſuis hæredibus
debet conſequenter præſtari , ad text. *in l. ſi fundum 27. C.
de euict. l. quod ſi in venditione ff. de hæred. vel act. vend.
notat gloſ. in l. non dubitatur C. de euict.* Alex *conſ. 69. nu.
2. lib. 2.* Surd. *conſ. 442. n. 3. verſ. tertia ratio* Rota coram
Seraphio *. deciſ. 78. n. 8. & deciſ. 435. num. 10. & 13. & 457.
num. 2. cum ſeq. par. 9. recent.* vbi quando emens ſcienter
4 † rem alienam cenſetur pretium venditori elargiri , dum
maximè Bonifacius iura quoque Coſciano ceſſerat con-
tra Victorium ſibi in præcedendi Inſtrumento adſtipulato
coram eodemmet Victorio expreſsè reſeruata in caſu mo-
leſtiæ , ſeù impedimenti ſuper credito ceſſo inferendi , quo-
5 rum † virtute iurium ipſe poterat poſt detectam inſubſi-
ſtentiam nominis ceſſi , Iudicium aduerſus Victorium in-
ſtituere Berouſ. *conſ. 46. nu. 2. vol. 1.* Surd. *conſ. 145. numer.
20. verſ. 5. cum alijs auctoritatibus in præterita deciſio-
ne relatis ,*

Nec obſtat , quod Bonifacius perſpecta præcedente
6 decoctione Victorij doloſè ſe geſſerit , itaut † à pretij
7 conſecutione debeat proinde repelli , vt aduertit † Alex.
in conſ. 94. numer. 3. poſt med. lib. 3. Rouit. *conſ. 75.
num. 15.* ſiquidem admitti poteſt præfata concluſio in caſu
quo decoctionem Victorij Coſcianus ignoraſſet , ſecus
verò dum eadem plenè innotuiſſe præſumitur ipſi , vti
creditori graduato in ſententia ; nec non etiam ex cauſa
conſanguinitatis ab eo cum Victorio antea contractæ ;
Hoc ſanè caſu nullus valet Bonifacio dolus adſcribi ,
ſed ſibimet ipſi debet Coſcianus imputare pretij amiſ-
8 ſionem , dum † conſciùs periculi voluit ad emptionis
actum nihilominus aduenire nulla ſibi euictione ſti-
pulata , vt præter auctoritates ſuperiùs deductas , pro-
bat *text. in cap. ſcienti 27. de reg. iur. lib. 6.* vbi quando
dolus non infertur ſcienti , ac volenti , Bald. *conſ. 240.
num. 1. lib. 2.* Mangil. *de euict. quæſt. 106. num. 15.* Olea *de
ceſſ. iur. tit. 7. qu. 3. num. 3.* Rot. *deciſ. 469. num. 56. cum
ſeqq. par. 9. rec.*

Hinc altera corruit obiectio exinde petita , quod Bo-
nifacius tenetur contra Victorium , & Seuerinum rea-
litatem crediti exhibere , dum contra vtrumq; iuriũ ceſſio-
nem copulatiuè peregit , quoniam perſpecta ſcientia qua-
litatum in Coſciano Bonifacius ab onere præfato eua-
ſit immunis , quinimò ceſſio contra Victorium pera-
cta præſumitur in caſu , quo actio contra Seuerinum
9 euaneſceret , non obſtante dictione illa , † *Et* , quippè
quæ ob incompatibilitatem eodem tempore conſequen-
di pretium ab vtraque debet in diſiunctiuam immuta-
ri , vt tradit Alexand. *in conſ. 64. num 6. lib. 7.* Burſatt. *conſ.
81. num 20. & 21. lib. 1.* Mandoſ. *in gloſ. facult. §. & pro-
prium in verbo , & pag. mihi 312.* Barboſ. *dict. 110. nu.*
10 *28.* de cuius natura † ſatis eſſe cenſetur , alterum ex
duobus verificari , ad text *in l. it , qui decenta 14. §. ſi quis
ita , ibique gloſ. notat in verb. non dederis ff. de reb. dubijs*
Roman *conſ. 104. num 3. & 4.* Menoch. *de præſumpt. lib.
4 præſumpt. 83. num. 66.* Rota coram Merlin. *deciſ. 390.
num. 19 & deciſ. 165. num. 25. coram Eminentiſſ. D. meo
Card. Otthob.*

Et ita vtraque , &c.

Deciſio iſta in hac eadem cauſa ſub die 27. Nouem-
bris 1662. emanata hic allegata , eſt in præcedenti
Parte 13. Recent. 509.

REVERENDISS. D. ALBERGATO
Sacræ Rotæ Decano.

Bononien. Bonorum.

Lunæ 28 Ianuarij 1664.

A R G V M E N T V M.

Bona à Patre poſſeſſa adminiſtratorio no-
mine pro filijs non dicuntur alicui oneri
ſubiecta quin poſſint ab ipſo ad filios tranſ-
mitti , etiamſi ipſe pater grauatus fuerit
renunciationis onere , ſi voluerit primo-
genituræ commodo frui , quare & retine-
re bona materna valet , & gaudere pri-
mogenitura , dum ipſa bona pro filijs à
ſe ipſo generandos poſſidet .

S V M M A R I V M.

1 *Bona materna de ordine matris ad filios tranſmit-
tenda poſſidentur à patre adminiſtratorio nomi-
ne pro filijs .*
2 *Primogenitura ordinata cum onere renunciandi fra-
tribus natu minoribus hæreditatem paternam ,
& maternam non inducit præceptum renuncia-
tionis quando iſtæ hæreditates poſſidentur à Pa-
tre pro filijs .*
3 *Acquiſitio momentanea non eſt in conſideratione .*
4 *Renunciatio iuris quærendi valet etiam in præiudi-
cium eorum , quorum fauore per acceptationem re-
nunciantis ius foret quæſitum .*
4 *Hæreditas quo ſenſu aliquando dicatur viuentis .*
6 *Verba* , hæreditatem ſuam , *debent reſtringi ad
qualitates ipſis adiunctas ,*
7 *Bonorum primus acquirens alios à ſucceſſione exclu-
dit , & de illis tanquam de patrimonialibus in
vocatorum præiudicium diſponere poteſt .*
8 *Patre de feudo diſponente ad fauorem filij iure hæ-
reditario ad illum feudum tranſmittit .*
9 *Feudum pro parte acquiſitum denotat illud non
fuiſſe primogenituræ ſubiectam .*
10 *Bona iure hæreditario à patre poſſeſſa , eodem iu-
re ad filios tranſmitti debeat .*
11 *Filij in ſucceſſione feudorum patris locum ingrediuntur.*
12 *Feudi ſubſtantia eſt indiuidua , ſed poteſt illius
fruitio , & exercitium diuidi .*
13 *Feuda in Lombardia ſunt diuidua , & filij in eis
æqualiter ſuccedunt .*

DECISIO CXXV.

ANTEQVAM deuenire potuerit Marchio Ludoui-
cus ad executionẽ mandati de aſſociando , ſibi conceſſi
in bonis nuncupatis *della canonica* , tamquam ſubiectis Pri-
mogenituræ , in qua ipſe ſucceſſit ob reſcriptum Signaturæ
ſine præiudicio dimiſſis bonis ad formam Primogenituræ
diſputatum fuit dubium , quæ bona eſſent dimittenda , &
reſponſum diſtinctè , *vt in deciſ. 20. Apr. proximè præteriti* ,
quæ cum reſpectu quatuor partitarum à filijs q. March.
Claudij impugnaretur , reaſſumpta ſuper illis diſputatione
placuit Dominis iuxtà modum infrà exprimendum in de-
ciſis perſiſtere .

Bona enim Patris , quæ pro dote materna à Marchione
Ludouico poſſidentur iure hæreditario non retinentur , ſed
cum de ordine Matris ob eius incapacitatem reſultantem ,
ex forma primogenituræ , deuolui debeant ad filios ab ipſo
generandos † illa dicitur adminiſtratorio nomine poſſide- 1
re pro filijs Bald. *in l. ſi quis inſtituatur 23. in princ. ff. de hæ-
red. inſtituen.* Ciriac. *controu. 205. n. 86.* & proinde † non 2
continentur ſub præcepto renunciandi fratribus ſuis natu
minoribus hæreditatem ſuam paternam , & maternam , ac
ius ſuccedendi parentibus ab inteſtato , etiam ratione legi-
timæ iure naturæ debitæ , vel alia quauis ratione , vel cau-
ſa Dec. *conſ. 425. n. 11. verſ. tertio efficaciter & ſeqq.* Ruin.
conſ. 25. n. 28. lib. 1. Surd. *conſ. 112. num. 94.* Rot. coram Re-
uerendiſs. Tarraconen. *deciſ. 439. num. 18.*

Nec reſiſtit , quod Marchio Ludouicus non fuerit
incapax acquirendi bona materna , eo quia præce-
ptum fundatoris primogenituræ non reſiſtit principio ac-
quiſitionis , quinimò eam ſupponit , dum ſtatim acquiſita
dimitti vult alijs fratribus natu minoribus , tùm quia ma-
ter non intellexit de ſimplici incapacitate acquirendi , ſed
retinendi , cum optaret eum frui , & gaudere bonis ab ea re-
lictis , quatenus poſſet , & momentanea acquiſitio non eſt
in conſideratione *l. fin. C. de bonis , quæ liber.* Burſatt. *conſ. 55. 3
n. 21.* Rol. *conſ. 15. n. 34. lib 1.* Cephal. *conſ. 460. nu 39.* Abb.
conſ. 73. in princ. lib. 2. Giurb. *ad conſuetud. Meſſan cap. 5.
gloſ. 8. ſubnumer. 6.* Rota *deciſ. 30. num. 5. par. 3. lib. 2.*
deciſ.

Digitized by Google

4 *dec. 503. ſub num. 4. poſt med. par. 3. recent.* † Tùm qoia potuit Marchio Ludouicus bona materna velle acquirere, & in quærendis præiudicare fratribus natu miooribus Giurb. *vbi ſupra nu. 5.* Grat. *diſcept.* 88a *num. 31. alijque relati per* Merl. *de pignor. lib. 4. qu. 23 n. 11.* Rot. *dec. 62. n. 7. cor. Buratt & in Bononien. dotis* 10. *Decembris* 1650. *cor. D. Card. Celſo §. fin.*

Rurſus quoad bona propria Marchionis Ludouici, viſum eſt non eſſe renuncianda, & ſic ſtandum in deciſis, ex adductis *in §. quoad bona*, parum enim refert, an in præcepto tenunciandi contineatur illud verbum, ſua, vel non, cum enim, non fuerit ioiunctum onus renuociandi hæreditatem ſuam ſimpliciter, & abſolutè; quo caſu appellatione ſuæ hæreditatis cum verba aliter intelligi
5 non poſſent bona propria comprehenderentur, † & in hoc ſeoſu quandoque dicitur hæreditas viuentis, vt in *l. quæſitum 93. § ſi mihi ſeruus ff. de legat.* 1. ſed ſuper addita fueruot verbam, *paternam, & maternam*, per quæ præceptum renunciandi, iotelligitur de hæreditate paterna, & materna, iam per acquiſitionem effecta, ſua non verò
6 de bonis proprijs, quia verba † *hæreditatem ſuam*, qualificantur ab adiunctis paternam & materoam, & ad iſtas reſtringitur Surd. *conſ. 34. numer. 42. & ſeqq.* Spada *conſ. 316. nu. 10 libr. 3.* Grat. *diſcept. 834 num. 9.* Rota *deciſ.* ar. *ſub numer 5. verſ. ſed potius, tom. 7. par 4. recent.* vbi ponderatur natura renunciationis, quæ ſtrictè intelligi debet, & conſiderat Surd. *conſ 451. nu. 3. & ſeqq. lib. 3.* Caocer. *var reſol. lib. 3. cap 15. nu. 271. & ſeqq.* Rot. *in Bononien. de Dulphis* 13. *Martij* 1656. *coram me §. viſa tamen in fine.*

Viceuerſa Marchionatum in Sabaudia pro duabus ex tribus partibus renuociandum eſſe in hoc reformando deciſionem Domini exiſtimarunt; licet eoim pretenderent Informantes pro pupillis à Marchione Io. Maria titulo o-
7 neroſo acquiſitum fuiſſe, qui proindè tamquam † primus acquirens alior filios ab illios ſucceſſione excludere potuit, & de illo non ſecus ac de patrimonialibus io præiudicium vocatorum diſponere ex relatis per Surd. *conſil. 305. numer. 32. & ſeqq. & conſ. 351. num. 24. libr. 3.* Scrader. *de feudis part. 8 cap 6. numer. 15.* Rouit. *conſ. 35. nu. 7 lib 1 conſ. 39 num. 37. lib. 2.* Rota *in Romana Cenſus, ſeu Saluiani 29. Maij 1656 co. R. P. D meo Veroſpio in princ.* qua ratione in totum
8 renunciandum eſſe contendebatur, cum ob † diſpoſitionem Patris ad fauorem Ludouici Iure hæreditario illud obtinere dicatur Molin. *de primog. Hiſpan. libr 1. capit. 8. numer. 10. verſic. ſi reſpectu primi* Franciſcus *deciſ.* 368 *numer. 4 & 5. in fine*, Capic. Latr *conſult. 79. n 70. par. 2* & in ſimili Rota *in Mantuana feudi 25. Martij 1657. cor. R. P. D. meo Veroſpio §. non enim.*

Nihilomious aduertebant Domini, quod inoeſtitura oon fuit ſimpliciter conceſſa d. Marchioni Ioan. Mariæ Patri recipienti pro ſe, & filijs, quo caſu procedunt præmiſſa de poteſtate primi acquirentis, ſed ſimul cum ipſo Lodouicus, & Claodius eius filij Marchionatum per viam dationis ioſolutum à Marchione Taſſone requiſiuerunt, & Sereniſſimus Sabaudiæ Dux præſatam dationem inſolutum approbando Patrem ſimul, & filios inueſtiuit proprijs eo-
9 rum nominibus expreſſis, quo caſo feudum † cuilibet pro ſua portione acqoiſitum fuit, & non potuit Pater dici primus acquirens, niſi quoad ſuam tertiam partem ad effectum præiudicandi filijs, & de feudo diſponendi Iſern *in tit. de alien feud. pater. numer. 21. verſic. ſecus ſi nomina* Bertazzol. *conſil. ciuil. 116. numer. 7. verſic. altera eſt diſtinctio, & numer. 8.* Decian. *conſil. 389. numer. 2. verſic. quando enim filius* Giorb. *de ſucc feud. prælud. 5. numer. 44.* Roſental. *de feud. cap. 9. concl. 66. numer. 25. & ſeqq. & numer. 56. in gloſſ. Litt. G. & H.* Clar. *in §. feud. qu. 41. verſic. nam feudum nouum cum alijs per* Rotam *in Forolouien. ſeu nullius Caſtrorum 14. Martij 1657. coram me §. tollitur difficultas, vbi in §. hinc titulus ponderatur*, quod non attenditur cuius ære feudum acquiſitum fuerit, ſed perſonæ proprijs nominibos expreſſæ in qoas Dominus conſenſit, qoa ratione potuit Pater de ſua portione tantùm diſponere, & illam iure hæreditario retinet Marchio Ludouicus quam ſimul
10 † cum portione Claudij dimittere debet, cui Pater præiudicare non potuit vt ſupra.

Quo verò ad feudum in Statu Mutinæ medietatem renunciao. eſſe reſponſum fuit, cum enim oon eſſet nouum in perſona patris, ſed antiquum Ioanois Mariæ Senioris non potuit Pater Ludouicum hęredem inſtituendo alterare naturam feudi, nec illud hæreditarium facere, & ſic poſſidetur à Marchione Ludouico, non vti hærede, ſed lo vim inueſtiturarum, vt *in § primo, & ſeq.* in quibus tamen cum feudum fuerit cōceſſum ad fauorem omnium deſcendentium à Io. Maria ſeniore, comprehenduotur etiam filij Marchionis Claudij pro medietate † cum in ſuc- 11
ceſſione feudorum filij iocum Patris ingrediantur, ex relatis per Bertazol. *conſ. ciuil. 105. num. 11* Quamois † au- 12
tem iuriſdictio, & ſubſtantia feudi ſit indiuidua, diuidi tamen poteſt illius fruitio, & exercitium, ac proueotus pro tempore alternatim illam adminiſtrando, Socc. *conſ. 278 num. 21 libr. 2.* Paiiſ. *conſ. 10. num. 19. lib. 1.* Menoch. *conſ. 298 num. 21. lib. 3.* qui loquitur de feudo in ſtatu Mutineſi Schrader. *de feud. par. 8. cap. 2. ſub num. 39. verſ fallit tum etiam, & verſic. quamuis feuda* Giurb. *ad conſuetud. Meſſan. cap. 1. gloſſ. 2. par. 1 ſub nu. 82. verſ.* Quod † enim 13
feuda diuidi prælertim in Lombardia vbi cum viuatur, quoad hoc iure Longobardorum feuda ſuot diuidua, & filij io eis æqualitèr ſuccedunt, vt benè probat Io. Baptiſta Spad. *conſ. 57. num. 3. lib. 1.*

Et ita cum præmiſſa declaratione Domini ſteteruot in deciſis vtraque &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Romana Cambiorum.

Lunæ 28. Ianuarij 1664.

A R G V M E N T V M.

Cambij continuatio, quando cenſeatur prohibita, & quando non. Cambiorum iuſtitia ex quibus reſultet. Recambium in cambio locali an ſit licitum. In mercatoribus in dubio fraus non præſumitur. Fraudis ſuſpicio in mercatore ex quibus remoueatur. Teſtium conciliatio ex quo inducatur. In cambijs quid inſpici debeat. Lucrum in cambijs debet eſſe moderatum, & quid lucri nomine contineatur.

S V M M A R I V M.

1 *Cambij localis ſpecies ex communi Doctorum ſententia admittitur, & ex Conſtitut. ſanct. mem. Pij Papæ V. nu. 2.*

3 *Cambij continuatio quando cenſeatur interdicta, & quando ea non improbetur à iure, numer. 4. & 5.*

6 *Ratio militans in vno in altero quoque debet locum aſſumere.*

7 *Cambij platealis creatio inſtituta conuincitur longe ante inuentionem nundinalis in Italia ſequutam de anno 1527.*

8 *Camb a lucrum plerumque reddere conſueuerunt.*

9 *Cambiorum iuſtitia ex quibus conſurgat.*

10 *in Cambio locali recambium eſt licitum, & per reſcriptum ſa. me. Pij V. nu. 11.*

12 *Qui indiſtinctè approbant preces, in quibus expoſcitur facultas exercendi cambia per diuerſas plateas cambium plateale videtur approbaſſe.*

Et hoc procedit quoties creditori fuit data facultas cambiandi, & recambiandi de platea in plateam, nu. 13.

14 *Cambium exercere per diuerſas plateas poſſunt Mercatores Neapolitani ſtante edicto Pro regis diuerſas plateas pro cambijs exercendis præſcribente.*

Digitized by Google

Maximè concurrente mercatorum vſu, & atteſtatione, cuius virtute continuatio cambij in dubio debet legitima reputari nu. 15.

16 Iuſtinianus de continuat. Cambij diſput. 4. nu. 2. & Moiphesius à Duardo relati in tract. de camb. pat. 2. quæſt 9. nu. 2. *declaratur.*

17 *In Mercatoribus in dubio non præſumitur fraudis interuentus.*

18 *Mercatorum fides ſpeciali candore regulariter enituit.*

19 *Rota conſueuit correſponſalis litteras admittere pro iuſtificatione cambij à mercatore cum ſemetipſo contracti.*

20 *Fraudis ſuſpicio in Mercatore circa cambia exquirere moueatur.*

21 *Procuratoris contraria declaratio eaſdem referens ſolutiones, quas idem mercator cenſetur ex errore proceſſiſſe ad excluſionem potiſſimè doli in mercatore nu. 22.*

23 *Actus contrarius errori potius quam dolo adſcribi debet.*

24 *Mercator ob modicum lucrum non præſumitur velle prægrauare honorem, & animam deteſtabili vſuræ crimine.*

25 *Renuncians beneficio non poteſt opponere exinde de illius defectu.*

26 Deciſio in Anconitana Cambiorum 28. Iunij 1646. cor. Peutingerio *declaratur.*

27 *Teſtibus benè informatis, & numero pluribus fides adhiberi debet, reiectis paucioribus contrarium aſſerentibus, & nu. 28. & 29.*

30 *Teſtium conciliatio ex quo inducitur.*

31 *pro Teſtium conciliatione quælibet interpretatio debet ſumi ad excluſionem præſertim criminis in correſponſali.*

Amplia, vt nu. 32.

33 *Pragmatica intellectum dubium admittit.*

34 *Actus aliter geſtus à conditore pragmaticæ non irritatur.*

35 *Cambiorum ſolutiones ſubſiſteri debent quamuis tenori pragmaticæ repugnent.*

36 *Ex correſponſalis facto mercatori præiudicium non infertur.*

37 *ex Culpa tranſgreſſoris non inducitur in tertij præiudicium nullitas actus.*

38 *Dimiſſio pecuniarum per creditores facta cambiorum decurſum impedire non valet dum ſapit nouum depoſiti contractum ad placitum creditorum reſtituendi*

39 *Forma ad certum effectum ordinata regulariter poteſt ſuppleri ex modo æquipollenti, dummodò idem ſequatur effectus.*

40 *Formæ omiſſio nulli irrogans præiudicium nullitatem non inducit.*

41 *in Cambijs lucrum debet eſſe moderatum.*

42 *in Cambijs Proxenetarum iudicium, & communis valor inſpici debet.*

43 *Lucri nomine continetur, quod accedit ſorti damno quocunque, & onere deducto.*

44 *Appellatio ſicuti appellanti ſuffragatur ita, & eandem cauſam habenti.*

45 *Proteſtatio continens clauſulam derogatoriam non tollitur ex facto contrario.*

DECISIO CXXVI.

TRIBVS huius Sacri Tribunalis deciſionibus coram me approbata fuerat continuatio Cambiorum Platealium, in quarum vltima lucrum ex continuatione prædicta proueniens, ad limites Cambiorum Nundinalium ex æquitate iterum Domini reduxere: ſub ea tamen lege, vt D. Marchio Raymundus Cambiorum decurſum in pecunia libera Talenti deberet exhibere, vel valorem vinculi præſtare, locis Montium infixi. Hanc verò deciſionem ad diſputationis trutinam reuocatam, hodie Domini con-
1 firmarunt, inniai communi Doctorum † ſententia, ſpeciem Cambij localis approbante, de qua Laurent. de Rodulph. *in cap. conſuluit par. 2. quæſt. 26. num. 8. de vſur inter tract. vniuerſ. iur. tom. 7. fol mihi 22. & fol. 37 par. 3. n. 1.* Ioan. de Anan. *in cap. vltimo à n. 46. vſque ad num. 52 eod. tit.* Alex. *conſ. 61. n. 13. lib. 2.* Dec. *conſ. 362. num. 1. cum ſeqq* Beat. Ioan. à Capiſtrano *in tract. de vſur. 2. pa. principali n. 146.* Anton. de Roſel. *eod. tit. nu. 69.* Tum etiam Conſtitutione † ſan. 2
me. Pij V. in 1186 2. in fin. vbi exercitium vtriuſque Cambij, Nundinalis ſcilicet, ac Platealis indulgetur in ijs verbis *Pro primis Nundinis vbi illæ celebrantur pro primis terminis iuxta receptum locorum vſum exercere.* Poſt cuius Conſtitutionis promulgationem idem tradiderunt apertè Authores complures in præteritis deciſionibus recenſiti.

Hanc verò continuationem de Platea in Plateam diſpoſitio Iuris nequit infringere, ſeù Conſtitutio prædicta, pro primis dumtaxat terminis approbans localis cambij contractum ibi, *Ab vſu illo prorſus reiecto, Cambia pro ſecundis, ac deinceps Nundinis, ſiue terminis exercendi.* Non enim Philippus Cambia pro pluribus terminis ab initio contraxit: ſed illa vigore ſpecialis facultatis cum ſemetipſo pro vnico termino geſta, ſuis correſponſalibus tranſmiſit, qui poſt Marchionis debitum ex ære proprio extinctum noua cambia ipſius nomine pro ſumma exburſata contraxere. Maximum namque inter caſum vtrumq; reſidet diſcrimen Priori quippe Campſorius poſt primi quoque termini lapſum debitum ſuum ſub vſuris continuare
compellitur; † Adeòque interdicta cenſetur continuatio; 3
vt ponderauit Roman. *ante Conſtitutionem defunctus in conſ. 239. n. 60.* Bertazzol. *conſ. crim. 254. nu. 3. vol. 2.* Becc. *conſ. 213. n. 34. & 71. lib. 2.* vbi quod ad declarationem iuris antiqui Conſtitutio emanauit. In ſecundo verò caſu continuatio nouum redolet cambium omninò reale, proueniens ex culpa debitoris, eligentis ſubire potius curſum vſurarum,
† quàm intra præfixum tempus debitum extinguere, pro- 4
indeque ea non improbatur à iure, vt præter Roman. *ſuperius adductum tradit*, Bero *conſ 194 n. 10. & 15. vol. 1.* Tap. *de Iur. Regn. Neap. lib. 4. tit. de Camb. rubr. 4 num. 41. & 42.* nec à Conſtitutione prohibetur quoties, vt hic, Campſori fuerit
attributa facultas † cambiandi, & recambiandi, donec in- 5
tegra debiti extinctio contingat, vt aduertit Filiuc. *oper. moral tractat. 35. par. 2. de Cenſ. & Camb. c. 11. nu. 482. verſ in tertia conditione* Ant. Maceraten. *var. reſol ca 17 nu. 7. lib. 1.* Duard *de Camb §. 1. qu. 42. n. 20. cum ſeqq* Scot *in Bull. Pont. epit. 107. theor. 289.* Franc Ant. Conti *conſ 35. n. 31. & 34. & conſ. 48 n. 13.* Io. Bapt. Bot. *conſ. 36. n 10 & 15.* Spad. *conſ. 267. nu. 19 & 20. lib. 2* Rota *in Romana Pecuniaria* 10 *Iunij* 1616. *cor. Card. Sacrato impreſſ poſt d.. conſ. Spadæ n. 28 & 29. & in Romana Cambiorum 4. Maij 1629. in § neque obſtat co Mormanno, & in Romana, ſeu Ianuen. Cambij 26. Iunij 1652. in §. Tum etiam quia cor. bo me. Bicho.*

Et licèt Authores præfati hoc axioma iuris conſtituant in cambio Nundinali; Nihilominus quia cambium vtrũque Nundinale ſcilicet pro primis Nundinis, locale verò pro primis terminis à Conſtitutione ſub vnica oratione indulgetur, & in continuatione localis, cambium omninò no-
uum contrahitur non ſecus, ac in Nundinali † ratio proin- 6
de militans in vno, in altero quoque debet locum aſſumere ad *Text. in l. illud 32. ibiq; gloſ. notat in princ ff. ad l. Aquil. gloſ. in § cum autem, verb. pari, inſtit. quib. mod. Iuſpatr poteſt. ſoluat.* Ceph. *conſ. 1. n 33.* Rot. *dec 91. n. 23 pa 6. rec Add. ad dec. 181. n. 19. pa. 9.* Dum maximè creatio cambij Platealis inſtituta
conuincitur longè ante inuentionem Nundinalis in † Ita- 7
lia ſubſequutam de anno 1527. vt teſtatur Turr. *de Camb. diſp. 1. quæſt. 4. num. 39. & 40.*

Quod tamen debet intelligi quoties Campſores, vt in caſu propoſito, Cambia per Plateas ſibi inuicem correſponſales exerceant, necnon pecuniarum pretia publicè in illis ſanciantur. Siquidem valet damnum in cambijs ex
pretij taxatione contingere, non ſecus ac lucrum; † licet 8
eadem lucrum reddere plerumque conſueuerint, vt tradit Laurent. de Rodulph *in tract. de vſur. pa. 3. n. 1.* vbi in ſpecie loquitur de cambio locali Roman. *conſ. 238 nu 6 & 9.* Ioan. Bapriſta Coſt. *conſ. 48. n. 12.* Cyriac *contr. 326. n. 21.* Bott. *conſ. 56. in fin.* Rota *dec. 404. n. 5. ad med par. 2 & dec. 52 nu. 26. par. 7. rec.* Adeoque iuſtitia cambiorum ex illa conſurgit, vt aduertit Bald. *in Rubr. n. 1 ad fin. C de Conſtit pec.* Iaſ. *in l. cunctos populos in prima lectura n 64. Cod de Summ. Trinit.* Petr. de Vbald. *de duob fratr per. 5. n. 54.* Lup. *de vſur Comment. 3. §. 2. n. 32.* Hier. de Luc *de Camb § vltim n. 22.* Rebel. *de oblig. Iuſt. lib. 11. tit de Camb. qu 12. nu. 6.* Bertaz. *conſ. crim. 254. nu. 5. & 6 vol 2.* Turr *de Camb. diſput. 1. qu. 26. nu. 36. & qu. 28 n. 10.* Rota *deciſ 43. ad fin. par. 4. tom. 2. recent.*

In Cambio præterea locali † cenſuit recambium eſſe 10
licitum Calder. *in conſ. 11. n. 1. & 2. de vſur.* Dec. *con. 562. n. 2. cum ſeqq.* Tum etiam ſan. mem. † Pius V. in reſcripto 11
ad preces Bononienſium edito, necnon relato per Turr.

de Camb.

Digitized by Google

de Camb. diſp. 3. q. 1. in prologom. num. 23. à verſ. certo; Pius
vſque ad verſ. quanto alle liti: Quod ſanè reſcriptum ad
Cambium etiam Plateale per neceſſe porrigitur; dum
12 Summus Pontifex Bononienſium Ciuium † preces indi-
ſtinctè approbauit, in quibus ſub certa forma expoſcitur
facultas exercendi cambia diuerſas per Plateas ibidem re-
cenſitas, Graff. *deciſ aurear. par. 1. lib. 2. de Cenſ. & Camb.
cap. 110. nu 15.* Turr. *de Camb. diſp. 3. qu. 1. num. 7. & 9. &
q. 2. nu 13.* Rota *penes eum deciſ. 33. in princ. & num 4. vbi*
13 *prope fin. adnotationis idemmet Turr.* hoc aſſerit † procede-
re, quoties Creditori fuerit attributa facultas cambiandi,
& recambiandi de Platea in Plateam: quę ex inſtrumen-
ti tenore apertè deſumitur in propoſito caſu, vt latè fuit
in præterita deciſione comprobatum.

Hiſdenique Edictum Proregis Neapolis adſtipulatur,
præſcribens pro cambijs exercendis diuerſas Plateas; ac
14 Venetiarum præſertim, & Vrbis, vt ex illius tenore
conuincitur per Tap. *relat. in tract. de iur. Reg. Neapol. tit.
de Camb. rubr. 4. fol. mihi* 24. Tum etiam Mercatorum vſus
15 ex complurium atteſtatione, nec non continuationum
ſimilium exemplis comprobatus, cuius virtute con-
tinuatio hæc deberet in dubio legitima reputari per ea
quæ tradit Oldrad. *in conſ. 207. ad fin.* Roman. *conſ. 94. n.
1. & 7.* Rot. *dec. 316. n. 7. par. 4. diuerſ.*

Cui ſanè ſententiæ non repugnat auctoritas *Iuſtiniani de
continuat. Camb. diſp. 4. nu. 2.* nec non Molpheſij, à Duar-
do relati *in tract. de Camb. par. 2. qu. 9 nu 2.* In eo enim caſu
16 de palliato mortuo agebatur, in Ciuitate Barij, ac Licij,
necnon alijs in locis Regni Neapolitani geſto ſub nomine
cambij, ac ſimulatè tranſmiſſi ad Plateas, vbi ſpes nulla
ſolutionis litterarum vigebat; Quinimò Campſores, vt
idemmet Iuſtinianus videtur innuere, pretia à ſemetipſis
de facili taxabant in eo genere cambij, cuius lucrum,
adæquans valorem ſcutorum triginta in ſingula centena-
ria, ad ſcuta duodecim Regium Conſilium reduxit, vt
refert Duard. ſuperius adductus, à quo horum Cambio-
rum iuſtitia admittitur expreſsè in quæſtione ſequenti.

Nec ſuſpicio fraudis viſa fuit vrgere, exinde petita,
quod in hac ſpecie Cambij litteræ valeant ſub antidata
17 confingi. Præterquam enim in dubio † non præſumitur
fraudis interuentus ad *Text. in l. merito 51. ff pro ſocio l. do-
lum 6.* God. *de dol.* Menoch. *de præſumpt. lib. 5. præſumpt 3.*
18 *nu. 14. cum ſeqq.* In Mercatoribus præſertim, † quorum
fides ſpeciali candore regulariter enituit Bald. *conſ. 198. nu.
5. vol. 1.* Rota *deciſ. 533. nu. 17. cum ſeq. par. 5. & deciſ. 285.
nu. 7. par. 6. rec.* & in his terminis coram bo me. Merlin.
19 *dec. 636 num. 5. & 6.* Itaut Sac. hoc Tribunal † conſueuerit
correſponſalis dumtaxat litteras admittere pro iuſtifica-
tione Cambij, à Mercatore licet, cum ſemetipſo contra-
cti, vt in *Romana pecuniaria 10. Iunij 1616. cor. Cardinali
Sacrato impreſſa poſt conſ. Spadæ 267. nu. 27. vol 2. & deciſ.
274. n. 5. par. 5. rec. & cor. Merl. ad dicta dec. 636. nu. 1. &
2.* Illa excluditur omninò in caſu propoſito ex relatione
Periti, de cambiorum realitate, nec non litterarum at-
teſtationis; Tùm ex libris compluribus huic in Sacro Tri-
bunali exhibitis, vbi Cambiorum initia in menſe Augu-
ſti, Septembris, Octob. atque Nouembris anni 1646. ca-
ractere Caroli Franciſci Arrigoni exarata noſcuntur, cu-
ius quoque manu ex duorum dicto Teſtium deſcripta pro-
batur continuatio ad menſem vſque Octobris anni 1647.
de quo tempore cum ipſe à Philippi ſeruitio receſſerit, al-
ter Miniſter deſcriptionem cambiorum continuauit. Tùm
ex intimationibus denique compluribus, in iiſdemmet
menſibus contra Marchionem executis, quarum aliquæ
editæ in menſe Auguſti recenſent ſolutionem ſcutorum
2170. Portiæ Pinellæ peractam, nec non alteram ſcuto-
rum 7237. Carolo Ferrario, alijſque Creditoribus aſſigna-
tam, ſub declaratione expreſſa, quod eorum occaſione
Philippus Cambia per Plateas cum ſemetipſo contraxe-
rat; Aliæ verò animum ineundi cambia pariter aperiunt.
20 Quare ex hac multiplici actuum frequentia, † cambiorum
realitatem redolentium, quæcumque obiectæ ſallitatis
ſuſpicio remouetur Caſtren. *conſ. 120. num. 4. libr. 1.* Aym.
conſ. 65. ad fin. Menoch *de præſumpt. lib. 5. præſumpt. 20 n.
53. & 55.* Rot. *dec. 533. nu. 10. & 17. part. 5. rec. & in Cra-
couien. Decimarum 27. Aprilis 1654. in §. Hæc autem donatio
coram me.*

Hinc non vrget, quod Procurator Philippi ſub die 19.
Octobris 1646. ſolutiones omnes recenſendo, tunc vſque
creditoribus attributas in ſumma ſcutorum 48435. 82. de-
claraueriṫ pro ijs velle cambiá contrahere: cuius virtute
præcedens cambiorum decurſus ſub antidatæ prætextu re-
fellitur.

Dum enim occaſione ſolutionum recenſitarum à Pro-
curatore Philippus præcedenter cambia verè contraxerat,
vt inſpectio librorum demonſtrat; necnon conuincunt
apertè Correſponſalium litteræ, vna cum proteſtationi-
bus contra Marchionem antea peredritis, quarum aliquæ
expreſsè recenſent Cambia in menſe Auguſti contracta ex
cauſa ſummæ perſolutæ Pinellæ in ſcutis 2170. necnon
Ferrario, alijſque exburſatę in ſcut. 7257. contraria proinde
Procuratoris declaratio † has referens quoque ſolutiones, 21
cenſetur ex errore proceſſiſſe, vt in ſpecie cenſuit Rot. cor.
Merlino *deciſ. 636. n. 6 cum ſeqq.* Ad excluſionem potiſſimè
doli in Philippo, vt aduertit Paril. *in conſ. 169 nu. 59. lib 4.*
vbi quod actus errori potius debet adſcribi, quam dolo,
Hond. *conſ. 109. nu 19. lib. 1.* Rot. *dec 27. nu. 21. & 22. par. 9.* 22
rec. & Cracouien. Decimarum 11. Aprilis 1654. in §. Hæc au- 23
tem coram me.

Hoc verò eò facilius debet admitti, quòd ea proteſtatio
ad maiorem cauthelam conuincitur expleta; vt ſcilicet ex
illa Marchio moram maiorem committeret: Tum quia
ex modici temporis antidata parum lucri poterat Philip-
pus retrahere, qui proinde vti vir ſpectatæ probitatis ho-
norem ſuum, ac Animam eò minus præſumitur deteſtabi-
li † hoc criminis genere voluiſſe pręgrauare, vt notat Hōd. 24
conſ. 109. n. 37 lib 1. Menoch. *de præſump. lib. 5 præſumpt. 3. n.
19. & 20.* Rot. cor. Merlino *dec. 636. nu. 3. cum ſeqq.*

Hinc intimationis defectus nequit à D. Marchione op-
poni, dum illa contra ipſum pluries conuincitur exercita
ſub die præſertim 30. Iulij 1646. in qua Philippus à credito-
ribus Monaldenſium requiſitus pro ſolutione ſecundę Ce-
dulæ, moleſtias eidem intimauit cum comminatione ine-
undi Cambia cum ſemetipſo per quaslibet Nundinas, atq;
Plateas: quàm proteſtationem pluribus vicibus ſucceſſiuè
repetijt in menſe Auguſti, Septembris, Octobris, atq; No-
uembris, ſolutiones quoque referens Creditoribus peractas.
Quinimò de ſequenti menſe Februarij proteſtationem al-
teram edidit, ſolutiones omnes in ſcutis 121. mil. continen-
tem. Quare ſe nequit D. Marchio ſub clipeo ignorantiæ
ſolutionum tueri; Dum maximè in qualibet expeditione
mandati de conſignando contra Valentem, nedum ipſe ci-
tatus à Creditoribus extitiſſe conuincitur; Verum etiam à
Philippo requiſitus ſub die 19. Octobris, & 13. Nouembris
1646. vt ſummam pro eo Creditoribus exburſatam vellet
reſtituere, apertè in Iudicio declarauit ſe pro reſtitutione
illius, vt traditæ indebitè non poſſe compelli.

Nulla præterea intimatio exigebatur in caſu propoſito, 25
quo illi quandocumque requiſitæ D. Marchio expreſsè re-
nunciauit Rot. *dec. 274. n. 2. par 5. rec.* Siue ea quo Cam-
bia à Philippo vti Procuratore Marchionis fuere contra-
cta: quicquid diceſi foret in Cambijs à Creditore initis ob
moram debitoris in ſoluendo, vt tradit Spad. *in conſ. 267.
num 7. vol 2.* Rota *dec. 379. n. 2. par 2. rec.* cor. Merl. *deciſ.
636. num. 10. & 11. & in Romana Cambij 1. Iulij 1658. coram
R. D. Epiſcopo Papien.*

Nec obſtare videtur *deciſio † in Anconitana Cambiorum* 26
28. Iunij 1646. cor. bo. me. Peutingerio, onus intimationis fir-
mans Mandatario, ſeu Procuratori quoque inhærere, quo-
ties de incerto debito, ſeu conditionali tractetur. Quicquid
enim ſit de huius concluſionis veritate, illa non valet pro-
poſito caſui congruere; Licet enim ſumma perſoluenda à
Philippo, vti dependens à relatione tertij Periti omnino in-
certa exiſteret ab initio: dum tamen D. Marchio in ipſa-
met Periti relatione, necnon in mandatis de conſignando
citatus dignoſcitur certus proinde ipſe euaſit debitæ ſum-
mæ, nec onere conſequenter intimationis Philippus pre-
mebatur, vt eademmet admittit deciſio in contrarium
adducta.

Hic verò Cambiorum decurſus eo ſub prætextu dene-
gari non poterit, quod Carolus Lamera, necnon Io. Gu-
glielmus Serena correſponſales Philippi, Venetijs primus,
Alter verò in Ciuitate Neapolis, Campſorię artis exerci-
tio nunquam vacauerint; Siquidem Mercatores plures n:
20. atteſtantur multis ab hinc annis, Carolum negocio
Cambiorum aſſiduè incubuiſſe, necnon remiſſas iuxtà
artis Campſoriæ ſtylum, ac contingentiam caſuum exe-
cutioni demandaſſe; Quibus ſanè Teſtibus vti benè in-
formatis, ac numero pluribus inconcuſſa † debet fides 27
adhiberi, duobus omnino reiectis aſſerentibus contrarium

Digitized by Google

Neque ex pecuniarum exactione poterit in Valente de-
ſumi approbatio reductionis Cambiorum, itaut ex iure,
æquitatis ipſe nunc nequeat vinculi valore obtinere. Prior
ſiquidem exactio ſcutorum 22.mil. in cauſam Cambiorum
Platealium dignoſcitur perhabita: nec ad alteram poterat
illa referri, dum nulla tunc tempus fuerat ſancita reductio
altera vero ſcutorum 12. mil. licet in vim mandati Con-
gregationis Baronum proceſſerit, reducentis Cambia ad
inſtar Nundinalium, nec valuit Valenti obeſſe; Vel quia
44 ab huiuſmodi decreto D. Marchio † appellationem adhi-
buit quæ ſuffragatur quoque Valenti, itaut eiuſdem reſor-
mationem decreti poſſit in ſui fauorem ipſe obtinere ad
Text. in l. ampliorem 37. C. de appellat. Rota *deciſ. 23. num. 2. de
re iudic. in nou. & coram* Gregor. *deciſ.* 581. *num.* 5. vel quia
pluries in Iudicio Andreas Angelos huiuſmodi decretum
impugnauit, declarans apertè ſumma illius vigore exigen-
dam in cauſam Cambiorum Platealium ſe velle referre
cuius virtute proteſtationis, clauſulis derogatorijs muni-
tæ, nullum præiudicium ipſi ex vſo decreti cenſetur illa-
tum, vt tradunt Caſtren. *in conſ. 45. num. 2. lib. 1.* Bero *conſil.
35. num. 19. lib. 1.* Natt. *conſ.* 531. *num.* 38. vbi quod præcedens
45 proteſtatio continens clauſulam derogatoriam non † tolli-
tur ex facto contrario Ceph. *conſ. 22. numer.* 15. Surd. *conſ.
413. num.* 45. Rim. Iun. *conſ. 5. num. 32. & 33.* Sanchez *de ma-
trim. diſp. 45. num. 22.* Rota coram Merlin. *deciſ. 46. num. 22.
& 23. & deciſ. 204. num. 2. part. 4. recent.* Poſtrema denique
exactio ſine Iurium partium præiudicio ab hoc Sac. Tri-
bunali demandata, neutri ex ijs irrogauit detrimentum,
vt aduertit Pariſ. *conſ.* 69. *num* 10. *lib.* 1. Natt. *in conſ. 653. nu.
5.* Rota coram Seraphio. *deciſ. 144. num. 6. & deciſ. 419. num.
3. part. 1. recent. & in Spoletana ſubſtentationis 29. Iunii* 1662.
in §. nec refert cor. R. P. D meo Priolo.

Et ita in caſu, quo D. Marchio pecuniam liberam re-
nuat exhibere Valenti, mandati relaxationem contra ip-
ſum Domini demandarunt pro valore quoque vinculi lo-
cis Montium inhærentis iuxta Proxenetarum æſtimatio-
nem ſuperius recenſitam: ſub hac tamen declaratione, vt
ſumma in ijſdemmet locis Montium inueſtita à die exa-
ctionis cedere debeat in Cambiorum extinctionem vtra-
que &c.

☞ Deciſiones in hac cauſa ſub diebus 17. Februarij 1659. 28.
Nouembris eiuſdem anni, & 14. Iunij 1660. coram eodem
bo. me. Leone Veroſpio impreſſæ ſunt in præcedenti p. 13.
recent. & ſunt in ordine Deciſiones 30. 121. & 214.

Pariter in eadem parte adeſt altera Deciſio in præſenti
cauſa coram eodem bo. mem. Veroſpio, & eſt deciſio 539.
quæ eſt finalis. Infra in ſequenti part. aderunt quoque alię
in hac adeò ventilata & iam terminata cauſa, ideſt ſub
diebus 11. Ianuarij 1669 coram R. P. D. Priolo, & 17. Iun.
1669. & 23. eiuſdem 1670. coram R. P. D. Bourlemont. &
11. Martij 1671. coram R. P. D. Calataiu.

R. P. D. BEVILAQVA

Romana annuæ præſtationis.

Veneris 1. Februarii 1664.

ARGVMENTVM

In materia alimentorum præſtandorum quid veniat attendendum, & ad quam ſummam debeant taxari.

SVMMARIVM.

1 *Papa mandante ſubminiſtrari alimenta in commiſſione non intrat ſuper illorum præſtatione diſputatio.*
2 *Alimenta attenta quantitate bonorũ, & perſonarum qualitate, alijſque circumſtantijs à iudice taxantur.*
3 *In alimentorum aſſignandorum materia attenditur, quantum in iſtis erogari volebat is, qui ea præſtari iuſſit.*
4 *Bonorum ſtante deficientia, alimenta, & ſumptus litis non poſſunt prætendi, ſecus quando apparet tantũ eſſe bona, ex quibus alimenta poſſint deduci, & n. 5.*

DECISIO CXXVII.

ANNA Blardina, & Paulus Gentilius filios obtinue-
runt à Sanctiſſimo auocari cauſam ab omnibus alijs
Tribunalibus, & mihi committi cum clauſula ſubmini-
ſtratis alimentis, & ſumptibus litis, pro quibus cum hodie
inſtarent, nec intraret diſputatio † ſuper præſtatione, 1
cum enim Papa per appoſitionem dictorum verborum in
commiſſione præciſe mandauerit, quod ſubminiſtraren-
tur, vt tradit Marcheſ. *de com. part. 1. de Commiſ. appellat. in
cauſ. Alim. num. 131. fol. 1163.* Rota *in Romana Alimentorum
4. Iulii 1607. coram Scatto poſt eundem* Marcheſ. *vbi ſupra n.
14. in principio, & apud ſa. mem.* Greg. XV. *deciſ. 534. num.
1. bon. mem.* Coccin. *deciſ. 390. num.* 1. ſed circa quantitatem
ideo propoſui dubium. Ad quam ſummam deberentur, &
DD. cenſuerunt eſſe præſtanda ad rationem ſcut. 30. pro
quolibet menſe attenta quantitate bonorum, & quibus
ſunt ſoluenda quam ponderatis qualitate, & paupertate 2
Annæ, & Pauli Æmilij, ac lite, quam ſuſtinent, alijſque
circumſtantijs, quæ Iudicis arbitrio attendi ſolent ad effe-
ctum de quo agitur *l. 2. ff. vbi pupill. educ. deb.* Ang. *in l. ſi ve-
rò §. qui pro rei, ff. qui ſatiſd. cogan.* Alex. *conſ. 72. n. 7. lib. 5.*
Menoch. *de arbitr. iudic. caſ. 169. num. 1. cum ſeqq.* Gratian.
diſcept. forenſ. cap. 56 in fin. Rota coram Penia *deciſ. 551 nu.
1. & 2. iuxta Venetam impreſ. & in recent. deciſ. 538. num. 2.
part. 1.* Buratt. *deciſ. 107. num 3. & in Anconitana Alimento-
rum 14. Iunii 1645. §. pro vero ad quantitatem coram Eminent.
Cardin. Celſo.*

Et eo facilius taxationem in huiuſmodi ſummam ſunt
arbitrati, quia idem Dux Franciſcus Maria ex legato ſcut.
2500. relicto voluit quod Annæ ſoluerentur ſcuta 500 an-
nua, & alia 200. Paulo Æmilio donec ad ætatem 20. an-
norum perueniſſet, & ab inde citra ſcuta 2000 annuatim
pro ſuis alimentis, plurimum in hoc materia enim atten-
ditur, quantum in alimentis erogari volebat, is qui ea præ-
ſtari iuſſit, vt per regulam *tradit.* Ciriac. *controu. 34. nu. 4.
& 13.* Rot. *deciſ. 538. num. 3. in fin. par. 1. rec.*

Neque dicatur †, quod deducto ære alieno via rema- 4
neat tantum in hæreditate, vt per eundem poſſint præſta-
ri dicta annua ſcut. 2500. & alia quantitas, & ideò ob hu-
iuſmodi deficientiam, neque alimenta, minuſque ſum-
ptus litis valeant prætendere *ad text. in l. non quemadmodum
in fin. ff. de lib. agnoſc.* Surd. *de Aliment. tit. 7. par. 15. num.* 29.
Rot. *deciſ. 470. nu. 7. part. 2. recent.* de tali patrimonij in ſuf-
ficientia non conſtat, nec deduci poteſt ex relatione periti 5
iudicialiter electi, quia plures Iudicio huius S. Tribunalis
reliquit, vt reſponſum fuit in hac cauſa 4. Iulij præteriti
coram me; Vnde huiuſmodi exceptione non obſtante vi-
ſum fuit commodè ſolui poſſe alimenta, & ſumptus li-
tis in prędicta quantitate, prout ita fuit concluſum.
Vtraque parte &c.

R. P. D. EMERIX

Ariminen Succeſſionis.

Veneris 1. Februarij 1664.

ARGVMENTVM.

Quatuor ſuccedentium in pari gradu ab inteſtato portio eſt triens. Renunciatio per errorem facta alijſque concurrentibus nullitatibus non ſuſtinetur, quæ vti materia odioſa ſecundum ſuam cauſam limitari debet. Appellatione bonorum patris & matris an veniant bona fratrum. Teſtator quod agnationem non conſiderauerit, vnde arguatur.

SVMMARIVM.

1 *Mater, frater, & ſoror æqualiter de Iure admittuntur ad ſucceſſionem ab inteſtato defuncti.*
2 *Portio quatuor æqualiter ſuccedentium eſt triens, & vnicuique competit immiſſio, & interdictum quorum bonorum, & num. 3.*
4 *Renunciatio per errorem facta, & nulla ex defectu conſenſus,*

Digitized by Google

ſenſus, falſa cauſa, & decreto Iudicis non ſuſtinetur num. 5.
6 *Decretum Iudicis ex falſa cauſa interpoſitum corruit in totum etiam ſi cauſa in parte eſſet vera.*
7 *Appellatione bonorum patris, & matris non veniuat bona fratrum licet à patre proueniant.*
8 *Renunciatio vti materia odioſa ſtricte venit interpretanda.*
9 *Renunciatio reſtringi ſemper, & limitari debet ſecundum ſuam cauſam.*
10 *Teſtator, quod non habuerit in conſideratione agnationis conſeruationem ex quo deprehendatur.*

DECISIO CXXVIII.

DEFVNCTO nuper ab inteſtato Ioanne Baptiſta de Gtidulphis, & delata ad Rotam controuerſia ſuper illius ſucceſſione, orta inter matrem, & ſorores dubitaui, an & pro qua ſumma eſſet danda immiſſio, & DD. reſpondetur, dandam eſſe immiſſionem pro vna quarta parte Portiæ matri, & pro alia quarta parte Iuniperæ illius ſorori, quia cum Io: Baptiſta deceſſerit ſuperititibus matre
1 & fratre, ac duabus ſororibus, qui omnes † de iure æqualiter admittuntur ad ſucceſſionem *iuxta text. in auth. defunct. §. ſed ſi cum præſentibus C. ad Senat. Conſult. Tertul.* vel-
2 que portio † vniuſcuiuſque eſt quarta pars totius hæredi-
3 tatis, & pro dicta rata etiam vnicuique competit † immiſſio ex interdicto quorum bonorum *l. 1. ff. & C. quorum bonorum.*

Neque putarunt Iuniperam à ſucceſſione repelli poſſe ſub prætextu ampliſſimæ renunciationis, quam in executione teſtamenti paterni fecit ad fauorem fratrum de omnibus bonis tam paternis quam maternis, & fraternis, ac omnibus alijs quibuſcumque quia cum huiuſmodi renunciatio facta appareat ex falſa cauſa à Iunipera tunc minore 20. annis, vt conſtat ex inſtrumento renunciationis, quod datur *in ſumm. Iuniperæ num. 4. & in ſumm. Ludouici n. 3.* vtique remanſit nulla tam ex defectu conſenſus, quam
4 † error, & falſa cauſa excludunt *l. ſi per errore ff. de Iuriſdictione omn. Iudic.* Cardin. Seraphin. *deciſ. 1190. num. 2. & 3. &* Rot. *deciſ. 765. num. 2. part. 4. diuerſ. &* coram Merlin. *dec. 540. & 683. vtrobique num.* 2. quam & ob nullitatem decreti
5 Iudicis †, quod interpoſitum ex falſa cauſa corruit in to-
6 tum, & ſi cauſa in parte eſſet † vera *l. magis puto §. manet ff. de reb. eor. l. & ſi C. de præd. min.* Cyriac. *contr. 257. num. 15. & ſeqq. & poſt. deciſ. 630. numer. 2. & 3. part. 2. & deciſ. 610. num. 4. part. 3. recent. & deciſ. 540. num. 2. in fin. & 3. coram Merlino.*

Error autem, & falſitas cauſæ deducebantur ex eo, quod ſuppoſitum fuit Iuniperæ Iudici, & conſanguineis renunciationem hanc eſſe neceſſariam, quia Pater eius in teſtamento aſſignata filiabus dote ſcut. 4000. pro qualibet præcepit illam fieri, & tamen ex tenore teſtamenti paterni quod datur *ſummario vtriuſque num.* 1. conſtat præceptum eſſe reſtrictum, & limitatum ad ſola bona Patris,
7 & matris ſub quorum † appellatione non veniunt bona fratrum licet à patre proueniant vt notant Merlin. *deciſ. 61. num. 26 &* Rota *in recent. deciſ. 144. à num. 1. vſque ad 5. p. 6 & dec. 144 n. 16. & 17. p. 8. & alis ibid. adduct.*
8 Nec vrget, quod Pater voluerit à filiabus fieri finem, ſeu quietantiam generalem ad fauorem filiorum iuxta illorum voluntatem, & ſatisfactionem, quia dicta verba non debent accipi in hoc ſenſu, quod filij poſſint exigere à filiabus renunciationem vltra bona paterna, & materna, ſed ſolum, quod filiæ teneantur facere finem generalem de bonis Paternis, & maternis cum ea amplitudine clauſularum, quæ filijs placeret, prout in terminis renunciationis aduertit Mantic. *de tacit. lib. 2. tit. 11. nu. 4. & ſeq. & præſertim num.* 16. & in ſimili quod renunciatio ſemper
9 reſtringi, & limitari debeat ſecundum † ſuam cauſam, obſeruat Surd. *conſ. 431 num 13. & ſeqq.* Natt. *conſ. 546. nu. 10. & ſeqq.* Rimin. Iun. *conſ. 484. num. 37. &* Rota coram Merlin. *d. dec. 62 num. 9.*

Prætenſio autem quod cauſa finalis renunciationis non fuit ſola executio præcepti Paterni, ſed etiam conſeruandæ agnationis caret fundamento, tum quia ex inſpectione totius inſtrumenti, tam in narratiua, quam in diſpoſitiua apparet nulla fieri mentionem conſeruandæ agnationis, ſed ſolum haberi relationem ad teſtamentum, tum etiam quia dum contemplati fuere tantum fratris abſque onere fideicommiſſi ad fauorem deſcendentium, & ſuper addita ſtipulatio pro hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque ſatis deprehenditur, non fuiſſe habitam præ oculis conſeruationem agnationis, ex traditis per Card. Mantic. *de coniect. vlt. volunt. lib. 6. tit. vlt. n. 5. & 6.* Rota coram Greg. XV. *deciſ. 464. n. 17. Auenion fideicommiſſi 30. Aprilis 1646. coram R. P. D. meo Veroſpio §. nec damnum quæ eſt deciſ. 401. nu. 30. & ſeqq. par. 9. recent.*

Et ita reſolutum fuit vtraque, &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Faneñ Ceſſionis.

Veneris 1. Februarii 1664.

ARGVMENTVM.

Cedens fundum vti exigibilem, & legitimum & obligans ſe pro præſtatione damnorum, ſi fiat inexigibilis ad illa tenetur, licet alias non teneretur. Virtutes aliquarum dictionum examinantur. Pactum fauore alicuius in inſtrumento adiectum non debet deinde in eius odium retorqueri.

SVMMARIVM.

1 *Cedens fundum vti exigibilem, ſi deinde fiat inexigibilis valorem Cenſus, vna cum fructibus vice damnorum præſtare tenetur.*
2 *Actio ex ſtipulatum oritur ex promiſſione fauore emptorum facta contra cedentem.*
3 *Damnorum promiſſio in inſtrumento cenſus inſerta illorum præſtationem operatur, quamuis alias pro illis actio non competeret.*
4 *Dictio* ſaltem, *eſt ex ſui natura plurium implicatiua.*
5 *Dictio*, & fauore creditorum, *pactum adauget.*
6 *Pactum fauore creditorum adiectum non poteſt deinde in illorum odium retorqueri.*
7 *Verbum* debeant, *neceſſitatem ex ſui natura infert facultatem defert, non autem onus creditoribus imponit, & num. 8. & 9.*
10 *Superfluitates ſemper ſunt euitandæ.*
11 *Præſeruatio iurium ad vnum caſum facta ad alium, non expreſſum, non eſt extendenda.*

DECISIO CXXIX.

PRO extinctione Societatis Officij, à Franciſco Maria in fauorem Dominici contractæ, Ioannes Iacobus pater, Cenſum Florenorum quatuorcentum in ſorte de anno 1631. Nicolao, & Iuſtinæ eiuſdem met Dominici hæredibus ex teſtamento in ſolutum attribuit. Cum verò Hieronymus debitor cenſus, ſententias ſuper exemptione à præſtatione fructuum, ex eo fundamento reportauerit, quod prædium cenſuale foret ex fluminis alluuione peremptum, dubium proinde hodie propoſui, vtrum cedens valeat pro damnorum reſtauratione compelli, à Dominis reſolutum affirmatiuè. 1

Dum enim cenſus euaſit inexigibilis, ex fundi peremptione ante diem ceſſionis ſecuta, vt ex plurium teſtium depoſitione conuincitur debet Ioannes, cui ceſſionarij litem denunciarunt, valorem cenſus, vnà cum fructibus vice damnorum præſtare, ad *text. in l. Titius 44. poſt med. ff. de act. empt. l. emptor. 8. & l. cum ſucceſſores 23. C. de euict.* Ruin. *conſ. 146. num. 1. lib.* 1. Rota coram Seraph. *dec. 785. n. 1.* Præſertim, quia præter exigibilitatem cenſus, ac euictionem in Inſtrumento ceſſionis promiſſam, ille enunciauit fundum, quoque cenſualem legitimum exiſtere, nec non pro fructuum præſtatione capacem. Ex † tali 2
quippe promiſſione actio etiam ex ſtipulatu pro damnorum, conſecutione fuit fauore emptorum exorta contra cedentem, vt aduertit Gratian. *diſcept. for. c. 793. nu. 12. & 13.* Mangil. *de euict. qu.* 198. *n.* 20. Rota coram Seraphin. *deciſ. 785. num. 7.* cor. Greg. *dec. 241. n. 4. & deciſ. 666. n. 7. cum ſeqq. p. 4. tom. 3. recent.*

Quibus accedit ſpecialis damnorum promiſſio, ibidem 3
inſerta, quæ eorum præſtationem operatur, licet alias pro illis

Digitized by Google

illis actio nolla competeret, vt tradit Surd. *in conſ. 442. nu. 50. verſ. ſecunda ratio*. Cyriac. *controu. iur. 274 n. 6.* Rota coram Seraphio *deciſ. 787. num. 5. & 10. & dec. 48. n. 2. & 3. & n. 7. cum ſeqq par. 8. recent.*

Nec damnorum reſtitutionem poterit retardare regreſ-
ſus ad primæua iura, immediate à ceſſionarijs ſub ſequenti
verborum contextu reſeruatus *Et in caſu ſi moleſtiarum, &
euictionis dicti Nicolaus, & Iuſtina, poſſint, & debeant ſem-
per redire ad primæua iura dictæ Societatis, & petere dicta
ſcuta 281. ac obulos 18. & in omnibus caſibus prædictis, ſal-
tem ſemper remaneat, ius ante præſens inſtrumentum, &c.
& alias de ſuo proprio, & ad omnia damna*. Hæc enim
præſeruatio in creditorum fauore cenſetur adiecta, vt in
illorum ſcilicet poteſtate reſideret, vel ex primæuis iu-
ribus agere, vel actionem contra cedentem pro dam-
4 nis dirigere, & demonſtrat † dictio illa *ſaltem*, ex ſui na-
tura plurium implicatiua, Rota coram Seraphin. *deciſion.
787. num. 8. &* coram Greg. *deciſ. 434. num. 7.* Barboſ. *diction.
255. num. 3. & 4.* nec non promiſſio damnorum aperte con-
uincit regreſſum immediate ad iura, ibi, *& ad omnia dam-
5 na*. Ea † quippe dictio, *& fauore creditorum*, pactum adau-
get, ad *text. in l. eam tamen adiectio 44 vbi poſt gl. notat*. Bart.
n. 2. ff. de leg. 3. Ruin. *conſ. 133. n. 3. vol. 1.* Pariſ. *conſ. 7. n. 29. cum
ſeqq. lib. 3.* Cephal *conſ. 245. n. 64.* Surd. *dec. 272. num. 24.* Rota
6 coram Merlin. *dec. 52. nu. 9. & deciſ 685. n. 11.* in quorum †
odium illud proinde nequit retorqueri, iuxta *text. in l. quod
fauore, C. de legib.* Bart. *in l. quamuis 6. n. 2. & 3. ff. de pign. act.*
Dec. *conſ. 12. num. 3.*

7 Hinc obeſſe non valet verbum illud *debeant*, ex ſui na-
tura inſerens neceſſitatem, ad *text. in l. prætor, in princ. ff.
de eden. gloſ. in element. attendentes in verbo debeant, de ſtat.
8 monac.* Dum enim pactum † in vtilitate creditorum cen-
ſetur adiectum, facultatem dumtaxat verbum prædi-
ctum defert, non autem onus iiſdem imponit, vt tradit *gl.
in l. creditores 3. in verbo debeant, ibique* Salycet. *n. 4. C. de pi-
gnor. Addent. ad* Alex. *conſ. 223. in fine, lib. 2.* Sanch. *de præ-
cept. decalog. lib. 6. cap. 4. n. 36. verſ. ſecundus*. Et ſi ad iura
dumtaxat primæua deberet regreſſus ceſſionarijs compete-
9 re ea damnorum † promiſſio, omninò inanis euaderet, nec
non vitio ſuperfluitatis foret obnoxia contra diſpoſitio-
nem *text. in l. ſi quando 152. ff. de leg. 1.* Ruin. *conſ. 533. num. 3.
vol. 1.* Card. Mantic. *de coniect. vlt. vol. lib. 3. tit. 6. n. 1. cum ſeq.*
Grat. *diſc. ept. 639. n. 31.* Rot. *deciſ. 266. n. 4. p. 2. & deciſ. 415. n.
27. & 28 p. 9. recent.*

10 Animaduertebant præterea aliqui ex Dominis, quod
ea iurium præſeruatio, vt ad caſum moleſtiarum, ſeu eui-
ctionis reſtricta, non valet ad alterum fundi perempti, ex-
tendi Dec. *conſ. 281. n. 7.*

Et ita, altera tantum.

R. P. D. BEVILAQVA

Romana Vſusfructus.

Veneris 5. Februarij 1664.

ARGVMENTVM

Conditio in teſtamento adiecta, & in codicillis non repetita conſultò omiſſa cenſetur, nec venit extendenda quando eſt materia odioſa, & contra publicam vtilitatem Tutela vxori adempta cenſetur vt poſſit pro ſuo arbitrio ad ſecundas conuolare nuptias Teſtibus certam rationem reddentibus plurimum eſt deferendum.

SVMMARIVM.

1 In Auth. Hodie C. de appellat. *decem dies ad appellandum ſtatuuntur.*

2 *Sententia in iudicatam tranſit ex defectu appellationis in tempore.*

3 *Læſio eſt fundamentum reſtitutionis in integrum.*

4 *Sententiæ validitas ex reuolutione proceſſus apparet.*

5 *Iuſtitia ſententiæ ex deciſionibus in cauſa factis deprehenditur.*

6 *Mulier à viro vſufructuaria relicta in caſu, quo ſuperuiueret filio ſine filijs decedenti vſufructu debet frui quo-uſque viuit, nec ante obitum ab hærede proprietario turbari poteſt.*

7 *Viro vſumfructum vxori ſub conditione viduitatis relinquente, ſi iſta nubat, ſit locus ſubſtitutioni.*

8 *Conditio in teſtamento adiecta, ne repetita in codicillis, remiſſa cenſetur.*

9 *Mulier, cui relictus fuit vſusfructus in teſtamento ſub conditione ſi vitam vidualem ſeruauerit ſi grauamen non ſit repetitum in codicillis poteſt ad ſecundas nuptias conuolare, & retinere vſumfructum.*

10 *Conditio in teſtamento appoſita, nec in codicillis repetita ſubintelligi tacitè non poteſt.*

11 *Teſtatoris diſpoſitio codicillaris venit attendenda, ne mens illius fruſtratoria, & inanis reddatur.*

12 *Conditio contra publicam vtilitatem non debet extendi, ſed quantum fieri poteſt eſt reſtringenda.*

13 *Tutela, & cura vxori adempta cenſetur ad hoc vt pro eius arbitrio poſſit ſecundò nubere.*

14 *Mater relicta tutrix non poteſt ad ſecundas nuptias conuolare niſi præcedat renunciatio* Auth. Matri, & Auiæ C. quando mulier tutel. oner ſung. poteſt.

15 *Teſtibus certam rationem reddentibus eſt deferendum.*

16 *Teſtes inſeruiunt ad mentem teſtatoris declarandum.*

17 *Vxori quando cenſeatur facilius tributa facultas ſecundò nubendi, & remiſſa pæna caducitatis ab vſufructu.*

DECISIO CXXX.

GABRIEL Pratus teſtando, & codicillando Vſufru-
ctuariam ſuorum bonorum vna cum Io. Franciſco
filio hærede inſtituto reliquit Florinthiam de Angelis eius
Vxorem, & pro vſusfructus conſequutione etiam dandam
eſſe immiſſionem ſuper dictis bonis fuit ſententia Rotali
pronunciatum aduerſus quam commiſſa, mihi cauſa ap-
pellationis pro parte Ioannis Furni, & Patrum B. Mariæ
de Scala in proprietate inſtitutorum, ſuperuenit commiſ-
ſio executoralis ad cuius reſcriptum dato dubio An conſtet
de re iudicata, vel de cauſis reſtitutionis in integrum affir-
matiuè, quoad primam partem, negatiuè verò quoad ſe-
cundam fuit per DD. reſponſum.

Conſtat enim de re iudicata, quia præuia citatione per-
ſonali contra Procuratores Ioannis, & dictorum Patrum
executa, lata fuit ſententia ſub die 14. Ian. 1665. Appel-
latio autem apparet interpoſita die 29. eiuſdem menſis, &
ſic poſt decem dies ad appellandum Statutos in *Aut. hodie* 1
C. de appell. Vnde † ea defectu appellationis in tempore, 2
ſententia tranſitum fecit in iudicatum *cap. cum ſit Romana
de appell. n. 6. clem. ſicut eod. tit.* Rot. cor. bo. me. Meri. *dec. 530.
et 745. vbiq; n. 1.* & concurrentibus validitate, & iuſtitia ceſ-
ſat Læſio, † quæ eſt fundamentum reſtitutionis in inte- 3
grum *l. quod ſi minor. 25. §. 1 ff de minor. cap. 1. vbi* Abb. *de reſt.
in integrum* Rot. *apud Reuer. Vrgellen. dec. 94. n. 20.*

Validitas † non fuit in dubium ſenouata, & reſultat ex- 4
reuolutione, proceſſus in qua apparet fuiſſe ſeruata omnia
ad illum neceſſaria iuxta *dec.* Capuaque *260. p. 2.* de iuſti-
tia † autem patet ex deciſione antecedenter de more ema- 5
nata ſub die 15. Iulij 1660. cor. Eminent. Card. Celſo, quæ
in eo fundatur, quod Florinthiæ in Codicillis per Virum
conditis relictus fuit vſusfructus, caſu quo ſuperuiuerit fi-
lio ſine filijs decedenti, † & ſi caſus iſte accideret abſqu- 6
dubio frui eo debet, quo vſque viuit, nec ante obitum, per
quem expirat *§. fin. inſtit. de vſufruct. cap. fin. de pignor.* po-
teſt à Ioanne, & alijs turbari.

Nec dicatur, quod Florinthia, à commodo vſusfructus
huius cecidiſſet eo quod contra diſpoſitionem Viri, † qui 7
illum ſub conditione Viduitatis reliquit ad ſecundas nu-
ptias conuolauit, factuſque fuit locus ſubſtituto Bart. *in
Auth. hoc locum n. 10. cum ſeqq. C. de ſecundis nuptijs*, Hond.
conſ. 219 n. 2. Fuſar. *conſ. 30. n. 52.* Quia verum eſt, quod Ma-
ritus in Teſtamento reliquit vſumfructũ Vxori donec vi-
tam vidualem ſeruaſſet † ea tamen non legitur adiecta in 8
Codicillis, nec de iure cenſetur repetita, ſed remiſſa, adeò 9
vt non obſtantibus ſecundis nuptijs illum conſequi poteſt
Auth. hoc locum ibique gloſ. in figuratione caſus, & Bart. *n. 2.
C. de ſecund. nupt.* Bald. *l. in actionibus in 3. notabil ff. de iis,
qui notant. infam. & conſ. 153. num. 3. lib. 5.* Alex. *conſ. 46 num.
5. lib. 7.* Natt. *conſ. 459. n. 1. cum ſeq.* Surd. *conſ. 475. n 37. & 38.*
Peregrin. *de fideic. art. 16 n 38.* Cyriac. *controu. 43. nu. 62. &
63.* Rot *in Bononien. vſusfructus 26. Nouembris 1655. §. nec
viſa fuit coram me.*

Quod ex eo præcipuè recipiendum eſt in præſenti, quia
Teſtator intendens Codicillum ordinare expreſſe profeſſus
fuit ſe moueri ad effectum addendi, & minuendi aliqua ex
Teſta-

Digitized by Google

mento prius condito, vnde dicitur voluiſſe recedere à prio-
10 ri voluntate, & alia ordinare, & † conſequenter deficien-
te expreſſa repetitione conditionis in teſtamento appoſitæ
non poteſt ſubinte ligi tacitè facta Bart. *in l. multa 6. ff. de
condit. & demonſtrat. l. in teſtamento la prima, ff. eodem* Ca-
ſtill. *quotid. cont. cap. 4. num. 119. verſ. quod ſi ſecus* Rota cor.
Penia *dec. 43 num. 6. iuxta veterem impreſſionem.*

De receſſu autem, & mutatione, non videtur hæſitan-
dum ſiquidem in teſtamento duo ſignanter ordinauit,
vnum videlicet, quod viuente communi filio de tempore
ſui obitus ipſam Florinthiam in ſimul cum illo commo-
rantem in ſtatu viduili necdum tutricem, & curatricem,
ſed dominam modo, & vſufructuariam reliquit, & in ca-
ſu tranſitus ad ſecundas Vota tutela, & cura priuauit, &
id ſolum ex ſua hæreditate conſequi poſſe voluit, quod de
iure deberetur. Alterum quod in euentum mortis meram
vſufructuariam eam eſſe voluit, cum ſubſtitutione illo-
rum, qui in teſtamento clauſo erant vocari onuſque tute-
tæ, & curæ caſſauit, & alteri demandauit, ex quibus pa-
tet aliter diſpoſuiſſe in Codicillis ab eo, quod placuit ordi-
nare in præcedenti teſtamento. Quapropter ſumenda eſt
interpretatio pro excluſione repetitionis viduitatis, ex
11 præcitatis maximè ne alias hæc † ſecunda diſpoſitio ſine
tali conditione facta fruſtratoria & inanis reddatur, & ni-
hil operetur, vt *ad tex. in l. ſeruo alieno §. præ multo l. ſi quis
à filio, ff. de leg.* 1. Alex. *conſ. 66. num. 6. lib. 6. & conſ. 99 num.
7. lib. 7.* Caſtill. *in præcit cap. 4. num. 125.* Magon. *de. iſ. Flo-
rent. 84. n. 4 & deciſ. 146. n. 3.*

Non obſtat quod teſtator in teſtamento adiecerit condi-
tionem in duobus caſibus, & temporibus, hoc eſt viuente
filio Pupillo, & in caſu obitus eiuſdem dum ergo in Codi-
cillo decedente dicto filio ſine filijs ſimpliciter ei ſubſtituit
matrem in vſufructu cenſetur adempta Conditio Viduita-
tis in dicto ſecundo caſu teſtamenti, non autem in primo
quo matri reliquit vſumfructum vna cum dicto filio, &
inſimul habitaret, quia eo ipſo quod in Codicillo ad vnam
tantum diſpoſitionem ſe remiſerit, cum ademptione con-
ditionis viduitatis non ſunt amplius habendæ in conſide-
ratione antecedentes diſpoſitiones, & tempora ad effectum
repetitionis conditionis odioſæ, & triſtis, contra publi-
12 cam vtilitatem, itaut † non ſit extendenda, ſed quantum
fieri poteſt reſtringenda *l. cum ita 62. & ſeqq. ff. de condit. &
demonſtr. l. vnica C. ſi 2. nupt. Mulier* Cyriac. *dicta controu. 43.
num. 36.* Rot. *in deciſ. Bononien. vſufructus coram me eod. §.
Viſa ſuit in fine.*

Pro quorum comprobatione ponderabant iterum Do-
13 mini ademptionem † tutelæ, & curæ ad hunc finem cen-
ſeri factam vt vxor pro arbitrio poſſet ad ſecundas nuptias
14 conuolare, cum alias † ei non liceret non præcedente re-
nunciatione *Auth. matri, & Auiæ C. quando mulier tutel.
oner. fung. poteſt l. 1. C. vbi pupill educ. deb. l. lex. quæ tutores §.
fin. C. de adim. tut* Surd. *deciſ. 106. num. 16. & 18.* Gutier. de
Tutel. *q. 1. cap 9. num. 26.* Arias de Meſa *var. reſol. lib. 2. cap.
25. num. 2. & 8.* depoſitiones teſtium formiter examinato-
rum, & vno ore affirmantium, quod hæc fuit Teſtatoris
intentio antea, & poſt conditos Codicillos diuerſis tempo-
15 ribus eis communicata, quibus † teſtibus certam ratio-
nem reddentibus credendum eſt Innoc. *in cap. cum cauſam
num. 3. ante med. de teſtibus* Bald. *in l. Sola num. 25. de teſtibus*
16 † & inſeruiunt ad declarandam Teſtatoris voluntatem
gloſ. in l. Hæredes palam §. ſi quod poſt & ibi Bart *num. 4. ff de
teſtam.* Honded. *conſ. 51. num. 76. lib 2.* Grat. *diſcept. forenſ. c.
650. num 14. cum ſeqq. alijque in terminis adducti in deciſ. 312.
n. 11. & 12. coram bo. me. Merlin.*

Ideò non ſubſiſtit intellectus, quod ademptio ratificari
poſſit in ſecundo caſu nempe ſecuta morte filij quia ex di-
ctorum teſtium dictis deprehenditur Teſtatorem conten-
tum extitiſſe, vnde quandocumque vellet poſt eius deceſ-
ſum, id ſibi liceret, ideò trahi non debet ad tempus obitus
filij, tamquam remotiſſimum ob illius infantilem ætatem
17 & † de facili, tali tempore expectato cenſeri poſſet facul-
tas ei tributa, & remiſſa pœna caducitatis *ad text in l. hæc
ſtipulatio 14. § final. ff. vt legat. nominat. caueat. l. non cogendum
45. §. vlt. imo ff. de procurat.*

Et ita deciſum, vtraque parte informante &c.

R. P. D. B E V I L A Q V A.

Romana Fideicommiſſi de Maximis.

Veneris 8. Februarii 1664.

A R G V M E N T V M.

Identitas Bonorum fideicommiſſariorum ex quibus probetur. Fideicommiſſario pro bonis fideicommiſſo ſubiectis aſſequendis quodnam remedium competat. Dominium per hypothecam à vero domino non abdicatur. Legitima ex bonis patris filijs debetur, quæ quando ex alienationibus bonorum factis ſoluta præſumitur hac exceptione, nec etiam pro eius ſupplemento poteſt immiſſio retardari fideicommiſſario.

S V M M A R I V M.

1 *Immiſſio in bonis fideicommiſſarijs datur in vim,* l. final. Cod. de edict. Diu. Adrian. tollend. *probata identitate, & purificatione fideicommiſſi.*
Vel ex remedio vtilis Saluiani, n. 2.
3 *Saluianum competit fideicommiſſario ratione hypothecæ.*
4 *Bonorum fideicommiſſariorum identitas benè reſultat ex inſtrumentis diuiſionum.*
5 *Inſtrumentum diuiſionis contra diuidentes, & ab eis cauſam habentes, probat fideicommiſſum, & n. 6.*
7 *Fideicommiſſarius habet actionem contra alienantem, bona fideicommiſſo ſubiecta ad quæ ipſe vocatus exiſtit.*
8 *Reſolutio indeciſa, nullum adminiculum præbet.*
9 *Bona fides requiritur pro ſubſiſtentia alienationis fideicommiſſi.*
10 *Dominium per hypothecam à vero domino non abdicatur, nec transfertur in creditores.*
Amplia, vt n. 11.
12 *Bona vti libera poſſeſſa, non cadunt ſub fideicommiſſo.*
13 *Immiſſio in bonis fideicommiſſarijs, ex quibus retardari non poſſit.*
14 *Credita fideicommiſſo ſubiecta fideicommiſſario debentur.*
15 *Legitima ex bonis patris de iure filijs debetur.*
16 *Legitima arguitur ſoluta ex alienationibus factis bonorum patris.*
17 *Bona alienata præſumuntur abſorbere portiones legitimæ, & trebellianicæ, niſi hæres grauatus iuſtificet illas pro prætenſis detractionibus non ſufficere*
18 *Omiſſio Inuentarij non nocet tertij poſſeſſoribus, niſi oſtendatur grauatum alienaſſe tot bona, quæ detractiones conſumpſerunt.*
19 *Ad Legitimæ ſupplementum non licet retinere bona fideicommiſſaria, & vocatis immiſſionem impedire.*
20 *Trebellianicæ detractio non impedit immiſſionem fideicommiſſario, quando prohibita fuit ad hoc, vt bona conſeruentur in familia.*

D E C I S I O CXXXI.

POST ſecundam Cauſæ propoſitionem Rota cenſuit
DD. Fabritio, & alijs de Maximis, dandam eſſe im-
miſſionem in Caſale Braui fideicommiſſario quond. Do-
minici de Maximis, pro vncijs ſeptem cum dimidia, eo
quia probant † exiſtentiam fideicommiſſi illiuſque purifi- 1
cationem ad ipſorum fauorem, ac identitatem, quibus
concurrentibus non poteſt denegari immiſſio in vim *l. fin.
C. de edict.* Diu. Adr. *tollen. & l. penult. §. cum autem, vbi gl.*
Bart. *& alij ad Trebell.* Gabr. *conſ. 44. num. 8. lib.* 2. Honded.
conſ. 64. n. 56 lib. 1. Duran. *deciſ. 24. & 432. vbique nu.* 1. vel † 2
ex remedio vtilis Saluiani Interdicti, quod † fideicom- 3
miſſario competit ratione hypothecæ, Gabriel. *conſil.
46. numer. 20. & 28. lib. primo, &* Peregrin. *de fidei-
comm. art. 48. num. 55.* Seraphio. *deciſ. 828. numer.* 1.
Caualer. *deciſ.* 204.

De exiſtentia fideicommiſſi, & purificatione, non con-
tingit amplius dubitari, nam vtraque comprobata fuit,
ex rationibus deductis in quinque deciſionibus in
cauſa

Digitized by Google

cauſa emanatis, & in hac diſputatione ſupponendis; iden-
4 titas † verò Caſalis ſuper quô petitur immiſſio à reis con-
uentis poſſeſſi, & à Domioico fideicommittente tempore
ſui obitus admittitur abſque controuerſia, & probatur ex
Inſtrumentis diuiſionum inter primos filios Dominici, &
alios ab illis deſcendentes factarum, in quibus inter alia
bona hæreditaria hoc Caſale enunciatur, & diuiditur, &
5 inde † inſurgit concludens iuſtificatio, tam contra ipſos
diuidentes, Decian. *conſ.79. num 9. lib.3.* Riminal. Iun.
conſ.23. num.280. Peregr. *de fideicomm. art.44. num.5.* Rota
6 *deciſ.117. num.5. part.4. recen. tom.2.* quàm, & † contra ha-
bentes cauſam ab illis, Ruin. *conſ.128. n.16. lib.2.* Rota co-
ram Card. Seraph. *deciſ.553. nu.3.* Cocc. *deciſ.120. n.2. bon.
mem.* Merlin. *deciſ.262. num.8. & in recen. deciſ.84. num.9.
part.5.*

Hanc autem immiſſionem haud viſum fuit poſſe retar-
dari ex eo, quod Rota coram Robuſterio *in deciſ.218. par.
1. & 230. part.2. diuerſ.* firmauerat fideicommiſſum Do-
minici expiraſſe, & ſub hac credulitate, & bona fide fuit
impoſitus Cenſus; & deinde à conuentis reaſſumptum
7 Caſale ad inſtantiam Creditorum diſtracti, & his † at-
tentis fideicommiſſarij ab eis vindicare non valent, ſed de-
bent ſe vertere contra hæredes alienaotis pro pretij con-
ſecutione, *l. fin. §. vltimo, ff. leg.2.* Neuizan. *conſ.32. ſub
num.4.* Peregrin. *de fideicomm. art.4. num.38.* Magon. *dec.
Floren.102. n.12.* nam & ſi in prima ex dictis deciſionibus
ſub die vltima Aprilis 1574. fuerit pro terminatione fidei-
commiſſi reſponſum, repropoſita tamen Cauſa 6. Octo-
bris, & deouo diſcuſſo articulo Rota de iuribus illius re-
ſolutionis dubitans, nihil voluit firmare, nec illam con-
firmare, & liquet ex ipſa deciſ.118. ſub dicta die facta, in
fine, ibi: *Verum Domini noluerunt capere reſolutionem*,
8 qua propter nullum in priori fieri poteſt fundamentum †
dum reuocata in dubium tali reſolutione deinde remanſit
indeciſa, vt in his caſibus Rota ipſa ſæpè aduertit, & ſi-
gnanter coram Penia *deciſ.211. n.27. & in deciſ.246. in fine
poſt* Modern. Peruſ. *de manuten. & in recen. dec.405. nu.54.
par.5.* Ex hoc penitus eliditur credulitaris, & bonæ fidei
obiectum, quia ſubhaſtatio, & deliberatio Caſalis in ip-
ſum facta fuit de anno 1650. coram bon. mem. Pirouano,
& 1649. coram Reuerendiſſ. Domino meo Decano fuit
concluſum illud adeſſe, & quidem perpetuum, & recipro-
9 cum inter omnes Deſcendentes, vnde excluditur bona †
fides, pro ſubſiſtencia alienationis de dicto tempore ſequu-
tæ, *l. bonæ fidei, ff. verb. ſignif. can. ſi virgo 34. quæſt.2.*
Poſth. *conſ.88. n.7.*

Non vrget replicatio, quod Cenſus, & alia debita pro
quorum ſolutione fuit alienatum Caſale fuerit impoſitus,
& reſponſio contracta de anno 1624. & ſic multo ante ca-
ptam reſolutionem ſuper exiſtentia, & purificatione fidei-
commiſſi à qua die cum deſumendum ſit Ius Creditorum
ſemper ſubſiſtat bona fides emptorum illos ſaluans à mo-
leſtijs fideicommiſſariorum, quia fuit in factum animad-
uerſum non fuiſſe ſubhaſtatum Caſale pro Cenſu ſuper
illo impoſito, ſed pro alijs debitis in genere contractis;
Cenſum vero fuiſſe impoſitum ſuper Caſale Sanctæ Bro-
culæ, per Valerium, ſub fideiuſſione Alexandri hæredis
grauati, quæ non importat illius alienationem in tertios
ignorantes fide-commiſſi io quibus terminis procedere
poſſunt iura allegata, ſed ſimplicem generalem hipothe-
10 cam, per † quam non abdicatur dominium à fideiubente,
vtroque domino, nec transfertur in creditores, *l. pignus*,
C. de pignorat. actione. Cephal. *conſ.159. nu.* . . Peregrin. *de
fideicomm. art.39. n.9.* Mangil. *de imputat. q.336. n.56.* Rota
deciſ.248. n.20. & dec.484. n.17. cum ſeqq. par.9. recent. Mer-
11 lin. *dec.39. num 10.* Et multo minus † attenta prohibitione
omnimodæ alienationis bonorum per teſtatorem facta nè
exeant de familia, ſed in illa perpetuo remaneant ſub pœ-
na nullitatis, ob quam Caſale non comprehendebatur ſub
generali obligatione, vt tradunt DD. io *l. fil. famil. §. Di-
ui, ff. leg.2.* Bald. *in l.1. in princip. C. quæ res pignor. oblig.
poſſ. & in l. voluntas, nu.14. C. fideicomm.* Rota coram ſan.
me. Gregor. XV. *dec.256. n.5. & ibi Addent. n.8.* Card. Ca-
ual. *dec.433. n.3. & 4.* Coccin. *dec.50. n.4.* Buratt. *dec.223. n.7.
& poſt* Cenc. de Cenſib. *dec.41. n.64. & dec.313. nu.16.* & hoc
ſecuto hæredi grauato obſtat, & benè valent fideicommiſ-
ſarij retractare effectiuam alienationem poſt firmatum fi-
deicommiſſum, ad ipſorum fauorem factum præuia im-
miſſione aduarſum bonorum poſſeſſores ex allegatis.

Nec pro dicta immiſſione impediend. vtiles ſunt obſtare
21 detractiones, ex perſona Alexandri prætenſæ, nam inci-
piendo à portione bonorum prouenieſi ex hæreditate Petri
patris Dominici, qui illum hæredem fecit, & ſubſtituit
tres nepotes, ſi ſine filijs moreretur, in certa florenorum
quaotitate, quæ † ſit ſubiecta diſpoſitioni dicti Petri, non 12
cadit ſub fideicommiſſo Dominici, Laderch. *conſ.75. num.
9.* Seraph. *deciſ.963. n.6.* Rota *diuerſ. dec.748. num.3. par.
1. & deciſ.151. num.2. part.7. recen.* non fuit habita in con-
ſideratione, ex quo Caſale Braai, ad quem petitur im-
miſſio non prouenit ex hæreditate Petri, ſed Dominici,
& poſtea obuenit Angelo filio in diuiſionem bonorum hæ-
reditariorum patris, atque ideo hac exceptione non poteſt
† retardari ad tradit per Rota *in dec.444. n.5. par.4. recen.* 13
deciſ.67. nu.21. cum ſeq. par.6. Merlin. *dec.787. n.1. & in Bo-
non. fideicommiſſi de Barzellinis 10. Februarij 1683. coram
bon. mem. Bichio.*

Neque altera deductio prætenſa pro tertia parte dotis
Iuliæ Vxoris Dominici, & Angeli matris, in ſumma ſcu-
torum mille auri, & aliorum 4017. ſimiliter auri de Ca-
mera per eamdem, & alios hæredes ſolutorum, hæredibus
Iuſtiniaoi Cæſarini, ex cauſa reſidui pretij Caſalium Prat-
ticæ, & Sanctæ Broculæ à Dominico acquiſitorum, ſe-
quitur omnia † hæc credita eſto citra veri præiudicium, 14
quod deberentur, fueruot conſolidata in perſona præfa-
ti Angeli, & ſubiecta fideicommiſſo per ipſum inſtituto in
omoibus ſuis bonis ad fauorem Alexandri, Fabritij, Ti-
berii, & aliorum deſcendentium, in iofinitum de vno in
alium ad ioſtar illius Dominici, & per obitum Alexandri
ſine filijs, ad commodum Petri, & aliorum de Maximis
pariter purificatum, vt firmatum fuit in *deciſ.97. & 228.
Eminentiſſimi Card. Ottbob.*

Prout non putarunt Domini competere detractionem 15
legitimæ de Iure in bonis Patris filijs debitæ, *l. quoniam in
prioribus, C. de inoff. teſtamen.* Gratian. *diſcept. forenſ. c.
637. num.19.* quia legitima debita Angelo in bonis Domi-
nici excluditur, ex eodem capite comprehenſionis illius
to dicto fideicommiſſo legitima vero debita filijs in bonis
Angeli, dum conſtat, ex datis in Summario ab altera par-
te non reuocabatur in dubium de alienationibus Domus,
Vineæ, & partis Caſalis Peſcarelli, hæreditariorum Do-
minici, & Angeli. Certum eſt, quod † ſumma remanet 16
conſumpta, *l. Marcellus, §. res quæ, ff. ad trebel* Surd. *de-
ciſ.170. n.10.* Gregor. *dec.380. n.6. bon. mem.* Merlin. *dec.39.
n.3. & alij paſſim.*

Iuncta potiſſimum omiſſione inuentarij, quo caſu 17
intrat concluſio, quod bona alienata præſumantur ab-
ſorbere portiones Legitimæ, & Trebellianicæ, niſi hæ-
res grauatus, vel ab eo cauſam habens iuſtificet illa non
ſufficere pro prætenſis detractionibus, Natta *conſ.199. n.
11.* Rota coram Merlin. *deciſ.644. num.2. & deciſ.731. n.
11. apud* Merlin. *de pignor. Addent. ad* Gregor *deciſ.466.*
non obſtante, quod agatur contra tertios † poſſeſſores, qui- 18
bus non officit omiſſio, niſi quoque oſtendatur grauatum
tot bona alienaſſe, quæ integras detractiones conſumpſe-
runt, Peregrin. *de fideicomm. art.39. num 13.* Rot. *in Ro-
mana Fideicommiſſi de Candidis 10. Martii 1649 coram R. P.
D. meo Veroſpio*, quandoquidem conſtat Alexandrum in
alienatione partis Caſalis Peſcarelli declaraſſe, velle illam
io ſua legitima imputare, quod facit vt ceoſeatur de illa
ſatisfactus, vel ſaltim remanet creditor ſupplementi pro
quo, non † licet retinere bona fideicommiſſa, & vocatis 19
immiſſionem impedire, Rimin. Iun. *conſ.589. numer.43.*
Mareſcot. *variar. reſolut. lib.2. cn.121. n.72. cum ſeq.* Rot.
*deciſ.121. n.9. par.8. recent. in Peruſina Bonorum 30. Maii
1650 § pro intelligentia, eorum Reuerendiſſ. meo Decano,
& penes Reuerendiſſ. Tarraconen. deciſ.443. n.8. & deciſ.
455. in fine.*

Ioſubſiſtens tandem apparebat exceptio deductionis 20
Trebellianicæ, quia aut nullatenus fieri poſſet; ex hoc
Caſali, ſtante indiuidua prohibitione alienationis ad hoc,
vt in familia conſeruaretur, ad *text. in auth. ſed, & cauea,
C. ad l. falcid.* Rota coram Card. Caualer. *deciſ.340. num.
5. & 6. & Eminentiſſ.* Ottbob. *deciſ.28. nu.36. & in dec.155.
nu.2. part.2. & deciſ.51 num.9. par.6.* vel quatenus prætendi
poſſet adhuc cenſetur Iulium, de illa diſpoſuiſſe in dicto
Fideicommiſſo ordinato ſuper omnibus eius bonis, & iuri-
bus prælegatis.

Et ita fuit reſolutum dandam eſſe immiſſionem, vtra-
que, &c.

R. P. D. VICECOMITE.

Poſtea S. R. E. Cardinali.

Farſeñ Bonorum.

Lunæ 11. Februaii 1664.

ARGVMENTVM.

Statuti diſpoſitio ſemper venit attendenda, & ſi quid contra ipſum ordinatum reperiatur, corruit, vndè cum Statutum Farfenſe proximiori conſanguineo vltimi inueſtiti emphiteuſim concedat, ſi Dominus directus alteri Inueſtituram tribuat poteſt proximior contra quemlibet inueſtitum agere actione in rem ſcripta perſequente rem apud quemcumque poſſeſſorem.

SVMMARIVM.

1 *Statuto diſponente proximiorem vltimo inueſtito ad empitheuſim admitti, hoc defuncto ſi dominus directus ipſum admittere recuſauit pro admiſſo tamen habetur, & nu. 9.*

2 *Teſtator quando voluit eligi conſanguineum in Cappellanum, ſi probate conſanguinitate patronus illum eligere noluerit pro electo habetur, ex teſtatoris diſpoſitione.*

3 *Inueſtitura demonſtrat poſſeſſionem, quæ inueſtito debetur.*

4 *Poſſeſſio nulla, & inſubſiſtens detecta titulum ſufficientem poſſidenti non tribuit.*

5 *Teſtamenti validi vigore in concurſu alterius detecti inualidi agens contra hæredem poſſeſſorem immiſſionem obtinet.*

6 *Prouiſi vnius Apoſtolici titulum coæqualem cum altero habentis ſi nullitas detegatur, non permittitur prouiſo etiam poſſeſſori immiſſionem impedire.*

7 *Inueſtitura eſt nulla quando conceſſa fuit contra expreſſam ſtatuti legem.*

Ideo venit per iudicem reuocanda, & num. 8.

10 *Proximiori ad emphiteuſim vocato actio reuocatoria competit aduerſus inueſtitum contra ſtatuti diſpoſitionem.*

11 *Actio in rem ſcripta, ſequitur rem exiſtentem apud quemcumque poſſeſſorem.*

12 *Renouatio emphiteuſis quando petitur ex legis mandato, dominus ad illam præciſe tenetur, nec liberatur exhibendo intereſſe.*

13 L. quoties, C. de rei vendic. *quid diſponat, & quando locum habeat, & num. 14.*

15 *Legum diſpoſitiones ad vnguem ſunt obſeruandæ, & nunquam in ludibrium ſunt habendæ.*

16 *Iudicium quando eſt inſtitutum in ſecunda ſicuti in prima inſtantia, tunc non eſt neceſſe reuocare ſententiam præcedentem, & num. 17.*

18 *Statutum Farſenſe non admittens ſententias editas tempore feriarum, non vindicat ſibi locum in ſententiis latis in Curia.*

19 *Statutum non excedit fines proprij territorii.*

20 *Cauſa qualibet etiam leuis, à caducitate excuſat.*

DECISIO CXXXII.

CONFIRMARVNT hodie Domini coram me ſententententiam R. P. D. mei Ninot alteram confirmantem Reuerendiſſimi Dñi mei Cerri Decani, in qua Manfredis tributa fuerat immiſſio ad controuerſa Bona: Ratio vero ea fuit, quod cum extincta conuincatur linea Petri Pauli, ac Io. Baptiſtæ de Fuſchis, quibus eadem bona olim fuerant in Emphiteuſim conceſſa tenetur † Emi- 1
nentiſſimus D. Cardinalis Abbas ex Statuti Farfenſis diſpoſitione dd. Manfredos tamquam proximiores inueſtire, adeò vt ipſo renuente habeantur pro inueſtitis ex ſola iuris diſpoſitione Rota *in Mutinen. Emphiteuſis 7. Maij 1632. coram Dunozetto, in Callien. bonorum, §. nullitas 8. Aprilis 1647. & 24. Ianuarij 1648. coram Reuerendiſſimo Meltio, in Eugubina Emphiteuſis 20. Aprilis 1654. coram Eminentiſſimo Celſo, & in eadem 6. Iunij 1659. coram R. P. D. meo Priolo*, exemplo Teſtatoris diſponentis eligi Conſanguineum in
Cappellanum, quod † ſi probata conſanguinitatis quali- 2
tate renuat Patronus illum eligere habeatur pro electo ex ſola Teſtatoris diſpoſitione, *ad text. in l. ſi vnum ex famil. §. 1. vbi DD. de leg. 2.* Gonzal. *ad regul. 8. gloſſ. 9. §. 1. nu 88. & 90.* Garz. *de benef. part. 7. cap. 5. numer. 5. & 6.* Seraphin. *deciſ. 1043. num. 3.*

Ideoque venit immiſſio eiſdem concedenda, cum † in- 3
ueſtitura nil aliud præſeferat, quam poſſeſſionem, quæ inueſtito debetur Roſſental. *de feud. cap. 8. concluſ. 1. num. 3.* Rota *deciſ. 220. nu 3. part. 4. diuerſ. deciſ. 415. nu. 3. part. 2. ac deciſ. 241. nu. 3. part. 6. recent* Caualer. *deciſ. 316. nu. 1. in Bononien. Bonorum 13. Iulij proximi præteriti coram R. P. D. meo Emerix.*

Immiſſio autem negari nequit ex altera inueſtitura; quam Saluſtius vna cum poſſeſſionis aſſecutione à D. Ab-
bate obtinuit, ea ſi quidem cum † nulla & inſubſiſtens 4
fuerit detecta non valet ipſi titulum ſufficientem tribuere, ex quo euadat legitimus contradictor cum tali caſu pro non titulo reputetur. Bero *conſ. 67. num. 70.* Afflict. *deciſ.*
115. nu. 6. ſic ſimile habetur ex duobus † teſtamentis quo- 5
rum vnum ſi incontinenti nullum detegatur Agenti vigore alterius validi immiſſio non denegatur etiam, contrà hæredem poſſeſſorem Roland. *conſ. 48. nu. 12. lib. 1.* Afflict. *dec. 374. nu. 7* Rota *dec. 755. num. 5. part. 2. & deciſ 151. numer. 53. cum alijs relatis in Bononien. Fideicommiſſi de Rubeis 31. Maii 1648 in §. vltimo, coram Eminentiſſimo Corrado.*
Nec non de † duobus prouiſis Apoſtolicis habentibus titu- 6
lum coæqualem; vbi enim vnius ex eis appareat nullitas, non permittitur prouiſo, quamuis poſſeſſori vlterius immiſſionem impedire, Rota *deciſ. 711. num. 1. par. 1. & 302. num. 18. cum ſequ. part. 4. tom. 2. recent. & in Alerien. Canonicatus 29. Aprilis 1650. §. non obſtat, coram Eminentiſſimo Celſo, cum alijs recenſitis, coram R. P. D. meo Beuilaqua, in Gerunden. Parochialis 3. Decembris 1660. §. Cæterum.*

Nullitas verò inueſtituræ eſt clara, dum conceſſa fuit 7
contra expreſſam ſtatuti legem, *l. non dubium, C. de leg.*
& conſtit. ideoque † venit, & per Iudicem reſcindenda, & 8
reuocanda, Alex. *conſ. 15. num. 10. lib. 5.* Gabr. *concl. 1. nu. 12. de iure emphit.* Tiraquell. *de retract. lignag. §. 1. gloſſ. 10. num. 9.* Dec. *conſ. 395. nu. 12. lib. 2.* Grat. *conſ. 54. colu. 1. 3. & fin.* Iaſon. *conſ. 7. in fin. volu. 3.* vbi hanc quæſtionem, aſſerit eſſe communem.

Hinc corruere videtur, quod contra nouiter inueſtitum, non competat proximiori actio realis, ſed dumtaxat perſonalis contrà Dominum pro obtinenda inueſtitura, ſiuè conſequendo intereſſe, quia cum non verſemur circa inueſtituram prætenſam ex pacto de renouando, ſed ex ſtatu-
ti diſpoſitione, cuius virtus operatur, quod † proximior 9
in caſu renunciæ Domini habeatur prò inueſtito, Rota *in dicta Callien. 8. Aprilis 1647. §. quia non ſolum, coram Reuerendiſſ. Meltio*, competit iſto caſu actio reuocatoria pro-
ximiori, qui † immiſſionem petere poteſt aduerſus inue- 10
ſtitum, Gozzad. *conſ. 71. num. 3.* Riminald. Iun. *conſ. 44. nu. 49. & 50. lib. 4.* Dec. *conſ. 395. in fine, verſ. ſecus ſi alienatio, lib. 2.* Calderin. *de iur. emphit. lib. 1. qu. 7. nu. 34.* Grat. *cap. 758. num. 6.* Mareſcott. *var. reſolut. lib. 1. cap. 30. nu. 22.* Soccin. Sen. *conſ. 99. ſub num. 7. lib. 1.* Riminald. Iun. *conſ. 94. num. 29. cum ſequ. lib. 1.* Tiraquell. *de retract. lignag. §. 1. gloſſ. 10. num. 9.* vbi teſtatur hanc eſſe veriorem, & communiorem, Rota *deciſ. 198. num 5. part. 2. & deciſ. 791. in fine, part. 4. diuerſ.* Seraph. *deciſ. 610. num. 2.* Rota *apud* Fenzon. ad Statutum Vrbis, *dec. 66. §. neque obſtat*, Mantic. *deciſ. 10. num. 9.* Duran. *deciſ. 451. num. 5. & in citata deciſione Eugubina Emphiteuſis, coram Eminentiſſ. Celſo, & Priolo.*

Ceſſante ſiquidem pactò inter petentem renouationem inueſtituræ, ac dominium, non poteſt competere actio
merè perſonalis, ſed in rem ſcripta, quæ ſequitur rem 11
exiſtentem apud quemcunque poſſeſſorem, *l. 3. §. 1. vbi gloſſ. in verbo eſt autem perſonalis, & ibi omnes, ff. ad ex-*
hibend. Quoties enim † renouatio petitur ex legis manda- 12
to Do-

Digitized by Google

to Dominis tenetur præciſe ad illam]; nec liberatur exhibendo intereſſe, Bart. *num. 37. & DD. in l. ſtipulationes non diuidantur, §. Celſus ibique* Iaſon, *numer. 22. de verb. obligat.*

13 Ex hac ratione corruere quoque videtur diſpoſitio, *l. quoties, C. de rei vindic.* ſancientis, quod ſi res fuerit duobus vendita præferendus ſit ille, cui poſſeſſio tradita fuit, licet ſit poſterior, nam vltra, quod ea loquitur de contractibus priuatorum, non autem principium, vt aduertit *vltima deciſio R. P. D. mei Ninot, in fine*, Rota *deciſ. 664. num. 18. part. 2. recent. Addent. ad* Gregor. *deciſ. 567. num.*

14 5. nam habet † locum in caſu noſtro, dum inueſtitura Saluſtio conceſſa conuincitur nulla, Ploc. *in l. ſi quando, num. 78. C. vnde vi*, Menoch. *de arbitr. conſ. 38. n. 29.* Ancharan. *qu. 24. n. 8. lib. 2.* Farinacc. *de contract. par. 5. n. 28. & 32.* Riminald. Iun. *conſ. 94. n. 29. & ſeqq.* Soccin. Sen. *conſ. 99. n. 7. vtrobique lib. 1.*

Alias enim notabile ſequeretur abſurdum, quod in Domini poteſtate eſſet legem ad ſui libitum eludere, & proximiorem ſuo iure priuare concedendo alteri nouam inueſtituram, cum poſſeſſionis traditione, a quo abſurdo, eſt

15 valde cauendum, cum † leges non debeant eſſe in ludibrium, *cap. 1. Ciuitas, de ſententia excommunic. in 6. l. ſi libertas, in princip. ff. de Iurepat. l. hoc modo, ff. de condit. & demonſtrat.* Bartol. *in l. 1. n. 2. C. de Summa Trinit. & Fide Cathol.* Mantic. *de tacit. lib. 11. tit. 10. n. 7.*

Minus què immiſſio videtur deneganda, eo quod Commiſſarius Farfeñ. poſt trinam interpellationem Manfredis factam ad conficiendum Inſtrumentum renouationis ob eorum contumaciam, mandauerit alijs locari, à quo decreto, cum non fuerit interpoſita appellatio, illud tranſijſſe prætenditur in iudicatum. Nam quicquid ſit in iure de ſubſiſtentia dicti decreti non apparet, eoſdem fuiſſe

16 perſonaliter citatos, prout † requirebatur ad inducendam illius notitiam, ex vulg. iur. & in omnes caſus quilibet remouetur difficultas, quia in Tribunali Eminentiſſimi Domini Cardinalis Abbatis, pro parte DD. de Manfredis fuit inſtitutum iudicium ſuper prælatione, & admiſ-

17 ſione tamquam in prima inſtantia, ideoque non † fuit opus reuocare decretum in partibus latum, Achill. *deciſ. 14. n. 1.* Caual. *deciſ. 31. n. 5. cum alijs in deciſ. 354. n. 12. par. 9. recent.*

Denique nullius eſt ponderis altera nullitas deducta ex eo, quod Sententia R. P. D. mei Ninot, edita fuerit die 31. Iulij, de quo tempore ex Statuto Farfeñ. erant indictæ

18 feriæ, illud † enim ordinem, & modum procedendi in Cauſis de partibus, non autem reſpicit illarum deciſionem, & propterea non vindicat ſibi locum in Sententijs latis in Curia, Bartol. *in l. 1. num. 15. C. de Summ. Trinit. & Fide Cathol.* Alex. *conſ. 164. num. 3. tit. 6.* Rota *in Romana Spolij 9. Iunij 1606.* coram Lancelint. penes Marcheſ. *de commiſſ. quæſt. 2. fol. 203. verſ. tunc quia tamquam ordinarium*, Fenzon. *ad Statut. Vrb. in præfat. à num. 2. cum pluribus ſeqq.* Rota *deciſ. 22. num. 4.* coram Royas, *& deciſ. 334. num. 19. & 20.* in nihilo refragante, quod etiam de eo tempore Rota ſeruet ferias, quia cum Cauſa reperiatur commiſſa R. P. D. meo Ninot, tanquam Prælato non vti Auditori, non tenebatur ferias ſeruare, cum tali caſu ſententia cenſeatur lata in Tribunali Eminentiſſimi Abbatis, habentis facultatem decideñ. in Vrbe, ex priuilegio Apoſtolico, perinde ac ſi reſideret in loco Faræ, quæ clauſula operatur tantummodo validitatem actus, non autem obligat ad

19 ſeruandum Statutum Farſeñ. quod † tamquam ordinatorium non excedit fines proprij Territorij, Surd. *conſ. 204. n. 7.* Ridolph. *conſ. 251. in fine.*

Cætera verò obiecta, quæ ex aduerſo repetuntur ſatis abunde ſublata remanent ex reſponſionibus adductis in antecedentibus tribus deciſionibus in hac Cauſa editis coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano, & R. P. D. Ninot, cum quibus Domini tranſierunt, vbi præcipuè videtur plenè ſatisfactum illi de prætenſa caducitate incurſa, ob non petitam inueſtituræ renouationem, infra Annum, & diem à iure præfixum computand. tamen à die ſcientiæ mortis vltimi inueſtiti, cum ſuis præciſis, ac indiuiduis qualitatibus de emphiteuſis reuerſione ad Dominum directum ob lineam finitam, eoque magis, quia quæ-

20 libet Cauſa, etiam † leuis à caducitate excuſat, vt firmant auctoritates ibi recenſitæ.

Et ità Cauſa bis propoſita, fuit deciſum vtraque, &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Romana Tranſactionis.

Lunæ 11. Februarij 1664.

ARGVMENTVM.

Tranſactio non poteſt reſtringi ad cauſam in prœmio expreſſam, quando de contraria tranſigentium voluntate conſtat. Tranſactio ex capite enormiſſimæ læſionis, & ex ſuſpicione calumniæ corruit, quæ ſicuti ceſſare videtur in ſpectatæ probitatis viris, ex hoc capite vires tranſactioni non adimuntur.

SVMMARIVM.

1 *Subſtitutio concepta ſub conditione negatiua ſi iſta reducatur ad impoſſibile ſubſtitutio euaneſcit.*

2 *Tranſactio non eſt reſcindenda, quando cauſa propter quam ini ta fuit æquè principaliter cum alia, quæ ipſam reſcinderet, conſiderata eſt, & nu. 15.*

3 *Inſtrumentum poſterius relatiuum ad primum non continens, id quod in iſto enunciatur omiſſum ex errore cenſetur, & num. 4.*

5 *Tranſactio ad cauſam in prœmio expreſſam reſtringi non valet, quoties de contraria tranſigentium voluntate apparet.*

6 *Presbyteri Diui Philippi Neri in Congregatione propriis militant ſtipendiis.*

7 *Ratio in decernenda iuſtitia pretii debet haberi.*

8 *Ad Tranſactionis validitatem quælibet occaſio dubitandi admittitur, nec attenditur iuſtitia, ſiue iniuſtitia litis.*

9 *Calumnia euidens tranſactioni vires adimit.*

10 *Calumniæ ſuſpicio in ſpectatæ probitatis viris ceſſat.*

11 *Tranſactio ex fundamento enormis læſionis ſuſtineri non valet.*

12 Rota in deciſ. 125. part. 5. recent. *declaratur, & num. 14.*

13 *Negotio principali cadente etiam acceſſorium euaneſcit.*

16 *Donatio maioris valoris in inſtrumento venditionis appoſita ad modicum pretium reſtringi valet.*

Quod declara, vt num. 17.

DECISIO CXXXIII.

ÆGIDIVS Congregationi Presbyterorum à Diuo Philippo Nerio Inſtitutæ addictus Luduuicum famulum ſibi ſcripſit hæredem, eique ſine filijs obeunti, vel caſu, quo Sacerdotali charactere nollet initiari Congregationem præfatam ſubſtituit, occaſione vero litis inter eos ſubortæ ad inſtantiam Ludouici, de anno 1640. fuit inita tranſactio, in qua ipſe decem, ac nouem loca Montium, ex cauſa ſubſtitutionis prædictæ Congregationi attribuit. Tum alijs, de Cauſis, ac præſertim reliquo ſummæ, in qua Ægidius pro alimentis plurium annorum curſu ſibimetipſi exhibitis debitor Congregationis euaſerat; ſuper huius vero reſciſſione tranſactionis, hodie Ludouico inſtante per me propoſito dubio in negatiuam, Domini iuere Sententiam.

Licet enim de tempore initæ tranſactionis, Ludouicus 1 fuiſſet Sacerdotali militiæ adſcriptus, ac ordinata proinde fauore Congregationis ſubſtitutio euanuiſſet, ad *text. in l. generaliter, C. de inſtit. & ſubſtit.* Alex. *conſ. 59. num. 6. ad fin. & num. 7. lib. 3.* Pariſ. *conſ. 72. numer. 6. lib. 3.* Honded. *conſ. 78. nu. 28. lib. 1.* Rota *in Placentina Bonorum 4. Februarij 1656. in §. quoniam fideicommiſſu, coram R. P. D. meo Decano, & in Peruſina fideicommiſſi 27. Maij 1661. in 1. §. coram me*, non autem tranſactio † pro euitando litis incurſu 2 peracta poterit ſub falſitatis Cauſæ prætextu corruere, dum altera alimentorum cauſa, æquè principaliter à tranſigen-

Digitized by Google

ſigentibus contemplata conuincitur ſubſiſtere, ad *text. in l. ſi non lex, 83. ff. de hæred. inſtit. Romana conſ 497. ad fin.* Gratian. *diſcept. foren. cap.971. nu.6. & 7.* Ancharan. *dec. 18 num.6.* Rota coram Penia *deciſ.9. num 6. in recent. deciſ. 587. n.7. part.1. & deciſ.10. n.46. coram Eminentiſſ. D. meo Otthobono, & in Bononien. Fideicommiſſi de Bonfilii 5. Maij 1662. in §. hinc obeſſe, coram me.*

Hanc vero alimentorum controuerſiam principalem tranſigendi occaſionem præbuiſſe apocæ tenor oſtendit Ludouici caractere conſcripto; Ibi enim loca Montium ipſe ſe Congregationi tradere aſtrinxit, dummodo ſubſtitutioni, ac Iuri cuicumque ſuper hæreditate, necnon alimentorum credito illa renunciaret.

Hinc non obſtat, quod in proœmio inſtrumenti Cau-
3 ſa † ſubſtitutionis, dumtaxat fuerit enunciata, dum enim in executionem apocæ fuit ſubſecuta adſtipulatio Inſtrumenti, in quo Patres Congregationis Alimentorum, quoque creditum Ludouico expreſſe condonarunt eius tenor, ibi præſumitur repetitus, vt tradit Alex. *conſ.156. num 8. lib.6. conſ.195. num.3.* Surd. *conſ.202. numer. 18. cum ſeqq. & deciſ.70. num.4. & 5.* Rota *deciſ.250. num.16. & 17. part.6.*
4 *recent.* ibi quod † in poſteriori inſtrumento omiſſum ex errore cenſetur eueniſſe, & *deciſ.154. num.14. et 15. part.9.*
5 vbi quod † tranſactio ad Cauſam in proœmio expreſſam nequit arctari quoties contraria tranſigentium voluntas innoteſcat, & in *Romana fideicommiſſi 29. Nouembris præteriti, §. in nuptialibus, coram me.*

Neque ſubſiſtit, quod alimentorum creditum à Ludouico præcedenter extinctum euanuiſſet, ex ſolutione ſcutorum ſexcentum Congregationis Præpoſito attributa, ſiquidem pro alimentis curſu annorum quinquaginta quatuor, Ægidio à Congregatione exhibitis perhabita ratione ſcutorum ſexaginta in ſingulos annos debitor ipſe Congregationis euaſerat in ſumma ſcutorum 3240. in quorum computum ſcuta 445 idemmet Ægidius dumtaxat numerauerat, ac alia pro inde ſcuta ſexcentum ſucceſſiuè per Ludouicum perſoluta in partem crediti præſumuntur à Congregatione recepta, dum maximè poſt ſolutionem Ludouicus loca Montium in apoca Congregationi aſſignauit, ſub conditione expreſſa, vt illa alimentorum credito renunciaret.

Quod ſanè creditum occaſionem dubitandi nullam admittebat, dum in Diui Philippi Regula ab Apoſtolica Sede approbata expreſſe diſponitur, vt ſub Chriſti Domini
6 Vexillo Presbyteri † proprijs in Congregatione Militent ſtipendijs cuius præterea probatio, ex propria Ægidij confeſſione deſumitur aſſerentis in Teſtamento, ſe debitum proueniens ex Alimentis exhibitis famulo dumtaxat ſoluiſſe, non autem alterum ex proprijs reſultans alimentis.

Hinc ex Tranſactione Congregationis potius quam Ludouici læſio reſultat, dum pro credito ſcutorum 2195. loca Montium decem, nouem dumtaxat ipſe recepit ſub onere eorundem locorum fructus exhibendi Ludouico, donec degat in humanis, ad rationem ſcutorum quinque in ſingula Loca, licet diſcrimen, quodcumque in illis contingeret, vel eorum eueniret reductio poſt modum Congregationis detrimento ſubſecuta, quæ ſummam conuentam præſtitit Ludouico, licet ferè per annos viginti, ex locis Montium minorem retraxerit; quinimo eadem onus quodcumque ex legatoris voluntate deinceps præſtandum, ac Miſſæ præſertim quotidianæ ſpatio annorum quadraginta, vna cum Anniuerſario ab eodemmet Teſtatore ordinatæ ſuis promiſit ſumptibus ſubire, quoties Ludouicus ante huius temporis lapſum contingeret excedere; quare ſanè conuentionum grauamen inferentium
7 Congregationi † ratio in decernenda iuſtitia pretij debet haberi, vt diſponitur in *l. fundi partem, ff. de contrahend. empt.* Bald. *conſ.182. num.5. prope fin. lib.1.* Alciat. *conſ.44. nu.6. lib.8.* Bec. *conſ.45. num 32.* Rota coram Merlino *deciſ. 533. n.15. & in Romana Locationis 20. Februarii 1660. in §. diminutione coram me.*

In quam Domini Sententiam, eo facilius inclinarunt,
8 quod † ad validitatem tranſactionis quælibet dubitandi occaſio admittitur, neque debet Iuſtitia, ſeu Iniuſtitia litis attendi, vt tradit *gloſſ. in l.1. poſt princip. verſ. Notatur primo, et in verbo nulla ibique,* Baldus *num.1.* Salicet. *num. 1. et 2. C. de tranſact.* Bero *conſ.176. numer.29. lib.1.* Card. Mantic. *de tacit. lib.26. titul.1. num.16.* Oſaſc. *deciſ.57. nu. 15.* Rota *deciſ.263. num.2. part.3. recent.* Merlin. *dec.163. num.4. et 5. cum ſeqq. et Bononien. Prædii 21. Iunii 1660. in §. hinc fuit, coram R. P. D. meo Priolo, et in Bononien. Fideicommiſſi de Bonfiliis 5. Maii 1662. in §. duarum, coram me,* ſed dumtaxat † inſpicitur, an ex euidenti calumnia 9
vires adimente tranſactioni lis fuerit inſtituta, vt aduertit Bart. *in leg. ſub prætextu 19. nu.4. C. de tranſact.* Caſtr. *in l. poſt rem iudicatam, 11. n.1. & 7. vbique* Angel. *num.1. & 2. ff. eodem tit.* Becc. *conſ.109. nu.7. & 8.* Rota coram Buratt. *deciſ.927 n.10. & 11.*

Quæ ſanè ſuſpicio calumniæ in his ſpectatæ probitatis 10
Presbyteris à Diuo Philippo præelectis pro ſalute Animarum ponderari non debet, vt in caſu Terræ Centi, conſuluit Rota *in Bononien. Fideicommiſſi de Bonfilijs 24. Ianuarii 1663. § quo vero, poſt medium, coram me.* Dum maximè Ludouicus apud eoſdemmet Presbyteros complures mediatores adhibuit, ad hoc, vt illi loca Montium ab ipſo ſponte oblata non recuſarent.

Propterea in ſeparata periodo, ac independenter omnino à tranſactione loca prædicta, ex titulo piæ cauſæ, Ludouicus congregationi conceſſit iure donationis irreuocabilis, cuius virtute ſe poterit Congregatio tueri, licet ex
enormiſſimæ † læſionis fundamento nequiret ſuſtineri 11
tranſactio, vt tradit Alex. *conſ.205. nu.3. lib.6.* Soccin. Sen. *conſ.48. n.8. lib.4.* Pariſ. *conſ.128. n.28. cum ſeqq. lib.1.* Card. Mantic. *de tacit. lib.24. tit.8. n.25.*

Neque videntur vrgere authoritates in contrarium † 12
adductæ, ac præſertim, Rota *in dec.125. par. 5. recent.* Illæ enim ſibi locum dumtaxat aſſumunt in caſu, quo correſpectiua Donatio exiſtat iuri in tranſactione præmiſſo
ab eaque dependeat, tunc † corruente tranſactione, dona- 13
tio quoque tamquam acceſſoria euaneſcit, non † autem 14
valent admitti quoties, vt in propoſito caſu donatio ex mera liberalitate, ac independenter à tranſactione præceſſerit in ſeparata periodo, tunc enim ſi tranſigentis voluntas innoteſcat donandi bona, quamuis deberet ipſa tranſactio corruere titulus correſpectiuitatis excluditur, vt ponderauit Rota *in deciſ.34. num.6. & 7. part.6. recent.*
ac valida † proinde reputatur Donatio, vt probant aucto- 15
ritates ſuperius adductæ, & admittit eademmet *dec.125.*
part.5. recen. in n.29 & 30. vbi quod licet † donatio maio- 16
ris valoris in Inſtrumento venditionis appoſita conſueuerit ad modicam pretium reſtringi. Si tamen † venditor, ſe 17
illud plus emptori velle elargiri expreſſerit, ſiue in modica, ſiue in magna ſumma conſiſtet, tunc ille nequit agere contra emptorem, ex remedio reſciſſionis competentis, ex *l.2. C. de reſcind. vendit.*

Et ita vtraque. &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Parmen. nullitatis Profeſſionis.

Lunæ 15. Februarii 1664.

ARGVMENTVM.

Miles Hieroſolymitanus vt validè profiteatur quid requiratur, Statutum Religionis Hieroſolymitanæ *tit. de recept. Fratrum cap. 25.* quid diſponat. Profeſſio inualida tacitè non cenſetur ratificata, quæ tacita ratificatio non inducitur quando profitens coram Ordinario de inualiditate ſuæ profeſſionis reclamauit.

SVMMARIVM.

1 *Profeſſio vt valida ſit requiritur quod profitens 18. annum attingat.*

2 *Statutum religionis Hieroſolymitanæ* tit. de receptione Fratrum, & in cap.25. *diſponit fratres ad religionem huiuſmodi admiſſos, ſi non attingant 18. annum pro non admiſſis haberi.*

3 *Parochi liber benè baptizati probat ætatem.*

4 *Ætas annorum 16. non ſufficit ad validè profitendum.*

5 *Profeſſus inualidè ob defectum ætatis, ſi permaneat in religione videtur profeſſionem ratam habere ſaltem tacitè.*

6 *Profeſſio inualida tacitè non cenſetur ratificata.*

7 Pro-

7 *Profeſſio irrita vt valida ſit, requiritur quod ſciens eam non valere adhuc approbet, & de inualida validam facit.*

8 *Ætatis defectus profeſſionem expreſſam annullat, & irritat tacitam.*

9 *Actus geſti contra formam ſtatutorum Religionis Hieroſolymitanæ in admittendis ad profeſſionem nouitijs non ſubſtinetur, & num. 11.*

10 *Statutum de recept. Fratrum cap. 25. Religionis Hieroſolymitanæ quid diſponat.*

12 *Profeſſio à principio nulla poteſt per ratihabitionem reualidari quando non conſtat de contraria mente profitentis.*

Contrarium num. 13.

14 *Profeſſionis tacita ratificatio inducta non cenſetur ſtante reclamatione profitentis.*

15 *Conſenſus expreſſus facit ceſſare tacitam.*

16 *Militem voluntarium, & verum, non coactum, & præſumptum vult Deus.*

DECISIO CXXXIV.

COMMISSA per Sanctiſſimum Eminen. Card.
Vicario cum Voto Rotæ Cauſa nullitatis Profeſ-
ſionis à Comite Ioanne S Vitale in Sacra Religione
Hiroſolymitana emiſſe, & propoſito hodie dubio An
de tali nullitate conſtaret affirmatiuè fuit reſponſum
1 quoad hoc, † vt quis habitum huius Religionis ſuſci-
pere intendens validè profiteatur, requiritur inter cæ-
tera, quod attingat Annum 18. alias profeſſio non ſub-
ſtinetur, & non obligat profitentem ad regulam, vt
cauetur in cap. 13. Statutor. Religionis ſub tit. de recepr.
Fratrum, & in cap 25 illud declarante, & in hac parte
approbante continentibus clauſulam annullatiuam, quod
2 † alias, admiſſi non habeantur pro fratribus, vt ex
diſpoſitione Concilij Trid. *ſeſſ. 25. c. 25. de reg. notat.* Nau.
cap. 13. 25. 34. in fine, & 46 lib. 3 Sanchez *ad præcept.
decal lib. 5. cap. 40 num. 6. & 7.* Gratian. *diſcept. Forenſ.
cap 440. num. 15.* Ciriac. *controu. 371. num. 1.* Rota coram
Decano *deciſ. 206. num. 1. & in Peruſina hæreditatis
30. Aprilis anni proximi præteriti §. Maior erat coram
R. P. D. meo Albergato.*

Comes autem Ioannes de tempore ſuſceptionis habi-
tus non erat huiuſmodi requiſitæ ætatis ex quo ortus
fuit ſub die 19. Iulij 1631. vt patet ex partita per Paro-
chum extracta ex libro, in quo baptizati deſcribuntur,
3 quæ † abundè probat ad *text in C. Imperator 8 & ibi gloſ.
ff ſtat. homin.* Gratian. *diſcept. forenſ. cap. 491. nu. 18. cap.
767. num. 43.* Rot. coram Buratt. *deciſ. 75. & 116. num. 1.*
Duran. *deciſ. 18. num. 22. deciſ. 79. num. 5. & deciſ. 206. nu-
mer 2.* Profeſſio vero emiſſa fuit ſub die 27. Nouembris
1647. vnde facta temporum coniunctione liquet, quod
4 tunc temporis nedum non attingeret 18. Annum ſed †
per 4. menſem tantum excedebat 16. non ſufficientem ad
validè profitendum in hac Religione iuxta illius Stabili-
menta.

Nec, dicatur quod licèt hæc profeſſio fuerit ex prædictis
5 nulla, tamen ex poſt permanendo † Ioannes in Reli-
gione per plures Annos illam ratam habuit, & diſſen-
ſus inductus ex defectu ætatis potuit tranſigere in con-
ſenſum poſt completam, vt ſi non expreſsè, ſaltim tacite
valida dicatur ad *tex. in cap. 1. §. ſi per annum* vbi Gemin.
& Franch *in 2 & 6. notat. ibi* Maſcard. *de probat. concluſ.
1237. num. 12* Menoch. *de præſumpt. lib. 6. præſumpt. 83.
6 num. 4.* Rota *deciſ. 216. num. 16. par. 2. diuerſ.* Nam †
data Profeſſionis inualiditate non cenſetur tacitè rati-
ficata per quemcunque actum ſolis profeſſis conuenien-
tem, & qui factus præſumitur in vim præcedentis pro-
feſſionis expreſsæ quam profeſſus credebat eſſe validam,
7 quo † fit vt ad huiuſmodi ratihabitionis effectum debeat
conſtare, quod ſciens eam non valere adhuc approbet,
& de inualida validam facit, vt poſt Caetan. *in quæſt. 189.
ar 5.* tradit Nouar. *de reg. conſ. 5. ſub num. 5. verſ. neque
obſtat, & conſ 26. num. 18 & conſ. 28. numer. 7. & conſ. 89.
num. 5. lib. 3.* Leſſ. *de iuſtit. & iur. lib. 2. cap. 41. dub. 7. tit.
63.* Gratian. *dicta diſcept. Forenſ. cap. 440. num 22. & 23.*
Ciriac. *citata controu. 371. numer. 23. cum ſeqq.* Rot.
*in Vlisbonen. nullitatis profeſſionis 16. Ianuarii 1642. co-
ram Illuſtriſſimo Compoſtell. & coram Illuſtriſ. Tarraco-
nen. deciſ. 491. num. 16. int. eius impreſ.*

Eo minus, quia in præſenti nullitas profeſſionis, ne-
dum prouenit ex defectu Nouitatus, & ſuſceptionis ha-
bitus ante completam ætatem, qui † cum expreſſam an- 8
nullet eo facilius apta irritare tacitam, vt in termi-
nis tradit Suarez *de Relig. tom 3. lib. 7. cap. 1. num. 8.* Na-
uar. *dicto conſ. 26. nu. 19 lib. 3.* Barboſ. *de iure Eccleſ. par. 1.
cap. 22. num. 168.* Rot. *in Pampilonen. Canonicatus 22.
Maii 1628. coram bon. mem. Dunozetto in dicta deciſ. 491.
num. 16. verſ. tum etiam coram Reuerendiſs. Tarraconen.
& in eadem 27. Ianuarij 1659. coram Reuerendiſſ. Papien.
§. finali* cum alijs in vtraque allegatis, ſed ex † eo quod 9
nondum expletis annis ſexdecim fuerunt deputati Com-
miſſarij, & factæ probationes nobilitatis Ioannis etiam
contra formam Statutorum † *& dicti cap. 25. de recept.* 10
fratrum, vbi ſua pœna nullitatis huiuſmodi deputationes,
& probationes fieri prohibentur, Vnde † ſpreta forma 11
ibi tradita actus corruit *l. cum hi §. ſi prætor, ff. de
tranſact.* Beccius *conſ. 12. num. 18.* Surd. *deciſ. 268.
num 8.*

Cæterum nec viſum fuit de ratificatione quærendum,
quia tunc, demum Votum, & profeſſio † à principio nul- 12
la poteſt poſtea per ratihabitionem validari, quando
non conſtat de contraria mente profitentis, ſecus † 13
eſt, ſicut in hac facti ſpecie Ioannes coram ordinario
loci prius, & deinde coram Receptore Religionis intra
quinquennium à S. Conc. Trid. Statutum *in ſeſſ. 25. cap.
9 de regul.* reclamauit proteſtando ſe nolle regulæ ac re-
ligioni adſtringi adducendo cauſas per quas profeſſio ab
initio irrita fuit quod per quemcumque actum non
intendebat ratificare, hoc † enim caſu non intelligi- 14
tur inducta tacita ratificatio, ſed ſumus in claris præ-
ſumptiones excludentibus, & huic veritati ſtandum eſt
DD. *in C. 1. quod metus cauſa* Rebuff. *conſ. 68 ſub num. 11.*
Decian *reſp. 18. num. 1. cum ſeqq. lib. 3.* Grat. *diſcept. Fo-
renſ. dicto cap. 440. num. 25.* Ciriac. *in præterita controu.
371. num. 35. & 36.*

Non officit quod reclamatio coram Superiore facta
fuit, iam elapſo quinquennio, & ideo extra tempus à
Concilio præfixum quia † ex prima reclamatione, & 15
proteſtatione coram loci Ordinario ſaltem excluditur
expreſſus conſenſus, qui facit ceſſare tacitum Me-
noch. *de præſumpt. lib 6. præſumpt. 83. num. 10. & in ter-
min.* dixit Rot *deciſ. 94. num. 4 & 5. par. 9. recent.* † mi- 16
litem enim voluntarium, & verum, non autem coa-
ctum, & præſumptum vult Deus *cap. non eſt in quæſt.
1.* Decian. *in mox. citato reſponſ. 18. num. 8. lib. 3.*

Et ita vnica tantum parte, &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Bononien. Fideicommiſſi.

Lunæ 11. Februarii 1664.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſo quando quis renunciaſſe dicatur; & quamuis ſint à diuidente reſeruata Iura ad bona diuiſa quando arguatur eorundem remiſſio. Hæredum appellatione qui veniant. Aliquarum dictionum virtutes ponderantur. Teſtis vnicus an ad probandum actum dubium ſufficiat. Arbitri inſolidum electi an poſſint diſiuncti ad editionem laudi deuenire.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſarius bona fideicommiſſa ſubiecta diuidens, cenſetur Iuri fideicommiſſi renunciaſſe.*

2 *Fideicommiſſi præſeruatio reſtricta ad certas perſonas eiuſdem remiſſionem inducit.*

Amplia, vt num. 3.

4 *Dictio* e non mai *adimit facultatem vtendi iuribus præſeruatis à diuidente fideicommiſſam.*

5 *Fideicommiſſum ex ſui natura non admittit extraneos.*

6 *Fideicommiſſarius ad participationem fideicommiſſi extraneum admittens fideicommiſſo renunciare voluiſſe videtur.*

Ita vt bona poſſint ab illo cum quo diuiſum eſt fideicommiſſum tranſmitti ad hæredes extraneos, & num. 7.

8 *Bona fideicommiſſaria diuiſa ad inſtar allodialium rediguntur.*

9 *Iura diuidentis fideicommiſſum paria efficiuntur cum illo cum quo diuiſum eſt.*

10 *Præſumptio remiſſionis fideicommiſſi intrat ad fauorem illius cum quo diuiditur fideicommiſſum.*

11 *Hæredum nomine, & appellatione quicumque etiam extranei continentur, & num. 12.*

13 *Dictio* fortaſſe *dubietatem importat.*

14 *Reſeruatio fideicommiſſi expreſſe remiſſi inutilis, & ineſficax reputatur.*

15 *Reſeruatio non extenditur ad ius remiſſum.*

16 *Dictio* vltra *eſt præſeruatiua diſpoſitionis præcedentis, nec illius valet immutare ſubſtantiam.*

17 *Capitulis non cenſetur renunciatum, quando adeorum normam prodijt inſtrumentum, & in eo recenſitus fuit illorum tenor.*

18 *Capitula ſi ab inſtrumento diſcordent potius ipſis, quam inſtrumento eſt inhærendum.*

19 *Interpretatio qualibet aſſumi debet, ne capitulis aduerſetur inſtrumentum, ſuper quibus illud confectum fuit.*

20 *Teſtis vnicus ad declarandum actum dubium eſt ſufficiens.*

21 *Teſtium multiplicitate defectus illorum inhabilitatis ſuppletur.*

22 *Arbitris inſolidum electis alter illorum citra vitium nullitatis ad editionem laudi deuenire minimè poteſt ſine aliorum interuentu.*

Quoties alter malitiosè cum alijs conuenire diſtulerit, & num. 23.

DECISIO CXXXV.

ITERVM hodie DD. cenſuerunt remiſſionem fideicommiſſi ex tenore Capitulorum poſſe deſumi, in quorum executionem Inſtrumentum editum fuit dum enim, ibi Comes Ioannes bona fideicommiſſi in ſui fauorem
1 dumtaxat aperti ſcienter cum † Comite Franciſco, diuiſit, cenſetur Iura eiuſdemmet fideicommiſſi penitus abrogaſſe, vt tradit Caſtr. *in l. qui Romæ, §. duo fratres num. 5. ad fin. verſic. ſed ſi fideicommiſſum eſſet purum, ff. de verb. oblig.* Aym. *conſ. 137 num. 2. ante fin. verſic 3. ex quo* Gabr. *de fid. concluſ. 1. num. 28.* Alexand. *conſ. 100. num. 11. lib. 7.* Rouit. *conſ. 159. nu. 6. & 7. lib 1.* Menoch. *de præſumpt. lib. 3. præſumpt. 113. num. 2. cum ſeqq.* Peregr. *de fideicommiſſis art. 52. num. 19. & 63.*

Nec viſa fuit vrgere præſeruatio fideicommiſſi ibidem
2 inſerta, ſiquidem † illa vti reſtricta ad tertias dumtaxat perſonas, eo facilius fideicommiſſi remiſſionem induxit reſpectu Franciſci, ac ipſius hæredum *ad text. in l. cum Prætor 12. ff. de iudicijs* Crott. *in l. qui Romæ, §. duo fratres num. 95. ff. de verb. oblig.* Gabr. *de fid. concl. 1. n. 40.* Pariſ. *conſ. 150. nu 20. lib. 4.* Becc. *conſ. 34. num. 26.* Menoch. *conſ. 87. num. 34. cum ſeqq. & conſ. 356. num. 11.*
3 Surd. *conſ. 394. num. 18.* cum † maximè hic verborum contextus immediatè concurrat, *e non mai con il Signor Conte Franceſco, e ſuoi heredi, e ſucceſſori*, quorum vir-
4 tute quælibet occaſio dubitandi excluditur, dum † dictio illa, *e non mai* facultatem in perpetuum ademit Comiti Ioanni reſeruatis Iuribus vtendi contra eundemmet Franciſcum, ac ſuos hæredes, vt aduertit Soc. Iun. *conſ. 116. nu. 72. in fin. & num. 51 lib. 1.* Rouit. *conſ 133. num. 13. & 14. lib 1.* Peregrin. *conſ. 52. num. 25. lib. 3.* Honded. *conſ. 53. n. 25. lib. 1.* Rot. *in Romana reſidui Dotis 11. Decembris 1658. in §. gratis autem, & 7. Iunij 1660. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano.*

Neque poterit eo ſub prætextu ad hæredes ſanguinis nomen illud hæredum aptari, quod de ſubſtantia
5 Agnatitij † fideicommiſſi ex ſui natura non admittentis extraneos, vt cenſuit Grat. *in conſ. 29. numer. 39. cum ſeqq.* Cephal. *conſ. 371. n. 25. ante finem* Peregrin. *conſ. 93. n. 15. lib. 1.*

Non enim agitur in propoſito caſu de diuiſione fideicommiſſi conditionalis, in quibus terminis. Authores ſuperius recenſiti videntur poſſe ſibi locum aſſumere, ſed de diuiſione fideicommiſſi tractatur in fauorem Comitis Ioannis de tempore tranſactionis aperti,
qui † dum Franciſcum tanquam extraneum ad illius 6
participationem admiſit ex cauſa videlicet Iurium pro detractionibus eidem competentium, necnon ex quo in capitulis, alia bona libera quamplura inter ipſos diuidendo, dimiſerat, præſumitur in perpetuum renunciaſſe Iuri ex eodem fideicommiſſo ſibi delato,
itaut † bona potuerint à Franciſco tranſmitti ad hæ- 7
redes extraneos, vt in caſu conſimili conſuluit Dec. *in conſil. 79. numer. 3. & 4. & conſil. 207. numer. 1. cum ſeqq.* ex tali ſiquidem commixtione bonorum, ſeu admiſſione perſonæ ſub fideicommiſſo, nullatenus in-
cluſæ cenſentur bona fideicommiſſaria † allodialium 8
ad inſtar redacta, ſicuti † enim portionem bonorum 9
liberorum Ioanni delatam ad hæredes extraneos valet ipſe tranſmittere, Ita etiam præſumitur ſancitum reſpectu portionis fideicommiſſariæ attributæ Franciſco *ad text. in l. illud vbi Gloſſ. notat. in principio, & in margine ad l. Aquil. §. cum autem ibique pariter gloſſ. in verb. pari Inſtit. quibus modis Ius Patr. poteſt. ſoluat.* Cephal. *conſ. 1. n. 33.*

Alias Inæqualitas maxima in Franciſci præiudicium conſurgeret dum ipſe dimittendo bona libera potuiſ-
ſet fideicommiſſi dumtaxat vſufructu potiri, ad † cu- 10
ius proindè excluſionem remiſſio fideicommiſſi de perneceſſe præſumitur, & aduertit Decian. *conſ. 2 nu. 86. verſic. ſed non modo æquautas lib. 1.* Berouſ. *conſ. 70. n. 49. lib. 1.* Burſat. *conſ. 113 à n. 33 vſque ad nu. 40. lib. 2.*

Hinc perſpecta libertate bonorum, ſeu indifferentia,
ſub eo † hæredum nomine quicumque licet extranei 11
continentur *ad text. in l. hæredis appellatione 170. ff. de verb. ſignif.* Angel. *conſil. 306 num. 1.* Alex. *conſil. 36 num. 7 et 8. l. 3.* Dum præſertim diuidentes in ipſo tranſactionis Inſtrumento, necnon in altero Diuiſionis poſtmodum edito portionis bonorum pro ſe, ac quibuſcunque
hæredibus receptorum, quorum † nomen ad extraneos 12
quoque porrigitur, vt tradunt Curt. Iun. *conſ. 1. num. 2. et 4. et conſil. 4 num. 4* Pariſ. *conſil. 72 num. 42. lib. 3.* Rota *in Bononien. fideicommiſſi de Vipparis 13. Ianuarii 1664. in §. Iterum DD. coram ſeqq. coram bo. me. Bichi et in Romana ſucceſſionis de Comitibus 26. Iunii 1647. in §. neque cenſuerunt ad fin. coram Reu. Terracinea*

Huic vero remiſſioni fideicommiſſi obſtare non poterit altera Iurium præſeruatio ſub ſequenti verborum contextu in inſtrumento tranſactionis emiſſa, ibi *vltra prædicta quæ per tranſactionem, et diuiſionem quæ ſit rebus ſic ſtantibus ſalua ſint Iura fortaſſe purificanda ad fauorem alterius ad. DD. tranſigentium altero decedente ſine filiis capacibus fideicommiſſo*, ea enim dignoſcitur reſtricta ad alia
fideicommiſſa purificanda dictione † illa, *fortaſſe* potiſ- 13
ſime perſpecta dubietatem præſeferente ad text. *in l. Gallus §. forſitan, ff. de lib. et Poſthum* Pariſ. *conſil. 28. nu. 3. 18. lib. 2.* Menoch. *conſil 759. num 4.* Rota *deciſ. 533. num.*
part. 4. rec. ideoque † efficax reputatur pro hujus inclu- 14
ſione fideicommiſſi ad fauorem Comitis Ioannis tunc temporis aperti, necnon expreſſe in capitulis remiſſi, vt
aduertit Pariſ. *in conſil. 16 num. 29. et 30. lib. 1.* vltra, † 15
quod reſeruatio non porrigitur ad Ius in eodem Inſtrumento remiſſum Bec. *conſ. 24. num. 23.* Cyriac. *contr. 283 n. 57. et 58.*

Neque Capitulorum immutationem poterit operari
dictio illa † *vltra*, licet enim ea ex ſui natura extendat 16
diſpoſitionem ad caſus non expreſſos, non tamen valet præcedentis diſpoſitionis ſubſtantiam immutare, quinimo illam expreſſe præſeruat, vt præter authoritates in præterita deciſione recenſitas tradit Surd *in conſil. 471. num. 1. cum ſeqq. & deciſ. 285. num. 9.* Rot. *in Auenionen. bonorum 9. Iunii 1636. in §. ad fin. coram bon. mem. Dunozetto.*

A tenore † præterea Capitulorum non cenſetur in In- 17
ſtrumento tranſactionis receſſum dum ad normam Capitulorum prodiit editio Inſtrumenti, eorum quoque ibidem recenſito tenore, vt aduertit Alexand *conſil. 122. n. 2. & 3. lib. 3. & conſil. 156. n. 8. lib. 6.* Surd *conſil. 202.*

num.

Digitized by Google

num. 7. cum ſeqq. & deciſ. 21. num. 4. & 5. Add. ad Gregor.
18 *deciſ. 168. num. 8.* vbi † quod ſi Capitula ab Inſtrumento diſcordent ipſis potius inherendum eſt quam inſtrumento immediatè adſtipulato, Rot. *deciſ. 750. num. 16. cum ſeqq. par. 6. recent. & deciſ. 99. num. 23. coram*
19 *Eminentiſſimo D. meo Cardinali Otthob.* vbi † quod quælibet interpretatio debet aſſumi, ne Inſtrumentum Capitulis aduerſetur cum alijs plene relatis *in Romana Caſalis veteris 4. Iunii 1655. in §. ſed his minime obſtantibus coram R. P. D meo Albergato.*

In quam DD. ſententiam facilius inclinarunt, quod alter ex teſtibus Inſtrumentarijs de Remiſſione fideicom-
20 miſſi deponit, qui † licet vnicus pro declaratione actus dubij bene deſeruit ex Iuribus in præcedenti deciſione relatis accedente præſertim aliorum atteſtatione deponentium de auditu ab ipſis tranſigentibus, necnon à
21 Bartholomæo altero teſte Inſtrumentario, quorum † dicta nullatenus eliduntur exceptionibus contra ipſos deductis, dum ex eorum numero multiplici defectus Inhabilitatis ſuppletur *ad text. in l. Teſtium §. 1. verſ. alias numerus vbi gloſſ. notat. in dicto Verbo de teſtibus* Rot. coram Buratt. *deciſ. 143. num. 13. & 604. num. 5.*

Hinc vrgere non poterit Laudum Albanei, atque Catanei pro Controuerſijs decidendis à Contrahentibus in ipſa tranſactione electorum præterquam enim ex ſuperius recenſitis, illud Iniuſtitiæ vitio detegitur ob-
22 noxium, dum † electio plurium arbitrorum præceſſerat duo ex ijs altero abſente, non poterat citra vitium nullitatis ad laudi editionem procedere, vt probat *text. in l. ſi in tres 20 & l. ſeq. ff. de recept. arbitr. l. duo ex tribus 39. ff. de re Iudic.* quibus legum diſpoſitio videtur dumtaxat innouata *in cap. vltimo de arbitr. lib. 6.* quoties alter
23 † malitioſe cum alijs diſtulerit conuenire.

Et ita vtraque parte pluries Informante pro deciſionis confirmatione editæ coram me die 5. Martij 1660. DD. Inclinarunt, &c.

R. P. D. ALBERGATO SACRÆ ROTÆ DECANO.

Neapolitana beneficij, ſeu Iuriſpatronatus.

Lunæ 11. Februarii 1664.

ARGVMENTVM.

Iuſpatronatus ex quibus arguatur, & vt quis in iſto dicatur ſucceſſor ſufficit vt probet deſcendentiam ab vltimo præſentante. Iuriſpatronatus turbiditas ex quibus deprehendatur. In beneficialibus multiplicatio titulorum euitari debet.

SVMMARIVM.

1 *Inſtitutio ſolet concedi quando conſtat de præſentatione infra legitima tempora, & habilitate præſentati.*

2 *Iuſpatronatus deſumitur ex præſentationibus gradatim factis ob mortem alterius præſentati.*

3 *Titulus fundationis, & dotationis benè præſumitur ex centenaria quaſi poſſeſſione.*

4 *Probatio poſitiua dotationis, & fundationis non requiritur concurrente centenaria.*

5 *Præſumptiones effectuatæ, enunciatiuæ antiquæ probationem iuriſpatronatus inducunt.*

6 *Succeſſor vt quis dicatur in Iurepatronatus ſufficit, vt probet deſcendentiam ab vltimo præſentante.*

7 *Concluſio quod prouiſus tanquam de libero remoueri non poſſit ſtante vltimo ſtatu pro libertate beneficij, ſed probatio Iuriſpatronatus ſolum deſeruiat pro futuris vacationibus procedit, quando deuentum fuit ad collationem beneficij ab Ordinario antequam patroni docerent de Iurepatronatus.*

Secus quando probatio circa patronatum facta fuit ante effectuationem collationis, & num. 9.

10 *Proprietas poſſeſſioni præfertur.*

11 *Status beneficij tanquam de libero deficiente bona fide Ordinarij Collatoris ceſſat.*

Amplia, vt num. 12.

13 *Iuriſpatronatus controuerſia, & turbiditas ex quibus deprehendantur.*

14 *Titulorum multiplicatio in beneficialibus euitari debet.*

15 *Iuriſpatronatus approbatio ex quibus reſultet.*

DECISIO CXXXVI.

PEVERILLVS obtinuit anno 1643. Beneficium, de quo agitur ab Eminentiſſimo D Archiepiſcopo, & cum D. Iulia Brancaccia, & Antonius Monachus tanquam Patroni Turturellam præſentaſſent in gradu appellationis coram Reuerendiſſimo Terracinen. reſolutum fuit die 1. Iulij 1648. conſtare de Iurepatronatus, & Turturellam eſſe inſtituen. & coram me reaſſumpta hodie diſputatione reſponſum fuit ſtandum eſſe in deciſis. Quo enim ad inſtitutionem, cum de Iurepatronatus, & iſtius pertinentia ad fauorem dd. Iu-
liæ, & Antonij ſatis conſtet † de præſentatione in- 1
fra legitima tempora, & habilitate præſentati inſtitutio illi denegari non poteſt *cap. conſultationibus 19. de Iurepatronatus*, & præter relatos *in deciſ.* Rot. *deciſ. 213. num. 1. deciſ. 230. num. 2. & 3. par. 9. recent. Regien. Beneficii 27. Iunii 1653. coram R. P. D. meo Beuilaqua in princ. & in Florentina Iuriſpatronatus 5. Decembris 1659. coram me. §. Proindeque.*

De patronatu † conſtat ex continuatis præſentatio- 2
nibus ab anno 1513. vſque ad annum 1618. effectum ſortitis, vt apparet ex eo, quod præſentationes gradatim factæ fuerunt ob mortem alterius præſentati iuxta Concilium Oldrad. 229. Rot. *in recent. deciſ. 172. num. 4. par. 3. Meleuitana Iuriſpatronatus 14. Iunii 1652. coram me § demum, & in Rentina beneficii 13. Maii 1661. coram R. P. D. meo Beuilaqua*, de hac Quadragenaria, cum autem non verſemur in familia potenti, nec de
vſurpatione ſuſpecta, ex † centenaria quaſi poſſeſſio- 3
ne benè præſumitur titulus fundationis, & dotationis Feder. de Sen. *conſ. 234. num 3. verſic. ſic ad propoſitum* Gonz. *ad reg. 8. Cancell. gloſſ. 18. num. 44.* Rot. *deciſ. 142. num. 2. & duob. ſeqq.* coram Buratt. *vbi Add. num.*
15. plures concurrunt deciſ. 218. nu. 27. par. 6. recent. vbi † 4
quod concurrente centenaria non requiritur probatio poſitiua donationis, & fundationis coram Merlin. *deciſ. 850. num. 1. Aſculana Iuriſpatronatus 1. Iulii 1630. coram Reuerendiſſ. Papien. §. Patronatum Aretina Plebaniæ 19. Februarii 1654. coram Reuerendiſſimo meo Decano, §. promiſſa, & in Bonon. Iuriſpatronatus 1. Iunii eiuſdem anni coram Eminentiſſ. Celſo, §. Iuſpatronatus vero.*

Et cum tot præſentationibus effectuatis concurrunt teſtes de exiſtentia Iuriſpatronatus deponentes, Teſtamentum antiquiſſimum anni 1375. Ioan. de Ciuio, enunciatiuæ antiquæ aliaque adminicula comprobata
in deciſ. 552. coram Buratt. ex quibus † coadiuuari pro- 5
bationem patronatus reſpondit Grauett. *conſ. 322.* Rot. *d. deciſ. 172. par 3. recent. num. 3. & ſeq. per tot.* coram Eminentiſſimo Otthobon. *deciſ. 234. num. 19. Bonon. Iuriſpatronatus 27. Iunii 1657. coram Reuerendiſſimo Papien. §. fin. & in Lucana Cappellaniæ 28. Aprilis 1658. coram R. P. D. meo Beuilaqua, §. & propterea.*

Pertinentia ad præfatos Iuliam, & Antonium etiam hodie probari viſa eſt ex Teſtibus datis in Summario 16. & 17. Turturellæ, deponentibus eos deſcendere à Iuditta, & Finitia quę per præſentationem anni 1613. conſtitutæ fuerant in quaſi poſſeſſione præſentandi,
quod ſufficit abſque alia probatione deſcendentiæ à fun- 6
datore *gloſſ. in cap. licet 47. verſic. generis de Teſtibus* Lottet. *de re benef. lib 2. quæſt. 11. num. 118. Add. ad ſua mem.* Greg. *deciſ. 146. num. 6.* Rota coram Caual. *deciſ. 182. num. 1. Piſtorien. Beneficii 19. Aprilis 1651. coram Eminentiſſimo Cardinali Celſo, §. quæ probatio Comea. Beneficii 12. Maii 1656. coram bon. mem. Dunozetto, §. probationes verò, & in Mediolanen. Iuriſpatronatus 23. Ianuarii 1661. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano, § fin.*

Nec obeſſe poteſt, quod Peuerillus prouiſus † tan- 7
quam de libero remoueri non poſſit ſtante vltimo ſtatu pro libertate Beneficij, ſed probatio Iuriſpatronatus deſeruire ſolum poſſit pro futuris vocatio-

Digitized by Google

nibus, vt diſtinguit Mareſcott. var. reſol. cap. 55, num. 64.
verſic. ſimili quoque modo, & ſeq. lib. 1, Rot. in Firmana Be-
neficij 3. Aprilis 1656. coram R. P. D. meo Priolo, & in Fa-
uentina Parochialis 4. Decembris 1662. coram R. P. D. meo
8 Ninot, §. fin. tum quia hæc concluſio † procedit quando
ad collationem Beneficij deuentum fuit ab Ordinario, an-
9 tequam Patroni docerent de Iurepatronatus, † ſecus au-
tem quando probatio circa Patronatum facta fuit ante ef-
fectuationem Collationis, vt in præſenti conſtat ex dicta
10 decis. Buratt. 552. Tunc enim † vltimus ſtatus non atten-
ditur, & proprietas poſſeſſioni præfertur Abb. in cap. con-
ſult. 19. num. 9. verſic. quod ergo intelligendum de Iurepatr.
Dec conſ. 149. num. 2. verſic. & retenta iſta, Lotett. de
re benef. lib. 1. quæſt. 34. num. 18. Rot. decis. 167. ſub num. 9.
verſic. ſed pro reſponſione, & ſeq. par. 2. diu. cum. aliis in
Capuana Abbatiæ 5. Maij 1659. §. fin. & 16. Ianuarij 1660.
§. præterea coram R. P. D. meo Priolo.

11 Tum etiam quia † ſtatus vltimus tanquam de libero
nullo modo probatur, non ſolum quia deficit bona fi-
des in Ordinario, cum præcedentes omnes collationes
factæ fuiſſent ad præſentationem patronorum, & iſto-
rum acquieſcentia ex relatis per add. ad ſan. mem. Greg.
decis. 434. num. 10. Rot. in Volaterrana Cappellaniæ 27. Iu-
nij 1650. coram bon. mem. Dunozetto, §. in præſenti autem,
12 ſed † etiam quia deducitur in prouiſione Riccij, quæ
cum vti turbida, & à Patronis controuerſa fuerit, & con-
tradicta appareat ex eo quod à ſententia lata ſuper liberta-
te Beneficij appellatio fuit interpoſita, & proſequuta quo-
que obtenta fuit reſolutio rotalis ſuper exiſtentia Iuriſpa-
tronatus coram Buratt. d. decis. 552. vt conſiderat Rot. co-
ram Eminentiſſimo D. Card. Otthob. decis. 234. nu-
mer. 26.

13 Turbiditas verò † reſultat ex eo, quod Riccius ab Or-
dinario prouiſus tanquam de libero aliam prouiſionem
à Sede Apoſtolica impetrauit ſub narratiua, quod de
validitate Collationis Ordinarij dubitabatur cum clau-
ſulis derogatorijs Iuriſpatronatus, ac reſeruationis con-
ſenſus medietatis patronorum poſtea ſubſequentis, qua
ſtante prouiſione ſtatus iſte præſens redditur æquiuo-
cus, cum dubium ſit, an Riccius ex prima, vel ſe-
14 cunda prouiſione poſſederit, quinimò † cum in Bene-
ficialibus debeat multiplicatio titulorum euitari Lotter.
de re benef. lib. 1. quæſt. 34. num. 65. Rot. coram Caual. de-
cis. 226. num. 1. decis. 209. num. 7. par. 1. recent. & in Luca-
na Iuriſpatronatus 6. Iunij 1639. coram Eminentiſſimo D.
Card. Celſo, §. fin.

Nec ſubuertitur hæc ratio ex eo, quod prouiſio
Apoſtolica poſtmodum obtenta vltimum ſtatum tan-
quam de libero non potuit altera re, nec Ordinario in
d. quaſi poſſeſſione conſtituto innouando poſſeſſionem
præiudicare, quia ex ſubſequenti conſenſu patronorum
redditus fuit dubius, ſtatus Beneficij, cum non appareat,
an Riccius, vt dixi ex Collatione Ordinarij tanquam de
libero, an verò ex prouiſione Apoſtolica continente
15 derogationes patronatus quinimò † ex reſeruatione con-
ſenſus medietatis patronorum, & derogatione alterius
reſultat potius approbatio Iuriſpatronatus Burſatt. conſ.
324. nu. 3. verſic. Rurſus lib. 3. Rot. decis. 172. nu. 15. coram
Buratt. & decis. 152. num. 3. poſt Modern. de Iurepatrona-
tus cum aliis in deciſione §. finali.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Squillacen. Teſtamenti.

Veneris 13. Februarij 1664.

ARGVMENTVM.

Teſtamentum ſecundum annullat primum quando adhibitæ ſunt eædem ſolemnitates, etiamſi ſit factum ad interrogationem alterius, & reſponſionem Teſtatoris per verbum *ſic* dummodo appareat Teſtatorem diſponere de ſuis bonis voluiſſe, & animus Teſtatoris plenè per duos teſtes probatur.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum primum per vltimum iure conditum, & ſeruatis ſeruandis corruit.*
2 *Teſtamentum à Teſtatore non ſanæ mentis compote, & morti proximo factum non ſuſtinetur.*
3 *Teſtatoris phrenesis ab illam allegante debet probari.*
4 *Teſtibus optimam ſui dicti rationem non reddentibus non creditur.*
5 *Notario de ſana mente Teſtatoris deponente plurimum defertur.*
6 *Teſtes de ſana mente Teſtatoris deponentes in concurſu aliorum ſuper dementia deponentium ſunt præferendi.*
7 *Teſtatoris ſanæ mentis teſtamentum factum ad alterius interrogationē reſpondendo cum verbo* ſic, *valet.*
8 *Teſtatore mandante in ſcriptis redigi ſuum teſtamentum, ſi deinde poſt iſtius extenſionem interrogetur an illa ſit ſua voluntas, & reſpondeat per verbum* ſic *interrogatio toleratur, & teſtamentum ſubſiſtit.*
9 *Validitas teſtamenti ad interrogationem, & per reſponſionem* ſic *facti per Teſtatorem inducitur, ex quo ipſe præcedenter teſtari volebat.*
10 *Teſtatoris animus per duos teſtes benè probatur.*
11 *Teſtibus religioſis maior fides ſolet adhiberi.*
12 *Teſtamentum ſtipulatum à Notario ad interrogationem alterius, & reſponſionem teſtatoris per Verbum* ſic *ſubuertitur, quando non appareat de voluntate præcedente teſtandi.*
Secus vt num. 13.
14 *Suſpicione ceſſante ſecundum teſtamentum primum etiam iure factum annullat.*
15 *Filius naturalis filiatione non probata non habet actionem ad petendum legata ſibi à patre relicta.*
16 *Pater poteſt legata ratione, & cauſa alimentorum iuxta ſtatum, & dignitatem filijs naturalibus relinquere.*
Amplia vt num. 17.
18 *Hæredi teſtamentum acceptanti non licet amplius illud de nullitate redarguere.*

DECISIO CXXXVII.

HIACYNTVS Pariſinus duo condidit teſtamen-
ta ortaque controuerſia inter Fabium hæredem,
& legatarios ſuper validitate ſecundi ordinarius Squil-
lacen. per ſententiam diffinitiuam nullum eſſe decla-
rauit, ſed reuocatam per duas contrarias primam in
Tribunali A. C. & alteram in Rota latas, nec ad-
huc acquieſcens Fabius obtinuit in vim remiſſoria-
lium examinari teſtes quorum tamen depoſitionibus
non obſtantibus Domini pro confirmatione ſententiæ Ro-
talis reſponderunt, quia illius validitati nihil opponeba-
tur, iuſtitia verò manifeſta redditur ex vulgata iuris re-
gula quod prius teſtamentum † reuocatur per vltimum 1
iure conditum ſeruatis, vt in præſenti omnibus neceſſarijs
requiſitis, & iſtud eſt attendendum §. poſteriore inſtit. quib.
modo teſtam. infirmet. l. 1. ff. de iuſtit. recept. teſtam. l. ſi quis
priore ff. ad Trebell.

Non obſtat, quod de tempore conditi huius ſecundi
teſtamenti Hiacyntus acerbitate morbi vexatus non eſ- 2
ſet mentis compos, ſed morti proximus per ſimplex
verbum *ſic* ad omnes interrogationes reſpondebat, quo
caſu teſtamentum viribus non ſubſiſtit ſecundum Soccin.
Sen. in conſ. 229. num. 5. verſ. quibus præmiſſis lib. 2. Mart.
vot. 89 num. 18. Rot. coram Mantich. decis. 60. num. fin. &
in rec. dec. 581. n. 29. par. 4. tom. 3. quoniam dementia, &
phreneſis ex graui infirmitate cauſata à Fabio, qui † te- 3
ſtamentum ex hoc capite impugnare, & annullere inten-
dit, & ideò tenetur plenè, & concludenter probare præci-
ſe de illo tempore Ruin. conſ. 7. num. 5. lib. 1. Gratian. di-
ſcept. forenſ. cap. 843. nu. 12. & 36. Boer. decis. 23. d. a. 89.
Ioſeph.

Digitized by Google

Ioſepho Ludouic. *deciſ. Peruſ. 1. num.* 3. Cardin. Canaler. *deciſ. 366. num. 7.* Buratt. *deciſ. 256. num. 5.* nullo modo viſa fuit iuſtificata ex teſtibus vigore remiſſorialium examinatis & relatis in *Summ. Fabi num. 4.* ſiquidem Angelus Philſius deponit Hiacynthum habuiſſe lucida interualla, & Michael Angelus Breſius ſtatura puſillus aſſerit non potuiſſe videre Teſtatorem ob multitudinem gentis ibi adſtantis, omnes vero alij de ſimplici auditu deponunt illum fuiſſe graui infirmitate oppreſſum, & non multo poſt ſti-
4 pulatum teſtamentum obijſſe. Vnde non eſt † probata phreneſis ſuper qua de auditu proprio, & viſu debent teſtes deponere concludentiſſime, & cauſam eorum dicti reddere, alias non creditur Boer. *deciſ. 23. num. 41.* Rot. *diuerſ. deciſ. 107. num. 4. & deciſ. 134. num. 3 par. 2. & in recent. deciſ. 384. per tot. & ſignanter num. 7. part. 5.* Thomat. *deciſ. Marchiæ 13. num. 4. & 5.*

5 Et nihilominus de ſana mente Hiacynthi nedum teſtatur Notarius qui fuit de Teſtamento coram ſeptem teſtibus rogatus per illa verba ſanus per gratiam Dei mentis, & *in ſua loquela & recordabili memoria* Io. Andr. *in cap. vltim. num. 10. de ſucceſſ. ab inteſtat.* Boer. *conſ. 102. num. 12.* Farinac. *conſ. 54 num. 18 lib. 1.* Rot. *deciſ. 638. num 8. part. 1. diuerſ. in Romana hæreditatis de Graulis 5. Octobris 1622. coram Rembold. in Add. ad concluſionem 824.* Maſcard. Verum etiam Teſtes teſtamentarij formiter repetiti, vnanimiter affirmantes ſemper in recto ſenſu, & mente fuiſſe qui qui-
6 dem teſtes abſque dubio ſunt præferendi, & attendendi in concurſu aliorum ſuper dementia deponentium Corn *conſil. 85 lib. 2.* Gratian. *in præcitata diſcept. 843. num. 11.* Rota *coram bo. me.* Coccin. *in deciſ. 484. numer. 5. & in dicta deciſ. 384. num. 3. p. 1. recent.*

7 Hoc igitur poſito, quod Teſtator † eſſet mentis compos ac articulate loqueretur benè ſubſiſtit teſtamētum à ſe factum etiam ad alterius interrogationem reſpondendo cum verbo *ſic* iuxta ſententiam *gloſ. in l. iubemus in verbo quemadmodum C. de teſtam.* Menoch. *conſ. 45. num. 1. & 30. vbi de recepta DD. opinione Clar. in §. teſtam. qu. 37. num. 2.* Grat. *diſcept. forenſ. cap. 659. num. 11. & d. cap. 843. num. 28. & 29.* Farinac. *in dicto conſ. 97. num. 1. & 29. lib. 1.* Rot. *deciſ. 638. num. 1 part. 1. diuerſ. & rectè* Soccin. Sen. *in præcitato conſ. 229. num. 5. lib. 2. reſpondet* Rot. *in dicta deciſ. 581. num. 31. p. 4. tom. recent.* Et eò facilius recipitur hæc ſententia quando in propoſito caſu ante ſtipulationem teſtamenti Teſtator expoſuit ſuam voluntatem, & mandauit redigi in ſcriptis, & poſteà à Notario ſtipulatum fuit ſolemne teſtamentum præuia interrogatione facta Teſtatori, ſi ita diſponere in-
8 tendebat, & ille per verbum *ſic* reſpondit, tunc † enim toleratur talis interrogatio habens præexiſtentem cauſam, quam prius Teſtator ex ſe fecerat, & pro libito diſpoſuerat Clar. *in d. §. teſtam. & d. qu. 37. verſ. 3. ſcias* Nicol. Bellon. *conſ. 37. num. 14.* Soccin. Iun. *in conſ. 183. in contrarium*
9 *allegatus num. 29. & 31. verſ. oportet* vbi † quod pro validitate teſtamenti ſic ſtipulantis ſufficit, quod aliquo modo vltra illam ſimplicem reſponſionem appareat, quod defunctus volebat teſtare, & ad id deliberate veniebat Surd. *conſ. 414. num. 53. in fin. & num.* 54. vbi quod in hoc omnes concordant Theſaur. *qu. 99. num. 7. 13. & 16.* Mart. *vot. 89. num. 3.* Cyriac. *controu. 349 num. 72. cum ſeqq* Farinac. *dict. conſ. 97. nu. 8.* Rota *in Romana hæreditatis de Bellauite 5. Maii 1600. coram Iuſto impreſ. in fin. dec. conſ. 2. 29.*

De præcedenti autem animo Hiacynthi Teſtandi, & de bonis ſuis vt fecit, diſponendi non viſum fuit dubitari poſſe, nam abundè liquet ex depoſitione Pauli Gammellæ, & P. Ioſephi Cappuccini tunc in Conuentu Ciuitatis Squillacen. Guardiani, qui diſpoſitionem de illius mandato ſcripſit, & in quo nulla cadit falſitatis, & ſuggeſtionis ſuſpicio hodie probata ex dictis duorum teſtium relatis *in ſum. illorum de Ferracis num. 2.* atteſtationibus iuratis Patris Angeli pariter Capuccini, & eiuſdem Guardiani ſocij necnon proprij Paruchi, qui infirmo ſacramenta adminiſtrauit, & ex debito ſui officij ſemper adſtitit, qui omnes ex cauſis, & rationibus adductis optimè concludunt prædictam ordinationem diſpoſitionis antequam deuentum fuerit ad actum ſtipulationis, ita vt non poſſit negari talis
10 animus ad quem † probandum ſufficeret duo teſtes, vt in ſpecie ſcripſerunt Alex. *conſ. 4. num. 11. lib. 7.* Soccin. Iun. *conſ. 8. num. 6 lib. 2.* Surd. *d. conſ. 414 num 57. quos refert.* Farinac. *in ſepè citato conſ. 37. num. 7. in fine*, & maximè cum
11 in præſenti tres ſint Religioſi, † & eximiæ Pietatis viri, & ob id maior fides eſt adhibenda *gloſ. in cap. Monachos 77. diſtinct.* Crauett. *conſil. 261. numer. 1.* Capic. *deciſ. 12. numer. 18. & 19.* Rot. *deciſ. 630. numer. 2. part. 3. recent.*

Quibus † non aduerſantur authoritates in contrarium 12
allegatæ, quatenus firmant non ſubſiſtere teſtamentum, ſtipulatum à Notario ad interrogationem alterius, & reſponſionem teſtamenti per verbum, *ſic*, quia procedunt, vbi non præceſſit voluntas diſponendi vel redacta fuit in ſcriptis à perſona ſuſpecta, & intereſſata, ad hæreditatem aſpirans abſque ſcientia, & mandato teſtatoris, & deinde grauiter illi infirmo, & balbutienti lectum quicquid fuit à tali ſcriptum, vt explicat *gloſ. in §. inſtitutio num. 9. & relicte* Soccin. Iun. *d. conſ. 183. nu. 32. l. 2. idem tenet* Clar. *in dec. Teſtam. qu. 37. verſ. ſed ſi quis iuſſu teſtatoris.* At vbi animus
ad teſtandum præordinatus fuit † ad ſcripturam redactus 13
à perſona in qua ceſſat ſuſpicio, quod potuerit aliquid ſcribere quam Teſtator voluit, & in actu ſtipulationis factæ miniſterio Notarij erat in ſenſu recto, vt dicunt teſtes, non differt, quod interrogatio facta fuerit ab Altero, & non à Notario, vt dicunt Corn. *conſ. 77. nu. 4. lib. 4.* Menoch. *conſ. 45 num 30. 31. vbi reſpondet contrariis* Farinac. *in præcitato conſ. 97. n. 16. & 17.* vbi in fortioribus terminis quando interrogatio facta fuit ab hærede, & a legatario.

Ex qua diſtinctione inſurgit, etiam reſponſio ad id, quod iterum obijciebatur, quod hic agitur de reuocatione primi
teſtamenti ſolemniter conditi quæ † fieri nequit mediante 14
ſecundo teſtamento per moribundum condito ad alterius interrogationem, quia non procedit ceſſante ſuſpicione: hoc enim caſu nulla eſt conſtituenda differentia ſiue agatur de reuocatione iam conditi, ſiue non, vt diſtinguit Menoch. *in cit. conſ. 45. num. 36.*

Neque ſublata ex his obiecta inualiditate teſtamenti ſententia redargui poteſt de iniuſtitia, ex eo quia condemnat hæredes ad ſoluendum legata Antonio, & Catharinæ filijs naturalibus Hiacynthi, de quorum filiatione non do-
cetur, & ſine qua nullam habent actionem ad illa peten- 15
dum *l. Pater 5. C. de hæred. inſtit. l. neque profeſſio 5. C. de teſtam.* quia præter quod de illa ſatis conſtat, ex duobus Parochis, & alijs tribus Teſtibus ab ipſomet Fabio in vim re-
miſſorialium examinatis de illa benè deponentibus, & 16
ideo ratione & cauſa alimentorum potuit legata relinquere ſecundum ſtatum, & dignitatem, ex latè cumulatis per
Gratian *in diſcept. 112. nu. 1. cum ſeq.* etiam ſi non conſta- 17
ret nihil refert dum agitur de præiudicio Patris, qui potuit in ſuo recognoſcere, & legare ad dictam *l. 5. Pater C. de hæred. inſt.* Grat. *diſcept. 267. n. 14. & 15. & cap. 563. n. 57. & 58.*

Quæ omnia magis admittenda videbantur in hac facti ſpecie, quia Fabius hæres acceptauit teſtamentum, & in vim illius poſſeſſionem bonorum fuit adeptus, vnde non
licet amplius de nullitate redarguere, & ibi diſpoſita im- 18
pugnare Crauett. *conſ. 158. in princ.* Guid. Pauzirol. *conſil. 110. num. 12.*

Ex quibus, & alijs latè firmatis in duabus deciſionibus coram R. P. D. meo Priolo ante probatam ſententiam de more emanatis ſub diebus 16. Martij & 7. Iunij 1662. fuit pro illius confirmatione concluſum vtraque parte informante &c.

R. P. D. T A I A.

Fanen. Cenſus.

Veneris 15. Februarii 1664.

A R G V M E N T V M.

Remiſſoria an ſpoliatori debeat concedi, & ad excuſandum ſpolium an poſſint ab iſto fieri nouæ iurium productiones. Conceſſio remiſſoriæ cum retardatione, vel ſine à Rotæ arbitrio pendet.

S V M M A R I V M.

1 *Remiſſoria concedi ſolet etiam ſpoliatori concurrente ſumo, & ceſſante calumnia.*
2 *Ad ſpolium excuſandum etiam nouæ Iurium productiones fieri permittuntur.*
3 *Spolij limitatio ex quibus reſtricta appareat.*
4 *Sententia ad ſpolium iudiciale euitandum ex eiſdem actis iuſtificari debet.*
Et ita paſſim practicatur, & in omnibus ſententiis poſt executionem & n. 5.

6 *Remiſſoriam concedere cum retardatione, vel ſine ſpectat ad arbitrium Rotæ, & n. 7.*

DECISIO CXXXVIII.

SALVIANO immiſſa fuit anno 1654. in poſſeſſionem fundi cenſiti Baptiſta pro fructibus cenſualibus maturis ſcut. 360. cenſus empti pretio ſcut. 1000. & anno 1619. Succeſſores illius habuerunt ab A. C. mandatum executiuum pro alijs fructibus ſcut. 1032. contra Amianum fideiuſſorem, cuius vigore proceſſerunt ad ſubhaſtationem prædij, ſed per appellationes, & duas ſententias Rotales mandatum reuocatum fuit cum omnibus conſecutis, & conceſſum Amiano mandatum reintegrationum ad poſſeſſionem prædij indebite ſubhaſtati vna cum damnis, & intereſſe, &c.

Commiſſa nunc mihi cauſa appellationis, ac petita Remiſſoria ad probandos fructus eo tempore perceptos dubitatum eſt de more an ſit concedenda remiſſoria cum retardatione, vel ſine arbitrio Rotæ reſponderunt pro ſucceſſoribus Baptiſtæ.

Nec fuit quæſtio de requiſitis volgatis remiſſoriæ apud Veſtr. *in dict. introduct. cap. vltimo lib. 6.* Scacc. *de Iud. ca. 8. à nu. 725. lib. 2. & nouiſſime noſtrum* Capuc. *prax. minor cap. 3. part. 2.*

Sed quæſtio fuit de limitatione ſpolij, vt poſt Veſtr. & Rot. *tradit* Scacc. *d. cap. 8. à numer. 762. &* Capucc. *d. cap. 3. num. 191. &* coram Buratt. *deciſ. 66. & deciſ. 800. vtrobique num. 1. cum ſimil.*

1 Et placuit DD. concedi, vt ſolet interdum concedi † ſpoliatori concurrente fumo, & ceſſante calumnia Rota coram Buratt. *d. deciſ. 66. num. 1. cum alleg. & apud* Capucc. *cap. primo num. 228. part. 2.* & generalius ad excuſandum

2 ſpolium poſſe fieri de nouo Iurium productionem † inquit Rot. *deciſ. 353. in fin. part. 2. recent. poſt deciſ. 356. l. 3. par. 3. diu.* & opportunè etiam poſt duas ſententias de ſpolio Rota *coram Caſſador. de dilat. dec. 3. num. 1. verſ. & ita nouiſſime.*

Fumus viſus eſt per ſe ex materia fructuum illiquida, & ex iurata notula fructuum iam data, quam pro ſufficienti magis quam pro inſubſiſtenti Rota reliquit, quo caſu cum procurator renunciatus fuerit, vt alijs probationibus, & contrarijs coniecturis animum ad concedendum remiſſoriam propenſiorem faceret, ex hoc maxime viſa eſt reſtricta limitatio, vt apud Veſtr. *cap. vltim. num. 1. verſ. quamobrem ſolet cautas Procurator & poſt alios* Scacc. *d. cap. 8. num. 799.*

Immo repetebant DD. ex deciſ. cauſæ nec nominatum quidem fuiſſe ſpolium, ſed fundatas fuiſſe in nullitate mandati ex cauſa illiquiditatis crediti probationibus inſufficientibus, & ipſa ſignatura ſatis approbauerat mandatum, dum cauſam commiſerat ſine præiudicio.

Nec obſiſtit exceptio irte leuatis remiſſoriæ, tum quia

4 † ſententia ad euitandum ſpolium iudiciale debet iuſtificari ex eiſdem actis Rota coram Buratt. *deciſ. 848. num. 6.*

5 vbi, & ita paſſim practicari, & in † omnibus ſententijs poſt executionem *ad annot. ad* Buratt. *deciſ. 251. in fin. &* coram Caualer. *deciſ. 832. in fin.* tum etiam ex alijs de facto.

Dum enim mandatum innixum iuratæ notulæ fructuum valide ab A. C. conceſſum, & à Rota ex nouis contrarijs atteſtationibus fuit ex notula infirma decreta, nec debet proinde negari probatio pro notulæ iuſtificatione, ſeu valoris fructuum ſingulis annis, & eo minus, quo minus de ſpolio agatur vt ſupra cætera de facto ipſo diluebantur.

Ceterum placuit DD. addere cum retardatione, vel ſine arbitrio Rotæ pro ſtimolo petentia, alteriuſque cautio-

6 ne, & cum hoc ſpecialiter † arbitrium ſit Rota coram Verall. *ferè tota deciſ. 58. part. 3. & apud* Scacc. *de Iudic. cap. 3. ſub num. 170. d. lib. 2.* & generalius in iſtis terminis concede-

7 re † remiſſoriam pendet plurimum ab eius arbitrio, & conſiderat Caſſador. *d. deciſ. 3. in fin. & concludit* Rota *dec. 41. in fin. part. 7.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. ALBERGATO

Sacræ Rotę Decano.

Mediolanen. Parochialis.

Veneris 15. Februarii 1664.

ARGVMENTVM.

Præſumptio veritatis ex conſenſu Pontificis inducitur, quem, vt gratia ſubreptitia non reddatur ſufficit ſaltem implicitè intellexiſſe id quod petebatur. Verba in narratiua facta Pontifici expreſſa alias qualitates, & conditiones ibi non expreſſa recipere minimè valent. Conſenſus non continet præiudicium expreſsè ab ipſo actu reſultans.

SVMMARIVM.

1 *Factum proprium impugnare nemini licet, quando ſolemnitates requiſitæ adhibitæ fuerunt, & n. 2.*

3 *Beneplacitum Apoſtolicum interueniſſe præſumitur ſtante lapſu temporis, & obſeruantia.*

4 *Conſenſus Papæ præſumptionem veritatis inducit.*

5 *Parochus vltra ſuæ Parochiæ limites curam animarum exercere non poteſt iuxtà diſpoſitionem* S. Conc. Trident. ſeſſ. 24. de reformat. cap. 13.

6 *Parochis duobus promiſcuè Sacramenta adminiſtrantibus limites Parochiæ ſunt præſcribendi.*

7 *in Parochiali Eccleſia duo capita eſſe non poſſunt, ſed vnus Sponſus, & rector, cui cæteri ſubeſſe debent.*

8 *Verba narrata Pontifici alias qualitates recipere non poſſunt in narratiua non expreſſas.*

9 *Verba Pontificis quando ſtant cauſatiuè quomodo intelligenda.*

10 *Conſenſus non comprehendit præiudicium expreſsè ab ipſo actu reſultans.*

11 *Gratia ne reddatur ſubreptitia ſufficit Pontificem ſaltem implicitè intellexiſſe id quod ſibi expoſitum fuit.*

DECISIO CXXXIX.

INTER Archipresbyterum Parochialis Eccleſiæ S. Thomæ in Terra Amara Mediolanen. Diœceſis, & Maſnagum prouiſum de coadiutoria, quam anno 1629. clar. mem. Federicus Card. Borromeus inſtituit ſuppreſſa portione Parochialis, aliàs à S. Mem. Carolo Cardinali Borromeo præſeruata, inita fuit tranſactio: Cumque Informante tantùm Curato moderno Coadiutore, die 15. Iunij proximè præteriti coram Eminentiſſimo D. Cardinali Celſo reſolutum fuit, & ſuppreſſionem, & concordiam non ſuſtineri: Auditis hodie, & Informantibus pro Archipresbytero, & Capitolo Domini receſſerunt à deciſis, non enim agitur de diſmembratione bonorum Eccleſiæ, vt in die reſolutionis ſuppoſitum fuit, ſed de ſimplici ſuppreſſione portionis Parochialis, cum noua erectione Coadiutoriæ facta ab Ordinario, pro cuius confirmatione cum ſucceſſiuè Curatus ſupplicauerit Sanctiſſimo, & ſecundum Breue obtinuerit directum Ordinario, qui inſtante eodem Curato, & præuia debita iuſtificatione ad ſolemnem confirmationem deuenit, non poteſt hodie Curatus † contrarium aſſerere, nec ſuppreſſionem, & nouam erectionem ipſo petente confirmatam impugnare, 1
Roman. *conſ. 347. ſub num. 9. verſ. an inſtantia* Rot. *deciſ. 78. num. 3. part. 5. recent. deciſ. 117. num. 7. coram Eminent. D. Card. Otthobono, & in Leodien. Succeſſionis 4. April. 1661. coram me, §. fruſtra etiam.*

Maximè † quia non defecit in præſenti caſu ſolemnitas, & iuſta cauſa; Cum enim poteſt ſuppreſſionem ſpatio triginta annorum, & vltrà hoc beneficium tamquam Coadiutoria prouiſum fuerit, & vt tale à tribus Coadiutoribus ſucceſſiuè poſſeſſum, Summ. Capituli *num. 2. 4. & 5.* Non autem vti portio Curata, ſtante lapſu tanti tempo- 2
ris † cum obſeruantia ſubſecuta præſumitur beneplacitum Apoſtolicum interueniſſe Gabriel. *conſil. 36. ſub numer. 52. lib. 1.* Mareſcott. *var. reſolut. cap. 13. nu. 9. lib. 1. Add.* 3

ad

Digitized by Google

ad ſan. me. Greg. deciſ. 354. num. 18. Rota *deciſ. 255. num. 1. & ſeqq. par. 8. recent. coram Eminentiſs. D. Card. Ottbob. dec. 240. num. 12. & in Romana Permutationis 20. Februarij 1647. cor. bo. me. Bichio, §. non obſtat nullitas*, & de ſufficientia cauſæ
dubitari non poteſt, cum enim Pontifici expoſitum fuerit
ad ſedandas diſcordias inter Archipresbyterum, & obti-
nentem portionem curatam titulum eiuſdem portionis
fuiſſe ſuppreſſum, & in eius loco nouum beneficium nuo-
cupatum Coadiutoria fuiſſe erectum, & idem Pontifex
eam approbauerit, & confirmari mandauit Summ. Capi-
tuli *num. 3.* non eſt vlterius quærendum de veritate cauſæ,
& an alio modo diſcordiæ remoueri potuerint, cum non
4 requiratur alia probatio circa hoc, quia conſenſus † Papæ
inducit præſumptionem veritatis *Adden. ad ſan. mem.* Gre-
gor. *deciſ. 113. ſub num. 11. verſ. ſed licet beneplacitum, & deciſ. 143. num. 5. verb. ſubintrat alia concluſio*, Rota coram
Coccin. *deciſ. 391. numer. 3. verb. tamen facit, & deciſ. 301. num. 3. p. 1. recent.*

Nec proinde aduerſatur, quod ſine alia ſuppreſſione tol-
li potuerint diſcordiæ, & remoueri ſcandalum aſſignando
Archipresbytero, & obtinenti portionem curatam, ſuos
5 limites, † vltra quod Curam animarum exercere non poſ-
ſet, iuxtà diſpoſitionem Sacr. Concil. Trid. *ſeſſ. 24. de re-*
6 *format. cap. 13.* Quoniam id procedit † quando eſſent plu-
res Parochi, qui in eodem loco promiſcuè Sacramenta ad-
miniſtrarent, in quibus terminis procedit diſpoſ. Conc. vt
declarat Barb. *de off. & pot. Paroch cap. 1. n. 3.* Sed hic erant
duo eiuſdem Eccleſiæ Portionarij, quorum vnus erat Ar-
chipresbyter, inter ſe diſſidentes ſuper actuali exercitio
curæ Animarum, & Sacramentorum adminiſtratione, &
eorum alter alteri cedere nolebat, & vterque ſocio præfer-
ri contendebat. Vnde altercationes huiuſmodi, & cum de-
trimento Populi ſcandalum inde proueniens opportunius
tolli non poterat, quam ſubordinando vnum alteri, &
conſtituendo dependentiam vnius ab altero, quod confor-
me erat non ſolum quarto Concilio Prouinciali Mediola-
7 ni, verùm etiam diſpoſitioni Iuris, ſecundum quam † non
poſſunt eſſe duo eiuſdem Parochialis Eccleſiæ Capita, ſed
vnus Sponſus, & rector, cui cæteri ſubeſſe debeant Butr.
in cap. cum non ignores 15. num. 4. vbi alij Canoniſtæ de præben.
Oldrad. *conſ. 67. num. 1.* Gonzal. *ad regul. 8. gloſ. 6. numer. 47.*
Lotther. *de re beneſ. lib. 1. qu. 20. num. 141.* Gratian. *diſcept. 865. num. 25.* Rot *deciſ. 238. num. 7. cor. Coccin.*

Non obſtat, quod in Breui confirmatorio contineantur
clauſulæ; *licita tamen, & honeſta &c. ac ſine præiudicio ali-
cuius*, nam ſtante expreſſa narratiua facta Pontifici, de
ſuppreſſione portionis, curatæ ac erectione Coadiutoriæ;
8 præfata † verba non poſſunt recipere alias qualitates, &
conditiones ibi non expreſſas, & in Inſtrumento concor-
diæ contentas Barbol. *clauſ. 51. num. 3.* Ror. *deciſ. 339. num. 5. part. 2. recent. & deciſ. 124. num. 2. & 3. poſt* Cenc. de cen-
9 ſib. Quo enim ad ea quæ Papa ſciuit † verba prædicta non
ſtant conditionaliter quatenus ſcilicet licita ſit, & hone-
ſta, ſed cauſatiuè ex, quia ſunt talia, vt in ſimilibus Rota
deciſ. 20. num 4. part. 6. recent. & in Rauennaten. Penſionis 1. Decembris 1662. coram me, §. qua ratione, ſequentia verò
ſine præiudicio, intelligi debent reſpectu tertij non autem
quoad eos, qui ſuppreſſioni, & concordiæ conſenſum præ-
10 ſtiterunt, quia non comprehendit † præiudicium expreſ-
sè ab ipſo actu reſultans Gabr. *conſ. 151. num. 29. & ſeq. lib. 1.* Gratian. *diſcept. 867. num. 19. cum cæteris apud* Barboſ.
clauſ 157. num. 5. Rota *deciſ. 222. num. 6. p. 7. rec. & in Romana Vineæ 19. Februar. 1663. cor. me §. nec aliqua.*

Nec demum reſiſtit narratiua Pontifici Maximo facta
aſſignatos fuiſſe coadiutori redditus omnes, ad portionem
ſuppreſſam ſpectantes; quorum tamen aliqui Sacriſtæ
fuerunt attributi. Quoniam narratiua qualificata fuit ex
ſequentibus verbis: ſub certis conditionibus, & pactis,
quæ cum detrahant de valore rerum applicatarum, non
retraxiſſent Pontificem à conceſſione præſertim, quia
ſaltem in genere expoſitum fuit redditus, & prouentus
non fuiſſe liberè, prout portionario ſuppreſſo competebat
11 aſſignatos, ſufficit autem † Pontificem ex narratis poſſe
ſaltem implicitè intelligere præiudicium ne gratia redda-
tur ſubreptitia Suar. *Relig. to. 1. tract. 5. lib. 4. ca. 61. n. 14.* Ror.
*deciſ. 701. in princip. p. 4. & in Ferrarien. ſeu Romana Pecu-
niaria 14. Februar. 1656. § eoque libentius cor. bo. mem. Dunozetto & in Toletana Archipresbyteratus 3. Ianuarii 1658. cor. me, §. nec releuat in fine.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Barchinonen. Canonicatus.

Veneris 15. Februarii 1664.

ARGVMENTVM.

Concilium Tridentinum *ſeſſ. 24. cap. 8. de refor-
mat.* circa Canonicatus Pœnitentiarios quid
diſponat. Indultum Gregorij XV. de colla-
tione Canonicatuum Pœnitentiariorum
diſpoſitio quomodo intelligenda. Obſer-
uantia rerum dubiarum legitima inter-
pres.

SVMMARIVM.

1 *Electio Pœnitentiarij ex diſpoſitione* Sac. Concilij Tri-
dentini ſeſſ. 24. cap. 8. de reformat. *ſpectat ad Ordi-
narios, ſi vacationis caſus in menſe ipſis attributo eue-
nerit.*
2 *Collatio præbendæ quando inſimul ad Epiſcopum, & Ca-
pitulum ſpectat; Si perſonæ nominatæ ab Epiſcopo Ca-
pitulum non conferat, collatio aliter facta non atten-
ditur, & habetur pro inualida, & n. 3.*
4 *Indultum ſan. mem. Gregorij XV. quid diſponat, & quo-
modo intelligendum, & nu. 5.*
6 *Prouincia vna poteſt vni Domino ſubeſſe, & legibus mode-
rari diuerſis ab alia prouincia eidem Domino ſubiecta.*
7 *Teſtes illi præferuntur quorum depoſitiones adminiculan-
tur ex alijs iuribus.*
8 *Obſeruantia pro declarandis dubijs bene deſeruit.*
9 *Qualitas à Statuto requiſita debet in ſpecie referri, ad
effectum vt admitti poſſit illius diſpoſitio.*
10 *Extenſio præcedentem comprehenſionem excludit.*
11 *Prouiſio vt ſubſtineatur vltimus ſtatus beneficij eſt atten-
dendus.*

DECISIO CXL.

CANONICATVM Pœnitentiarium Petrus ab Or-
dinario impetrauit, vti in menſe Septembris, eidem
reſeruato vacantem; Illum verò Capitulum præuio con-
curſu Ioſepho attribuit, delata verò mihi cauſa dubium ſu-
per Canonicatus adiudicationem alteri ex iis decernen-
dam hodie propoſui in Petri fauorem à Dominis reſolu-
tum; Siquidem † electio Pœnitentiarij ex diſpoſitione 1
Sac. Conc. Trident. *in ſeſſ. 24. cap. 8. de reformat.* deſertur
dumtaxat Ordinarijs quoties vacatio in menſe ipſis attri-
buto contingat, vt tradit Nauarr. *in conſ. vnico ad finem, vt Sed. vacant.* vbi ita à Sacra Congregatione refert fuiſſe de-
ciſum, Gonzal. *ad reg. 8. Cancell. gloſ. 9. §. 2. num. 87. & 85.*
Garz. *de beneſ. par. 5. cap. 4. nu. 240. & 144.* Barbol. *de offic. & poteſt. Epiſc. alleg. 55. num. 2. & de Canon. & dignitat. cap. 24. n. 4.* Rot coram Mant. *dec. 56. n. 1. cum ſeqq. & in Maioricen. Canonicatus 19. Aprilis 1593. cor. Card. Millino.*

Et licet † collatio præbendæ Canonicalis ad Epiſco- 2
pum, & Capitulum ſimultaneè pertineat, dum tamen à
Capitulo, cui onus eam conferendi perſonæ nominatæ
per Epiſcopum inhærebat, vt præter auctoritates ſuperius
relatas, dixit Rota coram Seraphin. *deciſ. 1218. ante num.
primum* Petro fuit † denegata collatio, debet hic in ipſius 3
odium reputari, & eſt perinde ac ſi verè illam reportaſſet,
vt ad Lotther. *de re beneſ. lib. 2. qu. 51. nu. 39. cum ſeqq.* Rot.
deciſ 97. num 3. par. 3. recent & in Gerunden. beneficij 17. Iunij 1644. in §. non obſtat, & in Burgen. Beneficij 28. Iun. 1651. in primo §. coram bo. me. Bichio, cum alijs recenſitis in Vrbinaten. Canonicatus 25. Iunii 1655. poſt principium coram Reuerendiſs. D. meo Epiſcopo Papien.

Nec vrgere viſum fuit indultum † ſa. me. Gregorij XV. 4
diſponens, vt Canonicatus Pœnitentiarij menſe quocun-
que in Cathedralibus, ac Collegiatis Eccleſijs vacare con-
tigerint à locorum Ordinarijs, & Eccleſiarum præfata-
rum Capitulis præuio concurſu conferantur. Illud † enim 5
proceſſiſſe conuincitur pro Eccleſijs in Hiſpaniarum Re-
gnis conſiſtentibus, nec ſuas valet proindè vires porrigere
ad hunc Canonicatum in Cataloniæ Prouincia conſtitu-
tum, quæ † retinens dumtaxat nomen Principatus 6
proprijs legibus moderatur, nec ſub Hiſpaniarum

Regni nomine continetur, licet Catholicæ Maieſtati ſu-
biaceat, vt pluribus relatis authoritatibus in terminis,
huiuſmet Canonicatus fuit plenè reſponſum *in Barchino-
nen. Canonicatus 4. Decembris 1644. & 9. Iunij 1645. coram
me, & ſucceſſiuè coram Reuerendiſs. Royas ſub die 15. De-
cembris 1645. & 26. Februarii, & 16. Aprilis præſentis
anni.*

Et quamuis aliorum Hiſtoricorum monumenta in
præterit is deciſionibus recenſita, necnon ab informantibus
deducta Prouinciam Cathaloniæ Regali Stemmate reſe-
7 rat inſignitam. Horum tamen † dicta debent in illorum
concurſu poſthaberi, ac diuerſis adminiculis, quibus
fulciri noſcuntur, *ad text in cap. licet cauſam 19. verſ. ac
præmiſſis de probat.* Ruin. *conſ.* 67 *num.* 1. *lib.* 1. Gabr. *de te-
ſtib. concluſ. 4. num 90.* Rota *deciſ. 77. num. 7. part. 9. recent.
& in Romana Cambij 8. Iunii 1663. in §. hinc non vrget coram
me*, his enim aſſiſtunt Regia diplomata, quamplura in
quibus Catholica Maieſtas ſub nomine Principis Cata-
loniæ deſcribitur, necnon litteræ quoque Apoſtolicæ tri-
buentes illi nomen Principatus.

Quinimmò prædictam Prouinciam ſub indulti tenore
non contineri Canonici complures concludunt atteſtationes
nunquam illud fuiſſe vſu receptum. Tum prouiſiones
etiam diuerſæ ſimilium Canonicatuum in Eccleſijs eiuſ-
dem Principatus ab Apoſtolica Sede nullo precedente con-
curſu peractæ, quarum aliquæ in deciſionibus editis co-
ram me recenſentur aliæ verò noſcuntur poſtmodum ſub-
ſecutæ in Eccleſia Viceñ de anno 1656. & in altera Dertu-
ſeñ de anno 1658. vt ex Summ. Petri conuincitur in *num* 3.
8 Tali † quippe obſeruantia pro excluſiua interpretatione
indulti benè deſeruit, *ad text. in l. ſi de interpretatione, ff. de
legibus* Bartol. *in l. diuturna 32. verſ. item nota ff. eod tit.* Bald.
conſ. 261. *num.* 2. *lib.* 3. Menoch. *conſ.* 32. *numer.* 44. *cum ſeqq.*
Rot. *deciſ. 175. num. 10. coram Eminentiſſ. D. meo Card. Ottho-
bono, & in Carpentoratea. Iuriſdictionis 18. Maii 1663. in §.
tum ex quo, coram me.*

Hunc quoque intellectum ſuadet tenor indulti pro his
Eccleſijs expreſsè petiti, ac conceſſi, in quibus fuerant
magiſtrales præbendæ ſeu doctorales erectæ, vt ſcilicet
quemadmodum illa conſueuerant præcedente concurſu
ex ſpeciali Apoſtolico Priuilegio conferri, quoque deberet
obſeruari in collatione Canonicatus Pœnitentiarij in eiſ-
dem Eccleſijs nouiter erecti, quare dum exiſtentia Præ-
bendarum ſimilium Magiſtralium in Cataloniæ Princi-
patu, nedum de tempore editi indulti, ſed nunc quoque ex
plurium atteſtatione excluditur, eo facilius in proprio ca-
ſu locus eiſe nequit in dubio, vt tradit Socc in Sen. *in conſ.*
9 *55. num. 1. lib. 1.* vbi quod, † qualitas à ſtatuto, vel Conſti-
tutione requiſita debet in ſpecie referri ad hoc, vt illius
diſpoſitio valeat admitti, Natt. *conſ. 388. num. 1. part. 4 &
deciſ. 217. n. 7. p. 7. recent.*

Quamcumque prædictam occaſionem dubitandi vide-
tur remouere huius extenſio indulti à Sanctiſſimo D. No-
ſtro ad petitionem Sereniſſimi Regis Hiſpaniarum con-
ceſſi ad Cataloniæ Principatum abſque tamen vllo præiu-
dicio iuris partibus, ea prouiſione quæſiti, ibi, *ſine præiu-
10 dicio iuris alteri quæſiti extendimus, & ampliamus*, † exten-
ſio quippe præcedentem comprehenſionem excludit, De-
cian. *conſ. 26. num. 71. cum ſeqq. lib. 2.* Gratian *diſcept. for.
cap. 397. num. 20.* Rot. *deciſ. 250. num. 28. & 29 part. 7. recent.
& in Oſcen. Canonicatus 1. Iulii 1658 in §. non obſtantibus cor.
R. D. meo Albergato.*

Animaduertebant denique Domini, quod dum in ante-
cedenti vacatione ab Apoſtolica Sede Canonicatum, de
quo agitur, vti non comprehenſum ſub indulto Ioannes
Atxer; eiuſque adiudicationem ab hoc Sacro Tribunali
ſucceſſiuè recepit præuijs tribus ſententijs conformibus in
iudicatum ſucceſſiuè pro lapſis cum acquieſcentia Capi-
tuli permittentis à Ioanne vſque ad ſui obitum Canonica-
11 tum pacificè poſſideri poſſet hic † vltimus ſtatus Petro
pro ſubſtinenda prouiſione Epiſcopi ſuffragari, vt notat
Calderin. *in conſ. 23. de præben.* Alexand. *conſ. 74. numer. 16.
lib. 4* Ferrett. *conſ. 132. num* 10. Rota coram Greg. *dec. 77.
num 9. & 154. num. 3. part. 1. recent.* & in his terminis reſpon-
ſum fuit *in Oſcen. Canonicatus 1. Iulii 1658 in §. quod multo
magis cor. R. P. D. meo Albergato.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. VICECOMITE,

Poſtea S. R. E. Card.

Piſtorieñ Iuriſpatronatus.

Veneris 15. Februarii 1664.

ARGVMENTVM.

Præſentatus à compatronis debet inſtitui in concurſu patroni alterius ſe ipſum præſentantis. Nemini licet ſibi ipſi conferre beneficium, & alia de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Rota in vocum paritatem inſtituere poteſt ad beneficium, & eſt locus gratificationi.*

2 *Compatronus ſe ipſum præſentare non poteſt cum præſentatio huiuſmodi ſaperet ambitionem, & præſentatus à præſentante non poſſet diſtingui, & n. 3.*

4 *Beneficium ſibi ipſi conferre nemini licet.*

5 *Patronus beneficii poteſt Ordinario ſupplicare, eum tanquam pauperem in beneficio inſtituat.*

6 *Ordinarius non prohibetur admittere ad beneficium patronum ſibi ſupplicantem, quando ſolus ipſe concurrit. Secus, vt num. 7.*

8 *Præſentatio à compatronis debetur inſtitutio in concurſu alterius patroni ſe ipſum præſentantis.*

9 *Ordinarius poteſt ſupplicanti patrono inſtitutionem in beneficio denegare.*

10 *Præſentatus à medietate patronorum conſequenda gratificationem ab Ordinario cenſetur ac ſi ſolus fuiſſet præſentatus.*

DECISIO CXLI.

ORTA controuerſia inter Vincentium q. Hieronymi
de Boilijs, necnon Franciſcum del Nero de Miche-
luccis ſuper inſtitutione perpetui beneficij ſiti in Cathe-
drali Eccleſia Piſtorieñ ſub inuocatione S. Ioannis Bapti-
ſtæ olim erecti ex diſpoſitione Marci Iacobi Montenuti,
illam Vincentio Domini attribuere, ipſe ſiquidem præ-
ſentationem obtinuit tàm à Capitulo dictæ Eccleſiæ ter-
tia vocum parte habente, quàm à Franciſco Andrea, &
Bartholomæo de Micheluccis, quibus tanquam heredibus,
& deſcendentibus ex Andreæ filijs nominatis in eadem
fundationis diſpoſitione, controuerti non poteſt, compe-
tere duas in duodecim vocibus, quæ iunctæ cum alijs ſpe-
ctantibus ad Capitulum conſtituunt dimidiam partem, † 1
vnde cum Rota interet in locum Ordinarij, *ex Clem. Audi-
tor de reſcript.* valet illum inſtituere quamuis ad alterum
ſpectet alia dimidia, cum tali caſu ob vocum paritatem ſit
gratificationi locus Io. Andr. *in cap. cum autem vbi* Card. &
Abb. *de Iurepatr.* Lambert. *tit. eod par. 3. qu. 4. art. 15. &
queſt. 5. art. 1. num. 2.* Cæſar. de Graſſ. *deciſ. 1. num. 9. de Iu-
repatr.* Barboſ. *de off. & poteſt Epiſcop. par. 3. alleg. 72. nu. 15. in
fin.* Marc. Ant. *var. reſol. lib. 1 reſol. 104 n. 2.*

Neque præferendus videtur Franciſcus vt Compatro-
nus, quando † cuique interdictum eſt ſe ipſum præſenta- 2
re, cum aliàs † huiuſmodi præſentatio ſaperet ambitionem 3
& præſentatus diſtingui minimè poſſet à Præſentante *cap.
per noſtras de Iurepat. cap. cum in iure de elect cap. fin de inſtit.*
Peregrin. *deciſ.* 106. *num.* 1. Buratt. *deciſ.* 316 *num.* 2. & *deciſ.*
58. *poſt* Viuian. *de Iurepatr. num.* 19. Merlin. *deciſ.* 733. *nu.* 3.
Add. ad Buratt. *deciſ. 712. in fin. cum alijs recenſit in deciſ. 29.
num. 20. par. 7. & deciſ. 365. part. 9. recentior.* Nemini † enim 4
licet ſibi ipſi beneficium conferre Goff. *in ſumma de Iurepat.
num.* 17. Hoſtienſ. *in § in quibus num. 11. verſ. illud committen-
dum non eſt* Rot. *deciſ. 185 n. 1. p. 2. diu.*

Minuſuè ipſe venit ad Ordinarij gratificationem admit-
tendus, quod quamuis nemini liceat ſe ipſum præſentare
valebat † tamen Patronus illi ſupplicare, vt eum tanquam 5
pauperem inſtituat *ex doctr.* Abb. *in cap. per noſtras de Iu-
repat.* Grat. *cap. 430. num. 5. Add. ad* Buratt. *deciſ. 316. num.
19. & ad deciſ. 34. num. 7. prim vol. conſil.* Farinac. Lambert. *de
Iurep. par. 2 lib. 2. p. 7. art. 3.* Tondut. Seleger. *reſol. benef. p. 2.
& 4. n 3.* Rot. *in Cæſarauguſtana Beneficii de Linares 26. Iunii
1646. in § quia imò coram bo. me. Bicbio.*

Nam

Digitized by Google

Nam concluſio procedit quando ſolum Patronus concurrit, qui per modum, & viam deprecationis ſe ipſum
6 præſentet, † tali quippè caſu Ordinarius non prohibetur
illi gratificari, & ad beneficij inſtitutionem admittere,
cum nullius præiudicium ibi conſideretur, ſecus autem
7 eſt quando plures concurrunt Patroni, quia † tunc Ordinarij gratificatio quoad vnum ex illis præiudicium alijs
inferri, vt declarat Lambert. *de Iurepatr. art. 4. quæſt 8. in princ. par. 1 lib. 2. a 7. verſ ad vnum tamen eſt aduertendum* Sanch. *conſ. moral. lib. 2. c. 3. dub. 74. nu. 6. in fin.* Corrad. *in prax. benef. lib. 4. ca. 2. num. 74.* Abb. *in c. per noſtras & ibi* Barboſ. *nu 5.* Campanil. *d. uerſ. Iur. can rubr. 11. cap. 3. n.*
8 *40.* Cauaican. *decíſ. Fiuizan. la 28. par. 3. num. 247.* nam †
concurrentibus Patrono ſupplicante, necnon præſentato
ab alijs compatronis, præferendus eſt præſentatus, quia
iſti de neceſſitate debetur inſtitutio *cap. quoniam de Iurep. can. Monaſterium 16 qu. 7. can. cum Bertoldus 18. vbi* Abb. *nu. 12. de re iudic.* Rot. *dec. 15. nu. 1. par. 5. rec.* Supplican-
9 ti verò ex quadam æquitate, † quinimò poteſt Ordinarius
illi denegare Ciarlin. *contr. foren. 69. nu. 17. & 19.* Rot. *dec. 430 num 40. par. 9. rec penes* Viuian. *dec. 151. num 24. in fin. &* coram Penia *deciſ. 1386. nu. 7 & dec. 457. nu. 5. cum*
10 *ſeqq.* & ſic præſentatus † à medietate conſequendo gratificationem ab Ordinario cenſetur perinde ac ſi ſolus fuiſſet
Præſentatus Clem. *plures § fin.* vbi Vitalin. *de Iurep.* Lambert. *tract. eodem lib. 2. par. 2. qu. 3. art. 6 & 7. nu. 1. verſic. niſi dicamus Add ad* Buratt. *dec. 651. nu. 11. & 12.*

Reliqua verò, quæ deducuntur ſublata remanent ab Informantibus pro Vincentio.

Et ita vtraque &c.

R.P.D. LEONE VEROSPIO.

Firmana Bonorum.

Lunæ 18. Februarij 1664.

A R G V M E N T V M.

Sententiæ iniuſtitia præbet cauſam reſtitutionis in integrum, etiamſi iſta ex nouiter deductis detegatur, & nunquam rei iudicatæ vires aſſumit licet appellatio intra biennium proſecuta non fuerit. Bona permutata quando in caſu euictionis fuerunt obligata, licet à tertio poſſideantur, permutanti ad illa regreſſus tribuitur. Permutans euictione contingente quam valeat actionem experiri. Poſſeſſio eodem tempore apud duos reſidere non valet.

S V M M A R I V M.

1 *Appellatione intra biennium non proſecuta intrat res indicata.*
2 *Sententiæ iniuſtitia rem indicatam excludit.*
3 *Sententiæ iniuſtitia præbet cauſam reſtitutionis in integrum.*
Amplia vt nu 4.
5 *Res permutata quando fuit euicta, permutanti regreſſus ad propria bona conceditur.*
6 *Actio à iure permutanti tributa non poteſt contra tertium poſſeſſorem exerceri.*
7 *Bona permutata quando in caſu euictionis fuerunt obligata, regreſſus ad illa, licet poſſideantur à tertijs, tribuitur.*
8 *Euictione contingente permutans, vel agere poteſt rei vendicatione, vel pro conſecutione intereſſe.*
9 *Prouiſio ſpecialis hominis non tollit facultatem à iure communi delatam.*
Quicquid dicendum ſi ex priuilegio illa competeret & n. 10.
Alias pactum ad vnius fauorem adiectum in eiuſdem odium poſſet retorqueri & nu. 11.
12 *Iura ſuperfluitatis vitium interdicunt.*
13 *Litis vigore fideicommiſſi inſtitutæ intimatio eſt omnino neceſſaria.*
14 *Scientia ſolemnis intimationis vices adimplet.*
15 *Bonorum confiſcatione non probata, & executioni non mandata incorporatio illorum ad fauorem fiſci deſumi non valet.*
Amplia vt nu. 16.
17 *Poſſeſſio penes duos eodem tempore reſidere non poteſt.*

D E C I S I O CXLII.

BERNARDINVS Pellicanus in compenſationem prędij ſibi traditi à Franciſco Orlando tria eidem prędia in Territorio Ciuitatis Nouæ conſtituta aſſignauit, ſuper quorum medietate, cum Franciſca Bernardini Soror immiſſionem ex Iure fideicommiſſi Paterni obtinuiſſet Cæſar proindè, vti procurator fiſcalis Iura ceſſerat ſuper bonis Franciſci Fratris in pœnam vltimi ſupplicij, vna cum bonorum confiſcatione damnati, Iudicium inſtituit coram A.C. pro recuperatione dimidiæ partis prædij, eidemmet Bernardino permutationis Iure attributi; Ibique ſuccumbente Cauſam bon. mem. Ortembergo obtinuit committi, in cuius locum ego ſuffectus dubium hodie propoſui, vtrum rei iudicatæ locus, vel potius reſtitutioni in integrum exiſtat, & reſpectu primæ partis negatiuè, affirmatiuè verò quoad alteram Domini reſponderunt.

Quoniam † res iudicata ex appellatione intra bienniom 1
non proſecuta proueniens iuxta *text. in auth. hodie C. de*
appell & in cap. cum ſit Romana eodem tit. † excluditur in 2
caſu propoſito ex euidenti iniuſtitia ſententiæ *ad text. in l.*
4. § condemnatum vbi communiter DD. de re iudic. Fel. *in c.*
ſuper litteris n. 15. de reſcript. Grat *conſil. 72. n. 1 & 2. lib.*
2. Surd. *conſ. 324 in princ.* Rot cor. Seraph *dec. 123. n. 6.* quæ
ob † læſionem parti inferentem legitimam quoque cau- 3
ſam præbet reſtitutionis in integrum, vt tradit Socc. Iun.
in conſ. 128. nu. 158. lib. 1. vbi concluſionem † procedere, 4
aſſerit in caſu, quo ex nouiter deductis detegatur iniuſtitia ſententiæ Cephal. *conſ. 180. n. 12. & 13 lib. 2.* Rot cor.
Buratt. *dec. 92. n 5. & 452. nu. 6. ibique Add. nu 9. & dec.*
169. nu. 1. par 9. rec.

Hæc autem Iniuſtitia deſumitur ex denegato Cæſari
regreſſu ad dimidiam prædij partem eidem abſolutè debitum ex diſpoſitione *text. in l. 1. ibique DD. communiter. C.*
de rerum, permutatione, † vbi euicta re permutata ad bo- 5
na propria regreſſus permutanti indulgetur, Beil. *conſil.*
83. nu. 3 cum ſeqq. & nu. 8. & 9. Boer. *dec. 112. nu. 13. cum ſeq.* Surd. *deciſ. 173. nu. 7. & 13.* Cyriac. *contr. 233. nu. 14.*
Rot. *in Bonon reintegrationis 14. Februarij 1659. in §. quoq; enim cor. me*, dum ille præſertim à contrahentibus fuerat
expreſſè reſeruatus in caſu exiſtimationis ibi, per pactum
expreſſum inter eos, quod bona permutata, vt ſupra ſibi
ad inuicem remaneant obligata, & teneantur defenſioni
alterius rei permutatione, vt ſupra conceſſæ.

Hinc non vrget, quod actio † à Iure permutanti tribu- 6
ta *in l. 1. C de rerum permut* nequeat contra tertium poſſeſſorem exerceri iuxta *text in l. cum quibus 4. C eodem tit.*
Soccin. Sen. *conſ. 68. nu. 11. lib 4.* vbi rationem ponderat,
quod actio hæc condictionis ob cauſam vti perſonalis non
inſequitur fundum; Cum enim bona † permutata ſpe- 7
cialiter in caſu euictionis fuerint obligata, regreſſus ad illa, licet poſſideantur à tertijs interdictus nullo modo cenſetur, vt probat idemmet *text. in l. cum præſentibus verſ.*
ſed ſi ſecundum ſiem C. de rerum permut. Alex. *in l. 1. § ſi hæres nu. 1 ff. ad Trebell.* Boer. *dec. 112 n. 13 & 15. poſt med.*
Surd. *deciſ. 173. nu. 28. & 29* Franc. *deciſ. 34. n. 1. verſ. ſed quia in Inſtrumento & nu. 2* Mangil. *de euict. quæſt. 140. nu.*
12. & 13. Rot. *dec. 373. nu 6. par 9. rec.*

Huic verò regreſſui altera conuentio obſtare non poterit, diſponens, vt in caſu euictionis damna deberent
vna cum intereſſe præſtari, illa ſiquidem cumulatiuè,
cenſentur adiecta, vt ſcilicet quoties euictio contingeret
in permutantis electione reſideret vindicationem ſiue regreſſum ad bona propria experiri, vel agere pro conſequutione intereſſe iuxta diſpoſitionem Iuris † eidem actio- 8
nem vtramque deferentis *in leg. 1. C. de rerum permutatione, & in l. 1. permut. 29. C. de euict.* † Hominis quippè pro- 9
uiſio ſpecialis non tollit facultatem à Iure communi delatam quicquid † dicendum foret, ſi ex priuilegio illa com- 10
peteret Alex. *conſ. 118 numer. 24 & 25. vol. 5.* vbi eam rationem deducit, quod † alias pactum ad vnius fauorem ad- 11
iectum, in eiuſdem poſſet odium retorqueri Dec. *conſ. 90. n.*
4. verſ.

4. *verſ. comproban.* Aym *conſil.* 44. *num.* 7. Becc. *conſil.* 83.
nu. 12. Rot. coram Duran. *deciſ.* 33. *nu.* 29. *&* *dec.* 404. *nu.*
5. *par.* 3. *rec.* & ſi permutanti pro damnis dumtaxat actio
competeret in caſum ea permutatorum bonorum obliga-
tio appoſita foret in caſu euictionis contra diſpoſitionem
12 Iuris † ſuperfluitatis vitium interdicentis *in l. ſi quando* 112
ff. de legat. 1. *& in his terminis reſponſum fuit in Fanen. ceſ-
ſionis prima huius menſis Februarij coram me in §. nec damno-
rum cum ſeq.*

Neque ſe poterit Magdalena eo ſub prætextu tueri,
13 quod contra Authores ſuos nulla † Intimatio litis à Fran-
ciſca vigore fideicommiſſi inſtitutæ præceſſerit ad hunc ef-
fectum omnino neceſſaria iuxta *text. in l. emptor*, *§. & ſi
permutationis* 29. *C. de euict.* dum enim citatio contra ipſos
conuincitur executa in Iudicio Immiſſionis, pro cuius
retardatione ſuas quoque defenſiones adhibuerunt nullo
proinde Cæſar intimationis onere premebatur *ad text. in
l. Herennius* 63. *ff. de euict. notat. gloſ. in l. ſi dictum* 56. *§. ſi
præſente in vero poſſe*, *ff. eodem tit.* Natt. *conſil.* 208. *num.* 2.
Rot. coram Caſſad. *deciſ.* 26. *regul.* vbi quod † ſcientia ſo-
lemnis intimationis vices adimplet., & *dec.* 390. *nu.* 8 *par.*
5. *recent.*

Denique non obſtat, quod in ceſſione per Cæſarem ha-
bita Procurator Fiſcalis de Ordine Ducis Ciuitatis Nouæ
bona ſibimetipſi Incorporata exceperit, perinde ac ſi,
dum bona Franciſcę nomine euicta pertinebant ad fiſcum
Cæſari nequeat Prædij actio regreſſus competere, nec
15 enim † incorporatio de ſumi non valet, ex bonorum con-
fiſcatione in ſententia edita contra Franciſcam Inſerta;
dum confiſcatio non probatur executioni demandata
mediante bonorum apprehenſione, nec illa fuere inter
Ducis bona deſcripta *ad text. in l.* 31. *quando* 3 *C. de bon. va-
cant. libr.* 10. *vbi poſt gloſ.* in vero rationalis notat Bart. *nu.*
2. Bald. *ad numerum primum* Socc. Iun *conſil.* 126. *numer.* 2.
lib. 2. Honded. *conſil.* 42. *nu.* 39. *lib.* 1. Fario. *in fragm. par.* 1.
in verbo bona nu. 116. Rot. coram Seraphin *deciſ* 963. *nu.* 5.
& 998 *num* 6. *&* 13. *cum ſeq. & in recent. dec.* 627. *num.* 9.
16 *cum ſeqq. &* 635. *numer.* 4. *&* 5. *part.* 4. *tom.* 3. cum † ma-
ximè eademmet bona poſt ſententiam à Cæſare Franciſci
17 fratre probentur poſſeſſa, non † enim poteſt poſſeſſio pe-
nes duos eodemmet tempore reſidere Rot. *dec.* 205. *num.* 3.
par. 8. *recent.*

Et ita altera tantum, &c.

R. P. D. BEVILAQVA

Calaritana Cappellæ.

Lunæ 18. Februarii 1664.

ARGVMENTVM.

Mandata loco executorialium per Rotam executioni demandantur non ſolum in prophanis, ſed etiam in beneficialibus ad compellendum debitorem; vt ſtatim ſatisfaciet, hæres citatus in Iudicio non comparens ob illius contumaciam in propria perſona & bonis conueniri poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Rota de ſtylo poſt lapſum decennij guſtato iterum de iuſtitia ſententiæ mandata debitæ executioni demandat præuia etiam conceſſione duplicati.*
2 *Mandata loco executorialium per Rotam executioni demandantur etiam in beneficialibus ad compellendum debitorem condemnatum, vt ſtatim ſatisfaciat.*
3 *Hæres docere de bonorum hæreditariorum inuentario, & de illis rationem reddere tenetur.*
4 *Hæres ob contumaciam in propria perſona, & bonis conueniri poteſt.*
5 *Deliberatio præſupponit poſſeſſionem.*

DECISIO CXLIII.

SALVATORI, & alijs de Gaſolis fuit primo loco
conceſſa manutentio in poſſeſſione controuerſæ Cap-
pellæ, & poſteà per ſententiam diffinitiuam, alterius de
partibus reuocatoriam, declaratum Iuſpatronatus ad ip-
ſos ſpectare, & in vim illius, ob non interpoſitam appel-
lationem in iudicatum tranſactę, fuerunt conceſſæ exe-
cutoriales, & demùm tàm pro refectione expenſarum,
damnorum, & intereſſe per Saluatorem paſſorum occa-
ſione recurſuum ad Iudices laicos per Sattam, quàm pro
reuocatione attentatorum fuerunt relaxata mandata exe-
cutiue; Verum, quia, impedita vſque adhuc illorum
executione, Gaſoli non potuerunt debitam ſatisfactio-
nem conſequi, nec bona, eis indebitè, & attentatè vi-
gore ſententiæ Iudicis de partibus ſubhaſtata, recuperare,
Ideò citatis perſonaliter Sattæ hæredibus, & bonorum de-
liberatarijs, petebant noua mandata, vel illorum dupli-
cata, nempè executiuum contrà bona hæreditaria Sattæ
vna cum exequatur contra hæredes, necnon de manute-
nendo aduerſus dictos deliberatarios, & Domini conce-
denda eſſe reſponderunt.

Nàm, conſtito iàm de validitate, & Iuſtitia ſententiæ
ſuper pertinentia Iuriſpatronatus, ac mandatorum ex
quinque deciſionibus coram bon. mem. Bichio emanatis,
Prima videlicet ſub die prima Iulij 1644. in articulo manu-
tentionis, Altera ſub die 19. Februarij 1644. ſuper perti-
nentia Iuriſpatronatus, Tertia 14. Decembris 1648. con-
demnante Sattam ad refectionem expenſarum, damno-
rum, & intereſſe, non attenta exceptione compenſatio-
nis melioramentorum, per eumdem deducta; Quarta
ſub die 25. Iunij 1649. occaſione recurſuum ad Iudices lai-
cos, & vltima ſub die 28. Aprilis 1651. pro reuocatione,
& purgatione attentatorum, commiſſorum ob nouum
Iudicium, in partibus motum, ſpreta pendentia litis in
Rota, & ex illarum lectura pateat omnia fuiſſe abundè
diſcuſſa, & comprobata Iuſtitia ſententiæ, & mandato-
rum relaxatorum; † Rota de ſtylo poſt lapſum decennij, 1
guſtato iterum de illa; mandata debitæ executioni de-
mandat, præuia etiam conceſſione duplicati, vt dixit *in
deciſ.* 222. *numer.* 5. *poſt* Zacchar. *de obligat. Cameral. & in
Iannen. ſeparationis Thori* 4. *Aprilis* 1660. *coram me*, loco
† executorialium non ſolum in prophanis, ſed etiam in 2
beneficialibus ad effectum compellendi debitorem con-
demnatum, vt illico ſatisfaciat Caſſad. *deciſ.* 6. *numer* 11.
de cauſ. poſſ. & propriet. Rota *deciſ* 2. *ſub numer.* 53. *de reſ-
cript in nouiſſan. mem.* Gregor. XV. *deciſ* 43. *numer.* 15. *&*
poſt Modern. Peruſin. *de manuten. deciſ.* 31. *numer.* 3. *cum
ſeq. deciſ.* 471. *n.* 1. *cum alijs per eumdem adductis in obſerua-
tione* 103 *nu.* 8.

In quibus quidem mandatis iuſtè etiam viſum fuit, ap-
ponendum eſſe exequatur contrà perſonas, & bona pro-
pria hæredum Sattæ, nàm cum fuerint citati, nec vn-
quàm comparuerint docendo de Inuentario bonorum hæ-
reditariorum, & reddendo de illis rationem, ad † quam 3
omninò tenentur Speculat. *de Inſtrum. edit. §. vltimo*, vbi
Bald. *in fine*, Gratian. *diſcept. forenſ. cap.* 981. *numer.* 27.
& 28. vtique † ob hanc contumaciam in proprijs perſonis, 4
& bonis conueniri poſſunt; iuxta doctrinam *Baldi*, *in l.
finali*, *§. & ſi præfatam numer.* 3. *C. de Iur. deliber.* Phanuc.
de Inuent. par. 5 *numer.* 130 Rota cor. bo. me. Card. Mer-
lin. *dec.* 721. *n.* 1 *&* 2. *& in rec. dec.* 39. *n.* 1. *cum ſeq par.* 6.
& in Beneuentana Dotis 25 *Iunij* 1660 *§. prout Iuſtitia co. me.*

Sicuti etiam viſum fuit non poſſe denegari mandatum
de manutenendo in bonis ſubhaſtatis, & deliberatis vi-
gore mandati Iudicis de partibus pro pretio Cappellę, ac
prætenſis melioramentis relaxati poſtquam fuerat cauſa
in Rota introducta, & emanauerint ſupradictæ reſolu-
tiones pro reuocatione attentatorum ex hoc capite com-
miſſorum dum † de poſſeſſione conſtat ex ipſa deliberatio- 5
ne, illam in neceſſariam conſequentiam præſupponente
l. decem 136. *ff. de verb. obligat.* Rota *dec.* 456. *nu.* 4 *part.* 2.
rec. & Poſſeſſores non habuerunt ſe pro ſpoliatis, Sera-
phin. *deciſ.* 1176. *numer.* 6. Coccin. *deciſ.* 380. *numer.* 3. *&
in Aquilana Beneficij* 21. *Maij* 1660 *coram me*, *§. final.* & in
alijs relatis per Modern. Peruſin. *de manut. obſeru.* 10. à *n.* 8 a.

Et ita per Contradictas, &c.

Digitized by Google

R. P. D. EMERIX.

Camerineſi pecuniaria.

Lunæ 18. Februarii 1652.

ARGVMENTVM.

Compenſatio vt excludatur ſatis eſt, quod creditum vnius illiquidum, & turbidum ſit. Coniecturæ nimis vagæ, & generales nullum probationis gradum conſtituunt.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes inſtrumentarij optimam ſui dicti rationem reddentes concurrentibus pluribus adminiculis plenè probant.*

2 *Teſtis in pari gradu affinitatis aduerſario coniunctus idoneus reputatur.*

3 *ad Compenſationem excludendam ſufficit quod creditum vnius turbidum reddatur, & nu. 5.*

4 *Coniectura nimis vaga, & generalis non probat.*

6 *Cambia quando non debentur, tunc ſi ſoluantur fructus, illi ipſo iure cedunt in ſortem principalem.*

DECISIO CXLIV.

TRES emanarunt in hac Cauſa Deciſiones coram Eminentiſſ. D. meo Cardin. Celſo, in quarum prima ſub die 26. Aprilis 1660. dictum fuit intrare compenſationem pro ſorte Cambij ſcutorum mille, in ſecunda verò, & tertia ſub die 30. Maij 1661. & Martij 1662. reſponſum fuit, fructus non deberi, niſi à menſe Auguſti 1654. & tamen pro illis non intrare compenſationem; verum quia huiuſmodi reſolutionibus partes reſpectiue non acquieſcebant, Rota voluit eas iterum audire ſuper omnibus, & hodie Cauſa à me in locum Domini dicti Eminentiſſimi Cardinalis ſubrogato, repropoſita cenſuit reſpectu antidatæ, & fructuum perſiſten. eſſe in vltimo loco deciſis. Reſpectu verò Cambij ſcutorum mille reformand. eſſe primam deciſionem, & compenſationem reſtringen. ad ſcuta 346. 842.

Ratio reſolutionis fuit, quia reſpectu antidatæ, & fructuum viſa ſunt adhuc ſubſiſtere fundamenta deciſionis, illa ſiquidem benè probatur ex depoſitionibus trium teſtium, quorum primus deponit de facto proprio, & duo alij ſunt Inſtrumentarij, ſeu Apocæ ſubſcripti, & om-
1 nes reddunt optimam rationem ſui dicti, & † ideò plenè probant, concurrentibus partim pluribus adminiculis ponderatis in deciſionibus, & ſunt *text. in cap. in omni de teſtibus, & in l. vbi numerus, ff. eodem*, & in his terminis notant DD. ibidem adducti.

Non obſtat, quod primus teſtis, vt conſanguineus Vagini, quia omiſſo, quod recipit adminiculum veritatis dictis aliorum teſtium, & coniecturis præfatis, nihilo-
2 minus cum ſit coniunctus † in pari gradu affinitatis Theſeo Aduerſario pro idoneo reputetur, vt præter authoritatis allegatas in deciſionibus reſpondit Rota coram Buratto *dec. 453. n. 5. & in Peruſina Bonorum 14. Iunij 1647. cor. Reuerendiſſ. D. meo Decano, §. deducta verò, & in Colonien. Legitimitatis 15. Martij 1658. §. neque obiectio, coram R. P. D. meo Verospio* & tenuerunt plures cumulati per Farinac. *de teſtib. quæſt. 54. nu. 45.*

Non obſtat etiam, quod duo alij teſtes ſolum deponant ſe ſubſcripſiſſe d. apocham de anno 1644. & proinde non excludant, quin verè, & realiter illa confecta fuerit de anno 1642. prout, tunc confici potuit abſque eorundem ſubſcriptione, ſiquidem omnem dubietatem tollit depoſitio primi teſtis, qui teſtatur non ſolum de ſubſcriptione Teſtium facta de anno 1654. verumetiam fatetur eodem tempore, & non prius confectam fuiſſe ipſammet apocham à Picciono Notario, & per Vaginum ſubſcriptam hodierno *Summ. Mathiæ nu. 1.*

Cui diſpoſitioni valde conferunt, tum verba finalia apochæ ibi, *& in fede ſi è fatta la preſente roborata da noi, e dagli infraſcritti teſtimonij queſto dì, & anno retroſcritti*, ex quibus patet contrahentes voluiſſe vnico contextu vna cum teſtibus apocham ſubſcribere, non autem ex interuallo.

Tum etiam Archiuiatio facta ſolum de anno 1655. & annotatio prætenſorum fructuum deſcripta ab ipſomet Theſeo, tam in libris, quàm à tergo apochæ poſt Archiuiationem iuxta recuſationem Theſei declarandi apocham pro vera, & reali, & ſucceſſiua declaratione cum Cauthela, dummodò non conſtet de contrario; Ex quibus omnibus ſimul iunctis, ac alijs ponderatis in præfatis deciſionibus cor. Eminentiſſimo Domino meo Cardinali Celſo exiſtimarunt Domini ſufficienter probari antidatam, & tamen ad effectum excludendi compenſationem cum credito Vagini, vndequaque claro & liquido tam in ſubſtantia ex contractu venditionis nunquam controuerſæ, quam in quantitate ex relatione tertij petiti à partibus approbari ſatis
eſſet, quod creditum Theſei redderetur turbidum iuxta 3
textum *in l. finali, & ibi* Gloſſa, *& DD. C. de compenſationibus, & tradita per* Rotam *deciſ. 324 nu. 5. par. 2. rec. & cor.* Buratt. *dec. 717. nu. 2. & dec. 155. nu. 35. cum ſeqq. vbi plures cumulantur par. 9.*

Et hinc minus releuant cæteræ exceptiones ex aduerſo replicatæ contra perſonas, & dicta teſtium, ac coniecturæ in contrarium ponderatæ pro realitate Apochæ, quia exceptiones contra perſonas, & dicta Teſtium tolluntur tum ex præmiſſis, tum ex deductis in ſupradictis deciſionibus Eminentiſſ. Reuerendiſſ. mei Cardinalis Celſi.

Coniecturæ verò non concludunt realitatem apochæ,
quia illa, † quæ deducitur ex eo, quod ſcuta mille ſoluta 4
fuerint de anno 1642. & annotata in libris Theſei, eſt nimis vaga, & generalis Vaginus enim numquam negauit, nec adhuc hodie negat dictam ſolutionem, ſed tantum ſuſtinet, ex ea non poſſe inferri ad confectionem Apochæ Cambij, quia ſcuta mille leguntur ſoluta ad effectum creandi Cenſum, non autem Cambium, & quidem cum eiſdem pactis conditionibus adiectis in Inſtrumento alterius Cenſus, qui extinguebatur hodierno ſummario Vagini *nu. 6.* ac proinde dum creandus erat Cenſus non cambium, & ſolutio eſt vnica, illa non poteſt deſeruire ad coniecturandam confectionem Apocæ Cambij de dicto tempore, ſed potius retorquetur, & innuit contrarium.

Altera verò coniectura deſumpta ex confeſſioni Vagini emiſſa in eius extrema infirmitate parui ſimiliter eſt momenti, quia Vaginus nihil confeſſus eſt, circa confeſſionem Apochæ, ſed ſolum dixit, ſe in hac cauſa potius ſenſo, quam à ratione ductum fuiſſe, ad quod dicendum moueri potuit, vel ex ſententia paulò ante ab A. C. contra ipſum lata, vel ex credulitate, quod ob antecedentem promiſſionem creandi Cenſum, teneretur ad fructus, vel propter illius non effectuationem, ad damna, & intereſſe pro eadem rata, vel etiam ex perſuaſionibus, & impulſu adſtantium, & ideo dum contra dictas coniecturas militant ſuperius ponderatæ & corroboratæ depoſitionibus trium Teſtium, iſtis non eſt inhærendum præſer-
tim dum † ad effectum, de quo agitur ſufficit creditum 5
Theſei reddi turbidum iuxta *text. in l fin. C. de compenſat. & authoritates ſuperius allegatas.*

Poſita autem antidata neceſſario ſequitur reformandam eſſe primam deciſionem reſpectu ſortis ſcut. mille, quia Vaginus non poteſt dici debitor fructuum Cambij ab anno 1642. vſque ad annum 1654. & ideò non potuit Theſeus illos in ſuo libro ad debitum Vaginij referre in eius crediti diminutionem, quinimo, ſi ipſemet Vaginus ſoluiſſet, aut dictæ deſcriptioni ad ipſius debitum conſenſiſſet, adhuc Theſeus teneretur omnia ſorti imputare *l. ſi non ſortem in priore, & ibi* Bartol. *& communiter Scriben. ff. de condit. indebit.* Cyriac. *controu. 540 n. 35. & ſeq.* Surd. *dec. 328. num. 14. & 17.* Rota *dec. 69. nu. 1. & dec. 231. nu. 22. & ſeqq. par. 9. rec.* & alias paſſim ac per conſequens, cum facta dicta imputatione creditum Theſei reducatur ad ſcuta 346. vt apparet ex partitis & calculo *ſummario nu. 6. & 7.* pro illis dumtaxat intrat compenſatio.

Et ita vtraque, &c.

RE-

Digitized by Google

REVERENDISSIMO CERRO

DECANO.

Nunc S.R.E. Cardinali.

Romana Domus de Vſazzijs.

Lunæ 18. Februarij 1664.

ARGVMENTVM.

Donatio cauſa mortis poteſt reuocari, etiamſi pactum de non reuocando fuerit adiectum Donatio quando eſt oneroſa, ſeu mixta indiuidua donatarij acceptatio requiritur, qui quamuis ſit minor poteſt reuocationi huiuſmodi conſentire. Probatio aditionis hæreditatis eſt concludenter probanda.

SVMMARIVM.

1 *De Fideicommiſſi purificatione, & bonorum identitate docenti ſicut non denegatur immiſſio, ita nec illius hæredi & num. 2.*

3 *Donans cauſa mortis donationem reuocare, & de bonis prius donatis ad libitum diſponere poteſt & num. 4.*

5 *Clauſulæ in executiuis adiectæ non immutant naturam principalis diſpoſitionis.*

6 *Donatio cauſa mortis non obſtante pacto non reuocandi, reuocari poteſt.*

7 *Donatio facta abſenti ante acceptationem non dicitur perfecta.*

Quod non procedit quando in donatione adeſt ſtipulatio Notarij pro abſente & nu. 8.

9 *Donatio quando eſt oneroſa, vel ſaltem mixta non ſufficit ſtipulatio notarij pro abſente, ſed requiritur ſpecialis donatarij acceptatio.*

10 *Donatarius minor abſque ſolemnitatibus reuocationi donationis conſentire poteſt.*

11 *Actio competit tantum in bonis debitoris.*

12 *Donatione reuocata intelligitur etiam reuocatus ordo ſoluendi legata in donatione comprehenſa.*

13 *Probatio aditionis hæreditatis ex actu æquiuoco deduci nequit.*

14 *Probatio aditionis hæreditatis eſt certè & concludenter probanda.*

DECISIO CXLV.

FRANCISCVS, & Fabritius Fratres de Vſazzijs vocati ad fideicommiſſum Caroli Seoloris poſt intentatum Iudicium in Rota contra illos de Scagnis poſſeſſores trium domorum dicto fideicommiſſo ſubiectarum, quas alienauerat Iacobus Iunior eorum Pater conuenerunt in quodam inſtrumento diuiſionis inter ipſos initæ. *Che la lita delle Caſe di Borga con li Scagni, e ſuoi Creditori ſi proſeguiſca communemente, e guadagnandoſi vada à beneficio commune.* At cum pendente iudicio Fabrius deceſſerit de anno 1661. & eo defuncto Franciſcus frater ſuperſtes fuerit immiſſus in poſſeſſionem dd. Domorum iſte vigore pacti in dicto Inſtrumento appoſiti aſſignauit Vincentiæ Zocthiæ hæredi dicti Fabritij loco medietatis Domorum recuperatarum, integram domum magnam excepto hoſpitio ſubtus eam cum Manſione & cella vinaria, quia verò huiuſmodi aſſignationi ſe oppoſuit Peregrinus Vitalis vti Creditor Franciſci, ideo Vincentia contra ipſum litem inſtituit, quam proſequuta fuit contra Virginiam eiuſdem Peregrini hæredem, quæ medio tempore non nulla Iura illorum de Scagnis acquiſiuit.

Defuncta Vincentia ſucceſſit Franciſcus Cherubinus illius hæres vniuerſalis ex teſtamento, qui proſequendo Iudicium per Vincentiam inchoatum obtinuit prius reuideri deciſionem 20. Card Caualer. vbi dictum fuerat illis de Scagnis ſuffragari exceptionem detractionis Trebellianicæ ſpectantis ad Iacobum Iuniorem alienantem, & poſtquam ab ea ex facto receſſum fuit vt ex deciſionibus coram me emanatis 13. Martij 1662. & 27. Iunij 1663 ſucceſſiuè Cherubinus citatis tàm illis de Scagnis, quam Virginia Vitali, ac Io: Antonio Pagnino Domus poſſeſſore, petijt dubium an illi ſit danda Immiſſio ſuper domo controuerſa, & pro qua rata, & Domini reſponderunt dandam eſſe in portione Fabritij.

Purificatio † fideicommiſſi ad fauorem Fabritij & bonorum identitas non controuertitur, ideoque ſicut Fabritio denegari non poſſet Immiſſio ex remedio *l. fin C de edict.* Diu. Adr. Toll. ita † quoque concedi debet Cherubino hæredi hæredis Menoch. *de adipiſc. remed. 4. nu. 236.* Rot. *dec. 116. n. 5. part. 3. recent. & in Romana hæreditatis de Scarſellis 17. Nouembris 1645. in fin. coram bon. mem. Dunozetta.* 1 2

Non obſtat quod Fabritius de anno 1607. ampliſſimam fecerit Donationem omnium bonorum ad fauorem Franciſci fratris quo fit, vt domus de qua agitur ſpectet ad Franciſcum donatarium, & cauſam habentes, ab illo, non autem ad Fabritium eiuſque hæredes, quia cum fuerit donatio cauſa mortis, vt patet ex Lectura Inſtrumenti ibi *Conceda per titalo di donatione cauſa mortis* vtique † 3
potuit Fabritius illam reuocare, prout fecit ſub die 27. Aprilis 1610. ac de † bonis prius donatis ad libitum diſponere *l. mortis 30. ff. de donat. cauſ. mort.* 4

Nil releuante pacto de illam non reuocando, cuius vigore huiuſmodi donatio effici ſolet irreuocabilis, nam dictum pactum non fuit adiectum ſubſtantiæ donationis, quo caſu Doctores admittunt, donationem præſumi factam inter viuos licet mentionem mortis contineat, ſed quidem legitur in parte exequutiua ibi *Promette detta donatione e ſingole coſe in eſſa contenute hauer rate, e grate, ne uena reuocarle ò farle reuocare*, tunc enim quia eſt regulare quod clauſulæ † in exequtiuis adiectæ non immutant 5
naturam principalis diſpoſitionis, ſed eidem omnino famulantur omnes conueniunt, quod donatio † cauſa 6
mortis non obſtante hoc pacto poſſit quandocumque reuocari vt diſtinguendo tradunt Dec. *conſ.* 204. *num.* 5. Ruin. *conſ.* 51. *nu.* 14 *lib.* 1. Couar. *in rubr. de Teſtam part.* 2. *num.* 13. *verſ.* 2. *concluſa* Clar. *in §. Donatio cauſa mortis quæſt.* 1. *numer.* 6. Card. Mantic. *de coniect. vlt. volunt. lib.* 1. *titul.* 13. *num.* 7. Menoch. *præſumpt.* 10. *numer.* 3. Rot. *deciſ.* 586 *nu.* 3. *part.* 5. *recent. cum alijs relatis per Add. ad* Burat. *dec.* 581. *num.* 18 *verſ. hæc tamen concluſio.*

Præterea viſum fuit donationem non poſſe ſuffragari attento quod Fabritius illam expreſsè reuocauit ante Franciſci acceptationem, prout iure fieri poterat, cum donatio † facta abſenti ante acceptationem non dicatur 7
perfecta per *Text. in l. abſenti ff. de donat.* Rot *deciſ* 421 *n.* 428. *vtrobique num.* 1. *part.* 2. *recent. & poſt* Zacch. *de oblig. Camer. deciſion.* 123 *numer.* 12. *& ſeqq.*

Et licet † non procedant vbi in donatione adeſt ſtipulatio notarij pro abſente vt in Bononien donationis 10. Maij 1662. §. Quia coram R P. D. meo Bourlemont, hoc tamen habet locum in donatione merè lucratiua, ſecus autem in donatione prout hic continente onus ſoluendi Virginiæ Liuianæ ſcuta 200. necnon ſcuta 100 pro dote vnius aut plurium puellarum cumque ſit oneroſa, † vel 9 8
ſaltem mixta non ſufficit ſtipulatio notarij pro abſente, ſed requiritur ſpecialis, & indiuidua donatarij acceptatio, vt diſtinguit Rota *coram* Merlin. *deciſ.* 697. *num.* 7. *in rec. deciſ.* 27. *num.* 1 *part* 7. *in Bononien. donationis* 25. *Iunij* 1661. §. *nec releuat coram R. P. D mea Beuilaqua Emmentina Societatis* 26. *Iunij* 1647. §. *nam ſcientia coram Eminentiſſ. D. Cardinali Celſo, & in Romana Domus* 27. *Febr.* 1663. §. *Tamen quia coram me.*

Eoque fortius cum reuocatio ſucceſſerit de conſenſu ipſiuſmet Franciſci donatarij, qui cum ageretur de Iure quærendo potuit licet minor † abſque 10
ſolemnitatibus reuocationi conſentire *vt in Romana prætenſæ donationis* 25. *Iunij* 1660. *coram Reuerendiſſ. Papien.* §. *fin*

Non obſtat quod Domus controuerſa antequam per Franciſcum fuerit aſſignata Vincentiæ Auctrici Cherubini, fuiſſet iam per eundem Franciſcum ceſſa Valeriano Scalzino pro rata ſcutorum 800. cui proinde non poterat Franciſcus per ſubſequentem ceſſionem præiudicare, quia cum non agatur de debito fideicommittentis, ſed de particulari obligatione Franciſci vtique Scalzino † pro 11
dictis ſcut. 800. non competebat actio niſi in por-

tione

tione eiuſdem Franciſci Debitoris, & ſic domus magna remanet ab huiuſmodi onere exempta cum in diuiſione fuerit aſſignata Fabritio, Fontanell. *de pact. nupt. clauſ.4. part.2.gloſſ.9. n.50. & ſeqq.* Rota *in Ciuitatis Caſtelli Cenſus 21. Aprilis 1625. coram bo. mem. Pirouano §. Quia verſ. Attamen pro diuiſione.*

Vltra quod non videtur ſubſiſtere quod hac domus comprehendatur in ceſſione facta Scalzino cum tres Domus diſtinctæ reperiantur fideicommiſſariæ ſitæ in Regione Burgi è conſpectu carcerum, quarum altera in pluribus actibus fuit ſolita appellari Domus magna, aliæ verò duæ vel Domus ſimpliciter, vel cum diminutiuo domunculæ dum igitur ceſſio loquitur de duabus domibus, nec vllam facit mentionem de Domo magna, vtique iſta remanet excluſa, & potuit deinde aſſignari Vincentiæ attento præſertim quod videtur prorſus inueriſimile quod ſi Franciſcus ceſſiſſet domum magnam Scalzino voluerit poſtea eandemmet domum, quam amplius non habebat tradere Vincentiæ pro portione Fabritij.

Summa verò per Franciſcum Soluta Virginiæ Liſcianæ pro adimplemento onerum in donatione compræhenſorum non poteſt à Pagnino pretendi, quia ſolutio tanquam facta de anno 1612. & ſic per duos annos poſt reuocatam donationem remanet prorſus voluntaria, cum per dictam
12 † reuocationem donationis, omnibuſque & ſingulis in ea contentis fuerit quoque reuocatus ordo ſoluendi dictum legatum, vt in Romana ſcutorum 30. mil. 9. Aprilis 1661. coram R. P. D. meo Albergato.

Deniqua non obſtat quod Fabritius fuerit hæres Iacobi Patris & propterea non docto de Inuentario, & non reddita ratione non poſſet impugnando factum defuncti alienationem domus reuocare. Quia de huiuſmodi aditione non conſtat, & ad iſtum effectum non ſufficit Inſtrumentum compromiſſi relatum in Summario Pagnini *num.8.* Nam licèt Franciſcus & Fabritius fratres compromittant omnes eorumdem pretenſiones & lites motas, & mouendas ſuper hæreditatibus Iacobi, & Paulæ eorumdem Parentum, hoc tamen non concludit per neceſſe aditionem in bonis & hæreditate eiuſdem Iacobi, cum lis potuerit
13 concernere prætentiones contra hæreditatem. Vnde ex † hoc actu æquiuoco deduci non valet probatio aditionis,
14 quæ † requiritur certa, & concludens Card. Caualer. *dec. 452. num.1.* Buratt. *dec.207. num.3. ibique Adden. & in Romana Societatis officij 18. Martij 1638. coram Reuerendiſſ. Papiea. §. neque prædictis.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. OTTALORA.

Gerunden. Sigillorum.

Lunæ 3. Martij 1664.

ARGVMENTVM.

Declaratoria non poteſt relaxari contra illum, qui mandato nullo parere recuſauit, Mandatum nullum exequi minimè poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum in parte exceſſiuum, eſt nullum in totum ratione indiuiduitatis.*

2 *Mandati nullitas excludit contumaciam illius contra quem fuit relaxatum.*

3 *Declaratoria non relaxatur contra non parentem mandato nullo.*

4 *Mandatum exceſſiuum, & nullum non eſt executioni demandandum.*

DECISIO CXLVI.

LITTERÆ executoriales mandati de manutenendo in quaſi poſſeſſione retinendi ſigilla Curiæ Vicariatus, et officialatus Eccleſiæ Gerundenſis ad fauorem Reuerendiſſimi Capituli, & Canonicorum relaxatæ perſonaliter intimatæ fuerunt Reuerendiſſimo Domino Epiſcopo, quia vero excipit de exceſſu mandati dubitaui an ſit ferenda ſententia declaratoria interdicti & negatiue reſponſum fuit.

Deciſiones nanque in Cauſa editæ reſpiciunt tantum ſigilla officialatus, & mandatum de manutenendo comprehendit etiam ſigilla Vicariatus, vnde † ſit vt tanquam in 1
parte exceſſiuum ſit nullum in totum ratione indiuiduitatis Put. *deciſ.315. lib.1. in Correct.* Rota *dec.221. num.1. & ſeqq. p.2. Diu. Add. ad* Buratt. *deciſ.268. nu.8.* quæ † nulli- 2
tas excludit contumaciam in Reuerendiſſimo Epiſcopo, & conſequenter deneganda eſt petita declaratoria Rot. *deciſ.339. n.1. & 2. part.5. Rec. & alias allegat. Poſt de manutent. obſerva.104. n.23.*

Nec obſtat quod in Hiſpania Vicarius, & Officialis idem ſunt, & vnus ſumitur pro alio vt in *add. ad deciſion. 2. de off. Vicarii in nou.* ac proinde † Curia Officialis, ſeu 3
officialatus & dicta Curia Vicariatus eo quod Curia ſumit denominationem à Vicario, & Officiali qui illam regit.

Quia huiuſmodi ſigilla diuerſa eſſe dubitari non poteſt cum Reuerendiſſimus Epiſcopus eorum diſtinctè, & ſeparate poſſeſſionem apprehendat, vt conſtat ex Inſtrumento adeptæ poſſeſſionis Epiſcopatus de quo in ſummario dato pro Reuerendiſſimo Capitulo 20. Aprilis 1663. *num 4.*

Parum releuat, mandatum de manutenendo cenſeri reſtrictum ad ſigilla officialatus, & referri ad deciſiones, quæ editæ fuerunt, nam cum illud expreſsè loquatur de ſigillis Vicariatus, relatio potius ſtat demonſtratiue quam taxatiue Rota *dec 221. n.3. par.2. Diu.*

Denique nihil refert quod Capitulum inſteterit pro traditione ſigillorum Curiæ officialatus tantum, & declarauerit dumtaxat petere dicta ſigilla, quia † cum manda- 4
tum fuerit exceſſiuum, & nullum, non eſt pro parte executioni demandandum Rot *in Peruſina Societatis 20. Maii 1624. coram Vbaldo cum alijs ſupra adductis.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. VICECOMITE.

Poſteà S. R. E. Cardinali.

Camerinen. Canonicatus.

Lunæ 3. Martij 1664.

ARGVMENTVM.

Appellatio impedit rem iudicatam, & appellanti à priuatoria poſſeſſionis ſententia manutentio debetur Geſta poſt appellationem attentatorum vitio laborant, *Concil. Trident. ſeſſ.21. cap.6. de reformat.* quid diſponat, & quomodo intelligendum. Diſpoſitio limitata, limitatum producit effectum.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo docenti de ſua poſſeſſione conceditur, & num.3.*

Amplia, vt num.4.

2 *Poſſeſſionis priuatio, ſupponit præexiſtentem priuati poſſeſſionem.*

5 *Appellatio ſententiæ executionem impedit.*

6 *Collatio appellatione pendente facta attentatorum vitio laborat, & nullum ius prouiſo tribuit, & n.7.*

8 *Appellanti à ſententia priuatoria poſſeſſionis, manutentio debetur.*

9 Concil. Trident. ſeſſ. 21. cap.6. de reform. *prohibet appellationem à ſententia priuationis.*

Quod declara, vt num.10.

11 *Sententia iniuſta habetur ac ſi edita non fuiſſet.*

12 *Epiſcopus ex diſpoſitione* Concil. Trident. cap.6. *illiteratis debet dare coadiutorem, ſi ſcandaloſe viuant, debet eos monere, ſi in turpitudine permanſerint eos priuare tenetur.*

13 *Beneficiatos antequam ſuſpendatur debet prius moneri.*

14 *Diſpoſitio limitata ad certum caſum, ad caſus non expreſſos, non debet extendi.*

Amplia, vt num.15.

D E-

Digitized by Google

DECISIO CXLVII.

1 DISPVTATO hodie coram me dubio, an Hercu-
li Maſciatico ſit dand. mandatum de manutenendo
ſuper poſſeſſione controuerſi Canonicatus, DD. affirma-
1 tiuè reſponderunt, docet † ſiquidem de ſua poſſeſſione,
ex Teſtium depoſitionibus affirman decennij ſpatio poſ-
ſediſſe, necnon ex litteris ordinationis eiuſdem Herculis
ad titulum dicti Canonicatus; quinimo ex Vicarij Ca-
merineo. ſententia, in qua eum priuauit Canonicatu pri-
2 uatio † enim in neceſſarium antecedens ſupponit præexi-
ſtentem priuati poſſeſſionem, *cap. cum contingat, nu.65.
de ætat. & qualitat.* Rota *deciſ.541. num.4. & deciſ.304 nu.
1. part.2. recent. deciſ.550. num.6. part.5.* Merlio. *deciſ.755.
numer.1.* Gregor. *deciſ.402. in princip.* Rota *in Farfen. Ca-
nonicatus 4. Iulij 1657. coram R. P. D. meo Beuilaqua, &
in Alerien Parochialis 8. Martii 1660. in princip. coram R.
P. D. meo Veroſpio.*

3 Ideoque manutentio ei videtur concedenda, quæ poſſi-
denti denegari minime ſolet, *cap. licet cauſam de præbend.
§. retinendæ inſtit. de Interdictis,* Gregor. *dec.5. & dec.549.n.
4 1.* & eo præcipue, quia † ad Canonicatus Titulum fuit
ad Sacros Ordines promotus, Rota *in Balneoregien. Simo-
niæ 26. Maii 1625. §. non obſtat ſententia, coram Coccino, &
in Meleuitana Parochialis 1650. §. tamen ex eo, & §. ſequ.
coram Bichio.*

Neque Hercules priuatus ſua poſſeſſione remanſit ex
dicti Ordinarij ſententia, & collatione de Canonicatu in
perſona Flaminij Rubini cum ſubſecuta poſſeſſionis acqui-
5 ſitione, quia cum † appellationem interpoſuerit aduer-
ſus ſententiam priuatoriam, illius executio remanſit ſuſ-
6 penſa, adeout tenebatur Ordinarius à collatione ſe † ab-
ſtinere, propterea ab attentatorum vitio excuſari nequit,
Lancellott. *de attentat. part.2. cap.2. limit.6. num 36. cum
ſeqq. & 44.* Rota coram Gregor. *deciſ.515.n.1. & notat* Bel-
tramin. *num.4. & deciſ.538. in Auenionen. Attentatorum, §.
quia quidquid. coram Eminentiſſ. Celſo,* & conſequenter
7 cum † habeatur, ac ſi facta non foret, nullum ius prouiſo
tribuere valet, *l. ſin C. ſi per vim, vel alio modo* Otthobon.
dec.48.n.2 Gregor. *dec 46 nu.7.* Merlin. *dec.231.nu.1. & 3.*
8 Peo. *deciſ 148. lib.3.* ſed appellans † manutentionem con-
ſequi debet per ea, quæ tradit Lotter. *de re benef. lib.3. q.
18.n.53.* Scacc. *de ſentent. & re iudic. cap.1 gloſſ.4. q.3. n.14.*
9 Non aduerſatur diſpoſitio Sacr. Concil. Trid. *in ſeſſ.21.
cap.6. de reformat.* prohibentis, appellationem à priuatio-
10 nis † ſententia, quia ea intelligenda eſt de ſententijs iuſtis,
11 & validis, quæ † cenſentur, ac ſi editæ non eſſent, Lotter.
de re Benef. lib.3. q 27. num.76. Rota coram Seraphin *dec.
1346. num.1. & 6. & in Farfen, Canonicatus 4. Iulii 1657 §.
non obſtat, coram R. P. D. meo Beuilaqua, & in Alerien.
Parochialis 8. Maii 1660. §. neque poterit, coram R. P. D.
meo Veroſpio.*

Nullitas autem, & iniuſtitia in propoſito caſu deduci-
tur, nam poſt quam ordinauit anno 1656. die 23. Decem-
bris, D. Herculem ad Titulum Canonicatus, tamquam
ſcientia, ætate, vita, & moribus, idoneum repertum
nunc tamquam illiteratum, & ſcandaloſum priuauit,
12 cum tamen † Epiſcopus, ex eodem Concill. *dicto cap.6.*
illitteratis debeat dare Coadiutorem, quando vero viuunt
ſcandaloſè, debet eos monere, ſi autem in eius turpitudi-
ne perſeuerauerint, tunc veniunt priuandi, vt apertis ver-
bis, habetur in dicta *ſeſſ.21. cap.6. de reformat.* ibi: *Eos,
qui turpiter, & ſcandaloſè vixerint, poſtquam permoniti
fuerint coerceant, caſtigent, & ſi voluerint incorrigibiles in
ſua nequitia perſeuerare, eorum Beneficiis, iuxta Sacr. Con-
ſtitutiones, & appellatione quacunque remota priuandi fa-
cultatem habent,* ibi; Barboſa *c.6.n.9.* Pariſ. *de reſignant bene-
fic. lib.5.q.6.n.101. Cap. ex crapula, & ebrietate, de vita, &
13 honeſtate Cleric* vbi quod † debent ſuſpendi, ergo debent
prius moneri, Tondut. *quæſt. benefic. qu.2. cap.5. §.1. n 25.*
Grat. *cap.991. n.6.*

14 Vnde cum Ordinarius habet facultatem priuandi re-
ſtrictam, & limitatam ad caſu detectæ incorrigibili-
tatis, non permittitur ei priuatio in alijs caſibus non ex-
preſſis per Gloſ. communiter receptam, *in cap. fin. de Iu-
repatronatus,* Ricc. *deciſ.25. n.1. part.3. num 10.* maximè
15 dum † fuit ordinatus ad Titulum dicti Canonicatus, Ton-
dutus *dicta quæſt cap.5. §. 1. n.23.*

Et ita informante ſolum Hercule fuit Reſolutum, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Præcedentiæ.

Lunæ 3. Martij 1664.

ARGVMENTVM.

Agitur de Præcedentia inter duas Congrega-
tiones, quarum vna ex vnione facta alteri,
quæ vt prius à Sede Apoſtolica approbata
Congregationi collitiganti præcedit, vnde
membrum capiti annexum ijſdem priuile-
gijs, & muneribus quibus caput, gaudet,
frui debere reſoluitur.

SVMMARIVM.

1 *Præcedentia eadem gaudet membrum in vnione facta
capiti, qua ipſum caput gaudebat.*
2 *Congregatio alteri vnita dicitur quodammodo depen-
deat, illi cui vnita fuit.*
3 *Congregatio quamuis alteri vnita in ſuo ſtatu antiquo,
& honore remanet.*
4 *Præcedentia debetur illi congregationi, quæ prius ap-
probata fuit.*
5 *Congregatio alteri vnita fit vnum corpus, eodemque
Iure, non autem diuerſo regulari debet.*
6 *Præcedentiæ ordo eſt ſummopere attendendus.*
7 *Præiudicium quale attendatur in vnione Congregatio-
nis alteri vnitæ facta, reſpectu alterius circa præ-
cedentiam collitigantis.*
8 *Actus quamuis vnicus ad præcedentiæ manutentionem
ſufficiens reputatur.*

DECISIO CXLVIII.

SANCTISSIMVS D. N. Alexander VII. Con-
gregationem Vallis Vmbroſæ, & Siluestrinorum nun-
cupatæ, omnia, & ſingula vtriuſque illorum Monaſteria.
Grancias, Conuentus, membra, & alia loca Regularia
ad illas quomodolibet ſpectantia, & dependentia in vnam
Congregationem Vallis Vmbroſæ, & Siluestrinæ, nuncu-
pandam per ſuas litteras ſub die 29 Martij 1662. datas per-
petuo vniuit, & coniunxit. Cuius vnionis occaſione, orta
controuerſia inter dd Monachos Silueſtrinos, & Ciſter-
cienſes, quis eorum præcedere deberet in Proceſſionibus,
ad illam diffiniendam, propoſito hodie dubio ſub die 4. Iu-
lij proximi præteriti, dum actum fuit de attentatis, dato
an de cuius bono iure conſtaret, etiam ad effectum manu-
tentionis ad fauorem Silueſtrinorum, capta fuit reſolutio,
nam eo ipſo, quod eorum Congregatio eſt vnita alteri Val-
lis Vmbroſæ ſicuti, cum hac Ciſtercienſium Ordo, multo
poſtea inſtitutus, de Præcedentia non contendit, ſemper-
que illam ei ceſſit, ita non poteſt controuertere Silueſtri-
nis ratione huius vnionis vnum corpus effectis, & ſub eo-
dem Vexillo incedentibus, ne † alias contra Iuris regulas 1
in materia Præcedentiæ potiſſimum ſeruandas membra à
Capite ſeparentur, *cap 1. diſtin. 12. cap. cum non licet, 12.
de præſcript.* Felin *in capit. Paſtoralis ſub num.10. de offic.
Delegat.* Macambr. *de Aquil. conſ.54. numer 36.* Gratian.
diſcept. forenſ. cap.111 n.3. Barboſa *de Can & dignitat cap.
18. n.44.* Rota coram ſa. me. Gregor. XV *dec.284.n.4 & ibi
Addent. littera B. & in recent. dec.3. n 3 cum ſequ dec.111.
n.3 & 4. part.5. & in Amparien. ſeu Ciuitaten. Præceden-
tiæ 28. Nouembris 1659. & 19. Aprilis 1660. coram Reueren-
diſſ. Papienſi.*

Non obſtat, quod Pontifex vniendo has Congregatio-
nes, non proceſſit per vim extinctionis, & ſuppreſſionis ti-
tuli, & nominis Silueſtrinorum, nec adeo ſubiecit Vallis
Vmbroſæ, vt amiſerit ſtatum † ſuum, & quodammodo 2
facta Sedes, & dependens ab illa cui fuit vnita, *cap. reco-
lentes, verſ. ſi enim relictis de ſtat. gloſſ. in c.1. verbo vnien-
do ne ſede vacante,* Garz. *de benefic. par.12. cap.2. n.7. cum
ſeqq.* Gonzal. *ad regal.8. gloſſ.5 §.2. n.27 & 33.* Viutan. *de
Iurepatronat. lib.14. cap 5. n 6. & 18.* ſed ad inuicem, æque
principaliter vnitæ, & coniunctæ fuerunt, vt deſumitur
ex illis verbis Bullæ volonis, ibi: Congregationes Mona-

cho-

Digitized by Google

chorum Vallis Vmbroſę, & Silueſtrinorum in vnam Congregationem, quæ Congregatio Vallis Vmbroſæ, & Silueſtrina Ordinis S. Benedicti nuncupari, & coniunctis ambarum Congregationum prædictarum inſignibus perpetuo
3 coniungimus, & vnimus ex quo vniendi modo † quælibet Congregatio retinet ſuas proprias prærogatiuas, & præeminentias in ſuo ſtatu antiquo, & honore remanet ad *text. in cap. decimas, in fin. & gloſſ. in cap. temporis 16. q. 1.* Bald. *in l. 2. in princ. C. commun. de leg. & in conſ. 254. n. 4. lib. 4* Gonzal. *d. gloſſ. 5. & §. 3. n. 28. & 55.* Garz. *vbi ſuprà n. 7. in fin. & n. 37.* Mandoſ. *conſ. 27.* Lotter. *de re benefic. lib. 1. q. 28 nu 96. & 97. & lib. 2 q. 8 n. 87.* Viuian. *vbi ſuprà n. 7. & 27* Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi alleg. 66. n. 50.* vnde inferebatur, quod ſi de præſenti, & ante vnionem iura Silueſtrinorum ſalua permanent, & in omnibus ſtatus antiquus conſeruantur, non
4 poſſunt prætendere Præcedentiam, ſed † debetur Ciſtercienſibus, quorum Regula fuit primo fundata, & approbata, *cap. 1. cap. ſtatuimus de maior. & obed. gloſſ. in cap. quorundam, verb. prædicatores de elect. in 6. poſt* Imol. *conſ. 167 n. 54. & 55.* Gam. *decif. 1. n. 1.* Seraph. *decif. 326. n. 5.* & in terminis ſimilis Præcedentiæ inter eoſdem Silueſtrinos, & Oliuetanos, Tob. Nonius *conſ. 71. à n. 33.*

Quoniam reſponſum fuit ex dicta vnione quomodolibet facta in dubie educi, quod Papa voluerit vtrumque Ordinem in vnam ſolam Congregationem, & corpus redigere, quæ ab vno tantum capite, ſcilicet Abbate generali alternatim ex profeſſioribus dd. Congregationum inſimul vnitarum eligendo regi, & gubernari, quo fit, vt ſiue acceſſoriæ, & ſubiectiuè, ſiuè potius ęquè perſonaliter emanaue-
5 rit hæc duo † membra, non conſiderantur amplius diuiſa, & diſtincta, ſed vnum corpus ad finem, vt eodem iure, non autem diuerſo cenſeri, & regulari debeat, ad *tex. in cap. quia circa 22. de priuileg. & in cap. cum in tua de decim. cap. cum non decent, vbi* Felin. *de præſcript.* Federic. de Sen. *in conſ. 551. n. 1 et ſub n. 3. verſ. item conſtat,* Gemin. *conſ. 32. n. 9 verſ. probatur 1.* Dec. *reſponſ. 32. n. 28. lib. 2. var. lib. 1. reſol. 69. n. 10. & 24.* Rota *in Toletana Iuriſdictionis 9. Maij 1659. §. tam, & euidente, coram me.*

Accedente præſertim, quod ſi alia daretur interpretatio, & permitteretur, quod inter has duas Congregationes vnum, & idem corpus nunc facientes incederent Monachi Ciſtercienſes, maximum abſurdum, & inconueniens ſequeretur, quod tali confuſione peruerteretur ordo, in præ-
6 cedentijs introductis, & ſummopere † attendendus, *cap. vlt. 89. diſtinct. ... l. 1. & 2. C. vt dignit. ord. ſeruet. lib. 12.* Menoch. *conſ. 226. n. 1.* Ciriac. *contr. 201. n. 19. et controu. 202. n. 12.* Rot. *decif. 858. n. 3. & 4. poſt* Modern. Peruſ. *de manuten. cur. bon. mem.* Merlin. *decif. 637. n. 18. & in Oppiden. Proceſſionum 18. Maij 1646. coram R. P. D. meo Veroſpio.*

Nec quidquam releuare viſum fuit, id quod dicebatur vnionem, regulariter præſumi factam ſine præiudicio ter-
7 tij, quia † intelligitur de alio præiudicio, quam reſultante ex qualitate, & natura ipſius vnionis, non verò de eo, quod venit in neceſſariam conſequentiam, vt habetur in *extrauag. 2. de conceſſ. præben.* Rebuff. *in praxi, tit. de erect. in Collegiat. ſub verſ. et in hac erect.* Oldr. *conſ. 230. in fin.* Sarnen. *ſuper regula de iur. quæſit. non tollen. q. 5.* Seraph. *decif. 1445. n. 4.* Merlin. *decif. 198.* Coccin. *decif. 500. n. 2.*

Conſtito igitur ex prædictis de bono iure Silueſtrinorum. DD. cenſuerunt eiſdem quoque eſſe dandum mandatum de manutenendo in poſſeſſionem præcedendi Ciſtercienſes, prout illos de anno 1662. in ſolemni proceſſione Rogationum, ad præſcriptum vnionis Monachos Vallis Vmbroſæ præceſſiſſe, vt deponunt Teſtes relati in Sum-
8 mario, qui actus licet vnicus † ſufficit pro manutentione, per *text. et gloſſ. in cap. conſultationibus de iurepatr.* Bartol. *in l. 1. ſi hoc interdicto, ff. de itinere, actuque priuato.* Abb. *in c. cum Eccleſia, n. 23. et ibi* Rip. *n. 52. de cauſ. poſſ. et prop.* Menoch. *conſ. 226. n. 6* Gratian. *diſcept. 310. n. 76.* Rot. *decif. 229. n. 5. decif. 258. n. 1. poſt* Modern. Peruſ. *de manutent.*

Non officit, quod hæc poſſeſſio non ſuffragetur ad acquirendam manutentionem attenta proteſtatione facta à Monachis Ciſtercienſibus, contra quos voluit acquiri, quia cum ex ſupra firmatis Silueſtrini neceſſariò deberent incedere cum Monachis Vallis Vmbroſæ, ex hoc ſanè dicitur conſtare de bono iure, etiam ad effectum, vt debeant in poſſeſſione manuteneri, ad tradit. per Rot. *in decif. 200. n. 1. et 6. penes eundem* Poſth. *de manutent.* prout fuit concluſum à vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Anconitana Pecuniaria.

Mercur. 5. Martij 1664.

ARGVMENTVM.

Creditor anterior poſteriori, ſemper eſt præferendus, nec retrotractio in præiudicium illius intrare poteſt, immo pecunias creditoribus poſterioribus ſolutas, repetere valet.

SVMMARIVM.

1 *Creditor anterior debet poſteriori præferri in conſecutionem pecuniarum prouenientium, ex effectibus communium debitorum, quando in concurſu conſignatæ fuerunt, cum obligatione de reſtituendo prioribus, & potioribus, & num. 2.*
3 *Creditor poſterior non poteſt excludere alium creditorem certum anteriorem, & num. 16.*
4 *Recognitio bonæ fidei efficit, vt recognoſcens principalis debitor reputetur, non ſecus, ac ſi ipſemet ab initio contraxiſſet, & num. 5.*
6 *Creditum à die obligationis deduci debet.*
7 *Retrotractio non intrat in præiudicium alterius.*
8 *Procurator ſufficienti mandato carens, non poteſt citra fines illius negotia perficere, & num. 9.*
10 *Mandatum verbis ampliſſimis conceptum excludit reſtrictionem ad negotium particulare.*
11 *Dictio* inſuper, *appoſita in mandato poſt narrata negotia particularia, indicat conſtituentes vltra expreſſa nouam poteſtatem velle ſubiungere.*
12 *Crediti anterioritas ex quibus excludi nequeat.*
13 *Fructus fundi dotalis, durante Matrimonio, ad virum ſpectant.*
14 *Creditor anterior pecunias poſterioribus creditoribus ſolutas, repetere poteſt.*
15 *Verba ſunt intelligenda ſecundum expreſſa in ſententia, ad quam relationem habent.*

DECISIO CXLIX.

INHÆRENDO Domini reſolutioni in hac Cauſa captæ ſub die 28. Maij anni præteriti, * iterum reſponderunt pro reformatione Sententiæ Rotalis abſoluentis illos de Scalamontibus, à reſtitutione integræ ſummæ pecuniarum receptarum in vim Sententiæ Graduatoriæ, latæ inter eos, & alios creditores fratrum de Zuperis, vti fideiuſſorum Camilli Gabrielli debitoris Cenſus ſcutorum 700. in ſortem, ſub die 9 Auguſti 1584. impoſiti ad fauorem Lodouici Senilis patris Comitiſſæ Auctricis Hiacinti de Alexandris, nam ſtat firmum dictæ reſolutionis fundamentum poſitum in anterioritate Cenſus prædicti, qua attenta intrat iuris regula, quod in conſecutionem pecuniarium prouenientium ex effectibus communium debitorum, & quæ habentur pro extantibus, & non conſumptis, & ipſo, quod in concurſu conſignatæ fuerunt, cum
obligatione † de reſtituendo prioribus & potioribus, Franc. 1
dec. 75 & decif. 200. n. 4. Gratian. *diſceptat. forenſ. c. 701. a. primo,* Scapucc. *de ſolut. interdicti lib. 2. quæſt. 13. num. 2.* debet ipſis † de Scalamontibus poſterioribus præferri, *l. qui* 2
balneum, in princip. ff. qui pot. in pig. l. ſi fundum, C. eod. tit. cum alijs cumulatis per Modern. Foroliuien. *de pign. & hypot. lib. 4. tit. 1. q. 2, n. 1.*

Non obſtat, quod Cenſus ipſis de Scalamontibus venditi in ſumma ſcutorum 1250. ſit anterior, dum fuit impoſitus per eundem Camillum, ſub die 10. Iulij 1584. & ideo per Iudicem in concurſu, fuit aſſignatus ſecundus locus, cum quibus proinde non valet concurrere dictus Hiacintus de Alexandris creditor ſub dicta die 9. Auguſti ſubſequentis, & in ſententia in quarto loco graduatus, quia in hoc caſu, nec principaliter, nec fideiuſſorio nomine interfuerunt fratres de Zuperis, ſuper quorum bonis factus fuit
concurſus, vnde Scalamontes † non poſſunt prætendere 3
prælationem ad excludendum Hiacintum certum eorum de Zuperis creditorem ſub die 9. Auguſti, ad *text. in l. uſ-*

ſiduis

Digitized by Google

*ſiduis 12. C. qui pot. in pign. §. fuerat inſtit. de act. §. his con-
ſequens, in authent. de æqualit. dot. collat. 7.*

Nec pro anterioritatis probatione, vis aliqua fieri poteſt
4 in Inſtrumento † recognitionis bonæ fidei, ſub die 24. Au-
guſti ſubſequentis ſtipulati, per quam fratres de Zupperis
reputari debeant principales debitores, non ſecus, ac ſi ipſi-
met ab initio contraxiſſent, & Cenſum impoſuiſſent, Cenc.
de cenſ. *q. 73. n. 6.* Rot *poſt eundem dec. 534 n. 1. & in recen. dec.
173. n. 1. part. 7.* nam ſubſiſtit reſponſio data in deciſ. quod
ſolus Blaſius alter de dictis fratribus recognouit bonam fi-
dem, & Cenſum in ſe accollauit fructuſque ſoluere pro-
miſit ad fauorem Scalamontium, qui pecunias dederunt
5 pro indemnitate Cammilli impoſitoris ex quo † in eius
commodum, & vtilitatem verſæ ſunt, Bart. *in l. in duo-
bus, § fin. n. 15. & ibi* Caſtren *de duobus reis*, Gratian. *di-
cta diſcep. 701. n. 5.* Rota coram bon. me. Merlin. *577 nu. 4.*
Alij vero duo illius fratres, nempe Bernardus, ſuo & Ni-
colai nomine, vti principales, & fideiuſſores per viam no-
uæ obligationis acceſſerunt, & imponentem indemnem re-
leuare promiſerunt, vt conſtat ex tenore Inſtrumentorum
relatorum in Summario d. dec. dato, nu. 5. & 6. ex quo fit,
quod Scalamontes à die 24. Auguſti tantum habent obli-
gatos Bernardum, & Nicolaum de Zupperis, vnde non
6 niſi † ab eo tempore poſſunt, deducere creditum, & pro
illo ſatisfactionem obtinere ex illorum bonis ſecuta deco-
7 ctione, nulloque modo intrat † retrotractio ad diem 10 Iu-
lij, in præiudicium Hiacinti habentis omnes tres fratres fi-
deiuſſores in ſuo Cenſu ſub 9. Auguſti creato, & ſic per
quindecim dies, antequam fideiuſſionem præſtiterint fa-
uore Scalamontium, iuxta authoritates in *dec. allegatas,
§. in hoc poſito, & faciunt, text. in d. d. l. potior. & l. qui bal-
neum, ff. qui pot. in pign* Roland. *conſ. 46. n. 37 verſ. 2. reſpon-
detur, lib. 2.* Dec. *reſponſ. 11 n. 29. & 30. lib. 1.* Greg *dec. 227.
n. 2. repetita poſt* Cenſ. de cenſ. *dec. 263. n. 3. & 4.*

Non ſubſiſtit, quod Bernardus, qui vti principalis, &
procurator fratrum fideiuſſit in dicto Cenſu impoſito ad
8 fauorem Senilis, ſufficienti mandato † carebat ex quo fuit
à matre Tutrice, & alijs conſtitutus ad traficum omnium
eorum mercium, & ſignanter dealbandi ceram exigendum
9 & omnia circa id peragendum. Ideo citra fines † non po-
tuit fideiubere in Cenſu, quia tenor mandati procuræ
aliter cantat; fuit enim, & tributa facultas faciendi vltra
præſcripta quamcumque obligationem quibuſuis perſonis,
quibuſcumque de cauſis, & pro quibuſcunque ſummis,
prout ipſi Procuratori videbitur, & placuerit ad obligan-
dum, & hypothecandum ipſos, & bona ex quibus verbis
10 † excluditur reſtrictio ad negotium particulare, & exten-
ditur generaliter ad omnia peragendum conſtitutum fuiſ-
ſe, Rota *in Romana Societatis Officij apud* Marcheſ. *de com-
miſſ. par. 2. n. 2. & 3. fol. 593. & dec. 536. n. 5. poſt* Cenc. de cenſ.
11 attenta maximè dictione illa *inſuper* † appoſita in manda-
to poſt narrata negotia particularia, quæ eſt nouæ orationis
principium, & indicat conſtituentes vltra prius expreſſa
voluiſſe aliam nouam poteſtatem ſubiungere, *l. ſeruus in
prin. verſ ſed inſuper, & ibi gloſſ. ff. de fundo inſtr. cum ſtatu-
tum, §. inſuper de reſcrip. in 6. c. inſuper de inſt.* Gemin *conſ.
44. n. 2.* Giouag. *conſ. 39. n. 15. in fin. lib. 1.* Rot. *dec. 21. n. 35. par.
5. recent.* vltra quod hæc eſt exceptio de iure ipſorummet de
Zupperis, qui cum iam non deduxerint, nec declarauerint
ea vti velle, non poſſunt Scalamontes opponere ad ex-
12 cludendum ex † hoc capite anterioritatem crediti dicti
Hiacinti de Alexandris, *l. 2. ff. ſi Ager. vectigal. l. 2. C. de iure
emphit. l. loci corpus 4 §. competit, vbi* Bartol *& alij, ff. de rei
vendic. l. ſi quis emptionis 8. §. ſi vero nullum de præſcript. 30.
annorum.* Bart. *in l. 2. col. 1. verſ. quandoque, ff. de except. rei
iudicat.* Surd. *conſ. 1. n. 84.*

Non afficit, quod Sententia graduatoria fuit acceptata
per Cæſarem Bomplanum Virum Comitiſſæ Senilis, cui
proinde ſicuti non licebat contrauenire, ita nec Alexandro,
quia cum Cenſus eſſet in dotem illi aſſignatus, & pro fun-
13 do dotali eſto quod † reſpectu fructuum ſpectantium ad
Virum Matrimonio durante, *cum ſalubriter de vſur. l. in
ſolam, §. vſuras, ff. ſolut. matrimon.* Gratian. *diſcept. foreaſ.
c. 244. n. 2.* potuerit illis conſentire, & ſententiæ acquieſcere,
certè quo ad proprietatem, & anterioritatem hypothecæ
Cenſus, in cuius ſatisfactionem fuerunt conſignatæ pecu-
niæ, non potuit maritus illa non citata, præiudicium ali-
14 quod inferre, quin modo valeat Hiacintus mediatus † hæ-
res anterioritatem allegare, & pecunias poſterioribus credi-
toribus ſolutas, repetere, *l. ſeruus dotalis, & l. ſi. ff. ſolut. matr.*
Honded. *conſ. 14. num. 54. lib. 1.* Rot. coram Buratto *dec 719.
num. 2.*

Minus denique releuat repetitum obiectum deſum-
ptum ex illis verbis obligationis creditorum, ibi: *caſu quo
inſurgerent alij creditores*, ex quibus verbis inſerebatur
fuiſſe præſeruata iura alijs creditoribus non graduatis, qui
adhuc non ſurrexerunt, non vero graduatis, & qui pecu-
nias cum dicta obligatione de reſtituendo receperunt, quia
eo ipſo, quod ſunt relatiua ad ſententiam graduatoriam,
ibi: *iuxta tenorem dd. ſententiarum*, in quibus ſunt præſerua-
ta iura † quibuſcunque creditoribus, tàm graduatis, quam 16
non ſecundum illam debent intelligi, *l. uſſe toto, ff. de hæ-
red. inſtitut.* Surd. *dec. 212. n. 14.* Rota *deciſ. 477. n. 3. part. 3.*
Cenc. de cenſ. *& reſpondet dec... §. fin.*

Quantum verò ad ratam pecuniarum, ex portione bo-
norum, & effectuum Blaſij, circa quam nihil fuit in deci-
ſione firmatum. Hodie Domini confirmandam eſſe Sen-
tentiam Rotalem exiſtimarunt, ex deductis in deciſio-
nibus Eminentiſſimi Domini Cardinalis Celſi ſub diebus
16. Decembris 1584. hæcque recognitio tanquam declara-
tiua præcedentis impoſitionis Cenſus eius intuitu, & con-
templatione per Gabrielem factæ, ac ſi cum eo eſſet im-
poſitus, ex allegatis ab ipſa die contractus competit Sca-
lamontibus actio contra illius bona, nec cum eo poteſt
concurrere Alexander creditor † poſterior, in hac rata 16
concurrentibus præſertim pluribus coniecturis in eiſdem
deciſionibus ponderatis, & quas denuo Domini ap-
probarunt pro confirmatione dictæ Sententiæ in hac
parte.

Et ita fuit concluſum ſtandum eſſe in deciſis co-
ram me ſub die 28. Maij præteriti, & Sententiam Ro-
talem eſſe pro dicta, rata Blaſij confirmandam, vtraque
parte, &c.

Deciſio quæ hic allegatur in deciſione ſub die 28. Maij præ-
teriti anni 1663. coram eodem Reuerendiſſ. Beuilaqua, eſt
ſupra in hac eadem par. dec. 70.

R. P. D. E M E R I X.

Ciuitatis Caſtellanæ tutelæ.

Lunæ 10. Martij 1664.

A R G V M E N T V M.

Iuramentum in litem defertur quando concurrit dolus ex parte illius contra quem defertur, & difficultas probationis ex parte illius cui defertur prouenien. ex ipſo dolo, vnde ceſſantibus iſtis non validè iuratur in litem. Fructus hæreditatis ad quam ſummam taxentur. Super intereſſe incerto iurari in litem non poteſt.

S V M M A R I V M.

1 *Reſtitutio ſemper conceditur à Rota quando de aliqua iniuſtitia conſtat.*
2 *Iuramentum in litem ob non confectionem libri tutelaris vt deferri valeat quid requiratur.*
3 *Ignorantia & ruſticitas tutoris excuſat euadem non conficientem librum tutelarem adeo vt non poſſit in litem iurari.*
4 *Hæreditas quando conſiſtit in ſtabilibus poteſt ex eius fructibus, & expenſis argui in quo tutor remaneat debitor.*
5 *Fructus hæreditatis ſecundam Iuris diſpoſitionem ad rationem quinque pro quolibet centenario, & anno taxantur.*
6 *Taxatio vltra diſpoſitionem legis à Prætore facta ſuſtineri non poteſt.*
7 *Expenſæ quibus grauata annuatim reperitur hæreditas pupilli, veniunt ad fauorem tutoris in calculo imputandæ.*
7 *Alimenta vna cum ætate Pupilli creſcentis, creſcunt.*
9 *Decretum iudices exceſſiuum remanet inualidum.*
10 *Iuramentum in litem non poteſt deferri ſuper intereſſe omnino incerto.*

D E.

DECISIO CL.

MARIA Narda tutelam egreſſa conuenit Bernardi-
num Chiricotium eius Vitricum, & Tutore pro
redditione rationis tutelæ coram Prætore Valerani, qui
deferendo Mariæ Iuramentum in litem taxauit per decre-
tum fructus damna, & intereſſe pecuniȩ tutelaris in ſcu-
tis 1526. à quo cum Bernardinus appellaſſet, & appellatio
per tres conformes deſerta pronunciata fuiſſet, obtinuit
poſtremo à Signatura Iuſtitiæ committi mihi cauſam re-
ſtitutionis in integrum, ad cuius reſcripti formam dato
dubio Domini reſponderunt conſtare de cauſis reſtitutio-
nis, moti pręcipue ex iniuſtitia decreti, ob quam in hoc
1 S. Tribunali ſemper † concedi reſtitutio ſolet prout dictum
fuit cor. Buratto *deciſ. 92. num. 5.* Caual. *dec. 164. nu. 1. in
rec. dec. 205. & 241. vtrobique nu. 1. par. 8.*
2 Iniuſtitia autem decreti exinde eliciebatur quod Iura-
mentum in litem ob non confectionem libri tutelaris nun-
quam deferri ſolet, niſi duo copulatiue concurrant, do-
lus nempe ex parte illius, contra quem defertur, & diffi-
cultas probationis ex parte illius, cui defertur proueniens
ex ipſo dolo *l. actibus §. ſed in omnibus cum ſeqq. ff. de in litem
iurando ibique* Bart. *nu. 2.* Menoch. *de arbitr. caſu 208. nu.
1. & 2.* Spad. *conſ. 257. nu. 3. lib. 2.* Rot. *in rec. dec. 44. nu.
15. par. 9. vbi plures cumulantur.*
In præſenti verò neutrum concurrere viſum fuit, do-
lum namque ex parte Bernardini ſufficienter excludi DD.
3 putabant in eius ruſticitate, quæ † excuſare ſolet ad hoc,
vt contra non conficientes librum tutelarem, non poſſet
in litem iurari, vt aduertunt Bartol. *in l. ſi quando nu. 251.
C. vnde vi* Socin. Sen. *conſ. 39. nu. 15. in fin. lib. 1.* Menoc.
de arbitr. lib. 2. cent. 3. caſ. 208 & ſeq. Rot. *dec. 44. nu. 23.
par. 9. rec. & in Romana redditionis 16. Iunij 1651. §. ioc alia
verſ. quare par. 1. cor. R. P. D. meo Albergato.*
Difficultas autem probationis ex parte Mariæ exclude-
batur ſimiliter ponderato, quod redditio rationis huiuſ-
4 modi, & abſque libris tutelaribus haberi poteſt, † cum
enim hæreditas conſiſtat in ſtabilibus, vtique poteſt ex eo-
rum fructibus de ſupradictis dignoſci, in quo Tutor rema-
net debitor prout aliàs ponderauit Rot. *& præſertim cor.
bo. me.* Gregor. *dec. 199. nu. 5. ibique Add. nu. 8 & in d. Ro-
mana redditionis rationis 16. Iunij 1651. §. non obſtat quod li-
ber tutelaris coram eodem R. P. D. meo Albergato.*
In quam ſententiam eo facilius DD. inclinarunt, quia
Iniuſtitia decreti pariter reſultare viſa fuit ab illius exceſſi-
uitate, nam ſiue inſpiciatur relatio peritorum facta anno
1634 in qua habito reſpectu ad proprietatem omnium bo-
norum illorum valor in totum conſtituitur in ſcutis 1035.
& fructus calculantur in annuis ſc. 55 adeoque ſecundum
taxam legalem ad rationem quinque pro quolibet cente-
nario, & anno iuxta opinionem *gloſ. in Auth. perpetua
in verb. taxta C. de Sacroſanct. Eccl.* Rota coram Caualer.
dec. 338. nu. 1. coram Buratt. *dec. 765. num. 9.* ſiue attenda-
tur relatio nuper facta ab alijs peritis, qui ſecundum præ-
ſentem bonorum valorem illum conſtituerunt in ſcutis
1453. & fructus calculantur in annuis ſcutis 204 & ſic ad
rationem ſeptem, & vltra pro quolibet centenario, & an-
no, & per conſequens vltra taxam legalem, vtroque
6 modo exceſſiua detegitur ſumma taxata à Præto-
re.
Etenim demptis ex fructibus toto tempore adminiſtra-
tionis perceptis, vel ad rationem annuorum ſcutorum
204. annuis ſcutis 12. elargiri ſolitis pro eleemoſina die fe-
ſtiuitatis S. Andreæ Apoſtoli, vt deponunt teſtes *ſum. Ber-
nardini num.* 8. necnon alimentis præſtitis Mariæ, & eius
ſorori, quæ veniunt in calculo imputanda, Eſcobar. *de
7 ratiocin. cap. 22. nu. 4.* Surd. *de alim. tit. 6. qu. 14. num. 1. &
ſeq.*
Illiſque tamen imputatis ad rationem ſcut. 30. pro quo-
libet anno vſque ad ætatem decem annorum, & deinde
ad rationem ſcutorum 40. vſque ad tempus Nuptiarum,
8 quia alimenta vna cum ætate creſcunt, *vt notant DD. in
l. 2. de alim. Pupill. præſtandis* Rot. *in Tiburtina adminiſtra-
tionis, ſeu redditionis 24. Nouembris 1642. §. quo vero ad
ſecundam inſpectionem coram bo. mem. Dunozetto*, vbi fue-
runt taxata ad rationem ſcutorum quatuor pro quolibet
menſe, ex calculo reſultabit, quod Bernardinus pro tem-
pore toto adminiſtrationis, vel non remaneat debitor, vel
9 ſaltem in modica quantitate, & per † conſequens decre-
tum deferens Iuramentum in litem Mariæ pro ſcutis 1526.
vti exceſſiuum remanet nullum.

Nec obſtat quod Prætor habuerit reſpectum ad intereſſe
lucri ceſſantis quia vltra quod ex præmiſſis excludi vide-
batur fuit reſponſum, quod ſuper illo, vtpote omnino 10
incerto non poterat in litem iurari Farinac. *in fragment.
par. 2. verbo Iuram. in litem nu. 1061. verſ. 2. iurand.* Sera-
ph. *de priuileg. iur. priuil. 31. nu. 19. & ſeq.*
Et ita vtraque, &c.

R. P. D. EMERIX.

Meleuitana Spolij.

Lunæ 10. Martij 1664.

ARGVMENTVM.

Religio S. Ioannis Hieroſolymitani in præ-
ſenti caſu excluſa remanet à ſpolio Mi-
litis, eo quia fruebatur indulto Ponti-
ficio Dapiferis conceſſo etiam ſi ſint cui-
libet religioſæ militiæ adſcripti, tranſ-
mittendi bona ad proprios hæredes, vn-
de proximiorem Dapifero ab inteſtato
defuncto ſuccedere debere reſoluitur.

SVMMARIVM.

1 *Bona Dapiferorum ab inteſtato decedentium in vim priuile-
giorum à Gregorio XV. indultorum deferuntur ad hære-
des proximiores.*
2 *Reſtitutio in integrum conceditur quando de iniuſtitia ſenten-
tiȩ apparet.*
3 *Acceptatio indulti per indultatarium non eſt neceſſaria
quando agitur de priuilegio conceſſo à Principe per viam
legis.*
4 *Priuilegium non requirit factum poſitiuum priuilegiati, ſed
remouet obſtaculum, & reducit perſonam ad primæuum
ſtatum Iuris communis & non eſt neceſſe, quod à priui-
legiato acceptetur amplia vt nu. 5.*
6 *Priuilegij notitia ſufficit pro acceptatione dum agitur de
priuilegio merè fauorabili, & gratioſo.*
7 *Miles Hieroſolymitanus facultatem teſtandi non habet
abſque Sedis Apoſtolicȩ, vel Magni magiſtri licen-
tia.*
8 *Priuilegium, de quo conſtat, ſufficit adducere, quando
de alio non docetur.*
9 *Conſtitutio Pontificis conſtitutionis alterius confirmatoria
non tollit indulta particularia, quȩ ſunt extra materiam
indultorum.*
10 *Regula de iure quȩſito non tollendo locum habet vbi tollitur
Ius quȩſitum ex indulto particulari.*
11 *De Auctoritate Pontificis nefas eſt dubitare.*
12 *Teſtatoris diſpoſitio imperfecta vim teſtamenti non habet.
Etiamſi agatur fauore piȩ cauſȩ & nu. 13.*
14 *Teſtatore de bonis proprijs non diſponente proximiores ab
inteſtato vocantur tàm ex diſpoſitione iuris communis,
iuxta quam ſufficit quod non ademerit, vel alteri non re-
liquerit, quam etiam ex vi indulti Dapiferis conceſſi &
num. 15.*
16 *Verba priuilegii clara tollunt omnem difficultatem.*

DECISIO CLI.

RESOLVTVM fuit conſtare de Cauſis reſtitutionis
in integrum aduerſus ſententiam denegantem An-
næ Mariæ Catarinæ immiſſionem in poſſeſſionem bono-
rum Equitis Ludouici eius patrui, quia cum hodie am-
plius non controuertatur, quin ipſe tanquam Dapifer in-
ſeruiuerit bo. mem. Cardinali Peretto in Conclaui, in quo
ad ſummum Apoſtolatum aſſumptus fuit felic. recordat.
Greg. XV. eius hæreditas non ſubiacebat ſpolio, ſed in
vim priuilegiorum ab eodem Greg. Dapiferis indultorum
delata fuit ad Annam Mariam illius ab inteſtato hære- 1
dem proximiorem Sperell. *dec. 21. nu. 41. verſ. tamen ſum.
Pontifex par. 1.* Rot. *in rec. dec. 177. n. 1. & 2. par. 2. & in
Romana legat. pij 4. Febr. & 15. Maij 1628. cor. bo. me. Coccin.*
cui proinde ſententia iniuſtè denegat immiſſionem, quod
ſufficit, vt reſtitutio ſit concedenda Rot. *dec. 635. n. 4. par.* 2
*2. & deciſ. 343. nu. 1. par. 6. & dec. 30. nu. 2. par. 7. & dec.
169. nu. 1. & 2. par. 9. rec.*

Digitized by Google

Non obſtat, quod non conſtet, Equitem Ludouicum
3 acceptaſſe huiuſmodi Indultum & eo vti voluiſſe, quia †
eius acceptatio non eſt neceſſaria, tum quia vertamur in
priuilegio conceſſo à Principe per viam legis, & impreſ-
ſam inter alios eius conſtitutiones *iuxta diſtinct.* Gloſſa *in
proœm. in Clement. & in verb. de cætero ante med. &* Bart.
in l. omnes populi nu. 37. *& ſeq. ff. de iuſt. & Iur.* Menoch *de
arbitr. caſ.* 185. *nu.* 13. *& ſeq.* Sanchez *de matr. lib.* 3. *diſp.*
36. *nu.* 3. *quam in his terminis amplexa fuit* Rot. *in prælle-
gata Romana legati pij cor. Coccino.*
4 Tum etiam quia illud † non requirit factum poſitiuum
priuilegiati, ſed ſimpliciter remouet obſtaculum, & re-
ducit perſonam ad primæuum ſtatum Iuris communis,
vt in ſimili notant Garz. *de benef. par.* 5. *c.* 1. *n.* 769. *&* 773.
& Grat. *diſcept.* 834. *nu.* 56. *& in ſpecie lucidor. de illegit. c.*
7. *nu* 8.
5 Tum denique † quia Indultum non fauet ſolis Dapiſe-
ris, ſed etiam illorum proximioribus quos ipſis ab inteſta-
to decedentibus Pontifex deſertis concedit, & indulget
libere, & licite ſuccedere poſſe, & nihilominus ad caute-
lam de acceptatione indulti ſatis apparet, non ſolum ex
notitia, quam Equitem habuiſſe præſumitur ex qualita-
te indulti ab omnibus Pontificibus concedi ſoliti, & illius
expeditione notabili expenſa facta per Lucinum omnium
Dapiferorum Procuratorem, quæ ſola notitia ſufficit pro
6 acceptatione, dum agitur de priuilegio mere fauorabili &
gratioſo *iuxta text. in capit.* 1. *§ nec obſtaret & ibi gloſſ.
in verb. poſt tempus, & ſcribentes de conceſſ. præbend. in*
6. *&* Rot. *decis.* 14. *numer.* 11. *part.* 2. *diu. vbi plures cumu-
lantur.*
Sed etiam ex depoſitionibus Teſtium *ſum. Annæ Mariæ
num.* 5. deponentium, Equitem Ludouicum ſæpius ſibi
dixiſſe, ſe habere facultatem teſtandi à Greg. XV & vl-
terius ex inſtrumento dotationis Annæ Mariæ, & in quo
ſimiliter aſſeruit ſe habere liberam, & plenariam faculta-
7 tem erogandi ſcuta mille, quod cum abſque † indulto,
vel magni Magiſtri, vel Sedis Apoſtolicæ facere non poſſet
ex allegat. *per* Duran. *decis.* 308 *num.* 8 & de alio indulto
non docentur referendum eſt ad id, de quo conſtat *l.* 3 *ff. de
milit. teſtam.* Felin. *in cap. cum ex officio nu.* 31. *de præſcrip.*
Grat. *diſcept.* 854. *nu.* 2. Surd. *conſ.* 19. *num.* 18. *& plurib.
ſeqq. &* Rot *dec.* 330. *nu* 16. *par.* 9. *rec.*
Nec ſubſiſtit quod hoc Indultum, quatenus concernit
Equites Hieroſolymitanos reuocatum fuerit per Conſti-
tutionem Vrbani VIII confirmatoriam conſtitutionum
Clement. VII. & Pij IV. quia cum ipſemet Vrbanus con-
ceſſerit ſimile priuilegium Dapiferis, & Conſtitutiones
Clementis, & Pij reſtrictæ ſint ad priuilegia exemptiua
Religionis ac à ſolutionibus decimarum cenſuum, Iurium
Synodalium, & ſimilium non poteſt dici, quod Conſti-
9 tutio † Vrbani, quæ eſt ſimpliciter illorum confirmato-
ria, vt apparet ex eius lectura, & in terminis ſimilis con-
ſtitutionis ponderauit Rot. *dec.* 569. *n.* 5. *par.* 2. *rec.* tollat
indulta particularia, quæ ſunt extra huiuſmodi materias
& de quibus in eadem Conſtitutione Vrbani nulla fit men-
tio contra expreſſam diſpoſitionem Regulæ de Iur. quæſi-
10 to non tollen, quæ etiam locum † habet vbi tollitur Ius
queſituum ex indulto particulari, vt in ſimili notat Sar-
nen. *ad Reg. de Iur. queſit. non toll. quæſt.* 15. *in fin. & aliis
adductis* Rot. *dec.* 711. *nu.* 1. *& a. par.* 4. *diu. & in terminis
noſtris* Lotter *de re Benef. lib.* 2. *qu.* 39. *n.* 18. *&* Rot. *decis.*
569. *n.* 12 alioquin fruſtra Pontifices, & nominatim Vr-
banus conceſſiſſent huiuſmodi indulta cum derogatione
priuilegiorum Religionis, quod non eſt dicendum.
Minus facit, quod Eques Ludouicus fere omnia ſua
bona aquiſiuerit ex redditibus ſuæ Commendæ, & aliquo-
ties dixerit, ſe non habere alium hæredem, quam Reli-
gionem, nec velle quidquam relinquere ſuis proximiori-
bus, prout deponunt teſtes hodierno ſum. Religionis *nu.*
1. *&* 2.
Quia nihil refert vnde bona fuerint acquiſita, ſiue ex
redditibus Commendæ, ſiue ex induſtria, vel aliunde,
dum indultum loquitur nominatim de omnibus licite ta-
11 men acquiſitis, & † de authoritate Pontificis nefas eſſet
dubitare.
Teſtes vero quatenus conantur deponere Equitem Lu-
douicum habuiſſe intentionem relinquendi omnia ſua bo-
na Religioni, nihil concludunt de voluntate, ſeu diſpo-
ſitione perfecta, ſed tamen de quadam propenſione ver-
12 ſus Religionem, ſeu propoſito ad diſponendum, quæ †
nullo modo habent vim teſtamenti, vt litteraliter dicit
text. in §. plane inſtitutionum de teſtam. militari & in l. 24. *ff.
eod.* etiamſi agatur fauore † piæ cauſæ Rot. *dec.* 108. *nu.* 4. 13
par. 7. *rec. & in Romana hæreditatis* 5. *Aprilis* 1658. *coram
R. P. D. meo Albergato.*
Quatenus autem deponunt eundem dixiſſe, *che non
voleua laſciar niente à ſuoi*, & ſimilia, nullatenus ob-
ſtant † quia eo non diſponente proximiores ab Inteſtato 14
vocantur, tam ex diſpoſitione Iuris communis ſecundum
quam ſufficit, quod non ademerit, vel alteri non relin-
querit *iuxt. text. in l. conficiuntur verſ. quoniam creditur ff.
de Codicill. & doctrinam* Bald. Nouell. *in l. cum filio fam.
nu.* 4. *de legat.* 1. *cum ſeq.* Cur. Iun. *conſ.* 4. *nu.* 4. *verſ. eand.
opinionem lib.* 1. Crauett. *conſ.* 70. *nu.* 13. *lib.* 1. *& alij, quos
cumulat* Menoch. *conſ.* 110. *nu.* 50. *& ſeqq.* quia etiam ex
verbis expreſſis indulti, Ibi iiſque ab inteſtato decedenti-
bus legitimi eorum hæredes quicunque ſuccedere libere,
& licite valeant, quæ omnem tollunt difficultatem, ex 16
adductis per Sperell. *d. decis.* 21. *ſub nu.* 41. *&* Rot. *d. dec.*
177. *par.* 2. *rec.*
Et ita cauſa bis propoſita reſolutum fuit conſtare de cau-
ſis reſtitutionis in integrum vtraque &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Palentina Iuriſdictionis.

Veneris 14. *Martij* 1664.

ARGVMENTVM.

**Quæ Beneficia Sedi Apoſtolicæ ſint reſer-
uata, & quando de huiuſmodi reſerua-
tione conſtat cenſuræ contra non conce-
dentes beneficij reſeruati poſſeſſionem
quæ de Iure non competebat nullatenus
ſuſtineri valent.**

SVMMARIVM.

1 *Beneficia Eccleſiaſtica in menſibus reſeruatis vacantia Sedis
Apoſtolicæ diſpoſitioni reſeruantur.*
2 *Immemorabilis non prodeſt aduerſus regulas contrarium diſ-
ponentes.*
3 *Cenſuræ tanquam iniuſtæ non ſuſtinentur ſed ſtatim ſunt re-
uocandæ.*

DECISIO CLII.

VACANTE per obitum Io. Aluarez de menſe Ia-
nuarij 1656 Cappellania in Eccleſia Palentina The-
ſaurarius Ius conferendi prætendens illam contulit Ioan.
Thomæ cui metu excommunicationis contra Cappella-
nos publicatæ tradita fuit dictæ Cappellaniæ poſſeſſio
præuia tantum proteſtatione, & appellatione per prædi-
ctos interiecta cuius vigore commiſſa mihi cauſa propoſui
dubium An ius conferendi ſpectet ad Theſaurarium, &
cenſuræ ſuſtineantur; In omnibus negatiue reſolu-
tum.
Collatio enim Cappellaniæ controuerſæ, non ſpectat
ad Theſaurarium, quia cum ex fide obitus Ioan. relata in
ſum. nu. 1. conſtet vacationem contigiſſe, vt præmiſſum
eſt de menſe Ianuarij ſequitur illam eſſe reſeruatam vigo-
re Regulæ 8. hodie 9 Cancellariæ, in qua omnia benefi-
cia Eccleſiaſtica in d. menſe, & alijs ſeptem ibi expreſſis
vacantia diſpoſitioni Sedis Apoſtolicæ reſeruantur, vt no-
tat Gonzalez *ſuper hac Regula gloſſ.* 11. *nu.* 11. Lotther. *de
re benef. illius verba per extenſum referens libr.* 2. *quæſt.* 36.
nu. 1. *& pluries dixit* Rot. vt coram Coccin. *decis.* 305. *nu.*
1. Duran *dec.* 406. *n.* 5. *bo. me.* Merlin. *decis.* 891. *n.* 1. *& in
rec. dec.* 635. *ſub n.* 5. *par.* 3. *& decis.* 369. *pariter n.* 5 *par.* 9.
Nec ad prædictam collationem ſuſtinendam ſuffragari
poteſt, id quod aſſeritur in litteris deſuper expeditis in di-
cta Eccleſia Palentina adeſſe conſuetudinem immemora-
bilem, per quam Theſaurario licet conferre in quocun-
que menſe, etiam reſeruato ſuccedat Cappellaniarum va-
catio, quia omiſſa probationis diſcuſſione tanquam non
neceſſaria, pro iuſtificata haberi non poteſt nec tribuit
conferendi facultatem reſiſtente eadem Regula 9.
Cancellariæ iniuncto decreto irritanti, quæ habet clau-
ſulas

Digitized by Google

ſulas derogatorias ampliſſima, & toliſt nedum conſue-
tudines immemorabiles, ſed etiam quæcunque priuile-
gia, & indulta continentia derogatoriarum derogatorias
quibuſcunque perſonis, collegijs, & ſuperioribus collato-
ribus conceſſa, etiam in limine fundationis, quemadmo-
dum tradit Gonzalez. *ad ipſam regal. gloſſ. 35. num. 21. & 24. & pluries firmauit* Rot. *& ſignanter in Compſanm Iu-
riſpatronatus 23. Ianuar. 1603. coram* Litta *impreſ. per*
Modern. Piſan. *de Iurepatronatus in princip. lib. 4. cap. 10.
num. 29. §. & fuit reſponſum apud ſan. mem.* Gregor. XV.
deciſ. 240. num. 1. & ibi Adden. num. 20. & 21. Duran. *d.
deciſ. 406. num. 10. bon. mem.* Merlin. *mox citata deciſ. 891.
num 2. & in recent. deciſ. 247. num. 17. part. 4. tom. 2. & deciſ.
200. num. 10. par. 9.*

Hinc facilis viſa fuit reſolutio ſecundæ partis concer-
nentis validitatem cenſurarum contra Cappellanos ful-
minatarum, nam poſita inſubſiſtentia Collationis ad
Theſaurarium non pertinentis, nullo modo potuerunt
ſub illis adſtringi ijdem Cappellani ad tradendam poſſeſ-
ſionem Io. pro collationis effectuatione, Ideo tanquam
3 iniuſtæ non ſuſtinentur, ſed debent reuocari *ad tex. in cap.
ſacro 46. & ibi gloſſ. &* Abb. *num. 12. de ſentent. excommun.
& in cap. cum contingat 36. num. 4. & 5. de offic. & poteſt. Iu-
dic. deleg.* Valenzuel. *conſ. 184. num. 69. lib. 2.*

Et ita concluſum fuit vna parte informante altera plu-
ries citata &c.

R. P. D. VICECOMITE,

Poſtea S. R. Eccleſ. Cardinali.

Meleuitana Beneficij.

Veneris 10. Martij 1664.

ARGVMENTVM.

Teſtatoris concurrente voluntate Iuſpatronatus cum alijs bonis ad fideicommiſſarium tranſit, & ex quo arguatur Iuſpatronatus gentilitium inſtituere voluiſſe. Iuſpatronatus Eccleſiaſticum cadit ſub regulis reſeruationis menſium. Proprietas attenditur non quaſi poſſeſſio.

SVMMARIVM.

1 *Inſtitutio debetur docenti de vacatione pertinentia Iuriſpatronatus, & de præſentatione.*

2 *Teſtatoris voluntas eſt executioni demandanda.*

3 *Iuſpatronatus etiam ad fideicommiſſarium vnà cum alijs bonis deuoluitur quoties teſtatoris voluntas concurrit.*

4 *Teſtator fideicommiſſo ſubijciens fauore deſcendentium fundum pro celebratione miſſarum relictum arguitur iuſpatronatus gentilitium inſtituere voluiſſe.*

5 *Hæres qualitati beneficij per defunctum adiectæ derogare non poteſt.*

6 *Reſeruatio cenſetur inducta per explicitam voluntatem reſeruantis.*

7 *Filius adminiſtrator, & executor paternæ diſpoſitionis non valet præiudicium inferre vocatis ad Iuſpatronatus.*

8 *Iuſpatronatus Eccleſiaſticum cadit ſub regulis reſeruationis menſium.*

9 *Quaſi poſſeſſio vnius non attenditur quando de proprietate alterius docetur.*

DECISIO CLIII.

CONTENDENTIBVS Carolo Balaguer necnon
Ioanne Montemagno ſuper beneficio ſituato in Me-
leuitana Eccleſia Sanctæ Agathæ. Primo ſiquidem vigore
Inſtitutionis ab Ordinario obtentæ ad præſentationem fa-
ctam à Marco Antonio Inguaries tanquam Patrono, alte-
ro verò virtute Apoſtolicæ prouiſionis ad eios fauorem e-
manatæ de d. Beneficio vti vacante in menſe reſeruato
DD. de bono Iure Caroli conſtare coram me, hodie reſpon-
derunt, docuit etenim de vacatione pertinentia Iuriſpatro-
1 natus, præſentatione, ac Idoneitate, † quibus concurrenti-
bus merito Epiſcopus illi inſtitutionem attribuit, Rota
deciſ. 87. num. 1. part. 1. deciſ. 232. num. 1. part. 5. recent. & in

*Cæſaraugustana Beneficii 12. Ianuarij 1643. coram Bichio, in
Aretina plebaniæ 6. Febr. 1654. in principio coram Reueren-
diſſ. Cerro Decano.*

Pertinentia namque Iuriſpatronatus reſpectu Marci
Antonij controuerti nequit, dum ipſe originem, & deſcen-
dentiam trahit à Iacobo Inquenes, qui beneficium funda-
uit pro ſuis deſcendentibus, quod clarè conuincitur, ex eo
quod ipſe in teſtamento legauerit Marin filio Terras nun-
cupatas, *la Giouai*, poſitas in Inſula Meleuitana, in contra-
ta, *dello Zarico*, cum oneris iniunctione, vt ex earum fru-
ctibus celebrari curaret vnam miſſam ſingulis diebus in
ſuffragium propriæ Animæ in prædicta Eccleſia S. Agatæ,
& in Codicillis per eundem conditis nedum hæreditatem,
ſed etiam bona ei particulariter legata perpetui fideicom-
miſſi vinculo ſubiecerit ad fauorem deſcendentium à Ma-
rio, quibus defectis vocauerit deſcendentes in infinitum,
ex Mario altero Teſtatoris filio, qui caſus cum euenerit
onus celebrari faciendi miſſas, ſpectat ad Marcum Anto-
nium ſuperſtitem, ad quem tranſire deberent, & terræ le-
gatæ, ex quarum fructibus onus venit explendum, † aliàs 2
enim Teſtatoris voluntas executioni non demandaretur,
ad tradita per Fuſar. *quæſt. 778. num. 23 vſque ad num. 29. &
quæſt. 688.* Ruin. *conſ. 151. num. 1. lib. 2.* Peregrin. *de fideic. art.
13. num. 80. & 81.* Rot. *deciſ. 579. num. 1 part. 1. diuerſ.* Ottho-
bon *deciſ. 177. num. 21.*

Non aduerſatur, quod Iuſpatronatus remanere debeat
penes hæredem directum eiuſque ſucceſſores, non autem
tranſire valeat ad fideicommiſſarium, † ad quem etiam 3
deuoluitur, quoties concurrat voluntas Teſtatoris tranſ-
mittendi Iuſpatronatus ad fideicommiſſarium, prout in
propoſito caſu deſumpto, ex eo quod cum ſubiecerit fidei-
commiſſo fauore deſcendentium terras relictas pro cele-
bratione miſſarum † apertè conſurgit inſtituere quoque 4
voluiſſe Iuſpatronatus Gentilitium Rot *deciſ. 72. num. 22.
verſ. nam vis non eſt, & num. 17. part. 7. recent. apud* Viuian.
*de Iurepatr. deciſ. 121. num. 4. cum ſeqq. in Mediolanen. Iuriſ-
patronatus. Martij 1661. §. non obſtat coram Reuerendiſſ.
Cerro Decano*, & notat Garz. *de beneſ. part. 5. cap. 19.* Lot-
ther. *de re beneſ. quæſt. 11. num. 37. lib. 2.*

Nullius eſt ponderis, quod Iuriſpatronatus erectionem
non ſumpſerit ex diſpoſitione Iacobi, ſed à Marco filio, &
conſequenter Ius fuerit quæſitum eiuſdem hæredibus, &
ſucceſſoribus, quia præter quam quod non licuit Marco
Patri voluntatem immutare, qui deſiderauit conſtituere
Iuſpatronatus Gentilitium, hæres † enim non valet dero- 5
gare qualitati beneficij per defunctum adiectæ facit *text. in
cap. querimoniam de Iurepatr.* Conc Trid. *in ſeſſ. 25 de refor-
mat. cap. 5.* Ferett. *conſ. 134.* Guttier. *conſ. 1. ſub num. 19.* Lam-
bert. *de Iurep. lib. 24. cap. 3. num 6. & 7.* Marius nil aliud in-
tellexit, quam adimplere paternum præceptum, cui ſe con-
formare voluit, ibi, *volens propterea prædictus Marius ſa-
tisfacere voluntati, & diſpoſitioni dicti ſui Patris*, cuius te-
nor ad maiorem animi expreſſionem fuit exaratus, ibi, *cu-
ius tenor talis eſt & quamuis non fuerit in fundatione per
Marcum facta reſeruatum Iuſpatronatus deſcendentibus vo-
catis in teſtamento ex fideicommiſſo Iacobi*, nihilominus re-
ſeruatio † cenſetur inducta ipſo iure ob explicitam volun- 6
tatem Iacobi, à quo erectio ordinata dicitur, iuxtà *deciſ.
122. part. 3. lib. 2. diuerſ.* Mobedan *deciſ. 1. de iurepatr.* Gon-
zal. *ſup. reg. 8. gloſſ. 5. num. 58. & ſeq.* Marius † enim nequit 7
vocatis præiudicare, cum in erectione ſe geſſerit non vti
verus Dominus; ſed tanquam nudus Miniſter, & executor
paternæ diſpoſitionis, vt ponderauit Rota *in Romana Iuriſ-
patronatus 19. Decembris 1659. coram Reuerendiſſ. Cerro.*

Hinc ſuffragari nequit Montemagno prætenſa quaſi
poſſeſſio Monialium in iure præſentandi, ex quo prætén-
ditur Iuſpatronatus etiam eſſe Eccleſiaſticum, † & conſe- 8
quenter cadere ſub regulis reſeruationis menſium quia
quaſi † poſſeſſio non attenditur, dum docetur de non iure 9
monialium ex publico Inſtrumento probante, proprieta-
tem ſpectare ad Marcum Antonium Rocch. *de Iurepatr.
in verb. competens quæſt. 19. num. 45.* Rot. *deciſ. 374 num. 4. &
5. part. 1. recent.* Merlin. *deciſ. 450. num. 4. poſt.* Viuian. *de Iu-
repatr. deciſ. 18. num. 7. & deciſ. 41. nu. 5. coram Bichio in Col-
lutinn Beneficii 5. Iulii 1659.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. TAIA.

Leodieſi p:ætenſæ nullitatis Ordinis.

Veneris 14. Mareij 1664.

ARGVMENTVM.

Metus vt dici poſſit adeſſe debet eſſe talis, vt cadat in conſtantem virum, & quando teſtes de metu deponentes circa effectum, de quo agitur non deponunt, nihil probant; vnde retinens Canonicatum Sacros ordines requirentem per tempus conſiderabile ceſſante metu cenſetur Ordinem ratificaſſe.

SVMMARIVM.

1 *Metus debet eſſe talis, qui cadat in conſtantem virum, & n. 5. & 6.*

2 *Metus non præſumitur, niſi ab allegante iuſtificetur.*

3 *Teſtes de metu deponentes, & circa metum reſpectu de quo agitur non deponentes nihil releuant.*

Amplia vt n. 4.

7 *Metus non præſumitur in illo, qui facilem potuit habere acceſſum ad aliquem poteſtate præditum, qui vim eum pati prohibuiſſet, & n. 8.*

9 *In coactione abſoluta caracter non imprimitur.*

Secus in conditionali, & n. 10.

Quidquid ſit an ordines ſuſcipiens per vim coactiuam teneatur continere n. 11.

12 *Canonicatum retineas requirentem ordinem ſacrum per aliquod tempus conſiderabile ceſſante metu cenſetur ordinem ratificare.*

DECISIO CLIV.

NON conſtare de metu illato à Iacobo Patre Dionifio filio in ſuſceptione ordinis Subdiaconatus DD. reſponderunt.

Quia, vel ille cuius probationes deducuntur erat va-
1 ous, de quo non eſt curandum cum debeat † eſſe talis,
2 qui cadat in conſtantem virum, & non † præſumatur ni-
ſi ab allegaute iuſtificetur *ad* Rotam *dec.* 40. & *deciſ.* 343.
num 21. *parc.6.* vel penitus omuino excluditur ex *ipſa* ſerie
facti; Nam cum alius Canonicus vellet in gratiam Dio-
niſij tuuc Clerici Canonicatum Eccleſiæ Huenſis reſi-
gnare, & ob hoc alloquutus fuiſſet Iacobum Patrem Dio-
niſij recuſauit Pater preſtare conſenſum, allegans filium
nondum compleſſe ſtudia, vt probaut Teſtes in Sum-
mario *num.1.* Re autem cognita à Dioniſio introductæ ab
eo fueruut aliæ idoneę perſonæ ad inducendum. Pa-
trem ad conſenſum, declarando velle in Statu Eccleſia-
ſtico permanere vſque ad mortem, Patremque depre-
cando ne talem dimitteret occaſiooem, & Pater preci-
bus inductus conſenſit reſignationi, & litterarum Apo-
ſtolicarum expeditioni, quibus mediantibus Dioniſius
Canonicus inſtitutus cum veſtibus Canonicalibus neceſ-
ſarijs in Eccleſia ſua reſedit, vt probant Teſtes in Sum-
mario *num.2.* & rem ponunt extra controuerſiam, cum
plena libertas, & propenſio ad Eccleſiaſticum Statum de-
monſtretur.

Idque corroboratur ex Epiſtola Patris ad Amicum vnum ex teſtibus: *Mi ſeriuete che mio figliolo Pier Dioniſio potrebbe riſoluerſi à laſciare il Canonicato, permettendoli di fare vn viaggio ſino à Francoforte li hò fatto ſapere, che quando egli hauerà eletto vno Stato ſia Eccleſiaſtico ſia di matrimonio Io conſentirò &c. e ſe è portato allo ſtato del matrimonio, che ſia con deliberatione ferma di pigliar vn partito, che ſia honoreuole à lui, & à ſuoi Parenti.* Attamen filius Sacro Subdiaconatus ordine voluit initiari, prout fuit initiatus In Patria Leodienſi, & ad Canonicatum redijt, ibique ordinem exercuit.

3 Teſtes † deponentes de metu oon releuant quia ni-
hil ſubſtinens deponunt circa metum, reſpectu ſuſceptio-
nis urdinis Sacri, vt inquit Rota *deciſ.* 343. *num.* 15. Im-
4 mò † neque aliquid dicunt de perſuaſionibus, & minis
in genere, quodque fuerint illatæ ab illo, qni ſolet exe-
qui minas, iuxtà requiſitum, de quo *in l. interpoſitas 13.*
Cod de tranſact. Et tamen ad hunc effectum reqniritur † 5
metus cadens in conſtantem virum *d. deciſ.* 343. *num.* 16. &
17. & *dicta deciſ.* 40. *num.* 3. & 4 Barboſ. *vot.* 72 *num* 119. *ad*
ſia præclari enim ſunt textus *in l 6. ff. quod met. cauſ.* ibi me-
tum † non vani hominis, ſed qui merito, & in hominem 6
conſtantem cadat, & *l. 9. ff. eod.* ibi, & metum præſentem
accipere debemus non ſuſpicionem inferendi eius, Barboſ.
d. vot. 77. *num.* 137.

Maximè quod dum Dioniſius viuebat Huij in loco Ca-
nonicatus, & ordinatus eſt Leodij, ibique cum plena li-
bertate, vbi reſident Principes Epiſcopi, & Supremi Ma-
giſtratus, ad quos facilis erat acceſſus pro remouendo me-
tu, militat † preſumptio Iuris in contrarium inquit Ro- 7
ta *d deciſ.* 343. *num.* 19. & 20. & optimè Vulpian. *in l. vi-*
e im. ff. de eo quod met. cauſ. ibi non eſſe veriſimile † com- 8
pulſum io Vrbe inique eum qui potuerit Ius publicum in-
nocare, & adire aliquem poteſtate preditum, qui vtiquè
vim eum pati prohibuiſſet.

Superaddebatur ex facto teſtes oon probare coactionem
† abſolutam, in qua caracter non imprimitur, ſed tan- 9
tummodò conditionalem, vt effugeret cruciatus &c. in
qua caracter † imprimitur, *ex text.* §. *Item quæritur* 10
cap. 3. de Baptiſm. Rota coram Cæſ. de Graſſ. *deciſ.* 1. &
2. *de his quæ vi, & met. cauſ. ſeu deciſ.* 19 & 20. & *ſunt*
deciſ. 560. & 561. *part.* 1. *diuerſ.* & *d. deciſ.* 40. *num.* 7. re-
licta nunc queſtione, an ſuſcipiens ordines per vim coa-
ctiuam, itaut conſequenter caracter ſecuudum omnes ſit
impreſſus teneatur continere, de qua Rot. *d. deciſ.* 40 *num.*
8 Azor. *inſtit. moral. quæſt.* 8. *cap.* 14. *lib.* 13. *part.* 1. Sanchez.
de matrim. diſput. 29. *num.* 3. *lib.* 7. Pont. *de matrim. cap.* 29.
lib. 7. Diao. *moral. reſolut.* 193. *tract.* 4. *de Sacrament. part.* 3.
Barboſ. *d. vot.* 77 *num.* 11. *verſ. difficultas*, certè cum Dio-
niſius nedum tenuerit Canonicatum, qui requirit ordi-
nem Sacrum ſed ceſſante metu per tempus conſiderabile
illud retinuerit, & facilè exercuerit, inficiari non poteſt,
† quin hoc caſu adſit ratificatio Rota *dicta deciſ.* 40 *ſub nu.* 12
9. & *deciſ.* 325. *num.* 5. *verſ. ſecundo quia, et d. deciſ* 342. *num.*
num. penult. et vltimo, coram Pen. Lugdun. *edit. deciſ.* 129.
num. 5. *et deciſ.* 1257. *num.* 2 P. Sanchez. *d. diſp.* 29. *num* 9. Bar-
boſ. *d. vot.* 76 *num.* 111. *et num.* 119.

Atque ita altera &c.

REVERENDISS. P. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Romana Dotis.

Veneris 14. Martij 1664.

ARGVMENTVM.

Statutum Vrbis cap. 131. lib. 1. quid diſponat, & in contractibus matrimonialibus an veniat attendendum Statutum domicilij viri, vel vxoris. Hypotheca generalis an ſufficiat, vbi ſpecialis neceſſaria eſt, & alia, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Cameralis paratam habet executionem.*

2 *Statutum Vrbis* lib. 1. cap. 131. *diſponit, quod lucrum dotis coniugi ſuperſtiti acquiratur quoad vſumfructum, quoad proprietatem verò filiis ex illo matrimonio ſuſceptis, & nu. 5.*

3 *Statutum domicilii viri attendi debet, non locus vbi contractus matrimonialis ſtipulatus fuit quando eſt quæſtio de lucro dotis.*

4 *Renunciatio non eſt trahenda ad alia in contractu non comprehenſa.*

6 *Coniux ſuperſtes, ſi ad ſecundas nuptias non tranſiuerit lucra dotalia in proprietate acquirit pro virili portione vna cum filiis.*

Declara tamen, vt n. 7.

8 *Coniux ſuperſtes per hæredis vniuerſalis inſtitutionem de bonis diſpoſuiſſe non videtur, ſed ſpecialis diſpoſitio requiritur.*

9 *Hypotheca generalis non ſufficit, vbi ſpecialis requiritur.*

Digitized by Google

10 *Teſtator habens facultatem diſponendi per ſimplicem hypothecam diſpoſuiſſe dici non poteſt.*

11 *Reſeruatio filiorum fauore inducta locum habet in lucris in ſimplici donatione vnius coniugis alterius fauore prouenientibus, ſeù in donationibus reciprocis titulum oneroſum continentibus.*

Quod declara vt num. 12. & 13.

14 *Iura non diſtinguentia diſtinguenda non ſunt.*

D E C I S I O CLV.

PLACVIT Dominis reſolutio capta die 13. Iunij proxime præteriti pro relaxatione mandati ad fauorē Domini Ducis Sfortię pro reſtitutione tertiæ partis dotis bon. mem. Duciſſæ Renatæ eius Matris in lib. 5. mil. monetæ Turoneñ, quia bon. mem Dux Marius eius Pater ad reſtitutionem in forma Cameræ ſe obligauit, cum ipſe præmortuus fuerit, venit caſus reſtitutionis,
1 & vigore obligationis Cameralis ad relaxationem mandati deueniri poteſt Zacch. *de oblig. Cam. quæſt. 2. num. 1. 14. & ſeqq.* Rot. *dec. 130. num. 4. coram Eminentiſs. D. Cardin. Otthob. & in Rom. pecuniaria 24. Martij 1662. §. fin. coram R. P. D. meo Veroſpio, & ſępe in alijs.*

Nec in vim donationis propter nuptias potuit Dux Marius ad fauorem Creditorum de dd. lib. 50. mil. diſponere, quia Statutum Vrbis cap. 131. lib. 1. diſponit,
2 quod lucrum dotis à Coniuge † ſuperſtite acquiratur quoad vſumfructum tùm cum obligatione reſeruandi proprietatem filijs ex illo matrimonio ſuſceptis Rota *deciſ. 207. nu. 9.* poſt Zacch. *de oblig. Cam* coram Eminentiſs. D. Card Otthob. *deciſ. 278. n. 5. & in Romana Succeſſionis 24. Ianuarii 1650. coram Eminentiſs. Card. Corrado, §. nam lucrum dotale.* Quæ diſpoſitio Statuti non ceſſat ex eo quod promiſſio dotis, & cætera in Tabulis Nuptialibus contenta in Gallia ſtipulata fuerit Quoniam vt in deciſione reſponſum fuit poſt ſubſecutam ratificationem in Vrbe perfecta fuerunt, & cum agatur de reſtitutione dotis, ac illius
3 lucro Statutum domicilij † viri attendi debet non autem locus vbi contractus ſtipulatus fuit Ruin *conſ. 39. n. 6. lib. 3.* & pluribus probat Giurb. *de conſuet Meſſan. c. 1. gloſ. 7. par. 5. nu. 9. & ſeqq.* Mantic *de tacit. lib. 3. tit. 14. nu 1. verſ. vnde cum in reſtitutione* Rot. apud Poſth. *de manut. deciſ. 647. n. 7. dec. 260. & 272. vtrobiq; n. 1. par. 9. recent. Romana dotis 22. Iunii 1661. §. lucrum verò, & 3, Maii 1662 §. quo verò ad lucrum coram R. P. D. meo Veroſpio.*

Nec reſiſtit, quod Partes in Capitulis matrimonialibus huic Statuto renunciauerint in illis verbis, *& à queſto fine per la validità di tutto il contenuto nelli preſenti Capitoli hanno le ſudette Parti derogato à tutti li Statuti, & vſanze à ciò contrarie.* Quoniam cum priùs expreſſo iuxtà formam Statuti prædicti contraxerit, ibi, *la qual dote, e ſomma ſino alla concorrenza dell'intereſſe delle 300. lire, quale ſarà conforme allo Statuto di Roma.* Ad euitandam immediatam correctionem, dicendum eſt renunciationes Statutorum non referri ad lucrum, ſed ſolùm ordinando, quod filijs ſeruetur proprietas, & intelligi debet reſpectu quantitatis, in qua Statutum contrariatur pactis, cum illud deferat quartam partem tantùm contrahentes, autem lucrum ad 3. auxerunt, ratione cuius incompatibilitatis dicendum eſt, Partes ſolum reſpectu quantitatis Statuto re-
4 nunciare voluiſſe, ea ratione quia † cum ad illa renunciatio, & derogatio Statuti optimè referatur ad vlteriorem correctionem aliorum trahi non debet Rom. *conſ. 199. nu. 7.* Rolan. à Valle *conſ. 47. ſub nu. 18. verſ. vnde ex his lib. 3.* Pariſ. *conſ. 210. num. 6 lib. 3* Gratian. *diſcept. 346. num. 13. diſcept. 376. num. 11.* Rot. *deciſ. 475. nu. 6. par. 1. dec. 853. nu. 8. par. 4. diu. & in recent. dec. 208. nu 25. par. 8.*

Sed quatenus etiam Statutum renunciatum fuiſſet, quod ex prædictis non ſubſiſtit adhuc de Iure communi lucrum dotis quoad proprietatem ſpectat ad filios ex Du-
5 ciſſa Renata procreatas, † vno enim ex Parentibus defuncto omnia lucra nuptialia filijs debentur *§. propterea ſupradictæ, & ex Auth. vxore mortua C. de ſecund. nuptijs* Alex. *conſ. 162. num. 3. verſ. quin nec Pater lib. 6.* Fab. de Ann. *conſ 74. n. 20. lib. 1.* Surd. *conſ. 364 ſub n. 21.* Rot. *in*
6 *rec. dec. 65. n. 5. par. 2. cum aliis in §. cæterum* § licet autem coniugi ſuperſtiti, ſi ad ſecundas nuptias non tranſiuerit in premium Viduitatis induxerit Imperator *in Auth. ſi tum C. de ſecund. nupt.* quod lucra nuptialia etiam in proprietate acquirentur pro virili portione vna cum filijs per quam
7 correcta fuit *diſp. d. Auth. Vxore mortua* Hoc tunc † intelligitur quoties ſuperſtes de tali lucro nominatim, & ſpecificè diſponat aliàs enim circūſcripta litterali diſpoſitione incorrecta remanent iura antiqua lucrum filiis reſeruantia, vt explicat Scip. Gentil. *de bon. mat. lib. 2. cap. 2. circa med.* Faber. *in Cod. lib. 5. tit. de ſecund. nuptiis defin. 7. per tot.* Peregr *de fideic. art. 40. n. 53.* vbi † quod Coniux ſuperſtes 8
per hæredis vniuerſalis inſtitutionem non videtur de bonis diſpoſuiſſe, ſed ſpecialis diſpoſitio requiritur Fuſar. *de ſubſt. qu. 550. ſub n. 13. verſ. probatur iſta ſententia, aliiſque relatis per* Modern. Tondut. *reſol. ciuil. part. 2. cap. 115. n. 13. vſque ad finem.*

Dici autem nequit per generalem hypothecam ad fauorem Creditorum Ducem Marium de lucro diſpoſuiſſe, quoniam † hypotheca generalis non ſufficit vbi ſpeciales 9
ac indiuidua alienatio requiritur, vt in præſenti per Tex. *in auth. non autem C. de ſecund. nupt.* ibi *niſi expreſſim tranſponat in alios præſumitur ipſis conſeruare talia lucra, & clarius ex §. ſoluto auth. de nupt. vnde d. tex. ſumitur,* ibi, *placuit enim Nobis per præſumptionem, quia Pater dum non viuens alienauerit, aut expreſſim obligauerit aliquid harum rerum, aut moriens non expreſſim in alium eas tranſpoſuerit, voluerit magis ſeruare filiis tanquam ex cauſa illorum ſibimet acquiſitas, & non ad extraneos deducere, & dabuntur hæc filiis honore præcipuo ex noſtra lege, licet non fiant hæredes, aut patris, aut matris, aut vtriuſque, vel ſi quidam eorum fiant hæredes alii verò repudient hoc enim vobis rectiùs quam prioribus placuit habere &c.* & proinde † habens 10
facultatem diſponendi per ſimplicem hypothecam non dicitur diſpoſuiſſe, ex relatis per Caſtill. *controu. iur. lib. 4. c. 26. n. 7. & præter relatas in § fin.* Rot. *dec 484. n. 15. & 16. par. 9. rec. & in Peruſina bonorum 31. Maii 1650. coram Reuerendiſs. D. meo Decano §. quia ad effectum.*

Non obſtat, quod reſeruatio † fauore filiorum inducta 11
locum habere poſſit in lucris in ſimplici donatione vnius coniugis alterius fauore prouenientibus, ſeu in donationibus reciprocis titulum oneroſum continentibus, hoc enim
† procedere poteſt in lucris illis, qui contra voluntatem 12
parentum, à lege filiis reſeruantur, vt ex *lege fœm. 3. & l. hac edictali 6. C. de ſecund. nupt.* in his terminis procedunt auctoritates à Creditoribus † adductæ ſecus autem 13
in lucris ex præſumpta parentum voluntate reſeruatis, vt *in l. generaliter 3. §. illud etiam C. de ſecund. nupt.* ibi, *humanis ſenſibus huic legi credidimus inferre, & in §. ſaluto Auth. de nupt.* ibi, *non autem per præſumptionem.* Quæ quidem iura reſeruantia huiuſmodi lucra filiis non præcedente diſpoſitione Parentum loquuntur de marito, & vxore de lucro dotis, & donationis propter nuptias, † vnde cum non 14
diſtinguant, an pactum lucrandi ſit ſimpliciter conceptum vel reciprocè, nec nos debemus diſtinguere *l. 1. § generaliter ff. de leg. præſtan.* Rot. *dec. 388. ſub n 9. par. 4. rec.*

Ex quibus placuit Dominis in deciſis perſiſtere cauſa bis propoſita vtraque &c.

In hac eadem cauſa coram eodem Reuer. Albergato, emanauit alter deciſio die 13. Iunii 1663. quę eſt in hac eadem Parte XIV. in ordine deciſ. 83.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Marſicen. Iuriſdictionis.

Veneris 14 Martij 1664.

A R G V M E N T V M.

Litis ſcientia ex quo arguatur. Eccleſia Parochialis non venit ſub nomine Collegii quamuis illius Presbyteri ad inſtar Capituli congregentur. Eccleſia quando præſumatur Collegiata. Sententia quando impugnari non poſſit.

S V M M A R I V M.

1 *Archipresbyter ſibi priuatiuè quoad Epiſcopum iuriſdictionem competere contendens principalis cauſæ defenſio ipſi inhæret.*

2 *Actus contra legitimum contradictorem exerciti ius ſecundarium obtinentibus nocent quamuis ipſorum citatio nulla præceſſerit.*

Digitized by Google

3 *Diligentiam maiorem præſumitur in cauſa tuenda ille adhibere, de cuius præiudicio principaliter agitur quam alter modicum habens intereſſe.*

4 *Litis ſcientia ex quo arguatur.*

5 Rota coram Millino 10 deciſ. 345. et coram Penia dec. 1175. et 1195. *declarans quoties de ſubiectione Eccleſiæ tractatur ad Epiſcopum principaliter æque ac Capitulum ſpectat ipſius Iura tueri quando procedat & n. 6.*

7 *Eccleſiæ Parochialis Presbyteri non veniant ſub nomine Capituli, ſeu Collegij, licet ad inſtar Collegij conſueuerint congregari.*

8 *Eccleſia non præſumitur Collegiata donec priuilegium Apoſtolicum exhibeatur.*

9 *Tranſactio cum Epiſcopo à Presbyteris inita beneplacito Apoſtolico deſtituta nullius eſt roboris.*

10 *Acta contra Archipresbyterum geſta eoſdem Presbyteros afficiunt dum illorum ius cum ſcientia eorum fuit in iudicium deductum, ac præuia citatio contra ipſos fuit executa.*

11 *Presbyteri ſoluentes expenſas ab Epiſcopo in lite factas cenſentur actis ab Archipresbytero geſtis inhærere & ſententias acceptaſſe, ita vt eas non poſſint amplius impugnare.*

DECISIO CLVI.

FAVORABILES ſententias in iudicatum ſucceſſiuè prolapſas Reuerendiſſimus Epiſcopus in hoc Sacro Auditorio obtinuerat ſuper iure exercendi Iuriſdictionem in oppido Saponariæ, quarum vigore cum Presbyteri eo ſub prętextu conarentur effugere, quod in Iudicio ab Epiſcopo contra Archipresbyterum inſtituto ipſi citati non fuerint; dubium idcircò propoſui, An acta, & rei iudicatę virtus ipſos afficiant, reſolutum affirmatiuè.

1 Dum enim † Archipresbyter ſibi priuatiuè quoad Epiſcopum Iuriſdictionem competere contendebat; principalis cauſæ defenſio ipſi inhærebat, vt tradit Innoc. *in c. olim cauſam 12. nu. 1. & 2. de reſt. ſpol. & in c. cum venerabilis 7. n. 2. poſt med. de relig. domib.* Abb. *in c. cum deputati*
2 *16. num. 12. & 25. de Iudic.* Ac † actus proinde ab Epiſcopo contra Archipresbyterum legitimum contradictorem exerciti debent Presbyteris ius ſecundarium obtinentibus officere, ipſorum licèt citatio nulla præceſſiſſet, vt aduertit Dec. *in conſil. 342. num. 7.* vbi etiam rationem
3 adducit quod † diligentiam maiorem in cauſa tuenda ille præſumitur adhibere, de cuius præiudicio principaliter agitur, quàm alter modicum obtinens intereſſe Alex. *in l. ſæpè 63. n. 70. cum ſeqq. ff. de re iud. & in conſil. 86. nu. 7. cum ſeqq. & conſil. 156. n. 1. 5. & 6. lib. 2.* Pariſ. *conſ. 28. n. 16. & 17. lib. 1.* Signorol. *conſ. 257. n. 4.* vbi colluſiuè, ſeù in contumaciam edita foret ſententia Ruin. *conſ. 202. n. 15. lib. 2.* Rot. *in Romana Cambij 9. Iunij 1649. in §. Non remoratur coram bo. me. Arguelles & in Tiraſonen. Iuriſdictionis 14. Decembris præteriti in §. de validitate coram R. P. D. Vicecomite.*

Dum maximè Presbyteri, contrà quos de annos 1629. ad Epiſcopi inſtantiam fuerat executa citatio Rotalis; binos in Vrbe Procuratores diuerſis vicibus conſtituere, ad hoc, vt liti ab Epiſcopo inſtitutæ reſiſterent, in quorum executionem mandatorum Procuratores ad compluresactus iudiciales contrà Epiſcopum in hoc Sacro Tri-
4 bunali deuenerunt. Hinc † in Presbyteris concludens ſcientia litis arguitur ab Archipresbytero longiſſimi temporis curſu acriter patrocinatæ, quæ operatur, vt ſententiæ editę contra eumdemmet Archipresbyterum facilius Presbyteros afficiant, licèt ipſorum fuerit in illis neglecta citatio, vt notat Alex. *in d. l. ſæpè n. 18. ff. de re Iud.* Pariſ. *conſ. 28. num. 17. lib. 1.* Natt. *conſil. 457. nu. 2.* Gozzad *conſil. 103. nu. 11. verſ. præterea, vt tertio* Honded. *conſ. 25. num. 28. verſic. & etiam lib. 1. cum aliis recenſitis in deciſione edita in cauſa coràm bon. mem. Bichio ſub die 10. Maij 1649. in § nuſquam*, vbi Presbyterorum cùm Archipresbytero ponderatur colluſio.

5 Hinc non vrget, quod † quoties de ſubiectione Eccleſiæ tractatur ad Epiſcopum principaliter ęquè, ac Capitulum ſpectet ipſius iura tueri, vt aliis relatis authoritatibus reſpondit Rota coram Millino *in dec. 345. &*
6 *coram* Pen. *dec. 1175. & 1195* ſiquidem † adducta concluſio ſibi locum aſſumit in Eccleſiis Cathedralibus, ac Collegiatis, vbi vnicum corpus conſtituunt Canonici cum Epiſcopo, cuius virtute annexionis, ac intereſſe coæqualis ad omnes pertinet principaliter defenſio, vt aduertit *gloſſ. in c. edoceri 21. in ver. debeant de reſcr.* Nec † valet conſe- 7
quenter admitti in caſu propoſito, quo Presbyteri Parochialis Eccleſię Sancti Antonini ſub nomine Capituli, ſeù Collegij nequeunt recenſeri, licet ad inſtar Collegii inſimul conſueuerint congregari, *ad text. in c. dilecta 14. ibique gloſſ. notat. in ver. vnum corpus de exc. præl.* Gonz. *ad reg. 8. gloſſ. 19. n. 14. cum ſeqq.* † Eccleſia enim non præſu- 8
mitur Collegiata, donec priuilegium Apoſtolicum expreſsè exhibeatur, vel ſaltem præſumptum elicitum ex actibus per neceſsè Collegium inſerentibus. Vel oſtendatur in erectione primæua Presbyteros plures in Eccleſia ſub Capituli nomine fuiſſe deſtinatos, iuxtà theoricam Innoc. *in c. poſtulaſti 30. n. 1. de iur. patr.* Hoſt. *in c. nobis fuit n. 2. eod. tit.* Lotter. *de re benef. lib. 1. quæſt. 14. n. 30. cum ſeqq.* Rot. *dec. 143. à n. 6. vſque ad fin. & 216. n. 2. cum ſeqq. par. 7. recent. cum aliis recenſitis in Materanen. Archipresbyteratus 21. Ianuarij 1648. in §. quod autem Eccleſia cum ſeqq. coram Eminentiſſimo D. meo Card. Corrado.*

Nec ſententiarum virtutem poterunt Presbyteri eluctare ſub prætextu, quod ipſi proſequi intendant Iudicium coràm bon. mem. Buratto eorum nomine inſtitutum ſuper viribus tranſactionis ab ipſis Presbyteris initæ cum Epiſcopo, vbi vtrique Iuriſdictio, Archipresbytero videlicet, ac Epiſcopo reſeruatur. Hęc enim † tranſactio bene- 9
placito Apoſtolico deſtituta nullius roboris decernitur *in deciſionibus æditis coram bo. me. Bichio die 18. Februarii &*
11. Decembris 1647. Adeò quod dum † ius Presbytero- 10
rum cum eorum ſcientia fuit in Iudicium deductum, ac præuia citatione contrà ipſos executa de anno 1629. debent acta contrà Archipresbyterum geſta, eoſdemmet Presbyteros afficere Alex. *in d. l. ſæpè num. 6 ff. de re Iud.* Rot. *dec. 47 n. 2. poſt* Zacch. *de oblig. Cam.* Cùm maximè iidem litis expenſas Epiſcopo ſoluerint in ſumma ſcutorum quatuorcentum, nec non ſe velle ſuæ ſubiacere Iuriſdictioni declarauerint ad normam ſententiarum Rota-
linm. † Ex tali quippè ſolutione cenſentur Presbyteri a- 11
ctis ab Archipresbytero geſtis voluiſſe inhærere, nec non ſententias acceptaſſe; ità vt eas nequeant amplius impugnare, *ad text. in l. ad ſolutionem 5. C. de re iud* Io. de Imo. *in conſ. 144. in princ. & n. 1.* Rom *conſ. 9. ante fin.* Corn. *conſ. 80. n. 4. verſ. ſimiliter cenſetur lib. 1.* Socc. Sen. *conſil. 45. nu. 11. cum ſeqq. lib. 1.* Alex. *conſ. 136. n. 2.* Dec. *conſil. 22. n. 1.* Rot. *dec. 2. n. 2. de renunc. in nou.*

Cętera verò obiecta Domini cenſuerunt extrà dubium exiſtere, eaque *in deciſione 248. part. 2. recent.* fuiſſe reiecta *necnon in aliis editis coram bo. me. Bichio, ac Eminentiſſ. D. meo Card. Corrado.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Firmana Succeſſionis.

Veneris 14. Martij 1664.

ARGVMENTVM.

Statutum Terræ Amandulæ, tit. de teſtam. & de Succeſſ. ab inteſtato rub. 20. lib. 2. præfert maſculos agnatos ſecundi gradus cognatis, fœminis, & illarum deſcendentibus vnde vbi Statuti caſus adeſt, illi ſtandum eſt. Statutum mentionem faciens de gradibus ſecundum Ius Canonicum intelligendum eſt diſpoſuiſſe.

SVMMARIVM.

1 *Proximiores in equali gradu exiſtentes cum aliis admittuntur ad ſucceſſionem pro medietate ex Iuris communis diſpoſitione, & pro eius conſecutione competit remedium* quorum bonorum, *& n. 2.*

3 *Agnati ſunt cognati per virilem ſexum deſcendentes.*

4 Statutum terræ Amandulæ tit. de teſtament. et de Succeſſ. ab inteſtato rubr. 20. lib. 2. *quid diſponat.*

5 *Sta-*

5 *Statuti caſus vbi adeſt non cadit vlla dubitatio, & illi ſtandum eſt.*

6 *Gradus in ſucceſſionibus etiam in terris Eccleſiæ numerantur ſecundum Ius Ciuile, matrimonio excepto.*

7 *Statutum mandans computari gradus in Succeſſionibus ſecundum Ius Canonicum, ſecundum hoc fieri debet computatio pro admiſſione, vel excluſione ſuccedere prætendentium.*

8 *Ius Ciuile in graduum computatione eſt attendendum ceſſante expreſſione quod attendi debeat Ius Canonicum.*

9 *Statutum faciens mentionem de gradibus intelligi debet ſecundum Ius Canonicum.*

10 *Diſpoſitio ſtans principaliter & de per ſe limitationem, & reſtrictionem non patitur.*

11 *Rubrica habens orationem perfectam ſufficit pro deciſione cauſæ.*

Amplia vt num. 12.

DECISIO CLVII.

DEFVNCTO ab inteſtato Raphaele Mainardo hærede Teſtamentario Ioannis Antonii fratris, Volumnius, & Camilla de Picuccijs petebant immiſſionem in bonis liberis illius per Cæſarem & Franciſcum de Mainardis poſſeſſis, ſed Rota, vt priùs etiam A. C. denegandam eſſe cenſuit, quia licèt attenta Iuris commu-
1 nis diſpoſitione, † ijdem Picuccij vti proximiores Raphaelis, & in æquali gradu cum Mainardis exiſtentes ad illius ſucceſſionem pro medietate deberent admitti *per tex. in Auth. poſt fratres in 2. C. de legitim. hæred. l. 1. §. a & 3. ff. de gradu affinit.* Soccin. Iun *conſil. 77. numer. 31. lib. 3.* Port. Imol. *conſil. 8. numer.* 30. Honded. *conſil 4. numer.*
2 *46. lib.* 1. & pro eius conſequutione † competeret remedium *quorum bonorum, l. 1. ibique* Bartol. *& alii ff. quorum bonorum* Rota *coram Cardinali* Caual. *deciſ. 386. num. 1. & ſequen. bon. mem.* Merlin. *deciſ. 22. numer. 2. & deciſ. 526 numer. 2. & in recent. deciſ. 415. eod. numer. 2. part. 5.* attamen cum ſint Cognati, qui a nati ex Maria Ioanna Sorore d. Raphaelis nupta Cornelio de Picucciis, Cæſar autem, & Franciſcus vti Nepotes ex Nuncio Mainardo
3 fratre, & ſic † Agnati, *§. ſunt autem Inſtit. de legit. agnat. ſucceſſione l. non facile 4. & l. Iuris Ciuilis 10. vbique in §. cognationis, ff. de grad. affinit.* Petr. Greg. Tholoſ. *Syntag. Iur. par. 2. lib. 9. cap. 9. n. 12.* non poſſunt cum dd. de Mainardis in conſequutione hæreditatis Raphaelis Patrui
4 concurrere ob reſiſtentiam † Statuti Terræ Amandulę in cuius Territorio poſita ſunt bona *tit. de teſtamentis, & de ſucceſſ. ab inteſt. rubr. 20. lib. 2.* præferen̄ maſculos agnatos ſecundi gradus cognatis, fœminis, & illarum deſcendentibus per hæc verba, *Et filii Maſculi, & deſcendentes Maſculi vſque ad ſecundum gradum in ſucceſſione ab inteſtato proprie, vel improprie ſecundum Iuris diſpoſitionem præferantur cognatis, & fœminis, & ipſarum deſcendentibus, ac ſi dicti Cognati vel fœminæ & ipſarum deſcendentes non*
5 *exſtarent.* Vbi enim adeſt † caſus Statuti non cadit aliqua dubitatio, ſed illi ſtandum eſt *l. omnes populi 9. ff. de iuſt. & iur. l. illam 19. verſ. de modo C. de collat. l. ancillæ C. de furtis* Grat. *diſcept. for. cap. 157 n. 4.* Mantic. *dec. 256. n. 1.*

Non ſubſiſtit quod non intret diſpoſitio Statuti loquentis de excluſione fœminarum propter agnatos in ſecundo grado illis coniunctos, dum Cæſar, & Franciſcus exiſtunt
6 in tertio gradu de † Iure Ciuili computan̄ in ſucceſſionibus etiam in Terris Eccleſiæ excepto matrimonio *c. ad Sedem 35. quæſt. 1.* Bart. & Bald. *in l. ſi auiæ, C. de ſucceſſ. edict.* Surd. *conſ. 5. num.* 20. Honded. *conſ. 4. num. 3. lib. 1.* Grat. *diſc. for. cap. 77. nu. 1.* Mareſc. *var. reſol. lib. 2. cap. 80. n. 23.* Nam huiuſmodi intellectus recipitur, & datur Statuto ſimpliciter, & nulla facta diſtinctione graduum loquenti. Aliter tamen dicendum eſt in propoſito, in quo per aliud particulare Statutum inferius in lib 5. & cap. 15. diſponitur, quod vbi in aliquo Statuto fit mentio de gra-
7 du *ipſe intelligatur ſecundum Ius Canonicum.* Tunc enim abſque hæſitatione non ſecundum ciuile, ſed Canonicum fieri debet computatio graduum pro admiſſione, vel excluſione ſuccedere prętendentium, quemadmodum tradunt Bald. *in l. fin. verſic. ſed ſi ſtatutum C. de ſucceſſ. edict. & in tract. de Stat. in verbo gradus num. 3.* Dec. *conſ. 444. n. 4.* Pariſ. *conſ. 23. nu. 13. & conſ. 66. verſ. his tamen lib. 2.* Honded. *d. conſ. 4. n. 49.* & alij congeſti *per* Modern. Lucan *in conſ. 47. n. 2. lib. 4.*

Non obſtat quod in certis rubricis, & capitulis eiuſdem Statuti fiat mentio Iuris Canonici, illudque ſeruari mandetur in quibus cum benè poſſit verificari Rubrica 15. de gradibus, non debet extendi ad alia Capitula, ſignanter ad vigeſimum ſuper ſucceſſionibus in quibus † ceſſan- 8
te tali expreſſione attendendum eſt ius Ciuile in pręfata graduum computatione Ruin *conſ. 192. num. 11. lib. 2.* Mart. *de ſucceſſ. legal. par. 3. quæſt. 9. art. 2. num. 9.* ſiquidem eliditur obiectum ex ipſiuſmet Capituli lectura, vbi conſiderantur diuerſi caſus ſuccedendi cum expreſſione in aliquibus, & præcipuè in conſecuutione legitimæ, computationem graduum eſſe regulandam ſecundum Ius ciuile, vndè illis exceptis, in reliquis ſtandum eſt regulæ generaliter poſitæ in d. rubrica 15. lib. 5. quod † fa- 9
cta mentione graduum in aliquo Statuto intelligi debet iuxtà ius Canonicum *gloſ. in l. omnis diffinitio, ff. de regul. Iur.* Iaſon. *in l. ex quacumque num. 33. ff. de in ius vocando* Alex. *conſ. 79. num. 5. lib. 7.* Port. Imol. *conſ. 3. nu 31.* Gabr. *conſ. 11. num. 33. lib. 1. & conſ. 181. num. 28. lib. 2.* Decian. *reſponſ 80. num. 16. & 17. lib. 3.*

Nec dicatur quod Statutum non tribuat indiſtinctè prelationem maſculis agnatis in quacumque bonorum ſucceſſione ad excluſionem fœminarum, & cognatorum ab illis deſcendentium, ſed in bonis illorum, à quibus fœminæ fuerunt dotatæ, itaùt non valeant dote conſequuta aliud prætendere. Cumquè in præſenti non tractetur de ſucceſſione in bonis Patris Mariæ Ioannæ à quo dotem fuiſſe conſtitutam contenditur, ſed liberis Raphaelis fratris, Picuccijs non obſtet Statutum quin poſſint conſequi dicta bona, circa quæ nihil in Statuto diſponitur, quia omiſſa inſpectione An à Patre, vel fratribus dotata fuerit Maria Ioanna ex verbis ipſius Statuti conſtat quod poſt enunciationem Patris, Matris, & aliorum perſonarum, per quas ſi conſtituta fuerit dos fœminæ hæc repellitur à ſuccedendo infinitè deciditur in ſucceſſionibus ab inteſtato filios, & deſcendentes maſculos ex eis, alioſque agnatos maſculos vſque ad ſecundum gradum propriè, vel impropriè eſſe præferendos cognatis, & fœminis, ac ipſarum deſcendentibus, vt in dicto §. & ſi filij.
Quæ diſpoſitio † ſtat æquè principaliter de per ſe, non 10
autem cumulatiuè, & dependenter ab alia concernente excluſionem fœminarum ex Cauſa dotis receptæ, ideò non debet ad eam reſtringi, & limitari *l. de pretio 8. ff. de public. l. item apud Labeonem 15. §. generaliter, ff. de iniur. l. ſi ſeruum 71. §. Pretor ait, ff. de acquir. hæred. l. ſi verò 64. §. de viro, ff. ſolut. matrim.* Port. Imol. *conſ. 55. numer.* 20.

Idemque ſuadetur arguendo à rubrica, quæ dictat vtrumque caſu ſucceſſionis ab Inteſtato, & excluſionis fœminarum propter dotem ibi de Teſtamentis, ſubſtitutionibus, & ſucceſſionibus ab inteſtato, & quod mulier dotata non ſuccedat; Patet igitur ex tali inſcriptione ſtatuentes conſideraſſe, & determinare voluiſſe diuerſos caſus, vnum ſucceſſionis Teſtamentariæ, vel ab inteſtato deferendæ cum prælatione agnatorum, Cognatis vt ſupra; Alterum, vt recepta dote mulier non valeat ſuccedere.
Et propterea † ex ſola rubrica habens orationem perfe- 11
ctam ſufficeret pro deciſione Cauſæ *gloſ. in l. 1. C. de capit. ciuil. conſ. exim. lib. 11. DD. in l. 1. ff. ſi cert. petat* Hoſtienſ. *in Rub. vt Eccleſ. benef.* Viu. *Comm oper. 745. num. 2.* Fenzon. *in annot. ad cap. 151. Stat. Vrbis nu. 8. & 9.* vbi quod
† id multo magis affirmandum venit ſi nigrum generaliter loqueretur; & poſſet ita intelligi Rot. coram ſan. mem. Greg. XV. *deciſ. 5. num 2. & in rec. deciſ. 31. par. 2.* & coram Reuerendiſſimo Terracinen *deciſ. 359.* 12

Fuit itaque ex eo excluſionis capite vt ſupra concluſum detegendam eſſe immiſſinem in bonis liberis Raphaelis modo petitis, & in Territorio Amandulæ poſitis, *abſque aliorum dubiorum excitatione diſcuſſione, tanquam ad dictum effectum non neceſſaria, vtraque Parte informante.*

R. P. D. PRIOLO.

Bononien. fideicommiſſi de Amorinis.

Lunæ 17. Martij 1664.

ARGVMENTVM.

Beneficium *Authent. res quæ C. Commun. de Legat.* quando intret. Detractiones in quibus bonis fieri debeant, & quando iſtæ præſu-

mantur conſumptę. Probatio contrarii ſpectat ad illud aſſerentem.

SVMMARIVM.

1 *Lis & inſtantia ipſa ab hærede incepta in actione reali tranſit in fideicommiſſarium.*
2 *Vitium litigioſi non cadit in actione perſonali ſecus eſt in actione reali & n. 3.*
4 *Sententia lata contra poſſeſſorem defunctum poteſt exequi contra eius hæredem & ſucceſſorem etiam ſingularem.*
5 *Beneficium* Authent. res quæ C. Commun. de Legat. *non intrat contra fideicommiſſum inſtitutum titulo vniuerſali.*
6 *Detractio fieri debet ſuper bonis pro detractione aſſignatis.*
7 *Detractiones præſumuntur conſumptæ ex alienatione facta de bonis fideicommiſſo ſubiectis.*
8 *Onus probandi contrarium illud aſſerenti incumbit.*
9 *Immiſſio in poſſeſſionem non retardatur per creditum illiquidum.*

DECISIO CLVIII.

PER obitum Alexandri Amorini purificato fideicommiſſo Matthęi, ad fauorem Comitum Ioſephi Mariæ Vrſi, & Ioannis Andreæ Bolognini electorum ex agnationibus, & proſapijs nobilium familiarum Bononienſium iuxta ordinem in Teſtamento præſcriptum, Rota conceſſit eiſdem Immiſſionem in poſſeſſionem Bonorum ſuppoſitorum fideicommiſſo, ſub quo inter alia bona comprehenditur prędium nuncupatum la Ricciardina, quod Hieronymus Gandulphus poſſidebat. Cum autem ab Alexandro obtenta fuiſſet immiſſio ſuper iſto prædio contra Illuſtriſſimum Gandulphum præuia deciſione, & ſententia lata, vſque de anno 1650. per Reuerendiſſimum Dominum meum Meltium Epiſcopum Papien. Comites prædicti petebant mandari illam exequi contra Andream Fornaſarium hæredem Gandulphi. Vnde fuit dubitatum, an ſententia Rotalis ſuper immiſſione in dicto Prædio ſit exequenda, & affirmatiuè Domini reſponderunt.

Quia dum ſuper illo prædio tamquam fideicommiſſo
ſubiecto fuerat mota lis à dicto Alexandro hærede grauato,
ſententia deſuper lata venit executioni demandanda
ad fauorem Comitum Vrſi, & Bolognini ſucceſſorum in
eodem fideicommiſſo dum lis, † & inſtantia ipſa ab hæ-
1 rede in actione Reali tranſeat in fideicommiſſarium Molin.
de Primogen. l. 4. cap. 8. num. 6. Peregrin. *de fideicomm. art. 53. nu. 18.* Fuſar. *de ſubſtitut. quæſt. 620. num. 1.* Rota *coram* Buratto *dec. 337. n. 4. & 5. & dec. 177. n. 3. part. 8 recent.*

Vnde quemadmodum Alexandro competebat Ius exequendi ſententiam contra Gandulphum, ita etiam competit iſtis fideicommiſſarijs contra Fornaſarium illius hæredem, in quem prædium pendente lite translatum fuit.
Quia licet † vitium litigioſi non cadat in actione perſona-
2 li, ſecus eſt † in actione reali, cuius † virtute, ſententia
3 lata contra poſſeſſorem defunctum, poteſt executioni de-
4 mandari contra eius hæredem, & ſucceſſorem, & ſingularem,
vt in l. finali C. de litigioſ. Rota *coram* Buratto *dec. 88. n. 4. & 6. & in Peruſina Reintegrationis 22. Maii 1654. coram bo. me. Peutingeria.*

Non obſtat, quod ex dicto prædio ſit detrahenda dos
Cicutę Vxoris Alexandri Senioris creditoris fideicommiſſi,
& ex cauſa aliarum detractionum, de quibus in laudo
lato, vſque de anno 1595. nam reſpectu dotis illa detrahi
non poteſt ex hoc prędio, licet ab ipſa pro eadem dote op-
5 tato, quia † beneficium *Auth. res quæ C. comm. de legat.*
non intrat contra fideicommiſſum inſtitutum titulo vniuerſali
Bartol *ibidem num. 4.* Caſtren. *eodem n.* Iaſ *num. 33.* Fuſar. *de ſubſtit. quæſt. 581. numer. 95.* Caſtill. *lib. 5. contr. part. 2. cap. 161. numer. 39.* Rota *poſt* Zacch *de oblig.* Camer. *dec. 130. ſub num. 4. & in recen. part. 9. dec. 438. nu. 2.*
Reſpectu verò detractionum, quæ fuerunt liquidate in
dicto laudo nulla competit retentio, cum ex eodem laudo
appareat fuiſſe eidem Alexandro in ſolutum, & ſatiſ-
6 factionem aſſignata tot bona, vnde † detractiones fieri
non debent ſuper iſto prædio, dum fuerunt factæ ſuper
bonis aſſignatis, Rota *coram bo. me.* Gregorio, *deciſ. 380. n. 4. & in Bononien. fideicommiſſi 5. Decembris 1650. & 16. Iunij 1651. coram Eminentiſſimo Domino meo Card. Celſo, & in fideicommiſſi de Cataneis 4. Maij 1663. coram R. P. D. meo Ninot.*

Parumque refert, quod in laudo, ſit Alexandro reſeruata
facultas ſibi ſatisfaciendi ſuper alijs bonis, quatenus
illa aſſignata non ſufficiant, quia nullibi conſtat de tali
inſufficientia, & ſi quid deberetur eſſet compenſandum,
tam cum fructibus à die motæ litis per Gandulphum,
& ſucceſſores perceptis, quam cum mobilibus pretioſis, &
creditis, & inuentario hæreditatis ab eodem Alexandro
Seniore deſcriptis, quæ ſuperant debita in libris 50.
mil. cum ex aſſignatione, † & alienatione facta de 7
bonis fideicommiſſo ſubiectis detractiones præſumantur
conſumptæ Giouagn. *l. 2. conſ. 20. ſub num. 15. verſic. Cæterum* Rota *deciſ. 226. n. 36. part. 5. & dec. 265. num. 9. coram* Merlino *cum alijs per adden ad Sanct. mem.* Gregor.
dec. 266. nu. 16. vel onus † probandi contrarium ſpectet ad 8
alienantem, vel eius hæredem, Rota *dec. 432. nu. 5. & duobus ſeqq. par. 4. recen. & dec. 88. num. 25. & 26. & dec. 163. n. 6. par. 7. prout ita etiam fuit reſolutum in hac eadem cauſa contra Segbettum die 28. Maii 1648. coram Reuerend. Domino meo Papiea.*

Imò ſufficit Comitibus Vrſo, & Bolognino hæredibus
fideicommiſſarijs, quod aſſignatio, & alienatio prædicta
facta ab hæredibus grauatis cum fructibus perceptis
à die motæ litis illi qui dum reddant pretenſum
creditum detractionum, ad † hoc vt immiſſio in poſſeſ- 9
ſionem ipſius prædij, in vim dictæ ſententiæ petita ſibi
retardari non debeat, Alciat. *conſ. 68. n. 14. lib. 9.* Machar. *de fideicommiſſis part. 3. quæſt. 66. verſic. & vlterius poſt med.* Rota *coram* Caualer. *dec. 573. num. 3. & in recent. deciſ. 47. numer. 13. part. 5. & in Rauennaten. bonorum 1. Februarii 1647. coram Eminentiſſimo Domino meo Cardinali Corrado.*

Et ita ſententiam Rotalem exequendam eſſe altera tantum parte informante deciſum fuit.

R. P. D. CERRO DECANO.

Nunc. S. R. E. Cardinali.

Romana Legati.

Lunæ 17. Martij 1664.

ARGVMENTVM.

Appellatione partis an pecuniæ pro obſoniis veniant. Teſtator cenſetur voluiſſe hæredem grauare minus quàm fieri poteſt. Solutio facta à matre abſque mandato nullum pręiudicium filio inferre poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Appellatione partis venit panis & vinum tantùm non pecuniæ pro obſoniis & n. 2.*
3 *Oratio vnica plura continens æqualiter, ac pariformiter illa determinat.*
4 *Dictio* et *denotat æqualitatem, & efficit vt unum ſit de vno, quam de altero ex copulatis.*
5 *Teſtator hæredem minus grauare quam fieri poteſt voluiſſe cenſetur.*
6 Deciſio 455. par. 4. diuerſ. *declaratur.*
7 *Solutiones factæ à matre abſque mandato nullum præiudicium filio inferre valent.*

DECISIO CLIX.

LEGATVM factum à bo. me. Cardinali Ludouiſio his verbis *lego Lucæ Antonio Iunctæ familiari meo vna vice ſc. 2000. & donec vixerit partem familiaribus meis dari ſolitam pro ipſo, & vno famulo* taxatum fuit in menſturis 10. à R. P. D. meo Veroſpio præuia deciſione edita ſub die 4. Iulij 1663. hodie verò in gradu appellationis dubitaui, an conſtet de exceſſiua taxatione, & affirmatiuè reſolutum fuit.

Nam Teſtator non reliquit Lucæ Antonio totum id,

Digitized by Google

id, quod ſuis familiaribus ſolebat eo viuente præſtari,
1 ſed ſolum ſe reſtrinxit ad partem dari ſolitam, &
quicquid ſit, an partis appellatione veniat dumtaxat
panis, & vinum, vt bene deponunt quinque Teſtes
2 formiter examinati ſummario D. Principis *num. 1.* † vel
potius compræhendantur etiam pecuniæ pro obſonijs,
vt prætenduot hæredes Lucæ Antonij, Attentis tamen
circumſtantijs in hac facti ſpecie concurrentibus Cen-
ſuerunt Domini legatum huiuſmodi eſſe reſtringendum
ad portionem Panis, & Vini, Siquidem in vna, ea-
demque oratione Teſtator mandauit dari partem tam
Lucæ Antonio, quam vni ipſius famulo non debeat
præſtari ſtipendium pecuniarum, ſed pars dumtaxat in
ſpeciebus Panis, & Vini, idem quoque dicendum eſt
3 reſpectu Lucæ Antonij, cum † omnia in eadem ora-
tione contenta debeant æqualiter, ac pariformiter de-
terminari Baet. *in l. Prætor §. Eritque differentia num.*
1. verſ. num cum omnia ff. de vi bonorum rapt. Surd.
conſ. 150. num. 17. Rota *deciſ. 135. num. 34. part. 8. re-*
cent.
4 Maxime attenta copula † *Et ibi pro ipſo, & vno*
famulo, quæ denotat æqualiter, & efficit, vt idem ſit
de vno, quam de altero ex copulatis *l. ſi mihi, & Titio*
ff. de verb. ſignif. Felio. *in cap. 2. num. 32. verſ. Copula de*
reſcript. Greg. *deciſ. 308. num. 3.*
Aduertendo inſuper, quod Lucas Antonius partici-
pauit de Legato ſcut. 10. mil. quæ Teſtator reliquit, vt
diſtribuerentur inter familiares, ac etiam conſecutus
fuit ſcut. 2000. ſibi particulariter legata. Hinc enim,
aut dici debet fuiſſe pinguius eidem Legatario prouiſum
ex vnica, & anticipata ſolutione, cum aliàs debuiſ-
ſent menſtruatim iuxta ſolitum pecuniam recipere, aut
ſaltem remanet valde dubium, an verè Teſtator vo-
luerit vltra dd. ſcut. 2000. aliam pecuniarum quantita-
5 tem ſub nomine partis relinquere, Ideoque † in dubio
militat Iuris præſumptio, per quam cenſetur Teſtato-
rem voluiſſe grauare hæredem minus quam fieri poteſt
l. huiuſmodi §. cum Pater ff. de leg. 1. Honded. *conſ. 57.*
num. 37. & ſeqq. lib. 2. Rota coram Buratt. *deciſ. 380.*
num. 10. & in Romana Legati ſcut. 10. mil. 1. Iulij 1644. §.
Præterea coram me.
6 Hinc non aduerſatur † *deciſio 455. part. 4. diuerſ.*
minuſque exemplum deſumptum ex legato bon. mem.
Cardinalis à Balneo quia in caſu dictæ deciſionis lega-
tum non erat reſtrictum, prout hic ad ſolam partem
dari ſolitam, ſed quidem fuerat factum à Cardinale de
Deza ſuis familiaribus de victus portione quam habe-
bant viuente Teſtatore. Verba verò legati Cardinalis
à Balneo ſunt nimis clara ibi *ſe le dia tutta quella, che*
in Caſa mia haueuano ſeruendo, ò verò l'Equiualente dicto
ſummario D. Ducis *num. 3.*
Solutiones autem factæ Lucæ Antonio in menſtru-
7 ris ſcutis decem non ſuffragantur, † quia cum ex da-
tis in Calce facti hæredum *num. 2.* detegantur factæ
non à Domino Principe hærede, ſed à D. Duciſſa
Fiani eius matre abſque mandato nullum ex eis præ-
iudicium infertur eidem D. Principi dd. ſolutionum
ignaro *l. ſoluendo 41. in fine ff. de neg. geſt.* Honded.
conſ. 66. num. 7. lib. 1. Rota *deciſ. 26. num. 3. part.*
5. recent.
Et ita vtraque, &c.

R. P. D. OTTALORA.

Romana, ſeu Ianuen. Pecuniaria.

Lunæ 17. Martii 1664.

ARGVMENTVM.

Statutum Vrbis lib. 1. cap. 98. quid diſpo-
nat Statutum fines proprij territorij non
egreditur, & quando ſumus in odioſis
de caſu ad caſum facienda non eſt ex-
tenſio. Nouatio ex quibus inducta cen-
ſeatur, & alia de quibus latiſſime in
ſummario.

SVMMARIVM.

1 *Iudicis incompetentia in materia ſuſpicionis fugæ à fo-*
renſi allegari non poteſt & ita in Vrbe ſeruatur &
num. 2.
Declara tamen vt num. 3. & 4.
5 *Inſtrumentum debiti habet vim iudicialis confeſſionis.*
6 *Mandatum etiam ſine iudicis auctoritate pro ſolutione expe-*
diri poteſt vigore Statuti Genuæ dummodo de inſtrumento
debiti conſtet.
7 Statutum Vrbis lib. 1. cap. 98. *concedit mandata*
ſuſpicionis fugæ quando debitores in Vrbe, aut eius di-
ſtrictu bona ſtabilia non poſſident.
8 *Statutum habet ſolum locum intra limites ſui territorij et*
num. 9.
10 Statutum Vrbis lib. 1. cap. 98. et Rota deciſ. 62.
part. 4. tom. 2. Recentior. *quomodo intelligi de-*
beant.
11 *Caſus vnus in odioſis ad alium non extenditur.*
12 *Facultatum inſufficientia ex concurſu creditorum reſul-*
tat.
13 *Debitor ſi non habeat in bonis poteſt vt ſuſpectus iura-*
ri tam ex diſpoſitione Iuris communis, quam Statuti
Genuæ.
14 *Facultatum inſufficientia debet probari poſt contractum à*
debitore initum ſuperueniſſe.
15 *Mercatores hodie ſunt ſoluendo, & magnis facultatibus*
abundant.
16 *Facultatum inſufficientia, & intricatio non probatur*
ex creditorum concurſu, quando plures ex iſtis ſatiſ-
facti fuerunt.
17 *Nouatio non inducitur rebus in eodem ſtatu permanenti-*
bus.
18 *Exceptio non implementi opponi non valet ab illo, qui illud*
impediuit.
19 *Nouatio omnes actus præcedentes perimit.*

DECISIO CLX.

EMANAVIT ſententia coram Eminentiſſimo
Celſo, qua pronunciatum fuit mandatum ſuſpi-
cionis fugæ contra Hectorem Marſinum, & eius fi-
deiuſſorem relaxatum non eſſe exequendum. Primo
quia non poterat capi in Vrbe vbi non contraxerat,
nec bona poſſidebat. Secundo quia de tempore obli-
gationis erat idoneus, nec apparet feciſſe deteriorem
conditionem ſuam. Tertio, quia non videbatur,
conſtare de credito ſuper cuius confirmatione propoſi-
to à me dubio Domini confirmandum eſſe cenſue-
runt, nam eius validitas non impugnatur, & iuſti-
tia plenè reſultat ex deciſione Eminentiſſ. Celſi in hac
Cauſa facta die Lunæ 27. Iunij 1661. qua fuerunt di-
ſcuſſa, & reiecta, quæ pro Bartholomeo adduceban-
tur.
Nec obſtat quod † in materia ſuſpicionis fugæ fo- 1
renſis, non poſſit allegare Iudicis incompetentiam,
Ang. *in l. nemo carceretur, col. fin. C. de exact. tri-*
but. lib. 10. Gait. *obſeru. 44. num. 10. lib. 2.* & de ma-
gis † communi, ita ſeruari in Vrbe, teſtatur Scan- 2
narol. *de Viſitat. Carcer. lib. 3. §. 8. cap. 4. num. 29.*
quia hoc † intelligitur in eo loco, vbi quis poteſt 3
carcerari tamquam ſuſpectus, quando poſſidet immo-
bilia, in loco ſuæ originis, Scanarol. *dicto lib. 3. §.*
8. cap. 2. num. 95. nec poſt † contractum deterio- 4
rem fecit conditionem ſuam, tradunt communiter
ſcribentes in *l. ſciendum 55. ff. qui ſatis dare cog.* Rota
coram Penia, *deciſ. 1164. num 4.*
Minoris ponderis eſt, quod debitor, licet eſſet mer-
cator forenſis potuerit in Vrbe ſuſpectus iurari, tum
ex pacto in obligatione adiecto, quod † inſtrumen- 5
tum debiti habet vim Iudicialis confeſſionis, † quo 6
ſtante vigore ſtatuti Genuæ poteſt etiam ſine Iudicis
auctoritate expediri mandatum pro ſolutione in ter-
minis Ceſar *deciſ. Genuæ 95. per tot.* tum ex ſtatuto
Vrbis † *lib. 1. cap. 98.* permittente concedi mandata 7
ſuſpicionis fugæ contra debitores in Vrbe, aut diſtri-
ctu nulla bona ſtabilia poſſidentes, vt dixit Rota *de-*
ciſ. 62. part. 4. tom. 2. recent.
Nam † ſtatutum Genuæ habet locum ſolummodo 8
in locis eidem ſtatui ſubiectis, Rota coram Merlin.
deciſ. 353. num. 9. & ſeqq. Buratt. *deciſion. 188.* vbi
plena manu addit *num. 14.* & tantum poſſet operari,
quod

quod Forenſis conueniretur executiuè ſer. ſer. non ve-
rò quod valeat carcerari, vti ſuſpectus in locis per
quæ facit tranſitum, tamquam Peregrinus, & Ad-
10 uena † *ſtatutum vero Vrbis*, *&* Rota *dicta deciſion.* 92.
intelliguntur de illis, qui in Vrbe contraxerunt, vel
vbi domicilium habent non autem de exteris tranſe-
untibus, qui non poſſunt allegari ſuſpecti dum poſ-
ſident immobilia in loco ſuæ Originis, nec poſt con-
tractum deteriorauerunt conditionem ſuam Decius
conſ. 55. *col. fin. verſ.* 8. *& vltimo* Natt. *conſ.* 450. *nu.* 15.
cum aliis ſupra adductis.

Non officit quod dicitur de Carceratione Hectoris,
vti ſuſpecti in propria Patria, nam non fuit in pro-
pria Patria, ſed in Ciuitate Genuæ *ſummario Bar-
tholomæi num.* 7. neque fuit eodem tempore, ſed de
anno 1662. & ſic ferè poſt biennium poſtquam ſecuta
fuit relaxatio de conſenſu illius aſſerti creditoris, vt
conſtat, ex ſummario Hæredum Hectoris Marſini ad-
11 ducto in reſponſione facti in fine, neque † caſu quo
potuiſſet ſuſtineri dicta Carceratio infertur, quod fa-
cta in Vrbe iuſta ſit.

Parum releuat bona debitoris exiſtentia in locoori-
ginis eſſe plurimis debitis intricata neque pro ſatisfa-
ctione ſufficere, poſt Hectoris mortem factum fuiſſe
12 concurſum Creditorum † ex quibus reſultat inſuffi-
13 cientia facultatum, itaut † debitor potuerit ſuſpectus
Iurari tam ex diſpoſitione Iuris Communis quam ſta-
tuti Genuen. *iuxt. gloſſam in l. ſciendum ff. qui ſatis
dare cog.* Scannarol. *de viſit. carcer. lib.* 3. *§.* 8 *cap.*
2. *num.* 9. *&* 10.

14 Hæc namque inſufficientia, † & intricatio non pro-
bantur poſt contractum ſuperueniſſe, quod erat ne-
ceſſarium Buratt. *deciſion.* 531. *num.* 6. vbi plures con-
15 gerit, mercatores † enim hodie ſunt ſoluendo, &
magnis facultatibus abundant Gratian. *diſcept.* 391.
num. 15. Rota *coram Eminentiſſimo* Otthobon. *deciſ.* 269.
16 *num.* 10. neque † deducitur ex eo quod poſt mortem
Hectoris Creditores inſurrexerunt, quia plures fue-
runt ſatisfacti, vt ex nouo ſummario *num.* 1. *cum ſeqq.*

Quo verò ad inſubſiſtentiam Crediti non releuat
oppoſitio facta Hectori, quod non adimpleuerit man-
17 datum emptionis mercium, † qua non ſecuta, nec
poteſt induci nouatio, aut à debitore allegari reten-
tio *l. ſi debitores ff. de nouat.* Gabr. *eod. tit. concluſ.* 1.
num. 27. Rota *deciſ.* 183. *num.* 21. *& ſeqq. part.* 9. *re-
cent.* ſiquidem hoc prouenit culpa Bartholomæi, qui
18 defectum in ſolutione reſidui & † exceptio non im-
plementi opponi non poteſt ab eo, qui illud impedi-
uit Rota coram Duran. *deciſ.* 146. *num.* 11. *&* 13. *&*
Caual *deciſ.* 603. *num.* 4. ſtante itaque renouatione nihil
intereſt debitum proueniſſe ex litteris Cambij, cum illud
19 fuerit extinctum, † & nouatio perimat omnes actus
Pacific. de Saluian. *Interd. inſpect.* 5. *cap.* 1. *num.* 75. Gra-
tian. *de Marcb.* 117. *num.* 20. Surd. *deciſ.* 51. *num.* 16. *co-
ram* Coccin. *deciſ.* 102. *num.* 1. itaut non potuerit obtineri
mandatum ſuſpicionis fugæ vigore dicti Crediti nouati,
& extincti, vt dictum fuit in *deciſio in hac Cauſa e-
manata coram Eminentiſſ. Card. Celſo* 27. *Iunii* 1661. *§.
imò ne dum.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Piſauren. Pecuniaria.

Lunæ 17. *Martii* 1664.

A R G V M E N T V M.

Obligatio fideiuſſoris vti materia odioſa ſtrictè venit interpretanda, nec valet extendi de re ad rem, nec de tempore ad tempus, nec de perſona ad perſonam, vnde ſi fideiuſſor promittat in quacunque temporis parte rationem reddere non videtur promittere ſe velle ſemper adminiſtrare.

S V M M A R I V M.

1 *Obligatio limitata limitatum producit effectum.*
2 *Obligatio perſonaliſſima perſonam non excedit & num.* 3.
4 *Fideiuſſor pro vna adminiſtratione ad aliam nouam & independentem fideiuſſiſſe non cenſetur.*
5 *Fideiuſſoris obligatio non eſt extendenda de re ad rem, nec de tempore ad tempus, nec de perſona ad perſonam.*
Et intelligitur rebus in eodem ſtatu permanentibus et num. 6.
7 *Verba* ſemper et omni *tempore redditionem rationis reſpiciunt ad fauorem ſucceſſorum et num.* 8.
9 *Fideiuſſor promittens in quacunque temporis parte rationem reddere non videtur promittere ſe quandocunque adminiſtraturum.*

D E C I S I O CLXI.

PRO bono regimine Montis, ſeu multiplici à Com. Pe-
tro Antonio Santinello ordinatis cuius gubernium
reliquit ſecundo genitis ſuorum deſcendentium pro tem-
pore anno 1632. à Com. Franciſco tunc ſecundo genito de-
putatus fuit miniſter, & Adminiſtrator Alexander Bizzar-
rus, qui Bernardinum eius fratrem in fideiuſſorem dedit,
cumque in ſolidatione computorum Alexander remane-
ret debitor ſcut. 5637. relaxatum fuit ad inſtantiam Mar-
chionis Franciſci Mariæ, nunc ſecundo geniti mandatum
tam contra ipſum quam Bernardinum fideiuſſorem, quo
appellante cum clauſula *ſi quid exequendum* mihi commiſ-
ſa cauſa, propoſui dubium, an mandatum ſit exequendum
& negatiuè reſponſum fuit, quoad fideiuſſorem, quia eius
obligatio erat limitata ſaltem tacitè, & virtualiter ad vi- 1
tam Com. Franciſci, qui Alexandrum adminiſtrationi præ-
poſuit, & proinde non tenetur pro tempore, quo poſt mor-
tem Com. Franciſci Alexander ab alijs ſecundo genitis in
adminiſtratione confirmatus fuit *l. ſi cum Hermeſ.* 7. *C. locati
l. item quæritur* 14. *§. qui impleto ff. eodem* Gabr. *conſ.* 43. *num.*
8. *lib.* 1. Menoch. *conſ.* 246. *num.* 4. *& ſeq.* Mantic. *de tacit. lib.*
16 *tit.* 21. *ſub num.* 2. *verſ. & hoc quidem* Cyriac. *contr.* 249. *n.*
9 Gratian. *diſcept.* 966. *num.* 3. *&* 10. Noguerol. *alleg.* 21. *num.*
22. 40. *& per tot.* Donat. Anton. de Marin. *reſol. quotid. lib.*
1. *cap.* 136. *per tot* Rot. *deciſ.* 392. *nu.* 1. *part.* 5. *recent. tom.* 2.
cum cæteris per Modern. *in labirint. credit. part.* 2. *c.* 27. *n.* 73.

Quod autem in præſenti fideiuſſio eſſet reſtricta ad
vitam Com. Franciſci qui primus Alexandrum deputa-
uit ex voluntare, & eius poteſtate. deducebant Domini
voluntas enim clara eſt, quia in ipſa deputatione vſus eſt
verbis reſtrictiuis, & perſonalibus ibi *deputauit ad ipſius
D. Gubernatoris nomine*, *& pro eo &c. & deinde ad om-
nia, et ſingula, quæ dictus Comes ratione ſui officij facere
poſſet, ſi præſens, ot perſonaliter intereſſet etc.* tanquam
perſonaliſſima demonſtrat intentionem partium reſtri-
ctam † ad perſonam Com. nec alios ſecundo genitos fuiſſe 2
conſideratos Bald. *conſ.* 304. *in princip. & num.* 2. *circa fin. lib.*
4. Menoch. *conſ.* 590. *num.* 7. Gratian. *diſcept.* 204. *num.* 1. Ro-
ta *deciſ.* 1. *num.* 39. *coram Eminentiſſ. D. Cardinali Otthob. et in
ſimili in Romana, ſeu Vercellen. fideicommiſſi* 6. *Aprilis* 1663.
coram R. P. D. mco Vicecomite §. deinde ſiquidem.

De poteſtate autem idem viſum eſt, quia guber-
nium montis durante ſua vita tantum ad Comitem Fran-
ciſcum pertinebat, & ſequuto eius obitu mandatum expi-
rabat, & ad alios ſecundo genitos deuoluebatur, vnde
dicendum eſt † feciſſe ſolum, quod facere poterat, & pro 3
eo tempore ſolum adminiſtrationem conſtituiſſe, ſic-
que pro eo tantum fideiuſſorem intercedere voluiſſe Surd.
conſ. 460. *per tot. & ſignanter num.* 46. *lib.* 4. Dec. *reſp.* 72. *ſub
num.* 23. *verſ.* 7. *conſidero*, *& ſeq. lib.* 2. Anchar. *conſ.* 116.
in princip. verſ. ſed contrarium Rot. *deciſ.* 38. *num.* 67. *& ſeq.
part.* 6. *recent.* & conſequenter continuatio adminiſtratio-
nis ex perſona ſucceſſorum proueniens non poteſt dici
vera adminiſtratio, pro qua Bernardinus fideiuſſit ſed
noua, & independens, pro † qua ipſe non tenetur eo, 4
quia obligatio fideiuſſoris de ſui natura ſtrictè intelligen-
da extendi † non poteſt, nec de re ad rem, nec de tem- 5
pore ad tempus, nec de perſona ad perſonam *l. Blandi-
tius* 13. *C. de fideiuſſ.* Menoch. *d. conſ.* 246. *num.* 10. Farin.
conſ. 59. *num.* 13. *lib.* 1. Rota *deciſ.* 136. *num.* 7. 10. *& per tot.
part.* 5. *recent.* & intelligitur, rebus in eodem ſtatu per- 6
manentibus Rota coram Merlin. *deciſ.* 338. *num.* 9. *&
in Romana fideiuſſionis* 24. *Maij* 1660. *coram R. P. D. Veroſ-
pio §. fin.*

Non

Non obſtant verba obligationis adminiſtratoris, qui
promiſit fideliter adminiſtrare ſemper, & omni tempo-
re de adminiſtratis rationem reddere, & reſtituenda re-
ſtituere d. Com Franciſco, & ſuis in officio ſucceſſori-
bus alias ad omnia damna ad ſauorem montis, & ſuo-
rum, quoniam indè inferri non poteſt, quod Alexan-
der vltra vitam Com. Cæſaris deputatus fuerit admini-
ſtrator nec pro alijs ſecundo genitis in gubernio montis
7 ſucceſſoribus ea ratione, quia † verba prædicta *ſemper
& omni tempore* non percutiunt, nec directa ſunt in
tempus; quo duratura eſſet adminiſtratio, ſed reddi-
tionem rationis reſpiciunt, & reſtitutionem reliquatus,
quæ ab ipſa adminiſtratione longe differunt, & poſt ip-
ſam adimplenda ſunt, prout ſtipulatio facta pro mon-
8 te, & ſucceſſoribus † non reſpicit, nec extendit depu-
tationem Alexandri vltra vitam Com. Franciſci, ſed
ſolam redditionem rationis ad ſauorem ſucceſſorum com-
prehendit, vt benè in terminis declarat Surd. *conſ.* 460.
num. 58. *& ſeqq. qui num.* 61. ſubiungit, quod promit-
9 tens in quacumque temporis parte rationem reddere non
proinde videtur promittere ſe quandocumque admini-
ſtraturum, quem ſequuntur Modern. Eugub. *contr.* 45.
45. *num* 5. *&* 6. *& in ſimili bene declarat* Card. Mantic.
de tacit. & ambig. lib. 6. *tit.* 24. *n.* 24. *verſ. vnde non ſufficit*
Rota *in Bononien. Pilarum* 15. *Ianuarij* 1663. *coram R. P.
D. meo Taia §. ſed contrarium.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Bononien. Cenſuum.

Lunæ 17. *Martii* 1664.

ARGVMENTVM.

Cenſus quando eſt impoſitus ad æs alie-
num ſoluendum, ſi in iſto pecuniæ non
erogentur ſubſtineri non poteſt. Verſio
pecuniæ ad cenſum acceptæ ex quibus
reſultet; & alia quæ benè deſumi va-
lent ex ſummario.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio poſſeſſori debetur, qui ſe pro ſpoliato non
habuit.*
2 *Executor bona debitoris vendens ſidem habere de pretio non
poteſt.*
3 *Bona minorum quando ſubhaſtantur debet præfigi de iure
terminus ſaltem 20 dierum ad releuandum.*
4 *Pecuniæ verſio debet probari quando in conditionem, & pa-
ctum deducta fuit.*
*Præſertim quando ad impoſitionem cenſuum ex cauſa æris
alieni ſoluendi deuentum fuit num* 5.
6 *Verſio pecuniæ ex longi temporis lapſu facta non præſumi-
tur ex pecunijs impoſitionis cenſus.*
Amplia vt num. 7.
8 *Æs alienum minoris ſolutum fuiſſe ex pecuniis cenſus non
benè ex aſſertione ipſius deprehenditur.*
9 *Cenſus impoſitus ad æs alienum ſoluendum ſi illud ap-
pareat poſtea ſolutum, ex illius pecunijs ſolutio fa-
cta cenſetur.*
10 *Solutione æris alieni ſecuta poſt impoſitionem cenſus ad hunc
effectum factam verſio benè probatur.*
11 *Partita pro ſcribente non probat.*
Declara tamen vt num 12.
13 *Verſio pecuniæ etiam coniecturis probari poteſt.*
14 *Cenſus impoſitio in parte nulla corruit in totum.*

DECISIO CLXII.

AD ſauorem aſſumptorum Abbatiæ Sanctorum Na-
boris, & Felicis anno 1632. impoſiti fuerunt à Vin-
centio Mareſcotto Cenſus de quibus agitur librarum
8950. ad effectum redimendi alium cenſum librarum
2000. & ſoluendi libras 5000. comiti Ghiſlerio ex cauſa
dotis Chriſtinæ eiuſdem Vincentij ſororis, pro quorum
fructibus aſſumpti obtinuerunt ſubhaſtari, & ipſis deli-
berari prædium Vincentij nuncupatum del molino, cum
molendino, & fornace, in cuius tamen poſſeſſionem
Vincentius ſucceſſiuè manutentionem ab A. C. reporta-
uit, à qua per aſſumptos interiecta appellatione, & mi-
hi commiſſa cauſa cum facultate manutenendi, quem
de Iure. Dubio hodie propoſito Domini cenſuerunt
Vincentio dandum eſſe mandatum de manutenendo,
quia † ſtante nullitate, & iniuſtitia ſubhaſtationis, 1
vt infra Vincentius ſua poſſeſſione priuatus non fuit,
& cum ſe pro ſpoliato non habuerit manutentio debetur
Rota coram Buratt. *deciſ.* 393. *num.* 15. Duran. *deciſ.*
200. *per tot. Beneuent. manuteat.* 9. *Iunij* 1649. *coram bon.
mem. Peutiger. §. nec obſtat referenti concordantes, &
in Peruſina fideicommiſſ. de Monteſperellis* 8. *Febr.* 1658.
coram me §. fin.

Nullitas ex duplici capite viſa eſt reſultare Primo quia
valor prædij excedebat debitum Vincentij ex lib. 859.
quæ in caſu ſubhaſtationis nec ſolutæ, nec depoſitæ
fuerunt, & tamen executor prædium † pecunia ven- 2
dere tenetur nec poteſt habere fidem de pretio *l. à diuo Pio*
15. *§. ſed ſi emptor ff. de re iudic.* Surd. *conſ.* 168. *num.* 24.
& ſeq lib. 2 Rota *deciſ* 23. *num* 1 *coram ſan. mem* Gre-
gor. *vbi addea. litt. D. coram* Duran *deciſ.* 25. *num.* 10.
& coram R. Tarraconen. deciſ. 17. *part.* 5. *num.* 1. *&* 2.
quia præfixus † non fuit terminus ſaltem 20. dierum ad 3
releuandum pro vt de iure communi requiritur, quan-
do bona minorum ſubhaſtantur Rom *conſ.* 13. *num.* 14.
lib. 1. Surd. *conſ.* 49. *num.* 15. *verſ. item ſubhaſtationem
& num.* 19 Roland à Vall. *conſ.* 33. *numer.* 15. *lib.* 1.
Rota *deciſ.* 406. *num.* 5. *part.* 4. *deciſ.* 113. *num.* 14. *part.*
7. *recent. & in addit. ad Poſt. de ſubhaſtatione deciſ.* 170.
num 10.

Iniuſtitia vero deducebatur ex eo quod Vincentius de
tempore impoſitionis eſſet minor iuxta diſpoſitionem
ſtatutorum licentiam obtinuit à Dominis Antianis ac
Vexillifero Iuſtitiæ à Dominis tribunis plebis populi Bo-
noniæ deueniendi ad impoſitionem cenſuum quæ cum
expreſſa conditione fuit conceſſa; dummodo omnes pe-
cuniæ erogentur in extinctionem dicti æris alieni, nec
aliter, nec alio modo. Vnde cum exceptis lib. 5000.
ſolutis pro dote Criſtinæ, de quibus infra non conſtet
pretium in cauſas expreſſas fuiſſe erogatum impoſitio
cenſuum remanet nulla; Quia verſio † probanda erat 4
non ſolum ex quo in conditionem, & pactum deducta
fuit Gratian. *deciſ.* 45. *numer.* 2. Rota coram Merlin.
Andr. *deciſ.* 79. *num* 6. *&* 7. *deciſ.* 178 *num.* 18. *& ſeqq.
part.* 7. *recent. Romana Pecuniaria* 19 *Iunij* 1655. *coram
R. P. D. meo Priolo §. & ad hunc effectum* ſed etiam
quia ad cenſuum impoſitionem ex cauſa neceſſaria ſol- 5
uendi ſcilicet æris alieni deuentum fuit iuxta diſtin-
ctionem relatam per Surd. *conſ.* 181. *num.* 43. Gratian.
deciſ. 47. *num.* 36. *Adden. ad ſan. memor.* Gregor. *deciſ.*
511. *num.* 33. *verſ. imo nec etiam poſt. deciſ.* 25. *numer.* 1.
poſt. Cenc. de cenſ. Merlin *deciſ.* 21. *verſ. quoniam vltra
quod & in Rauennaten. releuationis indemnitatis* 1. *Iulij*
1661. *§. vlterius, &* 6. *Febr.* 1662. *coram R. D. meo Ni-
nor. §. præterea.*

In propoſito autem (exceptis libris 5000.) de verſione
nec conſtat, nam libræ bis mille ſolutæ, vt aſſeritur
Com Bonfiolo ad computum dotis Lucretiæ non con-
ſtat, quod fint de illis ad cenſum acceptis ſtante enim
temporis interuallo, & nulla expreſſione facta in actu
ſolutionis potuit ex alijs pecunijs fieri ſolutio, quod 6
ſufficit ad excludendam indemnitatem, & verſionem
concludenter probandam, vt aduertit Rota *in Romana
Cenſus* 15. *Maii* 1662 *coram R. P. D. meo Bonlemont, §.
neceſſitas enim*, quinimo † concurrit, quod tempore 7
impoſitionis nondum venerat dies ſolutionis d. dotis,
& quod eroganda erant pecuniæ in aliam cauſam cer-
tam, & determinatam per viam conditionis, vt præ-
ter relatos Rota *deciſ.* 124. *numer.* 7. *coram Eminentiſſ.
Domino Cardin. Otthobono*, quo verò ad libras 1590.
ſolutas, vt prætenditur Petronio de Nigris eadem reſ-
ponſio ſuffragatur quod ſimiliter cenſus ad hunc effe-
ctum impoſiti non fuerunt, & vlterius de credito Pe-
tronij non conſtat, vt requiritur, quia † æs alienum 8
minoris ad effectum iuſtificandi verſionem pecuniæ in
hanc cauſam ſolutæ probari aliunde debet, quam ex
aſſertione minoris aut Tutorum Odd. *conſ.* 403. *numer.*
22. *in fin.* Menoch. *conſ.* 563. *num.* 15. Rota coram Mer-

lin. d.

ſin. *deciſ.444. num.9. & 10. deciſ. 575. num.5. Firmana Cenſus §. reſpectu vero, & in dicta Romana Cenſus §. quia nec coram R.P.D. meo Bourlemont.*

Et quamuis, quoad libras 5000. pro dote Chriſtinæ de illarum verſione ſatis conſtare viſum fuerit, ex eo quod non ſolum in hanc cauſam nominatim, & expreſsè hæc quantitas ad cenſum accepta fuit, quæ expreſſio ſubminiſtrat coniecturam, quod pecuniæ ad effe-
9 ctum ſoluendi dotem receptæ, quæ poſtea ſoluta appatet, in hanc cauſam erogatæ fuerint vt poſt Alexand. Soccin. & alios aduertit Gratian. *deciſ. 897. num. 10. & duobus ſeqq.* Rota *deciſ.* 1093 *num. 1. coram* Seraphin. *& in terminis in Romana Cenſus 26. Iunij 1647. coram bon.mem. Bichio §. verſio autem*, ſed etiam quia eadem die qua ſupraſcripta quantitas ſoluta fuit Antonio Montecaſtello ad hunc effectum exburſata apparet Comiti Ghiſlerio
10 Chriſtinæ marito, vnde ponderata actuum vicinitate verſio ſatis probata dicitur Gratian. *vbi ſupra numer. 11.* Surd *deciſ. 55. num. 6. & ſeqq.* Rota *d. deciſ.* 1093. *num. 2. coram ſan. mem.* Gregor. *deciſ. 31. num.3. vbi Adden. nu. 11. poſt* Cenc. de cenſ. 19. *ſub num. 4. cum aliis in dicta Romana Cenſus §. verſio autem in fin.* & vlterius etiam quia in libro priuato à Tutore Vincentij conſcripto hu-
11 iuſmodi partitæ fuerunt adnotatæ, quæ † licet pro ſcribente non probent ſtante tamen primordio veritatis de-
12 biti, & receptionis pecuniæ in hanc cauſam præbet ad-
13 miniculum pro iuſtificanda verſione, quæ † etiam coniecturis probari poteſt Bald. *conſ. 125. ſub num. 2. verſ. item ſi eſſet lib 5.* Menoch. *conſ. 375. num. 12.* Surd. *conſ. 881. num. 47.* Gratian. *vbi ſupra num. 14.* Rota apud Duran. *deciſ. 256 num. 6. d. Romana Cenſus vbi ſupra & 1. Iulii 1648. coram eodem bon. mem. Bichio §. verſio eandem.*

14 Nihilominus cum cenſus † ex defectu verſionis pro quantitate lib. 3950. ſint nulli ratione indiuiduitatis decreti DD. Antianorum, Vexilliferi, & Tribunorum, ac voluntatis contrahentium remanet in totum nulla cenſuum impoſitio, nec pro quantitate Vincentij ſoluta ſuſtineri poſſunt *l. ſi non ſortem 26. §. ſi cenſum ff. de condit. indeb.* Ruin. *conſ. 160. num. 27. lib. 2.* Ciriac. *contron. 257. num. 15. & ſeqq. Adden. ad ſan. mem.* Gregor. *deciſ. 496. num. 12. cum aliis in Bononien. dotis 31. Maij 1658. §. ex falſitate, & in Romana locorum montium 28. Martij 1659. coram me §. nec alienatio*, & pro executione danda eſt manutentio.

Prout parte vtraque informante dandam eſſe, reſponſum fuit vt ſupra &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Cenſus.

Lunæ 17. Martii 1664.

ARGVMENTVM.

Ad contractus Mulierum, & Minorum validitatem, quid requiratur. Cenſus ad certum finem impoſitus in illo implicari debet. Mulier quando ex capite defectus ſolemnitatis ſtatutariæ contractum impugnare nequeat. Nemo lucrari debet cum aliena iactura.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Mulierum, & Minorum, vt valida ſit,* ex Statut. Vrbis lib. 1. cap. 151 *requirit præſentiam proximiorum, & cauſam in ſcriptis exprimendam, & à Iudice cognoſcendam.*
2 *Curator in obligatione Mulierum deputari debet quando non adſint proximiores.*
3 *Proximiores quod non potuerint in contracta Mulieris interuenire probari debet, vt in illorum deficientia, curator deputari poſſit adhoc, vt validus ſit contractus Mulieris, & Minoris.*
4 *Statuti diſpoſitio eſt omnino ſeruanda.*
5 *Contractus ſtipulatio debet differri, ſi propter aliquod impedimentum proximiores minoris adeſſe non poterunt.*
6 *Iuramentum minoris non attenditur, quia vi extortum præſumitur.*
7 *Cauſa mulieris, & minoris contrahentium debet eſſe, ſi non vtilis, non damnoſa.*
8 *Cenſus ad æs proprium ſoluendum impoſitus in illius extinctionem pecuniæ neceſſario ſunt vertendæ.*
9 *Soluens extra formam, & modum conuentum defectus imputari debet, qui iterum ad ſoluendum tenetur.*
10 *Statutum non habet locum quando mulier cum Eccleſia contrahit.*
Quod declara, vt num. 11 & 12.
13 *Dominium retineas neceſſario dicitur dominus.*
14 *Mulier quando impugnare ſuam obligationem non poſſit ex defectu ſolemnitatum ſtatutariarum.*
15 *Obligatio ex parte nulla pro alia ſuſtineri non poteſt ratione indiuiduitatis decreti deſuper à Iudice interpoſiti.*
Sed declara, vt num. 16.
17 *Lucrum facere nemini licet ex aliena iactura, & num. 18.*

DECISIO CLXIII.

BON. mem. Cardinalis Cecchinus ſub die 16. Aprilis 1654. ſuper Caſale Bocconæ impoſuit annuum Cenſum ſcut. 330. quem precio ſcutor. 6000. vendidit Bernardo Mauro ad eius fauorem illinc ad quatuor dies, vti principalis, & inſolidum acceſſit Domina Clementia Mutina de Cecchinis eius fratris, quæ conuenta ad ſoluend. fructus, excepit de nullitate ſuæ obligationis, ſuper qua igitur audita Domini cenſuerunt non ſubſtineri, niſi pro ſumma inferius † exprimenda moti, ex *cap. 151. ſtatut. lib 1.* 1
duò copulatiuè prò validitate contractus Minorum, & Mulierum requirentis, videlicet præſentiam duorum proximiorum, & cauſam in ſcriptis exprimendam, & à Iudice plenè cognoſcen. vt ibi cauetur, & notat Fenzon. *nu. 13.* ac ſepiſſimæ fuit in hoc Sac. Tribunali deciſum, & ſignanter, coram Buratt. *deciſ. 410. ſub num. 6. deciſ. 783. num. 3. & 924. num. 11. & in recent. deciſ. 370. num. 11. cum ſeq. part. 4. to. 2. & in Romana domus 31. Maij 1655. in principio, coram me.*

Vtrumque enim defecit in caſu præſenti, quia ex oculari inſpectione Inſtrumenti patet illud fuiſſe ſtipulatum germano fratre Clementiæ ad intereſſendum citato, & cum interuentu Curatoris, loco alterius proximioris abſentis deputati, per quam tamen deputationem, non dicitur ſatisfactum ſtatuto, dum ipſa habebat alios proximiores, nempè DD. Petrum Caſſatellum, Franciſcum Gottifredum, & Equitem Bonauenturam de Altè in alijs Contractibus, vt oſtenſum fuit adhibitos, & in illorum † 2
tantum defectum, vel recuſantibus, erat deputandus Curator, Corn. *conſ. 241. nu. 7. lib. 2.* Gratian. *diſcept. 647. num. 6.* Rota *deciſ. 65. num. 2. poſt* Marcheſ. *de Commiſſ. part. 1. fol. 904. & in recent. deciſ. 647. num. 1. part. 2. deciſ. 370. num. 12. part. 4. tom. 2. & apud* Pacific. de Saluian. *dec. 122. num. 3. in Romana Succeſſionis de Comitibus 23. Iunii 1641. §. 2. quia, coram bon. mem. Dunozetto,* Tomat. *deciſ. 23. num. 97.*

Non obſtat, quod Clementiæ eius obligationem ex hoc capite impugnanti, & medio iuramento tunc affirmanti non habuiſſe alios proximiores modo † non ſufficiat eo- 3
rundem exiſtentiam probare, niſi quoque doceatur, quod potuerint commode interuenire, Caſtren. *conſ. 316. an. 7. lib. 1.* Gratian. *deciſ. 9. num. 7. deciſ. 38. num. 2.* Rota apud ſan. mem. Gregor. *deciſ. 459. num. 4. & ibi add. num. 12. dec. 344. num. 4. part. 3. & deciſ. 203. num. 16. part. 4. to. 3. recent.* quoniam id ſatis eſſe iuſtificatum videbatur, ex atteſtatione iurata ipſiuſmet Petri, & ex actibus per diem antea, & poſtea geſtis, per alios dd. alios duos Conſanguineos præſentiam de illo tempore in Vrbe concludentibus, & ex iuribus inſurgit iuſtificatio habilitatis, & potentiæ ad intereſſend. ſtipulationi inſtrumenti medio tempore, quod interceſſit inter duos Actus ſecutæ ad hoc, vt † non docto 4
de inhabilitate, & impedimento contractus, dicatur celebratus non ſeruata forma Statuti, Bald *conſ. 247. num. 2. lib. 2.* Rota *deciſ 713. num. 3. part. 2. deciſ. 677. num. 4 par. 3. recent.*

Digitized by Google

recent. & in dicta Romana Succeſſionis de Comitibus, § quod
potuerint, & ſeq. & in Romana Cambij 18. Maij 1657. §
quod autem, coram R. P. D. meo Veroſpio, in quibus quo-
5 que firmatur, quod ſi aliqua accidentalia impedimenta
diu non duratura ſuperueniſſent, ob quæ non poſſent inte-
reſſe deberet differri ſtipulatio contractus, donec ceſſaret,
& ſequuntur alij relati per Modern. Fulginaten diſcept. 73.
n. 17. in fine.

Aſſertio vero iurata Clementiæ, quod non aderant
Conſanguinei ei non præiudicat, conſtito de contrario, ne
fiat fraus ſtatuto ſi per eius dicta, dumtaxat contractus va-
6 lidaretur, nam ſtatutum † habet aſſertiones ſuſpectas præ-
ſumitur iuramentum vi, & metu extortum, vt inquiunt
Soccin. Sen. conſ. 23. num. 13. lib. 4. Soccin. Iun. conſ. 3. num.
18. lib. 2. Grat. deciſ. Marchiæ 234. num. 8. cum ſeq. Rota de-
ciſ. 36. num 6. cum ſeq. apud Pic. ad ſtatutum Vrbis in præci-
tata deciſ. 713. n. 5. part. 2. dec. 677. num. 5. par. 3. & in dicta
Romana Cambij, §. licet, in fin.

Defectus vero Cauſæ, ſuper qua magis Domini inſi-
ſtebant, inde deducitur, quod expoſitum fuit Iudici, qui
interpoſuit decretum Cardinalem, ad effectum ſatisfa-
ciendi ſuis, & Clementiæ creditoribus, & ad euitandam
maiores vſuras, & ad ſe liberandam à moleſtijs credito-
rum, & euitandam executionem, & ſubhaſtationem,
accepiſſe ad Cenſum ſcu. 6000. & ipſa in executionem pro-
miſſionis per eundem Cardinalem factæ in principali in-
ſtrumento impoſitionis, accedebat inſolidum pro ſolu-
tione fructuum, ſe obligabat, quæ Cauſa, & ſi in ſua
ſpecie vera reſpectu debitorum Cardinalis, ad quorum
ſolutionem Clementia, nullo modo adſtringi poterat,
tendebat in euidens ipſius præiudicium, quapropter
7 inefficax eſt ad ſuſtinendam dictam obligationem in ea
fundatam, quia licet non requiratur, quod Cauſa ſit
vtilis mulieri contrahenti, non tamen debet eſſe dam-
noſa, & læſiua, vt reſpondit Rota in deciſ. 56. num.
10. & deciſ. 272. num. 3. apud Pacific. de Salulan. quas
refert, Gratian. diſcept. 952. num. 12. & 28. in Roma-
na Domus 21. Decembr. 1645. §. quæ autem, coram
bon. mem. Bichia in Romana Locorum Montium 19. Iu-
nij 1651. §. falſitas autem, coram Reuerendiſſ. Papien.
ac in Romana Pecuniaria 25. Iunij 1655. coram me, §.
quamuis.

Præcipue quia pecuniæ ex dicto Cenſu prouenien-
tes pro rata ſcutorum 3212. vere ceſſerunt in extin-
ctionem debitorum Cardinalis, pro ſorte, & fructi-
bus, non autem Clementiæ, contra tenorem Inſtru-
8 menti, & Iuris diſpoſitionem, ſecundum † quam
Bernardus cenſus emptor, in hac neceſſariam cauſam
ſolutionis debitorum, quibus eadem Clementia erat
obligata, & pro qua fuit ab initio creatus cenſus,
ita facere tenebatur, vt pecuniæ verterentur, Inno-
cent. in cap. 1. num. 2. vbi Cæteri de depoſito, Gra-
tian. diſcept. 45. num. 34. Cenc de cenſ. quæſt. 15. ſub
num. 37. verſ. & licet, & ſequitur Rota coram bon.
mem. Merlin. deciſ. 219. à num. 12. in Firmana Cenſus 3.
Iunij 1658 §. & adhuc effectam, coram R. P. D. Prio-
lo, & quanto facilius poterat Clementia à debitis li-
berari, & pecunias in eius beneficium, vt fuit Iu-
dici expreſſum conuertere, dum mediantibus ordini-
bus, per ipſum ſubſcriptis, pecuniæ ſoluebantur, tan-
9 to magis huiuſmodi † defectus eſt ipſi imputandus,
ad text. in l. ſi mulieri, ff. quod metus cauſa, gloſſ. in
cap. quem in Eccleſiarum, in verb. pro inopia, de conſtit.
cum ſimilibus.

Non ſubſiſtit, quod Cenſus non fuerit ſtipulatus
nomine Cappellæ Sancti Hilarij, & ad illam ſpectet.
Ideoque Clementia potuit accedere, non ſeruatis ſo-
10 lemnitatibus requiſitis à ſtatuto, quod † non habet
locum, quando Mulier contrahit cum Eccleſia, Paul.
de Caſtro, conſ. 432. col. 2. verſ. 3. principaliter, Ro-
ta coram Verall. deciſ. 179. in fin. & deciſ. 194. part. 3.
11 quia † præfata concluſio hanc recipit declarationem,
vt procedat quando Mulier exercet opera pietatis er-
ga Eccleſiam, quo caſu non requiruntur ſolemnitates
12 † ſecus ſi inter ſe tamquam priuatæ perſonæ contra-
hunt, vt diſtinguendo aduertit Cæſar. Manet. deciſ.
6 per totum, & reſpondit Rota in Romana Nullita-
tis Obligationis 13. Nouembris 1628. §. neque obſtat,
coram bon. mem. Coccino, obiectum tollitur ex lectura
Inſtrumentorum impoſitionis Cenſus, & obligationis
Clementiæ, in quibus nulla adeſt ſtipulatio pro Cap-
pella, neque Cappellani interfuerunt, ſed ſtipulatio fa-
cta, legitur ad fauorem Bernardi Mauri, vti hæredis
Hilarij de Mauris, ſtipulantis pro ſe ipſo, ſuiſque hæ-
redibus, & ſucceſſoribus, quibuſcumque in perpetuum,
& quamuis pecuniæ proueniant ex hæreditate Hilarij,
Cappellæ fundatoris, vt poſt liberam cenſus impoſitio-
nem fauore dicti Bernardi, ſubiungitur in Inſtrumento,
ex eo tamen, non reſultat acquiſitio cenſus ipſi Cappel-
læ reſiſtentibus tum verbis ſtipulationis huiuſmodi, &
Cedulæ Sac. Montis Pietatis, vbi pecuniæ cantant ad
creditum dicti Bernardi, qui nomine proprio eas ſolui,
mandauit Cardinali, tum, & ex verbis Capitulorum
erectionis Dominium, & proprietatem pecuniarum, ei-
dem Bernardo præſeruantibus, ibi: Item, che il domi-
nio de' denari inueſtiti in detti luoghi di monti, ò che pro
tempore in qualſiuoglia modo ſi trouerannno inueſtiti, ſiano
d' Ilario mentre viue, e doppo lui, ſiano di Bernardo ſuo
fratello; ſi igitur † ipſe retinet dominium neceſſario, di- 13
citur Dominus illarum, & non Cappella, l. in re man-
data, C. mandat. Bartol. in l. ſi quis, §. & differentia,
ff. de acquir. poſſeſſ. Rota coram Mantic. deciſ. 63. num. 54.
Buratt. deciſ. 863. num. 1.

Pro remanenti vero ſumma ſcut. 2787. 50. quæ appa-
rent erogata in extinctionem tot debitorum, in quibus
erat obligata Clementia, hoc eſt ſcutorum 2000. pro
ſorte principali, & fructibus Cambij contracti cum Ba-
rone Patriarca ſcut. 137. 50. ex cauſa fructuum cenſus
debita DD de Theodolis, de tempore impoſitionis cen-
ſus alia ſcuta 100 ſimiliter pro fructibus cenſus, ſoluta
loco pio Sanctæ Euſemiæ alia centum Felici Zacchiæ
Rondaninæ necnon ſcut. 250. Domino Duci Lantes, ac
ſcuta 700. Almæ Domui Lauretanæ, iuxtà notulam
datam DD. extimarunt obligationem ſuſtineri, & ad
ſolutionem fructuum pro dicta rata ſcutorum 2787. 50.
Clementiam teneri, quia † quemadmodum eo tempo- 14
re dicta debita erant clara, & incontrouertibilia, & non
ſecuta ſatisfactione creditorum cum prædictis pecunijs,
modo ipſa ad ſolutionem teneretur, ità nec ſuæ oblig-
tioni contrauenire valet, ſub prætextu defectus ſolem-
nitatum in hoc caſu requiſitarum, Lambertengh. de
contract. gloſſ. 24. num. 21. Rota deciſ. 11. num. 11. apud
Pic. ad Statut. Vrbis, bon. mem. Merlin. deciſ. 758. num.
4. & in Romana Manutent. 5. Maij 1659. §. non obſtat, co-
ram Reuerendiſſ. D. meo Decano.

Non vrget, quod data nullitate obligationis pro vna 15
parte, non poſſit pro alia ſubſtineri ratione indiuidui-
tatis decreti deſuper interpoſiti, l. magis puto, §. ex
alienum, ff. de reb. eor. Roland. à Vall. conſ. 7. num. 86.
lib. 3. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 691. num. 32. quia † 16
concluſio alioquin vera non viſa fuit caſui noſtro appli-
cari poſſe, in quo fuit impoſitus cenſus à Cardinale, &
dicta Clementia acceſſit adhuc præciſum finem, &
effectum extinguendi debita, cum pecunijs traditis,
quibus ſignanter ipſa premebatur, & in hoc non potuit
Iudex decipi, dum fuit ſpecifice ei narratum, & reali-
ter pecuniæ, pro dicta rata in dicta extinctione impli-
catæ fuerunt, & Clementia iam reportauit liberationem,
ſicque bene ſubſiſtit obligatio, alias ſequeretur, quod
† cum iactura dantis pecunias ſuis ſatisfeciſſet credito- 17
ribus, l. ſi pupillis 7. §. ſe obligauerit, ff. de rebus, l. ſi
prædium 16. §. emptor, Cod. de præd. min. Angel. conſ. 106.
in fin. Gratian. cap. 586. num. 32. cap. 750 num. 1. & cap. 879.
num. 9. Gregor deciſ. 31. num. 9.

In quam reſolutionem eo magis DD. deſcenderunt,
quia negari non poteſt, quin in omnem caſum Cle-
mentia teneretur de actione in rem verſo ad reſtitutio-
nem pecuniarum, quas † æquitas non patitur, vt lu- 18
cretur cum euidenti Bernardi, & ſuorum detrimento,
§. igitur, inſtit. de act. ex quaſi contractu, l. ſoluendo, ff.
de inſtit. l. fin. Cod. eodem, l. eique, §. alioquin, C. quod
cum eo, Gratian. diſcept. 632. num. 6 Rota in Romana
Pecuniaria 24. Aprilis 1662. §. cæterum, & 27. Iunij proxi-
mi præteriti, coram me, §. 1.

Et ita modo quo ſupra fuit reſolutum vtraque, &c.

R. P. D.

P. D. LEONE VEROSPIO.

Aſculana Dotis.

Lunæ 24. Martii 1664.

ARGVMENTVM.

Vir lucratur tertiam partem Dotis Vxoris, vigore Statuti Aſculi, quod tunc amittit, ſi in illam inſæuierit. Statutum Aſculi requirit in teſtamento Vxoris conſenſum Viri, dummodò non ſit ſactum eius fauore, quia tunc non ſufficit conſenſus, ſed requirit decretum Iudicis.

SVMMARIVM.

1 *Statutum Aſculi dat Viro tertiam partem Dotis Vxoris præmorientis.*
2 *Sæuitia viri in vxorem, facit amittere tertium dotale.*
3 *Sæuitia viri in vxore non probatur per teſtes de auditu.*
4 *Dotis reſtitutio habet viam executiuam.*
5 *Dos relicta hæredibus ab inteſtata à Teſtatore, non poteſt de ea diſponere illius hæres.*
Quod amplia, vt num. 6.
7 *Statutum Aſculi in teſtamento vxoris, requirit conſenſum viri.*
Quod limita, vt num. 8.
Quod declara, vt num. 9. & 10.
11 *Vxor coacta à viro ad teſtandum, non valet illius diſpoſitio.*
12 *Metus, & dolus in Teſtamento ex quibus inducantur, & nu. 13. 14. 15. & 16.*
17 *Teſtes de auditu adminiculati, bene probant in materia difficilis probationis.*
18 *Teſtibus de metu deponentibus, magis eſt credendum, quam Teſtibus deponentibus de libera voluntate Teſtatoris, quod fallit, vt num. 19.*
20 *Exceptio turbida non poteſt impedire obligationem Cameralem.*

DECISIO CLXIV.

POMPILIVS frater, ac hæres ab inteſtato Thereſiæ, Mandatum A. C. contra Antonium, eiuſdemmet Thereſiæ virum, obtinuit pro reſtitutione Dotis in ſumma florenorum 4700. illi antea perſolutæ; ſuper cuius executione mandati, per me hodie propoſito dubio pro duabus Dotis, dumtaxat partibus illud exequendum fore, DD. reſponderunt: Reliquum verò Antonio adiudica-
1 runt; Quia † prædecedente Vxore, pars tertia Dotis Viro defertur à Statuto, vt alias in terminis cenſuit Rota *in decis. 710. num. 3. cum ſeq. part. 1. recent.* Cuius diſpoſitionem exindè Geltruda hæres Pompilij non poterit
2 euitare, quod Antonius † diuerſas ob ſæuitias in propriam Vxorem exercitas Dotali lucro priuatus euaſerit, iuxtà Theoricam Imolæ *in l. ſi eum dotem 22. §. ſi autem in ſæuiſſimo, num. 74. ibique* Alex *num. 10 ff. ſolut. matrimon.* Roman. *in eadem l. §. ſi maritus, num.* 8 Ruin. *conſ. 131. num. 4. lib. 4.* Alex *conſ. 123. num. 5. lib. 7.* Roland. *de lucr. dot. quæſt. 70. n. 1.* Boer. *deciſ. 244 num. 12.* Rotà *deciſ. 303. num. 6. part. 6. rec.*
3 Hæc quippe † ſæuitia, iuſtificationem ex teſtibus nequit aſſumere, deponentibus de ſimplici auditu, Pariſ. *conſ. 54. num. 17. lib. 4.* Rota *deciſ. 441. num. 3 part. 1. recent. & in Romana ſeparationis Thori 25. Ianuarij 1661. §. in præſenti autem, coram Reuerendiſſ. P. D. meo Priolo,* & in his terminis notat Alex. *in conſ. 123. num. 8. verſ. iſtud, lib. 7.*

Pro duabus verò partibus executionem, Domini decreuerunt, Mandato innixi, ſpeciali conuentioni, in Inſtru-
4 mento nuptiarum inſertæ, vt ſcilicet in caſu † reſtituendæ Dotis, deberet illa ab Antonio hæredibus ab inteſtato, Thereſiæ conſignari, cuius virtute pacti, Camerali obligatione muniti valuit Pompilius hæreditario iure ſororis, contra Antonium, executiuè peragere, vt addit Caſtrenſ. *in l. poſt rem iudicatam, ad finem, ff. de re iudic. & in conſ. 260. num 4 ad med verſ. & ſic ex prædictis, lib. 1.* Galleſ. *de obligat. cameral par. 1. quæſt. 2. num. 11. & 12.* Rota coram Duran *deciſ. 404. num. 4.*

Hinc non vrget Teſtamentum Thereſiæ, Antonij Viri 5
inſtitutionem præſeferens, ſiquidem perſpecto præcedenti pacto, vt deberet dos ſuiſmet hæredibus ab inteſtato reſtitui, nequibat ipſa ſine filijs defuncta in præiudicium fratris de illa diſponere, vt dixit in ſpecie Rot coram Millin. *deciſ. 577 per totam, & præſertim num. 5.* quod ſanè pactum, legitimè Pompilius in ſui fauorem † appoſuit, dum ex ære pro- 6
prio ſorori dotem conſtituit, ad *text. in l. ob res, num. 1. ff. de pact. dotal.* Soccin. Sen. *conſ. 38 num 9. l. 1.* Franch. *deciſ. 196. num. 2 & 6.* Fontanell. *de pact. nupt. clauſ. 5. gloſſ. 10. par. 1. nu. 2. & 3 fol. mibi* 312. Rota coram Millin *deciſ. 213. num. 2*

Aſculanum præterea ſtatutum in Teſtamento Vxoris 7
conſenſum Viri ſub nullitatis incurſu inquirit. Et licet ille in propoſito caſu noſcatur † adhibitus; nihilominus vitio 8
nullitatis Teſtamentum euaſit obnoxium, quia vir in Teſtamento, ad ſui commodum principaliter edito, aſſenſum præſtare prohibetur à iure, vt tradit Angel *in §. Eeonamus, authent. de alienat. et emphit.* Roman. *in l. 1. num. 20. C. vnde vir, et vxor,* Iaſ *in l. 1. §. fuit quæſitum in 2. lectura, num. 4. et 5. ff. ad Trebell. vbi de communi opinione, atteſtatur* Abb. *in cap. ſicut noſtris 27. num. 5. de iur. iur.* Alex. *conſ. 106. col. vlt. verſ. vade mihi, lib. 1.* Tiraquell. *in l. connub. gloſſ. 8. nu. 114. verſic. et hoc expreſſè* Panziroll. *conſ. 187. num. 20. rationem verò adducit* Caſtren. *in l. ſenium 3. num. 7. C. qui Teſtam. facer. poſſ.* quod ſcilicet conſenſus à ſtatuto cenſetur requiſitus, vt Vxoris imbecillitati conſulatur. † Adeoque huius vice 9
conſenſus iudicis decretum debuerat adhiberi ex Doctrin. *gloſſ. in l. ſi furioſis 25. in verb. qua moderatione ibique* Bald. *num. 76 C. de nupt.* Roman. *in l. 1. num. 20. poſt med. C. vnde vir.* Alexander *in l. 1. §. quæſitum ſub num. 8. ff. ad Trebell. ibique* Iaſon. *num. 7. verſic. aduerte etiam et conſ. 69. num. 2. vol. 1.* Corn. *conſ. 242. num. 3 vol. 4.* Panziroli. *conſ. 187. num. 22.* † 10
quidquid dici poſſet in caſu, quo in alterius fauorem diſpoſitio principaliter edita foret, & Maritus in conſequentiam dumtaxat aliquod lucrum ex teſtamento retraheret, in quibus terminis emanauit deciſio *cor. bon. mem.* Coccino *in Aſculana Dotis impreſſa part. 1. recent. deciſ. 710. num 2.*

Animaduertebant denique aliqui ex Dominis Thereſiam mulierem maximè † ſimplicitatis, ac in decimo quin- 11
to ætatis anno conſtitutam præter ſui voluntatem ad teſtamenti factionem proceſſiſſe: ex Viri timore videlicet inductam, necnon ſuggeſtione, ac dolo fratris Alberti ſui Confeſſarij. Ille quippe, necnon Anna ſoror ipſius minas, & verbeta pluries intulerunt Thereſiæ, vt ad teſtamenti editionem illam in fauorem ipſorum impellerent. † Qui- 12
nimmo acceſſum Pompilio fratri, alijſque conſanguineis ad Thereſiam idemmet Vir denegauit, ne ſui, ac ſuroris inſtitutionem impedirent, quem actum pro teſtamenti inualiditate ponderauit *in ſpecie* Aym. *in conſ. 516. num. 6. verſ. ſecundo in caſu* Afflict. *deciſ. 69. num. 7.* Andreol. *controu. 14. num. 10. ad finem.* † Alter verò arctiſſimo amicitiæ 13
vinculo Antonio annexus, in actu confeſſionis abſolutionem pluries exindè Thereſiæ denegauit impartiri, quod bona ſua tenuebat eidemmet Antonio Viro elargiri, vt ex Teſtium dicto concluditur, qui licet de auditu ab eademmet Thereſia deponant, necnon ab altero pœnitente fratris Alberti; præſumptionem tamen aliquam veritatis inducunt in caſu propoſito, quo ſacti ſeriem poſt abſolutionem ſibi denegatam Thereſia in Eccleſia enarrauit, *ex traditis per* Rimin. iun. *in conſ. 362. n. 75. cum ſeqq.* † Dum maxi- 14
mè ſchedulam teſtamenti idemmet frater præſente Viro latino idiomate conſcripſit, & nulla præcedente ipſius Lectura curauit, vt Thereſia, cuius manum ipſe trahebat ſe Crucis ſigno ſubſcriberet, licet hoc eadem agere recuſaret, vt ex duobus teſtibus Religioſis ibidem ſubſcriptis conuincitur, atteſtantibus præterea, quod cum Thereſia ſub ignorantiæ, necnon impotentiæ prætextu ſchedulam teſtamenti notario renuiſſet conſignare, ac verba proferre, denotantia ſuam ibidem vltimam voluntatem contineri, frater Albertus illam ad id peragendum induxit, eidem ſuggerens verba in actu ſchedulæ conſignandæ conſueta proferri, ex qua ſane ſerie ſacti videtur metus, ac doli pro-
batio † conſurgere quorum vterque vires adimit Teſta- 15
mento vt de metu tradit Ruin. *conſ. 2. num. 10. lib. 2.* Aym. *conſ. 516. num 6.* Decian. *conſ. 65. num. 2. cum ſeqq. lib. 2.* Franch. *deciſ. 180.* Rot. *deciſ. 293. num. 1. cum ſeq. part. 8. recent. et in terminis doli notat* Dec. *conſ. 489. num. 6.* Ruin. *conſ. 73. nu. 4. lib. 2* Decian. *conſ. 65. num. 7. et 8. lib. 2.* Surd. *conſ. 373. num. 18. et 34. cum ſeqq.* Rot. *deciſ. 292. num. 5. et 7. part. 8. recent.* vel nequit ſaltem inficiari quin fides fratris Alberti fuerit diminuta, itaut dum hic modus teſtandi conſcriptoris ſche-

dulæ

Digitized by Google

dulæ integritati inhæret, teſtamentum debeat in propoſi-
to caſu corruere, vt in ſimilibus fere terminis Rot. *reſpon-
dit in Æſina bonorum 31. Martii 1659. in §. quæ & facilius
coram me.*
Hinc non obſtat quod teſtes, verbera referentes de ſim-
17 plici dumtaxat auditu deponant dum præter eorum † de-
poſitionem aliæ coniecturæ concurrunt, in huiuſmodi
materia difficilis probationis admitti conſuetæ, vt tradit
Mandell.*conſ.77.num.29.* Ruin.*conſ.121.num 12.lib.4.* Hon-
ded. *conſ.29.num.21.lib.1.* Rot.coram Greg.*deciſ.326.num.2.
& deciſ.293.num.4.part.8. recens.* Aliorum teſtium depoſi-
tione in nihilo releuante: vel quia plures patiuntur ex-
18 ceptiones, ſinè ex quo debet potius fides teſtibus de metu
deponentibus adhiberi, quam alijs de libera voluntate at-
teſtantibus, vt not.Innoc.*in cap.ſuper hoc 4. num. 2. de re-
nunciat.* Alex.*conſ.156.num.3.lib.5.* Purpurat.*conſ. 282. num.
14.* Maſcard.*de probat.concl.1055. num.1. cum ſeq.* Rot.co-
ram Greg *deciſ.326.num.46.& deciſ.192.n.25.part.6.recent.*
19 Et licet alij Domini in contrariam Sententiam inclina-
uerint, inhærentes potiſſimè teſtibus de ſpontanea volun-
tate Thereſiæ deponentibus; nequit tamen inficiari, quin
20 aliqua Teſtamentum ſuſpicione laboret, cuius † virtute
non valet interim virtus obligationis Cameralis impediri,
ex ſui natura reijcientis turbidas exceptiones, vt notat
Bald.*in conſ.152.in fine,lib.2.* Rota *deciſ.65.num.13.par.7.re-
cent.& coram* Gregor.*deciſ.406.num.17.*
Et ita vtraque, &c.

REVERENDISSIMO CERRO DECANO,

Nunc S. R. Eccleſ. Cardinali.

Peruſina Cenſus.

Lunæ 24. Martii 1664.

A R G V M E N T V M.

Debito Principalis ſoluto obligatio fideiuſ-
ſoris vti acceſſoria euaneſcit. Ratifica-
tio facta rebus in eodem Statu non per-
manentibus nullum producit effectum
in præiudicium Iuris tertio quæſiti.

S V M M A R I V M.

1 *Cenſus impoſitionis validitas, & obligatio fideiuſſoris ex
publico inſtrumento reſultat.*
2 *Debitore principali liberato ceſſat quoque obligatio fideiuſ-
ſoris.*
3 *Pacto in inſtrumento appoſito non adimpleto res ad primæ-
ua iura redit, & eſt ac ſi contractum non fuiſſet.*
4 *Cenſus per dationem in ſolutum quando extinguitur non po-
teſt amplius ſub quouis prætexta reuiuiſcere.*
Sed declara, vt num. 5. & 6.
7 *Obligatio fideiuſſoris extinguitur per ſimplicem contractus
nouationem.*
*Sed hoc non procedit quando nouus contractus continet ex-
preſſum pactum reſolutiuum, & clauſulam præſeruati-
uam priorum iurium, & num 8.*
9 *Ratificatio facta re non integra non ſuffragatur, nec vllum
producit effectum in præiudicium iuris alteri quæſiti.*

D E C I S I O CLXV.

MARCELLVS de Alphanis, qui fideiuſſit pro Anti-
deis in Inſtrumento cenſus ſcut. 600. fuit ad inſtan-
tiam illorum de Baptiſtis hæredum Octauij Dazettæ Cre-
ditoris conuentus in Tribunali A. C. pro fructuum ſolu-
tione, & ſententiam abſolutoriam reportauit, & commiſſa
mihi cauſa appellationis, dubitaui, an fructus Cenſus de-
beantur, & affirmatiuè reſponſum fuit.
1 Pro cauſa dubitandi non fuit controuerſa validitas †
impoſitionis cenſus neque obligatio fideiuſſionis Marcelli,
cum de vtraque ſufficienter conſtet ex publico Inſtrumen-
to relato in Summario Caroli *n.* 1. ſed ſolùm fuit allegata
eiuſdem cenſus retrouenditio ſequuta de anno 1657. me-
diante datione in ſolutum cuiuſdam domus valoris ſcuto-
rum 900. & vnius Cenſus annui redditus ſcut. 48. vigore
enim præfatæ aſſignationis prætenditur fuiſſe extinctos
nedum Cenſum, de quo agitur, verùm etiam alios duos in
ſorte principali ſcut. 600. quæ pariter ab Antideis fuerunt
impoſiti ad fauorem eiuſdem Octauij, & proinde dicitur
Manellum amplius non teneri, † cum ſequuta cenſus ex- 2
tinctione, & liberatione principalis debitoris ceſſet quoque
obligatio acceſſoria fideiuſſionis, *l. Vranius ff. de fideiuſſ.* Bu-
ratt.*deciſ.934.num.3.*
Cæterum attento tenore retrouenditionis cenſuerunt
Domini Cenſum non fuiſſe extinctum, quia contrahẽs
expreſsè conuenerunt, ibi, *quod in caſu, quo d. Octauius, eiuſ-
que hæredes in fine cuiuslibet anni, & deinde alorum quatuor
menſium non conuenti fuerint fructus dicti Cenſus eidem Do-
mino Octauio, & ſuis liceat, & poſſiat toties, quoties caſus
euenerit redire ad ſua primeua Iura pro rata omnium prædi-
ctorum Cenſuum, quibus iuribus per prædictum Inſtrumentum
non intelligatur factum aliquod preiudicium, imò in caſu pre-
fato ex nunc pro tunc intelligatur receſſum, atque ac ſi factum
non fuiſſet, & hoc ad omnem ſimplicem & extraiudicialem
declarationem d. Domini Octauij eiuſque &c.* & ideò cum in-
tra † tempus conuentum non fuerint ſoluti fructus Cen- 3
ſus, vt ſupra aſſignati vigore pacti reſolutiui prorſus eua-
nuerit retrouenditio perinde, ac ſi nunquam facta fuiſſet
Bald.*in l.ea lege num.13.verſ. ego dico C. de condit. ob cauſ.*
Peregr.*conſ.77.num.7.lib.5.* Rot.*in Narnien. excarcerationis
6. Febr. 1662. coram R.P.D. meo Boarlemont §. nam Hypolita*,
& in terminis cenſus tradit Cenc.de cenſ.*q.107.num. 18. &
ſeq* Rot *poſt eumdem deciſ.495.num.5.& in recent deciſ.291.
ſub num 16.& deciſ.559.num 33.& ſeq.part.9.*
Nec applicantur auctoritates allegatæ pro parte Mar- 4
celli ad effectum probandi, & † quod vbi Cenſus extingui-
tur per dationem in ſolutum, non poſſit amplius ſub quo-
uis prætextu reuiuiſcere, † omnes enim procedunt in caſu 5
puræ, & ſimplicis retrouenditionis irreuocabiliter factæ
per viam dationis in ſolutum, nam tunc in caſu euictionis,
ſeù non adimplementi, non agitur ex veteri contractu Cen-
ſus, iam reſoluto, ſed ſolùm competit actio eiuſdem, vel in
factum vigore ſecundæ ſtipulationis, ſecus † autem, quan- 6
do prout hic retrouenditio eſt conditionalis, & continet pa-
ctum redeundi ad primæua Iura, quo caſu effectus extin-
ctionis remanet in ſuſpenſo, & ab ipſa conditione depen-
det, vt benè diſtinguit Cenc. *vbi ſupra d. quæſt. 108. in fine
cum alijs allegatis per* Surd. *deciſ.266 num 4.& ſeqq.*
Nec obſtat, quod † per ſimplicem contractus nouatio- 7
nem extincta remaneat obligatio fideiuſſionis, nec reuiniſ-
car ſine eius nouo conſenſu, † quia id non procedit quoties, 8
vt hic nouus contractus, ex quo inducitur nouatio, expreſ-
ſum continet pactum reſolutiuum, & clauſulam præſer-
uatiuam priorum iurium, Dec.*in l pacta nouiſſima num. 5. C.
de pact* Bald.*conſ.77 num.2.verſ. in contrarium eſt verius lib.
1.* Grat *conſ.126 a 8 lib.1.* Maur.*de fideiuſſ.ſect.10.c.4 nu. 46.*
Neque releuat pactum in Inſtrumento retrouenditionis
adiectum, quod ſcilicèt Marcellus intelligatur à fideiuſſio-
ne liberatus ſtatim ſequuta ratificatione faciẽ per Ale-
xandrum fratrem Perſiani Antidei, quæ ratificatio ſuper-
uenit de anno 1660. tùm quia pactum huiuſmodi reſtringi-
tur ad obligationes, & fideiuſſiones contentas in eodem In-
ſtrumento retrouenditionis, ibi, *ſtatim ſequuta ratificatione
D. Marcellus intelligatur penitus, & omninò liberatus, &
exemptus ab huiuſmodi fideiuſſione, & quacunque alia ſua
obligatione in præſenti Inſtrumento contenta*, & ſic non ex-
tenditur ad fideiuſſionem factam in Inſtrumento Cenſus,
de qua hodie agitur, tum etiam quia ratificatio non ſuper-
uenit tempore habili, ſed poſt reſolutum contractum, me-
diante declaratione illorum de Baptiſtis iudicialiter facta,
quod nempè volebant habere regreſſum ad primæua iura,
† ideoque tanquam facta re non amplius integra nullate- 9
nus ſuffragatur, neque vllum operatur effectum in præiu-
dicium iuris alteri quæſiti Bart *in l. Vxor 10.n. 3. & 4 ff. ad
l. Iuliam de adult.* Menoch.*conſ.675.n.5.& 6.* Grat. *diſcept.
for.c.57 nu.17.* cum plenè congeſtis *in Eugubina compromiſſi
6. Aprilis 1663. §. ſiquidem, & §. ex quo coram Reu. P. D. meo
Veroſpio.*
Et ità vtraque &c.

R. P. D. A L B E R G A T O.

Sacræ Rotæ Decano.

Romana, ſeu Ferrarien. Donationis.

Lunæ 24. Martij 1664.

ARGV-

Digitized by Google

A R G V M E N T V M.

Donatio facta à minore ſine ſolemnitatibus ſtatutarijs, & Ægidianæ conſtitutionis non valet, quæ conſtitutio per totum Eccleſiaſticum ſtatum ſummis Pontificibus id iubentibus eſt omnino ſeruanda. Miles an ſubiaceat ſolemnitatibus ſtatutarijs quando non eſt in expeditione. Donationis ratificatio ſine nullitatis ſcientia induci minimè poteſt.

S V M M A R I V M.

1 *Verbum* volo *infiniti temporis verbo iniunctum præparationem actus in futurum faciendi, qui nihil operatur, importat.*
2 *Donatio facta à minore ſine ſolemnitatibus ſtatut. , & Ægidianæ conſtitutionis non ſubſtinet.*
3 *Conſtitutio Ægidiana per ſummorum Pontificum extenſionem in ſtatu Eccleſiaſtico in donationibus per minores faciendis eſt omnino ſeruanda.*
4 *Statutum Ferrariæ requirit in donationibus minorum præſentiam Iudicis duodecim ſapientum , & Gabellariorum.*
5 *Miles non ſubiacet ſolemnitatibus.*
Declara tamen vt num. 6.
7 *Donatio vltra agentis intentionem operari non poteſt.*
8 *Ratificatio donationis per minorem factæ inducitur ex taciturnitate donantis facti maioris quod declara vt num. 9. & 10.*
11 *Ratificatio ſine ſcientia nullitatis non inducitur.*

D E C I S I O CLXVI.

Vigore donationis ſibi factæ à q. Comite Dauid Vidman ſcut 200. in ſingulos annos ſua vita durante obtinuerat Columnelius Theoſanus manutentionem in quaſi poſſeſſione annuam hanc præſtationem exigendi, probata, vt prætendebatur bina eius quantitatis exactione, ſed cauſa appellationis interpoſita ab hæredibus dicti Comitis, mihi ſimpliciter commiſſa, propoſui dubium ſuper bono iure, & ad effectum manutentionis & de bono Iure Columnelli reſponſum fuit non conſtare, quatenus etiam aſſertam donationem deducit ex Epiſtola, ſeu Viglietto Ferrariæ conſcripto à Comite Vidman non poteſt ex eo aliquid concludens firmari, quia prænarratis multis negotia propria eidem Columnello concernentibus ſubiungit, *E ben vero, che deſiaero far hora vn'obligatione, e darla à V.S. nelle mani, nella quale io voglio promettere, che per qualſiuoglia accidente, che mi aueniſſe di volerli dare in vita ſua ducati 200. e perche non ſi puol ſapere la vita, e la morte, obligarò ſubito li miei heredi etc.* quæ verba demonſtrant, quod Vigliettum non cootinet perfectam donationem, ſed ſimplicem velleitatem propoſitam, & deſtioationem do-
1 nandi, cum verbum, † *Volo*, iniunctum verbo infiniti temporis diſpoſitionem non importet, ſed præparationem actus in fututum faciendi, qui nihil operatur, Soccio. Iun. *conſ. 179. n. 57. et ſeqq. lib. 1* Grat. *diſcept. 550. n. 14.* Rot *deciſ. 288. n. 6. et ſeqq. dec. 346. n. 13 et ſeqq. par. 9. recent. cum aliis in Romana hæreditatis 1. Aprilis 1658. coram me, § Primas enim.*

Si verò ſe fundat io Apoca ſubſequenti ſcripta 18. Septembris 1645. in qua Comes illi donauit dicta annua ſcuta 200. nec pariter obtinere poteſt, quia cum eo tempore idem
2 Comes natus 4. Iulij 1649. eſſet minor donatio † tanquam facta ſine ſolemnitatibus Statuti Ferrarieſ., & Cõſtitut o-
3 nis Ægidianæ non ſubſtinetur, † quæ quidem Conſtitutio propter extenſionem Summorum Pontificum in toto Statu Eccleſiaſtico ſeruati debet Rot. cor. Merlio. *dec 260. n. 3. et 4 par. 6. rec. in Romana, ſeu Peruſina Cenſus 12. Decembris 1644. cor. bo. mem. Bichio poſt Zacch. de oblig. Camerali deciſ.*
4 *162. n. 3* & in ſpecie † de Statuto Ferrariæ requirente donationem fieri Iudici duodecim Sapientum, & Gabellarijs, Rimin. Iun *conſ. 72 per tot* Laderch. *conſ. 8. n 7. in fin. n. 10. et 11.* quos ſequitur Rot. *dec. 687. n. 14 et 19. cor.* Merlin. *et dec. 187 n. 13. par. 7. rec. et in ſimili cor. Eminentiſſ.* D Card. Otthobono *deciſ. 205 n 1. et ſeqq et in Tibartina Donationis 31. Ian. 1659 et 16 Ian. 1660. coram me.*

Nec ad ſubſtinendam donationem ſuffragari poteſt, quod
5 Comes tunc eſſet Miles, & donatio facta Militi, † qui ſolemnitatibus non ſubiacet, huiuſmodi enim qualitas de eo tempore in Comite non probatur, & probata non releuaret, quia tunc negotiorum cauſa Ferrariam petierat, non autem ex cauſa militiæ, vt eam ab hoſtibus tueretur, & tamen † vt Miles circa ſolemnitates priuilegijs gaudeat, opor- 6
tet, quod ſit in expeditione in loco hoſtili videlicet in inuerſionis ſubiecto, aut in ipſo actu pugnandi, Gabr. *conſ. 100. n. 3. verſ. Imò ad hoc lib. 2* Gaiil. *pract obſer. 18. l. 2. nu. 6.* Viuian. *deciſ. 491. n. 3. cum aliis in Romana Teſtamenti 22. Martii 1656. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano, §. verum quia.*

Perfecta donatio deduci pariter nequit ex verbis illi Schedulæ, *e così colli ſcudi 200 che io gli prometto darli in vita, vorebbe V.S. etc.* Quia ad hunc finem ſcripta non fuerant, ſed ad ſolùm effectum calculandi introitus Theophani, vt cognoſceret, quod poſt donationem, quæ ſubſequi debebat ...... in tot prouentibus, ex quibus commodè poſſet viuere. Vndè cum transfundant præcedentem deſtinationem ad
perfectum actum donationis, cum † vltra intentionem 7
Agentis operari non poſſit, *l. non omnis 19. ff. ſi certum petatur*, Crauett. *conſ. 312 n. .* Gratian. *diſcept 948. n. 38* Rot. *deciſ. 93. n 14 par. 8. recent. et in Romana Pecuniaria 22. Ianuarii 1663. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano.*

Et demum † non releuat, quod ex taciturnitate Comitis 8
per quinquennium poſtquam maior effectus fuit inducta
dicatur donationis ratificatio, *ex l. fin. C. ſi maior factus*, † 9
tum quia hoc procedit quando minor agit pro repetitione rei donatæ, non autem quando eſt reus, & excipiendo deducit nullitatem donationis, Rota *in Toletana Salarii apud* Spadam *conſ. 237. n. 25. verſ. aliud tamen eſt lib. 2. dec. 272. nu. 18 et ſeqq. p. 9 rec. et in Ravena ſen. releuationis Indemnitatis 6 Februarii 1662. coram R P D. meo Ninot §. quo autem*
ad tacita, † tum quia non probatur, vt oportet, quod Co- 10
mes haberet ſpecificam, & indiuiduam ſcientiam nullita-
tis, † ſine qua ratificatio non inducitur Rot. *deciſ. 190. n. 31.* 11
par. 6. rec. cum aliis allegatis in Rom. Locorum Montium 28. Martij 1659 §. fin. coram me.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. T A I A.

Bononien. Fideicommiſſi de Cæſareis.
Lunæ 24. Martij 1664.

A R G V M E N T V M.

Teſtator vocans legitimos, & naturales, & ex legitimo matrimonio natos cenſetur legitimatos excludere voluiſſe maximè concurrente in ſubſtitutionibus factis eadem qualitate ex legitimo matrimonio natorum, vndè legitimatus excluſus ab vna ſubſtitutione ex alia quoque excluſus cenſetur quando apparet de voluntate Teſtatoris, quæ ſi ſit dubia, vna ſubſtitutio aliam declarat; Vndè cum legitimatio in fraudem ſubſtitutorum, & creditorum facta ſit minimè ſubſtineri poteſt.

S V M M A R I V M.

1 *Legitimatus per reſcriptum non comprehenditur inter legitimos, & de legitimo matrimonio natos.*
2 *Legitimatus per reſcriptum admittitur ad fideicommiſſum, ad quod vocati ſunt legitimi, & naturales.*
3 *Filius excluſus vnde liberi non eſt excluſus vnde legitimi.*
4 *Excluſus ex teſtamento ab vno gradu, vel ab vna ſubſtitutione non eſt excluſus ab aliis.*
5 *Legitimatus eſt agnatus patri legitimanti.*
6 *Teſtator vocans legitimos, & naturales, & ex legitimo matrimonio natos videtur ſe retuliſſe ad ſpeciem ex legitimo matrimonio natorum, & excluſiſſe legitimatos.*
7 *Dictiones, alii, aliæ, inferunt ſimilitudinem qualitatum ſupra expreſſarum.*
8 *Teſtator vocans legitimos, & naturales præſumitur vocare voluiſſe ex legitimo matrimonio natos.*
9 *Cauſa naturalis eſt attendenda, non accidentalis.*
10 *Filius legitimatus eſt filius fictè legitimus.*
11 *Legitimorum filiorum nomine non veniunt legitimati.*
12 *Teſtator deficiente linea maſculina ex legitimo matrimonio nata proximiores fœminarum ſubſtituens ex legitimo matrimonio natos non videtur voluiſſe ſuccedere ex alterutra linea filios legitimatos.*
13 *Dictio, Sic, iuncta cum copula præcedente ſtat illatiuè.*
14 *Teſtator quod voluerit in bonis ſuis ſuccedere filios ex legitimo matrimonio natos arguitur ex repetitione legitimorum, & na-*

Digitized by Google

& naturalium , & ex legitimo matrimonio natorum in conditione poſitorum.

15 *Legitimatus non excludit ſubſtitutum ſub conditione filiorum legitimoram, & nataraliam, ſi teſtator in alia parte teſtandi ſecerit mentionem de natis ex legitimo matrimonio.*

Et hoc eſt intelligendum in vocatione proximiorum agnationis , & num. 16.

Amplia , vt num. 17.

18 *Teſtatore probibente bonorum alienationem inſtitatis ſubſtitatis , & vocatis non poteſt hæres illius volantati contraueaire per legitimationem.*

19 *Legitimatia eſt ſpecies alienationis , & num. 24.*

Immò, & ſpecies donationis patris , & principis , aum. 25.

20 *Teſtator probibens omne genus alienationis cenſetar etiam prohibuiſſe legitimationem.*

21 *Legitimatio eſt alienatio per actum inter viuos.*

22 *Voluntas teſtatoris eſt ſeruaada , nec per hæredem poteſt ſabaerti , cum pro lege habeatar.*

23 *Voluatati teſtatoris etiam Comes Palatinas contraueaire non poteſt.*

26 *Donatio atque alienatio quicquam nocet agenti , qain etiam noceat eligenti.*

27 *Donatore alteri doannte , & poſtea filium legitimante noa reuocatar donatio ante legitimationem facta.*

28 *Legitimatio fieri non poteſt aon citatis abſentibus , & inſcijs ad fideicommiſſum venientibus.*

29 *Legitimans nullum cenſetur per legitimationem præiudicium inferre voluiſſe , dam non fuerunt narratæ perſanæ , quibus ex legitimatione præiudiciam inferebatur.*

Quæ potuerunt eſſe plurimæ ex teſtumento , & fideicommiſſo exprimeadæ , & nu. 30.

Et faltim amplioribas æquiualentibus clauſulis cum plenitudine poteſtatis , & num. 31.

32 *Reſcriptum non derogat alicui contractui , ex quo ſit ius quæſitum tertio.*

33 *Teſtator qualitatem natorum ex legitimo matrimonio exoptans cenſetur excludere velle legitimatos.*

Et ſic per excluſionem teſtatori odioſi repaaantar , & num. 34.

35 *in Proximiorum generali vocatione nunquam cenſetar venire odioſas excluſus , & reprobatus.*

36 *Excluſus ab vna ſubſtitutione noa probibetar venire ex alio qaanda apparet de volantate.*

37 *Voluntas teſtatoris qaando eſt dubia vna ſubſtitutio aliam declarat.*

38 *Excluſas ab vna ſabſtitutione cenſetar etiam excluſas ab alia in qua eadem res continetar.*

39 *Donatarius ad omne æs alienam donatoris tenetur.*

40 *Donatio dicitur vniuerſalis donatario non diſponente de bonis reſeruatis , & num. 42.*

Ratio aam. 43.

41 *Donationis vſumfructum reſeruans ſibi donator cenſetur reſeruaſſe illum ſibi ad teſtandum.*

Limita , vt num. 4.

45 *Hæreditas non ſoluendo hæredem noa inuenit.*

46 *Legitimatio à decoctore, vel proximè decoctaro facta non ſubſtinetar.*

47 *Statatam fari Mercatorum bonorum rub. 71. præſamit omaes ſeripturas decoctorum, & per aanum ante decoctionem factas frauduleater fuiſſe compoſitas.*

Quod amplia , vt nam. 48.

49 *Bona , vel mala fides vnius creditoris alijs præiudicare non poteſt.*

50 *de Iure poſſeſſoris non curatur , ſi non conſtat de iure petitorii.*

51 *Reo ſufficit , vel quod perimat intentionem actoris , vel qaod eam dubiam reddat faciendo animum Iudicis titubare.*

Deciſ. Recent. Pars XIV.

DECISIO CLXVII.

SENTENTIAM Rotalem confirmandam , atque adeò nullum Ius competere Rugerio ex prætenſo fideicommiſſo DD. reſponderunt . Quia Matthæus ſubſtituit omnes , & quoſcumque filios , & deſcendentes Herculis filij Ioanois fratris , maſculos legitimos, & naturales , & ex legitimo matrimonio natos , ſiue naſcituros, & poſtea fœminas legitimas, & naturales, & vt ſupra natas , & nullis extantibus filijs, vel deſcendentibus maſculis , vel fœminis Herculis legitimis , & naturalibus , & vt ſupra natis , vel extantibus , & poſtea deficientibus ſine liberis , vt ſupra & ſic finita linea , tàm maſculioa , quàm fœminina legitima, & naturali Herculis , ſubſtituit proximiores de agnatione ſua Teſtatoris, & de familia de Cæſareis maſculos legitimos, & naturales, ſi maſculi extabunt, aliàs ſubſtituit , & demum præfatis omnibus hæredibus, vt ſupra inſtitutis , & ſubſtitutis, prohibuit omnem & quamcumque bonorum ſuorum Immobilium alienationem, tàm inter viuos, quàm in vltima voluntate, &c.

Nec dubitabatur ioter ioformantes , & partes ipſas Ruggerium filium naturalem Ioannis legitimatum † 1
per reſcriptum , non comprehendi inter deſcendentes legitimos , & naturales , & de legitimo matrimonio natos , diſſonantibus verbis, vt nullo modo poſſit dici , inquit Buccafer. *reſponſ.* 22. *num.* 36. ſed contendebat Ruggerius comprehendi in ſubſtitutione proximiorum , de agnatione maſculorum largiùs legitimorum, & naturalium , non inſuper ex legitimo matrimonio natorum, quia quod legitimatus † per reſcriptum ad- 2
mittatur ad fideicommiſſum, ad quod vocati ſunt legitimi, & oaturales , eſt receptiſſima ſententia tàm in Scholis , quàm in Foro , apud Giouagnon. *reſp.* 21. *nam.* 6. & 34. *lib.* 1. Ciriac. *controu.* 21. *num.* 82. & 83. & *diſputata quæſt.* Peregr. *de fideicomm. art.* 23. *num.* 39. & *ſeqq.* & ſicut ab inteſtato † filius exclusus ; vn- 3
de liberi non eſt excluſus vnde legitimi , & admittitur , vt alius §. *ſed videndum l.* 1. *ff. de ſucceſſ. edict.* & *ibi gloſ. ipſe ſibi* Bart. *conſ.* 1129 *n.* 3. *l.b* 1. Sic ex teſtamento † exclu- 4
ſus ab vno gradu, vel ab vna ſubſtitutione non eſt excluſus ab alijs Giouagnon. *d. reſp* 21. *nu.* 47. *d verſ. tum* , & *qu a* , & *reſponſ.* 26. *num.* 4. *d. lib* 1. Rot. *deciſ.* 72. *nu* 4. *verſ. Non obſtat par.* 1. *diuerſ.* & *dec.* 235. *nu.* 8. *par* 6. & Ruggerium † filium Herculi Patri etiam agnatum eſſe *text. eſt l.* 5
filius 12. *ff. de ſuis* , & *legit.* quem à contraria lectione Alciat. vindicauit Rot. *deciſ.* 332. *à nu.* 2. & iterùm *deciſ.* 402. *à num.* 2 *par.* 2. *recent.*

Sed Dominis aliud in caſu præſenti viſum eſt, quia teſtator, † vbi dixit filios , & deſcendentes Herculis ma- 6
ſculos legitimos , & naturales , & ex legitimo matrimonio natos , dixiſſe videtur *Et pro ideſt* , ex legitimo matrimonio natos non copulando fruſtrà , ex legitimo matrimonio natos legitimis, & naturalibus, & ſpeciem generi , ſed benè redigendo genus ad ſpeciem , & ſpeciem propriam , videlicèt legitimos , & naturales ad natos ex legitimo matrimonio inter genus legitimorum , & naturalium , ac ſpeciem ex legitimo matrimonio natorum declaratiuè ad Bart. *ad §. verum l. ſi is , qui ducenta ff. de rebus dub. num.* 5. Barboſ *dict.* 110. *numer.* 27. Rot. coram Buratt. *deciſ* 297. *nu* 11. *cum ibi a t. in fine* , prout ex ipſo teſtamento, & particula relata , ſemel , & rurſus teſtator dixit fœminas legitimas, & naturales , & vt ſupra natas , & deſcendentes maſculos , vel fœminas Herculis legitimos, & naturales , & vt ſupra natos , ac tertio generaliter liberos, vt ſupra . Sic intelligendo eos ex legitimo matrimonio natos, & multoties etiam per ſeriem teſtamenti viſus fuit Teſtator verbis legitimis , & naturalibus pro natis de legitimo matrimonio , vt in Inſtitutione , ibi: Inſtituit Alexandrum , Cæſarem , & Camillum filios legitimos , & naturales Ruggerij , & alios quoſcunque filios legitimos, & naturales , & ex legitimo matrimonio natos , & rurſus In ſubſtitutione in defectum maſculorum Ruggerij , ibi: Subſtituit filias fœminas præfati Ruggerij tam natas , quam naſcituras ex legitimo matrimonio, & ſimul cum eis alia filias fœminas legitimas , & naturales dd. filiorum Ruggerij , maximè ponderando vtrobique dictiones relatiuas † *Alios* , & *alias* pro repoſitione 7
qualitatum , & ſimilitudine §. ſi tamen alienam purpuram in fine inſtitutionum , *de rerum diuiſione* ,

Digitized by Google

& ibi gloſ. Poſſeſſoribus cum ſimilibus apud Barboſ. dict.
26. in principio, itaut minus dubitabile videatur Te-
8 ſtatorem, † quando dixit legitimos, & naturales in ſuo
ſenſu intellexiſſe natos ex legitimo matrimonio, eum
in hac ſignificatione Teſtator legitimos, & naturales
acceperit, vt præter generalia ſpecialiter ſcripſerunt Pe-
regr. conſ. 65. num. 14. lib. 2. & conſ. 69. ab initio lib. 2. San-
leger. reſol. 124. num. 3.

Et ad confirmationem ſupradictorum ſimpliciter, ac
per ſe quoque filij ipſi legitimi intelliguntur non de fi-
lijs legitimitatis, ſed verè, & naturaliter legitimi, quia
9 † debet attendi cauſa naturalis, & propria, non Ac-
cidentalis. Pret. vlt. volunt. interpr. 2. dub. 2. ſolut. 2. à
10 num. 13. lib 1. & filius † legitimatus eſt filius legitimus per
fictionem ad textus Authenticos cum alijs allegatis per
Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 408. nu. 10. & eſt notabilis, l. 6. de
his qui ſunt ſui, vel alieni Iuris, additur vniuerſitas In-
golſtad. apud Giouagn. reſp 61. num. 14 lib. 1. Spada conſ.
56. num. 42 lib. 1. qui allegat Rotam, & plures apud Re-
denaſc. conſ 6. à num. 18. Cirocc. diſcept. 32. num. 9. & ad
ad notat. ad Melin. de Primog. ad cap. 3. num. 42. verſic. a.
quia lib. 3 Gaill. obſeru. 140. num. 19. lib. 2. vbi poſt Bald.
11 ad cap. 1. de Conſtit nu. 61. Legitimatio † eſt ſimilis Al-
chimiæ, & ſecundum communem vbique loquendi vi-
ſum non intelligi legitimatos in filijs legitimis Mautic. de
Coniect. tit. 10. num. 27. lib. 11. Caſtill. controu. 106. num. 36.
& 30. lib. 5.

Et eo minus, quo teſtator ſubſtituit pariter fœmi-
nas, ac maſculos, & lineam fœmininam, ac maſcu-
linam, vel certè fœmininam poſuit in conditione cum
maſculina, & finita linea, tam maſculina, quam fœ-
minina legitima, & naturali Herculis, ſubſtituit pro-
12 ximiores, quo caſu † honeſtè ſentire, non potuit de fi-
lijs legitimatis fœminarum etiam. Si legitimandis, pro
communi, & æquali determinatione Menoch præſumpt.
78 num. 31. & ſeqq. lib. 4. poſt Molin. de primog. dicto cap.
3. nu. 34. Caſtill. d. controu. 106. num. 38. & 39. Intrigl. de
ſubſtit. quæſt. 65. num. 47. & 48. centur. . cum alijs adductis
ad Molin dicto cap. 3 dicto num 34. vbi ampliat etiam ſi
fœminæ extraneæ vocatæ ſint ijſdem ferè allegatis.

Quin etiam, cum proculdubio teſtator ipſe ſubſti-
tuerit filios, & deſcendentes Herculis maſculos legi-
timos, & naturales, & ex legitimo matrimonio na-
tos, & eos repetierit alia formula lineæ maſculinæ le-
gitimæ, & naturalis Herculis ibi. Et ſic finita linea,
tam maſculina, quam fœmininina legitima, & naturali
Herculis, teſtator ipſe dediſſe videtur intelligi verba illa
legitimo, & naturales in ſuo ſenſu intellexiſſe pro natis
13 de legitimo matrimonio, quia illa dictio, † ſic, iuncta
cum copula præcedente, ſtat illatiuè, ſiue expoſiti-
uè, vt probatur apertè in cap. 1. de reſtit. Spoliat. in 6.
cum alijs apud Ruin conſ. 102. num. 11. lib. 2 Menoch.
conſ. 328. num 30. Honded. conſ 45. num. 40. lib. 2. Fuſar.
conſ. 39. nu. 41. Giouagn reſponſ. 75. nu. 65. lib. 1. Barboſ.
dict. 365. nu. 3 & ſeqq. cum alijs, & præcipuè Rota deciſ.
14 128. nu 4. par 2. diuerſ. & accipiendo † proinde legitimos,
& naturales pro natis ex legitimo matrimonio ſeſe, ac
legitimos, & naturales, ſatis declarauit, & maximè, vt
ſupra explicatiſſimos intelligendo legitimos, & natura-
les. Et pro ideſt ex legitimo matrimonio natos, & inſuper
quia continuò poſita in conditione linea Herculis legiti-
ma, & naturalis pro nata, & ducta ex legitimo ma-
trimonio poſuit in diſpoſitione Proximiores de agnatione
maſculos legitimos, & naturales, adeoque ſic ex legiti-
mo matrimonio natos, cum & ipſe tamen legitimatus
15 non excludat ſubſtitutum ſub conditione filiorum legiti-
morum, & naturalium. Si Teſtator in alia parte Te-
ſtamenti fecerit mentionem de natis ex legitimo matri-
monio Mantic. de coniect. tit. 10. num. 14. verſ. quin etiam
legitimatus lib. 11. Molin. dicto cap. 3. ſub dicto nu. 34 cum
alijs apud Fuſar. dict. quæſt. 408 nu. 158. & adductis Abb.
Ruin. conſ. 15. num. 11. verſ. Piorum quæ dixit Alex. Ca-
ren. reſol. 213 num. 20. in fin. Sanleger. reſol. 124. num. 2.
16 à verſic. Hoc autem, in † Teſtamento, & ſpecialiter de
hac repetitione intelligenda in vocatione proximiorum
agnationis, huiuſmodi Peregr. dicto conſ. 65. num. 13 à
verſ. propoſito Marant. conſ. 135. num. 17. à verſ. bis fir-
matis Caren. reſolut. 212. num. 13. verſ. concurrit etiam, &
17 d. reſolut. 213. nu. 20. verſ. Allegaui, † maximè ex Identita-
te, Imò maioritate rationis, ne alias melioris conditionis
ſint agnati, vel vltimò ſubſtituti, Caren. d. reſol. 212. di-
cto verſ. Concurrit, & reſol. 213. dicto num. 20. verſ. ſed
idem cum alleg.

Et fuit etiam conſideratum, quod amplius Teſtator † 18
omnibus hæredibus, vt ſupra inſtitutis, ſubſtitutis, & vo-
catis, prohibuit omnem, & quamcumque bonorum ſuorum
immobilium alienationem, tam inter viuos quam in vlti-
ma voluntate vt ſupra, Nec eſt in facultate hæredis gra-
uati fideicommiſſo ſubuertere illud per legitimationem,
† quæ eſt ſpecies alienationis, vt bona deuoluerentur ad 19
alium excluſum à Teſtatore, & non venient vocati ab ip-
ſo, vt poſt Dec. conſ. 283. n. 10. verſ. certio communis opinio
inquit Pariſ. conſ. 9. n. 48. lib. 2. Maximè cum † Teſtator 20
prohibuerit dd. ſuis hæredibus omne genus alienationis, &
tam illam, † quæ cenſetur per actum inter viuos, vt eſt 21
iſta, quam, & illam quæ fieret per actum vltimæ volunta-
tis, & voluntas † Teſtatoris ſeruanda eſt, nec poteſt per 22
hæredem ſubuerti, cum pro lege habeatur, nec Comes † 23
Palatinus poteſt illam ſubuertere, vt apud Pariſ. d. conſ.
9 nu. 49. & ſeqq. & conſ. 12. n. 150. & ſeqq. dicto lib. 2. Gra-
tian. conſ 29. num. 48. lib. 2. præclarè Hond. conſ. 59. nu. 28.
& 29. lib. 2. Menoch. conſ. 461. n. 43. à verſ. tertia eſt conie-
cturu, & dictu præſumpt. 79. num. 38. Caſtill. dicta controu.
106. nu. 43. Fuſar. d. quæſt. 408. nu. 101. Sanleger. dictu qu.
124. verſic. Tum etiam quia cum legitimatio cum pluribus al-
legatis.

Sed & ſimplicius vltrà fraudem, dolumque Ioannis le-
gitimantis ex hoc ipſo, quod † legitimatio eſt ſpecies Alie- 24
nationis Dec. dicto conſ. 283 dicto nu. 10. dicto verſ. Pariſ. d.
conſ. 9. ſub dicto nu. 48. & dicto conſ. 12. dicto num. 150. An-
char. conſ. 427 nu. 2. in fine. Alex. conſ. 25. nu. 1. verſ. Ad-
ducit etiam lib. 1. Menoch. d. conſ. 461. nu. 44. & dictu præ-
ſumpt. 79. ſub dicto num. 38. Cum alijs, & cum ſupraſcri-
ptis, imò, † & ſpecies doni, adeoque donationis Patris, 25
& Principis §. ſi verò ſti, qui ſolummodo Auth. quib. mod.
nat. effic. legitim. cum alijs, apud inſignem Tiraquell. ad
l. ſi vnquam, C. de reuoc. donat. ad verba donatione largitus
nu. 278. quem ita celebrauit Socc. Iuo. conſ. 95. nu. 43. lib. 3.
Nam ſiue rei vendicatione, ſiue etiam Hypothecaria, non
ſola perſonali actione pariter competentibus in legatis, &
fideicommiſſis, §. ſed olim, & ſeq. §. ſed non vſque Inſtit.
de legat. l. 1. C communia de legat. & fideic. neque † dona- 26
tio, neque alienatio quicquam nocet agenti, quin etiam
eligenti l. 3. C. de rei vindic l. Diſtractis 14. C. de pignor. cum
ſimilibus proindeque ipſo quoque Ioanne † donante alij, 27
& poſtea legitimante filium, non reuocaretur donatio an-
te legitimationem facta Tiraquell. ad dictam l. ſi vnquam
ad verba ſuſceperit liberos num. 64. & de Iure primogenitu-
ræ quæſt 31. num 8. Merlin. de legitim. quæſt. 21. num. 39. tit.
1. lib. 2. cum alijs apud eos.

Et quamuis non euenerit caſus exiſtentiæ aliorum ſub-
ſtitutorum natorum ex legitimo matrimonio, quia tamen
euenire poterat, præſtat intellectum ad caſum, qui eue-
nit, Peregr. conſ. 34. num. 16. lib. 4. Rota coram Seraph.
deciſ 854. num. 3.

Et citrà quæſtionem poteſtatis Comitis Campeggi † le- 28
gitimandi, ac legitimantis ampliſſimè citatis, vel non cita-
tis abſentibus, & inſcijs, vt apud Giouagn. reſp. 19. num.
66 lib. 2. Rota coram Comitulo deciſ. 64 n. 3. adhuc de vo-
luntate non conſtat, † quia ei non fuerunt narratæ perſo- 29
næ, quibus ex d. legitimatione præiudicium inferebatur
Giouagn. d. reſponſ. 16 n. 8. cap. de illegitimis, § 4. à nu. 2.
Comment. 3. & potuerunt † eſſe plurimæ ex teſtamento, 30
& fideicommiſſo exprimendæ Grat. diſc. 496. n. 5. & diſc.
673. n. 5. & 6. cum alleg. & præcipuè. Peregr. de fideic. cap.
6. n 269. per. 1. & ſaltem † amplioribus æquiualentibus 31
clauſulis cum plenitudine poteſtatis, Sanleger. d. reſolut.
124. n. 15. cum alleg. & plures fuerunt ſupraſcriptæ pœnæ
ex contractibus, & obligationibus, quæ tacita voluntas di-
citur apud Lupum, ſed conſtat de contraria expreſſa in
cauſa legitimationis citrà præiudicium cuiuſcumque Iuris
quæſiti alicuius pœnæ, & cuiuſcumque fideicommiſſi, &
ſubſtitutionum, quo loco intelligi videtur non ſolum pro-
pter ſubſtitutos, ſed etiam propter ſucceſſores ab inteſtato,
& propter donatarios, & creditores, & quoſcumque con-
trahentes, id quod etiam videtur citrà clauſulam ſupra-
ſcriptam, quia reſcriptum non derogat alicui contractui,
ex quo ſit ius quæritum Tertio, vt in puncto legiti- 32
mationis Bald. conſ. 19. num. 3. verſ. ſed in contrarium
lib. 4. Molin. de primogenitura d. cap. 3. nu 14. & ſeqq.
& Ioannes vltimus liber erat à fideicommiſſo, §. prædium
l. qui ſolidum 78. ff. de legat. 2. Peregr. de fideicommiſſis
art. 32.

Digitized by Google

art. 52. numer. 2. niſi alij forent ſubſtituti.
33 Et fortius quia teſtator † eam qualitatem natorum
ex legitimo matrimonio adiectam, toties quoties legi-
timis, & naturalibus cenſetur appoſuiſſe ad excluden-
dum legitimatos, adeoque odioſos, vt clariſſimè dicunt
omnes apud Marant. *d. conſ. 135. nu. 5. & ſeqq. quod com-
probant* Redenaſc. *d. conſ. 6. num. 13. à verſic. idem pror-
ſus* Caren. *dicto reſolut. 213. num* 21. & verò cum ex his
34 probatum fuerit, quod iſti † filij quamuis legitimati præ-
ſumantur odioſi teſtatori, inde ſequitur, quod in Genera-
35 li proximiorum, & ſimilium vocatione, nunquam cen-
ſetur quis intellige de odioſis excluſis, & reprobatis, vt
in ſpecie inquit Baldus, & inferunt Marant. *d. conſ. 135.
num. 19. & ſeqq.* Redenaſch. *dicto conſ. 6. num. 53. & ſeqq.*
Caren. *dicto reſol. 913. num. 21. à verſic. igitur ſub ge-
nerali cum aliis.*

Quarè viſus eſt Ruggerius, etiamſi naturalis, & le-
gitimatus excluſus in vtroque ordine, tam proximio-
rum de agnatione, quam deſcendentium Herculis,
36 & quia excluſus ab † vna ſubſtitutione non proiben-
tur venire ex alia, quando apparet de voluntate, ſed
37 cum voluntas eſt dubia, † vna ſubſtitutio aliam de-
38 clarat, & qui † ab vna ſubſtitutione excluſus eſt, pu-
tatur etiam excluſus ab alia, in qua eadem res conti-
netur, inquit Gabr. *conſ. 132. num. 44. lib. 1.* & Rota co-
ram Buratt. *deciſ. 272. num. 12.* quæ abundant non appa-
rente illa voluntate non prohibendi excluſum ab vna
ſubſtitutione venire ex alia, imò apparente contraria ſimi-
liter omnes ſubſtitutos natos fore ex legitimo matrimo-
nio vt ſupra.

Placuit quoque alia exceptio creditorum Iure crediti
ſui, & ceſſionis Ioannis debitoris poſſidentium, quod
Ioannes donauerit inter viuos Ruggerio filio legitimato
omnia, & quæcumque bona præſentia, & futura,
licet reſeruando vſumfructum, & facultatem teſtandi
pro ſcutis 150. & caſu quo de illis non diſponeret, voluit
etiam intelligi compræhenſa in donatione omnium bono-
39 rum, vt huiuſmodi † donatarius teneatur ad omne,
æs alienum donatoris, quando nullus eſt hæres §. *Lu-
cius l. omnes debitores 17. ff. quæ in in fraudem credito-
rum* Peguer. *deciſ. 122. num. 3.* Boer. *deciſ. 204. num. 43.*
Guidop. *deciſ. 105.* vbi, & forma ſententiæ, & Rota
deciſ. 101. num 19. & 20. par. 9.
40 Neque eſt viſa ſufficiens replicatio † ex reſeruato vſu-
fructu, & fructibus eius, quo minus vniuerſalis donatio
ſit, quod quando de illis donatio non diſponat, ſpectent
ad legitimos hæredes, Rota coram Buratt. *deciſ. 348. nu-
mer. 9. & 10. cum alleg.*
41 Quoniam non minus † vſusfructus, quam ſcut.
150. videntur reſeruata dumtaxat ad teſtandum iux-
tà *deciſ. 578. num. 7 & 8. par. 5.* & amplius in hac, vbi
donator etiam diſtinguendo vſumfructum ſimpliciter,
& ſcut. 150. pro facultate teſtandi, vtitur tamen poſteà
verbo teſtamento, & cuilibet alij diſpoſitioni commu-
ni vltimo verbo diſponendi caſu, quo de illis non di-
ſpoſuerit, &c. hoc eſt tam de vſufructu, quomodolibet,
quam de ſcut. 150. Teſtando cum relatione communi de
illis, vel clara, vel obſcura, quoque, & ambigua inter-
pretanda contra reſeruantem *l. veteribus 39. ff. de pactis*,
42 quibus ſtantibus † cum donator de illis non diſpoſuerit
donatarius proculdubio remanſit vniuerſalis, etiam ex
ipſa conuentione.
43 Et ex ratione, quia vel modica, † vel minima eſſet
ſumma, ſine vſufructu reſeruata pro facultate teſtan-
di, atque adeò Inutilis ad Cagnol. *ad legem vltimam C.
de teſtam. nu. 441. à verſ. nec etiam ſufficeret* Clar. *§. dona-
tio quæſt. 19. num. 8. verſic. intellige* Mantic. *de tacit. tit.
31. nu. 1. & ſeqq. lib. 13.* Mart. *Medices examine 21. ſub nu.
20. & num. 29. verſ. intelligas*, Rota *deciſ. 434. num. 1. ver-
ſic. & eodem modo par. 4. diuerſorum*, & ipſa ratio vſuſ-
44 fructus etiam ad facultatem teſtandi debet reſtringi †
niſi ad alimenta ſit neceſſarius, aut modicum, vel mi-
nimum ſupererit. Mantic. *tit. 32. num. 16. dicto lib. 13.* Ro-
ta *deciſ. 10. num. 7. par. 5.* & ex facto nihil de acquiſitioni-
bus, ex hoc vſufructu docetur, vt DD. concluſerunt, at-
45 que vt planè nullus inuentus eſt hæres, nec hæredem † in-
uenit hæreditas non ſoluendo argum, *l. 3. ff. ad l. Falcid.
& ibi gloſſ. 1. cum ſupra alleg.* ad donatarij obligationem,
qui etiam alios deberet probare fructus pro alimentis ex-
penſis neceſſarijs, & facultate teſtandi ſecundum Trenta
var. reſol. 3. de donat. num. 18. verſic. in hoc caſu l. 3. cum

alleg. non obſtante Rota *dicta deciſ. 10. num. 8. conciliante
Ciroceo diſcept. 50. num. 35. ad finem.*
Cæterum quoad legitimationem † illegitimè, & inu- 46
tiliter à decoctore, vel proximè decoro factam DD. pre-
ter vnum nihil dixerunt, *vt alias deciſ. 24. Iannarij, &
22. Iunii 1663. coram R. P. D. Albergat.* atque ita iu-
dicato, *& in alia Bononien. pecuniaria 1. Aprilis 1661. §.
Rurſus coram eodem*, vbi confirmatur ius Statuti † fori 47
Mercatorum bonorum rubr. 71 præſumentis omnes ſcri-
pturas decoctorum etiam per annum ante decoctionem
factas fraudulenter etiam ſimulatè compoſitas fuiſſe,
quod obſeruandum etiam extrà Mercatorum forum,
& non ſolum † inter Mercatores, ſed alios quoſcum- 48
que etiam ex alia cauſa, quam Mercaturæ obligatos poſt
Bero. & Gratian. Conſulen. deciderat Rota Bononien. *di-
uerſorum deciſ. 140. num. 8.* non obſtante quod eo tempore
aliqui creditores, quia bona, † ſiue mala fides eorum 49
alijs nocere non potuit; ſed prædium, de quo agitur
legitimè acquiſiuerunt poſſeſſores ab abſumptis credito-
rum, quia etiam dum hodiè agitur de viribus legitimatio-
nis, & de Iure actoris non Reorum, neque curatur de
Iure poſſeſſoris † ſi non conſtat de Iure petitoris not. 50
Bald. & alij *in l. vltima, C. de rei vendicatione*; Reoque
† ſufficit alterum de duobus, vel quod perimat inten- 51
tionem Actoris funditus, vel quod eam dubiam reddat
ita, quod actoris probationem elidat faciendo animum
Iudicis titubare, vt dicebat Bald. *conſ. 79. num. 7. lib. 2.* &
dicunt paſſim DD. & ſæpiſſimè fit.
Et ita vtraque, &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Romana Pecuniaria.

Lunæ 24. Martij 1664

ARGVMENTVM.

Adminiſtrator præſumitur ſatisfactus de ſuo ſalario, donec rationem non reddiderit; immo etiam ſi illam reddiderit, & nullam per temporis interuallum fecerit de eo mentionem.

SVMMARIVM.

1 *Adminiſtrator præſumitur ſibi ſatisfeciſſe, & nu. 2. & 10.*
3 *Periti relatio reddit creditum illiquidum.*
4 *Solutio crediti clari non poteſt retardari per exceptionem turbidam, & nu. 5. 6. 7. & 8.*
9 *Epiſtola contra ſcribentem plenè probat.*
11 *Adminiſtrator petens veniam nulla facta mentione de Salario præſumitur ſatisfactus fallit, vt n. 12. & 13.*

DECISIO CLXVIII.

SALARIVM hæreditati Franciſci Martellini debi-
tum à Dominis de Anguillaria fuerat in menſtruis
ſcutis quindecim ſub ea lege decretum coram me die 13. Iu-
nij Anni præteriti, & ante cauſæ expeditionem diſputatio
aggreſſa vtrum redditio rationis perita à Dominis de An-
guillaria pro adminiſtratione bonorum per eundemmet
Martellinum pluribus Annis excitata valeat mandati
relaxationem impedire ſuper quo hodiè per me propoſito
dubio, vt omnia Dominorum prodiere ſuffragia.
Aliqui enim exiſtimabant quod dum Martellinus red-
ditus in Vrbe ad Comites Ioannem, & Auerſum de
Anguillaria ſpectantes tempore ſui Crediti exegit, ſa-
tisfactionem cum ijs præſumitur ipſe conſequutus † do- 1
nec ſaltem ex redditione rationis contrarium innoteſcat
iuxtà Theoricam Angeli communiter receptam *in l. ſed
ſi damnum, §. peculium, ff. de peculio* Aym. *conſ. 192. nu. 5.*
Surd. *conſ. 290. nu. 33.* Menoch *de præſumpt. lib. 3. præ-
ſumpt. 135. nu. 12* Gratian. *diſcept. 129. nu. 21.* Afflict. *dec.
12. nu. 16. & 18.* Rota coram Penia *deciſ. 922. n. 5. & in rec.
deciſ 152. nu. 8. & 477. num. 18. & 19. par. 9.* cum præſer-
tim reddatur admodum inueriſimile, quod Martelli-
nus plurium Annorum † curſu munere Procurato- 2
ris voluerit, necnon negotiorum geſtoris ijſdemmet

fratri-

Digitized by Google

fratribus inſeruire vlla abſque tunc temporis conſecu-
tione mercedis , quam de facili abſque miniſterio al-
terius ſibimetipſi poterat attribuere.

Hanc præterea ſatisfactionem viſa fuit innuere Epi-
ſtola in dimiſſione procuræ Comiti Auerſo à Martel-
lino tranſmiſſa ibi enim quacumque Salarij mentione
poſthabita eundem exorauit , vt defectus in adminiſtra-
tione bonorum patratos ſibi condonaret . Tum etiam
relatio periti à D. Duce Lateræ fratrum de Anguilla-
ria filiorum Comitis Ioannis olim Tutore in qua hæ-
reditas Martellini debitrix potius quam Creditrix re-
cenſetur, Et licet fides modica , ſeù nulla huic debeat
5 relationi adhiberi attamen † omnibus benè perpenſis
nequit inficiari quin Creditum ſaltem reddatur illiqui-
dum donec ratio adminiſtrationis nomine Martellini ab-
ſolutè reddatur , vt aduertit Cancer. *var. lib. 3. cap. 7. num. 328.* Rot. coram Duran. *deciſ. 24. num. 12. & deciſ. 536. num. 2. par. 3. rec.*

Alij verò exindè in contrariam iuere ſententiam ,
quod de Credito Claro ac liquido ex Mercedis cauſa
4 contractio † peragitur cuius ſolutio nequit ex turbida
ratione redditionis retardari , vt cenſuit Rot. coram Se-
raphin *deciſ. 1455.* per totam in ea namque Creditor
æquè ac debitor valet adminiſtrator conſtitui , vt reſpon-
ſum fuit *in Eugubina hæreditatis 2. Iunii 1652. coram bon. mem. Bichio.*

Nec præſumpta Salarij ſolutio ex adminiſtratione
bonorum elicita viſa non fuit vrgere ſiquidem dicta
concluſio in Credito certo † ac liquido dumtaxat ſibi
locum aſſumit non autem quoties illud vt in Caſu
propoſito de tempore adminiſtrationis receptæ illiqui-
7 dum erat , † & quinimò ad inducendam ſolutionem ex-
quiri , vt tot pecuniæ in adminiſtratoris manus deue-
nerint ex quibus crediti potuerit extinctio contingere,
vt aduertit Gratian. *diſcept. 129. num. 41.* Rot. coram Se-
raphin. *deciſ. 1455. num. 4. & 5.* Merlin. *deciſ. 413. num. 3. & 4. & in Erſina dotis 1. Iulii 1658 §. & in omnem coram R. P. D. meo Beuilaqua.*

Quæ tamen probatio deficit in Caſu propoſito quini-
mò contrarium potiùs elucet ex Calculo in Summa-
rio Martellini recenſito *numer. 1.* vbi redditus annui Do-
minorum de Anguillaria in Vrbe conſtituti in ſcut.
2388. noſcuntur æquaſſe Annuos fructus quos ipſi te-
nebantur Creditoribus exhibere aſcendunt ad ſcut. 3033.
Quare dum redditus pro diſſolutione æris alieni inſuf-
8 ficientes omninò exiſtebant nulla † Salarij ex ijs præ-
ſumitur inducta ſolutio, vt dixit Rota coram Merlin. *deciſ. 413. num. 2.*

Nec vrget quod Calculus hic à Martellino noſcatur
dumtaxat conſcriptus ſiquidem ille ex teſtium depoſi-
tione robur aſſumit, ac fidem concludentium Martel-
linum, vt Dominorum de Anguillaria indigentijs occur-
reret proprium atque Vxoris æs aſſiduè inſumpſiſſe tum
ex Epiſtolis ab altero ex his fratribus Martellino con-
9 ſcriptis, † quæ contra ipſum plenum gradum probatio-
nis conſtituunt , vt notat Abb. *in cap. 2. num. 8. de fid. Inſtrum.* Menoch. *de Arbitr. caſ. 94. numer. 9.* Genua
de ſcript. priuata lib. 3. cap. 1. numer. 193. cum ſeq. Rot.
coram Put. *deciſ. 12. numer. 2. lib. 2 & in Romana locationis 10 Iunii 1661. §. præterea coram me , & in Romana hæreditatis 9. Aprilis 1663. §. pleniori coram R. P. D. meo Ninot .* In earum quippè altera ille fatetur
quod licet ſibi, ac Comiti Ioanni fructus Summus Pon-
tifex indulſiſſet, vt poſſent ex pecunijs pro multiplico
deſtinatis annua ſcuta mille in proprios vſus conuerte-
re exinde tamen dici non poterat propriæ domui Con-
ſultum dum ſumma hæc cum alijs annexa redditi-
bus vix poterat annua debita in Vrbe præſtanda adæ-
quare in altera verò ſequentia verba recenſentur :
Confeſſo che ſe lei molte volte non remediaua alli debiti con il ſuo proprio ſi faceua non male ma maliſſimo.

Præterea dum Martellinus quietantias non originales
Dominis de Anguillaria tranſmiſit vna cum Calculo ſo-
luti , ac exacti in quo præter Salarium in ſcutis ſex
mille circiter Creditor ipſe recenſetur , vt teſtes con-
cludunt relati in Summario Martellini *num. 7. & 8.* ratio
10 in eorum debet præiudicium, † pro reddita reputari do-
nec quietantiarum integra reſtitutio, vel ſaltem Iudicia-
lis illarum exhibitio contingat, vt reſpondit Rot. *in Camerinen. redditionis rationis 10. Iunii 1661. in §. in caſu coram me.*

Nec vrget quod Martellinus in renunciatione procu-
ræ omiſſa petitione Salarij veniam curauerit obtinere Pre-
terquam ex neglecta † Inſtantia Salarij ad ſatisfactio- 11
nem ipſius nequit inferri niſi tempus pro præſcriptio-
ne requiſitum effluxerit Rot. coram Seraphin. *deciſ.*
1322. & coram Caual. *deciſ. 409. vtrobique numer. 40.*
Exinde viſa fuit obiectio corruere quod Salarium tunc
temporis dum in certa quantitate conuentum non fue-
rat liquidatione indigebat † nec certam ſibi ſummam 12
proindè Martellinus in Calculo poterat adſcribere Pe-
titio verò veniæ ex vrbanitate conuincitur proceſſiſſe
non autem quod ſe Martellinus voluerit declarare cul-
pabilem , vt Epiſtolæ tenor ipſe demonſtrat , ibi : *E perche io nel corſo di 15. anni , che hò ſeruita la Caſa di Voſtra Signoria Illuſtriſſima poſſa hauere commeſſo molti difetti ſe queſti ſi poſſono emendare ſon pronto à farlo , altrimente ne domando à Voſtra Signoria Illuſtriſſima humilmente perdono.*

Non obſtat quod præter redditus ſuperius recenſitos di-
uerſas pecuniarum ſummas à Perito relatas Martellinus
exegerit , ſiquidem exactiones iſtæ legitima probatione 13
deſtitutæ noſcuntur.

In hac verò ſuffragiorum varietate vnanimi conſenſu
mihi Domini demandarunt , vt partem ad concordiam
allicerem quæ cum executioni nequierit demandari pro
reſolutione dubij idcircò iterum Dominos conſulere de-
creui.

Vtraque, &c.

R. P. D. T A I A.

Nicen. Canonicatus.

Lunæ 24. Martii 1664.

A R G V M E N T V M.

Quænam ætas ſit capax ad Canonicatum obtinendum . Ætatem habens quam requirit præbenda , an ſit à Canonicatu excludendus . Sacriſta in Eccleſia Cathedrali an ſit dignitas . In materia præcedentiæ quid veniat attendendum maioritas ordinis , vel prioritas temporis.

S V M M A R I V M.

1 *Ætas capax Canonicatus etiam Cathedralis Eccleſiæ eſt 21. annorum.*
Amplia præſertim quando Canonicatus non probatur Sacerdotalis , licet conſuetudo laudabilior reputetur vt plures , vel omnes ſint Præsbyteri , & num. 2.
3 *Conſuetudo , vel animus illam inducendi probari debet , alias non præſumitur.*
4 *Canonicatus collatus pluries Sacerdoti non facit quod etiam non Sacerdoti conferri valeat.*
5 *Ætatem maiorem vel ordinem habens quam requirit Præbenda non eſt à Canonicatu excludendus.*
6 *Reſponſiones ſuper interrogatorijs datæ magis attenduntur , quam ſuper articulis , cum in iſtis poſſit eſſe ſuſpicio quod reſpondens voluerit inſeruire parti , quæ illum induxit.*
7 *Incluſio vnius eſt excluſio alterius , & num. 10.*
8 *Sacriſta in Eccleſia Cathedrali eſt dignitas , & requirit Sacerdotium.*
9 *Canonicus non Sacerdos onera , quæ per ſe ipſum non poteſt , per alium Sacerdotem implere valet.*
11 *Onus impoſitum , & imponi ſolitum Sacerdoti denotat non Sacerdoti non poſſe committi.*
12 *Conſtitutio debet eſſe de caſu dubitabili.*
13 *In præcedentia an maioritas ordinis , vel prioritas temporis veniat attendenda , & num. 14.*

DECI-

Digitized by Google

DECISIO CLXIX.

IN Deciſis 12. Ian. 1663. coram Eminentiſſimo D. meo
Celſo DD. me ſubrogato ſteterunt, Gratiam ſcilicet
Petri non eſſe iuſtificatam ex eo ſolum quod non ſub-
ſiſtit narrata inhabilitas Anibalis propter ætatem 21.
annorum ad conſequeñ Canonicatum Sacerdotalem.
1 Nam † ſatis erat ad hunc Canonicatum, etiam ſi in
Cathedrali Eccleſia, quod in tali ætate eſſet, vt intra
tempus à Iure, & à Sancta Synodo ſtatotum initiari va-
leret ſacro ordine *ad Sac. Conc. Trident. §. Neminem cap. 12.
de reform. ſeſſ.* 24. Rot. coram Seraph. *dec.* 500. *& alias vix
alleg.* Concil. *dec.* 1138. vt ſuperfluum ſit Doctores cumu-
lare.
2 Præſertim quia † Canonicatus hic controuerſus non
probatur Sacerdotalis, ſeu Presbyteralis licet conſuetudo
laudabilior reputetur, vt plures vel omnes ſint Presbyte-
ri *ad* Concil. Trid. *dicto cap.* 12. Quia teſtes poſt examen
ſuper articulis teſtificantur, *che li Canonicati della Chieſa
Cathedrale di Nizza da* 10.20.30.40. *è più anni in quà ſono ſtati
ſempre hauuti, ò tenuti, ò reputati communemente, ſi come ſi
reputano Sacerdotali per hauerlo veduto Anni* 40. *è più oſſer-*
3 *uare, ſino all' anno* 1660. ſed † neceſſario non conſequitur,
quod non poſſit conferri non Sacerdoti, habenti ætatem
requiſitam, & ideo probandum eſſet, quod id actum
fuerit in vim conſuetudinis, aut animo illam inducendi,
vt inquit Rot. *deciſ.* 25. *verſ.* 6. *& coram* Merlin. *deciſion.*
4 825. *num.* 23. *&* 24. vbi † non eſt bona conſequentia per ſe
ipſos inſeruierunt, & celebrarunt, ergo de neceſſitate
hoc requirebatur, etiam ſi ſemper collatum eſſet Sacer-
doti ad Gemin. & Lotter. *de re benef. quæſt.* 47. *num* 28. *lib.*
5 2. nam † habens maiorem ætatem vel ordinem, quam
requirit præbenda non debet excludi ſed magis venit ad-
mittendus, *vt inquit* Barboſ. *de Canon. cap.* 13. *ſub num* 9.
& cap. 16. *num* 4. *& ad* Sac. Conc. *d. Cap.* 12. *num.* 45. *poſt*
Rot. coram Seraph. *deciſ.* 924. *num.* 1. *& coram* Merlin. *di-
cta dec.* 825. *dicto num* 23.

Et vlterius Teſtes ſuper interrogatorijs referentes ali-
quos Canonicos tempore prouiſionis non fuiſſe Presbyte-
ros, ſed intra annum fuiſſe ordinatos interrogati de cau-
ſa reſponderunt, vel ex deuotione, vel ad effectum ſa-
tisfaciendi ſtatutis, vel euitandi pœnam eorumdem ſta-
tutorum ideoque excludunt neceſſitatem ordinis, atque
ideo incapacitatem Canonici ſine ordine, & propterea
6 quidquid † dixiſſet ſuper articulis magis attenderetur hoc
dictum ſuper interrogatorijs, cum ſuper articulis ſit ma-
gis ſuſpectum, quod voluerit inſeruire parti, quæ illum
induxit, *inquit* Rot. *deciſ.* 774. *ſub num.* 3. *part.* 3. *rec. & dec.*
312. *num.* 4. *part.* 1.

Nec profuit quod Capitulum ſe oppoſuerit cuidam Eli-
gio, non Sacerdoti prouiſo Apoſtolico, & is diſpenſatio-
nem obtinuerit ſub narratiua, quod omnes obtinentes
Canonicatus & præbendas in dicta Eccleſia in ſac. Preſ-
byteratus ordine conſtituti fuerant, & exiſtebant, vt ex
Bulla, data Idibus Octobris 1617.

Quia ex Bulla ipſa reſpondetur, quod erat nonnullo-
rum opinio non vero communis ſententia ibi. A nonnul-
lis aſſeritur Canonicatum illum, & Præbendam, & Sa-
criſtam non Diaconales, ſed Sacerdotales exiſtere, &c.
Imò de ſpeciali illo Canonicatu enonciabatur, quod eſſet
Sacerdotalis adeoque diuerſis communiter alijs æſtimatis,
7 & ſuper incluſionem † illius ad exclusionem aliorum vul-
8 gata regula, & cum † ſacriſta ſit dignitas in Cathedrali re-
quirebat hoc Sacerdotium cui fiat diſtributio miſſæ Can-
tatæ per Turnum, &c. *vt ex Decreto Sacr. Congregationis
annotat.* Barboſ. ad Sacr. Concil. *dicto cap* 127. & hanc di-
gnitatem eſſe Sacerdotalem non concedebant informan-
tes pro Anibale.

Ita nec obſtare viſum eſt ſtatutum Capituli anno 1544.
quod Canonici miſſas magnas iuxta tabulam, & termi-
num ſuum recitare teneantur, ſicuti neque etiam Conſti-
tutio Synodalis anno 1612. ibi: Item omnes Canonici vi-
ciſſim per hebdomadas per ſe ipſos diebus ſaltem feſtis
miſſam canent, non per ſobſtitutum, niſi legitimo im-
pedimento detenti, ac propterea diebus omnibus domi-
nicis alijſque feſtis celebrent omninò ad præſcriptum Sacr.
Concil.

Quia ſtatutum intelligi dicebant de Sacerdotibus, &
inſuper non continere pœnam priuationis ſed pecuniariam
9 & † ita inferebant Canonicos non Sacerdotes poſſe per

alium implere ex allegatis *in Romana S. Mariæ Maioris*
13. *Iunii* 1663. *§. non item coram Reuerend. D. meo Cerro De-
cano* Conſtitutionem vero referri expreſſim ad præſcri-
ptum Sacr. Conc. Trid. quia, etiam adducebantur pro
Anibale alia particularia Conſtitutionis ibi. Hebdomada-
rius conſtituatur ex Canonicis Sacerdotibus &c. & ibi: ſi
ſuo officio defuerit trium dierum diſtributione careat vnde
concludebant alios Canonicos eſſe qui non ſint Sacerdo-
tes; poſita enim differentia, vt † vno differentum Inclu- 10
ſo neceſſe eſt poni, & excludi alium ſicuti de mortis cau-
ſa, & non mortis cauſa donationibus dicitur *§. mortis, &
§. aliæ Inſtitutionum de Donat.*

Conſtitutio autem eo magis intelligi viſa eſt de Cano-
nicis annexum habentibus ordinem Sacerdotalem non de
alijs, quia in Eccleſia Nicien. varij ſunt ordines Canoni-
corum Sacerdotalium Diaconalium, & Subdiaconalium
vt colligitur ex alijs duobus Capitibus Conſtitutionis.

Primum † quod Hebdomadarius conſtituatur ex Cano- 11
nicis Sacerdotibus. Vnde ſignificantur alij non Sacerdotes
vt ſupra & Clarius ibi per 8. dies ſuccedat alius eiuſdem or-
dinis &c. videlicet ex Canonicis Sacerdotibus alijs Cano-
nicis non Sacerdotibus excluſis.

Alteri qood in Choro ſedeant ordinatim Canonici Pres-
byteri Diaconis, & Subdiaconi &c. intelligendo Presby-
teros Diaconos, & Subdiaconos Canonicos ipſos quia
nunquam Clerici inferiores etiam in ijs ordinibus conſti-
tuti contendunt ſuper præcedentia cum Canonicis, &
quia † Conſtitutio debet eſſe de caſu dubitabili *l. Ancillæ* 12
12. *C. de furt. & ibi gloſſ.* ideò quia indubitabile erat quod
de Clericis non loquebatur dicendum eſt, quod volue-
rit prouidere Canonicis ipſis, inter quos, † poterat eſſe 13
quæſtio quænam qualitas attendenda eſſet in præceden-
tia, An maioritas ordinis, ſeu temporis prioritas Fer. *de
præced. quæſt.* 10. *à numer.* 9. Barboſ. *de Canonic. cap.* 18.
num. 9. illam dirimendo, quod † ſedeant ratione maiori- 14
tatis ordinis Præsbyteri Diaconi, & Subdiaconi.

Atque ita &c. reſponderunt ſtandum in deciſis, quæ
iterum ponderata ſunt, cum reuideatur deciſio, non au-
tem diſputetur ſuper admiſſione, vt prætendunt Anibalis
informantes &c.

R. P. D. EMERIX

Romana Fideicommiſſi de Glorierijs.

Veneris 28. Martij 1664.

ARGVMENTVM.

Appellatione deſcendentium qui veniant. Qualitas omiſſa in ſecunda ſubſtitutione conſulto à teſtatore prætermiſſa cenſetur. Subſtitutio deſcendentium ex fœminis includunt tam maſculos, quam fœminas ex illis deſcendentes. Probato fideicommiſſo immiſſo in vim *leg. final. C. de edicto Diu. Adrian. tollendo* conceditur.

SVMMARIVM.

1 *Deſcendentium appellatione veniunt quoque fœminæ & num.* 9.
Præſertim ceſſante concurſu maſculorum & numer. 2.
3 *Deſcendentium appellatione veniunt tam fœminæ deſcendentes à fœminis, quam deſcendentes ex maſculis.*
4 *Subſtitutionem fœminarum ex quo ad filias primi gradus tantum reſtrictam non fuiſſe arguatur.*
5 *Qualitas in vno ſubſtituto requiſita, in altero ſi ſit omiſſa à teſtatore; conſultò prætermiſſa cenſetur.*
6 *Dictio* quomodolibet *adiecta deſcendentibus omnem deſcendentiæ modum comprehendit.*
7 *Dictio* qoomodolibet *qualificat illas perſonas quibus adiecta reperitur.*
8 *Qualitas maſculina totalem fœminarum excluſionem non inducit quando in alijs teſtamenti parti-*

 bus

Digitized by Google

bus fæminæ vocatæ naſcuntur.

10 *In ſubſtitutionibus fæminarum non eſt facienda repetitio maſculinę qualitatis cum fiat digreſſus ad diuerſas perſonas & ſubſtitutiones.*

11 *Teſtator & maximè doctus qualitatem in vna teſtamenti parte enoptatam non repetens, in altera cenſetur ita diſponere voluiſſe.*

12 *Deſcendentes à fæminis non excluduntur niſi in concurſu maſculorum quando teſtator reſpectum ad maſculinitatem, & prælationem in concurſu maſculorum habuit.*

13 *Subſtitutio Deſcendentium ex fæminis comprehendit deſcendentes ex illis tam maſculos, quam fæminas.*

14 *Loca pia non excludunt deſcendentes teſtatoris quamuis fæminas, & non agnatas.*

15 *Fideicommiſſi probanti purificationem immiſſio ex* l. fin. C. de edicto Diu. Adrian. tollendo *conceditur.*

DECISIO CLXX.

CÆSAR Glorierios relictis nonnullis legatis, & instituto hærede particolari Alexandro eius filio deueniens ad Inſtitutionem hæredis vniuerſalis inſtituit, & ſubſtituit in hæc verba. *In omnibus alijs ſuis bonis, & iuribus ſuæ hæreditatis inſtituit, & ore proprio nominauit Equitem Iulium, & Carolum de Glorierijs eius filios legitimos, & naturales præſentes & acceptantes, & eos, eorumque filios maſculos, nepotes, pronepotes, & alios quomodolibet ex eis deſcenden. in infinitum, & eos ad inuicem ſubſtituit vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum.*

Poſt hæc adijciens prohibitionem alienationis, ac deſignans ordinem prælationis proſequitur, & ait. *Item quod bona ſtabilia non poſſint vendi, cedi, obligari, hypothecari, nec alias quomodolibet diſtrahi, ſed ſemper, & in perpetuo remaneant in filios maſculos, & legitimos dd. hæredum, & moriente vno ex dd. hæredibus ſine filijs legitimis, & naturalibus, ſuccedant alij ſuperſtites filij maſculi, & non fæminæ, ac etiam morientibus filijs filiorum cum filijs maſculis &c. quia voluit, quod remaneant perpetuo in Domo de Glorierijs, videlicet in maſculos legitimos, & naturales, & in defectum maſculorum, fæminas, & in euentum contrauentionis, quod proximior maſculus ſuccedat, & nullo volente, vel non exiſtente, ſuccedant fæminæ.*

Ac tandem deficientibus omnibus maſculis apertè tranſiens ad ſubſtitutionem fæminarum, pergit inquiens, *Et quando deficerent legitimi de dicta Domo de Glorierijs tunc dictus Teſtator vult, quod filiæ fæminæ non exiſtentibus, maſculis de Domo Glorieria, ſuccedant:* Nec ad ſubſtitutionem locorum piorum progreſſus fuit, niſi ſub conditione deficientiæ mulierum, ibi, *Et deficientibus mulieribus ſubſtituit Venerabilem Societatem, & Eccleſiam Sanctæ Mariæ Conſolationis pro medietate, & pro alia medietate Venerabilem Societatem Hoſpitalis Sanctiſſ. Trinitatis de Vrbe.*

Defuncto ſubinde Teſtatore, & filijs, & extincta nuper linea maſculina per obitum Ioannis filij Iulij, Portia neptis Caroli, ex filia Fælice prætendens ſe vocatam ante loca Pia obtinuit ſubſcribi dubium. An ſit purificatum fideicommiſſum ad fauorem Portiæ, ita vt ſit danda immiſſio? quod fuit affirmatiuè reſolutum. Etenim de vocatione Portiæ ſatis conſtare videbatur, tam ex prima Teſtamenti parte, in qua Teſtator poſt inſtitutos, & ſubſtitutos filios nepotes, ac pronepotes vlterius progrediens addidit, & *alios quomodolibet ex eis deſcenden. in infinitum* quo-

1 rum † deſcendentium appellatione veniunt etiam fœminæ *Aut. de hæred. ab inteſt.* §. 1. Mantic *de coniect. vltim. volunt. lib. 8. tit. 11. num. 1* Peregr *in art. 25. num. 8.* Fuſar *de ſubſtit. quæſt. 325. & 327. per tot.* Rot. *dec. 225. num. 1. part. 1 & deciſ. 50. num. 6. & deciſ. 17. num 20. par. 8. rec. & coram* Mer-

2 lin. *dec 864 num 17.* † Præſertim ceſſante, prout hic, concurſu maſculorum Surd *conſ. 308. ſub num. 9* Rota *in Terracinen. fideicommiſſi 30. Martij 1637. coram Ghiſlerio*, & pleniſſimè *in Spoletana bonorum 12. Aprilis 1646. §. quia contraria coram Eminentiſſ. Domino Card. Corrado.*

Quam etiam ex contextu ſecundæ, & tertiæ partis, in quibus in caſum alienationis nullo volente, vel non exiſtente maſculo teſtator vult quod ſuccedant fœminæ, & in caſum mortis, ſeu deficientiæ omnium maſculorum eaſdem iterum apertè, & nominatim ante loca pia ſubſtituit.

Et licet Portia non ſit filia primi gradus immediatè deſcendens ex maſculo de Domo Glorieria, non ideò tamen minus compræhenſa eſt in ſubſtitutione quia † deſcenden- 3
tium appellatione veniunt tàm fœminæ deſcendentes à fœminis, quàm immediatè deſcenden. ex maſculis Surd. *d. conſ. 308. num. 7. & ſub num. 9.* Pariſ. *conſ. 88. num 12. lib. 2.* Decius *conſ. 222 num. 1.* Natt. *conſ 64. ſub num. 8.* Alex. *conſ. 160 numer 2. & ſub num. 4. lib. 2.* cum alijs adductis per Menoch. *præſumpt. 91 num. 3. lib. 4. &* Rota coram Card. Caual. *dec. 125. num. 3. & dec 170. num 20 par. 9. rec.*

Et ſubſtitutio fœminarum non eſt reſtricta ad filias primi gradus, & immediatè deſcendentes ex maſculis, ſed generalis, & indeterminata, ac collata in tempus remotiſſimum, poſt extinctos videlicet omnes, & quoſcumque deſcenden. maſculos, † quo tempore veriſimiliter 4
non erant extituræ filiæ fœminæ primi gradus, vt aduertit Imol. *in l. Gallus § instituens numer. 64. ff. de lib. & Poſtum.* Mantic. *de coniect. vltim. volunt. lib. 8. tit. 8. numer. 1. verſ. & hanc quidem ſententiam*, & alij quos referunt Gozadio. *conſ. 4. numer. 13.* Surdus *conſ. 336. numer 9.* Peregrin. *art. 22. numer. 30. et ſeqq. et* Rot. *dec. 21. num 2. et ſeqq. part. 3. et dec. 402. num 17. et 18. part. 9. rec.*

Nec obſtat quod Teſtator vocando filios filiorum adiecerit verbum *maſculos*, vndè inferebatur ab informantibus pro locis pijs, quod vocando deſcendentes intellexerit tantum de deſcenden. maſculis, quia licet deſcendentes vocati ſint in eadem Teſtamenti parte, & oratione, tamen quia concurrit diuerſitas perſonarum, & graduum, & qualitas huiuſmodi non ſine miſterio appoſita fuit in medio, non autem in principio, vel in fine ſubſtitutionis prædictæ, † illa non qualificat deſcendentes abſolutè 5
vocatos Giouagn *reſponſ. 39. numer. 5. verſ. ſecundo igitur lib. 1.* Riminald. Sen. *conſ. 224. numer 66. verſ. ſed vbi illa qualitas* Fuſar *conſ. 66. numer. 3.* Spada *conſ. 350. numer. 4. lib. 2.* Gabr. *conſ. 67. numer. 5. et ſeqq. Et latius numer. 28.* Mantic. *de coniectur. vltim. volunt lib. 11. titul. 14. num. 10.* Rota *deciſ. 314. num. 4. et 5 part. 5 et dec. 244. num 5. et 6. part. 7. rec. et* coram Cardinali Orthobono *deciſion 252. num. 7.* cum alijs adductis *in Hortana fideicommiſſi 22. Iunij 1661. coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano §. Concluſio enim.*

Præſertim in hoc caſu attenta dictione † *Quomodolibet*, 6
adiecta deſcendentibus, quæ omnem deſcendentiæ modum compræhendit, vt de hac dictione in ſimili notat *Martn de clauſulis part. 1. clauſ. 136. per tot.* † Et operatur, 7
vt qualitas maſculinitatis, licet appoſita in eadem oratione non qualificat totam orationem, ſed tantum illas perſonas, & gradus, quibus nominatim legitur adiecta Peregrin. *conſ. 6. num. 5. lib. 1. et* Rot. *coram Eminentiſſimo* Card. Otthobono *deciſ. 265. num. 16 Et in Sarſinaten feudi 22. Iunij §. neque viſum, et 18. Octobris 1645. §. primo; et ſeqq coram bo. me. Dunozetto, et in Romana Caſalis mediæ viæ 15 Maij 1662 §. prætorea coram R. P. D. meo Beuilaqua.*

Idque eo facilius, quia ex alijs teſtamenti partibus apparet fœminas pluries fuiſſe vocatas hoc enim caſu expreſſio qualitatis maſculinæ in filijs filiorum non poteſt operari totalem excluſionem fœminarum in ſubſequentibus gradibus, ſed ſolum operatur prælationem maſculorum, quibus deficientibus fœminæ admitti debent ex vi verbi †, *deſcendentes*, illius ex propria ſignificatione compræhendentis prout benè ad rem noſtram declarant Caſanat. *conſ. 39. num. 90 lib. 1.* Peregrin. *conſ. 58. num. 4. et ſeq. lib. 5* Ruin. *conſ 120. num. 11. in fin. lib. 1. et conſ. 140. ſub num. 4. et 5 lib. 2.* Fuſar. *quæſt 311. num 34. et quæſt. 352. num. 12.* cum alijs adductis per Rot. *in rec. deciſ. 133. à num. 4. vſque ad 10. et per tot. par. 9 rec.*

Minus obſtat quod Portia non ſit de Domo, & familia Gloriera, quia Teſtator hanc qualitatem ſolum appoſuit in ſubſtitutionibus maſculorum, non autem, vbi per illorum deficientiam purificata fuiſſet conditio ad fauorem fœminarum, quæ in qualibet Teſtamenti parte fuerunt pluries vocatæ indefinite, & indeterminate abſque adiectione alicuius dictionis reſtrictiuæ, vt patet ex toto contextu teſtamenti ſupra relati, & ſignanter ex illis verbis, *Et in defectu maſculorum fœminas*, item *nullo volente, vel non exiſtente, ſuccedant fœminæ* & iterum ibi, *filiæ fœminæ non exiſtentibus maſculis de Domo Glorieria ſuccedant, et deficien. mulieribus ſubſtituit Venerabilem Societatem.*

Et propterea † in ſubſtitutionibus fœminarum non 10
debet fieri repetitio huiuſmodi qualitatis, neque illa facta cenſetur per Teſtatorem, tum quia vt ſupra dictum fuit, non ſumus in iiſdem, ſed in diuerſis perſonis, ac in di-

Digitized by Google

in diuerſis ſubſtitutionibus Soccio. Sen. *conſ.* 63. *numer.* 19. *verſ. conſiderandum lib.* 3. Paozirol. *conſ.* 169. *ſub num.* 10. *&* 11. Peregrin. *art.* 16. *num.* 90. *verſ. his autem addo* Fuſar. *de ſubſtit. qu.* 450 *num.* 12. Greg. *de iſ.* 514. *num.* 6. *verſ. præſertim.* Cardin. Otthobon. *dicta deciſ.* 252. *nu.* 6. *&* 7. cum alijs cumulatis *in Bononien. fideicommiſſi de Cæſareis* 16. *Ianuarii* 1662. *coram R. P. D. Albergato §. nec admiſſioni.*

11 Tum etiam quia verſamur † in Teſtamento Viri doctiſſimi, & clauſularum peritiſſimi, qui ſi huiuſmodi qualitatem etiam in fœminis requirere voluiſſet illam expreſsè repetijſſet prout fecerat in ſubſtitutionibus maſculorum argumento *text. in l. vnicn §. ſin autem deficientis C. de caducit. tollenda* Cardin. Mantic. *d. lib.* 11. *cap.* 14. *num.* 10. *vbi plures congerit.*

Tùm denique quia Teſtator non habuit abſolutam voluntatem conſeruandæ agnationis, ſed ſolum quemdam reſpectum ad maſculinitatem, & prælationem ſexus in

12 concurſu maſculorum, & fœminarum †, per quem reſpectum deſcendeñ à fœminis non dicuntur excluſi niſi in concurſu maſculorum Cæphal. *conſ.* 600. *num.* 35. *verſ. quibus infertur, & ſeqq.* Spada *d. conſ.* 350. *numer.* 6. *&* 7. *lib.* 2. Fuſar. *dictn qu.* 352. *num.* 12. *&* Peregrin. *art.* 25. *num.* 43. *in fine* Molio *de Primog. lib.* 3. *cap.* 5 *num.* 50. Giouagn. *conſ.* 12. *num.* 5. *lib.* 2. *&* Rota *in Spoletana bonorum* 13. *Aprilis* 1646. *§* 1. *coram Eminent. D. Card. Corrado.*

Et hinc non releuat abſurdum, quod eſſet melioris conditionis fœmina cognata, quam maſculus cognatus, quia non eſt verum, quod maſculus ex fœmina non ſuccedat,

13 dum ex præmiſſis † firmatum fuit in defectum omnium maſculorum debere admitti fœminas cum omnibus ipſarum deſcendentibus, tam maſculis, quàm fœminis, vt præter allegatos tradit Peregrin. *conſ.* 39. *num.* 15. *verſ. proindè lib.* 6. & dixit Rota *in Romana, ſeu Sabinen. fideicommiſſi* 22. *Maij* 1656. *§ huiuſmodi intellectus cor. bon. me. Dunozetto.* Imò grauius eſſet abſurdum, quod admitterentur loca Pia excluſis deſcendentibus Teſtatoris licet fœminis,

14 † & non agnatis contra *text. in l. cum Auus ff. de condit. & demonſtr. & in l. cum Acutiſſimi C. de fideicom.*

15 Firmata autem † vocatione Portiæ ſequitur quoque eidem dandam eſſe immiſſionem ex remedio *l. fin. C. de edicto Diui Adriani* quia identitas bonorum, & deficientia maſculorum non controuertuntur, & ſubſtitutio fœminarum in ſecundo gradu ante loca Pia non poteſt in dubium reuocari.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. PRIOLO.

Romana Cenſus.

Vener. 28. Martii 1664.

ARGVMENTVM.

Ad validè extinguendum cenſum quid requiratur. De forma cenſus eſt, quod liberum non ſit creditori pretium repetere. Depoſitum ad extinctionem cenſus factum, quando ſuffragetur, & quando non cenſus ſemel legitimè extinctus amplius reuiuiſcere non poteſt, & fructus pro eo ſoluti quin repeti valeant, nullus eſt qui dubitet.

SVMMARIVM.

1 *Cenſus vt validè dicatur extinctus, quid requiratur.*

2 *Interpellatio ad effectum conſtituendi in mora creditorem pretium cenſus recipere recuſantem intra duos menſes à die diſdictæ cenſus fieri debet.*

3 *Diſdicta quibuſcumque verbis aptis ad inducendam voluntatem debitoris redimendi cenſum fieri poteſt.*

4 *De Cenſus forma eſt, quod liberum non ſit creditori pretium repetere.*

5 *Fructus poſt cenſus extinctionem exacti, vti vſurarij, & illicits non ſuſtinentur.*

6 *Depoſitum ad extinctionem cenſus quando ſuffragetur, & quando non, & n. 7.*

8 *Iudex mandans recipi pecunias repræſentat perſonam debitoris.*

9 *Depoſitum ſortis fit vt debitor volens cenſum redimere abdicet à ſe dominium pecuniarum donec creditor legitimè interpellatus ad recipiendum, & non compareat pecunias ad ſui libitum recipere valeat.*

10 *Effectus dummodo habeatur nihil refert quod ea, quæ requiruntur ad certum effectum ex æquipollentibus ſiunt.*

11 *Depoſitum quando fuit ſemel legitimè factum non eſt neceſſe illud iterum fieri necnon releuat ad extinctionem cenſus.*

Contrarium num. 12.

13 *Fundi liberatio à vinculis, & hypothecis per congregationem Baronum receſſitis procedit reſpectu emptoris non debitoris, contra quem durat cenſus.*

Declara tamen vt num. 14.

15 *Cenſus ſemel extinctus non reuiuiſcit.*

16 *Fructus pro cenſu extincto ſoluti repeti poſſunt.*

DECISIO CLXXI.

IN vim Bullæ Congregationis Baronum vſque de anno 1639. Caſale Turriculæ, & pretio depoſitato in Banco Bonanni ad effectum ſatisfaciendi creditoribus Euandri, & Balthaſarris de Comitibus præſtita ab ipſis cautione de eodem pretio reſtituendo prioribus, & potioribus fuit præ cæteris oblatum pretium cenſus ſcut. 500. vna cum fructibus Magdalenæ Agazziæ quia diſdicta facta ſub die 26. Martij 1640. & recuſante illa recipere fuit iterum interpellata ad recipiendum ſub die 10. Ianuarij 1641. obtento decreto, quod niſi infra dies decem receperit fructus amplius non currerent, & pecuniæ eius periculo ſtare deberent, contendente R. P. D. Amadeo, habente cauſam ab Agazzaria, necnon Com. Marco Antonio de Marſiano hærede mediato Euandri, an iſte cenſus adhuc exiſtat, ſiue potius fuerit extinctus, diſputatum fuit, an eſſet relaxandum mandatum pro fructibus, & quamuis reſolutum fuerit affirmatiuè ſemel coram Reuerendiſs. P. D. meo Taia ſub die 28. Iunij 1658. atque iterum coram me ſub die 14. Ianuar. proximi præteriti attenta facti ſerie melius expoſita recedendo ab antea reſolutis mandatum eſſe infirmandum dixerunt DD.

Nam hodie † ex prædicta geſtorum ſerie apparet fuiſſe cenſum validè extinctum, cum præceſſerit non ſolum diſdicta cenſus, ſed etiam facta fuit interpellatio ad recipiendum ſortem principalem cum fructibus illius ex pretio d. caſalis, quæ quidem interpellatio licet facta non fuerit intra duos menſes à die diſdictæ, vt requiritur ad effectum conſtituendi in mora creditorem recuſantem pretia cenſus recipere, & illum retrouendere habet nihilominus vim nouæ diſdictæ, quia cum citrà modum faciendi † diſdictam nulla ſit decretata certa forma, illa fieri poteſt quibuſcunque verbis aptis ad inducendam voluntatem debitoris redimendi cenſum, vt declarauit Rot. *deciſ.* 276 *num.* 1. *& deciſ.* 277. *num* 8 *&* 9. *poſt* Cen. de cenſ. *cum alijs apud eundem qu.* 103. *numer.* 25. Scacc. *reſponſ. vnic. poſt tractat. de ſent. & re iudic. n.* 45 *§ nec dicatur Aduerſarium verſ.* 2. *reſpondeo, & fuit dictum in Anconitana Cenſus* 15. *Martij* 1660. *coram R. P. D. meo Taia.* 1 3

Stante igitur interpellatione tenebatur Agazzaria creditum cenſus ſibi oblatum ex pretio Caſalis, vt ſupra depoſitato recipere, non verò inaniter ſe opponere, cumque per ipſam ſteterit, quo minus ſtatim receperit pecunias, cenſus remanſit extinctus, quia de forma cenſus eſt quod liberum non ſit creditori pretium repetere, vnde poſt d. interpellationem liberum erat Agazzariæ ſortem principalem vna cum fructibus exigere, & conſequenter nullo Iure poſſunt † ſuſtineri fructus, qui poſtea fuerunt exacti, 5 vtpotè vſurarij, & illiciti Couarr. *var. reſol. lib.* 3. *cap.* 1. *nu.* 1. *ad fin. & in ſimili dixit* Rot. *deciſ.* 182 *nu.* 4. *& deciſ.* 283. *num.* 2. *&* 3. *cum ſeqq. poſt* Cenc. de cenſ. *& in recent. part.* 9. *deciſ.* 291 *num.* 28. *cum alijs relatis per eundem* Cenc. *qu.* 103. *num.* 15. *& intè ſub num.* 24. *§. Ego tamen.*

Non obſtat, quod depoſitum fuit ante diſdictam ad effectum ſoluendi creditoribus factum intra bimeſtre a die diſdictæ in faciem Agazzariæ creditricis, vt opus eſt ad hoc vt per depoſitum habeatur extinctus cenſus ex adductis in d. priori coram me, nam id locum habet quando Iudicium eſt † particulare inter ipſum creditorem, & debitorem 6

cenſos; tunc enim ſi depoſitum præcedit diſdictam, vel
ſubſequitur poſt lapſum bimeſtre, vel fit inter alios non
eſt releuans, nec operatur extinctionem, ſed vbi Iudi-
7 cium eſt vniuerſale ex cauſa concurſus depoſitum † ſuf-
fragatur etiam quod ſit in genere, & præcedat diſdictu,
& ſufficit, quod poſtea creditori cenſus facta fuit inter-
pellatio ad recipiendam ſortem, & fructus ex pecunijs
depoſitatis. Tunc enim acquiritur Ius creditori perinde
ac ſi depoſitum ad eius creditum factum fuiſſet, cum Iu-
dex mandans pecunias recipi ſuppleat factum & repræ-
8 ſentet perſonam debitoris *l. ſi ob cauſam C. de euict. cum
vulg.* Scac. *in d. reſponſ. poſt tract. de ſent. & re iudic. numer.
33 & ſeqq.*
9 Fit enim ſortis depoſitum † vt debitor volens cenſum
redimere abdicet à ſe dominium pecuniarum vſque quo
creditor legitimè interpellatus ad recipiendum, & non
comparens pecunias ad ſui libitum recipere valeat Rot.
dec. 238. numer. 1. & dec. 296. numer. 2. poſt Cenc. de cenſ.
dum ita quod ex interpellatione ad recipiendum Agazza-
ria pro concurrenti rata Cenſus depoſitum ad ſui libitum
recipere poterat negari non poteſt quin ex hoc depoſito
pro exiſtente, & in genere facto cenſus fuit extinctus ſi-
cut fuiſſet extinctus per depoſitum factum intra bimeſtre,
& in faciem ipſius Agazzariæ creditricis, cum ea quæ
10 ſunt requiſita ad certum effectum, nihil referat, quod ex
æquipollentibus fiant, dummodo habeatur effectus Alex.
conſil. 100. n. 8. & ſeqq. lib. 4. Aldobrand. *conſ 51. n. 13.* Rot. *diu.
dec. 33. n. 4 & 5 par. 2. & cor.* Duran. *dec. 286. n. 8 & in Roma-
na Cenſus, ſeu depoſiti 8. Martij 1641 coram bo. me. Dunozetto.*
11 Et propterea dum † ſemel depoſitum extitit non fuit
neceſſe illud iterum fieri quod, vtpote factum authori-
tate, & mandato d. congregationis releuat ad extinctio-
nem cenſus, dummodo prout hic creditor fuit conſtitu-
tus in mora recipiendi, quicquid ſecus dicendum eſt vbi
12 depoſitum † non fuit legitimè factum & creditor non le-
gitimè interpellatus, in quibus terminis loquitur Rot.
in deciſ. 384. numer. 11. verſ. non obſtat decretum poſt Cenc.
de cenſ. *& deciſ. 60. numer. 2. & ſeq par. 1. rec. in præteri-
ta dec. huius cauſæ relat.*
13 Quamuis enim liberatio fundi à vinculis, & hypothe-
cis recenſitis per Congregationem Baronum procedat reſ-
pectu emptoris, non autem reſpectu debitoris, contra
quem durat cenſus, & debentur fructus loco damnorum,
& intereſſe ex adductis in alia deciſione in fine; concluſio
tamen obtinet in venditione fundi facta ignorante credi-
tore, prout etiam aduertit Rot *dec. 29. num 6. par. 9. rec.*
14 non autem quando creditor † habuit notitiam de inexi-
ſtentia fundi, tunc enim cenſus reſoluitur, & euaneſcit
à die ſcientiæ, & nullo modo fructus debentur, vt fir-
mat Cenc. de cenſ. *quæſt. 14. num. 13. & 14.* Rot. *coram*
Duran. *dec. 443. num. 15. & in Romana Saluiani 20. Martij
1651. coram R. P. D. Vero'pio.*
Nec refert, quod poſtea ab hæreditate debitoris fuerint
ſoluti fructus, quia cum ex prædictis appareat validè
proceſſum fuiſſe ad extinctionem d. cenſus non poteſt ille
15 per ſolutionem fructuum reuiuiſcere † cum cenſus ſemel
extinctus non reuiuiſcat *l. qui res §. area ff. de ſolut.* Rot.
dec. 411. num. 4. poſt Cenc. de cenſ & fructus, qui pro illo
ſoluuntur repeti poſſunt Rot. *poſt* Cenc. de cenſ. *dec. 228.
num. 1. & deciſ. 336. eodem num. & dec. 540. num. 2. cum alijs
in d. dec. 241. num. 3. part. 9. rec.*
Et ita vtraque &c.

R. P. D. OTTALORA

Romana Fideicommiſſi de Pichis.

Veneris 28. Martij 1664.

ARGVMENTVM.

Onus hæredi impoſitum, iſte ad ſuos idem tranſmittit. Qualitas in vna ſubſtitutione appoſita quando repetita non cenſeatur in alia. Dictiones *vt ſupra*, &, & dictio *dette* ponderantur. In Primogenitura vti materia ſtricta non debet fieri extenſio de caſu ad caſum, nec de perſona ad perſonam, ſed ad caſus, & perſonas expreſſas eſt reſtringenda.

SVMMARIVM.

1 *Hæres inſtitutus cum onere reſtituendi filiis, idem onus ad hæredes tranſmittit.*
2 *Dictiones* vt ſupra, & *infra ſunt repetitiuæ modi ſuccedendi ſuperius, & inferius expreſſi non perſonarum, neque conditionum.*
3 *Qualitas appoſita in vna ſubſtitutione repetita non cenſetur in alia quando ſubſtitutio concepta fuit per orationem ſeparatam.*
4 *Dictio,* vt ſupra *in ſubſtitutione appoſita quando mutantur perſonæ non repetit qualitates præcedentes.*
5 *Dictio* & *continuat non repetit orationem quando agitur de perſonarum diuerſitate.*
6 *Primogenitura non deſinit in vocato ad illam, ſed continuatur in filiis.*
7 *In primogenitura, vti materia ſtricta non fit extenſio de caſu ad caſum nec de perſona ad perſonam, ſed reſtringitur ad caſus, & perſonas expreſſas. Amplia vt num. 8.*
9 *Filii ſpurii agnationem nobilem conſeruare non poſſunt.*
10 *Linearum pluralitas eſt compræhenſiua ſuperius vocati, & eius filios, & deſcendentes in infinitum includit.*
11 *Homines omnes ſunt in linea deſcendenti Adam.*
12 *Teſtator, non eſt veriſimile quod conſiderauerit deficientiam eorum, quos non vocauit, eſſe voluit hæredes.*
13 *Dictio* dette *eſt reſtrictiua linearum antecedenter nominatarum & num. 14.*
14 *Lineæ defectus abſolutè, & determinatè conceptus inducit grauamen, & repetitionem fideicommiſſi.*
15 *Vocati ad fideicommiſſum quando non comparent proximiores ſequentes admittuntur cum obligatione reſtituendi proximioribus ſi compareant, & petant.*

DECISIO CLXXII.

RESOLVTVM fuit coram Eminentiſſimo Celſo die
28. Iunii 1662. conſtare de purificatione fideicom-
miſſi inſtituti à Hieronymo de Pichis ad fauorem DD. de
Taorellis, cuius reſolutionis fundamenta DD. placue-
runt reiectis nouiter deductis
Nec obſtat quod in defectu filiorum Com: Antonij Ti-
tioni ſubſtitutus ſit Paulus his verbis *Voglio, che ſia mio
Erede vniuerſale, vt ſupra & infra Paolo Pichi*, itaque † 1
cum Com. Tirionus, & alij inſtituti eſſent cum onere
reſtituendi filijs, & deſcendentibus, etiam Paulus, &
Io. Thomas hæredes inſtituti cenſentur cum qualitate,
& onere reſtituendi filijs per fideicommiſſum vt ſupra, &
propterea clara ſit vocatio filiorum Io. Thomæ Dec. *conſ.
64. num. 15 lib. 3.* Menoch. *conſ. 73. numer. 24.* Fuſar. *conſ. 62.
numer. 7. & 8* Surd. *conſ. 200. num.* 6 Pheb. *dec. Luſitan. 71.
num. 8. tom. 1* Rot, *dec. 49. num. 2 part. 1. recent.*
Vel quia † huiuſmodi dictiones repetunt modum ſuc- 2
cedendi vulgariter pupillariter, & per fideicommiſſum
non autem perſonas, neque conditiones quales ſunt, om-
nes ſubſtitutiones Rot. *in rec. dec. 138 n. 10. in fine, & n. 11.
par. 5. & coram* Merlin. *dec. 83. nu ... verſ. quoniam fuit reſpon-
ſum, & dec 864. num. 43.* vel quia in ſubſtitutione Io. Tho-
mæ, in qua Ioſephus Maria contineri intendit, illæ dictio-
nes non leguntur, nec in hac ſubſtitutione Pauli, nam cum
vtraque ſubſtitutio diuerſa ſit concepta per orationem ſe- 3
paratam, qualitas appoſita non poteſt intelligi repetita in
alia Fuſar *quæſt. 450. num 3. & 10.* Pariſ. *conſ. 38 n. 25. & ſeq.
lib. 2.* Menoc. *conſ. 437. nu. 23.* Caſtill. *dec. 365 n. 4.* Rot. *in rec.
dec. 206. ſub nu. 4. par. 3.* & licet dictio *vt ſupra* ſit appoſita,
in 1. ſubſtitutione Pauli, & ſubſtitutio Io. Thomæ ſit con-
tinuata per Copulam & non qualificat ambas ſubſtitu- 4
tiones, quia cum mutantur perſonæ non repetit qualita-
tes præcedentes Barboſ. *dict. 110. nu 37.* Rot. *in rec. dec. 151.
num 23 & 24 par. 5. & in Parmen. iuriſpatronatus 26. Aprilis
1613. coram ſan. me. Innocentio X.* ſed re vera ex lectura pa-
tet, quod orationes omnino ſunt ſeparatæ, cum quælibet
habeat ſuum verbum à quo regatur, & contineat ſenſum
perfectum, & diſpoſitionem diuerſam, quo caſu † di- 5
ctio, & non conſtituit vnicam orationem, ſed ſolum
continuat nec repetit, quando agitur de perſonis diuer-
ſis

Digitized by Google

ſis deſtinatis Caſtill. *conte. Iur. lib. 2. cap. 4. nu. 134.* Rot. *in recent. dec. 75 nu. 7 p. 5.*

Minus officit ex his dictionibus cenſeri repetitam qualitatem primogenituræ, eo quod teſtator voluit omnes vocatos ſuccedere ſecundum gradus, & primogenituræ prærogatiuam, vnde infertur † quod vocato Io. Thoma primogenitura non deſinat in eo, ſed continuetur in eius filijs ſine alia expreſſione Molin. *de Hiſp. primog. lib 1. cap. 1. num. 17. in fin. & cap 4. num. 13. & ſeqq. & num. 25 & ſeqq. lib. 4. cap. 11. num. 46. poſt princ.* Rot. *deciſ. 407. num. 1. & ſeqq. p. 9. recent. confirmata in eadem Tiburtina fideicommiſſi* 14. *Iunii* 1647. *coram bon. me. Arguelles.*

Ordo enim primogenituræ conſideratus fuit à Teſtato-
7 re in filijs legitimis, & naturalibus Marij, & in materia †
ſtricta primogenituræ non fit extenſio de caſu ad caſum,
neque de perſona ad perſonam, ſed reſtringitur ad caſus
& perſonas expreſſas Buratt. *conſ. 354. num. 6.* Reuden *conſ.*
15 num 30. lib. 2. Roman. *benè explicans conſ 61. nu. 3. vſque*
8 *ad 57. & conſ.* 62. præſertim cum ratio particularis ſuadeat
primogenituram inſtitutam, quoad filios Marci Pichi, vtpote ex nobili familia teſtatoris, cum qualitate filiorum
legitimorum, & ex legitima coniuge natorum quæ non
reperitur in filijs Io. Thomæ, quos Teſtator vocauerit tan-
9 quam procedentes à ſputio, † qui agnationem nobilem
conſeruare non poterant Tiraquell *de nobilit cap. 15. nu. 12.*
Peregrin. *de fideic. art. 22. num. 79. & 83.* Honded. *conſ. 57.*
num. 47. lib 1. Fuſar. *de ſubſtit. qu. 347. n. 5.*

Parum intereſt quod vocatio filiorum Io. Thomæ, vel
non purificatio vocationis DD. de Taurellis deducatur,
ex quo Teſtator in ſubſtitutione facta Pauli Guglielmi de
Andreatijs conſiderauerit deficientiam linearum antecedentium *E venendo il caſo che mancaſſero le dette linee*, quę
10 pluralitas † includit, & lineam Io. Thomæ ſupra vocati,
& ſic eius filios, & deſcendentes in infinitum comprehendit Alex. *conſ. 30. num 33. lib. 2. Vnde ait* Bald. 334. *num. 10.*
11 *lib. 3.* quod ſi inciperemus ab Adam omnes eſſemus in linea deſcendenti cuius dictum referunt, & ſequuntur *Add. ad* Molin. *de Hiſp. primog. lib. 3. cap. 4. num. 33.*

Nam Paulus, & Io. Thomas fuerunt ſolum perſonaliter vocati, & eorum filij à Teſtatore non vocantur itaque
12 Teſtator conſiderare non potuit † eorum deficientiam,
quos non vocauit, nec hæredes eſſe voluit *l. non poteſt videri ff. de reg. iur. l. Titio vſusfructus, ff. de condit. & demonſtr. in punti.* Alciat *conſ. 44. num. 22. verſ. 2. conſidero, & numer. ſeqq. lib 9.* Anchar. *conſ. 74. numer. 19.* quod pluries procedit
quia Teſtator antecedenter vocauerat Comitem Titionum, & eius filios, necnon Marcum Pichium, & ideò
verba illa, *& venendo il caſo, che mancaſſero dette linee* plenè verificantur in lineis Com. Titionis, & Marci attenta
13 dictione *dette*, quæ eſt reſtrictiua ad prædictas lineas nominatas Fuſar. *conſ. 1 numer 5.* Merlin. *deciſ. 669. numer. 8.*
quia cum lineæ Titioni, & Marci antecedenter ad An-
14 dreatium eſſent vocatæ neceſſarium eſt, vt in illis dum taxant verificentur cum in illis ſolis poſſint verificari Greg. *deciſ. 90. num. 30.*

Neque ſubſiſtit filios Comitis Titionis eſſe poſitos in
conditione non autem vocatos & multo minus grauatos
neque defectum, linearum poſſe in eorum linea verificari
quia vocatio filiorum Titioni expreſſa eſt in teſtamento,
ſicque non poſſet dubitari de comprehenſione illius lineæ,
vt poſſit conſiderari eius defectus, qui vtpotè abſolutè, &
15 determinatè conceptus † inducit grauamen, & repetitionem fideicommiſſi Decius *conſ* 480 *num* 8. Peregrin. *de fideicomm art. 29 num. 9 & ſeqq.* Mantic. *de coni. & vltim. volunt. lib 11. tit. 6. num. 7.* Fuſar. *de ſubſtit. quæſt. 480. num. 92.* Rot. *deciſ. 303. n. 10 & ſeqq par. 4 tom. 3. rec.*

Demum nihil refert, quod non doceatur Sigiſmundum
Malateſtam Patrem, & filium deceſſiſſe, quia vltra deficientiam lineæ ponderatam in dicta deciſione Eminentiſſimi Cardinalis Celſi §. nec de deficientia, quando non
16 comparent † proximiores ſequentes admittuntur cum obligatione reſtituendi proximioribus ſi compareant, & petant Rot. *in recent. deciſ. 262. num. 23. p. 7. & in Fauentina bonorum 27. Iun. 1659. §. non obſtat quod ſimul coram R. P. D. meo Decano.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. B E V I L A Q V A.

Romana Cambij.

Veneris 28. Martij 1664.

A R G V M E N T V M.

Ceſſionarius tàm quoad commoda, quàm ad incommoda dicitur in locum cedentis ſubrogatus, qui tamen iura cedentis perſonalia reportare non valet, quando induſtria certæ perſonæ eſt electa ad aliquod miniſterium, quod per aliud expleri non valeret. Clericis prohibita eſt mercatura, & quando per interpoſitas perſonas illius exercitium permittatur.

S V M M A R I V M.

1 *Cambii ceſſionarius, cum ſe ipſo cambiare non valet, quando nec expreſſa, nec tacita, debitoris cambij voluntas concurrit.*
2 *Cambia quando ſuper debitorem non currant.*
3 *Ceſſionarius dicitur tam quoad commoda, quam ad onera in locum cedentis ſubrogatus.*
4 *Cedens iura tantum ſibi competentia, in ceſſionarium transferre valet, & n. 5.*
6 *Negociatio interdicta eſt Clericis.*
7 *Exceptio quæ cedenti obſtat, ab eo cauſam habentem repellit.*
8 *Clericis per interpoſitas perſonas, permiſſa eſt negociatio.*
Declara tamen, vt num. 9.

D E C I S I O CLXXIII.

TRIBVS moti fundamentis Domini cenſuerunt ſub diebus 7. Iunij 1662. & 5. Martij anni præteriti, Mandatum à Io: Paulo Santono in Tribunali A. C. obtentum contra DD. de Biſcis non eſſe exequen. quorum primum poſitum eſt in inſubſiſtentia Cauſæ, & diſpoſitione ſtatuti Vrbis vltra ſolemnitates requiſitas in obligationibus Minorum, & Mulierum. Alterum quod per obligationem bon. memor. Bernardini, de faciendo conſentire Matrem & Fratres, importantem ſolummodo promiſſionem facti alieni, & adhibendi diligentias ijdem fratres in præſtatione conſenſus ſe aſtrinxerunt, ad effectiua ſolutionem Cambiorum. Tertium denique, quia Santono effecto creditori cambij, de quo agitur, non licuit cum ſe ipſo cambiare, & hoc vltimum potiſſimè in hodierna diſputatione Domini ſunt amplexi; pro deciſionum confirmatione.

Nam vera eſt cõcluſio in dd. Deciſionibus firmata, quod
cum in ipſo Inſtrumento Cambij, Santonus fuerit tamquam mercator deputatus à contrahentibus ad girandas
pecunias ſuper cambijs, poſtquam mediante ceſſione reportata à Larizza creditrice cambij, ſub nomine tamen Vantij, cum bon. me. Bernardino Biſcia creati, non potuit
cum ſe ipſo cambiare, & vt prius faciebat pecunias ſu-
per cambij girare, dum † nec expreſſa, neque tacita vo- 1
luntas Bernardini debitoris concurrebat permittens ei dictam facultatem, vt probat Surd. *conſ. 4. num. 38. in fin. & pluries firmauit* Rota, & ſignanter in reſolutionibus relatis in *Rauennaten. ſeu Fauentina Cambii 16. Ianuarii* 1653. *coram bon. mem. Bichio, §. nihilominus, & ſequenti*, vbi in-
ter alias ea aſſignatur ratio, quia † contingere poteſt, quod 2
creditor non inueniat mercatorem, qui illi credere velit,
quo caſu ſuper debitorem cambia non currerent, & aduertit etiam Rota *Genuæ de Mercatura, in deciſ. 32. ſub num. 3. verſ. & pro maiori.*

Nec pro hac requiſita facultate, per debitorem tribuen.
ſuffragari poteſt Santono ceſſio cambij, vt ſupra à Vantio
& Larizza ſibi facta, per † quam dicitur ſubrogatus in lo- 3
cum cedentium, vt in illorum vices ſubintrauerit tam
quoad commoda, quam onera, *l. emptor* §. *vbi* Bald. *in l. notabil. C. de hæred. vel act. vendit.* Surd. *conſ. 22. num. 16.* Gratian. *diſceptat. forenſ. cap. 719. num. 21.* Peregrin. *deciſ. 53. num 17.* nam ſubſiſtunt reſponſiones datæ in vtraque
decisione,

deciſione, & quidem reſpectu ceſſionis factæ à Vantio, nu-
4 dum nomen in cambio habente. Ille enim potuerit † ce-
dere ius, ſi quod habebat, non autem facultatem cambian-
di cum ſe ipſu eo modo, quo ei conceſſa fuerat à Bernardi-
5 nu debitore, qui † eligit illius perſonam, & induſtriam,
in hoc miniſterio non potuit ab iſtu, in alium transferri, ad
text. in l. inter artifices 31. *ff. de ſolut. l. fin. in princip. ff. de ex-
cuſat. tutor. l. vnica*, §. *ſi vero talis*, *C. de caduc. tollen. cap. fin.*
§. 1. *de offic. deleg. Mandoſ. in gloſ. facultatum Regentis*, §.
actam, *verbo per te*. Rota *deciſ.* 33. *numer.* 6. *verſ. quia non
eſt*, & *Adden. littera E. poſt* Modern. Turr. *de Cam-
bijs*.

Minus in vim alterius ceſſionis Latizzæ cambij credito-
ris, licuit dicto Santono pecunias ſub cambijs retinere,
quia ſicut id non permittebatur eidem Latizzæ cedenti
6 Clerico, cui † interdicta eſt negotiatio, & mercatura, *cap.
eijciens*, & *cap. negotiatorem* 88. *diſtinct. cap. Clerici*, &
cap. Canonum 14. *qu.* 4. *cap. fin. de vit. & honeſt. Cleric.* Gra-
tian. *diſcept. forenſ. cap.* 826. *num.* 6. *cum alijs in dd. deciſion.
7 allegatis*; ita nec Santono ceſſionario, in quem † cedens
non potuit transferre facultatem, qua per ſe carebat, &
exceptio, quæ illum repellit, obſtat etiam huic *l. exceptio-
ne*, *de except.* Bero *conſ.* 42. *num.* 46. *lib.* 2. Surd. *conſ.* 333. *nu.*
16. Grat. *diſcept. forenſ. cap.* 906. *n.* 9 & *cap.* 955 *n.* 21.

8 Replicatio vero quod etiam clericis ſit permiſſum nego-
tiationem exercere per interpoſitas perſonas, Leſſ. *de iuſt.
& iur. lib.* 2. *cap* 21. *de emption & vendit.* tollitur reſponſio-
ne allata in vltima deciſione ſub §. *neque huiuſmodi*, *verſ.
9 & quamuis*, vt † tolerari poſſit in Clericis in extrema ne-
ceſſitate poſitis, & nullum exercitium habentibus, ex
quo ſubſtentari poſſint, ſalua ipſorum honeſtate, & in
certis caſibus relatis per Modern Spoletanum, *priuil. pau-
per. piuil.* 284. Viuian. *de Iurepatr. lib.* 6. *cap.* 1. *num.* 200. in-
ter quos non eſt hic in controuerſiam deductus, & ideo non
applicatur.

Et ita ex fundamento prædicto concluſum fuit, ſtan-
dum eſſe in deciſis, vtraque, &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Leodien. Canonicatus Aquiſgranen.

Veneris 28. Martij 1664.

ARGVMENTVM.

Actus omnes poſt inhibitionem geſti, etiamſi prætendantur conſecutiui dicuntur attentati, vnde de his conſtito ſequeſtrum decernitur, ne attentans vitioſæ poſſeſſionis commodo perfrui valeat.

SVMMARIVM.

1 *Geſta poſt Inhibitionem à partibus, dicuntur attentata*
2 *Per Inhibitionem ligantur manus eiuſdem obtinentis, vt ſine vitio attentatorum, nihil innouare poſſit.*
3 *Attentare non dicitur ille, qui continuat.*
4 *Continuatio non excuſat ab attentatis, niſi quando quis continuat eo modo, quo prius poſſidebat.*
Secus ſi diuerſimode vtitur poſſeſſione, & n. 5.
6 *Actus geſti poſt Inhibitionem licet prætendantur conſecutiui remanent attentati.*
7 *Sequeſtrum apponitur conſtito de attentatis, ne attentans, commodo vitioſæ poſſeſſionis gaudeat.*

DECISIO CLXXIV.

A CAPITVLO inſignis Collegiatæ Aquiſgranen. cui
ſpectabat electio Canonici, in locum Ioannis à Gol-
ſtico ſucceſſuri, deuentum fuit ad actum electionis, & di-
uiſis æqualiter Canonicorum ſuffragijs, Michael Vincen-
tius ab Einacten, & Decius, electi fuerunt, & vterque ad
poſſeſſionem Capitularem, & Statutariam, ſaluo Iure
prælationis, iuxta conſuetudinem illarum partium ad-
miſsus fuit. Cumque ſucceſſiue Decius litteras Apoſtoli-
cas gratificationis in paritate vocum, & illarum execu-
tionem coram Vicario, ſine citatione Michaelis obtinuiſ-
ſet; hæc tanquam attentata coram Officialis in litteris de-
purato, reuocata fuerunt, & appellante Decio, Cauſa mi-
hi commiſſa expeditæ fuerunt litteræ Inhibitoriales, qui-
bus non attentis cum Decius ad primam reſidentiam ipſo
inſtante ſub die 4. Ianuarij mox elapſi, cum clauſulis præ-
ſeruatiuis admiſſus fuerit, & in habitu reſidentiam cæpe-
rit, & continuauerit, propoſui dubium ſuper attentatis,
de quibus Domini conſtare cenſuerunt, & apponendum
eſſe ſequeſtrum. Admiſſio enim ad primam reſidentiam,
& illius effectuatio emanauit, poſtquam in hoc Sacro Tri-
bunali introducta fuerat Cauſa appellationis ab ipſo De-
cio interpoſita, & poſt relaxatam Inhibitionem, quæ ope-
ratur, vt poſtea † geſta à partibus ſint attentata, Decian. 1
conſ. 103. *num* 1. Lancellott. *de attent. part.* 2 *cap* 4. *limit.* 2 *nu.*
52 & *ſeqq.* Rot. *coram Eminentiſſ. D. Card* Otthobono *dec.*
93. *num.* 6. *Leodien. Officij*, *ſeu Cappellaniæ Epiſcopalis* 4.
Maij 1654. *coram Reuerendiſs. D. meo Decano*, *in princip.* Et
per † eam ligantur manus eiuſdem obtinentis, adeò vt ſi- 2
ne vitio attentatorum quidquam deinde innouare non
poſſit, Rota coram Buratt. *deciſ.* 262. *num.* 2. *Leodien. Bono-
rum*, *ſeu attentatorum* 29. *Maii* 1654. *coram Reuerendiſſ. D.
meo Decano*, *Burgi Sancti Sepulchri Archidiaconatus* 4. *Iulii*
1657. *coram R. P. D. meo Priolo*, *in princ.* & *in Tridentina
Altaris* 29. *Aprilis* 1661. *coram me*

Neque applicatur vulgaris regula, qui continuat non 3
attentat; Quia præcedens admiſſio ad poſſeſſionem Sta-
tutariam erat inſtrumentalis, & cum clauſula: *ſine præla-
tione*, & *abſque alterius præiudicio*, *niſi in quantum de iure
alteri ipſorum competeret*, atque ideo cum ſuper prælatione
electorum, non adhuc iudicatum fuerit, Decius ad primam
reſidentiam admitti non potuit, nec ad fructuum perce-
ptionem, quia † prætextus continuationis non excuſat ab 4
attentatis, niſi quando quis continuat eo modo, quo prius
poſſidebat, ſecus autem ſi † diuerſimodè vtitur poſſeſſione 5
Bero *conſ.* 118 *nu* 8 & 24. *lib.* 3. *cum pluribus relatis per* Mo-
dern. *de manutent. obſeruat.* 1 *num.* 83. Rota coram Caualer.
deciſ. 615 *nu.* 3. *verſ. vltra quod*, coram Merlin. *deciſ.* 315.
num 2 *Bonon. Attentatorum* 1657. § & *ſemper*, *coram Emi-
nentiſſ. D. Cardin. Celſo*, & *in Nullius*, *ſeu Rauennaten. Bo-
norum* 19. *Iunii* 1658. *coram Reuerendiſſ. D. meo Papien.* §. *ne-
que attentata*.

Prout ſub prætextu, quod admiſſio ad primam reſiden-
tiam ſit actus conſequutiuus primæ poſſeſſionis, non eui-
taretur attentata. Quia hoc poſſet procedere quoad atten-
tata ſimpliciter ob pendentiam litis; ſed † poſt inhibitio- 6
nem actus geſti licet prætendantur conſecutiui remanent
attentati, Lancellott. *de attent. lit. penden. par.* 2. *cap.* 4. *limit.*
5. *num.* 10. *verſ. hæc autem*, Rota coram Vbaldu *deciſ* 231.
num. 5. *Bononien. Pecuniaria*, *ſeu Attentatorum* 28. *Apri-
lis* 1645. *coram bon. me Bichio*, §. *ſiquidem*, *cum alijs relatis
in Romana Palatij* 4. *Maij* 1648. *coram Reuerendiſſ D. meo De-
cano*, §. *fuit enim reſponſum*.

Ex prædictis autem conſtito de attentatis, dixerunt Do-
mini apponendum eſſe ſequeſtrum, ne † attentans gaudeat 7
commodo vitioſæ poſſeſſionis, Lancellott. *de attentat. di-
cto cap.* 4. *num.* 718 Rota *coram ſan. me. Greg. deciſ.* 10. *Aqui-
lana Iuriſpatronatus* 18 *Iunii coram Reuerend. Papien.* §. *pen-
dentia autem*, & *in Aſtoricen. Parochialis* 26. *Aprilis* 1654.
coram Reuerendiſſ D. Zarate, §. & *libentius*.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. VICECOMITE,

Poſtea S. R. E. Cardinali

Bononien. Bonorum de Graſſijs.

Lunæ 31. Martij 1664.

ARGVMENTVM.

Ex quo deprehendatur Teſtatorem admitti voluiſſe ad ſui ſucceſſionem illegitimos. Qualitas in vlteriori ſubſtitutione non expreſſa conſulto per eundem teſtatorem omiſſa cenſetur, Dictionis, *vt ſupra*, virtus explicatur.

SVM-

Digitized by Google

S V M M A R I V M.

1 *Fideicommiſſario concedenda eſt immiſſio in bonis onere fideicommiſſi grauatis.*

2 *Qualitas in vlteriori ſubſtitutione repetita conſultò à teſtatore omiſſa cenſetur.*

3 *Ex illegitimorum vocatione arguitur Teſtatorem, non abhorruiſſe alios deſcendentes, tali macula infectos.*

4 *Dictio,* vt ſuprà, *in inſtitutione deſcendentium legitimorum appoſita eandem qualitatem requirere in alijs videtur.*

5 *Dictio,* vt ſuprà, *poteſt repetitionem circa modum ſuccedendi operari.*

6 *Voluntas Teſtatoris admittendi illegitimos reſultat ex filijs naturalis vocatione.*

7 *Qualitas ex legitimo matrimonio non cenſetur repetita, quando Teſtator illegitimum ſubſtituerit.*

8 *Ratio diuerſa quando militat, repetitio qualitatis non inducitur.*

9 *Contradictor legitimus non eſt, parem titulum non habet.*

DECISIO CLXV.

FIDEICOMMISSA ab Antonio, & Petro de Graſſijs inſtituta hodie Domini cenſuerunt in Caroli Auguſtini fauorem aperta. Siquidem Petrus vniuerſalis hæres, ſibi ſcripſit Antonium, & Franciſcum fratres vtrinque coniunctos, eorumque deſcendentes maſculos, ex legitimo tamen matrimonio procreatos, in quorum defectus Scipionem, ac Lactantium, aliosque fratres Patrueles ſubſtituit vna cum eorum deſcendentibus maſculis ex legitimo tamen matrimonio progenitis; Deindè verò hæreditatem detulit Iulio Cæſari Antonij fratris filio naturali, poſt cuius lineæ maſculinæ extinctionem, admiſit Auguſtinum, ac Cæſarem filios naturales Lactantij, necnon eorum filios, & deſcendentes maſculos. Huic verò diſpoſitioni, alteram omnino conſimilem edidit Antonius Petri frater vocatione Iulij Cæſaris ſui filij naturalis, dumtaxat omiſſa, vti de tempore teſtamenti peſte mortui. Quare cum linea fratrum Patruelium, per obitum Lactantij defecerit, in cuius fauorem ceſſerat purificatio vtriuſque fideicommiſſi, nequit inficiari, quin eademmet fideicommiſſa euaſerint aperta fauore Caroli Auguſtini
1 deſcendentis à Cæſare Auguſtini filio, cui † proinde decerni debet immiſſio in bonis onere fideicommiſſi grauatis, ex *remed. l. fin. Cod. de edict.* Diu. Adr. *tollen. vt tradit* Menoch. *de adipiſc. remed. num.* 199. Peregrin. *de fideicom. art. 48. num. 19.* Rot. *deciſ. 1. num. 18. & dec. 242. num. 5. coram Eminentiſſ. D. Cardin. Ottbobono.*

A conſecutione vero fideicommiſſi Carolus Auguſtinus eainde arceri non poterit, quod Cæſar pater ipſius filius naturalis Auguſtini, dumtaxat extiterit, ſiquidem Teſtatores in linea ſolummodo fratrum vtrinque coniunctorum, necnon altera patruelium qualitatem natiuitatis ex legitimo matrimonio, exoptarunt ad hoc, vt in his poſſet agnatio aſſeruari, in alijs vero lineis hanc qualitatem non
2 expreſſerunt, adeoque † ea conſultò cenſetur omiſſa, vt tradunt Rub. Alexand. *conſ. 71. num. 6.* Ruin. *conſ. 140. n. 6. lib. 2.* Giouagn. *conſ. 21. num. 19. cum ſeqq. lib. 1.* Fuſar. *de ſubſtit. quæſt. 407. num. 26.* Rota *deciſ. 252. num. 6. & 12. coram Eminentiſſ. D. Card. Ottbobono, & in Auenione. Tranſactionis 22. Iulij 1657. §. nec valet, cor. bon. me. Dunozetto, cum alijs relatis in Bononien. fideicomm. de Cæſareis 16. Ianuar. 1662. in §. neque admiſſioni, coram R. P. D. meo Albergato.*

Dum maximè poſt extinctionem linearum, quibus poterat agnatio conſeruari ad ſucceſſionem fideicommittentes apertè admiſerunt Auguſtinum, & Cæſarem filios na-
3 turales Lactantij, ex tali quippe † illegitimorum vocatione præſumitur eos non abhorruiſſe alios deſcendentes ſimili macula infectos, ex Thor. Ripæ, *in l. ex facto, §. ſi quis rogatus, num. 17. ff. ad Trebell.* Ruin. *conſ. 87. n. 22. lib. 2.* Menoch. *conſ. 166. num. 22. & 23.* Rota *deciſ. 388. nu. 11. p. 1. recent. & in Viterbien. Fideicommiſſi 18. Martii 1654. in §. hoc autem, cor. R. P. D. meo Veroſpio.*

4 Nec vrgere viſa fuit dictio, *vt ſupra*, in inſtitutione deſcendentium ab Auguſtino appoſita, cuius virtute informantes pro Scipione contendunt, in iiſdemmet deſcendentibus repetitam cenſeri qualitatem, ex legitimo matrimonio.

Dum enim dictionem præfatam in ſubſtitutione patruelium Teſtatores iteratè adhibuerunt, vt repeterent ſcilicet qualitatem legitimitatis, ac ordinem ſuccedendi, ibi: *ipſis, quandocumque decedentibus ſine filijs maſculis legitimis, & naturalibus, & de legitimo matrimonio natis, vt ſupra eos inuicem ſubſtituit vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum, vt ſupra eademmet dictio in vocatione deſcendentium ab Auguſtino ſucceſſiue, ſemel expreſſa ſubſequenti verborum periodo, ibi: *Subſtituit DD. Auguſtinum, & Cæſarem fratres, & filios naturales ſupradicti D. Lactantii, ac eorum deſcendentes in infinitum, vt ſupra*, poteſt repetitionem † circa modum ſuccedendi dumtaxat 5
operari, vt ſcilicet deſcendentes in ſtirpes, necnon etiam vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum deberent ſuccedere, non autem repetitionem induxit qualitatis ex legitimo matrimonio, vt ponderauit Rota *in deciſ. 981. n. 11. & 12. cum ſeqq. p. 5. tom. 2. recent. cum aliis latè recenſitis in Romana Fideicommiſſi de Donis 19. Februarii 1663. & 28. Ianuar. proximi præteriti, cor. me.*

Inſpecta præſertim tacita fideicommittentium volunta- 6
te admittendi illegitimos reſultante ex Auguſtini filij naturalis vocatione, vt præter authores ſuperius relatos, *not.* Bart. *in l. ex facto, §. ſi quis rogatus, ff. ad Trebell.* Ruin. *conſ. 134. num. 19. ad med. lib. 2.* Alexand. *conſ. 94. num. 1. lib. 1.* Fuſar. *de ſubſtit. qu. 437. num. 27.* necnon ex diuerſitate rationis inter deſcendentes a fratrum filijs, ac alios ab Auguſtino prouenientes, in ijs enim conſeruatio agnationis vlla abſque macula fuit à teſtatoribus exoptata, quæ ratio omnino ceſſabat in altera ſubſtitutione, de qua agitur initium ſumente ab illegitimo, in qua † proinde qualitas ex 7
legitimo matrimonio non poterit cenſeri repetita, vt aduertit Soccin. Iun. *conſ. 77. num. 26. lib. 3.* vbi quoties † inter 8
vnam, & alteram ſubſtitutionem diuerſa militat ratio, nunquam repetitio qualitatis inducitur, Fuſar. *de ſubſtitut. qu. 450. nu. 8.* Rota *in Auenionen. Tranſactionis 22. Iunii 1657. in § nec valet, ad finem, cor. bo. me. Dunozetto.*

Denique non obſtat, quod iudicium immiſſionis nequeat Carolus Auguſtinus contra Scipionem, vti poſſidentem, ex eodem Iure Fideicommiſſi in proprio caſu experiri, dum enim ipſe originem trahit ab Octauiano filio naturali Scipionis, Senioris, in cuius Linea Teſtatores qualitatem, ex legitimo matrimonio exoptarunt, titulus ipſius detegitur vitio nullitatis euidenter obnoxius, nec † legitimi contradictoris partes valet aſſumere, vt tradit Roland. *conſ. 48. num. 12. & 13. lib. 1.* Afflict. *deciſ. 374. num. 7.* Rota coram Seraphin. *deciſ. 256. in princ. & 755. num. 5. part. 2. recent. & in Romana Teſtamenti 5. Maii 1660. in §. vlt. coram R. P. D. meo Veroſpio.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. PRIOLO.

Romana Melloramentorum.

Lunæ 31. Martij 1664.

ARGVMENTVM.

Mandati Procuræ defectus quando opponitur: inualidat totum iudicium, nec reualidatur per illius productionem, maximè ſi illud fuit factum à perſona non legitima, niſi iudicium fuerit factum cum pupillo, quia illius fauore ſubſtinetur, dummodò Mandatum Procuræ fuerit factum ab ipſomet pupillo, non autem quando eſt factum illius nomine ab alio.

S V M M A R I V M.

1 *Mandatum Procuræ quando opponitur eſt adeo neceſſarium, vt per illius defectum omnia geſta ſint nulla, nec amplius reualidentur per illius productionem.*

2 *Mandatum præſumitur ex productione iurium, quod ſufficit ad euitandam nullitatem proceſſus.*

3 *Pupilla non poteſt conſtituere procuratorem, ſine auctoritate Tutoris.*

4 *Mandatum Procuræ præſumptum non valet, vbi non habet locum neque tacitum.*

5 Cle-

Digitized by Google

5 *Clericus eſt inhabilis ad exercendam tutelam.*
6 *Mandatum Procuræ tacitum, non poteſt plus operari, quam expreſſum.*
7 *Sententia licet obtenta à Procuratore minus legitimo ſubſtinetur ad fauorem pupilli.*
Quod declara, vt n. 8. 9. 10. 11.
12 *Iudex in diſcordia peritorum, non poteſt rem ſuo iudicio dirimere, ſed debet eligere tertium peritum.*

D E C I S I O CLXXVI.

FVIT reſolutum Sententiam A. C. ſuper Melioramentis de quibus agitur omiſſa inſpectione Iuſtitiæ eſſe ſoſtinend. ex capite nullitatis ob defectum Mandati Procuræ contra perſonam compareñ. pro Olimpia oppoſiti
1 cum repetita † proteſtatione, quod nemo, &c. niſi docto, &c. ita quod, &c. quæ adeo cauſat nullitatem actorum, vt licet poſtea à Nero Procuratore mandatum præſentetur adhuc antea geſta non valident, Vant. *de nullitat. ex defect. mandat. num.* 117. *& ſeqq.* Marcheſ. *de comm par.* 3. *ſol* 373. *n.* 7. Rota *diuerſ. par.* 4. *deciſ.* 1. *num.* 1. *& in recent. part.* 2. *deciſ.* 346 *num.* 2. *&* coram Merlin. *deciſ.* 24. *num.* 3. *cum alijs congeſtis, per* Rotam *de manuten. obſeruat.* 86 *n.* 2. *&* 3.
2 Nec poteſt ſuffragari mandatum præſumptum ex impenſa, & productione iurium, & ſi enim illud ſufficiat ad euitandam nullitatem proceſſus, Rota coram Greg. *deciſ.* 330. *num.* 5. coram Buratt. *deciſ.* 593. *num.* 14. *&* coram Mer-
3 lin. *dec.* 68. *n.* 4. cum tamen Olimpia, † tamquam Pupilla non poſſit conſtituere Procuratorem ſine authoritate Tutoris, *l. neque Tutores* 11. *C. de procur. l. qui habent, §. ſi pupilli, C. de tutel. cum alijs in Reatina Caſtrorum* 14. *Aprilis*
4 1660 *coram me*, ceſſat quod † licet mandatum præſumptum, quod non poteſt habere locum, vbi non valet nec tacitum, *l. item* 1 *in fin. ff. de ſeruit. ruſtic. præd.* Bart. *in l. ſi fideiuſſor, in princip. ff. de leg.* 1. Menoch. *de præſumpt. lib.* 4. *præſumpt.* 43. *num.* 17.

Et ex eadem reſponſione tollitur præſumptio mandati dicta, à mandato poſtea facto in perſonam eiuſdem Comparentis, per Tutorem Teſtamentarium, cum ratifica-
5 tione geſtorum, quia cum ille † tamquam Clericus ſit inhabilis ad tutelam Graſſ. *de effect. Cleric.* 16. *num* 1. *& ſeq.* Rot. *deciſ.* 116 *n.* 16. *p.* 4. *tom.* 2. *rec.* ſi non potuit Procurato-
6 rem conſtituere expreſſe, nec potuit † tacite, quia plus non debet operari tacitum, quam expreſſum, iuxta tradita per *DD. in l. eum quid, ff. ſi cert. petat. &* 3. *ff. de leg.* 1. *cum alijs ſupra relatis.*

7 Nec releuat, quod Sententia licet obtenta à Procuratore minus legitimo ſubſtineatur ad fauorem Pupilli, nam id procedit in procuratore conſtituto ab eodem pupillo, licet minus legitime propter defectum ætatis, quo caſu, quia
8 † pupillus in concernentibus eius fauorem, & vtilitatem habetur pro maiori, valet Sententia, etiam obtenta à Pro-
9 curatore minus legitimo, non † autem in procuratore in conſtituto nomine pupilli, ab eo, qui illum conſtituere non poterat, tum enim Sententia non poteſt ſubſtineri, etiam ſi tendat in fauorem, & vtilitatem pupilli, vt diſtinguendo tradit Gabr. *conſ.* 25. *num* 18 *& ſeqq. lib.* 2. Gratian. *diſcept. foreuſ. cap.* 225. *num* 15. *&* 16. ſtante præſertim op-
10 poſitione mandati cum dicta † clauſula, *quod nemo niſi docto, &c. ita quod, &c.* quæ operatur nullitatem actorum in pupillo, & minori, ſicuti in maiori, *iuxt. not. per* Bald. *in cap.* 1. *de reſcript.* Franc. *in cap. ex par.* 2 *de appellat.* Gabr. *dicto conſ.* 25. *nu.* 23. *& ſeqq. lib.* 2.

11 Parumque refert, quod iſte procurator fuiſſet aliquando, vti talis ex aduerſo citatus, & approbatus, quia cum ex prædictis conſtet de defectu mandati, approbatio huiuſmodi, tanquam erronea, non impedit, quin poſtmodum dari poſſit de tali defectu, Vant. *de null. ex defect. mandat. num* 121. *verſ. quantumcumque igitur, adden. ad* Gregor. *dec.* 280. *numer.* 11. *cum aliis per adden. ad* Buratt. *deciſion.* 409. *numer.* 14.

In quam reſolutionem eo magis inclinarunt DD. quia Iudex peritis diſcordantibus in ea valorem iſtorum Meliorameutorum aſſumpſit partes tertij periti, quod facere non potuit, cum in concordia peritorum, non poſſit Iudex, rem ſuo Iudicio dirimere, ſed debeat tertium eligere, vt reſpondit Rot. coram Merlino *deciſ.* 678. *per tot.*

Et ita vtraque, &c.

REVERENDISSIMO CERRO DECANO.

Nunc S. R. E. Cardinali.

Leodien. Bonorum.

Lunæ 31. *Martij* 1664.

A R G V M E N T V M.

Decedenti, ſine deſcendentibus ab inteſtato quis ſuccedat. Interdictum quorum bonorum competit hæredibus venientibus ab inteſtato. Teſtes ad probandum teſtamentum nuncupatiuum factum ſine ſcriptura, quomodo deponere debeant. Teſtis conſanguineus, ad fauorem inducentis, non benè probat.

S V M M A R I V M.

1 *Inteſtato decedente ſine deſcendentibus ad eius ſucceſſionem æqualiter admittuntur collaterales, iuxta gradus prærogatiuam ſublata ſexus differentia.*
2 *Hæredibus ab inteſtato venientibus debetur immiſſio ex interdicto quorum bonorum.*
3 *Teſtes tres de iure municipali Ciuitatis Leodij ſufficiunt ad validitatem teſtamenti.*
4 *Teſtes ad probandum Teſtamentum nuncupatiuum, de quo ſcriptura facta non fuit, debent eſſe conteſtes, tam in formalitate verborum, quam in ſubſtantia, alias non probant.*
5 *Teſtes in Teſtamento, de iure communi debent eſſe rogati.*
6 *Teſtis vnus rogatus, alium etiam eſſe rogatum, non probat.*
7 *Teſtes conſanguineus inducentis ad iſtius fauorem, non benè probat.*

D E C I S I O CLXXVII.

DEFVNCTO Nicolao Hodeige immiſſionem in omnibus eius bonis in partibus Lucas ex fratre prædefuncti Nepos tanquam hæres ex teſtamento; Pro parte verò Annæ Eliſabettæ, & Sanctæ germanarum Sororum eiuſdem Nicolai prætendentium ſuccedere ab inteſtato Introducta per appellationem cauſa in Rota dubitatur, An & cui ſit danda immiſſio, & reſolutum fuit dandam eſſe eiſdem Sororibus pro tribus ex quatuor partibus.

Cum enim Nicolaus † deceſſerit ab inteſtato nullis re- 1
lictis deſcendentibus ad eius ſucceſſionem æqualiter admittuntur Collaterales, iuxta gradus prærogatiuam ſublata ſexus differentia, per *text. in Authent. ceſſante, C. de legitim. hæred.* eiſque debetur immiſſio ex interdicto quo- 2
rum bonorum, vti hæredibus ab inteſtato venientibus, *l.* 1. *C. quorum bonorum*, Menoch. *de adipiſc. poſſeſſ. remed.* 1. *num.* 33. *& ſeqq.*

Non obſtat teſtamentum nuncupatiuum ad fauorem Lucæ deſumptum ex depoſitionibus trium Teſtium relatis in *ſum. num.* 1. *& duobus ſeqq.*

Quia licet † de iure municipali Ciuitatis Leodien. tres 3
teſtes ſufficiant pro validitate teſtamenti vt in alia Leodien. coram me 3. Iulij 1662. nihilominus in propoſito viſum fuit non conſtare de huiuſmodi teſtamento, vltra † 4
quod enim teſtes prædicti non deponunt de toto tenore Teſtamenti, neque videntur conteſtes, tam ex formalitate verborum, quam in ſubſtantia, prout requiritur ad effectum probandi Teſtamentum nuncupatiuum, de quo non fuit confecta ſcriptura, vt docet Bald. *in l. cum antiquitas* 28. *num.* 50. *verſ. in contrarium videtur, C de teſtam. quam ſequitur* Rota *deciſ.* 533 *n.* 8. *&* 9. *par.* 4. *tom.* 3. *deciſ.* 588. *num.* 16 *par.* 5. *tom.* 2 *recent. cum allegatis in Romana Hæreditatis* 1. *Aprilis* 1658. *coram R. P. D. meo Albergato, §. alij duo teſtes.*

Animaduertebant DD. Nicolaum non acceſſiſſe ad Domum .... animo, ac voluntate teſtandi, ſed occaſione viſitandi eundem ..... tunc ægrotum, & inſuper verba ſuperius recenſita ad alium effectum fuiſſe per eum probata. Nicolaus immediatè replicauit quantum ad ſe iam fuiſſe ſuum hæredem videtur hoc modo potius

voluiſſe

Digitized by Google

voluiſſe inuitare ægrotum ad diſponendum, & inſimul
colorare ſuam requiſitionem, eidem per antea factam hoc
addito, quod Nicolaus de tempore prolationis verborum,
non reperiebatur cum teſtibus io loco congruo, ſed in co-
quina, neque teſtes fuerunt ſpecialiter vocati, neque ro-
5 gati ad actum teſtandi, vt requiritur non † ſolum de iure
communi, *l. hæredes palam, §. in teſtamentum, ff. qui te-
ſtam. fac. poſſ. l. hac conſultiſſ. C. de teſtam. & authen. rogati,
Cod. eodem tit.* ſed etiam de iure communi Leodien. *vt te-
ſtatur* Modernus Meuſ. *in ſua obſeruat. 92. n. 1.*
6 Parum releuante, quod primus referat Teſtatorem ſibi
dixiſſe, & huiuſmodi rei teſtis eris, tum quia ex rogitu
vnius non infertur ad rogitum aliorum, tum etiam, quia
7 dictus Teſtis † tamquam Conſanguineus præfati Lucæ ad
eius fauorem, non bené probat *DD. in l. 2. C. de teſtamen.
& in dicta Romana hæreditatis 1. Aprilis 1658. §. & quomus,
coram R. P. D. Albergato.*
Et ita per contradictas, &c.

R. P. D. OTTALORA.

Imolen. Bonorum.

Lunæ 31. Martij 1664.

ARGVMENTVM.

Ad hoc vt reintegratio concedi valeat, de quibus conſtare debeat. Periti iudicialiter electi relationi ſtandum eſt. Læſio in quantum admittatur.

SVMMARIVM.

1 *Reintegratio conceditur quoties conſtet de tempore commiſſi ſpolij, de moderna ſpoliatorum poſſeſſione, & iniuſtitia ſpoliationis.*
2 *Poſſeſſio ſpoliati probatur tam ex deliberatione, & ſubhaſtatione bonorum, quam ex inſtrumento adeptionis & nu. 3.*
4 *Poſſeſſio ſpoliatoris ex litis ſubſtentatione adminiculata inſtrumento apprehenſionis ipſius reſultat.*
5 *Periti relationi iudicialiter electi ſtandum eſt.*
6 *Læſio probatur bene per Peritum.*
7 *Læſio in ſubhaſtatione & deliberatione admittitur in ſexta parte.*
8 *Læſio in ſubhaſtatione ex Statuto Vrbis in quarta parte admittitur.*
9 *Læſio vltra dimidiam probari debet, & Ratio differentiæ n. 10. & 11.*
12 *Iudex non habet tam abſolutam diſpoſitionem rei, quam habet ipſe Dominus.*

DECISIO CLXXVIII.

CVM de anno 1647. abeſſent ab Vrbe, & Statu Eccle-
ſiæ Abbas Carolus, & Columnellus Dominicus de
Vainis, Gabriel, & alij de Flaminijs obtinuerunt ab A.
C. per contradictas contra illos mandatum executiuum
pro prætenſo Debito contracto ab eorum patre in Ciuitate
Florentiæ plaſtrarum Florentinarum 1827. ſol. 13. quod
fuit executum ſuper 60. Tornat. terræ cum domo, & alijs
ædificijs, bonaque alia etiam in Vrbe fuerunt ſubhaſtata,
& dictis Creditoribus deliberata pro dicto Credito. Verùm
cum Vaini coram A. C. ſuper Reintegratione ad poſſeſſio-
nem dictorum bonorum egiſſent, & fauorabilem ſenten-
tiam reportaſſent, Interpoſita Appellatione à Flaminijs,
cauſaque mihi commiſſa Dubitaui. An Vainis ſit danda
Reintegratio, & DD. affirmatiuè Reſponderunt; Proban-
tur nanque omnia extrema neceſſaria in hoc Iudicio nem-
pè poſſeſſio illorum de Vainis de tempore commiſſi Spolij,
1 moderna Flaminiorum, & iniuſtitia ſpoliationis, † qui-
bus concurrentibus concedi ſolet reintegratio Poſth. *de
ſubhaſ. inſpect. 58. n. 66.* Rota coram Buratt. *dec. 863. & dec.
172. in principio part. 5. Rec. & coram Eminentiſſ.* Otthob.
dec. 70.
2 De primo † ſufficienter conſtare viſum eſt, tam ex ſub-
haſtatione, & deliberatione bonorum Mangil. *de ſubhaſ. q.*
153. *n. 30.* Rota *deciſ. 112. num. 5. part. 7. Rec. pluribus addu-
ctis* Poſth. *de ſubhaſ. Inſpect. 58 num. 51.* quam † ex Inſtru- 3
mento adeptionis Rota poſt Mangil. *de ſubhaſt dec. 106. n.
3. verſic. cæterum* Poſth. *vbi ſupra nu. 53.* Pro ſecundo ſat † 4
eſt ſubſtentatio litis adminiculata ex dicto inſtrumento
apprehenſionis poſſeſſionis. Veral. *dec. 369. part. 2. & dec.
362. n. 3.* Buratt. *dec. 37. n. 4.*
Iudicem demum iniuſtè proceſſiſſe probatur, ex eo quod
bona fuerunt ſubhaſtata, & deliberata pro dicto Credito,
cum eſſent longe maioris valoris, reddunt enim mille li-
bras quot annis, vt deponit primus Teſtis *Summario num.
2.* & valor aſcendit circiter ad ſcuta 3100. vt ex ſecundo Te-
ſte, vbi ſupra. Accedit Teſtimonium tertij Periti Iudicia-
liter electi, aſſerentis, quod non computato valore Do-
mus, & ædificiorum, bona iſta præcisè de tempore ſub-
haſtationis valebant ſcuta 51. & 77. pro qualibet tornatu-
ra, quamuis hodiè propter deteriorationem referat eſſe va-
loris ſcutorum 47. & ſol. 27. & nihilominus percipiuntur
quinque pro centenario *Summario num. 3.* cui † relationi, 5
dum agitur de Tertio Perito Iudicialiter electo ſtandum
eſt Rota coram Seraph. *deciſ. 1494. num. 2. & in Romana Do-
mus 12. Februarij 1663. §. & ceſſat coram R. P. D. meo Al-
bergato*, & hanc † eſſe practicam veram, & indubitatam 6
ad probandam læſionem fuit *dictum coram* Caual. *dec. 187.
n. 4. & dec. 35. n. 8. dec. 4. n. 3. verſic. neque refert dec. 43. nu. 1.
poſt.* Mangil. *de ſubhaſt.*
Ex quibus cum læſio ſatis probata remaneat, præſertim
† cum in ſubhaſtatione, & deliberatione admittatur in 7
ſexta parte Vincent. de Franch. *dec. 102. num. 7. & dec. 226.
numer. 1. part. 1.* Noguerol. *allegat. 18. num. 21.* & ex † Sta- 8
tuto Vrbis in quarta Cucc. Pet. *in pract. lib. 8. c. 1. num. 46.*
& licet alias Læſio † vltrà dimidiam requiratur ratio 9
† differentiæ in eo eſt, quia in venditione voluntaria debi- 10
tor ſibi imputare debet, ſi rem maioris valoris viliori pre-
tio diſtraxit, quod † non procedit in venditione neceſſaria 11
facta mediante ſubhaſtatione, in ea enim non concurrit
Domini Conſenſus, imò ipſo Reluctante diſtrahitur, & † 12
Iudex non habet tam abſolutam diſpoſitionem rei, quam
habet ipſe Dominus, vt fuit dictum *in Romana Læſionis 12.
Maij 1754. coram bon. mem. Bichio.*
Et ita vna tantum parte informante reſolutum fuit,
&c.

R. P. D. TAIA.

Romana Dotis.

Lunæ 31. Martij 1664.

ARGVMENTVM.

Frater aduerſus fratrem gaudet Beneficio deducto ne egeat, & an paupertatem probare teneatur vide in Summario Deciſionis.

SVMMARIVM.

1 *Compenſatio datur de liquido ad liquidum.*
2 *Frater contra fratrem gaudet beneficio deducto ne egeat cum ſeqq.*
6 *Frater dicitur pars corporis alterius fratris.*
7 *Contumelia illata fratri eſt communis, & numero 8. & 9.*
10 *Socij tenentur tantum in id quod facere poſſunt, & n. 11. 12. & 13.*
14 *Declaratur Barzius, & alij DD. & nu. 16.*
15 *Frater debitor ſeruire non debet alteri fratri.*
17 *Depoſitum eſt priuilegiatum.*
18 *Depoſitum quod etiam Mutuum dicatur & nu. 20. 21. 22. & 23.*
19 *Datio in ſolutum annullata annullatur etiam illius Confeſſio.*
24 *Renunciatio omnl legum, & iuris auxilio an comprehendat Beneficium deducto ne egeat, & n. 25.*
26 *Fratri maiori à minori debetur reuerentia, & numer. 27.*
28 *Donatio facta Vxori, & filio ſapit alienationem.*

29 *Pau-*

Digitized by Google

29 *Paupertas Sororis præferri debet paupertati fratris.*
30 *Bona plura vltrà indicata habere affirmans probare debet.*
31 *Paupertatis probatio in fratre agente Sorore, quando ſit neceſſaria, & num. 32.*

DECISIO CLXXIX.

EDITA deciſione 10. Decembris 1663. declarante D.
Iſabellam, & D. Anibalem Coniuges Creditores D.
Caroli ſcut. 1350. & fructuum, reiecta exceptione com-
penſationis cum Credito, quod D. Carolus prætendit ha-
bere cum filijs D. Iſabellæ, vti Donatarius D. Nerij eo-
rum Patris, probaor hodie procedi ad executionem perſo-
nalem contra d. D. Carolum, nunc poſſe ſe tueri generali
Beneficio deducto ne egeat, & ne carceretur, dictus autem
Carolus inſtabat recedi à deciſis ſuper puncto compenſa-
tionis, immo ſuperaddi compenſationem, cum alio Cre-
dito, ex fideiuſſione dict. Nerij, liquido, & expedito iam
mandato ab A. C. contra bona propria d. D. Iſabellæ.

Sed DD. rurſus compenſationem denegarunt etiam
cum alio Credito, quia ſuper eo pendet appellatio, &
Peritus electus ad calculanſ rationes tutelares retulit plus
expenſum, quam acceptum, vt in Summario reſponſio-
nis coniugum illam etiam tunc compenſationem obijci, ſi
cauſa, ex qua compenſat liquida ſit, & non multis am-
1 bagibus innodata, † & hoc Iudices obſeruate, & non pro-
cliuiores ad admittendam compenſationem exiſtere, in-
quit, *text. in l. vlt. C. de compenſat. quod hic magis placuit
DD. vbi D. Carolus compenſationem opponere intendit, vti
Creditor filiorum dict. Nerij Creditorum D. Iſabellæ eorum
Tutricis.*

Maior quæſtio fuit in priuilegio perſonali D. Caroli de-
ducto ne egeat, & ne carceretur, ſeu in quantum facere
2 poteſt, † & an competat fratri, præſertim non probata
paupertate, ad Coſt. *de ſubſid. remed. 28. numer. 6. verſic. ſe-*
3 *cundo requiritur*, † attamen d. D. Carolum gaudere d. per-
ſonali beneficio deducto ne egeat, & ne carceretur DD.
4 reſponderunt, nam etiam multi ex ijs, qui negatiuam
ſequnti opinionem, quod fratri contra fratrem priuile-
gium deducto ne egeat competat, admittunt, tamen non
5 poſſe † fratrem carcerari ad inſtantiam fratris, vt nouiſſi-
me grauiſſimeque ſcripſit *R. P. D. Scannarolus de viſit. car-
cer. c. 4. n. 29. & ſeq. lib. 1.* Coſt. *remed. 28. n. 1. verſ. immo etiam
frater* Zacch. ad Galleſ. *de oblig. cam. quæſt. 36. nu. 17.* cum
6 alijs, nam frater dicitur ferè alter, & pars corporis alterius
7 Menoch. *præſumpt. 16. num. 2. lib. 5.* & † contumelia illata
fratri meo dicitur mihi illata *ad deciſ. 7. de renunc. in fin. ſeu
dec. 463. in nouis*, adeoque probatio paupertatis ſuperflua
8 viſa eſt, & remittenda, ne valor Patrimonij pandatur,
quod enim tam durum, tanque inhumanum eſt, quam
publicatione, pompaque rerum familiarum, & pauper-
tatis detegi vilitatem, & inuidiæ exponere diuitias *l. 2.
ſub initio C. quando, & qualiter 4. part. lib. 10.* & quia Pri-
uilegium hoc ſpeciale deducto ne egeat, & ne frater car-
ceretur ad inſtantia fratris ſpecialiter DD. auctoritate, &
iuris namque ratione fauet melius, mitiuſque agi viſum
9 eſt cum Sorore Creditrice, † dum frater debitor perſonam
priuilegio deducto ne egeat tueri curat ab ipſa ſorore, Im-
mo à mala manſione *leg. 2. ff. depoſit. & ibi gloſſ.* Coſt.
dict. remed. 28. numer. 138. verſ. 4. effectum Farinacc. *quæſt.
27. numer. 1. D.* Scannarol. *de viſit. carcer. lib. 1. §. 2. cap. 1.
n. 12. 13. & ſeqq. vbi cum* Tertullian. *Carcerem dicit domum
diaboli.*

Eo facilius inclinabant Domini ad d. Priuilegium au-
10 ctoritate Vulpiani ſi enim verum eſt † Socios in id quod
facere poſſunt condemnari oportere, cum Societas ius
quoddam fraternitatis in ſe habeat *l. verum 64 ff. pro* Soc.
fortius, & verius dicendum eſt de fratribus, &c. vt *notat
ibi* Cuiac. contra Auuerſ. Immo deſumptio ipſo Argumen-
11 to Vulpiani † ſi frater tenetur alere fratrem *l. 3. in fin. ff.
vbi pupill. educ. debeat, & ibi gloſ. vlt. §. ſed non nullos l. 1.
ff. de tutel. & ration. detrahen. & ibi glaſ. præſtiterit gloſſ.
vnica in fin. l. pæd. C. de alen. liber.* Surd. *de alim. quæſt. 25.
tit. 1.* conſequens neceſſarium eſt fratrem à fratre adeo exi-
gere non poſſe, itaut egeat; vnde quicquid alij ſenſerint
12 indubitata eſt opinio, quod fratres vtrioque † coniuncti, vt
in præſenti caſu inter ſe habent iſtud Beneficium, quam
opinionem multi ſequuntur Moderni, tanquam Beni-
gniorem, & æquiorem, vt diſputata quæſtione, colla-
tiſque rationibus, & Doctoribus concludit Caſtagn. *in tract.
huius Beneficij q. 13. n. 27. D.* Scanna. *de viſit. carcer lib. 3. §. 5.
c. 4. n. 26.* Altog. *conſ. 39. lib. 1* vbi, & ita iudicatum Salgad.
Labi. *c. 24. n. 8. par. 1.* Rota Macerateo. apud R. P. D. Tho-
matum *deciſ. 85. n. 41.* Rota poſt Zacch *de oblig. Cam deciſ.
165. nu. 17. & 18* & in puncto de † perſona fratris vtrinque 13
coniuncti à Marito Sororis vtrinque coniunctæ ob do-
tem non ſolutam, vt pro eius ſolutione gauderet Bene-
ficio deducto ne egeat Caſtagn. *dict. cap. 13. d. num. 23. verſ.
ita ſeruorum poſt* Giurb. *dec. 45. quam laudat* Fontanell. *de
pact. nupt. gloſ. 3. par. 11. n. 99. clauſ. 7.* Theſ. *dec. 153. num. 5.
verſ. contrarium.*

Nec obſtant auctoritates aliquorum præcipuè recentio-
rum ſentientium contra magis communem, & præcipuè 14
Baez. *de inop. debit. c. 17. à n. 80.* Michalor *de fratribus qu. 53.
par. 5. & poſt eum dec. 25. nu. 6. quæ eſt dec.* Lucen. Zucchar.
dec. 10. n. 6.

Quia Baez ſpecialiter agit de carcerat. ad præcipuum ef-
fectum † vt frater debitor ſeruiat fratri creditori in operi- 15
bus artificialibus, vel reuerentialibus ad leges Hiſpanas
de quibus agit, quando frater poteſt habere in ſeruum fra-
tem ſuum, vt probat Baez *d. cap. 17. n 83. verſ. 1. quanda,
& etiam §. iuſtè inſtit. quibus ex cauſis manumitt.*

Michalor. † autem ſentit contrariam magis commu- 16
nem ſententia, ſicut & Zuccarus malè ambo adſcribentur
pro ſua opinione Surd. *de alim. q 78. n. 6. tit. 1.* qui contrariam
tenet, *& Zuccharum n. 31. verſ. nec aliquid negare non po-
tuit* Rotam *illam Lucen. contrarium iudicaſſe, quod teſtatur*
Altograd. *exaduerſo allegat.*

Nec pariter obſtare viſum eſt, † quod agatur de depoſi- 17
to habito à D. Carolo, vbi exuberat bona fides, & eſt pri-
uilegiatum *ad not. in l. 10. C. depoſit.* Quia ex facto explo-
rato D. Carolus non obligauit ſe per depoſitum in Inſtru-
mento 17. Auguſti 1641. ſed potius per mutuum, † dum 18
illi fuit nummis credita pecunia *ad l. non omnis 19. ff. ſi cert.
pet. cum ibi annot.* & eo magis longè à depoſito, dum ſe obli-
gauit ad fructus ſtatutarios pro hac pecunia dotali, licet
extenuetur ad ſcuta quinque pro ſingulo centenario, &
quamuis 16. Octobris 1643. dando inſolutum rubra 15. ter-
reni pro ſupradictis ſcut. 1350. dicantur in depoſitum tradi-
ta, &c. adijcitur quoque expreſſa præſeruatio relatiua,
vt ex Inſtrumento, ad quod, &c. & quod cum d. datio in
ſolutum ſit nulla, vt dictum fuit in prima deciſione ipſa † 19
confeſſio etiam mutatur & euaneſcit Iaſ. *ad §. ſi nummos l.
certi contrario, ff. ſi cert. pet. num. 34.* Maſcard. *de probat.
concluſ. 58.*

Præterea tunc ſolum videretur verum depoſitum, ſi
conuentum eſſet, vt corpora nummorum depoſitorum ea-
dem † redderentur, ſi enim actum eſt, vt tantumdem 20
ſoluerent egreditur ea res depoſiti naturam, vt inquit *l.
Lucius 24. ff. depoſit.* Caroc. *de depoſit. ferè tot. q. 2. part. 51.*
Verùm quia in caſu præfato vſus pecuniæ depoſitæ † ab 21
initio conuentæ videtur ex eo, quod conuentum ſit, vt
fruatur, *l. quod in fin. & l. 10. ff. ſi cert. pet. gloſ. vlt. d. §.
vlt. l. 25. ff. depoſit.* ex hoc ipſo, quod fructus in pactum de-
ductus eſt, depoſitum non eſt, nam & ſi vſus depoſiti nu-
merati non ſit contra ſubſtantiam qualiſcunque depoſiti,
ſed contra naturam proprij, & rigoroſi, tamen non eſt
omninò repugnans, ſed contra ſubſtantiam eiuſdem,
quando enim deponentes nummos vſuras à menſularijs
accipiunt, à cæteris Creditoribus non ſeparantur, & me-
rito, † aliud enim dicitur credere, aliud deponere in bo- 22
nis, *l. 9 ff. de priuil. credit. & ibi gloſ. credere* Carocc. *d. qu.
2. num. 28. verſ. limitatur* Merlin. *de pign. quæſt. 27. numer 5.
lib 4* vſque adeo depoſitum debet eſſe gratuitum & ſine
vſuris, quæ faciunt † illud tranſire in mutuum, & ſine 23
mercede, quæ tranſit in locatum, *§. ſi veſtimenta l. 1. ff. de-
poſit.*

Nec pariter nocuit renunciatio generalis facta per D.
Carolum omni legum, & iuris auxilio, † itaut in hac vni- 24
uerſali clauſula omni beneficio ſe ſpoliauerit *ad* Rot. *deciſ.
485. n. 2. ab initio par. 2. recent.*

Quia Rota ibi nil ſtatuit, † ſed oppoſita deciſio Franc. 25
ibi ſupponit renunciationem factam in indiuiduo huic Be-
neficio, & ſummarium eſt clarum in ea ipſa *deciſ.* 20. co-
ram Buratt. *num. 2. vbi num* 10. abundè adnotantur plurimi
contrarij præcipuè Grat. *diſcept. 799. num 25. & 26.* de ve-
riori, & magis recepta ſententia, quibus *addendum eſt* Caſta-
go. *de benef. deduct. ne egeat quæſt. 1. limit. 16. à num. 14. &
præcipuè nu. 22.* & quia fratri maiori maximè à Sorore per 26
ſexum debetur reuerentia, non cenſetur, fratrem renun-
ciaſſe

ciaſſe priuilegio cui renunciare non potuiſſet expreſsè, vel
Parentes, & maritus etiam cum Iuramento ad Couar. *& alios ad §. eleganter l. alia 24. ff. ſol. matr. & ibi gloſ. vlt.*
Caſtagn. *d. lim.16. n.2.* Fontanell. *d. part.11. à nu.54.* nam-
27 que contra bonos mores id factum eſſe videtur, vtpotè
contra debitam reuerentiam ad d. §. eleganter fratri enim
debetur reuerentia per fratrem minorem Caſtagn. *d. quæſt.*
13. dict. n.27. maximè ſi frater debitor, &c.

Similiter nec adfuit mala fides, aut ex amotione pecu-
niarum à Sac. Monte Pietatis, prout ex donatione facta
Vxori, & filijs ſuis generaliter omnium bonorum ſuo-
28 rum, † quæ ſapit alienationem contrariam huiuſmodi pri-
uilegio, etiam in perſonam mariti Rota *deciſ.342. nu.*
28. tom.3. part.4. recent. & eſt poſt Caſtagn. *deciſ.12. nu-*
mer.23.

Tertio quia ex facto reſpondit D. Carolus, & demon-
ſtrauit, pecuniam amotam à Sacro Monte, vti ibi otio-
ſam culpa aduerſariorum, quam recipere volebant prima-
rio pro fructibus, ſecundario verò pro Capitale, & non
alias, ideoque iouestitam fuiſſe in Cenſum 31. Martij 1661.
& quoad donationem inter viuos factam Vxori, & filijs
quæcumque illæ ſint ad quemcumque finem ipſe attulit
renunciationes eorumdem, pro omni Iure, & intereſſe
initas cum filijs Iſabellæ & Anibalis in ampliſſima forma,
vt ex Inſtrumento 15. Ianuarij 1662. omniaque & quæ-
cumque eius bona, idem D. Carolus propterea obtulit in
ſolutum dd. Coniugibus ad ipſorum electionem pro ſupra-
dicto eorum prætenſo credito ſcut. 1350. & fructuum in to-
tum ad ſc.2080. monetæ aſcendeñ, & præcipuè creditum ſc.
3197 monetæ, quod d. Carolus conſequi debet ab Excel-
lentiſſimo D. Principe . . . . . licet vinculatum
pro ſimplici euictione Caſalis venditi vſque de anno. 1625.
ſibi tamen reſeruato Iure d. Creditum, ſiue illius Inue-
ſtimentum ſemper, & quandocunque redimeñ, & recu-
perañ pro eiſdem ſcut. 2080. dd. Coniugibus liberè ſol-
uendis.

Demum non obſtitit, quod paupertas fratris probata
29 non fuerit, & quatenus de ea conſtaret † præferendam eſ-
ſe ſororem in pari paupertate ad Rot. *d. dec.344. n.39. cum*
pluribus apud Caſtag. *quæſt.1.*

Quia paupertas probata ſatis videbatur arbitrio Domi-
norum ex eo, quod D. Carolus non habeat vnde ſoluat de-
bitum controuerſum, & ex eo, quod aſſerat ſe tantum
hæc, & hæc bona habere, eademque præcisè, ac diſtin-
30 ctè indicauerit, † nam qui cum plura bona habere affir-
mauit probare debet *gloſ.* Bart. *& alii apud* Maſcard. *de pro-*
bat. concluſ.1159. nu.8. 16. 40. & 41. & præcipuè inter fra-
31 trem, & ſororem † de domeſticis rebus, & in Vrbe om-
nium conſcia, ſed cum omnia promptè offerantur à D. Ca-
rolo, & hoc priuilegio vtatur, vt ſuperflua viſa eſt proba-
32 tio † paupertatis, præſertim quando è contrario quoque
frater opponat ſororem non eſſe pauperem, quia ipſa vltrà
dotem ſuper bonis fideicommiſſarijs habet legitimam ma-
tris, cuius etiam eſt donataria ſcut. 200. monetæ, & à q. Ne-
rin eius primo Viro fuit relicta vſusfructuaria omnium
ſuorum bonorum ipſius ſororis Viduitate durante, ac
etiam prouidet Iocalia, aliaque bona valoris, vt patet ex
ipſiusmet declaratione, & iurata confeſſione in publ.
Inſtrumentum rogatis 29. Decembris 1650. & 5. Maij
1654.

Et ita itaque &c.

R. P. D. E M E R I X.

Bononieñ. Bonorum.

Lunæ 7. Aprilis 1664.

A R G V M E N T V M.

Pactum negotio principali adiectum quando corruat. Legatum temporale an tranſeat ad hæredes. Relatum quando veniat attendendum, & alia de quibus in ſummario.

S V M M A R I V M.

1 *Pactum adiectum, negotio principali, ſi iſtud corruat, pactum inefficax redditur.*

2 *Subſtitutus ad illa bona aſpirare nequit, quæ in ſubſtitutione excipiuntur.*

3 *Legatum temporale non tranſit ad hæredes.*

4 *Bona illa præſumuntur libera hæredis inſtituti, quando ipſi non fuit datus alter ſubſtitutus, ita vt illa tranſmittere valeat ad hæredes.*

5 *Subſtitutum ſe eſſe prætendens ſubſtitutionem probare tenetur.*

6 *Relatum quando veniat attendendum.*

7 *Aſſociatio competens vigore facultatis capiendi poſſeſſionem propria auctoritate non venit attendenda ſub prætextu exceptionis requirentis altiorem indaginem.*

8 *Facultas capiendi poſſeſſionem propria auctoritate probata admittitur, & impedit quodcumque remedium poſſeſſorium.*

Declara tamen vt num.9. & 10.

D E C I S I O CLXXX.

PHILIPPVS Sala teſtamento legauit Marſilio fratri, eiuſque deſcendentibus maſculis in caſu obitus Iacobi Mariæ eius filij ſiue illius deſcendentium maſculorum ſine filijs Prædia, quæ poſſidebat in communi S. Auguſtini eaque ſubiacere fideicommiſſis Alberti Aui & Io: Baptiſtæ, & non vltra, ita vt ſi per deficientiam lineæ bona tranſire deberent ad alienas familias, tunc declarauit tertiam partem circiter dd. bonorum non ſubiacere dd. fideicommiſſis, ſed illam eſſe liberam pro legitima alijſque detractionibus ſibi debitis eamque hoc caſu, vt ſupra legauit Marſilio fratri, & eius deſcendentibus maſculis in infinitum ob amorem erga illius familiam, & Agnationem, & pro omni, & toto eo quod prætendere poſſet.

In reliquis vero bonis ſuis hæredem vniuerſalem inſtituit Iacobum Mariam filium, & eius filios, Nepotes & deſcendentes, maſculos in infinitum eiſque, ſeu illo vltimo ſine filijs decedenti ſubſtituit Iſabellam, illius filios & deſcendentes in infinitum, detractis tamen bonis S. Auguſtini, tali caſu relictis Marſilio, & eius filijs, vt ſupra ſummario vtriuſque Partis *a.1.*

Deceſſit paulò poſt Teſtatorem Iacobus Maria ſine filijs & ſub inde ortæ fuerunt plures controuerſiæ inter Marſilium, & Iſabellam pro quibus amicabiliter componendis compromiſerunt in tres inſignes Iuris Conſultos, qui in laudo deſuper lato declararunt bona ſita in communi S. Auguſtini, quoad tertiam partem eſſe libera, & hæreditaria Philippi, & quoad reliquas duas tertias ſubiacere fideicommiſſis paternis, & Auitis purificatis ad fauorem Marſilij, cui propterea eadem bona relaxari mandarunt, cum declaratione tamen, quod ſi aliquo modo eueniret caſus, quod tertia pars bonorum S. Auguſtini vt ſupra libera, & in teſtamento Philippi legata Marſilo reſtituenda venirent, & hæredibus ibi ſubſtitutis iuxta diſpoſitionem Teſtatoris tali caſu reſtitui debeat tertia pars omnium dd. bonorum S. Auguſtini arbitrio boni viri ſummario *a.2.*

Poſtmodum in executionem laudi partes deuenerunt ad diuiſionem in qua Marſilio inter cætera aſſignata fuerunt bona S. Auguſtini cum declaratione facta in laudo, quod duæ tertiæ partes ſubiectæ erant fideicommiſſis antiquis paternis, & Auitis, alia verò tertia pars libera dicti Philippi, ideoque reſtituenda hæredibus ſubſtitutis in illius teſtamento, videlicet Iſabellæ, & eius filijs iuxta diſpoſitionem Teſtatoris in caſu quo extincta fuiſſet linea Maſculina Marſilij, & prout in dicto teſtamento, & laudo, pacto adiecto, quod tali caſu liceret Iſabellæ, & eius filijs appræhendere poſſeſſionem propria auctoritate, quod quidem pactum ſibi ſuffragari contendens. D. Ballarinus Iſabellæ filius obtinuit contra Dominos de Fachenettis Donatarios Laurentij filij, & vltimi de linea Maſculina Marſilij ſubſcribi dubium; An ipſi ſit danda aſſociatio, quam vtraque parte informante Rot. hodie cenſuit non eſſe concedendam, quia pactum ca-
pien-

Digitized by Google

piendi poſſeſſionem propria auctoritate adiectum in di-
uiſione, non ſtat perſonaliter, & de per ſe, ſed acceſſo-
rie, & conſecutiuè ad fideicommiſſum, quo non exiſten-
1 te ſeu corruente pactum remanet inefficax Honded. *conſ.*
58. num.54 lib.2. Surd. *dec.7. num.29. & 157. nu.5.* Rot *dec.*
694. num.9 part.1. & dec.63. num.27 par.8. & dec.121. nu.
3. part.9 rec.

De fideicommiſſo autem fauore Iſabellæ, & eius fi-
liorum in bonis de quibus agitur nullibi apparet. Non qui-
dem ex Teſtamento Philippi, quia in eo non particularis
ſubſtitutio Iſabellæ & eius filiorum in bonis S Auguſtini
2 & ſubſtitutione vniuerſali, in qua, ſunt vocati, † hæc bona
nominatim excipiuntur, & conſequenter ſub illa nullate-
nus compræhendatur. Bart. *in l. Marcellus §. liberis nu.12.*
11. ff. ad Trebell. Peregr. *art.7. num.12 & 13. vbi plures cu-*
mulat Rot. *in Romana domus 25. Maij 1657. §. nec obſtat co-*
ram Reuerendiſſimo Domino meo Decano, & in ſpecie huius
legati firmatum fuit dec.34. num.9. & pluribus ſeqq. part.8.
recent.

3 Neque legatum vſum fuit Dominis temporale, & re-
ſtrictum ad ſolam lineam, & deſcendentiam Marſilij, ita,
& taliter quod ea extincta reuerti debeat ad hæredes, &
ſucceſſores Philippi Teſtatoris & conſequenter ad Ballari-
num prout in ſimili notat Pereg. *art.51. n.21. &* Rot. *dec.*
194. n.103. par.5. rec.

Quia cum bona legata eſſent libera Teſtatoris, nec
ſubiecta antiquis fideicommiſſis Auitis, & paternis, ea-
que etiam in caſu, quo per deficientiam lineæ, alias tran-
ſire debebant ad alienas familias relicta fuerit Marſilio,
eiuſque deſcendentibus maſculis ob amorem erga illius
familiam, & agnationem, & pro omni & toto eo quod
prætendere poſſent, nec vltimo morienti datus legatur
alius ſubſtitutus, vtique pænes eundem remanſerunt li-
4 bera ita † vt de illis ad libitum diſponere potuerit iux tex.
in *l. cum Pater 5. ff. de libert. in fine, vbi gloſſ. & DD. in l.*
qui ſolidum §. fin. ff. de leg.2. Eugen. *conſ.33. num.36. lib.2.*
Fuſar. *de ſubſtit. quæſt.531. & quæſt.735. vtrobique numer.1.*
Rot. *dec.203. num.1. part.2. & deciſion.34. num.18. part.8.*
recent.

Minus viſum fuit apparere de eodem fideicommiſſo, &
laudo quia in eo nullum fideicommiſſum ordinatum fuit,
ſed ſolum determinata quantitas bonorum liberorum,
& ſubiectorum fideicommiſſis antiquis ibi: declararunt
bona ſita in communi S. Auguſtini, quoad tertiam par-
tem eſſe libera & hæreditaria Philippi, & quo ad reliquas
duas tertias ſubiacere fideicommiſſis, & poſtea quamuis
additum fuerit, quod ſi aliquando eueniret caſus, quod
tertia pars bonorum &c. reſtituenda veniret hæredibus
ſubſtitutis iuxta diſpoſitionem Teſtatoris, tali caſu re-
ſtitui debeat tertia pars omnium bonorum S Auguſtini ar-
bitrio boni Viri, tamen illa verba non ſunt diſpoſitiua,
ſed fuerunt incidenter prolata cum ſuppoſito quod in te-
ſtamento Philippi eſſent ordinatæ ſubſtitutiones, quibus
5 † proinde deficientibus, nil operantur, ad fauorem Bal-
larini Alex. *conſ 126. num.5. lib.5.* Rot. *deciſion.103. num.3.*
part.1. diuerſ. & dec 492. nu.14. part.4. tom.2. rec. & Surd.
dec.282. n.9.

Denique nec etiam ex diuiſione facta in executione
laudi à Marſilio, & Iſabella, quia licet in ea dictum fuit
caſu quo extincta fuiſſet linea maſculina Marſilij tertiam
partem bonorum S. Auguſtini reſtituen. eſſe hæredibus
ſubſtitutis in teſtamento Philippi, videlicet Iſabellæ &
eius filijs, dum hoc non fuit actum perſonaliter, & de
per ſe ſeu per Viam nouæ conuentionis, & diſpoſitionis,
ſed dependenter relatiuè, & conſecutiuè ad Teſtamen-
tum, & laudum ibi: *iuxta diſpoſitionem D. Teſtatoris, &*
prout in dicto Teſtamento, & laudo, ac propterea cum ne-
que in teſtamento, neque in laudo tale fideicommiſſum
legatur vt patet, ex ſupradictis, vtique non poteſt fieri
fundamentum ſuper huiuſmodi Verbis relatius dum ali-
6 tet apparet ex relato, quod † hoc caſu venit attenden-
dum Peregr. *artic 16. num.111. verſ.3. Caſus* Cin. *conſ.546.*
num.117. Honded. *conſ.56. num.54. vol.1.* Rot. *dec.127. num.*
10. par.1. & dec.160. n.12. part.7. rec. & dec.90. n.1. & ſeqq.
part.2. diuerſ.

7 Et hinc non obſtat quod aſſociatio † competens vigore
facultatis capiendi poſſeſſionem propria auctoritate, non
debeat retardari ſub prætextu exceptionis requirentis al-
8 tiorem indaginem, ſed incontinenter † probata admitti-
tur, & impedit quodcunque remedium poſſeſſorium *di-*
cta in l. filius familias §. diuer. ff. de leg.1. Card. Seraphin.
deciſ.757. numer.1. & 2. Rota *deciſ.83. num.2. part.9. re-*
cent. tum † etiam quia obiectum procedere poſſet ſi dicta 9
facultas ſtaret perſonaliter, & de per ſe, in quibus termi-
nis loquuntur, & intelligendæ ſunt auctoritates, ad hoc
comprobandum allegatæ † ſecus vero dum illa ſtat acceſ- 10
ſorie relatiuè & dependenter, quia tunc illa inefficax re-
maneat corruente principali, debet quoque, eo caſu retar-
dari aſſociatio, vt firmant Honded. Surdus & Rota *in locis*
vt ſupra allegatis.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Bononien. Fideicommiſſi de Luparis.

Veneris 2. Maij 1664.

ARGVMENTVM.

Hæres grauatus ſi bona legata alienet, debitor legatarij efficitur, & alienatio ex cauſa legitimæ facta compenſatur cum debito, cum legati dominium à die mortis teſtatoris in legatarium tranſeat.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ ſunt conformes quando poſterior anteriorem confirmat.*

2 *Sententiæ iniuſtæ non ſunt executioni demandandæ.*

3 *Sententiarum validitas ex actorum reuolutione reſultat.*

4 *Sententiæ iuſtitia ex deciſionibus in cauſa factis apparet.*

5 *Alienatio per hæredem facta cedit in legitimæ detractionem.*

6 *Legitima de hæreditate patris filio debetur ex prouidentia legis.*

7 *Iudicium puri, & parificati eſt idem.*

8 *Hæres grauatus alienando bona fideicommiſſo ſubiecta efficitur debitor fideicommiſſarij & alienatio ex cauſa legitimæ cenſetur cum debito compenſata.*

Et ratio num.9.

10 *Legati dominium à morte teſtatoris tranſit in legatarium etiam ignorantem.*

11 *In Legato quantitatis non eſt locus retractationi in præiudicium illius cui fuit ius quæſitum.*

Secus in Legato ſpecie & num.12.

13 *Conſenſus per Legatarium præſtitus alienationi fundi legati remittit tantum hypothecam ſuper fundo legato, & non præiudicat ſibi quin poſſit precium rei legatæ recuperare ab alienante.*

14 *Filio in legitimam debet imputari omne id quod capit iudicio parentum in eorum vltima voluntate.*

15 *Voluntas teſtatoris declaratur ex alijs in teſtamento contentis.*

16 *Filio vt præiudicetur in legitima requiritur vt fiat expreſſa mentio illius, & nominatim renuncietur.*

17 *Bona fideicommiſſaria pro dotibus ſunt obligata.*

DECISIO CLXXXI.

A SENTENTIA Rotali duarum de partibus confirmatoria in parte concedente Comitiſſæ Artemiſiæ Luparæ immiſſionem in bonis fideicommiſſarijs Franciſcæ Cambiæ de Iſolanis eius matris, factis tamen detractionibus ex perſona Com. Antonij filij debitis, ſed pro rata librarum 12900. ad dicti Antonij manus occaſione alienationis domus, & certorum aliorum bonorum peruentorum ex computandis, fuit quoad compenſationem huius ſummæ commiſſa mihi cauſa appellationis à Comite Marco Antonio Iſolano interpoſitæ cum clauſula conſtito de tribus conformibus, & in reliquis ſine præiudicio, ad cuius reſcripti formam dato dubio, an conſtet de tribus, & ſententia eſſet, nec confirmanda, fuit vtraque pars illius affirmatiuè reſoluta.

Reſpectu enim primæ partis de numero, & conformi-
tate

Digitized by Google

tate ſenteotiarum in parte concedentium immiſſionem
Franciſcæ, & ex computatione librarum 52900. in detra-
ctionibus, vt ſupra debitis non contingit dubitari, dum
in effectu poſterior continet id ſuper quo fuit in Antece-
1 dentibus declaratum, Illaque † etiam in verbis confir-
mat, licet ſufficeret in ſubſtantia *l. nihil obſtat num. 7. de
verb. ſignificat. l. in ſumma 59. ff. de re Iudic.* Ruio. *conſ.* 114.
num. 10. *lib.* 50. Dec. *conſ.* 385. *ſub num.* 2. *verſic. & in tali con-
formitate* Gratiao. *diſcept. forenſ.* 879. *num.* 26. Rota coram
Cardinali Caual. *decif.* 387. *num.* 1. *add. ad* Buratt. *deciſion.*
567. num 8. *cum ſequent.*

Et quamuis vt ſit locus huiuſmodi ſignaturæ reſcripto,
ſola conformitas ſententiarum non ſufficiat, ſed vltra
2 requiratur illarum validitas, & Iuſtitia, alias † no-
men ſententiarum non merentur & non ſunt executioni
demandandæ Bart. *in l. 4. §. Condemnatum ff. de Sent. & re
Iudic.* Caputaq. *decif.* 114. *part.* 3. Rota *decif.* 38. *num.* 3.
& decif. 129. *num.* 1. *part.* 7. *recent.* attamen contra vali-
3 ditatem † ex actorum reuolutione, reſultantem, nihil
4 fuit oppoſitum, Iuſtitia verò inconcuſſa † remanet ex
binis deciſionibus Reuerendiſſ. Papien. ſub diebus 12. De-
cembris 1659. & 4. Iulij 1660. & totidem coram R. P. D.
Bourlemont emiſſis prima ſub die 14. Ianuarij 1661. & al-
tera 27. eiuſdem menſis 1662. in quibus poſtquam fuit pro
certo habitum per obitum Comitis Antonij Iſolaoi ſine
filijs fuiſſe apertum fideicommiſſum per dictam Fran-
ciſcam de Cambijs eius matrem ordinatum ad fauorem
Comitiſſæ Artemiſiæ Luparæ eius filiæ, illique decre-
tam immiſſionem in bonis fideicommiſſarijs, & è contra
Comiti Marco Antonio Iſolano Ceſſionario Comitiſſæ
Cammillæ Vrſæ hæredis præfati Comitis Aotonij fidei-
commiſſarij vltimo loco defuncti, plures competere de-
tractiones, & ſignaoter legitimæ, & Trebellianicæ,
ac legati librarum 27. mil. eidem Antonio per teſtatricem
relicti, aliundè firmatum in legitimæ, & Trebellianicæ
computum teneri compenſare dictas libras 52900. ex di-
ſtractione Domus, & aliorum boonrum fideicommiſſo
ſubiectorum retractas iuxta Iuris diſpoſitionem ſecundum
5 quam primæ alienationes † per hæredem factæ cedunt in
detractiones *ad Textum in l. Marcellus 53. §. Reſque ff. ad
Senat. Conſ. Trebell.* Alex. *conſ.* 178. *num.* 4. *lib.* 5. Rota co-
ram Andrea *deciſion.* 80. *num.* 2.

Non obſtat obiectio in dd. omnibus diſputationibus ex-
citata, & ſublata, ſed iterum repetita, quod imputatio
alienationum poteſt in præſenti verificari in illis libris
900. ex diſtractione bonorum receptis, non autem in alia
maiori ſumma 52. mil. ab emptore dictæ domus pro
pretio illius Antonio venditori ſolutarum eo quia dicta
Domus fuit titulo particularis legati per Ioannem Ba-
ptiſtam Cambium relicta Franciſcæ filio in caſu obitus
Horatij ſine filijs, cumque adhuc eo viuente fuerit alie-
nata per Antonium, vti propria titulo Donationis ſibi
factæ à dicto Horatio acquiſita, aliud Ius tunc Fran-
ciſca legataria non habebat quam euentuale, ſi de-
ceſſiſſet Antonius ſine filijs, quod non ſufficit pro im-
6 putatione in legitimam, † quæ eſt de Hæreditate Pa-
tris, & de bonis illius filio debetur ex prouidentia legis,
l. cum quæritur C. de Inoffic. teſtamento Alex. *conſ* 45. *num.*
11. *lib.* 1. Sord. *conſ* 427. *num.* 28. *cum ſeqq.* quia ad effectum
de quo agitur ſat eſt, quod quandocumque potuerit vi-
uente Franciſca impleri conditio, vt de facto euenit ſta-
tim ac deceſſit Horatius, ſine filijs perinde ac ſi ab initio
7 fuiſſet purè relictum ex regula quod † idem eſt Iudicium
puri, & purificati *l. fin. §. 1. ibi* Angel. & Alex. *ff. de vulg. &
pupill. l. ſed & ſi de via prope finem ff. de acquir. hæred.* Surd.
conſ. 73. *num.* 4. *& conſ.* 253. *num.* 26. Honded. *conſ.* 50. *num.* 35.
lib. 2. Gratian. *diſcept. forenſ. cap.* 274. *num.* 57. Giouag. *conſ.*
51. *num.* 24. *lib.* 1.

Hinc ſecuta alienatione Domus, & recepto pretio per
Aotonium, effectus fuit debitor illius erga Franciſcam,
in quam ex hoc non potuit domus deueniri, & ob id
contra ipſum creditorem eiuſdem Franciſcæ ex cauſa
8 legitimæ † miniſterio legis cenſetur cum tali debito
compenſata Surd. *de alim. preuid.* 13. *num.* 54. Rota co-
ram Gregor. *decif.* 568. *num.* 11. *& in recent. deciſion.* 446.
9 *num.* 3. *part.* 3. & eo potiſſimum ad euitandos inutiles
circuitus qui ſequerentur ſi Comes Iſolanus vna manu
acciperet creditum pro ſua legitima, & ex alia exburſa-
ret pretium ex domo alienata retractum Modern. Ianuen.
de Camb. quæſt. 25. *num.* 25. Rota apud Scacc. *de appel.
decif.* 142. *num.* 31.

Non vrget, quod pariter inculcabatur Franciſcam
nunquam agnouiſſe hoc legatum & proinde non poteſt
prætendi ab hærede, nec obijci compenſatio illius, cum
legitima, nam reſponſum fuit, nullam fuiſſe neceſſariam
acceptationem, vel agnitionem, ex quo agitur de legato
particulari, cuius † dominium recta via à morte Teſtato- 10
ris tranſit in legatarium etiam ignorantem *l. cum autem §.
2. ff. de legat. 2. l. ſi partem §. 1. ff. quemadmodum ſer. amittit.*
Surd. *conſ.* 253. *num.* 24. Peregrin. *de fideicommiſſ. art.* 49. *num.*
203. Rota *decif.* 289. *num.* 1. *&* 6. *part.* 7. *recent.*

Nec prædictis viſa ſunt applicari ea, quæ obijciuntur
quod non ſit locus retractationi in legato quantitatis † 11
in præiudicium illius, cui fuit Ius quæſitum, nam ex fa-
cto remouetur obiectum, cum verſemur in legato ſpeciei,
videlicet particularis domus non autem quantitatis, † ſic- 12
que rectè retractatio Bart. *in l. finali §. fin autem num.* 3. *C.
comm. de legat.* Rota *decif.* 760. *num.* 6. *verſ. ſecus part.* 2. *re-
cent.*

Parui tandem refert Franciſcam præſtitiſſe conſenſum
alienationi domus, quia huic obiectioni fuit in antece-
dentibus deciſionibus latè reſponſum, nempè quod taliter
conſenſus operari poſſet † remiſſionem hipothecæ ſuper 13
domo, inde tamen præiudicium, ſibi non intulit, quin
poſſint pretium recuperare ab Antonio, cuius culpa non
potuit domum ſibi legatam acquirere ex citatis in præfatis
deciſionibus.

Quantum verò ad alteram partem dubij ſuper con-
firmatione, vel infirmatione ſententiæ excipiendis à fir-
mata imputatione in legitimam, & alias deductiones
prælegatum librarum 27500. à matre relictum Antonio
DD. pro confirmatione reſponderunt, quia non conſtito,
quod dictus Antonius illud acceptauerit, non intrat
Iuris regula, quod debet in legitimam filijs imputari 14
omne id, quod capit Iudicio parentum in eorum vlti-
ma voluntate ex fusè cumulatis in prima deciſione R.
P. D. meo Bourlemont §. fuit enim animaduerſum cum
ſeqq. non attenta illa, quæ deducitur ex approbatione
† teſtamenti, cum ea enim in alijs ibi contentis con- 15
grue poſſit verificari, non autem vt cenſeatur præiu-
dicatum in legitima, ad quem effectum requiritur, † 16
vt fiat expreſſa mentio illius, & nominatim renuncie-
tur *l. ſi quando §. & generaliter C. de inoffic. teſtam.* Ancha-
ran. *conſ.* 152. *num.* 8. *verſ. legitimam* Gabriel. *conſ.* 137. *num.*
45. *l.* 5. Gratian. *diſcept. forenſ. cap* 648. *num.* 20. Rota *in Pe-
ruſina fideicommiſſi de Redulphis* 14. *Iunij* 1652. *§. quia cum
coram R. D. meo Decano.*

Non ſubſiſtit, quod prælegatum contineat liberatio-
nem proprij debiti ipſius Antonij obligati ad ſolutionem
dotis Artemiſiæ, & alijs ſororibus, quia ex verbis
inſtrumenti Tranſactionis, & adminiſtrationis tutelæ
inter ipſum, & Matrem ſtipulati deprehenditur Anto-
nium noluiſſe de proprio teneri, ſed conſenſiſſe, vt dicta
mater pro ſolutione in cauſa dd. dotium facta poſſet ſe re-
integrare ex bonis fideicommiſſarijs pro conſtitutione do-
tium obligatis in vim *Auth. res quæ C. commun. de legat.* 17
non extantibus liberis Natt. *conſ.* 65. *num.* 5. Mandell. *conſ.*
447. *num.* 535. Surd *decif.* 62. *num.* 22. Buratt. *decif.* 645.
num. 23.

Et ita fuit concluſum conſtare de tribus, & ſententiam
Rotalem eſſe confirmandam vtraque parte informante
&c.

R. P. D. PRIOLO.

Rauennaten. Collectarum.

Lunæ 2. Maij 1664.

ARGVMENTVM.

Eccleſiaſtici non tenentur ad ſolutionem publicarum impoſitionum, tenentur tamen quando huiuſmodi impoſitiones primario, & principaliter vtilitatem priuatam reſpiciunt. Coloni tenentur ad ſolutionem collectarum pro fructibus.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſiaſtici non tenentur ad onera, & alia debita Ciuitatis quamuis communem laicorum, & clericorum vtilitatem implicent.*

Quod procedit in impoſitionibus publicis ad quas laici ſoli tenentur, non autem quando onera reſpiciunt primario vtilitatem priuatam & num. 2 & 3.
4 *Onus priuatum afficit tam Eccleſiaſticos, quam laicos.*
5 *Eccleſiaſtici tenentur ad ſolutionem oneris ab Apoſtolica ſede approbati.*
6 *Contributio non eſt facienda pro fundis, ex quibus nihil colligitur.*
7 *Quantitas ſoluenda ex bonis debet regulari habita ratione fructuum.*
8 *Coloni non tenentur ad ſolutionem collectarum pro prædiis ſed pro fructibus.*

D E C I S I O CLXXXII.

INTER Clerum ſecularem, tum Regularem, & communitatem, ne eorum bona inundationibus expoſita multum periclitarent Conuentum extitit vſque de anno 1586 quod pro huiuſmodi aquarum, & fluminum reparatione imponeretur Collecta, prævio beneplacito Apoſtolico deſuper obtento, ad cuius ſolutionem vnuſquiſque contribuere deberet ſecundum proportionabilem taxationem bonorum, qua tranſactione, licet hactenus obſeruata nihilominus cum pro parte Monachorum Abbatiæ Claſſenſis fuerit oppoſitum quod ipſi non poſſint cogi ad contrahendum pro paſcuis, & vallibus, quæ vt pote loca decliuiora, & humiliora, patiuntur frequentiores inundationes, adeout paucos, aut nullos fructus ferant propoſitum dubium; An, & pro qua rata teneretur Abbatia ad Collectas, & reſponderunt DD. illam teneri proportionabiliter ad fructus, qui ex terris percipiuntur iuxta Breue confirmationis ſan. mem. Greg. XIII.
1 Quamuis enim Eccleſiaſtici non teneantur ad onera,
& alia debita Ciuitatis etiamſi implicent communem
tam Laicorum, quam Clericorum vtilitatem *cap. non
minus, & ibi ſcrib. de Imm. Eccl.* concluſio tamen proce-
2 dit in impoſitionibus publicis, ad quas tenentur ſolùm †
Laici, non autem quando prout hic Collectæ reſpiciunt
3 principaliter, & primario commodum, & vtilitatem †
priuatam, quo caſu talis contributio non meretur nomen
4 Collectæ publicæ, ſed potius verè priuatæ, ideoque † non
minus afficit Eccleſiaſticos, quam Laicos iuxta ſententiam Ancharani *in d. cap. non minus nu.* 8. & Abb *num.* 18. *de Immunit. Eccleſiæ* Laderch. Imol. *conſ* 145. *num.* 4. Surd. *conſ.* 40. *per tot.* Leſſ. *de Iuſtit. & Iur. lib.* 2. *cap.* 32. *num.* 24. & *latè comprobat* Thom. *del bene de Immun. Eccleſ. tom.* 1. *cap.* 5. *dubit.* 16. *num.* 1 & *per tot.* Laym. *Theol. moral. tract.* 4. *cap* 6. *num.* 7.

Præſertim in caſu iſto, quo Eccleſiaſtici ſe obligarunt
ad ſolutionem huiuſmodi Collectæ in tranſactione inter
eos, & ſæculares inita, & ſubinde in forma ſpecifica
5 confirmata per ſan. mem. Gregor. XIII. qua ſtante approbatione Apoſtolica tenetur ad ſolutionem illius etiam ſi alias cogi non poſſent ſicuti tradunt Maluaſ. *conſ.* 26. *nu.* 28. & *ſeq.* Riminald Iun. *conſ.* 4. *per tot* & *conſ.* 574. *num.* 10. & *ſeqq.* Daniel. *de nobilit. diſput.* 50 *num.* 65. Thom. *del bene vbi ſupra part.* 1. *cap* 5. *dubit.* 18. *ſect.* 2. *per tot.*

Verum quia ex contioentia, & tenore d. tranſactionis,
& Breuis Apoſtolici apparet, contrahentes in impoſitione illius Collectæ habuiſſe reſpectum ad fructus, non
vero ad numerum, & menſuram prædiorum, cum
enim ex aliquibus plus, & aliquibus minus, immo
etiam ex aliquibus nihil colligitur, ſolutio non poteſt
eſſe certa, & vniformis nam alias Abbatia ſolueret pro
fructibus, quos non habet contra Iuris regulam, quod
6 contributio fieri non debet pro fundis, ex quibus nihil
colligitur, vt probat *text. in l. final.* §. *illam æquitatem ff. de Cenſ.* Natt. *conſ.* 418. *ſub num.* 7. Socc. Iun. *conſ.* 33. *num.* 12. *lib* 3. Miſinger. *reſponſ.* 1. *num.* 30. Decad. 15. Roch. *de contribut. cap.* 11 *num.* 64. & *ſeqq.*

Nec facit, quod præter tornaturas 864. reliquæ terræ
ad Abbatiam pertinentes conſiſtant in pecuniis, & Vallibus pro maiori parte anni coopertis, ſed tantum reſpicit maiorem, vel minorem quantitatem, quæ regulari
7 debet, habita ratione † fructuum bonorum, vt expreſsè
diſponitur in iiſdem Capitulis tranſactionis, & Beneplacito Apoſtolico, à quibus non diſcordant noua capitula de anno 1626. celebrata, quia licet ibi dictum fuerit quod quilibet ſoluat certum quid pro qualibet tornatura, ſubditur tamen *delle terre aratiue, e pratatiue al quale pagamento per la metà habbino à concorrere il Padrone, e per l'altra metà il Lauoratore*, quod intelligitur, & interpretari debet ſecundum valorem, & fructuum bonorum iuxta formam capitulorum præcedentium, ac etiam eſt conforme diſpoſitioni Iuris communis, ex quo Coloni non tenen-
tur ad ſolutionem † Collectarum pro prædiis, ſeu ter- 8
ris, ſed pro fructibus, vt firmat Theſaur. *deciſ.* 116. *num.* 10.

Et ita informante vtraque parte &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Rauennaten. Emphiteuſis.

Lunæ 5. Maij 1664.

A R G V M E N T V M.

In Emphiteuſi pluribus conceſſa portio vnius alteri accreſcit altero ex comprehenſis in inueſtitura decedente, nec poteſt in præiudicium alterius ex inueſtitis etiam cum directi Domini conſenſu ab emphiteuta alienari, vnde ſi maritus bona emphiteutica in dotem receperit tacite videtur renunciaſſe lucri dotalis detractioni.

S V M M A R I V M.

1 *In Emphiteuſi pro ſe filiis ac nepotibus, altero ſine deſcendentibus moriente portio iſtius alteri deuoluitur ex iure accreſcendi.*
2 *Emphiteuta non poteſt diſponere de bonis Emphiteuticis in præiudicium alterius ad emphiteuſim vocati.*
3 *Dominus directus non poteſt inueſtituram alteri concedere ſuperſtite adhuc primo emphiteuta.*
4 *Bona emphiteuſis Eccleſiaſticæ, quando ſe habent ad inſtar allodialium licet inueſtito ad ſui libitum, etiam in præiudicium comprehenſi in inueſtitura de iis abſolutè diſponere.*
5 *Inſtrumentum inueſtituræ ſemper eſt attendendum.*
6 *Dictio taxatiua duntaxat eſt pactorum excluſiua.*
7 *Dotis detractio ex bonis liberis viro permiſſa cenſetur, non ex aliis emphiteuſi obnoxiis.*
8 *Emphiteuſis etiam cum directi Domini aſſenſu in præiudicium alterius in inueſtitura comprehenſi non poteſt ab emphiteuta alienari.*
9 *Statuta Laicalia non poſſunt ſibi locum vindicare in bonis directo Eccleſiæ dominio ſubiectis.*
10 *Maritus ſub onere fideicommiſſi bona in dotem recipiens cenſetur detractioni lucri dotalis renunciare voluiſſe.*

D E C I S I O CLXXXIII.

IACOBVS tornaturas centum quinquaginta à Rectore Eccleſiæ S. Adalberti in emphiteuſim receperat pro ſe; filiis, ac nepotibus duntaxat, eoque defuncto Ioſeph, ac Hieronymus renouationem conſimilem reportarunt. Ex Ioſepho Hieronymus prodiit in lucem de cuius nunc portione non agitur. Ex Hieronymo Laura, ac Iuliana originem traxerunt inter quas portionis Paternæ coæqualis contigit diuiſio. Cum verò Laura nullis ſuperſtitibus liberis exceſſerit ab Humanis Syluio Pompilio Viro pro parte dimidia ſibi inſtituto hærede, inter hunc ab Eccleſia, ſucceſſiuè inueſtitum, ac ſuos hæredes, necnon Iulianam lis fuit exorta ſuper bonis obnoxiis Emphiteuſi, quæ ad Iulianam ſpectare hodie Domini cenſuere.

Siquidem in emphiteuſi pro ſe filiis, ac nepotibus à pa-
tre recepta Iuris diſpoſitio decernit, vt ſi alter † ex filiis 1
ſine deſcendentibus ab humanis excedat portio ipſius ad ſuperſtitem fratrem deuoluatur ex Iure accreſcendi, ſiue, vt alii cenſent ex vi pacti de ſuccedendo ſeu tacitæ reuocationis in ipſa inueſtitura contentæ *ad text. in cap.* 2. *de feud. Marchiæ* Bart. *in l. ſi mihi, & Titio* 110. *num.* 5. *cum ſeq. ibique* Iaſon. *num.* 12. *ff. de Verb. oblig. idem* Bart. *in conſ.* 58. *n.* 1 *cum ſeq. lib.* 1. Alex. *conſ.* 29. *n.* 3. *lib.* 1. Dec *conſ.* 263 *n.* 2. *verſ. ſed cum prædictis* Clar. *q.* 29. *nu.* 2. & 3 Card. Mant. *de Tacit. lib.* 22. *tit.* 34. *nu.* 19. & 21. Grat. *diſcept. foreuſ. c.* 272. *num.* 21. Craſſ. *in* §. *ius accreſcendi q.* 24. *in fin.* Fulgin. *de Iur. emph. tit. de ſuc-*

de ſucceſſ. quaſt 20.num.2.& 3. Rota *deciſ.107.num.33.par.4.tom.2.& deciſ.178.num.9.part.5.recent.*

Hinc non vrget Lauræ teſtam. præferens Viri ſubſtitutionem in bonisquoque ſuppoſitisemphitheuſi; ſiqui-
2 dem ipſa † nequibat de illis diſponere in præiudicium Iulianæ ſororis, cui tribuitur à Iure ſucceſſio, vt præter ſuperius recenſitas auctoritates probat *text. in cap. 1. §. de ſucceſſ. feud.* Alex. *conſ 44 num.3.lib.1.& conſ. 108. num. 1.& 4.*

3 Nec valuit proinde Eccleſia Domina † directa nouam inueſtituram alteri tribuere, dum Iuliana ſub primææ conceſſionis tenore incluſa adhuc degebat in humanis, vt tradit Bald. *in conſ.431.num.6.& 7.vol.2.* Dec. *conſ.144.nu.5. ad finem num.2.* Pariſ. *conſ.5.num.17.& 26.vol.1.* Rota coram Duran. *deciſ.431.num.6.& in recent.deciſ.121.num.16. part.3.recent. cum alijs recenſitis in Mantuana bonorum 16. Martii 1662.in §.nec vrget coram R. Decano.*

Nec vrgere viſa fuit concordia de anno 1434. cum Apoſtolicæ Sedis aſſenſu initæ inter Eccleſiam, ac Ciues Rauennatenſes bona Eccleſiaſticæ Emphiteuſis allo-
4 diallum ad intrat recenſentur, ita vt liceat inueſtito ad propriæ libitum voluntatis etiam in præiudicium comprehenſi in inueſtitura de ijs abſoluté diſponere in cuius terminis concordiæ inſertæ in vol. ſtatutorum conſuluit Ancar. *conſ.125. num.4.* Pariſ. *conſ.108. num 46. lib.1.*

5 Quoniam ſuas vires nequit illa porrigere quoties à contrahentibus fuerit Emphiteuſis ad certam genus perſonarum reſtricta in inſtrumento inueſtituræ cuius tunc tenor inſpici debet altero reiecto concordiæ à quo cenſetur per eos fuiſſe receſſum, vt declarat idemmet Ancaran. *in conſ.427. num.3. verſ. & 1. num.4.* Dec. *conſ. 208. num.6.& 7.* Rota coram Merlin. *deciſ.86. num. 11. cum ſeq. & coram R. Tarraconen. deciſ.402. num.8. & 44. num.10.& in Rauennaten. emphiteuſis 9. Decembris 1658. in §. quo verò ad Gordium, coram R.P.D.meo Albergato.*

Quæ ſane reſtrictio in caſu proprio deſumitur ex receptu per Hieronymum emphiteuſi pro ſe, filijs, ac
6 nepotibus ſub taxatiua *dumtaxat* alios † quoſcumque ex ſui natura excludente *ad text. in l. ſed ſi tantum 14. ff. de pactis l. Lutius 78.§. quæ habebat ff. ad Trebell.* Alex. *conſ.186 num.11.verſ.alias ſequeretur lib.7.* Dec. *conſ. 228. num.5.* Ruin.*conſ.45.num.13. vol 1.* Rota in *Romana Cambii 12. Iunii 1650. in §. debitor. coram R.D meo Card. Celſo.*

Neque valet à Pompilijs bona prædicta pro parte dimidia vindicari ratione lucri dotalis Syluio fratri competentis ex ſtatutaria diſpoſitione ſiquidem huius lucri
7 detractio ex bonis liberis † viro dumtaxat permiſſa cenſetur non autem ex alijs obnoxijs emphiteuſi quæ nec
8 etiam † cum directi Domini aſſenſu in præiudicium Iulianæ comprehenſæ in inueſtitura à Laura poterat alienari, vt aduertit Alex. *conſ.15.num.9.lib.5.* Aymon. *conſ. 135.num.7.verſ.ſed aduerto* Peregr. *de fideicommiſſ. art. 42. num. 64. & in ſpecie reſpondit* Rot. *in deciſ.42. num. 8. cum ſeq. coram Eminentiſſimo D. meo Cardinali* Otthobon. *et in Romana domus 20. Maii 1647. coram bon. mem. Peuting.* vbi
9 præterea firmato huiuſmodi Laicalia † ſtatuta ex defectu poteſtatis ſtatuentium non poſſe ſibi locum aſſumere in bonis directo Eccleſiæ dominio ſubiectis.

Animaduertebant præterea Domini, quod dum Pom-
10 pilius † ſub onere emphiteuſis in dotem bona recepit detractioni lucri ſuper illis cenſetur renunciaſſe, vt notat Alex. *conſ. 116. num.9. lib.7.* Cephal.*conſ.365.num 67.in fin.* Grat. *diſcept.245.num.49 cum ſeq* Rota coram Coccin. *deciſ.43.num.1.et 2 et deciſ.113.num. 1. et in Foroliuien. lucri dotalis 31.Ian.1659.in §. etenim cum ſeqq. coram R. D. meo Decano.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Leodien. Succeſſionis.

Lunæ 5. Maij 1664.

ARGVMENTVM.

Emptio ex quibus iuſtificetur, & quid ad perfectionem venditionis requiratur. Conſuetudo Loedij quid diſponat de bonis conſtante matrimonio à parentibus quæſitis.

SVMMARIVM.

1 *Probatio inutilis non eſt decernenda.*
2 *Emptio plené iuſtificatur ex Inſtrumento publico in actis exhibito.*
3 *Conſenſus vtriuſque contrahentis ad venditionis ſubſtantiam cum pretij taxatione requiritur.*
4 *Scriptura ſuper contractu omnino perfecto inita præſumitur ad maiorem probationem, potius quam pro eius perfectione requiſita.*
Sed declara, vt num. 5.
6 *Res venditæ traditio ad executionem ſpectat, non vero ad contractus ſubſtantiam.*
7 *Ex conſuetudine Leodii, bona conſtante matrimonio, à parentibus quæſita eiuſdem matrimonij filijs deferuntur, in quorum defectum alijs procreatis ex ſecundis nuptijs, reſeruato tamen parentibus vſufructu, donec vixerint.*
8 *Remiſſoria non conceditur ad probationem illius, quod conſuetudini impreſſæ repugnat.*

DECISIO CLXXXIV.

EX IRRELEVANTIS materiæ fundamento Remiſſoriam Antonio, ac Sororibus ſuis, hodie Domini denegarunt, ſiquidem quinque ex exhibitis articulis pro parte Herculis admittuntur expreſſe. Primus, ſcilicet, tertius, quintus, & octauus, nec debet ſuper illis inutilis proinde † probatio decerni, *text. in l.probationem,* 1
C.de probat. Bald. *in cap.cum contingat, num.1. poſt med. de offic.delegat.* Rota coram Caualer. *deciſ.87.num.4.*

Nulla pariter probatione viſus fuit indigere ſecundus, præſeferens molendina, de quibus agitur, poſt Ioannæ primæ Vxoris ſuæ deceſſum à Franciſco fuiſſe coempta: Dum ex publico † Inſtrumento in actis exhibito emptio 2
hæc valet iuſtificationem legitimam aſſumere, vt notat Felin. *in cap. 1. num. 4. verſ. conſidera, de appellat.* Rota coram Merlino *deciſ.369. num.3. in Ferrarien. Parochialis 6.Maii 1643. in § multo magis, coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano, et deciſ.114 num.1.et 2. coram Eminentiſſimo Domino meo Cardinali Ottobono.*

Qui ſane contractus emptionis, dum adhuc Ioanna in humanis degente perfectionem receperat, vt Franciſci met, necnon venditoris confeſſio præſefert, in ipſo Inſtrumento emiſſa, ibi: Et quoniam prædictus Contractus fuit factus, coemptus, & concluſus, non autem ſtipulatus pendente vita Ioannæ, dicti emptoris coniugis: ab eo debet tempore, non autem à die editi Inſtrumenti vires aſſumere. Ad venditionis † quippe ſubſtantiam, nulla 3
cenſetur neceſſaria Scriptura, ſed vna cum pretij taxatione conſenſus contrahentis vtriuſque dumtaxat exquiritur, vt probat *text. in §. vnico inſtit. de obligat. ex conſenſ. §. emptio inſtitut. de empt. et vendit. l. conſenſu 2. ff. de act. et obligat.*

Ex qua proinde ratione, *gloſſ. cenſuit, in l.contractus a. verbo in ſcriptis, Cod. de fide Inſtrument.* conuentam, ſeù † initam inter partes ſcripturam ſuper contractu om- 4
ninò perfecto, præſumi ad maiorem probationem, potiùs quam pro eius perfectione requiſitam, & contrarium procedere aſſerit † in contractu ex ſui natura ſcripturam 5
exigente, vel quoties expreſſe conuenerint contrahentes, vt abſque illa validitatis robur contractus nequeat obtinere, quod tradit quoque altera *gloſſ. in § in his verbo ſcriptura, inſtit. de empt. & vendit.* Soccin. Sen. *conſ.32. num.4. colum.3. verſ. nec eſt curandum, lib.3.* Gratian. *conſ 107. nu. 4.cum ſeqq. lib.1.* Surd.*conſ.202 num.20* Gratian.*diſcept.foreaſ.capit.842.num.18.cum ſeqq.* Rota coram Pen.*deciſ.995. num.3.& 4.& deciſ.37.num.8.part.4.tom.2. & 677. num. 7. part.4.tom.3.recent.& in Bononien. Domus 1. Iulii 1661. coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano.*

Nec vrget, quod Molendinorum dominium in Franciſcum tranſierit poſt editionem Inſtrumenti, ſiue numerationis pretij, ſiquidem venditæ rei † traditio ad 6
executionem pertinet, non autem ad ſubſtantiam contractus, vt præter authoritates ſuperius recenſitas probat *text in l.ex empto 11.ff de act.empt.gloſſ. in l. poſt perfectam, C. de pericul. & commod. rei vendit.* & diſcuſſo pienè articulo, reſpondit Rota in *Rauennaten. Pecuniaria 30. Ianuarii 1634.in §. aliud autem pactum, coram Reuer. P. D. meo Albergato.*

Hinc dum Ioanna ex primis nuptijs exorta nullis ſuperſtitibus liberis exceſſit ab humanis: molendina de-

N a bent

Digitized by Google

bent Herculi Franciſci filio ex ſecundo matrimonio adiudicari in vim ſpecialis conſuetudinis Leodij vigentis, in
7 qua bona † conſtante matrimonio à parentibus quæſita filijs eiuſdem matrimonij deferuntur in quorum defectionem alijs ſecundis ex nuptijs procreatis, reſeruato dumtaxat vſufructu parentibus, donec vixerint, vt teſtatur Carol. Meau. *ſuper eadam conſuetud. obſeruat.* 131.

Ex his vero quarti articuli irreleuantia conſurgit, continentis Patrem matrimonio conſtante bona ementem pro filijs, in ſua poteſtate exiſtentibus ipſi, iuxta prædictam conſuetudinem, non autem filijs acquirere, vel enim aduerſa pars acquiſitionem de vſufructu dumtaxat intelligit, & hoc caſu perperam remiſſoria exquiritur, dum talis probatio ab Hercule, etiam admiſſa, ex conſuetudinum volumine typis impreſſo reſultat, vel acquiſitionis in proprietate contendit verificationem aſſu-
8 mere: & tunc ex quo talis † aſſertio eidemmet conſuetudini impreſſæ repugnat, nequit Remiſſoria decerni, Rota coram Seraph. *deciſ.* 1460. *num.* 3. Gregor. *deciſ.* 211. *num.* 6. Merlin. *deciſ.* 382. *num.* 10. *& deciſ.* 73. *num.* 2. *part.* 7 *recent.*

Hinc ſextus pariter refellitur articulus præſeferens prædictæ conſuetudinis vigore poſſe Coniuges ſe hæredes inuicem inſtituere in bonis conſtante matrimonio quæſitis, dummodo in legitima filij ſcribantur hæredes ſiquidem in illa, reſpectu caſus de quo agitur, diſponitur omninò contrarium.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Cordubeñ. Matrimonij.

Mercurij 21. Maij 1664.

ARGVMENTVM.

Sponſalia ſuperuenientibus inimicitijs inter ſponſum, & ſponſam, licitè diſſoluuntur etiamſi ſint iuramento firmata.

SVMMARIVM.

1 *Promiſſio deſponſandi tacitam conditionem, includit rerum in eodem ſtatu permanentium.*
2 *Cauſa rationabilis arbitrio Iudicis remiſſa occaſionem legitimam recedendi à ſponſalibus præbet.*
3 *Sponſus ſuperuenientibus inimicitijs, non debet ad promiſſionis implementum cenſuris arctari, & num. 4.*
5 *Eccleſia non conſueuit admittere cenſuras contra non implentem ſponſalia ex iuſtis cauſis, quando ſpretus earum præberetur occaſio, vel naſceretur per matrimonium coactè initum grauius malum.*
Et hoc procedit facilius quoties ſponſalia iuramento ſunt deſtituta, quia tunc mitius procedendum eſt, num. 6.
7 *Sponſa depoſitum per ſententias ad ſui fauorem latas exigens promiſſionem futurarum nuptiarum ſponſo alternatiuè damnato cenſetur remiſiſſe.*
8 *Sponſalia etiamſi ſint iuramento munita, licitè poſſunt diſſolui.*

DECISIO CLXXXV.

DVPLICI Sententia Ferdinandus damnatus fuerat in partibus ad contrahendum Matrimonium cum Maria; At cauſa huic Sacro Tribunali delata, contrarium hodie Domini amplexi fuere Sententiam. Siqui-
1 dem deſponſandi † promiſſio conditionem tacitam obtinet rerum in eodem ſtatu permanentium, at quælibet
2 proindè rationabilis cauſa arbitrio † Iudicis remiſſa occaſionem recedendi à ſponſalibus, legitimam exhibet, ad *text. in cap. ex his* 10 *ad finem, de ſponſalibus, cap. quemadmodum* 25. *vbi poſt gloſſ. in verb. oculos not.* Hoſtien *num.* 8. *&* 9. Butr. *num.* 13. *cum ſeqq. de iureiur.* Gabr. *conſ.* 186. *num.* 1. *lib.* 2. Surd. *conſ* 64. *num* 9. Card. Mant. *de tacit. lib.* 3. *tit.* 17. *num.* 6. *cum ſeqq. & num.* 18. Rota coram Seraph. *deciſ.* 1258. *num.* 1. *&* 2. Caualer. *deciſ.* 447. *num.* 1. *cum ſeqq. & coram* Duran. *deciſ.* 242. *num.* 2 *&* 3.

Hinc quicquid ſit an concludens in propoſito caſu ſponſalium probatio reſultet ex teſtibus nomine Mariæ examinatis ſuper quo articulo varia prodiere Dominorum ſuffragia, dum grauis ſuperuenit occaſio inimicitiæ inter Ferdinandum, & Mariam, non debet ille ad † propriæ 3
promiſſionis implementum, ſub metu cenſurarum arctari, vt tradit Abb. *in cap. ex his, num.* 8 *de ſponſal.* aſſerens tali caſu, vt maius malum euitetur poſſe ab Eccleſia † minus ſuſtineri, Butr. *in cap. requiſiuit, num.* 3. 4
ad fin. & num. 4. *vbi, &* Hoſtien. *num.* 3. *cum ſeqq. eod. tit.* Alex. *conſ.* 112. *num.* 8. *lib* 3. Ruin. *conſ.* 203. *cola.* 3 *ad fin. verſ. & plus etiam duo, lib.* 1. Menoch. *conſ.* 69. *num.* 43. *cum ſeqq. & de Arbitr. caſ.* 455. *num.* 1. *&* 3. Gabr. *conſ.* 186 *num* 8. *&* 9. *lib.* 2. Rota coram Seraph *deciſ.* 1112. *num.* 4. *et* 5. Coccin. *deciſ.* 437. *num* 1. *et* 9 Duran. *deciſ.* 242. *num.* 5 *cum ſeqq. et in Coloniea. prætenſi Matrimonii* 27. *Martii* 1662. *in §. concurrit etiam odium, coram Eminentiſſimo Domino meo Card. Celſo.*

Hæc autem rixarum occaſio exinde concluditur, quod Ferdinandus, dum domi Mariæ degebat, fuit ipſius, ac ſuæ ſororis impulſu carceribus mancipatus, necnon à Iudice ſucceſſiuè damnatus in pœnam exilij, & ad ſcuta 2000. perſoluenda Mariæ, quoties contrahere cum illa Matrimonium recuſaret, ex quo agendi modo Ferdinandus grauiter læſus præcedentem futuri matrimonij promiſſionem in iudicio, ipſa præſente Maria conſtanter negauit. Quinimo maluit mulctam pecuniariam ſubire, ac in exilium potius mitti, quam coniugali vinculi aſtringi. Hinc necnon ex lite diuerſis in Tribunalibus à Ferdinando, contra Mariam ſucceſſiue defenſa conſtans ipſius animus innoteſcit, non contrahendi cum ea matrimonium, nec debet ille proindè cenſuris illaqueari. Quoniam vel ſpretus earum præberetur occaſio, vel coactè matrimonium ſub grauioris mali peri-
culo iniret, quod pia † Mater Eccleſia non conſueuit 5
admittere, iuxta *text. in cap. requiſiuit* 17. *ad finem, de ſponſal.* Gabr. *conſ* 186. *num.* 11. *lib.* 2. Card. Mant. *de tacit. lib* 3. *tit.* 17 *num.* 9. *et* 13. Rota coram Seraph. *deciſ.* 1112. *num.* 6. *et* 7. *coram* Caualer. *deciſ.* 447. *num* 6. *cum ſeqq.* vbi conclu-
ſionem aſſerit facilius † procedere, quoties ſponſalia 6
vinculo Iuramenti deſtituta naſcantur, tunc etiam mitius procedi conſueuit. Gabr. *conſ.* 186. *num.* 10. *lib.* 2.

Præterea dum Maria poſt editas in ſui fauorem Sen-
tentias ſcutorum bis mille depoſitum exegit † promiſ- 7
ſionem futurarum nuptiarum cenſetur ipſa Ferdinando alternatiuè damnato remiſiſſe, ad *text. in l fin. C. de codicill.* Roman. *conſ.* 477 *in princip.* Aym. *conſ.* 74. *num* 7. Surd. *deciſ.* 92. *num.* 13. quod in dubium nequit reuocari, quin
geſtum fuerit legitimè, dum ſponſalia ex † mutuo con- 8
trahentium conſenſu, licet forent Iuramento munita, poſſunt diſſolui, ad *text. in cap.* 2. *vbi* Abb. *num.* 5. Butr. *num* 7. *de ſponſal.* Hoſtien. *in cap. ex litteris* 10 *ante fin. verſ. diſſenſus, eodem tit.* Menoch *conſ.* 15. *num.* 1. *& de arbitr. lib.* 2. *centur.* 2. *caſ.* 103. *num.* 2. *coram de ſponſal part.* 1. *cap.* 5. *num.* 1. Surd. *conſ.* 364 *num.* 24. *cum ſeqq.* Maſcard. *de probat. concl.* 1033. *num.* 17. Sanchez *de matrimon. lib.* 1. *diſput.* 52. *num.* 1. *&* 6.

Et ita informante, dumtaxat Ferdinando per contradictas reſolutum, &c.

R. P. D. TAIA.

Aſculana Beneficij

Veneris 23. Maii 1664.

ARGVMENTVM.

Reſignans etiamſi Beneficium alteri reſignauerit, retinet illius poſſeſſionem, donec reſignatario acquiratur, & quando beneficium non dicatur acquiſitum, & alia de quibus in ſummario.

SVMMARIVM.

1 *Reſignatio Beneficij non publicata, non ſuſtinetur.*
2 *Poſſeſſori datur manutentio, præſertim iuſto, & legitimo, & num.* 3.
4 *Reſignans in reſignatione facta ad fauorem alterius dicitur adhuc poſſidere, donec reſignatario beneficium acquiratur.*
5 *Beneficium non dicitur acquiſitum, niſi illius fuerit capta poſſeſſio.*

6 *Poſſeſ-*

6 *Poſſeſſio occupata per reſignatarium ſine publicatione, non valet.*
7 *Reſignans perſiſtens in detentione, eſt manutenendus.*
8 *Reſignans quatenus amiſerit poſſeſſionem ciuilem, & naturalem ſufficit, quod ſit in detentione de facto, & corporaliter.*
9 *Reſignanti datur manutentio, tam aduerſus reſignatarium, quam aduerſus tertium.*

DECISIO CLXXXVI.

CVM ECCLESIA, ſeù Cappella Sancti Petri ad
Vincula, per obitum Cellij apud Sanctam Sedem
vacaſſet, fuir collata Lactantiò 13 Iunij 1644. quem
Ordinarius immiſir in actualem, & corporalem poſſeſſio-
nem 10. Auguſti ſequ. & profeſſus eſt etiam Iacobus in ſua
1 impetratione, ex cauſa † reſignationis factæ poſtea Bene-
dicto, non publicatæ ad Conſtitutionem ſan. mem. Gre-
gorij XIII. de qua latè Pariſ. *de reſign. quæſt. 7. num. 34. &*
ſeqq. lib. 2. Rota *deciſ. 208. ſub num. 7. & ſeqq. part. 9.* vndè
propoſito dubio, an Lactantio ſit danda manutentio pro
2 ipſo informante, DD. reſponderunt, vt pote † poſſeſſo-
3 ri, *§. retinendæ inſtit. de interd.* Præſertim † iuſto, & le-
gitimo, ad tradita à Poſth. *obſer. 11.* ab initio addit, &
pro antiquo poſſeſſore.

Nec obſtitit reſignatio, quia non conſtitit, & quate-
nus conſtitiſſet, conſtare quoque debuiſſet conſummatio
4 reſignationis, & in † reſignatione facta in fauorem alte-
rius reſignans, dicitur etiam poſſidere, & titulum colora-
tum habere, donec reſignatario Beneficium acquiratur, &
cum effectu, vt eſt communis concluſio, plenè autem non
5 dicitur † acquiſitum, niſi fuerit capta poſſeſſio, iuxta com-
munem opinionem, Pariſ. *de reſign. quæſt. 3. num. 47 & qu.*
5. num. 37. & 38 & quæſt. 11. num. 10. & ſeqq. lib. 2. Garz. *de*
Beneſic. cap. 1. num 139. & 140. part. 2. Lotter. *de re beneſic. q.*
14. num. 89 & 90. lib. 3. Poſth. *de manutent. obſeru. 57. num. 19.*
& vbiquè ſæpè ſæpius, Rota maximè coram Ludouiſio *de-*
ciſ. 138. num. 6. & coram Eminentiſſ. D. meo Otthobono *deciſ.*
106. num 4. & nouiſſimè deciſ. 90. num. 11. & 12. part. 9. vbi di-
citur, *hoc non habere contradictorem, & ſic poſſeſſio occupa-*
6 *ta per † reſignatarium, ſine publicatione non valeret, &c.*
apud Rebuff. *prax. beneſic. ad regul. de publ. reſign. ab init.*
poſt obſeru. 46. num. 18 Rota coram Comit. *deciſ. 3. num. 2. &*
7 *deciſ. 12. num. 1. cum alijs*, & vtcunque reſignans † perſiſteret
in detentatione eſſet manutenendus, & de facto incum-
8 bens ſaltem detentatiuni, & quatenus † amiſiſſet poſſeſ-
ſionem ciuilem, & naturalem ſufficeret, quod eſſet in de-
tentatione de facto, & corporaliter, &c apud Poſth. *dicta*
obſeru. 57. num 9. & ſub num. 12 & num. 21. cum deciſ. ibi alle-
gat.

Et ſatis ſuperque ſi antequam fuerit per reſignatarium
capta poſſeſſio contingat dubitari de ipſius reſignationis
9 validitate datur reſignanti † manutentio, tàm aduerſus
Tertium, quàm contra ipſum reſignatarium, Poſth. *dict.*
obſeru. 57. num. 18. cum allegat. & cum alijs adnot ad Buratt.
deciſ. 787. num. 9. & Rota *dicta deciſ. 106. in fine, &c.*

R. P. D. TAIA.

Bononien. Bonorum.

Lunæ 26. Maij 1664.

ARGVMENTVM.

Eccleſia non priuatur ſua poſſeſſione per ſententiam à Iudice incompetenti latam. Vicelegatus in præiudicium Epiſcopi, Cauſas de Iure in prima inſtantia cognoſcere non poteſt, niſi ab Apoſtolicam Sede facultatem ſpecialem habeat. Ad hoc vt poſſit agi in Saluiano, quid requiratur.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio aduerſus mandatum manutentionis validum, non conceditur.*
2 *Sententiæ validitas ex actorum reuolutione apparet.*
3 *Iuſtitia mandati ex quibus reſultet.*

4 *Eccleſia non priuatur poſſeſſione per ſententiam nullam, & latam à iudicibus incompetentibus.*
5 *Iudex laicus Eccleſiaſtico adiunctus, intelligitur conſtitutus aſſeſſor.*
6 *Actus geſti coram Iudice Laico etiam ſi ſub nomine alterius Iudicis Eccleſiaſtici procedatur, ſunt nulli.*
7 *Iudex Eccleſiaſticus non poteſt delegare in cauſis Eccleſiæ Iudicem laicum.*
8 *Vicelegatus non poteſt de iure, in præiudicium Epiſcopi, cognoſcere cauſas in prima inſtantia, niſi habeat ſpecialem facultatem à Summo Pontifice.*
9 *Sententiæ iuſtitia per 30. annos præſcripta, non poteſt obijci de mala fide.*
10 *Sententiæ virtus per præſcriptionem, & ſimulatio rei tranſactæ in iudicatum tollitur.*
11 *Poſſeſſor per decennale ſilentium poſſeſſionem amittit.*
12 *Creditum debet iuſtificari in vera, & certa quantitate, vt ſciri poſſit, pro qua ſumma creditor ſit immittendus in poſſeſſionem per Saluianum.*
13 *Debitor volens recuperare ſuam poſſeſſionem, debet iuſtificare creditum eſſe ſatisfactum.*
Quod non poteſt fieri niſi certa, & liquida ſit quantitas crediti actoris, num. 14.
15 *Poſſeſſor quilibet, habet ius offerendi.*
16 *Sententia Mandatum, & Executio, propter exceſſum corruunt.*

DECISIO CLXXXVII.

BLASIVS pro executione trium Sententiarum ſuper
immiſſione, vti Rector Sancti Laurentij de Prunario
dimitteret certa bona, vel vt immitterentur authores Bla-
ſij ipſius, ad retinendum, donec, & quouſque fuiſſent ſatis-
facti de damnis, expenſis, & intereſſe, per eoſdem paſſis, &
patiendis, iuxta primam Sententiam anni 1593. habuit à
Vicario Generali, vti deputato à Vicelegato executionem,
quam executus eſt anno 1648. & ne in poſſeſſione appre-
henſa moleſtaretur, habuit ab A. C. Inhibitionem, quam
executus eſt contra Franciſcum Modernum Rectorem;
ſed reclamante Franciſco ab his Sententijs nullis, propter
iudicum incompetentiam, quia Laici erant, & primum,
quia Auditor Generalis Audit. C. conceſſit Mandatum
de Manutenendo Franciſco, ſed adita à Blaſio Signatura
reſcriptum eſt de cauſis reſtitutionis in integrum, in Rota,
& Cauſa mihi commiſſa propoſui ſupradictum dubium,
& non conſtare DD. reſponderunt.

Reſtitutio enim petitur aduerſus mandatum manuten- 1
tionis A. C. quod validum eſt, & iuſtum cuius etiam vali-
ditas † non videtur controuertibilis ex actis. Iuſtitiam 2
† deſumpſerunt DD. ex eo, quod conceſſa fuit manuten- 3
tio Rectori, & Eccleſiæ, quæ priuata non fuit † poſſeſſione 4
per Sententiam nullam, vti latam à Iudicibus Laicis in-
competentibus, videlicet primam ab Auditore Generali,
ſecundam, & tertiam ab Auditoribus Rotæ Bonon. contra
dictam Eccleſiam Sancti Laurentij, & contra Sacros Ca-
nones, *cap 2. de Iudic. cum ibi notatis, & in puncto, Senten-*
tiæ Auditoris Generalis Bonon Rota *coram bon mem. Bichio*
in Bononien. Fideicommiſſi, ſeu Domus 10. Decembris 1646.
vbi in Cauſa Emphiteutica, inter emphiteutas vix defenſa
eſt Sententia, ex facto in actis coram Vicario Generali
Archiepiſcopi Auditore, Vicario Generali deputato tan-
tummodo tanquam aſſeſſore Vicarij, adeo vt † ipſe Au- 5
ditor Laicus intelligeretur conſtitutus Aſſeſſor, ad Bald.
ad d. cap. 2. num. 10. verſ. quid ergo, cum alijs de communi
opinione apud Barboſ. *de Vicar. Epiſcop. quæſt. 31. num. 10.*
12. & 13. lib. 1.

Neque tolli viſa eſt nullitas huius primæ Sententiæ, ex 6
eo quod citationes exhibeantur coram Vicelegato, & co-
ram eodem aſſerantur facti libellus, & acta, & quod proin-
de contra nullitatem citationis in Ciuitate Bononiæ co-
ram Auditore, procedatur ſub nomine Vicelegati, apud
Rotam coram Miilin. *deciſ. 178. num. 7.*

Quia obſeruatum eſt ibi agi de ſananda nullitate, ex de-
fectu citationis, non autem ex defectu iuriſdictionis, & illa
cauſa erat vndequaque laica, ſed in hac clara eſt pronun-
ciatio, & ſubſcriptio Sententiæ nomine Auditoris, Gene-
ralis, qui † neque per ſe competens, neque fieri potuit à 7
Vicelegato, & per Delegationem, ad tradita à *gloſ. 2. d. cap.*
2. cum allegatis.

Et ſuperaddebant informantes pro Vener. Eccleſia De-
cretum Sacræ Congregationis Concilij 4. Auguſti 1640.
Ipſum Legatum à Latere; adeo nec † Vicelegatum 8

Digitized by Google

non poſſe de iure in præiudicium Curiæ Archiepiſcopalis cognoſcere Cauſas in prima inſtanria, niſi habear ſpecialem facultatem à Sede Apoſtolica , &c. qua Blaſius ſatis vidit , & benè cauit impetrando Commiſſionem, ſed malè explicando Sententias tres conformes , & rem Iudicatam io Curia Archiepiſcopali Bonon. iuxta dictam declaratiunem Sacræ Congregationis . Immo , & iuxta claram *Conſtitutionem Sacri Concilij cap. 20. de reformat. ſeſſ. 24.*

A ia pariter ratione præſcriptionis, noo conſtare de reſtitutione DD dixeruor.

Primu quia ab anno 1593. ad annum 1648 per ſpatium
9 quinquaginta quinque annorum pluſquam præſcripta eſt iuſtitia ſententiarum , nec poterat obici de maia fide , prout declarat notabiliter Abb. *ad cap. vlt. de præſcript. num. 30 & inquit* Rota coram Achill. *deciſ. 212. alias de præſcript. deciſ. 5. num 1. & deciſ 689 num 5. part. 1. rec.*
10 adeo vt † virtus ſeotentiarum ſublata ſit per præſcriptionem, & ſimulatio rei tranſactæ in iudicatum Abb. *ad d. cap. vltim. num 32. verſ. in contrarium* Bald *ad Rubric. de præſcript. num 22. in fine.*
11 Deinde quia Blaſius † poſſeſſionem amiſit per decennale ſilentium, & amplius à d. anno 1648. & non habuerit manutenibilem poſſeſſionem ad celebrem *Gloſſ. temporis l. 4. C. de acquir. vel amitt. poſſeſſ. cum alijs apud* Poſth. *de manut. obſer. 38. ab initio* Antonell. *de tempor. legal. cap. 76. num. 3. lib. 2. cum allegatis , & adnotatis ad* Buratt. *deciſ. 604. num. 18*

Vndè non nihil de iniuſtitia viſum eſt , & ioſuper de condemnatione , & Immiſſione pro damnis , & intereſſe non ſulum paſſis , ſed etiam pariendis , quæ adeò eraot incerta , vt eſſenr quoque ſutura , & quidem ad
12 obtinendum † in Saluiano non ſufficit de ſuo credito probare io genere , ſed neceſſe eſt iuſtificare de vera, & certa quantitate ſui crediti , vt ſciri poſſit, pro qua ſumma creditor immittendus ſit in poſſeſſionem , & pro quo tempore retineri poſſit ; & vt debitor docere poſſit creditum eſſe ſatisfactum apud Pacific. de Salu. *cap. 5 num. 2. inſpect. 1. vbi* Grat *d. c. ſ. 22. num 1.* preclarè infert alias opus
13 fore, quod debitor volens recuperare † ſuam poſſeſſionem iuſtificaret creditum eſſe ſatisfactum Rota coram Millin. *deciſ. 328. num. 1.* quin etiam quia debet eſſe in facultate poſſeſſoris , qui conuenitur offerre creditum actori, & ita
14 euitare iudicium, quod non poteſt † aſſequi niſi certa, & liquida ſit quantitas crediri Actoris , quod ſignificatur à Grat. *dicta deciſ. 22. dicto num. 1. explicans* Merlin. *de pignor. quæſt. 75. num 40. à verſ. & vt liquidum , lib. 3. cum*
15 *deciſionibus ibi allegatis* . Nam quilibet poſſeſſor † habet ius offerendi, & à quo patitur moleſtias, *§. vltimo, l. Tutius 12. ff. qui pot. in pign. hab. & ibi notat* Bartol. & tollit hoc remedium per oblationem debiti ex ſopra allegatis , & apertius , Pacific. *cap. vlt. totius operis, num. 11.* Marcheſ. de Saluian. *toto cap 16. ſub part 2. cum alijs , & paſſim* , Rota apud Pacific. & proinde
16 de Sententiæ † prædictæ, mandatum executio, & omnia nolla viſa ſunt etiam propter exceſſum, & citra exceſſum, tum propter indiuiduitatem , iuxta dogmaticam decis, Rotæ coram Put. *deciſ. 323. lib. 1. & coram* Ludouiſ. *deciſ. 198 num 1. & coram* Buratt. *deciſ. 91. num. 2. & 3.* cum vtrobique adnotatis , Coll. *de ration. redd. quæſt. 137. n. 2. & ſeqq.*

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit vtriuſque partis citra creditom iuribus illibatis.

R. P. D. P R I O L O.

Senogallien. Hæreditatis , ſeu Dotis.

Lunæ 26. Maii 1664.

A R G V M E N T V M.

Exceptio dominij in interdictis poſſeſſorijs , an debeat admitti . Vxor quidquid acquirit ex pecunijs mariti acquiſiuiſſe cenſetur , donec conſtet ex pecunijs proprijs illam emiſſe . Hæres ad Dotis reſtitutionem , non eſt compellendus , quando liquidata non ſit quantitas illius.

S V M M A R I V M.

1 *Exceptio dominij in Interdictis poſſeſſorijs admitti non debet.*
Fallit quando conſtat in continenti de non iure agentis, num. 2.
3 *Dominium fundi empti à marito pecunia propria , ſed nomine vxoris , quando viro fuit tradita poſſeſſio , acquiritur dominium viro , & non vxori , cuius nomen cenſetur ſimulatè appoſitum.*
4 *Vxor quidquid quærit ex pecunia mariti quæſiuiſſe cenſetur.*
Limita niſi conſtet pecuniam fuiſſe propriam vxoris numero 5.
6 *Aſſertio mariti facta conſtante matrimonio , præſumitur facta in fraudem Donationis prohibitæ inter virum, et vxorem.*
7 *Donatio inter virum , et vxorem , licet ab initio , ſit nulla morte tamen viri confirmatur.*
Quod declara, vt num 8.
9 *Donatio ex alienatione infirmatur , et intelligitur reuocata.*
10 *Lucrum dotis quando poſſit compenſari cum Legato.*
11 *Augumentum ſine aucto non datur.*
12 *Hæres non poteſt condemnari ad dotis reſtitutionem non liquidata illius quantitate.*

D E C I S I O CLXXXVIII.

FLORENTINA de Collnis, inſtituto Iacobo viro in vſuſructu , & in proprietate Nepotibus, Iacobus Secundo duxit in vxorem Hieronymam , contra quam vti hæredem Iacobi, egerunt Thomas, & ſratres de Collnis, ad Immiſſionem Bonorum Hæreditariorum Amitæ ; Nec non ad reſtitutionem florenorum 850. loco Prædij del Zappale, ſed ab vtraque petitione fuit abſoluta Hieronyma , cui abſolutoriæ acquieſcentes fratres prædicti introduxerunt nouum Iudicium, pro reſtitutione Dotis eiuſdem Amitæ, in quo pariter obtinuit Hieronyma ab impetitis abſolui; cum autem vtraque Sententia reuocata fuerit in gradu appellationis, Cauſa in Rota mihi commiſſa dubitaui , An, & quid Hieronyma reſtituere teneretur , & reſponderunt DD eam non teneri reſtituere, niſi duas tertias partes Prædij Iuliani , & quoad aliam tertiam partem facta compenſatione fructuum perceptorum ex vſuſructu.

Nam quoad prædium in fundo Zappalis à Iacobo venditum, obſtat fratribus de Collnis exceptio † dominij, quæ 1
licet io interdictis poſſeſſorijs , non debeat admitti, fallit † 2
quando conſtat incontinenri de non iure agentis, vt notant DD. *in l. final C. de edict.* Dio. Adr. Tollen. Gabr. *conſ. 38. n. 1. lib. 2.* Rota *diverſ. part. 2. deciſ. 201. num. 8. & deciſ. 9. num. 27 apud* Poſth *de manuten. & latiſſimè* Pacific. de Saluian. *inſpect. 2. cap. 2. num. 115.*

In propoſito conſtat ex ipſo Inſtrumento venditionis Prædium illud non fuiſſe proprium Florentinæ vxoris, ſed Iacobi mariti , quia licet † emptum fuerit à viro nomine 3
vxoris, cum tamen ipſe, & non illa pretium ſoluerit , eidemque viro tradita fuerit poſſeſſio , dominium fuit acquiſitum viro, & non vxori , cuius nomen cenſetur ſimulatè appoſitum. ex notatis per Bald. Salic. Caſtr. & alios *in l. multum intereſt, C. ſi quis alteri, vel ſibi* Bald *conſ. 407. num. 11. lib. 1.* Dec *conſ. 543. num. 16 & ſeqq.* Soccin. Sen. *conſ. 129. num 12. lib. 4.* Capic *deciſ 203. num. 18.*

Pretium ſolutum fuiſſe à Iacobo viro , patet ex eodem Inſtrumento, in quo ipſe ceſſit venditori ad computum pretij Societatem Officij, ſcutorum 100 contrà Iulium Cauernium, promiſitque ſoluere reſiduum florenorum 640. in pluribus vicibus, quos poſtea ſoluiſſe apparet ex quietaotia ab eodem reportara abſente vxore , vſque de anno 1609. & non refert , quod io dicto Inſtrumento aſſeratur Florentinam ſoluiſſe florenos 100 Nam vltrà quod id non aſſeruit maritus, etiamſi aſſeruiſſet , nihilominus , quia quidquid vxor † quærit exiſtimari ſolet quæſiuiſſe ex pecunia ma- 4
riti, *l. Quintus Mutius, ff. de donat. inter vir. & vxor.* niſi † 5
aliunde conſtet pecuniam fuiſſe propriam vxoris : Talis aſſertio facta † conſtante Matrimonio in fraudem Donationis prohibitæ inter virum , & vxorem facta præſumitur , vt abundè probat Pariſ. *conſ. l. 62. num. 10. & per tot. lib 1.* Soccin. Sen. *conſ 66. num. 8 lib. 1.* Mareſcott *var. reſolut. lib. 2. cap. 82. num. 4* Fontanell. *de pact. nuptial. clauſ. 7 gloſſ. 3. part. 5. num. 33* Merend. *contr. iur. tom. 3. lib. 16. cap. 11. num. 6.* Capic. Latt. *conſult 44. num. 33. & ſeqq. lib. 1.* 6

Nec

Digitized by Google

7 Nec applicatur, quod Donatio inter virum, & vxorem, licet ab initio nulla morte tamen viri confirmetur. Quia
8 † limitatio procedit, quando vir vxori prædecedit, & interuenit traditio, ac perſeueratio voluntatis vſque ad obitum, vt obſeruat *text. in l. Papinianus, ff. de donat. inter vir. & vxor. & cum eo* Mantic. *de tacit. lib. 21. tit. 7. nu. 23.* In præſenti autem caſu deficit traditio, & vxor prædeceſſit viro, necnon conſtante matrimonio facta fuit per
9 virum alienatio, ex † quo donatio infirmata, & reuocata remanſit, ad *text. in l. cum hic ſtatus, §. ſi maritus, ff. de donat. inter vir. & vxor. l. ſi maritus la ſeconda, C. eodem tit.* Mantic. *vbi ſupra dicto lib. 21. tit. 10. num. 3. cum alijs per* Merlin. *de pignor. lib. 4. tit. 3. quæſt. 141. num. 1.*

Quo verò ad Dotem Florentinæ nullibi conſtat, eam habuiſſe aliam Dotem, quam Prædium in fundo Iuliani, vnde non poteſt Hieronyma hæres Iacobi ad aliud teneri, niſi ad duas ex tribus partibus illius, nam reſpectu alterius tertiæ partis Iacobus, illam ex Statuto Rocchæ Contradæ lucratus fuit ob prædeceſſum Florentinæ, ſuper qua præterea competit retentio hæredi, compenſa-
10 tis tamen fructibus perceptis ex vſufructu † Iacobo à Florentina relicto. Quia cum lucrum ex dicto Statuto neceſſario debeatur compenſandum venit cum legato, Menoch. *de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 109. num. 35.* Mantic. *de coniect. lib. 10. tit. 2. num. 7.* Gabr. *conſil. 16. num 30. & ſeq. lib. 1.* Fenzon. *ad Statut. Vrb. lib. 1. cap. 131. num. 50.*

Nec obſtat, quod in aſſignatione d. Prædij in fundo Iuliani dicatur illud tradi in augmentum dotis, ex quo infertur Florentinam habuiſſe aliam dotem, cum non de-
11 tur † augmentum ſine aucto, tum quia poſt verba in augmentum additur, & dotis nomine, per quod incertum remanet An dictum prædium fuerit aſſignatum in dotem,
12 vel in augmentum; Tum † etiam quia donec non probatur, in qua re, & quantitate conſiſtat reliqua dos ex præcedenti promiſſione, vel alijs probabilibus coniecturis, non poteſt Hieronyma hæres Iacobi ad reſtitutionem condemnari *ad text. in l. 1. C. de dotat. ante nupt. l. ſi quis poſt hac, vbi gloſſ. Verb. dotalium C. de bon. præſcript. & l. penultima, §. Mulier, ff. ſolut. matr.* Rot. *in recent. deciſ. 306. num 39 & ſeq. part. 7. cum alijs in Romana dotis 21. Februarij 1650. coram Eminentiſſimo D. Cardinali Corrado confirmata 11. Februarij 1656. coram R. P. D. meo Beuilaqua, & 10. Decembris 1657. coram Eminentiſſimo Meltio Epiſcopo Papien.*

Et ita informante vtraque parte deciſum, &c.

R. P. D. TAIA.

Beneuentana Iuriſdictionis.

Veneris 30. Martij 1664.

ARGVMENTVM.

Probatio quæ tendit ad vnum non poteſt habere locum in alio non obſtante commiſſione obtenta cum clauſula *quam & quas*, qua quis vna via electa poteſt ad aliam conuolare, ſed quia rei defenſio eſt correlatiua petitioni actoris, ſi iſte Iura ſua in iudicio non deducat, tacitè non poſſunt intelligi deducta, cum quis iura propria tueri teneatur ſiue ſit actor, ſiue ſit reus: Iure communi non poteſt iuuari, qui vtitur iure priuato.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo Iuri non contrariatur.*
2 *Conſuetudo in officijs præualet conſtitutionibus.*
3 *Iuriſdictio Archidiaconi potius ex conſuetudine quam à Iure iuuatur.*
4 *Exceptis cauſis matrimonialibus, & criminalibus & ſpecialiter concubinarijs & num. 4.*
5 *Probatio tendens ad vnum non poteſt obtinere locum in alio.*
6 *Actus ſingularis exercitium, vt obtineri valeat requiritur quod ſit plenè præſcriptibile.*
7 *Præſcriptio qualificatur ab animo præſcribendi.*
8 *Clauſula* quam et quas *eſt notæ virtutis, & potentiæ.*
9 *Clauſula* quam et quas *appoſita non cenſetur quis certam viam elegiſſe, nec ad vnum caput ſe reſtrinxiſſe, ſed vna via electa ad aliam conuolare poteſt & num. 10.*
11 *Actio reſtringitur tantum ad ea, quæ in iudicio deducuntur, & num. 14.*
12 *Conſtitutio Synodalis territorium ſeparatum Archidiacono tribuens non attenditur.*
13 *Pontifex ſolus Territorij ſeparationem facit.*
15 *Obſeruantia non attenditur vbi beneplacitum Apoſtolicum eſt neceſſarium.*
16 *Confeſſio nihil addens materiæ non inducit, nec confirmat id, quod eſt obſeruantia deſtitutum*
17 *Archidiaconus non indiget titulo in actibus iuriſdictionalibus eidem Iure communi non competentibus.*
18 *Archidiaconus eſt Vicarius Epiſcopi, licet non aſſumptus ab Epiſcopo, ſed datus à Iure habens perpetuam Vicariam, & iuriſdictionem Ordinariam & num. 19.*
20 *Archidiaconus non poteſt ad libitum Epiſcopi remoueri, ſed eſt obſeruandum* cap. 3. de offic. Iudic. Ordin.
21 *Archidiaconus non eſt tantum Vicarius, ſed certa etiam potitur dignitate.*
22 *Archidiaconi geſta dicuntur geſta nomine Epiſcopi, vti loco Epiſcopi.*
23 *Archidiaconus ideò dicitur Vicarius, quia quæ exercet Archidiaconus ad Epiſcopum pertinent.*
24 *Epiſcopus de facto Archidiaconi tenetur.*
25 *Iure communi non poteſt iuuari exhibens conſtitutiones particulares.*

DECISIO CLXXXIX.

IN deciſis 28. Aprilis 1662 & 12. Februarij & 30. Aprilis 1663. hodie cauſa repropoſita Domini ſteterunt.

Quia informantes pro D. Archidiacono non inſiſtunt omnimodæ Iuriſdictionis in Caſtris, & locis controuerſis priuatiuè ad Reuerendiſſimum D. Archiepiſcopum, ſed ſeſe redigunt ad cumulatiuam, eamque † ſingularem ex 1
Iure, vel ex conſuetudine iuri non contraria pertinentem Iuxta *cap. 1. & ſeqq.* & præſertim *cap. vlt. de offic. Archid. cap. cum contingat 13. de for. compet. cap. auditis 15. de præſcript.* Multum enim valent † conſtitutiones, & 2
conſuetudines, immo præualent in officijs inquit, Innoc. *ad d. cap. 1. ſub initio & cap. 6. de conſuet. & cap. 2. de exceſ. Prælat.* vbi † iuriſdictio Archidiaconi potius ex conſuetu- 3
dine, quam à Iure iuuatur *notat ibi gloſ. vlt. cum alijs allegat.* † exceptis cauſis matrimonialibus & criminalibus, & 4
ſpecialiter concubinarijs in Sacro Concil. Trid. *cap. 20. de reform. ſeſſ. 24. & cap. 14 de reformat. ſeſſ. 26.*

Verum placuerunt DD. fundamenta aliarum deciſionum, quia † probationes DD. Archidiaconorum tendunt 5
ad iuriſdictionem priuatiuam omnimodam, & totalem excluſionem D. Epiſcopi, Ita proindè obtinere non poſſunt cumulatiuam pro actibus ſingularibus qui † plenè 6
præſcriptibiles eſſe debent ad multa contenta *in deciſione R. P. D. mei Beuilaqua Toletana Iuriſdictionis 27. Ianuarij 1662. à §. nec placuit*, & ſimilia collata in duas deciſiones præcedentes nomine meo 10. Iunij 1661. & ad rationem qua ab animo † præſcribendi præſcriptio qualificatur 7
R. P. D. meus Fagnan. *ad cap. auditis de præſcript. num. 11.*

Nec obſtat Commiſſio Moderni D. Archidiaconi cum 8
clauſula *quam & quas* notæ virtutis, & potentiæ apud Marth. *clauſ. 120. p. 1.* Barboſ. *tot. clauſ. 121.* Maneſcott. *tot. reſol. 20. lib. 1.* præcipuè quod eâ appoſita, † quis non cenſe- 9
tur ſe reſtrinxiſſe ad certum caput, neque elegiſſe certam viam, &c. *ex alleg.* & *nouiſſimè* Rot. *deciſ. 146. in fin. part. 9.* quin etiam eius vigore poteſt † quis vna via electa ad 10
aliam conuolare, dum omne ius cenſetur deductum ab initio Rot. *d. deciſ. 396 in fine d. part. 9.*

Quia DD. reſponderunt in iudicium fuiſſe ſemper deductam ab anteceſſoribus Iuriſdictionem priuatiuam † ad 11
excluſionem D. Archiepiſcopi, & hodiè non poſſe d. clauſulam operari, quoad cumulatiuam nunquam in iudicium deductam; & d. Archiepiſcopus; & D. Archidiaconus ad exercitium Iuriſdictionis admittitur, & ſic ad Ius diuerſum ex Rota apud Marth. *d. clauſ. 120. num. 19. &* Barboſ. *dict. clauſ. 121. num 33.* Rota *deciſ. 364. num. 8. & 9 d. part. 9.*

Neque viſum eſt conſtare de ſufficienti titulo; Nam † 12
conſtitutiones Sinodales anni 1355. vti tribuentes Territorium ſeparatum Archidiacono, & priuatiuam Iuriſdictionem quoad Archiepiſcopum reputarunt nullas defectu poteſtatis; Cum talis ſeparatio † fieri non poſſit, 13
niſi à Papa, vt poſt Butr. *ad d. cap. cum contingat num. 11.*

Digitized by Google

verſic. de conſuetudine autem Abb. *num.* 28. cum alijs inquit
Rota cõram Buratt. *deciſ. 212. num. 2. cum plur. alleg. in con-
firmatis deciſionibus 28. Aprilis 1662 § attamen , & 12. Fe-
bruarii 1663 § & ad excludendum* , & adhuc tales conſtitu-
14 tiones † valere non poſſe ad titulum pro Cumulatiua , cu-
ius nec meminerunt, quidem, ſed ſolum aſſumpſerunt om-
nimodam Iuriſdictionem priuatiuam , ac territorium ſe-
paratum.
15 Neque ſatisfactum eſt ex obſeruantia ſubſecuta , & ex
cognitione cauſarum , quatenus beneplacitum Apoſtoli-
cum eſſet neceſſarium eſſe præſumendum, vt inquit Rota
poſt Tambur. *de Iur. Ab. tom. 3. dec. ſ. 57 num. 4* in ſimili Iu-
16 riſdictione propoſiti , quia Confeſſio † nihil addens mate-
riæ , ſeu roboris non poteſt inducere cumulatiuam in ipſis
conſtitutionibus non contentam, neque confirmare priua-
tiuam obſeruantia deſtitutam.
17 Quod autem Archidiaconus † non indigeat titulo in
actibus Iuriſdictionalibus eidem iure Communi non com-
petentibus, vt ſupra reſponſum eſt poſſe habere locum in
præſcribendo contra inferiores non contra Archiepiſco-
18 pum, quia † cum Archidiaconus ſit Vicarius Epiſcopi *d.
19 cap. 1. de offic. Archid. & ibi* Barboſ *num. 2.* cum alijs, licet †
non aſſumptus ab Epiſcopo , ſed datus à Iure habens per-
petuam Vicariam, & Iuriſdictionem ordinariam Barboſ.
*ad cap. adhuc eod. num. 30. & de offic. & poteſt Epiſcopi al-
leg. 64. num. 16. & 17 & iuris regulæ vniuerſi cap. 24. num. 34.
35. & 36. ib.* R. P. D. *Fagnan. ad dict. cap. adhæc num. 9. 29.
20 & 32.* Ideoque † nec ſolum non poſſit remoueri ad libitum
Epiſcopi ; nec pro voluntate illius officium Archidiaconi
exercere, alterari prohiberi, ſed obſeruari debeat *cap. 3. de
offic. Iud. Ord.* Innoc *add cap. 1. de offic. Archid. num. 6.
verſ. nec remou. ri* D. Fagnan. *ad cap. litteræ de matr. Contr.
num. 22. verſ. deinde reſpondetur* Sbrozz. *de offic. Vicar. qu.*
21 *17. in fine lib. 1.* cum non ſit tantum † Vicarius, ſed certa
dignitate potiatur Innoc. *ad d. cap. 1. num. 1. verſic. & etiam
foret.*
22 Tamen geſta ipſius , † dicuntur geſta nomine Epiſcopi
vel loco Epiſcopi, *§. Item in Epiſtolam d. cap. ad hæc* , adeout
23 ideo dicantur Archidiaconi † Vicarij, quia , quæ exercet
Archidiaconus ad Epiſcopum pertinent ſecundum Innoc.
ad d. cap. 1. num. 1. verſ. ſed ideo , & Epiſcopus tenetur de fa-
24 cto Archidiaconi , & exercitor de facto Magiſtri ſecundum
Innoc. *ad d. cap. ad hæc num. 3. & adducebatur recenſ. deci-
ſio coram R. P. D. meo Beuilaqua Pampilonen. Iurium paro-
chial. 19. Ianuarij 1663. §. prout nec videbatur.*
25 Inſuper excludi viſa eſt voluntas D. Archidiaconi , † &
eius anteceſſorum iuuandi adiuuandique ſe iure commu-
ni , cum ſemper exhibuerint Conſtitutiones Sinodales ,
earumque vigoris opinione petierint omnimodam Iu-
riſdictionem in illis , vt ſupra vſque ad ſcandalum com-
prehenſam
Atque hinc non obſtante quod Iuriſdictio dicatur quæ-
ſita dignitati cui Archidiaconi non potuerint obeſſe , quia
ex ſupraſcriptis & ex hoc ipſo deductis , factiſque Archi-
diaconorum nulla proderit acquiſitio alicuius extraordi-
nariæ Iuriſdictionis Cumulatiuæ citrà , & ferè contra
mentem illa vtendi , eamdemque acquirendi , ſed priua-
tiuè ſolius iuxtà deciſiones confirmatas.
Et ita vtraque &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Placentina Hæreditatis.

Veneris 30. Martij 1664.

ARGVMENTVM.

Clericus turpiter natus non eſt à ſucceſſione hominum repellendus , cum quæuis macula per aſſumptionem ad clericatum ſublata cenſeatur , & debet illi minus concedi , quando maius conceſſum fuit. Poſſeſſio ex quibus iuſtificetur, & quando ſit manutenibilis . Donatio inter viuos reuocari minimè poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Inſtituto per vulgarem nolente , vel non valente hæreditatem adire admittitur ſubſtitutus, & eſt ac ſi purè inſtitutus fuiſſet.*
2 *Teſtamentum ob præteritionem fratr. s , & inſtitutionem turpis perſonæ non ſubſtinetur.*
Secus ſi inſtitutus non fuerit perſona turpis , & num 3.
4 *Partita extracta lite pendente ſine citatione partis nullum gradum probationis conſtituit.*
5 *Clericus turpiter natus , ob aſſumptionem ad clericatum non poteſt dici turpis perſona dum per ipſum clericatum macula criminis patris ſi quæ fuerit ſublata videtur.*
6 *Frater præteriri poteſt in teſtamento , & alter inſtitui dummodo perſona turpis non ſit*
7 *Succeſſione hominum reputari non poteſt indignus , qui ob aſſumptionem ad clericatum ad partem hæreditatis Domini admiſſus eſt , & illi cui plus conceditur etiam minus debet concedi.*
8 *Bulla Pij V. circa ſucceſſionem illegitimorum declaratur.*
9 *Hæredi ſcripto non eſt impedienda manutentio non concurrentibus requiſitis ad illam impediendam.*
10 *Poſſeſſio ex inſtrumento adeptionis illius benè reſultat.*
11 *Poſſeſſio apprehenſa alio non poſſidente eſt manutenibilis.*
12 *Probatio poſſeſſionis ſufficiens ad manutentionem ex quo reſultet.*
13 *Clauſula* dummodo poſſeſſio ſit vacans, et ſine præiudicio habentium meliora , et potiora Iura *operatur ad fauorem illorum , qui habent meliora , & potiora iura ſucceſſionis non illorum , qui nullum titulum habent à defuncto.*
14 *Donatio inter viuos reuocari non poteſt.*

DECISIO CXC.

DEFVNCTO Ioanne Baptiſta Marſello inter Mi-
chaelem eius fratrem, Mauritium de Vicedominis
controuerſia excitata fuit ſuper illius Succeſſione , eaque
poſt compromiſſum ad Auditorem Cameræ deuoluta , &
demum mihi commiſſa propoſui dubium ſuper manuten-
tione , ſed Domini de bono iure videre voluere quod ,
etiam ad effectum manutentionis iuxta modum infrà ex-
primeſ Mauritio aſſiſtere reſponſum fuit † Habet 1
enim ipſe ad ſui fauorem Teſtamentum Ioannis Bapti-
ſtæ , in quo inſtituta Dorothæ . ſi tunc vixerit, & ſi non
vixerit , aut nollet, vel non poſſet adire dictum Mauri-
tium inſtituit , Vnde cum Teſtatori prædefuncta eſſet
Dorothæa, purificata fuit conditio, & aperta ſucceſſio
ad fauorem Mauritij non ſecùs, ac ſi purè inſtitutus fuiſ-
ſet *l. fin. § ſin autem Cod. de Caduc. tollen.* Menoch. *conſ.
368. num. 12.* Peregrin. *de fid. art. 43. num. 17.* Rot. *deciſ.
93. num. 1. part. 7 recent. Romana Augmenti Dotis 9. Iunii
1659. § primo poſt med. & 19. Aprilis 1660 coram R. P. D. meo
Beuilaqua in principio.*
Nec reſiſtit quod † Teſtamentum Ioann. Baptiſtæ non 2
ſubſiſtineatur ob præteritionem fratris, & Inſtitutionem
Mauritij turpis perſonæ *iuxt. text. in leg. fratres 27. Cod de
inoff. Teſtam.* tum quia † non probatur Mauritium eſſe 3
turpem perſonam ex quo non iuſtificatur , quod Hierony-
mus Franciſcus eius Pater anno 1633. ob periculum mor-
tis, aqua Baptiſmali abluerit Vicedominam eius filiam
ex concubina genitam, ex qua ſucceſſiuè Mauritium ſu-
ſcepit ratione cuius orta prætendebatur ſpiritualis agna-
tio, quod operatur, vt filii inde ſuſcepit ex damnabili, &
punibili coitu dicantur orti , niſi ex partita libri Baptiſma-
lis, quæ ex adductis pro Mauritio ſuſcepta prætenditur ,
& † tamquam extracta à Parocho lite pendente , & ſine 4
citatione partis nullum gradum probationis facit Dec. *in
Auth. ſi quis in aliquo num. 9. & 10. Cod. de eden. adden. ad
ſanct. mem.* Gregor. *deciſ 214. littera B,* Rot. *deciſ. 324. num. 2.
coram* Millino *deciſ. 318. nu. 4. part. 2. recent. & in Albanen.
hæreditatis, 11. Martii 1661. coram me, §. ſubſiſtunt autem.*
Tum etiam quia quatenus ſine veri præiudicio talis
fuiſſet Mauritius ſucceſſiua † tamen eiuſdem ob morum 5
probitatem ad Clericatum Aſſumptio præcedentium na-
talium maculam diluiſſet ; & turpitudinis Cauſam ſi
quæ ob Patris criminis memoriam extitiſſet prorſus ab-
luiſſet Felin. *in cap. cum ſe 23 colum. 2. & nu. 12 de re iudic.*
quem cum alijs ſequitur Surd *de aliment. tit. 7. quæſt. 1.
nu. 42. & in ſimili dictum fuit in Romana dotis 10. Febr. 1659.*
coram

Digitized by Google

6 *coram me §. nec obiecta* ad effectum, † vt non amplius tan-
quam turpis perſona conſiderari, ſed excluſis fratribus in-
ſtitui potuerit Bald. *in l. fratres 27. Cod. de inoff. teſtam.* Surd.
vbi ſupra ſub num. 34. verſ. ſed prima ſententia & n. 35. Ga-
briel. *conſ. 30. nu. 9. & duobus ſeqq. lib. 2.* Grat. *diſcept. 135.
n. 17. & 18. vbi pluries comprobat.*

Sicuti enim per aſſumptionem Clericatus in partem hæ-
reditatis Domini & ſuſceptione Altiſſimi legitima diſpen-
ſatione præcedente vocatus fuit, ita non debet reputari
7 indignus ſucceſſione hominum, † cum illi cui plus conce-
ditur, & minus concedi debeat *l. non debet 21. ff. reg. iur.*
8 *l. Marcellus 15. ff. de donat. conſt. matr.* Et prohibitio † Bul-
læ Pij V. circa ſucceſſionem illegitimorum perſonis Eccle-
ſiaſticis non applicari, quia ſuſtulit ſolum facultatem diſ-
ponendi fauore illegitimorum, quæ competebat iure ſpe-
ciali non autem facultates quas ius commune tribuit Na-
uarr. *conſ. 5. de teſtamentatum* Buratt *conſ. 255. nu. 26. libr. 3.*
Giouagn. *conſ. 37. nu. 10. & ſeqq. lib. 2.* Cyriac. *qui plures
refert controu. 29. num. 93.* Rot. *decif. 487. ſub n. 1. dec. 515.
nu. 4. & per tot. part. 1. diu. & in Romana fideicomm. de Gri-
fonis 10. Maij 1656. cor. bo. me. Dunoz. §. minuſque obſtat.*

Prout non aduerſatur exceptio fideicommiſſi à Michae-
le ſer. ſer. vt prætenditur ordinati non ſolum, quia de illo
non conſtat, ſed quia Michael Iunior non eſt legitimus
contradictor ad impediendam manutentionem Mauritij
9 hæredis ſcripti † cum non concurrant requiſita neceſſaria,
quod ipſe ſit vocatus, & reperiatur in poſſeſſione ſine vi-
tio, quodque nullæ competant hæredi detractiones Dec.
conſ. 24. nu. 8. lib. 2. Ciriac. *controu. 262. n. 85.* Rot. *dec. 475.
par. 4. d. verſ. & in Bonon. hæreditatis 11. Febr. 1658 coram
Reuerendiſſimo D. meo Decano, §. omiſſo enim, & ſeqq.*

10 Poſſeſſio autem Mauritij probatur non ſolum ex in-
11 ſtrumento adeptionis illius, quæ alio † non poſſidente eſt
manutenibilis Bartol. *in leg. prædia 48. vbi alij, ff. de acquiſ.
poſſeſſionis* Rot. *decif. 240. nu. 1. par. 7. rec. Romana Vineæ
17. Iunij 1658. coram R. P. D. meo Bevilaqua, & in Bituntina
prioratus 3. Martij 1659. cor. me*, ſed & ex confeſſione
Morſellij, qui in Iudicio de partibus contra Mauritium
12 pro immiſſione inſtetit, ex † qua reſultat probatio poſſeſ-
ſionis ſufficiens pro manutentione *add. ad ſan. mem.* Greg.
decif. 200. n. 5. Rot. *dec. 206. nu. 1. cor. Caualer. Romana fi-
deicommiſſi 23. Ianij 1649. cor. bo. me. Arguelles, & in Pe-
raſina fideicom. de Monte Sperellis 13. Ian. 1657. §. finali, & 8.
Febr. 1658. cor. me, §. poſſeſſionem*, non attenta poſſeſſione
Morſellij, nam cum illi decreta fuerit cum clauſula *dum-
modo poſſeſſio ſit vacans, & ſine præiudicio habent. mel ora, &
potiora iura*, & conſtet de meliore iura Mauritij poſſeſſio
13 prædicta nulla viſa fuit, nec eſt † manutenibilis, quia d.
Clauſula operatur ad fauorem illorum, qui habent melio-
ra, & potiora iura ſucceſſionis non autem eorum, qui nul-
lum habent à defuncto titulum poſt Surd. *decif. 533. n. 10.*
Peregr. *de fid. art. 47. nu. 29 alijſque relatis per moderaam de
manut. obſeru. 30. nu. 40. & ſeq.* Rot. *apud ipſum decif. 14. n. 15.
& ſeq. Romana fideic. ſeu Saluiani 11. Ian. proximi præteri-
ti, & 2. Maij currentis cor. me, & Melius in Romana hæ-
reditatis 4. Iulij 1663. § præterea cor. D. meo Decano.*

Cæterum quia Ioannes Baptiſta anno 1632. inter viuos
donauerat bona quędam Michaeli fratri DD. exiſtimarunt
conſtare de bono iure Mauritij in bonis non donatis, & pro
conſecutione ſcutorum mille ex bonis donatis, quæ ſibi ad
effectum teſtandi reſeruauerat Donator, nec non annua-
rum lib. 300. pro toto tempore quò vixit Ioannes Baptiſta
percipienſ ex bonis donatis, quas in ſingulos annos ſibi tra-
di Donator pariter conuenerat, licèt enim hæc Donatio
ſucceſſiuè de conſenſu Donatarij per diuiſionem bonorum
reuocata fuerit, nihilominus quia præcedenter facta erat
non ſolum Michaeli, ſed etiam filijs ex matrimonio tunc
14 contracto naſcituris non † potuit in præiudicium filiorum,
qui per obitum Michaelis hodie ſunt principales in cauſa,
& quibus ius quæſitum erat, reuocari Bart *conſ. 170. n. 4.
lib. 2* Caſtren. *conſ. 389. in princ. libr. 1.* Grat. *diſcept. 247.
nu. 9.* Rot. *decif. 203. nu. 2. par. 8. recent. Romana Apotecar
9. Maij cor. me, §. & licet, & prius in Romana donationis
3. Iunii 1656. §. nihilominus cor. Reuerend. D. meo Decano.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. PRIOLO.

Bononien. fideicommiſſi de Amorinis.

Veneris 30. Maij 1664.

ARGVMENTVM.

Examinatur virtus Clauſulæ *quam & quas*.
Iudex quando non dicatur procedere,
tanquam in prima. Confeſſio propria,
quando plenius probet; Confeſſio ſi ten-
dat in beneficium ipſius confitentis non
probat.

SVMMARIVM.

1 *Sententia contra ſententiam nulla eſt, nec habet ſubſiſten-
tiam.*
2 *Clauſulæ* quam & quas *vigore poteſt procedi tanquam in
prima abſque alia reuocatione præcedentis ſenten-
tiæ.*
3 *Iudice non procedente tanquam in prima nec pronunciante
ſuper nouo proceſſu Clauſula* quam & quas *operatur,
vt ſubſtineatur ſecunda ſententia non reuocata pri-
ma.*
4 *Iudex ſecundæ inſtantiæ, & appellationis ſuper iiſdem actis
pronuncians non reuocata priori contraria ſententia, ſe-
cunda non tenet.*
5 *Res ſemel effecta alienabilis ſemper durat alienabilis.*
6 *Confeſſio propria alijs fulcita adminiculis plenè probat.
Etiamſi alias tanquam tendens in beneficium ipſius confiten-
tis non probaret & nu. 7.*
8 *Actori probandi onus incumbit.*

DECISIO CXCI.

PROPOSITA hac cauſa ſub die 17. Martij præteriti
per Contradictas reſolutum fuit ſententiam immiſ-
ſionis ſuper prædio della Riccardina latam per Reueren-
diſſimum Papien. ad fauorem Alexandri Amorini contra
Hieronymum Ganduiphum poſſeſſorem eſſe exequen. ad
fauorem Com. Vrſi, & Bolognini hæredum fideicommiſ-
ſariorum contra Andream Forſanarium hæredem Gan-
dulphi, ſed cum inſteterit Horatius Battaglia Fornaſarij
Donatarius pro noua Audientia, eaque conceſſa DD. ex
nouiter deductis cenſuerunt ſententiam non eſſe exequen-
dam & ſic à deciſis eſſe recedendum.

Moti ex nullitate, & iniuſtitia dictæ ſententiæ; nulli-
tas reſultat ex quo prædium controuerſum datum fuit in
ſolutum ab Alexandro Sen. hærede grauato pro reſtitutio-
ne dotis Euictræ vxoris, & à Virgilio filio eiuſdem vendi-
tum dicto Gandulpho, contra quem agentibus Iulio Cæ-
ſare, & ſupra nominato Alexandro Iun. ad iſtius Prædij
vindicationem Ganduiphus obtinuit ab impetitis abſolui.
Cum autem ſententia lata in Rota non reuocet præceden-
tem contrariam latam in partibus, de qua fuit oppoſitum
† remanet ſententia contra ſententiam, quæ nulla eſt, & 1
ſubſiſtere non poteſt *l. 1. vbi DD. C. quando prouoc. non eſt
neceſſe Clem. ſi appellationi de Appell.* Rota coram Caual.
decif. 31. nu. 1. & ſeqq. & cor. Buratt. *decif. 59. nu. 9. cum
alijs in Marſicen. Iuriſdictionis 18 Februar. 1647. coram bo.
mem. Bichio.*

Nec ſuſtineri valet ex Clauſula, † *quam, & quas* ad- 2
iecta in Commiſſione Rotali, cuius vigore procedi poteſt
tanquam in prima abſq; alia reuocatione præcedentis ſen-
tentiæ, qui Reuerendiſſ. Papien. cui fuerat directa Com- 3
miſſio non proceſſit tanquam in prima nec pronunciauit
ſuper nouo Proceſſu, quo caſu Clauſula, *quam, & quas*
operatur, vt ſubſtineatur, ſecunda ſententia, etiam non
reuocata prima in quibus terminis loquitur Rot. *dec. 354.
nu. 10. & ſequenti par. 9. rec.* ſed proceſſit tanquam Iudex
ſecundæ Inſtantiæ & appellationis ac ſuper iiſdem actis pro-
nunciauit, † & ſic nulliter non reuocata priori ſententia 4
contraria, ſicuti docuit Fel. *in ca. Monaſterium n. 15. & 16.
de ſent. & re iud. & dixit* Rota cor. Merl. *dec. 363. nu. 1.*

Iniuſtitia vero reſultat, ex eo quod licet prædium de
quo agitur proueniat ab hæreditate Matthæi Amorini fi-
deicom-

deicommittentis adhuc cum illud alienatum fuerit ab Alexandro Seniore creditore fideicommiſſi ex cauſa neceſſaria non remanſit amplius grauatum onere fideicommiſſi, quia res ſemel effecta alienabilis ſemper durat alienabilis *l. pater filium §. quindecim ff. de legat. 3. l. mulier §. cum proponeretur ff. ad Trebell.* Marzar. *de fid. quæſt. 48. verſ. poſtremo* Peregr. *cod. tractatu art. 42. ſub n. 24.* Rota *in Eſina fideicommiſſi 30. Iunij 1661. §. propterea coram me.*

Non obſtat, quod non probetur Alexandrum ſoluiſſe debita teſtatoris, niſi ex confeſſione facta per eundem in inſtrumento aſſignationis prædſ. Etenim præceſſit ſuper ſententia Canonizatoria celebris I. C. Magoni tunc Auditoris Generalis, & iuxta illam Alexander tranſegit cum cæteris creditoribus, cum quibus ex cauſa æris alieni huiuſmodi ſoluendi debita contraxerat, necnon Inſtrumento dictæ aſſignationis, & tranſactionis interuenit decretum Iudicis duorumque iuris peritorum conſenſus ab executoribus teſtamenti deputatorum iuxta formam in eo-
6 dem teſtamento præſcriptam; adeòut confeſſio † ſolutionis huiuſmodi tanquam veriſimilis ob licentiam à teſtatore datam hæredibus alienandi bona pro diſſoluendis debitis, & legatis ab eo relictis, & vti multipliciter adminiculata, plenè probat, Afflict. *dec. 373. nu. 6.* Rota *deciſ. 303. propè finem par. 4. diuerſ. & in rec. dec. 113. nu. 2. par.*
7 *3. & dec. 696. nu. 4. par. 1. tom. 3.* etiam ſi alias † tanquam tendens in beneficium ipſius confitentis, non probaret Tiraquell. *in l. vnquam verb. donat. largitus nu. 100. & ſeq. C. de reuoc. donat.* Surd. *dec. 323. num. 6.* Rota *in Aconitana pecuniaria 31. Ianuarij 1659. §. 4. concurrit coram Eminentiſſimo Celſo.*

Nec pariter obſtet, quod licet Alexander poſſet ex fidecommiſſo detrahere debita teſtatoris, & legata ab eo relicta, nihilominus cum Alexander habuerit mobilia, & Iocalia magni valoris, & fecerit mediante laudo ſibi aſſignari alia bona pro ſatisfaciendis debitis teſtatoris detractiones præſumantur conſumptæ, quia teſtator ſciens adeſſe in hereditate mobilia, & Iocalia, tamen voluit, & mandauit diſtrahi terras, & ſtabilia; laudum verò cum preſeruat alia credita Alexandri, quatenus bona aſſignata non ſufficiant, & anno ſequenti fuerint eidem aſſignata alia bona, illud prædium pro reſtitutione dotis vxoris
/ præſumitur, vel quod bona ſignata in laudo non ſufficiebant, vel detractiones non fuerant in totum conſumptæ; ſaltem vt contra Gandulfum poſſeſſorem onus probandi
8 conſumptionem incumbat fideicommiſſarijs agentibus ad Immiſſionem Rota *in Romana fideicommiſſi de Candidis 10. Martij 1649. cor. R. P. D. meo Verospio & in Peruſina bonorum 30. Maij 1650. co. R. D. Cerro Decano.*

Et ita vtraque &c.

Deciſio, quæ hic allegatur in hac eadem cauſa emanata 17. Martij 1664. coram R. P. D. Priolo, erit infra in Miſcellanea iuxta ſeriem temporis.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Marſicen. Iuriſdictionis.

Veneris 30. Maij 1664.

ARGVMENTVM

Actorum ratihabitio ex quibus inducatur Eccleſia quando ſibi Collegialitatis nomen adſcribere valeat, & quæ requiſita debeant concurrere ad collegium inducendum. Enunciatiuæ à perſonis ſuſpectis emanatæ, quibus qualitatem Collegiatæ imprimere Eccleſiæ experiebat non probant, ſicuti nec etiam teſtes non deponentes de ſignis inferentibus ex neceſſe Collegium.

SVMMARIVM.

1 *Cauſæ defenſione primario ad vnum ſpectante poteſt ab actore citatio aliorum ad cauſam venire prætendentium omitti ſecus & nu. 2.*

3 *Citationis omiſſæ prætextu, ſententiarum virtute euitare non poteſt reus quando in executionem earum contra correum expeditarum mandato Rotali paruit.*

4 *Actorum ratihabitio, & proprij iuris renunciatio inducta cenſetur ex paritione mandati Rotalis.*

5 *Maxime accedente expenſarum refectione, quæ operatur ſententiarum approbationem, ita vt non poſſit à reo amplius impugnari nu. 9.*

Amplia vt nu. 6.

7 *Eccleſia ſibi Collegiatæ nomen adſcribere non poteſt, quando ſub nomine Capituli in primæua eius erectione non apparet inſtituta.*

8 *Conſtitutiones particulares tractatus in forma Capituli à Canonicis habiti, ſeruitium commune ac ſigillum, arca, & maſſa communis arguunt Eccleſiam eſſe Collegiatam.*

9 *Ad Eccleſiam Collegiatam conſtituendum triplex Canonicorum numerus ſaltem requiritur.*

10 *Presbiteri Canonicali qualitate deſtituti & beneficia in titulum non obtinentes arguere non poſſunt eorum Eccleſiam eſſe Collegiatam.*

11 *Presbiterorum exiſtentia, & coadunatio tanquam actus æquiuocus præſumptionem collegij inducere non valet.*

Quamuis communi nomine fructus exigantur ab œconomo per Presbyteros electo, quorum caput eſt Archipresbyter nu. 12.

Qua de ſimplici Congregatione etiam hæc ſigna prædicantur.

14 *Archipresbyter & Canonici & ſub vnici corporis forma in aliqua Eccleſia ſe coadunantes & actus vt in n. 8. exercentes, valent Eccleſiam Collegiatam conſtituere.*

15 *Collegialitatis qualitas non deſumitur ex enunciatiuis ab Archipresbyteris editis, & à confeſſarijs per ipſos deputatis, nec ex collationibus Archipresbyteratus per Papam tanquam de dignitate prima factis, quamuis hæc coniectura fuerit alias admiſſa.*

16 *Enunciatiuæ à perſonis ſuſpectis prodeuntes nullius ſunt efficaciæ.*

17 *Collationes Archipresbyteratus poſt litem circa Collegialitatem inſtitutam factæ non poſſunt pro Collegialitatis declaratione exhiberi.*

18 *Actus extraiudicialis non conſideratur.*

19 *Votum vnius ex Rotæ Auditoribus nomen Collegiatæ tribuens Eccleſiæ vt non admiſſum à Sacra Congregatione Collegialitatem inducere non valet.*

20 *Teſtes non deponentes de ſignis inferentibus ex neceſſe Collegium, Collegialitatem non probant.*

21 *Rota Sacræ Rituum Congregationis declarationes reuerenter excipere conſueuit.*

DECISIO CXCII.

SENTENTIAS editas contra Archipresbyterum Diui Antonini Terræ Saponariæ iterum Domini reſponderunt obeſſe Presbyteris eiuſdem Eccleſiæ, ipſorum licet citatio nulla ex Epiſcopi parte præceſſerit, ſiquidem plurium annorum curſu Archipresbyter litis defenſionem in hoc Sacro Auditorio cum ſcientia Presbyterorum, ac auxilio ſubſtinuit Quinimò actus complures Iudiciales ijdemet Presbyteri contra Epiſcopum exercuere, ipſorum mediante Procuratore ad id ſpecialiter in Vrbe conſtituto, necnon in executionem mandati Rotalis, ac rei iudicatæ obedientiam ſucceſſiuè Epiſcopo exhibuere, cui ex ære quoque communi cum Archipresbytero præſtiterunt litis expenſas, licet Archipresbyter dumtaxat ad eas damnatus fuiſſet in ſententijs.

Ex qua ſanè ſerie facti omninò diluitur nullitas ſententiarum ex omiſſa Presbyterorum citatione petita. Vel enim † ad Archipresbyterum primario pertinebat cauſæ 1
defenſio, & tunc potuit ab Epiſcopo Presbyterorum citatio legitimè præteriri, vt aduertit Alexand. *in l. ſæpè 63. num. 70. cum ſeqq. ff. de re iud. & conſ. 86. nu. 9. cum ſeqq. li. 2.* Dec. *conſ. 342. num 7. cæterique in præterita deciſione recenſiti.* Vel de iure Eccleſiæ Collegiatæ agebatur, cuius tamen contrarium oſtendetur inferius; & tunc licet † Pres- 2
byterorum æquè, ac Archipresbyteri foret cauſæ defenſiò, ita vt omnes debuiſſent citari iuxta *textum in c. cauſam quæ 10.* ibique Hoſt. *nu. 1. de Iudic.* Lotter. *de re benef. lib. 1. qu. 14. num. 104.* Rot. coram Mill *deciſ. 345. per tot. & coram* Pen. *dec. 1233.* Non † tamen Presbyteri nunc colludentes 3
cum Archipresbytero in præiudicium Epiſcopi poterunt ſub omiſſæ citationis prætextu virtutem ſententiarum euitare,

Digitized by Google

tare, dùm in executionem ſententiæ Rotalis contrà Ar-
chipresbyterum dumtaxat expeditæ, ab ipſis obedientia
4 fuit exhibita Epiſcopo, ex qua † nedum ratihabitio acto-
rum, & litis de communi conſenſu ab Archipresbytero
patrocinatæ, verum etiam proprij iuris renunciatio indu-
cta cenſetur, vt probat *text in cap. ex tre 3. §. quia verò
de his quæ fiunt à maior. par. cap. vbi poſt gloſſ. in figuratione
caſus, & in verſ. renunciaſſe vos.* Hoſt. *nu.* 8 & Io. And. *nu.*
6. Henr. Boich. *nu.* 2. & Abb. *nu.* 5. *id.* Abb. *in cap. olim il 3.
de reſt. ſpol. nu.* 9. Gem. *conſ.* 13. *n.* 12. *circa fin.* Accedente
5 † potiſſimum refectione expenſarum in ſumma ſcutorum
400. vlla abſque protellatione ſubſecuta; quæ oſtendit a-
pertè antecedentem Presbyterorum vnionem cum Archi-
presbytero in lite tuenda, necnon operatur approbatio-
nem quoque ſententiarum; ità vt eadem nequeant ab ip-
ſis amplius impugnari ad *text. in l. ſolutionem 5. C. de 10 lud.*
6 *conſ.* 145. *nu.* 11. vbi † concluſionem facilius admittit, quo-
ties ſpontè, & nulla vrgente neceſſitate, vt in proprio
caſu, fuerit ab altero non comprehenſo in ſententijs ex-
pleta ſolutio, & *conſ.* 146. *nu.* 9. Rom. *conſ.* 9. *ante finem*,
Alex. *conſ.* 186. *nu.* 2. *verſ. ſecunda dubitatio lib.* 2. *cum alijs
deductis in deciſione præterita.*

7 Eccleſia præterea † Diui Antonini ſibi nequit Collegia-
tæ nomen adſcribere, quia in eius erectione primæua
Presbyteri ibidem ſub nomine Capituli non probantur in-
ſtituti, nec actuum frequentia longæua concurrit per ne-
ceſſe Collegij qualitatem denotantium; quorum alterum
(ceſſante expreſſo Sedis Apoſtolicæ priuilegio) neceſſarium
reputatur, quoties Eccleſiæ Cathedralis nomen non aſ-
ſumpſerit, ſeu regularis in quibus cenſetur ineſſe Colle-
gium, vt tradit Innoc. *in c. poſtulaſti* 30. *num.* 1. *de iure pa-
tr.* Hoſt. *in c. nobis fuit nu.* 2. *eod. tit.* Lotter. *de re benef. li.*
1. *quæſt.* 14. *num.* 138. *cum ſeq.* Rot. *in Materanen Archi-
presbyteratus* 31. *Ianuarij* 1648 §. *Quod autem Eccleſia cum
ſeqq. coram Eminentiſſimo D. meo Cardinali Corrado*, vbi
8 recenſentur † ſigna diuerſa arguentia Collegium, Conſti-
tutiones videlicet particulares, ac tractatus in forma Ca-
pituli à Canonicis habiti, ſeruitium commune, ac ſigil-
lum necnon arca, ac maſſa quoque communis vna cum
Sindico, quæ omnia ferè numerantur à Rom. *in conſ.* 436
nu. 5. *cum ſeq.* loquente in terminis Auditorum huius Sacri
Tribunalis, nec non à Barboſ. *de iur. Eccleſiaſtic. vniuer.
lib.* 2. *cap.* 687.

9 Quinimò triplex ſaltem Canonicorum numerus requi-
ritur, vt aduertit Fel. *in c. accedentes num.* 1. *verſ. & nota
de præſcript.* Barboſ. *de iur. Eccleſiaſtic. d. lib.* 2. *cap.* 5. *n.* 8.
Sanleget. *reſol. benef. par.* 2. *c.* 2. §. 3. *num.* 3. Rot. cor. Ca-
ualer. *deciſ.* 649. *num.* 6. Merlin. *deciſ.* 87. *nu.* 9. & *dec.* 221.
nu. 11. *par* 6. *rec.*

10 Hinc vrgere non valet, quod Presbyteri plures Eccleſiæ
inſeruiant ibidem congregari conſueti: Cùm enim ipſi
qualitate Canonicali deſtituantur, nec Beneficia obtine-
ant in titulum; demonſtrationes incaſſum pro arguenda
Collegiata exhibentur, vt tradit Carena *reſol.* 35. *num.* 7.
verſ. & hæc maximè Rot. *deciſ.* 226. *numer.* 9 *ad fin. part.*
1. *recent.*

11 Præstereà † in Eccleſia Parrochiali beneficiati quoque
ſimplicis Congregationis ad inſtar ſolent vti ſinguli con-
gregari. Adeo quod Presbyterorum exiſtentia, & coadu-
natio in propoſito caſu tamquam actus æquiuocus præ-
ſumptionem Collegij non valet inducere ad *text. in c. dile-
ctis* 14. *ibique gloſſ. notat. de exceſſ. Præl* Garz. *ad regul.* 8.
gloſſ 19. *nu.* 14. & 15. Barboſ. *de Iur. Eccleſiaſt. vniu. libr* 2.
c. 6. *nu.* 13. Lotter. *de re benef. lib* 1. *quæſt.* 14. *nu* 58 & 59.
Sanleg. *reſ. benef. par.* 2. *c.* 2. *nu* 5. Caren. *reſol.* 35. *nu.* 8. Rot. *in
Nolana Primiceriatus* 21. *Maii* 1614. *in fin. primi* §. *cor. bon.
mem. Card. Fabritio Veroſpio*, licet communi nomine fru-
12 ctus exigantur ab Oeconomo per Presbyteros electo, quo-
rum Caput Archipresbyter enunciatur, vt aduertit *gloſſ.
in prædicto c. dilecta de exceſſ. Prælat.* Lotter. *de re benef. li.*
1. *quæſt.* 14. *nu.* 57. Rot. cor. Achill. *deciſ* 10. *nu.* 1. *de præb.*
& *deciſ.* 673. *par.* 1. *rec.* vbi eam rationem adducit, quod
13 de ſimplici quoque Congregatione ſigna hæc valent prædi-
14 cari. Quicquid dicendum † foret in caſu, quo Archipres-
byter, & Canonici vti vniuerſi ac ſub vnici corporis forma
in aliqua Eccleſia exercerent actus prædictos, vt tradit *gloſ.
in c. ſtatutum* 22. *de elect. lib.* 6. Rot. cor. Achill. *dec.* 10. *nu.*
2. *de præb.* & *cor.* Mantic. *dec.* 215. *nu.* 1. *verſ. vndè.*

15 Qualitas pariter Collegialitatis deſumi non poterit ex
diuerſis enunciatiuis ab Archipresbyteris æditis, necnon à
Confeſſariis per ipſos deputatis, ſiuè ex collationibus Ar-
chipresbyteratus per Summum Pontificem tanquam de
prima Dignitate præhabitis, quam coniecturam alias ad-
miſit Rot. *in deciſ.* 221. *n.* 20. *part.* 6. *rec.* Siquidem enun-
ciatiuæ vel à perſonis ſuſpectis † prodeuntes, quibus expe- 16
diebat qualitatem Collegiatæ imprimere Eccleſiæ, omni-
nò ineſficaces reputantur ex theorica Aret. *in c. cum cauſam
nu.* 1. *de prob.* Card. Mantic. *de tacit. lib.* 4. *tit.* 6. *n.* 23. Rot.
cor. Achill *deciſ.* 8 *n.* 1. & 3. *de Iurepatr.* Burat. *dec.* 570.
nu. 4. & in his terminis cor. Reuerendiſſimo Tarraconen.
deciſ. 341. *nu.* 8. Collationes verò, æditæ noſcuntur poſt
litem inſtitutam †, nec valent pro declaratione conſequen- 17
ter exhiberi.

Nullius quoque roboris viſa fuit Archiepiſcopi Salerni-
tani relatio Sacræ Congregationi Epiſcoporum tranſmiſſa
ac Votum bo. me. Orani huius Sacri Tribunalis olim Au-
ditoris: † Relatio enim Archiepiſcopi nihil determinat, 18
nec illa tamquam actus extraiudicialis inſpici debet. Vo-
tum verò Orani nomen Collegiatæ tribuens Eccleſiæ, à 19
Sacra Congregatione non fuit admiſſum, vt teſtatur Rot.
in dec. huius cauſæ 18. *Februarii* 1647. *in* §. *Ad Votum coram
bo. mem. Bichio*, & 26. *Maii* 1651. §. *penultimo coram Emi-
nentiſſ. D. meo Cardinali Corrado.* Teſtes denique pro par-
te Archipresbyteri olim examinati non deponunt de ſignis
† inferentibus ex neceſſe Collegium vt exquiritur Rota 20
deciſ. 143. *nu.* 19. *par.* 7. *rec.*

In quam Domini ſententiam eò facilius inclinarunt,
quod *Sacra Rituum Congregatio* inſignia, ac nomen Cano-
nicorum Presbyteris interdixit, † cuius reſolutiones ſa- 21
crum hoc Tribunal reuerenter excipere conſueuit, vt in
his terminis teſtatur Rota cor. Caual. *dec.* 266. *nu.* 5.

Et ita vtraque, &c.

REVERENDISS. P. D. ALBERGATO SACRÆ ROTÆ DECANO.

Bononien. Cenſuum.

Veneris 6. Iunij 1664.

ARGVMENTVM.

Vt bona Communitatis validè alienentur
conſenſus totius, vel ſaltem duarum
ex tribus partibus eiuſdem communita-
tis requiritur, vnde iſto deficiente alie-
nationem nullo modo ſuſtineri poſſe de-
ciditur.

SVMMARIVM.

1 *Bona Communitatis vt validè alienentur, requiritur dua-
rum ex tribus partibus eiuſdem interuentus, Iuramentum
vtilitatis, & decretum Iudicis.*
2 *Cenſus impoſitio eſt ſpecies alienationis.*
3 *Conſenſus Communitatis debet accedere in alienatione bono-
rum illius, & homines illius ſunt vocandi & moner. 4.
& 10.*
5 *De intereſſe Communitatis quando agitur debent omnes ex-
preſsè interuenire.*
Attenta præcipuè conſuetudine loci & nu. 6.
7 *Laudum ſatis iuſtificatur quando habet aſſiſtentiam Iuris pro
ſe.*
8 *Forma particularis non tollit legis generalis requiſita, ſed
omnia copulatiuè impleri debent.*
9 *Atteſtatio lite pendente & ſine citatione partis facta nihil
probat.*
11 *Vtilitas in alienationibus bonorum communitatis concurrere
debet non ſecus ac minorum & Eccleſiæ quibus æquipa-
ratur.*
12 *Licentia, & decretum Iudicis ex falſa cauſa obtentum non
ſuſtinetur.*
13 *Super actu, qui effectum non habuit fundamentum fieri non
poteſt.*
14 *In ratificatione actus nulli omnes ſolemnitates requi-
runtur, quæ in ipſo actu principali debent interue-
nire.*

DE-

Digitized by Google

DECISIO CXCIII.

NON ſolum ex defectu ſolemnitatum, ſed etiam cauſæ & vtilitatis nullitatem cenſuum, de quibus agitur approbantes DD. ſteterunt in ſecundo loco deciſis 51. Maij 1663. nam in conſtitutione procuratorum, qui ad impoſitione cenſuum deuenerunt non conſtat maiorem partem eorum, qui bona communia poſſident, & duas ex tribus partibus conſilij generalis interueniſſe, nec poſſeſſores ſimul cum conſiliarijs impoſitionem Communitati fore vtilem iuraſſe, nec decretum Iudicis in ipſo actu interpoſitum fuiſſe, vt requiritur ad effectum ſuſtinendi
1 alienationem bonorum Communitatis, ex diſpoſitione *l. fin. C. de vend. reb. Ciuit. lib.* 11. Surd *conſ.* 28. *nu* 82. *& ſeqq.* Ruin. *conſ.* 189 *nu.* 5. *lib.* 1. Cenſ. de cenſ, *quæſt.* 23. *n.* 55. *verſ. quod ſi in deputatione & ſeq.* & in ſpecie de impoſitione cenſus facta vniuerſitate Caſtri ſeu Villæ Corn. *conſ.* 284. *num.* 7. *lib.* 4 Menoch. *conſ.* 80 *nu.* 32 Rota *in Comen. pecuniaria* 16. *Iunij* 1662 *cor. Eminentiſſ. D Card. Celſo §. ſiquidem, & duobus ſeqq.* vbi redditur ratio, quia cenſus
2 impoſitio eſt ſpecies alienationis † vt inquit Bald. *in cap ad audientiam* 31. *n.* 9. *de reſcriptis* Rota *dec.* 33. *n.* 2. *cor. Martino Andr. Romana cenſus* 15. *Aprilis* 1652. *cor. bon. me. Bichio, & in alia Romana cenſus* 15. *Maij* 1662. *coram R.P.D. meo Bourlemont. §. præſertim.*

Nec aduerſatur quod in ipſo inſtrumento mandati Notarius aſſerat, quod homines tunc congregati totum conſilium repræſentabant. Quoniam cum ageretur de re ſatis graui, ex quo maximum damnum familiis participantibus reſultare poterat vt euenit, & de intereſſe ſingularium perſonarum ob vtilitatem; quam ex bonis cenſitis percipiebant conuocandum erat conſilium generale, quod ex tercentum quinquaginta familijs circiter conſtituitur, inter quas adſunt centum ſeptuaginta, quæ participantes appellantur, eo quia glorioſæ memoriæ Comitiſſa Matilda his tantum familijs, quæ territorium Caſtri eo tempore habitabant, bona hæc donauit, & eorum conſenſus
3 † accedere debebat, Surd. *conſ.* 290. *nu.* 12. Menoc. *conſil.*
4 726 *n.* 9 *verſ. quinimo vocandi erant, & præter † relatos in §. non enim* tradit in ſpecie Corſett. *in ſingular. verbo compromiſſum* t. *n.* 2 vbi, quod in arduis explicandis in vniuer-
5 ſitate debent omnes expreſsè † interuenire, nec ſufficit quod actus explicetur per aliquos nomine aliorum &c. quem ſequitur Valenzuel. *conſ.* 167. *ſub num.* 26. *verſ. qui-*
6 *nimo lib.* 2 attenta præcipuè † conſuetudine loci de qua teſtes participantium, *Sum. nu.* 30. & forma antiqui laudi vſque de anno 1488. lati ſuper regimine Communitatis, in quo expreſsè firmatur, quod paruum conſilium in alienationibus bonorum Communitatis non ſe poſſit ingerere, ſed in caſu alienationis interuenire debeant duæ partes ex tribus potius Communitatis computando, & habendo reſpectum ad vnum caput pro qualibet familia *d. Sum n.* 4.
7 quod quidem † laudum licet adamuſſim non iuſtificetur, iuncta tamen depoſitione teſtium & obſeruantia non eſt magis præciſè iuſtificandum cum habeat præſumptionem, & aſſiſtentiam Iuris pro ſe Menoch. *præſumpt.* 16 *nu.* 3. *lib* 2. Rota *dec* 740. *nu* 12 *cor.* Buſatto, & cor Eminentiſſ. D. Card. Otthobono *dec.* 742. *nu.* 23 *& in Bononien. Laudi* 6. *Iunij* 1653. *cor. Eminentiſſ D Card. Celſo §. nec obſtat.*

Hinc parum refert quod adſit Conſilium particulare ex viginti quatuor hominibus conſtitutum à Regimine Bononiæ approbatum, quodque ab illo alias deuentum fuerit ad impoſitionem cenſuum ſuper bonis communitatis; cenſus enim vt præfertur impoſiti à Communitate nunquam approbati, nec fructus ſoluti fuerunt ex defectu interuentus legitimi numeri hominum Communitatis, ſed remanſerunt tanquam debitum particulare imponentium vt deponunt teſtes *d. Sum. num.* 1. *ſuper* 3. *art.* in Capitulis vero à Regimine Bononiæ editis pro gubernio huius Communitatis præſcribitur ſolum forma conuocandi Concilium quæ perſonæ debeant in eo interuenire, & quando ſit legitimè conuocatum. Sed non conceditur facultas alienandi bona Cõmonitatis aut alios actus grauiores, & præiudiciales faciendi, nec per has ordinationes derogatum fuit neceſſitati à Iure Communi impoſitæ conuocandi Conſilium Generale in rebus arduis, & præiudicium plurium concernentibus, & cum forma particularis à regimine conſtituta non dicat, quod prædicta pro alienationibus ſufficiant, nec repugnant requiſitis in *d. l. fin.* per eam non
8 fuerunt † ſublata legis Generalis requiſita ſed omnia copulatiuè impleri Crauett. *conſ.* 70. *num.* 15. Dec. *conſ.* 210. *nu.* 5. *ad med.* Rota *coram fa. me. Greg.* 406. *nu.* 4. *cum pluribus in Cæſarauguſtana fundationis Conuentus* 58. *Maij* 1657. *§. his poſitis cor. R.P.D. meo Beuilaqua, &* 12. *Nouembris eiuſdem anni cor. R. Papien. &c. §. neque defectus.*

Non probatur autem, quod vltra Conſilium delli 24. in Caſtro S. Agathæ non adſit aliud Conſilium quodque Generale nunquam conuocatum fuerit, quia datus ſola fides Officialium Regiminis Bononiæ, quæ tanquam ſimplex atteſtatio † lite pendente, & poſt editam vltimam 9
deciſionem facta ſine citatione Communitatis nihil probat *l. inſtrumenta* 5. *C. de probat. add. ad fau. mem.* Greg. *deciſ.* 214. *litteram B.* Rot. coram Eminentiſſ. Card. Otthobono *deciſ.* 215. *nu.* 16. *& in Terracinen. pecuniaria* 4. *Iulij* 1659. *coram R. Papien. §. Quoniam ad hoc*, & probatum non releuaret, quia nec etiam legitimus numerus ex dd. 24. interuenit, ſed nouem tantum præſentes fuerunt, & tamen cum impoſitio cenſuum eſſet merè voluntaria, & ex cauſa quæ lucratiua ſupponebatur, ſi qui erant abſentes ex-
pectari debebant, † & conſenſus omnium requirebatur 10
Felin. *in cap. cum omnes* 6. *num.* 17. *ad fin. verſ. & hanc de conſtit.* Burſatt. *conſ.* 159 *nu.* 7. *&* 8. *lib.* 5. Gratian. *diſcept.* 183. *num* 20. *add. ad* Buratt *deciſ.* 173. *nu.* 9. *verſ. videtur inſuper* Rot. *deciſ.* 755. *nu.* 4. *in fin. par.* 2. *recent. Monaſterien. Canonicatus* 20. *Nouembris* 1654. *coram R. D. meo Decano §. & quamuis cum relatis per* Modern. *ad dub.* 60. *Reg. cap.* 31. *nu.* 137.

Quibus accedit non ſolum defectus vtilitatis, † quæ in 11
alienationibus bonorum Communitatis concurrere debet non ſecus ac minorum, & Eccleſiæ quibus æquiparatur Griuell. *deciſ. dolan.* 44. *nu.* 4. ſed etiam eorundem participantium manifeſta læſio cum pro bonis ſtabilibus reddentibus annuas libras 1300. impoſiti fuerint cenſus quorum vſuræ aſcendunt ad libras 300. & bona empta pretio libr. 56500. paulo poſt data fuerunt in ſolutum pro libris 33000. qua ratione deficit cauſa vtilitatis Eminentiſſ. D. Cardin. Legato narrata, & licentia ab eo extorta vna cum ſequen-
ti decreto Iudicis † tanquam ex falſa cauſa corruunt *leg.* 12
magis puto 5. *§. ſi æs alienum ff. de reb eor.* Ciriac. *controu.* 257. *nu.* 12. *& ſeq.* Rota coram Merlin. *dec.* 975. *nu.* 10. *Bononien. dotis ſeu tertiæ* 31. *Maij* 1658. *coram me, & in Firmana Cenſus* 3. *Ianij eiuſdem anni coram R. P. D. meo Priolo §. cum appareat.* Et fruſtra ad excluſionem læſionis deducitur locatio bonorum facta nomine Communitatis pro libris 3125. quia fictitiam fuiſſe, & ſimulatam ad effectum colorandi vtilitatem, & inducendi Communitatem ad illius approbationem, deponunt teſtes in *Sum. huius reſponſionis nu.* 1. *litt. B.* & locatio non fuit effectuata, vnde ſu-
per † actu, qui effectum non habuit fundamentum fieri 13
non poteſt Gabr. *conſ.* 149. *nu.* 52. *lib.* 2. Spada *conſ.* 120. *nu.* 6 *lib.* 2 Rota *dec.* 1073 *ſub nu.* 7. cor. Seraph. *in rec. dec.* 210. *nu.* 9. *par.* 8. cor. Merl. *dec.* 406. *nu.* 10. *Romana Caſtri Orcinni* 15. *Maij* 1662 *§. qua concluſio, &* 25. *Iunii* 1663. *cor me §. Adminicula verò.*

Deducta demum approbatio Communitatis pro eius parte negata, non probatur, & probata non ſuffagaretur, quia nulla eſſet ex eiſdem defectibus ſolemnitatum, &
cauſæ cum in ratificatione † actus nulli omnes ſolemnita- 14
tes requirantur, quæ in ipſo actu principali debuiſſent interuenire Iaſ. *in l. cum ij Quibus §. eam tranſactionem verſ.* 2. *ff. de tranſact.* Rota *dec* 190 *nu.* 26. *par* 6. *dec.* 42. *nu.* 18. *p.* 8. *rec. & in Perusina Cenſus* 27. *Iunij* 1653. *cor. Reuerendiſſ. Zarate §. appoſita itaque.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. PRIOLO.

Bononien. Primogenituræ de Luparis.

Veneris 6. Iunij 1664.

ARGVMENTVM.

Primogenitura ordinata vt bona in vna perſona conſeruentur poteſt eſſe in ſuſpenſo, ſecus verò in Primogeniturs Hiſpaniæ, quæ per momentum temporis ſuſpenſionem non admittunt ex lege particulari regni. Onus deferendi nomen, & arma iniunctum præſumitur intuitu conſeruandæ agnationis.

SVM-

Digitized by Google

S V M M A R I V M.

1 *Conditio deficientiæ lineæ vt parificata dici non poſſit ſufficit, quod vnus de linea ſuperuiuat, etſi ſuccedere non poſſit.*

2 *Subſtitutus ſub conditione admiſſus excluditur deficiente conditione & nu. 3.*

4 *Conditionis purificatio ex ſola ſpe generationis tollitur.*

5 *Mors ficta tunc æquiparatur naturali quando eundem ac mors naturalis parit effectum.*

6 *In Primogenitura nequidem per momentum ſuſpenſio admittitur.*

Sed declara vt nu. 7.

8 *Onus deferendi nomen, & arma preſumitur iniunctum intaitu conſeruandæ agnationis.*

9 *Primogenituram ordinatam hoc vt bona in vna perſona conſeruentur non repugnat quod poſſit ſtare in ſuſpenſo concurrente teſtatoris voluntate & nu. 12.*

10 *Hæres grauatus deferendi nomen, & arma quod cadat à commodo primogenituræ, & admittatur ſubſtitutus quando procedit & nu. 11.*

13 *Contrauentio nocet contrauenienti non autem ipſius filijs, & deſcendentibus naſcituris.*

DECISIO CXCVI.

VOCABATVR Marchio Æneas de Magnanis ad duplicem primogenituram alteram Matthæi de Luparis, quam poſſidebat cum onere deferendi nomen, & arma eius familiæ ſine mixtura aliarum, alteram Laurentij de Magnanis per mortem Patris purificatam cum eodem onere, & præ epto, quod Primogenitus non poſſet ex his duabus primogenituris niſi in alterutra ſuccedere. In illa igitur propriæ familiæ de Magnanis ſucceſſit Æneas. Hinc orta controuerſia inter ipſum, & Senatorem M. Antonium Luparum compræhenſum, & vocatum in teſtamento Matthæi, ſuper dimiſſione bonorum alterius primogenituræ fuit ab Auditore Generali lata ſententia ad fauorem Æneæ in Rota vero præuia deciſione coram R. P. D. meo Veroſpio edita ſub die 25. Iunii ſuperioris Anni pronunciatum ad fauorem M. Antonij, ſed coram me cauſa ſemel atque iterum propoſita ſententiam Rotalem infirmandam eſſe reſponderunt Domini.

Animaduerterunt enim hodie quod M. Antonius non eſt vocatus in Caſu quo Marchio Æneas non deferret Arma, & nomen Matthæi teſtatoris; ſed ſolum in caſu, quo finita & extincta foret linea maſculina legitima & naturalis filiorum Gentilis, ideoque cum ille caſus nondum euenerit, ex quo adhuc extat Æneas quia eſt de linea legitima & naturali Gentilis, vtpote eius pronepos ex filio non eſt factus locus ſubſtitutioni ad fauorem M. Antonij quamuis Æneas effectus fuerit inhabilis ad aſſumptionem nominis, & inſignium familiæ de Magnanis cum ad effectum
1 excludendi † purificationem Conditionis deficientiæ lineæ ſufficiat quod vnus de linea ſuperuiuat, etiamſi ſi ſuccedere non valeat *l. fil. fam. 117. §. cum quis rogatus ff. de leg. 1.* Peregrin. *de fideicommiſſ. Art. 28. num. 52.* Rota *deciſ. 145. nu. 8. par. 1. & deciſ. 453. num. 3. part. 2. & deciſion. 151. n. 2. par. 3. rec. & dictum fuit in Leodien. hæreditatis 16. Maij 1653. coram bon. mem. Dunozetto, & in Romana Commendæ 21. Februarij 1661. coram R. P. D. meo Albergato confirmata ſub die 6. Februarij 1662. coram R. P. D. meo Emerix.*

2 Ea efficaci ratione, quia † non incapacitas ſuperuiuentis, ſed defectus conditionis eſt qui ſubſtitutum excludit, vt aduertit Rip. *l. ex facto §. ex facto num. 10. verſ. reſpondetur ff. ad Trebell* Mantic. *de tacit. lib. 11. a. 6. nu. 15. verſ. his obiectis.* Ciriac. *Contr. 478. num. 11.* Alciat. *Conſil. 56.*
3 *alias 505. num. 3. verſ. non obſtat* & proprerea † non debet attendi, an ſuperueniens ſit capax, & habilis, ſed an euenerit conditio. Ciriac. *d. contr. 458. num. 9. & 10.* Grat. *diſc. for. c. 773. num. 7. & ſeqq.* Rota *in Romana fideicommiſſi de Soricis 22. Maii 1643. coram Reuerendiſſimo Carillo, & in Mediolanen. Bonorum 17. Martii 1648. coram bon. me. Bichio & in Romana Donationum 25. Maii 1657 coram R. P. D. meo Veroſpio.*

Non obſtat, quod licet non defecerit linea naturalis Gentilis reputetur tamen defeciſſe ciuiliter, dum nullus in ea reperitur capax, & habilis ſucceſſionis quia cum adſit ſpes probabilis, quod Æneas poſſit generare filios qui aſſumant nomen, & familiam Matthæi teſtatoris, adhuc non poteſt dici purificata conditio extinctionis lineæ Gentilis ſub qua eſt vocata linea M. Antonij, ſed eſt expectanda mors naturalis Æneæ, cum etiam ſola † ſpes pro- 4
creandæ ſobolis impediat purificationem conditionis vt ex *tex. in l. 1. § ſi quis proximior ff. unde cognati, & in l. 3. §. ſi pars hereditatis pet. & in l. 2. §. ſiue apud hoſtes ff. ad Sen. Conſ. Tertull. & in l. ſi duobus ff. de leg. 1.* Fulgos *conſ. 185. num. 1. ante fin.* Vinc. de Franc. *dec. 169. numer. 13. add. ad Sna. item.* Greg. *deciſ. 338. numer. 16. & coram* Buratt. *dec. 322. num. 12.* Rot. *deciſ. 593 num. 1. part. 2. rec. & in Ferrarien. legati 5. Martii 1663. coram R. P. D. meo Viceecomite.*

Alias aperiretur ſucceſſio ad fauorem ſubſtituti, quantumuis ex Ænea naſci poſſent, filij, quod eſt omnino alienum à voluntate teſtatoris, qui non vocauit M. Antonium niſi penitus deficeret linea legitima, & naturalis Gentilis per mortem naturalem. Ideò vt euitetur hoc ingens præiudicium filiorum exiſtentium in medio expectari debet mors naturalis Æneæ, nec ſufficit mors ciuilis, † 5
& ficta, quæ tunc ſolum æquiparatur naturali, quando eundem effectum parit, ac mors naturalis Surd. *conſ. 90. per tot. 35. de ſubſtit. part. 2. cap. 68.* Fuſar. *eod. tract. quæſt. 430. numer. 14. & ſeq.* Olea *de ceſſione Iurium tit. 3. quæſt. 4. numer. 33. & 42.* Rota *in Bononien. fideicommiſſi de Blanchetis 28. Ianuarij 1632. coram bon. mem Cardinali Hieron. Veroſpio, & in dicta Leodien. hæreditatis 16. Maij 1653 cor. Dunozetto, & in Bononien. fideicommiſſi de Buccaferris 24. Maij 1655. cor. Reuerendiſſimo Zarate.*

Neque refert quod verſemur in † primogenitura in 6
qua non admittitur ſuſpenſio nequidem per momentum temporis, vt not. Molin. *de primogen. Hiſpan. lib. 3. capit. 10. num. 38. cum ſeqq. & alij in deciſione R. P. D. meo Veroſpij* adducti. Quia propter quod Molina, † & Cæteri Hiſ- 7
pani locuntur de maioritatibus Hiſpaniæ qui ex particulari lege Regni non poſſunt ſtare in ſuſpenſo, non autem in primogenijs Italiæ in quibus talis lex non concurrit, & quas poſſe ſtare in ſuſpenſo voluerunt. Franc. *d. dec. 169.* Surd. *conſ. 125. num. 40. & ſeqq.* Cephal. *conſ. 458. num. 23.* Menoch. *conſ. 808. num. 31.* Caluio. *de æquit. lib. 2. ca. 102. num. 122.* Rota cor. Buratt. *dec. 322. nu. 13. & dec. 346. nu. 21. & dec. 394. nu. 22. & 24. & 25. part. 5. rec. & alii ab informantibus cumulati.*

Primogenitura non fuit principaliter ordinata pro conſeruanda agnatione, ſed vt bona conſeruentur in vno capite, quod patet, nedum quia teſtator agnatis prætulit nepotes ex ſorore quos primo loco vocauit, ſed etiam quia poſt extinctam deſcendentium ſororis vocauit illam primogeniti M. Antonii Senioris de Luparis, & defecta linea primogeniti vocauit Baldaſſarem & M. Antonium fratres & eorum vltimo morienti cum filijs, vel ſine ſubſtituit extraneum de fam. de Paſis ſine vlteriori ſubſtitutione illum præferendo ipſis filiis M. Antonij & Baldaſſaris, ex hac enim inordinata vocatione nõ facta de agnatis prioſquam de cognatis, & ex intermiſſa, ac interrupta ſubſtitutione M. Antonij & Baldaſſaris, & Alterius de Paſis, non facta ſucceſſiuè de gradu in gradu, ceſſat, quod † onus deferen- 8
di nomen & Arma fuerit particulariter iniunctum intuitu conſeruandæ agnationis, vt ita conſuluerunt Burſat. *conſ. 300. nu. 68.* Curt. Iuo *conſ. 49. nu. 7.* Menoch. *conſ. 803. n. 8. in fin. & nu. 14* Gabr. *conſ. 97. num. 28 in fin. lib. 2.* Bero *conſ. 77. nu. 22. lib 2.* Mart. *conſ. 61. n. 4.*

Fortius autem ex quo teſtator id ipſum expreſſit in teſtamento, *ibi ad hoc, vt bona ipſius teſtatoris non diuidantur, ſed vnita ſtent, & conſeruentur in vna eademque perſona.* Nec abhorruit vt primogenitura per aliquod temporis ſpatium ſtet in ſuſpenſo. Tum quia vocauit etiam naſcituros in infinitum. Tum quia licet voluerit in omnibus lineis conſeruari bona in vno eodemque capite, voluit tamen vlteriorem non admitti niſi linea de Magnanis prædilecta prius finita, & extincta. Tum denique quia expreſſè in tribus caſibus contrauentionis ſuæ voluntatis priuauit hæredes ad tempus incipiens ſuſpenſionem, ad decennium, Itaque † concurrente voluntate teſtatoris 9
non repugnat quod primogenitura particulariter ordinata, vt bona conſeruentur in vna perſona poſſit ſtare in ſuſpenſo, vt dixit Rot. *in Rec. dec. 306. num. 21. & dec. 394. num. 22 & ſeqq. part. 5.* & in ſpecie dictum fuit *in Ciuitatis Caſtellanæ Primogenituræ 27. Maii 1661. coram Reuerendiſſimo*

diſſimo Domino meo Cerro Decano, & admittunt, etiam quamplures deciſiones exaduerſo adductæ, vt præcipuè *in 424. num. 27. part. 9. rec. & in illa Bononien. fideicommiſſi de Barberiis 5. Decembris 1650. coram Eminentiſſ. D. Card. Corrado, & in ead. ſub die 19. Februarii 1652. coram bo. me. Bichio*.

Retenta hac interpretatione patet reſponſio ad concluſionem, quod grauatus deferendi nomen, & Arma cadat à commodo primogenituræ & admittatur ſubſtitutus.
10 Nam illa procedit, vel quando ſubſtitutio † facta fuit ſub eadem conditione, & vltimus de linea eſt deſtitutus ſpe habendi filios, vt erat caſus deciſionis in Tiburtina fideicommiſſi 27. Iunij 1640. coram bo. me. Cardinali Panzirolo.
11 Vel reſpectu primogeniturarum Hiſpaniæ quæ † ex diſpoſitione peculiari l. 45. Tauri deferuntur exiſtentibus
12 de tempore delatæ ſucceſſionis. Aliud † autem hic vbi M. Antonius non eſt vocatus niſi in defectum lineæ legitimæ, & naturalis filiorum Gentilis, nec teſtator ſe reſtrinxit ad tempus delatæ ſucceſſionis, ſed conſiderauit, & reſpexit ad filios, & deſcendentes ex ead. linea de quorum poſſibilitate, & natiuitate dum ſperari poteſt non eſt inconueniens, vt interim remaneat primogenitura in ſuſpenſo vti firmatum eſt. Quibus Æneas contraueniendo præcepto
13 Matthæi Teſtatoris non potuit præiudicare, quia † talis contrauentio nocet quidem, & præiudicat ipſi Æneæ contrauenienti, non autem filijs & deſcendentibus naſcituris vt addit Criſtof. de Paz. *de tenut. ex aduerſa alleg. cap. 35. num. 24.*

Et ita partibus hinc inde acriter informantibus deciſum &c.

R. P. D. T A I A.

Bononien. ſeu Nonantulana deuolutionis bonorum.

Veneris 6 Iunij 1664.

A R G V M E N T V M.

Verba *vſque in ipſius tertiam generationem* in Emphyteuſi Eccleſiaſtica adiecta non patiuntur ad pronepotes non progrediatur, nec verba ſpecialiter de vno loquentia ad alium ſunt extendenda. In Emphiteuſi Eccleſiaſtica neceſſaria eſt præſcriptio quadraginta annorum.

S V M M A R I V M.

1 *In Diſpoſitionibus ſtricti Iuris non veniunt pronepotes, quando de illis mentio facta non fuit.*
2 *Emphiteuſis Eccleſiaſtica tranſit in filios & nepotes, & non vltra.*
3 *Maſculus excluſus à fœminis ſemper eſt excluſus, & ſemel factus locus fœminis non eſt faciendus locus denuo maſculis iam finitis.*
4 *Fœmineus ſexus deſcendentium Emphiteutæ non eſt præferendus ſexui maſculino deſcendentium ipſius vt ille excedat neptes, hic non excedat nepotes.*
5 Alexander conſil. 125. numer 17. libr. 5. *redarguitur.*
6 *Statutum locum habet in bonis Emphiteuticis.*
7 *Nihil ſe ipſum generat.*
8 *Dictio* vſque, *pronomen* ipſius, & *verbum* completam *quam extenſionem patiantur.*
9 Baldus ad Auth. ſi quas ruinas C. de Sacroſanct. Eccleſ. num. 4 *declaratur.*
10 *Verba* vſque in ipſius tertiam generationem *in caſu quo deficit copula & ſtant demonſtratiuè non augmentatiuè ad perſonas expreſſas, tanquam conſtituens tertiam generationem paternam.*
11 *Verba* vſque in ipſius tertiam generationem *debent exponi pro recipiente in emphiteuſim, eiuſque filiis, & nepotibus ac contraſentur antecedentibus.*
12 *Prælatus ſi comprehendere voluiſſet etiam pronepotes, illos nominaſſet, eo modo, quo filios, & nepotes expreſſit.*
13 *Differentia verborum relatiuorum habet & facit eandem rationem.*
14 *Prælatos ſi voluiſſet comprehendi pronepotes in emphiteuſi ſibi conceſſa vſque in tertiam generationem appoſuiſſet copulam &c.*
Secus ſi illam non oppoſuit & nu. 15.
16 *Verba* completæ generationis *communia ſunt omni generationi, vt completa ſit, ſi comprehenſa ſit & numer. 17.*
18 *Verba ſpecialiter loquentia de vno non ſunt ad alium extendenda.*
19 *Pronepos vt dicatur excluſus ſufficit vel ſublata dubitatio, vel abundantia verborum vel ipſa ambiguitas contra ipſum nu. 20 & 21.*
22 Deciſio 221. num. 1. par 3. recent. Alexand. conſ. 110. nu. 18. & 19. lib. 3. & Rota coram Seraphino deciſ. 1362. nu. 2. declarantur, *nu. 23. & 24.*
25 *Doctrina nulla generaliter falſa eſt, quæ non aliqua vera intermiſceat.*
26 *Ignorantia ſicut in caducitate ita in deuolutione præſumitur.*
27 *Emphiteuſi finita in nepotibus, ſi admittendi eſſent pronepotes in illa non expreſſi ageretur de noua.*
28 *In Emphyteuſi Eccleſiæ neceſſaria eſt præſcriptio quadraginta annorum.*

D E C I S I O C X C V.

AVGVSTA Abbatia ſequendo formam aliarum conceſſionum locauit Procuratori Hieronymi *pro eodem, & eius filiis, & nepotibus maſculis legitimis, & naturalibus ſtipulanti, & conducenti, quos ſi non habuerit, vel ſi habuerit, & penitus defecerint, quod tunc bona deueniant in eiuſdem Hieronymi filias, vel neptes legitimas, & naturales, & quæ virum legitimum, & naturalem accipiant, & rem Patris poſſideant vſque in ipſius Hieronymi tertiam generationem completam, qua expleta, bona cum omnibus ſuis meliorationibus reuertantur &c.* Hieronymus genuit Fabium, Fabius Cæſarem, Cæſar Ioannem Paulum, & Victoriam; Prætendentibus autem Abbatia deuolutionem, Victoria verò retentionem, & ſe comprehenſam, propoſui dubium 25. Iunij præteriti, cumque tunc non liqueret, hodie iteraui, & DD. conſtare de deuolutione reſponderunt.

Quia clara viſa ſunt verba illa conceſſionis, *pro Hieronymo, & eius filijs, & nepotibus maſculis, & pro eiuſdem D. Hieronymi filiabus, vel nepotibus*, & tum ad mentem Partium, cum conceſſio facta fuerit pro Hieronymo, filijs & nepotibus, & de pronepotibus non ſit facta mentio, & ſic non comprehendantur in iſtis diſpoſitionibus, quæ † ſunt ſtricti Iuris, vt inquit Paul. Caſtr. *conſ.* 338. *libr.* 2. 1
tum etiam ad mentem Iuris, † quo in emphiteuſi Eccle- 2
ſiaſtica eſt hoc expreſsè ſtatutum, quod tranſeat in filios, & nepotes, & vltra non progrediatur &c. *ad §. emphyteuſim. Auth. de non alien. & permut. bon. Eccleſ.* apud Paul. Caſtr. *dicto conſ.* 338. *n.* 2. *verſ. ſed in Emphyteuſi Eccleſiaſtica*, Rota cor. Merl. *dec.* 420. *nu.* 8. *à verſ. Quæ certiora, & deciſ.* 450. *nu.* 2. *& in ſimillima Emphyteuſi infraſcripta deciſ.* 39 *nu.* 2. *& ſeqq. par.* 8.

Et maximè quod maſculinæ generationes terminatæ ſunt in nepotibus, quibus deficientibus ſubrogatæ ſunt fœminæ, itaut etiam extante pronepote, filia vel neptis illum excluſiſſet ad litteram, & ſemel † excluſus maſcu- 3
lus à fœminis ſemper eſt excluſus, & ſemel factus locus fœminis, non eſt faciendus denuò maſculis iam finitis;
nec † ſexus fœmineus deſcendentium Hieronymi præfer- 4
ri debet ſexui maſculino deſcendentium ipſius, vt ille excedat neptes, hic non excedat nepote: quo bono argumento malè arguit † Alexand *conſ.* 125. *num.* 17. *verſ.* 5
Prætereà lib. 5. videlicet à pronepotibus admiſſis ad pronepotes admittendos, quaſi pronepotes admittantur, & durius ipſe interpretatur præcedentia, (& quidem certiora de maſculis filijs, ac nepotibus tantùm) per ſequentia, & incertiora de fœminis vſque in tertiam ipſius acquirentis generationem, niſi certa pariter, & clara de filiabus, ac neptibus nominatim omnia ſint in dicto conſ.

Et planè congruunt Statuta præferentia maſculos fœminis, diſcretis non generationibus, aut gradibus, ſed ſexibus, vt Statutum † locum habet in his bonis emphi- 6
teuticis, ad Bart. *conſ.* 60. *num.* 1. *verſ. Item niſi prædicta lib.* 1. Paul à Caſtr. *conſ.* 300 *d fin. verſ. Item nec obſtat, lib.* 2. *Clar. § Emphiteuſis quæſt.* 32. *num.* 4. & paſſim Rota & maximè coram Caualer. *tota deciſ.* 555. *& tota deciſ.* 583.

Nec obſtiterunt ſola verba *vſque in ipſius Hieronymi tertiam generationem completam, qua completa &c.* cum traditis

ditis à Baldo *ad Auth. Si quas ruinas C. de ſacroſanct. Ec-
cleſ. num 4. verſ. Aut inſtrumentum dicit. Vſque in tertiam*
7 *generationem ipſius, tunc includitur pronepos, quia † arbit
generat ſeipſum &c.* Rota cor. Ludouiſ. *deciſ. 522. nu. 1. &*
8 *cor.* Merl. *deciſ. 420. à num. 1* conſideratis † præſertim di-
ctione *Vſque*, pronomine *Ipſius*, verbo *Completam &c.*
quæ conſiderauit Rota *cor. Coccinò in Foroſempronen. ſeu
Eugubinn Emphyteuſis 16. Iunij 1636. §. Nec præfatæ.*

Quia (vt proſequuta tunc eſt Rota) pro reſolutione
9 rurſus conſiderauit DD. ſententiam † Baldi cum cæteris,
quæ in obiecto ponderantur, poſſe procedere, quando fa-
cta eſſet ſimpliciter conceſſio Titio, & eius deſcendenti-
bus vſque ad tertiam illius generationem completam: non
autem quando præcedit expreſſa determinatio, ſeu deſi-
gnatio perſonarum, quibus ſpeciatim conceditur, prout
in caſu noſtro, in quo prius Hieronymus acquiſiuit ſpeci-
ficè, & determinatè pro ſe filiis, & nepotibus, additis
10 immediatè verbis, *vſque in ipſius tertiam generationem*, †
quæ propterea hoc caſu, in quo deficit copula, &, ſtant
demonſtratiuè, non autem augumentatiuè ad perſonas
expreſſas, tamquam conſtituentes tertiam generationem
paternam, vt pulchrè aduertit Paul. Caſtr. *dicto conſ. 338.
nu. 1. à verſ. Nec obſtat*, punctim *in dicta Foroſempronien.
§. Quia pro reſolutione*, confirmata comprobataque *7. Maij
1638. dec. 39. ab init. par. 8. cum aliis*, & præcipuè Cephal.
conſ. 382. nu. 9. maximè nu. 14. & conſ. 636. nu. 8. Gabr. *conſ.
90. nu. 1. à verſ. Secundo quia lib. 1.*

11 Hoc ampliùs explicato, quod verba illa † *vſque in ter-
tiam ipſius generationem*, ne contrarientur antecedentibus
debent exponi pro recipiente, eiuſque filijs, & nepoti-
12 bus, & ſi Prælatus † voluiſſet comprehendere etiam pro-
nepotes illos, nominaſſet, quemadmodum filios, nepo-
tes que expreſſit &c. apud Rotam *in dicta Foroſempronien.
ſub dicto §. Quia pro reſolutione*, ex Paul. Caſtr. *d. conſ. 338.
ab init. & nu 2. verſ. Præterea*, Bart. *& dicta dec. 420. n.
14. verſ. Et verba*; Licèt ibi agatur de verbis non relatiuis
13 ſed abſolutis. *In tertiam generationem*, quia † differentia
huiuſmodi verborum relatiuorum, *vſque in tertiam ipſius
generationem*, habet nihilominus, & facit eamdem ratio-
nem apud Paul. Caſtr. & Rotam, quæ ibi legitur quoque
inter Paul. Caſtr. & Rota.

14 Vel ſi prælatus † ampliare voluiſſet, & vt comprehen-
derentur pronepotes, appoſuiſſet copulam, &, dicendo
15 *& vſque in ipſius tertiam generationem*, † ſecus ex quo non
appoſuit copulam, vt punctualiter ait, & textualiter
probat Paul. Caſtr. *dicto conſ. 338 dicto nu. 2. verſ. Si enim
ampliare*, & refert Rota *dicta deciſ. 420. dicto nu. 14. verſ.
Vel poſt nepotes.*

16 Nec inſuper attinent verba ſequentia † *completæ gene-
rationis, qua expleta &c.* quia communia ſunt omni gene-
rationi, vt completa ſit, ſi comprehenſa ſit, & quæſtio
eſt de ea ſtatuenda, & quæ ſit tertia, vt de huiuſmodi ad-
uerbio *Incluſiuè* contra pronepotes reſpondit Menoch. *conſ.
883. num. 15.* præcipuè cum Rota coram Verall. *deciſ. 18.
nu. 3. & deciſ. 112. n. 3. par. 2.* & in puncto horum verbo-
17 rum, † & generationis finitæ, & completæ vti pertinen-
tium ad ſolam determinationem incluſionis, & dubiæ di-
ctionis *Vſque*, Bald. *conſ. 375. nu. 2. à verſ. Sed ego dico lib.
4.* Soccin Sen. *conſ. 25. nu. 2. lib. 1.* Gabr *conſ. 68. nu 5. ma-
ximè nu. 5. lib. 2.* Rota cor. Verall. *d. deciſ. 118. nu. 3. & 4.
& deciſ. 518 nu. 4. par. 4. diuerſ.*

18 Et placuit alicui obſeruatio † verborum ſpecialium *vſ-
que in ipſius Illuſtriſſimi D. Comitis Hieronymi tertiam gene-
rationem completam*, quæ non ſolum relatiuè *Ipſius*, ſed
repetitiuè, & nominatim non fuerint adiecta ad exclu-
dendam ipſius perſonam à numero generationum, maxi-
mè ex ſupraſcriptis, & ſine dictione copulatiua, & am-
pliatiua, ſed vti ad demonſtrationem ipſarum trium ge-
nerationum iam per acquirentem, filios, & nepotes ex-
plicatarum, ita ad demonſtrationem eiuſdem ipſius per-
ſonæ connumeratæ, & ſic ad reſtringendam, vel demon-
ſtrandam perſonam Ipſius Illuſtriſſimi D. Comitis, non
alterius, ſicut ad declarandum, apud Spad. *conſ. 106.
nu. 4. à verſ Sed in caſu noſtro lib. 3.* Quia etiam tripartita
per ſexum maſculinum, & fœmininum ſucceſſione, &
generationibus ſingulis, prælatoque maſculino, verba
videntur adiecta ad colligendum tamen tres, non autem
ſex generationes, maximè explicatis paritèr filiabus, ac
neptibus, vt filiis, ac nepotibus, vbi facilè potuiſſent ex-
19 plicatis; Et ſatis † eſt vel ſublata dubitatio, *l. quæ dubi-*
20 *tationis 82. ff. de reg. iur.*, vel † abundantia verborum *l.
non ſolent 94. ff. de reg. iur.* optimè Gabr. *dicto conſ. 90. nu.
12. & 13.* vel ipſa † ambiguitas contra pronepotem *l. vete- 21
ribus 39 ff. de pact.*

Nec obſtitit † *deciſ. 521. num. 6. par. 3. recent.* Ibi enim 22
Inueſtitura fuit facta ad vitam Ioannis, & Alexandri fra-
trum, & eorum filiorum vſque ad tertiam eorum genera-
tionem, & filiis acceptis ſiue ſtrictiùs pro primo gradu,
ſiue latiùs pro omnibus deſcendentibus, non præceſſerat
expreſſa determinatio, & deſignatio perſonarum &c. vt
ſupra, & ij filij, vel erant à primo gradu extendendi, vel
ab infinitis reſtringendi ad tertiam generationem relatam
ad acquirentes, & ab acquirentibus inchoandam.

Minus obſtitit † Alex. *conſ. 110. numer. 18. & 19. libr.* 23
3. & in puncto, & fortè in cauſa *dicto conſ. 125. num. 5.* li-
cèt Alexandr. *dicto conſ. 125.* ſequuti ſint alii apud Mantic.
de tacit. tit. 25. numer. 25. lib. 22 Quia non eſt Diſcipulus
ſupra Magiſtrum, & coram Coccino auctoritate, & ratio-
ne præualuit ſententia Pauli; & Alexander *dicto conſ. 125.*
multa contra veritatem ſcripſit, & poſt Bero notauit Ro-
ueſcal. *ad dictum conſ. ab init.* & ſpecialiùs, aut ignorauit,
aut prætermiſit opinionem contrariam Pauli, & præterea
Alexander multum oppugnauit propriam opinionem per
ipſam relationem verborum, *vſque in ipſius Iacopini ter-
tiam generationem*, ad filios, & nepotes proximè dictos *d.
conſ. 125. nu. 4.* ſed nihil reſpondit, vt repugnaret.

Minus obſtitit etiam † Rota coram Seraphino *deciſ.* 24
1362. num 2. vbi dicit *d. conſil.* Caſtrenſ. eſſe contra com-
munem, quia in ſuo deciſo articulo dicit, & in illa
formula ſimplici, *ad tertiam ipſius Antonii generatio-
nem*, ſine præcedenti expreſſa determinatione, & deſi-
gnatione perſonarum, & contra indifferentiam formu-
larum, *In tertiam generationem*, ſine aliqua relatione,
& in tertiam ipſius generationem, cum relatione ad acqui-
rentem, & hactenus conſilium Caſtren. eſt contra com-
munem *d. conſil. 338. num. 1. verſ. Nam primò mirandum
vſque ad num. 2. verſ. Præterea*, videlicet in hac indiſ-
ferentia poſitæ, ac tacitæ relationis, quam tamen cùm
Paulo dicto loco probarunt Cephal. *dicto conſ. 582. num.
15.* Clas. §. *Emphiteuſis quæſt. 34. verſ. Sed certè.* Gabr.
de iur. emphit. concl. 4. num. 2. nec reprobarunt alij Hon-
ded. *conſ. 32. num. 39. lib. 2.* Rota coram Verall. *dicta
deciſ. 18. num. 2. verſ.* Paulus de Caſtro, *& dicta deciſ.
112. num. 2.* atque ita diſtinctis locis Conſilij, diſtinctis
etiam caſibus allegatur à Mantica; videlicet quando
Emphiteuſis fuit alicui conceſſa *vſque in tertiam ipſius
generationem, d. tit. 23. num. 16. & ſeqq.* & quando
Emphiteuſis fuit alicui conceſſa *pro ſe, & filiis, & ne-
potibus vſque in tertiam generationem, dicto numer. 25.
verſ. Et licet* Paul. Caſtr. quod ſine copula ad demon-
ſtrationem, non autem augumentum; vt ſupra non
habet dubietatem, Mareſcott. *var. reſol. 53. numer. 2.
lib. 2.* & in hoc non reprobatus dictum conſilium, in-
quit Rota coram Merlino *dicta deciſ. 420. num. 54* quid-
quid aliqui, & Mantica ſenſerint etiam addita relatio-
ne *Ipſius*, ſed ſine copula, vt ſupra, & poſtea cum
copula apud Mantic. *ſeq. num. 27.* Ita Conſilium Ca-
ſtrenſ. non eſt contra communem, niſi ad ſpecialem
illam Deciſionem coram Seraphino, atque ideò ſpe-
cialiter, vt generaliter nulla porrò falſa Doctrina eſt, 25
quæ non aliqua vera intermiſceat, inquit *Sanctus Au-
guſt. quæſt. Euangel. 40. lib. 2.*

Alia breuior quæſtio fuit de obſeruantia, quæ genera-
lis non docebatur, ſpecialis autem de permiſſo dudum Io-
anne Paolo pronepote fratre huius pronepotis, qui prædium
controuerſum ſine controuerſia ſemper poſſedit, nulla vi-
ſa fuit; Tùm quia ſicut † in caducitate, ità in deuolutio- 26
ne ignorantia præſumitur, & in hoc caſu eſſet iuſta, quia
ſolutio fiebat in manibus Arrendatariorum, & Miniſtro-
rum &c. apud Rota coram Luduuiſ. *deciſ. 529. num. 17. &
ſeq.* Tum etiam, & fortiùs quia finita † iam Emphyteu- 27
ſi in nepotibus agitur de noua. In Emphyteuſi † verò Ec- 28
cleſiæ præſumenda neceſſario eſt præſcriptio quadraginta
annorum, Menoch. *præſ. 308. nu. 5. lib. 3.* Antonell. *de
temp. legat. ca. 73. nu. 6. lib. 2. cum alijs.*

Et ita vtraque &c.

REVERENDISS. D. CERRO DECANO.

Nunc. S. R. E. Cardinali.

Ferrarien. Pecuniaria.

Veneris 6. Iunij 1664.

ARGVMENTVM.

Creditum quomodo probetur, & quando libri pro ſcribente probent, qui à debitore ſemel approbati non poſſunt ampliùs ab ipſo impugnari. Mercatores quomodo partitas creare ſoleant, & alia de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Computorum ſolidatio probat concludenter creditum contra ſolidantes in ſumma in computis firmata.*
2 *Libri legaliter tenti etiam pro ſcribente probant.*
3 *Libri approbati à debitore pro vna non poteſt altera vice illos impugnari.*
4 *Mercatores ſolent creare partitas per modum crediti, non per modum ſolutionis.*
5 *Fideiuſſor probata iuſtitia crediti cum obligatione de repræſentando debitorem, ſi illum non repræſentauerit intra tempus conuentum conſtituitur in mora, & ad ſolutionem debiti adſtringi valet abſque alia interpellatione, & numer. 6.*
7 *Debitore principali moriente liberatur fideiuſſor ab onere illum repræſentandi.*
Quod declara vt nu 8.
9 *Caſus ſuperueniens poſt ius alteri quæſitum non admittitur.*

DECISIO CXCVI.

AD INSTANTIAM Ioannis Bonetti fuit vigore
ſuſpicionis fugæ carceratus Paſſapontes in Ciuitate
Ferrariæ prætenſus debitor ſcutorum 9. mill. occaſione So-
cietatis frumenti, & blandarum inter ipſos contractæ.
Cum autem Petrus Sauionus mediante Procuratore ad
hoc ſpecialiter deputato promiſerit illum repræſentare in
Carceribus infra duos menſes, & poſtea quaodocum-
que ſub pœna debita illumque non repræſentauit, ideò
Booettus Creditor Iudicium contra eumdem Sauionum fi-
deiuſſorem pro debiti ſolutione, & hinc inde ſententiæ in
Curia emanarunt. At cauſa deuoluta ad Rotam & com-
miſſa Eminentiſſimo Domino Cardioali Celſo, tunc Ro-
tæ Autore dobitatum fuit 24 Ianuarij 1663. An, & ad
quid Sauionus teneatur, & tunc dilata reſolutione, iniun-
ctum fuit, vt ſtrictè videretur de Iuſtitia Crediti. Vnde
proſequendo diſputationem coram me in eius locum ſub-
rogato dubium repropoſui, & hodie reſolutum fuit Sa-
uionum teneri.

Etenim reſpectu partitæ librarum 18592. creditum Bo-
netti probatur ex ſolidatione Computorum facta inter ip-
ſos ſocios anno 1647. vbi Paſſapontes ſe conſtituit debito-
rem Bonetti in d. quantitate ſummario eiuſdem numer. 8.
1 quæ quidem ſolidatio Computorum probat concludenter
Creditum contra Solidantes in ſumma ibidem firmata, vt
notat Alex. *conſ.* 141. *nu.* 4. *lib* 6. Rot *in Romana pecunia-
ria 26 Iunii 1748. §. 1. & 20. Iunii 1650. §. eoque libentius co-
ram Eminentiſſ. D. Cardin. Celſo & in Romana ſeu Marſica-
na pecuniaria 12. Maii 1662. § Iuſtitia vero cor. R. P. D Bo-
urlemont.*

Reſpectu verò reſidui vſque ad ſummam ſcutorum 9.
mill. probatio deſumitur ex litteris Cambij ab eodem Bo-
netto ſolutis poſt d. computorum ſolidationem dicto ſum-
mario numer 9. ac etiam aliis ſolutionibus ſactis vendito-
ribus Bladarum ſummario numer. 10. & inſuper ex parti-
tis librorum negotij ipſius Bonetti formiter extractis, qui
2 † libri tanquam tenti legaliter & ex præſatis ſcripturis ad-
miniculati probant etiam pro ſcribente Bart. *in l. admonen-
di nu. 27. ff. de Iur. Iur.* Surd. *conſ. 543. in fin.* Guldop. *deciſ.
441. per tot.* Buratt. *deciſ. 344. n. 9.* Card. Caual. *deciſ. 484.
ſub nu. 4. cum pluribus congeſtis per Add. ad. deciſ. 345. nu.
100. & ſeqq. par. 9. rec.*

Non obſtat quod libris præſatis non ſit adhibenda fides
vti continentibus errorem reſpectu partitæ ſcutorum 3.
mil. Nam † vltra quod Sauionus videtur dd. libros appro- 3
baſſe, dum illis vſus fuit ad effectum iuſtificandi ſolutio-
nem maioris partis debiti, ideoque non poteſt reliquas par-
titas in eiſdem libris deſcriptas impugnare, vt dixit Rota
coram Duran. *deciſ. 352. num 3. cum ſeqq. in recent. deciſ.
388. nu. 1. part. 2. cum aliis relatis per Add. ad* Gregor. *dec.
377. litt. A.*

Conſtat in facto nullum adeſſe errorem aduertendo,
quod Paſſapontes mutuo receperat ſub fideiuſſione Bonet-
ti dicta ſcuta 3. mill. à Catalano, cui reſtituere promiſit
intra ſex menſes. Cum autem Paſſapontes tranſacto
tempore promiſſionem non ſeruaſſet, & proinde Bo-
nettus tanquam fideiuſſor fuerit adſtrictus illa de proprio
exburſare, hinc benè potuit eamdem partitam, quam
prius poſuerat ad Creditum Paſſapontis transportare ad
Creditum Catalani iuxtà morem mercatorum qui † par- 4
titas ſolent creare per modum Crediti non autem per mo-
dum ſolutionis, vt teſtatur *Add. ad* Greg. *deciſ. 366. litt.
B. in fin. verſ. quia ſemper mercatores.*

Hinc † probata iuſtitia Crediti non poteſt Sauionus ſo- 5
lutionem effugere attenta illius clara obligatione de repræ-
ſentando Paſſapontem debitorem in Carceribus infra bi-
meſtre ſub pena debita, cum enim illum non repræſenta-
uerit ad formam Conuentionis fuit conſtitutus in mora per
lapſum certi temporis *iuxta Tex. in l. magnam C. de contrab.
& commis. ſtip. vbi communiter DD.* & † indiſtinctè abſque 6
alia interpellatione tenetur ad debitum *l. Sancimus C. de fi-
deiuſſ.* Fachin. *contr. Iur. libr. 9. cap. 77. per tot.* Cacheran
deciſ. Pedem. 49. numer. 6. Rot. poſt Zacch. *de oblig. Cam.
dec. 44. nu. 1. & ſeqq. & in Romana ſeu Neapolitana fideiuſ-
ſionis de repræſentando 25. Iunij 1634. §. Iuſtitia verò cor. bo.
me. Dunozetto.*

Parum obſtante, quod † pendente hac lite inter Credi- 7
torem & fideiuſſorem deceſſerit Paſſapontes principalis de-
bitor per cuius obitum dicatur liberatus fideiuſſor ab one-
re repræſentandi *per Text. in l. ſi ſe deceſſerit 4. ff qui ſatiſd.
cogant.* Quia † cum obierit poſt lapſum temporis obligatio- 8
ni adiecti non intrat diſpoſitio dicti Textus quia non ſuf-
fragatur fideiuſſori in mora iam conſtituto *ibi ſi autem poſt
diem exhibitionis deceſſerit aut amiſerit Ciuitatem vtiliter
agi poteſt*, & eſt regulare † quod non admittitur caſus ſu- 9
perueniens poſt culpam, & Ius alteri quæſitum Surdus
*conſ. 12. nu. 58. & in ſimili dictum fuit in Peruſina Ceaſus 24.
Martii præteriti coram me.*

Denique non ſubſiſtit quod procurator à Sauiono con-
ſtitutus ad fideiubendũ exceſſerit fines mandati reſtringen-
do obligationes ad duos menſes, quia poterat hoc facere
vigore facultatis ſibi traditæ in ipſo mandato procuræ, vt
patet ex lectura ibi: *pro eo fideiubendum etiam ſub obligatio-
ne de repreſentando, & reponendo d. D. Dominicum de Paſ-
ſapontis in Carceribus Ferrariæ, in quibus ad Inſtantiam D.
Bonetti detinetur infra tempus, & terminum inter partes
vel eorum Procuratores concordandum, vel à DD. Superio-
ribus decretandum.* Maximè cum obligatio eiuſdem pro-
curatoris ſit conformis decreto D. Vicelegati Ferrariæ, ad
cuius formam ſucceſſit ſumm. Bonetti *nu. 2. & 3.*

Et ita vtraque parte Informante &c.

R. P. D. PRIOLO.

Senogallien. Parochialis.

Veneris 6. Iunii 1664.

ARGVMENTVM.

Vnio ex quibus probetur. Eccleſiam parochialem exemptam eſſe à iuriſdictione Ordinarij, & eſſe de menſa Abbatiæ, per ſigna, & argumenta demonſtrari ſufficit. Beneficij natura per prouiſionem Apoſtolicam non alteratur. Eccleſia regularis ſæcularizata retinet omnia iura antea

sibi

Digitized by Google

ſibi competentia . Collatio beneficij per errorem facta ius habenti ad collationem non præiudicat.

S V M M A R I V M.

1 *Caſtrum ſicati ſpectnt ad Monaſterium, ita quoque præſumitur Eccleſia in ipſo ſita .*

2 *Nomina Rectoris, & Vicarij vti ſyaonima variantur , & promiſcuè ponuntur .*

3 *Vaio ex enunciatiuis antè centum annos , & vltra ſufficienter probatar .*

4 *Enunciatiuæ emaantæ à perſonis ſuſpectis concarrentibus adminiculis , & coniectaris benè probant .*

5 *Eccleſiam parochialem eſſe de menſa Abbatiæ ex qaibus iuſtificetur .*

6 *Eccleſiam parochialem exempta eſſe à Iariſdictione Ordiaarij , & eſſe de menſa Abbatiæ per ſigna, & argumenta demonſtrari ſufficit .*

7 *Beneficij natara non alteratur per prouiſioaem Apoſtolicam .*

8 *Eccleſin regalaris ſæcularizata retinet omnia iura antea ſibi competentia .*

9 *Concilium Tridcatinum ſeſſ. 7. cap. 6. & ſeſſ. 25. cap. 9. de Reformationem quid maadet; & quomodo iatelligendum .*

10 *Collatio beneficii ficta per errorem non præiudicat habenti ius ad collationem .*

11 *Vnio non excladitar per viſitationem Epiſcopi cum fieri potuerit iure delegato ex auctoritate eiuſdem Concilii conceſſa Ordinariis in Eccleſiis Monaſterio ſubiectis .*

12 *Eccleſia vnita Monaſterio eſt exempta à iuriſdictione Ordinarii , & poteſt abſque concurſu conferri per Abbatem .*

DECISIO CXCVII.

AD Eccleſiam Parochialem S. Petri Caſtri Leonis Eminentiſſimus D. Card Barberinus Abbas , & Commendatarius Monaſtetij Sancti Laurentij in Campo, tanquam ad ſuam Abbatiam annexam , & vnitam nominauit , & inſtituit D. Æmilium Amatorium ; Ordinarius verò præuio concurſu D. Bartholomæum Polidorum , Vnde orta ſuper hoc controuerſia , & Cauſa in Rota coram me introducta dedi dubium ad quem ſpectaret ius cooferendi , & reſponderunt DD illud ſpectare ad Eminentiſſimum Commendatarium.

Exiſtit enim Eccleſia præſata in Caſtro Leonis, qnod vna cum Territorio ſpectat ad Monaſterium , necnon fuit expreſsè reſeruata ad fauorem ipſius Monaſterij in conceſſione eiuſdem Caſtri per Abbatem facta Ranal-
1 do vſque de anno 1303. vnde † ſicuti Caſtrum ſpectat ad Monaſterium, ita quoqne præſumitur Eccleſia *gloſ. ia cap. de Monachis verbo prouentibas verſic. ſi vero Donatarius de Præbend.* Rnt. *recent. par. 1. decis. 102. num. 2. & par. 2. deciſ.* 204 *eodem numero* .

Quæ præſumptio inualeſcit ex eo, quod Abbates pro tempore ab aono 1450. vſque ad annnm 1513. prouiderunt de dicta Parochiali abſque concurſu tanquam vnita, ſeù de membris Abbatiæ, ex quibus prouiſionibus nnn videtur in dubium reuocanda talis vnio, etiam
2 ſi prouiſi vocati fuerint Rectores, non Vicarij, nam † iſta nomina, vti ſynonima variantur , & promiſcuè ponuntur *gloſ. in Clem. 1. §. nonnulli quoque verbo Rectoribus* vbi Vitalin. *num. 35. de exceſſ. prælat.* Rot. *d. deciſ.* 102. *num. 1. par. 1. & d. deciſ. 204. num. 6. par. 2. & deciſ. 58. num. 4. par. 4. tom. 3. & deciſ. 16. num. 4. par. 6.* & coram Merlin. *deciſ. 95. num. 4. & deciſ. 625. num. 3. & in Pampilonen. Vicariæ 4. Martii præteriti* , §. *altera vero coram R. P. D. meo Veroſpio* .

Præſertim qnia in Inſtrumentis earumdem prouiſionum expreſsè dicitur quod ad Abbatem Monaſterij Sancti Laureotij ſpectat inſtituere, & deſtituere , viſitare , corrigere, & confirmare , & inſuper in Inſtrumento

Anni 1504. quod Eccleſia tegi conſueuerat per Presbyteros ſeculares ad nutum Abbatis amouibiles, quæ verba
enuociant virtualiter vnionem, † quam ex enuncia- 3
tiuis huiuſmodi ante centum annos, & vltra ſufficienter probari tradit Garz. *vbi ſupra par. 2. cap. 2. num. 256.* Rota coram Merlin. *deciſ. 95. num. 1. in recent. deciſ. 580. eodem numero*, quamuis illæ habuerint Originem ab eiſ-
dem Abbatibus , † quia cnncurrentibus adminiculis , 4
& coniecturis probant , vt reſpondit Rot. *in Peruſina Beneficii 10. Febraarii 1648. §. ex plaribus coram bon. mem. Bichio*.

Et demum ex actibus Iuriſdictionalibus, quos Abbates exercuerunt in Eccleſiam, & Rectores, & Clericos illius, eoſdem inquirendo , excommunicando, & abſoluendo , necnon ex interuentu Rectoris Synodo Abbatiali, cum recognitione vnius ex Rectoribus facta vſque de anno 1580. quod iſta Parochialis erat de membris Abbatiæ ad Collationem Abbatis , aliiſque deductis ab informan-
tibus, † ex quibus omnibus iuſtificatur hanc Parochia- 5
lem eſſe de menſa Abbatiæ, eique pleno iure ſubiectam,
† quod etiam per ſigna, & argumenta demonſtrari ſuf- 6
ficit Rota coram Seraph. *deciſ. 1304. num. 1. verſ. 3. comprobatur , & in recent. deciſ. 102. num. 2. par. 1. & deciſ. 204. eodem numero par. 2.* & coram Merlin. *deciſ. 625. nu. 2. & in Nullius , ſeù Sancti Seuerini Parochialis 12. Ianuarii 1660. coram R. P. D. meo Beuilaqua , & in d. Pampiloaea. Vicariæ 3. Martii proximi præteriti coram R. P. D. meo Veroſpio*.

Non obſtat, quod ab anno 1513. nunquam deinceps Collatio fuerit facta ab Abbatibus , nam ſatis eſt , quod nec minus facta fuerit ab Ordinario, vel alio , prætet-
quam à Sede Apoſtolica, † per cuius prouiſionem non 7
alteratur primæua natura ipſius Beneficij , iam quæſita Monaſterio , & Abbatiæ in ſtatu regulari fuit tranſlata in eamdem Abbatiam ſæcularizatam , vt expreſsè cautum fuit ex ſæcularizatione , quod eſt etiam con-
forme diſpoſitioni Iuris communis tum , † quia Ec- 8
cleſia Regularis ſæcularizata retinet omnia Iura antea ſibi competentia ex not. per Prob. ad Monach. *in cap. cum de beneſ. de præben. lib. 6.* Abb. *in cap. 2. ſub nu. 9. de Cappell. Monach.*

Nec refert , quod † Concilium Tridentinum man- 9
det vniones ab Ordioarijs reuideri , ideoque vis fieri non poſſit in viſitationibus, & Collationibus præſatis, quæ ſunt ante Concilium, quia Concilium prouidit, in vnionibus factis à quadraginta annis citra , non verò in vnionibus factis à quadraginta annis antea , quæ præſumuntur ſolemniter factæ, vt *in ſeſſ. 7. cap. 6. & ſeſſ. 25. cap. 9. verſ. quæ vero à 40. annis de reformat.* & dixit Rot. *deciſ. 4. num. 4. par. 2. recent.*

Minuſuè refert , quod vna ex Collationibus Pontificijs videlicet ſao. mem. Clementis VIII. legatur facta
præuio concurſu; † quia dum ex præfatis conſtat Pa- 10
rochialem eſſe vnitam, ſeù de membris , & pertinentijs Monaſterij , illa non nocet , nec præiudicat , & cenſetur facta per errorem Rot. *deciſ. 580. num. 14. & ſeq. par. 9. recent.*

Et licèt Epiſcopi Parochialem hanc aliquando viſitauerint; hoc tamen non excludit vnionem , quia cum Viſitationes ſint poſt Concilium fieri potuerunt iure delegato ex auctoritate eiuſdem Concilij conceſſa Or-
dinarijs in Eccleſijs ſubiectis † Monaſterio , vt *in* 11
ſeſſ. 20. cap. 8 de reform. Rot. *in ſupracitata Pampilonen. Vicariæ 3. Martii proximi præteriti, §. hanc verò vnionem coram R. P. D. meo Veroſpio* .

Stante † igitur Vnione præfata indubitatum eſt , 12
Eccleſiam, de qua agitur eſſe exemptam à Iuriſdictione Ordioarij , & ius illam conferendi ſpectare ad Eminentiſſimum Abbatem , & Commendatarium abſque alio concurſu , vt declarat Gonz. *de reg. Cancell. gloſ. 23 num. 21.* Lotther. *de re beneſ. lib. 2. quæſt. 21. num. 139.* Rot. coram Eminentiſſimo Card Otthob. *deciſ. 125. numer. 1. & in Nullius , ſeù Sanct. Seuerini Parochialis 12. Ianuarii 1660. coram R. P. Domino meo Beuilaqua* .

Et ita vtraque parte Informante, &c.

O REVE-

REVERENDISSIMO CERRO DECANO.

Nunc S. R. E. Cardinali.

Romana Cenſus Vitalitij.

Veneris 6. Iunij 1664.

A R G V M E N T V M.

Acquiſitio per adminiſtratorem facta ex pecunij alterius cenſetur principalis nomine, non proprio facta Religioſo interdicta eſt negotiatio. Fructus Dominium ſequuntur. Adminiſtrator quod ſuo principali acquirere voluerit poteſt elici ex antecedentibus, & ſubſequentibus adminiſtrationibus.

S V M M A R I V M.

1 *Simulatio quando eſt in perſonis, & veritas in actu quæritur Ius veræ perſonæ, & non fictæ.*

2 *Simulatio licita eſt de perſona ad perſonam.*

3 *Simulatio cum non ſit odioſa legibus ad illam inducendam onus non eſt probare cauſam ſimulandi.*

4 *Acquiſitio ab adminiſtratore facta, & pecunijs alterius cenſetur facta adminiſtratorio nomine non proprio.*

Præſertim quando agitur de adminiſtratore religioſo, qui votum paupertatis emiſit, & num. 5.

6 *Adminiſtratori religioſo prohibita eſt negotiatio.*

7 *Adminiſtrator lucrum quod facit ex adminiſtratione pecuniæ ſui principalis cenſetur acquiſiuiſſe eidem principali.*

8 *Teſtes licet ad perpetuam rei memoriam examinati iunctis adminiculis, & præſumptionibus magnum præbent veritatis iudicium.*

9 *Adminiſtrator acquirens pro perſona nominanda ex pecunijs ſui principalis, eidem etiam à principio acquirere voluiſſe præſumitur.*

10 *Fructus ſoluuntur dominio, & dominium ſequuntur.*

11 *Liber non exhibitus ſub prætextu combuſtionis in odium non exhibentis retorquetur, & præſumitur in illo adeſſe probatio ſufficiens ad fauorem illius pro quo erat exhibendus.*

12 *Adminiſtrator quod voluerit acquirere ſuo principali ſufficit vt appareat ex præcedentibus, & ſubſequentibus adminiſtrationibus.*

DECISIO CXCVIII.

RECTOR Ven Collegij Romani anno 1651. impoſuit Cenſum Vitalitium ad fauorem D. Io. Gregorij Iuſtiniani, qui cum declaraſſet ſe in eo non habere, niſi nudum nomen, ſed omnem commodum, & incommodum ſpectare ad P. Vincentium Iuſtinianum Societatis Ieſu profeſſum, ſeù ad perſonam ab eo nominandam. Hinc orta controuerſia inter D. Eliſabetham ſororem eiuſdem Patris Vincentij, aſſerentem, Cenſum fuiſſe ſibi acquiſitum, & propria illius pecunia, & conſequenter fructus ſibi deberi, & Collegium prætendens ad ſolutionem non teneri, ex quo Cenſus ſpectaret ad P. Vincentium profeſſum, & eo defuncto ad Societatem, dubitaui, an fructus Cenſus debeantur Eliſabethæ, & affirmatiuè reſponſum fuit.

Cum enim Cenſus, de quo agitur, licèt fructus in perſonam, & ad fauorem Io. Gregorij ad ipſum non ſpectet, ſed ad perſonam à P. Vincentio nominandam, & ex pluribus infra deducendis, appareat, perſonam hanc fuiſſe D. Eliſabetham ſororem P. Vincentij videtur applicari Doctrina Baldi *in leg. cum pre-*
1 *cibus C. de probat. in fin.* aſſerentis, quod vbi † ſimulatio, eſt in perſonis, & veritas in actu quæri-
2 tur Ius veræ perſonæ, & non fictæ † licita enim dicitur ſimulatio de perſona ad perſonam per text. *in l. ſi quis geſtum C. plus val. quod agitur* Rot. *deciſ.* 253. *numer. 2. par. 4. tom. 2. recent. & in Romana cambij 23. Ianuarij 1645. coram Peutingerio, §. 1. in fin. verſ. vade cum veritas.*

Imò cum iſta † ſimulatio non ſit legibus exoſa, nec 3
tenda: in fraudem, vel præiudicium alterius ad illam inducen onus non eſt probare cauſam ſimulandi ex traditis per Gratian. *diſcept. forenſ. cap. 950. num. 40.* Merlin. *deciſ. 714. num. 6.*

Quod autem P. Vincentius voluerit acquirere Cenſum controuerſum non ſibi, ſed Eliſabethæ ſorori deſumebatur ex eo, quod cum bona, & effectus eiuſdem ſororis adminiſtrauerit, & de tempore impoſiti Cenſus æquiualentem ſummam pecuniarum in manibus retinuerit, vt plenè demonſtratur in facto, vtique ex iu-
ris præſumptione † omnis acquiſitio exiſtimatur facta 4
potius nomine adminiſtratorio, quam proprio *ad text. in l. ſi duo, ff. per quas perſonas nob. acq cum aliis allegatis in Barchinonen. Alimentorum 12. Maij 1647. §. 2. verò articulus, & 31. Maij 1655. §. 1. quia coram bon. mem. Dunozetto.*

Præſertim cum agitur de Adminiſtratore Religioſo, † 5
ac profeſſo, qui votum paupertatis emiſerat, & proin-
dè, cum † pro ſe ipſo eſſet prohibitus negotiari, nec 6
probetur aliunde habuiſſe pecunias, quam ex effecti-
bus ſororis ab ipſo adminiſtratis, † præſumitur ex il- 7
lius effectibus, & pro illa Cenſum acquiſiuiſſe ad tradita per Roman. *conſ. 346. num. 17. & ſeq.* Grauett. *conſ. 191. nu. 3. poſt med. verſic. non obſtat* Rot *deciſ. 245. nu. 7. par. 7. rec. & in ſimili dictum fuit in Romana hæreditatis 9. Aprilis 1663. coram R. P. D. meo Ninat, §. pleniori ſuffragia.*

Idque ſuadetur, tum ex eius Epiſtola ſcripta ſorori de anno 1656. in qua fatetur ſe vſque ab anno 1650. exegiſſe plures effectus tanquam iſtius adminiſtratorem, & pecunias in illius vtilitatem implicaſſe, tum ex depoſitione iurata Raphaelis de Torri nuper defuncti, qui aſſeruit audiuiſſe ab ipſomet Patre Vincentio, quod Inueſtimenta, & alias negociationes faciebat ex pecunijs ſororis ſub nomine amicorum ad ſolum effectum reportandi maiorem vtilitatem ad fauorem ipſius ſororis, tum etiam ex atteſtationibus duorum Teſtium deponentium pariter de hoc ſolito Patre Vincentij, inueſtiendi pecunias ſororis ſub nomine tum
aliarum perſonarum, qui † teſtes licèt ad perpetuam 8
rei memoriam examinati iunctis tamen tot adminiculis, & præſumptionibus magnum præbent Iudicium veritatis Caputaque *deciſ. 234. par. 1. & 5. recent. deciſ. 260. num. 4.* Buratt. *deciſ. 306. num. 6.*

Nec releuat obiecta inueriſimilitudo fundata in eo, quod, ſi Cenſus debuiſſet acquiri pro ſorore facilius eius nomine, & ad illius vitam quam nomine Io. Gregorij impoſitus fuiſſet.

Vltra quod enim non eſt opus indagare Cauſam, cur P. Vincentius ſub nomine aliarum perſonarum, non autem ſororis pecunias inueſtiret in obſequio propriæ voluntatis; Adhuc ceſſat hæc inueriſimilitudo animaduertendo, quod vſque ab initio Cenſus videtur impoſitus ad fauorem Eliſabethæ. Attenta enim declaratione Io. Gregorij Cenſus non ſpectat ad P. Vincentium, quia cum acquiſiuerit pro perſona nominanda, vt conſtat ex d. declaratione Io. Gregorij, & appareat nomi-
naſſe, & eſt † proindè ac ſi à principio eidem ſorori 9
fuiſſet facta acquiſitio *l. ſi abſentis 4. & ibi* Bald. *in ſecunda oppoſitione C. ſi cert. pet.* Rot. *in Bononien. Prædij 18. Februarij 1661. §. & quamuis in fine coram R. P. D. meo Beualaqua.*

Et quod ipſe Pater Vincentius nominauerit ſororem deſumitur non ſolum quia rogauit Io. Gregorium, vt eo defuncto curaret quod fructus Cenſus ſoluerentur Eliſabethæ quod demonſtrat voluiſſe Cenſum ad illam
ſpectare, † dum fructus ſoluuntur Domino, & Do- 10
minium ſequuntur, *l. ex diuerſo, ff. de rei vindicat.* Honded. *conſ. 34. numer. 12. lib. 2.* Gratian. *diſcep. for. cap. 988. num. 11.*

Sed etiam quia in Epiſtola Sorori directa expreſsè aſſeruit, quod poſt eius obitum inueniet pingue augmentum bonorum in libro exiſtente penes P. Præpoſitum Genuæ, necnon plures declarationes factas ad ſui fauorem, qui licèt non exhibeatur, ſufficit tamen, quod earum exiſtentia fuerit probata ex Epiſtola eiuſdem

Digitized by Google

11 eiuſdem P. Præpoſiti formiter recognita, † quia dum
hodie à Collegio non traduntur ſub prætextu, quod fue-
rint combuſtæ in ipſorum odium cenſetur in eis adeſſe
probationem ſufficientem, & perfectam, vt in his ter-
minis dictum fuit *in Romana, ſeu Nepeſina Tutelæ* 8.
Iunii 1649. *§. fin. coram me*.
12 Et ad effectum † de quo agitur non exigitur præciſa,
& indiuidua declaratio per actum expreſſum, ſed ſuf-
ficit quocunque modo apparere poſſit ex præcedenti-
bus, & ſubſequentibus de animo acquirentis, ad
cuius commodum, & fauorem voluerit acquirere iuxta
deducta *in deciſ.* 401. *num.* 11. Greg.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Romana locationis.

Veneris 6. Iunii 1654.

ARGVMENTVM.

Adeo odioſa reſtringenda ſunt, vt ſi pœna à Iure non imponatur, ex partium conuentione, vel Doctorum opinione naſci non valeat, dum ius illius extenſionem omninò interdicit. In contractibus pro voluntate contrahentium elicienda quid veniat attendendum. Locator ex re locata lucrum recipere prohibetur, quando rei locatæ viſum conductoribus denegauit.

SVMMARIVM.

1 *Pœna nulli irrogari debet niſi à Iure decreta fuerit.*

2 *Pœna irrogari non valet etiam Doctorum opinione Iuris auctoritate deſtitata.*

Etiamſi ex partium conuentione de pœna irroganda decretum fuerit, & num. 3.

4 *Conductor à penſionis conſecutione locatorem repellere valet ex ſui parte non adimplentem contractum locationis.*

5 *Corneus in conſ. 152. num. 5. lib. 4. in quibus terminis loquatur, & quomodo intelligendus nu. 6. & 7.*

8 *in Contractibus pro voluntate contrahentium habenda quid attendi debeat.*

9 *Conuentio inter locatorem, & conductorem quando difficultatem admittit, interpretationem fauore conductorum aſſumere debet.*

10 *Ius pœnarum extenſionem prohibet.*

11 *Locator ex re locata lucrum reportare non debet, dum rei locatæ vſum conductoribus denegauit.*

12 *Conductor ſalarium tempore locationis exacto non poteſt citrà pœnæ incurſum ſalis venditionem explere dum venditio ad Principem priuatiuè ſpectat.*

DECISIO CXCIX.

IN pretium locationis Venæ Ferrariæ ſcutorum 22500.
Domini Rinuccini ſingulis annis ſpoponderant D.
Plumbini Principi exhibere eaque cum ſorte, ac fru-
ctibus cambij ad ipſorum fauorem ab eodemmet loca-
tore conſtituti ex computare, licet quantitas Venæ
æquiualens ſummæ præfatæ ab ijſdem extracta non
foret. Cum verò Conductores in priori anno Venam
promiſſæ ſummæ correſpondentem non aſſumpſerint
dubitandi occaſio proindè contigit, vtrum Vena in
decem menſibus quarti anni receptam valeant ijdem
Venæ prioris triennij adſcribere, & licet Domini æſti-
mauerint in deciſione edita die 12. Iunij 1662. trium
annorum terminum dumtaxat in 14. Capitulo ad Venæ
coæquationem Conductoribus fuiſſe præfixum, itaut
Vena non extincta intra tempus præfatum deberet
cenſeri deperdita. Hodie tamen repropoſito dubio in con-
trariam iuere ſententiam.

Quoniam † pœna priuationis nemini debet irrogari, 1
niſi ex Iuris diſpoſitione illa detegatur ſancita *ad text. in
cap. is, qui* 18. *de ſent. excomm. lib.* 6. *gloſ. in cap penul-
timo verbo ex vi ad fin. de Iurepatr.* Iaſ. *in l. illam numer.*
12. *C. de Collat.* Alex. *conſ.* 113. *num.* 15. *lib.* 1. & *conſ.* 92.
num. 12. *lib.* 6. Gemin. *conſ.* 106. *num.* 7. vbi † Doctorum 2
opinionem Iuris auctoritate deſtitutam inefficacem quo-
que recenſet pro pœna alteri irroganda Tiraq. *in l. ſi vn-
quam verbo reuertatur num.* 250. & 251. *C. de reuoc. donat.*
vel † ex iurata Partium voluntate conuenta noſcatur, 3
vt notat Guttier. *de Iuramen. par.* 1. *cap.* 36. *num.* 11. *cum
ſeqq. par.* 4. *tom.* 2. *recent.* & *in Portuen. affictus* 19. *Iunii*
1651. *in §.* & *præterea coram bon. mem. Bichio*.

In caſu verò propoſito nullibi à Iure deciditur, vt
pondera ferri à Conductoria in primo, ſeù ſecundo an-
no contractus, non extracta lucro locatoris cedere de-
beant. Quinimò contrarium ſancitum legitur *in l. ex con-
ducto* 16. *ff. locat.* † vbi conductori à penſionis conſecu- 4
tione permittitur repellere locatorem ex ſui parte non
adimplentem contractum, & in ſpecie ſimilis locatio-
nis à Domino Plumbini antiquitus geſtæ conſuluit Dec.
in conſ. 292 *num.* 3. *cum ſeqq.*

Nec viſa fuit vrgere auctoritas † Cornei *in conſ.* 152. *n.* 5
5. *lib.* 4. vbi aſſerit in contractum locationis Venæ Ferra-
riæ ex ſui natura præſumi pactum ineſſe, vt ferrum
in anno à Conductore non extractum debeat cenſeri de-
perditum ad beneficium locatoris, ſiquidem ipſius axio-
ma hoc videtur diſtinctionis fœdere poſſe conciliari, † 6
vel enim vena pro certo annuo pretio ſimpliciter alteri
locatur nullo præfixo numero ponderum ferri, & tunc
quia ſub locatione continetur ius vniuerſum quicquid
Conductor ex ſua culpa in anno non aſſumit cenſetur
amiſſum, & in his terminis procedit Conſilium Cor-
nei, † Aut verò Conductor, vt in propoſito caſu ſin- 7
gulis annis præciſum numerum ponderum ferri à Lo-
catore promiſit aſſumere, & tunc contractus Emptio-
nis potius naturam, quam locationis videtur præſe-
ferre, ac ſibi proindè locum aſſumit opinio contra-
ria.

Diſpoſitione verò Iuris excluſa non obſtat pactum,
cui innititur contraria deciſio ſubſequenti verborum pe-
riodo conceptum: *Si che ciaſcun' Anno ſi pareggi il conto di
dd. intereſſi, e ſi ſodisfaccia la rata del capitale, non oſtante
che forſe detti Signori non haueſſero in quell' anno leuata tan-
ta quantità pareggiare negl' anni, e raguagliarſene ogni tre
anni al più dentro à quelli non poſſa detto Signor Prea-
cipe patire intereſſe, nè cambii di ſorte alcuna per
detta ratta del Capitale, e dell' Intereſſi come ſo-
pra.*

Hæc ſiquidem pactio D. Principis fauore cenſetur ap-
poſita reſpectu fructuum cambij, à quorum præſtatio-
ne ipſe pro concurrenti rata vigente triennio euaſit im-
munis, licèt æquiualens Vena à Conductoribus rece-
pta non foret, reſpectu verò adæquationis illa commo-
dum ſolummodo reſpicit conductorum, vt ſcilicet D.
Princeps ſub alterius impedimenti prætextu præter il-
lud Peſtis, ac belli ſpecialiter in altero Inſtrumenti
Capitulo prouiſum nequiret Venæ traditæ præter Trien-
nium deferre, nec amplius Conductores deberent eo-
rum adæquationem expectare, vt innuunt apertè ver-
ba immediatè ibidem appoſita: *E paſſati tutti tre an-
ni, e non ſi eſſendo in quelli detti Signori potuto ra-
guagliare, all'hora poſſino tenere, ò far tenere detto Si-
gnor Precipe ſopra i Cambii, & intereſſi con la limitatione
ſudetta di ſette per cento per detti ſcudi 10500. che non ſi
saranno eſtinti del Capitale, e dell' intereſſi di tutta la ſorte
decorſi*. Si enim Conductoribus elapſo triennio facul-
tas extitiſſet adempta extrahendi Venam iam ſolutam,
in hunc caſum ijdem ſibi reſeruaſſent facultatem retinen-
di poſt triennium D. Principem ſub cambijs pro rata quo-
que Cambij cum penſionibus ex computanda, quoties
adæquatio in eodemmet trium annorum termino ſubſe-
quuta non foret; Quinimò redditur admodum inuериſimi-
le, quod Conductores Viri prudentia pollentes trium an-
norum terminum elabi promiſiſſent, ſi pactum eo elap-
ſo amiſſionem Venæ contineret; Quæ † ſanè inueriſi- 8
militudo plurimum in contractibus pro voluntate elicien-
da inſpici debet, vt dixit Rot. *in Romana Cambii* 8. *Iunii*
1663. *in §. hanc præterea coram me*.

9 Animaduertebaot præterea Domini, quod præſata † conuentio, quoties aliquam difficultatem admitteret iotèrpretationem conductorum fauore debeat aſſumere, vt innuunt auctoritates in principio deciſionis recenſite, probat *text. ia l. veteribus 40. ff. de pact.* Dec. *conſ.* 298. *n.* 3 *cum ſeq.* ad euitandum præſertim incurſum duplicis pœnæ, qua alias ipſi grauarentur dom præter iacturam fructuum Cambij mulctarentur quoque ve-
10 ræ amiſſione contra diſpoſitionem Iuris pœnarum † extenſionem ioterdicentis, vt tradit Dec. *conſ.* 437. *nu.* 4. Bero *conſ.* 15. *nu.* 7. *lib.* 1. Rot. *deciſ.* 181. *num.* 11. *par* 6. *rec.* cum quia D Princepsin quarto anno conductores locationis lucro priuauit, licet in decimo illa deberent terminare. Poterant quippe iiſdem, quibus io contractu poteſtas attributa fuerat aſſumendi quolibet anno præter conuenta pondera aliam ſibi placitam quantitatem necnoo io vltimo anno pondera mille ſe reintegrare de iactura in priori triennio ſequuta, ni traditionem Venæ locator illis denegaſſet diſſoluendo propria auctori-
11 tate contrarium, qui proinde lucrum non debet ex locatione retrahere, dum rei locatæ vſum conductoribus denegauit *ad text in l. quæro 56. §. inter locatorem ff. locat. lego Iulianus 4. §. offerri ff. de act. empt. l cum proponas 2. C. de pact.* Menoch. *conſ.* 55. *na.* 1. *&* 2. Rota coram Merlio. *deciſ.* 292. *num.* 2. *&* 3 *& deciſ.* 35. *num.* 11. *par.* 7. *rec.*

Hinc non viget, quod Camera Apoſtolica conſueuerit io locatione ſalis pactum inſerere, vt ſal à conductore non receptom intra tempus locationis debeat eiuſdemmet Cameræ commodo cedere, vel quia in propoſito caſu locationis contractus nondum terminauerat, vel quia in eo Camerali contractu expreſsè necnon ratione legitima legitur pœna priuationis adiecta, dum
12 ius vendendi ſal priuatiuè ad Principem ſpectat nec tempore locationis elapſo proinde conductor citra pœnæ incurſum poterat ſalis venditionem explere *ad text. in leg. ſi quis* 12. *Cod. de vectigal. & commiſſ.* Bero. *conſil* 51. *n.* 26. *&* 27. *lib* 2 Altograd *conſil.* 4. *n.* 93. *lib.* 2.

Denique non ſubſiſtit, quod hic locationis contractus in præcedentibus deciſionibus à labe vſurarum foerit decretus immunis ſub fundamento, vt Venam intra triennium non receptam conductores amplius extrahere non poſſent ſiquidem in illis firmatur dumtaxat conductores ex cauſa locationis ſingulis annis adſtrictos fuiſſe referre in extinctionem ſortis ac fructuum Cambij ſcut. 22500. licet æquiualentem ijdem Venæ quantitatem non recepiſſent.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. EMERIX.

Firmana Fideicommiſſi.

Lunæ 9. Iunij 1664.

ARGVMENTVM.

Liquidum niſi ſit creditum retentio competere minimè poteſt. Statutum Ciuitatis Nouæ, quid decernat. Mulier alienationi bonorum liberorum expreſsè conſentiens non poteſt ad dotis conſequutionem iuuari remedio *Authent. res quæ C. commun. de legat.* quod eſt omnino ſubſidiarium.

SVMMARIVM.

1 *Creditum certum, & liquidum requiritur ad hoc vt competere poſſit retentio.*

2 *Statutum Ciuitatis nouæ tertiam parte dotis viro defert in caſum obitus vxoris ſine filijs vel cum filijs non peruenientibus ad ætatem 14 annorum.*

3 *Remedium* Auth. res quæ C. commun. de legat. *eſt ſubſidiarium, & intrat ceſſantibus omnibus alijs remedijs.*

4 *Hæres præſumitur ſatisfactus credito, quod habebat cum teſtatore, quando plura bona hæreditaria ad ipſum peruenerunt.*

5 *Creditum illiquidum fideicommiſſarijs immiſſionem retardare non valet.*

6 *Vxor alienationi prædij liberi conſentiens ſibi præiudicat quoad bona fideicommiſſaria, vt nec ipſi, nec hæredibus non competat remedium* Auth. res quæ *ad dotis conſecutionem, & nu. 7. & 8.*

DECISIO CC.

ADVERSVS ſententiam R. P. D. mei Talæ concedentem Stephano, & Sebaſtiano de Natioguerra, vt fideicommiſſarijs Petri Simonis eorum proaui immiſſionem ad poſſeſſionem prædij Gombaretti, appellarunt fratres de Santuccis illius poſſeſſores, & cauſa commiſſa R. P. D meo Vicecomiti ſub die 16. Aprilis 1663. prodijt deciſio confirmatoria ſententiæ, reſeruato tamen, vt particulariter videretur An pro rata ſcutorum 380. dotis Magdalenæ exacturum per Franciſcum Virum conſtante matrimonio, ac pro dote Altobellæ, ſecundæ Vxoris eiuſdem Franciſci competeret Santuccis cauſam habentibus à præſatis mulieribus retentio vigore *Auth. res quæ C. comm. de legatis*, ſuper quo ſubinde cauſa bis coram eodem interpoſita, & nunquam deciſa, tandem hodie coram me io eius locum ſobrogato reſolutum fuit ſententiam Rotalem eſſe in omnibus confirmandam.

Quia ad effectum, † vt ſit locus retentioni creditum 1
pro quo illa prætenditur debet eſſe certum, & liquidum in ſubſtantia, & quantitate, alias ſi non ſit tale, nunquam intrat retentio *l. vltima & ibi DD. C. de compenſat.* Surd. *dec.* 46. *in fine* Rot. *dec.* 559. *num* 3 *&* 9. *par.* 1. *& dec.* 543. *n.* 11. *par* 3. *rec.* Greg *deciſ.* 254. *num.* 3. Buratt. *dec* 160 *n.* 14. & Card. Caual *deciſ.* 539. *num.* 5. *&* 6.

Huiuſmodi autem viſa non ſunt credita dictarum do-
tium, nam circa ſcut. 380. dotis Magdalenæ quid † ſit 2
de ſtatuto Ciuitatis Nouæ deferente Viro tertiam partem dotis in caſum obitus vxoris ſine filijs, vel cum liberis non peruenientibus ad ætatem 14 annorum ex quo Madgalena prædeceſſit relicto filio poſthumo, qui poſtea d. ætatem longè exceſſit Domini io facto ponderabant, quod ſecundum diſpoſitum eioſdem ſtatuti res mobiles datæ io dotem reſtitui debent tales, quales ſcilicet ſi reperiantur vbi verò non reperiuntur in totum, vel io parte perieraot Mulieri vel eius hæredibus, vnde cum Franciſcus ad computum ſcut. 380. habuerit ſcut. 230. in mobilibus æſtimatis intrat pro hac rata dilemma, quod aut mobilia tradita extabant, & ipſa eraot reſtituenda, aut non extabaot, & damno
mulieris perierant, & proinde nullo modo pro dd. ſcut. 130. 3
competit remedium *Auth. res quæ*, omnino ſubſidiarium Peregr. *de fideic. art.* 42. *nu.* 66. Fuſar. *de ſubſtit. quæſt.* 330. *num.* 121. *& quæſt.* 532. *num.* 33. Buratt. *deciſ.* 641. *num.* 1. *& ibi Adden. litt. A.* Rot. poſt Zacch. *de oblig. Camer. deciſ.* 189. *num.* 32. *& numer.* 111. *deciſ.* 245. *nu.* 14. *par.* 8.

Pro reliquis autem ſcutis 250. Iuliorum pro ſcut. quæ remanent detractis dd. ſcutis 130. cum Ioannes Franciſcus filius Magdalenæ habuerit plura mobilia, & animalia hæreditaria Franciſci Patris nullo determinato pretio ſuccedit concluſio, quod vel dictum credi-
tum † præſumitur ſatisfactum per compenſationem 4
cum dd mobilibus faciendam iuxta opinionem Ruin. *conſ.* 135. *num.* 12. *lib.* 3. & aliorum quos refert Merlin. *dec.* 312. *num.* 4. *&* 5.

Vel eſt † adeo diminutum, & effectum illiquidum, 5
vt niſi iterum liquidetur non valeat retardare immiſſionem fideicommiſſarijs Rot. *in rec. deciſ.* 433. *num.* 4 *par.* 2. *& dec.* 411. *n.* 27. *par.* 5. *cum alijs relatis in Amerina ſucceſſionis 22. Iunij 1657. §. præterea coram R. P. D. Beuilaqua confirmata 5. Maij 1659. coram R. Meltio.*

Circa dotem verò Altobellæ placuit Dominis tranſire cum concluſione firmata in deciſione R P. D. mei Talæ 23. Martij 1661. incipiet fratres de Natinguer-
ra §. reſpectu autem, nempe quod cum † ipſa poſiti- 6
uè conſenſerit alienationi prædij flumicelli liberi Franciſci Viri ſibimet præiudicauit quoad bona fideicommiſſaria, ita vt Santuccijs ex eius perſona venientibus minimè competat remedium *Auth. res quæ* ad tradita per ſcribentes ſuper illa, & in ſpecie Iaſon. *numer* 33. *limit.* 14. *verſ. quin intelligitur* Curt. Iuo. *numer.* 11. Burſat. *conſ.*

180. *n.*

Digitized by Google

180. *num.45.lib.2.* Cephal. *conſ.* 344. *nu.* 35. latè Rot. poſt Zacch. *de oblig. Camer. d. deciſ.* 189 *num.* 30. *& in Fauen. dotis 4. Iulii* 1646 *§. fin. & in Romana fideicom. de Donatis 7. Iunii* 1660. *§. reliqua vero coram R. P. D. meo Decano, & in Æſiaa dotis* 21. *Iunii* 1655. *coram R. Zarate §. vltimo.*

Nec obſtare viſa fuit allegata ignorantia fideicommiſ-
7 ſi in Altobella tum quia ſtante d. expreſſo conſenſu præſtito diſtractioni dicti prædij non poteſt modo ſub prætextu ignorantiæ fideicommiſſi iuuari priuilegio dictæ Auth. ex Iaſ. Menoch. & alij benè declarat. Fuſar. *de ſubſtit. quæſt.* 532. *numer.* 13. & Rota *in prox. citata deciſ.*

8 Tum etiam † quia cum de tempore reſtitutionis iſtius dotis adeſſent alia bona libera, vt dictum fuit coram R. P. D. meo Tala in præallegatis § reſpectu vtique non eſt locus d. remedio ſubſidiario ex ſupradictis. Tum denique quia cum Altobella, computa dotis ſuæ vltra prædium Putignani liberum habuerit quoque plura mobilia, & alia ex hæreditate Franciſci
9 Viri pariter illiquida remanet exceptio retentionis † & ſic inepta ad retardandam immiſſionem fideicommiſſarijt ex deductis.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Peruſina Succeſſionis.

Lunæ 9. Iunij 1664.

ARGVMENTVM.

Filius hæres non conficiens inuentarium de bonis hæreditariis, & aliqua ex his diſtrahens præſumitur ſibi de legitima Iure naturæ debita ſatisfeciſſe. Conſenſus æſtimationi periti præſtitus quid operetur.

SVMMARIVM.

1 *Filius hæres ſine beneficio inuentarij paternam hæreditatem acceptant, præſumitur bona ſubtraxiſſe, & ſatisfactus legitimæ.*

2 *Bona alia præter recenſita per hæredem in calculo, non adeſſe in hæreditate teſtatoris, onus probandi hæredi aſſerenti incumbit, & num. 4.*

3 *Filius hæres ſibi de legitima ſatisfeciſſe cenſetur, quoties aliqua ex bonis hæreditariis diſtraxerit.*

5 *Conſenſus æſtimationi periti præſtitus quid operetur.*

DECISIO CCI.

RECESSERVNT hodie Domini à deciſione coram me edita die 4. Iulij anni præteriti in ſcut. 8950 ſanciente legitimam Laurentij, necnon cæterorum fratrum de Benedictis, à Margarita petitam; Quia fideicommiſſo paterno ab ijſdemmet fratribus illa conuincitur legitime ſubiecta, vt fuit coram me hac eadem die plenè deciſum.

1 Præterea dum † Laurentius vna cum fratribus abſque beneficio inuentarij paternam hæreditatem acceptauit: à iure inducitur præſumptio ſubtractionis bonorum, ac ſatisfactio conſequenter legitimæ, donec Margari-
2 ta concludenti † probationum genere ſaltem oſtendat alia bona non adfuiſſe in hereditate teſtatoris, quam recenſita per ipſam in calculo, vt tradunt Natt. *conſ.* 199. *nu.* 12. & 13 *& conſ.* 238. *num* 9. & 10. Couar. *var. lib.* 2 *cap.* 6. *num.*4 *poſt principium* Craſ. *in verb. legitim. quæſt.* 8. *num.* 2. *in fine* Gratian. *diſcept. forenſ. cap.* 570. *nu.* 20. Surd. *dec.* 316. *num.* 14. Rot. coram Caualer *deciſ.* 246 *num.* 1. *& in recent. deciſ.* 77. *nu.* 2. *&* 3. *part.* 5. coram Duran *dec.* 360. *nu.* 1. *& in Peruſina bonorum* 10. *Maii* 1650. *in §. legitimam verò coram R. D. meo Decano.*

Et licet ab aliquibus in dubium reuocetur præfata
3 concluſio: illa † tamen communiter recepta conuincitur, quoties filij, vt in propoſito caſu, aliqua hæreditaria bona diſtraxerint, vt dixit Rot. coram Duran *dec.* 360. *n.* 2. & 3 *& in rec dec ſ.* 432. *nu.* 8. *par.* 9. *&* 247. *num.*

18. *& 19. par. 9. coram R. Tarraconenſi deciſ.* 53. *nu.* 8. *cum ſeqq. & nu.* 12. *et in Bononien fideicommiſſi Ioannis Marci de Bolognmis 4. Februarii* 1654. *in §. cum itaque coram R. D. meo Decano, et notat Add. ad deciſ* Gregor. 185. *num.* 5. *ex qua ratione Domini die* 23. *Ianuaris* 1654. *coram me ſtatum hæreditatis firmari decreuerunt pro agnoſcendo valore legitimæ.*

Qui ſanè ſtatus hæreditatis in propoſito caſu non poterit ex periti relatione deſumi. Siquidem bonorum dumtaxat valorem illa concludit: non autem quod Flerauantis ſenioris hæreditas fuerit deſtituta mobilibus, atque pecunijs, quodue in illa alia bona immobilia non adfuerint, præter æſtimata per ipſum, vt expreſſè requiri † vt dixit Rot. coram Merlin. *deciſ.* 633. *num.* 4
1. & 3. *cum ſeq.*

Nec obſtat, quod huic æſtimationi Periti ſuum Beatrix aſſenſum præſtiterit. Præterquam enim illa æſtimationem dumtaxat approbauit in caſu quo bona ipſa pro eodemmet pretio à perito ſancito Margarita coemerit.
† Talis conſenſus valoris approbationem poterit ſolum- 5
modo operari, non autem aliorum non exiſtentiam bonorum, quam Margarita compellitur exibere.

Et ita vtraque, &c.

Deciſio iſta emanata in hac eadem cauſa ſub die 4. Iulij 1663. coram eodem Veroſpio à qua fuit receſſum erit infra in Miſcellanea iuxta ſeriem temporis.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Peruſina Succeſſionis.

Lunæ 9. Iunii 1664.

ARGVMENTVM.

Legitima vt onere fideicommiſſi grauata dicatur, quid ſeruandum à Patre teſtatore, Filius vt dici poſſit inſtitutus in legitima mentio ſpecialis requiritur. Clauſula omni meliori modo quid operetur. Priuilegium perſonam priuilegiati non excedit.

SVMMARIVM.

1 *Legitima onere fideicommiſſi grauata non dicitur, quando teſtator in prohibenda illius detractione Soccini cautelam non ſeruauit.*

2 *Pater ſi graues filios vt legitimam intra certum tempus fideicommiſſo ſubiiciant, ſi ipſi renuant, legitimam non amittunt, ſed tacitè hæredes inſtitui in illa intelliguntur.*

3 *Filii onere fideicommiſſi legitimam à Patre grauatam acceptantes, cenſentur eam dimittere ex vi proprii conſenſus, & totam hæreditatem fideicommiſſo obnoxiam obtinere intelliguntur.*

4 *Filius vt dici valeat inſtitutus in legitima mentio ſpecialis requiritur.*

5. *Ratio quæ militat in priori, etiam in ſubſequenti ordinatione militare cenſetur.*

6 *Deciſio* 206. *num.*4. *par.*1. *Recent. in quibus terminis loquatur.*

7 *Clauſula omni meliori modo operatur, vt grauamen eo modo cenſeatur adiectum, quo ſuſtineri valeant à iure.*

8 *Clauſula in fine neceaſita integram diſpoſitionem amplectitur, quando nulla eſt ratio, quod ad vnum potius, quam ad aliud referri debeat.*

9 *Grauamen impoſitum ſuper filii legitima à lege reiicitur.*
Et hoc procedit ipſo dumtaxat volente, & num. 10.
Secus ſi filius diſpoſitioni patris non contradixerit, & num. 11.

12 *Facultas reiiciendi onus ſuper legitima appoſitum, vti priuilegium perſonæ inhærens per obitum filii expirat, nec ad hæredes tranſmitti poteſt.*

DECISIO CCII.

LAVRENTIVS, ac fratres de Benedictis pro-
priam legitimam Paterni fideicommiſſi vinculo ſu-
biecerant ſub clauſula *dummodo in teſtamento* ad id potuiſ-
ſent à Florauante Patre de Iure compelli. Poſt quorum ab
humanis exceſſum lite ſuborta, An foret onere fidei-
commiſſi grauata legitima; exinde Domini in deciſio-
nibus editis coram me die 16. Maij 1659. & 14. Ia-
nuarij præteriti reſponderunt negatiuè, quod à teſta-
1 tore in prohibenda illius detractione † Soccini Iunio-
ris cautela ſeruata non fuerat, de qua in *conſ.* 122. *num.* 9.
lib. 1. At hodie repropoſito dubio contrariam amplexi
fuere ſententiam.

2 Siquidem † Pater poſt obitum Atlantæ vxoris Lau-
rentium vna cum cæteris filijs ſub onere ſibi ſcripſit hære-
des, vt legitimam infra duos menſes fideicommiſſo ſub-
mitterent quibus renuentibus ius aſſequendi legitimam
non ademit, ſed ipſos tacitè hæredes in illa dumtaxat in-
ſtituit iuxta Soccini ſententiam ſuperius recenſitam à
DD. communiter exinde receptam, quod tali caſu in
filiorum poteſtate reſidet vllo abſque grauamine legi-
timam dumtaxat acceptare; vel integram aſſequi ſub-
ſtantiam ſub onere fideicommiſſi ſuper legitima, adeo-
3 que ipſi † Paternam hæreditatem acceptantes ex vi
conſenſus proprij cenſentur legitimam dimittere, vt tra-
dunt Dec. *conſ.* 687. *nu.* 2. *&* 3. Surd. *conſ.* 357. *num.* 33. *&*
deciſ. 20. *num* 20. Decian. *conſ.* 32. *num.* 102. *lib.* 2. Giouag.
conſ. 1. *num.* 10. *lib.* 2. Peregr. *de fideicomm. artic.* 36. *nu.* 62.
Card. Mantic. *de coniect. vltim. volunt. lib.* 7. *tit.* 8. *num.* 11.
Rot. *deciſ.* 9. *num.* 43. *par.* 7. *recent. & deciſ.* 100. *num.* 1. *co-*
ram Eminentiſs. D. meo Card. Otthob.

Nec poteſt in dubium reuocari, quin hoc ordine fue-
rit in propoſito caſu à teſtatore diſpoſitum. Is enim
poſtquam ſub pœna caducitatis à propria portione bo-
norum alienationem filijs interdixerat: iiſdem præce-
pit, vt ſub eadem met caducitatis incurſu legitimam
fideicommiſſo ſubiecerent. Quare ſicuti in priori *di-*
4 *ſpoſitione* nequit contineri *legitima*, † pro ſui inclu-
ſione exquirens ſpecialem mentionem deficientem in
propoſito caſu ad *text. in l. ſi quando* 35. §. *generaliter C.*
de inoffic. teſtam. Pariſ. *conſ.* 9. *nu.* 4. *lib.* 3. Roland. *conſ.* 62.
nu. 11. *lib.* 3. Grat. *diſcept. for. caſ. cap.* 751. *num.* 20. *&* 21.
Merlin. *de legit. lib.* 3. *tit.* 2. *quæſt.* 7. *nu.* 1. *cum ſeqq. & qu.*
8. *num.* 11. Rot. coram Gregor. *deciſ.* 489. *num.* 21. *&* 22. *&*
in Bononien. ſeparationis bonorum 13. *Iunij* 1661. *in* §. *dum*
5 *tum coram me.* ita illa excepta in ſubſequenti † ordina-
tione quoque cenſetur, dum hæc fuit ſub eadem mulcta
priuationis concepta *gloſs. in l. cum ij* 8. §. *ſi vni*, *verbo obli-*
gatas ff. de tranſact. Gratian *conſ.* 140. *num.* 22. *lib.* 1. Alto-
grad. *conſ.* 78. *nu.* 14. *&* 21. *lib.* 2. Quicquid dicendum foret
6 † in caſu quo quocumque commodo teſtamenti filios Pa-
ter orbaſſet in quibus terminis loquitur *deciſ.* 206 *num.* 4.
par. 1. *recent. cum alijs authoritatibus in contrarium exad-*
uerſo deductis.

Explore præterea poterit cauthelam Soccini in propoſi-
7 to † caſu clauſula *omni meliori modo* operans, vt graua-
men eo modo cenſeatur adiectum, quo ſuſtinetur à Iu-
re, vt tradit in ſpecie Cephal. *conſ.* 153. *n.* 92. Facchin. *contr.*
Iur. lib. 12. *cap.* 70 *verſ. iſtis* Rot. *deciſ.* 342. *n.* 15. *par.* 5. *rec.*
cuius ſanè vis clauſulæ ne dum inſtitutioni filiorum à Te-
ſtatore fuit impreſſa ſed detractioni quoque legitimæ, vt
ſequentia verba videntur innuere, poſt peractas ſubſtitu-
tiones in teſtamento relatas: *E così inſtituiſce, ſoſtituiſce*
in ogni miglior modo con piena ragione, e ſenza alcuna di-
minutione di legitima, &c. Tum etiam alia ſucceſſiuè ap-
poſita ibi *E vuole perciò, che le ſudette coſe habbino for-*
za, e valore non ſolo nel modo, e forma ſudetta; mà in ogni
8 *altro miglior modo* Clauſula † quippè in fine recenſita
integram diſpoſitionem amplectitur, quoties ratio nulla
vigeat, quod debeat ad vnum potius, quam ad aliud illa
referri ad *text. in l. talis ſcriptura* 30. §. *vltim. ff. de leg.* 1.
Alex. *conſ.* 101. *num.* 10. *lib.* 3. Ruin *conſ.* 103. *nu.* 11. *lib.* 4.
Dec. *conſ.* 14. *n.* 5. vbi concluſionem potiſſimè firmat in caſu,
quo alias ſequeretur nullitas actus Pariſ. *conſ.* 21. *num.* 53.
lib. 3. Rot. coram Caual. *deciſ.* 148. *nu.* 7. & coram Merlin.
deciſ. 883. *num* 10.

9 Aliqui denique ex Dominis animaduertebant, quod †
licet grauamen impoſitum ſuper filij legitima miniſterio
10 legis reijci conſueuerit: Id tum ipſo dumtaxat † volen-
te procedit. Secus vero ſi filius diſpoſitioni Paternæ non
contradixerit: Tali † quippè caſu facultas onus reijcien- 11
di vti priuilegium inhærens perſonæ cenſetur per obitum
filij expiraſſe, nec tranſmittitur ad hæredes præſertim ex-
traneos, vt tradunt Caſtrenſ. *in leg. quoniam in prioribus n.*
8. *C. de offic. teſtam.* Cephal. *conſ.* 291. *n.* 18. *lib.* 3. Mandell.
conſ. 377. *n.* 12. *&* 13. Honded. *conſ.* 66. *n.* 16. *lib.* 2. Surd. *conſ.*
412. *n.* 49. *&* 50. *& conſ.* 570. *n.* 6. Grat. *diſcept. foreſ. cap.*
983. *n.* 11. *et* 13. *cum ſeqq.* Fuſar. *de ſubſtit. quæſt.* 296. *nu.* 6.
et 121. Cancer. *var. lib.* 1. *cap.* 3. *tit. de legit. n.* 41. Sanleger.
quæſt. Ciuil. par. 2. *cap.* 166. *n.* 4. Maſtrill. *dec.* 181. *n.* 16. Rot.
deciſ. 47. *n.* 2. *verſ. quod eo magis et n.* 3. *p.* 5. *recent. et in Bo-*
nonien. fideicommiſſi de Rubeis 30. *Maij* 1646. *in* §. *nec obſtat*
ad finem coram Eminentiſs. D. meo Card. Corrado, et in Bo-
nonien. fideicommiſſi 8. *Iunij* 1648. *in* §. *tertio quia coram*
bon. mem. Arguelles.

Et ita vtraque, &c.

Deciſiones iſtæ in hac eadem cauſa factæ ſub diebus 21.
Maij 1669. & 14. Februarij 1664. coram eodem Veroſpio
erunt infra in Miſcellan. iuxta ſeriem temporis.

R. P. D. CERRO DECANO
Nunc S. R. E. Cardinali.

Fauentina Bonorum.

Lunæ 9. Iunij 1664.

ARGVMENTVM.

Inſtantia per defunctum in actione reali in-
cepta an continuetur in hæredes. Bono-
rum identitas ex quibus probetur. Por-
tio ſubſtitutorum non natorum accreſcit
alijs ſubſtitutis. Donatio facta abſenti,
quando dicatur perfecta. Ad hoc vt in-
ducatur renunciatio per bonorum diui-
ſionem, quid requiratur. Trebellianica
quando cenſeatur prohibita, & alia de
quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio in bonis Fideicommiſſariis, conceditur do-
centi de fideicommiſſario, eiuſque purificatione,
ac bonorum identitate.*

2 *Inſtantia incepta per defunctum in actione reali
continuatur in hæredes.*

3 *Teſtatore deſcribente in teſtamento bona, vti pro-
pria ex tali deſcriptione reſultat, quod fuerint
in bonis eiuſdem teſtatoris.*

4 *Teſtes licet ad perpetuam rei memoriam examinati,
aliis tamen adminiculis ſuffulti, benè probant.*

5 *Bonorum identitas probatur ex partita æſtimi, ſeu
cataſtri cuiuslibet Ciuitatis.*

6 *Subſtitutio conditionalis, non adimpleta conditio-
ne, remanet inefficax.*

7 *Subſtitutio parè, & ſimpliciter loquens de ſorori-
bus, ac de filiabus naſcituris facit, quod portio fi-
liarum, quæ natæ non fuerunt, accreſcat aliis ſub-
ſtitutis.*

8 *Tranſmiſſio quando agitur de fideicommiſſo conditio-
nali non admittitur, non concurrentibus vrgen-
tibus coniecturis, & num. 9.*

Amplia, vt num. 10. & 11.

12 *Donatio facta abſenti, non dicitur perfecta, niſi à
Donatario acceptetur.*

13 *In Donatione plura onera continente, non ſuffraga-
tur tacita ratificatio, nec acceptatio Notarij
pro abſente, ſed requiritur effectualis Donatarii
acceptatio.*

14 *Donatario donationem non acceptante, nec domi-
nium, nec poſſeſſio à donante abdicatur.*

15 *Donatore non deducente iura hæredum iſtis ius fidei-
commiſſi competens independenter à donante non
aufertur, ſed poſſunt donatione non obſtante ad il-
lud aſpirare ex propria perſona, & num. 16.*

17 *Re-*

17 *Renunciatio vt poſſit induci per diuiſionem bonorum indiuidua ſcientia iuris hæredi competentis requiritur.*
18 *Fideicommiſſi remiſſio per ſimplicem diuiſionem, non reſultat.*
19 *Trebellianica cenſetur probibita, ex probibitione alienationis facta hæredi, vt bona deuen ant in vocatos.*
20 *Creditum illiquidum non valet retardare immiſſionem fideicommiſſario.*
21 *Hæres fideicommiſſarius libere, ex bonis fideicommiſſariis fructus percipiens in cauſam Trebellianicæ imputare tenetur.*
22 *Subſtitutis duobus in fideicommiſſo alter eorum agens non probibetur petere totum dummodo præſtet cautionem de reſtituendo propriam portionem alteri ſubſtituto.*

DECISIO CCIII.

DANDAM eſſe Immiſſionem Conſtantiæ de Seuerolis, reſolutum fuit 27. Iunij 1659. coram me in quibuſdam bonis fideicommiſſarijs Alberti, nempè ſuper Domo exiſtente in Ciuitate Fauentiæ, in Parochia Sanctæ Mariæ Vgonum, ſuper Poſſeſſione Tornatutarum 180. in Territorio Bononiæ, necnon alia in Poſſeſſione Territorio Fauentiæ in fundo Tagliauera, nuncupata la Seuerola. Quia verò poſtmodum Conſtantia deceſſit relictis hæredibus quatuor Familijs de Seuerolis deſcendentibus, ex Bartholomæo filio Equitis Andreæ Senioris, & ſignanter filius quond. Marci, quorum vnus eſt D. Nicolaus Seuerolus Aduocatus Conſiſtorialis, ac in Romana Curia Inſignis Aduocatus; Ideò ad eius inſtantiam propoſui dubium ſuper reſolutis, & hodiè Domini deciſionem confirmarunt.

1 Sicut enim Conſtantiæ denegari non poterat Immiſſio
in bonis præfatis, cum docuerit de fideicommiſſo, eiuſque
purificatione, ac bonorum identitate, ita pariter illius hæ-
redes, idem Iudicium proſequendo poſſunt quoque Im-
2 miſſionem obtinere, cum ſit regulare, quod inſtantia † in-
cepta per defunctum in actione reali continuetur in hære-
des, per *tex. in l ſi conſtante, ff. ſolut. matrimon.* Surd. *conſil
222. à num. 10. ſignanter numer. 15.* Rota *deciſion. 54
numer. 15. part. 4. tom. 2. recent.* fideicommiſſum Alberti
non reuocatur in dubium, & identitas bonorum à Teſta-
tore poſſeſſorum, vſque ad obitum plenè iuſtificatur in fa-
cto; Siquidem Albertus, non ſolum illa deſcripſit, vti pro-
3 pria in eius Teſtamento, ex qua † deſcriptionem, ſeù ad-
notatione reſultat, quod fuerint in bonis eiuſdem Teſta-
toris, *iuxt. conſ.* Bald. 89 *num. 3. lib. 1. & in Ceſenaten fidei-
commiſsi 6. Iunii 1659. §. & corrobatur, & 3. Iunij 1661. §. pro-
batur etiam, cor. Em nent. D. Card. Celſo.*

Verum etiam reſpectu Domus Fauentiæ, & Prædij exiſtentis in Territorio Bononiæ, vltra Inſtrumentum diuiſionis factæ inter Albertum, & fratres, vbi apparent obuenta in portionem Alberti, concurrunt quamplures enunciatiuæ emiſſæ in diuerſis publicis Inſtrumentis datis in ſummario D. Aduocati, *num 8 & ſeqq.* iunctis præſer-
4 tim duorum Teſtium depoſitionibus, qui † licèt ad perpetuam rei memoriam examinati, alijs tamen adminiculis ſuffulti benè probant, Caputaque *deciſ. 234. par. 1.* Burart. *deciſ. 306. num. 6.*

Et reſpectu alterius Prædij in fundo Tagliauera, vltra prædictum inſtrumentum diuiſionis, & dictos Teſtes,
5 probatio † etiam deſumitur ex partita Eſtimi, ſeu Cataſtri Ciuitatis Fauentiæ, ex qua probari identitatem bonorum, dixit Rota coram Cardin. Seraphin. *deciſ. 1344. n. 2. cum aliis allegatis in dicta Caſenaten. fideicommiſſi 6. Iunii 1659. coram D. Card. Celſo.*

Quibus addendum eſt Prædium nuncupatum Beluedere, quod Acchilles Seuerolus Archidiaconus Fauentiæ Alberti frater ſibi reſeruauerat in Inſtrumento Donationis per ipſum factæ eidem Alberto, & Africano fratribus qui Achilles cum deceſſerit, ſuperſtite tantum Alberto, ille in dicto Prædio ſucceſſit, illudque viuens poſſedit, vt probatur ex Inſtrumento dictæ Diuiſionis, alijſque in facto deductis.

Quo vero ad Fideicommiſſi purificationem iterum fuerunt repetita illa duo obiecta. Primo, quod Conſtantia, & aliæ ſorores Bartholomæi fuerint inſimul ſubſtitutæ æqualiter cum filiabus fœminis, quæ nunquam natæ fuerunt, & propterea dicitur fideicommiſſum non deueniſſe ad Caſum à Teſtatore præſcriptum, nempè ſimultaneæ ſucceſſionis ſororum æqualiter cum filiabus. Secundo, quod in omnem caſum DD. Marchio Spada, & Taurellus tanquam filij Ceciliæ, & Iuniperæ ſororum, deberent ſuccedere Iure tranſmiſſionis, ſeu repreſentationis, intrando in locum matrum.

Cæterum viſum fuit vtrumque remoueri ex eiſdem reſponſionibus datis in deciſ. Nam reſpectu primi denuò cenſuerunt Domini vocationem Sororum, ex veriſimili mente Teſtatoris non defeciſſe, licet filiæ, quæ naſci ſperabantur, natæ non fuerint, ea potiſſimum ratione, qui ſi in caſu exiſtentiæ filiarum, voluit Teſtator in earum concurſu ſorores ſubſtituere, multò fortius dicendum eſt ſubſtituiſſe filiabus non natis, vt probant authoritates in *deciſ. relatæ, §. quia vltra quod.* Decius verò, & cæteri ab altera parte allegati loquuntur ſolum, quando ſubſtitutio
eſt conditionalis, eiuſque purificatio † penderet à natiui- 6
rate filiorum, quo caſu filijs non natis, remanet inefficax
ſubſtitutio, tanquam conditione non adimpleta; Secus
aut quando prout hic, vbi ſubſtitutio purè, & ſimpliciter
loquitur de ſororibus natis, ac de filiabus naſcituris: hoc
enim caſu remanet firma concluſio quod portio † filia- 7
rum, quæ natæ non fuerunt accreſcit alijs coniunctim ſubſtitutis, vt probat *text. in l. qui quartam 15. §. fin. & in l. ſi duobus 16. §. vltim. ff. de leg. 2. cum aliis in d. congeſtis, §. quia vltim. apud in fin.*

Secundum de tranſmiſſione tollitur ex eo, quod cum 8
agatur de fideicommiſſo conditionali non admittitur tranſ-
miſſio, niſi concurrant vrgentes coniecturæ, quæ deficiunt
in præſenti, attento quod non fuerit contemplata agnatio
neque adſit digreſſus ad plures gradus ſubſtitutionum: his
enim deficientibus, cæteræ omnes remanent inefficaces,
& † inſufficientes, vt dictum fuit in *Hoſtien. fideicommiſſi* 9
1. Decembris 1659 §. nec obſtat, cum ſeqq. coram me.

Maximè cum Teſtator vocauerit Conſtantiam aliaſ- 10
que Sorores proprijs nominibus, quo caſu vrgentior conie-
ctura reſultat pro excluſione tranſmiſſionis, quaſi quod † 11
Teſtator ſe reſtrinxerit ad ſolas perſonas, quas proprijs
nominibus expreſſit, Card. Cauai. *dec. 434. n. 4. cum allegatis in dicta Hoſtien. fideicommiſſi, §. coniecturæ, in fin.*

Minus vrget obiectum hodie de nouo deductum, quod bona de quibus agitur fuerint de anno 1613. per Bartholomæum donata inter viuos Camillæ eius Matri, & ideò cum Pantaſilea, & Conſtantia ſint hæredes d. Bartholomæi teneantur diſpoſitionem ſui authoris approbare.

Vltra quod enim donatio non poteſt dici perfecta tan- 12
quam facta Camillæ abſenti, quæ donanti prædeceſſit ante actualem acceptationem, ſeu ratificationem, *text. in l. abſenti 10. ff. de don.* Rota poſt Zacch. *de oblig. Camer. deciſ. 123. num. 12. & ſeqq. & coram Reuerendiſs.* Royas *deciſ. 304. num. 21.*

Et cum non verſemur in Donatione merè fauorabili,
& lucratiua, ſed potius mixta, quam plura onera conti-
nenre, non ſuffragatur tacita ratificatio, neque † accepta- 13
tio Notarij pro abſente, ſed omninò requirebatur vera, &
effectualis ipſius donatariæ † acceptatio, ſine qua nec do- 14
minium, nec poſſeſſio fuit à Donante abdicatum, *gloſſ. in l. 1. verb. liberalitatem, ff. de don.* Alex. *conſ. 204 num. 3. verſ. tamen videtur, lib. 7.* Rota *deciſ. 27 num. 1 par 7. recent.* Merlin *deciſ. 697. num 77. cum pluribus allegatis in Fauentina Societatis 26. Iunii 1647. coram Eminentiſſ. D. Cardin. Celſo, §. nam ſcientia.*

Adhuc ex tenore ipſius Donationis remouetur quælibet
dubietas. Quia cum Bartholomæus in Donatione non
deduxerit iura hæredum, ſed ſolum ſe reſtrinxerit ad iura
ſua, quæ ſibi competebant ſuper bonis de quibus agitur,
addita expreſſa declaratione, quod nolebat teneri de eui-
ctione, niſi ex dato, & facto ſuo tantum, non † fuit ſub- 15
latum Ius fideicommiſſi hæredibus competens independenter à Bartholomæo, ſed donatione non obſtante poſſunt ex eorum propria perſona ad illud aſpirare, iuxta doctrinam Bald. *in l. qui ſe patris, num. 32. C. vnde lib.* Fuſar. *de ſubſtit. qu. 593. num. 165.* Rota *deciſ. 362. num. 2 & 3 par. 9. recent. & in Rauennaten. Hæredit. 24. Ianuar. 1661. coram R. P. D. meo Albergato, §. prout præteritio, cum ſeqq.*

Præſertim quia Conſtantia hæreditatem Bartholomæi
adiuit cum beneficio legis, & Inuentarij, &c. quo caſu
eius iura † propria non potuerunt confundi, nec prohibe- 16
tur ex propria perſona conſequi bona de quibus agitur, ex diſpoſitione Alberti, Bald. *in l ſi vxor. 7 numer. 1. C. de Bon. auct. Iud poſſ.* Surd. *conſ. 7. n. 31.* Rota *coram Eminent. D. Cardin.* Otthob. *deciſ. 180. & deciſ. 270. vtrobique num. 13 & in*

Romana Fideicommiſſi de Zuccaris 4. *Februarii* 1650. *coram bon. me. Dunozetto*, §. *præterea non obſtat*.

Quod autem Conſtantia diuidendo bona controuerſa,
vti hæreditaria Bartholomæi ſibi præiudicauerit in Iuri-
bus fideicommiſſi nullius eſt momenti. Quia de eo tem-
pore non habebat ſufficientem noticiam fideicommiſſi, vt
reſpondet deciſio 10 §. fin. Quæ quidem ſcientia fideicom-
miſſi non benè deſumitur ex ſanguinis coniunctione, ex
legatis relictis eiſdem ſororibus, & ex alijs deductis pro
parte D. Marchionis. Etenim non concludunt præciſam
17 & indiuiduam ſcientiam Iuris ſibi competentis, quæ †
omninò requiritur ad effectum, vt per talem diuiſionem
induci valeat renunciatio ex parte mulieris, per *text. in l. de
his*, *ff. de tranſact.* Rota *deciſ.* 724. *numer.* 5. *part.* 4. *tom.* 3.
recent.

Et non ſolum non probatur ſufficiens ſcientia fideicom-
miſſi, verumetiam de actuali diuiſione non docetur, nec
aliundè apparet ſorores diuidentes habuiſſe expreſſam vo-
18 luntatem renunciandi, cum † alias per ſimplicem diuiſio-
nem ex miſſio fideicommiſſi non reſultet, *text. in l. cum pa-
ter*, §. *hæreditatem*, *ff. de leg.* 2. *& plenè dictum fuit in Bo-
nonien. fideicommiſſi de Montercatijs* 22. *Iunij*, §. *nec ex eo*,
cum ſeqq. & 27. *Ianuarii* 1662. *coram R. P. D. meo Priolo*.

Denique non obſtat exceptio detractionis Trebelliani-
cæ, quia ſubſiſtunt reſponſiones alias datæ, quod cenſetur
19 † prohibita, ex prohibitione alienationis facta hæredi, ad
hoc vt omnia bona deueniant in vocatos, vt in deciſ. §. non
obſtant, quodque ex fructuum perceptione facta per Bar-
tholomæum primum hæredem grauatum, vel oritur illius
ſatisfactio, vel ſaltem remanet creditum illiquidum,
20 quod impedire non valet Immiſſionem † fideicommiſſa-
rio, Rota *in Romana fideicommiſſi de Palatijs* 28. *Iunii* 1647.
§. *fin. coram Arguelles*, *& in Bonon. fideicommiſſi de Maluetijs*
4. *Februar.* 1661. *coram R. P. D. meo Beuilaqua*, §. *quam ſen-
tentiam*.

Nil releuante reſponſione, quod Teſtator iam diſpoſue-
rat de fructibus ſuæ hæreditatis, quia cum diſpoſitio ſit
particularis reſtricta ad fructus duorum Prædiorum, &
habitationem vnius Domus, remanſerunt alia bona, ex
quibus Bartholomæus poſt obitum Camiliæ liberè fructus
21 percepit, quos † in Cauſam Trebellianicæ imputare te-
nebatur, per Rotam *in Sueſſana Legitimæ* 10. *Martij* 1662.
§. *nec obſtitit coram R. P. D. Taia*.

Nec turbat, quod Seuerolis debeatur ſolum portio Con-
22 ſtantiæ. Quia cum Pantaſilea altera ſubſtituta hodiè †
non agat, non prohibetur petere totum dummodo præ-
ſtent cautionem de reſtituendo eidem Pantaſileæ propriam
portionem, iuxtà praxim de qua per Surd. *conſ.* 459. *n.* 15.
& 16. *cum relatis in deciſione*, §. *non obſtat*.

Et ita vtraque parte Informante, &c.

R. P. D. BEVILAQVA

Romana Redditionis Rationis.

Lunæ 9. *Iunij* 1664.

ARGVMENTVM.

Redditio Rationum, vt dici poſſit legitima, quid requiratur. Alimentorum præſtatio in linea collaterali vltra primum gradum non extenditur. Alimenta prætendens adeò docere debet de paupertate, vt probare teneantur non habere, vnde viuere valeat. Adminiſtrator ad rationum redditionem de rebus adminiſtratis omnino tenetur.

SVMMARIVM.

1 *Adminiſtrator rei adminiſtratæ, rationem reddere tenetur.*

2 *Amplia ſi per publicum Inſtrumentum præuio Iudicis decreto, illam reddere promiſit.*

3 *Promiſſio Iudicis decreto facta probatam probationem facit, & vim confeſſionis habet.*

4 *Rationum redditio, vt legitima dici valeat requiritur Inuentarij, & libri rationum exhibitio, ex quibus dignoſci poſſit, quinam effectus in hæreditate adminiſtrata fuerint, quid exigerit, & quid impenderit adminiſtrator.*

5 *Computum in folio adminiſtratoris manu conſcripto ſuper habitis, & expenſis, nullam fidem meretur.*

6 *Adminiſtrator qui ad inueſtiendam pecuniam hæreditatis adminiſtratæ ſe obligauit, in adimplementum ſuæ obligationis, ad illius inueſtimentum tenetur.*

7 *Adminiſtrationis natura eſt, quod in reddenda ratione veniat reſtitutio reliquatus.*

8 *Alimentorum præſtatio in linea collaterali, non porrigitur vltra primum gradum.*

9 *Alimentorum Ius etiam inter tranſuerſales competit, etiam alijs extra primum gradum exiſtentibus.*

10 *Legatum quando fuit relictum cum expreſſa excluſionem ab omni commodo hæreditatis, Legatarius nihil prætendere valet, quin ſit contra mentem teſtatoris, & num.* 12.

11 *Teſtator Clericum ſubſtituens, onus nubendi videtur illi impoſuiſſe, vt mens teſtatoris poſſet impleri, qui ad ſua bona primogenitos vocauit.*

13 Deciſio 53. poſt Fenzon *explicatur*.

14 *Alimenta prætendi tantum poſſunt in ſubſidium, quando tractatur de bonis reſtitutioni obnoxiis.*

15 *Alimenta prætendens debet docere de paupertate, adeo vt non habeat, vnde viuat.*

16 *Adminiſtrator rationem reddere tenetur de bonis adminiſtratis.*

DECISIO CCIV.

DOMINVS Vgolinus Amadorus obligatus ad red-
dendam rationem Hæreditatis Franciſci Amadori,
per ipſum diu adminiſtratæ, tam ex diſpoſitione Iuris, *c.* 1
qualiter, *& quando*, *de accuſat. l.* 1. §. *officio*, *ff. de tutel. &
ration. adminiſtrat. redden. l.* 2. *ff. de negot. geſt. l. Tutori*, *C. eo-
dem*. Gratian. *conſ.* 148. *num.* 1. *lib.* 1. Coccin. *deciſ.* 382. *num.*
1. quia ex † eius particulari promiſſionem per publicum 2
Inſtrumentum, præuio Iudicis decreto facta, in quo huic
oneri ſe ſubiecit, quod † facit probationem probatam, & 3
vim confeſſionis habet, & ad eundem redditionis rationis
effectum, ponderat Rota *Gen. de mercat. deciſ.* 209. *num.* 1.
& noſtra, *coram bo. me.* Merlin. *deciſ.* 857. *num.* 3. ad id pul-
ſatus à locis Pijs, ad fideicommiſſum, à dicto Franciſco
inſtitutum vocari excipiebat de iam reddita, ſed non ple-
ne, & ſufficienter de ea conſtare, Rota reſpondit.

Nam omiſſo, quod non exhibuit Inuentarium, nec Li-
brum rationum ex quibus poſſet diſcerni, qui nam effe-
ctus fuerint in hæreditate adminiſtrata reperti, & quid ip-
ſe exegerit, & impenderit, quæ † ſunt neceſſaria requi- 4
ſita pro legitima rationis redditione *l. ſi quis*, §. *rationum*,
ff. de eden. l. cum ſeruus, *ff. de condit. & demonſtr.* Soccin.
Sen. *conſ.* 149. *num.* 3. *lib.* 1. Roland. à Valle, *conſ.* 49. *nu.* 20.
lib. 1. Rota coram Card. Seraph. *deciſ.* 1347. *num.* 1. *& in re-
cent. deciſ.* 497 *num.* 8. *part.* 6. ſed oſtendit quoddam compu-
tum in folio eius manuſcripto ſuper habitis, & expenſis
compoſitum, quod † loco Codicis non ſufficit, nec ei ſtan- 5
dum eſt, vt conſuluit Bald. *in conſ.* 152. *n.* 1. *circa med. verſ.
verbi gratia*, *lib.* 3. Gabr. *dicto conſ.* 148. *num.* 5. Rota *deciſ.*
540. *num.* 4. *in fine*, *& dec.* 586. *n.* 4. *p.* 1. *rec.*

Ex eo Domini pro certo habuerunt plenam, & ſuffi-
cientem non fuiſſe ab eo redditam, quia nullibi apparet,
quod ſolutis legatis, & alijs oneribus, quibus hæreditas eſt
grauata ſatisfactis ad illius creditum deſcripſerit, & ſuc-
ceſſiue inueſtierit pecunias, ex fructibus illius in ingenti
quantitate, vt ipſe fatetur debitis ſolutis ſuperante, prout † 6
ſtatim ſecuta exactione illas in Sac. Monte Pietatis depo-
nere, & inueſtire tenebatur in adimplementum ſuæ obli-
gationis, *l.* 1. *ff. de pact.* Soccin. Iun. *conſ.* 71. *num.* 32. *lib.* 5.
Becc. *conſ.* 106. *num* 18. Surd. *deciſ.* 259. *num.* 5. Cauai *dec.*
549 *num.* 1. Rota *deciſ.* 552. *num.* 10. *par.* 3. *recen.* & ex na-
tura † ſuſceptionis adminiſtrationis ſecundum quam in 7
ratione reddenda venit reſtitutio reliquorum, ad *text. in
d. l. cum ſeruus*, *vbi Caſtr. & alij*, *ff. de condit. & demonſtr.
l. non ſolum*, §. *is qui* .... *ff. de libert. legat. l. bone*, §. *fin ff. de
verb. ſignif.* Soccin. Sen. *in ſupra citato conſil.* 149. *numer.* 3.
Roland. *dicto conſ.* 49. *num.* 41. Afflict. *deciſ.* 157. *num.* 2. *&*
3. Magon. *deciſ. Lucen.* 3. *num* 7. *&* 8. Rota *Gen. de mercat.
vbi proxime num.* 2.

Nec harum pecuniarum inueſtimentum, & reſtitutio-
nem poteſt euitare, & in proprios vſus vt fecit, conuertere

sub

Digitized by Google

ſub vnico prætextu Alimentorum, quæ ab hac hæreditate conſequi poſſe prætendit. Quoniam inſubſiſtens viſa fuit hæc prætenſio, ſiue inſpiciatur iuris communis diſpoſitio, ſiue Franciſci fideicommittentis voluntas, in legis enim diſpoſitione certe ſuam intentionem fundare nequit quia cum ipſe ſit filius quond. Iacobi fratris conſobrini Franciſci, vt eſt in confeſſo, & liquet ex illius Teſtamento, in quo talia denominatur, & ſic deſcendit à tranſuerſalibus, & in quarto gradu Teſtatoris exiſtit, quo fit, vt
8 non valeat prætendere Alimenta, quæ † præſtatio in linea collaterali non porrigitur, vltra primum gradum, *l. ſi quis à liberis, §. idem reſcripſit, verb. iuſte de liber. agnoſc.* Oldofred. *in l.2. C. de alen. liber.* Garz. *de expenſ. & melior. cap. 3. num. 35. verſ. quin, & idem* Franc. *deciſ. 178. nu. 3.* Coſta *de remed. ſubſid. remed. 2. in fin.* Fontanell. *de pact. nupt. clauſ. 5. gloſ. 8 p. 9. n. 46.* Larrea *dec. Granat. 47. n. 15. cum ſeqq.* Salg. *in labyrin. credit. p. 1. cap. 24. n. 158 & 162.*
9 Quibus non adorſantur auctoritates in contrarium allegatæ, quod ius Alimentorum, etiam inter tranſuerſales competit alijs extra primum gradum exiſtentibus nempe erat, in *l. filiusfamilias, §. Diui, nu. 3. in fine, ff. de legat. 1.* Valenz. *conſ. 197. nu. 15. & 16.* Rota *deciſ. 53. verſ. quibus non obſtat poſt* Fenzon. *ad ſtat. Vrb. & in rec. dec. 194. nu. 4. & n. 48. par. 7.* quia nullus loquitur in terminis exiſtentis in 4o. gradu, ſed Nepotis, ex germano fratre illius contra quem agebatur pro alimentorum præſtatione.

De voluntate autem Teſtatoris, ne dum Alimenta non debentur, ſed potius petitioni reſiſtit, nam dictus Teſtator titulo particularis legati ei reliquit emolumenta fructus, & Regalia officij. Mareſcallatus Capitolini Magiſtrorum viarum, quod ipſe obtinebat cum prohibitione illud diſtrahendi, & quidquam aliud petendi ab eius hæreditate ſub pœna caducitatis ipſo facto incurrendæ à prædicto le-
10 gato, ex † qua particulari diſpoſitione his verbis concepta, & expreſſam excluſionem ab omni commodo hæreditatis importante patet euidenter de intentione illius fuiſſe, quod Vgolinus eſſet de legato acceptato contentus nihilque aliud quouis titulo poſſet prætendere quin ſit contra eius mentem *ad text. in l. ſed, & ſi ſine ſui ff. ad Senat. Con. Tertull.* Grat. *in l. ſi compenſandi, vbi* Alex. *n. 3. C. de hæred. inſt.* Ruin. *conſ. 119. ſub n. 19. lib. 3.* Decian. *reſponſ. 10. nu. 28 & 29.* Handed. *conſ. 68. nu. 1. & ſeqq.* Surd. *deciſ. 594. nu. 11. & 15. & in tract. de alim. titul. 7. qu. 10. nu. 20. verſ. ſit tamen diſtinctio.*

Non vrget quod Franciſcus Teſtator præcauendo deficientiam vltimi deſcendentis maſculi ab Adamo hærede vniuerſali inſtituto ſine filijs, & tali caſu ſubſtituit Primogenitum filiorum maſculorum Vgolini, & alios deinceps naſcituros natu maiores, per quas ſubſtitutiones inferebatur Teſtatorem onus ducendi Vxorem Vgolino, tunc Clerico beneficiato iniunxiſſe, & in conſequens intellexiſſe, vt ex fructibus ſuorum bonorum poſſet ſe, & familiam
11 alere, ex quo talias Primogeniti vocati, non poſſent ad ſuccedendum ſuperuenire, nec ideo impleri mens diſponentis *ex tradit. per* Rota *in dict. deciſ. 53. §. Minus obſtat verſ. quod maxime poſt* Fenzon. *ad ſtat. Vrbis*, Quia ex hoc nullo modo poteſt deſumi huiuſmodi intellectus, vt hodie quo caſus conſideratos non euenit dictus Vgolinus conſequatur pro ſe alimenta ex fructibus hæreditatis, à qua per apertiſſimam antecedentem diſpoſitionem, fuit prohibitum aliud quam legatum ſub dicta pœna Caducitatis habere
12 atque † ideo Caſum aliquem allegare nequit, in quo valeat illis in hoc rerum ſtatu fieri in detrimentum ſubſtitutorum, ad quorum commodum pecuniæ ſunt reinueſtiendæ. Bald. *& alij in l. ſi quiſque, & in l. Gallus 29. §. & quid ſi tantum ff. de liber. & Poſth.* Grat. *conſ. 6. n. 20. lib. 1. cum concor. allegat. in Imolen. Succeſſionis 28. Martij 1661. §. neque fuiſſe*
13 *coram me* Deciſio † autem 53. poſt Fenzon, & alij allegati non applicantur quia in Caſibus relatis non agebatur de præſtatione alimentorum illis in bonis, à quibus fuit excluſus, & vocati ad illa per obitum hæredis ſine filijs, ei ſubſtitutis, adhuc in rerum natura non extantibus.

Quæ eo magis in propoſito procedere videbantur quia
14 agitur de bonis reſtitutioni obnoxijs, † ex quibus cum in ſubſidium tantum poſſet alimenta prætendi *gloſſ. in capit. ſacror. 12 q. 2. & in l. quædam C. de Agricol. & c.* Ruin. *conſ. 199. num. 8. lib. 2.* Bero *conſ. 86. nu. 8. lib. 1.* Menoch. *de arbitr. lib. 2. conſ. 182. num. 29.* Surd. *de aliment. tit. 1. qu. 107. verſ. 2.*
15 eſt debuit † docere de paupertate, ita vt aliunde non habeat vnde poſſit ea percipere Surd. *eod. tract. q. 119. nu. 1. & 2. &* Rot. *deciſ. 423. num. 3 p. 4 tom. 2. rec.* & tamen tantum abeſt, quod Vgolinus illam iuſtificet, quod immo non allegat, & ex deductis Informantes pro locis pijs conſtat ipſum habere redditus ſufficientes, ex quibus commodè viuere valet.

Non ſubſiſtit, quod locis pijs ius aliquod non competat petendi redditionem rationum ab Vgolino bonorum fideicommiſſariorum poſſeſſore, tanquam hærede grauato Amadori, iam defuncti, & donec naſcantur filij vocati faciat fructus ſuos, quia cum loca pia habeant intereſſe ratione ſubſtitutionis ad ipſorum fauorem adiuuatæ, vtique ad ipſorum Inſtantiam Vgolinus, cui ex ſupradictis non debentur alimenta, non vti hæres grauatus ſed tanquam † Adminiſtrator tenetur reddere ratio- 16
nem de pecunijs, quæ de voluntate teſtatoris, & propria obligatione ſunt reinueſtiendæ ad beneficium omnium, quorum intereſt, vel intereſſe poterit, vt pluribus cumulatis reſpondet in puncto Rota *in deciſ. 93. per totam, præcipuè n. 2. & 7. cor. bo. me. Coccino.*

Et ita fuit concluſum non conſtare de ſufficienti redditione rationis vtraque parte informante, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Tiburtina Caſtrorum.

Lunæ 9. Iunij 1664.

ARGVMENTVM.

Caſtrum datum in ſolutum verbis ampliſſimis, quæ translationem dominij importent cenſetur in ipſum tranſiuiſſe, cui res aſſignata fuit. Pignus an transferat dominium. In feudis vnus poteſt eſſe dominus directus, alter vero habere iuriſdictionem, & emolumenta. Verba *hæredes, & ſucceſſores* quomodo intelligenda, & alia de quibus latè in ſummario.

SVMMARIVM.

1 *Dubium quando eſt, an res tradita ſit in ſolutum, vel in pignus, præſumitur pro datione in ſolutum concurrentibus adminiculis datam fuiſſe.*
2 *Verba* Ceſſit, dimiſit, conſignauit, *translationem dominij important.*
3 *Verba quando ad dominium, & pignus referri poſſunt, debent interpretari vt dominium importent.*
4 *Dominium per dationem in ſolutum transfertur in eum, cui conſignatur res.*
5 *Dominium datur etiam in fructibus contra diſtinctum à proprietate.*
6 *Aſſignatio in ſolutum arguitur, ex quo res ſine præfinitione temporis tradita fuit, cum facultate ipſam retinendi donec ſimilis eiuſdem valoris reddatur.*
7 *Pignus non poteſt transferre dominium, & tollitur ſatisfactione creditoris.*
8 *Aſſignatione temporanea caſtri expirata illud ad aſſignantem, & ſuos reuertitur.*
Secus verò num. 9.
10 *Debitor abutens facultate ſibi reſeruata ſibi imputare debet, ſi illam amiſerit, & n. 19.*
11 *Dilatio debitoris cedit beneficio creditoris.*
12 Deciſ. in Tiburt. Caſtri S. Angeli 26. Ianuar. 1654. coram Meltio *quomodo intelligenda.*
13 *Dominus directus vnus eſſe poteſt in caſtris, alter verò poteſt habere feudum cum exercitio iuriſdictionis, & emolumenti.*
14 *Donans cenſetur donare ius ſibi competens in re donata, & prout erat apud ipſum donantem & n. 15.*
16 *Donatio proprietatis etiam per iuſiurandum firmata non alterat dationem in ſolutum alteri factam emolumentorum, & iuriſdictionis in re donata.*
17 *Donatarius reijcitur à petitione fructuum rei ſibi donatæ, quando alteri eadem res quoad vſumfructum, & iuriſdictionem tradita fuit.*
18 *Termino ad recuperandum expirato, omnem ius in re quæ recuperari debebat, extinguitur.*
20 *Hæredum appellatione veniunt etiam hæredes extranei. Maximè in re de ſui natura tranſitoria ad hæredes extraneos & 21.*

22 *Verba*

Digitized by Google

22 *Verba* hæredes, & ſucceſſores *intelligi debent pro hærede etiam extraneo.*
23 *Vſusfructus conſolidari debet cum ſua proprietate.*
24 Teat. in l. antiquitas 14. C. de vſufructu *in quibus terminis loquatur, & num. 25.*

DECISIO CCV.

IN VLTIMIS huius cauſæ deciſionibus ſub diebus 1. Decembris 1662. & 13. Iunij anni præteriti emanatis firmatum fuit, quod in hæreditate bo. me. Ioannis Baptiſtæ, & Antonij de Vrſinis cadat Regimen Caſtrorum Vicouarij, Cantalupi & Bordellæ cum exercitio Iuriſdictionis ciuilis, & Criminalis, & iure percipiendi fructus iuxta tranſactionem de anno 1559. inter bo. me. D. Paulum Iordanum locorum Dominum, & Franciſcum, illiuſque filios in ſatisfactionem annuorum ſcut. 1000. in alia antecedenti concordia ſibi promiſſorum, ſed illis non acquieſcente D. Portia repropoſui cauſam ſuper eiſdem & Domini pro d. vice perſtiterunt in dd. reſolutionibus, quarum fundamenta viſum fuit non ſubuerti ea obiectis pro eius parte repetitis.

Non ex primo, & præcipuo, quod huiuſmodi Caſtrorum gubernium, & ius conſequendi fructus fuerint data
1 in pignus Franciſco & filijs non autem in ſolutum. † Nam Iuris præſumptio, quæ in dubio ſtat pro datione in ſolutum, non verò pro pignore, vt pro regula tradunt Aretin. *in conſ.* 159. *numer.* 16. *verſ. & maximè* Menoch. *de præſumpt. lib.* 3. *præſumpt.* 150. *num.* 1. *& in conſ.* 201. *num.* 18. *&* 19. Seraph. *deciſ.* 242. *num.* 2 *Sa. me.* Greg. XV. *deciſ.* 198. *num* 12. *& ibi Add. litera D.* penitus excludit omne pignus, tam ex integro contextu tranſactionis, vbi partes in aſſignatione prædicta, ne dum vnquam loquuntur de pignore, prout debebant, & veriſimiliter expreſſiſſent,
2 ſi de illo intellexiſſent, † ſed vtuntur verbis tranſlationem dominij importantibus vltimo ceſſit, dimiſit, & conſignauit *l. ſi prædium* 4 *vbi DD. C. de act.* Ruin. *loquens* de verbo conſignare *in conſ.* 81. *numer.* 18. *lib.* 2. *& clarius* Socc.
3 Sen. *in conſ.* 9. *num.* 30. *cum ſeqq. lib.* 1. *& ſub num.* 36, † vbi quod verba ambigua, quando ad dominium, & ad pignus referri poſſunt debent interpretari, vt dominium importent, Cyriac. *contr.* 456. *numer.* 37. *& ſeqq. latiſſimè* Giurb.
4 *deciſ* 24. *num* 19. & ſic dationem in ſolutum, † per quam transfertur dominium in eum, cui res aſſignatur, vt probant mox citati, & in terminis reſpondit Rot. *coram Greg in dicta deciſ.* 194. *num.* 13. *cum ſeqq. & apud* Comit. *dec.*
5 4. *num.* 6. quod Dominium † datur etiam de Iure in ipſis fructibus contra diſtinctum à proprietate vt inquiunt Din. *&* Bald. *in locis relatis à* Socc. Sen. *in conſ.* 50 *num.* 13. *lib.* 4. Mantic. *dec.* 18. *num.* 1. *cum ſeqq.*

Tum etiam ex pacto ibi adiecto, quod Franciſcus, eiuſque filij non teneantur Caſtra gubernium, & fructus relaxare dicto Paulo Iordano, niſi ipſis cum effectu facta fuerint conſignatio Caſtri S. Gregorij, vel alterius in ſtatu Eccleſiaſtico, non minoris, ſed æqualis redditus, & conditionis dicti Caſtri S. Gregorij, quod Pactum obligans Franciſcum & filios ad reſtitutionem Caſtrorum, cum regimine, & Iure percipiendi redditus ex illis prouenientes, conſignato ipſis prius per d. Paulum Caſtro S. Gregorij, vel altero abſque præfinitione temporis reti-
6 nendo † benè conuenit aſſignatio in ſolutum pro eadem annua præſtatione, pro qua ipſi retinebant huiuſmodi gubernium, regimen ac Ius fructuum, & redditnum prædictorum aliorum Caſtrorum *l. final ff. quib. ex cauſ. in poſſ.* Dec. *reſponſ.* 35. *numer.* 42. *lib.* 2. Rot. *in rec. deciſ.* 131. *num.* 3. *&* 6. *& deciſ.* 612. *num.* 3. *&* 4. *part.* 2. ſed repugnat
7 naturæ Pignoris, quod † eſt prorſus inhabile ad transferendum dominium atque tollitur mediante ſatisfactione Creditoria ex fructibus ex ipſis Caſtris perceptis *cap. illo verſ.* 4. *& cap. cum contra* 6. *de pignor. lib.* 1. *&* 2 *C. de diſtract. pign.* Mar. Mont. *ſingul.* 280. Aretin. *conſ.* 160. *in* 6 *dub.* Dec. *d. reſponſ.* 35. *num.* 43. Surd. *conſ.* 194. *num.* 10. Neguſ. *de pign. membr.* 5. *part.* 5. *num.* 1. *cum ſeqq.* Scacc. *de comerc. & Camb.* §. 1. *quæſt.* 7. *part.* 2. *ampliat.* 12. *num* 4. Rota *deciſ* 652. *num.* 4. *part.* 2. *rec.* Comit. *d. deciſion* 4. *numer.* 3. *& ſeqq. & deciſ.* 151. *num.* 1. *poſt modern. Foroliuien. de pign & hypoth.*

Neque ex alio motiuo, quod hæc regiminis, & fructuum aſſignatio fuerit temporanea, & reſtricta in prima tranſactione ad ſex annos, & in 2. ad decem proroga-
8 ta, & inde inferebatur † fuiſſe pignus dictoque tempore durante licuiſſe Aſſignatarijs retinere gubernium, & fructibus frui, eo autem elapſo expiraſſe & Caſtra libera redire debere ad aſſignantem vel ſuos *ad text. in l. item liberatur ff. quibus mod. pign. vel hypoth. ſol.* Surd. *conſ.* 243. *num.* 1. Rot. *in Tiburtina Caſtri S. Ang.* 26. *Ianuarij* 1654. §. *reſpectu verò coram Reuerendiſs. Papien.* nam ex eo dicebant DD. non poſſe admitti huiuſmodi interpretationem, quia d. Paulus Iordanus Caſtrorum Regimen & Iuriſdictionem, ac quoſcunque fructus aſſignauit, ex cauſa, & obligatione quam vigore præcedentis, concordiæ habebat ſoluendi
Franciſco, & filiis annuatim ſcut. 1000. quod † debitum 9
cum duraret, etiam elapſo termino prædicto, & non ſequuta conſignatione Caſtri S. Gregorii vel alterius æquipollentis redditus deſtinati ad illius extinctionem, vtique durabat etiam d. aſſignatio gubernij Iuriſdictionis, & redditnum Caſtrorum factam in ſatisfactionem d. annuæ præſtationis, per quam fuit ſubrogata d. aſſignatio Caſtri S. Gregorij, vel alterius *l ſi cum decem §. qui iniuriarum vbi gloſ. ff ſi quis caut l.* 1. *§. hæc actio, & ibi* Bart. *ff. ſi quis teſtam. liber eſſe Ius fuerit* Socc. Iun. *conſ.* 152. *nu* 6. *lib* 2 Gabr. *conſ.* 755. *ſub nu.* 32. *&* 33. *lib.* 2. Surd. *conſ.* 311. *nu* 53. Grat. *diſcept.* 719. *nu.* 9. *&* 10. *& diſcept.* 706. *nu.* 67. Dilatio autem decem annorum reſpiciebat, fauorem D. Pauli caſu, quo voluerit aſſignando intra hoc tempus Caſtrum S. Gregorij, vel aliud, tot fructus reddens licitè poſſet alia prædicta Caſtra ab ipſo onere liberare, & Regimen cum fructibus recuperare, vt denotant apertiſſima verba inſtrumenti ibi: declarantes ipſæ partes, quod ipſe D. Paulus Iordanus habeat dilationem ad, & per totum annum 1569 ad dandum d. Franciſco, & eius filijs prædictis Caſtrum &c. At iſtorum reſpectu ex alijs ſubſeqq. verbis ibi dictique Franciſcus, & filij non teneantur dd. Caſtra Vicouarij relaxare d. Paulo niſi cum effectu facta, & effectuata fuerit d. conſignatio Caſtri, & redditunm prædictorum ſicque patet non ex alia cauſa debere ceſſare primam aſſignationem factam, niſi per tradi-
tionem d. Caſtri S Gregorij, vel alterius, in qua, † 10
dum defecit Paulus Iordanus in termino dilationis pro ſua commodo conceſſæ, atque prorogatæ abutendo facultate ei tributa, vtique poſt d. tempus eam amiſit, Bart. *in l. Stichum, aut Pamphilium num.* 2. *verſ. ex quo not aff. de ſolut.* Iaſ. *conſ.* 148. *num. penult. lib.* 2. Io: Bapt. Spad. *in conſ.* 219. *num.* 5. *cum ſeqq lib.* 2. Rot. coram Buratt. *dec.* 287. *num.*
5. *cum ſeqq.* & dilatio † ceſſit beneficio Franciſci, & filio- 11
rum eorumque hæredum penes quos Caſtrorum Regimen cum Iuriſdictione, & Iure percipiendi omnes eorum redditus, & fructus liberum remanſit Bald. *in d. l. ſtatu lib. & §. ſtichum verſ. nam ratio,* Florian. *numer.* 6. Rot. *deciſion.* 909. *num.* 1. *part.* 4 *diu. & coram* Buratt. *in deciſ. mox citata.*

His poſitis non applicantur auctoritates in contrarium
allegatæ, & ſignanter † deciſio in Tiburtina Caſtri S. Au- 12
geli ad probandum quod aſſignatio facta fuit in pignus, vt terminato decennio Aſſignatarij non valerent retinere regimen, & fructus Caſtrorum recipere, ſed ea exempta ad Paulum redierint, quia in illo caſu verè fuerat traditum Caſtrum ad poſſidendum, donec Creditria certæ quantitatis de fructibus caſtri aſſignari integraliter ſatisfieret, qui eſt terminus pignoris tantum congruus, & à contingenti omninò diuerſus, in quo agitur de annua præſtatione ſcut. 1000. & Paulus in ſatisfactionem illius dimiſit regimen Caſtrorum, ac redditus, & intendens illos poſt decennium recuperare loco illorum promiſit aliud Caſtrum, & bona tradere abſque alia diminutione Crediti inter partes expreſſa cauſa concordati ex præcitatis.

Nec quidquam facit, quod d. Paulus Iordanus in conceſſione prædicta exceptuauerit directum dominium, ciuilemque Caſtrorum poſſeſſionem volens penes ſe, & ſuos ſemper remanere, quia talis exceptuatio, ac reſeruatio benè potuit fieri abſque vllo præiudicio Franciſci, & filiorum in regiminis adminiſtratione, & fructuum conſe-
quutione, cum † incongruum non ſit, quod ſuper eiſ- 13
dem Caſtris vnus ſit Dominus directus, alter verò habeat feudum & Emolumenta cum exercitio Iuriſdictionis, vt probant cumulati in vtraque *dec.* 1. *§. nec refert, & ſecunda §. non officit, vt ait etiam* Paris de Put, *de feud. in cap.* 282 *num.* 3. Peregr. *de Iur. fiſc. lib.* 8. *num.* 21.

Sicuti in aliquo non præiudicat aſſignationi prædictæ Domino Caſtrorum de anno 1566. facta prædicto D. Paulo auctoribus Portiæ collitigantis, quia debet intelligi de Iuribus eidem Donatori competentibus, & reſeruatis in d. aſſignatione quoad dominium & Ciuilem poſſeſſionem

ſatiſ-

Digitized by Google

ſatiſque eſt etiam, quod io illis verificari poſſit donatio, non autem de regimine, & fructibus ad aliorum fauorem, ex cauſa d. annuæ præſtationis ceſſis, tam ex Iuris præ-
14 ſumptione ſecundum quam † Donans cenſetur donare donare iua ſibi competens in re donata *l. ſerui electione 5. §. fin ff. de legat. l. ſi Domos 34. §. vltimo ff. de legat. 1. l. quod in rerum §. ſi vſuſfructum, & l. ſi Titio, & Mæuio ff. de legat. 2.* Aym. *conſ. 19. num. 13.* Poſt. Imol. *conſ. 168. num. 13.* Rot. coram Card. Seraph. *deciſ. 421. num. 1. & Eminent.ſſ.*
15 Otthobon. *deciſion. 193. numer. 19.* & prout erat † penes ipſum *l. Ariſto 18. §. fin. ff. de donat. l. Vxor Patri 20. C. de legat.* Rot. *dec. 621. num. 1. part. 1. diu. & dec. 143. numer. 8. part. 5. & dec. 118. num. 21. part. 6. recent.* quam ex Donantis, & Donatarij mente aliena à præiudicio, quod per prædictam donationem poterat inferri Aſſignatarijs in Regimine, & fructuum conſequutione his verbis declarata *E volemo, che la preſente donatione non pregiudichi alla conceſſione, tranſattione altre volte fatta con noi, & il Sig. Franceſco noſtro Zio* per quam præſeruatiuam proculdubio, ſolum remanſit Ius Franciſci, & aliorum
16 in Regiminis, & fructuum conſequutione; † non obſtante donatione prædicta l. per Ius iurandum *§. ſi Legatorum ibique gloſ. ff. de acceptilat. l. ſi quis verum verſ. alioquin ff. de libert. legat.* Imol: *d. conſ. 168. n. 13.* Rot. *dec. 373. nu. 25. part. 4. rec.*

Nec vrget exceptio conſeſſionis actionum denuo appoſita D. Duci tanquam hæredi mediato etiam D. Pauli Iordani, qui regimen, & fructus Caſtrorum, vt ſupra ceſſit, & proprietatem reſeruatam deinde donauit Franciſco,
17 obquam † reijcitur hæres à petitione fructuum, & adſtrictus eſt ad obſeruationem donationis à d. Paulo promiſſam ad *vulg. l. cum à matre C. de rei vindicatione, & l. ex qua perſona ff. de reg. Iur.* Grat. *diſcept. for. 839. numer. 4.* etenim ſubſiſtit reſponſio data in §. fin. ſecundæ deciſionis, nam cum D. Paulus ſuæ obligationi, iam ſatisfeciſſet prædicta aſſignatione regiminis, & fructuum Caſtri, cum pacto infra decennium totum recuperandi mediante aſſignatione alterius Caſtri eiuſdem redditus ſcut. 1000. ſi ipſe voluiſ-
18 ſet, † vtique termino ad recuperandum expirato proculdubio extinctum remanſit omne Ius *l. eleganter vbi gloſſ. ff. de pign.* Surd. *conſ. 145. num. 2.* Cyriac. *contr. 374. num. 12.* Buratt. *dec. 287. per tot. & deciſ. 889. num. 1.* & in conſequens nihil reſtat ex parte ſua ad implendum ſed eo modo poteſt D. Dux frui regimine Caſtrorum cum fructibus aſſignatis, & à directo dominio penitus extinctis ſicuit Franciſco & filijs viuentibus eius auctoribus *l. prima & tota titulo C. vt act. ad hæred. & contra hæred.* non enim Caſtrum S. Gregorij, vel aliud aſſignantur loco regiminis, & fructuum prædictorum Caſtrorum eſt in obligatione ſed in facultate ſoluendi reſeruato D. Paulo, vt patet ex
19 prædictis, & proinde † ſi non curauit vti d. facultate in tempore ſibi conceſſo venit eidem imputandum Spad. *d. conſ. 219. numer. 3. cum ſeqq.* Buratt. *d. deciſion. 287.* Rota in *Romana Dotis 3. Maij 1619. §. nec officit cum ſeq. coram me.*

Inſubſiſtens tamen viſum fuit alterum repetitum obiectum, quod ex quo in prima tranſactione anni 1558. promiſſio de ſoluendo ſcut. 1000. ſingulis annis facta fuit Franciſco & filijs, vſquequo duraret linea maſculina legitima, & naturalis, & de legitimo matrimonio dd. filiorum procreata iuxta illius terminos debeat regulari aſſignatio Regiminis Caſtrorum in ſecunda conuentione facta itaut prædicta linea deficiente euanuerit quoque aſſignatio iſta, nec poſſit continuare in Ducem Bracciani extraneum, nam vt pariter fuit in d. vltima deciſione reſponſum tranſigentes in poſtrema concordia ſequuta de anno 1559. receſſerunt à prima in pluribus, & ſignanter in hac parte dando nouam formam ſuccedendi, nam in prima pro deficientibus de linea maſculina in ſecunda
20 pro hæredibus, & ſucceſſoribus ſtipularunt, quorum † appellatione veniunt etiam hæredes extranei, vt in ſpecie reſpondit Rot. *dec. 21. num. 5 & ſeq. part. 1. recent. & in Romana, ſeu Tiburtina Caſtrorum 24. Nouembris 1610.*
21 *coram bon. mem. Lancell.* † & in materia ſuapte natura ad hæredes extraneos tranſitoria, vt iſta aſſignatio regimi-
22 nis, & fructuum Caſtrorum Verba † *hæredes, & ſucceſſores* non admittunt reſtrictionem ad ſolos filios, & alios deſcendentes, ſed capi debent pro quolibet hærede etiam extraneo *l. eam tamen ff de legat. 3.* Bartol. *& alij in l. Gallus 29. §. etiam ſi parente ff. de lib. & poſthum.* Socc. Iun. *conſ. 98. num. 7. verſ. ex quo ſumus lib. 2.* Mant. *de tac. & ambigu. lib. 14. tit. 19. numer. 25.* Rota coram Pen. *deciſion. 48. numer. 10. & 16. iuxta Venetam impreſſ.* Comitol. *deciſion. 17. num. 107 & in recen. deciſ. 700. nu. 14. part 9.*

Non releuat conſideratio facta ad excluſionem hæredum extraneorum, quod illis admiſſis hoc ſequeretur
abſurdum, † quod vſuſfructus aſſignatus Franciſco & fi- 23
lijs, non conſolidaretur cum proprietate Caſtrorum per D. Paulum reſeruata, & deinde donata *contr. text. in l.*
antiquitas 14. C. de vſufruct. quia Textus † loquitur in 24
terminis legati vſuſfructus, quod de ſui natura non extenditur vltra hæredem cuius mentio de illo intelligitur
& morte finitur Teſtatores aliter non diſponente, † ſe- 25
cus dicendum in præſenti aſſignatione regiminis cum Iure percipiendi fructus à Caſtris ipſis ſeparato facta per viam contractus hoc enim caſu omnes hæredes continentur, & ſic non intrat diſpoſitio d. legis de vſufructu loquentis, vt diſtinguendo tradunt Alex. *in l. in Annalibus numer. 1. verſ. ac vbi ceſſat* Iaſon. *numer. 3. verſ. eſt ergo ſciendum C. de legat.* Guttier. *de iuram. confirmat. part. 1. cap. 48. numer. 8. in fin. verſ. quia tenetur* Mant. *de coniect. vlt. vol. lib. 8. tit. 14. n. 21.* Peregr. *de fideic. art. 53. num. 63.*

Et ita vtraque parte Informante &c.

R. P. D. T A I A.

Bononien. Parochialis.

Lunæ 9. Iunii 1664.

A R G V M E N T V M.

Lis quod fuerit proſecuta ex actibus in cauſa factis arguitur, Nec obliuio etiam ex lapſu magni temporis inducta cenſetur cum iſta arbitrio Iudicis canonizetur. Paupertas regulariter excuſat, nec taciturnitas ex alia cauſa quam ex negligentia non operatur acquieſcentiam poſſeſſioni naturali alterius.

S V M M A R I V M.

1 *Sententia vt valeat debent eſſe præſentes vel legitimè vocati omnes, quos negotium tangit.*
2 *Procuratore mandatum acceptante & principali notitiam habente non poteſt procedi per contradictas.*
3 *Scientia Procuratoris & principalis deſumitur ex proteſtatione facta in actis ab vno ex illis.*
4 *Lite pendente non ſolet computari tempus poſt litem motam.*
5 *Poſſeſſio tempore litis non præſumitur continuata vltra decennium.*
6 *Lis quod fuerit proſecuta arguitur ex pluribus actibus in cauſa geſtis & pluribus proteſtationibus antea & poſtea factis.*
7 *Obliuio non pertinet ad litem ſiue motam, ſiue non motam, & multo minus negligentia.*
8 *Tempus ad obliuionem inducendam arbitrio Iudicis determinatur & num. 9.*
10 *Pauperes omnes appellantur miſeri.*
11 *Paupertas regulariter excuſat, vbi quiſquam alias non excuſaretur.*
12 *Taciturnitas vbi cauſari poteſt ex alia cauſa, quam ex negligentia non operatur patientiam poſſeſſioni naturali alterius.*

D E C I S I O CCVI.

IN deciſis 22. Iunij 1661. * hodie DD. ſteterunt; Nam ſententia A. C. 12. Februarij 1648. viſa eſt nullo modo poſſe ſaluari, à nullitate defectus citationis, ad hoc
enim, vt valeat † ſententia debent eſſe præſentes vel 1
legiti-

Digitized by Google

legitimè vocati omnes illi, quos negotium tangit *l. de vno quoque 47 ff. de re iudi c. & ibi notata.*

Nec iuuari poteſt Thomas in ſua manutentione ex citatione per contradictas prætextu teſtamenti facti à Petro in perſona Simeonis, non autem producti in actis eiuſdem Notarij cauſæ.

Quia vt dicebatur in præcedenti deciſione, §. DD. viſa
2 eſt ſatis, eſt quod Simon conſtitutus Procurator † acceptauit mandatum, & Thomas fideicommiſſarius habuit notitiam ex Rot. coram Mohedano *deciſione vlt. de Iudic. alias 312. & dictum fuit* coram Reuerendiſſimo D Roias *deciſ. 297. in fin.* cum alijs & eſt praxis, vt apud Ridolphin. *cap. 3. n. 30. par. 1.*

3 Porro notitia, † & ſcientia Thomæ principalis, &
Franciſci eius procuratoris ſcientium mandatum Petri, & acceptationem Simeonis magis patuit ex eo quod ipſe Simon vti Procurator Petri petierat, & habuerat monitorium contra Thomam ſuper hac Parochiali, & produxerat in actis vna cum mandato Petri facto, in ſua perſona, & Franciſcus vti Procurator Thomæ bis apparuerat, & proteſtatus fuerat de huiuſmodi actis Simeonis, vt in præſenti Summario Petri.

Pariter neque iuuari poteſt ex eo repetito obiecto amiſſæ poſſeſſionis à Petro per decennale ſilentium, & amplius, & proindè poſſeſſionis non manutenibilis.

4 Nam cum lis † pendet non ſolet generaliter com-
putari tempus poſt litem motam Poſth. *de manut. obſeruat 58. n. 12. verſ. compiendam* Rota *coram Pen. Lugdanen. editionis dec. 1662. n 6. verſ. tempus autem poſt litem motam cum alijs in fine deciſionis.*

Nec obſtare dixerunt DD. in hac diſtinctione decennalis ſilentii, aut antea, aut poſt litem motam pendentis litis, & ſilentiom Actoris longè ſupra decennium, &
5 quod † poſſeſſio tempore litis non præſumatur continua-
ta vltra decennium ad Rotam apud Poſth. *deciſion. 86.*
6 *numer. 4. & deciſion. 427. numer. 4. part. 3. recent.* quæ †
nititur pluribus actibus geſtis in cauſa, & ſubſecutis, & pluribus petitionibus & proteſtationibus anteà, & poſteà factis Poſth. *dicta obſeru. 58. numer. 43. verſ. vt puta ex actis*, neque communis ratio præſumptæ obliuionis ex tanto tempore Gloſ. *vbi ſit in fin l. ſi quod, ff. de acquir. poſſeſſ. & gloſ. vlt. l. 4. & ad l. ſiue poſſidetis, C. de probat. numer. 8. in fine cum alijs, & paſſim* Rota apud
7 Poſth. *d. obſeruat. 58. numer. 3.* obliuio † enim non per-
tinet ad litem ſiuè motam, ſiuè non motam, & multo minus negligentia, de qua Bartol. *ad d. §. ſi fortè d. num. 4.*

8 Nam quantum † tempus requiratur ad obliuionem
inducendam à Iudicis, arbitrio pendet, *gloſ. penult. in fin. l. furti ff. de vſucap.* Menoch. *de arbitr. caſu 26.*
9 *numer. 2.* Non enim videtur in poſſe tradi † certa re-
gula, ſed committendum videtur arbitrio Iudicis, qui vndique circumſtantijs rectè penſatis arbitretur, &c. *iuxt. gloſ. penult.* apud Poſth. *dicta obſeru. 58. numer. 33. & ſeqq. cum alijs adeò vt de 28. annis ſit deciſio coram Panzirolo in Romana Domus 16. Iunii 1640. §. nec eo quod Nicolaus ſpatio 28. annorum à die motæ litis diſtulerit allegata in deciſion. 394. num. 12. verſ. & in puncto par. 9. recent.*

Maximè quod pauper Presbyter diſtulit propter abſentiam & paupertatem, cuius vt ſumma miſeria eſt, adeout
10 omnes † miſeros pauperes appellemus, ita & ſumma
11 miſeratio quia paupertas † regulariter excuſat, vbi quiſ-
quam alias non excuſaretur apud Odd. *de reſtit. in integrum*
12 *quæſt. 15. nu. 46.* cum allegatis, & vbi taciturnitas † cauſa-
ri poteſt ex alia cauſa, quam ex negligentia non operatur patientiam, & acquieſcentiam poſſeſſioni naturali alterius Rota *dicta dec. 394. n. 13. cum aliis.*

Et ita vtraque &c.

☞ Deciſio iſta in hac eadem cauſa emanata, quæ hic allegatur, & in qua Rota ſtetit in deciſis ſub die 11. junii 1661. coram eodem R. P. D. meo Taia erit infra in Miſcellanea, iuxta ſeriem temporis.

R. P. D. E M E R I X.

Bononieſi reſidui dotis.

Lunæ 9. Iunij 1664.

ARGVMENTVM.

Mandatum quando contra bona propria hæredis relaxari nequeat. Contrà hæredem adeuntem hæreditatem, & bona propria obligantem cum promiſſione de rato pro cohæredibus, ob non ſumptam iſtorum ratihabitionem procedi poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum relaxari non poteſt contra bona propria hæredis non probata hæreditatis aditione cum beneficio legis & inuent..rij, & non reddita ratione de inuentariatis & num. 2.*

3 *Mandatum ſemper ſuſtinetur pro ſumma debita, quando non fuit executum.*

4 *Hærede adeunte hæreditatem contra ipſum in ſolidum agi poteſt.*

5 *Hæres obligans bona propria pro dote cum promiſſione de rato pro cohæredibus non ſolum ex perſona propria vigore huius obligationis tenetur, ſed etiam ob non ſumptam ratihabitionem cohæredum ipſe ſolus conueniri poteſt & num. 6.*

DECISIO CCVII.

ANNO 1630. Aloyſios Zambeccarius nuptui dedit Catherinam filiam Vincentio Leonio cum Dote librarum 34. mil quam ſoluere promiſit Vincentio Sponſo, & Hieronymo eius Patri, hoc modo libras videlicet 16. mil. in actu immiſſionis annuli, & reliquas libras 18. mil. infra terminum 7. annorum, quolibet anno ratam partem, pacto tamen adiecto quod pro anno non teneretur, neque ad ſortem, neque ad fructus Dotales cum promiſſione faciendi de omnibus publicum inſtrumento *Summario Vincentii numer. 1.*

Anno ſequenti defuncto Aloyſio, relictis poſt ſe Franciſco Maria, & Andrea ac Io. Paulo filijs; Franciſcus Maria deuenit ad celebrationem Teſtamenti promiſſi à Patre, in quo nomine ſuo, & fratrum cum decreto Iudicis & ſolemnitatibus promiſit ſoluere dd. lib. 18. mil infra 7. Annos incipiendo à die 6. Februarij 1663. ſub obligatione Cambij, & cum promiſſione de rato pro fructibus *Summario n. 2.*

Anno autem præterito Vincentios ſub prætextu, quod omnes defecerint in ſolutione egit coram A. C. contra Com. Ioſephom Aloyſium hæredem Franciſci Mariæ, & obtinuit relaxari mandatum contra bona illius hæreditaria pro libris 14803. pro reſiduo ſortis, & pro libris 22. mil. pro fructibus, ſeù interuſurijs Dotalibus, à quo interpoſita appellatione, & cauſa mihi commiſſa cum clauſula, ſi quid exequendum; Dedi dubium ad formam Reſcripti, *an mandatum ſit exequendum* circa cuius reſolutionem, licet initio variæ fuerint dominorum opiniones, alijs in totum inclinantibus pro executione propter grauiſſimas probationes inſtrumentarias crediti Dotalis quas putabant non offuſcari prætenſinoibus in contrarium adductis alijs verò in eorum ſententia magis propenſis, tum quia non præceſſit citatio ad docendum Franciſcum Mariam adiuiſſe hæreditatem Aloyſij cum beneficio legis, & inuentarij, necnon ad reddendam rationem de
Inuentariatis, ſine qua non † credebant poſſe deueniri a
ad relaxationem mandati contra bona propria Hæredis iuxta praxim, relatam à Saluſtio Tiberio *lib. 1. cap. 45. n. 57. paſſim à* Rota *receptam, & in ſpecie in recent. deciſion. 39. numer. 9. part. 6.* vbi plures referuntur, tum quia exiſtimabant mandatum eſſe exceſiuom, non quia ſolom fuit relaxarum pro omnibus fructibus decurſis à die obligationis, non obſtante quod ſecundum eorum opinionem pro triennio non deberentur, ſed quia tres fuerunt hære-

des

Digitized by Google

2 des Aloyſij, & nihilominus mandatum † fuit relaxatum
pro integra ſumma contra ſolum Franciſcum Mariam,
ſeù illius bona hæreditaria contra *text. in l. pro hæ-
reditarijs, & in l. ſi adulta C. de hæreditarijs actio-
nibus*.

In eam autem poſteà conuenere ſententiam, quod
mandatum pro nunc ſit exequendum pro libris mille re-
lictis ad aliam particularem diſputationem. Et ratio re-
3 ſolutionis eſt quia licet † mandatum ſit executiuum,
ſemper ſuſtinetur pro ſumma debita, quando prout hic
non fuit executum. Rota coram Durano *deciſion.* 388.
*numer.*4. *& deciſion.*120. *numer.*22. *part.*8. *recent.* & alias
ſæpius, deberi autem ſaltem libras mille, non ſolum
conſtat ex Inſtrumentis, & calculis hinc datis, ſed etiam
ingenuè fatentur ipſimet pro Com. Ioſepho Aloyſio infor-
mantes.

Non obſtat quod fuerint tres hæredes Aloyſij, quodque
non præceſſerit citatio ad docendum Franciſcum Ma-
riam non adiuiſſe hæreditatem cum beneficio legis, &
Inuentarij, & ad reddendam rationem de inuentariatis,
quia eum non conſtet, quod alijs fretres adiuerint hæredi-
4 tatem rectè agi † potuit inſolidum contra Franciſcum
Mariam, qui hæreditatem adiuit, vt in his terminis
reſpondit Rota *in Romana vineæ* 30. *Ianuarii* 1647. *&* 3.
Iunii 1641. *coram bon. mem. Cardinali Veroſpio*.

Neque erat opus aliqua citatione ad docendum ipſum
adiuiſſe hæreditatem cum beneficio legis, & Inuentarij,
5 quia † Franciſcus Maria poſt obitum patris expreſsè obli-
gauit bona propria pro dote cum promiſſione de rato
pro fratribus *dicto Summario numer.*2. & propterea tene-
tur non ſolum ex perſona propria vigore huius obligatio-
nis, quam voluntariè ſuſcepit, vt diſtinguendo inter obli-
gationem non neceſſariam notant Couarru. *variarum
reſol.*147. *numer.*10. *verſ. Attamen* Staiban. *reſol.*19. *num.*
14. *&* 15. *part.*1. Capiciolatro *conſultatione* 31. *num.*26. *in
fin. part.*1. *&* Rota *deciſ.* 392. *part.*1. *deciſ.*544. *n.*1. *part.*
6 5. *tom.*2. *recent.* † Sed etiam ob non ſumptam ratihabi-
tionem fratrum potuit ipſe conueniri tamquam obliga-
tus ad damna, & intereſſe, Rota *in Aſculana Reuacia-
tionis* 22. *Maii* 1651. *&* 1. *Iulii* 1652. *coram Reuerendiſſimo
D. meo Decano*.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. PRIOLO.

Amerina Fideicommiſſi.

Lunæ 9. *Iunii* 1664.

ARGVMENTVM.

Teſtatore vocante filios maſculos, illorum-
que deſcendentes, & maſculis deficien-
tibus fœminas excluſa à ſucceſſione certa
aliorum maſculorum linea; deficiente li-
nea maſculorum vocata fideicommiſſum
ad fauorem fœminarum cenſetur purifi-
catum, etiamſi ſuperſtites ſint maſcu-
li ex linea excluſa; cum excluſus à fi-
deicommiſſo abſque conditione limita-
tiua temporis ſemper cenſeatur exclu-
ſus.

SVMMARIVM.

1 *Vocatus ſub conditione admittitur ipſa purificata.*
2 *Iudicium puri & purificati eſt vnum & idem.*
3 *Fœminæ per vulgarem non admittuntur ſuperſtite alte-
ro maſculo vocato.*
4 *Fæminæ vocatæ ſemper, & quocunque tempore non
adeſſent filij maſculi cenſetur vocatæ per fideicom-
miſſariam.*
5 *Teſtator grauans magis dilectos vulgariter pupillariter,
& per fideicommiſſum reſtituere fœminis hæredi-
tatem cenſetur voluiſſe grauare etiam alios de agna-
tione minus dilectos.*
6 *Fideicommiſſum cenſetur inductum per prohibitionem
alienationis bonorum.*
7 *Ratio conſeruandi agnationem magis vrget ad inducen-
dum fideicommiſſum, quam quælibet alia.*
8 *Voluntas teſtatoris ſemper venit attendenda quando
de illa conſtat, & contrarius intellectus non admit-
titur.*
9 *Excluſus ſimpliciter & abſolutè à fideicommiſſo abſque
conditione limitatiua temporis eſt ſemper exclu-
ſus.*
10 *Conditio negatiua non dicitur purificata, niſi reducatur
ad impoſſibile.*
11 *Perſonæ quæ non continentur in diſpoſitione, nec etiam
compræhenduntur in conditione & n.* 12.
13 *Verba*, vt bona conſeruentur apud hæredes, & in
eorum linea maſculina, & ea deficiente in linea
fœminina *relatiuè limitant, & reſtringunt conditio-
nem ad maſculos ſupra vocatos, nec poſſunt referri
ad deſcendentes excluſos.*
14 *Verba excluſis tamen ab hac ſucceſſione illimitatè ad hæ-
reditatem, non limitate ad aliquem gradum cenſen-
tur adiecta.*
15 *Hæreditas eſt ſucceſſio in vniuerſum ius defuncti.*

DECISIO CCVIII.

INSTITVIT Petrus Matthæus filius quondam
Ioannis Felicis hæredem Agapitum nepotem cui ſub-
ſtituit eius filios, & moriente ſine filijs ſubſtituit maſcu-
los proximiores de Agnatione dicti Ioannis Felicis, exclu-
ſis ab hac ſucceſſione in omnibus, & per omnia Vliſſe,
eiuſque filijs, & deſcendentibus in infinitum iuſtis de cau-
ſis animum ſuum mouentibus & ſtatim addidit, quod in
euentum in quem non adeſſent filij maſculi de agnatione,
in omnibus ſuis bonis ſuccederent filiæ fœminæ dd. hære-
dum inſtitutorum, & ſubſtitutorum ſi extiterint ſin au-
tem aliæ fœminæ proximiores. Obijt Agabitus ſine filijs
ſuperſtite tamen Ioanne Felice altero nepote Teſtatoris,
qui pariter obijt ſine filijs ob quorum defectum Zefferina
filia Cammillæ de Ianſelicis prætendens purificatum fi-
deicommiſſum ad ſuum fauorem, egit ad bona hæredita-
ria contra Antonium, & Agabitum nepotes præfati Vliſ-
ſis ex Olimpio filij, & ſuccubuit; ſed cauſa in Rota mihi
commiſſa datoque dubio, an Zefferinæ eſſent conceden-
da immiſſio, affirmatiuè reſolutum fuit.

Quia vocatio fœminarum in euentum in quem non
adeſſent maſculi de agnatione, eſt litteralis; Cum itaque
per obitum Agabiti & Ioannis Felicis defecerit linea maſ-
culina, purificata eſt conditio, ſub qua fœminæ vocaban-
tur purificata igitur conditione † Zefferina comprehenſa 1
in teſtamento Petri Matthæi, & vocata ſub eadem con-
ditione admitti debet ad fideicommiſſum perindè, ac ſi
purè vocata fuiſſet, cum puri, † & purificati idem ſit Iu- 2
dicium, Peregrin. *de fideic. artic.*43 *num.*17. Cephal. *conſ.*
445. *num.*17. *& ſeqq.* Rota *deciſ.*436. *num.*1. *part.*9. *& in
Bononien. fideic. de Anſelmis* 16. *Iunii* 1659. *coram Emmen-
tiſſimo D. Cardinali Celſo, & in Mediolanen. fideicommiſſi* 3.
Martii 1662. *coram R. P. D. meo Albergato.*

Nec ſubſiſtit quod vocatio † fœminarum contineat ſo- 3
lam vulgarem, quæ expirauerit eo ipſo quod ſuperſtes fuit
Ioannes Felix quando defuit linea Agabiti iuxtà Theori-
cam Cuman. *in l. cum ita, § in fideicommiſſo, ff. de legat.*
2. ſiquidem fœminas non fuiſſe vocatas per ſimplicem vul-
garem, ſed etiam per fideicommiſſariam deprehenditur
ex pluribus, & ſignanter, ex quo conditio illa, ſub qua
vocatæ ſunt fœminæ, ibi in euentum in quem non adeſ-
ſent filij maſculi non ſtat determinatè ad tempus mortis
Agabiti, ſed indeterminatè, videlicet ſemper, & quocun-
que tempore non adeſſent filij maſculi, quo caſu † ſub- 4
ſtitutio continet etiam fideicommiſſariam iuxta diſtin-
ctionem Soccin. *in l. ſolemus in fine, ff. de Condit. & de-
monſtrat. quem ſequitur* Rota coram Buratt. *deciſ.* 689. *num.*
5. *&* 2. coram Merlin. *deciſion.*326. *numer.*5. *& in Roma-
na fideicommiſſi de Zeffiris* 20. *Maii* 1639. *coram bon. mem.
Bichio.*

Deindè ex quo Teſtator † non ſolum grauauit Agabi- 5
tum, & eius deſcendentes magis dilectos vulgariter pupil-
lariter & per fideicommiſſum vſque ad 200. annos reſtitue-
re hęreditatem fęminis, vndè multo magis cenſetur voluiſ-
ſe grauare Ioannem Felicem, & alios de agnatione minus
dile-

Digitized by Google

dilectos Menoch. *conſil.158. num.24. & ſeqq. & conſ.1159.*
num.28. Rota *deciſ.266. numer.20. part.1. recent. & coram*
Merlio. *deeiſ.12. num.6. & 7.* ſed vlterius prohibuit aliena-
re bona ad hoc, vt conſeruentur apud hæredes, & io eo-
rum linea maſculioa, & ea deficiente in fœminina per
ſpatium 200. annorum quod cum fieri non poſſit abſque
eo quod ſubſtitutio contioeat etiam fideicommiſſariam
nollo modo caſui noſtro poteſt applicari doctrina Cumani,
6 ſed per hanc † prohibitionem cenſetur indctuum fideicom-
miſſum abſolutum etiam in caſu mortis, vt per omnes *in l.*
filius fam. §. diui, ff. de leg.1. Mantic. *de conieƈt. lib.6. tit.*
14. ſub numer.24. Petra *de fideic. probibit. quæſt.5.* Fuſar.
quæſt 6. numer.24. Peregrin. *de fideic. art.19 num.7.* Rota
deeiſion.10. & deeiſ.143. vtrobique numer.1. & ſeqq. part.1.
recent.

In hoc etiam comprobatur onus iniunctum fœminis aſ-
ſumendi nomen & arma familiæ, ex quo tanto magis eli-
citur aoimus teſtatoris perpetuandi fideicommiſſum per
200. annos, etiam in Caſu in quem linea fœminina fuerit
7 ingreſſa, cum ratio † conſeruandi familiam, & agnatio-
nem magis vrgeat ad inducendum fideicommiſſum, quam
quælibet alia Mantic. *de coniec. lib.11. tit.3. n.6.* Rota coram
Merlio. *dec.12. n.37. & in recen. part.9. dec.188. n.17. & in*
Hortana fideicommiſſi 15. Martij 1660. coram Reuerendiſſi-
mo Domino meo Cera Decano.

Hinc patet reſponſio ad clauſulam tunc, & eo caſu
adiecta vocationi fœminarum, ſcilicet in euentum in
quem non adeſſent filij maſculi, quia dictiones huiuſmo-
8 di non attenduntur quando prout hic conſtat † de contra-
ria voluntate Teſtatoris extendeodi fideicommiſſum ad
fœminas ſemper, & quandocunque filij maſculi non ex-
teot Soccin. Iun. *conſ.106. ſub numer.29. lib.1.* Cephal. *conſ.*
196. num.23. Fuſar. *conſ.69. num.32. & ſeqq.* Surd. *deeiſ.37.*
num.32.

Noo obſtat, quod ſuperſint Antonius, & Agabitus
Iunior, quia cum teſtator excluſerit in omnibus, & per
omnia Vliſſem, eiuſque filios, & deſcendentes in infini-
tum, & ipſi deſcendant ex Vliſſe non poſſunt aſpirare ad
fideicommiſſum, à quo ſunt abſoluté, & ſimpliciter ex-
9 cluſi, nam † excluſus ſimpliciter, & abſoluté abſque con-
ditione limitatiua temporis eſt ſemper exeluſus Menoch.
conſ.220. num.51. & 53. cum ſeqq Bero. *conſ.120. num.41. &*
ſeqq. lib.1. Peregr. *de fideicommiſſis art.27. n.16. & 17.* Rota
part.1. diuerſ. dec.72. num.40. verſ. ſecunda coniectura, &
dictum fuit in Imolen. *ſucceſſionis 28. Martii 1661. coram*
R. P. D. meo Beuilaqua, & in Bonon. fideicommiſſis de Cæ-
ſareis 24. Ianuarii, & 22. Iunii 1663. coram R. P. D. meo
Albergato.

10 Et licet ſubſtituus ſub conditione † negatioa non exiſten-
tiæ certarum perſonarum ijs exiſtentibus admitti non ſo-
leat, hoc tamen intelligitur de illis perſonis, quæ ex
veriſimili meote teſtatoris excludunt ſubſtitutum; Non
autem de illis quæ ab ipſo teſtatore litteraliter excluſæ
11 ſuot; Hæ † enim perſonæ ſicuti non contineotur in diſ-
poſitione, & vocatione ita, oec etiam comprehendun-
tur in conditione, vt io his terminis reſpondit Rota *in di-*
cta Imolen. ſucceſſionis 28. Martii 1661. §. ex quibus coram
R. P. D. meo Beuilaqua.

Quod facilius procedit in præſenti caſu ex quo Vliſſe,
& illius deſcendentes excluſi fuerunt ex cauſa odij, de
qua ſatis viſum fuit conſtare ex ſententia abſolutoria, &
libello per eundem Vliſſem porrecto, & ſic tanto magis
12 cogebantur DD. credere † teſtatorem noluiſſe exeluſos io
parte diſpoſitiua, comprehendi in parte cond tionali *ad*
text. in l. Lucius 88. §. Lucius Titius ff. de legat.2 Soccin. Sen.
conſ.37. n.6. lib.3. Corn. *conſ.229. ſub num.3.* Marant. *conſ.*
135. num.38 & ſeqq. Surd. *dec.41. num.1. & per tot.* Fu-
ſar. *de ſubſtit. qu.317. num.1. & ſeqq. &* Peregr. *de fideic.*
art.22. n.99.

Præſertim attentis verbis prohibitionis prædictæ, nam
ibi teſtator prohibuit alienatiooem bonorum, *vt illa con-*
ſeruentur apud hæredes & in eorum lin. a maſculina, & ea
13 *deficiente in linea fœminina*; Dictiones † autem huiuſmo-
di relatiué limitant, & reſtringunt conditionem ad maſcu-
los eorumque lineam, qui fuerunt ſupra vocati, nec poſ-
ſunt referri ad Vliſſem, eiuſque deſcendentes excluſos,
vt in terminis non ſolum excluſi, ſed non oominati, &
ſimpliciter omiſſi deduxit Cephal. *conſ.107. num.12. & per*
tot. Curt. Iun. *conſ.40. num.13.* qui ampliat, etiamſi per-
ſonæ excluſæ, vel non nominatæ non eſſent odioſæ Rota
in Bononien. fideicommiſſi de Cataneis 17. Martii 1662. §.
quia cum fideicommiſſum coram R. P. D. meo Bourle-
mont.

Inanis autem eſt pretenſio, quod Vliſſes, & illius deſ-
cendentes fuerint ſolum excluſi in concurſu maſculorum
ex verbis illis; *excluſis tamen ab hac ſucceſſione*, nam † 14
iſta verba non fuerunt limitaté adiecta ad aliquem gra-
dum, ſed illimitaté ad hæreditatem, cum hæreditas † ni- 15
hil aliud ſit, quam ſucceſſio in vniuerſum ius defuncti
maximé conſiderata cauſa excluſionis, quæ cum fuit fa-
uore maſculorum, dum ipſe quoque Vliſſes erat de maſcu-
lis, ſed odium particulare, quod æqué operabatur in omni-
bus gradibus.

Et ita vtraque parte informante deciſum fuit &c.

R. P. D. PRIOLO.

Romana Cenſus.

Mercurij 13. Iunii 1664.

ARGVMENTVM

Creditor cenſus quando cenſeatur remiſiſſe ius percipiendi ſummam maiorem ex eodem cenſu. Ad effectum reducendi cenſum creatum irredimibilem ante Pianam conſtitutionem, quid requiratur. Creditor cenſus quando eiuſdem ſolutionem approbaſſe cenſeatur.

SVMMARIVM.

1 *Creditor Cenſus percipiens fructus eiuſdem ad certam rationem præſumitur remiſiſſe ius percipiendi maiorem ſummam, & facta reductio.*
2 *Obſeruantia ſoluendi, & percipiendi fructus ad ſummam diminutam, declarat Cenſum fuiſſe redactum.*
3 *Eccleſiæ per minorem ſolutionem non præiudicatur.*
4 *Beneplacitum Apoſtolicum requiritur ad effectum reducendi Cenſum ante Pij V Conſtitutionem creatum irredimibilem, & num. 0.*
5 *Beneplacitum Apoſtolicum habet locum in Iure quæſito Eccleſiæ, non in iure quærendo.*
6 *Bulla ſan. mem. Vrbani VIII. ſuper præiudicialibus Eccleſiarum, quomodo veniat intelligenda.*
7 *Bullæ non vindicant ſibi locum inter Eccleſiam, & Eccleſiam.*
8 *Verba demonſtratiua non qualificant quantitatem, ſed requiruntur taxatiua.*
9 *Creditor Cenſus adnotando ſolutionem eiuſdem in proprijs libris; ipſam ſolutionem approbaſſe cenſetur.*

DECISIO CCIX.

MANDATVM ad fauorem Monialium Sanctæ
Luciæ in Silice, relaxatum pro fructibus Cenſus,
ad rationem ſcutorum 10. pro centenario, non eſſe exe-
quendum, firmarunt iterum Domini, quia dum † Mo- 1
niales, ſpatio 27. annorum, & vltra perceperuot fructus
ad rationem ſcutorum octo ba 20. præſumitur remiſſum
ius percipiendi maiorem ſummam, & facta reductio ad
rationem prædictam, ita loquitur *text. in l. aduerſus, C. de*
vſur. Dec. *conſ.2. n.45. lib.1.* Capic. Latr. *dec.27. nu.8. lib.1.*
Leotard. *de vſur. q.92. n.24.*

Quod ſpeciali ratione io propoſito comprobatur, nam
in aſſignatione dicti Cenſus facta Monialibus vſque de an-
no 1574. expreſsé conuentum extitit, quod io caſu redu-
ctionis ipſæ tenerentur illam approbare, ad eo vt non poſ-
ſent moleſtare dictum Cedentem, nec hæredes; ex obſer-
uantia † igitur ſoluendi, & percipiendi fructus ad ſummam 2
diminutam bené declaratur, quod veré, & realiter Cen-
ſus fuerat redactus, illiuſque moderatio à Debitore iuſtifi-
cata, *l. minimé, ff. de leg.* Honded. *conſ.92. n.27. & ſeq. lib.1. &*
conſ.35. n.44. & ſeq. lib.2. Rot. *dec.69. n.8. par.4. to.2. & in ſi-*
mili dixit Rota *dec.191. n.10. & 11. part.8. recent.*

Non

Digitized by Google

3 Non obſtat, quod oon fuerit præludicatum Monaſterio per dictam minorem ſolutionem & receptionem, ex quo deficiat præſcriptio Quadragenaria eſt *tex. in cap. olim.*
4 *cauſam de cenſ.* & non iteruenitet † beneplacitum Apoſtolicum, vt requiritur ad effectum reducendi cenſum ante Pianam Conſtitutionem creatum irredimibilem, ex notatis per Ricc. *de Cur. Archiepiſcopo* Neapol. 134. *numer.* 4. *part.* 1. nam attento huiuſmodi pacto inito, vſque de anno 1574. concurrit iapſus 40. annorum, & vltra, cumque illud conuentum fuerit, antequam cenſus tranſierit in Moniales, & incorporaretur cum alijs bonis Monaſterij non
5 exquirebatur Beneplacitum Apoſtolicum, quod † habet locum in Iure quæſito Eccleſiæ, non autem in Iure quærendo, iuxta *conſ.* Federic. de Sen. 9. *nu.* 3. Lambert. *de Iur. Patron. lib.* 3. *art.* 9. *qu.* 2. *num.* 5. & *ſeqq.* Vincen. de Franc. *deciſion.* 14. *num.* 15. & 16. & *in terminis reductionis Cenſus, ita limitando tradit idem* Ricc. *de Cur. Archiepiſc.* Neapol. 134. *n.* 13.

6 Hinc neque applicatur Bulla ſan. mem. Vrbani VIII. ſuper præiudicialibus Eccleſiarum. Tum quia non comprehendit hunc caſum, in quo fuit conuenta reductio, antequam Cenſus fieret Monaſterij. Tum etiam, quia de tempore ceſſionis, ad fauorem Monialium iam exigebatur ad rationem ſcutorum 8. ba. 20. & nihilominus eſto, quod reductio fuiſſet ſequuta, poſtea Patribus Dominicanis, habentibus cauſam ab Incoronato Cenſus impoſi-
7 tore, ad huc Bulla † non habet locum inter Eccleſiam & Eccleſiam, vt fuit dictum in *Vicen. Portionum* 1. *Iunij* 1643. *coram bon. mem. Dunozetto, & in Pampilonem Iurium Parochialium* 19. *Ianuarij præteriti, coram* R. P. D. *meo Beuilaqua.*

Nec releuat, quod Moniales de anno 1645. graduatæ fuerint per Sententiam Cardinalis Vicarij facta mentione, quod Cenſus erat impoſitus ad rationem ſcutorum 10.
8 quia illa verba ſtant † demonſtratiuè, oon autem taxatiuè ad qualificandam huiuſmodi quantitatem, Bartol. *in l. Centurio, num.* 31. *de vulg. & pupill.* Surd. *deciſion.* 64. *num.* 22. *diuer. part.* 1. *deciſ.* 442. *num.* 3.

Extinctio eiuſdem cenſus pro rata ſcut. 190. viſa fuit pariter ſubſiſtere, nec impugnari poſſe ſub prætextu, quod ea facta fuerat fauore Monaſterij, non habente ſufficiens mandatum procuratore omiſſis enim reſponſionibus primæ
9 deciſionis, dum † Moniales pretium receperuot ſolutionem in libris Monaſterij dictam extinctionem approbarunt, ad *text. in l. Paulus, ff. rem rat. haber.* Rota *deciſion.* 56. *numer.* 3. *part.* 3. *recent.* contra quam hodie venire oon poſſont, *cap. quando ſemel ut. de reg. iur. in* 6. Rota *deciſion.* 105. *in fin. coram Eminentiſſ. D. Card. Ottobon.*

10 Nec etiam impugnari valet ex defectu conſenſus Apoſtolici requiſiti, ad extingendum cenſum ante Pianam Conſtitutionem creatum irredimibilem, quia habet cenſus impoſitus ante dictam Conſtitutionem, cum pacto, quod intra certum tempus eſſet irredimibilis, & poſtea quod amplius non poſſet redimi valeat, attamen pro illius validitate exigebatur, vt debitori in compenſationem facultatis ademptæ diminuerentur fructus, vt præter adductos in præcitata deciſione ſub die 19. Aprilis 1660. tradit Molin. *de contract. diſput.* 385. *num.* 11. Salaſ. *de Cenſ. dub.* 12. *n.* 2. *verſ. intelligatur autem*, quod cum in propoſito caſu ſeruatum non fuerit, cenſus redimi potuit, vt latius huic obiecto ſatisfacit eadem deciſ. in qua perſiſtendum eſſe reſolutum fuit, vtraque.

REVERENDISS. D. CERRO DECANO.

Poſteà S. R. E. Cardinali.

Æſina Cenſus.

Lunæ 16. *Iunij* 1664.

ARGVMENTVM.

Damna per creditorem mora debitoris incurſa per debitorem ſunt ſoluenda, & huiuſmodi damnum paſſo actio pro damnis, & intereſſe competit. Debitor quando dicatur conſtitutus in mora. Exceptionem non implementi opponere non poteſt, qui primo contrauenit.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum venditionis, probationem probatam facit.*
2 *Damna per creditorem mora debitoris incurſa per eundem debitorem ſunt ſoluenda.*
3 *Damnum fuiſſe incurſum per creditorem, ex omiſſa ſolutione debitoris, in ſpecie probari debet.*
Quod declara, vt num. 4. & 5.
6 *Damnum paſſo competit actio, pro damnis, & intereſſe.*
7 *Damnum iuſtificatum, reficiendum venit.*
8 *Debitor conſtitutus dicitur in mora, ſi tempore conuento non ſoluat.*
9 *Debitor dicitur moroſus per lapſum diei ſolutione adiectæ.*
10 *Dies adiecta, regulariter interpellat pro homine.*
11 *Verbum* debet, *præciſam obligationem, & neceſſitatem importat.*
Amplia, vt num. 12.
13 *Pecuniæ tacita, & expreſſa deſtinatio ex quibus reſultet, & num.* 14.
15 *Solutio determinato tempore facienda, venit de neceſſitate obligationis.*
16 *Mora ad quem effectum venit attendenda.*
17 *Exceptionem non implementi opponere non poteſt, qui primo contrauenit.*
18 *Exceptio non implementi prodeſt excipienti, in quantum ſua intereſt promiſſionem adimpletam non fuiſſe.*

DECISIO CCX.

CREDITVM, quod habebat D. Marchioniſſa Margharita Gabriellia in hæreditate quon. Franciſci de Amicis primi Viri, vendidit, & ceſſit, mediante perſona D. Marchionis Franciſci de Flaſchis eius ſecundi Viri anno 1633. Adriano de Honoratis ementi pro ſe, Fratribus, & Nepotibus, pretio ſcut. 10500. qui tunc ſoluit ſc. 3000. Reſiduum verò ſoluere promiſit infra quinquennium anno quolibet ſcuta 2000. ita tamen, quod vltima ſolutio eſſe deberet 24. Iunij 1638. de ſcut. 1500. quia verò dicta Hæreditas reperiebatur grauata annuo Cenſu ſcutorum mille ad fauorem Tatij de Tatiis, ab ipſo D. Marchione fuit accollatus preuia promiſſione inter eundem, & DD. Honoratos, illum extinguendi, his verbis, *quod ſolutio ſortis debeat fieri cum pecunijs ſoluendis per DD. de Honoratis, ex dicto reſiduo pretij ſcutorum* 7500. *ad beneplacitum dd. DD. de Honoratis, cum qua ſolutione voluerint*, & vt latius habetur in Inſtrumento relato ſummario vtriuſque partis *n.* 1. Vnde cum Honorati in tribus ſolutionibus poſtea factis, vnquam declarauerint eorum beneplacitum circa Cenſus extinctionem, & vltimam partitam anni 1638. pro reſiduo pretij non perſoluerint. quo ſtante Dñus Marchio coactus fuit ſoluere fructus Cenſus ſucceſſiue decurſos, ideo contra Honoratos inſtetit coram A. C. tam pro ſolutione reſidui pretij, quam etiam fructuum loco damnorum, & intereſſe, ſed cum ex ſpeciali Commiſſione Sanctiſſimi iniunctum fuerit, vt procedatur de Voto Rotæ, inde dubitaui, an ſit relaxandum mandatum, & reſolutum fuit affirmatiuè.

Quod reſpicit reſiduum prætij, obligatio clara elicitur 1
ex publico Inſtrumento Venditionis, quod facit probationem probatam; quo verò ad fructus loco damnorum, & intereſſe, in quo conſiſtit totum huius Cauſæ momentum, licet Honorati non ſe obligauerint ad Cenſus extinctionem, ſed hoc onus in ſe aſſumpſerit D. Marchio; Attamen ipſi ad hunc effectum tenebantur tradere pecunias, & inſuper declarare, qua ſolutione facienda erat Cenſus extinctio, iuxta d. ductam conuentionem, vnde dum in præcedentibus ſolutionibus factis vſque ad ſummam ſcutorum 6000. nunquam declararunt, quod cum eis extingueretur Cenſus, de neceſſitate ſequitur, quod extinctio non poterat fieri, niſi cum vltima ſolutione, & proinde
cum Honorati in hac † vltima ſolutione defecerint, eo- 2
rum-

Digitized by Google

rumque mora, & culpa non fuerit Cenſus extinctus, vtique teneatur ad damna paſſa per Dominum Marchionem, qui coactus fuit continuare ſolutionem fructuum, quos non ſoluiſſet, ſi pecunias Honorati ſubminiſtraſſent tempore conuento, vt in his terminis probat Cyriac. *controu. 368. num. 18.* Card. Caualer. *deciſ. 605.* Merlin. *deciſ. 246. num. 5.* Rota poſt Cenc. de cenſ. *deciſ. 554. in fin. in Bononien. Damnorum 1612. coram bon. mem. Coccino, & in Bononien. Nullitatis Concordiæ 27. Ianuarij 1648. § verum retorquetur, coram Bichio*, præcipuè attenta obligatione Camerali, ſub qua contineri damna, & intereſſe, Rota nunquam dubitauit.

Et quamuis in decernendis huiuſmodi damnis reprobato, Ruin. *conſ. 104. num. 6. lib. 1.* Rota exiſtimauerit onus
3 eſſe, quod † in ſpecie probetur, damnum fuiſſe incurſum ex omiſſa ſolutione, iuxta *deciſ.* Coccin. 498. *nu. 3. & alias relatas in Lauellen. 26. Nouembris 1650. coram Eminentiſſimo D. Cardin. Corrado, § neque ratione lucri.* Attamen hoc
4 † procedit, vbi non eſt certum, aut creditor recipiendo pecunias illas verè erogaſſet in Cauſam, ex qua prouenit damnum, tunc enim ob ſolam negligentiam debitoris in non ſoluendo tempore conuento, damnum non dicatur ſufficienter probatum ad effectum, de quo agitur, cum po-
5 tuerint pecuniæ in alios vſus conuerti, ſecus verò, vbi, † prout hic, adeſt certa, & præciſa deſtinatio pecuniarum in Cauſam extinctionis Cenſus abſque eo, quod creditor potuerit pecunias in aliam cauſam implicare, hoc enim caſu dum debitores fuerunt moroſi in ſoluendo tempore conuento, dubitari nequit de damno Marchionis, qui fuit adſtrictus ſoluere fructus Cenſus, à quibus fuiſſet liberatus,
6 ſi ſolutio ſequuta eſſet intra terminum præfixum, & † conſequenter eidem competit actio pro damnis, & intereſſe, vt probat Leotard. *de vſur. q. 71. n. 4. & 6.* Rota *in dicta Bononien. Damnorum 4. Maij 1612. coram Coccin. cum alijs ſupra allegatis.*

Neque ad iſtum effectum opus eſt probare requiſita, Pauli de Caſtro *in l. 3. §. fin. num. 3. ff. de eo, quod certo loco*, quia cum non agatur de lucro ceſſante, ſed de damno emer-
7 gente, illo iuſtificato † ex prædictis reficiendum venit abſque alia probatione dd. requiſitorum, per *text. in l. inde neratius, ff. ad l. Aquil.* Maſcard. *de probat. concluſ. 933. n. 56. vol. 2. cum allegatis in Firmana Pecuniaria 2. Iunij 1656. § nec eſt opus, coram R. P. D. meo Priolo.*

Vltra quod dicta requiſita non deſunt, nam quod Ho-
8 norati fuerint conſtituti † in mora liquet ex eo, quod vltima ſolutio ſcut. 1500. pro reſiduo integri pretij conuenta
9 fuit 24. Iunij 1638. per lapſum † namque dici ſolutioni adiectæ, vere dicuntur moroſi abſque alia interpellatione,
10 cum regulariter † dies interpellet pro homine, ad *text. in l. magnam, & ibi DD. C. de contrahend. ſtipulat.* Rota *dec. 65. par. 4. to. 2. & dec. 192. vtrobique n. 17. par. 5. recen.*

Deſtinatio verò pecuniarum immo neceſſitas illas erogandi in extinctionem Cenſus, de quo agitur, patet ex Inſtrumento Venditionis, ibi; *& ſolutio ſortis debeat fieri de pecuniis ſoluendis per DD. de Honoratis ex dicto reſiduo*
11 *pretii*, quod † verbum *debeat*, præciſam obligationem, & neceſſitatem importat, *gloſ. in Clement. attendentes, verb. debeant, de ſtat. monach. cum aliis per* Rot. *in Romana Locationis 6. Martii 1662. §. hinc non arguere, coram R. P. D. meo Ve-*
12 *roſpio*, præcipuè attento pacto, quod † Honorati ex dicta ſolutione valeant reportare Iura, & ceſſiones, quo fit, vt Marchio in eorum præiudicium non potuerit in alios vſus, quam in Cauſam deſtinatam erogare pecunias.

Non obſtat, quod totum reſiduum pretij ſcut. 7500. fuerat indeffinite deſtinatum pro extinctione Cenſus ſcutorum mille vnde remaneat incertum, an potius cum pecunijs iam ſolutis in quantitate ſcutorum 6000. vel cum vltima partita, nondum ſoluta fieri deberet extinctio, & proinde affirmari valet, quod defectus vltimæ ſolutionis fuerit Cauſa certa, & immediata damni.

Pro reſponſione enim animaduerterunt DD. quod licet totum pretium fuerit generaliter deſtinatum, ad effectum extinctionis Cenſus, fuit tamen ab Honoratis particulariter electa, & deſtinata, non ſolum tacite, ſed etiam expreſſa vltima partita ſcutorum 1500. prout vigore conuentionis poterant eorum arbitrio determinare, ibi; *ad beneplacitum DD. de Honoratis, cum qua ſolutione volue-*
13 *rint.* † Tacita namque deſtinatio reſultat ex quo in præcedentibus ſolutionibus, nunquam declararunt velle cum eis cenſum extinguere, ideoque præſumitur de eorum voluntate dilata extinctio ad vltimam partitam, quæ propterea de neceſſitate in hanc cauſam implicari debebat; Ex-
preſſa vero † deſumitur ex Epiſtolis ipſiuſmet Adriani de 14
Honoratis directis D. Marchioni, vbi de anno 1639. poſt factas omnes alias ſolutiones declarauit velle extinguere cenſum cum vltima partita reſiduali ſcutorum 1500. vbi; *ſubentraremo noi nel Cenſo, e la liberaremo con le ceſſioni di raggioni*, & melius in alia, ibi, *In riſpoſta dico à V. S. Illuſtriſſima, che io ſon pronto di pagare li ſcudi 1500. al Signor Tatio, auiſerò quanto ſia creditore de' frutti, ſaldarò la ſorte, e frutti, e del reſto farò rimeſſa à Roma*, Summario D. Marchionis, *n. 2.*

Nec ſubſiſtit, quod pactum extinguendi cenſum, cum reſiduo prætij, fuerit factum ad fauorem, & cautelam illorum de Honoratis, & ideo non debeat in eorum odium retorqueri. Quia ad eorum fauorem quidem eſt, vt extinctio fiat potius cum vna, quam cum altera ſolutione, quod fuit remiſſum eorum arbitrio, at ſubminiſtratio pecuniæ
certo, & † determinato tempore facienda, ad præciſum 15
effectum extinctionis, non reſpicit illorum fauorem, ſed venit de neceſſitate obligationis, & reſpicit potius fauorem Marchionis agentis de damno vitando, dum ea mediante liberari debebat ab vſuris, quibus premebatur, ad notata per Iaſ. *in l. item quia, ſub n. 1. & verſ. limita, ff. de pact.*

Denique non vrget præcipuum obiectum ab Informantibus, pro Honoratis excitatum, quod cum DD. de Flaſchis promiſerint tradere Scripturas pro iuſtificanda partita ſcutorum mille, crediti ceſſi contra hæreditatem Domini Amici, illaſque nunquam tradiderint, benè potuerint Honorati, propter huiuſmodi, non adimplementum reſiduum prætij retinere, quoniam conſignationi dd. Scripturarum non fuit adiecta certa dies, ſed promiſſa fuit dumtaxat ad requiſitionem illorum de Honoratis, ibi; *& ſic omni tempore ad requiſitionem ſimplicem dd. DD. Emptorum, ſeu eorum, &c. dare, & conſignare Scripturas authenticas, &c.* Vnde cum ipſi huiuſmodi requiſitionem non fecerint, niſi de anno 1650. non poſſunt proinde, ex hoc prætextu obijcere defectum implementi ex parte venditorum, ad effectum euitandi moram ab ipſis Emptoribus, iam in cauſam de anno 1638. & ſic longè ante dictam requiſitionem,
quæ † quidem mora tamquam, prima ad hunc effectum 16
attenditur Ancharan. *conſ. 86. nu. 2. & 3.* Dec. *conſ. 471. nu. 6. cum allegatis in Romana Grani 13. Nouembris 1641. §. eoque minus, verſ. prius enim, coram me, impreſſ. in rec. dec.*
471. n. 23. part. 9. & qui † primo contrauenit non poteſt op- 17
ponere de exceptione non implementi, Rota *dec. 70. n. 17. poſt* Zacch. *de Obligat. Cameral.* Buratt. *dec. 896. nu. 1. & coram* Card. Caualer. *dec. 605. n. 4.*

Inſuper Honorati ex dilata Scripturarum conſignatione, nullum imaginabile damnum, ſeu præiudicium, vllo vnquam tempore recipere poſſunt. Durante enim vita D. Marchioniſſæ Margharitæ iam poſſident integram hæreditatem Amici debitoris titulo viuſfructus ab eadem Marchioniſſa empti; in futurum vero poſt mortem illius pariter ſunt cauti, ex depoſito per eos facto in Sacro Monte Pietatis Ferrariæ, ſub expreſſo vinculo, & prohibitione, ne inde pecuniæ amouerentur, niſi conſignatis ſcripturis pro iuſtificatione dictæ partitæ ſcutorum mille, vt ex Cedula depoſiti, dicto Summario Marchionis *num. 4.* Quaproter ceſſante damno, & præiudicio, ceſſat intereſſe, & ſic deficit quoque prætextus retardandi ſolutionem reſidui pretij, ac ruit exceptio non implementi, quæ
† in tantum prodeſt excipienti in quantum ſua intereſt 18
promiſſionem non eſſe adimpletam, Surd. *conſ. 101. num. 24.* Rota coram Gregor. *dec. 347. n. 11. & 16. adden. nu. 20.* Merlin. *dec. 246. n. 3.* Buratt. *dec. 571. n. 5. & recen. dec. 192. n. 2. part. 5.*

Et præfata fortius procedunt ex quo Honorati poſt factum dictum depoſitum ſcutorum 2000. ſoluerent Tatio cenſuario ſcut. 245. quamuis ſcripturæ non fuiſſent conſignatæ, vt ex prædictis Epiſtolis, dicto Summario D. Marchionis *n. 2.* ſoluendo enim partem debiti ſatis declararunt ſe velle teneri abſque alia exceptione ad ſoluendum integrum reſiduum, & pro ſcripturarum conſignatione ſufficienter cautos eſſe.

Et ita vtraque, &c. parte informante, &c.

R. P. D. E M E R I X.

Romana Fideicommiſſi de Glorierijs.

Lunæ 16. Iunij 1664.

A R G V M E N T V M.

Teſtator quando poſt maſculos fœminas agnatas, earumque filios admiſit, loca pia ab eius ſucceſſione excluſiſſe videtur concurrentibus teſtamenti verbis perbelle, & nitidè ponderatis, quare cauſam piam in concurſu deſcendentium Teſtatoris, non haberi in conſideratione reſoluitur.

S V M M A R I V M.

1. *Sub vocatione Nepotum, & Pronepotum maſculorum continentur omnes deſcendentes maſculi in infinitum.*
2. *Subſtitutio includens*, alios quomolibet ex inſtitutis deſcendentes, *vt latior, comprehendit aliam ſpeciem diuerſam ab expreſſis.*
3. *Dictio* alios, *oſtendit diuerſitatem perſonarum.*
4. *Dictio* quomodolibet *adiecta verbo* deſcendentes, *illud ampliat, & facit, vt comprehendantur omnes fœminæ poſt vocationem maſculorum.*
5. *Dictio* maſculis, *qualificat tantum illa verba, quibus appoſita eſt.*
6. *Verbum* quibuſcumque *eſt latæ, & amplæ ſignificationis.*
7. *Oratio, quando agitur de perſonis, quæ ſimul concurrere non poſſunt, quamuis vnica diuiditur in plures, ità vt cenſeantur tot orationes, quot ſunt perſonæ, & ſubſtitutiones ordinatæ.*
8. *Teſtator poſt maſculos fœminas ad ſucceſſionem bonorum admittens ſe declarare videtur, non ſumpſiſſe conſeruationem domus, & familiæ in rigida ſignificatione reſtricta ad ſolos maſculos, ſed in benigniori pro prælatione agnatorum tantum.*
9. *Teſtator, poſt maſculos fœminas agnatas, earumque filios ad hæreditatem ſuam vocans loca pia excluſiſſe videtur.*
10. *Fœminarum, & mulierum appellatione, non ſolum dicuntur vocatæ primæ filiæ agnatæ, ſed etiam omnes illarum deſcendentes.*
11. *Teſtator cenſetur vocaſſe prius totam lineam maſculinam deinde fœmininam, quando fœminæ vocatæ ſunt in tempus remotum poſt deficientiam omnium maſculorum.*
12. *Teſtator in vocatione maſculorum vtens verbis amplis, & vocationi maſculorum, ex fœminis deſcendentium accommodatis, iſtos etiam admiſiſſe cenſetur.*
13. *Deciſionem in Maceraten. Hæreditatis 22. Februarij 1598. coram Pamphilio, & 27. Decembris 1618. coram Manzanedo, declarantur.*
14. *In Fideicommiſſis attenditur grauati proximitas, dummodo non concurrant coniecturæ contrariæ voluntati teſtatoris.*
15. *Repetitio tacita non eſt admittenda, quando adeſt perſonarum, & graduum diuerſitas.*
16. *Textus in l. cum Auus, ff. de condition. & demonſtrat. & in l. cum acutiſſimi, C. de fideicomm. impedit admiſſionem locorum piorum exiſtentibus deſcendentibus teſtatoris.*
17. *Cauſa pia in concurſu deſcendentium, non conſideratur.*

D E C I S I O CCXI.

DOMINI confirmando reſolutionem captam, ſub die 28. Martij præteriti, * hodie iterum reſponderunt, Fideicommiſſum à Cæſare Glorierio in vltimis eius Tabulis inſtitutum, purificatum eſſe ad fauorem Portiæ, illique dandam immiſſionem, quia vocationem Portiæ, quæ ſola in dubium reuocabatur, adhuc rectè deſumi exiſtimabant, tam ex prima Teſtamenti parte, in qua Teſtator inſtituit filios, nepotes maſculos, pronepotes, & alios quomodolibet ex eis deſcendentes, eoſque ad inuicem ſubſtituit; quam etiam ex ſecunda, in qua expreſsè voluit, quod filiæ fœminæ, non exiſtentibus maſculis de Domo Glorieria, ſuccedant, iuxtà leges, & auctoritates in præcedenti deciſione allegatas.

Neque ad excludendam Portiam à ſubſtitutione deſcendentium viſa fuit ſufficere expreſſio qualitatis maſculinæ adiecta nepotibus, & declaratio Teſtatoris, quod reſiduum hæreditatis, & bonorum ipſius remaneant infraſcriptis hæredibus pro conſeruatione familiæ ſuæ Domus, appoſita in ea Teſtamenti parte, in qua Alexandro filio reliquit prætium Clericatus Cameræ, & repetita iterum in alia, in qua adiecit prohibitionem alienationis ſtabilium.

Quia vt dictum fuit in deciſione, & denuo hodie
Dominis placuit expreſſio qualitatis maſculinæ non releuat, dum ſubſtitutio continet duas partes, vnam
quæ loquitur de Nepotibus, & Pronepotibus maſculis, ſub quibus verbis † continentur omnes deſcenden- 1
tes maſculi in infinitum, Rota *deciſ. 6. numer. 37. par. 5. recent.*

Et alteram in illis verbis, *& alios quomodolibet ex eis*
deſcendentes, quæ † eſt latior, & comprehendit aliam 2
ſpeciem deſcendentium diuerſam ab expreſſis, tàm attenta
illa dictione *alios*, quæ † oſtendit diuerſitatem 3
perſonarum, quam etiam attenta illa dictione † *quomo-* 4
dolibet, quæ ampliat verbum *deſcendentes*, & facit vt comprehendantur omnes etiam fœminæ poſt vocationem maſculorum, vt benè declarat Peregr. *conſ. 5. nu. 46. & conſ. 6. nu. 5. lib. 1.* Natt. *conſ. 467. nu. 23. verſ. 3. contra prædicta*, & Rota coram Eminentiſs. Otthobono *deciſ. 265. num. 16. & in Sarſinaten. Feudi 22. Iunii 1645. coram bon. mem. Dunozetta, & §. neque viſum, & 18. Decembris eiuſdem anni coram eodem, §. 8. & ſeq. & in Romana Caſalis Mediæ viæ 15. Maii 1662. § præterea, coram R. P. D. meo Beuilaqua*, in quibus optimè conſideratur, quod licet in vnica oratione dicatur, pro ſe filijs, & deſcendentibus maſculis, & hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque, tam illa dictio
† *maſculis*, non qualificat totam orationem, ſed ſolum il- 5
la verba quibus appoſita fuit, & alia frequentia retinent ſuam vim comprehenſiuam fœminarum propter adiectio-
nem verbi † *quibuſcumque*, quod eſt amplioris, & latio- 6
ris ſignificationis.

Et ratio eſt, quia quando agitur de perſonis, quæ ſimul 7
concurrere non poſſunt, oratio quamuis vnica diuiditur in plures, ita quod tot cenſeantur orationes, quot ſunt perſonæ, & ſubſtitutiones ſubordinatæ, Berous *conſ. 120. nu 75. lib. 2* Rota *deciſ. 151. nu. 17 & ſeqq. & præcipuè nu. 23. & 24. par. 5. recent. & in Parmen. Status 26. Aprilis 1613. §. nec aliquid, coram ſan. mem. Innocen. X. & in dicta Sarſinaten. Feudi 22. Iunii 1645. coram bon. mem. Dunozetto, §. neque viſum.*

Voluntas autem conſeruandi bona in familia non eſt ſimplex, & abſoluta, vt ſupponunt informantes pro locis pijs, ſed reſtricta, & limitata quouſque extent maſculi, quod probatur. Tùm ex eo quod Teſtator poſt ſupradicta verba, *quia voluit quod remaneant perpetuo in Domo de Glo-*
rierijs, ſtatim ſubiungit, videlicet, *in † maſculos legiti-* 8
mos, & naturales, & in defectum maſculorum, in fœminas, hoc ipſo declarans ſe non ſumpſiſſe conſeruationem Domus, & Familiæ in rigida ſignificatione, reſtricta ad ſolos maſculos, cum perpetua excluſione fœminarum, ſed in benigniori, & mitiori pro prælatione maſculorum, & agnatorum, ad tradita per Cephalum *conſ. 600. num 35. verſ. ex quibus infertur*, Fuſar. *de ſubſtitut. qu. 311. nu. 34. & qu. 353. nu. 12. cum ſeqq. & alios adductos in deciſ. §. tum denique*, Rota coram Merlino, *deciſ. 864. num. 26 & ſeq. & in recent. deciſ. 133. nu. 21. vſque ad 26. par. 9.*

Tùm etiam quia inferius generaliter plurles vocauit fœminas, & deficientibus mulieribus indeterminate,

demum ſubſtituit loca pia; hinc enim euidentius apparet
9 Teſtatorem non † habuiſſe voluntatem conſeruandi bo-
na in familia ſtrictè ſumpta, ſed poſt maſculos vocaſſe om-
nes tàm agnatas, quàm earum filios, & voluiſſe omnes
præferri locis pijs Rolan. à Val. *de lucro dot. quæſt. 56. n. 27.*
& ſeqq. Phanuc. *eodem tract. gloſs. 5. n. 31.* Caſtill. *controu.*
lib 5. cap. 92. nu 14. & cap. 133. nu. 7. Altograd. *conſ. 66. nu.*
82. verſ. ſecundo reſpondetur lib. 2. Marta *conſ. 61. num. 27.*
vbi loquitur in terminis excluſionis piæ cauſæ, & plures
cumulat Rota coram Merlin. *dicta deciſ. 864. n. 26. & ſeqq.*
10 Appellatione † namque fœminarum, & mulierum
non ſolum dicuntur vocatæ primæ filię Agnatæ, ſed etiam
omnes illarum deſcendentes Gabr. *conſ. 96. n. 34. verſ. ta-*
men declaratio illius dictionis lib. 1. Rota coram Card. Ca-
ualer. *deciſ. 125. n. 10. verſ. ex qua diſpoſitione, & in Bonon.*
Bonorum, ſeù fideicommiſſi de Sanctis 17. Iunij 1647. §. tertio
11 *quia coram bon. mem. Bichio*, præſertim dùm fœminæ † le-
guntur vocatæ in tempus remotiſſimum poſt deficientiam
omnium maſculorum; cenſetur enim Teſtator prius vocaſ-
ſe totam lineam maſculinam, & poſt lineam fœmininam,
vt benè Peregr. *conſ. 39. n. 15. verſ. proindè lib. 6.* Laderch.
conſ. 235. col. vltima verſ. eſt itaque ſenſus, Rota *in Romana,*
ſeù Sabinen. fideicommiſſi 22. Maij 1656. §. & huiuſmodi ver-
ſic. quoties enim coram bon. mem. Dunozetto.
Quæ facilius admittenda ſunt, dùm, vt in alia deciſio-
ne fuit obſeruatum, § *Tùm etiam*, verſamur in Teſtamen-
12 to Viri † doctiſſimi, qui ſi voluiſſet vocare ſolos maſcu-
los, & poſt eos vnum tantum gradum fœminarum, quæ
eſſent de familia gratia ipſam conſeruandi, non fuiſſet vſus
verbis tàm amplis, & accommodatis vocationi quorum-
cumque maſculorum etiam deſcendentium ex fœminis,
vt obſeruat in puncto Glouagn. *conſ. 12. nu. 17. lib. 2.*
13 Non obſtant igitur deciſiones † *in Maceraten. hære-*
ditatis 22. Febr. 1598. coram Pamphilio, & 27. Decembris
1610. coram D. Manzanedo, quia in ipſarum caſu vocatæ
fuerant fœminæ cum expreſſa qualitate, quod eſſent de-
ſcendentes ex linea maſculina, & ideò non eſt mirum ſi
ibidem dictum fuerit non admitti deſcendentes ex fœmi-
nis, quia illæ non dicuntur deſcendere ex linea maſculina,
vt aduertit Gratian. *diſ. ept. 901. nu. 1. & n. 28. & ſeq.* Pe-
regr. *art. 26. nu. 4.* Rota *deciſ. 203. ſub n. 1. par. 2 recent.* &
coram Duran. *deciſ. 300. nu. 1. & 2. cum ſeqq.* atquę ità in
puncto ad has deciſiones reſpondit Rota *in præcitata Ro-*
mana, ſeu Sabinen. fideicommiſſi 22. Maij 1656. §. nec appli-
cantur, coram bon. mem. Dunozetto.
Sicuti nec etiam releuat abſurdum; quod ſecundum
hunc intellectum admitteretur fœmina cognata remotior,
excluſa fœmina agnata proximiore, quia cum caſus in con-
creto dari non poſſit, niſi quando cognata eſſet proximior
grauato, ſeù vltimo defuncto, nullum inde reſultat abſur-
14 dum, cum regulariter in fideicommiſſis † attendatur pro-
ximitas grauati, dummodo non concurrant vehementes
coniecturæ contrariæ voluntati Teſtatoris, vt pluribus
congeſtis dictum fuit coram Eminentiſſ. Otthobono *deciſ.*
21. nu. 1. cum ſeqq. & an tales concurrant coniecturæ, vel
non, tunc inter agnatam, & cognatam, non autem cum
locis pijs diſceptandum eſſet.
Minus vrget, quod Portia non ſit de Domo, & Fa-
milia Glorieta, quia vt latè demonſtratum fuit in alia
deciſione, talis qualitas non legitur expreſsè appoſita in
15 ſubſtitutionibus fœminarum; tacita † autem repetitio
non debet admitti, ſtante diuerſitate perſonarum, &
graduum, vt notant Soccin. Panzirol. Peregr. & alij cu-
mulati *in deciſione, §. et propterea.*
Et in omnem caſum cum negari non poſſit, quin
Fælix mater Portiæ ſit litteraliter vocata, & ſi viue-
ret admittenda foret ad excluſionem Locorum Pio-
16 rum, ſemper vrget diſpoſitio † *text. in l. cum Auus,*
ff. de condit. et demonſtr. et in l. cum acutiſſimi, C. de
fideicomm. impediens admiſſionem Locorum Piorum
exiſten. deſcendentibus Teſtatoris: in nihilo ſuffragan-
17 te priuilegio piæ cauſæ, quod † in concurſu deſcenden-
tium non eſt habendum in conſideratione, iuxtà ſen-
tentiam Diui Auguſtini, relata *in Aureo Textu Cano-*
nis quicumque cnaſu 17. qu. 4.

Deciſio iſta ſub die 25. Martij 1664. coram eodem R. P. D. Veroſpio, eſt ſupra in hac eadem par. deciſ. 168.

R. P. D. EMERIX.

Maioricen. Canonicatus Pœnitentiariæ.

Lunæ 16. Iunij 1664.

ARGVMENTVM.

Prouiſio Apoſtolica beneficij ſtatum non immutet, nec actus vnicus eſt validus ad inducendam obſeruantiam. Collatio facta à Capitulo contradicente Epiſcopo non tenet. Collatores quando ſunt diſcordes in collatione, neutra illorum tenet, & deuoluitur ad ſuperiorem collatorem.

SVMMARIVM.

1 *Inſula Maioricenſis habetur pro vna eademque re cum Hiſpania.*
2 *Inſulæ Baleares hodie diſtinguuntur in Maioricam, & Minoricam.*
3 *Teſtibus de re ad ſe pertinente deponentibus plurimum defertur.*
4 *Epiſcopus Maioricenſis inter Epiſcopos Hiſpaniarum numeratur, & eſt ſuffraganeus Epiſcopi Valentini.*
5 *Nuncius Hiſpaniarum procedit in cauſis ſpoliorum Maioricæ, & in ea deputat ſubcollectores.*
6 *Inſula ſecundum Ius ciuile, & Canonicum eſt pars illius Prouinciæ, cui adiacet, & num. 8. & 9.*
7 *Interpretatio benigna, & lata in fauorabilibus facienda eſt.*
10 *Singula quæ non proſunt, ſimul iuncta iuuant.*
11 *Ratio quando eadem non eſt, eſt etiam diuerſa iuris diſpoſitio.*
12 *Prouiſio Apoſtolica non immutat ſtatum beneficij.*
13 *Actus vnicus non eſt aptus ad obſeruantiam inducendam.*
14 *Collatio ſimultanea Epiſcopi, & Capituli præſumitur, donec contrarium probetur.*
15 *Collatio facta à Capitulo contradicente Epiſcopo non tenet.*
16 *Epiſcopo ad conferendum requiſito, & non conferente prouiſio facta per Capitulum debet ſuſtineri.*
Quod procedit quando Epiſcopus poſtea conſenſiſſet, vel ſimpliciter conferre renuiſſet, & num. 17.
Secus quando Epiſcopus expreſsè contradixit beneficium alteri conferendo, & num 18.
19 *Diſcordia quando eſt inter collatores collatio per alterutros facta non tenet, ſed deuoluitur ad ſuperiorem collatorem.*
20 *Rota in Lucana Cappellæ 1. Iulii 1650. coram Bichio, & alibi in quibus terminis loquantur.*

DECISIO CCXII.

CVM dilemmate, quod vel Inſula Maioricen. non comprehenditur ſub indulto Gregoriano loquente de Eccleſijs in Regni Hiſpaniarum exiſten. & tunc Canonice proceſſit Epiſcopus conferendo ad formam Concilij Tridentini, aut verò comprehenditur ſub indulto, & tunc legitimè procedit Capitulum conferendo per concurſum ad formam dicti indulti reſolutum fuerit ſub die 3 Decembris proximi præteriti litteras Apoſtolicas Petri Honuphrij Shauler, non eſſe exequendas, ſed Cauſa bis repropoſita viſum fuit corruere dilemma, & propterea Domini receſſerunt à deciſis.

Etenim quod Inſula Maioricen. comprahendatur ſub indulto ex pluribus deſumitur.

Primo quia indultum loquitur generaliter de omnibus Eccleſijs exiſten. in Regnis Hiſpaniarum, & ſem-
per † inſula Maioricen. habita eſt pro vna eadem- 1
que re cum Hiſpania, atque eius incolæ pro veris
Hiſpa-

Hiſpanis, prout Danuet. *in Hiſtoria Regni Balearis lib. 1. tom. 1. §. bienque ſiempre*

Secundo quia Hiſtorici paſſim, & Geographi tra-
ctante de Hiſpania, & illius Regnis, ſub illa Collo-
cant inſulas Baleares, hodie diſtinctæ in Regnum Ma-
2 ioricæ, & Minoricæ nuncupatæ Volterao. *in Geograph. lib. 2. tit. de Hiſpan. fol. 14.* Ptolom. *lib. 2. cap. 6. in fin.*
Abraham Ortelius *in Geographio veteri, necnon ad tab. Hiſpaniæ* Philip. Cluuerius *introd. ad Geograph. lib. 2. cap. 5 tit. de incolis Hiſpaniæ, & recent eius diuiſione*,
& plures alij relati ab informantibus, quibus vel atteſtan-
3 tibus de re ad ſe pertinente plurimum eſt deferendum per
text. in l. 7 menſe ff. de ſtatu hominum l. 1. in princ. ff. de ventre inſpicien. cap. propoſuiſti 4. de probat. & cap. fraternitatis 6 de frigidis, & maleficiatis, & ea, quæ congerit Maſcard. *de probat. concluſ. 1173. num. 1. & ſeqq.*
Rot. coram Greg. *deciſ. 123. num. 9.* & in terminis difficul-
tatis an inſula ad Prouinciam pertineat necne Griſtader.
tract. de inſul. cap. 13 num 9 in fine.

Tertio quia exactio ſubſidij, & excuſati conceſſa à ſede
Apoſtolica Regi Catholico in Regnis Hiſpaniæ fit etiam
in Regno Maioricæ ſicut in alijs Regnis Hiſpaniarum
Summ. Petri Honuphrij num. 20.

Quarto quia Epiſcopus Maioricen connumeratur in-
ter Epiſcopos Hiſpaniarum, & eſt ſuffraganeus Epiſco-
4 pi Valentini Corad in Parochiali Eccleſiæ poſt eius pra-
xim diſpenſationum fol. 690.

5 Quinto quia † Noncius Apoſtolicus Hiſpan procedit
in cauſis ſpoliorum Maioricæ, in eaque deputat ſubcol-
lectores, ſicut in cæteris alijs Hiſpaniæ Prouincijs Duran.
deciſ. 314. in principio.

6 Sexto quia tam ſecundum ius ciuile, quam Canonicum
ſunt pars illius Prouinciæ, cui adiacent vt eſt *text. in l. inſulæ, vbi gloſs. &* Gotifred. plures alios referens *ff. de iudicijs, & in cap. vnico extrauag. commun. in §. Apuliæ vbi gloſs. in verb. Siciliæ* in ſpecie teſtatur de Inſula Maio-
ricarum.

7 Septimo quia † verſamur in cauſa fauorabilis, in
qua benigna, & lata eſt facienda interpretatio iuxta text
in l. cum quidam ff de lib & poſt. & in Priuilegio conceſſo
Prouinciæ; cuius nomen intelligitur ſecundum com-
munem vſum loquendi Bartol. *in extrauag. qui ſint rebelles numer. 3. & ſeq. verſ. Lombardia, & verſ. cum erga.*

Et denique, quia talis videtur fuiſſe mens Regis
ſupplicantis, & Pontificis concedentis prout non ob-
ſcure colligitur ex noua conſtitutione Sanctiſſimi Do-
mini Noſtri nuper ad inſtan Regis edita, in qua in-
quit, quod licet inſula Maioricen quippè vna ex adia-
centibus inſulis DD. Regnorum Hiſpaniarum, ſub in-
dulto comprehendi videntur nihilominus maioris cla-
ritatis gratia, & ad præcidendas controuerſiarum, &
litium occaſiones declarauit prædictas Gregorij litteras
etiam inſulam Maioricen comprehendere, & quatenus
opus ſit ad Eccleſiam Maioricen extendit ſine præiudicio
litis, &c.

Non obſtat, quod in Bullis ſubſidij, & excuſati, &
forſan, etiam in breui facultatum Nuncij appoſita ſit
clauſula, *& in inſulis adiacentibus*, quia illa vti appoſita
maioris claritatis gratia, & ad præcidendas litium oc-
caſiones, non impedit, quo minus in alijs litteris Apo-
ſtolicis in quibus contineri tantum exprimitur cenſean-
8 tur † comprehenſæ etiam inſulæ adiacentes iuxta ſen-
9 tentiam Plinij *lib. 18. cap 25. ibi:* Cum attica † nomi-
nata fuerit debemus intelligere Cycladas Inſulas, & alio-
rum tam Hiſtoricorum, quam Geographorum ſuperius
allegatorum.

Et in præſenti comprehenſio Inſulæ Maioricen non
deſumitur ex ſolis Bullis ſubſidij, vel declaratione S. D.
N. aut iuriſdictione Nuncij, vel alijs ſeparatim per-
penſis.

Sed ex omnibus ſupra ponderatis, ſimul iunctis,
quæ licet forſan ſingula non ſufficerent, tamen ſimul
ponderata mentem Regis, & Pontificis illam comprehendi
10 non obſcure demonſtrant † iuxta regulam vulgatam
ſingula quæ non proſunt iuncta iuuant.

Non obſtant etiam deciſiones in cauſa Barchinonen Ca-
nonicatus Pœnitentiariæ coram R. P. D. meo Veroſpio
Roias, & Eminentiſs. Celſo, quia vltra quod adhuc
ſunt ſub lite fundantur in ratione particulari, quod Ca-
11 talonia ſit Principatus † non Regnum quæ ratio non
militat in caſu noſtro, quia indubitatum eſt Maioricam
eſſe Regnum, & propterea non applicantur.

Minus facit aſſumpta obſeruantia deſumpta ex vltimo
ſtatu, & vacatione, quæ ipſo loco ſuccedit poſt indul-
tum, quia prouiſiones Apoſtolicæ ex vulgatis non im-
mutant ſtatum beneficij, & ex hoc vnico actu nulla po- 12
teſt deſumi obſeruantia, quæ præiudicet, niſi probata
ſcientia indulti in Summo Pontifice ſucceſſiue, & quod
† eo non obſtante voluerit prouidere Rot. coram Card. 13
Caualer. *deciſ 91. num. 9. & deciſ. 613 num. 12. & 13 par. 4. tom. 3. recent. & in Leodien. Canonicatus 31. Ianuarii 1661. §. neque voluntas coram R. P. D. meo Veroſpio.*

Sublata autem ex præfatis prima parte dilemmatis
DD. credebant non obſtare ſecundam, quia cum in
caſu propoſito Collatio conceſſa per indultum ſit ſimul-
tanea, vt conſtat ex verbis indulti ibi; Per ordinarios
locorum, & Capitula dd. Eccleſiarum etiam de Iure
præſumitur, niſi contrarium probetur *cap. cum Eccleſia* 14
Volaterrana ibique gloſs. & DD. de Elect. Gonzal. *ad reg. 8. gloſs. 45. nu. 36.* & Rota coram Gregor. *deciſ. 95. num. 1. & in Lucana Cappellaniæ 4. Aprilis, & 1. Iunii 1650 coram bon. mem. Bichio*, vbi plures congeruntur collatio fa-
cta à Capitulo contradicente † Epiſcopo non tenet, Fe- 15
dericus de Senis *conſ. 1. num. 7.* Rebuff. *conſ 60. verſ. his non obſtantibus* Buratt. *deciſ. 223. num. 8.*

Neque refert, quod † Capitulum pluries requiſiue- 16
rit Epiſcopum ad conferendum ad formam indulti, ideo-
que prouiſio facta per ſolum Capitulum debeat ſuſtineri
iuxta ea quæ notat Garz. *de Benef. par. 5. cap. 4. num. 42.*
Gonzal. *ad reg. 8. d. gloſs. 45. nu. 68. & ſeq.* Lotter. *de re Benef. lib. 2. quæſt. 21. num. 24 & ſeq.* & Rota *deciſ. 366. num.*
16. & 17. par. 9 quia obiectum benè procederet † quando 17
Epiſcopus poſtea conſenſiſſet, vel ſimpliciter requiſiſſet
conferre, & in his terminis loquuntur Garz. & alij ad id
comprobaa. adducti; ſecus † vero eſt quando prout hic 18
Epiſcopus alteri conferendo expreſſe contradixit, tunc
enim ſtante diſcordia inter ſimultaneos Collatores,
neutra Collatio tenet, ſed deuoluitur ad ſuperiorem Re-
buff. *d. conſ. 60. verſ. his tam non obſtan.* Federic. de Senis
d. conſ. 1. num. 7. Garz. *dicto gloſs. 45. num. 58. & 62.* Garz.
d. quæſt. 5. cap 4 num. 29. 33. & 34 Lotter. *d. quæſt. 21. nu. 40. & ſeq.* & Rot. *coram Bichio in d. Lucana Cappellaniæ 4. Aprilis §. neque excuſationem in fin. & 1. Iul. 1650. §. Collatio.*

Nec placuit reſponſio alias data, quod hoc tantum lo-
cum habeat, quando eodem iure ſimultaneo vtuntur
Epiſcopus, & Capitulum, non autem quando ex diuerſo
iure conferunt quia ratio deuolutionis non conſtituitur
à DD. in eo quia per contradictionem ſe mutuo impe-
diunt, quæ ratio æquè tunc procedit, immo magis dum
ex diuerſo iure, quam quando, ex eodem conferunt, &
plures ex ſupra allegat. nempe Rebuff. Federic. de Senis,
& Rot. *in Lucana Cappellaniæ coram Bichio* expreſsè lo-
cuntur in caſu quo collatio facta fuerat ex diuerſo
Iure.

Auctoritates autem, & Iura in præcedenti deciſione
allegata procedunt, quando Ius conferendi ſpectat ad ſo-
lum Capitulum, & Epiſcopus habet vnam tantum vo-
cem, ſicut ſinguli Canonici, quo caſu numerari debent
capita ius habentium, & Ideo non obſtan. prout in his
præſcitis terminis reſpondet Federic. de Senis *d. conſ. 1. nu. 7. verſ. ad contraria.*

Et ita recedendum à deciſis litteras Apoſtolicas eſſe
exequendas reſponſum fuit vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Ciuitatis Caſtelli Bonorum.

Veneris 30. Iunij 1664.

ARGVMENTVM.

Acceptatio Teſtamenti, & diſpoſitionis Teſtatoris ex quibus deſumatur plenè in hac deciſione pertractatur, in qua coniecturæ contrariæ diſtinguntur, & declarantur.

SVMMARIVM.

1 *Notitia ex quibus deſumitur.*
2 *Aditio hæreditatis ſuppoſita notitia teſtamenti benè inducit illius approbationem.*
3 *Legatorum ſolutio benè inducit approbationem teſtamenti.*
4 *Approbatio teſtamenti ex quibus deſumatur, & num. 5. 6. 7. 8. & 9.*
10 *Hæres contrauenient diſpoſitioni Teſtatoris non lucratur fructus fallit vt num. 11.*
12 *Confeſſio debitoris non præiudicat creditoribus.*
13 *Creditori competit retentio.*
14 *Exceptio requirens altiorem indaginem non poteſt retardare immiſſionem.*

DECISIO CCXIII.

REPROPOSITA hodie cauſa ſuper deciſis vltimo loco nempe ſub die 27. Aprilis anni præteriti, & acquieſcentibus DD. de Attis d. deciſioni in parte firmanti prædia Pochalæ, Piſcheriæ, & Celalbæ eſſe ſubiecta Primogenituræ per bon. mem. Antonium Mariam Epiſcopum Amerinum inſtitutæ fuit reſtricta difficultas ad prędium S. Antonij, & alia bona libera per Io Paulum Gratianum reum conuentum poſſeſſa titulo dationis in ſolutum vſque de anno 1646. à Carolo Io. Baptiſtæ eius filio, & Patri Io. Pauli ad computum fructuum ex dd prædijs Primogenituræ ſuppoſitis in debite perceptorum ſub prætextu quod non ſubmiſerit idem prædium Celalbæ præfatæ Primogenituræ iuxta voluntatem d. Epiſcopi patrui, qui ſub pœna aliter ſe immiſcendi in ſua hæreditate, & fructus percipiendi d. ſuppoſitionem ei demandauit; quam difficultatem DD. examinando cenſuerunt deciſionem in hac parte eſſe reformandam exiſtimantes ex hodie deductis ſufficienter conſtare de requiſito conſenſu Caroli in approbatione diſpoſitionis Epiſcopi qui prædium prædictum Primogenituræ ſuppoſuit iuſſumque illius in hoc adimpleuiſſe.

Nam dubitari nequit quin Carolus indubitatam ſcientiam haberet nedum teſtamenti Epiſcopi, in quo onus iſtud fuit ei iniunctum ſed optimè etiam innotuit intentio illius antequam illud conderet, vt plenè
1 deducitur ex pluribus litteris miſſiuis † & reſponſiuis emanatis circa huius teſtamenti factionem inter ipſum Carolum, & bon. mem. Remboldum tunc eius Agentem, & poſtea huius S. Tribunalis Auditorem relatis in ſummario præteritæ poſitionis Io. Pauli qua notitia
2 poſita certum eſt † quod defuncto Teſtatore per ſubſequutam aditionem hæreditatis illius ex dicto Teſtamento ſibi delatæ, fuit illud approbatum cum omnibus ibi contentis Bart. *in l. qui Romæ §. duo fratres, ff. de verb. oblig.* Natta *conſ.* 162. *num.* 44. Surd. *conſ.* 335. *numer.* 54. *& conſ.* 413. *num.* 20. *& aliis allegatis probat etiam deciſio quæ reuidetur §. neque oppoſitum in fine.*

Rurſus acceptatio Teſtamenti, & adimplementum voluntatis Teſtatoris pro parte Caroli ex eo non minus clare elicitur quod aſſerens ſe fuiſſe in eo ſcriptum hæredem, & grauatum ad ſoluendum quædam legata, ibi relicta in numerata pecunia legatarijs promptè ſatisfecit ſummario hodierno illorum, de Attis n. 1. ex qua legatorum ſolutione abſque dubio reſultat
3 approbatio † Teſtamenti, & oneris iniuncti cum facta fuerit in executionem illius nec alias ſoluta fuiſſent *ad text. in l. ſi pars § final. & l. Papinianus, ff. de in offic. Teſtam l. poſt legatam in princ. ff. de iis quibus vt indigno* Honded. *conſ* 89. *num.* 31. *cum ſeqq. lib.* 1. Caſanat. *conſ.* 29. *num.* 32. *& ſeqq & conſ.* 34. *num.* 29. Giouag *conſ.* 100. *num.* 63. *lib.* 1. Caſtill. *controu lib.* 5. *cap.* 107. *num.* 65.

Conferunt etiam ad id ipſum arguendum & conſenſum Caroli pro requiſita ſuppoſitione Prædij Calalbæ Primogenituræ probandum quod poſt aditam vt ſupra hæreditatem in illa ſe immiſcuit fructuſque per multos annos percepit cum alio Iure non potuiſſet conſequi ob reſiſtentiam præcepti Teſtatoris ſequitur, vt
4 cenſeatur † conſenſiſſe tali ſubiectioni, & mandato ſatisfeciſſe *l. rem mobilem, & l. ad legatum ff. de Procur. l. illud ff. de acquir. hæred. ac l. legatus ff. de alim. legat. et late in his terminis tradit* Giouagn. *conſ.* 18. *per tot. lib.* 2. Surd *conſ.* 150. *num.* 20. Crauett. *conſ.* 261. *num.* 3. Menoch. *conſil.* 77. *numer.* 25. Card. Caualer. *deciſ.* 604. *num. finali.*

Tandem magna præſumptio præteriti conſenſus, & approbationis viſa fuit DD oriri ex hoc quia ſpatio 27. annorum Carolus ſemper pro hærede ſe geſſit fructus percipiendo ex hæreditate, & bonis omnibus hæreditarijs, & fideicommiſſo ſuppoſitis, & ſignanter ex
prædijs Pochalæ, & Peſcheriæ, † ex qua tam tempo- 5
ris diuturnitate cum obſeruantia certè arguitur fuiſſe ſatis impletum id quod in hac parte optauit Teſtator, & hæres ſciebat ſe teneri Purpurat. *conſ.* 348. *num.* 132. Palmo *conſ.* 3. *n.* 22. Menoch. *conſ.* 241. *num.* 26. *vbi quod præſumitur etiam conſenſus expreſſus* Gratian. *diſcept. for. cap.* 311. *num.* 19. Gamma *deciſ.* 51. *num.* 9. Maſcard. *de probat. concluſ.* 417. *nu.* 2. Rota *deciſ.* 570. *num.* 2. *par.* 4. *diuerſ.* Andr. *deciſ.* 54. *nu.* 19. *& in rec. deciſ.* 353. *num.* 2. *par.* 3. *deciſ* 264. *num.* 11. *par.* 6.

His itaque conſtitutis, & indubitatum aſſenſum im-
portantibus non obſtat, quod pro implemento mandati † 6
Teſtatoris d. conſenſus debebat ante aditam hæreditatem, & alios omnes actus procedere, & effectiuè erat ſubijciendum prædium Primogenituræ per Carolum eodem modo, quo fecerat Epiſcopus, quatenus intendebat lucrari fructus, quia reſponſum fuit, quod talis
actus, † vel non erat neceſſarius dum Epiſcopus ſubie- 7
cerat, & potuit ex ſe, ex allegatis in alia deciſione, vel adhuc reſultat ex ipſo aditionis hæreditatis cum onere ſibi relictæ nam alias repugnat, quod vo-
luerit † eam acquirere, & fructus percipere, & onus 8
iniunctum reijcere ideo ſequuto actu † poſitiuo aditio- 9
nis ſimpliciter ratione incompatibilitatis dicitur cum onere acceptata, & ſic impletum quantum debebat vt ad rem notat Giouagn. *d. conſ* 18. *num.* 1. *cum ſeq.* Surd. *conſ.* 355. *nu.* 32. *et* 407. *num.* 49. *et* 441. *nu.* 4. Curt. Iuo. *conſ.* 159. *nu.* 5. *verſ. ſed dato* Caual. *deciſ.* 382. *nu.* 3. *et plus ex facto quam verbis conſentire, et approbare cap. dilecti il* 2. *de appell.* Abb. *conſ.* 116. *num.* 3. *lib.* 1. Rot. *d. deciſ.* 291. *nu.* 7. *et* 13. *par.* 9. *rec.*

Et hinc inferebatur non ſuffragari Io. Paulo declarationem à dicto Carulo ad commodum Io. Baptiſtæ ſui Pa-
tris factam in inſtrumento dationis in ſolutum prædij S. 10
Antonij, & aliorum bonorum, quod ipſe defecerit in ſupponendo prædium Celalbæ Primogenituræ, & fideicommiſſo, & ideo non potuerit lucrari fructus, ſed ſpe-
ctare ad ipſum Ioannem ex diſpoſitione Teſtatoris iuxta 11
deducta in alia deciſione quia poſito ex prædictis adimplemento non erat locus huiuſmodi declarationi, & minus dationi in ſolutum bonorum liberorum loco fru-
ctuum perceptorum, quæ propterea vti voluntariè emana- 12
ta inter Patrem, & filium tempore quo erat debitis inuolutus, & ſignanter debito cenſus, de quo agitur, non potuit creditoribus præiudicare, quibus erat ante declarationem, & ſententiam Ius quæſitum ſuper dd bonis *l. ſi creditorem C. de pact.* Surd. *deciſ.* 102. *num.* 6. Rota coram Buratt. *deciſ.* 9. *num.* 2. *in Romana ſeu Ianuen. pecuniaria* 1. *Iulii* 1644. *coram bon. mem. Bichio, & alis in* 1. *deciſ.* 17. *Maii* 1662. *edita §. nec pro iuſtificatione.*

Non obſtat, quod ſaltem Io. Paulo competat reten-
tio † bonorum ex cauſa alienationis partis prædij Po- 13
chalæ factæ per Carolum, & alijs creditis expreſſis in deciſ. §. finali, quia ex replicationibus per ipſos de Attis hodie adductis viſa ſunt turbida, & altiorem indagi-
nem requirentia, † ideò illorum exceptione non poteſt 14
retardari immiſſio petita Rota *deciſ.* 1317. *coram bon. mem. Merlino, & alibi paſſim.*

Et ita fuit deciſum vtraque parte informante, &c.

Deciſio iſta ſub die 29. Aprilis 1663. coram eodem R. P. D Beuilaqua in hac eadem cauſa emanata erit infra in Miſcellanea iuxta ſeriem temporis.

R. P. D.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Bononien. Bonorum.

Veneris 20. *Iunii* 1664.

ARGVMENTVM.

Dotis confeſſio nuda abſque præcedenti promiſſione, licet regulariter non probet, fallit tum quando contrarium ſuadent coniecturæ in deciſ. ponderatæ, & ponderatur, quando dos Primipilari Officio præferatur.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ duæ in vim ſtatuti Bononiæ faciunt rem iudicatam.*
2 *Validitas ſententiæ probatur ex reuolutione actorum.*
3 *Creditor anterior auocat poſſeſſionem à poſteriori.*
4 *Dos non probatur ex nuda confeſſione abſque præcedenti poſſeſſione.*
5 *Confeſſio dotis receptæ, quando probet contra creditores, & num. 6. 7. & 8. 9 10. & 11.*
12 *Simulatio dotis allegari non poteſt contra propriam aſſignationem.*
13 *Conſenſus in odioſis non extenditur ad non expreſſa.*
14 *Dos anterior præfertur mutuanti in cauſa principali poſteriori.*
15 *Principalis cauſa præfertur credito dotis anteriori.*
16 *Primipili officium quale ſit, & num. 17. 18. 19. & 20.*
21 *Principale priuilegium quando allegari poſſit.*
22 *Statutum Bononiæ de fratribus, quomodo intelligatur.*
24 *Statutum exorbitans, quantum fieri poteſt eſt reſtringendum.*

DECISIO CCXIV.

PRO reſtitutione dotis aſſignatæ Diamanti Zannettæ in libris 16000. quam recepiſſe faſſus fuerat Lucius Santamaria maritus, fideiuſſerat Antonius Lucij frater, cuius acceſſionis vigore Diamantes vergente Viro ad inopiam in concurſu ſuper illius bonis à creditoribus facto, optauit pro aſſecuratione ſuæ dotis prædium Calamuſei communiter ab Antonio, & Lucio fratribus poſſeſſum; proindeque Antonius, qui in vim optionis communis prædij ſoluerat de proprio medietatem dotis, ſtante indemnitate ſibi à Lucio fratre promiſſa egit in Saluiano contra alia fratris bona à Comite de Pepulis pro alijs creditis occupata, & ſententiam fauorabilem Bononiæ obtinuit hic in tertia inſtantia confirmata. Hinc mihi cauſa appellationis commiſſa cum clauſula conſtito, quod ſit locus ſtatuto propoſito dubio eſſe locum Rota reſpondit.

Quia adſunt duæ ſententiæ, quæ ſunt validæ, & iuſtæ, & ideò intrat ſtatutum Bononiæ ſub rubrica de inſtrumentorum, & teſtamentorum, & laud. execution. de-
1 mandan. diſponens duas ſententias † facere rem iudicatam, cuius ſtatuti meminit Rota *Bonon. diuerſ. deciſ.* 38. *num.* 2. *& in recent.* Rota Romana *deciſ.* 346. *nu.* 1. *par.* 3. *& in Bononien. fideicommiſſi de Bologninis* 4. *Maii* 1643. *coram bon. mem. Carillo* §. *quantum enim.*
2 Validitas ſententiarum † concurrentibus requiſitis vulgatæ *deciſ.* 260. *par.* 2. Caputq. non poterat impugnari.

Et Iuſtitia videbatur clara, quia cum creditum dotale Diamantis cuius iure egit Antonius ſit longe anterius credito Comitis Pepuli Iure potuit Antonius à
3 † creditore poſteriori bonorum poſſeſſionem auocare ad *text. l.* 2. *ff. de his qui potior in pign. hab.* Rota penes Pacific. de Saluian. *interdict. deciſ.* 146. *num.* 1. *& deciſ.* 176. *num.* 5. *& deciſ.* 206. *num.* 1. *&* 2.

Non obſtante, quod inſtrumentum dotis Diaman-
4 tis † contineat ſimplicem confeſſionem de recepto, quæ ſine præcedenti promiſſione dotis regulariter non præiudicat poſterioribus creditoribus ex præſumpta colluſione inter virum, & vxorem, ob prohibitam inter eos donationem conſtante matrimonio Rota coram Buratto, *deciſ.* 108. *num.* 2. *& ſeq.*

Nam præter, quod ſimulationis ſuſpicio, & hac prohibitione inducta non venit hic attendenda, quia
confeſſio emanauit † fauore ſoceri abſente vxore, & 5
ſic inter perſonas non prohibitas, quo caſu etiam nulla præcedente promiſſione dotis ſi fortiores præſertim concurrant coniecturæ pro veritate ſuſtinetur confeſſio ad tradita per Mareſcot. *variarum reſolut. lib.* 2. *cap.* 8. *nu.* 8. Rota coram Duran. *deciſ.* 428. *num* 2. etiam poſt Merlin. *de pign. deciſ.* 141. *num.* 8. *& latius in Bonon. dotis* 20. *Decemb.* 1659. §. *quinimo coram Eminentiſſ. D. meo Celſo.*

Satis in præſenti remoueri viſa eſt quæcunque ſimulationis præſumptio, tum quia contractus fuit celebratus
de tempore non ſuſpecto, adeout † in eo non dubitauit 6
Antonius Maria frater in fideiuſſorem accedere, vt ad propoſitum notat Gratian. *diſcept. forenſ. cap.* 382. *n.* 21. & dixit Rot. *deciſ.* 652. *num.* 13. coram Merlin. *& in dicta Bononien. dotis coram Eminentiſs. D. meo Celſo* §. *vlterius.* Et vir promiſit reſtitutionem cum Iuramento in
quo † deceſſit, quod ponderauit in ſimilibus Rot. *deciſ.* 7
24. *nu.* 8. *par.* 7. *rec. & in Anconitana bonorum* 1. *Iulii* 1643. *coram bon. mem. Bichio*, & præſtitit alimenta vxori quæ
abſque dote † veriùs non præſtitiſſet iuxta doctrinam 8
Baldi *in l. vnica num.* 4. *C. de priuil. dot.* Rot. coram Gregor. *dec.* 62. *nu.* 5. & coram Merlin. *deciſ.* 652. *num.* 8.

Tum fortius, quia cum in actu confeſſionis fuerit ſoluta medietas dotis in domo, locis montium, & pecunia numerata inde fit, vt ex ſolutione tam notabilis quantitatis librarum 8000. vera ſumatur ſolutio totius, vt te-
nuit Bald. *in dicta* † *l. vnic. ſub num.* 4. *verſ. vnde quæri-* 9
tur C. de priuil. dot. Aretin. *in* §. *fuerat num.* 45. *Inſtit. de action.* Rota coram Eminentiſs. Otthob. *deciſ.* 167. *nu.* 14. *& in rec. dicta dec.* 24. *num* 9. *par.* 7. *& Fuſius in Anconitana dotis* 17. *Iunii* 1647. *et* 31. *Ianii* 1648. *coram bo. mem. Ar-*
guelles ſtante præſertim modo ſolutionis in inſtrumento 10
ordinatim expreſſo Rot. poſt Pacific. de Saluian. *deciſ.* 18. *num.* 6. *et in dicta Bononien. dotis coram Eminentiſs. D. meo Card. Celſo*, §. *et vltra.*

His igitur concurrentibus circumſtantijs dubitari non poſſe dixerunt Domini de vera, & realis aſſignatione do-
tis, † etiam in præiudicium Comitis de Pepulis, licet 11
tertij ex allegatis per Bald. *in d. l. vnica verſ. vnde quæritur nu.* 4. *C. de priuil. dot.* Rot. coram Seraph. *dec.* 791. *n.* 1. & coram Ludouiſ. *deciſ.* 491. *nu.* 7. *& in dicta Anconitana dotis coram bon. mem. Arguelles* 17. *Iunii* 1647. Quinimò cum creditores eiuſdem Lucij admiſerint in illius bonorum concurſu vxorem pro ſuo dotali credito eamq; paſſi fuerint eligere in ſatisſactionem prædium Calamuxi non
poteſt Comes vnus ex dd. creditoribus contra dictam per- 12
miſſam electionem de crediti ſimulatione excipere vt benè ad propoſitum ponderauit Rot. *d. deciſ.* 24. *num.* 13. *par.* 7 *& deciſ.* 483. *num.* 32. *par.* 9. *tom.* 2. *recent. & dec.* 141. *nu* 15. *&* 16. penes Merlin. *de pign.*

Minus obſtat quod Antonius conſenſerit, cum Lucio fratre diſtractionis communium bonorum in creditores, indeque non poſſe illorum poſſeſſionem, quam Comiti permiſerat ab eo auocare ex allegatis in præcedenti §.

Fuit enim animaduerſum Antonij conſenſum fuiſſe reſtrictum pro ſoluendis proprijs ſuis debitis non autem Lucij fratris cuius tantum eſt creditor Comes de Pepulis ibi ad effectum ſatisfaciendi creditoribus ipſius d. Antonij eius ſummario num. 4. Ideoque ſibi non præiudicaſſe Antonium quin poſſit ſuper fratris bonis promiſſam conſequi indemnitatem cum conſenſus præſer-
tim prout hic in odioſis non † extendatur ad non ex- 13
preſſa, vt poſt alios tradit Ciriac. *controu. forenſ.* 16. *num* 4. *&* 6. & dixit Rota *deciſ.* 14. *num.* 3. coram Burat. *& in aliis paſſim.*

Nec pariter releuat, quod creditum Comitis proueniens ex reſtitutione ab eo facta Cameræ Apoſtolicæ pecuniarum quas Fabianus Santamaria pro aggregandis militibus receperat, debeat, vti priuilegiatum præferri in bonis Lucij, qui Comitem indemnem releuare promiſerat, etiam in præiudicium Diamantis licet anterioris pro credito ſuæ dotis.

Quia quidquid ſit ſi creditum dotale eſſent poſterius
in præſenti non dubitarunt Domini quia eſt † anterius, 14
illud eſſe præferendum, etiam mutuanti in cauſam mili-

militiæ, vt benè diſtinguendo tradit Bald. *nouell. de dot. par.* 10. *num.* 33. Cephal. *conſ.* 704. *num.* 20. Neguz. *de pign. & hypot. par.* 2. *membr.* 2. *numer.* 164. *verſ.* 19. *& par.* 5. *membr.* 2. *num.* 20. *& ſeqq.* Mantic. *de tacit. lib.* 15. *num.* 2. 23. *num.* 9.

Prout etiam inaniter pendere Comitem pro hoc credito
priuilegium Primipili, ex quo ſaltem proueniat ex reſti-
15 tutione pecuniæ militibus diſtribuendæ, † ſicque etiam
credito dotis licet anterioris ſit præferibile, vt ſunt text.
apertiſſimi *in l.* 4. *C. in quibus cauſ. pign. vel hypot. & in l. vtilitas* 3. *C. de primipil. lib.* 12.

Quoniam huiuſmodi officium verè Fabianus non exer-
cuit, licet enim diceretur olim Primipilus, qui primus erat
16 Centurio *ad l.* 23. *ff. de adim. legat quem ſequebantur* 60.
Centuriæ, vt ſcribit Dioniſ. Alicarnaſ. *lib.* 10. *& vrget lib.*
2. *cap.* 8. quod forſan prætenditur verificari in Fabiano;
Nunc verò, vt inquit doctiſſimè Ciriac. *ad l. creditor fun-
dum* 2. *ff. de act. empt.* §. *penult. aliter nos accepimus Primi-*
17 *pilum, quam veteres, ideſt militia* † *ſiuè officium quo fun-
gitaris, cui cura eſt diſtribuendæ annonæ militaris*, indeque
18 dictum Primipilo fuiſſe curæ paſtus, † hoc eſt annona
militaris, vt habetur *in l.* 3. *& in l.* 7 *C. de cohor. & princ. lib.* 12. & ita Teodor. Hermopolit. *l.* 9. *definit.* Primipilum
19 eſſe annonæ Præfectum qui datur Centurionibus cui †
officio cum nunquam præfuerit Fabianus ceſſat ob id pri-
20 uilegium Primipili, † quod hodie in Theſaurario propriè
procedere tradit Mantica *de tacit. & ambig. lib.* 11. *tit.* 8. *num.* 8. *&* 9.

Quin verius cum Lucius non fideiuſſerit ad fauorem
Cameræ, ſed promiſerit tantummodo releuare indemnem
21 Comitem de Pepulis fideiubentem pro Fabiano † poſſet
in omnem caſum allegare priuilegium Primipili contra
bona Fabiani pro Camera obligata non autem contra bo-
na Lucij, qui nentiquam Cameræ ſe adſtrinxit Merlin. *de pign. lib.* 3. *tit.* 3. *quæſt.* 94. *num.* 24. *& ſeqq.*

Demum nec facit ad rem ſtatutum Bononiæ Rubr. 61.
22 diſponens fratrem teneri ad debita fratris, † quia loquitur
liberaliter de fratribus mercatoribus inſimul viuentibus,
eamdemque artem exercentibus, quod hic non probatur
concurrere, immo cum ſtatutum hoc ſit exorbitans, ac in
omnibus iuris communis correctorium, ſtrictiſſimè eſſet
23 intelligendum, & † omnis ſumenda interpretatio pro il-
lius excluſione Barbat. *conſ* 42. *nu.* 9. *lib.* 3. Rot. coram Se-
raph. *deciſ.* 1286. *n.* 13. *& deciſ.* 188. *nu* 8. *par.* 7. *rec.*

Et ita vtraque parte informante reſponſum, &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Peruſina dotis.

Veneris 20. *Iunij* 1664.

A R G V M E N T V M.

Appellatio quando intra biennium à iure conceſſum proſecuta non fuit, tunc ſententia tranſit in iudicatum. Extremis Saluiani iuſtificatis immiſſio ex illo iudicio ſolet attribui. Statutum Peruſinum in *tit. de dotibus rub.* 45. *& in* §. *Item ſi quis* quid diſponat, & quomodo debeat intelligi.

S V M M A R I V M.

1 *Appellatione intra biennium non proſecuta ſententia rei iudicatæ vires aſſumit.*

2 *Rota aliorum tribunalium ſententias executioni mandare non ſolet, donec de illarum iuſtitia deguſtet.*

3 *Immiſſio ex Saluiano conceditur illius extremis iuſtificatis.*

4 *Statutum Peruſinum in* tit. de dotibus rub. 45. *fœminas dotatas à matris ſucceſſione fauore maſculorum excludit.*

Declara tamen vt num. 5. *&* 6.

7 *Filia ex ſtatuto Peruſino à paterna hæreditate excluditur, ſiue dotatio obitum patris præcedat, ſiue poſtmodum illa contingat.*

8 *Iuris ſtatutarij diſpoſitione ceſſante Iuris communis diſpoſitio ſubintrat.*

9 *Pater diues ex proprijs bonis dotem filiæ conſtituiſſe cenſetur.*

Secus ſi pater inopia laboret, & num. 10.

11 *Statutum Peruſinum in* §. *item ſi quis mulierem ex paternis, & maternis bonis dotata ab vtriuſque ſucceſſione excluditur.*

Quod intellige vt num. 12.

D E C I S I O   C C X V.

MATRIMONIVM inter Conteſſinam Borboniam,
ac Iacobum de Vbaldis contracto, hic ſcuta 8781.
præter mobilia ex Dotis Cauſa à fratribus vxoris exegit,
cuius hæreditas cum iure Inteſtati Tiberio, ac Irenæ filijs
ceſſerit pro virili, Scipio proindè de Oddis eiuſdem Irenæ fi-
lius, & heres in partibus de anno 1643. Immiſſionis ſenten-
tiam ex Remedio Saluiani recepit ſuper nonnullis bonis à
Tiberio Iacobi Debitoris filio poſſeſſis, mihi verò Cauſa in
gradu Appellationis delata, dubium hodie propoſui, vtrum
rei Iudicatæ, ſeù potius reſtitutioni in integrum locus exi-
ſtat, & affirmatiuè prioris reſpectu partis, quo vero ad alte-
ram DD. negatiuè reſponderunt.

Dum enim † Tiberius Cauſam appellationis infra bien- 1
nium à iure præfixum proſequi neglexit, ſententia immiſ-
ſionis rei Iudicatæ virtutem aſſumpſit *ad text. in Auth. hodie, C. de Appell cap. cum ſit Romana eadem tit.* Felin. *in c. quoniam frequenter in fin. vt lit. non conteſ.* Rot. *dec.* 44. *n.* 4. *coram Eminentiſſimo D. meo Cardinali Ottobono.*

Et licèt † ex ſtylo Tribunalis aliorum nequeant ſen- 2
tentiæ executioni demandari, donec illarum iuſtitia inno-
teſcat, vt teſtatur Rot. coram Seraph. *dec.* 1233 *n.* 3. Burat.
dec. 636. *n.* 7. *et* 650. *n.* 3. Hæc tamen in propoſito caſu non
deficit, ſiquidem Creditum cum hypotheca ex Inſtrumen-
to dotis exactè conuincitur, in quo Iacobus bona ipſius quę-
cumque pro eius reſtitutione obligauit, antiqua vero eiuſ-
demmet Iacobi poſſeſſio de tempore ſcilicet dotis receptæ,
necnon altera recens Tiberij filij ex plurium Teſtium de-
poſitione concluditur, † quibus concurrentibus Immiſſio 3
in Iudicio Saluiani Creditori conſueuit attribui, vt notat
Bart. *in l.* 1 *n.* 2. *et* 3. *ff. de ſal.* Angel. Aret. *in* § *Item Seruiana n.* 15. *Inſtit. de Act.* Alex. *conſ.* 185 *n.* 4. *lib.* 6. Roland. *conſ.* 14. *art.* 13. *lib.* 1. Rot. coram Greg. *deciſ.* 491. *n.* 6. *et in Romana Saluiani* 23. *Martij* 1630. *in primo* §. *coram me.*

Nec diſpoſitio † ſtatuti Peruſini viſa fuit Vrgere in 4
Tit. de Dotibus Rubrica 45. fœminas dotatas à matris ſuc-
ceſſione maſculorum fauore repellens, illa † quippe lo- 5
cum ſibi dumtaxat aſſumit in caſu, quo Mulier dotetur à
Patre, ſeu Fratre adhuc in humanis matre degente, non
autem quoties ipſa è viuis exceſſerit, vt tradit in ſpecie
Bart. *in conſ.* 31. *ad fin. lib.* 1. Socc. *conſ.* 74. *n.* 7. *et* 8. *lib.* 1. *et conſ* 300. *n.* 2. *et* 3. *lib.* 4. Rot *in Peruſina ſucceſſionis de Alphanis* 1. *Febr.* 1634. *coram bo. me. Dunozetta*, vbi ea addu-
citur ratio, quod poſt aditam à filia hæreditatem eſſet pri-
uatio vera Iuris acquiſiti non autem excluſio, de † qua ſo- 6
lummodo diſponit ſtatutum, & 19. Iunij anni prædicti co-
ram eodem Impreſ. *inter Tract.* Giglian. *ad ſtat. Peruſ. fol. mihi* 256. *&* 258 nec valuit Irenæ proinde officere longe
poſt matris obitum à Iacobo Patre dotatæ, † quidquid 7
dicendum foret paternæ reſpectu hæreditatis, à qua Indi-
ſtinctè excluditur filia, ſiue obitum Patris dotatio præce-
dat, ſiuè poſtmodum illa contingat, vt præter ſupe-
rius relatam dec. diſtinguit Rot. *in Peruſina ſucceſſionis* 26.
Aprilis 1660. §. 1. *cum ſeq. coram R. P. D. meo Albergato.*

Hinc non obſtat, quod ſi in Inſtrumento Nuptiarum Ia-
cobus declarauerit dotem velle Irenæ tribuere ex ſua, ac
Vxoris ſubſtantia, dum † enim Ius diſpoſitionis ſtatuta- 8
riæ deficit in propoſito caſu, debet altera Iuris communis
ſibi locum aſſumere, qua perſpecta † Pater diuitijs af- 9
fluens ex proprio ære cenſetur dotem filiæ conſtituiſſe, li-
cet maternorum quoque bonorum mentio fuerit ab ipſo
perhabita, quidquid † dicendum foret, ſi pater inopia la- 10
boraſſet ad *tex. in l. vltima*, §. *vbi autem*, *ibique DD. communiter C. de Dot. promiſ.* Menoch. *de præſumpt. lib.* 3. *præſumpt.* 15. *n.* 2. *et* 3. *cum ſeq.* Surd. *conſ.* 192. *n.* 29. *et* 30. Io-
ſeph. Ludou. *deciſ. Peruſ.* 2. *n* 16. Maſtril. *deciſ.* 188. *num.* 1. *cum ſeq.* Ciriac. *controu.* 90. *num.* 6.

Neque à † prefato ſtatuto in §. Item ſi quis Pater de- 11
cernitur contrarium, licet enim ibi mulier ex paternis,
necnon maternis dotata ab vtriuſque ſucceſſione excluda-
tur, id † tamen eodem retento themate debet intelligi, 12
quoties ſcilicet dotem filiæ Pater conſtituat ante matris

deceſ-

Digitized by Google

deceſſum, vt eiuſdemmet ſtatuti Verba videntur Innuere, & declarauit Rot *in relatu Peruſina ſucceſſionis de Alphanis prima Februarij 1634. coram bon mem. Dunozet. Impreſ. quoque part. 6 rec. deciſ. 264. num 14. cum ſeqq.*

Et ita altera tantum parte Informante deciſum &c.

R.P.D. LEONE VEROSPIO.

Fauentina Vſusfructus.

Lunæ 20. Iunij 1664.

A R G V M E N T V M.

Tutrix ad redditionem rationum adſtringi valet, etiamſi ab hoc onere teſtator illam exemerit. Vſusfructus quando pro altera vxori, pro altera dimidia filijs relictus fuit detractio legitimæ facienda non eſt.

S V M M A R I V M.

1 *Alimentorum præſtatio ſub vſufructu vxori legato continetur.*

Declara tamen ſi non apparuerit ex voluntate teſtatoris relinquendi abſolutè vſumfructum & num. 2.

3 *Dictio* vna cum *æqualitatem demonſtrat.*

4 *Ratio eadem vbi militat, eadem debet eſſe iuris diſpoſitio.*

5 *Teſtator lucrum aliquod ex legato tribuere velle præſumitur, non verò onus iniungere legatarijs.*

6 *Nuptiæ ſecundæ Viro primo teſtatori reputantur odioſæ.*

7 *Tutrix adſtringitur ad reddendam rationem adminiſtrationis bonorum, licet ab hoc onere eam teſtator exemerit.*

8 *Teſtator liberando tutricem à redditione rationis adminiſtrationis cenſetur inquiſitionem tantum ſcrupuloſam remittere voluiſſe.*

9 *Exceptio non redditæ rationis vti indaginem altiorem requirens immiſſionem retardare non valet.*

Amplia vt num. 10.

11 *Actio datur hæredibus defuncti contra illius debitores.*

12 *Actio contra promiſſorem dotis datur vxori quoties clauſula quorum intereſt in promiſſionis inſtrumento inſerta fuerit.*

13 *Vocati ſub nomine collectiuo vnius vices obtinere reputantur.*

14 *Legitimæ detractio non eſt facienda ante diuiſionem vſusfructus bonorum quando dimidiam filij alteram vxor partem ex voluntate teſtatoris acquirunt.*

Contrarium num. 15.

DECISIO CCXVI.

VSVMFRVCTVM integræ hæreditatis Io: Baptiſta Catherinæ Vxori legauit vna cum filijs ex illa progenitis, quos in proprietate ſibi ſcripſit hæredes: Cum verò filij propriæ Matri vellent alimenta dumtaxat vicè vſusfructus tribuere, dubium proindè propoſui ſuper immiſſione Catharinæ decernenda quam eidem in dimidio integræ hæreditatis vſusfructus Domini conceſſere. Licet
1 enim ſub † vſufructu Vxori Legato conceſſerit extantibus liberis præſtatio alimentorum dumtaxat contineri iuxta axioma Bulgari, de quo per *gloſ. in Auth. hunc locum verbo derogari C. de ſecund. nupt.* Bart. *in l. Titiu cum teſtam. 35. §. Titia cum auberet num. 3 ff. de Legat. 2.* Alexan. *conſ. 29. in prin. lib. 4* Decius *conſ. 4 ſub num. 1.* Rot. *deciſ. 788. num. 1. cum ſeqq. part. 4. diuerſ. & dec. 241. numer. 3.* part. *5. recent.*
2 Nequit † tamen adducta concluſio ſibi locum aſſumere quoties ex coniectoria Teſtatoris voluntas innoteſcat relinquendi abſolutè, vſumfructum vt tradit Alex. *in conſ. 214. num 13. lib. 6.* Decius *conſ. 418. nu. 1. & 2.* Surd *conſ. 218. num. 6.* Rot. *deciſ. 145. num. 21 cum ſeqq. coram Eminentiſſimo Domino meo Cardin. Otthobono & in Firmana Codicillorum 1. Martij 1649. in §. quia ab huiuſmodi coram Reuerendiſſimo D. meo Decano Add. ad* Gregor. *dec 460. num. 7.*

Hanc verò Io: Baptiſtæ voluntatem præſeferunt in propoſito caſu coniecturæ complures, quarum prima ex inde deſumitur, quod ille vſumfructum Vxori legauit coniunctim cum filijs ibi: *laſcio per ragione di legato &c. la Signora Catharina Biaſcioli mia dilettiſſima moglie vſufruttuaria di tutta la mia heredità aſſieme con gl'infraſcritti miei heredi communicando prima in detta mia heredità le ſue dote reſtando Vedoua;* Ea † quippe dictio, *vna cum*, æqualitatem oſtendit 3
Pariſ. *conſ. 19. num. 21. lib. 3.* Ideoque † ſicuti filijs vſusfru- 4
ctus, non autem ſubminiſtratio alimentorum cenſetur relictus ita quoque præſumitur vſusfructus in Teſtamento Legatus Vxori tradunt in ſpecie Rum. *conſ. 139. num. 3. verſ. quando etiam lib. 2.* Bero. *conſ. 34. num. 13. & 18 cum ſeqq. lib. 2.* Decius *conſ. 454 num 4.* Gozzad. *conſ 80 num 3. in fin.* Menoch. *de præſump. lib. 4. præſumpt. 139. num. 21. & 22. & conſ. 578. num. 2. verſ. ſed dicta Coniectura & num. 3. lib. 5.* Surd *de Alimen. tit. 2 quæſt. 15. num. 204.* Grat *diſcept Foreuſ. cap 70. num 49 & 50.* Rot. *dec. 241. numer. 5. part. 5. recent & in Bononien. fideicomm. de Anſelmis 26. Iunij 1658. in § ſi quidem & 16. Iunij 1659. coram Eminentiſſ. D. meo Card. Celſo.*

Altera verò reſultat ex onere iuncto Vxori communicandi filijs fructus dotales, ex cuius vi oneris ipſa lucrum ferè nullum ex legato retraheret ſi illud ad alimenta debe-
ret arctari, quod † menti Teſtatoris repugnat, volentis 5
vxori lucrum aliquid mediante legato tribuere, vt aduertit Ber. *conſ. 34. num 6. lib 2.*

Præterea dum † Catharinæ tranſeundi ad ſecundas 6
nuptias Teſtator præter ſuam dotem reliquit ſcut. 1000. vſumfructum ex neceſſe præſumitur in ſtatu cælibatu plenus vſusfructus illi quoque conceſſos, alias enim pinguius conſultum foret vxori conuolanti ad ſecundas nuptias Teſtatori odioſas, vt in ſpecie arguit Decius *conſ. 485. num 11. & conſ. 643. num. 6.* Gabriel. *de vſufructu concl. 2. num 40.* Card. Mantic. *de coniect. vlt. volunt. tit. 6 lib. 7 num. 30.*

Neque contrariam Teſtatoris voluntatem potuit ſuadere liberatio Catharinæ à reddenda ratione adminiſtrationis bonorum cum vſufructu omnino incompatibilis: Poſſet enim forſan vrgere obiectio quoties integer vſusfructus fuiſſet Catharinæ legatus, ſecus verò dum dimidia Portio filijs in Teſtamento tributus cuius proindè reſpectu ratæ liberatio cenſetur adiecta.

Neque Catharina valet à conſecutione vſusfructus arceri ſub prætextu non redditæ rationis adminiſtrationis
bonorum ad quem ipſa † vti tutrix aſtringitur licet eam 7
Teſtator ab hujuſmodi onere immunem conſtituerit
Ruin. *conſ. 70. num. 8. lib 4.* vbi † quod ex liberatione cenſe- 8
tur inquiſitio dumtaxat ſcrupuloſa remiſſa Grat. *conſ. 23. num. 2. verſic. ad quæ lib. 1.* Parit. *conſ. 21. num. 56 cum ſeqq. lib. 2.*

Siquidem † non redditæ rationis exceptio vt exquirens 9
altiorem indaginem ad retardandam immiſſionem ineſſicax reputatur Decius *conſ. 467. num 9. & 10.* Rot coram Buratt. *dec. 589 n. 22. & dec. 68. n. 7 coram Eminentiſſimo D. Car-
dinal Otthobono;* Dum † nulla præſertim probatio exa- 10
ctionis fructuum exhibetur ex quibus valeat ſatisfactio vſusfructus pro pluribus annis præſumi, vt in terminis dotis à Tutrice petitæ dixit Rot *penes* Pacifie. de Saluian. *deciſ. 19. num. 3. & 4. & nu. 9 & in Eſina Dotis, 6 Aprilis 1665. in vltimo § coram R P D. meo Aevilaqua,* Nullum vero in dote conſerenda exquiritur implementum pro parte Catharinæ, ſed ſola ipſius patientia ſuffragatur dum dotis Portio per virum exacta à proprijs filijs detinetur. Pars autem altera penes fratres eiuſdem Catharinæ connoſcitur
extiſtere contra † quos poſſunt hæredes Viri actionem in- 11
tentare dum eidemmet Viro dignoſcitur facta promiſſio *ad text in l. ſi Socius 45. §. Lucius ibique gloſ notat. ff. ſoluto matrimonio* Guidop. *deciſ. 375. num. 2.* Franc. *deciſ 33. num. 4. & 5.* Rot. coram Greg. *dec. 97. num. 1. & 2.* vbi præterea
firmatur † Vxori quoque contra promiſſorem dotis actio- 12
nem competere quoties clauſula quorum intereſt in promiſſionis inſtrumento fuerit inſerta.

Vſumfructum vero Catharinæ pro parte dimidia integræ hæreditatis Domini conceſſere, quia illa in teſtamento nomine proprio expreſſa connominatur, filij vero con-
iunctim ac † ſub nomine collectiuo fuere vocati, qui pro- 13
indè vnius vices cenſentur obtinere, vt probat *Text in l. ſi quis actio 8. ff. de vſufruct. legat. l. interd. 13. nu. 2. verſ. & dictæ omnes filiæ lib. 3.* Dec *conſ. 454. nu. 4.* Nat. *conſ. 297. nu. 1.* Menoch. *de præſumpt. lib. 4. præſump 139 numer 21. & 22.* Surd *de Alim. 2. quæſt. 15 numer. 204. cum ſeqq. & conſil 170. num. 7.* Grat. *diſcept. 70 num. 49 & 50.* Rot. *deciſ. 241 num. 5. part. 5. recent. & in Bononien. Emphiteuſis 2. Martij 1663. in §. nec contrarium coram me.*

Nec † debet in caſu propoſito ante diuiſionem vſusfru- 14
ctus fieri detractio legitimæ dum filij dimidiam partem ex

15 voluntate Patris acquirunt. Quicquid † dici poſſet ſi inte-
ger vſuſfructus foret Catharinæ delatus in quibus termi-
nis loquitur *deciſ. 579. p. 5. tom. 2. recent.*
Et ita vtraque parte, &c.

R. P. D. BEVILAQVA

Romana Domus.

Ven. 20. Iunij 1664.

ARGVMENTVM.

Melioramenta iuſtificata veniunt omninò re-
ficienda. Exceptio compenſationis quan-
do oriatur. Compenſatio contra non debi-
tores allegari nequit. Domus in locum fi-
deicommiſſi ſubrogatæ fideicommiſſariæ
efficiuntur. Creditum in eſſe non dedu-
ctum non poteſt allegari ad obtinendam
cum illo compenſationem.

SVMMARIVM.

1 *Bonorum retentio pro melioramentis illis iuſtificatis con-
ceditur, nec prius quam ſint refecta competit alteri im-
miſſio.*
2 *Melioramenta probata omnino veniunt reficienda.*
3 *Creditum turbidum, & illiquidum immiſſionem retarda-
re non valet.*
4 *Penſiones ex domo meliorata receptæ dicuntur fructus
melioramentorum, qui non debent reſtitui in reſtitutio-
ne rei melioratæ, ſed cedunt in ipſius meliorantis be-
neficium.*
5 *Exceptio compenſationis oritur quando opponitur, &
non anteà niſi de impediendo vſurarum curſu agatur.*
6 *Domus ſubrogatæ in locum fideicommiſſi efficiuntur fidei-
commiſſariæ, & eſt ac ſi ab initio cum onere fideicom-
miſſi in hæreditate fideicommittentis relictæ fuiſſent
& num. 9.*
7 *Compenſatio non poteſt allegari contra non debitores.*
8 *Priuilegium defuncto conceſſum, idem habentibus ab eo
cauſam collatum cenſetur.*
11 *Retentio competit pro credito anteriori, & n. 10.*
12 *Mala fides præſumpta non ſufficit in caſu, quo poſſidens
domum titulo emptionis, vt ſuam non potuit moueri ad
credendum contrarium ex eo quod alter ſibi quæſtio-
nem mouit.*
13 *Creditum in eſſe non deductum non poteſt allegari ad obti-
nendam cum illo compenſationem.*
14 *Fideicommiſſarius in præiudicium vocatorum in re fidei-
commiſſaria nihil innouare poteſt.*

DECISIO CCXVII.

AD retardandam immiſſionem in ſententia Rotali
Franciſco Gottifredo decretam ſuper domo contro-
uerſa Ignatius, & fratres de Petronijs poſſeſſores amplius
non inſiſtebant ſuper validitate alienationis huc vſq; de-
fenſæ; ſed nitebantur fundamento retentionis ex cauſa me-
lioramentorum, & aliorum Creditorum, quod ſtrictè diſ-
cuſſo Domini eam ſibi competere cenſuerunt, & ideò in
hac parte eſſe reformandam deciſionem editam ſub die
11. Decembris 1662. illam denegantem.
Moti quoad ius retentionis pro melioramentis; quia re-
1 gulare eſt, quod † vbi de illis ſpecificè conſtat tunc expen-
denti datur retentio bonorum, nec priuſquam ſint ei refe-
cta conceditur alteri immiſſio *l. Paulus 29. §. domus pignori
data, ff. de pign. l. ſi in area 33. ff. de condit. indebit. l. quam-
diu, C. de diſtract. pignor. l. 2. C. de præd. & om. reb. nouical lib.*
11. Caſtren. *conſ. 247. num. 7. lib. 1.* Scapuc. de Salu. *lib. 2. cap.
24. lib. 3. verſ. ſecundo verò* Magon. *d. Lucen 81. ſub num. 3.
cum ſeqq.* Rota *deciſ. 151. num. 2. par. 2. deciſ. 48. num. 12. par.
7.* coram Penia *deciſ. 258. numer. 7. & 8. iuxta Venet. impreſſ.*
Cocc. *deciſ. 104. num. 17.* Merlin. *deciſ. 331 num. 1. deciſ 363.
num. 6. & apud Eminentiſſ. Card.* Ottbob. *deciſ. 155. num. 24.
& 170. n. 30 & 33. & in Bonon. fideic. de Vizzanis 7. Iun. 1647.
§. melioramentorum verò coram bo. me. Bichio.*
2 In hac † autem facti ſpecie de melioramentis factis per
Lælium Petronium, nec in præcedentibus inſtantijs fuit
dubitatum. Denique illorum liquidatione in ſcut. 3536.
vltra depoſitiones Teſtium de valdè maiori ſumma aſſe-
rentium teſtatur tertius Peritus, qui diligenter materiam
inſpexit, & ſpecificè in ſua relatione valorem armento-
rum annotauit, vt ad hunc effectum alias dixit Rot. *in de-
ciſion. 356. numer. 2. part. 2. & deciſ. 695. numer. 1 p. 3. rec.*
Non obſtat exceptio compenſationis dd. melioramen-
torum cum penſionibus perceptis, † ex quibus creditum 3
hoc vel remanet extinctum, vel adeò illiquidum, & tur-
bidum, vt non ſit aptum ad impediendam immiſſionem ex ci-
tatis in alia deciſione, *§. nec decreta, & antecedenti Emi-
nentiſſimi D. Cardinalis Celſi, §. demum non obſtat cum duo-
bus ſeqq.*, nam receptæ ex domo meliorata, vel potius
funditus conſtructa, nec extinctionem, neque turbidita-
tem poſſunt cauſare, eo † quia illæ dicuntur fructus me- 4
lioramentorum, qui non ſunt reſtituendi in reſtitutione
rei melioratæ, ſed cedunt in Beneficium ipſius melioran-
tis, & ſucceſſorum *ad text. in l. cæterum 22. verbo improbè ff.
de rei vindic., quem perpetuo notandum dixit* Rom. *in ſingu-
lar. 337.* Franciſc. Cuman. *ſingul. 106.* Gabr. *conſ. 80. num. 8.
lib. 1.* Vbi quod eſt opinio communiter approbata, & vſu
recepta *in hoc Sacr. Tribunali* Neguſ. *de pign. par. 5. memb. 4.
num. 14 & 20.* Menoch. *de recuper. poſſeſſ. remed. 15. numer.*
609 Marelcott. *variar. reſolution. lib. 2. cap. 112 numer. 52.*
Mangil. *de euict. qu. 153. numer. 24.* Afflict. *deciſion. 87. nu-
mer. 7. in fin.* Vinc. de Franc. *deciſion. 112. numer. 12.* Surd.
deciſ. 294. num. 11. Giurb. *deciſ. 109. num. 19* Caual. *in deciſ.
28. num. 8 par. 1.* Rot. coram Put. *deciſ 275. lib. 3* Buratt. *de-
ciſ. 358. num. 4 par. 2. deciſ 64. num. 2. par. 4 deciſion. 188. num.
5. part. 5. deciſion. 130. numer. 17 part. 7., & poſt* Mangil. *de
ſubbaſt. deciſ 42. numer. 20. & in Romana domorum 31. Maij
1655 coram Reuer. Domino meo Decano, §. ſed verſantur.*
Minus in horum melioramentorum ſatisfactionem vi-
ſum fuit imputandas eſſe penſiones per D. Lælium perce-
ptas ab anno 1614., & vſque ad tempus reſtitutionis litis
1655. ex domo antiqua non meliorata, quia omiſſo, quod
† tunc tantum oritur exceptio compenſationis quando op- 5
ponitur, & non antea, ſi non agitur de impediendo curſu
vſurarum *l. 2. C. de compenſ. §. in bona fide inſtit. de act.* Surd.
deciſ. 191. num. 15. & 16. Honded. *conſ. 28. num. 15. & 17. lib. 2.*
Rota coram Duran. *deciſ. 235. num. 8* Merlin. *deciſ. 773. num.
52. & 13. in recent. deciſ. 254. num. 4. & 5. deciſ. 334. num. 17.
deciſ. 338. nu. 8 par. 5., & in Peruſina legitimæ 23. Iunij 1642.
coram Reuerendiſſ. D. meo Decano*, ex eo ceſſat prætenſio
compenſandi valorem præfatorum melioramentorum
cum penſionibus, quia d. Lelius catens pecunijs neceſſa-
rijs tam pro emendo d. Domum à matre Franciſci, quam
pro ædificando aliam in ſolo ſibi annexo obtinuit à felic.
record. Clem. VIII., & Paulo V. licentiam alienandi 54.
loca montium, videlicet 40. montis Pij non vacabilis, &
alia 14. montis nouennalis ſubiecta fideicommiſſo per q.
Ioannem Baptiſtam ordinato ad fauorem filiorum d. Lælij
cum hoc tamen, quod domus remanerent ſubrogatæ in lo-
cum dd. locorum montium fideicommiſſariorum prout
iudex ad tenorem commiſſionis cum hac conditione ſibi
directè licentiam fuit impartitus, ſucceſſiuè facta ſubro-
gatio, † ob quam Domus effectæ ſunt fideicommiſſariæ 6
non ſecus, ac ſi ab initio fuiſſent relictæ in hæreditate fi-
deicommittentis cum onere fideicommiſſi ad commodum
vocatorum *l. Imperator 72. §. fin. ff. de leg. 2. l. ſi rem. ff. de pe-
tit. hæred.* Aldobr. *conſ. 63. num. 18. lib. 1.* Surd. *deciſ. 15. num.
50.* Cyriac. *controu. 160. numer. 41. & 42.* Magon. *deciſ. Flo-
rent. 16. num. 6.* Rota coram Buratt. *deciſ. 229 num. 9., & in
recent. deciſ 320. num. 1 cum ſeqq. part. 5. & deciſ. 126. nu-
mer. 30. & deciſ 164. numer. 13. part 7.*, contra † quos non 7
poteſt allegari compenſatio, vt in non debitores Franciſci
pro illa modo agentis *l. 1. C. de compenſ.* Tur. *de camb. diſput.
2. quæſt. 11. numer. 17. & quæſt 18. numer. 12.* Gregor. *de-
ciſion. 366. numer. 2.* Rota *deciſion. 111. num. 9 poſt* Cen.
de Cenſibus.
Non vrget, quod dicitur non probari verſionem pretij
dd. locorum, & ſignanter illorum 14. Montis Nouenna-
lis in Cauſam melioramentorum, quia vltra quod Ponti-
fex in concedendo petitam licentiam illa alienandi Læ-
lio, illum ab hoc iuſtificationis onere liberauit, vt clarè
patet ex verbis Breuis ibi. Minuſque Lælium præfatum
nullo vnquam tempore ad probandum prætium dd. 14. lo-
corum Montium in fabricam huiuſmodi conuerſum fuiſ-
ſe cogant, & † ob id nec hodie adſtringi poſſunt Ignatius, 8
& alij Rota coram Gregor. *deciſ. 515* Merlin. *deciſ. 116. n.
4. in Romana Domus 16. Nouembris 1643 cor. Reuerend. D.
meo*

Digitized by Google

meo Decano in Romana Vineæ 5. Maij 1644. , §. conſus coram
bo. me Bicbio , & penes Eminentiſſ. D.Cardin. Otthob.*deciſ.*
249. *num.* 6. *cum ſeqq.* fundamentum , quo immittuntur
Petronij ad repellendum Franciſeum ſtat in effectiua ſub
rogatione domus in locum locorum montium facta de
9 mandato Papæ, qui † noluit fideicommiſſarijs præiudicare ,
& hodie dicuntur fideicommiſſariæ Molin. *de Hiſpan. Pri-*
mog. lib. 2 *cap.* 4.*num.* 26. Fuſar. *de ſubſtit. quæſt.* 345. *num.* 44.
& 623. *num.* 46. Gratian. *diſcept. for.* 751 .*num.* 30. Surd. *dec.*
15.*num.* 17. & *deciſ.* 208.*num.* 12. Rot.*poſt* Cenc. de Cenſ. 23.
Giouagn. *a.* 19. & 54. *lib.* 1.

Credita vero, de quorum retentione etiam excipiebant
Petronij, & Domini admittebant . Vnum erat Cenſus
ſcut. 1000. in ſorte principali , quem ad eumdem effectum
percipiendi ſabricam Domos Lælius impoſuit ad fauorem
Horatij Petronij , & deinde ad Ignatium , & fratres titulo
10 ceſſionis deuenti , † cum quo rectè poteſt excludere Fran-
ciſcum Poſteriorem , niſi prius eis illud offeratur , *l. Credi-*
tor, vbi gloſ. & Doct. , ff. qui pot. in pign. hab. l. diuerſis , C eo-
dem Gabr.*conſ.* 41.*num.* 9 *lib.* 2. Rota *deciſ.* 431 *nu.* 8.*poſt* Mo-
dern. de Cenſ.

Alterum eſt dotale Fauſtinæ Cardellæ Matris in ſum-
ma ſcut. 6000. ſolutorum Lælio , & pro quibus omnia ſua
11 bona † hypothecauit , vnde pro illo competit retentio ex
eodem capite anterioritatis *l. à diuo Pio §. res , ff. de re iudic.*
Natt.*conſ.* 300.*num.* 2.Soccin.Sen. *conſil.num.* 57. *lib.* 2. Surd.
conſ. 46.*num.* 7. Rota coram Vrgellen.*dec.* 412.*num* 1.Merlin.
dec. 645. *num.* 12. & 13.

Nec viſa fuit ſubſiſtens exceptio malæ fidei Lælij ob
pendentiam litis ex eo cauſatam , quod facta fuerunt me-
lioramenta , & perceptæ penſiones ex domibus, poſtquam
de anno 1614. obtento per hæredem Monitorio, & in actis
reproducto fuit intentatum Iudicium ſuper nullitate ven-
ditionis domus, & ſitus , quo fuit altera conſtructa , & ſic
in re litigioſa , & hæc melioramentorum credita mediante
compenſatione cum dd. fructibus fuerunt extincta , aut
ad exiguam quantitatem reducta , quia cum à dicto tem-
pore vſque ad 1636., quo Lælius ſuperuixit nihil aliud fue-
rit in cauſa actum , mala fides ex ſola reproductione Mo-
nitorij inducta non eſt vera mala fides , ſed præſumpta ,
12 quæ † non ſufficit in hoc caſu , quo Lælius poſſidens do-
mum titulo emptionis vti ſuam non potuit moueri ad for-
miter credendum contrarium ex hoc tantum , quod alius
ſibi quæſtionem mouis , vt in ſpecie ratiocinatur Magon.
13 *deciſ. Lucen.* 81. *à num.* 11. *vſque ad* 17. , nec propterea † cre-
ditum Franciſci fundatum in penſionibus domus recupe-
randæ non fuit in eſſe deductum , ſicque inallegabile ad
obtinendam cum illo compenſationem Bart. *in l. amplius*
non peti col. 2. , *ff. rem ratam haberi* Rota *deciſ.* 507. *num. fin.*
part. 5. *recent.* Ceſſatque difficultas ex ſuppoſitione melio-
14 ramentorum, & domus fideicommiſſo , quia ex † attenta
etiam ſi Lælius voluiſſet non potuiſſet illa cum penſioni-
bus extinguere in præiudicium fratrum de Petronijs ad il-
lud vocatorum , *l. fin. C. comm. de legat.* Crauett. *conſ.* 144.*n.* 9.
in fin. Rot.*deciſ.* 331.*n.* 5 *p.* 4. *tom.* 2. *recent.*

Ex quibus fuit concluſum competere retentionem pro
melioramentis, & creditis , vt ſupra , facta tamen com-
penſatione penſionum ab anno 1652. , quo fuit contra ip-
ſos inſtitutum nouum Iudicium perceptorum , & ad ſum-
mam ſcut. 930. iuxta calculum datum aſcendentium.

Vtraque parte informante , &c.

REVERENDISSIMO CERRO DECANO.

Nunc S.R.E. Cardinali.

Romana Legitimæ.

Vener. 20. *Iunij* 1664.

ARGVMENTVM.

Immiſſio iuſtificatis requiſitis ad fideicom-
miſſum conceditur fideicommiſſario in
vim *l. final. Cod. de edict. Diui Adrian. tollen.*
legitima ex bonorum vniuerſitate detrahi
debet. Præſcriptio contra ignorantem non
currit.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſo iuſtificato immiſſio fideicommiſſario conce-*
ditur in vim l. finalis , C. de edicto Diui Adriani
tollendo.
2 *Retentio pro legitima impedit immiſſionem & n.* 3.
4 *Bonorum diminutio abſque culpa hæredis ſecuta cedit*
damno hæredis , & legitimarij , ſicuti augmentum com-
modo vtriuſque accreſcit .
5 *Bonorum diminutia damno ſolius hæredis cedere debet .*
6 *Actio pro fructibus non ſolutis competit contra eum , qui*
illos recepit , ſed non competit retentio aduerſus fidei-
commiſſarium .
7 *Legitima vltra ratam hæreditatis taxari nequit .*
8 *Legitima non detrahitur in vno corpore , ſed in ſingulis re-*
bus hæreditarijs, nec in bonis melioribus , ſeu deterio-
ribus & n. 9.
10 *Præſcriptio non currit contra ignorantem , & agere non*
valentem .
11 *Mulier vt dicatur renunciaſſe fideicommiſſo neceſſaria eſt*
in ipſa ſcientia iuris ſibi competentis .

DECISIO CCXVIII.

VIRGINIA Delphina de Celſis in teſtamento inſti-
tuit hæredem fiduciarum Bernardinum Maturum
ſub his verbis *volendo , che il detto mio Erede diſponga di tut-*
ta la mia Eredità è frutti di eſſa , nel modo è forma , che io hò
ordinato à bocca , &c. , alla quale diſpoſitione mi rimetto , e vo-
glio , che ſi attenda , come ſe foſſe eſpreſſa nella preſente ſcrit-
tura , in cuius executionem defuncta Virginia de anno
1615. Maturus declarauit eius voluntatem fuiſſe, vt Theo-
doræ filijs oblatæ in Monaſterio Turris Speculorum con-
ſignarentur mobilia , ac eſſet hæres vſufructuaria , donec
fuiſſent nuptui traditæ eius nepotes, nempe Maria Virgi-
nia , ex Mario, & Antonina ex Ioanne filijs eiuſdem Te-
ſtatricis , quas ſi nuberent , inſtituit hæredes æqualiter in
proprietate cum reciproca ſubſtitutionem , inter ipſas in ca-
ſu , quo altera moreretur ante nuptias, quia vero Maria
Virginia innupta deceſſit de anno 1623. , relicta hærede
Angela Gabriella eius matre , quæ cum ex bonis hæredi-
tarijs Teſtatricis receperit à Maturo in cauſam legitimæ
Mariæ prædefunctæ portionem cuiuſdam Crediti , & non-
nulla loca montium inſurrexit . Antonia prætendens to-
tam hæreditatem d. Virginiæ Delphinæ ſibi delatam fuiſ-
ſe per obitum Mariæ Virginiæ ante contractas nuptias, &
immiſſionem petijt contra DD. de Magnanellis filios, &
hæredes Angelæ poſſeſſores locorum Montium , & Credi-
ti , de quibus agitur , ac ſententiam fauorabilem obtinuit
à R. P. D. Ghino Iudice delegato ab A. C. ſucceſſiuè de-
uoluta Cauſa ad Rotam , & mihi commiſſa propoſui du-
bium , An D. Antoniæ danda ſit immiſſio in locis Mon-
tium , & Credito, & Domini attento numero trium filio-
rum Virginiæ Teſtatricis dixerunt eſſe concedendam
dempta tertia tertiæ partis , quæ pro legitima Mariæ Vir-
giniæ debetur eiſdem Magnanellis hæredibus Angelæ .

Extrema neceſſaria ad immiſſionem ſufficienter fuerunt
probata , de fideicommiſſo enim conſtat ex declaratione
Maturi , quæ tamquam facta de ordine Teſtatricis exiſti-
matur perindè ac ſi in eius teſtamento ineſſet , maximè
quia hoc idem expreſſo mandauit , ibi : *alla quale diſpoſitio-*
ne mi rimetto , e voglio , che ſi attenda , come ſe foſſe eſpreſſa
nella preſente Scrittura , de illius purificatione ad fauo-
rem Antoniæ per mortem Mariæ Virginiæ non dubitatur
& identitas iuſtificatur ex datis *in Summario num.* 4. , † qui- 1
buſconcurrentibus fideicommiſſariæ non denegatur im-
miſſio in vim *l. fin. C. de edict.* Diu. Adr. toll.

Non obſtat quod Creditum , & loca Montium de qui-
bus agitur reſtringantur pro legitima Mariæ Virginiæ iux-
ta aſſignationem factam per Maturum hæredem fiducia-
rum . Etenim non dubitarunt DD. quin † retentio pro le- 2
gitima impediat immiſſionem in euentum reſtitutionis fi-
deicommiſſi , ſed viſum fuit hanc legitimam non poſſe ab-
ſorbere decem loca Montium aſſignata vna cum ſcutis
347. Quia cum de tempore aſſignationis ſecutæ de anno
1624. hæreditas conſiſteret in locis Montium 21. & Cre-
dito ſcutorum 695. , vt oſtenditur in facto , Vtique tertia
pars trientis debita Mariæ Virginiæ , quod Loca Mon-
tium non excedebat , loca duo cum vno tertio alterius lo-
ci , & quoad Creditum ſcut. 77. Ideoque reſpectu huius
quantitatis competit ſolum retentio , & † in reliquis pro 3
ſumma

ſumma excedente Domini Magnanelli nullam habent
inſtam Cauſam impediendi petiram immiſſionem [ex tra-
dit, per Rota *deciſ. 559.num.5.part.1.*, *&* *deciſ. 92.num. 4.p.
2. recent.*

Et licet prætendatur, qood hæreditas Virginiæ habito
reſpectu, ad traoſactionem initam cum Horteotio de Cel-
ſis 18. Iulij 1614. conſiſteret io ſcutis 11450. & ſic legitima
aſcenderet ad qnantitatem aſſignatam.

Attamen admiſſo quod ſumma contenta in tranſactio-
ne non fuit integrè exacta ipſamet Virginia dum vixit, &
Matutus ea deſuocta, plures ſecerunt diſtractionea, ita vt
cum hæreditas tempore peritionis, & aſſignationis legi-
timæ dictam qoantitatem locorum 21., & ſcutorum 695.
4 non excederet ad hanc ratam debetur legitima, quia d. †
diminutio ſecuta abſque culpa, vel mora hæredis, non
tum cædit damno illius, ſed etiam pro quota cedit damno
legitimarij, ſicuti augmentum, accreuiſſet commodo
vtriuſque, vt tradit Peregrin. *de fideic. art. 36. numer. 33. &
ſeqq.* Corn. *conſ. 265. 2. dub. verſ. circa ſecundam conſ. vltim.
lib. 1* Merlin. *de legit lib. 5. tit. 3. qu. 7. num. 46.* Rota *poſt eun-
dem deciſ. 90. in recent. deciſ. 602. ſub num. 6. in fine p. 3. & dec.
475. num. 1. par. 4.*

Maxime quia diminutio ſucceſſit, ante aſſignationem
legitimæ de tempore, quo viuebat Maria Virginia, quæ
cum eſſet hæres æqualiter, ac D. Antonia debuit quoque
5 inter ipſas eſſe commune damnum contingens quamuis †
admitteretur diminutionem cedere debere damno ſolius
hæredis, vt tradit Curt. Sen *conſ. vlt. n. 3. & per tot.*

Neque augetur quaoritas legitimæ ex debito fructuum
à die obitus Teſtatricis; Quia cum eſſent ſoluendi ex fru-
ctibus bocorum fideicommiſſo ſubiectorum non autem ex
6 Capitulis † pro illis remanet actio contra Maturum, qui
illos percepit, ſed non competit retentio aduerſus D. An-
toninam fideicommiſſariam, vt dictum fuit *in Terracinen.
fideicommiſſi 17. Februarii 1645. cor. Emmentiſſimo D. Card.*
Orthobono *dec. 28. num. 29.*

Minus releuat, quod aſſignatio fuerit facta à Maturo
hærede fiduciario, & à Sorore Theodora Executrice Te-
ſtamentaria habentibus ampliſſimam facultatem.

Vltra quod nec in teſtamento, neque in declaratione
vlla fuit facta mentio, de aſſignatione legitimæ adhuc il-
lorum facultas non poteſt ſuffragari, quia aot hæreditas de
tempore aſſignationis conſiſtebat in locis 21. tantum, &
7 ſcutorum 659. † eorum facultas non potuit earendi ad ta-
xandam legitimam vltra ratam hæreditatis cum alias eſ-
ſet arbitrium diſponendi de integra hæreditate, non au-
tem facultas aſſignandi legitimam, aut verò hæreditas
plura alia credita, vt dicitur continebat, & hoc caſu ſi iſta
ſint inexigibilia, non debebant remanere integra pro hæ-
rede, ſed ſuper illis debuit legitimatio pro ſua quota aſſi-
8 gnari legitima, † quæ regulariter non detrahitur io vno
Corpore, ſed in ſingulis rebus hæreditarijs *l. linea Margari-
tarum*, *§. Plautius*, *ff. ad l. Falcid.* Merlin. *de legit. l. 3. tit. 2. q.
2. cum allegat. per Adden. ad deciſ.* 20. *numer.* 130. *part.* 8.
recent.

9 Neque † in bonis melioribus, ſeù deterioribus Bald. *in l.
filium num. 28, C. famil. Erciſc, & conſ. 217. lib. 1. per tot.*
Decian. *conſ. 81. num. 7.* Rot. *poſt* Merlin. *vbi ſupra deciſ.
513. num. 2.*

Quod verò creditum, & loca Montium ſpecificè fue-
rint ſupra 30. annos poſſeſſa à DD. de Magnanellis, &
proinde actio pro immiſſione videatur præſcripta; Reſ-
ponſio reſultar, ex facto, qnia cum Apoca declarationis
factæ per Maturum, fuerit ſemper reteota à Carolo Ga-
briellio Patre Angelæ, Summario D. Antoninæ, *num* 3.
D. Antonina nunquam habuit notitiam ſubſtitutionis fa-
ctæ ad eius fauorem, ſicque non potuit agere pro immiſſio-
ne, ad quam obtinendam egebat dictâ declaratiooe, qua
10 † propter excluditur præſcriptio, quæ nunquam currit
contra ignorantem, & agere non valentem, *l. 1. in fin. C. de
annal. except. cum alleg. in deciſ. 28. n. 38. p. 8. rec.*

Denique non eſt momenti, quod in conſtitutione Dotis
facta D. Antoninæ, dictum fuerit pro omni, & toto eo,
quod prætendere, & conſequi poſſet in bonis Virginiæ,
quia id poteſt intelligi, quoad alias detractione, quæ ipſi
poterant competere, non autem trahi debet ad rationem
11 fideicommiſſi, de quo nullam habebat notitiam, cum † ad
iſtium effectum requiratur in Muliere præciſa, & indiui-
dua ſcientia iuris ſibi competeotis, vt in *Fauentina Bonorum
27. Iunii 1659. §. fin. & 9. Iunii 1664. coram me.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. OTTALORA

Spoletana Manutentionis.

Vener. 20. Iunii 1664.

ARGVMENTVM.

Probatio quando eſt impoſſibilis, probatio-
nibus, quæ ex actibus inter partes factis re-
ſultat, ſtandum eſt. Statutum Spoleti,
quid diſponat. Appellatione non proſecu-
ta cauſa remanet deſerta, & partes ab ea re-
ceſſiſſe cenſentur. Melioramenta ex quo
poſſint probari, & illorum fructus, ad quos
ſpectent declaratur.

SVMMARIVM.

1 *Creditum Melioramentorum approbatum, nec vnquam
controuerſum facit, quod melioramenta ſint omninò re-
ficienda.*

2 *Probatio quando eſt impoſſibilis ſtandum eſt probationibus
quæ ex geſtis, & actibus inter partes reſultant.*

3 *Statutum Spoleti prohibet ne Dos vltrà ſcuta 500. ab eius
ciuibus aſſignari valeat, & requirit coniuncti Senioris
præſentiam in contractibus mulierum.*

4 *Fides etiam extraiudicialis Curialium probat ſtylum, &
obſeruantiam Curiæ.*

5 *Appellatio non ſubſtinetur quando interpoſita fuit ab eo,
qui non habuit mandatum, & à quo iudicium inſtitui ne-
quiuerat.*

6 *Mandatum procuræ non arguitur ex productione abſolu-
tionis à iuramento, cum non potuerit haberi à publico
Notario.*

7 *Appellatio quando non fuit proſecuta, nec acta tranſpor-
tata, remanet deſerta, & collitigantes ab ea receſſiſ-
ſe cenſentur.*

8 *Cautio de reficiendis Melioramentis, probat Melioramen-
ta facta fuiſſe.*

9 *Fructus Melioramentorum, ad Meliorantem ſpectant.*

DECISIO CCXIX.

RESOLVTVM fuit coram Reuerendiſſimo Papien.
30. Maij 1659. conſtare de bono iure illorum de
Martanis, reſultante ex credito Melioramentorum facto-
rum in bonis Magdaleoæ, per Flaminium eius Virum de
bono autem iure Martani ratione fructuum ad quorum
ſolutionem vltra ſcuta 450. contenta in laudo fuit indebi-
tè per A. C. condemnatus Nunc vero propopoſito à me du-
bio, An ſit ſtandum, vel recedendum à deciſis, Domini
ſtandum eſſe ceoſuerunt.

Etenim creditum melioramentorum, ex confeſſione 1
Magdalenæ Laudo Vſredutij, & ex altero ſanctæ mem.
Vrbani VIII Epiſcopi Spoletani, alijſque in dicta deciſio-
ne plenè ponderatis probatur, & deiode ex eo, quod tàm à
primis hæredibus, quàm ab alijs, qui ſucceſſiuis tempori-
bus in eorum bonorum medietatem ſucceſſeruot, & de
melioramentis per euidentiam facti erant certiorati, num-
quam fuerunt controuerſa, itaque poſt lapſum annorum
50. & vltra, dubitari non poteſt, quod à prædeceſſoribus
informatis per tantum temporis ſpatium pro conſtanti,
præſuppoſitum argumentum, *l. minimè*, *ff. de legibus*, ma-
ximè cum longo tempore decurſo fuerit immutatus ſtatus
bonorum, & ſic hodie ſimus in caſu impoſſibilis probatio-
nis, ac proinde ſtandum † eſt probationibus, quæ ex geſtis, 2
& actibus inter partes reſultant, remittenda neceſſitas vl-
terioris probationis argumento, *l. filium eum definimus*, *ff.
de his, qui ſunt ſui, vel alieni iuris*, *l. non omnes*, *§. à barba-
ris*, *ff. de re militari*, *l. conſenſu*, *C. de repud. & in terminis
pluribus* Grauett. *de antiq. temp. par. 1. n. 5. ad fin.*

Necobſtat Statutum Spoleti prohibens, ne vltra ſcu- 3
ta 500. Dos ab eius Ciuibus aſſignari poſſit, & requi-
rens Coniuncti Senioris præſentiam in Contractibus Mu-
lierum, nam vtrumque tollitur ex eo, quod per contra-
hentes fuit obtenta derogatio dicti Statuti, vt in breue
deſuper expedito ſub die 29. Aprilis 1613. & fide Curia-
lium Spoleti probatum fuit, neceſſariam non eſſe Ci-

tationem

Digitized by Google

tationem Conſanguinei Senioris, ſed ſufficere dumtaxat
4 proximioris, quam fidem † licet extraiudicialem proba-
re ſtylum, & obſeruantiam Curiæ, vltra adductos in de-
ciſione, quæ reuidetur qoidquid velit *Decius*, *tenuit* Rota
*deciſion.244. numer.12. part.5. recent. & in Peruſina Bo-
norum 4. Martij 1627. coram bon. memor.* Coccino, *im-
preſſ. apud* Gillian. *ad Statutum Peruſin. deciſion.55. nu-
mer.5. & 6. &* coram Eminentiſſ. Otthobono *deciſ.176.
num.3.*

Minus officit, quod à Laudo Vrbani VIII. fuerit ap-
pellatum à Procuratore Flaminij, & ſic in laudo funda-
mentum fieri non poſſit ad probandu melioramenta liqui-
data in ſcutis 450. Tum quia appellatio non excludit pro-
bationem melioramentorum in genere, quæ coram arbitris
facta præſumitur, nec ſan. mem. Vrbanus, ad liquidatio-
nem cenſetur voluiſſe deuenire tamquam amicabilis com-
poſitor, niſi probatio ſaltem generica, & ſufficiens pro
animi ſui inſtructione præceſſiſſet. Tum quia Flaminius
non appellauit, ſed quidam aſſertus Procurator, nullum
5 habens mandatum Procuræ, cuius † appellatio non ſub-
ſtinetur, tamquam emanata ab eo, qui non habet man-
datum, & à quo iudicium fieri, & inſtitui non poterat,
Rota *deciſion.585. numer.5. par.4. tom.3. recent. & in In-
teramnea. Bonorum 1. Iulij 1658. §. reſpecta enim confirma-
ta 7. Februarij 1659. §. ſubſiſtit primo, coram R. P. D. meo
Decano.*

6 Mandatum verò Procuræ deductum ex productione ab-
ſolutionis à Iuramento nullius eſt releuantiæ, quia cum
non potuerit haberi, à publico Notario, in cuius Actis
ſeruabatur, vtique mandatum non arguit, Rota *deciſ.
285. num.8. part.2. recent. Adden. ad* Gregor. *deciſ.331.
7 num.20. verſ. ſed ad concordiam*, deinde cum non † fue-
rit appellatio proſecuta, nec acta tranſportata permanſit
deſerta, & partes Collitigantes cenſentur ab ea receſſiſſe,
vt præter adductos in deciſione, quæ videtur, *§. neque ob-
ſtat*, ſenſit Rota *in Romana Alimentorum 4. Iulii 1636. per
totam, coram bon. mem. Dunozetto, & dec.51.n.3. coram Re-
uerendiſſ. Tarraconen.*

Parum refert oppoſitio, quod Cauſa Laudi fuerit co-
gnita à R. P. D. Spinola, nam coram eo ſolum actum fuit
de Quarto Dotali, Flaminio debito in bonis Magdalenæ
Vxoris, & Cautio de reficiendis melioramentis, quæ ab
8 eodem Iudice † dari præcipitur potius probat meliora-
menta fuiſſe facta, vt firmat deciſio, quæ reuidetur ſub
§. adminicula, & tenuit Rota *deciſ.161. n.2. verſ. agnoſce-
bant, par.2. recent.*

De bono autem Iure Martani conſtare viſum eſt ratio-
ne fructuum, ex fundamentis adductis in deciſione *§.
fin.*

9 Nec obſtat fructus melioramentorum, ſpectare ad me-
liorantem, vt præter Barboſ. Menoch. *& alios probant*
Garz. *de expenſ. & melioram. cap.23. num 58.* Leotard. *de
vſur. qu.13. n.32. & 33.* Gamma *deciſ.310. num.15.* Giurba
deciſ. Sicil.105. num.19. Rota *deciſ.435. num.15. par.1 deciſ.
64. & 103. nu.4. par.2. recen. & in Lauretana Domus 10. Iu-
nii 1644. coram bo. me. Bichio.* Nam nullo genere probatio-
nis conſtat, quod ex bonis melioratis maior redditus fuerit
perceptus.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. T A I A.

Bononien. Prædij.

Lunæ 23. Iunij 1664.

A R G V M E N T V M.

Saluianum eſt inualidum contra bona de-
bitoris poſſeſſa ab Vxore Iure Dotali,
& non pleno dominio, quia Saluianum
non ſolum requirit poſſeſſionem, ſed
etiam dominium; tanto magis ſi Vxor
ſolum poſſidet pro aſſecuratione ſuæ Do-
tis, ob vergentiam Viri ad inopiam.

S V M M A R I V M.

1 *Saluianum ceſſat vbi non eſt hypoteca, & n.28.*
3 *Mulier viuente Marito, non dicitur poſſidere, & nu.3.*
4 *Mulier ob vergentiam Viri ad inopiam, poteſt ſuam Do-
tem aſſecurare, & nu.5.*
Limita, vt nu.6. & declara, vt nu.7.
8 *Saluianum requirit tantum poſſeſſionem, & nu.10.*
9 *Seruiana, ſeu hypotecaria, requirit dominium, & in
quo differat à Saluiano.*
10 *Saluianum eſt fundatum in hypoteca creditoris, & poſſeſ-
ſione debitoris, & num.11.*
12 Authen. res quæ, *requirit probationem non adeſſe alia
bona, quam fideicommiſſaria.*
Declara, vt nu.13. & 14.
15 *Hæres debitoris euadit debitor, & obligatus.*
Limita in Statuto Bononiæ, vt nu.16.
17 *Obligatio generalis facta à defuncto, non extenditur ad
bona hæredit.*

D E C I S I O   C C X X.

PETITAM per Saluianum immiſſionem. Domi-
ni reſponderunt, denegandum petentibus pro recu-
peratione pretij bonorum euictorum contra poſſeſſorem
prædij, quod ipſi dicebant poſſeſſum à Gineura obligata de
euictione pro Marito venditore.

Etenim ſuſpenſa prima conditione Saluiani, nempè 1
cum hypoteca, *§. hæc autem, verſ.* Saluianum, *l.2 ff. de
interdictis*, Marcheſ. de Saluiano, *cap.8. & 15. vtrobique
ab initio, part.1.* Pacificus, de Saluiano, *cap.5. ab initio
inſpect. 1. quod prius quidem, tamen eſt apud DD.* Marcheſ.
dicto cap. 15. numer.3. à verſ. quia tamen. Pacificus, *dicto
cap.5. à numer.2.* Secunda, & maior conditio, & funda-
mentum Saluiani eſt poſſeſſio debitoris tempore obliga-
tionis, vel poſtea, ad *Gloſ. vlt in fin. §. et adipiſcendæ inſti-
tutionum de interdict.* Marcheſ. *dicto cap.15. ab initio* Paci-
ficus *cap.6. ab initio dicta inſpect.1.*

Actores autem non probarunt Gineuram vnquam poſ- 2
ſediſſe, quæ in Inſtrumento 1. Decembris 1658. pro ſuis
Dotibus ſcut.2000. & ad effectum ſe, & filios alendi opta-
uit omni, &c. & ſaluis iuribus ſuis etiam in alijs bonis ſi-
bi obligatis pro collocatione ſuarum Dotium intuto, &c.
& ſic ambo Octauius vir, & Gineura vxor, & de man-
dato Octauij eidem Gineuræ, ex quo pro ſuis dotibus bo-
na prædicta locata ſibi elegit, & optauit, vt ſupra, &c. vt
in dicto Inſtrumento.

Itaque Gineura interfuit dictæ locationi pro ſuo iure,
& intereſſe, quod habebat pro ſua dote, nec minus ſuper
alijs bonis, & ſuper his, vt ſupra præſeruato, quam ſu-
per illis locatis, & prout elegit, & optauit, vt ſupra, &
potius pro ſecuritate conductoris, quia † conſtabat matri- 3
monium, & conſtante matrimonio a marito vxori dotem,
ſine cauſa legitima legibus ſtare non poteſt, ait *lex vnica,
C. ſi dos conſtante matrimonio*, Bald. *Nouella de dote priuil.
28. part.7.* & quamuis † cauſa legitima ſit, vt vxor ſe, 4
ſuoſque alat, *§. maneat, l. motus 72 ff. de iur. dot. l. quamuis
20. & l. ſequenti, ff. ſolut. matrim. & notat gloſs.1. dicta l.
vnica*, non tamen videtur in hanc cauſam factum, & mi-
nus † in extraordinariam, & prouiſionalem, propter diſſi- 5
pationem, aut inopiam mariti, iuxta *§. fin autem in ſæuiſ-
ſimo, verſ. ſi verò dotem ita diſſipatorus, l. ſi cum dotem 22.
& l. ſi conſtante 24 ff. ſolut. matrim. l. vbi adhuc 29. C. de iur.
dot. cap. penult. de donationibus inter virum, et vxorem.*
Quia † non concurrebat diſſipatio, & inopia mariti, & 6
alia requiſita, apud Fontanell. *de pactis nupt. clauſ.7. gloſ.
2. part.3. ſub n.10. & ſeqq.* Coſta *de fac. ſcient. tota diſtinct.80.
ceotur.2.* Rota *deciſion.292 numer.1. et 2. part.1. recent.* vbi
nec † eſſet reſtitutio, ſed aſſecuratio, & collocatio in tuto 7
loco pignoris, & hypotecæ, & cuſtodiæ, etiam citra poſſeſſio-
nem ſecundum diem, allegat à Giurb. *deciſ.16. n.2. d. verſ.
prima eorum, et præcipuè n.5. verſ. nec poſſeſſionem, et maxi-
mè ad tertiam caſum à Giurba, emiſſum quando bona minus
valereat.*

Et ſi quæ poſſeſſio vxoris diceretur citra dominium, non
ſufficeret † creditori pro Saluiano, tum quia ſatis appa- 8
reret, non proprio nomine, ſed alieno; tum etiam quia,
quæ differentia eſt Saluiani, & quaſi Seruianæ, ſeu hy- 9
pothecariæ de dominio debitoris neceſſario, non autem in
Saluiano, hæc differentia eſt in ſola probatione dominij,
non neceſſaria in Saluiano, vtpotè ſufficiente poſſeſſionis
probatione in hoc caſu, Marcheſ. de Saluian. *toto cap.16.*

par.

part.1. Pacific *cap.1. à num.6. inſpect. 2.* Merlin. *de pignor.*
10 *qu.77. num.7. l 5.* Alias † Saluianum ioterdictum ſundatum eſſe in hypotheca creditoris, atque adeò in dominio debitoris, ſatis conſtat ex ſupraſcriptis, vt eſſe de pignoribus, ſunt *tex. dicto §. hæc autem, dicta l.2. ff. de inter dict. & dicto §. adipiſcendæ, in fine, inſtit. eodem*, cum alias ibi annotat, &
11 ſupra † ad primam conditionem Saluiani, & planè rem alienam pignori accipi non poſſe, ſunt alij *text. l.2. l. rem alienam 41. ff. de pignor. act. vtcumque diſtrahi poſſit, l. rem alienam 28 ff. de contrahen. empt & declarat ibi gloſs. 1. ſed ſufficere viſum eſt DD.* de triplici illa dotis reſtitutione neceſſaria per miſſa, & terminaria, ſeu prohibita, apud Bald. *conſ.396. nu.3. lib.1. &* Coſt. *dicta diſtinct.80. nu.1.* Hancue fuiſſe ſi cootrahenda fuerit, vel fore ſi iudicanda foret vltimæ ſpeciei.

Acceſſit quod Prædium demonſtratum eſt fideicommiſſarium à Thoma Patre Octauij illudque ſicdeuolutum ad filios Ipſius Octauij, & ab ijs pro ſuo fine aliqua mentione talis optionis, aut electionis io dicto præcedenti Inſtrumento venditum Antonio Mariæ, nunc poſſeſſori, Iuxta Inſtrumentum emptionis, & venditionis 16. Maij 1648. etiam indicantur alia bona venditorum, & citra,
12 ſeu potius contra ſubſidium *Authen. † res quæ, C. comm. de legat.* adeò non præceſſit probatio neceſſitatis, etiam neceſſaria nunc mulieri, & mulierem repræſentantibus,
13 vtpotè † non poſſidentibus ad magis communem Sententiam ampliſſimè demonſtratum *in rub. ad deciſ.150. num. 1. & ſeqq. maximè num.58. part.9.* & ſi modicæ vtilitatis,
14 ſi verum eſt, quod † eo ipſo, quod mulier dicit non eſſe alia bona mariti, præter illa, quæ ſunt ſubiecta fideicommiſſo habet ſuam intentionem ſundatam, & probatam, &c. *dec.355. n.3. & 4. part.5.*
15 Ceterum non attinuit, quod venditores fuerunt hæredes Gineuræ obligatæ, & conſequenter ipſi etiam obliga-
16 ti, quia cum obligatio contenta † in Inſtrumentis Bononiæ celebratis, & exteoſa, iuxtà formularium Bononien. ad quod partes in caſu noſtro relationem habuerunt, non
17 apprehendat bona propria hæredum obligati. Saoe † generalis obligatio facta defuncto, non porrigitur ad bona hæredis *aotat.* Bartol. *in leg. Paulus 29 ff. de pignor.* Proin-
18 de defuit hypotheca, & † prima conditio Saluiani, quod In puncto indubitatum aſſumpſit Pacific. de Saluian. *d. n.285. inſpect.3. vſque ad vlterios quæſtiones.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. EMERIX.

Ariminen. Succeſſionis.

Lunæ 23. Iunij 1664.

ARGVMENTVM.

Soror ad fratris ſucceſſionem quamuis de iure admittatur, nihilominus ſtante renunciatione arcetur, quæ vtpotè ex pluribus Cauſis facta vna ex ijs ſolummodò ſubſiſtentibus ſubſtinetur.

SVMMARIVM.

1 *Frater ad fratris ſucceſſionem, ſtante renunciatione arcetur, & nu.2.*
3 *Renunciatio facta pluribus ex cauſis vna, ex ijs ſubſiſtentibus ſubſtinetur & nu.4.*
5 *Cauſa amoris conſeruandi facta renunciatio, non indiget probatione.*
6 *Dotis congruitas præſumitur.*
7 *Renunciatio facta cauſa euitundi lites, iuſta præſumitur, & ſubſtinetur, & nu.8.*
9 *Diſpoſitiua verba Inſtrumenti, non poſſunt à proœmio reſtringi.*

DECISIO CCXXI.

DOMINI accuratius perpenſo Inſtrumento renunciationis Iuniperæ, cenſuerunt recedendum eſſe à deciſione edita coram me die prima Februarij proximi præteriti, & propterea eidem denegandam fore petitam immiſſionem in bonis Io: Baptiſtæ fratris nuper ab inteſtato defuncti.

Siquidem negari non poteſt, quin renunciatio ſit ampliſſima, & extendatur etiam ad hæreditatem fratris, cum aperte id oſtendant verba Inſtrumenti, vnde † non 1
ſolum ceſſat diſpoſitio *Text. in Authen. defuncto in dec.* ponderata, ſed potius intrat concluſio excluſiuam immiſſionis à renunciante † petitur in bonis expreſſe renunciatis, 2
l. quæris, §. ſi venditor, ff. de edilit. edict. l. quoties ab omnibus, C. de fideicommiſſis, Rota *in recen. dec.175. n.4. part.8. in alia Ariminen. Succeſſionis 26. Ianuarij 1654. coram bon. me. R. P. D. meo Taia.*

Neque obſtare videbatur obiectum, quod dicta renunciatio, tanquam ex falſa cauſa emanata remanſerit nulla, tàm ex defectu conſenſus renunciantis, quàm ex nullitate Decreti Iudicis, quod interpoſitum ex falſa cauſa corruit ex auctoritatibus in *deciſion. adductis, §. neque putarunt.*

Quoniam admiſſis pro veris in Iure dd. auctoritat. Domini dixerunt, illas non applicari in facto.

Etenim non ſubſiſtit, quod renunciatio Iuniperæ emanauerit ea falſa cauſa, tum quia in narratiua Inſtrumenti facta Iudici, & Conſanguineis, non fuit dictum, quod Laurentius Pater in Teſtamento præceperat fieri renunciationem etiam de bonis fraternis, & cum tali ſuppoſito ad renunciationem bonorum fraternorum deuentum, quo caſu probato, quod aliter in teſtamento contineretur, iuſtificata remaneret falſitas cauſæ, ſed fideliter expoſitum fuit præceptum Paternum, videlicet: *Laurentium Patrem reliquiſſe in Teſtamento Iuniperæ ſcuta 4000. eidem danda per ſuos hæredes de tempore nuptiarum, & hoc pro omni, & toto eo, quod prætendere, & conſequi poſſet, tàm in bonis dicti ſui Patris, quàm in bonis Portiæ eius Matris, quouis Iure, &c. Cum pacto, quod debeat ſtare, & eſſe tacita, & contenta de prædictis, &c. Et vlterius, quidquam prætendere, aut conſequi non poſſit in agendo quoque, quod debeat facere finem, & renunciationem generalem in fauorem eorundem hæredum, & ad eorum voluntatem, & ſatisfactionem*; & alias prout latius in eodem Teſtamento, ad quod, &c ex qua narratiua patet Iuniperam in facto non errasse. Tum etiam, quia in diſpoſitiua eiuſdem Inſtrumenti enumeratis alijs cauſis, ita fuit ſubiunctum. *Sponte ſua non vi, dolo, fraude, aut errore aliquo ducta, ſeu circumuenta; ſed quia ſic ſibi facere placuit, & placet, non ſolum, quia ſe congrue dotata cenſuit, ſed ad parendum mandatis dicti Patris, ac tollendas lites inter ſe, & dd. ſuos fratres forte oriendas, quam etiam ad conſeruandum fraternum amorem, ac alijs de cauſis animum ſuum mouentibus, omnibus quibus potuit melioribus modis cum Iuramento renunciauit, & inter viuos irreuocabiliter, ac in perpetuum donauit dd. ſuis fratribus.*

Ex quibus verbis colligitur renunciationem bonorum fraternorum, non fuiſſe factam ob ſolum præceptum Paternum; ſed etiam ob alias cauſas, nempè ob congruam dotationem ob conſeruationem fraterni amoris, & ad lites effugiendas. Ideoque † ſub ſiſtente aliqua ex alijs cauſis, 3
vtique tenet renunciatio, nec de falſitate cauſæ redargui poteſt. Rota *in recent decif.387. num.7. part.1.* Caualer. *deciſ.482. nu.5. & in Romana Domorum 11. Decembris 1645. coram bon. mem. Bichio, § quibus poſitis, & in Romana Locorum Montium 19. Iulij 1661. § neque obſtat, coram Reuerendiſſ. Meltio.*

Præſertim ponderando, quod etiam omnes aliæ cauſæ, pro finalibus expreſſæ ſunt cum illis dictionibus, *non ſolum, ſed etiam.* Vnde eo magis data † cuiuſcumque il- 4
lorum veritate, & ſubſiſtentia renunciatio, ſuſtineri debet, vt in ſimili ponderauit Rota *in recen. dec.251. n.12. & ſeq. par.5. dec.271. nu.10 par.6.* coram Merlin. *dec.229. nu.15* coram Eminentiſſ. D. meo Otthob. *dec.10. n.45. & 46. & dec.133. n.1 & ſeq. & in Romana de Millinis 27. Aprilis 1657 §. finali, coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano.*

In præſenti verò, non vna tantum, ſed omnes ſunt veræ, & ſubſiſtentes. Conſeruatio namque † fraterni amo- 5
ris probatione non eget. Congrua dotatio † habet Iuris 6
præſumptionem pro ſe. Rota *deciſ.581. nu.3. part.1. & deciſ.195. num.3. part.2. recent.* Et occaſio litis imminebat, quia Iuniperа donationem ſcutorum 4000. à Portia Matre reportauerat, quæ a Maſculis impugnari poterat, tamquam factam contra formam, & præceptum Legati Paterni, vt ex verbis Teſtamenti relatis apparet. Cauſa nam-

Digitized by Google

7 namque † euitandi lites, vera, & iuſta dicitur, quoties adeſt timor futuræ litis, etiam ex prætenſione non Iuridica, dummodo abſit dolus. Rota *in recen. dec.281. nu 6. par.6.* coram Merlin. *dec.163. n.7. & 8. & in Bononien. Fideicommiſſi de Bonfiliis 5. Martii 1662. & 24. Ianuarii 1663. coram R. P. D. meo Veroſpio.*

8 Et ex hac ſola, rectè à Iunipera fieri potuit renunciatio, Rota *deciſ.28. nu.6. & poſt* Pic. *ad Statut. Vrb.* Seraph. *dec. 638. nu.7. & 737. nu.3. & in recent. dec.146. num.6. & ſeqq. par 8.*

Ex his tolli pariter viſum fuit aliud obiectum ab informantibus pro Iunipera excitatum, nempè præceptum Paternum, vti ſolum in proemio Inſtrumenti expreſſum fuiſſe cauſam finalem renunciationis, quia dicta verba,
9 vti nimis clara, & † in diſpoſitiua Inſtrumenti prolata non poſſunt à Proemio reſtringi, imò potius ab eis deſumi debet cauſa finalis, & non à proemio. Purpur. *in l. cum quid, ff. ſi cert. pet. n.110. in fin.* Menoch. *lib.6. præſumpt.2. nu.15. & in recent. dec.36. n.17. part.5. & dec.339. nu 9. par.8.* Et vlterius poſito, quod præceptum Paternum fuerit cauſa finalis renunciationis attamen reſpondebatur, quod cum non ſit ſola, ſed totales cauſæ, æque finales fuerunt in diſpoſitiua expreſſæ ſuccedit conditio ſuperius ponderata, quod quando ex præcepto Paterno renunciatio Iuniperæ, ſubſtineri non poſſet, bene ſubſtineretur ab aliqua ex alijs cauſis æque principaliter enarratis.

Denique non bene impugnatur validitas renunciationis, ſub prætextu minoris ætatis, quia cum facta fuerit medio Iuramento cum Decreto Iudicis, auctoritate Curatoris, conſenſu Mariti, ac præſentia Proximiorum ſeruatæ, apparent omnes ſolemnitates, tàm Statutorum Ciuitatis Arimini, quàm conſtitutionis Ægidianæ.

Defectus autem Inſinuationis, tollitur ex Inſtrumento eiuſdem producto in actis.

Ex quibus omiſſis alijs inſpectionibus, ſcilicet an ex præcepto Patris, renunciatio fieri deberet, etiam de bonis fraternis, & an illa cenſeri debeat ex conſuetudine, & ſtylo pro conſeruatione agnationis fratrum Iuniperæ. Ita fuit reſolutum, vtraque parte informante, &c.

R. P. D. PRIOLO.

Maceraten. Primogenituræ, ſeu Vſusfructus.

Lunæ 23. Iunij 1664.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio alio tunc temporis non poſſidente apprehenſa, eſt manutenibilis, quæ tamen ſi per fides extraiudiciales probata ſit non attenditur, & vt ſuſtineatur probatio debet eſſe neceſſario concludens, aliàs per ſolam probationem in contrarium excluditur.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio ex Inſtrumento apprehenſionis illius, bene iuſtificatur.*

2 *Poſſeſſio apprehenſa alio tunc non exiſtente in poſſeſſione, eſt manutenibilis.*

3 *Donatio ad fauorem ſubſtituti confirmata ob mortem primi Donatarij, tanquam titulata, eſt manutenibilis.*

4 *Clauſula conſtituti in Inſtrumento Donationis Primogenituræ inſerta, probat dominium à die illius erectionit, ad fauorem Donatariorum.*

5 *Poſſeſſio per fides extraiudiciales probata, ſubſtineri non poteſt.*

6 *Probatio neceſſario concludere debet, alias per ſolam probationem contrariam excluditur.*

7 *Donatio facta filio, & poſt eius obitum confirmata ad fauorem alterius ſubſtituti, eodem titulo familiaritatis, & nomine filij, facta cenſetur.*

8 *Exceptio an teſtator prohibuerit Patri vſumfructum in bonis Aduentiis filii, in Iudicio Manutentionis, non eſt diſputanda, ſed reijcitur ad petitorium.*

DECISIO CCXXII.

DVPLICEM fecit Iulius Cæſar Conuentanus Primogenituram per contractum Donationis irreuocabilis inter viuos, alteram ad fauorem Antonij Secundo Geniti, eiuſque filiorum, & deſcendentium Maſculorum, alteram ad fauorem Fabritij filij Primogeniti, cui morienti ſine filijs ſubſtituit Iulium Cæſarem Nepotem ſuum ex dicto Marco Antonio, obijt Fabritius ſine filijs, adhuc viuo Patre, qui vtramque Primogenituram, & ſubſtitutionem Teſtamento confirmauit, deinde obijt Teſtator, poſt cuius obitum, Iulius Cæſar Iunior, vigore Mandati de Immittendo, adeptus fuit poſſeſſionem Bonorum dictæ Primogenituræ, ſed prætendente Marco Antonio, tanquam Patre Iulij Cæſaris Iunioris eorumdem bonorum vſumfructum fuit ad illius fauorem pronunciatum, eique conceſſum Mandatum de Manutenendo, vnde commiſſa mihi Cauſa dubitaui. An, & cui dandum ſit Mandatum de Manutenendo, & Iulio Cæſari dandum eſſe, Domini reſponderunt.

Conſtat enim non ſolum de illius anteriori poſſeſſione 1
in Bonis dictæ Primogenituræ ex Inſtrumento apprehenſionis illius, quod alio † non exiſtente in poſſeſſione, 2
ſufficit ad effectum manutentionis, ad *Text. in l. prædia, & ibi DD. ff. de acquir. poſſeſs.* Rota coram ſanct. me. Gregor. XV. *deciſ.121. nu.1. et* coram Merlin. *dec.3. eodem nu. & in . . . . 4. Iulii 1664. coram Reuerendiſſimo D. Cardinali Celſo.*

Sed etiam de titulo, dum in Donatione inter viuos facta Fabritio Primogenito, fuit illi ſubſtitutus, eiuſque ſubſtitutio ob prædeceſſum Fabritij viuente adhuc Patre fuit per vltimam voluntatem confirmata, vnde † talis 3
promiſſio tamquam titulata eo magis eſt Manutenen. *cap. licet, ibique* Felin. *nu 19. de probat.* Rota *dec. 118. num.5. et dec.513. n.9. poſt* Poſt. *de manuten eum aliis in Gerunden. Sigillorum 20. Aprilis 1663. coram Reuerendiſſimo Domino Cardinali Celſo.*

Maxime cum in Inſtrumento Donationis dictæ Primogenituræ adſit clauſula conſtituti, quæ † & probationem, 4
& dominium probat à die erectæ Primogenituræ, ad fauorem Donatariorum, adeo vt Iulius Cæſar veniat omnino præferendus, Rota coram Duran. *dec.84. n.18. et ſeqq. et* coram Merlino *dec.568. n.34. et dec.208. nu.2. et dec.386. num.2. part 9. recent. vt in Monopolitana Bonorum 25 Iunii 1663. coram me.*

Hinc non releuat, quod bona iſtius Primogenituræ aſſerantur poſſeſſa per Marcum Antonium, tum † quia 5
talis poſſeſſio non probatur, niſi ex fidibus extraiudicialibus, tum etiam, quia Teſtes non deponunt de tempore, quo ipſe poſſederit. probatio † debet per neceſſe con- 6
cludere, alias per ſolam probationem in contrarium excluditur, Rota cora Buratt. *dec.948. n.3. et* apud Poſth. de Manuten. *dec.284. n.28. et ſeqq.*

Et nihilominus attento titulo Iulij Cæſaris filij poſſeſ- 7
ſio huiuſmodi Patris debet intelligi iure familiaritatis, & nomine filij, iuxta doctrinam Bart. *in l. qui iur. in fine. de acqu poſſ.* Surd. *conſ.160 n.17.* Rota coram ſan. me. Gregor. *dec. 572. nu.8. ibique adden. litt.B. & in Ceſenaten. Fideicommiſſi 3. Iunii 1662. §. hinc parum refert, coram Eminentiſſimo Domino Card. Celſo.*

Probata igitur anteriori poſſeſſione Iulij Cæſaris exiſtimarunt DD. non eſſe opus aggredi diſputationem, quando Marco Antonio debeatur vſusfructus in bonis Aduentitijs filii, quia cum pendeat ab inſpectione, An in proprio
Caſu, Teſtator prohibuerit Patri vſumfructum † huiuſmo- 8
di exceptio, non eſt diſcutienda in hoc Iudicio Manutentionis, ſed venit ad petitorium reijcienda, Rota coram Coccino *dec.156. nu 3.* & coram Eminentiſs. D. Card. Otthob. *dec.168 n.3. & 9 et in dicta Gerund. Sigillorum 13. Iunii 1663. coram Eminentiſs. Card. Celſo.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D.

REVERENDISS. P. D. ALBERGATO

Sacræ Rotæ Decano.

Burgen. Funeralium.

Veneris 27. Iunij 1664.

ARGVMENTVM.

Quarta funeralis debetur ijs qui curam animarum exercent, non obſtantibus priuilegijs non continentibus derogationem cap. nuper de decimis, quæ inſuper fuit reuocata à Sac. Concil. Tridentino.

SVMMARIVM.

1 *Parochis debetur quartu funeralium.*

2 *Clementina dudum, de ſepulturis derogan. eſt pro exemptione quartæ funeralium.*

3 *Exemptiones à 4. funeralium reuocatæ fuerunt à Conc. Trid.*

4 *Teſtes de affirmatiua præferendi ſunt teſtibus de negatiuo deponentibus.*

5 *Teſtes de negatiua illam coarctare debent per verba quod aliter eſſe non poſſit quin ipſi ſcirent.*

6 *Teſtes de immemorabili deponere debent cum requiſitis* Gloſ. in cap.2. verbo memoria de præſcript. in 6. & num.7.

8 *Decretum irritans aufert titulum & poſſeſſionem.*

9 *Petitio, & denegatio cum ſubſequenti acquieſcentia interuenire debet ad præſcribendam 4. funeralium.*

10 *Conſuetudo particularis præualet Generali.*

11 *Teſtes ad hoc vt ad concordiam reducantur omnis interpretatio ſumi debet.*

12 *Teſtes ad reducendos ad concordiam recurri poteſt ad intellectum iuris.*

13 *Præſtationes, quæ nam ſint annuales, & quæ nam annuales declaratur & nu.14.*

DECISIO CCXXIII.

BONI Iuris aſſumpta diſputatione coram R. D meo Decano, Illud Beneficiatis Eccleſiarum Parochialium Burgeñ aſſiſtere, per ſententiam pronunciatum fuit, quam In gradu appellationis hodie Dñi confirmandam eſſe exiſtimarunt: Nam pro conſecutione quartæ funeralis ha-
1 bent ipſi, † quibus cura animarum incumbit, aſſiſtentiam Iuris, & fundatam intentionem non ſolum in *Clement. dudum § verum ne Parochiales de ſepultur. & tradunt* Menoch. *præſumpt. 109. num. 56. lib. 1.* Rota *dec 101.* coram Card. Caualer. *num. 1. ſed etiam in diſpoſitione* Sacri Concilij Tridentini *ſeſſ. 25. cap. 13. de reform. cum adduct. ibi per* Barboſ. *n. 1. & ſeq & in dec. 15. Iunij 1662. cor. R. D. meo Decano §. & huiuſmodi.*

Nec priuilegia fratrum Sancti Pauli extra muros Ordinis Sancti Dominici ſuffragantur Quoniam tria primo loco adducta non continent expreſſam derogationem dictæ Clement. Dudum de ſepultur. quæ tanquam Conſtitutio Conciliaris in Concilio Viennenſi edita, explicitam, &
2 ſpecialem † derogationem exigebat, qua ratione dari poteſt de defectu Intentionis in concedentibus Fælin. *in cap. non nulli. 28. n. 2. de reſcript.* Oldrad. *conſ. 326. n. 1.* Rot. coram Coccin. *dec. 279. n 6. & in terminis* cor Caual. *dicta dec. 101. n. 2. vbi conc. & in ſimili Conſtitutione Conciliari relata in cap. nuper. 34. de decim. pluries reſolutum fuit in dec. recenſitis in Ferarien. Decimarum 26. Maij 1656. coram me §. nec Domini* Poſtremum verò Pauli IV. anni 1556. licet derogationem dictæ Clement. contineat, ob ſuperuenientem tamen Conſtitutionem Sacri Concilij tridentini abrogatum fuit, dum
3 in eodem Concilio decretum fuit, quod quæcumque priuilegia intra annos 40. ante eiuſdem Concilij publicationem Regularibus conceſſa illis non ſuffragentur qui per dictos annos 40. Eccleſijs Parochialibus quartam funeralem ſoluere conſueuerunt, *vt limitando tradit* Barb *de offic. & poteſt* Paroch. *cap. 25 n. 12.* Rot. cor. Card. Millin. *dec 49 ſub n. 1.*

De tali autem ſolutione, & quod Beneficiati ſint in quaſi poſſeſſione quadragenaria percipiendi quartam funeralium ab omnibus regularibus, & ſignanter à dictis fratribus Monaſterij Sancti Pauli, conſtat ex depoſitionibus teſtium anno 1657. & 1658. exactorum qui de tali conſuetudine, & quaſi poſſeſſione teſtantur cum ſcientia, & patientia fratrum Sancti Pauli, † quibus quidem in concur- 4
ſu aliorum pro fratribus inductorum magis deferendum viſum eſt Dominis, quia illi de affirmatiua, iſti denegatiua deponunt, & primi habent aſſiſtentiam Iuris, Rota coram Seraph. *dec. 1135. n. 4. plenè* coram Mantic. *dec. 366. n. 6. cum alijs in Calaguritana Decimarum Sancti Aſcenſi & Daualillo 17. Aprilis 1654. coram R. D. Zarate §. neque etiam vbi concordantes.* Alij verò non coarctant negatiuam deponendo, quod aliter eſſe non poſſet, quin ipſi ſcirent, vt 5
requiritur, Dec. *conſ. 94. num. 5.* Alex. *conſ. 108. nu. 10. lib. 2.* Rota *dec 31. num. 3 par. 8. recent.* coram Eminentiſſ. D. Cardinali Ottobon *dec. 185. num. 2. Peruſina Bonorum Sancti Archangeli 17. Martij 1659. coram Eminentiſſimo D. Cardinali Celſo §. nec refert, & in iſtis terminis in Neapolitana funeralium 27 Iunij 1661. coram R. P. D. meo Veraſpio §. neque hebdomadariis.*

Quia ratione fratres adducta præſcriptione iuuari non poſſunt. Immemorabilis enim, non probatur. † Tum 6
quia teſtes non deponunt cum requiſitis *gloſſ. in cap. 2 verb. memoria de præſcript. in 6.* & non habent ætatem ſufficientem, cum lis mota fuerit ante annum 1507. Tum quia ex actibus ſolutionum huiuſmodi quarta funeralis, de quibus deponunt teſtes Beneficiatorum excluditur præcipuum requiſitum immemorabilis, † quod nunquam factum, 7
aut auditum fuerit aliquid in contrarium Add. ad ian. me. Gregor. *deciſ. 298. num. 13* Rota *in Beneuentana Iur ſdict. 27. Ianuarii 1653. coram R. D. Zarate ſub §. immemorabilis, & in Hiſpalen. Decimarum 16. Iunii 1659. coram R. D meo Decano §. quarto denique in fin.* Quadragenaria verò cum titulo excluditur non ſolum quia priuilegia, de quibus ſupra per ſuperuenientem Sacri Concil. Tridentini diſpoſitionem reuocata fuerunt †, & omnis titulus, & poſſeſſio
per † decretum irritans ſublata remanſit, quæ perſcriptionem excludunt Giouagn. *conſ. 28 num. 26. & 41. lib. 2. pluresque apud* Poſth. *de manut. obſeru. 46. nu. 5.* Rota *dec. 373. num. 8. par. 5. recent. & in Ciuitaten. Præsbyteratus 3. Iulii 1645. coram R. D. meo Decano §. in hoc ſtatu, & in Ceſenaten. ſeu Surſinaten. Laudemiorum 19. Iunii 1656. coram me §. minus ſuffragatur*, ſed etiam, quia teſtes non probant 8
petitionem cum denegatione, & ſubſequenti acquieſcen- 9
tia Beneficiatorum, vt requiritur ad præſcribendam libertatem, & quaſi poſſeſſionem non ſoluendi, *gloſ. in l. qui luminibus 10. ff. de ſeruit. Vrban. præd.* Rot. *dec. 265. n. 36. par. 5. rec. dec. 154. n. 3. apud* Poſth. *de manut. Mediolanen. Celebrationis Officiorum 26. Maii 1653. coram R. P. D. meo Veroſpio §. eoſdem quoque dicta Hiſpalen. Decimarum 16 Iunii 1659. §. tertio quia, & in dicta Neapolitana funeralium vbi ſupra.*

Cumque Beneficiati non pretendant niſi quartam oblationum, quæ fiunt in die ipſo funeris, nouennarijs, & toto primo anno poſt obitum defuncti, cauſa, & occaſione funeris conſuetudini generali a fratribus deductæ, præualet particularis à Beneficiatis † probata percipiendi quartam 10
oblationum non ſolum in die funeris, verumetiam alio tempore, de quo ſupra Pariſ *conſ. 25. ſub nu. 42. lib. 4.* Rota coram Caual. *dec. 356 num. 2.* & hoc modo ſaluari poſſunt, & ad concordiam reduci teſtes pro vtraque parte inducti, vt ſcilicet illi Beneficiatorum loquantur de quaſi poſſeſſione percipiendi dictam quartam per totum annum poſt obitum; Alij vero pro fratribus deponentes de non ſolutione procedant de tempore poſt primum annum, omnis † 11
enim interpretatio capienda eſt per quam teſtes ad concordiam reducantur, vt poſt Alex & alios Rota *deciſ. 1678. num. 4. coram Pen.* vbi, quod vt dicta Teſtium concordentur † licet ad ciuiles intellectus recurrere. Buratt. *dec. 844.* 12
num. 5. Et fruſtra negatur differentia inter præſtationes annales, quia primæ, quæ per annum tantum durant Beneficiatis præſtandæ ſunt aliæ verò, quæ ſingulis annis † ſol- 13
uuntur elapſo primo anno non debentur. Vndè differentia in effectu & à parte rei clara eſt, & tamen etiam in Iure differentiam † verſari Inter annale, & annuale pro- 14
bant *Text. relati in Deciſ. R. D. meo Decani §. non obſtante teſtes.*

Et ita pro confirmatione ſententiæ rotalis reſponſum fuit vtraque &c.

R. P. D.

Digitized by Google

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

S. Seuerini Cenſus.

Veneris 27. Iunii 1664.

A R G V M E N T V M.

Hæres præſumitur is, qui accipit aliquid, quod citra Ius, & nomen hæredis aſſequi non potuerat. Contractus ſine ſolemnitatibus ſtatutarijs à minore factus ſemper valet, donec ab ipſo de nullitate objciatur. Pater conſtituens patrimoninm filio ad hoc, vt ad ſacros ordines promoueatur poſt promotionem ad ipſos filij fit, & poteſt licitè ad ſuum hæredem tranſmittere.

S V M M A R I V M.

1 *Pater ſponte filium emancipans vſumfructum pro dimidio amittit in bonis maternis, aliiſque filii aduentitiis.*

2 *Filio hæreditatem matris non acceptante Viro defertur.*

3 *Hæreditas vxoris ab inteſtato defunctæ viro attribuitur quoties omnes in ſucceſſibili gradu exiſtentes defecerint.*

4 *Hæres ex quo arguatur eſſe talis.*

5 *Hæreditatis aditio non ſolum ex animi declaratione, ſed etiam ex facto deſumitur.*

6 *Hæres præſumitur eſſe talis ex quo aliquid accipit, quod citra ius, & nomen hæredis conſequi nequibat.*

7 *Contractus ſine ſolemnitatibus ſtatutariis à minore peractus non ſubſtinetur.*

8 *Contractus ſine ſolemnitatibus à minore peractus valere cenſetur, donec nullitas ab ipſo apponatur.*

9 *Nullitas contractus vti in fauorem minoris inducta non poteſt ab altero deduci.*

10 *Priuilegium fauore minoris inductum non poteſt contra diſpoſitionem Iuris in ipſius odium retorqueri.*

11 *Minor nullitatem contractus non obiiciens cenſetur ex tali acquieſcentia ratum habuiſſe contractum.*

12 *Bona in titulum patrimonii filio elargita à patre poſt promotionem ad ordines ſacros ipſiuſmet filii fiunt, & ad ſuos hæredes tranſmittere poteſt.*

13 *Condonatio patrimonii facta à filio poſt promotionem ad ordines ſacros ſine Epiſcopi licentia non ſuſtinetur ex diſpoſitione* Sac. Concilij Trident. in ſeſſ. 21. cap. 2. de reform.

14 *Pater donatarius filii poſtquam ad ordines ſacros fuit promotus remanet ex vi donationis obligatus Epiſcopo, qui alias filium ſacris ordinibus non initiaſſet.*

15 *Patrimonii dimiſſione ante ſacrorum ordinum ſuſceptionem expleta bona donata pro parte dimidia ſub dimittentis hæreditate continentur.*

D E C I S I O CCXXIV.

RESPONSVM fuerat coram me die 23. Iunij 1662. Iacobum Taurinum in Raymundi filij emancipatione amiſiſſe partem vſusfructus dimidiam in materna ſubſtantia, necnon bona eidemmet Raymundo à Patre elargita ad hoc, vt ſacris poſſet ordinibus initiari, propterea ipſius euaſiſſe, itaut ad ſuum potuerit hæredem illa tranſmittere. Cuius deciſionis fundamenta ad diſputationis Trutinam hodie reuocata ſubſiſtere DD. reſponderunt.

Siquidem *Text. in l. cum oportet 6. §. cum autem C. de bon.*
1 *quæ liberis* expreſſè decernit, Patrem ſpontè filium emancipantem vſumfructum pro parte dimidia amittere in bonis maternis cæteriſque filij aduentitijs, reliquum verò apud eundemmet Patrem reſidere diſponit in præmium emancipationis filio conceſſæ.

2 Nec ſubſiſtere viſa fuit obiectio exinde petita, quod †
Raymundus matris hæreditatem non acceptauerit, quam
Iacobus vir ſibi proinde contendit fuiſſe delatam *per text.*
in l. vnica C. vnde vir, & vxor, vbi vxoris hæreditas ab in-
teſtato † defunctæ viro attribuitur, illaque viri vxori de- 3
fertur quoties teſtes in ſucceſſibili gradu exiſtentes omnino
defecerint.

Dum enim Raymundus iure matris hæreditario inhibitionem ab A. C. recepit, nec non bona diuerſa nomine
creditorum Patris in executione capta ſibimet ipſi obtinuit
adiudicari in computum dotis † matris, pernecesse ſe 4
matris hæreditati cenſetur immiſcuiſſe, *vt probat text. in*
l. pro hærede 10. in princ. & in §. Papinianus ff. de acquir.
hæred. vbi quod aditio hæreditatis non † dum ex animi de- 5
claratione, ſed ex facto quoque deſumitur, quoties ſcilicet
hæres aliquid acceperit, quod citra ius, & nomen hæredis 6
conſequi nequibat Bart. *in l. gerit 87. n. 3. & 9. ff. eodem tit.*
Natt. *conſ. 448. n. 11. & 18. cum ſeq.* Rota *dec. 362. n. 9 par. 1.*
diu. coram Coccio *dec. 168. n. 1. & in rec. dec. 81. nu. 1. par. 2.*
& dec. 77. n. 2. & 3. par. 4. rec.

Hæc verò aditio exaduerſo non valet impugnari ſub
prætextu, quod à Raymundo in ætate minori conſtituto
† adhibitæ non fuerint ſtatutariæ ſolemnitates in actu adi- 7
tionis per minorem abſolutè ſeruandæ in Theor. Bart. *in l.*
more ff de acquir hæred. Ioſeph. Ludou. d. Lucen. 45. Rot. cor.
Merlio. *dec. 657. n. 6. cum ſeq. & dec. 95. n. 9. cum ſeqq. coram*
Eminentiſſimo Ottbobono.

Siquidem contractus † ſine ſolemnitatibus à minore pe- 8
racti in ſtatu validitatis cenſentur exiſtere, donec nullitas
ab ipſo objiciatur in cuius fauorem fuit inducta, nec ab al- 9
tero valet illa antea deduci, vt tradit Aym. *in conſ. 186. n.*
2. Surd. *dec. 70. n. 22. & 23.* Rot. *dec 378. nu. 18. part. 9. rec.*
& in Peruſina legatorum 16 Ian. 1662. §. neque ceſſio coram
me cum alijs coageſtis in Beneuentana Affictus 2. Martii 1663.
§. nullitas verò coram R. P. D. meo Albergato.

Nec à Iacobo, tanquam Raymundi filij hærede poterit
in proprio caſu nullitas præfata deduci, quoniam ipſe ſub
inualidæ aditionis prætextu filio pinguem hæreditatem
adimeret ſibi tanquam vxoris hæredi, ac priuilegium † 10
conſequenter fauore minoris inductum in ipſius odium
contra Iuris diſpoſitionem contingeret retorqueri, vt tra-
dit in ſpecie Caſtrenſ. *conſ 91. n. 5. lib. 1.* Spad. *conſ. 278. nu.*
4. lib. 3.

Aliqui præterea ex DD animaduertebant, quod dum
Raymundus maior effectus intra quinquennium non
obiecit, ſed in aditione ſibi vtili permanſit vſque ad obitum
ex tali acquieſcentia ratihabitio † ipſius cenſeatur inducta, 11
vt reſpondit Rota *in dec. 110. n. 6. & 7. coram Eminentiſſ. D.*
meo Card. Ottbobono.

Bona verò à Iacobo in titulum patrimonij Raymundo 12
elargita poſt eiuſdemmet Raymundi promotionem ad
ordines Sacros propterea ipſius euaſere, ac illa ad ſuum
potuit hæredem proinde tranſmittere, vt tradit Abb. *in*
cap. tuis n. 8. de preb. Garz. *de benef. par. 2. cap. 5. n. 159. ad med.*
cum aliis auctoritatibus in præterita dec. recenſitis.

Nec vrget, quod Raymundus ſequenti die partem dimi-
diam dumtaxat bonorum donatorum pro congrua ſui ſub-
ſtentatione receperit, reſiduum vero patri ſuo condonaue-
rit Vel enim † condonatio ſine Epiſcopi licentia emanauit, 13
poſtquam Raymundus ad ordines Sacros ſe promoueri ob-
tinuerat, & tunc nullius propemodum roboris illa repu-
tatur *ex diſpoſitione* Sac. Concilii Tridentini *in ſeſſ 21. cap. 2.*
de reform. vt tradit Diaz. *in prax. crimin.* Canon. *cap. 18. n.*
15 vbi eam rationem adducit quod Pater † ex vi donatio- 14
nis euaſit obligatus Epiſcopo, qui alias filium ſac. ordini-
bus non initiaſſet Nauar. *conſ. 14 & 24 de Cler. non ordi-*
nand. Gonz. *ad reg. 8. Cancell. gloſſ. 5. §. 10. nu. 13.* Gratian.
diſcept. for. cap. 259. n. 29. cum ſeqq. & cap. 297. num. 15. cum
ſeqq Barboſ. *in collect. ad* Concil. Trid. *d. ſeſſ. 21. cap. 2. de*
reform. n. 59. & 60 & de offic. & poteſt Epiſcopi alleg. 19. n.
35. cum plur. ſeq. Vel dimiſſio fuit ante Sacrorum ordinum
ſuſceptionem expleta †, & tali caſu bona donata pro par- 15
te, dumtaxat dimidia ſub Raymundi hæreditate conti-
nentur.

Et ita vtraque, &c.

In hac cauſa emanata deciſio ſub die 21. Iulij 1661. coram eodem Veroſpio, quæ hic allegatur, erit infra in Miſcellanea iuſta ſeriem temporis.

R. P. D.

R. P. D. LEONE VEROSPIO

Romana, ſeu Nepeſina Saluiani.

Veneris 27. Iunij 1664.

ARGVMENTVM.

Creditor bona iure pignoris detenta vſucapere nequit. Poſſidens bona immobilia ſatiſdare non cogitur. Poſſeſſio ſiue iure dominii ſit ſiue pignoris Hæbreis interdicta cenſetur, & maximè ſi iſti bonorum detentionem in locis vbi ſedes figere non poſſunt, obtinere prætendant.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio ex Saluiano non conceditur illi, qui non probat hypothecam copulatiue cum credito.*

2 *Bonorum immobilium poſſeſſio eſt Iudæis ſicuti prohibita cenſetur etiam eis interdicta hypotheca.*

3 *Immiſſus ex Saluiano nomen veri poſſeſſoris adſcribere ſibi non poteſt.*

4 *Creditor bona iure pignoris detenta vſucapere non valet, quia debitori, non ſibi poſſidere cenſetur.*

5 *Poſſeſſio proprietatis penes debitorem remanere præſumitur.*

6 *Bona immobilia poſſidentes immunes ſunt à ſatiſdatione.*

7 *Creditor ad vtilitatem debitoris verè cenſetur poſſidere, donec de proprio credito ſibi ſatisfaciat.*

8 *Poſſeſſionis ſub nomine poteſt venire illa iure dominii & altera fructuum & num. 9.*

10 *Mercatura frumenti, hordei, & aliarum rerum humano vſui neceſſariarum interdicta eſt omnibus Iudæis.*

11 *Poſſeſſio non ſolum iure dominii, ſed etiam pignoris, ac bonorum immobilium detentione quibus fructus retrahi poſſet Iudæis prohibita cenſetur, & num. 12.*

13 *Prohibitione in vno facta omnia media interdicta cenſentur cum quibus illud conſequi valeat.*

14 *Ius Gazzaga poteſt alienari, & in dotem dari.*

15 *Exceptio firmat regulam.*

16 *Iudæi ſtatus Eccleſiaſtici ſicuti non poſſunt ſuas figere ſedes niſi in locis à Summis Pontificibus determinatis ne tractare valeant dum Chriſtianis, ita eiſdem prohibita cenſetur quælibet bonorum detentio.*

17 *Iudæis orientalibus tantum & Anconitanis ex ſpeciali priuilegio conceſſum fuit, vt ad loca quæcumque ſtatus Eccleſiaſtici accedere valeant pro creditis exigendis & ex mutuo contractis.*

DECISIO CCXXV.

DENEGARVNT hodie DD. immiſſionem Gabrieli Hæbreo in bonis à Franciſco Martholo in Oddum diſtractis, licet enim Gabriel ſe Franciſci creditorem exhibeat in ſcutis 50. ex cauſa mutui ante venditionem
1 bonorum cum illo contract. non tamen immiſſio in † Iudicio Saluiani debet ipſi decerni, dum deſtituitur hypotheca copulatiuè cum credito requiſita, vt tradit Bart. *in l. 1. n. 2. & 3. ff. de Salu.* Aretin. *in §. item Seruiana n. 15. inſtit de Act.* Alex. *conſ. 183. nu. 4. lib. 6.* Natt. *conſ. 474. nu. 34.* Rot. *dec. 499. n. 2. par. 9. rec.* & penes Pacific. de Salu. *dec. 31. n. 3.*

Nam vero defectionem Hypothecæ concludit tertia ſan. mem. Pauli IV. conſtitutio interdicens expreſsè Iu-
2 dæis bonorum immobilium poſſeſſionem, † cuius virtute cenſetur quoque hypotheca prohibita, vt admittit in ſpecie Merlin. *de Pigner. lib. 1. tit. 3. quæſt. 16. n. 5. verſ. declaratur a.*

3 Nec obſtat, † quod immiſſus in Iudicio Saluiani nomen veri poſſeſſionis ſibi nequeat adſcribere ad *text. in l. ſciend. 15. § poſſeſſor autem ff. qui ſatiſdare cogant*, cuius ratio refertur à Iure Conſulto *in l. Pignoris 13. ff. de vſucap.* vbi
deciditur creditorem bona † iure pignoris detenta vſucape- 4
re non poſſe, quia non ſibi, ſed debitori cenſetur poſſidere
Rot. cor. Merlin. *dec. 318. n. 5. & 6.*

Textus quippe † prædicti diſponunt dumtaxat de poſ- 5
ſeſſione proprietatis, quæ penes debitorem præſumitur re-
ſidere ad hoc, vt idem inceptam vſucapionem valeat ab-
ſoluere *iuxta text. in l. qui pignoris cauſa 36. vbi poſt gloſſ.
notat* Imol *ff. de aquir. poſſeſſ.* nec proinde creditor immiſ-
ſus ſatiſdationem in iudicio ſiſti poteſt euitare, à qua † Iu- 6
re Dominij dumtaxat poſſidentes bona immobilia repu-
tantur immunes, vt diſponitur in *d. l. ſciendum ff. qui ſa-
tiſdare cogantur* in cæteris vero caſibus, ac reſpectu exa-
ctionis præſertim fructuum creditor ad vtilitatem debitoris
vere cenſetur poſſidere donec proprij crediti extinctio con- 7
tingat, vt probat *text. in l. re pignoris 37. ibique notat gloſſ.
&* Imol. *n. 1. ff. de acquir. poſſeſſ. gloſſ. in relata l. ſciend. ver-
bo poſſeſſa ff. qui ſatiſdare cogantur* Alberin *in l. ſi duo 3. §.
creditores ff. vti poſſid.* Iaſ. *in l. 1. §. per ſeruam corporalem
n. 8. ff. acquir. poſſ.* Menoch. *de recuperand. remed. 14. nu. 37.*
Surd. *conſ. 481. n. 14.* Pacific. de Salu. *inſpect. 4. cap. 1. num. 6.*
Rota *dec. 1163. num. 21. & dec. 163. num. 13. cum ſeq. part. 9.
recent.*

Et licet † aliqua poſſet dubitatio exoriri verum in lege 8
ſub expreſſione poſſeſſionis illa Iure Dominij dumtaxat
contineatur, vt cenſuit Barb. *de appell. verb. in verbo poſ-
ſeſſor nu. 1. cum ſeq.* vel ex altera fructuum, vt videtur in-
nuere † Bald. *in l. proprietatis 4. nu. 1. C. de probat.* Rot. cor. 9
Mantich. *dec. 59. nu. 2. & 3.* vbi rationem ponderat, quod
non ſemper propriis vtimur vocabulis.

Quæſtio tamen hæc in propoſito caſu exinde diluitur,
quod in Paulina ſanctione à ſan. mem. Pio V. in eius con-
ſtitutione 6. nec non à Clemente VIII. in conſtitutione 19.
expreſsè innouata mercatura quoque frumenti, Ordei, ac
cæterarum rerum humano vſui † neceſſariarum omnibus 10
prohibetur Hæbreis, & notat etiam Leo *in Theſaur. for.
Eccleſ. par. 3. de prohibit. & pen. cap. 4. n. 117.* Riciul. *de iur.
perſonar. lib. 2. cap. 50. n. 4.* Rot. *dec. 194. n. 6. cum ſeq. par. 4.
tom. 5. rec.* hinc † ne dum Iure Domini poſſeſſio ipſis cenſe- 11
tur interdicta ſed altera quoque pignoris, ac ſimplex † 12
detentio bonorum immobilium ex quibus fructus, cæte-
raque comeſtibilia retrahi valeant iuxta regulam *text. in
l. Oratio 16. ff. de ſponſalibus* vbi, quod aliquo prohibito om-
nia media interdicta cenſentur cum quibus illud conſequi 13
poſſit Rot. *dec. 130. n. 16. par. 5. rec.* alias enim Hæbrei me-
diante pecunia, ſub grauioribus vſuris mutuo Chriſtianis
pauperibus tradita poſſent fere continuo bonorum immo-
bilium in tota ditione Eccleſiaſtica deteriores euadere, &
mercatores conſequenter frumenti, & Ordei ex eiſdem-
met prædijs recollecti Iure creditoris poſſeſſis contra SS.
Pontificum Diplomata, quorum mens potiſſime fuit, ne
Hæbrei, quos deteſtabilis facinoris culpa ſeruituti perpe-
tuæ ſubiecit in ſeruitute dominium ſibi valeant vindica-
re, tum vt occurrerent pauperum Chriſti fidelium oppreſ-
ſionis, ex quibus plures Iudæorum dolo ad maximam fue-
rant inopiam & ſeruitutem fere redacti, ex qua pariter ra-
tione idemmet ſan. mem. Clemens VIII. inhærendo ſan-
ctioni Pij V. inter impreſſ. la 80. Iudæos à tota ditione Ec-
cleſiaſtica excluſit eiſdem ex benignitate incolatum in-
dulgens in vrbe ſolummodo, Auenionj, atque Anco-
næ.

Nec vrget, quod Iudæi in domibus ab ipſis inhabitatis
inquilinatum obtineant nuncupatum Ius Gazzaga, quod
† ab eiſdem poteſt alienari, ac in dotem attribui, vt di- 14
xit Rot. *in Romana Domorum 2. Martij 1663. §. neque vrget
coram me* dum enim de illis ex ſpecial Clem. VIII. indulto
permittitur euidens conſurgit præſumptio, quod cætero-
rum † reſpectu bonorum ipſis prohibita cenſetur detentio, 15
atque locatio.

In quam ſententiam eo facilius aliqui ex Dominis in-
clinarunt, quod bona in quibus petitur immiſſio, in vr-
be non exiſtunt, ſeu altera Ciuitate, in quibus incolatus
indultus fuit Hæbreis, ſed in Caſtro Formelli ſita no-
ſcuntur, vbi quemadmodum Gabriel, cæterique Hæ-
brei nequeunt figere ſedes ne ipſis tractandi cum Chriſti
fidelibus occaſio præbeatur, ita iiſdem quoque interdicta
præſumitur quælibet ibid. bonorum detentio, quod de-
claraſſe videtur aperte idemmet Clemens VIII. in Con-
ſtit. 26. vbi ex ſpeciali † priuilegio conceſſit Hæbreis ſo- 1[illegible]
lum

Digitized by Google

lum Orientalibus, & Anconitanis, vt ad loca quæcumque ſtatus Eccleſiaſtici poſſiot accedere pro Creditis exigendis ex mutui cauſa contractis.
Et ita vtraque &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Cæſarauguſtana Præeminentiarum.

Veneris 4. Iunij 1664.

ARGVMENTVM.

Prior vt Omnium Caput Omnibus præcedere debet, licet diuerſis reſpectibus aliquoties poſtponatur.

SVMMARIVM.

1 *Prior vti Omnium Caput Omnibus eſt præferendus.*
2 *Dignior ſemper præfertur in præcedentis, & nu. 3.*
4 *Portionarius non tenetur ſociare Cadauera defunctorum, nec eſt ſocius Parochi.*
5 *Prior dicitur Caput, & Rector qui propterea præferri debet.*
6 *Perſona eadem diuerſis reſpectibus poteſt præferri, & poſtponi.*
7 *Obſeruantia 20. annoram pro lege habetur.*
8 *Teſtes deponentes magis congruè ſunt præferendi.*
9 *Poſſidenti datur Manutentio.*

DECISIO CCXXVI.

CVM contenderent inter ſe Portionarii Metropolitanæ Cæſarauguſtanæ, & Prior Confrateroitatis S. Leonardi in eadem Eccleſia ab immemorabili inſtitutæ ad eximiæ pietatis opus proſequendi funeris exequias, an ipſe, vel alter ex dd. Portionarijs per Turnum ad iotereſſendum vocari ſolitus deberet præcedere Ordinarius per ſententiam definitiuam conceſſit manutentionem Portionariis, ſed reuocata per duos poſteriores, & ab iſtis cauſa deuoluta ad Rotam, hæc hodie cenſnit conſtare de bono iure Prioris ad effectum, vt debeat etiam in poſſeſſione manuteneri. Ex hoc nota quod Confraternitas fuit, vt præmiſſum eſt inſtituta ad hunc præciſum, & laudabilem finem, vt confratres in ea deſcripti aſſocient fidelium de-
1 functorum Cadauera illa, quæ ſepulturæ tradent, † vnde Prior pro tempore illius Caput, & Rector in huiuſmodi actibus tanquam ſui propriis, & ſibi magis congruentibus æquum eſt vt cæteris præferatur ad *Text. in l. 1. C. de offic. Vicar.* Alex *in l. Centuria 15 nu. 14. ff. de vulgar. & Pupill.* Natta *conſ. 62. nu. 2.* Rota *dec. 326. nu. 3. parc. 2. diuerſ.*

Nno obſtat potiſſima ratio in contrarium adducta, vltra quod Portionarii io dicta Eccleſia maiorem habeant digniratem, quam Prior Confraternitatis, ibi erectæ,
2 qux ratione Portionarius debeat præcedere † cum in materia præeminentiæ ſemper dignior præferatur *l. honores 7.* & ibi Gloſ. & Bart. *ff. de car. l. vnicuique 7. C. de prox. Sacr. Scrin. lib. 17. cap. ſtatuimus 15. de maior. & obed.* Mazar. *conſ. 26. num. 8.* Tob. Non. *conſ. 71. num. 38.* Contelor. *de*
3 *præced. n. 3.* Seraph. *dec. 1445. nu. 3.* quia † id ioteiligitur in sebus, & functionibus, ad quas in Choro, vel alibi exercendis eſt ordinata dignitas Portionariorum, io quibus competit eis Præcedentia, quod à Priore oon ponitur in controuerſia, vt aduerterunt Purpurat. *in l. 1. n. 195. ff. de offic. eius* Abbas *conſ. 21. lib. 1.* Mareſcot. *variarum reſolutionum l. 1. reſolut. 69. nu. 20.* Grat. *diſcept. forenſ. ca. 106.*
4 *nu. 2. & cap. 298. nu. 2* aliter † tamen dicendum, eſt quoad hunc particularem actum comitandi Cadauera ad ſepulturam, & exercendi funeralia, ad quem non eſt ordinata dignitas Portionarii qui non eſt Socius Parochi, neque In dicto actu aliquam auctoritatem, & Iuriſdictionem habet, ſeu exercet, ſed tanquam vocatus à Priore
5 Confraternitatis accedit. † Prior verò eſt caput, & Rector, qui propterea anteferri debet *dicta l. 1. C. de offic. vic.* Riccard. *inter conſ.* Menoch. *52. nu 99. cum ſeqq.* vbi quod
6 non eſt inconueniens, quod eadem perſona diuerſis † ex cauſis modo præferatur in Tribunali, & adminiſtratione ſua modo poſtponatur in Choro, & proceſſionibus Mandoſ. *conſ. 99. ſub nu. 51.* Mareſcot. *vbi proximè nu. 5. & 21.* Rub. *in reſponſio ſuper præcedentia reddito poſt diſcept. 298.* Grat. *nu. 38. & 50.* Contilor. *de præcedentia num. 59.* Rota *deciſ. 658. n. 6.* Moder. Peruſ. *de manut. & cor. bo. me.* Merlio. *deciſ. 779. num. 6.* Put. *dec. 104. nu. 4. l. 3.* Seraph. *deciſ. 964. nu. 1. & 2.*

Quod eo facilius admittebatur in preſenti quia per Teſtes relaoos io ſummario Prioris *num. 2. & 3.* fuit probatum, quod ipſe In aſſociatione, & funeralibus huiuſmodi præceſſit Portionarium incedendo, & permanendo, ad dexteram Vicarij; Portionarius verò ad ſiniſtram, † quæ 7
quidem obſeruantia, & conſuetudo probata per anno 30. & vltra totum facit, & pro lege habetur in materia Precedentiæ *l. fin. de offic. Præfecti vrb. l. obſeruare 4. §. Antequam ff. de offic. Proconſul.* Bald. *in c. cum olim n. 1. de conſuetud.* Natt. *d. conſ. 62. in fi.* Tob. Non. *conſ. 75. n. 2.* Grat. *diſc. 867. n. 27.* Rot. *dec. 85. nu. 5. etiamſi iure repugnaret* Men. *conſ. 51. n. 50.* Seraph. *dec. 964. nu. 1. add. ad* Buratt. *deciſ. 903. n. 21. in Seguntina Præcedentiæ 27. Iunii 1609. co. Card. Pamph vbi in §. Præſertim ff. quod ſufficiunt 20. anni quando agitur de Præcedentia in aliquibus actibus.*

Nnn officit, quod aliqui ex Teſtibus pro parte Portionariorum examinatis deponant præceſſiſſe Portionarium, & ſuper Præcedentia ortam fuiſſe diſſenſiooem, nam quatenus teſtificantur de ſimplici præcedentia, loquuntur de illa quam habent Portionarii collegialiter congregati pro rebus ad ipſos pertinentibus, & de qua etiam agitur in Bulla ſæcularizationis, in quo caſu non verſatur præſens diſceptatio dum verò aſſerunt ortam eſſe controuerſiam inter Prioř, & Portionarium inſimul incedentes io aſſociatione aliquorum Cadauerum, non aperiunt quis ipſorum præceſſerit. Adeoq; ſtandum Teſtibus à dicto Psiore examinatis, & Indiuidualiter deponentibus, quod in dicta aſſociatione ipſe ſemanſerit ad dexteram, & quod ante & poſt ita ſeruatum eſt, † qui Teſtes de congrua præcedentia deponentes magis 8
ſpecificè de viſu, & certa ſcientia debent præferri Gregor. *dec. 449. nu. 6. & 8.*

Firmato igitur ex prædictis bono Iure Prioris In præcedendo Portionarium † vna cum poſſeſſione ex Teſtibus 9
plenè iuſtificata, debetur etiam eidem manutentio Abb. *in c. ſuper quibuſdam §. Præterea nu. 3. & 9 de verb. ſignific.* Corn. *conſ. 183 nu. 14. & 15. l. 2.* Men. *conſ. 52. nu. 49.* Rot. cor. Coccino *dec. 46. & dec. 452. nu. 1. & apud* Modern. Peruſ. *de manut. dec. 200. n. 1. & in aliis relatis in obſerua. 10. n. 30. & 81.* Prout fuit concluſum vtraque parte informante &c.

R. P. D. EMERIX.

Ciuitatis Caſtellæ Dotis.

Veneris 4. Iulii 1664.

ARGVMENTVM.

Mandatum nullum, & iniuſtum, eſt in totum reuocandum maxime quando nullitas, & iniuſtitia eſt clara vt in caſu Deciſionis.

SVMMARIVM.

1 *Hæres, non curator hæred. Iacentis citandus eſt, alias mandatum eſt nullum.*
2 *Hæres hæredis eſt etiam hæres primi defuncti.*
3 *Hæreditas non poteſt dici iacens dum adeſt hæres.*
4 *Solutio maioris partis inducit præſumptionem ſolutionis etiam reſidui ſtante lapſu longi temporis, quod ampla inter coniunctos.*
5 *Dotis ſolutio, ex quibus arguatur, & nu. 6.*

DECISIO CCXXVII.

PETRVS de Pazzis nuptui dedit Lodouicam filiam Ioanoi Baptiſtæ Martolo cum promiſſione dotis ſcut. 1400. & io actu ſtipulationis ioſtrumenti dotalis ſolnit ſcut. 700. Summario hæred. num. 5. hanc dotem Ludouica ioter viuos donauit eidem Io; Baptiſtæ viro qui ſubinde deceſſit ſcripta hærede eadem vſufructuaria Lodouica vxore, & hærede proprietario Ioaone Vincentio Nepote, inter quos ortis variis controuerſiis occaſione etiam iſtius vſusfructus confectum fuit ioſtrumeotum concordiæ ſeù tranſactionis, in quo Ioannes Vincentius aſſignauit Ludouicæ medietatem prædii Piſtrini pro reſtitu-

Digitized by Google

tione dictæ ſuæ dotis ſummario nu. 3. poſt hæc deceſſit ab Inteſtato Pirrus, relictis hæredibus Franciſco & Melchiore filiis, qui hæreditatem paternam adiuerunt ſummario nu. 4 & deindè obiit, quoque ab inteſtato Ludouica, quę cum in ſupradicta donatione ordinauerit de certa portione ſuæ dotis extrui, & fundari Cappellam Franciſcus & Melchior prædicti illius fratres elegerunt Cappellanum, & eidem pro dote Cappellæ aſſignarunt medietatem dicti prædii Priſtini.

Defuncto in hoc ſtatu primo Franciſco & deinde etiam Melchiore cuius hæreditatis ex teſtamento deuoluta fuerat ad PP. Dominicanos nouæ exortæ ſunt controuerſiæ, pro quarum compoſitione duę aliæ emanarunt tranſactiones, vna inter Ioannem Vincentium, & Cappellanum, qua mediante iſte recuperauit medietatem dicti Prædii Priſtini ſumm. nu 5. & altera inter eundem Ioannem Vincentium, & PP. Dominicanos, qua mediante ampliſſione renunciauit prætenſo reſiduo dotis Ludouicæ ſumm. nu. 7. quibus tamen non obſtantibus Io. Vincentius egit denuo cor. A. C. Burgarino & citato Curatore deputato hæreditati iacenti Pirri obtinuit relaxari mandatum pro reſiduo dictæ dotis Ludouicæ quod Domini recedendo à deciſis ſub diebus 28. Apr. 1662. & 4. Maii 1663. hodie cenſuerunt non eſſe exequendum tam ex capite nullitatis, quam iniuſtitiæ.

Nullitas reſultat ex eo quod mandatum fuit obtentum citato curatore deputato hæreditati iacent. Pirri conſtat
1 eam fuiſſe aditam per Franciſcum, & Melchiorem eius filios dicto ſumm. nu. 4. qui propterea tanquam legitimi hæredes erant citandi non autem curator nulliter deputatus Angel. *conſ. 193. nu. 3. verſ. & hic conſidero* Gargian. Patroc. 49. *nu. 1. in fin. cum ſeqq.* Coroazan. *deciſ. 143. nu. 3. verſ. 2. ſequitur & alii quos refert, ſequitur* Ridolfio *in prax. par. 1. cap. 5 nu. 55.*

Nec refert quod de tempore relaxationis mandati Franciſcus & Melchior iam obiiſſent, quia cum huius hæredi-
2 tas agnita fuiſſet per PP. Dominicanos, & † hæres hæredis ſit etiam hæres primi defuncti *l. hæredis 65. ff. de verb.*
3 *ſignificatione* adhuc hæreditas Pirri † non poterat dici iacens, nec per conſequens deueniri ad deputationem curatoris ex auctoritatibus proximè adductis.

Iniuſtitiam verò Domini deducebant ex ſolutione integræ dotis quæ vltra ſuſtentationem onerum matrimonii,
4 & lapſum longi temporis, † cui iuncta ſolutione maioris partis factam præſumi ſolutionem reſidui maximè inter coniunctos Cephal. *conſ. 240. nu. 7. & ſeqq. lib. 2.* Andreol. *controuerſ. 57. nu. 1. & 10. cum aliis adductis in Romana 31. Januar. 1652 cor. bo. me. Bichio apud Salgad. labyrint. creditorum dec. 3. nu. 6. & ſeqq.* concludenter probari viſa fuit ex aſſignatione medietatis ſupradicti prædii Piſtrini facta Ludouicæ pro reſtitutione ſuæ dotis ab eodem Io. Vincentio vt hærede Ioan Baptiſtæ eius viri in tranſactione Anni 1623. ſumm. nu 3. & ex alio inſtrumento concordiæ initæ ſub die 9. Nouembris 1632. inter Cappellanum electum à fratribus Ludouicæ, & Ioannem Vincentium in quo eadem medietas dicti prædii fuit reſtituta eidem Io. Vincentio ſumm. nu. 5. necnon ex monitorio ſuper manutentione in illius poſſeſſione ſubinde per eundem obtento ſummar. num. 6.

5 Ex his enim non † ſolum reſultat probatio quod dos ante fuerat viro integre per ſoluta cum alias ab illius hærede non fuiſſet reſtituta *Argum. text. in leg. Mæuia 50. ff. ſolut. matr. & in l. qui reſtituere ff. de reiuindic. & in l. verb. reddendi vbi* Alciatus, & Rebbuf. *& in l. reſtituere ff. de verb. ſignific.* Grat. *diſcept. 770. num. 9. & 10.* Altograd *conſ. 84. num. 106. lib. 1.*

Sed vlterius conſtat, quod eidem Io. Vincentin fuerit iterum retroceſſa & reſtituta Ludouicæ, quoad vſumfructum quia contrarium deſumitur ex verbis inſtrumenti, ibi *Che la detta Signora Ludouica habbia hauere per ſe ſuoi heredi, & ſucceſſori la metà del predio di Piſtrino, la quale detto Signore li trenta come ſopra li da è con-*
6 *cede*, Quæ verba important plenam dominij rei traditæ translationem *iuxta tex. in l. fin. verſ. & ideo, & ibi notat. per* Bart. *ff. de condit. cauſa data, conſecuta* Surd. *conſ. 243. nu. 19. & 20.* Grat. *diſcept. 82. nu. 14. & ſeq.* Rota *dec. 55. nu. 3. par. 9. rec.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. E M E R I X.

Bononien. liquidationis pretij.

Veneris 4. Iunii 1664.

A R G V M E N T V M.

Prædium quod ſit ab alio diuerſum ex quibus arguatur, & vnione prætenſa prædij non probata illius comprehenſio ſub altero excluditur. Mandatum pro credito illiquido executioni non eſt demandandum.

S V M M A R I V M.

1 *Mandatum iniuſtum executioni non eſt demandandum.*
2 *Prædium quod ſit diuerſum omninò ab alio ex quo arguatur.*
3 *Prædium vt dici poſſit alteri vnitum debet vnio eſſe perpetua non accidentalis.*
4 *Prædii vnione non probata comprehenſio illius ſub altero excluditur.*
5 *Extenſio verborum non eſt facienda vt per illa comprehendantur quod comprehendi non valet.*
6 *Vnio prædii alteri facta debet à teſtatore prouenire, & probari per actum poſitiuum.*
7 *Legatarius ad reſtitutionem fructuum rei non legatæ præceptorum tenetur.*
8 *Mandatum pro credito illiquido exequi non debet.*

D E C I S I O CCXXVIII.

COMITISSA Camilla Zambeccaria prætendens Prædium della volta eſſe compræhenſum ſub Prædio della Rozza ſibi legato à Comite Franciſco de Pepulis ſecundo eius Viro cum expreſſa conditione, quod quicquam aliud prætendere, & conſequi non poſſet occaſione mobilium ad manus eiuſdem Com. peruentorum tempore ſponſalium retinuit dd. duo Prędia, tanquam vnicum Prędium ſibi legatum ab anno 1645. vſque ad annum 1657. quo tempore cum inſurrexerint ſorores de Iulianis, & ab illis vigore eiuſdem fideicommiſſi fuerint pro medietate euicta Comitiſſa Camilla egit contra hæredes Viri, & ſub pretextu, quod hoc legatum fuiſſet ſibi relictum animo compenſandi, & ſoluendi debitum mobilium obtinuit ab Auditore generali Bononiæ illos condemnari ad liberan. Prędia à dd. moleſtiis, alias ad reſtitutionem prætii liquidan. quæ ſententia fuit confirmata primum à Rota Bononien. & deinde ab A. C. qui vlterius attenta relatione tertii periti, communiter electi, liquidantis valorem amborum Prædiorum tempore mortis Comitis Franciſci in lib. 22506. pro huius pretii medietate ralaxauit mandatum contra illius bona hæreditaria, vnde commiſſa mihi cauſa appellationis ab exceſſiua liquidatione datum fuit dubium, an, & pro qua ſumma mandatum predictum eſſet exequen, quia in Legato non legitur compræhenſum, niſi prædium della Rozza, quod eſt diuerſum, & diſtat per ſpatium dimidii milliarii à Prædio della Volta, & idcirco mandatum relaxatum etiam pro medietate huius prædij eſt iniuſtum, † & 1
conſequenter executioni demandari non debet, vt ſæpè reſpondit Rota, *& ſignanter in rec. deciſ. 577. nu. 1. par. 5.* & vbi loquitur in fortioribus terminis, & plures alias deciſiones cumulat.

Quod autem Prædium della Volta non ſit compræhenſum in legato, colligitur ex illius lectura, quod verò ſit diuerſum, & ſeparatum à Prædio della Rozza patet non ſolum ex diuerſitate nominis, ſed etiam quia ambo fuerunt à Com. Franciſco diuerſis temporibus, ac diſtinctis contractibus acquiſita, & ab eadem Comitiſſa, & ſucceſſiuè à ſororibus de Iulianis, vti duo prædia locata, & denique, quia Periti hinc inde electi diuerſis Confinibus, & ſeparatis pretiis illa æſtimarunt, quæ † tot demon- 2
ſtrationes prædiorum diuerſitatem ad oculum oſtendunt; prout in ſimili etiam ponderauit Rota coram Gregor. *deciſ. 555. num. 8. & coram* Seraph. *dec. 528. per tot. & deciſ. 1237. num. 3.*

Nec

Digitized by Google

Nec ex eò, quod Comes Franciſcus conceſſerit dd. duo Prædia vni colono ad coleo quodque frumentum Prædii della Volta afferebatur ad aream Prædii della Rozza ibi denique titurabatur, dici poſſe vnicum, cum hoc fieri potuerit gratia commodioris culturæ, & ad iſtum effectum non ſufficiat vnio, & deſtioatio accidentalis, ac tempo-
3 ralis, † ſed debeat eſſe perpetua, & fieri eo animo, vt fundus perpetuò ſit alteri vnitus, & incorporatus, vt declarando traduot Ioannes Andreas de Georg. *alleg.* 50. *nu.* 26. Io. Franz. de Ponte *conſ.* 63. *nu.* 46. *lib.* 1. Grat. *diſcept.* 326. *nu.* 19. *in fin.* & *nu.* 20. Fab. de Anna *conſ.* 100. *nu.* 18. *in fin. lib.* 2

Domini non credebant ex dd. actibus rectè elici talem
4 vnionem, deſtinationem, & per conſequens, † nec etiam prætenſam comprehenſionem *per text. in l. quod in rerum* 24. *de legat.* 1. & *in l. Caius* 86. §. *Titias de legat.* 2. & *in leg. quæſitum* §. *Prædia iuncta gloſ. in verbo fecerunt de legat.* 3. & *not. gloſ. in d. l. quod in rerum* §, *ſi quis poſt nu.* 4. *verſ. intellige, quando adeſt perpetuum vſum*, Itidemque Alex. *in fin.* Io. Franc. de Ponte *conſ.* 63. *nu.* 40. & 46. Io And. de Georg. *d. alleg* 50. *nu.* 21. 22. & *ſeqq.* Roſental. *de feudis cap.* 10. *concluſ.* 43. *n.* 29 & 30. *ibi modo cum vniuerſi* Fab. de Ann. *d. conſ.* 100. *nu.* 15. & *ſeq. lib.* 2 Capuc. Galeot. *contr. for. lib.* 1. *cap.* 22. *nu.* 1. & 2. Alex. *conſ.* 169. *nu.* 9. & 10. *lib.* 5.

Non obſtat, quod Comes Franciſcus in Teſtamento expreſſerit, *in luogo della Rozza, quale eſſo Teſtatore di preſente lo poſſiede, con tutte le ſue aderenze, ſopraſtanze, e ragioni &c.* Quoniam cum non conſtet, Prædium della Volta adhærere, & ſubiacere Prædio della Rozza, vt dd. verba verificari poſſint in aliis petiis Terræ nuncupatę *la Lungara e le due foſſe*, quæ ſunt adhęrentia dicto Prædio
5 della Rozza, † vtique dicta verba non ſuot extendenda, vt etiam vlterius comprehenſi faciaot Prædium della Volta, quod eſt diuerſum, ac ſeparato acquiſitum Io. Andr. de Georg. *d. allegat.* 50. *n.* 7. & *ſeq. vſque ad n.* 3. Io. Franc. de Ponte *d. conſ.* 63. *nu.* 64. Fab. de Anoa *d. conſ.* 100. *num.* 34. *lib.* 2.

Minus reſultat vnio, ſeu comprehenſio ex poſſeſſione vtriuſque Prædii à Comitiſſa per plures annos retenta, quia cum hoc non proceſſerit, neque ex facto Teſtatoris neque ex permiſſione hęredum occupauit, & deinde dd. duo prędia, vti vnicum prędium legatum retinuit, non po-
6 teſt exinde deſumi aliqua pręſumptio vnionis, quę † debet prouenire à Teſtatore, & probari per actum facti poſitiui ex ſupra allegatis.

Immo ex hac poſſeſſione Comitiſſæ deducebatur iniuſtitia mandati etiam quoad medietatem pretii alterius Prædii della Rozza, quia cum ipſa perceperit fructus vtriuſque Prędii per plures annos, & Prędiom della Volta
7 ex deductis, † noo ſit ſub legato comprehenſom tenetur ad reſtitutionem omnium fructuum ab iſto prædio perceptorum Surd. *deciſ.* 25. *num.* 21. *in fine cum ſeqq.* Rot. *in rec. deciſ.* 693. *num.* 1. *in fine parte prima*, qui ſunt compenſan-
8 ſandi cum valore Prædii della Rozza, cuius † pretium cum exinde remaneat illiquidum mandatum neque pro illa debet executioni dęmandari.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Piſana Tenutę.

Lunæ 17. Nouembris 1664.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio rei confinatæ ex locationibus tunc reſultat, ſi ea res tota ſub dominio locatoris extiterit. Terminus confinans confinatum ſemper excludit, & ſeparat Liber æſtimi auctoritate municipali deſcriptus aſſertionem in eo expreſſam plenè probat. Dictio *In*, Et dictio *verſus* ponderantur, & alia de quibus latè in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Sententia iniuſta nunquam rei iudicatæ vires acquirere poteſt.*
2 *Poſſeſſio de tempore motæ litis eſt probanda, vt manutentio, & reintegratio competere valeat.*
3 *Poſſeſſio ex locationibus probari poteſt & n. 21.*
4 *Hæres etiam mediante colono acquirere valet, & continuare poſſeſſionem abſque alia appræhenſione.*
5 *Locator quod bona locata poſſideat ex locationum inſtrumentis elicitur.*
6 *Dictio* In *denotat intrinſicitatem, & comprehenſionem.*
7 *Poſſeſſio rei confinatæ ex locationibus reſultat, ſi eo res tota ſub dominio locationis extiterit.*
8 Textus in l. Æde Sacra, ff. de contrahen. emption. *declaratur.*
9 *Verba* ad hauerli tenerli con ogni ragione, attione, dominio, proprietà, e poſſeſſo *plenum dominium denotant.*
10 *Inſtrumenti verba dubia & incerta non exprimentia bona intra confines exiſtentia ad locatorem ſpectare pro inferendo dominio ad fauorem locatoris non attenduntur.*
11 *Res ad deſignandum confine poſita non dicitur intra limites confinis exiſtere, ſed vicinitatem tantum demonſtrat, & nu.* 12.
13 *Termini confinantis eo eſt natura, vt confinatum ſemper excludat, & ſeparet.*
14 *Probatio ſpecifica poſſeſſionis ſemper eſt præferenda in concurſu generalis.*
15 *Laudum & Æſtima auctoritate municipali deſcripta, & aſſeruata benè probant aſſertionem in eius expreſſam.*
Amplia, vt nu. 16.
17 *Inſtrumenta locationum effectuatarum ob actuum pluralitatem iteratam per longum tempus concurrente ſolutione mercedis poſſeſſionem locatoris indubiam probant, & nu.* 18.
Amplia etiamſi agatur præiudicium tertii non conductoris, & nu. 19.
20 *Teſtes diſtincte circa confinia deponentes plenè probant.*
22 *Dictio* verſus *regulariter excluſionem denotat.*
Contrarium, nu. 23. & 24.
25 *Teſtes cum cauſa ſcientiæ deponentes bona vſque ad litem motam à reo poſſeſſa fuiſſe illius poſſeſſionem, & dominium indubitatum inducunt, & nu.* 26.
27 *Teſtis neminem alium poſſidere deponens, ſi de aliis poſſeſſoribus.*
28 *Poſſeſſione pluſquam quadragenaria probata ceſſat contra poſſidentem actio ſpolii, & remanet præſcriptum reſpectu illam impugnantis quodcumque reintegrationis remedium.*

DECISIO CCXXIX.

ARDVA nimis, & difficilis controuerſia, diſceptationibus annoſis inter Menſam Archiepiſcopalem Piſanam, & Dominum Ducem de Saluiatis, licet agitata, diù tamen ſub dubia Iudicij lance pependit; Ex eo quòd cùm Miniſtri Magonę Piſarum, Tenutam vulgariter dictam *di Migliarino* cum ſuis acceſſionibus, & pertinentiis ab Auctoribus D. Ducis, atque eodem tempore alias Tenutas inſimul cohærentes à Menſa Archiepiſcopali per longum, & continuatum annorum curſum, conduxiſſent, ab anno nempè 1574. vſque ad annum 1621 factum eſt, vt bona Menſæ, & Ducis in perſona Colonorum diù ſimul habita, ac pro indiuiſo poſſeſſa, ita permixta, & confuſa remaoſeriot, vt quando ſolutis locationum nexibus, occaſio data eſt ad Dominos reuertendi, non ſine forenſi ſtrepitu, potuerint accidentalem adeptam cohærentiam exuere: Nam pro parte Ducis contendebatur loca controuerſa, *Padule di Malauentre, Poggio à Padule, Debbi, Iſola, Romita, Pecorecci, Foſſa Magao, e Lamatr iacabonaldi*, eſſe de acceſſionibus, & pertinentiis Tenutæ *di Migliarino*, intrà cuius limites reperiebantur incluſa; Pro parte vero Menſæ eadem loca, ſiue intrà, ſiue extrà dictam Tenutam *di Migliarino* exiſterent, ad D. Ducem, ſeu eius Auctores nunquam ſpectaſſe, imò potiùs in ipſis indiuidualiter, ac ſpecificè quoad omnia corpora pacificam, & ſupra quadragenariam Menſæ poſſeſſionem comprobari conſtanter aſſerebatur; Quamobrem, Cauſa in Summariſſimo

Digitized by Google

ſumma excedente Domini Magnanelli nullam habent inſtam Cauſam impediendi petitam immiſſionem (ex tradit, per Rota *deciſ. 559. num. 5. part. 1., & deciſ. 92. num. 4. p. 2. recent.*

Et licet prætendatur, quod hæreditas Virginiæ habito reſpectu, ad tranſactionem initam cum Hortentio de Celſis 18 Iulij 1614. conſiſteret in ſcutis 15450. & ſic legitima aſcenderet ad quantitatem aſſignatam.

Attamen admiſſo quod ſumma contenta in tranſactione non fuit integrè exacta ipſamet Virginia dum vixit, & Maturus ea defuncta, plures fecerunt diſtractiones, ita vt cum hæreditas tempore petitionis, & aſſignationis legitimæ dictam quantitatem locorum 21., & ſcutorum 695.
4 non excederet ad hanc ratam debetur legitima, quia d. † diminutio ſecuta abſque culpa, vel mora hæredis, non tum cædit damno illius, ſed etiam pro quota cedit damno legitimarij, ſicuti augmentum, accreuiſſet commodo vtrinſque, vt tradit Peregrin. *de fideic. art. 36. numer. 33. & ſeqq.* Corn. *conſ. 265. 2. dub. verſ. circa ſecundam conſ. vltim. lib. 1* Merlin. *de legit lib. 3. tit. 3. qu 7. num. 46.* Rota *poſt eundem deciſ. 90. in recent. deciſ. 602. ſub num. 6. in fine p. 3. & dec. 475. num. 1. par. 4.*

Maxime quia diminutio ſucceſſit, ante aſſignationem legitimæ de tempore, quo viuebat Maria Virginia, quæ cum eſſet hæres æqualiter, ac D. Antonia debuit quoque
5 inter ipſas eſſe commune damnum contingens quamuis † admitteretur diminutionem cedere debere damno ſolius hæredis, vt tradit Curt. Sen *conſ. vlt. n. 3. & per tot.*

Neque augetur quantitas legitimæ ex debito fructuum à die obitus Teſtatricis; Quia cum eſſent ſoluendi ex fructibus bonorum fideicommiſſo ſubiectorum non autem ex
6 Capitulis † pro illis remanet actio contra Maturum, qui illos percepit, ſed non competit retentio aduerſus D. Antoninam fideicommiſſariam, vt dictum fuit *in Terracinen. fideicommiſſi 17. Februarii 1645. cor. Eminentiſſimo D. Card.* Orthobono *dec. 28. num. 29.*

Minus releuat, quod aſſignatio fuerit facta à Maturo hærede fiduciario, & à Sorore Theodora Executrice Teſtamentaria habentibus ampliſſimam facultatem.

Vltra quod nec in teſtamento, neque in declaratione vlla fuit facta mentio, de aſſignatione legitimæ adhuc illorum facultas non poteſt ſuffragari, quia aut hæreditas de tempore aſſignationis conſiſtebat in locis 21. tantum, &
7 ſcutorum 659. † eorum facultas non potuit extendi ad taxandam legitimam vltra ratam hæreditatis cum alias eſſet arbitrium diſponendi de integra hæreditate, non autem facultas aſſignandi legitimam, aut verò hæreditas plura alia credita, vt dicitur continebat, & hoc caſu ſi iſta ſint inexigibilia, non debebant remanere integra pro hærede, ſed ſuper illis debuit legitimatio pro ſua quota aſſi-
8 gnari legitima, † quæ regulariter non detrahitur in vno Corpore, ſed in ſingulis rebus hæreditarijs *l. linea Margaritarum, §. Plautius, ff. ad l. Falcid.* Merlin. *de legit. l. 3. tit. 2. q. 2. cum allegat. per Adden. ad deciſ. 20. numer. 130. part. 8. recent.*

9 Neque † in bonis melioribus, ſeù deterioribus Bald. *in l. filium num. 28, C. famil. Erciſc, & conſ. 217. lib. 1. per tot.* Decian. *conſ. 81. num. 7.* Rot. *poſt* Merlin. *vbi ſupra deciſ. 153. num. 2.*

Quod verò creditum, & loca Montium ſpecificè fuerint ſupra 30. annos poſſeſſa à DD. de Magnanellis, & proinde actio pro immiſſione videatur præſcripta; Reſponſio reſultat, ex facto, quia cum Apoca declarationis factæ per Maturum, fuerit ſemper retenta à Carolo Gabriellio Patre Angelæ, Summario D. Antoninæ, *num. 3.* D. Antonina nunquam habuit notitiam ſubſtitutionis factæ ad eius fauorem, ſicque non potuit agere pro immiſſione, ad quam obtinendam egebat dictâ declaratione, qua
10 † propter excinditur præſcriptio, quæ nunquam currit contra ignorantem, & agere non valentem, *l. 1. in fin. C. de annal. except. cum allegat in deciſ. 28. n. 38. p. 8. rec.*

Denique non eſt momenti, quod in conſtitutione Dotis facta D. Antoniæ, dictum fuerit pro omni, & toto eo, quod prætendere, & conſequi poſſet in bonis Virginiæ, quia id poteſt intelligi, quoad alias detractione, quæ ipſi poterant competere, non autem trahi debet ad rationem
11 fideicommiſſi, de quo nullam habebat notitiam, cum † ad iſtium effectum requiratur in Muliere præciſa, & indiuidua ſcientia iuris ſibi competentis, vt in *Fauentina Bonorum 27. Iunii 1659. §. fin. & 9. Iunii 1664. coram me.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. OTTALORA

Spoletana Manutentionis.

Vener. 20. Iunii 1664.

ARGVMENTVM.

Probatio quando eſt impoſſibilis, probationibus, quæ ex actibus inter partes factis reſultat, ſtandum eſt. Statutum Spoleti, quid diſponat. Appellatione non proſecuta cauſa remanet deſerta, & partes ab ea receſſiſſe cenſentur. Melioramenta ex quo poſſint probari, & illorum fructus, ad quos ſpectent declaratur.

SVMMARIVM.

1 *Creditum Melioramentorum approbatum, nec vnquam controuerſum facit, quod melioramenta ſint omninò reficienda.*
2 *Probatio quando eſt impoſſibilis ſtandum eſt probationibus quæ ex geſtis, & actibus inter partes reſultant.*
3 *Statutum Spoleti prohibet ne Dos vltrà ſcuta 500. ab eius ciuibus aſſignari valeat, & requirit coniuncti Senioris præſentiam in contractibus mulierum.*
4 *Fides etiam extraiudicialis Curialium probat ſtylum, & obſeruantiam Curiæ.*
5 *Appellatio non ſubſtinetur quando interpoſita fuit ab eo, qui non habuit mandatum, & à quo iudicium inſtitui nequiuerat.*
6 *Mandatum procuræ non arguitur ex productione abſolutionis à iuramento, cum non potuerit haberi à publico Notario.*
7 *Appellatio quando non fuit proſecuta, nec acta transportata, remanet deſerta, & collitigantes ab ea receſſiſſe cenſentur.*
8 *Cautio de reficiendis Melioramentis, probat Melioramenta facta fuiſſe.*
9 *Fructus Melioramentorum, ad Meliorantem ſpectant.*

DECISIO CCXIX.

RESOLVTVM fuit coram Reuerendiſſimo P. ſpieſs. 30. Maij 1659. conſtare de bono iure illorum de Martanis, reſultante ex credito Melioramentorum factorum in bonis Magdalenæ, per Flaminium eius Virum de bono autem iure Martani ratione fructuum ad quorum ſolutionem vltra ſcuta 450. contenta in laudo fuit indebitè per A. C. condemnatus Nunc vero propopoſito à me dubio, An ſit ſtandum, vel recedendum à deciſis, Domini ſtandum eſſe cenſuerunt.

Etenim creditum melioramentorum, ex confeſſione 1
Magdalenæ Laudo Vſredutij, & ex altero ſanctæ mem. Vrbani VIII Epiſcopi Spoletani, alijſque in dicta deciſione plenè ponderatis probatur, & deinde ex eo, quod tàm à primis hæredibus, quàm ab alijs, qui ſucceſſiuis temporibus in eorum bonorum medietatem ſucceſſerunt, & de melioramentis per euidentiam facti erant certiorati, nunquam fuerunt controuerſa, itaque poſt lapſum annorum 50. & vltra, dubitari non poteſt, quod à prædeceſſoribus informatis per tantum temporis ſpatium pro conſtanti, præſuppoſitum argumentum, *l. minimè, ff. de legibus*, maximè cum longo tempore decurſo fuerit immutatus ſtatus bonorum, & ſic hodie ſimus in caſu impoſſibilis probatio-
nis, ac proinde ſtandum † eſt probationibus, quæ ex geſtis, 2
& actibus inter partes reſultant, remittenda neceſſitas vlterioris probationis argumento, *l. filium eum definimus, ff. de his, qui ſunt ſui, vel alieni iuris, l. non omnes, §. à barbaris, ff. de re militari, l. conſenſu, C. de repud. & in terminis pluribus* Crauett *de antiq. temp. par. 1. n. 5. ad fin.*

Nec obſtat Statutum Spoleti prohibens, ne vltra ſcu- 3
ta 500 Dos ab eius Ciuibus aſſignari poſſit, & requirens Coniunct Senioris præſentiam in Contractibus Mulierum, nam vtrumque tollitur ex eo, quod per contrahentes fuit obtenta derogatio dicti Statuti, vt in breue deſuper expedito ſub die 29. Aprilis 1613. & fide Curialium Spoleti probatum fuit, neceſſariam non eſſe Ci-

tationem

tationem Conſanguinei Senioris, ſed ſufficere dumtaxat
4 proximioris, quam fidem † licet extraiudicialem proba-
re ſtylum, & obſeruantiam Curiæ, vltra adductos in de-
ciſione, quæ reuidetur qoidquid velit *Decius*, *tenuit* Rota
*decision.244. numer.12. part.5. recent. & in Peruſina Bo-
norum 4. Martij 1627. coram bon. memor.* Coccino, *im-
preſſ. apud* Gilian. *ad Statutum Peruſia. deciſion.55. nu-
mer.5. & 6. &* coram Eminentiſſ. Otthobono *deciſ.176.
num.3.*

Minus officit, quod à Laudo Vrbani VIII. fuerit ap-
pellatum à Procuratore Flaminij, & ſic in laudo funda-
mentum fieri non poſſit ad probanda melioramenta liqui-
data in ſcotis 450. Tum quia appellatio non excludit pro-
bationem melioramentorum in genere, quæ coram arbitris
facta præſumitur, nec ſan. mem. Vrbanus, ad liquidatio-
nem cenſetur voluiſſe deuenire tamquam amicabilis com-
poſitor, niſi probatio ſaltem generica, & ſufficiens pro
animi ſui inſtructione præceſſiſſet. Tum quia Flaminius
non appellauit, ſed quidam aſſertus Procurator, nullum
5 habens mandatum Procuræ, cuius † appellatio non ſub-
ſtinetur, tamquam emanata ab eo, qui non habet man-
datum, & à quo iudicium fieri, & inſtitui non poterat,
Rota *deciſion.385. numer.5. par.4. tom.3. recent. & in In-
teramnea. Bonorum 1. Iulij 1658. §. reſpectu enim confirma-
ta 7. Februarij 1659. §. ſubſiſtit primo, coram R. P. D. meo
Decano.*

6 Mandatum verò Procuræ deductum ex productione ab-
ſolutionis à Iuramento nullius eſt releuantiæ, quia cum
non potuerit haberi, à publico Notario, in cuius Actis
ſeruabatur, vtique mandatum non arguit, Rota *deciſ.
285. num.8. part.2. recent. Addon. ad* Gregor. *deciſ.331.
7 num.20. verſ. ſed ad concordiam*, deinde cum non † fue-
rit appellatio proſecuta, nec acta tranſportata permanſit
deſerta, & partes Collitigantes cenſentur ab ea receſſiſſe,
vt præter adductos in deciſione, quæ videtur, *§. neque ob-
ſtat*, ſenſit Rota *in Romana Alimentorum 4. Iulii 1636. per
totam, coram bon. mem. Dunozetto, & dec.51.n.3. coram Re-
uerendiſſ. Tarraconen.*

Parum refert oppoſitio, quod Cauſa Laudi fuerit co-
gnita à R. P. D. Spinola, nam coram eo ſolum actum fuit
de Quarto Dotali, Flaminio debito in bonis Magdalenæ
Vxoris, & Cautio de reficiendis melioramentis, quæ ab
8 eodem Iudice † dari præcipitur potius probat meliora-
menta fuiſſe facta, vt firmat deciſio, quæ reuidetur ſub
§. adminicula, & tenuit Rota *deciſ.161. n.2. verſ. agnoſce-
bant, par.2. recent.*

De bono autem Iure Martani conſtare viſum eſt ratio-
ne fructuum, ex fundamentis adductis in deciſione §.
fin.

9 Nec obſtat fructus melioramentorum, ſpectare ad me-
liorantem, vt præter Barboſ. Menoch. *& alios probant*
Garz. *de expenſ. &elioram. cap.23. num.58.* Leotard. *de
vſur. qu.13. n.32. & 33.* Gamma *deciſ.310. num.15.* Giurba
deciſ. Sicil.105. num.19. Rota *deciſ.435. num.15. par.1 deciſ.
64. & 103. nu.4. par.2. recen. & in Lauretana Domus 10. Iu-
nii 1644. coram bo. me. Bichio.* Nam nullo genere probatio-
nis conſtat, quod ex bonis melioratis maior redditus fuerit
perceptus.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. T A I A.

Bononien. Prædij.

Lunæ 23. Iunij 1664.

A R G V M E N T V M.

Saluianum eſt inualidum contra bona de-
bitoris poſſeſſa ab Vxore Iure Dotali,
& non pleno dominio, quia Saluianum
non ſolum requirit poſſeſſionem, ſed
etiam dominium; tanto magis ſi Vxor
ſolum poſſidet pro aſſecuratione ſuæ Do-
tis, ob vergentiam Viri ad inopiam.

S V M M A R I V M.

1 *Saluianum ceſſat vbi non eſt hypoteca, & n.18.*
3 *Mulier viuente Marito, non dicitur poſſidere, & nu.3.*
4 *Mulier ob vergentiam Viri ad inopiam, poteſt ſuam Do-
tem aſſecurare, & nu.5.*
Limita, vt nu.6. & declara, vt nu.7.
8 *Saluianum requirit tantum poſſeſſionem, & nu.10.*
9 *Seruiana, ſeu hypotecaria, requirit dominium, & in
quo differat à Saluiano.*
10 *Saluianum eſt fundatum in hypoteca creditoris, & poſſeſ-
ſione debitoris, & num.11.*
12 Authen. res quæ, *requirit probationem non adeſſe alia
bona, quam fideicommiſſaria.*
Declara, vt nu.13. & 14.
15 *Hæres debitoris euadit debitor, & obligatus.*
Limita in Statuto Bononiæ, vt nu.16.
17 *Obligatio generalis facta à defuncto, non extenditur ad
bona hæredis.*

D E C I S I O CCXX.

PETITAM per Saluianum Immiſſionem. Domi-
ni reſponderunt, denegandum petentibus pro recu-
peratione pretij bonorum euictorum contra poſſeſſorem
prædij, quod ipſi dicebant poſſeſſum à Ginevra obligata de
euictione pro Marito venditore.

Etenim ſuſpenſa prima conditione Saluiani, nempè 1
cum hypoteca, *§. hæc autem, verſ.* Saluianum, *l.2. ff. de
interdictis*, Marcheſ. de Saluiano, *cap.8. & 15. vtrobique
ab initio, part.1.* Pacificus, de Saluiano, *cap.5. ab initio
inſpect. 1. quod prius quidem, tamen eſt apud DD.* Marcheſ.
dicto cap. 15. numer.3. à verſ. quia tamen. Pacificus, *dicta
cap.5. à numer. 2.* Secunda, & maior conditio, & funda-
mentum Saluiani eſt poſſeſſio debitoris tempore obliga-
tionis, vel poſtea, ad *Gloſ. vlt. in fin. §. et adipiſcendæ inſti-
tutionum de interdict.* Marcheſ. *dicto cap.15. ab initio* Paci-
ficus *cap.6. ab initio dicto inſpect.1.*

Actores autem non probarunt Ginevram vnquam poſ- 2
ſediſſe, quæ in Inſtrumento 1. Decembris *1658.* pro ſuis
Dotibus ſcut.2000. & ad effectum ſe, & filios alendi opta-
uit omni, &c. & ſaluis iuribus ſuis etiam in alijs bonis ſi-
bi obligatis pro collocatione ſuarum Dotium intuitu, &c.
& ſic ambo Octauius vir, & Ginevra vxor, & de man-
dato Octauij eidem Ginevræ, ex quo pro ſuis dotibus bo-
na prædicta locata ſibi elegit, & optauit, vt ſupra, &c. vt
in dicto Inſtrumento.

Itaque Ginevra interfuit dictæ locationi pro ſuo iure,
& intereſſe, quod habebat pro ſua dote, nec minus ſuper
alijs bonis, & ſuper his, vt ſupra præſeruato, quam ſu-
per illis locatis, & prout elegit, & optauit, vt ſupra, &
potius pro ſecuritate conductoris, quia † conſtabat matri- 3
monium, & conſtante matrimonio a marito vxori dotem,
ſine cauſa legitima legibus ſtare non poteſt, ait *lex vnica,
C. ſi dos conſtante matrimonio*, Bald. *Nouella de dote priuil.
28. part.7.* & quamuis † cauſa legitima ſit, vt vxor ſe, 4
ſuoſque alat, *§. manente, l. manus 72. ff. de iur. dot. l. quamuis
20. & l. ſequenti, ff. ſolut. matrim. & notat gloſ.1. dicta l.
vnica*, non tamen videtur in hanc cauſam factum, & mi-
nus † in extraordinariam, & prouiſionalem, propter diſſi- 5
pationem, aut inopiam mariti, iuxta *§. ſin autem in fæniſ-
ſimo, verſ. ſi verò dotem ita diſſipaturus, l. ſi cum dotem 22.
& l. ſi conſtante 24. ff. ſolut. matrim. l. vbi adhuc 29. C. de iur.
dot. cap. penult. de donationibus inter virum, et vxorem.*
Quia † non concurrebat diſſipatio, & inopia mariti, & 6
alia requiſita, apud Fontanell. *de pactis nupt. clauſ.7. gloſ.
2. part.3. ſub n.10. & ſeqq.* Coſta *de fac. ſcient. tota diſtinct.80.
contar.2.* Rota *deciſion.292 numer.1. et 2. part.1. recent.* vbi
nec † eſſet reſtitutio, ſed aſſecuratio, & collocatio in tuto 7
loco pignoris, & hypotecę, & cuſtodiæ, etiam citra poſſeſſio-
nem ſecundum diem, allegat à Giurb. *deciſ.16. n.2. d. verſ.
prima eorum, et præcipuè n.5. verſ. nec poſſeſſionem, et maxi-
mè ad tertium caſum à Giurba, omiſſum quando bona minus
valerent.*

Et ſi quæ poſſeſſio vxoris diceretur citra dominium, non
ſufficeret † creditori pro Saluiano, tum quia ſatis appa- 8
reret, non proprio nomine, ſed alieno; tum etiam quia,
quæ differentia eſt Saluiani, & quaſi Seruianæ, ſeu hy- 9
pothecariæ de dominio debitoris neceſſario, non autem in
Saluiano, hæc differentia eſt in ſola probatione dominij,
non neceſſaria in Saluiano, vtpotè ſufficiente poſſeſſionis
probatione in hoc caſu, Marcheſ. de Saluian. *toto cap.16.*

par.

Digitized by Google

part.1. Pacific. *cap.1. à num.6. inſpect. 2.* Merlin. *de pignor.*
10 *qu.77. num.7. l 5.* Alias † Saluianum interdictum ſunda-
tum eſſe in hypotheca creditoris, atque adeò in dominio
debitoris, ſatis conſtat ex ſupraſcriptis, vt eſſe de pignoribus,
ſunt *tex. dicto §. hæc autem, dicta l.a ff. de interdict. & dicto §.*
adipiſcendæ, in fine, inſtit. eodem, cum alias ibi annotat, &
11 ſupra † ad primam conditionem Saluiani, & quod rem alie-
nam pignori accipi non poſſe, ſunt alij *text. l.2. l. rem alie-*
nam 41. ff. de pignor. act. vbicumque diſtrahi poſſit, l. rem alie-
nam 28. ff. de contrahen. empt & declarat ibi gloſs. 1. ſed ſuffi-
cere viſum eſt DD. de triplici illa dotis reſtitutione neceſſa-
ria per miſſa, & terminaria, ſeu prohibita, apud Bald.
conſ.396. nu.3. lib.1. & Coſt. *dicta diſtinct.80. nu* 1. Hancue
fuiſſe ſi contrahenda fuerit, vel fore ſi iudicanda foret vl-
timæ ſpeciei.

Acceſſit quod Prædium demonſtratum eſt fideicommiſſa-
rium à Thoma Patre Octauij illudque ſic deuolutum ad
filios ipſius Octauij, & ab ijs pro ſuo fine aliqua men-
tione talis optionis, aut electionis in dicto præcedenti In-
ſtrumento venditum Antonio Mariæ, nunc poſſeſſori,
iuxta Inſtrumentum emptionis, & venditionis 16. Maij
1648. etiam indicantur alia bona venditorum, & citra,
12 ſeu potius contra ſubſidium *Authen. † res quæ, C. comm.*
de legat. adeò non præceſſit probatio neceſſitatis, etiam
neceſſaria nunc mulieri, & mulierem repræſentantibus,
13 vtpotè † non poſſidentibus ad magis communem Senten-
tiam ampliſſimè demonſtratam *in rub. ad deciſ.150. num.*
1. & ſeqq. maximè num.58. part.9. & ſi modicæ vtilitatis,
14 ſi verum eſt, quod † eo ipſo, quod mulier dicit non eſſe
alia bona mariti, præter illa, quæ ſunt ſubiecta fideicom-
miſſo habet ſuam intentionem fundatam, & probatam,
&c. *dec.355. n.3. & 4. part.5.*

15 Ceterum non attinuit, quod venditores fuerunt hære-
des Gineuræ obligatæ, & conſequenter ipſi etiam obliga-
16 ti, quia cum obligatio contenta † in Inſtrumentis Bono-
niæ celebratis, & extenſa, iuxtà formularium Bononien.
ad quod partes in caſu noſtro relationem habuerunt, non
17 apprehendat bona propria hæredum obligati. Sane † ge-
neralis obligatio facta defuncto, non porrigitur ad bona
hæredis *notat.* Bartol. *in leg. Paulus 29 ff. de pigner.* Proin-
18 de defuit hypotheca, & † prima conditio Saluiani, quod
lo puncto indubitatum aſſumpſit Pacific. de Saluian. *d.*
n.285. inſpect.3. vſque ad vlteriores quæſtiones.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. EMERIX.

Ariminen. Succeſſionis.

Lunæ 23. Iunij 1664.

ARGVMENTVM.

Soror ad fratris ſucceſſionem quamuis de iure admittatur, nihilominus ſtante renunciatione arcetur, quæ vtpotè ex pluribus Cauſis facta vna ex ijs ſolummodò ſubſiſtentibus ſubſtinetur.

SVMMARIVM.

1 *Frater ad fratris ſucceſſionem, ſtante renunciatione ar-*
cetur, & nu.2.
3 *Renunciatio facta pluribus ex cauſis vna, ex ijs ſubſi-*
ſtentibus ſubſtinetur & nu.4.
5 *Cauſa amoris conſeruandi facta renunciatio, non indi-*
get probatione.
6 *Dotis congruitas præſumitur.*
7 *Renunciatio facta cauſa euitandi lites, iuſta præſumi-*
tur, & ſubſtinetur, & nu.8.
9 *Diſpoſitiua verba Inſtrumenti, non poſſunt à proœmio re-*
ſtringi.

DECISIO CCXXI.

DOMINI accuratius perpenſo Inſtrumento renun-
ciationis Iuniperæ, cenſuerunt recedendum eſſe à
deciſione edita coram me die prima Februarij proximi
præteriti, & propterea eidem denegandam fore petitam
immiſſionem in bonis Io: Baptiſtæ fratris nuper ab inteſta-
to defuncti.

Siquidem negari non poteſt, quin renunciatio ſit am-
pliſſima, & extendatur etiam ad hæreditatem fratris,
cum aperte id oſtendant verba Inſtrumenti, vnde † non 1
ſolum ceſſat diſpoſitio *Text. in Authen. defuncto in dec.* pon-
derata, ſed potius intrat concluſio excluſiuam immiſſio-
nis à renunciante † petitur in bonis expreſſe renunciatis, 2
l quæris, §. ſi venditor, ff. de edilit. edict. l. quoties ab omni-
bus, C. de fideicommiſſis, Rota *in recen dec.175. n.4. part.8.*
in alia Ariminen. Succeſſionis 26. Ianuarij 1654. coram bon.
me. R. P. D. meo Tata.

Neque obſtare videbatur obiectum, quod dicta renun-
ciatio, tanquam ex falſa cauſa emanata remanſerit nul-
la, tàm ex defectu conſenſus renunciantis, quàm ex nul-
litate Decreti Iudicis, quod interpoſitum ex falſa cauſa
corruit ex auctoritatibus in *deciſion. adductis, §. neque*
putarunt.

Quoniam admiſſis pro veris in Iure dd. auctoritat. Do-
mini dixerunt, illas non applicari in facto.

Etenim non ſubſiſtit, quod renunciatio Iuniperæ ema-
nauerit ea falſa cauſa, tum quia in narratiua Inſtrumenti
facta Iudici, & Conſanguineis, non fuit dictum, quod
Laurentius Pater in Teſtamento præceperat fieri renun-
ciationem etiam de bonis fraternis, & cum tali ſuppoſito
ad renunciationem bonorum fraternorum deuentum, quo
caſu probato, quod aliter in teſtamento contineretur,
iuſtificata remaneret falſitas cauſæ, ſed fideliter expoſi-
tum fuit præceptum Paternum, videlicet: *Laurentium*
Patrem reliquiſſe in Teſtamento Iuniperæ ſcuta 4000. eidem
danda per ſuos hæredes de tempore nuptiarum, & hoc pro
omni, & toto eo, quod prætendere, & conſequi poſſet, tàm
in bonis dicti ſui Patris, quàm in bonis Portiæ eius Matris,
quouis Iure, &c. Cum pacto, quod debeat ſtare, & eſſe ta-
cita, & contenta de prædictis, &c. Et vlterius, quidquam
prætendere, aut conſequi non poſſit iniungendo quoque, quod
debeat facere finem, & renunciationem generalem in fauo-
rem eorundem hæredum, & ad eorum voluntatem, & ſa-
tisfactionem; & alias prout latius in eodem Teſtamento,
ad quod, &c ex qua narratiua patet Iuniperam in facto
non errasse. Tum etiam, quia in diſpoſitiua eiuſdem In-
ſtrumenti enumeratis alijs cauſis, ita fuit ſubiunctum.
Sponte ſua non vi, dolo, fraude, aut errore aliquo ducta,
ſeu circumuenta; ſed quia ſic ſibi facere placuit, & placet,
non ſolum, quia ſe congrue dotata cenſuit, ſed ad paren-
dum mandatis dicti Patris, ac tollendas lites inter ſe, &
dd. ſuos fratres forte oriendas, quam etiam ad conſeruandum
fraternum amorem, ac alijs de cauſis animum ſuum mouenti-
bus, omnibus quibus potuit melioribus modis cum Iuramento re-
nunciauit, & inter viuos irreuocabiliter, ac in perpetuum
donauit dd. ſuis fratribus.

Ex quibus verbis colligitur renunciationem bonorum
fraternorum, non fuiſſe factam ob ſolum præceptum Pa-
ternum; ſed etiam ob alias cauſas, nempè ob congruam do-
tationem ob conſeruationem fraterni amoris, & ad lites
effugiendas. Ideoque † ſubſiſtente aliqua ex alijs cauſis, 3
vtique tenet renunciatio, nec de falſitate cauſæ redargui
poteſt. Rota *in recent deciſ.587. num.7. part.1.* Caualer.
deciſ.482. nu.5. & in Romana Domorum 11. Decembris 1645.
coram bon. mem. Bichio, § quibus poſitis, & in Romana Loco-
rum Montium 19. Iunij 1661. §. neque obſtat, coram Reueren-
diſſ. Meltio.

Præſertim ponderando, quod etiam omnes aliæ cau-
ſæ, pro finalibus expreſſæ ſunt cum illis dictionibus, *non*
ſolum, ſed etiam. Vnde eo magis data † cuiuſcumque il- 4
larum veritate, & ſubſiſtentia renunciatio, ſubſtineri
debet, vt in ſimili ponderauit Rota *in recen. dec.231. n.12.*
& ſeq. par.5. dec.271. nu 10 par.6. coram Merlin. *dec.229.*
nu.15 coram Eminentiſſ. D. meo Otthob. *dec.10. n.45. &*
46. & dec.133. n.1 & ſeq. & in Romano de Millinis 27. Apri-
lis 1657 §. finali, coram Reuerendiſſimo Domino meo De-
cano.

In præſenti verò, non vna tantum, ſed omnes ſunt ve-
ræ, & ſubſiſtentes. Conſeruatio namque † fraterni amo- 5
ris probatione non eget. Congrua dotatio † habet Iuris 6
præſumptionem pro ſe. Rota *deciſ.581. nu.3. part.1. &*
deciſ.195. num.3. part.2. recent. Et occaſio litis imminebat,
quia Iunipera donationem ſcutorum 4000. à Portia Ma-
tre reportauerat, quæ a Maſculis impugnari poterat, tam-
quam factam contra formam, & præceptum Legati Pa-
terni, vt ex verbis Teſtamenti relatis apparet. Cauſa
nam-

7 namque † euitandi lites, vera, & iuſta dicitur, quoties adeſt timor futuræ litis, etiam ex prætenſione non Iuridica, dummodo abſit dolus. Rota *in recen: dec.181. nu 6. par.6.* coram Merlio. *dec.163. n.7. & 8. & in Bononien. Fideicommiſſi de Bonſiliis 5. Martii* 1662. *& 24. Ianuarii* 1663. *coram R. P. D. meo Veruſpio.*

8 Et ex hac ſola, rectè à Iunipera fieri potuit renunciatio, Rota *deciſ.28. nu.6. & poſt* Pic. *ad Statut. Vrb.* Seraph. *dec. 638. nu.7. & 737. nu.3. & in recent. dec.146. num.6. & ſeqq. par.8.*

Ex his tolli pariter viſum fuit aliud obiectum ab informantibus pro Iunipera excitatum, nempè præceptum Paternum, vti ſolum in proemio Inſtrumenti expreſſum fuiſſe cauſam finalem renunciationis, quia dicta verba,
9 vti nimis clara, & † in diſpoſitiua Inſtrumenti prolata non poſſunt à Proemio reſtringi, imò potius ab eis deſumi debet cauſa finalis, & non à proemio. Purpur. *in l. cum quid, ff. ſi cert. pet. n.110. in fin.* Menoch. *lib.6. præſumpt.2. nu.19. & in recent. dec.36. n.17. part.5. & dec.339. nu 9 par.8.* Ex vlterius poſito, quod præceptum Paternum fuerit cauſa finalis renunciationis attamen reſpondebatur, quod cum non ſit ſola, ſed totales cauſæ, æque finales fuerunt in diſpoſitiua expreſſæ ſuccedit conditio ſuperius ponderata, quod quando ex præcepto Paterno renunciatio Iuniperæ, ſubſiſteri non poſſet, bene ſubſtineretur ab aliqua ex alijs cauſis æque principaliter enarratis.

Denique non bene impugnatur validitas renunciationis, ſub prætextu minoris ætatis, quia cum facta fuerit medio Iuramento cum Decreto Iudicis, auctoritate Curatoris, conſenſu Mariti, ac præſentia Proximiorum ſeruatæ, apparent omnes ſolemnitates, tàm Statutorum Ciuitatis Arimini, quàm conſtitutionis Ægidianæ.

Defectus autem Inſinuationis, tollitur ex Inſtrumento eiuſdem producto in actis.

Ex quibus omiſſis alijs inſpectionibus, ſcilicet an ex præcepto Patris, renunciatio fieri deberet, etiam de bonis fraternis, & an illa cenſeri debeat ex conſuetudine, & ſtylo pro conſeruatione agnationis fratrum Iuniperæ. Ita fuit reſolutum, vtraque parte informante, &c.

R. P. D. PRIOLO.

Maceraten. Primogenituræ, ſeu Vſusfructus.

Lunæ 23. Iunij 1664.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio alio tunc temporis non poſſidente apprehenſa, eſt manutenibilis, quæ tamen ſi per fides extraiudiciales probata ſit non attenditur, & vt ſuſtineatur probatio debet eſſe neceſſario concludens, aliàs per ſolam probationem in contrarium excluditur.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio ex Inſtrumento apprehenſionis illius, bene iuſtificatur.*
2 *Poſſeſſio apprehenſa alio tunc non exiſtente in poſſeſſione, eſt manutenibilis.*
3 *Donatio ad fauorem ſubſtituti confirmata ob mortem primi Donatarij, tanquam titulata, eſt manutenibilis.*
4 *Clauſula conſtituti in Inſtrumento Donationis Primogenituræ inſerta, probat dominium à die illius erectionis, ad fauorem Donatariorum.*
5 *Poſſeſſio per fides extraiudiciales probata, ſubſtineri non poteſt.*
6 *Probatio neceſſario concludere debet, alias per ſolam probationem contrariam excluditur.*
7 *Donatio facta filio, & poſt eius obitum confirmata ad fauorem alterius ſubſtituti, eodem titulo familiaritatis, & nomine filij, facta cenſetur.*
8 *Exceptio an teſtator prohibuerit Patri vſumfructum in bonis Aduentiis filii, in Iudicio Manutentionis, non eſt diſputanda, ſed reijcitur ad petitorium.*

DECISIO CCXXII.

DVPLICEM fecit Iulius Cæſar Conuentanus Primogenituram per contractum Donationis irreuocabilis inter viuos, alteram ad fauorem Antonij Secundo Geniti, eiuſque filiorum, & deſcendentium Maſculorum, alteram ad fauorem Fabritij filij Primogeniti, cui morienti ſine filijs ſubſtituit Iulium Cæſarem Nepotem ſuum ex dicto Marco Antonio, obijt Fabritius ſine filijs, adhuc viuo Patre, qui vtramque Primogenituram, & ſubſtitutionem Teſtamento confirmauit, deinde obijt Teſtator, poſt cuius obitum, Iulius Cæſar Iunior, vigore Mandati de Immittendo, adeptus fuit poſſeſſionem Bonorum dictæ Primogenituræ, ſed prætendente Marco Antonio, tanquam Patre Iulij Cæſaris Iunioris eorumdem bonorum vſumfructum fuit ad illius fauorem pronunciatum, eique conceſſum Mandatum de Manutenendo, vnde commiſſa mihi Cauſa dubitaui. An, & cui dandum ſit Mandatum de Manutenendo, & Iulio Cæſari dandum eſſe, Domini reſponderunt.

Conſtat enim non ſolum de illius anteriori poſſeſſione 1
in Bonis dictæ Primogenituræ ex Inſtrumento apprehenſionis illius, quod alio † non exiſtente in poſſeſſione, 2
ſufficit ad effectum manutentionis, ad *Text. in l. prædia, & ibi DD. ff. de acquir. poſſeſs.* Rota coram ſanct. me: Gregor. XV. *deciſ.121. nu.1. et* coram Merlin. *dec.3. eodem nu. & in . . . . 4. Iulii 1664. coram Reuerendiſſimo D. Cardinali Celſo.*

Sed etiam de titulo, dum in Donatione inter viuos facta Fabritio Primogenito, fuit illi ſubſtitutus, eiuſque ſubſtitutio ob prædeceſſum Fabritij viuente adhuc Patre fuit per vltimam voluntatem confirmata, vnde † talis 3
promiſſio tamquam titulata eo magis eſt Manutenen. *cap. licet, ibique* Felin. *nu 19. de probat.* Rota *dec. 118. num.5. et dec.513. n.9. poſt* Poſt. *de manuten cum aliis in Gerunden. Sigillorum 20. Aprilis 1663. coram Reuerendiſſimo Domino Cardinali Celſo.*

Maxime cum in Inſtrumento Donationis dictæ Primogenituræ adſit clauſula conſtituti, quæ † & probationem, 4
& dominium probat à die erectæ Primogenituræ, ad fauorem Donatariorum, adeo vt Iulius Cæſar veniat omnino præferendus, Rota coram Duran. *dec.84. n.18. et ſeqq. et* coram Merlino *dec.568. n.34. et dec.208. nu.2. et dec.386. num.2. part 9. recent. vt in Montepolitana Bonorum 25 Iunii 1663. coram me.*

Hinc non releuat, quòd bona iſtius Primogenituræ aſſerantur poſſeſſa per Marcum Antonium, tum † quia 5
talis poſſeſſio non probatur, niſi ex fidibus extraiudicialibus, tum etiam, quia Teſtes non deponunt de tempore, quo ipſe poſſederit. probatio † debet per neceſſe con- 6
cludere, alias per ſolam probationem in contrarium excluditur, Rota cora Buratt. *dec.948. n.3. et* apud Poſth. de Manuten. *dec 284. n.28. et ſeqq.*

Et nihilominus attento titulo Iulij Cæſaris filij poſſeſ- 7
ſio huiuſmodi Patris debet intelligi iure familiaritatis, & nomine filij, iuxta doctrinam Bart. *in l. qui iur. in fine. de acqu poſſ.* Surd. *conſ.160 n.17.* Rota coram ſan. me. Gregor. *dec. 572. nu 8. ibique nddeu. litt. B. & in Ceſenaten. Fideicommiſſi 3. Iunii 1662. § hinc parum refert, coram Eminentiſſimo Domino Card. Celſo.*

Probata igitur anteriori poſſeſſione Iulij Cæſaris exiſtimarunt DD. non eſſe opus aggredi diſputationem, quando Marco Antonio debeatur vſusfructus in bonis Aduentitijs filij, quia cum pendeat ab inſpectione, An in proprio Caſu, Teſtator prohibuerit Patri vſumfructum † huiuſmo- 8
di exceptio, non eſt diſcutienda in hoc Iudicio Manutentionis, ſed venit ad petitorium reijcienda, Rota coram Coccino *dec.156. nu 3.* & coram Eminentiſs. D. Card. Orthob. *dec.168. n.3 & 9 et in dicta Gerund. Sigillorum 13. Iunii 1664. coram Eminentiſs. Card. Celſo.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D.

REVERENDISS. P. D. ALBERGATO

Sacræ Rotæ Decano.

Burgen. Funeralium.

Veneris 27. Iunij 1664.

ARGVMENTVM.

Quarta funeralis debetur ijs qui curam animarum exercent, non obſtantibus priuilegijs non continentibus derogationem cap. nuper de decimis, quæ inſuper fuit reuocata à Sac. Concil. Tridentino.

SVMMARIVM.

1 *Parochis debetur quarta funeralium.*

2 *Clementina dudum, de ſepulturis derogan. eſt pro exemptione quartæ funeralium.*

3 *Exemptiones à 4. funeralium reuocatæ fuerunt à Conc. Trid.*

4 *Teſtes de affirmatiua præferendi ſunt teſtibus de negatiua deponentibus.*

5 *Teſtes de negatiua illam coarctare debent per verba quod aliter eſſe non poſſit quin ipſi ſcirent.*

6 *Teſtes de immemorabili deponere debent cum requiſitis* Gloſ. in cap. 2. verbo memoria de præſcript. in 6. & num. 7.

8 *Decretum irritans aufert titulum & poſſeſſionem.*

9 *Petitio, & denegatio cum ſubſequenti acquieſcentia interuenire debet ad præſcribendam 4. funeralium.*

10 *Conſuetudo particularis præualet Generali.*

11 *Teſtes ad hoc vt ad concordiam reducantur omnis interpretatio ſumi debet.*

12 *Teſtes ad reducendos ad concordiam recurri poteſt ad intellectum iuris.*

13 *Præſtationes, quæ non ſint annales, & quæ non annales declarantur & nu. 14.*

DECISIO CCXXIII.

BONI Iuris aſſumpta diſputatione coram R. D. meo
Decano, illud Beneficiatis Eccleſiarum Parochialium
Burgen. aſſiſtere, per ſententiam pronunciatum fuit, quam
in gradu appellationis hodie Dñi confirmandam eſſe exi-
ſtimarunt: Nam pro conſecutione quartæ funeralis ha-
1 bent ipſi, † quibus cura animarum incumbit, aſſiſtentiam
Iuris, & fundatam intentionem non ſolum in *Clement. du-
dum § verum ne Parochiales de ſepultur. & tradunt* Meno-
ch. *præſumpt. 109. num. 56. lib. 1.* Rota *dec. 101.* coram Card.
Caualer. *num. 1. ſed etiam in diſpoſitione* Sacri Concilij Tri-
dentini *ſeſſ. 25. cap. 13. de reform. cum adduct. ibi per* Barboſ.
*n. 1. & ſeq. & in dec. 15. Iunij 1662. cor. R. D. meo Decano §.
& huiuſmodi.*

Nec priuilegia fratrum Sancti Pauli extra muros Ordi-
dinis Sancti Dominici ſuffragantur Quoniam tria primo
loco adducta non continent expreſſam derogationem dictę
Clement. Dudum de ſepultur. quæ tanquam Conſtitutio
Conciliaris in Concilio. Viennenſi edita, explicitam, &
2 ſpecialem † derogationem exigebat, qua ratione dari po-
teſt de defectu intentionis in concedentibus Fælin. *in cap.
non nulli. 28. n. 2. de reſcript.* Oldrad. *conſ. 326. n. 1.* Rot. coram
Coccin. *dec. 279. n 6. & in terminis* cor Caual. *dicta dec. 101.
n. 2. vbi conc. & in ſimili Conſtitutione Conciliari relatu in cap.
nuper. 34. de decim. pluries reſolutum fuit in dec. recenſitis in
Ferarien. Decimarum 26. Maij 1656. coram me §. nec Domini*
Poſtremum verò Pauli IV. anni 1556. licet derogationem
dictæ Clement. contineat, ob ſuperuenientem tamen Con-
ſtitutionem Sacri Concilij tridentini abrogatum fuit, dum
3 In eodem Concilio decretum fuit, quod quæcumque priui-
legia intra annos 40. ante eiuſdem Concilij publicationem
Regularibus conceſſa illis non ſuffragentur qui per dictos
annos 40. Eccleſijs Parochialibus quartam funeralem ſol-
uere conſueuerunt, *vt limitando tradit* Barb *de offic. & po-
teſt.* Paroch. *cap. 25. n. 12.* Rot. cor. Card. Millin. *dec 49 ſub n. 1.*

De tali autem ſolutione, & quod Beneficiati ſint in
quaſi poſſeſſione quadragenaria percipiendi quartam fu-
neralium ab omnibus regularibus, & ſignanter à dictis fra-
tribus Monaſterij Sancti Pauli, conſtat ex depoſitionibus
teſtium anno 1657. & 1658. exactorum qui de tali conſue-
tudine, & quaſi poſſeſſione teſtantur cum ſcientia, & pa-
tientia fratrum Sancti Pauli, † quibus quidem in concur- 4
ſu aliorum pro fratribus inductorum magis deferendum
viſum eſt Dominis, quia illi de affirmatiua, iſti denegati-
ua deponunt, & primi habent aſſiſtentiam Iuris, Rota
coram Seraph. *dec. 1135. n. 4. plenè* coram Mantic. *dec. 366.
n. 6. cum alijs in Calaguritana Decimarum Sancti Aſceaſi &
Daualillo 17. Aprilis 1654. coram R. D. Zarate §. neque etiam
vbi concordantes.* Alij verò non coarctant negatiuam de-
ponendo, quod aliter eſſe non poſſet, quin ipſi ſcirent, vt 5
requiritur, Dec. *conſ. 94. num. 5.* Alex. *conſ. 108. nu. 10. lib.
2.* Rota *dec 31. num. 3. par 8. recent.* coram Eminentiſſ. D.
Cardinali Ottobon *dec. 185. num. 2. Perusina Bonorum San-
cti Archangeli 17 Martij 1659. coram Eminentiſſimo D. Car-
dinali Celſo §. nec refert, & in iſtis terminis in Neapolitana
funeralium 27 Iunii 1661. coram R. P. D. meo Veraſpio §. ne-
que hebdomadarij.*

Quia ratione fratres adducta præſcriptione iuuari non
poſſunt. Immemorabilis enim, non probatur. † Tum 6
quia teſtes non deponunt cum requiſitis *gloſſ. in cap. 2 verb.
memoria de præſcript. in 6.* & non habent ætatem ſufficien-
tem, cum lis mota fuerit ante annum 1507. Tum quia ex
actibus ſolutionum huiuſmodi quarta funeralis, de quibus
deponunt teſtes Beneficiatorum excluditur præcipuum
requiſitum immemorabilis, † quod nunquam factum, 7
aut auditum fuerit aliquid in contrarium Add. ad ſan. me.
Gregor. *deciſ. 298. num. 13* Rota *in Beneuentana Iuriſdict.
27. Ianuarii 1653. coram R. D. Zarate ſub §. immemorabilis,
& in Hiſpalen. Decimarum 16. Iunii 1659. coram R. D meo
Decano §. quarta denique in fin.* Quadragenaria verò cum
titulo excluditur non ſolum quia priuilegia, de quibus ſu-
pra per ſuperuenientem Sacri Concil. Tridentini diſpoſi-
tionem reuocata fuerunt †, & omnis titulus, & poſſeſſio
per † decretum irritans ſublata remanſit, quæ perſcriptio- 8
nem excludunt Giouagn. *conſ. 28 num. 26. & 41. lib. 2. plu-
reſque apud* Poſth. *de manut. obſer. 46. nu. 5.* Rota *dec. 373.
num. 8. par. 5. recent. & in Ciuitatea. Præsbyteratus 3. Iulii
1645. coram R. D. meo Decano §. in hoc ſtatu, & in Ceſena-
ten. ſeu Sarſinaten. Laudemiorum 19. Iunii 1656. coram me
§. minus ſuffragatur*, ſed etiam, quia teſtes non probant
petitionem cum denegatione, & ſubſequenti acquieſcen- 9
tia Beneficiatorum, vt requiritur ad præſcribendam liber-
tatem, & quaſi poſſeſſionem non ſoluendi, *gloſ. in l. qui lu-
minibus 10. ff. de ſeruit. Vrban. præd.* Rot. *dec. 265. n. 36. par.
5. rec. dec. 154. n. 3. apud* Poſth. *de manut. Mediolanen. Celebra-
tionis Officiorum 26. Maii 1653. coram R. P. D. meo Veroſpio §.
eoſdem quoque dicta Hiſpalen. Decimarum 16 Iunii 1659. §.
tertio quia, & in dicta Neapolitana funeralium vbi ſu-
pra.*

Cumque Beneficiati non pretendant niſi quartam obla-
tionum, quæ fiunt in die ipſo funeris, nouennarijs, & toto
primo anno poſt obitum defuncti, cauſa, & occaſione fu-
neris conſuetudini generali a fratribus deductæ, præualet
particularis à Beneficiatis † probata percipiendi quartam 10
oblationum non ſolum in die funeris, verum etiam alio
tempore, de quo ſupra Pariſ *conſ. 25. ſub nu. 42. lib. 4.* Rota
coram Caual. *dec 356 num. 2.* & hoc modo ſaluari poſſunt,
& ad concordiam reduci teſtes pro vtraque parte inducti, vt
ſcilicet illi Beneficiatorum loquantur de quaſi poſſeſſione
percipiendi dictam quartam per totum annum poſt obi-
tum; Alij vero pro fratribus deponentes de non ſolutio-
ne procedant de tempore poſt primum annum, omnis † 11
enim interpretatio capienda eſt per quam teſtes ad concor-
diam reducantur, vt poſt Alex. & alios Rota *deciſ. 1678.
num. 4. coram Pen* vbi, quod vt dicta Teſtium concorden-
tur † licet ad ciuiles intellectus recurrere. Buratt. *dec. 844.* 12
num. 5. Et fruſtra negatur differentia inter præſtationes an-
nales, quia primæ, quæ per annum tantum durant Bene-
ficiatis præſtandæ ſunt aliæ verò, quæ ſingulis annis † ſol- 13
uuntur elapſo primo anno non debentur. Vndè differen-
tia in effectu & à parte rei clara eſt, & tamen etiam in Iu-
re differentiam † verſari inter, annale, & annuale pro- 14
bant *Text. relati in Deciſ. R. D. meo Decani §. non obſtant
teſtes.*

Et ita pro confirmatione ſententiæ rotalis reſponſum
fuit vtraque &c.

R. P. D.

Digitized by Google

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

S. Seuetini Cenſus.

Veneris 27. Iunii 1664.

A R G V M E N T V M.

Hæres præſumitur is, qui accipit aliquid, quod citra Ius, & nomen hæredis aſſequi non potuerat. Contractus ſine ſolemnitatibus ſtatutarijs à minore factus ſemper valet, donec ab ipſo de nullitate objciatur. Pater conſtituens patrimonium filio ad hoc, vt ad ſacros ordines promoueatur poſt promotionem ad ipſos filij fit, & poteſt licitè ad ſuum hæredem tranſmittere.

S V M M A R I V M.

1 *Pater ſponte filium emancipans vſumfructum pro dimidio amittit in bonis maternis, aliiſque filii aduentitiis.*

2 *Filio hæreditatem matris non acceptante Viro defertur.*

3 *Hæreditas vxoris ab inteſtato defunctæ viro attribuitur quoties omnes in ſucceſſibili gradu exiſtentes defecerint.*

4 *Hæres ex quo arguatur eſſe talis.*

5 *Hæreditatis aditio non ſolum ex animi declaratione, ſed etiam ex facto deſumitur.*

6 *Hæres præſumitur eſſe talis ex quo aliquid accipit, quod citra ius, & nomen hæredis conſequi nequibat.*

7 *Contractus ſine ſolemnitatibus ſtatutariis à minore peractus non ſubſtinetur.*

8 *Contractus ſine ſolemnitatibus à minore peractus valere cenſetur, donec nullitas ab ipſa opponatur.*

9 *Nullitas contractus vti in fauorem minoris inducta non poteſt ab altero deduci.*

10 *Priuilegium fauore minoris inductum non poteſt contra diſpoſitionem Iuris in ipſius odium retorqueri.*

11 *Minor nullitatem contractus non obiiciens cenſetur ex tali acquieſcentia ratum habuiſſe contractum.*

12 *Bona in titulum patrimonii filio elargita à patre poſt promotionem ad ordines ſacros ipſiuſmet filii fiunt, & ad ſuos hæredes tranſmittere poteſt.*

13 *Condonatio patrimonii facta à filio poſt promotionem ad ordines ſacros ſine Epiſcopi licentia non ſuſtinetur ex diſpoſitione* Sac. Concilij Trident. in ſeſſ. 21. cap. 2. de reform.

14 *Pater donatarius filii poſtquam ad ordines ſacros fuit promotus remanet ex vi donationis obligatus Epiſcopo, qui alias filium ſacris ordinibus non initiaſſet.*

15 *Patrimonii dimiſſione ante ſacrorum ordinum ſuſceptionem expleta bona donata pro parte dimidia ſub dimittentis hæreditate continentur.*

D E C I S I O CCXXIV.

RESPONSVM fuerat coram me die 23. Iunij 1662.
Iacobum Taurinum in Raymundi filij emancipatione amiſiſſe partem vſusfructus dimidiam in materna
ſubſtantia, necnon bona eidemmet Raymundo à Patre
elargita ad hoc, vt ſacris poſſet ordinibus initiari, proptenea ipſius euaſiſſe, itaut ad ſuum potuerit hæredem illa
tranſmittere. Cuius deciſionis fundamenta ad diſputationis Trutinam hodie reuocata ſubſiſtere DD. reſponderunt.

Siquidem *Text. in l. cum oportet 6. §. cum autem C. de bon.*
1 *quæ liberis* expreſsè decernit, Patrem ſpontè filium emancipantem vſumfructum pro parte dimidia amittere in bonis maternis cæteriſque filij aduentitijs, reliquum verò
apud eundemmet Patrem reſidere diſponit in præmium
emancipationis filio conceſſæ.

2 Nec ſubſiſtere viſa fuit obiectio exinde petita, quod †
Raymundus matris hæreditatem non acceptauerit, quam
Iacobus vir ſibi proinde contendit fuiſſe delatam *per text.*
in l. vnica C. vnde vir, & vxor, vbi vxoris hæreditas ab inteſtato † defunctæ viro attribuitur, illaque viri vxori de- 3
fertur quoties teſtes in ſucceſſibili gradu exiſtentes omnino
defecerint.

Dum enim Raymundus iure matris hæreditario inhibitionem ab A. C. recepit, nec non bona diuerſa nomine
creditorum Patris in executione capta ſibimet ipſi obtinuit
adiudicari in computum dotis † matris, pernecesse ſe 4
matris hæreditati cenſetur immiſcuiſſe, *vt probat text. in*
l. pro hærede 10. in princ. & in §. Papinianus ff. de acquir.
hæred. vbi quod aditio hæreditatis ne † dum ex animi de- 5
claratione, ſed ex facto quoque deſumitur, quoties ſcilicet
hæres aliquid acceperit, quod citra ius, & nomen hæredis 6
conſequi nequibat Bart. *in l. gerit 87. n. 5. & 9. ff. eodem tit.*
Natt. *conſ. 448. n. 11. & 18. cum ſeq.* Rota *dec. 362. n. 9 par. 1.*
diu. coram Coccin *dec. 168. n. 1. & in rec. dec. 82. nu. 1. par. 2.*
& dec. 77. n. 2. & 3. par. 4. rec.

Hæc verò aditio exaduerſo non valet impugnari ſub
prætextu, quod à Raymundo in ætate minori conſtituto
† adhibitæ non fuerint ſtatutariæ ſolemnitates in actu adi- 7
tionis per minorem abſolutè ſeruandæ in Theor. Bart. *in l.*
mere ff. de acquir hæred. Ioſeph. Ludou. d. Lucen. 43. Rot. cor.
Merlin. *dec. 657. n. 6. cum ſeq. & dec. 95. n. 9. cum ſeqq. coram*
Eminentiſſimo Otthobono.

Siquidem contractus † ſine ſolemnitatibus à minore pe- 8
racti in ſtatu validitatis cenſentur exiſtere, donec nullitas
ab ipſo objiciatur in cuius fauorem fuit inducta, nec ab al- 9
tero valet illa antea deduci, vt tradit Aym. *in conſ. 186. n.*
2. Surd. *dec. 70. n. 22. & 23.* Rot. *dec 378. nu. 18. part 9. rec.*
& in Peruſina legatorum 16 Ian. 1662. §. neque ceſſio coram
me cum alijs congeſtis in Beneuentana Affictus 2. Martii 1663.
§. nullitas verò coram R. P. D. meo Albergato.

Nec à Iacobo, tanquam Raymundi filij hærede poterit
in proprio caſu nullitas præfata deduci, quoniam ipſe ſub
inualidæ additionis prætextu filio pinguem hæreditatem
adimeret ſibi tanquam vxoris hæredi, ac priuilegium † 10
conſequenter fauore minoris inductum in ipſius odium
contra Iuris diſpoſitionem contingeret retorqueri, vt tradit in ſpecie Caſtrenſ. *conſ 91. n. 5. lib. 1.* Spad. *conſ. 278. nu.*
4. lib. 3.

Aliqui præterea ex DD animaduertebant, quod dum
Raymundus maior effectus intra quinquennium non
obiecit, ſed in aditione ſibi vtili permanſit vſque ad obitum
ex tali acquieſcentia ratihabitio† ipſius cenſeatur inducta, 11
vt reſpondit Rota *in dec. 110. n. 6. & 7. coram Eminentiſſ. D.*
meo Card. Otthobono.

Bona verò à Iacobo in titulum patrimonij Raymundo 12
elargita poſt eiuſdemmet Raymundi promotionem ad
ordines Sacros propterea ipſius euaſere, ac illa ad ſuum
potuit hæredem proinde tranſmittere, vt tradit Abb. *in*
cap. cum n. 8. de preb. Garz. *de benef. par. 2. cap. 5. n. 159. ad med.*
cum aliis auctoritatibus in præterita dec. recenſitis.

Nec vrget, quod Raymundus ſequenti die partem dimidiam dumtaxat bonorum donatorum pro congrua ſui ſubſtentatione receperit, reſiduum verò patri ſuo condonauerit Vel enim † condonatio ſine Epiſcopi licentia emanauit, 13
poſtquam Raymundus ad ordines Sacros ſe promoueri obtinuerat, & tunc nullius propemodum roboris illa reputatur *ex diſpoſitione* Sac. Concilii Tridentini *in ſeſſ. 21. cap. 2.*
de reform. vt tradit Diaz. *in prax. crimin.* Canon. *cap. 18. n.*
15 vbi eam rationem adducit quod Pater † ex vi donatio- 14
nis euaſit obligatus Epiſcopo, qui alias filium ſac. ordinibus non initiaſſet Nauar. *conſ. 14 & 24 de Cler. non ordinand.* Gonz. *ad reg. 8. Cancell. gloſſ. 5. §. 10. nu. 13.* Gratian.
diſcept. for. cap. 259. n. 29. cum ſeqq. & cap. 297. num. 11. cum
ſeqq Barboſ. *in collect. ad* Concill. Trid. *d. ſeſſ. 21. cap. 2. de*
reform. n. 59. & 60 & de offic. & poteſt Epiſcopi alleg. 19. n.
35. cum plur. ſeq. Vel dimiſſio fuit ante Sacrorum ordinum
ſuſceptionem expleta †, & tali caſu bona donata pro par- 15
te, dumtaxat dimidia ſub Raymundi hæreditate continentur.

Et ita vtraque, &c.

In hac cauſa emanata deciſio ſub die 22. Iunij 1661. coram eodem Veroſpio, quę hic allegatur, erit infra in Miſcellanea iuſta ſeriem temporis.

R. P. D.

Digitized by Google

R. P. D. LEONE VEROSPIO

Romana, ſeu Nepeſina Saluiani.

Veneris 27. Iunij 1664.

A R G V M E N T V M.

Creditor bona iure pignoris detenta vſucapere nequit. Poſſidens bona immobilia ſatiſdare non cogitur. Poſſeſſio ſiue iure dominii ſit ſiue pignoris Hæbreis interdicta cenſetur, & maximè ſi iſti bonorum detentionem in locis vbi ſedes figere non poſſunt, obtinere prætendant.

S V M M A R I V M.

1 *Immiſſio ex Saluiano non conceditur illi, qui non probat hypothecam copulatiue cum credito.*

2 *Bonorum immobilium poſſeſſio eſt Iudæis ſicuti prohibita cenſetur etiam eis interdicta hypotheca.*

3 *Immiſſus ex Saluiano nomen veri poſſeſſoris adſcribere ſibi non poteſt.*

4 *Creditor bona iure pignoris detenta vſucapere non valet, quia debitori, non ſibi poſſidere cenſetur.*

5 *Poſſeſſio proprietatis penes debitorem remanere præſumitur.*

6 *Bona immobilia poſſidentes immunes ſunt à ſatiſdatione.*

7 *Creditor ad vtilitatem debitoris verè cenſetur poſſidere, donec de proprio credito ſibi ſatisfaciat.*

8 *Poſſeſſionis ſub nomine poteſt venire illa iure dominii & altera fructuum & num. 9.*

10 *Mercatura frumenti, hordei, & aliarum rerum humano vſui neceſſariarum interdicta eſt omnibus Iudæis.*

11 *Poſſeſſio non ſolum iure dominii, ſed etiam pignoris, ac bonorum immobilium detentione quibus fructus retrahi poſſet Iudæis prohibita cenſetur, & num. 12.*

13 *Prohibitione in vno facta omnia media interdicta cenſentur cum quibus illud conſequi valeat.*

14 *Ius Gazzaga poteſt alienari, & in dotem dari.*

15 *Exceptio firmat regulam.*

16 *Iudæi ſtatus Eccleſiaſtici ſicuti non poſſunt ſuas figere ſedes niſi in locis à Summis Pontificibus determinatis ne tractare valeant dum Chriſtianis, ita eiſdem prohibita cenſetur quælibet bonorum detentio.*

17 *Iudæis orientalibus tantum & Anconitanis ex ſpeciali priuilegio conceſſum fuit, vt ad loca quæcumque ſtatus Eccleſiaſtici accedere valeant pro creditis exigendis & ex mutuo contractis.*

D E C I S I O   C C X X V.

DENEGARVNT hodie DD. Immiſſionem Gabrieli Hæbreo in bonis à Franciſco Martholo in Oddum diſtractis, licet eiſdem Gabriel ſe Franciſci creditorem exhibeat in ſcutis 50. ex cauſa mutui ante venditionem
1 bonorum cum illo contract. non tamen immiſſio in † Iudicio Saluiani debet ipſi decerni, dum deſtituitur hypotheca copulatiuè cum credito requiſita, vt tradit Bart. *in l. 1. n. 2. & 3. ff de Salu.* Aretin. *in §. item Seruiana n. 15. inſtit de Act.* Alex. *conſ. 185. nu. 4. lib. 6.* Natt *conſ. 474. nu. 34.* Rot. *dec. 499. n. 2. par. 9. rec.* & penes Pacific. de Salu. *dec. 31. n. 3.*

Nam vero defectionem Hypothecæ concludit tertiu ſan. mem. Pauli IV. conſtitutio interdicens expreſsè Iu-
2 dæis bonorum immobilium poſſeſſionem, † cuius virtute cenſetur quoque hypotheca prohibita, vt admittit in ſpecie Merlin. *de Pignor. lib. 1. tit. 3. quæſt. 16. n. 5. verſ. declaratur n.*
3 Nec obſtat, † quod Immiſſio in Iudicio Saluiani nomen veri poſſeſſionis ſibi nequeat adſcribere ad *text. in l. ſciend. 15. § poſſeſſor autem ff. qui ſatiſdare cogant*, cuius ratio refertur à Iure Conſulto *in l. Pignori 13. ff. de vſucap.* vbi
deciditur creditorem bona † iure pignoris detenta vſucapere non poſſe, quia non ſibi, ſed debitori cenſetur poſſidere 4
Rot. cor. Merlin. *dec. 318. n. 5. & 6.*

Textus quippe † prædicti diſponunt dumtaxat de poſ- 5
ſeſſione proprietatis, quæ penes debitorem præſumitur reſidere ad hoc, vt idem inceptam vſucapionem valeat abſoluere *iuxta text. in l. qui pignoris cauſa 36. vbi poſt gloſſ. notat* Imol *ff de aquir. poſſeſſ.* nec proinde creditor immiſ-
ſus ſatiſdationem in iudicio ſiſti poteſt euitare, à qua † Iu- 6
re Dominij dumtaxat poſſidentes bona immobilia reputantur immunes, vt diſponitur in *d. l. ſciendum ff. qui ſatiſdare cogantur* in cæteris vero caſibus, ac reſpectu exactionis præſertim fructuum creditor ad vtilitatem debitoris
vere cenſetur poſſidere donec proprij crediti extinctio con- 7
tingat, vt probat *text. in l. re pignoris 37. ibique notat gloſſ.* & Imol. *n. 1. ff. de acquir. poſſeſſ. gloſſ. in relata l. ſciend. verbo poſſeſſa ff. qui ſatiſdare cogantur* Alberin *in l. ſi duo 3. §. creditores ff. vti poſſid.* Iaſ. *in l. 1. §. per ſeruum corporalem n. 8. ff. acquir. poſſ.* Menoch. *de recuperand. remed. 14. nu. 37.* Surd. *conſ. 481. n. 14.* Pacific. de Salu. *inſpect. 4. cap. 1. num. 6.* Rota *dec 1163. num. 21. & dec. 163. num. 13. cum ſeq. part. 9. recent.*

Et licet † aliqua poſſet dubitatio exoriri vtrum in lege 8
ſub expreſſione poſſeſſionis illa Iure Dominij dumtaxat contineatur, vt cenſuit Barb. *de appell. verb. in verbo poſſeſſor nu. 1. cum ſeq.* vel ex altera fructuum, vt videtur in-
nuere † Bald. *in l. proprietatis 4. nu. 1. C. de probat.* Rot. cor. 9
Mantich. *dec. 59. nu 2. & 3.* vbi rationem ponderat, quod non ſemper propriis vtimur vocabulis.

Quæſtio tamen hæc in propoſito caſu exinde diluitur, quod in Paulina ſanctione à ſan. mem. Pio V. in eius conſtitutione 6. nec non à Clemente VIII. in conſtitutione 19. expreſsè innouata mercatura quoque frumenti, Ordei, ac
cæterarum rerum humano vſui † neceſſariarum omnibus 10
prohibetur Hæbreis, & notat etiam Leo *in Theſaur. for. Eccleſ. par. 3. de prohibit. & pen. cap. 4 n. 117.* Riciul. *de Iur. perſonar. lib. 2. cap. 50. n. 4.* Rot. *dec. 194. n. 6. cum ſeq. par. 4.*
tom. 2. rec. hinc † ne dum Iure Domini poſſeſſio ipſis cenſe- 11
tur interdicta ſed altera quoque pignoris, ac ſimplex † 12
detentio bonorum immobilium ex quibus fructus, cæteraque comeſtibilia retrahi valeant iuxta regulam *text. in l. Oratio 16. ff. de ſponſalibus* vbi, quod aliquo prohibito om-
nia media interdicta cenſentur cum quibus illud conſequi 13
poſſit Rot. *dec. 130. n. 16. par 5. rec.* alias enim Hæbrei mediante pecunia, ſub grauioribus vſuris mutuo Chriſtianis pauperibus tradita poſſent fere continuo bonorum immobilium in tota dictione Eccleſiaſtica deteriores euadere, & mercatores conſequenter frumenti, & Ordei ex eiſdemmet prædijs recollecti Iure creditoris poſſeſſis contra SS. Pontificum Diplomata, quorum mens potiſſime fuit, ne Hæbrei, quos deteſtabilis facinoris culpa ſeruituti perpetuæ ſubiecit in ſeruitute dominium ſibi valeant vindicare, tum vt occurrerent pauperum Chriſti fidelium oppreſſionis, ex quibus plures Iudæorum dolo ad maximam fuerant inopiam & ſeruitutem fere reducti, ex qua pariter ratione idemmet ſan. mem Clemens VIII. inhærendo ſanctioni Pij V. inter impreſſ. la 80. Iudæos à tota dictione Eccleſiaſtica exclusit eiſdem ex benignitate incolatum indulgens in vrbe ſolummodo, Auenionj, atque Anconæ.

Nec vrget, quod Iudæi in domibus ab ipſis inhabitatis Inquilinatum obtineant nuncupatum Ius Gazzaga, quod
† ab eiſdem poteſt alienari, ac in dotem attribui, vt di- 14
xit Rot. *in Romana Domorum 2. Martij 1663. §. neque vrget coram me* dum enim de illis ex ſpecial Clem. VIII. indulto permittitur euidens conſurgit præſumptio, quod cætero-
rum † reſpectu bonorum ipſis prohibita cenſetur detentio, 15
atque locatio.

In quam ſententiam eo facilius aliqui ex Dominis inclinarunt, quod bona in quibus petitur immiſſio, in vrbe non exiſtunt, ſeu altera Ciuitate, in quibus incolatus indultus fuit Hæbreis, ſed in Caſtro Formelli ſita noſcuntur, vbi quemadmodum Gabriel, cæterique Hæbrei nequeunt figere ſedes ne ipſis tractandi cum Chriſti fidelibus occaſio præbeatur, ita iiſdem quoque interdicta præſumitur quælibet ibid. bonorum detentio, quod declaraſſe videtur aperte Idemmet Clemens VIII. in Con-
ſtit. 26. vbi ex ſpeciali † priuilegio conceſſit Hæbreis ſo- 17
lum

Digitized by Google

lium Orientalibus, & Anconitanis, vt ad loca quæcumque ſtatus Eccleſiaſtici poſſint accedere pro Creditis exigendis ex mutui cauſa contractis.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Cæſarauguſtana Præeminentiarum.

Veneris 4. Iunij 1664.

ARGVMENTVM.

Prior vt Omnium Caput Omnibus præcedere debet, licet diuerſis reſpectibus aliquoties poſtponatur.

SVMMARIVM.

1 *Prior vti Omnium Caput Omnibus eſt præferendus.*
2 *Dignior ſemper præfertur in præcedentis, & nu. 3.*
4 *Portionarius non tenetur ſociare Cadauera defunctorum, nec eſt ſocius Parochi.*
5 *Prior dicitur Caput, & Rector qui propterea præferri debet.*
6 *Perſona eadem diuerſis reſpectibus poteſt præferri, & poſtponi.*
7 *Obſeruantia 20. annorum pro lege habetur.*
8 *Teſtes deponentes magis congrue ſunt præferendi.*
9 *Poſſidenti datur Manutentio.*

DECISIO CCXXVI.

CVM contenderent inter ſe Portionarii Metropolita-
næ Cæſarauguſtanæ, & Prior Confraternitatis S.
Leonardi in eadem Eccleſia ab immemorabili inſtitutæ ad
eximiæ pietatis opus proſequendi funeris exequias, an ip-
ſe, vel alter ex dd. Portionarijs per Turnum ad intereſſen-
dum vocari ſolitus deberet præcedere Ordinarius per ſen-
tentiam definitiuam conceſſit manutentionem Portiona-
riis, ſed reuocata per duos poſteriores, & ab iſtis cauſa de-
uoluta ad Rotam, hæc hodie cenſuit conſtare de bono Iu-
re Prioris ad effectum, vt debeat etiam in poſſeſſione ma-
nu teneri. Ex hoc nota quod Confraternitas fuit, vt præ-
miſſum eſt inſtituta ad hunc præciſum, & laudabilem fi-
nem, vt coofratres in ea deſcripti aſſocient fidelium de-
1 functorum Cadauera illa, quæ ſepulturæ tradent, † vn-
de Prior pro tempore illius Caput, & Rector in huiuſmodi
actibus tanquam ſui propriis, & ſibi magis congruentibus
æquum eſt vt cæteris præferatur ad *Text. in l. 1. C. de offic.
Vicar.* Alex *in l. Centurio 15 nu. 14. ff. de vulgar. & Pupill.*
Natta *conſ. 62. nu. 2.* Rota *dec. 326. nu. 3. part. 2. diuerſ.*

Non obſtat potiſſima ratio in contrarium adducta, vl-
tra quod Portionarii in dicta Eccleſia maiorem habeant
dignitatem, quam Prior Confraternitatis, ibi erectæ,
2 qua ratione Portionarius debeat præcedere † cum in ma-
teria præeminentiæ ſemper dignior præferatur *l. honores 7.*
& ibi Gloſ. & Bart. *ff. de cur. l. vnicuique 7. C. de prox. Sacr.
Scrin. lib. 17. cap. ſtatuimus 15. de maior. & obed.* Mazar.
conſ. 26. num. 8. Tob. Non. *conſ. 71. num. 38.* Conteior. *de*
3 *præced. n. 3.* Seraph. *dec. 1445. nu. 3.* quia † id intelligitur
in rebus, & functionibus, ad quas in Choro, vel alibi
exercendis eſt ordinata dignitas Portionariorum, in quibus
competit eis Præcedentia, quod à Priore non ponitur in
controuerſia, vt aduerterunt Purpurat. *in l. 1. n. 195. ff. de
offic. eius* Abbas *conſ. 21. lib. 1.* Mareſcot. *variarum reſolu-
tionum l. 1. reſolut. 69. nu. 20.* Grat. *diſcept. forenſ. ca. 106.*
4 *nu. 2. & cap. 298. nu. 2* aliter † tamen dicendum, eſt quo-
ad hunc particularem actum comitandi Cadauera ad ſe-
pulturam, & exercendi funeralia, ad quem non eſt ordi-
nata dignitas Portionarii qui non eſt Socius Parochi, ne-
que in dicto actu aliquam auctoritatem, & Iuriſdictio-
nem habet, ſeu exercet, ſed tanquam vocatus à Priore
5 Confraternitatis accedit. † Prior verò eſt caput, & Re-
ctor, qui propterea anteferri debet *dicta l. 1. C. de offic. vic.*
Riccard. *inter conſ.* Menoch. *52. nu 99. cum ſeqq.* vbi quod
6 non eſt inconueniens, quod eadem perſona diuerſis † ex
cauſis modo præferatur in Tribunali, & adminiſtratione
ſua modo poſtponatur in Choro, & proceſſionibus Man-
doſ. *conſ. 99. ſub nu. 11.* Mareſcot. *vbi proximè nu. 5. &* at.
Rub. in reſponſio ſuper præcedentia reddito poſt diſcept. 298.
Grat. *nu. 38. & 50.* Contilor. *de præcedentia num. 19.* Rota
decis. 658. n. 6. Moder. Peruſ. *de manut. & cor. bo. me* Mer-
lin. *deciſ. 779. num. 6.* Put. *dec. 104. nu. 4. l. 3.* Seraph. *deciſ.
964. nu. 1. & 2.*

Quod eo facilius admittebatur in preſenti quia per Te-
ſtes relatos in ſummario Prioris *num. 2. & 3.* fuit proba-
tum, quod ipſe in aſſociatione, & funeralibus huiuſmodi
præceſſit Portionarium incedendo, & permanendo, ad
dexteram Vicarij; Portionarius verò ad ſiniſtram, † quæ 7
quidem obſeruantia, & conſuetudo probata per anno 30. &
vltra totum facit, & pro lege habetur in materia Precedentiæ
*l. fin. de offic. Præfecti vrb. l. obſeruare 4. §. Antequam ff. de
offic. Proconſul.* Bald. *in c. cum olim n. 1. de conſuetud.* Natt. *d.
conſ. 62. in fi.* Tob. Non. *conſ. 71. n. 2.* Grat. *diſc. 867. n. 27.* Rot.
dec. 85. nu. 1. etiamſi Iure repugnaret Men. *conſ. 51. n. 50.* Sera-
ph. *dec. 964. nu. 1. add. ad* Buratt. *deciſ. 903. n. 21. in Seguntina
Præcedentiæ 27. Iunii 1609. co. Card. Pamph. vbi in §. Præ-
ſertim ff. quod ſufficiunt 20. anni quando agitur de Præceden-
tia in aliquibus actibus.*

Non officit, quod aliqui ex Teſtibus pro parte Portiona-
riorum examinatis deponant præceſſiſſe Portionarium, &
ſuper Præcedentia ortam fuiſſe diſſenſionem, nam quate-
nus teſtificantur de ſimplici præcedentia, loquuntur de illa
quam habent Portionarii collegialiter congregati pro rebus
ad ipſos pertinentibus, & de qua etiam agitur in Bulla ſæ-
cularizationis, in quo caſu non verſatur præſens diſceptatio
dum verò aſſerunt ortam eſſe controuerſiam inter Prioré,
& Portionarium inſimul incedentes in aſſociatione aliquo-
rum Cadauerum, non aperiunt quis ipſorum præceſſerit.
Adeoq; ſtandum Teſtibus à dicto Priore examinatis, & in-
diuidualiter deponentibus, quod in dicta aſſociatione ipſe
remanſerit ad dexteram, & quod ante & poſt ita ſeruatum
eſt, † qui Teſtes de congrua præcedentia deponentes magis 8
ſpecificè de viſu, & certa ſcientia debent præferri Gregor.
dec. 449. nu. 6. & 8.

Firmato igitur ex prædictis bono Iure Prioris in præce-
dendo Portionarium † vna cum poſſeſſione ex Teſtibus 9
plenè iuſtificata, debetur etiam eidem manutentio Abb.
in c. ſuper quibuſdam §. Præterea nu. 3. & 9 de verb. ſignific.
Corn. *conſ. 183 nu. 14. & 15. l. 2.* Men. *conſ. 52. nu. 49.* Rot. cor.
Coccino *dec. 46. & dec. 452. nu. 1. & apud* Modern. Peruſ.
*de manut. dec. 200. n. 1. & in aliis relatis in obſeru. 10. n. 30. &
81.* Prout fuit concluſum vtraque parte informante &c.

R. P. D. EMERIX.

Ciuitatis Caſtellæ Dotis.

Veneris 4. Iulii 1664.

ARGVMENTVM.

Mandatum nullum, & iniuſtum, eſt in totum reuocandum maxime quando nullitas, & iniuſtitia eſt clara vt in caſu Deciſionis.

SVMMARIVM.

1 *Hæres, non curator hæred. Iacentis citandus eſt, alias mandatum eſt nullum.*
2 *Hæres hæredis eſt etiam hæres primi defuncti.*
3 *Hæreditas non poteſt dici iacens dum adeſt hæres.*
4 *Solutio maioris partis inducit præſumptionem ſolutionis etiam reſidui ſtante lapſu longi temporis, quod ampla inter coniunctos.*
5 *Dotis ſolutio, ex quibus arguatur, & nu. 6.*

DECISIO CCXXVII.

PETRVS de Pazzis nuptui dedit Lodouicam filiam Ioanni Baptiſtæ Martolo cum promiſſione dotis ſcut. 1400. & in actu ſtipulationis inſtrumenti dotalis ſoluit ſcut. 700. Summario hæred. num. 1. hanc dotem Ludouica inter viuos donanit eidem Io: Baptiſtæ viro qui ſubindè deceſſit ſcripta hærede eadem vſufructuaria Ludouica vxore, & hærede proprietatis Ioanne Vincentio Nepote, inter quos ortis variis controuerſiis occaſione etiam iſtius vſusfructus confectum fuit inſtrumentum concordiæ ſeù tranſactionis, in quo Ioannes Vincentius aſſignauit Ludouicæ medietatem prædii Piſtrini pro reſtitu-

tione dictæ ſuæ dotis ſummario nu. 3. poſt hæc deceſſit ab inteſtato Pirrus, relictis hæredibus Franciſco & Melchiore filiis, qui hæreditatem paternam adiuerunt ſummario nu. 4 & deindè obiit, quoque ab inteſtato Ludouica, quę cum in ſupradicta donatione ordinauerit de certa portione ſuæ dotis extrui, & fundari Cappellam Franciſcus & Melchior prædicti illius fratres elegerunt Cappellanum, & eidem pro dote Cappellæ aſſignarunt medietatem dicti prædii Priſtini.

Defuncto in hoc ſtatu primo Franciſco & deinde etiam Melchiore cuius hæreditatis ex teſtamento deuoluta fuerat ad PP. Dominicanos nouæ exortæ ſunt controuerſiæ, pro quarum compoſitione duę aliæ emanarunt tranſactiones, vna inter Ioannem Vincentium, & Cappellanum, qua mediante iſte recuperauit medietatem dicti Prædii Priſtini ſumm nu 5. & altera inter eundem Ioannem Vincentium, & PP. Dominicanos, qua mediante ampliſſione renunciauit prætenſu reſiduo dotis Ludouicæ ſumm. nu. 7. quibus tamen non obſtantibus Io. Vincentius egit denuo cor. A. C. Burgarino & citato Curatore deputato hæreditati iacenti Pirri obtinuit relaxari mandatum pro reſiduo dictæ dotis Ludouicæ quod Domini recedendo à deciſis ſub diebus 28. Apr 1662. & 4. Maii 1663. hodie cenſuerunt non eſſe exequendum tam ex capite nullitatis, quam iniuſtitiæ.

Nullitas reſultat ex eo quod mandatum fuit obtentum citato curatore deputato hæreditati iacent. Pirri conſtat
1 eam ſuiſſe aditam per Franciſcum, & Melchiorem eius filios dicto ſumm. nu. 4. qui proprerea tanquam legitimi hæredes erant citandi non autem curator nulliter deputatus Angel. *conſ.* 193. *nu.* 3. *verſ. & hic conſidero* Gargian. Patroc. 49. *nu* 1. *in fin. cum ſeqq.* Cornazan. *deciſ.* 143. *nu.* 3. *verſ.* 2. *ſequitur & alii quos refert, ſequitur* Ridolfin. *in prax. par* 1. *cap.* 5 *nu.* 55.

Nec refert quod de tempore relaxationis mandati Franciſcus & Melchior iam obiiſſent, quia cum huius hæredi-
2 tas agnita fuiſſet per PP. Dominicanos, & † hæres hæredis ſit etiam hæres primi defuncti *l. hæredis* 65. *ff. de verb.*
3 *ſignificatione* adhuc hæreditas Pirri † non poterat dici iacens, nec per conſequens deueniri ad deputationem curatoris ex auctoritatibus proximè adductis.

Iniuſtitiam verò Domini deducebant ex ſolutione integræ dotis quæ vltra ſubſtentationem onerum matrimonii,
4 & lapſum longi temporis, † cui iuncta ſolutione maioris partis ſactam præſumi ſolutionem reſidui maximè inter coniunctos Cephal. *conſ.* 240. *nu.* 7. *& ſeqq. lib.* 2. Andreol. *controuerſ.* 57. *nu.* 1. *&* 10 *cum aliis adductis in Romana* 31. *Ianuar.* 1652 *cor. bo. me. Bichio apud Salgad. labyrint. creditorum dec.* 3. *nu.* 6. *& ſeqq.* concludenter probari viſa fuit ex aſſignatione medietatis ſupradicti prædii Piſtrini facta Ludouicæ pro reſtitutione ſuæ dotis ab eodem Io. Vincentio vt hærede Ioan Baptiſtæ eius viri in tranſactione Anni 1623. ſumm. nu 3. & ex alio inſtrumento concordiæ initæ ſub die 9. Nouembris 1632. inter Cappellanum electum à fratribus Ludouicæ, & Ioannem Vincentium in quo eadem medietas dicti prædii fuit reſtituta eidem Io. Vincentio ſumm. nu. 5. necnon ex monitorio ſuper manutentione in illius poſſeſſione ſubinde per eundem obtento ſummar. num. 6.

5 Ex his enim non † ſolum reſultat probatio quod dos ante fuerat viro integre per ſoluta cum alias ab illius hærede non fuiſſet reſtituta *Argum. text. in leg. Mæuia* 50. *ff. ſolut. matr. & in l. qui reſtituere ff. de reiuindic. & in l. verb. reddendi vbi* Alciatus, *&* Rebbuſ. *& in l. reſtituere ff. de verb. ſignific.* Grat. *diſcept.* 770. *num.* 9. *&* 10. Altograd *conſ.* 84. *num.* 106. *lib.* 1.

Sed vlterius conſtat, quod eidem Io. Vincentio fuerit iterum retroceſſa & reſtituta Ludouicæ, quoad vſumfructum quia contrarium deſumitur ex verbis inſtrumenti, ibi *Che la detta Signora Ludouica habbia hauere per ſe ſuoi heredi, & ſucceſſori la metà del predio di Piſtrino, la quale detto Signore li trenta come ſopra li da è con-*
6 *cede*, Quæ verba important plenam dominij rei traditæ tranſlationem *iuxta tex. in l. fin. verſ. & ideo, & ibi notat. per* Bart. *ff. de condit. cauſa data, conſecuta* Surd. *conſ.* 243. *nu.* 19. *&* 20. Grat. *diſcept.* 82. *nu.* 14. *& ſeq.* Rota *dec.* 55. *nu.* 3. *par.* 9. *rec.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. E M E R I X.

Bononien. liquidationis pretij.

Veneris 4. Iunii 1664.

A R G V M E N T V M.

Prædium quod ſit ab alio diuerſum ex quibus arguatur, & vnione prætenſa prædij non probata illius comprehenſio ſub altero excluditur. Mandatum pro credito illiquido executioni non eſt demandandum.

S V M M A R I V M.

1 *Mandatum iniuſtum executioni non eſt demandandum.*
2 *Prædium quod ſit diuerſum omninò ab alio ex quo arguatur.*
3 *Prædium vt dici poſſit alteri vnitum debet vnio eſſe perpetua non accidentalis.*
4 *Prædii vnione non probata comprehenſio illius ſub altero excluditur.*
5 *Extenſio verborum non eſt facienda vt per illa comprehendantur quod comprehendi non valet.*
6 *Vnio prædii alteri facta debet à teſtatore prouenire, & probari per actum poſitiuum.*
7 *Legatarius ad reſtitutionem fructuum rei non legatæ præceptorum tenetur.*
8 *Mandatum pro credito illiquido exequi non debet.*

D E C I S I O CCXXVIII.

COMITISSA Camilla Zambeccaria prætendens Prædium della volta eſſe compræhenſum ſub Prædio della Rozza ſibi legato à Comite Franciſco de Pepulis ſecundo eius Viro cum expreſſa conditione, quod quicquam aliud prætendere, & conſequi non poſſet occaſione mobilium ad manus eiuſdem Com. peruentorum tempore ſponſalium retinuit dd. duo Prędia, tanquam vnicum Prędium ſibi legatum ab anno 1645. vſque ad annum 1657. quo tempore cum inſurrexerint ſorores de Iulianis, & ab illis vigore eiuſdem fideicommiſſi fuerint pro medietate euicta Comitiſſa Camilla egit contra hæredes Viri, & ſub pretextu, quod hoc legatum fuiſſet ſibi relictum animo compenſandi, & ſoluendi debitum mobilium obtinuit ab Auditore generali Bononiæ illos condemnari ad liberan. Prędia à dd. moleſtiis, alias ad reſtitutionem prætii liquidan. quæ ſententia fuit confirmata primum à Rota Bononien. & deinde ab A. C. qui vlterius attenta relatione tertii periti, communiter electi, liquidantis valorem amborum Prædiorum tempore mortis Comitis Franciſci in lib. 22506. pro huius pretii medietate ralaxauit mandatum contra illius bona hæreditaria, vnde commiſſa mihi cauſa appellationis ab exceſſiua liquidatione datum fuit dubium, an, & pro qua ſumma mandatum prędictum eſſet exequen, quia in Legato non legitur compræhenſum, niſi prædium della Rozza, quod eſt diuerſum, & diſtat per ſpatium dimidii milliarii à Prædio della Volta, & idcirco mandatum relaxatum etiam pro medietate huius prædij eſt iniuſtum, † & 1
conſequenter executioni demandari non debet, vt ſæpè reſpondit Rota, *& ſignanter in rec. deciſ.* 577. *nu.* 1. *par.* 1. & vbi loquitur in fortioribus terminis, & plures alias deciſiones cumulat.

Quod autem Prædium della Volta non ſit compræhenſum in legatum, colligitur ex illius lectura, quod verò ſit diuerſum, & ſeparatum à Prædio della Rozza patet non ſolum ex diuerſitate nominis, ſed etiam quia ambo fuerunt à Com. Franciſco diuerſis temporibus, ac diſtinctis contractibus acquiſita, & ab eadem Comitiſſa, & ſucceſſiuè à ſororibus de Iulianis, vti duo prædia locata, & denique, quia Periti hinc inde electi diuerſis Confinibus,
& ſeparatis pretiis illa æſtimarunt, quæ † tot demon- 2
ſtrationes prædiorum diuerſitatem ad oculum oſtendunt; prout in ſimili etiam ponderauit Rota coram Gregor. *deciſ.* 555. *num.* 8. *& coram* Seraph. *dec.* 528. *per tot. & deciſ.* 1137. *num.* 3.

Nec

Nec ex eò, quòd Comes Franciſcus conceſſerit dd. duo
Prædia vni colono ad colen quodque ſtumentum Prædii
della Volra afferebatut ad aream Prædli della Rozza ibi
denique tirurabatur, dici poſſe voicum, cum hoc fieri
potuerit gratia commodioris culturæ, & ad iſtum effectum
non ſufficiat vnio, & deſtinatio accidentalis, ac tempo-
3 ralis, † ſed debeat eſſe perpetua, & fieri eo animo, vt
fundus perpetuò ſit alteri vnitus, & iocorporatus, vt de-
clarandu tradunt Ioannes Aodreas de Georg. *alleg.* 30. *au.*
26. Io. Ftanz. de Poote *conſ.* 63 *nu.* 46. *lib.* 1. Grat. *diſcept.*
126. *nu.* 19. *in fin. & nu.* 20. Fab. de Anoa *conſ.* 100. *nu.* 18.
in fin. lib. 2

Domini non credebant ex dd. actibos rectè elici talem
4 vnionem, deſtioationem, & per cooſequens, † nec etiam
prætenſam comprehenſionem *per text. in l. quod in rerum*
24. *de legat.* 1. *& in l. Caius* 86. *§. Titius de legat.* 2. *& in leg.*
quæſitum §. Prædia iancta gloſ. in verbo fecerunt de legat. 3.
& net. gloſ. in d. l. qaod in rerum §, ſi quis poſt au. 4. *verſ. in-*
tellige, quando adeſt perpetuum vſum, Itidemque Alex. *in fin.*
Io. Franc. de Ponte *conſ.* 63. *nu.* 40. *&* 46. Io And. de Georg.
d. alleg 30. *aa.* 21. 22. *& ſeqq.* Roſental. *de feudis cap.* 10. *con-*
cluſ. 43. *a.* 29 *&* 30. *ibi modo eam vniuerſi* Fab. de Ann. *d. conſ.*
100. *nu.* 15. *& ſeq. lib.* 2 Capue. Galeot. *contr. ſor. lib.* 1. *cap.*
22. *nu.* 1. *&* 2. Alex. *conſ.* 169. *nu.* 9. *&* 10. *lib.* 5.

Non obſtat, quod Comes Franciſcus in Teſtamento
expreſſerit, *in luogo della Rozza, quale eſſo Teſtatore di pre-*
ſente lo poſſiede, con tutte le ſue aderenze, ſopraſtanze, e
ragioni &c. Quoniam eum non conſtet, Prædium della
Volta adhærere, & ſubiacere Prædio della Rozza, vt dd.
verba verificari poſſint in aliis petiis Terræ nuncupatę *la*
Laagara o le due foſſe, quæ ſunt adhęrentia dicto Prædio
5 della Rozza, † vtique dicta vetba non ſunt extendenda,
vt etiam vlterios comprehenſi faciaot Prædium della Vol-
ta, quod eſt diuerſum, ac ſeparato acquiſitum Io. Andr.
de Georg. *d. allegat.* 30. *n.* 7. *& ſeq. vſque ad n.* 3. Io. Franc.
de Ponte *d. conſ.* 63. *nu.* 64. Fab. de Aooa *d. conſ.* 100. *num.*
14. *lib.* 2.

Minus reſultat vnio, ſeu comprehenſio ex poſſeſſione
vtriuſque Prædii à Comitiſſa per plures annos reteota,
quia cum hoc non proceſſerit, neque ex facto Teſtatoris
neque ex permiſſione hęredum occupauit, & deinde dd.
duo prędia, vti vnicum prędium legatum retinuit, non po-
6 teſt exinde deſumi aliqua pręſumptio vnioois, quę † de-
bet prouenire à Teſtatore, & probari per actum facti po-
ſitiui ex ſupra allegatis.

Immo ex hac poſſeſſione Comitiſſæ deducebatur iniu-
ſtitia mandati etiam quoad medietatem pretii alterius
Prædii della Rozza, quia cum ipſa perceperit fructus v-
triuſque Prędii per plures anoos, & Prędiom della Volta
7 ex deductis, † non ſit ſub legato compreheoſom tenetur
ad reſtitutionem omnium fructuum ab iſto prædio perce-
ptorum Surd. *deciſ.* 25. *num.* 21. *in fine cum ſeqq.* Rot. *in rec.*
deciſ. 693. *num.* 1. *in fine parte prima*, qui ſunt compenſao-
8 ſandi cum valore Prædii della Rozza, cuius † pretium
cum exiode remaneat illiquidum mandatum neque pro il-
la debet executioni dęmandari.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Piſana Tenutę.

Lunæ 17. Nouembris 1664.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio rei confinatæ ex locationibus tunc reſultat, ſi ea res tota ſub dominio locatoris extiterit. Terminus confinans confinatum ſemper excludit, & ſeparat Liber æſtimi auctoritate municipali deſcriptus aſſertionem in eo expreſſam plenè probat. Dictio *In*, Et dictio *verſus* ponderantur, & alia de quibus latè in Summario.

S V M M A R I V M.

1 *Sententia iniuſta nunquam rei iudicatæ vires acquirere poteſt.*

2 *Poſſeſſio de tempore motæ litis eſt probanda, vt manutentio, & reintegratio competere valeat.*

3 *Poſſeſſio ex locationibus probari poteſt & n.* 21.

4 *Hæres etiam mediante colono acquirere valet, & continuare poſſeſſionem abſque alia appræhenſione.*

5 *Locator quod bona locata poſſideat ex locationum inſtrumentis elicitur.*

6 *Dictio* In *denotat intrinſicitatem, & compræhenſionem.*

7 *Poſſeſſio rei confinatæ ex locationibus reſultat, ſi ea res tota ſub dominio locationis extiterit.*

8 Textus in l. Æde Sacra, ff. de contrahen. emption. *declaratur.*

9 *Verba* ad hauerli tenerli con ogni ragione, attione, dominio, proprietà, e poſſeſſo *plenum dominium denotant.*

10 *Inſtrumenti verba dubia & incerta non exprimentia bona intra confines exiſtentia ad locatorem ſpectare pro inferendo dominio ad fauorem locatoris non attenduntur.*

11 *Res ad deſignandum confine poſita non dicitur intra limites confinis exiſtere, ſed vicinitatem tantum demonſtrat, & nu.* 12.

13 *Termini confinantis ea eſt natura, vt confinatum ſemper excludat, & ſeparet.*

14 *Probatio ſpecifica poſſeſſionis ſemper eſt præferenda in concurſu generalis.*

15 *Laudum & Æſtima auctoritate municipali deſcripta, & aſſeruata benè probant aſſertionem in eius expreſſam.*

Amplia, vt nu. 16.

17 *Inſtrumenta locationum effectuatarum ob actuum pluralitatem iteratam per longum tempus concurrente ſolutione mercedis poſſeſſionem locatoris indubiam probant, & nu.* 18.

Amplia etiamſi agatur præiudicium tertii non conductoris, & nu. 19.

20 *Teſtes diſtinctè circa confinia deponentes plenè probant.*

22 *Dictio* verſus *regulariter excluſionem denotat.*

Contrarium, nu. 23. *&* 24.

25 *Teſtes cum cauſa ſcientiæ deponentes bona vſque ad litem motam à reo poſſeſſa fuiſſe illius poſſeſſionem, & dominium indubitatum inducunt, & nu.* 26.

27 *Teſtis neminem alium poſſidere deponens, ſi de aliis poſſeſſoribus.*

28 *Poſſeſſione pluſquam quadragenaria probata ceſſat contra poſſidentem actio ſpolii, & remanet præſcriptum reſpectu illam impugnantis quodcumque reintegrationis remedium.*

DECISIO CCXXIX.

ARDVA nimis, & difficilis controuerſia, diſceptationibus annoſis ioter Menſam Archiepiſcopalem Piſaoam, & Dominum Ducem de Saluiatis, licet agitata, diù tamen ſub dub a Iudicij lance pependit; Ex eo quòd cùm Miniſtri Magonę Piſarum, Tenutam vulgariter dictam *di Migliarino* cum ſuis acceſſionibus, & pertinentiis ab Auctoribus D. Ducis, atque eodem tempore alias Tenutas inſimul cohærentes à Menſa Archiepiſcopali per longum, & continuatum annorum curſum, conduxiſſent, ab aono nempè 1574. vſque ad annum 1621 factum eſt, vt bona Meoſæ, & Ducis in perſona Colonorum diù ſimul habita, ac pro indiuiſo poſſeſſa, ita permixta, & confuſa remaoſerint, vt quando ſolutis locationum nexibus, occaſio data eſt ad Dominos reuertendi, non ſine forenſi ſtrepitu, potuerint accidentalem adeptam cohærentiam exuere: Nam pro parte Ducis contendebatur loca controuerſa, *Padule di Midaaentre*, *Poggio à Padule*, *Debbi*, *Iſola*, *Romita*, *Pecorecci*, *Feſſa Magna*, *e Lamatrincabonaldi*, eſſe de acceſſionibus, & pertinentiis Teoutæ *di Migliarino*, intrà cuius limites reperiebantur incluſa; Pro parte vero Menſæ eadem loca, ſiue intrà, ſiue extrà dictam Tenutam *di Migliarino* exiſterent, ad D. Ducem, ſeu eius Auctores nunquam ſpectaſſe, imò potiùs in ipſis indiuidualiter, ac ſpecificè quoad omnia corpora pacificam, & ſupra quadragenariam Menſæ poſſeſſionem comprobari conſtanter aſſerebatur; Quamobrem, Cauſa in Summa-

Digitized by Google

riſſimo coram Reuerendiſſimo Nuncio Florentiæ deducta ſuper locis controuerſis adiudicata fuit manutentio Menſæ, ſed indè poſt in plenario, coram eodem Tribunali, conceſſa fuit Duci, exceptis Tenutis *Poggio à Padule*, *Pecoreccia*, & *Lamatrincubonaldi* reſeruatis Menſæ; Quæ nihilominus appellans à dicta ſententia, adita Signatura Iuſtitiæ, obtinuit Cauſam committi bo. mem. Peutingerio cum facultate manutenendi, quem de Iure, adiuncta ſubinde ad inſtantiam D. Ducis, ſententiam Reuerendiſſimi Nuncii in iudicatum tranſiiſſe, prætendentis, commiſſione executoriali cum clauſula, *Conſtito de re iudicata*, ſuper qua aſſumpta diſputatione in Rota ſub die 17. Maij 1652. quia ſatis Menſa ſe excuſabat à lapſu fatalium, ordinarunt Domini, quod informaretur ſtrictè ſuper Iuſtitia ſententiæ, ſuper qua iterum quinquies cauſa propoſita, & ſemper dilata, tandem coram me in locum bon. mem. Peutingerii ſuffecto, ſub die 5. Martii 1661. fuit dictum, quod fieret acceſſus per R. P. D. meum Tayam, cuius laborioſa ſolicitudine Dædaleis ambagibus confuſi ſitus exploratis, ac genuina loci deſcriptione, in topographica tabella eruditiſſimè explanata, cauſa expeditior euaſiſſet, ſi amplum latifundium, de cuius poſſeſſione agebatur, vti nemoroſo, ac inhoſpito ſitu, ità etiam per obſcuris, ac inexplicabilibus denominationum, ac pertinentiarum quæſtionibus, eo ſemper magis obtenebratum, non expoſuiſſent informantes; Quorum allegationes hinc indè per tot annos accumulatæ, quia in immenſam excreuerant molem, demandarunt Domini, vt in diſcurſu, tanquàm in ſincero compendio Iura vtriuſque partis per me diſtinctiora redderentur; quo prævia locorum viſione, executioni demandato, repropoſita hodie cauſa, reſolutum fuit, non conſtare de re iudicata.

1 Quia ſententia † viſa eſt iniuſta, & ideò non potuiſſe in Iudicatum tranſire, vt tradunt communitèr Scribentes *in l. 4. §. condemnatum, ff. de re iud.* Fel. *in cap. ſuper litteris nu. 15. de reſcript.* Rot. cor. Seraph *dec. 381. nu. 13. & dec. 1223. nu. 6 & in aliis.*

Iniuſtitiam ſententiæ indè ſanè deducebant Domini, ex quo tribueret manutentionem, & reintegrationem D. Duci ad Foueam magnam, & Paludem, ſeù vt vocant locationes, Padule Malauentis, ad quæ duo corpora reſtringebatur hodie diſcuſſio non probata illorum poſſeſſio-
2 ne de tempore motæ litis, † vt pro competentia alterutrius remedii ab eo intentati omninò requirebatur, ad tradita per Bart. *in l. 1. fin. nu. 10 ff. vti poſſid. & in l. vnica §. 1. nu. 3. C. eodem* Abb. *in ca. cùm ad Sedem de reſt. ſpoliat. num. 28.* Rota coram Buratt. *dec. 216. nu. 1. & 2.*

3 Et quamuis inſiſterent informantes pro Duce, † ſatis probari illius poſſeſſionem ex pluribus locationibus ab eius Auctoribus factis, quarum vigore Conductores detinentes bona controuerſa vſque ad tempus motę litis de anno 1621. non ſolum continuarunt poſſeſſionem locatorum
4 verùm etiam Ducis illorum hæredis, † qui mediante Colono, illam acquiſiuit, & continuauit abſque alia appræhenſione, vel miniſterio, latè Poſth. *de manut. obſeruat. 39. num. 6. verſ. cum hæredi*, & Rota *penes eumdem dec. 152. nu. 9.* & coram Puteo *dec. 453. num. 3. libr. 2.* cum aliis per me relatis *in diſcurſu Cauſæ, §. veritas huius conclu-*
5 *ſionis in principio*: Præſertim † in bonis, de quibus agitur qui cum confinia in Inſtrumentis dictarum Locationum ſic enunciata, *teneat vnum caput in Mari, aliud in lacu Macciuccoli, partim in Foſſa Magna, etc.* includunt de facto loca controuerſa, quæ ob id præſumuntur ad locatorem ſpectantia, per *text. in l. Æde Sacra, ff. de contrah. empt.* & tradit Bald. *in l. legatis nu. 1. C. de legat.* cum aliis allegatis *in Diſcurſu, §. prima præſumptio in fine*; Potiſ-
6 ſimùm virtute dictionis *In*, † quæ denotat intrinſicitatem & compræhenſionem, ex adductis in *Diſcurſu §. Secunda præſumptio.*

7 Tamen ex præfatis locationibus dixerunt Domini, † quod tunc reſultaret poſſeſſio rei confinatæ, vel comprænſæ, ſi ea res tota ſub dominio locatoris exiſtere proba-
8 retur, † quodque regula *textus in l. Æde Sacra*, hic non procedit, quia alij, prout eadem Menſa, *Podium Paludis, & Pecoreccium*, ac Auguſtini, & Lanfranchi tres caratos terræ cum quinto alterius carati verè probantur poſſidere intra dicta confinia Migliarini, vt fuit probatum *in Diſcurſu, §. pro Menſa verò, verſ. & ità ex ventre dictorum, & hodierno Summ. impreſſo Menſæ nu 26. & 27.* iuxta diſtinctionem Hoſtien *in ca. nimis ſub nu. 5. verſ. ſecùs quoad poſſidentem de iure iur.* benè Grat. *diſcept. 657. n. 27.* Hier. à Mont. *de finib. c 96 nu. 3. verſ. contrarium tamen*, & conſuluit Surd. *conſ. 376. nu. 23.* Rot. cor. Merl. *deciſ. 167. num. 3. & in Romana Apothecarum, ſeu pecuniaria 8. Iunii 1654. cor. bo. me. Bichio §. his conſonat, & §. omneque.*

Reiecta replicatione, quod Lanfranchi, & Auguſtini nullam habuerint poſſeſſionem, vel proprietatem in Migliarino, ſed ſolam commoditatem conſequendi certam penſionem ex dictis bonis, quia Dux ab eis de recenti emit non ſimplicem commoditatem percipiendi fructus, ſed Dominium, & veram proprietatem, attentis verbis Inſtrumenti, *ad hauerli, tenerli con ogni ragione, attione,*
dominio, proprietà, e poſſeſſo, d. Sum. Menſæ nu. 23. † de- 9
notantibus plenum dominium ad mentem Rotæ cor. Seraph. *dec. 1415. nu. 2. & cor.* Burat. *deciſ. 441. nu. 3.* ibique *Adden. litt. A. & in rec. deciſ. 324. nu. 5. par. 2.*

Præcipuè quia prædicta Inſtrumenta per Ducem allata non exprimunt ſimpliciter Confinia generalia, ſed cum immediata ſequela verborum, *quantumcunque, & qualitercumque ſint intra, vel extra dictos Confines per menſuram vel ſi qui alii, ſeu aliter, vel alio modo forent, vel eſſent eius*
veriores confines; Quæ † verba tanquam dubia, & incer- 10
ta non probant bona omnia intra dictos confines comprænſa ad locatorem ſpectare, ſed ea, quæ verè ad eum ſpectant, fuiſſe locata, vt præter relatos *in Diſcurſu, §. pro Menſa verò*, benè probat Pariſ. *de Puteo de finib feud. ca. 9 nu. 7* Hier. de Mont. *de finib. ca. 95. nu. 10.*

Præterea † pro refutatione præſumptæ comprænſio- 11
nis ex dictione, *In*, deductæ ponderabant Domini, quod ſi admitteretur, Confinia enunciata per illam dictionem eſſe partes integrantes Tenutam Migliarini, & in ea comprænſas, ſequeretur, quod Mare, & Lacus Macciuccoli eadem dictione deſignata, comprehenderentur in Mi-
gliarino, *per tex. in l. iam hoc Iure, ff. de vulg. & pupill.* ad † 12
quod inconueniens euitandum placuit ſecundum communem Doctorum ſententiam, illam confinium enunciationem pro demonſtratione vicinitatis aſſumi, excluſa intrinſicitate, *iuxtà gloſſ. in Clement. cauſam verbo in domo de elect.* Caſſan. *ad conſuet. Burgund rub. 1. §. 8. verb. & diem num. 19.*
Ea † enim eſt natura termini confinantis, vt confinatum 13
ſemper excludat, & ſeparet, *l. cum ſeruo ad finem, ff. de contrahen. empt.* Caſtr. *in l. ex hoc Iur. n. 24. ff. de Iuſt. & Iur.* Dec. *conſ. 40. n. 27. l. 4.* Cacheran. *conſ. 34. n. 4. & 7.* Hieron à Mont. *de fin. c. 14 n. 2.* benè Rota coram Merlin. *dec. 602 n. 9. & dec. 635. n. 3. & in rec. dec. 139. n. 18. p. 9* cum aliis fuſius adductis *in Diſcurſu §. Secundæ præſumptioni in fine.*

Cæterùm quatenus ex ſupradictis locationum enunciatiuis, aliiſque præſumptionibus pro Duce in diſcurſu relatis, *§. tertia præſumptio, & tribus ſeqq.* daretur, reſultare ad eius fauorem quamdam præſumptiuam poſſeſſionem ſuper Palude Malauentris, & Fouea Magna, de qui-
bus nunc agitur; † Eam protinùs abſorberi, dixerunt 14
Domini ex probatione ſpecifica poſſeſſionis Menſæ ſuper his duobus corporibus ſemper præferenda in concurſu generalis, quæ poſſit ſuper aliis bonis cohærentibus verificari, Innoc *in cap. audiuis de præſcript. in verbo ex. optionem num. 4.* Dec *conſ. 302. num. 18.* Maſcard. *de probat. concluſ. 1193. num. 8. & ſeqq.* Poſth. *de manut. obſeru. 73. num. 174.* Rota coram Seraphin. *deciſ. 1380. num. 2. & coram* Gregor. *deciſ 472. num. 7. & coram* Merlin. *dicta deciſ. 167 nu. 2. in fine.*

Etenim Fouea Magna probatur ſpecificè poſſeſſa à Menſa per 40 & vltra annos vſque ad motam litem; Nàm præter laudum antiquiſſimum de anno 1342. *Summ. Menſæ num. 2.* & Æſtima Communis Nodicæ annorum 1555. 1579. & 1581. Aliaque Communis Malauentris annorum pariter 1555. 1579. & 1619. eodem *Summ. num 6. 7. & 8.*
† Quæ auctoritate municipali deſcripta, & aſſeruata, 15
benè probant, aſſertionem in eis expreſſam, quod Fouea Magna ſtadiorum 176. ſpectet ad Menſam, per ea, quæ tradit Bart. *in l. rura, C. de omni agro deſer. lib. 11.* Caſtr. *in l. ſi pater C. de act. empt.* Bero. *conſ. 77. num. 13. lib. 4.* Roland. *conſ. 4. num. 17. lib 2.* Bertazzol. *conſ. ciuil 52. num. 35.* cum ibi
relatis, Rota *in recent. deciſ. 706. n. 6. par. 2.* Dum † nec tunc 16
temporis, nec ad præſens hæc fouea in alio æſtimo reperitur deſcripta, vt benè in ſimilibus ponderauit Rot *dec. 205. n. 7. par 8. rec.* cum ibi citatis. Dantur à Menſa quatuor Inſtrumenta antiqua conceſſionum, & locationum dictæ Foueæ ab anno 1539. vſque ad annum 1564. *Summar. nu. 3.*
4 & 5. † Indequè alia nouem Inſtrumenta ſubſequentia 17
vſque ad annum ortæ litis 1621. eodem *Summar. num. 13.* in quibus non præſumptiuè, vel comprænſiuè, ſed nomina-

Digitized by Google

minatim, & expreſsè legitur locata Fouea Magna; De
quarum locationum effectuatione; ob actuum pluralitatem iteratam per tàm diuturni temporis ſeriem, concurrente ſolutione mercedis, *Summ. Menſæ numer* 14. prout
non eſſe dubitandum viſum eſt Dominis ex ſententia Soccin. *conſ.* 187. *num.* 16. *verſ. confirmatur libr.* 2. Menoch. *de retin. remed.* 3. *num.* 573. quam probauit Rot. *deciſ.* 172. *n.* 6. *& deciſ.* 926. *numer.* 4. *cor.* Buratt. *& dec.* 291. *num.* 2. *&*
18 3. *penes lib.* 2. *conſ. Fario.* † Ita indubiam, exindè dictum
fuit, reſultare poſſeſſionem Menſæ ſuper dicta Fouea Magna, ex *Theor. Bart. in l. qui vniuerſas*, *§. quod per Colonum*, *& in l. quamuis*, *§. ſi conductor*, *ff. de acquir. poſſeſſ.* Rota coram Gregor. *deciſ.* 6. *numer.* 4 ibiquè *Addent. &*
19 coram Caual. *deciſ.* 446. *numer.* 2. † quamuis agatur, prout hic, in præiudicium tertii non conductoris, vt præter adductos in diſcurſu, *§. quibus ità*, Rota coram Buratt. *dec.* 293. *num.* 2. ibiquè fuſius *Adden. nu.* 9. *& ſeq. & coram eodem dec.* 275. *nu.* 4.

Prout non diſſimili ſpecificæ probationis argumento, viſa eſt probari poſſeſſio Menſæ reſpectu Paludis Malauentris, quippè Via à Turri Filicaia tendens ad lacum Macciuccoli, tàm in æſtimis D. Ducis, eiuſquè Auctorum, eodem *Summario nu.* 18. quàm in æſtimo Menſæ *nu.* 20. & in Inuentario bonorum Prioratus Sancti Nicolai de Migliarino *nu.* 20. enunciatur pro confine diuiſorio bonorum cohærentium, Ità vt ea, quæ ſunt in parte dextera, vbi ſita eſt Palus controuerſa, vel Padule, ad Menſam, quæ in ſiniſtra, ad Ducem pertineant, vt diſtinctè depo-
20 nunt Teſtes, eodem *Summar num.* 15. *&* 16. † qui plenè probant, Rot. coram Gregor. *deciſ.* 577. *num.* 1. *& deciſ.* 254. *nu.* 7. *par.* 7. *recent.*

21 Sed † longè præciſiùs elicitur huiuſmodi poſſeſſio ex nouem citatis Inſtrumentis locationum, *Summario num.* 13. In quibus vna cum Fouea magna noſcitur etiam ſpecificè, & nominatim locata Palus, de qua agitur, vndè fit, vt quoad hoc corpus ex conſimilibus circumſtantijs eadem poſſeſſionis euidentia reſultet fauore Menſæ, quæ viſa eſt deduci reſpectu Foueæ ex ſuperius adductis.

Nec ex eo, quod dicta Inſtrumenta Menſæ deſignent bona locata verſus Migliarinum, viſa fuerunt, deberi potiùs verificari in Palude cohærente Foueæ Magnæ extra Tenutam Migliarini, quàm in ea, quæ cohæret intrà
22 dictam tenutam ob dictionem *verſus*, † quæ regulariter denotat excluſionem, Rota coram Seraph. *deciſ.* 567. *in princip. & in recent. deciſ.* 509. *num* 5. *part.* 5.

Quia cum illa, quæ eſt intrà Migliarinum vocetur Palus Malauentris, vt deponunt Teſtes, *Summario Menſæ numer.* 15. *&* 16. Illa verò extrà, Palus Vitriceti, quæ de tempore dictarum locationum Menſæ, non ab ea, ſed à Communitatibus Vecchiani, & Nodicæ poſſidebatur, vt ex æſtimis, eodem *Summario num.* 6. putarunt Domini, locationes eſſe ad Paludem Malauentris intrà Migliarinum referendas, quia de ea expreſsè loquuntur ibi, *Item aliud Tenimentum, ſeù Tenimentu nuncupata di Maluentre, dicto Summario num.* 13. Non ad illam Vitriceti non nominatam, nec à Menſa poſſeſſam.

Spreta æquiuoca ponderatione verborum *verſus Migliarinum*. quià cum ea fuerint in eiſdem locationibus appoſita, non ſolùm quoad Paludem, ſed etiam quoad Podium
23 Paludis, Pecorecciam, & alia corpora, reſpecto quorum † dictio *verſus* excluſionem non importat, quia concorditer admittuntur in Migliarino comprænſi, citato *Summario num.* 27. *&* 28. Vtique, nec illam importare potuit reſpectu Paludis, ex adducta ſuperiùs diſpoſitione *Text. in l. iam hoc*
24 *Iure, ff. de vulg. & pupill.* & † propterea deſignatio illa dictionis *verſus* potiùs ad Eccleſiam Sancti Nicolai de Migliarino, quam ad ipſam Tenutam Migliarini viſa eſt referibilis.

25 Iunctis † præcipuè tùm Teſtium formiter examinatorum dictis eodem *Summario num.* 15. *&* 16. Tùm relatione Sarminiatelli Miniſtri Magonæ per ſpatium penè annorum 30. *Summario num.* 17. nimis apertè comprobantibus cum cauſa ſcientiæ, tàm Foueam, quàm Paludem ſpectaſſe ad Menſam, & ab ea poſſeſſas vſque ad litem motam ex latè cumulatis per Puſth. *de manut. obſerua.* 26. *num.* 2. *& ſeqq. & obſeru* 38. *num.* 12. *& ſeqq.* cum alijs in diſcurſu adductis *§. quibus pro veritatis.*

Nec placuit Dominis, relatas Menſæ probationes eſſe ad mentem Ducis reſtringendas ad modicam partem Foueæ, & Paludis, ſeparatam à Migliarino per prætenſa veſtigia antiqui meatus Foueæ Storregianæ à dicta Fouea in Magna Trauerſagnam tendentis.

Quia præter reſponſiones; quæ dari poſſe videbantur Dominis, ex relatis in diſcurſu, *§. præterea aſſeruerunt*, ponderabant etiam, quod, cùm Dux concedat Menſæ principium Paludis, & Foueæ Magnæ ex parte Malauentris, ſeù Storregianæ, vt in mappula ab eo ad partes data, & è contra negari non poſſit, quod Palus, & Fouea Menſæ tendant vſquè ad lacum Macciuccoli, vt de Palude deponunt Teſtes, *Summar. Menſæ num.* 16. & concordat æſtimum, *Summar num.* 22. & de Fouea nimis euidenter probant æſti-
ma, *dicto Summ. num.* 7. *&* 8. † clarè patet, non pro parte, ſed 26
in totum Paludem, & Foueam à Menſa poſſeſſas, dùm vterque illarum terminus, & à quo incipiunt, & in quem deficiunt, ad eam ſpectare dignoſcitur, per *text. in l. ſi fines*, *C. de euict.* Bald. *in rubr. de contrahen. empt. num.* 43. Gratian. *diſcept.* 657. *num.* 26. Rota *deciſ.* 164. *num.* 26. *part.* 6. *recent.*

Parùm † obſtante depoſitione D Minerberti nuper exa- 27
minati, quia dùm aſſerit, neminem, præter Ducem, poſſidere in Migliarino, & Foueam Magnam fuiſſe ab eo ſibi, & Socijs Magonæ locatam, viſum fuit erraſſe, cùm ex ſuperiùs firmatis ſatis appareat de alijs poſſeſſoribus, & ex libriſmet Teſtis, ac Sociorum conſtet, quod ijdem ſoluebant Cenſu Menſæ pro boni, illius in Migliarino exiſtentibus, citatu *Summ. num.* 13. *&* 14.

Hinc † igitur probata pluſquam quadragenaria poſſeſ- 28
ſione Menſæ, ceſſauit contra eam actio ſpolij, & remanſit præſcriptum reſpectu Ducis quodcumque reintegrationis remedium, iuxtà inconcuſſam Rotæ ſententiam *in deciſ.* 1360. *num.* 3. *&* 7. *coram Card. Seraph.* cum allegatis in diſcurſu, *§. penult. & in recent. deciſ.* 97. *num.* 1. *par.* 1. *& deciſ.* 21. *nu.* 2. *par.* 4. *tom.* 2. *& deciſ.* 535. *nu.* 11. *verſ. ſecus verò part.* 4. *tom.* 3. *& dec.* 68. *n.* 6. *penes Pneiſ. de Saluian.*

Ex quibus firmata Iniuſtitia ſententiæ reſponſum fuit vtraque Parte informante, Non conſtare de re iudicata.

R. P. D. E M E R I X.

Romana, ſeu Reatina Donationis.

Veneris 28. *Nouembris* 1664.

A R G V M E N T V M.

Donatio facta à Minore ſine ſolemnitatibus *Statuti Vrbis cap.* 149. *& cap.* 141. *lib.* 1. ſuſtineri minimè poteſt, & ad hoc vt induci valeat ratificatio eædem ſolemnitates, quæ in donatione neceſſariæ ſunt ratificatione requiruntur, & debet conſtare donantem notitiam habuiſſe nullitatis Donationis.

S V M M A R I V M.

1 *Donatio facta à Minore, quæ interuentu proximiorum, ſubſcriptione donantis, & teſtium à Statuto Vrbis, cap.* 149. *& cap.* 151. *lib.* 1. *requiſitis, careat ſubſtineri non poteſt.*

2 *Affinis proximior ceſſantibus conſanguineis requiritur in contractu donationis, per minorem faciendæ.*

3 *Affinis proximior non eſt excludendus ab interuentu contractus minoris, quando nullum intereſſe proprium, & particulare habuerit.*

4 *Donatio facta ob cauſam à minore, non indiget ſolemnitatibus.*

5 *Cauſæ certi, & determinati matrimonii, & conſeruationis bonoris, & familiæ non conſiderantur, niſi adhibeantur ſolemnitates requiſitæ copulatiuè in contractibus Minorum.*

6 *Familiæ, & bonoris conſeruationis præſumitur cauſa appoſitus potius ad colorandam donationem, quam ad conſtituendam donationem ob cauſam.*

7 *Donatio facta pro ſe, ſuiſque, &c. eſt tranſitoria ad quoſcunque hæredes etiam extraneos.*

8 *Ratificatio Donationis in Minore, non inducitur niſi concurrant ſolemnitates in Donatione requiſitæ, & nu.* 11.

9 *Ratificatio in Minore, non inducitur, niſi conſtet ipſum, certam habuiſſe notitiam nullitatis Donationis.*

10 *Ratificatio in minore non præſumitur, & ad eam excludendam ſatis eſt, quod donans potuerit credere, quod ſibi præiudicaſſet aliquo actu habili ad inducendam ratificationē.*

Digitized by Google

DECISIO CCXXX.

FVIT reſolutum non eſſe validam Donationem,
quam fecit Io: Vincentius de Vecchiarellis minor ſex-
1 decim annorum Bartholomæo ipſius fratri maiori, quia †
caret interuentu proximiorum, & ſubſcriptione Donan-
tis, & Teſtium à *Statuto Vrbis cap. 149. & cap. 151. lib. 1.*
literaliter requiſitis.

Non obſtat, quod inter Eminentiſſimum D. Cardina-
lem Vecchiarellium, & fratres ex vna, ac Ioannem Vin-
centium Bartholomæum, & Valerium ex altera parti-
bus pendeat lis in hoc Sacro Tribunali ſuper Fideicommiſ-
ſo Familiæ de Vecchiarellis propter quam ex eodem Sta-
tuto, D Cardinalis, & fratres proximiores Conſangui-
2 nei Io: Vincentij non poterant adhiberi, quia † in eorum
defectum, iuxtà diſpoſitionem eiuſdem Statuti vocandus
erat D. Aureas Mutus proximior affinis, qui commodè
intereſſe poterat, dùm eadem die inter fuit alii Inſtrumen-
to Summ. Ioan. Vincentii *num. 2.* Pic. *de contract. gloſſ. 13.
nu. 8* Blanch. *in tract. de compromiſ. qu. 1. numer. 12. & ſeq.*
Bertazz. *clauſ. 7. gloſ. 13. nu. 5. verſ. ſecus vero erit, & in
puncto Donationis* Rota cor Coccino *deciſ. 479. nu. 2. & in
Romana Succeſſionis de Comitibus 23. iunii 1642. §. defectus
vatem, cor. bo. me. Danozetto.*

Nec facit, quod D. Andreas Mutus eſſet Sororius D.
3 Cardinalis, & fratrum, quia † propterea non erat exclu-
ſus, dum ipſe nullum intereſſe proprium, & particulare
habebat, vt aduertit Pic. *gloſſ. 15. num. 5.* Fenzon. *ad Sta-
tut. Vrb. cap. 113. nu. 43. lib. 1. & ſenſit* Rota *in Romana Do-
nationis de Grandis 16. Februarij 1603. coram Penia, quæ
eſt deciſ. 25. poſt* Pic. *numer. 1. & ſeqq. Add. ad* Greg. *deciſ.
473. ſub nu. 23.*

4 Sicuti nec etiam obſtat, quod donatio facta fuerit ob
cauſam, nempè intuitu certi, & determinati Matrimo-
nii, & pro augumento, & conſeruatione honoris, & fa-
miliæ de Vecchiarellis, & ideo non indigeat ſolemnitati-
bus, Gratian. *diſcept. 82. nu. 24. & ſeq.* Merlin. *dec. 692.
num. 88 & 89 &* Rota *deciſ. 292. num. 32. & ſeq. part. 6.
recent.*

5 Tum quia huiuſmodi Cauſæ non habentur in conſide-
ratione niſi etiam adhibeantur ſolemnitates copulatiuè re-
quiſitæ in contractibus minorum, vt dixit Rota *dec. 177.
nu. 6. par. 1. & dec. 98. nu. 23. & ſeq. par. 6. rec. & in An-
conitana Nullitatis Concordiæ 16 April. 1646. cor. bon. me.
Arguell. §. quod autem conſtatio.*

Tùm etiam quia Matrimonium non poteſt deſeruire
prò cauſa, dùm illud erat iam antea contractum, & con-
6 ſeruatio † honoris, & familiæ præſumitur potius appoſi-
ta ad colorandam donationem, quam ad conſtituendam
donationem ob cauſam, prout in terminis aduertit Rota
deciſ. 22. num. 13. poſt Pic. *dict. tractat. &* cor Caual. *deciſ.*
7 *257 nu. 8* Maximè, quia donatio facta † fuit pro ſe, ſuiſ-
que, &c. & ſic eſt tranſitoria ad quoſcumque etiam extra-
neos, Rota *deciſ 707. num. 10. part 1. recent. & coram*
Cardin. Seraphin. *deciſ. 703. numer. 2. deciſ. 329. numer. 4.
par. 5. recent.*

Minus releuat prætenſa ratificatio, quæ deſumitur ex
receptis pecuniarum, & commeſtibilium in eodem In-
ſtrumento Io: Vincentio reciprocè promiſſorum, quia illa,
quæ datur in Summ Bartholomæi nu. 3 & in qua Io Vin-
centius, inquit: *Non obſtante, che io habbia notitia di po-
ter annullare detto Inſtramento, &c.* emanauit in tempore
8 quo adhuc erat minor, & propterea ad † inducendam ra-
tificationem concurrere debebant omnes ſolemnitates re-
quiſitæ in Donatione, Menoch. *conſ. 203. num. 38,* Surd.
deciſ. 159. nu. 7. Seraphin *deciſ. 1242. nu. 1.* Rota *dec. 318.
nu. 35. & ſeq. par. 5. deciſ. 190. num 26 part 6. recent.*

Altera autem, quæ emanauit poſt completum annum
9 20. non ſuffragatur, quia † non docetur Io: Vincentium,
tunc habuiſſe ſpecificam, & perfectam notitiam nullita-
tis Donationis, Menoch *dicto conſ. 203 nu. 37.* Gab. *conſ.
62 nu. 27. lib. 2.* Rota coram Eminentiſſ. D.meo Cardina-
li Otthobono *deciſ. 204. nu 4. & 5. & in Romana Fructuum
Cenſus 14. Iunij 1647. coram Meltio, §. fundamentum enim,
& in Romana Locorum Montium 12 Decembris 1659. §. non
obſtat præſumptio, coram R. P. D.meo Albergato,* vbi alię
referuntur.

Neque ea deſumi poteſt ex antecedenti receputa facta
10 in maiori ætate, quia † illa in minoribus non præſumitur
& ad eam excludendam ſatis eſt, quod Io: Vincentius po-
tuerit credere, quod ſibi præiudicaſſet mediante dicta an-
tecedenti receputa, in qua dixerat, *non oſtante, che lo
habbia notitia di poter annullare detto Inſtrumento.* Rota
*deciſ. 204. nu. 4. cor. Card. Otthobono, & in dicta Romana
Fructuum Cenſus 14. Iunii 1647. coram Meltio.* Et in † om- 11
nem Caſum ſemper interuenire debebant eædem ſolemni-
tates requiſitæ à *Statuto Vrbis in dicto cap. 149. & 150.* Io-
ſeph Altograd. *Controuerſ. Forenſ. cap. 10. per tot.* Seraph.
dicta deciſ. 1242. num. 2. Gregor *deciſ. 395. num. 11. & 12;*
& Rota *in dicta Romana Fructuum Cenſus 14. Iunii 1647. co.
Meltio.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. EMERIX.

Cortoneñ. Suppreſſionis Conuentus.

Veneris 28. Nouembris 1664.

ARGVMENTVM.

Bona Conuentus Suppreſſi, reuertuntur ad vocatos in caſum Suppreſſionis.

SVMMARIVM.

1 *Spolii extrema, quæ non ſint.*
2 *Voluntas Teſtatoris ſemper eſt ſeruanda quantum fieri poſ-
ſit.*
3 *Verba aliquo caſu ſunt generalia comprehendentia quem-
cumque caſum, ſiue neceſſarium, ſiue voluntarium.*
4 *Dictio Vbicumque eſt vniuerſalis.*
5 *Conuentu extinctu, vſusfructus ad illum ſpectans conſoli-
datur cum proprietate.*
6 *Rota ſolet deferre declarationibus Congregat. Sacr. Concil.
Trident.*
7 *Eccleſiæ datur reintegratio etiamſi ceciderit à poſſeſſione
facto proprio.*
8 *Clauſula ſaluis eſt præſeruatiua.*
9 *Emptio dicitur pro eo, pro quo facta fuit, licet pecunia
aliena.*

DECISIO CCXXXI.

AD FORMAM Conſtitutionis Sanctæ Memoriæ
Innocentii Decimi, ſuppreſſo paruo Conuentu
Beatæ Virginis, nuncupato del Calcinaio Cortoneñ. &
applicatis per Sententiam Ordinarii, illius Bonis Semina-
rio Cortonæ Canonici Regulares Congregationis Sancti
Saluatoris Bononiæ, qui dictum Conuentum inhabita-
bant, appellarunt ad A. C. quo lata Sententia reintegra-
ria tantum ad nonnulla bona, fuit deinde Cauſa appella-
tionis vtrinque interpoſita mihi commiſſa; vnde propo-
ſui dubium, an, & ſuper quibus bonis eſſet danda Cano-
nicatus reintegratio, & cum non poſſet controuerti anti-
qua Canonicorum poſſeſſio, & moderna Seminarii, quę
ſunt duo † extrema neceſſaria in hoc Iudicio, *cap. cum ad* 1
ſedem de reſtit. ſpoliat. vbi Abb. *nu. 17.* Innoc *n. 7 &* Rota
deciſ. 42. nu.... part. 9. recent. DD. cenſuerunt dandam
eſſe Canonicis reintegrationem ad bona infraſcripta.

Primò, ad prędium relictum ab Andrea de Baldacchi-
nis, quia cum iſtud Legatum fuerit Canonicis; his ver-
bis: *quod ſi aliquo caſu euenerit, quod Fratres, & Cano-
nici prædicti in dicta Eccleſia Sanctæ Mariæ del Calcinario,*
non ſteterint, vel ibidem *non habitauerint* quod dictum
prædium ſit, & eſſe intelligatur dd Fratrum, & *Canoni-
corum Regularium* dicti Ordinis Sancti Saluatoris, vbi fue-
rint, ſteterint, *vel moram traxerint*, & dd. Canonici nunc
exiſtant in Conuentu principali Sancti Saluatoris Bono-
niæ, non potuit applicari Seminario contrà expreſſam vo-
luntatem Teſtatoris, quæ † ſemper eſt ſeruanda, quo- 2
tieſcumque ſeruari poteſt, *leg. quæ ſub condit. §. quoties,
in fin. ff. de condit Inſtit. leg. 1. C. de Sacroſ. Eccleſ.* Rota *in
recent. deciſ. 11. nu. 5. par. 4. tom. 2. & deciſ. 8. num 17. &
18. part. 9.*

Nec obſtat, quod Canonici non ſpontè, ſed coactè, in
executionem nimirum Bullæ Suppreſſionis à pręfato Con-
uentu Beatæ Mariæ de Calcinario receſſerint, quia cum
Pontifex noluerit immutare voluntates Defunctorum,
vt colligitur ex eadem Bulla, ibi *Saluis etiam iuribus, quæ
Fundatoribus Conuentuum ſuppreſſorum competant, &c* &

Digitized by Google

declarauit etiam Sacra Congregatio Regularium, ac alias admiſit Rota *in Narnien. Suppreſſionis Conuentus 5. Maii proximi præteriti, coram R.P.D. Bouilaqua, § non obſtat clauſula;* vtique ſequitur, quod ceſſante voluntatis commuratione facta per Papam diſpoſitio Teſtatoris omnino ſeruari debeat, ex quocumque caſu receſſus euenerit; præſertim quia ipſemet Teſtator loquutus fuit per illa verba,
3 *quod ſi aliquo caſu euenerit*, quæ tamquam generalia † comprehendunt quemcumque caſum, ſiue neceſſarium, ſiue voluntarium, *gloſſ. in Clemen. 1. de for. competen. conſ. 383. nu. 12. & deciſ. 283. nu. 7.* Tiraquell. *in l. ſi vnquam, verſ. ſi omnin, num. 14. de reuoc. donat & latè* Barboſ. *dictione aliquis, & aliquo modo.*

Minus dici poſſe videbatur, quod dd. verba, vbi fuerint ſteterint, vel moram traxerint, intelligi debeant de exiſtentia Canonicorum in loco vicino dictu Conuentui ſuppreſſo, ob onus eiſdem iniunctum offerendi certas libras ceræ Eccleſiæ Beatæ Margharitæ de Cortona, nam contrarium apparet ex verbis ipſius oneris, ibi: *Quod Prior, & Vicarius dd. Fratrum, & Canonicorum Regula-*
4 *rium, vbicumque exiſtentium obligati ſiat, &c.* quæ † dictio *vbicumque* tamquam vniuerſalis, comprehendit omnia loca, nec valet ad vicina tantum reſtringi ad *Text. in cap. honorem de auctor. & vſu pall. & in l. vbicumque ff. de interrogat & not. per* Barboſ. *ad eandem diſtinctionem nu. 1. & per* Rom. *conſ. 370. nu. 2. & 3.*

Secundò, ad bona prouenientia ex perſonis DD. Iacobi de Monte Sanctæ Mariæ, & Sebaſtiani Galeotti, quia cum iſta fuit conceſſa ad vſumfructum Conuentui ſuppreſſo, reſeruata in reliquis omnimoda proprietate, ad fauorem Monaſterii Sancti Saluatoris Bononiæ addita vlterius expreſſa conuentione, quod ſi contingeret Canonicos non morari in præfata Eccleſia Beatæ Mariæ de Calcinario, dicta vſusfructus conceſſio, ipſo iure reuocata intelligatur perinde, ac ſi nunquam facta fuiſſet vt latius in Summario Canonicorum *num. 40.* Vtique extincto dicto Conuentu per ſuppreſſionem ad inſtar mortis naturalis
5 vſusfructus remanſit † conſolidatus cum proprietate ad fauorem Monaſterij Bononiæ Proprietarii, *§. finitur, & in l. ſcrib. Inſt. de vſufruct* Boer. *deciſ. 172. nu. 29.* Rota *deciſ. 120. n. 21. p. 9. recent & alias paſſim.*

Idque tantò facilius in præſenti attenta voluntate Summi Pontificis Supprimentis, qui nullum intellexit inferre præiudicium Monaſterijs principalibus, quibus de Iure debentur bona poſſeſſa per Conuentus ſuppreſſos, vt de-
6 clarauit dicta Congregatio, cui † ſemper in ſimilibus caſibus, Rota reuerenter deferre ſolet, vt reſpondit cor. Merlin. *dec. 777. in fine, verſ. quam declarationem, & cor.* Buratt. *deciſ. 479. nu. 3. & ibi adden. littera B. & in Vicentina Iuriſdictionis 2. Maii 1650. cor. Reuer. D. meo Decano, §. quia in caſu, & alibi paſſim.*

Neque ad impediendam Canonicis reintegrationem quicquam facit, quod ipſi facto proprio ceciderint à poſſeſſione per actualem dimiſſionem factam à Superiore Mo-
7 naſterij. Nam † vltra, quod ſpeciale eſt in Familia, quod eidem detur reintegratio, non obſtante, quod Prælatus, ſeu Rector facto à poſſeſſione ceciderit, Rio. *in cap. ſæpe, n. 14. de reſt. ſpol.* Caputaque *dec. 170. n. 3. & ſeq.* Rota *in rec. dec. 473. n. 2. verſ. quia fuit reſponſum, p. 2. & dec. 186. n. 16. p. 7. & apud Poſth. de Manut. deciſ. 99. n. 4.*

In præſenti ceſſat omnis ſcrupulus, quia aſſerta dimiſſio fuit qualificata cum illa ſalutari; *Saluis tamen iuribus Con-*
8 *gregationi competentibus*, ex qua † fuerunt ad hunc effectum ſatis præſeruata Iura familiæ, vt in terminis tenuit Rota *in Comen Iuriſpatronatus 20. Aprilis 1657. §. nec dubitari, coram R.P.D. meo Priolo.*

Quo verò ad bona empta cum pecunijs Patris Generalis placuit denegandam eſſe reintegrationem, quia cum fuerint explicitè empta pro Monaſterio, ſeu Conuento ſup-
9 preſſo, illi quoque † acquiſitum fuit eorum dominium licèt aliena pecunia empta fuerint, iuxta *tex. lict. in l. 1. & 2. & in l. 8. & 9. C. ſi alteri, vel ſibi, vbi communiter DD. gloſ. dec. 365. n. 1. & 9. poſt* Cenc. de Cenſ. & per conſequens tanquã propria Monaſterij ſuppreſſi, cadunt ſub diſpoſitione.

Quo autem ad petium Terræ in vocabulo Sancti Marci, venditum dicto Fratri Antonio Conuentus Sanctæ Mariæ de Calcinario, pro dd. Canonicis Congregationis Sancti Saluatoris de Bononia eorum Conuentu, prout latius continetur in Inſtrumento Canonicorum, *n. 5.* & Seminarij *n. 9.* Domini non fuerunt concordes; Aliqui enim exiſtimabant Priorem emiſſe proprio nomine pro Monaſterio Sancti Saluatoris Bononiæ, & nomen Conuentus Sanctæ Mariæ de Calcinario, ſolum adiectum fuiſſe cauſa demonſtrationis, & exinde inferebant etiam quoad hoc dandam eſſe reintegrationem; Alij verò totum oppoſitum ſentiebant, nimirum denegandam eſſe reintegrationem, quia exiſtimabant demonſtratiuè dictum fuiſſe de Bononia, pro titulo Ordinis, non pro Conuentu Bononiæ differentia autem Priori Sanctæ Mariæ de Calcinario, vt capiti dicti Conuentus.

Vtraque, &c.

REVERENDISS. D. CERRO DECANO.

Nunc S.R.E. Cardinali.

Calaguritana Decimarum S. Aſcentij & Daualillo.

Vener. 5. Decembr. 1664.

ARGVMENTVM.

Parochialitas probatur leuioribus probationibus quando non agitur de illius ſubſtantia, ſed incidenter, ad effectum decimandi, vt in caſu deciſionis.

SVMMARIVM.

1 *Diſcretiua Oratio, demonſtrat diuerſitatem, & ſeparationem.*
2 *Dictio alijs adiecta terminis illorum diuerſitatem demonſtrat.*
3 *Continua dicuntur ea, quorum extrema ad inuicem ſe tangunt.*
4 *Exemptio probat ſituationem.*
5 *Tranſactio ſolet comprehendere, omnia in litem deducta.*
6 *Teſtibus adminiculatis in concurſu eſt magis deferendum.*
7 *Parochialitas ad effectum decimandi eſt accidentalis, & probatur leuioribus probationibus.*
8 *Reo ſufficit probationes actoris debilitari.*

DECISIO CCXXXII.

AD euertenda fundamenta Deciſionis cor. me editæ 4. Decemb. 1662. Agentes pro Beneficiatis Sãcti Aſcentij potiſſimè inſtabant in eo, quod Villaricca probetur ſituata intra terminos Parochiæ Sancti Aſcentij; Vndè inferebant pro Decimis Prædialibus in dicto termino de Villaricca habere intentionem fundatam in diſpoſitione Iuris in *cap. quoniam de Decim. & cap. fin. de Paroch.* Vndè propoſita Cauſa 14. Martij præteriti, fuit dilata reſolutio, & particulariter iniunctum, vt informetur ſtrictè ſuper ſituatione termini præfati; Ideòque reaſſumpta ſuper hoc diſputatione, Domini perſtiterunt in Deciſis.

Quod enim attinet ad ſituationem, non ſolùm Beneficiati, non probant terminum de Villaricca eſſe intra limites propriæ Parochiæ, quinimò contrarium deſumi videtur ex pluribus pro Monaſterio deductis, ex quibus patet dictum terminum ſemper fuiſſe habitum, & reputatum etiam ab ipſiſmet Beneficiatis Colliti gantibus, & ab alijs pro diſtincto, & ſeparato à dicta Parochia Sancti Aſcentij. Et primo reſultat ex diſcretiuo modo loquendi, tam in mandato procuræ facto à Beneficiatis, ad tranſigendum cum Monaſterio 7. Februar. 1437. quam ex Inſtantia eodem tempore facta nomine Capituli, & Archidiaconi de Nàxera, pro habenda licentia ab Epiſcopo Calaguritano. Etenim in dicta inſtantia fuit narrata lis, quam habuerunt cum Conuentu de Eſtrella, & dictum fuit illam fuiſſe motam, ad effectum, vt Conuentus eis ſoluere deberet decimas de omnibus fructibus, quos Monachi colligunt ex bonis ſitis intra Territorium Sancti Aſcentij, & medietatem decimarum ex fructibus, quos Conuentus colliget in alijs terminis, nempè de Briones, Villaricca, & Valpieri, mandatum verò in eius diſpoſitiua continet, quod Conuentus decimare debeat vna cum Beneficiatis de fructibus, quos colliget in tenutis ſitis intra terminum de Daualillo vnum de quinquaginta de Tritico, Hordeo, & Vicis, & quod de Terris, quas habet, vel habe-

Digitized by Google

bit in terminis de Briones, de Villaricca, & Valpieri, ni-
hil pro decimis ſoluere debeat Summario Monaſterij *nu.* 2.
litter. B. Ea hoc enim diſcretiuo modo loquendi inter Ter-
ras exiſtentes intra Territorium Sancti Aſcentij, quibus
in Inſtantia petitur integra decima, & in mandato reſer-
uatur vnum de quinquaginta; & inter alios terminos de
Briones, Villaricca, & Valpieri, pro quibus petitur ſola
medietas, & in mandato liberantur à toto, manifeſtè appa-
ret Terminum de Villarica fuiſſe habitum pro diſtincto,
& ſeparato à terminis Sancti Aſcentij, iuxta naturam di-
1 ſcretiuæ Orationis, quæ † diuerſitatem, & ſeparationem
demonſtrat, Surd. *conſ.* 426. *n.* 1. *Adden. ad* Gregor. *dec.* 301.
n. 18. Rota *dec.* 135. *n.* 5 *p.* 9 *rec.*

Immò dum Beneficiati pro bonis ſitis in Territorio de
Villaricca, non petebant integram decimam, ſed ſolam
medietatem ex hac petitione ſatis demonſtrarunt illum
non habuiſſe pro termino eorum Parochiæ, cum medietas
decimarum; vigore Conſtitutionis Synodalis ſoluatur Re-
ctori pro bonis cultis extra Parochiam, de qua Conſtitu-
tione fuit facta mentio in præcedenti dec. §. *nec pariter*
obſtat.

Et valdè confert totus tenor concordiæ inter Conuen-
tum, & Beneficiatos initæ de dicto anno 1437. vbi non ſo-
lùm ex verbis ſuperius recenſitis apparet contrahentes ha-
buiſſe terminum de Villaricca pro diuerſo, & ſeparato ab
illo Sancti Aſcentij, ſed etiam ipſomet facto comproba-
runt dum ad formam prædicti mandati Procuræ dictum
terminum pœnitus liberarunt à ſolutione decimarum;
Aduertendo inſuper quod in pluribus locis eiuſdem Concordiæ
bona ſita in Territorio de Villaricca, diſtinguuntur à bonis ſitis
2 *intra limites Sancti Aſcentij, cum dictione Alijs*, quæ † di-
ctio adiecta terminis illos omnino diuerſos ab expreſſis de-
ſignat, *Text. in l. ſi fundum ſub conditione*, § *ſi libertus, ff.*
de leg. 1 Rota *deciſ.* 35. *num.* 4. *par.* 7. *recent.* & *in Romana,*
ſeu Vercellen. Fideicommiſſi 3. *Martii* 1659. §. *animaduerte-*
bant, in fin. cor. R. P. D. meo Veroſpio.

Prædicta adminiculantur ex Teſtibus pro parte Capi-
tuli examinatis, qui deponunt concordiam cedere in vtili-
tatem eiuſdem Capituli, ea ſolutione vnius de quinqua-
ginta pro decima bonorum, quæ Conuentus habet in Ter-
minis oppidi de Dauaiilo, quamuis nihil percipiat de bo-
nis ſitis in aliis terminis contiguis prout ſunt Villaricca,
Briune, & Valpieri; Aſſerentes enim terminum de Villa-
ricca eſſe contiguum alteri Territorio Sancti Aſcentij de
neceſſitate ſupponunt illum eſſe diuerſum, & extra eius
3 fines exiſtere, cum † illa dicantur contigua, quorum ex-
trema ad inuicem ſe tangunt, *Gloſſ. in cap. vnic. verb. conti-*
guum, de Conſecrat. Eccleſ. in 6. & *in cap. ſi ciuit. in verb. con-*
tiguis de ſentent. excommunic. eodem lib. & *benè facit deciſ.*
coram Merlin. 600. *num.* 7. & *duobus ſeqq.* & *deciſ.* 635 *num.*
3. & 4.

Concurrit quoque altera ponderatio, quod nempè Ec-
cleſia Sancti Emiliani de Villaricca de tempore vnionis
factæ Monaſterio anno 1454. erat commendata Petro de
Bagnos, Beneficiato Eccleſiæ Calaguritanæ, Summario
reſponſionis Monaſterij *num.* 1. & tamen ſi dicta Eccleſia
fuiſſet intra limites Sancti Aſcentij debuiſſet commenda-
ri Presbytero eiuſdem loci non autem extero, iuxta con-
ſuetudinem illarum partium per quam Beneficia confe-
runtur Patrimonialibus.

Non obſtant in contrarium deducta per Beneficiatos, &
ſignanter, quod dum in concordia fuit conuenta exemptio
à ſolutione decimarum pro bonis exiſtentibus in terminis
4 de Villaricca ex tali exemptione videatur probata † præ-
cedens ſituatio intra fine Parochiæ, iuxta *deciſ.* 207. *num.* 2.
verſ. quando autem, p. 2. *diuer.* Buratt. *deciſ.* 578. *n.* 14. & *in*
recent. deciſ. 635. *nu.* 1. *par.* 3.

Quia exemptio de qua in Concordia non eſt merè rea-
lis reſpiciens dumtaxat locum de Villaricca, quo caſu il-
lius exemptio forſan præſupponeret exiſtentiam intra li-
mites Parochiæ, ſed reſpicit principaliter perſonas Mona-
chorum, qui cum vigore præmemoratæ Conſtitutionis
Synodalis potuerint occaſione Culturæ adſtringi ad ſolu-
tionem decimarum etiam pro bonis extra Parochiam, ſe-
quitur, quod eorum exemptio non concludat per neceſſe
ſituationem termini exempti potiùs intra, quam extra,
Parochiam, vt in deciſione, §. *nec pariter*. Et inſuper cum
lis à principio fuerit mota etiam pro decimis de Villaricca,
vt patet ex narratiua Concordiæ, & aliis ſupra relatis vti-
que conſentaneum fuit eximere etiam terminum præfa-
5 tum in tranſactione, quæ regulariter † ſolet comprehen-
dere omnia in litem deducta, Surd. *conſ.* 418. *num.* 11. & 21.
Card. Caualer. *deciſ.* 524. *nu.* 3. Rota *in recent. deciſ.* 549. *nu.*
3. *p.* 1. & *deciſ.* 100. *n.* 2 *p.* 2.

Neque releuat, quod ex depoſitionibus teſtium appa-
reat, quod Beneficiati in dicto termino de Villaricca exe-
gerunt decimas, adminiſtrarunt Sacramenta, tumula-
runt mortuos, fecerunt Proceſſiones, & ſimilia; Tum
quia fides dictorum Teſtium redditur ſuſpecta propter ali-
quale intereſſe, quod tamquam Incolæ Sancti Aſcentij ha-
bent, ſuper collatione Bonorum; Tum etiam, quia in con-
curſu veniunt præferendi Teſtes Monaſterij, quia concor-
dant cum Scripturis ſuperius recenſitis, necnon cum aliis
Iuribus relatis in alia deciſione, §. *probatur autem*, ex qui-
bus apparet de Parochialitate dictæ Eccleſiæ Sancti Emi-
liani, prout talis nuncupata fuit de tempore vnionis ab
eodem Executore Litterarum Apoſtolicarum, & fuit quo-
que talis iudicata in quatuor Sententiis ſucceſſiuè latis
nempè de annis 1458. 1476. 1524. & 1617. Summario im-
preſſo præteritæ Poſitionis, *num.* 12. cum quatuor, ſeqq. In
concurſu † autem magis eſt deferendum Teſtibus admini- 6
culatis, Rota *deciſ.* 285 *num.* 6. & *deciſ.* 276. *num.* 2. *part.* 8.
recent. Quæ omnia viſa fuerunt Dominis ſufficientia, ad
effectum probandi Parochialitatem, non ſolum quia de il-
la non agitur † principaliter, ſed tantum incidenter, ad ef- 7
fectum decimarum, ex firmatis in deciſione, §. *eoque for-*
tius, ſed etiam quia conſtito ex prædictis, quod Eccleſia
Sancti Emiliani ſit extra fines Parochiæ Sancti Aſcentij,
deficit Beneficiatis prætenſa Iuris aſſiſtentia, & proindè † 8
Monaſterio reo conuento tales probationes ſufficiunt, per
quas intentio Actoris debilitetur, aut ſaltem dubia redda-
tur, Merlin. *deciſ.* 597. *num.* 34. & *in Toletana Decimarum de*
Capilla 14 *Nouembris* 1648. §. 5. *cum duobus ſeqq. coram R.*
P. D. Veroſpio.

Et ita vtraque, &c.

Deciſio iſta emanata ſub die 4. Decembris 1662. coram eo-
dem Eminentiſſ. D. Card. Cerro, olim Sacræ Rotæ De-
cano erit infra in Miſcellanea, iuxta ſeriem temporis.

R. P. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Bononien. Fideicommiſſi.

Mercurij 10. *Decembris* 1664.

Maſculi ex Fœminis proximioribus ſemper præſumuntur vocati ex voluntate Teſtatoris, quam ex fœminis remotioribus.

S V M M A R I V M.

1 *Maſculi ex fęminis nunquam dicuntur in eſſe deducti illis non natis.*
2 *Linea maſculina incipit in maſculo, & fœminina in fœmina.*
3 *Subſtitutio in defectum lineæ habet locum etiam linea non exiſtente.*
4 *Subſtitutus filio naſcituro ſuccedit filio nato, & defuncto, vel ſi non naſcatur.*
5 *Deſcendens ab eiuſtrice lineæ fœmineæ dicitur de linea fœminina.*
6 *Maſculus debet quis eſſe ad hoc, vt dicatur de linea maſculina.*
7 *Propoſitio ex demonſtratione mediatam filiationem importat.*
8 *Maſculorum vocatio ex fęminis intelligitur de immediatè deſcendentibus.*
9 *Propoſitio, & quandocumque importat cauſam remotam, quod declara, vt n.* 10.
11 *Factum merum attenditur in conditionibus.*
12 *Impedimentum non præſtat non poſitus in conditione.*
13 *Dilectio maior cadit in maſculo procreato ex fęmina agnata proxima, quam ex remotiori, & n.* 14. & 15.
16 *Clauſula vt ſupra reſtringit.*

DE-

Digitized by Google

DECISIO CCXXXIII.

AD fauorem DD. Marchionis, & fratrum de Campeggis conſtare de fideicommiſſo Antonij Voltæ illiſque dandam eſſe immiſſionem reſponſum fuit; Hic enim filium maſculum, quem ex ventre prægnante vxoris naſciturum ſperabat, hæredem vniuerſalem inſtituit; Et caſu quo maſculus non naſceretur, vt euenit, Iſottam filiam, & aliam naſcituram, quæ Antonia nuncupata fuit hæredes eſſe voluit; Et illis adhuc viuentibus primum filium maſculum legitimum, & naturalem, qui ex dd. filiabus naſceretur, cui alios maſculos ordine ſucceſſiuo ſubſtituit; Et demum morientibus filiabus ſine filijs, & deſcendentibus maſculis, & ſic in effectu deficiente quandocumque linea, & deſcendentia maſculina filiarum ſubſtituit Vrſinam eiuſdem ſororem, & quoſcumque ipſius filios & deſcendentes in infinitum. Vnde defuncta vltimo loco Antonia ſine filijs, apertum fuit fideicommiſſum ad fauorem prædictæ DD. Vrſinæ ex filio nepotum, nam Iſotta Monialis mortua eſt, cumque 1 Antonia vnicam filiam fœminam habuerit, † linea, & deſcendentia maſculina filiarum, nunquam in eſſe deducta fuit iuxta receptam opinionem Caſtrenſ. *in l. Maritus 21. num. 5. C. de Procur.* Curt. Iun. *conſ. 177. num. 5. & 6.* ibi quod in filio maſculo incipit linea maſculina, & in filia 2 fœmina fœminina † Menoch. *conſ. 265. n. 19.* Grat. *diſcept. 905 n. 4. & 5. cum pluribus per* Fuſar. *de ſubſt. quæſt 346 num. 36. & ſeqq.* Cyriac. *controu. 281. num. 84. & 365. num 23.* Rot. coram Durano *dec. 300. num. 3. & ſeqq. dec. 03. num. 3. & ſeqq. par. 7 rec. Bononien. fideicommiſſ. de Barberus 5. Decemb. 1650. §. primo quia coram Eminentiſſ. D. Cardinali Corrado, & 19. Februarij 1652. coram bon mem. Bichio §. nam respond. cum aliis in Baren. Beneficij 1652. coram eodem §. e conuerſo autem.*

3 Subſtitutio vero facta in defectu † lineæ habet locum 4 etiamſi linea non inceperit, ſicuti ſubſtitutus † filio naſcituro non ſolum admittitur, quando filius naſcitur, & poſtea deficit ſed etiam ſi non naſcatur, *vt latè probat* Rimin. Iun. *conſ. 512. per tot. l. 5.* Menoch. *conſ. 1062. n. 14.* Surd. *conſ. 347. n. 8. vbi plures refert, & reprobatam eſſe opinionem dicit Oldrad. contrarium tenens* Laderch. *conſ. 72. n. 2. & ſeqq.* Cancer. *var. reſol. par. 2. cap. 1 n. 63. & ſeq.* Mantich. *de coniect. lib. 11. tit. 6. ſub n. 1. verſ. ſed diligenter* Fuſar. *de ſubſtit. quæſt. 64 art. 1. & ſeq. Hodiern. ad* Surd *dec. 37. n. 7. & ſeq.* Rot. *dec. 453. n. 6. verſ. quia reſpond. par. 2. rec. Rauen Bonorum 1. Febr. 1647 §. ea tamen, & ſeq. coram Eminentiſſ. D Card. Corrado, & 11. Ianuarij 1649 coram bo. mem. Dunozetto § 1.*

Neque Co: Paſellus pronepos Antoniæ ex Barbara filia, & Olimpia nepte ſe vocatum prætendere poteſt, non quidem ſub lineæ maſculinæ appoſitione, quoniam ipſe in ea 5 non continetur †, ſed tamquam deſcendens à Barbara lineæ fœmininæ Antoniæ *iuxta authør. n. 1. relatam, & in ſpecie* Decian. *conſ. 127 n 11. & 12. lib. 3.* Fuſar. *de ſubſt. quæſt. 404 num. 10.* Rot. *in Romana fideicommiſſ. de Griffonibus 10. Maii 1658. §. quod autem coram bo mem. Dunozett. Romana Caſalis veteris 11. Decembris 1658. §. 1. coram me, & in Bononien. fideicommiſſi 16. Ianuarij 1662. §. hinc autem cor. R. P. D. meo Veroſpio vbi in § hinc Ballarinus*, firmat, quod ad hoc, 6 vt quis dicatur de linea maſculina requiritur †, quod ſit maſculus, & per maſculum deſcendat Pereg. *conſ. 07. num. 2. verſ. hoc autem, & num. ſeq. lib. 2.* Rot. *dec. 203. n. 5. par. 2. rec. & in dicta Bononien. de Barberiis.*

Neque ſub nomine filiorum, quia ipſe talis non eſt, & regula contra ipſum militat, cum alij filij, alij nepotes appellentur, & vocato filio maſculo nominatim ex certa fœmina, non veniunt cæteri ab ea deſcendentes mediantibus alijs fœminis ob dictionem *Ex* quæ in his terminis 7 immediatam filiationem importat *ex relatis per* Cephal. *conſ. 330. num. 39 & ſeq* Capr. *conſ. 18. num. 10.* Iaſon. *conſ. 55. nu. 27. & ſeq. lib. 3.* Rot. coram Eminentiſſ. D. Card. Otthobono *deciſ. 271. num 7. & ſeq. Romana fideicommiſſi de Griffonibus 20. Maii 1656 §. quod autem coram bo. mem. Dunozett.* vbi 8 quod vocatio maſculorum deſcendentium à filiabus fratrum teſtatoris intelligitur de deſcendentibus immediatè, non autem de iis, qui mediatè deſcendunt à nepte dictarum filiarum *vt in Firmana primogenituræ 30. Maii 1657. in 1. § hinc enim coram R. P. D. meo Veroſpio*, quamuis dictio 9 *Ex* cauſam remotam, & mediatam †, quandoque ſoleat importare, vel quia hoc procedit quando dictioni *Ex* additur vocatio nepotum, & pronepotum, & aliorum de- 10 ſcendentium, qui immediete ex perſona contemplata prouenire non poſſunt, ſecus autem quando vocatur in ſingulari filius primogenitus, qui ex filiabus naſcetur, tunc enim venire nequeunt nepotes, & vlteriores deſcendentes, & bene diſtinguit Rebuff. *in l. cognoſceretur 6 §. liberorum ff. de verb. ſignif.* Rot. *dec. 255. ſub num 10. verſ. vbi ſic diſtinguit part. 8. rec. & in Bononien. fideicommiſſi de Bargellinis 10. Febr. 1653. §. o. item coram bo. mem. Bichio.*

Prout non aduerſatur, quod cum deſcendentes Vrſinæ ſint vocati ſolum *quando filiæ teſtatoris quandocumque decederent abſque filiis, & deſcendentibus maſculis legitimis, & naturalibus* ſola exiſtentia Co: Paſelli quamuis non vocati ſufficiat ad ſuſpendendam admiſſionem DD de Campeggijs eo quia in conditionibus merum factum attenditur †, 11 & defectus conditionis ſufficit ad excluſionem ſubſtituti, *vt in Romana fideicommiſſi de Soriciis 22. Maii 1643. §. pen. & fin. coram R. Cavillo; quoniam ex ſeqq. verb. Et ſic in Effectu deficiente quandocumque linea, & deſcendentia maſculina filiarum &c.* Teſtatoris declarauit, quod non erant in conditione poſiti deſcendentes maſculi ſimpliciter, ſed qui eſſent de linea, & deſcendentia maſculina, qualis non eſt Comes Paſellus vt ſupra, & proinde tamquam non poſitus in conditione eius exiſtentia non præſtat impedimentum prædictæ † vocationi DD. de Campeggiis, 12 quia non habet qualitatem in poſitis in conditione à teſtatore requiſitam Peregr. *de fideicommiſſis art. 29. ſub nu. 05. verſ. 1. iſta autem opin.* Cyriac. *controu 511. nu. 24. & ſeq. per tot.* Rot. *in dicta Bononien. fideicommiſſi de Barberis 5. Decembris 1650. ſub §. quoniam verſ. ac proinde coram Eminentiſs. D. Card Corrado Peruſina fideic. 14. Martii 1662. §. præterquam, & in Bononien. Primogenituræ de Luparis 25. Iunii 1665. §. prætenſio coram R. P. D. meo Veroſpio.*

Abſurdum, quod potius ſuccederent maſculi tranſuerſales ex Vrſina, quam maſculi deſcendentes filiarum euitatur ex voluntate Teſtatoris, qui etiam rationabiliter 13 præferre illos potuit, tamquam mediate deſcendentes a ſorore his per alias fœminas deſcendentibus, quia † illis 14 magis coniuncti ſunt, & minus ab agnatione diſtant, & regulariter homines magis diligere ſolent maſculum ex 15 fœmina agnata immediate procreatum, & ex vna tantum fœmina ſibi attinentem quam alium ab agnatione remotiorem, & per plures fœminas coniunctim, *vt reſponſum fuit in dicta Bononien fideicommiſſi de Barberis 19 Septembris 1650. §. quapropter verſ. nihilque vrget coram bo. me. Bichio.* Et demum quod teſtator poſt prohibitionem alienationis declarauerit velle, quod bona perpetuo remanerent in linea, & deſcendentia filiarum, & earum deſcendentium, † & filiorum non obſtat, Quia addidit clauſu- 16 lam, vt ſupra, quæ reſtringit permanentiam bonorum in linea, & deſcendentia maſculina, de qua prius locutus fuerat Crauet. *conſ 623. num. 19. lib. 4.* Thomar *deciſ. Maceraten. 50. nu. 248. verſ.* Et quod dictio *cum* repetat qualitatem maſculinitatis linearum, & deſcendentiæ prius expreſſam Menoch. *conſ. 453 n. 19.* Molin. *de primog. Hiſpan. lib. 3. cap. 5. ſub n. 64.* Rot. *in Mantuana fideicommiſſ. 17 Maii 1649. §. & denique coram bo. me. Dunoz & in Bononien. hæreditatis 25. Iunii 1657 §. ſubſiſtit coram R. P. D. meo Beuilaqua.*

Ex quibus reſolutum fuit conſtare de fideicommiſſo ad fauorem DD. de Campeggijs illiſque dandam eſſe immiſſionem, vtraque &c.

R. P. D. OTTALORA

Calaguritana Præeminentiarum.

Mercurij 10. Decembris 1664.

ARGVMENTVM.

Teſtes quando omnino idonei non ſunt concurrentibus coniecturis, & præſumptionibus benè probant, & ijs deponentibus de actu affirmatiuo in aliorum concurſu maior adhibetur fides. Conſuetudo probata ſemper attenditur, & alia, de quibus in ſummario.

S V M M A R I V M.

1 *Sacerdoti cuilibet in Altari publico celebrare licet, & num. 2.*
3 *Teſtibus etiam non omnino idoneis concurrentibus circumſtantiis fides adhibetur.*
4 *Præſumptionibus & coniecturis teſtium defectus ſuppletur.*
5 *Teſtibus deponentibus de actu affirmatiuo in aliorum concurſu maior fides eſt adhibenda.*
6 *Teſtes pluribus fulcitis adminiculis gradum probationis aliquem eo ſtituunt.*
7 *Con ſuetudo probata venit attendenda.*
8 *Oblationes prohibentur recipi à miniſtris Altaris circumeundo Eccleſiam.*
9 *Sententia citata parte obtenta, & executioni demandata bonum Ius illius, ad cuius fauorem emanauit, inducit.*
10 *Materia facultatiua excluditur quando ſententia parti notificata præceſſit, quæ facit pro executione illius, ac paritione actus.*

D E C I S I O   CCXXXIV.

PROPOSITO à me dubio de bono Iure ſuper præeminentijs controuerſis inter Magiſtratum Oppidi de Liquetio, & D. Antonium Adan de Iarza Domini de bono Iure vtriuſque partis conſtare reſponderunt iuxta modum infra exprimendum.

Nam reſpectu Iuris prohibendi Sacerdotes ne celebrent in Altari Maiori pro alijs defunctis bonum Ius Magiſtratus ex aſſiſtentia Iuris apparet dum agitur de Eccleſia ac
1 Altari publico † cuilibet ibidem licet miſſam celebrare iuxta text. in cap. miſſarum 2. cap. hic ergo 13. de conſecrat.
2 *diſtinct. 1.* vbi expreſſe diſponitur, poſſe Sacerdotem † in quibuſcumque locis ab Epiſcopo conſecratis miſſam celebrare Abb. *conſ. 99. n. 4. poſt medium p. 2.*

Cui ſuffragantur teſtes deponentes in dicto Altari ſemper fuiſſe ſolitum miſſas celebrare pro quibuſcumque Incolis *Summ. præterito num.* 2. & legata relicta Beneficiatis Eccleſiæ cum onere celebrandi ſacrum in hoc Altari, quorum cauſa Beneficiatis ad id ſe expreſſè obligarunt *dicto ſum. num. 6.*

Parum refert quod Teſtes de vniuerſitate exiſtant, quia præterquam illorum depoſitio coadiuuatur ex infra dicendis circumſtantijs, & coniecturis, & præſumptionibus, ex
3 quibus Teſtibus etiam non omnino idoneis fides adhibetur Farinac. *de Teſtib. quæſt. 62. num* 335. vbi de communiter recepta, & in Rota ſæpius obſeruata opinione, quam refert Buratt *deciſ.* 143. *num.* 16. multi ſunt etiam forenſes, & hu-
4 iuſmodi defectos † ſuppletur ex num. *addit ad* Buratt. *dec.* 314. *num.* 9.

Nec obſtant Teſtes deponentes ſuper Iure D. Antonij priuatiuè quoad alios, ipſi refelluntur à Teſtibus ſupradi-
5 ctis, quibus vti deponentibus de actu affirmatiuo in aliorum concurſu maior fides eſt adhibenda *gloſſ. in l. diem proferre §. ſi plures verbo conſenſerunt, ff. de arbitr.* Pacian. *de probat. lib. 1. cap 36. num.* 12. Farinac. *de teſtib quæſt* 65. *num.* 200. Rota *deciſ.* 294 *num* 2. *part.* 5. *recent.* tum quia habent pro ſe Iuris aſſiſtentiam Greg. *deciſ.* 51. *nu* 2 & 3. tum quia
6 pluribus † fulciuntur adminiculis dum Eccleſia fuit Incolis Oppidi donata anno 1363. per D Mariam Diaz de Aro Cantabriæ Dominam, ac Vxorem Infantis D. Ioannis, *Summ præterito num.* 1. quæ donatio fuit per plures Reges, ac etiam Imperatorem Carolum V. Confirmata, ab Incoliſque ſeparata *dicto ſum. n.* 2. & Gubernatores, Iuſtitia, & Regimen ſemper nominarunt Economos dictæ Eccleſiæ eiuſque fabricæ, Organiſtam, Sacriſtam, & famulos, fecerunt reſarcimenta, Eccleſiæ debita exegerunt, computa ſolidarunt, die Purificationis eis fuit data Candela, conſignata Clauis Sacrarij die Iouis Sancti *Summ. allegato num.* 2. ſuper articulo 26. & 27. Denique ordinarius petitam manutentionem denegauit in prætenſa quaſi poſſeſſione prohibitiua celebrationis miſſarum in dicto Altari Maiori *Summ allegato num* 5.

De bono autem Iure D. Antonij, & Vxoris conſtare reſponſum fuit quoad præcedentiam in offertorio, de qua deponunt Teſtes *Summ. præſenti num.* 7. & comprobatur
7 atteſtatione Notariorum *dicto ſumm. num.* 8. & ita † videtur attendenda probata conſuetudo Decian *conſ.* 7. *num.* 5. *lib* 3. Menoch. *conſ.* 55. *num.* 50. & *conſ* 126. *num.* 2 & *ſeqq.*
Hoc tamen adhibito moderamine, vt dicta Vxor accedat
8 ad Subdiaconum, oblationes † enim prohibentur recipi à miniſtris Altaris circumeundo Eccleſiam, vt deciſum referunt Cerol. *in prax Epiſc. verb. miſſa verſ.* 2. & Barboſ. *in collect. ad* Concil. Seſ. 22. *de Sacrific. miſſ. cap.* 8. *n.* 2.

Ad eiuſdem quoque D. Antonij fauorem deciſum eſt in tertia præeminentia, qua continetur, vt Sacerdos celebrans miſſam Conuentualem diebus feſtiois illa finita accedat ad Sepulcrum eius anteceſſorum Reſponſorium recitaturus pro Suffragio Defunctorum quæ per Teſtes probatur †, & ſententia citata parte obtenta contra Capitu- 9
lum Eccleſiæ Parochialis S. Mariæ Oppidi de Liquetio fulcitur à Beneficiatis acceptata, & executioni demandata ex qua tanto magis probatio corroboratur, vt reſpondit Rota *in Auenionen. Iuriſdictionis* 28. *Nouembris* 1661. *coram R. P. D. meo Decano.*

Vnde ceſſat obiectum, quod huiuſmodi actus eſſent fa- 10
cultatiui, quia materia facultatiua excluditur, quando præceſſit ſententia parti notificata, quæ pro illius executione, ac paritione actus facit, vt dixit Rot. *in recent. dec* 389 *nu.* 4 *verſ. nam præcedente allegata ſententia parte* 3. & *deciſ.* 400. *n.* 4. *par.* 4. & *in aliis poſt Poſth. de manut. obſeruat.* 53. *num.* 18. & 19.

Quoad habitum verò quem deferre debet Sacerdos ad recitandum reſponſorium, Ius habendi tumbam eleuatam, & locum in ſedendo Domini non fuerunt concordes.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. B E V I L A Q V A.

Romana Emphyteuſis.

Veneris 12. Decembris 1664.

A R G V M E N T V M.

Emphyteuta, vt frui poſſit beneficio reſciſſionis contractus emphyteutici ex capite læſionis ſufficit accidentalis læſio, dum compenſari poteſt cum fructibus ex eadem re in exceſſu alias vtiliter perceptis.

S V M M A R I V M.

1 *Emphyteuta tenetur Canonem Domino ſoluere, etiamſi emphyteuſis in parte perierit.*
2 *In emphyteuſis contractu deceptus reſciſſionem petere poteſt eo modo quo in contractu locationis, cui affinis eſt emphyteuſis.*
3 *Emphyteutæ beneficium reſciſſionis contractus emphyteutici denegatur quando exigua penſio in recognitionem dominij præſtatur, & in qua conſiderabilis læſio conſiderari nequit.*
4 *Contractus emphyteutici reſciſſioni locus eſt quando penſio Domino directo præſtanda fructibus percipiendis æquiualet, quia cadit in eo conſiderabilis læſio.*
5 *Emphyteuta reſciſſionem prætendens ex capite læſionis debet docere, quod vltra dimidiam fructuum rei in emphyteuſim retentæ læſionem patiatur.*
6 *In læſione ſtatuenda tempus celebrationis contractus attenditur, non attento quod deinde alicui ex contrahentibus ſit damnoſus.*
7 *Probatio ex locationibus deſumpta non concludit.*
8 *Cauſa quando poteſt de facili ceſſare attendenda non eſt.*
9 *Damnum per accidens paſſum per diminutionem fructuum rei emphyteuticæ compenſatur cum exceſſu vtilitatis alias ab emphyteuta perceptæ.*
10 *Res vbi tractu temporis iniqua redditur reſponſio debet reduci ad æquitatem.*
11 *Contractus reſciſſioni non eſt locus ex capite læſionis læſione non probata.*
12 *Per pactum, & conuentionem cenſetur à Iure contrarium diſponente receſſum.*

D E C I S I O   CCXXXV.

DOMVM cum Apotheca, quam fratres B. Mariæ de Populo poſſidebant in Platea Pontis S. Angeli de anno 1639. conceſſerunt in emphyteuſim ad tertiam generationem ſeu ſecundam nominationem Vincentio Nicolaſio, qui ſine liberis defunctus nominauit Petrũ Antoniũ Primal-

Primaldum ad vtilitatem tamen Camillæ eius Vxoris hæredis inſtitutæ contra quos nominatione non obſtante, de anno 1622. fratres prædicti obtinuerunt mandatum de aſſociando ad d. domum à quo delata cauſa ad Rotam & indeciſa pendente inita fuit concordia inter ipſos, & Lucretiam filiam Septimij Inghiramij Domus deliberatarij cuius vigore ad huius vitam prorogata fuit conceſſio, & data facultas nominandi vnam perſonam, & poſt lapſum 30. & vltra annorum, & obſeruatam tranſactionem in ſolutione annuæ reſponſionis ſcut. 60. dicta Lucretia, & filij conquerentes enormiſſimam læſionem paſſos fuiſſe, vt Iure poſſint à contractu reſilire Iudicium in Tribunali Eminentiſſimi Vrbis Vicarij inteotarunt, & ſententiam iuxta petita reportarunt à qua cum fuiſſet appellatum, & cauſa mihi commiſſa dubitaui, an eſſet locus reſciſſioni. Pro cuius dubij reſolutione placuit Dominis prius referre ſententiam Doctorum inter ſe diſſentientium in diſfinienda propoſita quæſtione, vtrum in contractu emphiteutico læſis, & deceptis ſuccurratur remedio *l. fin. C. de reſcind. vend.*

1 Vna igitur eſt negatiua † fundata in eo quod emphiteuta tenetur Canonem Domino ſoluere etiamſi emphiteuſis in parte perierit per *Text. in lib. 1. C. de Iur. emphit.* quod diſpoſitio l. 2. ad hunc contractum non ſe extendat, & aothores huius opinionis ſunt Speculat. *in tit. de reſcind. vend. num.* 14. Iaſ. *in lib. 1. num.* 25. *C. de Iur. emphit.* pluresque alij quos referunt Gabr. *de empt. & vendit. concl.* 5. *num.* 75. Fachin. *contr. Iur. lib. 2. cap. 12. litt. C. verſ. ſecundam ſententiam* Modern. Fulgin. *de Iur. emphit. tit. de contr. emphit. quæſt.* 28 *num* 1.

Alteram, quod imo fuit in hoc contractu deceptus poſſit petere, quod reſcindatur eo modo quo licet locatio,
2 cui affinis eſt emphiteuſis ſequntur, & probant idemmet Speculat. *in tit. de emphit. num.* 113. *verſ. nonageſimo quæritur* Salicet. *in lib.* 2 *num.* 8. *C. de Iur. emph.* Vozaſc. *eod. tit. quæſt.* 15. *num.* 39. Gamm. *deciſ. Luſit.* 257. *num.* 1. Magon. *deciſ. Floren.* 25. *num.* 1. *cum concordan. etiam de verior: opinione relatis per* Gabr. *in d. concluſ.* 1. *numer.* 76. Fachin. *vt in litt. B. verſ. triplex eſt* Fulgin. *in eadem qu.* 28. *num.* 2.

Tertia demum ſententia eſt eorum qui antecedentes diſcordantes ſic conciliant, vt prima denegans emphi-
3 teutæ beneficium conſtitutionis l. 2. procedat quando exigua quædam penſio præſtatur in recognitionem dominij in qua nulla cadit conſiderabilis læſio; ſecunda vero tunc recipiatur quando ille ſoluit penſionem fructibus percipiendis correſpondentem & fere æquiualentem hoc enim caſu contractus adinſtar conductionis ſe habet. Vnde cadit in ea læſio conſiderata in l. 2. Ita tradit Ant. Burg. *in repet. C. cauſa de empt. & vend. num.* 13. *verſ. dico clarius & melius & num.* 14. dicens iſtam diſtinctionem eſſe perpetuo menti tenendam inter *tract. dict. tom.* 4. Fachin. *vbi proxime litt. D. verſ. eſt igitur* Gabr. *d. concl.* 1. *num.* 77. Roſſ. *de remiſ. merced num.* 114 Canc. *var. reſol. part. 2. de act. & oblig. num.* 84. Fulgin. *in citat. quæſt.* 28. *num.* 2. *in fin. & cum ea pluribus allegatis videtur tranſire* Rota *in deciſ.* 720. *num.* 1. *part.* 10. *diuerſ.*

Quibus opinionibus ſic præmiſſis inde Domini reſponderunt non eſſe locum petitæ reſciſſioni contractus, quia certum eſt & admittebant etiam informantes pro em-
5 phiteutis, quod emphiteuta † huiuſmodi reſciſſionem prætendens ex capite læſionis abſolute nequit obtinere niſi doceat, quod vltra dimidiam fructuum rei in emphiteuſim retentæ læſionem ſubeat *l. merces* 25. *§. vis maior ff. locat. gloſſ. in l. ſi ea portione* 14. *in fine C. de vſur* Cagnol. *in lib. 2. num.* 203. *C. de reſcind. vend* quem ibi ſequitur Arias Pinel. *part. 1. cap. 3. num.* 37. *in fin.* Bart. *in lib.* 1. *num* 9. *Cod. de Iur. emphit.* Alex. *conſ.* 112. *num. 2. lib.* 1. *poſt.* Imol. *conſ.* 143. *num.* 11. Theſaur. *deciſ.* 120 *num.* 2. *Adden. ad pract.* Papien. *de for. Libelli ad fact. præſtan. verbo cum omni ſuo num.* 5. Gratian. *diſcept.* 557. *num* 8. Fulgin. *in loco ſupra citato num* 5. & quod in ſtatuenda læſione ſit
6 † attendendum tempus celebrationis contractus, & conuentionis, non attento, quod deinde ſit alicui ex contrahentibus damnoſus *per l. ſi voluntati* 8. *C. de reſcind. vend. & l. ſicut Cod. de act. & obligat. probant* Mant. *de tacit. & ambig. lib. 3. tit. 15. num.* 55. *verſ. aliud autem* Gamm. *deciſ. Luſitan.* 33. *num.* 112. *cum ſeq. & numer.* 126.

At hic nullatenus apparebat iuſtificatum pro parte illorum de Inghiramis ipſos tale damnum, & læſionem fuiſſe paſſos non quidem ex inſtrumentis locationum domus, nam omnes illæ quæ factæ fuerunt ante annum 1655. quamcumque læſionem excludunt, & ipſo quod cantant pro annuis ſcutis nonaginta vnica vero de anno 1658. ad tres annos ad rationem ſcutorum 30. vltra quod emanauit paulo ante motam litem, nec per illam deduci poteſt vnus annuus redditus, & affictus domus eas ratione quia poteſt quis varijs de cauſis induci ad faciendas locationes pro exigua penſione in tantum, vt ſufficiat per poſſibile quod † probatio ex locationibus deſum- 7
pta non concludat Caſtr. *in l. penult. §. docendum num.* 4. *ff. ne quis cum eo* Rot. *deciſ.* 871. *num. 2. part. 4. diuerſ.* Gratian. *deciſ.* 660. *num.* 4.

Minus prætendi poteſt huiuſmodi probationem reſultare ex depoſitionibus Teſtium aſſerentium à multo tempore citra penſionem domorum in Platea Pontis exiſtentium eſſe valde diminutam, nam cum ſuper cauſa ſcientiæ interrogati vno ore concludant ex eo euenire, quia Summi Pontifices modo non commorantur in Palatio Vaticano, ideo deficit in dicta Platea illi proxima concurſus, & ſequentia Populi & ſic per merum, & ſimplex accidens non autem ob qualitatem domus illiuſque intrinſecam deteriorationem, quæ cauſa cum poſ-
ſit † quandocumque & de facili ceſſare non eſt attenden- 8
da ad finem reſcindendi contractum *l. naturalem §. apicem ff. de acquir. rer. Dominio lib. 3. vbi omnes & præcipue* Bart. *num. 2. ff. de tutel.* Soccin. Sen. *conſ.* 116. *num.* 8. *lib.* 4. Lotter. *de re benef. lib. 3 quæſt.* 14. *num.* 35.

Præterea ex eo etiam hæc probatio non releuat quia cum emphiteutæ locauerint domum pro penſionibus longe excedentibus annuam reſponſionem ſpatio 30. annorum ſolutam, damnum † ſi quod deinde eis acciderit 9
per diminutionem fructuum cum illis compenſari debet *l. ſi vno* 17. *in princip. ff. locat. l. licet* 8. *in fine Cod. eodem cap. propter ſterilitatem extra d. tit.* Gratian. *reſponſ.* 161. *num.* 20. & 21. *lib.* 2. Roland. *conſ.* 86. *num.* 6. *lib* 3 Carpan. *ad ſtat. Mediolan. cap.* 394. *num.* 186. & 190. Gratian. *d. diſcept.* 557 *num.* 3. Rota *deciſ.* 226. *num.* 1. & *deciſ.* 727. *num.* 3. *part.* 4. *diuerſ.*

Non obſtat quod reſponſio † debeat reduci ad æquita- 10
tem vbi res tractu temporis iniqua redditur *ad l. cum quidam ff. de vſur.* Theſaur. *deciſ.* 120. *in fine &* 226. quia in præſenti non fuit petita reductio Canonis ſed principaliter motum Iudicium ſuper reſciſſione contractus, & di-
miſſione domus, vt patet ex ſententia promulgata cui † 11
non eſt locus dum emphiteutæ deficiunt in probando læſionem iuxta authoritates ſupra allegatas.

In quam ſententiam eo facilius Domini deſcenderunt, quia in vim pacti expreſſi inter contrahentes verbis claris initi conuentum fuit quod annua reſponſio ex vllo caſu fortuitu extraordinario inſolito, & incogitato poſſet diminui, vel defalcari, ſed ad illam emphiteuta ſemper teneretur quamuis ex domo ruinam tractu temporis paſſa nullum commodum reportaret in hac enim materia
attenditur pactum, & conuentio † per quam cenſetur à 12
Iure contrarium diſponente receſſum *l. contractus §. ſed hæc ita ff. de regul. Iur.* Curt. Imol. *conſ.* 143. *num.* 17. & 144. *num* 10. *cum ſeq.* Peregrin. *conſ* 98. *ſub num.* 2. & 8. *lib.* 1. Dec. *conſ.* 385. *ſub num.* 23. Cyriac. *contr.* 151. *num.* 30. Rota *d. deciſ.* 727. *n.* 4 *verſ. ſed quid quid ſit par.* 4. *diuerſ.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. TAIA.

Turritana Congruæ.

Lunæ 12. *Ianuarij* 1665.

ARGVMENTVM.

Declaratoria vti relaxari valeat ſufficit, quod ad notitiam illius perueniant quouis modo contra quem relaxatæ fuerunt litteræ executoriales, quibus ſi paritum non fuit, declaratoria poteſt relaxari.

SVM-

S V M M A R I V M.

1 *Declaratoria conceditur quoties ſeruati fuerint quatuor termini ex ſtylo Curiæ ſeruari ſoliti, & literæ executoriales præſentatæ.*
2 *Notario de citatione à ſe facta non creditur.*
Secus ſi adhibuerit teſtes & num. 3.
4 *Declaratoria, vt relaxari valeat ſufficit habitam fuiſſe ſcientiam executorialium, & illis non fuiſſe paritum & num. 4. & 5.*
6 *Literæ executoriales neceſſe non eſt quod perſonaliter intimentur.*
7 *Scientia executorialium ſufficit, quod quouis modo innotuerit ad hoc vt relaxari poſſit declaratoria.*
8 *Aſſerenti aliquid contrarium onus illud probandi incumbit.*
9 *Adminiſtrator actum contra mentem ſui principalis exercere non præſumitur.*
10 *Verba non ſufficiunt, vbi facto opus eſt.*

D E C I S I O CCXXXVI.

DANDAM declaratoriam Domini reſponderunt cum litteræ exequutoriales fuerint in partibus 5. Iulij Archidiacono, & Canonis Capituli Capitulariter Congregatis præſentatæ à Notario cum teſtibus, deindeque in actis reproductæ, fuerintque ſeruati quatuor ter-
1 mini ſeruari ſoliti ex ſtylo Curiæ, nec poſſit † denegari, nouiſſimè in Rota *deciſ. 448. ab initio part. 9. & certa praxiſ. eſt ex* Rota *& teſtatur* Capuc. *maior. prax. cap. 9. num. 40. & 53. part. 3.*
2 Non obſtante intimatione facta per notarium, cui de citatione à ſe facta non creditur Rota coram Ludou. *deciſ.*
3 *71. num. 2. cum annot. in fin. deciſ.* cum adhibuerit teſtes Rota coram Put. *deciſ. 5. num. 1. lib. 3. & ex ipſo* Ludou. *deciſ. 426 num. 4 & deciſ. 642 num. 10 part. 1. recent.*

Et ſufficeret ipſa notitia litterarum exequutorialium manifeſta vſque ad contemptum & iniuriam, itaut contumace Capitulo poſtea 21. Iulij Iudex exequutorialis mandauerit, appoſueritque ſequeſtrum repoſitorio fructuum Capitularium, & Capitulum appellauerit per Oeconomum ſuum ad Reuerendiſſimum Archiepiſcopum, qui mandauit Iudici exequutoriali reuocationem ſequeſtri intra biduum ſub pœna ſcut. 100. & in ſubſidium maioris excommunicationis, & nihil innouari &c. 8. Auguſti, & mandatum renouauerit die ſequenti, & inſuper die 13. Nouembr. Iudex exequutorialis fuerit condemnatus, & angariatus ſoluere ſcut. 22. nomine expenſarum non releuante reclamatione, proteſtatione & appellatione ad S. D. N. non ſolum ad S.
4 Rotam, & ſane ſufficit ſcientia executorialium, † vt ex Rota *in Cæſaraauguſtana diſtributionum ſeu attentatorum 26 Maij 1646. coram R. Cerro Dec. teſt.* Capuc. *d. cap. 9. num. 49*
4 Qua propter † cum litteræ executoriales fuerint Capitulo Capitulariter præſentatæ, & Capitulum non obediuerit verum etiam repugnauerit danda viſa eſt declaratoria contra Capitulum Rota apud Capuc. *dicto cap. 9. num. 45. & 52. coram* Merlin. *ferè tota deciſ. 481. maximè num. 6.*

Nec valuit exceptio ex Nuntio menſæ Turritanæ nominato inter teſtes in alijs actis, cui litterarum exequutorialium denunciatio incumberet, quia ſi tamen incumberet ipſi, vt per Nuncium ſatisfieret non excluduntur alij modi ſupraſcripti, etiam per partem cum
5 præſentia Notarij & teſtium, † vel quod alias iuſtificaretur ſcientia &c. ex Rota *in dicta Cæſarauguſtana diſtributionum vt ſupra.*
6 Neque † litteras exequutoriales fuiſſe perſonaliter intimandas ex Rota apud Capuc. *cap 8 num. 14. d. part 3. & d. deciſ. 448.* ab initio. Quia Capitulo capitulariter ſatisfactum eſt, & hæc regula planè directa eſt ad certitu-
7 dinem ſcientiæ, quæ † ſi aliàs quam per citationem conuincatur etiam ipſa conuincit vt ſupra & effectum non dum conſiderari *not. gloſ. vlt. lib. 3. Cod. de inſtit. & ſubſtit.*

Neque triticum ſequeſtro fuiſſe alienum, quia neque præſumitur in repoſitorio Capituli neque probatur
8 vbi ſit executio in bonis alicuius, † & aliquis vult dicere aliquid ſuum, probandi onus dicenti imminet, *lib. 1. Cod. de priuileg. fiſc. & ibi gloſſ. vltima & ibid.* Bart. *& ad l. 2. C. ne vxor pro marito, & ad §. bonorum lib. 5. ff. vt in poſſeſſ. legat. num. 3.* Imo reprobatur ex decreto Archiepiſcopi ſuper fructibus Villæ de ſenſo, nempè capitularis & iuxta confeſſionem capituli, & œconomi pro capitulo, ſed neque ſatisfacit cum alias capitulum non obedierit & repugnauit.

Neque † appellationem Oeconomi pro capitulo, & 9
compulſionem Iudicis executorialis fuiſſe extra mandatum mentemque capituli, quia replicatum eſt ex Caſſiano illo & trito axiomate cui bono &c. Rota *deciſ. 140. ſub num. 14. tom. 2. part. 4. recent. & in puncto etiam* Merlin. *d. deciſ. 381. num. 3.*

Neque tandem oblatio, & proteſtatio præſens cum depoſito vnius Iulij pro liquidatione, quia in mandato clarè condemnatum eſt capitulum ad ſolutionem certæ ſummæ ſcut. 100 auri de Camera, & facile liquidatio & potius numeratio fieri potuiſſet coram Iudice exequutoriali, & verba non ſufficiunt vbi facto opus eſt ex vul- 10
gatis regulis.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. T A I A.

Farſen. Bonorum.

Lunæ 12. Ianuarij 1665.

A R G V M E N T V M.

Statutum Farfenſe proximiori vltimi emphiteutæ in bonis emphiteuticis Abbatiæ inueſtituræ renouationem concedit, vnde ſi Abbas concedere renuerit contra ipſum actio perſonalis datur non contra inueſtitum.

S V M M A R I V M.

1 *Facultatem conueniendi non habet, qui nullam actionem intentare valet.*
2 *Statutum Farfenſe* cap. 82. lib. 1. *quid diſponat.*
3 *Verba ſtatuti in loco ſuperius citato permittunt proximiori tantum vltimi emphiteutæ poſſe agere pro inueſtimento contra dominum directum vt renouet ad ſui fauorem emphiteuſim & num. 4.*
5 Bartolus in lib. 1. ff. de aqua quotid. et æſtiu. ad §. permittitur *in quibus terminis loquatur.*
6 *Emphiteuſis perpetua ad quam agnati ſunt vocati, ob illorum negligentiam aliquando fauet extraneis.*
7 Deciſio 198. num. 5. part. 2. diuerſ. *declaratur.*
8 *In Emphiteuſi bonorum Eccleſiaſticorum difficilius neceſſitas renouationis emphiteuſis admittitur.*
9 *Dominus directus compelli poteſt in emphiteſi in perpetuum conceſſa ſolita ad inueſtituræ renouationem fauore proximiorum vltimi emphiteutæ ſic diſponente ſtatuta loci.*
10 *Lex eſt communis reipublicæ ſponſio.*
11 *Conuentiones, & ſtatuta contra libertatem Eccleſiæ condi non poſſunt.*
12 *Abbas Farfenſis eiuſdem Caſtri dominus olim fuit.*
13 *Incolæ Caſtri ſtatuta conuentionalia cum domino facere poſſunt.*
14 *Statuta conuentionalia vim habent contractuum.*
15 *Statutum Farfenſe* cap. 32 *diſponit quod dominus vel eius vicarius non habeat poteſtatem inueſtiendi ſe &* cap. 78. *quod Abbas non cogat vaſſallos ad alia ſeruitia, quam ad ea, quæ de Iure & forma ſtatutorum illi competunt &* cap. 8. *de locationibus bonorum emphiteuticorum & num. 16. & 17.*
18 *Immiſſio non competit contra inueſtitum in bonis Abbatiæ Farfenſis.*
Et ratio num. 19.

D E C I S I O CCXXXVII.

SENTENTIAM infirmandam DD. reſponderunt ex vno capite vnanimes videlicet defectu actionis Agentium, quoniam † facultatem conueniendi non 1
habent, qui nullam actionem intendere poſſunt *§. vltimo lib. 5. ff. de negot. geſt. & ibi gloſſ. non habuit cum alijs.*

Con-

Digitized by Google

2 Conſtitutio eſt , † Statuimus & ordinamus , quod ſi
contingat quod nulli extent deſcendentes ipſius locatoris,
vel ſuorum filiorum , & Nepotum , Monaſterium , &
D. Abbas teneantur , & debeant relocare bona proximiori
Vaſſallo ipſius defuncti in gradu , vni , vel pluribus ,
qui teneantur , & debeant ſoluere eidem Monaſterio , &
D. Abbati decem pro centenario , *cap 82. lib.* 1. & huiuſ-
3 modi † verba operantur ſolum , vt proximior poſſit agere
contra D. Abbatem , vt tenouet , ita quod ſolum Ius
perſonale quæſitum eſt ſibi ex illa promiſſione contra D.
Abbatem ad *Text. §. Sed & ſi ita* , *l. ſi ſterilis 21. ff. de contrabend. empt.* Cum aliis ad verbum apud Angel. *conſ.*
384. num. 2. verſ. Et illo verba Ruin *conſ. 167. num. 13. lib.*
1. Gabriel. *conſ. 68 à num. 10. lib. 2.* Mantic. *de tacit. &*
ambig. conu. tit. 23. num. 5. & 16 lib. 22. Rota coram Ludouiſ.
deciſ. 348. num. 3. cum ibi allegat. & annot. & rurſus deciſ. 567. num. 2. & coram Royas *deciſ. 132. num. 3. &*
deciſ. 151. num. 4.

Et in Indulto Innocentij Octaui coram R. P. D. meo Albergato in Cæſenaten. emphiteuſis 23. Ianuarij 1651. in fine confirmata 16. Iunij ſequentis ſub §. Nec ſuffragatur, & coram R. P. D. Meltio 15. Martij 1652. §. Neque talis Iniuſtitia.

Et ſic in æquitate illa Bartoli (*ad §. præſumitur lib. 1. ff. de Aqu. quotid. & æſtiu. Cum allegatis , & maxime l. 5. l. 6. Cod. de locat. Prædior. Ciuil. lib. 10. Clar. §. Emphiteuſis quæſt. 43. ab initio cum aliis , & enixè vſque ad Ius , & iniuriam* , Riminald. Iun. *conſ. 94. num. 30. & 31.*) *id ipſum pariter probauit* Rota *in dicta Cæſenaten. 15. Martij 1652. dicto loco* & vlterius ad Iudicis officium redigendo
Caldaſ. *de Renou. emphit. quæſt. 7. ad fin. & quæſt. vltim. num. 9.*

4 Et planè † contra remedium poſſeſſorium commiſ-
ſionem in facto , & in Iure ſunt in huiuſmodi *Farſen. Bonorum coram* Royas *deciſ. 313. num. 11. & deciſ. 321. num. 4.*

Et maximè vrgebant ſupradicta verba directa in Dominum Abbatem Qui teneatur , non autem in bona , quæ teneantur , quod notabile videtur ad differentiam aliarum Conſtitutionum , & præcipuè Retractuum.

5 Adeo † vt poſſit dici , illud dictum Bartoli verùm eſſe
re integra , & nemini adhuc conceſſione facta ſecundum
Roman. *conſ. 70. num. 3. verſ. Tertio poteſt dici* Alex *conſ. 10. num. vlt. lib. 3. et conſ. 84. num. 4. verſ. Tamen illa non procedit lib. 7.* Menoch. *conſ. 400. num. 32. Clar. § emphit. d. quæſt. 43. num. 3 verſ. ſed pone* Gabr. *de Iur. emphit. concl. prima num. 20.* Minſing. *obſeru. 16. num. 3. cent. 51. et obſeru. 79 num. 5. centur. 6.* Afflict. *deciſ. 392. numer. 20.* quod quidem per ſe controuerſum DD. non deciderunt
altius diſputabile , ac diſputatum præcipuè à Cald. *d. quæſt. 7. à num. 25.* & pro magna difficultate ſuſpenſum
6 coram Seraphin. *deciſ. 610. num. 9.* † quæ tamen in aliqua
negligentia Agnatorum , etiam fauit extraneis ibidem
cum allegatis , & annotatis , *et deciſ. 791. in fine part. 4. diuerſ.*

7 Non obſtante † *deciſ. 198. num. 5. part. 2. diuerſ.* quia
neque principaliter in hoc fundatur , ſed in facto , &
fraude , & quia poſt hanc deciſionem coram Robuſterio
10. Decembris 1582. ſucceſſit illa coram Seraph. 25. Martij
1583. de magna difficultate.

8 Sed admodum iuuit agitur de bonis Eccleſiaſticis , †
in quibus ægrius hæc æquitas , ſiuè neceſſitas quoque renouationis admittitur , repugnantibus multis Gabriel.
d. concl. 1. num. 13. Cum allegatis , Et agi de bonis proprijs Eccleſiæ , nec allodialibus priuatorum , nec inſtar
allodialium , niſi linea perſeuerante , ad Rotam *in huiuſmodi Farſen. Bonorum coram* Buratt. *deciſ. 87 num. 8 cum annot. ac declaratis ibidem num. 21. et præclare tota deciſione 86. parte 5.*

Nec obſtitere contrarij , quia præter ſupraſcriptos ex
profeſſo ſtringentes ſolam actionem perſonalem contra
Dominum alij plerique agentes de re non integra , &
lapſo tempore , incidenter , aut oſcitanter concludunt
9 contra inueſtitum , † melius declarat Dominum adhuc
præcisè compelli debere , & poſſe ad factum Rimin. Iun.
d. conſ. 94. d. num. 31.

Neque diſtinctio inter pactum , & legem , Tum quia
minus fundata ſine ratione differentiæ , & celebri argumento de pacto ad legem , vel ſtatutum , Imo penè cum
10 identitate ipſa , † quia lex eſt communis Reipublicæ
Sponſio *lib. 1. ff. de legib.* Tum quia confuſa ex ſupraſcriptis rationibus , & Doctoribus , Tum denique quia
non quadrata facto, & cum Abbatia ab initio, cuius memoria non extat ita conuenerit cum Vaſſallis , vel ille,
qui dotauit Abbatiam, ſic pacto priuato conſtituerit &c.
legitimè priuatorum pactis induci potuit , quod tamen
lege , vel conſtitutione laicorum conſtitui non poſſet , † 11
eſſet enim contra Eccleſiæ libertatem &c. *in huiuſmodi Farſen Bonorum coram Penia Lugdun. edit. deciſ. 1221. num. 80. et in alij Tiburtina Caſtri Sancti Poli* , & de ſubſcriptione Abbatis Farfenſis † olim eiuſdem Caſtri Do- 12
mini , nec fuiſſe reuocatum in dubium id , quod fuerat
iam deciſum . Statuta hæc fuiſſe condita per viam conuentionis , & de Iure Incolas † & homines Caſtri po- 13
tuiſſe facere ſtatuta conuentionalia cum Domino , vt per
Bartol. &c. & † Statuta conuentionalia habere vim con- 14
tractus &c. & ratione potiſſimum conuentionis , & ſtatuti promiſſorij inter ipſum , & Vaſſallos facti Bartol.
&c. ad verbum coram Penia *deciſ. 1463. num. 1. num. 24. & num. 31.* & in fine deciſionis, & generalius poſt Bartol.
Soccin. Sen. *conſ 61. num. 3. lib. 3.* vbi talia ſtatuta ſunt
conuentiones , & adeo ſunt conuentiones huiuſmodi
conſtitutiones , vt conſtitutiones & ſtatuta eſſe non poſſint , vt ſupra , vt ex alijs quoque conſtitutionibus conuentionalibus , veriſque conuentionibus , † vt *cap. 32.* 15
quod Dominus vel eius Vicarius non habeat poteſtatem
inueſtiendi ſe ; † *cap 78.* quod Dominus Abbas non co- 16
gat Vaſſallos ad alia ſeruitia, præter quam ad ea quæ de
Iure ex forma ſtatutorum † & *cap. 80.* de huiuſmodi lo- 17
cationibus.

Et omnino placuit remedium † poſſeſſorium , & im- 18
miſſionem non competere contra inueſtitum , quod alias
placuit coram Royas *dicta deciſ. 313. dicto num. 11. & dicta deciſion. 321. dicta num. 4.* Nec propterea deciſum eſt
via ordinaria agendi , ſed ſequitur coram Royas *dicta deciſ. 313. ſub dicto num. 11.* & clarius explicando aduerſus
ipſos Inueſtitos *dicta deciſ. 321. ſub dicto num. 4.* quia † 19
repugnaret ſupraſcriptis de ſola actione perſonali contra
Dominum Abbatem , & caſus coram Royas alius fuit ,
quo ille Tolomeus erat inueſtitus, & poſſeſſor bonorum ,
& longe ante obitum fuerat omni poſſeſſione priuatus ,
tam ob ſecutam confiſcationem , quam per actualem
ſubhaſtationem ad inſtantiam creditorum, qui poſt mortem Tolomei fuerunt Inueſtiti , & Iulius filius Tolomei
comprehenſus iam in prima Inueſtitura Patris , etiam
poſtea reinueſtitus agebat , vt *in dicta deciſ. 313.* ab initio , *& num. 2. & dicta num 4.* & tota deciſ. nec obtinuit , vt in dictis deciſionibus, & in ſententia poſtea confirmata in alia deciſione eiuſdem *Farſenſ. Bonorum coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano 27. Nouembris 1648.* & in eiuſdem ſententia ſubſecuta , nec tamen aliquam actionem , ſiue ex paterna , ſiue ex propria Inueſtitura vnquam propoſuit Actori , adeo Rota non probauit.

Et ita vtraque , &c.

R. P. D. EMERIX.

Calaguritana Beneficij de Arnedillo.

Lunæ 12. Ianuarij 1665.

ARGVMENTVM.

Conſtitutione de aliqua re, quæ poſtea occurrat , non diſponente ea res ſub diſpoſitione Iuris communis remanet . Rota vigore Clementinæ Auditor poteſt conferre poſt appellationem ad ipſam deuolutam etiam per viam gratificationis . Priuilegium vltra caſus in eo expreſſos non debet extendi.

SVMMARIVM.

1 *Motu proprio circa appellationem admittendam non diſponente huiuſmodi articulus remanet ſub diſpoſitione Iuris communis & num. 5.*

2 *Appellatio de iure datur à mala examinatorum relatione quando agitur de beneficijs ſimplicibus, & præſentato ,*

Digitized by Google

ſentatio , & inſtitutio ſucceſſiuè ea non obſtante factæ dicuntur attentatæ.

3 *Grauamen ex quibus reſultet.*

4 *Rota vigore Clementinæ Auditor poteſt conferre poſt appellationem ad eam deuolutam.*

6 *Rota in beneficijs Calaguritanis poteſt conferre abſque alia præſentatione ſi aliquis interponat appellationem ſub prætextu quod debuiſſet ad curatæ approbari appellatione introducta, & docto de grauamine.*

7 *Rota poteſt conferre quando nullo approbato ad curata beneficiati digniorem ex approbatis ad ſimplicia non præſentarunt.*

8 *Lite pendente Beneficiati non poſſunt præſentare.*

9 *Rota ex Clementina Auditor poteſt conferre etiam per viam gratificationis & num 10.*

11 *Appellatio ad Rotam à mala examinatorum relatione impediri non poteſt.*

12 *Priuilegium vltra caſus in eo contentos non eſt extendendum.*

DECISIO CCXXXVIII.

SVBLATIS per Deciſionem editam coram Meltio ſub die 13. Iunij anno 1657. difficultatibus quæ vſque tunc moueri ſolebant ſuper interpretatione trium caſuum contentorum in motu proprio Clem. VIII. ſuper prouiſione Beneficiorum Diœceſis Calaguritanæ terminanda remanebat altera in eadem deciſione reſeruata; An nimirum Appellatio , quæ interponitur à mala relatione examinatorum , ſit; vel non ſit admittenda , & An Rota poſtquam cauſa fuerit ad illam per appellationem deuoluta poſſit vigore Clem. Auditor adiudicare beneficia , nulla noua præcedente præſentatione ; cui quidem vlteriori diſpoſitioni occaſionem dedit appellatio interpoſita in hac cauſa à Ioanne Baptiſta della Quadra , ad cuius fauorem ſub die 4. Decembris 1662. reſolutum fuit coram Reuerendiſſimo Domino meo Vicecomite præſentationem, & intimationem Franciſci Ruiz de Zarzozza poſt appellationem ab ordinario admiſſam eſſe attentatam , & Beneficium adiudicandum fore eidem Ioanni Baptiſtæ verum quia Articulus eſt præiudicialis , & in dicta Diœceſi deſeruit pro lege DD. ordinarunt vt denuo examinaretur ; & cauſa ſubinde bis coram me in locum D. Vicecomitis ſubrogato repropoſita , hodie ſteterunt in Deciſis.

1 Etenim † cum in dicto motu proprio nihil diſponatur circa appellationem admittendam , vel non , huiuſmodi Articulus remanet ſub diſpoſitione iuris *iuxta text. in l. ſi cum dotem 23 in princip. ff. ſolut. matrim. & in l. commodiſſimè ff. de liber. & poſth. & vtrobique gloſ. & ſcriben. & in c. ſuſceptum vbi ſimiliter gloſ. in verb. nova de reſcript. in 6.*

2 De iure † autem poſſe appellari à mala relatione examinatorum quando agitur de beneficijs ſimplicibus patrimonialibus & præſentationem ac inſtitutionem ea non obſtante , ſucceſſiue factas eſſe nullas , & attentatas paſſim dictum fuit in his cauſis Calaguritanis , & in ſpecie coram Gregor. *deciſion. 515 per tot. vbi etiam aliæ referuntur vltra adductas in deciſ. Reuerendiſſ. Vicecomitis §. Conſtitutio verò.*

3 Grauamen † verò apertè conuincitur ex ſubſecuta approbatione per examinatores in Curia. Rota *deciſ. 8. de prob. in nouis , & coram* Seraph. *deciſ. 968 num. 7. & coram* Greg. *deciſ. 527. et 538. vtrobique num. 2. et coram* Royas *deciſ. 499. num. 6. vbi plures.*

4 Quod autem † Rota vigore Clementinæ auditor poſſit conferre poſt appellationem ad eam deuolutam probat ipſe textus , & quotidiana Praxis huius Sac. Tribunalis & in indiuiduo reſponſum fuit in vna *Calaguritana Beneficij della Reina 16. Ianuarij 1647. coram bon. mem. Bichio , et in alia Calagnritana beneficij de Ocon. 1. Iulij 1652. coram Zarate.*

Nec videtur ſubſiſtere quod data hac facultate in Rota cauſæ d. Diœceſis contra tenorem motus proprij denuo deuoluantur ad hoc tribunal cum maximo diſpendio Clericorum illius Diœceſis quia hoc non eſt contra tenorem motus proprij , in quo circa hunc caſum nil diſponitur , &

5 † propterea vt ſupra dictum eſt , ille remanere debet ſub diſpoſitione iuris communis ex iuribus & auctoritatibus ſupra adductis.

Tum etiam quia in tertio caſu motus proprij quando nullus fuit approbatus ad Curata ſi contingat ab aliquo interponi appellationem ſub prætextu quod ipſe debuiſſet approbari ad Curata introducta appellatione , & docto de grauamine ſine dubio † Rota poterit conferre abſ- 6
que alia præſentatione , cum hoc caſu etiam beneficiati de rigore iuſtitiæ deberent præſentare eundem iuxta tenorem eiuſdem motus proprij ſicuti † quoque conferre poterit quoties nullo approbato ad Curata beneficiati non 7
præſentarunt digniorem ex approbatis ad ſimplicia, vt conſtat ex infinitis exemplis relatis in Deciſionibus cauſar. huius Diœceſis.

Tum denique † quia , cum Beneficiati, Lite pendente , 8
non poſſint præſentare Rota *in d. Calaguritana Beneficii della Caſa della Reina coram Bichio , 16. Ianuarii 1647. et in eadem coram Ghislerio 25. Martii 1648.* vtique in † lo- 9
cum Arbitrij Beneficiatorum ſuccedit arbitrium Rotæ ex Clementina Auditor , vigore cuius poteſt conferre etiam per viam gratificationis , vt dictum fuit *in Piſtorien. Iuriſpatronatus 15. Februarii 1664. coram Vicecomite, et practicatum fuit in Feſulana Beneficii 22. Iunii 1648. coram bon. mem. Bichio* , vbi Rota † contulit Patrono ſupplicanti 10
ex mera gratia , non autem ex iuſtitia iuxta deducta in Deciſionibus eiuſdem cauſæ coram eodem ſub die 5. Decembris 1646. quæ eſt *deciſ. 430. num 40. part. 9. recent.*

Et hinc non videtur habendum in conſideratione diſpendium Clericorum dictæ Diœceſis ; quia ſiue Rota poſt nouum examen , & approbationem in eo obtentam poſſit conferre ſine noua præſentatione, ſiue illa adhuc obtinenda foret à Beneficialis neutro caſu † poterit impediri iis , 11
& appellatio ad Rotam à mala relatione examinatorum , ex authoritatibus ſupra allegatis.

Neque † etiam præiudicium Beneficiatorum , quia il- 12
li non habent ius præſentandi ex donatione , vel fundatione , ſed tamen ex priuilegio motus proprij quod vltrà caſus in eo contentos non debet extendi *cap. porro in fine de priuileg* Card. Seraph. *deciſion. 555. num. 5. cum aliis adductis per* Rot. *deciſ. 8. num. 7. par. 8. recent.*

Et ita &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Aſculana Dotis.

Veneris 16 Ianuarij 1665.

ARGVMENTVM.

Teſtamentum ad ſuggeſtionem alterius à fœmina lethali morbo detenta ſubſcriptum nullam meretur fidem , quoties conſenſus in ſubſcribente non poteſt admitti , vnde vti falſitati ſuppoſitum in totum corruere deciditur.

SVMMARIVM.

1 *Schedula à fœmina lethali morbo laboranti ſigno crucis ſubſcripta nullam in iudicio fidem obtinet.*

2 *Teſtamentum ad importunam ſuggeſtionem alterius ſubſcriptum ſine ſcientia in eo contentorum corruit.*

3 *Fœmina graui morbo detenta ſi priori interrogationi nihil reſpondeat ex importuna poſtmodum ſuggeſtione reſpondiſſe cenſetur.*

4 *Teſtamentum à morti proximo ad interrogationem alterius editum coniecturam præbet pro illius inualiditate.*

5 *Hæredis inſtitutio , & factio teſtamenti à morti proximo ad interrogationem alterius edita aliquando ſuſtinetur.*

Declara tamen , dummodo ceſſauerit præſumptio ſuggeſtionis , & innotuerit voluntas teſtatoris ita diſponendi , & quod nomen hæredis ab interrogante exprimatur & num. 6. 7. & 8.

6 *Schedula ſigno Crucis coram duobus teſtibus ſubſcripta vices ſubſcriptionis ſupplet , & teſtator præſumitur omnia expreſſa in ſchedula antecedenter perlegiſſe , donec contrarium probetur.*

Declara quoties per aliquod tempus ſcripturam apud ſe retinuerit & num. 10.

11 *Schedula alibi confecta , & immediatè à fœmina morti proxima ſubſcripta ipſius enarrationis ignorantiam præſumere facit in ſubſcribente.*

Amplia vt num. 12.

13 *Conie-*

Digitized by Google

13 *Coniecturæ, & circumſtantiæ in materia ſubſcriptionis teſtamentorum inſpici ſolent & præſertim, an ſubſcribens ſit prudens, vel ſimplex, ac in proprijs negotijs ſit negligens.*

14 *Scientia contentorum in ſchedula ad teſtamenti validitatem in ſcriptis requiritur, ne ſit in poteſtate ſcribentis alijs hæreditates contra teſtantium voluntates deferre.*

15 *Schedulæ ſubſcriptio non operatur illius approbationem, quando dubium eſt an ſchedula vniformis ſit menti teſtatoris.*

16 *Conſenſus in ignorante admitti non poteſt.*

17 *Teſtamentum ſuppoſitum falſitati nullam fidem meretur.*

DECISIO CCXXXIX.

TERESIA licet Antonium virum ſibi inſtituiſſet hæredem: attamen contra ipſum A. C. mandatum pro dotis reſtitutione in ſumma florenorum 4700. ad fauorem Pompilij hæredis ab inteſtato Tereſiæ relaxauit, quod Rota in gradu appellationis coram me die 24. Martij præteriti pro duabus duntaxat partibus exequendum fore decreuit: Reſiduum verò ad formam Aſculani Statuti in dotalis lucri cauſam eidemmet viro attribuit, ſuper cuius deciſionis viribus hodie repropoſito dubio, illas Domini cenſueruot poſſe reſpectu lucri dotalis viro attributi, ſubſiſtere ex iuribus ibidem recenſitis: necnon *pro reliquo dotis ex vnico iterum fundamento* executionem decreuere ex inſubſiſtentia ſcilicet teſtamenti, exinde reſultanti, quod ad importunam Patris Berti ſuggeſtiones, necnon vt ſeſe à vexationibus eximeret, ſignum Crucis Tereſia lethali morbo laborans adhibuit in ſche-
1 dula, † cui nulla proindè fides in iudicio debet præſtari, vt tradunt Aymon. *conſ. 117. numer. 2. & 3.* Soccin. Sen. *conſ. 129. num. 7. verſ. & hanc opinionem comprobo lib. 2.* Couarr. *in cap. cum tibi num. 4. de teſtament.* Rota *in Senogallien. bonorum 30. Martij 1644. in vltimo §. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.*

Suggeſtionem verò præfatam Religioſorum virorum bina depoſitio concludit, qui ſeſe vti Teſtes ſchedulæ prædicti teſtamenti ſobſcripſerunt, latino idiomate exaratæ per Bertum, arctiſſimo amicitiæ vinculo Antonio annexum. Hi quippe in numero nono Summarij præteriti referunt eumdemmet Bertum folium conſcriptum ferentem præ manibus, dum Tereſia præ magnitudine morbi dioerſos eiulatus emittebat, ad ipſius acceſſiſſe cubiculum vbi ijdemmet Teſtes morabantur præbeotes Infirmæ ſulatium, ibique cum ea ſequentia pertractaſſe: *Qui ſtà quel tanto, che V. S. m'ha ordinato, & à queſto la medeſima non riſpoſe coſa alcuna: mà ſi bene ſi lamentaua delli dolori, che patiua. Et il detto Padre Berti diſſe alla detta Tereſia: E neceſſario, che V. S. confermi quel tanto, ch'io hò fatto, col ſegno della Croce. E Tereſia à queſta ſeconda richieſta riſpoſe, che non poteua, nè ſapeua fare il ſegno della Croce. Et il detto Padre replicando per la confermatione del Teſtamento, eſſa ricuſaua di non potere, nè ſaperlo fare. E l'iſteſſo Padre diſſe V. S. faccia così; e mettendoli la penna in mano, il Padre pigliò la mano di Tereſia: e così fece il ſegno della Croce, tenendoli la mano detto Padre.*

2 Hinc iane † ſuggeſtionis probatio concludens elucet, vt aduertunt in ſpecie Aymon. *conſil. 117. num. 3. verſ*
3 *rurſus*, vbi quod † ſi mulier graui morbo detenta priori interrogationi nihil reſpondeat: ex importuna poſtmodum ſuggeſtione reſponſum præbuiſſe cenſetur, Soccin. Sen. *conſil. 129. num. 2.* Quorum opinio facilios in propoſito caſu ſibi locum aſſumit, quo tunc Tereſia decimum ſextum ſuæ ætatis annum nondum exceſſerat: necnon maximæ ſimplicitatis, ac ignorantiæ conuincitur exti-
4 tiſſe, † quam coniecturam pro inualiditate teſtamenti à morti proximo ad interrogationem alterius editi ponderauit Cardin. Mantic. *de coniectur. vltim volunt. lib. 2. tit. 6. num. 10.* tum quia Tereſia ſchedulam clauſam immediatè Notario ex eiuſdemmet Patris Berti impulſu conſignauit, vt Teſtes ſuperius recenſiti concludunt in numero vndecimo præteritæ poſitionis, ibi: *E ſtando in Camera auati li Teſtimonii il Padre Berti diſſe alla Signora Tereſia è neceſſario, che V. S. conſegni queſto foglio al Notaro, e gli dica qui in queſto foglio ſi contiene la mia volontà. E Signora Tereſia riſpoſe, che non poteua, nè ſapeua dirlo, & il Padre riſpoſe V. S. dica così: Qui dentro ſi contiene la mia volontà, e lei accompagnando l'iſteſſe parole del Padre Berti conſegnò il foglio al Notaro.*

Nec poterit obeſſe, quod † factio Teſtamenti, ſioe 5
hæredis inſtitutio à morti proximo ad interrogationem alterius edita conſueuerit ſoſtineri ex doctrina *gloſſæ in l. iubemus 29. verſ. ſed quid ſi alius C. de teſtam.* Siluan. *conſ. 54. num. 9.* Siquidem adhoc vt valeat admitti præfata con-
clusio plurium concurſus exquiritur. Debet † enim abſo- 6
lutè importunæ ſuggeſtionis præſumptio ceſſare, con-
cludenter in propoſito caſu iuſtificata: necnon † plena 7
etiam debet demonſtratione ionoteſcere præcedens volun-
tas Teſtatoris ita diſponendi, † quodue nomen hæredis 8
ab interrogante palam exprimatur, vt tradunt Alex. *conſ. 33 num. 2. lib. 3.* Aym. *conſ. 117. num. 1. cum ſeq. & conſ. 316. num. 7.* Ruin. *conſ. 8. num. 9. & 14. lib. 3.* Surd. *conſ. 414. num. 34. cum ſeq.* Clar. *in § Teſtamentum quæſt. 37 num. 7.* Card. Mant. *de coniectur. vltim. volunt. lib. 2. titul. 6. num. 9.* Theſaur. Iun *quæſt. Forenſ. 99. nu 6. & 7. cum ſeqq. lib. 2.* Rot. *poſt primum volumen conſiliorum* Farinacc. *deciſ. 139. num. 2. & in Senogallien bonorum 30. Maii 1644. in vltimo §. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.* Quotum neutrum in propoſito caſu concurrit, dum non oſtenditur ex aduerſo à Tereſia ordinatum Berto, vt ſuam ipſe in ſcriptis ad viri fauorem redigeret voluntatem: nec ſchedula includens nomen hæredis illi lecta conuincitur antequam foret clauſa aſſignata Notario.

Nec vrget, qood ex ſubſcriptione, † cuius vices ſignom 9
Crucis coram duobus Teſtibus adhibitum conſueuit obtinere, Teſtator præſumatur omnia expreſſa in ſchedula aotecedentet per legiſſe, donec exhibeatur contrarium, vt addunt Iaſ. *in l ſi ita ſtipulatus 126 § Chryſogonus num. 14. ff. de verb. obligat.* Aym *conſ. 125. num. 13.* Ruin. *conſ. 193. num. 1. & 6. lib. 2.* Altograd. *conſ. 38. num. 19. & 26. lib. 2.* Clar. *in §. Teſtamentum quæſt. 14. num. 4.* *Add. ad* Buratt. *deciſ. 475. num.*
23. Rot. *deciſ. 263 num. 16. part. 4. tom. 2. recent.* † Præſertim 10
quoties aliquo temporis interuallo ſcripturam penes ſe retinuerit, vt not. Alex. *in conſ. 147. num. 3 cum ſeqq. lib. 2.* Menoch. *de præſumpt. lib. 3. præſumpt. 66. num. 26.* Rot. *in Romana legati 10. Martii 1661. § hæc autem coram me.*

Dum enim in propoſito caſu agebatur de muliere litterarum penitus ignara, nequit admitti præfata præſumptio: Et minus, quod Pater Bertus tenorem ſchedulæ recenſuerit Tereſiæ antequam illa ſignum Crucis ibidem exprimeret. Cum præſumptio hæc ex depoſitione Teſtium omninò elidatur, qui dum atteſtantur Bertum, poſtquam ad cubiculum Tereſiæ acceſſerat habens præ manibus ſchedulam alibi conſcriptam, verba ſuperius recenſita protuliſſe, videlicet: *Qui ſtà quel tanto, che V. S. mi hà ordinato, è neceſſario, che lo confermi col ſegno della Croce, &c.* necnon etiam quod abſoluto præfato ratocinio ad ipſius ſuggeſtionem Tereſia ſe ſigno Crucis immediatè ſubſcri-
pſit: † ſchedulæ enarrationem in Berto per neceſſe exclu- 11
dunt, vt tradit terminis Imol. *in l. ſi ita ſtipulatus 126. § Chryſogonus num. 10. poſt med. ibique* Alex *num 3 ff de verb oblig.*
Inſpecta † præſertim ſimplicitate Tereſiæ, ac magnitudi- 12
dine morbi, ob quem ratiocinia illa ægre ferebat. † In hu- 13
iuſmodi enim materia coniecturæ ac facti circumſtantiæ inſpici ſolent, & potiſſime vtrum ſubſcribens prudentia præpolleat, vel ſimplex, ac in proprijs negligens negotijs exiſtat, vt addunt Imol *in relata l. ſi ita ſtipulatus §. Chryſogonus num. 10 ibique* Alciat. *num 11. & 12.* Alex. *num. 3. ante med ff. de verb obligat.* Menoch *de præſumpt. l. 3. præſumpt. 66. n. 28 & 29* Rot. *deciſ. 263 num. 17. & 18 p. 4. tom. 2 recent.*

Hinc videntur vires Teſtamenti corruere nedum ex importuna ſuggeſtione Berti: ſed etiam quia excluſa notitia ſchedulæ in Tereſia, ad huius validitatem Teſtamenti
in ſcriptis abſolutè requiſita, † ne in ſcribentis poteſtate re- 14
ſideat hæreditates alijs contra Teſtantium voluntates deferre, vt tradit Spad. *conſ. 92. num. 16. verſ. ſed ex his, & num. 20. & 21. cum ſeqq. vol. 1.* Rot. *deciſ. 263 num. 13. part 4. tom. 2. recent* incertitudo conſurgit, vtrum ſchedula diſpoſitio-
nem vniformem præſeferat Tereſiæ † voluntati, cuius 15
proindè ſubſcriptio ſchedulæ approbationem operari nequiuit ex *theorica gloſſæ in cap ſi quis presbyterorum 6. verbo ſubſcripſerit de reb. Eccleſ. non alien.* vbi eam rationem adducit, quod in ignorante non valet admitti conſenſus Add. ad Bald. *in l. vltim. C. plus valet.* Angel. *in l. ſi ita ſtipulatus §. Chryſogonus num. 2 & 3. ibique* Alciat. *num 9* Imol *nu. 10.* Alex. *num. 3 ff. de verb obligat.* Felin. *in cap. quoniam contra 11. num. 48. de probat.* Menoch *de præſumpt lib. 3. præſumpt. 66 num. 21.* Maſcard. *de probat. concl. 1341. num. 16. & 17.* Spad.

Digitized by Google

17. Spad. *ad dictum conſ.92.num.16 & 20. cum ſeqq. lib.1.* Rot.*deciſ.243.num.15.part.4.num.2 & deciſ. 159. num. 12. part.6. recent.*

In quam Domini ſententiam eò facilius inclinarunt, quod Bertus abſolutionem peccatorum præcedenter Tereſiæ denegauerat impartiri, vt ſub hoc clypeo timoris ipſam impelleret ad propriorum bonorum donationem Antonio Viro, ac Annæ ipſius ſorori exhibendam, vt binæ mulieres conuincunt referentes poſt denegatam ſibi peccatorum abſolutionem cum lachrymis id in Eccleſia Tereſiam expoſuiſſe. Quæ ſanè Teſtes de auditu licèt nequeant plenam probationem in graue Berti detrimentum conſtituere: Dum tamen hæc factio Teſtamenti ſuppoſitioni admodum, ac falſitati ſubiecta, conſcriptoris ſchedulæ integritati potiſſimum inhæret; nequit inficiari, quin
17 † Berti fides diminutionem exindè aſſumat, ita vt nulla debeat ſchedulæ præfatæ fides adhiberi, vt reſponſum fuit in *Æſina bonorum 31. Martij 1659. §. quæ eo facilius coram me.*

Et ita vtraque, &c.

REVERENDISSIMO CERRO DECANO.

Nunc S. R. Eccleſ. Cardinali.

Romana Hæreditatis.

Veneris 16. Ianuarii 1665.

ARGVMENTVM.

Hæres grauatus reſtituere pluribus expreſſe nominatis, an ſatisfaciat nominando vnum, & quid agere debeat ſi ſit grauatus reſtituere familiæ. Subſtitutio quando confertur in liberam voluntatem alterius an ſuſtineatur. Facultas expreſſa à teſtatore hæredi conceſſa examinatur, & tacita ponderatur.

SVMMARIVM.

1 *Bona reſtitutioni obnoxia non poſſunt ab hærede contraria diſpoſitione iterum grauari.*
2 *Hæres obligatus reſtituere pluribus expreſsè nominatis non ſatisfacit nominando vnum.*
3 *Hæres grauatus reſtituere familiæ dummodo relinquat vni poteſt alios omittere.*
4 *Hæres grauatus non poteſt in aliorum præiudicium vnum eligere, nec ſatisfacit voluntati teſtatoris, quando idem plures perſonas & lineas ſpecialiter expreſſit.*
5 *Dictio* purche *modificat diſpoſitionem præcedentem, eamque qualificat ſecundum nouas conditiones.*
6 *Interpretatio quælibet eſt ſumenda pro contrarietate euitanda.*
7 *Facultas expreſſa à teſtatore hæredi conceſſa, vt valeat vni parum, aut nihil relinquere non extenditur quod omnes potuerit priuare.*
8 *Facultas tacita teſtatoris, qui deſcendentes ex duabus lineis in numero plurium vocauit nullo modo ad vnum reſtringi voluiſſe cenſetur, ita vt hæres valeat vni omnia bona hæreditaria conferre.*
9 *Diſcretiuus modus loquendi plurimum inſeruit pro arguenda diſpoſitionum diuerſitate.*
10 *Verba* dando ad vno molto, ad vn'altro poco, ò niente *non tribuunt abſolutam facultatem grauato, ſed reſtrictam & à iure regulandam*
11 *Arbitrium meræ voluntatis, quando aliquid arbitrio alicuius committitur, non cenſetur conceſſum, ſed ad arbitrium boni viri reſtringitur & num.12.*
13 *Subſtitutio quoties confertur in liberam voluntatem alterius non ſubſiſtetur.*
14 *Verba, quæ ſubſtantiam diſpoſitionis non tangunt, de iure permittuntur.*

DECISIO CCXL.

BONÆ mem. Virgilius Spada in ſuo, cum quo deceſſit Teſtamento, diſponendo tàm de bonis proprijs, quàm etiam de bonis prouenientibus ex hæreditate q. Pauli Patris, hæredem vniuerſalem Inſtituit Dominum Marchionem Horatium ex Franciſco Fratre prædefuncto Nepotem. Quia verò DD. deſcendentes ex Iacobo Philippo altero fratre Teſtatoris contendebant quoad bona Pauli diſpoſitionem huiuſmodi non ſubſtineri, attento fideicommiſſo per d. Paulum ordinato ad fauorem, tàm Iacobi Philippi, quàm Franciſci, & vtriuſque deſcendentiæ, pluribus inter ipſos, & d. D Marchionem Horatium ſuper hoc ortis differentijs, priùs dubitaui, ſuper manutentione, & ſucceſſiuè ſuper immiſſione, & in vtroque dubio prodijt reſolutio ad fauorem hæredis ſcripti vt in deciſionibus editis 4. Iulij 1663. & 23 Ianuarij 1664. In quibus cum exceptio dicti fideicommiſſi q. Pauli fuiſſet reiecta ad petitorium. Ideò reaſſumpta diſputatione hodiè quæſitum fuit, An Bona Pauli cadant ſub diſpoſitione Virgilij in totum, vel in parte, & Domini reſponderunt illa non cadere in totum.

Quemadmodum enim dubitari non poteſt de fideicommiſſo à Paulo ſuper bonis de quibus agitur ordinato ad fauorem Iacobi Philippi, & Franciſci eorumque deſcendentium per lineam maſculinam, vt clarè liquet ex Verbis Teſtamenti, ibi: *ſi come ordina diſpone, e comanda, che il soprauiuente debba reſtituire alla morte ſua, alli Signori Giacomo Filippo, e Franceſco altri loro fratelli, & à deſcendenti loro per linea maſculina, tutti li ſtabili luoghi di monti non vacabili, e caſi, che ſi trouaranno nell' Eredità come ſoprà.* Ita quoque Virgilius, qui tanquàm vltimus ad formam dicti præcepti reſtituere tenebatur omnibus maſculis ex vtraque deſcendentia, non poterat in præiudicium aliorum, vnum tantùm vocare, prout fecit Inſtituendo Marchionem Horatium filium Franciſci cæteris deſcendentibus ex Iacobo Philippo excluſis; † non ſolùm quia bona 1
reſtitutioni obnoxia non poſſunt ab Hærede contraria diſpoſitione iterùm grauari, vt tradit Merlin. *de primog. Hiſpan. lib.4.cap.1.num.2.* Peregrin. *conſil.38. num.4. lib.3. cum alijs allegatis in Romana fideicommiſſi de Boncompagnis 22. Martij 1662. §. nec facit coram R.P.D. meo Beuilaqua & in Firmana Primogenituræ 15. Maij eiuſdem Anni coram R. P. D meo Veroſpio §. ratio verò.*

Sed † etiam quia obligatus reſtituere pluribus expreſsè 2
nominatis, non ſatisfacit nominando vnum iuxta Doctrinam Bart. *in l.1.num.1.ff. de opt. legat. quam ſequitur* Rota *deciſ.299.num 6.part.3.recent* Card.Seraph. *deci.874. num. 2. in Romana Succeſſionis 5. Nouembris 1608. coram Orcembergo & in d. Romana fideicommiſſi de Boncompagnis dicto §. nec facit verſ. omnis remouetur difficultas.*

Et licet contrarium admittatur, quando quis eſt grauatus reſtituere familiæ, † quo caſu vni relinquendo poteſt 3
alios omittere, *vt per text. in l. vnum ex familia, §. ſi falcidia, ff. de legat. 2. dictum fuit in Romana renunciationis 23. Iunij 1651. coram me*; non † tamen procedit, vbi teſtator, prout 4
hic plures perſonas, & lineas particulariter expreſſit: Tunc enim non licet grauato vnum dumtaxat in aliorum præiudicium eligere, cui ſoli reſtituendo non dicitur ſatisfactum voluntati Teſtatoris, *vt diſtinguendo firmatur in dicta deciſione* Card.Seraph *874. d. n 2. & in dicta Romana renunciationis coram me, §. obiectum enim, verſ. vel ſi nominatim.*

Non obſtat, quod idem Paulus remiſerit arbitrio ſuperuiuentis electionem perſonarum, ibi: *In oltre dichiara, che non preſeriue accertatamente in quali Teſte habbiano à ritornare li beni ſtabili Monti, e Caſi che haueranno à ritornare per queſte ſue ordinationi alli Signori Giacomo Filippo, e Franceſco, e loro deſcendenze maſculine, ma laſcia in arbitrio dell'vltimo ſoprauiuente, di ritornarli in quelle Teſte, che più lo parerà, e piacerà.* Etenim cum ex his appareat de enixa Teſtatoris voluntate ſuperius expreſſa, & hic quoque repetita circà reſtitutionem ad fauorem vtriuſque deſcendentiæ, arbitrium huiuſmodi cenſetur datum ad effectum, vt eſſet in poteſtate grauati præeligere capita in qualibet deſcendentia, non autem, vt poſſet vnam deſcendentiam in totum excludere vt benè idem Teſtator dictum Arbitrium moderando, immediatè ſe declarauit ibi: *purche vadano nelle perſone delli Signori Giacomo Filippo*, e *Franceſco ò di loro deſcendenze maſculine*, quæ † dictio *purche* eſt 5
modificatiua præcedentis diſpoſitionis illamque, ſecundum nouas conditiones qualificat, & reſtringit Dec. in *cap. ex litteris num.51. verſ vnde ſecundo & num. 52. de conſtit.* Rot. *deciſ.777. in fin. part.2. deciſ.247. num.26. part. 5. & deciſ.329. num.31. part.6. recent.*

Idque faciliùs, quia non eſt veriſimile quod Teſtator poſt ordinatum fideicommiſſum fauore deſcendentiæ Iacobi Philippi toties repetitum, & tàm magno verborum appa-

Digitized by Google

apparatu conſtitutum, voluerit tribuere arbitrium hæredi grauato, vt illud poſſet ad libitum deſtruere, ac ſuam præcedentem diſpoſitionem euertere; alias enim admitte-
6 tetur in eodem actu correctio, & contrarietas, † ad quam euitandam, quælibet ſumi debet interpretatio per text. *in knon ad ea 88. ff. de cond. & demoſtrat.*

Sicut etiam non vrgent alia verba ſequentia ibi: *dando ſecosì li parerà ad vno molto, ad vn altro poco, ò niente volendo ciò laſciare del tutto nell' Arbitrio, e volontà di detto vltimo ſopraniuente, quale ſi contenta, che poſſa fare ſuantaggio, à chi meno meriterà, e vantaggio à chi più ſempre ad arbitrio, e volontà ſua.* Quia retento eodem Themate non videntur importare talem facultatem, vt vltimus ſuperſtes valeat ad libitum, alteram ex duabus de-
7 ſcendentijs à Teſtatore vocatis penitus excludere: † Expreſſa enim in dictis Verbis huiuſmodi facultas non legitur, quia Teſtator permittendo, quod hæres valeat vni parum, aut Nihil relinquere non indè dixit, quod potue-
8 rit omnes † priuare; Tacita verò facultas ſubintelligi non poteſt, reſiſtente clara voluntate diſponentis ſæpius iterata, qui deſcendentes ex duabus lineis, vocandu in numero plurali, nullo pacto reſtringi ad vnum voluiſſe cenſetur Bald. *in l. Iubemus §. ſi autem numer. 2. C. ad Trebell.* Molin. *de primog. Hiſpan. lib. 2. cap. 4 num. 55. in fin. verſ. & ſi in plurali eligendi facultas in dicta Romana ſucceſſionis coram Ortembergho §. 1. in fin. verſ. deindè verba pluralis numeri, & in dicta Deciſione 299. numer. 6. in fin. par. 3. recent.*

Quod Paulus reſpexerit deſcendentias, & perſonas in numero plurali, non autem voluerit vnum tantùm admitti, magis apertè deſumitur ex eò, quod vbi voluit concedere hanc facultatem tribuendi totum vni id expreſsè declarauit, prout fecit in caſu, quo Franciſcus deficeret ſine filijs ibi: *vuole, & ordina, che vadino nel Signor Giacomo Filippo, e ſua deſcendenza maſcolina, però à quello, ò quelli, che più parerà à lui, compiacendoſi di laſciarlo in libertà di diſporre, in chi più à lui parerà, purche ne diſponga nel Signor Giacomo Filippo, ò in vno ò più*
9 *della deſcendenza di lui Summar. impreſſ. littera D.* Qui † diſcretiuus modus loquendi plurimum deſeruit, pro arguenda diuerſitate diſpoſitionum Surd. *conſ. 426. numer. 1. Add. ad* Gregor *deciſ. 301. num.* 18. Rota coram Merlin. *deciſ. 800. num. 11.*

10 Præterea † verba præfata *dando ad vno molto, ad vn' altro poco, ò niente* non ſunt apta tribuere, liberam, & abſolutam facultatem grauato, ſed ſolùm reſtrictam, &
11 moderatam, ac à Iure regulandam, † Tùm quia vbi aliquid confertur in Arbitrium alicuius non cenſetur illi datum plenum Arbitrium liberæ, ac meræ voluntatis, ſed quaſi bono viro eidem potiùs commiſſum videtur, & ſic ad arbitrium boni viri reſtringitur per text. *in l. fideicommiſſa §. ſic fideicom. verſic. quamque, ff. de l. 3.* Abb. *in c. quintauallis numer. 32 ante fin. verſ. & ego put. de iur. iur.* Soccin. Sen. *in leg. vtrum 8. §. cum quidam num. 51. in fin. ff. de reb. dub* cum alijs per Merlin. *deciſ. 393. num. 1.*

Tùm etiam quia hanc facultatem fuiſſe reſtrictam, & limitatam; comprobant verba Teſtamenti ſuperius recenſita ibi: *quale ſi contenta, che poſſa far ſuantaggio, à*
12 *meno meriterà, e vantaggio, à chi più.* † Ex quibus patet Arbitrium, vt ſupra conceſſum ſuperſtiti, non eſſe ad libitum ſuæ voluntatis exercendum, ſed quidem regulandum, à meritis, vel demeritis vniuſcuiuſque ex vocatis. Menoch. *conſ. 369. num. 14. & in his terminis* Peregrin *de fideicommiſſ. art. 33. numer. 65. verſ. item valet relictum.*

Cuius quidem Arbitrij exercitium, eò magis in propoſito redditur irrationabile, nedum quia Virgilius non ob demerita, motus fuit ad excludendum DD. Deſcendentes ex Iacobo Philippo, cum potiùs in eius Teſtamento ſingulariter eos commendauerit; ſed etiam quia Paulus fideicommittens, maiorem Animi propenſionem ſemper oſtendit erga lineam Iacobi Philippi, vt colligitur ex toto contextu Teſtamenti, & ſignanter vbi per modum conſilij proponit forſan forè opportunum, plantari Ramum ſuæ familiæ in Vrbe ibi; *ne laſcia di mettere in conſideratione, ma non in iuſſione, che ſarà forſi à propoſito, & adequato al ſtato di Caſa, &c. di piantare vn Ramo di perpetuità della ſua Caſa, &c. in Roma, e conſiderando il ſtato preſente, dice, e dichiara, che inclinaria più preſto alla deſcendenza numeroſa, del Signor Giacomo Filippo, e così crede, che loro ſiano per fare, e che non oprerà in ciò punto l'affetto d'eſſerli l'altro fratello ex vtroque Summar. impreſſ. num. 1. littera* N. *& littera O.* Quinimò perſonam Franciſci fuiſſe Paulo minùs delactam deſumi poteſt ex declaratione eiuſdem Pauli, qui prohibendo bonorum alienationem dixit ſe habere cauſam priuandi Franciſcum ſua legitima *dicto Summar. littera C.*

Non obſtante quod Paulus in alia parte Teſtamenti dixerit: *E laſcia nella mente, e ſpirito d'eſſo Patre Virgilio il ſpirito proprio in tutto, e per tutto d'eſſo Teſtatore.* Vltrà quod enim hæc verba reſpiciunt facultatem declarandi verba ambigua, & obſcura Teſtamenti, quàm Teſtator immediatè antè attribuerat eidem Virgilio; Adhuc nõ poſſent importare facultatem alterandi ſubſtantiam † di- 13
ſpoſitionis, nàm quoties ſubſtitutio confertur in liberam voluntatem alterius non ſubſtinetur, vt conſuluit Pariſ. *conſ. 38. per tot. lib. 3.* Peregrin. *de fideicom. art. 33. numer. 52. & ſeq.* Rot. *deciſ. 350. numer. 4. & ſeqq. par. 6 recent.* Ideoque verba præfata videntur ſolùm tribuere facultatem diſtribuendi bona inter vocatos, ac illos ex vtraque deſcendentia magis præeligere, quæ † cùm non tangant ſubſtantiam diſpoſitionis de Iu- 14
re permittuntur iuxtà Theor. Bartol. *in leg. illa inſtitutio num. 1. ff. de hæred. inſtit.* Mohed. *deciſ. 6. de teſtam. & in Bonon. fideicommiſſi de Monterentiis 27. Iunii 1657. §. denique non releuat coram bon. mem. Dunozetto.*

Quò vero ad aſſignationem bonorum, vt prætenditur præuentiuè factam eiſdem DD. deſcendentibus ex Iacobo Philippo, & quoad deductionem annuorum ſcutorum 8000. ad fauorem vxorati in Vrbe, aliaſque prætenſiones deductas pro parte dict. Marchionis Horatij Domini dixerunt non eſſe præſentis Inſpectionis, nam ex prædictis cenſuerunt ſolùm bona Pauli non cadere in totum ſub diſpoſitione Virgilij. An autem in qua parte cadant particulari diſputationi reſeruarunt.

Et ita vtraque parte informante deciſum fuit, &c.

R. P. D. EMERIX.

Vitetbieñ. Gabellæ.

Veneris 23. Ianuarij 1665.

ARGVMENTVM.

Societas pro illius ſubſiſtentia ſcripturam non requirit, & iſta vnde probari valeat, & ex quibus arguatur. Teſtes etiam ſingulares cauſam ſcientiæ reddentes benè, ad effectum, de quo agitur probant.

SVMMARIVM.

1 *Contractus Societatis pro eius ſubſtantia, nullam requirit ſcripturam.*
2 *Societas benè probatur ex actibus conſenſum ſiuè expreſſum, ſiuè tacitum, ſiuè coniecturalem, vtriuſque partis importantibus.*
3 *Socias ſi talis non fuiſſent ordinem faciendi ſolutionem à conſocio non recepiſſet, & num. 5.*
4 *Socius ceſſante ſocietate ad grauamina ſocietatis adimpleada non tenetur.*
6 *Socius quod talis ſit ex quo deprehendatur.*
7 *Teſtes licet ſingulares cauſam ſcientiæ reddentes benè probant.*

DECISIO CCXLI.

POST Contractam Societatem Dealbationis Ceræ inter Paulum, & Fratres de Cioffis, & Thomam Porticellam, & Vincentium Galetam, idem Porticella ſub fideiuſſione Hieronymi Cioffi, & Domini Vincentij, conduxit pro ſe, & Socijs ſubappaltum Introductionis Ceræ in Ciuitatem Viterbij, & nominauit per Apocam priuatam in ſocium Dominum Vincentium. Prætendentibus autem poſtea Porticella, & dicto Vincentio ſolutionem à Cioffis Gabellæ Ceræ illatæ in Ciuitatem Viterbij, ad vtilitatem communis Societatis

Digitized by Google

tatis Dealbationis, & iſtis etiam recuſantibus ſub præ-
textu, quod eſſent compræhenſi in ſubappaltu, fuit ſu-
per dd. controuerſijs introducta lis, & diuerſæ ad fauo-
rem vtriuſque partis prodierunt Sententiæ, à quibus
tandem deuoluta Cauſa ad Rotam, dubitaui, An Cioffi
ſint comprehenſi in dicto ſubappaltu? & Domini affirma-
tiuam amplexi ſunt Sententiam. Fundamentum reſolu-
tionis fuit, quia licet Cioffi, non ſint expreſſe nominati
in Inſtrumento ſubappaltus inito inter Porticellam, &
1 generalem Appaltatorem, attamen † cum Contractus
Societatis ſit de illis, qui pro eorum ſubſtantia nullam
requiruntur ſcripturam, *l. 2. ff. de obligat. & action. &*
2 *Inſtit de obligat. & conſenſ. in princ.* ſatis eſt, quod †
probetur ex actionibus importantibus conſenſum vtriuſ-
que partis ſiuè expreſſum, ſiuè tacitum, & coniectu-
ralem, Cyriac. *contrm.* 504. *num.* 74. Menoch. *de præ-
ſumpt. lib.* 3. *præſumpt.* 56. *num.* 3. & 4. Michalor. de
Fratr. *quæſt.* 1. *cap.* 19. *num.* 3. Capyc. Latr. *deciſ.* 189.
num. 24. Rot. *deciſ.* 90. *num.* 6. *coram Durann.*

De tali autem conſenſu ex pluribus viſum fuit
conſtare in præſenti. Primò, ex eo quod tam Porticel-
la, & Galera ſubappaltatores, quam Mancinus Gene-
ralis Appaltator Cioffos, vt comprehenſos in ſubappal-
tu reputarent, vt de tali reputatione Generalis Appal-
tatoris apparet ex ordine, quem ipſe pro ſolutione re-
ſponſionis ſubappaltus direxit Cioffis, dicto Summario *nu.*
3 5. Huiuſmodi enim † ordinem, nec Cioffi recepiſſent,
niſi fuiſſent Conſocij, nec Appaltator illis direxiſſet, niſi
4 eos tales reputaſſet, cum alias † ceſſante Societate ad
illius ſolutionem non tenebantur.

Secundò, ex eo quod omnes ſolutiones à Cioffis, Man-
cino Generali Appaltatori fuerint à Martinello præpo-
ſito Societatis dealbationis Ceræ deſcriptæ in Libro ſo-
ciali ad debitum tàm Porticellæ, & Galeræ, quàm
eorumdem de Cioffis Conſociorum in dicta ſocietate
5 dealbationis, quod † vtique non feciſſet, niſi etiam
omnes fuiſſent Conſocij in ſubappaltu Gabellæ, vt in
ſimili arguit Rota *deciſ.* 182. *num.* 6. *& ſeqq. par.* 7 *recent.*
coram Buratt. *deciſ.* 113 *num* 30.

Tertiò, ex eo quod Cuſtodes Portarum Ciuitatis,
mittebant ad Cioffos inſerentes Ceram, & iſti ab eis
Gabellam exigebant, vt deponunt Teſtes, dicto Summ.
num. 6. quas exactiones, cum nec Cioffi facere potuiſſent,
niſi fuiſſent comprehenſi in ſubappaltu, nec etiam Por-
6 ticella, & Galera tolleraſſent. Ex † his ſimiliter benè
infertur ad eorum comprehenſionem, licet in Inſtru-
mento ſubappaltus non fuerint nominati, iuxtà ea, quæ
tradunt Maſcard. *de probat. concluſ.* 1315. *num.* 8. Roman.
conſ. 418. *per tot.* Anchar. *conſ* 149. *num.* 3. & alij per Ma-
ſcard adducti.

Et demum ex depoſitione eorundem Teſtium, Sum-
mario num 8 aſſerentium, dictum ſubappaltum fuiſſe
etiam communicatum Cioffis, & reddentium optimas
rationes, quod ſcilicet Miniſtri communes præerant in-
troductioni Ceræ, exigebant Gabellas, & appaltum
7 ſoluebant, qui † Teſtes licet ſingulares cum deponant
de actibus ſocialibus, & reddant cauſam ſcientiæ, be-
nè probant Societatem, Corn. *conſ.* 134. *num* 1. *lib.* 1.
Gabr. *de Teſtibus concluſ.* 2. *num.* 43. Felic. *de Societ. cap.*
11. *nu.* 8. Rota coram Burat. *deciſ.* 255. *num.* 6. non obſtan-
tibus alijs Teſtibus à Porticella adductis, quibus vti ne-
gantibus, minus eſt credendum.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. OTTALORA.

Valliſoletana Matrimonij.

Veneris 23. Ianuarij 1665.

ARGVMENTVM.

Sponſalitia inter Coniunctos in Quarto Gradu, inutiliter contrahuntur. Matrimonium non tenetur contrahere is, qui ſtante Copula condemnatus fuit ad Dotem ſtupratæ conſtituendam, vel illam deſponſandum, & Dotem ſoluit, quæ acceptata à fœmina, ſponſalibus renunciaſſe videtur.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas ex Actorum reuolutione apparet.*

2 *Sententiæ iniuſtitia ex deciſionibus in cauſa factis liquet.*

3 *Sponſalium probatio debet eſſe plena, & concludens.*

4 *Apoca non recognita per Teſtes, qui illam ſcribere viderint, non probat.*

5 *Apoca Sponſalium debet rigoroſè recognoſci.*

6 *Teſtes deponentes de non conſcriptione Apocæ manu illius, de quo quæritur, fidem totalem Apocæ auferunt.*

7 *Sponſalia inter Coniunctos in Quarto Gradu, inutiliter contrahuntur.*

8 *Sponſalia etiam ſi contraherentur ſub reſeruatione diſpenſationis Apoſtolicæ, & illa ſuperuenerit, locus eſt pœnitentiæ.*

9 *Papa diſpenſando non habet ratum, quod actum eſt, ſed tantum licentiam impartitur.*

10 *Matrimonium contrahere non tenetur, is, qui condemnatus ad deſponſandum, vel conſtituendam dotem, ipſam dotem ſoluit.*

11 *Pœna diſpenſationis contra ſtuprantem, eſt non præciſa, ſed cauſatiua.*

12 *Fœmina ſtuprata recipiens Dotem, ad quam ſoluendam, vel ad ipſam deſponſandam, vir condemnatus fuerat ſponſalibus renunciaſſe videtur.*

13 *Matrimonium illud non eſt contrahendum coactè ex quo ſcandala, & mali exitus oriri poſſent.*

DECISIO CCXLII.

SENTENTIAM Rotalem à Reuerendiſsimo Do-
mino meo Decano, qua pronunciatum fuit Grego-
rium de Victoria, non eſſe compellendum ad virtute
Sponſalium contrahendum Matrimonium cum Philippo
Canotto tamquam validam, & Iuſtam cenſuerunt
DD. confirmandam † validitas enim ex Actorum reuo- 1
lutione conſtat, Iuſtitia † verò liquet ex deciſione præce- 2
denter edita die Lunæ 23. Iunii 1664.

Sponſalia ſiquidem non obſtant, nam cum de illis de- 3
beat plenè, & concludenter conſtare *cap.* 1. *& ibi gloſ. de
clandeſt. deſponſ.* Dec. *conſ.* 133. *num.* 2. Rota *in Colonien.
Prætenſi Matrimonii 27. Martii 1662 coram Eminentiſs.
Card. Celſo in princ.* Talis probatio non reſultat ex Apoca
promiſſionis conſcripta à Gregorio, dum † non fuit for- 4
miter recognita per Teſtes, qui viderint illam ſcribere, &
ſic caret legitima, & rigoroſa recognitione † in huiuſmo- 5
di Scripturis neceſſaria, Rota coram Buratt. *deciſ.* 143. *n.*
27. *& ibi Add. litt. E. & in dicta Colonien. Prætenſi Ma-
trimonii, §. vndè,* † attenta præſertim negatione Grego- 6
rij, & Teſtibus deponentibus, non eſſe illius manu con-
ſcriptam, & quod de facto ſuſpectum habeat, vt dictum
fuit in *Vlixbonen. Matrimoni 22. Iunii 1613. coram Card.
Sacrato*, qui ad ſtylum Curiæ de recognitione fa-
cienda per Teſtes habentes notam manu abundè re-
ſpondet.

Deinde cum Gregorius, & Philippa ſint coniuncti 7
in Quarto Gradu Sponſalia inter eos inutiliter contra-
cta fuiſſent, *cap. non debet de Conſanguin. & Affinit.*
adeout † etiam ſi contraherentur, ſub reſeruatione Di- 8
ſpenſationis à Sede Apoſtolica obtinendæ, & illa ſuper-
uenerit locus eſſet pœnitentiæ, iuxta veriorem opinionem
de qua relatis contrarijs, latè Guttier. *Canonic. quæſt. lib.*
2. *num.* 18. *& ſeqq.* Papa enim † diſpenſando non habet 9
ratum, quod geſtum eſt, ſed tantum contrahendi licen-
tiam impartitur, vt dictum fuit *dec.* 603. *n.* 20. *par.* 5. *rec.*
Buratt *deciſ.* 203. *num.* 6. *cum aliis adductis in deciſione in
hac Cauſa edito 23. Iunii 1664 §. præter quod, coram Reue-
rendiſſ. D. meo Decano.*

Accedit quod Gregorius Sententia Iudic. Criminal. fuit 10
condemnatus ad deſponſandam Philippam, vel conſtituen-
dam Dotem, quæ cum fuerit ſoluta ad Matrimonium
non tenetur, pœna enim † deſponſationis contra ſtu- 11
prantem eſt non præciſa; ſed cauſatiua, vt ex
Sententia communi Iudiciorum recepta pluribus
conge-

Digitized by Google

congeſtis firmat Barboſ. *in cap. ſi deduxit, de adulter. & de ſtupr. num. 7. & in ſpecie* Rota *deciſ. 779. par. 4. diuerſ. ex*
12 *num. 5.* itaque † cum Philippa Dotem receperit, Sponſalibus renunciaſſe videtur, vt dixit Rota *in Cordubea. Matrimonii 21. Maii 1663. §. præterea dum Maria, coram R. P. D. meo Veroſpio.*

Demum cum Gregorius à Philippa fuerit Criminaliter recuſatus vnius anni ſpatio carceratus, & graues expenſas ſubſtinuerit veriſimiliter inter eos orta fuerit
13 inimicitia, & odium, ex † quibus cum poſſint oriri ſcandala, & mali exitus, non eſt cogendus Matrimonium contrahere. *DD. in cap. ex litteris, de ſponſal.* Gabr. *conſ. 186. lib. 2.* Menoch. *conſ. 786. num. 2.* cum cumulatis per Marc. Anton. Maceraten. *var. reſolut. lib. 1. reſolut. 28. num.* 8. Rota coram Buratt. *deciſ. 311. & ibi Adden. cum aliis, &c.*

Et ita vna tantum, &c.

R. P. D. ALBERGATO

Sacræ Rotæ Decano.

Peruſina Bonorum Sancti Archangeli.

Veneris 23. Ianuarij 1665.

ARGVMENTVM.

Teſtibus benè informatis, & de publica voce, & fama deponentibus, etiam furto diffamatis, dummodo Sententia condemnatoria ſecuta non fuerit, creditur Liber priuatus quando probet.

SVMMARIVM.

1 *Dominium probanti debetur manutentio.*
2 *Colonus partiarius propriis ſumptibus terras excolendas accipit.*
3 *Fructus inter Colonum partiarium, & dominum fundi æquis portionibus diuidi debent.*
4 *Liber licet priuatus, tempore non ſuſpecto conſcriptus, & legitimè recognitus, benè probat.*
5 *Teſtes tanquam benè informati de publica voce, & fama deponentes, probare non dubitatur.*
6 *Fructus præſumantur percepti ad rationem in locationibus conuentam.*
7 *Teſtis etiam de furto diffamatus, niſi ſit condemnatus, fidem non amittit.*
Amplia, quod fortius procedit, quando examen diffamationem per plures annos præceſſerat, & alijs adminiculis, ſuppletur illius fides, num. 8. & 9.
10 *Teſtes non coarctantes negatiuam, nec concludentes, quod aliter fieri non potuerit, quin ipſi ſcirent, non attenduntur.*
11 *Teſtes melius informati, & ex pluribus adminiculati aliis, ſunt præferendi adminiculis deſtitutis.*

DECISIO CCXLIII.

IN DISPVTATIONE Dubij An eſſet ſtandum, vel recedendum à deciſis in hac cauſa edita 17. Martij 1659. coram Eminentiſs. Celſo ordinatum fuit, quod videretur de bono Iure, etiam ad effectum Manutentionis, ſuper quo hodie repropoſita Cauſa pro Sapientia Noua, reſponſum fuit; Nam bonum Ius ipſi, & dominium directum bonorum, de quibus agitur, probatur ex antiqua conceſſione, & applicatione eidem Sapientiæ à fel. rec. Martino V. facta, adminiculata ex depoſitionibus Teſtium, & Inſtru-
1 mentis Locationum, de quibus infra, quæ † operantur, vt homines Sancti Archangeli dd. bona conducentes quæſtionem dominij refricare non poſſint *l. ſi quis conductionis, C. de locat.* Menoch. *conſ. 711. num. 31.* Rota *deciſ. 222. num. 4. part. 8. recent. & in Bonon. Legati 22. Iunii 1661. §. cum enim, coram Eminentiſs. Celſo.*

Quod quidem bonum Ius Sapientiæ aſſiſtere, viſum eſt DD. pro recipienda à dd. hominibus, medietate fructuum de bonis in planitie exiſten. ac tertia parte de ſitis in monte, quia tale onus probatur ex natura rei, Libro Factoris Abbatiæ antiquo, & formiter recognito, pluribus Inſtrumentis Locationum, ac demũ ex depoſitionibus Teſtium ex natura bonorum; quia cum homines Sancti Archangeli
ſint Coloni partiarij, qui † proprijs ſumptibus Terras co- 2
lendas accipiunt, fructus inter † ipſos, & Sapientiam Do- 3
minorum fundi, quaſi inter ſocios, niſi aliter conuentum ſit; æquis portionibus diuidi debent, *l. ſi merces 28. §. ius maior. ff. locat.* Menoch. *conſ. 669. nu. 12. & 13. lib. 7.* Caroc. *de locat. par. 5. de oblig. quæſt. 8. nu. 1. fol. 250. et deciſ. 104. n. 4. in fine.* Gail. *obſeru. 23. ſub n. 14. verſ. tertio limitatur, in Colono partiario, lib. 2.* Peregr. *de iur. fiſc. lib. 3. tit. 4. nu. 32. verſ. ego autem.* Accedentibus præſertim partitis dicti,
libri, qui † licet priuatus, cum ab Officiali ante motã litem, 4
& tẽpore non ſuſpecto conſcriptus fuerit, concurrant mors ſcribentis, legitima recognitio, & alia adminicula probationis veritatem augent, vt limitando contrariam regulam tradunt Bald. *conſ. 146. n. 3. lib. 3.* Surd *dec. 199. n. 10. Adden. ad* Gregor. *deciſ. 79. n. 5.* Rot. *deciſ. 322. n. 2. & 3. par. 3. rec. Romana Penſionis Palatij 22. Iunii 1648. §. & primo, coram Reuerendiſs. Papien. vbi alii referuntur, & in Romana, ſeu Veliterna Affictus 22. Martii 1662. in princ. coram R. P. D. Veroſpio.*

Et hanc veritatem reſpectu plani comprobant, non ſo-
lum Teſtes in ſummario Sapientiæ *num. 2.* qui † tamquam 5
benè informati cum fuerint Conductores bonorum Sapientiæ deputati ad aſſiſtendum recollectæ Coloni, & dicant Colonos ſemper ſoluiſſe medietatem fructuum, & deponant de publica voce, & fama, benè probant, Peregr. *de fideicomm. art. 49. n. 143. in puncto* Rota *deciſ. 100. nu. 1. par. 4. & in Comen. Beneficii 18. Februarii 1661. §. quo verò, coram R. P. D Priolo, & in Camerinea. Pecuniaria 10. Martii 1662 §. tale autem, coram Eminentiſſ. Celſo.* Sed etiam Inſtrumenta locationum, dicto ſummario *num. 4.* in quo bona recipiuntur à Conductoribus, cum obligatione
ſoluendi medietatem fructuum † ad quam rationem in 6
locationibus conuentam, fructus præſumuntur percepti, vt alijs relatis dictum fuit in *deciſ. 139. n. 4. par. 8. rec. Romana Deuolationis Domus 30. Maii 1659. §. quod autem, & in Firmana fideicommiſſi 23. Maii 1661. coram me, in princ.*

Nec Teſtium fides minuitur ex eo, quod vnus ipſorum 7
anno 1657. de furto diffamatus fuerit. Tum quia ad hunc effectum in Ciuilibus non ſufficit ſimplex affirmatio, & carceratio, niſi etiam Sententia Condemnatoria ſequatur, Farinacc. *conſ. 50. n. 25. lib. 1.* cum alijs per Rotam *in Romana, ſeu Vercellen. fideicommiſſi 6. Aprilis 1663. §. fides au-*
tem, coram Reuerendiſs. Vicecomite, quæ nec † etiam in 8
præſenti poſſet operari, ſtante quod examen per plures annos diffamationem præceſſerat, iuxta *deciſ.* Merlin. *361.*
n. 3. Tum † quia ex alijs adminiculis, & numero Teſtium 9
eiuſdem fides ſuppletur, Alex. *conſ. 149. n. 6. lib. 5.* Natt. *conſ. 167. nu. 10.* Bald *conſ. 40. n. 4. verſ. ſed quando habet, lib. 5. Adden. ad* Buratt. *dec. 349. littera A. Camerinea. Pecuniaria 30. Maii 1661. §. hinc parum, coram Eminentiſs. Celſo.*

Prout non releuant Teſtes pro hominibus inducti, deponentes de perceptione medietatis de bonis tantum exiſtentibus ſubtus viam bubali. Quia omiſſo, quod non conſtat de exiſtentia dictæ viæ, quæ in acceſſu Iudiciali reper-
ta non fuit, placuit Dominis reſponſio, quod † non coar- 10
ctant negatiuam, nec concludunt, quod ſolutio de alijs bonis fieri non potuerit, quin ipſi ſcirent, vt requiritur ad hunc effectum, Honded. *conſ. 93. n. 34. & ſeq. lib. 2* Rota *coram Eminentiſſ. Celſo, & præter alios in prima deciſione, §. nec refert, dict. fuit in Nouarien. Bonorum 1. Iuli. 1644. §. ſecundus verò, coram bon. mem. Dunozeteo, & in Neapolitana Funeralium 27. Iunii 1661. §. neque Hebdomadarii, coram R. P.*
D. Veroſpio, & proinde † præferendi ſunt alijs pro Sapien- 11
tia deponentes pro affirmatiua melius informati, & ex pluribus adminiculati. Rota coram Mantica *deciſ. 366. nu. 6. deciſ. 215. n. 8. par. 8. recent. & ſequenda deciſionem, coram Eminentiſſ. Celſo, in Fulginaten. Domorum 26. Maii 1662. §. ſed & coram R. P. D. Priolo, Burgen. Funeralium 15. Iunii eiuſdem anni, § non obſtant teſtes, coram me, §. de tali autem.*

Quare cum ſolutio tertiæ partis de bonis ſitis in Monte, non controuertatur, & poſſeſſio Sapientiæ reſultet ex depoſitionibus Teſtium, & alijs de quibus ſupra, reſponſum fuit, conſtare de eius bono Iure, etiam ad effectum manutentionis, modo quo ſuprà.

Vtraque, &c.

REVERENDISS. D. CERRO DECANO.

Nunc S. R. E. Cardinali.

Æſina Fideicommiſſi.

Veneris 23. Ianuarij 1665.

ARGVMENTVM.

Teſtator quibus inducere voluiſſe cenſeatur perpetuum, & reciprocum fideicommiſſum, ad quod inducendum etiam coniecturæ admittuntur. Lineæ nomen, vti collectiuum aptum eſt includere omnes deſcendentes.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum quod ad alicuius fauorem ſit purificatum, ex verbis Teſtamenti dignoſcitur.*

2 *Subſtitutio vulgaris ſub fideicommiſſaria continetur.*

3 *Subſtitutus per fideicommiſſariam mortuo hærede grauato cenſetur, ac ſi immediate fuiſſet ſubſtitutus.*

4 *Fideicommiſſum reciprocum de linea ad lineam, vt inducatur requiritur, quod omnes fuerint vocati.*

5 *Coniecturæ ad inducendum reciprocum fideicommiſſum admittuntur.*

6 *Primogenitura de ſui natura eſt ſucceſſiua.*

7 *Teſtator conſtituendo Primogenituram, & faciendo digreſſum ad plures ſubſtitutionum gradus, & prohibendo bonorum alienationem cenſetur agnationi voluiſſe proſpicere, & inducere perpetuum, & reciprocum fideicommiſſum, & num. 8.*

9 *Verba in rem fideicommiſſum reale inducunt.*

10 *Linea tamquam nomen collectiuum omnes deſcendentes amplectitur.*

DECISIO CCXLIV.

IVLIVS de Amicis in Teſtamento condito anno 1591. conſtituit perpetuam Primogenituram, in Prædio, ſeu Villa di Fellonica, quam reliquit Alexandro fratri, ordinando tres Subſtitutiones; primam ad fauorem eius Primogeniti maſculi, & deſcendentium Maſculorum in infinitum; alteram ad fauorem Petri Simonis filij Claricis ſororis eiuſdem fideicommittentis, & Thomæ de Ghislerijs Coniugum, cum hoc, quod ſumere deberet eius Cognomen, & Arma. In tertia verò vocauit Secundogenitum ex Angelo altero filio dd. Claricis, & Thomæ, caſu quo dictus Petrus Simon deficeret ſine filijs, & pariter iniungendo onus aſſumendi Cognomen Domus de Amicis, & ſucceſſiuè idem Teſtator ſubdit, ibi: *In caſo, che per mancamento di Linea non ſi poteſſe effettuare il ſopradetto di Fellonica, e ſua Villa, vada alla Santiſſima Caſa di Loreto.*

Quia verò primo loco defecit Linea Alexandri, per obitum Franciſci ſine filijs, & pariter obijt Petrus Simon abſque filijs, hinc ad inſtantiam Antonij Secundo Geniti ex Angelo, quæſitum fuit 4. Iulij 1635. coram bon. memor. Card. Hieronymo Veroſpio; An conſtaret de fideicommiſſo ad eius fauorem, & affirmatiua prodijt reſolutio, qui cum lite pendente obierit relicto altero Antonio ex Angelo filio prædefuncto Nepote, iſte proſequendo diſputationem tàm contra hæredes Franciſci filij Alexandri, quàm etiam contra Almam Domum Lauretanam prætenden. ad eius fauorem fuiſſe purificatum fideicommiſſum, obtinuit diſputari dubium; An ſit ſtandum, vel recedendum à deciſis, vel potius fideicommiſſum ſit purificatum ad fauorem Almæ Domus, & pro eodem Antonio informante, reſolutum fuit.

1 Etenim quoad primam partem dubij ſubſiſtunt fundamenta deciſionis, quia fideicommiſſum fauore Secundogeniti ex Clarice, deſumitur ex verbis Teſtamenti, ibi; *Et in caſo, che il detto Signor Pietro Simone manchi ſenza figli voglo ſii del Secondo Genito, del Signor Angelo ſuo fratello carnale, purche egli laſci il Cognome de' Ghislerii, e ſi chiami degl'Amici*, non obſtante, quod Petrus Simon deceſſerit ante obitum filiorum Alexandri, primo loco ſubſtitutorum quia licet fuerit caducatus gradus Petri Simonis, & per eius prædeceſſum, non tamen deficit conditio
ſubſtitutionis ad fauorem filiorum Angeli, nam † ex vi 2
vulgaris, quæ ſub fideicommiſſaria continetur, Bart. *in l.*
Centurio num. 32. ff. de vulg. ſubintrando † in locum Petri 3
Simonis perinde cenſetur, ac ſi immediatè filij Alexandri fuerint ſubſtituti. Idem Bart. *in l. quamdiu 68. num. 10. verſ. Item facit, ff. de acquir. hæred.* Gratian. *diſcept. forenſ. cap. 979. nu. 21. & ſeqq.* Rota *deciſ. 201. num. 6. & ſequen. par. 8. rec. Interamnen. fideicommiſſi 26. Februarii 1654. coram R. P. D. meo Beuilaqua cum aliis relatis in deciſ. §. & quidem.*

Neque dubitari poteſt, quin onus fideicommiſſi iniunctum omnibus de linea Alexandri fuerit repetitum ad fa-
uorem ſubſtitutorum in ſequen. gradibus. Quamuis † 4
enim explicitè non concurrant omnia requiſita ad inducendum fideicommiſſum reciprocum de linea ad lineam, quod ſcilicet omnes fuerint vocati, ſubſtitutio ſit facta vltimo morienti, & de tota hæreditate, vt tradunt DD. in *l. hæredes mei 17. §. cum ita, ff. ad Senat. Conſult. Treb.* Plu-
res autem in propoſito concurrunt coniecturæ, quæ † ad 5
inducendam reciprocam admittuntur etiamſi prædicta requiſita non concurrant, vt dixit Rota coram Merlin. *dec. 326. num. 16. in Terracinen. fideicommiſſi de Pilorciis 13. Maii 1648. coram Reuerendiſs. Ghislerio Epiſcopo Imolen. confirmata* coram Eminentiſs. Card. Otthobono *deciſ. 177. per tot. cum alleg. in Bonon. Bonorum 27. Ianuarii 1662. coram R. P. D. meo Albergata.*

Ex coniecturis, quæ ſingulariter recenſentur in deciſio- 6
ne vltra conſtitututionem Primogenituræ de ſui natura ſucceſſiuæ contemplationem agnationis, veræ, & fictæ, & digreſſum ad plures gradus ſubſtitutionum præcipuè
placuit DD. prohibitio † alienationis per Teſtatorem fa- 7
cta de Prædio controuerſo ad dictam rationem per eum expreſſam, ibi; *Perche la voglio, che quella Villa, Poſſeſſione ſopradetta perpetuamente ſii Primogenitura di uno di Caſa delli Amici, e non poſendo nelli Maſchi, traſcenda nella Linea Feminina, come hò detta di ſopra.* Hæc enim
ratio † plurimum deſeruit ad inducendam reciprocam, ne 8
alias contra mentem Teſtatoris Prædium exeat de illius Familia vera, vel ficta, cui voluit particulariter proſpicere, Rota *deciſ. 284. num. 23. & ſequen. par. 6. recent. & dictum fuit in Romana fideicommiſſi de Maximis 24. Martii 1659. coram R. P. D. meo Beuilaqua, §. quod facilius.*

Ponderando etiam verba præfatæ diſpoſitionis fuiſſe di- 9
recta, ibi; *Perche voglio, che quella Villa*, quæ videtur inducere fideicommiſſum reale, & ſic bona cenſentur obnoxia ſubſtitutorum, itaut alter aliteri reſtituere teneatur, vt in *Rauennaten. Fideicommiſſi 11. Februarii 1661. coram R. P. D. meo Priolo, §. maxime cum Teſtator.*

Quo verò ad ſecundam partem dubij dictum fuit nondum eſſe purificatum fideicommiſſum ad fauorem Almæ Domus, quia cum prætendat deſumere eius vocationem ex verbis ſuperius recenſitis: *In caſo che per mancamento di linea non ſi poteſſe effettuar il ſapradetto fideicommiſſo, &c. vada alla Santa Caſa di Loreto*, ſufficit pro nunc reſpondere hunc caſum non eueniſſe, quia ob exiſtentiam Antonij ſecundogeniti ex Angelo non dicitur adhuc defe-
cta, cum † linea tamquam nomen collectiuum omnes de- 10
ſcendentes amplectatur ad trad. per Peregr. *de fideicomm. art. 22. n. 24.* Rota *deciſ. 97. num. 6. par. 7. recent.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. TAIA.

Romana Multiplici.

Lunæ 26. Ianuarij 1665.

ARGVMENTVM.

Poſitiones ad quid fiant, & aduerſarius in iſtis quomodo reſpondere debeat. Reſponſio relatiua ad inſtrumentum in poſitionibus non admittitur, vt ponens releuetur ab onere illud extrahendi inſtrumentum, ad quod ſit relatio.

SVM-

Digitized by Google

S V M M A R I V M.

1 *Poſitiones fiunt vt per aduerſarij confeſſionem ponens ab onere probandi releuetur.*
2 *In poſitionibus aduerſar.us ex ſua reſponſione in iudicio, vel confitendo, vel mentiendo ſe onerat.*
3 *Poſitionibus per verbum credit, vel non credit ſimpliciter, & explicitè debet reſponderi, & dicitur ſimpliciter, quaſi ſine plica, & inuolutione, & num. 4.*
5 *Reſponſio ad poſitiones debet eſſe clara, vt iudicem certificet & ponentem ab onere probandi releuet.*
6 *Reſponſiones ad poſitiones requiritur, vt concipiantur ſub duabus negatiuis non credit vt ponitur, nec ad effectum ad quem ponitur.*
7 *Reſponſio relatiua ad inſtrumentum non debet admitti, ne ponens grauetur onere illud extrahendi.*
8 Michalor. cap. 55. num. 23. in deciſ. 31. nu. 31. *quomodo intelligendus.*

D E C I S I O CCXLV.

IN poſitionibus Ponens ſimpliciter poſuit, reſpondens autem, vt ſaluo Iuramento proniot eſſet ad negandum inſtructus à *Speculatore depoſition. §. 6. num. 1. & 13. verſ. etiamſi Iudex* reſpondit non credit vt ponitur, ſed credit vt in Inſtrumento ſuper hoc alias ſtipulato, non credit vt ponitur, neque ad effectum ad quem ponitur, ſed credit ſolum, vt in actis, & ſic de ſingulis, ac demum proteſtatus fuit, quod per relationes ad Inſtrumenta, & alia Iura non intendit illa approbare. Vnde controuerſum eſt, an conſtet de ſufficienti reſponſione, & DD. non conſtare dixerunt.

1 Quia fiunt † poſitiones, vt per Confeſſionem Aduerſarij
releuetur Ponens ab onere probandi *notat gloſſ. 1. verſ. fiunt*
autem cap. 1. de Confeſſion. in 6. Specul. *de poſit. §. 2. n. 1.* Veſtr.
introduct. cap. 14. nu. 1. lib. 5. & ibi Crauet. *ante n. 14. cum pluribus apud* Poſth. *de manut. obſeru. 83. num. 4. & 5. &* Michalor. *de poſit. cap. 2. num. 1. vbi paſſim* Rota, & coram Buratt.
deciſ. 882. num. 1. verſ. & quæ releuent ab onere probandi. Et
Aduerſorius ipſe ex ſua in iudicio reſponſione, vel confitendo, vel mentiendo ſe onerat Poſth. *d. obſeru. 83. dicto n. 4.*
in fine, & ad ſtatutum ipſum vrbis depoſit. 83. lib. 1. & ibi
Fenzon. *num. 2.* vt proinde illis per verbum credit, vel non
credit ſimpliciter, & explicitè, & ſingulariter ſingulis me-
3 dio Iuramento debeat reſponderi ad literam dicti ſtatuti †
ſimpliciter quaſi ſine plica, & inuolutione dixit *gloſſ. ſimpliciter Clem. 2. de verb ſignific.* Fenzon. *ad dictum ſtatut. nu.*
46. & 52. Crauett. *ad Veſtr. d. cap. 14. dict. nu. 14.* Ridolphin.
in prax. iudic. cap. 10. nu. 31. p. 1. Michalor. *depoſit. tot. cap. 39.*
Ludouic. Peruſ. *deciſ. 8. par. 1. & poſt* Michalor. *dec. 31. n. 5.*
5 amplius declarando, vt debeat reſponſio eſſe clara, & ad
propoſitum, ita vt certificet Iudicem & Ponentem releuet
ab onere probandi Poſth. *dicta obſeru. 83. num. 42. verſ. debetque reſponſio* Ridolphin. *d. cap. 10. num. 75.* Rota coram Buratt. *deciſ. 882. n. 1.*

Huiuſmodi viſæ non fuerunt DD. præſentes reſponſio-
nes, licet enim ſoleat admitti affirmationi, ſiue negationi
6 adiectio, vt ponitur ſiue ad effectum ad quem ponitur †
requiritur tamen, vt concipiantur ſub duabus negatiuis
non credit, vt ponitur, neque ad effectum ad quem ponitur, vt ex Rota *primum cor.* Seraphin *deduxit liber. pract.*
Iudic. cap. 13. num. 23. verſ. Quæ reſponſio lib. 2. Fenzon. *ad d.*
ſtatut. d. num. 47. Poſth. *d. obſeruat. 83. nu. 41.* Rot. *deciſ. 846. nu.*
2. verſ. ad tertium part. 4. diuerſ. & annot. ad Ludouiſ. *deciſ.*
282. n. 10. quia ſunt duæ orationes &c. annot. ad Ludouiſ. *&*
apud Fenzon. *dd. locis.*

Et licet reſpondens præſagiente hoc ſibi animo, iterum reſponderit iuxta formulam omnibus, & ſingulis poſitionibus, non credit, vt ponitur, neque ad effectum, ad quem ponitur attamen aduerſatus æque, & ſemper eſt ſimplici negationi, adiecta poſteà affirmatione, & ipſa qualificata, ſed credit vt in Inſtrumento, ſed credito ſolum vt in actis, & propterea proteſtando non intendere quidem illa approbare, vbi ponens nihil de Inſtrumento, nihil de actis poſuerat, quo caſu volunt omnes reſponſionem relatiuam non admitti, quia poſitiones fiunt à Ponente, vt
releuetur ab onere probandi, & extrahendi Inſtrumenta,
7 & ideo † illa reſponſio relatiua non debet admitti, vt Po-
nens releuetur ab onere extrahendi illud Inſtrumentum
ad quod ſit relatio &c. ex aliis, & præcipuè Bald. *ad §. quod*

obſeruari l. 2. C. de Iur. iuran. propter calumn. in fin. apud Michalor. *de poſition. cap. 55. à num. 11. maximè nu. 22. præclarè* Fenzon. *ad d. ſtatut. à num. 70. vb. ſtatuitur Communis opinio* Ridolphin. *d. cap. 10. num. 49.* Modern. Pract. Capoc. *prax. cap. 2. num. 24. par. 2.* Minſing. *obſeru. 86. n. 1. verſ. Pone quod in poſition. Cent. 1. & tota obſeruat. 81. cent. 6. & de prax. Curiæ Romanæ etiam in diebus illis* Spereil. *de Inſtr. edit. §. 5. ſub num. 5. & poſteà d. deciſ. 846. ad fin verſ. quantum ad octauum* & in diebus noſtris *coram R. P. D. Meltio in Romana Vineæ ad Aquam ſanctam 14 Martii 1659. §. vltimo.*

Non obſtitit † Michalor. *d. cap. 55. num. 23. limitas* Lu- 8
douic. *d. dec. Peruſina 8. & apud ſe d. deciſ. 31. n. 31.* Si veritas contentorum in poſitione pendeat ex facto, vel antiquo, vel admodum inuoluto, vel plura capita habente, &c. Quia reſponſum eſt ex ſpecie dictæ deciſionis, vbi in poſitione continebatur tenor cuiuſdam ſententiæ inter partes latæ, vt in principio deciſionis, & ſententia erat inuoluta, & plura capita continebat &c. in *d. deciſ. nu. 31.* At hæ poſitiones ſimplices ſunt Inſtrumenta verò, & acta ipſa in reſponſionibus relata & relatiua non conſtant, quæ conſtare debent, aut edere debet excipiens in ſua exceptione Actor, non autem Ponens, & eò minus quod ipſis poſitionibus grauaretur onere probandi à quo releuandus eſt vt ſupra.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. CERRO DECANO

Nunc S.R.E. Cardinali.

Moguntina Canonicatus.

Lunæ 26. Ianuarij 1665.

A R G V M E N T V M.

Beneficia ad Epiſcopatum promoti vacare intelliguntur, niſi adſit indultum Apoſtolicum illa retinendi, quod impedit vacationem, & efficit, vt promotus eadem retinere valeat abſque innouatione tituli, quæ non vacant niſi per illius obitum.

S V M M A R I V M.

1 *Literæ Apoſtolicæ non iuſtificatæ non ſunt exequendæ*
2 *Beneficia omnia ad Epiſcopatum promoti de iure vacant.*
Limita tamen niſi præuentiuè concedatur per Pontificem retentio, & n. 3.
4 *Beneficia ad Epiſcopatum promoti non attento indulto retinendi Sedi Apoſtolicæ remanent reſeruata.*
5 *Indultum ad Epiſcopatum promoto conceſſum retinendi beneficia, quæ alias per promotionem vacarent, impedit vacationem, & efficit vt promotus abſque innouatione tituli beneficium vt prius retineat, nec vacare intelligitur niſi per illius mortem naturalem.*
6 *Reſeruatio inducta per* Extrauag. ad regimen. *ſuper promotione fundatur, & operatur quod omnia beneficia ſiue tunc vacantia, ſiue in futurum vacatura Sedi Apoſtolicæ ſint reſeruata.*
7 Simonet. de reſeruat. qu. 27. *& alii explicantur.*
8 *Gratia retentionis præcedentem vacationem non tollit, ſed ſuſpendit eius effectus vſque ad obitum quo eueniente promotio ſit vti de vacante per promotionem in caſu quo retentio conceſſa fuiſſet poſt ſecutam vacationem per promotionem.*
9 *Vacatio excluditur quando promouendo ad Epiſcopatum conceſſa fuit retentio ante ſecutam vacationem, quæ retentio prorogatur ad mortem ipſius promoti, & vacatio per mortem ipſius contingit, & prouiſio ſit vti de vacante per obitum.*
10 *Clauſula ſine præiudicio, ſiue alio quouis modo vacet requirit iuſtificationem illius modi Papæ narrati, qua ceſſante alius modus deſumi non poteſt.*

Digitized by Google

DECISIO CCXLVI.

ADEPISCOPATVM Wormaſiæ promoto Vgone
Euerardo Cratz, Sanctiſſimus D. N. eidem conceſ-
ſit tacnlratem retinendi Canonicatum, quem tunc tem-
poris obtinebat in Ecleſia Moguntina, cuius facultatis
vigore illum retiouit vſque ad eius obitum ſequutum de
menſe Maij 1663. cum autem Philippus Fridericus illum
impertrauerit à Sede Apoſtolica vti vacantem per promo-
tionem ad Epiſcopatum, dubitaui Aneius literæ Apoſto-
licæ ſint exequendæ, & Rota cenſuit illas non eſſe exe-
quendas.
1 Etenim † non videntur iuſtificatæ in ea parte in qua
oarratum fuit Canonicatum de quo agitur vacaſſe per
promotionem Vgonis ad Eccleſiam Wormaſieo, quia
2 † licet de Iure omnia beneficia promoti ad Epiſcopatum
3 vacent, *cap. cum in cunctis §. 1. de elect.*, ceſſat † tamen va-
catio ex indulto retentionis præuentiuè illi conceſſo vbi
Summus Pontifex expreſſe decreuit Canonicatum huiuſ-
modi promotionem non vacare Summario Io. Lucæ *nu-
mer.* 1.
4 Non obſtat, quod † beneficia promoti ad Epiſcopatum
non attento Indulto retinendi ſemper remaneant Sedi
Apoſtolicæ reſeruata *per Extrauag. ad regimen. de præ-
ben.*
Quia dixerunt Domini. Aliud eſt beneficium vacare
per promotionem, & aliud beneficium eſſe reſeruatum;
reſeruatio enim eſt certa in controuertibilis, ſed non inde
certa eſt vacatio per promotionem, quoties Papa, vt hic
5 præuentiuè conceſſit Indultum retinendi. Iſtud † enim
impedit vacationem, quæ alias per ſubſequentem promo-
tionem induceretur, & operatur, vt promotus abſque
lonouatione tituli, & abſque noua collatione, & poſ-
ſeſſione beneficium vti prius retineat, quod non prius va-
cat, quam ſucceſſiuè per eius mortem naturalem, vt opti-
mè reſpondit Rota coram Pen. *deciſ. 1127. num. 12. & ſeqq.
in Cuſentina beneficii* 18. *Iunii 1631. coram bon. memor. Du-
nozetto.*
6 Reſeruatio † autem inducta per Extrauag. ad regimen.
non fundatur ſuper vacatione, ſed ſuper promotione, &
efficit, quod omnia beneficia ſiue tunc vacantia ſiue in fu-
turum vacatura Sedi Apoſtolicæ reſeruata ſint iuxta eius
litteralem diſpoſitionem.
Auctoritates verò ab Informantibus pro Philippo caſui
7 noſtro non contradicunt neque applicantur, † nam Simo-
net. *de reſeruat. quæſt.* 27. Caſſador. *deciſ.* 3 *de conſtit.* Man-
doſ. *ad reg* 1. *Cancellar. quæſt.* 15. *numer.* 7. *& alij nihil aliud*
firmant, niſi quod beneficia promoti cui conceſſa fuit re-
tentio, remaneant reſeruata, vt prius quod non controuer-
titur, ſed non inde ſequitur, nec ipſi voluerunt, quod va-
caret per promotionem, imo expreſſis verbis præſuppo-
nunt vacationem per mortem, vt Simonet. *d. quæſt. 27. nu.
5. ibi:* deinde moritur in partibus Et ibi: quocumque tem-
pore ſint vacatura. Caſſador ibi: nam quomodocumque
poſtea vacent cenſentur reſeruata, etiamſi per obitum, *d.
dec. 3. de conſtit.*
Alij autem, qui voluerunt vacare per promotionem,
loquntur, & intelligendi ſunt dumtaxat, in caſu quo re-
tentio conceſſa fuiſſe poſt ſecutam vacationem per pro-
8 motionem. Tunc enim gratia retentionis ipſam præce-
dentem vacationem non tollit, ſed ſolum modo ſuſpendit
eius effectus vſque ad obitum, quo ſuccedente promotio
fit vti de vacante per promotionem, cum illa vacatio nun-
9 quam fuerit conſumpta, ſecus † autem eſt quando reten-
tio conceditur ante ſecutam vacationem, nam hoc caſu
per gratiam ipſius retentionis impeditur, & excluditur
vacatio, ob promotionem ſolumque retentio, ſeu effectus
reſeruationis prorogatur ad mortem ipſius promoti, &
tunc vacatio ſuccedit per mortem ipſius promoti, & proui-
ſio fit vti de vacante per obitum, vt diſtinguendo declarat
Barboſ. *allegat. pro Philippo vot. deciſ. 28. ſub n. 13. verſ. quod
tunc demum ego intelligebam.*
Neque Philippo ſuffragari poteſt clauſula *ſine præiudi-*
10 *cio ſiue aliquo modo vacet*, quia requirit iuſtificationem †
ſaltem de facto illius modi diſpoſitiue Papæ narrati per
promotionem, qua iuſtificatione ceſſante, alias modus de-
ſumi non valet *iuxta deciſ.* Coccin. 139. Tantoque minus
in propoſito ſumi poteſt vacatio per obitum, cum particu-
lariter à Sanctiſſimo excepta fuerit ibi: Dummodo Cano-
nicatus, & præbenda huiuſmodi non vacet per obitum.
Et ita vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Fideicommiſſi, de Boncompagnis.

Vener. 30. Ianuarij 1664.

ARGVMENTVM.

Solutio imaginaria ad fauorem hæredis creditoris in bonis hæreditarijs ad quem effectum intret, vt per iſtam acquiratur dominium, quid ſit ſeruandum. Dos ſequuto patris, & matris obitu filio debetur. Legitima in annis paternis filio debetur, & detrahitur etiam ex bonis donatis, & fideicommiſſo ſubiectis. Bona ex induſtria acquiſita non dicuntur hæreditaria.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſo non iuſtificato immiſſio in bonis fideicommiſſarijs competere non valet in vim* leg. final. C. de edict. Diu. Adriani tollendo.
2 *Donatarius deſcribendo creditum ſuum quod habebat cum donatore in inuentario de bonis donatis confecto per imaginariam ſolutionem cenſetur tot bona in ſui ſatisfactionem appropriaſſe*
3 *Bona à donatario ſibi appropriata reſpectu crediti ſui cum donatore efficiuntur fideicommiſſaria, & eſt ac ſi eſſent in donatione comprehenſa.*
4 *Solutio immaginaria in bonis hæreditarijs ad fauorem hæredis creditoris intrat, vt non ſubiaceat reſtitutioni fructuum, non autem vt efficiatur dominus.*
5 *Dominum per imaginaria ſolutionem vt hæredi acquiratur debent citari intereſſe habentes, vt iudicis authoritate bona ab alijs ſeparentur, & hæreditati creditoris aſſignentur.*
6 *Creditum quando eſt clarum, & liquidum competit immiſſio in vim vtilis Saluiani in bonis ſibi hypothecatis.*
7 *Actio de euictione, quem tenet, eundem agentem repellit exceptio.*
8 *Retentio ſicut filio hæredi competit pro detractionem legitimæ, ita & illius mediatis ſucceſſoribus.*
9 *Dos poſt obitum coniugum filio, & hæredi debet reſtitui.*
10 *Pater dotem vxoris filij recipiens tenetur ad illius reſtitutionem.*
11 *Hæreditas à detractionibus minuitur.*
12 *Detractiones impediunt immiſſionem agentibus in iudicio Saluiani.*
13 *Legitima in bonis paternis de Iure filio debetur, & n. 18.*
14 *Legitima non obſtante donatione cum onere fideicommiſſi detrahenda eſt.*
15 *Legitima non debetur niſi ſecuto obitu patris.*
16 *Pro legitima hypotheca non competit, & non poteſt retardare immiſſionem fideicommiſſarijs hypothecam habentibus & n. 17.*
19 *Pater legitimam filijs grauare voluiſſe non cenſetur hypotheca ad fauorem donatarii.*
20 *Bona acquiſita ex induſtria & tranſactione non poſſunt dici hæreditaria alicuius.*

DECISIO CCXLVII.

VIGORE particularis fideicommiſſi per Vgonem Seniorem de Boncompagnis ordinati ſuper certis bonis Gregorio filio donatis, & quo ad portionem Vgonis Iunioris ex dicto Gregorio nati purificati ad fauorem Marci Antonij, & aliorum filiorum Cæſaris & Balthaſaris d. Vgonis fratrum iuxta reſolutiones coram me editas 22. Martij 1662. & 18. Iunij 1663. cum ſubſequuta ſententia, & modo filij Balthaſaris petebant immiſſionem in quadam tenuta nuncupata di Fiorentino, & medietate domus poſitæ in ciuitate Viterbii per filios bon. me. Pauli de Boncompagnis poſſeſſis in vim renunciationis, & ceſſionis Iurium illi facta à Carolo fratre in religione Prædicatorum aſſumpti in nomine Franciſci Mariæ profeſſo, & vltimo loco defuncto, ſed Rota eis denegandam eſſe reſponderunt, quia licet doceant de exiſtentia, & purificatione fideicommiſſi ex reſolutionibus captis cum
quibus

Digitized by Google

quibus DD. tranſferunt pro reſolutione primæ partis du-
bij, fatentur tamen, quod hæc bona, ad quorum poſ-
ſeſſionem inſtant immitti, non ſint compræhenſa in do-
natione & particulari fideicommiſſo ibi inſtituto, ſicque
deficiunt in altero ex requiſitis neceſſarijs in interdicto
adipiſceñ *ex l. fin. C. de edict.* Diu. Adri. toll. Bald. *conſ.* 84.
circa fin. lib. 1. Grauet. *conſ.* 61 *nu.* 6. *& conſ.* 189. *nu.* 4. Rota
cor. Card. Mantic. *dec.* 33. *nu.* 9. *& inter diuerſ. deciſ.* 441. *n.* 1.
par. 1. *& in rec. deciſ.* 391. *nu.* 8. *par.* 2. Et in ſpecie ad eoſ-
dem excludendos ab alia portione bonorum, reſponſum
fuit 14. Decembris 1663. cor. me.

Non obſtat, quod ex cauſa alienationis locorum mon-
tium, & cenſuum donatorum, & omiſſi annui inueſti-
menti ſcutorum mille in exequtionem donationis promiſ-
ſi Vgo donator remanſerit debitor Gregorij donatarij in
2 ſumma ſcut. 26 mil. & † ob id iſte ſecuto patris obitu de-
ſcribendo hoc ſuum creditum in inuentario de bonis illius
confecto per imaginariam ſolutionem cenſetur tot bona
ſibi appropriaſſe in ſui ſatisfactionem *ad text. in l. debitori*
7. *C. de pact.* Peregr. *de fideic. art* 25. *num.* 15. Rota *dec* 198.
num. 6. *part.* 7. *rec.* & ſubinde effecta fideicommiſſaria non
3 ſecus ac ſi eſſent in donatione comprehenſa poſſe fidei-
commiſſarijs eo modo illa vendicare, & petere immiſſio-
nem vt ſuper bonis originaliter fideicommiſſo obnoxijs *l.*
Imper. 77 *ff. de legat.* 2. Surd. *deciſ.* 15. *numer.* 10. Mag. *dec.*
Florentina 16. *num* 6. *dec.* 164. *num.* 15. *par.* 7. *rec.* quia ima-
4 ginaria ſolutio in bonis hæreditarijs † ad fauorem hæredis
creditoris intrat tantum ad effectum, vt non ſubiaceat
reſtitutioni fructuum, non autem, vt efficiatur Domi-
nus, nam ad acquirendum dominium opus eſt, vt citatis
Intereſſe habentibus Iudicis authoritate, & ſeruata for-
ma tradita *in l. à Diuo Pio §. ſi ſuper rebus ff. de re iudic.* bo-
3 na ab alijs ſeparentur, & hæreditati creditoris aſſignentur
vt declarat Bald. *in d. l. debitori n.* 5 *C. de pact.* Mareſcot. *var.*
reſol lib. 1. *c.* 37. *num.* 7. Rot *deciſ.* 680. *num.* 6. *par.* 1. *diuerſ.*
& coram Card. Seraphin *deciſ.* 967. *num.* 1. *alijſque cumula-*
tis reſponſum fuit in Romana fideicommiſſi de Matis 3. *Iunii*
1661. *§. quoniam placuit coram R. P. D. meo Boarlemont*, *&*
in d. deciſ. 4. *Decembris §. nec viſa fuit.*

6 Deficientibus ex his ſuppoſitione iſtorum bonorum do-
nationi, & Imaginaria, ſolutione nec ſuffragatur fidei-
commiſſarijs eorum creditum cum hæreditate Vgonis fi-
deicommittentis ſit clarum, & ideo ſaltem ipſis danda
ſit immiſſio in vim vtilis Saluiani interdicti, ſuper por-
tione tenutæ, & medietate domus hypotecatis pro obſer-
uantia contentorum in donatione Menoc. *de adipiſ. remed.*
n. 65. Rota *deciſ.* 44. *n.* 4. *part.* 1. *diuerſ. apud* R. Terracinen.
deciſ. 304. *num.* 2. & coram Eminentiſſ. Cardinali Otthob.
deciſ. 238. *nu.* 2. nam omiſſo quod hæc rata bonorum Patri
Franciſco Mariæ obtinuit vigore diuiſionis inter vocatos
ad fideicommiſſum inita cum ſpecifica promiſſione eui-
ctionis, quæ certè obſtat ipſis, vti habentibus cauſam à
tranſigentibus, & ratam bonorum illis aſſignatam poſſi-
7 dentibus iuxta regulam, quem de euictione tenet actio
eundem agentem repellit exceptio *legis vindic ff. de euict.*
& fuit ſimiliter in dicta dec. animaduerſum ſub §. in domo non
ex eo concluſum fuit non eſſe dandam immiſſionem,
quia rei conuenti excipiebant de detractionibus compe-
8 ten. Gregorio Donatario in bonis Vgonis †, pro quibus
quemadmodum ei debebatur retentio ita & ipſis mediatis
ſucceſſoribus Oldrad. *conſ.* 107. *num* 8. *in pract.* Alex. *conſ.*
578. *num.* 5 *verſ. ex quibus* Gabr. *conſ.* 56 *nu.* 5. *verſ. datur*
etiam lib. 1. Rot. *dec* 269. *num.* 7. *par.* 8. *recent.*

Inter has autem detractiones vna, & præcipua illa eſt
ſcut. 3100. quæ Vgo in cauſam dotis Iacobæ vxoris, &
9 matris Gregorij recepit, & poſt obitum coniugum erant
filio, & hæredi reſtituenda *l. vnic. §. cum autem C. de rei*
vxor. act. Rot. *dec.* 24. *nu.* 1. *part.* 7. *rec. & in Romana fideicom-*
miſſi de Alberinis 10. *Decembris præteriti coram me §.* 1. *in fine.*

10 Altera detractio debetur tam pro dote ſcut. 2000. Ange-
læ vxoris ipſius Gregorij ab ipſo Vgone Patre receptorum,
cuius propterea hæreditas ſubiacet reſtitutioni *ad text. in l.*
ſi cum dotem 23. *§. tranſgrediamur ff. ſolut. matrim.* Neguzant.
de pign par. 2. *remed.* 4. *num.* 36. *verſ. intelligendo* Olaſc *deciſ.*
43. *num.* 8 Rot. *dec.* 644. *num.* 2. *par.* 4. *rec.* quam pro alijs
dotibus Flauiæ, & Margharitæ eiuſdem Vgonis ex filia
neptis, & de mandato Rotæ ſolutis necnon pro pluribus
pecuniarum ſummis in ſatisfactionem diuerſorum credi-
torum Vgonis partim ab eodem Gregorio, & partim ab
ipſo Paulo ſolo, & vnitim cum aliis fratribus exburſa-
11 tis iuxta notulam in ſummario relatam. Tales enim

detractiones minuunt hæreditatem illius *l. Papin. §.* 4. *ff.*
de inoff. teſtament. l. 2 *ff. ad Trebell l. in reſtit. C. de petit. hæred.*
Card. Caualer. *deciſ.* 476. *num.* 1. & impediunt immiſſio-
nem † agentibus in Iudicio Saluiani *l.* 2. *ff. qui pot. in pignor.* 12
habeat Statil. Pacif. de Salu. *inſpect.* 3. *cap.* 2 *num.* 442. Man-
tic. *deciſ.* 69 *num.* 11.

Tertia demum deductio conſiſtit in legitima Iure natu-
rali debita Gregorio in bonis paternis *l. Parent. & l. cum quæ-*
ritur C. de inoff. teſtam §. fin. Inſtit. de hæred. quæ ab inteſt. defer.
cap. Rain. *de teſtam.* Rota *coram bo. me.* Merlin. *d. dec.* 828.
num. 4. & non obſtante donatione cum onere fideicommiſſi
debet detrahi *l. filiusfamilias §. Diui, vbi* Rip. *num.* 27. *&* 28.
ff. de legat. 1. *l. quoniam in prioribus ff. de inoff teſtam* Buratt.
conſ. 15. *num.* 41. *cum ſeqq. lib* 1. *ſan. mem.* Gregor. XV. *dec.*
266. *num.* 3.

Non officit quod pro conſequutione legitimæ non niſi
ſecuta morte Patris debitæ *l. Papin.* 8. *§. vnde ſi quis ff. de*
inoff. teſtam. non competat hypotheca *§. cæterum authenti-*
ca & cum de appellat. cognoſc. Alex. *in l.* 4. *n.* 15. Rip. *n.* 114. *ff.*
ad l. Falcid. Surd. *conſ.* 41. *num.* 8. Giouagn. *conſil.* 2. *numer.*
primo lib. 2. atque † ideo hæc non ſit apta retardare immiſ- 17
ſionem fideicommiſſarijs hypothecam habentibus, quia
obiectum remouetur ex facto & donatione in qua ſe fun-
dant fideicommiſſarij Vgo enim donauit Greg. & ſucceſ-
ſiuè alijs præuia perſeueratione legitimæ † illi ex legis de- 18
terminatione competentis, illatæ vltra donationem ſcut.
3000. ſemper ſalua &c. ex quo inutilis redditur excitata
quæſtio defectus hypothecæ, cum inſpici debeat diſpoſitio
donatoris, qui dempta prius legitima donauit, & confor-
mando ſecum iuris diſpoſitione noluit in aliquo filium
grauare, † nec quantum eſt legitima hypotecam in ſuis bo- 19
nis ad fauorem donatariorum conſtituere *§. prohibemus*,
ibique gloſ. in verb reliquit Auth. de trien. & ſemiſſe Bart. *in*
l. vxori, num. 3 *ff. de vſufructu ibi.* Natt. *conſ.* 17. *num.* 69. Ro-
ta *dec.* 579. *num.* 11. *p.* 5. *recent.*

Quibus pro denegatione Immiſſionis in prædicta tenuta
de Florentino accedit, quod pendente diuturna lite in hoc
Tribunali in montis Phaliſci, ſeu Viterbien. ſupplementi
legitimæ prius coram bon. me. Coccin Card. Panzirol. &
Merlin. & deinde coram Bichio Reuerendiſſimo Papien.
Et Eminentiſſimo Cardinal. Otthob. latiſque ſententijs
concedentibus illis de Biſentijs in cauſa actoribus immiſ-
ſionem in octo ex 25. partibus d. tenutæ cum condemna-
tione ad reſtitutionem fructuum, & reiectione expenſa-
rum vt ab omnibus ſe eximeret bon. me. Paulus poſt lon-
gam litem, & maximas expenſas cum illis ad tranſactio-
nem deuenit, & ſolutis ſcut. 2250. reportauit Iurium
ceſſionem, qua mediante ſucceſſit in locum DD. de Biſen-
tijs adeò vt bona ſic acquiſita non computentur in hæredi-
tate, & fideicommiſſo; † nihilque creditores, & fidei- 20
commiſſarij poſſunt prætendere, quaſi illa habeantur
ex Induſtria, & tranſactione non autem ex hæreditate Do-
nationis vt per notata in *l.* 3 *in fin. vbi gloſſ. in verb.* Decius
ff. ad l. falcid. probat aliis cumulatis. Gratian. *diſcept.* 733.
num. 17 Rota *deciſ.* 674. *num.* 28 *par.* 4. *& deciſ.* 34. *numer.* 8.
& 9. *par.* 7. *rec.*

Et ita vtraque parte informante &c.

R. P. D. EMERIX.

Florentina Oratorij.

Vener. 30. *Ianuarii* 1665.

ARGVMENTVM.

Filius, quod ſit adulteri, & non patris ex
quibus probetur, Hæres contra factum
defuncti venire non poteſt Teſtes qui ſint fi-
de digniores Legitimatus in Iura legiti-
mantis, ſuccedere valet. Teſtator defi-
cientibus legitimi, illegitimos potius quam
extraneos ad Iuſpatronatus admittere vo-
luiſſe præſumitur.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa commiſſo cum clauſula* appellatione remota *rem iudicatam operatur, & eſt ac ſi eſſent tres conformes.*
Amplia ſi concurrant validitas, & iuſtitia ſententiæ & num. 2.
3 *Reſtitutio in integrum non datur ſine læſione.*
4 *Sententiæ validitas ex actorum reuolutione reſultat.*
5 *Iuſtitia ſententiæ ex deciſionibus in cauſa factis apparet.*
6 *Filius ex adultero natus præſumitur, quoties conſtat non potuiſſe maritum accedere ad ſuam vxorem ſub cuſtodia ab adultero retentam.*
7 *Filiatio Adulterina ex quibus probetur & num 8. & 9.*
10 *Confeſſio, quæ nocuit principali ita & ab eo cauſam habenti præiudicium infert.*
11 *Hæres factum defuncti impugnare non valet.*
12 *Probationes illæ non veniunt attendendæ, quæ quando facilius articulari poterant, articulatæ non fuerunt.*
13 *Probationes reducendæ ſunt ad concordiam, ne probationes antiquæ pereant.*
14 *Teſtes ſunt præferendi in conflictu probationum quando ſunt numero plures, & magis ex coniecturis adminiculati, & habent ætatem idoneam ad probandum factum antiquum & num 15. & 16.*
17 *Teſtes deponentes ſpecifice de auditu ab eorum maioribus & de facto bene informati plenam merentur fidem, & præferuntur alijs non bene informatis & de publica voce, & fama non deponentibus & num 18.*
19 *Filius legitimatus in iura defuncti legitimantis ſuccedere valet.*
20 *Conſtitutio San. mem. B. Pij V. probibens bonorum diſpoſitionem ad fauorem illegitimorum quando intret.*
21 *Teſtator præſumitur potius voluiſſe Iuſpatronatus per deficientiam legitimorum ad illegitimos, quam ad extraneos tranſire.*

DECISIO CCXLVIII.

MARCHIO Vincentius Capponius non acquieſcens ſententiæ Rotali in iudicatum tranſactæ, in qua pronunciatum fuit conſtare de filiatione Horatij ex Senatore Laurentio de Puccis, ac proinde Iuſpatronatus Oratorij, de quo agitus ſpectare ad DD. de Puccis hæredes teſtamentarios eiuſdem Oratij vltimi maſculi deſcendentis ab Antonio fundatore, & obtinuit ex ſignatura Sanctiſſimi committi cauſam reſtitutionis in integrum Reuerendiſſimo D. Vicecomiti, in cuius locum ſubrogatus hodie dubitaui, An conſtet de re iudicata, vel potius de cauſa reſtitutionis in integrum, & Domini affirmatiuè quoad primam partem, negatiuè quoad ſecundam reſponderunt; moti, quia cauſa fuit à principio commiſſa in Rota
1 cum clauſula appellatione remota, quæ † operatur rem iudicatam, proinde ac ſi eſſent tres conformes *text. expreſſus in cap. Paſtoralis de appellat.* Rot. *in recent. dec. 739. n. 5.*
2 *par. 3.* maximè † ſtante validitate & Iuſtitia ſententiæ per
3 quas excluditur læſio, † ſine qua reſtitutio non datur, *c. p. 5. & ibi Abb. de reſtit. in integr.* Rot. *dec. 293. n. 1. par. 8. recent. & in Hiſpalen. Præſtimonij 19. Iunij 1662. in princ. coram me.*
4 Validitas † non controuertitur. Iuſtitia vero † proba-
5 tur ex deciſionibus Reuerendiſſimi D. mei Decani editis 2. Maij 1661. & 19. Iunij 1662. In quibus latè demonſtratur filiationem Horatij ex Laurentio ſatis probari non ſolum per teſtes de publica voce & fama, quod ipſe conceptus & natus fuit in domo eiuſdem vbi Maria mater retinebatur ſub arctiſſima cuſtodia, & ad quam nec Michaeli Erminio illius viro, nec cuicumque alteri perſonæ pa-
6 tebat acceſſus, † quo caſu ceſſare præſumptionem *l. miles §. defuncto, ff. de adult.* præter adiecta in dd. deciſion *in prima §. Dum agitur, in ſecunda §. At quando, firmant* Alex. *conſ. 88. nu. 14. verſ. Præterea lib. 7.* Decius *conſ. 657. ſub n. 3. verſ. ibi tamen* Berous *conſ. 162. n. 6. & 10. lib. 2.* Surd. *conſ. 5. nu. 44.* Paſchal. *de patr. poteſt part. 2. cap 2. nu. 33. & ſeqq.* Fontanell. *de pact. nupt. clauſ. 6. gloſſ. 2. part. 4. num. 10.*
7 Sed etiam † ex publica voce & fama reſultante ex pluribus Inſtrumentis ſpatio centum annorum continuatis, & ex pluribus & quidem vrgentiſſimis coniecturis elicitis ac geſtis tàm à Laurentio Adultero, & Horatio filio, quam etiam à tota familia Puccia, & præcipuè à Roberto de Puccis, & ab ipſamet Octauia Capponia illius hærede, & Auctrice Marchionis Vincentij, in quibus ſemper Horatius fuit denominatus tractatus & habitus tanquam filius Lauſentij & de familia Puccia, vt benè ponderat *d. dec. 2. Maij 1661. §. Præterea cum tribus ſeqq.*
Laurentius † namque non ſolum paſſus fuit, quod Horatius in propria domo naſceretus, & vti eius filius baptizaretur, ſed vlterius illum vti ex ſe genitum ſemper educauit tractauit, legitimari fecit in procuratorem tanquam, filium de familia Puccia conſtituit, & in teſtamento Iure inſtitutionis eidem annua ſcut. 400. reliquit; Horatius verò vti filius Laurentij ex muliere coniugata natus diſpenſationem impetrauit à Sede Apoſtolica ad ſuſcipiendos ordines ſacros, cuius vigore ab eadem deinde etiam vti filius eiuſdem prouiſus fuit de Subdecanatu Eccleſiæ Florentinæ, & obtinuit reſeruationem annuæ penſionis ſcut. 80. auri ſuper fructibus Parochialis Eccleſiæ Sancti Bartholomei de Iuſepatronatus familiæ Pucciæ ortaque lite inter ipſum, & Aſcanium Puccium Nepotem, & cohæredem dicti Senatoris Laurentij, fuit tam in articulo quam in poſitionibus & in duabus ſententijs filius Laurentij nominatus & tanquam talis in libris publicis Gabellarum & Eccleſiæ Florentinæ deſcriptus. 8
Præterea † Iacobus Puccius illum vti filium Laurentij præſentauit ad quandam Cappellaniam de Iure Patronatus dictæ familiæ, & ipſe ab Ordinario Inſtitutionem obtinuit; Plurieſque inuitatus fuit ad Prandium in die Feſtiuitatis Sancti Sebaſtiani à Fratribus Conuentus Sanctiſſimæ Annunciatæ, quo die ex lege fundationis inuitari debent duo ex familia Puccia, quæ hæc omnia non permiſiſſet, niſi Horatius verè talis fuiſſet. Denique Robertus Puccius alter nepos & hæres Laurentij conſtituit Horatium procuratorem tamquam filium Laurentij ad præſentandum ad Parochialem Eccleſiam Sancti Nicolai Collis Parti de Iuſepatronatus familiæ Pucciæ, & in proprijs libris eundem vti talem adnotauit. Octauia verò poſt mortem Horatij alium præſentauit ad Subdecanatum Eccleſię Florentinę ſub explicata aſſertione, quòd Subdecanatus vacabat per obitum Horatij filij Laurentij de Puccis; quibus omnibus facti circumſtantijs coniunctim ponderatis ſufficienter remanet comprobata filiatio, maximè dum nullus adducitur actus geſtus à marito Mariæ, ex quo deſumi valeat illum vnquam agnouiſſe Horatium in filium ſuum † & cum hodie, agatur dumtaxat de præiudicio Marchionis ad effectum ſolius ſucceſſionis in dicto Iurepatronatus ſicuti ſtantibus dd. geminatis confeſſionibus & actibus geſtis per eius Auctores contra ipſos probata eſſet filiatio Rot. *deciſion. 68. numer. 1. 2. & ſeqq. part. 9.* vbi plures cumulat, ita † enim probata remanet contra Marchionem hæredem, cui non licet controuertere has aſſertiones defuncti, vt pluribus relatis firmat deciſ. Reuerendiſs. D. Decani 2. Maij 1661. §. ex quibus circumſtantijs. 9 10 11

Neque probatio filiationis deſumpta ex præmiſſis & teſtibus olim Inductis per DD. de Puccis deſtruitur per alios teſtes nuper examinatos pro dicto D. Marchione, qui conantur deponere de facili acceſſu Michaelis Mariti ad Mariam eius vxorem. Quoniam prætermiſſo, quod ſunt examinati poſt dicta teſtificata, poſt ſententiam promulgatam, & poſt ſpatio 30 annorum, & vltra fuit agitata, & idcirco redduntur valdè ſuſpecti, cum non ſit veriſimile, quod Authores Marchiones ſi huiuſmodi acceſſus fuiſſet facilis illum non articulaſſent tempore quo per teſtes melius informatos facilius probari poterat, † ideoque ſimiles probationes noluit aliàs attendere Rot. *in Segouien. Canonicatus 26. Nouembris 1655. §. non obſtat coram Dunozetto.* 12

Reſponſum fuit eos non percutere tempus conceptionis Horatij † & ſic vel reducendum eſſe ad concordiam, vt probationes antiquæ remaneant in ſuo robore *ad tradita per* Auchar. *conſ. 385. num 2. &* Rot coram Ludou. *deciſ. 344. num. 14. & in rec. deciſ. 68. num. 29. & 34. part. 9. rec.* † Vel in hoc probationum conflictu præferendos eſſe teſtes antiquos, Tum quia ſunt numero longè plures *cap. licet, verſ. ex præmiſſis igitur, de probat. cap. in noſtram de teſtibus* Ludou. *deciſ. 100. nu. 3* † Et magis adminiculati ex tot coniecturis ſupra recenſitis Rot. *dec. 502 nu 31. dec. 100. n. 8 & deciſ. 363. num 1. & 2. part. 9. rec.* † tum quia habent ætatem magis idoneam ad probandum hoc factum adeo antiquum. † Deponunt enim de auditu ſpecificè ab eorum maioribus tunc viuentibus, & de facto bene informatis vti conſanguineis Michaelis conciuibus eiuſdem telluris Villæ Oliueti, vbi Maria per Laurentium in concubinatu retinebatur, & propterea illis magis eſt credendum, 13 14 15 16 17

Farin.

Digitized by Google

Farinacc. *de teſtib. quæſt.* 65. *num.* 165. *&* 166. Rota *in recent.*
18 *deciſ.* 479. *num.* 10 *part.* 9. † Tum quia denique moderni te-
ſtes loquuntur de auditu à perſonis exteris de facto non be-
nè informatis & non deponunt de publica voce & fama,
cum ſuis requiſitis percutiendo ominum tempus aſſertæ
famæ, quæ cum potuerit habere originem poſt annum
1630. quo hæc lis incepta fuit, nullius eſt momenti Rot. *in
Toletana decimarum de Capilla*, 15. *Decembris* 1648. §. *cum
illi*, *& in eadem* 2. *Maii eiuſdem anni* §. *teſtes enim coram Ve-
roſpio*.

19 Probata † autem filiatione Horatij potuit ipſe ſuccede-
re in hoc Iurepatronatus ob ampliſſimam legitimationem
obtentam à Dominis de Campegijs, quorum priuilegium
alias approbauit Rota coram Seraph. *deciſ.* 1 *per totam*, *&
in prima deciſ. Reuerendiſſimi D. Decani*.

20 Non obſtat † conſtitutio S. M. Pij V. quia cum reſpectu
laicorum prohibeat dumtaxat diſponere ad fauorem illegi-
timorum de bonis Eccleſiaſticis vtique non habet locum in
præſenti caſu vbi agitur de ſucceſſione in Iurepatronatus
fundato à laico in bonis proprijs, vt in ſimili diſtinguendo
dixit Rota *deciſ.* 214. *per totam par.* 2. *diu. &* coram Comitu-
lo *deciſ.* 74. *n.* 9. *&* 10.

Minus obſtat clauſula *ſine præiud. venientium ab Inteſta-
to* in legitimatione appoſita, quia præter alias reſponſiones
dictum fuit quod hic non adſunt venientes ab inteſtato,
quorum præiudicium conſiderari poſſet, & ideo eo facilius
cenſuerunt Domini in hoc Iurepatronatus ſuccedere po-
21 tuiſſe Horatium; † quia ex veriſimili mente fundatoris
præſumitur potius voluiſſe per deficientiam legitimorum
Iurepatronatus ſpectare ad illegitimos familiæ ſuæ, quam
ad exteros, *vt ponderauit* Rot. *deciſ.* 126. *num.* 3 *par.* 5. *recent.*
Grat. *diſc.* 218. *num.* 25. *cum aliis ibi relatis*.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. EMERIX.

Sauonen. Beneficij, ſeu Iuriſpatronatus.

Vener. 30. *Ianuarij* 1664.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio quando veniat manutenenda Legatum pro celebratione miſſarum ex quo in beneficium perpetuum Eccleſiaſticum tranſeat.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio conceditur cui Ius aſſiſtit.*

2 *Poſſeſſio illa venit manutenenda, quæ vſque ad motæ litis diem continuata fuit.*

3 *Legatus pro celebratione miſſarum per erectionem, & inſtitutionem Ordinarii efficitur beneficium Eccleſiaſticum etiamſi teſtator aſſignauerit redditus ſimplices pro celebratione miſſarum.*

4 *Capellania quod ſit beneficium perpetuum, & quod patronus ad libitum præſentare valeat bene ſimul conſiſtant abſque eo quod ab hoc libero arbitrio poſſit inferri ad liberum arbitrium in amouendo omnino diuerſo, & num* 5.

6 *Declaratio facta ab ordinario in inſtitutione beneficij quod collatio, prouiſio & inſtitutio ad ipſum ſpectet emanata ſcientibus præſentibus, & acceptantibus patronis qualitatem amouibilitatis, & ſimplex legatum excludit.*

DECISIO CCXLIX.

EX iiſdem fundamentis, quibus ſub die 27. Iunij proxi-
mi præteriti deciſum fuit conſtare de bono iure Io.
Baptiſtæ Ferrini, eidemque dandam eſſe manutentio-
nem, hodiè Rota iterum concluſit perſiſtendum fore in
reſolutis; Etenim inſtanta expreſſa fundatione Cappel-
laniæ, ſeu Beneficij cum qualitate quod ſit de Iurepatro-
natus hæred., ac Succeſſorum q. Ioannis Bugardi, & ſuc-
ceſſiua illius erectione cum conſenſo, & auctoritate Or-
dinarij, ac reſeruatione Iuriſpatronatus fauore eorum-
dem, necnon inſtitutione ab eodem Ordinario ad præſen-
tatione d. d. Patronor. conceſſa tam Io Bernardo Bugar-
do, quam eidem Ioanni Baptiſtæ Ferrino reſultat Cappel-
laniam eſſe Beneficium declaratum perpetuum, † & con- 1
ſequenter conſtat de bono iure Ioannis Baptiſtæ, vt præter
allegatos in deciſione affirmat in ſpecie Alphonſ. de Leon.
de offic. Cappell. qu. 5. *num* 36. *& plur. ſeqq.* Rot. *deciſ.* 599.
part. 1. *diuerſ. & deciſ.* 578. *n.* 1. *&* 2. *p.* 1. *recent.*

Et alterius † ſtante illius poſſeſſione per plures annos 2
continuata vſque ad diem motæ litis de plano eidem con-
cedenda venit manutentio *ex vulg.* §. *retinendæ Inſtitut. de
interd.*

Non obſtat vnicum partis obiectum adductum in me-
moriali pro noua Audientia videlicet quod verſemur in
ſimplici legato miſſarum relicto à Io: Bugardo in eius te-
ſtamento, & quod hæredes, narrato eodem legato coram
Ordinario deputauerint Ioannem Baptiſtam Ferrinum ad
ſeruitium Cappellaniæ cum expreſſa qualitate amouibi-
litatis ad libitum, Siquidem quod non verſemur in ſimpli-
ci legato miſſar. apertè denotant erectio, & inſtitutio Or-
dinarij per † quas legatum efficitur Beneficium Eccleſia- 3
ſticum, etiamſi teſtator aſſignaſſet ſimplices redditus pro
celebratione miſſar. Alphonſ. de Leon. *in præd. tract. qu.* 5
ſect. 11. *n.* 136.

Præterea autem qualitas Amouibilitatis non probatur
in facto, imo de contrario conſtat ex iiſdem inſtitutione,
& teſtamento, in quibus nulla de amouibilitate fit men-
tio, & licet teſtator dicat ſe fundare Cappellaniam ad li-
bitum, & Ordinarius cum eadem narratiua ad libitum in-
ſtituere Io Baptiſtam inde tamen non benè infertur Cap-
pellaniam eſſe ad libitum amouibilem, cum † ſimul ſtent 4
quod Cappellania ſit Beneficium perpetuum, eo quod Pa-
tronus præſentare poſſit ad libitum, v. g. tam extraneum,
quam vnum de Agnatione, vel Cognatione, tam Foren-
ſem quam Diœceſanum, tam ſimplicem Clericum, quam
Sacerdotem abſque † eo quod ab huiuſmodi libero arbitrio 5
in præſentando inferri poſſit ad liberum arbitrium in amo-
uendo totaliter diuerſo, & ſeparato iuxta *text. in l. Papi-
nianus, ff. de min. & in l. neque natales*, *C. de probat. de qua
latè* Euerard. *in loc. à ſeparat. ſeu diuerſ. per tot. & in ſimili*
Rota *dec.* 346. *n.* 25. *p.* 9. *rec & alias ſæpè*.

Attenta præſertim declaratione facta ab Ordinario in
erectione ſeu prima inſtitutione quod controuerſi beneficij
collatio, prouiſio, ſeu inſtitutio pleno iure ad ipſum ſpe-
ctet, & pertineat ſummario præteritæ poſitionis *nu.* 3. quæ
† vti emanata, ſcienti præſentibus; & acceptanti Patronis 6
ſimplex legatum miſſarum, & prætenſam qualitatem
amouibilitatis ad libitum non obſcurè excludit, vt in le-
uioribus terminis notat Alphonſ. de Leon *præallegata qu.*
5. *ſect.* 11. *num.* 136. & ita iterum vna tantum parte Infor-
mante Deciſum fuit, &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Foroiulien. Emphyteuſis.

Vener. 30. *Ianuarii* 1664.

ARGVMENTVM.

Quæſtio eſt vtrum in emphyteuſis renouatione admittenda ſit mater, vel amita prætendente iſta vti agnata ſucceſſionem, ſed quia inter agnatos, & cognatos ex Iure nouiſſimo ſublata fuit omnis differentia matrem vti proximiorem admitti debere deciditur.

SVMMARIVM.

1 *In Emphyteuſis renouatione quæ fit ex pacto & prouidentia ſola ſanguinis proximitas non qualitas hæreditaria conſideratur.*

2 *Proximitas eſt metienda reſpectu vltimi defuncti non primi inueſtiti.*

3 *Renouatio emphyteuſis matri debetur in concurſu amitarum remotiorum.*

4 *Proximitas inter ſolos agnatos conſideratur, & mater vti cognata cum illis non concurrit, ſed eſt admittenda in eorum defectum.*

5 *Filia in emphyteuſis ſucceſſione matri præfertur.*

6 *Agnati*

Digitized by Google

6 *Agnati extraneis concurrentibus in emphyteuſis renouatione præferuntur.*

7 *Aguati & cognati in omnibus æquiparantur, inter quos ex iure nouiſſimo omnis ſublata fuit differentia.*

8 *Proximior agnatus ſiue cognatus ad renouationem emphyteuſis eſt admittendus.*

DECISIO CCL.

DEVOLVTAM Emphyteuſim per obitum Comitiſſæ Lucretiæ Antoniæ Mariæ de Merlinis, non eius Amitis, ſed matri renouandam eſſe cenſuerunt Domini.

1 Quia † cum in renouatione emphyteuſis, quæ ſit prout hæc, ex pacto & prouidentia, ſpectetur ſola proximitas ſanguinis, non autem qualitas hæreditaria, vt pluries firmauit Rota *prout in dec. 704. à n. 1. vſque ad 13. p. 4. tom. 2. recent. & deciſ. 60. n. 7. p. 5. & Fuſius in dec. 74. n. 1. & ſeqq. p. 6. quæ eſt inter deciſ.* Merlin. 532.

2 Hæcque † proximitas metienda vtique ſit reſpecto vltimi defuncti, non primi inueſtiti vt poſt Riminald. Iun. *conſ. 47. num. 6 lib 3. &* Gabr. *de Iur. Emphyteut. concl. 1. n. 27. cum ibi adductis tradit* Mareſcott. *var. reſol. lib. 1. cap. 3. num.* 28. Rota coram Duran. *deciſ. 251. n. 1. & 2. & in Ceſenaten. Emphyteuſis 6. Iunii 1651. cor. R. P. D. meo Albergato §. quod autem, & melius in Romana Emphyteuſis 18. Februarii 1656. coram R. P. D. meo Priolo.*

3 Procul dubio † renouatio debetur matri quæ erat proximior Comitiſſæ Lucretiæ Antoniæ Mariæ filiæ non Amitis remotioribus, vt præter ſuperius adductos fuit etiam deciſum *coram bo. me. Coccino in Imolen. bonorum dec. 66. poſt* Fenzon. *ad ſtat. Vrbis ſub §. neque obſtat.*

4 Nec placuit limitatio † in qua inſiſtebant Informantes ex parte Amitarum, quod ſcilicet Proximitas ſit intelligenda inter ſolos Agnatos, & ideo Mater vti cognata, non poſſit cum illis concurrere, ſed veniat in eorum defectum tantum admittenda, vt ſenſiſſe allegabant Dec. *conſ. 78. per tot. &* Alex. *conſ. 80. n. 11. lib. 1.*

5 Quoniam † in caſu Decij agebatur inter Agnatos & extraneos, & in illo Alexandri inter filiam & matrem vltimi defuncti, & dixit filiam præferri *ex doctrina* Bart. *in l. 1.*
6 *in fin. ff. de priuil. cred.* quæ † procedit ad mentem eiuſdem Alexandri quando cum Agnatis concurrunt extranei vt optimè diſtinguit Aldobrand. *conſ. 21. n. 9. & 10. lib. 2.*

7 Quam limitationem fortius elidi viſum fuit quia † ex Iure nouiſſimo ſublata eſt quæuis differentia inter agnatos & cognatos & in omnibus æquiparantur, vt probatur in *Auth. de hæred. ab inteſt. ven. & in l. meminimus C. de legit. hæred.* Rota coram Duran. *dec. 36. n. 34.*

8 Ex qua ratione firmarunt in † renouatione ſimilis emphyteuſis proximitatem non conſiderari inter agnatos tantum, ſed etiam inter cognatos, & eorum omnium proximiorem eſſe admittendum abſque vlla differentia *in his præciſis terminis matris & Amitæ* Roman. *conſ. 22. n. 5 & 6. in caſu præciſo, quem ſequuti* Soccin. Iun. *conſ. 71. nu. 58 & 31.* Imol. *conſ 38. numer. 2 verſ. ſed de æquitate* Bero. *conſil. 103. nu. 12 lib....* Soccin. *conſ. 158. num. 18. lib. 1. & lib. 3 conſil. 47. num. 6. verſ. intelligitur ſecundum Romanum* Aldobrand. *dicto conſ. 121. num. 14. & ex recentioribus Amic. de Iur. Emphyt quæſt. 60. num. 3. & 4.* Anton. de Amat. *reſol. 10 nu. 19. lib. 1.* Gam. *deciſ. Luſitan. 7 num. 2.* Catan. *conſ. 30. numer. 13.* Oiaſc. *de fid-icom. pur 2. cap. 3. num. 65.* & idem videtur ſenſiſſe Rota *in Ceſenaten Palatij Emphyt. 15. Decembris 1695. coram Orano §. nec obſtat, & in dicta Ceſenaten. Paluzi Emphyteuſis cor. R. P. D. Albergato, & clarius in dicta dec. 66. poſt* Fenz. *ad ſtat. Vrb §. quo vero in fine* & expreſsè reſpondendo contrarijs in eodem ſimili caſu tradit Fulgin. *de Iur. Emphyt. tit. de renouat. qu. 1. n. 5. & melius numer. 6. in fine.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Cambij.

Veneris 30. Ianuarii 1665.

ARGVMENTVM.

Ceſſionarius Cambij, pecunias ſuper Cambijs girare non valet, niſi ſpecialis facultas debitoris concurrat. Clericis quando ſit permiſſa negociatio.

SVMMARIVM.

1 *Pecunias ſuper Cambijs, girare Ceſſionario Cambij non licet, ſine licentia ſpeciali debitoris eiuſdem Cambij, & num. 3.*

2 *Debitoris iudicium ad caſus à ſe non expreſſos, trahi non debet.*

4 *Ceſſionarius perſonam cedentis repræſentat, & in omnia eius iura ſuccedit.*

5 *Nemo dat, quod non habet.*

6 *Clerici, & perſonæ Religioſæ mercaturam actiuam, ſeu paſſiuam exercere, & accipere, ſeu dare Cambio non poſſunt.*

7 *Clericis illis negociatio permittitur, qui in extrema neceſſitate poſiti ſunt, & vnde viuant aliunde non habent.*

DECISIO CCLI.

DENVO propoſui dubium ter reſolutum; An eſſet exequendum mandatum obtentum à Ioanne Paulo Sanſono, contra Marchionem Vrbanum, & Fratres de Biſcijs, & Domini permanſerunt in deciſis, concludentes ex fundamento in vltima deciſione ſub die 28. Martij anni præteriti edita, deducto, quod cum fuerit relaxatum mandatum pro fructibus Cambij ſcut. 1700. per bon. me. Bernardinum Biſciam, creati ad fauorem Bernardi Larizzæ, ſub nomine tantum Io. Mariæ Vantij, & Larizza, illud eidem Sanſono ceſſit à die dictæ Ceſſionis iſte non poteſt prætendere fructus, dum pecunias cum ſeipſo cambiauit, abſque eo quod de expreſſa, vel ſaltem tacita promiſſione
Bernardini debitoris conſtet, ſine qua non erat † ei permiſ- 1
ſum dictas pecunias ſuper Cambijs ita girare, vt aduertit Surd. *conſ. 4. num. 38.* & reſponſum fuit in reſolutionibus in vltima deciſione relatis, *& in Romana Iuſtificationis Creditorum, coram bon. me. Pirouano deciſ. 52. num. 20. p. 7. recent. & in Rauennaten. ſeu Fauentina Cambij 5. Decembris 1663. §. fin. cor Reuerendiſs. Decano.*

Nec quicquam, quod ſuffragetur Sanſono, facit, quod in Inſtrumento Creationis Cambij dictus Bernardinus dederit Io. Mariæ Vantio quamcumque facultatem, vt à quibuſcumque mercatoribus, etiam à ſe ipſo poſſet hanc pecuniarum ſummam ad Cambium, & Recambium accipere; quia in conceſſione huius facultatis Vantio cenſetur habuiſſe reſpectum ad eius induſtriam, de qua ipſi tunc, tamquam pecuniarum Domino, tam in cambiando per ſe ipſum, quam in eligendo ad hunc effectum alios mer-
catores confidiſſe, Ideoque † Iudicium eius non eſt trahen- 2
dum, vt idem indiſtinctè de alijs ſenſerit ad *Textum in l. inter artifices, ff. de ſolut. l. in compromiſſis, ff de arbitr. cap. fin. §. 1. vbi* Felin. *num. 14. de offic. delegat.* Abb. *conſ 70. num. 4.* ſicuti ipſius intuitu, & cum ſuppoſito, quod Cambium ad illum ſpectaret vt cantabat Inſtrumentum, Bernardinus debitor ad omnem bonum finem, & effectum dictas pecunias ſuper Cambijs girandi elegerit in Mercatorem ipſum Sanſonum, vti tertiam perſonam, & nullum intereſſe in contractu habentem Quapropter non eſt in aliqua conſideratione habendum in ordine ad facultatem Cambiandi cum ſeipſo ad proprium commodum, poſtquam acquiſiuit
cambium, in quo † caſu erat neceſſaria ſpecialis facultas, 3
vt Cambium eſſet reale, & currerent fructus, & in illis terminis loquuntur DD. in oppoſitum allegati, vltra Nanarr. *in manual. cap. 17. num. 299.* Duard. *de Camb. §. 1. qu. 40. num. 21. cum ſeqq.* Rot. *in Romana Cambiorum 14. Iunii 1660. 10 Martii & 4. Decembris 1662. & 28. Iunii 1664. coram R. P. D. Veroſpio.*

Minus iuuari poteſt dictus Sanſonus ceſſione Cambij reportata à Bernardino Larizza vero illius creditore, licet
ſub nomine Vantij creati, qua † mediante repræſentans 4
creditorem, pecunias vnà cum Iure cambiandi acquiſiuit, *l. fin. C. de priuil. fiſc. l. emptor, in princ. vbi* Bald. *C. de hæred. & action. vendit.* Nam omiſſo, An talis ceſſio facta ante-
quam † Vantius declaraſſet ſe in Cambio nullū Ius habe- 5
re, ſed omne commodum, & incommodum ad Larizzam ſpectare in aliquo ſuffragari potuit, ad *l. nemo dat, ff. de regul. iur. & l. traditio, in princ. ff. de acquir. rer. domin.* obiectum eliditur ex reſponſione in antecedentibus deciſionibus data, & iterum per DD. approbata, quod cum Larizza eſſet Clericus per declarationem Vantij ad eius fauorem factam non venit facultas cambiandi, ex quo Clerico,
& perſonæ Religioſæ † actiuæ, & paſſiuæ mercaturæ ſunt 6
inter-

Digitized by Google

interdictæ, ſicque non licet accipere, nec dare Cambio, *c. negociationem* 98. *diſtinct.* Federic. de Sen. *conſ.* 307. *circa fin.* Faber. *in tract. de Camb. initio num.* 45. *ver. noua, tom.* 6. *par.* 1. *fol.* 145. *Coſt. de remed. ſubſid. remed.* 73. *num.* 5. Scacc. *de commerc. & camb.* §. *quæſt.* 1. *num.* 157. *verſ. amplifica tertio*, & §. 1. *qu.* 7. *par.* 3. *lim.* 17. *nu.* 23. *cum aliis in dicta poſtrema deciſione allegat.* vbi reſpondetur contrarijs admittentibus Clericos ad negociationem per interpoſitam perſonam, quia
7 † loquuntur de Clericis in extrema neceſſitate poſitis, & aliunde non habentibus, vnde viuere poſſint.

Et ita vtraque, &c.

Deciſio iſta emanata in hac eadem, quæ hic allegatur ſub die 28. Martij 1664. coram eod. R. P. D. Beuilaqua, eſt ſupra in hac eadem par. deciſ. 173.

R. P. D. BEVILAQVA

Camerinen. Pecuniaria.

Mercurij 4. Februarii 1665.

ARGVMENTVM.

Aromatariæ computa, qualiter debeant taxari, ſi concurrat Taxa generalis, & ſpecialis. Et quando dicatur probata Taxa ſpecialis. Aliqua deducuntur circa defalcum rerum. Aromatariæ an fiat ad rationem ſcutorum viginti procentenario.

SVMMARIVM.

1 *Taxa particularis eſt attendenda in concurſu Taxæ generalis.*
2 *Statuta duo ſi concurrant vnum generale Prouinciæ, & alterum ſpeciale loci, illud ſpeciale loci debet attendi.*
3 *De Taxa particulari Aromatarij, & eius obſeruantia, quando non poſſit dubitari.*
4 *Teſtibus de propria ſcientia deponentibus, plena fides eſt adhibenda, & num.* 5
6 *Defalcum quod fiat in computis rerum Aromatariç, quando dicatur probatum, & n.* 7. *&* 8.
9 *Experientia eſt rerum magiſtra.*
10 *Teſtium ſimplex fides, nullum gradum probationis facit.*
11 *Teſtis ſi aliquid depoſuerit medio iuramento, ſi poſtea extra iudicium, contrarium deponit, attenditur primum dictum*
Et maximè ſi parte non citata ſecundum dictum effuderit, n. 8.
12 *Ex vrbanitate mera, ea quæ proueniunt, non conſtituunt ſolitum.*
13 *Solitum, quando quis aliquid facit, ex hoc excluditur quæcumque gratuita remiſſio.*
14 *Momenti parui, ea quæ ſunt, non veniunt attendenda.*
15 *Debitum aliquod minimum, quod fuerit remiſſum, ex quo coniecturari poſſit.*

DECISIO CCLII.

AVDITO iterum Ioſepho de Bernardinis ſuper vltimis deciſionibus condemnantibus Moniales Sancti Saluatoris ad eidem ſoluendum pretium Pharmacorum, facta prius ex tali pretio deſalcatione, ad rationem 20. pro centenario, Domini non putarunt ab illis recedendum; Nam quantum ad pretium ad huc ſolidum viſum fuit fundamentum, quod poſita particulari Taxa alijs inferiore per dictum Bernardinum compoſita, & in ſua Aromataria retenta, iuxta illam debent regulari pretia rerum
1 Medicinalium, non autem ſecundum † Taxam Generalem, qua in Statu Eccleſiaſtico vtuntur Aromatarij ad *Textum in l. ſeruus plurium* 53. §. *fin. ibique gloſſ. & DD. ff. de leg. cum aliis allegat. in deciſione* §. 1. & bene facit, quod
2 in ſimili dicto de Statutis, vbi duo concurrunt † vnum generale Prouinciæ, alterum particulare loci, iſtud, non illud attenditur vt per *Textum in l. fin. C. de teſtam. tradit* Bald. *in conſ.* 201. *incipit, in Prouincia Anconitana, lib.* 5. *numer.* 2. *verſ. in contrarium*, Gabriel. *conſ.* 29. *num.* 47. *lib.* 2. *deciſ.* 343. *num.* 2.

De exiſtentia autem huius particularis Taxæ deque illius obſeruantia in † appretiatione rerum Medicinalium, 3
nec in hodierna diſputatione fuit dubitatum, cum de ea deponant duo Teſtes formiter examinati, qui inſeruierunt
† ipſi Bernardino, qui ad ipſum effectum valorandi Pharmaca illam eis conſignauit, & ipſi effectiue, iuxta eam 4
pretia regularunt. Vnde his Teſtibus ex certa & perfecta † ſcientia, fundata in dicta cauſa, & facto proprio, 5
plena fides venit adhibenda, *cap. licet cauſam*, §. *ex prædictis de probat.* Surd. *conſ.* 7. *n.* 45. & *deciſ.* 132. *n.* 1. Crauett. *conſ.* 578. *num.* 7. Rota *dec.* 270. *n.* 1. & 2. *parte ſeptima recent.*

Reſpectu verò defalchi ad rationem ſcut. 20. pro quolibet centenario, pariter ſubſiſtunt motiua † rationem de- 6
ducta in deciſione, tum ex conſueta remiſſione nedum alijs, vt deponunt Teſtes, ſed ipſiſmet Monialibus, cum alias inter ipſas, & Bernardinum fuerit ſolidata computa, & illa attenta cenſentur continuaſſe in frequentia huius Aromatariæ, non alia de cauſa, in futuris computis eandem remiſſionem † conſequendam, nec igitur renuente 7
Bernardino, illam modo admittere remaneant deceptæ, & grauatæ, ex eis decretanda, ex † citatis in deciſione, §. 8
neque dicatur. Tum quia quotidiana experientia docet, quod de generali conſuetudine in hac materia defalcationis fiunt in tertia parte, *cap. quam, tit. in princ.* ibi; *Sed etiam magiſtra rerum efficax, experientia † manifeſtat*, §. *penult.* 9
Inſtit. de ſatiſd. & in terminis de ea ſcribit Staib. *iur. reſol.* 64. *num.* 16. *lib.* 1. Hinc quod Bernardinus conqueri, nequit de remiſſione 20. pro centenario, quintam partem non excedente.

Nec de atteſtatione duorum Teſtium relata in hodierno ſummario Bernardini non viſum fuit † curan. quatenus 10
aſſerunt, *quod diſpunctis computis, & reductis ad ſolitam Taxam, non fiat aliter defalcatio*; Nam vltra quod ſit ſimplex, fides, quæ nullum gradum probationis conſtituit, cum alter ex illis formiter examinatis medio Iuramento depoſuit † hoc dictum debet attendi, non autem quod ſe- 11
cunda vice extra iudicium, & non citata parte effudit, Abb. *in cap. cum in tua, in fin. & in cap. venient, de teſtibus, deciſ.* 175. *num* 7. Surd. *deciſ.* 326 *n.* 98.

Ex quibus patet non ſubſiſtere repetitum obiectum 12
quod remiſſio fiat ex mera vrbanitate, & hoc titulo præceſſerit, etiam illa Bernardini facta Monialibus; quia oppoſitum eſt verius attentis generali conſuetudine, & particulari ipſiuſmet Bernardini, quæ excluderat quamcumque † gratuitam remiſſionem, ex ponderatis in vltima 13
deciſione, §. *nec ſatisfacit.*

Non releuant nonnullæ partitæ relatæ in Summario Bernardini, ad docendum nullam fuiſſe factã remiſſionem; quia vti parui momenti non debent † attendi, & eo minus 14
dum alias Bernardinus mediantibus compulſorialibus requiſitus extractionem ex ſuis Libris permittere noluit, ex quo † non leuis coniectura inſurgit, quod poſſet probari 15
remiſſio negata, Muta *deciſ.* 43. *num.* 27. *cum ſeqq.* Rota *deciſ.* 237. *n.* 3. *p.* 4. *diuerſ.*

Ex quibus Domini confirmando deciſionem, dixerunt Moniales teneri ad ſoluendum pretium rerum Medicinalium facta eis defalcatione præfata non tamen in ea comprehenſis Aromatibus, volgo Droghæ, ſi quæ in computo poſita ſunt.

Vtraque parte, &c.

R. P. D. EMERIX

Marſicana Succeſſionis.

Mercurij 4. Februarii 1665.

ARGVMENTVM.

Renunciatio Mulieris non extenditur ad ea bona, quæ vti non purificata ad fauorem renunciantis, renunciari non poterant, nec ad illa facienda eſt extenſio, cum verſemur in materia odioſa, in qua ſtricta facienda eſt interpretatio.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſo purificato immiſſio in vim*, leg. fin. Cod. de edict. Diui Adriani tollendo, *fideicommiſſario competit.*
2 *Appellatione Collateralium, veniunt etiam fœminæ.*

Amplia,

Digitized by Google

Amplia, quando à Teſtatore non conſiderata fuit agnatio, ſed promiſcue coeati fuerunt deſcendentes lineæ Maſculinæ, & Fœmininæ, num.3.

4 *Filia Teſtatoris ſub nomine tranſuerſalium venire non poteſt.*

5 *Relatio facienda eſt ad deſcendentes proximè antecedenter vocatos.*

6 *Mulier dotata à fideicommiſſi conſecutione, non eſt repellenda.*

Limita niſi per Statutum excludatur, num.7.

8 *Renunciatio Mulieris non comprehendit illud fideicommiſſum, quod tempore renunciationis, nondum erat purificatum.*

9 *Dictio* tantum, *eſt taxatiua, nec extentionem patitur.*

10 *Interdictum* quorum bonorum, *competit hæredi ab inteſtato venienti contra poſſidentem pro hærede, vel poſſeſſore.*

11 *Interpretatio ſtrictiſſima in materia renunciationis, vti odioſa facienda eſt.*

12 *Hæreditati renunciatarij non præſumitur renunciatum.*

13 *Diſponere quilibet de ſua re viuens poteſt.*

14 *Proximior in ſucceſſoribus ab extraneo non eſt excludendus, & num.15.*

16 *Renunciatio non debet operari ad fauorem extraneorum, ſed ad formam capitulorum eſt regulanda, quando ita conuentum fuit.*

17 *Renunciationis realitas extinguitur cum perſonis in renunciatione contemplatis, & ad perſonalitatem redit.*

18 *Renunciatio facta à Puella Monaſterium ingreſſa, valida præſumitur, eo quia cenſetur à rebus temporalibus animum abdicare voluiſſe, vt expeditius Deo inſeruiat.*

Contrarium, num.19.

20 *Soror renuncians ab hæreditate fratris renunciatarij non eſt propter extraneos excludenda.*

DECISIO CCLIII.

OBIIT ab inteſtato Conſtantius de Macerolis, ſuperſtitibus Victoria, & Olympia ſororibus, necnon Iacobo, aliiſque Fratribus patruelibus, inter quos orta lite coram Ordinario Marſicano, ſuper Succeſſione in hæreditate Conſtantij, ac reſpectiuè quondam Iulij eius Patris, prodijt Sententia fauorabilis patruelibus in gradu appellationis ab A. C. confirmata, Cauſa autem ad hoc Sac. Tribunal deducta, mihique commiſſa ſub die 15. Decembris proximi præteriti, ad inſtantiam Olympiæ dubitaui, an eſſet danda immiſſio, & ſuper quibus bonis, & fuit dictum, *Non liquet*; hodiè verò eodem dubio repropoſito, Domini cenſuerunt dandam eſſe Olympiæ immiſſionem, tàm in bonis Iulij Patris, quam in bonis Conſtantij Fratris.

Et ratio reſolutionis quoad bona Patris deſumpta fuit ex illius Teſtamento, in quo ſcriptis hæredibus filijs Maſculis ſubſtituit his verbis; *alli quali ſuoi figlioli, & heredi s'inſtituiſcono li loro Figli, Nepoti, Pronepoti, in infinitum, e morendo tutti li loro deſcendenti (il che Dio non voglia) all'hora, & in quel caſo s'inſtituiſce li Collaterali, & tranſuerſali più praſſimi, & più propinqui.* Cumque hodie non controuertatur obitus omnium hæredum inſtitutorum ſine filijs, & deſcendentibus, ac propterea factus ſit locus ſubſtitutioni collateralium, & tranſuerſalium proximiorum, vtique fideicommiſſum purificatum remanſit ad fauorem Olympiæ ſororis dicti Conſtantij vltimo loco de-
1 functi, & per conſequens † ei debetur immiſſio, vti proximiori tranſuerſali in Teſtamento vocato, ex *remed. l. fin. de edict.* Diui Adriani Tollendo Rota *in Romana fideicommiſſi de Glorierijs 28. Martij 1664. §. final coram me, & alibi paſſim.*

2 Appellatione enim Collateralium, & tranſuerſalium proximiorum veniunt etiam Fœminæ, Fuſar. *de ſubſtit. quæſt. 366. n.1. & ſequ.* Rota *dec. 282. n.1. & 2. part. 2. & dec.*
3 *135. num. 18. part.9. recent.* & maximè † in præſenti, vbi à Teſtatore nulla fuit habita ratio conſeruandæ agnationis, ſed promiſcuè vocati fuerunt omnes deſcendentes tàm lineæ Maſculinæ, quàm Fœmininæ, Rota *in recen. deciſ. 385. num.39. & 40. par. 9. & in dicta Romana fideicommiſſi de Glorierijs, coram me, §. defuncto, cum pluribus ibi allegatis.*

4 Nec ſubſiſtit obiectum, quod Olympia tanquam Teſtatoris filia ſub nomine dd. tranſuerſalium venire non poſſit, ex deductis in *Romana fideicommiſſi de Coronis 28. Ianuarij 1647. coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano*, quoniam Teſtator non vocauit tranſuerſales, & collaterales ſuos, vel cum aliquo pronomine relatiuo ad ipſum, pro vt fecit quando nominauit filios, & hæredes, ſed illos vocauit poſt illam diſtinctionem *loro*, ibi, *e morendo tutti li loro deſcendenti, all'hora, & in quel caſo s'inſtituiſſe li collaterali, e tranſuerſali più proſſimi, e più propinqui.* Ex quibus verbis clarè patet, quod Teſtator non ſubſtituit Collaterales, & tranſuerſales ſuos, ſed filiorum, & deſcendentium, & in dubio de Collateralibus, & tranſuerſalibus filiorum ſubſtitutio intelligi deberet, ex regula, quod † relatio fieri de- 5
beat ad proximos, & ſic ad deſcendentes proximè antecedenter vocatos, vt reſpondit Rota *in recent. dec. 98. nu. 11. par. 1. & cum aliis ibi relatis.*

Neque ex eo, quod Teſtator legauerit Olympię Dotem ſcut. 1000. cum expreſſa prohibitione *Che non poſſi, nè cerchi hauere più di detta ſomma, nè per ragione di Legitima, ò ſupplemento di eſſa, nè per ragione di paſſaggio, ò ſupplimento di eſſo, nè per qualſiuoglia altra cauſa, la quale quantunque fuſſe neceſſaria eſprimerla, vuole che ſi habbia per eſpreſſa.* Retardari poteſt petita immiſſio, quia modo Olympia non agit de augenda ſua Dote, nec ratione Legitimæ, nec ex quacunque alia cauſa, ſed de Succeſſione Fideicommiſſi defectæ lineæ inſtitutorum, à † qua quamuis dotata, non repellitur, ad 6
tradita per Fuſar. *de ſubſtit. par. 31. n.98. & ſeq.* Surd. *dec. 811. ſub n.6. verſ. & non obſtat, & n.9.* qui loquitur in terminis, quod † fœminæ erant per Statutum excluſæ, & Pater il- 7
las excluſerat, & mandauerat dotari. Rota *recen. dec. 133. numer. 24. & 25. vbi plures cumulat par. 9.*

Minuſque obſtare viſa fuit ampliſſima renunciatio ab eadem Olympia emiſſa occaſione Dotis ſcutorum 3000. à Conſtantio Franc. recepta. Quoniam ponderatum fuit, quod circa fideicommiſſa Legata, & alias Succeſſiones teſtamentarias eſt reſtricta ad deuolutas tempore renunciationis, nec loquitur de deuoluendis niſi ab inteſtato tantum, ibi: *Et aliis ſucceſſionibus, iuribus, & rationibus quibuſcumque eidem Olympiæ deuolutis, tàm ex teſtamento, quam ab inteſtato Legatis Fideicommiſſis, Donationibus pro retroactis temporibus, & de cætero deuoluendis ab inteſtato tantum* Vn-
dè † renunciatio non poteſt comprehendere hoc fideicom- 8
miſſum præfatum, quod tunc non erat in perſona Olympiæ purificatum, & ſic obiectum ceſſat in facto, propter d. clara verba non admittentia, *gloſſ. text. in l. ille aut ille, ff. de legat. 3.* Attenta præſertim illa dictione *tantum*, quæ † tam- 9
quam taxatiua reſtringit renunciationem de deuoluendis ad ſolas Succeſſiones ab inteſtato deuoluen. & excludit teſtamentarias, Franc. *dec. 123. n.4.* Rot. *dec. 290. n.5 par.6. rec.*

Quo verò ad bona Conſtantij fratris ab inteſtato defuncti DD. cenſuerunt concedendam eſſe Olympiæ immiſſionem ex interdicto quorum bonorum cuius † remedium 10
competit cuicunque hæredi ab inteſtato venienti contra poſſidentem pro hærede, vel poſſeſſore, *Auth. ceſſante, C. de legit. hæred.* Bart. *& communiter ſcribentes, l. 1. ff. quorum bonorum*, Rota *deciſ. 375. par. 4. tom. 2. recen.*

Neque pariter ad excludendam Olympiam ab huiuſmodi Succeſſione, obſtare viſa fuit prælata renunciatio, quamquam loquatur de hæreditatibus ab inteſtato deuoluendis, quia vltra quod in toto Inſtrumento nulla legitur facta mentio hæreditatis Conſtantij, cui propterea renunciatum fuiſſe, non præſumitur, & quod in † hac materia, 11
vti odioſa ſtrictiſſima debet fieri interpretatio. Honded. *conſ. 29. num. 107. lib. 1.* Decian. *conſ. 19. lib. 3.* Surd. *conſ. 432. n.32. & ſeq. ſæpè* Rota, *& ſignanter in Romana Sa. ceſſionis de Comitibus 12. Ianuarii 1641 coram bo. mem. Dunozetto*, ſicuti in † dubio nunquam præſumitur renunciatum hæredita- 12
ti renunciatarij, quia renunciatio redderetur fruſtatoria, & inutilis, cum † vnuſquiſque viuens de re ſua diſponere poſ- 13
ſit in terminis renunciationis firmant Cyriac. *controu. forenſ. 292. num. 21. verſ. ſecundo principaliter*, Rot *in recen. dec. 143. n.23. & 24. par. 5. & in Romana Fideicommiſſi 24. Martii 1662. §. ſi renunciatio, coram Reuerend. P. D. meo Taya.*

Reſponſum fuit, quod etiamſi dicta renunciatio intelligeretur de hæreditate Conſtantij renunciatarij ab inteſtato deferenda attamen ſolum locum habere poſſet, ſi ipſe viuens diſpoſuiſſet, vel extarent fratres, aliæque perſonæ, quarum contemplatione cenſetur facta renunciatio, non † autem vt Olympia ab extraneis excludatur, vt de- 14
clarando tradunt Donat. Anton de Marin. *quotid. reſolut. lib. 2. c. 189. n 26. & ſeq. & in Addit. ad* Reuerter. *dec. 581. lib. 3. cap. 15. n.24. & ſeqq.* Honded. *conſ. 29. n.76. vol. 1. & aliis relatis firmat* Cyriac. *contron. forenſ. 475. num. 1. vſque ad 5.*

Idque

Digitized by Google

Idque benè comprobari viſum ſuit, tum ex veriſimili
15 mente vtriuſque contrahentis, ex quo † alienum ab omni ratione videtur Olympiam in caſu obitus Conſtantij, nullo proximiore exiſtente voluiſſe ab eiuſdem hæreditate excludere ſororem renunciantem propter remotiores, vt ponderauit Rota *in recent. dicta deciſ.543.num.13. vſque ad 18. part.5. to.2.* dum etiam ex tenore Capitulorum Matrimonialium in quibus ſolum contemplatus ſuit fauor Conſtantij, vel aliorum, in quos ipſe voluiſſet diſpone-
16 re. Vnde † renunciatio non debet operari ad fauorem extraneorum in quos renunciatarius, non diſpoſuit, ſed regulari ad formam Capitulorum, vt ſæpè reſpondit Rot. *& ſigaanter in Rom. Caſalis 4. Iunij 1663. §. his minimè obſtant, cor. R.P.D. meo Albergato, vt in Bononien. Fidei commiſſi 11. Februarii 1664. §. tenor prætereà, cor. R.P.D. meo Veroſpio*, partim quia conuentum fuit, vt renunciatio fieri deberet ad formam Capitulorum ſubſtantia non immutata, vt debetur in dictis Capitulis relatis in Summario Olympiæ *num.4.*

Hoc deniquè ex illis verbis in Inſtrumento renonciationis appoſitis, ibi; *Ita vt præſens renunciatio, & donatio intelligatur, & ſit efficax perpetua, realis, & realiſſima, & omni tempore valitura.* Colligi poſſe videbatur realitas renunciationis, ita vt Olympia deberet perpetuo remanere excluſa ab hæreditate Conſtantij, ac ſi eſſet mortua, vt ex Alex. & Menoch. dixit Rota coram Merlio *dec.*
17 *62. num.11.* ſed iſta † realitas non durat perpetuo, ſed extinguitur, vna cum perſonis in renunciatione contemplatis, & ad perſonalitatem redit, vt benè tradunt Ioan. Franc. Mauram. *diſ.8. num.15. & ſeqq.* præſertim *num.18. lib.1.* Donat. *de renuac. cap.1. nu.30.* Moſſes *ad conſuetud. Neap. tit. de renuac. par.3. n.21. & quæſt.17.n.15. & 16. & conſ.48.* Scip. Teodor. *Alleg. 36. nu.31. & ſeqq.* Franc. *dict. reſp.48. num.7. lib.2.* Donat. Ant. de Marin. *reſol. lib.2. cap. 152. num.7. & cap.189. per tot. vbi contrarijs reſpondet, & in addit ad* Reuerter. *d. dec.381. per tot. præſertim in fine.*

In quam ſententiam eo libentius DD. inclinauerunt ponderando quod hic non agitur de renunciatione facta à
18 puella ingreſſa in Monaſterium † in qua præſumitur animus abdicatiuus à temporalibus bonis, vt contemptis ſæculi opibus expeditius Altiſſimo famulari poſſit, vt tradunt Donat. Anton. de Marin. *loco prius citato numer.22.* Merlin. *deciſ.15. num.14.* & Otthob. *deciſion 10. numer.*
19 *26.* ſed † à nubente in ſæculo quo caſu ſtrictius fieri debet interpretatio, vt tenent communiter DD. & firmat Rota coram Otthob. *deciſion.10. numer.27.* & tamen in fortioribus terminis renunciationis factæ ex cauſa ingreſſus in religionem quod ſufficiat, quando amplius non extant perſonæ contemplatæ aduertunt Cirac. *controu. Forea. 478. nu.6. & 7.* Rota coram Merlin. *deciſion. 62. numer.11. & 29. & in recent. deſion.543. numer.35. part.5.*

Et ex his patet non applicari auctoritates ex aduerſo deductæ, quia vel loquuntur in diuerſis terminis, vel ſunt intelligendæ cum præfata diſtinctione, ſcilicet renunciationem durare realem, quouſque extant perſonæ contemplatæ, reduci vero ad perſonalitatem quando omnes defecerunt in vita renunciantis, & renunciatarius non diſpoſuit de ſua hæreditate aliàs eſſet abſurdum, & alienum ab omni ratione, ac contra veriſimilem men-
20 tem vtriuſque contrahentis, ſi admitteretur, quòd † ſoror renuncians excluderetur ab hæreditate fratris renunciatarij propter extraneos ex allegati.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Peruſina Succeſſionis.

Mercurii 4. Februarii 1665.

ARGVMENTVM.

Pater poteſt prohibere legitimam filio in teſtamento expreſsè vtendo Cauthela Soccini, vel verbis æquippollentibus.

SVMMARIVM.

1 *Legitima ſemel fideicommiſſo ſuppoſità nequit exinde ex eo extrahi.*
2 *Legitima non poteſt grauari onere fideicommiſſi.*
3 *Legitima poteſt grauari fideicommiſſo, quando Pater ponit in Arbitrio filij, vel illam ſubicere fideicommiſſo, vel in legitima tantùm inſtituere, quod declara vt nu.4.*
5 *Cauthela Coccini adhiberi poteſt expreſsè, & tacitè à Patribus in teſtamentis, & numer. 6. 8. 13. & 14.*
7 *Forma ad certum finem impleri poteſt per æquipollens.*
9 *Legitimæ probibitio non includitur in diſpoſitione generali.*
10 *Clauſula omni meliori modo operatur expreſſionem omnium Contentorum.*
11 *Filius, cui aliquid fuit relictum cum clauſula omni meliori modo non poteſt impugnare teſtamentum Patris & numer.12. & 15. amplia, vt num.16. & 17.*
18 *Clauſula teſtamenti excluſiua fiſci reſpectu legitimæ facit, vt à filio detrahi non poſſit, & numer.19.*
20 *Clauſula poſita infra duas rationes ad ambas refertur.*
21 *Teſtamentum Patris lædens filium in legitima eſt à filijs debitis ſolemnitatibus ratificandum fallit, vt num.23.*
22 *Inſinuatio ex curſu 30. annorum præſumitur.*

DECISIO CCLIV.

SVPER detractione legitimæ Laurentio, ac cæteris fratribus de Benedictis in paterna ſubſtantia competenti binæ deciſiones emanauerant, à quibus cum die 9. Iunij præteriti fuerint ſucceſſiuè receſſum; Dubium ad vtriuſque partis inſtantiam idcirco ſuper Iuribus deciſionum iterum hodie propoſui pro vltimæ confirmatione deciſionis à Dominis reſolutum.

Dum enim Laurentius, ac fratres in executionem paterni præcepti legitimam fideicommiſſo ab eodemmet Pa-
tre conſtituto ſubiacere † ex eorum nunc perſona nequit 1
illam ex aſſe præfati fideicommiſſi Margharita detrahere, vt tradit Ruio. *conſ.58. numer.8. vol.2* Pariſ. *conſ.1. num.104. lib.3.* Decian. *conſ.32. num.103. lib.2.* Menoch. *de præſumpt. lib.4. præſumpt. 196. numer.24.* Rota *deciſ.100. numer.1. & 2. coram Eminentiſſimo D. meo Card. Otthobono.*

Nec poterit Margharitæ ſuffragari clauſula illa dummodo foret paterna diſpoſitio Iuris diſpoſitioni conformis, in dimiſſione legitimæ ab iiſdemmet fratribus adhibita,
† licèt enim ſuper filiorum legitima Pater grauamen ne- 2
queat adhibere *iuxta text. in l. quoniam in prioribus 32. C. de inoffic. teſtam.* Huius tamen textus diſpoſitio non valet ſibi locum aſſumere in caſu, quo Pater in filiorum arbitrio conſtituat integram aſſequi hæreditatem ſub onere fidei-
commiſſi ſuper legitima, † vel ipſam dumtax legitimam 3
ſibimetipſis adſcribere à quocumque grauamine immunem. Tunc enim fraus nulla cenſetur diſpoſitioni iuris irrogata, iuxta quam parentibus excepta portione legitimæ libera reſidui bonorum diſpoſitio indulgetur, Surd. *deciſ.21. num.4.* ac proindè grauamen ex mera filiorum voluntate ſuſtinetur, qui dum conſcij oneris paternam acceptant hæreditatem, cenſentur ſpontè legitimam dimittere ſub ſpe illam cum lucro fructuum totius hæreditatis compenſandi ex doctrina Soccin. Iun. *in conſ.122. n.9. lib.2.* Dec. *conſ.667. num.2. & 3. &* Curt. Iun. *in conſ.159 num 3. cum ſeqq. qui omnes in eadem facti ſpecie conſuluere.* Menoch. *conſ.533. num.12. cum ſeqq. & numer.16.* vbi in ſpecie reſpondit *text. in l. Seius, & Augerius 27. ff. ad leg. falcid.*
† illud aſſerens procedere, quoties filios pater integro pri- 4
uaſſet commodo hæreditatis, ac ipſa conſequenter legitima in caſu, quo illam nollent fideicommiſſo ſubijcere, vt ex eiuſdemmet textus verbis quoque conuincitur, vbi præceptum hoc, vt ſapiens fraudem legis omninò improbatur

Digitized by Google

batur Cyriac. controu.148. numer.9. & 10. & controu.438.
numer.5. & 64. cum ſeq. Caſtili. controu. Iur. lib.5. cap.107.
num 64. Caren. reſolut.33. num. 31. & 52. Magon. deciſ.
Lucen. 85. numer.15. cum ſeq. Surd. deciſion.21. numer.20.
Add. ad Gregor. deciſion.489. numer.27. Rot. deciſion.206.
numer.4. & 653. numer.13. part.1. recent. & in Nouarien.
hæreditatis 1. Iulij 1661. in fine coram Reuerendiſſ. D. meo
Decano.

Et licèt Pater tacitè, non autem expreſsè, ac ſub præ-
ſata verborum forma in propoſito caſu, cautelam Soccini
5 adhibuerit † eadem tamen debet admitti concluſio, vt tra-
dit Surd. adducta deciſ.21. num 9. & 10. verſ. ad decimum
Cyriac. controu.438. num 92. ibi vel vtatur ſimili cautela,
cuius ratio ea videtur exiſtere, quod tacita teſtatoris vo-
6 luntas, † necnon ex coniecturis elicita idem, ac expreſſa
conſueuit operari, quoties aperta animi declaratio non exi-
gatur à iure ad text. in l. cum proponebatur 66. ff. de l.2. An-
gel. conſ.33. n.1. verſ.4. Caſtrenſ conſ. 28. n.1. cum ſeqq. lib.2.
Alex. conſ.109. n.17. ad finem lib.7. Rota coram Penia dec.
140. nu.5. Tum quia forma ad certum effectum ordinata
7 æquipollenti modo valet expleri, dummodo effectus idem
ſubſequatur, ad text. in l. vltima §. mandauit vbi gloſ. notat
in verbo teneri, ff. man. Cagnol. in l. ſi quis maior n 218. C. de
tranſact. Pariſ. conſ.9. numer.7. & 9. volum.3. Rot. coram
Caſſador. dec.28. ſuper regul. & deciſion.93. num.7. part.7.
recent.

Hanc verò tacitam patris voluntatem inſtituendi fi-
lios in legitima quoties ſuæ nollent parere voluntati ab-
8 ſolutè videtur innuere æqualis † pœna caducitatis ab om-
ni portione per patrem filijs inflicta in caſu, quo hæredi-
taria forent ab ijſdem bona diſtracta, necnon etiam quo-
ties renuerent legitimam ad commodum fideicommiſſi re-
laxare, vt verba illa conuincunt: E ſotto la medeſima ca-
ducità identitatem pœnæ in vtroque caſu irrogantia, vt
admittunt gloſ. in l. cum ii 8. § ſi vni in verbo obligatus, de
tranſact. Gratus conſ.140. numer.21. & 22. lib.1. Quemad-
modum enim ex alienatione bonorum filij, quos Pa-
ter ſibi hæredes vniuerſales inſtituerat portione dumtaxar
9 hæreditaria cenſebantur priuati excepta legitima, quæ †
dom a patre grauari non poterat ſub illa prohibitione ge-
nerali, ac diſpoſitione onerosa ab eo non præſumitur inclu-
ſa, vt tradunt Iaſ. in l. filius familias, §. Diui in prima lectu-
ra n.12. ff. de leg.1. Bero. conſ.93. n.21. vol.2. Natt. conſ.145.
n.20. ad finem, cum ſeqq. & conſ.528. num.31. Dec. conſ.81.
num.1. & conſ 212. num.2. ad finem, & num.3. Cephal. conſ.
153. num 14. Surd. conſ.215. num.1. Card. Mantic. de conie-
ctur. vltim. volunt. lib.7 tit 8. num 4. Cancer. var. lib.1. cap.
3. num.38. Cyriac. controuer. 148. n.3 & 4. Rot. poſt Mer-
lin. de legit. deciſ.41. numer.8. ita per neceſſe in legitima ij-
dem præſumuntur inſtituti, ac reliquo dumtaxat hæredi-
tatis orbati, quoties illam nollent paternæ diſpoſitioni
ſubijcere.

Dum maximè clauſula omni meliori modo prohibitio-
ni legitimæ impreſſa conuincitur ex ſui natura validitatis
10 robur actui eo modo attribuens, † quo verè ſuſtinetur à
Iure perindè, ac ſi omnia pro validitate per neceſſe à Te-
ſtatore exprimenda verè expreſſa forent ex Theorica,
Bald. in l. Pater 79. §. filias matrem, ibique Imol. n.9. §. ff de
legat.2. Gabr. conſ.137. n.23. & 24. lib.1. Decian. conſ.57. n.
22. vol.2. Riminald. Iuo. conſ.388. n.17. vol.5. Fuſar. de ſub-
ſtit. quæſt.245. num.64. cum ſeqq. Cyriac. contron.205. n.117.
cum ſeqq. Rota dec.30. n.35. part.5. & dec.391. n.25. part.9.
recent.

11 Hinc idem Bald. in † l. quoties 13. n.9. & 10. C. de hæred.
Inſtit. cenſuit filium, cui aliquid ſimpliciter fuit à patre
relictum ſub clauſula omni meliori modo non poſſe teſta-
mentum impugnare, vel ſub prætextu, quod legitima
honorabilem titulum inſtitutionis exquirat iuxta text. in
§. aliud quoque capitulum authen. vt cum de appellat. cognoſ.
12 † cum clauſula illa veram expreſſionem inſtitutionis præ-
ſeferat non ſecus, ac ſi filius foret à Patre apertè inſtitu-
tus cumque ſequitur. Felin. in cap. cum ſuper 23. numer.11.
de offic. deleg. Caſtren. conſ.323. nu.4. vol.1. Alex. conſ.112.
nu.3. & 4. vol.3. & conſ.80. numer.3. vol.5. Ruin. conſ.117.
nu 21. vol.1. Soccin. Sen. conſ.66. n.10. lib.3. Curt. Iun. conſ.
71. nu.12. & conſ.315. nu.29. cum tribus ſeqq. Cephal. conſ.
547. num.32. Couar. in cap. Raynutius, §.1. nu.2. de Teſtam.
Card. Mantic. de coniectar. vltim. volunt. lib.3. tit.14. num.
11. Cyriac. contron.262. nu.39. Rot. dec.32. num.26. part.8.
recent.

Et in his terminis prohibitæ detractionis legitimæ con-
ſuluit † Cuman. in conſ.58. numer.3. ad medium verſ. Hæc 13
omnia, vbi quod clauſula omni meliori modo prohibitio-
nem ſimpliciter actam ad legitimum modum † reducit, 14
vt ſcilicet filius grauamen renuentes acceptare inſtitutus
cenſeatur, dumtaxat in legitima, ac reliquo hæreditatis
orbatus Curt. Iun. conſ.120. verſic. vbi dixit Facchin. con-
trouerſ iur. lib.12. cap.70. verſic. iſtis Rot. dec.342. num.15.
part.5. recent.

Quæ ſanè clauſula perperam Inſtitutioni filiorum dum-
taxat impreſſa contenditur. Dum enim inſtitutio, ac
prohibitio legitimæ ſub vnica orationis periodo continen-
tur, vt ſequentia verba demonſtrant. E così inſtituiſce, &
ſoſtituiſco in ogni meglior modo, con piena ragione, e ſenza al-
cuna diminutione, & detratione etiam de legitima † clauſula 15
ibidem promiſcuè appoſita, vtriquè diſpoſitioni vires at-
tribuit ad text. in l. & ſi perceperit 3. §. filius, ff. de liber. &
poſthum. Bartol. in l. Prætor 4. §. eritque nu.1. ff. de vi bonor.
raptor. Alex. conſ 48. nu.9. lib.1. Rot. dec.407. nu.8. part.3.
& dec.146. n.4. part.9. rec. cum alijs relatis in Romana dotis
13. Iunij 1663. §. & tanquam coram Reuer. P. D. meo Al-
bergato.

Cumani verò, ac ſequacium opinio facilius in propoſi-
to caſu ſibi locum aſſumit, quo in ſubſequenti teſtamen-
ti capitulo per modum regulæ Pater ordinauit,
vt præcedenter ibidem diſpoſita omni meliori modo robur
validitatis obtinerent. † Talis quippe clauſulæ repetitio, 16
quæ ad omnia ſuperius expreſſa porrigitur, & notat Hon-
ded. conſ.44. num.23 & 24. vol.2. Pariſ. conſ.21. n.53. vol 3.
Cephal. conſ.547. n.32. & 33. Cyriac. contron.205. num.110.
cum ſeqq. † ipſius magis enixam voluntatem præſefert le- 17
gitimè diſponendi de omnibus in Teſtamento præcedenter
ordinatis, vt admittunt Curt. Iun. conſ.120. n.16. Neuizz.
conſ.63. n.16 Honded. conſ.44. n.24. lib.2.

Neque viſa fuit vrgere obiectio, † exindè petita, quod 18
dum clauſula hæc in medio Teſtamenti fuit expreſſa, nec-
non in fine capituli, excluſionem fiſci ac cæterorum loco-
rum piorum continentis ad illud eadem debent proindè ar-
ctari, † ſiquidem poſterior diſpoſitio excluſiua fiſci alteri 19
prohibitionis legitimæ præſumitur inhærere, dum illa
poſt prohibitionem immediatè concepta à verbo illo de-
clarans initium ſumit. Tum quia utraque diſpoſitio
pro bonis in agnationem ſeruandis à Teſtatore ſanci-
ta conuincitur, ex quo denique Pater poſtquam il-
lam declarationem expleuerat in eodem immediate capi-
tulo bonorum alienationem ex eademmet cauſa aſſer-
uandi bona in agnatione, ac filijs legitimam in totum in-
terdixit ijſdem præcipiens, vt infra duos menſes ſub clau-
ſula omni meliori modo deberent eam fideicommiſſo ſub-
mittere: quare † capitulorum connexione perſpecta clau- 20
ſula in medio vnius expreſſa ad omnia in altero præceden-
ti diſpoſita vbi eadem militat ratio, æquè porrigitur ad tex.
in cap.2. requiris 41. vbi Abb. nu.4. & Dec. n.7. de appellat.
Roman. conſ.461. n.6. verſ. ſecunda, quæ habet Alex. conſ.
63. n 9. lib.6.

Denique non obſtat quod de tempore acceptati graua-
minis alter ex filijs minor alter verò infantili ætate conſti-
tutus exiſteret, perindè ac ſi inſtrumentum debeat † ex 21
non adhibita inſinuatione corruere requiſita ex vi conti-
nuationis Egidianæ Peruſiæ locum obtinentis, vt cenſuit
Rot. in dec.97. n.2. apud Gilian. ad Statut. Peruſ.

Præter quam enim inſinuatio ex 30. annorum † curſu 22
vna cum obſeruantia præſumitur adhibita, vt admittunt
Cephal. conſ.170. n.22. Gabr. de præſumpt. concluſ.1. n.56.
Rot. coram Seraph. dec.742. n.51. coram Canaler. dec.575.
n.11. & in Ciuitatis Caſtelli dotis 28. Aprilis 1662 §. minus
releuat coram R. P. D. meo Emerix. Obiectio viſa fuit exin-
dè corruere, quod fratres, poſtquam minorem ætatem ex-
ceſſerant de anno vltimo 1640. bona Patris hæreditaria di-
uiſere ſub expreſſa præſeruatione fideicommiſſi ab eodem-
met Patre in Teſtamento ordinati. Hæc quippè principa-
lis Teſtamenti approbatio necnon hæreditatis, † dum præ- 23
ceſſerat prohibitio legitimæ iuxta cautelam Soccini ſuffi-
ciens reputatur ad filiorum voluntatem arguendam, ſubij-
ciendi illam fideicommiſſo, vt præter auctoritates in 2. §.
reconſitas reſpondit Rot. in dec.100. n.1. coram Eminentiſſi-
mo D. meo Cardinali Ottbobono.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D.

Digitized by Google

R. P. D. ALBERGATO

Sacræ Rotæ Decano.

Romana Cenſus.

Mercurii 4. Februarii 1665.

ARGVMENTVM.

Manutentio conceditur in gradu appellationis, & reſtitutionis in integrum, quando exequutio non fuit cæpta.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio conceditur lata ſenteatia in petitorio.*
2 *Manutentio concedi non poteſt in grada reſtitationis in integrum, quanda exequuta eſt ſententia limitatur, vt num. 3.*
4 *Exequatio quando dicatar facta ab homine, & quando à lege.*
5 *Maaatentio conceditur etiam in gradu appellatioais.*
6 *Tempus poſt litem motam ſubduci debet ad complendum decennium.*

DECISIO CCLV.

TVRRIANVS, qui per duas deciſiones obtinuit reſponderi, nou conſtare de iudicata, ſed de Cauſis reſtitutionis in integrum aduerſus ſententiam latam contra eius authores, in qua pronunciatum fuerat Cenſum à Franciono impoſitum ex fructibus domorum perceptis à Creditoribus in Saluiano immiſſis extinctum fuiſſe, fructus amplius non deberi, & concedeodam eſſe reintegrationem Franciono, petebat manutentiouem in poſſeſſione exigendi dd. penſiones pro quantitate ſcut. 60. quam illi concedendam eſſe reſponſum fuit die 26. Maij proximi præteriti, & hodie in deciſis perſiſtendum ijdem DD. dixeruot.

1 Quia etiam in † gradu reſtitutionis in integrum poſt latas ſententias in petitorio concedi poteſt manutentio, *vt in* Dec. *§. fin. & concordaat relata per* Grat. *diſc. 948. nu. 11.* Rot. *deciſ. 229. num. 23. part. 5. rec. & in Sutrina Augmenti Dotis 6. Feb. 1662. §. non obſtat, & per totam coram Reu. D. Decano.*

2 Neque applicari viſa † eſt DD. limitatio, quod in gradu reſtitutionis in integrum concedi non poteſt manutentio quando ſententia exequtioni demandata fuit.

Tum quia in præſenti ſententia eſt abſolutoria, dum ex penſionibus perceptis declaratum fuit cenſum extinctum remanſiſſe, & pars diffioitiuè abſoluta fuit à ſolutione fructuum.

3 Limitatio vero procedit in executione facta ab homine, non autem in ea, quæ abſque alio hominis miniſterio ex diſpoſitione Iuris ſecum trahit executionem Rot. coram Buratt. *dec. 504. n. 16.*

Exequtio autem in præſenti non poteſt dici facta ab homine ſub prætextu, quod ſententia fauore Francioni prolata, decretum, & relaxatum fuerit mandatum de reintegrando nam † ad hunc effectum talis mandati relaxatio
4 in ſententia non ſufficit, ſed requiritur vlterius, quod in vim eiuſdem mandati, incipiatur executio, *vt per Add. ad ſaa. mem.* Gregor. *deciſion. 458. num. 10. in fine verſ. non ſufficit tamen* Rot. *in Bonon. Cenſus 11. Decembris 1602. Coram Iuſto §. nec facit quod apud Marches de comm. part. 2. fol. 60.*

Tum quia ex iiſdem Actis notorie conſtat de Iniuſtitia ſententiæ, quia ex illis non probatur cenſus extinctio dum fundatur in erronea relatione Periti, qui exiſtimauit Creditores cenſus fuiſſe in poſſeſſionem Domorum immiſſos non autem pro ſola quantitate fructuum cenſus, vt latè deductum fuit *in dec. 22. Aprilis 1663 & 14. Maii proximi præteriti coram me* ſuper hoc editis.

Et Vlterius cauſa reſtitutionis in integrum non ſolum commiſſa fuerit, ſed etiam appellationis cum clauſula conſtito de re iudicata exequatur ſin minus cauſam appellationis cognoſcat, & in dd. deciſionibus reſponſum fuerit non conſtare de re iudicata cauſam d. remanſiſſe in gradu appellationis, quo caſu poteſt concedi manutentio, vt 5
in iſtis terminis reſponſum fuit *in Montis Alti beneficii 18. Maii 1646. §. & ceſſat omnis difficultas coram bon. me. Bichio.*

Non obſtat quod ob ſilentium 10. annorum Turrianus depoſuiſſet animum poſſidendi, & ſic manutentionem amplius petere non poſſit.

Quoniam in facto tale ſilentium non probatur cum ſententia Abſolutoria anno 1646. lata fuerit, & commiſſa cauſa appellationis Reuerendiſs. D. Epiſcopo Imolen. obtinuit Turrianus ab eo prorogationem ſumm. eius reſponſionis *nu. 2.* & ſuper dubio rei iudicatæ informauit de menſe Iunij eiuſdem anni, & tamen ad hunc effectum complendi decennium non computari tempus poſt litem motam trad. Poſth. *de manutentione art. 58. num. 12. verſ. ad complendum ante tempus* Rot. coram Penia *dec. 162. num. 6. verſ. tempus autem cum aliis relatis in Bonon. Parochialis 22. Iunii 1661. §. fin. & 9. Iunij 1664. §. nam cum lis coram R. P. D. m. Taia.*

Neqoe applicatur deciſio in Camerinen. Pecuniaria coram Gipſio apud Marcheſ. *de commiſ. part. 2 fol.* 38. nam in caſu ibi propoſito poſtque per ſententiam pronunciatum fuit non eſſe locum manutentioni Aurelius ab ea appellationem non interpoſuit, ſed ex eo integro Iudicium in petitorio introduxit, vnde inferebatur habuiſſe ſe pro ſpoliato, & ſic pro manutentione amplius inſtare non pote- 7
rat vt poſt *d. dec. declarat* Rot. *dec. 174. n. 5. &* 6. apud. Poſth. *de manut.* quod in caſu noſtro non concurrit, eum nullus exhibeatur Actus, ex quo inferri poſſit Turrianum habuiſſe ſe pro ſpoliato.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. OTTALORA.

Romana Cambij.

Mercurij 4. Februarij 1665.

ARGVMENTVM.

Inueſtimentum præſumitur ratificatum per retentionem folij, in quo illud deſcribitur præſertim id ſuadentibus Coniecturis in deciſione ponderatis.

SVMMARIVM.

1 *Facultas inueſtieadi pecanias probatur Coniecturis.*
2 *Folium receptum abſque proteſtatione demonſtrat approbationem omnium in eo contentorum.*
3 *Ratificatio ex quibus inducatar.*
4 *Idoneus facultatibus quilibet præſumitur.*
5 *Adminiſtrator non tenetur de caſu inopinato poſt adminiſtrationem, & num. 6. & 8.*
7 *Declaratione ſecuta, Commodum & incommodum ſpectat ad nominatum.*
9 *Apocæ ſuſpicio de antidata, ex quibus probetur, & remoueatur & num. 10. 11. 12. & 13.*
14 *Apoca in Vrbe confecta non indiget Archiuiatione.*
15 *Apocæ veritas quando aliundè haberi poteſt non indiget Archiuiatione.*
16 *Teſtes de auditu à parte non probant.*
17 *Teſtis de mendacio Conuictus non probat.*

DECISIO CCLVI.

DIXERVNT Domini Reuerendiſſ. Epiſcopum Anagninum non teneri reſtituere Hieronymo Defendino pecunias in ſumma ſcut. 500. quas vti Procurator exegit & deinde ad commodum D. Hieronymi inueſtiuit mediante cambio contracto cum Dominico de Proſperis.

Facultas ſiquidem faciendi huiuſmodi Inueſtimentum ex plutibus reſultare viſa eſt ſcilicet ex generali adminiſtratione rerum, & pecuniarum quàm D. Epiſcopus in Vrbe gerebat vti conſanguineus Hieronymi de qua deponunt

ponunt Teſtes ſum *num.1.* deinde ex alio inueſtimento pe-
cuniarum in altero ſimili cambio contracto cum Vincen-
tio Tagliauio eidem Hieronymo poſtea reſtituto, vt ex
computis à D. Epiſcopo ſuper generali adminiſtratione,
& redditione rationum ſibi tranſmiſſis, & datis in ſum.
1 *numer.2.* Ex his enim dubitari non poteſt quin † oriatur
maxima præſumptio, & veriſimilitudo *ad l.1.§. Magi-
ſtrum ff. de exerc. act.* Caſtren. *in l. in cauſa §. ſed hæc ita ff.
de procur.* Alciat. *conſ.63. num.6. lib.8.* Affl. *dec.308. num.
11. verſ. fiert* Rot. *in Romana Societatis officij 22. Maij
1662. coram R. P. D. m. Veroſpio* Vlterius quia prædicta
computa continent etiam indiuidualiter deſcriptum
cambium de quo agitur, & fuerunt à Defendino recepta
2 abſque vlla proteſtatione, & reclamatione. Vnde cenſe-
tur approbaſſe omnia in eis contenta *l. ſi fil. fam.18. ff. ad
S. C. Maced. & plenè firmauit* Rot. *dec.81. nu.1. & per tot.
part.1. diu.* denique ex quam plurimis Capitulis conſtat
Defendinum recognouiſſe in debitorem D. Proſperum &
3 etiam † feciſſe nonnullas expenſas pro expediendo man-
dato contra eumdem tam pro ſorte, quam fructibus di-
cti Cambij ex quibus inducitur certa ratificatio, quæ idem
operatur, ac mandatum, etiam ſi ſpeciale requireretur
cap. ratihabitionem vbi Gloſſ. de reg. Iur. in 6. Gregor. *deciſ.
292. n.41. & dec.525. nu.4. cum ſeq.* Buratt. *dec.301. nu.8. &
dec.792. n.15.* Merlin. *dec.878. n.4. & in recent. dec.291. nu.
4. & ſeq. par.9.*

Quod autem tempore contracti Cambij Dominicus de
4 Proſperis eſſet ſoluendo vltra præſumptionem Iuris †
quod quilibet præſumitur idoneus, & ſoluendo vt tra-
dunt Roman. *conſ.16. n.4.* Surd. *conſ.452. n.22. lib.3* Capic.
Galeot. *contr. Iur. lib.1. contr.32. & 33.* dantur depoſitiones
Teſtium aſſerentium fuiſſe publicum in vrbe negotiato-
rem, & fide, & facultatibus à multis idoneum reputatum
vt in ſum. d. Epiſcopi *n.13.* Vnde quando, & poſtea condi-
tionem ſuam deterioraſſet hoc cedere non deberet in dam-
num adminiſtratoris, qui non tenetur de caſu inopinato
5 poſt contractum ſuperuento *l. negocium gerentes alienum 22.
ibi negotium gerentes alienum non interueniente ſpeciale pa-
cto caſum fortuitum præſtare non compelluntur C. de neg. geſt.
l. ſi creditor 4. C. de pignor.* & Valenz. *conſ.179. num.94. lib.
2.* Theſaur Iun *quæſt. forenſ.62. n.14. lib.1.* Staiban. *conſ.
89. nu.16. & ſeqq. lib.1.* nam in hac materia attenditur vti-
6 litas ab initio non autem à futuro euentu Rot. *dec.289. n.3.
part.9. rec.*

Non obſtat, quod cambium contractum fuerit ſub no-
mine Ioannis Ciancherini non vero ſub nomine Hiero-
nymi, qui proinde ratificare non potuit, id quod igno-
rabatur quandoque ſuo nomine geſtum non fuerat quo-
niam Ciancherini nomen ſimulatè appoſitum fuerat id-
que per Apocam paulo poſt declarauit ſe in dicto contra-
ctu non habuiſſe niſi nudum & publicum nomen, omne-
que commodum, & incommodum ſpectare ad Hierony-
8 mum † qua ſecuta declaratione ſtatim omne Ius, & do-
minium Cambij dicto Hieronymo fuit acquiſitum ac ſi
ipſius nomen in celebratione contractus fuiſſet expreſſum
Dec. *conſ.543. num.4.* Cephal. *conſ.325. nu.14. & 15.* Mant.
de tacit. lib.4. tit.22. num.9. Surd. *deciſ.182. num.18. & ſeq.*
Magon. *dec. Flor.37. num.13.* Gregor. *dec.157. num.7. ibique
Adden. num.4. & dec.227. n.3. & ſeqq. & in recent. dec.95.
num.8. part.9.* & quando & de dicta declaratione non fuiſ-
9 ſet certioratus Hieronymus ſatis eſt quod mediantibus
computis ſibi tranſmiſſis habuerit notitiam Cambij il-
ludque approbauerit, & vti proprium cognouerit ex ſu-
pradictis.

10 Minuſque refragatur obiectum † quod ſupradicta apo-
ca reddatur ſuſpecta de antidata, quod fieri potuerit poſt
ſequutam deteriorationem Proſperi ſub prætextu, quod
Hieronymo non fuerit notificata, minuſque in actis pro-
ducta niſi poſt lapſum 12. annorum Ideoque non veniat
attendenda *ad tradita per DD. in l. ſcripturas C. qui pot. in
in pign. hab.* præſertim cum careat archiuiatione ad for-
11 mam bannimentorum requiſita. Quia Teſtes in ea ſub-
ſcripti formiter examinati ſuper recognitione deponunt
12 fuiſſe confectam die ibidem relata videlicet 20. Auguſti
1631. & ſic tempore quo Proſper conditionem ſuam ad
13 huc non mutauerat, † Vnde penitus ceſſat d. ſuſpicio,
& cum ſit trino Teſte munita vim habet publici inſtru-
menti *d. l. ſcripturas vbi gloſſ. in verbo ſuum robur* Bald. *in
princ.* Salic. *num.3. verſ. aut vtrumque* Bart. *in l. adm. vend.
num.26. ff. de Iur. Iur.* Gabr. *de probat. concl.9. nu.10.* Genu.
de ſcript. priu. lib.1. concl. vlt. n.1. cum ſeqq. Rot. *in Bonon.
Pecuniaria de Lambertinis 13. Febr. 1643. coram R. P. D. meo
Veroſpio §. & licet* Quo verò ad archiuiationem, quæ non
requiritur quando apoca facta eſt in vrbe expreſſe in dd. 14
bannimentis præſeruata, & vlterius quando eiuſdem ve-
ritas aliunde probatur Rot. *in Romana pecuniaria 3. Martij
1662. §. quo vero ad archiuiationem coram R. P. D. m. Bour-
lemont.*

Demum non Iuſtificatur quod D. Epiſcopus eſſet Cre-
ditor Proſperi pro alio cambio ſcut. 300. nec minus quod
ſecundum cambium ſcut. 500. fuiſſet conflatum ex dd.
ſcut. 300. ſuperadditis alijs deficientibus non autem ex pe-
cunijs Defendini, nam vltra quod duo Teſtes ad hoc in-
ducti deponunt de auditu ab ipſo Proſpero. Vnde † ni- 16
hil probant *l. Teſtium C. de Teſtibus cap. Teſtes 3. quæſt.9.* Fa-
rin. *de Teſtib. quæſt.69. numer.1.* Caputaqu. *deciſion. 238.
numer.1. part.3.* Gregor. *deciſion.517. num.14. & 572. num.
3.* & conuincuntur de mendacio, tum ex depoſitione
eiuſdem Proſperi aſſerentis ſe nunquam fuiſſe nec Cre- 17
ditorem, nec debitorem D. Epiſcopi ſumm. reſponſio-
nis *numer.1.* Tum etiam ex diſpoſitione aliorum Teſtium
affirmantium Cambium fuiſſe initum ex pecunijs Defen-
dini exiſtentibus in banco S. Spiritus ſum. *nu.15.* obiectum
totaliter deſtruitur attentis partitis eiuſdem banchi relatis
in ſumm. *num.14* ex quibus concludenter conſtat dd. ſcuta
500. Proſpero effectiuè & integre perſoluta fuiſſe eaque de
iſtius ordine ad manus Eminentiſſimi Cardinalis Antonij
perueniſſe.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. OTTALORA.

Calaguritana Præeminentiarum.

Veneris 4. Ianuarij 1665.

ARGVMENTVM.

In Eccleſiarum conſtructione publica vtilitas eſt conſideranda, eo quia ſunt Iuris publici. Poſſeſſio quando dicatur mutata Sententia non nocet illi, contra quem lata non fuit, & multo minus ſi ſit iniuſta. De iure tertij, vt quis dicere valeat mandatum & conſenſus illius, de cuius intereſſe agitur requiritur.

SVMMARIVM.

1 *Miſſa in Eccleſia, ac Altari publico quilibet Sacerdos celebrare poteſt.*
2 *Officium Defunctorum inſtitutum eſt in ſuffragium animarum.*
3 *Prohibitio Officij Defunctorum non eſt permittenda tanquam contra Ius publicum, & animarum Suffragium.*
4 *in Eccleſiarum conſtructione publica vtilitas attendi debet non priuata conſtruentis.*
5 *Eccleſiæ ſunt Iuris publici.*
6 *Præſcriptio Iura publica impedire non valet.*
7 *Immemorabilis ſine quaſi poſſeſſione non conſideratur.*
8 *Manutentio datur eo modo quo quis poſſediſſe probatur.*
9 *Poſſeſſio dicitur mutata qualitate actui poſſeſſorio adiecta, & manutentio competere non poteſt, & num.10.*
11 *in poſſeſſorijs cauſa potius actus, quam ipſius actus exercitium eſt attendenda.*
12 *Sententia non afficit eum, contra quem lata non fuit & nu.13.*
14 *Sententia iniuſta non nocet.*
15 *de Iure tertij dicere nemini licet niſi de mandato & conſenſu intereſſe habentis.*

D E-

Digitized by Google

DECISIO CCLVII.

FVNDAMENTA quibus nititur Deciſio in hac
Cauſa ſub die 10. Decembris 1664. coram me e-
manata, in qua fuit reſolutum conſtare de bono iure
Magiſtratus oppidi de Liqueitio quoad libertatem cele-
brandi Sacrum in Altari maiori pro quibuſcumque De-
functis; De bono autem iure D. Antonij Adan de Iarza
reſpectu vxoris quoad præcedentiam in Offertorio, &
Reſponſorium viſum fuit DD. adhuc ſubſiſtere, ne-
que ex denuo in contrarium deductis vllo modo labe-
factari.
1 Primum enim fundamentum deſumptum ex eo †
quod in Eccleſia; ac Altari publico cuilibet licet Miſ-
ſam celebrare non tollitur ex teſtibus pro D. Antonio
examinatis, & Decretis in actu Viſitationis emanatis,
quam præter reſponſa data in Deciſione, quæ reuidetur à
2 *§. nec obſtant illud placuit* DD. † quod cum Officium De-
functorum ſit inſtitutum in Suffragium Animarum,
Canone non æſtimemus 19. Canone Animæ Defunctorum 22.
3 *13. quæſt. 2. Canone quicumque 26. quæſt. 5.* non eſt † per-
mittenda talis prohibitio contra ius publicum, & Suffra-
gia Animarum, prout in fortioribus terminis ſenſit An-
char. *conſ.* 129. *num.* 4. vbi firmat quod etiam ea pacto non
poteſt prohiberi neque in fundatione quin alij volentes re-
cipiantur ad ſepulturam in eadem Eccleſia, vel Cappel-
la, vel ſimilia, per quæ deuotio Eccleſiæ augetur, &
4 Concurſus, grauaretur enim libertas Eccleſiarum, † in
quarum Conſtitutione debet attendi publica vtilitas, non
5 priuata eius conſtituentis nam † iuris publici ſunt, vndè
6 † ſit præſcriptiones, nec reſcripta ſufficere ad impedienda
iura publica Galganett. *de iur. publico lib. 4. tit. 41. num. 12. &*
13. Stant enim prohibitio legis, & incapacitas in acquiren-
7 te, & ita † non conſideratur quaſi poſſeſſio, ſine qua nec
immemorabilis poteſt conſiderari, vt in indiuiduo ad effe-
ctum acquirendi quaſi poſſeſſionem in Eccleſia Butr. *in c.*
fin. num. 38. de cauſ. poſſ. & propr. Menoch. *de retin. remed.*
3. *num. 156. & ſeqq.* Giouagnon. *reſponſ. 40. num. 27. lib. 2.*
Quoad præcedentiam verò in Offertorio bonum Ius
D. Antonij reſpectu vxoris ſubſiſtit ex fundamentis in
8 Deciſione adductis, nec obſtat quod † manutentio re-
gulariter datur in ſtatu, & eo modo, quo quis poſſediſ-
ſe probatur latè Poſth. *de manut. obſeru. 73. à num.* 11. *&*
9 *præcipuè num. 18. cum ſeqq.* & mutata qualitate † adiecta
Actui Poſſeſſorio dicitur mutata poſſeſſio, itaut ſi alte-
ra, ideoque non competit manutentio Rot. *poſt. eum de-*
ciſ. 646. num. 13. verſ præter quod cum duob. ſeqq. & coram
Gregor. *deciſ. 569. à num.* 1. vbi quod actus celebrandi Dedi-
cationem non ſufficit, vt celebretur cum qualitate Pro-
ceſſionis ſolemnis, vbi *Add. num. 6.* In præſenti verò poſ-
ſeſſionis qualitas mutatur; dum illud adhibetur mode-
ramen, vt vxor accedat ad Subdiaconum, & ſic qualitate
10 mutata dicitur mutata † poſſeſſio, & ideo manutentio
11 competere non poſſit ex Authoritatibus adductis, † quia
in huiuſmodi Poſſeſſorijs potius attenditur Cauſa actus,
quam ipſius actus exercitium, & cum hæc prærogatiua
non procedat ex qualitate loci, ſed ex iure quæſito fami-
liæ, parum refert quod illius exercitium fuerit factum
potius in vno loco, quam alio, vt probat Giouagnon. *conſ* 9.
num. 44. lib. 1. Grat. *diſc. foren. cap. 425. num.* 43. Lotther. *de re*
benefic. tom. 1. lib. 1. quæſt. 38. n. 127. Poſth. *de manut. obſeru.* 73.
à num. 135. & ſeqq. Rot. *deciſ. 583. num. 1. part. 1. recent.*
Bonum etiam ius D. Antonij in tertia Præeminentia
ſubſiſtit, quæ eſt vt Sacerdos celebrans Miſſam Conuen-
tualem diebus feſtiuis, illa finita, accedat ad ſepul-
crum eius Anteceſſorum Reſponſorium recitaturus pro
Suffragio Defunctorum, nec deciſionis fundamenta de-
ficiunt ex eo quod ſententia de anno 1607. tangit ſolum
Poſſeſſorium, & lata fuerit in iudicio Criminali contra
vnum ex Beneficiatis, licèt citato Capitulo, non contra
12 Magiſtratum tunc litigantem, & † ideò eum non afficit
l. an eadem cum vulg. ff. de except. rei iudic. Noguerol. *alle-*
gat. 27. num. 56. & vlterius expreſsè legitur lata ob defe-
ctum probationis beneficiati, & Capituli, ibi: *Non pro-*
13 *aorno eosa alcaaa*; Ideoque † multo minus magiſtratui no-
cere debet. Rebuff. *conſ. 445. num 4. verſ. 5. reſpondetur*,
Soccin. Iun. *conſ. 181 num. 98 lib. 2* Peregr. *de fideic. art. 52. in*
fine; Demum contrariatur Miſſali, & Cæremoniali, ideo-
14 que iniuſta, † & ſic non nocet pluribus adductis Fuſar. *de*
ſubſtit. quæſt. 622. num 30.
Nam vltra deducta in alia Deciſione, cum recitatio
Deciſ. Recent. Pars XIV.

Reſponſorij concernat ſolum intereſſe Capituli huic † one- 15
ri acquieſcentis Magiſtratui non licèt dicere de iure ter-
tij ſine Conſenſu, & mandato illius. Rot. *deciſ. 52. num.*
4. part. 6. & deciſ. 88. num. 8 part. 7. recent. & poſt Cenc. de
Cenſ. *deciſ. 206. num 7. & in Romana Legati*, 18. *Februarij*
1650. *§. minuſue obſtat coram Reuerendiſſimo D. meo Deca-*
no; Præſertim cum circa habitum Sacerdotis, & modum
accedendi acquieſcat D. Antonius Sacris Canonibus,
dummodo Reſponſorium recitetur nè Defuncti frauden-
tur hoc Suffragio.
Et ita vtraque &c.

REVERENDISSIMO CERRO DECANO.

Nunc S. R. Eccleſ. Cardinali.

Toletana, ſeu nullius Iuriſdictionis.

Veneris 6. Februarij 1665.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria, quæ in prophanis conceditur ſine fumo, ſufficit ne denegetur, quod materia articulata ſit releuans, & an concedatur ad retardandum ſummariſſimum poſſeſſorium.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria in prophanis conceditur ſine fumo quando materia articulata ſit releuans.*
2 *Obſeruantia minuit fidem ſcripturis.*
3 *Fides ſcripturarum per obſeruantiam augetur.*
4 *Remiſſoria non conceditur ad retardandum ſummariſſimum poſſeſſorium manutentionis.*
5 *Poſſeſſio niſi ſit clara remiſſoriam impedire non poteſt.*
6 *Poſſeſſio in his, quæ à libera facultate pendent, non acquiritur niſi conſtito de acquieſcentia.*
7 *Materia articulata etiam per ſcripturas probatur.*
8 *Articulus vnicus ſufficit quod non probetur, vt ſuper omnibus remiſſoria concedi debeat, & vltra ea, quæ probari poſſunt per ſcripturas, teſtes deponant de publica voce, & fama.*

DECISIO CCLVIII.

IN decreto Regij Conſilij ordinum confirmato in forma ſpecifica per Sereniſs. magnum Magiſtrum Hiſpaniarum Regem occaſione viſitationis Conuentus de Veles Ordinis Sancti Iacobi de Spata inter cætera ſancitum fuit, quod non admittantur in poſterum in Conuentu prætendentes habitum, niſi in primis, & antea omnia perſonaliter compareant in d. Conſilio, & ibi examinentur, & approbentur, quodque ex approbatis Capitulum d. Conuentus eligat eos, qui magis conuenientes, & idonei viſi fuerint, ſed prætendentes Prior, & Conuentus ex huiuſmodi decreto fuiſse priuatos poſseſſione, ac libera facultate examinandi, & ad libitum admittendi Religioſos ad habitum interpoſita appellatione, & cauſa mihi commiſſa ſubſcripſi dubium An ijſdem Priori. & Conuentui ſit dandum mandatum de manutenendo. Cum autem pro parte Procuratoris Fiſcalis Regij Conſilij ordinum fuerint producti in actis articuli ad probandum in partibus materias articulatas, ſubſcripſi aliud dubium An ſit danda remiſſoria? & propoſito in hac Rota vtroque dubio, Domini quoad illud ſuper manutentione dixerunt, quod videatur de bono Iure, etiam ad effectum manutentionis, quo verò ad aliud ſuper remiſſoria affirmatiuè reſponderunt.

Quia cum † agatur de cauſa graui, in qua nullæ 1
ſunt factæ probationes in partibus, & materia articulata ſit releuans etiam ſine fumo, qui non requiritur in profanis, remiſſoria non ſolet denegari Rot. *deciſ. 259. num. 2. par. 9. recent. cum alijs in Auenionen. fideic. 20. Maij 1662. §. ſtatim coram me.*

Releuantia deſumitur ex eo quod probationes tendunt ad oſtendendam, ac iuſtificandam Iuſtitiam dicti decreti, quod licet impugnetur prætextu antiquæ ſententiæ arbitramentalis confirmatæ auctoritate Apoſtolica,

Digitized by Google

3 attamen probare intenditur Sereniſſ magnum Magi-
ſtrum, eiuſque Conſilium alias promulgaſſe conſimiles
reforma iones, & decreta, illaque fuiſſe ſeruata in
Conuentu de Veles præcipuè cum decretum, de quo
agitur emanaſſe dicatur ob euitandum abuſus, & cor-
ruptelas, quæ ob ignorantiam profeſſorum emerſerant,
quæ probationes multum conferre videntur ad oſtenden-
dum d. ſententiæ arbitramentalis obſeruantiam, quæ
ſolet minuere fidem ſcripturis, quemadmodum à con-
2 tratio ſenſu per obſeruantiam augetur. Cæphal. *conſ.* 441.
3 *num.* 106 *& ſeqq vol.* 3. Rot. *deciſ.* 703. *num.* 8 *par.* 2. *recent. &
coram* Otthobon *deciſ.* 40. *num* 22 *&* 23.

Non obſtat, quod Prior & Conuentus per d. ſenten-
tiam ſemper extiterint in poſſeſſione liberè recipiendi No-
uitios, & ideo ſicuti in hac libera receptione eſſent ma-
nutenendi, ita quoque denegari debet remiſſoria, quæ
4 non conceditur ad retardandum ſummariſſimum poſſeſ-
ſorium manutentionis ex *allegat. in Cremonen. Parochia-
lis* 15. *Iunij* 1646 *coram me.*

Etenim hæc poſſeſſio hodie non videbatur tam clara,
5 vt poſſet impedire petitam remiſſoriam, cum potius ob
varias difficultates ſuper hoc dubio manutentionis fue-
rit dilata reſolutio Et ſignanter animaduerſum fuit,
quod ſententia arbitramentalis, in qua potiſſimè ſe fun-
dat Prior, & Conuentus loquitur dumtaxat de admiſ-
ſione Nouitiorum non tamen diſponit de examinatione,
ad quod præſens difficultas reſtringitur. Et vlterius
cum ex Bulla Iulij II. fuerit tributa magno Magiſtro fa-
cultas exercendi omnimodam ſuperioritatem, & cor
rectionem in temporalibus per ſe ipſum & in ſpiritua-
libus per aliquam perſonam ab ipſo eligendam, non ex
eo, quod vſus non fuerit facultate examinandi admit-
tendos ad ordinem antequam reciperentur, & paſſus
fuit, quod liberè admitterentur à Priore videtur acqui-
ſita eidem Priori aliqua quaſi poſſeſſio manutenibilis
6 ſuper Iure negatiuo contra magnum Magiſtrum †. In
his enim, quæ à libera facultate pendent non acquiri-
tur poſſeſſio, aut non vſus in contrarium, niſi conſtito
de prohibitione, & acquieſcentia *ad tradit. per* Poſth. *de
manutent. obſeru.* 53. *num.* 3. *& ſeq.* Rot. *poſt eundem deciſ.*
186. *num.* 7 *& ſeqq. Add. ad* Gregor. *deciſ.* 162. *numer.* 15.
litt. C. Caualer *deciſ.* 286. *num.* 1. *& deciſ.* 473 *num.* 1. *part.*
3. *recent.* licet de prædictis plenè agendum ſit in diſcuſſio-
ne negocij principalis.

7 Nec etiam releuant, quod † materia articulata pro-
bari poſſit per ſcripturas, indeque non veniat conceden-
da remiſſoria ad probandum per teſtes. Tum quia non
omnes articuli probari poſſunt per ſcripturas, & ſuffi-
8 cit vnus, vt ſuper † omnibus concedatur remiſſoria Gre-
gor. *deciſ.* 129. *num.* 3. Tum quia ſufficit quod vltra ea quæ
poſſunt probari per ſcripturas teſtes deponere valeant de
publica voce, & fama, vt dixit Rota coram Otthobon.
deciſ 82 *num.* 9. *& ſeqq.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Romana Saluiani.

Veneris 6. Februarij 1665.

ARGVMENTVM.

Exceptio retentionis quando ab emptore opponi non poſſit. Pecuniarum liberè traditarum dominium in recipientem tranſit. Creditor anterior poſteriori ſemper eſt præferendus.

SVMMARIVM.

1 *Saluiani concurrentibus requiſitis immiſſio in vim illius denegari non poteſt.*

2 *Soluens creditoribus anterioribus in eorum locum ſuccedit. Sed declara vt num* 3. *&* 4.

5 *Exceptio retentionis quando ab emptore opponi nequeat.*

6 *Pecuniæ quando liberè traduntur illarum dominium in recipientem tranſit.*

7 *Emptor rei emptæ pretium creditoribus ſoluens, id agit vt rem emptam à pignore, & hypotheca liberam reddat.*

8 *Hypothecam anteriorem habens præfertur habenti poſteriorem.*

9 *Immiſſio pro parte pretij poſterioribus ſoluta debet concedi hypothecam anteriorem habenti.*

10 *Pecuniæ rei venditæ pro ære alieno ſoluendo in illam cauſam debent erogari.*

DECISIO CCLIX.

HIPPOLYTA Puteobonella, quæ anno 1655. ven-
didit vineam, ſuper qua in Saluiano petitur immiſ-
ſio, Marchioni Lanciæ, erat debitrix hypothecaria
Marchioniſſæ Spinulæ pro cambio ſcut. 950. & fructibus
quæ pro quantitate ſcut. 500. erogata fuerunt in extin-
ctionem alterius Cambij ab eadem Hippolyta contracti
ad fauorem Toſcanellæ, cuius pecunia ſoluta fuerat
Pulcheriæ Vrſinæ creditrici Puteobonellæ pro alio cam-
bio vſque ſub die 24. Martij 1649 contracto vnde † cum 1
ex eodem contractu Cambij conſtet de credito cum hy-
potheca, & cætera Saluiani requiſita non controuertan-
tur, Domini pro concurrenti quantitate ſcut. 500. &
fructuum dandam eſſe dixerunt eidem Marchioniſſæ Spi-
nulæ immiſſionem, Menoch. *de adipiſc. remed.* 3. *qu.* 29.
num. 561. *& ſeqq* Rot *deciſ.* 242. *num.* 3. *par.* 9. *recent. Romana
Saluiani* 23. *Martij* 1650. *cor. R. P. D. Veroſpio Romana Sal-
uiani* 25. *Iunij* 1657 *§.* 1. *coram R. Papien. cum cæteris in Far-
fen. ſeu nullius Saluiani* 30. *Maij* 1664. *§. quodque coram me.*

Nec dicatur quod concurrentibus etiam his requiſitis,
non potuit competere immiſſio ſub prætextu, quod em-
ptor vineæ ſoluit ſcut. 600. D. Duci Lanti creditori Hip-
polytæ quæ ab ipſo ſcut. 1000. recepit, quæ deinde
ſoluta dicuntur Ioſepho Puteobonello creditori æquali
eiuſdem Hippolytæ, & ad effectum retinendi, & po-
ſteriores creditores repellendi † ſoluens anterioribus in 2
eorum locum ſuccedit, abſque alia ceſſione Beneintend.
deciſ. 30. Mantic. *deciſ* 69. *num.* 3 *deciſ.* 33. *num.* 19. *poſt* Merl.
de pignor. Quoniam diſtinguendum eſſe Domini exiſti-
marunt, quod aut ipſe emptor ſoluit pretium rei vendi- 3
tæ creditoribus anterioribus (vt pro maiori parte fecit in
hoc caſu Marchio Lancia) vel ſaltem ex pacto, & conuen-
tione eiuſdem ſoluentis ad anteriores peruenit, & tunc
concluſio procedit, quod in eorum locum ſuccedit abſque
alia ceſſione, in quibus terminis loquuntur Surd. *conſ.* 183. 4
num. 18 Gratian. *diſcept.* 734. *num* 18. *& ſeq. cæteriſque relati
in Bononien. cenſ. 24. Martij* 1663. *coram me §. hinc nulla.*

Aut ſoluit venditori, vel creditori poſteriori ſimplici-
ter, vt quo ad ſcut. 600. ſoluta D. Duci Lanti, & cum
idem Dux prius liberè, & abſque vllo pacto, & ſine
conuentione, quod cum eadem pecunia creditores an-
teriores dimitterentur ſcut 1000. ſoluerit Hippolytæ,
hoc ſecundo caſu non poteſt ab emptore exceptio retentio- 5
nis opponi, quamuis poſtea Hippolyta Ioſephum credi-
torem æqualem dimiſerit, ea ratione, quia per libe-
ram pecuniæ † traditionem in Hippolytam eorum do- 6
minium tranſlatum fuit, quæ poſtea propriam pecuniam
ſoluendo, non intellexit, ceſſante pacto, Iura Puteobo-
nelli in Ducem Lantem transferre. Gloſſ. *in l. Auriga* 3.
verb. pignus ff. quæ res pign. oblig. poſſ. Io Franc. à Ponte, *qui
ita benè diſtinguit, conſ.* 87. *num.* 4. *& ſeq num.* 14 *per tot* Ma-
gon. *deciſ. Florentina* 59 *ſub num.* 14. *ſequitur* Grat. *diſcept.*
269. *n.* 34. *cæteriſq relati per* Merlin. *de pign. lib.* 4. *tit.* 2. *quæſt.*
44. *num.* 27 *& per* Modern. Hiſpan *deciſ. iudic. tom.* 2. *tit.* 3.
diſput. 35. *num.* 12. *optimè* Rot. *deciſ.* 93. *num* 11. *&* 12. *poſt*
Merl. *de pign. vbi ſupra num.* 13. *reprobatur* Mantic *qui con-
trarium tenuit, & deciſ.* 324. *num* 22. *& ſeq. part* 9. *recent.*

Primò enim quod † emptor pretium rei emptæ ſol- 7
uit creditoribus, id facit, vt rem emptam à pignore &
hypotheca liberam reddat qui effectus cum non ſequatur
per ſolutionem liberè factam emptori vel creditori poſte-
riori, circumſcripta conuentione, quod pecunia in extin-
ctionem debitorum anteriorum conuertatur, & non poſ-
ſit emptor contra alios creditores anteriores hac ſolutione
ſe tueri tenetur pati auocationem in Saluiano rei emptæ
in parte per ſolutionem creditoribus anterioribus non
conſeruata, donec Marchioniſſa Spinulæ fuerit ſatis-
facta, vel de reſiduo pretij vineæ illi ſuum creditum 8
ſoluatur, vt poſt Crauett. Rol. Menoch & alios Rot. *de-
ciſ.* 632. *n.* 4. *et* 5. *cor.* Caualer. vbi ita conceſſa fuit immiſſio
pro

Digitized by Google

9 pro parte † pretij poſterioribus ſoluta poſt Cenc. de cenſ. *deciſ.452.num.13. & In Firmana Saluiani 24. Maij 1635. §. cæterum vbi poſſeſſor, ſoluit. coram Pirouano.*

Hinc fruſtra opponitur io præſenti præfatas DD. auctoritates non applicari ex eo, quod loquuntur quando ſine vlia diſtinctione pecuniæ ſoluantur liberæ. Hæc autem pecunia à D. Duce Lante tradita Hippolitæ deſtinata videbatur in ſolurionem debiti Ioſephi, cum ipſa expoſuerit Iudici ad hunc effectum velle ſcut. 1000 ad Cambium accipere. Quoniam ex hoc non elicitur diligentia, & aoimus D. Ducis ſoloentis ſubintrandi in locum Ioſephi creditoris dimiſſi, dum ipſe liberé, & ſine vllo pacto, aut conditione pecuniam ſoluit, ſciens adeſſe alios creditores anteriores, qui vrgebant. Vndè quatenus ſubſiſtat in facto pecuniam in extinctionem debiti fuiſſe erogatas id potius proueniſſe, dicitur ex electione Hippolitæ debitricis, quæ propria pecunia obligationem ſuam extinguere voluit, non curando de ceſſione Iurium creditoris dimiſſi, quam ex voluntate D. Ducis, qui
10 † ve Iura anteriora, vel æqualia Ioſephi acquireret debuiſſet, vel illi ſoluere, vel expreſsè per pactum in ipſo Inſtrumento ſibi præcauere, quod in hanc canſam pecuniæ erogentur, Gratian. *diſcept. 772. ſub num. 3. verſ. maximè, quia declaratio & per* Modern. Amat. *reſolut. 7. num. 47. par. 1.* Rota *dicta deciſ. 93. poſt* Merlin. *de pignor.*

Et ita pro immiſſione reſponſum fuit, vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Tiburtina Caſtrorum.

Lunæ 9. Februarij 1665.

ARGVMENTVM.

Caſtrum aſſignatum loco annuæ præſtationis, quamuis in iſto fuerit reſeruatum directum dominium, aſſignatarijs verò fructus, regimen & exercitium fuerint conceſſa poſſunt hæc ad hæredes tranſmitti, maximè ſi tempore conuento ad redimendum aſſignans illud recuperare non curauit.

SVMMARIVM.

1 *Verba,* ceſſit, dimiſit, et conſignauit, *domini translationem important.*

3 *Aſſignatio Caſtrorum facta, non extinguenda cum fructibus percipiendis eſt propriè datio in ſolutum, non autem pignus, quod perceptione fructuum tollitur, & num. 3.*

4 *Contractus primus per nouationem ſublatus, etiamſi confirmatus, non eſt attendendus, ſed alter per nouationem inductus.*

5 *Dominium vtile, & directum per dominium ad ſui fauorem reſeruatum, arguit caſtrum in pignus aſſignatum fuiſſe.*

6 *Dominus Caſtri eodem tempore vnus eſſe poteſt, & alter habere illius iuriſdictionem, & vtilitatem percipere, & n. 18.*

7 Textus in l. manu ſtata 80. ff. de contrahenda emption. *qualem intellectum recipiat.*

8 *Vendens ſi rei venditæ dominium retinere velit, idem eſt, ac ſi vendere nolit.*

9 *Aſſignatio Caſtri facta ad tempus, ſi tempore conuento, non redimatur in aſſignatarium transfertur ita ut ab aſſignatione, non poſſit amplius recedi, & n. 10.*

11 *Pignus ſoluto debito extinguitur, & res libera ab omni obligatione medio tempore contracta ad debitorem redit.*

12 *Creditor ex pecuniæ muneratione maiorem vtilitatem recipit, quam pro indiuiſo cum alijs fundum poſſidere.*

13 *Caſtrum ſi conuento tempore non recuperetur, aſſignatio ipſius facta in aſſignatarij hæreditate remanet ad commodum hæredum.*

14 *Aſſignatio facta pro ſe hæredibus, & ſucceſſoribus, non extenditur ad hæredes extraneos.*

15 *Vſusfructus debet cum ſua proprietate conſolidari.*

16 *Vſusfructus à proprietate ſeparatus de ſui natura terminat in primo hærede, & cum proprietate conſolidatur.*

17 *Aſſignatio guberni, & exercitij iuriſdictionis, tranſit ad omnes hæredes in infinitum etiam extraneos.*

19 *Donatio reſtricta ad ius directi dominii reſeruati donatori, non præiudicat gubernio, & fructibus, & exercitio iuriſdictionis inter aſſignatarios, & hæredes translatis.*

20 *Hæres etiam ſine Inuentario, confundit iura ſibi competentia tempore aditionis, non illa, quæ deinde ſuperueniunt.*

DECISIO CCLX.

REGIMEN, & Guberoium Caſtrorum Vicouarij, Cantalupi, & Bordellæ, cum exercitio Iuriſdictionis Ciuilis, & Criminalis, & Iure percipiendi fructus à bo. me. Don Paulo Iordano Vrſino de anno 1559. aſſignatum bon. me. Franciſco, & filijs pro ſe hæredibus, & ſucceſſoribus, in locum annuæ præſtationis ſcut. 1000. remanſiſſe pro duabus ex tribus partibus in hæreditate Antonij, & Ioannis Baptiſtæ filiorum, ad commodum moderni D. Ducis Braccianii mediati hæredis fuit in tribus deciſionibus firmatum, & in vltima ſub die 9. Iunij proximi præteriti abundè reſponſum obiectis excitatis pro parte D. Portiæ & Conſortium, quod ſcilicet prædicta aſſignatio fuerat in pignus, & ad tempus, ac non tranſitoria ad hæredes extraneos. Cumque poſtmodum pro noua audientia fuerit exhibitum quoddam Inſtrumentum de anno 1589 ſtipulatum; Ideo hodie ad trutinam reuocata diſputatione informante etiam Duce nunc poſſeſſore dd. Caſtrorum, iterum fuerunt reiecta & deciſiones confirmatæ.

Etenim pro excluſione pignoris, non ſolum ſtat Iuris præſumptio; ſed illi penitus aduerſatur. Tum verba Inſtrumenti aſſignationis, ibi; *ceſſit, dimiſit, & conſignauit,* quę
† dominij translationem important. Honded *conſ. 91. n. 55.* 1
& ſeq. lib. 1. & ſingula examinando laté probat Giurb. *dec. 24. n. 29.* cum allegatis in tribus præcedentibus deciſionibus. Tum intentio Partium, quæ ad aſſignationem deuenerunt ad hunc præmiſſum finem, vt Franciſcus, & filij, ac eorum hæredes, & ſucceſſores conſequerentur fructus, & emolumenta Caſtrorum in locum ſcut. 1000. ſingulis annis à D. Paulo ſoluere promiſſorum in conuentione anni
1558. quæ † ſicuti erat perpetua, & non extinguenda cum 2
fructibus percipiendis, ſi in pignus facta fuiſſet, *l. 1. in fin. & leg. ſi fundus, §. creditor, ff. de pign. l. ſi reſiduum 5. & l. ſi priuſquam 8. & l. fin. C. de diſtract. pign. cum pluribus in alijs deci-*
ſionibus adductis, ita de † conſequenti fatendum eſt d. aſ- 3
ſignationem anni 1559. non fuiſſe pignus, ſed dationem in ſolutum, & in ſatisfactionem dd. ſcut. 1000. annuorum, *l. fin. C. quibus cauſis in poſſeſſ. eatur.* Grat. *diſcept. forenſ. c. 545. n. 45.* Mant. *de tacit. & ambig. lib. 5. tit. 2. num. 16. in fin.* Dec. *reſponſ. 35. n. 44. lib. 2.* fuit enim ex poſteriori conuentione, & concordia mutata ſolummodo forma ſuccedendi; nam vbi ex prima Concordia anni 1558. erat dicta annua præſtatio ſcut. 1000. ſtipulata à Franciſco pro ſe, & filijs abſentibus, & durante illorum lines Maſculina fuit ex ſecunda Anni 1559. facta nouatio fauore eorum filiorum, qui primam impugnando, tamquam læſiuam ſtipulati fuerunt aſſignationem Regiminis, & reddituum Caſtrorum loco dd. ſcut. 1000. pro ſe ipſis, & eorum hæredibus, & ſucceſſori-
bus, quæ † propterea, & non prima, etiamſi confirmata, 4
venit attendenda, vt in ſpecie dixit Rot. *in hac Cauſa deciſ. 51. n. 4. & ſeqq. par.... recent. & in Romana ſcut. 11000. ſeu Tiburtina Caſtrorum 24. Nouembr. 1610. cor. Card. Lancellotto.*

Nec ad præſumendam aſſignationem in pignus quic- 5
quam refert, quod fuerit reſeruatum D. Paulo directum, & vtile dominium; necnon Ciuilis, & naturalis poſſeſſio Caſtrorum, per *Text. in l. cum manu ſtata 80. §. vltimo, ff. de contrahen. empt. quem ſequitur* Menoch. *conſ. 37. n. 12. & 13.* Mant. *de tacit. & ambig. lib. 2. tit. 2. n. 14.* Afflict. *dec. 338. n. 5.* nam vt fuit in omnibus deciſionibus reſponſum dominium Caſtrorum, quod Don Paulus ſibi reſeruauit non repugnat d. aſſignat. Regiminis, & Iuriſdictionis fructuumque, & emolumentorum, vt ſupra fact. loco ſolutionis ſcut. 1000. quæ abſque tali aſſignatione quot annis erant ſol-
uenda in pecunia numerata; Nam † poteſt eodem tempo- 6
re vnus eſſe Dominus Caſtri, alter verò habere illius Iuriſdictionem, & vtilitatem percipere, vt probant Bald. & Aluarot. *in c. 1. §. è contrario vterque, n. 4. de inueſtit. & re alien. facien.* Scrader *de feud. q. 5. p. 9. princ. ſect. 2. concl. 5. n. 12.* Capic. *dec. 25. n. 36.* Io. Baptiſt. Spad. *conſ. 4. n. 7. l. 1.* pluresque alij congeſti in præcedentibus deciſionibus indeque patet non
applicari † diſpoſitionem, *text. in d. l. manu ſtata, § final* cum 7
procedat in venditione fuodi particularis non admittentis ſupradictam diſtinctionem, ſed potius implicantiam, vt quis
velit vendere, & † dominium retinere, quod idem eſt, ac 8
non vendere, vt ponderat Magon. *deciſ. Lucen. 31. n. 2.*

Neque temporalis redditur dicta aſſignatio ex illis ver-

Digitized by Google

bis ſecundæ Tranſactionis anni 1559. hine ad , & per
totum annum 1569. quia dicta temporalitas fuit adiecta
fauore D. Pauli , caſu quo intra dictum tempus loco re-
giminis , & fructuum Caſtrorum Sancti Gregorij , vel
aliud æquiualentis redditus , ex facultate ſibi reſeruata
in tertia declarantes, ibi ; *Quod Don Paulus habeat dila-
tionem hinc , & per totum dictum annum 1569. ad dandum
Francisco, & filius , &c.* quia ergo in dicto tempore , &
donec vixit , aut ipſe non potuit , aut non curauit tradere
dictum Caſtrum Sancti Gregorij , ſeu aliud , vtique aſſi-
gnatio regiminis, vt ſupra facta pro hæredibus, & ſucceſ-
9 ſoribus † ſuum fuit ſortita effectum non ſecus, ac ſi nulla
conceſſa fuiſſet dilatio , Soccin. Iun *conſ.201.num 9.26. &
41.lib.3.* non enim dictum Caſtrum erat in obligatione, ſed
in facultate ſoluendi , ſtante præſertim dicta conuentione,
quod non aliter Franciſcus , & filij tenerentur dimittere
dict. Regimen cum iuriſdictione, & fructibus Caſtrorum
facta prius traditione dicti Caſtri cumque dictus Don Pau-
10 lus † non curauerit deuenire ad traditionem in tempore
conuento , vtique dicta præcedens aſſignatio ceſſit in ex-
tinctionem annuæ præſtationis ſcut. 1000. ita vt ab ea non
poſſet amplius recedi, vt præter citat. in *vltima deciſ. §. ne-
que, ex alio tradunt* Alciat. *conſ.*109. Soccin. Iun. *dicto conſ.
41 per totum, lib.3. & alii congeſti à* Surd. *in conſ.217.num.26.
& 27* Spada *conſ.219.num.9 & 11. lib.2.*

Neque DD videbantur poſſe hæc euerti ex dicto In-
ſtrumento nuiter adducto, & de anno 1589 ſtipulato ſu-
per alia concordia inita inter bon. mem. Ducem Virgi-
nium, & Olimpiam Tutricem Catharinæ filiæ bon. mem.
Ioann Pauli Vrſini, quia integ o illius tenore perpenſu ex-
eluditur pignus , & temporalis aſſignatiu , & confirmatur
datio in ſolutum , ibi enim præuia narratiua vtriuſque
tranſactionis ſequutæ de ann 1558. & 1559. dicta O-
limpia nomine Catharinæ reſeruatn beneplacito Apo-
ſtolico tertiam partem Regiminis , & fructuum , cum
exercitio iuriſdictionis ad illam tunc ſpectantem , vti
hæredem Ioannis Pauli prædefuncti, & pro indiuiſo cum
alijs aſſignatarijs poſſeſſam liberè ceſſit , & relaxauit
Don Virginio pro ſcut 11000. erogan. pro rata ſcut. 2000.
in extinctionem Cenſuum ſuper dicta parte impoſit. à di-
cto Ioanne Paulo reportata tamen à Creditoribus Iurium
ceſſione, & pro reſiduo inueſtiendis in locis Montium ,
Cenſibus, vel Stabilibus, vt ea remaneant hypothecata
pro quacunque euictione , & moleſtia dictæ ſuæ partis
ex quouis capite ſequendæ; ex quibus omnibus non con-
11 uenientibus naturæ pignoris , quod † extinguitur ſtatim
ſoluto debito , & res libera ab omnibus hypothecis , &
obligationibus medio tempore contractis reuertitur ad
Dominum , & debitorem , *cap. cum contra 6. de pignor.
l. cum te quarta , C. eodem lib. 1 & l. pignoris , & l. final. C.
de pignor. act. l. in ſolutum 11. §. in ſortem , ff. eodem ,* Surd.
deciſ. 296. num.11. & 12. Rota *deciſ.86.num 5 part. 5. re-
cent.* fortiſſimum inſurgit argumentum , quod aſſignatio
fuerit in ſolutum retenta tamen per Don Paulum facul-
tate illud intra tempus prædictum recuperandi facta con-
ſignatione alterius Caſtri , Soccin. Iun. *dicto conſ 41. num.4.
lib.3. cum allegat. in vltima deciſ §. nec ex alia.*

Et quamuis in dicto Inſtrumento exponatur prætenſio
D. Virginij rehabendi gubernium , & fructus Caſtrorum,
ſoluto tamen pretio Caſtri Sancti Gregorij à Don Pau-
lo alienato, ſuper quo erat mota lis , non ideò benè infer-
tur , quod aſſignatio gubernij , & fructuum eſſet limitata
ad annum 1569 & quod traditio Caſtri non eſſet in arbi-
trio D. Pauli , nam vltra quod prætenſio erat fundata in
conſenſu à Ioanne Paulo Authore Catharinæ præſtito
præfatæ venditioni Caſtri Sancti Gregorij , cuius reſpe-
ctu D. Paulus poterat credere ſe liberatum ab illius
traditione , & eius loco poſſe tradere ratam pretii Ca-
tharinæ hæredi , quæ ratio non militabat contra Anto-
nium , & Ioannem Baptiſtam , qui venditioni non con-
ſenſerant , & elapſo dicto tempore continuarunt in poſ-
ſeſſionem Regiminis , & fructuum Caſtrorum , vſque
ad mortem , hæc non fuit Cauſa finalis , quæ mouit Tu-
tricem ad cedendam tertiam partem ad dictam Cathari-
nam hæredem ſpectan ſed quod agnoſcebat eidem magis
12 expedire habere pecuniam , à qua † maiorem vtilitatem
conſequi ſperabat , quam poſſidere pro indiuiſo cum
præfatis Antonio , & Ioanne Baptiſta patruis , vt legitur
In dicto Inſtrumento , & aduertit Rota *in dicta Romana ,
ſeu Tiburtina Caſtrorum* 24. *Nouembris* 1610. *coram Card.
Lancellotto.*

Nil releuante pacto adiecto, quod in euentum , in
quem contingeret , quod Don Virginius recuperaret ab
Antonio , & Ioanne Baptiſta alias duas tertias partes ad
eos ſpectan. & cuilibet illorum ſolueret maiorem quan-
titatem ſcut. 11000. tunc illud plus teneretur etiam ipſi
Catharinæ ſupplere, & dd. duas partes penes ipſam dimit-
tere , iuxta formam donationis , nam ſuppletio pretij fuit
conuenta , ne Catharina in valore ſuæ tertiæ partis dice-
retur decepta ; diuiſio verò aliarum duarum conuenta ,
caſu quo Don Virginius poſſet illas eodem modo recupe-
rare ab Antonio , & Ioanne Baptiſta ex facultate reſerua-
ta D. Paulo in dicta aſſignatione , & tranſactione anni
1558. ibidem enunciata nullum Ius de nouo tribuit Ca-
tharinæ ſtante declaratione emiſſa in dicto Inſtrumento
anni 1589 quod nullum nouum Ius quæſitum cenſeatur ,
nec Catharinæ , nec D. Virginio , neque illatum præiu-
dicium dictæ aſſignationi , ſed idem Ius integraliter con-
ſeruatum . Cumque D. Virginius non potuerit ob lapſum
temporis recuperare dd duas ex tribus partibus à prædi-
ctis Antonio, & Ioanne Baptiſta , qui † illas poſſidere con- 13
tinuarunt , vſque ad obitum firma remanſit aſſignatio in
eorum hæreditate ad commodum hæredum , ex ſupra al-
legatis in vltima deciſione.

Non ſubſiſtit aliud fundamentum modo repetitum, 14
quod dicta aſſignatio facta Franciſco , & filijs pro ſe eo-
rumque hæredibus , & ſucceſſoribus non debeat extendi
ad hæredes extraneos , & proprietas Caſtrorum , vt ſuprà
reſeruata pro Paulo , & ſuis , inutilis eis reddatur , eo † 15
quia fructus nunquam cum illa conſolidarentur contra
*Text. in l. antiquitas , C. de vſufruct. vbi gloſſ. in l. nunquam
& in l. annalibus , in verbo ſeruari , C. de legat.* Gomes *var.
reſolut. tom.2 cap.15. de ſeruit. num.*20. Caſtill. *de vſufruct.
cap.61. num. 25 & 28.*

Primò , quia eſt maximum diſcrimen inter legatum
proprietatis alicuius rei deducto vſufructu pro hærede ,
qui eſt caſus , *l. antiquitas* , & aſſignationem Regiminis,
& gubernij Caſtrorum cum exercitio Iuriſdictionis , &
omnium fructuum perceptione loco annuæ præſtationis
ſcut. 1000. ad effectum comprehendendi , nec ne vltra
primum alios anteriores hæredes ; nam † vſusfructus à 16
proprietate ſegregatus de ſui natura terminat in primo
hærede , & cum proprietate conſolidatur , Bart *in l. gal-
lus 29. §. etiamſi parente , num 7. verſ. hic ergo , ff. de lib. &
poſthum.* Mant. *de coniect. vlt. vol. lib.8. tit. 14. num.21.* cum
concordantibus relatis in fine vltimæ deciſionis; aſſignatio
autem gubernij , & exercitij iuriſdictionis , cum fructibus
Caſtrorum facta Franciſco, & filijs pro ſe , hæredibus , &
ſucceſſoribus in præſenti facti ſpecie ſequuta natura dictæ
annuæ præſtationis ſcut. 1000. quæ † de natura contractus 17
tranſit ad omnes hæredes in infinitum etiam extraneos ,
& modo , quo tranſijſſet Caſtrum Sancti Gregorij , vel
alterum , ſi nondum elapſo decennio fuiſſet traditum ad
formam tranſactionis anni 1559 ad *l. ſicbum 16. §. ſtipula-
tio, & l. ſtipulatio iſta 38 § ſed ſi quis , ff. de verb. obligat l.
annalibus 22. C. de legat.* Iaſ. *in l. videamus 4 §. deferre, ſub nu.
9. ff. de in litt. iuran* Couar. *var. reſolut. lib.3 cap.9. num.10. ad
med. verſ. non ſic in Legato annuo.* Gomes *var. reſolut. lib.3.
cap.9 tom 2. cap.11. de qualit contract num.45. & cap. 15. de
ſeruit ſub num 20. ad med. verſ. ſed contrarium,* qui alijs con-
cordantibus allegatis concludunt hanc differentiam inter
ſimplicem vſumfructum, & annua legata, & præſtationes.

Secundò , quia dum Paulus Iordanus anno 1566. &
ſic poſt dictam aſſignationem , & durante dilatione do-
nauit Ioanni Paulo vni ex filijs Franciſci , & aſſignatarijs
dicta Caſtra ſoluatur prædicta aſſignatione eidem, & fru-
ctibus facta anno 1559. inde proprietas non poteſt dici
inutilis in dicta eius tertia parte , quæ ex donatione fuit
vnita cum proprietate , & fructibus in ipſo donatario ,
& ſic proprietario , in alijs verò duabus partibus , quæ re-
manſerunt penes Antonium , & Ioannem Baptiſtam
aſſignatarios . Idem † proprietarius , & donatarius gau- 18
det vtilitate conſtituendi in honorificentia recipiendi Iu-
ramentum fidelitatis in ſeruitijs vaſſallorum in his , quæ
Curiæ ſint debita in retinendo fortalitium ad eius deuo-
tionem in Caſtro Vicouarij , quod Ius fuit etiam reſerua-
tum Don Paulo in ipſa aſſignatione omnes alios fructus
cum Iuriſdictionis exercitio , Iaſ. *conſ.161. lib.2.* Decian.
reſponſ.35. num.58. lib.3 Surd. *conſ.210. num.43.* Scrader. *de
feud. part.3. cap.6. num 25. verſ. ſi autem* Afflict. *deciſ.263. nu.
35 cum ſeq. vbi* Vrſill. *num.98.*

Cœtera demum obiecta , quæ ex dicta donatione anni
1566.

Digitized by Google

1566. per d. Doo Paulum ſacta ad fauorem Ioanois Pau-
li, & ex confuſione actionum D. Ducis Actoris mediati
hæredis ipſius Domini Pauli, ac Ioannis Baptiſtæ, &
Antonij ex integro repetantur, fuerunt ſublata ex reſpon-
ſionibus datis in deciſionibus, ſtante quod donatio facta
fuit cum expreſſa præſeruatiua, quod per illam nullum
Aſſignatarijs io Regimine, & fructuum perceptione
19 fieret præiudicium; Vndè † donatio quamuis ampia re-
ſtringitur ad ius directi dominij, & ſuperioritatis reſer-
uatæ Donatori, nec in aliquo præiudicat gubernio, &
fructibus, & exercitio iuriſdictionis inter eos, & hæ-
redes, & ſucceſſores translatis ex d. præcedenti aſſigna-
tione anni 1559. *cap. paſtoralis de donat.* Gozad. *conſ.* 60.
num. 2. Gomeſ. *var. reſol. tom* 2. *cap.* 2. *ſub num.* 35. *verſ. ſed
his non obſtantibus* Rota *deciſ.* 273. *num.* 25. *part.* 4. *recent.*
quod etiam dignoſcitur ex d. Inſtrumento aoni 1589. in
quo Cathatina filia, & hæres Ioannis Pauli Donatarij di-
ctorum Caſtrorum ceſſit tertiam partem ad ipſam ſpe-
ctan. ex dicta aſſignatione mediante pretio ſcut. 11. mill.
Actionum verò confuſio in Domino Duce prorſus ceſſat,
quia ipſe non impugnat donationem, nec vti Don Pauli
hæres remanet debitor dictæ annuæ præſtationis ſcut.
1000. tanquam extinctæ mediante d. aſſignatione guber-
nij, & fructuum Caſtrotum ex deductis ſupra, & in
vltioia *deciſ.* §. *ſicuti in aliquo*; Cumque turſus Dominus
Virginius eius Author ſucceſſerit in hæreditate Don Pau-
li multo antequam obiret Ioannes Baptiſta, & Antonius,
ex quorum perſonis ipſe taoquam hæres conſequitur re-
gimen Caſtrorum cum exercitio Iuriſdictionis, & fru-
ctibus nullo modo inttat exceptio confuſionis actionum;
20 † cum hæres etiam ſine Inuentario ſolùm confundat Iu-
ra ſibi competentia tempore aditionis, ſecus verò illa,
quæ deindè ſupetuenerunt eidem Rota coram Card. Ca-
ual. *deciſ.* 367. *num.* 1. *&* 2. *&* *in recent. deciſ.* 432. *numer.* 10.
part. 4. *&* 198. *num.* 6. *&* 7. *part.* 7. *&* *in Interamnen. vſusfru-
ctus* 17. *Iunij* 1649. *coram Reuerendiſſ. D. meo Decano*, *poſt*
Merl. *de legitim. deciſ.* 202. *num.* 26. *confirmata* 25. *Februarij*
1653. §. *nec obſtat coram Reuerendiſſ. Papien.*

Et ſic Rota cenſuit ſtaodum eſſe in deciſis, vtraque par-
te informante &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Barchinoneñ Canonicatus.

Veneris 16. *Februarij* 1665.

ARGVMENTVM.

Electio Canonicatus Pœnitentiarij ad quem
ſpectet, & de huiuſmodi Canonicatibus in
Hiſpania conferendis indultum Greg. XV.
examinatur, an poſſit habere locum extra
Hiſpaniarum Regna, attamen in locis ei-
dem Regi ſubiectis.

SVMMARIVM.

1 *Electio Canonicatus Pœnitentiarij ex diſpoſitione* Sac. Concil. Trid. ſeſſ. 24. cap. 8. de reform. *ſpectat ad Ordinarios, quoties vacatio in menſe ipſis aſſignato contingat.*
2 *Collatio præbendæ Canonicalis ad Epiſcopum, & Capitulum ſimultaneè ſpectat.*
3 *Capitulum tenetur conferre Canonicatum perſonæ nominatæ ab Epiſcopo, & ſi non conferat ipſi, tenet collatio facta per Epiſcopum, nec de Capitulo curatur.*
4 *Indultum Gregorij XV. de Canonicatibus Pœnitentiarijs in Hiſpania conferendis quid diſponat, & vbi locum habeat, & num.* 5.
6 *Prouincia Cataloniæ ſub nomine Regnorum Hiſpaniarum non venit, dum diuerſis legibus ab illis moderatur, quamuis Hiſpaniarum Regis deuotioni ſit addicta.*
7 *Teſtes diuerſis adminiculis fulcitis præferuntur hiſtoricis aliter ſcribentibus.*
8 *Obſeruantia interpretationem excludit.*
9 *Qualitas à Statuto requiſita eſt in ſpecie probanda, vt illius diſpoſitio valeat admitti.*
10 *Extenſio præcedentem comprehenſionem excludit.*
11 *Beneficij vltimus ſtatus pro ſubſtinenda prouiſione ſuffragatur.*

DECISIO CCLXI.

CANONICATVM Pœnitentiarium Petrus ab Or-
dinario impetrauit, vti io menſe Septembris eidem
reſeruato vacantem; Illum verò Capitulum primo
Concurſu Ioſepho attribuit. Delata verò mihi cauſa Du-
bium ſuper Canonicatus adiudicatione alteri ex ijs decer-
neñ, hodie propoſui in Petri fauotem à DD. reſolutum.
Siquidem † Electio Pœnitentiarij ex diſpoſitione Sacr. 1
Conc. Tridentini *in ſeſſ.* 24. *cap.* 8. *de reformat.* defertur
dumtaxat Ordinarijs, quoties vacatio in menſe ipſis
attributo contingat, vt tradit Nauarr. *in conſ. vnico ad
fin. vt Sed vacans.* vbi ita à Sacra Congregatione refert
fuiſſe deciſum Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancell gloſſ* 9. §. *ſecundo
num.* 84. *&* 85. Garz. *de benef part.* 5. *cap.* 4. *num.* 140 *&* 144.
Barboſ. *de offic. & poteſt. Epi c. alleg.* 55. *num.* 2. *& de Canon.
& dignitat cap.* 24 *num* 4. Rota coram Mant. *deciſ.* 56. *num.*
1. *cum ſeqq. & in Maior. cen. Canonicatus* 19. *Aprilis* 1593.
coram Card. Millino.

Et licet Collatio † Præbendæ Canonicalis ad Epiſco- 2
pum, & Capitulum ſimultaneè pertineat, dum tamen à
Capitulo † cui onus eam conferendi perſonæ nominatæ 3
per Epiſcopum inhærebat, vt præter authoritates ſupe-
riùs relatas, dixit Rota coram Seraph. *deciſ.* 1218. *ante nu.* 1.
Petro fuit denegata Collatio, debet hic in ipſius odium re-
putari, perinde ac ſi verè illam reportaſſet, vt aduertit
Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 51. *num.* 39 *cum ſeqq.* Rota
deciſ. 97 *num.* 3. *par.* 3. *recent. & in Gerunden. Beneficij* 27. *Iu-
nij* 1644. *in* §. *non obſtat, & in Burgen. Beneficij* 28. *Iunij* 1651.
in primo §. *coram bon. mem. Bichio, cum aliis recenſitis in Vr-
binaten. Canonicatus* 25. *Iunij* 1655. *poſt principium coram
Reuerendiſſ. Domino meo Epiſcopo Papien.*

Nec vrgere viſum fuit † Indultum ſan mem. Gregor. 4
XV. diſponens, vt Canonicatus Pœnitentiarij menſe
quocumque in Cathedralibus, ac Collegiatis Eccleſijs
vacare contigeriot à locorum Ordinarijs, & Eccleſia-
tum præfatarum Capitulis præuiu concurſu conferantur.
Illud † eoim proceſſiſſe conuincitur pro Eccleſijs in Hiſ- 5
paniarum Regnis conſiſtentibus, nec ſuas valet proindè
vires porrigere ad hunc Canonicatum in Cathalonia
Prouincia conſtitutum, † quod retinens dumtaxat no- 6
men Principatus proprijs legibus moderatur, nec ſub
Hiſpaniarum Regni nomine continetur, licet Catholi-
cæ Maieſtati ſubiaceat, vt pluribus relatis auctoritati-
bus, in terminis huiuſmet Canonicatus fuit plenè reſ-
ponſum *in Barchinonen. Canonicatus* 4. *Decembris* 1644. *&*
9. *Iunij* 1645. *coram me, & ſucceſſiuè coram Reuerendiſſ. Ro-
jas ſub die* 15. *Decembris* 1465. *&* 26. *Februarij*, *&* 16.
Aprilis ſequentis anni.

Et quamuis aliorum Hiſtoricorum monumenta in
prædictis deciſionibus recenſita, necnon ab Informanti-
bus deducta Prouinciam Cathaloniæ Regali Stemmate
referant inſignitam. † Horum tamen dicta habent in 7
illorum concurſu poſthaberi ex diuerſis adminiculis,
quibus ipſi fulciri noſcuntur, ad *text. in cap. licet cauſam*
19. *verſ. de præmiſſis de probat.* Ruin. *conſ.* 67 *num.* 1. *lib.* 1.
Gabr. *de teſtib. concl.* 4 *num.* 90 Rot. *deciſ.* 77. *num.* 8 *par.* 8. *re-
cent. & in Romana Cambij* 8. *Iunij* 1663. *in* §. *hinc non vrget
coram me*, Ijs enim aſſiſtunt Regia diplomata quamplura,
In quibus Catholica Maieſtas ſub nomine Principis Ca-
thaloniæ deſcribitur, necnon litteræ quoque Apoſtolicæ
tribuentes illi nomen Principatus.

Quinimò prædictam Prouinciam ſub Indulti tenore
non contineri Canonici complures concludunt, atte-
ſtantes nunquam illud fuiſſe vſu receptum. Tùm pro-
uiſiones etiam diuerſorum ſimilium Canonicatuum in
Eccleſijs eiuſdem Principatus ab Apoſtolica Sede nullo
præcedente concurſu petacta, quorum aliqua in deciſio-
nibus editis coram me recenſentur. Aliæ verò noſcuntur
poſtmodum ſubſequutæ in Eccleſia Viceñ de anno 1656.
& in altera Dertuſeñ de anno 1658. vt ex Summ. Petri
conuincitur in *num.* 3. Talis quippè † obſeruaotia pro ex- 8
cluſiua interpretationis benè deſeruit *ff. de leg.* Bartol. *in l.
diuturna* 32. Bald. *conſ.* 161. *num.* 2. *lib.* 3. Menoch *conſ.* 32.
num 44. *conſ ſeqq.* Rot. *deciſ.* 175. *num* 10. *coram Eminentiſſ.
D. Card. Otthob. & in Carpentoraten. Iuriſdictionis* 18. *Maij*
1663. *in* §. *tum ex quo coram me.*

Hunc quoque intellectum ſuadet tenor Indulti pro
ijs Eccleſijs expreſsè petiti, ac conceſſi, in qolbus fue-
rant Magiſtrales Prębendę ſeu Doctorales erectę, vt ſci-
licèt quemadmodum illę coosueuerant pręcedente con-

Digitized by Google

curſu ex ſpeciali Apoſtolico Priuilegio conferri, ita quoque deberet obſeruari reſpectu Canonicatus Pœnitentiarij in iiſdem Eccleſijs nouiter erecti. Quare dum exiſtentia Præbendarum ſimilium Magiſtralium in Cathaloniæ Principatu, nedùm de tempore indulti, ſed nunc quoque ex plurium atteſtatione excluditur, & facilliùs in propoſito caſu locus eſſe nequit in dubio, vt tra-
9 dit Soccin. Sen. *conſil. 55. num 1. lib.....* Vbi † quod qualitas à ſtatuto vel Conſtitutione requiſita debet in ſpecie probari ad hoc, vt illius diſpoſitio valeat admitti Natta *conſ.388.num.1.* Poſth. *conſ.64.num.4.* Rota *deciſ.21. num.1. part 4 & deciſ 217.part.7.recent.*

Quamcumque præterea occaſionem dubitandi videtur remouere huius extenſio Indulti à Sanctiſſ. D.N. ad petitionem Sereniſſimi Regis Hiſpaniarum nuper conceſſa, ad Cathaloniæ Principatum abſque tamen vllo præiudicio Iuris partibus ex prouiſione quæſiti, ibi, *Sine præiudicio Iuris alteri quæſiti extendimus, & am-*
10 *pliamus*. Extenſio † quippè præcedentem comprehenſionem excludit, Decian. *conſ. 26. num. 71. cum ſeqq. lib. 2.* Gratian. *diſcept forenſ. cap. 397. num 20.* Rot. *deciſ. 250. num.28 & 29. part. 7. recent. & in Oſcen. Canonicatus 1. Iulij 1658. in §. non obſtante, coram R.P. D. meo Albergato.*

Animaduertebant denique DD quod dum in antecedenti vacatione Apoſtolica Sedes Canonicatum, de quo agitur vti non comprehenſam ſub Indulto contulit Io. Atxer, eiuſque adiudicationem ab hoc Sacro Tribunali ſucceſſiuè ille recepit præuijs tribus ſententijs conformibus in iudicatum ſucceſſiuè prolapſis cum acquieſcentia Capituli permittentis à Ioanne vſque ad
11 ſui obitum Canonicatum pacificè poſſideri poſſet † hic vltimus ſtatus Petro pro ſubſtinenda prouiſione Epiſcopi ſuffragari, vt notat Calderin. *in conſ. 23. de præbend.* Alex. *conſ. 74 num.16. lib.4.* Ferret. *conſ. 132. numer. 10.* Rota coram Gregor. *deciſ. 77. num. 9. & 154. num. 3. par. 1. recens.* & in ſuis terminis reſponſum fuit *in Oſcen. Canonicat. 1. Iulij 1658. in §. quod in illa magis coram R. P. D. Albergato.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Comeñ Parochialis.

Veneris 16. Februarij 1665.

ARGVMENTVM.

Iuſpatronatus quando ad vniuerſitatem ſpectat, ſi ad illud quis nominatus non ſit à duabus ex tribus partibus illius, & qui verè ſint homines cogniti ipſius vniuerſitatis, non eſt inſtituendus. Patronis laicis quantum temporis ad præſentandum indulgeatur.

SVMMARIVM.

1 *Inſtitutus ad Iuſpatronatus ad Communitatem ſpectans, vt valeat inſtitutio, debet probare in ipſum conſenſiſſe duas ex tribus partibus.*

2 *Nominatio ad Iuſpatronatus vniuerſitatis debet fieri ab hominibus cognitis illiuſmet vniuerſitatis, alias nominatus non venit inſtituendus, & num. 3.*

4 *Patronus laicus ante inſtitutionem nominati poteſt ſecundam præſentationem accumulando alterum præſentare.*

5 *Patroni laici variatio in præſentando vti odioſa ad primam vicem reſtringitur.*

6 *Præſentatio anterior lite pendente inter primo, & ſecundo loco præſentatos facta non tenet.*

7 *Præſentatus à Patrono ſub conditione ſi velit acceptare, ſi non acceptet, vlteriori præſentato debetur inſtitutio.*

8 *Patronis laicis quadrimeſtre ad præſentandum indulgetur.*

9 *Præſentatio facta ſub conditione vt valeas neceſſarium eſt purificari conditionem intra tempus datum ad nominandum, alias præſentatio non tenet.*

DECISIO CCLXII.

VNIVERSITAS loci Pelij Comeñ Diœceſis prætendens habere iuſpræſentandi ad Eccleſiam Parochialem SS. Euſebij, & Victoris vacantem per obitum Io. Cottæ, ſub diuerſis temporibus tres fecit præſentationes, & inter alios fuerunt nominati Philippus Graſſus, & Franciſcus Peronus, quibus de inſtitutione contendentibus, Ordinarius excluſo Perono inſtituit Graſſum; Rota autem, ad quam cauſa per appellationem fuit deuoluta, cenſuit neutri eſſe adiudicandam Parochialem.

Nun Graſſo, nam quando Iuſpatronatus ſpectat † ad 1
Vniuerſitatem, itaut ab vniuerſis debeat fieri præſentatio, ille, qui prætendit inſtitutionem in vim præſentationis ad eius fauorem factæ, debet docere in ipſum conſenſiſſe duas ex tribus partibus, ex quarum conſenſu repræſentetur Vniuerſitas, & operatur ac ſi à tota Vniuerſit. facta eſſet nominatio, non obſtante aliorum contradictione, *C. licet 6. §. ſtatuimus cap. Eccleſia noſtra 44. §. verò de elect. cap. 3. ibique ſcriben. & ſignanter* Io. Andr. *de Iurepatr.* Abb. *in cap. cum omnes num.10. de conſtit.* Felin. *num.3.* Lambert. *de Iurepatr. lib. 2 par. 2 quæſt. 2. art 8. num. 16. verſ. & in actibus* Lap. *alleg. 78 nu. 2. verſ. nam ſi tanquam,* Garz. *de benef. par. 10. cap. 3. num. 1.* Lotther *de re benef. c. 6. quæſt. 11. num. 3. & 4.* Rota *deciſ. 147. num. 7. poſt* Viuian. *de Iurepatr. & in Bononien. Iuriſpatron. de Gramigliano 7. Iunij 1658. §. præſentationes coram Reu. P. D. Priolo.* In propoſito autem Graſſus, deficit in hac requiſita Iuſtificatione, quia nititur præſentationi ſub die 2. Maij 1662. de ſe facta ab vno & viginti hominibus d. Vniuerſitatis, qui non faciunt duas ex tribus partibus, at eſt numerus infra medietatem, cum ex partium confeſſione Conſiliarij repræſentantes Communitatem aſcendant ad 55.

Nec quicquam releuat, quod in notula exibita appareat 36. homines interfuiſſe Congregationi ad effectum eligendi nouum Rectorem conuocatæ. Quoniam ex atteſtatione Notarij de actu præſentationis rogati conſtat 15. ex his non iuraſſe, nec ſuffragia dediſſe, ſed ad ſimplicem relationem Syndicorum fuerunt ibi pro hominibus Vniuerſitatis, & Eccleſiæ patronis deſcripti,
ab ipſo tamen non cogniti. Quapropter † iſti non ſunt 2
connumerandi ad complendum numerum neceſſarium pro valida nominatione ex præcitatis & repetitis, Rota *in Nouarien. bonorum 1. Iulij 1644. §. eoque minus coram Dunozetto.*

Quinimò, cum neque aliqui ſic deſcripti interfuerint habita per ipſos notitia de geſtis in Congregatione, & nominatione in perſonam Graſſi tanquam ipſis non vocatis facta de eius nullitate fuerunt proteſtati, conſtituendo vlterius procuratorem ad eam ipſorum nomine impugnandam, vt patet ex publico actu relato in Summ.
num 5. Vnde data † ex hoc inualiditate Adunantiæ ad 3
effectum, vt ille non ſit inſtituendus, *Can. non poterat de regul. Iur. in 6. leg. 4. §. In condemnatum, ff. de re iudic.* Surd *conſ. 28. num. 88 & ſeqq.*

Perono autem ex eo Domini denegarunt adiudicationem, quia pro illa ipſe inſtabat vigore tertiæ præſentationis, ad quam Vniuerſitas nullatenus poterat deueni-
re. † Nam licet Patronus laicus ante inſtitutionem iam 4
nominati poſſit accumulando ſecundam præſentationem primæ alterum præſentare *l. quod aliter 3. cap. cum autem 24. & cap. P. floralis 29. de Iurepatron.* Garz. *de be-*
neſ. part. 5. cap. 9. num. 211. Caual. *deciſ. 21. num. 2.* Hæc † 5
tamen variatio tanquam odioſa reſtringitur ad primam vicem iuxtà *conſ.* Calder. *16. de Iurepatr.* Crauett *conſ. 63. num 3.* Garz *vbi ſuprà num. 214.* Io Aloy. Ricc. *in dec. Cur. Archiep Neap. deciſ. 54. num. 10 & deciſ. 109. num. 2. part. 3.* Modern. Piſan. *de Iurepatr. lib. 10. cap 4 num. 10. & reſpondit* Rota *in pluribus deciſionibus relatis ab Add. ad* Buratt. *deciſ. 942. num 6. & in Compoſtellana Parochialis 9. Decemb. 1661. §. fortius verò coram Eminentiſſ. Celſo.*

Præterea ex hoc etiam corruit tertia præſentatio, quia
† emanauit poſtquam inter primo, & ſecundo loco nomi- 6
natos erat lis conteſtata, quæ cum non extingueretur hac noua præſentatione, ſed potius protrahebatur, vt exitus demonſtrauit, inde fit vt nec ad fauorem collitigantis fuit permiſſa variatio, Rocch. de Curte *de Iurepatron. in verbo honorificum num. 53.* Calderin. *conſ. 1. vt lit. pend.* Aym. *conſ. 63 num. 3. in fin verſ. item non obſtat,* Rota *in d. Compoſtellana Parochialis §. nec talis, & ſeqq.*

Neque

Digitized by Google

Neque Perono ſuffragari poteſt, quod homines Vniuerſitatis altera vice præſentarunt Manzinum, quatenus vellet acceptare, & in caſu recuſationis ipſum Pero-
7 num, eique † ſecuta renunciatione debita ſit inſtitutio: Nam cum vt fuit ex facto animaduerſum, idem Manzinus diſtulerit hanc ſuæ mentis declarationem ad tem-
8 pus quo † elapſum erat quadrimeſtre ad præſentandum Statutum *in cap. vnico §. verum de Iurep. in 6.* Nihil Pero-
9 no profuit, quia vt † præſentatio facta ſub conditione valeat, neceſſe eſt quod conditio purificetur intra dictum tempus datum ad nominandum, aliàs præſentatio remanet inefficax perinde ac ſi non fuiſſet facta *ad text. in Clem. Plures §. vltim. de Iurepatr.* Gomez. *in cap. 2. num. 4. de elect. in 6.* Garz. *de benef. part. 8 cap 2. num 3. & 4.* Io. Aloyſ. Ricc. *in præcit. deciſ. 54 num. 9.* Viulan. *de Iurepatr. lib. 8. cap. 6. num 24.*

Et ita vtraque &c.

REVERENDISS. P. D. CERRO DECANO.

Nunc S. R. Eccleſ. Cardinali.

Romana Pecuniaria.

Veneris 27. Februarii 1665.

ARGVMENTVM.

Mercatorum libri, vt pro tertio contra tertium probent, quid requiratur. Literæ cambij quando præſumantur ſolutæ. Actor intentionem ſuam in qua ſe fundat probare tenetur.

SVMMARIVM.

1 *Quietantiæ benè probat ſolutionem.*
2 *Partita remanet iuſtificata ex actis in cauſa factis.*
3 *Liber Mercatoris vt probet pro tertio contra tertium, neceſſe eſt vt ſolutio per quietantiam recipientis iuſtificetur, & num. 10. & 11.*
4 *Epiſtola recognitione carens non probat.*
5 *Verba ordinis ſolutionis collata in tempus futurum ſolutionem non probant, niſi etiam quietantia oſtendatur.*
6 *Solutio conſiderabilis ſummæ non eſt veriſimile, quod fiat ſine quietantia.*
7 *Literæ cambii quando præſumantur ſolutæ.*
8 *Pecuniarum remiſſio facta à certo mercatore non arguit ſolutionem factam certæ perſonæ, cum æquè benè alteri fieri potuerit.*
9 *Inſtrumentum habens relationem ad aliud non plus operatur, quam relatum.*
12 *Actor intentionem ſuam, in qua ſe fundat probare tenetur.*

DECISIO CCLXIII.

RESOLVTVM fuit coram me ſub die 24. Ianuarii 1663 non conſtare de cauſis reſtitutionis in integrum aduerſus ſententiam Reuerendiſſ. Ghislerij condemnantem Dominos Zeccadoros ad ſolutionem ſex partitarum, de quibus agitur, ſed obtenta per eos noua audientia, & propoſita cauſa fuit dilata reſolutio. Vndè propoſito hodie dubio Domini dixerunt reformandam eſſe deciſionem quoad partitam ſcut. 105.

Iuſtificant enim Zeccadori eiuſdem partitæ ſolutionem ex productione quietantiæ Franciſcæ Buſalinæ creditricis Arduini de Taurinis hodierno Summ. Zeccadori *num. 10.*
1 factam in actis A. C. vſque de anno 1604. † quæ benè probat ſolutionem Seraph. *deciſ. 1139. num. 2 & in Romana pecuniaria 24. Nouembris 1659 §. quibus non aduerſatur coram Reuerendiſſ. Papien. & in Bononien. pecuniaria 20. Febr. 1669. coram eodem, § quia ſatisfactio, & 14. Febr. 1661. coram Beuilaqua, §. inter alia*
2 Non obſtat, quod † non exhibeatur receputa originalis, quia quicquid ſit an per fluminis inundationem præſumatur deperdita ſatis de ea dicitur conſtare ex productione, quæ vſque de anno 1604 facta fuit coram A. C. præſertim quod paulò poſt productionem A. C mandauit excomputari, & bonificari Zeccadoris d. partitam ſcut. 105 referendo ſe ad quietantiam in actis productam eodem Summ. *num. 11.*

Quoad reliquas verò quinque partitas confirmarunt deciſionem, quia ſubſiſtunt omnia in eadem deducta. Etenim quod attinet ad primam partitam ſcu. 200. comprehenſam in alia ſcut. 3200. non probant Zeccadori verè fuiſſe ſolutam ſiue attendatur ordo illorum de Donis directus Fundaccio, qui non docetur effectum ſortitus, neque ſolutio † 3
iuſtificatur per quietantiam recipientis, vt opus eſſet ad hoc, vt liber Mercatoris probaret pro tertio contra tertium, *vt ex l. exemplo C. de probat.* firmauit Rota *in hac cauſa 25. Febr. 1644. coram Reuerendiſſ. Ghislerio §. quarta*, ſiuè attendatur Epiſtola Iſabellæ, † quæ cum careat recognitione 4
non probat, vt dictum fuit *in deciſione §. vltra quod*, maximè quia talis recognitio erat omninò neceſſaria, cum per Taurinum fuit facta proteſtatio generalis contra, vt in Regiſtro Remboldi fol. 253. & in Summ. Taurini *litt. B.* tantò magis quod d. Epiſtola importat ſimplicem ordinem, cuius etiam verba hodie melius exhibita non dicunt, *li quali mi ſono pagati*, vt fuit dictum in alia deciſione, ſed *li quali mi farò pagar quanto prima*, d. Summ *n. 4.* Vndè † cum 5
ſint collata in tempus futurum ſolutionem non probant, niſi ſucceſſiuè oſtendatur quietantia, ſine † qua cum aga- 6
tur de ſumma conſiderabili, non eſt veriſimile, quod ſit facta ſolutio Rota coram Greg. *deciſ. 188. num. 3. & in recent. deciſ. 290. in fin. part. 6.*

Non obſtat, quod Iſabella ſub die 12. Decembris 1603. dederit ordinem Zeccadoro vltrà ſc. 3000. ſolueret, cui dicebat apodixa alia ſcut 200. Summ Zeccadori *n. 2.* & quod in executione prædictæ Epiſtolæ Zeccadorus mediante Banco illorum de Donis remiſerit hanc ſummam Nicolao Fundaccio ad effectum, vt eam ſolueret Iſabellæ eod. Summ. *nu. 4.* Etenim quoad dictas duas Epiſtolas ſubſiſtit reſponſio deciſionis, quod ſcilicet non fuerint recognitæ, ſed hodie vlterius additur, quod cum non fuerit oppoſitum contra eas generalia contra recognitio erat omninò facienda, & quod attinet ad remiſſam factam per Zeccadorum Fundaccio mediante Banco illorum de Donis non probatur exindè facta ſolutio d. Iſabellæ, ad cuius fauorem facta fuit remiſſa, neque ea deduci poteſt ex prædicta Epiſtola, quod vt dixi eius verba important tempus futurum, & non eſt recognita.

Neque dicatur, quod ex quo † litteræ non redirent pro- 7
teſtatæ præſumantur ſolutæ, qua facta talis præſumptio procederet, ſi litteræ d. cambij probatæ fuiſſent acceptatæ per Fundaccium, quod huc vſque probatum non fuit.

Nec huiuſmodi acceptatio deduci poteſt ex partitis extractis ex libro Ciuitatis Caſtelli vbi Fundaccius erat Theſaurarius, quæ dantur in Summ. Zeccadori *num. 5.* licet enim partita 250. & altera 200. correſpondeant duabus partitis extractis ex libro illorum de Donis, de quibus fuit facta tractio, ſeù remiſſio Fundaccio, de qua tracta fit mentio in dictis partitis libri Communitatis, ibi, *compreſo due lettere di rimeſſa di Roma di ſcudi* 450. tamen cum ibi non dicatur à quo Romæ facta fuerit huiuſmodi remiſſio, non eſt neceſſariò inferen̄, quod hæc fuerit remiſſio facta à Donis, præſertim cum ibi non appareat cui fuit facta ſolutio prædicta, & ſic † non eſt inferendum quod 8
facta fuerit d. Iſabellæ, cum æquè benè alteri fieri potuerit.

Inſtrumenta de anno 1611. & 1630. facta inter Taurinos, & Montautos talem ſolutionem non probant; etenim primum datum in Summ. præteritæ poſitionis Zeccadori *num. 2.* nihil aliud continet quam agnitionem debiti inter ipſos diuidentes, vt dictum fuit *in deciſ. §. non obſtat*: alterum verò de anno 1639 eodem Summ. *num. 3.* nil pariter operatur cum habeat relationem ad illud diuiſionis celebratum de anno 1611. † eo plus operari non po- 9
teſt ex vulg.

Tertia partita ſcut. 40. ex libro illorum de Donis aſſeritur ſoluta Ludouicæ della Motta non eſt ſufficienter iuſtificata, cum non exhibeatur quietantia † ſine qua li- 10
ber mercatoris non probat pro tertio contra tertium, vt in *deciſ.*

Eodemque defectu laborat alia partita ſcut. 50. quæ prætenditur ſoluta Montautis, ſubſiſtit enim reſponſio *deciſionis in §. reſpectu*, quod licet Montauti petierunt à Zeccadoro hanc ſummam permutari, non ideò ſequitur permutatam fuiſſe, quæ etiam non concludunt verba, *Hò dato l'ordine al Banco*, quia talis ordo non exhibetur, & licèt die 13. Iulij probetur facta ſolutio ſimilis ſummæ 1

dd. Montautis ex partitis librorum illorum de Donis, non
11 oſtenditur tamen quietantia ad hoc, vt dd. libris † fides adhibeatur, & ſemper verum eſt dicere, quod ſolutio præſata
fieri potuerit de mandato alterius ad excludendam præ-
12 ſumptionem ſolutionis huiuſmodi, in † qua ſe fundans
eam omninò iuſtificare tenetur tanquam fundamentum
ſuæ intentionis *ad l. quingenta 12. ff. de probat.*

Reſpectu verò aliarum duarum partitarum ſc. 16.80. & ſc. 15. nulla alia datur iuſtificatio, quam ea reſultans ex priuato libro Zeccadori.

Et ita vtraque &c.

REVERENDISSIMO D. ALBERGATO

Sacræ Rotæ Decano.

Foroliuien. Domus.

Lunæ 12. Martij 1665.

ARGVMENTVM.

Venditor de rei venditæ qualitatibus, & oneribus emptorem certiorare tenetur, & ſi res vendita vt libera aliquo onere deinde appareat obnoxia debet emptori loco damnorum, & intereſſe pretium reſtitui. Sententia per colluſionem lata tertio non præiudicat.

SVMMARIVM.

1 *Domus à venditore emptori libera promiſſa, ſi detegatur alicui oneri ſubiecta debet à venditore reſtitui pretium emptori.*

2 *Venditor, qui emptorem de rei venditæ oneribus non certiorauit loco damnorum, & intereſſe pretium reſtituere debet, ſi venditor in re vendita præiudicium ſentiat.*

3 *Venditor de qualitatibus rei venditæ certiorare tenetur emptorem.*

4 *Hæres non conficiens inuentarium de detractionibus ſibi competentibus ſatisfactus cenſetur.*

5 *Filius ex ſola inuentarij omiſſione non eſt priuandus legitima.*

6 *Omiſſio inuentarij exiſtentiam aliorum bonorum, ex quibus detractiones fieri poterat, præſupponit.*

7 *Hæres in negatiua ſe fundans concludenter illam probare tenetur.*

8 *Inuentarium poſt alienationem, & litem motam confectum nullius eſt roboris.*

9 *Iura quæ principali competebant, ab eo cauſam habenti debentur.*

10 *Exceptio nullitatis inuentarij opponi poteſt quando opponentis intereſt.*

11 *Sententia lata cum legitimo contradictore facit ius quoad omnes.*

12 *Sententia ex quo ſuſtineri non valeat.*

13 *Sententia vt ſuſtineatur debent omnes intereſſe in cauſa habentes citari.*

14 *Sententia intereſſe habentibus non citatis lata nullius eſt roboris.*

Secus eſt quando alij ſucceſſiſſent in iuribus tunc citatorum, & num. 15.

16 *Sententia inter coniunctos eſt de colluſione ſuſpecta.*

17 *Colluſio elicitur ex quo Rei ſe defendere recuſarunt.*

18 *Sententia per colluſionem lata tertio non præiudicat.*

DECISIO CCLXIV.

EX fundamentis in deciſione deductis ſub die 28. Maij
1663. coram me * edita, quod Domus à Saxo empta
fideicommiſſo ſit obnoxia, & proindè teneatur Brunellus
ad reſtitutionem pretij, cenſuerunt Domini ſtandum eſſe
1 in deciſis; † quia cum libera promiſſa fuiſſet à Brunello
venditore, & vti liberam emere intellexerit Saxus, dum
talis non eſt, ſed fideicommiſſo ad fauorem illorum de Ser-
menghis ſuppoſita, tenetur venditor reſtituere pretium,
vt probant relati in principio deciſionis, & conſiderat Rot.
deciſ. 304 num. 1. & 2. part. 4. diuerſ. & deciſ. 162 part 8. re-
2 *cent. num. 17.* loco damnorum, & intereſſe, † quæ præ-
ſtare debet venditor, qui emptorem de omnibus quali-
tatibus, & oneribus rei venditæ non certiorauit, vt te-
netur *l. Iulianus 14. ff. de act. empt.* plenè Surd. *conſ. 13. num.* 3
*43. cum aliis in Ferrarien. pecuniaria 27. Iunij 1659. §. iuſti-
tia verò coram Priolo.*

Nec aduerſatur, quod Domus à fideicommiſſo libe-
ra euaſerit ex capite detractionum legitimę, & Tre-
bellianicę debitarum Antonio, & Ioann. Baptiſtę ne-
potibus fideicommittentis. Placuit enim reſponſio Do-
mini, quod cum ante permutatam domum cum Bru-
nello conſtet non fuiſſe confectum Inuentarium, &
plura bona ab ipſis alienata fuiſſe, intrat recepta con-
cluſio, † quod de dd. detractionibus ſatisfacti præſu- 4
muntur, Gratian *diſcept. 570. num. 19. Add. ad* Gre-
gor. *deciſ. 185. num. 6. & præter relatos in deciſ. §. nec à
fideicommiſſo plenè firmatum fuit in Bononien. fideicommiſ-
ſi de Cattaneis 11. Martij 1663. §. autem verò coram Re-
uerendiſſ. Gerunden.* & replicatio quod † ex ſola omiſſio- 5
ne Inuentarij filij non priuentur legitima, non ſatiſ-
facit; quoniam non procedit quando concurrunt alie-
nationes à grauatis prius factę, vt in præſenti. Tunc
enim † talis omiſſio inducit præſumptionem exiſtentię 6
aliorum bonorum, ex quibus grauati ſuas detractiones
deducere potuerunt, † & in contrarium aſſerentes trans- 7
feratur onus firmandi ſtatum hęreditatis, & probandi
concludenter negatiuam, quod alia bona non exiſte-
rent, ex quibus detractiones fieri potuerint Surd. *con-
ſil. 316. num. 14. & ſeqq.* Rota coram Merlin. *deciſ. 633.
num. 1. 2. & 3. & apud* Giouagnon. *conſ. 20. num. 31.
lib. 2. cum cæteris congeſtis in Peruſina bonor. 30. Maij
1650. §. legitima verò coram Reuerendiſſ. Decano, & in
alia Peruſina bonorum 23. Iunij 1651. §. nec obſtat, co-
ram Eminentiſſ. Celſo, & in Vrbinaten. Prædij 12. Ianij
1654. §. & ob omiſſionem coram Bichio.*

Inuentarium † autem poſt alienationes prędictas, & 8
litem motam nulliter confectum non refragatur, *vt in
§. nec à fideicommiſſo*, quę non tolluntur ex eo quod
Saxus hanc nullitatem opponere non potuit. Primò
quia ſicuti ab eodem Brunello hęc exceptio deduci po-
teſt, ita opponi poteſt à Saxo habente hypothecata
omnia Iura Brunelli pro manutentione libertatis do-
mus venditæ † proindeque omnia Iura, & exceptio- 9
nes Brunello competentes exercere poteſt *l penult. C. de
non numer. pecun.* Cęſar. Manent. *conſ. 124. num. 30.* Ro-
ta *deciſ. 189. num. 37. poſt* Zacch. *de oblig. Camer.* Se-
cundò quia ſua intereſt dare de nullitate Inuentarij ne
cogatur domum, ſuper qua moleſtari poteſt à vocatis
retinere. Exceptio autem hęc opponi poteſt quando 10
opponentis intereſt. Mandell. Alb. *conſ. 64. numer. 3.*
Theſaur. *deciſ. 4. num. 7.* Gratian. *diſcept. 700. num. 66.*
Rota in *Romana Cenſus 30. Aprilis 1655. §. fin. coram Du-
nozetto.*

Non obſtat, quod per ſententiam A. C. declaratum
fuerit alienationem domus ceſſiſſe in detractionibus
debitis Sermenghis, † quæ tanquam lata, vt præten- 11
ditur cum legitimo contradictore facit Ius quoad om-
nes. Tum quia illa † ſuſtineri non poteſt, cum de 12
præcedentibus alienationibus nullam faciat mentionem,
ex quibus detractiones conſumptæ fuerant, vt ſupra.
Tum † etiam quia omnes vocati ad fideicommiſſum 13
legitimè citati non fuerunt, & tamen regula oppo-
ſita non habet locum, quando plures coæquale Ius
habentes eodem tempore viuunt, † qui omnes citari 14
debent, vt ſententia eos ſufficiat, licèt ſecus ſit † in 15
Iure ſucceſſiuo, quando ſcilicet alij ſucceſſiſſent in iu-
ribus tunc citatorum, vt diſtinguendo poſt Cyn. *in
l. 2. col. 1. in fin. C. quibus res iudic. non no.* Surd. *con-
ſil. 189. num. 44. & alios* Rota *in Anconitana Saluiani
ſeu Domorum 24. Aprilis 1654. coram Penting. & 11.
Maii 1657. §. afficere coram Reuerendiſſ. Papien.*

Tum demum quia † ſententia de colluſione eſt 16
valdè ſuſpecta tanquam inter coniunctos lata, Rota
*in Bononien. pecuniaria 1. Aprilis 1661. §. nam vltra
coram R. P. D. Taia*, poſt duas ſententias Saxo fauo-
rabiles, & nulla facta mentione circa præcedentes
alienationes, ex quibus † colluſionem deduci, cum 17
appareat Reus noluiſſe ſe defendere, ſatis conſtat, *l.
ſi ſeruus plurium 33. §. ſi quis ante ff. de legat. 1.* Ro-
ta coram Merlin. *deciſ. 13. num. 6. cum alijs relatis
in Romana locorum Montium 26. Iunij 1658. coram me,
§. quod magis*, quæ † proinde operatur, vt ſenten- 18

tia ſic

Digitized by Google

tia ſit per colluſionem lata tertio non præiudicet, Merlin. Pignatell. *contr. 62. nu. 11. lib. 1.* Rota coram Seraph. *dec.* 1020. *num. 4. d. Romana locorum Montium 17. Martii 1659. §. ſiue etiam, coram me.*

Et ita vtraque &c.

Deciſio iſta in hac eadem cauſa emanata ſub die 28. Maii 1664. cor. eodem Reu. P.D. Albergato erit infra in Miſcellan. iuxtà ſerie tempor.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Romana Cenſus.

Lunæ 2. Martij 1665.

ARGVMENTVM.

Mulier ad hoc vt validè obligetur ex Statuto Vrbis *lib. 1. cap.* 151. interuentus proximioris conſanguinei requiritur, & in defectum illius deputatur Curator. Mulier contrahens cum Eccleſia etiam ſtatuti ſolemnitatibus efficaciter obligatur. Decretum ſuper falſa cauſa emanatum vitiat contractum in totum etiamſi cauſa pro parte ſit vera.

SVMMARIVM.

1 *Statutum Vrbis lib. 1. cap. 151. proximioris conſanguinei præſentiam in obligatione mulieris requirit.*

2 *Obligatio facta à muliere ſine interuentu proximioris conſanguinei corruit.*

3 *Proximioris conſanguinei defectus in obligatione mulieris per curatorem ſuppletur.*

4 *Proximior ſi certo tempore interuenire non poteſt obligationi per mulierem faciendæ differri in alium diem debet ſtipulatio.*

5 *Mulieri, quæ debet obligari, aſſerenti ſe non curare de interuentu proximioris non creditur, ſed ſtatutum eſt omninò ſeruandum, alias obligatio inefficax redditur.*

6 *Obligatio mulieris facta pro debitis alterius ſuſtineri nequit.*

7 *Mulier contrahens cum Eccleſia etiam ſine ſolemnitatibus efficaciter obligatur.*

Declara tamen, vt nu. 8 & 9.

10 *Hæres qui non eſt, vllo modo conueniri poteſt.*

11 *Hæres cum beneficio inuentarii non tenetur ad hæreditatis debita ſoluenda, niſi firmato prius ſtatu hæreditatis, & reddita ratione.*

12 *Decretum ſuper falſa cauſa emanatum vitiat contractum in totum, etiamſi cauſa pro parte ſit vera.*

13 *Mulier tenetur ad ſolutionem illarum pecuniarum, quæ in extinctionem proprii debiti inſeruerunt, etiamſi contraxerit ſine ſolemnitatibus ſtatutariis.*

14 *Lucrum nemini licet ex aliena iactura reportare.*

DECISIO CCLXV

SENTENTIAM Rotalem, qua dictum fuit coram R. P. D. Beuilaqua D. Clementiam nulliter ſe obligaſſe pro rata ſc. 3212. 50. accedendo vti principalis, & inſolidum Inſtrumento cenſus per bo:me: Card. Cecchinum ad fauorem Benardini Mauri, vti validam, & iuſtam confirmandam eſſe reſpondit Rota.

Validitas admittebatur, & iuſtitia ex duobus potiſſimum firmiter videbatur fulciri.

1 Primum erat, † quod in contractu præfatæ obligationis D. Clementiæ non acceſſerant duo proximiores à *Sta-*
2 *tuto Vrbis cap. 151 lib. 1.* præciſè requiſiti, † & quorum defectu notam obligationis nullitatem induci, pluries reſpondit Rota, & tradit Fenzon. *ad Statutum Vrb. ſub num. 13. & latè congeſti in principio deciſionis huius cauſæ 17. Martii 1664. coram R. P.D. Beuilaqua,* quæ euitari haud quaquam potuerit ex eo, quod fuerit citatus frater Germanus d. Clementiæ ad intereſſendum, quodque fuerit loco alterius proximioris abſens deputatus Curator; nam dum aderant plures alii, qui poterant commodè interuenire, vt de ſemet teſtatur d. D. Caffarellus, & de aliis nempè Franciſco Gottifredo, & Equite de Aſte, & eorum actibus antecedentibus etiam ſubſecutiuis dictæ obligationi in proceſſu relatis, ſi vtique erant citandi, & ſolùm in caſu quod acceſſiti non acceſſiſſent ſuppleri potuit per † 3 deputationem Curatoris, non autem ſi ante illorum vocationem, vt latè fuit firmatum *in d. deciſ. coram R.P.D. Beuilaqua, §. erat vtranque enim,* † qui imò ſi fuiſſent impediti, 4 in ſequentem diem differenda ſtipulatio contractus, *vt ex Rauennaten releuationis indemnitatis 1. Iulij 1661. §. reſultat etiam, & ſequenti coram Reuerendiſſ. Gerunden.*

Quamuis enim D. Clementia curaſſet non habere conſanguineos, quia † ne huiuſmodi mulierum aſſertionibus 5 eludatur diſpoſitio ſtatuti, eas pronunciatum fuit habere pro doloſis, & coactis, & ideò prorſus inefficacibus, vt ex mente Rotæ *firmatum refert* Fenz. *ad d. Stat. fol. 257. num. 73. & fol. 484. num. 1. cum aliis in d. deciſ. R.P.D. Beuilaquæ, §. non obſtat, in fine.*

Alterum, & fortius erat, quod cauſa narrata Iudici pro obtinendo decreto in hoc contractu non ſubſiſtit; Quia debita prò dicta rata ſcut. 3212. nullo modo ſpectabant ad D. Clementiam, at fuerat expreſſum à d. bon mem. Card eius cognato, indeque propterea reſultabat falſitas cauſæ, quia Domina Clementia ſe aſtringebat debitis, quibus nullo modo tenebatur, † & ob id remanſit inſubſiſtens illius 6 obligatio, vt latè fuit firmatum *in cit. deciſ. R.P.D. Beuilaquæ §. defectus, cum ibi relatis.*

Ad quam nullitatem ſaluandam incongruè iterùm replicabatur cenſum fuiſſe emptum à Bernardo vti Miniſtro Cappellaniæ S. Hilarij, ad quam ſpectabant pecuniæ, cum qua ideò † contrahens D. Clementia remanſit efficaciter 7 obligata etiam non ſeruatis ſtatutarijs ſolemnitatibus in contractu cum Eccleſia non requiſitis, *ex deciſ.* Verall. *172. in fin. & 194. part. 3. per tot. cum alijs apud* Galganet. *ad d. Stat. Vrb. limit. 22.*

Quia ceſſat obiectum de iure, & de facto, vti in alia deciſione fuit animaduerſum: Nam † concluſio procedit for- 8 ſan ſi ex motiuo charitatis, & pietatis pro ſalute animæ, vt ſeruetur opus pium cum Eccleſia, † nam autem ſi cum ea 9 contrahatur vti cum priuato, vt magiſtraliter diſtinguit Rota coram Coccino, *in Romana nullitatis obligationis 8. Nouembris 1628. cum alijs in deciſione R.P.D. Beuilaquæ §. non ſubſiſtit,* & tradit Zabarell. *in cap. perpendimus nu. 13. de ſent. excommun. col. 13. circa fin. verſ. ſi autem nulla, & Cancer. var. lib. 2. cap. 1. nu. 117.* & cenſus fuit emptus à Bernardo vti perſona priuata, & abſque vlla expreſſione Monaſterij, & de proprijs ſuis pecunijs, vt ex inſtrumento impoſitionis, ibi, *tradidit d. Bernardo præſenti, & ſtipulanti, & ſoluere declaranti de ſuis proprijs, & particularibus pecunijs Summ D. Clementiæ nu. 1. & ex alio Inſtrumento ceſſionis dictæ Clementiæ,* ibi, *accepiſſe ab Illuſtriſſimo D. Bernardo Mauro Parmenſe ſcut. 6000. ad rationem &c. vt d. Summ. n. 2.* Et ex partita Sacri Montis Pietatis, ibi, *li medeſimi hoggi pagati da Noi per il Sig. Bernardo Mauro, per vn Cenſo à fauore di d. Sig. Bernardo.*

Prout itidem viſum fuit inſubſiſtens, quod d. Clementia teneatur ſaltim vti hæres Franciſci filij, & D. Cardin.

Nam quamuis poſſet Bernardus agere contra bona hæreditaria vtriuſque non benè poſſet conuenire D. Clementiam nec realiter, nec perſonaliter obligatam, † dum non 10 eſt hæres Franciſci, & hæreditatem q. Cardinalis adiuit cum beneficio legis, & Inuentarij. Vndè † ante firmatum 11 prius ſtatum hæreditatis, & redditam rationem, minimè tenetur, vt in ſpecie Rota coram Otthob *deciſ. 47. n. 4.* vltra quod hoc reſpicit diſputationem diuerſam à præſenti reſtricta ad ſubſiſtentiam cenſus, & obligationem D. Clementiæ.

Cæterum quamuis ſtante hac nullitate prætenderet D. Clementia, nec teneri pro reliquis ſc. 278. 50. ex indiuidualitate decreti ſuper falſa cauſa emanati, † quæ inficit con- 12 tractum in totum, etſi cauſa ſit in parte vera, vt dicit Rota *dec. 190. n. 11. & 12. par. 6. recent.* omni inhærendo æquitati † cenſuit eam teneri pro d. ſumma, quia verè probatur 13 ſoluta in extinctionem debitorum, à quibus ipſa premebatur, etiam cum maioribus vſuris, quas alias teneretur perſoluere, niſi cum dictis pecunijs perſoluiſſet, † quo 14 caſu ne cum altera iactura locupletetur, ſuſtinetur obligatio, etiam abſque alia ſolemnitate etiam ſaltem actione de in rem verſo quicquid ſit ſi pecuniæ fuiſſent ſimpliciter ſolutæ D. Clementiæ vt fuit latè deductum in penultimo, & vltimo §. deciſionis R. P. D. Beuilaquæ etiam pro confirmatione ſententiæ Rotalis vtraque parte informante reſponſum &c.

R. P. D.

Digitized by Google

R. P. D. EMERIX.

Romana Cenſus.

Lunæ 2. Martii 1665.

ARGVMENTVM.

Depoſitum pro extinguendo cenſu ſpecificum eſſe debet inter creditorem, & debitorem cenſus, & quid agere debeat deponens in huiuſmodi depoſiti conſtitutione, Iudicii Vniuerſalis requiſita quæ ſint.

SVMMARIVM.

1 *Fructus cenſus exacti poſt diſdictam, depoſitum ac interpellationem ad recipiendam factam ſunt reſtituendi.*
2 *Partita generica, confuſa pro depoſito ad extinguendum cenſum non probat.*
3 *Depoſitum ad extinguendum cenſum debet eſſe ſpecificum inter creditorem, & debitorem cenſus.*
4 *In Depoſito deponens debet à ſe abdicare dominium & liberam facultatem dare creditori illud ad ſui placitum exigendi.*
5 *Creditor non cogitur pecunias ſibi debitas vllo eum vinculo recipere.*
6 *Creditoribus recuſantibus recipere pro extinguendo cenſu depoſitum fructus ad illorum fauorem non currunt.*
7 *Deponenti pecunias pro extinguendo cenſu ſuffragatur depoſitum in genere factum fuiſſe quando interuenit Papæ auctoritas, vel Congregationis Baronum.*
8 *Iudicii vniuerſalis requiſita ſunt monitorium, vocatio omnium creditorum, & quod feratur ſententia graduatoria.*
9 *Depoſitum ad vnius creditum non factum ſi non illud recipiat, non ſibi præiudicat.*
10 *Deciſio 260. part. 4. rec. in quibus terminis procedat. & Scac. in reſponſ. poſt tract. de Sentent. & re iudic. nu. 33. quomodo intelligendus & nu. 11.*
11 *Creditor cenſus quando ad damna, & intereſſe actionem habeat.*

DECISIO CCLXVI.

DISCVSSIS iterum hodie fundamentis vtriuſque deciſionis factæ in hac cauſa coram R. P. D. meo Priolo DD conuenerunt receden. à ſecundo loco deciſis. Tota enim vis ſecundæ deciſionis in eo conſtituta fuit, quod ſtantibus diſdicta depoſito, ac interpellatione ad recipien. cenſus remaneret extinctus ex diſpoſitione Bullæ S. M.
1 Pii V. ſuper cenſibus §. cenſus verò, & quod † propterea ſtatres ab Agazaria auctrice R. P. D. Amadei exacti nullo Iure debiti fuerint, vt notant Couarr. Cenc. & alij in eadem deciſ. relati §. ſtante igitur quælibet in iure non controuerterentur, in facto tamen omnia non probantur interueniſſe, & maximè legitimum depoſitum, ſuper quo ratio reſolutionis præcipuè fundata fuit.

Etenim nullum aliud ab Informantibus pro D. Comite oſtenditur factum depoſitum niſi illud, quod deſumitur in quadam partita ſcut. 2000. in Banco Bonanni ad creditum fructuum de Torutiis ad effectum emendi Caſale Turriculæ, & cum iiſdem pecuniis ſatisfaciendi creditoribus Euandri, & Balthaſſaris de Comitibus præſtita prius per ipſos creditores fideiuſſione de reſtituendo prioribus, & potioribus creditoribus ad omne mandatum Congregationis Baronum; ſiuè Iudicis ab ea deputandi præterito ſummario D. Comitis & hodierno ſumm. D. Amadei vtrobique nu. 3.

Hæc autem partita pro legitimo depoſito non ſuffraga-
2 tur † tum quia eſt generica, & confuſa, quod non ſufficit, vt concurrentibus aliis requiſitis cenſum extinguat,
3 cum † ad hunc effectum depoſitum debeat eſſe ſpecificum inter creditorem Cenſus, & illius debitorem, *vt aduertunt* Cenc de Cenſ. *quæſt. 111. n. 23. in fin. verſ. & ſignanter, &* Rot. *poſt ipſam dec. 375. n. 1. ac cæteri adducti in prima dec. cor. R. P. D. meo Priolo §. maximè quia.*

Tùm etiam quia deſcriptio eiuſdem partitæ non tranſtulit dominium pecuniarum ad liberam diſpoſitionem creditorum, ſed illæ remanſerunt ad creditum Fratrum de Torutiis; Ideoque minus operatur vim depoſiti, † in 4
quo deponens debet à ſe abdicare dominium, & tribuere creditori liberam facultatem illud exigendi ad ſui libitum *iuxta doctr. Bald. in l. acceptam n. 24. in fine C. de vſur.* Rot. poſt Cenc. de Cenſ. *dec. 238. ſub nu. 1. & 2. & in rec. deciſ. 462. nu. 10. par. 9.*

Tum denique quia dicta partita non fuit libera; ſed vinculata nempe cum onere recipiendi pecunias data Cautione de reſtituendo prioribus & potioribus, quas † Creditor 5
cum d. vinculo recipere non cogitur Arias de Meſa *var. reſolut. lib. 1. ca. 16. nu. 27. & ſeqq.* Rot. cor. Duran. *dec. 421. nu. 10. &* poſt Paciſ. de Salu. *dec. 276 nu. 1. & ſeq.*

Nec refert quod prædicta non procedant vbi adeſt Iudicium vniuerſale concurſus Creditorum, & interuenit auctoritas Sanctiſſimi, ſeu Congregationis Baronum, quo caſu † Creditores coguntur ad recipiendum pretium, vel 6
inueſtimentum, alias eis recuſantibus declaratur fructus amplius non currere prout ſeruatum fuit *in rec. deciſ. 260. par. 4.* & † ſuffragatur etiam depoſitum in genere, vt fir- 7
mat vltima deciſio huius cauſæ §. non obſtat, Quia animaduerſum fuit, quod tale Iudicium vniuerſale, vel non adeſt in præſenti, cum deficiant illius requiſita nimirum, † quod præceſſerit libellum, ſeu monitorium, quod vo- 8
centur omnes Creditores certi, & quod proferatur ſententia graduatoria Salgad. *in labyr. Credit. par. 1. cap. 1. nu. 7. & 27.* vel non † potuit præiudicare Agazariæ, quæ non 9
comparuit, nec inſtetit pro deliberatione Caſalis, neque ad eius creditum poſitæ ſub depoſito, vt aliàs reſpondit Rota *in Araminen. fructuum 16. Ianuar. 1658. §. quia de huiuſmodi, & ſeqq. & 8. Martii 1600. §. denique cor. Rec. D. meo Decano confirmata 31. Iunii 1661. §. & aliter cor. R. P. D. Priolo.*

Et quod in † caſu prædictæ deciſionis 260. par. 4. recent. 10
aderat motus proprius ſpecialis Sanctiſſimi in quo dabatur facultas ſpecialis Iudicibus deputatis cogendi Creditores ad recipiendum pretium, vel inueſtimentum, & eis recuſantibus declarandi fructus amplius non currere, qui motus proprius cum in præſenti non adſit, & Bulla Clementis VIII. in hac parte non deroget Conſtitutioni Pianæ intelligitur procedere ſeruata huius forma vt alias declarauit Rota poſt Cenc. de Cenſ. *dec. 389. nu. 11. verſ. non obſtat cum aliis alleg. in primis huius cauſæ deciſionibus cor. RR. PP. DD. meis Toya, & Priolo.*

Non applicantur proindè reſponſione, datæ in vltima deciſ. D. mei Prioli § non obſtat, & ſeq eum auctoritatibus ibidem adductis, † *neque Scaccia in reſponſione poſt* 11
eius tract. de Sent & re iudic. numer. 33. quia in caſu, de quo loquitur Scacc. depoſitum fuerat ritè factum, & cum omnibus ſupradictis requiſitis, & Creditor declarauerat velle concurrere, & ſolum diſputatum, an teneretur recipere pretium vinculatum, qui termini à noſtris ſunt longè diuerſi; Auctoritates verò in dicta vltima deciſ. adductæ ſimiliter ſupponunt depoſitum fuiſſe factum cum decreto Iudicis, & tranſiuiſſe in dominium creditorum legitimè interpellatorum ad recipiendum, ideoque nec minus habitæ fuerunt in conſideratione prout ipſamet Congregatio Baronum nullam habuiſſe rationem ſcriptæ partitæ ſcut. 20. mil. prius poſitæ in creditum Fratrum de Torutiis colligitur ex lectura Inſtrumenti venditionis. Turriculæ iiſdem per d. Congregationem venditæ, in quo inter alia legitur; Quod ſi creditores prædicti omnes, & ſinguli eorum credita ex d. pretio recipere, & præmiſſa omnia, & ſingula adimplere, & obſeruare voluerinc; ſeù recuſauerint, vel diſtulerint dictus Illuſtriſſimus D. Dongus, quo ſupra nomine voluit, & decreuit, quod ſequuto depoſito in S. M. Pietatis, vel vbi dicta Congregatio, ſeu Illuſtriſſimus Dongus mandauerit, quod depoſitum ſtet, & ſtare debeat omni riſico, & periculo ipſorum creditorum iiſdem creditoribus nulli amplius fructus currant, nec currere debeant, & præ dictæ hæreditates quondam Euandri, & Balthaſſaris, & alii obligati quoad ipſos creditores cenſuum cenſeantur liberati &c. Ex quibus verbis ſatis apparet, quod dicta Congregatio non habuit d. partitam pro ſufficienti depoſito, ſed tunc demum voluit cenſum remanere extinctum, quando creditoribus citatis, & recuſantibus recipere fieret aliud depoſitum cum decreto Iudicis in S. M. Pietatis, vel vbi congregatio, ſeu Illuſtriſſimus D. Donghus mandaſſet, quod cum non adimple-

Digitized by Google

impletum fuerit non poſſet hodie d. partita pro legitimo
depoſito Canonizari. Demum nihil facit, quod Agazaria
habuerit ſcientiam deliberationis fundi cenſus, quia cum
Cenſus fuerit ab initio impoſitus bona fide ſuper Caſali
Torriculæ libero, & de dominio debitoris ſubſequens de-
liberatio ad inſtantiam aliorum credirorum abſque conſen-
12 ſu Agazariæ non potuit ita Cenſum extinguere, † quin
ſaltem intret obligatio ad damna, & intereſſe, donec ſors
reſtituatur, vt norat Duard. *de Cenſ. §. 1. qu. 7. n. 45. & ſe
declarando dixit* Rot. cor. Durao. *dec. 449 nu. 15. & in Ro-
mana Salaiani 20. Martii 1651. §. ſiquidem conſtat cor. R. P.
D. meo Veroſpio.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Tudertina Saluiani.

Veneris 2. Martij 1665.

ARGVMENTVM.

Saluiani probatis extremis immiſſio ex hoc iudicio Creditori eſt concedenda. Creditor actionem habet contra bona ſibi aſſignara, nec poteſt variando alia retinere. Hypotheca in bonis extradotalibus conſtante matrimonio ad vxorem peruentis filii creditoribus quando competat.

SVMMARIVM.

1 *Creditum ex inſtrumentis publicis elicitur.*
2 *Clauſula conſtituti contra conſtituentem, & cauſam habentes ab ipſo bene probat.*
3 *Poſſeſſio ex inſtrumento venditionis, & litis ſubſtentatione probatar.*
4 *Saluiani extremis iuſtificatis immiſſio creditori ex hoc iudicio conceditur.*
5 *Actio creditori contra bona ſibi aſſignata competit, nec poteſt variando alia bona retinere & nu. 6.*
7 *Confeſſio facta à marito conſtante matrimonio de pecuniæ receptione tanquam ſuſpecta non admittitur, & numerationem quantitatis non probat.*
8 *Pecuniarum quantitas notabilis ſine quietantia non ſoluitur.*
9 *Hipotheca in bonis extradotalibus conſtante matrimonio ad vxorem peruentis creditoribus filiis quando competat.*
10 *Bona mobilia ex lapſa longi temporis conſumuntur, & quamuis in dotem data à marito non ſunt reſtituenda.*
11 *Retentio creditori poſteriori non datur contra anteriorem creditorem.*
12 *Solutiones & ſacta non præſumuntur.*

DECISIO CCLXVII.

EXTREMA Saluiani ſatis probari, & proinde ſtan-
dum eſſe in deciſis coram Reuerendiſſimo D. Ninot
Epiſcopo Gerundenſi * die 10. Martii 1664. Domini dixe-
1 runt. † Creditum enim cum hipotheca Monialium San-
cti Mauri, & Stephani, ac litis conſortiam ſatis reſulta-
re ex inſtrumentis publicis, in quibus Brutus Penignanus
earum fauore cenſum impoſuit, & reſpectiuè fideiuſſit
cum obligatione, & hipotheca bonorum. Eiuſdem Bru-
2 ti † poſſeſſio iuſtificatur ex clauſula Conſtituti, quæ con-
tra conſtituentem, & ab eo cauſam habentes poſſeſſionem
3 probat. Et demum † poſſeſſio Monialium Sanctiſſimæ
Anunciatæ ex inſtrumento venditionis iuncta litis ſub-
4 ſtentatione † quibus concurrentibus dandam eſſe creditori
Immiſſionem in Saluiano tradit Menoch. *de ad piſ. remed.
3. quæſt. 29. numer. 161. & ſeq.* Rota *aliis relatis in Romana
Salaiani 25. Iunii 1657. §. primo cor. Rea. Papien. cum aliis
in Farfenſ. ſeu Nullius Saluiani 3. Maii 1664. cor. me § quodque vel fratres.*

Nec reſiſtit quod Moniales conuentæ habeant hipothe-
cata Iura Iacobi latini filii Bruti, qui ſimul cum patre
prædium vendidit, & de euictione promiſit, eſtque cre-
ditor anterior occaſione dotis Mirabilis eius matris. Quo-
niam viſa eſt Dominis ſubſiſtere reſponſio quod loco pecu-
niæ in dotem promiſſæ certa corpora Bruto aſſignata fue-
runt cum expreſſo pacto illa reſtituendi in caſum reſtitu-
tionis dotis ad quæ † proinde tantum competit actio ex re- 5
latis *in deciſ. 27. Iunii 1663. §. ſecunda exceptio coram R. P.
D. meo Beuilaqua.* Et quoad hoc ceſſat omnis difficultas
quia ex ſummario Monialium Sancti Mauri & Stephani
numer. 1. apparet Brutum anno 1648. inter alia bona con-
ceſſa Iacobo Latino filio pro alimentis tàm paternis, quam
maternis renunciaſſe, & tradidiſſe eidem Iacobo poſſeſ-
ſionem in territorio Ameriæ vocabulo San Lorenzo,
& poſſeſſionem aliam Nuicchia, quæ ſunt de ipſiſmet
bonis datis pro dote Mirabilis matris vt in ext. A. C. *fol.
549. & ſeqq.* Vnde † quoad hæc corpora iam reuerſa ad Ia- 6
cobum latinum non poſſunt Moniales ex Iuribus eiuſdem
Iacobi variando alia bona retinere ſicut ne poſſet ipſe Ia-
cobus. Capic. *dec. 78. nu. 8.* Rota *dec. 292. num. 5. part. 1.
recent.*

Prout non aduerſatur creditum ſcut. mille, quæ Bru-
tus in Iouentario à ſe confecto faſſus fuit à Iacobo Ferrati-
no Patruo Mirabilis tempore nuptiarum recepiſſe. † 7
Quoniam confeſſio hæc conſtante matrimonio facta tam-
quam ſuſpecta quod in fraudem donationis inter virum ex
vxorem prohibita emiſſa fuerit, numerationem d. quan-
titatis non probat Alexand. *conſ. 142. num. 1. & ſeqq. lib.
5.* Rota coram Buratt. *deciſ. 925. num. 1. & ſeqq.* Merlin.
*deciſ. 419. numer. 3. Romana dotis 21. Februarii 1650. §. vel
donationis animus coram Eminentiſſimo Domino Cardinali
Corrado & in Faaen. prætenſæ dotis 4. Iulii 1657. in princ.
coram Eminentiſſimo Domino Cardinali Celſo.* Præcipuè
quia in actu ſolutionis factæ non apparet per inſtrumen-
tum, vel per apocam priuatam quietantia, ſine † qua 8
multum inueriſimile viſum eſt notabilem hanc quantita-
tem fuiſſe Bruto ſolutam Rota *deciſ. 259. numer. 6. & de-
ciſ. 290. in fine part 6. recent. & in Romana pecun. 27. Apri-
lis 1654. §. In præſenti vero coram eodem Eminentiſſ. Domino
Card. Celſo.*

Creditum verò filii pro bonis mobilibus extra dotalibus
quæ ex morte patrui Mirabilis dicuntur obueniſſe non ſuf-
fragatur. Nam vltra quod Inuentarium à Bruto confe-
ctum tamquam conſtante matrimonio factum, & di-
ſcordans ab alio per Iacobum Patruum præſente Mirabili
eodem anno 1621. factum. Pro illorum reſtitutione qua-
tenus habita fuiſſent nulla creditoribus filii tacita compe-
teret hipotheca, † quæ in bonis extradotalibus conſtante 9
matrimonio vxori peruentis non datur, niſi quando de
ipſius conſenſu de quo non apparet in præſenti, conſtat à
Viro fuiſſe adminiſtrata, vt per Merl. *de pignor. lib. 3. qu.
54. num. 5.* Rota *deciſ. 12. numer. 2. & 4. coram Coccin* † 10
Præcipuè quia ex curſu tanti temporis præſumuntur vſu
conſumpta, nec à marito eorum pretium eſt reſtituen. Ri-
min. Iun. *conſ. 459. num. 18. & ſeq.* Peregr. *conſ. 70. numer.
21. lib. 1.* Ciriac. *contr. 204. numer. 7. & 8.* Rota *deciſ. 285.
num. 3. coram ſan. mem. Gregor. vbi Adden. ſub num. 4. de-
ciſ. 250. nu. 2. & 3. part 8. recent. & in Tudertina fideicom-
miſſi 26. Iunii 1662. ſuper reintegratione §. pretium mobilium
coram me.*

Maior difficultas viſa eſt Dominis circa creditum ſcut.
370. proueniens ex pretio vnius prædii dotalis à Bruto ven-
diti anno 1629. ſummario Monialium Sanctiſſimæ An-
nunciatæ Tuderti vltimæ poſitionis num. 6. quod proinde
dici non poteſt comprehenſum in renunciatione bonorum
de anno 1648. facta Iacobo filio tamquam antecedenter
diſtractum pro quantitate ex perſona Iacobi Creditoris an-
terioris, qui de euictione promiſit competeret retentio dd.
Monialibus Ameriæ, † quod creditori poſteriori non da- 11
tur aduerſus creditorem anteriorem, vel alium, in quem
eius Iura tranſlata fuerunt, Rota coram Burat. *dec. 844.
& deciſ. 858 numer. 1. Romana cenſus, ſeu Saluiani 5. Maii
1655. §. ſed ex quo coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, &
in Romana Salaiani 5. Aprilis 1658. coram me §. adhuc ta-
men.*

Reſponſiones autem quod aliud creditum loco venditi
ſubrogatum fuerit, quodque pretium à Bruto venditore
exactum non fuerit difficultatem non tollunt. Quia non
conſtat in facto quod prædium ſubrogatum inter illa Iaco-
bo filio renunciata fuiſſe compræhenſum, & quod ipſe d.
pretij

pretii reſiduum receperit vt requireretur ad tolleñ Bruti
12 obligationem ex vulgari regula quod † ſolutiones & facta non præſumuntur *l. in bello §. facta ff. de captiu. & Poſtlimin. reuerſ.* Menoch. *præſumpt. 14. per tot. lib. 6. cum aliis relatis per* Barboſ. *axiom. 94. nu. 27. & ſeq.*

Cæterum ſuper hoc nihil reſolutum fuit, ſed particulariter diſcutiendum Domini reſeruarunt.

Et ita vtraque &c.

Deciſio iſta emanata ſub die 10. Martii 1664 cor. Reu. Gerunden. in hac eadem cauſa, quæ hic allegatur erit inter Deciſiones eiuſdem cito edendas.

REVERENDISS. P. D. CERRO DECANO.

Nunc S. R. Eccleſ. Cardinali.

Romana Palatii de Capranica.

Veneris 6. Martii 1665.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſum ad fauorem illorum de familia conceptum & tanquam tractum habens ſucceſſiuum vſque ad vltimum defertur, Fideicommiſſum reale ex quo inducatur. Enunciatiuæ in inſtrumentis antiquis emiſſæ æquiualent famæ, & fama ſola ſufficit quando agitur de probanda filiatione antiqua. Remedium Saluiani pro recuperatione fideicommiſſi datur etiam fideicommiſſario particulari.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum perpetuum, & abſolutum ordine ſucceſſiuo vſque ad vltimum defertur.*

2 *Inſtituto certæ perſonæ de familia quando factus eſt, onus reſtituendi videtur diſcretiuè inter vniuſcuiuſque lineæ deſcendentes tantum, non vt de vna in aliam tranſitus fiat.*

3 *Diſpoſitio relatiua ad relatum referri debet.*

4 *Vocatio totius familiæ requirit fideicommiſſum deferri vſque ad vltimum.*

5 *Ex Familiæ vocatione cenſentur illi de familia reciprocè ſuſtituti.*

6 *Prohibitio alienationis bonorum facta familiæ ad omnes de familia indefinitè extenditur, & inter illos reciprocum fideicommiſſum inducit.*

7 *Fideicommiſſum reale inducitur ex verbis in rem conceptis.*

8 *Fideicommiſſi identitas ex diuiſione bonorum inter primos hæredes facta cum expreſſione confinium reſultat.*

9 *Enunciatiuæ in diuerſis inſtrumentis emiſſæ quando verſamur in antiquis optimè probant deſcendentiam.*

10 *Enunciatiuæ emiſſæ in diuerſis inſtrumentis antiquis æquipollent famæ.*

11 *Fama ſola ſufficit quando agitur de probanda filiatione antiqua.*

12 *Admiſſio alicuius ad portionem fideicommiſſi arguit ipſum eſſe de deſcendentia.*

13 *Teſtator admittens ad fideicommiſſum de familia ad illum non poteſt nominare niſi ſit deſcendens à primo fideicommittente.*

14 *Singula quæ de per ſe non ſufficiunt, ſimul iuncta pro ſufficienti probatione deſeruiunt.*

15 *Deſcendentia familiæ nobilis habetur pro notoria.*

16 *Probationes etiam leuiores admittuntur ad probandam filiationem ad effectum ſucceſſionis.*

17 *Filiatio non eſt concludentiſſimis probationibus probanda quando concurrit extraneus.*

18 *Leg. final. C. de edict. Diui Adrian. tollend. remedium non competit quando agitur de fideicommiſſo ordinato in contractu donationis inter viuos, ſed actio perſonalis contra donantem & donatarios.*

19 *Immiſſio pro executione litterarum Apoſtolicarum datur ad inſtar l. fin.*

20 *Saluianum pro recuperatione fideicommiſſi datur etiam fideicommiſſario particulari.*

21 *Litteræ Apoſtolicæ tanquam habentes tractum ſucceſſiuum quandocumque poſſunt ſuum effectum ſortiri.*

DECISIO CCLXVIII.

LOCO Domorum, quæ ad formam diſpoſitionis bon. mem. Card. Dominici de Capranica inſeruire debebant pro habitatione ſcholarium Collegij ab ipſo ordinati, alias magis aptas à fundamentis extruxit bo. me. Angelus itidem Card. de Capranica illius Frater, & hæres, qui ſucceſſiuè obtinuit à Sixto IV. de anno 1478. Domos, vt ſuprà pro Collegio deſtinatas diſmembrari, ac ſeparari ab aliis bonis dicti Collegii, cum hoc, quod de cætero pertineant ad eumdem Angelum Cardinalem quoad vixerit, eoque defuncto, ad illos dumtaxat de ſua domo, Familia, & Agnatione inperpetuum iuxtà prouidam diſpoſitionem per eum faciendam. Cum autem eius diſpoſitio fuerit, quod ſuccederent pro tertia parte Nepotes ex q. Iuliano eius Fratre, pro alia tertia parte Filii q. Antonii deſcendentes ex Ioanne altero Fratre, & pro reliqua tertia parte Dominicus, & Bartholomæus Filii q. Agabiti pariter Nepotes eu Bartholomæo Fratre, & deinceps eorum poſteri, & ſucceſſores in perpetuum in eiſdem Domo, & Familia iuxtà formam, & tenorem litterarum Sixti IV. Ideò defecta linea Ioannis per obitum Stephani ſine Filiis maſculis, fuit pro parte DD. Bartholomæi, Equitis Hyacinthi, & Caroli de Capranica, deſcendentium ex linea Bartholomæi Senioris introductum iudicium Immiſſionis contrà Veñ Monaſterium, & Moniales Sanctiſſimæ Purificationis ſuper tertia parte Palatii, de quo agitur ab ipſis detenta Iure hæreditario illorum de Cinquinis heredum Claudię, & Gentileſchę filiarum dicti Stephani de Capranica, & cum Signatura Iuſtitiæ, præuia auocatione à quibuſcunque Iudicibus, Cauſam in Rota commiſerit, dedi dubium, an ſit danda Immiſſio, quod hodie poſt trinam propoſitionem affirmatiuè reſolutum fuit.

Extrema enim neceſſaria ad Immiſſionem viſa fuerunt ſufficienter iuſtificata, nam Fideicommiſſum deſumitur, tàm ex litteris Sixti Quarti, quàm ex diſpoſitione dicti Card Angeli facta in executionem dictarum litterarum, & cum expreſſa relatione ad illas, vbi poſt mortem eiuſdem diſponentis fuerunt vocati Nepotes ex tribus Fratribus, illorumque poſteri, & ſucceſſores in perpetuum de Domo, & Familia de Capranica; Vndè reſultat perpetuum, & abſolutum fideicommiſſum fauore Familiæ, † quod ordine ſucceſſiuo defertur vſque ad vltimum, 1
per text. in l. cum ita, §. in fideicommiſſo, & in l. peto, §. Fratre, ff. de leg. 2.

Non obſtat, † quod cum fuerint inſtitutæ certæ per- 2
ſonæ de Familia, onus reſtituendi videatur adiectum diſcretiuè inter deſcendentes vniuſcuiuſque lineę dumtaxat, non autem, vt de vna in aliam fiat tranſitus, *iuxta deciſionem Cardinalis Seraph.* 1023. *num.* 3. *& in Florentina, ſeù Bonon. de Barbadoris 25. Iunii 1640. §. Etenim cum difficultas cor. bo. me. Coccino.*

Pro reſponſione enim animaduerterunt Domini, quod licèt diſpoſitio Card. Angeli videatur directa ad Nepotes ex tribus Fratribus, eorumque deſcendentes, principaliter tamen attendi debent dictæ litteræ Sixti Quarti, in quibus non certæ perſonæ, ſed quidem tota Familia Capranica complexiuè vocatur, non ſolum quia in diſpoſitione Cardinalis fuit totus tenor earumdem litterarum inſertus,
ſed etiam † quia diſpoſitio emanauit, habita expreſſa re- 3
latione ad eas, & iuxtà illarum formam, & tenorem, ex firmatis *in Romana fideicommiſſi de Maximis 11 Ian.* 1649. *§. quia, verſ. hinc enim vigore huius relationis, coram me;*
Vndè † admiſſa ab initio vocatione totius Familiæ, Fidei- 4
commiſſum defertur vſque ad vltimum, & ſic † de neceſ- 5
ſitate cenſentur omnes de Familia inter ſe reciproce ſubſti-

tuti

Digitized by Google

tuti ad effectum, vt volontas diſponentis impleatur, iu-
xtà diſtinctionem paſſim à Rota in hac materia receptam,
*vt in dec. 192. ſub nu. 3. verſ. cum autem non poſſit, part. 1.
deciſ. 380. num. 5. par. 4. deciſ. 467. numer. 12. port. 5. deciſ.
284. nu. 19. par. 6. recent. aliiſque allegatis, dictum fuit in
Terracinen. fideicommiſſi de Piloreis 15. Maii 1648. §. ſecun-
do quia, verſ. quæ quidem ratio, cor. Reuerendiſſ. Ghiſile-
rio Epiſcopo Imolen. confirmata 28. Maii 1649. cor. Eminen-
tiſſimo D. Card. Otthobon. inter eius impreſſ. deciſ. 177. num.
18. & 19.*

Idque comprobatur, nedum quia diſpoſitio Cardina-
lis Angeli continet expreſſam prohibitionem alienandi ex-
6 trà † Familiam, quæ prohibitio cum non ſit reſtricta ad
certos caſus, vel perſonas ad omnes de Familiæ indefinitè
extenditur, & inter ipſos reciprocum Fideicommiſſum in-
ducit, vt poſt Bald. *in l. precibus numer. 49. C. de impub. &
aliis ſubſt. tradit.* Fuſar. *de ſubſt. quæſt. 689. num. 7. & 12. &
dixit* Rota *in recent. dec. 284. numer. 22 par. 6. in Bononien.
fideicommiſſi de Pancaldis 16. Februarii 1640. §. idque ne-
dum fauore Familiæ, cor. Card. Panzirolo*, & admiſſum
fuit in *Romana fideicom. de Coroais 28. Ianuar. 1647. §. idque
non ſolum, & fuit enim, coram me.*
7 Sed etiam, † quia Fideicommiſſum eſt reale, cum ver-
ba dirigantur ad Domos, ſeù Palatium de quo agitur ibi:
*Declarauerit ipſum Palatium permutatum remanere debere,
&c.* & proptereà penès quoſcumque exiſtat eodem onere
fideicommiſſi remanet affectum, ità vt quilibet de Fami-
lia teneatur alteri reſtituere, *iuxtà theoricam Bart. in dicta
l. peto, §. Fratre, ff. de leg. 2.* Buratt. *deciſ. 897. numer. 7.*
dictum fuit *in Romana fideicommiſſi de Doais 19. Februa-
rii §. præter hanc, & in Firmana fideicommiſſi 16. A-
prilis 1663. §. eoque magis coram Reuerendiſſimo Epheſi-
no.*

De Identitate Palatii, quod ſcilicet fuerit à Card An-
gelo poſſeſſum tempore eius obitus, & fideicommiſſo ſub-
iectum, conſtat ex pluribus in facto deductis, & ſignan-
8 ter ex teſtium depoſitionibus relatis *Summario numer. 6.* †
necnon etiam ex diuiſione Bonorum facta inter primos
hæredes cum expreſſione confinium, *ex traditis per* Ro-
tam *deciſ. 160. num. 1. par. 5. & deciſ. 96. numer. 6. part. 7.
recent.*

Quo verò ad legitimationem perſonarum, vbi infor-
mantes pro Monaſterio maiorem vim faciebant, plura
concurrunt, quæ ad iſtum effectum exuberare videntur:
Deſcendentia enim DD. Actorum ex Camillo Capranica
eorum Tritauo non controuertitur; Illa verò Camilli ex
linea Bartholomæi Senioris, quæ ſolæ reuocatur in du-
bium, probatur ex pluribus enunciatiuis antiquis emiſſis
in diuerſis Inſtrumentis publicis ſtipulatis coram diuerſis
Notariis in actibus proportionabilibus, vbi pro ſubſtantiæ
actuum idem Camillus enunciatur filius, & hæres Bar-
tholomæi de Capranica ſui Patris, *dicto Summario impreſſ.
num.* 10. 11. 12. & 13. Et cum verſemur in antiquis, ex quo
plura Inſtrumenta excedunt centum annos, Iaſ. *in l. Cum
aliquis num 7. verſ. ſed circa iſta*, vbi Alex. *numer. 6. verſ.
9 & ibi tangunt, C. de iur. deliber.* dictæ † enunciatiuæ opti-
mè deſeruiunt ad probandam deſcendentiam ex allegatis
in *deciſ. 465. nu. 2. par. 9. rec.*
10 Ea potiſſimum † ratione, quia enunciatiuæ emiſſæ in
diuerſis Inſtrumentis antiquis æquipollent famæ, Alex.
conſ. 97. nu. 1. & 2. vol. 6. Mandell. Alb. *conſ. 64. num. 21.
& in* Rota *in Bononien. fideicommiſſi de Pancaldis 23. Ianua-
rii 1649. §. Tertium verò, & §. Quod vtique, coram Pen-
11 tingero;* † Et vbi agitur de probanda Filiatione antiqua,
ſola famæ videtur ſufficiens, vt docet Salicet. *in l. 3. numer.
12. verſ. in caſibus, ff. de teſt.* Alex. *conſ. 88. numer. 11. lib.
7.* Surd. *conſ. 1. num. 48.* Men. *qui alios refert de arbitr. caſ.
89. nu. 80.* Peregr. *de fideicom. art. 43. nu. 87. verſ. antiquis*,
Rota cor Buratt. *dec. 725. nu. 3.*

Et vltrà enunciatiuas id quoque habetur ex quinque te-
ſtibus examinatis de anno 1538. & 1539. *dicto Summar. nu.
9.* explicitè deponentibus, eumdem Camillum natum
fuiſſe ex Bartholomæo filio q. Agabiti, & ex Conſtantia
de Leois Coniugibus, quorum dicta corroborantur ex plu-
ribus adminiculis, quæ deſcendentiam huiuſmodi benè
concludunt, omiſſo enim, quod Claudia, & Gentileſ-
cha Autbrices Monialium eumdem Camillum admiſe-
runt pro Agnato Familiæ de Capranica, *dicto Summario
num* 21. plurimum facit quod Iulianus de Capranica alter
ex vocatis ad fideicommiſſum Cardinalis ſemper recogno-
uerit Camillum pro filio Bartholomæi, vt patet tàm ex
Inſtrumento donationis Vineæ, *Summario num. 14.* quam
etiam, & melius ex eo, quod ipſe Iulianus vnà cum eo-
dem Camillo litem inſtituit ſuper Immiſſione ad poſſeſſio-
nem Palatii fideicommiſſarii ad effectum excludendi filias
fœminas Stephani præmortui, *vt in Summario Monaſterii
num. 2.* Et hoc idem comprobat ipſamet poſſeſſio Palatii fi-
deicommiſſarii, nam Camillus ſemper poſſedit duas ex
tribus portionibus, alteram nempè tanquam deſcendens
ex Bartholomæo Seniore, & alteram, quam habuit in de-
fectum lineæ Iuliani, & inſuper Camillus dum vixit, eo-
que defuncto Angelus eius filius Palatium locarunt inſi-
mul cum eiſdem Gentileſcha, & Claudia, *dicta Summar.
num. 7. & ſeqq.* † Ad quas portiones vtique Camillus non 12
fuiſſet admiſſus, niſi verè fuiſſet de deſcendentia alterius
ex vocatis à Cardinal Angelo, *vt ferè in his terminis pon-
derat* Rota *deciſ. 331. num. 7. part. 6. & dec. 255. n. 10. par.
9. recent.*

Prædictis accedit, quod Camillus fuit pluries electus
Conſeruator Vrbis, & de anno 1538. à Conſeruatoribus
Deputatus Nuncius ad ſan. mem. Paulum Tertium, *Sum-
mar. n. 17.* & fuit quoque admiſſus ad nominationem Scho-
larium ad Collegium Capranicen, quæ nominatio cum vi-
gore Conſtitutionum eiuſdem Collegii fuiſſet tributa Iu-
liano Fratri Cardinalis, & Agabito q. Bartholomæi, &
Antonio q. Ioannis Nepotibus, eorumque deſcendenti-
bus per lineam maſculinam de legitimo matrimonio, *di-
cto Summario num.* 16. Camillus † non potuiſſet nominare, 13
niſi fuiſſet deſcendens ex dicto Agabito mediante Bartho-
lomæo eius Patre, & reſpectiuè filio eiuſdem Agabiti de
legitimo matrimonio procreatus, vt de admiſſione ad præ-
ſentandum ad iſtum effectum, dixit Rot. cor. Eminentiſſ.
d. Card Otthobon. *dec. 251. nu. 8.*

Nec obſtant ea, quæ contrà dd. enunciatiuas, & con-
trà Summarium teſtium opponuntur. Etenim quoad e-
nunciatiuas non ſubſiſtit illas prouenire ſolum à Camillo,
nam ex lectura Inſtrumentorum apparet emanaſſe à Ma-
riano de Creſcentiis, & ſucceſſiuè à Card. Regino Tuto-
ribus, & Curatoribus, necnon à diuerſis conſanguineis,
& extraneis, *dicto Summario num. 10. & ſeqq.* Sicut etiam
non poſſunt dici recentes, attento initio litis motæ de an-
no 1578. Quia dd. DD. Actores non proſequuntur litem
antiquam introductam ſuper excluſione fœminarum, ſed
tanquam vocati ad fideicommiſſum ex eorum propria per-
ſona nouum Iudicium inſtituerunt, ex eo quod per obi-
tum Gentileſchæ, & Claudiæ defecerit linea Ioannis, vt
ex Commiſſione, *dicto Summario num. 4* Maximè quia lis
antiqua erat ſuper diuerſis Articulis, & non niſi incidenter
actum fuit de deſcendentia Camilli, *iuxtà dec. Put. 348.
lib. 2.* Nec vſque ad annum 1604. fuit de dicta eius deſcen-
dentiæ dubitatum.

Quo verò ad teſtes, omiſſis aliis ab Informantibus ple-
nè deductis, placuit reſponſio, quod cum vis probationis
non conſiſtat ſolum in eorum depoſitionibus, ſed quidem
in dd. enunciatiuis, aliiſque ſuperius cumulatis, vbi † 14
ſingula per ſe non ſufficerent, omnia tamen ſimul iuncta
pro plena, & ſufficienti probatione deſeruiunt, Surd. *conſ.
1. num. 53. & ſeq.* Roland. *conſ. 22. numer. 27. libr. 3.* Rota
coram Eminentiſſimo D. Card. Otthobon *dicta deciſ. 251.
num. 19.*

Eoque facilius prædicta procedunt; Tùm quia agitur
de Familia valdè Nobili, † cuius deſcendentia habetur 15
pro notoria, vt dixit Rot. *in Romana de Mareſcottis in re-
cent. deciſ. 770. num. 3. in fin. par. 2.* † Tùm quia non agi- 16
tur de Filiatione principaliter, ſed ſolum incidenter ad ef-
fectum ſucceſſionis, in quibus terminis leuiores probatio-
nes admittuntur, *iuxtà conſ. Gemin. 27. num. 10. & ſeqq.*
Card. Seraph. *deciſ. 1099. nu. 1. & deciſ. 430 num. 10. par.
5. recent.* † Tùm etiam, quia nullus alius de deſcendentia 17
concurrit, ſed agitur cum extraneo, quo caſu non requi-
runtur tàm exactæ probationes, Mareſcott. *var. reſolut.
libr. 1. cap. 70. numer. 3.* Rot coram Comitulo *deciſ. 141.
numer. 18.*

Denique non vrget obiectum deſumptum ex incompe-
tentia actionis, ex quo † ſcilicet cum agatur de fideicom- 18
miſſo ordinato in contractu donationis inter viuos non
competat, *remed. l. fin. C. de edict. Diu.* Adr. tollen. ſed ſo-
lum actio perſonalis contra donantem, & donatarios, ex
Ginnagn *conſ. 34. nu. 6. lib. 2.*

Siquidem viſum fuit remoueri, ſiuè ex eo, quod fidei-
commiſſum deriuat à Litteris Apoſtolicis, † pro quarum 19
executione datur Immiſſio ad inſtar, *l. final.* Gregor. *dec.*

335. num

Digitized by Google

335. *num.* 15. ſiue quia in Inſtrumento diuiſionis ſequutæ anno 1578. inter primos hæredes per pactum expreſſum conuentum fuit, quod Palatium controuerſum alienari non poſſit extra Familiam, cum hypotheca bonorum, & obligatione obſeruandi omnia in eo contenta. Quapropter vigore dictæ hypothecæ poſſont Fideicommiſſarij agere contra Moniales habentes cauſam ab altero ex diui-
20 dentibus, & Immiſſionem obtinere ex remedio † Saluiani, quod pro recuperatione fideicommiſſi, datur etiam fideicommiſſario particulari, vt de communi teſtatur Rot. coram Buratt. *deciſ.* 693. *num.* 1. & plures congerit *Add. ad eundem dec.* 115. *nu.* 17.

Parum obſtante, quod non agatur de executione Litterarum Apoſtolicarum, cum illæ iàm fuerint conſumptę per diſpoſitionem Cardinalis Angeli effectum ſortitam in perſonam eius Nepotum. Quia cum in eadem diſpoſitione Cardinalis dictæ litteræ fuerint verbis expreſſis præſeruatæ, effectus illatum non remanſit conſumptus per admiſſionem primò vocatorum, ſed tanquam habentes tractum ſucceſſiuum reſpectu omnium de Familia, poſſunt in fututum quouſq; ſuperſunt vocati ad eorum inſtantiam executioni demandari, ad tradita per Rota *deciſ.* 21. *num.* 7. *par.* 7. *rec.*

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit.

R. P. D. OTTALORA.

Rauennaten. Fideicommiſſi

Veneris 6. Februarii 1665.

ARGVMENTVM.

Hæres grauatus non poteſt excludere deſcendentes inſtituendo in bonis extraneos. Obſeruantia in rebus dubiis attenditur, quamuis præſcripta non fuerit, & ſufficit ita aliquando fuiſſe obſeruatum.

SVMMARIVM.

1 *Verba* d'heredi in heredi *in fideicommiſſo aſcendentium poſita intelliguntur de deſcendentibus cum qualitate hæreditaria ſanguinis.*

2 *Deſcendentes vocati poſſunt ab hærede grauato bona alienata reuocare.*

3 *Hæres grauatus non poteſt deſcendentes excludere inſtituendo in bonis extraneos.*

4 *Teſtator vocans deſcendentes de hærede in hæredem cum qualitate maſculinitatis, & legitimitatis videtur non curaſſe, quod deſcendentes ſint hæredes bonorum.*

5 *Obſeruantia eſt rerum dubiarum optima interpres.*

6 *Bartolus in l. ex facto §. ſi quis alis ff. ad Trebell. & alii explicantur & nu. 7. & 8.*

9 *Deciſ. in interamnen bonorum 15. Martii 1656. cor. Cerro in quibus terminis procedat.*

DECISIO CCLXIX.

DIXERVNT DOMINI conſtare de bono Iure Io. Franciſci nam cum Antonius Pauluccius eius Proauus prælegaſſet bona, de quibus agitur Hieronymo, Petro, & Alexandro ſuis filiis, & poſtea dixiſſet *con conditione ebe lı ſtabili, e poſſeſſioni laſciate à Girolamo, Pietro, & Aleſſandro vadino d' bæredi in beredi maſchi di legitimo*
1 *matrimonio.* Dicta † verba *d' beredi in beredi* poſita in fideicommiſſo aſcendentium intelliguntur de filiis & deſcendentibus cum qualitate hæreditaria ſanguinis non vero cum qualitate hęreditaria bonorum *Iuxta doctr. Rip. in l. ex facto §. ſi quis ita nu* 2. *ff. ad Trebell. quem ſequitur* Natt. *conſ.* 537. *n.* 20. & 21. Pariſ *conſ.* 55. *n.* 5. & *ſeqq. conſ.* 88. *n.* 14. *lib.* 2. & *conſ.* 8. *num.* 7. *lib.* 3. Dec. *conſ.* 38. *num.* 8. Menoch. *conſ.* 485. *num.* 3. & 4. Ruin *conſ* 175 *num.* 52. *lib.* 2. Soccin Iun. *conſ.* 588 *num.* 6. & 7. Decian. *conſ.* 38. *num.* 3. *lib.* 4. Craſ *de ſucceſſ. §. hæreditas quæſt.* 11. *num.* 13. *in fin.* Petr. *de fideic quæſt.* 5. *numer* 179 Fuſar. *de ſubſtit. quæſt.*
2 340 *num.* 10. Rot. *deciſ.* 216. *nu.* 1. *part.* 5. alias enim † ſequeretur euerſio fideicommiſſi, quia deſcendentes vocati non poſſent reuocare alienata à Patre grauato, vt arguit Rip. *in d. l. ex facto in fin.* Natt. *d. conſ.* 537. *nu.* 21. Decian. *conſ.* 38. *num.* 5. Pariſ. *conſ.* 31. *num.* 24 *lib.* 2. Fuſar. *de ſubſt. d. quæſt.* 340. *num.* 1. Imo eſſet in poteſtate † grauati exclu- 3
dere deſcendentes inſtituendo in bonis extraneos, vt in puncto adu. Ruin. *conſ.* 174. *num.* 12. *lib.* 2. Fuſar. *d. quæſt.* 340. *nu.* 2. & *conſ.* 78. *num.* 9. & *conſ.* 79. *nu* 3. & *dixit* Rot. *in Interamnen. bonorum* 15. *Martii* 1656. *cor.* R. P. D. *Decano & firmat deciſio in hac cauſa ſub die* 20. *Iunii* 1661. *coram Eminentiſſ. Celſo §. non obſtat.*

Quæ concluſio facilius procedit quando, vt hic teſtator dd. verbis de hærede in hæredem addidit qualitatem maſculinitatis, & legitimitatis ibi *vadino d' bæredi in beredi maſchi di legitimo matrimonio* Hoc enim caſu multo minus 4
requiritur quod deſcendentes ſint hæredes bonorum vt ponderauit Bald. *in l. Gall. §. & ſi non numer.* 3. *verſ. de hærede qualificato puta de maſculo, ff. de liber. & Poſthum. ibique* Alex. *num.* 3. & Iaſ. *nu.* 2. Pariſ. *d. conſ.* 155. *nu* 1. & 6. *lib.* 2. Dec. *conſ.* 184. *num.* 3. Soccin. Iun. *d. conſ.* 188. *num.* 7. *lib.* 2. Grat. *conſ.* 31. *n.* 16. & 17. *lib.* 2. *cum aliis adductis in d. dec.* 216 *nu* 2. *par.* 5. *rec.* & *in d. dec. die* 21. *Iunii* 1661. *cor. Eminentiſſ. Celſo §. vnde.*

Accedit in præſenti obſeruantia nam defuncto Alexandro vno ex tribus hæredibus primo Inſtitutis, filij hæreditatem ipſius repudiarunt & nihilominus fuerunt admiſſi ad ſucceſſionem fideicommiſſi Antonij, vt in ſumm. Io. Franciſci num 4. quæ obſeruantia plurimum attenditur in fideicommiſſis dubiis †, etiamſi non fuerit præſcripta, 5
cum ſufficiat ita aliquando fuiſſe obſeruatum Cæphal. *conſ.* 251. *nu.* 89. & 90. *lib.* 1. Gam. *dec.* 345. *n.* 7. Rota *dec.* 574. *nu.* 4. *par.* 5. *rec.*

Non obſtat † Bart. *in l. ex facto §. ſi quis ito ff. ad Trebell.* 6
& cæteri Doctores in contrarium quos longa ſerie citat Fuſar. *de ſubſtit. d. quæſt.* 340. Tum quia Bart. reprobatur ab Imol. qui ſequitur gloſſ. contrarium tenentem, à Rip. *in d. l. ex facto num.* 2. & ab aliis pluribus alleg. Peregr. *de fideic. art.* 32. *ſub nu.* 90. Tum quia eius doctrina poteſt pro- 7
cedere in hæredibus poſitis in conditione, in quibus terminis ipſe loquitur habere locum in contractibus non autem in vltimis voluntatibus Caſtill. *controu. Iur. cap.* 96. *n.* 34. *cum ſeqq.* Rota *in Cameriaen bonorum* 3. *Iulii* 1654. §. 1.
coram Bichio Cæteri verò doctores † non loquuntur in caſi- 8
bus quibus concurrat maſculinitas, & legitimitas cum ratione conſeruationis bonorum in familia ſeu agnatione, & cum obſeruantia ſubſecuta, nam tunc intelliguntur creati hæredes ſanguinis quamuis careant qualitate hæreditaria bonorum ex Doctoribus ſupra adductis.

Minus que refert, quod dictus Io. Franciſcus fuerit ſubſtitutus ab vltimo grauato poſt mortem Barbaræ hæredis Inſtitutæ, is verò hæreditatem repudiauerit, & ita ſufficiat, quod per eum ſteterit quominus hæres fuerit vt dixit Rota in dicta † Interamnen. bonorum § reſpectu 2. in fi- 9
ne, quia cum ex mente teſtatoris teneretur illum inſtituere vti hæredem ſanguinis, non potuit illum ſubſtituere & ſic diſpoſitionem fideicommiſſi euertere, & teſtatorem illudere, ideoque dum non fuit conſtitutus per eum non ſtet, & allegata deciſio non intrat.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Imolen Bonorum.

Veneris 6. Martij 1665.

ARGVMENTVM.

Læſio non attenditur, niſi dimidiam iuſti valoris partem excedat. Periti quando admittantur. Factum Iudicis quoad omnes effectus pro facto debitoris reputatur. Iniuſtitia ſententiæ ex actis iuſtificari debet.

SVMMARIVM.

1 *Reintegratio ad poſſeſſionem ex Iudicis auctoritate alteri attributam non conceditur, niſi ſententia nullitatis vitio laboret.*

2 *Teſtes ſuper prædii valore examinati de proprio iudicio,*

Digitized by Google

cio, non de communi æſtimatione deponentes non concludunt.
Amplia vt num. 3.
4 *Periti à iudice in partibus electi nulla in æſtimatione ratio haberi debet.*
5 *Periti quando admittantur.*
6 *Peritus valorem rei à ſe inſpectæ præſentem non vero qualitatem antiquam elicere valet.*
7 *Peritus notitiam valoris fundi antiquam habens eſt potius in teſtem, quam in peritum adhibendus.*
8 *Læſio inefficax reputatur ſi dimidiam iuſti prætii partem non excedat.*
9 Lex 2. C. de reſcind. vendit. *quibus in terminis loquatur.*
10 *Actio reſciſſoria pro læſione in modico partem dimidiam excedente læſo in petitorio tantum conceditur.*
11 *Emptor rei à ſe poſſeſſæ valorem offerre poteſt, vel eam pro eodem pretio venditori reſtituere.*
Limita tamen vt nu. 13.
12 *Reintegratio conceditur quoties læſio beſſem veri valoris æruet.*
14 *Læſio in ſextam partem pro reſciſſione deliberationis ſuffragatur.*
15 *Factum iudicis quoad omnes effectus pro facto debitoris reputatur.*
16 *Intereſſe habentes ad cauſam admitti debent.*
17 *Sententiæ iniuſtitia ex actis iuſtificanda eſt.*

DECISIO CCLXX.

FVERAT DD. Vainis coram R. P. D. Ottalora decreta reintegratio ſuper tornaturis ſexaginta, quæ fratres de Flaminiis de ann. 1647. ſibimetipſis pro credito ſcut. 1918. deliberari obtinuerant ſuper cuius ſententiæ viribus per me hodie propoſito dubio, ex iniuſtitiæ funda-
1 mento † cenſuerunt eam Domini infirmandam, ſiquidem reintegratio ad poſſeſſionem, ex auctoritate Iudicis alteri attributam nunquam decerni conſueuit, niſi ſententia ipſa nullitatis, vel notoriæ iniuſtitiæ vitio omnino detegatur obnoxia vt tradit Abb. *in c. cum cauſam num. 1. de offic. deleg.* Aymon. *conſ. 5. nu. 8. & conſ.* 302. *num. 1. & 2.* Grat. *diſcept.* 974. *nu. 17. & 18.* Caualer. *dec.* 337. *num. 1.* Duran. *dec. 454. nu. 4. & in Peruſina reintegrationis 13. Ian. 1661. §. vlt. cor. bo. me. Peutingero.*

Hanc verò iniuſtitiæ haben prætextus læſionis non valet in propoſito caſu exhibere exinde deductæ, quod pro credito ſcut. 1918. Flaminiis prædium æquans prætium ſcut. circiter ter mille, ac centum, necnon annui redditus ſcutorum centum, ac ſexaginta per iudicem fuerit de-
2 liberatum. Dum enim † Teſtes ſuper prædii valore examinati de proprio Iudicio dumtaxat, non autem de æſtimatione communi concludunt inefficax eorum depoſitio reputatur *ex auctoritate text. in l. pretia rerum 63. vbi* Bart. *cæterique DD. communiter ff. ad l. Falcid. gloſſ. in l. 2. ante fin. verſ. ſed qualiter ſententiam C. de Reſcind. vendit.* Imol. *in ca. cum cauſa nu. 27. de empt. & vendit.* Gabr. *conſ.* 168. *nu.* 114. *lib. 1.* Aldobrand. *conſ. 60. nu. 25. lib. 1.* Thomat. *dec. 50. num.* 8. Rota cor. Seraph. *dec. 1377. nu. 1. verſ. tamen & dec. 1462. nu. 3* Buratt. *dec. 538. num. 4. & 13. & dec. 648. nu.*
3 *3. par. 1. rec.* præſertim quia ſecundo Teſte † excepto, de præſenti valore reliqui conteſtantur, non autem percurrunt tempus ſecutæ adiudicationis.

Nec in propoſito caſu valet aliquid operari relatio periti à Iudice in partibus ob diſcrepantiam partium electi, conſtituens valorem prædii in ſcut. tribus circiter mille, exce-
4 pta domo tamen ibidem conſtituta † cuius nulla dicitur in æſtimatione ratio haberi *iuxta dec.* Seraphin. *dec. 1377. nu. 3.* ſiquidem pro decernendo bonorum valore, ac rerum,
5 quæ ſubiacent inſpectioni oculorum de † tempore peragendæ æſtimationis, ſolent periti dumtaxat admitti adeoque
6 ex † prædii inſpectione de recenti perhibita præteritam illius qualitatem, ac valorem de anno 1647. Peritus elicere nequiuit, ſed præſentem dumtaxat potuit agnoſcere, *ex Theorica Angeli in l. 2. nu. 7. verſ. & adde. C. de reſcindenda vendit.* Cyriac. *controu. 61. num. 3. ad fin. & num. 4.* Rot. *dec. 253. num. 18. & 19. cum ſeq. & 278. nu. 4. cum ſeq. par. 4. to. 2. rec. & penes* Poſt. *de ſubhaſt. dec. 53. num. 4. & 5. & dec. 532. nu. 15. & 16. par. 5. rec.*

Hinc non vrget quod idemmet Peritus ſuper valore
7 prædii de tempore ſubſecutæ deliberationis inſcia † relatione deponat, ſi enim qualitas prędii, eiuſque tunc temporis prætium ipſi innoteſcebat, debuerat in Teſtem adduci, ac vti talis legitime examinari, non autem vti peritus poterat ad æſtimationem deuenire, vt aduertit Ang. *ſuperius adductus, & dixit* Rota *in dec. 253. nu. 19. & 21. & dec. 278. nu. 4. cum ſeq. par. 4. tom. 2. rec. cor.* Penia *dec. 491. num. 4. & 5. & dec. 199. nu. 11. cor. Eminentiſſ. D. meo Card. Otthobono in rec. part. 9. tom. 2. dec. 437. nu. 38. & in Romana ſimulationis contractus 16. Iunii 1653. §. hæc autem coram me.*

Læſionis præterea exceptio inefficax DD. viſa fuit, ex 8
quo illam dimidiam iuſti pretii partem non excedit prout neceſſarium cenſuit Iuris Conſultus in *l. 2. C. de reſcindenda vendit*, cuius diſpoſitio loquens in terminis venditio- 9
nis, in iudicio quoque ſubhaſtationis ſibi locum aſſumit, vt tradit ibidem Cagn. *n. 161.* Bald. *conſ. 371. nu. 2. lib. 5.* Caſtren. *conſ. 156. nu. 1. verſ. 1. quin lib. 2.* Aym. *conſ. 219. n. 4.* Gomeſ. *var. to. 2. ca. 2. de empt. & vend. nu. 13* Grat. *diſcept. 7. nu. 10.* Rot. *dec. 648. nu. 5. & 6. par. 1. rec. cor.* Duran *dec. 255. nu. 19. verſ. nec obſtat, & nu. 20. & penes* Poſth. *de ſubhaſt. dec. 53. n.*
1. tum quia pro læſione in modico partem dimidiam exce- 10
dente actio reſciſſoria læſo in petitorio duntaxat iudicio exercenda tribuitur, *vt tradunt gloſſ. in relat. l. 2. verbo Iudicis cæterique ſcribentes C. de reſcindend. vendit.* Rot. cor. Greg. *dec. 170. nu. 17. & in Vercellen. manutentionis 28. Iunii 1655. §. ad ſecund. in fin. cor. bo. me. Bichio* Non autem reintegratio ad bona ab emptore poſſeſſa permittitur, in cuius poteſtate reſidet iuſtum valorem rei offerre, vel eam pro eodemmet
pretio venditori reſtituere *iuxta prædictum diſpoſitionem* 11
text. in dicta l. 2. C. de reſcind. vendit. & in cap. cum dilecti 3. vbi Abb. *in princip. de empt. & vend.* Gomes *var. reſol. lib. 2. ca. 1. nu. 22.* Con. *in ca quamuis pactum par. 3. ca. 4. n. 7. Concluſ. 11. de pact.* Rota *in Romana Tranſactionis 28 Iunii 1660.*
in principio cor. me. quidquid dicendum foret, quoties læſio 12
ipſa beſſem hoc eſt duas partes ex tribus veri valoris æquaret. Tunc dolus cenſetur ineſſe contractui, ex cuius proinde inualiditate, emptor electionis beneficium amitteret nec-
non præciſe poſſet in Iudicio reintegrationis † pro bono- 13
rum reſtitutione à venditore compelli, vt tradunt Cagnol. *in l. 2. nu 81. C. de reſcindend. vendit.* Calix *conſ. 156. nu. 1. verſ. par. 1. lib. 2.* Aym. *conſ 219 nu 4. et 5.* Faber. *in ſuo Cod. libr. 4. tit 30. diffin. 3. et diffin. 30* Fontanell. *dec. 64. n. 2. cum ſeq.* Rot. *in Romana Tranſactionis 19. Aprilis §. licet enim, et 28. Iunii 1660. cor. me, et in his terminis loquitur deciſio 70. nu. 10. et 11. coram Eminentiſſ. D. Card. Otthob. necnon altera in Interamnen bonorum 7. Febr. 1659. §. euidens cor. R. D. meo Decano.*

Nec vrgere viſa fuit auctoritas † Vincentii de Franchis 14
pro reſciſſione deliberationis læſionem in ſexta parte aſſerens ſuffragari *in dec. 107. nu. 2. & dec. 224. nu 20.* quorum per modum diſcurſus meminit bo. me. Bicchius *in Romana Læſionis 12. Iunii 1654. §. læſio autem,* & idemet ſe tunc temporis in hac S. Tribunali declarauit, etenim contraria opinio, vt veritati iunixa ab hoc ſacro Auditorio recepta conuincitur in deciſionibus ſuperius recenſitis, ac *etiam in Fulginaten. ſubhaſtationis 14. Maii 1565. in vlt. §. cor. R. P. D. meo Albergato, & in Fanen ſeparationis Thori 14. Febr. 1656. ad fin. cor. R. P. D. meo Beniaquo,* cuius ratio ea videtur exiſtere,
quod factum Iudicis quoad omnes effectus pro facto debi- 15
toris reputatur . . . . . . *in l. 1. C. ſi in cauſ. Iudic. & in l. ſi ob cauſam nu. 13. ibique notat.* Bart. *C. de euict.* Surd. *dec. 266. num. 13.* Grat. *diſc. 507. n. 21. & 22.* Rot. co Duran. *dec. 441. nu. 46. cum ſeqq. & penes* Poſt. *de ſubhaſt. deciſ. 68. n. 5. cum aliis recenſitis in Fulginaten. ſubhaſt. 19. Ian. 1656. in fin. co R. P. D. Albergato.*

In quam ſanè ſententiam aliqui ex DD eo facilius inclinarunt quod præuia conſueta edictorum affixione maiorem nullus ſummam exhibere ſolet cuius virtute Iudex ad
cauſam vt creditores legitime admiſit † iuxta diſpoſitionem 16
text. in l. 2. C. ſi in cauſ. iudicat. Rot. cor. Seraph. *dec. 1478. num. 1.* tum quia ſuper maiore prędii valore probationes in iudicio reintegrationis emanarunt, non autem in altero
ſubhaſtationis, † cuius iniuſtitia ex eiſdem debuiſſet actis 17
eluceſcere, vt reſpondit Rot. cor Duran. *dec. 454. num. 4. dec. 236. num. 9. & 10. cum ſeq. cor. R. Tesrucinen. & in Romana Reintegrationis 23. Febr. 1654. in principio coram R. D. meo Decano.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. TAIA.

Firmana Bonorum.

Mercurii 11. Martij 1665.

ARGVMENTVM.

Conceſſio gratiæ intelligitur de illa, quæ

narrata

Digitized by Google

narrata fuit in ſupplicatione, & ſecundum illam reſcriptum eſt intelligendum bona in fiſcum delata reddere, & exulem reuocare quis valeat. Emens rem fiſci illius vti poteſt priuilegiis. Interdictum *quorum bonorum* quando competat.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio plena gratioſa ex quibus intelligatur conceſſa.*
2 *Reſcriptum ambiguum ſecundum ſupplicationem eſt intelligendum & nu. 3. & 6.*
4 *Gratiæ conceſſio intelligitur de narratis in ſupplicatione.*
5 *Bona in tertio translata difficilius recuperantur.*
7 *Condemnatus ſi reſtituatur ad rerum poſſeſſionem illas recuperare debet cum mandato, & auctoritate Principis.*
8 *Reſcripti executor illius limites egredi non poteſt.*
9 *Princeps ſolus exulem reuocare poteſt.*
10 *Princeps ſolus bona in fiſcum delata reſtituit & ratio nu. 11.*
12 *Emens rem à fiſco tanquam fiſci non poteſt pro ea conueniri.*
13 *Emens à fiſco, illius iure, & priuilegiis vti poteſt quia loco fiſci eſt & nu. 15.*
14 *Ius recipiendi tranſit in ſingularem ſucceſſorem.*
16 *Ius actum competit aduerſus bona empta à fiſco, & illorum poſſeſſores.*
17 *Bannito reſtituto nulla actio competit ad bona in tertium tranſlata per fiſcum vti creditorem ipſius banniti.*
18 *Immiſſio hæredi non conceditur, niſi probet ea fuiſſe in bonis defuncti tempore mortis.*
19 *Interdictum* quorum bonorum *non datur niſi reus conuentus poſſideat pro hærede, vel poſſeſſore.*

DECISIO CCLXXI.

PETRVS ſententiam paſſus infamiæ, inteſtabilitatis, priuationis, incapacitatis ſucceſſionum, dignitatum, officiorum, beneficiorum Eccleſiaſticorum iuriſdictionum cum demolitione Domus, amputatione capitis, & confiſcationis ipſius per poſſeſſionem à fiſco acquiſitam, cum quo compoſuit Franciſca vxor, & creditrix dotis fiſco per certam ſolutionem excluſo, & extra miſſo &c & ſoluit 4. Decembris 1648.

Petrus ſupplicauit pro remiſſione pœnæ capitalis, & fuit admiſſus ad compoſitionem pro ſcut. 1500. quæ ſoluit, & denuo ſupplicauit explicando. *Che aſſoluto della pena, e perche non fu ſpiegato nella lettera che foſſe reabilitato agli honori, all' eſſer teſtimonio teſtare, e riceuer per vltima volontà riceuer beneficii, e dignità Eccleſiaſtiche delle quali coſe era priuato. Per tanto reintegrarlo in priſtinum con la caſſatione della ſentenza* Et Santiſſimus mandauit reintegrari ad omnia excepto Magiſtratu 1. Septembris 1660 Ex quibus Gubernator pœnas prædictas, in quas Petrus vt ſupra condemnatus reperiebatur, gratioſè remiſit, ipſumque ad ſtatum gradus, honores, dignitates, beneficia, & ad omnia alia, in quibus vt ſupra condemnatus & priuatus exiſteret præterquam ad magiſtratum 1. Febr. 1661.

Petrus obiit die 12. Martii 1661. & nunc hæredes petunt Immiſſionem contra Franciſcam bona poſſidentem, & hodie propoſito dubio Domini denegandam eſſe responderunt.

1 Quia omiſſis omnibus de verbis, & clauſulis, quibus † intelligitur conceſſa plena reſtitutio gratioſa apud Odd. *qu. 95. cum pleriſque ſeqq. quæſt. & art.* Peregr *de Iur. fiſc. tot. tit. 2. lib. 2* & diſtinguendo bona confiſcata non alienata, & alienata Farin. *qu. 6. à nu. 28 à verſ diſtinguendi, & à nu. 33.* Boſſ. *de remed. ex ſolita clem. P. incip.* Guazz. *de confiſc. tota concluſ.* 28 Maſſin. *tot. quæſt. 41. cum pluribus num. 1.* Rot. Senen. apud D. Mart. Med. *tot. exam. 25 & tot. dec.* 128. conſiderata eſt ſupplicatio ſecũda pro explicatione prioris ad certa quędam. *he foſſe reabilitato à gl' honori &c. E per tanto &c.* quibus definitur reintegratorium reſcriptum ad omnia nempe narrata, & reſcriptum ambiguum debet intelligi
2 ſecundum ſupplicationem † *l. 1. C. de diuerſ. reſcript. & ibi* Iaſ *nu. 7. cum aliis & in puncto huiuſmodi ſupplicationis* Peregr. *d. to. 2. n. 43* & neceſſarium viſum eſt, quia omnia
3 ſicut relationem aliquam volunt, nec aliquam habent quam explicata, & poſtulata à ſupplicante, ſic etiam limitationem inde fuerunt. Et clarius, quia etiam de narratis aliquid exceptum expreſſumque excepto Magiſtratu,

& ſicut exceptio eſt de conſenſu, ita conceſſio de narratis. 4
Et eo magis contra Ius tertii quæſitum, & quo ad bona
in tertio translata, quæ multo difficilius recuperantur, † 5
vt poſt alios ait Rot. Senen. *de exam. 25. nu. 6.* quamuis reſtitutus ſupplicaſſet reſtitui in integrum aduerſus etiam
bona alienata, † nam ſi reſcripto id expreſſum non fuit, 6
ſupplicatio id non operabitur Peregr. *d. tit. 2. d. num. 43. in princ.* Farin. *d. quæſt. 6. n. 33. ſupra verſ. ratio autem* Guaz. *de confiſc. d. concluſ. qu. 28. nu. 23.* Balard. *ad Clar. §. fin. qu. 29. nu. 65. verſ. vide etiam Peregrinum.*

Quidquid † ſit ſi reſtitutus debet poſſeſſionem rerum 7
adipiſci cum mandato, & autoritate Principis reſtituentis &c. apud Peregr. *t. t. 3. nu. 62 &* Guaz. *d. conſ. 28. n. 37.*

Neque recipienda viſa ſunt ampliora verba Gubernatoris reintegratoris etiam ad omnia alia de quibus vt ſupra Idem Petrus condemnatus &c. Tum quia nec voluit ipſe referendo ſeſe ad ſcriptum & ſupplicationem, vt ſupra apparet, quia ipſe gratiæ factæ à ſummo Pontifice non autem à ſe ipſo faciendæ prouidit, ad tradita à Franc. *d. dec. 213. nu. 45. verſ. apparet ex ſubſequen* nec Gubernator aliter
feciſſet, quam ſummus Pontifex reſcripſerat ad Franc. *d.* 8
dec 213. n. 45. verſ. nec Illuſtriſſimus Prorex. Tum etiam quia
nec potuit, nec nemo poteſt exulem † reuocare niſi Prin- 9
ceps *l. 4. in fin. & ibi communiter notat. l. duci 27 ſub initio l. ad Beſtias 31. in fin ff. de pœn.* Peregr. *d. tit. nu. 2. & ſeqq. & de huiuſmodi præſidibus nu. 2. & ſeqq* Odd. *d. quæſt. 92. num. 88. & 89. vbi de* Gubernatoribus, Rectoribus, & Poteſtatibus, Baiard. *ad clar. d. quæſt. 59. nu. 39.* vbi de Pontificiis conſtitutionibus, & multo minus contra fiſcum ſemper Sanctiſſimum
ærarium *§. edictum inſtit. de vſucap.* & bona in fiſcum de- 10
lata, quæ nec alius quam Princeps reſtituit *argum. l. C. de*
bon. vacan. quod bona ſunt alienata, quæſitumque Ius 3. 11
Clar. d. quæſt 59. nu. 5. & 6. Rota Senen. *d. exam par. 5. nu. 26.*

Et ſecundum hæc nullam competere adhuc actionem contra Franciſcam viſum eſt etiam ſi reſtitutio ad confiſca-
ta, & alienata traheretur, † quia emit à fiſco rem tam- 12
quam fiſci, non poteſt pro ea conueniri *l. 2. C. de quadrag. præſcript. d. §. edicto* Peregr. *d. tit. 2. nu. 35. & amplius to. 4. à a. 15. lib. 6. cum pluribus apud* Rota Senen. *d. exam. 25. num. 26.*
& niſi maiora & plura ſunt ementis à † fiſco emptrix Iure 13
fiſci, & illius priuilegiis vti poteſt, quia Ius recipiendi tranſit
in ſingularem ſucceſſorem & ita ſi emptrix ageret, quia loco 14
fiſci eſt &c. apud Peregr *de Iur. fiſc. tit. 3. a. 35. lib. 9.* maximè 15
quia quando fiſcus concedit Franciſcę bona Petri confiſcata Iudex fecit decretum obligans Franciſcam pro conſeruando indemnem fiſcum ab omni &c. ſemper & quandocumque.

Cum Itaque in caſu pręſenti nec ex motu proprio ſit gratia bannito conceſſa, nec quo ad bona, maximè per alios poſſeſſa, minus ex cauſa publicæ vtilitatis nec reſtituto pretio, nec forte aliqua conſiderari queat, ex qua tertiis poſſeſ-
ſoribus præiudicari voluit, cui dubium, quod † nulli illi Ius 16
competit aduerſus dd. bona, vel illorum poſſeſſores vt interrogandus reſpondit Burſat. *fere toto conſ. 54. & ad verb. num. 22 verſ. cum itaque quod ſuperaddendo*, quod quia ſupponitur in facto mulierem pro dotibus ſuis bona hęc in ſolutum accepiſſe (vtpotè præcedente æſtimatione facta per peritos electos à fiſco, & petitione Franciſcæ ſibi dare inſolutum bona Petri mariti pro ſuis Iuribus dotalibus, & citatione Franciſcæ pro parte fiſci ad videndum ſibi dare inſolutum & decreto compoſitionis, præcipuè ſolutis per oratorem ſcut. 200. monetę) pro illis & aduerſus ſimilem perſonam vti creditricem, & cui bannitus quoque teneretur actio
nulla competit etiam plenè, & ad bona etiam in alios tran- 17
ſlata reſtitutus fuit &c. apud Buratt. *d. conſ. 54 d. n. 2. verſ. 4. principaliter cum allegatis.*

Et ſecundum alia ſtante poſſeſſione ſatiſque detentione aliena videlicet vxoris ex fiſco detinentis, & poſſidentis bona Petri tempore mortis, & dudum & ante mortem Petri, eo partim exulante, & partim reuocato, placuit Dominis denegare Immiſſionem hæredibus Petri, cum duo præcipuè requirerentur, & deſiderarentur, nempe
quod res quarum poſſeſſio petitur, fuerint † in bonis de- 18
functi tempore mortis, etiamſi non interſit, An tunc fuerint ab eo poſſeſſæ, vel detentæ *leg. 1. §. bonorum apud* Ridolphin. *praxi Iudic capit. 10. numer. 34. par. 2* & quod
Reus conuentus in hoc Iudicio poſſideat pro hærede, vel 19
poſſeſſore, nam ſi alio titulo poſſideat hoc interdictum non datur *d. l. 1. & cum aliis* Ridolphin. *d. cap. 10. numer. 35. & 36.*

Et ita vtraque &c.

R. P.

Digitized by Google

R. P. D. T A I A.

Spoletana Pecuniaria.

Mercurii 11. Martii 1665.

A R G V M E N T V M.

Exceptio nullitatis inuentarij non attenditur, quando in illius confectione dolus non interuenit, & pactum de illo non conficiendo inter hæredem, & creditorem initum tenet, nec hæres vltra illius vires tenetur.

S V M M A R I V M.

1 *Hæres inuentarium conficiens vltra vires illias non teneatur.*

2 *Inuentarii nullitas non attenditur, quando in illius confectione dolus non interuenit, & num. 8.*

3 *Quod ſemel placuit amplius diſplicere non poteſt.*

4 *Inuentarium ex defecta citationis creditorum corruit.*

5 *Inuentarium etiam poſt longum tempus factum non nocet.*

6 *Inuentarium habens ſigna Notarii dicitur publicum.*

7 *Pactum non conficiendi inuentarium inter creditorem, & hæredem initum tenet, nec hæres vltra vires tenetur.*

D E C I S I O CCLXXII.

PAVLVS Conuentus, vt hæres Teſtamentarius
Aliprandi patrui excipit vltra vires hæreditarias non
1 teneri † quod ſolemniter fecerit Inuentarium *ad §. et ſi
præſatum obſeruationem l. vlt. C. de iur. deliber. et ibi not.*
Bart. cum alijs. Actores autem replicabant Inuentarium
nec ſolemne eſſe, nec tempeſtiuum, quod intrat 30 dies
exordium capit; & quod intra alios 60. dies modis omnibus
impleatur *ad §. fin. antem dubius d. l. vlt.* reſpondet
Paulus ſatisfactum omnibus præſentia Franciſci Creditoris
inſcripta inuentario alla præſenza, &c.

Et placuit Dominis, & ipſum Paulum de proprio non
teneri, quia ex his apparet nullum dolum poſſe conſiderari
ob prætenſum defectum Inuentarij ſtante maximè præ-
2 ſentia creditorum, per quam omnia ſunt conualidata †
itaut omnibus ſimul iunctis non exiſtente aliquo dolo attendatur
nullitas inuentarij ait Grat. *diſcept. 797. n. 14. à
verſ. ex quibus* & Rot. *decif. 747. n. 4. par. 2. rec.* cum alijs,
& benè Rota *dec. 379. n 12 tom. 2. par. 4. rec.* vtpotè, quod
3 ſemel placuit amplius diſplicere non poteſt *reg. quod ſemel.
21. de reg. Iur. in 6.* & Rot. *d. decif. 376. num. 12.*
4 Præcipuo † argumento à defectu citationis (de quo
Gratian. *d. diſcept. 797. ab init. et nu. 15.* pro receſſu à deciſis
in Romana Legat. de Vrſinis 10. *Febr.* 1620. *coram Vbaldo*,
et eſt dec. 176. d. tom. 2. d. par. 4. prout receſſum fuit *dec. 274.*
& huic deniq; ſtatum fuit *d. dec. 376.*) ad lapſum temporis,
cuius leuior videtur ſolemnitas, adeo vt in infraſcripto
caſu Cephal. conſultum fuerit hæredi fratris defuncti, qui
fuerat monitus ad redimenda, & recuperanda bona ad
ſe pertinentia, vt fratrem, & hæredem, & deinde in
5 termino octo menſium declarauerat Intentionem ſuam
fuiſſe, & eſſe acceptandi d fraternam hæreditatem,
cum beneficio legis, & Inuentarij talem dilationem
non nociſſe, &c apud Cephal. *conſ. 327. nb initio et maximè
nu. 22. d verſ. Adulterium cum allegat.*

Et viſa eſt ſufficere ſubſcriptio Notarij publici etiamſi
poſt acta plura in quibus eſt inuentarium ſubſcribentis.
Ego Petrus Gratianus de Caſſia publicus auctoritate
Imperiali, &c. cum omnia vna manu continuiſque
folijs, & litteris continerentur etiamſi non dixiſſet rogatus,
&c. cum reperiatur in quaternis rogatorum, &
6 habeat ſigna Notarij, ac proinde videatur publicum
Bart. *nd l. ſciendum ff. de verb. oblig. num. 12. verſ. quid
ſi dixit* Paul. Caſtr. *conſ. 291. num. 4. ibi nec in fine, etc. lib.
1.* Alexan. *conſ. 48. numer. 4. lib. 5.* vbi cum Bart. tranſeunt alij.

Et ſatisfecit Dominis poſterior comprobatio Franciſci
Actoris principalis, & Mariti Mariæ actricis, qui
30. Martij 1661. defuncto pridem Aliprando 29. Martij
1659. comparuit in Iudicio nominatim contra Paulum
vti hæredem cum beneficio legis, & Inuentarij,
& amplius dicto, factoque comprobauit *Io infraſcritto
hò riceuuto dal Signor Pietro Gratiano Notario, ò Cancelliere
del Signor Vicario di Caſcia le chiaui della Camera,
et altra ſtanza della caſa del quondam Alibrando altre volte
nella confettione dell'inuentario à lui conſignate dalli Signori
Capitano Paulo, e Loreto heredi beneficiati del d. Alibrando,
etc.* vt longè magis pacto remittitur Inuentarium,
& ſi † credirores, & legatarij remitrant hæredi conſe- 7
ctionem inuentarij perinde eſt quaſi ſecum peregiſſent ne
teneatur vltra vires quod pactum indubitanter valeat
l. 1. gradu 23. ff. quæ in fraud. credit. et ad litteram Munticul.
*de Inuent. cap. 1. num. 17. et à num. 35. maximè
num. 39. à verſ. quod ſi creditores in vol.* Taurinen.
tract. var. de Inuent. quæſt. 223.

Et in hanc Sententiam facilius itum eſt, quod Paulus,
non erat Domeſticus Alibrandi, atque vt ſupra,
nihil contrectauit immò Claues retinuit Cancellarius
Curiæ, & domum famula Alibrandi cuſtodiuit,
nulluſque dolus eſt inuentus, ita † vt omnibus 8
ſimul iunctis, non exiſtente aliquo dolo, non attendatur
nullitas Inuentarij, &c. quod Gratian. *d. diſcept.
795. d. num. 15.* cum alijs ſupra allegatis, ſuper addita,
vt ſupra poſteriori comprobatione.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. E M E R I X.

Maioricen. Canonicatus Pœnitentiarij.

Mercurii 11. Martij 1665.

A R G V M E N T V M.

Collationem eſſe ſimultaneam ex verbis indulti colligitur. Relatio ad ſuum relatum referri debet. Verba Indulti vltra quod ea ſonant, non ſunt extendenda, immo reſtringenda ne læſionem inferant Ordinarijs. Collatorum ſtante diſcordia collatio ad Papam deuoluitur.

S V M M A R I V M.

1 *Collatio, quid ſit ſimultanea ex quo arguntur.*

2 *Votum Epiſcopi, quod computetur pro Voto vnius Canonici, in quibus terminis procedat, & declara, vt num. 3.*

4 *Indultum habens ad alias conſtitutiones relationem vltra illarum limites, extendi non debet.*

5 *Concil. Trident. ſeſſ. 24. cap. 8. priuatiuè concedit Epiſcopo electionem Pœnitentiarij.*

6 *Verba Indulti ſunt reſtringenda, vt minus lædant Ordinarium, nec vltra quantum verba ſonant eſt extendendum.*

7 *Ius, & forma ſimultaneæ collationis in quo conſiſtat.*

8 *Actus capitulares legitimè ſiunt à ſolis præſentibus, non habita abſentium ratione etiamſi vota tranſmittant.*

9 *Conſuetudo contraria, vt ſuffragari poſſit ſpecialiter probari debet.*

10 *Conſuetudo non extenditur de re ad rem, nec de loco ad locum.*

11 *Collatores ſimultanei quando inter ſe ſunt diſcordes collatio ipſo iure ad Sedem Apoſtolicam deuoluitur.*

D E C I S I O CCLXXIII.

OBTENTA per Prouiſos ab Epiſcopo, & Capitulo noua audientia aduerſus Deciſionem ſecundo loco in hac Cauſa editam, in qua reſolutum fuit Litteras Apoſtolicas, Petri Honufri Tauler eſſe exequendas, fuerunt pro parte Prouiſi à Capitulo examinati

Teſtes ſuper prætenſa excluſione ſimultaneæ , quibus non
obſtan. DD. perſtiterunt in ſecundo loco deciſis ; Etenim
quod collatio ſacienda per Epiſcopum, & Capitulum ſit
ſimultanea viſum fuit ſatis clarè deſumi ex verbis induIti
Gregorij , ibi tenore præſentium , *ſtatuimus , & ordinamus ,
quod ex nunc deinceps omnes , & ſingals Cnnonicntus , &
præbendæ Pœnitentiarij , &c. per Ordianrios Locorum , &
Capitula dd. Eccleſiarum tantum , præuio concurſu , &c.*
Itē, ibi, *qui peracto examine ceteris omnibus iudicio ipſorum
Ordinnrii , & Capitulorum , magis habiles , & idonei reper-
ti fuerunt aſſumi , ſeu eligi , &c.* & rurſus , ibi , *intra ſex
menſes à die eorum electionis per Ordinarios , & Capitula
huiuſmodi faciendæ ,* & denique , ibi , *ad Canonicatum , &
Præbendam Pœniteatiarios huiuſmodi per Ordinnrium , &
Capitulum prædictos , ſi ita illis ex iuſtis , & rationabilibus
Cauſis expedire videbitur eligi debere , & licitè va-
leant .*

Quæ ſanè verba apertè ſignificant duos eſſe Collatores
coæquales Ordinarium nempè , & Capitulum , tantam-
que eſſe vocem ſolius Ordinarij , quanta eſt vox totius Ca-
1 pituli , ac proinde † inter eos adeſſe ſimultaneam , iuxtà
*Text. in cap. poſtulaſti , penult. de conceſſ. præb. & notata ,
ibi per DD. &* Garz. *par. 5. cap. 4. num. 28. & 96. cum ſeqq.*
Gonzal. *ſuper Regul. Cancell. gloſ. 45 n. 51.* Lother. *de re be-
nef. qu. 21. nu 29. lib. 2.* Rota coram Pen. *deciſ. 254 & deciſ.
861. vtrobique n. 4. & in terminis Eccleſiæ Maioricen. admiſ-
ſum fuit coram* Millin. *deciſ. 53. num. 3.*

Non obſtat , quod vigore eiuſdem Indulti Canonicatus,
& Præbendæ Pœnitentiarij conferri debeant in omnibus ,
& per omnia prout fieri conſueuit in concurſu Præbenda-
rum Magiſtrallum , & Doctoralium , quæ vigore Conſti-
tutionum Sixti IV. & Leonis X. conferuntur per Ordina-
2 rios locorum , & Capitula Eccleſiarum Non † ſimulta-
neæ ; ſed computato voto Epiſcopi , dumtaxat pro voto
vnius Canonici , vt firmat Garz. *dicta par. 5. cap 4. §. 5. na.
169* referens etiam indulta erectionis eorundem Canoni-
catuum , Magiſtralium , & Doctorallum , in quibus vni-
cum tantum Epiſcopo conceditur .

3 Quia placuit reſponſio , quod verba Indulti , ibi ; *Et
aliàs in omnibus , & per omnia , prout in Concurſu Præben-
darum , Magiſtralium , & Doctoralium fieri conſueuit ,* de-
terminaret ſolum ius eligendi paſſiuum , tanquam appoſi-
ta ad qualificandas perſonas concurrentium , quæ ſubire
debeant examen ; & reliqua perficere , quæ ſeruantur in ele-
ctionibus Canonicatuum, Magiſtralium, & Doctoralium;
vt patet ex alijs verbis immediatè antecedentibus , ibi :
*Dato eis puncto ſuper Euangelio per horam ſimiliter prædica-
re publicè , ſeu concionare debeant ,* & alias in omnibus, &
per omnia , &c. & in ſimilibus terminis loquitur *Deciſio
in Toletana Canonicatus Pœnitentiariæ , coram Reuerendiſſ.
D. meo Decano , impreſſa in recent. deciſ. 14. nu. 60. & ſeqq.
par. 9.* Non autem reſpiciunt ius eligendi actiuum ſimul-
taneè attributum Ordinario , & Capitulis ; de quo Ponti-
fex ſeparatim diſponit poſt relata omnia concernentia ius
eligendi paſſiuum , vt benè oſtendunt illa verba , quibus
peractis , & illa peracto examine , quæ ſupponunt ele-
ctionem paſſiuam terminatam , & perſectam , declarant
fieri tranſitum ad electionem actiuam , vti actum diuer-
ſum, neque ibi Pontifex aliquid noui diſponit ſuper ſimul-
tanea , quæ proinde non poteſt dici ſublata . Sed præſer-
uata prout illam præſeruarunt Sixti IV. & Leo X. in eo-
4 rum Conſtitutionibus † vltra quarum limites hoc no-
uum Indultum extendi non debet , vt benè aduertit Garz.
dicta par. 5. cap 4. nu. 161. & 163. Rota coram Card. Mil-
lin. *deciſ. 230 num. 1 & per tot.*

Idque eo certius , quia alias graue nimis eſſet damnum,
5 & præiudicium Epiſcopi , † cui cum à Sacro Concilio
Tridentino *ſeſſ. 24. cap.* 8 priuatiuè conceſſa fuerit electio
perſonæ Pœnitentiarij , vt declarauit Sacra Congregatio
Interpretum Concilij Tridentini , & dixit Rota coram
Card. Mantica *deciſ. 56. num.* 1. 2. & 3. non debet niſi per
claram diſpoſitionem illa eidem quaſi in totum auferri at-
tribuendo Epiſcopo vnicam tantū vocem ſicuticuilibet al-
teri de Capitulo, quia Pontifex non cenſetur voluiſſe præ-
iudicare Ordinarijs in iure conferendi, niſi in quantum ver-
6 ba † ſonant , eaque ſemper ſunt reſtringenda , vt minus
quam poſſibile ſit lædant ius Ordinariorum , *cap. 2. gloſ.
in figuratione Caſus , verſ. nota quod per hanc , & in
verbo cuius Diœceſis , ibique* Hoſtien. *num. 2. in fine , verſ.
ex his patet , de religioſ. domibus.* Gonz. *ad regul. 8. Cancell.
§. 4. Proœm num. 6.* Rota *deciſ. 30. num. 2. verſ. nec eſt ve-
riſimile , quod Papa , de præbend. in antiq.* & coram Achill.
*deciſ. 1. de præbend. num. 4. & deciſ. 6. num. 1. de Priuil. &
aliàs ſæpius .*

Et hunc intellectum rectè agnouit Capitulum in requi-
ſitione , & edictis ab eodem factis tempore , quo vacauit
Canonicatus , de quo agitur , in quibus non ſolum verbis
ſatetur . Collationem eſſe ſimultaneam , ibi : *Sciens Capi-
tulum , quod eius prouiſio ſpectat ad Dominationem Veſtram,
vt Ordinarium illius Diœceſ. & ad Capitulum , &c. vt am-
bo videlicet electi à Dominatione Veſtra , & Capitulo expe-
diant edicta , &c. & ſuo tempore ambo prouideant , Summa-
rio Tauler. dato 12 Decembris proximi præteriti ,* num. 1.
Hæc † enim clarè demonſtrant Epiſcopum , & Capitu- 7
lum eſſe duos Collatores diuerſos, & conſiderari vt duo cor-
pora diſtincta , quæ ad inuicem non confunduntur , in quo
conſiſtit ius , effectus , & forma ſimultaneæ , vt traduot
DD. *in cap. Paſtoralis , de conceſſ. præb.* Gonzal. *ad regul.
8. gloſ. 45 in princ. num. 51. & 53.* Rota coram Put. *deciſ.
116. lib. 3 & in recent. deciſ. 366. num. 29. par. 9.*

Verum etiam facto comprobauit , quia ſi collatio ſpe-
ctaſſet tota ad Capitulum , & Epiſcopus non habuiſſet
niſi vnicam vocem , vtique in abſentia Epiſcopi eius re-
quiſitio , ſeu interpellatio fuiſſet prorſus ſuperflua cum
Actus † Capitulares legitimè fiant à ſolis præſentibus, nul- 8
la habita ratione abſentium , etiam ſi vota tranſmit-
tant, Rot. *deciſ. 225. n. 4. & deciſ. 351. n. 8. verſ. quod qui-
dem clarum eſt , & ibi Adden. num. 12.* coram Buratt.

Neque ſimultanea deſtruitur ex dictis Teſtium ſu-
binde examinatorum ad probandum contrariam con-
ſuetudinem , quia nullum ex illis loquitur de Regno
Maioricæ , minuſque de Canonicatu , & Præbenda
Pœnitentiarij , ac proinde non probant prætenſam con-
trariam conſuetudinem , quæ † adhoc , vt ſuffragari 9
poſſet , probari deberet ſpecialiter in caſu controuerſo ,
cum † non extendatur de re ad rem , neque de loco ad 10
locum . Rota coram Cardin. Mantica *deciſ. 56. nu. 7. &
8. & in fortioribus terminis dictum fuit in Maioricen. Ca-
nonicatus 25. Iunii 1647. §. deficiunt , coram Melsio , & 23.
Ianuarii 1658. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano , §. quia
teſtes , & §. quia præter quod .*

Firma autem remanente ſimultanea , intrat deuolu- 11
tio ad Sedem Apoſtolicam ob electionem factam in di-
ſcordia , & de diuerſis perſonis ex adductis in ſecun-
da declaratione , quam propterea DD. cenſuerunt con-
firmandam ; vtraque , &c.

R. P. D. B E V I L A Q V A.

Romana Pecuniaria.

Mercurii 11. Martij 1665.

A R G V M E N T V M.

Mandatum relaxari non poteſt , niſi euiden-
ter appareat de crediti liquidatione. Pro-
teſtatio facta clandeſtinè , non attenditur.
Actus ſi ex actis non appareat conſidera-
tur , vti extra mundum .

S V M M A R I V M.

1 *Mandatum pro credito iuſtificato relaxari debet ,
& num. 2.*

3 *Ius præſeruatum ante ſententiam , etiam ipſa lata
præſeruatum cenſetur .*

4 *Debitorem ſe aſſerens , non poteſt ſuam confeſſionem
retractare .*

5 *Proteſtatio facta clandeſtinè nullius eſt roboris , &
pro non facta habetur .*

6 *Terminus erroneus ſub prætextu alicuius actus va-
lidi ſuſceptus , non præiudicat .*

7 *Error termini ſuſcepti , ex quo eeſſet .*

8 *Acta in Actis non exhibitus , ac ſi extra mun-
dum eſſes conſiderntur.*

9 *Debitores vnius creditoris cum debitore eiuſdem
ſuper credito litigioſo concordare nequeunt .*

10 *de Declinatoria fori quando poſſit obijci .*

DECI-

DECISIO CCLXXVI.

DIE 5. Maij proximi præteriti * Barone Tranſmundo tantùm informante, reſolutum fuit, exequendum eſſe Mandatum ab A. C. relaxatum, contra Marchionem Vrbanum Biſciam, vel debitorem Io: Baptiſtæ Rapæ ſui debitoris, quam reſolutionem hodie, etiam audito dicto Marchione, DD. approbarunt, ex eodem fundamdnto crediti d. Tranſmundi, contra Rapam, iuſtificati publico Inſtrumento venditionis Fœudi Collis Mancij pro ſcutis 12000. quo deinde per creditores euicto, lata fuit Sententia in Sacro Conſilio Neapolitano, in vim cuius conceſſum fuit Sequeſtrum ſuper fructibus, hinc re-
1 manet iuſtificatum creditum pro † quo proinde rectè fuit relaxatum Mandatum, *l. datio, ff. de act. empt. l. ſi ſeruitas, §. 5. & leg. habere, ff. de euict.* Surd. *dec.* 25. *nu.*
2 7. Giurb. *dec.* 100. *num.* 24. *cum ſeq.* Sicuti † etiam crediti eiuſdem Rapæ, contra Marchionem ex tranſactione inſimul inita, in quà Marchio ſcuta 8500. illi infra triennium ſoluere promiſit, *l. emancipatione* 51. *C. de inſtrum.* Surd. *conſ.* 451. *nu.* 18.

Non officit, quod hæc tranſactio fuerat per diffinitiuam Sententiam A. C. in iudicatum, tranſactam annullata, & propterea non poſſit deſeruire pro iuſtificatione crediti, quia mandatum, de cuius executione modo agitur, fuit relaxatum, ad effectum deponendi ſcuta 664. ante dictam Sententiam, in qua hæc ſumma fuit præſeruata, ibi, firmo remanente Decreto per nos facto; factoque depoſito penes Sacr. Mont. Piet. ſcut. 664. & cu-
3 ius † præſeruationis virtute viget creditum, & pro eo habent hæredes Rapæ idem ius, quod ante Sententiam illi competebat. Bartol. *in l. penult. C. depoſiti.* Oldrad. *conſ.* 214. Crauett. *conſ.* 974. *nu.* 17. Becc. *conſ.* 74. *n.* 6. Rota *in Ampurien. Denominationis Canonicorum* 28. *Aprilis* 1648. *coram Reuerendiſſ. Papien.* §. *vltimo.*

Quod ex eo clarius fit, quia Marchio ad has pecunias
4 deponendum, ſuſcepit terminum, quo † mediante, faſſus fuit ſe debitorem, vt non valeat in hac acceptatione amplius inſiſtere, ad *l. ſolutionem, vbi* Bald. *num.* 1. *C. de iudic.* Gratian. *diſcept. forenſ. cap* 537. *nu.* 17. Rota coram Buratt. *deciſ.* 144. & 887. *vbique num.* 6. *deciſ.* 33. *numer.* 20. *part.* 4. *tom.* 2. *recent.* Non obſtante, quod terminus fuerit ſuſceptus à Procuratore ſine præiudicio impugnandi mandatum, & ſequeſtrum, ad formam mandati Procuræ, hanc conditionem habentis; nam talis conditio, nihil profuit Marchioni conſtituenti reſiſtente ei Conſtitutione ſan. mem. Pauli V. ſuper Reformatione Tribunal. Vrb. in Tit. de Auditore Cameræ, & eius Tribunali admittente terminum ſimpliciter, & abſque
5 reſeruatione, & proteſtatione adeo † vt ſi fuerit clandeſtinè, vel aliter facta quoad præiudicium confitentis, & ſuſcipien. pro infecta omnino habeatur, nulliuſque ſit roboris, & momenti, vt in §. *& ſi peteret*, ſicuti admonendo Notarios, vt ſe abſtineant ab admiſſione termini, cum præſeruatiuis, notat Saluſt. Tib. *in prax. lib.* 1. *cap.* 28. *de Cenſur. ſeu de Termino ad ſoluendam, num.* 52. Rota coram Buratt. *dicta dec.* 144. *nu.* 4. *verſ. non obſtat proteſtatio.*

Et ex his patet reſponſio ad id, quod addebatur de erroneitate dicti Termini ſub pretextu validitatis tran-
6 ſactionis ſuſcepti, & ideò non † præiudicet. Gratian. *diſcept. forenſ. cap.* 501. *num* 8. & 824. *num.* 19. & 20. Rota coram Card. Millino, *deciſ.* 293. *in fine*; quia cum de illo tempore eſſet lata Sententia ſuper dictæ tranſactionis inſubſiſtentia cum dicta præſeruatiua mandati, de quo
7 agitur, & id Marchioni benè innoteſceret, ceſſat † prætextus erroris, & terminus ad deponendum cenſetur ſuſceptus in executionem ipſius Sententiæ. Bart *in l.* 5. *in primo notabili, C. de condit. indebit.* Gratian. *diſcept. forenſ. cap.* 417. *num.* 32.

Nec viſa ſunt momenti, quæ dicebantur, vigore alterius tranſactionis Marchionem pro omnimoda prætenſione hæredum Rapæ conſignaſſe Fæudum de Vgonis, & iſti viceuerſa conſenſerint reuocationi Sequeſtri, quia præterquod de huiuſmodi Concordia non apparebat in
8 Actis, in quibus nunquam fuit exhibita, ſicque † dicitur extra mundum ad finem, vt non ſit de ea habenda ratio. Gratian. *diſcept. forenſ* 725. *nu.* 33. & *diſcept.* 938. *num.* 3. Rota coram ſan. mem. Gregor. XV. *deciſ.* 526. *num.* 6. cum afferatur facta de anno 1650. & conſequenter poſtquam Tranſmundus Sententiam, & Sequeſtrum, obtinuerat, non † potuerant hæredes Rapæ illius de- 9
bitores ſuper hoc credito litigioſo cum ſuo debitore concordare, & illi præiudicium afferre. *l.* 3. *ff. de his, quæ in fraud. credit.* Rota in *Romana Hæreditatis de Gratianis, coram Reuerendiſſ. Terracon. deciſ.* 209. *num.* 1. & 2. *ac* 28. *Iunii* 1649. *coram bon. mem. Bichio.*

Minus tandem releuans apparebat exceptio remiſſionis iſtius Cauſæ ad Partes; quia reſcriptum Signaturæ emanauit in alia diuerſa Cauſa, vt patet ex diuerſitate perſonarum; & alijs in facto deductis, non autem in iſta pendente in Rota, pro cuius terminatione fuit vlterius impetrata alia Commiſſio præfixionis terminis ad tranſportandum Acta, prout effectiue Marchio illa tran-
ſportauit; vnde † non valet amplius de Declinato- 10
ria fori obijci. Marcheſ. *de Commiſſ. par.* 2. *fol.* 288. *num.* 126. & *fol.* 400. *nu.* 6. Thomat. *deciſ. March.* 47 *n.* 12.

Et ita fuit concluſum non eſſe recedendum à Deciſis, vtraque, &c.

Deciſio hæc ſub 5. Maij 1664. coram eodem Reuerend. P. Dom. Beuilaqua in hac eadem Cauſa emanata erit infra in Miſcellanea, iuxta ſeriem temporis.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Ciuitatis Caſtelli Bonorum.

Mercurii 11. *Martii* 1665.

ARGVMENTVM.

Teſtamentum quod dici poſſit tacitè approbatum ex quibus actibus apparere debet. Conditio appoſita à Teſtatore quando impleri nequeat per æquipollens. Pro conſenſu inducendo, quid requiratur, & præſumptus non attenditur, vbi requiritur expreſſus. Colluſio etiam inter coniunctos, quando conſtat de vero credito excluditur.

SVMMARIVM.

1 *Saluiani extremis non concurrentibus immiſſio ex hoc iudicio non datur.*

2 *Approbatio tacita Teſtamenti ex quibus actibus appareat.*

3 *Conditio voluntaria Teſtatoris impoſita ſuper expreſſa obligatione, quod hæres rem fideicommiſſo, ſubijceret in forma ſpecifica impleri debet.*

Contrarium de conditione neceſſaria, num. 4.

5 *Conditio, quando non poſſit impleri per æquipollens.*

6 *Voluntas ſtat pro ratione.*

7 *Conditio impoſita à Teſtatore, non poteſt impleri per æquipollens, quando in euentum non purificatæ conditionis facta eſt particularis prouiſio fauore ſubſtitutorum.*

8 *Conſenſus efficacior eſt is, qui elicitur ex facto, quam verbis.*

9 *Teſtatoris voluntas omnino eſt exequenda, & numer.* 10.

11 *Actus taciti excluſio eſt incluſio actus expreſſi.*

12 *ad Conſenſum inducendum, quid requiratur.*

13 *Scientiæ præſumptio contra minorem non admittitur.*

14 *Conſenſus præſumptus non attenditur, vbi requiritur expreſſus.*

15 *Conſenſus quando requiritur de forma, & ſubſtantia ex diuturnitate temporis deſumi non valet.*

16 *Colluſio quando conſtat de vero credito etiam inter coniunctos excluditur.*

DECISIO CCLXXV.

QVAMVIS contra immiſſionem, quam ex interdicto Saluiano, vigore Cenſus DD. de Actis præ-

tendebant, & ab A. C. obtinnerant in bonis quondam
Caroli Gratiani, exciperet poſtea in Rota, coram R. P.
D. meo Beuilaqua Ioannes Paulus dd. bonorum poſſeſſor
de retentione ex credito anteriori, placuit tamen Dominis
conceſſam ab A. C. immiſſionem confirmare, non ta-
meo quoad prædium Celalbæ, ſed hodie coram me la-
tius exhibito Teſtamento Epiſcopi Amerini, noſcen-
tes Domini verè Carolum, contra alias ſuppoſitum, non
ſatisfeciſſe præcepto Teſtatoris in ſubijciendo fideicommiſ-
ſis ab eo ordinatis prædium Celalbæ, antequam hæredita-
tem adiret, proindeque in reſtitutionem fructuum, quos
ex dicta hæreditate indebitè, perceperat aſcendentes ad
ſcut. 10318. valde ceſſiſſe ad bonum computum bona con-
trouerſa Ioanni Baptiſtæ Gratiano, Ioannis Pauli pa-
tri, dixerunt DD. Sententiam tamquam iniuſtam eſſe
infirmandam.

1 Quia ſuper bonis retentis à Ioanne Paulo, vti datis
in ſolutum pro credito fructuum anteriori credito Cenſus,
DD. de Actis immiſſio concedi non poterat, ad tradit.
per Pacif. de Saluian. *interd. & inſpect. 3. cap. 2. num. 431.*
& Rota penes eumdem *deciſ. 290. num. 1. & in alijs.*

Siquidem clara videbatur voluntas Teſtatoris expreſ-
ſa in illis verbis; *Hanc præterea Carolo hæredi à me ſcripto
legem, conditionemque adiungo, penisuſque impono, vt præ-
dium nuncupatum Celalbæ Peſchieræ coniunctum ab ipſo Ca-
rolo emptum bis ipſis fideicommiſſis, & primogenituræ legi-
bus teneatur, & eodem prorſus ſit iure, quo ego prædia Po-
catæ, & Peſchieræ eſſe iuſſi. Quam voluntatem meam, at-
que conditionem ſi Carolus me viuo aſſenſu ſuo non compro-
bauerit; id vtique facere eum, poſt mortem meam volo, ali-
ter hæreditatem adire eum, aut ſe adminiſtrationi eius vllum
in partem immiſcere veto. Atque tandiù fructuum hæredita-
tis percipiendorum iure carere eum volo, donec huic volun-
tati meæ paruerit, & ipſum à Celalbæ prædium conſtituto
à me fideicommiſſo ſubiecerit, fructuſque interea ad eos per-
tinere decerno, qui Carolo ipſi ſubſtituti à me in bonis dona-
tis ſunt, & latius ſummar. Gratiani num. 2. quam volunta-
tem, & conditionem cum non impleuerit, Carolus non fecit
ideo fructus ſuos, ſed illos ad Ioannem Baptiſtam ſubſtitutum
ſpectaſſe in comperto eſt.*

Huic enim implemento ſatisfactum non putarunt Do-
mini, ex quo Carolus nouerit Teſtamentum, hæredi-
tatem adiuerit, legata perſoluerit, & fructus perceperit,
indeque propterea cenſeatur acceptaſſe onus ſuppoſitio-
nis prædij ſibi iniunctum, cùm aliàs ſciuerit ea om-
nia gerere non potuiſſe ob reſiſtentiam expreſſam præ-
cepti Teſtatoris, vt latius fuerat firmatum in alia
deciſione antecedentis Inſtantiæ.

2 Quia quamuis ex prædictis Actibus reſultet tacita
approbatio Teſtamenti, & omnium in eo contento-
3 tum, tamen † cum verſemur in conditione voluntaria
Teſtatoris impoſita non ſuper tacita voluntate hæredis,
ſed ſuper expreſſa obligatione, quod Carolus prædium fi-
deicommiſſo per Teſtatorem ordinato ſubijceret, debuit
4 impleri in forma ſpecifica, quicquid † eſſet de conditione
neceſſaria, vt benè allegando rationem differentiæ, tradit
Mantic. *de tacit. lib. 14. tit. 42. n. 6. 7. & 8.* quia quando in
conditione voluntaria conſiderauit Teſtator, prout hic
non ſolum effectum, ſed etiam modum, & formam eam
5 † implendi, non eſt locus implemento per æquipollens, vt
poſt Bart & DD. *in l. à Titio, ff. de verb. obligat.* late tradit
Dec. *conſ. 89. vbi ſub n. 3.* dicit rationem non eſſe perſcru-
6 tandam, quia † ſtat pro ea voluntas Teſtatoris, quæ ſuf-
ficit pro ratione, ad *text. in l. conditionibus, in princip. &
præcipuè in §. hæc ſcriptura, ff. de condit. & demonſtrat.
& egregiè* Ludouic. Caſanatt. *conſ. 4. n. 46.* Altograd. *conſ. 46.
7 *nu. 12. & ſeqq* præſertim † quando, prout hic in euentum
non purificatæ conditionis facta particularis prouiſio, fa-
uore ſubſtitutorum, Galganett. *de condict. par. 1. cap. 6.
num. 4.* Rota *deciſ. 433. num. 4. par. 1. diuerſ.*

8 Nec refert, quod efficacior ſit conſenſus ex facto, quam
verbis, ſeu ſcriptis elicitus; quia ceſſat regula, quando
Teſtator non fuit contentus tacito aſſenſu, ſed requiſiuit
expreſſum. Tunc enim, vt inquit Tiraquell. *de leg. con-
9 nub. gloſſ. 7. nu. 7. in fine*, quamuis † plus ſit facto conſenti-
re, quàm verbo, tamen ſufficit ità ſcriptum eſſe, vt neceſ-
ſariò obſeruari debeat, ad *l. proſpexit, ff. qui, & à quibus*, &
10 † ideò opus erat verbis conſenſum exprimentibus, ex doctri-
na Aret. *in l. is, qui hæres, §. 1. ſub num. 3. verſ. ſed aduerte,
ff. de acquir. hæred. de reſignat. lib. 8. quæſt. 10. nu. 19. & 23.
verſ. in caſu vero noſtro*, Gonzal. *ad regul. 8. gloſſ. 47. num.
20. & 21.* & benè Rota *deciſ. 15. num. 2. verſ. & licet, de of-
fic. deleg. in nou. & deciſ. 797. nu. 12. par. 1. diuerſ.* & coram
Gregor. *deciſ. 384. nu. 7. ibique Adden. num. 11. & 12.*

Conſtat autem, quod Teſtator ad effectum vt Caro-
lus poſſet lucrari fructus, expreſſam approbationem, &
fundi ſubiectionem requiſiuerit, quia cum Teſtator iuſ-
ſerit talem comprobationem fieri vel ſe viuo, vel ſal-
tem poſt mortem, aliter adire Carolum, aut ſe immiſcere
prohibuerit, vtique prohibendo aditionem, & immixtio-
nem, actus ſcilicet taciti conſenſus, per neceſſe ſequitur,
quod voluerit aſſenſum debere præſtari per actum expreſ-
ſum, & per explicitam comprobationem, cum † exclu- 11
ſio actus taciti ſit manifeſta incluſio actus expreſſi ad regu-
lam incluſio vnius, &c. de qua in *l. cum prætor ff. de iudic.
& l. cum maritus C. de procur. cum concord.*

Ex hoc etiam euincunt Epiſtolæ bon. mem. Remboldi
ſummario Ioanni Pauli num. 3. dum ſcilicet ſcribens Caro-
lo ſubdit: *Haverei ancora fin' hora fatta la minuta della
ſcrittura da farſi per adempire la volontà di Monſigno-
re, mà veramente non hò hauuto tempo.*

Quinimò ex dictis actibus tantum abeſt, quod dici
poſſit per Carolum impleta Teſtatoris voluntas, quin
potius videatur ſpreta, & inobſeruata dum adijt hæ-
reditatem, illiuſque adminiſtrationi ſe immiſcuit,
fructuſque percepit, antequam prædium fideicom-
miſſo ſubiecisſet, quod ex relatis ſuperius teſta-
menti verbis expreſſe vetuerat Teſtator, cuius prohibi-
tio quàm mirificè eluderetur, ſi ex ipſa contrauentione
approbationem deduci poſſe incongruè admittatur.

Et hinc ſuffragari non potuit pro inducenda validi con-
ſenſus præſumptione lapſus 27. annorum, quibus du-
rantibus, ſicut Carolus ſe pro hærede geſſit, fructuſ-
que percepit, ita Ioannes Baptiſta illorum reſtitutio-
nem petere non curauit; Quia cum vt iam dictum
fuit actus per Carolum geſti ſonent in contrauentio-
nem, & non obſeruantiam præcepti Teſtatoris, eo ma-
gis Carolus cenſetur ſpreuiſſe Teſtatoris voluntatem,
quo longiori tempore 27. annorum neglexit eam adim- 12
plere. Nec conſtat † quod Ioannes Baptiſta ſciuerit ſe
agere potuiſſe, prout cum lapſu temporis copulatiuè re-
quiritur pro inducendo conſenſu, vt dixit Rota coram
Buratto *deciſ. 566. num. 18. & deciſ. 353. num. 2. par.
3. & deciſ. 432. num. 11. par. 4. recent.* & erat minor 13
contra † quem non admittitur hæc præſumptio ex de-
ductis per Maſcard. *de probat. concluſ. 417 numer. 1.
verſ. contrarium*, & conſenſus ſemper eſſet præſumptus 14
† & ideo non ſufficiens vbi requiritur expreſſus ex ſu- 15
pra allegatis, † Immò quando, prout hic requiritur de
forma, & ſubſtantia nunquam ex diuturnitate tempo-
ris deſumi poteſt Bart. *in l. 1. num 2. & 3. C. de fil. famil. &
quemadmodum pater teneatur pro eis lib. 10.* Alex. *conſ. 50.
num. 7. lib. 5.* Oſaſch. *deciſ. 176. in fine.*

Et ex his cum teneretur Carolus reddere fructus hære-
ditatis ob non impletum Teſtatoris præceptum, iuſta
ſanè viſa eſt Dominis datio in ſolutum ab eo facta,
& ob id excludi quamuis ſuſpicionem colluſionis, quæ 16
† dum conſtat de vero credito, nec inter coniunctos
præſumitur, vt fuit dictum in altera deciſione huius
cauſæ 27. Aprilis 1663. coram R. P. D. meo Beuilaqua §.
firmatur igitur in fine.

Excluſa igitur in vim retentionis Immiſſione infirman-
dam eſſe ſententiam illam concedentem, vtraque parte in-
formante reſponſum fuit, &c.

R. P. D. OTTALORA.

Firmana Seruitutis.

Veneris 13. Martij 1665.

ARGVMENTVM.

Pro libertate, cum ſtrepitet legum aucto-
ritas, ideo plenè eſt probanda, & ſeruitus
quatenus fuerit inducta per pactum, il-
lud debet eſſe clarum, & expreſſum,
cum ſemper ſit facienda interpretatio pro
libertate rerum.

SVM-

Digitized by Google

S V M M A R I V M.

1 *Seruitutem allegans, grauatur onere plenæ, & concludentis probationis.*
2 *Pro libertate clamat Iuris cenſura.*
3 *Seruitus, ſi ſit inducta per pactum, illud debet eſſe clarum, & expreſſum.*
4 *Libertatis probatio, ſtante pacto ſeruitutis, nedum recipitur per teſtes, quam per coniecturas, & ſigna.*
Et etiam ex inſpectione loci num. 4.
5 *Caſanat. conſ. 38. numer. 48. in quo caſu loquatur.*
6 *Ad libertatem probandam ſufficiunt coniecturæ, etiam leuiſſimæ, & quæ aliàs non admitteren- tur.*
7 *Pro libertate, admittenda Iudicis arbitrium plurimum operatur.*
8 *Libertatem, teſtes quando dicantur benè probare.*
9 *Teſtes multò magis probant libertatem muri, ſi ſint adminiculati ex coniecturis, & iudiciis, ſuadentibus libertatem.*
10 *Pro libertate muri, iuuat d. muri planta, & quæ ſint ſigna pro eiuſdem libertate, & num. 11.*
12 *Prohibitio non aperiendi feneſtram in muro, id arguit libertatem ipſius muri.*
13 *In probationis materia admittitur regula, ſingula quæ non proſunt, iuncta iuuant.*
14 *Contrarietas in teſtibus, vt non inducatur, facienda eſt interpretatio.*
Teſtis, ſi poſtquam fuerit examinatus, aſſerat ſe nihil ſcire, ſuper materia de qua depoſuit, vt euitetur contradictio, præſumendum eſt, dixiſſe id, præter iam dicta num. 14.
15 *Teſtes deponentes de auditu, debent nominare eos à quibus audiuerunt.*
16 *Intellige verum non eſſe in Ciuilibus.*
17 *Paupertas non repellit teſtes à teſtificando.*
18 *Seruitus, quando dicatur realis.*

DECISIO CCLXXVI.

FVNDAMENTA deciſionis editæ ſub die 20.
Maij 1664. coram Reuerendiſſimo Gerùnden, *
qua fundatum fuit conſtare de duabus conformibus ad
fauorem Hieronymæ ſuper ſeruitute Domus Ludoui-
ci non aperiendi feneſtras eius attium reſpicientes,
viſa ſunt Dominis ſubſiſtere, non obſtañ nouiter de-
ductis.
1 Nam licet ſeruitutem allegans † grauetur onere il-
lam probandi plenè, & concludenter, cum omnis præ-
2 ſumptio Iuris ſtet pro † libertate, vt dixit Rot. *deciſ.*
596. *numer.* 1. *& deciſ.* 611. *num.* 2. *par.* 5. *tom.* 2. *rec.*
3 & ſi ea ſit † inducta per pactum teneatur probare il-
lud pactum clarum, & expreſſum, Grat *diſcept.* 572. *n.* 58.
& 61. Ciarl. *controu. forenſ. cap.* 182. *num* 12. Andreol. *con-
trouer.* 178. *num.* 2. Hæc tamen probatio non minus fieri
poteſt per teſtes, quã per coniecturas, & ſigna ex inſpectio-
4 ne loci † reſultantia, vt tenet Bart. *in l.* 1. *§. hoc Interdictum
nu.* 9. *ff. de itin. actuque priuat.* Capoblan. de Baron. *pag.* 14.
num. 13. *& ſeqq.* Panzirol. *conſ.* 74. *num.* 4. *&* 5. Caſanatt.
5 qui loquitur de † ſeruitute negatioa *conſ.* 38. *num.* 48. Cy-
riac. *contr.* 28. *num.* 23. Grat. *diſcept.* 681. *num.* 6. *&* 7. vbi
quod coniecturæ etiam leuiſſimæ, & veriſimilitudines, &
6 inditia † quæ aliàs non admitterentur Theſaur. *deciſ.*
16. *nu.* 4. *verſ. ſed quoniam* Cepoll. *de ſeruit. verb. prædi-
cto cap* 40. *num.* 13. Maſcard. *de probat. concluſ.* 1220. *nu.*
7 9. *&* 10. vbi quod hoc Iudicis † arbitrio plurimum remit-
titur *vol.* 2.
Vtraque enim probatio concurrit in præſenti nam
plures teſtes formiter examinati deponunt audiuiſſe ab
8 anteceſſoribus huiuſmodi quod ex cauſa, † tranſactio-
nis initæ cum Tibaldis auctoribus Hieronymæ ipſi
prohibiti fuerunt aperire nouas feneſtras dictum atrium
reſpicientes, vt in ſummario Hieronymi num. 1. qui
9 teſtes, † cum deponant de re antiqua vltra annos 40.
& ſint adminiculati ex alijs duobus ad perpetuam rei
memoriam plenè probant licet ſint de auditu Gabr. *de
teſtib. concl.* 3. Put. *deciſ.* 78. *lib.* 1. Seraph. *deciſ.* 799. *nu.* 2.
Buratt. *deciſ.* 172. *num.* 13.
Ex inſpectione verò plantæ † ponderatum fuit, quod 10
in muro veteri domus Ludouici verſus atrium duæ anti-
quitus feneſtræ apertæ fuerant, quarum vna conſpici-
tur obturata lapidibus multis abhinc annis, altera ve-
rò adeo † in altum poſita, atque ita vitris, & can- 11
cellis ferreis recluſa, vt potius ad lumen, quam ad
perſpectum deſeruire videatur, vt pariter deponunt te-
ſtes dicto ſummario *numer.* 1. ex quibus non † leue de- 12
ſumitur argumentum ſeruitutis, & prohibitionis fene-
ſtras non aperiendi, vt ponderat Theſ. *deciſ.* 16. *num.* 14.
propè fin. Cepoll. *de ſeruit. Vrb. præd. cap.* 62. *num.* 11.
Rot. *in Camerinen. Iuris fabricandi* 27. *Iunii* 1635. *coram
Dunozetto*, & quatenus ſingula de per ſe ſumpta ſerui-
tutem per neceſſe non concludant, tamen conſiderata
ſimul cum prædictorum teſtium depoſitione, & tempo-
rum diuturnitate alijſque coniecturis in deciſione huius
cauſe perpenſis plenè probant, † cum in materia pro- 13
bationum procedat regula ſingula quæ non proſunt,
vnita iuuant, Gregor. *deciſ.* 245. *num.* 2. *& ſeqq.*
Non obſtant, quod duo ex dd. teſtibus interrogati in
ſecundo examine ſuper d. conſuetudine depoſuerint ni-
hil ſcire; quia ad † euitandam contrarietatem poſſunt 14
intelligi quod neſciant aliter quam dixerint in primo exa-
mine, Vermigl. *conſ.* 249. *numer.* 4. Gregor. *deciſ.* 248.
num. 14. *vbi Add. num.* 16.
Minus refert quod tertius teſtis deponens † de auditu 15
non det auctores, à quibus audiuerit alij verò pauperes
ſint: nam in Ciuilibus † ſpecificatio Authorum non 16
requiritur Caputaque *deciſ.* 7. *par.* 2. *& deciſ.* 289. *par.*
3. Rot. *deciſ* 96 *num.* 12. *par.* 4. *tom.* 2. *& deciſ.* 190.
num. 20. *par.* 6. *recent.* Paupertas verò non repellit teſtes à 17
teſtimonio Buratt. *deciſ.* 359. *num.* 14.
Denique ſubſiſtit, quod d. ſeruitus tanquam impo-
ſita in re certa, & determinata, & cum pacto haben-
te cauſam continuam, ſcilicet † ne atrium proſpicia- 18
tur dicitur realis, & ſic tranſitoria in quoſcumque, non au-
tem perſonalis ex congeſtis in deciſione quæ reuidetur
§. nam cum.
Et ita vtraque, &c.

Deciſio iſta ſub 10. Maij 1664. coram Reuerendiſſimo Ge-
runden in hac eadem emanata, & quæ hic allegatur erit
inter eiuſdem Deciſiones, mox edendas.

R. P. D. O T T A L O R A.

Romana, ſeu Sabinen. Fideicommiſſi.

Veneris 13. Martij 1665.

A R G V M E N T V M.

Ex remedio *leg. final. C. de edict. Diu. Adriani tollendo* ad fideicommiſſum venire prætendens ſpecificis, & concludentiſſimis probationibus illius identitatem probare tenetur.

S V M M A R I V M.

1 *Bona fideicommiſſaria poſſeſſa fuiſſe ab hærede fideicommittentis probare tenetur immiſſionem ex* l. final. C. de edict. Diui Adrian. tollend. *prætendens.*
2 *Remedium* leg. final. &c. *non poteſt conſequi is, qui non venit ad fideicommiſſum ex perſona hæredis fideicommiſſarij.*
3 *Res vna ad aliam non infert.*
4 *Identitas fideicommiſſi eſt concludenter, & ſpecificè probanda.*
5 *Teſtes non concludentes, nec formiter examinati nihil probant.*

DECISIO CCLXXVII.

DECESSIT Camilus Buccamatius cum teſtamento, in quo ſibi hæredes vniuerſales Inſtituit Io. Petrum, Benedictum, Adrianum, & Felicem filios maſculos Fabij eius fratris, quos ad inuicem ſubſtituit; his verò deſcendentibus ſine filijs maſculis legitimis, & naturalibus ſubſtituit pro æqualibus portionibus filias fœminas eiuſdem Fabij, nempè Hortenſiam, Partiam, Mariam, & Lucretiam, cum facultate liberè diſponendi de dicta hæreditate, & cum prohibitione alienationis vſque quo filius minor dicti Fabij ad ætatem 25. annorum peruenerit, vt ex teſtamento dato in ſumm. num. 1.

Per obitum dd. Io. Petri, Benedicti, & Felicis ſine filijs, & per ingreſſum Adriani in Religionem Caſſinen. eiuſque renunciationem ad fauorem fratrum, & eo quia Hortenſia, & Maria profeſſionem emiſerant in Monaſterio Sancti Coſmati, & Portia in Monaſterio B. Mariæ Humilitatis, ideò tam bona fideicommiſſaria Camili, quam bona libera dd. vocatorum occupauit Lucretia, ex qua orta eſt Lauinia, & ex ea Lucretia Iunior, contra quam Monaſterium B. Mariæ Humilitatis ab A. C. immiſſionem obtinuit pro quarta parte bonorum ex perſona Portiæ in dicto Monaſterio profeſſæ. Verum delata mihi cauſa appellationis vti ſubrogato in locum bon. mem. Dunozetti, dubitaui; An dicto Monaſterio danda ſit immiſſio, & negatiuè reſponſum fuit.

Nam licet quoad purificationem fideicommiſſi in Perſonam Portiæ Domini non fuerint concordes denegarunt tamen immiſſionem ex quo Monaſterium identificè non probat, quod bona fideicommiſſaria Camilli poſſideantur
5 modò à dicta Lucretia prout † neceſſario requiritur in Iudicio Immiſſionis ex remedio *l. fin. C. de edict. Diui Adr. tollen. vt dixit* Rota *deciſ. 154. ſeu 184 n. 2. par 5. deciſ 298. nu. 1. & n. 2. par. 6. & dec. 88 n. 1. par. 7. recent. in Bonon. fideicommiſſi de Paucaldis 10. Iunij 1642. § concurrunt coram Reuerendiſs. Decano, in Licien. hæreditatis 1. Iunii 1644. coram bon. mem. Peutingerio, & in Romana Vineæ 19. Febr. 1644. §. eſt etiam coram Bichio.*

Dicta autem probatio non reſultat expoſitionibus datis à Lucretia Seniore in iudicio contra Monachos Caſſinen. neque ex poſſeſſione ab eadem apprehenſa vti hærede Ca-
2 milli, & donata Lucretiæ Iuniori † ab eis cauſam non habenti non præiudicant, *l. res inter alios, C. res inter alios acta, l. Modeſtinus, ff. de emption. cap. Inter dilecta de fid. Inſtru. n.* Rota *dec. 96. n. 15. par. 7 rec.* Animaduerſum fuit tam poſitiones quam poſſeſſio loquuntur dumtaxat de Domo magna Camilli, non verò de bonis exiſtentibus in
3 terra Scandrillæ ſuper quibus petitur immiſſio, vndè † vna res non infert ad aliam *l. Papin. ff. de minor. & ibi DD.* Surd. *conſ. 150. num. 94. lib. 1.*

Minus prodeſt Inuentarium confectum à Tutore Lauiniæ poſt mortem Lucretiæ, & Horatij Paſſeri eius viri cum deſcriptione bonorum prouenientium tam ex dicto fideicommiſſo Camilli quam ex hæreditate Lucretiæ, & Horatij; quia cum ibidem deſcripta fuerint indiſtinctè, & in confuſo omnia bona prædictorum, & dignoſci non poſſint quæ nam fuerint hæreditaria Camilli, non ſuffraga-
4 tur in hoc caſu, † in quo identitas concludenter, & ſpecificè probanda eſt, *l. verius ff. de probat.* Peregr. *de fideic. art. 42. n. 1.* Fuſar. *de ſubſtit. quæſt. 616.* Rota *dec. 599. n. 1. par. 3. in Auximana fideic. 13. Ianuarii 1640 §. 2. allegabant coram Danozetto, & coram* Otthob. *deciſ. 62. num. 9.*

Demum non releuant teſtes examinati ab eadem Lucretia ſeniore vſque de anno 1662. & in hac Inſtantia pro-
5 ducti à Monaſterio; Tum † quia nihil concludunt de bonis Camilli, ſed tantum deponunt de hæreditate Feli-
6 cis. † Tum quia non ſunt formiter examinati, qui proinde nihil probant *l. ſi quando, C. de teſtib. c. 2. & cap. perpetuas eodem tit.* Rot. *deciſ. 914 nu. 7 par. 3. tom 4. & deciſ. 310. num. 19. par. 5. recent.*

Inſtrumenta verò affictuum potius retorquentur, cum loquantur de bonis ſpectan. ad Lauiniam vti hæredem Fabij, & Lucretiæ vt in ſumm. *num. 10. litt. D.*

Et ita vtraque, &c.

REVERENDISS. CERRO DECANO.

Nunc S. R. E. Cardinali.

Aquilana Beneficij.

Veneris 13. Martij 1665.

ARGVMENTVM.

Gratia iuſtificata debet executioni demandari, & ſufficit vt iuſtificetur eo modo quo fuit narrata. Vnio facta ab Epiſcopo niſi approbetur, non ſubſiſtit.

SVMMARIVM.

1 *Gratia iuſtificata venit omnino exequenda.*
2 *Clericatus ex primæ tonſuræ literis iuſtificatur.*
3 *Sedi Apoſtolicæ Menſes Februarii, & Aprilis ſunt reſeruati, & num. 4.*
5 *Gratia ſufficit vt iuſtificetur eo modo, quo fuit narrata.*
6 *Dies ex perſona vnius, & poſſeſſio ex perſona alteri deſumi valet.*
7 *Vnio Eccleſiæ facta ab ordinario, ſi non approbetur, non ſubſiſtit.*
8 *Exceptio vnionis executionem literarum Apoſtolicarum impedire non poteſt.*

DECISIO CCLXXVIII.

VACANTE vt alias dixi beneficio de quo agitur per obitum Caroli Alpherij, de eo fuit prouiſus Gaſpar Cechinus, ſed cum iſte matrimonium contraxiſſet, alia emanauit prouiſio ad fauorem Iulij Cæſaris Ianutij inter quem, & Seminarium Aquilanum prætendens vigore aſſertæ vnionis beneficium ad ſe ſpectare introducto Iudicio in Rota fuit à me præuia deciſione ſub die 17. Maij 1662. lata ſententia ſuper eiuſdem beneficij adiudicatione ad fauorem Ianutij, quia vero per illius obitum obtinuit Ioannes Baptiſta Valicaſtrus ſubrogationem ad ius, & profeſſionem reſpectu dd. Alpherij Cecchini, & Ianutij, Et cuiuslibet ipſorum, necnon etiam ad proſequtionem litis, ideò ad eius inſtantiam hodie dubitaui an gratia ſubrogationis gratioſæ ſit exequenda, & affirmatiuè reſponſum fuit.

Conſtat enim de reſeruatione, ſeu lite, clericatu, & poſſeſſione, quæ ſunt requiſita neceſſaria pro iuſtificatione gratioſæ ſubrogationis quibus concurrentibus
† gratia remanet iuſtificata, & proinde exequenda 1
Buratt. *deciſ. 31. num. 1. & in recent. deciſ. 460. numer. 2. par. 9.*

Clericatus † ipſius Valicaſtri probatur ex literis pri- 2
mæ tonſuræ datis in eius ſummario num. 7. Reſeruatio
deſumitur non ſolum ex obitu Alpherij in menſe † 3
Februarij, Sedi Apoſtolicæ reſeruato in vim nonæ regulæ Cancellariæ verum etiam reſultat ex perſona Cecchini, qui matrimonium contraxit anno 1657. de men-
ſe † Aprilis Sedi Apoſtolicæ pariter reſeruato in vim 4
d. reg. 9. Imo ſufficeret lis, quæ pendebat in Rot. inter dictum Ianutium, & Seminarium, quæ licet ad iſtum effectum dicatur eſſe ſuper titulo beneficij, hoc tamen procedit vbi fuit narrata in genere, ſecus autem quando narratiua prout hinc, ſpecificam, & indiuiduam litis mentionem facit ibi: Cum lis, & cauſa inter ipſum ſeminarium prætextu vnionis aliàs ordinaria auctoritate de dicto beneficio certo tunc expreſſo, modo vacante eidem ſeminario nullatenus facta, & per ſacram Congregationem Epiſcoporum nulla, & inualida declarata extitit, &c. Hoc enim caſu cum Papa di-
catur certioratus de qualitate litis † illam ſufficit iu- 5
ſtificare eo modo quo fuit narrata, vt latè deciſum in *Gerundenſi clericatus coram Bichio impreſſa in recent dec. 305. num. 19. & ſeqq. par. 9. & in Treuerenſ. Canonicatus 10. Martii 1640. §. 1. & verſ. quinimo coram R. P. D. meo Vereſpio.*

Eſt demum poſſeſſio Alpherij iuſtificata ex confeſſione Semi-

Digitized by Google

Seminarij collitigantis, quod beneficij poſſeſſionem acce-
pit vti de vacante per obitum eiuſdem Alpherij dicto ſum-
mario *num.* 6. cuius quidem poſſeſſio ſuffragatur Valica-
ſtro abſque alia diſcuſſione Iurium Cecchini, & Ianutij
6 ac cuiuslibet ipſorum vtique † poteſt deſumi dies ex per-
ſona vnius, & poſſeſſio ex perſona alterius *iuxta deciſione
in Burgen. beneficium* 21. *Maij* §. *ſed dato & 15. Nouembris*
1630. §. *aut vero coram Dunozetto, & coram Eminentiſſimo
Domino Cardinali* Otthobono *deciſ.* 122. *num.* 14. *vbi aliæ al-
legantur*.

7 Neque releuat prætenſa † vnio ab aduerſario ab Or-
dinario Aquilen. facta tum quia per ſacram Congregatio-
nem Epiſcoporum tamquam inualida fuit renouata, *vt in
dicta deciſ. huius cauſa* §. *fin. ſicuti in ſpecie refert* Barboſ. *ad*
8 *Concilium ſeſſ.* 23. *de reformat. cap.* 10. *num.* 36. tum † etiam
quia huiuſmodi exceptio tanquam reſpiciens titulum non
eſt apta impedire executionem literarum gratioſæ ſubro-
gationis ſed venit reijcienda ad petitorium.

Et ita altera tamen &c.

R. P. D. T A I A.

Romana Legitimæ.

Veneris 13. Martij 1665.

A R G V M E N T V M.

Grauamen à Teſtatore iniunctum, & à Papa
ademptum habetur ac ſi inſertum non fuiſ-
ſet. Trebellianicæ detractio generalibus
verbis non videtur prohibita, & filij primi
gradus prohiberi non poteſt.

S V M M A R I V M.

1 *Diſpoſitio teſtatoris odioſa filijs pro non ſcripta habetur*
2 *Filij in conditione poſitis ex* Statuto Vrbis lib. 1. cap.
142. cenſentur diſpoſitiuè vocati.
3 *Grauamen à teſtatore iniunctum, ſi Papa illud ademerit
pro non inſerto habetur.*
4 Statutum Vrbis lib. 1. cap. 134. *qui diſponat.*
5 *Hæredi grauato Trebellianicæ venit concedenda detra-
ctio.*
6 *Trebellianica non cenſetur prohibita generalibus verbis,
& num.* 7.
8 *Trebellianica etiam ſi per verba illius detractionis pro-
hibitionem importantia videretur, nec dicta vix pro-
hibita cenſetur.*
8 *Trebellianica filiis primi gradus prohiberi non poteſt.*
10 *Trebellianicæ detractio permittitur, etiamſi hæres graua-
tus ſit reſtituere Eccleſiæ.*
11 *Res ſecundum ſtatum præſentem eſt iudicanda.*
12 *Hæres præſtare cautionem tenetur de reſtituendo eue-
niente caſu fideicommiſſi.*

D E C I S I O CCLXXIX.

FRANCISCVS Martham vnicam filiam rogauit, vt
nuberet conſilio adminiſtratorum congrua dote ei-
dem ab eiſdem aſſignanda, eandemque inſtituit hæredem
deductis legatis cum conditione, vt nequiret adminiſtrare
aliud quam fructus propriæ dotis ab adminiſtratoribus aſ-
ſignandæ, *qual dote*, inquit, *aſſieme col reſto della mia here-
dità, che ſi doarà metter tutta in luoghi de monti non vacabi-
li, &c. in caſo che la detta Marta moriſſe ſenza figli-
uoli ſi deua diſtribuire per ſalute dell'anima mia, &c.
volendo che la detta mia heredità ſogiacia al detto fi-
deicommiſſo, che non volendo la detta Marta obedire, ne eſ-
ſequir il conſiglio in tal caſo l'inſtituiſco herede ſolamente in
ſcudi 4. mil. d'aſſegnarſeli dalli Aminiſtratori, e non voglio che
poſſa pretender altro, ma ſolamente gli ſcudi 4. mil., ne quali
liberamente l'inſtituiſco herede, volendo che in quello s'inten-
da compreſa la legitima, & ogn'altra pretenſione col vincolar-
la ad vſo di dote conforme allo Statuto di Roma, & il reſtante
della mia heredità voglio che s'accreſca al legato del maritag-
gio delle Zitelle.*

Martha nupſit cum dote omnium bonorum ſcientibus,
& requiſitis adminiſtratoribus, & ex indulgentia; & gra-
1 tia Apoſtolica, † quæ diſpoſitio teſtatoris eſt de ijs, quæ
pro non ſcriptis habentur, & videtur innuiſſe quoque
Ruin. *conſ.* 189. *n.* 13. *ſub verſ.* 2. *moueor lib.* 2.

Et cum quæreretur an deberetur legitima, & Trebel-
lianica certo iam fideicommiſſo, & grauata Martha dece-
dente ſiue ſine filijs in cauſam piam, ſiue cum filijs in filios
ipſos poſitos in conditione † *ad Stat. Vrb.* 142. *de fil. in con-* 2
dit. poſit. lib. 1. DD. reſponderunt legitimam & Trebellia-
nicam deberi.

Et legitimam quidem, quia diſpoſitione illa teſtamen-
taria inobediens filia adiecta Teſtatore non ſpreta à Mar-
tha, & à Summo Pontifice adepta nullum grauamen in-
dictum eſt, & omne ſubduceretur † imò haberetur pro non 3
inſerto *l. quoniam, nouella* 31. *C. de inoff. teſtam. & ibi notant
omnes*, & ſi quid deeſſet ſuppleretur, *l. omni modo* 30. *& l.
ſcimus* 36. *C. eod.*

Nec obſtitit quod vbicunque morte mulieris Maritus 4
dotem Lucretur exiſtentibus filijs Vxor pro anima de ip-
ſa dote in vltima voluntate poſſet decimam partem tan-
tum relinquere *Statutum* 134. *de qua part. dot. lib.* 1., quia
reſponſum eſt non ſolum non pertinere ad propoſitum du-
bium, imò intentionem Statuentium fuiſſe diſponere ad
fauorem Mariti, non autem filiorum maximè propter
alia Verba Statuti. 131. de lucro dotali annotauit Fenzon.
addit. Stat. 134. *ſub num.* 5. *& num.* 6. & clarius; de hoc ipſo
Statuto 134. Rota *deciſ.* 398 *num.* 7. & Merlin. *deciſ.* 308.
num. 8. 9. *& verſic. quod clarius, & deciſ.* 776. *à num.* 16. &
coram Royas *deciſ.* 15. *num.* 15. Sed etiam pertinere pri-
mum ad Statuendam dotem in primis datam vſque ad le-
gitimam debitam, & deinde Statuatur in quarta dote, de
qua parte dotis ad dictum Statutum.

Trebellianicam † etiam (cuius dubium partes concorda- 5
runt, iamque concordauerunt coram A. C. etiamſi ante
caſum fideicommiſſi & in puncto Paul. Caſtr. *conf.* 186. *n.*
2. *lib.* 2. *& cum pluribus* Peregrin. *de fideic. art.* 41. *nu.* 7 *verſ.
quia tamen filias*) quia diſtinguendo diſpoſitionem teſta-
mentariam in primam partem vſque ad verſic. *E non volen-
do la detta Marta obedire*, & inde ſecundum partem † non 6
videtur prohibita Trebellianica generalibus verbis: *Qual
dote col reſto della mia heredità in caſo che Marta moriſſe ſen-
za figli ſi deua diſtribuire, &c.* Intelligitur † enim deducta 7
Trebellianica non prohibita, ſicuti legitima, & ea verba
non ſunt ad excludendam Trebellianicam, ſed ad inclu-
dendam dotem vti hæreditariam, atque ita *col reſto dell'he-
redità* ſicuti ad excludendum eſſent Del reſto, &c. ad no-
tam reliqui ſignificationem, & notata *in text. l. prædij* 91.
in princ ff. de leg 3. *& ibi gl. prædiorum & benè ad* Dec. *conſ.*
653. *num.* 4. *verſ. ſecundo* efficaciter & multa, & apte col-
lata à Modern. Ciroc. *diſcept.* 6. *num.* 13 *à verſ. reſtat vide-
re*, cum hæc verba *aliud poſſint importare, vt per* Caſtren.
& c. dicta diſcept. 6. *n.* 16. *& diſcept.* 10. *nu.* 18 Mantuan. *de co-
iect. tit.* 12 *n.* 10. *lib.* 7. *præclarè* Peregr. *de fideic. a.* 3. *n* 88. *verſ.
attamen difficultates* Mangil. *de imput. p.* 115. *n.* 3. Rot. *coram
Pen Lugdun. editione dec.* 1043 *n* 4. *&* 5. *& dec.* 651. *à n* 2. *p.* 1.
& amplius dec. 203. *num.* 16 *p.* 4. *recent. & deciſ.* 651 *à num.* 2.
tom. 3. *dicta par.* 4 & proindè non dixit Teſtator: *Reſto inte-
ro*, neque *della mia intiera heredità* in quibus † verbis vix 8
prohibitio Trebellianicæ continetur ad controuerſiam
apud Mantic. *dicto tit.* 12. *& num.* 13. Menoch. *præſumpt.*
198. *num.* 15. *lib* 4. Gabriel *de Trebell. concl.* 6. *num.* 1.

Imò ex verbis alterius caſus: *E non volendo la detta Mar-
ta obedire in tal caſo l'inſtituiſco herede ſolamente in* 4000 *ſcu-
di volendo che in quella s'intenda ancor compreſa la legitima,
& ogni altra pretenſione, &c.* arguerunt DD. præcipuam
Trebellianicam eius prætenſionem, quæ † citra Rotæ opi- 9
nionem filijs primi gradus prohiberi nec poteſt ad tradita à
DD. ad l. 6. *C ad Sen. conſ. Trebell.* eamdemque non ſolum
non videri prohibitam in priori caſu obedientiæ. Rota co-
ram Caualer. *dec.* 441 *num.* 5 *& dicta deciſ.* 651. *num.* 12. ſed
contraria ratione, & oratione contrario ſenſu videri pro-
miſſam, & conſenſum obedienti vti prohibitam inobe-
dienti, aut quod ſub conditione admittitur perinde eſt ac
ſi ſub contraria conditione datum fuiſſet *l.* 10. *ff. de adim.
leg. & ibi gloſ. admittitur*, & amplius ad ſpecialia Verba,
in tal Caſo, ſiue emphaticè à contrario ſenſu, & à ſpecia-
li concludant contrarium in alijs maximè in contrario
ſenſu, ſiuè ſimpliciter ſtringantur ad illum caſum ſiue
ſimplicius illum demonſtrent, & relinquant aliquem ca-
ſum omiſſum in diſpoſitione Iuris communis ſatis enim
ſuperque confirmat Trebellianicam, & alia prætenſilia
immunia à prohibitione.

Dubium ſupereſt † ex ſubſtitutione conditionali piæ 10
cauſæ, & celebri priuilegio ipſius *ad Auth. ſimiliter C. ad
l. falcid. cum ibi not.* ſed adhuc Trebellianica permiſſa

eſt, & conceſſa ex ſopraſcriptis, vel cum pia cauſa ſucceſ-
ſura poſt filios filijs ipſis poſitis in conditione, & vocatis,
& ſuper hanc detractionem non poterunt primi ſubſtituti
11 recuſare, quia nullo priuilegio iuuantur, an etiam † quia
res ſecundum ſtatum præſentem dijudicanda eſt Peregrin.
dicto art. 3. num. 65. Mangil. *de imput. quæſt. 159. num. 15. & 18.*
Craſ. § 8. *Trebellianica qu. 6. num. 3. verſ. quod tamen. intelli-*
12 *ge* Rota *deciſ. 27. num. 53. part. 5.* videlicet hærede † Marta
cautura de reſtituendo eueniente fideicommiſſi caſu Pere-
grin. *dicto art. 3. num 66* Mangil. *dict. 159. num. 56. & d. nu. 18.*
& ſeqq. Craſſ. *dicto loco* Rota *dicta dec. 27. n. 13.*
Et ita vtraque, &c.

R.P.D. LEONE VEROSPIO.

Vsbinaten Pecuolaria.

Lunæ 16. Iunii 1665.

A R G V M E N T V M.

Donatio facta à Patre Filio contemplatione certi matrimonij, dicitur etiam ius quæſitum nurui, ita vt talis donatio ſine ea reuocari non poſſit propter ius ei quæſitum. Tranſactio inualida, nequaquam ſubſtinetur.

S V M M A R I V M.

1 *Tranſactio non habet ſubſiſtentiam non adeſt conſenſus eorum de quorum intereſſe agitur.*

2 *Donatio filio à Patre facta contemplatione certi matrimonij, necnon etiam eius nurui, eidem etiam dicitur aquiſitum ius quo ad d. donationem.*

Ita vt Vir, quo ad d. donationem abſque Vxoris placito non poſſit diſpenere.

3 *Donatio facta à patre, fauore filij contemplatione matrimonij cum certa muliere contrahendi.*

4 *Ita cum ipſo contractu matrimoniali confundatur, vt nurus ratione ſui intereſſe, actionem pro aſſecuratione donatæ ſummæ ius ſuper ea habeat.*

5 *Vxori admodum iuuat, & confert habere virum diuitem, tum propter aſſecurationem ſuæ dotis.*

6 *Tum pro aſſequendis pinguioribus alimentis, vna cum honeſtiori ornatu, & n. 7.*

8 Fontanella de Pact. Nuptial. clauſ. 4. lib. 1. n. 19. & 20. *& alij DD declarantur & n. 9.*

10 Bart. Theorica in l. penult. n. 3. C. de pact. dotal. *communiter eſt recepta.*

12 *Contractus, quando non poſſit reualidari, & num. 12. & 13.*

14 *Tranſactio non validatur ex bona fide tranſigentis, & nu. 15. & 16.*

17 *Tranſactio, tamquam inualida, & iniuſta eſt reſcindenda quando fuit ſomniata aliqua lis.*

18 *Tranſactio improbatur à Iure, dum calumnioſè fuit à parte inita, plura fingendo mendoſe.*

19 *Tranſactio calumnioſe à parte inita, quando non poſſit ſaluari, vti lucroſa.*

D E C I S I O CCLXXX.

AD diſputationis trutinam reuocata deciſione coram
me die 24. Ianuarij 1663. ea duplici inſubſiſtentia
tranſactionis in deciſis Domini perſiſtere, quatum altera
1 ex non adhibitu ibidem à Lælio † Octauiæ vxoris aſſenſu
reſultat, ea inde requiſito, quod donatio ſcut. 1300. certi
contemplatione matrimonij à Franciſco Patre Lælio at-
tributa fuerat, necnon etiam eidem Octauiæ nurui ex-
preſſè delata, ibi *E la medeſima promeſſa faccio alla Signora*
Ottauia, & in ſuo nome al Signor Hippolito ſuo padre pre-
ſente, & accetanto. Ex tali namque promiſſione in dotali
inſtrumento ſucceſſiuè approbata inſeparabilis actio vtri-
2 uſque fauore coniugis cenſetur exorta, ita vt Vir abſque
placito vxoris in tranſactione nequierit donationem ad
ſcut. nouem milia reducere, *vt tradit* Natt. *in conſ. 60. nu.*
41 verſ. nunc deſcendo, & numer. 42. in cuius terminis do-
nationis conſuluit, etiam Surd. *in conſil. 143. num 33. verſ.*
ſexto. Molpheſ. *conſ. 51. numer. 1. & 7.* Ioann. Dexart.
deciſ. Sardin. 7. numer. 19 & 20. Rota *deciſ. 44. per totam,*
& præſertim num. 18. cum ſeqq numer. 6. recent. Et in caſu
fortiori tradit Sanchez. *de matrim. lib. 6. diſp. 32. à num. 1. vſ-*
que ad quintum, vbi quod † donatio edita à patre fauore fi- 3
lij contemplatione matrimonij cum certa muliere contra-
hendi ita vt cum ipſo contractu matrimoniali confunda-
tur, vt Nurus ratione ſui intereſſe actionem pro aſſecutio-
ne donatæ ſummæ valeat exercere: nec poſſit ipſa donatio
cum viri conſenſu à donante reuocari, vel in parte dimi-
nui, eam rationem adducens quod aliàs illa, quæ † matri- 4
monium ſub donationis fide contraxit, ac dotem fortaſſe
pinguiorem viro conſtituit deciperetur Fontanell. *de pact.*
nuptial. clauſ. 4. part 1, num. 19. & 20. Franc. *deciſ. 205. per*
totam, & deciſ. 436. num. 4. & 5. Merlin. Pignatell. *contr.*
34. numer. 8. & 9. Rota coram Coccin. *deciſ. 44. numer. 2.*
Merlin. *deciſ. 315. a numer. 5. vſque ad ſextum, & in Ro-*
mana donationis 13. Iunii 1662. §. etiam coram Reuerendiſſimo
D. meo Decano.

Nec vrgere viſa fuit matrimonij ſolutio per obitum filij
ſecuta, cuius virtute contenditur, quod ſicuti ratio præ-
fati axiomatis vxoris intereſſe inhæret, cui admod. † ex- 5
pedit Virum ditiorem habere pro ratione ſuæ dotis ſecu-
ritate, necnon pro aſſequendis pinguioribus alimentis † 6
vna cum honeſtiori ornatu: ita illa nequeat proprio caſui
congruere, quo alimentorum onus poſt Lælij deceſſum
euanuit, necnon Octauia dotis reſtitutionem conſequuta † 7
fuit, *vt tradit in ſpecie* Sanchez *de matrim lib. 6. diſp 32. nu.*
6. Giurb *ad conſuetud. Meſſanen. cap. 1. gloſſ. 8. part. 1. nu. 84.*
Rouit. *conſil. 55. numer. 9. & 10.* Dexart. *deciſ. Sardin. 7.*
num 17.

Siquidem Auctoritate ſuperius recenſitæ de donatione
pertractant contemplatione matrimonij filij † dumtaxat 8
attributa: nec percutiunt terminos caſus controuerſi, quo
vtrique coniugi fuit conceſſa donatio; Et licèt hoc etiam
caſu bonorum dominium viro ceſſerit ex auctoritatibus
relatis in deciſione præterita. Attamen intereſſe vxoris ex
aperta promiſſione deductum coæquale, ac inſeparabile
ab altero viri conſtante matrimonio omnino cenſebatur
exiſtere: cuius proinde retrodonatio vxoris aſſenſu deſti-
tuta nullius propemodum roboris reputabatur, tum eiuſ-
dem reſpectu vxoris de cuius tunc intereſſe † nequibat hæſi- 9
tari: tum etiam quoad virum, ius inſeparabile obtinen-
tem ex Theorica *Bartoli communiter recepta in l. penult. nu.*
3. C. de pact Surd. *deciſ. 194. num. 35* Rota coram Seraphin.
deciſ. 341 num 7. & deciſ. 109. part. 9 recent. & in his termi-
nis tradit Natt. *conſ. 609. num 42.* Nec ex ipſius prædeceſſu
viuente vxore ſequuto, idem in et contractus valuit † con- 10
ualeſcere *ex regul. text. in l. quod ab initio 30. vbi latè gl. ma-*
teriam tract. & in lege, quæ ab initio 11. ff. de regul. Iur. cap.
non firmatur 28. eodem tit. Bartol. *in l. ſi certis annis 28. in le-*
ctura antiqua num. 4. C. de p. ct. Quidquid dicendum foret
in caſu, quo vxor viro prædeceſſiſſet, vt probat *text. in c.*
cum Vir 42. vbi gloſ. notat. ff. de vſucapion.

Præterea Sanchez, nec † non ſequacium opinio hoc 11
etiam videtur poſſe diſtinctionis fœdere conciliari. Vel
enim retrodonatio conſtante matrimonio in ea Viri parte
proceſſit: & tunc illa in ſtatu validitatis cenſetur reſidere
donec vxor ſuum intereſſe deducat. Poſt † viri verò ſine 12
prole deceſſum, plenum eadem robur validitatis aſſumit,
quoties vxori ſuperſtiti dos alijs ex bonis valeat commodè
reſtitui, vel Vir, vt in proprio caſu diminuta donatione
ab humanis excedit Vxore ſuperſtite vna cum filijs, &
tunc mulieris intereſſe donec eadem ſuperuiuat † cenſe- 13
tur extare, vt innuit etiam *deciſ. 203. num. 3. par. 8. recent.*
Nam filijs vlla abſque prole ab inteſtato abeuntibus ſuc-
ceſſionem ipſam, necnon pinguiorem in caſu teſtati legiti-
mam lucratur.

Nec poterit tranſactio in præiudicium Octauiæ, &
ſub prætextu ſuſtineri quod bona fide illa † proceſſerit re- 14
ſultante ex lite, quæ à Lælij patre poterat ſuper nullitate
donationis inſtrui ea non adhibita Vicelegati licentia.
Omiſſo enim articulo, an in hoc donationis contractu li-
centia exquireretur: nulla poterat lis ſuper apoca dona-
tionis legitima exoriri. † Cum enim pater ea proprio ære 15
cuiuslibet ſanationem nullitatis promiſiſſet impetrare,
necnon inſtrumentum cum ſolemnitatibus edere in hiſce
contractibus adhiberi conſuetis. Ex huius vi promiſſionis
poterat † ipſe pro legitimi inſtrumenti editione præciſè com- 16
pelli, & in illius defectu pro intereſſe pulſari *ad text. in l.*
qui autem 14. §. ſi quis, ff de conſtitut. pecun Socc. Sen. *conſ.*
288. num. 32. lib. 2. Cardin. Mant. *de tacit. lib. 14 tit. 35. n. 32.*

Rot.

Digitized by Google

Rot. penes Zacch. *de oblig. Cameral. deciſ.262.n.9. cum ſeqq. & in Aſculana renunciationis 22. Maij 1651. §. Nihilominus coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, & not. Add. ad deciſ.* Buratt. 64. *num.* 18. & 19.

Hinc inualiditas alteraa tranſactionis depromitur. Dum
enim donatio rationem dubitandi nullam admittebat; il-
le futuræ litis prætextus à patre calumnioſè præſumitur
17 excogitatus, † vt filium ad tranſactionem impelleret,
vt tradit Roman. *conſ.*517. *num.*18. Aym. *conſ.* 152. *num.*10.
*& conſ.*430. *num.* 8. *cum ſeqq.* Rot. *deciſ.*293. *num.* 31. & 26.
*& deciſ.*294. *num.*15. *cum ſeqq. par.*8. *rec.* eaque proindè pe-
18 nitus † improbatur à iure *in l. in ſumma* 65 *ff. de condit. indeb. & præter ſuperius relatas auctoritates notat gloſſ. in l. 1. verbo nulla, ff. de tranſact.* Natt. *conſ.*143. *num* 35. & 36. Cancer. *var. lib.* 5. *cap.* 13. *de empt. & vendit. num.* 39. Rota coram Merlin. *deciſ.*490. *num.* 3. *& in Romana hæreditatis* 30. *Iunij* 1654. *§. vnde infertur coram R. P. D. meo Beuilaqua, & in Bonon fideicommiſſi de Bonfilijs 5. Maij 1662. §. duarum verſ. & iniuſtitia coram me*, necnon etiam probat alter textus *in l. præſeſ.* 12. *C. de tranſact.* inualidam decernens tranſactionem ſuper Iure claro emanatam. Surd. *conſ.* 451. *num.* 11. Peregr. *de fideicommiſſis art.*72. *nu.*88. Rota *in Romana tranſactionis* 15. *Decembris* 1659. *§. quæcumque ad finem coram me.*

Non vrget quod Lælius ex tranſactione ſcuta nouem
19 millia rettaxerit, licet ſumma donata † ipſi dumtaxat de-
buiſſet poſt patris deceſſum deferri; ex quorum ſolutio-
ne præuentiua compenſata contenditur illa ſcutorum
quatuor millium remiſſio. Siquidem in huius præuenti-
20 uæ ſolutionis compenſatione annua 350. † Lælius in ali-
mentorum cauſam ſibi à patre præſtanda eidem renuncia-
uit adeoque nequit ex hac eadem cauſa donationis dimi-
nutio ſubſtineri, vt alias huic fuit obiecto reſponſum in
deciſione edita 5. Decembris 1665. & 5. Maij 1660. coram
me.

Et ita vtraque, &c.

Deciſio iſta allegata in hac eadem cauſa facta ſub die 24. Ianuarij 1663. coram bon. mem. Veroſpio, eſt ſupra deciſio 15. in hac eadem par. 14.

R. P. D. TAIA.

Romana Lucri dotalis.

Lunæ 16. Martij 1665.

ARGVMENTVM.

De Lucro dotali *Statutum Vrbis cap.*131. *lib.* 1. loquens, illud refert, quo ad uſumfructum coniugi ſuperſtiti, non quo ad proprietatem, & quid ſi poſteà defecerint filij quibus debetur illius proprietas. Minotes nec cum decreto Iudicis poſſunt donare.

SVMMARIVM.

1 *Vxori debetur lucrum dotale, marito mortuo, ſecundum Statut. Vrbis.*
2 *Quod intelligendum eſt, quo ad vſumfructum & num.* 3.
4 *Lucrum dotale debetur coniugi ſuperſtiti, quo ad vſumfructum, ſecundum Statutum Vrbis.*
5 *Vſufructuario mortuo, vſusfructus debetur, cui de Iure.*
6 *Dotes, vt plurimum ſunt pecunia.*
7 *Pacta appoſita in inſtrumento dotali, quo ad lucrum dotale qualiter intelligendum veniat, & num.* 5.
9 *Pacta, quoad lucrum dotale inter coniuges, intelligenda qualiter veniant.*
11 *Solutio præſumitur in vim præcedentis obligationis.*
12 *Solutio debet regulari ſecundum ſuam cauſam, & ſecundum eam declaratur.*
13 *Obligatio relata ad aliquod Statutum debet regulari ſecundum dictam Statutum, & num.* 14.
15 *Relatum in referente adeſt, cum omnibus qualitatibus, vere proprie, & naturaliter.*
16 *Relatum dicitur pars referentis, & intelligitur, & reſtringitur ſecundum illud.*
17 *Minoribus, & pupillis, neque cum ſolemnitatibus, & decreto Iudicis poteſt præiudicari.*
18 *Minor, & pupillus non poſſunt donare, nec cum ſolemnitatibus num.* 17.
19 *Pupillus, minor &c. videtur impoſſibile, quod poſſint donare.*
20 *Supponens nihil diſponit in præſuppoſito.*
21 *Donatum, quando videatur lucrum.*
22 *ex Relato corrigitur referens.*
23 *in Caſibus diuerſis, & alterius naturæ, idem ius non poteſt conſtitui.*
24 Statutum Vrbis cap. 131. De Lucro Dotali lib. 1. *in quo caſu loquatur.*
25 *ad Diuerſa non fit illatio.*
26 *Doctor non eſt allegandus ad firmandam aliquam opinionem, ſi poſtea ipſemet contrarium tenuit, diſcedendo ab ea.*

DECISIO CCLXXXI.

IN deciſis 28. Nouembris proximi præteriti * ſteterunt
hodie DD. & procedendum ad vlteriorem executio-
nem, & recuperationem Lucri dotalis à Monachis hære-
dibus teſtamentarijs Antoninæ Nouercæ Hieronymi Au-
ctoris Franciſci, & Petri Pauli Actorum *ad Stat.* 131. *de*
Lucr. dot. lib. 1. ſi maritus vxore ſuperſtite cū liberis dece- 1
dat vxor, quantum eſt quarta pars dotis pro donatione
propter nuptias ad vſumfructum † tantum de bonis mari- 2
ti lucratur, & Thomas Antonina vxore ſuperſtite cum
ſex communibus filijs deceſſit, quibus mortuis non † erat 3
debitum Antoninæ quoad proprietatem ad tradita à Fen-
zon. *ad d. Stat. n.* 35. & Rota *apud ipſum dec.* 74. *§. non refert*
*cum alijs dec.*86. *nu.*1. *& 2. par.* 8. *& coram Eminentiſſimo D.*
Card. Otthobono *dec.*176. *nu.* 5. & 6. ſed planè ad rationem
vſusfructua, † nec vſufructu finito lucrum dotis reſtitua- 4
tur, quibus de Iure reſtitui debet & reuertatur ad proprie-
tatem, *§. vlt. inſtit. de vſuſr.* & ad verba ſtatutaria non ſo-
lum de vſufructu vt ſupra, ſed etiam de ipſo vſuſtuctu de-
clarato, ita vt mulier pro ea quarta cauere teneatur, quod
vſufructu finito, illam reſtituet, † quibus de iure reſtitui 5
debet, adeò vt quibuſcumque hæredibus mariti, atque vt
plerumque dotes pecuniariæ ſunt † ſiue fundus dotalis, ſic 6
& vſusfructus eius, ſiue pecuniaria dos, & quaſi vſusfru-
ctus *ad §. conſtituitur inſtit. de vſufructu.*

Neque viſum eſt ſufficere pactum inſtrumentarium vbi
Thomas ſponte donauit donatione † propter nuptias An- 7
toninæ Vxori, tantum quantum importet quarta pars
integræ dotis, &c.

Quoniam præcedunt alia verba proemialia, & rationa-
lia, quia omnis dos ſoluta meretur donationem propter
nuptias iuxta formam Statuti † Vrbis, & alia accedunt 8
cum pacto de lucrando, conſeruando, & reſtituendo dictam
dotem, & ſoluendo donationem propter nuptias iuxta eo-
rundem Statutorum Vrbis formam, pro vt idem Thomas
dictam dotem, & donationem prædictam reſtituere, &
reſpectiuè ſoluere promiſit in caſibus ex † forma Statuto- 9
rum reſtituenda venerit, &c. in Inſtrumento 3. Decem-
bris 1598. & propterea contrahentes dum ſe ad Statutum
retulerunt, cenſentur cum eodem onere † contraxiſſe, vt 10
de hoc ſtatuto, & lucro conſuluit Gabr. *conſ.* 13. *n.*29. *lib.*2.

Et ſuper addita plura ſunt quod vti ſolutio præſumitur
† in cauſa præcedentis obligationis Rot. *deciſ.* 301. *numer.* 11
3. *part.*1. *& deciſ.* 124. *numer.* 5. *& deciſ.* 292 *numer.* 3. *part.*
2. *recentior.* ita ſimul tanquam † ſua Cauſa declaratur, 12
ait Rota *deciſ.* 310. *num.* 7. *quæſt.* 9. maximè cum obligatio
expreſſim fuerit relata † ad Statutum, vt ſupra in dicto 13
Inſtrumento & pariter ſolutio videlicet ſcutorum 5000.
pro 4. parte dotis ſuperlucrata per obitum Thomæ iuxta
formam Statutorum Vrbis, &c. in Inſtrumento † 9. Iu- 15
nij 1609. ſolutionis, & inſolutum dati cenſus, & loci
montis pro ſcutis 2000. mille pro reſiduo dotis & mile pro
lucro dotali, modica reſtante tunc debita ſumma ſcut.
39 ½ ex quibus aſſignatis lucris cenſeatur facta ad vſum-
fructum tantum iuxta dictum Statutum, & ad vulga-
tum axioma † relati, in referente cum omnibus quali- 15
tatibus verè propriè, & naturaliter non per fictionem,
ac ſi in relato fuiſſet expreſſum omne id, quod in † refe- 16
rente expreſſum eſt, cum relatio ſit intelligenda ſecun-
dum qualitates in relato expreſſas, ita tamen, vt relatum
dicatur pars referentis, & ideo relatio reſtringatur, † & 17
limitetur ad illud, quod in relato continetur tantum,
&c. *abundè apud* Barboſ. *axioma* 201. ab initio; maximè quia
coniectura eſt cum minoribus, & pupillis, qui neque † cum 18
ſolem-

Digitized by Google

ſolemnitatibus, & decreto donare potuiſſet, §. *ſed & ſi*
non matris l. 1. ff. tut. & rat. diſtract. & ibi gloſſ. ita eſt cum
aliis apud Simoncell. de decret. tit. 2. ab initio Rota coram Bu-
ratt. *deciſ. 924. in fine cum aliis deciſionibus allegatis*, adrò
19 vt videatur ferè impoſſibilis donatio † minoris, cum ſit
actus de ſua natura læſiouꝰ etiam apud Rota *dicta deciſ.*
924. num. 14. à verſic. poteſt tamen & Statutum 101. de con-
tractibus ſine certa ſolemnitate lib. 1. de donat. videtur intel-
ligendum de ſactis, vel pro benemeritis, vel ad beneme-
20 rendum, vel ſanè ſupponens † nihil diſponere in præſup-
poſito *ad Clem. 1. de præben., & cum aliis* Rota *deciſ.* 294.
21 *num. 5. tom. 2. par. 4. recent.* Donatum autem videretur † lu-
crum in proportione, vtpote nullo Iure Cogen. conceſ-
ſum donari *leg. 29. ff. de donat. repetit. in l. donan. 82. ff. de reg.*
Iur.

Et iuxta hæc quoque conſiderata eſt ſolutio videlicet
ſcut. 5000 pro 4. parte ſuæ dotis per d. D. Antoninam ſu-
perlucratæ per obitum D. Thomæ iuxta formam Sratu-
torum, illiuſque dotalis inſtrumenti ad quæ, vt in Inſtru-
mento ſolutionis 9. Iunij 1609. nam ex relatione ad Sratut.
corrigitur erratum in ipſo dum pure ſolutum eſt lucrum,
non in vſuſtuctu tantum ad ipſius Statuti diſpoſitio-
nem.

Et quia ea ratione ſolutum viſum eſt aliquibus DD.,
quæ nec minus ſolui debuit etiam in vſuſructu tam ad ip-
ſius Statuti interpretarionem, quia à caſu præmorieſi vxo-
23 ris cum liberis communis † matrimonij, & alterius, quo
caſu declaratum eſt Starutum hoc non habere locum, vt
ex Grato, & Rota *adnotauit* Fenzon. *ad Stat. num. 7. & 8.*
24 ad caſum præmorientis mariti cum liberis † communis
matrimonij, & alrerius videlicet Petro, & ſupraſcripto
25 Hieronymo filijs Thomæ, & præcipuè Antoninæ † ar-
guebatur Sratutum hoc non habere locum, & ſi in primo
caſu ex Gabriel. *dict. conſil.* 13. mulra conſiderentur, &
26 præcipue † contrarium ſenſerit *numer. 26. à verſic. deſcen-*
dendo, & apud Galganet. *ad d. Stat. verſ. ideò pro reſolu-*
tis, &c.

Et ita vtraque, &c.

☞ Deciſio hæc in hac eadem cauſa emanata ſub die 28. No-
uembris 1664. coram eodem R. P. D. Taia erit infra in
Miſcellan. iuxta ſeriem temporis.

R. P. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Romana Pecuniaria.

Lunæ. 16. Martij 1665.

ARGVMENTVM.

Pœnalia nunquam extendenda, ſed potius ſunt reſtringenda, & operari debent quod quantum fieri poteſt minus grauamen inferant, & in materia pœnali, ſeu odioſa pluralitas in ſingularitatem non reſoluitur.

SVMMARIVM.

1 *Interpretatio mitis, & benigna in pœnalibus eſt facienda.*

2 *Obſeruantia eſt rerum dubiarum interpres optima, & magiſtra.*

3 *Relatio operatur, vt relatum ſit in referente cum omnibus ſuis qualitatibus.*

4 *In materia pœnali, ſeu odioſa pluralitas non reſoluitur in ſingularitatem.*

5 *Die ſolutionis nondum adueniata, debitor non poteſt dici conſtitutus in mora, & n. 6. & ratio n. 7.*

DECISIO CCLXXXII.

PONDERATIS iterùm facto, & iuribus pro Goria
deductis cenſuerunt Domini receden. eſſe à deciſis 14.
Martij 1664.* coram me. Nam primus terminus ſolutio-
nis ſaciendæ in annuis ſcut. 100. illi aſſignatis in concordia
cum D. Abbate Aghemio creditore inita maturabat die
24. Decembr. 1659. & quolibet anno eadem die alij termi-
ni erant ſoluendi: Et pactum, quod ſi Goria defecerit in
prima ſolurione, & in termino huiuſmodi teneatur, prout
ex nunc ſtarim reneri, voluit nomine, quo ſupra ad reali-
ter, & cum effectu d. die cadente &c. ad ſolutionem duo-
rum vnica vice perſoluendorum, quatenus autem iterum
defecerit, ſeu ceſſauerit, reneatur prout teneri voluit ſta-
tim ad rres pagas nempè ad ſcut. 300. annua vnica ſolutio-
ne faciendas, Mitius agendo Domini intelligen. eſſe dixe-
runt, vt deficiente debitore in prima ſolutione anni 1659.
teneatur pro duobus terminis, nempè primi maturati, &
alterius poſtea marurandi interueniente verò mora in ſe-
cundo anno, ſeu termino marurato die 24. Decemb. 1660.
teneatur idem debitor tres ſoluere rerminos, duos ſcilicet
iam decurſos, & rertium maturandum die 24. Decembris
1661. non autem quod teneatur ad ſcut. 500. in totum, non
ſolum † quia in pœnalibus mitior, & benignior inrerpræ- 1
tatio ſemper eſt capienda, vt debitor quantò minus fieri
poteſt grauetur, *c. in pœnis 49. de regul. iur. in 6.* Bertaz. *con-*
ſil. ciuil. 194. n. 9. lib. 1. Rota *in Bonon. primogenituræ 17. Mar-*
tii 1664. §. Domini tamen coram R. P. D. Taia.

Sed etiam quia ita pactum à partibus, & ab ipſo credi-
tore intellectum fuit, dum poſt ſecundam moram 24. De-
cembris 1661. incurſam mandatum obtinuit pro ſcut. 300.
tantum, & ſimilem quantitatem à debitore rranſmiſſam
recepit, † quæ quidem obſeruantia optimè præcedentem 2
contrahentibus voluntatem declarat, Menoch. *conſ.* 276.
nu. 19. Surd. *conſ. 140. nu. 43. & ſeqq.* Rota coram Buratt.
deciſ. 85. num. 1. Romana ſocietatis Officij 26. Iunij 1652. §. vl-
terius coram Eminentiſſimo Celſo, & in Bonon. primogenitu-
ræ 14. Februarii 1656. §. fin. coram Bichio.

Nec applicari viſa eſt reſponſio, quod in quietantia ſc.
300. adſit clauſula, *ſine præiudicio minoris ſummæ.* Quoniam
verba hæc referri nequeunt ad ſummam decurſam, pro
qua ſatisfactionem recipiebat, ſed cum addita fuerint alia
verba iuxta formam inſtrumenti, præſeruatiua referri de-
bet ad terminos poſteà marurandos, in quibus mora ite-
rum committi poterat iuxta formam Inſtrumenti, ad quos
partes videntur habuiſſe relationem, quæ † operatur vt 3
relatum ſit in referente cum omnibus ſuis qualitatibus,
l. aſſe toto, ff. de hæred. inſt. cum relatis in dec. 230. p. 8. rec.

Quibus accedit, quod pactum reſolutiuum non erat pu-
rum, ſed pendebat à conditione futuræ ceſſationis in vlre-
rioribus paghis poſt incurſam ſecundam moram, & contro-
uentione, & proinde cum poſt ſecundam moram Goria
ſolùm ceſſauerit in tertia ſolutione, quæ poſt ſecundam
dicitur prima, verificata non fuit conditio, nec ceſſatum
in vlterioribus paghis, ſed vna tantum, † & in contracti- 4
bus, ac materijs pœnalibus, ſeu odioſis pluralitas non re-
ſoluitur in ſingularitatem, Gratian. *diſcept. 209. nu. 22. &*
ſeqq. Cyriac *controu. 226. nu. 11. & ſeqq.* Rota *in Reatina*
Caſtrorum 9. Iunii 1659. §. & ſine difficultate, & ſeqq. vbi reſ-
pondetur contrarijs cor. Priolo.

Et retento hoc intellectu firmæ remanent concluſiones
circa purgationem moræ in deciſione firmatæ; ſed in facto
non applicantur, quia dum ſolutione ſcutor. 300. ſatisfa-
cerat Goria etiam pro termino anni 1661. non poterat
Aghemius de menſe Febr. 1664. Agere, nec mandatum
pro tota ſumma expedire dum † mora nulla præceſſerat 5
ex quo nondum venerat dies debitæ ſolutionis in Vigilia
Natiuitatis eiuſdem anni, *l. quod in diem ff. de ſolut.* Grat.
diſcept. 400. n. 14. Rot *dec. 142. n. 41. poſt* Merlin. *de pignor.*
& in rec. dec. 3. n. 6. p. 8. dec. 201. nu. 43. p. 9. Quæ quidem mo- 6
ra, nec ſucceſſiuè incurſa dici poteſt ob non factam ſolu-
tionem terminarum anni 1663. & 1664. decurſorum, vt
voluerunt relati per Cyriacum *controu. 158. n. 26.* † Quo- 7
niam dum ex obligatione facta à Goria pro termino anni
1662. & recuſationem Aghemij, ille certus factus fuerat,
hunc non fuiſſe recepturum ſequentes terminos, non tene-
batur amplius debitor ad aliam eorundem terminorum
obligationem, vt probat Ruin. *conſ. 40. num. 9. in fin. & conſ.*
183. n. 1. lib. 1. & poſt eum Surd. *conſ. 86. nu. 16. qui ita obtinuit*
in Senatu Montis Ferrati Reſidente tunc temporis Roland. à
Valle, *& exiſtente Senatore Beccio, & alijs grauiſſimis viris*
vt inquit ipſe dec. 6. ſub n. 2. verſ. Ego alias conſului.

Et ita reſolutum fuit recedeſi eſſe à deciſis vtraque &c.

Deciſio præſens, quæ hic allegatur ſub 14. Martij 1664.
cor. Reuerendiſſ. D. Decano erit infra in Miſcelanea. ☜

R. P. D.

Digitized by Google

R. P. D. LEONE VEROSPIO

Imoleñ Dotis.

Lunæ 16. Martij 1665.

ARGVMENTVM.

Donatio inter virum, & vxorem prohibetur à iure, nè iſti mutuo amore ſe ſpolient, robur tamen ex obitu donantis aſſumit. Laici ſuper rebus ad Eccleſiam ſpectantibus ſtatuere nihil valent. Hæres factum defuncti ſeruare tenetur.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Cameralis paratam habet executionem.*
2 *Donatio inter virum, & vxorem conſtante matrimonio prohibetur à iure, ne mutuo amore ſpolientur.*
3 *Donatio inter virum, & vxorem ex obitu robur aſſumit.*
4 *Donatio inter virum, & vxorem vt ſit valida traditio requiritur.*
5 *Donatio inter virum, & vxorem ſuſtinetur, ſi ſit iuramenti vinculo munita.*
6 *Statutum Imolenſe in rub.62. annullat contractus inter coniuges conſtante matrimonio initus.*
7 *Laici non poſſunt ſtatuere ſuper rebus ad Eccleſiam pertinentibus.*
8 *Donatio quando ex mera liberalitate prouenit nulla læſionis exceptio admitti poteſt.*
9 *Filius donationem ante emancipationem factam vxori ſui iuris, effectus illam ratificans, donatio ſubſiſtit.*
10 *Hæres factum defuncti auctoris ſeruare omnino tenetur.*
11 *Mulier tutrix quod ſibi de dote ſatisfacere non potuerit, ſatis eſt quod nullos potuerit exigere fructus, ex quibus poſſet dotis extinctio contingere.*

DECISIO CCLXXXIII.

MANDATVM ab A.C. fauore Lauræ decretum pro reliquo dotis ſuæ in lib. 11744. conſiſtentis exequendum fore hodie Domini reſponderunt, eiuſdem validitati, atque Iuſtitiæ innixi. Illa quippè exaduerſò non reuocatur in dubium, hæc verò ex dote depromitur in ſumma ſc. 3780. à Patre Lauræ Ciro viro promiſſa, ac eidem ſucceſſiuè perſoluta, vt ex quietantiis in Summ. relatis plenè conuincitur, pro cuius reſtitutione potuit hæ-
1 reditas viri executiuè compelli, dum ipſius † promiſſio obligatione Camerali vallata præceſſerat, ex doctr. Angel. *in l. 4. §. condemnatum num.4. ff. de re iudic.* Caſtr. *in l. poſt rem iudicatum 56. ad fin. ff. eod. tit.* Galleſ. *de oblig. Cam. qu.2. num.11. & 12.* Rota coram Buratt. *deciſ.404. num 4.*

Nec obeſſe viſum fuit Inſtrumentum inter Lauram, & Cyrum conſtante matrimonio contractum, in quo hic pro lib. 11256. in dotis cauſam receptis bina Prædia tradidit inſolutum vxori ad rationem lib. 42. pro qualibet tornatura licet eiuſdem valor libr. 100. tunc temporis attingeret nunc verò 150. adæquet, cuius virtute ille contra-
2 ctus de vitio nullitatis redarguitur vt ſapiens † donationem inter coniuges à Iure prohibitam ne mutuum amorem ipſi deponant, *iuxtà text. in l.1. ff. de donat. inter vir. & vxor. & in l. creditor 20. vbi gloſſ. notat. in verbo potuit Cod. eod. tit.* Menoch. *præſumpt.12. numer.3. lib.*
3 Rot. poſt Salg. *in labyr. credit. dec.22.n.3.*

Hæc enim concluſio conſueuit dupliciter limitari, quoties ſcilicet vir præuia donationis reuocatione, vt in propoſito caſu prædecedat vxori, tunc enim prohibitionis ra-
3 tio euaneſcit, ac proinde donatio † robur validitatis ex obitu aſſumit, *iuxtà text. in l. cum hic ſtatus 21. ff. de donat. inter vir. & vxor. & l.1. & l. donationes quas parentes 25. C. eod. tit. cap. vlt. eod. pariter tit.* Rip. *in l.a n.23 ff. ſolut. matr.* Tiraquell *in l. ſi vnquam, verb. libertis n.112. C. de reu. donat.* Gomez *var. to.2. cap.4. n.23. verſ. aduertendum,* Clar. *recept. ſent. §. donatio q.9. n.6.* Sanch. *de mat. lib.6. diſput.14. n.1.* Mantic. *de tacit. lib.21. tit.7 num.1. & nu.33. cum ſeqq.* † vbi 4
præterea concludit, quod licet ad hunc validitatis effectum videatur requiſita traditio; illa nihilominus ex clauſula, *conſtituti*, reſultans conſueuit ſuffragari, Rota *dec. vnica nu.8. de donat. in vir. & vxor. in antiq.* Tum etiam in caſu quod † donatio, vt hic iuramenti vinculo munita detega- 5
tur, vt tradunt Bart. *in l. Seius, & Augerius 27.. ad fin. ff. ad leg. falcid.* Alex. *atteſtans de communi in conſ.8. n.3. lib.2.* Decian. *conſ.222. nu.8.* Aym. *conſ.81. poſt num 1.* Socc. Iun. *conſ.44. num.6. lib.2.* Ruin. *conſ.132. num.3. lib.4.* Couarr. *in rubr. de teſtam. part.2. nu.10.* Clarus *in §. donatio qu.9. nu.3.* vbi hanc opinionem in iudicando, & conſulendo veriorem appellat, Mantic. *de tacit. lib.21. tit.9. n.8. cum ſeqq.* Rota *cor.* Greg. *dec.562. n.7. & in Ciuitatis Caſtelli dotis 28. Aprilis 1662. §. fallit tamen, & 4. Martii 1663. §. donationem autem coram R. P. D. Emerix.*

Hinc non vrget † Imoleñ Statutum in *Rubr. 62.* nullius 6
roboris decernens contractus conſtante matrimonio inter coniuges initos ex doctrina generali diſpoſitione contractus iuramento vallatus non continetur, ex doctrina *gloſſ. in cap. cum non doceat 3. verb. effectus de elect. lib.6.* Alex. *conſ.38. n.5. lib.3.* Ruin. *conſ.161. ad fin. lib.5.* Gabr. *de iur. iur. concl.5. n.1.* Rot. *dec.199. n.2. par.4 diuer.* & coram Buratt. *dec.149 n.5.* ſuper † quo nec etiam potuiſſent ſtatuen- 7
tes laici ex poteſtatis defectu diſponere, vt tradit Bart. *in l. omnes Populi num.25. ff. de iur. iur.* Alex. *conſ.27. num.7. lib.1. & conſ.38. num.7. lib.3.* Socc. Iun. *conſ 32. num.21. lib.3.* Gabr. *de ſtat. concl.11. num.1.* Rot. coram Buratt. *deciſ.44. num.4.*

Hinc paritèr corruit alterum læſionis fundamentum. Dum enim iuxtà ſenſum partis aduerſæ vir conſcius maioris valoris ad dictam donationem inſolutum deuenit animo exhibendi donationem vxori, donatio hæc ex mera liberalitate proueniſſe cenſetur, in qua proindè nulla valet læſionis exceptio admitti, vt aduertit Alex. 8
in conſ.125. nu.7. lib.1. Socc. Iun. *conſ.67. nu.23. & 24. lib.2.* Aym. *conſ.114 n.2.* Rota coram Pen. *dec.491. nu.7.* Duran. *dec.121. n.2. & dec.337. nu.28. & 29 cum alijs recenſitis in Romana tranſactionis 11. Febr. 1664. §. penultimo cum ſeqq. coram me, quinimo gloſſa in l. Iudices, cæterique ſcribentes Cod. de reſcind. ven.* Capyc. Galeot. *reſponſ.25. n 39.* Rot. *in Vercellen. manutentionis 28. Iunii 1655. §. ad ſecundum coram Bichin, & in Imolen. bonorum 6. currentis menſis, §. læſionis præterea coram me,* nec interim valet obligationis Cameralis executionem impedire Rota coram Greg. *dec. 120. n.16. & 17.*

Et licet de tempore, quo datio inſolutum emanauit, Cyrus ſub paternæ poteſtatis dominio reſideret, non tamen contractus poterit ex non adhibito patris aſſenſu corruere. Vel quia Cyrus ampliſſimo patris mandato procuræ pollebat, ſiuè † ex quo poſtmodum ſui iuris ef- 9
fectus tacitè contractum nedum ipſe approbauit, quod poſſet ad hunc effectum ſuffragari, *ad text. in cap. cum vir 42. ibique gloſſ. ff. de vſucapion. gloſſ. in l. quod ab initio 30. ad med. verſ. fallit autem ff. de regul. iur.* verum etiam Angelus Maria ipſius filius, & hæres in Inſtrumento concordiæ de anno 1634. inter ipſum, & matrem initæ, necnon relatæ in ſummario *num.5.* cuius † factum fratres de Pantaleonibus 10
eiuſdem Angeli Mariæ hæredes nequeunt impugnare *ad text. in l. cum à matre C. de rei vindic.*

Denique non obſtat adminiſtratio bonorum filij à Laura vti tutrice plurium menſium ſpatio exercita, ex qua extinctio crediti dotalis arguitur exaduerſo; Præter quam enim quia calculorum diſpunctione ab ea reddita ratio conuincitur in Inſtrumento edito de anno 1631. ac relato in Summ. *n.4.* exindè videtur obiectio corruere, † quod nul- 11
la fructuum exactio exhibeatur, ex quibus potuerit dotis extinctio contingere, Rota poſt Pacif. de Salu. *dec.19. n.3. & 4.* coram Seraph. *dec.1455. n.1. & 5. & in Æſina dotis 6. Aprilis 1663. coram R. P. D. Beuilaqua, & in Fauentina vſusfructus 20. Iunii 1664. coram me.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D.

R. P. D. EMERIX.

Nouarieñ Parochialis.

Lunæ 16. Martij 1665.

ARGVMENTVM.

Emolumenta, & iura Parochialia Parocho coram animarum habenti reſeruata congrua coadiutori debentur, nec duo in eadem Parochia poſſunt eſſe Parochi. Prælatus ſine beneplacito Apoſtolico iura ſuæ Eccleſiæ alteri concedere nequit. Immemorabilis ex quibus excludatur, & alia quæ patent ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas ex actorum reuolutione apparet.*

2 *Iuſtitia ſententiæ ex deciſionibus in cauſa factis iuſtificari poteſt.*

3 *Parocho curam animarum habenti emolumenta, & omnia iura parochialia dempta congrua præſtanda Rectori, debentur.*

4 *Ordinarii decreto vti informati de ſtatu, & qualitate Eccleſiarum ſuæ Diœceſis plurimum defertur.*

5 *Parochi duo in vna Parochia eſſe non poſſunt.*

6 *Concordia facta inter Parochum, & Rectorem non ſuffragatur, ſi ſit beneplacito Apoſtolico deſtituta.*

7 *Prælatus ſine beneplacito Apoſtolico iura ſuæ Eccleſiæ alteri concedere non poteſt.*

8 *Immemorabilis excluditur, ſi conſtet de initio.*

9 *Teſtes vt benè probent immemorabilem requiritur, quod ſaltem deponant de 40. annis ante motam litem.*

10 *Cura habitualis animarum penes duos in eadem Eccleſia reſidere non poteſt.*

11 *Eccleſiæ diſmembratio, & erectio, niſi cum iuſta cauſa, & debitis ſolemnitatibus fieri nequeunt.*

12 *Parochialia Iura in totum ſpectant ad verum Parochum reſeruata congrua coadiutori.*

DECISIO CCLXXXIV.

POSTQVAM ſententia Rotali pronunciatum fuit Eccleſiam S. Georgij eſſe vnicam, & ſolam matricem, eiuſque Parocho priuatiuè competere ius adminiſtrandi Sacramenta in tota Valle Vgia, & vlterius omnes prouentus vtriuſque Eccleſiæ pertinere ad eundem, ſalua tamen congrua Rectori Eccleſiæ S Mariæ, prout de iure taxanda, idem Rector in gradu appellationis obtinuit remiſſoriam ad probañ, quod ab immemorabili omnes ſui Prædeceſſores promiſcuè exercuerunt curam animarum cum Parocho S. Georgij abſque eiuſdem licentia, & conſenſu, quodque ſimiliter independenter ab eo perceperit medietatem fructuum totius Parochiæ, vigore cuius examinatis pluribus teſtibus, hodie coram me dubitatum fuit, An ſententia Rotalis ſit confirmañ, vel infirmanda, & confirmandam eſſe Domini cenſuerunt.

1 Etenim illius validitas † non controuertitur, Iuſtitia ve-
2 rò † reſultat ex deciſionibus editis coram R. P. D Veroſpio, ſub diebus 6. Februarij, & 5. Iunij 1662. in quibus latè demonſtratur Eccleſiam S Mariæ eſſe conſtitutam in adiutorium Eccleſiæ S Georgij, hanc verò eſſe vnicam,
3 & ſolam matricem, eiuſque Parocho † tantum competere curam animarum, & per conſequens etiam omnia emolumenta, & iura Parochialia dempta ſola congrua præſtanda Rectori, vti eius coadiutori.

Idemque corroboratur tàm ex quodam decreto Epiſcopi facto vſque de anno 1596. in qua occaſione controuerſiæ tunc vertentis declarauit Parochum S. Georgij eſſe præcipuum, & proprium Paſtorem vniuerſi Populi, alterùm verò S. Mariæ eſſe illius coadiutorem aſſignando eidem
redditus ſc. 50. auri pro ſua congrua, cui † decreto emanato 4
ab Ordinario, qui informatus præſumitur de ſtatu, & qualitate Eccleſiarum ſuæ Diœceſis plurimum deferri debet, aduertit, Coccin. *dec.* 376. *n.* 2. *par.* 3. *&* 611. *n.* 2. *par.* 4. *dec.* 13. *n.* 14. *dec.* 30 *n.* 11. *par.* 6. *recen.* *&* *dec.* 152. *n.* 5. *par.* 7.

Quam etiam ex depoſitione vnius teſtis nuper examinati pro parte Parochi S. Georgij, qui de anno 1621. inſeruiebat Eccleſiæ S. Mariæ, nunc verò eſt Canonicus Cathedralis Nouarieñ, & aſſerit, Cappellanos pro tempore in d. Eccleſia paulatim ſibi aſſumere Ius Parochiale in præiudicium Curati Sancti Georgij, deponitque etiam de auditu à ſuis maioribus, & recenſet actus obſequij, ac ſubmiſſionem, quam tunc Parochus S. Mariæ præſtare ſolebat Parocho S. Georgij, huius Sum. *n.* 3. cui adſtipulatur quoque atteſtatio iurata alterius Presbyteri facta vſque de anno 1475 qui fatetur ſe ſimplicem Cappellanum Eccleſiæ S. Mariæ, & in ea nunquam exercuiſſe curam animarum, niſi de expreſſa licentia Parochi S Georgij, qui ſolus in vtraque Eccleſia functiones Parochiales ad ſui libitum exercebat, eodem Sum. *n.* 4. quibus omnibus ponderatis, & accedente conſtructione Eccleſiæ S. Mariæ explicitè facta in ſuccurſu S. Georgij ceſſare videtur prætenſa coæqualitas, ne aliàs dentur † duo Parochi in vna Parochia, quod 5
eſſet abſurdum, & monſtruoſum affirmare, vt aduertunt *deciſiones coram R. P. D. Veroſpio, & pluribus cumulatis firmat* Grat. *diſcept.* 865. *n.* 24. *&* 25.

Neque contrarium probant teſtes vigore remiſſoriæ Rotalis examinati. Tum quia eorum dictum non benè concludit promiſcuum curæ exercitium S. Mariæ cum Parocho S. Georgij abſque illius licentia, & conſenſu. Tum etiam quia ipſi loquuntur tantum de anno 1621. citra ſe fundantes in quadam concordia inita inter dd. Parochum,
& Rectorem, quæ † nullatenus ſuffragatur tanquam facta 6
abſque beneplacito Apoſtolico, † ſine quo Prælatus non 7
poteſt Iura ſuæ Eccleſiæ alteri concedere ex plenè adductis *in deciſ. 6. Februarij 1662. coram R. P. D. Veroſpio §. neque obeſſe, & §. fin.*

Et propterea dicti Teſtes non ſolùm non probant articu-
latam immemorabilem, ſed imò † illam potius excludunt, 8
quia ex eorum dicto conſtat ab initio ab anno 1621. vſque
ad tempus motæ litis non effluxit tempus ſufficiens † cum 9
Teſtes ad probañ Immemorabilem ſaltem deponere debeant per 40. annos ante motam litem Rot. coram Buratt. *dec.* 884. *n.* 2. *&* Coccin. *dec.* 346. *nu.* 3. *&* 4. *cum alijs alleg. in Calagaritana decimar. 5. Iunij 1655. §. quoniam coram Reuerendiſs. D. Decano.*

Minuſque probatur, quod Eccleſia Sancti Georgij fuerit diuiſa, ſeù diſmembrata, & inde erecta in Parochialem Eccleſiam Sanctæ Mariæ; Quia, aut diſmembratio, & erectio huiuſmodi deſumuntur ex decretis anni 1485. & 1486 & in illis nulla vis fieri poteſt, cum ſe referant ad Inſtrumenta anni 1413. & 1414. ex quibus apparet Eccleſiam S. Mariæ fuiſſe erectam in adiutorium S Georgij, & proinde ne detur repugnantia, & contradictio, non quatenus dicitur ambas Eccleſias eſſe curatas & hoc debet intelligi quoad exercitium, & adminiſtrationem Sacramentorum
† non autem quod cura habitualis principaliter reſideat 10
penes Rectores vtriuſque Eccleſiæ ex allegatis *in dd. deciſionibus D. mei Veroſpij.*

Aut verò deſumuntur ex eo quod Presbyter Milanus Parochus S Georgij reſederit in Eccleſia S. Mariæ, & hoc nihil concludit, cum Milanus tanquam Rector vtriuſque Eccleſiæ potuerit ad libitum reſidere modo in vna modo in
alia Eccleſia, † & diſmembratio, & erectio huiuſmodi 11
fieri non poſſunt, niſi cum iuſta cauſa, & debitis ſolemnitatibus, quæ in hoc caſu aliunde non probantur interueniſſe, Rot. *dec.* 239. *n.* 1. *& ſeq. & dec.* 484. *par.* 1. *& dec.* 223. *n.* 5. *par.* 6. *rec.* *& dec.* 6. *n.* 16. *coram Otthobon.* cum alijs adductis in *Aquilien. diſmembrationis* 18. *Februarii §. nunc pro iuſta coram Meltio.*

Non obſtat quod Eccleſia S. Mariæ fuerit quandoquè collata in titulum; quia id contigit, ex quo Parochus S. Georgij conceſſit diuiſionem exercitij curæ actualis, ex eo tamen ſequitur, quod Rectores S. Mariæ effecti fuerint Parochi, vt habeant emolumenta, & iura Parochialia,
quæ † in totum ſpectant ad verum Parochum reſeruata 12
ſola congrua coadiutori, vt firmat Grat. *diſcep* 865. *n.* 20. *& ſeqq.* Gabr. *conſ.* 190. *nu.* 18. *& ſeqq.* Moedan. *dec.* 5. *per totum de decimis.*

Et ita vtraque, &c.

REVE-

Digitized by Google

REVERENDISS. D. CERRO DECANO.

Nunc S. R. Eccleſ. Cardinali.

Romana Vineæ.

Veneris 20. Martij 1665.

ARGVMENTVM.

Teſtator quando verbis generalibus filiorum nepotum, & pronepotum ſuos deſcenden-dentes vocauit nulla expreſſa maſculinitatiſqualitate, etiam fœminæ debent ad ſucceſſionem admitti non concurrente eiuſdem teſtatoris contraria voluntate, quæ clara pro fæminarum excluſione, & patens eſſe debet.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſario immiſſio in vim* leg. fin. C. de edict. Diu. Adr. toll. *fideicommiſſo ad eius fauorem purificato conceditur.*

2 *Fideicommiſſi purificatio ex quibus reſultet.*

3 *Subſtitutio nepotum, & pronepotum legitimorum, & naturalium comprehendit etiam filias fœminas.*

4 *in Actibus vltimæ voluntatis maſculinum concipit fœmininum.*

5 *Appellatione filiorum, & nepotum veniunt tàm maſculi, quàm fœminæ.*

6 *Subſtitutus gradui inſtituti caducato ex vi vulgaris in eius locum ſubintrat, & capit iure proprio id quod deberetur inſtituto, ſi viueret.*

7 *Regula quod appellatione filiorum, & nepotum veniunt etiam fæminæ cum maſculis non intrat, ſi aliàs conſtet de contraria teſtatoris voluntate.*

8 *Voluntas contraria teſtatoris pro fœminis excludendis debet eſſe clara, & concludens.*

9 *Teſtator ex quibus verbis cenſeatur contemplaſſe agnationem.*

10 *Filius maſculus agnationem conſeruat.*

11 *Teſtamenti verba quando non ſunt clara pro excluſione fæminarum, non ſunt extendenda, vt illas à conſecutione hæreditatis repellant.*

12 *Ratio conſeruandi agnationem expreſſa per modum regulæ eſt apta qualificare omnes ſubſtitutiones.*

13 *Dictio,* come ſopra, *eſt relatiua ſuperius expreſſorum.*

14 *Teſtator quando per verba communia loquutus fuit tàm fæminæ, quàm maſculi indiſtinctè continentur.*

15 *Conſtitutio Clementis VIII. derogatoria fideicommiſſorum Baronalium quomodo intelligenda.*

DECISIO CCLXXXV.

NOBILIS vir Vgoccionus à Monte Inſtituto hærede Alexandro Epiſc. Eugubino eius fratre in teſtamento ordinauit ſubſtitutiones, nam eidem Alexandro quandocunqoe decedenti ſubſtituit alios fratres. Primò nempè Abbatem Honuphrium, & poſtea Ioannem, cui ſubſtituit eius filios nepotes, & pronepotes in infinitum, & in caſu illius deficientiæ ſine filijs vocauit Raynerium Ipſius Teſtatoris nepotem ex Franciſco Maria altero fratre, & demum Raynerio pariter decedenti ſine filijs ſubſtituit proximiores de ſua Domo, vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum.

Defuncto Teſtatore hæreditatem adiuit primo loco Alexander, per cuius obitum ſucceſſit Abbas Honuphrius, quo adhuc viuente deceſſit Ioannes tertio loco ſubſtitutus non relicta prole maſculina, ſed ſolùm DD. Minerua, & Felice eius filiabus; Et quia poſt mortem eiuſdem Ioannis occupauit bona fideicommiſſaria Raynerius ſubſtitutus in caſu, quo Ioannes deceſſiſſet ſine filijs; Ideo ad inſtantiam dictarum ſororum fuit introductum iudicium immiſſionis coram A. C. tàm contra hæredes D. Raynerij defuncti, quàm contra Benedictum Santorium Poſſeſſorem vnius vineæ fideicommiſſariæ, & ſententia dictis ſororibus fauorabilis emanauit Aduerſus quam interpoſita per Santorium appellatione in Rota, mihique commiſſa dubitaui an iiſdem ſororibus danda ſit immiſſio ſuper vinea, de qua agitur, & hodie affirmatiuè reſponſum fuit,
quia conſtat † de fideicommiſſo, eiuſque purificatione, ac 1
de vineæ identitate, quibus concurrentibus, immiſſio non denegatur in vim *l. fin. Cod. de edict. Diu. Adr. tollen.*

Identitas non controuertitur, † fideicommiſſum verò, 2
eiuſque purificatio reſultat ex eo quod Ioanni à Monte fuerunt ſuſtituti eius filij nepotes, & pronepotes legiti-
mi, & naturales in infinitum, quæ † verba ſunt apta com- 3
præhendere etiam filias fœminas, cum regulariter † in vl- 4
timis voluntatibus maſculinum concipiat fœmininum, &
ſub † nomine filiorum, & nepotum, veniant tàm maſcu- 5
li, quàm fœminæ, ad communiter notata per DD. *in cap. ſi ita ſcriptum ff. de legat. 2.* Fuſar. *de ſubſt. qu. 311. nu. 1. cum pluribus ſeqq.* Rot. *dec. 485. n. 1. par. 4. diuerſ.* & coram Meri. *dec. 464. n. 13. & ſeqq.*

Et propterea, cum deceſſerit Abbas Honuphrius fuit factus locus earum vocationi non obſtante, quod per præ-
deceſſum Io. Patris, illius gradus caducatus, † remanſe- 6
rit quia ex vi vulgaris ſubintrando in eius locum cenſentur immediatè eidem Abbati Honuphrio ſubſtitutæ, & capiunt Iure proprio totum id, quod Ioanni deberetur, ſi viueret, iuxtà theoricam Bart. *in l. quandiù num. 10. ff. de acquir. hæred.* Pariſ. *conſ. 73. numer. 45. lib. 3.* Peregr. *de fideic. art. 15. numer. 14.* Rota *deciſion. 422. numer. 3. & 8. part. 5. & deciſion. 201. num. 6 & ſeqq. part. 8. recent. cum aliis allegatis in Æſina fideicommiſſi 23. Ianuarii præteriti §. etenim quoad primam verſ. non obſtante quod Petrus coram me.*

Et licet à regula, † quod filiorum, & nepotum appel- 7
latione veniant tàm maſculi, quàm fœminæ, recedatur quotieſcumque de contraria voluntate Teſtatoris appareat, vt declarat idem Bart. *in l. hæredes mei §. cum ita nu. 4. ff. ad Trebell.* In propoſito enim cum Teſtator nullibi fœminas excluſerit, neque vocando filios qualitatem maſculinitatis adiecerit, nullo modo videtur conſtare de
huiuſmodi contraria voluntate, quæ † ad iſtum effectum 8
clara, & manifeſta requiritur, Alciat. *in l. Gallus §. quidam rectè num. 5. verſ. Propterea Text. lib. 3.* Decian. *conſ. 1. num. 47. poſt med. dec 485. num. . . . part. 4. diuerſ. & dec. 151. nu. 6. par. 5. recent.*

Neque talis deſumi poteſt ex illis verbis teſtamenti. *Perche deſidero che detta mia heredità, e beni ſi conſeruino ſempre nella mia famiglia, come ſopra, per maggior propa-
gatione, e mantenimento.* Ex quibus † verbis videtur in- 9
ferri poſſe, Teſtatorem contemplaſſe conſeruationem
agnationis, & propterea ſenſiſſe de ſolis maſculis, per † 10
quos agnatio conſeruatur. Quia cum huiuſmodi verba non ſtent principaliter, & de per ſe ad inducendum nouum fideicommiſſum, ſed ſolùm fuerint poſita dependenter, & acceſſoriè ad veſtiendam, & cohoneſtandam excluſionem Religioſorum præſertim certæ Religionis, quos Teſtator nolebat in ſua hæreditate ſe immiſcere poſſe, tan-
quam conſequutiuè adiecta ad hunc caſum † non ſunt ex- 11
tendenda ad præcedentes ſubſtitutiones, vt de ratione agnationis acceſſoriè adiecta ad caſum delicti, quod non extendat fideicommiſſum ad caſum mortis, dictum fuit coram Eminentiſſimo D. Cardinali Otthobono *deciſ. 425. n. 19. & ſeqq. in recent. dec. 368. n. 6. & 7. part. 5. deciſ. 209. nu. 12. part. 8. & in Romana Cenſus 11. Martii 1652. § fin. coram me.*

Non obſtat, quod † ratio conſeruandi, & propagan- 12
di agnationem expreſſa fuerit per modum regulæ, & proindè ſit apta qualificare omnes ſubſtitutiones. Attenta
enim dictione relatiua, † *come ſopra*, eo magis dicta ra- 13
tio dicitur ſtare acceſſoriè, & dependenter, & ſic non poteſt præcedentes diſpoſitiones qualificare, cum potius ab ipſis veniat regulanda, Alex. *conſ. 59. n. 21. verſ. non obſtat, cum latè congeſtis in Rom. fideicommiſſi de Coronis 28. Ianuarii 1647. §. fuit enim reſponſum coram me.*

Et hinc non vrget, quod ex hoc non prætendatur educi nouum fideicommiſſum vltra perſonas, & caſus ſuperiùs expreſ-

Digitized by Google

expreſſos, ſed ſolum declarationem ſubſtitutionis filio-
rum, an ſcilicet Teſtator intellexerit de ſolis maſculis ad
excluſionem fœminarum. Etenim ex pluribus facti cir-
cumſtantijs benè deſumitur teſtatorem non habuiſſe reſpe-
ctum ad familiæ conſeruationem, vltra caſum expreſ-
ſum, non ſolùm quia vocauit Alexandrum Epiſcopum;
& eo deficiente Abbatem Honuphrium, qui tanquam
Clerici non poterant familiam propagare, ſed etiam quia
fideicommiſſo, de quo agitur, nõ ſuppoſuit bona paterna, &
materna, cum quibus facilius propagari, & manuteneri po-
terat, ſed illa libere prælegauit d. Abbati Honuphrio, &
inſuper nunquam in tot ſtabilibus qualitatem maſculini-
tatis expreſſit, neque alienationis prohibitionem adiecit,
prout facilè feciſſet, ſi verè ad præſentem agnationis con-
ſeruationem reſpexiſſet; ex quibus aut conſtat, quod
Teſtator de huiuſmodi conſeruatione rationem non ha-
14 buerit, aut ſaltem eius voluntas dubia, † & cum fuerit lo-
quutus per verba communia, tàm fœminæ, quàm maſcu-
li indiſtinctè continentur iuxtà ſuperius firmata, & tradit
Gabr. *conſ.88. n.9. & ſeqq. lib.*2.

Denique non releuat, quod Vinea controuerſa fuerit
diſtracta pro ſoluendo ære alieno Raynerij, & ſic fidei-
15 commiſſarijs obſtat † Conſtitutio Clementis VIII. dero-
gatoria fideicommiſſorum Baronalium ſubſiſtunt enim
reſponſiones datæ ab Informantibus pro ſororibus, & ſi-
gnanter, quod Santorius in aſſignatione ſibi facta de Vi-
nea controuerſia illam receperit cum expreſſa mentione
huius fideicommiſſi Summ. Sororum *num.*3. nullo modo
iuuari poteſt d. Conſtitutione Clementis, quæ dumtaxat
opitulatur ignorantibus, non autem eis, qui plenam no-
titiam fideicommiſſorum de tempore contractus habue-
runt vt benè declarat Sa. mem. Vrbanus VIII. in ſua Con-
ſtitutione 7. in Append. aliàs 117. ſuper moderatione d.
Bullæ Clem. edita, &c.

Et ita veraque, &c.

R. P. D. ALBERGATO

Sacræ Rotæ Decano.

Aueolonen. Saluiani.

Veneris 22. Martii 1665.

ARGVMENTVM.

Mutui contractus quando in contractum venditionis tranſeat. Fructus à bonæ fidei poſſeſſore percepti à die motæ litis debent reſtitui, à malæ fidei verò poſſeſſore vſque ab initio contractus peti valent.

SVMMARIVM.

1 *Mutuum non facta reſtitutione tempore ad id præfixo poſt ſecutam æſtimationem tranſit in contractum venditionis pro pretio æſtimato.*

2 *Fructus à bonæ fidei poſſeſſore percepti à die motæ litis debentur.*

Sed declara, vt nu.3. & 4.

5 *Fructus à malæ fidei poſſeſſore vſque ab initio contractus peti poſſunt.*

6 *Fructus tanquam ſors reputantur.*

7 *Saluianum datur pro fructibus.*

DECISIO CCLXXXVI.

POSTQVAM pluries firmatum fuit ex defectu re-
ſtitutionis ſcut. 400. auri, quæ Nicolaus Tertullus
Franciſco Scellato mutuauerat factum eſſe locum pacto,
quod non ſecuta reſtitutione infra annum cenſeretur ven-
dita mutuanti medietas Coloniæ in Inſtrumento cer-
tis finibus expreſſa, & quod damna, & intereſſe deben-
tur hæredibus Nicolai, qui poſſeſſionem Coloniæ obti-
nere nunquam potuit ad rationem ſcut. 5. pro centenario
In vltima deciſione coram Eminentiſſ. Celſo 5. Iunij 1662.
† idem firmatum fuit, ſed damna, & intereſſe deberi ſo-
lùm à die motæ litis, anno 1641. cæterum hodie repropoſito
hodie coram me dubio ſuper deciſione informante tantùm
Franciſco dixerunt ſtandum eſſe in deciſis quoad primam
partem, ſed quoad ſecundam recedendum eſſe, contra-
ctus † enim mutui durante anno ad reſtitutionem præfixo 1
propriam mutui naturam retinuit, ſed eo elapſo non facta
reſtitutione ex partium conuentione poſt ſecutam æſti-
mationem tranſiuit in contractum venditionis pro pretio
æſtimato, *iuxtà text. in l. ſi fundus* 16. *§. vlt. vbi* Bart. *ea-
ſum notabilem dicit ff. de pignor.* Couarr. *qui communem di-
cit, var. reſol. lib.*3. *cap.*2. *numer* 7. *verſ. ſecunda pactum il-
lud & nu.*8. *verſ. ſecundo infertur, ſequitur cum alijs* Man-
tic. *de tacit. lib.*11. *tit.*19. Rot. *dec.*373. *ſub num.*7. *verſ. id-
circò part.*4. *recent. cum aliis allegatis in deciſion.*12. *De-
cembr.* 1659. *§. cum enim*, 28. *Iunii* 1662. *§. Ratio reſolutionis
coram Eminentiſſ. Celſo*, in quibus benè remouentur obie-
cta circa æſtimationem nulliter, & tanquam de re libera,
prout prætendebatur, factam.

Quo verò ad ſecundam partem circà tempus reſtitutio-
nis fructuum loco damnorum, & intereſſe, ideo receſſum
fuit à deciſis, quia licet vera ſit concluſio, quod fructus à 2
tertio poſſeſſore bona fide percepti in iudicijs poſſeſſoris
debentur ſolum à die motæ litis, excepto caſu Spolij vio-
lenti &c. illa tum procedit ſolum, quando principaliter 3
actum fuit in Iudicio ad aliquod corpus & rem aliquam
tanquam acceſſorij & in ſequelam principalis Iudicij ſunt
reſtituendi ſecus autem quando vt in præſenti petuntur 4
fructus principaliter, & de per ſe tanquam debiti,
& malæ fidei poſſeſſoris, ſed tanquam debitum princi-
palis debitoris, qui ad illos tenebatur. Tunc enim exce- 5
ptione bona fidei & conſecutionis poſſeſſor ſe tueri non
poſſet, nec à die ſolæ motæ litis, ſed vſque ab initio con-
tractus peti poſſunt, & creditori debentur, vt declarat
Grat. *in diſcept.*206. *numer.*18. *& ſeq.* vbi quod in his ter- 6
minis, quia fructus reputantur tanquam ſors, & pro illis
datur Saluianum Cancer. *var. reſol. part.*3. *c.*16. *num.*97.
Add. ad Buratt. *deciſion.*184. *ſub littera A. verſ. hoc tamen
eſt intelligendum* Rot coram Seraph. *deciſion.*835. *&* 1168.
*num.*3. coram Merlin. *deciſion.*585. *num.*3. *& ſeqq. dec.*663.
*n.*7. *vbi concordan. & reſpondit* Spad *conſ.* 105. *in princ. lib.*
2. Rot. *in Toletana penſionis ibidem impreſſa nu.*4. 5. *&* 12
per totam.

Et ita altera tamen &c.

R. P. D. TAIA.

Turritana Congruæ.

Veneris 22. Martii 1665.

ARGVMENTVM.

Congruæ ſolutio quando eſt facienda in certa ſpecie monetæ, ſi non poſſit in illa ſolui ſufficit, quod fiat in æquiualenti, & in hoc attendendam eſſe obſeruantiam optimam rerum dubiarum interpretem, deciditur.

SVMMARIVM.

1 *Congrua ſoluenda in certa ſpecie monetæ ſufficit, quod ſoluatur in æquiualenti & num.*3.

2 *Obſeruantia cum quadragenaria præſcriptionem inducit.*

4 *Appellatione pendente nihil eſt innouandum.*

5 *Clauſula* ſine præiudicio legitimæ executionis *præſeruat iuriſdictionem Iudicis à quo.*

6 *Interdictum vti poſſidetis eſt generale.*

7 *Obſeruantia pro dubii declaratione plurimum inſeruit.*

8 *Clauſula* ſine præiudicio Iurium partium *eſt præſeruatiua iuris colligantium.*

DECISIO CCLXXXVII.

CVM dubitaretur ad quam ſummam, & ad quam rationem congrua deberetur Domini iam pridem reſponderunt deberi ad ducatorum centum auri de Came-

ra ad

Digitized by Google

ra ad formam Bullæ Gregorianæ & ſupplicationis inſertæ demptis dumtaxat, & relictis ex eis centum ducatorum auri de Camera &c. dec. 26. Nouembris 1663. & in ſententia ſubſequuta hodie dubitarunt, in qua ſpecie monetæ ſit facienda ſolutio, & an danda ſit remiſſoria ad probationem? Et Domini ex ipſo dubio, in qua ſpecie monetæ ſit facienda ſolutio in altero reſponderunt remiſſoriam concedendam. Siquidem ſolutio non eſt fa-
1 cienda in Curia vbi ſolet ſolui in ducatis auri de Camera prout ſonant literæ Apoſtolicæ, ſed in partibus vbi ſufficit ſoluere in moneta, dummodo illa tantum valeat, vt ex Rota ipſe Auditor inquit Gomeſ. *ad reg. de valor. exprim. quæſt.8. ad fin. verſ. & eſt aduertea.* Scacc. *de commerc. §.2. gloſſ.2. n.121. & amplius gloſ.§. n.104. & n. 17.* Rot. *dec.688. à n.1. & d. n.5. part.4. diu. cum aliis adnot. ad* Ludouic. *dec.42. n.8. & ad* Burat. *dec.6. 626. n.6.* & pro qualitate ſententiæ, quæ vertitur in executione ſententiæ, & reſolutione huius dubij reſeruata quantitate ſatis ſuperque fuiſſe obſeruantia nunc poſita cum quadragenaria
2 præſcriptione præſcriptum *cap. olim 20. de cenſ. & ibi gloſſ. penult. cum aliis apud* Barboſ. *n.1. verſ. bene tamen verum eſt* & amplius doctiuſque *R. P. D. meus Fagnanus à nu.14.* Budell. *de monet. & re nummar. cap.24. n.19. verſ. ſi autem eſſet lib.2.* Cenc de cenſ. *quæſt.85.n.35 & grauius* Rot. coram Pen. *Lugd. edit. dec.5. n.4.* Ideoque iam quæritur quæ moneta, vel qualitas quarum monetarum æqualis ſit in Sardinia huiuſmodi ducatis, & probationes offert Capitulum debitor plebano creditori iuxta modernam æſtimationem & conſuetas ibi ſolutiones vltra exhibitam pecuniam Sardam, & regulam pondetata intrinſeca & pondere vtriuſque
3 æquato &c. apud Io. Andr. *ad Specul. Rubr. de conceſſ. præbend. in fin. à verſ. ſi verò moneta, a litteris expreſſa* Brun. *de monet. augum. par.7 to 7. verſ. & ad commenſurandum* valorem non diſſentiente Plebano, vt inquit. *Che ſi dia il valore intrinſeco &c.* etiam per articulos, ac teſtes proinde pertinentes, maximè. *Che le penſioni Eccleſiaſtiche della Città, e Dioceſi di Saſſari à ragione di ducati d'oro di Camera ſi pagono coſi ſi riſcuotono alla ragione di 4. lire Sarde che ſono reali 16. per ducato alla quale ragione communemente ſi compra e vende il ducato d'oro di camera in Saſſari &c.*

Præſertim quia, vt Domini dixerunt datur ſumus, & forte pro luce veritatis ex pluribus atteſtationibus pro Capitulo. *Come nella Città di Saſſari e Regno di Sardegna ſi pagano, e riſcuotono communemente le penſioni Eccleſiaſtiche hodiernamente alla ragione di 16. reali che ſono 4. lire di moneta Sarda per ciaſcun ducato d'oro &c.* & adhuc Romæ in Cancellaria Apoſtolica *cento lire di moneta di Sardegna ſi riducono a 33. e ⅓ ducati d'oro di Camera.*

Nec obſiſtit † nihil innouari à me appellatione pendente coram R. Decano ad regulam notam, & rubricam huiuſmodi expreſſam.

Quia fuit commiſſa cum clauſula ſine præiudicio legitimæ executionis, & nunc agitur de ipſa executione, &
5 modo executionis per meum mandatum, † & hæc clauſula in commiſſione appellationis poſita præſeruat iuriſdictionem iudicis à quo Mart *clauſ.159. nu.9 part.1.* Barboſ. *clauſ.57. n.16.* Rota coram Ludouiſ. *dec.132. n.1 cum annot. n.4.* & mihi quidem conditio, & clauſula ipſa demonſtrat, & in puncto exequutionis huius iudicij exequutiui, & articulorum ac remiſſione poſt Galleſ. Rot. coram Burat. *dec. 502. n.3.*

Ex quibus ad alterum dubium in qua ſpecie materiæ ſit facienda ſolutio, dependens, ſuſpenſum & generalia ſunt
6 huiuſmodi interdicta vti poſſidetis &c. & ſpecialiter apud Rebuff. *de ſent. prouiſ. præiudic. ſeu prouiſional. in præfatione à nu. 21.* & in penſionibus *n.125.* & obſeruantia multum operatur, & pluſquam neceſſe nunc ſit *ex d. dec.366. n.2. à verſ.* non obſtat, cum pluribus apud Menoch. *conſ 49. nu.20. & 21.* Budell. *d. c.24. n.29.* Theſ. *de augum. monet. part.1. à nu.*
8 73 Ita Domini reſponderunt † ſine præiudicio Iurium Plebani, ſicut ſine præiudicio Iurium Capituli, ipſa Capituli proteſtatione, & appellatione cautum eſſe nemo eſt qui neſciat *l.1. ff. de appell.* prouiſionaliter, & donec factis probationibus à Capitulo videatur quæ moneta vel quantitas quarum monetarum æqualis ſit in Sardinia huiuſmodi ducato, vt ſupra quod ab alio dubio reſoluto ſuper remiſſoria pendet ſolutionem temporalem eſſe faciendam in ea ſpecie monetæ quam receperunt alij Plebani, & ipſe nunc litigans apochis proprijs *dichiaro Io. Gio. Antonio che hò riceuto 325. lire per le diſtributioni dal principio di Nouembre 1664. quali mi deuono come Plebano &c. e per la verità feci la preſente firmata di mia propria mano hoggi in Saſſari 24. Nouembre 1645.* cum alijs ſuperuacuis eiuſdem alieniſque conteſtationibus.

Et placuit Dominis pro quantitate maior oblatio Capituli vſque ad 16. reales, ſeu quatuor libras pro ſingulis ſcutis, cum poſſet Capitulum Plebano diſcorde prætendere proſequi ſoluere ſolas 325. libras pro centum ducatoris vſque ad probationem augumenti relinquendo ipſam Plebano & magis deponendo quid certum cum cautione pro incerto *ad §. ait Prætor l.4. ff. de re iudic. cum traditis ibi à Bart. & Angel.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Mediolanen. Fideicommiſſi.

Veneris 2. Aprilis 1665.

ARGVMENTVM.

Teſtator prohibens ſuis hæredibus bonorum fideicommiſſariorum alienationem vſque ad certum tempus, eo elapſo cenſetur libere poſſe de illis diſponere facultatem dediſſe, vt in caſu deciſionis tam per actus inter viuos, quam per vltimam voluntatem.

SVMMARIVM.

1 *Facultatem alienandi quis habere poteſt, & ſi non alienet, attamen fideicommiſſum remanet.*
2 *Fideicommittens liberam dando facultatem alienandi ſuis hæredibus limitare poſſe ſubſtitutionem fideicommiſſariam, vt tantum locum habeat, ſi alienatio non ſequatur.*
3 *Alienandi expreſſa permiſſio reddit inefficacem legalem prohibitionem ex fideicommiſſo reſultantem.*
4 *Alienandi expreſſa prohibitione ceſſante tacita, ſeu legalis remanet, quæ oritur ex fideicommiſſo.*
5 *Facultas alienandi reſtricta ad diſpoſitionem inter viuos non eſt trahenda ad diſpoſitionem vltimæ voluntatis.*
6 *Medium non datur inter poſſe, & non poſſe.*
7 *Medium datur inter prohibere alienationem, & illam permittere.*
8 *Alienationis expreſſa permiſſio vt colligatur ſufficit quod teſtator prohibuerit alienare per viam denegatæ potentiæ.*
9 *Alienatio vſque ad certum tempus interdicta ipſo elapſo cenſetur permiſſa.*
10 *Teſtator in Codicillis bonorum alienationem permittens cenſetur hæredibus conceſſiſſe diſpoſitionem tam per actus inter viuos, quam in vltima voluntate & nu.11.*
12 *Fideicommiſſum ex quo remiſſum cenſeatur.*

DECISIO CCLXXXVIII.

IO: Petrus de Regibus in teſtamento ſibi ſcripſit hæredem Petrum Antonium filium, eoque ſine vlla progenie decedente, vſufructuarium reliquit P. Iulium alterum filium Monachum, & poſt illius obitum ſubſtituit in proprietate Hoſpitale maius Mediolani, Monaſterium S. Mariæ in Valle, & Monaſterium S. Petri Ingleſſiatæ vnumquodque pro triente.

Poſt exaratam hanc diſpoſitionem circa eam ita mentem ſuam declarauit Teſtator, *Nolo tamen, nec intendo per hanc ſubſtitutionem prohibitam eſſe facultatem prædicto Petro Antonio filio, & hæredi meo diſponendi de ipſis meis bonis dum vixerit ad eius libitum poſtquam compleuerit ætatem annorum 25. cum participatione tamen prædicti P. Iulii, ſi in humanis aderit.*

Cuius declarationis benè memor, in codicillis eam apertius explicauit Teſtator, ordinando, quod d. Petrus Antonius non poſſet bona hæreditaria alienare abſque conſenſu

Digitized by Google

ſenſu d. Patris Iulij, donec compleuiſſet trigeſimum æta-
tis annum.

Vſus eſt igitur hac facultate alienandi d. Petrus Anto-
nius, interpoſito conſenſu P. Iulij iuxta modum in Codi-
cillis ipſi iniunctum & 30. annis maior, hæredes vniuer-
ſales inſtituit Monachos S. Petri Ingleſſiatæ, contra quos
inſurrexere hoſpitale malus Mediolani, & Monaſterium
S. Mariæ in Valle vti per fideicommiſſum pro duabos ter
tijs partibus vocata à Teſtatore, vt ſupra, & controuer-
ſia ad Iudicialem diſceptationem redacta, diſputato-
que coram me ſuper ea dubio, An conſtet de bono Iu-
re dd. Hoſpitalis, & Monaſterij, DD. reſponderunt ne-
gatiuè.

Ex eo moti, quod Teſtator poſt conditum teſtamen-
tum, vt ſupra fecit codicillos, quorum tenor, ac totus
contextus præſeferunt voluntatem Teſtatoris fuiſſe, quod
penes Petrum Antonium hæredem remaneret plena, &
abſoluta facultas alienandi bona hæreditaria, poſtquam
compleuiſſet 30. annorum ætatem, non obſtante ſub-
ſtitutione concepta, & ordinata fauore dd. Hoſpitalis, &
1 Monaſterij Sanctæ Mariæ, cum nullum † ſit inconue-
niens in Iure, quod quis habeat facultatem alienandi, &
nihilominus ſi non alienauerit fideicommiſſum remaneat,
prout tenent Alciat. *conſ.66. n.11. lib.9.* Surd. *conſ.96.n. 26.*
Peregrin. *de fideicommiſſis art.40. n.43.* Rota *dec.155. n.20.*
& dec.186 n.4. part.4. tom 2. rec.

2 Imo potius in Iure non controuertitur fideicommitten-
tem permittendo liberam facultatem alienandi, ſuis hæ-
redibus alterare, & limitare poſſe ſubſtitutionem fidei-
commiſſariam, itaut illa tantummodo locum habear qua-
tenus alienatio non ſequatur, vt tradunt Alciat. *conſ.572.*
lib.9. tom.3. n.6. & 29. Gabr. *conſ.123.n.41.lib.1.* Bellon. Iun.
conſ.1. n.19.41. & ſeq. Menoch *conſ.151. n.27. & conſ.602.*
per totum Surd. *conſ.294. n.11.* Mantic. *de coniect. vltim. vo-*
lunt. lib.3. tit.17. n.10. Fuſar. *de ſubſtit. quæſt.720. n.31. verſ.*
Quartus Rota *dd. dec.555. n.20. & 186. num.4. tom.2. part.*
4. rec. coram Merlin. *deciſ.459. num.3.4. & 5. & in Romana*
locorum montium 16. Iunij 1659. confirmata 5. Martij 1660.
coram R. P. D. meo Triolo impreſſa penes modernum Lu-
cea immediatè poſt controu.48. vbi hic articulus adhærendo
fundamentis prædictatum deciſionum eruditè explana-
tur.

Præfata autem facultas alienandi abſolutè, & liberè
tributa eſt poſt trigeſimum ætatis annum Petro Antonio
hæredi in Codicillis per hæc verba, *Ordinauit, quod di-*
ctus Petrus Antonius non poſſit, nec valeat aliquomodo bo-
na Teſtatoris abſque conſenſu Patris Iulii alienare, donec
compleuerit ætatem annorum 30. ſumm. Monaſterij S. Pe-
tri Ingleſſiatæ num.20. ex quibus colligitur expreſſa permiſ-
ſio alienandi, quæ reddit inefficacem, tacitam, ſeu le-
3 galem prohibitionem reſultantem ex fideicommiſſo, vt
optimè ad propoſitum diſtinguit, & caſum præſenti ſimi-
lem exemplificat Mareſcott. *lib.1. var. reſol. cap.4. num.4.*
cum multis auctoritatibus ibi cumulatis, ſicut, & apud
Mantic. *de coniectur. vlt. volunt. lib.3. tit.17. n.71. verſ. neque*
officit.

Non obſtat, quod ex verbis Teſtamenti duplex elicia-
tur obiectum proximæ firmatis, omninò contrarium; alte-
rum ſcilicet, quod prohibitio alienandi ſit facta ſimplici-
ter vſque ad vigeſimum quintum annum, vndè à contra-
rio ſenſu inferri non poteſt, quod poſt illud tempus ela-
pſum ſit permiſſa alienatio, ſed ſolum non prohibita, quo
4 caſu, † ceſſanta expreſſa prohibitione, remanet tacita,
ſeu legalis, quæ oritur ex fideicommiſſo iuxtà Theoric. Ca-
ſtren. quam ſecuti ſunt Pariſ. *conſ.31. n.3. lib.2.* Decius *conſ.*
386. Pedemont. *dec.85. n.14.* Rot. *in Bonen. de Sancto Petro*
24. Maii 1586. alleg. apud Seraphin. *deciſion 1244.* vbi plu-
ra huic concluſiuni ſuffragantia peteleganter expendun-
tur.

5 Alterum vero, quod † in teſtamento dicta facultas alie-
nandi legatur reſtricta ad diſpoſitionem interuiuos, non
autem vltimæ voluntatis iuxta ſenſum Bartol. *in conſ.76.*
n.7. verſ. me tamen mouet ratio, Dec. *conſ.30. num.3.* Soccin.
conſ.126. n.8 lib.3. cum aliis latè congeſtis in dec.190. n.10. &
ſeq. par.7. recentiorum.

Quia Domini dixerunt teſtamenti diſpoſitionem in eo
articulo non aſſe attendendam, ſed illam Codicillorum,
quæ ita eſt concepta vt neutrum ex obiectis applicetur.

Primum enim euaneſcit ex eo, quod in declaratione
per Codicillos facta ſuper facultate alienandi, non occu-
rit ſimplex prohibitio, veluti in teſtamento, ſed ordinat
Teſtator, quod Petrus Antonius non poſſit alienare, donec
compleuerit trigeſimum ætatis annum, vndè à contrario
ſenſu congrua, & adæquata deſumitur illatio, quod poſt
tale tempus finitum potuit alienare, hæcque differentia
inter prohibitionem alienationis ſimplicem, veluti, pro-
hibeo alienationem vſque ad vigeſimum quintum an-
num, & inter prohibitionem iniunctam per viam denega-
tæ potentiæ, vt ordino, quod non poſſit alienare, donec
compleuerit 30. annos ſuper iſta diſcurrendi ratione inni-
ti viſa eſt DD. cum in primo membro diſtinctionis à con-
trario ſenſu ſolum argui poteſt prohibita poſt 25. annos
ſed non inde ſequitur, quod à Teſtatore ſit permiſſa in
præiudicium tacitæ, ſeù legalis, at in ſecundo membro
diſtinctionis colligitur à contrario ſenſu, quod prohibitus
ad tempus poſſit poſt illud alienare, quia † inter poſſe, & 6
non poſſe non datur medium, ſicut datur prohibere alie-
nationem, & illam permittere, vt optimè ratiocinatur 7
Ruin. *in conſ.76. n.6. conſ.112. nu.4. et conſ 132. lib 2.* Man-
tich. *de coniect. vltim. volunt. lib.3. cap.17. n.11. verſ. neque*
officit circa finem, et verſ. illud etiam per totum cum
aliis citatis per Fuſar. *de ſubſtit. q.720. n.40. et* Matt. *med. dec.*
10. n.17. et 18.

Et ad hoc, vt colligatur permiſſio expreſſa alienationis 8
ſufficit, quod Teſtator vetuerit alienare non per viam
ſimplicis prohibitionis alienationis, ſed per viam denega-
tæ potentiæ, prout in præſenti caſu, & ita facilè concilian-
tur opiniones diſcrepantes iuxta tradita à Mareſcotto *lib.*
1. var. reſol. cap.4. nu 4. vbi pro defenſione propoſiti thematis
allegantur Ruin. *con.132. num.1. lib.2.* Alberig. *conſ.41. num.*
30. Marian. Iun. *conſ.63. n.35. lib.1. et* Mantica *loco proximè*
citato.

Nec huic diſtinctioni aduerſatur deciſio 1244. coram Se-
raph. licet illius caſus ſit conformis præſenti in illa parte
expoſitionis facta ibi; *Prohibuit expreſsè, ne vſque ad vi-*
geſimum quintum ætatis annum completum poſſet aliquid de
bonis alienare, quia Rota non regulauit reſolutionem ſu-
per hac particulari diſpoſitione, ſed ſuper alijs motiuis
huic diſtinctioni præualentibus, nempè, quod non erat
ſimpliciter prohibita alienatio, vſque ad ætatem 25. an-
norum, ſed additum, *neque poſteà*, niſi cum conſenſu
&c. adeò quod etiam ex vi verborum fuit exiſtimata pro-
hibitio perpetua cum adiectione cauſæ perpetuæ, & vl-
tra, quod illa prohibitio non erat limitata ratione tempo-
ris, ſed ratione conſenſus aliquorum, & quod ibi erat ex-
preſſum, quod bona remaneant, & conſeruentur in fa-
milia, vt ſub *numer.6. 7.* & finali, quæ paritatem facti in
manifeſta diſſonantia conſtituunt, aliæ vero auctoritates
in contrarium adducta optimè accomodantur tempera-
mento præfatæ diſtinctionis.

Eoque magis prædicta procedunt, quo in propoſito ca-
ſu præceptum, quod hæredes non poſſit alienare eſt expreſ-
ſum ſub his verbis, donec compleuerit ætatem 30. an-
norum, quo caſu, poſt trigeſimum annum cenſetur per- 9
miſſa alienatio Dec. *conſ.584. n.21.* Pariſ. *conſ.25. nu.13. et*
conſ.90. n.30. lib.2. Dec. *conſ.9. n.19. lib.2. et conſ.10. nu.14.*
lib.4. Menoch. *conſ.151. n.1. et præſumpt.165. n.27. lib.5.* Fu-
ſar. *de ſubſtit. d. quæſt.720. n.28.*

Ex quibus habetur, etiam ſolutio alterius obiecti, nam
firmata in Condicillis permiſſa alienatione poſt trigeſi-
mum annum liberè, & abſolutè, vt ſupra †, non dubi- 10
tandum eſt, quin comprǽhendatur quilibet actus tam in-
ter viuos, quam in vltima voluntate, *l. ſi quis prioribus §.*
ceaſum, et §. illud ff. de ſec. nupt. Surd. *conſ.10. n.11.* Nart. *conſ.*
505. n.38. lib.3. Menoch. *conſ.323. n.9.* Fuſar. *de ſubſtit. q.549.*
n.2. Peregr. *de fideicom. art.40. n.57* Rot. *dec.186. nu.2. tom.2.*
par.4. rec.

Auctores verò contrarium tenentes loquuntur de facul-
tate alienandi limitata, & conſequenter non applican-
tur, & cum in præſenti caſu comprobetur libera facultas 11
alienandi poſt trigeſimum annum, diſpoſitio fideicommiſ-
ſaria reſoluitur ſub conditione, ſi non ſequatur alienatio,
tàm inter viuos, quam in vltima voluntate *per allegat.*
apud Surd. *conſ.96. num.26. et in præcedenti §. imo potius* &
ſequuta alienatione bonorum vſque ab initio † remiſſum 12
cenſetur fideicommiſſum, & bona alienata remanent li-
bera, itaut qui illa poſſidet ſit tutus à quanis inſtantia,
quam facere poſſent vocati ad fideicommiſſum ſub illa
conditione Bartol. *in l. qui Romæ §. duo Fratres num.21.*
ff. de verb. oblig. Pariſ. *conſ.46. nu.26. lib.2.* Soccin. Sen. *conſ.*
43. num.18. lib.4. Menoch. *conſ.356. nu.12.* Rot. *d. dec 459.*
coram Merlin.

Subla-

Digitized by Google

Sublata igitur baſi fideicommiſſi quaſcumque prætenſiones dictorum Hoſpitales maioris, & Monaſterij Sanctæ Mariæ in valle tam reſpectu bonorum alienatorum à P. Antonio de conſenſu d. Patris Iulij inter viuos ante trigeſimum annum, quam aliorum ſiuè inter viuos, ſiuè in vltima voluntate poſt illum completum ruere neceſſe eſt.

Et ita vtraque parte informante, reſolutum eſt non conſtare de bono Iure Hoſpitalis, & Monaſterij, &c.

R. P. D. E M E R I X.

Romana, ſeù Ferrarien. prætenſæ Donationis.

Veneris 2. Aprilis 1665.

A R G V M E N T V M.

Donatio facta à Minore ſine Statutarijs ſolemnitatibus, & Ægidianæ requiſitis non tenet voluntas in futurum collata præparationem, non perfectionem actus importat. Donatio cauſa mortis, quæ non ſit quinque Teſtibus munita, non attenditur.

S V M M A R I V M.

1 *Validitas Sententiæ ex proceſſus reuolutione iuſtificatur.*

2 *Iuſtitia Sententiæ ex deciſione in cauſa emanata reſultat.*

3 *Donatio facta à Minore, quæ ſit ſolemnitatibus deſtituta ſuſtineri nequit.*

4 *Voluntas in futurum collata non importat perfectionem actus, ſed tantum præparationem.*

5 *Actus præparatio non habetur in conſideratione.*

6 *Donatio facta à Minore ſine ſolemnitatibus à Statuto requiſitis, non attenditur.*

7 *Obligatio Minoris ſine Ægidianæ Conſtitutionis ſolemnitate in Statu Eccleſiaſtico requiſitæ, non tenet, & num. 8.*

9 *Donatio cauſa mortis, quinque Teſtibus deſtituta non tenet.*

D E C I S I O CCLXXXIX.

COMMISSA mihi Cauſa à Sententia R. P.D. mei Albergati, qua pronunciatum fuit, non conſtare de aliquo bono Iure Columnelli Toſani, etiam ad effectum Manutentionis, & moleſtationes, & vexationes, per eundem occaſione prætenſæ Donationis hæredibus Comitis Vidman, illatas eſſe nullas, & iniuſtas, quæſiui; An Sententia Rotalis eſſet confirman. vel infirman. & Domini
1 confirmandam eſſe cenſuerunt, quia † validitas apparet ex actis, iuxtà vulgatam deciſionem Caputaq. Inſtantia
2 vero † ex deciſione in præcedenti Inſtantia, edita coram R. P. D. Albergato, ex qua liquet non doceri de aliqua Donatione, quæ efficiat, & præbeat titulum boni Iuris, ſicuti nec etiam docetur de aliqua poſſeſſione, ex cauſa talis Donationis.

Aut enim Toſanus ſe fundat in epiſtola, ſeu ſchedula, per Comitem Ferrariæ ſcripta, & quia ex illius lectura apparet, quod ipſa præceſſit Apocam de qua infra, & quod ibidem Comes nihil donauit, ſed tantum declarauit in futurum velle donare, ex huiuſmodi Epiſtola nullo modo
3 præſumi poteſt titulus validus Donationis, cum † defectus ſolemnitatum, qui obſtat Apocæ fortius obſtet, & ir-
4 ritet Epiſtolam, & † voluntas in futurum collata, non importet perfectionem actus, ſed ſolum præparationem,
5 quæ † nihil operatur, vt inquit *Textus in §. planè inſtit. de teſtamen. milit. & in l. 24. ff. eodem præter adductos, in deciſione huius Cauſæ, coram R. P. D. Albergato*, aduertit Menoch *conſ. 42. num 16. & 17. lib. 1.* Rota *in Romana Hæreditatis 14. Ianuarii 1661. coram R. P. D. Veroſpio, & in Meleuitana Spolii 10. Martii 1664. §. teſtes verò, coram me.*

Aut verò ſe fundat in Apoca facta per Comitem ſub die 18 Septembris 1643. & nec iſta præbet titulum validum Donationis. Tum quia † Comes vti natus 4. Iulij 6
1619. de illo tempore adhuc erat Minor, & Apoca caret ſolemnitatibus à Statuto, & Ægidiana requiſitis, & idcirco † obligatio non ſuſtinetur quamuis Comes non ha- 7
beret Curatorem, ex particulari diſpoſitione Conſtitutionis Ægidianæ, tantum † quam Minor ſiue habens 8
Curatorem, ſiue non, tenetur ſeruare ſolemnitates, cum omnes æquiparentur, Boccacc. *ſuper Conſtitut. Ægidian. gloſſ. 6 num. 105. & ſeq.* Pic. *ad Statut. Vrb. gloſſ. 7. nu. 321. & gloſſ. 8. num. 4.*

Tum etiam, quia continet ſolum Donationem cauſa mortis, ex quo tam executio, quam ſubſtantia Donationis poſt mortem collatæ fuerunt, & † propterea non 9
fuit nulla vti deſtituta quinque Teſtibus, *l. fin. 6. de Donat. cauſ. mort. & l. fin. C. de codicill.* ſed vlterius, quatenus ſubſiſteret fuiſſet reuocata per Teſtamentum ſubinde ab eodem Comite conditum, iuxtà *text. in l. mortis 18 ff. de donat. cauſ. mor. & Inſtit. de donat. in princip. verſ. vel ſi donationis potuiſſet.*

Poſſeſſio autem, quæ deſumitur ex ſolemnitatibus datis in ſummario *numer. 3* nec minus ſuffragatur, quia non apparent factæ ex cauſa prætenſæ huius Donationis, ſed potius ex liberalitate.

Ex quibus, & alijs ab informan. & in deciſione R. P. D. Albergati deductis, pro confirmatione Sententiæ, reſponſum fuit, Altera tantum, &c.

R. P. D. T A I A.

Veliterna Retractus.

Lunæ 9. Aprilis 1665.

A R G V M E N T V M.

Periti tertij relatio improbe facta ex iudicis officio retractari, & peritorum iudicio corrigi poteſt, maximè concurrentibus cauſis in deciſionis caſu ponderatis.

S V M M A R I V M.

1 *Peritus tertius ab vna ex partibus, recuſari poteſt.*

2 *Periti Cameralis recuſatio ex iuſta cauſa ſolet admitti.*

Amplia ſi alieno arbitratui potius, quàm ſuo ſe referre videatur, & ſe ignarum qualitatis rei, & redditus dicat, num. 3. & 4.

5 *Appellare licet à relatione tertij periti.*

6 *Appellatio relationem ſuſpendit.*

7 *Relatio tertii periti ad peritiorum iudicium retractari poteſt.*

8 *Periti æſtimatio improba poteſt corrigi per ſuperiorem.*

9 *Periti relatio, Iudicis officio corrigitur ſecus ſi ſit peritus compromiſſarius, & num 10.*

11 *Æſtimatio compromiſſaria reducitur ad arbitrium boni viri, ſi modum excedat.*

D E C I S I O CCXC.

SENTENTIAM Rotalem confirmandam deciſum fuit 29. Nouembris 1664. qua condemnabatur Petrus Paulus, Hortum vendere Eminentiſſ. D. in executionem Breuis Sanctiſſimi Domini Noſtri, ideoque Eminentiſſimus Dominus elegit æſtimatorem, & pro Petro Paulo contumace electus fuit alter, qui adeò diſcordarunt, vt ille æſtimauerit ſcut. 900. cum annuo Canone ſcutorum quatuor, hic autem 3300. vnde pro more electus eſt tertius ex officio, qui etiam æſtimauit dd. ſcut. 900. cum dicto annuo Canone, igitur petente altera parte fieri Inſtrumentum, & n gante altera, dubitatum eſt, an, & quomodo ſit faciendum, & DD non eſſe faciendum reſponderunt.

Quia tertius fuit recuſatus à Petro Paulo, & potuit recuſari ad tradita generaliter à Calderin. *conſ. 232. alias*

de appellat. conſ. 6 & ſpecialiter ſeaſt Lup. *all. 2. C. de pact.*
inter empt. num. 145 verſ. Iudex ergo. Rota coram Caual.
2 *deciſ. 178. num.* 3. Maximè cum legitima † cauſa; Solet
enim admitti recuſatio etiam æſtimatoris Cameralis ex
iuſta Cauſa, ad *l. apertiſſimè 16. C. de Iud.* Cyriac. *controu.*
222. num. 95. d verſ. tum etiam. Cauſa vero legitima viſa
eſt, quia relatio eſt intrinſecè defectuoſa, cum hic ipſe æſti-
mator declarat ſè *informata da più perſone del luogo del ſo-*
lito frutto computato vn'anno per l'altro, e della ſpeſa ſo-
3 *lita, &c.* vt † magis alienn arbitratui, eoque inſerto,
quàm ſuo ſe referre, videatur Rota *deciſ. 318. num.*
4 *18. & 19. par.* 9. & † ſpecialiter ignarum ſe dicat
qualitatis Rei, & redditus, Alex. *conſ. 54. num. 5.*
verſ. & ſic potet, lib. 6.
5 His accedit, quod Petrus Paulus appellauit à relatio-
6 ne tertij Periti, à qua licet appellare, & † appella-
tio ſuſpendit relationem, inquit argumentum, *l. 9. C.*
qui ſatiſdat. cogat. Afflict. *deciſ. 188. num. 4. & ibi* Vrſil.
num. 4. verſ. & circa aliud, & confirmat Rota co-
ram Seraphin. *deciſ. 513. numer. 1. & deciſ. 11. num.*
20. par. 10.
7 Talemque relationem poſſe retractari ad peritiorum
Iudicium, concludit Ioann. de Amicis *conſ. 102. d num. 5.*
reſpondit Rimin. Iun. *conſ. 212. num. 11. d verſ. & in ter-*
minis Spada *conſ. 264. num. 1. lib. 2* poſt Pacian. cui incum-
bit onus probandi, *cap. 47. num 75. lib. 1.* Coſta *de re integr.*
diſtinct. 36. nu. 7. Rota coram Seraph. *dicta deciſ. 513. nu 2.*
verſ. quia Iudex quandocumque, & coram Remboldo apud
ipſum Spad. *num. 7. verſ. quandocumque*, licet ei nouam
8 electionem facere. † Immò poteſt ipſe ſuperior adiri,
vt corrigat, quod per æſtimatores factum eſt improbè,
Bartol. *ad dict. l. 9. num 4.* Alex. *num. 7. verſ. non poterit*,
9 eorum † relatio corrigi Iudicis officio. Hic namque
10 † non agitur de tertio Perito compromiſſario, de quo quæ-
ſtio valdè dubia eſt, apud Allegat. & alios ad *dict. l. 9.*
Scacc. *de Appellat. quæſt. 17. limit. 13. num 6.* Coſta *di-*
cta diſtinct. num. 10.
11 Et denique, quia æſtimatio etiam compromiſſaria re-
ducitur ad arbitrium boni Viri ſi excedat modum, ad
gloſ. vlt. in fin. l. penult. ff. de recept. arbitr, cum alijs apud
Mareſcott. *reſolut. 70. num. 6. lib. 2* & ad Buratt. *deciſ.*
898. num. 12. & modum quidem fuiſſe exceſſum ſatis
dubium viſum eſt ex ſupradictis, tantaque diſcordia æſti-
mantium, & æſtimationum, aliarumque emptionum,
& venditionum localium, etiam voluntarium, quæ va-
riſſimæ vtrinque deducuntur, vt DD. denique reſponde-
rior, non eſſe faciendum Inſtrumentum.

Vtraque, &c.

Deciſio iſta ſub die 29. Nouembris 1664. coram eodem R. P. D. Taia, in hac eadem Cauſa emanata, & quæ hic allegatur, erit infra in Miſcellan. iuxta ſeriem temporis,

R. P. D. CERRO DECANO.

Nunc S. R. E. Cardinali.

Gbneſinen. Iuriſpatronatus.

Veneris 17. Aprilis 1665.

ARGVMENTVM.

Iuriſpatronatus probatio ex quibus reſultet. Habilis ad beneficia ſemel reputatus, niſi probetur inhabilitatis ſuperuenientia, talis ſemper præſumitur. Patronus quando ius præſentandi amittat.

SVMMARIVM.

1 *Inſtitutio illius fieri poteſt, qui de vacatione, exiſtentia iuriſpatronatus, & de propria habilitate docuit.*
2 *Beneficii collatio bene reſultat, quando collitigantes ex eadem vacatione veniunt.*
3 *Habilis qui ſemel fuit reputatus ſemper præſumitur talis, donec inhabilitas probetur.*
4 *Confeſſio contra confitentem probat.*
5 *Enunciatiuæ ordinarii ad probationem Iuriſpatronatus, benè deſeruiunt.*
6 *Collatio facta irregulari, ipſo iure eſt nulla.*
7 *Diſpenſatio Pontificis reſtricta ad vnam rem, non eſt ad aliam trahenda.*
8 *Patronus amittit ius præſentandi, quando præſentatio ſcienter de indigno facta fuit.*
Secus quando ignoranter, quo caſu poteſtas ad ſuperiorem non deuoluitur, ſed patronus intra legitimum tempus præſentare poteſt, num. 9.

DECISIO CCXCI.

AD PRÆPOSITVRAM Eccleſiæ Parochia-
lis Sanctiſſimæ Trinitatis in Koniecpolæ, vacan-
tem per liberam reſignationem Karneſchi D. Koniecpol-
ski, tamquam illius Patronus, præſentauerat Staniſ-
laum Cæſari, ſed cum poſtea idem Patronus habuerit
notitiam de Fratricidio per Stanislaum commiſſo ante
præſentationem, ideo ad eandem Eccleſiam præſentauit
alium, nempè Vuladislaum Silniki. Vndè orta contro-
uerſia inter præſentatos, & Cauſa deuoluta per appella-
tionem ad Rotam, dubitaui, An Vuladislaus ſit inſti-
tuendus, & affirmatiuè reſponſum fuit, cum doceat de
requiſitis neceſſarijs, ſcilicet de vacatione, exiſtentia Iu-
riſpatronatus, præſentatione intra legitima tempora, &
de propria habilitate, quibus † concurrentibus eſt locus 1
inſtitutioni, per *Text. in cap. Paſtoralis, de Iurepatron.*
cum relatis in Cracouien. Præpoſituræ Sancti Floriani 28.
Nouembris 1650. in princip. coram Bichio.
Vacatio controuerti non poteſt, cum Stanislaus colli- 2
tigans, etiam ipſe veniat ex eadem vacatione, Caua-
ler. *deciſ. 55. num* 3. Præſentatio Vuladislai intra legiti-
ma tempora probatur ex datis in ſummario num. 3 Ha-
bilitas verò eiuſdem deſumitur ex eo, quod ipſe poſſidet
Canonicatum in Eccleſia Vilnen. necnon obtinuit aliam
Præpoſituram Curam Animarum habentem, & propte-
rea † cum ſemel fuerit habilis reputatus, præſumitur ta- 3
lis, donec ſuperuenientia inhabilitatis probetur, vt di-
ctum fuit in *Calaguritana Beneficii Sancti Martini 15. Mar-*
tii 1652. §. eoque magis, coram R. P. D. Albergata, et in
Meleuitana Commendæ 16. Ianuarii præteriti, §. antiani-
tas, coram me.
Exiſtentia Iuriſpatronatus eiuſque pertinentiam ad
Konicpolski in propoſito viſa fuit ſufficienter probari
ex confeſſione dicti Stanislai collitigantis, qui fuit ab
eodem Patrono præſentatus, & vti talis petijt, & ob-
tinuit ab Ordinario inſtitui, dicto ſummario num. 1.
Cum enim Ordinarius non ſit in cauſa, ſed ſolum aga-
tur de probando Iurepatronatus in præiudicium confi-
tentis, ſufficit † probatio ex ipſa confeſſione deſumpta, 4
iuxtà *dec.* Caſſad. *7. de Iurepatron.* Mantic. *deciſ. 318. n. 3.*
verſ. tamen quoad præiudicium, Rota poſt Viuian. *de Iu-*
repatron. deciſ. 102. num. 10. in recent deciſ. 697. num. 2. in
fin. par. 1. deciſ. 5. num. 1. et deciſ. 2. par. 9.
Præſertim concurrentibus adminiculis, ex quibus hu-
iuſmodi confeſſio redditur veriſimilis. Siquidem plu-
res exhibentur præſentationes, quæ ſuerunt effectum
ſortitæ, dicto ſummario num. 4. & inſuper adſunt enun-
ciatiuæ Ordinarij emiſſæ tam in ſententia Inſtitutio-
nis Stanislai Cæſari, ſummario n. 1. ibi, *Generoſo D. Stanis-*
lao in Koniecpole Koniecpolski dictæ Eccleſiæ vnico Patro-
no, etc. quam etiam in edicto dato eodem ſummario nu. 3.
ibi, *Per D. Stanislaum Koniecpolski, tanquam vnicum Pa-*
tronum, et Collatorem, etc. quibus † enunciatiuis Ordi- 5
narij multum eſſe deferendum ad præciſum effectum,
quo agitur, Rota *in præallegata deciſ. 13. num. 5. par.*
9. recent.
Non obſtat, quod Stanislao Cæſari fuit à Patrono
primo loco præſentatus, & ab eodem Ordinario Inſtitu-
tus. Quia cum de tempore præſentationis eſſet irregu-
laris ob commiſſum Fratricidium, collatio † illi facta, re- 6
manet ipſo iure nulla, Felin. *in cap. ſciſcitatus, verſ. et*
aduerte, nu. 2. de reſcript. Suarez *de Cenſur. diſput. 40. ſect.*
2. nu. 30. et ſeqq. Garz. *de Benefic. qui alios refert par. 7. cap.*
11. num. 6.
Et quamuis idem Stanislaus Cæſari ab irregularitate
fuiſſet à Sede Apoſtolica diſpenſatus, diſpenſatio tamen
eidem non ſuffragatur, quia † cum fuerit reſtricta ad 7
ſuſcipiendos ordines, non poterat eius vigore beneficia
obtinere, vt docet Abb. *in cap. litteras 14. num 6. in fin.*
verſ. dicit enim de filiis Præsbyt. et hoc idem declarauit Sa-
cra Congregatio Concilii, ſub die 27. Ianuarii 1663. vt

patet

Digitized by Google

patet ex decreto relato in ſummario *numer.* 2.

Neque prætendi poteſt, quod Patronus per præſentationem factam de Irregulari, amiſerit Ius iterum
8 præſentandi, hoc † enim procedit quotieſcumque prætenſio, de indigno fuiſſet facta ſcienter, Creſcent. *dec.* 11. *de Iurepatron.* Caputaq. *deciſ.* 291. *par.* 2. *&* *deciſ.*
9 216. *num.* 6. *par.* 2. *recent.* ſecus † autem quando prout hic, præſentatio fuit facta ignoranter, nam hoc caſu poteſtas non deuoluitur ad ſuperiorem, ſed patronus intra legitimum tempus poteſt alium præſentare, vt diſtinguendo tradunt Lambert. *de Iurepatron. quæſt.* 10. *art.* 4. *par.* 1. *lib.* 2. *à nu.* 22. Campanil. *in diuer. iur. canon. rubr.* 11. *cap.* 13. *num.* 458. & alijs Rota *deciſionibus allegat.* per Vluian. *lib.* 6. *cap.* 7. *num.* 1.

Et ita altera tantum parte informante deciſum fuit, &c.

R. P. D CARPINEO.

Nunc S. R. E. Cardinali.

Pampilonen. Beneficiorum.

Veneris 17. *Aprilis* 1665.

ARGVMENTVM.

Collatio illa dicitur libera, quæ poteſt à ſolo Epiſcopo fieri abſque alterius conſilio, vel conſenſu, & ad probandam, liberam, vel non liberam collationem Beneficij ſemiplena probatio ſufficit. Litteræ Apoſtolicæ non expediuntur in forma Gratioſa, niſi de qualitatibus expreſſis conſtet.

SVMMARIVM.

1 *Nuncius Apoſtolicus in Regnis Hiſpaniarum Beneficia* 24. *ducatorum auri de Camera valorem excedentia, conferre nequit.*

2 *Prouiſio Beneficij valorem* 24. *ducatorum auri excedentis, non prębet titulum, vel colorem.*

3 *Menſis Auguſti eſt ex reſeruatis pro Epiſcopis gaudentibus alternatiua.*

4 *Reſeruatio non ceſſat, niſi probetur beneficium, eſſe liberæ collationis.*

5 *Collatio illa dicitur libera, quæ poteſt fieri à ſolo Epiſcopo abſque alterius electione, conſilio, vel conſenſu.*

6 *Beneficii vltimus ſtatus, & quaſi poſſeſſio illud conferendi, quando agitur inter prouiſos ſuper validitate prouiſionis, eſt attendendus.*

7 *Probatio ſemiplena ſufficit ad probandam liberam, vel non liberam beneficij collationem.*

8 *Valor beneficii in litteris eſt exprimendus.*

9 *Facultas Nuncii Apoſtolici in Regnis Hiſpaniarum eſt reſtricta ad ſcut.* 24. *computatis diſtributionibus quotidianis.*

10 *Litteræ patentes Ordinarii, benè probant ordinum ſuſceptionem.*

11 *Valor obtentorum leui probatione, & minori quam ſimplex iuſtificatur.*

12 *Prouiſi habilitas, & idoneitas probatur ab examine coram examinatoribus Ordinarij facto.*

13 *Litteræ Apoſtolicæ in forma Gratioſa non ſoleat expediri, niſi de qualitatibus expreſſis conſtet,*

DECISIO CCXCII.

DVO BENEFICIA, quæ per obitum Michaelis Apoſtua de menſe Auguſti 1661. vacarunt, collata fuerunt ab Hiſpaniarum Nuncio, Sebaſtiano de Exibye, & ab Ordinario loci Ioanni Ioſepho de Taxada, inter quos lite introducta, dum aliter prouiſionem alterius excludere ſatagebat ſuperuenit prouiſio Apoſtolica ad fauorem Martini de Beotrin, cui ſolum informanti per Contradictas, hodie Domini reſponderunt eſſe adiudicanda.

Omiſſa enim prouiſione Nuncij facta in perſonam Sebaſtiani iam defuncti, quæ inefficax etiam in continenti detegebatur ex eo, quod controuerſa Beneficia valorem ducatorum 24. de Camera, pro quolibet longè excedebant, vt probant Teſtes à Taxata inducti, referentes optimam cauſam ſcientiæ omneſque fructuum ſpecies diſtinctè, vnà cum illorum valore deſcribentes, cum quibus concordant alij inducti à Martino, & † pro- 1
inde ad horum collationem, non ſe extendebant facultates Nuntij reſtrictæ, & limitatæ ad beneficia dictum valorem ducatorum 24. non excedentes, vt regiſtrando eaſdem facultates, teſtatur Garz. *de benef. par.* 5. *cap.* 3. *num.* 84. *& ante eum* Gonzal. *ad regul.* 8. §. 2. *proœmii, num.* 57. *& ſeq.* & fuit pluries in Rota animaduerſum, vt in *deciſ.* 512. *num.* 2. *par.* 4. *& deciſ.* 44. *numer.* 22. *par.* 8 & coram Otthob. *deciſ.* 172. *num.* 7. *& ſeq. & in Pamplonen. Beneficii* 1. *Decembris* 1662. §. *in actis autem, coram R. P. D. Emerix, vbi in* §. *fin.* quod † ſimilis prouiſio 2
quando valor excedit ducat. 24. non prebet titulum, vel colorem.

Viſa fuit etiam Dominis altera prouiſio Ordinarij, nulla penitus, & inſubſiſtens. Quia licet menſis † Auguſti, 3
in quo vacatio ſecuta fuit ex reſeruati fiat Ordinarius pro Epiſcopis gaudentibus alternatiua, Buratt. *deciſ.* 287. *num.* 2. *verſ. non obſtat tamen*, cum non † præceſſe- 4
rit probatio, quod Beneficia præfata eſſent liberæ collationis Ordinarij non ceſſat ex hoc reſeruatio, neque excluditur prouiſus Apoſtolicus, vt apertè declarant verba, *regul.* 9. ibi, *Ad liberam ipſorum dumtaxat, non autem aliorum, cum eis diſpoſitionem, ſeu præſentationem, & electionem, nec etiam cum conſilio, &c.* & latiſſimè explicat Gonzal. *ad regal. de menſibus gloſ.* 45. *à princ. vbi num.* 10. infert, quod non valet conſequentia, Epiſcopus acceptauit alternatiuam, ergo in quolibet Beneficio illa gaudet, & pluribus ſequentibus proſequitur, firmando, quod illa dicitur † collatio, ad effectum huius regulæ, quæ po- 5
teſt fieri à ſolo Epiſcopo, abſque alterius electione præſentationis conſilio, vel conſenſu, & probat Garz. *in tract. de benef. par.* 5. *cap.* 1. *n.* 173. *& ſeq. & fuit dictum in Corduben. Dimidiæ Portionis* 20. *Iunii* 1653 §. *de iuſtificatione autem, coram Reuerendiſſimo Papien. & in Peruſina Beneficii* 1. *Iulii* 1661 §. *ſecus, &* § *ſeq. coram Reuerendiſſ. P. D. Priolo*, vbi referuntur concordantes.

In propoſito autem caſu, non ſolum probatum, non fuit hæc beneficia eſſe liberæ collationis Epiſcopi, ſed plenè conſtat eam in quatuor menſibus non reſeruatis ad inferiores collatores pertinere, nempè ad Priorem Cathedralis Pampilonen & ad Abbat. Parochialis Eccleſiæ Sanctæ Catharinæ, ex Teſtibus formiter examinatis inſerentibus prouiſiones ab illis factas, fuiſſe ſemper executioni demandatas excluſis tàm prouiſis à Nuncijs, quàm ob Ordinarijs, iſti aliquando conferre prætendiſſent, & ita à memoria Teſtium in retroactis vacationibus obſeruatum.

Quorum dicta concordant cum alijs prius examinatis ad inſtantiam Sebaſtiani prouiſi à Nuncio, & plurimum confirmantur, ex ſententia lata per Vicarium Generalem Pampilonen. ſuper validitate alterius ſimilis Apoſtolicæ prouiſionis in concurſu aliarum Nuntij, & Ordinarij, cumq; † modò generaliter non agatur ſuper 6
iure conferendi, ſed inter prouiſos ſuper validitate prouiſionum, attendendum tamen eſt vltimus ſtatus, & quaſi poſſeſſio conferendi, licet forſan ſuper proprietatem poſſeſſor bonum ius non foueret, iuxtà communiter notata in *cap. querelam de elect. & in cap. conſultationibus de Iurep. & facit* Calderin. *conſ.* 23. *de præben.* Lap. *alleg.* 130. *num.* 1. *poſt med. verſ. ſed ad hoc reſpondetur, & quaſi præciſè terminis* Gonzal. *ad reg.* 8. §. 2. *gloſ.* 25. *num.* 1. *& ſeqq. & ſignanter num.* 49. ob quod † ad 7
hunc effectum liberæ, vel non liberæ collationis, ſufficit ſemiplena probatio, & illum ſequitur plures reſolutiones referendo Garz. *d. par.* 5. *cap.* 1. *nu.* 478.

Excluſa igitur ex his vtraque prouiſione tàm Nuntij, quàm Ordinarij, conſurgit prouiſio Apoſtolica, quam Domini non dubitarunt fuiſſe in omnibus iuſtificatam. Vacatio ſiquidem per obitum Michaelis extra Curam de menſe Auguſti, & valor Beneficiorum in ducat. 30. pro quolibet probantur ex Teſtibus tàm à Martino in hoc Iudicio, quàm à Ioanne Ioſepho collitigante, in alio pro excludenda prouiſione Nuntij

examinatis, qui Teſtes licet deponat de maiori ſumma comprehendunt tamen ſructus incertos, & diſtributiones quotidianas, quæ non computantur in valo-
8 re, ad effectum † expreſſionis in litteris ſaciendæ, ad tradita in *deciſ. 255.* Buratt. *numer. 12.* ſicut computarentur ad effectum excludendi prouiſionem Nuntij,
9 quia † illius facultates reſtrictæ ſunt ad ſcut. 24. inſertis etiam, & diſtributionibus quotidianis computatis, iuxtà diſtinctè tradita in *Abulen. Beneficii 27. Iunii 1657. coram Reuerendiſſimo Zarate.*

10 Præsbyteratus vero Martini trahentis originem à Diœceſi Pampilonen. iuſtificatus remanet, ex litteris patentibus Eminentiſſimi Vrbis Vicarij, *cap. poſt ceſſionem de probat.* Rota *in Corduben. Dimidiæ Portionis 20. Iunii 1653. §. reliqua, coram Reuerendiſſimo Papien.* iuncta Curalium atteſtatione iurata tàm ſuper eodem Præsbyteratu, quàm ſuper obtentorum valore ſcutorum auri 30. non excedente, ex qua communis reſultat reputatio, ad hoc probandum ſufficiens, iuxtà *deciſ.* Buratt. 31. *numer. 2. &* Otthobon. *38. num. 1.*

11 Ad effectum enim probandi valorem obtentorum, & idoneitatem leuis, & talis qualis probatio ſufficit, & minor etiam quam ſemiplena, vt firmatur pluribus relatis deciſionibus, in *deciſ.* 121. Buratt. *num. 5.*

12 Eiuſdem denique habilitatem, & identitatem probant, ne dum examen coram Vrbis Examinatoribus peractum, Otthobon. *deciſ.* 187. *num.* 2. ſed etiam ipſæ litteræ Apoſtolicæ, quæ non ſolent in forma prætenſa expediri, niſi de qualitatibus expreſſis, conſtet Rota *in Meleuitana Beneficii 13. Februarii 1653. §. Clericatus coram R. P. D. Albergato.*

Quare Martino ſolum per Contradictas Informante, Ita, reſolutum, &c.

R. P. D. OTTALORA.

Pampilonen. Vicariæ.

Veneris 20. Aprilis 1665.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria, ſi materia articulata ſit irreleuans, non conceditur, & fruſtra quæritur id probare per teſtes, quod per ſcripturas euidenter patet.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria non conceditur deficiente articulorum releuantia.*

2 *Vnio Parochialis pleno Iure apud Monaſterium, & Iuriſdictio Epiſcopi ſimul ſtare poſſunt.*

3 *Remiſſoria non eſt danda, quando probatio fieri poteſt per ſcripturas.*

4 *Teſtium examen non attenditur, quando omnino contrarium ex ſcripturis deprehenditur.*

5 *Remiſſoria non datur ſuper materiis, quibus alii teſtes fuerunt examinati.*

6 *Teſtes in primo examine inducti præſumuntur meliores, & magis inſtructi.*

7 *Remiſſoria non eſt concedenda ad probandum id quod patet euidenter.*

8 *Articuli fruſtratorii, nec facientes ad cauſam non admittuntur pro conceſſione remiſſoriæ.*

DECISIO CCXCIII.

SENTENTIA lata coram R. P. D. Veroſpio pronunciatum fuit ſpectare ad D. Abbatem, & Monaſterium Sancti Saluatoris de Vrdoræ Ius præſentandi ac nominandi in Vicarium Eccleſiæ Parochialis loci de Elizondo Sacerdotem ſæcularem, vel regularem arbitrio ipſius Abbatis, & Monaſterij ab Ordinario approbandum, nunc ex parte Incolarum dicti loci varij producuntur articuli, ad quorum probationem petitur remiſſoria, quam
1 Domini denegandam eſſe cenſuerunt. † Deficit enim releuantia materiæ articulorum ſine qua non conceditur, Caſſador. *deciſ. 3. de dilat.* Rota *deciſ. 315. num. 2. par. 6. recent. cum adductis in Romana ſeu Ianuen. 5. Martii 1663 §. nam cum coram me.*

In primo, tertio, quarto, & quinto articulatur quod Eccleſia Parochialis oppidi de Elizondo eſt ſæcularis, communiter reputatur pleno Iure ſubiecta Ordinario Pampilonen. & illam viſitet Iuriſdictione non delegata, concedatque ſepulturam, quod nihil habet commune cum iſta cauſa, in qua tamen agitur de Vicaria, & cura animarum quas Abbas, & Monachi eorum Monaſterijs annexas eſſe prætendunt, & quarum vniones in nihilo præiudicant Ordinarijs in ſuis Iuribus,
cum † ſtent inſimul vnio Parochialis pleno Iure apud 2
Monaſterium, & Iuriſdictio Epiſcopi, vt in terminis notarunt Imol. *in cap. de Monach. numer. 6. de præbend.* Rebuff. *in praxi benef. part. 1. tit. de vnion. benef. gloſs. 11. numer. 13. & rectè explicat* Flores de Men. *var. qq. lib. 1. quæſt. 10. numer. 1.* Ricc. *in prax. var. reſol. tom. 1. reſol. 293 numer. 4 verſ. 4. concluſ.* Petr. de Murg. *quæſt. Paſtoral. par. 1. quæſt. 2. diuiſ. 1. num. 47.*

Nec releuat, quod in primo articulo continetur ſcilicet ad d Vicariam fuiſſe nominatos Præsbyteros ſæculares, qui habuerunt ab Ordinarijs titulum, & Inſtitutionem, vel quia inſtitutiones non fiunt in voce, ſed in ſcriptis, & ideo deberent probari per ſcripturas,
quando † autem probatio fieri poteſt per ſcripturas, non 3
eſt danda remiſſoria ad probandum per teſtes, Seuerol. *in tract. de remiſſoria cap. 9 numer. 4. & cap. 10. num. 1.* Rota coram Caual. *deciſ. 87. num. 1. in recent. deciſ. 142. numer. 7. par. 6. & deciſ. 243. numer. 2. & 252. numer. 5. & ſeqq. par. 7.* Vel quia cum ex parte Monaſterij contrarium fuerit probatum ex ſcripturis
extractis ab Archiuio Ordinarij non eſt † concedenda 4
remiſſoria ad probandum per teſtes id, cuius oppoſitum conſtat ex ſcripturis Buratt. *deciſ. 351. num. 1.* Merlin. *dec. 369. num. 2. & 282. num. 10.*

Super ſecundi verò articuli materia teſtes fuerunt examinati, vt conſtat ſumm. Incolarum num. 4. & Abbatis
n. 2. litt. B Remiſſoria † autem non conceditur ſuper ma- 5
terijs, quibus alij teſtes fuerunt examinati, quia † præſu- 6
muntur meliores, & magis inſtructi teſtes in primo examine inducti, Rot. coram Merlin. *deciſ. 369. num. 1. & in recent. deciſ. 406 num. 2. par. 2.*

In eodem etiam ſecundo articulo ponitur quod volentibus Abbate, & Monachis amouere Vicarios hi reſiſtentiam fecerint, & continuarunt in exercitio, & etiam irreleuans eſt cum non exprimatur tempus neque perſona, & talis reſiſtentia potuit fieri attenta conſtitutione Synodali, qua prohibitum erat Regularibus amouere Vicarios ad eorum libitum, at verò cum deciſ. in hac cauſa emanata ſub die 23 Nouembris 1664. coram R. P. D. Veroſpio §. hinc non obſtat, tenuere hanc conſtitutionem non eſſe attendendam vti contrariam diſpoſitioni Iuris, & Conſtitutioni Pianæ, huiuſmo-
di actus quatenus probarentur non ſuffragantur, † nec 7
eſt danda remiſſoria ad probandum interpretationem contrariam illi, quam Illuſtriſſimi Patres dictæ conſtitutioni præſtiterunt, Rota *in recent. deciſ. 219. num. 8. par. 6. deciſ. 31. numer. 4. & 5. deciſ. 217. numer. 7. par. 7.*

Sextus denique, & vltimus articulus continent, quod Monaſterium de Vrdax habet aliam Eccleſiam Parochialem vnitam quæ nuncupatur de Zsgaramundi, cuius cura adminiſtratur per Religioſos, in qua Epiſcopus non exercet Iuriſdictionem. Et hoc nihil refert, quia in dicta Eccleſia Abbas habet Iuriſdictionem Epiſcopalem priuatiuè quoad Epiſcopos, quam habere non intendit in Eccleſia de Elizondo, & ideo
† dicti articuli vti non conducentes ad cauſam, & fru- 8
ſtratorij non ſunt admittendi pro conceſſione remiſſoriæ Rot. *in recent. deciſ. 221. numer. 23. in princ. par. 8. cum ſeqq.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D.

Digitized by Google

R. P. D. CARPINEO.

Nunc S.R.E. Cardinali.

Peruſina Erectionis Canonicatus.

Lunæ 4. Maij 1665.

A R G V M E N T V M.

Teſtator mentem ſuam hæredi oretenus committente debet hic iuramento deponere talem illius fuiſſe voluntatem, & diſpoſitio hæredis non attenditur, ſi conſona non ſit voluntati eiuſdem teſtatoris, cuius mens per contrariam diſpoſitionem hæredis alterari nequit & alias, de quibus pleniſſimè in ſummario.

S V M M A R I V M.

1 *Sententia ob non proſecutam appellationem tranſit facit in iudiatum.*

2 *Sententia ne dicatur deſerta appellans debet citare infra annum.*

3 *Sententiæ validitas læſionem excludit, ſine qua non competit in integrum reſtitutio.*

4 *Poſſeſſorium non impedit quin poſſit procedi in petitorio.*

5 *Teſtatoris mens talis eſſe præſumitur, qualis expreſſa legitur in teſtamento*

6 *Hæres præſumitur, conſcius voluntatis Teſtatoris.*

Maximè quando teſtator aſſeruit voluntatem ſuam hæredi propalaſſe, & oretenus commiſiſſe & nu 7.

8 *Præſumptio mendacii non oritur in conſtituto in articulo mortis.*

9 *Teſtatoris voluntas etiam ex teſtibus comprobari poteſt.*

10 *Hæres voluntatem defuncti alterare non poteſt immo illius voluntatem ſequi tenetur & n.11.*

11 *Diſpoſitio teſtatoris eſt ſeruanda in caſu teſtati, etiamſi hæredi oretenus aliquid exequendum commiſerit.*

13 *Teſtator mandans quod hæres diſponeret modo & forma, ut illi oretenus commiſerat, videtur noluiſſe quod hoc faceret per modum donationis, & inter viuos.*

14 *Actus ab hærede geſtus contra veriſimilem teſtatoris mentem non ſubſtinetur.*

15 *Teſtator dans hæredi facultatem diſponendi ante ſuam mortem non videtur dediſſe facultatem diſponendi inter viuos, ſed ſtante mentione mortis videatur voluiſſe diſpoſitionem fieri per viam vltimæ voluntatis.*

16 *Hæreditas non niſi poſt mortem illius, in quem collata fuit eſt reſtituenda pro effectu declarationis collato ad tempus mortis.*

17 *Hæres, cui defunctus aliquid oretenus propalauerat, ſi non iurauerit, talem fuiſſe mentem teſtatoris, declaratio illius ſine iuramento non attenditur, & numer. 18. & 21.*

19 *Iuramentum non expreſſum eſt de futuro aſſertorium de præterito.*

20 *Iuramentum implicitum eſt tantum verbale, non corporale tactis ſcripturis.*

22 *Donatio facta ad ſuggeſtionem alterius non attenditur.*

23 *Voluntas teſtatoris inclinata potius præſumitur ad proximiores, quam ad extraneos.*

24 *Teſtator duobus ſuæ voluntatis declarationem committens, ſi illi ipſam diſcorditer declarauerint, illius declarationi ſtandum eſt, qui magis voluntati teſtatoris accedit.*

25 *Declarationem non facere, vel eam ineptè & nulliter facere eſt idem.*

26 *Hæres debet id facere, quod ipſe teſtator, ſi viueret, facturus fuiſſet, vel in defectum hæredum fieri expreſſit, & n. 27.*

D E C I S I O CCXCIV.

GVIDVS IORDANVS de Peruſia in recognitionem laborum, & longi ſeruitij annorum 30. à Virginia Rondanina ſibi præſtiti illam inſtituit hæredem vniuerſalem, ea tamen ſub conditione quod de ſua hæreditate teneretur diſponere in quantitate modo, & forma illi oretenus commiſſa, & caſu, quo ab inteſtato moreretur ſubſtituit Cappellam Sanctiſſimi Anuli in Cathedrali Peruſiæ pro erectione Canonicatus de Iure Patronatus dorum in gradu eius proximiorum, diuerſis oneribus per Canonicum explendis onerans vlterius conſcientiam eiuſdem Virginiæ exequendi ſuam voluntatem, illamque ante illius obitum declarandi.

Sequuta morte Teſtatoris, volens Virginia voluntatem ſibi oretenus expreſſam exequi & in exonerationem conſcientiæ declarare, donauit Cappellæ Sanctiſſimi Anuli omnia, & ſingula d. hæreditatis bona, & Cappellanum pro prima vice elegit Ludouicum Benoiùm ius electionis in futuris vacationibus reſeruando fauore eiuſdem ſocietatis.

Sed obtenta poſtmodum à iuramento abſolutione adiuit Iudicem Peruſiæ, & aſſerens cum iuramento, ſe fuiſſe ſuaſionibus, & falſis ſuggeſtionibus dicti Bennij ſeductam ad faciendam præfatam donationem tempore, quo memor non erat contentorum in Teſtato Guidi cuius tenore perſpecto poſtea, & melius conſiderato, immo illi per Notarium lecto, & per Iudicem declarato ad exonerationem propriæ conſcientiæ, & pro exequutione voluntatis d. Guidi ſimili Iuramento dixit, & declarauit mentem eiuſdem circa erectionem Iuriſpatronatus, & deputationem Canonici fuiſſe in eius Teſtamento præcisè expreſſam, cui nihil addere, vel diminuere intendebat; quodque omne, & totum id, quod in præfata donatione contra, vel præter Teſtamentum, & diſpoſita in eo continebatur, erat id contra voluntatem, & mentem d. Guidi, & propterea talem donationem, tanquam nullam, & inualidam, & per tales ſuggeſtiones extortam reuocauit addendo pro maiori interpretatione d. voluntatis, quod proximiores Guidi ſunt DD. Io. Baptiſta, & Iulius Cæſar de Columbis, D. Ludouicus Ferretus, & D. Eliſabeth de Alexij.

In hac autem ſecunda declaratione perſeuerans vſque ad extremum vitæ, illam in Codicillis poſt nouem annos exaratis, pariter pro exoneratione conſcientiæ reſeruauit, teſtificans denuo talem eſſe voluntatem Guidi ſibi commiſſam, & enixe exorans quoſcunque Iudices ad illam exequutioni demandandam poſt ipſius mortem.

Verum ſuper hac diuerſitate declarationum introducta lite coram Vicario Ciuitatis Peruſiæ emanauit ſententia ad fauorem Societatis Sanctiſſimi Anuli, & d. Benoij in prima donatione nominati, qua poſtmodum in gradu appellationis à R. P. D. Ghino Iudice ab A.C deputato reuocata, cum hæc vltima ſententia ob non proſequutam appellationem tranſitum fecerit in iudicatum, fuit in hoc S: Auditorio coram Eminentiſſimo Celſo per binas vices propoſitum dubium, an conſtaret de re iudicata, ſeu potius de cauſis reſtitutionis in integrum, quo adhuc non reſoluto, hodie coram me tandem in illius locum ſuffecto DD. quoad primam illius partem affirmatiuè, negatiuè verò quoad ſecundam.

Ratio primæ reſolutionis fuit, quia ſententia lata ſub die 9. Octobris 1660., licet interpoſita fuerit appellatio ſub die 16. eiuſdem, cui appellationi dederit Iudex terminum Iuris adhuc appellantes, non redeundo infra 30. dies pro Apoſtolis, neque cauſam committendo cenſentur appellatione renunciaſſe, † itaut ſententia tranſiuerit in iudicatum iuxta claram diſpoſitionem *textus in cap. ab eo de appell. in 6. & in Clem. quamuis eadem tit.* Scacc. *de appellat. lib. 2. qu 13. num. 24. & fuit ſæpiſſimè dictum in deciſionibus cumulatis per Add. ad deciſ.* Greg. 533 & Buratt. 556. *vtrobique num. 5.* 1

Ineuitabilis quoque † ex alio capite viſa fuit deſertio d. ſententiæ ob lapſum primi & ſecundi fatalis, dum appellantes nec citarunt infra annum, vt opus erat, ſed triduo tantum ante lapſum Biennij, intra quem, nec acta transportarunt ad tradita *in deciſ. 156. n. 1. par 2. recent. & in Romana reſciſſionis concordiæ 26. Februar. 1654. §. 5. coram bo. me. Bichio, & in Toletana decimarum de Cappella 24. Maii 1660. §. quinimo coram R. P. D. meo Beuilaqua.* 2

Alterius verò partis dubij reſolutio nitebatur validitati non minus, quam Iuſtitiæ d. ſententiæ, ex quibus † viſa fuit excludi quælibet læſio omninò ad reſtitutionem obtinendam requiſita Rota *coram bon. mem.* Merlin. *deciſ. 5. n. 1. & 2. & deciſ. 601. n. 1. par. 6. rec.* 3

Digitized by Google

Non potuit enim validitas aliunde impugnari, quam ex quo lata fuerit ſententia in petitorio non obſtante illius ſuſpenſione pluries ex parte Societatis repetita; ſed reſ-
4 ponſum fuit oppoſitionem poſſeſſorij † non impedire, quin potuerit procedi in petitorio intentato ab illis, qui non contendunt ſe poſſidere iuxtà doctrinam Bart. *in l. naturaliter, §. nihil commune n. 26. ff. de acquir. poſſeſſ.*, quem omnes ferè ſequuntur, vt teſtatur Menoch. *de retinend. poſſeſſ. rem. 3. nu. 534. & fuit dictum in deciſ. 97. num. 3. par. 2. diu. & in Sypontina penſionis 8. Iunij 1648. §. penultimo, verſ. ſuſpenſio verò Petitorij coram bon. mem. Peutingerio.*

Iuſtitia verò eiuſdem ſententiæ mandantis erectionem Canonicatus cum reſeruatione Iuriſpatronatus fauore proximiorum exindè reſultat, quod hoc idem voluit ad vnguem ipſe Teſtator, quando poſt obitum Virginiæ d. Cappellam Sanctiſſimi Anuli cum hoc præciſo ordine
5 ſubſtituit; † talis enim ſemper præſumitur mens Teſtatoris, qualis in Teſtamento, legitur expreſſa *ad text. in l. ex facto ff. de hæred. inſtit. & l. cum quæſtio, C. de legatis* Rip. *in l. hæredes mei, §. cum ita num. 31. ff. ad Trebell.* Rot. *deciſ. 324. num. 8. par. 4. tom. 2. recent.*

6 Cuius † voluntatis validum etiam probet argumentum iurata declaratio magis notam habere defuncti voluntatem, quam ipſius hæres *l. ſi quis à filio §. 1. ff. de leg. 1.* Bart. *in l. gerit num. 18. ff. de acquir. hæred. cum alijs adductis per* Mant. *de Coniect. lib. 3. tit. 1. num. 26.* Tum maximè, quia in propoſito caſu, vt ipſemet Teſtator aſſeruit, voluntas illius fuit hæredi propalata, & oretenus commiſſa.

Quæ declaratio, eo magis debet attendi, quia pro exoneratione ſuę conſcientiæ fuit in articulo mortis ab eadem
8 Virginia confirmata † non enim præſumi poteſt, quod illa tempore, quo vertebatur irreparabile diſpendium æternæ ſalutis voluerit mentiri, vt aduertit Pariſ. *conſ. 13. n. 61 lib. 1.* Surd. *conſ. 10. n. 56* Gionagn. *conſ. 54. num. 32. &* Rot *dec. 314. num. 4. par. 6. & deciſ. 9. numer 6. part. 8. recent.*

De hac denique Teſtatoris voluntate, tanquam illi ab eodem viuente communicata deponunt tres Teſtes formiter examinati, quibus accedunt alij, hoc idem affirmantes
9 audiuiſſe, ab eadem Virginia, † ex quibus intentio Teſtatoris optimè comprobatur ad tradita *per* Fulgoſ. *conſ. 4. in fin. verſ. nouiſſimè verò, & per* Rot. *in deciſ.* Cauai. 381. *num 4.*

Hinc patet ex pluribus ſuſtineri non poſſe primum donationis Inſtrumentum ſactum à Virginia ad ſauorem Societatis Sanctiſſimi Anuli, in quo poſt erectionem Cappellaniæ nominauit Ludouicum in Cappellanum cum reſeruatione nominationis pro ſucceſſiuis vacationibus ſauore ſocietatis.

Primo quia ex combinatione illius cum Teſtamento conuincitur in multis alienum eſſe, & prorſus diſcrepans ab intentione Teſtatoris, qui voluit quidem Cappellam Sanctiſſimi Anuli ſubſtituere, ſed pro Canonicatu erigendo, non autem, vt in ea erigeretur Cappellania, idque non ſemel, ſed pluries apertiſſimè ibi: *Con peſo all' infraſcritto Canonico pro tempore, & paulo poſt, la cura di tutto ciò ſarà d'vn Canoni, o da nominarſi, e preſentarſi da due delli più proſſimi in grado, e à tale effetto laſcia, che s'erega, e faccia vn Canonicato, la nominatione, o preſentatione del quale ſpetti, e debba farſi come ſopra*, & denique apertius in fine, *& morendo ab inteſtato ſucceda la Cappella per il detto Canonico*, ex qua replicata expreſſione non poteſt magis enixa
10 deſumi voluntas Teſtatoris, quam hæres variando, nec euertere, nec valuit in ſubſtantia alterare iuxta not. in proximis terminis *in Firmana primogenituræ 15. Maij 1662.*
11 *§. nec ſubſiſtit coram R. P. D. meo Veroſpio*, quinimò † hæres tenetur ad vnguem voluntatem defuncti ſequi *ad text. litteralem in l. cum ſeruus ff. de condit. & demonſtr.* & licet illi data etiam ſit libera, & abſoluta ſacultas faciendi quicquid ei liberè viſum, & placitum fuit, prædictaque diſpoſitio ordinata fuerit in caſu eius mortis ab inteſtato adhuc tamen quia exinde apparebat de enixa Teſtatoris volun-
12 tate, & intentione forma † ab eo tradita ſeruanda erat etiam in caſu teſtati, vt declarando Molin. *lib. 1. cap. 5. num. 4. pluribus comprobat* Caſtill. *contr. iur. lib. 2. cap. 16. n. 36. & fuit tentum in Romana hæreditatis 16. Ian. præteriti §. non obſtat coram Reuerendiſſ. D. meo Decano.*

13 Secundo quia mandando Teſtator, † quod Virginia hæres diſponeret in quantitate, modo, & forma, vt illi oretenus propalauerat, videtur noluiſſe, quod hoc faceret per modum donationis, & inter viuos §. diſponat *Auth. de nupt. §. vltimo inſtit. quibus ex cauſ. manum non licet* Iaſ. *conſ. 130. num. 29 lib. 4.* Gabr. *conſ. 25. num. 17. & 132. num. 4. lib. 1.* Rot. *dec. 588. num. 5. in fin par. 4. recent.*

Ideo † nec donatio, nec Cappellani nominatio irreuocabiliter facta inter viuos ſubſtinetur. Cald. *de Iur. Emphit. lib. 3. cap. 3. numer. 14.* & Virginia poteſt vſque ad mortem variare Rot. *dec. 163. num. 3. & 323 num. 2. verſ. potuit par. 5. & 326. num. 21. par. 4. tom. 2. rec.* 14

Nec repugnant † verba in fine apoſita: *grauandola in conſcienza d'eſeguire, e far dichiaratione auanti la ſua morte*, quia non important ſacultatem diſponendi inter viuos, ſed potius ob expreſſam mentionem mortis, magis oſtendunt diſpoſitionem eſſe ſaciendam per viam vltimæ voluntatis, vt obſeruat idem Caldaſ. *dicto capu. 3. numer. 21. verſ. quoniam reſpond.* 15

Quæ certiora redduntur tam ex alijs verbis, quæ ſtatim ſubſequuntur; *e morendo ab inteſtato*, quam ex eo quod † hæreditas non niſi poſt mortem Virginiæ erat reſtituenda pro effectu declarationis collato ad tempus mortis Card. Mant. *de coniect. vlt. volunt. lib. 8. tit. 5. ſub num. 20.* Rot. *deciſion. 323. numer. 2. & 3. part. 1. rec.* 16

Tertio nulla † fuit, & inualida prima declaratio, quia Virginia in eius actu explicitè non iurauit talem fuiſſe voluntatem Teſtatoris iuxta *Text. in l. Theopompus ff. de dot. prælegata* quotieſcumque † enim Teſtator dicit ſtandam eſſe dicto alicuius de eo, quod ipſe Teſtator illi dixerat, tunc quia dictum illius eſt, quodammodo Teſtimonium voluntatis defuncti magiſque iudicium deponentis debet deponere per Iuramentum vti Teſtis iuxta his formalibus verbis tradita à Bart. *in dicta l. Theopompus num. 7. quam ſequuti fuerunt* Iaſ. *in l. admonendi num. 8. & 21. verſ. ponderat etiam ff. de iur. iur.* Caſtr. *conſil. 57. numer. 2. verſ. 3. quia poſito vol. 2.* Alex. *conſ. 54. numer. 2. lib. 4.* Rota *noſtra ita diſtinguens in deciſ.* Mart. Andr. 73. *numer. 3. & 4. in Romana bonorum 4. Maij. 1646. §. illud tamen coram bon. mem. Ægnelles, & in puncto ſimilis declarationis commiſſæ hæredi in Romana legati 24 Martij 1634. §. in ſecunda verò coram Card. Veroſpio.* 17 18

Cuius aſſertionis Iuramenti defectus non ſuppletur, vel per aliud expreſſum promiſſorium, vel ex duplici Iuramento implicitè contento in obligatione Camerali, quia nullum ex his continet aſſertionem voluntatis defuncti per *d. Text. & auct.* ſuperius adductas requiſitem † Iuramentum non expreſſum eſt de futuro illud verò aſſertorium de præterito, vt benè diſtinxit Rota *deciſ. 562. num. 20. poſt* Zacch. *de oblig. Camer.* & † implicitum eſt tantum verbale, non autem corporale tactis ſcripturis, *vt dicitur in eadem deciſ. n. 22. & 23.* 19 20

Idque † etiam procedit licet declaratio fuerit conſcientiæ Virginiæ commiſſa, vt obſeruat *Adden. ad* Bart. *in d. l. Teopompus numer. 7. littera G.* Caſtr. *in l. de Pupill. §. qui opus num. 2. ff. de nou. oper. nunc. & in d. deciſ.* Mart. Andr. 53. *nu. 3. & in ad dicta Romana legati coram dicto clar. mem. Veroſpio verſ. etiam quod eiuſdem.* 21

Quarto demum qui præfata prima donatio ex Teſtibus relatis in ſummario DD. Ferretti, & litis Conſortium *nu. 3.* apparet procreata ex diuerſis ſuaſionibus, & ſuggeſtionibus Bennij extorta, vt ipſa Virginia faſſa eſt non ſolum in ſecunda declaratione, & in Codicillis, ſed etiam diuerſis perſonis, quæ de conqueſtionibus eiuſdem deponunt eodem ſummario *num. 5.* & † proinde eo minus valet, quo magis ex hac redditur inſuſiſtens ad tradita per Molin. *de Primog. lib. 2. cap. 5. num. 16. & ſeqq.* 22

Et quatenus ex Teſtibus pro ſocietate inductis aliqui ex DD. potuerint ſuſpicari quod etiam ſecunda Virginiæ declaratio præceſſerit ex importunis reclamationibus Conſanguineorum; tamen illis, vel omnis ſuſpicionis macula ſublata fuit ex veriſimilitudine, & conformi voluntate Teſtatoris elicita ex adminiculis ſuperius recenſitis, & ex quantitate redditunm magis correſpondente Canonicatui quam Cappellaniæ, nec † non ex ſolita Teſtatoris propenſione ſauore Conſanguineorum ſemper magis inclinata, quam extraneorum; vt ipſe Teſtator oſtendit damnando diſpoſitionem à ſuo fratre factam pro erectione Cappellaniæ pro extraneis, itaut inter has duas contrarias, & diſcordes declarationes à Virginia peractas putauerit poſſe explicari per egregiam doctrinam Bartol. *in leg. quem numer. ſecundo, ff. de reb. dub.* firmatis in caſu valde proximo, quod ſi † Teſtator duobus ſuæ voluntatis declarationem commiſerit, & ipſi diuerſimodè, & diſcorditer declarauerint, illius declaratio præferatur, quæ magis accedit voluntati defuncti, *vt etiam dixit ibidem* 23 24

dem

dem Caſtr. *num. 5. & cap. execut. Teſtam. lib. 3. cap. 2. num.*
34. Vel ſi vtraque etiam corruere debuiſſet exequenda eſ-
ſet voluntas defuncti in Teſtamento eiuſdem ex ſuperius
dictis ſatis aperta, ac ſi Virginia ab inteſtato abſque alia
25 declaratione deceſſiſſet, † cum idem ſit declarationem
non facere, vel eam ineptè, & nulliter facere, vt firmat
in his præciſis terminis Fontanell. *dec 527. nu. 6. verſ. hæc*
vnus vſque ad fin.

Denique tot adminiculis, & euidentibus demonſtra-
tionibus non aduerſatur vnicum obiectum, quod commiſ-
ſio oretenus data Virginiæ fruſtratoria redderetur, niſi
diuerſa foret ab erectione Canonicatus in Teſtamento
iam expreſſa, quia remouetur ſuperfluitas conſiderando,
quod talis commiſſio ſaltem operabatur, quod Teſtato-
ris proximiores ab eius hæreditate excluſi, ſpe vel metu
futuræ declarationis erga Virginiam famulam hæredem
inſtitutam non malè ſe gererent, vt ipſam ſuſpicatam
fuiſſe, deponit D. Bernardinus à Pinna formiter exami-
natus, & med. iuramen. teſtantur alij duo Ciues Peruſi-
ni, ſed potius illam proſequerentur amore, vt ponderat
in his terminis Fontanell. *deciſ. 326. num. 21.*

Inſuper ex eo apparet diuerſitas inter diſpoſitionem ex-
preſſam, & ſecretò oretenus commiſſam, quod in iſta
pro Canonicatu erigendo iniuncta fuit Virginiæ etiam
ſuppoſitio proprij Prædij illi præcedenter ab eodem Gui-
do, & Ruggerio fratre donati quod ipſa cum effectu tam
in prima donatione, quam in executionem ſecundæ decla-
rationis pro exequenda Teſtatoris voluntate ſuppoſuit.

Sed ceſſat penitus obiectum ex ipſa Iuris diſpoſitione
26 ſancientis idem † ab hæredibus eſſe faciendum, quod vel
ipſe Teſtator viuens eſſet facturus *iuxta text. ſingul. in l.*
27 *cum ſeruum ff. de condit. & demonſtr.* † vel in defectum hæ-
redum fieri expreſſit, vt in terminis firmat Caſtill. *Contr.*
Iur. lib. ſecundo capit. 26. num. 24.

Ex quibus indubitanter aſſequitur, quod certa, &
vniformiter deliberata voluntas Teſtatoris fuit erigendi
Canonicatum de Iurepatronatus duorum in gradu proxi-
miorum non autem ſimplicem Cappellaniam de Iurepa-
tronatus extraneorum.

Et ita partibus per tres vices accerrimè informantibus
fuit reſolutum &c.

R. P. D. EMERIX

Bononien. Liquidationis pretij.

Lunæ 4. Maii 1665.

ARGVMENTVM.

Ad cognoſcendum quid ex voluntate le-
gantis in legato veniat cauſa legati in-
ſpicienda eſt, vnde teſtator, qui duo
prædia ſub vno nomine reliquit, vide-
tur ambo in legatarium transferre vo-
luiſſe.

SVMMARIVM.

1 *Prædia duo quamuis ſeparata, ſed eodem nomine appel-*
lata à Teſtatore legatario relicta ſub vnico nomine, am-
bo legatario debentur.
2 *Fundus conſtituitur ex voluntate, & deſtinatione patris-*
familias.
3 *Fructus duorum prædiorum quando confunduntur, vi-*
detur effici vnum prædium.
4 *Teſtator legans prædia duo ſub vnico nomine à ſe poſ-*
ſeſſa cenſetur vtrunque voluiſſe ſub legato compre-
hendi.
5 *Voluntas Teſtatoris ſemper eſt exequenda.*
6 *Legati cauſa eſt optima interpres ad cognoſcendum quid*
veniat in legato ex voluntate legantis.
7 *Verbum,* luogo, *comprehendit omnia prædia, quæ in*
eodem loco legans poſſidet.
8 *Verbum* territorium, *comprehendit prædia habentia*
diuerſum nomen, & diſtantia inter ſe ſpatio trium
milliarium.
9 *Teſtator relinquendo prædium ſub hoc nomine,* loci *vi-*
detur voluiſſe relinquere omnia, quæ in hoc loco con-
tinentur.

10 *Dictio,* tutte, *omnia comprehendit, & nihil excludit.*
11 *Expreſſio generalis prædiorum non eſt neceſſaria, quan-*
do conſtat illa fuiſſe vnita, & eiſdem tempore, pre-
tio, & contractu adepta ita vt vno expreſſo, aliud
etiam venire valeat.
12 *Mandatum pro credito liquido eſt executioni demandan-*
dum.
13 *Fructus bona fide conſumpti non veniunt reſtituendi, &*
ſufficit etiam abeſſe malam fidem, & num. 14.

DECISIO CCXCV.

EX nouiter deductis ab Informantibus pro Comitiſſa
Camilla Zambeccaria Domini cenſuerunt reforman-
dam eſſe deciſionem editam coram me die 4. Iulij * ſupe-
rioris anni; Quia ſub legato Comitiſſæ relicto à Com.
Franciſco de Pepulia his verbis: *Item per la medeſima ragio-*
ne di legato come ſopra eſſo Teſtatore laſcia alla Signora Con-
teſſa Camilla ſua Conſorte il luogo della Dozza, preſſo li ſuoi
noti confini, quale al preſente eſſo Sig. Teſtatore tiene, e poſ-
ſiede in detto Commune con tutte le ſue adherenze, ſopraſtan-
ze, e ragioni: Viſum fuit eſſe comprehenſum alterum
Prædium nuncupatum, *della Volta*, ea potiſſimum ra-
tione, quod ceſſat in facto diuerſitas nominis vtriuſque
Prædij in d. deciſione ponderata, & apparet quod nomen,
della Volta, Prædio controuerſo attributum non eſt pro-
prium nomen ipſius Prædij, ſed viæ ibi contiguæ nuncu-
patæ, *la Volta de Balordi*, à difficili tranſitu, in quo niſi
prudenter, & accuratè aurigæ ſe gerant, currus reuo-
luunt, vt deponunt Teſtes formiter examinati, præteri-
to Summ. Comitiſſæ *nu.* 13. & teſtatur etiam tertius Peri-
tus, qui declarando ſuam relationem ſubdit, quod verè no-
men eiuſdem Prædij eſt *della Dozza*, hodierno Summ. Co-
mitiſſæ *num.* 1. & comprobatur ex Inſtrumento emptionis
vtriuſque Prædij *della Dozza*, & leguntur poſita ſub eo-
dem Communi Sancti Ægidij d. Summ. *num.* 2. Vndè
etiam † ambo Prædia quamuis ſeparata, & diſtincta, quę 1
Teſtator appellabat eodem nomine, ex mente eiuſdem
Teſtatoris veniunt ſub dicto legato *l. Seia 20. §. Tyranno,*
verſ. & ſub vna fundi appellatione haberentur, & ibi Bart.
ff. de fundo inſtruct. Alex. *conſ.* 150. *nu.* 1. *lib* 7. Cephal. *conſ.*
144. *nu.* 17. Menoch. *conſ.* 137. *n.* 22. *& ſeqq.* Mantic. *de co-*
niect. lib. 9 tit. 2. n. 12. Surd. *dec. 241. nu. 10. & 11.* Caſtill. *contr.*
cap 62. lib. 5. num. 4. & ſeqq. Non attenta materiali diſtin-
ctione Prædiorum, varietate nominum, ac diuerſitate
acquiſitionum, cùm fundus † ſemper conſtituatur ex vo- 2
luntate, & deſtinatione Patrisfamilias, *l. quod in rerum 24.*
§. quod ſi quis poſt ff. de legat. 1 l. cum fundus 100. de legat. 2. Ce-
phal. *conſ* 144 *lib.* 16. Odd. *conſ.* 21. *num.* 36. *& ſeqq. vſque ad*
52. Petr. *de fideic. qu.* 3. *num.* 522. *& ſeqq.* Galeat. *contr.* 22.
num. 3. *& ſeq. lib.* 1.

Quæ in hoc caſu ex tribus præcipuè colligitur, & primo
ex eo quod ambo prædia ſemper vnita poſſedit, & tempo-
re conditi teſtamenti ſub cultura vnius Coloni habitantis
in domo principali eorundem Prædiorum, vt deponunt
iidem Teſtes præterito Sum. *n.* 12. Addentes quod omnes
fructus vtriuſque prædij confundebantur, † vnde argui- 3
tur voluntas comprehendendi vtrumque ſub legato, iux-
tà *tex. in l. ſi Patronus 34. §. Sempronio*, ibi, *Sub cura ta-*
men eiuſdem Villici, & in l. Prædiis 89. §. Titius, verſ. &
vtriuſque poſſeſſionis confuſi redditus ff. de legat. 3. non ob-
ſtante reſponſione data in deciſione, quæ reuidetur §. nec
ex eo ſcilicèt, quod cum dicta vnio fieri potuerit gratia
commodioris culturæ non probet deſtinationem perpe-
tuam ex voluntate Teſtatoris ad hunc effectum neceſſa-
riam. Quia talis deſtinatio ſatis probatur ex depoſitioni-
bus eorum teſtium, & quatenùs etiam illa non probare-
tur, nihilominus cum Teſtator contentus fuerit præſen-
tanea vnione, vt colligitur ex verbis legati, ibi, *Quale*
al preſente tiene, e poſſiede; Et de tempore † teſtamenti 4
vtrunque Prædium vnitum poſſideret, vtique legatum
vtrumque comprehendit ex mente, & voluntate legan-
tis, † quæ ſemper attendi debet ex ſupra deductis. 5

Secundò ex cauſa legati, quæ fuit exoneratio propriæ
conſcientiæ Teſtatoris ad compenſandum debitum mobi-
lium ad eius manus peruentorum tempore ſponſalium,
vt etiam patet ex lectura legati præterito Sum. *numer.* 1.
quod propterea latius interpretari debet, cum † ad co- 6
gnoſcendum quid in legato veniat ex voluntate legantis,
optima interpres ſit cauſa legati, Cephal. *d. conſ.* 144 *num.*
20. *verſ. quod etiam, &* Rota *in Viterbien. legati 28. Martij*

1664.

Digitized by Google

1664. §. *ſecunda ex ipſo*, *&* §. *ſequenti coram Reu. P. D. Taia*.

Tertiò denique ex verbis generalibus ipſius legati vnitatem denotantis, Ibi, *Il luogo della Dozza preſſo i ſuoi no-*
7 *ti confini del detto Commune*, hoc namque † verbum, *luogo*, magis latè patet quam fundus, & propterea comprehendit omnia Prædia, quæ ipſe poſſidebat in eodem loco, ſub eodem Communi, vt de verbo minus generali quale eſt Poderium, dicit Bart. *in l. Seia*, §. *Tyramæ in fin. de fund. inſtruct.* Natta *conſ.* 446. *num.* 5. Cephal. *d. conſ.* 144. *n.* 18. Sim. de Pręt. *de interpret. vlt. volun. lib.* 4. *interpr.* 1. *dub.* 7. *num.* 78. Surd. *dec.* 241. *num.* 12. *verſ. quarto teſtator*, *& ſeqq.*
8 Et de verbo, † *Territorium*, pro comprehenſione Prædiorum habentium diuerſum nomen, & diſtantiam conſiderabili ſpatio trium milliarium, reſpondit Rota *in Meleuitana fideicommiſſi* 13. *Maii* 1652. §. *nihilominus*, *verſ. facilius coram Bichio*, accedentibus præſertim in caſu noſtro alijs verbis, ibi, *Con tutte le ſue adherenze*, *ſopraſtanze*, *e ra-*
9 *gioni*, quæ † oſtendunt mentem Teſtatoris relinquendi omnia, quæ ſub eodem vocabulo poſſidebat, Cephal. *præfato conſ.* 144 *ſub num.* 19. Gizzarell. *ad deciſ. Capit. Latr.* 37. *n.* 6. *& ſeqq* Bellon. Iun. *conſ.* 10. *n.* 7. *& ſeqq.*

Neque dicta verba referri ſolùm debent ad alias petias terræ nuncupatas, *la Lungara*, *e le due fete*, quæ adhærent & ſubiacent Prædio *della Dozza*, vt reſpondit deciſio, quæ reuidetur §. non obſtat.

10 Quia vltra quod illa dictio, † *tutte*, nihil excludit, & omnia comprehendit, Rota *deciſ.* 143. *n.* 11. *& deciſ.* 157. *par* 8. *recent.* *& in terminis* Cephal. *d. conſ.* 144. *num.* 19. *&* 22. ponderatum fuit, quod ſi dicta verba non comprehenderent etiam Prædium controuerſum, ſtarent penitus
11 otioſa, quia † pro ſola comprehenſione eorundem petiarum non erat neceſſaria expreſſio tam generalis, & vniuerſalis cum illæ vti vnitæ, & incorporatæ, ac emptæ eodem tempore vnico pretio, & eodem contractu, abſque dd. verbis ſub legato eiuſdem Prædij comprehenderentur, Mant. *de coniect. lib.* 9 *tit.* 2. *n.* 11 2. *in fine*, & benè Rota *in dicta Meleuitana fideicommiſſi* §. *fin. cor. Bichio*.

Ex quibus licet Domini putarent vtrunque Prædium ſub legato comprehendi, ideoque mandatum ab A. C. relaxatum pro medietate valoris prædij executioni demandari poſſe contra hæredes Com. Franciſci.

Nihilominus relicta pro nunc in ſuſpenſo medietate valoris Prædij *della Volta* lib. 2084. 7. cenſuerunt mandatum ſaltem eſſe exequendum pro medietate pretij alterius
12 Prædij valoris lib. 9169. pro † qua ſumma vti verè debita ſubſtineri debet ad euitandos inanes circuitus, & inutiles expenſas, Rota coram Pirou. *dec.* 170. *n.* 22. *p.* 8. *rec.*

Neque credebat fructus à Comitiſſa per plures annos perceptos ex Prædio, *della Volta* imputandos eſſe in medietate alterius Prædij, & ex hoc mandatum reddi illiquidum; Quia ſtantibus prædictis negari non poteſt, quin ſaltim Comitiſſa potuerit credere vtrunque Prædium eſſe comprehenſum ſub legato, ac proinde fuit in bona fide
13 percipiendi fructus, quæ † excuſat ab illorum perceptione poſtquam fuerunt conſumpti, Rota *in recent. deciſ.* 3 *part.*
14 7. *ferè per tot.* imò † ad hunc effectum ſufficeret malam fidem abeſſe, ad not *per DD. in l. ſed etſi leg. ff. de petit. hæredit.* *& latè per* Rotam *in Rauennaten. Caluani* 17. *Decembr* 1646. *in fin. coram Royas*, quibus non contradicunt auctoritates in deciſione contraria adductæ, quia procedunt quando conſtat, titulum à principio fuiſſe nullum.

Et ita vtraque, &c.

☞ Deciſio iſta ſub die 4. Iulij 1664. cor. R. P. D. Emerix in hac eadem cauſa emanata, eſt dec. 228. in hac eadem cauſa.

R. P. D. CARPINEO.

Nunc S. R. E. Cardinali.

Calagutitana Beneficiorum.

Lunæ 3. *Maij* 1665.

ARGVMENTVM.

An liceat appellare à mala examinatorum relatione. Omnia geſta lite pendente ſunt irrita. Inſtitutio appellatione pendente facta eſt nulla.

SVMMARIVM.

1 *Habilitas promiſi de beneficio in Calagaritana Diœceſi ex quibus arguatur.*

2 *Appellare licet à mala examinatorum relatione quando fuit iudicialiter proceſſum.*

3 *Appellatione pendente nihil eſt innouandum.*

4 *Lite pendente geſta omnia dicuntur attentata, & nullius ſunt roboris.*

5 *Inſtitutio lite pendente facta eſt attentata, & ſuſpenſa per appellationem remanet, & eſt ac ſi facta non eſſet. Et collatio beneficij quæ apud Ordinarium extabat ad Rotam defertur vigore Clement. Auditor de reſcript. & num.* 6.

7 *Clericus ad Iudices laicos recurrens pro impedienda mandati rotalis executione incapax redditur adiudicationis beneficii.*

DECISIO CCXCVI.

APPOSITO ſequeſtro ſuper duobus ſimplicibus Beneficijs in Parochialibus Eccleſijs S. Mariæ, & S. Laurentij Oppidi de Tanguas ad inſtantiam Io: Loteri, & Antonij Sans de Victoria iuxta deciſionem 16. Maij præteriti coram Reuerendiſſ. Gerundeñ hodie coram me ſubrogato, reſoluerunt Domini dd. Beneficia eſſe adiudicanda ipſis Ioanni, & Antonio, in quibus omnia concurrunt requiſita Indulti Clementini: Nam ex ſententia Ordinarij à Partibus approbata declarati fuerunt filij patrimoniales, & legitimi oppoſitores, & licèt à Synodalibus Examinatoribus fuiſſent in examine coram Ordinario reprobati, tamen ſtatim reiecta appellatione coram Reuerendiſſ. Hiſpaniarum Nuntio ſe nouo examini ſuppoſuerunt, & habiles ad Curata fuerunt renunciati cuius, approbatio rationabilis, & iuſta vltima detegitur, ſicut iniuſta præcedens reprobatio, ex quo Antonius fuerat prius approbatus ad Curata in alijs ſimilibus oppoſitionibus, illique anno præcedenti impertita fuerat licentia adminiſtrandi Sacramenta, & Parochi munus exercendi, Ioannes verò pariter eſt Sacerdos, & pluries licentiam obtinuit ab ipſomet Ordinario audiendi confeſſiones in tota Diœceſi Calaguritana, ex quibus † non leue ſurgit in vtro- 1
que argumentum præcedentis habilitatis, iuxta indubitatum Axioma in his Calaguritanis beneficijs ſæpiſſimè à Rota firmatum, & ſignanter *in Calaguritana beneficii de Ocon.* §. *quod enim aliud coram Arguelles*, *& in alia Alexand.* 8. *Martii* 1652. §. *non obſtat cor. Albergato*, *& in alia de Arnedillo* 4. *Decembris* 1663. *coram Reuerendiſſ. Epheſino*.

Nonobſtat, quod Petrus, & Martinus habeant etiam beneficiatorum præſentationem & inſtitutionem Ordinarij; quia † cum à mala relatione Examinatorum quando 2
fuit iudicialiter proceſſum licuerit appellare, & ex deductis *in deciſ.* 209. *num.* 1. Otthob. & magis in ſpecie *in Calaguritana de Arnedillo* 12. *Ianuarii* 1665 §. *de iure autem coram Reu. P. D. Emerix*, ſtatim † poſt interpoſitam appel- 3
lationem ligatæ fuerunt manus tàm Beneficiatis præſentandi, quàm Epiſcopo inſtituendi, itaut omnia † per ip- 4
ſos poſtea attentata, & irrita reputentur, *cap. non ſolum* 7. *de appellat. in* 6. & fuit dictum *in d. dec.* 209. *& in alia* 218. Otthob. *in Calaguritana beneficij* 6. *Nouembris* 1648. *cor. Peutingero*, *& in alia della Caſa della Reyna* 27. *Martij eiuſdem anni coram Reuerendiſſ. Imolen.* *& in cæteris relatis in deciſ. huius cauſæ ſuper attentatis* 16. *Maij* 1664. *coram Reuerendiſſ. Gerunden.*

Quapropter cum ex ſuperius dictis præſentatio, † & 5
Inſtitutio Petri, & Martini fuerit nulla, & attentata, quinimò per appellationem ſuſpenſa quoque remanſit eorum approbatio Domini cenſuerunt beneficia controuerſa eſſe adiudicanda eiſdem Ioanni, & Antonio approbatis, coram Reuerendiſſ. Nuntio, & habentibus cætera requiſita, etiam ſine præſentatione Beneficiatorum, † cum 6
Rota ſucceſſerit in ipſorum locum etiam in præſentando, ex diſpoſitione Clement. Auditor de reſcript. iuxtà reſolutiones in ſimilibus cauſis captas *in deciſionibus relatis in d. Calaguritana beneficij della Caſa della Reyna* 27. *Martij* 1648. *coram Reuerendiſſ. Imolen* §. *non obſtat*, *& in alia de Ocon* 1. *Iulij* 1652. § *nec ſubhaſtatio coram Reuerendiſſ. Zarato*, & vltimò materia diſcuſſa in præcitata *Calaguritana de Arnedillo* 12. *Ianuarii præteriti coram R. P. D. Emerix*. Maximè dum vltimò obſtant eiſdem Petro, &

Martino

Digitized by Google

Martino recurſus ad Iudices laicos, vt fuit etiam ſæpiùs in terminis deciſum *in d. Calaguritana beneficij 30. Aprilis. 1652. §. fin. coram Reuerendiſſ. Papien. & in alia de Bilbao 14. Ian. 1658. cor. Reuerendiſſ. Zarate.*

Quare ipſis tantum informantibus &c.

R. P. D. T A I A.

Chelmen. Decimarum.

Lunæ 4. Maij 1665.

A R G V M E N T V M.

Epiſcopus pro exigendis decimis intra confines ſuæ Diœceſis in Iure fundatam intentionem habet, & illas in aliena aliquando percipere valet. Iudex laicus etiamſi ſit Imperator ſententiare non poteſt ſuper decimis.

S V M M A R I V M.

1 *Epiſcopos Græci ritus Ruſſorum Dux Vlodimirus ad imbuendos populos Religione à Conſtantinopolitano Patriarcha accepit.*

2 *Epiſcopatus Chelmenſis Græci Ritus anno M. fundatus fuit in Ruſſia.*

3 *Epiſcopus, Parochus, & Clerus intra limites ſuæ Diœceſis, & Parochiæ pro decimis exigendis in iure fundatam intentionem habent.*

4 *Ius percipiendi decimas ab immemorabili arguitur ex pacifica poſſeſſione illas exigendi, per quam præſcriptio inducta eſt.*

5 *Epiſcopus etiam in aliena Diœceſi decimas exigere aliquando poteſt.*

6 *Liber proprius contra tertium, an probare valeat.*

7 *Iudex laicus eſt incompetens in iudicando ſuper decimis, & num. 8.*

9 *Facultas nec Imperialis non extenditur ad diſponendum de decimis.*

10 *Vnio Græcorum cum Sanctæ Rom. Eccleſ. ſequuta eſt anno 1596.*

DECISIO CCXCVII.

REVERENDISS. D Epiſcopo, & Parochis, ſiue Clero Chelmenſibus Græci Ritus vnitis S. R. E. deberi decimas controuerſas Domini dixerunt. Etenim Ruſſi imperantibus apud Græcos Baſilio, & Conſtantino fratribus poſt nongenteſimum vni octogeſimum ſalutis an-
1 num, publicè ad Chriſtianam Religionem acceſſerunt, † cùm Vlodimirus Dux eorum Magiſtros Religionis Græcos accepiſſet, & in Vrbibus Epiſcopos à Conſtantinopolitano Patriarcha ſacris initiatos collocaſſet conteſtibus, Martino Cromero *de Origin. & reb. geſt.* Polon. *lib. 3. &* Mathia Mechouia *Hiſt. Reg a. Polon. cap. 3. lib. 2.* & anno
2 milleſimo fundauit in Ruſſia † Epiſcopatum Chelmenſem ipſius Græci Ritus in Eccleſiæ antiqua Epigraphe, ſeu inſcriptione Parietis notato facto, & anno quibus antiquis creditur, *Can. 6 24. qu. 5. & ibi gloſſa Diptychis, & poſt Canoniſtas, ad cap. cum cauſam de probat. & Legiſtas ad l. 8. C. de Religioſ.* & de Ædificatione, Dotatione, Conſecratione, Patronatu, Dec. *conſ 135. num. 1. verſ. ſecundo narratur*, Lambert. *de iur. patr. toto artic. 9. & in fin. quæſt. 10. part. 2. lib. 2.* Nullo ibidem Ritu Latino, donec Vladiſlaus Iagello Rex Baſilicas Chelmenſem, atque Kiouienſem in Ruſſia inſtituit, & Epiſcopis attribuit, ex his ad Chelmenſem Ioãnem Theologum Sodalitij Dominicani extulit incerto anno, ſed ex certis, ſcilicet defunctus anno milleſimo quadringenteſimo trigeſimo quatto, cum regnaſſet annos duo de quinquaginta, iuxta *Cromerum lib. 20. & Mechou. cap. 48. lib. 4.* adeòque poſt tercentos nonaginta ſex ſaltem annos, etiamſi inſtituiſſet anno regni primo, & adhuc decimas agrorum Ruthenorum Ritus Græci Cathedrali, & Parochialibus, ſiue Clero Chelmenſibus eiuſdem Ritus Græci ſubiectorum ad eoſdem Dominum Epiſcopum, Parochos, & Clerum Chelmenſes Græci Ritus pertinere, præſumptio Iuris maior, ac melior fuit, & eſt, quin etiam Ius ipſum, & Epiſcopus, Parochi, &
3 Clerus prædicti, † petont Decimas in Diœceſi, & Parochijs ſuis poſitas fundata intentione ſua, *de Iur. Communi cap. Dudum 31. de Decimis, & ad litteram, gloſſ. de Iure Communi cap. cum contingat*, eodem Rota coram Buratt. *deciſ. 402. n. 5. cum alijs ibi annotatis.*

Et proculdubio Iuris, & facti, † eo quod ſemper fuerunt ab immemorabili tempore in pacifica poſſeſſione 4
dictarum Decimarum, vt teſtificantur Teſtes etiam de proprio facto, & accederet præſcripto Decimarum immemorabilis in aliena Parochia, *dicto cap. Cùm contingat 29. & c. ſeqq. de Decimis*, Monet. *de Decimis cap. 5. num. 107.* & ſine dubio quidem Rota coram Ludouiſ. *deciſ. 574. num. 4.* & de
† Epiſcopo, & præſumptione decimarum in aliena Diœ- 5
ceſi, eſt *cap. 1. de præſcript. in 6.*

Nec obſtiterunt pro Reuerendo Commendatario, Capitulo, & Canonicis Chelmenſibus Latini Ritus oppoſita de ipſorum Parochialitate, & ſubiectione Bonorum libri viſitationum factarum ab eorum D. Epiſcopo Chelmenſe eiuſdem Latini Ritus annis 1603. & 1604.

Quia primum ex facto puro mero ad præſentem quæſtionem nihil attinet, & Dominus Epiſcopus, Parochi, ſiuè Clerus Ritus Græci non agunt de agris, aut prædijs, aut bonis Ciuium, aut Ruſticorum Latini Ritus, nunc in Ciuitate Chelmenſi, & adiacentibus Villis illa colentium, neque de huiuſmodi agris prædijs, aut bonis, quæ Nobiles, aut Ciues, aut Oppidani, aut Ruſtici Latini Ritus commodo ſuo colunt in Chelmenſe Diœceſi, ſed de talibus agris, ſiue prædijs, ſiue bonis vbicunque in Ciuitate, & Diœceſi Chelmenſe cultis, ſiue Nobilium, ſiue Ciuium, ſiue Oppidanorum, ſiue Ruſticorum Græci Ritus, & ſiue in Regalibus, ſiue in Nobilium ditionibus.

Deinde, quidquid aliud, aliaſque fuerit, foretque adhuc incerta, ipſa librorum veritate, maximè ex certa perſona exhibente, certiſque duorum annorum 1603. &
1604. temporibus adnotatis, certè † nulla fides eſt contra 6
tertium, & multo minus inter ipſum Dominum Epiſcopum Chelmenſem Latini Ritus viſitantem, & deſcribentem, pro ſe, & ſuis contra Dominum Epiſcopum, & Parochos, ſiue Clerum Chelmenſes Græci ritus etiam abſentes, cum hi libri fiant abſque cauſæ cognitione, vt monuit poſt Piaſc. Ricc. *prax. rer quotid. for. Eccleſ. reſolut. 124. num. 2. in fin. par. 1.* & alias Sacra Congregatio reſpondit cauſas ordinarias extra viſitationem eſſe agnoſcendas, & præcepit Epiſcopo, vt in viſitatione contineret ſe intra limite notiſſimos Viſitationis, ita vt nec proceſſus conficeret, nec ſententias ferret optimo teſtes, qui pars magna fuit, *D. meo Fagnano ad cap. Dilectus de reſcript. n. 45. & 46.*

Nec oppoſitum decretum antiquum anno milleſimo quadringenteſimo trigeſimoſexto vbi Plebanus Chelmenſis lucratus dicitur decimas in omnibus agris cultis, & in domibus Chriſtianorum, vbi Rutheni degunt, obſtare viſum fuit.

Quia inſpecta pariter veritate, eademque grauiſſimis
argumentis conceſſa nulla † fuit ſanè dubitatio de inuali- 7
ditate ex Iudice laico incompetente Decimarum, *Clem. 2. & vltim. de Decimis, & ibi gloſſ. de Decimis, cum alijs apud*
Monet. *cap. 8. n. 5.* & † planè in quæſtione inter Eccleſia- 8
ſticos, & cui Decima debeatur, ad declarationem Federici de Sen. *conſil. 245. num. 3. ad verſ. ſine præiudicio*; Cum, &
nulla † ſit de ſpiritualibus, & nuncupatim de Decimis con- 9
cedendi, vel diſponendi facultas etiam Imperialis, *cap. Tua 25. de Decimis*, Peregrin. Patau. *deciſ. 843. num. 4.* Rota coram Seraphin. *deciſ. 1407. num. 3 & deciſ. 1102. nu 6.* adeò vt decretum Laicum, vel fuerit contra Dominum Epiſcopum, & Parochos, ſiue Clerum, Græci Ritus nullum, vel ſine illius contra Laicos fuerit etiam res inter alios acta vel iudicata, maximè quod has Decimas Dominus Epiſcopus, & Parochi ſiue Clerus Græci Ritus adhuc ſemper exegerunt.

Quod autem teſtes Domini Epiſcopi, & Parochum,
ſiue Cleri Ritus Græci dixerint † vnionem cum S. R. E. 10
à quadraginta annis, & propriè paulò pluribus anno 1596. ſedente ſan. mem. Clemente Octauo, & notante Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. cap. 7.* in Polonia, & Archiepiſcopatu Leopolienſi non obſtitit.

Quia hæ Decimæ nunquam pertinuerunt, aut pertinere potuerunt ad Reuerendum Commendatarium, Capitulum, & Canonicos Chelmenſes Ritus Latini vt ſupra.

Et ita vtraque, &c.

Google

R. P. D. OTTALORA

Colonien. Scholaſtriæ.

Lunæ 4. Maij 1665.

ARGVMENTVM.

Scholaſtria eo quod ſit dignitas, requirit perſonalem reſidentiam, ſicuti etiam Canonicatus qui vti incompatibilis cum Scholaſtria non poſſunt ambo obtineri ſine diſpenſatione Pontificis, quæ, ſi aliquando inſimul fuerunt poſſeſſa, ſemper interueniſſe præſumitur.

SVMMARIVM.

1 *Ordinarius poteſt prouidere Eccleſiæ, ſi videat per non prouiſionem illi imminere præiudicium.*

2 *Acceptatio Canonicatus infra menſem à die habitæ notitiæ vocationis beneficii fieri poteſt, & non acceptans tenetur probare abſentiam, vel iuſtam cauſam ignorantiæ vacationis.*

3 *Scholaſtria eſt dignitas, & requirit perſonalem reſidentiam.*

4 *Scholaſtria eſt incompatibilis cum canonicatu, qui reſidentiam pariter requirit in collegiatis, & Cathedralibus.*

5 *Diſpenſatio Apoſtolica neceſſaria eſt pro obtinendis inſimul Scholaſtria, & Canonicatu.*

6 *Beneficium primum incompatibile cum ſecundo, vacat per ipſius ſecundi conſecutionem, & num. 8. & ratio num 9.*

7 *Obſeruantia in beneficialibus, & in materia incompatibilitatis plurimum venit attendenda.*

10 *Collator duplici collatione grauari nequit.*

11 *Beneficia incompatibilia qui retinuit, cenſetur diſpenſatione Apoſtolica retinuiſſe.*

DECISIO CCXCVIII.

AD Scholaſtriam Collegiatæ Eccleſiæ Sancti Gereonis vacatam vt aſſeritur 6 Nouembris 1646. per obitum Roberti Hilberich electus fuit à Capitulo, & ſucceſſiuè vti de reſeruato à Sede Apoſtolica prouiſus Albertus Rentſigh, qui poſtea illam reſignauit in manibus Sanctiſs. ad fauorem Sixti Granmayæ. Verum quia Theodorus Holchſtein 4. Octobris 1646. impetrauerat à Sac. Cæſarea Maieſtate primarias preces directas Decano, & Capitulo dictæ Collegiatæ pro obtinendo Canonicatu, vel dignitate ſeu officiu in dicta Eccleſia vacante, earumque vigore 29 Decembris eandem Scholaſtriam acceptauerat, commiſſa mihi cauſa dubitaui, an, & cui ſit adiudicanda, & DD Sixto adiudicandam eſſe cenſuerunt.

Nam Theodorus non acceptauit Scholaſtriam infra menſem à die publicæ vacationis, vt diſponitur in indulto nec infra tempus intimauit preces Decano, & Capitulo ſed tantum 3. Martij 1648. imo conſtat dictas preces non fuiſſe expeditas niſi de anno 1647. Ideoque nullum ius ſu-
1 per illa acquiſiuit, ſed † ne detur diuturna vacatio in diſpendium Eccleſiarum, collatio remanſit in poteſtate ordinarij, vt in terminis tradit Cochier. *in Schol. ad princip. prec. ſect. 4. ſub litt. C. verſ. argumentum litt. B. verſ. intra menſem, & litt. G. verſ. duxerint acceptan. & ſenſit* Grat. *diſcept. for. cap. 479. n. 8.*

2 Et quamuis † acceptatio fieri poſſit infra menſem à die habitæ notitiæ ex verbis indulti ibi, infra menſem poſtquam ipſis vacatio innotuerit, etenim Theodorus, qui vtitur precibus tenebatur probare abſentiam, vel aliquam iuſtam cauſam ignorantiæ vacationis, vt firmat Cochier. *vbi ſupra dicta ſect. 4. littera E. verſ. intra menſem*, vel quatenus probaretur, obſtaret ei ſubſequuta acceptatio Canonicatus in eadem Eccleſia incompatibilis, cum Scholaſtria, quia ex ſtatutis eiuſdem Eccleſiæ, & ex con-
3 feſſione emiſſa in † commiſſione Rotalis officium Sholaſtici ſit dignitas, & vti talis requirat perſonalem reſidentiam ex diſpoſitione Sac. Concilij Tridentini *ſeſſ. 24. cap. 12 de reformat.* Garz. *de benef. part. 3. cap. 2. numer.* 180. Barboſ. *de offic. & pot. Epiſc. part. 3. alleg. 53. num. 107.* non
poterat † eſſe compatibile cum Canonicatu, qui pariter 4
eſt cum reſidentia præciſa, præcipue in Collegiatis, & Cathedralibus iuxta decreta dicti Sac. Concilij *d. ſeſſ. 24. cap. 12 de reform.* ſed pro amborum prætenſione neceſſaria erat 5
diſpenſatio Apoſtolica & pluries reſoluit Sac. Congregatio Concilij relata per Garz *de benef. part. 11. cap. 5. num.* 6
247. & ſeqq. alias per aſſecutionem ſecundi ſemper vacat primum, Garz. *vbi ſupra num. 88. & ſeqq.* Buratt. *deciſ. 29. num. 3. & deciſ. 473. num. 2.* idque comprobatur ex obſeruantia ſubſequta in eadem Eccleſia, in qua Canonicus admiſſus ad Scholaſtriam præcedenter dimiſit Canonicatum in manibus Capituli, ne ſub eodem tecto duos Canonicatus haberet, vt in *ſumm. Sixti num. 4.* quæ obſeruantia in beneficialibus, & in materia incompatibilitatis multum 7
venit attendenda, *gloſſ. in c. 1. de Conſuet lib. 6.* Oied. *de incompat. part. 2. cap 11. num 2. Add. ad* Greg. *deciſ. 184. & in Piſcien. Iuris conferendi 14. Ianuarii 1658. §. quod autem cor. R. P. D. meo Albergato.*

Non obſtat, quod in indulto primariarum precum detur facultas acceptandi Canonicatum, ſiue ſimul, ſiue ſucceſſiuè, ſiue ex vnius vel plurium perſona vacet, cum pro vnico computentur beneficio, quia intelligendum eſt de beneficijs compatibilibus ſtatuto, vel conſuetudine, non autem de incompatibilibus, quorum vnum vacat ipſo
Iure per aſſecutionem alterius Cochier. *vbi ſupra ſect. 3.* 8
ſub littera B. verſ. non Iuris diſpoſitioni Seraphin. *deciſ. 728. ſub num. 1. verſ. non ordinariis collatoribus*, Lotter. *de re beneſ. lib. 1 par. 6 num. 49.* & ratio eſt, quia indultum non diſ- 9
penſat in incompatibilibus, imo exigit quod ſingulæ collationes, & ſingulæ Eccleſiæ ex hoc vltra quam in vno beneficiu non grauentur, vt notat Cochier. *vbi ſupra ſect. 2. ſub littera T.* alias ſequeretur, quod Collator duplici colla- 10
tione grauaretur, *contra textum in cap. mandatum, & aduertit idem* Cochier. *vbi ſupra.*

Minus releuat atteſtatio Capituli data in *Summ. Theodori num. 5.* quod in dicta Eccleſia Canonici fuerint admiſſi ad officium Scholaſtici cum retentione Canonicatus, vſque ad obitum, quia ad hunc effectum eſſet iuſtificandum quod dicta beneficia retinuerint abſque diſpenſatio-
ne † Apoſtolica, quæ in dubio ſemper interueniſſe præſu- 11
mitur, Anchar. *conſ. 11. num. 3* Oied. *de benef. incompat. cap. 10. num. 11. & ſeqq.* vel eſſet neceſſe probare conſuetudinem Eccleſiæ obſeruatam per plures actus, aut per ſpatium ſaltem 40. annorum, ex quo eſt contra ius Oied. *dicto tract. de benef. incompat. cap. 11. num. 4. cum aliis cogeſtis per* Buratt. *deciſ. 550. num. 4. & ſeqq.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA

Turritana Canonicatus.

Lunæ 11. Maij 1665.

ARGVMENTVM.

Fumo veritatis concurrente in Beneficialibus Remiſſoriam concedendam eſſe reſoluitur.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria, maximè in Beneficialibus quando materia articulata eſt releuans, & datur fumus veritatis paſſim ſolet concedi.*

2 *Beneficii reſeruatione ceſſante ad ordinarium ratione ſui menſis collatio ſpectat.*

3 *Teſtes licet extraiudicialiter, & priuatis atteſtationibus deponant, concurrente tamen veritatis fumo remiſſoria venit concedenda.*

DECISIO CCXCIX.

IOANNES Pira, cui ſub die 28. Nouembris proximè præteriti reſolutum fuit dandum eſſe mandatum de manutenendo in poſſeſſionem controuerſi Canonicatus ab Ordinario ſibi collati ad probandam vacationem in menſe Iunij exhibitis articulis petebat remiſſoriam, quam Domini concedendam eſſe dixerunt prius obligatione de ſtando vnicæ ſententiæ prout Rota paſſim conſueuit, & in beneficialibus, quando materia articulata eſt releuans, &
datur

Digitized by Google

datur fumus veritatis, & dixit Rota coram bo. me. Cecchino *deciſ. 165. num. 5. & deciſ. 46. num. 3. Adden. ad ſan. me.* Greg. XV. *deciſ. 144. verſ. 2. reſpondetur*.

De releuantia materiæ articulatæ non videbatur hæſitandum quia cum Sauinus collitigans dictum Canonicatum à Sede Apoſtolica impetrauerit, vt reſeruatum per vacationem in menſe Iulij, & Ioannes Pinna, vt hoc obiectum declinet in articulis probare contendat illam succeſ-
2 ſiſſe de menſe Iunij. Vtique hac probatione facta † prouiſio Canonicatus non ſpectabat ad ſedem Apoſtolicam, ſed ad ipſum ordinarium, ratione d. menſis, qui ceſſantibus reſeruationibus eſt ordinarius, & ſi aus. Gonzal. *ad reg. 8. Cancell. gloſſ.* 43. *n.* 117. Rota coram Buratt. *deciſ. 242. n. 1. & in recent. dec. 468. n. finali p. 9.*

Fumus verò veritatis deducitur ex teſtibus de captura Leonardi vltimi huius Canonicatus poſſeſſoris à Piratis, deque illius obitu in Ciuitate Cirthæ in dicto menſe Iunij deponentibus, qui licèt extraiudicialiter, & priuatis atteſtationibus parte minimè citata factis id aſſerant fumum tamen præbent ad finem obtinendi remiſſoriam pro illis formiter repetendis Rota *deciſ. 11. de probat. in nou. ſan. mem.* Greg. XV. *deciſ. 163. & ibi Adden. nu. 10. & deciſ. 362. num. 4. & in rec. deciſ. 134. num. 1. par. 2. & in Bergomen. Canonicatus 27. Iunii 1653. §. nec deeſt coram bo. me. Bichio.*

Et ita fuit concluſum d. Ioanne tantum informante, Procuratore Gauini informato &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Rauennaten. Collectæ.

Lunæ 11. Maii 1665.

ARGVMENTVM.

Collecta, quando eſt imponenda valor fructuum prædiorum venit inſpiciendus, & ſi ad reparandam vim fluminis fuerit impoſita, ſi iſta vi eiuſdem non afficiantur, non debet Eccleſia illorum domina ad illius collectæ contributionem adſtringi, vt in caſu deciſionis.

SVMMARIVM.

1 *Conductor gabellam ex cauſa fructuum promulgatam tantum exhibere tenetur non alteram propter bona perſonis infixam.*

2 *In collecta propter bona perſonis infixa ratio fructuum inſpici ſolet.*

3 *Dominus fundi ſterilis ad ſolutionem oneri impoſiti non eſt cogendus eo modo quo ſi fundus eſſet fertilis.*

4 *Eccleſiaſtici ab onere auctoritate Apoſtolica impoſito non poſſunt in præiudicium Eccleſiæ ſine eiuſdem conſenſu recedere.*

5 *Solutio ſine Papæ auctoritate, miniſtrorum incuria facta non poteſt Eccleſiæ præiudicare.*

6 *Collecta impoſita ad reprimendam vim fluminis, ſi iſtud prædia certa non afficiat non eſt ſoluenda ab Eccleſia prædia non affecta poſſidente.*

8 *Obſeruantia in collecta ſoluenda plurimum venit attendenda.*

DECISIO CCC.

SENTENTIA Rotalis pro prædijs dumtaxat fructus reddentibus damnauit Abbatiam Claſſenſem ad ſolutionem Collectæ de anno 1586. auctoritate ſummi Pontificis vnanimi conſenſu Clericorum ſæcularium, ac regularium per Communitatem impoſita vt cum illius exactione, inundationi fluminum poſſet occurri, Commiſſa verò mihi cauſa ad inſtantiam communitatis contendentis Abbatiæ onus inhærere præſtandi collectam pro bonis etiam paludoſis, necnon ſterilibus ex cauſa inundationis aſſiduæ dubium ſuper ſententiæ viribus hodie propoſui, pro eiuſdem confirmatione, à Dominis reſolutum.

Dum enim in tranſactione legitur adiecta conuentio, vt collecta partim à Domino fundi, partim verò à Colono præſtanda foret ex neceſſe ſuper bonorum fructibus illa cenſetur impoſita. Nam conductor gabellam ex fructuum dumtaxat cauſa promulgatam tenetur exhibere, non autem alteram propter bona perſonis infixam iuxta *Theoricam* Bart. *communiter receptam in l. 5. par. a. C. de ann. & tribut. lib. 10.* Iaſ. *conſ. 109 num. 3. lib. 1.* Alexand. *conſ. 9. num. 4. & 5. lib. 5.* Ruin. *conſ. 77. num. 6. vol. 1.* Rolan. *conſ. 79. num. 15. lib. 4.* Peregrin. *de fideicommiſſ. art. 4. numer. 67. & ar. 50. num. 18.*

Hinc non obſtat, quod collecta ſuper qualibet tornatura terræ fuerit conſtituta; ſiquidem perſpecto onere conductoribus iniuncto ſoluendi partem illius dimidiam, ſub ea tornaturarum expreſſione prædia ſolumodo fertilia à contrahentibus cenſentur incluſa: non autem paludoſa,
aut ſterilia, quæ nequeunt locari. Præſertim † quia in 2
Collecta quoque propter bona perſonis infixa, ratio fructuum inſpici regulariter conſueuit, ne Dominus fundi
ſterilis præter omnem æquitatem ad oneris ſolutionem † 3
arctetur, *vt admonet* Vulpian. *in l. forma 4. §. illam, ff. de cenſ.* Bald. *ad l. inſtructionem 7 num. 3. C. de ſacroſ. Eccl. matr. Lauden. in tract. de fiſc. qu. 75.* Aym. *con. 195 numer. 6.* Natt. *conſ. 270. num. 6 & conſ. 4 8 num. 7 & 433. num. 4. & 5.* Socc. Iun. *conſ. 33. num. 12. lib. 3.* Menoch. *conſ. 1201. n. 47 cum ſeqq.* Pancirol. *conſ. 153. n. 13.*

Nec altera viſa fuit vigere tranſactio inita de ann. 1626. Ibi enim conductores pro parte quoque dimidia ad ſolutionem Collectæ adſtringuntur; adeoque ad inſtar primæ ea præſumitur edita, à qua vti ſummi Pontificis authori-
tate munita, abſque eiuſdem aſſenſu Eccleſiaſtici, neque 4
potuiſſent in præiudicium Eccleſiæ recedere *ad tex. in cap. cum dilecta 22. de reſcript.* Felin. *in cap. cum acceſſiſſent n. 4. ibique* Dec. *n. 3. de conſtit.* Rota coram Seraphin. *deciſ. 530. num. 1. & deciſ. 104. num. 2. in fin. par. 3. & 395. num. 8 part. 5. recent.*

Hinc pariter non vrget, quod collectam pro bonis etiam paludoſis Abbatiæ miniſtri ab anno præfato præſtiterint, præterquam enim ſolutiones in ſummario communitatis relatæ pro qualibet tornatura peractæ noſcantur, nulla mentione perhabita, vtrum illæ ſteriles extiterint, ſolutio
† præfata ſine authoritate ſummi Pontificis, ex miniſtro- 5
rum incuria ſecuta, nullum valuit Eccleſiæ præiudicium inferre ad *text. in cap. veniens 8. vbi Canoniſtæ communiter de tranſact.* Abb. *conſ. 36. num. 2 lib. 1.* Rota *deciſ. 730. num. 9. p. 3. recent.*

Hanc verò opinionem aliqui ex Dominis eo facilius in propoſito Caſu admittebant, quod ex inundatione continua, non autem ex altera cauſa prædia redacta fuere ſteri-
lia, quæ proinde † dum aggeris beneficijs non gaudent, nul- 6
la æquitas ſuadet, vt contributioni debeant ſubiacere, ex regula *text. in l. ſecundum naturam, vbi gloſſ. notat. ff. de regulis iur. l. is qui in poteſtate 15. §. vltimo, ff. de legat. præſtand.* Surd. *conſ. 130. n. 10.*

Quælibet denique occaſio dubitandi viſa fuit arceri ex publici atteſtatione miniſtri, penes quem libri annales aſſeruantur. Hic quippe atteſtatur Communitatem ſingulis annis plures Ciues reddidiſſe immunes à ſolutione collectæ pro bonis, quæ inundationis adeo euaſerunt ſubiecta, vt fructus ex his retrahi nequierint, ac obſeruantiam proinde concludit quæ plurimum in hac materia inſpici conſueuit *iuxt. tex. in l. miſſi opinatores 7. in his verbis conſuetudine ſeruata regionum, Cod. de exaction. tributorum lib. 10.* Soccin. Iun. *conſ. 49. num. 15. & 16. vol. 1.* Rolan. *conſ. 79. num. 80. & 81. vol. 3.* Natt. *conſ. 501. num. 4. & conſ. 406. nu. 6.* Burſatt. *conſ. 186 n. 11. lib. 2.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. CARPINEO.

Nunc S.R.E. Cardinali.

Sabinen. Iuris Nominandi.

ARGVMENTVM.

Ius Nominandi cenſetur perſonalis, & cum perſona expirat, ſed quando acquiſitum fuit titulo Legati ad hæredes Legatarij tranſmitti poteſt. Legatarius, vel nudus executor an quis ſit ex quo dignoſcatur. Fides licet extraiudicialis Religioſi, & notæ probitatis viri, magnam fidem meretur.

SVM-

Digitized by Google

S V M M A R I V M.

1 *Emolumentum, quod executor conſequitur in Teſtamento intuitu officij executoris, cenſetur relictum.*

2 *Emolumenti præſtatio intuitu officij executoris relicti per mortem ipſius expirat, nec ad illius hæredes tranſmitti poteſt.*

Quod declara, vt n. 3. & 4.

5 *Dictio*, ſed etiam, *eſt augumentatiua.*

6 *Ius Nominandi, quando intuitu officij executoris relictum, minimè præſumatur.*

7 *Ius eligendi acquiſitum titulo Legati ad hæredes Legatarij eſt tranſmittendum.*

8 *Facultas eligendi cenſetur perſonalis, & cum perſona expirat, & n. 14.*

9 *Teſtator qui circa Ius eligendi de aliquo confidit, non videtur de illius hærede confidere.*

10 *Ius Nominandi, & remouendi Cappellanum, toties quoties executori placuerit, denotat illud ius ad executorem proprio iure ſpectare.*

11 *Legatarius, vel nudus miniſter an quis ſcit cognoſcitur ex onere momentaneo, vel ſucceſſiuo.*

12 *Onus momentaneum executori collatum cenſetur, ſucceſſiuum verò Legatario, & n. 11.*

13 *Teſtator ex quo præſumatur voluiſſe ius nominandi ad hæredes executoris tranſmittere.*

15 *Fides extraiudicialis regulariter non probat.*

Fallit tamen ſi fides facta ſit à Religioſo Sacerdote, & notæ probitatis viro, & n. 16.

17 *Rota alias atteſtationem Religioſorum extraiudicialem, approbare conſueuit.*

18 *Fides licet extraiudicialis Religioſi, qui Teſtamentum conſcripſit, & talem eſſe voluntatem à Teſtatore reportauit magnam meretur fidem.*

19 *Fides Religioſi illius morte augetur.*

20 *Religioſus non præſumitur mori voluiſſe cum periurio.*

Amplia, vt num. 21.

D E C I S I O   C C C I.

POSTQVAM in ſuo Teſtamento Franciſcus Fauetta reliquerat Cappellæ Conſtruendæ ſcut. 3000. in tot cenſibus, vt ex fructibus illorum tres Cappellani ſubſtentarentur, iuncto onere ſingulo quoque die Sacrum in eadem Eccleſia faciendi, pro ſuffragio Animæ ſuæ, & Maiorum, vt idem Cappellani honeſtate vitæ, & morum probitate pollerent, atque eiuſmodi Teſtatoris eſſent conterranei (veluti ipſe ſummopere exoptauit) facultatem tribuit Franciſco Petruccio de Aſpera illos nominandi, ac etiam ad beneplacitum remouendi ſub his verbis, *Et à queſto fine deputa il Signor Franceſco Petrucci da Aſpra, al quale dà piena facoltà di poter nominare, e deputare i ſudetti tre Cappellani, e biſognando rimouerli, e quando non fuſſero di quel buon eſſempio, che ſi ricerca, ò per altri accidenti, lo poſſa fare à ſuo beneplacito, e non ſolo gli dà queſta facoltà ſopra la detta Cappella, ma anco lo dichiara, e nomina eſſecutore di queſta ſua volontà, e di tutte quelle coſe, che ſi contengono in queſta Scrittura.*

Deinde cum deueniſſet ad Nominationem hæredum in perſonam Philippi Angelini, & Caroli Ierzij Nepotum illis, in defectu Lineæ, & in caſu prohibitæ alienationis, ſeu quandocumque erga Lucretiam Teſtatoris Vxorem, non benè ſe gererent eamdem Cappellam ſubſtituit, & tali caſu ex toto aſſe hæreditatis mandauit creari alios Cappellanos ad proportionem fructuum ex illa percipiendorum, & iuxta diſtributionem, & iudicium eiuſdem Petrucij, cui omnia remiſit plenam ſuper hoc illi tribuens facultatem.

Verùm conſtructa poſt obitum Teſtatoris, Cappella, & Cappellanis ad illam à Petruccio nominatis, vt hoc Ius nominandi, & remouendi in ipſius quoque hæredes confirmaret, obtinuit præuia commiſſione diſputari dubium, An, & ad quem ſpectet ius nominandi, quod primo coram Eminentiſſ. Card. Celſo dilatum, hodie coram me in locum dicti Eminentiſſimi ſoffecto, fuit in fauorem Petrucci ſolum informantis, & hæredum illius reſolutum.

1 Nam quamuis omne emolumentum, quod Executor in Teſtamentum conſequitur intuitu officij Executoris cenſetur relictum ex *text. in l.neſennius 32. de excuſation.*
2 adeo, vt † finito per eius mortem, officio ceſſet etiam præſtatio emolumenti, quàm ad eius hæredes non tranſmittit, ex *gloſſ. in cap. vltim. verbo mortuo, de Teſtam.in 6.*
3 Craſſ. *de Succeſſ.in §. executores vlt.vol.qu.14.n.2.* Tamen † hoc procedit, quando conſtat. Teſtatorem ſolum officium Executoris fuiſſe contemplatum, nimirum, quia prius officij, quam perſonæ nomen expreſſerit, ſecus † verò 4
quando prius nominata perſona officij nomen demonſtrationis tantum gratia fuiſſe appoſitum, ad *text.in cap. quoniam* Abbas, *de offic.deleg.ibidemque* Anton de Butrio *num. 21. &* Henric.Boich. *num. 13. verſ.ego verò non credo*, Iaſ. *in l. more maiorum, n.65 ff.de Iuriſd.omn.Iudic.* Rot. *coram Buratt. vbi concordantes referuntur deciſ.12.nu.10.& in puncto conſimilis facultatis in dec.196 n.21.& ſeqq par.8.recent.*

In propoſito verò caſu dubitari non poteſt, quin Teſtator fuerit perſonam Franciſci, non autem executoris officium principaliter contemplatus, nedum quia non legitur vnquam ante huiuſmodi facultatem demandatam deputatus executor ſed quia poſt perfectum dictum Legatum Teſtator augumentatiuè, & tanquam ad rem diuerſam elegit eundem Petruccium in Executorem ipſius Teſtamenti, & voluntatis ad verba ſuperius recenſita; *E non ſolo gli dà facoltà ſopra la detta Cappella, mà anche lo dichiara, e nomina eſſecutore di queſta ſua volontà, e di tutte quelle coſe, che ſi contengono in queſta Scrittura*, Ponderando potiſſimum dictionem illam, ſed etiam, quæ † ſtat augumentatiuè, ad *text.in l.ſciendum 63.ff.de edilit.edicto, & in l.ſponſio 7.ff.de verb.ſignif.* Magon *dec.Florent.57.n.6.* 5

Ideò ius iſtud Nominandi, & remouendi Cappellanos 6
in gratia Petrucci à Teſtatore ſeruatum antequam ad officium executoris aſſumeretur, dici non poteſt eiuſdem intuitu officij relictum, vt diſponitur in finalibus verbis allegati, *text.in l. neſennius, ff. de excuſat.* Nec illi amplius competit electio nomine Teſtatoris, ſed proprio poſtquam titulo Legati Ius eligendi acquiſierat, quod † conſequen- 7
ter ad illius hæredes tranſire debet, ex diſpoſitione *text.in l.illud 19.ff.de opt.legata, vt optimè diſtinguit* Bart.*in l.2. §.data,n.6.verſ ſed iuxta prædicta, ff de opt. legat. & ſequuntur hanc diſtinctionem* Surd.*conſ.264.n.12.* Bero *conſ. 23.n.21.lib. 2.* Crot.*conſ.11.n 32.* Molin *de Primog.Hiſpan.lib. 2. cap.4.n. vlt.& benè in punctualibus terminis* Rota *in dec 196.n.13 & ſeqq.p.8. recent.* quæ ſecundum hanc diſtinctionem in numeris præcedentibus occurrit obiecto fieri ſolito quod † fa- 8
cultas eligendi cenſetur perſonalis, & expirat cum perſona ad *text. ad l.vnum ex familia, §. rogo, & l.ſi quis Titio, §.fin. ff. de legat.2.* & quod ille † qui circa Ius eligendi de aliquo 9
confiſus eſt, non cenſeatur de eius hærede confidiſſe, *ad not.per* Bart.*& alios Scrib.in l. ſi quis arbitratu, ff. de verb. oblig.& reſpondet etiam dictus* Molina *loco citato.*

Et in hanc ſententiam facilius Domini deuenerè, quia talem fuiſſe Teſtatoris voluntatem, licet non benè declaratam ſuadent nonnullæ coniecturæ, ex eodem contextu Teſtamenti deſumptæ. Quarum prima eſt, quod non fuit tributa facultas Petruccio ſemel tantum eligendi, ſeu deſtituendi Cappellanos, ſed toties quoties illi placuerit quod † ſanè denotat Ius illud in dubio ad eum proprio iure 10
ſpectare, vt animaduertit in ſpecie Bart.*in dicta l.2.§.data, num 7.verſ. ſed ſi committeretur de opt.leg.& ſequitur* Rota *dicta dec.196 n.18.p.8.recent.ac probat elegans text. in l.pecuniæ ſortem, ff.de alimen.& cibar.leg.* vbi Papinianus ad effectum cognoſcendi an aliquis ſit legatarius, vel nudus Miniſter conſtituit differentiam inter onus † momentaneum, 11
& ſucceſſiuum, vt primo caſu dicatur nudus Miniſter, ad *text in l.Lucius Titius, §. à te peto, ff de leg. 2.* † Altero verò 12
caſu Legatarius, quam diſtinctionem appellat ſubtiliſſimam, Cuiac. *lib.7.reſp.5. Papiniani ad dict. leg. Pecuniæ ſortem, & ex profeſſo plenius expendit, & ſequitur* Rota *in Romana Cenſus 3.Iunii 1619. coram bon. me. Andr.*

Secunda oritur coniectura, quod deficientibus lineis Philippi, & Caroli hæredum, quorum vterque tempore Teſtamenti filios ſuſceperat ſubſtituit eamdem Cappellam ad hoc, vt ex aſſe hæreditatis alij Cappellani eligerentur cui pariter negotio præpoſuit eundem Petruccium, licet veriſimiliter credere potuiſſet tempore extinctionis linearum illum non eſſe ſuperſtiturum, quod † validum certè 13
præbet argumentum Teſtatorem intellexiſſe hoc ius Nominandi in hæredes Petrucci illo prædefuncto perpetuare, ad notata in *dec. 71.n.5.p.1.diuerſ.& in dec. 174. nu. 6.coram bon. mem. Buratto.*

Tertia deſumi poteſt, ex facultate in fine Teſtamenti eidem Petruccio tributa alios in eius locum ſubſtituendi, ex qua excluditur potiſſima ratio confidentiæ perſonalis, & electionis induſtriæ ſuper qua fundata eſt concluſio, quod † eligendi facultas, non tranſeat ad hæredes, 14
& ſi inacceſſibilis, vt colligitur ex adductis ab eodem,

Molin.

Digitized by Google

Molin. *dict. cap.4. n.62. lib.2.* & *per* Oleam. *de ceſſ. iur. tit. quæſt.2.2.42.*

Quia mediante facultate ſubſtituendi credidit Teſtator
fuiſſe ab ipſo declaratam ſuam intentionem, quod Pe-
truccius poſſet alijs hoc Ius Nominandi relinquere, vt ex-
preſſe cum iuramento teſtatur Religioſus Sacerdos, qui de
ipſius ordine Teſtamentum conſcripſit.

15 Et quamuis atteſtatio hæc iurata quidem, & recognita,
ſit extraiudicialis, quæ regulariter fidem non facit, tamen
16 † attenta qualitate perſonæ Sacerdotis, & in ſtrictiſſima,
& probatiſſima Religione Capuccinorum profeſſi pluri-
mum illi eſt deferendum, ad notata per Bald. *conſ.249. n.*
17 *3. lib 1.* Gabr. *conſ. 51. nu.8. lib.2.* & alias † Rota magnife-
cit extraiudicialem atteſtationem Rectoris Societatis Ie-
ſu, in *dec.* Mantic. *325. num.1.* & *in deciſ.12. num.9. par.7.
recen.*

Maximè quod deponit de actu coram ſe geſto, dum non
ſolum à Teſtatore rogatus teſtamentum conſcripſit, ſed
illum ſuper hoc dubio nominatim interrogando, talem
18 eſſe ſuam voluntatem reportauit. Vndè † maiorem ſinè
dubio meretur fidem, vt tradit in ſpecie Angel. *in l. cum
ex filio 39. ff. de vulg* Card. Mantic. *de coniect. vlt. volunt.
lib.3. tit.1. num.33.* & *admiſſum fuit in hit præciſis terminis in
Romana annuæ præſtationis 4. Iunij 1663. coram Rea. P. D. meo
Beuilaqua.*

19 Cuius Religioſi fides, non minuitur, ſed augetur ex
eo, quod morte præuentus non potuerit ſe examini ſubij-
20 cere, quia † non præſumitur mori voluiſſe cum periurio,
ad *text. in l. eum qui decedeas, §. Codicillis, ff. de legat.2. cum
alijs ad propoſitum adductis per* Menoch. *lib.5. præſumpt.5.*
& *fuit dictum in Ciuitatis Caſtelli Cenſus 10. Decembris*
21 *1649. coram Reuer. P. D. meo Priolo.* Præſertim quia † ea-
dem atteſtatio, nedùm eſt ſuffulta veriſimilitudine, &
adminiculis, ſed innititur etiam ſimili declarationi factæ
à Lucretia eiuſdem Teſtatoris Vxore, quæ pariter Te-
ſtamento interfuit, & hanc fuiſſe eiuſdem voluntatem ab
ipſo dum viueret pluries ſignificatam t ſtata eſt coram Iu-
dice vna cum Carolo Tozzio vno ex hæredibus, qui non
ſolum in ſui præiudicium hanc veritatem agnouit, ſed
etiam conſenſit, vt ſuper hoc iure Petruccius, pro ſe, &
hæredibus à Sede Apoſtolica, vel ab Ordinario confirma-
tionem obtineret.

Ex quibus omnibus, non ſingulariter & diſtinctè, ſed
vnitim ponderatis viſum fuit Dominis rem poni in aper-
to, ità vt non dubitauerint fauore Petrucci informantis
per Contradictas reſpondere, &c.

R. P. D. T A I A.

Fanen. Cenſus.

Lunæ 18. Maij 1665.

A R G V M E N T V M.

Fundus Cenſitus pro ſolutione annui Cenſus, reputatur ſufficiens donec contrarium probetur, & non tenetur pro paruo Cenſu, ſi ipſe fructus ſoluendos excedat quamuis res magna pro paruo debito teneatur. Subhaſtatio exceſſiua corruit.

S V M M A R I V M.

1 *Notulæ per creditorem exhibitæ creditur, donec per debitorem, contrarium probetur.*
2 *Creditor notulam crediti cum iuramento, exhibere tenetur.*
3 *Notula creditoris eſt ſingulis annis exhibenda.*
4 *Teſtes contra inducentem probant.*
5 *Creditor immiſſus rationem fructuum perceptorum, & qui percipi potuerunt reddere tenetur.*
6 *Bonorum Stabilium fructus ad rationem quinque pro centenario taxari ſolent.*
7 *Venditori aſſerenti fundum, eſſe frugiferum eſt credendum.*
8 *Fundus Cenſitus pro ſolutione annui Cenſus, ſufficiens reputatur, donec contrarium probetur.*
9 *Res quamuis magna, pro paruo debito teneatur.*
10 *Fundus, cuius fructus excedant penſiones, & fructus ſoluendos, non tenetur pro paruo Cenſu.*
11 *Cenſus conſtitui debet pro legitimo, & iuſto prætio.*
12 *Decretum, & Subhaſtatio propter exceſſum corruunt, & ſufficit exceſſus etiam in minimo, & numero 13.*

D E C I S I O CCCII.

SENTENTIAM Rotalem reuocatoriam Manda-
ti A. C. 29. Nouembris 1659. cum exequutione, &
ſubhaſtatione ceſſi Prædij pro ſc.1032. fructuum Cenſus, &
omnibus inde ſecutis, confirmandam eſſe Domini reſpon-
derunt, vt potè quod creditum viſum eſt illiquidum, &
incertum non reddita ratione fructuum fundi cenſiti tam-
diu poſſeſſi à creditore à die 14. Auguſti 1642. & alicui
ex Dominis viſus eſt exceſſus in mandato adeoque nul-
lum.

Nec fructuum quantitas liquida dici poteſt, ex aſſer- 1
tione, & notula exhibita, cui ſtandum ſit, donec per debi-
torem contrarium probetur. Rota *dec.161. n.28. à verſ. quo
ad qualitatem, par.6.*

Quia creditores tenebantur exhibere hanc notulam
cum iuramento, vt notauit Scapucc. *de vtil. Saluian. inter-
dict. quæſt.11. n.2. verſ.* & *notulam,* & *ſub nu.4. lib.3.* & *ibi*
Rota *dicto loco,* & forte † exhibenda erat ſingulis annis, 3
iuxta ſalubre conſilium in praxi ex eodem Scapuc. *dicta q.
13. ſub §. initio, verſ. quare ad tollendas lites.* Marcheſ. *de
vtil. Salu. Interdict. capit.14. in fin. par.3.*

Neque Teſtes examinari pro adiuuandis probationibus
ſuffragantur; namque non ſolum non iuſtificant notulam,
ſed illam probant falſam, vel ſaltem erroneam, dum teſti-
ficantur creditores conſecutos herbam, ſolia bombicina,
fœnum, ſementa, &c. non adnotata in notula, cum † 4
Teſtes contra inducentem probent ad Ludou. Roman.
conſ.104. in fin. ex vulgat. Rota coram Buratt. *deciſ.668. n.
4.* licet in aliquibus videantur notulam adiuuare, non ta-
men teſtificantur omnes fructus, neque totum tempus
ab immiſſione anno 1642 cum incipiant ab anno 1648.
& quamuis teſtificentur per decennium, & vltra tamen
concludentiorem, & exactiorem probationem requiri di-
xerunt Domini, cum † creditores immiſſi reddere de- 5
beant rationem fructuum, nedum perceptorum, ſed &
eorum, qui percipi potuerunt ſaltem ex perſona debito-
ris. Marcheſ. *dict. qu.14. à nu.2.* Scapucc. *qu 8. nu.2. dicto lib.
3.* concurrentibus præſertim duobus grauiſſimis præſum-
ptionibus.

Altera ex pretio, & valore fundi ſcu.2285. conuento in-
ter partes, & qui dicit contrarium probare tenetur præci-
puè inhærendo præſumptioni Iuris, quod † ſtabilia reddant 6
fructus ad rationem quinque pro centenario, ſecundum
*Textum in §. quia verò leonis, verſ. ſi verò alicuius. Authen.
de non alienan. gloſſ. vnica, authen. propterea, C. de Sacro-
ſanct. Eccleſ.* Rota *deciſ.135. à numer.16 part.6.* & *deciſ.
226. num.3. à verſ. quo vero ad ſecundam partem,* & *deciſ.
355 num.8. à verſ. ad dd. autem fructus par.9.* & coram Se-
raph. *deciſ.480. num.3.* vbi de communi, redditum bono-
rum æſtimatione ad rationem quinque pro centenario, &
licet ſubijciatur ibidem, quod hoc magis eſt introductum
ad dignoſcendum pretium rerum, quam ad taxandum
redditus, quia vt proſequitur, abſurdum eſt velle taxa-
re, non ſecundum rei veritatem, ſed ſecundum opinio-
nem, & verum quidem hoc eſt fuiſſe introductum magis
ad dignoſcendum pretium rerum, quia verius eſt, vt in-
quiratur pretium rerum per fructus, qui per ſe demonſtra-
ri ſolent, quam vt inquiratur fructus per pretium, niſi
tamen vt in caſu præſenti eſſet inter ipſos contrahentes
conuentum.

Altera ex capacitate fundi, quia cum in Inſtrumento 7
Cenſus enunciauerit venditor fundum eſſe frugiferum, &
reddere tot fructus, ſtari debet huic aſſertioni, Cenc. de
cenſibus *quæſt.35. num.22.* & fundus † cenſuatus preſumi- 8
tur ſufficiens pro ſolutione annui cenſus, donec probetur
contrarium, vt de pignore eſt cenſus, *l.2. C. de pignor. in-
quit* Rota coram Buratt. *deciſ.151. n.5.* & *6.* & *deciſ.193. n.
27. part.8.* & *deciſ.29. num.4.* & *deciſ.373. num.19 par.9.* &
pariter, tàm fundus, quam pignus excedunt in valore
ſummam debiti, quod pari paſſu procedere non debet,
nam

9 nam † pro paruo debitores quamuis magna tenetur, vt loquitur *gloſ. verb. poſſeſſorem, l. quoniam 47. ff. de iur. fiſc. & ibi Bart. ſub num. 1. ad text. expreſſum, & præcipuè, l. 8. ff. de diſtract. pignor.* vbi notandum eſt ait Bart. quia eſt
10 contra opinionem Ruſticorum. At † non ita pro paruo cenſu tenetur magnus fundus, cuius fructus multum excedant penſiones, & fructus ſoluendos, ad tradita à Menoch. *conſ. 445 num 8. verſ. primo hoc, qui etiam, num. 10.* & hoc quidem expreſſim, credo ſtatuiſſe Pium Quintum
11 ſan. mem. in ſua Bulla, dum voluit † Cenſus conſtitui debere iuſto, & legitimo pretio, Honded. *conſ. 25. nu. 32 lib. 2.* Cene. de cenſibus *qu. 38. nu. 7.* Leotard. *de vſur. quæſt. 56. num 31.* Coſt. *ſubſidiar. remed. quæſt. 129. num. 13. à verſ. vnde ſit pretium* Card. de Lugo *de Iuſt. & iur. diſp. 27. num. 67. verſ. dixi tamen*, qui ex ipſo iure naturæ deducit maximè vero capacitas deducitur, quod Cenſus erat conuentus pro annuis ſcut. 120. & reductus fuit ad ſcut 97. ba. 8. non quidem ob diminutionem fundi, ſed ex Interpoſitione Amicorum. Et hæc licet creditores fruantur vſque ad 36. libras hoc eſt ſcut. 228.

Et ex hoc etiam viſus eſt clarius exceſſus Mandati, vt ſuprà, quia reductione non obſtante petiti fuerint fructus, iuxtà primæuam conuentionem, & inſuper quia in notula data apponitur ſumma ſcut. 97 ½. pro fructibus vnius anni maturi 3. Aprilis 1642 quæ iam fuerat comprehenſa in mandato ſcut 360. obtento 28. Iunij 1642. Decretum,
12 & † ſubhaſtatio, & omnia ſunt nulla, vti pro maiori ſumma, quam ſit debitum, quo caſu omnia corruunt in to-
13 tum, vt dixit Rota, & ſufficit, quod † exceſſus ſit in minimo apud Mangil. *de ſubhaſtat. quæſt. 50. ab initio, & n. 3. & 9. & qu. 51. ab initio.* Rota coram Buratt. *dec. 49 n. 12. & dec. 91. n. 2. & 3. & ibi Annot. n. 4.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. CARPINEO

Nunc S. R. Eccleſ. Cardinali.

Romana Succeſſionis.

Veneris 22. Maii 1665.

ARGVMENTVM.

Legitima quatuor filiorum eſt triens. Virtus Clauſulæ Codicillaris examinatur. Hæres ſcriptus vti per fideicommiſſum vocatus de hæredis ab inteſtato manu hæreditatem capere debet: Teſtator de bonis emphyteuſi obnoxijs, diſponere minimè valet.

SVMMARIVM.

1 *Legitima quando quatuor ſunt filij eſt triens.*
2 *Teſtamentum quoties exhibetur cauſa inteſtati ceſſare debet.*
3 *Inſtitutionis titulo relinquendum eſt filiis, alias teſtamentum corruit.*
4 *Clauſulæ Codicillaris virtus ea eſt, vt rupto per filij præteritionem teſtamento, filij, & alij ab inteſtato venientes teneantur hæredibus ſcriptis hæreditatem per fideicommiſſum reſtituere.*
Sed declara, vt nu. 5.
6 *Præteritio in filijs natis ſemper præſumitur ſcienter facta, ignoranter in poſthumis naſcituris.*
7 *Ignorantia quælibet præteritionis filiorum excluditur ob mentionem factam in teſtamento de filijs præteritis, & num. 12.*
8 Decif. 5. num. 9. part. 4. tom. 2. recent. & deciſ. 74. num. 11. part. 5. & deciſ. 10 Romana Hæreditatis de Agazarijs 21. Aprilis 1622. *quomodo intelligendæ, & num. 10. & 11.*
9 *Ignorantia negatiua oritur quando Teſtator habere filium ignorat.*
10 *Reſtitutio per fideicommiſſum ad hoc, vt virtute clauſulæ Codicillaris ſit facienda, ſufficit Teſtatorem de filiis in genere, vel implicitè cogitaſſe.*
14 *Hæres ſcriptus tanquam per fideicommiſſum vocatus debet hæreditatem capere de manu hæredis ab inteſtato.*
15 *Inſtitutione ex cauſa præteritionis vitiata clauſula Codicillaris per fideicommiſſum ſuſtinetur.*
Amplia, vt num. 16.
17 *Inſtitutio ob clauſulam Codicillarem reſoluitur in fideicommiſſum.*
18 *Clauſula omni meliori modo dat facultatem implicitam hæredi ingrediendi poſſeſſionem.*
19 *Teſtamentum quando clauſulę codicillaris vigore quomodocumque conceptę ſuſtinetur legitima tantum venit tradenda, & ratio, & num. 20.*
21 *Inueſtitura vſque ad tertium gradum conceſſa nepoti, competit immiſſio in vim,* l. final. Cod. de edict. Diu. Adrian. tollendo.
22 *Inueſtitura quod non fuerit alterata, ex quo patet.*
23 *Domus emphyteuſi obnoxia, non poteſt venire ſub generali diſpoſitione bonorum.*

DECISIO CCCIII.

EX QVATVOR filiabus, quas Iacobus Frumenſus, & Lucia Taldera Coniuges ſuſceperunt, duæ nempè Cecilia, & Hortenſia Patre adhuc viuente contraxerunt Nuptias; Aliæ vero duæ, Artimiſia ſcilicet, & Clementia, quæ remanſerant innuptæ à Lucia Matre, hæredes fuerunt inſtitutæ cum onere tradendi, & perſoluendi Sororibus, quidquid ipſis hæredibus benè videbitur, de quo acquieſcere illæ deberent, nec aliud petere, ſeu prætendere ab e us hæreditate.

Hinc Cecilia, & Hortenſia prætendentes ob illarum præteritionem Teſtamentum ruptum immiſſionem ex interdicto, quorum bonorum ab inteſtato in bonis Maternis pro quarta parte, pro qualibet obtinuerunt à Iudice primæ Inſtantiæ, à quo deuoluta Cauſa, & à ſola Hortenſia proſequuta in hoc Sacro Tribunali reſolutum hodie fuit illi immiſſionem, dumtaxat pro Legitima, quæ eſt quarta pars trientis, & in tertia parte Domus Emphyteuticæ eſſe concedendam.

Hanc enim portionem illi tamen competere viſum fuit, 1
quia dum quatuor ſint filiæ, detrahendum eſt ex aſſe hæreditatis triens, ſeu quadriuncium in ſingulas poſtea diuidẽdũ. vt diſponit nouiſſimum ius Authenticorum, in *cap. 1. de trien. & ſemiſ.* Non autem quartam deberi totius hæreditatis in prima Sententia ex ſucceſſione ab inteſtato elar-
gitam, quia quoties † exhibetur Teſtamentum ceſſare de- 2
bet cauſa inteſtati, ad *text. in l. quamdiu, ff. de acquir. hæred. & in l. quamdiu, ff. de regul. iur.* Caſtr. *in l. ſi ex fundo, n. 1. ff. de hæred. inſtit.*

Nec obiecta nullitas Teſtamenti opitulari potuit Hortenſiæ, licet illam putauerint DD. euitari non poſſe, neque ex præcepto hæredibus iniuncto, vt tradant, & perſoluant eiſdem Cèciliæ, & Hortenſiæ quidquid ſibi vide-
bitur, dum † tale relictum factum non legitur honorabili 3
titulo Inſtitutionis, ad *text. in § aliud quoque cap. Authen. vt cum de appell. cognoſ. & pluribus cumulatis, firmat* Craſſ. *in §. Teſtamentum quæſt. 35. nu. 3.* Giurb. *ad conſuetud. Meſſanæ gloſ. 4. par. 1. ſub num. 2.* Merlin. *de Legit. lib. 3. tit. 2. q. 1. n. 2. & quæſt. 2. n. 4.* Rota *dec. 568. n. 2. verſ. & filius, par. 5. recen.*

Quia exiſtimarunt Domini quodcumque præteritionis vitium, ex clauſula Codicillari Teſtamento appoſita fuiſ-
ſe penitus ſublatum. Ea † enim eſt virtus, & efficacia 4
dictæ Clauſulæ, vt rupto etiam per filij præteritionem Teſtamento ijdem filij, vel alij ab inteſtato venientes, teneantur hæredibus ſcriptis hæreditatem per fideicommiſſum reſtituere, vt reprobata, *gloſſ. final in auth. ex cauſa, C. de liber. præter.* quam dicit fuiſſe nouam additionem Iacobi de Beluiſo tenet ſecundum ſenſum, *gloſ. antiq. &* Cyn. Bart. *in l. 1. num. 9. ff. de iur. Codicill. cuius opinionem ſecuti ſunt* Bald. *conſ. 391. numer. 4. lib. 3. & omnes Moderni, quos plena manu congerit,* Clar. *in §. teſtamentum, quæſt. 46. numer. 1. verſ. tenenda eſt ergo; quibus addi poſſunt* Turrert. *de clauſ. codicil. quæſt. 54. effect. 3. per tot.* Fuſar. *de ſubſtit. quæſt. 569 per tot.* Modern. Aueniooen. *quæſt. ciuil. cap 93. numer. 7. & amplexa fuit* Rota *in deciſ.* Merlin. 294. *num. 25. & ſeqq. & in deciſion. 568. numer. 3. part.*

Digitized by Google

part.1. & deciſion.32. & 96. vtrobique numer.3. par.8. re-
cent.

5 Et quamuis hæc clauſula operetur dictum effectum in
caſu dumtaxat præteritionis ſcienter, non autem ignoran-
ter factæ, iuxta doctrinam Bartol. in l.1. n.10. verſ. hoc puto
verum, ff. de iur. codicill. quam ſecuta fuit Rota in deciſio-
nibus editis in Cauſa Romana de Mareſcottis, coram clar.me.
Cardinali Sacrato, quæ ſunt inter recent. 5. n.4. & 23. n.14.
par.4. tom.2. & 405. num 23. & 34. part.9. & in Romana fi-
deicommiſſi de Mattheis, quæ eſt deciſ.74. num.11. par.5. &
in Romana Hæreditatis de Agazarris 11. Aprilis 1622. co-
ram bo. me. Remboldo confirmata ſub die 12. Decembris 1664.
coram bon. me. Peutingerio. Nihilominus huiuſmodi di-
ſtinctio non applicatur, quia non conſtat, quod Lucia
Teſtatrix, Ceciliam, & Hortenſiam filias ignoranter præ-
terierit, quinimò contrarium conijcitur, non ſolum,
6 quia † præteritio in filijs natis, ſemper præſumitur ſcien-
ter facta, ignoranter verò in Poſthumis naſcituris, vt la-
7 tiſſimè probat idem Clar. in §. teſtamento, quæſt 46. nu.2. &
Sanleger. dicto cap.93. n.2. verſ. nam quod attinet, vſque ad
n.10. & firmauit Rota in eadem Cauſa Romana de Mareſcot-
tis 18. Maij 1646. §. neque eſſet, verſ. cum hac tamen differen-
tia, coram Reuerendiſſ. Imolen. Verum etiam † quia quæ-
libet excluditur ignorantia ob mentionem expreſſam fa-
ctam in Teſtamento de filiabus præteritis, ex adductis per
Mart. de clauſ. clauſ.11. n.29. part.3.

Nec applicari poſſunt adductæ deciſiones, licet in illis
facta etiam fuerit mentio de filijs præteritis, quia in ca-
ſu illarum concurrebat alia ignorantia præteritionis, dum
in Cauſa de Mareſcottis inſtitutus fuerat Marcus Anto-
nius à Patre, in bonis, quæ compertum fuit, non ad
Teſtatorem, ſed ad ipſum filium inſtitutum, illiuſque
filios ſpectare; ibi enim Teſtator, licet ſciuerit filium
adeſſe ignorauit tamen illum præterire, dum inſtituit in
8 bonis, quæ non erant propria. Vndè † Rota deciſ.5. nu.9.
part.4. tom.2. recent. infert ad ignorantiam poſitiuam, &
9 maioris efficaciæ, quam ſit illa negatiua, quæ † oritur
10 quando Teſtator ignorat filium habere, & idem † tendit
11 deciſio in Romana Fideicommiſſi de Mattheis: In † illis
verò Romana Fideicommiſſi de Agazaris Mater, puta-
uerat obligationem ad ſui fauorem contractam per filiam
ſubſtineri, illam titulo Inſtitutionis à dicta obligatione li-
berando, quam poſtmodum compertum fuit eſſe nullam;
Secus autem in caſu noſtro, vbi Mater ſciens filias habe-
re illas conſultò præterijt, volens quod acquieſcere debe-
rent, nec aliquid petere à ſua hæreditate, quam integram
forſan intendebat deuenire ad alias innuptas, vt in nuben-
12 do meliorem conditionem inuenirent. ex † quo non ſo-
lum excluditur ignorantia, ſed arguitur in Teſtatrice per-
fecta, & deliberata voluntas, non inſtituendi dictas fi-
13 lias, & tamen † ad hoc, vt virtute dictæ clauſulæ Codi-
cillaris ſit facien. reſtitutio per fideicommiſſum, ſatis
eſt Teſtatricem de filijs in genere, vel implicitè cogitaſſe,
vt in fortiori caſu Poſthumorum, diſponit Text in l. qui
iure, ff. de teſtam. milit & conſuluerunt Caſtr. conſ.200. nu.
3. verſ. limitat ipſe lib.1 Soccin. Sen conſ.92. nu.10. volum.
4. Marian. Soccin. in conſ.128. n.72. vol.1. Dec. conſ.490. n.
6. poſt med. verſ. ſed hic ſolum, & latè comprobat pluribus
relatis Rolan. à Valle, conſ.7. per tot. & ſignanter n.25. lib.
4. Honded. conſ.74. à n.23. vſque ad 31. Pariſ conſ.60. nu.14.
& 23. lib.2. cum alijs adductis per Menoch. lib.4. præſumpt.
32. nu 8. & fuit dictum in Bonon. de Beroaldis 10. Decembris
1600 coram bo me. Litta.

Præterea non obſtat, quod admiſſa etiam clauſula co-
dicillari immiſſio in quarta parte hæreditatia denegari non
14 poſſit Hortenſiæ hæredi ab inteſtato, de † cuius manu
hæres ſcriptus tamquam per fideicommiſſum vocatus
debet capere hæreditatem, vt firmauit in terminis Rota
deciſ.526. num.3. part.1. recent. Nam vltra quod non de-
ſunt auctores contrarium affirmantes in proprio caſu,
15 † quando vitiata ex cauſa præteritionis inſtitutione vir-
tus clauſulæ codicillaris ſubſtinetur per fideicommiſſum,
vt in ſpecie tenet Curt Iun. in l. fin. nu.47. C. de edict. Diu.
Adr tollen. & conſuluit Bero conſ.16. num.32. & ſeqq. lib.2.
Peregr. de fideicomm art.47. n.53. in fine, & Ciriac. controu.
16 263. num.28. & ſeq. Maximè † quando prout in caſu no-
ſtro hæres ſcriptus poſſidet, & tamquam ſuccedens ab in-
teſtato habet parem titulum, vt voluit bon. memor. Argil.
de Legit. contradict. quæſt 11. nu.2. & in tractat. de acquir.
poſſeſſ quæſt 6. num.144. Hoc indubitanter locum non ha-
17 bet quando clauſulæ codicillaris, ob quam inſtitutio † re-
ſoluitur in fideicommiſſum immediatè adiecta fuit clauſu-
la omni meliori modo, quæ † implicitam tribuit hæredi 18
facultatem ingrediendi poſſeſſionem, vt tradit Curt. Iun.
in dicta l. final. nu.49. C. de edict. Diu. Adr. tollen. & probat
Peregr. de fideicomm. loco citato n.34. & Fuſar. de ſubſtitut.
qu 605. n.44. fuit tentum in dec.443. nu.6. & 445 nu.5. coram
Royas.

Parum etiam obſtante prætenſione detractionum, quia 19
vbi teſtamentum vigore clauſulæ Codicillaris ſiue conce-
ptæ per verba præſentis temporis, ſiue futuri ſubſtinetur
ſola legitima, non autem Trebellianica venit tradenda
ea ratione, quod † reſtitutio vigore dictæ clauſulæ non 20
pendet à conditione, ſed eſt pura, & verificatur in conti-
nenti, vt conſuluit Bald. conſ.36. n.4. verſ. ſed tamen dico,
lib.3. Alex. conſ.26. n.7. lib.1. & 142. nu.14. & 151. lib.2. Gabr.
conſ.109. n.6. Bero conſ.10. n.9. & ſeq. & conſ.12. nu 8. lib.2.
Craſſ. in §. Trebellianica, n.4. in fine. Rota dec.986. n.4. part.
2. recen.

Reſpectu verò Domus Emphiteuticæ Domini Immiſ-
ſionem in tertia parte decreuerunt Hortenſiæ, quia cum
in illa † fuerit inueſtitus ab Eccleſia Diuæ Mariæ de Ani- 21
ma, Stephanus Talderus Auus Maternus, pro ſe, filijs,
& nepotibus, dictæ Hortenſiæ, tamquam nepoti, vna
cum alijs duabus Sororibus (attento alterius obitu) in
Inſtrumento Inueſtituræ comprehenſis competit immiſſio
ad inſtar, l. fin. C. de edict Diu. Adr. tollen. vt ſæpius re-
ſpondit Rota, & ſignanter in dec.385. nu.21. par.5. 242. n.3.
part.7. recen. in Farſen. Bonorum 9. Decembris 1644 §. præte-
rea, coram Eminentiſſ. Cardin. Corrado, in Romana Emphy-
teuſis 18. Februar. 1656. §. & eſſe dandum, coram R.P.D meo
Priolo, in Forolivien. ſeu Nullius Caſtrorum 14. Martii 1657.
§.1. coram R.P.D. meo Albergato, & in Bonon Bonorum 25.
Iunij 1663. coram R.P. D meo Emerix.

Nec refert quod dictus Stephanus primus acquirens ceſ-
ſerit hanc domum Luciæ filiæ, quia non exindè præiudi-
catum fuit Nepotibus comprehenſis in prima Inueſtitura,
nam ſolum ex dicta ceſſione fuit Lucia filia ſuppoſita, &
ſubrogata in locum Patris in prima generatione, quæ
deinde ſuccedere debuerat pro ſecunda, reſeruando ter-
tiam generationem pro deſcendentibus ab ea, ex † quo 22
patet, quod in nihilo fuerit alterata Inueſtitura; Vn-
de neceſſe non eſt aſſumere quæſtionem, An Stephanus
acqui erit necnè ex cauſa oneroſa, & potuerit præiu-
dicare vocatis, dum ex ipſa ceſſione facta inter compræ-
henſos dignoſcitur hoc facere noluiſſe, vt fuit Animad-
uerſum in Bononien fideicommiſſi de Palſionibus 9. Mar-
tii 1642. coram Reuerendiſſimo Imolen. et in Ariminen. bo-
norum 18. Ianij 1660. §. quia illæ et 21. Aprilis 1661. §. pari-
gue modo coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.

Et quælibet viſa fuit ceſſare difficultas, ex quo † ſub 23
generali diſpoſitione Luciæ hæc domus tamquam emphy-
teutica ex pacto, & prouidentia venire non potuit ex la-
tè deductis per Add. ad Gregor deciſ.271. num.27. quod &
ipſa obſeruantia comprobauit dum Artimiſia altera ex
hæredibus ſcriptis renouationem petijt cum expreſſione,
quod poſt obitum Luciæ ad illam ſucceſſerint tam ipſa,
quam aliæ tres Sorores.

Ex quibus ita vtraque parte informante reſponſum
fuit, &c.

REVERENDISS. P. D. CERRO DECANO.

Nunc S. R. Eccleſ. Cardinali.

Leodien. Canonicatus.

Veneris 22. Maii 1665.

ARGVMENTVM.

In concurſu duarum prouiſionum ſub eadem
dicta illa Papæ ſemper præfertur. Pro-
batio quæ conſiſtit in tempore ſi de illo teſtes
præciſè non deponant, nullius eſt robo- 1
ris.

SVM-

S V M M A R I V M.

1 *Papæ prouiſio ſub eadem data expedita in concurſu alterius prouiſionis eſt præferenda.*

2 *Beneficij prior poſſeſſio, eiuſdem prouiſionem anteriorem arguit.*

3 *Actor intentionem ſuam, in qua ſe fundat concludenter probare tenetur.*

4 *Teſtes deponentes de auditu, nec exprimentes à quibus audiuerint nullum probationis gradum conſtituunt.*

5 *Teſtes inter ſe contrarij, & contradicendo ſe ad inuicem collidentes non ſunt attendendi.*

6 *Probatio quæ conſiſtit in tempore, niſi fiat per teſtes de illo præciſè deponentes non attenditur.*

7 *Ordinarius prouidens de beneficio motu proprio non ad ſupplicationem cenſetur certam ſcientiam præcedentis vocationis per obitum habuiſſe.*

8 *Præſumptio occultationis obitus ex quibus oriatur.*

D E C I S I O CCCIV.

RESPONSVM fuit pro confirmatione ſententiæ rotalis adiudicantis Canonicatum controuerſum Ægidio Amando Paſquot. Quia concurrunt omnia requiſita ad illius validitatem, & Iuſtitia deſumitur ex deciſione R. P. D. Bourlemont 7. Iunij 1662 Quamuis enim ſint duæ prouiſiones factæ eadem die 30. Auguſti 1657. de Canonicatu controuerſo, altera Papæ ad fauorem Ioannis Gennea, altera verò Ordinarij in perſona D. Ægidij
1 Amandi, † & proindè in concurſu iſtarum prouiſionum ſub eadem data Papæ videatur præferenda, *per text. in cap. ſi à Sede Apoſtolica, de præbend. in 6.* nihilominus attenta poſſeſſione eiuſdem Ægidij licèt prouiſi ab Ordinario, non habet locum diſpoſitio *dicti cap. ſi à Sede*, cum vi-
2 gore d. † poſſeſſionis eius prouiſio cenſeatur anterior, ac oriatur præſumptio etiam pro gratiæ iam executæ iuſtificatione ex allegatis in d. deciſiones, §. quamuis.

Præſertim quia Ioannes, qui à Sede Apoſtolica impetrauit Canonicatum, de quo agitur vt vacantem ob reſignationem Matthiæ Patrui, non iuſtificauit ſuam gratiam circa validitatem reſignationis, quod ſcilicèt de tempore quo illa fuit admiſſa nempè 30. Auguſti 1657. reſi-
3 gnans adhuc viueret prout † plenè & concludenter probare tenetur tanquam fundamentum ſuæ intentionis cum veniat ad excluden. prouiſum ab Ordinario rerum & poſſeſſorem, Buratt. *dec.437. n.1. et 2.*

Quæ quidem iuſtificatio deſumi non valet ex decem teſtibus nuper examinatis, nam omnes præter quintum, & ſextum, vel ingenuè fatentur ſe neſcire diem & horam mortis reſignantis, & ex pluribus deteguntur non informati, vel tantum deponunt de auditu non exprimendo, à quibus audiuerint, vt patet ex eorum
4 lectura *Summario informationis nu.8. cum pluribus ſeqq.* † & propterea nullum gradum probationis conſtituunt Anchat. *in cap. licet cauſam, n.14 de probat.* Rot. *dec.348. n.1. lib.2.*

Quintus, verò, & ſextus præter quod ſunt viles mulierculæ in pluribus autem ſubſtantialibus inter ſe diſcordant. Nam quintus deponit, quod dictus Matthias non ſtetit in agonia, ſed ſtatim obijt, & ipſe ſolus fuit præſens morti *Summario num.14.* Sextus verò teſtatur Matthiam ſtetiſſe in agonia, & ipſum quoque fuiſſe præſentem cum Eliſabetha conteſte, quando ille expirauit *Summario num. 15.* Inſuper variauit in tempore; quia tertius *in Summario numer.12.* dicit, quod dictus q. Matthias mortuus fuit vltima Auguſti anni 1657. pridiè Sancti Ægidij, quæ erat die 5. Veneris inter primam & ſecundam horam ſequentis diei.

Et ſextus *in Summario num.13.* q. Matthiam obijſſe quadam die Veneris hora ſecunda de mane. Et propterà ex huiuſmodi depoſitionibus nulla poteſt deduci iuſtificatio ſufficiens ad effectum, de quo agitur, non ſolum quia
5 vti teſtes ſunt contrarij vnius alteri contradicendo ſe ad inuicem colliduntur Bald *in l.1. C. de teſtib.* Vermigliol. *con. 70. num.8. cum alijs per* Farinac. *de teſtib. quæſt.65. num.2. et*
6 *3.* ſed etiam quia, † cum tota vis huius probationis conſiſtat in tempore, teſtium depoſitiones, niſi de illo præciſè & determinate concludant, non debent attendi Bart. *in l. matrem n.3. C. de probat.* Purpurat. *conſ.498. n.2.* Mant. *dec. 93. n.3.*

Prædictis accedit, quod depoſitio dd. teſtium redditur inuerisſimilis ex pluribus ponderatis in d. deciſiones R. P. D. Bourlemont, ex quibus patet, Matthiam deceſſiſſe ante diem reſignationis, nam vltra teſtes deponentes de publica voce & fama quod obijt die 29. Auguſti *Summario num.22.* id comprobatur ex collatione facta per Ordinarium de Canonicatu controuerſo ſub die 30. Auguſti, qui † cum prouiderit motu proprio non ad ſupplicatio- 7
nem partis, cenſetur habuiſſe certam ſcientiam præcedentis vacationis per obitum Rot. *deciſ.305. num.9. par.4. tom.2. recent.* ac etiam ex eo, quod poſt d. diem 19. Auguſti, neque Medicus, neque Chirurgus, neque Confeſſor fuerunt amplius admiſſi, Imò cum ſub dicta die acceſſiſſet Canonicus de Ordine Capituli, vt Matthiam infirmum inuiſeret, neque ipſe fuit admiſſus, ſed à fratre & nepotibus fuit inurbanè eiectus, cumque eidem Infirmo, neque Sacramenta Eccleſiæ fuerint adminiſtrata, † ex his 8
omnibus vrget præſumptio obitus occultationis, vt in his terminis per Mandoſ. tradit Pariſ. *de reſignat. lib.2. quæſt.3. num.17.*

Et ita altera tantum, &c.

R. P. D. E M E R I X.

Reatina Fideicommiſſi.

Veneris 29. Maii 1665.

A R G V M E N T V M.

Subſtitutio vulgaris anomala quid operetur. Subintratio vlterior quam in portione patrui non datur in linea collaterali. Voluntas teſtatoris eſt omninò exequenda. Interpretatio quælibet pro euitanda contrarietate eſt facienda.

S V M M A R I V M.

1 *Res iudicata per interpoſitam intra decendium appellationem excluditur.*

2 *Sententiæ validitas ex reuolutione proceſſus iuſtificatur.*

3 *Sententia iuxta tenorem teſtamenti lata iniuſtitiæ labe dici non poteſt infecta.*

4 *Gradus tertius ab inteſtato quartum excludit.*

5 *Subſtitutio vulgaris anomala operatur, vt pronepos ſubintrando in locum patris ex propria perſona poſſit ſuccedere, & capere à grauato id quod deberetur patri ſi viueret.*

6 *Teſtator quando voluit ſubſtitutionem regulare ad formam ſucceſſionis ab inteſtato proximitas grauati non grauantis reſpicitur.*

7 *Voluntas teſtatoris tanquam lex eſt obſeruanda.*

8 *in Linea collaterali ſubintratio vlterior quam in portione patrui non datur.*

9 *Teſtator quod voluerit eius deſcendentes ſuccedere iure propriæ vocationis, non iure repræſentationis ex quo eliciatur.*

Et declara, vt num 10.

11 *Interpretatio qualibet pro euitanda contrarietate eſt facienda.*

DECISIO CCCV.

PRÆTENDENTIBVS Eminentiſſimo D. Cardinali, & fratribus de Vecchiarellijs tranſitum feciſſe in iudicatum ſententiam Rotalem, qua ijſdem vti Nepotibus Pompeij vltimo grauati adiudicata fuit ſucceſſio in bonis fideicommiſſarijs Bartholomæi, & Vincentij eorum Aui, & Proaui reſpectiuè, excluſis Bartholomæo, & fratribus dicti Pompeij pronepotibus; datum fuit Dubium, An conſtet de re iudicata, vel potius ſententia Rotalis eſſet confirmanda, vel infirmanda, quo hodie per me propoſito, Domini non adhærentes rei iudicatæ,

quæ

Digitized by Google

1 quæ † videbatur ſatis excluſa per appellationem interpoſi-
tam intrà decendium, & citationem expeditam intra an-
num ad dicendam contra Commiſſionem, ac alia oppoſi-
ta ab Informantibus pro Bartholomæo, & fratribus.

Cenſuerunt ſententiam eſſe confirmandam, ſtante il-
2 lius validitate; quæ reſultat ex actis iuxta magiſtralem
deciſ. Caputaq. & Iuſtitia, quæ deſumitur ex tenore Te-
ſtamenti Bartholomæi ſenioris, cui in omnibus, & per
3 omnia ſe conformauit Vincentius in eius diſpoſitione. Bar-
tholomæus enim vocauit filios, liberos, & deſcendentes
in infinitum ſub duplici expreſſa declaratione, *nempè, quod
liberi, & deſcendentes admittantur eo modo, quo ſuccede-
rent ab inteſtato, & quod ſemper attendatur proximitas
grauati, non autem ipſius teſtatoris*; Et propterea cum de-
ceſſerit Pompeius filius Vincentii, & reſpectiuè nepos
Bartholomæi abſque filiis, in eius portione ſuccedere de-
bent DD. Cardinalis, & fratres illius nepotes in tertio
gradu, excluſis DD. Bartholomæo iuniore, & fratribus
4 pronepotibus in quarto gradu; nam † ſicut ab inteſtato
tertius gradus excludit quartum ſecundum legalem diſpo-
ſitionem, ità etiam ſecundum hanc teſtamentariam diſ-
poſitionem, quæ reſtricta fuit ad normam ſucceſſionis ab
inteſtato. Peregr. *conſ. 108. nu. 6. in fin. & ſeq. libr. 3. & de
fideicomm. art. 21. num. 5.* Fuſar. *de ſubſtit. quæſt. 485. num.
1. in fin. & numer. 50. pariter in fin.* Rot. *deciſ. 75. numer. 2.
p. 1. diuerſ.*

Non obſtat repetitum obiectum, quod filii, ac deſcen-
dentes ſubſtituti fuerint per vulgarem anomalam, quæ
5 operatur, † vt pronepotes ſubintrando in locum Patris
prædefuncti ex eorum propria perſona ſuccedere poſſint,
ac capere immediatè à grauato totum id, quod deberetur
Patri, ſi viueret, & per conſequens, quod Bartholomæus,
& fratres remotiores reputari non valeant iuxta doctri-
nam Bart. *in l. quandiu, ff. de acquir. hæred. cum aliis cumu-
latis per* Rot. poſt Merlin. *de legit. deciſ. 96. nu. 3. cum ſeqq.
quæ eſt repetita deciſ. 198. par. 4. rec. tom. 2.*

Etenim admiſſa etiam pro vera huiuſmodi doctrina,
quam paſſim amplexa eſt Rota, licèt non deſint, qui con-
trarium ſenſerint, Domini dixerunt, illam in propoſito
non applicari, non ſolum, quia prætenſa ſubintratio in
locum Patris ad effectum ſuccedendi in portione Pompeii
6 propatrui, prohibita fuit per Teſtatorem, † dùm ſubſti-
tutionem regulare voluit ad formam ſucceſſionis ab inte-
ſtato, & à proximitate grauati, non autem grauantis, ad
tradita per Bellon. Iuo. *conſ. 61. nu. 8. cum pluribus aliis ad-
ductis in dec. huius cauſæ 12. Iunii 1656. cor. R.P.D. meo Ve-
roſpio in princ. verſ. cum maximè.*

Verùm etiam, quia ipſemet Teſtator huic caſui ex-
preſsè prouidit, prudenter declarando, quibus in caſibus
filii ſubintrare debeant in locum Patris, ibi, *Declarauit,
quod quando vocauit liberos, & deſcendentes, non omnes
ſimul, & collectiuè vocat, ſed ordine ſucceſſiuo, & eo mo-
do, quo ſuccederent ab inteſtato, ità tamen quod filius, ſeù
filii intrent in locum Patris, reſpectu Aſcendentis, & Pa-
trui, & ſuccedant in ſtirpes, & non in capita.* Quapro-
pter cum ex Teſtamento reſultet expreſſa mens Teſtato-
ris, qui ſe reſtrinxit ad portiones tantum Aſcendentis, &
Patrui, illam prætermiſſis quæſtionibus à DD. in hac ma-
7 teria excitatis, † tanquam legem ſequi debemus *l. in con-
ditionibus, ff. de condit. & demonſtr. l. cum quæſtio in fin. C.
de legat. §. diſponat in authen. de nuptiis*, latè Mantic. *de
coniect. vltim. volunt. lib. 3. tit. 3.* & Rota *in Piſauren. Maio-
ratus 21. Maii 1663. coram me.* Ponderando maximè quod
idem Teſtator in caſum ſubingreſſus filii in locum Patris
ad effectum dumtaxat ſuccedendi in portionibus Aſcen-
dentis, & Patrui, ſe doctè conformauit cum Iuris com-
8 munis † diſpoſitione, ſecundum quam in linea collaterali
vlterior ſubintratio non datur, *§. ſi igitur defunctus il 2. in
finalibus verbis verſ. nulli alii. Auth. de hæred. ab inteſtato
venien.* Mart. *de ſucceſſ. par. 1. qu. 23. art. 1. num. 9.* Alex.
conſ. 44. nu. 19. lib. 5. Peregr. *art. 21. nu. 7. & ſeqq.* Caſt. *de
port. rat. qu. 169. nu. 3. cum aliis adductis in dec. huius cauſæ
cor. R.P.D. meo Veroſpio, §. cum enim & ſeqq.*

Nec vlla vis fieri poteſt in dicta clauſula in ſtirpes, &
non in capita in eadem particula Teſtamenti appoſita, ex
qua Informantes pro DD. Bartholomæo, & fratribus in-
9 ferebant Teſtatorem voluiſſe, † quod eius deſcendentes
ſuccederent iure propriè vocationis, non autem iure repræ-
ſentationis ex Rot *in rec. dict. dec. 198. nu. 30. & 31. par. 4.
tom. 2. & in Senogallien. fideic. 19. Aprilis 1627. cor. clo. me.
Cord. Virili.*

Quia † huiuſmodi concluſio locum ſibi vindicare poſſet, 10
ſi fideicommiſſum peterent æquè proximi, & exiſtentes
in eodem gradu, in quibus terminis procedunt dictæ au-
ctoritates cum aliis ab iiſdem Informantibus deductis, vt
benè declarant Fuſar. *de ſubſtit. qu. 485. num. 30. ad med.* &
plenè Robles *de repræſent. lib. 3. ca. 8. num. 6. & ſeqq.* ſecùs
autem, quando, prout hic, fideicommiſſum petitur à re-
motioribus, quos Teſtator in concurſu cum proximiori-
bus excluſit, ex quo voluit ſeruare ordinem ſucceſſionis
ab inteſtato, tunc enim per dictam clauſulam non cenſe-
tur receſſiſſe à priore diſpoſitione, ſed illam adieciſſe ad ef-
fectum, ne caderet difficultas. An exiſtentibus pluribus
nepotibus ex filio præmortuo, & vno tantum ex altero fi-
lio, vel pluribus pronepotibus ex nepote, & vno tantum
ex alio, ſeu aliis, ſucceſſio inter ipſos deferatur in ſtirpes,
vel in capita. Quæ † interpretatio fortiùs ſumi debet in 11
præſenti, ad euitandam contrarietatem, ſeù correctio-
nem, quæ incontinenti in eodem Teſtamento non eſt ad-
mittenda *arg. text. in l. non ad ea verſ. quod ſi purè, & ibi DD.
ff. de condit. & demonſtr.* Rota *deciſ. 207. nu. 6. 7. & 8. tom.
2. par. 4. recent. & in Bonon. legitimæ 18. Martii 1661. § nec
contrarium coram me.*

Et ita vtraque &c.

REVERENDISS. D. CERRO DECANO.

Nunc S. R. E. Cardinali.

Ariminen. Caſtrorum.

Veneris 29. Maij 1665.

ARGVMENTVM.

Maſculus deſcendens per fœminam, quando à ſucceſſione repellatur. Appellatione deſcendentium, qui veniant. Subrogato in ſubrogantis iura ſubintrat, Clauſula *pleno iure* quid importet.

SVMMARIVM.

1 *Linea prima vocata adhuc exiſtenti non poteſt dici factus locus alteri ſubſtitutæ.*

2 *Maſculus deſcendens per fœminam à ſucceſſione repellitur, quando vocatus fuit maſculus deſcendens à maſculo.*

3 *Appellatione deſcendentium veniunt tam maſculi ex maſculo, quam maſculus ex fœmina deſcendens.*

Limita ſi non appareat de contraria voluntate teſtatoris & num. 4.

5 *Diſcretiuus modus loquendi plurimum deſeruit pro arguenda voluntate teſtatoris.*

6 *Subrogatus ſubintrat in omnia iura ſubrogantis.*

7 *Clauſula* pleno iure *importat omnimodam translationem dominii.*

8 *à Iure pariformiter determinatur aliquid fieri tempore permiſſo, & fieri tempore prohibito.*

DECISIO CCCVI.

CASTRA ſuper quibus hodiè renouatur diſceptatio de anno 1559. donata fuerunt à Marchione Iacobo Nobilis familiæ de Malateſtis Carolo Felici eius filio, & deindè Leonido ex d. Carolo Felice Nepoti Primogenito iam nato, in quorum deficientiam vocauit Comitiſſam Victoriam eius filiam, qua non exiſtente voluit ſuccedere Leonidum de Ferrettis eius ex Leonida altera filia Nepotem, & poſt eum ipſius Leonidi Primogenitum; In caſu verò, quod omnes ſuprauocati deficerent, diſpoſuit vocari proximiorem Deſcendentem, & maiorem natu, ex tribus aliis propriis filiabus, & ſi eorum nullus reperiretur vocauit Deſcendentes ex filiabus fœminis Caroli Felicis, ac Leonidi cum onere aſſumendi Inſignia, & Cognomen familiæ de Malateſtis.

Defuncto autem Iacobo Donante, & poſt eum Carolo Felice eius filio, deceſſit quoque ſine filiis maſculis Leonidus expreſsè vocatus, inſtituta ſibi hærede Franciſca Iſabella eius filia primogenita; Vndè prætendentibus Comitiſſa Victoria, & Leonido Ferretti ad eorum fauo-

Digitized by Google

rem purificatum fuiſſe fideicommiſſum à dicto Marchione Iacobo ordinatum, coram bon. me. Pirouano, ſub die 23. Ianuarij 1641. reſolutum fuit Caſtra de quibus agitur ad eos ſpectare, ſed repropoſita Cauſa coram eodem ſub die 19. Aprilis eiuſdem anni receſſum fuit à deciſis, re tamen melius examinata 14. Februar. 1642. & 15. Iunii 1643. coram bo. mem. Dunozetto, fuit confirmata prima deciſio ex rationibus, & fundamentis ibidem pleniſſimè deductis.

Deceſſerunt poſtmodum Comitiſſa Victoria, quæ diſpoſuit ad fauorem Caroli Philippi Aldrouandi Nepotis ex Laura Sorore, & demum Franciſca Iſabella, cui ſucceſſit Comitiſſa Claudia Margharita ipſius Soror, & Mater Leonidi Mariæ de Spadis. Et quia Iacobus Donator, caſu, quo Donatio tranſiret in filios Leonidæ mandauit, quod poſt extincta debita, filii Lauræ eius filiæ per 15. annos fruerentur medietate redditum eius quod ſupereſſet integræ donationis, ideò admiſſo ad cauſam Com. Hercule Maria Aldrouando Nepote prædictæ Lauræ dubitatum fuit coram me, an Leonidus Maria poſſit ſuccedere in Caſtris, de quibus agitur, & fuit negatiuè reſolutum.

Clara enim videtur diſpoſitio Iacobi, quod deficientibus maſculis Primogenitis ex Carolo Felice, & Leonido ſuccedat Comitiſſa Victoria, eaque defuncta Primogenitus ex Leonida altera filia, & ſucceſſiuè deferatur ſucceſſio de Primogenito in Primogenitum Maſculum de legitimo matrimonio; Vndè cum per mortem Caroli Felicis, & Leonidi ſine filiis euenerit caſus conſideratus extinctionis lineæ maſculinæ, ac etiam defecerit Comitiſſa Victoria, non poteſt Leonidus Maria ſucceſſionem prætendere. Quia cum ipſe deſcendat ex Comitiſſa Claudia Margharita filia Leonidi, & Deſcendentes ex filiabus fœminis Caroli Felicis, & Leonidi ſint vocari dumtaxat in caſu quo non reperiantur deſcendentes ex filiabus ipſius Donantis,
exiſtentibus hodie Carolo Ferretto, & Comite Aldrouando Nepotibus ex Leonida, & Laura filiabus Iacobi Diſ-
1 ponentis, † nullo modo dici poteſt eueniſſe caſum ſuæ vocationis *ad Tex. in l. Pater §. hæreditatem il 1. ff. de leg. 2.* Ruin. *conſ. 142. nu. 17. verſ. præterea in caſu libr. 3.* Eminentiſſ. Otthobon. *dec. 244. num. 3.*

Non obſtat quod Deſcendentes ex Leonida vocati fuerint ſub conditione ſi Carolus Felix, & Leonidus obierint ſine filiis quodque dici non poſſit eos ſine filiis deceſſiſſe, dum adeſt Leonidus Maria Nepos d. Leonidi; Cum enim ex prohemio donationis, à quo tota diſpoſitio regulatur, & ex eo toto ipſius Contextu appareat ipſum donantem contemplatum fuiſſe Deſcendentiam maſculinam per maſculos, mentionem ſæpè ſæpius faciendo, & de linea maſculina, & de Primogenitis cum qualitate maſculinitatis, ibi, *Che li beni, e Caſtelli, &c. ſi conſeruino, e mantenghino in perpetuo nello famiglia, e Caſa Malateſta per linea maſculina di primogenito, Intendendo però delli Primogeniti maſchi*, facta de eis pluries repetitione, enixa indè reſultat voluntas diſponentis, quod ille, qui eius ſucceſſionem prætendit, debeat, & qualitatem maſculinitatis habere, & ex maſculo deſcendere, & propterea cum Leonidus Maria ſit filius Comitiſſæ Leonidæ Margharitæ
2 & ſic † per fœminam deſcendat à ſucceſſione repelli per *Text. in l. pronunciatio 195 in fin. ff. de verb. ſignif.* Fuſar. *de ſubſtit. quæſt. 346. num. 32.* Rota *in Auenionen. fideicommiſſi 7. Maii 1638. coram bon. mem. Pirouano, §. ſed præterea Bonon. fideicommiſſi de Amorinis 30. Maii 1659. cor. Reuerendiſſ. Papien. §. quia præterquod in fin. & §. hinc minus, & in Bonon. fideicom. 16. Ian. 1662. cor. R. P. D. meo Veroſpio, §. hanc autem.*

Hinc parum refert, quod donans vocauerit filios maſculos Deſcendentes ex Carolo Felice, & Leonido, quorum
3 † appellatione, tàm maſculos ex maſculo, quàm maſculus ex femina æquè benè continetur, nàm licèt aliquan-
4 do hoc ſoleat admitti in materia indifferenti, certum † eſt prædicta non procedere quotieſcunque apparet, prout in caſu de quo agitur de contraria voluntate diſponentis, *vt dictum fuit in Horto no fideicommiſſi 22. Iunii 166. §. recepta enim, & 22. Martii 1662. § non impugnabatur coram me.*

Concurrit demùm proeiuſdem Leonidi excluſione diſcretiuus modus loquendi Iacobi Donantis, qui in caſu extinctionis lineæ maſculinæ Caroli Felicis, & Leonidi non vocauit filios Deſcendentes ex eorum filiabus, ſed Comitiſſam Victoriam ipſius Donantis, & poſt eam filios aliarum filiarum, quibus deinde omnibus de functis adiecit vocationem filiorum Deſcendentium ex fœminis Caroli Fælicis, & Leonidi ſignum euidens, quod eos ſuccedere nolebant, niſi prius admiſſis filijs filiarum ipſius diſponentis, vt ſunt Ferrettus, & reſpectiuè Aldrouan-
dus, quem † diſcretiuum modum loquendi plurimum 5
deſeruire pro arguenda voluntate diſponentis, & quomodò ſibi ſuccedi voluerit, firmauit Rota *in Bononien. fideicommiſſi 7. Iunii 1647. §. Cæterum coram Reuerendiſſ. Ghiſlerio Epiſcopo Imolen. in Bononien. bonorum 27. Ianuarii 1662. §. præcipuè coram R. P. D. meo Albergato, & in Romana hæreditatis 16. Ianuarii 1665. §. Quod Paulus cor. me.*

Nequè idem Leonidus Maria poteſt ſucceſſionem prætendere, ex eo, quod Marchio Iacobus non potuerit alterare Inueſtituram ſibi conceſſam à ſan. mem. Pio V. Ipſumque Primogenitura priuare, & ex quo facultas diſponendi per Pontificem ei attributa, vel reſtricta ad caſum non exiſtentiæ filiorum illi ſuffragari non potuerit, dum de tempore factæ donationis viuebat Carolus Felix eius filius, Nàm quoad primum ſemper ſubſiſtit reſponſio, quod Caſtra, de quibus agitur fuerunt per Pontificem abdicata totaliter à Leonida filia Iacobi, ad quam peruenerant titulo hæreditario Cleopatræ Matris, illaque pleno iure conceſſit eidem Iacobo vti libera, franca, & allodialia, & proindè ſicut ipſa Leonida de eis liberè diſponere potuiſſet, ſi ab ea abdicata non fuiſſent, ità, & Iacobus, cui conceſſa fuerunt de eis liberè diſponere potuit, tàm ex natura, & virtute ſubroga-
tionis, † quæ ſubrogato omnia iura tribuit, quæ an- 6
teà competebant illi in cuius locum fuit ſubrogatus,
quam ex clauſula pleno iure, quæ † importat omni- 7
modam tranſlationem dominij etiam ad effectum diſponendi, vt benè huic obiecto, & alijs à Leonido Maria excitatis ſatisfaciunt ad ſatietatem deciſiones in hac cauſa emanatæ *coram bon. mem. Dunozetto 14. Februarii 1642. §. quibus tamen vſque ad finem, & 15. Iunii 1643. §. neque obſtare cum duobus ſeqq.*

Ad obiectum facultatis benè etiam reſpondent prædictæ deciſiones quod facultas fuit per ſan. mem. Pium V. conceſſa Marchioni Iacobo ſub conditione defectus Primogenitorum, quoad effectum diſpoſitionis, non autem, quoad vſum, & proptereà licitè potuit diſponere, quamuis illius diſpoſitionis effectus conferre deberet, prout contulit in tempus, quo nullus Primo-
genitus extaret, cum † pariformiter determinentur à 8
iure aliquid fieri tempore permiſſo, & fieri tempore prohibito, illius tamen effectum conferendo in tempus permiſſum, vt præter relatos *in deciſ. 1642. ſub §. neque ſubſiſtere cum quatuor ſeqq. & 1643. §. fin. dixit* Crauett. *conſ. 175. num. 8.*

Alia omnia per Leonidom Mariam deducta pleniſſimè remouentur per dd. duas deciſiones; Ideoque ſuperflua repetitione non eſt opus.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. T A I A.

Romana Statutarum.

Lunæ 1. Iunij 1665.

A R G V M E N T V M.

Sententia lata contra reum principalem eſt executioni demandanda contra eum qui rem emit litigioſam, quæ nunquam præſcribitur maximè concurrente litis ſcientia, Poſſeſſor bonæ fidei nunquam præſcribit.

S V M M A R I V M.

1 *Sententia iuſta rei iudicatæ vires aſſumit.*
2 *Sententia contra reum principalem lata eſt exequenda contra eum, qui rem litigioſam emit.*
3 *Res illa dicitur litigioſa, de cuius dominio inter petitorem, & poſſidentem lis mota fuit.*
4 *Præſcriptionem mala fides & ſcientia rei litigioſæ excludit.*
5 *Poſſeſſor bonæ fidei non præſcribit.*
6 *Rei litigioſæ, & prohibitæ præſcriptio non datur.*
7 *Actio temporalis in annos quadraginta perpetuatur.*
8 *Præſcriptio ex actis in cauſis factis interrumpitur.*

DE-

Digitized by Google

D E C I S I O CCCVII.

MANDATVM Rotale exequendum reſponderunt
Domini propemodum ex facto.
Nam mortuo Franciſco & ei ſuccedente Nerio hærede
Inſtituto, ſed ex fideicommiſſo Franciſcæ matris ſucce-
dens Hoſpitale Incurabilium cum aliis locis Piis accepit
poſſeſſionem Domus fideicommiſſariæ, & pariter ſtatua-
rum Franciſci grauati iuxta inuentarium. Vnde orta li-
te, eſt lata ſententia à bo. me. Cardinale Caualerio reſti-
tuendas eſſe ſtatuas per Franciſcum in Domo poſitas ea-
demque in Iudicio appellationis confirmata à bon. memor.
Cardinale Veroſpiu ſeniore, & relaxatum mandatum,
loca pia tamen curarunt committi cauſam reſtitutionis in
integrum aduerſus rem Iudicatam bo. me. Vbaldo ſeniori,
& fuit commiſſa cum clauſula ſine præiudicio legitimæ
executionis, ſed adhuc lite pendente loca pia vendiderunt
Domum cum ſtatuis Theophilo, & quia ſuper dd. ſtatuis
pendebat lis inter venditores, & hæredes Franciſci propte-
rea conuenerunt, quod ſi foret Iudicatum ſpectare ad lo-
ca Pia vendentia, eo caſu remanerent liberæ emptori abſ-
que ſolutione aliqua tanquam compræhenſę in pretio &c.
In inſtrumento Baro Philippus & hæres d. Nerii hæredis
Franciſci citauit Theophilum ad cauſam coram Vbaldo
& propoſito dubio An mandatum exequendum eſſet con-
tra Teophilum, Rota reſpondit exequendum coram V-
baldo *dec. 237. & prius dec. 209 par 2. rec. & coram ſubro-
gato bo me. Arguelles confirmatu 17. Decembris* 1646. mor-
tuo Theophilo teſtamentaria eius hæres Communitas
Galleſii vendidit Claudio eandem Domum cum eiſdem
ſtatuis cum ſpeciali pacto, & declaratione, quod in dicta
Domo ſunt, & reperiuntur non nullę ſtatuæ & vrnæ de-
ſcriptæ ſuper quibus aderat controuerſia, ſeu lis in hoc Ro-
tę Auditorio pro parte hæredis d. Nerei, ne propterea in
quemcumque euentum euictionis dd. ſtatuarum, & vr-
narum Communitas prædicta teneretur de euictione illa-
rum, vel ad reſtitutionem cuiuſcumque partis pretii mi-
nuſque ad ſuſtentationem dictæ litis illiuſque proſecutio-
nem &c. In alio inſtrumento me denique ſubrogato, &
commiſſa mihi cauſa executionis rei iudicatæ, & manda-
ti dubioque de more propoſito reſponſum eſt vt ſupra, quia
1 iuſtitia apparet ex † ſuprascriptis, & maximè ex duabus
deciſionibus inquit Rota *d. vlt. num. 3 par. 9.* efficientibus
2 Claudium vti Theophilum in hac reali actione itaut † ſen
tentia contra ipſum principalem reum poſſit mandari exe-
cutioni contra eum qui rem litigioſam emit, *l. vlt. C. de
& ibi* Bart. *verſ. ego autem dico & ad l. 3. C. de pigu. numer.
23. verſ. 2. cuſa per talem actum* Rot. cor. Duran. *deciſ.* 88. *à
num. 1. & dec. 194. num. 2. par. 9.* & in puncto pariter, &
cauſa *d. dec. cor. Vbald. & d. deciſ. co. Arguelles etiam non
citat. vtpote ſcientem ex allegat. & amplius apud* Cancer.
3 *var. reſol. 12. de litig. à num. 17. part. 2. & pluaé* de † liti-
gioſa re de cuius dominio cauſa inter petitorem & poſſi-
dentem mota eſt *ad text. §. ideoque ſancimus auth. de litig.
& Auth. litigioſa res C. eodem.*
Nec obſtitit præſcriptio communis longiſſimi temporis
4 (ſtatutaria nihil attinet) quia præſcriptioni ſemper reſi-
ſtit mala fides, & ſcientia rei alienæ, & ſaltem litigioſæ
ex ipſis inſtrumentis emptionum & venditionum, & poſ-
5 ſeſſor † bonę fidei vllo tempore non pręſcribit *cap. 2. de reg.
Iur. in 6.* & multo minus rei litigioſæ & prohibitę *argum. l.
vlt C. de litig. & benè ac largè cor. Arguelles d. dec. §. non*
6 *obſtante*, quæ præſcriptio nec viſa eſt, quia ab anno deci-
ſionis coram Arguelles *1646* vſque ad annum ſubrogatio-
nis R. P. D. Prioli anno 1663. cuius abſentis teneo locum,
non decurrerunt 40. anni, quibus actio etiam temporalis
7 perpetua † efficitur, & in annos 40. perpetuatur *l. vlt. verſ.
ſed licet perſonalis actio C. de præſcript. 30. vel 40. annorum
& ibi notant omnes & ad litteram* Bald. *atque ita etiam ſta-
tutaria ſtat. 158. de præſcript. libr. 2. & ibi* Calganet. *verſ.
limitatio 4. eſt, niſi actio in Iudicium* Fenz. *nu* 65. Rot. *dec.
86. n. 2. par. 1. div.* vbi quoad preſcriptionem ſtatutariam
8 † dixerunt Domini illam fuiſſe interruptam ex eiſdem
actis, & facilius.
Quantitas, & identitas ſtatuarum conſtat recepta, &
deſcripta in inuentario à Præfecto Domus Hoſpitalis; &
quia pars altera in actis oppoſuit legitimandas perſonas
omnes ſpecialius Legitimatio Baronis Nerei probatur ex
teſtamento Epiſcopi Franciſci in quo illum hæredem inſti-
tuit, & Baronis Philippi eiuſdem Nerei filii ex ſententia
bo. me. Card. Veroſpii ſenioris cum re Iudicata & Baronis
Aloyſii Mariæ d. Philippi filii & hæredis ex teſtamento
Philippi in actis producto.
Et ita vtraque &c.

R. P. D. C A R P I N E O.

Nunc S. R. Eccleſ. Cardinali.

Romana fideicommiſſi de Glorieriis.

Lunæ 1. Iunij 1665.

A R G V M E N T V M.

Duæ ſententiæ inter Ciues Romanos vim trium habent. Deſcendentium appellatione qui veniant. Teſtator ex quibus arguatur omnes deſcendentes indiſtinctè vocare voluiſſe. Dictiones *alios*, & *quomodolibet* ponderantur, & alia, de quibus latè patet ex ſummario.

S V M M A R I V M.

1 *Sententiæ duæ inter ciues Romanos latæ ex Vrbis ſtatuto lib. 1. cap. 180. habent vim trium & obtinent vim rei iudicatæ.*
Et procedit etiam contra Eccleſias, & loca pia, & numer. 2.
3 *Sententia quando eſt iuſta, reſtitutioni in integrum non eſt locus.*
4 *Deſcendentium appellatione veniunt omnes deſcendentes in infinitum.*
5 *Deſcendentium nomen refertur ad ſtipitem reſpectu cuius omnes dicuntur ab eo deſcendere non ſolum deſcendentes maſculis, ſed etiam ex fœminis, & nu. 6.*
Et indiſtinctè admittitur quoad filios, & nepotes ex fœmina, niſi ſit addita maſculinitatis qualitas & nu. 7.
8 *Teſtator ex quibus arguatur omnes deſcendentes vocare voluiſſe.*
9 *Dictio* alios *eſt ampliatiua, nec ſe reſtringit ad ſimilia eiuſdem qualitatis.*
Amplia vt num. 10.
11 *Dictio* quomodolibet *repetitionem maſculinitatis includit, & incluſionem fœminarum operatur.*
12 *Teſtator repetens vocationem fœminarum in maſculorum defectum veniunt omnes fœminæ deſcendentes ex maſculis, quam ex fœminis.*
13 *Dictio fœminarum eſt generalis, & recipit latam interpretationem tanquam indefinitè prolatam.*
14 *Teſtatoris deſcendentes à locis piis non ſunt excludendi & nu. 16.*
15 *Lex cum Auus ff. de condit. & demonſtrat. & l. cum acutiſſimi C. de fideicom. quomodo procedant.*
16 *Minus dilectum non debet magis dilectum excludere.*
18 *Filii in conditione poſiti ex ſtatuto Vrbis cap. 142. lib. 1. cenſentur diſpoſitiuè vocati & nu. 19.*
20 *Conditio quando non poſſit dici tacita.*
21 *Conditio tacita nihil differt ab expreſſa.*
22 *Probationes etiam leues ſufficiunt quando agitur de admittendis deſcendentibus teſtatoris.*

D E C I S I O CCCVIII.

FVIT reſponſum Conſtare de re Iudicata, non autem
de cauſis reſtitutionis in integrum.
Ratio primæ partis fuit, quia adſunt duæ ſententiæ 1
Rotales Conformes, quæ vigore Statuti Vrbis *libr. 1. cap.*
180. cuius diſpoſitio procedit etiam contra Eccleſias, & lo- 2
ca Pia, obtinent vim rei iudicatæ Rot. penes Fenzon. *ad
idemmet ſtatutum deciſ. 6. § neque huic fundamento dec.* 380.
per tot. par. 1. rec.
Alterius autem partis ratio fuit, quia ſententiæ qua-
rum validitas non controuertitur ſunt iuſtæ, ideoque
non eſt locus reſtitutioni, Bero *conſil.* 123. *numer. 9. &* 3
10. *libr. 3.* Ruta *deciſ. 132. deciſ. 427. part. 1. & deciſ. 293.
vbique numer. 1. par. 8. recentior. & in Peruſina Donatio-
nis 4. Maii proximi præteriti §. vlterius verò dubii, cor. me.*

X 2 Iuſti-

Digitized by Google

Iuſtitia verò ſatis conſtare viſa fuit ex deciſionibus editis coram RR. PP DD. meis Emerix, & Albergatn firmantibus fideicommiſſum à Cæſare Glorierio inſtitutum apertum fuiſſe ad fauorem Portiæ Teſtaroris Proneptis tamquam progenitæ ex Felice filia Caroli ipſius Teſtatoris filii primo loco Inſtituti, & fauore deſcendentium gra-
4 uati, quorum appellatione veniunt omnes deſcendentes in infinitum, Alex. *in addit. ad* Bart. *in l. liberorum* 220. *ſub num.* 18. *verſ. quæro quid ſi dicatur, ff. de verb. ſignif.* & præter allegatos in præteritis, Rot. apud Seraphin. *deciſ.* 939. *num.* 5. *&* 6. vbi reddit rationem, quia ſcilicet nomen
5 deſcendentium refertur ad ſtipitem, cuius reſpectu omnes ab eo dicuntur deſcendere, Rot. *in recent. deciſ.* 10. *nu.* 4. *par.* 1. *& deci.* 6. *num.* 14. *&* 20. *par.* 5. *& in Romana fideicommiſſi* 21. *Iunii* 1652. *poſt principium cor. Reuer. Patre D. meo Veroſpio.*
6 Et nedum † deſcendentes ex maſculis, ſed etiam ex fœminis, *ad text. in Auth. de hæred. ab inteſt. ven.* § *ſi quis igitur*, ibi ſiuè ex maſculorum prole, ſiuè fœminarum deſcendentes, Fuſar. *plures cumulans de ſubſtit. quæſt.* 325. *nu.* 3. *&* 4. *vbi in fine*, dicit ab hac opinione communi in conſulendo, & iudicando non eſſe recedeñ, Decian. *conſ.* 527. *nu.* 1. *&* 3. *verſ. tum etiam quia iuncto nu.* 20. *lib.* 3. vbi dicit id indiſtinctè procedere quoad Filios, & Nepotes ex
7 fœmina, niſi addita ſit qualitas maſculinitatis, & probant adducti *in prima dec. R. P. D mei Emerix*, § *Et licet Portia.*
Et hanc in propoſito fuiſſe mentem fideicommittentis clarè deſumebant DD. ex totius Teſtamenti contextu, dum primò in Inſtitutione vniuerſali inſtituit Iulium, & Carolum filios legitimos, & naturales, & eos eorumque filios maſculos, Nepotes, & alios quomodolibet ex eis deſcendentes in infinitum; Poſito enim quod Teſtator intellexerit de filiis maſculis tàm in primò ordine, dum filios inſtituit, quam etiam in ſecundo, dum vocauit eorum filios maſculos Nepotes, & Pronepotes, attamen dum in tertio ordine vocauit deſcendentes, quorum appellatione veniunt fœminæ, & deſcendentes ex eis cenſetur ſenſiſſe de omnibus indiſtinctè, vt benè conſiderat Giouagn. *conſ.* 39 *nu.* 6. *&* 7. *lib.* 1. vbi occurrens obiecto, quod Teſtator in aliis caſibus vocauerit maſculos obſeruat hanc
8 † conſiderationem retorqueri, quia ſi Teſtator in tertiò ordine ſenſiſſet de maſculis, hoc expreſſiſſet, ſicut in aliis caſibus fecit, quod cum non fecerit, dicendum eſt voluiſſe omnes deſcendentes ſimpliciter vocare, & latè probauit Rota *in Bononien. fideicommiſſi de Vetia* 31. *Maii* 1600. *cor. bo. me. Coccino impreſſ. poſt eamdem* Giouagn. *d. conſ.* 39. *n.* 28. *&* 29.
9 Attentis præſertim † dictionibus *alios & quomodolibet*, quarum altera in materia fauorabili non ſe reſtringit ad ſimilia eiuſdem qualitatis, ſed ſtat ampliatiuè, vt diſtinguendo docuit Dec. *in l. quicumque in ſecunda lectura n.* 15. *in fine, C. qui admitti*. Secundum quam diſtinctionem intelligenda eſt, Rot. *in contrarium allegata deciſ.* 200. *num.*
10 15. *par.* 7. *recent. dum citat* Dec. vbi proximè præſertim † quando prout hic appoſita fuit cum copula, hoc enim caſu non reſtringi ad ſimilia expreſſis declarat Surd *conſ.* 449. *n.* 30. *verſ. Item quando.*
11 Altera verò † excludit repetitionem maſculinitatis, & operatur incluſionem fœminarum, Peregr *conſ.* 6. *num.* 5. *lib.* 1. Eminentiſſ. Otthob *dec.* 66 *num.* 16. *cum aliis adductis in prima dec. R. P. D. mei Emerix* § *præſertim*, *& in dec. R. P. D mei Albergati* §. *Vltimo* vbi reſponderunt omnibus in contrarium repertis.
Deindè verò dum adiiciens prohibitionem alienationis, deſignans ordinem ſuccedendi vocauit maſculos cum prælatione, ac fœminas in defectum maſculorum in verbis: *Quia voluit, quod remaneant perpetuo in domo de Glorieriis, videlicet in maſculos, & in defectum maſculorum fœminas, & in eandem contrauenitionis, quod proximior maſculus ſuccedat, & nullo valeate, vel non exiſtente, ſuccedant fœminæ.*
Et demum dum procedendo ad vlteriores ſubſtitutiones voluit, vt quando deficerent maſculi de domo de Glorieriis, tunc filiæ fœminæ non exiſtentibus maſculis de Do-
12 mo Glorieria ſuccedant; Ex † hac enim toties repetita vocatione fœminarum in defectum maſculorum veniunt omnes fœminę omnium graduum ex proprietate ſermonis & ſic neptes, & aliæ deſcendentes tam ex maſculis, quam ex fœminis, Caſtr *conſ* 316. *nu.* 1. *verſ. ſed in contrarium lib.* 2. *quem aliis relatis ſequitur* Rot 221 *num.* 2. *verſ. nec deerat materia par.* 3. *& ex* Laderch. & Peregr. *probat ſecunda deciſio* §. *appellatione.*
Nec releuat obiectum, quod vocatæ fuerint fœminæ de domo Glorieria nam benè ſe ipſum declarauit Teſtator, cum dixit velle *quod bona remaneant perpetuo in domo de Glorieriis*, deindè ſubiecit videlicet, *maſculos*, deindè addidit, *& in defectum maſculorum fœminas*, & poſtremò *deficientibus mulieribus ſubſtituit loca pia* vt proinde dictio † 13
illa generalis fœminarum non patiatur reſtrictionem à domo Glorieria quæ illas non qualificat, ſed recipiat latam interpretationem tanquam indefinitè prolatam in ſubſequentibus ad plenè tradita per Gabr. *conſ.* 96. *nu.* 34. *verſ. tamen illa declaratio lib.* 1. Altogr. *conſ* 89. *num.* 23 *libr.* 2. facit Rot. apud Caual. *deciſ.* 125. *nu.* 10. & probant adducti *in ſecund. dec.* §. *appellatione namque fœminarum cor. R. P. D. meo Emerix.*
Quæ facilius veniunt admittenda ne ſequatur abſurdum quod admittantur loca pia, excluſis deſcendentibus Teſtatoris † licet fœminis, & non agnatis, vt benè ponderat 14
prima dec. § *& hinc non releuat. verſ. immò grauius eſſet.*
Aduertebant prætereà DD. Felicem ſine controuerſia vocatam, & Portiam filiam in conditione poſitam ex diſpoſitione *l. cum Auus ff. de condit. & demonſtr. l. cum acutiſſimi C. de fideicomm.* quæ procedunt nedum in filiis pri- 15
mi gradus ſed etiam in vlterioribus deſcendentibus fideicommiſſi grauatis Mantic. *de coniect. lib.* 10. *tit.* 7. *num.* 18. Fuſar. *de ſubſtit. quæſt.* 303 *nu.* 81 idque licet ſubſtituta ſit pia cauſa, Fuſar alios adducens *dicta quæſt.* 393. *num.* 55. *quibus addi poteſt. Ruſt. An, & quando filii lib.* 3. *c. vltimo n.* 3.
Ex quo Domini inferebant ad duo fauore Portiæ Alterum quod videretur eſſe locum tranſmiſſioni, quæ licet regulariter de Iure non habeat locum in fideicommiſſis conditionalibus id tamen non procedit quando in contrarium vrget voluntas Teſtatoris, deſumpta ex coniecturis, vtpotè quia agatur de filiis in conditione poſitis quod Teſtator digreſſus fuerit ad plures gradus ſubſtitutionum quandoque alias deuenirent ad extraneos, vel piam cauſam, quam † non eſt veriſimile teſtatorem vo- 16
luiſſe deſcendentibus ſuis præferre, vt latè fuit dictum *in Bituntina, fidei. omm.* 20. *Martii* 1651. §. *quia licet regula ſit cum pluribus ſeq. cor R. P. D meo Albergato.* vbi fuerat ſubſtitura pia cauſa, & agebatur in dorioribus terminis, nempè de fideicommiſſo tranſuerſali, ſtringit enim ea potiſſimum coniectura, vt niſi fieret tranſmiſſio ſequeretur quod minus dilectus excluderet † magis dilectum, 17
vt latiſſimè comprobat, & contrariis reſpondet, Noal. *de tranſmiſſ caſ.* 1 *num.* 115. *&* 120.
Alterum †, quod Portia videretur vocata ex Statuto 18
Vrbis *cap.* 142. *lib.* 1. cuius diſpoſitionem, licet Galgan *ad idemmet Statut. & in ſuo tract. de condit. part.* 2. *quæſt.* 97. *à num* 6. contendat non habere locum in conditione tacita, contrarium tamen videtur tenuiſſe, Rota *in Romana fideicomm. de Paluzzellis* 4. *Maii* 1613. *coram bon. mem. Manzanedo impreſſ. in recent. part* 4. *to.* 1. *deciſ* 174. vbi cum Vxor maritum inſtituiſſet, eumque ſi ſine filijs deceſſiſſet, fideicommiſſu grauaſſet, ſtantibus coniecturis deductis ex amore, quo Teſtatrix Virum, & eius Agnatos, & affines proſequebatur reſpondit etiam filios ſecundi matrimonij
† vigore Statuti fuiſſe vocatos, licet eſſent in conditione 19
tacitè poſiti, & ex ſola hominis coniectura, vt patet ex contextu deciſionis ſignanter, *ſub num.* 23. *verſ. reſponderunt enim DD. & num.* 24. *cum ſeq.*
Vnde multò magis id dicendum in conditione d. l. cum Auus, & l. cum acutiſſimi, quæ non poteſt dici tacita cum lex de mente Teſtatoris dicatur eam deſcribere iu- 20
xtà, doct. Bald. *in l.* 3. *num.* 3. *C. de inoffic. teſtam.* & conuincunt verba d. l. cum Auus ibi *Minus fuiſſe ſcriptam*, quam dictum & in d. l. cum acutiſſimi, ibi *Non aliter*, hoc videri diſpoſuiſſe, quæ expendit, Menoch. *præſumpt.* 89. *num.* 4. *&* 5. *iuncto num.* 12. *lib.* 4 vbi, *propterea*, pluribus firmat ſententiam, Bart. *in l. ex facto* §. *ſi quis rogatus il primo num.* 4. *quem ibidem ſequitur* Caſtr. *& alii communiter, quos cumulat idem* Menoch. *in antecedenti num.* 3. Fuſar. *de ſubſtit. quæſt* 393. *num* 2. tenentem hanc conditionem ineſſe ex mente Teſtatoris, non fictione legis, vbi quod hæc ſententia eſt receptior, & tenenda reprobata contraria Cumani, Fulgoſ. & aliorum dicentium eam ineſſe ex fictione Iuris, quorum argumenta diſſoluit, & retorquet, Menoch. *d. præſumpt.* 89 *num.* 12. vnde benè communiter tradunt DD. hanc conditionem nihil differ- 21
re ab expreſſa, vt patet ex cumulatis à Fuſar. *d. quæſt.* 393 *num.* 5.

Quæ

Digitized by Google

Quæ quidem ſi in ſimplicibus terminis aliquam paterentur difficultatem eam in præſenti caſu ceſſare videtur ex coniecturis à contextu ipſius teſtamenti ſuperius deductis,& generali vocatione fœminarum,& mulierum, in digreſſu piurium graduum ſubſtitutionum, vocatione deſcẽdentium collata in remotiſſimum tempus,quas in propoſito conſiderat, Rot. *dec.* 384. *nu.* 5. *& ſeq. & ſignanter n.* 6. 9. *&* 11. *par.* 9. *tom.* 2. *recent.* vbi firmat huiuſmodi coniecturas, eo magis admittendas cum agatur de deſcendenti-
22 bus Teſtatoris, quorum fauore ſufficiunt leuiores probationes.

Ex quibus cum aliis latius adductis in præteritis deciſionibus viſa eſt Dominis firmata vocatio Portiæ, & abundè ſatisfactum omnibus obiectis in contrarium denuò repetitis.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Bononien Bonorum.

Lunæ 1. *Iunij* 1665.

ARGVMENTVM.

Conſenſus in iis, quæ præiudicium inſerunt non extenditur de caſu ad caſum nec conſenſus diuiſioni præſtitus non debet trahi ad renunciationem hypothecæ in præiudicium conſentientis. *Statutum Bononienſe ſub rubr. de appellation.* quid diſponat.

SVMMARIVM.

1 *Diuiſio bonorum eſt compatibilis cum reſeruatione hypothecæ, cui non cenſetur renunciatum, niſi exprimatur.*
2 *Conſenſus in præiudicialibus non extenditur de caſu ad caſum.*
3 *Conſenſus præſtitus diuiſioni non eſt trahendus ad renunciationem hypothecæ in præiudicium conſentientis.*
4 Statutum Bononienſe Rubr. de Appellat. §. prætereà *diſponit quod in quolibet iudicio poſſeſſorio ſemel tantum liceat appellare.*
5 Deciſ. 144. & 244. & 245. poſt Pacific. de Saluian. interd. *quo caſu procedant.*
6 *Ægidiana quando intrat, locum habere poſt ſtatutum.*

DECISIO CCCIX.

DISCVSSA ſub die 6. Martii præteriti ſubſiſtentia deciſionis edita in Rota 20. Iunii 1664. qua dictum fuerat eſſe locum ſtatutn de duabus, quia aderant duæ ſententiæ validæ, & iuſtæ. Domini agnoſcentes pleraque deciſionis fundamenta ſubſiſtere, dubitantes ſolummodo circa iuſtitiam ſententiarum, An, Antonius Maria conſentiendo diuiſioni, & diſtractionis communium bonorum in Comitem de Pepuiis ſui Fratris creditorem, ſibi ita præiudicauerit vt non potuerit poſtea contra eadem bona de eius conſenſu relata regreſſum habere. Et circa illarum executionem, An verè intraret ſtatutum de duabus conformibus, mandarunt ſtrictè ſuper his duobus tantum informari, & hodie iterùm cauſa propoſita in deciſis abſolutè perſiſtendum putarunt.

Diuiſio enim viſa eſt iterum non obſtare, quia licet Antonius Maria illam petendo aſſentitus fuerit, quod Comes, cum quo prædium diuidebat partem retineret obuentam. Quia tamen diuiſio noſcebatur petita ad effugiendam communionem, quam nolebat cum Comite, inde non infertur quod hypothecam diuidendo remiſerit. Quia
5 † diuiſio eſt compatibilis cum reſeruatione hypothecæ cui ideo numquam cenſetur renunciatum, niſi expreſsè id fuerit actum. Rota *Bonon. deciſ.* 84. *nu.* 15. *& Romana deciſ.* 515. *nu.* 4. *par.* 1. *& dec.* 80. *num* 21. *par.* 6. *rec.* Vel niſi ex præciſa neceſſitate inferatur. Crauet. *conſ.* 257. *nu.* 8. *verſ.*
2 8. Rota *deciſ.* 342. *num.* 8 *par.* 5. *rec.* Conſenſus † enim in præiudicialibus non extenditur de caſu ad caſum ex planè deductis per Saig. *ad Labyr. cred. par.* 1. *c.* 14. *n.* 78. Rot. *d. dec.* 515. *nu.* 4. *par.* 1. *rec. & cor.* Card. Otthobono *dec.* 131. *nu.* 22.

Nec præſtitus, † prout hic ad effectum euitandi commu- 3
nionem, debet trahi præſumptiuè ad renunciationem hypothecæ in præiudicium conſentientis vt conſuluerunt Æmilianus *conſ.* 140. *nu.* 10. Grat. *conſ.* 17. *nu.* 46. *lib.* 1. *& tradit* Pereg *de fideic. art.* 42. *n.* 72. Ciriac *contr. For. ca.* 15. *n.* 4. *& ſeq. &* Rot. *dec.* 14. *n.* 30. *co.* Buratt. *& dec.* 80 *n.* 20. *&* 21. *pa.* 6. *rec.*

Et ex his reiecto hoc vnico obiecto, quod videbatur aliqualiter releuare, probatiſque in reliquis reſponſionibus deciſionis, protinus ſubſiſtentibus, habuerunt Domini pro ſufficienter probata ſententiarum iuſtitia.

Adeo vt non dubitauerint intrare ſtatutum, ſi non illud ſub rubr. de Inſtr. & teſtam. & Laud. executioni demandan. de quo meminit deciſio, quæ reuidetur, ſaltem certo
certius illud † ſub rubr. de appellat. §. Præterea literaliter 4
diſponente, quod in quolibet iudicio poſſeſſorio (prout eſt de quo agitur, cum ſententia emanauerint ſuper interdicto Saluiani) ſemel tantum liceat appellare, quod ſtatutum pluries in propoſito admiſit, Rot. *prout deciſ.* 266. *in princip. par.* 1. *& dec.* 133 *nu.* 20. *par.* 8. *rec. & admittitur in Bononien. fideic. de Bolagninis* 18. *Maii* 1643. §. *& hinc patet cor. Reuerendiſs. Carillo, & in alia Bonon Bonorum* 17. *Martii* 1649. §. *cui regulæ cor. bo. me. Bichia.*

Nec obſtant † *dec.* 144. *&* 244. *&* 245. *poſt Pacif. de Sal-* 5
uian. Quia procedunt circa Ægidianam, de qua hic non eſt quæſtio, nec ſumus in caſu, quod prima ſententia ſit nulla, vel iniuſta prout in dictis deciſionibus, ſed ambo ſunt validæ, & iuſtæ ex ſuperius firmatis, & latiùs in deciſio-
ne, quæ reuidetur, & ideo non retorquentur. Quia † ſi- 6
cut in hoc caſu intraret Ægidiana, ita & indubitanter intrat ſtatutum, vt præter mox citatos fuit etiam firmatum in *deciſ.* 330. *nu.* 4. *par.* 2. *diu. & in Auenonien. bonorum* 18. *Februarii* 1639. §. *quod autem cor. bo. me. Dunozetto.*

Et ita cauſa bis propoſita partibus hinc inde informantibus ſtatuto locum eſſe reſponſum fuit, & in deciſis perſiſtendum &c.

R. P. D. OTTALORA.

Parmen. Penſionis.

Lunæ 1. *Iunii* 1665.

ARGVMENTVM.

Penſio quando debeatur. Narratiua non doloſè facta Pontifici illius gratiam efficacem reddit. Reſignatarius impugnans validitatem penſionis aperit viam regreſſui. Reſignans propter expreſſionem falſam valoris non poteſt petere regreſſum ad beneficium reſignatum.

SVMMARIVM.

1 *Penſio debetur quoties apparet de valida reſignatione de reſeruatione eiuſdem, & de aliis. Vide nu.* 1.
2 *Penſionis reſeruatio corruit ſi non ſit verus valor expreſſus.*
3 *Gratia Pontificis non redditur nulla, vel ſubreptitia, ſi narratiua non ſit doloſa, neque voluntas Papæ aduerſetur.*
4 *Procurator fines mandati diligenter cuſtodire tenetur, & illos egrediendo præiudicium principali inferre nequit.*
5 *Solitum quod eſt fieri, facile poteſt impetrari.*
6 *Ex ſolito Papæ eius voluntas deprehenditur.*
7 *Reſignatarius beneficio retento de nullitate penſionis non poteſt excipere.*
8 *Reſignatarius impugnans validitatem, vel reductionem penſionis aperit viam regreſſui, ad hoc vt reſignans beneficium conſequi valeat.*
9 *Translatarius, qui nunquam beneficium poſſedit non poteſt excipere de regreſſu.*
10 *Translatarius qui ſit capax beneficii poteſt iuuari exceptione regreſſus.*
Amplia vt nu. 11.
12 *Reſignans propter expreſſionem falſam valoris non poteſt petere regreſſum ad beneficium reſignatum.*
13 *Clauſula ex quauis cauſa cenſetur comprehendere quamlibet nullitatem.*

Digitized by Google

D E C I S I O CCCX.

RESIGNAVIT q. Marchio Marius Zandemaria ad
fauorem Io. Baptiſtę Guareſchi ſimplex Beneficium
ſub titulo S. Mariæ in Eccleſia Cathedrali Parmen. & cum
expreſſione quod fructus aſcenderent ad ducatos 75. obti-
nuit ſibi reſeruari penſionem ducatorum 24. quam poſtea
tranſtulit in perſonam D. March. Marii Zandemarię eius
Nepotis inter quem, & Guateſcum orta controuerſia ſuper
ſolutione d. penſionis cauſaque in Rota commiſſa fuit ſub
die 12. Decembris proximi præteriti coram Reuerendiſſ.
Gerunden. diſputatum dubium An penſio debeatur, ſed
dilata reſolutione hodie dubio à me in eius locum ſuffecto
reproposito Domini cenſuerunt penſionem deberi.

Quia non dubitatur inter partes de valida reſignatione
cum reſeruatione ſupradictæ penſionis de conſenſu tam re-
ſignantis quam reſignatarii, de facultate transferendi in
1 vim Indulti Apoſtolici, & de capacitate translatarij † qui-
bus concurrentibus penſio debetur vt dixit Rota cor. Mel-
lino *deciſ. 277. num. 1. & in Romana Penſionis 2. Iulii 1665.
coram me.*

Non obſtat quod penſio reſeruata fuerit ſuper fructibus
certis tantum quos non probatur aſcendere ad ducatos an-
nuos 75. prout Papę narratum fuit in ſupplicatione quini-
mo ex depoſitionibus teſtium conſtat contrarium nempè
fructus certos dicti Beneficii non excedere ducatos 33. vn-
2 de † reſeruatio penſionis fundata in d. valore expreſſo re-
manet inefficax in totum ex defectu conſenſus Pontificis
Garzias *de benefic. par. 1. ca. 5. nu. 422. & 500.* Tondut. *de
penſ. cap. 15. nu 3. & 6. ca 45. nu. 2.* Mantic. 173. *numer.* 1.
3 Nam † quotieſcumque falſa narratiua valoris non eſt do-
loſa neque voluntas Papæ aduerſatur gratia nunquam
redditur nulla vel ſubreptitia vt pluribus relatis tenuit
Rot. *deciſ. 536 par. 4. tom. 3. recent.* in præſenti autem ex-
cluditur dolus ex parte reſignantis quia ipſe conſtituit Pro-
curatorem ad reſignandum Beneficia cum reſeruatione
penſionis non ſolum ſuper fructibus certis ſed etiam incer-
tis quos aſcendere dixit ad ducatos 75. vt conſtat ex eius
mandato Procuræ dato in ſummario Domino Marchio-
nis numer. 1. deficit pariter ex parte reſignatarii quia
ipſe conſenſum præſtitit reſeruationi d. penſionis etiam ſu-
per incertis vt in d. ſumm. nom. 1. & quamuis expeditio in
ſupplicatione reſtrinxerit ſe ad certos tantum narrando il-
los dumtaxat aſcendere ad ducatos 75 tamen ex eius fide
data in ſummario nu. 3. patet id eueniſſe incuria eius iuue-
4 nis, † qui egrediendo fines præſcriptos mandatorum non
potuit præiudicium inferre reſignanti Rot. *dec. 70. num 4.
poſt 2. vol. conſ. Farin. & in d. deciſ. 536. nu. 25. & ſeq par.
4. tom. 3. recent.* Demum non aduerſatur voluntas Papæ
quia ipſe ſolitus erat reſeruare conſimiles penſiones ſuper
aliis beneficiis conſortialibus eiuſdem Eccleſiæ, eorumque
fructibus tam certis quam incertis, vt in dicto ſummario
5 nu. 4. adeo · t † quod ſolitum erat fieri, facilè potuiſſet im-
6 petrari, † & ex ſolito ipſius Papæ arguitur eius voluntas
Mantic. *dec. 214. add. ad* Greg. *deciſ. 150 num. 10. add. ad* Pu-
rat. *deciſ. 510. nu. 11.* & hanc conſiderationem quod alia be-
neficia eiuſdem Eccleſiæ grauata eſſe ſoleant cum ſimili
penſione magni fecit, Rota *in Romana Penſionis primo A-
prilis 1661. §. fin. coram Eminentiſſimo Card. Celſo.*

Vlterius ponderatum fuit quod in ſupplicatione Reſi-
gnans ſibi reſeruauit regreſſum in forma ampliſſima caſu
quo titularis deficeret in ſolutione penſionis vel illam pe-
teret annullari aut inualidari ſummario nu 8 Quapropter
7 † Guateſchus retento beneficio non poſſet de nullitate pen-
ſionis excipere Lotther. *de re benefic. libr. 1. quæſt. 41. num.
38.* Rota coram Creſcentio *deciſ. 17. de reſeruat. deciſ. 63.
par. 1. diuerſ. deciſ 287. nu. 17. par. 5. recent. & in Came-
rinen. Regreſſus 1. Decemb. 1645. in fin. confirmata 19. Iunii
8 1647. coram Peutingerio.* Quinimo † debet vel illam ſol-
uere vel dimittere beneficium qui impugnando valida-
tem vel petendo reductionem penſionis ſtatim aperit viam
regreſſui cum deficiat conſenſus reſignantis conditionaliter
præſtitus quatenus ſcilicet penſio ſoluatur addita etiam
clauſula non alias aliter, nec alio modo vt in his terminis
dixit Rota *dec. 286. nu. 1. & 2. par. 2. rec.*

Neque aduerſatur quod præfata procedant fauore reſi-
gnantis qui iam eſt mortuus non autem fauore translatarii
9 qui † cum nunquam poſſiderit beneficium non poteſt ex-
10 cipere de regreſſu Rot. *dec. 287 num 18. par. 5. rec.* † quia
ſufficit quod translatarius ſit capax beneficii ad hoc vt poſ-
ſit iuuari exceptione regreſſus qui ſemper cenſentur tranſ-
latus pro releuatione ipſius translatarii quatenus titularis
penſionem non ſoluat *iux. deciſ. Guid. relatam per* Pariſ. *de
reſignat. lib. 6. qu. 4. nu. 51.* Lotther. *de re benef. lib. 2. quæſt.
4. ſub nu. 266. & in recent. deciſ. 159. num. 6. par. 4. recent.*
præſertim † quandò, vt hic, translatio facta fuit cum clau- 11
ſulis prægnantiſſimis nempe cum omnibus vinculis, exem-
ptionibus & indultis in omnibus & per omnia ad finem re-
ſeruationis vt in ſummario nu. 10. quo caſu præſumitur
translatus etiam regreſſus Pariſ. *de reſignat. lib. 6. quæſt. 4.
n. 15* Lott. *de re benef. lib. 1. qu. 40. ſub n. 266. & ſeq.*

Minus facit quod nullitas proueniat ex facto & culpa re-
ſignantis ob falſam expreſſionem valoris qui † proinde non 12
poteſt petere regreſſum ad beneficium reſignatum ex Garz.
de benef. par. 11. ca. 3. num. 30. Tum quia non probatur id
eueniſſe eius culpa ſed potius incuria expeditoris qui non
potuit eidem præiudicare ex ſupradictis, tum quia reſer-
uatio regreſſus non eſt ſimpliciter concepta iuxta formam
antiquam ſed cum verbis, & clauſulis ampliſſimis & præ-
gnantibus & ſignanter cum clauſula ex quauis cauſa † ſub 13
qua cenſetur comprehenſa quælibet nullitas etiam proue-
niens ex falſa expreſſione valoris vt in puncto dictum fuit
*in Aquilana Canonicatus 26. Maii 1660. §. non obſtat eo. Emi-
nentiſſ. Card. Celſo.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. T A I A.

Bononien. fideicommiſſi de Blanchettis.

Mercurij 3. Iunij 1665.

A R G V M E N T V M.

Fideicommiſſa duo incompatibilia apud vnum reſidere nequeunt. Creditum illiquidum dotis fideicommiſſario immiſſionem impedire non valet, quando pro illius detractione certa bona aſſignata fuerunt. Dictiones *vtriuſque* & *itaut* quomodo intelligendæ, & accipiendæ. Contrahentium mens qualis fuerit vnde deprehendi valeat.

S V M M A R I V M.

1 *Fideicommiſſo ad fauorem fideicommiſſarii purificato immiſſio vim l. final. C. de edict. Diu. Adrian. tollend. conceditur.*
2 *Fideicommiſſum vnum incompatibile cum altero non poteſt in eadem perſona reſidere.*
3 *Fideicommiſſarius incompatibilium poſſeſſor debet vnius ſucceſſione carere.*
4 *Fideicommiſſum cum altero non poteſt dici incompatibile quando à teſtatore fuit, translatum & conceſſum fideicommiſſarii filius, quia pater pro filio illud poſſidere valet.*
5 *Nomina, cognomina, & inſignia pro libito variare licet.*
6 *Exceptio recentionis dotis maternæ non poteſt retardare immiſſionem fideicommiſſario.*
7 *Creditum illiquidum immiſſionem retardare nequit.*
8 *Detractio dotis facienda eſt ex bonis pro illa aſſignatis.*
9 *Pactum perſonale perſonam non egreditur.*
10 *Pluralitas in ſingularitatem reſolui nequit.*
11 *Dictio vtriuſque requirit vtriuſque concurſum, & rem in ſolidum cuilibet attribuit ſecundum proprium ſignificationem & nu. 13.*
12 *Dictio itaut accipitur reſtrictiuè, declaratiuè, aut ampliatiuè ſecundum ſubiectam materiam.*
14 *Diſpoſitio negatiua in affirmatiuam non reſoluitur.*
15 *Contrahentium mens ex contractu ſolet deprehendi.*
16 *Teſtes ſpecificè & ad rem deponentes magnum probationis gradum conſtituunt.*

D E C I S I O CCCXI.

CVM peteret Comes Iulius immiſſionem in bona fi-
deicommiſſa à Iacobo & Io. antiquis aſcendentibus
contra D. Eliſabetham filiam D. Georgii eius fratris ad
leg. vltim. C. de edict. Diu. Adrian. *vel. toll. ſal. inter-
dict. in-*

Digitized by Google

dict. iuxta ſtylum Rotæ *dec. 496. num. 2. part. 9. cum allegatis*. Dubitatum eſt An Comiti Iulio danda ſit immiſſio, vel potius obſtet tranſactio; & Domini reſponderunt dandam immiſſionem excepto corpore pro retentione detractionum, ſuſpenſis bonis emphiteuticis, nec obſtare tranſactionem.

1 Nam de fideicommiſſis eorumque † purificatione, legitimatione perſonarum, & bonorum demonſtratione non erat controuerſia inter partes, cum de his fideicommiſſis ſunt Rotæ Bonon. &c. deciſiones apud Barz. prima & duæ ſequentes, & de bonorum demonſtratione multæ confeſſiones, & declarationes Cæſaris & Gregorii auctorum D. Eliſabethæ deducantur in ſummario Comitis Iulii *nu. 36. & ſeqq.*

Nec obſtitit immiſſioni prima exceptio D. Eliſabethæ, quod Comes Iulius actor probare non poſſit ad ſe pertinere hæc fideicommiſſa obſtante teſtamento Franciſci Gambalunghi auctoris ſui ibi: *Et propterea reddi inhabilem adimplere conditiones ſuperius iniunctas cognomen ſuæ domus, ac inſignia aſſumendi, vt in dicto teſtamento* & amplius ibi: *Iniunxit Teſtatorum, & omninò voluit hæredibus, & & ſubſtitutus quod aliquo tempore, in bonis, & hæreditate DD. de Blanchettis quicquam petere, aut conſequi valeant vigore quorumcumque fideicommiſſorum, ſeu vigore quarumcumque inueſtiturarum bonorum emphiteuticorum, ſeu liuellariorum &c.* perinde ac ſi prædictorum omnium incapaces, ſeu ab illis in omnibus & per omnia excluſi eſſent &c.
2 ex quibus videatur deneganda immiſſio in dicta fideicommiſſa de Blanchettis Comiti Iulio poſſeſſuri fideicommiſſi Gambalunghi vti incompatibilia ex Doctrina Bald. *ad l. vlt. C. de edict.* Diu. Adr. *n. 15. verſ. 2.* per inſtrumenta ſimilia, & de his, & huiuſmodi fideicommiſſis Fuſar. *conſ. 175. nu. 17.* Caſtill. *quotid. controu. 379. lib. 5.* Larr. *dec. 51. num. 32. 33. & 34.* Rot. *dec. 240. nu. 23. par. 9.*

Quia viſum eſt Dominis ea exceptione non repelli Co: Iulium, nec agi de electione iam facta in qua locus d. exceptioni eſſe poſſit in concurſu duorum fideicommiſſorum
3 ſed de facienda, & nunc quidem Co: Iulium † debere neceſſario in vno deficere, atque vnius ſucceſſione carere inquit, Molin. *de primog. cap. 14. num. 26. lib. 2. & capit. 2. verſ. 30. lib. 3.* Caſtill. *quotid. controu. 136. num. 77. lib. 5.* Theſaur Sen. *dec. 270. num. 13.* & planè ad ipſam diſpoſitionem Teſtatoris Gambalunghi ibi: *Tunc & eo caſu Teſtator vocauit, ſeu ſubſtituit alium deſcendentem maſculum &c.* Ex hac enim ſubſtitutione in hoc ipſo caſu inducebatur
4 tur † non tam prohibitum fideicommiſſum Gambalunghum fideicommiſſario Blanchetto, quam permiſſum, imò tranſlatum, & conceſſum filiis eius ad Caſtill. *d. contr. 179. &* Larr. *loco alleg.* & maximè vbi ſe refert ad Caſtill. & hunc quoque obſeruando agere de conſtitutore maioratus diſponente, vt non poſſit maioratus cum alio coniungi, & concurrere &c. ita vt præuenerit electionem, ſecus à caſu præſenti, vbi conſtitutor huius fideicommiſſi Gambalunghi cum expreſſa prouiſione ſubſtituit alium deſcendentem maſculum priuando fideicommiſſarium
5 Blanchettum, cum † & nomina, & cognomina, & inſignia liceat variare pro libito, Caſſan. Catalog. Glor. Mund. *conſid. 38. concluſ. 31. verſ. ſed quid de armis par. 1. & planè ad tex. l. vnica C. de mutat. nomin.* & in hoc ipſo teſtatorum mandata conſiſtunt.

Nec viſum eſt rem eſſe integram eo quod iam acciderit concurſus fideicommiſſorum, & commata videatur electio mortuo Comite Cæſare Patre, quando ſupra dictis fideicommiſſis tranſigerunt dictus Gregorius, & Comes Iulius filii.

Quia tunc temporis antedictam tranſactionem Comes Iulius intendebant ſuccedere in fideicommiſſo Blanchetto replicando contra Georgium fratrem ſe capacem effici poſſe in ſucceſſione prædicta mediante tranſmiſſione & diuiſione hæreditatis Gambalunghæ ad eius filium primogenitum, & ne tunc proſequeretur, Co: Iulius intentionem ſuam ei promiſit Georgius ſoluere annuas 6000 libras, atque ita tranſactum fuit, tranſactione dilatoria, & temporali ad conſequen poſtea ſuo tempore fideicommiſſum Blanchettum, cui nullum videtur illatum præiudicium retinente Comite Iulio tunc fideicommiſſum Gambalungum, quod tranſmittere noluiſſet vti potuiſſet ad filium, nec eligendo potuiſſet habere illas annuas 6000. libras pro fideicommiſſo controuerſo Blanchetto, ſed ne eligeret hoc fideicommiſſum, vt patet ex tranſactione.

Neque ſecunda exceptio † D. Eliſabethæ ex retentione 6
dotis 8000. librarum D. Armellinæ matris Georgii, & matris D. Eliſabethæ viſa eſt ſufficere ad retardandam immiſſionem.

Nam D. Armellina reliquit Georgio, & Co: Iulio filiis ſolam legitimam inſtituendo in vniuerſa hæreditate Cæſarem eamdem adiuit vt in ſummario Comitis Iulii num. 9. & 10. Vnde D. Eliſabetha ex perſona Georgii Patris non poteſt prætendere niſi dextantem, ſiue dimidium trientis nempe lib. 13333. & propterea ſaluis replicationibus Comitis Iulii ex quibus videri poſſit non ſatisfactum, aut ſaltem factum illiquidum d. creditum, & ideo † non poſſe 7
retardare immiſſionem Rota coram Cauai. *dec. 573. num. 3.* ceſſare viſa fuit † omnis difficultas conceſſa prouiſionali 8
retentione certi corporis pro dotium detractione vt conſuluit Rota cor. Caual. *dicta dec. 573. & poſtea cor.* Merl. *dec. 265. & ſæpè alias.*

Cum autem excipiente D. Eliſabetha de ſua ſucceſſione in bonis emphiteuticis tornaturarum 1600. in Guardia Guaſetti, alias à menſa Archiepiſcopali Bononiæ locatis dicto Io: fideicommittenti pro ſe, & ſuis hæredibus ad renunciandum de 29. annis in 29. annos Domini particulariter videndam reſeruarunt.

Ad aliam dubii partem, An obſtet tranſactio Domini reſponderunt non obſtare tranſactionem vti temporalem, quia Co: Iulius ſaluis infraſcriptis dimiſit D. Georgio omnia bona per Comitem Cæſarem vti hæredem D. Marci Antonii, & quorumcumque eius anteceſſorum poſſeſſa per eum vſufructuanda durante eius vita naturali, & cum conditionibus infraſcriptis cum pacto inter contrahentes expreſſe conuento, quod omnia contenta in prædicto inſtrumento durare debeant durante tantummodo vtriuſque ipſorum fratrum vita naturali, & non vltra ita vt præmoriente vno ex dd. fratribus illius filii maſculi legitimi, & naturales teneantur ſeruare ſupra conuenta vſque ad obitum alterius ſuperuiuentis & è concurſu, mortuis verò ambobus ipſis fratribus præſens inſtrumentum nullius ſit momenti & iura vnicuique ex dd. fratribus competentia tam ex ſupra expreſſis, quam ex aliis quouis modo exprimendis experiri valeant filii & heredes &c. ad † pacta 9
perſonalia & temporales exceptiones *§. pactorum leg. 7. ff. de pactis & §. temporales & ſeqq. §. præterea inſtit. de except.*

Nec obſtiterunt ponderata pro Domina Eliſabetha verba, *Durante vtriuſque ipſorum Fratrum vita*, & verba, *mortuis ambobus*, ex quibus viuente adhuc Co: Iulio tranſactio, adhuc vrgere videtur, cum enim dicitur in contractu poſt mortem eorum indiſtinctè de omnibus intelligi debeant, & maximè de duobus, quia † pluralis locutio 10
minori numero non quieſcit, &c. quæ proſequitur Speculat. *de emph. qu. 69. ſub n. 89. cum aliis apud* Fuſ. *de ſubſtit. qu. 473. à numer. 79* Ciriac *contr. 276. à num. 10. & ferè conſuluit in rem præſentem*, Menoch. *conſ. 995. à numer. 6.* Ciriac. *dicta contron. 276. numer. 9. à verſ. quod autem*, & in fine, & amplius adiecta dictione *vtriuſque*, quæ † requi- 11
rit concurſum vtriuſque, & cuilibet rem attribuit inſolidum ſecundum propriam, & veram ſignificationem, Bart. *ad l. hoc articulo, ff. de hered. inſtit. n. 10. & ad l. penult. C. de impuber. & aliis ſubſtitut. n. 2. verſ. pro cuius declaratione.* Barboſa *dict. penult. nu. 1. & 3.*

Quia viſa fuerunt præualere prædictis verbis, ſequentia verba declaratiua, & limitatoria, ibi; *Nam hi itaut*, variè † accipitur reſtrictiuè, vel declaratiuè, aut amplia- 12
tiuè ſecundum ſubiectam materiam, inquit Rot. coram Seraphin. *dec. 911 nu. 7. cum aliis apud* Barboſ. *dict. 182. maximè nu. 4.* vbi magis reſtringit, quam augeat, ſemper tamen declarat mentem, & regulat præcedentem diſpoſitionem, atque ita per verba, *durante ſolummodo vtriuſque ipſorum Fratrum vita, & non vltra*, ſed dum ſequitur. *Itaut præmoriente vno ex dictis Fratribus illius filii maſculi teneantur obſeruare tranſactionem, &c.* excluduntur fœminæ, quæ non pertinebant ad fideicommiſſum, neque ad tranſactionem, adeoque nec debeant durare conuenta inter Fratres, propter ſe, & filios maſculos, ſi quis eorum præmoreretur, & tunc ſiuè Georgius, & eius filij maſculi retinerent fideicommiſſa & ſoluerent annuas 6000. libras Co: Iulio, ſiuè præmoreretur Co: Iulius, vt pariter filij maſculi relinquerent fideicommiſſa, & reciperent annuas 6000. libras à Georgio, & filij maſculi, alterutrius alterutri conuenta ſeruarent, atque † ità verbum, *vtriuſque*, intelli- 13
gi poteſt, & debet alterius eorumdem Fratrum, *l. ſi ea res*

31. ff. de actione empti & §. ſi pactum, l. 10. ff. de pact. & ibi gloſſ. vtraque Barb. ad dict. leg. hoc articulo, dicto loco Barb. dicta dict. p. ult. n. 2.

Pariter nec viſa ſunt contradicere verba, Mortuis vero ambobus præſens Inſtrumentum nullam vim habeat.

Quia hæc ſunt verba finalia, & negatiua, quæ omnino negant valere tranſactionem mortuis ambobus, non autem affirmant, vt valeat ipſis viuentibus, niſi cum ſuis conditionibus adiectis ibi: *Ita vt præmoriente vno ex*
14 *dictis fratribus illius filij maſculi &c.* vt ſupra Ex † diſpoſitione enim negatiua non reſultat affirmatio inquit Bald. *ad l. 5. C. de condit. inſert. in fine verſ. Item ex diſpoſitionibus negatiuis* Rota coram Merlin. *deciſ. 396. num. 18.* & quatenus argumentum à contrario ſenſu haberet locum in negatiuis, quod repetunt altius DD. *ad §. bonis rei l. 1. ff. de offic. eius*, & ſubſiſtere dixit Mantic. *de tacit. & ambig. tit. 14. à num. 12. & num. 23. lib. 2.* Certè non habet locum
15 contra expreſſam mentem contrahentium, quæ † ex prohemio tranſactionis ſatis colligitur, Mantic. *d. tit. 14. num. 27* proindeque mortuis ambobus, cum ex dd. fratribus illius filij maſculi &c. non applicentur Georgio mortuo cum Eliſabetha filia, quæ non poteſt prætendere obſeruantiam tranſactionis vt ſupra.

Comprobant hanc interpretationem exemplar, & prototypus tranſactionis, vbi erant ſcripta verba *illius filii* & hæredes teneantur ſeruare &c. Et quamquam in ſubiecta materia fideicommiſſorum, & maſculinis fideicommiſſis dicta verba facilè iotelligi poſſent, vt etiam deberent de maſculis adempta fuerunt verba, & hæredes, & addita verba maſculi legitimi & naturales, qui ad dicta fideicommiſſa vocati erant maximè, cum declaratione Conciliatoris, & teſtis aſſerentis, *l'vltima poſtilla che dice* maſculi legitimi & naturales, *perche nella minuta matrice diceua, filij & hæredes, cancellai* hæredes *d'ordine de Signori tranſigenti, e vi aggiunſi maſculi legitimi, & naturales, in riguardo che eſſi fratelli tranſigenti intendeuano, & inteſerò che la tranſatione foſſe finita ogni volta che il detto Giorgio foſſe morto ſenza figli maſchi, legitimi, & naturali, ancorche non foſſe morto il Signor Conte Giulio, ma foſſe viuo, & intendeuano, & inteſerò che la tranſatione doraſſe durante la vita di tutti due Signori Fratelli, nel caſo quando il Signor Giorgio foſſe premorto al Signor Conte Giulio con laſciar detto Signor Giorgio doppò ſe figli maſchi, legitimi, e naturali che foſſerò campati in ſino alla morte del Signor Conte Giulio, perche ſe foſſerò premorti al Signor Conte Giulio s'intendeua finita, e le predette coſe dico, perche Io fui mediatore come hò detto nell' aggiuſtamento, notai d'ordine de ſudetti fratelli li capitoli, li diedi à Gio: Ceſare Notaro per diſtender la minuta, reuiddi la detta minuta, che è queſta moſtratami che per tale la riconoſco con le poſtille e parole in veste, che aggionſi come ſopra d'ordine de ſodetti Signori Fratelli tranſigenti, & per aggiuſtarla alla loro intentione coſi aggiuſtata ſopra la medeſima ſi ſtipulò l'inſtromento, & alla ſtipulatione fui vno de Teſtimonij, anzi ſoggiungo che è coſi certa la verità di quello hò depoſto che quando il Signor Giorgio vendè la metà del luogho d'Orzano al Signor Conte Giulio, nel qual contratto fui anch' Io mediatore, e teſtimonio alla ſtipolatione dell' Inſtrumento, volle il detto Signor Giorgio vn patto inſerto in detto Inſtromento, che venendo il caſo che egli moriſſe ſenza figli maſchi, ò per altra cauſa, per la quale s'eſtinguesse l'obligo di pagare le lire 6000. an-*
16 *nue*, & de † huiuſmodi teſtibus eorumque fide Farinacc. *quæſt. 60. num. 432. & 433.* Rota coram Buratto *deciſ. 775. num. 3. à verſ. nec des minutor maximè num. 6. à verſ. alius vero teſtis qui fuit adhibitus ad ſcribendum & deciſion. 84. num. 14.*

Et ita vtraque &c.

REVERENDISS. D. CERRO DECANO.

Nunc S. R. E. Cardinali.

Leodien. Matrimonii.

Mercurij 3. Iunii 1665.

ARGVMENTVM.

Index in iudicando facti contingentiam inſpicere debet, & quando caſus Matrimonii accidit, tali modo prouidere debet ne conſenſus alterutrius contrahentis extorqueatur.

SVMMARIVM.

1 *Mulier pendente lite validitatis matrimonii poteſt penes conſanguineos retineri.*
2 *Iudex ſecundum facti contingentiam prouidere poteſt.*
3 *Animus mulieris debet eſſe liber à minis conſanguineorum, ne illius conſenſus liber ad matrimonium neceſſarius, eorum minis extorqueatur.*
4 *Sententia ſine contradictore lata eſt executioni demandanda*

DECISIO CCCXII.

POST latas in partibus duas ſententias inter ſe contrarias ſuper validitate matrimonii, vt prætenditur contracti inter Riccardum, & Annam Iſabellam, cauſa per appellationem deuoluta ad Rotam prius quam de meritis cognoſcatur propoſui dubium, An D. Iſabella ſit collocanda in Monaſterio, vel aliquo loco tuto, & Domini ſequendo in hac materia diſpoſitionem *text. in cap. ex tranſmiſſa de reſtit. ſpoliat.* admittebant mulierem pendente Iudicio ſuper nullitate matrimonii eſſe cuſtodiendam vſque ad cauſæ deciſionem.

Sed reſtrinxerunt difficultatem ad locum vbi ſit collocanda. Informantes enim pro Anna Iſabella prætendebant, quod cum in Iure non reperiatur cautum quin pendente Iudicio mulier ſit cuſtodienda potius in Monaſterio quam in alio loco tuto † ſatis dicatur prouiſum ſi ipſa reti- a
neatur in fortalitio de Hauage penes ipſius conſanguineos, vt ſeruauit Rota *in dec. vnic. de diuortio coram* Cæſare de Graſſis & cor. Duran. *dec. 262. ſub nu. 2.*

Verum quia deſtinatio loci ad hunc effectum tota pendet à Iudicis arbitrio, † qui ſecundum contingentiam fa- a
cti debet prouidere, vt in *Neapolitana ſeparationis Thori 5. Iulii 1660. §. nihilominus, & §. fin. cor. me.* Cùm hodie agatur non de diuortio, & ſeparatione Thori, prout in caſu deciſionum Cæſaris de Graſſ. & Durani, ſed de matrimonio quod à parentibus puellæ impugnatur ex defectu conſenſus non videtur locus congruus fortalitium vbi iidem morantur. Quia † cum animus dictæ Puellæ præci- 3
pue veniat perſcrutandus ipſis debet eſſe ab eorum minis prorſus libera, & ſecura, ne per timorem dicat ſibi placere, quod odit, iuxtà claram diſpoſitionem *text. in c. cum locum de ſponſal.*

Vnde viſum fuit Annam Iſabellam eſſe collocandam in Monaſterio cum clauſura, præſertim quia in electione loci habenda etiam eſt ratio pro faciliori executione ſententiæ, vt cauetur *in d. cap. cum locum*, ibi: & ſententia
† ſine contradictione cuiuſquam valeat executioni deman- 4
dari, Rot. cor. Pen. *dec. 439. in fine.*

Et ita vtraque &c.

REVERENDISS. D. CERRO DECANO.

Nunc S. R. E. Cardinali.

Romana Dotis.

Mercurij 3. Iunij 1665.

ARGVMENTVM.

Inuentarium bona, & omnia Iura hæredis ità præſeruat, vt nec cenſeatur hæreditatem adiuiſſe, qui vltrà vires in Inuentario deſcriptas non tenetur, nec credita hæreditaria exigere, ad quorum exactionem etiam ipſos creditores compellere poteſt. Mulier quæ ſe pro marito obligauit, contra illius bona habet actionem.

SVM.

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum obligatione Camerali vallatum paratam habet executionem.*
2 *Statuti Vrbis vigore* lib. 1. cap. 85. *contra tertium fauore dotis executiuè procedi poteſt.*
3 *Actio de euictione quem tenet, eundem agentem repellit exceptio.*
4 *Inuentarium præſeruat omnia bona, & iura hæredis, perinde ac ſi hæreditatem non adiuiſſet.*
5 *Hæres beneficiatus vltra vires hæreditarias non tenetur.*
6 *Hæres beneficiatus à creditorum vexationibus liberatur bona hæreditaria dimittendo.*
7 Deciſ. in Ciuitatis Caſtelli Fideicommiſſi 17. Maii 1617. coram Remboldo, *in quibus terminis procedat.*
8 *Hæres grauatus ſi credita quæ à principio exigibilia erant exigere non curauit, & tractu temporis facta ſunt inexigibilia, ad illa tenetur.*
9 *Hæres liber, & beneficiatus non tenetur ad creditorum hæreditariorum exactionem, & poteſt cogere creditores ad illa exigenda.*
10 *Executio mandati reſpectu quantitatis ſub fideiuſſione non comprehenſæ retardari nequit.*
11 *Mulier obligans ſe pro marito contra illius bona habet actionem.*

DECISIO CCCXIII.

DOMINI confirmando deciſiones editas 20 Aprilis,
& 13. Iunij 1663. coram Reuerendiſſimo Epheſi-
ſino, iterùm cenſuerunt mandatum à M. Antonio Bal-
dinaccio obtentum coram A.C. pro reſtitutione dotis
Iſabellæ matris eſſe exequendum pro ſumma ſcut. 4000.
ſuper domo empta à Domino Principe Iuſtiniano. Siqui-
dem illius validitas non controuertitur, Iuſtitia verò re-
1 ſultat ex publico Inſtrumento dotali, † quod cum ſit
obligatione Camerali munitum paratam de iure habet
exequutionem Ang. *in l. 4. §. condemnatum num. 4. ff. de re*
2 *iudic.* quamuis agatur contra tertium poſſeſſorem: †
Nam vigore Statuti Vrbis *lib. 1. cap. 85.* etiam contra
tertium fauore dotis procedi poteſt executiuè, vt dictum
fuit *in Romana Quarti Dotalis 27. Aprilis 1646. §. quia
dum Comes verſ. Et quidem executiuè coram me.*
Non obſtat, quod Domus controuerſa fuerit vendita
à Ioanne Franciſco Baldinaccio cum promiſſione eui-
ctionis aliàs ad damna & intereſſe, ideoque Marcus
Antonius eius filius, & hæres non poteſt moleſtare em-
3 ptores, cum † repellatur exceptione *l. vindicantem ff.
de except.* quia cum hæreditatem patris adiuerit cum
beneficio legis, & Inuentarij non prohibetur agere ex
4 propria perſona pro conſecutione crediti materni, cum †
Inuentarium præſeruet omnia bona, ac Iura hæredis per-
inde ac ſi hæreditatem non adiuiſſet. Surd. *conſ. 382. nu.*
94. Rolan. *conſ. 73. num. 1 cum duob. ſeqq.* Rot. *deciſ. 114 in
fin. part. 7. recent. & in Ariminen. Fructuum* 8. *Maij* 1660. §.
non obſtat coram me.
Nec pariter viget, quod Marcus Antonius retineat
nonnulla bona hæreditaria patris nempè domum in Ciui-
tate Eugubij, Siluam in Villa Laureti, & creditum
ſcut. 3500. cum illis de Cantalmaggijs, & proindè bene-
5 ficio Inuentarij non gaudeat, cum † ſemper teneatur
hæres erga creditores quouſque vires hæreditariæ ſuppe-
tunt, ex doctrina Bart. *in l. cum vic. num. 14. verſ. ſed ſi
facit inuentarium ff. de vſucap.*
Quoniam reſpectu domus remouetur obiectum, ex
quo non ſubſiſtit in facto allegata mentio, cum partim
fuerit alienata ab ipſo Ioanne Franciſco viuente, vt ex
Inſtrumento venditionis 24. Septembris 1623. relat. in
Summ. antiquo Baldinaccij *numer.* 2. & præſertim ab
hæredibus fuerit aſſignata Iſabellæ ad computum ſui cre-
diti vſque de anno 1641. vt colligitur ex ipſo Inſtrumen-
to in hodierno Summ. Domini Principis *numer.* 3. Reſpe-
ctu verò Siluæ, & crediti priuari non poteſt dicto bene-
ficio Inuentarij, dum allegat illa extare, & offert ſe pa-
6 ratum vtrumque dimittere. Certum † eſt enim hære-
dem beneficiatum à creditorum vexationibus liberari,
bona hæreditaria dimittendo ex allegatis in *d. Romana
Quarti Dotalis 19. Iunij 1645. §. nec ei ſuffragatur co-
ram me.*
Et licet creditum præfatum nondum fuerit exactum,
non tamen eſt imputan. hæredi ſi illud non exegit; Quia
† *deciſio in Ciuitatis Caſtelli fideicommiſſi 17. Maij 1623.* 7
§. nec obſtat, coram Remboldo, quæ in contrarium
fuit allegata, loquitur in caſu hæredis grauati petentis
ſuas detractiones, qui † cum integram hæreditatem te- 8
neatur reſtituere curare debet nè per eius negligentiam
aliquod præiudicium inferatur vocatis, & propterea non
excuſatur, ſi credita, quæ à principio exigere potuit
tractu temporis effecta fuerunt inexigibilia, ſecus autem
† eſt in hærede libero, & beneficiato prout hic, quia 9
beneficio Inuentarij ſuffultus remanet prorſus exemptus
à moleſtijs, & vexationibus facti, & ſignanter, quod
non teneatur exigere credita hæreditaria, ſed cogere poſ-
ſit creditores ad illorum exactionem, præter adductos
in deciſ. 13. Iunij 1663. in fin. tradit Iaſ. *in l. fin. §. etſi præfa-
tum, column. 1. C. de Iur. deliber.* Roland. *de Inuent. in
tract. magn. tom. 8. part. 2. pag. mihi 184. verſ. hæres confecto
per tot.* Cancer. *var. reſolut. cap. 2. de Inuent. num. 139.* Rot.
coram Duran. *deciſ. 1. num. 32.*
Neque releuat, quod Iſabella fideiuſſerit pro viro ad
fauorem emptorum domus controuerſæ conſentiendo
alienationi pro rata ſcut. 5000. quia cum pretium domus
aſcendat ad ſcut. 10. mil. dos verò eiuſdem Iſabellæ ſit
ſcut. 12. mil. † vtique retardari non poteſt executio 10
mandati reſpectu ſummæ ſub fideiuſſione non com-
prehenſæ.
Non obſtante, quod ipſa receperit inſolutum tot bo-
na viri pro quantitate ſcut. 5000. necnon ſcut. 1400. pro
pretio locorum montium, & Viridarij: Præter quod
enim ex relationibus Peritorum iudicialiter electorum
liquet bona in ſolutum aſſignata non excedere ſcut. 1700.
Summ. Baldinaccij *numer.* 2. huiuſmodi ſumma ex bo-
nis mariti reperta cenſetur ſoluta in ſatisfactionem cre-
diti dotalis, pro ea rata, pro qua Iſabella conſenſit
alienationi domus, & ſic non valet diminuere quantita-
tem crediti, pro qua petitur executio: Nam conſen-
ſus præſtitus in Inſtrumento alienationis domus efficit
quidem, vt ipſa contra emptores non valeat conſequi
ſatisfactionem pro ſumma ſcut. 5000. pro qua conſenſit,
non † autem operatur, vt contra maritum eiuſque bo- 11
na creditum cenſeatur diminutum, quinimò in eius
obligatione, hoc idem particulariter expreſſit, dum ip-
ſa in tantum conſenſit domus alienationi, in quantum
remanebat tuta, & ſecuta in alijs bonis mariti, vt ad-
uertitur, *in deciſ. 20. Aprilis 1663. § pecuniæ autem, co-
ram Reuerendiſſ. Epheſino.*
Et ita vtraque &c.

R. P. D. EMERIX.

Ciuitatis Caſtelli Dotis.

Mercurij 3. Iunij 1665.

ARGVMENTVM.

Dos quod integrè ſoluta fuerit ex quibus iuſtificetur. Reſtitutio de qua re fieri dicatur. Scriptura, quæ ex actis iuſtificata non fuit nullius eſt roboris, nec æquiuoca, admittitur in concurſu certarum probationum.

SVMMARIVM.

1 *Solutio dotis quod integrè facta fuerit ex quibus reſultet.*
2 *Reſtitutio de ſui natura ſupponit ſolutionem antecedentem, quia nemo reſtituit, quod antea non recepit.*
3 *Reſtitutio dicitur fieri de alieno non de proprio.*
4 *Hæredes viri non debent ad reſtitutionem dotis teneri, quam idem vir non exegit.*
5 *pro Dotis ab extraneo promiſſæ reſtitutione vir, & eius hæredes conueniri poſſunt.*
Secus in dote promiſſa à patre mulieris, & num. 6.
7 *Ceſſionarius in vniuerſa iura cedentis ſuccedit.*
8 *Scriptura, quæ non appareat ex actis non eſt habenda in conſideratione.*
9 *Scriptura æquiuoca, & inueriſimilis non admittitur in concurſu aliarum probationum certarum.*

DE-

Digitized by Google

DECISIO CCCXIV.

DOMINI perſiſtentes in vltimo loco deciſis ſub die 8 Iolij anni præteriti denuò reſponderunt mandatum relaxatum ab A.C. contra hæreditatem Pirri de Pazzis pro ſcut. 600. reſidui dotis Ludouicæ eius filiæ non eſſe
1 exequendum, quia † ſolutio integræ dotis vltrà præſumptiones generales reſultantes ex lapſum temporis cum ſilentio Creditoris ſubſtentatione onerum matrimonij, & ex ſequuta morte omnium informatorum, ac ſolutione maioris partis; quas ad iſtum effectum ponderat, & plurimi facit Rot. *deciſ. 22. num. 9. & 11. par. 7. & deciſ. 152. num. 4. par. 9. recent.*

Deſumitur ex aſſignatione medietatis prædij Piætrini facta Ludouicæ pro reſtitutione ſuæ dotis à Ioanne Vincentio hærede Ioannis Baptiſtæ viri Ludouicæ, qui matri-
2 monium obtinuit, † reſtitutio enim de natura ſua ſupponit antecedentem ſolutionem, quia nemo reſtituit, quod antea non recepit, *iuxtà text. in leg. reſtituero ff. de*
3 *re iudic. & alios in deciſione adductos*, nec † reſtitutio fieri dicitur de proprio ſed de alieno, iuxtà *§. ſed itaque reſtitutum de actionibus.*

Non obſtat, quod ſaltem ex huiuſmodi reſtitutione neceſſariò inferatur ad probationem ſolutionis, cum enim
4 implicet † hæredes viri teneri ad reſtitutionem dotis, quamuis illam non exegerit, per text. *in l. ſi extraneus ff. de iure dotium.*

Tum quia non verſamur in dote promiſſa ab extraneo,
5 † pro cuius reſtitutione vir, & eius hæredes conueniri poſ-
6 ſunt, ſi ipſe negligens fuerit in ea exigenda, † ſed in dote promiſſa à patre mulieris, quo caſu imputandum eſt viro, ſi patrem ad ſolutionem non vrſerit, vt ſubiungit text. *in eadem lege ſi extraneus §. ſed ſi vel pater*, & ſic ſemper militat ſupradicta ratio fundata in reſtitutione.

Tum etiam quia ſolutio integræ dotis non deſumitur nudè, & ſimpliciter ex d. reſtitutione, ſed præterea concurrunt ſupra relatæ coniecturæ, & vlterius conuincitur ex Inſtrumento publico alterius tranſactionis actæ intrà Dominum Ioannem Vincentium, & PP. Dominicanos de anno 1632. ex quo idem Io. Vincentius promiſit nihil amplius præter ea pro præſenti reſiduo d. dotis vigore cuius tranſactionis ſicuti repelleretur à PP. Dominicanis,
7 ità excluditur à Diamante, & eius filijs, † qui mediante ceſſione reportata à Reuerenda Fabrica ſucceſſerunt in eorum locum, ex adductis per Rotam coram Buratt. *deciſ. 70 num 1. & in recent. deciſ. 303. num. 7. par. 1.*

Et hinc non releuat quædam aſſertio, ſeu confeſſio facta ab hæredibus priori data hodierno Summ. Ioannis Vincentij *num.* 3. Iudicans dotem Ludouicæ non fuiſſe integrè ſolutam, quia præter quod replicabatur huiuſmo-
8 di ſcripturam non eſſe de actis, † & proindè non haben.
9 in conſideratione, † adhuc videbatur DD. inueriſimilis, & æquiuoca, & non admittenda in concurſu aliarum probationum, & præſertim promiſſionis, ac confeſſionis eiuſdem Ioannis Vincentij per quatuor annos poſtea mediante iuramento emiſſæ, &c.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. CARPINEO.

Nunc S. R. Eccleſ. Cardinali.

Anconitana Pecuniaria.

Veneris 3. Iunij 1665.

ARGVMENTVM.

Creditor banchi in ijs quæ reperiuntur in banco debet præferri extraneis creditoribus. Obligatio prima non tollitur niſi ſecuta fuerit nouatio.

SVMMARIVM.

1 *Partitæ ex libro Rationis Mercatoris extractæ creditum contra illum probant.*
2 *Creditor anterior eſt poſterioribus præferendus.*
3 *Creditores banchi in ijs quæ reperiuntur in banco præferendi ſunt extraneis creditoribus.*
4 *Pecunia ex bonis ſubbaſtatis retracta debet cedere in ſatiſfactionem obligatorum pro illo, cuius bona ſubbaſtata fuerunt.*
5 *Indemnis quis fieri non debet ex re alterius.*
6 *Ceſſionarius non poteſt ad ſui fauorem reportare ceſſionem crediti extincti cum pecunijs creditoris.*
7 *Creditum in antiqua ratione deſcriptum, & deinde in noua translatum ius anterioritatis amittit.*
8 *Obligatio prima non tollitur niſi ſecuta nouatione.*
9 *Creditor præcredita ex pecunijs prouenientе poteſt debitorem executiuè compellere.*
Amplia, vt num. 10. & 11.

DECISIO CCCXV.

ANTEQVAM de anno 1655. diſſoluta de conſenſu fuiſſet ſocietas, quæ inter Ioannem de Inuictis, & Ioſephum, & Octauianum fratres de Mazzonis exercebatur in Ciuitate Anconæ penes illam ita Epiſcopo mandante depoſitæ fuerunt pecuniæ tàm occaſione dotium, quàm aliundè prouenientes, & ſpectantes ad Monaſterium S. Bartholomæi eiuſdem Ciuitatis, in quarum depoſito prætenditur deindè Moniales continuaſſe, cum noua ratione Bancaria à Franciſco de Inuictis cum fideiuſſione Ioannis Patris inſtaurata. Verùm cum paucos poſt annos Franciſcus decoxiſſet factus fuit creditorum concurſus, quorum capita vt agnouerunt Alexandrum Maſſæum creditorem antiquæ rationis in cenſu 12000. ſortis, obtento mandato ab A.C. deliberaſſe duo Prædia ad Mazzonum ſpectantia, ad effectum illorum pretium deponendi, donec nouus fundus, & idonei fideiuſſores præſtarentur, conſulendo creditorum indemnitati hunc cenſum ex pecunijs retractis ab effectibus eiuſdem rationis in pluribus vicibus extiterunt reportantes pro eiſdem creditoribus iurium ceſſionem.

Cum autem ex pretio bonorum ſubhaſta venditorum exiſterent penes hanc Sacram Vrbis Ædem ſcut. 2074. moniales, tanquam in hac fere ſumma eiuſdem antiquæ donationis, creditrices obtinuerunt in Tribunali A.C. illorum conſignationem, à quo cauſa in Rota deuoluta dubitaui ad formam commiſſionis, An mandatum eſſet exequendum, & fuit affirmatiuè reſolutum.

Quoniam creditum Monialium vndequaque iuſtificatum, & liquidatum apparuit. Conſtabat enim † de 1
illo ex partitis extractis à libro d. rationis, & cedulis ab Inuicto, & Manzono ſubſcriptis, ideoque tanquam proueniens occaſione primæ Donationis Bancariæ, dum agebatur de conſignatione pretij redacti ex effectibus
Manzoni in illa dumtaxat obligari debuit † omninò 2
præferri creditis alterius diſtinctæ rationis poſteà à ſolo Franciſco Inuicto cum fideiuſſione Ioannis patris continuatæ, iuxtà text. *in l. Procuratoris § ſi plures, ff. de tribut. act.* ibi, *duas negociationes exercebat Sagariam, & lintheariam, & ſeparatos habuit creditores puto ſeparatos eos in tributum vocari vnuſquiſque eorum merci magis, quam ipſi credidit*; per quem text. infert Caſtr. *conſ. 255. num 3. poſt med. & in verſ. nec obſtat*, quod
† creditores Banchi in ijs, quæ reperiuntur in Banco 3
præferendi ſunt alijs extraneis creditoribus, & hoc idem dicit, Anchar. *conſ.* 184 *num.* 1. poſt figurationem caſus, & proſequitur pluribus cumulatis Noguerol. *allegat. 11. num. 149.* Coſt. *de remed. ſubſidiar. remed. 119. num. 12.* & latiſſimè Magon. *deciſ. Lucen. 5. à num. 5. vſque ad 25.*

Non obſtat, quod creditores ſecundæ rationis habeant etiam obligatum Ioannem Inuictum tanquam fideiuſ-
ſorem Franciſci filij. Quia † cum effectus ſubhaſtati 4
non ad Ioannem, ſed ad fratres de Manzonis pertineant, vt conſtat ex edictis ſubhaſtationis ex toto proceſſu, & colligitur *ex deciſ. Anconitana Cenſus 3. Iunij 1656. edita coram R. P. D. Veroſpio in principio*, non debuit pecunia ex illis retracta cedere in ſatisfactionem illorum, qui illos obligatos non habuerunt ex ratione ponderata à Iuriſconſulto *in d. §. ſi plures in fin.* nè ſcilicèt ex alte-
rius † re alij indemnes fiant, alij damnum ſentiant, 5
quam locum habere etiam extra caſum actionis tributoriæ *num. 22. verſ. vade exemplum, & deindè in verſ. hinc propterea ſequitur.*

Nec illis ſuffragari potuit ceſſio reportata à Monaſterio creditore cenſus per fratres de Manzonis in diſſolutione So-

Digitized by Google

6 ne Societatis accollati : Namcum † cenſus extinctus
fuerit à creditoribus non cum proprijs pecunijs, ſed cum
effectibus Societatis non poterant ad illorum fauorem re-
portare ceſſionem crediti extincti cum pecunijs creditoris
Rota *decis.68. num.4. & 5. coram* Gregor. *& decis.180. num.
6. poſt* Cenc. *& decis 426. num.6. par.2. recent. cum alijs per
Add. ad* Buratt. *decis. 410. num. 7.*
7 Minus releuar altera prætenſio, quod creditum † mo-
nialium tanquam tranſportatum in libris modernæ ra-
tionis exercitæ per Franciſcum Iouictum Ius anteriorita-
tis amiſerit, & aliorum naturam aſſumpſit; Quia vltra
quod Dominis viſum fuit hoc non probari ex ſolis partitis
in Codice Franciſci deſcriptis, quæ non concludunt illas
fuiſſe conflatas ex ijſdemmet pecunijs, quæ ad creditum
remanſerunt in libris rationis præcedentis, vt potius ve-
riſimile ſit, quod potuerit peruenire ex pecunijs nouiter
depoſitis. Aduertebant etiam quod quatenus hoc pro-
batum extitiſſet, non ex hoc monialibus ſine ſpeciali, &
valido conſenſu potuiſſet aliquod præiudicium inferri,
dum vtendo in Iudicio partitis, & cedulis prioris nego-
tij, colligitur illarum animus poſteriori obligatione qua-
8 tenus interceſſerit priſtinam non nouandi, cum † regu-
lariter niſi ſpecialiter fuerit expreſſum anteriora ſimul
ſtare, & poſteriora incrementum ſumere *in l.fin. C. de no-
nat. & in § prætterea verſ. ſed hoc quidem inter veteres in-
ſtit. quib. mod. tollit. oblig.*
Nullius denique releuantiæ viſum fuit obiectum de-
9 ſumptum ex incompetentia actionis executiuæ; quia †
moniales pro credito prouenienti ex pecunijs potuerunt
debitores executiuè compellere, *per text. in l. penult. C.
depoſit.* Alex. *in l. ait Prætor num. 1. ff. de iudic. & in l.ſi
eum dote §. eo autem, num.6. ff. ſolut. matrim.* quamuis non
10 concurrant † requiſita depoſiti regularis, Vinc. de Fran-
ch *decis. 151. per tot.* Caual. *decis. 29. num 1. & poſt* Zacch.
de oblig. Camer. decis. 297. num. 20. cum alijs adductis per
11 *Add. ad* Buratt. *decis. 516. num. 16.* & licet etiam † mo-
niales ex dictis pecunijs aliquod vtile percepiſſent, quia
non exinde ceſſat actio priuilegiata depoſiti, *ad text. inl.
Lucius Titius 24 in vltimis verbis, & in l. diem ſponſalium,
§. qui pecuniam ff. depoſiti*, & pluribus exornat Io. Franc.
à Ponte *conſ. 56. per tot. & ſignanter num. 10.* & tenuit ſin-
gulariter Rota *in decis. vnica de depoſit. in antiq. verſ. non
obſtat ſi dicatur.*
Et ita vtraque &c.

R. P. D. OTTALORA.

Romana Commemorationis Defunctorum.

Mercurij 3. Iunij 1665.

ARGVMENTVM.

Eo quia ſalubre eſt pro Defunctis orare facultas orandi, & faciendi ſolemnem feſtiuitatem pro illorum ſuffragio priuatiuè quoad alias Eccleſias conceſſa non cenſetur niſi ex expreſſis Indulti Pontificij verbis appareat, vnde manutentio in quaſi poſſeſſione pro illis orandi alteri Eccleſiæ, cum conſtet de illius bono iure, merito conceditur.

SVMMARIVM.

1 *Facultas priuatiuè conceſſa non præſumitur, niſi verbis explicitis exprimatur, nec extenditur quando agitur de Diuino cultu minuendo.*
2 *Ius deſiderat augmentum Cultus Diuini.*
3 *Eccleſia ſemper orat in ſuffragium animarum Defunctorum.*
4 *Eccleſia Rotundæ fuit à principio dicata Feſtiuitati S. Mariæ ad Martyres.*
5 *Hiſtoricis antiquis, & famoſis de rebus Eccleſiæ ſcribentibus plurimum eſt deferendum.*
6 *Miſſas pro defunctis celebrare in Iure prohibitum non reperitur niſi certis anni feſtiuitatibus, & vide num.6.*
7 *Sententia remanet per appellationem ſuſpenſa.*
8 *Manutentio conceditur quando conſtat de bono iure illam petentis.*

DECISIO CCCXVI.

TEMPLVM nuncupatum S. Gregorij de Vrbe fuit à magno Pontifice eiuſdem nominis erectum in honorem Sancti Andreæ Apoſtoli, deindè pluribus Indulgentijs decoratum à ſubſequentibus ſummis Pontificibus in ſalutem Animarum, & honorem eiuſdem Magni Gregorij ad augendam Deuotionem, ac pro reparatione, ſtructura, & conſeruatione dicti Templi, Monaſterijque Ordinis Sancti Benedicti Sixtus IV. quaſcumque Indulgentias approbauit, & in Feſto dedicationis Monaſterij, & octo diebus ſequentibus (quibus Commemoratio Defunctorum in ipſa Eccleſia fieri teſtatur) Chriſti fidelibus viſitantibus dictam Eccleſiam, & manum adiutricem pro reparatione, ac manutentione eiuſdem, & Monaſterij porrigentibus plenariam Indulgentiam, ac peccatorum remiſſionem ampliſſimè conceſſit Summ. *num. 1.*

In hac Alma Vrbe magnæ etiam Venerationis eſt vetuſtiſſimum Templum S. Mariæ ad Martyres vulgò la *Rotonda*, vbi ſolemnitas omnium Sanctorum Kalendis Nouembris celebratur, quæ habet ſuum particulare Officium etiam per totam Octauam, ſcilicet duplex in Feſto, & ſemiduplex in Octaua, tamquam Octaua de maioribus, & primæ claſſis, vt in fine rubricæ Breuiarij in tabula feſtorum primæ claſſis cum Miſſa particulari ſecundum ordinem officij. Quæ Octaua ſolemniter celebranda eſt Miſſis, Muſica, Concionibus, Eccleſiæ apparatu, & alijs ſignis lętitiæ, & gaudij, prout celebrantur aliæ Octauæ Sanctorum.

Reuerendiſſimi Canonici, & Confratres omnium Sanctorum in dicta Eccleſia Rotundæ Commemorationem Defunctorum quotannis per octo dies ſequentes poſt Feſtum omnium Sanctorum peragunt ornamenta Altaris Maioris de Albo in nigrum immutant, lecticam mortuorum in medio Eccleſiæ cum luminibus accenſis, ac in eius foris Pannos lugubres cum Imaginibus mortis, & alijs per totam Octauam exponunt, & ſic concurſum populi ad eorum Eccleſiam inuitant. Hinc introducto iudicio coram Illuſtriſſimo Domino Viceſgerente ad inſtantiam Reuerendiſſimorum Monachorum ſuper eorum, & Eccleſiæ Diui Gregorij pacifica poſſeſſione celebrandi per octo dies Commemorationem Defunctorum priuatiuè quoad omnes Eccleſias, & ſignanter Reuerendiſſimorum Canonicorum, placuit Iudici auditis partibus, & viſis iuribus, verbum cum Sanctiſſimo Vrbano Octauo facere de cuius ordine anno 1640. tulit decretum diffinitiuum ad fauorem Monachorum cum pœnarum inflictione contra Canonicos, & eorum Miniſtros in caſu contrauentionis Summ. *num 4.*

Temporibus San. mem. Innocentij Decimis lis iterùm ſuſcitauit, & Monachi anno 1647. ſententiam diffinitiuam decreti præcedentis confirmatoriam à Reuerendiſſ. Viceſgerente obtinuerunt Summario *numer. 5.* Inſtantibus deindè Canonicis, & Confratribus, Cauſaque appellationis commiſſa bon. mem. Arguelles viſum fuit Dominis videri de bono Iure etiam ad effectum manutentionis, quo dubio à me propoſito in eius locum ſuffecto reſcriptum eſt conſtare de bono iure vtriuſque ad effectum prædictum.

Siquidem non controuertitur, quod Monachi poſſint celebrare Commemorationem Defunctorum cum tota Octaua. Canonici vero idem facere poſſunt, cum nullo iure ipſis prohibeatur, maximè cum ſpatio longiſſimi temporis id facere conſueuerint, vt probant Teſtes relati in calce eorum reſponſionis Facti *num. 1.*

Neque huiuſmodi celebratio Octauæ Mortuorum cæteris Eccleſijs videtur prohibita ex ſpeciali Indulgentia conceſſa per Pontificem fauore dictæ Eccleſiæ Sancti Gregorij; quia in Bulla nulla Monachis fuit data facultas celebrandi priuatiuè quoad alias Eccleſias, prout ad effectum eas impediendi omninò opus erat, & ea
† non præſumitur niſi verbis explicitis id fuerit expreſ- 1
ſum, nec aliàs ſubintelligitur, & extenditur, dum
agitur de diminuendo cultu Diuino Burſatt. *conſ. 391.
num. 27. verſ. nec quartum*, † cuius augmentum ius de- 2
ſiderat, *cap. ex parte de Conſtit.* Caputaq. *decis. 215.
numer. 9. lib. 3.* Gabr. *conſil. 183. num.3. lib. 2.* maximè † 3
in ſuffragium animarum Defunctorum, pro quibus
ſemper

Digitized by Google

ſemper orat Eccleſia *cap. viſum*, *vbi Archid. & alij de*
conſecrat. diſt. 1. obſeruant Amalar. *de ordin. Antiphon. c.*
65. Iſidor. *de Eccleſ. offic. lib. 1. cap. 15.*

Parum releuant duo, quæ contra Canonicos oppo-
nunt Informantes pro Monachis, alterùm quod eorum
Eccleſia fuit à principio dicata Feſtiuitati omnium San-
ctorum: Alterum, quod à primo dependet eſt quod eius
Octaua ponatur inter maiores, ac proindè non poſſint
abſque particulari priuilegio celebrari infra dictam Octa-
uam Miſſæ pro Defunctis.

Primum enim non ſubſiſtit in facto cum potius oſten-
4 datur † Eccleſiam Rotundæ fuiſſe à principio dicatam
Feſtiuitati Sanctæ Mariæ ad Martyres, quæ celebratur
die 13. Maij ex relatis à Baronio *in ſuis annalibus anno*
Chriſti 607. & clariùs à Panzirolo *in Theſauro abſcondito*
Vrbis litt. M. tit. de Santa Maria della Rotonda fol. 569.
his verbis, *Nel primo giorno ancora di Nouembre al tem-*
po dell' iſteſſo Bonifatio ſi celebraua queſta ſolennità di tutti
li Martiri di Chriſto, ſe bene la principale era quella della
conſecratione di Maggio, & all' hora tanta gente concor-
5 *reua à Roma che pareua l'anno Santo.* † Quibus anti-
quis Hiſtoricis, & famoſis de huiuſmodi rebus teſtanti-
bus credendum eſt Felin. *in cap. 4 ante finem verſ. & dicit*
de reſcript. Gratian. *diſceptat. forenſ. 893. num. 7. cum ſeq.*
Rota *deciſ. 218. num. 2. par. 4. diuerſ. & 707. num. 4. coram*
bon. mem. Merlino.

6 Vndè nec vrget ſecundum, quia † nullo Iure reperi-
tur prohibitum dicere Miſſas pro defunctis niſi infra O-
ctauam Epiphaniæ, Paſchatis, Pentecoſtis, Hebdo-
madæ Maioris, Feriæ quartæ cinerum, & vigiliarum
Natiuitatis Domini, & Pentecoſtis, vt in ſpecie reſpon-
det Barboſ. *de offic. & poteſt. Parochi part. 1. cap. 2. num.*
28. & in ſumma Apoſtolic. Dec. *collect. 478. num. 5. & vtro-*
bique recenſet decretum Sacræ Congregationis Rituum
emanatum ſub die 28. Auguſti 1626.

Denique non obſtant Inhibitio facta per Dominum
Viceſgerentem de ordine ſanct. mem. Vrbani Octaui,
nè huiuſmodi Commemoratio celebraretur, cum pri-
uatiuè ſpectaret ad Patres Sancti Gregorij, & ſenten-
tia eiuſdem declarantis Reuerendiſſimo Abbati, &
Monachis Sancti Gregorij competere ius celebrandi So-
lemnitatem Commemorationis Defunctorum priuatiuè
quoad Reuerendiſſimos Canonicos.

Inhibitio namque iuxtà mentem Sanctiſſimi reducta
eſt ad viam iuris, quam ſeruari mandauit, donec de
iure aliter fuerit prouiſum Summ. reſponſionis Capituli
7 *num. 3.* Sententia † verò ſi non extincta, ſaltem ſuſpen-
ſa fuit per appellationem ab ea interpoſitam, & in Ro-
8 ta commiſſam, ac proinde non impediunt, † quod
conſtito de bono iure Capituli, eidem valeat concedi pe-
tita manutentio, vt in ſimili quando etiam fuiſſet reſ-
criptum per Principem ſine præiudicio manutentionis,
Poſth. *de manut. obſeru. 12. num. 46.* Rot. *in Spoletana Manu-*
tentionis 12. Martij 1645. §. nam anterior coram bon. mem. Bi-
chio.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. TAIA.

Hyeraceñ Beneficij.

Mercurij 3. Iunii 1665.

ARGVMENTVM.

Vnio Eccleſiæ per Epiſcopum etiam po-
teſt expleri quoties redditus adeo ſunt
tenues, vt cum illis Canonici ſuſtenta-
ri non valeant, quam poſſe fieri ad hunc
effectum Concilium Tridentinum per-
miſit, vnde poſſeſſor ex beneficio vnito
redditus capiens concurrente illius bono
iure venit manutenendus.

SVMMARIVM.

1 *Facultas vniendi Eccleſiam alteri, quando redditus Matri-*
cis Eccleſiæ ſunt tenues etiam Epiſcopo conceditur.
2 *Eccleſiæ cultus propter tenuem præbendarum redditum*
non eſt deferendus.
3 *Teſtibus Epiſcopi contra ſe ad extinctionem Beneficij ſuæ*
collationis deponentibus plurimum propter vnionem fa-
uore Canonicorum faciendam eſt deferendum.
4 *Vnio confirmatur ex obſeruantia, & fructibus perceptis ex*
beneficio vnito.
5 *Vnio non probatur emanaſſe ex cauſa neceſſaria, quando*
apparet obſeruantia contraria.
6 *Vnio Eccleſiarum vti per regulas reuocatorias vnionum re-*
uocata nullius eſt momenti.
7 *Vnio facta per Epiſcopum, vt Canonici gradum ſuſtinere,*
& ſeruitium Eccleſiæ præſtare valeant, tenet.
8 *Vnio permittitur à Concilio pro gradu, & Officio Canoni-*
corum ad neceſſitatem ſuſtinendo.
9 *Poſſeſſor concurrente illius bono Iure eſt manutenendus.*

DECISIO CCCVII.

REVERENDISSIMVS D. Epiſcopus Hyera-
ceñ, rite Capitulo Congregato, propoſuit, ſæpè
cogitaſſe cum eodem Capitulo de ratione augendi diſtri-
butiones quotidianas, & præbendas ex cauſis valdè No-
torijs paupertatis & tenuitatis Præbendarum, ac diſtri-
butionum quotidianarum, cum conſtaret ex 8. dignita-
tibus, & 16. Canonicis, & reperirentur 12. ſine vlla
præbenda, & reliqui cum tenuiſſima, & aliud reme-
dium inuenire non poſſet, quam per vnionem beneficio-
rum ſimplicium & ideo auctoritate ſibi à Sac. Concil. con-
ceſſa & omni meliori via & forma de conſilio, & aſſenſu
Capituli vniuit diſtributionibus præfatis beneficium
Sancti Petri ſine præiudicio obtinentis, & quam primum
vacare contingeret 21. Septembris 1621. vigore huius vnio
nis factæ ab Epiſcopo, & poſteà decreti facti à Vicario
generali, Canonici nomine Capituli acceptarunt poſſeſ-
ſionem vltima Octobris 1628. eamque confirmarunt, &
reuocarunt cautelam cautelis addendo, & quatenus opus
ſit 13. Ianuarij 1639.

Albericus Honuphrius Miſitus tamen inter alia hoc
beneficium vti ſimplex à Summo Pontifice impetrauit
12. Decembris 1659. & Reuerendiſſimo D. Epiſcopo Li-
pateñ in Curia litteras Apoſtolicas præſentauit extra
mænia Vrbis, à quo ciuilem poſſeſſionem conſecutus eſt
3. Martij 1660.

Hinc diſputato dubio coram R. P. D. Priolo, an & cui
danda ſit manutentio, Domini reſponderunt appoſito
ſequeſtro, videñ de bono Iure etiam ad effectum manu-
tentionis 31. Martij 1664. & hodie illo abſeñ, & me ſub-
rogato hoc dubio propoſito, Inſtante Capitulo Domini
reſponderunt pro Informante.

Quia † facultas vniendi conſtat ex ipſo enunciato 1
Concilio *cap. 5. de reform. ſeſſ. 21. & cap. 15. de reform. ſeſſ.*
24. Conditio autem adeo tenuium Præbendarum, vt ſu-
ſtinendo decenti Canonicorum gradu pro loci, & perſona-
rum qualitate non ſufficit iuxta Concilium ſatis certa vi-
ſa eſt ex facto, & ex Notorio tunc allegato, & confirma-
to nunc per teſtes teſtificando 16. Canonicos cum 30. Cap-
pellanis, & quatuor ſolis Canonicis præbendatis præben-
darum tenuiſſimarum 7. ducatorum regni, & diſtribu-
tiones quotidianas etiam cum oneribus Miſſarum circiter
12. annuos ducatos eiuſdem monetæ, † & pro huiuſmo- 2
di paupertate deſeri cultum Eccleſiæ, quin etiam ad cul-
turam terræ pro neceſſitate diuerti pluſquam ad litteram
à Rot. *deciſ. 91. num. 8. & 13. quæſt. 9. & recentius de huiuſ-*
modi teſtibus coram Peutingero in Sorana Beneficij 13. Iunij
1654. & his teſtibus eo magis † deſereñ eſt quo plus deſe- 3
reñ iam erat Epiſcopo & amplius pro notorio, non ſolum
vtpotè atteſtanti quidem pro Canonicis ad vnionem, ſed
contra ſe ad extinctionem beneficij ſuæ collationis.

Contulit multum dicta Confirmatio poſſeſſionis &
obſeruantia cum fructibus perceptis à Capitulo, ex qui-
bus † optimè vnio confirmatur, vt inquit Rot. *deciſ.* 4
330. num. 5. à verſ. etiam denique part. 9 ſicuti † ex contra- 5
ria obſeruantia non probari vnionem emanaſſe ex cauſa
neceſſaria, vt inquit ipſa Rota *deciſ. 91. num. 7.* Non
obſtant litteræ Apoſtolicæ, quodque dicta Vnio † tan- 6
quam reuocata per regulas reuocatorias vnionum ſit nul-
lius roboris & momenti.

Quia fuit reſponſum illam non ſubiacere præfatis re-
gulis, † quia fuit facta per Epiſcopum in executione 7
Concilij Tridentini dicto cap. 15. ob tenuitatem Canoni-
catuum, & diſtributionum, vt Canonici gradum ſub-
ſtinere, & ſeruitium Eccleſiæ præſtare poſſent. Rota
deciſ.

Digitized by Google

deciſ. 174. *num.* 6. *& ſeqq. part.* 7. cum alijs ibi allegatis, &
apud Barboſ. *de Iur. Eccleſiar. vnien. cap.* 16. *num.* 5. *lib.* 3.
8 † & Concilium permiſit ſuſtinendo decenti Canonicorum
gradui videlicet eidem gradui, & Officio ad neceſſita-
tem ſuſtinendo, & ſatis quantum regulæ perſtringunt
9 vniones, vt in regula vnionum hodie 13. & proindè †
cum conſtet de bono Iure, & poſſeſſione Capituli venit
ei concedenda manutentio, &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Romana Fructuum dotis.

Mercurij 3. Iunij 1665.

ARGVMENTVM.

Statutum Vrbis lib. 1. *cap.* 137. taxat fructus dotis ad rationem ſeptem cum dimidio pro quolibet centenario & anno, qui per patrem ſunt ſoluendi ſtatim, ac vir filiæ onera matrimonij ſuſtinere cœpit, cum abſque alia interpellatione, vel promiſſione, vel taxatione dotis moram incurrat.

SVMMARIVM.

1 *Dotis interuſuria ex* Statutum Vrbis lib. 1. cap. 137. *ad rationem ſeptem cum dimidio pro quolibet centenario taxantur.*
2 *Vſuræ dotales viro indulgentur propter onera matrimonij ſuſtinenda & moram debentis ſoluere dotem & num.* 3.
4 *Pater à die contracti matrimonij dotem filiæ conſtituere tenetur.*
Etiamſi nullo præcedente promiſſione cum viro digno nuptias ſine patris conſenſu inierit & num. 5.
6 *Pater dicitur conſtitutus in mora ſtatim, ac vir matrimonium cum filia contraxit, & nulla interpellatio requiritur.*
7 *Fructus Dotis à die contracti matrimonij debentur.*
8 *Mens contrahentium reiecto verborum corticæ inſpici debet.*
9 *Mora contrahitur promiſſione dotis.*
10 *Mora à patre committitur etiam ſine promiſſione dotis, & ſtatim ac vir cæpit onera matrimonij ſubſtinere.*
11 *Deciſio in Romana fructuum dotis* 28. *Iunij* 1621. *coram Manzanedo in quibus terminis loquatur.*
12 *Dos quando fuit decreta in quantitate pater compellitur alimenta tribuere ad normam Statuti & num.* 13.
14 *Dotis incertitudine inſpecta pater moram contrahit à die taxationis à Iudice factæ.*
15 *Onus alendi filiam patri inhæret.*
16 *Dotis declaratio facta retrotrahitur ad diem contractus matrimonij.*

DECISIO CCCXVIII.

BINIS Rota deciſionibus à die contracti matrimonij
D. Annæ alimenta decreuerat, ſeu fructus dota-
les ad rationem ſcut. 7. cum dimidio in ſingula centena-
ria dotis eidem ab hocmet Sac. Tribunali attributæ. Cum
1 verò D. Petrus † pater *Statutoriam Vrbis diſpoſitionem in
lib.* 1. *cap.* 137. fructus deferentem in ſumma præfata
contenderet in dote promiſſa dumtaxat procedere, nec
proindè poſſe ſibi locum aſſumere in propoſito caſu, quo
D. Anna nulla præcedente promiſſione dotis contra ip-
ſius aſſenſum nuptias cum extero viro contraxit. Idcirco
in relationibus Cauſarum, Domini demandarunt, vt
patet ſine partium præiudicio fructus D. Annæ in ſcut. 5.
pro ſingulis centenarijs exhiberet, ad cuius decreti nor-
mam ſolutio ſucceſſiuè ex parte patris emanauit. Ho-
diè verò ſuper fructuum quantitate repropoſito dubio in
deciſis Domini perſtitere fructus decernendo ad normam
Statuti etiam reſpectu dotis in vltima deciſione adductæ.
2 Siquidem ex duplici ratione † vſuræ dotales viro In-
dulgentur à Statuto propter onera, ſcilicet matrimonij,
quibus ille ſubiacet, ac moram debentis ſoluere dotem.
Cuius Statuti diſpoſitio alteri Iuris inhæret idipſum ſan-
cientis *in cap. ſalubriter vbi Canoniſtæ communiter de vſur.*
Alex. *conſ.* 141. *num.* 5 *lib.* 5. *& conſil.* 31. *num.* 5. *&* 6. *lib.* 6.
Surd. *conſ.* 290. *num.* 31. Rot. *deciſ.* 19. *num.* 3 *par.* 4. *& coram*
Merlin. *deciſ.* 457. *num.* 1. Adeoque † cum vtraque quali- 3
tas in propoſito caſu concurrat, debent proindè per neceſ-
ſe Statuti vires admitti, vt notat. Gratian. *in conſ.* 9. *num.*
37. *lib.* 1. Surd. *conſ.* 45. *num.* 14. Rot. *deciſion* 179. *num.* 15. *par.*
9. *recent.*
Supportatio onerum matrimonij vti omnibus ferè inno-
teſcens nequit in dubium reuocari. Patris verò mora ex-
indè conſurgit, quod † ipſe à die contracti matrimonij do- 4
tem filiæ tenebatur aſſignare *ad text. in l. qui liberos* 19. *ff.*
de rit. nupt. & l. dotem dedit, ff. de collat. bonorum, licèt † 5
illa nulla præcedente promiſſione virum dignum ſibi eli-
gendo nuptias ſine patris conſenſu inierit, vt tradit Couar.
de matrim. par. 2 *cap.* 3. §. 8 *num.* 7. Sanch. *eodem tract. lib.* 4.
diſput 26. *num.* 17. Rot. cor. Caualer. *deciſ.* 447. *num.* 5. *&* 6. *ac*
alijs auctoritatibus in deciſione edita die 18. *Iunii* 1663. ad
cuius † moræ incurſum interpellatio nulla exquirebatur, 6
cum Pater eam contraxerit ſtatim, ac vir onera matrimo-
nij ſubeundo, illum ab impenſis erga filiam exemit † in 7
quarum compenſationem fructus ipſe præſtare compelli-
tur ex doctrina gloſſæ communiter recepta *in l. diuiſione* 4.
verb. poſſeſſio, verſ. ſed videtur, ff ſolut. matrim. Caſtren.
conſ 11. *num.* 4. *verſ. quatenus autem lib.* 1. Alex *conſ.* 147. *nu.*
2 *cum ſeqq. lib.* 5 Menoch *conſ.* 7. *num.* 19 Mantic. *de tacit. lib.*
13 *tit.* 3. *num.* 17. *verſ. neque enim*, Rota coram Buratt. *deciſ.*
287. *num.* 6. *& in his terminis à Senatu Cataloniæ ita refert*
deciſum. Fontanell. *de pact. nupt. gloſſ.* 2 *clauſ.* 6 *part.* 6. *num.*
6. *verſic. nemini & num.* 7.
Hinc nequit vrgere mentio præfatæ dotis à Statuto
perhabita. Dum enim † mens Statuentium, ac ratio, 8
quæ reiecto verborum cortice, inſpici debet Rota *deciſ.* 22.
num. 15. *part.* 9. *recent.* oneribus matrimonij, necnon debi-
toris moræ potiſſimum inhæret illa promiſſio dotis ex-
preſſio ad maiorem cautelam ab iiſdem cenſetur appoſita,
vt oſtenderent ſcilicet matrimonia plerumque cum dotis
promiſſione celebrari, † ex qua regulariter mora contra- 9
hitur, vt innuunt verba ipſa Statuti ibi. *Et ſic taxentur*
poſt moram non ſolutæ dotis marito promiſſæ. Quare † ſicu- 10
ti abſque promiſſione mora à Patre committitur, ſtatim
ac vir cepit onera matrimonij ſuſtinere ex Iuribus ſupe-
rius recenſitis, ita quoque debet Statuti viribus ipſe ligari,
vt in ſpecie cenſuit Rota coram Merlin. *deciſ.* 457. *num.* 2.
Neque viſa fuit obeſſe deciſio † Romana fructuum do- 11
tis 28 Iunij 1621. coram Manzanedo mulieri fructus deſe-
rens in ſcut. 5. pro ſingulis centenarijs; Quoniam ex ipſis
verbis deciſionis innuitur, ibi: *Dotis promiſſio præceſſerat*
in bonis ſtabilibus iuxta quorum proindè redditum fructus
debuerant exhiberi. In propoſito verò caſu dos † fuit in 12
quantitate decreta adeoque ad Statuti normam pater
compellitur alimenta tribuere, vt in puncto reſpondit Ro-
ta coram Merlin *deciſ.* 457. *ſub num.* 16 *&* 17. *& in proximis*
terminis coram Burart. *deciſ.* 287. *num.* 1. *cum ſeqq.* vbi quod
ſi dotis promiſſio † præcedat in quantitate, & in eodem 13
ſucceſſiuè Inſtrumento debitor facultatem illam præſtan-
di in ſtabilibus ſibi reſeruet, nihilominus debent fructus
ad Statuti normam exhiberi. Spad. *conſil.* 219. *num.* 12. *cum*
ſeqq. tom 2.
Denique non obſtat quod perſpecta † Incertitudine do- 14
tis pater moram contraxerit à die dumtaxat taxationis
ab hoc Sac Tribunali perhabitæ, iuxta opinionem Ca-
ſtren. *in conſil.* 11. *num.* 4 *lib.* 5. *verſ. ad ſummum à die interpel-*
lationis ſubſecutæ. Cum enim † onus alendi filiam Patri 15
inhærens vir à die contracti matrimonij expleuerit, ex
tunc abſque alia interpellatione ipſe in mora à Iure cenſe-
tur conſtitutus, & in compenſationem alimentorum præ-
ſtitorum à viro fructus proindè tenetur exhibere, nulla
incertitudinis ratione perhabita, cum † declaratio poſt- 16
modum edita in hac ſoleat materia retrotrahi, vt tradunt
Herculan. *in l. de diuiſione col.* 7. *ff ſolut. matrim.* Natt. *conſ.*
495. *num* 2. Surd. *d. conſ.* 290. *num.* 31. & ita in ſpecie caſus
controuerſi refert fuiſſe deciſum Fontanell *de pact. nupt.*
clauſ. 6 *gloſſ.* 2. *num* 6. *&* 7. licet ipſe in ea cauſa contrariam
fuiſſet amplexus ſententiam innixus auctoritati, Rapon.
conſ. 71. *num.* 6.
Et ita vtraque &c.

R. P. D.

Digitized by Google

R. P. D. T A I A.

Romana Hæreditatis.

Lunæ 8. Iunij 1665.

A R G V M E N T V M.

Emptio & venditio ſimulata in fraudem paratæ executionis an ſubſtineri valeat. Sententia lata contra principalem reum poteſt contra eum, qui rem litigioſam emit executioni demandari. Et alia, de quibus in Summario.

S V M M A R I V M.

1 *Venditor dominium rei venditæ retinens, ea res vendita dici non poteſt.*
2 *Emptio, & venditio ſimulata in fraudem paratæ executionis eſt nulla.*
3 *Emptio & venditio non ſuſtinetur ſine numeratione pretii, & per ſolam confeſſionem de recepto.*
4 *Sententia lata contra principalem reum poteſt exequi contra eum qui rem emit litigioſam.*
5 *Res litigioſa in actione perſonali an, & quæ fiat eſt controuerſia.*
6 *Actione in rem agitur quando agitur petitione hæreditatis.*
7 *Actio mixta dicitur, quæ oritur ex præſtationibus perſonalibus.*
8 *Poſſeſſor hæreditatis quando de pecunia hæreditaria emit rem, res illa venit in petitione hæreditatis.*
9 *Poſſeſſor rei quando pretium quo res empta fuit ſoluere nequit, rem reſtituere tenetur.*
10 *Fructus, & pretium officij tantum ſunt in commercio.*

D E C I S I O CCCXIX.

PRO Florauante D.D. reſponderunt nempè eſſe locum executioni mandati rotalis ſuper officio ad effectum tam conſequendi fructus, & pretium, quia cum ipſe hæres teſtamentarius bon. mem. Cardinalis egerit petitione hæreditatis, & maximè ad hoc officium olim à Iuliano hærede ab inteſtato pecunia hæreditaria comparatum, in caput Marci Antonij, & mandatum obtinuerit, & Marcus Antonius poſteà vendiderit, & ceſſerit Ambroſio extero, & Genueoſi Genuæ, & in executione compertum eſt, & Ambroſius citatus fuerit, proinde per contradictas in primis (ſi conſummata quidem emptio, & venditio eſt & à Procuratore conſtituto translatum eſt officium in dictum Ambroſium, atque ita deſcriptum, alias enim alienatum, non proprium di-
1 ceretur, quod † adhuc in dominiu Venditoris maneret,
2 venditum tum diceretur *l. alienatam 67. ff. de verb. ſignif.*) † ſimulata emptio, & venditio atque adeo nulla viſa fuit inter extraneos, & Conterraneos in fraudem paratæ executionis, ad Rota poſt Salgad. labyrint. *deciſ. 70. à*
3 *num. 18. & deciſ. 71. num. 2. à verſ. ſimulatio*, & † maximè ſine numeratione pretij, ſed per ſolam confeſſionem *l. penultima & vltima C. mand. cum alijs apud* Farin. *de falſit. & ſimulat. quæſt. 172. num. 36. & 37.*

Et longe magis viſus eſt locus executioni ſupradictæ,
4 quo † ſententia ipſa lata contra principalem reum, poteſt mandari executioni contra eum, qui rem litigij emit *l. vltim. C. de litig. & ibi* Bart. *verſ. ego autem dico, & in puncto petitionis hæreditatis* Rota coram Duran. *deciſ. 88. num. 4. & deciſ. 194. ab initio & num. 2. part. 9.*

5 Vnde non † obſtat controuerſia antiqua, an, & quæ fiat res litigioſa in actione perſonali non ſatis conſtante Bart. *ad §. ſi inter l. 1. ff. de litig. num. 2. verſ. ſi vero agitur actione perſonali & ad l. 1. C. eodem ſimili verſ. ſi vero agitur actione perſonali* & obſeruarunt vtrobique Bart. Alex. & alij Iaſ. *conſ. 43. num. 8. verſ. circa 2. lib. 1.* Coſta *tract. compend. de Iudi. num. 63.* Peregr. *de Iur. fiſc. tit. 6. de litig. num. 10. lib. 4.* Cancer. *var. reſol. 2. de reb. litig. à num. 2. part. 2.* & amplius magiſtralis eſt, & inſcribitur *deciſ. coram* Duran. 364
6 *& deciſ. 137 à num. 5. part 7.* † Quoniam actum eſt petitione hæreditatis, atque adeo in rem *§. Petitio l. ſed & ſi 25. ff. de petit. hæred. §. ſed & ſi l. ſin autem 27. ff. de rei vindic.* quod aſſumpſit Bart. *in continuat. Rubric. ff. ſi cert. pet. & poſt alios* Cagnol. *ad d. rubric. num. 61.* ex quo, & alijs magis communem ſententiam faſſus eſt, & ſi mixtam ſentiens actionem, Facchin. *contr. 62. lib. 11. & placuit* Rota *dicta deciſ. 88. num. 1. & ſenſit dicta deciſ. 194 num. 1.*

Quin & ſi actio mixta diceretur ex præſtationibus per- 7
ſonalibus *d. §. Petitio, & l. ſed & ſi C. de petit. hæred.* Facchin. *d. contr. 62.* cum alios licet ſatis declarante *d. §. Petitio quia* pariter efficitur res litigioſa. Bart. *ad dictum §. ſi inter num. 2. verſ. ſi vero agitur actione mixta, & cum alus* Peregr. *dicto tit. 6. num. 15.*

Etiamſi officium ipſum non eſſet hæreditarium, cum eſſet hæreditaria pecunia comparatum, & deciſum ſæpe, & pronunciatum eſt, quo caſu cum poſſeſſor hæreditatis de pecunia hæreditaria emit rem, res illa ſine dubio ve-
niet in petitione † hæreditatis *l. item veniunt 20. ff. de petit.* 8
hæred. cap. 1. deciſ. 194 ſub num. 16. & eſt generaliter Metodica diſtinctio Bart. *ad §. cum autem l. Imperator ff. de legat. 2 num. 2.*

Quin etiamſi, & quatenus officium emptum eſt pretio
rerum † hæreditariarum, cum poſſeſſor non poteſt pe- 9
cuniam ſoluere in ſubſidium, officium efficitur hæreditarium ad doctrinam Pauli Caſtr. *ad §. item ſi rem d. l. & ſi Auenion. lectura num. 3.* Rota coram Buratto *deciſ. 784. nu. 10. confirmata in deciſ. 874. ſub num. 2. & in eadem cauſa coram* Duran. *deciſ. 63. num. 4. & in præſenti coram R. P. D. Nmot. 9. Aprilis 1663. §. ſuccedebat concluſio et 19. Iannorii proximi præteriti §. nec obſtat.*

Declararunt DD mandatum exequendam ſuper offi-
cio ad effectum conſequendi fructus, & pretium, † quæ 10
ſolæ ſunt in commercio ad Rota coram Seraph. *tota deciſ. 1294 num. 3. et 7. et deciſ. 116. num. 13 tom. 2. par. 4. recent. et deciſ. 309. num. 65 part. 9. et recentius coram Reuerendiſſimo D. meo Cerro Decano, In Romana concurſus Creditorum 10. Iunii 1661. § Hæc enim, et in hac ipſa Cauſa coram R. P. D. Niaot dd. deciſ. 3. Decembris 1663. ſub init. et vltima deciſione 19. Ianuarii proximi præteriti, §. ac proindè.*

Et ita per contradictas.

R. P. D CARPINEO.

Nunc S. R. E. Cardinall.

Eugubina Societatis.

Lunæ 8. Iunij 1665.

A R G V M E N T V M.

Statutum Eugubij ſub rubr. 11. & rubr. 27. de compromiſ. quid diſponat. Omiſſio citationis nullam reddit ſententiam. Aſſertio periti aliundè non iuſtificata, non attenditur. Facti quæ ſunt, non quæ iuris, ad peritum ſpectant.

S V M M A R I V M.

1 *in Iudicijs omninò ſeruanda eſt æqualitas.*
2 *Statutum Ciuitatis Eugubii ſub rubr. 11. diſponit, quod à ſententia lata per Iudicem appellationis ſi concordet cum prima, non liceat amplius appellare.*
3 *Appellatio nihil detrahit de iuribus partium, cum tendat ad maiorem veritatis indaginem.*
4 *Statutum Ciuitatis Eugubii rubric. 27. de compromiſſis, diſponit compromiſſum inter conſanguineos, mercatores, & ſocios habere vim ſententiæ iudicialis.*
5 *Laudum ſecundum in quibus conuenit cum primo, dicitur conforme.*
6 *Citationis omiſſio ſententiam nullam reddit.*
7 *Procurator poteſt ab hærede illius, qui talem ipſum conſtituit, reuocari.*
8 *Procurator hæredis, non ſui auctoris eſt citandus.*
9 *Citatio partis omninò neceſſaria quando peritus à Iudice fuit electus.*
10 *Aſſertio periti aliunde non iuſtificata, nullam meretur fidem.*
11 *Relatio periti ſi à præcedentibus diſcordet, non attenditur.*
12 *Perito tantum attinent ea, quæ facti ſunt, non quæ iuris.*

13 *In*

Digitized by Google

13 *In ratiociniis omnia in medium ſunt deducenda, vt videri poſſit, quæ ſint admittenda, vel reiicienda*

DECISIO CCCXX.

1 RATIONE æqualitatis inter Paries omnino in Iudicijs obſeruandæ, reſolutum fuit ſub die 12. Iunij 1662. coram Reuerendiſſimo Getundeſi. locum non eſſe
2 Statuto Ciuitatis † Eugubij, ſub Rubr. 11. diſponenti, quod à ſententia lata per Iudicem appellationis, ſi cum prima concordet, non liceat vlterius appellare, quia ſicuti in propoſito Caſu Damiano, & Senſio appellationem à laudis contra eos fauore Bugianni promulgatis interponere, ita Bugianno permitti debuit ſecundo prouocare à Sententijs contra ipſum latis in Curia. Cum au-
3 tem † in hoc Sac. Auditorio ſemper æquitas preualeat ad ſubſtinendum, maximè appellationem per quam nihil detrahitur de Iuribus Partium, cum potius tendat ad maiorem veritatis indaginem, vt refert Caſſador. *dec.* 8. *num.* 10. *in fin. de appellat.* & teſtatur in proximis terminis, Veſtr. *lib. 7. cap. 7. num. 27. poſt med.* ideo hodie repropoſita à me cauſa eidem innixi æquitati in deciſis, Domini permanſerunt.

Huic enim ſecundæ æqualitatis rationi non reſiſtit, quod Damiano, & Senſio licuerit à laudis appellare, vel quia Statutum de Sententijs tantum à Iudice prolatis, non autem de alijs diſponat, vel quia dicta lauda, vti inter ſe difformia à præfati Statuti diſpoſitione, alterius
4 ſtatuti † in Rub. 27. de compromiſſ. mandantis compromiſſum inter Conſanguineos, Mercatores, & Socios habere vim Sententiæ Iudicialis, Fel. *in cap. irrefragabilis, num. 22. de offic. ordin.* Crauet. *conſ.* 202. *num.* 17. Gra-
5 tian. *deciſ. March.* 42. *num.* 2. *&* 5. & ſecundum † laudum licet diſcordet in pluribus, in quibus conuenit cum primo dici debet conforme, vt vltra adductos in *deciſione Domini Ninot, §. nec ſubſiſtit, probat* Sacc. *de appellat. quæſt.* 17. *limit.* 1 *num.* 32 *&* Rota coram Merlin. *deciſ.* 550. *num.* 4 Itaut potuerit locus eſſe eidem Statuto ſpecialiter ſancienti exequi debere id, quod per Arbitros conformiter declaratum, & definitum fuerit.

In hanc autem Sententiam, non ſolum venerunt, ex ſolo æquitatis motiuo, quia vltra illud amplexi ſunt alterum, non leue deſumptum ex nullitate relationis Nigroni, in qua fundantur Sententiæ latæ in Curia, fauore Damiani, & Sentij. Prodijt enim dicta relatio, ſub die 19. Iunij 1657. non citato Franciſco Vrſacio procuratore ſpecialiter conſtituto ab Vbaldo Antonio Bugianno
6 hærede Guidobaldi præcedenter deſuncti † cuius citationis omiſſio reddit relationem inſanabili vitio nullitatis affectum, ex deductis in *deciſ.* Merlin. 39. *num* 8. *cum alijs adductis per Addea ad* Buratt. *deciſ.* 70. *num.* 13.

Neque occurretur huic nullitati, vel ex quo citatus fuerit Criſpoltus Zuffia antiquus procurator Guidobaldi,
7 quia † cum ipſe potuerit ab hærede reuocari, per text. *in l. fundi venditor, §. etiam ſi amicus, ff. de acquir. vel amitt. poſſeſſ. quem ſingularem dicit* Roman. *conſ.* 261. *num.* 3. *verſ. de ſecando*, & ipſius reuocatio cum noua alterius procuratoris conſtitutione fuerit in Actis regiſtrata, & exhibita, & vlterius proteſtatus nihil fieri, niſi ipſo Vrſacio nouo procuratore citato, quæ proteſtatio fuit parti intimata,
8 iſtum nouum, non autem procuratorem reuocatum, citare opus erat, maximè dum agebatur de re ſatis intricata, & controuerſa in cuius deciſione, omnino erat neceſſaria præſentia partis, quæ poterat fortaſſe Peritum trahere ad aliud, quam illi ab initio videretur, vel concluſione penitus examinata, probat Rota *in deciſ.* Burat. *70. num. 2. vſque ad 6. vbi Add. cumulat. concordan. & apud* Merlin. *deciſ.* 38. *num.* 6. *&* 7. *& addit diſtinguendo* Bald. *conſ.* 74. *num* 1. *lib.* 3.

Accedente potiſſimum, quod Nigronus non fuerat ex parte Bugianni approbatus, ſed ad Inſtantiam Da-
9 miani, & Senſij, à Iudice electus, hoc † enim caſu citatio videtur omnino neceſſaria, vt ex mente Bartol. tradit Maſcar. *de probat. concluſ.* 657. *num.* 2. *& ſecuta eſt* Rota *in deciſ.* Merlin 39. *num.* 8. *& in alijs adductis per Adden. in cit. deciſ.* Burat. *num* 13.

Siue ex eo, quod ipſe Peritus affirmauit in eadem relatione, quod pluries partes, & earum procuratores adiue-
10 rit, huic † enim aſſertioni aliundè non iuſtificatæ, non eſt deferendam ad communiter notata in *cap. quoniam contra de probat.* maximè quod ex parte Bugianni redditur inueriſimilis, dum paulò poſt ſecutam electionem Nigroni deceſſit, illius verò hæres, vt dictum eſt Zuffiam procuratorem recuſauit, & Vrſacius nunquam citatus, nunquam potuit comparere. Euentus denique ſubſecutus inſubſiſtentiam iſtius aſſertionis comprobauit, nam ſi † Nigro- 11
nus partes hinc inde, vt aſſerit audiuiſſet, ipſa relatio tam notabiliter ab alijs præcedentibus non diſcordaſſet, vt obſeruatum fuit in deciſione Reuerendiſſimi Ninot, §. eoque libentius.

Parum obſtante, quod variatio tam notabilis ſummæ præceſſerit, ex quo duo primi Arbitri, ſeu Periti, omnes partitas ſpectantes ad integrum negotium lanæ, calculauerunt, Nigronus vero ſe reſtrinxit ad ſummas peruentas ad manus Damiani, & Senſij. Nam hæc diſtinctio deſumi non poteſt, ex lectura relationum in omnibus enim illarum legitur Peritos diſcuſſionem, ſuſcepiſſe duplicis negocij Artis Lanæ, inter Guidobaldum, & Bugiannum, & Domitium Senſium, & Hieronymum Damianum, ex altera reſpectu primi negocij, reſpectu vero ſecundi, inter Bugiannum, & Senſium tantum.

Et quando ſuppoſitam partitarum diſtinctionem feciſſet Nigronus, eo minus eſſet relatio illius attendenda; quia aſſumpſiſſet hoc modo partes Iudicis ſuper illarum admiſſione, vel reiectione, quod facere non poterat, cum Perito ea † tantum pertineant, quæ facti ſunt non au- 12
tem quæ iuris, Coccin. *deciſ.* 422. *num.* 17. Otthobon. *deciſ.* 205. *num.* 12.

In ratiocinijs autem omnia ſunt in medium deducen- 13
da, vt diſtinctè videri poſſit, quæ in ratiocinijs dari, & empti, ſint admittenda, vel reijcienda, vt diſponit elegans *text. in l. cum ſeruus 82. ff. de cond. & demon.* ibi; *legendas offerre rationes primo, deinde comprobandas, vt explorari poſſit computationes probè, an improbè referantur, accepta rectè relata, an non rectè.* Ita quidem incipit res à facto peruenit autem ad pecuniam quem *text. commendat*, Surd. *deciſ.* 184. *num.* 12. *verſ. non etiam mouet.*

Ex quibus cum firma remaneat in ſubſtantialibus variatio in notabili quantitate inter iſtam, & alias relationes accuratiſſimè in partibus peractas non leuis exoritur ſuſpicio erroneitatis, quam dum hodie non agitur principaliter de reuocandis Sententijs, ſed tantum de appellatione admittenda, habuerunt Domini in maxima conſideratione ad effectum vt eſſet deueniendum ad nouam Periti electionem, vtraque parte informante, vt in præcedenti deciſione fuerat ab eiſdem reſolutum, & hodie pariter omnibus informantibus confirmatum in præſenti, &c.

R. P. D. EMERIX.

Romana Aſſociationis.

Lunæ 8. Iunii 1665.

ARGVMENTVM.

Aſſociatio ad quæ, & quando debeat concedi. Donatio facta à Muliere, contemplatione certi Matrimonij, per donatariam contrahendi, non requirit ſolemnitates Statutarias. Renunciatio ex defectu inſinuationis corruit, & ad quid inuenta ſit inſinuatio.

SVMMARIVM.

1 *Aſſociatio ad bona, quæ erant tempore donationis apud donantem donatariæ conceditur quando in donationis inſtrumento adeſt pactum capiendi poſſeſſionem propria auctoritate, non ſolum poſt lapſum decennij, ſed vſque ad 30. annos, & num. 7.*

2 *Proximiorum interuentus in donatione per mulierem facienda, quando prætermitti valeat.*

3 *Donatio facta contemplatione certi matrimonii per donatariam contrahendi ſubſtinetur abſque ſolemnitatibus à ſtatuto requiſitis.*

Amplia etiam hoc procedere in augmento dotis aſſignato ad faciliorem matrimonii concluſionem, num. 4.

5 *Mulier maior donans obligantur ſiue cauſa ſit neceſſaria, ſiue voluntaria.*

6 *Soror renuncians ad fauorem fratrum etiam bona, quæ ſibi donata fuerint, transfert in illos actualem bonorum donatorum poſſeſſionem.*

8 *Renun-*

Digitized by Google

8 *Renunciatio ex defectu inſinuationis corruit.*
9 *Inſinuatio inuenta eſt, vt donans medio tempore deliberet, an ſibi expediat donationem confirmare, vel non.*
10 *Confeſſio mulieris renunciantis non attenditur, quia præſumitur eadem facilitate inducta ad confitendum, quo fuit ad renunciandum.*
11 *Bona in dotem aſſignata, non cenſentur fideicommiſſa ſuppoſita.*

DECISIO CCCXXI.

DOMINI cenſuerunt Mandatum de Aſſociando ad Domum, de qua agitur, obtentum ab Eugenia, contra Aurelium, & alios eius fratres eſſe iuſtum, quia in Inſtrumento Donationis omnium bonorum eidem Eugeniæ, factæ per Fabiam, adeſt non ſolum clauſula conſtituti, ſed etiam pactum capiendi poſſeſſionem propria aucto-
1 ritate, vigore cuius † rectè fuit conceſſa Aſſociatio ad dictam domum, quæ tempore donationis erat in bonis Fabię donantis, per *text. in l. 3. vbi* Bart. *n.* 18. *C. de pignor.* Rot. *dec.* 373. *n.* 5. *& ſeqq. p.* 9. *rec. & Romana Vineæ ad Aquam Sanctam* 4. *Iulii* 1659 *§. quia, coram Reuerendiſſimo Meltio.*

Non obſtat prætenſa nullitas dictæ Donationis ex eo deſumpta, quod non interuenerint proximiores Fabiæ, videlicet dd. Aurelius, & fratres illius nepotes, quia ſi illi fuiſſent vocati donationem potius impediuiſſent ratione intereſſe, quod habebant, vt bona donantis ad ipſos deuenirent ex capite ſucceſſionis ab inteſtato; prout Iudici expo-
2 ſitum fuit, ideoque † prætermitti poterant, vt notat Pic *ad Statut. Vrb gloſſ.* 19. *num.* 19. *& in ſimili ponderauit* Rot. *in Romana Pecuniaria* 7 *Iunii* 1641. *§. quod autem, circa finem, coram Reuerendiſſimo D meo Decano.*

3 Et vlterius cum donatio facta fuerit contemplatione matrimonij contrahendi per donatariam Nepotem donantis, & ob cauſam in ſæpius repetitam, vt melius, & honorificentius nubere poſſit ſuſtinetur etiam abſque ſolemnitatibus Statuti, Rot. cor. Greg *deciſ.* 563. *nu.* 11. *& ſeqq. cor.* Merl. *deciſ.* 80. *n* 7. *& in recent. deciſ.* 241. *n.* 1 *par.* 7. *ferè per*
4 *tot.* vbi ampliat † idem procedere in augmento dotis aſſignato ad faciliorem concluſionem matrimonij, & idem firmat in *Romana Cenſus* 13. *Iunii* 1646. *coram bon mem. Peutingerio, §. altera verò nullitas, & in Romana Augumenti Dotis* 18. *Iunii* 1663. *§. debetur quoq. cor. Reuerend. D. Decano.*

Neque applicatur diſtinctio inter Donantem ex cauſa neceſſaria, & voluntaria, quando illa ſibi locum vindicare
5 poſſet in muliere minore, ſecus verò in maiore, quæ † hoc caſu indiſtinctè obligatur ſiuè cauſa fuerit neceſſaria, ſiuè voluntaria, Rot. *deciſ.* 177. *n.* 11. *p.* 1. *& dicta deciſ.* 241. *à n.* 8. *vſque ad* 15. *par.* 7. *recent. & coram Reuerendiſſimo* Royas *deciſ.* 450. *ſub num.* 3. *&* 40.

Minus obſtat, quod Eugenia propter dotem ab iiſdem
6 fratribus receptam † renuncians cum clauſula conſtituti ad eorum fauorem omnia bona, etiam ea quæ ſibi donata fuerant à Fabia in illos tranſtulerit actualem poſſeſſionem, & quod iidem fratres per decennium, & vltrà poſſideant. Tum quia licet idcircò impediri poſſet Eugenia, nè vigore antiquæ poſſeſſionis, vel clauſulæ conſtituti per viam manutentionis, eamdem poſſeſſionem recuperaret, ad tradita per Contard. *in l. vnic. limit.* 14. *nu.* 6. *C. ſi de momen. poſſeſſ.* Bald. *conſ.* 410. *n.* 5. *lib.* 5 Gabr. *conſ* 51. *n.* 13. *&* 14. *l.* 1. Scacc *de appell. q.* 17. *lim.* 6. *membr* 9 *n.* 78 Merl. *dec.* 336. *in fin.*

Ex indè tamen non tolleretur iuſtitia mandati, pro qua ſuſtinenda ſufficit ſupradictum pactum capiendi poſſeſſionem propria auctoritate, cui Eugenia minimè renuncia-
7 uit, & vigore † cuius Aſſociationem obtinere poteſt, non ſolum poſt lapſum decennij, ſed vſque ad 30. annos, Rota poſt Salgad. Labirynt. Creditor. *deciſ.* 16. *n* 8. *cum aliis relatis in Romana Donationum* 25. *Maii* 1657. *§. aſſociatio, vſque ad fin. coram R. P. D. meo Veroſpio.*

8 Tùm etiam, quia huiuſmodi renunciatio viſa fuit DD. nulla tantum, ex defectu inſinuationis in renunciatione iuris certi, vt hic omnino requiſitæ, Rot. *dec.* 12 *n.* 11. *&* 15. *& deciſ.* 320. *n.* 6. *&* 11. *& deciſ.* 323. *nu.* 38. *& pluribus ſeqq. par.* 8. *rec.* quod non ſupplet inſinuatio facta à Procuratoribus ad hunc effectum conſtitutis, quia antequam illa fieret renunciatio fuit in actis reuocata, ſummario Eugeniæ
9 *n.* 8 prout fieri potuit, dùm † inſinuatio inuenta eſt, vt donans medio tempore deliberet, an ſibi expediat donationem confirmare, vel non, Grat *diſcept.* 483. *n.* 19 *& ſeq.* Rota *dec.* 456. *n.* 2. *& per tot. par.* 4. *to.* 2 *rec. & in Romana prætenſæ Donationis, coram Reuerendiſſimo Meltio* 25. *Iunii* 1660. *§. ponderarant, & §. quo verò.*

Quam etiam ex defectu Cauſæ, quia extorta legitur ſub erroneo prætextu, quod Eugenia dotata fuiſſet ex bonis proprijs fratrum, & quod hæreditas Fabiæ eſſet debitrix eorumdem in notabili quantitate ratione alimentorum, & penſionum domus, quodque bona donata, ſeu renunciata ſubiecta fuerint fideicommiſſo Aurelij Senioris, quorum tamen nullum iuſtificatur. Quo enim ad primum dd. fratres, non ſolum non probant Eugeniam dotaſſe de proprio, ſed imò conſtat de contrario, quia bona data in dotem, nempè Vinea, & Cenſus erant propria ipſius Eugeniæ, vt i eidem donata à Fabia, ſummario Eugeniæ *n.* 13. *&* 15. Quo autem ad ſecundum illud non benè probatur, ex
aſſertione Eugeniæ renunciantis, quæ eadem † facilitate 10
inducta præſumitur ad confitendum, qua inducta fuit ad renunciandum, Rot. *dec.* 713. *n.* 5. *p.* 2. *rec.* Et deniquè quoad tertium non ſubſiſtit, quod bona donata, ſeù renunciata eſſent ſubiecta fideicommiſſo Aurelij Senioris, quia quando attinet ad domum conſtat illam fuiſſe conſtructam ab Hyppolito filio Aurelij, & ab eo venditam Fabiæ, dicto ſummario *n.* 3 *&* 4 adeoque numquàm fuiſſe in bonis fi-
deicommittentis, quo vero ad Cenſum, & Vineam † illa 11
iam aſſignata fuerant in dotem Iuliæ filiæ fideicommittentis, quæ hæredem inſtituit Fabiam, ideoque à fideicommiſſo liberata ex *remed. authen. res quæ, C. communia de legatis.* Et ita vtraque, &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Fauentina Fideicommiſſi.

Lunæ 8. *Iunij* 1665.

ARGVMENTVM.

Teſtator quando cenſeatur perpetuum inſtituiſſe fideicommiſſum. Confeſſio contra confitentem, & ab eo cauſam habentes probat. Contractus minorum abſque inſinuatione corruit. Reintegratio Pupillis, & Minoribus, quando concedatur.

SVMMARIVM.

1 *Tutrix ſine legitima cauſa, non poteſt pupillorum bona diſtrahere.*
2 *Teſtator cenſetur perpetuum inſtituiſſe fideicommiſſum, quando bona aliqua voluit tranſmitti ad hæredes, & ſucceſſores, & num.* 5.
3 *Dictio,* in infinitum, *fideicommiſſum ex ſui natura, fauore deſcendentium operatur.*
7 *Subſtitutus per vulgarem, & fideicommiſſariam decedentibus inſtitutis ad illorum portionem aſpirare valet.*
6 *Alienationis prohibitio pro bonis in familia conſeruandis fideicommiſſum, etiam in caſu obitus operatur.*
7 *Confeſſio Teſtatoris contra hæredes illius, & ab ipſis Cauſam habentes, plenè probat.*
8 *Inſinuatio in contractibus minorum ex vi Ægidianæ conſtitutionis requiritur.*
9 *Emens rem minoris grauatur onere probandi contraxiſſe cum ſolemnitatibus in contractu minorum requiſitis.*
10 *Reintegratio pupillis, & minoribus decernitur, quando contractus falſitati ſubiacet.*
11 *Conſenſus non præſumitur, vbi adeſt falsa cauſa.*
12 *Actio reuocatoria contractus pupillo, & minori à iure indulgetur.*
13 *Minor contractui ſine auctoritate Tutoris aſſenſum præſtare minimè valet.*
Declara ſi minor ſit puber, vel ſaltem proximus pubertati, & num. 14.
15 *Pupillus maior infante eſt à Tutore in contractu adhibendus.*

DECISIO CCCXXII.

IOANNA Tutrix, & Curatrix ſuorum filiorum, Pauli, videlicet, Gaſparis, ac Peroni, Prędium vulgariter nuncupatum *Campione*, pro Franciſci eorum Patris debito Confraternitati Diuæ Mariæ, Iure dationis in ſolutum conceſſerat, quam vitio nullitatis hodie Domini decreue-
ſunt obnoxiam; Quia Tutrix † abſque legitima cauſa ne- 1
quibat pupillorum bona diſtrahere, hoc eſt pro Patris debito, cuius hæreditatem ipſi renunciauerant, ad *text. in l. magis puto* 5. *§. vltimo, verſ. & magis, ff. de rebus eorum, l. & ſi præſes* 3. *vbi gloſſ. not. ff. de præd. minor.*

Hoc

Digitized by Google

Hoc autem prædinm ad filios independenter à patre
ſpectaſſe, innuit Teſtamentum vna cum Codicillis à
Perono Seniore pereditis, cum enim in ijs Teſtator
expreſſe ordinauerit, vt prædium præſatum, pro An-
drea, Aſcanio, Io Baptiſta, ac Torquato filijs ſuis,
necnon eorum hæredibus, ac ſucceſſnribus deberet per-
2 petuò aſſeruari, perpetuum † ex neceſſe ſuper eo cen-
ſetur inſtituiſſe fideicommiſſum, iuxtà diſpoſitionem
text. in l. fideicommiſſa 11. §. hæc verba, ff. de leg. 3. in-
3 ſpecta præſertim dictione illa, *in infinitum*, fideicommiſ-
ſnm ex ſui natura, fauore deſcendentium operante, vt ad-
uertis Cuman. *in l. cum ita 33. §. in fideicommiſſo, num. 4.
verſ. ſi autem legauit, ff. de leg. 2.* Pariſ. *conſ. 30. num. 24. lib.
2.* Menoch. *conſ. 44. num. 7. & præſumpt. 71. num. 34. lib. 4.*
Peregr. *conſ. 62. num. 20. lib. 1. & de fideicomm. art. 18. num. 5.*
Rota *deciſ. 121. num. 4. par. 2. diuer.* Tum etiam ſubſtitutio-
ne vulgari, ac fideicommiſſaria ab eodem iner Teſtatore or-
dinata fauore filiorum ſuperuiuentium, necnon ipſorum
hæredum, & ſucceſſorum, quo alter ex eis nullis ſuperſtiti-
4 bus liberis ab humanis excederet, cuius † virtute ſubſti-
tutionis deſcendentes ab Andrea nedum valent ad ipſius
portionem aſpirare, verum etiam ad partes cæterorum
fratrum, qui ſine filijs deceſſeruot, vt tradit Gabr. *conſ.
81. num. 4 cum ſeqq. lib. 1.* Fuſar *de ſubſt. t. quæſt. 440. num.
9.* Rota coram Gregor. *deciſ. 337. num. 3. & in Præneſtina
fideicommiſſi 5. Iunii 1662. §. ad portionem verò, coram
Beuilaqua.*

Nec vrget, quod Teſtator poſtquam prædij diſtractio-
nem ioterdixerat, illud præceperit in filijs, & ſucceſ-
ſoribus debere aiſeruari perinde, ac ſi ex hac diſpo-
ſitione poſteriori, vel ab ipſa pro prohibitione penden-
te, nulla valeat in caſum obitus, inſtitutio fideicommiſſi
deſumi. Aſſeruatio ſiquidem bonorum per modum prin-
cipalis diſpoſitionis, ac independenter à prohibitione, fuit
io propoſito caſu à Teſtatore ordinata, vt ex ijs verbis
conuincitur: *Imò ſupradicta bona ſtent, & ſtare debeant
continuo, vſque in infinitum pro dd. hæredibus, & eorum
filijs maſculis, legitimis, & naturalibus, ac ſucceſſo ibus.*
5 Cuius † virtute ne dum in caſu alienationis, ſed
etiam in caſu obitus fideicommiſſum cenſetur inſtitu-
tum, vt traduot in ſpecie Curt. Iun. *conſ. 145. numer. 6.
cum ſeqq.* Dec. *conſ. 23. num. 3. & 4 cum ſeqq.* Rota *deciſ.
21. num. 1. & 2. par. 2. & deciſ. 463. num. 2. par. 4. diuerſ.*
6 Præterea prohibitio alienationis pro bonis in Familia
aſſeruandis à Teſtatore ſancita fideicommiſſum in caſu
obitus conſueuit operari, quoties oulla, vt in propo-
ſito caſu, præceſſerit in teſtamento fideicommiſſi in-
ſtitutio, ex qua pendere valeat prohibitio alienatio-
nis, vt reſponſum fuit in *Beneuentana Hæreditatis 19.
Iunii 1656. §. non obſtat, quod ex ſola prohibitione, coram
Eminentiſs. Celſo.*

Hinc dum Paulus, ac Fratres originem à Franciſco
traxere filio Pironis Iunioris ab Andrea Teſtatoris filio
primogeniti, nequit inficiari, quin ipſorum fauore fi-
deicommiſſum poſt patris obitum euaſerit apertum ſu-
per prædio, de quo agitur, exiſtente ſuper bonis Te-
ſtatoris, vt ex ipſius aſſertione conuincitur in Teſta-
7 mento emiſſa, quæ † contra hæredes, necnon ab ip-
ſis caſum habentes plenum gradum probationis conſti-
tuit, vt notat Bald. *in conſ. 89. num. 3. lib. 1.* Natt. *conſ.
235. num. 11. in fin. & num. 12.* Cephal *conſ. 386. num. 29. lib.
3.* Decian. *conſ. 87. num. 16. verſ. a. lib. 3.* Peregr. *de fideicom.
ar. 44. num. 20.* Fuſar. *de ſubſtit. quæſt. 618. num. 30.*
8 Dario præterea in ſolutum detegitur nullitati obnoxia,
ex neglecta inſinuatione in contractibus minorum abſo-
lutè requiſita, ex vi Ægidianæ Conſtitutionis, vt re-
ſpondit Rota coram Gregor. *deciſ. 260 num. 1. & 3. & dec.
9 178. num. 6. cum ſeqq. par. 7. recent.* vbi † quod huius ſo-
lemnitatis interuentus debet ab emptore probari, & in
*Romana, ſeù Peruſina Cenſus 12. Decembris 1644. & 23.
Iunii 1645. coram Bichio.*
10 Reintegrationem verò à Fratribus petitam exinde
Domini denegarunt, quod illa conſueuit pupillis, dum-
taxat, ac minoribus decerni quoties venditio falſitatis
11 cauſæ ſubiacet, cuius virtute conſenſus excluditur, non
autem in caſu, quo nullitas contractus ex ſolemni-
tatum defectu conſurgat. Tunc etiam à Tutore cen-
ſetur verè in emptorem translata poſſeſſio, ad quam
12 nequit proinde pupillus reintegrari † licet actio reuoca-
toria contractus eidem indulgeatur à Iure, vt tradit
Ruin. *conſ. 137. num. 12. lib. 1.* Gabr. *conſ. 36. num. 17. lib. 1.*

Menoch *de adipiſcend. remed. 5. n. 20. & 21.* coram Achill.
deciſ. 15. de reſtit. ſpoliat. Seraph. *deciſ. 135. num. 1. & 2. &
deciſ. 93. num. 1. & 2. par. 2. diuerſ.* vbi plures auctoritates
referuntur, necnon de veriori opinione atteſtatur, *& dec.
628. num. 1. & 2. par. 1. recent.*

Et licet præſentias Gaſparis, ac Peroni Tutrix in In-
ſtrumenti actu neglexerit adhibere non tamen poterit
contractus, ex conſenſus defectu corruere. Dum † 13
enim ipſi tunc temporis vix octauum annum exceſſe-
rant, nullum contractui poteraot aſſenſum præſtare,
nec eorum proinde præſentia, tamquam inanis poterat
adhiberi, vt tradit Pinell. *in l. 1. par. 2. nu. 66 Cod. de bon.
quæ liber.* Mandell. *conſ. 205. num. 38 cum ſeqq.* Rota *deciſ.
266. num 5. & 6. par. 4. tom. 2. recent. aſſerens verba text. in
l. vltim. §. vbi autem in vnum, Cod. de bon. quæ liber.* fortè † 14
de puberibus intelligenda, vel ſaltem de proximis puber-
tati, *& deciſ. 43. num. 21. cum ſeqq.* poſt Salgad. *in labyrin.
Creditor.* vbi quod licet in contrarium adſit opinio aſſerens
pupillum † maiorem infante à Tutore fore in contra- 15
ctibus adhibendum de qua *deciſ. 470. num. 11. par. 9. recent.*
Nihilominus prior Sententia rationi maiori videtur ioni-
xa, vel hæc ſaltem exceptio in petitorio debet diſcuti Iu-
dicio.

Nec propoſito caſu valet falſitas cauſæ depromi ex
venditione prædij in diſſolutionem debiti paterni pera-
cta, pro quo filij pulſari nequibant. Quoniam Iura fi-
deicommiſſi, tunc temporis non innotuerant, nec vlla
fauore filiorum ſuper illius purificatione Sententia pro-
dierat abſolutè neceſſaria in caſu propoſito, quo fidei-
commiſſum aliqua fortaſſe poterat exceptione retardari.

Et ita Paulo, ac Fratribus dumtaxat informantibus,
&c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Ariminen. Bonorum.

Veneris 12. Iunii 1665.

ARGVMENTVM.

Renunciatio abſque proximiorum interuentu ſtipulata, & quæ careat inſinuatione in contractibus minorum, & mulierum requiſita non ſuſtinetur. Statuta in Statu Eccleſiaſtico non poſſunt ſine Summi Pontificis auctoritate condi, & ſi non appareat de illorum confirmatione, nullius ſunt roboris, & momenti.

SVMMARIVM.

1 *Remedium, leg. final. Cod. de edict. Diu. Adrian. tollendo, locum habet pro conſequendis tàm bonis emphyteutici, quàm vigore Teſtamenti petitis.*

2 *Hæres renuncianti renunciatione ligatur, ſicuti ipſemet renuncians.*

3 *Renunciatio abſque interuentu minorum ſtipulata, & quæ careat inſinuatione in contractibus minorum, & mulierum requiſita non attenditur, & nu. 13.*

4 *Statuta duo compatibilia quando ſunt ſeruanda vno ex illis ſeruato, non dicitur illis ſatisfactum, & num. 5.*

6 *Inſinuatio in vim Conſtitutionis prouincialis requiſita eſt omnino exequenda, licet Ciuitatis illius Prouinciæ Statutum, de illa mentionem non faciat.*

7 *Statuta à Ciuitate Sedi Apoſtolicæ ſubiecta, condi nequeunt ſine Summi Pontificis auctoritate, & ſi non appareat de illarum confirmatione in forma ſpecifica nullius ſunt momenti, & num. 8. & 12.*

9 *Conſtitutio decreto irritanti corroborata, annullat omnia Statuta aliter, quam diſponitur in Conſtitutione ordinata.*

10 *Actus legitimam quandam ſubſtantiam præſupponit.*

Digitized by Google

11 *Confirmatio ad id non extenditur, quod in litteris confirmatis, non includitur.*

DECISIO CCCXXIII.

PERSISTENTES Domini pro tertia vice in
deciſis, ſub diebus 22. Iunij 1661. & 26. Februarij
1663. cenſuerunt Eq. Philippo Bonadradæ, vigore Inue-
ſtiturarum, dandam eſſe immiſſionem in bonis emphy-
teuticis, de quibus agitur, ad exemplum *l. final. cod. de*
1 *edict. Diu. Andr. tollen.* non † minus in his bonis, quam
in alijs, vigore Teſtamenti petitis locum habentis, vt pro-
bant Roland. à Vall. *conſ. 1. num. 51. cum ſeq. lib. 1.* Calder.
de iure emphyteu. lib. 2. quæſt. 8. num. 33. Rota *in Imolen.
Bonorum 8. Martis 1596. coram bon. mem. Card. Pamphilio
poſt conſ. 44.* Glouagn. *nu. 75. lib. 2. & in recent. deciſ. 204.
num. 9. par. 7.*

Nec ab hac petita immiſſione repelli poteſt Philippus
ex denuo obiecta exceptione ampliſſimæ renunciationis
à Leonora eius Matre factæ, erga fratres eam dotantes,
cum promiſſione, nec per ſe, neque per filios, & hæ-
2 redes moleſtandi, & † ideo ita tali renunciatione ligan-
tur, vt controuenire nequeant, ſicuti non licebat matri re-
nuncianti, ex allegatis in prima deciſione edita ſub die
24. *Maij 1660. §. non obſtat, & §. cuius renunciationis
effectus.* Quia ſubſiſtit reſponſio in poſtremis deciſio-
nibus illius reuocatorijs data, quod cum dicta renun-
3 ciatio † ſtipulata fuerit abſque interuentu proximio-
rum, & deficiat quoque inſinuatio in contractu mi-
norum, & mulierum copulatiuè requiſita à *Conſtitu-
tione Marchiæ lib. 1. cap. 25.* in toto Statu Eccleſiaſtico
recepta nullius eſt roboris, & momenti, vt præter cu-
mulatos in vtraque deciſione, plures alij congeſti per
Modern. Fulgin. *diſcept. 7. num. 1. cum ſeq.* & in terminis
ſimilis renunciationis factæ à muliere minori, *Arimi-
nen.* reſpondit Rota *in deciſ. 519. & 610. par. 4. tom. 3. &
ex relata deciſ. 294. num. 14. par. 6. recent.*

Non releuat, quod in renunciatione ſeruatæ fuerint
4 ſolemnitates exigitæ † per ſtatutum Ariminen. *in titu.
de contract. vel quaſi contract. minor. de anno* 1606. condi-
tum, & ob id valida ſit, Bald. *conſ. 201. nu. 2. verſ. in con-
trarium, lib. 1.* Gabr. *conſ. 29. num. 47. lib. 2.* Eugen. *conſ. 45.
num. 46. lib. 1.* Gratian. *diſcept. 9. per tot. & præcipuè nu.
13. & diſcept. 474. num. 2.* Rota *deciſ. 384. par. 2. & deciſ.
330. num. 3. par. 2. diuerſ.* Quia cum in ſtatuto nulla fiat
mentio de inſinuatione adhiben. poſt ſtipulatum contra-
ctum, non derogat præcedenti diſpoſitioni contentæ in
5 Conſtitutione, quæ † propterea cum dicto ſtatuto benè
compatitur, & proinde vtriuſque ſolemnitates erant ſer-
uandæ, Menoch. *conſ. 1077. num. 2.* Gratian. *dicto cap. 9.
num. 25.* Rota *deciſ. 385. num. 5. par. 2. recent.* Gregor. *deciſ.
260. nu. 4.* Buratt. *deciſ. 333. num. 6. & in puncto fuit reſolu-
tum in præcitata deciſ. 610. nu. 3. par. 4. tom. 3. recent.* & ſi
6 ſtatutum † declaret contractus validos adhibitis ſo-
lemnitatibus, ibi expreſſis, quia id intelligitur reſpectu
ſolemnitatum, quæ in ipſa celebratione contractus requi-
runtur, non verò inſinuationis ſeparatim exigitæ in vim
Conſtitutionis prouincialis, quemadmodum in terminis
reſpondit Rota *in dicta deciſ. 610. nu. 5. & de altero ſimili
ſtatuto, deciſ. 21. num. 6. & ſeq. & deciſ. 22. num. 15.* apud
Gilian. *ad ſtata Peruſ. & in Firmana Cenſus 3. Iunij 1658.
quod procedit, coram R. P. D. Vrſino.*

7 Præterea cum ſtatutum ſit conditum à Ciuitate Sedi
Apoſtolicæ ſubiecta, & prohibita, huiuſmodi ſtatuta con-
dere abſque Summi Pontificis auctoritate, Bald. *in l. om-
nes populi, num. 6. verſ. poſtra nullus, de iuſt. & iur.* vbi
Ioan. Baptiſta de Sancto Seuerino, *num. 8. verſ. ſi autem
noluerit.* Gratian. *diſcept. forenſ. cap. 245. num. 37.* Rota
apud Buratt. *deciſ. 6. num. 1.* & coram Gregor. *deciſ. 267. nu.
7. & ibi Addit.* & apud Pen. *deciſ. 237. n. 5. iuxta Vrnet.*
8 *impreſſ.* nec appareat de confirmatione † in forma ſpe-
cifica, nullius eſt roboris ad tollendas vires Conſtitutionis
9 Marchiæ, quæ † corroborata eſt decreto irritanti, & in
cap. 36. lib. 2. annullat omnia ſtatuta, aliter quam ibi diſpo-
nitur ordinata, Gratian. *in præcitato cap. 245. num. 38.*
Fenzon. *ad Statut. Vrbis in princip. n. 35. & ſeqq.* Rota
apud Gregor. *deciſ. 267. nu. 7. & ibi Addit. num. 14.*

Non ſubſiſtit, quod hoc Statutum fuerit à ſanct. mem.
Iulio Secundo de anno 1509. confirmatum, quia in illis
ſuper confirmatione emanatis, ex relatis in ſummario il-
lorum de Baldis, & Battaglinis aliud in effectum non con-
tinetur niſi, quod Pontifex confirmabat, quædam Statu-
ta, Capitula, Ordinationes, & Conſtitutiones præuia
facultate eiſdem conceſſa pro commodo, & vtilitate Ci-
uium Arimini facta per Card. Sanctæ Ceciliæ Bononiæ,
& Prouinciæ Romandiolæ de Latere Legatum, & Ar-
chiepiſcopum Sypontinum Cameræ Apoſtolicæ Generali
Auditori, & in quodam libro ipſorum ſigillis munito alli-
gatas, inter quas certe non eſt comprehenſum ſtatutum
de quo agitur, multo poſtea conditum, nec in conſe-
quens poteſt cadere ſub tali confirmatione præcedentis
actus † legitimam quandam ſubſtantiam præſupponen- 10
te, *cap. ex parte de conſtit. cap. dudum,* vbi Dec. *de decim.
cap. audites de elect. cap. prudentiam, & ibi* Innoc. *de offic.
delegat.* poſt Imol. *conſ. 24. in fin.*

Et ex hoc patet nullum poſſe fieri fundamentum in
ſubiecta confirmatione Clementis Septimi contenta in lit-
teris præfati Iulij eius Anteceſſoris; quia dum iſtæ lo-
quuntur de certis particularibus ſtatutis, & non poſſunt
verificari in alijs, & præſertim in hoc tunc non exiſtente,
confirmatio † ad illud non extenditur, quod in litteris 11
confirmatis non includit, Dec. *in l. more, n. 3. ff. de iuriſ-
dict. omn. iudic.* Magon. *deciſ. Lucen. 14. num. 22.*

Nihil tandem refragari viſum fuit de comprehenſione
huius ſtatuti inter illa condita de anno 1334. per Iudi-
ces Prouinciæ, & poſt decennium reuiſa, ac de eius viri-
di obſeruantia de anno 1524. & pro validitate renunciatio-
nis ſeruatis illius ſolemnitatibus factæ conſuluit Brun. *in
conſ. 37.* Quia præterquod Brunus nititur principaliter
pacto de non petendo in renunciatione adiecto, ſemper
ſtatuta ex defectu confirmationis Apoſtolicæ in forma
ſpecifica iuribus, non ſubſiſtunt, & remanſerunt poſt
prohibitionem Conſtitutionis Ægidianæ à Paulo III.
de anno 1538. confirmatæ penitus annullata, & ſic
ſtat firmum, quod d. renunciatio ex defectu inſinua-
tionis ſit inualida iuxta authoritates ſupradictas, &
in alijs deciſionibus adductas.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. CERRO DECANO.

Nunc S. R. E. Cardinali.

Romana Domus.

Veneris 12. Iunij 1665.

ARGVMENTVM.

Commiſſiones extenſionem non patiuntur, ſed debent reſtringi ad cauſam commiſſam, & illarum verba ad cauſas poſt commiſſionem obtentam exortas non extenduntur.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio in vim commiſſionis reſtringitur tantum ad cauſam commiſſam, nec extenditur ad diuerſam.*

2 *Commiſſionis tenor ſemper attendendus ad effectum cognoſcendi Iudicis iuriſdictionem.*

3 *Commiſſionis verba ſtrictè ſunt interpretanda.*

4 *Commiſſio non extenditur ad cauſas poſt commiſſionem obtentam exortas.*

DECISIO CCCXXIV.

FACTO concurſu inter Creditores Io. Baptiſtæ Palloni emanauit ſententia in Curia Capitolina, vbi inter cæteros fuerunt graduati in ſexto loco Maximilianus, Teſtatus in ſeptimo Ludouica Bernardina vxor d. Ioannis Baptiſtæ, & in nono Antonius Doſius Maritus Olympiæ Pallonæ.

Quia vero dicta Ludouica vxor ne dum erat creditrix Ioannis Baptiſtæ occaſione ſuarum dotium, necnon etiam fuerat ſcripta illius hæres in teſtamento, ſuaque intererat ne bona fideicommiſſaria ad inſtantiam creditorum vili pretio detraherentur, obtinuit à ſan. mem. Sixto V. ſignari commiſſionem directam Capitaneo appella-

Digitized by Google

appellationum, vt facta diligentia de inueniendo emptorem pro iuſto pretio bona hæreditaria deliberaret ſin minus eadem bona pro rata creditoribus aſſignaret.

At ſpreta huiuſmodi commiſſione Fælia Doſia filia, & hæres dictæ Olympiæ Pallonæ, & Angelus Capiſtrellus eius maritus Inſtituerat Iudicium coram A. C. contra Franciſcam Zoilam hæredem mediatam dictæ Ludouicæ Bernardonæ tunc detentricem domus de qua agitur, & non obſtante inhibitione Capitanei appellationum dictis Coniugibus præſentata vigore dictæ commiſſionis Sixti, cum etiam litis pendentiæ proſequi fuerint litem coram eodem A. C. vſque ad ſubhaſtationem, & deliberationem domus præfatæ.

Sequta autem adiudicatione ad fauorem eorumdem Angeli Capiſtrelli, & Fælicis Doſiæ Coniugum inſurrexit Magdaleна teſtata filia, & hæres dicti Maximiliani graduati; in ſexto loco, vt ſupra dictum eſt, & iſta velut anterior fuit in poſſeſſionem dictæ domus immiſſa, ex remedio vtilis Saluiani; ſed cum aduerſus huiuſmodi ſententiam immiſſionis non fuerit interpoſita appellatio, hinc poſt plures annos ad inſtantiam Magdalenæ Doſiæ deſcendentis ex Fælice fuit commiſſa cauſa in gradu reſtitutionis in integrum D. Vrbi Senatori contra Septimiam Mutam cauſam habentem à d. Magdalena teſtata.

Demum Margarita Maphæa cauſam habens à dicta Franciſca Zoila mediante Paulo, & Conſtantia de Verobiis proſequendo iudicium attentatorum commiſſorum in ſubhaſtatione, & deliberatione domus coram A. C. loco illorum purgationis obtinuit à Capitaneo appellationum mandatum de manutenendo in poſſeſſionem ſubſequtam ſuper domo controuerſa. Cum autem D. Senator vigore nouæ commiſſionis ſibi vltimo loco directæ cauſam reaſſumpſerit, ac inhibuerit, ideò dubitaui ſub 13. Iunij 1663. An inhibitio, & reaſſumptio ſit moderanda, & reuocanda, & poſſeſſio conceſſa Margharitæ ſit confirmanda, vel infirmanda vti attentata, & fauore Margharitæ prodijt reſolutio, quam hodiè Domini ea iiſdem fundamentis confirmarunt.

Ea tota enim facti ſerie apparet eſſe duas cauſas inter ſe diſtinctas, & ſeparatas, alteram ſcilicet manutentionis pro purgatione attentorum commiſſorum in ſubhaſtatione, & deliberatione domus coram A. C. in ſpretum commiſſionis Sixti V. & litis pendentiæ coram Capitaneo appellationum, alteram verò Immiſſionis in Iudicio Saluiani commiſſam D. Senatori in gradu reſtitutionis in integrum, quæ commiſſio cum ſit reſtricta ad Iudicium Saluiani verſus inter Magdalenam Doſiam, & Septimiam Mutam hæredem teſtatæ, ea mediante nulla iuriſdictio fuit attributa Domino Senatori reſpectu perſonæ Maphææ in commiſſione non comprehenſæ, nec reſpectu Iudicij manutentionis pro purgatione attentatorum quod nihil commune habet cum dicto Iudicio Saluiani, nam cum ex diuerſitate actionis, & perſonarum præcipuè cauſarum diuerſitas dignoſcatur ex allegatis in deciſione §. diuerſitas, non

1 potuit Dominus Senator vigore dictæ commiſſionis inhiberi, quia inhibitio in vim commiſſionis reſtringitur ſolam in cauſa commiſſa, non autem extenditur ad diuerſam ad tradita per Lancell. *de attent. lit. pendent. 2. cap. 45 limit. 2. & cap. 20. poſt inhibit. cap. 4. cum relatis in Anconitana Pecuniaria 28. Ianii 1652. coram Reuerend. Zarate Epiſcopo Concben. §. obſtat verſ. & commiſſio.*

Neque ſaluari poteſt ratione connexionis, & dependentiæ, ex quo in commiſſione directa Domino Senatori comprehenditur cauſa ſuper extinctione cenſuum, quæ alias fuerat commiſſa Capitaneo appellationum; vltra quod enim hoc Iudicium ſuper cenſuum extinctionem fuit iam terminatum per ſententiam deffinitiuam in iudicatum tranſactam latam de voto Rotæ præuia deciſione edita *coram Reuerend. Ghiſlerio Epiſcopo Imolen. impreſſa in recent. deciſ. 278. par. 5.*

Adhuc non ſubſiſtit dictam commiſſionem Senatoris comprehendere huiuſmodi iudicium. Etenim Magdalena Doſia ſupplicando Pontifici enuntiat quidem Septimiam hæredem teſtatæ fuiſſe immiſſam in poſſeſſionem domus occaſione fructuum duorum cenſuum, ſed non petit committi cauſam reſtitutionis in integrum aduerſus ſententiam latam de voto Rotæ ſuper cenſuum validitate, quin imo ſe reſtringit ad gratioſam reſtitutionem aduerſus ſententiam immiſſionis latam in Iudicio Saluiani vſque ab anno 1641. vt ex commiſſione relata in ſummario illorum de Mutis num. 11. cuius tenor ſemper attendi debet ad effectum cognoſcendi Iudicis iuriſdictionem Rota *deciſ. 85. numer. 1. par. 6. recent.* 2

eiuſque verba veniunt ſtrictè † interpretanda *ad tex. in cap. ſignificat. in fin. de reſcript.* Rot. *deciſ. 446. nu. 8. par. 4. tom. 2. recent.* 3

Aliæ verò commiſſiones, quæ hodiè in medium afferuntur, quamuis fuerint obtentæ ab authoribus Margharitæ ad illum effectum non ſuffragantur, quia tamquam ſignatæ ſuper diuerſis articulis, & inter diuerſas perſonas de tempore nondum fuerunt commiſſa attentata, nullo modo reſpiciunt iudicium de quo agitur, quia † clarum eſt commiſſiones non trahi ad cauſas poſtea 4

exortas *cap. fin. vbi gloſſ. verb. ad futuras de reſcript.* Greg. *deciſ. 34. num. 3.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Peruſina Tranſactionis.

Veneris 12. Iunii 1665.

ARGVMENTVM.

Tranſactionis natura quæ ſit, & ad illam ſubſtinendam quid requiratur. Onus aliquod alterius cauſa ſupportatum debet releuari per illum cuius cauſa ad ſubſtinendum quis ſe mouit. Lites in Vrbe non ſine magno diſpendio agitantur.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactionis ea eſt natura vat aliquid hinc inde detur, & remittatur.*

2 *Ad tranſactionis cognoſcendam æqualitatem debet videri quid, & quantum pro vtraque parte traditum fuerit, ac remiſſum.*

3 *Labor eſt aliqua remuneratione compenſandus.*

4 *Subſtitutus ſub conditione, illa pendente facit fructus ſuos.*

5 *Exceptiones non ſunt ſubtiliter conſiderandæ, ſed tantum an dare potuerint litis timorem, ad hoc vt tranſactio poſſit ſubſtineri.*

6 *Iudicij fortuna eſt ſemper dubia in cognitione coniecturarum.*

7 *Onus aliquod alterius cauſa ſubſtinens ab illo cuius cauſa ſupportatum eſt releuari debet.*

8 *In bonis tantum minus eſſe dicitur, quantum pro illorum recuperatione fuit impenſum.*

9 *Iudicis decretum facit præſumere omnia narrata eſſe vera.*

10 *Societatem intuitu ſuſtentationis litis fuiſſe contractam, ex illius continuatione per multos annos probatur.*

11 *Lites in Vrbe non ſine magno diſpendio agitantur.*

12 *Cenſus à fideicommittente impoſitus debet per illius hæredem ſolui.*

13 *Ad tranſactionis validitatem ſubſtinendam ſufficit ad illam aliquo dubij motiuo deuentum fuiſſe.*

DECISIO CCCXXV.

INSTITVIT hæredes Io. Baptiſta Parolos Mutium, & Cæſarem filios, iiſdem in caſum delicti ſubſtituit Vbaldum, ita tamen, vt reſtituto in Gratiam Principis delinquente, ſubſtitutio ceſſaret.

Vtroque ex inſtitutis in delictum prolapſis confiſcatiſque eo nomine bonis fideicommiſſarijs coactus fuit Vbaldus pro illorum recuperatione Iudicium inſtituere contra Chriſpolos fiſci ceſſionarios, à quibus tandem poſt diuturnum annorum quindecim litigium eadem bona auocauit.

Digitized by Google

Verum quia Æmilia Cæſaris filia contendebat ad ſe dicta bona ſpectare, ſiue quia Cæſar eius Pater fuiſſe deinde in gratiam Principis reſtitutus, ſiue quia repeſitur Patri in caſum mortis ſubſtituta, ideo ad dirimendas prædictas aliaſque controuerſias, deuenit cum Vbaldo ad tranſactionem, in qua Vbaldus relaxauit Æmiliæ omnia bona fideicommiſſaria, & viceuerſa Æmilia in ſe onus aſſumpſit ſatisfaciendi ſocietatem officij ſcutorum 455. pro ſubſtentatione dictæ litis contractam, ac vlterius conſeruandi indemnem Vbaldum à fideiuſſione duorum cenſuum ſcutorum in totum 1200 ſed pulſata deinde Æmilia coram A. C. ad obſeruantiam dictæ tranſactionis, cum excepiſſet non probari ſocietatem intuitu dictæ litis fuiſſe contractam, & in omnem caſum, cum dicti cenſus in nihilo ad fideicommiſſum pertinerent inaniter promiſiſſe ab illorum fideiuſſione Vbaldo liberare, obtinuit ab eodem dictam tranſactionem nudam, & inualidam declarari. Verum hodie in gradu appellationis Rota conſulta contrarium reſpondit.

1 Cum enim ea † ſit tranſactionis natura, vt aliquid
hinc, inde dandum, & remittendum veniat *l. 1. ff. de*
tranſac. l. tranſactio nullo dato C. eodem ad dignoſcendam
2 illius æqualitatem diſcutiendum eſt quid, & quantum
pro vtraque parte traditum fuerit ac correſpectiuè dimiſſum Ciriac. *controu. 128. num. 97.* Rot. *deciſ. 235. num. 1. par. 2. diu.*

Ex parte itaque Vbaldi conſiderandum primo proponitur quod ipſe in recuperatione horum bonorum cum
maximo vt notorium eſt diſpendio 15. annorum labo-
3 ris abſumpſit quod ſolum dignum erat alicuius remunerationis officio compenſare. Rot. *in Romana dananionis 29. Aprilis 1652. §. nec pariter coram Reuerend. Rojas.*

Secundo quod ſcut. 4000. quia in vim derogationis fideicommiſſi conſequenda erant per Criſpolos de bonis fideicommiſſarijs ea computauit cum fructibus dicti fideicommiſſi per eoſdem Chriſpolos perceptis, & qui ad Vbaldum ſpectabant, vt habetur in *deciſ. 591. numer. 2. & 3 coram Reuerendiſſ. Rojas* cum certum ſit Vbal-
4 dum † fructus feciſſe ſuos non ſolum à die
commiſſi delicti vſque ad diem, qua Cæſar reintegratus fuit in gratiam Principis, verum etiam vſque ad diem qua Cæſar fuit in mora petendi fideicommiſſi reſtitutionem *leg. mulier, § ſi hæres & l. poſtulante §. 1. ff. ad Trebell.* Peregrinus *de fideic. art. 49. par. 3. num. 79.* Fuſar. *de ſubſt. qu. 626. num. 50.* Ac proinde cum hoc creditum in tranſactione dimiſerit ſcuta 4000. in beneficium fideicommiſſi de proprio relaxauerit.

Tertio quod tranſigendo, ac reſtituendo Æmiliæ bona fideicommiſſaria voluntariè ceſſit omnibus ijs exceptionibus, quibus poterat eius vocationem impugnare. In primis enim diſcutiendum erat an tamquam in conditione poſita eſſet diſpoſitiuè vocata. Secundo an Cæſar cenſeri debeat etiam reintegratus ad probationem Mutij, vel potius illa remanere deberet penes Vbaldum. Ac Tertio an ex quo Cæſar in gratiam Principis reconciliatus, ius recuperandi bona fideicommiſſaria nunquam agnouerit tranſmiſerit illud ad Æ-
5 milium. Hæ † autem exceptiones non ſunt ſubtiliter, ac funditus ad eandem veritatem conſiderandæ, ſed ſolum ſuperficialiter, & largo quodam modo ad effectum videndi, an præbere potuerit materiam, & timorem litis. Merlin. *deciſ. 799. num. 20.* & poſt Salg. *in labir. cred. deciſ. 25. nu. 3. & in recent. deciſ. 146. num. 6 & ſeqq. par. 8.* & tamen conſtat omnes non leui diſcuſſione indigere, cum pro earum diſcuſſione certandum eſ-
6 ſet † coniecturis, in quibus ſemper eſt anceps fortuna
Iudicij Rota *in Prænestina bonorum* 28. *Nouembris* 1618. *coram Card. Sacrato.*

Vice verſa Æmiliæ iacturæ non eſt aſcribenda accollatio ſocietatis officij ſcutorum 435. Nam cum huiuſmodi debitum contractum fuerit pro recuperatione bonorum
7 fideicommiſſi congruum erat, † vt impendens ab illo re-
leuaretur Peregr. *de fideicom. art. 50. nu. 9. & 12.* Merlin. *de pign. lib. 3. quæſt. 5. num. 32.* Greg. *deciſ. 197. per tot.* Rot. *in recent. deciſ. 212. num. 1. & ſeq. par. 5.* tantum enim mi-
8 nus dicitur eſſe in bonis, quantum pro illis recuperandis
fuerit impenſum. Duran. *deciſ. 73. num. 7. & 8.*

Dictam autem ſocietatem fuiſſe tali contemplatione contractam, probatur non ſolum quia in inſtrumento tranſactionis hoc fuit comprobatum cum interuentu,
præſentia, ac decreto Iudicis, quod facit præſumere om- 9
nia narrata eſſe vera Rot. *deciſ. 245. num. 5. par. 2. & deciſ. 98. num. 3. par. 4. & deciſ. 11. nu. 2. par. 5. recent.* ſed etiam
veriſimile redditur ex lite per tot annorum decurſum con- 10
tinuata, vt in ſpecie Rot. *deciſ. 473. num. 3. & ſeqq. par.*
9. cum omnibus pateat lites in vrbe non ſine magno di- 11
ſpendio agitari, & ſufficiat cauſam eſſe veriſimilem, & per coniecturas probari. Rota coram Seraphin. *deciſ. 737. num. 5 & in rec. deciſ. 146 num. 9. & 10. par. 8.*

Remanet itaque ſolum promiſſio releuandi Vbaldum
à fideiuſſione dictorum duorum cenſuum ſcutorum in totum 1200. ſed etiam in hoc commiſſo, quod cenſus ſcutorum 4000. primordialiter impoſitus fuit à fideicommit-
tente, ad eius proinde ſolutionem, etiam circumſcri- 12
pta tranſactione Æmilia fuiſſet obligata Merlin. *deciſ. 711. num. 1. & ſeq.* Eminentiſs. Otthob. *deciſ. 225. nu. 10. & 11.*

Collatis omnibus euidenter, patet Æmiliam plus
acccepiſſe quam dimiſiſſe, & maius fuiſſe lucrum,
quam onus, cum tamen ſufficeret hoc † eſſe dubium ad 13
hoc vt pro tranſactionis validitate capienda eſſet interpretatio Rot. *deciſ. 213. numer. 4. par. 5. & deciſ. 86. nu. 4. par. 6. rec.*

Viſum fuit itaque DD. Æmiliam vtiliter contraxiſſe; ac tranſactionem ſuſtineri.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. ALBERGATO

Sacræ Rotæ Decano.

Peruſina Fideicommiſſi.

Veneris 12. Iunii 1665.

ARGVMENTVM.

Subſtitutio tacita reciproca ex quibus inducta præſumatur, & ad iſtam inducendam quid requiratur. Teſtator ſæpius in teſtamento qualitatem maſculinitatis repetens cenſetur ad agnationis conſeruationem reſpexiſſe. Coniecturæ etiam leues ſufficiunt ad inducendam reciprocam in deſcendentibus. Bona quod ſint fideicommiſſaria ex quibus iuſtificari poſſint.

SVMMARIVM.

1 *Subſtitutio tacita reciproca ex quo cenſeatur inducta de vna linea ad aliam, ac etiam per tranſuerſam, & vide ſup num. 1.*

2 *Subſtitutio tacita reciproca vt inducatur requiritur quod ſit facta vltimo morienti quod in tota hæreditate, & quod illi inter quos agitur de inducenda reciproca ſint vocati.*

3 *Hæreditas quando non exprimitur à quo ſit reſtituenda, onus vltimo morienti intelligitur impoſitum.*

4 *Subſtituti vt ad hæreditatem admitti valeant non requiritur quod in verbis fiat mentio de tota, vel integra hæreditate, ſed ſufficit indefinita.*

5 *Filii in conditione poſiti cenſentur diſpoſitiuè vocati.*

6 *Teſtator repetens maſculinitatis qualitatem præſumitur ad agnationis conſeruationem reſpectum habuiſſe.*

Amplia ſi inter primos inſtitutos reciprocam ſubſtitutionem fecerit, & num. 7.

Amplia denuò, ſi filios in conditione pluries poſuit, cum qualitate quod eſſent legitimi, & naturales, & de legitimo matrimonio nati, & num. 8. & num. 9.

10 *Hæres vltimus de linea quando per verba indeterminata, & tractum ſucceſſiuum continentia ſubſtitutionem fuit grauatus fœminis reſtituere præſupponitur inter omnes inducta reciproca.*

11 *Conie-*

Digitized by Google

11 *Coniecturæ etiam leuiores ſufficiunt in deſcendentibus quàm in tranſuerſalibus pro inducenda reciproca.*

12 *Verbum*, linea maſculina, *de ſui natura comprehendit omnes deſcendentes maſculos.*

13 *Subſtitutio per verba tractum ſucceſſiuum continentia concepta ad fauorem fœminarum purificatur in caſu defectus lineæ maſculinæ.*

14 *Teſtamenti vna pars ab altera interpretationem recipit, & vna aliam confirmat.*

15 *Teſtes licet de auditu deponant in antiquis benè probant.*

16 *Articuli magnum veritatis adminiculum præbent.*

17 *Veriſimile non eſt breui tempore magnas parare quem poſſe diuitias.*

18 *Bona quod ſint fideicommiſſaria iuſtificantur ex illorum poſſeſſione per hæredem ipſius fideicommittentis expleta.*

DECISIO CCCXXVI.

OBTINVERVNT creditores Octauiani relaxari mandatum executiuum contra eius bona hæreditaria. Cum verò Tiberius, & Vincentius Rei conuenti excepiſſent ſeptem corpora infra enumeranda ab ipſis retineri non tanquam hæreditaria Octauiani, ſed tanquam prouenientia ex fideicommiſſo Alexandri de Meniconibus Abaui per Octauiani obitum ad eorum fauorem purificato, incidit coram me in gradu appellationis dubitari, An dd. corpora ſubiecta eſſent fideicommiſſis Alexandri affirmatiuè reſponſum.

Teſtator enim poſt inſtitutos in partes viriles tres eius filios Bernardinum ſcilicet, Fuluium, & Petrum Iacobum, eoſque eorumque filios maſculos reciprocè ſubſtitutos duplicem maſculinæ prolis defectum conſiderando, duplicem pariter ad fœminarum fauorem fecit ordinationem.

Prior erat in caſu, in quem ex altero ex filijs inſtitutis maſculi non ſupereſſent, ſed tantùm fœminæ, quo caſu voluit ſolummodò fœminas condecenter dotari, vt ibi, *Et caſu quo aliquis dictorum ſuorum filiorum moreretur ſuperexiſtentibus filiabus fœminis legitimis, & naturalibus, & de legitimo matrimonio natis, nullo filio maſculo legitimo, & naturali, & ex legitimo matrimonio nato ex eo ſuperexiſtente, tunc, & eo caſu ipſe teſtator fœminis reliquit dotes condecentes qualitati perſonæ.*

Altera erat in caſu, in quem ex omnibus filijs inſtitutis maſculis deficerent, adeòut omnium dictorum trium maſculorum linea maſculina penitùs ceſſaret, & hoc caſu fœminas ex dictis filijs maſculis præcedenter ad fideicommiſſum vocauit in ſtirpes, vt ibi, *Et in caſu quo omnes dicti ſui filij, & prædictorum filiorum filij morerentur ſine filijs maſculis legitimis, & naturalibus, & ex legitimo matrimonio natis, & procreatis tunc, & eo caſu dictus teſtator voluit, iuſſit, & expreſsè mandauit, quod in euentum in quem defecta eſſet linea maſculina dictorum ſuorum filiorum, tunc, & eo caſu filiæ, & Neptes deſcendentes ex dd. ſuis filijs maſculis ſint, & eſſe debeant hæredes ipſius teſtatoris, & deſcendentium ab eo in capita, & filiæ fœminæ ipſius teſtatoris, vel deſcendentes ab eis ſint, & eſſe debeant hæredes cum dictis filiabus, & Neptibus deſcendentibus ex maſculis in ſtirpem.*

1 Ex qua poſteriori † ſubſtitutione dubitari non poteſt fuiſſe inter omnes maſculos inductam tacitam reciprocam non ſolùm diſcretiuam, & deſcenſiuam in qualibet linea, ſed etiam de vna linea ad aliam, ac etiam per tranſuerſum. Tum quia ita alias ſuper hoc fideicommiſſo, reſpondit Rot. coram Duran *deciſ. 396. num. 1. & ſeqq.*

Tum fortiùs quia ad eam inducendam concurrunt illa tria vulgaria requiſita, de quibus Paulus I. C. *in l. Tertia Seio, §. Seio libertis ff. de legat.* 3. videlicet quod † ſub-
2 ſtitutio ſit facta vltimo morienti, quod in tota hæreditate, quod illi, inter quos agitur de inducenda reciproca, ſint vocati Coccin. *deciſ. 493. num. 9.* Merlin. *deciſ. 326. num. 14. & in Bononien. fideicommiſſi de Bolognetis 27. Iunii 1664. coram me.*

Primum requiſitum emergit ex illis verbis: *In euentum, in quem defecta eſſet linea maſculina dictorum ſuorum filio-
rum:* Quoties † enim non exprimitur à quo hæreditas ſit 3
reſtituenda, ſemper onus intelligitur impoſitum vltimo
morienti, Rot. *dec. 266. n. 24. & dec. 300. n. 12. & deciſ. 361.
n. 17. par. 1. rec.* Otthob. *dec. 177. n. 7. & ſeqq.* Duran. *dec.
296. n. 2. & in d. Bonon. fideicommiſſi de Bolognetis §. Primum requiſitum in fine.*

Secundum reſultat ex diſtributione hæreditatis facta à teſtatore in quotas ad fauorem fœminarum, & deſcen-
dentium ex eis cum clauſula, *Ita quod ad prædictam
hæreditatem veniant.* Non enim † requiritur quod in 4
verbis fiat mentio formaliter de tota, vel integra hæreditate, ſed ſufficit indefinita. Coccin. *deciſ. 439. nu. 11. & ſeqq.* Rot. *deciſ. 266. num. 13. & deciſ. 300. num. 10. & deciſ. 361. nu. 7 par. 1. rec.*

Tertium demum demonſtratur, quia ad hunc effectum
ſufficit, † quod poſiti in conditione ex coniecturis cen- 5
ſeantur vocati, Rot. *d. dec. 266. num. 22. & d. deciſ. 300. numer. 8. & d. deciſ. 361. num. 13. par. 1. recent. & in d. Bononien. fideicommiſſi de Bolognetis §. primum requiſitum in princ.*

Coniecturæ in caſu noſtro ſunt. Prima quia † Te- 6
ſtator pluries, ac pluries repetijt qualitatem maſculinitatis, per quam videtur habuiſſe tacitum reſpectum ad conſeruationem agnationis Surd *conſ. 96. num. 30. & ſeqq.* Rot. *deciſ. 125 num. 7. & deciſ. 266 num. 15. par. 1. & dec. 385. num. 25. & ſeqq. par. 9.* & coram Greg. *deciſ. 364. num. 16.* & coram Duran. *dec. 126 num. 43. & ſeqq.*

Secunda quia † inter inſtitutos reciprocam fecit ſub- 7
ſtitutionem Merlin *deciſ. 427. n. 3. & ſeqq. & deciſ. 864. n. 7. & in Camerinen. Bonorum 3. Iunii 1654. §. fin. coram Bichio, & in Fulginaten. fideicommiſſi 1. Martii 1660. §. quarta coniectura coram R. P. D. Beuilaqua.*

Tertia quia † poſuit in conditione filios cum qualita- 8
te, quod eſſent legitimi, & naturales, & de legitimo matrimonio nati Greg. *deciſ. 329 num. 6.* Merlin. *dec. 359. num. 6. & in recent. deciſ. 28. num. 10. & ſeqq. par. 8. & in Vrbinaten. Prædii 3. Iunii 1630. §. ſecundo coram Bichio.*

Quarta quia † non ſemel, ſed bis poſuit filios in condi- 9
tione Gregor. *d. dec. 329. n. 7.* Merl. *d. dec. 359. n. 6. et in rec. dec. 266. nu. 11. par. 1. et deciſ. 87. nu. 7. par. 8.*

Poſtrema verò, quia † per verba indeterminata, & 10
tractum ſucceſſiuum continentia ſubſtitutionem protulit in euentum, in quem defecta eſſet linea maſculina ſuorum filiorum. Per quæ verba quemadmodum vltimus de linea cenſetur grauatus fœminis reſtituere, ita pariter ex neceſſariò antecedenti concludendum eſt fuiſſe inter omnes inductam reciprocam linearem cum alias reſtituere non poſſent, niſi prius mediante reciproca caperent, Bellon. Iun. *conſ. 2. num. 29. et ſeqq.* Eminentiſs. Otthob. *deciſ. 177. nu. 1. et ſeqq. ac in rec. deciſ. 385. num. 3. et ſeqq. par 9. et in Romana fideicommiſſi de Bariſcianis 24. Iunii 1648. coram Arguelles.*

Quæ coniecturæ non ſunt diſiunctim, ſed inſimul conſiderandæ, ex regula, ſingula quæ non proſunt, &c.
præſertim quia verſamur in deſcendentibus † in quibus 11
leuiores coniecturæ ſufficiunt, quam in traſuerſalibus, Gregor. *deciſ. 315 num. 5. et deciſ. 329. num 3. et in recent. deciſ. 34. num. 5. par. 8.*

Nec dicatur defectum lineæ maſculinæ non fuiſſe indefinitè, & indeterminatè conſideratum ad quodcumque tempus, ſed ſolùm determinatè ad caſum, in quem contingeret in perſonis filiorum, & Nepotum. Contrarium
enim veriùs viſum fuit attenta proprietate d. verbi, † 12
Lineæ maſculinæ, quæ de ſui natura comprehendit omnes deſcendentes maſculos, Peregr. *de fideic. art. 22. num.* 24. Fuſar. *qu. 345. nu. 1. et ſeqq.* Bellon. *conſ. 2. num. 1. et. 6.*
Rot. *dec 97. num. 8. par. 7. recent.* † adeout locum habere 13
debeat ſubſtitutio ad fauorem fœminarum quocumque tempore, & caſu defectus lineæ maſculinæ contingat Merlin. *deciſ. 326. nu. 5. et dec. 360. n. 6.* Buratt. *dec. 689. n. 1. et ſeqq* Rouit. *conſ 8. per tot. tom. 2.* Ruin. *conſ. 199. n. 5. verſ. ſed prædictis non obſtan. lib. 2. et in Bononien. fideicommiſſi de Bolognettis §. defectus autem, et in §. nec placuit, ac in §. fin.* quod apertius colligitur ex ſubſequentibus verbis, in quibus Teſtator expreſſit fœminas debere eſſe hæredes ipſius
Teſtatoris, & deſcendentium ab eo, † tritum eſt autem 14
vnam partem teſtamenti aliam confirmare Surd. *conſ. 313. n. 88. et conſ. 455. num. 7. et ſeqq.*

Bona autem fideicommiſſaria Alexandri ſunt. Primò domum in Caſtro dirutæ. Secundo Prædium in

Digitized by Google

eiidem pertinentijs poſitum, ac diuiſum in octo petijs.
Tertiò alia domus pariter exiſtens iuxtà Eccleſiam S.
Antonij. Quartò Viridarium cum Palumbario, ac
tribus Caſalenis propè mœnia dicti Caſtri. Quintò
Domus intrà Caſtrum Leonis iuxtà PP. Bernabitas
viam publicam, & alia. Ac poſtremò Prædium poſi-
tum in pertinentijs S. Iuſtini, ſeu Villæ Montis Co-
mei in loco nuncupato il Palazzo del Sardo pariter in
plures petias ſeparatum propè bona Monacorum S. Pe-
tri de Peruſia, Monialium Montis Lucidi, Franciſci
Mariæ Antedei, filiorum Hippoliti Meniconi, &
alia, &c.

Duo enim priora tanquam fideicommiſſaria Alexan-
dri canonizauit Rota coram Duran. *deciſ.* 325. *&*
deciſ. 344.

Reliqua verò fuiſſe in hæreditate fideicommittentis
probatur tàm ex depoſitionibus teſtium Summ. Tiberij
15 num. 6. † qui licet deponant de auditu nihilominus
probant, cum verſemur in antiquis, Rot. apud Du-
ran *deciſ.* 344. *num.* 4. *& deciſ.* 105. *num.* 4. *par.* 8. *recent. &*
in Placentina bonorum 4. *Iunii* 1655. *§. non obſtat coram*
Reuerendiſs. Cerra Decano. Tùm ex articulis exhibitis
ab Octauiano à quo cauſam habent Aduerſarij, qui
16 licet articulans non fateatur, præbent † tamen arti-
culi magnum veritatis adminiculum Add. ad Greg. *deciſ.*
143. *num.* 5. *Add. ad* Buratt. *deciſ.* 600. *num.* 18. Tùm ex
diuiſione facta modico tempore poſt mortem Alexan-
dri ab eius filijs. Quamuis enim in d. diuiſionis inſtru-
mento non dicatur, Prædium eſſe de bonis paternis,
quia tamen modicum tempus interceſſit à die mortis
17 patris vſque ad diem factæ diuiſionis cum † non ſit ve-
riſimile potuiſſe filios tàm breui tempore tàm ampla
parare Duran. *d. deciſ.* 325. *num.* 4. *& ſeqq.* Merlin. *deciſ.*
465. num. 7. *& ſeqq.* Surd. *deciſ.* 15. *num.* 10. Tum demum
18 quia † prædicta bona recuperata fuerunt ab Octauia-
no, & per illum poſſeſſa vti ſubiecta fideicommiſſo
Alexandri, Rot. *deciſ.* 87. *num.* 12. *& deciſ.* 129. *num* 2.
par. 5. *recent. & in Auenionen. dotis* 5. *Iunii* 1651. *§. quod*
autem coram Dunozetto.

Super quibus propterea non poſſe mandatum exe-
qui infirmando ſententiam A. C. Domini decreuerunt.
Vtraque, &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO

Romana Domus.

Lunæ 15. *Iunii* 1665.

ARGVMENTVM.

Text. in l. interdum 5. *ff. qui potior. in pign. hab.*
concedens anterioritatem creditoribus mu-
tuantibus pecuniam pro reparatione do-
mus, non habet locum, quando pecunia
mutuata fuit expenſa in exceſſiuis, & non
neceſſarijs expenſis domus, vel quando do-
mus erat iam perfecta.

SVMMARIVM.

1 *Creditor mutuans pecuniam pro neceſſaria repara-*
tione Domus habet prælationem anterioribus cre-
ditoribus.

2 *Quod tamen non procedit ſi pecunia fuerit mutua-*
ta poſtquam domus erat perfecta.

3 *Scalarum ædificatio in domo aliqua, quando non di-*
catur neceſſaria, & num. 4. *&* 5.

6 *Domus, quando non dicatur vtiliter refarcita, ita*
vt non iuret priuilegium mutuantis pecuniam,
quoad anteriores creditores.

7 *Creditor non habet hypothecam anteriorem pro pe-*
cunia data ad reparationem domus, dum pe-
cunia fuit expenſa in expenſis exceſſiuis, &
ſuperfluis.

8 *Text. in leg. ſicut* 7. *C. qui potior. in pign. hab. in*
quo caſu loquatur.

DECISIO CCCXXVII.

FVERAT die 30. Aprilis anni 1663. coram Emi-
nentiſſimo D. meo Cardinali Celſo pro ſcutis quo-
que quingentis Vfreduccio decreta prelatio ſuper domo à
Domina Iunipera Manfrona anteriore Creditrice poſſeſ-
ſa, quia ſumma præſata, quam Columbus vna cum alijs
ſcutis biſcentum ab ipſo Vfreduccio ad cenſum receperat
ſub lege expreſſa, vt ex illa domus de qua agitur, iam con-
ſtrui cepta deberet ad ſtatum omnium perfectum redigi
oſtendebatur operarijs adhibitis in ſabrica verè perſoluta.
Verum hodie per me repropoſito dubio in contrariam
Domini iuere ſententiam.

Quamuis enim *Textus in l. interdum* 5. *ff. qui potior. in*
pignor. habeat prælationem deferat poſteriori Creditori
mutuanti pecunias ad domus perfectionem, † ſeu aſ- 1
ſeruationem neceſſarias ſpecialem licèt hypothecam ſibi
nullam reſeruauerit Gratian. *diſcept.* 670. *num.* 7. *&* 8.
Merlin. *de pignor. lib.* 2. *tit.* 1. *qu.* 5. *à num.* 1. *vſque ad num.*
9. *Add. ad* Buratt. *deciſ.* 6u. *num.* 10. nequit tamen eius
diſpoſitio in propoſito caſu admitti quo de tempore † initi 2
cenſus, perfectionem omnimodam domus aſſumpſerat,
vt ex bina teſtium depoſitione poſt editas deciſiones formi-
ter ſubſecuta conuincitur.

Hinc non vrget quod Columbus † ex cenſuali ſumma 3
ratam ſcut. 300. in confectione noui parietis erogauerit;
tum etiam in ædificatione alterius ſcalæ intra vicum do-
mus præfatæ peractæ. Siquidem murus in latere vicum
reſpiciente ad † ornatum conuincitur erectus: pro tegmi- 4
ne ſcilicet, ſeu alterius adæquatione parietis, qui in dire-
cto fuerat tramite conſtructus. Alterius verò ſcalæ con-
ſtructio præſertim in parte ad vicum tendente nullatenus
erat neceſſaria, dum domus ante viæ publicæ conſpectum
decentem ianuam obtinebat, † vna cum ſcala ad tectum 5
vſque aſcendente, qua mediante habitatores ad omnia
comodè poterant cubicula domus accedere. Quare cum ex
his operibus inutiliter actis commodum nullum domui
contigerit in perfecto tunc ſtatu exiſtenti, vt ex teſtium
dignoſcitur aſſertione, non valet Vfreduccio præfati † 6
textus diſpoſitio opitulari prælationis priuilegium attri-
buens poſteriori Creditori reſpectu ſummæ ad perfectio-
nem domus dumtaxat neceſſariæ non † autem exceſſi-
uæ, atque ſuperfluæ *ad text. in l. vltima verſ. quare, ibique*
gloſs. notat. in verbo debere ff. de exercitor. actio Iaſ. *in l.*
Creditor 25 *n.* 3. *ff. ſi cert. petat.* Neguſ. *de pignor.* 2. *mem-*
br. par. 3. *n* 15. *verſ. quarta reſtringe* Card. Mant. *de tacit.*
lib. 8. *tit.* 15. *n.* 9. *&* 7. Grat. *diſcept. forenſ. cap.* 25. *n.* 23. *&*
24. *& cap.* 670. *nu* 9. *verſ. vbi etiam* Molin. *de primogen.*
Hiſpan. lib. 2. *cap* 10. *numer.* 23. Merlin. *de pignor. lib.* 3.
tit. 1. *q.* 5. *n.* 74. Salgad. *in labyrint. creditor p.* 2. *cap.* 4. *n.* 94.

Hinc pariter excluditur altera textus diſpoſitio † *in l.* 8
licet 7. *C. qui potior. in pignor. habeat*; prælationem defe-
rens Creditori ſuper re, ex ſuis pecunijs comparata dum-
modò tamen eas ſub † ſpecialis reſeruatione hypothecæ 9
mutuò tradiderit, & notat ibi Bartol. *n.* 4. *verſ. quandoque*
quis mutans Surd. *de aliment. tit.* 8. *priuileg* 48. *n.* 4 *&* 7. Af-
flict. *deciſ.* 306. *n.* 9. *ibique* Vrſill *n.* 1. *&* 2. Gratian. *diſcept.*
670. *n.* 1. *cum ſeqq.* Merlin. *de pignor. lib.* 3. *tit.* 1. *q* 5. *n.* 68.
Franc. *deciſ.* 97. *nu* 6. cum ante cenſus erectionem domus
omnimodam perfectionem in propoſito caſu receperat.
Et ita vtraque, &c.

R. P. D. EMERIX.

Bononien. Bonorum.

Lunæ 15. *Iunij* 1665.

ARGVMENTVM.

Legatum quando fuit factum animo com-
penſandi cum proprio debito debet iudi-
cari liberum maximè quando in diuerſa
oratione à fideicommiſſis fuit conceptum.
Notario in quibus credatur. Voluntas
Teſtatoris qualis veniat inſpicienda, an illa
tempore præparationis, aut ea ſtipulatio-
nis teſtamenti.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Pactum negocio principali cui eſt adiectum corruente, nullius remanet roboris.*

2 *Dictio*, però, *limitat, & reſtringit.*

3 *Verba*, detractis talibus bonis, *demonſtrant claram voluntatem teſtatoris non comprehendendi ea bona ſub fideicommiſſo.*

4 *Legatum factum animo compenſandi cum proprio debito debet iudicari liberum, & perpetuum.*

5 *Legatum in diuerſa oratione fideicommiſſis conceptum non cenſetur iiſdem ſubiectum.*

Amplia ſi ſit relictum animo compenſandi cum proprio debito, & Teſtator voluerit rem certis perſonis gratam facere, & n. 6. & 7.

8 *Relatiuum, quando aliter apparet ex relato non attenditur.*

9 *Notario non creditur niſi de iis, de quibus eſt rogatus coram teſtibus.*

10 *Voluntas Teſtatoris qualis fuerit tempore ſtipulationis teſtamenti non qualis tempore illius præparationis attenditur.*

11 *Notario non eſt credendum contra tenorem teſtamenti à ſe ſtipulati.*

12 *Schedula declarationem omnino contrariam teſtamento recipere nequit.*

13 *Verba præſuppoſitiua nihil diſponunt circa præſuppoſitum.*

14 *Arbitri ſolius factum, vel dictum nullum eſt, & de iure non tenet.*

Amplia vt num. 15.

DECISIO CCCXXVIII.

ITERVM cenſuerunt Domini, denegandam eſſe Philippo Ballarino aſſociationem præſentium vigore pacti capiendi poſſeſſione propria auctoritate adiecti in inſtrumento diuiſionis inter q. Marſilium, & Iſabellam de Sala, quia illud non ſtat principaliter, & de per ſe, ſed dependenter, & conſecutiuè ad fideicommiſſum, de quo cum nuſquam appareat, neque ex teſtamento, neque ex
1 laudo, vel diuiſione, vtique † corruente principali pactum quoque, quod eſt acceſſorium remanet inefficax, vt præter auctoritates in deciſione relatas *notat* Peregrin *conſ.* 40. *nu.* 17. *lib.* 5 & Rota *in Florentina, ſeu Bononien. de Barvadoris 25 Iun.i 1640. cor. Coccino, §. neque aduerſatur verſ. quod tanto facilius.*

Quod autem nullum extet fideicommiſſum ſuper tertia parte bonorum S. Auguſtini fauore Iſabellæ, & filiorum apertè oſtendit lectura teſtamenti, in quo Teſtator primo loco declarando, eandem hanc tertiam partem non eſſe ſuppoſitam antiquis fideicommiſſis, ſed eſſe ſuam propriam, & liberam pro legitima, alijſque portionibus ſibi debitis, illam particulariter legauit Marſilio fratri, eiuſque filijs, & deſcendentibus maſculis ob amorem erga filiam, & agnationem, & pro omni, & toto eo quod prætendere poſſent nullo eis iniuncto onere reſtitutionis, vel fideicommiſſi. Deinde ſubſtituendo Iſabellam, eiuſque filios, & deſcendentes Iacobo hæredi vniuerſali literis rotundis declarauit illam, & illos ſubſtituere, dumtaxat in illa parte, quæ ſuper erat detractis bonis S. Auguſtini, ibi, *In quella parte però d'eſſa heredità, che reſta detratti detti beni di S. Agoſtino laſciati in tal caſo al Sig. Marſilio, e ſuoi figlioli maſchi, e deſcendenti in infinitum come ſopra.*

2 Dictio † enim illa, *però*, limitat, & reſtringit ſubſtitutionem Iſabellæ, & filiorum ad reſiduum hæreditatis, &
3 † verba ſequentia, *detratti i beni di S. Agoſtino*, conuincunt claram, ac indubitatam fuiſſe voluntatem Teſtatoris non comprehendendi eadem bona ſub fideicommiſſo, ibidem ordinato fauore Iſabellæ, eiuſque filiorum, & deſcendentium, vt firmat *deciſio in §. de fideicommiſſo autem*, & docet Bart. *in l.* 3. *§. quidem enim 11. ff. ad Trebell.* Fuſar. *de ſubſtit. qu.* 650. *n* 48. & Rota *in Romana cenſus, ſeu Saluiani 27. Maii 1657. §. id autem coram Reuerendiſs. D. meo Decano.*

Nec refert quod legatum ſuorum bonorum ſit reſtrictum, & limitatum ad lineam maſculinam Marſilij, quia non idcircò eſt temporale, & reuerſiuum poſt extinctionem eiuſdem lineæ ad Iſabellam, & filios, dum in hoc non concurrit imò expreſsè repugnat voluntas Teſtatoris, & vlterius legatum relictum fuit pro omni, & toto eo, quod Marſilius, eiuſque filij, & deſcendentes à Teſtatore prætendere potuiſſent ratione fideicommiſſorum, & alia quauis de cauſa, quod facit, vt eo † magis iudicari debeat liberum, & perpetuum, vtì non procedens, ex mera liberalitate, ſed factum animo compenſandi cum proprio debito 4
Mantica *de coniect. lib.* 10. *tit.* 2. *nu.* 17 Ruin. *conſ.* 79. *num.* 1. & 2. *lib.* 2. *cum alijs relatis in Fauentina legati 2. Martii præteriti coram R. P. D. meo Taia.*

Nec prætenſa temporalitas huius legati benè deſumitur ex verbis antecedentibus teſtamenti, ibi, *Sin tanto però che durerà la linea maſculina di detto Sig. Gio. Battiſta ſuo Padre, e non fuori di quella nè in altro caſo eſpreſſo in detto Teſtamento, in modo che ſe per linea maſculina finita di detti Sala detti beni doueſſero paſſare in altre famiglie all'hora ſi laſcia ſolo di detti beni quanto di ragione ſe li viene, e non più oltre.* Quia illa reſpiciunt duas alias partes eorumdem bonorum S. Auguſtini, quas Teſtator cum immediatè ante ſubieciſſet fideicommiſſis paternis, & Auitis, ſubſequenter declarat, eatenus velle durare huiuſmodi ſubiectionem quamuis duret linea maſculina paterna, & non vltrà, nullo autem modo repetita cenſeri debeat in hoc legato tertiæ partis, quod inferius incipit à verbis, *perche dichiara.* Tum † quia continet rem diuerſam, & eſt poſitum in diuerſa oratione, 5
iuxtà Theoricam Bart. *in l. ia rep. tendis ff. de leg* 3. quem ſequuntur Grat. *diſcept.* 937. *n* 4. Soccin Sen *conſ.* 92. *n.* 9. *verſ. item quia per dictiones lib.* 1. & Alex *conſ* 66. *n.* 6. *verſ. ſecundo verò quando res legatæ lib.* 3. † Tum etenim quia fuit re- 6
lictum pro omni, & toto eo, quod Marſilius, & filij prætendere poſſent, & ſic latius eſt interpretandum, vt reſponſum fuit in *Viterbien. legati 28. Martii 1664. § ſecundo ex ipſo cum ſeqq. coram R. P. D meo Taia, & in Bononica liquidationis pretii 4. Maii præteriti coram me, §. ſecundo eſt cauſa legati.* Tum † denique quia ex ipſamet lectura huius legati pa- 7
tet Teſtatorem voluiſſe eo in caſu, quo deficeret linea maſculina hanc partem donare, & relinquere Marſilio, eiuſque deſcendentibus maſculis, ita vt vltimus, qui reſtituere debebat alias duas tertias partes vocatis in antiquis fideicommiſſis retineret tantum hanc tertiam Teſtatoris, vt ad literam demonſtrant illa verba, *quali nondimeno nel caſo predetto eſſo Sig. Teſtatore dona, e laſcia à detto ſuo fratello*, quæ diſpoſitionem augent, eamque præciſam reddunt, *l. fin. §. fructus iuxtà gloſ. in verb. nihilo magis ff. quæ in fraud. cred* Gonz. *ad reg.* 8. *§.* 7. *prohemiali num.* 124. Barboſ. *d. ll.* 215. *num.* 1.

Et hinc non vrgent verba laudi, *quod ſi aliquando eueniret caſus, quod tertia pars bonorum reſtituenda veniret hæredibus ſubſtitutis iuxtà diſpoſitionem Teſtatoris, tali caſu reſtitui debeat tertia pars bonorum S. Auguſtini arbitrio boni viri*, quia illa nihil ponunt ineſſe tanquam ſuppoſitiua diſpoſitionis controuerſæ, & deficiente ſuppoſito ex prædictis nihil operantur, ex allegatis *in deciſione § minus viſum.*

Sicuti nec etiam vis fieri poteſt in diuiſione, quæ fuit facta cum expreſſa, & ſæpius repetita relatione ad laudum, & teſtamentum, ex quo dum apparet Iſabellam, & filios non eſſe ſubſtitutos in portione, de qua agitur, imò ab eadem expreſsè fuiſſe excluſos, corruit fundamentum, quod fit in diuiſione concepta verbis relatiuis, eo ipſo, quo aliter 8
apparet ex relato, vt præter adductos in deciſione ponderat Rot. *deciſ.* 105. *num.* 6. *part* 8. *recen.*

His poſitis nullum putarunt Domini conſtitui poſſe fundamentum in ſchedulis ſcriptis à Notario Spontono, & poſt deciſionem productis, quia vltra exceptiones perſonales conſanguinitatis, & affectatæ induſtriæ proaugendis, & promouendis iuribus Iſabellæ, de quibus conſtat ex ipſiſmet ſchedulis, & quod regulariter Notario non creditur niſi de ijs, de quibus eſt † rogatus coram 9
teſtibus non autem de alijs Put. *deciſ.* 5. *lib.* 3. *in correct.* & Rot *in rec. deciſ.* 624. *num.* 10 *part.* 1. & *dec.* 605. *num.* 12. *par.* 5. Prima ſchedula in qua Spontonus ſub die 18. Decembris 1602. ſcribit Philippum Teſtatorem nolle quod in defectu maſculorum de Sala filiæ Alberti, vel alij haberent tertiam partem liberam bonorum S. Auguſtini, ſed quod hæc eſſe deberet Iſabellæ eiuſque filiorum melius eſt momenti, dum in ſubſequenti teſtamento condito 13. Ianuarij 1603. & rogato ab eodem Notario, verbis adeò claris, eandem tertiam partem reliquit Marſilio, eiuſque filijs, & deſcendentibus, nullo eis iniuncto onere reſtitutionis imo expreſsè excluſis Iſabella, & filijs ab eiſdem bonis, non enim attenditur qualis fuerit voluntas Teſtatoris tempore præparationis, ſed qualis fuerit tempore ſtipulationis ipſius teſtamenti Bart. *in l. cum proponebatur* 63. *num.* 2 *ff. de leg.* 2. Socin. Sen. *in l. ſi ambiguo* 3. *num.* 6.

Digitized by Google

*aam.6.ff. de reb.dub.*Oldrad. *conſ.* 119.*per tot.* Ruin. *conſ.* 11. *num.* 12.*lib.*3.Seraphin. *deciſ.*1357.*num.*11. *&* Rota *in recent. deciſ.* 16.*num.* 28 *in fin. p.*8.

Etſi tempore ſtipulationis Inſtrumenti Teſtator in hac
ſua voluntate perſeueraſſet, vtique Notarius tam ſollici-
tus in promouendis iuribus Iſabellæ illam ſine difficultate
claris verbis exprimere potuiſſet, quod dum non fecit,præ-
11 ſumendum potius eſt Teſtatorem pœnituiſſe, quam † cre-
dendum Notario contra tenorem Teſtamenti ab eodem
ſubinde ſtipulati.

Nec placuit Dominis, quod ſaltem hæc ſchedula inſer-
uiat pro declaratione ſubſequentis Teſtamenti, quia cum
eius lectura claram præferat excluſiuam Iſabellæ, eiuſque
12 deſcendentium à tertia parte bonorum, de qua agitur †
non admittit declarationem eidem omnino contrariam
Bart. *in l.* 2. *num.*39 *ff.de valgar.*Bald. *in l. hæredes palam* §. *ſed etſi num.*4. *C. de teſtam.* Rota *deciſ.*121. *num.* 9.*part.* 5.*&* *deciſ.* 402.*n.*35.*par.* 9 *rec.*

Minus attendenda viſa fuit ſecunda, in qua Spontonus
tranſmittit Ballarino reſponſionem Poggioli ad ſeptimum
ſuum quæſitum expreſſum vnico verbo *tertio*. Tum quia
13 continet ſolum verba præſuppoſitiua, quæ nihil † diſpo-
nunt circa præſuppoſitum, vt benè comprobatum fuit in
facto, & in ſimili reſpondit Rota coram Greg *deciſ.* 208. *nam* 2.*& dec.*592. *num.*14.*p.* 4.*recent.*

Tum etenim quia eſſet reſponſio vnius tantum ex Ar-
14 bitris, cuius † ſolius factum, vel dictum nullum eſt, & de
iure non tenet, *l Pedius* §.*in ſeruum eſt l.item ſi vnus*, §. *item*
15 *ſi plures*, *ff. de recept. arbitr.* Maximè † poſtquam omnes
in laudo expreſsè ſe retulerunt ad teſtamentum, ex quo
præſuppoſitum, & laudum declarationem, & reſtrictio-
nem recipiunt ex iuribus ſupra, & in deciſione addu-
ctis.

Denique nec etiam in conſiderationem habita fuit tertia ſchedula, in qua idem Spontonus ſcribit Ballarino, quod arbitri nolebant immutare laudum, ſed, quod concorditer opinabantur legatum, de quo agitur eſſe temporaneum, & finita linea de Sala reuerſurum ad Iſabellam cum apoſtilla ſuper addita in minuta Inſtrumenti diuiſionis manu Pogioli. Quia hæc tertia ſicuti, & aliæ ſchedulæ nihil aliud probant niſi ſollicitam dicti Notarij,& Ballarini induſtriam extorquendi id,quod neque in teſtamento, neque in laudo continebatur.

Apoſtilla verò Pogioli vltra plures defectus contra illius recognitionem oppoſitos ſtat conſecutiuè ad teſtamentum, ad quod diuiſio expreſſam habet relationem. Ideoque cum in teſtamento tale fideicommiſſum non contineatur, nec etiam in hoc firmum poteſt conſtitui fundamentum ex iuribus ſæpius citatis.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. T A I A.

Calaguritana Beneficij.

Lunæ 15. *Iunii* 1665.

A R G V M E N T V M.

Appellatio à mala examinatorum relatione eſt admittenda, ne vt habilis ſemel reputatus, & vt inhabilis deinde ab examinatoribus iudicatus iniuriam ab eligentibus non patiatur, cum vt habilis ſemel approbatus ſemper talis præſumatur.

S V M M A R I V M.

1 *Examine trium ad beneficium promouendorum facto, & ex his duobus approbatis, tertius pro inhabili declaratur, & tacitè reiectus videtur.*
2 *Dictio* ſolummodo *eſt excluſiua aliorum.*
3 *Proceſſus informatorius quantumuis authenticus in iudicio ciuili non probat.*
4 *Habilior repertus eſt ſemper ad beneficium præſentandus, & num.* 5.
6 *Appellatio à mala examinatorum relatione eſt admittenda ad effectum ſuſpenſiuum.*
7 *Verba motus proprii ſufficiunt, & ratio eſt mens Pontificis.*
8 *Examinatorum iniuriam non approbantium, & iniuriam beneficiatorum non eligentium reprobatus experitur.*
9 *Examini nouo intra tempus præfixum ſe ſubijcere non poteſt, qui fuit infirmus nec tempore infirmitatis fieri doctior.*
10 *Habili, ſemel reputatus ſemper talis præſumitur.*
11 *Examinatorum relatio efficitur ſuſpecta ex eo quod ſemel habilis approbatus fuerit poſtea verò vt in habilis reiectus.*
12 *Habilis quod quis fuerit, ex quo præſumatur.*

D E C I S I O CCCXXIX.

ADIVDICANDVM Beneficium Braullo reſponſum eſt, poſtquam adiudicandum Dominico reſponſum erat ſemel 18. Maii 1662 & rurſus 25. Iunij 1663. ſtante vti poſito Braulio in patrimoniali incontrouerſa fuerit, & incontrouertibilia iuxta oppoſitionem, & ſententiam Patrimonialitatis, & Relationem examinatorum in ſummario Brauli primæ poſitionis *num.* 1. 2.*&* 3. fundamenta deciſionis non ſubſiſtere denique viſa ſunt.

Non primum. Et Braulium noluiſſe Examinatoribus
reſpondere, quia oppoſuerunt ſe, & à prouiſoribus Epiſco-
patus Sede Vacante remiſſi ſunt Examinatoribus ſynoda-
libus examinandis Baccalaurij Braulus, & Dominicus, &
Ioſephus,& alter Baccalaurus Dominicus Clerici filius na
turalis,patrimonialibus,ad ſe examinandum, &c. 27. Iun.
1659.& in ipſa ſchedula cõmiſſionis, & relationis Exami-
natores retulerunt Examinatos contentos in ea,& declara-
runt pro habilibus, & ſufficientibus dd. Baccalaureos Do-
minicum, Ioſephum, & alterum Dominicum ſolummo-
do, &c. ipſa die 27. Iunij 1659. *dicto Summario num.* 3. *& in*
Summ Dominici num. 1. & ſic non ſolum examinaſſe Brau-
lium †,ſed pro inhabili, & inſufficienti declaraſſe,ac tacitè 1
reiecisse videretur, alias dixit Rota coram Buratt. *dec.*
55.*num.*3.*verſ. quod autem & ex conſtit.Clementis VIII. prius*
*in ea ipſa cauſa deciſ.*488.*num.*1 *&* 2.*par* 3 *recent. & rurſus*
coram Buratt. *deciſ.* 30. *ab initio* maximè examinatis con-
tentis in ſchedula, & approbatis ſolummodo nominatis ex
ſignificato illius dictionis *ſolummodo*, † quæ eſt excluſiua 2
aliorum, & quod ſit excluſiua ſicut magiſtraliter gramati-
cè, ſed probatur *l* 2. *C. de patr. qui filios ſuos diſtrax.*, *ibi in*
hoc tantummodo, *&c.* loquit Bald. *conſil.* 334. *numer.*
2 *lib.* 3.

Neque viſum fuit conſtare nec poſſe contrarium in proceſſu criminali in Tribunali Sanctæ Inquiſitionis, & ibidem ex iactationibus Brauli, quod à Dominico opponebatur.

Quia placuerunt quæ reſpondentur pro Braulio, nec
quidquid ſit eſſe attendeñ talem proceſſum vtpotè ad que-
relam Dominici in Summario ipſius Dominici d. poſitio-
nis *num.* 2. & poſtquam fuit præſens cauſa coram Ordina-
rio terminata & Braulius appellauit 29 *Iunii*, *& Domini-*
*cus obtinuit beneficium 6. Iunii ſequentis dicto Summ. num.*4.
& 6. & lite pendente nihil erat innouandum, vltra quod
† in Iudicio Ciuili non probat proceſſus informatorius 3
quantumuis authenticus, Rot. *deciſ.* 90. *num.* 6.*verſ.vltra*
*quod p.*4.*recent.*

Non ſecundum, & approbato † etiam Braulio potuiſſe 4
beneficiatos ex approbatis, & magis idoneis, & idoneiore
Braulio Dominicum ſolum præſentare, ad ſpecialem *de-*
ciſionem coram R. P. D.Melt io la Calaguritana motus proprii
ſan.memor. Clementis VIII 13. *Iunii* 1657., & ferè ad ipſum
motum proprium expreſſum, quia motus proprius clarus
† eſt vt beneficiati ex pluribus approbatis quem maluerint 5
Epiſcopo præſentent in dicta deciſ. 5. §. 1. vt oppoſitores,
& rurſus fere tot. deciſione an † autem appellatio à mala 6
relatione ſit vel non ſit admittenda ad effectum ſuſpen-
ſiuum adeoque ſuſpendat, reſeruatum fuit in fine deciſio-
nis, & niſi clarum ſatis erat, quia † ſufficiunt verba mo- 7
tus proprij, & ratio eſt mens Pontificis contra eos, qui ex
oppoſitione Ius quæſiuerunt ad rem conſiderabilem Lo-
ther. *de re benef. quæſt.* 51.*à num.* 38.*lib.*2. *& in puncto* Rot.
coram Buratt. *deciſ.*55. *num* 4 *cum annotat. num.* 9. & fortè
per iniuriam † Examinatorum non approban. imò repro- 8
ban. reprobati patiuntur iniuriam beneficiatorum non eli-
gentium nec approbantium, vt fauet magis *Clementina*
Auditor de reſcriptis pluſquam declaratum fuit coram R. P.
D. Vice-Comite in Calaguritana Beneficii de Arnedillo 4. *De-*
cembris 1663 *à* §.*conſtitatio verò*, *& coram R. P. D. Emerix*
12 *Iunii* 1665. *ab initio.*

Non

Nontertium & Braulium non eſſe ſubieciſſe nouo exa-
mini intra Annum, ſed poſt 27. menſes. Quia ſatis ſuper-
que ſactum viſum eſt ind. deciſione 25. Iunij à §. quan-
quam aliquis diceret, poſt impedimentum propriæ infir-
9 mitatis & querelæ Dominici, ne † potuerit ſe ſubijcere no-
uo examini, & multo minus fieri doctior *ad tradit. à Lo-
ther. quæſt 32. num. 155. verſ. cæterum & verſ. præterquam ſi
liqueret*, Rot. coram Ludou. *dec. 527. in fin. cum annotat. in
fin. & in eadem cauſa dec. 538. nu. 4.* & præterea cum antea
10 fuerit lauaatus Baccalaureus, † & habitus fuerit pro habi-
li ad curata valdè inuerisimile eſt quod poſteà fuerit inha-
11 bilis. Vnde † valde ſoſpecta videtur relatio Examinato-
rum, &c. Rot. coram Seraph. *deciſ. 968. n. 8. & 9.*

Non quartum denique & vltimum. Et pauperiorem
Dominicum præfereſi, quia ſatisfactum etiam viſum eſt
in *d. deciſione 25. Iunii in fin. & intelligen. cęteris paribus* Rot.
12 *dec. 61. n. 4. part. 3. recentior.* quinimò in Braulio præualet
eumque præferunt Sacerdotium, Baccalaureatus, ætas
multo maior, cura animarum multis annis, deputatus
aduerſus prauitatem hæreticam, vt in Summario primæ
poſitionis à *num* 10. *ad* 13. *iuxta plenas deciſiones in Calaga-
ritana Beneficii de Aunerio, 1. Iunii 1652. coram R. P. D. Ve-
roſpio, & poſtea in eadem 27. Iunii 1653. coram bon. mem. Bi-
chio, cum exaduerſo Dominicus ſimplex.*

Et ita altera tantum, &c.

R. P. D. BOVRLEMONT

Romana fideicommiſſi de Steccatis.

Lunæ 15. Iunij 1665.

ARGVMENTVM.

Qualitas renunciationis realis, quæ ſit, & facta ob ingreſſum Monaſterij ſemper præſumitur abdicatiua, & realis. Renunciatio facta per viam donationis quid operetur, & quæ nam ſub titulo donationis venire nequeant.

SVMMARIVM.

1 *Renunciationis realis qualitas quæ ſit.*
2 *Renunciatio perſonalis cum renunciatariis extinguitur.*
3 *Renuncians non præſumitur in fauorem extraneorum velle diſponere, & ſe in illorum concurſu excludere.*
4 *Renunciatio ob ingreſſum Monaſterii facta ſemper præſumitur abdicatiua, & realis.*
Sed declara, vt num. 5.
6 *Renunciatio licet realis facta ad fauorem certarum perſonarum quamuis illis viuentibus duret realitas renunciationis iis deficientibus expirat, & habetur ac ſi eſſet perſonalis & nu. 7.*
8 *Renunciatio per viam donationis facta operatur, vt bona donata tranſmittantur ad vltimi donatoris heredes.*
9 *Bona quæ de tempore donationis donanti quæſita non erant non poſſunt cadere ſub titulo donationis.*
10 *Bona à teſtatore probibita ad extraneos tranſmitti debent in illis de familia remanere.*
11 *Donatio complicata in renunciatione non alterat illius naturam, quando pro maiori renunciationis corroboratione procedit.*
12 *In Renunciatione quando habita eſt mentio de pluribus ſucceſſionibus non comprehenduntur hæreditates gradus, ſeu perſonæ non nominatæ.*
13 *in Renunciatione non cenſentur comprebenſa illa bona, quæ ſi compræhenderentur feciſſent in caducitatem incidere renunciantem.*
14 *Renunciatio facta à filia in fauorem patris nihil prodeſt, niſi eſſet de ſucceſſaris in fideicommiſſo retinendo iure directo poſt mortem grauati de gradu in gradum.*

DECISIO CCCXXX.

DICTVM fuerat coram me ſub die 10. Februarij 1662.
conſtare de bono Iure Zambotti ad excluſionem
Monaſterii SS. Dominici, & Sixti ea perſona Mariæ
Virginiæ ibi profeſſæ, & quod renunciatio ab ea facta
in ingreſſu Monaſterij viſa fuit, non ſolum generalis, &
compræhenſiua omnium bonorum, ſed etiam realis, &
ideo poſt mortem Curtij fratris, & Conſtantiæ Sororis
non expiraſſe. Hodie verò ſuper viribus d. deciſ. Cauſa
repropoſita, & melius inſtrumento renunciationis ab In-
formantibus deducto, ab ea recedendum eſſe putarunt
Domini.

Quia fuit animaduerſum renunciationem quamuis in
res, & bona directam, non fuiſſe prorſus quorumcumque
Iurium abdicatiuam, nulla habita conſideratione ad quas
perſonas, bona, & Iura deuenirent, dummodò à renun-
ciante quoquo modo abdicarentur, † quæ eſt vera quali- 1
tas renunciationis perpetuò realis, vt traduor. Gabr. *conſ.
89. num. 12. & 13. lib. 1.* Surd. *conſ. 317. nu. 14. poſt medium verſ.
Cum erga prædictis*, Peregrin. *de fideicom. art. 52. nu. 74. verſ.
Secundus eſt*, Rot. *dec. 186. num. 5. par. 3. recent. & penes* Ga-
lerat. *de renunciat. dec. 44. nu. 3. & ſeqq.* Sed fuiſſe reſtrictam
ad fauorem Patris, vt etiam ea Inſtrumento ibi *Animo re-
uoluens ad D. Marcum Antonium eius Patrem duobus filiis
grauatum, vno Curtio, & altero Conſtantia, infraſcriptam reſu-
tationem, & donationem erga illum, vt commodiùs gradum ſuę
nobilitatis ſubſtinere poſſit, & familiam honorificentius ſubſten-
tare facere cenſuit*, & interius *renunciat, & refutat ad fauo-
rem Domini Marci Antonii ſui Patris*, & ruſus *d. D. Marco
Antonio ſuo Genitori præſenti, & acceptanti elargita eſt*, &
iterum *hanc refutationem fecit erga ſuum dictum Genitorem.*

Vnde primo inſerebant DD. quod quando, ſine veri pre-
iudicio ſub præfata renunciatione, dici debuiſſet compræ-
henſum hoc fideicommiſſum, prout non comprehendi fir-
miùs putarunt, vt infrà, adhuc quia † renunciatio non fuit 2
merè realis, & abdicatiua, ſed veriùs perſonalis, & tranſ-
latiua, reſtricta ad fauorem Patris, vel eius filiorum; re-
manſit propterea cum ipſis renunciatarijs extincta, nec po-
tuit operari erga fideicommiſſarios extraneos, in quorum
† fauorem præſumi non debet renunciantem voluiſſe diſ- 3
ponere, & ſemet in concurſu illorum excludere, vt in ter-
minis longè fortioribus tradunt. Honded. *conſ. 36. num. 20.
& conſ. 29. num. 79. lib. 1.* Donat. Anton. de Marin. *quotid.
reſolut. lib. 2. cap. 189. num. 26. & ſeqq. lib. 2.* Cancer. *var. re-
ſolut. lib. 3. cap. 15. numer. 24. & ſeqq.* Cyriac. *controuerſ. fo-
renſ. 475. nu. 1. & ſeqq.* Sperel. *dec 120. num. 37.* Altograd. *conſ.
41. nu. 77 cum ſeqq & conſ. 43 num. 55. cum pluribus ſeqq. lib. 2.*
Rot. *deciſ. 543. num. 13 vſque ad 18. part 5 tom. 2. recent. &
deciſion. 44. num. 5. cum ſeqq. apud* Galerat. *de renunciat. &
in Marſicen. Succeſſionis 4. Februarii prox. præteriti. §. reſ-
ponſum fuit coram R. P. D. meo Emeria.*

Non obſtante quod verſemur in renunciatione facta ob
ingreſſum Monaſterij, † quæ ſemper præſumitur abdica- 4
tiua, & realis, vt in deciſ. quæ reuidetur §. eo fortius.

Quia ex renunciationis Contextu ſuperius allato, præ-
ſertim ibi: *Animo reuoluens ad D. Marcum Antonium eius
Patrem, duobus filiis grauatam*, & ibi. *Vt commodiùs gradum
ſuæ nobilitatis ſuſtinere poſſit, & familiam ſubſtentare*, paret
ingreſſum † Religionis dediſſe quidem occaſionem renun- 5
ciandi, ſed cauſam finalem renunciationis fuiſſe Patris, &
familiæ decorem, & ſubſtentationem iuxtà diſpoſitionem
precisi textus *in l. cum alimenta 22. §. Qui fratrit, ff de Alim.
& Cibar. legat. & conſ* Bald. 106. *num. 3. lib. 1. &* Rot *de-
ciſ. 126. num. 66. & ſeqq. coram* Merlino, & ideo quando
etiam adeſſent verba omnimodam realitatem importan-
tia, dùm poſtea reſtringitur finaliter ad fauorem certarum
perſonarum, † licet illis viuentibus, duret realitas renun- 6
ciationis, iis tamen defectis expirat, & habetur ac ſi fuiſ-
ſet perſonalis, vt tradunt Menoch. *conſ. 706. num 41. verſ.
Reſpondetur*, Fuſar. *de ſubſtit. quæſt. 269. num. 2. & in Aue-
nionen. fidei. com. 22. Aprilis 1652. coram Emmentiſſ. D. meo
Celſo penes* Tondut. *quæſt. Ciuil. deciſ 121. num. 22. lib 2.* &
in terminis renunciationis ſimilis facta à Moniali *poſt* Co-
nar. *tradit* Donat. Anton. de Marin *reſol. 190. num. 6 cum
ſeqq. lib. 2.* Altograd. *d. conſ. 43. numer. 59 lib. 2. &* Cyriac.
contr. 475. per tot. Rota apud Merlin. *de legit. deciſ. 48. num.
18.* & in fortioribus terminis *in deciſ. 33 num. 35. & ſeqq. &
num. 39. & ſeqq. apud* Galerat. *de renunciat.* & in caſu quo
fuerat dictum, *quod renunciatio deberet eſſe perpetua, rea-
lis, & realiſſima, & omni tempore valitura*, † quia defece- 7
runt perſonæ, quorum fauore emanauerat, diſtinguendo
pluribus adductis, firmauit Rota *in Marſicana ſucceſſionis
4. Februarii prox. præteriti §. nec denique coram R. P. D.
meo Emerix.*

Minuſque obſtare viſum fuit, quod renunciatio proceſ-
ſerit per viam donationis, quæ operatur, vt bona donata 8
tranſmittantur ad hæredes vltimi Donatarij.

Quia

Digitized by Google

9 Quia bona † de quibus agitur cadere non poterant ſub
titulo Donationis, dum de eo tempore donanti nondum
erant quæſita Rota *deciſ.320.num.15 16. & 33. & dec. 325.*
10 *num.26. & ſeqq. part. 6. recent.* nec poterant † tranſmitti
in Zambottum nec in Clementinum, qui non erant de fa-
milia Teſtatoris, extra quam ſtrictiſſimè vetitum erat
transferri, vt ſuprà.
11 Et tandem donatio † complicata in ſimilibus renuncia-
tionibus non alterat illius naturam, quando non principa-
liter, ſed conſequentiuè ad renunciationem, & pro maiori
illius corroboratione, vt in caſu, de quo agitur, procedit,
prout in his terminis declarat *Romana Donationis 16. Martii
1643 coram bon. me. Bichio, impreſſ. apud* Galerat. *de re-
nunciat. deciſ.23.n.24. & 25.*
Secundo inferebant Domini quod fideicommiſſum, de
quo agitur non poterat dici comprehenſum ſub prædicta
renunciatione, quæ licèt exprimat per gradus diſtinctos
fideicommiſſa, & ſucceſſiones Aſcendentium, nullam ta-
men facit mentionem de fideicommiſſis Proauorum, qua-
lis fuerat Petrus Paolus, de cuius Teſtamento hodie eſt
quæſtio, & hoc non ſine miſterio, quia cum in d. fideicom.
legatur ſtrictiſſima prohibitio alienationis, etiam ſub pœ-
na Caducitatis, conſulto præſumendum eſt Contrahen-
tes de eo mentionem non feciſſe, ne in prædictam caduci-
tatem incurrerent, Vnde non ſolum intrat concluſio, quod
12 † quando de pluribus ſucceſſionibus in renunciatione ha-
bita eſt mentio, cum enumeratione plurium graduum,
ſeu perſonarum, de quarum hæreditate agitur, non com-
prehenduntur hæreditates gradus, ſeu perſonæ non nomi-
natæ, Rot. *deciſ. 33. num. 11. & ſeqq. apud* Galerat. *de re-
nunciat.* Verum dicendum viſum fuit eò minùs prædictum
fideicom. eſſe tacitè comprehenſum ſub quacumque ge-
13 neralitate verborum d. renunciationi, † quia nunquam
cenſentur comprehenſa illa bona, quæ ſi comprehenderen-
tur feciſſent incidere renunciantem in caducitatem, & re-
nunciatario non profuiſſent, tanquam extraneo, & Inca-
paci illorum acquiſitionis per *Text. in l. nec vtilem 20. ff. Ex
quibus Cauſ. Min. ibi neque enim intelligitur amiſſum quod ob-
latum alteri non eſt, vbi gloſ.* in verbo *oblatum explicat*, ideſt
quæſitum, & tradit magiſtraliter Bart. *in l. in Codicillis, §.
Inſtituto num.5 ff. de leg. 2.* Alexand. *conſ. 16. num. 4. & conſ.
168. num.6. lib.2.* Cyriac. *Controu. 222. num. 61.* Rota coram
Card. Seraphin. *deciſ. 1290 num 5. & deciſ. 426. la prima nu.
1. & ſeqq. par. 1. diuerſ. & deciſ. 543. num. 25 par. 5. recent. &
deciſ. 290. num. 10 par. 9. tom. 1. & fuit pro indubitato ſuppo-
ſitum in Vrbeuetana ſucceſſionis 31. Ianuarii 1662. ſub §. mi-
nus denique coram R. P. D. meo Albergato.*
Reiecta in Propria limitatione, quæ afferebatur contra
Doctrinam Bartoli aſſerendo eam non procedere, quando
renunciatio fit in proximè ſucceſſurum, ſeu vocatum, vt
fuerat ſuppoſitum in Deciſione, quæ reuidetur §. Quia
quoad primam.
Quia ex Superius relatis apparet Mariam Virginiam
non renunciaſſe priori loco Curtio, nec Conſtantiæ, qui
dici poterant vocati, ſed Patri, qui nec de proximo, nec
vnquam in his bonis erat ſucceſſurus, & nihilominus etiã-
14 ſi † idem Pater potuiſſet conſiderari vti vnus de vocatis,
nihil ei profuiſſet niſi etiam eſſet de immediatè ſucceſſuris
in d. fideicom. certo ordine poſt mortem grauati reſtituen-
do Iure directo, de gradu in gradum. Decian. *conſ. 57. ſub
num.24. lib.3. & alii relati per* Fuſar. *de ſubſtit. quæſt. 380. num.
18. cum aliis in Rom. fideicom de Boncompagnis 22. Martii 1662.
§. nec facit & 18. Iunii 1663. §. remouetur obiectum, coram R.
P. D. meo Beuilaqua.*
Et ita vtraque, &c.

REVERENDISS. D. CERRO DECANO.

Nunc S.R.E. Cardinali.

Romana Contributionibus.

Lunæ 15. Iunii 1665.

A R G V M E N T V M.

Bona Baronum ſtante Clementis VIII. con-
ſtitutione poſſunt obligari, ſiuè ſint fidei-
commiſſo aſcendentium, ſiue collatera-
lium, ſiue extraneorum ſuppoſita, & repu-
tantur vt allodialia, vnde ſucceſſores in bo-
nis Baronum pro rata bonorum ad ſolutio-
nem debitorum concurrere tenentur.

S V M M A R I V M.

1 *Bona Baronum eximuntur à vinculis cuiuſcumque fidei-
commiſſi fauore creditorum, & reputantur ac ſi eſſent
allodialia.*
2 *Bona Baronum ſublato vinculo fideicommiſſi ſubiecta re-
manent obligationibus illorum, & conſtituunt vnicum
patrimonium.*
3 *Succeſſores in bonis Baronum teneatur pro rata bonorum
ad ſolutionem debitorum concurrere.*
4 *Hæres bonorum feudalium, & hæres allodialium pro de-
bitis contractis à defuncto qui tempore obligationis
vtraque bona poſſidebat pro rata ad ſolutionem debi-
torum tenentur.*
5 *Bona Baronum ad ſoluenda debita pro bonis liberis repu-
tantur, & concurrunt cum allodialibus ad conſtituen-
dum vnicum patrimonium Baronis.*
6 *Æs alienum non reſpicit partem patrimonii, ſed totum
patrimonium pro indiuiſo amplectitur.*
7 *Diuiſio patrimonii non extinguit obligationem defuncti,
nec tollit ius creditorum agendi contra bona obligata
penes quoſcumque exiſtant.*
8 *Bona per Baronem poſſeſſa ſtante Clementis VIII. conſti-
tutione poſſunt obligari ſiue ſuppoſita ſint fideicommiſ-
ſo aſcendentium, ſiue collateralium, ſiue extra-
neorum.*
9 *Dictionis* ſeu *natura eſt diſtinguere verba ſed non men-
tem, & aliquando exponitur pro dictione capulatiua,
& augmentatiua, & n. 10.*
11 *Heres ad contributionem pro ſolutione debitorum ex qui-
bus teneatur.*
12 *Contributioni non eſt locus niſi prius facta excuſſione bo-
norum hæreditariorum.*

D E C I S I O CCCXXXI.

POST obitum Franciſci Mariæ Ducis Ceræ ſine filiis
ſequutum die 28 Iunii 1657. fuerunt purificata duo
fideicommiſſa Aſcendentium, nempè Pauli Emilii Cæſii,
& Portiæ ab Anguillaria coniugum ad fauorem, D. Du-
ciſſæ Portiæ filiæ Andreæ, ac reſpectiuè Sororis eiuſdem
Ducis Franciſci Mariæ. Aliud verò fideicommiſſum bon.
mem. Cardinalis Petri Donati Cæſii tranſuerſalis ad fa-
uorem D. Ducis Silicis ſecundo geniti Domus Ceſiæ de
Ducibus Aquæſpartæ. At quia Andreas pater, & Franci-
ſcus Maria filius maximum æs alienum contraxerat de
tempore quo penes ipſum exiſtebant bona tam dd. fidei-
commiſſorum aſcendentium quam d. fideicommiſſi tranſ-
uerſalis. Hinc D. Duciſſa Portiæ hæres dicti Franciſci
Mariæ poſt factam reſtitutionem de bonis ſubiectis dicto
fideicommiſſo Card. Petri Donati inſtabat contra D. Du-
cem Silicis, vt pro rata debitorum contractorum ab An-
drea, & Franciſco Maria ipſe contribueret ex dd. bonis
Cardinalis prout ſibi præſeruauerat in Inſtrumento cele-
brato 9. Auguſti 1657. vt in eius ſummar. *num.* 6. Cum au-
tem facto inter partes compromiſſu S. D. N. mandauerit
procedi de voto Rotæ ideò dubitaui an ſit locus contribu-
tioni, & Domini exceptis debitis contractis occaſione
Dotium aliiſque debitis particularibus vtriuſque fidei-
commiſſi aſcendentis, in reliquis affirmatiuè reſponde-
runt.
Moti fuerunt ex eo quod cum tempore contracti debiti
omnia bona dd. fideicommiſſorum reperirentur penes eoſ-
dem debitores eorum obligatio facta de omnibus bonis non
reſpicit magis vnam, quam alteram partem illorum, ſed
omnia bona indefinitè tenentur pro debitorum ſatisfactio-
ne, nulla facta diſtinctione fideicommiſſorum, quia vigo-
re Conſtitutionis Clem. VIII. *Bull. nou. t. 3.* in ordine la 41. † 1
Bona Baronum eximuntur à vinculis cuiuſcumque fidei-
commiſſi fauorem creditorum illaqueredduntur pro debi-
tis ubnoxia perinde ac ſi eſſent libera ac allodialia Spad.
conſil. 19. per totum lib. 1. Rota coram Buratt. *deciſ. 401.
num. 3. & in Romana Saluiani 22. Iunii 1630. coram Peuting.
in fin.*

a Quem-

2 Quemadmodum † enim ſublato vinculo fideicommiſſi
omnia bona remanent libera & ſubiecta obligationibus
poſſeſſoris, ita non poſſunt amplius in Barone debitore
conſiderari plures hæreditates inter ſe diuerſæ, ſed quæli-
bet bona remanſerunt eiuſdem ſpeciei, & conſtituunt vni-
cum Patrimonium illius ad tradita per Cancer. *in cap.
Agnatus quæſt 22. ſub num. 155. verſ. quod dicemus*, Rouit
ad Prag. Reg. tit. de feud. prag. 25. num. 27. Donat. Ant. de
Marin. *reſol. quotid. lib. 1. cap. 162. ſub num. 6.* & propterea
3 omnes qui in eidem bonis ſuccedunt tenentur pro rata bo-
norum ad ſolutionem debitorum concurrere, vt in pri-
4 mis terminis de contributione † facienda inter hæredem in
feudalibus, & hæredem allodialibus pro debitis contractis
à defuncto, qui tempore obligationis vtraque bona poſſi-
debat pro veriori tuentur Io. Franc. de Ponte *conſ. 13. num.
23. & ſeqq.* Fab. de Anna *conſ. 4. num. 10. lib. 1.* Lanar. *conſ.
80. num 23. & ſeqq.* Merlin. Pignatel. *contr. 2. cap. 81. num.
12.* Capic. Galeot. *contr. 21. numer. 29. & ſeqq. & controu.
22. ferè per tot.* Donat. Ant. de Marin *vbi ſupra cap. 162.
num. 1. & ſeqq.* Capic *deciſ. 198. &* Franch *deciſ. 159. per
totam.*

Et licet Doctores mox citati loquantur de feudo hæred.
& videantur contrarium ſentire in feudo ex pacto, & pro-
uidentia vt in ſpecie diſtinguendo tradit idem Fab. de Ann.
dicto conſ. 4 num. 14. huiuſmodi tamen diſtinctio nihil ope-
ratur in propoſito vbi vigore d. Conſtitutionis Clementinæ
5 omnium † bona Baronum ad effectum de quo agitur fue-
runt exempta ab omni & quocumque onere reſtitutionis
imo pro bonis prorſus liberis reputantur, & inſimul cum
allodialibus concurrunt ad conſtituendum vnum, &
idem Patrimonium Baronis. Quapropter militat ratio
6 per eoſdem Doctores adducta, quod nempè † æs alie-
num non reſpicit partem Patrimonij nec facultates certi
loci, ſed totum patrimonium pro indiuiſo amplectitur,
l. 1. §. ſi hæres ff. ad Trebell. & ideo ſatis eſt quod de tempo-
re obligationis patrimonium fuerit vnicum, † nam ſuc-
ceſſiua diuiſio illius, quæ prouenit ex qualitate, & di-
uerſitate hæredum non extinguit obligationem defuncti,
nec tollit Ius creditorum agendi contra bona obligata pe-
nes quoſcumque exiſtant, vt poſt Io. Franc à Pont. *d. conſ.
52. nu. 23. & ſeqq. dixit* Rota *quamuis in diuerſum effectum,
in Romana ſupplementi legitimæ 18. Maij 1640. §. minuſque
vrgere coram me impreſſ. in recent. dec. 227. n. 33. par. 8. dec.
131. nu. 23. & ſeqq. part. 9. & poſt* Zacch. *de obligat. Camer.
dec. 222. n. 20.*

Neque applicantur exempla adducta ad probandum
quod ad ſolutionem debitorum perſonaliter teneantur
bona fideicommiſſi Aſcendentis, alia verò bona fidei-
commiſſi tranſuerſalis teneantur ſolum in ſubſidium,
inſpecta enim tam voluntate quam poteſtate Andreæ &
Franciſci Mariæ debitorum apparet omnia bona indiſtin-
ctè teneri. Nam de voluntate dubitari non poteſt eo ip-
ſo quod eorum obligatio non ſe reſtringit ad ſola Ca-
ſtra Ceræ & Malleani ſuppoſita fideicommiſſo Aſcen-
dentium, vt altera pars prætendebat, ſed quidem reſ-
picit omnia bona per ipſos poſſeſſa vt patet ex Bulla
erectionis Montis ad cuius formam, & tenorem debi-
tores ſe obligauerunt ibi: Dicta Caſtra Ceræ & Mal-
leani, Pecorareuiæ Caſalia, & alia quæcumque bona
etiam Iuriſdictionalia, & Iura præſentia, & futura
eiuſdem Andreæ Ducis & per eum poſſeſſa, ſeu cuiuis
fideicommiſſo ſubiecta, aut aliàs quomodolibet graua-
ta ſummario d. Duciſſæ *numer. 1. littera I.* De poteſta-
8 te verò non eſt ambigendum † attenta dicta Conſtitu-
tione Clementis VIII. per quam omnia bona poſſeſſa
per Baronem poſſunt indiſtinctè obligari ſiue ſint ſup-
poſita fideicommiſſo Aſcendentium ſiue Collateralium,
ſiue etiam etraneorum, quibus Pontifex expreſsè de-
rogauit in §. 10. ibi: omnibus & quibuſcumque Inue-
ſtituris conceſſionibus, donationibus fideicommiſſis, Pri-
mogenituris, & alienandi prohibitionibus, necnon pa-
ctis de ſuccedendo &c. per quoſcumque aſcendentes ſeu
Collaterales, ac penitus extraneos.

Parum obſtante quod Bulla deroget fideicommiſſis al-
ternatiuè per dictionem ibi: ſeu Aſcendentium ſeu Col-
lateralium: Vnde infertur Pontificem per illam dictio-
nem voluiſſe denotare ordinem, Itaut potius teneantur
bona aſcendentium, & deinde Tranſuerſalium. Quia
cum ex toto contextu Bullæ conſtet de voluntate Ponti-
ficis liberandi omnia bona Baronum a quocumque one-
re, & vinculo fideicommiſſorum in genere illa efficiendo
alienabilia ad effectum vt creditores celerius ſatisfiant,
nil refert quod enumerando ſpecies adiecerit illam dictio-
nem *ſeu* inter fideicommiſſa aſcedentium, & illa Colla-
teralium Natura † enim dictionis præfatæ eſt diſtingue- 9
re tantum verba ſed non mentem, Soccin. Iun. *in l. Cen-
turio num. 174. ff. de vulg. & pupill.* Paul. de Caſtr. *conſ.
162. num. 4. lib. 2.* Dec. *conſ. 399. numer. 5.* Corn. *conſ. 113.
num. 3.* Et † aliquando exponitur pro dictione copula- 10
tiua, & augumentatiua, vt poſt Bart. *in l. ſi quis ita le-
gauerit, ff. de aur. & argen. legat.* tradunt relati per Bar-
boſ. *dict 365. n. 8. & 9.* Rota *dec. 187. nu. 9.*

Quod autem Bulla emanauerit fauore creditorum nul-
lius eſt momenti, Quoniam D. Duciſſa quoad loca mon-
tium, & debita extincta cum ceſſione Iurium vigore ceſ-
ſionis eoſdem creditores repræſentat; quo verò ad alia
debita extincta ſine ceſſione videtur geſſiſſe negocium vti-
le omnibus fideicommiſſarijs, ex quo liberauit etiam fi-
deicommiſſum tranſuerſale à debitis ſub grauioribus
vſuris, pro quibus vigore ſupradictæ Bullæ reperieban-
tur grauata, & † proinde intrat contributio *iuncta de- 11
ciſion.* Buratti 401. *numer. 3. & ſeqq. & deciſion. 637. nu-
mer. 2. & 3.*

Denique nòn obſtat, quod Caſtra Ceræ & Mallea-
ni fuerint vendita per Portiam Andreæ filio pro ſcut. 150
mil. & proinde non ſit locus † contributioni, niſi prius 12
facta excuſſione dd. bonorum hæreditariorum debitoris,
iuxta deciſionem 153 n. 17. & 18. part. 9. recent. Obiectum
enim ceſſat ex facto, quia dicta venditio non habui effe-
ctum, vt eadem Portia in eius teſtamento declarauit
quam declarationem acceptauit idem Dux Andreas per
Inſtrumentum publicum datum in ſumm. D. Duciſſæ
num. 8.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Romana Electionis Puellarum.

Lunæ 15. Iunii 1665.

ARGVMENTVM.

Electio debet eſſe libera, & in hac ma-
teria onus vni impoſitum alteri non cen-
ſetur repetitum niſi ſpecialiter exprima-
tur.

SVMMARIVM.

1 *Iura omnia pro electionis libertate obſtrepunt.*

2 *Onus vni hæredi impoſitum alteri non cenſetur in-
iunctum niſi ſpecialiter exprimatur, & numer. 7.
& 8.*

3 *Verba debent referri ad id, cui proximè adijciuntur &
num. 4.*

5 *Repetitio qualitatis perſonalis in diuerſitate perſona-
rum facta non cenſetur, ſed ſolius ordinis, & modi
in ſuccedendo.*

4 *Repetitio facta non præſumitur in iis quæ in teſtamen-
to non adſunt, ſed ea ſolum, quæ erant conſcripta,
reſpicere valet.*

9 *Teſtator inutiliter dicitur multiplicare ſubſtitutiones,
ſi vniformiter de omnibus diſponi debeat.*

DECISIO CCCXXXII.

SVBSTITVERAT Io Triente Laurentius Bo-
ninconitus Capitolij notarius in defectum ſuæ deſcen-
dentiæ Societatem Sanctiſſimi Saluatoris ad Sancta San-
ctorum cui detractis quibuſdam annui Elemoſinis, &
anniuerſarijs expenſis iniunxerat, ex reſiduo redditum
dotati in ſcut. 30 tot Pauperes Virgines Monachandas,
ſubdens in margine per apoſtillam *e ſiano ſempre dell'Or-
fane de Santi Quattro incoronati nel Sabbato dell'Oliua nel-
la Chieſa di S. Andrea*, & in alio triente Societatem Bea-
tiſſimæ Virginis de Monte Carmelo, cui pariter id onus
dotationis præſcripſerat ſub his verbis: *con il reſtante poi
dell'Entrate ſia parimente tenuta dotarne tante Zitelle Mo-
nachan-*

Digitized by Google

nacbande nel giorno della Glorioſiſſima Vergine nel ſuo Oratorio con la Dote, e forma ſopra eſpreſſa con la Compagnia del Santiſſimo Saluatore, Indeque iuxta Teſtatoris præceptum eligente Societate Montis Carmeli ad ſui libitum Puellas dotandas; Monaſterio autem Sanctorum quatuor pretendente electionem ad ſuas Puellas eſſe reſtringendam controuerſia ad Eminentiſſimum Protectorem delata mihique ab eo commiſſa, & hodie Dominis expoſita reſponſum fuit contra Monaſterium.

1 Quia regula † ſtat pro libertate Electionis, docet *gloſ. in l. cum quidam 24. ſub littera V. l. qui non offenditur ff. de leg. 2. vbi* Bart. *numer. 3. et 6. et conſuluit.* Calder. *conſ. 29. de teſtam. habuitque pro abſoluta in his terminis* Rota *dec. 129. num. 2. et ſeqq* coram Buratt. *et in alia Romana electionis Puellarum 23. Nouemb. 1624. coram bon. mem. Pirouano, et in Romana dotium 10. Iunij 1661. coram Reuerendiſſ. D.m. Decano.*

2 A qua non potuerunt Domini recedere ex eo quod † reſtrictio iniuncta per Apoſtillam Societati Sanctiſſimi Saluatoris ad Puellas Monaſterij Sanctorum Quatuor videatur repetita pro Societate Montis Carmeli ex illis verbis: *con la dote, e forma ſopra eſpreſſa con la Compagnia del Santiſſimo Saluatore, ad Text. aſſe toto ff. de hæred. inſtit, et tradita per* Molin. *de primog. hiſpan. lib. 3. cap. 5. n. 65. et* Bellon. Iun. *conſ. 36. n. 95.*

3 Quia cum † illa non referantur ad perſonas, prout in caſu Molinæ, & Belloni; ſed ad dotationem, cui proximè adijciuntur, Rot. *dec. 257. num. 2. part. 2. recent. et*
4 *d. deciſ. 129.* coram Buratt. *nu. 5.* Eius † ſolummodo qualitatem, & formam non autem perſonarum Electionem, vel qualitates repetere potuerunt, vt ſenſit, Dec. *conſ. 593. nu. 3. verſ. non obſtat* Menoch. *conſ. 130. n. 15.* Præt. *vlt. volunt. interpret. 3 dub. 2. ſolut. 3. n. 191. lib. 2.* Rot. *dec. 864. num. 34.* coram Merlin. *et in Romana fideicomm. de Donis 28. Ian. 1664. coram R. P. D. Vicecomite §. nec ex d. dictione, et in proprijs* coram Buratt. *dec. 129. nu. 3: poſt med. verſ. non obſtante verba.*

Præſertim quia verſamur in diuerſitate perſonarum,
5 quo † caſu, cum diuerſus concurrat Teſtatoris effectus circumſcriptus, coniecturis ſolius ordinis & modi, in ſuccedendo, non autem qualitatis perſonalis regulariter ſolet fieri repetitio, vt diſtinguendo firmauit, Rota *dec. 237. n. 5. et 6. part. 5. recent.* & latè pluribus congeſtis adden. ad Buratt. *dec. 272. n. 19.*

Quod eo certius, nedum ex præfata Iuris diſpoſitione, ſed ex pluribus facti circumſtantijs conuincitur; nam ex originali Teſtamenti Inſpectione dignoſcitur diuerſitatem atramenti, & Apoſtillam per illa verba: *e ſiano ſempre dell' Orfane de SS. Quattro*, fuiſſe per Teſtatorem addita, poſtquam diſpoſitio ad fauorem Societatis Montis Carmeli fuerat abſque vlla reſtitutione perfecta cum illis etiam verbis: *con la dote, e forma ſopra expreſſa* quæ
6 † propterea repetere non potuerunt additionem, quæ non aderat, ſed ea tantum, quæ iam erant conſcripta, & abſque vlla alternatione, vt dixit Rot. *deciſ. 47. num. 2. part. 4. recent. et latè adden. ad* Buratt. *deciſ. 899. num. 23.*

Eo magis, quod Teſtator in reſtrictione per apoſtillam appoſita reſpectu Societatis Sanctiſſimi Saluatoris poterat, vel prouidere per modum regulæ qualificando etiam diſpoſitionem reſpectu Societatis Montis Carmeli, vel per aliam apoſtillam ſimilem etiam reſtrictam apponere,
7 quam conſulto omiſiſſe, † & vni impoſitam alteri repetere noluiſſe concedendum eſt per *Text. in l. vnic. §. vbi autem legatarii in fin. ff. de caduc. toll.* Fuſar. *conſil. 290. nu. 1. verſ. maximè*, & Rota *in ſæpius citata deciſ.* coram Buratt. 529. *ante numerum primum.*

Et inerat ratio potiſſima diuerſimodè diſponendi ex eo quod in nob. Archiconfraternitate Sanctiſſimi Saluatoris Confratres non egent dotibus pro ſuis filiabus, & conſanguineis, prout aliæ Societates Montis Carmeli, quibus propterea conſulto reſeruare potuit Teſtator libertatem electionis, vt ob ſpem conſequendi hæc ſubſidia Oratorij munia frequentius ſubirent, quod in pleriſque Vrbis Societatibus ad alliciendos in aſſidua Pietate Confratres laudabiliter inſtitutum reſeruatur ex qua
8 diuerſitate rationis, † onus vni impoſitum aliter non præſumitur repetitum, Cephal. *conſ. 717. num. 8.* Fuſar. *de ſubſtit. qu. 450. nu. 70.* Mantic. *de coniect. lib. 6. tit. 33. nu. 8.* Rota coram Penia *deciſ. 51. num. 19.*

Præterea ponderabant Domini, quod nullam habet correlationem cum Monaſterio SS. Quatuor Societas Montis Carmeli prout illa Sanctiſſimi Saluatoris ſaltem ratione Vicinitatis, & demum † quod inutiliter mul- 9
tiplicaſſet Teſtator ſubſtitutiones ſi vniformiter de omnibus hæreditatibus erat diſponendum, & inutiliter etiam legaſſet pro dotandis ſemper Puellis Monaſterij SS. Quatuor ſi forent plerumque pauciores, quam annuatim dotare deberent.

Et ita vtraque Parte Informante; pro libertate Electionis reſponſum fuit, &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Aſculana Dotis.

Veneris 25. Iunii 1665.

ARGVMENTVM.

Præſumptio liberæ voluntatis ex quibus in teſtatrice morti proxima excludatur, quæ plures ſuggeſtionum moleſtias paſſa, vt virum hæredem inſtitueret, niſi de libera illius voluntate conſtet, illius inſtitutio ſic per ſuggeſtionem facta non attenditur.

SVMMARIVM.

1 *Inſtitutionis ſchedulæ in dubio non decernitur executio, niſi priùs de voluntate libere inſtituentis conſtet.*

2 *Teſtatrix morti proxima, ſi priori interrogationi non reſpondeat, & in alteram lecti partem ſe vertat exactè poſtea cenſetur factioni teſtamenti conſenſiſſe.*

3 *Fraudibus ſemper eſt occurrendum.*

4 *Præſumptio libera voluntatis ex quibus in teſtatrice excludatur & n. 5.*

6 *Teſtes licet extraiudicialiter deponentes ad declarandam teſtatoris voluntatem ſuffragari ſolent.*

7 *Confeſſio exceptionem patiens releuantem nullam fidem meretur.*

8 *Teſtium depoſitio iudicialis primitus edita attenditur & altera ſpernitur.*

Limita tamen ſi ſecunda depoſitio pluribus adminiculis fulcita noſcatur & nu. 9.

10 *Teſtis depoſitio ſecunda quando eſt adminiculis fulcita, vel fidem aſſequi debet, vel vtrumque dictum viribus deſtituitur, & num. 11.*

DECISIO CCCXXXIII.

AD vtriuſque partis inſtantiam hodie per me repropoſitio dubio ſuper viribus vltimæ deciſionis, editæ die 16. Ianuarij præteriti, in deciſis Domini perſtitere approbando ſcilicet fundamenta, ex quibus dotale lucrum fuit Antonio Thereſiæ Viro delatum; necnon etiam inualiditatem Teſtamenti præfatæ Thereſiæ, quæ ex parte Viri iterum perperam reuocatur in dubium. Dum enim Teſtes in teſtamento adhibiti referunt Thereſiam tempore, quo lætali morbo detinebatur necnon diuerſos præ magnitudine morbi eiulatus emittebat, pluries ſub ignorantiæ Clypeo ſe ſigno Crucis renuiſſe ſubſcribere ſchedulæ teſtamenti, alibi latino idiomate per Patrem Albertum conſcriptæ, ad quam tandem ex nimio eiuſdem Patris impulſu deuenit. Illa Crucis appoſitio ſubſcriptionis vice deſeruiens præter ſui voluntatem necnon, vt à vexationibus ſe eximeret præſumitur à Thereſia, ità ægrotante perhabita, donec oſtendatur exaduerſo præcedens ipſius libera voluntas teſtandi, necnon diſponendi, iuxta modum contentum in ſchedula, cui nulla proinde debet interim executio decerni, † vt in caſu ma- 1
gis dubitabili conſuluit Caſtr. *in conſ. 155. col. 1. ad med. verſ. ſed hic lib. 1.* vbi quod in morbo lætali conſtitutus ſi nullum † priori interrogationi præbeat reſponſum, & 2
in alteram lecti partem ſe vertat exactè poſtea cenſetur fa-

Digitized by Google

tur factioni Teſtamenti aſſenſum præſtitiſſe Corn. *conſ.*
103. ad fin. lib. 1. Iaſ. *conſ. 196. col. 3. verſ. item diligenter lib.*
1. vbi hanc opinionem æquitati recenſet innixam necnon
3 in iudicio amplectendam, vt poſſit fraudibus † occurri
Ruin. *conſ. 9. nu. 14. lib. 2.* Aym *conſ. 127. nu. 2. & 3* Soccin.
Sen. *conſ. 129. n. 7. lib. 2.* Surd. *conſ. 373. nu. 11.* Cyriac. *contr.*
549. n. 88.

Quæ ſanè opinio nullam dubitandi anſam videtur ad-
mittere in caſu propoſito, quo Pater Albertus Thereſiæ
manum de facto apprænhenſam in ipſo ſubſcriptionis actu
dirigebat, vt ex Teſtibus ſuperius recenſitis apertè con-
uincitur in ijs verbis. *E mettendogli la penna in mano il Pa-*
dre piglio la mano di Tereſia, e così fece il ſegno della Croce
4 *tenendoli la mano detto Padre*. Hinc liberæ voluntatis præ-
ſumptio, excluditur in Thereſia necnon coactio ipſius
plenè deſumitur eiuſdem præſertim inſpecta voluntate
præcedente pluribus aperta non inſtituendi virum, in
ſchedula ſcriptum hæredem, vt notat Ruin. *conſ. 9. num.*
14. ad fin. lib. 2. Cyriac. *contr. 549 nu 87. verſ. ſecunda conie-*
ctura; Tum etiam minarum incuſſu, ac verberum, ab
5 ipſomet viro illato Thereſiæ maximæ ſimplicitatis puel-
læ ac in ſexto decimo dumtaxat ætatis anno de tempore
obitus conſtitutæ, vt aduertit in ſpecie Soccin. Iun. *in conſ.*
146. n. 1. lib. 2.

Nec vrget quod minarum illatio, ac verberum proba-
tione concludente deſtituatur, vtì deſumpta ex Teſtibus
ab ipſamet Thereſia dumtaxat deponentibus de auditu.
Licet enim ſufficiens probatio nequeat ex tali depoſi-
tione deſumi pro arcendo virum à lucri dotalis conſe-
cutione non valet tamen exhitari, quin conjectura ſuf-
ficiens ex ea deſumatur pro arguenda præcedenti The-
reſiæ voluntate excluſiua Teſtamenti ad viri fauorem.
6 Ad quem effectum ſola † extraiudicialis animi declara-
tio conſueuit ſuffragari ex theorica Bartholi *in l. non ſolum*
§. morte nu. 13. & 14. ff. de noui oper. nunciat. Roland. *conſ.*
2. num 172. cum ſeqq. lib. 1. Rota coram Caual. *dec. 326. nu.*
28 quinimo plures Teſtes metu cenſurarum id ipſum quo-
que de auditu ab ipſomet Antonio viro, ac Anna ipſius
ſorore atteſtantur. Quorum aliqui præterea de conque-
ſtibus deponunt, ac eiulatibus, emiſſis a Thereſia intra
Domum viri de tempore quo ipſi verbera ab Anna infere-
bantur.

Hanc vero Thereſiæ voluntatem inſtituendi virum ne-
quit concludere bina Teſtium ſingularium depoſitio at-
teſtantium de eiuſdem Thereſiæ confeſſione poſt editum
Teſtamentum emiſſa ſiquidem altera ex his exceptioni
releuanti ſubiacet ab informantibus deductæ, cuius vir-
7 tute † nulla illi fides debet in propoſito caſu præſtari. Al-
ter verò Teſtis pro exoneratione propriæ conſcientiæ me-
dio iuramento ſe falſum depoſuiſſe declarauit. Et licet re-
8 gulariter inſpici debeat depoſitio Iudicialis primitus edi-
ta, & altera ſperni, vt tradit Abb. *in tua num. 9. & 10. de*
Teſtib. Dec. *conſ. 189. num. 6.* Surd. *deciſ. 107. num. 2.* Rota
coram R. Tarraconen. *dec. 447. nu. 4.* Adducta tamen con-
9 cluſio † limitari conſueuit in caſu, quo ſecunda depoſitio
pluribus adminiculis ſulcita noſcatur. Tunc enim, vel
10 hæc fidem aſſequi debet, vt notat Aym. *conſ. 6. num. 45. &*
conſ. 75. nu. 31. Roland. *conſ. 40. n. 13. lib. 1.* Gabr. *lib. 7. con-*
cluſ. 31. n. 17. & conc. 32. n. 15. Menoch. *de arbitrar. lib. 2. Caſ.*
108. num. 24 Rota *in Ariminen. Cenſus 4. Iulij anni præteri-*
11 *ti coram me* vel ſaltem dictum vtrumque viribus omninò
deſtituitur Aym *ad d. conſ. 6. nu. 46.* Menoch. *de arbitr. lib.*
2. caſ. 108 nu. 23. Farinach. *de Teſtib. quæſt. 66. nu 217.* Quæ
ſanè adminicula ex præcedenti Thereſiæ animi apertione
videntur poſſe in propoſito caſu deſumi necnon ex verberi-
bus pluries eidem illatis, ac denique ex coactione in actu
teſtamenti ſubſecuta.

Ex ligno preterea Crucis nulla præcedente lectura per
Thereſiam ſchedulæ impreſſo nulla approbatio contento-
rum in ea inducta cenſetur, dum ipſa litterarum ignara
eiuſdem tenorem ſchedulæ penitus ignorabat, vt plenè de-
ductum fuit in deciſione præterita cuius fundamenta
etiam in hac parte Domini comprobarunt.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. ALBERGATO

Sacræ Rotæ Decano.

Peruſina Hæreditatis.

Veneris 19. Iunii 1665.

ARGVMENTVM.

Profeſſio tacita, & expreſſa Fratris Religio-
nis Hieroſolymitanæ ex quibus eliciatur,
quæ ex aſſertionibus, & enunciatiuis ſolis
Fratribus conuenientibus emiſſis conclu-
ditur, vnde talis profeſſus de bonis ad com-
mendatarium ſpectantibus, ratione com-
mendæ illius, cui inſeruiebat diſponere
prohibetur.

S V M M A R I V M.

1 *Frater Cappellanus obedientiæ, & profeſſus in Re-*
ligione Hieroſolymitana tenetur ex ſtatuto Religio-
nis cap. 3. tit. 5. *reſeruare bona Commendatori*
cuius commenda inſeruiebat, nec de illis teſtari
valet.

2 *Profeſſio tacita elicitur ex quo quis pro Profeſſo ſe geſſit*
habitum religionis geſtando.

3 *Profeſſi ſoli religionis Hieroſolymitanæ Crucem albam in*
pallio geſtant.

4 *Licentia teſtandi à Magno Magiſtro Religionis Hieroſo-*
lymitanæ petita demonſtrat exiſtentiam profeſſionis
illius qui licentiam petit.

5 *Aſſertiones & enunciatiuæ conſultò emiſſæ, & ſolis*
profeſſis conuenientes tacitam profeſſionem conclu-
dunt.

6 *Profeſſio ex aſſertionibus, & enunciatiuis reſultans eſt*
ſufficiens, & Religioſum Religioni obligat.

7 *Profeſſio tacite ex enunciatiuis & aſſertionibus emiſ-*
ſis elicita probationem in contrarium non admittit
quam reſultantem ex ipſius Religioſi reclamationi-
bus.

8 *Profeſſia expreſſè facta ex quibus iuſtificetur.*

9 *Teſtes de facto proprio deponentes, & nobilitatis*
adminiculis ſuffulti omnimodam fidem merentur.

10 *Præſumptio ſtat pro validitate profeſſionis, & qui*
contrarium tenet concludenter probare tenetur &
num. 11.

12 *Poteſtas acceptandi profeſſionem quoties ſermo eſt de*
Cappellanis ex ſtatut. 29. de conſuetud. *eſt commu-*
nis omnibus Fratribus.

13 *Statutum Religionis Hieroſolymitanæ* cap. 11. de re-
cept. fratrum *mandat ne alicui poſt quinquennium*
quæſtio ſuper ſtatu inferatur.

14 *Hæres factum defuncti ſeruare tenetur.*

15 *Obligatio propria in odium non adimplentis retorque-*
tur, & habetur pro adimpleta

16 *Frater Hieroſolymitanus qui ſe pro tali geſſit debet ad*
obſeruantiam ſtatutorum compelli ſi non ratione ſu-
biectionis, ſaltem vigore fraudis ex quo pro tali ſe
vſurpauerat.

17 *Deceptor dignus eſt, vt in caput ſuam mentia-*
tur.

D E C I S I O CCCXXXIV.

NON potuiſſe Iaſſeum de controuerſis bonis teſta-
ri tertio Domini cenſuerunt quia cum † eſſet Fra- 1
ter Cappellanus obedientiæ, ac profeſſus in Religione
Hieroſolymitana, tenebatur ex religionis ſtatuto *cap. 3.*
tit. 5. illa reſeruare Commendatori Thomaſio, cuius Com-
mendæ inſeruiebat.

De profeſſione Iaſſei conſtat tacitè, & expreſſè. Taci- 2
tè quia per lapſum annorum ſexdecim, & vltra non ſo-
lum

lum ipſe ſemper ſe geſſit pro profeſſo geſtando Crucem al-
3 bam in pallio, † & auream in pectore, quæ ſolum per profeſſos geſtari poteſt Menoch. *conſ. 396. num 15.* Rota poſt Tambur. *de Iure Abb. deciſ. 13. num. 7.* Impetrando à
4 magno Magiſtro licentiam teſtandi, quæ † cum circumſcripta profeſſione non eſſet neceſſaria, illius exiſtentiam demonſtrat. Laderch. *conſ. 67. num. 6. & ſeqq.* Gregr. *deciſ. 385. num. 1.* obtinendo Rectoriam Parochialem, quæ ex conſtitutione ſan. me. Greg. XIII. in ordine la 60. obligationem inducit, emittendi profeſſionem infrà ſex menſes quatenus antea non emiſerit, eamque per tam longæuum temporis ſpatium annorum 16. & vltra poſſidendo profeſſione ſemota illa, eo ipſe vacaſſe diceretur. Et demum vti profeſſus litem inſtruendo in aſſemblea Prioratus Vrbis petijt contra Commendatorem Thomaſium & obtinuit congruam augeri, aliaque bona Commendæ ſibi relaxari hodierno *ſum. Thomaſii n 9.*

Verum etiam publicè, & palam non ſolum ab Equitibus Religionis habitus pro profeſſo & ad omnes functiones, & prærogatiuas admiſſus, ſed etiam ab ipſo magno Magiſtro, qui illi vti tali plura negotia ad Religionem ſpectantia demandauit. Huiuſmodi enim actus aſ-
5 ſertiones, & enunciatiuè non incidenter, ſed conſulto emiſſæ, ac ſolis profeſſis conuenientes tacitam profeſſionem per neceſſe concludunt *cap. 1. de regul. in 6.* Panorm. *& alij in cap. ex parte de regul.* Menoch. *de præſumpt. lib. 6. cap. 84. numer. 5. & ſeq. Adden. ad* Gregor. *dec. 385. num. 5.*

6 Quæ quidem profeſſio † ex huiuſmodi actorum aſſertionibus reſultans eſt adeo vehementis probationis, vt etiamſi de alia profeſſione non conſtaret, quæ enim in præſenti cauſa concurrit, etiam ſola reputaretur ſufficiens, & Religioſum religioni obligaret, vt pluribus cumulatis auctoritatibus in his terminis firmauit, Rota *in Meliten profeſſionis 2. Iunii 1636. coram bon. mem. Carillo,* vbi quod iſta profeſſio ſic tacitè elicita, dicitur præſum-
7 ptio Iuris, & de Iure non aliam probationem in contrarium admittens, quam reſultantem ex reclamationibus, & proteſtationibus ipſius Religioſi.

8 Expreſſe † quia de ea teſtatur Eques Benzonius medio Iuramento deponens Iaſſeum aſſiſtentibus Equitibus Caſciano, & monte Tauro in eius manibus profeſſionem emiſiſſe, dum locumtenens erat Eminentiſſimi Barberini. Cui concordant dicta aliorum Equitum hoc idem ab eodem Iaſſeo pluries audiuiſſe affirmantium. Negari enim
9 non poteſt prædictis teſtibus tanquam perſonis qualificatis, ac vel de facto proprio, vel de auditu ab eodem Iaſſeo deponentibus omnimodam fidem eſſe adhibendam Merlin. *deciſion. 714. num. 17.* Rota *in Melitana Commendæ 19. Iunii 1654. cor. R. P. D. meo Veroſpio, & in Romana dotis 14. Iunii 1658. coram me §. quæ quidem.*

Nec placuit repetitum obiectum, quod non conſtet præceſſiſſe neceſſarias requiſitas iuſtificationes ſcilicet ſuper qualitate perſonæ viſas, & approbatas per aſſembleam Cappellanorum, ac integrum nouitiatum; Quodque in equite Benzonio deerat poteſtas profeſſionem acceptandi. Præmiſſo enim quod eques Benzonius non ex abrupto, & de ſuo Capite motus fuit ad recipiendum in fratrem Iaſſeum, ſed de mandato Commendatoris Peruſiæ, qui illum ſuper probationibus factis certiorando per Epiſtolas rogauerat, vt Iaſſeum in fratrem acceptaret, vt ibi; *Credo che il detto Iaſſei faceſſe le giuſtificationi neceſſarie auanti che foſſe ammeſſo, alla profeſſione in conformità che mi ſcriſſe il Commendator di Perugia, &c. Il detto Commendatore mi ſcriſſe, che l' haueſſe fauorito di dare, & ammettere alla profeſſione il detto Iaſſei Summario Paſqualis num. 3.*

Omnes aſſerti defectus Iuſtificationum non præmiſſaram, ac integri Nouitiatus vnica reſponſione diluun-
10 tur. Quod † ſcilicet præſumptio ſit pro validitate profeſſionis, quodque omnia ad illam neceſſariò præmittenda præceſſerint *l. ad rem mobilem 56. ff. de procur.* Ciriac. *cont. 371. n. 17.* Rot. cor. Merl. *dec. 1. n. 7. &* Poſt. *de manut. dec. 331. n. 6. & in Firmana profeſſionis 2. Decembris 1639. cor. R. Tertaconea. inter eius impreſſ. dec. 83.* Adeo vt qui contrarium †
11 prætendit teneatur id tanquam fundamentum propriæ intentionis plena, & concludenter probare Rota coram Penia *deciſion. 301. numer. 4. iuxta impreſſ. Lugdunen.* coram Caualer. *deciſion. 246. per tot, ac in recent. deciſion. 725. num. 7. part. 4. tom. 3. ac inter diuerſ. deciſion. 216. num. 18 part. 2.*

Poteſtas † verò acceptandi profeſſionem in Equite Benzonio fruſtrà impugnatur, dum illa quoties verſamur in Cappellanis ex ſtatuto 29. de conſuetud. legitur communis omnibus Fratribus. 12

Et ſanè modo poſt lapſum annorum 16. & vltra, quo Iaſſeus in habitu profeſſorum vixit, & mortuus eſt, refricare hanc quæſtionem non ſolum de diametro videtur eſſe contra mentem Religionis in *cap. 14.* de receptione fratrum mandantis, ne alicui poſt quinquennium quæſtio ſu- 13
per ſtatu inferatur.

Sed etiam ex diſpoſitione Iuris communis ipſi Franciſco repugnans, † qui agendo pro vt agit hæreditario Iure 14
Iaſſei non poteſt defuncti factum, ac profeſſionem toties à Iaſſeo verbis ac factis comprobatam impugnare, vt in ſpecie Honded. *conſ. 78. num. 33. & 34. lib. 2.*

Sed dato ex abundanti non enim conceſſo, quod Iaſſeus non fuerit verè profeſſus, certè dum ad hanc rectoriam promouebatur, tenebatur ſaltem ex ſupradicta conſtitutione Greg. XIII. infrà ſex menſes fieri profeſſus, & habitum ſuſcipere; Vnde ſibi imputet ſi ex parte ſua non adimpleuit interim enim propria obligatio quo ad effectum in 15
odium non adimplentis, haberi debet pro adimpleta, Ruſtic. *ad leg. cum Auus ff. de cond. & dem. lib. 3. tit. 3. n. 4.* Buratt. *dec. 5. num. 9. & deciſ. 339. numer. 3. & ibi adden. num. 8. & 9.*

Quinimo ad hoc, vt ad fauorem Commendatoris Thomaſij intret diſpoſitio dicti ſtatuti *cap. 3. tit. 5.* ſufficit, quod Iaſſeus publicè, & palam ſe geſſerit pro profeſſo, & tanquam talis eius Commendæ inſeruierit, etenim ipſe
† compellendus eſt ad obſeruantiam ſtatuti, ſi non ratio- 16
ne ſubiectionis, ex quo non eſt de profeſſis, ac de corpore religionis ſaltem vigore deceptionis, & fraudis, ex quo pro tali ſe vſurpabat, *argum. text. in l. ſi quis minorem 2. C. ſi minor ſe maiorem dixerit l. ſi quis domum §. idem quærit ff. de locat. & cond cum concordantibus,* dignus eſt † enim 17
deceptor, vt in caput ſuum mentiatur.

Et ita dubio bis propoſito vtraque &c.

R. P. D. E M E R I X.

Firmana Dotis.

Veneris 19. Iunii 1665.

A R G V M E N T V M.

Venditio facienda de licentia Iudicis, ſi propria auctoritate fiat, eſt omnino nulla. Prædij diuerſitas ex quibus arguatur. Spolij ratificatio ex quibus iuſtificetur, & iure ſpoliatoris qui vtitur poſt intentatum ſpolij iudicium ipſi iuri renunciare debet.

S V M M A R I V M.

1 *Facultati vendendi propria auctoritate, quando renunciatam cenſeatur, & num. 4.*
2 *Venditio de licentia Iudicis facienda, ſi propria auctoritate fiat, eſt omninò nulla.*
3 *Pretium reperibile dicitur illud, quod reperitur re publicè ad vendendum propoſita.*
5 *Clauſula,* omni meliori modo, *non operatur validitatem actus, niſi data facultate faciendi actum.*
6 *Modus procedendi iudicialiter, & extraiudicialiter, eſt diuerſus.*
7 *Relatio contraria relato, nihil operatur.*
8 *Prædii diuerſitas, ex diuerſis nominibus confinibus menſuris, & pretiis, probatur.*
9 *Sententia producta contra producentem, probat.*
10 *Interpellatio eſt neceſſaria ad hoc, vt probetur quod fructus percepti in cauſam damnorum, ceſſerint.*
11 *Tutor papillo præiudicium inferre nequit.*
12 *Papillus cum aliena iactura locupletari non poteſt.*
13 *Iure ſpoliatoris, qui vtitur poſt intentatum ſpolii, iudicium ſpolio renunciare debet.*
14 *Spolii ratificatio ex quibus iuſtificetur.*

D E-

DECISIO CCCXXXV.

EX CAPITE nullitatis, & exceſſus venditionis Bonorum, alia per Ioaonam de Garrerijs, loco pignoris aſſignatorum Ioanni Chriſoſtomo Argento, Rota ſub die 20. huius menſis anni præteriti, reſpondit eidem Ioaonæ dandam eſſe reintegrationem, & hodie Cauſa ſuper his repropoſita, ſtetit in deciſis.

Nullitas enim venditionis adhuc viſa fuit patens in ipſo, quod facta eſt propria auctoritate, abſque ſpeciali facultate, ita vendendi, & poſtquam actum fuerat iudicialiter, non tantum interpellando debitores, ſed etiam pro licentia vendendi, & A. C. decreuerat venditionem fieri per ſubhaſtationem, & deliberationem vltimo, & plus offerenti, ac vlterius vigore talis decreti cæpta fuerat
1 ſubhaſtatio, inde enim † cenſetur renunciatum facultati
vendendi propria auctoritate, etiam ſi illa ſpecialiter con-
2 ceſſa fuiſſet, & † venditio ſpreto Iudicio inchoato propria
auctoritate facta eſt omnino nulla, vt in his præciſe terminis reſpondit Rota *deciſ. 419. numer. 8. & ſeqq. part. 9. recent.*

Non obſtat igitur, quod creditor conſtitutus eſſet procurator ad vendend. pro pretio reperibili. Tum quia non inde bene infertur, quod data fuerit facultas vendendi pro-
3 pria auctoritate, cum † pretium reperibile eſſe rectè dicatur illud, quod reperitur re publicè ad vendend. propoſita, & miniſterium Iudicis, non minus in pignore conuentionali, quam pretio reperiatur præſertim in Tribunali A. C. vbi hæc venditio facta fuit, vt præter Saluſt. *& alios in deciſione adductos, in ſpecie aduertit* Rota coram Duran. *dec. 445. n. 80. & 81.*

Tum etiam, qui quando huiuſmodi facultas creditori competijſſet adhuc illa præſeruatione adiuit Iudicem, non pro ſimplici aſſiſtentia, in quibus terminis loquitur *dec.* 103. coram Seraphio. ſed ad effectum ſubhaſtandi, & deli-
4 berandi Iuris ordine ſeruato † cenſetur tali facultati renunciaſſe, & viam Iuris elegiſſe, Rota *dicta dec. 439. nu. 8. & ſeq. par. 9. recent.*
5 Neque iuuat clauſula, *Et omni meliori modo*, quia illa non operatur validitatem actus, niſi data facultate faciendi actum alio modo, quæ in hoc caſu non fuit attributa, vt ſupradictum fuit, ex allegatis per Rotam coram Buratt. *dec. 479. n. 9. verſ. quibus opus*. Eoque minus, quando mo-
6 dus non expreſſus eſt contrarius, modo expreſſo, prout †
ſunt inter ſe modus procedendi iudicialiter, & extraiudicialiter ex notatis per Barboſ. *clauſ. 95. n. 57.*

Exceſſus autem in re, & quantitate pariter ſubſiſtit, nec reſpectu rei euitari poteſt, ex quo venditio, relationem habeat ad Inſtrumentum Aſſignationis; quia dum aſſignatio continet ſolum medietatem vnius prædij Dotalis in Contrada Sancti Franciſci abſque expreſſione quantitatis Salmarum 9. vt conſtat ex Inſtrumento Aſſignationis, ſummario Lauretani *numer. 1.* non potuit ſub expreſſione dictæ quantitatis ſalmarum 9. ſine manifeſto exceſſu ſimul vendi aliud prædium contiguum in contrada Moyſis, poſtea deſcriptum in Cataſto ad fauorem Conuentati emptoris, & ſucceſſiuè, ad fauorem Lauretani moderni ſuc-
7 ceſſoris, & detentoris, ſummario Ioannæ *nu. 1.* & relatio †
ad Inſtrumentum Aſſignationis, vti contraria facto, nihil operatur per ea, quæ tradit Grat. *diſcept. 632. n. 3. cum ſequ. & Buratt. dec. 112. n. 22.*

Quod autem Prædium Moyſis ſit diuerſum ab alio Prædio Sancti Franciſci, patet ex Inſtrumento Dotali Ioannæ, in Actis producto, in quo iſta duo Prædia pro diuerſis, & cum diuerſis nominibus confinibus menſuris, & pretijs fuerunt eidem aſſignata in Dotem, quæ
8 † illorum diuerſitatem ſatis oſtendunt, vt ponderauit Rota coram Gregor. *deciſion. 553. num. 8.* & coram Seraph. *deciſ. 528. per tot.* Quod verò quantitas ſit ſalmarum nouem, non ſolum iuſtificatur ex ipſo Inſtrumento venditionis, ſed vlterius ex ſententia contra eundem Conuentatum emptorem lata fauore aliorum creditorum ſuper immiſſione in Saluiano, ſummario Ioannæ *nu. 2.* quæ
9 † cum fuerit à Lauretano producta, contra ipſum benè probat *cap. cum venerabilis, de except.* Buratt. *dec. 160. numer. 3.*

Sicut nec etiam euitari poſſe videbatur exceſſus ſub prætextu quantitatis, quod fructus ex prædijs percepti ceſſerint in cauſam damnorum, & Societatum Officij, quia non ſufficienter conſtat de requiſitis ad hoc neceſſarijs, &
† ſignanter, quod fuerint factæ neceſſariæ interpellationes, 10
iuxtà *dec. 92. n. 1. & ſeq. coram Ottbob.*

Cæterum nullius momenti viſum fuit ad excuſandum
ſpolium, quod venditio facta fuerit à Tutore, qui † non 11
poterat præiudicare pupillæ, nam præterquod non agitur de euitando præiudicio illato pupillæ, ſed de purgan-
do ſpolio commiſſo contra tertium, cum cuius † iactura 12
pupillus locupletari non debet, ceſſat obiectum; quia Lau-
tetanus, qui vtitur † Iure ſpoliatoris poſt intentatum ſpo- 13
lij iudicium, non ſolum illi non renunciauit, vt par erat, ſed à ſententia deſuper lata ab A. C. appellauit proſequen-
du Cauſam in hoc Sacro Tribunali, ex quibus † reſultat 14
eiuſdem ſpolij ratificatio, iuxtà *deciſ.* Gregor. 525. *per tot. & Adden. ad eundem deciſion.* 336. Caualer. *deciſion. 501. num. 4. & ſeq. & deciſion. 505. num. 3. in fin. ac deciſ. 571. num. 8.*

Ex quibus, & alijs ab Informantibus deductis, Domini ſteterunt in deciſis. Vtraque, &c.

R. P. D. TAIA.

Tudertina Cenſus.

Veneris 19. Iunii 1665.

ARGVMENTVM.

Proteſtatio fit debitori debitoris auctoritate Iudicis, & quilibet tenetur obedire proteſtationi, & non excuſatur. Tertia perſona an prohiberi poſſit, ne ſuo debitori ſolutio fiat.

SVMMARIVM.

1 *Cenſu extincto perſonæ obligatæ pro pretio, non debent cogi ad conuentam reinueſtitionem pretij pro cautione fauore tertij, qui pecuniam numerauerat.*
2 *Conſtitutio Pontificia de Cenſibus vix permittit, quod in illorum extinctione requiratur conſenſus emptoris, ad effectum, vt pecuniæ reinueſtiantur.*
3 *Promittens, ad ſeruandam promiſſionem tenetur.*
4 *Proteſtatio fit debitori debitoris auctoritate Iudicis, & debet quis proteſtationi parere, & non excuſatur.*
5 *Perſona tertia prohiberi poteſt, ne ſuo debitori ſolutio fiat.*

DECISIO CCCXXXVI.

IN DECISIS 10. Martij 1664. DD. ſteterunt videlicet Mandatum A. C. non eſſe exequendum pro fructibus; Nam repetendo factum Bonauenturæ, qui emit bona a Petro Paulo ob euictionem eorundem agit contra Mariam Liuiam hæredem Nicolai, qui ratam pretij ſcutorum 500. receperat, vendendo Cenſum dicto Petro Paulo, & poſtea illum extinxit contra pactum; Quod in euentum redemptionis dicti annui perpetui Cenſus Venditor teneretur, & obligatus eſſet in redemptione, & extinctione requirere conſenſum emptoris bonorum, ad effectum, vt pecuniæ reinueſtirentur in bonis ſtabilibus, & Cenſibus, ſemper cum conſenſu, &c. At cum Petrus Paulus emptor Cenſus, adhuc ſit verus Dominus cenſus tamquam pretij bonorum venditorum. Nicolaus venditor, benè ſoluit, & extinxit, diſtraxitque cum quo contraxit Cenſum ſolo periculo pretij ſub Conuento *pænæ reiterationis*, vt ad litteram in Inſtrumento, & propterea ex his viſum eſt, non obſtare pactum in fine declaratum, ad effectum, vt ſemper pecuniæ remaneant pro euictione bonorum emptorum, &c. ſicut nec verba, *in alijs bonis ſtabilibus, & cenſibus*, quæ non verificantur in fructibus ſpectantibus ad Dominum, ſed in ſtabilimento ſpectaturo ad Bonauenturam cauentem
ſibi pro euictione, ita † vt extincto Cenſu perſonæ obli- 1
gatæ pro pretio, neque cogi potuiſſent ad conuentam reinueſtitionem ſterilis pretij, & pecuniæ pro ſimplici Cautione fauore Tertij, qui pecuniam numerauerat, &

ſolam

ſolam ſibi cauerat pecuniæ ſecuritatem, & ſatisfuiſſet curare, vt pecuoiæ collocarentur in tuto, & redimens potuiſſet illas deponere apud Gratian. *diſcept.45. nu.17. verſ. ideo imputet, cum alijs apud* Cenc. de Cenſ. *quæſt.59. nu.35. & 36 verſ. nam poteſt*, neque enim venditor Cenſus promiſit ſoluenti pretium pro Emptore facere in redemptione, & extinctione aliud, quam requirere eius Conſenſum, & ad effectum, vt pecuniæ reinueſtirentur, vt ſu-
2 pra, & vix hoc † permittente Pontificia Conſtitutione de Cenſibus, Cenc. *dicta quæſt.59. à dicto num.35.* nec pro-
3 miſit ipſe reinueſtire, vt ex † hac promiſſione teneretur, iuxta *§. mandati, l.8. §. vltimo, leg. ſi mandauero 22. ff. mandat.* Honded. *conſ.39. à n.3. lib.2. & ſæpe* Rota poſt Salgad. *dec.57. n.3. cum alijs*, & meritò mandatum A. C. exequendum, ad effectum deponendi, reſponderunt DD. 14. Febru. 1659. & dicebatur quotidiè vſitatum in locis Montium.

Ex quibus pretium Cenſus hodiè haberi pro extante viſum eſt.

Sed cum Bonauentura contenderet fructus, & Cenſus haberi pro extantibus, ex Cauſa denunciationis debitori factæ 29. Nouembris 1611. ne auderet exburſare alicui perſonæ ſortem principalem, neque fructus decurſos, & decurſuros, donec, & quouſque, &c. ad varia tempora extinctionum particularium Cenſus, & vltimæ partis ex-tinctæ 26. Maij 1620. etiam citra quamcumque aliam obli-
4 gationem conuentam, nam † proteſtatio fit debitori, debitoris auctoritate Iudicis, & debet quis proteſtationi parere, & non excuſatur ad *leg. vlt. ibi teſtato conuentum emptorem, ff. de leg. commiſſ.* Bart. *ad §. morte l. non ſolum, ff. de nou. oper. nunc. n.35. verſ. quandoque talis proteſtatio, cum annot.* à Pariſ. & Alex. & Iaſon. *n.29.* Roman. *conſ.141. ad*
5 *fin. ibi Quoniam † licet tertia perſona regulariter poſſit prohiberi, ne ſuo debitori ſolutio fiat, &c.* Cum ibi annotatis à Mand. hæc, & huiuſmodi non negarunt DD. negata exequutione mandati ſolum ex contractu, & quaſi irreſoluto iuxta deciſiones.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Amotionis Lapidis.

Lunæ 22. Iunij 1665.

ARGVMENTVM.

Operi publico, de Iure non eſt licitum apponere alia inſignia, vel nomen, niſi Principis, vel eius cuius pecunijs factum eſt opus. Et quid de conſuetudine ſeruetur, quæ tamen conſuetudo, ſi ſit contraria Iuri Communi, non eſt ſeruanda.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia, quando fuit ædificata expenſis totius alicuius Vniuerſitatis, non poſſunt Priores illius apponere ſuum nomen.*

2 *Operi publico, non licet aliquod nomen apponere, quam ipſius Principis.*

Vel eius, cuius pecunia fuit factum tale opus, & hoc eſt in iure indubitatum, num.3.

4 *Operi publico, quod poſſit apponi nomen alicuius particularis, eſt opinio reprobata.*

5 *Conſuetudo non eſt ſeruanda, ſi ſit Iuri Communi contraria.*

6 *Operi publico, quod particularis poſſit apponere nomen ſuum, permittitur, ſi Vniuerſitas non reclamet.*

7 *Ita quoque Populo volente, admittitur contraria concluſio, & num.8.*

9 *Arma, & nomina, quare ſolent apponi in operibus publicis.*

DECISIO CCCXXXVII.

AD perpetuam memoriam dedicationis Templi ab vniuerſitate Carpentariorum proprio ære conſtructi, & diuo Ioſepho Deiparæ Sponſo dicati fuit affixus lapis, & in eo inciſa nomina Gubernatoris Cuſtodum Prouiſoris Camerarij, & duorum operariorum quæ cæteri de vniuerſitate, haud Sculpere potuiſſe prætendentes intendebant illa delere; Vnde apud me quæſitum fuit An eis licere, & licere Rota cenſuit, quia cum Eccleſia fuerit ædificata expenſis totius vniuerſitatis non poſſunt parti-
culares eorum nomina apponere, vt reſponderunt Mar- 1
cell. *I.C. in l.3. in fin. ff. de oper. public.* vbi operi publico aliud nomen quam Principis, aut eius, cuius pecunia id opus
factum ſit non licere inſcribere & probant *in ſpecie* Ioannes 2
de Anan. *conſ. 86. num.2.* Bombin. *conſ.6. num 23.* Honded. *conſ.100. num.48. lib.2* Cepoll. *de ſeruit. vrban. prædior. de Pictur. & incruſtat. nu.9. fol.71.* Vinc. de Franc *dec.443. & ibi Add. nu.5.* Capic. *dec.27. num 45.* Ioannis Aloyſ. Ricc. *in deciſ. Curiæ Archiepiſcopalis Neapol. 154. num.1. par.3.* vbi
quod hoc eſt † In Iure indubitatum in *Collectan. 1052. in* 3
princ. & 1603. part.5. Mainard. *dec.60. lib.2.* Sanſelic. *dec. 283. per totam.*

Non obſtat, quod inquiunt Albericus de Roſate *in l. libertatem 2. in fine ff. de oper. public.* Caſſan. *in Catalogo gloriæ mundi part.1. conſideratione 15. de conſuetudine ſeruari contrarium*; ſiquidem contra Alberic. & Caſſaneum *iudicauit: S. Conſ. Neap. cor.* Vinc. de Fran. *in dicta dec.443. cuius ſententia poſtea ſequuti ſunt omnes ſuperius allegati. & alij relati in d. deciſ.283.* Sanſelic. *vbi loquitur in terminis Guardiani per ipſum appoſiti in Cappella in honorem Sancti Antonij Patauini ex priorum eleemoſinis conſtructa.*

Inſuper conſuetudo, cui in totum hæc facultas tribui-
tur, vel non eſt ſeruanda tanquam Iuri communi contra- 5
ria, *cap. Epiſcopus vbi gloſ. de pænit. & remiſſ. in 6. gloſſ. in Clementina 1. in verb. miniſtro, de priuileg.* Butr *in cap. ex officiis de præſcript. & in puncto talem eſſe concludit* Vinc. de Franch. *in præcitata deciſ.443. verſ. vnde ex prædictis*: Vel in eo caſu eſt illi adhærendum, quo Populus tolerat,
& ab † inſcriptione facta non reclamat, vt per *text. in l.* 6
fin. ff. de oper. public. expendit Petr. Gregor. Toloſ. *in Sin-
tagmat. Iur. part.1. lib.3. cap.21. num.7.* vbi † tunc enim 7
permittitur nomen ſuum inſcribere, volente Populo, quem refert, & ſequitur San Felic. *in eadem dec.283. nu.7.* dicens requiri conſenſum Vniuerſitatis, vel alterius, cu-
lus intereſt, vt nomen † inſcribi poſſit. 8

Verum quia reſolutio prodijt, Archiconfraternitate tantum informante, & vnus ex DD. aduertebat, quod per illa verba inſcriptionis bis repetita, *Curantibus Coſmo
Cauano, &c. cæteriſque Confratribus*, excluditur † inten- 9
tio vſurpandi Dominium, & ius aliquod in Eccleſia acquirendi, ad quem finem ſignanter ſolent apponi Arma, & Nomen, vt conſiderat præ cæteris allegatis. Bombin. *in dicto conſil.6.* & potius deprehenditur id procuraſſe ad oſtendendum tempore Conſecrationis Eccleſiæ ipſos fuiſſe Archiconfraternitatis officiales; ideò ſi ipſi velint, poſſunt ſuper hoc informare.

Et ita deciſum, &c.

R. P. D. CERRO DECANO.

Nunc S. R. Eccleſ. Cardinali.

Romana Canonum.

Lunæ 22. Iunii 1665.

ARGVMENTVM.

Canon ab emphyteuta ſoluitur in recognitionem directi dominij, non in compenſationem fructuum. Pœna caducitatis in contractu Locationis, etiam ad longum tempus, an locum obtineat. Pactum emphiteuſis contractibus adiectum eſt omninò ſeruandum.

SVM-

Digitized by Google

S V M M A R I V M.

1 *In contracta emphyteuſis perpetuæ ad differentiam ſimplicis locationis ad modicum tempus, non ſit remiſſio ob ſterilitatem contingentem in fructibus.*

2 *Emphyteuta ſoluit Canonem in recognitionem directi dominii, & num. 6.*

3 *Dominium eſt indiuiſibile.*

4 *Emphyteuta ſemper ad integram ſolutionem tenetur non habita ratione ſterilitatis, & diminutionis, niſi in totum res perierit.*

5 *Canonis reductio, vt denegetur cauſa pro qua ſoluitur, inſpicitur.*

7 *In Emphyteuſi res concedi ſolet ad meliorandum.*

9 *Pœna caducitatis non habet locum in contractu Locationis etiam ad longum tempus, ſed benè in contractu emphyteuſis.*

10 *Pactum contractibus emphyteuſis adiectum eſt validum, & omninò ſeruari debet, & num. 8.*

11 *Quæſtionem diuerſam quæ reſpiciunt à Cauſa non attenduntur.*

DECISIO CCCXXXVIII.

MONASTERIVM, & Monaci S. Pauli, anno 1610. conceſſerunt in emphyteuſim perpetuam quoddam Terrenum in loco nuncupato, *li Monti di San Paolo*, pluribus, & diuerſis perſonis pro annuo canone ſcutorum duorum pro ſingula Petia terræ, cum pacto, quod in termino trium annorum Conductores deberent dictum Terrenum excaſſare, ibique plantare Vineas intra triennium, ſumm. Monaſterij num. 1. cum autem poſt Vinearum plantationem fuerint ſoluti Canones ſemper ad dictam rationem ſcutorum duorum pro ſingula Petia, hodie nonnulli ex Canoniſtis inſtructo Iudicio contra Monaſterium, obtinuerunt à. R. P. D Bulgarino A. C. Locumtenente, Decretum ſuper reductione Canonum: Vnde commiſſa mihi Cauſa appellationis à Sanctiſſimo Domino Noſtro, cum clauſula, non retardata integra ſolutione Canonum, & propoſito dubio, An ſit locus reductioni, Rota negatiue reſpondit.

1 Siquidem verſamur in contractu emphyteuſis perpe-
tuæ, vbi ad differentiam ſimplicis locationis ad modi-
cum tempus, non ſit remiſſio ob ſterilitatem contin-
2 gentem in fructibus cum enim † emphyteuta non
ſoluat Canonem in fructuum compenſationem, ſed in
3 recognitionem directi Dominij, quod † eſt indiuiſibi-
4 le † ſemper ad integram ſolutionem tenetur nulla ha-
bita ratione ſterilitatis, & diminutionis, niſi in to-
tum res perierit, vt communiter tradunt Bartol. *in
leg. prima n. 4. Cod. de iure emphyt. ibique* Cin. *quæſt.
7.* Bald. *numer. 21.* Salicet. *numer. 10.* Angel. *in fine,
numer. 17. & ſeqq.* Natta *conſil. 49. numer. 23. & 33.*
Rota coram Cardinali Seraphino *deciſ. 286. num. 12. &
in recent. deciſ. 609. num. 1. par. 3.*

Idque etiam ſi Canon non ſit modicus, nec exiguus,
5 ſed magnus correſpondens fructibus quia † ad effectum
denegandi petitam reductionem, non inſpicitur quan-
6 titas, ſed cauſa, pro qua ſoluitur † in recognitionem,
ſcilicet directi dominij, non autem in fructuum com-
penſationem, vt dixerunt Alciat. *conſ. 49. num. 5. verſ.
aliam rationem, lib. 5.* Corbul. *de cauſ. priuat. ob non ſolut.
canon. num. 1. & 2. cum ſeqq.* Capic. Latr. *deciſ. 58. num. 7.
cum ſeqq. & præſertim num. 11. & 12.*

Non obſtat, quod dum Canon correſpondet fructi-
bus contractus, non æſtimetur emphyteuſis, ſed loca-
tionis in qua ſit reductio, quia hunc eſſe conſtat em-
phyteuticum, cum deſumatur tam ex verbis Inſtru-
menti ſummario Monaſterij num. 1. Ibi, *Et in emphy-
teuſim perpetuam conceſſit, quam ex conuentionibus, &
pactis in eodem Inſtrumento adiectis*, nam præter quod
conceſſum fuit nudum Terrenum ad meliorandum,
7 vt † fieri ſolet in emphyteuſi, quodque explicitè conuen-
8 tum fuit, vt ſolutiones fieri † deberent pro Canone,
& nunquam intelligerentur factæ pro Cenſu Liuello,
ſeu reſponſione, Gabr. *conſ. 48. per tot. lib. 2.* plurimum
facit pactum de non alienando cum pœna caducitatis adie-
9 cta in caſu alienationis factæ irrequiſito Domino, quæ †
pœna iuxta veriorem ſententiam, non habet locum in
contracto locationis, etiam ad longum tempus, ſed benè
in contractu emphyteuſis, vt teſtatur Mantica *de tacit. lib.
22. tit. 2. num. 55. & ſeqq.* Card. Seraph. *deciſ. 313. nu 1. &
deciſ. 400. num 8. par. 1. recent. cum aliis allegatis in Romana
Emphyteuſis, ſeu Deuolutionis Domorum 5. Maii 1660. §. quod
autem, coram Melzio Epiſcopo Papien.*

Et ceſſare omnem difficultatem Domini exiſtimarunt,
ex quo emphyteutæ cum Iuramento ſe obligarunt ſol-
uere Canonem in quantitate conuenta abſque exce-
ptione etiam deuaſtationis in totum, vel in parte Vi-
nearum, ac ſterilitatis ac alterius cuiuſcumque caſus
fortuiti, & infortuiti ac inſoliti etiam in Corpore Iuris
clauſi, vt ſunt verba Inſtrumenti dicto ſummario num. 1.
inde enim ſequitur vt non valeat ex aliquo capite Iuuari
pro reductione reſiſtente dicto pacto † quod in huiuſmodi 10
contractibus validum eſſe, & omninò ſeruan. tradunt,
Sur. *conſ. 197. num. 14. & 15.* Valaſc. *d. quæ. 27. num. 14. &
19.* Caſtil. *contr. Iur. lib. 3. cap. 3. num. 48. cum plurib. ſeqq.*
Fulgin. *de ſolut. can. quæſt. 1. num. 118.* Rota *deciſ. 727. num.
4. verſ. ſed quid ſit par. 4. diuerſ. deciſ. 699. nu. 2. par. 3. rec.
& in Romana emphyteuſi 12. Decembris 1664. §. fin. coram
R. P. D. meo Beuilaqua.*

Hinc excluſa reductione ex capite diminutionis fru-
ctuum parum releuat prætenſio, quod contractus à
principio fuerit leſiuus ex quo Monaſterium ex terris
controuerſis ante conceſſionem perciperet dumtaxat
annua ſcuta duo pro quolibet rubro vltra quod enim
locationes ad iſtum effectum adductæ, non percutiunt
Terras controuerſas, & loquuntur dumtaxat de her-
bis hiemalibus non autem de omnibus fructibus; Peri-
ti vero non fuerunt iudicialiter electi, in hoc Iudicio
reductionis Canonis † hæc non ſunt attendenda cum 11
reſpiciant diuerſam quæſtionem reſciſſionis ſcilicet con-
tractus, *ex l. 2. C. de reſcind. vend.* vel renuntiationis rei
emphyteu. *ex l. 2. C. de Iur. emphyt.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Meleuitana Bonorum.

Lunæ 22. Iunii 1665.

A R G V M E N T V M.

Quidquid appellatione pendente geſtum eſt dicitur attentatum, quod venit omnino reuocandum leg. diffamari C. de ingen. & manumiſſ. remedium quando competat.

S V M M A R I V M.

1 *Appellatione pendente nihil poteſt innouari citra vitium attentatorum.*

2 *Conſtitutio Regni Siciliæ continuat defuncti poſſeſſionem in hæredes.*

3 *In Iudicio manutentionis non datur appellatio quoad effectum ſuſpenſiuum, & ratio num. 4.*

5 *Appellatio ad effectum ſuſpenſiuum, & deuolutiuum ex quo intret.*

6 *à Iudice, qui ſuo officio functus fuit appellare licet.*

7 *Attentatum quidquid fuit reuocari debet.*

8 *Leg. diffamari C. de ingen. & manumiſſ. remedium non competit, niſi quis poſſideat rem, ſuper qua petit abſolui.*

9 *Reſtitutio Bonorum præſupponit antecedentem illorum poſſeſſionem.*

DECISIO CCCXXXIX.

FVIT in propoſito caſu reſolutum pro Ioanne Ba-
ptiſta Informante nempè conſtare de attentatis.
Etenim à ſententia per Reuerendiſſimum Inquiſito-
rem promulgata ſub die 13. Nouembris fuit triduo poſt
interiecta appellatio; Vnde † non potuit die ſequen- 1
ti ad executionem illius deueniri, vt factum fuit,
citra vitium attentatorum, *cap. non ſolum de appellat.*

in 6. l. 1. ff. nihil nouan. appell. interpoſ. Grat. *reſponſ. 123. numer. 9. lib. 2.* Rota coram Cardin. Seraphino *deciſ.* 130. *in princ.* Caual. *deciſ.* 499. *num.* 1. & poſt Modern. Petruſ. *de appellat. deciſ.* 264 *pariter num.* 1.

Nec obſtare viſum fuit, quod actum fuerit in Iudicio
manutentionis per Helenam Ioannis Baptiſtæ ſororem
intentaro in poſſeſſione medietatis bonorum hæreditatis
2 communium parentum ab inteſtato in vim † conſtitutio-
nis Regni Siciliæ continuantis poſſeſſionem defuncti in
3 hæredes in quo † non datur appellatio, quo ad effectum
ſuſpenſiuum, Menoch. *de retinen remed. vltimo num.* 49.
Benintend. *deciſ.* 79. *num.* 2. Ioſeph. Ludou. *deciſ. Peruſin.*
20. *num* 2.

4 Quia † cum coram Iudice fuerit pro parte Ioannis
Baptiſtæ oppoſitum de teſtamento Dominici Patris, per
ſchedulam illius, in quo legitur ſcriptus hæres vniuer-
ſalis, & deſuper deuentum ad actus Iudiciales, & pro-
ductionem articulorum pro examinandis teſtibus ſuper re-
cognitione manus Teſtatoris. Necnon de Inſtrumento
dotali Helenæ, dum fuit nuptui tradita, cum ſubſecuta
renunciatione ſucceſſioni in bonis matris prædefunctæ,
& nihilominus his non obſtantibus in dicta ſententia
declaratur. Dominicum ab inteſtato deceſſiſſe ibi:
Coniugum ab inteſtato defunctorum, & ſic per il-
lam definiatur perſonalis quæſtio pendens ab exiſtentia,
& validitate dicti teſtamenti, vel non, ita vt Helenæ
5 vti hæredi ſit delata medietas hæreditatis. Vtique † in-
trat appellatio ad vtrumque effectum, Bald. *conſ.* 141. 330.
& 331. *lib.* 1. Menoch. *de adipiſc. remed.* 3. *num.* 190. *verſ.* 2.
Caſus Gratian. *diſcept. Forenſ. cap.* 694. *num* 32. *&* 33. Tho-
mat. *deciſ. Marchiæ* 38. *num.* 16. *&* 17. Rota coram bon.
mem. Merlino *deciſ.* 41. *num.* 16. *ad finem*, & coram Reue-
rendiſſimo Terraconen. *deciſ.* 332. *num.* 12.

Attento præſertim quod Iudex non per viam decre-
ti, & modum interlocutoriæ conceſſit dictæ Helenæ
mandatum, de manutenendo in poſſeſſione dictæ me-
dietatis bonorum, ſed pronunciauit per cedulam in
ſcriptis, qua mediante functus fuit officio ſuo, & non
6 retinuit amplius facultatem illud reuocandi, † & ob id
magis licuit appellare, vt diſtinguendo tradunt Grat.
diſcept. 318. *num* 68. Rota *deciſ.* 583. *num* 3. *&* 4. *par.* 2. *rec.*
aliique concordantes adducti per Poſth. *de manut. Obſer.*
106. *num.* 68.

7 Conſtito † igitur de attentatis ſequitur, quod ſint
reuocanda, & pro illorum reuocatione concedenda ma-
nutentio Ioanni Baptiſtæ, iuxta *deciſ* Seraph. 1176 *nu.*
6. quam continuò ſequuta fuit Rota, & ſignater coram
bon. mem. Coccino *deciſ.* 380. *num.* 3. *&* 4. *& in Meleuitana*
Parochialis 31. *Ianii* 1651. *& in Leodien. bonorum, ſeu*
attentatorum 29. *Maii* 1654. *§. finali coram Reuerendiſſimo*
D. meo Decano.

De illius enim poſſeſſione conſtat tam ex Iudicio in
vim l. diffamari C de ingen. & manum. contra Helenam
8 moto, † cuius remedium non competit, niſi quis
poſſideat rem, ſuper qua petit abſolui, Bald *in l.* 3.
num 3. *verſ. nota quod reus C. qui bon. poſſ. ced. poſſid.*
Rota *deciſ.* 143. *num.* 2. poſt Pacific. de Saluiano, & coram
bon. mem. Merlino *deciſ.* 144. *num* 4. quam ex ipſa ſen-
tentia, in qua dictus Io. Baptiſta condemnatur ad re-
ſtitutionem fructuum à die motæ litis perceptorum,
9 † quod de neceſſario conſequenti præſupponit illius an-
tecedentem bonorum poſſeſſionem *l. Titia ff. de ſalut.*
Rota *dec.* 13. *num.* 51. *par.* 5. *rec.*

Et ita dicto Ioanne Baptiſta tantum informante, Pro-
curatore Helenæ ſæpius citato, &c. fuit concluſum.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Fanen. Hæreditatis.

Lunæ 22. *Iunii* 1665.

ARGVMENTVM.

Filiæ in legato dotis legitima ſoluta præſu-
mitur ei à patre titulo honorabilis inſti-
tutionis relicto. Trebellianica non debet
detrahi, ſi de voluntate teſtatoris illam
non detrahendi appareat. Statutum Fa-
nenſe lib. 2 cap. 45. & 47. quid diſponat.

SVMMARIVM.

1 *Subſtitutio concepta ſub conditione ſi ſine filiis de-*
ceſſerit, decedente inſtituto ſine filiis dicitur pu-
rificata.

2 *Legitima ſoluta cenſetur filiæ in legato dotis ei à*
patre titulo inſtitutionis relicto.

3 *Statutum Fanen. lib. 2. cap. 45. diſponit dotem*
ſuccedere loco legitimæ.

4 *Trebellianica nunquam detrahitur, etiam ſi ſubſti-*
tutio ſit mediata.

Amplia ſi non appareat de voluntate teſtatoris il-
lam detrahendi, & num. 5.

6 *Statutum Fanenſe, lib. 2. cap. 47. defert lucrum*
dotale viro in medietate dotis.

DECISIO CCCXL.

PLACVERVNT Dominis fundamenta deciſio-
nis editæ ſub die 10. Decembris proximi præteriti
coram Reuerendiſſimo Gerunden. & ideo coram me
in eius locum ſuffecto hodiè in deciſis perſiſtendum re-
ſponderunt.

Cum enim Victoria Maſſa intuerit ſibi hæredem
Petrum ſuum virum, eique ſubſtituerit Communi-
tatem Fanen. mortuo Petro pretendens Communitas
bona Victoriæ tranſiiſſe ad Eliſabetham alteram Pe-
tri Vxorem, egit contra eam pro immiſſione in bo-
nis ad hæreditatem Victoriæ ſpectantibus, & cum
ſuppoſito, quod ea ſpectarent liberè, & abſque vllo
reſtitutionis onere fuit conceſſa immiſſio Communitati,
ſed poſt modum reperto teſtamento Ioannis Andreæ
Patris Victoriæ, in quo ea inſtituta in ſolis ſcutis 1500.
in reliquis grauabatur reſtituere pro dotandis pauperi-
bus Puellis. Ideo poſt hanc facti varietatem opus fuit
ſingulatim perquirere, ad quam ſummam aſcenderet
Victoriæ hæreditas, & an verè ſolutis debitis rema-
nerent aliqua bona, ſuper quibus poſſet Communitati
concedi petita immiſſio, & iuxta deciſum coram Reue-
rendiſs. D. meo Gerunden. fuit hodie compertum præ-
fatam hæreditatem aſcendere ad ſcuta 2559 ba. 30. ſed
protinus abſorberi ab ære alieno aſcendente ad ſcuta 2627.
ba. 70. nihilque propterea ſupereſſe in quo poſſit Commu-
nitati concedi immiſſio.

Valor hæreditatis conflatur primo ex dictis ſcutis 1500.
eidem Victoriæ à Patre relictis, nec hodie controuerſis.
Item ex aliis ſcutis 400. Victoriæ debitis pro medietate
dotis maternæ cuius altera medietas fuerat per tranſactio-
nem vtiliter ſoluta Patribus obſeruantiæ, qui † eam 1
in totum pretendebant vigore ſubſtitutionis eorum fa-
uore factæ à Matre Victoriæ, ſi ea ſine filiis deceſſiſ-
ſet prout deceſſit, vt fuit ponderatum in deciſione
tertia huius Cauſæ coram R. P. D. meo Albergato 3.
Iunii 1661. §. præterea, & in deciſion. quæ reuidetur
§. 2. dotem.

Rurſus augebatur hæreditas prædicta ex legitima,
debita Victoriꝍ ex perſona Nicolai eius fratris prꝍmor-
tui, quæ ex calculo relato in deciſione, quæ reuide-
tur in §. ad effectu autem cum quò Domini tranſierunt in
hac parte aſcendit ad ſcut. 659. ba. 50.

Et ex his tribus partitis tantum putarunt Domini per-
fici iuſtum valorem præfatæ hæreditatis, Ad cuius com-
putum dixerunt non eſſe admittendas binas alias parti-
tas nempè legitimè, & Trebellianicæ, quas Communi-
tas contendebat debitas fuiſſe Victoriꝍ.

Quia † legitima cenſetur ſoluta in legato dotis ſcuto- 2
rum 1500. ei à Patre titulo honorabilis inſtitutionis re-
licto, per text. *in l. ſcimus C. de inoff. teſt. & præter relatos*
in deciſione, quæ reuidetur § tertia portionem in fine fuit
etiam dictum coram Gregor. *deciſ.* 545. *per tot. & ſignan-*
ter num. 2. *vbi Adden. cum ibi citatis ſtante etiam ſtatuto*
Fanen. lib. 2. *cap.* 45. † diſponente dotem ſuccedere loco 3
legitimæ ſumm. Eliſabethæ num. 1.

Et Trebellianica viſa eſt non deberi, quia fuit ſub-
ſtituta Cauſa Pia, & ad eius fauorem aperta ſucceſſiuo,
† quoin caſu ex communi Doctorum opinione, quam 4
tenet Rota etiam ſi ſubſtitutio ſit mediata, nunquam
detrahitur ex benè firmatis in deciſione, quꝍ reuidetur §.
Trebellianica, & prius fuerat dictum *in deciſ.* 373.
numer. 6. *in fine par.* 2. *recent.* Dum † præſertim nullibi 5

apparet

apparet voluntas Teſtatoris eam detrahendi, Rota coram Merlin. *deciſ. 248. num. 15. & 16.*

Poſito igitur valore huius hæreditatis in ſcutis 2550. ba. 50. videndum eſt de illius ære alieno; Quod reſultat ex pluribus ſolutionibus à Petro Victoriæ hærede factis pro varijs debitis hæreditarijs, legatis, aliiſque iuſtis expenſis, quę aſcendunt ad ſcuta 1877. ba. 78. & debent ferri in debitum præfatæ hæreditatis, vt fuit admiſſum in omnibus ferè deciſionibus huius cauſæ relatis in ea, quæ reuidetur §. vice verſa, Et ex lucro
6 dotali debito Petro Victoriæ viro ei per ſtatutum Fanen. *cap. 47. lib. 2.* delato in medietate dotis, quod ſaltem ad ſcuta 750. aſcendit, licet præſopponeretur quod Dos Victoriæ conſiſteret in ſolis ſcutis 1500. à Patre legatis.

Et his cum appareat hæreditatem Victoriæ longè protinus abſorberi ab ære alieno, nec proinde ſupereſſe bona, in quibus poſſit Communitati concedi immiſſio, Domini perſiſtendo in deciſis reſponderunt pro informatione ſententiæ eam concedentis.

Vtraque parte Informante, &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Reatina Caſtrorum.

Lunæ 22. Iunii 1665.

ARGVMENTVM.

Mandatum factum à minore cum promiſſione de rato cuius iuramentum dubitari non poteſt quin ſit validum, qui in iudicijs poſſeſſorijs poteſt abſque ſolemnitatibus ſiſtere, & ſine ijs procuratorem conſtituere. Sententia contra legitimè citatum eſt executioni demandanda.

SVMMARIVM.

1 *Sententia propter defectum citationis intereſſe habentiam in cauſa redditur inefficax.*

2 *Mandatum factum à maiore, & minore qui promiſit de rato cum iuramento eſt validum.*

3 *Iuramentum minoris promittentis de rato reddit illum maiorem.*

4 *Minor in Iudicio poſſeſſorio poteſt abſque ſolemnitatibus ſiſtere, & ſine ijs procuratorem conſtituere valet.*

5 *Cauſam eandem non dicitur quis habere cum altero ad illam veniente, quando diuerſa eſt inter eos cauſa ſucceſſionis, & num. 6.*

7 *Sententiæ nullitas non poteſt opponi quando fuit diuerſa cauſa defenſionis.*

Amplia vt num. 8.

9 *Sententia contra legitimè citatum venit exequenda.*

10 *Proceſſus contra citatum ſemper ſubſiſtit, & non poteſt iuuari defectu citationis contra alios non exequutæ.*

Amplia vt num. 11.

12 *Exceptio nullitatis reiicitur quoties de illa clare, & euidenter non pateat.*

DECISIO CCCXLI.

POST binas ſententias Rotales adiudicantes Domino Tancredi vnicas quinque hæreditatis Mareriæ, diſputato; an eſſet locus ſtatuto de duabus, negatiuè reſponſum fuit, ex quo viſæ fuerant ſententiæ inualidæ ob defectum citationis contra Octauium, & Angelum, quam nullitatem etiam Thomæ nunc ſolum inſtanti ſuffragari dicebatur, quia intereſſe erat indiuiduum, eademque erat cauſa defenſionis, cum quo ſuppoſito binæ itidem emanarunt ſuper hac nullitate ſententiæ. Hodiè verò coram me ſuper harum confirmatione conſulta Rota melius dilucidata facti ſerie infirmandas eſſe reſpondit.

Quidquid enim ſit an reſpectu Angeli, & Octauij † 1
dici poſſint nullæ præfatæ ſententiæ ex defectu legitimæ citationis, quod valde dubium viſum eſt Dominis,
quia vterque conſtituit procuratorem in Cauſa, qui in
vno quoque actu citatus comparuit, & defendit, † 2
de cuius mandati viribus hæſitari non potuit reſpectu
Angeli, quia erat maior viginti ſummario Tancredis
num. 12. & ſeq. nec reſpectu Octauij licèt minoris, vel
quia promiſerat de rato cum iuramento, † quod il- 3
lum repræſentat maiorem, vt inquit Vinc. de Franch.
dec. 448. num. 1. & per tot. Cancer. *var. reſol. lib. 2. cap. 1. de minoribus num. 224.* Guttier. *de iuram. par. 3. cap. 11. num. 3. cum alijs benè firmatis in deciſ. huius cauſæ 27. Iunii 1663. coram R. P. D. meo Taya §. vltimo, & fuit etiam dictum in vna Reatina beneficij Colleſegate 20. Iunii 1550. coram bon. mem. Guidobono quam refert, & ſequitur* Mandoſ. *in tract. de
minor ætat. q. 9. n. 4.* Vel quia † cum actum fuerit in iudi- 4
cio poſſeſſorio, in quo poteſt minor ſiſtere abſque ſolemnitatibus, ita ſine ijs potuit procuratorem conſtituere, Lop. *in verb. de donat. inter vir. & vxor § 6. gloſ. 6. nu. 16. verſ. & per hoc tollitur* Rub *in ſingular. par. 6. concl. prima nu. 15.* Poſth. *de manut. obſ. 57. in fin.* Rota coram Puteo *dec. 158. nu. 2 & 3. dec. 162. per tot lib. 1.*

Adhuc indubium viſum eſt Dominis, quod reſpectu Thomæ ſententiæ dici debeant validæ, & efficaces, quia fuit animaduerſum ceſſare vtrumque ſuppoſitum ſuper quo fuerat ſuper nullitate reſponſum.

Siquidem intereſſe compertum eſt omnino diuiduum,
Imo diſtinctum, & contrarium, dum Angelus, & Octa-
uius venerunt † ad cauſam non ſolum contra Tancre- 5
dem, ſed etiam contra Thomam, cum quo non
eamdem, ſed diuerſam habent cauſam ſucceſſionis,
& cuius reſpectu dicebantur actores, is verò reus.
Et quamuis omnes vnitim niterentur ad excludendum Tancredem eodem tamen tempore ſeſe inuicem excludere conabantur faciunt ad hoc firmata per Rotam *dec 448 num. 2. par. 7. recent.*

Quæ ſanè euidens diuiduitas benè Rotæ innotuit, quando excluſis in totum Angelo, & Octauio aſſignauit ſeptem vncias Thomæ, vt habetur in principio deciſionis R. P. D mei Prioli 9. Iunij 1659.

Et exinde facilius viſum eſt dilui aliud ſuppoſitum,
† quod eademmet cauſa defenſionis, dum diuerſum 6
erat inter eos ius ſuccedendi, dumque Angelus, & Octauius ſe defendendo impugnabant iura Thomæ, prout ipſe eorum etiam iura conabatur infringere vt benè ad propoſitum, Rot. *deciſ. 601. n. 15. & 16. par. 4. tom. 3 rec.*

Quapropter † data diuerſitate defenſionis, & inte- 7
reſſe non poteſt Thoma ſuffragari adducta nullitas ſententiarum, vt optimè probat, Roman. *conſ. 410. num 2. verſ. 3. quia, & nu 4. per tex. in l. de vnoquoque in princ ff. de re iudic.* Lancell. *de attent. ampliat. 11. num. 12.* Guidopap. *quæſt. 120. num 967. verſ. 2. fallit cum alijs diſertè
relatis in deciſ R. P. D. mei Taiæ 27. Iunii 1663. §. aliàs verò.* † Quamuis etiam probatet Thomas, quod pro In- 8
diuiſo bona poſſederit cum Octauiano. Virgil. *de legit. perſon. cap. 1. num 13.* Barboſ. *in l. vnica num. 3. & ſeqq cap. 11 in comm. eademque cauſ.* Mont. *de tutel. cap. 33. nu. 507.* & Crot. *conſ. 344 num. 12. lib. 3. aliiſque add. in d. deciſ. R. P. D. m. Taiæ, §. non obſtante.*

Et eo certius quod † ſententiæ per Tancredem ob- 9
tentæ vtique poterant exequi ſuper portione Thomæ, quia fuit legitime citatus vt probatur ex ſummario Tancredis num. 10. abſque præiudicio poſſeſſionum Angeli, & Octauij, quo caſu quicquid dicendum foret
reſpectu illorum ſemper valuit † proceſſus contra cita- 10
tum, qui non poteſt iuuari defectu citationis contra alios non executæ, vt tradit, & firmat Adden. ad Gregor. *dec. 319. num. 7.*

Dum † illi præſertim huic nullitati renunciarunt, 11
Rota *deciſ. 577 num. 3. verſ. intrat diſput. par 4. tom. 1. rec.* & tradit Bald. *in l. 2. num. 1. & 2. C. de conſor. eiuſdem lit.* Lanar. *conſ. 51. num. 4.* Lancell. *de attent. par. 2. cap. 12. Ampliat. 12. n. 7 & 10* Giurb. *deciſ. 27. num. 4.*

Et conſtat de bono iure Tancredis ex duabus ſenten-
tijs, & ſeptem deciſionibus præcedentibus, quo caſu, † 12
quando prout hic non apparet de clara, & indubitabili nullitate ea ſolet vt plurimum reijci præſertim in hoc ſupremo Tribunali, Giurb. *deciſ. 70 num. 2.* Magon. *dec. Lucen. 23. num. 45. ibi Add. litt. M. cum alijs in dicta*

deciſ. R. P. D. mei Taiæ, §. & aliquis, quibus addi poſſet deciſ. 682. num. 6. coram Mellino, & deciſ. 363. num. 4. & deci. 345. num. 1. coram eodem.

Et ita vtraque parte informante deciſum, &c.

R. P. D. TTALORA.

Sancti Seuerini Congruæ.

Lunæ 22. Iunii 1665.

ARGVMENTVM.

Congrua Epiſcopi qualis ſit. Papa non præſumitur ius commune velle tollere. Teſtes benè informati, & de re illis nota deponentes licèt negatiuam non coarctantes negatiuam benè probant, & coarctantes negatiuam teſtibus de affirmatiua deponentibus præferuntur. Onera Epiſcopi quæ nam ſint.

SVMMARIVM.

1 *Congrua Epiſcopi ex diſpoſitione Concilij Tridentini cap. 13. ſeſſ. 4. eſt ſcutorum mille, & num. 3.*
2 *Epiſcopo debetur congrua ex Sacrorum Canonum diſpoſitione.*
4 *Os bouis triturantis ligari non debet.*
5 *Derogatio explicita, & ſpecialis requiritur ad hoc vt derogatum Iuris diſpoſitioni dici valeat, nec ſufficit derogatio generalis.*
6 *Papa non eſt veriſimile quod legem ſcriptam, & ius commune tollere voluerit.*
7 *Conſenſus, & obligatio per Epiſcopum facta non poſſunt operari vltra conſenſum Papæ.*
8 *Literæ Apoſtolicæ iuxta modum in illis expreſſum ſunt intelligendæ.*
9 *Epiſcopus congruæ augmentum petere, nequit quando Eccleſiam cum tali onere accepit.*
10 *Dignitati Epiſcopali præiudicium non eſt inferendum.*
11 *Teſtes valorem, de quo agitur, non probantes non attenduntur.*
12 *Teſtes benè informati, & deponentes de re illis nota, licèt negatiuam non coarctantes benè probant.*
13 *Teſtes de facto proprio deponentes, & negatiuam coarctantes teſtibus, de affirmatiua deponentibus præferuntur.*
14 *Epiſcopus tenetur ſingulis trienniis Sacra Apoſtolorum limina decenter viſitare.*
15 *Epiſcopus Eccleſiam pro vna vice reparare iubetur.*
16 *Epiſcopus ex diſpoſitione Concilij Tridentini ſeſs. 23. de reformat. cap. 18. tenetur erigere Seminarium, & illi, ex ſua menſa contribuere.*
17 *Epiſcopus ad Eleemoſynam, & Hoſpitalitatem obligatur.*
18 *in Congrua pro Epiſcopo taxanda ratio onerum haberi debet.*
19 *Congruæ pro Epiſcopo taxatio arbitrio Iudicis remittitur ponderatis dignitate Epiſcopi, & alijs vide num. 19.*
20 *Congrua de Iure Epiſcopo debetur.*
21 *Epiſcopus, qui ſuis ſumptibus ſuſtentari poteſt, ab Eccleſia ſtipendia non debet accipere.*

DECISIO CCCXLII.

SANCTÆ mem. Innocentius X. ſub decreto irritanti motu proprio, & ex mera liberalitate reſeruauit ad fauorem Excellentiſſimi Principis Camilli Pamphilij ſui Nepotis annuam penſionem ſcut. 800. ſuper fructibus menſæ Epiſcopalis Sancti Seuerini liberam, & immunem ab omnibus oneribus, ita vt ſit
prior, & potior ſoluibilis etiam ſi non remanerent ſcuta
mille pro Epiſcopo iuxta diſpoſitionem † Sac. Concil. 1
Trid. ac cum ampliſſimis derogationibus Concilij Lateranenſis, alijſque latius expreſſis in litteris Apoſtolicis Summario Excellentiſſimi Principis num. 5.

Anno 1658. Reuerendiſſimus D. Franciſcus Denſa curauit ſe prouideri de dicta Eccleſia, & informatione ſtatus illius verificauit Ciuitatem Sanctis Seueri eſſe parui circuitus, & Diœceſis, mediocris Curæ animarum, & annui redditus ſcut. 1500. comprehenſa d. penſione annua ſcut. 800. dicto Summario num. 2. Et acceptauit Eccleſiam cum promiſſione ſoluendi dictam penſionem ſub obligatione Camerali iuramento, renunciatione appellationi, aliſque in Inſtrumento expreſſis num. 30.

Poſtmodum D. Epiſcopus agens ad reductionem penſionis ſuccubuit, & pro Congrua ſententiam obtinuit continente aſſignationem annuorum currum 20. frumenti, & ordei. Verum appellatione interpoſita, cauſaque mihi commiſſa cum clauſula *non retardata ſolutione penſionis*. Dubitaui an debeatur congrua, & ad quam ſummam, & Domini congruam deberi in ſcut. 900. monetæ Romanæ computatis redditibus proprijs reſponderunt.

Siquidem † Reuerendiſſimo Epiſcopo congrua debe- 2
tur ex diſpoſitione Sacrorum Canonum *cap. extirpandæ, cap. de Monachis. De præben. cap. 1. eod. tit. lib. 6.* cum adductis à Rota *deciſ. 449. num. 2. & 3. par. 2. recent.* Ita † vt Sac. Concil. Trident. ſtatuerit illam deberi in ſumma ſcutorum mille *cap. 13. ſeſſ. 24.* firmat Barboſ. *de poteſt. Epiſcop. par. 3. allegat. 120. nu. 11.* Hurtad. *de Congrua lib. 2 reſol. 1. §. 1. num. 10. & ſeqq.* Tondut. *deciſ. Vlixbonen. 148. ſub num. 13. par. 2.* Rota coram Gregor. *dec. 307. num. 6. & in recent. deciſ. 352. num. 5. & 763. num. 1. par. 2.*

Non obſtat quod ſan. mem. Innocentius Decimus reſeruauerit penſionem fauore Excellentiſſimi Principis his verbis *etiam ſi mille ſcuta ſimilia pro Epiſcopo iuxta formam Conc. Trident. non remaneant.*

Quia hæc clauſula ſolum importat derogationem Concilij, quod non decreuit congruam deberi iam à Sac. Canonibus ſtatutam, & determinatam, ſed tantum, quantum ſcut. mille pro Epiſcopis expreſſit pro congrua, non operatur, quod ei non debeatur Congrua in minori quantitate, quæ à Pontifice ſublata non
fuit, cum † ligari non debeat os bouis triturantis, 4
vt dixit Rota *in d. cap. Extirpandæ de præben. cum vulg.* Imò cum ſtatutum ſit in corpore Iuris congruam Epi-
ſcopo deberi ad effectum, † vt huic expreſſæ Iuris di- 5
ſpoſitioni derogatum dicatur ſpecialis explicita, & individua derogatio requiritur, nec ſufficit generalis, quia
non eſt veriſimile, quod Papa † tollere voluerit le- 6
gem ſcriptam, nec Ius commune Rom. *conſ. 498. num. 8.* Gonzal. *ſuper regul. 8. Cancell gloſs. 36. num. 34. 35.* Menoch. *lib. 6. præſumpt. 40. num. 25.* Rot. *deciſ. 313. ſub num. 10. par. 1. recent.*

Minus obſtant conſenſus, & obligatio facta per D. Epiſcopum de ſoluenda hanc penſionem.

Non † enim poſſunt operari vltra conſenſum Papæ 7
Mellin. *deciſ. 127 num. 6. repetit* apud Marcheſ. *de Commiſſ. par. 1. fol 627. num. 8.* & cum Papa reſeruando Penſionem tantum dixerit, etiamſi ſcuta ſimilia pro Epiſcopo non remaneant iuxta præciſam formam intelliguntur dictus
Conſenſus, & obligatio, † quæ de Iure accedunt ad 8
formam litterarum reſeruationis penſionis, & recipiunt omnes qualitates, & conditiones illius Rot. coram Seraph. *deciſ. 1017 num. 3. verſ. quia tunc conſenſus*, & coram Cardinali Mellino *deciſ. 28. num. 1. & 137. num. 3. repetita* apud Marcheſ. *d. par. 1. fol. 134. & 138. & vbique num. 1.*

Parùm refert quod Reuerendiſſ. Epiſcopus ſibi imputare debeat, cur Eccleſiam acceptauerit cum tali onere, nec
† poſſit modo congruæ augmentum petere, vt latè Re- 9
buff. *de congrua qu. 12. n. 91.* Rota coram Mantic. *dec. 221. n. 1. & 201. n. 4.* & coram Greg. *deciſ. 429. n. 4. & 431. nu. 12.*

Nam † hæc regula non habet locum in congrua debi- 10
ta, ne vileſcat dignitas Epiſcopalis, & ſic ne fiat præiudicium ordini, vt reſpondit Rot. *dec. 420. nu. 4 par. 1. & 449. numer. 5. par. 2. & 230. numer. 7. & 8. par. 6. recent. Adden. ad* Gregor. *deciſ. 479. numer. 8. verſic. tamen hoc procedit.*

Nihil

Nihil faciunt duo teſtes examinati in informatione va-
loris Epiſcopatus pro propoſitione Eccleſiæ in conſiſtorio,
quando Reuerendiſſimus Epiſcopus fuit de illa prouiſus
deponentes Eccléſiam Sancti Seuerini eſſe annui redditus
ſcut. 1500. Quia non deponunt de ſingulis membris Epiſ-
copatus, & ſolum examinantur pro aliquali Informa-
11 tione Papæ in propoſitionibus Epiſcopatuum. † Sed non
probant valorem Rot. *in Campanen. penſionis 22. Iunii* 1609.
coram Iuſto impreſſa apud Marcheſ. *de commiſſ. part. 1. fol.*
147. Deinde contrarium apparet ex teſtibus examinatis
pro Reuerendiſſimo Epiſcopo deponentibus Eccleſiam
Sancti Seueri eſſe valoris 1024. ducatorum monetæ Re-
gni.

Et quamuis dicti teſtes deponant de negatiua attamen
12 probant in præſenti. † Tum quia ſunt informati, & de-
ponunt de re illis nota, quo caſu ſufficit depoſitio teſtis li-
cèt negatiuam non coarctet, Farinac. *de Teſtibus quæſt.* 65.
num. 229. *& conſ.* 151. *num.* 18. Cenſal. *deciſione Lucen.* 18. *nu.*
45. *Adden. ad* Gregor. *dec.* 325. *nu.* 57. Rot. poſt Tamburin.
de Iure Abb. deciſ. 96. *nu.* 6. *cor.* Buratt. *dec* 704. *nu.* 3. *coram*
Merlin. *deciſ.* 98. *nu.* 2. *& coram Eminentiſſimo* Otthob. *dec.*
247. *num.* 4. *& in propriis terminis in dicta Campanien. coram*
Iuſto. Tum quia teſtes verè coarctant negatiuam remo-
13 uendo actum à ſenſu per optimas rationes ſcientiæ † depo-
nentes de facto proprio, & tunc præferuntur Teſtibus de
affirmatiua deponentibus Farinac. *dicta quæſt.* 65. *num.* 231.
Hercul. *de proban. negat. n.* 194. *&* 537. Rot. *in recent. dec.*
277. *num.* 1. *& ſeq p.* 7. *&* 122. *num.* 6. *&* 7 *par.* 8. Quæ eo po-
tiorem locum habent, quia tenuitas reddituum corrobo-
ratur ex fide publica Summario reſponſionis *num.* 1. nec
non agitur de euitanda, aut reducenda penſione, ſed ea
firma remanente ſolum petitur congrua.

Onera verò, quæ Reuerendiſſimus Epiſcopus ſubire
54 compellitur, quam plurima ſunt, tenetur † enim decen-
ter ſingulis triennijs viſitare Sac. limina Apoſtolorum ex
Sixti Quinti Conſtitutione 15. Bull. tom. 5. & ſingulis an-
nis impendere ſcut. 100. in ſuæ Eccleſiæ reparationem ob
continuos terræmotus vltra ſcut. 100. impendenda in eam
15 neceſſario pro vna vice ne ruat, † quod onus ſpectat ad
Epiſcopum, vt probant teſtes eius *Summario nu* 5. Rot. *dec.*
627. *nu.* 3. *& ſeq. par.* 1. *recent.* Debet etiam ſoluere pro ſuo
Palatio Epiſcopali annuum cenſum ſcutorum triginta-
16 quinque, vt deponunt teſtes *dicto nu.* 1. & ex † *Sac. Concilio*
Tridentino ſeſſ. 23. *de reformat. cap.* 18. erigere Seminarium,
& ei ex ſua menſa contribuere allegato *Summario n.* 9. Bar-
17 boſ. *de offic. & poteſtate Epiſcop. part.* 3. *allegat.* 77. *nu.* 2. † &
obligatur ad eleemoſynas, & hoſpitalitatem Barboſ. *eodem*
tract. par. 1. *tit.* 2. *gloſ.* 9. *per totam*, ad aliaque onera erga Ec-
18 cleſiam, vel vniuerſalem, vel ſuam, ac de omnibus his †
oneribus habendam eſſe rationem in taxanda congrua
firmat latè Rebuff. *de congrua portione num.* 62. *& ſeqq.*

Quibus perpenſis Domini quantitatem in ſcut. 700. mo-
19 netæ taxarunt, † quia hoc remittitur prudentis iudicantis
arbitrio, ponderatis dignitate, & qualitate perſonæ Epiſ-
copi, neceſſitate ſamulorum & oneribus Eccleſiæ iuxta
firmata per Rebuff. *de congrua quæſt.* 8. *nu.* 80. Gratian. *diſ-*
cept. 399. *nu.* 6. Tondut. *de penſion. cap.* 8. *nu.* 2. *& in recent.*
deciſion. 193. *nu.* 1. *par.* 4. Quæ ſumma congruere menti Pon-
tificis reſeruantis viſa eſt, quia d. penſionem ſcut. 800. mo-
netæ Romanæ ſub eo præſuppoſito reſeruauit quod Ec-
cleſia Sancti Seueri eſſet annui redditus ſcutorum mille
100. & ita ſcuta 700. eiuſdem monetæ pro congrua Domi-
no Epiſcopo reliquit.

Neque releuat penſionem eſſe præferendam Congruæ
propter verba reſeruationis, ibi: Quod penſio prior, at-
que potior, & primo loco ſolui debeat accedentibus om-
nibus, & ſingulis libertatibus, Immunitatibus, cum
quibus alia penſio ſcut. 1500. prius ſuper Eccleſia Troia-
na erat reſeruata, etiamſi mille ſcuta ſimilia pro Epiſco-
po iuxta formam Concilij Tridentini non remaneant.
Quia per hæc Verba Papa ſolum voluit penſionem eſſe
priorem, & potiorem omnibus oneribus realibus, quæ
ſunt decimæ Papales, ſubſidia, & ſimilia, quibus alio-
quin penſionarius pro rata contribuere. Item voluit præ-
ferri ſi congrua peteretur in ſcutis mille monetæ Romanæ,
20 non autem voluit præferri congruæ de Iure † communi
debitæ & per iudicem taxandæ, quæ à Papa ſublata non
fuit ex ſupra allegatis, §. Quia hæc clauſula.

Denique Domini computarunt redditus proprios Do-
21 mini Epiſcopi in dicta Congrua, eo quod ille, † qui ſuis
ſumptibus ſuſtentari poteſt ab Eccleſia ſtipendia accipere
non debet, vt inquit Hieronymus *relatus in Cap. Clericos*
61. *quæſt.* 2. *cap. ſi quis cad. cauſ. & quæſt. cap. illa autem cap.*
ſi priuatim 12. *quæſt.* 1. *cap. vlt.* 15. *quæſt.* 1. *cum adductis per*
Barboſ. *in Collect. ad dictum cap. Clericos* Sanchez *conſ. mo-*
ral. dubit. 44. *cap.* 2. *lib.* 2. Quod ſiue ſit præceptum vt non-
nulli volunt, ſiue declaratio eorum, quæ magis decent
ſtatum Clericalem, vt tenuit Suarez *de relig. to.* 1. *tract.* 2.
lib. 4. *De* Simon. *cap.* 48. *num.* 8. Res eſt extra difficultatem
attenta obligatione Domini Epiſcopi, qui ſe, ac ſua hæ-
redum, & ſucceſſorum ſuorum bona quæcumque mobi-
lia, præſentia, & futura, vbicunque poſita, exiſten-
tia Excellentiſſimo Principi in ampliſſima forma Came-
ræ Apoſtolicæ ſolemniter obligauit, qua ſtante obligatio-
ne ſi Epiſcopus habet vnde viuat de bonis ſuis, quia etiam
ſi quid ſuperſit videtur obligatus ſua voluntate, ſuoque
Iuramento.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. T A I A.

Neritoneñ Penſionis.

Lunæ 22. Iunij 1665.

Argumentum deſumitur melius ex ſummario.

S V M M A R I V M.

1 *Penſio per Epiſcopum eſt ſoluenda quoties fructus ex Epiſcopatu cui penſionis onus impoſitum eſt, percepit, pro rata cum ceſſionario.*

2 *Solutionis deſtinatio certo tempore faciendæ fit cauſa commodioris ſolutionis.*

3 *Fructus dicuntur detractis expenſis.*

D E C I S I O CCCXLIII.

IN deciſione edita 6. Martij præteriti firmatum fuit reſ-
pectu penſionis annuæ ſcu. quinquaginta reſeruatæ ſub
die 8. Ian. 1634. D. Epiſcopum non teneri ad duos termi-
nos maturatos à die 8. Ianuarij 1655. vſque ad diem 8. Ia-
nuarij 1656. cum hoc medio tempore nullos perceperit fru-
ctus Eccleſiæ Neritoneñ, ſtante quod de illa fuit proui-
ſus die 6. Maij eiuſdem anni 1656. & poſſeſſionem adeptus
eſt 6. Iunij ſequentis. Quo verò ad duos terminos decur-
ſos à die 8. Ian. 1656. vſque ad diem 8. Ian. 1657. præſatum
Dominum Epiſcopum teneri ad quartam partem eorun-
dem terminorum cum tres ex quatuor partibus ferè om-
nium fructuum d. anni peruenerint ad dictum Ceſſiona-
rium Cameræ.

Repropoſita verò cauſa ſub hodierno die maior pars
Dominorum in ipſa reſolutione cenſuit reformandam eſſe
deciſionem declarando ſcilicet Epiſcopum teneri ad quar-
tam partem terminorum Natiuitatis Dominicæ 1655. &
Sancti Io. Baptiſtæ 1656. Ceſſionarium verò non teneri
contribuere niſi pro tribus ex quatuor partibus eorumdem
terminorum ita virtualiter, & implicitè declarando ſolu-
tionem termini Dominicæ Natiuitatis anni 1656. ad ſo-
lum Epiſcopum ſpectare.

Ratio reſolutionis fuit præſuppoſitum cum quo Domi-
ni proceſſerunt, quod Epiſcopus participauerit etiam de
fructibus anni 1655. quamuis perceptis in recollecta anni
1656. dum illorum annus initium habet à die 1. Septem-
bris 1655. facto 2. calculo à die 6. Iunij 1656. qua Epiſco-
pus adeptus eſt Eccleſiæ poſſeſſionem ceſſio effectum ha-
buit per nouem menſes, qui conſtituunt tres ex quatuor
partibus anni, † & ideò cum fructus vnius anni incipien- 1
tes à dicto menſe Septembris 1655. diuiſi fuerint in qua-
tuor partes, & tres receptæ per ceſſionarium, & altera
4 pars per Epiſcopum, onus penſionis vnius anni, & ſic
duorum terminorum venit diſtribuendum inter ceſſiona-
rium & Epiſcopum pro d. rata fructuum ab vnoquoque
perceptorum, pro qua penſio debita eſt, non attento
quod ſolutio ſit certo tempore deſtinata, † cum ſolum 2
fiat gratia commodioris ſolutionis, vt *coram* Coccin. *de-*
ciſ. 357. *num.* 1. *& coram* Caual *deciſ* 159. *num.* 2. *& coram*
Duran. *deciſ.* 448. *num.* 35. *cum pluribus repeten. à deciſione*,
§. poſterior pars.

Et quamuis ceſſionarius quoad vinum, & oleum parti-
cipauerit etiam de fructibus perceptis in menſibus Octo-

bris, & Nouembris eiuſdem anni 1656. attamen (vt ipſe ſupponit, anni principium à die prima, & finem à die s. Septembris, & reſponſum eſt quoque ad hominem in deciſione §. & non inutiliter, præter legem, & inſtructionem ſubcollectorum in ipſa deciſione præcedent, §. nec obſtitit in facto ſupponebatur id non fuiſſe Iure participationis, ſed pro expenſis laboreriorum de proprio factis in colendis vineis, & oliuetis, quæ deducenda ſunt, & non veniunt ſub nomine fructuum, ex quibus ſoluenda eſt penſio
3 fructus† enim non dicuntur niſi detractis expenſis *per tex. in l. fructuum, & l. diuortio §. impendia, ff. ſolut matr.*

Et ita verbis quoque aliena vtraque, &c.

R. P. D. BOVRLEMONT

Piſaureñ. Maioratus.

Veneris 26. Iunii 1665.

ARGVMENTVM.

Qualitas alicui fauorabilis non debet in illius odium retorqueri concurrente teſtatoris voluntate in omnibus ſemper ſpectanda.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas ex actorum ſerie iuſtificari poteſt.*

2 *Dictio, item, eſt repræſentatiua omnium qualitatum antecedentis diſpoſitionis.*

3 *Relatiuus, is, deſignat perſonam ſuperius expreſſam, & num. 4.*

5 *Qualitas ad fauorem alicuius adiecta non eſt in illius odium deindè retorquenda.*

6 *Teſtatoris voluntas tanquam vera norma Iudicis eſt ſeruanda.*

DECISIO CCCXLIV.

TRES diuerſas perſonarum qualitates reſpexerat in ſua vltima voluntate Comes Petrus Antonius de Sanctinellis. Primogenitum cuius fauore diſpoſuerat per hæc verba: *Il Caſtello della Metola, e dominio di eſſo ſi del maggior figlio d'età, & quello ne ſia Conte, e Padrone;* Subdens infrà: *Item voglio che quello che ſarà Conte, e Padrone del Caſtello habbia in vita ſua tutte le Terre &c.* Secondogenitum cui poſt gubernium omnium cenſuum, & locorum Montium fructus 40. eorundem locorum attribuit. Cæteros natu maiores quibus menſtruas itidem portiones addixit.

Poſt aliorum deceſſum Com. Hippolytus natu maior in familia petijt immitti in poſſeſſionem Caſtri Metulæ, & terrarum contra Marchionem Franciſcum Mariam, qui cum aſſereret ſe poſſediſſe Caſtrum non ex diſpoſitione Teſtatoris, ſed ex poſteriori Inueſtitura Ducis Vrbini, ſibique pro parte prætenderet deberi etiam Terras vti addictas poſſeſſori Caſtri, non natu maiori, Domini guſtato de bono iure vtriuſque coram R. P. D. Emerix reſeruata cognitione ſuper Caſtro conceſſerunt per ſententiam Comiti immiſſionem in poſſeſſione terrarum eo potiſſimum fundamento, quod Teſtator legando terras, non qualitatem poſſeſſoris Caſtri, ſed natu maioris reſpexiſſet, quam ſententiam præuijs alijs duabus deciſionibus confirmatam coram R. P. D. Taia, hodie iterum coram me confirmandam eſſe putarunt.

1 Eius † quippe validitas ex actorum ſerie, Iuſtitia verò ex relata diſpoſitione Com. Petri Antonij ſufficienter deſumebatur, poſtquam etenim ſtatuerat maiorem natu eſſe Comitem, & Dominum Caſtri ſubdit: *Item volo quod is qui fuerit Comes, & Domibus habeat etiam terras.* Vnde Domini inferebant teſtatorem determinaſſe pro cauſa acquiſitionis terrarum maioritatem ætatis, quam principaliter prius
2 fuerat contemplatus non ſolum vigore dictionis, *item*, † quæ eſt repræſentatiua omnium qualitatum antecedentia diſpoſitionis Surd. *conſ. 455. num.* 12. Rot. *deciſ.* 168. *nu.* 4 & 5 *par.* 6. *recent. cum aliis in deciſione R. P. D. Emerix, § quia quicquid* 21. *Maii* 1663.
3 Verum certius ex relatiuo, *is*, † qui deſignat perſonam maioris ætatis ſuperius expreſſam, & voluntatem Teſtatoris adijciendi terras dictæ perſonæ non Comitatui, vel Caſtro, cuius † dignitatis expreſſio fuit demonſtratiuè, 4
non taxatiuè adiecta, vt benè Grat. *diſcept* 634. *num.* 22. *& melius firmat prima deciſio R. P. D. Taia 27. Iunii 1664. §. nam clara, & ſeq. & alia 16. Ian. 1665. §. 1. in fin.*

Certum namque eſt, quod ex clara Teſtatoris diſpoſitione Comes Hippolytus vti natu maior habendus eſſet pro Domino Caſtri circumſcripta inueſtitura Ducis Vrbini, de qua eſt videndum, & ideò quando etiam admitteretur, prout negatur, quod Terræ controuerſæ eſſent Caſtro annexæ, eiuſque Dominio adhuc Comiti deberentur, quia per eum non ſtat, quod in hoc impleatur Teſtatoris voluntas, imò conſtat pro illius implemento, dum petit qualitatem dominij, quæ † ad eius fauorem adiecta non 5
poteſt odioſè contra eum retorqueri adeout ex ea dicatur excluſus à legato terrarum, *ad text. in l. Titius §. 2 ff. de condit. & demonſtr.* Caſtr. *in l. cum hi §. ſi vni nu. 2. ff. de tranſact.* Bart. *in l. 4. nu 1. & 4 ff. de alim & cib. legat.*

Semper † enim eſt in omnibus ſpectanda Teſtatoris vo- 6
luntas tanquam vera norma Iudicis, vt habetur *in l. in creditoribus, ff. de condit. & demonſtr.* & in alij latè Mantic. *de coniect. vlt. volunt. lib. 3. tit. 3. per totum, quod fuit ponderatum in dicta deciſ. R. P. D. Emerix 21. Maii 1663. §. & propterea.*

Ne alias Comiti, cui per Inueſtituram ſuſpenditur Dominium Caſtri contra eundem etiam auferantur terræ admittendo abſurdum prorſus inueriſimile, quod per Inueſtituras poſſent tranſire ad extraneos, vel per deuolutionem ad Principem ſi eos Teſtator Caſtro non maioratui addixiſſet, vt fuit ponderatum in omnibus deciſionibus huius cauſæ, quarum fundamenta viſa ſunt vndequaque ſubſiſtere.

Et ideò Comite tantum Informante, Marchione verò pluries, atque iterum citato reſponſum fuit ſententiam rotalem eſſe confirmanda &c.

REVERENDISS. CERRO DECANO.

Nunc S. R. E. Cardinali.

Leodieñ. Bonorum.

Ven. 26. Iunij 1665.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria etiam in prophanis denegatur quoties de articulorum irreleuantia apparet, & maximè quando idquod probare intenditur per ſcripturas probari poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria concedi non ſolet quoties quod eſt probandum per ſcripturas probari poteſt.*

2 *Teſtibus formiter examinatis plurimum eſt deferendum.*

3 *Remiſſoria non conceditur, quoties de articulorum irreleuantia apparet.*

4 *Remiſſoria denegatur etiam in prophanis ex capite irreleuantiæ.*

5 *Conſtitutio Ciuitatis Leodien de pactis reuerſiuis fauore proximiorum adiectis in capitulis matrimonialibus quando habeat locum.*

DECISIO CCCXLV.

VIGORE particularis conſuetudinis Ciuitatis Leodij per quam pacta reuerſiua fauore proximiorum adiecta in Capitulis matrimonialibus ſub conditione deficientiæ liberorum non dicuntur expiraſſe, licet alter ex coniugibus decedat cum filijs, niſi ſuperuiuant vtrique parenti ſub die 25. Iunij 1663. coram me recedendo à duobus præcedentibus deciſionibus editis coram Bichio dictum fuit bona, de quibus agitur, per Gaſparem donata Corrado filio occaſione matrimonij, cum Alcide contrahendi ſpectare ad proximiores donantis non autem ad filios, & hæredes eiuſdem Alcidis ſuſceptos ex ſecundo matrimonio, cum autem poſt dictam deciſionem, pro parte illorum de Robinis exhibiti fuerint plures articuli ad eorum inſtantiam propoſui dubium ſuper

remiſ-

remiſſoria, quam hodie Domini denegandam eſſe cenſuerunt.

Etenim ex dictis articulis primus, & tertius quatenus continent, quod ante annum 1625. & ſucceſſiuè fuerit ſemper iudicatum ſufficere ad excluſionem conſanguineorum, quod filius vni tantùm ex parentibus ſuperuiuat, ex pluribus non merentur remiſſoriam & ſignanter ex eo, quod materia articulata, nempè, quod ita fuerit iudicatum ſuper dictis pactis reuerſiuis de facili probari poteſt,
1 per ſcripturas, † quo caſu remiſſoria concedi non ſolet
Rota apud Caſſad. *dec.* 20. *num.* 2. *in princ. de præben. cum alijs per Add. ad* Greg. *dec* 471. *num.* 12. Et inſuper quia de contrario conſtat tàm ex pluribus ſententijs, & proceſſi-
2 bus ab altera parte exhibitis, † nec non ex teſtibus formiter examinatis, quàm ex atteſtationibus Scabinorum, aliorumque Iudicum collegialiter factis, quibus videtur deferendum, vt in alia Leodien. pro denegatione remiſſoriæ, aduertit Rota coram Duran. *deciſ.* 127. *ſub num.* 3. *verſ. quod verò.*

Secundus verò licet contineat, quod conſtitutiones Ciuitatis Leodij non fuerint recollectæ, niſi de anno 1642. & de illo tempore fuerint conſignatæ Congregationi Status, ad effectum illas examinandi, & approbandi, indè tamen non benè infertur, dictas Conſtitutiones non comprehendere donationem, de qua agitur factam de anno 1625. quia non ex eo quod fuerint recollectæ de anno 1642. excluditur illarum vſus de tempore antecedenti ad formam depoſitionum Teſtium, & atteſtationum Sca-
3 binorum de quibus ſupra vndè † cum iſte articulus detega-
4 tur irreleuans concedi non debet remiſſoria, † quæ ex capite irreleuantiæ etiam in prophanis denegatur Rota coram Caputaq. *dec.* 68. *cum allegatis in Meleuitana habitus* 16. *Ianuarij* 1660. *in princ. coram R. P. D. Albergato.*

Ex reliquis verò articulis quartus, quintus, & ſeptimus nulla egent probatione, cum ab altera parte admittantur. Sextus autem neque videtur releuans, dum ex eo dicitur Gaſparem non potuiſſe donare bona controuerſa, dum ex conſuetudine Leodien. per prædeceſſum Mariæ primę vxoris tranſierunt in virum quoad ſolum vſumfructum, & quoad proprietatem in filios primi matrimonij, quia cum Maria condito teſtamento deceſſit, vt ique bona prædicta non fuerunt delata filijs in proprietate in
5 vim d. Conſtitutionis, quæ † dumtaxat habet locum
quando alter ex coniugibus præmoritur ab inteſtato, vt in ſpecie dictum fuit *coram* Cauat. *dec.* 577. *in fin. verſ. reſponſum.*

Vltimus verò continens ceſſionem factam a Euſtachio filio primi matrimonij ad fauorem Gherardi non eget remiſſoria cum poſſint probari per exhibitionem Inſtrumenti.

Et ita vtraque, &c.

REVERENDISS. CERRO DECANO.

Nunc S.R.E. Cardinali.

Romana prætenſi Matrimonii.

Ven. 26. *Iunij* 1665.

ARGVMENTVM.

Conſenſus patris ad matrimonij validitatem non requiritur, ne libertas matrimonij impediatur. Attamen fœmina, quæ noluit ſine illo contrahere ad matrimonium non eſt cogenda.

SVMMARIVM.

1 *Verba conditionalia non inducunt impedimentum publicæ honeſtatis.*
2 *Verba collata in tempus futurum non important poſitiuum conſenſum de præſenti.*
3 *Dictio*, perche, *cauſam præcedentem demonſtrant.*
4 *Dictio*, poi, *actus perfectionem in tempus futurum confert.*
5 *Actus per virum geſtus, in quo declarauit aliquam velle ducere in vxorem denotat actum in futurum faciendum, nec ſupponit factum.*
6 *Conſenſus patris pro matrimonii validitate non requiritur, ne libertas matrimonii impediatur.*
7 *Mulier nolens contradicente patre matrimonium contrahere non eſt cogenda ad illud contrahendum.*
8 *Poſitionum materia exigit, vt ad illas reſpondeatur per verbum credit, vel non credit.*
9 *Fides per mortem augetur.*

DECISIO CCCXLVI.

PROPOSITO dubio de ordine Sanctiſs. ſub die 3. Decembris 1663. An conſtaret de matrimonio inter Paulum, & Mariam Annam deciſum fuit negatiuè, ſed cum diſputatio facta fuiſſet occaſione cauſæ criminalis tunc pendentis inter Petrum patrem Mariæ contra Magdalenam eius vxorem, & eundem Paulum, poſt obitum Petri ſuperuenit commiſſio manu Sanctiſſimi ſignata cauſa ciuilis ſuper matrimonio inter Paulum, & Mariam Annam principaliter directa Reuerendiſſimo D. Vicesgerenti de voto Rotæ, ideò repropoſita cauſa iterum Domini reſolutionem firmarunt.

Subſiſtit enim quod verba prolata à Maria Anna coram Parocho ad crates Monaſterij non præſeferant poſitiuum conſenſum per verba de præſenti, cum ex toto contextu depoſitionis Parochi apertè habeatur, quod cum à Paolo Parochus fuiſſet vocatus, & ſtatim acceſſit ad Monaſterium, in quo erat Maria Anna, dum Magdalena eius mater (quæ ibidem etiam reperiebatur) ipſum enixè rogabat vt conſenſum Petri viri, & patris reſpectiuè pro adimplemento, & effectuatione huius matrimonij obtinere curaret, idque Parochus omnem ſuam operam, & conatum adhibere promitteret, incontinenti, ac nulla poſtpoſita mora dictus Paulus eundem Parochum vocauit, vt adiret Mariam Annam, qui cum propiùs acceſſiſſet ad crates his ipſis verbis Maria illum allocuta eſt: *Sentite Padre Parochiano perche io poi non voglio altro marito nè altro Spoſo che il Sig. Paolo:* Qui verò Paulus reſpondit, & dixit: *quando queſto ſia non voglio altro che V. S.* & ſubdit Parochus: *Iddio vi conſoli.*

Hac autem facti ſpecie ita ſe habente, non poteſt ſanè dici, quod huiuſmodi vtriuſque verba fuerint prolata animo tunc contrahendi per verba de præſenti, ſed potius quędam facta promiſſio in futurum, vt ſi conſenſus patris accederet, vellet contrahere, qui tum conſenſus vtrinque expetitus nunquam acceſſit, imò conſtantiſſimè, & apertiſſimè fuit à Parente denegatus, proinde non ſolum non poteſt prætendi matrimonium tunc fuiſſe contractum, ſed nec etiam Maria Anna cogi poteſt huiuſmodi matrimonium contrahere, cum enim voluerit tantuùm contrahere accedente patris conſenſu, ex † verbis ab ipſa prolatis, 1
vt dicitur *in cap. vnic. §. fin. de ſponſal. lib* 6. *&* *in Romana*
matrimonij 8. *Iunii* 1644. *cor. Peutingero §. fin.* vti † collata 2
in tempus futurum non important poſitiuum conſenſum de præſenti *ad tex. in cap. ſi inter virum, cap.* 31. *de ſponſal.* ſed indicant potius quandam animi compenſationem id tunc faciendi, cum fuiſſet adimpleta conditio beneplaciti paterni, pro quo impetrando Parochus vocatus rogabatur, vt ſuam operam, & ſtudium interponeret, quod clarè de-
ducitur ex illa dictione, *perche*, † quæ cauſam præceden- 3
tem demonſtrat, & ex altera, *Poi*, † quæ actus perfe- 4
ctionem in tempus futurum confert, & ſemper habet in ventre conditionem, dummodò patris conſenſus accederet, ex allegatis in dicto §. *Et quidem.*

Quod benè etiam colligitur ex verbis ipſius Pauli immediatè ſubſequentibus præfata verba Mariæ Annæ: *Et quando queſto ſia &c.* quæ præſeruant eundem conſenſum, anteà expreſsè ab ea reſeruatum. Et quod Paulus agnouerit ſe non contraxiſſe habetur ex actu poſtea geſto, in quo declarauit velle ducere in vxorem Mariam Annam,
† quod denotat actum in futurum faciendum, non qui- 5
dem factum ſupponit Seraph. *deciſ.* 1079. *numer.* 3. qui contra ipſum plenè probat ex deductis *in deciſione §. Et ex hoc.*

Et licet † patris conſenſus pro matrimonij validitate 6
non requiratur, nè Sacramenti libertas violari contingat, *c. cum locum, cap. requiſiuit, c. gemina de ſponſal. & Concil. Trid.*
ſeſſ. 24. *cap.* 9. *de reform matrim.* in hoc † tamen caſu fit ne- 7
ceſſarius ex defectu conſenſus mulieris, quæ contrahere noluit, niſi pater aſſentiret, vnde patre contradicente, non eſt cogenda contrahere iuxtà diſpoſitionem tex.

in cap. ſuper eo de condit. appoſit. vbi etiam Hoſtien. num. 4. Io. Andr. *verſ. ſed Canones*.

Non obſtat, quod Paulus prætenderet probare mattimonium per confeſſionem Mariæ Aonæ faciendam in reſponſione ad poſitiones exhibitas, ac etiam per teſtes.

Nam quoad poſitiones cum ipſa iam adimpleuerit ſingulis poſitionibus reſpondendo mediante procuratore ſpecialiter conſtituto ad reſpondendum ſic, & ſic cum ſolito Iuramento, ac nihil quod releuet poſſit reſultare ea reſponſionibus datis ad fauorem Pauli cum ad vndecimam reſponſionem in qua conſiſtit releuantia faſſa fuerit ſolùm dixiſſe, ſeu protuliſſe verba relata à Parocho in eius depoſitione conditionaliter. Ad duodecimum verò continentem expreſſionem mutui conſenſus in mattimonium abſoluté negauit, ideò non eſt quærendum a vea alia reſponſio, præſertim cum reſpouſiones fuerint factæ per verbum
8 credit, vel non credit & præciſè † prout exigebat materia lu poſitionibus contenta, vt tradit Veſtr. *in prax. c.* 54. *num.* 3. *&* 4. *vbi* Grauat. *num.* 14.

Quo verò ad probationem faciendam per teſtes licet non fuerint examinsti formiter, cum pro parte Mariæ Annæ admittantur, & habeantur pro ritè, & rectè examinatis, ſolumque impugnentur ex capite irreleuantiæ, ceſſat paritet hæc probatio, quia plus non poſſunt deponere eo quod iam dixerunt in eorum atteſtationibus, eoque
9 magis cum à Parocho non poſſit haberi alia depoſitio, † cum iam obierit *ad tex. in l. fin. C. de teſtam.* ac depoſitiones omnium aliorum teſtium non poſſunt intelligi diuerſo modo, ſed debent accipi in eodem ſenſu, & præſertim ille Monialium, quæ non fuerunt præſentes colloquio habito inter Matrem, & Parochum, ſed ſolum tranſeundo audierunt verba per eos relata.

Et ideò fuit reſolutum ſtandum eſſe in deciſis &c.

R. P. D. E M E R I X.

Auenionen. Fideicommiſſi.

Ven. 26. Iunij 1665.

A R G V M E N T V M.

Diſpoſitio teſtamentaria in codicillis reuocata non cenſetur, niſi codicillorum verba id neceſſariò importent. Teſtator ex quo inducere fideicommiſſum perpetuum inter ſuos deſcendentes voluiſſe arguatur. Fideicommiſſario in vim *l. final. C. de edict. Diu. Adrian. tollen.* iuſtificatis ad hoc neceſſarijs immiſſio eſt concedenda.

S V M M A R I V M.

1 *Qualitas maſculinitatis ſæpius à Teſtatore repetita arguit votum conſeruandæ agnationis.*

2 *Teſtamenti diſpoſitio in codicillis reuocata non cenſetur niſi verba codicillorum id de neceſſitate importent, & num 3 & 6.*

4 *Prohibitio alienationis vti perſonalis facta filiis non eſt apta inducere fideicommiſſum reciprocum inter lineas etiamſi cauſa ſit generalis, niſi quando euenit caſus alienationis.*

5 *Teſtator quando voluit fundum perpetuò remanere penes ſuos deſcendentes maſculos voluit induci perpetuum fideicommiſſum.*

7 *Dictio, Sic, vti demonſtratiua formæ, & qualitatis oſtendit codicillantem reformare voluiſſe præcedentem diſpoſitionem quoad modum, & formam ibi expreſſam, & num.* 8.

9 *Teſtator à fideicommiſſo recedere noluiſſe cenſetur, quando illud in codicillis non reuocauit.*

10 *Fideicommiſſum prætendens alio non veniente obtinere debet.*

11 *Immiſſio ex remedio* l. final C. de edict. Diu Adrian. tollendo *iuſtificato fideicommiſſo, fideicommiſſario debetur.*

12 *Melioramenta reficiendi fideicommiſſarius cautionem præſtare tenetur ſecuta illorum liquidatione.*

D E C I S I O CCCXLVII.

POSTQVAM Ioannes Derhodes in teſtamento prælegauit inter cætera domum, de qua agitur, Ioanni eius filio cum onere fideicommiſſi, & primogenituræ perpetuæ fauore omnium illius deſcendentium maſculorum, & caſu quo Ioannes, vel eius filij, ſeu deſcendentes maſculi decederent ſine maſculis ſubſtituit Michaelem alterum filium, & illius filios, ac deſcendentes maſculos cum eodem onere, & ordine, & illis etiam decedentibus, vt ſupra ſine maſculis, ſimilitèr ſubſtituit Bernardinum filium tertium genitum, & illius filios, ac deſcendentes maſculos ſeruato ſemper ordine primogenituræ, & cum ampliſſima prohibitione vendendi, alienandi, vel iudicium prætendendi ſuper eadem domo. Duos fecit codicillos, in quorum primo denuò prohibendo eiuſdem domus alienationem iterum declarauit, quod ſuper ea nec Ioannes nec cæteri ſubſtituti ius aliquod prætendere poſſent, nec minus legitimæ ratione, vel trebellianicæ in ſecundis verò præmiſſa narratiua, quod ſuum condiderat teſtamentum, in quo inter alia prælegauerat Ioanni eius filio domum, de qua agitur. Ita proſequitur, *Caſſando, & reuocando* dictum legatum ſit factum dictæ domus quo ad vſumfructum legauit Franciſcæ de Lopis ſuæ vxori quamdiù honeſtè, & in viduitate vixerit, quo verò ad proprietatem illi, vel illis ex tertiu prædictis eius filijs, qui erit, vel erunt ad hoc nominati & electi, per dictam de Lopis eorum matrem quæ ſi moreretur non facta vlla nominatione vel electione, voluit dictam domum pertinere ad ilium, vel illos, ad cuius, vel ad quorum fauorem in d. ſuo teſtamento, vel codicillo diſpoſuit. Omnia, cum & ſub prohibitionibus alienandi dictam domum contentis in dictis teſtamento, & codicillis, quas voluit ſemper durare, & eſſe ſeruandas faciat d. de Lopis nominationem, vel non.

Cuius diſpoſitionis virtute, cum Franciſca nominauerit Bernardinum filium tertium genitum, à quo deſcendit Catharina, quæ hodie poſſidet contra eandem, Franciſcus Teſtatoris pronepos deſcendens, ex Michaele ſecundo genito obtinuit in ſecunda inſtantia ab Auditore Eminentiſs. Cardinalis Legati ſententiam ſuper immiſſione, à qua commiſſa mihi cauſa appellationis.

Quæſiui an danda eſſet immiſſio, & Domini affirmatiuè reſponderunt, quia de fideicommiſſo ſatis conſtat ex lectura teſtamenti ſupra relati, in qua domus hæc inter alia prælegata legitur Ioanni, eiuſque filijs, & deſcendentibus in infinitum, & in eorum defectum Michaeli, ac deindè Bernardino, eorumque reſpectiuè ſimiliter filijs, & deſcendentibus ſemper cum repetita qualitate
maſculinitatis, & ordine primogenituræ, † quæ votum 1
conſeruandæ agnationis manifeſtè ſignificant, & inducunt purum, & abſolutum fideicommiſſum, vt conſuluit Surd. *conſ.* 69. *num* 14. *&* 15 & dixit Rota *in recent. deciſ.* 266. *num.* 5. *par.* 10. *deciſ.* 2. *num.* 13. *& dec.* 188 *num.* 55. *par.* 9 in quibus aliæ cumulantur.

Neque viſum fuit DD. quod teſtator in ſecundis Codicillis *caſſando, e reuocando legatum domus ſic factum* voluerit omne onus fideicommiſſi in teſtamento ordinati adimere, quia cum in eiſdem codicillis nullam fecerit mentionem de fideicommiſſo, non debet dici hoc reuocaſſè,
ex quo regulariter † diſpoſita in teſtamento non cenſentur 2
reuocata in codicillis, niſi verba Codicillorum id de neceſſitate importent, *per Text. in l. alumnæ §. ſi quis filias, ff. de adim. legat. & in l. Caio in princ. ff. de alim. & cibar. legat.* Peregrin *de fideicomm. art.* 16. *num.* 49. *&* Rota coram Buratt. *dec.* 188. *num.* 5 *& ſeqq.*

In præſenti autem id de neceſſitate non important illa verba, *caſſando, & reuocando legatum d. domus ſic factum*, cum alijs ſupra relatis, quia illa fuerunt dicta ad ſolum effectum modificandi præcedentem diſpoſitionem quo ad vſumfructum, & facultatem nominandi in eiſdem codicillis conceſſum vxori, non autem ad effectum reuocan-
di totaliter fideicommiſſum, & ſubſtitutiones, quæ † 3
vti compatibiles cum eadem diſpoſitione in ea cenſentur repetitæ, Menoch. *conſ.* 412. *num.* 1. *&* 2. Natta *conſ.* 476. *num.* 3 14. *&* 15. Peregr. *conſ* 69. *num.* 9. *& in tract. de fideicomm. d. art.* 16. *num* 49. Bellon. Iun. *conſ.* 13. *num.* 30. 37. *&* 43.

Idque benè ſuadet voluntas Teſtatoris tàm verbis expreſſa, quàm deſumpta ex coniecturis; expreſſa namque verbis patet ex eo, quod non facta ab vxore nominatione

voluit

Digitized by Google

voluit domum pertinere ad illum , ſeu illos, quos in ſuo
teſtamento vocauit , *cum & ſub probibitionibus alienandi
illam in eodem teſtamento, quas voluit ſemper durare , faciat
vxor nominationem , vel non , ex qua declaratione apertè col-
ligitur , quod Teſtator voluit quidem legatum immutare circa
vſumfructum , & ordinem ſuccedendi .*

Non autem illud etiam innouare circa ſubſtantiam fi-
deicommiſſi , cuius onus repetijt , etiamſi vxor faceret no-
4 minationem. Vnde non refert , † quod ſola prohibitio
alienationis , vel perſonalis facta filijs non ſit apta induce-
re fideicommiſſum reciprocum inter lineas , etiamſi cauſa
5 ſit generalis , niſi quando euenit caſus alienationis , † quia
ad hoc , vt domus perpetuè remaneat penes ſuos maſculos
deſcendentes perpetuum , & deſcenſiuum fideicommiſ-
ſum induci tenuerunt Fuſar. *conſ. 114. num. 16. & de ſubſt. t.
queſt 689. num. 12.* Mantic. *de coniecturis lib. 6. tit. 14. num 24.*
Rota *deciſ. 10. & deciſ. 145. vtrobique numer. 1. par. 1. recent.*
Reſpondetur , quod hic ex dicta prohibitione alienationis
non deſumitur fideicommiſſum reciprocum nouum inter
lineas , ſed tantum præſeruatio talis fideicommiſſi antea
in teſtamento ordinati , & ſic obiectum corruit ex fa-
cto.

Deſumpta verò ex coniecturis multipliciter apparet , &
primo quia reuocatio facta in codicillis loquitur de legato
in numero ſingulari , quæ propterea referri non debet ad
6 ſequentes ſubſtitutiones , quas † ſi etiam Teſtator reuo-
care intellexiſſet id ſciuiſſet exprimere cum verbis æqui-
pollentibus ratiocinantur Alexand. *conſ.* 226. *num.* 8. *lib.* 6.
Caren. *reſolut.* 136. *num.* 2. & Rota coram Ludouiſio *deciſ.*
433. *num.* 7.

Secundò quia Teſtator non dixit ſimpliciter ſe caſſare
legatum , ſed vſus fuit his verbis , *caſſando , & reuocando
7 legatum ſic factum* , † dictio enim , *Sic* , vti demonſtratiua
formæ , & qualitatis Alberit. *in d. verbo, Sic*, Gratian. *con-
8 ſil.* 106. *numer.* 52. *lib.* 2. Ruin. *conſil.* 148. *num.* 6. *lib.* 2. † oſten-
dit codicillantem voluiſſe quidem reformare præceden-
tem diſpoſitionem , quoad modum , & formam ibi expreſ-
ſam , non autem quoad ſubſtantiam fideicommiſſi , de qua
minimè loquutus fuit , vt præter ſupradictos firmat Iaſon.
conſ. 18. *num.* 2. & 3. Bellon. Iun. *conſ.* 13. *num.* 19. Giouagn.
conſ. 36. *n.* 8. *lib.* 2.

Tertiò denique quia in codicillis Teſtator profeſſus fuit
nolle mutare teſtamentum niſi in ijs , quæ erant contraria
9 imò illud in partibus compatibilibus confirmauit , † vn-
de cenſetur à fideicommiſſo noluiſſe recedere , vt benè
conſiderauit , Rota *in recent. dict. deciſion.* 168. *numer.*
12. & *in recent. deciſ.* 51. *numer.* 2. *part.* 6. *cum pluribus ibi
relatis* ,

Firmato itaque fideicommiſſo ſequitur quoque vocatio
10 Pronepotis Teſtatoris , † qui alio non comparente admitti
debet , Rota *in recent. deciſ.* 79. *num.* 12. *par.* 5. *deciſ.* 399. *n.* 10.
par. 9. & *in Romana fidei. om. ſca domus* 10. *Decembr.* 1649. §.
prout etiam coram bo. me. Bichio .

Nec prædictis obſtat , quod Franciſca de Lupis commu-
nis Mater trium ſupradictorum filiorum in eius teſtamen-
to nuper reperto , reliquerit Michaelis Secundogenito
quoddam Pratum cum Vinea ingentis valoris , ideòque
Franciſcus ex eo deſcendens conqueri non poſſit de iudicio
matris , quæ ad domum controuerſam nominauit Ber-
nardinum tertium genitum , quia pro reſponſione ſufficit
quod pratum cum vinea aſſignatum fuit Michaeli ex bo-
nis liberis eius Matris ; domus verò prætenditur à Franci-
ſco non vt hærede Michaelis , ſed ex propria perſona tan-
11 quam vocato fideicommiſſum Ioannis , † cui propterea
concurrentibus ſupradictis vna cum identitate domus , à
Catharina non controuerſa deberet immiſſio , ex Reme-
dio *l. fin. C. de edict.* Diu. Ad. toll.

Minus obſtat exceptio prætenſorum melioramentorum
quia teſtes ad hoc probandum inducti non deponunt de
ſtatu antiquo eiuſdem domus , minuſque concludunt
quid impenſum , & quid melioratum fuerit , & ideò
12 huic † obiecto ſatisdicitur conſultum per cautionem de
illis reficiendis , ſecuta illorum liquidatione , vt ſequen-
do *deciſ. Putei* , dixit Rota *in Auenionen. Saluiani* 8. *Martii*
1652. *coram bo. me. Bichio* .

Et ita vtraque , &c.

R. P. D. E M E R I X

Bononien. Bonorum .

Veneris 26. Iunii 1665.

A R G V M E N T V M.

Lucrum dotale quando ex iuris diſpoſitione , vel ſtatutaria debetur , tunc legatum viro ab vxore factum cum lucro compenſatur , ſecus ſi debeatur ex præſumpta hominum voluntate.

S V M M A R I V M.

1 *Appellatione in tempore non interpoſita , & infra annum non proſecuta ſententia tranſit in rem iudicatam , & num. 2.*
3 *Læſio eſt fundamentum reſtitutionis in integrum .*
4 *Vſufructuario defuncto vſusfructus cum ſua proprietate conſolidatur .*
5 *Lucrum dotale quando debetur ex neceſſitate legis ciuilis , vel municipalis , vſusfructus in illius cauſam imputatur , & nu. 6.*
7 *Lucrum dotale quando neceſſariò non ex præſumpta hominum voluntate debetur cum legato ad fauorem viri ab vxore facto compenſari debet , & n. 8.*
9 *Debitum neceſſarium ad hoc vt dicatur ſufficit quod debeatur ex diſpoſitione ſtatuti , & ſic eſt compenſandum cum legato .*
10 *Debitum voluntarium non venit cum legato compenſandum .*
11 *Statutum Bononiæ conſtituit lucrum ex ſua auctoritate , & permittit ex partium voluntatem poſſe augeri , vel minui .*

D E C I S I O CCCXLVIII.

PER mortem Columnelli Marci Antonij heredis Vſu-
fructuarij omnium bonorum dotalium , & extra do-
talium quondam Iuniperæ Vxoris conſolidato vſufructu
cum proprietate ad fauorem Benedicti de Victorijs hære-
dis proprietarij hic egit coram Auditore generali Bononiæ
pro reſtitutione medietatis eorum bonorum detentorum
ab Octauia Columnella hærede , quia excipiente de reten-
tione medietatis dotis ſuperlucratæ à ſuo Auctore per de-
ceſſum Iuniperæ Vxoris ad formam Statuti Bononien. ſu-
peruenit ſententia ad fauorem Actoris , declarans præten-
ſum lucrum dotale eſſe compenſandum cum fructibus à d.
Columnello ex dd. bonis extra dotalibus , & ab altera me-
dietate dotis perceptis , à qua cum non fuerit in tempore
appellatum , nec deindè appellatio proſecuta intra termi-
num à iure præfixum . Hodie propoſito dubium an con-
ſtet de re iudicata , vel potius de Cauſis reſtitutionis in in-
tegrum affirmatiuè , quoad primam partem , negatiuè
quoad ſecundam reſolutum .

Ratio reſolutionis fuit , quia non controuertitur in facto
appellationem infra decem dies datos ad appellandum , ac
infra terminum præfixum ad illam proſequendam , neque
interpoſitam , neque proſequutam fuiſſe , vnde † ex vtro- 1
que Capite res iudicata euitari non poteſt , vt de non ap-
pellante in tempore eſt *text. in cap ab eo in princ. vbi gloſ. de
appellat. in 6. Clem. quamuis §. ſimiliter eodem tit.* Rota *deciſ.*
173. *num.* 3. & *deciſ* 236. *num.* 1. *par.* 9. *recent.* , & de † non 2
proſequente infra annum , & ex Cauſa infra biennium *in
cap cum ſit Romana de appell.* & latè Rota *deciſ.* 233. *nu.* 3. 4.
& 5. *par.* 7. *recent.*

Nec minus dubitatur de validitate , iniuſtitia autem
ſententiæ , ſine qua ceſſat læſio , & reſtitutio non † datur 3
cap. & ibi Poſth. *de reſtitut. in integr.* & Rota *in Florentina
Oratorii 30. Ianuarii 1665 in principio coram me* . Excluſa
remanet ex teſtamento eiuſdem Iuniperæ relinquentis
Marco Antonio viro vſumfructum bonorum dotalium , &
extradotalium ſub expreſſo onere , vt poſt ſui obitum ea-
dem bona reſtitui deberent Eliſabethæ ac eius filijs , cuius
diſpoſitionis virtute bona poſt mortem Marci Antonij vſu-
fructuarij rectè adiudicata fuerunt Benedicto † Eliſabe- 4
thæ filio in teſtamento expreſſe ad proprietatem vocato §.
finitur ,

Digitized by Google

finitur, & ibi ſcribentes *Inſtit. de vſufruct.* Boer. *decıſ.* 127. *num.* 59. Rota *in recent.* 120. *n.* 21 *p* 9 *& alibi paſſim*.

Et quidem non obſtante prætenſa retentione medietatis dotis iuxta diſpoſitionem ſtatuti Bonon. ex quo de iniuſtitia redarguebatur ſententia decernens hæredem Marci Antonij debere in cauſam prædicti lucri imputare fructus omnes ex bonis extradotalibus, & ex altera dotis medietate perceptos.

5 Quoniã † receptiſſima eſt iuris concluſio quod ſemper prædictæ imputationi ſit locus, quando lucrum debetur non ex præſumpta hominum voluntate, ſed ex mera neceſſitate legis ciuilis, vel municipalis ad tradita per DD. *in Auth. propterea C. vnde vir, & vxor* Surd. *conſ.* 112. *nu* 1. *&* 2. Gratian. *diſ.* 816. *num* 3. Rot. coram Caualer. *dec.* 318. *num* 1. *in Romana fideicommiſſi de Fuſchis* 18. *Maii* 1643. *cor. bo. me. Dunozetto §.* 1. *oritur in Fanen. hæreditatis* 30. *Maii* 1659. *coram R. P. D. meo Albergato §. cuius deſtructionis, & in Senogallien. hæreditatis ſeu dotis* 26. *Maii* 1664. *§. quo verò ad dotem coram R. P. D. meo Priolo*.

6 Tale autem † lucrum in præſenti eſſe debitum ex mera neceſſitate ſtatuti Bonon non ſolum alias dixit Rota *in Bonon indemnitatis* 23. *Martii* 1618. *coram Dunozetto impreſ. apud* Giouagn. *conſ.* 10. *num.* 24. *lib.* 2. *& in eadem* cor. Burat. *deciſ.* 957. *num.* 1. *& in Bononien tertiæ* 27. *Ianuar.* 1651. *§. minuſque etiam coram R. P. Papien.* Sed etiam colligitur ex illis verbis ibi; *Mortuo ſui pars mariti teneatur ſolam dimidiam dotis, & augumento dotis, ſi de augumento tractaretur reſtituere, ei cui de iure reſtituenda, vel reſtituendum fuerit infra tempus ordinatum à iure reliquam dimidia lucrifaciat ipſe maritus, ſeu pars eius*, & rurſus ibi: *Et ſi maritus dotem non recepiſſet vel non tantum quod dimidiam partem poteſt reſtituere tunc petere poteſt tantum de dote ſibi promiſſa, vel mulieri debita ex forma noſtrorum ſtatutorum, quod dimidiam habeat non obſtante, quod matrimonium fuerit diſſolutum, & quod de dicta dote vel eius augum. non fuiſſet confectum inſtrumentum*

Ex quibus cum non appareat ſtatutum procedere non per viam præſumptam voluntatis contrahentium, ſed ex

7 ſimplici ſtatuentium auctoritate † vtique perceptum lucrum tanquam debitum omnino neceſſarium iudicari debet Mantic *de Coniect. lib* 10. *tit.* 2. *numer.* 7. *verſ.* 4. *ſimiliter* Menoch. *præſumpt* 209 *num.* 35. *circa med. verſ ea eſt vera* Grat. *diſcept.* 816 *num.* 2. *& ſeqq. &* propterea venit com-

8 penſandum cum ſupradicto legato, vt firmant auctoritates ſupra relatæ, & in terminis huiuſmodi ſtatuti Bonon. conſuluerunt Ber *conſ.* 26 *num.* 54. *lib.* 2 Maluaſ. *conſ.* 39. *n.* 11. *&* Rota *Bononien. apud* Gypt. *dec.* 10. *n.* 9.

Nec obſtat, quod idem ſtatutum remittat arbitrio mariti paciſcendi ſupra tali lucro ibi: *Si inſtrumentum dotium, vel augumento ipſarum partium appoſitum fuerit de maiori, vel minori parte lucranda tunc ſolum, quod in pacto deuenit debeat obſeruari*.

Nam ponderabant Domini quod cum ſtatutum abſolute in principio decernat lucrum licet poſtea quantitatem remittat arbitrio partium non tamen exinde ſequitur, quod eadem quantitas non ſit debita ex diſpoſitione ſtatu-

9 ti, quod ſufficit ad hoc, vt dicatur debitum neceſſarium † omnino compenſandum ex Rota Bonon. & alijs in terminis huius ſtatuti ſupra relatis.

Minus obſtant auctoritates in terminis ſtatuti Vrbis in contrarium adductæ, quia ſtatutum vrbis conſtituit lucrum in pacto præſumpto inter coniuges, niſi contrario

1 pacto deſtruatur, ideoque cenſetur debitum voluntarium & non venit compenſandum, vt declarando tradit Fenzon *ad idem ſtatutum lib.* 1. *cap.* 131. *num* 47 *&* 48. Rota coram Buratto *deciſ.* 291. *num.* 5 *&* coram Caualer. *deciſ* 318. *num.* 9. *& poſt* Pacif de Saluian. *interdic. deciſ.* 55. *num.* 5. *&* 6. *& in re. ent. deciſ.* 649. *num.* 3. *p* t ſtatutum verò Bononien. conſtituit lucrum ex ſua auctoritate, & deinde permittit poſſe augeri, vel minui ex partium voluntate, & ſic longè differt à ſtatuto vrbis ex ſupra deductis.

In quam ſententiam eo facilius Domini inclinarunt ponderantes quod lucrum ſupradictum iuxta diſpoſitionem ſtatuti Vrbis eſt reciprocum; illud vero, quod defertur à ſtatuto Bononiæ, viro tantum debetur, & non vxori ex cuius proinde parte lucrum cenſetur neceſſarium, & intrat animus compenſandi ex auctoritatibus ſupra deductis.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. EMERIX

Romano Alimentorum.

Veneris 26. Iunii 1665.

Argumentu m deſumitur melius ex ſummario.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa ſtudii fauorabilior eſt etiam dotibus.*

2 *Finem qui vult, vult etiam media, per quæ peruenitur ad ilum.*

DECISIO CCCXLIX.

DOMINI decreuerunt Attilio deberi alimenta in annuis ſcut. 50. quia eius paupertas vltra præſumptionem legis probatur ex inſtrumento concordiæ anni 1665. In quo P. Probus fatendo quondam Franciſcum Attilij Patrem eſſe verè pauperem, & proximiorem eidem ex vſufructu ſibi relicto aſſignauit annua ſcuta 50. *ſum. n.* 3.

Bonum ius verò fundatur in Teſtamento Adriani, in quo inter alia diſpoſuit, quod ſcuta mille ex ſua hæreditate ſubiacere deberent perpetuo fideicommiſſo ad fauorem proximiorum Domus ſuæ inter quos ſi tempore aperti fideicommiſſi adeſſet Doctor, vel alius aptus, & magis proximus ad gradum Doctoratus ſuſcipiendum, ille præferri debet *ſumm n.* 1. Et quod P. Probus ratam portionem vſusfructus ſibi relicti diſtribuere deberet, modo el Teſtatore oretenus præſcripto pro ſuffragio Animæ ſuæ Commendando eidem ſemper ſanguine coniunctos *ſum. n.* 2.

Quibus ſtantibus ſicuti Rota alias decreuit, quod medietas vſusfructus P. Probo relicti conuerteretur pro collocandis Virginibus familiæ Teſtatoris ex rationibus latè deductis in alia deciſione huius cauſæ 4. Maij 1646. coram bo. me. Arguelles ita nunc deficiente cauſa dotium, eadem imò fortiori ratione conuertenda eſt pro alendis pauperibus ſtudioſis familiæ Teſtatoris, † cum par, imò fauorabilior ſit cauſa ſtudij, vt inquit Bart. *in l.* 1. *ff. ſolut. matrim. & ibidem* Socc. Sen. *num.* 55, *&* Soccin. Iun *nu* 277 *& ſeqq.* 1

Et ſtudioſis pinguius aſſiſtat mens Teſtatoris, qui ſicuti illos in fideicommiſſo prætulit, ita quoque ſi interrogaretur illius media ad ſe habilitandos non denegaret iuxta vulgatum axioma, qui vult finem †, vult & media per quæ peruenitur ad illum. 2

Et ita Attilio tamen informante reſolutum fuit &c.

R. P. D. OTTALORA.

Calaguritana Beneficij.

Vener. 06. Iunij 1665.

ARGVMENTVM.

Habilis ſemel ad curata reputatus, ſi vt inhabilis deinde reijciatur iuſtam habet appellandi cauſam à mala examinatorum relatione cum ſemel habilis iudicatus ſemper talis præſumatur.

SVMMARIVM.

1 *Collatio, & inſtitutio facta appellatione pendente ſunt nulla.*

2 *Appellatio datur à mala examinatorum relatione.*

3 *Habilis ſemel approbatus, & deinde vti inhabilis reiectus habet iuſtam appellandi cauſam ab examinatorum relatione.*

4 *Habilis ad curata ſemel iudicatus, ſemper talis præſumitur.*

5 *Sequeſtrum apponitur, ne fructus dilapidentur ſi poſſeſſio ſit vacans, ſi verò plena ne attentans gaudeat commodo attentatæ poſſeſſionis.*

DECISIO CCCL.

VACANTE ſimplici Beneficio in Parochiali Eccle-
ſia Oppidi de Bernedo Calaguritanæ Diœceſis per
obitum Io: Ruiz Samaniego, ſe oppoſuerunt inter alios
Chriſtophorus Ruiz Samaniego, & Ioannes Attauri quem
tantum habilem, & Idoneum Synodales examinatores
approbarunt, interpoſita à Chriſtophoro appellatione à
mala relatione examinatorum, ea non obſtante Ioannes à
beneficiatis præſentationem, & abordinario collationem,
& inſtitutionem obtinuit; Vnde delata mihi cauſa appel-
lationis dubitaui, An conſtet de attentatis, ita vt ſit appo-
nendum ſequeſtrum, & affirmatiuè per Dominos reſolu-
tum fuit.

Nam cum à relatione examinatorum facta ſub die 20.
Octob. 1663. appellatum fuerit ſub die 22. eiuſdem menſis
ſumm. Chriſtophori *num. 1. & 3.* ſequitur, quod tam Bene-
ficiatorum præſentatio quam ordinarij collatio, & inſtitu-
1 tio ſint nulla, & attentata tanquam facta pendente appel-
latione *cap non ſolum de appellat. in 6. cap. 1. & 2. vt lit. pend.
in 6. lib. 1. & tit. tt ff. nil nou. appell. pend.* Greg. *deciſ. 515. nu. 3.*
Otthob. *deciſ. 260. n. 3. & 4. cum aliis relatis in Calagaritana
Beneficii 4. Decemb. 1662. coram R. Vicecomite.*

2 Quod autem † à mala relatione examinatorum datetur
de iure appellatio ad vtrumque effectum, non fuit in du-
bio reuocatum tum ex eo quod proceſſum fuit iudicialiter
præuijs ſcilicet affixione edictorum, citationibus, aliiſque
actis iudicialibus, vt millies reſoluit Rota *in his cauſis Ca-
laguritanis, & præcipuè* coram Otthob. *deciſ. 210. num. 1. &
2. deciſ. 232. n. 2. & deciſ. 260 par. 2 num. 2. & in d. Calaguritana
Beneficii 4 Decembris 1662. coram R. Vicecomite §. neque
dubitari.* Tum quia per ſubſecutam præſentationem, &
inſtitutionem Ioannis illatum fuit grauamen irreparabile
Chriſtophoro, qui examinatus in vrbe de ordine Rotæ
non ſolum declaratus fuit habilis, & idoneus ad curam
animarum, vt in eius ſumm. num. 4. ſed etiam talis reper-
tus fuerat præcedenter in concurſu alterius dimidij Bene-
ficij vacatl io eadem Eccleſia, vt conſtat ex mandato ordi-
narij de præſentando dicto ſumm. nu. 6. quod præbuit iu-
3 ſtam cauſam appellandi, vt dixit Rota coram Seraphin.
deciſ. 968. Greg. *deciſ. 527. num. 3. & deciſ. 538. ibique Add.
& in Calaguritana Beneficij coram R. Vicecomite.* Nam ſe-
4 mel habilis ad curata ſemper præſumitur habilis Seraphin.
*d. deciſ. 968. numer. 9. & in Calaguritana Beneficij da Alen-
ſanco 8. Martij 1652 § non obſtat coram R. P. D. Albergato.*

Cumque ex prædictis conſtet, quod tam præſentatio
quam Inſtitutio Ioannis ſit nulla, & attentata, venit iuxta
ſtylum huius Sacri Tribunalis apponendum ſequeſtrum,
5 ne (ſi poſſeſſio eſt vacans) Beneficij fructus dilapidentur,
vt diſponitur *in cap. cum voſ. 4. de offic. ordin. vbi DD. &
dixit* Rota coram Buratt. *deciſ. 900. num. 2.* ſi verò eſt ple-
6 na ne attentans gaudeat commodo attentatæ †, & vitio-
ſæ poſſeſſionis *Archidiac. in cap. quæ res num. 9. verſ. ex qui-
bus 11. quæſt. 1.* Otthob. *d. deciſ. 260. nu. 6. Pampilonen. Abba-
tiæ 16. Maii 1664. coram me, & in Calaguritana dimidiæ por-
tionis de Aro 28. Nouembris 1664. coram R. Gerundea. §.
finali.*

Et ita Chriſtophoro tantum informante reſolutum
fuit &c.

R. P. D. OTTALORA.

Papien. Emphyteuſis.

Vener. 26. Iunij 1665.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria quoties de articulorum releuan-
tia conſtat in prophanis etiam ſine fumo
conceditur, quæ indulgeri ſolet ad proban-
dum id quoad eſt veriſimile.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria in prophanis etiam ſine fumo conceditur, quo-
ties materia articulata ſit releuans.*
2 *Moneta aliqua, quando amplius non eſt in vſu, & ſolutio
facienda in illa conuenta fuit, ſufficit quo fiat in
æquiualenti.*
3 *Remiſſoria non eſt concedenda quando probatio fieri poteſt
per ſcripturas.*
4 *Remiſſoria conceditur ad probandum id quod eſt veri-
ſimile.*

DECISIO CCCLI.

CAPITVLO B. Mariæ Gualterij tantum informante
fuit ſub die 16. Decembris proximi præteriti coram
me reſolutum deberi à Comite Francisco Barbiano ſent.
aureum effectiuum, ſeu illius valorem inſpecto tempore
ſolutionis, & quod in inſtrumento inueſtituræ conuenta
fuit ſolutio Canonum in ducatis auri, & in auro, & cum
ſuppoſito, quod d. moneta adhuc exiſtat in ſtatu mediola-
nen. ſed petitur pro parte Comitis remiſſoria ad proban.
illius non exiſtentiam DD. concedendam eſſe cenſuerunt.

Quia verſamur in cauſa † mere prohpana in qua remiſ- 1
ſoria conceditur etiam ſine ſumo dummodo materia arti-
culata ſit releuans. Mart. Andr. *deciſ. 38. num. 1.* Greg. *dec.
174. num. 2. par. 4. tom. 1. rec. & in Neap. Pecun. 1. Februarii
1645. coram R. Papien.* Releuantia reſultat ex lectura arti-
culorum nam probato, quod hodie in ſtatu Mediolan. du-
catus aureus effectiuus non ſit in vſu neque amplius repe-
riatur † Barbianus poſſet ſoluere in alia moneta, & ſecun- 2
dum valorem antiquæ, vt diſponitur in *cap. olim cauſam,
& in cap. cum Canonicis de Cenſibus, & aduertit* Scacc. *de
Commerc. §. 2. qu. 5. num. 178. verſ. quare ſi moneta antiqua*
Leotard. *de Vſur. qu. 67. num. 27.* Grat. *diſcept. forenſ. 560.
num. 10 & 11.* Boer *deciſ. 327. num. 12. & tenuit* Rota *deciſ. 5.
numer. 10. coram Penia, & deciſ. 149. numer. 11. par. 2. rec.*

Non obſtat, quod tam in inſtrumento Inueſtituræ quam
in bannimento monetario publicato de anno 1647. de ordi-
ne Excellentiſſ. D. Gubernatoris Mediolanen. fiat ſpeci-
fica mentio de ducato aureo, ideoque probatur illius exi-
ſtentia per ſcripturas publicas non ſit danda remiſſoria ad
† probandum contrarium per Teſtes Buratt. *deciſ. 350. n. 1.* 3
*deciſ. 597. num. 8. deciſ. 864. num. 1. & in recent. deciſ. 112. nu.
3. p. 6.* quia cum prædictæ tempus antiquum reſpiciant &
ab inde citra ſpatium plurium annorum effluxerit potuit
iſta ſpecies monetæ veriſimiliter deperdi præſertim cum
ex fide Regij nummulatij data in ſumm. Barbiani *num. 2.*
conſtet quod ducatus aureus multis ab hinc annis vſua
non fuit, quod ſufficit pro remiſſoria, quæ ſemper conce-
ditur ad proban. id quod eſt veriſimile vt dixit Rota *in Fa-
uentina Beneficii 27. Iunii 1644. §. accedit coram R. D. meo
Decano.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. OTTALORA.

Romana Fideicommiſſi.

Vener. 26. Iunii 1665.

ARGVMENTVM.

Immiſſio ad hoc, vt competat in vim *legis fina-
lis C. de edict. Diu. Adrian. tollend.* quid requiratur
Fideicommiſſum ex quo inducatur, ſubſti-
tutio reciproca tacita ex quo reſultet. Legi-
tima ex fideicommiſſo particulari non de-
trahitur, niſi bonis liberis non exiſtenti-
bus.

SVMMARIVM.

1 *Sententia valida, & iuſta eſt omnino confirmanda.*
2 *Donatio inter virum, & vxorem de iure eſt probibita.*
3 *Fideicommiſſario ad hoc vt vigore* leg. fin C. de edict.
diu. Adrian. tollend. *competat immiſſio quid requira-
tur, & vide ſup. nu 3.*
4 *Alienationis probibitio filiis iniuncta inducit expreſſum
fideicommiſſum ad fauorem filiorum inſtitutorum.*
5 *Hæredibus quando non fuit datus ſubſtitutus portio de-
cedentis non accreſcit alteri ſuperſtiti, vel ſaltem fi-
deicommiſſum operatur duntaxat in qualibet linea.*
6 *Reciproca tacita ponderatur ad inducendam ſubſtitutio-
nem de linea ad lineam.*
7 *Subſtitutio reciproca tacita reſultat ex eo quod omnes
ſunt*

Digitized by Google

ſunt honorati, ſubſtitutio facta eſt vltimo morienti, & in tota hæreditate, & n. 10.

8 *Teſtator quando vocauit maſculos à primo vſque ad vltimum omnes honorare voluiſſe præſumitur.*

9 *Teſtatore vocante fœminas poſt obitum omnium maſculorum reſtitutio ab vltimo maſculo eſt facienda.*

11 *Legitimus contradictor eſt is, qui parem titulum habet.*

12 *Titulum parem obtinere non dicitur is, qui poſt mortem teſtatoris, qui iam diſpoſuerat illum obtinuit, nec valet fideicommiſſario immiſſionem impedire.*

13 *Immiſſio non debet retardari ſub prætextu detractionis legitimæ competentis filio in bonis paternis.*

14 *Legitima ex fideicommiſſo particulari non eſt detrahenda niſi bonis liberis non exiſtentibus.*

15 *Bona libera non exiſtere pro detractione legitimæ aſſerenti probandi onus incumbit.*

DECISIO CCCLII.

ALEXANDER Fabrinos Inſtitutis vniuerſalibus hæredibus pro dimidia ſuorum bonorum Antonio filio, & pro alia dimidia Dominico Petro Antonio, & Io: Andrea nepotibus ex Franciſco altero filio prædefuncto, ſubiecit particulari fideicommiſſo domum, de qua agitur, ad fauorem hæredum, & ſucceſſorum maſculorum, & in eorum defectu ad fauorem fœminarum cum prohibitione illam vendendi, vel pignorandi grauando etiam dd. hæredes & ſucceſſores ad illam habitandam, vt ex teſtamento ſumm. Io: Andreæ n. 1.

Defuncto Alexandro, & poſtea Petro Antonio, & Dominico prætendens Antonius prædictam domum vti emptam ab Alexandro tam ſuo, quam Angelæ ſuæ matris nomine ſpectaſſe pro dimidia ad d. Angelam, & proinde tanquam hæres teſtamentarius vtriuſque coniugis integram ſibi fuiſſe acquiſitam obtinuit committi cauſam Reueren. D. Decano coram quo dubio propoſito, An, & pro quibus partibus eſſet illi danda immiſſio, ſeu manutentio duæ emanarunt deciſiones, & deinde ſententia, qua manutentionem d. Antonio conceſſit in portione debita ex teſtamento paterno, eidemque immiſſionem denegauit in portione prætenſa ex teſtamento Angelæ matris.

Delata mihi cauſa appellationis, obijt etiam Antonius inſtituta ſibi hærede Eliſabetha Salamona, contra quam Io: Andreas aſſerens fuiſſe ad ſui fauorem purificatum fideicommiſſum per obitum omnium vocatorum etiam pro medietate domus d. Antonio obuentæ obtinuit in Rota diſputari dubium An ſententia Rotalis ſit confirmanda, vel infirmanda, & an ſit danda immiſſio, & Domini confirmandam eſſe ſententiam, & immiſſionem eſſe concedendam reſponderunt.

1 Quo enim ad primam partem † dubij cum ſententia Rotalis ſit valida, & iuſta eſt omnino confirmanda, Caualer. *deciſ. 98. num. 1.* Otthob. *dec. 11. n. 1.*

Validitas non controuertitur, & Iuſtitia liquet ex duabus deciſionibus editis coram R. Decano altera ſub die 19. Aprilis 1660. altera 26. Februarij *1665.* quibus firmatum fuit, domum de qua agitur intelligitur fuiſſe acquiſitam Alexandro vti emptam ſuis proprijs pecunijs, & nomen Angelæ ſimulatè fuiſſe appoſitum, vel ſapere donationem
2 inter virum, & vxorem de Iure prohibitam reſpondendo etiam obiectis, quæ in hac repropoſitione repetuntur.

Quo verò ad ſecundam partem dubij dixerunt Domini dandam eſſe Immiſſionem Io: Andreæ, quia probat exiſtentiam fideicommiſſi purificati ad ſui fauorem identita-
3 tem domus, & poſſeſſionem fideicommittentis de tempore obitus, quæ ſunt requiſita neceſſaria ad hoc, vt hæredi ſcripto, vel fideicommiſſario competat immiſſio vigore *leg. fin. C. de edict.* Diu. Adr. tollen. vt pluries reſoluit Rot. *& ſignanter dec. 184. num 2. par. 5. deciſ. 298. num. 1. & 2. p. 6.*
4 *deciſ. 88 par. 7. recent. & in Romana Vineæ 19. Februar. 1664. coram Bichio.*

5 Exiſtentia fideicommiſſi ſuper qua fundatur dumtaxat controuerſia clarè patet ex lectura teſtamenti, quo Alexander poſt inſtitutionem factam in dimidia ſuorum bonorum ad fauorem Antonij, & in alia medietate ad fauorem Dominici Petri Antonij, & Io: Andreæ diſpoſuit de dicta domo ſub his verbis: *Volendo che la ſudetta caſa ſia ſotto vincolo di fideicommiſſo de' figl. maſchi legitimi, e naturali, e mancando la linea de' figli maſchi ſuccedano le femine talmente che la ſudetta caſa non ſi poſſa nè vendere nè impegnare, &c.* Quæ verba important reale, & expreſſum fideicommiſſum ad fauorem omnium filiorum maſculorum inſtitutorum, vt in terminis dd. verborum aduertit Fuſar. *de ſubſtit. q. 277. n. 1. & 3.*

Non obſtat, quod dd. hæredibus nullus ſit datus ſubſtitutus quo caſu portio decedentis non accreſcit alteri ſuperſtiti, vel ſaltem fideicommiſſum operatur dumtaxat in qualibet linea Fuſar. *conſ. 11. num. 11. & eod. ſ. 17. num 94* Seraph. *dec 1023. num. 9. & in Florentina fideicommiſſi 28. Iunii 1641. coram R. Carillo.* Quia verſamur in fideicommiſſo † 6
continente tacitam reciprocam ponderari ſolitam ad inducendam ſubſtitutionem de linea ad lineam, *vt dixit* Rota *in Amer. fideicommiſſi 24. Martii 1664. coram Ben l. §. deciſum fuit.*

Tacita reciproca in hoc caſu reſultat ex concurſu illorum trium requiſitorum, ſcilicet quia omnes ſunt hono- 7
rati, ſubſtitutione facta eſt vltimo morienti, & in tota hæreditate, vt ponderant *DD. in l. hæredes mei 57. §. cum ita ff. ad Trebell. & in l. Titia ſeio. 89. §. ſeio libertis, ff. de legat. 2.* Primum enim colligitur ex vocatione omnium
maſculorum vſque ad vltimum quia proinde omnes cen- 8
ſentur honorati *l. Lucius ff. de vulg. & pupill.* Rot. *in Romana fideicommiſſi de Mutis 19. Februarii cor. R. Papien. & coram* Otthob. *dec. 177. nu. 2.* Secundum ex vocatione fœminarum poſt obitum omnium maſculorum, ex † quo patet
reſtitutionem eſſe faciendam ab vltimo maſculo, vt dixit 9
Rota *in dicta Amerina fideicomm. §. de 2.* Tertium quia fideicommiſſum fuit Inſtitutum in tota domo expreſſis 10
etiam à Teſtatore illius confinibus, vt pluribus in his terminis tenet Fuſar. *de ſubſtit. qu. 472. n. 68.*

Neque vrget quod Eliſabetha habeat parem titulum,
cum † poſſideat in vim teſtamenti Angelæ, & Antonij, 11
ideoque ſit legitima contraditrix ad impediendam fidei-
commiſſario immiſſionem, quia † dum titulum obtinuit 12
poſt mortem Alexandri, qui iam diſpoſuerat de d. domo, nequit Immiſſionem impedire, *vt not.* Peregr. *de fideicom. art. 48. nu. 51. vbi de communi,* Afflict. *dec. 519. num. 6.* Mant. *deciſ. 311. num. 3.*

Minus † retardari poteſt immiſſio ſub prætextu detra- 13
ctionis legitimæ competentis Antonio in bonis paternis. Nam legitima non detrahitur ex fideicommiſſo particulari, niſi in ſubſidium ſcilicet bonis liberis non exiſtentibus Seraphin. *deciſ. 760.* Buratt. *deciſ. 693. num 10. & in Sueſana legitimæ 10. Martii 1662. §. ex quibus, coram R. P. D. Taia.*
Dicta † autem non exiſtentia non eſt probanda à Io: An- 15
drea, qui habet regulam pro ſe, ſed ab Eliſabetha, quæ in ea ſe fundat, vt in puncto tenet Bar. *deciſ. 105. à nu 6. cum ſeqq. Add. ad* Buratt. *d. deciſ. 693. n. 12. & admittitur in Sueſana legitimæ ſupra allegata.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. TAIA.

Sancti Seuerini Saluiani.

Veneris 26. Iunii 1665.

ARGVMENTVM.

Saluianum an competat etiam pro fructibus cenſualibus maturandis, & quomodo. Extrema Saluiani quæ ſint, & iſta vndè probentur.

SVMMARIVM.

1 *Saluianum interdictum competit etiam pro fructibus cenſualibus maturis & maturandis, & competit recta via abſque, eo quod executiatur is, qui cenſum impoſuit, & vendidit, & n. 2. & 3.*

4 *Creditum agentis cum hypotheca, & poſſeſſio impoſitoris cenſus tempore impoſitionis, & poſſeſſio præſens rei conuenti in iudicio Saluiani eſt probanda.*

5 *Creditum cum hypotheca ex inſtrumento venditionis cenſus rectè iuſtificatur.*

6 *Poſſeſſio ex teſtibus etiam probari poteſt.*

8 *Atteſtatio facta in tormentis, & verberibus, ipſa veritas atteſtari videtur, & num. 7.*

9 *Poſſeſſio rei ex ſuſtentatione litis comprobatur. Amplia vt num. 10.*

11 *Cre-*

Digitized by Google

11. *Creditor habens bona non ſufficientia poteſt etiam agere contra alium tertium poſſeſſorem, & contra quemlibet in ſolidum obligatum etiam coram alio iudice, Maximè vbi adeſt obligatio Cameralis, num. 12.*

DECISIO CCCLIII.

IVLIVS, & fratres emerunt 6. Iulij 1618. ab Anterio
annum cenſum ſcut. 25. pretio ſcut. 500 per publicum
inſtrumentum cum obligatione in forma Cameræ. Credi-
tores agunt hodiè Saluiano interdicto pro fructibus cen-
ſuarijs contra Nicolaum, & Cæſarem vti detentores bo-
norum pridem ab aduerſario poſſeſſorum, & propoſito ad
inſtan. dubio; An ſit danda immiſſio DD. dandam pro in-
formantibus reſponderunt.
1 Etenim † pro eiſdem fructibus cenſualibus competit re-
medium vtilis Saluiani interdicti Cenc. de cenſ. *q. 98. à n. 8.
& à nu. 34. cum plurimis allegatis, & ſæpè* Rota Marcheſ.
2 de Salu. *vtil. interdict. tot. cap.* 10. nec † ſolum pro fructibus
maturis, ſed etiam pro maturandis, Cen. *d. quæſt. 98. nu.*
3 *15. verſ. Quæ concluſio*, † & competit recta via, abſque
eo quod excutiatur is, qui cenſum impoſuit, & vendi-
dit, Cenc. *d. quæſt 98. num. 20.* Marcheſ. *d. cap. 10. num. 6.*
4 Et † quoniam in hoc remedio Saluiani debet probari cre-
ditum Agentis cum hypotheca poſſeſſio Impoſitoris, &
venditoris cenſus tempore impoſitionis, & poſſeſſio præ-
5 ſens rei conuenti. Cenc. *d. quæſt. 98. num. 16.* † Creditum
cum hipotheca in hoc caſu concludenter iuſtificatum di-
citur ex inſtrumento venditionis cenſus inquit, Cenc. *d.*
6 *quæſt 98. num. 17* † Poſſeſſio autem venditoris, & reorum
conuentorum clarè probatur tribus teſtibus legitimè exa-
minatis, non obſtante alio teſte Petro Paulo Colono pri-
mùm examinato ad perpetuam memoriam, ex quo poſt-
modum legitimè examinatus cecinerit palinodiam, quia
deinde carceratus per carcerem, & quæſtionem redijt ad
primum dictum, & palinodiæ cecinit palinodiam, &
Iudex Criminalis citatis partibus pronunciauit ſtante
ratificatione examinis primi ad perpetuam rei memo-
riam ab ipſo Petro Paulo per tres vices in tormentis fa-
cta poſteriorem depoſitionem à dicto Petro Paulo factam
nullam mereri fidem, & propterea nullam, & inuali-
dam declarauit, & depoſitionem ad perpetuam rei me-
7 moriam eſſe veram, eique fidem adhibendam. † Quæ
cum facta fuerit per quæſtiones, & tormenta confirmat
primam atteſtationem ad tradita per Clar. *§. final. quæſt. 53.
num. 15. à verſ. in hoc tum* Farinac. *de teſtib. quæſt. 66. à n. 165.*
& inefficaciſſimas eſſe quæſtiones ad requirendum ve-
ritatem exiſtimauit, & habendas cenſuit Imperator relatus l.
8 C *in l. 8. ff. de quæſt.* † Nam tormentis, verberibus, & igne
fatigati, quæ dicunt veritas ipſa videtur dicere inquit ex
Cicerone ibi gloſ. efficaciſſimas.
9 Et Poſſeſſio † reorum conuentorum in Saluiano vlte-
rius ex litis ſuſtentatione comprobatur, Rot. coram Bu-
ratt. *deciſ. 692. num. 5. cum allegatis, & annotatis, & deciſ.*
10 *728. num. 3.* Maximè † etiam quod hodiè ipſi litem ſuſten-
tantes contradicebant, & petebant dilationem, quę neceſſa-
ria non eſt poſſidentibus.
Informantes pro creditoribus præoccuparunt aliquas
exceptiones à poſſeſſoribus in alio Iudicio oppoſitas, &
fortè in hoc opponendas, & præcipuè non obſtante, quod
creditores pro hoc credito immiſſi fuerint in alia bona, pro-
indeque non poſſe immitti in hæc, & multo minus nulla
ratione reddita fructuum perceptorum.
Nam dicebant informantes non verificare actum fuiſſe
pro eodemmet credito, & vlterius immiſſio fuit tantum-
modo in ſextam partem prædij valentis ſcut. 1000. 3. Iulij
1661. cum verò hoc iudicium cæptum fuerit 15. Maij 1662.
patet non potuiſſe percipi niſi ſummam tranſmiſſam vix
ſufficientem pro expenſis, & adhuc creditoribus debentur
11 ſcut. 600. Cæterum † creditor habens bona non ſufficien-
tia poteſt agere etiam contra alium tertium poſſeſſorem,
& contra ipſum debitorem carcerandum, & contra quem-
libet in ſolidum obligatum etiam coram alio Iudice, *ad
not. in l. 8. C. quem, & quando Iudex, & ibi trad. à Bart. nu.
17. cum alijs apud* Merlin. *de pignor. tot. qu. 107. lib. 4.* Cenc.
de Cenſ. *quæſt. 93. n. 23.* Rota *dec. 1220. à nu 15. part. 6.* ma-
12 ximè, † vbi adeſt obligatio Cameralis, Caleſ. *de oblig.
Cameral. qu. 11. & ibi* Zacch *ab initio* Merlin. *d. quæſt. 107.
num. 9.* Mangil. *de ſubhaſt. quæſt. 60. n. 3.* Rota *dicta dec. 122.
n. 19. & amplius dec. 161. à n. 1. maximè n. 22. à verſ. nec mo-
uit dicta par. 6.*
Et ita pro Informante &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Romana, ſeu Ianuen. Pecuniaria.

Veneris 26. Iunij 1665.

ARGVMENTVM.

Ad validam mandati relaxationem quid requiratur. Mercator ſuſpectus à lege non exiſtimatur, qui bona debito correſpondentia poſſideat. Negotio principali inſubſiſtente corruit etiam acceſſorium.

SVMMARIVM.

1 *Validitas ſententiæ ex actorum reuolutione depromitur.*
2 *Mandati relaxati iuſtitia ex quibus conſurgat.*
3 *Mandatum ad hoc vt validè relaxetur quid requiratur.*
4 *Cauſa ſuſpicionis quamuis poſſit ante carcerationem iuramento creditoris probari, tamen eam creditor poſtea concludenter probare tenetur.*
5 *Mandatum vt validè relaxetur requiritur creditum omninò indubium.*
6 *Conditionis deterioratio poſt obligationem ad fauorem creditoris contractam eſt omninò probanda.*
7 *Suſpectus de fuga iudicari non poteſt, qui cauſa peregrinationis ad Vrbem accedit.*
8 *Lex non exiſtimat mercatorem ſuſpectum in loco originis poſſidentem bona debitis correſpondentia.*
9 *Mercator à patria non cenſetur abeſſe habens animum abſolute negotio in eam redeundi.*
10 *Carceratio quando declarata fuit inſubſiſtens corruit etiam obligatio fideiuſſorum, quos præſtitit carceratus vt ſe à carceribus eximeret.*

DECISIO CCCLIV.

SENTENTIAM Rotalem infirmantem manda-
tum ſuſpicionis fugæ in Vrbe contra Martinum Rela-
xatum Domini hodiè validitati atque Iuſtitię decreuerunt
innixam; † validitas enim ex actorum reuolutione depro- 1
mitur *coram deciſ. Verallo 260. part. 2.* † Iuſtitia verò exin- 2
dè conſurgit quod ex parte Bartholomæi creditoris nulla
iuſtificatio crediti legitima præceſſit, ac cauſæ ſuſpicionis
vtis enim deterioration debitoris poſt obligationem ipſius
fauore contractam, † quæ omnia pro valida relaxatione 3
mandati exquiruntur, vt tradit, Bald *in l. apertiſſimi nu.
9. C. de iudic.* Caſtr. *conſ. 475. num. 1. parte 1.* Alex. *conſ. 19.
num. 5. cum ſeqq. lib 3.* vbi † quod licet valeat ante carcera- 4
tionem cauſa ſuſpicionis iuramento creditoris probari;
eam tamen poſtea creditor concludenti probationum ge-
nere tenetur exhibere, Rota *deciſ. 490. num. 5. part. prima
recent.*
Nec poterit creditum in propoſito caſu legitimum de-
duci ex obligatione Martini ſoluendi petias 2000 ab 8. re-
galibus Bernardo auctori Bartholomæi. Cum enim Bar-
tholomæus emptionem mercium in ſumma ſcut. 5000.
Martino ſub expreſſa lege perceperit, vt rata pretij ſol-
uendi in crediti, de quo agitur, extinctionem cederet,
ex ſubſecuta emptione creditum cenſetur extinctum,
licet illæ ad Inſtantiam Bartholomæi fuerint ſucceſſiuè
ſub ſequeſtro appoſitæ, vel ſaltem illud euaſit incertum
Ita vt ſuſpicionis mandatum nequierit relaxari † exqui- 5
rens pro ſui validitate creditum omninò indubium vt no-
tat, Bald. *in d. l. apertiſſimi ad finem C. de Iudic.* Caſtr. *conſ.
31. poſt numerum primum part. 1.* Dec, *conſ. 75. colum. 2. verſ.
5. ſuadetur.*
Deterioratio † propterea conditionis in Martino, quæ 6
ex parte

Digitized by Google

ex parte Bartholomæi debuiſſet ſubſecuta probari poſt obligationem ad ſui fauorem contractam, *iuxta diſpoſitionem text. l. ſi creditores 15. vbi gloſſ. notat in princ. ff. de priuil. credit.* Bart. *in l. ſi is à quo 3. §. ſi ſemel au. 2. ff. vt in poſſeſ. legat.* Angel. *in l. ab initio. 10. §. ſi quis ex cauſa nu. 2. ff. qui ſatiſdar.* Caſtr. *conſ. 41. num. 5. part. 1.* Cyriac. *contr. 465. n. 4. & 5.* viſa fuit omninò remoueri ex plurium depoſitione teſtium aſſerentium, Martinum in Terra Albaſſi ſuæ originis loco, vbi fuerat quoque determioata ſolutio, plura bona ſtabilia tunc temporis poſſediſſe, necnon mobilia magni valoris creditum controuerſum longè excedentia.
Hinc dum ibi concluſum erat creditori pro ſui crediti con-
7 ſecutione, Martinus, qui † cauſa peregrinationis ad Vrbem acceſſerat, nequibat ſuſpectus de fuga iurari, *vt tradit* Caſtr. *in relato conſ. 31. numer. 2. & 4. part. 1.* Dec. *conſ. 75. colum. 1.* Natt. *conſ. 430. num. 15.* Menoch. *de arbitr. conſ. 87. numer. 13.* Caccia Lup. *de debit. ſuſpect. quæſt. 1. numer.*
8 *9. & 10.* vbi quod † lex haud ſuſpectum exiſtimat mercatorem in loco originis poſſidentem bona mobilia debito correſpondentia, quod cenſuit quoque, Bald. *in conſ. 285. num. 2. lib. 1.* Rot. coram Duran. *deciſion. 80. numer. 6.* aliàs maximum reſultaret abſurdum quod quilibet ex negotij cauſa in diuerſam Prouinciam accedens ibi poſſe in carcere vti ſuſpectus intrudi, licèt in propria Patria di-
9 uitijs affluens, † a qua non cenſetur ab eſſe habens animum abſoluto negotio in eam redeundi, vt probat, *text. in l. nihil intereſt ff. de capt. & poſtlimin. reuerſ. l. ex facto 34. §. rem ff. de hæred. Inſtit. l. ſi fundus 42. & l. quæſitum 76. §. ſi fundum ff. de legat.* 3. Maſcard. *de probat. conc. 1215. n. 27.*
10 Inſubſiſtentia † Itaque carcerationis admiſſa debet quoque fideiuſſorum obligatio corruere, quos Martinus, vt ſe à carceribus eximeret præſtitit creditori ſuper ſolutione Iudicati, vt aliis relatis auctoritatibus reſpondit, Rota coram Duran. *dec. 327. n. 6. & 7.*

Cætera quæ forſan deduci poſſunt obiecta remouentur ex deciſione edita die 27. Iunii 1661. coram Eminentiſſimo Celſo necnon altera R. P. D. Ottaloræ 17. Martij 1664.

Et ita hæredibus Martini dumtaxat Informantibus, altera verò Parte licèt pluribus citationibus laceſſita informare recuſante reſolutum &c.

REVERENDISS. P. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Leodien. Canonicatus Aquiſgranen.

Veneris 26. Iunii 1665.

A R G V M E N T V M.

Dignitatis exercitium non niſi per confirmationem recipitur, & Prælatus antè confirmationem adminiſtrans incurrit priuationem iuris, quod ex electione percepit. Clericus à militia mundi rediens ad ſtatum primæuum Clericalem reintegratur ad priuilegia Clericalia, quæ per militiam erant ſuſpenſa non deperdita. Irregularitas ex ex bello iuſto non inducitur, & alia de quibus in ſummario.

S V M M A R I V M.

1 *Literæ gratificationis ſunt exequendæ quoties de votorum paritate, Beneficij vacatione, & clericatu ſupplicantis conſtat.*

2 *Decani vox ex conſuetudine Eccleſiæ Leodienſis præualet in paritate:*

3 *Dignitatis exercitium non recipitur niſi per confirmationem.*

4 *Prælatus ante confirmationem adminiſtrando incurrit in ſententiam canonis, & priuationem iuris quod percepit ex electione.*

5 *Conſuetudo eſt ſpecificè, & indiuidualiter probando.*

6 *Conſuetudo tantum potentiæ, quantum actus non eſt trahenda in exorbitantibus à diſpoſitione Iuris de vno caſu ad alium.*

7 *Scientia de viſu, actuum frequentia, & diuturnitas temporis ſaltem per 40. annos requiritur ad probandum actus conſuetudinem.*

8 *Prælati votum ante confirmationem dignitatis per ipſum obtentæ non conſideratur vti prælati, ſed vt Canonici votum.*

9 *Clericus tranſiens ad militiam armatam cadit à militia cæleſti, & factus miles ſæculi deſinit eſſe miles Dei.*

10 *Clericus rediendo à militia mundi ad primæuum ſtatum clericalem reintegratur ad priuilegia clericalia, quæ erant ſuſpenſa.*

11 *Irregularitas non inducitur per bellum moraliter, & probabiliter iuſtum.*

12 *Homicidium etiam ſimpliciter volitum in cauſa irregularitatem inducit.*

13 *Irregularitatem in bello iniuſto ſequuto homicidio omnes etiam propria manu non occidentes incurrunt.*

14 *Defenſio vti à lege procedens ſemper iuſta præſumitur.*

Nec ſufficit concurſus ad cauſam in genere niſi probetur factum particulare occiſionis propria manu ſequutum ex quo oriatur irregularitas, & numer. 15.

16 *Remedium vnum qui ex duobus acceptat, alteri ut beneficio renunciaſſe præſumitur.*

D E C I S I O CCCLV.

CONGREGATO in Eccleſia Collegiata B. Mariæ Virginis Oppidi Aquiſgranen. Capitulo cum ex quatuordecim Canonicis ad Canonicatum Vacantem ſeptem elegiſſent Michaelem, & alij 7. Bernardinum; obtinuit Bernardinus à Sanctiſſimo in paritate votorum gratificari; Vnde dubitaui, an dictæ gratificationis litte-
ræ eſſent exequendæ, & affirmatiuè concluſum, † cum 1
Canonicatus vacatio Bernardini Clericatus, ac beneficij valor in dubium non reuocentur, & paritas reſpectu numeri oculariter pateat.

Nec viſum fuit, electionem Michaelis ſaltem præponderare in qualitate ex quo inter Canonicos, qui illum elege-
runt, adfuerit Gulielmus Decanus, † cuius vox, ex con- 2
ſuetudine Eccleſiæ præualet in paritate.

Præmiſſo enim in facto, quod dictus Gulielmus fuerat immediatè antea in eodem Capitulo in Decanum electus, & nondum confirmatus, non poteſt dicta conſuetudo caſui noſtro duplici ratione applicari.

Cum † enim exercitium dignitatis non niſi per confir- 3
mationem recipiatur adeò, vt ante illam non ſolum in-
terdicta ſit electio, quælibet adminiſtratio; Verùm etiam 4
adminiſtrando incurrat in ſententiam Canonis, & priuationem cuiuſcumque Iuris, quod habuit ex electione, *per text. in cap. Auaritiæ cæcitas de elect. in 6.* Lotter. *de re benef. lib. 1. quæſt. 27. numer. 6. & lib.... quæſt. 13. num. 1.* Gonzal. *ad regul. Cancel. gloſ. 15. numer. 52.* Tambur. *de Iur. Abb. tom. 1. diſput. 6. q. 1. nu. 1. & ſeqq.* Mantic. *dec. 472. n. 2. par. 2.*

Erat primo † prædicta conſuetudo in præciſis terminis 5
caſus noſtri voti ſcilicet dati à Decano nondum confirmato ſpecificè, & indiuidualiter probandam ad *Text. in cap. fin. de Conſuetud. in 6.* Grat. *diſc. 79. num. 10.* Rota *in Leodien. Canonicatus Sancti Martini 15. Ianuarij 1652. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano, vt in Maioricen. Canonicatus Pænitentiarii 11. Martii 1665. in fine coram R. P. D. meo Eme-
rix.* † Conſuetudo enim tantum potentiæ, quantum actus, 6
nec trahi poteſt, præſertim in adeo exorbitantibus a diſpoſitione Iuri de vno caſu ad alium, Rota *dec. 32. n. 11. par. 6. & deciſ. 211. numer. 5. par. 8. recent. & in Maioricen. Canonicatus 25. Iunii 1657. §. deficiunt, & §. ſeqq. coram Reuerendiſſ. Papien.*

Hæc autem probatio tantum abeſt quod fuerit facta vt Teſtes ingenuè fateantur, nunquam ſimilem caſum vi-
diſſe, etenim † ad effectum probandi conſuetudinem, 7
actus qui allegatur, requiritur ſcientia de viſu, actuum
fre-

Digitized by Google

frequentia, & temporis diuturnitas, ſaltem per quadra-
ginta annos, adeoque altero ex his ceſſante tota probatio
corruat ex auctoritatibus plenè relatis in d. Maioricen.
Canonicatus coram Reuerendiſſimo Paplen. §. 1. ac per
totam.

Secundò Quia cum Gulielmus non votaſſet in ſede De-
canali, cuius poſſeſſionem nondum acquiſierat, ſed in
8 ſtatu Canonicali eius † votum conſiderandum venit non
tanquam Decani, ſed tanquam Canonici, *iuxta gloſ. ſin-
gularem in cap. accollatione in verbo Prælatus de appell. in
6. & ibi* Archid. *num. 2.* Franch. *nu. 4. in cap. auditis de elect.
nu. 4.* Bald. *inter conſ.* *Zarabella 53. in princ.* Rota *dec. 288.
ſub n. 2. par. 1. recent.*

Non obſtat quod Bernardinus poſt adeptum Clericatum
in defenſione Vrbis Valencenæ contra Gallos militiam
exercuerit, vel enim ea hoc prætenditur, quod ceciderit à
ſtatu Clericali, vel potius, quod arma tractando contraxe-
rit irregularitatem, & neutrum ſubſiſtit.

Non primum quia licet per tranſitum ad militiam arma-
9 tam cadat Clericus † à militia cæleſti, & factus miles
ſæculi, deſinat eſſe miles Dei, *gloſſ. & DD. in cap. fin. de
Cler. coniug.* Gigaſ. *de penſ. quæſt. 55. num. 1.* Graſ. *de effect.
10 Cleric. effect. 1. num. 865. & ſeqq.* † redeundo tamen pro vt
fecit Bernardinus ad primæuum ſtatum Clericalem, rein-
tegratur, quo ad omnes effectus aſt priuilegia Clericalia,
quæ ſuſpenſa erant, non deperdita *Clem. primo verſ. quam-
diù, & ibi gloſ. verb. recuperabunt de vita, & honeſtate Cler.*
Couar. *pract. quæſt. cap. 31. nu. 8.* Barboſ. *de Iur. Eccleſ. lib. 1.
cap. 39. §. 2. n. 79. verſ. quia in hoc caſu de* Graſſ. *de effect. Cler.
d. effect. primo num 85. 90. & 662. Cappell.* Toloſ. *deciſ. 104.
num. 2.*

Non ſecundum quia ne innumera hominum multitu-
do irregularitatis vinculo illaqueetur, ſtatutum habemus
11 in *cap. petitio tua de homicid.* ſolum concurſum † ad bel-
lum moraliter, & probabiliter iuſtum non inducere irre-
gularitatem, modo ipſi propria manu non occiderint, vel
mutilauerint, vel Conſilium, aut mandatum dederint ad
occidendum aliquem in particulari.

12 Quamuis enim † ad alios effectus irregularitatem indu-
cat homicidium etiam ſimpliciter volitum in Cauſa, &
generaliter omnes non ſolum milites, & Bellatores, ve-
rum etiam Duces exercitus Vexilliferi pro vt erat Bernar-
dinus Conſultores militiæ, Tubicinæ, pulſantes Tym-
pana, cæterique Miniſtri in vniuerſum concurrant ad in-
tegrandam Cauſam illam moralem, cui ſtrages, & ho-
micidia imputantur, & conſequenter in bello iniuſto, ſe-
13 quuto homicidio, omnes † etiam propria manu non occi-
dentes irregularitatem incurrant ex deductis per Bonac.
oper. moral. tom. 1. diſput. 7. quæſt. 4. punct. 6. n. 10

Quoties tamen verſamur in Bello iuſto pro vt erat illud
Valencenæ quod ex parte Hiſpanorum ordinabatur ad
14 defenſionem, † quæ vti à naturæ lege procedens ſemper
iuſta præſumitur *cap. ſcire 23. quæſt. 8.* Bart. *in l. Hoſtes nu.
9. & ſeq. ff. de cap. & poſtlim. reuer.* Innoc. *in cap. olim. il
primo n. 8. de reſtit. Spol.* Menoch. *de præſumpt. 96. nu. 4.* Ca-
15 ſtropal. *par. 1. diſp. 2. punct. 8. ſub n. 2* non † ſufficit concur-
ſus ad cauſam iſtam etiam in genere, niſi vlterius iuxta diſ-
poſitionem *d. cap. petitio tua* probetur factum aliquod par-
ticulare occiſionis, vel mutilationis propria manu, vel
Conſilio ſequutum, ex quo ſurgat irregularitas, vt diſtin-
guendo Couarr. *var. reſol. cit. de irregularitate part 2. §. 3.*
Bonacc. *eodem tract. tom. 1. diſp. 7. qu. 4. punct. 6. n. 7* Caſtropal.
par. 6. diſp. 6. punct. 14. §. 2. Suarez *de conſ. diſp. 47. ſect. 6. n. 1.*
Paſqualig. *quæſt. moral. q. 293. nu. 6.* Dian. *tract. 2. de irregul.
reſol. 29.* Rot. *dec. 3. n. 5. par. 2. rec.*

Primum ſub prætextu purgationi attentatorum pręſens
dubij propoſitio non erat retardanda, quia licet Rota ſub
die 28. Martij anni præteriti admiſſionem Bernardini ad
primam reſidentiam declarauerit attentatam attamen ad
dirimendam dictam controuerſiam in relatione cauſa-
rum ſub die 7. Iulij ſubſequentis potuit in electione Mi-
chaelis, vel quod contentus eſſet expeditione ſequeſtri,
vel quod reuideretur deciſio, vnde cum ipſe priorem par-
tem expeditionis ſequeſtri elegerit, remanſit iuxta mo-
rem Rotæ terminatus articulus & adimpleta purgatio,
16 & fruſtrà modo recurrit ad aliud, † qui enim ex duobus
propoſitis remedijs, alterum acceptat alteri renunciaſſe
cenſetur.

Et ita vnica tantum &c.

R. P. D. ALBERGATO

Sacræ Rotæ Decano.

Meliten. Pecuniaria.

Veneris 26. Iunii 1665.

ARGVMENTVM.

Hæres factum Defuncti ſeruare tenetur, & eadem obligatione ligatur, qua ſuus auctor tenebatur, qui onus quodcumque iniunctum acceptare dicitur, ſtatim ac Defuncti bona conſequitur, & retinet, & æquum eſt, quod ſi commoda hæreditatis ſentit illius & incommoda patiatur.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum publicum facit probationem probatam rem claram, & manifeſtam.*
2 *Fructus dotales eo ipſo quod maritus onera matrimonij ſuſtinere cœpit, debentur.*
3 *Dotis interuſuria in Regno Siciliæ, cum quo tranſit Inſula Melitæ taxata ſunt in ſumma ſcutorum ſeptem pro quolibet centenario, & anno.*
4 *Clauſula* quod quis non poſſit prius quam ſoluat opponere, excipere, aut aliquo modo ſe defendere *tribuit viam executiuam.*
5 *Clauſula*, vt Bancus *habet viam executiuam, & num. 6.*
7 *Depoſitum de iure communi paratam habet executionem.*
8 *Creditor actionem dirigere debet contra hæredem vniuerſalem, in quem iura Defuncti actiuè, & paſſiuè tranſierunt.*
9 *Teſtatore hæredi particulari iniungente onus ſoluendi eius debita, tenetur hic eadem obligatione, qua Defunctus tenebatur.*
10 *Hæres dicitur onus iniunctum acceptare per aſſecutionem, & retentionem bonorum.*
11 *Pro Legato non datur via executiua.*
12 *Hæres factum Defuncti ſeruare tenetur.*
13 *Hæres impugnando teſtamentum cadit à commodo inſtitutionis.*
14 *Hæres particularis efficitur hæres vniuerſalis, ne qui pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus decedat.*
15 *Hæres vniuerſalis ad ſolutionem debitorum Defuncti tenetur.*
16 *Sed intellige volente & declarante hærede vniuerſali.*
17 *Hæres commoda, & incommoda hæreditatis ſentire debet.*
18 *Non entis nullæ ſunt qualitates.*

DECISIO CCCLVI.

NVPTVI tradidit Cæſar Marietinam ... Pe-
tro promiſſis inter cætera in dotem ſcutis duobus
milibus.

Agente Petro contra promiſſionis bona tam ad ſolu-
tionem dicti reſidui dotis, quàm fructuum dotalium di-
xerunt DD. ad eius fauorem mandatum eſſe relaxan-
dum, quia de credito dotali conſtat ex publico † inſtru- 1
mento faciente probationem probatam rem claram, &
manifeſtam. Bald. *in l. quoties in fin. C. de Iudic.* & † fru- 2
ctus dotales eo ipſo quod vir ſubſtinuit onera matrimonij
ex ſola mora regulari debeant *cap. ſalubriter vbi DD. de
vſuris. l. dotis fructus, ff. de Iur. dot.* Gregor. *dec. 173. n. 7.*
Giurb. *dec. 72. à n. 13. ad fin* Iuxta morem & conſuetudinem
regionis, quæ † in Siciliæ Regno, cum quo tranſit In- 3
ſula

Digitized by Google

ſula mellitenſis eſt ſcutorum ſeptem pro quolibet cente-
nario, & anno vt teſtatur Antonin. Amat. *reſol.43.*
num.8.

Et quidem executiuè cum in inſtrumento vltra obliga-
4 tionem in forma ritus adſit clauſula, † *quod Cæſar non poſ-*
ſit prius quam ſeluat opponere, excipere aut aliquod modo ſe
5 *defendere*, & clauſula † *vt Bancus* quarum vtraque tri-
buit viam executiuam, vt de priori eſt textus *in l. ſancimus*
16. ibi: Niſi pacti tenor ad hoc reclamauerit ſi forſitan ſine
deſenſione facienda pro eo fideiuſſerit, vbi *gloſ. In verbo*
defenſione, C. de fideiuſ. in l.1. qu.1. n.3. & 48. Coſmus Ne-
put. ad conſuet. Vrb. catenæ tit.30. n.56.

6 Et de clauſula: † *vt Bancus*, quam per extenſum refert
Marius Muta ad cap. Regni Siciliæ ſub Rege Alphonſo to.
5. cap. 142. quod habeat viam executiuam tradunt idem
Muta loco ſuperius allegato *n.43. verſ.4. effectus.* Ioſeph. Lu-
mia *in ritus Siciliæ cap. at. n.31.* Maſtril. *dec.126. nu.1.* cum
7 clauſula iſta æquipolleat depoſito † quod de Iure commu-
ni paratam habet exequutionem iuxta *text. in l. penul. C.*
depoſiti.

Non obſtat quod cum Cæſar deceſſerit inſtitutis hære-
de vniuerſali Marietina filia, & hærede particulari incertis
8 bonis Maria Alagona vxore † actio dirigenda ſit contra
Marietinam hæredem vniuerſalem, in quam tranſierunt
omnia Iura Defuncti actiuè, & paſſiuè, non verò contra
Alagunam hæredem particularem.

Dupliciter enim reſponſum fuit; & primo Alagonæ
iniunctum fuit per Teſtatorem onus ſoluendi eius debita,
9 & † conſequenter tenetur ad ſolutionem dicti reſidui dotis
eadem obligatione, qua Defunctus tenebatur. Bald. *in l.*
de eo, ff. de Iudic. Anchar. *conſ.180. n.3.* Barboſ. *axiom.45. n.*
10 *1.* Surd. *conſ.11a. n.69. lib.1. & dec.310. n.3.* cum per † aſſe-
quutionem, & retentionem bonorum onus iniunctum ac-
ceptare dicatur Bart. *in l. gerit n.2. ff. de acq. hæred.* Rot. *in*
Romana dotis 15. Maij 1659. §. Laura in fine coram Reueren-
diſſ. D. meo Decano.

11 In nihilo obſtante quod † pro legato non detur via exe-
cutiua Rot. *deciſ.491. nu.2. part.2. rec.* Quia Petrus non
12 agit ex legato, ſed ex contractu inito cum Defuncto † ad
cuius obſeruantiam hæres compellitur Dec. *in l. qui cum*
alio num.7. ff. de reg. Iur. nec enim ſe legatarium dicit, ſed
creditorem.

13 Secundo quod cum † per impugnationem acriter factam
de teſtamento paterno cecidit Marietina à commodo in-
ſtitutionis *l. Papinianus, §. Meminiſſe, ff. de inoff. teſtam.*
Menoch. *conſ.132. num.15.* Soccin. *conſ.34. num.39. vol.2.*
Crauetta *conſ.42. nu.5.* beneficio Iuris accreſcendi, ac ne
14 teſtator decederet pro parte † teſtatus, & pro parte inte-
ſtatus effecta fuit Alagona hæres vniuerſalis *l.1. §. ſi ex fun-*
do & l. quoties, §. ſi duo, ff. de hær. inſtit. Bart. *in l. ex facto,*
de hæred. inſtit. Surd. *conſ.439. n.19.* Gregor. *dec.244. n.7. &*
ibi Adden. litt. C. quæ propterea tanquam talis ſolutionem
non poterit euitare.

16 Nec dicatur † hoc intelligendum eſſe Alagona volente,
& declarante Rot. *in Peruſina fideicommiſſi 27. Maij 1661.*
§. hoc autem coram R. P. D. meo Veroſpio. Satis enim vo-
luiſſe, & declaraſſe cenſetur dum non ſolum præmortuo
primo viro præoccupauit totam eius hæreditatem, quam
in duabus domibus, & in ſumma ſcutorum 3600. Sum-
mario præteritæ poſitionis Petri *num.2.* verum etiam in
exactionem crediti Siracuſani expreſsè talem ſe fecit, &
tamquam hæres vniuerſalis contraxit *eod. Summario num.*
17 *1.* † Congruum eſt enim, vt qui ſe hæredem præſtat ad
commoda patiatur eſſe talis ad incommoda *l. ſecundum na-*
turam, ff. de reg. Iur.

Et eadem ponderatione ſuperflua hodiè videtur Inſpe-
ctio, an Inſtitutio Marietinæ cenſeatur facta in com-
penſationem debiti dotis, cum enim ipſa adhuc reperia-
tur manibus vacuis, & nihil habuerit ex hæreditate pa-
terna, quod compenſet fruſtratoriè ageretur de compen-
18 ſatione, † cum non entis nullæ ſint qualitates. Rot. *in*
Fanen. hæreditatis 10. Decembris 1664. §. fin. coram Reue-
rendiſſimo D. Gerunden.

1 Et ita cauſa pluries propoſita. Vtraque.

R. P. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Faneñ Succeſſionis.

Veneris 26. Iunii 1665.

ARGVMENTVM.

Statutum Fani *lib.2. cap. 66. de Succeſſ. ab in-*
teſtato quid diſponat; Statutum Iuris com-
munis correctorium non eſt extenden-
dum. Ratio Statuti non attenditur,
ſed caſus formaliter diſpoſitus. Regula
ſi vinco vincentem te, &c. quando habeat lo-
cum.

SVMMARIVM.

1 *Ad Succeſſionem filij infantis dubitatur, an admittatur*
tur Mater, vel Auus.

2 *Statutum Fuai* lib.2. cap.66. de Succeſſ. ab Inteſta
to *quid diſponat.*

3 *Statutum mentionem non faciens de aliquo caſu, cuſus*
terminari debet à Iure communi.

4 *Statutum diſponens quod mater excludatur à fra-*
tribus patruelibus, à fortiori excludi debet ab
auo.

5 *Statutum loquens de perſonis matrem excludentibus*
cum dictionibus taxatiuis, ab illis tantum excludi-
tur, quæ ibi expreſsè enumerantur.

6 *Statutum Iuris communis correctorium extenſionem non*
patitur.

7 *Statutum licèt excludat matrem exiſtente patruo non*
tamen excludit ſororem & n.8.

9 *Mater excludi tantum debet à perſonis, quæ à Statuto*
enumerantur.

10 *Ratio ſtatuti non attenditur, ſed caſus formaliter diſpo-*
ſitus.

11 *Regula* ſi vinco viuentem te, &c. *non habet locum in*
Statuto correctorio, & vbi receditur à Iure commu-
ni, ſed procedit vt nu.12. & 13.

DECISIO CCCLVII.

CAVSA hac, in qua ad fauorem matris in prima
inſtantia pronunciaui ad me iterum poſt ſecundam
ſententiam primæ conformem deuoluta ſolitum dubium
propoſui, & pro confirmatione reſponſum fuit; † nam 1
in concurſu Matris, & Aui ad Succeſſionem Ioannis An-
dreæ filij infantili ætate Defuncti, licèt Domini agnoſce-
rent, caſum eſſe valdè dubitabilem, ex rationibus in ſi-
mili Statuto deductis à Paul. de Caſtr. *conſ.175. lib.1.* &
Abb. *conſ.75. num.5. & ſeq. part.1.* placuit tamen inhære-
re diſpoſitioni Iuris communis, † dum Statutum Fani 2
de Succeſſ. ab inteſt. cap.66. lib.2. illud non corrigit, ſed vult
matrem excludi ſolum à Succeſſione filij: Si remanſerit
filius, frater, vel Soror perſonæ mortuæ, aut filius fra-
tris, vel filius Sororis, aut patruus, vel frater Patruelis,
vnus, vel plures ex latere paterno perſonæ Defunctæ † 3
Vnde cum de Perſona Aui mentionem non faciat caſus
remanet ex Iure communi terminandus, vt in prima de-
ciſione coram me firmatum fuit, & concordant Bald. *conſ.*
420. num.1. poſt med. lib.5. Surd. *conſ.127. nu.61.* Rot. coram
Merl. *deciſ.390. num.21. & in Reatina Succeſſionis 4. Iunij*
1660. §. nec ſubſiſtit in fine coram Eminentiſſimo D. Cardina-
li Celſo.

Neque vis fieri poſſe viſa eſt in maioritate rationis,
quod † ſi Mater excluditur à fratribus patruelibus multo 4
magis excludi debeat ab Auo, quem non eſt credendum
ſtatuentes omittere voluiſſe. Ex ipſo enim Statuto du-
plicem Domini reſponſionem deducebant; prima eſt,
quod ſucceſſio Matris ad tertiam partem reſtringitur eo
tantum caſu, quo adeſſet Patruus Perſonæ Defunctæ, &
† proindè cum perſonæ excludentes Matrem enume- 5
ren-

renıur cum dictionibus taxatiuis ab iſtis tantum perſonis excluditur, quæ ibi expreſſè loquuntur poſt Alex. & Corn. Rota coram Pen. *deciſion.* 207. *numer.* 8. *ſecundum*
6 *impreſſ. Lugdun. &* Statutum † Iuris communis correcto-rium extendi nullo debet modo Euerard. *in loc argument. in cap.à ration.leg.larg.num.*24.*in fin.& num.*25. Gabr. *conſ.* 69 *num.*28.*lib.*2. Crauett.*conſ.*98.*num.* 13. etiam ex maioritate rationis, quæ non extenſionem, ſed virtualem compræhenſionem appellant, *l.commodiſſimè*, *ff.de liber.& poſt* Bald. *in l. illam* 19. *in princip.per illum text.C. de col-*
7 *lat.* † vbi quod licèt Statutum excludat Matrem exiſtente patruo, non tamen excludit Sororem, & ſequitur Dec. *conſ.*684.*num.*3.*& poſt* Caſtrenſ. Alex. *conſ.* 97.*ſub nu.* 9. *verſ.& ſubtiliter dicit lib.*2. *Colleg. Peruſ. apud* Angel.
8 *conſ.*210.*per tot.* vbi quod † ſi Patruus excludit Matrem, non tamen excludit Sororem, quod *conſ.pleriq. omnes ſequuntur*, vt inquit Laderch. *conſ.*37.*num.* 10. plura ſimilia adducit Molin. *de Primog. Hiſpan.lib.*3.*cap.*5.à *num.*11. *& ſeq* cum alijs 30. Doctoribus relatis per Modern Eugubin. *controu.for.*138.*num.*6.*&* 7.

Secunda reſponſio, quæ maximè Dominis placuit eſt quod idem Statutum expreſſè diſponit, quod in caſibus ibi non expreſſis, neque ſpecificatis ſeruetur Ius commune non obſtante quod in hoc Statuto quod perſna ſit ratio cuius vigore aliquam fieri extenſionem ad caſus non expreſſos. Interdicta enim ex his ad litteram remanet omnis alia, ſiue extenſio, ſiue compræhenſio, ſiue quocumque nomine appelletur aliarum perſonarum indu-
9 ctio, & ab † alijs tantum perſonis excluſa remanet Mater, quæ ibi oculis corporeis leguntur, Spad. *conſ.* 383. *num.* 10.*lib.*2. Mart. Medic.*deciſione Senen.*78.*num.*14. in terminis huius Statuti Neguſan. Iun. *quæſt.*306.*num.* 16. *& firmatum fuit in vtrnque deciſione*, *& prius in Rauennten. hæreditatis* 2. *Decembris* 1661.*§.& licet coram me*; Et huic
10 Statuto benè applicatur dictum Bald. quod † non attenditur ratio Statuti, ſed caſus formaliter diſpoſitus, quem loc. ab eo relatum repetit Tiraq. *in repet. l. ſi vnquam* 8. *verſ.libertis ſub num.*4. *verſic.& quod voluit ipſe* Bald.*Cod. de reuoc.donat.& poſt eum* Scip. Rouit.*conſ.*49. *num.*6. *lib.*1.

Qua ratione non applicatur regula *ſi vincò vincentem*
11 *te*, *&c.* † tum quia non habet locum in Statuto Correctorio, & vbi à diſpoſitione Iuris communis receditur, vt in præſenti Curt. Iun.*conſ.* 5.*num* 8. Honded.*conſ.*2.*num.*64. *lib.*2. Surd.*conſ.*316.*num.*15. Tob. Non.*conſ.*16.*&* 17. Mangil. *de imput.quæſt.*86.*num.*13.*verſ. præterea d. regula* Caſtill.
12 *quotid.reſolut.lib.*3.*cap.*30.*num.*7. Tum † etiam quia regula procedit quando victus vincitur ex eodem Iure, quo ipſe alium vincit ſecus ſi ex diuerſo, vt hic, vbi Auus vincit Patruum ex diſpoſitione Iuris communis. Patruus autem ſi adeſſet Matrem excluderet à tribus partibus hæredicatis ex diſpoſitione Statuti iuxta conſ. Angel 252. Rot. *in Bonon. hæreditatis de Berſaldis* 10. *Maij* 1597. *coram* Litta apud Giouagnon.*conſ.*1.*num.*69.*lib.*1.*& deciſ.*54. *num.*2.
13 *in fine part.*1. *recent.* † Tum demum quia regula applicatur, quando ille, qui vincit vincentem in eius locum ſuccedit, ſed quando non ſuccedit in locum eius, qui in hoc caſu Matrem excluderet non intrat regula, & Mater poteſt admitti Decian.*conſ.*11.*num.*38.*verſic. attamen non obſtante lib.*3.*cum concordantib.per* Honded *d.conſ.*2.*num.*61. *& ſeq lib.*2. Rot. poſt Merlin.*de legit.deciſ.*185.*nu.*5.*& ſeq.* Et ita vtraque &c.

R. P. D. CARPINEO.
Nunc S. R. E. Cardinali.

Peruſina Dotis.

Mercurij 1. *Iulij* 1665.

ARGVMENTVM.

Fœmina per Statutum à ſucceſſione excluſa, ne ab hac repellatur ſufficit, quod deficiat qualitas, quæ eſt cauſa excluſionis, & ſi antequam dotetur hæreditatem acquirat, ſi ſuperueniat dotatio ius antea ſibi quæſitum non amittit. Fœminæ ex bonis fideicommiſſarijs deficientibus bonis liberis patris dotem detrahere poſſunt.

SVMMARIVM.

1 *Statutum Peruſiæ in* titul. de Dotibus, & Dotatis Mulieribus, rubr. 45. *quid decernat.*
2 *Qualitas Dotationis à Statuto requiſita, ad effectum excludendi fœminas, debet, neceſſario adeſſe, vel tempore delatæ ſucceſſionis, vel tempore agnitæ hæreditatis.*
3 *Mulier ſi antequam docetur, hæreditatem acquirat non perdit ius ſibi quæſitum in hæreditate ſi ſuperueniat dotatio.*
4 *Diſpoſitio Legis, vel Statuti vetans aliquid de nouo acquiri, non prohibet acquiſitum retinere.*
5 *Fœmina per Statutum excluſa ab hæreditate, ne excludatur ſufficit, quod ceſſet qualitas, quæ eſt cauſa excluſionis, & num* 6.
7 *Pater intelligitur de ſuo Patrimonio dotem conſtituere, quamuis aliud in dotando expreſſerit.*
8 *Fideicommiſſum diues arguitur ex pinguis legitimæ detractione filiæ competentis.*
9 *Filia vigore* Authent. res quæ, Cod. commun. de legat. *dotem etiam ex bonis fideicommiſſo ſub poſitis detrahere valet deficientibus bonis liberis patris, & num.*10.
11 *Bona in dotem aſſignanda ad inſtar legatorum veniunt ſubtrahenda.*
12 *Dos quando non poſſit dici profectitia.*
13 *Legatum quando corruat, & quando ſuſtineatur, & num.* 14.
15 *Legatum dotis quando potius in compenſationem excluſionis per ſtatutum indictæ, quem filiæ intuitu relictum cenſeatur.*
16 *Statutum Peruſinum in* rubr.45.§. item ſi quis, *quid diſponat, & illius diſpoſitionem declara, vt num.* 17.
18 Deciſio Peruſina Succeſſionis de Alphanis 264. part. 6. recent. *quibus in terminis procedat.*
19 *Statutum non eſt extendendum ad perſonas, ibi non expreſſas.*

DECISIO CCCLVIII.

SENTENTIA lata à Locumtenente Gubernatoris Peruſiæ, in qua conceſſa fuerat immiſſio Comit. Scipioni de Oddis Nepoti ex Irena filia Conteſſinæ Borboniæ, ſuper Bonis, in vocabulo *Peſenra*, à Iacobo de Vbaldis, pro reſtitutione Dotis eiuſdem Conteſſinæ Auiæ, hypothecatis tamquam valida, & iuſta, & in iudicatum exiude tranſacta, fuit mediante alia Sententia Rotali, coram R.P.D. meo Veroſpio, exequtioni demandata. Cum autem de Iuribus iſtius in tertia inſtantia per me in locum Reuerendiſſ. Epiſcopi Gerunden. ſubrogatum, hodiè dubitatum fuit DD. pro confirmatiuue reſpondereunt.

Quoniam illius validitate à DD. Carolo, & Iacobo Iuniore de Vbaldis informantibus non impugnata, minuſque controuerſis legitimatione perſonarum, & extremis ad hanc immiſſionem in Saluiano obtinendam requiſitis, ſolum excitata fuit difficultas ſuper intelligentia Statuti Peruſini, in titulo de dotibus, & dotatis mulieribus, rubr.45. in † cuius principio diſponitur, quod quæ- 1
libet mulier dotata à Patre, vel à Matre, vel alio quocumque aſcendente de bonis, vel rebus proprijs dotantis non poſſit admitti, vel reuerti ad hæreditatem, vel ſucceſſionem alicuius perſonæ dotantis inferentes ex hoc, quod cum Irena, à qua Cauſam habuit D. Scipio de Oddis, & ſucceſſiuè D Marchio Franciſcus de Coppulis, fuiſſet à Iacobo Patre, vſque ab anno 1623. in ſcutis 5000. de bonis paternis, maternis, & auitis dotata, ſuccedebat dilemma ab ipſis informantibus habitum pro Ineuitabili, quod vel illa huius vigore ſtatuti ob dotem, & per exiſtentiam Tiberij fratris remanſerit ab hæreditate patris penitus excluſa vel ſi atteuta patris inopia, nil proprij præter bona fideicommiſſo ſubiecta poſſidentis ex diſpoſitione ipſiuſmet ſtatuti, iu §. *item ſi quis*, dici poterit fuiſſe ſaltem pro medietate dotatam in auitis ſequeretur, quod immiſſio conceſſa pro ſcutis 4390. remanſerit excluſiua, quia ex ſcutis 5000 in dotem habitis attribuendo ratam ſcutorum 2500. bonis maternis, non poterat deinde conſequi, niſi reliqua ſcuta 1890.

Sed vtriuſque argumenti in dilemmate contenti facilis fuit diſſolutio. Nam primum diſſoluebatur ex ijs, quæ in propoſito ſcripſit Roman. *in conſ.*442. *num.* 1. *& ſeqq.* & in terminis huius ſtatuti Corn.*conſ.*74.*n.*7.*lib.*1. *&* 300. *num.*2.*lib.*4. vbi † quod qualitas dotationis à ſtatuto requi- 2

Digitized by Google

ſita , ad effectum excludendi fœminas debet neceſſario
exiſtere , vel tempore delatæ ſucceſſionis , vel ſaltem
3 tempore agnitæ hæreditatis ; ideo † cum tempore de-
latæ ſucceſſionis per obitum Conreſſinæ , nun ſolum
dotata , non exiſteret , ſed nec eſſet certa de dote , non
potuit Irena ex ſuperuenienti dotatione perdere Ius
quæſitum in dicta matris hæreditate , vt videtur ſenſiſ-
ſe Bald. *in leg. non ſine 5. num. 2. Cod. de bon. quæ liber.*
& notat Angel. *in leg. ſciendum , §. fin. ff. qui ſatisdar.*
4 *cog.* Diſpoſitio † enim *leg. vel ſtatuti* , vetans aliquid
de nouo acquiri , non prohibet iam acquiſitum retine-
re , vt ponderat in propoſito Fuſar. *in leg. 1. §. veteres ,*
num. 33. ff. de acquir. poſſeſſ. & conſuluit Barthol. *conſil.*
31. in fine , lib. 1. Corn. *conſil. 94. num. 18. lib. 2.* & in
punctualibus terminis articulo plenè diſcuſſo , Rota *in*
Peruſina Succeſſionis de Alfanis 1. Februar. 1634. co-
ram bon. mem. Dunozetto , relat. poſt Gilion. ad Statut. de-
ciſ. 264 part. 6.

5 Et quamuis in terminis Statutorum (quidquid for-
ſan dicendum eſſet de Iure communi) ſufficiat , quod
tempore delatæ hæreditatis ceſſet illa qualitas , quæ
eſt cauſa excluſionis , vt declarat Corn. *dicto conſil.*
94. num. 13. verſ. ſed tandem , lib. 1. Nihilominus in ca-
ſu noſtro ceſſat etiam omnis difficultas , quia dubita-
6 ri † non poteſt , quin Irena tunc infans maternam hæ-
reditatem adiuerit , dum pater dotem , in qua tota
hæreditas conſiſtebat pœnes ſe retinuit , ad *Text. ex-*
preſſum in leg. qui in aliena , §. ſi non adiecit ff. de ac-
quir. hæred. Barthol. *in leg. peru. num. 28. ff. eodem ,*
& in conſil. 129. num. 2. lib. 1. Natta *conſil. 74. numer.*
10. Corn. *dicto conſil. 94. num. 13. lib. 2. cum aliis adda-*
ctis per Surd. *deciſ. 140. numer. 1. & 2.* Rota *deciſ. 421.*
num. 7. coram ſan. mem. Gregor. XV. & 527. numer. 5.
part. 4. tom. 3. recent. & latius in Interamnen. Vſusfru-
ctus 18. Iunii 1640. coram Reuerendiſſimo Domino meo De-
cano , relata poſt Salgad. *in ordin. 10. num. 18.*

Maiori facilitate diluitur altera pars dilemmatis con-
ſiſtens in eo , quod conſequta fuerit Irena portionem
7 maternæ hæreditatis , repugnat enim dum † Iuris diſ-
poſitio ſancientis patrem de ſuo patrimonio intelligi
dotem conſtituiſſe , quamuis aliud in dotando expreſ-
ſerit , iuxta notabilem *Text. in leg. final. Cod. de dot.*
promiſſ. & quamuis tunc demum dicta Iuſtiniani de-
ciſio procedat quando iſte ſubſtantias idoneas poſſideat,
quod contendunt in propoſito caſu ſcribentes pro DD.
de Vbaldis tamen non applicatur reſponſio , quia aſſer-
ta patris inopia poteſt ſufficienter probata ex Sententia
à filijs eiuſdem reportata contra illius creditores , in
qua etiamſi declaratum fuerit bona ibidem expreſſa ex
fideicommiſſo per Tiberium Seniorem ordinato ad fi-
lios Iacobi , tamquam vocatos ſpectaſſe , nihilominus
hoc non concludit Iacobum alia bona , quam dicta fi-
deicommiſſaria tempore dotationis non poſſediſſe , imo
8 ex hoc ipſo ſatis diues apparet , dum † ex pingui fidei-
commiſſo dotis maternæ , & legitimæ illi detractio
competebat , ita vt locus eſſe poſſit dictæ deciſioni Iu-
ſtiniani , vt ibidem tradunt communiter ſcribentes ,
& dixit Afflict. *deciſ. 179. num. 1.* Ioſeph Lud. *deciſ.*
Peruſina 20. num. 16. & ſeqq. Mart. Medic. *deciſ. Se-*
nen. 57. num. 2. & alii relati per Cyriac. *controuer. 90.*
num. 11

Inſuper quando etiam alia bona libera pater non
haberet tamen ad effectum , de quo agitur , conſti-
tuendi ſcilicet dotem filiæ à fideicommittente deſcen-
9 denti , nunquam inops reputabitur , quia † faculta-
te illi à lege tributa in authentica res quæ poterat
bona fideicommiſſo ſuppoſita diſtrahere , vel in do-
tem aſſignare , licet filia bona materna , vel alia ad-
uentitia poſſideret , vt benè examinato Articulo fir-
mat , & contrarijs vindicat Fuſar. *in conſil. 7. fere per*
tot. & repetit. quæſt. 531. numer. 144. cum pluribus
ſeqq.

In qua concluſione ſi aliquis fortè ſcrupulus
adeſſet ob authoritatem Rotæ *in deciſ. 737 par-*
t. 1. diuerſ. cui conatur reſpondere Fuſar. *locis al-*
legatis , & in deciſ 49 part. 6. recent. remaneret pe-
nitus ſublata ex præcepto à fideicommittente Iacobo
filio iniuncto , Irenam neptem competenter dotandi ,
hoc nempè caſu etiam dotanda haberet bona materna,
10 vel aduentitia , dos † ex fideicommiſſo ſuppoſitis deſ-
ficien. bonis liberis patris , dos eſſet detrahenda , vt
declarat idem Fuſar. *dicto conſil. 7. num. 18. verſ. reſ-*
pondetur , & clarius in citata quæſt. 531. num. 151.

Et ponderarunt etiam DD. quod dos in propoſito
caſu non erat debita remedio ſubſidiario , de quo lo-
quuntur *dd. deciſiones 737. part. 1. diuerſ. & 49. part. 6.*
recent. ſed ex voluntate fideicommittentis , qui Ire-
nam Neptem à ſe cognitam nominatim à Iacobo pa-
tre de bonis ipſius mandauit competenter dotari , &
proinde † bona in dictam dotem aſſignanda non com- 11
prehendebantur in fideicommiſſo poſtea inſtituto , ſed
ad inſtar Legatorum veniebant ſubtrahenda , ad *Text.*
in leg. mulier , §. cum proponeretur , vbi gloſſ. in verb.
decedere , ff. ad Senat. Conſul. Trebellian. Caſtren. *con-*
ſil. 182. ſub numer. 2. verſ. ſed hic teſtator mandauit , lib.
2. Cephal. *conſil. 485. num. 48. & apertius* Simon. de Præt.
de interpret. vltim. volunt. dubit. 12 num. 2. & voluit Ro-
ta *in caſu fortiori , deciſ. 477. num. 2. verſ. vltim. non obſtat ,*
part. 4. diuerſ.

Addito præſertim , quod teſtator Inſtituto Iacobo
filio hærede vniuerſali ab eo dotem ſoluendam nepti
legauit . Tunc † enim dos non dicitur profectitia , 12
quia ſi talis eſſet præintelligeretur relicta , *leg. ſed ſi*
plures , §. in arrogato , ff. de vulg. & pupill. & † 13
legatum exinde corrueret cum à ſe ipſo patri legatum
eſſet , *leg. planè in prima , § ſi duobus , ff. de legat. 1.*
ſed vt † legatum ſubſtineatur aduentitium dicitur , & 14
ipſiuſmet nepti contemplatione relictum , & ex bonis
fideicommiſſarijs eiuſdem aui debitum , vt ſubtiliter
ponderat in his præciſis terminis Ruin. *conſil. 72. num.*
3. & 4. & dixit eſſe præclariſſimam coniecturam Ce-
phal. *conſil. 485. num. 52. vſque ad 60 & ſeqq.* Mangil. *de*
imputat. quæſt 22. num. 13.

Quod confirmatur etiam ex eo , quod voluit Irena
de bonis Teſtatoris quidquam petere non poſſe etiam
ex capite reintegrationis in defectum lineæ maſculi-
næ illi ex Iure municipali competentis , hoc † enim 15
modo legatum dotis potius in compenſationem exclu-
ſionis , quam intuitu filij cenſetur relictum , vt ad-
uertit idem Cephal. *conſil. 475. num. 34. verſ. ſecunda*
coniectura , & ſeq. Honded. *conſil. 90. nu. 10.* & iſtam
pro vera , & ſolida poſt Menoch. *de præſumpt. lib. 3.*
præſumpt. 18. num. 13. & ſeq. Merlin. *de legitim. lib. 2.*
titul. 2. quæſt. 9. num. 10. & 11.

Huic denique Iuris diſpoſitioni ex facto ſuperius re-
cenſito confirmatæ non aduerſatur altera eiuſdem ſta-
tuti diſpoſitio in dicta *rubr. 45. §. item ſi quis , &c.*
declarans † quod ſi pater aſſerat dotaſſe de bonis pa- 16
ternis , & maternis , dos intelligatur quarumcumque
conſtituta , adeò vt dotata ab hæreditate vtriuſque ex-
cludatur , quia vt benè reſpondet deciſio *R. P. D. mei*
Veroſpij , in §. final. hoc † ſolum procedit quoties do- 17
tem filiæ pater conſtituit matre viuente , quod etiam
ſequentia verba eiuſdem §. videntur innuere , ibi ,
Declarantes tamen , quod per hoc non intelligatur , quod
mater , vel auia cogantur in eorum vita aliquid dare ,
& in his terminis procedit *deciſio 390. part. 1. recent.*
vt ponderauit in ſpecie Rota *in ſæpè citata Peruſina Suc-*
ceſſionis de Alphanis 264. part 6. recent.

Nec contrarium diſponit idem in alio eiuſdem *rubr.*
Item ſi aliquis , &c. permittendo fratribus fœminas
etiam inuitas dotandi , & illas ſic dotatas à ſucceſſio-
ne aſcendentium , & à facultate petendi fructus pro
rata hæreditatis excludendo , quia placuit reſponſio
eiuſdem *deciſ. 264. num. 19.* quod † ibi ſtatutum loqui- 18
tur de ſucceſſione patris , & aui , & † proinde neque 19
ex ratione identitatis extendi debet ad ſucceſſionem
matris ad tradita communiter per ſcribentes in *leg. il-*
lam , Cod. de collat. & in his terminis , ſcilicet pater-
næ ſucceſſionis procedit *Deciſio Peruſina Succeſſionis 26.*
Aprilis 1660 §. 1. cum ſeqq. coram R. P. D. meo Alber-
gato , vt diſtinguendo inter vtrumque caſum obſerua-
tum fuit in *deciſ. R. P. D. mei Veroſpii , §. nec diſpoſitio.*

Et ita vtraque &c.

REVE-

Digitized by Google

REVERENDISS. D. CERRO DECANO.

Nunc S. R. Eccleſ. Cardinali.

Romana Teſtamenti.

Mercurij 1. Iulij 1665.

ARGVMENTVM.

Articuli quoties materia articulata eſt releuans de ſtylo Rotæ ſemper admittuntur, & quando continent materiam magis ſpecificam nondum examen conceditur.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes poſt didicita teſtificata, non poſſunt denuo in eadem cauſa examinari.*
2 *Articuli de ſtylo Rotæ admittuntur in Curia quoties de aliqua matariæ articulatæ releuantia conſtat.*
3 *Articuli quando continent materiam magis ſpecificam, & diſtinctam, nouum examen concedi ſolet.*
4 *Inſtitutio hæredis eſt facienda à Teſtatore coram ſeptem teſtibus.*
5 *Examen nouum non poteſt denegari ſuper iis, quæ de nouo adduntur.*
6 *Articulus releuans in prophanis, trahit ad ſe irreleuantem, & ſufficit releuantia vnius, vt omnes admitti debeant.*
7 *Probatio probationem non excludit.*
8 *In Iudicijs ſeruanda ſemper eſt æqualitas.*

DECISIO CCCLIX.

IACOBVS Conſtaotinus Saluccius hæres ſcriptus, tàm
in primo, quàm in ſecundo Teſtamento Caſandræ
eius matris, ad euitandam ſolutionem Legatorum, in ſe-
cundo Teſtamento contentorum illius validitatem im-
pugnando, coram A.C. Buigarino, & citata Venerabili
Archiconfraternitate Mortis in eodem ſecundo Teſta-
mento ſubſtituta, necnon Alexandro Barchio marito Te-
ſtatricis Legatario, Sententiam ſauorabilem reportauit.
Cum autem poſt commiſſam appellationem in Rota,
fuiſſet ad inſtantiam dicti Legatarij examinatus Domi-
nus Laureotius, qui confectioni Teſtamenti interfuit,
hinc Saluccius hæres volens etiam ipſe examinare teſtes,
exhibuit quatuor articulos, petendo illorum admiſſionem,
& hodie propoſito dubio dictum fuit, eſſe admittendos.

Etenim pro parte Legatarij non impugnatur huiuſmo-
di admiſſio articulorum, ad effectum examinandi nouos
teſtes, qui in alia inſtantia examinati non fuerunt, ſed ſo-
ium impugnatur reſpectu Aurigæ, & famuli, in dicta
1 priori inſtantia examinatorum, ea ratione, quia † poſt di-
dicita eorum teſtificata non poſſunt denuo in eadem cau-
ſa examinari, *cap. fraternitati de teſtibus, Authen. qui ſemel, de probat.*

2 Verum placuit Dominis indiſtincte articulos admitte-
te, quia de ſtyio Rotæ admittuntur in Curia, vbi conſtat
de aliqua releuantia materiæ articulatæ, Veſtr. *in prax. lib. 5. cap. 14. num. 6.* Parum obſtante præcedenti examine di-
3 ctorum duorum teſtium, quia † cum articuli contineant
materiam magis ſpecificam, & diſtinctam, non io ſolo cor-
tice verborum, ſed quidem circa ſubſtaotiam, iuxta deci-
ſionem paſſim in Rota receptam nouum examen, oon
ſolet denegari, vt dictum ſuit in *Fauentina Beneficii 27. Iunii 1644. §. præterea articuli impreſſi, in recent. dec. 303. num. 18. par. 9. cum aliis allegatis in Romana Teſtamenti 6. Febr. 1662 § fin. d. coram me.*

Quod autem materia ſit releuans, & io ſubſtantia ſit
melius ſpecificata, patet ex eo, quod ad excindendam iden-
titatem ſchedulæ Teſtamenti controuerſi, dictum ſuit in
prioribus Articulis, quod illa non fuiſſet à Caſandra Te-
ſtatrice conſignata Notario. At quia huiuſmodi probatio
de neceſſitate forſan non concludebat, cum Notarius po-
tuerit dictam ſchedulam recipere à manibus Domini
Laurentij, qui in ſua depoſitione fatetur illam à Teſtatri-
ce recepiſſe, ideo in nouis Articulis continetur, quod ſche-
duia Teſtamenti non fuit in præſentia Teſtium Notario
conſignata, non ſolum à Teſtatrice, verum etiam nec ab
eodem Domino Laurentio, de cuius articuli releuantia
dubitari non poteſt, quia nominatio † hæredis implicita 4
reſultans ex porrectione ſchedulæ fieri debet à Teſtatore
coram ſeptem Teſtibus, iuxta diſpoſitionem *l. hac conſultiſſima, §. nec per receptionem, C. de teſtibus.* Afflict. *deciſ. 143. num. 2. & conſuluit* Spada *conſil. 90. num. 5. & num. 92. & in princip. lib. 1.*

Vlterius in quarto articulo continetur materia magis
ſpecifica, ex quo in præcedentibus articulatum fuit ſolum
in genere, quod Alexander malè ſe gerebat erga Caſan-
dram vxorem, ibi additur in ſpecie. *Che detta Signora Caſſandra hauendo riceuute alcune percoſſe dal Marito, ſi ſeparò dal ſuo letto, e viueua ſola da baſſo, doue s'ammalò, e per detta cauſa ſi morì.* Et quia † ſuper ijs, quæ de nouo addun- 5
tur non poteſt denegari nouum examen, ita concedi debet
ſuper alijs, cum verſemur in prophanis, vbi † articulus rele- 6
uans trahit ſecum irreleuaotem, & ſufficit vnius releuan-
tia, vt veniant omnes admittendi. Gregor. *deciſ. 124. num. 3. & dictum fuit in Piſauren. Iocalium 27. Auguſti 1652. coram me, cum aliis relatis in Baren. Cenſus 27. Februarii 1662. coram R. P. D. Veroſpio, in fine.*

Non obſtat, quod probatio facienda videatur contraria
depoſitioni Domini Laurentij, & dd. Teſtes non debeant
admitti, quia in præcedenti examine affectatè depoſue-
runt; Vltra quod enim eſt regulare, quod † probatio pro- 7
bationem, non excludit eo ipſo, quod voi ex collitiganti-
bus data fuit facultas probandi, vtique rejectis dd. exce-
ptionibus ad ſeruandam † præcipuè in Iudicijs æqualita- 8
tem, ea non debet denegari alteri, quamuis intendat pro-
bare contrarium, cum totum id reſpiciat diſcuſſionem poſt
perfectum examen, vt io dicta *Romana Teſtamenti 6. Februarii 1662. §. non obſtare, coram me.*

Et ita vtraque &c.

REVERENDISS. CERRO DECANO.

Nunc S. R. E. Cardinali.

Leodien. Bonorum.

Mercur. 1. Iulij 1665.

ARGVMENTVM.

Conſuetudo Ciuitatis Leodij, quid diſponat. Atteſtatio ſimplex cum atteſtatione collegialiter facta, & alijs adminiculis ſuffulta, concurrere nequit.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo Ciuitatis Leodij quando bona donantur Sponſis ſub pacto reuerſiuo, fauore proximiorum donantis requiris, quod filii, vtrique parenti ſuperuiuant, ſi proximiores excludere volunt.*
2 *Conſuetudo ex quibus benè probetur.*
3 *Teſtibus deponentibus ità vidiſſe, audiuiſſe, & iudicaſſe plurimum eſt deferendum.*
4 *Pacta reuerſiua ex conſuetudine Leodienſi, apponuntur ad impediendum ius connubij, vigore cuius bona coniugis defuncti ſine liberis, vtrique parenti ſuperuiuentibus coniugi ſuperſtiti acquiruntur.*
5 *Teſtes non deponentes cum neceſſariis requiſitis, non attenduntur.*
6 *Actus vnicus etiam admittitur ad effectum obſeruantiæ interpretatiuæ.*
7 *Atteſtatio ſimplex non poteſt concurrere cum atteſtatione collegialiter facta coram Iudice remiſſoriali, plurium teſtium depoſitionibus, & ſcripturis adminiculata.*

DECISIO CCCLX.

EX IISDEM rationibus deductis in Deciſione 27.
Iunij 1663. Domini ſteterunt io reſolutis. Cum † 1
enim vigore particularis conſuetudinis Leodien. vbi bo-
na donantur ſponſo, vel ſponſæ ſub pacto reuerſiuo
fauore proximiorum donantis, caſu quo coniuges mo-
riaotur ſine filijs requiratur, quod filij, qui proximio-
res excludere debent ſuperuiuant vtrique parenti, vti-
que dooata per Gaſparem Corrado filio, reuerti debent ad

Digitized by Google

proximiores ſub dicto pacto reuerſiuo vocatos, cum fi-
lius Corradi ante mortem deceſſerit, & ſic vtrique pa-
2 renti non ſuperuixit, de qua † conſuetudine ſatis con-
ſtare videtur ex partita Epitome conſuetudinum Leo-
dien. cap. 2. de pact. dotal. art. 10. ſummario Hermandi præ-
fatæ poſitionis, *num.* 4. & teſtium depoſitionibus dicto
ſummario *num.* 6. & ex traditis per Modern. Mean. *obſeru.*
75 part. 1. *num.* 4.

Nec releuare viſum fuit repetitum obiectum, quod
conſuetudo procedat ſolum in pacto reuerſiuo concepto
ſub indefinita conditione deficientiæ liberorum, non
autem in pacto, prout hic continente alternatiuam cum
conditione relata ad tempus mortis alterius ex Coniugi-
bus. Contrarium enim deſumitur ex Teſtibus datis in
præterito ſummario *num.* 6. qui vigore remiſſoriæ Ro-
talis examinati, deponunt reuerſionem Bonorum in pa-
ctis Dotalibus appoſitam, ſub conditione deficientiæ li-
berorum, intelligi de liberis, vtrique parenti ſuperſti-
ti us, ſiuè concepta fuerit per conditionem indefini-
tam, & coniunctam, ſiuè per alternatiuam, & ſepa-
ratam, & ita vidiſſe practicari, & obſeruari ab annis
20. 30. & 40. incirca, cum quibus concordant plures at-
teſtationes virorum grauium, & practicorum, nempè
Scabinorum, aliorumque Iudicum, qui nedum te-
ſtantur, ſic audiuiſſe, & vidiſſe ab annis 20. & 30. ci-
3 tra, ſed etiam ipſos hoc modo iudicaſſe, quibus † in
hac materia plurimum eſſe deferen. dictum fuit in Deci-
ſione huius Cauſæ ſuper Remiſſoria 26. Iunij proximi
præteriti, coram me.

4 Addita per eos ratione, quod ſimilia pacta reuerſiua
apponuntur ſolum ad impediendum Ius Connubij, cuius
vigore omnia bona coniugis defuncti abſque liberis, vtri-
que ſuperuiuentibus, plenè, & liberè alteri coniugi
ſuperſtiti acquiruntur, quæ ratio æquè militat in caſu,
quo pactum reuerſiuum eſt conceptum ſub oratione in-
definita, ſiuè potius alternatiua, vt ex allegatis in De-
ciſione §. *&* *congruit*. Parum obſtante cautela tradita à
Modern. Mean. *dicta obſeru.* 75. *num.* 5. concipiendi pa-
ctum ſi coniuges, ſine filijs vtrique parenti ſuperſtitibus
moriantur, quia dicit hoc fieri poſſe ad tollendam anſam
diſputationibus, non autem, quod ſit neceſſarium, vt
patet ex ipſius lectura.

Nec pariter vrget, quod dictæ probationes deſeruiant
potius ad firmandam opinionem DD. quam conſuetu-
dinem legitimè præſcriptam reſpectu caſus controuerſi,
5 cum † Teſtes non deponant cum neceſſarijs requiſitis ad
illam inducendam, de quibus per Mareſc. *var. reſolu. lib.*
2. *cap.* 100. *num.* 1. *&* *ſeqq.*

Etenim Teſtes præfati non fuerunt inducti ad proban-
dam ipſam conſuetudinem, de cuius præexiſtentia dubi-
tari non poteſt ex ſuperius firmatis, ſed ſolum ad remo-
uendam præſentem difficultatem conſiſtentem in eo, An
dicta conſuetudo procedat, tàm in conditione indefini-
ta, quàm etiam in alternatiua; Ideoque cum ſuper
hac dubietate deponant circa obſeruantiam interpretati-
uam, vtique non videtur opus, quod Teſtes conclu-
dant de requiſitis neceſſarijs ad præſcribendam conſuetu-
6 dinem, cum † ad effectum obſeruantiæ interpretatiuæ,
etiam vnicus actus admittatur, Rota *in recent. deciſ.* 316.
num 15 *part.* 9. *cum allegatis in Barbaſtren. Decimarum* 11.
Decembris 1662. §. *&* *hoc amplius*, *coram R. P. D. Taia.*

Quo verò ad contrarias atteſtationes Scabinorum ſub-
ſiſtuot reſponſiones aliàs datæ, quod nempè illa de anno
1593. hodie non ſuffragetur, poſtquam ab inde citra præ-
ualuit opinio contraria inconcuſsè obſeruata per lapſum
7 tanti temporis, & alia de anno 1646. tamquam ſimplex
conſultum aliquorum Particularium non poteſt concur-
rere cum altera atteſtatione collegialiter facta coram Iu-
dice Remiſſoriali, tot Teſtium depoſitionibus, & tot
Scripturis adminiculata, vt in Deciſione, §. *non obſtant.*

Et ita vtraque &c.

Deciſio hæc, quæ hic allegatur in eadem Cauſa æmana-
ta ſub die 27 Iunij 1663. coram Eminent. Card. Cerro, eſt
impreſſa ſupra in hac eadem part. deciſ. 202.

REVERENDISS. CERRO DECANO.

Nunc S. R. E. Cardinali.

Mediolanen. Matrimonij.

Mercurij 1. *Iulij* 1665.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria bis non conceditur, ſed ſi articuli noui materiam magis ſpecificam contineant, non denegatur, vt in caſu deciſionis.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria ob timorem ſubornationis, bis concedi non ſolet.*

2 *Remiſſoria noua non denegatur, quoties articuli additionales continent materiam magis ſpecificam, & diſtinctam.*

3 *Examen nouum poſt dicicita teſtificata, non admittitur.*

4 *Articuli noui quando continent materiam diuerſam & magis diſtinctam admittuntur etiam poſt dicicita teſtificata.*

5 *Receptio ſummarii iuxta ſtylum Curiæ non operatur publicationem, nec impedit quin ad nouum examen deueniri poſſit.*

6 *Probatio præſumptiua quando agitur de aliqua re incidenter benè deſeruit.*

7 *Articuli noui debent admitti quoties de illorum poſſibili releuantia apparet.*

DECISIO CCCLXI.

LATA Sententia à Reuerendiſs. P. D. A. C. Areoſto,
ſuper Falſitate Partitæ Matrimonij, regiſtratæ in
Libro Eccleſiæ Parochialis Loci Gaglianæ, quod præten-
ditur Coniunctum inter quondam Carolum de Abdua, &
Lauram de Generalibus, & Cauſa per appellationem mi-
hi commiſſa, Carolus Franciſcus alijque filij eorundem
Caroli, & Lauræ exhibuerunt Articulos, ad effectum pro-
bandi dictum Matrimonium fuiſſe contractum vſque de
anno 1628. & cum altera pars conſenſerit conceſſioni Re-
miſſoriæ, ſucceſſiuè expeditis Litteris Remiſſorialibus, il-
lorum vigore fuerunt examinati plures Teſtes in parti-
bus. Hodie verò cum iidem Carolus Franciſcus, & Fratres
denuo inſtarent pro remiſſione Articulorum, dedi du-
bium; An illi eſſent admittendi, & affirmatiuè reſolutum
fuit.

Licet enim ob timorem ſubornationis Remiſſoria bis 1
concedi non ſoleat in eadem Cauſa, iuxtà *dec. Gregor.* 583.
num. 3. *vbi Add.* quando † autem nouum examen tendit, 2
ad coadiuuandas probationes iam factas, & Articuli addi-
tionales (prout in præſenti, ex eorum lectura depræhendi-
tur) continent materiam magis ſpecificam, & diſtinctam,
non in ſolo cortice verborum, ſed in ipſa ſubſtantia ob præ-
cedens examen, noua Remiſſoria denegari non poteſt,
Rota coram Coccin *deciſ.* 23. *num.* 2. *Piſauren. localium* 27.
Nouembris 1652. §. *non obſtat*, *coram me*, *&* *in Leodien. Nul-
litatis Ordinis* 7 *Iulii* 1662. *in fin. coram R. P. D. Taia.*

Non obſtat, quod Summarium Teſtium primo loco
examinatorum, fuiſſet traditum procuratoribus vtriuſ-
que partis, & propterea poſt † dicicita teſtificata, admit- 3
ti non debeat nouum examen. Vltra quod enim hoc non
procedit, vbi noui Articuli continent materiam diuer-
ſam, & magis diſtinctam, nam tunc † admittuntur etiam 4
poſt dicicita teſtificata, vt dictum fuit in *Anconitana Fi-
deicommiſſi* 13. *Iunii* 1663. *coram Reuerendiſſimo Gerunden.*
§ 1. *am omiſſo*, *&* § *final.*

Adhuc remouetur obiectum ex eo, quod ſola rece- 5
ptio Summarij, iuxtà ſtylum Curiæ, non operatur
publicationem, nec impedit, quin ad nouum examen
poſſit deueniri, vt traditur per Adden. ad Gregor *deciſ.*
497. *num.* 8. *cum allegatis coram Eminentiſſimo* Otthobono
deciſ 83. *num.* 17.

Neque dicatur ex probatione facienda non poſſe con-
cludi Matrimonium certum, & reale, ad formam Diſpoſi-
tionis

Digitized by Google

tionis Pagani de Abdua, qui ſolum vocauit natos de legi-
timo Matrimonio, non antem per ſubſequens Matrimo-
nium legitimatos, ac propterea articulos non eſſe releuan-
tes, dum continent Matrimonium præſumptum ex tra-
ctatu mariti, & ex communi teputatione.

6 Omiſſo enim an huiuſmodi præſumptiua probatio poſ-
ſit ad hunc effectum ſuffragari, maximè cum agatur In-
cidenter de legitimatione, ad effectum ſuccedendi, vt ad
propoſitum facit *deciſio in Parmen. Stucus, coram Coccino,*
impreſſ. in recent. deciſ. 430. *num.* 19. ſaltim remanet du-
bium, An probatio poſſit releuare, præſertim quia dicta
tertium poſſint recipere adminiculum, cum ex apoca
Matrimoniali relata in Summario Caroli Franciſci *nu.*2.
Tum etiam ex eo, quod idem Carolus Franciſcus, & fra-
tres ſemper poſſederunt huiuſmodi bona fideicommiſſaria
in concurſu aliorum de Abdua, ex legitimo matrimonio
natorum, quod veriſimiliter eiſdem non fuiſſet permiſ-
ſum, ſi verè non fuiſſent tales, In dubio autem veniunt
7 admittendi articuli, nam † ſufficit illorum poſſibilis rele-
uantia, quæ in diſcuſſione negocij principalis accuratius
erit examinanda, Buratt. *deciſ.* 28. *num.* 3. *&* *in recent. de-*
ciſ. 503. *num.* 2. *in fin part.* 2. *cum allegatis coram Eminentiſſi-*
mo Otthobon. *deciſ.* 82. *num.* 22.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. EMERIX

Calaguritana Beneficij de Curamita.

Mercurij 5. *Iulii* 1665.

ARGVMENTVM.

Rota qualitates maiores, & digniores habentibus Beneficia conferre ſolet, maximè in concurſu alterius, qui ad impediendam litterarum Rotalium executionem ad Iudices Laicos recurſum habuit.

SVMMARIVM.

1 *Præſentatio, & inſtitutio appellatione pendente factæ nullæ ſunt, & attentatæ.*

2 *Rota ſolet conferre Beneficia habenti maiores, & digniores qualitates.*

3 *Litterarum Rotalium executionem impediens per recurſum ad Iudices Laicos habitum reddit impedientem indignum aſſecutione Beneficij.*

DECISIO CCCLXII.

DOMINI cenſuerunt Beneficium de quo agitur, ad-
iudicandum Petro, licet in partibus ab Examinato-
ribus Synodalibus reprobato; quia cum fuiſſet proceſſum
Iudicialiter ſuper collatione Beneficij, Petrus rectè ad hoc
1 Sacrum Tribunal appellauit, & † præſentatio, & inſtitu-
tio poſt appellationem à Franciſco obtentæ, fuerunt nul-
læ, & attentatæ, Rota coram Gregor. *deciſ.* 515. *per totam,*
in Calaguritana Beneficij de Arnedillo 4. *Decembris* 1662.
coram Reuerendiſſimo Vicecomite, confirmata coram me ſub
die 12. *Iunii* 1665.

Cumque Petrus tam per gradum Baccalaureatus in Sa-
cra Theologia per annum ante oppoſitionem obtentum,
docuerit de grauamine, & collatio, vigore Clement. Audi-
2 tor poſt appellationem deuoluta ſit ad Rotam, quæ ſolet †
conferre Beneficia habentibus maiores qualitates. Hinc
ſequitur Petrum præferendum Franciſco, quia vltra gra-
dum Baccalaureatus ipſe probat ſe eſſe Sacerdotem, &
ætate maiorem, ac aliàs optimè ſe geſſiſſe in concurſu ad
Canonicatum magiſtralem de Couaruuias; Franciſcus
autem vltra quod eſt in minoribus conſtitutus, & nullas
aliàs oſtendit ſe habere præponderantes qualitates, recur-
ſum habuit ad Iudices Laicos pro impedienda executione
3 litterarum Rotalium, per quem † ſe reddidit indignum
aſſecutione Beneficij, vt aliàs firmatum fuit in *Calaguri-*
tana Beneficij, della Caſa della Reyna 27. *Martii* 1648. *co-*
ram Ghiſlerio.

Et ita altera tantum, &c.

R. P. D. EMERIX.

Cortonen. ſuppreſſionis Conuentus.

Mercur. 5. *Iulij* 1665.

ARGVMENTVM.

Bona Monaſterij per Pontificem ſuppreſſi fiſco Papæ deferuntur. Vſusfructus vſufructuarij morte finitur & cum ſua proprietate conſolidatur. Monaſterium nunquam moritur, & Superiorum illius officia perpetua dicuntur habito ad illud reſpectu, vnde ſi monaſterium ſupprimatur, & illius religioſi in varia loca ſint diuiſi non habent ius vniuerſitatis, nec vti tales congregari poſſunt.

SVMMARIVM.

1 *Legatum factum Eccleſiæ, & Fratribus non intelligitur factum vti ſingulis, ſed vti vniuerſis Eccleſiam, & Conuentum repræſentantibus & num.* 7.

2 *Monaſterium nunquam moritur.*

3 *Officium Prioris, & Vicarij Monaſterii non dicitur perpetuum quam habito reſpectu ad Monaſterium*

4 *Bona Monaſterii Pontificia auctoritate ſuppreſſi vacare dicuntur, & tanquam vacantia fiſco Papæ deferuntur & num* 5.

6 *Monaſteria ſita in loco incongruo, vel aeris non ſalubris ſolent ad locum ſalubriorem transferri.*

8 *Dictio* vbicumque *quamuis ſit vniuerſalis tamen reſtringitur ſecundum ſubiectam materiam, & mentem diſponentis.*

9 *Religioſi Monaſterii ſuppreſſi in varia loca diuiſi non habent ius vniuerſitatis, nec vti tales congregari poſſunt.*

10 *Vſufructuario defuncto vſusfructus cum ſua proprietate conſolidatur.*

11 *Rota Sacræ Congregationis ſuper ſtatu Regularium declarationes reuerenter amplecti ſolet.*

12 *Bona expreſſe empta pro Monaſterio ſuppreſſo illi quoque acquiruntur & num* 16.

Ampliaſi emptio non appareat facta cum pecuniis Religionis & num 13.

14 *Spolia defunctorum Canonicorum Sancti Saluatoris ſpectant ad eorum religionem.*

15 *Regulæ de Iure quæſito non tollendo non cenſetur derogatum, niſi ſpecificè exprimatur.*

17 *Clauſula prædominans qualificat totum contractum.*

18 *Obſeruantia ſubſecuta declarat quid actum fuerit in præcedenti contractu.*

19 *Religioſi omnes Fratrum titulo ſolent appellari.*

20 *Verba ſtare potius demonſtratiuè, quam taxatiuè in dubio iudicari debet.*

DECISIO CCCLXIII.

POST ſecundam cauſæ propoſitionem, & ſtrictam, &
particularem informationem ſuper prædio Balda-
chini, & alijs emptis, ex pecunijs patris Generalis. Hodie
reſponſum fuit quoad prædium Baldachini reformandam
eſſe deciſionem editam coram me ſub die 28. Nouembris
proximè præteriti. In reliquis confirmandam, & quoad
prædium Sancti Marci reſeruatum in deciſione non eſſe
dandam Canonicis reintegrationem.

Ratio reſolutionis quoad prędium Baldachini fuit quia
eius diſpoſitione attentius ponderata patet, quod prędium 1
iſtud fuit legatum Eccleſiæ, & Fratribus Conuentus B. M.
de Calcinaio Cortonen. ordinis Canonicorum Regula-
rium Sancti Saluatoris de Bononia, non vti ſingulis, ſed
vti vniuerſis Eccleſiam, & Conuentum repræſentantibus
tam ex Iuris præſumptione iuxta *text. in l. annua §. Atta-*
men ff. de Ann. legat. Grat. *diſcept.* 533. *num.* 16. *&* 18. Rot. *in*
recent. deciſ. 309. *num.* 11. *&* 13. *part.* 6. *& deciſ.* 76. *num.* 15. *&*
15. *part.* 7.

Quam ex circumſtantijs eiuſdem legati, & præſertim,
quia Baldachinus, Canonicos grauauit perpetuis oneri- 2
bus ad quorum implementum nullo modo conſiderari
poſſunt, vti ſinguli ſed tanquam vniuerſi conſtituentes
Monaſterium, quod nunquam moritur, maximè cum
onera prædicta eſſent implenda à Priore †, & Vicario, 3
quorum officia non aliter dici poſſunt perpetua, quam

Digitized by Google

habito reſpectu ad Monaſterium, quo ex Pontificia
auctoritate ſuppreſſo bona dicuntur vacare, & rema-
4 nent ſub dominio Eccleſiæ vniuerſalis, & Papæ ex
cuius proinde mandato iuxta formam bullæ ſuppreſſio-
nis legitimè applicata fuerunt Seminario ex not. per
Bart. *in l. ſicut §. fin. ff. quod cuiuſque vniuerſitat. nomine*
num. 5. verſ. ſi eſt Collegium Clericorum, et in l. 1. §. muni-
cipi ex num. 4. ff. de acquiren. poſſ. quem ibidem ſequitur
Iaſon. *num. 9.* Modeſt. Piſtor. *conſ. 45. num. 65 et ſeqq. lib. 2.*
Ibi quando Eccleſia, ſeu Collegium deſtruitur auctori-
tate ſuperioris, vt puta Papæ, vel Epiſcopi bona ipſius
deferuntur tanquam vacantia fiſco Papæ Pater Ioannes
Croſius, in eius comment. Hayan. *tract. 2 quæſt. 1. prin-*
cipali cap. 1 §. 3. num. 104 fol. mihi 23. et quæſt princ. 4 cap. 2.
§. 5 num. 25 fol 632.

Non obſtant illa verba eiuſdem legato adiecta; quod
ſi aliquo caſu euenerit quod fratres; & Canonici prædi-
cti in dicta Eccleſia Sanctæ Mariæ del Calcinaio non
ſteterint vel ibidem non habitauerint, quod dictum
prædium ſit, & eſſe intelligatur dd Fratrum, & Ca
nonicorum Regularium d. ordinis Sancti Saluatoris, vbi
fuerint, ſteterint, vel moram traxerint. Quia con-
5 ditio hæc verificationem dumtaxat aſſumere poſſet in
caſu quo Canonici Sanctæ Mariæ del Calcinaio, vnum
corpus conſtituentes ex aliqua cauſa mutarent incola-
tum nouum Monaſterium alibi conſtituentes, quem
caſum veriſimiliter præuidens pius Teſtator ex eo quod
tunc Monaſterium eſſet ſitum in quadam valle, extra
Ciuitatem ſummario Seminarij præteritæ poſitionis
num 8. & Monaſteria ſita in loco incongruo, vel aeris
6 non ſalubris, ſoleant ad meliorem, & ſalubriorem
locum transferri *ad Not. per DD. in cap. 1. de exceſſ.*
Prælat. num. 6. et Rota *in recent. deciſ.* 362. *num. 3. et 4.*
part. 4. tom. 2. moueri potuit ad ita diſponendum pru-
denter adijciendo præfatam qualitatem ad tollendam
dubietatem, & diſputationem, an relicta reſpectu cer-
ti loci debeantur loco mutato iuxta deciſionem Sera-
phin. 1149. *num. 2.* non autem ad ſignificandum, quod
7 intenderet † legare Canonicis, vti ſingulis contra præ-
ſumptionem Iuris, & ſuperius immediatè deducta.

Neque contrarium ſuadet dictio illa *vbicumque* in de-
8 ciſione † ponderata §. minus dici poteſt quia huiuſmo-
di dictio licet vniuerſalis reſtringitur tamen ſecundum
ſubiectam materiam, vel ſecundum mentem diſpo-
nentis ad locum vbi materia de qua agitur, procedere
poteſt, vt illam declarando tradunt Barb. *de dict.* 413.
num. 1. in fine Card. Duſch. *pract. concluſ. litt. P. concluſ.*
391. *num. 4. et* Gemin. *conſ.* 92. *num.* 2. & quando etiam
vniuerſaliter intelligenda eſſet, ſolum locum habere
poſſet in caſu, quo ſecundum diſpoſitionem Teſtatoris
Monaſterium, vel Monaci, vti conſtituentes vniuer-
ſitatem tranſlati eſſent, non autem quando conuen-
tus per ſuppreſſionem remanſit penitus extinctus, &
9 Canonici in varia loca diuiſi amplius ius vniuerſitatis
non habent, nec vti tales congregari poſſunt vt in ſi-
mili aduertit Rota *in recent. deciſ.* 351. *num.* 11. *et ſeqq.*
part. 6. et deciſ. 99 *num. 7. et 8. part. 7.*

Quo verò ad bona prouenientia ex perſonis PP.
Iacobi de Monte Sanctæ Mariæ & Sebaſtiani Gal-
leotti ad quæ Canonicis S. Saluatoris Bononiæ con-
ceſſa fuit reintegratio viſa ſunt ſubſiſtere fundamen-
ta deciſionis dum enim fuerunt conceſſa Monaſterio
de Calcinaio ad vſuſfructuandum reſeruata omnimo-
da proprietate, & dominio ad fauorem Monaſterij
Bononiæ, hoc addito, quod ſi contingeret Canoni-
cos non morari in prædicta Eccleſia Beatæ Mariæ de
Calcinaio, tunc, & eo caſu vſusfructus ipſo iure
expiraret, ac ſi nunquam conceſſus fuiſſet, vt la-
tius in ſumm. Canonicorum dato ſub *numer.* 4. vti-
que Conuentu Calcinariæ per ſuppreſſionem extin-
10 cto, vſusfructus, vt ſupra conceſſus † conſolidatus
remanſit cum ſua proprietate ad fauorem Monaſterij
Bononiæ proprietarij *§. fin. inſtit. de vſufruct. cum aliis*
in deciſ. huius cauſæ relatis §. 20 ad bona nec prædi-
ctæ concluſioni obſtat quod ſuppreſſio Monaſterij fa-
cta fuerit à Papa, & quod Canonici receſſerint de
eiuſdem mandato quia cum Papa in Bulla expreſſe
præſeruauerit iura Monaſteriis principalibus, nullum
propterea præiudicium intulit Monaſterio Bononiæ,
vt etiam alias declarauit ſacra Congregatio ſuper ſtatu
11 *regularium*, cuius declarationes Rota reuerenter am-
plectitur, vt dixit coram Buratt. Merlin. & alijs addu-
ctis *in deciſ. cauſæ §. idque tanto facilius.*

Neque refert, quod pro parte Canonicorum non
fuerit probata identitas bonorum ad vſuſfructuandum
vt ſupra, conceſſorum, quia hoc reſpicit exequtionem
decretæ reintegrationis particulariter diſcutiendam ante
illius expeditionem.

Subſiſtere quoque deciſionem abſque difficultate ho-
die DD. exiſtimarunt reſpectu bonorum acquiſitorum
ex pecunijs Patris Generalis ad quæ Canonicis denega-
ta fuit reintegratio, quia vti expreſsè empta pro Mo-
naſterio ſuppreſſo, illi quoque acquiſita fuerunt vt 12
præter auctoritates in deciſione adductas, dixit Rota
deciſ. 241. *num. 6. part. 2. recent.* maximè, dum emptio
non legitur facta, cum pecunijs religionis, ſed pro- 13
prijs ipſius Patris Generalis, cui propterea licuit ex
propria liberalitate, eadem bona aſſignare Monaſterio
ſuppreſſo iuxta doctrinam Cardinal. *in Clem. 2. §. ſed &*
tales in 1. notab. de vit. & honeſt. Cler. Rota *deciſ.* 772.
num. 4. part. 1. diuerſ. & coram Duran. *deciſ.* 174. *num.*
5. ſtantibus præſertim Indultis Apoſtolicis eidem conceſ-
ſis à fel. rec. Vrbano Papa VIII & enunciatis in hodier-
no ſumm. *num.* 1. in quibus id eidem non ſolum permit-
tebatur, ſed etiam præcipiebatur.

Nec releuat igitur decretum religionis factum anno
1649. confirmatum à Sacra Congregatione Regularium,
& à S. D. N. quod ſpolia defunctorum Canonicorum 14
huius ordinis Sancti Saluatoris Bononiæ ſpectare de-
beant ad vniuerſam eorum religionem, quia ſub illo
non comprehenduntur hæc bona longè antea ex diſpen-
ſatione Vrbani VIII. acquiſita Monaſterio Cortonæ
cum Sanctiſſ. D. noſter non præſumatur voluiſſe præ-
iudicare obſtante regula de iure quæſito non tollendo,
cui nunquam cenſetur derogatum, niſi ſpecificè id ex- 15
primatur Garz. *de beneſ. part. 5. cap. 4. num.* 163. Rota co-
ram Seraph. *deciſ.* 1082 *num. 7. & ſeqq. & latè Add. deciſ.*
217. *num* 16 *& ſeqq. part. 9. recent.*

Denique quoad prædium Sancti Marci in deciſ re-
ſeruatum DD. putarunt non eſſe dandam Canonicis
reintegrationem, tum quia vti emptum Cortonæ à † 16
Priore Conuentus eiuſdem Ciuitatis, eidem Conuen-
tui acquiſitum dicitur Rota *in recent. deciſ.* 241. *num.*
6. *part.* 2. Præſertim quia acceptatio ex parte Prioris
ementis facta fuit nomine Conuentus, qui immedia-
tè ante fuit ab ipſo expreſſus, cum qualitate de Cor-
tona, quæ tanquam prædominans qualificat totum
contractum iuxta Theoricam Bald. *in leg. Procurator*, 17
qui pro cautione 67. *in fine ff. de procurat.* Ruin. *conſ.*
94. *num. 6. in fine lib.* 1. Gabr. *conſ.* 71. *num. 2. in prin-*
cip. lib. 1. Tum etiam quia Monaſterium Cortonæ di-
ctum prædium ſemper poſſedit, ex qua obſeruantia 18
ſubſequta declaratur, quid actum fuerit in præcedenti
contractu, ad *Text. in l. ſed Iul. §. proinde ff. ad Sen.*
Conſ Maced. Alciat. *conſ.* 107. *num. 4. lib. 8. &* Rota
deciſ. 365. *num. 1. in fine*. Minimè refragante quod in
inſtrumento ex parte venditoris fuerit dictum, vendi-
dit &c. Canonicis Regularibus Sancti Saluatoris de Bo-
nonia Exinde enim argui non poteſt venditionem
fuiſſe factam Congregationi, & Canonicis exiſtentibus
Bononiæ, quia poſtea ſequuta fuit explicita accepta-
tio Prioris pro Canonicis, & Conuentu ante expreſſo
cum illa qualitate de Cortona, & ideo dicta verba pro-
lata ex parte venditoris ſtant ſolummodo demonſtrati-
uè, cum æque benè denunciatio illa Canonicis Regu-
laribus Sancti Saluatoris de Bononia congruat † etiam 19
Fratribus dicti Conuentus de Cortona, qui omnes ita
ſolent appellari, vt patet ex Conſtitutionibus Apoſto-
licis relatis per Barboſ *appell* 147. *num.* 15. ex eo quod
iſte ordo cæpit Bononiæ anno 1408. vt teſtatur Pater
Bordonus *reſol. regular. tom. 2. reſolut.* 86. *num.* 29 &
in dubio verba ſtare potius demonſtratiuè Iudicari de- 20
bet Rota coram ſan. mem. Gregor. XV. *deciſ.* 516. *n.*
8 *& in Piſauren. Maiorat.* 16. *Ianuarij præteriti §.* 1.
coram R. P. D. meo Taia.

Et ita vtraque &c.

R. P. D.

Digitized by Google

R. P. D. BOVRLEMONT.

Romana, ſeu Albanen. Dotis.

Mercurij 1. Iulij 1665.

ARGVMENTVM.

Promiſſio facta intuitu certi matrimonij etiamſi de illa contractus factus non fuerit niſi verbalis, eſt omnino adimplenda, cum ſimilis promiſſio gaudeat omnibus dotalibus priuilegijs Hypotheca etiam ex veriſimili contrahentium mente inducitur.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas ex actorum reuolutione reſultat.*

2 *Donationis promiſſor in caſu nuptiarum remanet ità obligatus ac ſi donaſſet non ſolum ad fauorem filij, ſed & nurus, quæ agere poteſt pro conſecutione, ſed etiam filiorum dicti matrimonij & num. 3. & 4.*

5 *Depoſitio ſuper facto deponenti noto non ſolum conſtituit ſemiplenam probationem iunctis qualitate, & nobilitate, & alijs adminiculis pleniſſime probat & num. 6. & 7.*

8 *Hypotheca ſaltem tacita nurui competit pro ſumma ſibi promiſſa in caſu nuptiarum, & poteſt illius vigore ab alijs creditoribus hypothecarijs bona occupata vindicare.*

9 *Hypotheca inducta ſemper intelligitur in contractibus dotalibus, etiam in iis verbaliter factis.*

10 *Promiſſio occaſione certi, & determinati matrimonij facta gaudet omnibus dotalibus priuilegijs.*

11 *Promiſſio de conficiendo inſtrumentum publicum obligatione Camerali munitum de ſoluenda certa ſumma, eo non confecto, promiſſio euaneſcit.*

12 *Stipulatio licet verbalis eſt valida.*

14 *Hypotheca non ſolum verbis generalibus & indefinitis, ſed ex veriſimili contrahentium mente inducitur.*

15 *Obligatio Cameralis continet in ſe expreſſam hypothecam omnium bonorum.*

DECISIO CCCLXIV.

VALIDVM & iuſtum viſum fuit Dominis mandatum, quod ad inſtantiam Angelæ Sorbinæ A. C. relaxauerat pro ſcut. 2000. à Ioanne Baptiſta Sabaino Socero promiſſis, & ideo exequendum eſſe cenſuerunt.

1 Validitas † reſultabat ex actis, & iuſtitia ex promiſſione Ioanis Baptiſtæ correſpectiua ad dotem Angelæ ſcutorum mille donandi, & aſſignandi Carolo filio ſcuta dua millia occaſione certi matrimonij per eum cum
2 d. Angela contrahendi; † Ex qua donationis ſponſione in caſu de quo agitur, nuptiarum remanſit ita efficaciter obligatus, ac ſi donaſſet, non ſolum ad fauorem Caroli, Mantic. *conſ.* 178. *num.* 18 Surd. *conſ.* 335. *num.* 8. Seraphin. *de priuil. Iuram priuil.* 23 *num.* 4. Rota *decis.* 393. *num.* 2. *part.* 3. *& decis.* 38. *num.* 12. *& ſeq. par.* 6. *recent.*

3 Et vxoris, quæ † agere potuit pro conſecutione *per tex. in l. petens. C. de pact.* Natt *conſ.* 609. *num.* 12. *verſ. præterea dicta donatio, & num.* 13 Menoch. *conſ.* 203. *num.* 13. *& ſeq. plenè* Rota coram Merlin. *decis.* 313. *num.* 1. *& d. decis.* 393. *num.* 2 *part.* 3. *recent. & in Romana donationis* 14. *Maij* 1657. *coram R. Papien. §. hinc ſequitur.*

4 Sed etiam filiorum dicti matrimonij, ſiuè conſiderentur, vti filij ſiue vti hæredes dicti Caroli donatarij Bald *in l. ſi præſes verſ. nota bene C. de donat.* Theſaur. *quæſt. for. lib.* 4. *quæſt.* 2. *num.* 3. Fontanell. 53 *decis. num.* 8. Rota *decis.* 30. *num.* 28 *part.* 9. *recent. & in dicta Romana donationis dicto §. hinc ſequitur verſ. verum etiam filiis coram Reuerendiſſ. Papien.*

De huiuſmodi autem promiſſione Ioannis Baptiſtæ ſatis conſtare putarunt Domini ex Iudiciali depoſitione nobilis Matronæ earumdem nuptiarum mediatricis, & pronubæ ſumm. *num.* 1. expreſſe concludentis tractatum matrimonij, eius mediatione abſolutum fuiſſe ſub ſpeciali promiſſione, ſeu aſſignatione, ſcutorum 2000. ab eodem Ioanne Baptiſta facienda, ſine qua proculdubio, nec ab ea tractatum, nec concluſum fuiſſet, quia Carolus humilioris familiæ cum Angela longè honeſtioris originis † iungebatur, quæ depoſitio ſuper facto prorſus ei noto, ne dum 5
conſtituit pluſquam ſemiplenam probationem iuxta *decis.* Achil. 13. *de teſt. &* Rota coram Gregor. *decis.* 351. *num.* 14. *& coram* Buratt. *decis.* 775. *num.* 4. *&* 5. ſtante præſertim eius † qualitate, & nobilitate, quam in ſimili ponderauit Rota *decis.* 196. *num.* 4. *part.* 1. *diuerſ.* 6

Sed iunctis adminiculis pleniſſimè probat Rota coram Seraph. *decis.* 1163. *num* 6. *&* 7. *& coram* Buratt. *decis.* 775. *num.* 6. *& in recent. decis.* 113. *num.* 12. *part.* 5. 7

Abundè reſultantibus tum ex iterata eiuſdem Ioannis Baptiſtæ confeſſione circa dictam aſſignationem Carolo factam, de qua deponunt teſtes in ſummario *num.* 2. *&* 3. & præciſius *num.* 4. tum ex pluries petita iuramenti ſtipulatione ſuper dicta aſſignatione quam nunquam Ioannes Baptiſta negauit, imo aſſerunt, quod omnia, quæ paraſſet futura erant Caroli, eiuſque filiorum ſumm *num.* 1.

Nec dubitarunt Domini, quod pro dictis ſcutis 2000. competat Angelæ hypotheca ſaltem tacita, & poſſe illius vigore ab alijs Creditoribus hypothecarijs bona occupata vindicare, quamuis aſſignatio non fuerit in ſcriptis redacta. 8

Quia ſemper intelligitur inducta hypotheca in contractibus dotalibus etiam in ijs verbaliter factis, vt omnis aperte diſponit *Text. in l. vnica §. & plenius C. de rei vxor act. & in l. aſſiduis C. qui potior in pignor.* Neguſ. *de pignor. part.* 3. *memb.* 1. *num.* 3. Mantic. *de tacit. lib.* 11. *lit. B. num.* 5. Merlin. *de pignor. lib.* 2. *quæſt.* 94. *num.* 5. Et ſimile ſponſiones † occaſione certi, & determinati matrimonij gaudent omnibus dotalibus priuilegijs, vt habetur in §. aliud quoque, *authen. de æqualit. dot. & latè tradit* Merlin *d. tract. de pignor. lib.... quæſt.* 50. *per totam.* 9 10

Non obſtat quod huiuſmodi aſſignationis efficacia remanſerit ſuſpenſa, & conditionalis ex eo quod Ioannes Baptiſta promiſerit de ea conficere Inſtrumentum publicum, cum Camerali obligatione, quo nunquam facto promiſſio, vel aſſignatio euanuerit. 11

Quia quando pro, vt hic verba promiſſionis proceſſerunt in forma abſolute obligatoria ibi: *Che haueſſe aſſegnato ſcudi 2000. acciò con la dote haueſſe potuto negotiare*, & rurſus *fù ſtabilito da me detto parentado con li 2000. ſcudi promeſſeli* ſtipulatio † hæc licet verbalis dicitur valida, & perfecta à principio, & promiſſio inſtrumenti illam non ſuſpendit, ſed tendit potius ad conualidandam obligationem iam contractam, & ad illius maiorem, & faciliorem probationem, ſine quo etiam fuit perfecta quæſitum ius Angelæ, & filijs agendi hypothecariè in vim dictæ verbalis obligationis. 12

Quinimo eum inſtrumentum intelligeretur extendendum cum pactis apponi ſolitis, clarior exinde viſa † eſt reſultare hypotheca, quia ne dum verbis generalibus, vt indefinitis Burſat. *conſ.* 39. *num.* 37. *lib* 1. Cephal. *conſ* 41. *num.* 19. Merlin. *d. quæſt.* 49. *num.* 3. *verſ. & ſufficiunt verba* Rota *decis.* 189. *num.* 11. *poſt* Zacch. *de oblig. Cam.* ſed ex ſola veriſimili † contrahentium mente inducitur ad *text in l. Creditor la prima, § poſt diuiſionem ff. qui potior in pignor.* Merlin. *d. quæſt.* 49. *d. num.* 3. *verſ. Imo ſola* Rota *d. decis.* 189. *d. num.* 11. *verſ. ſufficit etiam poſt.* Zacch 13 14

Quod hic pro indubio fuit habitum, quia fuit promiſſum inſtrumentum cum Camerali obligatione dicto ſumm. *num.* 1. quæ continet in ſe expreſſam † hypothecam omnium bonorum vt dixit Rota *d. decis.* 189 *num.* 11 *& decis.* 274. *num.* 8. *&* 9. *poſt* Zacch. & coram Buratt. *decis.* 905. *num.* 2. 15

Et ita vna tantum parte informante, altera ſæpius citata, & expectata deciſum &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Romana Saluiani.

Mercurij 1. Iulij 1665.

ARGVMENTVM.

Factum quod cenſus elapſo certo tempore fiat irredimibilis, an ſit validum. Præſcriptio quando currat. Scientia non præſumitur, & allegans illam probare adſtringitur.

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio ex iudicio Saluiani illius extremis probatis eſt concedenda, & hæc ex quibus probentur vide ſup. num.1.*
2 *Fundi aſſignatio ſpecialem hypothecam importat.*
3 *Hæres factum defuncti ratum habere tenetur; nec illud impugnare valet.*
4 *In cenſus impoſitione ſecundum conſtitutionem Caliſti, & Martini non requirebatur ſolemnitas pecuniæ numeratæ.*
5 *Pactum quod cenſus elapſo certo tempore fiat irredimibilis, valet.*
6 *Præſcriptio non currit niſi à die qua debitor in ſolutione ceſſat.*
7 *Scientia non præſumitur, & debet ab allegante probari.*
8 *Præſcriptiones tot requiruntur, quot ſunt anni.*
9 *Præſcriptio ex quibus interrumpatur.*

DECISIO CCCLXV.

VENERABILIS Archiconfraternitatis SS.Corporis Chriſti in Eccleſia Sancti Laurentij in Damaſo ad cuius fauorem de anno 1556. pretio ſcutorum 200. impoſitus fuit per Gregorium de Pinis annuus cenſus ſcutorum 20. ſub fideiuſſione Petri de Panniſenis pro conſequtione fructuum, petijt, & obtinuit coram A. C. contra Iacherinos detentores immitti ex remedio Saluiani in poſſeſſionem quarumdam domorum olim ad dictum Petrum fideiuſſorem ſpectantium. Interpoſita per Iaccherinos appellatione dubitaui an dictæ Archiconfraternitati ſit danda immiſſio, & affirmatiuè reſponſum cum concurrant omnia extrema ad hunc effectum neceſſaria.

Etenim de credito cum hypotheca conſtat ex Inſtrumento impoſitionis cenſus, cui Petrus vti principalis principaliter, & inſolidum fideiuſſit; quod verò domus ſuper quibus hodie petitur immiſſio, fuerint per Petrum poſſeſſæ, patet ex eo *quod d. Petrus poſt quadriennium* à die factæ fideiuſſionis ſuper eis cenſum impoſuit. Quod demum dictæ domus hodie per Iaccherinos detineantur. vltra ſubſtentationem litis, quæ ſufficit Buratt. *decif.584.num.5.* probatur etiam ex Inſtrumento acquiſitionis, ſiquidem Iaccherini has domus emerunt à Luca de Vecchijs, qui illas antecedenter emerat à Marta Cerotta olim vxore, & hærede Bertini Maffei filij, & hæredis Petri fideiuſſoris. Ac proinde concur-
1 rentibus omnibus requiſitis † immiſſio non eſt deneganda. Buratt. *decif.822.num.1.* Rota *in recent. decif.318. num 2. part.6.*

Nec veritas dicti crediti poteſt in dubium reuocari. Nam poſt obitum Petri, Maffeus filius, ac deinde eo mortuo, Marta Cerotta vxor, & hæres non ſolum continuarunt in ſolutione fructuum, verum etiam ipſa Marta in ſatisfactionem tam decurſorum, quam decurrendorum aſſignauit Archiconfraternitati penſiones vnius ex controuerſis domibus, quæ aſſignatio ſpecia-
2 lem hypothecam importat Bart. *in l.Cedicil.§. inſtitutæ ff. de leg.1 cum aliis per* Barboſ. *dict.394.num.1. & ſeqq.* Cum-
3 que Iaccherini habeant cauſam ab eis † tenentur eorum factum ratum habere, nec poſſunt impugnare *l. cum à matre C. de rei vindic.*

Non obſtat nullitas cenſus deducta tum ex defectu pecuniæ numeratæ in actu impoſitionis, tum ex pacto, quod elapſo triennio cenſus eſſet irredimibilis

Vnica enim ponderatio, quod cenſus ille fuit creatus
4 ante Bullam Pij V ſoluit vtrumque obiectum, cum † in terminis conſtitutionis Caliſti, & Martini non requirebatur ſolemnitas pecuniæ actualiter numeratæ. Buratt. *conſ.14.num.12.verſ.4.peterat.* Hond *conſ.17. num 20. & ſeqq.lib.2* Altograd *conſ.12.num.31.verſ. aſſumentie, & nu. 33 lib.3.* Nauar. *conſil.1.lib.3.* Parii *conſ.75.num 32.lib.4.* Fontanell. *de pact napt.tom.1.clauſ.4 gloſſ.18 part. 2 à numer.9.* Cenc.de Cenſ. *quæſt.48 num. 28. & ſeqq.* Rota *poſt eundem decif.81.num 1.& 2.& decif 92 à nu. 1 ad 7. & inter diuerſ. decif.286.par 4.& in recent.decif 35 num.2. & 3 par 4. tom. 2.& in Romana Cenſus 25. Iunij 1640 coram bon.mem Bichio impreſſ.poſt* Merlin *de pign.decif.35.num.3.*

5 Nec † improbabatur pactum, quod elapſo certo tempore efficeretur irredimibilis, Molin *de contr.diſput.391. num.10.* Couat. *var.lib.3.cap.10.num.5.* Leſſ. *de Iuſt.& Iur.lib. 7. quæſt.5. art.2.* Caſtropal. *oper.mor part.7.tom.3.diſput. 6. punct 24 §.2.num.1.de Iuſt.commut* Grat. *diſcept.forenſ.cap. 985.num.13 & ſeqq.* Cenc.de Cenſ *quæſt.59.nu.18.verſ.quod enim* Rota *poſt eundem decif.152.nu.2.& ſeqq. & decif.394. num.2.verſ.& illis,ac in recent.decif.35.num.20.part.4. tom. 2.& decif.8.num.6.& ſeq part.9.*

Præſcriptio non intrat, vel enim deducitur ad effectum
præſcriptionis hypothecæ contra tertium poſſeſſorem, † 6
& illa non currit niſi à die qua debitor ceſſauit in ſolutione, & Creditor ſciens alienationem bonorum hypothe-
catorum, ceſſauit in petitione, † quæ ſcientia non præ- 7
ſumitur, & venit ab allegante probanda, Grat. *in addit. ad decif.15.num.5.* Thomat *decif.246.num.12.in fin & ſeqq.* Buratt. *decif.452.num.9.* Merlin. *decif 487. num.17. & ſeqq. & decif. 811. num.9.& 10.Reuerendiſſimus* Royas *decif. 7. num.5*

Vel prætenditur quod per lapſum annorum 30. fuerint
præſcripti fructus, vt in hoc vltra regulam, quod † tot 8
requirantur præſcriptiones, quot ſunt anni Rota *decif.*
298.num 8.part.4.diuerſ. Reſponſum fuit † illam fuiſſe in- 9
terruptam ex pluribus ordinibus datis ab Archiconfraternitate pro conſequenda ſatisfactione.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO

Romana Legati.

Mercurij 1. Iulij 1665.

ARGVMENTVM.

Pater ſicuti cum filio æqualiter ab inteſtato alteri filio ſuccedit, eique vſusfructus quæritur ſuper portione filio delata, ab huiuſmodi portione repellitur, quando teſtator extraneus patri & filio legatum attribuit.

SVMMARIVM.

1 *Hypotheca pro legato à Iure impartitur, & eius virtute legatario ex remedio Saluiani contra hæredem immiſſio decernitur & num.2.*
3 Text in l.cum oportet 6 C.de bonis,quæ liber. *in bonis aduentitijs filijs patri defert vſumfructum.*
4 *Pater hæres non poteſt ad vſumfructum in portione filiæ legata aſpirare.*
5 *Pater æqualiter cum filio ab inteſtato ſuccedit alteri filio, & ei vſusfructus quæritur ſuper portione eidem filio delata.*
6 *Pater ab vſufructu in filij portione repellitur, quando teſtator extraneus patri & filio legatum attribuit.*
7 *Fundus legatus cum ſuo onere ad legatarium tranſit.*
8 *Quartæ detractioni vt ſit locus quid requiratur.*

DECISIO CCCLXVI.

BONÆ mem. Cardinalis Caffarellus, Hoſpitali Sanctiſſimi Saluatoris ad Sancta Sanctorum, necnon Sacrario Baſilicæ Diui Petri ſibi ſcriptis hæredibus, titulo Legati D. Annæ nepti attribuit ſuper eiſdem Domi-
ni hodie immiſſionem decreuere. † Quia hypotheca 1
pro legato impartitur à Iure, † cuius virtute contra 2
hæredem debet legatario ex remedio Saluiani immiſſio decerni, vt tradit Gabr. *conſ.46.num.20. cum ſeqq.lib. 1. & conſ.44. num.3. & 4. lib.2* Merlin. *de pignor. lib 3. quæſt. 14 num.51.* Pacific.de Saluiano *inſpect.3.cap.4.num.462.* Rota coram Duran *decif.185.num.1. & 2.cum ſeqq.num 8. & in Romana Domuncularum 10.Februarij 1648 §.cæterum coram bon. mem. Dunozetto.*

Hanc verò immiſſionem retardare non valet † diſpo- 3
ſitio textus *in l.cum oportet 6 C.de bon. quæ liber.* in bonis aduentitijs filij patri deferens vſumfructum. Dum enim C. Cardinalis in eodemmet teſtamento particularia
bona Patri D. Annæ legauit, non † valet ipſe, cui hæ- 4
reditatem loca pia quoque ceſſerunt ad vſumfructum in portione filiæ legata aſpirare, ex authoritate *gloſſ.in Authen item hæreditas verb.forſan ad med C.de bon. quæ liber. ibique notat* Salicet *n. 20.* vbi atteſtans de opinione æquio-
ri, eam refert rationem, quod † ſicuti pater æqualiter 5
vna cum filio ab inteſtato ſuccedenti alteri præmortuo vſusfructus quæritur ſuper portione eidem filio delata

iuxta

Digitized by Google

iuxta diſpoſitionem textus præfati, *& in §. ſi verò ab Aſ-*
6 *cendentibus Auth. de hæred. ab Inteſtato.* † Ita debet ille
quoque ab vſusfructus conſecutione in filii portione arceri,
quoties teſtator extraneus vtrique, patri ſcilicet, & filio
legatum attribuit, cum is diſpoſitioni Iuris ſuperius re-
cenſitæ præſumatur voluiſſe inhærere Caſt. *in auth. exci-*
pitur num. 7. C. eodem tit. Bald. *conſ. 324. numer. 5. & 2. lib.*
5 Crot. *conſ. 9. numer. 5. & 6. lib. 5.* Gabr. *conſ. 118. numer.*
12. lib. 2. Mandell. *conſ. 110. num. 5. & 2.* Surd. *conſ. 116. n.*
41. cum ſeqq. & de alim. tit. 2. qu. 15. nu. 22. cum ſeqq. Grat.
diſcept. 78. 31. & 32. & dec. Marrb. nu. 24. & 25. Boer. *dec.*
186. nu. 15. Rot. *deciſ. 547. num. 9. par. 4. rec. & in Romana*
manutentionis 18. Febr. 1656. §. non obſtat cor. R. P. D. Al-
bergato.

7 Nec vrget quod † Palatium cenſibus diuerſis ſubiaceat,
quorum onus D. Petrus ad filiam legatariam ſpectare con-
tendit ſub prætextu, quod Palatium cum oneribus illi in-
hærentibus Cardinalis expreſsè legauit, ex traditis à Rota
in deciſ. 517. nu. 10. penes Cenc. de Cenſib. quidquid enim
ſit an cenſuum onera teneantur hæredes ſeù potius legata-
ria in propoſito caſu ſubire, ſuper quo dubio nihil hodie
Domini firmarunt, hic articulus vti altiorem exquirens
indaginem poſt immiſſionem legatariæ decretam, debet
examinari, quæ à creditoribus poterit pro fructibus ſol-
uendis pulſari, quoties ex diſpoſitione Iuris tale ei onus
inhæreat.

Denique obeſſe non valet exceptio falcidiæ, ſiquidem
non oſtenditur exaduerſo, legata ordinata à D. Cardina-
le Dodrantem hoc eſt nouem integræ hæreditatis Vncias
8 excedere vt † exquiritur ad hoc, vt huius detractionis quar-
tæ locus exiſtat ad textum *in leg. 5. vbi gloſſ. notat ff. ad leg.*
2 *falcidiam* Angel. *de legit. contradict. quæſt. 12. numer. 17.*
art. 13.

Et ita D. Anna dumtaxat informante, &c.

R. P. D. EMERIX

Imolen Penſionis.

Mercurij 1. Iulii 1665.

ARGVMENTVM.

Penſionarius quando contra Succeſſorem, & in petitorio agit quid probare teneatur Iuriſpatronatus mentio quando requiratur.

SVMMARIVM.

1 *Articuli quando ſunt releuantes Remiſſoria in prophanis ſine ſumo conceditur.*
2 *Penſionarius quando agitur contra Succeſſorem, & in petitorio probare concludenter tenetur valorem penſionis expreſſum, & continuatam ſolutionem.*
3 *Iuriſpatronatus mentio requiritur in patronatu ex dotatione, vel fundatione.*
Secus in competente ex conſuetudine, vel præſcriptione & nu. 4.

DECISIO CCCLXVII.

SVPER fructibus Parochialis Eccleſiæ Archipresbyte-
ratus Sancti Pauli nuncupati Terræ Maſſæ Lombar-
dorum fuit de anno 1644. auctoritate Apoſtolica reſeruata
penſio ducator. 50. auri de Camera Pellegrino Fauoli de
conſenſu Andreæ illius Patrui, & tunc eiuſdem Eccleſiæ
Rectori ſub expreſſione valoris per aſſenſum ducatorum
200. ſimilium, & cum decreto, quod ſi dictus Andreas in
eius vita, & quandiù dictam Eccleſiam obtinuerit penſio-
nem prædictam verè & realiter, & cum effectu non per-
ſoluerit præſens reſeruatio nulla ſit eo ipſo &c. quam cum
Bernardinus Cantellius modernus Rector ſoluere recuſa-
ret fuit contra ipſum in Tribunali A. C. relaxatum man-
datum de manutenendo, à quo commiſſa mihi cauſa ap-
pellationis cum clauſula ſine præiudicio mandati de ma-
nutenendo, non retardata &c. Penſionarius exhibuit in
actis articulos ad effectum probandi valorem, & continua-
tam ſolutionem, ſuper quibus eum hodie inſtaret pro re-
miſſoria, Domini ſuſpenſa diſputatione dubii principalis
ad Inſtantiam Rectoris antea ſubſcripti, cenſuerunt illam
eſſe concedendam; † quia verſamur in prophanis & arti- 1
culi ſunt releuantes, ideoque de plano danda eſt remiſſo-
ria, Rota *in Ariminen. penſionis 27. Iunii 1661. coram*
me.

Releuantia articulorum eſt patens, quia pertinet, ad
fundan intentionem penſionarii pro ſuſtinenda penſione,
nempè ad effectum probandi valorem expreſſum & conti-
nuatam ſolutionem ad formam ſupradicti decreti, quo-
rum † vtrumque penſionarius, quando prout hic agitur 2
contra Succeſſorem, & in petitorio plenè & concludenter
probare tenetur Rot. *in Groſſetan. penſionis 3. Maii 1651.*
coram Dunozetto & in Ariminen. penſionis coram me, 10.
Mii 1662.

Non obſtat quod penſio reſeruata fuerit nulla facta
mentione, quod Eccleſia eſſet de Iurepatronatus vniuer-
ſitatis, & Hominum terræ Maſſæ Lombardorum quod
ſolum ſufficit ad annullandam penſionem, & per conſe-
quens excludit releuantiam articulorum; Quia reſpon-
ſum fuit quod † mentio Iuriſpatronatus dumtaxat requi- 3
ritur in Patronatu ex dotatione, vel fundatione, † ſecus 4
in competente ex conſuetudine, aut præſcriptione, vt no-
tat Gig. *de penſ. quæſt. 24. nu. 5 &* Put. *dec 307. n. 1. & ſeq.*
quæ qualitas in hoc caſu non exhibetur, & quatenus fuiſ-
ſet exhibita, non eſſent denegandæ probationes Acto-
ri, donec illa fuiſſet plenè & concludenter iuſtifica-
ta.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Firmana Bonorum.

Mercur. 1. Iulij 1665.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio ſubſequens ex titulo præcedenti declaratur. Reintegratio ad damni paſſi menſuram conceditur.

SVMMARIVM.

1 *Actus, ſeu poſſeſſio ſubſequens ex titulo præcedenti declaratur.*
2 *Dominus ſemper præſumitur, qui talis ſemel fuit.*
3 *Reintegratio conceditur ad damni, paſſi menſuram.*
4 *Debitum poteſt cum fructibus ipſum longè excedentibus compenſari.*

DECISIO CCCLXVIII.

BINÆ deciſiones coram me emanauerant in hac cau-
ſa, in quarum prima 18. Februarii anni præteriti edi-
ta pro parte dimidia ſubſecuta firmatur euictio in Prædio-
lis à Bernardino titulo permutationis Franciſco Orlando
aſſignatis, & ibidem proindè decernitur regreſſus Horatio
ad dimidiam partem Prędii Aquæſanctæ à Franciſco eiuſ-
demmet Horatii Patruo Bernardino in compenſationem
tributi; In altera verò emanata die 20. Nouembris præte-
riti præcedentis fuit reformata deciſio reſpectu Prædii vul-
gariter nuncupati Rocca di gabbia, cuius portio dum
Sebaſtiano Iannino fuerat euicta ad ipſum, non autem ad
Horatium regreſſus actio ſpectabat, donec ipſe pretium
illi ſaltem reſtitueret, At hodie ex facto clarius recenſito
prioris deciſionis fundamenta Domini confirmarunt.

Siquidem in præfata Reginne Rocca di Gabbia bina
Bernardinus prædia poſſidebat ſubiecta fideicommiſſo per
Andreozzium inſtituto alterum ſcilicèt Salm. 8. circiter,
quod inſtante Cleopatra fideicommittentis vxore de anno
1593. in Ianninum fuit Præconis voce licitatum; Alterum
verò Salm. 13. ex cauſa permutationis ab eodemmet Ber-
nardino de anno 1594. Franciſco aſſignatum, vt ex teſtium
depoſitione in additionali Summario Horatii relata con-
uincitur

Qua Prædiorum diuerſitate perſpecta videntur omni-
nò conuenire ſecundæ deciſionis vires firmantes prędium
Salm. 13 præſertim à Iannino de tempore euictionis præ-
fatæ

ſatæ primum verò à Cæſare extitiſſe poſſeſſum, quoniam Iannini poſſeſſio verificationem aſſumit in prædio Salm. 8. circiter ab ipſo præcedente voce Præconis exempto, nec non per Franciſcum Ballicanum pro portione dimidia ſucceſſiuè euicto, ad textum *in l. nulla ibique gloſſ. notat verb.*
1 *Primordium C. de empt.* Canc. *deſcript. lib.* 10. vbi † quod ex titulo præcedenti declaratur ſubſequens actus, ſeu poſſeſſio Soccin. Sen. *conſ.* 15. *num.* 7. *lib.* 4. Surd. *conſ.* 52. *num.* 10. Menoch. *lib.* 6. *præſum.* 67. *numer.* 1. Rot. *dec.* 221. *num.* 12. *par.* 6. *recent.* & *penes* Poſth. *de manut. deciſ.* 238. *num.* 14. Non autem in altero Prædio Salm. 13. valet admitti ex titulo permutationis in Orlandum tranſlato, penes quem dominium etiam de tempore euictionis integrè præſumi-
2 tur extitiſſe ex regula quod † ſemel Dominus talis ſemper reputatur exiſtere donec exhibeatur exaduerſo contrarium de qua *in l. ſiue poſſideris*, 16. *vbi gloſſ. not. poſt princ. C. de probat.*

Huic præterea intellectui adſtipulatur aliorum teſtium depoſitio, dum atteſtantur Orlando dimidiam partem Salm. 13. nomine Franciſci fuiſſe iudicialiter ademptam, ex neceſſe concludunt eundem tunc temporis totius prædii poſſeſſorem. Dum præſertim poſt euictionem in dimidia parte ſubſecutam Ianninus reliquam portionem à Cæſare pro pretio Salm. circiter 6 ½ correſpondente emit.

Quibus inueriſimilitudo accedit ex inde petita quod Ianninus contra Cæſarem Iudicium pro pretii reſtitutione, nec vnquam inſtituit, quod ab ipſo certè non præſumitur fuiſſe neglectum ſi portionem euictam præcedentet à Cæſare emiſſet.

Non obſtat quod tribus ex prædii à Bernardino Cæſari aſſignatis ſuper portione dimidia duorum dumtaxat euictio contigerit, cuius virtute contenditur debere liquidationem præcedere ad hoc, vt prædii permutatio à Rot. valeat Horatio decerni.

Permutatio enim ad menſuram conuincitur edita, ideo que dum portio euicta certum numerum conſtituit pro to-
3 tidem Salmis ad prædium permutatum, † reintegratio impartiri debet Horatio, *ad tex. in l.* 1 *C. de rei permutat.* & licet Bernardinus florenos 380 pro quorum prædiorum
4 valore de tempore contractus Cæſari perſoluerit, † quoniam tota ſumma, quæ ab Horatio reſtituenda foret poterit cum fructibus à die litis Inſtitutæ compenſari ſummam, de qua agitur longè excedentibus, Rot. *dec.* 28. *n.* 39. & *deciſ.* 84 *nu.* 7 *cor* Ottbobon.

Cętera verò obiecta in deciſionibus pręcedentibus fuerunt ſublata.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. OTTALORA.

Romana Penſioois.

Mercurii 1. Iulii 1665.

ARGVMENTVM.

Penſionis tranſlatio ad hoc vt ſuſtineri valeat quid requiratur. Diſtributiones fructuum naturam aſſumunt, & loco prębendæ ſuccedunt, quando beneficia in ſolis diſtributionibus conſiſtunt. Pro Iuribus etiam incorporalibus de iure immiſſio conceditur.

SVMMARIVM.

1 *Penſionis tranſlatio ex quibus vti valida ſubſtineri valeat.*

2 *Vir vxoratus eſt incapax penſionis, & tranſlationis.*

3 *Ratio eadem vbi militat, eadem eſſe debet & iuris diſpoſitio.*

4 *Fructuum nomine non veniunt diſtributiones.*

5 *Beneficia quando conſiſtunt in ſolis diſtributionibus iſtæ fructuum naturam aſſumunt, & ſuccedunt loco præbendæ.*

6 *Facultas transferendi penſiones reſeruatas ſuper quibuſcumque fructibus attenditur etiam ſuper diſtributionibus, quando illæ ſuccedunt loco fructuum.*

7 *Tranſlatio penſionis quando eſt valida, tranſlatario in quaſi poſſeſſione exigendi, qua reperiebatur transferens, immiſſio debetur.*

8 *Immiſſio de iure datur etiam pro iuribus incorporalibus.*

9 *Immiſſio abſque alia litterarum iuſtificatione tranſlatario conceditur vbi ex conſtitutione adeſt ſpecialis ſubrogatio tranſlationum in quaſi poſſeſſione exigendi.*

DECISIO CCCLXIX.

SVPER fructibus beneficiatus Sancti Petri poſſeſſi per D. Dominicum Mazzuchellum ſa. me. Vrbanus VIII. reſeruauit annuam penſionem ſcut. 29. monetæ ad fauorem Antooli Pandulphi, qui vigore indulti ſibi, & aliis Dapiferis conceſſi ab eodem Vrbano VIII. illam tranſtulit in perſonam Alexandri Marię Pandulphi. Cum autem Dominicus recuſaret dictam penſionem tranſlatam perſoluere fuit ſub die 30. Ian. præteriti co. Reuerendiſs. Gerundeſi diſputatum. An tranſlatio ſuſtioeatur, ita vt ſit danda immiſſio cor. me io eius locum ſuffecto Domini affirmatiuè reſoluerunt.

Conſtat enim de reſeruatione penſionis ad fauorem Antonii ex litteris Apoſtolicis datis in Summario num. 1. de tranſlatione in perſonam Alexandri Mariæ legitimè facta per extractionem primæ C. & reſeruationem noue penſionis cor. Vicario generali Epiſcopi Eſini, ac Notario, & teſtibus patet ex Inſtrumento Summ. n. 2. de facultate vero transferendi penſiones conceſſa Dapiferis ab eodem Vrbano VIII. liquet ex Conſtitutione 9. §. 11. Ac demum de Clericatu tranſlatariis ex litteris teſtimonialibus Ordinarii datis in Summ. n. 30. † Quibus omnibus concurrentibus tranſ- 1
latio vti valida ſuſtinetur. Rot. cor. Mellino *dec.* 277 *per tot* & *fuit reſolutum in hac eadem Cauſa contra Andream de Oddis* 13. *Febr.* 1664. *cor. Reuerendiſs. Gerunden.*

Non obſtat quod Antonius transferens haberet vxorem,
† & ſic eſſet incapax penſionis, & tranſlationis, quia dum 2
Indultum indiſtinctè dat facultatem omnibus Dapiferis penſiones retinendi, eaſque traosferendi ratione ſeruitii præſtiti in Conclaui Creationis Pontificis comprehendit tam vxoratos, quam non vxoratos, quia in † omnibus 3
militat eadem ratio ſeruitii, qua Pontifex motus fuit ad illis gratificandum, vt reſpondit Rot. *in d. deciſ.* 13. *Febr.* 1664. *cor. Reuerendiſſimo Gerunden.*

Minus facit quod in dicto indulto non fiat mentio de penſionibus reſeruatis ſuper diſtributionibus quotidianis, ſed tantum de reſeruatis ſuper fructibus, † quorum nomine 4
non veniunt diſtributiones *ex tex in Extrauag. cum nonnullæ de præbend.* & *in cu. licet eodem tit.* Monet. *diſtrib. quotid. lib.* 10 *qu.* 6. *nu.* 12. *cum pluribus aliis relatis in Romana Penſionis* 23. *Maii* 1644. *cor. Reuerendiſſ. Papien.* Quoniam cum illa beneficia Sancti Petri conſiſtant in ſolis diſtributionibus, † iſtæ aſſumunt naturam fructuum, & ſucce- 5
dunt loco præbendæ. Duran *deciſ.* 285 *num* 99 & *deciſ.* 411 *nu.* 7. Ideoque facultates † transferendi penſiones ſu- 6
per quibuſcumque fructibus reſeruatas, extenduntur etiam ſuper diſtributionibus, quando illę ſuccedunt loco fructuum prout admiſit Rota *in dicta Romana Penſionis*, §. 1. *in fine, et pariter firmatum fuit in ſupradicta deciſione cor. Reuerendiſſimo Gerunden.*

Cum autem ex ſupradictis † tranſlatio penſionis ſit va- 7
lida, debetur tranſlatario immiſſio in quaſi poſſeſſione exigendi, in qua transferens reperiebatur, prout iuſtificatur ex Summ. nu. 4 tum † quia de Iure immiſſionis remedium 8
datur quoque pro iuribus incorporalibus iuxta opinionem Ripæ *in l.* 2. *nu.* 2. *ff. quorum bon.* Bellon. *conſ.* 35. *num.* 5. Berou. *conſ.* 43. *n.* 16. *et ſeqq.* Men *de adipiſc. rem.* 1. *n.* 83.

Tum quia in dictis priuilegiis Vrbani VIII. Dapiferis conceſſis dict. Conſtitutione 9. §. 11. ante finem adeſt ſpecialis ſubrogatio tranſlationum in quaſi poſſeſſione exigendi, † qua mediante conceditur ipſis immiſſio abſque 9
alia iuſtificatione litterarum Lotth *de re benef. libr.* 1. *qu.* 36. *nu.* 120. *et in terminis dixit* Rota *dec.* 642. *num.* 1. *par.* 3. *recent.*

Et ita vna tantum, &c.

R. P. D. TAIA.

Nicieñ Canonicatus.

Mercurii 1. Iulij 1665.

ARGVMENTVM.

Interrogatoria nullo modo reſecari poſſunt, niſi de partium conſenſu, & illorum moderatio ſpectat ad Rotam, & teſtium examen ob interrogatoriorum reſecationem eſt omninò nullum, quæ nullitas ſemper durante lite poteſt opponi quando examen approbatum non fuit.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo quod ad canonicatus admittantur tantum Presbyteri eſt omninò ſeruanda ad Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 12. de reform.*

2 *Interrogatoria non poſſunt reſecari, niſi de partium conſenſu, & illorum moderatio ſpectat ad Rotam.*

3 *Examen eſt nullum quando forma ſeruata non fuit.*

4 *Teſtes examinati ſine interrogatoriis à parte datis an probent.*

5 *Examen nullum eſt, & inualidum quando pars proteſtata fuit de interrogatoriis à ſe dandis.*

Amplia vt nu. 6.

7 *Teſtium examen eſt nullum ob interrogatoriorum reſecationem.*

8 *Nullitas examinis durante lite ſemper poteſt opponi quando illud approbatum non fuit.*

9 *Inſtantia quando non eſt vltima benè fit obligatio de ſtando vnicæ.*

DECISIO CCCLXX.

QVATER controuerſus eſt Canonicatus & potius factum, quam Ius, dicente Petro illum eſſe Sacerdotalem, & quòd omnes hi Canonicatus ex vniuerſo ſint Sacerdotales, contradicente Annibale Canonicatum non eſſe Sacerdotalem, nec vllum huius Eccleſiæ, duobus vtrinque editis deciſionibus, vt videre eſt in vltima 24. Nouembris 1664. reſpondente Rot. pro Canonicatu Sacerdotali maximè ex teſtibus à Petro inductis, ex quibus viſa
1 eſt haberi laudabilis illa conſuetudo, vt omnes † ſint Presbyteri omninò obſeruanda ad Sac. Conc. Trid. *cap. 12. de reformat. cap.* 12.

Dum autem cauſa eſſet in expeditione fauore Petri, informantes pro Annibale reclamauerunt illegitimum quidem fuiſſe examen teſtium examinatorum, nouoſque examinandos, & remiſſoriam concedeñ, quo dubio hodie propoſito, Domini annuerunt.

Compertum enim eſt ab informantibus pro Annibale in aduentu patris ipſius, quod & ſi Annibal Interrogatoria exhibuiſſet ad articulos Petri, iuxta quæ teſtes interrogari petiiſſet, & inſtetiſſet, aliàs proteſtatus de nullitate omni &c. & Eminentiſſimus Cardinalis Celſus tunc Iudex Commiſſarius cauſæ mandaſſet expreſſim teſtes, primò iuxtà interrogatoria, deindè ſuper articulis diligenter, & fideliter examinari, & rurſus non procedi ſine Interpretis præſentia, præuiaque productorum interrogatoriorum, & aliorum, quæ ab ipſo fierent euacuatione alias proteſtatum &c. tamen Iudicem remiſſorialem reſecaſſe vt infra.

In primis 4. Ibi: *An ſciat aliquem ex prædictis teſtibus fuiſſe, vel eſſe inquiſitum, vel proceſſatum, vel excommunicatum, ſeu ſollicitatorem, vel defenſorem cauſæ, ſiue habere aliquod intereſſe in ea.*

Item 12. ibi: *An cognouerit, vel habuerit notitiam de quibuſdam quinque nominatis, qui abſque Sacerdotio diù conſederunt in Capitulo.*

Item 13. ibi: *An ſciat quænam ætas ſit neceſſaria ad Canonicatum, & dignitates in Cathedralibus ante & poſt Concilium Trid. &c.*

Item 14. ibi: *An in Eccleſia Nicien. poſt Conc. Trid. aliquid fuerit innouatum &c.*

Atque ita vigeſimum nonum, & vigeſimum primum huiuſmodi.

Prætereà reſecaſſe vbique particulam, *donec dixerit non audiuiſſe ab aliis*, & huiuſmodi alia vix reſeruando facultatem legendi teſtibus, quatenùs fortè voluerint reſpondere de conſenſu Interpretis interuenientis pro articulis, quæ bonæ, claræque fidei Procurator in Curia ſeriò aiebat ante aduentum Patris Annibalis, non autem Interpretis Petri, & mandato Iudicis remiſſorialis, prout reſecari alitèr non poterant, † adeò ut ſi pars aduerſa dat Interro- 2
gatoria, & alia ſunt non pertinentia ad cauſam in aliqua parte in Partibus non poſſunt corrigi, nec reſecari, niſi de conſenſu partium, & tunc eſt tranſmittenda ad Curiam copia authentica extracta à Notario cauſæ ad effectum obtinendi correctionem, & moderationem ab ipſo Sacro Tribunali &c. quæ nouiſſimè conteſtatus eſt practicus Capuc. *prax. Iudic. ca. 2. num. 179. à verſ. & ſic pars aduerſa part.* 2. Ridolph. *eod. tract. cap. 11. numer. 7. par. 1.* Rota coram Caual. *deciſ. 254. nu. 2 & coram* Buratt. *deciſ. 100. nu. 10. cum alleg. & annot. num. 27. verſ. nec aduerſatur, iuxtà celebrem Parmen. Status coram* Millin. *deciſ. 434. num. 2.* etſi non adſit proteſtatio partis alias &c. Inualido, † & nullo 3
ſemper examine ratione formæ non ſeruatæ, quin etſi aliqua tantùm ex Interrogatoriis admiſerit Iudex apud Ridolphin. *cum aliis allegat.*

Et hoc magis cum proteſtatione partis, quæ coram Iudice competeñ, An teſtes examinati ſine interrogatoriis à 4
parte datis probent &c. Farin. *de teſtib. qu. 73. à nu. 3* decernit † certè nullum, & inualidum eſt examen, præſertim 5
ſi pars de hoc fuerit proteſtata Farin. *d. quæſt. 73. nu. 6. verſ. præſertim ſi eadem pars* Ridolph. *d. cap. 11. nu. 103. cum alleg.* † maximè cum certum eſſet reſecata fuiſſe interroga- 6
toria non ſuperflua, aut impertinentia, ſed neceſſaria, & ſubſtantialia, vt DD. dicebant patere ex ſupradictis, licet Informantibus pro Petro viderentur potius noua capitula Annibalis Interrogantis adeoque recipienda ad proprium illius examen *ad reg.* Farin. *d. qu. 73. nu. 72.* Scacc. *de Iudic. cap. 8. num. 88. lib. 2. cum aliis*, ſed Dominis viſa non ſunt noua capitula cum exceptio intrinſeca ſit, & procedens ex articulis Petri, non autem extrinſeca, & † pro- 7
inde nullum, & inualidum examen teſtium ob reſecationem interrogatoriorum. Et ſi videri etiam poſſint noua capitula ab Annibale interrogante propoſita, adhuc remiſſoria concedenda videretur tanquam noua capitula huius partis, & releuantia.

Nec obſtitit, quod Annibal adhuc non oppoſuerit hanc nullitatem; quia nihil impedit, † quod ſemper durante 8
lite non poſſit illam opponere cum non approbauerit examen Rota coram Mill. *d. dec. 434. ad fi. §. non obſtat.*

Pariter nec obſtare viſa fuerunt oppoſita ſingulis articulis vltra oppoſita generaliter remiſſoriæ ex teſtibus examinatis teſtificantibus, & aliqua reſpondentibus ad hos articulos in Interrogatoriis Annibalis, quia ex ſupraſcriptis non obſtant vti nulla, & inualida, & fortè falſa ſunt, & non ſubſiſtunt.

Placuit autem Dominis declarare conceſſam fuiſſe remiſſoriam appoſito iam ſequeſtro, & facta etiam obligatione de ſtando vnicæ, † vtpotè quod inſtantia non 9
eſt vltima ad Ridolph. *prax. Iudic. capit. 12. numer. 90. par. 2.* Rota *dec. 585. num. 5. par. 5. & deciſ. 203. numer. 14. & 15. par. 9.* vbi ſpeciale mandatum requiritur, & Pater Annibalis promiſit pro filio, & ab eodem ante omnia rem ratam haberi &c.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Calaguritana dimidiæ portionis de Haro.

Mercurij 1. Iulij 1665.

ARGVMENTVM.

Præſentatus à maiori parte Capituli debet inſtitui, & connumeratur benè votum illius, qui febri detentus Procuratori de Collegio vices ſuas commiſit, nec curatur an fuerit extra Prouinciam dummodò conſtet ante præſentationem interuenire potuiſſe.

SVM-

Digitized by Google

S V M M A R I V M.

1 *Præſentatus à maiori parte Beneficiatorum eſt inſtituendus.*
2 *Votum beneficiati abſentis, & mediante procuratore traditum non attenditur.*
3 *Text. in cap. quia propter 42. in §. illud de elect. & elector. poteſt. prohibet abſenti conſtitutionem procuratoris, qui in electione vices ſuas explere valeat.*
Declara tamen vt num. 4.
5 *Atteſtanti Medico de infirmitate benè creditur.*
6 *Beneficiatus de tempore præſentationis febri oppreſſus habet iuſtam cauſam conſtituendi procuratorem, qui ſuo nomine præſentet, & num. 4.*
7 *Beneficiatus ſicuti ſecluſa infirmitate cum aliis beneficiatis ad nominandum admitteretur, ita poteſt admitti procurator de Collegio, cui infirmus vices ſuas committere valuit, & nu. 8.*
9 *Beneficiatus extra prouinciam commorans ad electionem non eſt vocandus.*
10 *Beneficiatus ſi antequam præſentatio fiat accedere valet ad electionem non eſt curandum vbicunque exiſtat.*
Et ratio num. 11.
12 *Verba de tempore electionis prolata ad illud ſunt referenda.*
13 *Febris quartana de ſui natura longo tempore durat.*
14 *Febri quartana oppreſſus, diebus quibus vacat, non poteſt dici ſanus.*
15 *Iudicio medicorum in re ſibi attinente ſtandum eſt.*

DECISIO CCCLXXI.

SENTENTIAM Rotalem à Reuerendiſſimo Gerunden Locumtenente promulgatam ſuper adiudicatione
dimidiæ portionis de qua agitur, Dominico Lopes Cano in
gradu appellationis vti validam, & iuſtam Domini confirman eſſe cenſuerunt. Validitas reſultat ex actis; Iu-
1 ſtitia verò ex eo, quia ex 11. Beneficiatis Ius præſentandi
habentibus ſex in ipſum concurrerunt † vnde meritò in inſtitutione venit præferendus Nicolao collitiganti à quinque tantum preſentato, *cap. 3. vbi gloſſ. in verb maioribus* Card. & Abb. *numer. 13. de Iurepatr. moderu.* Piſan. *eodem tract. lib. 12. cap. 4. nu. 1.* Rota coram Merlin. *in deciſ. 737. nu. 1. & in Sulmonen. Beneficij 10. Martii 1649. §. de Iuſtitia verò cor. Arguelles.*
Non obſtat, quod ad explendum dictum mandatum
2 fuerit, votum connumeratum, Io: Mariacæ alterius Beneficiati abſentis, & mediante Procuratore ad id conſtituto traditum contra formam tex. *in cap. quia propter 42. in*
3 *§. illud de elect. & elector poteſt.* † prohibentis abſenti conſtitutionem Procuratoris, qui vices ſuas in eligendo expleat Garz. *de benef. par. 5. cap. 9. num. 226. cum ſeq.* Rot. coram
4 Mantic. *dec. 268. in princ.* Nam † quotieſcumque commorans in loco vbi poſſit certiorari, ſed iuſto impedimento detentus accedere nequit tunc ex diſpoſitione eiuſdem text. ipſi permittitur alteri ex Collegio vices ſuas committere, vt ad litteram ibidem deciditur, & probant Scribentes, & ſignanter Ant. de Butr. *nu. 13.* Io. Andr. *nu. 44.*
In propoſito autem iuſtum, & legitimum impedimentum Ioannis, quod eſt vnum ex præſcriptis requiſitis non
5 poteſt in dubium reuocari, quia † ex atteſtatione Medici relata in Summ. nu. 4. & adminiculata ex narratiua mandati procuræ conſtat, quod de tempore præſentationis febri erat oppreſſus, Bart. *in l. contumaciam, §. pœnam, ff. de re iudic. & in l. 1. ff. de inſtrum.* Rot. *deciſ. 319. num. 8. par.*
6 *2. rec.* ob quam † abſque dubio fuit iuſta de cauſa impeditus accedere per ſe ipſum, & neceſſè fuit ei conſtituere procuratorem, qui ſuo nomine præſentaret, *cap. ſi ægroto 5. quæſt. 3. cap. querelam de procur. gloſſ. in d. cap. quia propter, verſ. vel propter infirmitatem, de elect.* Gomez. *in reg. de infirm. verſ. 37 priuilegium.*
Sicut & incontrouertibile viſum fuit, quod Io: licèt in Diœceſi Tolerana poterat præſentationi interuenire. Nam ſtatim ac ſibi innotuit vacatio huius dimidiæ portionis, iter arripuit, ſed infirmitate oppreſſus ſub die 26. Nouembris 1661 Procuratorem conſtituit, à qua die vſque ad 16 Februarij ſequentis anni, quo deuentum
7 fuit ad actum præſentationis, ſicut † ſecluſa infirmitate Ioannes omni commodo accedere poterat, & cum alijs beneficiatis fuiſſet admiſſus ad nominandum, quod in effectu inſpicitur ad Canonicam electionem, vt notant Modern. à Sextula *de elect. cap. 1. num. 38. & alii relati in prima deciſione Reuerendiſſimi Gerunden. §. quoad ſecundum*, ita † potuit admitti Procurator de Collegio, cui 8
talis cauſæ vices ſuas committere licuit ex præcitatis, & tradit Lotther. *de re benef. lib. 2. quæſt. 19. nu. 22. cum duobus ſeqq.*
Et hinc fit non afficere, quod Oppidum de Haro, in quo vacauit dimidia portio diſtet per 200. milliaria ab illo de Capilla, vbi Ioannes curam animarum exercebat,
† itaut ratione diſtantiæ, & moræ extrà Diœceſim Ca- 9
laguritanam extrà duas dietas non erat ad eligen. vocandus, *cap. inter Vniuerſitates de elect.* Nam † eo ipſo quod 10
venire poterat antequam fieret præſentatio, & de facto Procurator cum mandato ſub dicta die 16. Nouembris facto, & exhibito præſentauit, non eſt curandum vbicumque exiſteret, quia † ſemper remanet iuſtificatum, quod 11
commodè erat venturus tempore congruo, niſi d. infirmitatis cauſa fuiſſet impeditus, vt per textum *in cap. Geneſi 55. de elect. & cap. quarto 63. diſt. probant* Zabarell. *in cap. coram verſ. ſed hodie,* Imol *ſub num. 4 de elect.* & melius Gregor. Tholoſ. *de elect. cap. 14. tit. de vacan. abſen. num. 13.* Bertachin. *de Epiſcop. lib. 1. part. 3. num. 9. verſ. item extra Prouinciam,* Gulicchin. Mandagot. *de elect. par. 1. cap. 5. inter tractat. magn. tom. 15. part. 1.* Samuel *eod. tit. tract. 1. controu. 3 concl. 8.*
Nec ſubſiſtit, quod Procurator defecerit iurando ſuper impedimento Ioannis conſtituentis ex capite infirmitatis de tempore præſentationis. Tùm quia oppoſitum oſtendunt verba illa: *Iurauit contenta in mandato eſſe vera &c.*
quæ † prolata de d. tempore electionis ad illud ſunt refe- 12
renda, ad excludendum quod aliàs dolosè voluerit vti facultate ſibi commiſſa abſque aliqua ſui vtilitate Crauett. *conſ. 8. num. 13.* Menoch. *conſ. 98 nu. 23.* Tùm etiam quia attenta qualitate febris quartanæ, qua Ioannes vexaba-
tur † de ſui natura longo tempore duraturæ, præſertim 13
hyemali, † etiam diebus, quibus vacabat, non dicebatur 14
ſanus, vt reſpondit *Iuriſconſult. in l. qui tertiana, & quartana ff. de edil. edict.* nec propterea permiſſum fuit iter proſequi, vt teſtantur Phyſici, † quorum Iudicio ſtandum 15
eſt, Specul. *in §. viden reſtat enim 26. de prob.* Maſchard. *eod. tit. concl. 1039. num. 2.* & veriſimiliter fuiſſet proſecutus, niſi morbo detentus.
Ex quibus, & aliis deductis in deciſionibus Reuerendiſſimi Gerunden. ſuperius citatis, in quibus ſunt ſublata alia obiecta denuò repetita Domini pro confirmatione ſententiæ Rotalis reſponderunt.
Vtraque &c.

R. P. D. OTTALORA.

Romana Locationis.

Lunæ 5. Iulii 1665.

ARGVMENTVM.

Bona Monaſterii vt validè alienentur requiſita quæ ſint. Beneplacitum Apoſtolicum contrà illud impetrare negligentes pro impetrato habetur. Exceptio non implementi quid operetur.

S V M M A R I V M.

1 *Locatio ex publico inſtrumento benè probatur.*
2 *Bona Monaſterii vt validè alienentur, requiritur Monachorum capitulariter congregatorum conſenſus, & vtilitas Eccleſiæ.*
3 *Beneplacitum Apoſtolicum defectus omnes ſupplet.*
4 *Bona Eccleſiæ per Pauli II. & Vrbani VIII. conſtitutiones vltra triennium locari prohibentur.*
5 *Pactum non adimplens ob illius non implementum ad damna & intereſſe tenetur.*
6 *Beneplacitum Apoſtolicum contra illud impetrare negligentes pro impetrato habetur.*
7 *Beneplacito Apoſtolico ſuperueniente non eſt amplius locus pœnitentiæ contractus.*
8 *Beneplacitum Apoſtolicum ſubſecutum retrotrahitur ad tempus celebrati contractus.*
9 *Eccleſia ante impetratum beneplacitum Apoſtolicum ab initio re-*

Digitized by Google

tio reſeruatum poteſt contractum reſcindere ex priuilegio Iuris cum res adhuc dicatur integra.
Illo tamen obtento non poteſt amplius pænitere, & numer. 10.
11 *Exceptio non implementi operatur, vt actor audiri non poſſit, niſi doceat ex parte ſua adimpleuiſſe.*

DECISIO CCCLXXII.

MONACI S. Stephani del Cacco locarunt ad nouennium Iſidoro, & Simeoni de Manilis domum in via Ceſtariorum pro annua reſponſione ſcut. 136. reſeruato beneplacito Apoſtolico ſumptibus, & opera eorumdem Monacorum expediendo & cum facultate vt conductores poſſent ibidem neceſſarias reſtaurationes, & melioramenta facere expendendo vſque ad ſumma ſcut. 1000. quæ tamen præuia æſtimatione Peritorum hinc inde eligendorum eis reſtitui debuerit in fine locationis vt apparet ex Inſtrumento ſummario Maniliorum nu. 1.

Poſt factas nonnullas expenſas à Conductoribus in reſtauratione & melioratione d. Domus prætendentes Monaci poſſe recedere à contractu vti facto ad nouennium & abſque beneplacito Apoſtolico illis inhibuerunt ne vlterius procederent in reſtaurando, & meliorando, & deindè ſententiam ſuper nullitate contractus in Tribunali Vicarii Vrbis reportarunt conſultis Dominis an locatio ſubſtineatur, & veniat relaxandum mandatum pro penſionibus decurſis DD. cenſuerunt illam ſubſtineri, & mandatum eſſe relaxandum ad effectum deponendi.

1 Locationis † enim ſubſiſtentia clarè reſultat ex publico Inſtrumento ſolemniter celebrato à Monacis capitulariter Congregatis cum præſentia, & aſſiſtentia proprii Abbatis habita prius matura diſcuſſione circa Vtilitatem Eccleſiæ, & præſtito Iuramento quod Manilii meliorem aliis condi-
2 tionem attulerunt † quæ ſunt requiſita neceſſaria in locandis bonis Monaſterii, vt notatur *in Capitulo ſine exceptione ibi*: & cum totius Cleri tractatu, & conſenſu *num. 12. quæſt. 2. in cap. 1. & 12. de rebus Eccl. non alien. in 6. in Clem. 1. eod tit. etiam in cap. 1. de his quæ fiunt à Prælat. ſine cenſenſ. Capit.* Angel. *conſ. 133. num. 3.* Roman. *conſ.* 36 Mantic. *de tacit. lib. 4. tit. 7. num. 5. cum aliis pluribus relatis in Nouarien. bonorum 13. Ianuarii* 1641. *§. Imo coram Merlin.* & vlterius reſeruatum fuit beneplacitum Apoſtolicum per
3 † quod ſupplentur omnes alii defectus, & ſolemnitates Abbas *conſ. 41. num 2. lib. 1.* Dec. *conſ. 341. num 12.* Rolan. *conſ. 96. num. 21. lib. 1.* Ruin. *conſ. 25. num. 22. & conſ 267. nu. 3. lib. primo* Rota *deciſ. 65. nu. 1. par. 1. diuerſ. & deciſ. 590. nu. 9. par. 5. rec.*

Neque obſtare viſæ ſunt duæ nullitates à Monacis adductæ quarum vigore prætendebant locationem infringere, & à contractu recedere; altera quod locatio ſit facta ad Nouennium contra formam Conſtitutionum Apoſtolicarum Pauli II. & Vrbani VIII. in quibus expreſſè prohi-
4 betur † Eccleſiæ locare res ſuas vltra triennium quoniam prima, vltra quod reſpicit propriam turpitudinem Monacorum quæ ſuis ſumptibus, & ſub obligatione Camerali promiſerunt beneplacitum obtinere ac proinde ab ipſis al-
5 legari non poteſt cum † ob pacta non impleta teneantur ſaltem ad omnia damna, & intereſſe vt dictum fuit *in Romana permutationis* 20. *Februarii* 1647. *coram bon. mem.*
6 *Bichio*. Imò † contra eos negligentes habeatur pro impetrato Tiraq. *in tract. ceſſant. cauſ. part. 1. limit.* 33. Bald. *conſ. 112. num. 1. & ſeqq. lib. 2.* Buratt. *deciſ. 110. numer. 9.* ſublata remanet ex eo quod illud expeditum fuit ab eiſdem conductoribus ante Motam litem, & antequam Monaci declaraſſent velle à contractu recedere, vt in facto
7 oſtenſum fuit † quapropter non poterant amplius pœnitere etiamſi nondum emanauerit ſententia per executorem ferenda Paris. *conſ. 1. num. 129. lib. 1.* Cephal. *conſ. 91. nu 9. lib. 1.* Grat. *diſcept. 514. nu. 7. & ſeqq.* Rota *in nullius emphiteuſi de Guaſtalla* 16. *Nouembris* 1607. *coram Cardinali Lancellotto impreſſ. penes Marcheſ. de Commiſ. tom. 1. fol.* 100. *dec.* 201. *num. 35. part. 5. recent. & in Romana domorum* 13 *Nouembris* 1636. *cor. bo mem. Bichio*. Neque eſt neceſſe vt Breue Apoſtolicum præcedat aut interponatur de tempore locationis, ſed ſufficit quod ex poſt interueniat, & interim contractus habet vſque ab initio implicitum ſta-
8 tum validitatis ita vt † beneplacitum poſtea ſubſecutum retrotrahatur ſemper ad tempus illius celebrationis *ad tex. in cap. 2. extra de pactis vbi* Anton. de Butr. *nu 6 & 7.* Imola *num. 3. & 4.* Philip. Franc. *in cap. Dudum de reb. Eccleſ. non alien. num. 112. in fin.* Vinc. de Franc. *dec. 163. nu. 12.* Doran. *deciſ. 397. num. 11.* Vnde † quamuis ante impetratum 9
beneplacitum ab initio reſeruatum Eccleſia poſſit pænitere, & contractum reſcindere non ex vi nullita, ſed ex ſpeciali iuris priuilegio quaſi quoad eam res dicatur adhuc integra vt voluerunt, Abbas *in Capit. ſuper eo de Condit. appoſit.* Gratian. *dict. diſcept. 514. num. 9. cum ſeqq.* Mareſcott. *var. reſol. lib. 1. cap. 14 nu. 1. & ſeqq* Achill. *dec. 2. num. 3. de pact.* Put. *dec. 2. de tranſact.* Caputaq. *deciſ. 12. num. 3. part. 3.* Rota *dec. 735. nu. 2. parte ſecunda recent.* † Illo tamen ob- 10
tento non eſt amplius locus pænitentiæ Alberic. *in auth. hoc ius porrectum n. 12. verſ. ſi Eccleſia vendit. & in auth. qui rem poſt princip. C. de Sacroſanct. Eccleſ. cum aliis adductis in Romana reſciſſionis Contractus 4. Iunii 1570. coram Blanchett. impreſſ. apud* Marcheſ. de Commiſ. *par 1. fol. 98.*

Secunda quoque corruit quia in eodem beneplacito à conductoribus impetrato expreſsè derogatur dictæ Conſtitutioni Pauli II. & aliorum Pontificum vt patet ex verbis ibi: non obſtantibus Conſtitutionibus fel. recor. Pauli II. & aliorum Romanorum Pontificum Prædeceſſorum noſtrorum de rebus Eccleſ. non alien. ſeu vltra triennium non locandis &c.

Hinc ſequitur eſſe relaxandum mãdatum pro penſionibus in quantitate Conuenta in Inſtrumento parum obſtante quod propter impedimenta præſtita à Monacis in perficiendis melioramentis prætendatur à conductoribus remiſſio, ſiuè diminutio quia illa forſan intrare poſſet ſi penſio fuiſſet promiſſa correſpectiua ad melioramenta conſtruenda non autem quando (vt hic) promiſſa fuit contemplatione membrorum iam exiſtentium, & habitabilium prout colligitur ex pacto quod melioramenta conficienda non augeant nec minuant penſionem quodque in caſu refectionis prædii dd. melioramentorum illam conductores augeant ad rationem quatuor pro centenario. Verùm quia Monaci promiſerunt manutenere Inquilinos in pacifica, & quieta poſſeſſione rei locatæ cum facultate etiam reſtaurandi, & meliorandi poſtmodum verò inhibuerunt ne vlterius meliorationes perficerent immò iudicium ſuper reſciſſione contractus inſtituerunt nequeunt penſiones prædictas liberè prætendere quia obſtat eiſdem exceptio non implementi que † operatur vt actor audiri non poſſit niſi 11
doceat ex parte ſua adimpleuiſſe, *l. cum propones C. de pact. l. Iulianus §. offerri ff. de action. empt.* Bart. *in l. quæro §. inter locatorem n. 1. ff. de locat.* Burou. *conſ. 25 n. 14. lib. 3.* Rodoan. *de Reb. Eccleſ. non alien. cap. Colonus autem num. 1. fol.* 531. Ideò Domini cenſuerunt mandatum eſſe relaxandum ad effectum deponendi donec à Monacis remoueatur obſtacula ſupradicta pro melioramentis perficiendis ad formam pacti in Inſtrumento Conuenti.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Pecuniaria.

Lunæ 5. Iulij 1665.

ARGVMENTVM.

Sententia nulla, & iniuſta non vulnerat obligationem Cameralem, & illius iniuſtitia nullitati comparatur adeò, vt validè ferri poſſit ſententia ſecunda contra primam. Cedentis creditor ceſſione reſoluta ad integras primæuas eius actiones redire poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Via executiua vulnerata obligatio Cameralis non habet amplius paratam executionem, & ordinariè eſt agendum, treſque ſententiæ conformes requiruntur.*
2 *Sententia promulgata ſi nulla ſit, & iniuſta non vulnerat obligationem Cameralem.*
3 *Sententiæ nullitas quando non adeſt ſemper ſententia vulnerans ſtat in ſuo robore, & tollit viam executiuam.*
4 *Sententiæ iniuſtitia æquiparatur nullitati, & validè ferri poteſt*

Digitized by Google

poteſt ſententiæ ſecunda contra primam.
5 *Ceſſio nulla, & reſoluta eſt ac ſi nunquam facta fuiſſet.*
6 *Creditor cedentis reſoluta ceſſione ad primæuas eius actiones integras redire valet.*
7 *Creditor cedentis adſtringitur docere ſe eſſe verum creditorem debiti ceſſi, & illud eſſe ſibi obligatum.*

DECISIO CCCLXXIII.

CATTANEVS Pauiæ creditor petiit condemnari
Campionum ad ſibi ſoluen. pecunias per ipſum de
effectibus eiuſdem Pauiæ exactas cum obligatione de reſti-
tuendo prioribus & potioribus creditoribus ad quem effe-
ctum propoſito hodie dubio, An eſſet relaxandum man-
datum negatiuè fuit reſponſum.

Siquidem A. C. coram quo fuit actum à petitis Campio-
num abſoluit per diffinitiuam ſententiam pronuncians
nullam actionem aduerſus illum Cattaneo competere nec
comperiiſſe pro petita pecuniarum reſtitutione, quæ ſen-
1 tentia vti principaliter, & Immediatè lata ſuper meritis
cauſæ, tangit & infringit ſubſtantiam obligationis, & pro-
pterea vulnerata fuit via executiua cuius vulnerationis ra-
tione reſtitutio à Campiono promiſſa in forma Cameræ
non habet amplius paratam executionem, nec illius vigo-
re executiuè agi poteſt, ſed ordinarie eſt agendum, treſque
ſententiæ conformes requiruntur, per Gonzal. *ad regul.* 8.
Cancell. gloſſ. 3. *num.* 202. & 235. Grat. *diſcept. for. ca.* 765.
nu. 42. Rot. *deciſ.* 132. *nu.* 12. *verſ. ſiquidem part.* 2. *diuerſ.
cor.* Pen. *deciſ.* 673. *num.* 2. *quæ eſt deciſ.* 68. *apud* Galleſ. *de
oblig. Cam. car* Coccino *deciſ.* 78. *per tot. & præcipuè in fin.*
Millin. *dec.* 28. *nu.* 2. *& in recent. deciſ.* 319. *nu.* 8. *par* 4 *&
dec.* 156. *nu.* 4. *par.* 7. *& in Romana Cenſus* 11. *Martii* 1652.
14. *Febr.* 1653. *vtrobiq. in princ. cor. Reuerendiſſimo Decano.*

2 Non obſtat quod ſi ſententia † promulgata eſt nulla &
iniuſta non vulnerat obligationem Cameralem, ſed ſem-
per remanet proceſſus ſummarius & executiuus in qua-
cumque Inſtantia ad fauorem actoris ex adductis, Rota
in d. deciſ. 78. *num.* 2. *coram* Coccin. *in deciſ.* 302. *numer.* 9.
part. 6. *recent.* Quia nullitas ſententiæ hic nec eſt, & ta-
men ſuper hoc neceſſaria eſt declaratio per aliam ſenten-
3 tiam cum ſubſecuta re Iudicata, & † quando illa non ad-
eſt, ſemper ſententia vulnerans ſtat in ſuo robore & tollit
viam executiuam Gonzal. *d. gloſſ.* 6 *numer.* 122. & 136.
Grat. *in d. diſcept num* 44. & 45. Zacch. *de oblig. Cam. qu.*
28. *verſ. retentis igitur.* Iniuſtitia verò ſententiæ debet eſ-
ſe notoriè, & euidenter iniqua, adeò vt nullo velamine
4 valeat offuſcari, quaſi † tunc huiuſmodi notoria Iniuſtitia
æquiparetur nullitati, & validè ferri poſſit ſecunda ſen-
tentia contra primam, *vt voluit Archidiac. in verſ. etiamſi
eſſet ſecunda qu* 6. Felin. *in ca. inter Monialium nu.* 25. *limit.*
10 *de re Iudic.* Surd. *conſ.* 160. *nu.* 5. *lib.* 2. Grat. *diſc. foren.*
531. *nu.* 71. Seraph. *dec.* 616. *nu.* 8 & 9. Coccin. *d. dec.* 78. *n.*
5. & *dec.* 45. *nu* 5 *poſt* Zacch. *de oblig. Camer.*

In hac autem facti ſpecie viſum fuit non ſolum non eſſe
manifeſtam Iniuſtitiam ſententiæ, quinimo excluditur ex
ſententia illius deducta in ſummario vtriuſque partis ſe
creditorem Eminentiſſimi Cardinalis Barberini in ſcut. 962
hoc ſui creditoris nomen Campiono ceſſit, & in ſolutum
dedit, cumque poſtea decretum fuerit aſſertum creditum
non extare, nec eſſe verum, quia D. Cardinalis, à quo
Campionus quæſiuit exigere debitum ceſſum, fuit in Tri-
bunali A. C. vbi eum conuenit, abſolutus, vt in ſenten-
5 tia relata in ſummario dicti Campioni num. 4. ſequitur †
quod ceſſio, & datio inſolutum fuerit nulla, & reſoluta
perinde ac ſi nunquam facta fuiſſet, *l. cum autem* 23. *§. Iu-
lianus, & l. facta ff. de edilit. edict. l. ſi hominem* 19 *ff. de vſu-
cap* Cyriac. *contr.* 63. *num.* 31. & *contr.* 30. *nu.* 2. *dec.* 163.
num. 14. & conſequenter non potuit primi debiti extinctio-
6 nem cauſare, † ſed pro illius conſequutione præfatus Cam-
pionus creditor primæuas eius actiones integras contra Pa-
uiam retinuit *l. debet* 27. *ff. de edil. edict. & in l. ſi quis ante*
10. *§. ſi quis conduxerit vbi* Iaſ. *num.* 13. *ff. de acquir. poſſeſſ.*
Gabr *conſ.* 36. *numer.* 66 *lib.* 1. Surdus *conſ.* 179. *num* 37 &
deciſ. 51. *num.* 20. Modern. Mantuan. *in controu.* 55. *nu.* 33.
contr. 37. *num.* 4. & *dicto conſ.* 300. *à n.* 13. *vſque ad* 38 Rot.
dec. 370. *n.* 3. *par.* 1. *rec. dec.* 608. *nu.* 6. *in fin. par.* 3. & *dec.*
273. *nu.* 23. *par.* 5 *recent.*

Nec dicatur Pauiam ex conuentione in tranſactione
adiecta ceſſiſſe creditum quod contra Cardinalem habebat
tale quale erat, nec vltra teneri voluit, ibi: *non volendo
eſſer tenuto ad altro che à mantener queſto credito tale quale
è &c.* Quia tametſi per huiuſmodi conuentionem non te-
neretur præſtare nomen debitoris ceſſum, & de facto exi-
gibile, † adſtrictus tamen erat cum effectu docere ſe eſſe 7
verum creditorem debiti ceſſi illudque ſibi efficaciter obli-
gatum, *l. nomen* 42. *l. ſeq. & ibi* Bald. *& ſcribentes, C. de
hæred. vel act. hæred. l. ſi plus* 74. *in fi. ff. de euict. l. Pupillus*
96. *§. Soror. ff. de ſolut.* Becc. *conſ.* 103. *nu.* 12. & 35. Grat.
diſcept. 53. Mangil. *de euict. qu.* 79. *nu.* 14.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. OTTALORA.

Calaguritana dimidiæ portionis de Haro.

Veneris 20. *Nouembris* 1665.

ARGVMENTVM.

In Electione Capitulariter facienda propter conſenſum capitulariter præſtandum quilibet intereſſe debet, ſed ſi iuſto ſit aliquis impedimento detentus vices ſuas vni de capitulo committere valet, vt pro committente ſuffragium ferat, alioquin ſi principalis commodè per ſe interuenire poſſit conſtitutio procuratoris non attenditur, & eſt omninò nulla.

SVMMARIVM.

1 *Validitas ſententiæ ex actorum inſpectione apparet.*
2 *Iuſtitia ſententiæ ex deciſionibus in cauſa factis reſultat.*
3 *Præſentatus à maiori numero patronorum venit inſtituendus.*
4 *Textus in cap. quia propter §. illud de elect. prohibet abſentibus conſtitutionem procuratoris in electionibus capitulariter faciendis.*
5 *In Electione capitulariter facienda ſtante conſenſu capitulariter præſtando requiritur, vt quilibet perſonaliter accedat.*
Sed declara, vt nu. 6. & 7.
8 *Infirmitas dat iuſtum impedimentum ad effectum conſtituendi procuratorem, qui nomine infirmi præſentet.*
9 *Ad Præſentationem vocari debet abſens ſi commodè interuenire valeat.*
10 *Beneficiatus ſi ad præſentandum admittitur, debet & illius procurator ſtante infirmitate, admitti.*
11 *Ius non definit à quo loco ſit abſens euocandus, ſed ſolum reſpicitur an commodè venire poſſit ad præſentationem.*
12 *Præſentationis tempore quilibet intereſſe, debet, & abſens vbicumque exiſtat eſt vocandus ſi ſine Eccleſiæ detrimento interuenire poſſit.*
13 *Procurator ad hoc vt validè pro abſente ſuffragium ferat debet iurare ſe credere, quod impedimentum infirmitatis durauerit vſque ad diem faciendæ præſentationis.*
14 *Principalis quando per ſe ipſum ad præſentationem accedere poteſt procuratorem conſtituere nequit.*
15 *Verba prolata tempore præſentationis poſſunt comprehendere tempus tam mandati, quam præſentationis.*
16 *Febris quartana de ſui natura per longum tempus durat, & maximè ſi ſuperueniat tempore hyemis.*
18 *Medicorum peritiæ in ijs, quæ ad ipſos attinent ſtandum eſt.*

DECISIO CCCLXXIV.

SENTENTIAM R. P. D. mei Beuilaquæ confirma-
toriam alterius * emanatæ cor. Reuerendiſſimo Ge-
rundeñ adiudicantis dimidiam Portionem, de qua agitur
Dominico Lopez Cano, hodie Domini coram me tan-
quam validam, & iuſtam confirmandam dixerunt; Va-
liditas † patet ex inſpectione actorum; Iuſtitia verò reſul- 1
tat ex tribus Deciſionibus hucuſque emanatis tàm coram
Reuerendiſſimo Gerundeñ, quam coram R. P. D. meo
Beuilaqua, in quibus Luculenter firmatum fuit, quod
cum

Digitized by Google

eum ex vndecim Beneficiatis habentibus Ius præſentandi
ſex Dominicum, & quinque Nicolaum præſentauerint,
3 venit † de Iure præferendus in Inſtitutione Dominicus, in
quem plurimorum patronorum cadit aſſenſus, vt expreſ-
ſè diſponitur in cap. quoniam iuncta gloſſ. in verb. qui ma-
ioribus de Iurepatron. & tradunt Guttier. Can. *quæſt. lib. 2. cap. 11. numer.* 20. Garz. *de benefic. par. 9. cap. 2. num.* 257.
Seraph. *deciſ.* 875. *num* 2. Merlin. *deciſ.* 733. *num.* 1. Rota
*in Neapolitana Iuriſpatronatus 27. Ianuarii 1644. §. ſuppo-
ſitis, & §. Vndè licèt coram Eminentiſſimo Otthobon. in Pam-
pilonen. Parochialis de Aaorbe 3. Decembris 1640. cor. Re-
uerendiſs. Papien. & in Salmonen. Beneficii 10. Martii 1649.
§. de Iuſtitia verò coram bo. me. Arguelles.*

Neque vrgere viſum fuit obiectum, quod inter vota
Domini connumeretur, Illud Ioannis Mariacæ abſentis,
qui votauit per Procuratorem contra diſpoſitione cap quia
4 propter §. illud de elect † vbi expreſsè prohibetur abſenti-
bus conſtitutio Procuratoris in electionibus capitulariter
5 faciendis, † in quibus ſtante conſenſu ſimultaneè præſtan-
do requiritur, vt quilibet perſonaliter accedat ex notatis
per Butr. *in dicto cap quia propter §. illud num. 2 quem re-
fert, & ſequitur* Garz. *de benef. parte 5. cap 9. numer* 227.
& Rota coram Mantic. *deciſ.* 268. *numer. 1. & ſeqq.* quo-
6 niam † prædicta non procedunt, quando quis detentus ali-
quo legitimo impedimento nequit accedere per ſe ipſum,
7 & abeſt à loco, † ex quo commodè vocari poſſit, hoc enim
caſu poſſe deputare vnum de gremio, qui vices ſuas exple-
at in electione facienda tenent communiter Canoniſtæ *in
dicto cap. quia propter §. illud, & ſignanter Hoſtien. nu.* 60.
Abb. *num. 1. & ſeqq.* Butr. *num.* 13. Io. Andr. *num.* 44. Bar-
boſ. *num. 37. idem in tract. de Iur. Eccleſ. cap. 19. num* 100.
vſque ad num. 108. Lauor. *var. Lucubrat. tit. 4. cap. 17. nu.
74. & ſeqq.* Paſſario. *de elect. Canonic. cap. 10. num. 35. cum
aliis pluribus relatis in deciſ. edita ſub die 28. Nouemb. 1664.
§. nec valeat cor. Reuerendiſs. Gerundea.*

Impedimentum Mariacæ, & quidem legitimum non
fuit in dubium reuocatum, cum proceſſerit ex cauſa fe-
bris quartanæ eidem ſuperuentæ in itinere arepto ad præ-
ſentationi intereſſendum, vt conſtat ex atteſtatione Me-
dici Ciuitatis Toletanæ adminiculata ex narratiua man-
8 dati procuræ dati in ſummario præterito num. 3. & 4. † quę
infirmitas præbuit iuſtum, & legitimum impedimentum
ad effectum conſtituendi Procuratorem ad ſuo nomine præ-
ſentandum, vt admittit gloſſ. in dicto capit. quia propter
verb. venire verſ. vel propter infirmitatem, & habetur
etiam in *cap. ſi ægrotas 5. qu. 3. & in cap. quærelam de proc.*
Gom *in reg. de infirmis verſ. trigeſimum ſextum priuilegium*
Barboſ. *de Iur. Eccleſ. dicto cap. 19. nu.* 109. Lauor. *d. tit. 4.
cap 17. nu.* 36.

Quod autem Mariaca licèt abſens extra Diœceſim Ca-
laguritanam vltra duas dietas potuiſſet nihilominus com-
9 modè intereſſe ad perſonaliter votandum, † ſic eſſet ne-
ceſſariò vocandus ex eo patet, nam ſtatim ac ſibi inno-
tuit vacatio Beneficii iter arripuit ab Oppido de Capilla,
vbi munus Parochi exercebat, ſed infirmitate oppreſſus in
Ciuitate Toleti conſtituit ibidem Procuratorem, qui tem-
pore congruo mandatum procuræ præſentauit; Hinc ſe-
quitur, quod ſicut Procurator conſtitutus commodè, &
opportunè interfuit ad votandum, ita potuiſſet intereſſe
Mariaca, niſi impedimentum infirmitatis illi ſuperueniſ-
10 ſet, & † quemadmodum abſque vlla controuerſia fuiſſet
idem à Beneficiariis admiſſus ad præſentandum, eadem
ratione admittendus erat eius Procurator, vt præter ad-
ductos in deciſionibus coram Reuerendiſſ. Gerunden. &
R. P. D. meo Beuilaqua notat Paſſario. *de elect. Canon. ca.
10. nu.* 38.

Nequè eſt curandum an quis ſit intra, vel extra Pro-
11 uinciam † quia cum non ſit à Iure definitum à quo loco ſit
abſens euocandus, ſed ſolum reſpiciendum ſit, an com-
modè vocari poſſit, vt firmatur in dictis deciſionibus Re-
uerendiſſimi Gerunden. & R. P. D. mei Beuilaquæ, & vl-
terius aduertunt, Sigiſmund. à Bonon. *de elect. dub. 9. nu.*
8. Mirand. *in Manual. Prælat. tom. 2. qu. 23. artic. 6. conc.
3. per tot* Biaz. *in Director. elect. par. 2. cap. 7. num* 3. Inde
12 † fit quilibet, abſens vbicumque exiſtat ſit vocandus, ſi
commodè, & abſque Eccleſiæ detrimento poteſt tempore
præſentationis intereſſe iuxta mentem, gloſſ. in cap. cum
in Eccleſiis verb. commodè de præben. in 6. & notant Ca-
noniſtæ, *in cap. coram de elect. præſertim* Abb. *num.* 3. Za-
barell. *num.* 1. Imol. *nu. 4. cum aliis relatis in deciſ ſub die 28.
Nouembris 1664. co. Reu. Gerundea. §. Quoad ſecundum.*

Minus facit quod Procurator † non iurauerit ſe credere, 13
quod impedimentum infirmitatis durauerit vſque ad diem
faciendæ præſentationis iuxta formulam traditam, à Gu-
liel Mandag. *de elect. cap. 11. verb. exprimenda litt. E.* Ca-
ſtellin. *eodem tract. cap. 5. nu.* 94. qui tale Iuramentum ex-
quirunt ad dignoſcendum an principalis poſſit per ſe ipſum
accedere, † quo caſu non poteſt Procuratorem conſtituere 14
vt tenet Innoc. & Hoſtien. *in dicto §. illud* Lauor. *var. Lu-
cubrat. cap. 17. nu.* 42. Barboſ. *de Iur. Eccleſ. lib. 1. cap. 19.
nu.* 109. Paſſarin. *de elect. cap. 10. nu.* 40.

Quia contrarium in facto depræhenditur ex illis verbis
iurauit contenta in mandato eſſe vera, quæ † vti prolata 15
tempore præſentationis apta ſunt comprehendere vtrum-
que tempus tàm mandati, quàm præſentationis propter
veriſimilem notitiam Procuratoris, quod adhuc impedi-
mentum non ceſſaret, & ita veniunt interpretanda ad eui-
tandum periurium, & quod dolosè voluerit vti facultate
ſibi in mandato conceſſa abſque aliqua ſua vtilitate, Cra-
uet. *conſ. 8. num.* 13. Menoch. *conſ. 98. nu.* 23. quæ omnia
clariora redduntur ex qualitate quartanæ, † qua Mariaca 16
premebatur, de ſui natura longo tempore duraturæ, ma-
ximè quia ſuperuenit hyemali tempore, *iuxta ſententiam
Hyppocratis 2. ſect. aphoriſm. ſent.* 25. & prout teſtati ſunt
de hac qualitate morbi peritiſſimi Medici Vrbis, vt con-
ſtat ex ſummario præterito num. 5. † quorum peritiæ ſtan- 17
dum eſt, vt firmatur in deciſione coram R. P. D. meo Be-
uilaqua §. non ſubſiſtit.

Quodque denique deputatus fuerit vnus de Collegio,
quod eſt alterum ex requiſitis in dicto capit. quia propter
conſtat paritèr ex ſumm. præterito nu. 2.

Et ita Domino tantum informante, Nicolao verò plu-
ries citato reſolutum fuit &c.

R. P. D. T A I A.

Auenionen. Fideicommiſſi.

Mercurij 2. Decembris 1665.

A R G V M E N T V M.

Quidquid attentatum fuit eſt ante omnia reuocandum, & in priſtinum ſtatum reducendum. Litteræ ſubreptitiæ iuriſdictionem non conferunt. Reſcriptum auocatorium eſt ipſo iure nullum. Cauſa ad Curiam deuoluta, vt ibi tractetur, non poteſt extrahi niſi de certa ſcientia Papæ.

S V M M A R I V M.

1 *Cauſæ diuerſitas quando eſt manifeſta de vna ad aliam, non bene infertur.*
2 *Attentata ante omnia ſunt reuocanda, & in priſtinum ſtatum reducenda.*
3 *Via non eſt aperienda in partibus iudicandi ſuper inhibitionibus ſuperiorum per inferiores.*
4 *Litteræ per ſubreptionem obtentæ, non conferunt iuriſdictionem, & nu. 5.*
6 *Litteræ ſubreptitiæ iuriſdictionem tribuunt, ſed poſſunt per exceptionem elidi.*
7 *Reſcriptum auocatorium eſt ipſo iure nullum.*
8 *Reuocatio eſt odioſa, quia ſit contumelia Iudici, qui ſine cauſa reuocatur.*
9 *Reuocatio litterarum Papæ eſt odioſa.*
10 *Cauſa deuoluta ad Curiam, vt ſit ibi tractanda non poteſt extrahi niſi de certa ſcientia Papæ.*
11 *Cauſa ſemel commiſſa ſine ſpeciali mandato, non committitur.*
12 *Mandatum de Manutenendo pro reuocatione, ſeu loco reuocationis attentatorum conceditur.*

DECISIO CCCLXXV.

APPELLATIONE dudum ab anno 1654. pendente in Rota à Sententia R.P.D. Vicelegati ſuper immiſſione certarum Familiarum in Fideicommiſſo, vti purificato per

to per mortem Marchionis Dominici vltimi maſculi Familiæ de Caſtellana, contra Marchioniſſam Mariam eiuſdem Marchioois Matrem, Marchioniſſa Franciſca filia, & Marchionis Dominici ſoror Monaca, anditis intereſſe haben. fuit abſoluta à Profeſſione, & Religione per Decretum Sacræ Congregationis Concilii, cum approbatione Sanctiſſimi Domini Noſtri 3. Auguſti 1661. & ſucceſſiuè citatis omnibus, & comparente, atque opponente Marchioniſſa Maria matre ſe cohæredum eſſe cum ſorore defuncti, & Dotis creditricem fuit immiſſa in poſſeſſionem fraternorum, fideicommiſſorum & bonorum omnium per decretum Reuerendiſſimo P. D. Vicelegati 6. Auguſti ſequen.

Agitata poſtmodom Cauſa, etſi intraret Marchioniſſa Franciſca, pro remiſſione ad partes, vtraque tamen parte informante commiſſio fuit ſignata, & Rota in Signatura 15. Decembris 1661. & data fuit Rotalis Inhibitio 7. Octobris 1662. factaque intimatio perſonalis Marchioniſſæ Mariæ 23. Aprilis 1665. ſicut & Domino Auditori Generali die ſequenti, & Domino Decano Rotæ Auenionen. 7. Maii ſeq.

Cum autem Auenione tunc degeret Eminentiſſimus Dominus Cardinalis Legatus, Marchioniſſa Maria ſine mentiona inhibirionis, aut Cauſæ pendentiæ in hac Rota narrato ſolo illo decreto Domini Vicelegati, & immiſſione Dominæ Marchioniſſæ Franciſcæ ſupplicauit pro commiſſione Cauſæ appellationis, & nullitatis, & reſcribi impetrauit ad Dominum Auditorem de voto illius Rotæ Auenionen. ſine præiudicio Mandati de Manutenendo per Dominum Vicelegatum Decreti, &c. 12. Septembris 1664. & Dominus Auditor, introducta Marchioniſſa Maria coram ſe Cauſa, requiſitus ab ipſa declarauit ſe Iudicem competentem Cauſæ, ac Partium ad terminos Commiſſionis 6. Martii 1665. & poſtea per Sententiam diffinitiuam de voto illius Rotæ reuocauit Decretum Domini Vicelegati, & manutenuit Marchioniſſam Mariam, condemnauitque Marchioniſſam Franciſcam ad fructuum & expenſarum reſtitutionem 12. Maii ſequentis, quæ die 18. appellauit ſalua nullitate, & Dominus Auditor reſpondit 15. Maii, non retardata executione.

Ad hæc adito Romæ Eminentiſſimo Domino Cardinali Legato, citatis partibus commiſſa fuit Cauſa in Rota, cum facultate, & ante omnia reuocando attentata quatenus adſint 8. Iunii 1665.

Hodie diſputato Dubio iam propoſito 2. Iulij, An conſtet de attentatis, ita ut ſit dandum Mandatum de Manutenendo, &c Domini conſtare dandumque dixerunt, maximè ex inhibitione Rotali, perſonaliter præſentata Marchioniſſæ Mariæ, & Domino Auditori Generali, & Domino Decano Rotæ Auenionen. quin etiam Notario eodem ipſo Teſte, qui requiſitus reſpondit, quod nolebat amplius ſcribere, & quod ad inſtantiam Marchioniſſæ Franciſcæ fuerint ſibi intimatæ Inhibitiones à Curia Romana.

Neque viſa ſunt poſſe excuſari attentata ex diuerſitate
1 Cauſarum manifeſta quidem ratione, & † regula in iis, quæ ſunt ſeparata de vno ad aliud non inferri, *leg. Papinian. 20. in fin. ff. de minor. & ibi not.* Bartol. *nu. 2. & in pandecto attentatorum cap. 6. de appellat. cum ibi not. deciſ. 364. n. 5. par. 9. cum aliis.*

2 Quia quicquid poſt Inhibitionem huiuſmodi fuerit tunc innouatum, eſt per eundem appellationis Iudicem ante omnia in ſtatum priſtinum reducen. *cap. 7. in fin. de appel-*
3 *lat. in 6.* & in † partibus non eſt aperienda via inferioribus iudicandi ſuper inhibitionibus ſuperiorum quia facile negligerentur, &c. apud Rotam coram Achill. de Graſſ. *deciſ. 225. alias de appellat. deciſ. 29. in fine, & deciſ. 785 n. 2. verſ. & Iudex debuit abſtinere, par. 1. diu. & abunde pro more Autoris, dec. 355. n. 11. & n. vlt. par. 9. cum allegatis.*

Nec pariter excuſari attentata viſa ſunt ex dicta Commiſſione 12. Septembris 1664. quia ex taciturnitate pendentiæ litis, & cauſæ commiſſæ in Rota commiſſio fuit ſu-
4 breptitia, † litteræ per ſubreptionem obtentæ non conferunt iuriſdictionem, vt patet in *cap. 5. de offic. Vicar. & ibi not. in caſu noſtro gloſſ. vltim. & cap. ad audientiam 31. de*
5 *reſcript. & ibi gloſſ. vltim.* & in puncto † ſi aliquis ſuper aliqua cauſa ab Apoſtolica Sede impetrauerit litteras, & Aduerſarius eius eandem cauſam poſtea obtinuerit committi aliis, de commiſſione priori non habita mentione, priores Iudices ad deciſionem cauſæ poſſe procedere, *Text. eſt cap. 3. de reſcript.*

Et quamuis videatur, quod per tales litteras detur Iu- 6
riſdictio, licet poſſit elidi per exceptionem, proſequitur *dicta gloſſ. vltima, dicto cap. ad audientiam, verſ. & contrarium, & verſ. Tu dicas,* Abb. *ad cap. 3. num. 6. & 8.* Rota *in Antiquis de appellat. deciſ. 65. alias 513. num. 7.*

In primis fuit obſeruatum reſcriptum, aut non eſſe
auocatum, aut ſi † auocatorium eſſe ipſo Iure nullum, 7
Scacc. *de Iudic. cap. 64. num. 9. verſ. hanc concluſionem, lib. 1.* & de huiuſmodi tacita auocatione melius, idem Scacc. *de appellat. cap. 14. num. 27. verſ. confirmatur, & num. 28. cum pluribus ſeqq. coram* Buratt. *deciſ. 76. num. 4. & annot.*
num. 7. quia † reuocatio eſt odioſa, quoniam ſit contu- 8
melia Iudicis, qui ſine cauſa reuocaretur, Rota coram Caſ-
ſador. *de appellat. deciſ. 2. num 6.* & ſpecialius, quia reuoca- 9
tio litterarum Papæ eſt odioſa, Rota coram Caſſad. *de re-*
ſcript. deciſ. 1. num. 1. & quia † ex quo cauſa ſemel fuit de- 10
uoluta ad Curiam, vt ſit ibi tractanda non poteſt extrahi niſi de certa ſcientia Papæ, concludit Rot. coram Biſignet. *de reſcript. deciſ. 13.*

Deinde ſatisfactum eſſe fuit demonſtratum per expreſſas exceptiones, & oppoſitiones ſpeciatim, cum Procurator Marchioniſſæ Franciſcæ citra conſenſum indebitum, & alicuius iuriſdictionis prorogationem, & citra præiudicium litis pendentiæ in Vrbe, coram Sacro Tribunali Rotæ Romanæ, &c. vt quid deterius ſibi contingat oppoſuit, quod in Reſcripto Eminentiſſimi Domini Cardinalis Legati non fuit narratum in ſpecie, quod dicta cauſa pendebat coram dicto Sacro Tribunali Rotæ Romanæ, per Reſcriptum Commiſſionis à Signatura Sanctiſſimi Domini Noſtri, &c. in actis 8. Maij, & ad ipſam citationem ad Sententiam die ſequenti pro hora ſecunda poſt meridiem illius diei, cui fuiſſet citatus alius, vti procurator, reſpondit ſe eſſe multum attonitum, cum videat ſe citari ad audiendam Sententiam abſque eo, quod numquam antea habuerit notitiam prætenſæ cauſæ.

Adeo nullus fuiſſe conſenſus Marchioniſſæ Franciſcæ, quem proponebat Marchioniſſa Maria, præcipuè in dicta declaratione Iudicis competentis 6 Maij 1665. in qua quidem ſolitus procurator, ſed vti Aduocatus, & aſſertum ſe Aduocatum Marchioniſſæ Franciſcæ conſenſit, &c. quæ non pertinent ad Aduocatum comparentem proprio nomine, & ita ſine opportuno mandato, cum idem ipſe vel procurator comparuerit poſt opponens tam diuerſa, tam contraria ſupradicta 8. Maij.

Sed nullus viſus eſt fuiſſe conſenſus Eminentiſſimi Domini Cardinalis Legati, qui tacita ſibi Commiſſione Sanctiſſimi Domini Noſtri cum inhibitione, & aliis commiſit, commiſſam iam Cauſam, quam † ſine ſpeciali man- 11
dato, nunquam commiſiſſet expreſſa ſibi illa commiſſione, ad *cap. 2. de offic. legat. & ibi* Barboſ. *à nu. 2.* Gambar. *de offic. ac poteſt Legat. à lat. lib. 8. nu. 88.*

Præterea viſus eſt ſatisfeciſſe ipſe Eminentiſſimus D. Cardin. Legatus Romæ cognita cauſa per dictum Reſcriptum 8. Iunii 1665.

Porrò conceditur mandatum de manutenendo pro reuo- 12
catione, ſeu loco reuocationis attentatorum, &c. apud Poſthum. *de Manut. obſeru. 10. à nu. 82.* & habet attentatorum reuocatio vim retinendi, &c. idem nom. 87. cum aliis.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. OTTALORA.

Romana, ſeu Ianuen. Dotis.

Mercurij 2. Decembris 1665.

ARGVMENTVM.

Inſtrumentum Camerali obligatione vallatum paratam habet executionem. Clauſula, *ſi quid exequendum*, quid operetur. Statutum Vrbis lib. 1. cap. 85. quid diſponat. Dos in quantitate conſtituta, an ad ſpeciem redigi valeat. Mulier quidquid defuncto Marito, acquirit ex bonis illius acquiſiuiſſe præſumitur, vt præſumptio turpis queſtus euitetur, & hæc ex quo ceſſet.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumenta Dotalia ſine obligatione Camerali, vel quarantigia de iure paratam executionem non habent.*

2 *Sententia Iudicis fundata in erroneo ſuppoſito, dicitur ipſo iure nulla, nec executionem meretur, & num. 3.*

4 *Statutum Vrbis lib. 1. cap. 85. concedit poſſe pro dote executiuè procedi, & num. 10.*

5 *Verba præciſi temporis reſtrictionem habentia, non poſſunt ad aliud tempus diuerſum referri.*

6 *Executio indiuidualiter ex vno capite relaxata, non poteſt ex alio ſuſtineri.*

7 *Clauſula ſi quid exequendum præſeruat viam executiuam, quando competat.*

8 *Clauſula*, ſi quid exequendum, *operatur, vt licet mandatum relaxatum non ſit exequendum, concurrente tamen iuſtitia, aliud ex integro, relaxari valeat.*

9 *Inſtrumentum Obligatione Camerali munitum, paratam habet executionem.*

11 *Viri domicilium, non locus vbi contractus fuit celebratus, attenditur in reſtitutione Dotis.*

12 *Mercatoris libri contra ipſum, & ab eo cauſam habentes plenè probant.*

13 *Verba*, aſſignant, cedunt, & renunciant, *tranſlationem dominij important.*

Maximè in iuribus incorporalibus, in quibus ſola ceſſio, operatur translationem dominii, & nu. 14. & 15.

16 *Dominii tranſlatio, & traditionis effectuatio, ex quibus probetur.*

17 *Delictum allegans concludenter, probare tenetur.*

18 *Viri, vel Soceri, negligentia in exigenda Dote, non impedit, quin vxor poſſit repetere ſuam Dotem, licet ab eis exacta non fuerit,*

Sed declara, & intellige, vt num. 19.

20 *Ratio quando ceſſat, & iuris diſpoſitio ceſſare debet, & num. 21.*

22 *Ad Patris dotem non ſoluentis hæredes beneficium reuerentiæ non tranſit.*

23 *Dos in ſpecie conſtituta, in ſpecie debet reſtitui.*

24 *Expreſſio quantitas dotem in quantitate conſiſtere demonſtrat.*

25 *Species licet in ſolutum detur pro ſolutione quantitatis dotis, non tollitur, quin dos in quantitate conſiſtat.*

26 *Verba* concedentia facultatem alienandi, vendendi, relocandi, *veram, & liberum dominium important.*

27 *Verbum* poſſit, *affirmatiuè prolatum, facultatem denotant.*

28 *Dos de quantitate in ſpeciem non poteſt immutari muliere non conſentiente, nec deteriorari valet conditio ipſius dotis.*

29 *Tutrix non reddita ratione adminiſtrationis, de credito Dotali ſatisfacta præſumitur.*

30 *Dotis reſtitutio non poteſt retardari per exceptionem non redditæ rationis adminiſtrationis tutelæ, niſi probetur, remanſiſſe tot bona, ex quibus mulier ſatisfieri poſſit.*

31 *Mulier quidquid acquirit defuncto merito ad euitandam præſumptionem, turpis quæſtus ex bonis illius, acquiſiuiſſe præſumitur.*

32 *Præſumptio turpis quæſtus, ex quibus eſſet, & vide num. 31.*

DECISIO CCCLXXVI.

IN CAPITVLIS Matrimonialibus Ianuæ confectis occaſione Matrimonij inter Comitem Benedictum Coſtam, & Comitiſſam Mariam Cataneam, promiſſa fuit Dos librar. 60000. Ianuenſium, ſoluenda partim in contanti, & partim in quibuſdam redditibus Hi-

ſpaniarum, & Mediolani, ſoluto Matrimonio per obitum Viri, egit Comitiſſa Maria vxor, coram A. C. Bulgarino pro repetitione ſuæ Dotis, & Sententiam obtinuit, & deinde mandatum executiuum contra bona hæreditaria Octauij eius Soceri, & reſpectiuè Patris dicti Benedicti, commiſſa mihi Cauſa per Signaturam, cum clauſula, ſi quid exequendum, dedi dubium ſub die 24. Aprilis proximi præteri, An Mandatum A. C. ſit exequendum.

Exiſtimarunt enim non eſſe exequendum mandatum
A. C. quia in Capitulis Matrimonialibus, quorum
vigore actum fuit, nulla adeſt obligatio Cameralis,
vel Quarantigia, ſine qua † Inſtrumenta Dotalia de 1
Iure non habent executionem paratam, Alexand. *in*
leg. cum Dotem, &c. §. eo tempore, num. 6. ff. ſolut.
matrim. Rota *in Lucana Dotis* 19. *Ianuarii* 1629. *coram*
Virili, deciſ. 250. *num.* 1. poſt Zacch. *de obligat. Cameral. & deciſ.* 348. *num.* 10. *par.* 9. *recent.* Vndè † 2
Sententia Iudicis declarans huiuſmodi obligationem in
Capitulis Matrimonialibus contentam, eſſe exequendam, & pro illius executione relaxaſ. mandatum executiuum, tamquam fundata in erroneo ſuppoſito, dicitur ipſo Iure nulla, vna cum mandato, vt in puncto tradit Gratian. *diſcept.* 363. *numer.* 8. Buratt. *deciſ.*
361. *numer.* 1. Nec † proinde meretur executionem, 3
leg. ſi cum nulla, ff. de re iudic. Bartol. *in leg.* 1. *Cod. de execut. rei iudic.* Rota *deciſ.* 689. *num.* 2. *par.* 1. & *deciſ.* 500. *num.* 5. *par.* 4 *recent.*

Neque ſubſtineri valet ex Camerali Obligatione adlecta in Inſtrumento Dotali poſt Capitula Matrimonialia
lia confecto in Vrbe, vbi viget † Statutum tribuens 4
facultatem Mulieri, vel ſuis Hæredibus dotem repetentibus procedendi executiuè etiam contra Tertios. Nam Iudex fundauit ſuam Sententiam in dicto Inſtrumento, vel Statuto, ſed ſimpliciter, & præciſè in Capitulis Matrimonialibus, dum dixit exequendam eſſe Obligationem Cameralem in Capitulis Matrimonialibus ſubſcriptis ſub die 4. Iulij 1631. conten-
tam; Quæ † quidem verba habentia præciſi tempo- 5
ris reſtrictionem non poſſunt referri ad Inſtrumentum diuerſo die ſtipulatum, minuſque ad ſtatutum, de
quo nulla facta eſt mentio; Ideoque † executio indiui- 6
dualiter ex vno capite relaxata non poteſt, ex alio ſubſtineri Anchar. *conſ.* 357. *numer.* 2. Menoch. *de arbitr. lib.* 1. *quæſt.* 47. *num.* 3. Surd. *deciſ.* 7. *numer.* 27. *verſ. item concluſio.*

Verum quia Cauſa fuit per Signaturam commiſſa cum 7
clauſula, ſi quid exequendum, dicatur præſeruata via executiua, quotieſcunque competat, Rota coram Mel-
lino *deciſ.* 362. *num.* 3. & † operatur, vt quamuis man- 8
datum relaxatum non ſit exequendum, tamen concurrente Iuſtitia poſſit aliud ex integro per Rotam relaxari, vt ſeruatum fuit in *Aſculana Renunciationis* 27. *Maii* 1651. *§. verum, coram Reuerendiſſ. D. Decano.*

Quod competat via executiua, patet, tum ex Inſtru- 9
mento obligatione Camerali vallato; Tum ex ſtatuto
Vrbis lib. 1 cap. 85. Vbi expreſſe † diſponitur poſſe pro 10
dote executiuè procedi, non releuante, quod Contractus Dotalis fuerit Ianuæ celebratus, quia cum Maritus natus eſſet Romæ, ibique degeret, non attendi-
tur † locus celebrati Contractus, ſed locus domicilij 11
Viri, ad quem Sponſa itura erat, & in qua Coniuges, de tempore reſtitutionis Dotis domicilium habebant, vt in terminis alterius Contractus Ianuæ celebrati, reſoluit Rota in *deciſ* 160. *num.* 2. *& ſeqq. & deciſ.* 172. *num.* 1. *& per tot. par* 8. *& in Romana Dotis* 22. *Iunii* 1661. *coram Reuerend. P. D. Veroſpio.*

Iuſtitia verò reſultat ex Capitulis Matrimonialibus, & ex eodem Inſtrumento, ex quibus patet de promiſſione Dotis in ſumma libr. 60000 Ianuenſium, & de obligatione Octauij, illam reſtituendi in caſu diſſolutionis Matrimonij, quam Dotem verè, & integraliter fuiſſe ſolutam, non fuit in dubium reuocatum. Nam quoad libras 18650. illæ fuerunt ſolutæ in contanti, vt conſtat ex partita Librorum Mercantilium eiuſdem
Octauij, data in ſummario numer. 3. qui † planè pro- 12
bant contra ipſum, & habentes ab eo Cauſam, Rota *in Romana, ſeu Nepeſina Tutelæ* 4. *Iulii* 1642. *§. nec dubitari, coram Reuerendiſs. D. Decano.* Pro reliquis vero libris 41350. aſſignati fuerunt tot redditus Hiſpaniarum, & Mediolani, ad formam Capitulorum.

ibi, *Aſſegnano, cedono, e rinuntiano à dd. Octauio, e Be-*
13 *nedetto, preſenti, & accettanti, &c.* quæ † verba im-
portant actum perfectum, actualemque traditionem,
cum Dominij tranſlatione, Pariſ. *conſil.* 33. *num.* 26. *&* 27.
Corn. *conſil.* 228. *numer.* 11. *latè* Giurb. *deciſ.* 24. *num.* 19 Ca-
ual. *deciſ.* 633. *& deciſ.* 647. *num.* 7. *& deciſ.* 157. *num.* 48. *par.*
14 6. *recent.* maximè † cum verſemur in Iuribus incorporali-
15 bus, in † quibus ſola Ceſſio operatur tranſlationem Do-
minij, Rota coram Buratt. *deciſ.* 133. *&* 347. *ibique adden.*
in Cortonen. Iuriſpatronatus 28. *Ianuarij.* 1647. *coram R. P.*
D. Veroſpio, & in Vrbeuetana Cenſus 23. *Februarii* 1654.
coram bon. mem. Bichio. Poſtquam dictam Aſſignatio-
nem Octauius mediante Manchelio eius Complemen-
tario deſcripſit dicta Iura, tamquam ſua propria in præ-
dictis ſuis libris, illorumque fructus continuò exegit,
16 vt patet ex ſummario *num.* 3. *&* 6. Ex quibus † ſatis ſu-
perque probatur effectuatio traditionis, & Dominij
tranſlatio in ipſum Octauium, Vaſquez *quæſt. Illuſtr.*
lib. 2. *cap.* 58. *num.* 8. Bald. *in tractat. de præſcript. par.* 2 *qu.*
2. *num.* 8. neque ex eo, quod poſt obitum Octanij, Li-
bri remanſerint in manibus Comitiſſæ Mariæ redargui
poſſunt de antidata in Partitis, de quibus agitur, quia
17 † cum hoc ſapiat delictum, debet plenè, & concluden-
ter ab allegante probari.

Non obſtat, quod Iura Hiſpaniarum, & Mediola-
ni, nnmquam fuerint tranſlata in faciem Benedicti
Viri, prout in dictis Capitulis promiſſum fuerat. Ibi:
Promettendo di più di fare, che ſi trapaſſi ad ogni vo-
lontà di detti Signori Ottauio, e Benedetto, ò di qualſuo-
glia di loro detto Giure di Spagna, e detta vendita di Mi-
lano, in faccia, e credito del detto Signor Benedetto, à di-
ſpoſitione del detto Signo' Ottauio. Quinimo vſque in præ-
ſens probentur cantare ſub nomine Octanlani Corrigiæ,
& proinde dici non poſſit effectuata traditio, ſaltem quoad
dicta credita. Nam vltra quod dicta Promiſſio cẽſetur adie-
cta ad maiorem cauthelam, & ſecuritatem dicti Be-
nedicti, & Octauij, quæ non operatur, vt per eum
dicatur receſſum à tranſlatione Dominij irreuocabiliter
iam facta per verba de per ſe ſufficientia, ex ſupra alle-
gatis; In omnem caſum negligentia Viri, vel Soceri,
in procurando dictam tranſlationem Iurium non præ-
18 iudicat, quin † Vxor poſſit ab eiſdem repetere ſuam
Dotem, licet ab eis non ſuiſſet exacta, *leg. ſi extraneus,*
ff. de Iure dot. Rota *deciſ.* 35. *n.* 8. *&* 114. *num.* 6 *par.* 7. *re-*
19 *cent.* Et quamuis dicta † concluſio locum habeat dum-
taxat quando Dos eſt promiſſa ab extraneo, non autem
quando, vt hinc, promiſſa eſt à Patre, contra quem
ratione reuerentiæ non imputatur Martino, ſi non
egerit pro ſolutione, vt inquit Iuriſconſultus in dicta
leg. ſi extraneus, cum ibi notatis, ff. de Iure Dotium. Fon-
tanell. *de pact. nupt. clauſ.* 6. *gloſſ.* 1. *par.* 2. *num.* 70. cum
alijs adductis per Oleam, *de Ceſſ. Iur. tit.* 5. *quæſt.* 12. *num.*
20 16. Tamen cum † Pater obierit multis ab hinc Annis
ceſſauit ratio reuerentiæ, in qua fundatur *Textus in*
21 *dicta leg. ſi extraneus*. Ideo † ceſſare debet etiam Iuris
diſpoſitio, & Marito imputandum eſt ſi non egit contra
22 eius hæredes, ad † quos non tranſit Beneficium dictæ
legis, vt declarat Bald. *Nouell. de Dote, par.* 8. *priuileg.*
24. *in fine*. Fontanell. *de pact. nupt. clauſ.* 6 *gloſs.* 1. *par.* 2.
num 77. Franch. *deciſ.* 424. *num.* 5. Milſin. *de Contract. di-*
ſput. 427. *in princ.* Boer. *deciſ.* 329. *num.* 3. *verſ. fallit ſe-*
cundo. Rota *in Romana Pecuniaria* 28. *Iunii* 1661. *coram*
Reuerendiſſ. D. Decano.

Minus facit, quod prædicta Dos, vti aſſignata in tot
Iuribus, & Creditis, non dicatur conſtituta in quan-
23 titate, ſed in ſpecie; in qua proinde † venit reſtituen-
da, quia contrarium deſumitur, ex lectura Capitu-
lorum Matrimonialium, in quibus litteraliter Dos
conſtituitur in libris 60000. Ibi, *Con Dote di lire* 60000.
moneta corrente in Geneua, da pagarſi ſotto li modi, e for-
24 *ma, &c.* Expreſſio † enim quantitatis à principio de-
monſtrat Dotem conſiſtere in quantitate, Gratian. *di-*
ſcept. 932. *num.* 1. *& ſeqq. cum aliis cumulatis in Peruſina*
Reintegrationis 4. *Februarii* 1656. *§. non ſubſiſtit, coram R.*
25 *P. D. meo Beuilaqua*, & licet † pro ſolutione dictæ quan-
titatis dentur in ſolutum ſpecies, non ex hoc tollitur,
quia Dos conſiſtat in quantitate, Mantic. *de tacit. lib.*
17. *tit.* 18. *num.* 5. Buratt. *deciſ.* 287. *num.* 2. *deciſ.* 52. *num.* 2.
par. 6 *recent. & deciſ.* 114. *nu.* 6. poſt Merlin. *de pignor.*
ponderata præſertim aſſignatione dd. Iurium facta, cum
clauſula, *ad haben. & facultate vendendi, alienandi, &*
relocandi ſuper omnibus Bonis, arbitrio viri, quæ verba † 26
oſtendunt, fuiſſe in ipſum tranſlatum verum, & li-
berum Dominium, & pro illis eſſe effectum debito-
rem quantitatis, Honded. *conſ.* 41. *num.* 7. *&* 8. *lib.* 1. Ro-
land. *conſ.* 86. *num.* 16. *lib.* 4. Rota *in recent. deciſ.* 436. *num.*
1. *&* 4. *par.* 4. *& in Vrbeuetana Legati* 4. *Maii* 1648. *co-*
ram bon. mem. Bichio.

Neque prædicta ceſſare videntur, ex conuentione ap-
poſita in Inſtrumento ſucceſſiuè confecto. Ibi, *Quod*
reſtitutio à DD. Octauio, & Benedicto fieri poſſit eiuſdem
modo, & forma, & cum eiſdem Iuribus, & effectibus,
quemadmodum dicta Dos aſſignata, & reſpectiue ſoluta
fuit; Tum quia pactum eſt facultatiuum reſtituendi
dotem, vel in pecunia, vel in corporibus, vt colligitur
ex illo verbo *poſſit*, quod † affirmatiuè prolatum facul- 27
tatem denotat, *leg. non quicquid, ff. de re iudic.* Ideoque
ipſa corpora potius dicuntur eſſe in facultate ſoluendi,
quam in obligatione, *l. ſi quis ſtipulatus, & ibi gloſſ. de ſo-*
lut. Rota *in Romana Dotis* 5. *Maii* 1639. *§. neque, coram*
R. P. D. meo Beuilaqua. Tum quia cum in Capitulis
Matrimonialibus, Dos conſtituta fuiſſet in quantitate,
ac ita Ius quæſitum Mulieri, non † potuerunt Promiſ- 28
ſores, & Receptores in eius præiudicium aliter in In-
ſtrumento ea abſente ſtipulato ſtatuere, & alterando ip-
ſa Capitula, immutare Conſtitutionem, & Reſtitu-
tionem Dotis de quantitate in ſpeciem, eaque non
conſentiente efficere deteriorem conditionem ipſius Do-
tis. Merlin. *deciſ.* 77. *num.* 9. *& deciſ.* 792. *num.* 17. *& ſeq.*
Buratt. *deciſ.* 775. *num.* 20. *vbi adden. num.* 25. *deciſ.* 137. *nu.*
3. *par.* 8. *recent. & in Romana Reſidui Dotis* 8. *Iunii* 1643.
& 8. *Iunii* 1654. *coram Reuerendiſs. Papien.*

Non obſtat, quod Comitiſſa Maria vti Tutrix, &
Curatrix ſuorum filiorum, per plures Annos hæredita-
tem Octauij adminiſtrauerit. Ideoque † ratione non 29
reddita, præſumitur ſatisfacta de ſuo credito Dotali;
Nam præter quod † per huiuſmodi exceptionem Do- 30
tis reſtitutio non poteſt retardari, niſi concludenter pro-
betur penes vxorem remanſiſſe tot bona, ex quibus potue-
rit ſatisfieri, vt diſponitur in *leg. vnica, §. exactio, Cod.*
de rei vxor. Act. amplexa à Rota coram Buratt. *deciſ.*
862. *&* 914. & poſt Zacch. *de oblig. Camerali deciſ.* 263.
numer. 10. *& in Romana Cenſus* 17. *Martii* 1649. *§. dein-*
de, coram bon. mem. Dunozetto, obiectum tollitur ex
facto, dum de redditione rationis iam conſtat ex ra-
tionibus Peritorum iudicialiter electorum, ex quibus
patet ipſam attentis quam pluribus inueſtimentis po-
tius remanſiſſe creditricem, vt in eius ſummario num. 8.

Denique non vrget, quod eadem Comitiſſa acquiſi-
uerit Loca Montium, & Officium Scutiferatus. Ideo 31
† ad euitandam præſumptionem turpis quæſtus, iuxta
diſpoſita in *leg. Quintus Mutius* 52. *de donat. inter vir.*
& vxor. Acquiſitio cenſeatur facta de Bonis adminiſtra-
tis, quia in facto iuſtificatur acquiſitiones proueniſſe ex
eius proprio peculio, quod conſiſtit in 30. Locis Mon-
tium, eidem ab Octauio adhuc viuente donatis, & in
alijs locis 18. donatis à Petro Franciſco Epiſcopo Al-
binganen. eius filio, necnon in penſionibus annuorum
ſcut. 200. Domus magnæ ſibi ab eodem Octauio in Te-
ſtamento Legatæ, vt in ſummario num. 9. Vnde † ceſ- 32
ſat dicta præſumptio, Rota *deciſ.* 607. *num.* 3. *part.* 1. *rec.*
deciſ. 59. *n.* 7. *& ſeqq.* poſt Zacch. *de Societ. Officii*. Duran.
deciſ. 429 *num.* 1. *& ſeq.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Romana Emphyteuſis.

Mercurij 2. *Decembris* 1665.

ARGVMENTVM.

Emphyteuſis de ſui natura tranſitoria ad quoſcumque hæredes, etiam ſi ſit Eccleſiaſtica ex iuris diſpoſitione, etiam ad manus mortuas tranſmitti poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Communitas vti manus mortua eſt incapax emphyteuſis Eccleſiaſticæ.*

a Com-

Digitized by Google

2 *Communitus vti manus mortua non perit, nec de-ficit linea.*
3 *Emphyteuſis tranſitoria ad quoſcumque hæredes po-teſt quamuis Eccleſiaſtica etiam ad manus mor-tuas, ex iuris diſpoſitione tranſmitti.*
4 *Bona Emphyteuſis Eccleſiaſticæ mediante concordia rediguntur ad inſtar allodialium, & efficiuntur tranſmiſſibilia etiam ad manus mortuas, ad effe-ctum vendendi, & pretium conſequendi, ſi non perpetuò retinendi.*
5 *Communitas non poteſt dici locus Pius.*
6 *Bona in emphyteuſim concedi ſolita, poſſunt de no-uo relocari.*
7 *Bona emphyteuſis Eccleſiaſticæ poſſunt denuo relo-cari quando non adhuc ad Eccleſiam erant deuo-luta, vel vigore concordiæ erant renouabilia.*

DECISIO CCCXXXVII.

DENEGARVNT Domini Capitulo Metro-politanæ Rauenaten. Reintegrationem ad bona controuerſa, quia non conſtat de eorum deuolutione, ſed obſtat vltima conceſſio facta Communitati.

Quam licèt Capitulum allegaret eſſe nullam, quia
1 † Communitas, vti manus mortua, ſit incapax Em-phyteuſis Eccleſiæ ob præiudicium, quod infertur Ec-
2 cleſiæ, quæ fraudatur Laudemio, quia † manus mor-tua non perit, nec deficit linea, ad firmata, per Ro-tam *deciſ.603. num.1. & 2. par.1. recent. & in deciſ.649. nu. 1. coram Merlin.*

Reſponſum tamen fuit, quod quia agitur de Emphy-
3 teuſi tranſitoria ad quoſcunque hæredes, potuit, quam-uis Eccleſiaſtica, tranſmitti etiam ad manus mortuas non ſolum ex Iuris diſpoſitione, vt tenuerunt, Bart. *in Auth. ingreſſ. in 2. lect. nu.33. verſ quæro ergo C. de Sacroſ. Eccleſ.* Clar. *in §. Emphyteuſis quæſt.* 15. Gratian. *diſcept. foren.* 481. *num.*61. Rota *deciſ.*261. *num.*7. *& deciſ.*280. *nu.* 5. *par.*1. *recent. & deciſ.*394 *num.*5. coram Buratt. cum alijs per add ad Greg. *deciſ* 520. *num.* 14.

Verùm fortius in hoc caſu vigore concordiæ initæ in-
4 ter Clerum, & Communitatem Rauennæ, qua † me-diante bona Emphyteutica fuerunt redacta ad inſtar allodialium, & effecta tranſmiſſibilia ad quoſcunque etiam ad manus mortuas, ſi non ad effectum perpe-tuò retinendi, ſaltem vendendi, & prætium conſe-quendi, vt in caſu huius concordiæ ponderat, Spad. *conſ.* 109. *n.7. lib.2.* Grat. *d. diſc.* 481. *n.67.* Rota *d. dec.261. n.7 p. 1. recent.* & coram Merlin. *deciſ* 649. *num.* 4. *& fuit admiſſum in deciſion.* 402. *&* 444 *numer.* 8. *coram Royas.*

Nec obſtat replicatio, quod concordia concedat ſo-lummodo hanc acquiſitionem ad effectum vendendi locis pijs, non autem potentioribus, & per conſe-
5 quens excludat Communitatem, quæ non dicitur lo-cus pius, ſed imò potentior, vt tradit Fulgin *de Iur. Emphyt. tit. de alien. quæſt.* 1. *num.* 21.

Quia præter quod prouiſio venditionis bonorum æque tuetur Eccleſiam tam reſpectu manus mortuæ, quam potentioris, ceſſat prorſus obiectum aduerten-do, quod concordia, non ſolum prouidet per venditio-nem quando bona relinquuntur aliter quomodocunque ad pias cauſas, prout ſunt ea, quæ controuertuntur, quæ deſtinantur pro nubendis puellis, vt ex teſtamento relato in ſummario Communitatis num. 1.

Nec pariter ſubſiſtit quod Canonicus Raiſinus nullitet renouauerit hanc inueſtituram Communitati, quia hu-iuſmodi bona erant iam diù anteà ad Capitulum deuolu-ta, de quibus in mandato generaliter interdicebatur in-ueſtire.

6 Quia † cum bona eſſent ſolita in Emphyteuſim con-cedi etiam ante concordiam, & dum pacto renouandi, vt ex prima Inueſtitura ſummario Communitatis num. 6. & ex tribus alijs ſubſequutis renouationibus, num. 7. nec Capitulum denegauerit eorum renouationem, vel deuolutionem acceptauerit, quin per ſexdecim annos po-ſtea receperit canones, non poteſt modo renouationem de
7 illis iam factam impugnare, vel † quia bona dici non poterant deuoluta, Fulgin. *de iur. emphyt. tit de contract. emphyt. quæſt.34. num. 32. & dictum fuerat in Romana Do-mus 21. Nouembris 1571. coram Corduino*, relata per

Corbul. *de emphyt. titul. de cauſ. priuat. ob lin. finit. num.*
11. & ſeqq. vel † quia vigore concordiæ erant renouabi- 8
lia, vt in ſimili fuit ſuppoſitum in *deciſ.85. num.8.* coram Merlin. *& in dd. deciſ. 402. & 444. num. 8. & 9. coram Royas.*

Et ita non conſtare de deuolutione, & denegandam eſ-ſe reintegrationem, vtraque parte informante reſpon-ſum fuit.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Romana Locorum Montium.

Mercurii 9. Decembris 1665.

ARGVMENTVM.

Curator, qui loco proximiorum contractui mulieris interuenit, ſi non iuret, quod contractus in damnum mulieris non ten-dat, ſuſtineri nequit, cum requiratur in huiuſmodi obligationibus euidens ipſius mulieris vtilitas.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio mulieris vel minoris ſine ſolemnitatibus inita ſuſtineri nequit.*
2 *Citatio ſubſtantialia non contineat nullius eſt momenti.*
3 *Cauſa falſa, & nimis generica non ſuffragatur ad ſuſtinendam citationem, & num. 4.*
5 *De ſubſtantia contractus ea quæ ſunt in citatione exprimi debeat.*
6 *Actu vno vitiato, cæteri corruunt.*
7 *Dictio* inſuper *adiecta in inſtrumento coniungit, & continuat contractus.*
8 *Curatore, qui loco proximiorum contractui mulieris interuenit, non iurante, quod contractus in præiudicium mulieris non tendat, contractus an-nullatur.*
9 *Cauſa Iudici expoſita ſi ſit falſa in parte, decretum tanquam indiuiduum vitiatur in totum.*
10 *Obligatio mulieris vt ſuſtineatur, debet in illius vtilitatem tendere.*
11 *Obligatio mulieris non ſuſtinetur, quando non ha-bet releuatorem.*
12 *Contractus inter duas fœminas initus non requirit ſolemnitates.*

DECISIO CCCLXXVIII.

SVBSISTERE viſæ fuerunt Dominis nullitates Cen-ſus impoſiti à quondam Catherina Guarneria pondera-tæ in deciſione edita 1. Februarij 1664. coram R. D. meo Gerunden. ideoque coram me in eius locum ſuffecto tum ex ijs, tum ex alijs denuò ab informantibus allegatis ſteterunt in deciſis.

Nullitas enim ex defectu ſolemnitatum ob non Inter- 1
uentum Aſtulphi filij dictæ Catharinæ excuſari non po-tuit ex citatione, quæ oſtenditur contra illum executa ad intereſſendum huic contractui, quia in ea nec in genere fuerunt expreſſæ qualitates contractus, eiuſque ſub-
ſtantialia, † prout erat neceſſe, Rota *deciſ. 203. num.* 2
4. par.4. rec. cum aliis adductis in dicta deciſione R. Geran-den. §. nec obſtat.

Non obſtat, quod in citatione fuerit dictum, quod Ca-tharina pro liberando filio à quadam pœna, & alijs ſuis vrgentiſſimis neceſſitatibus intendebat imponere Cen-ſum, vt ſunt verba citationis, ex quibus prætenditur fuiſſe expreſſas qualitates contractus; Primo quia neu-tra iſtarum ſatisfacit ſtatuto: Prima enim detegitur fal-
ſa, cum iam filius fuiſſet liberatus à pœna mediante com- 3
poſitione inita cum fiſco, & abolitione Proceſſus. Al-
tera verò tanquã nimis generica † non ſuffragatur, vt in 4
dicta deciſ.203. num.2. Secundo quia non fuit expreſſum,
quod intendebat donare Ludouico Bona cenſita, quod † 5
cum eſſet de ſubſtantia contractus, debebat exprimi in ci-tatione, ex allegatis.

Nec ſubſiſtit, quod donatio licet fuerit facta in eodem

Inſtrumento Cenſus, tamem cum ſit ab eo ſeparata, donatione corruere, Cenſus valeat ſuſtineri; Quoniam cum omnia vnico Inſtrumento, & decreto, & vnico iuramento fuerint concepta, conſtat de actuum indiuidul-
6 tate, & propterea, † vno actu vitiato, corruunt omnes, Rota *in Auenionen. Pecuniaria* 31. *Maii* 1647. *coram bon. mem. Veroſpio*. Et dictio *inſuper*, adiecta in Inſtrumento
7 non facit contractus ſeparatos, & diſtinctos, † ſed imò eos coniungit, & continuat, Rota *deciſ.* 348. *num.* 4. *rec. & in Romana hæreditatis de Lunuuiis* 22 *Iunii* 1661. *coram R. P. D. meo Taiu §. quin renunciantes*.

His accedit altera nullitas pariter reſpiciens ſolemnitates, quod ſcilicet Curator, qui loco proximiorum interuenit, non præſtitit iuramentum, quod contractus in damnum, & præiudicium Catharinæ non tendebat, cuius iuramenti defectu contractum annullari dixit Rota coram
8 Buratto *deciſ.* 120. *nu.* 4 *& deciſ.* 924. *nu.* 12. ſao. me. Greg. *deciſ.* 333. *num* 6. *& in recent. deciſ.* 723. *num.* 2. *par.* 2. *& Latius in Romana Sulmani interdicti* 15. *Iunii* 1615. *coram ſan. mem. Innoc. X.*

Huiuſmodi vero iuramentum præſtitum dici nequit ex verbis appoſitis in Inſtrumento ibi: *Et infraſcriptu non tendere in damnum, & præiudicium d. D. Catharinæ, & medio iuramento tactis, &c. affirmantis ſe in præſenti Inſtrumenta nullum proprium, aut particulare intereſſe habere*. Ex prædictis enim verbis ſi accuratè perpendantur, benè colligitur, iuramentum referri ad ſecundam aſſertionem, quod nempe Curator nullum habebat intereſſe, eique iuramentum adiecit, quod etiam veriſimiliter obſeruaſſet in alia præcedente, ſi voluiſſet, vt in propoſito ponderauit Rota coram Buratto *d. deciſ.* 924. *num.* 14.

Subſiſtit pariter aliud deciſionis fundamentum quoad falſitatem cauſæ Iudici expoſitæ quod nempè pecuniæ erogandæ eſſent pro liberatione filij à moleſtiis illatis, & inferendis per fiſcum. Veritas enim in contrarium apparet ex eo quod fiſcus non poterat amplius moleſtias inferre; Tum quia Proceſſus erat abſolutus; Tum quia illi fuerat ſatisfactum da ſcut. mille, adeout remanerent ei tantum ſoluenda alia mille, vnde non debebant accipi ſcut. 2500. ad Cenſum, Ideoque cum euidenter appa-
9 reat, cauſam Iudici expoſitam fuiſſe falſam ſaltem in parte, decretum, tanquam indiuiduum vitiatur in totum, & contractus corruit Grat. *diſcept. forenſ. cap.* 122. *num.* 15. *Add. ad* Gregor. *deciſ.* 496. *num.* 12. Rota *deciſ.* 190. *num.* 11. *& in Romana Domus* 11. *Decembris* 1662. *coram R. P. D. meo Beuilaqua §. minuſque*.

Hinc non obſtat verſio pecuniarum in cauſam expreſſam, quæ allegatur à creditore; quia ea non probatur, imò potius conuincitur contrarium ex deductis in facto ab altera parte; ſed quatenus probaretur, non eſſet conſiderabilis, cum pecuniæ non ceſſerint in vtilitatem mu-
10 lieris, nec illam fecerint locupletiorem, ſicuti ad ſuſtinendam ex hoc capite vtilitatis obligationem omnino requiritur, ad Text. *in l. ſi prædium C. de Præd. minor. in Romana Domus* 14. *Maii* 1657. *§. nec ſententiæ coram R. P. D. meo Beuilaqua, & in Romana Mutui* 5. *Maii* 1658. *coram R. D. meo Decano*.

Augentur prædicta ex eo quod Catharina ſe obligauit ſub credulitate, quod eſſet tuta pro ſua dote in Bonis Ludouici filij, qui tamen deceſſit nullis relictis Bonis, vt
11 patet, quia hæredem non habuit, † qua propter obligatio mulieris non ſuſtinetur, quando non habet releuatorem, Rota coram Gregor. *dec.* 333. *num.* 8. *cum aliis adductis in Romana Societatis Officii* 19. *Februarii* 1663. *coram R. P. D. meo Priolo §. & licet*.
12 Demum viſa fuit irreleuans exceptio, quod ageretur inter duas mulieres æque priuilegiatas, quia cum Catharina ſit rea, & agat pro damno vitando, venit alteri præferenda, Rot. coram Greg. *deciſ.* 473. *num.* 14. *& in Ariminen. Bonorum* 26. *Februarii* 1663. *coram R. P. D. meo Beuilaqua §. à qua nullitate*.

Et ita vtraque, &c.

Deciſio hæc in hac eadem cauſa coram Reuerendiſs. Gerunden. ſub die 1. Februarij 1664. videri poterit inter deciſiones impreſſas eiuſdem Auditoris.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Romana Societatum Officij.

Mercurij 9. Decembris 1665.

ARGVMENTVM.

Pecuniæ datæ ſuper officio incapaci in mutuum reſoluuntur, & fructus percepti imputantur in ſortem. Societas officij ob deficientiam ſubiecti eſt nulla, & ab initio contractus nullus non poteſt ex ſuperuenienti cauſa conualeſcere. Vſuræ illicitæ imputantur in ſortem.

SVMMARIVM.

1 *Contractus in fraudem legis initus remanet nullus.*
2 *Pecuniæ datæ ſuper officio incapaci reſoluuntur in mutuum, & fructus percepti imputantur in ſortem.*
3 *Societates ab initio inualidæ ob ſuperuenientiam ſubiecti conualeſcunt*
4 *Societas vt valida ſit non valor officii, ſed fructuum quantitas debet attendi.*
5 *Officium ſine Papæ licentia non eſt in commercio, & num. 14.*
6 *Fructus ſunt ſubſtantia, & materia ſocietatis.*
7 *Societas officii ob deficientiam ſubiecti eſt nulla.*
8 *Societas non poteſt dici contracta ſuper exceſſu valoris officii, cum deficiat id, ſuper quo contrahi poſſit.*
Et tali modo contractam opus eſt cum nouo partium conſenſu denuo contrahere, & num. 9.
10 *Penſiones non facta mentione antiquarum nulliter reſeruantur.*
11 *Cenc. de cenſ. quæſt. 26. num. 5. explicatur.*
12 *Contractus nullus non poteſt ex ſuperuenienti cauſa conualeſcere.*
13 *Bulla Pij IV. in ordine 12. in §. volentes aſſignando formam contrahendi ſocietates non facta mentione fructuum dicit eas eſſe imponendas ſuper officijs.*
15 *Societates vltra valorem ſcienter contractæ ſuſtineri nequeunt in vim cuiuſcumque alterius contractus.*
16 *Fructus officii regulariter pro medietate induſtriæ Officialis tribuuntur.*
17 *Lucri medietas datur perſonæ, alia pecuniæ.*
18 *Socius tot fructus, quot officialis, qui potius induſtriam prætendere nequit.*
19 *Bulla Pii IV. officialibus pœnam amiſſionis officij imponit, & creditorum iura præſeruat.*
Sed declara, vt num. 20.
21 *Solutio indebiti eſt concludenter probanda.*
22 *Vſuræ illicitæ imputantur in ſortem.*
23 *Societatem eſſe validam aſſerens, validitatem, & valorem officii capacem probare tenetur.*
24 *Lucrum ex pecunia factum ad dominum pecuniæ ſpectat.*

DECISIO CCCLXXIX.

DICTVM fuerat coram R. D. meo Gerunden. ſub die 20. Iunij 1664. computandos eſſe in ſortem fructus Societatum officij ab Hæbreis ſolutos Ludouico, quia cum ab eo præcedenter ſuper eodem officio aliæ Societates totum illius valorem abſorbentes fuiſſent contractæ poſteriores fuerunt nullæ, & in- 1
ualidæ ex defectu ſubiecti, nec potuerunt ex æquitate ſubſtineri, quia ſtante ſcientia incapacitatis officij tam in officiali quam in Socio, fuit vterque in aperto dolo, & contractus, vt in fraudem legis, & conſtitutionum Apoſtolicarum factus remanet nullus, dataque in eo

pecuniæ

pecuniæ in ſimplex mutuum reſoluuntur, adeout fructus
2 ex inde percepti imputentur in † ſortem, vt ex pluribus
Rotæ *reſolutionibus firmatum fuit coram R. D. meo Gerun-
den. ſub die 20. Iunii 1664. & præſertim in deciſ. 251. coram
Millin. 263. coram Greg. ibique Adden. n. 8.*
Hodie verò coram me in eius locum ſuffecto duo potiſ-
ſimum opponebant Informantes pro Ludouico. Primum
quod cum aliquæ ex præcedentibus Societatibus fuiſſent
poſteà extinctæ, officiumque propterea euaſerit liberum,
3 poſteriores † Societates, licet ab initio inualidæ ob ſuper-
uenientiam ſubiecti reconualuerint ex traditis per Zacch.
de Societ. offic. à n. 100. vſque ad 105.
4 Alterum, quod † pro ſocietatis validitate non valor offi-
cij, ſed fructuum quantitas debeat attendi, ſuper quibus,
& non ſuper officio, quod ſine Papæ licentia non eſt in
5 commercio, imponuntur † Societates adeoque fructus eſſe
6 ſubſtantiam, & materiam Societatis dixerit † Rota *in de-
ciſ. 763 p. 1. diu. & in dec. 421. coram Penia impreſſa etiam poſt
citatam* Zacch. *deciſ. 32. n. 3. & 4.*
Quibus non obſtan. DD. in deciſis perſiſtendum puta-
runt.
7 Ad primum enim reſpondebatur, quod ſtante † nullita-
te Societatum à principio ob deficientiam ſubiecti benè
notam officialibus & Socio, vt fuit latè firmatum in deci-
ſione, quæ reuidetur, & *tradit etiam* Scacc. *de commerc. &
camb. § 1. qu. 1. numer. 331. verſ. aut enim loquimur*, quia in
8 † exceſſu valoris officij nulla dicitur contracta Societas
cum deficiat id, ſuper quo contrahi poſſit, vt benè Caſtra-
can. *de Societ. quæſt. 6. numer. 7.* Rota *deciſ. 259. num. 7. & ſeq.*
9 *coram Merlin.* opus erat cum † nouo partium conſenſu eas
denuo contrahere, vt à ſimili dici poterat de mandato *in
deciſ. 395. num. 1. coram Greg.* & de penſionibus, quæ non
facta mentione antiquarum penſionum nulliter reſeruā-
rentur, nec deinde ſi antiquæ ceſſent, vel extinguantur
poſteriores reconualeſcerent; vt tradunt Lotter. *de re be-
nef. lib. 1. qu. 38. num. 6.* Tondut. *de penſion cap. 44. num. 9. & in
terminis de Societ. officii fuit dictum in deciſ. 267. coram Greg.
iam allegata, & firmat diſtinguendo* Contilor. *Societ. qu. 2. nu.
106. & melius 109.*
11 Nec obſtat † Genc. de cenſ. *quæſt. 26. num. 5.* firmans cen-
ſum impoſitum ſuper fundo empto cum reſeruatione do-
minij vſque ad pretij ſolutionem non afficere fundum one-
re reali, niſi poſtquam fuerit ſolutum prætium, quia agitur
de contractu habente implicitum ſtatum validitatis ſuſ-
penſum ſolummodo vſque ad dominij translationem ſe-
12 cus autem procedit in contractu, qui prout hic nullum,
vel implicitum habens validitatis fundamentum non po-
tuit ex ſuperuenienti cauſa conualeſcere, vt tradit ibidem
Genc. de cenſ. *qu. 14. num 5. & ante eum dixerat* Giurb. *dec.
24. num. 1. & benè* Rota *deciſ. 259. num. 14. & ſeqq. coram bo.
mem. Mellino.*
Alterum, quod fructus, & non valor officij attendatur
13 ceſſare ibidem videbatur ex tenore Bullæ Pij IV. in ordine
12. vbi *in §. volentes* aſſignando formam contrahendi Socie-
tates nulla facta mentione fructuum dicit eas eſſe impo-
nendas ſuper officijs, & licèt Socij admittantur ad partici-
pationem fructuum, & non tituli, qui non eſt in commer-
14 cio, inde tamen non ſequitur, quin ſolum officium non
ſit ſubiectum Societatis productiuum illorum fructuum
qui inter Socios communicantur, vt aduertit citatus Zac-
char. *ſub n. 131. & benè ponderat* Vermigl. *conſ. 306. n. 10. &
firmat* Rota *in deciſ. 37. n. 1. & 2. & deciſ. 38. nu. 3. poſt* Zacch.
& melius in deciſ. 291. poſt Paciſ. de Saluian. *interd. ſub n. 4.
& 5. & ſeqq.* & ideo nulla facta fructuum diſcuſſione ſem-
15 per Rota nullas eſſe dixit Societates vltra valorem officij
ſcienter contractas non poſſe ſubſtineri in vim cuiuſcun-
que alterius contractus, vel ſponſionis, vt pluribus Rotæ
deciſ. adductis firmatum fuit in *dicta deciſ. 291. poſt* Paciſ.
ſub num 17. verſ. 3. dicebant, & in aliis penes Zacch. *& in
deciſ. 287. part 4. diu. & coram* Millin. *deciſ. 251. num. 15.
& ſeq. & deciſ. 320. & coram* Greg. *deciſ. 176. per tot. Et in
aliis in dec. quæ reuidetur abunde relatis §. tamen vbicunque.*
16 Præter quod non omnes dicuntur fructus officij, ſed re-
gulariter pro medietate induſtriæ officiali tribuuntur, vt
ad propoſitum Bart. *in l. 1. §. nec in terminis num. 5. in fine ff.
17 de collat.* vbi quod medietas † lucri datur perſonæ, alia
pecuniæ, & iniquè prætenderet Socius tot fructus, quot
18 † officialis, qui ponit induſtriam, vt ratiocinatur Zacch.
cit. tract. num. 107. & ſeqq.
19 Nec ſubſiſtit quod Bulla † Pij præiudicet ſolum officia-
libus, quibus pœnam amiſſionis officij imponit, non

Creditoribus, quorum iura præſeruat.
Quia vt bene reſpondet Rota *in allegata deciſ. 37. poſt
Zacch. ſub nu. 4.* id procedit, quando officialis inſcio † So- 20
cio, plures cum alijs Societates contractas non reuelat,
non autem ſi, prout hic vtrique innotuerit contrahenti,
quia tunc cum Socius etiam ſit in dolo, nulla dicitur in il-
lius odium contracta Societas, vt explicat Caſtracan. *loco
citato*, & ita eſſe intelligendum ſenſum Bullæ *dixit* Rota
in dicta dec. 37. impreſſ. etiam poſt 2. vol. conſ. Farinacc. *dec.
53. num. 4.*
Quoad valorem officij inhærentes DD. fundamentis
Prioris deciſionis dixerunt ſufficienter probatum ex præ-
cedenti, & ſubſequenti venditione illius, & aliorum ſi-
milium, nequa exactiorem deſiderarunt probationem,
ex quo ageretur in conditione indebiti concludenter pro- 21
bandi, vt dixit Rota *in Panormitana 1. Decembris 1642. co-
ram bo. mem. Dunozett.*
Quia potius verſamur in compenſatione, quam in re-
petitione indebiti Ludouico enim agenti pro ſorte eam il-
lico probant ſolutam Hæbrei ex receptionibus † vſura- 22
rum, quas, vti illicitas lex imputauit in ſortem, quate-
nus verò ipſe replicat ſocietates eſſe validas eius intentio- 23
nis fundamentum eſt probare validitatem, & valorem of-
ficij capacem, vt in ſimili dixit Rota *coram bo. mem. Bichio
in deciſ. 69. part. 9. rec. num. 31. & 32.*
Nec ex eo, quod cum Hæbrei retraxerint ex dd. pecunijs
longè grauiores vſuras tenebantur eas Ludouicu participa-
re, adeout liciti propterea dici poſſunt fructus Societatum,
quia non probatur † identitas pecuniarum, & ſi probare- 24
tur, tamen lucrum ex ea factum ſpectaret ab Hebreos, tan-
quam ex pecunia propria, quia in eorum dominium trans-
lata, non ex aliena, vt bene Rot. *dec. 498. n. 4. & 5. coram Sac-
cin. & in egregia dec 409. nu. 39. & 40. coram bo. mem. Merlino.*
Et ita vtraque parte informante deciſum fuit &c.

Deciſio, quæ hic allegatur in hac eadem cauſa emanata
ſub die 20 Iunij 1664. coram Reuerendiſſimo P. D. Ninot.
Epiſcopo Gerunden. videatur inter eius impreſſas.

R. P. D. EMERIX.

Romana, ſeu Reatina donationis.

Vener. 11. Decembr. 1665.

ARGVMENTVM.

Donatio pura Minoris vt valida ſit quid
requiratur, & quamuis ſit ob cauſam
non ſuſtinetur ſine ſolemnitatibus Sta-
tutarijs, & ad hoc vt validè per mi-
norem contractus donationis ratificetur,
debet eſſe annorum 25. & ſi ſit minor
20. requiruntur eædem ſolemnitates, quæ
in donatione neceſſariæ erant.

SVMMARIVM.

1 *Donatio intuitu certi & determinati matrimonij facta
non requirit inſinuationem & ſubſcriptionem donan-
tis, & teſtium à* Statuto Vrbis lib. 1. cap. 149. & 150.
requiſitas.
2 *Inſinuatio requiritur tantum in donationibus puris, non
in donationibus ob cauſam.*
3 *Donatio quando eſt oneroſa non requirit ſolemnitates ad
ſubſtinendam minoris donationem requiſitas.*
4 *Ratificatio facta à maiore tollit omnes præcedentes nulli-
tates.*
5 *Donatio minoris, vt ſit valida ex* Statuto Vrbis lib. 1.
cap. 151. *proximiorum conſenſum requirit.*
6 *Conſenſus proximiorum in contractu minoris requiſito-
rum per curatorem ſuppletur.*
7 *Donatio facta ob cauſam non poteſt ſubſtineri ſi cauſa effe-
ctum habuerit ante donationem.*
8 *Donatio pura per minorem facta ſolemnitates Statutarias
Vrbis requirit.*
9 *Secus in donatione facta ob cauſam, & quæ ſit facta à
maiore & num. 9.*
10 *Donatio licet ob cauſam facta à minore non ſuſtinetur ſine
ſolemnitatibus ſtatutariis.*

11 *Correſpectiuitas in donationibus ex quibus inducatur, & ex quibus ceſſet & num* 12.
13 *in Donationibus correſpectiuis requiruntur ſolemnitates Statutariæ, quando ſunt factæ à minoribus.*
14 *Minores etiam in donationibus correſpectiuis lædi poſſunt.*
15 *Statutum Vrbis habilitat minorem poſt vigeſimum annum.*
16 *Minor vt valide contractum donationis ratificet debet eſſe annorum* 25: *& ſi ſit minor* 20. *vt inducatur ratificatio debent concurrere ſolemnitates requiſitæ in donatione, & num.* 17.
18 *Affinis proximior loco proximiorum conſanguineorum eſt adhibendus.*
19 *ad Curatorem deputandum loco affinis parum beneuoli, qui in contractu donationis per minorem faciendæ interuenire debuerat iudex adiri debet, vt ſuper hoc cognoſcat, & deputet.*

DECISIO CCCLXXX.

CONTRA deciſionem editam coram me die 28. No-
uembris anni præteriti, in qua dictum fuit donatio-
nem factam à Ioanne Vincentio minore 16. annorum Bar-
tholomæo eius fratri maiori, eſſe nullam, & inualidam
ob defectum ſolemnitatum requiſitarum à Statuto Vrbis
Informantes pro Bartholomæo tria opponebant.
1 Primo præfatam donationem fuiſſe † ob cauſam, nem-
pe intuitu certi, & determinati matrimonij, ac pro Con-
ſeruatione, & augmento decoris eorum familiæ, ideoque
in ea non requiri inſinuationem, & ſubſcriptionem donan-
tis, ac Teſtium, de quibus *in Statuto cap.* 149. *&* 150. *lib.* 1.
2 Et † quæ ſolum requiruntur in puris, non autem in dona-
tionibus ob Cauſam Gratian. *diſcept.*498.*n.*36. Rot. coram
Ludouiſ. *dec.* 563.*n.*11.*&* 12.*in recent dec.*65.*n.*4.*&* 5.*part.*6.
Secundo donationem non fuiſſe merè gratuitam, ſed
oneroſam, & correſpectiuam ad promiſſionem Donatarij
ſoluendi ſcilicet Donanti annua ſcut. 200 vnà cum certa
3 quantitate Frumenti, Vini, & Caſei, ex † quo onere inſe-
rebatur non eſſe neceſſarias ſolemnitates prædictas, vt di-
xit Rota coram Coccino *dec.*240.*n.*2. *& dec.* 433.*n.*7.*& in
recent.dec.* 323. *num* 78. *& deciſ.* 292. *num.* 32. *&* 33 *part.*6.
Tertio quod donans maior effectus in receputis dictæ
annuæ præſtationis donationem ratificauerit cum illis ver-
bis, ibi, *non oſtante che io habbia notitia poter annullare detto
4 Inſtromento.* † Quæ ratificatio facta à maiore tollit omnes
præcedentes nullitates, vt conſulere Menoch. *conſ.* 161.*n.*
28. *& ſeq. vſque ad fin.* Cabr. *conſ.* 146. *num.* 14 *& ſeq. lib.*1.
& tenuit Rot. *in recent. deciſ.*321. *num.*8.*& ſeq. & dec* 478.
num 6. *&* 16. *part.*4. *tom.*2.
Atque ex his ijdem Informantes inferebant recedenđ eſſe
à deciſis non obſtante altero defectu Conſenſus proximio-
5 rum, † de quo in eodem *Statuto cap.*151. *lib.*1. Cui præten-
6 debant ſatisfactum per deputationem † Curatoris in lo-
cum proximiorum non bene cum præfatis contrahentibus
conuenientium iuxta *dec. in Romana Pecuniaria* 6. *Decem-
bris* 1637. *§. neque obſtat coram bon mem. Coccino approbatam
in Tiburtina donationis* 17. *Ian.*1652.*coram Reuerendiſſ. Domi-
no meo Decano impreſſ. poſt Catel. de donat. deciſ.* 7. *num.* 14.
Verùm iſtis minimè obſtantibus Domini cenſuerunt
ſtandum eſſe in deciſis, nàm quoad primum obiectum de-
ſumptum ex Cauſa matrimonij placuit reſponſio data in
7 deciſione huius cauſæ nempè quod † cum matrimonium
fuiſſet per três menſes ante contractum nullo modo deſer-
uire potuit pro Cauſa donationis, vt in terminis alias pon-
derauit Rot. coram Durano *deciſ.* 155. *num.* 13. *&* 14.
Non releuante replicatione hodie exaduerſo allata ſci-
licet, quod donatio ideò ſtipulata fuit contractum matri-
monium quia Donans, & donataria reperiebantur in di-
uerſis locis, nec prius potuerunt inſimul conuenire, quo-
niam hoc non probat præcedentem tractatum donationis
faciendæ imò in Capitulis matrimonialibus nulla legitur
de ea facta mentio prout tamen veriſimiliter contrahentes
feciſſent ſi intuitu matrimonij donatio promiſſa fuiſſet.
Aliæ verò Cauſæ pro decore, & conſeruatione familiæ
cenſentur potius appoſitæ ad colorandam donationem, quam
ad conſtituendam donationem ob cauſam, ac proinde do-
8 natio remanet pura, † in qua ſolemnitates Statuti omni-
no requiruntur, vt in ſpecie dictum fuit *in Tiburtina dona-
tionis* 31. *Ianuarii* 1659. *§. Secus autem, &* 6. *Ianuarii* 1660.
coram R. P. D. meo Albergato, & 4. *Aprilis* 1661. *coram R.
P. D. meo Bourlemont.*
9 Præterea auctoritates firmantes quod † in donatione
facta ob cauſam non requiruntur ſolemnitates Statuta-
riæ loquuntur in terminis donationis factæ à maiore, &
ideirco non applicantur in donatione facta prout hic è mi-
nore, quæ † licet ob cauſam non tamen ſubſtinetur abſ- 10
que ſolemnitatibus Statutariis, vt diſtinguendo firmauit
Rota in *Romana lucri Dotis* 15. *Maii* 1651. *§. non obſtat verſ.
auctoritates vero coram Reuerendiſſimo Ratas Epiſcopo Abu-
len. in Tiburtina donationis* 17. *Iunii* 1652. *§ fundamentum in
fine verſ. quidquid dicendum eſſet coram bon.mem. Dunozetto,*
& latè, *Add. ad deciſ.* 470. *numer.* 1. *& ſeq. part.* 4. *tom.* 2.
recent. & deciſ. 242. *num.*8. *&* 11.
Quo verò ad ſecundum reſpondebant Domini quod li-
cet donatio non fuerit merè gratuita tamen pro parte Bar-
tholomæi non fuiſſe probatum quod illa contineret tale
commodum donantis, vt eius liberalitatem excluderet † 11
prout requiritur ad inducendam prætenſam correſpectiui-
tatem Tiraq. *in l. ſi vnquam in verb. donatione largitus num.*
145. *C. de reuoc. don.* Rot. coram Seraphino *deciſ.* 1170. *nu.*
5. *& poſt* Fenzon. *ad Stat. Vrb. dec.* 133. *§. Quare, & per
tot. & apud* Pic. *deciſ.* 22. *num.* 9. Immò † correſpectiuita- 12
tem ceſſare ex facto ponderando quod Bartholomæus ni-
hil de proprio dedit, ſed tantum de bonis donatis detraxit
præfatam annuam præſtationem, ex quo dici quidem po-
teſt minus donatum non autem quod donatio efficiatur
correſpectiua, vt in ſimili ponderatum fuit in Rauenna-
ten donationis 7. *Decembris* 1661. *§. quia non ſubſiſtit coram
R. P. D. meo Bourlemont, & coram Durano d. deciſ.* 155.
*numer.*14. & nihilominus † etiam in donationibus corre- 13
ſpectiuis requiruntur ſolemnitates Statutariæ, quando
ſunt factæ à minoribus cum † in illis minores lædi poſſint, 14
Pic. *ad Stat. Vrb. gloſ.* 7. *nu.* 37. *&* 39. Andreol *controu.*400.
*num.*3. *& ferè per tot. & in Anconitana nullitatis Concordiæ
26 Aprilis* 1646. *coram bon. mem. Arguelles.*
Minus obſtare viſum fuit tertium obiectum deſum-
ptum ex ratificatione facta in receputis, quia vltra reſ-
ponſiones datas in prima deciſione huius Cauſæ à §. minus
releuat vſque in finem animaduerſum fuit quod prætenſa
ratificatio ſuperuenit dum Io. Vincentius adhuc erat in
minoritate conſtitutus non ſolum attenta diſpoſitione Iu-
ris, quæ in præſenti videbatur attendenda, ex quo ipſe
Io. Vincentius vti forenſis non eſt comprehenſus ſub Sta-
tuto Romano † habilitante minorem poſt vigeſimum an- 15
num, vt dixit Rot. Pic. *poſt ad Stat. Vrb dec.*63.*num.*57.*&
poſt* Zacch. *de oblig. Camer. deciſ.* 162. *num.* 6. *&* 7. *& in re-
cent. deciſ.*294. *num.* 5. *&* 6. Nec minus vti Clericus ligatur
à ſimili Statuto Reatino Rota in *Romana Pecuniaria* 18.
Iunii 1665. *coram Reuerendiſſimo Domino Decano*, & ſic † de 16
tempore ratificationis requirebatur ætas 25. annorum
completorum, quæ deficiebat in Io. Vincentio, quod non
controuertitur, Verùm etiam admiſſa diſpoſitione Iuris
municipalis, quia hodie non fuit controuerſum in facto
vltimam receputam confectam fuiſſe ſub die 2. Maij 1663.
Vndè ſiuè attendatur fides Baptiſmi, ex qua apparet Io.
Vincentium natum fuiſſe 20. Iunij 1643. Siuè attendatur
notula reperta in libro Tutoris vbi dicitur fuiſſe natum 6.
Maij eiuſdem anni ſemper verum erit dicere quod de tem-
pore ratificationis Io. Vincentius adhuc erat minor 20. an-
norum, † & propterea ad inducendam ratificationem 17
concurrere debebant omnes ſolemnitates requiſitæ in do-
natione Rot. *in d. Anconitana nullitatis Concordiæ* 16. *Apri-
lis* 1646. *coram bo. mem. Arguelles, §. minus obſtans actus cum
alijs relatis in deciſ. huius Cauſæ §. minus releuat.*
Vlterius ſubſiſtere quoque viſus fuit alter defectus con-
ſenſus proximiorum, quia etiamſi probaretur quod D.
Mutus proximior affinis † qui erat adhibendus in locum 18
proximiorum Conſanguineorum, vt dictum fuit in alia
deciſione non erat beneuolus erga contrahentes, id † ta- 19
men erat exponendum Iudici ad quem ſpectabat hoc co-
gnoſcere, & examinare pro deputatione Curatoris, vt
tradit Pic. *ad Stat. Vrb. gloſ.*29. *num.*24. *&* Rot. *poſt eundem
deciſ* 6. *num* 3. *& deciſ.* 11. *num.* 8.
Et ita vtraque, &c.

Deciſio in hac eadem cauſa emanata coram eodem R. P.
D. Emerix ſub die 28. Nouembris 1664. eſt ſupra in hac
eadem parte deciſio 230.

R.P.D.

Digitized by Google

R. P. D. OTTALORA

Romana locorum Montium.

Lunæ 14. Decembris 1665.

ARGVMENTVM.

Actor incipiens Iudicium quid agere debeat, quod ſi fuit à principio nullum omnia, quæ ex illo ſequuntur, ſuſtineri non poſſunt.

SVMMARIVM.

1 *Actor quando incipit iudicium quid agere debeat.*
2 *Proceſſus cæptus, proſecutus, & conſummatus contra præmortuum per contradictas eſt nullus, & nullitas eſt inſanabilis, & n. 3.*
4 *Sententia lata contra mortuum ſuſtinetur, & ſola ignorantia mortis ad ſuſtinendum proceſſum ſufficit, & num. 5.*
Sed declara, vt num. 6. & 7.
8 *Iudicium remanet defectuoſum deficiente vna ex tribus perſonis ad iudiciorum validitatem requiſitis.*
9 *Iudicium quanda fuit nullum, omnia, quæ exinde ſequuntur ſuſtineri nequeunt*
10 *Actor ſub pæna nullitatis proceſſus tenetur inueſtigare reum.*
11 *Loca Montium in emptores ex conſtit. 159. Vrban. VIII. liberè tranſeunt.*
Quod declara, vt n. 12. 13. & 14.

DECISIO CCCLXXXI.

ALCIDES Torutius emit ab hæredibus clar. mem. Cardinalis Beuilaquæ armarium pro ſcutis 1712., quod poſteà vendidit ſcut. 400. quondam Vincentio Iuſtiniano cum pactu redimendi quandocumque, & Vincentio mortuo Lucas Iuſtinianus eius hæres illud Ianuam aſportauit, & Epiſtulam pro retrouenditione requiſitus à Torutio, reſpondit ſe illud vendidiſſe exiſtere tamen, & iudicio ſiſtere paratum eſſe, hinc Torutius poſt mortem Lucæ, & probato non tuto acceſſio ad illum citandum Ianuæ affigi fecit in locis vicinioribus monitorium prædictum, quo reproducto obtinuit mandatum exequutiuum contra eum pro ſcutis 1312., quæ deductis ſcut. 400. erant reſiduum pretij armarij, ac etiam exequatur contra perſonam, & bona propria Lucæ non docentis ſe hæreditatem Vincentij cum beneficio Inuentarij adiuiſſe, & ſubhaſtari fecit loca 13. montis Nouennalis, quæ fuerunt deliberata Luduuico Rainaldo maiori oblatori, qui illa poſteà vendidit Baroni Patriarchæ, & alijs cumque Dominos conſuluiſſem an ſubhaſtatio ſubſtineatur negatiuè reſponſum fuit.

1 Actor enim, quando incipit Iudicium, debet inquirere de perſona rei Illudque contra legitimam perſonam inſtituere, quod non poteſt mouere contra mortuum, quia deficiet reus, & ſic vna ex tribus perſonis quibus Iudicia conſtant, *l. Paulus reſpondit, il primo, ff. quæ ſent. ſin. appell. reſcind.* Franch. *deciſ. 245. num. 6. & 7.* In præſenti verò proceſſus fuit cœptus, proſequutus, & vſque ad deliberationem conſummatus per contradictas contra Lucam
2 † præmortuum, & ideò nullus eſt, *l. in ſumma, § vltimo, vbi DD. ff. de re iud. l. penult. ff. quæ ſent. ſin. appell. reſcind.*
3 Gabr. *conſ. 56. de appell.* Penia *deciſ. 237. per tot.* quæ † nullitas dicitur inſanabilis, & vna ex tribus proueniens ex defectu Iuriſdictionis ex traditis per Surd. *conſ. 99. n. 11.* Gratian. *diſcept. num. 40.* Caualer. *deciſ. 396. n. 3.*

Nec vrget, quod Torutius potuerit credere Lucam non deceſſiſſe ex eius littera ſcripta Torutio, quia ex ſummario præteritæ poſitionis *num.* 3. liquet epiſtolam fuiſſe tranſmiſſam ſub die 14. Maij 1640. & ſic poſt viginti annos debet Torutius de Vita Lucæ certiorari, antequam de anno 1660. iudicium inſtitueret.

Minus facit allegata ignorantia obitus deſumpta ex eo, quod partitæ locorum montium de tempore cœpti Iudicij ad huc cantarent in perſonam eiuſdem Lucæ, cum alias cantare debuiſſent ſub nomine hæredum iuxtà motum proprium Pauli V. quo cauetur, quod in caſu obitus montiſtarum hæredes, & ſucceſſores teneantur renouare litteras patentes in eorum perſonas; Tum quia in moto proprio non fuit reſtrictum, & limitatum aliquod tempus rum; Tum quia ex eo ſolum inducitur quædam negligentia hæredum in renouatione litterarum patentium, non autem deſumi poteſt circa vitam, vel mortem montiſtæ, & quatenus oriri potuerit aliqua dubietas, facilè Torutius potuiſſet certiorari, ſiquidem fructus locorum montium exigebantur à Sanſonio Procuratore hæredum, & à tempore mortis Lucæ, vſque ad tempus moti Iudicij erant elapſi nouem anni, & ſic illa veriſimiliter in Vrbe habebatur pro notoria, tam ob frequens commercium cum Ciuitate Ianuæ, quàm notas qualitates illius, qui Ducis munus in ea Republica expleuerat.

Parum releuat, quod ſententia lata contra mortuum 4
ſubſtineatur cum † ſola ignorantia mortis ad ſuſtinendum 5
proceſſum ſufficiat, Gratian. *diſc. 59. numer. 29. & ſeqq.* Gaili *obſerua. 109. numer. 4. lib. 1.* Rota coram Merlin. *deciſ. 627. num. 10. verſ. nullitas, & in recent. dec. 38. n. 6. par. 7. & in Lauretana Domus 14. Decembris 1643. coram bon. memor. Bichio.*

Quæ allegatæ auctoritates † loquuntur, quando igno- 6
rantia prouenit ex parte Iudicis, & Iudicium fuit inchoatum contra viuentem, quo medio tempore deceſſit, † 7
ſecus autem quando, prout hic, fuit cæptum Iudicium contra defunctum, quia in hoc caſu remanet defectuoſum ab Initio, † cum deficiat vna ex tribus perſonis, quæ ad 8
iudiciorum validitatem requiruntur *cap. forus de verb. ſignif.* † & ſic eſt Iudicium nullum cum omnibus inde ſe- 9
quutis, vt diſtinguendo tradunt Rebuff. *in conſt. Regn. tit. de ſent. gloſ. vnica nu. 4.* Scacc. *de ſent. & re iudic. gloſ. 14. quæſt. 25. n. 86.* Caſtill. *dec. 60. n. 26.* & ratio eſt quia, vbi Iudicium fuit legitimè introductum in vita rei habet Iudex iuſtam cauſam credendi illum viuere, vſque ad ſententiam cum ipſe non teneatur inueſtigare, quid medio tempore acciderit, Actor verò qui ad validitatem Iudicij tenetur per neceſſe Reum, ſeù illius Procuratorem per citationem appræhendere, ignorantia excuſari non valet, vndè fit aliud eſſe allegare ignorantiam pro ſubſtinenda ſententia Iudicis, qui nullo iure cogebatur inquirere de ſtatu & perſona rei, nullo contradicente, aliud verò allegare ad effectum ſubſtinendi Iudicium intentatum ab Actore nàm
iſte † ſub pœna nullitatis proceſſus tenetur inueſtigare 10
Reum, nam cum agat de lucro captando excuſari non poteſt prætexto ignorantiæ, vt docet Crauetta *conſil. 272. num. 8. & dixit* Rota *deciſ. 285. num. 17 par. 5. rec.*

Demum non officit, quod agatur contra emptores lo-
corum Montium † in quos libere tranſeunt ex Conſtit. 11
159. ſan. mem. Vrbani VIII. quia d. Conſtitutio † proce- 12
dit in reſignationibus, quæ ſponte fiunt à † Dominis, non 13
autem in illis, quæ fiunt à Iudice † tunc enim ſi Iudex nulliter, aut iniuſtè proceſſit loca montium poſſunt ab Emptoribus auocari, vt ſequendo deciſionem 284. *ſub nu. 13. verſ. tandem, & num. 14. par. 5. deciſ. 70. numer. 3. & deciſ. 307. per tot. part. recent.* in puncto reſpondit *in Ianuen. Pecuniaria, ſeu attentatorum 24. Ianuar. 1642. coram bo. me. Dunozetto apud* Poſth. *de ſubhaſt. deciſ. 112. numer. 21. & in Romana locorum Montium 14. Decembr. 1657. coram Reuerendiſſimo Papien. §. vltimo.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. ALBERGATO

Sacræ Rotæ Decano.

Meleuitana Pecuniaria.

Veneris 15. Ianuarij 1666.

ARGVMENTVM.

Inſtrumentum publicum benècreditum probat. Dotis interuſuria ſecundum conſuetudinem Regni Siciliæ, ad quam ſummam ſint taxata, quæ ſuccedunt loco alimentorum, & pro iſtis via executiua competit. Hæres particularis quando fiat hæres vniuerſalis.

S V M M A R I V M.

1 *Creditum ex publico Inſtrumento iuſtificatur.*
2 *Fructus Dotis, eo ipſo quod Maritus onera matrimonii ſuſtinet, debentur.*
3 *Dotis interuſuria iuxta conſuetudinem Regni Siciliæ, cum quo tranſit Inſula Meleuitana taxantur ad rationem ſeptem pro centenario, & numer. 4. & 5.*
6 *Mora ſine alia interpellatione incurritur à patre dotem non ſoluente ſtatim, ac maritus onera matrimonii ſuſtinere cæpit.*
7 *Fructus dotis ſuccedunt loco alimentorum, quæ mariti, vxoris, & filiorum ſuſtentationi deſeruire debent.*
8 *Via executiua pro alimentis competit.*
9 *Hæres particularis dato hærede vniuerſali, habetur pro legatario.*
10 *Onus hæredi à Teſtatore iniunctum, debet omnino per hæredem impleri.*
Amplia ſi acceptauerit id, in quo fuit inſtitutus hæres, quo caſu onus recuſare non poteſt, & numer. 11.
12 *Teſtator ne pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus deceſſiſſe dicatur ex iure accreſcendi hæres particularis ſit hæres vniuerſalis.*
13 *Hæres particularis euadit hæres vniuerſalis ſi velit.*
14 *Hæres particularis ex quo fiat hæres vniuerſalis, & num. 15. & 16.*

D E C I S I O CCCLXXXII.

PRO relaxatione mandanti contra bona Cæſaris pro re-
ſiduo ſortis, & fructibus ad fauorem Petri Marietri-
næ viri iterum reſpondendo in deciſis perſiſtendum eſſe
5 DD. exiſtimarunt Creditum † enim reſpectu ſortis con-
trouerſæ liquet cum de illo conſtet ex Inſtrumento publi-
co, vt in his terminis reſponſum fuit *in Bononien. reſidui
dotis 18. Maii 1665 §. creditum coram R. P. D. meo Ottalora*, &
2 fructus † eo ipſo, quod maritus ſubſtinet onera matrimo-
nij debentur ex *diſpoſit. cap ſalubriter 16. de vſur. Seſſ. deciſ.
Aragonen. 68 nu. 10. & ſeqq* Theſaur. *deciſ. 45 ſub nu 3. pleno*
Giurba *ad conſuetud. Meſſan. cap. 3. gloſ. 5. part. 1. nu. 14. & 21.*
Rot. *in Romana dotis 21. Iunii 1660. coram me, §. fruſtra enim.*
3 Et quidem † ad rationem ſcur. 7. pro centenario iuxta con-
ſuetudinem & obſeruantiam Regni Siciliæ (cum quo tran-
ſit Inſula Meleuitana) vt *Teſtator Cuniatit. 94. num. 19.* vti
quod hoc Iure hodie vtuntur Giurb. *vbi ſupra num. 26. poſt
4 med. verſ. ideo alia inoleuit*, vbi quod † intereſſe ad hanc ra-
tionem ſæpè taxatum, vidit Anton. Amat. *reſolu 43. n 8.*
5 Iuxta † quam circumſcripta conuentione, vel ſtatuto fru-
ctus debentur, Bald. *conſil. 94. n. 1. poſt med. verſ. & his quæ in
regione frequentantur, lib. 1.* Rota *deciſ. 300. num. 11. par. 6.
recen. & in Ferrarien. Pecuniaria 15. Martii 1660. in princ.
coram Eminentiſſ. Domino Cardin. Celſo.*
Sine alia Iterpellatione, quæ non requiritur quando
ex parte viri contra promiſſorem dotis actio intentatur,
6 tunc † enim mora ipſa irregularis, quæ ab onera matri-
monij incurritur Interpellationis neceſſitatem excludit,
Caſtren. *conſil. 11 ſub n. 4 verſ. quatenus aut petuntur, lib. 1.*
Rota poſt Fenzon. *ad ſtatut. Vrbis deciſ. 85. §. nec ad rem, &
in Romana Fructuum dotis 7. Iunii 1658. § nec releuat, & 7.
Febr. 1659 §. nec obſtare, coram Reuer. P. D meo Veroſpio*, vbi
hunc caſum diſtinguit ab alio quando vidua ab hæredibus
viri dotem repetit, in quibus terminis procedunt *dec. 103.
& 201. & coram Eminentiſſ.* Otthobono, & eadem diſtin-
ctio comprobatur in *Rauennaten. Dotis 7 Februarii 1659. co-
ram me, §. nec fructus.*
Nec opponi poteſt viam executiuam non competere
nam in Inſtrumento promiſſionis dotis continentur clau-
ſulæ, quod Ceſar non poſſit priuſquam ſoluat opponere
excipere, aut aliquo modo ſe defendere, & clauſula, vt
Bancus, quæ viam executiuam indulgent, ex relatis in
§. & quidem, & his etiam deficientibus, quo ad fructus
7 idem eſſet, ſuccedunt † enim loco alimentorum, quæ
ſubſtentationi mariti, vxoris, & filiorum deſeruire de-
8 bent, & pro † illis viam executiuam competere, tradit
annot. ad dec 666. n. 171. part. 4. recen. 10 3. Rota coram Mer-
lio *deciſ 873 n. 3. Anconitana Fructuum Dotis 14. Iunii 1624.
§. nam quo ad validitatem, coram Manzanedo, & in dicta
Rauennaten. Dotis 7. Febru. § pro dictis.*
Prout aduerſatur, quod cum eadem Mariettina fuerit
hæres vniuerſalis Cæſaris debitoris, debeat ipſa conue-
niri, non autem Maria Alagona vxor, & certorum bo-
norum hæres particularis, vtpote † quæ dato hærede vni- 9
uerſali habetur loco Legatarij, *l. quoties 13. C. de hæredit.
inſtitution.* Caſtill. *lib. 3. controu. iur. cap. 57* Merlin. *de pi-
gnor.* Placuerunt DD. reſponſiones, quod eidem Mariæ
iniunctum fuit à Teſtatore onus ſoluendi, &c. æs alie-
num ipſius, quod † proinde ad illam ſpectat, *l. cum ab vno* 10
55. ff. de leg. 2. Crauett. *conſil. 187. numer. 4.* Pariſ. *conſil. 94.
num. 59. lib. 2* Gratian. *diſcept. 62. numer. 33. verſ. expreſſum
enim*, Cyriac. *controu. 263. num. 56.* Præcipuè quia † bona 11
in quibus hæres inſtituta fuit acceptauit, & proinde onus
adiectum agnouiſſe dicitur illudque amplius recuſare non
poteſt, cum puram obligationem contraxerit de obſeruan-
do præceptum Teſtatoris, Menoch. *conſil. 89. num. 97.* Hon-
ded. *conſil. 3 num 64 & 65. lib. 1.* Rota *deciſ. 239. numer. 7. poſt*
Zacch. *de oblig. Cameral. & in Romana Dotis 15. Maii 1656.
§. altera, in fin. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano.*
Et quod cum Mariettina impugnando Teſtamentum
Patris à commodo inſtitutionis ceciderit ex relatis in deciſ.
ne † Cæſar pro parte Teſtatus, & pro parte inteſtatus de- 12
ceſſiſſe dicatur Maria ex iure accreſcendi hæres vniuerſalis
euaſit, *l. quoties 9. § ſi duo, ff. de hæred. inſtit.* Surd. *conſ. 439.
num. 19.* Cyriac. *contrau. 305. num. 1. & ſeqq.* Rota *deciſ.
103. numer. 9. poſt* Merlin *de pignor. & coram Eminentiſſ.*
Otthob. *deciſ. 164. num. 6. vbi concordantes, & deciſ. 203.
num. 11.*
Fruſtrà autem deducebatur hæredem in re certa inſtitu-
tum conhærede contrauueniente, vel deficiente, tunc † de- 13
mum fieri vniuerſalem ſi ipſe velit, & declaret; dupliciter
enim Mariam voluiſſe, & declaraſſe, reſponſum fuit, pri-
mo poſt mortem † viri bona illius hæreditaria occupando, 14
& de duabus domibus, & ſcut. 3600. † ſecundò viro aſſi- 15
gnatis diſponendo Natt. *conſ. 448. ſub num. 18 verſ. & eſt*
Vinc de Franch. *deciſ 80. num. 1.* Rota *deciſ. 103 numer. 21.
poſt* Merlin. *de pign. Romana Cenſus 1. Iulii 1641 in princ. co-
ram bon. mem Bichio, & 20. Iunii 1659. coram R. P. D meo
Beuilaqua*, Secundo in exactione Crediti Syracuſani ad 16
maritum ſpectantis, egit enim tanquam hæres Vniuerſa-
lis & vti talis contra ait Romao. *conſ. 96. num. 4.* Grat. *di-
ſcept. 711. nu. 53.* Cyriac. *contr. 501. nu. 4* Rota coram Penia
*deciſ. 1622 num 2. cum aliis in dicta Romana Cenſus, §. vlte-
rius, & §. quibus accedit coram R. P. D. meo Beuilaqua.*
Et ita altera tantum altera tamen parte pluries intima-
ta reſolutum fuit, &c.

R E V E R E N D I S S. C E R R O D E C A N O.

Nunc S. R. E. Cardinali.

Romana prætenſi Matrimonij.

Veneris 15. Ianuarij 1666.

A R G V M E N T V M.

Materia articulorum quoties eſt releuans illorum admiſſio non denegatur, & ad hoc vt admittantur, ſufficit quod directè, ſiue indirectè faciant ad cauſam.

S V M M A R I V M.

1 *Articulorum admiſſio non ſolet denegari quoties materia eſt releuans.*
2 *Sponſalibus contractis poteſt alteruter ex contrahentibus ad promiſſionem obſeruandam compelli.*
3 *Articuli vt admittantur ſatis eſt quod directè, vel indirectè faciant ad cauſam.*
4 *pro Articulorum admiſſione neceſſarium eſt decretum Iudicis.*
5 *Poſitiones ad hoc vt fiant de actis requiritur admiſſio iudicis.*
6 Statutum Vrbis lib. 2. cap. 68. de Poſition. *quid requirat.*
7 *Poſitionibus quando ſufficienter reſponſum non fuit debet iterum reſponderi.*

DE-

Digitized by Google

DECISIO CCCLXXXIII.

DOMINI dixerunt admittendos eſſe arbitros, & non
fuiſſe ſufficienter reſponſum poſitionibus, quia cum
materia tendat ad probandam præcedentia ſponſalia, &
matrimonium vt prætenditur contractum per verba de
præſenti ideò in illis partibus in quibus poſitiones negatæ
fuerunt, admittendæ ſunt loco articulorum ad effectum
examinandi teſtes, vt in earum exhibitione proteſtatum
fuit ibi, & in eo caſu, quo negentur teſtes ſuper illis recipi
1 & admitti, &c. cum † enim materia in eis contenta poſſit
eſſe relenans admiſſio præſertim in Curia non ſolet dene-
gari iuxta *deciſ.* 47. Caputaq. *lib.* 1.

Non obſtat quod nonnullæ ex poſitionibus dicantur non
pertinere ad cauſam cum ex earum probatione contractus
matrimonij per verba de præſenti reſultare non poſſit, quia
cum valdè conferant ad demonſtrandum præcedentem
tractatum, & mutuam promiſſionem de nubendo cum
multis circumſtantijs ex quibus inferri poſſit ad ſponſalia
2 quorum † vigore alter eorum de iure potuiſſet compelli ad
promiſſione obſeruandam ita poſſunt conducere ad proba-
tionem faciliorem matrimonij contracti per verba de præ-
3 ſenti, & ſatis † eſt quod articuli, ſiue directè, ſiuè indire-
ctè faciant ad cauſam, vt ſit expectanda probatio iuxta
deciſ 1255. *Pæn.* & 503 *par. 2. recent.*

Quo verò ad reſponſionem factam poſitionibus omiſſo,
an debuiſſet præcedere Iudicis decretum ſuper illarum ad-
4 miſſione prout † eſſet neceſſarium firmat Moder. Michal.
depoſit. cap. 15. *nu.* 13. *verſ. nec dicatur*, & *in cap.* 3. *n.* 47. vbi
5 quod † requiritur admiſſio Iudicis ad hoc, vt poſitiones
fiant de actis ex Doctoribus Bald. *in l generaliter*, §. *ſed
Iuramento in* 4. *C de reb. Credit.* & *iur. iur.* viſum fuit in plu-
ribus non fuiſſe ſufficienter reſponſum præcisè, & ſimpli-
6 citer per verbum credit, vel non credit vt † diſponit *Stat.
Vrb. cap.* 68. *depoſit. lib.* 2. & *dictum fuit in Romana multiplici*
7 26 *Januar.* 1665. *coram R. P. D. meo Taya*, & † propterea
in illis partibus in quibus non fuit ſufficienter reſponſum
debet iterum reſponderi.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. ALBERGATO

Sacræ Rotæ Decano.

Sancti Seuerini expenſarum.

Veneris 15. *Ian.* 1665.

ARGVMENTVM.

Expenſæ Iudiciales in cauſa factæ benè ex Notarij fide probantur, & extraiudiciales ad quam ſummam taxentur.

SVMMARIVM.

1 *Exceſſus non præſumitur, & ab allegante debet probari.*
2 *Expenſæ ſatis ex fide Notarii comprobantur* & *n.* 5.
3 *Expenſæ à victo victori refici debent.*
4 *Proceſſus ſine expenſis fieri non ſolent.*
6 *Expenſæ extraiudiciales taxantur à Rota in ſcutis* 50. *pro qualibet inſtantia pro honoraria Aduocati, Procuratoris, Sollicitatoris, & Copiſtæ mercede.*

DECISIO CCCLXXXIV.

LATIS duabus ſententijs ad fauorem d l. de Benis illiſ-
que in Iudicium tranſactis ſuperuenit taxatio ex-
penſarum in ſcut. 216. & appellante Ioanne Piccutello
ab exceſſiua commiſſa mihi cauſa dubium propoſui pro
ijſdem dd. de Bennis informantibus negatiuè reſolutum
1 quia † exceſſus non præſumitur, ſed ab allegante probari
debet, vt alijs adductis firmat Rota *in his terminis Romana
expenſarum* 16. *Februarii* 1654. *in princip. coram bon. memor.
Dunozetto.*

In præſenti autem non ſolum exceſſus non probatur,
quia expenſæ pro extractu citationibus, articulis literis
2 † remiſſorialibus rubricatura, & publicatione proceſſus
regiſtro, & alijs actibus in quantitate taxata ſatis probatur
ex fide Notarij *iuxt. prax.* Veſtr. *lib.* 8. *cap.* 2. *num* 11. Rota
coram Buratt. *deciſ.* 921. *num.* 1. *vbi Adden. num.* 17. *dec.* 212.
num. 3. & *ſeqq. par.* 8. *rec. Oueten. mercedis* 9. *Martii* 1658.
§. *ſiquidem coram R. Papien. Vrbeuetana Cenſus* 20. *Iun.* 1658.
in princ. cor. R. P. D. meo Taya.

Et cum iſtæ ſint Iudiciales, & viuæ appellari ſoleant
integraliter, & ſine vlla diminutione à victo victori † refi- 3
ci debeant *l. properandum* 9. § *ſin autem C. de Iudic. Adden.
ad Buratt. deciſ.* 221. *num.* 12. Rota *in Oſcen. expenſarum* 5.
Iulii 1649. *coram Eminentiſſ. Celſo Meleuitana expenſarum*
11 *Februar.* 1662. §. *has verò coram bon. mem. Veroſpio*, &
Perusina reintegrationis 4. *Iulij* 1663. *in princ. coram me vbi
aliæ deciſiones allegantur.*

Sed reſpectu expenſarum in ſecunda inſtantia cor. bon.
mem. Rinaldo, & aliarum proceſſus remiſſorialis appa-
ret alias expenſas quæ hodie iuſtificatæ fuerunt, omiſſas
fuiſſe, vt in ſumm. num. 2. vbi apparet ſe ſoluiſſe ſcut. 800.
ex quietantia Notariorum, & tamen in ſcut. 66. tantum
taxatæ fuerunt, quam repetitionem dicti de Bennis ſibi
reſeruarunt, & tamen in quantitate taxata eodem modo
iuſtificantur ex natura negorij, cum tales proceſſus ex na- 4
tura ſine expenſis fieri non ſoleant, ſed etiam † ex taxa, & 5
quietantijs Notariorum vt dixi, & in ſpecie tradit Rota
in Aſianen. Archid. 19. *Decembris* 1636 §. & 1. *reſtitui debere
coram bo. mem Cardin. Veroſpio*, & *in Spoletana ſubſtenta-
tionis* 24 *Martii* 1664. *coram R. P. D. meo Priolo.*

Extraiudiciales † demum in exceſſu taxatæ non fuerunt 6
attenta huius Sacr. Tribunalis conſuetudine pro honora-
rio Aduocati, & Procuratoris mercede ſollicitatoris, &
copiſtæ taxandi expenſas in ſc. 50. pro qualibet inſtantia,
vt per Rotam *coram Eminentiſſ. Cardin.* Orthobono *deciſ.*
92. *in fin. d. Romana expenſarum* 16 *Febr.* 1654. §. *fin. coram
bon. mem. Dunozetto in dd. Meleuitana*, & *Perusina*, & *in de-
ualutionis damus* 4. *Iulii* 1663. § *quo vero ad expenſas coram R.
P. D. meo Taia.*

Et ita altera tantum &c.

R. P. D. BEVILAQVA

Comen. Parochialis.

Sabatb. 23. *Ian.* 1665.

ARGVMENTVM.

Qualitas narrata Pontifici eſt concludenter probanda, eo quia cauſa fuit conceſſionis gratiæ quæ ſi non iuſtificetur, nullius remanet roboris. Iuſpatronatus, vt acquiratur quid ſit neceſſarium.

SVMMARIVM.

1 *Gratia vt ſuſtineri valeat, quidquid Pontifici expoſitum fuit verum eſſe concludenter probari debet.*
2 *Oblatio dotis pro ſufficientis Rectoris ſuſtentatione, cum reſeruatione Iuriſpatronatus non importat effectiuam dotationem.*
3 *Dotatio eſt probanda per publicum inſtrumentum,* & *ratia num.* 4.
5 *Iuſpatronatus vt acquiratur pro forma titulus fundationis, vel dotationis vna cum præſentationibus per longiſſimum tempus continuatis,* & *effectum ſortitis.*
6 *Dotatio neceſſario eſt probanda præuia actuali aſſignatione facta ad fauorem Eccleſiæ.*
7 *Dotatio promiſſa, ſed non effectuata non attenditur.*
8 *Qualitas narrata Pontifici, eo quia conceſſionis gratiæ cauſa fuit, eſt concludenter probanda.*
9 *Deuolutio ex quo intrare nequeat.*
10 *Gratia non iuſtificata nullius eſt roboris.*

DECISIO CCCLXXXV.

ADIVDICATIONEM controuerſæ Parochialis per
duas vices vtrique parti denegatam Philippus Craſ-
ſius prætendebat in vim prouiſionis Apoſtolicæ per ipſum
impetratæ, ſub narratiua quod ſit de Iurepatronatus vni-
uerſitatis, & hominum loci Pellij, & ob non factam ab ip-
ſis intra tempus à Iure præfixum legitimam præſentatio-
nem ad Sedem Apoſtolicam deuoluta, ſed propoſito ho-
die dubio an talis gratia eſſet iuſtificata, Ita vt ſit ei danda
immiſſio negatiuè fuit reſponſum.

Non

Non enim conſtat de Iurepatronatus d. Communitatis
& hominum mediante fundatione, & dotatione, vt fuit
ſummo Pontifici expoſitum expreſſe, & abſque dubio de-
1 bet plenè probari ad finem † vt gratia fundata in d. expreſ-
ſione poſſit ſuſtineri ad notata *in cap. 1. vt lit. conteſt. in 6. & in terminis narratiuæ Iuriſpatronatus* Caſſadot. *deciſ. 4. de probat. & deciſ. 7. de Iurepatronatus* Rota coram Put. *deciſ. 217. lib. 2. in correct. & inter diuerſ. deciſ. 531. in princ. part. 1. & deciſ. 87. l. 1. num. 2. poſt* Viuian. *de Iurepatr.* Mareſc. *var. reſol. cap. 1. num. 7.*

Nec pro huiuſmodi requiſita iuſtificatione deſeruire
poteſt decretum de anno 1646. ab Epiſcopo Comen. factum
ſuper diſmembratione Eccleſiæ S. Euſebij ab Eccleſia
Parochiali S. Vincentij de Grabedona paratos ſe offere-
2 bant dotem ſufficienter pro ſuſtentatione Rectoris conſti-
tuere cum reſeruatione Iuriſpatronatus neceſſarium Ma-
ſcard. *de probat. concl. 177. num. 3. & concl. 585. num. 1.* M. Anton. *Cancer. var. reſolut. lib. 1. reſolut. 8. num. 7.* Rota *in Gerunden. Beneſi. ij 20. Decembris 1610. coram Ortemberg §. non obſtat* nullatenus tamen importat effectiuam dotationem
3 † probandam per publicum inſtrumentum ſi filijs aut Ne-
potibus Abb. *conſ. 54. num. 10. lib. 1.* Gonzal. *ad reg. 8. Cancel. gloſſ. 18 nu. 32.* Lother. *de re benef. lib. 2. quæſt. 8. num. 1* Buratt. *deciſ. 1. num. 7. & 2.* Coccin. *deciſ. 106. num. 26. bon. mem* Merlio. *deciſ. 693. num. 9.*

4 Maximè quia in veritate quantumuis parua cadit vſur-
pationis præſumptio Mareſcot. *var. reſol. lib. 2. cap. 25. nu. 3.* Rota coram Mancic. *deciſ. 234. & 253. num. 1. & in rec. deciſ. 197. num. 36. & 477. num. 10. par. 5.* quo caſu ad acquirendum Iuſpatronatus exigitur pro forma titulus fundationis, vel dotationis, vel tranſmiſſionis vna cum præſentationibus continuatis per longiſſimum tempus, & effectum ſortitis *iuxta diſpoſitionem* S. Conc. Trid *ſeſſ. 26. cap. 9. de reform.* Feder. de Senior.. *conſ. 234. num. 3. verſ. nec ad propoſitum*
5 Mareſc. *var. reſol. d. lib. 2. & c. 52. num. 1.* Rota *deciſ. 197. n. 36 par. 5. rec. & poſt* Viuian. *de Iurepatronatus deciſ. 4. num. 2. & deciſ. 87. nu. 3. & in Bononien. Iuriſpatronatus 1. Iulii 1654. §. Iuriſp. 26. Iunii 1662. §. fin. coram R. P. D. meo Albergato.*

Cæterum ex eo viſum eſt elidi dotationis titulum quia
ex datis in hodierno ſumm. Graſſ. *num. 2.* conſtat quod
homines vniuerſitatis pro neceſſaria Parochi ſubſtentatio-
ne, & emolumento ſoluunt annuas libras 700. ea qua
6 mercedis † ſolutione uedum inferri nequit ad dotationem
neceſſario probandam præuia actuali aſſignatione, & à
principio facta ad fauorem Eccleſiæ Rota *in Nouarien. Iuriſpatronatus 1. Iulii 1650 §. omnis quæcumque, & 16. Ianuari 1654. §. 3. quia coram bo mem. Peuting.* Sed potius ar-
7 guitur promiſſam non † fuiſſe effectuatam ſicque non at-
tendendam, vt reſpondit Rota coram Durand. *deciſ. 122. num. 4.*

Non obſtat aſſerere quod Patronus collitigans fateatur nominationem ad hanc Parochialem ſpectare ad vniuerſitatem eo ipſo intendit adiudicationem ex cap. præſentationis ab ipſo factæ quia vt fuit in vltima deciſione ſub die 9. Iunij proximi præteriti reſponſum *§. non obſtat.*

Patronus non fuit directè præſentatus, ſed conditiona-
liter quatenus Martinus non acceptaret nullibique appa-
ret factum fuiſſe Iuſpatronatus titulo dotationis fuiſſe ab
8 vniuerſitate acquiſitum quæ qualitas † Pontifici narrata,
& fuit cauſa conceſſionis gratiæ debet plenè probari *d. cap. 1. vbi* Io. Andr. *& alii de litt. conteſt. in 6. &* Rot. *ſæpe reſpondet, & ſignanter in deciſionibus relatis, ab Adden. ad* Buratt. *deciſ. 778. n. 10.*

Narratiua itidem deuolutionis ex eo quod tempus præ-
ſentationis Laicis à Iure præfiaum iam lapſum eſſet nulla
ſaltem legitima præſentatione per communitatem facta
non ſolum non viſa fuit iuſtificata, ſed deſtruitur per no-
minationem Mauzoni paulo poſt vacationem Parochialis
factam à maiore parte hominum, & vtrimque admittitur
& excluſionem D. Petroni benè fuit animaduerſum in po-
ſtrema deciſione *§. non vrget* replicatio, & licet Martinus
9 extra tempus præfatæ ſuæ electionis renunciauerit id ta-
men non tollit validitatem nominationi nec operari poteſt
negligentiam Communitatis in præſentando, vt intret ex
hoc capite deuolutio Rebuff. *in praxi de deuolut. n. 39.* Rot.
coram Cardin. Otthob. *deciſ. 264. in fine.*

Deficiente igitur ex præfatis iuſtificatione Iuriſpatro-
10 natus, & deuolutionis gratia non eſt iuſtificata ſicque † re-
manet inanis vt ſit deneganda immiſſio *cap. 2. de reſcript.*
Rota *deciſ. 350. num 1. & deciſ. 370. num. 12 par. 4. rec.* prout
fuit concluſum omiſſa diſcuſſione aliorum deductorum
tanquam non neceſſaria, & plura fuerunt ſublata in deciſionibus editis ideo non eſt opus illa denuo repellere.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. OTTALORA.

Bononien. Reſidui Dotis.

Sabbathi 23. Ianuarii 1666.

ARGVMENTVM.

Ex quibus probetur vera numeratio dotis. Confeſſio de recepta dotis quantitate, quando vera cenſeatur, & quod eiuſdem ſolutio facta fuerit ex quibus arguatur, Mulier habens actionem ad conſequendam dotem, rem ipſam habere dicitur.

SVMMARIVM.

1 *Relatum potius, quam referens attenditur, & ſi hoc aliter diſponat, errori tribuitur, & n. 2. & 3.*
4 *Relatio regulariter non afficit præcedentem confeſſionem quando eſt certa, ne ab illa receſſum cenſeatur.*
5 *Error non præſumitur, niſi in facto probetur.*
6 *Dotis vera numeratio ex quibus probetur.*
7 *Confeſſio defuncti etiam ab eo cauſam habenti nocet.*
8 *Confeſſio de recepta dotis quantitate vera cenſetur quoties ſolutio eiuſdem dotis in maiori parte facta fuit.*
9 *Solutio dotis quod facta fuerit ex quibus arguatur.*
10 Teat. in l. 1. C. de falſ. cauſ. adiect. leg at. *quando habeat locum.*
11 Deciſio Putei 316. lib. 2. *in quibus terminis procedat.*
12 *Mulier habens actionem ad conſequendam dotem, rem ipſam habere videtur.*
13 *Solutio integra dotis quod facta fuerit, admittitur, ſi maritus aper actum inter viuos eam recepiſſe fateatur.*

DECISIO CCCLXXXVI.

DECISIO coram me emanata 18. Maij 1665. qua reſolutum fuit conſtare de credito Comitiſſæ pro reſiduo Dotis lib. 5000. nitebatur fundamento, quod cum Dos fuiſſet conſtituta in ſumma lib. 45. mil. & 40. mil. tantum appareant ſoluta reliquum non probatur Comiti Odoardo eius viro traditum ex clauſula Teſtamenti vbi dotem vxori legauit quod etiamſi impugnaretur, DD. in deciſis perſtiterunt.

Expendebantur contra reſolutionem teſtamenti verba ex quibus dicebatur apparere libras 5000. pro reſiduo dotis lib. 45. mil. fuiſſe ſolutas Com. Odoardo Marito Comitiſſæ Martiæ ibi reliquit ſuas Dotes ab ea habitas ſummæ lib. 45. mil.

Neque repugnare verba immediate ſequentia ibi vt con-
ſtare debuit ex inſtrumento rogato per Scipionem Carac-
ciam Ciuem, & Notarium Bononiæ, in quo cum conti-
neatur tantum numeratio libr. 40. mil. & promiſſio libr.
5000. infert Deciſio quæ reuidetur, §. quia cum teſtator
quod potius attendendum eſt † relatum quam referens, 1
& ſi hoc aliter diſponat errori tribuendum ſit.

Nam cum verba † legati importent ſatisfactionem non 2
patiuntur interpretationem ab inſtrumento Dotis relato
cum executio poſſit verificari etiam poſt inſtrumentum, &
ſic relatio † ad illud qualificat tantum quantitatem, Dotis 3
nominatim expreſſam in libris 45. mil. obſeruat Corn. *con-
ſil. 209 num. 7. lib. 3.* & regulariter † relatio non efficit præ- 4
cedentem confeſſionem, quando eſt certa ne cenſeatur ab
illa receſſum Put. *deciſ. 306. in fin lib. 2.* Card. Millin. *deciſ.
57. num. 2.*

Error † deinde excludebatur, tum quia non præſumi- 5
tur in facto proprio Corn. *vbi ſupra num. 5.* tum quia con-
feſſio redditur veriſimilis ex pluribus coniecturis, † quo 6
caſu veram probat numerationem Dotis Rota *deciſ. 24. nu.
3. & deciſ. 160. nu. 3. par. 7 recent.*

Coniecturæ autem totalis ſolutionis hæ adducebantur
promiſſio Dotis in ſumma lib. 45. mil. quæ iuncta confeſ-
ſione facta à Co: Odoardo de Dote habita in d. ſumma † 7
quæ probat illius numerationem contra Comitiſſam Mar-
tiam

tiam hæredem teſtamento ſcriptam , *vt pluribus adductis*
reſp. Rota *deciſ.* 53. *num.* 7. *apud* Merlin. *de pignor.* ſolutio
8 Dotis in maiori parte, & ſic vera cenſetur confeſſio de in-
tegra quantitate recepta Rota *deciſ.* 160 *num.* 2. *& ſeqq p.*
7. recent. lapſus diuturni temporis poſt maturarum termi-
num ſoluendi reſidui, qualitas debitoris diuitis , & indi-
gentia creditoris, obitus vtriuſque, petitio contra hæredes
9 non informatos Surd. *deciſ.* 105. *num.* 1. *& ſeqq.* Merlin
deciſ. 124. *num.* 19. *& ſeqq.* Andreol. *contr.* 57. *num.* 1. *&* 22.
Altograd. *conſ.* 53. *num.* 33 *& ſeqq. lib.* 2. Cyriac. *controu*
316. *num.* 24 *& ſeqq.* inſtantia facta per Procuratorem Co:
Martiæ ad conſequendum libr. 45. mil. in bonis viri tan-
dem deſcriptio facta in inuentario pro integra ſum-
ma.

Sed hæc omnia vnica ſolutione tolluntur, quia verba
reliquit D. Co; Martiæ ſuæ vxori dotes ab ea habitas lib. 45.
mil. leguntur vnico contextu, & ſtructura verborum facta
relatione ad inſtrumentum ibi *vt conſtare dixit ex inſtru-*
mento rogato per Scipionem Caraccium, & ſic ceſſant ſupra-
10 dicta de relatione ad id tantum reſpectu quantitatis Dotis
promiſſæ, & locum habet *text. in l.* 1. *C. de falſ. cauſ.* adie-
cta legato quem ſic ſumit Bald. ſi legatur dos facta relatio-
ne ad inſtrumentum Dotis nihil aliunde requiritur niſi
quod inſtrumentum loquitur , ſed ſi ſit relatio ad Dotem
requiritur veritas, & fuit expreſſum in deciſ. quæ reuide-
11 tur §. quia cum Teſtator . Et ideò non † applicatur *deciſ.*
Putei 316. *lib.* 2. *adduct. in deciſ. Mill.* 57. *num.* 2. quæ loquitur
cum præceſſerat ſimplex confeſſio , & deinde in clauſulis
appoſitis fuit conditionalis, ſic in diuerſis terminis accedit
deinde quod verba prædicta etiam ſine relatione ſubſe-
quenti non importarent confeſſionem receptionis integræ
Dotis quia illa ab ea habita non reſpiciunt maritum qui
debuiſſet recipere Dotem, ſed Comitiſſam, & iuxta com-
munem vſum loquendi dici ſolet de mulieribus nubenti-
bus habere V. G. lib. 40. mil. pro Dote licet realiter non
ſint ſolute ſed tantum promiſſæ ex eo quod cum actionem
12 ad eas conſequendas habeant rem † ipſam habere videntur
iuxta vulgat. in l. qui actionem 15. *vbi gloſſ. ff. de reg. Iur.* Ex
quibus apparet quod maritus legando vxori dotem, vt ſu-
pra dictum expreſſit quantitatem lib. 45. mil. non ad
confitendam integræ dotis exactionem , ſed potius ad re-
cenſendam illius conſtitutionem , & ſic ceſſant quæ di-
cuntur de confeſſione receptæ integræ dotis facta in teſta-
mento, & præſumptiones , & coniecturæ pro ſolutione
13 dotis adductæ † quæ præterquam alijs eliduntur tunc poſ-
ſet admitti ſi concurreret confeſſio mariti per actum inter
viuos *in quibus terminis ſolent à DD. ponderari, vt in Funen.*
Dotis 4. Iulii 1646. coram R. D. Decano poſt Merlin. *de pign.*
deciſ. 253. *& deciſ.* 160. *par.* 7. *recent.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. BOVRLEMONT

Piſana Tenutæ.

Sabbathi 23. Ian. 1666.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio ex quibus probari valet , & quando ſpecificè probata fuit, præfertur illi generaliter probata, dum generalis non ſufficit vbi ſpecialis requiritur. Probationes poſſeſſionis æquiuocę poſſeſſionem concludenter verificatam non elidunt.

SVMMARIVM.

1 *Probationes validiores potiorem locum in concurſu non adeo euidentium ſibi vindicant.*
2 *Probatio illa præfertur, cui magis lux veritatis aſſiſtit.*
3 *Poſſeſſio ex inſtrumentis locationum æſtimis, & aliis probari poteſt.*
4 *Poſſeſſio ſpecificè, & particulariter probata præfertur illi quæ generaliter probata fuit, & n. 8.*
5 *Poſſeſſio cum generalitate confinium probata non attenditur.*
6 *Confinium demonſtratio generalis non ſufficit, vbi requiritur ſpecialis.*
7 *Locorum diuerſitas bonorum diuerſitatem arguit.*
9 *Confinium expreſſio in actis iudicialibus facta in poſſeſſorio eſt magni momenti.*
10 *Probationes ſingulæ, quæ de per ſe non ſufficiunt, vnitæ tamen ad plenè concludendum ſunt aptæ.*
11 *Poſſeſſio quando identificè iuſtificata fuit cum confinibus determinatis, & particularibus non curatur deinde de nomine.*
12 *Enuntiatiuæ ex inſtrumentis elicitæ non elidentes probationem ex multis actibus concludenter verificata non attenduntur.*
13 *Proteſtatione à parte facta pro poſſeſſorio terminando index reſpectu petitorii caret iuriſdictione.*
14 *Probationes illiquidæ, & æquiuocæ poſſeſſionem concludenter verificatam non elidunt.*

DECISIO CCCLXXXVII.

POST reſolutionem , quæ prodijt in hac cauſa coram
me, ſub die 17. Nouembr. 1664. vbi dictum fuit non
conſtare de re iudicata; fuit ordinatum , quod diſputare-
tur dubium, An ſit ſtandum, vel recedendum à deciſis ſit
danda manutentio , Deinde verò fundamenta deciſionis
ſub maturo examine, ſemel atque iterum repetito , cum
facti potentioribus circumſtantijs collata, & accuratè per-
penſa, hodie ab integro DD placuere , & conſequenter
reſponderunt : In Deciſis, & dandum eſſe mandatum de
manutenendo Menſæ.

Quidquid enim in hodierna, & præcedenti diſputatio-
ne pro parte D. Ducis de Saluiatis ſub copioſa rationum
& iurium expoſitione congeſtum eſt ad euertendam poſ-
ſeſſionem Menſæ, nihil operari poſſe viſum eſt DD. cum
in facta comparatione iurium, prætenſionibus vtriuſque
ſuffragantium, ſemper in numero, & in pondere, proba-
tiones pro poſſeſſione Menſæ adductæ , dignoſcantur vr-
gentiori qualitatum prærogatiua dotatæ , & propterea † 1
potiorem locorum meritò valeant ſibi vindicare ex tradit
per Bart. *aliosque DD. in l. ſi duo in princ. n.* 4 *verſ. quando-*
que, ff. vti poſſidetis, & ſequitur Menoch. *cum multis citat.*
de retinen. poſſeſſ. remed. 3. *quæſt* 87. *num.* 718. cum adiuncta
conſequentia; † quod non mirum videri debet, ſi obtineat 2
cui magis lux veritatis aſſiſtit , vt eſt *Textus in l. ob carmen*
§. vltimo ff. de Teſtib.

Et re vera in facti euidentia denuo aduertentes DD.
non dubitandum eſſe de certa, ſpecifica, & particulari poſ-
ſeſſione Menſæ, tam quoad Paludem Malauentris, quàm
quoad Foueam Magnam , ex Inſtrumentis locationum, 3
æſtimis, depoſitionibus Teſtium, & varijs ſcripturis pon-
deratis *in diſcurſu §.* 8. 9. *&* 26. *& in deciſione quæ reuidetur*
§. Cæterum, & §. Etenim , rurſus admiſerunt efficaciores
probationes pro Menſa deducta abſorbere præſumptiuas
D. Ducis, & proinde poſſeſſionem Menſæ ſuper dictis duo-
bus corporibus, vti certam, ſpecificam; & particularem † 4
eſſe præferendam in concurſu generalis ex proximè alle-
gatis.

Eoque magis, quo poſſeſſio Ducis ſuper dictis Palude,
& Fouea Magna, viceuerſa ſemper apparuit ſolummodo
propugnata præſumptionibus , & illationibus genericis,
annexorum, pertinentiarum, & finium ſub dubia expreſ-
ſione deſcriptorum, quæ non merentur attendi, † ſtante 5
incertitudine, & generalitate confinium, tenuit Rota *de-*
ciſ. 295. *num.* 9. *verſ. tamen part.* 1. *recent.* & ſpecifica poſſeſ-
ſione tùm Menſæ, cum aliorum in eadem Tenuta rei ve-
ritatem in contrarium elucidante, prout limitando regu-
lam *tex. in l. Æde Sacra, ff. de contrah. empt.* declarat deciſio
præcedens *§. tamen* quibus non ſufficiunt illæ genericæ de-
monſtrationes, ſed requiruntur ſpeciales , quæ alijs bonis
non conueniant Surd. *conſ.* 423 *num* 20. Roland. *conſ.* 98. *nu.*
24. *lib.* 3. Ruin. *conſ.* 30. *num.* 6. *lib.* 1. Rota coram Seraphin.
deciſion. 1237. *numer.* 1. *& dict. deciſ.* 295 *numer.* 11. *par.* 1.
recent.

Nec illam poſſeſſionem ſpecificam Menſæ turbari poſſe
dixerunt DD. ex eo quod informantes pro Duce acriter
contenderent Paludem, & Foueam Magnam intra Tenu-
tam Migliarini ſitum habentes eſſe omnino diuerſas à Pa-
lude Malauentris , & Fouea Magna verificabilibus extra
Migliarinum, & cohærentibus Tenutæ Malauentris † ad 7
Menſam ſpectantis, & ex ea locorum diuerſitate , bono-
rum diuerſitatem optimè argui ex Bart. *in l. demonſtratio*
falſa l. ſi in rem in fine, ff. de cond. & demonſtr. Grat. *diſcept.*
502. *num.* 10. *&* Merlin. *dec.* 15. *n.* 5.

Quoniam

Digitized by Google

Quoniam in facto ſub reaſſumpto paralello iuſtificationum non conſtare de diuerſitate obiecta eſt animaduerſum quinimo identitas localis, & determinata Paludis, & Foueæ Magnæ, de quibus eſt quæſtio incontrouertibilis, eſt agnita ex iuribus abundanter in diſcurſu, & deciſione paſſim occurrentibus, addita atteſtatione collegialiter facta à Gubernatoribus Communitatum vicinarum allata pro adminiculo, data in hodierno Summ. Menſæ *num.* 2. identitatem dictæ Paludis, & Foueæ Magnæ intra Migliarinum iuxta fines circum circa ambientes præſeferente, & ita corroborata ab vniformitate tot Iurium, vt concludenter conuincat poſſeſſionem ſpecificam, & indiuiduam
8 Menſæ, † Ideoque præferendam, Poſth. *de manut. obſeru.* 73. *num.* 174. Rota *deciſ.* 556 *in fin. par.* 3. *deciſ.* 82. *num* 15. *p.* 4. *tom.* 2. *&* *deciſ.* 272 *n.* 7. *p.* 7. *recent.*

Quibus accedit pro comprobanda identitate Paludis, & reſpectiuè poſſeſſione Menſæ ſuper illa vti in Migliarino exiſtente, argumentum deſumptum ex ſententia lata inter Menſam, & D. Ducem de anno 1621. in ſummariſſimo poſſeſſorio, expreſſe concedente manutentionem Menſæ in Palude Malauentris, reſeruatis iuribus vtrique parti in plenario poſſeſſorio, ac ſucceſſiuo libello producto per Ducem in poſſeſſorio plenario in exequutionem dictæ reſeruationis Iurium, in quo ipſe D. Dux, petijt manutentionem, & reintegrationem in eadem Palude poſita in Migliarino intra confinia maris, & Foueæ Magnæ, ac ſententia poſtmodum ab eodem Duce reportata in conſequentiam dicti libelli plenè probantibus quæſtionem poſſeſſionis eſſe in eadem Palude Malauentris in Migliarino in qua Menſa obtinuerat ſententiam manutentionis Sum. reſponſionis Menſæ *numer.* 1. 2. *&* 3. quæ ea preſſio in li-
9 bello monitorij, & alijs actis Iudicialibus †, quanti ſit momenti in poſſeſſorio, benè ad propoſitum diſſeri Poſt. *de manut. obſeru.* 19. & aduertit Rota *deciſ.* 347. *num.* 1. *par.* 2. *rec.* coram Caualer. *deciſ.* 106. *n.* 1. *deciſ.* 609. *num.* 4. quæ omnia
10 de per ſe † vti ſingula, licet non ſufficerent, tamen ſimul vnita ad plenè concludendum apta ſine dubio iudicarentur iuxta vulgatam regulam, quodque non proſunt vti ſingula, ſimul iuncta iuuant, *c. cum cauſam vbi gloſſ. & DD. de probat.*

Ex ijs inutilis viſa eſt quæſtio: An Palus ſita intus Migliarinum denominetur Malauentris, nec ne, dùm ſufficit Menſæ probaſſe ſuam poſſeſſionem Paludis controuerſæ exiſtentis in Tenuta Migliarini, & confinantis cum Fouea Magna Lacu Maciocoli, Lama trincabonaldi, Poggio à Padule, Debbi, e Trauerſagna, ex Teſtibus, æſtimis, locationibus, partitis librorum Magonæ, Inuentario bonorum Prioriæ S. Nicolai, alijſque ponderatis in diſcurſu à §. 8. *ad* 14 & in antecedenti deciſione §. *quia*, Data
11 † enim probatione poſſeſſionis identificæ facta à Menſa ſuper iſto certo corpore ex confinibus determinatis, ac particularibus non eſt curandum de nomine iuxta doctrinam, Baldi *in l. ſi quis in fundi vocabulo*, *ff. de legat.* 1. Surd. *conſ.* 235. *num.* 20. Mareſcott. *variar. reſol. lib.* 5. *cap.* 12. *num.* 30. *&* 31.

Hinc non officiunt enunciatiuæ elicitæ ex Inſtrumento & æſtimis particularium poſſidentium in loco nuncupato Malauentre repetitæ in hodierno Summario Ducis à *num.*
12 1. *ad* 6., quia † illæ non elidunt probationem Menſæ concludenter verificatam ex tot actibus, & ſcripturis ſuperius adnotatis, & in antecedenti deciſione, Imò potius corroborant intentionem Menſæ dum vocant pro confine *il Padule dell' Arciueſcouado.*

Minuſque mouerunt DD. concluſiones Iuris, quibus informantes D. Ducis illius poſſeſſionem ſuper dictis Palude, & Fouea Magna perinde, ac ſi ſpecialis, & indiuidua forent exornabant.

Quia vel illæ concluſiones reſpiciunt petitorium, & ad illud ſunt remittendæ, attentis præſertim proteſtationi-
13 bus Ducis pro terminando poſſeſſorio ante omnia, † quo fit vt Iudex reſpectu petitorii careat Iuriſdictione, Pont. de Spol. *lib* 2. *cap.* 6 *de ſuſpenſione petit. num.* 5. Rota *deciſ.* 35. *in fin. p.* 2. *diuerſ.*

Vel coarctant poſſeſſorium, & redarguuntur initi probationibus illiquidis, æquiuocis, ac inferioris notæ, quæ
14 † poſſeſſionem Menſæ nullatenus offendunt, vt ſufficienter explica diſcurſus in §. 28.

Cætera verò, quæ ſingillatim, aduerſus poſſeſſionem Menſæ, & prætenſos errores in æſtimis eiuſdem, fæcundè ſunt exagerata, eo viſa ſunt irreleuantia, quod in facti determinatione inapplicabilia reddantur, & prorſus exareſcant ea firmantis in præcedenti deciſione, ac etiam benè ſublata fuerint ab Informantibus pro Menſa.

Et ita vtraque parte informante, &c.

Deciſio iſta in hac eadem cauſa emanata, & quæ hic allegatur ſub die 17. Nouembris 1664. coram eodem R. P. D. Bourlemont eſt ſupra in hac par. 14. deciſ. 129.

R. P. D. CARPINEO.

Nunc S. R. E. Cardinali.

Romana attentatorum.

Sabbath. 23. Ianur 1666.

ARGVMENTVM.

Creditor anterior præfertur in hypotheca, & Saluiano, qui tanquam tertius, & extraneus ad licitandum admittitur non ſolum quando alter emptor non inuenitur, ſed etiam in concurſu aliorum, qui pretium iuſtum non offerant Stauutum Vrbis *lib.* 1. *cap* 191. quid diſponat.

SVMMARIVM.

1 *Remedium Saluiani non datur aduerſus poſſidentes ex credito anteriori.*
2 *Creditor anterior præfertur in hypotheca, & Saluiano & num* 3.
4 *Creditum illiquidum immiſſionem impedire nequit.*
5 *Deliberatio nullitatis vitio laborans effectum immiſſionis impedire non valet.*
6 *Nullitatem proceſſus deliberationis allegans ad illius tranſportationem adſtringitur.*
7 *Deliberatio ſemper rectè geſta præſumitur donec ex proceſſu contrarium reſultet.*
8 *De Adiudicatione quando tractatur requiritur decretum de adiudicando, & præcedens bonorum æſtimatio.*
9 *Creditor tanquam tertius, extraneus ad licitandum admittitur, vt quilibet alius, & non ſolum in ſubſidium quando alter emptor non inuenitur, ſed etiam in concurſu aliorum, qui iuſtum pretium non offerant, & n.* 10. 11. 12. 13. *&* 14.
15 *Remedium licitationis magis prodeſt creditoribus, quam ſi accipiant in ſolidum ſibi ipſis.*
16 *Æſtimatione opus non eſt quando adſunt alii licitatores.*
17 *Fraus in creditore excluditur, quoties de iuſto pretio rei licitatæ apparet.*
18 *Statutum Vrbis* lib. 1. cap. 191. *diſponit quod de nullitate agi non poſſit, nec replicari poſt annum.*
Et hoc procedit in quibuſcumque nullitatibus etiam notorii, & euidentibus, & n. 19.
Et ita in omnibus Vrbis Tribunalibus ſeruatur, & n. 20.

DECISIO CCCLXXXVIII.

SOLINDIVS Tibalduccius tanquam hæres Eliſabethæ matris Creditricis Proſperi Cicalotti in lc. 587. 50. egit in Curia A. C. citatis pro eorum Iure, & Intereſſe fratribus de Egidijs poſſeſſoribus vnius Vineæ, ac Hoſpitij propè Baſilicam Sancti Pauli, ac reportata fauorabili ſententia, eius poſſeſſionem apprehendi, quam illi de Egidijs attentatam prætendentes, obtinuerunt ſuper hoc proponi particulare dubium, cuique Domini reſolutioni reſpondentes, mandarunt vt de bono Iure videretur, ſuper quo aſſūpta diſputatione illud DD. de Egidijs aſſiſtere viſum fuit; quoniam probata eſt in actis eorum poſſeſſio vigore Inſtrumenti deliberationis de Anno 1638. ad fauorem Oribatij eorum Patris ſequutæ pro credito fructuum dotis eidem promiſſæ à Proſpero Cicalotto, & pro alio ſocietatis officij ab eodem Proſpero Cicalotto, & pro alio Societacieratis officij ab eodem Proſpero initæ fauore eiuſdem Venantij Fabritij in Oribatium poſtea ceſſa, quibus creditis vtpotè ſumentibus originem ab anno 1617. & 1618. poterant Tibalduccium excludere à petita Immiſſione in Saluiano pro credito contento in Apoca, nam priuſquam de anno 1621. fauore Eliſabetæ eiuſdem

auctri-

Digitized by Google

auctricis à Proſpero communi debitore confecta regulare
1 namque eſt quod huiuſmodi † remedium non detur ad-
uerſus poſſidentes ex credito anteriori, nam ſicut credi-
2 tor † anterior prefertur in hypotheca *C. qui prior, & l. quo-*
3 *ties de reg. Iur.* † ita venit in Saluiano præferendus *l. a. ff qui
pot. in pign. hab.* Ripa *in l. priuilegia num. 5. ff. de priuil. cre-
dit. latiſſime* Neguſan. *de pign. membr. 2. par. 5. n. 1. & paſſim*
Rota *in dec. adducta per* Pacific. de Salu. *inſpect. 5. cap. vni-
co numer. 6. & in recent. deciſion. 484. numer. 119. tom. 2.
pag. 9.*

Huiuſmodi vero credita non potuerunt ex fructibus per
multos annos perceptis ſatisfieri, vel ſaltim reddi natura-
4 liter illiquida † vt non valuerint Immiſſionis effectum
impedire ex adductis *in deciſ.* Duran. *178. numer. 6.* & poſt.
Zacch. *de oblig. Camer. deciſ. 189. num. 81.* Procederet enim
5 obiectum quotieſcumque ſupradicta deliberatio † aliquo
poſſet nullitatis vitio notari ad *text. in l. fructus non modo
33. ff. de re vend. cum alijs ad propoſitum per* Poſt. *de ſubhaſt.
inſpect. 55. num. 73.* At pro iſta ſtat præſumptio quod om-
nia neceſſaria ad perfectam deliberationem Interceſſerunt,
Cumque plerique ex obiectis nullitatibus ſeriem actorum
concernant nunquam dicitur de illis conſtitiſſe donec inte-
6 ger deliberationis proceſſus exhibeatur, ad cuius † tranſ-
portationem Solindius nullitatem allegans, non autem
poſſeſſores tenebantur, vt voluit Rota *in deciſ. 97. num. 2.*
poſt Mangil. *dec. 91. num. 1* poſt Poſth. *de ſubhaſt.* in actibus
enim deficientibus, & præcedentes oblationes, & decre-
tum de deliberando infra menſem ac illius intimatio
debitori, alijſque locauſa habentibus intereſſe opportunè
factam, & quod circa hunc actum defectus obijciebantur.
Imò omnia, quæ ad illius validitatem poterant deſidera-
ri præſumuntur interueniſſe, nec dici vnquam poterit de
illorum deficientia, vel inualiditate conſtare, niſi poſt
7 reuolutionem omnium actorum, & integri proceſſus †
ſine quo nunquam tollitur præſumptio, quod omnia ritè
proceſſerint, *& rectè* Rota *d. deciſ. 97* poſt Mangil. *& de-
ciſ. 33.* poſt Poſth. *de ſubhaſt. num 6.* & in effectu hæc om-
nia proceſſiſſe conuincit ipſa lectura mandati ibi: eidem
inſtanti tanquam vltimo, & plus offerenti deliberaſſe pro
ſcut. 1200. monetæ per eum oblatæ, quoniam ipſo debi-
tore, necnon Eminentiſſimo D. Cardinali Io: Baptiſta
Pallotto, & Fabritio Venantio citatis relatis, & Intima-
tis, prout in actis propterea R. P. D. ita mandauit his die-
bus 27. Iunij 1637 & 30 Ianuarij 1638.

8 Reliquæ verò nullitates ex eo deſumptæ, quod † de-
fuerit decretum de adiudicando, & præcedens bonorum
æſtimatio forſan obſtarent ſi de adiudicatione tractare-
tur, *iuxta diſpoſitionem text. In l. Ordo C. de exec. rei iu-
dic. & l. ſi quos 16. C. de reſcin. vend.* ſed in comperto eſt
quod proceſſum fuit per viam licitationis, vt benè demo-
ſtrat idem decretum mandans Oribatio tanquam vltimo,
& plus offerenti hæc omnia deliberari, & comprobat ſub-
ſequens deliberationis Inſtrumentum ad fauorem D. Ori-
batii tanquam vltimi, & maioris oblatoris, & efficientis
meliorem conditionem debitoris.

9 Neque eſt dubium quin † Creditor tanquam tertius,
& extraneus ad licitandum admittatur, vt diſponit clarè,
*Textus in l. ſecunda C. in cauſ. Iudic. & voluit expreſſè gloſ.
in l. à Diuo Pio §. ſi pignora in verbo abducuntur ff. de re Iu-*
10 *dic.* tribuens Victori quatuor vias dicit, tertiò † quia po-
teſt licitari, & emere vt quilibet alius, vt tradit Bald. *in
d. l. 2. &* Salicet. *in l. ordo numer. 5. C. de exec. rei Iudic.* &
11 quæ † non ſolum in ſubſidium quando alter emptor non
inueniretur iuxta opinionem Salicet. in *l. 1. C. ſi in cauſa Iud.*
12 ſed etiam † In concurſu aliorum, qui iuſtum pretium non
obtuliſſent *vt ex text. in d. l. 2. probat latiſſime* Surd. *conſ.
256. num. 6.* vbi quod opinio Salicet. eſt contra omnes, qui
13 indiſtinctè tenent admitti † Creditorem tam quando alius
non reperiretur; quam etiam quando reperiretur, ſed pre-
tium indignum offeret ea ratione, quod iuſtum non vt quod
14 Creditor in pari cauſa deterioris efficiatur conditionis, quam
tertius, & Surd. *ſequuntur* Mangil. *de ſubhaſt. quæſt. 154.
numer 4. & ſeqq* Grat. *diſcept. 3. num. 7. Add. ad deciſion.*
Ludou. 12. *nu. 2. ac optimè diſtinxit* Rota *in deciſ. 411. nu. 11.
par. 5. rec.*

15 Imò hoc † licitationis remedium eſt creditoribus magis
proficuum ac vtilius quam ſi accipiant in ſolidum ſibi ip-
ſis, vel ſibi res adiudicentur. Surdus *loco citato ante num.*
61. Mangil. *quæſtion. 58. numer. 3.* & Poſth. *inſpect. 95. nu-
mer. 26.*

Cum igitur ex tenore mandati, ac Inſtrumenti liquet
Oribatium tanquam extraneum, & licitatorem hæc bona
emiſſe ſubhaſta, non autem illa inſolutum habuiſſe per
modum adiudicationis, quod fit quando nemo auoca-
tionem facit, vt traditur pro ſecundo remedio à gloſ. in
d. verbo addicuntur non poteſt deliberatio corruere ſub
prætextu, quod bona non fuerint æſtimata, quoniam
æſtimatio non eſt neceſſaria, quando venditur res Credito-
ri ſub haſta plus offerenti, ſed ſolum quando illi Inſolu-
tum datur, In quibus terminis procedit, *deciſ.* Afflict.
358. *num. 5. & benè probat* Surdus *d. conſ. 256. num. 5. & 6.*
Matth. Coler. *de proc. execut. par. 3. cap. 13. nu. 97.* Iodoch.
de ſubhaſt. C. 3. num. 11. Rota *pluribus comprobans* apud Bu-
ratt. *deciſ. 96. numer. 4. cum pluribus ſeqq.* & generaliter † 16
quando adſunt alij licitatores opus non eſſe æſtimatione,
quia ex præcedentibus oblationibus apparet de iuſto pre-
tio, † & excluditur fraus in Creditore tenuerunt, Ro- 17
land. *conſ. 32. n. 33. & 34. lib. 1.* Mangil. *de ſubhaſt. quæſt 154.
n. 7.* Grat. *diſcept. 7. n. 23.* & Rota *in d. dec. 96. n. 11. & ſeqq.*
coram Buratto.

Præterea ad Confirmationem boni Iuris illorum de
Egidijs, & ad exclusionem quarumcumque nullitatum
viſum fuit DD. non modica dignum ponderatione aliud
motiuum ex ſtatuto † Vrbis *in cap. 191. lib. 1. deſumptum,* 18
quod de nullitate agi non poſſit, nec replicari poſt annum
quod † ſtatutum procedere in quibuſcumque nullitati- 19
bus etiam notorijs, & euidentibus firmat latiſſimè plu-
ribus auctoritatibus, & ex Rotæ ſententia Fenzon. *ad
idem ſtatutum littera E.* atque † in omnibus Vrbis Tribu- 20
nalibus ſeruare dixit eadem, Rota apud Achil. *deciſion. 10.
conſtitut.* & coram Merlin. *deciſion. 217. nu. 4. & in terminis
ſimilium nullitatum ad adiudicationem in dec. 79. a 6. & 7. par.
7. rec.*

Ex quibus vindicatur à Co. varijs obiectionibus delibe-
rationis validitas, & vndique ſubſiſtens remanet acquiſi-
tionis titulus apud illos de Egidijs bonorum de quibus agi-
tur quorum etiam actualis poſſeſſio perperam impugnata
fuit quia docetur illam ſtatim ſecuta deliberatione captam
fuiſſe, ac Oribatium deliberatarium recognitum in Do-
minum, & de ſucceſſiua illius continuatione liquet ex lo-
cationis Inſtrumento ab eodem facto de anno 1648. Illam-
que faſſus eſt ipſe Tibalduccius actor, non ſolum quia con-
tra ipſos vti poſſeſſores, ſed quia ad illam Iuſtificandam
ipſemmet produxit Inſtrumentum locationis ſumm. Illius
n. 9 & 10.

Vnde cum tam reſpectu tituli quam poſſeſſionis vndi-
que Iuſtificatum remaneat bonum Ius illorum de Egidijs
non fuit opus referre Credita Tibalduccij neque an illa
fuiſſent, vt pretendebatur ſtatutaria præſcriptione ſubla-
ta ſat enim DD. viſum fuit ad reſolutionem præſentis du-
bij, quod illa ſint indubitanter poſteriora ad hoc vt ex eis
aliquid non valeat Tibalduccius in hoc Saluiano Iudicio
obtinere.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. E M E R I X.

Bononien. Liquidationis pretij.

Sabbathi 23. Ianuarij 1666.

A R G V M E N T V M.

Euictio an debeatur pro legato certæ ſpe-
ciei. Depoſitiones extraiudiciales quando
probent. Mandatum pro credito illiqui-
do an ſit executioni demandandum.

S V M M A R I V M.

1 *Mandatum ex quo rectè relaxatum appareat.*
2 *Euictio non debetur pro legato certæ ſpeciei.*
Limita niſi ſit legatum oneroſum, & n. 3.
4 *Legatum eſſe oneroſum vnde arguatur.*
5 *Teſtator præſumitur ſimulato titulo legare voluiſſe,
quando etiam ſine cauſa legare potuiſſet.*
6 *Fœminæ nobiles plures diuitias ad domum viri vltra
dotem aſportare ſolent.*
7 *Depoſitiones licet extraiudiciales iunctis adminiculis
probant.*

8 *Singu-*

Digitized by Google

8 *Singula quæ non proſunt vnita iuuant.*

9 *Mandatum pro credito illiquido executioni non eſt demandandum.*

10 *Fructus bona fide percepti non veniunt reſtituendi.*

11 *Mandatum pro parte crediti liquidi non executum ſuſtinetur ad euitandos inanes circuitus, & inutiles expenſas.*

DECISIO CCCLXXXIX.

QVAMVIS ex cauſa, & amplitudine verborum Legati relicti à Comite Franciſco de Pepulis Comitiſſæ Camillæ Zanbeccariæ eius vxori, ac alijs ponderatis in ſecunda deciſ. huius cauſæ edita coram me ſuperioris anni informantes pro eadem Comitiſſa rurſus arguerent legantem voluiſſe comprehendere ambo prædia ſub eodem Legato, attamen Domini iterum nihil ſuper hoc firmantes declararunt mandatum ab A. C. relaxatum pro medietate pretij vtriuſque prædij euicti à Sororibus de Iulianis pro nunc dumtaxat exequendum eſſe pro medietate valoris prædij della Dozza ſuſpenſa medietate pretij alterius prædij della Volta circa quod maior verſatur difficultas.

1 Ratio reſolutionis fuit quia † cum legatum quo ad prædium della Dozza ſit vndique clarum, nec controuertatur euictio vtiquè mandatum rectè fuit ab A. C. relaxatum ad fauorem eiuſdem Comitiſſæ contra hæredes Com. Franciſci, *l. euicta re 70. ff. de euict.* Rota *dec. 21. nu. 12. & 13. par. 10. rec.*

2 Nec obſtat quod † pro legato certæ ſpeciei prout hic regulariter non debeatur euictio, *l. ſi à ſubſtituto 41. in fin. de legat. 1.* Rota *in Bononien. Legati vſusfructus 5. Decemb. 1650. §. ex alio coram Bichio.*

Quia animaduerſum fuit quod in præſenti caſu non agitur de legato merè gratuito in quibus terminis loquitur lex, & proximè allegata deciſio, ſed de Legato oneroſo, & correſpectiuo ad debitum mobilium tempore ſponſalium peruentorum ad manus Com. legantis quod cum potius importet quamdam dationem inſolutum ad inſtar
3 illius regulari debet, & conſequenter † pro ea etiam competit euictio, Nouar. *de dat. inſolut. ſect. 1. quæſt. 12. numer. 6. & 7. & 8.* Rota *deciſion. 198. numer. 24. & 26. par. 9. rec.*

4 Præfatum † autem legatum eſſe oneroſum, & correſpectiuum ad debitum mobilium ad manus Comitis peruentorum tempore ſponſalium reſultat ex lectura legati adminiculati tum ex qualitate legantis, qui erat ex nobili, & diuite familia, nec reperiebatur ære alieno grauatus,
5 vndè † præſumi non debet quod voluerit ſimulato titulo legare eum etiam, ſine cauſa legare potuiſſet, & euictionem hæredibus imponere iuxta, *text. inſtit. eodem, & notatur per* Honded. *conſil. 41. nu. 29. lib. 2.* Tum ex qualitate Legatariæ quæ cum eidem viro dediſſet in dotem lib. 50000. Summario primæ poſitionis *num. 10.* veriſimile eſt etiam quod alia mobilia ad domum eiuſdem aſporta-
6 uerit † vt fieri ſolet per nobiles matronas ex ponderatis, per Rotam poſt Zacch de Societ. *deciſion. 59. numer. 5.* Tum etiam ex atteſtationibus trium teſtium deponentium Comitiſſam aſportaſſe ad domum Com. Franciſci ſui viri multa mobilia, & capſas plenas magni ponderis d. primo
7 ſummario *num. 11.* quæ † depoſitiones licèt extraiudiciales
8 iunctis tamen ſupradictis plurimum faciunt ex regula † ſingula, quæ non proſunt vnita iuuant coram Gregor. *deciſion. 245. num. 2. & ſeqq. & in recent. dec. 238. numer. 30. part. 8.*

Minus obſtat quod ex fructibus per plures annos à Comitiſſa perceptis ab altero prædio della Volta reddatur il-
9 liquidum mandatum † quo ad aliam medietatem prædij della Dozza ldeoque non veniat exequen. ex firmatis in prima dec. §. Imò ex hoc.

Nam placuit reſponſio data in ſecunda deciſ. §. final.
10 nempè quod cum † fructus fuerint bona fide percepti, & conſumpti ſicut modo non eſſent reſtituendi ita non poteſt ex illis illiquidum reddi creditum Comitiſſæ pro alia
11 parte pro qua † mandatum tamquam non executum ſuſtinetur ad euitandos inanes circuitus, & inutiles expenſas, ex ibi allegatis.

Et ita vtraque, & c.

R. P. D. OTTALORA.

Varmien. Diſtributionum.

Sabbathi 23. Ianuarii 1666.

Rota Martiniana.

ARGVMENTVM.

Sententia iniuſta nunquam tranſit in iudicatum, ſed vt læſiua reſtitutionem in integrum meretur.

SVMMARIVM.

1 *Sententia euidenter iniuſta nunquam rei iudicatæ vires aſſumit.*

2 *Sententia iniuſta nunquam læſiua meretur reſtitutionem in integrum.*

3 *Cauſam iuſtam abſentiæ ad effectum conſequendi diſtributiones ſolus belli timor præbet.*

4 *Diſtributiones non conceduntur abſentibus quoties ceſſat impedimentum perceptionis illarum.*

5 *Epiſcopi iudicio circa iuſtam cauſam non reſidendi ſtandum eſt.*

6 *Cauſa oneris illi tantum ſuffragatur cui fuit onus iniunctum, & num 7.*

8 *Actor in negatiua ſe fundans plenè & concludenter illam probare debet.*

DECISIO CCCXC.

CVM in ſententia lata per Contradictas à bon. mem. Veroſpio condemnatum fuiſſet Capitulum Eccleſiæ Cathedralis Varmien. ad ſolnen. Io: Baptiſtæ, & Laurentio Ludouico Canonicis abſentibus omnes diſtributiones decurſas ab anno 1655. & à die quo inuaſerunt Sueci Regnum Poloniæ, & adhuc d. bello Suecico durante vſque ad præſentem diem vt latius in d. ſententia adita Signatura pro parte Capituli fuit mihi reſcriptum de præfixione termini vndè dedi dubium ſub die primo Iulij 1665. An conſtet de re Iudicata, ſeu potius de cauſis reſtitutionis in integrum, ſed nulla tunc capta reſolutione hodie dubio repropoſito Domini dixerunt conſtare de cauſis reſtitutionis in Integrum iuxta modum inferius exprimendum.

Quo enim ad rem Iudicatam prætenſam ob non interpoſitam appellationem in tempore dictum fuit illam non
intrare ex quo ſententia eſt euidenter iniuſta quæ † proin- 1
dè non potuit in Iudicatum tranſire *vulg. l. 4. §. condemnatum ff. de re Iud. c.* Cæſ. de Graſſ. *deciſion. 10. num. 11. de ſent. & re Iudic.* Seraph. *deciſion. 381. coram Domino Papien.* † 2
ſed tanquam læſiua meretur reſtitutionem in integrum *Odd. de reſtit. in integr. quæſt. 34. art. 2. num. 37. & quæſt. 36. numer. 10.* Verall. *deciſion. 94. part. 3.* Eminentiſſimo Otthob. *deciſion. 123. num. 8. & deciſ. 152. num. 1. coram Reuerendiſs. Royas.*

Iniuſtitia patet ex eo quod ſententia mandat ſolui omnes diſtributiones decurſas ab anno 1655. & die inuaſionis Suecorum, & adhuc bello Suecico durante vſquè in præſentem diem eſto etiam quod ab initio ſubita inuaſio iu-
ſtum potuiſſet timorem incutere ſolus † quę timor belli 3
præbeat iuſtam cauſam abſentiæ ad effectum conſequendi diſtributiones, *vt notat* Barboſ. *in Collect. ad* Con. Trid. *ſeſſ. 24. cap. 12. num. 100. de reformat.* Monet. *de diſtrib. quotid. part. 2. quæſt. 5. num. 73. cum alijs adductis in deciſ. edita in hac cauſa ſub die 27. Iunij 1659. coram bon. mem. Veroſpio §. bellum verò* cum tamen bellum paulò poſt ſedatum fuerit eoque non obſtante prædicti Canonici ad reſidentiam redire neglexerint nequeunt à tempore ceſſati impedimenti vſque ad præſens diſtributiones prætendere quia de-
ficit † cauſa ob quam illæ abſentibus permittuntur vt col- 4
ligitur ex *text. in cap. vnico de Cleric. non reſiden. & ait* Monet. *de diſtrib. quotidian. part. 2. quæſt. 5. num. 32. 33. & 79.* maximè cum poſt paucos menſes nempè 8. & 15 Februarij 1656. fuerint pluries ad reſidentiam per Epiſtolas reuocati ne dum à Capitulo, ſed etiam ab eodem Epiſco-

po

5 po culus † iudicio circa iuſtam cauſam non reſidendi ſtandum eſt ex decreto Sacr. Congregationis Conc. relato per Barboſ. *de Canon. & dignit. c. 24. n. 9 t. & per* Ciarl. *contr. for. part. 1. cap. 26. n. 42.*

Neque ad hunc effectum pro *iuſta cauſa* abſentiæ ſuffragari poteſt cuſtodia ſupellectilis Eccleſiæ Gedanum tranſportatæ nè ab hoſtibus raperetur. Quia ex ſummario Capituli *num.* 1. apparet huiuſmodi Cuſtodiam alteri Ca-
6 nonico fuiſſe commiſſam cui † ſoli, & non alteri prodeſſe poteſt allegata cauſa abſentiæ, vt fuit dictum *in Licen. fructuum 2. Aprilis* 1603. *§. accedit coram Pamphilio* Et quamuis ex litteris Nuntii Apoſtolici, ac Sereniſſimi Regis Poloniæ conſtet fuiſſe poſtea ſequeſtratam in manibus dict. Laurentij Ludouici vna cum inhibitione contra prætendentes illam amouere, Inhibitiones tamen, & ſequeſtra extorſerunt ijdem Canonici eo quia ſuppoſuerunt quod cæteri Canonici, & Epiſcopus tentabant illam conſignare Principi de Brandemburgho Hæretico, quod nullo modo iuſtificatur vnde tanquam ab ipſis procuratæ ſuppoſito inſubſiſtenti potius præſumuntur affectatæ ad
7 palliandum eorum † abſentiam, ideoque illis non ſuffragantur, vt latè probat Tiraquell. *de retract. lignag. §. 35. gloſ. 4. n. 29.* Ludou. *dec. Peruſ. 36. n. 3.* Monet. *vbi ſupra dicta par. 2. q. 5. n. 25.*

Minus facit quod prædicti Canonici habuerunt iuſtam cauſam non redeundi ad Ciuitatem ex quo d. Princeps de Brandemburgho, poſt occupatum Epiſcopatum propoſuerit illum ſæculariʒare requirendo à Canonicis Iuramentum fidelitatis, vt de facto vnus Canonicus d. Iuramentum præſtiterit, vt conſtat ex breue abſolutionis ab eodem poſtea reportato à Sanctiſſimo Summario Ludouici *numer.* 2. Quia exindè non iuſtificatur ipſum fuiſſe co-
8 ctum ad d. Iuramentum præſtandum † prout eſſet neceſſario, & plenè probandum ab eo qui in hoc ſe fundat *vulg. l. actor. C. de probat.*

Ex quibus Domini cenſuerunt deducto tempore belli non deberi diſtributiones, & ita in hac parte conſtare de Iuſtitia Sententiæ.

Vtraque parte informante &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Bononien. Fideicommiſſi de Pepulis.

Mercurii 27. Ianuarij 1666.

ARGVMENTVM.

Bona fideicommiſſaria diuiſa ab onere fideicommiſſi fiunt immunia. Appellatione hæredum, & ſucceſſorum qui veniant. Variæ dictiones examinantur, & alia de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Sententia validitas ex actis iuſtificari poteſt.*
2 *Limitatio, & reſtrictio facta contrà tertios, illos non egreditur.*
3 *Dictio* ſolamente *eſt taxatiua.*
4 *Dictio* Non mai *aufert omnem poteſtatem.*
5 *Inſtrumentum habens relationem ad capitula ad illa referri debet & num. 6. & 7.*
8 *Declaratio, & incluſio capitulorum non immutant illorum ſubſtantiam.*
9 *Dictio* fortaſſe *eſt nota dubitationis.*
10 *Hæredum nomine in materia fideicommiſſi veniunt hæredes ſanguinis.*
11 *Appellatione hæredum compræhenduntur etiam extranei.*
12 *Appellatione hæredum, & ſucceſſorum continentur ſolum ſingulares ſucceſſores, non autem hæredes extranei.*
13 *Clauſula* ad habendum *quomodo intelligenda.*
14 *Bona fideicommiſſaria, quando diuiduntur libera ab omni onere euadant.*
15 *Teſtium depoſitiones actus dubios declarant.*

DECISIO CCCXCI.

DVÆ in hoc Sac. Tribunali emanarunt ſententiæ fauore hæredum q. Comitis Franciſci de Pepulis, in quibus pronunciatum fuit fideicommiſſum conuentionale per Iacobum, & fratres de Pepulis inſtitutum fuiſſe remiſſum per tranſactionem initam inter Co. Io. & dictum q. Co. Franciſcum, cauſaque mihi commiſſa in gradu appellationis cenſuerunt DD. illas eſſe confirmandas.

Validitas † enim reſultat ex actis, & à partibus non 1
controuertitur; Iuſtitia verò conſtat ex clara conuentione inita in capitulis tranſactionis per hæc verba *s'habbia per eſpreſſa ogni preſerua delle ſue ragioni, &c. e queſto però contro à terzi ſolamento, e non mai con il Signor Co Franceſco, e ſuoi heredi, e ſucceſſori,* quæ † limitatio, & reſtri- 2
ctio facta contra tertios operatur, quod pro parte Franciſci remaneat libera, & fideicommiſſum quo ad ipſum cenſeatur extinctum, nec poſt eius mortem poſſint hæredes moleſtari Crot. *in l. qui Romæ §. duo fratres ff. de verb. oblig.* Giouagn. *conſil.* 100. *num. 17. lib. 5.* Fuſar. *de ſubſt. quæſt. 793. num. 31. cum alijs allegat. in dec. coram bon. me. Veroſpio, & coram R. P. D. meo Ottalora,* attenta præſertim dictione *ſolamente,* quæ † eſt taxatiua, & reſtricta ad tertios *dec.* 3
426. numer. 5. part. 2. recent. & in dictione *Non mai,* quæ
† aufert omnem poteſtatem *ab actu* vtendi ſcilicet iuribus 4
reſeruatis contra Co. Franciſcum, eiuſque hæredes, & ſucceſſores, atque omne futurum tempus, & omnem caſum includunt, vt *in Romana reſidui dotis 11. Decembris* 1658. *confirmata 7. Ianuarij* 1660. *coram Reuerendiſſ. D. meo Decano.*

Quibus non obſtat repetita exceptio, quod nempè contrahentes receſſiſſent per Inſtrumentum, deindè celebratum, in quo voluerunt remanere ſaluo iure fortaſſe purificando ad fauorem alterius ex tranſigentibus, altero decedente ſine filijs capacibus fideicommiſſorum, &c. quoniam cum † Inſtrumentum eſſet incompatibile cum ca- 5
pitulis factis à partibus, & Inſtrumento à Notario extenſo *per text. in l. Item quia §. vltimo vbi communiter DD. ff. de pact.* Alex. *conſ. 156. num. 8. lib. 9.* Rot. coram Merlin. *deciſ. 608. num. 77. recent. dec. 450. n. 16. part. 6. & deciſ. 287. num. 7. & 8 part. 9. recent. & in Romana Caſalis veteris 4. Iunii 1655. & 11. Decembris 1658. coram R. P. D. meo Albergato,* maximè quia † Inſtrumentum ſe refert ad Capitula 6
Add. ad Gregor. *dec. 168. n. 8. in fine,* vel ad euitan. contrarietatem dicendum eſt verba Inſtrumenti fuiſſe concepta retento eodem themate Capitulorum, quod nempè reſeruatio fieret contra tertios cum † *ea* non poſſint intelligi 7
de iuribus antea remiſſis, & renunciatis, Soccin. Sen. *conſ. 43. nu. 4. lib. 4.* Cyriac. *controu. 283. n. 57. & 58. cum alijs allegatis in ſecunda deciſione bon. mem Veroſpii* 11. *Februarii* 1664. *§. tunc verò remiſſioni in fine* præſertim, quia vt præmiſſum inſtrumentum ſe refert ad Capitula ibidem inſerta, & in eorum exequutione proceſſit, imò cum declarationibus, & reſeruationibus, de quibus in eiſdem Capitulis, & non aliàs *aliter,* nec alio modo, & obſeruarunt deciſiones bon. me. Veroſpij, ſcilicet prima §. hinc obeſſe, & ſ cunda §. à tenore.

Nec aduerſatur quod contrahentes proteſtati fuerint velle ſtipulari Inſtrumentum cum *additione,* & declaratione vltra prædicta, quia hoc ſemper intelligitur circa clauſulas, & alias cauthelas non immutantes ſubſtantiam Capitulorum, quam ſaluam eſſe voluerunt, imò ex eis
† ſola declaratio, & incluſio non autem immutatio po- 8
teſt inferri *ad text. in l. hæredes §. ſi quid poſt, ff. de teſt.* Surd. *deciſion. 285. numer. 9* Rot. coram Buratt. *deciſion. 199 numer. 5.* & omnem caſum poſſent verificari in alijs fideicommiſſis in Capitulis non expreſſis, & tranſigentibus ignotis, non autem in conuentionali purificato, & remiſſo, vt benè colligitur in illa dictione *fortaſſe* purificanda, quæ tradit diſpoſitionem ad fideicommiſſa futura, & ignota, de quibus contrahentes dubitabant cum † talis dictio ſit nota dubitationis *l. gal-* 9
lus §. forſitan. ff. delib. & poſt Rot. *dec. 533. n. 7. in fine part. 4. recent.*

Quæ omnia comprobantur ex incompatibilitate, quæ alias reſultaret in tota diſpoſitione ſi enim bona diuiſa per obitum Comitis Franciſci ſine filijs ad eumdem met Comitem Io. deuoluenda forent euaderet fruſtatoria promiſſio antea facta de non inferendo moleſtias hæredibus, & ſucceſſoribus Franciſci, vt cum Ruin. *conſ. 134. numer. 13. & 14.*

Digitized by Google

& 14. lib. 2. & aliis ponderat primo deciſio bo. me. Veroſpii 5. Martii 1660. §. 1.

Nec iſta incompatibilitas ſaluari poteſt ex reſponſione
10 data, quod nomine † hæredum in hac materia fideicom-
miſſi veniant ſolum hæredes ſanguinis, tum quia tran-
ſactio nedum emanauit ſuper fideicommiſſis, ſed etiam
11 liberis, illiſque in diuiſione poſitis, & eo caſu ſub † ap-
pellatione hæredum certum eſt compræhendi etiam extra-
neos, Beto. *conſ. 61. n. 74. lib. 1.* Alex. *conſ. 120. numer. 5. lib. 1. & firmauit* Rota *in Romana Legati 1. Martii 1660. §. non
ſubſiſtit in fine coram R. P. D. meo Beuilaqua*, tum quia in
reſeruatione fideicommiſſi etiam complicata Iura legitimę
emphyteuſis, & alia credita reſpectu quorum nullo pacto
intrat reſtrictio ad hæredes ſanguinis, & propterea, nec
intrare debet, quo ad reſeruationem ad tradita per Surd.
conſ. 471. n. 42. eoque minus dum reſeruatio eſt contra ter-
tios tantum, vt nunquam contra Com. Franciſcum, ſuos
hæredes, & Succeſſores, ſicque nomen hæredum ponitur
12 aduerſatiuè ad contradiſtinguendum eos à tertijs, † quo-
rum appellatione continentur ſolum ſingulares ſucceſſo-
res, non autem hæredes extranei Carlocan. *de Iudic. tom. 2. diſput. 11. numer. 3. verſ. tertium poſſeſſorem* Guſman. *de
euict. cap. 11. n. 75.* tum demum quia in Inſtrumentis tran-
ſactionis, & diuiſionis adiectæ ſunt clauſulæ remiſſionem
importantes, & hæredes extraneos includentes hoc eſt
pro hæredibus, & ſucceſſoribus, quibuſcumque ad haben-
dum, vt pluribus relatis firmauit Rota *in Romana fideicom-
miſſi de Villanis 15. Ianuarii 1660. §. ex quibus denique, & in
2. §. hinc perſpecto*.

13 Et in caſu noſtro dicta clauſula † *ad habendum* etiam ſpe-
cialitatem à partibus conuentam, vt ex Inſtrumento tran-
ſactionis impreſſ. pag 8. nec poteſt intelligi, quod bona libera
ſint, dum controuertitur, quo ad omnia bona diuidenda,
& pariter quo ad omnia bona fuit expreſſum pro qualibet
eorum parte, vt in dictis inſtrumentis tranſactionis, & di-
uiſionis, & in puncto reſpondet Rota *in dicta Romana fidei-
commiſſi de Villanis coram bo. me. Bichio*.

Præterea magna concurret inæqualitas reſpectu Com.
Franciſci, qui poſuit in diuiſione eius detractiones, &
alia bona libera ingentis valoris quæ Com. Io. irreuocabi-
liter acquiſiuit, & viceuerſa debuiſſet recipere modicum
vſumfructum ſua vita durante in bonis fideicommiſſi, pro
cuius conſequutione, nec eius poterant eſſe capaces tan-
quam prouenientes ex radice infecta, quare ad euitandam
14 inueriſimilem inæqualitatem dicendum eſt, quod † verè
intellexerint relaxare inuicem bona diuiſa libera ab omni
fideicommiſſum Decian. *conſ. 2. n. 86. lib. 2. cum aliis allega-
tis in dicta dec. 1. bo. me. Veroſpii 1660. in fine* aduertendo,
quod calculo dato pro Com. benè reſponderunt pro parte
hæredum Comitis Franciſci.

Eoquè facilius attentis depoſitionibus plurium teſtium,
& ſignanter vnius Inſtrumentarij probantis volunta-
tem contrahentium fuiſſe, quod quiſque ſuam ratam
obtentam liberè retineret, qui licet patiantur exceptio-
nes tamen præterquam quod hæc fuerunt ſublatæ per in-
15 formantes pro hæredibus in hunc caſum † benè deſeruiunt
pro adminiculo in declaratione actus dubij, Alex. *conſ. 74.
n. 14. lib. 4.* Gabr. *conſ. 51. num. 8.* Rota coram Seraph. *deciſ.
1302. num. 1. &* coram Buratt. *dec. 168. num. 22. & dec. 616.
num. 16. vbi Add. littera B. & in Auenionen. legitimæ 8 Iunii
1657. §. Tum quia coram bon. me. Veroſpio 1660. §. Præterea
& in ſecunda §. penultimo*.

Cætera verò, quæ denuo ab Informantibus pro Comite
Ioanne obiciuntur fuerant abunde ſublata in deciſionibus
in præteritis inſtantijs emanatis, quarum fundamenta ite-
rum Dominis placuerunt.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Bonon. Fideicommiſſi de Sauijs.

Mercurii 27. Ianuarij 1666.

A R G V M E N T V M.

Profeſſus in Religione bonorum capaci ad bona fideicommiſſaria eſt admittendus cum appareat de veriſimili mente teſtatoris illum admittendi, & reijciuntur fœminæ, quæ aptæ non ſunt ad conſeruandam agnationem, & familiam, vti Religioſus, qui quandiu viuit dicitur conſeruare familiam.

S V M M A R I V M.

1 *Appellatio debito tempore interpoſita excludit rem iudicatam.*

2 *Cauſæ deſertio vt euitetur ſat eſt quamcumque diligentiam adbibitam fuiſſe.*

3 *Sententia iniuſta tranſitum non facit in iudicatum.*

4 *Religioſi profeſſi in religionibus bonorum capacibus ad fideicommiſſa admittuntur.*

5 *Religioſus donec viuit dicitur conſeruare familiam, agnationem, & eo defuncto bona ad vocatos reuertuntur & n. 6. & 7.*

8 *Religionis excluſio non præſumitur, ſed euidenter apparere debet.*

9 Deciſ. 135. part. 7. recent. & deciſ. 55. num. 20. poſt Salgad. in labyrint. Cred. *in quibus terminis procedant.*

10 *Religioſi in bonis iuriſdictionalibus ſuccedere prohibentur.*

11 *Religioſus nihil proprij habere poteſt.*

12 *Religioſus conſeruat iura ſanguinis, & agnationis.*

13 *Linea maſculina in fœminis verificari nequit.*

14 *Fœminæ aptæ non ſunt ad conſeruationem agnationis.*

15 *Succeſſio quamuis religioſi eſt admittenda, quando congruit menti teſtatoris.*

DECISIO CCCXCII.

PER mortem Ioſephi de Sauijs vltimi maſculi vocati
in fideicommiſſo Ordinato per q. Ludouicum de Sa-
uijs orta eſt controuerſia inter eius Vxorem & filiam ex
vna & fratrem Ioannem Baptiſtam Profeſſum in Reli-
gione Sancti Franciſci, quis eorum deberet ſuccedere, &
excluſo Monaſterio per ſententiam latam ab Eminentiſ-
ſimo D. meo Cardinali Celſo fuit in gradu appellationis
ſæpiùs coram Reuerendiſſimo Gerundeſi propoſitum du-
bium, An conſtaret de re iudicata & tandem coram me in
eius locum ſuffecto negatiue DD. reſponderunt.

Siquidem cum fuerit debito tempore appellatum, &
cauſa appellationis commiſſa benè † excluditur res iudi- 1
cata ex relatis per addentem ad Gregor. *deciſ. 575. numer.*
14. cum ad euitandam † cauſæ deſertionem ſatis ſit quæ- 2
cumque diligentia Rota *in Lucana penſionis 5. Decembris
1653. coram R. P. D. meo Beuilaqua*, & fortius attenta iniu-
ſtitia ſententiæ, † quæ impedit illi tranſitum Iudicatum 3
dec. 132. n. 10. part. 7. recent.

Iniuſtitia autem deducebatur, ex quo fuit excluſus fra-
ter Ioannes Baptiſta, qui eſt vouis de compræhenſis in ſub-
ſtitutione, de qua agitur non obſtante quod fideicommiſ-
ſum factum fuit pro conſeruanda agnatione & familia
ipſius Teſtatoris eiuſque hæredum, quia vbi non repugnat
qualitas bonorum, & Teſtatoris voluntas, ſemper in hu-
iuſmodi † fideicommiſſis admittuntur Religioſi Profeſſi 4
in religionibus bonorum capacibus in communi *Angelus de
acquirenda poſſeſſione quæſt 8. art. 29. n. 775.* Redenaſc *conſ.
53. num. 50 & magiſtraliter fuit dictum in Bononien fideicom-
miſſi de Blanchettis 25. Ianuarij 1632. §. quo vero, & 9. De-
cembris 1633. coram bon. memor. Cardinali Veroſpio, &
in Leodien. hæreditatis 16. Maii 1653. & 26. Ianuarii
1654. coram bon. mem. Danoz. & in Romana fideicommiſſi
de Carpinis 13. Ianuarii 1651. §. obſtan. verò coram bon. me.
Veroſpio*.

Ea potiſſimam ratione quia † Religioſus donec viuit 5
verè & propriè eſt de ſanguine, & agnatione & familiam
dicitur conſeruare, & per eius exiſtentiam ſatisfit volun-
tati Teſtatoris, vt præter allegatos probat Decian *conſ. 3.
n. 10. & ſeq. lib. primo & firmauit* Rot. *dec. 151. n. 1 & 7. par.
3 recent. & in Romana donationis 25. Maii 1657. § hinc non
vrget coram bo. me. Veroſpio*.

Quæ fortius videbantur ſibi locum vindicare in præſen-
ti, quia

Digitized by Google

ti, quia non agitur de perpetua adminiſtratione Monaſte-
6 rij, ſed tantum durante vita Religioſi, † qui donec viuit
7 agnationem conſeruat eoque † defuncto bona aduocatos
reuertuntur, & in hoc etiam ſatisfit voluntati Teſtatoris
deciſ. 1143. *num.* 1. *in fine par.* 3. *recent.*

Nec ad arguendam voluntatem eniaam teſtatoris
pro eacluſione in Religione profeſſi donec viuit ſufficere
videntur verba relata in deciſione, quæ coram Eminen-
tiſſimo D. meo Celio emanauit, & ab informantibus
pro fœminis ponderata, & ſignanter, illa quod Te-
ſtator voluit omninò, & cum effectu bona in agnatio-
8 ne conſeruari, † quia ad hunc effectu debet apparere de
euidenti excluſione Religionis Rota *deciſ.* 135. *n.* 17 *par.* 7.
recent. & *in Romana donationis* 28. *Ianuarii* 1656. §.
animaduerti coram bon. me. Veroſpio confirmata 25. *Maii*
1657. *coram eodem.*

Hinc ceſſante tali euidentia eacluſionis deciſiones per
9 informantes pro altera parte allegatæ, & præſertim †
deciſ. 135. *par.* 7. *recent.* & poſt Salg. *in labyrint. Cred.*
deciſ. 55. *num.* 20. quia cum loquantur in Caſu quo,
vel clariſſimè conſtabat de voluntate Teſtatoris eaclu-
dendi Religioſos, vel nominatim eos excluſerat non ſunt
in propoſito caſu applicabiles.

Sicut pariter nun applicantur Altograd. Peregrin. &
alij ab eiſdem informantibus, & in dicta deciſione al-
legati quia plerique eorum loquuntur in bonis iuriſdi-
10 ctionalibus in quibus Monaci ſuccedere prohibentur de
cętero verò ſemper fuerunt à Rota reiecti.

Nec vrget, quod interim bona remaneant penes
11 Monaſterium non autem penes Religioſum, † qui ni-
hil proprij habere poteſt, qui licèt retineantur à Monaſte-
rio durante vita Monaci tamen ipſe de eadem commo-
ditate participat, & interim acquiſitio hæreditatis fun-
12 datur in perſona Religioſi † in quo conſeruantur Iura
ſanguinis, & agnationis vt in his terminis Decian. *di-*
cto conſ. 31. *num.* 54. Rot. *deciſ.* 551. *num.* 7. & 8. *par.* 3.
recent. imò cum Monaſterium habeatur loco filij ſatis eſt
ad reijciendas fœminas ab immiſſione in bona fidei-
commiſſi controuerſi, quia non habent qualitates re-
quiſitas ad effectum ſuccedendi nempè quod vocatus
13 ſit de linea maſculina, quod † in fœminis nequit ve-
rificari cum in ea non contineantur optimè firmanit
Rot. *in Auximana prædii* 4. *Februarii* 1661. *coram Eminen-*
tiſſimo D. meo Celſo cum alus ibi relatis in §. *licet fœminæ.*

Quare cum hic non agatur in concurſu alterius vocati
14 à Teſtatore, ſed fœminarum quæ † nec ſunt aptæ ad
conſeruationem agnationis ea allegatis nec ſunt à Te-
15 ſtatore vocatæ eo facilius videtur admittenda † ſucceſ-
ſio Monaci tanquam magis congrua intentioni Teſta-
toris, vt ponderat Bald. *conſ.* 339. *l.* 3. Siluat. *conſ.* 19.
num. 2. & 3. Rot. *deciſ.* 151. *num.* 3. *par.* 3. *recent.* &
faciunt dicta in Romana fideicommiſſi de Soriciis 22. *Maii*
1649. *coram Cardio*, §. *quinimo eſt in Ariminen. hæredita-*
tis 5. *Iulii* 1660. *coram Reuerendiſſimo Papien.* §. *ſed*
verſa eſt DD. Et ita vtraque, &c.

R. P. D. CERRO DECANO.

Nunc S. R. Eccleſ. Cardinali.

Rauennaten. ſeu Fauentina Cambij.

Mercurii 27. Ianuarij 1666.

ARGVMENTVM.

Cambia non debentur quando creditor illorum cum ſemetipſo cambiauit, niſi tamen de voluntate Teſtatoris conſtet, quæ etiam tacitè, ex coniecturis elicitur. Ratificatio non inducitur niſi ratificans ſcientiam Iuris, & Facti plenam habeat ad Scripturas ſe referens omnium in illis contentorum notitiam habere præſumitur.

SVMMARIVM.

1 *Solutio quando dubium eſt an in cauſam capitalis, vel fructuum ceſſerint, referri debet ad ſatisfactionem fructuum, ità vt reſiduum intelligatur, & ſit ſors principalis.*

2 *Cambia non debentur quando creditor cum ſemetipſo cambiauit, niſi conſtet de voluntate debitoris, & eius voluntas ſufficit, quod tacitè ex coniecturis eliciatur, & num. 3. & 4.*

5 *Ratificatio æquiparatur mandato in his, vbi ſpeciale requiritur.*

6 *Ratificatio retrotrahitur ad tempus actus celebrati.*

7 *Scientia plena, & diſtincta tam iuris, quam facti in ratificante requiritur.*

8 *ad Libros, & parcitas ſe referens præſumitur notitiam omnium in illis contentorum habere, & num. 9.*

DECISIO CCCXCIII.

EO SVB prætextu, quod creditum Lucatelli, & de Via non excederet in ſorte principali libras 8770. quodque cambia ab ipſis prætenſa ab anno 1639. vſque ad annum 1648. non deberentur ob defectum facultatis cambiandi cum ſemetipſis, fuerunt ijdem Creditores condemnati per ſententiam latam à R. P. D. meo Priolo, præuia deciſione edita coram bon. mem Bichio 16. Iunij 1653. ad reſtitutionem librarum 7372. quas vltra ſortem ab illis de Lega debitoribus receperant. Et ex eiſdem rationibus reſolutum fuit 5. Decembris 1663. coram me conſtare de re iudicata, non autem de cauſis reſtitutionis in integrum. At hodiè denuò diſcuſſa cauſa ſuper reſolutis, viſum fuit, ſuppoſitum ceſſare, & proindè recedendum eſſe à deciſis.

Quantitas enim ſortis principalis deſumi videtur ex publicis Inſtrumentis ſolidarionis computorum anni 1639. 1644. & 1648. ſtipulati inter Creditores, ac Legam debitorem, vbi expreſsè firmatum fuit debitum in ſumma librarum 12593. Summario Lucatelli num. 1. & 2. Quam ſummam eſſe ſortem principalem, non autem conflatam, ex cambijs anteà decurſis, liquet nedum ex Inſtrumento anni 1644. ibi, *Pro quibus quinque annis fructus ſeu cambii dictæ ſortis librarum* 12593. *aſcendunt, &c. dicto Summario num.* 2. Verùm etiam ex eo, quod Marcus à Lega vſque à principio ſuæ obligationis, nempè de anno 1635. præcisè ad huiuſmodi ſummam teneri voluit dum fideiuſſit pro tribus diuerſis perſonis, quorum debitum in ſimul coacervatum ad vnguem conſtituit dictum capitale librarum 12593. dicto ſummario *num.* 1. *litt. A.*

Et ideò parum videtur obſtare declaratio appoſita in Inſtrumento anni 1639. quod debitum fuerit ſolidatum occaſione reſidui maioris ſummæ ſortis principalis, & cambiorum, prouiſionum, & aliarum expenſarum iuxta calculum inter partes factum, vndè inferebatur reſiduum, pro quo Lega fideiuſſit, non eſſe ſimplicem ſortem, ſed etiam conſtitutum ex Cambijs, vt firmant contrariæ deciſiones.

Quoniam dicta declaratio exprimit ſolùm quod debitum ante ſolidationem conſiſtebat in maiori quantitate, occaſione ſortis principalis, & cambiorum vſque tunc decurſorum, non autem aperit, in quam cauſam ceſſerint ſolutiones factæ, ac bonificatæ de tempore ſolidationis in eacomputationem dictæ maioris ſummæ, & propterea cum remaneat dubium, an ceſſerint in cauſam capitalis, vel potius cambiorum, in hac du-
bietate intrat legis operatio, quæ † facit vt ſolutiones 1
præcedenter factæ referri debeant ad ſatisfactionem fructuum, itaut reſiduum intelligatur, & ſit ſors principalis, vt probatur in *l. in iis* 5. §. *apud Marcellum, ff. de ſolut.* & *in l.* 1. *in fin. Cod. eod. tit. vbi* Bart. *nu.* 1. Ruin. *conſil.* 136. *numer.* 14. *lib.* 4. Rota *in Romana Cambii* 17. *Februarii* 1642. §. *at ſi ſolutio, coram Bichio*, & *in Ciuitatis Caſtelli Cenſus* 29. *Maii* 1665. §. *non poterant, coram Leone Veroſpio.*

Corruit quoque alterum ſuppoſitum, quod ſcilicet 2
cambia non deberentur ab anno 1639. vſque ad 1648. ex quo Creditores cambiauerint cum ſemetipſis. Quia licet
ſit vera concluſio, quod † creditor id facere non poſſit, 3
niſi conſtet de voluntate debituris, certum eſt † ta- 4
men, ad iſtum effectum ſufficere, quod huiuſmodi

Digitized by Google

voluntas etiam tacitè ex coniecturis eliciatur, vt dixit Rota poſt Turr. *de Camp. deciſ.* 33. *num.* 7. *in Romana Cambii* 30. *Ianuarij* 1665. *in principio, coram R. P. D. meo Beuilaqua*, & etiam admittitur in deciſione huius cauſæ.

In propoſito autem videtur conſtare de tacita voluntate debitoris, dum ipſe in vltima ſolidatione computorum facta de anno 1648. omnes partitas Cambiorum approbauit, ac ratificauit, conſtituendo pro illis ſe verum, & legitimum debitorem, ſummario Lu-
5 catelli num. 4. Ratificatio enim æquiparatur mandato etiam in his, vbi ſpeciale requiritur, *l. quod ſi de ſpecisli*, vbi Bald. *ff de minor.* Surd. *conſil.* 60. *numer.* 14. Gratian. *diſcept. forenſ. cap.* 704. *num.* 24 *& ſequ.* Rota coram Merlino *deciſ.* 363. *num* 8. *cum allegatis in deciſ.* 116. *num* 21. *coram Eminentiſſ. D. Card Ottbobono*. Quinimò
6 retrotrahitur ad tempus actus celebrati, vt benè tradit Surd. *vbi ſupra numer.* 14. & Gabr. *conſil.* 194. *num.* 5. *lib.* 1.

Nil releuante reſponſione alias data, quod debitor non habuerit notitiam de Cambijs contractis ab ipſiſmet creditoribus, ideoque deficiat principale requiſitum in hac materia videlicet plena, & diſtincta ſcientia in ra-
7 tificante, tàm Iuris, quàm Facti ex relatis in *deciſ.* 5. *Decembris* 1663. *§. expreſſa.*

Quia ex lectura dicti Inſtrumenti anni 1648. ſatis comprobatur ſcientia debitoris, dum ibidem ad ſolidationem computorum deuenit, habita ratione ad partitas
8 exiſtentes in libris rationis Bancariæ; cum † enim hoc præſupponat eorundem librorum, & partitarum inſpectionem, inde præſumitur quoque totalis ſcientia contentorum in dictis libris, & ſignanter litterarum, quæ vocantur dell'Andata, ſiue Spacci, in quibus apparet, creditores cambiaſſe cum ſemetipſis, vt in his præciſis terminis firmauit Rota *in Romana Cambiorum* poſt Turr. *de Camb. deciſ.* 34. *§. quod in caſu noſtro, verſ. ex*
9 *huiuſmodi enim computorum viſione*. Et † generaliter in omni materia, vbi quis ad aliquas Scripturas ſe refert, cenſetur habere notitiam eorum, quæ in ſcripturis continentur, vt latè dictum fuit in *Romana Apothecarum* 8. *Iunii*, *§. ſcientia vero* 1654. *&* 25. *Iunii* 1655. *coram Bichio in principio verſ. ad quæ cum in dicto prohemio.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. ALBERGATO

Sacræ Rotæ Decano.

Romana Saluiani.

Mercurii 27. *Ianuarij* 1666.

ARGVMENTVM.

Saluianum competit contra debitorem debitoris, non ſecus, ac contra principalem debitorem, & agens ex iure alterius in eius iura ſuccedit, & eædem actiones competunt, quæ cedenti. Retentio quando competat.

SVMMARIVM.

1 *Saluiani extremis neceſſarijs probatis immiſſio ex hoc iudicio conceditur, & num.* 6.

2 *Creditum cum hypotheca ex publico Inſtrumento iuſtificari poteſt.*

3 *Poſſeſſio anterior probatur ex aſſociatione petita ad bona alteri in ſatisfactionem conceſſa, & nu.* 4.

5 *Poſſeſſio ex litis ſubſtentatione, benè deſumitur.*

7 *Saluianum competit contra debitorem debitoris non ſecus, ac contra principalem debitorem.*

8 *Agenti ex iure alterius, competunt omnia iura, in cuius locum ſucceſſit.*

9 *in Saluiano ad auocandam poſſeſſionem bonorum debitoris, ſufficit extrema probata fuiſſe abſque alia diligentia.*

10 *Creditor quod poſſit executiue procedere contra debitorem ſui debitoris, in forma Cameræ obligatum, regula quando intret, & vide ſub num.* 9.

11 *Partitæ in Actis non productæ, nihil probant.*

12 *Retentio ſolum competit quando ad creditorem peruenerunt ex eodem titulo, pro quo vult illa retinere.*

DECISIO CCCXCIV.

IN SATISFACTIONEM Gambiraſij Creditoris pro Cambio ſcutor. 1000. & mercibus ab eius Fundaco receptis, ceſſerunt Fratres de Filonardis creditum ſcut. 4000. illis debitum à Sabellico, cuius vigore ceſſionis cum obtinuiſſet Gambiraſius aſſociationem ſuper certis Bonis in Territorio Froſinonis, ad Sabellicum ſpectantibus. Guarnerius Cauallerinus eorumdem fratrum de Filonardis creditor anterior, immiſſionem obtinuit in poſſeſſionem Bonorum; vt ſupra à Gambiraſio poſſeſſorum excepto Palatio, ad effectum ſibi de ſuo credito ſatisfaciendum. Cumque iudicium immiſſionis etiam ſuper Palatio intentaſſet, commiſſa mihi fuit cauſa Appellationis, cum Clauſula, *Conſtito*, quod ſit locus Ægidianæ, & remiſſa etiam deinde per Signaturam cauſa ſuper immiſſione; vnde propoſito hodie dubio, an ſit locus Ægidianæ, ſeù potius ſit danda immiſſio DD. omiſſa prima parte dubij ad ſecundam affirmatiuè reſponderunt.

Quia conſtat de extremis in Saluiano neceſſarijs; 1
creditum † enim cum hypotheca reſultat ex publico 2
Cambij Inſtrumento Camerali obligatione vallato, & anteriori credito Gambiraſij, Roland à Vall. *conſil.* 14. *num.* 3. *lib.* 10. Altograd. *conſil.* 4. *num.* 10. *vbi alios plenè cumulat, lib.* 1. Rota *deciſ.* 133. *num.* 3. apud Merlin. *de pignor. & in Tudertina Saluiani* 27. *Iunii* 1663. *§. de credito, coram R. P. D. meo Beuilaqua*. Poſſeſſio anterior Sabellici, ex mandato de aſſociando, vt ſupra per Gambira-
ſium obtento ſatis probatur, ex † quo petens aſſociatio- 3
nem expulſo alio tamquam detentore, hunc poſſidere fatetur, Alexand. *conſil.* 133 *num.* 13. *lib.* 6. Crauett. *conſil.* 188. *num.* 5. Menoch. *de recuper. remed.* 1. *num.* 215. *& ſeqq.* Rota *deciſ.* 561. *num.* 2. *par.* 2. *recent. cum aliis in Neapolitana Bonorum* 25. *Iunii* 1663. *coram R. P. D. meo Priolo.*

Poſſeſſio autem Gambiraſij probata remanet ex aſſocia- 4
tione ab ipſo iudicialiter obtenta ſuper bonis, de quibus, eſt quæſtio, vt in his terminis dixit Rota *in Romana Saluiani* 20. *Martis* 1651. *ſub §. ſententiarum verſ. vtraq; vero poſſeſſio coram bon. mem. Veroſpio, & in Farfen. ſeu nullius Saluiani* 30. *Maii* 1664. *§. quodque, coram me.*
Iuncta præcipuè † litis ſubſtentatione, Altograd. *dicto* 5
conſ. 4. *num.* 12. *lib.* 1. *cum aliis in Romana Saluiani* 29. *Nouembrir* 1655. *§. poſſeſſio denique, coram bon. mem. Dunozeto, in Romana Saluiani* 1. *Aprilis* 1658. *§ de poſſeſſione,*
coram me. Quibus in † hoc iudicio probatis paſſim im- 6
miſſionem concedi, firmant Eugen *conſ.* 65. *numer.* 86. *lib.* 1. Menoch. *de adipiſcend. remed.* 3. *quæſt.* 29. *num.* 161. Rota *in deciſ. relat. in Ciuitatis Caſtelli Bonorum* 17. *Martii* 1662. *coram R. P. D. meo Beuilaqua dicta Farfen. ſeu nullius vbi ſupra Romana Saluiani* 6. *Febr.* 1665. *& in Tudertina Saluiani* 20. *Martii eiuſdem anni in princip. coram me.*

Nec deficit extremum poſſeſſionis debitoris, nam licet bona, de quibus agitur, nunquam fuerint poſſeſſa à Filonardis debitoribus Cauallerini, ſufficit tamen ad effectum, de quo agitur, quod poſſeſſa fuerint à Sabellico debitore fratrum de Filonardis, cum Saluia-
num † competat contra debitorem debitoris non ſecus, 7
ac contra principalem debitorem directè intentari poſſet, *leg. nomen* 4. *vbi DD. ff. quæ res pignor. oblig. poſſint*. Roland. à Vall. *conſ.* 9. *num.* 18. *lib.* 1. Surd. *conſ.* 131. *numer.* 1. Gratian. *diſcept.* 507. *numer.* 6. Rota *deciſ.* 50. *nu.* 65. poſt Merlin. *de pignor. & in Romana Domorum de Regardis* 28. *Ianuarii* 1650. *& inſtitia, coram bon. memor.*
Dunozetto. Quia † cum Cauallerinus agat ex iuribus 8
fratrum de Filonardis, dicitur in eorum locum ſuccedere, eidemque competunt illorum iura, & vtiles actiones, quarum vigore datur Saluianum, vt declarat Rota Maceraten. apud Thomat. *deciſ.* 44. *nu* 9 *& ſeqq. lib* 1. Merlin. *deciſ.* 2. *nu.* 1. *et duobus ſeqq.* & poſt Zacch. *de obligat. Camer. deciſ.* 174. *num.* 1 *et ſeq.*

Prout opponi nequit, quod dum Cauallerinus agere inten-

Intendebat contrà nomen debitoris illorum de Filonardis
id tenebatur ſacere eodem nomine debitoris citato Hoc
enim procedere potuiſſe dicebant Domini ſi in actio-
ne perſonali iudicium ſuiſſet inſtitutum, ſecus autem
dum hypothecariè actum fuit, & in remedio vtilis Sal-
9 uiani, in † quibus terminis ad auocandam poſſeſſio-
nem bonorum debitoris, ſufficit prædicta extrema
fuiſſe probata abſque alia diſcuſſione, vel diligentia,
iuxta diſtinctionem Surd. *conſil.* 4. *numer.* 28. *& ſeqq.*
Rota *deciſ.* 760. *numer.* 2. *in fine*, *par.* 2. *recent.* Pra-
xis enim faciendi huiuſmodi citationem, quam ponit
gloſſ. relat. per Gratian. *dictn diſcept.* 507. *numer.* 14.
non videtur procedere quando debitor non poteſt nega-
re debitum, ſed de illo conſtat ex publico Inſtrumen-
to obligatione Camerali vallato, & ex confeſſione
einſdem Gambiraſij, qui in bonis Sabellici tanquam
debitoris ſibi ceſſi à Filonardis aſſociationem obtinuit;
10 Tunc enim potius intrat regula, quod † poteſt cre-
ditor executiuè procedere contra debitorem ſui debito-
ris in forma Cameræ obligatum, Pariſ. *conſ.* 107. *nu.*
88. *lib.* 3. Rota coram Buratt. *deciſ.* 937. *num.* 5. poſt
Zacch. *de obligat. Cameral. deciſ.* 161. *num.* 14. *deciſ.* 190.
num. 14. *&* 15. *cum aliis in Romana Mercium* 28. *Iunii*
655. § *executio vero*, *coram Eminentiſſ. D. Card. Cel-
ſo*, *& in Romana Cambii* 4. *Iulii* 1659. *in principio*, *coram
me*.

Sub prætextu demum, quod nomen debitoris pro
tertia parte ſpectet ad Flaminium de Florandis ſibi
obligatum, Gambiraſius retentionem opponere non
poteſt, tum quia obligatio Flaminij, non probatur ex
promiſſione de rato ab eius fratre facta ſine eiuſdem
ratificatione, Buratt. *deciſ.* 810. *num.* 1. nec ex partitis
11 † ſundacalibus, quia non ſunt in Actis productæ, Add.
ad ſan. mem. Gregor XV. *deciſ.* 224. *numer.* 6. Rota *in
Melfiten. Litterarum Cambii* 2. *Maii* 1665. §. *nec obſtant*,
coram Eminentiſſ. Card. Celſo, quodque magis vrget bo-
na, de quibus agitur, ad Gambiraſium peruenerunt in
vim crediti, quod habebat cum alijs fratribus diuerſi à
debito Flaminij, qua ratione excluditur retentio,
12 quæ † ſolum competit, quando ad creditorem per-
uenerunt ex eodem titulo, pro quo illa vult re-
tinere, iuxta diſtinctionem Bartol. *in l. ſi non ſortem* 26.
§ *centum*, *num.* 8 *ff. de condit. indebit.* Rota coram Card.
Caualer. *deciſ.* 539. *num* 4. *& aliis relatis in Amerina Suc-
ceſſionis* 22. *Iunii* 1647. §. *ex illo*, *coram R. P. D. meo Be-
uilaqua*, *Romana*, *ſeu Veliterna Affictus* 15. *Decembris*
1659. §. *retentionem*, *coram bon. mem. Veroſpio*, *& in
Romana*, *ſeu Perusina Donationis* 29. *Ianuarii* 1663. §.
à quo iuris rigore, *coram Reuerendiſſ. Ninot*.

Et ita altera tantum Gambiraſio pluries citatum, re-
ſolutum fuit, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Fideicommiſſi de Alberinis.

Mercurii 27. Ianuarij 1666.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſario bonis fideicommiſſo ſubie-
ctis, ad ſuis fauorem purificatis, immiſ-
ſio in vim, *l. final. Cod. de edict. Diu. Adrian.
tollend.* competit, & debent prius per hæ-
redem grauatum fieri detractiones, dum-
modo credita non ſint illiquida, quæ ſi
ſint talia immiſſionem fideicommiſſario
impedire nequeunt.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſo ad fideicommiſſarii fauorem purifi-
cato, immiſſio denegari nequit.*

2 *Remedium*, leg. final. Cod. de edict. Diu. Adran.
tollend. *competit fideicommiſſarijs*, *& hæredi-
bus directis*.

3 *Fideicommiſſario antequam immiſſio concedatur de-
bent ab hærede grauato fieri de detractiones.*

4 *Declara tamen ſi detractiones*, *& credita ſint clara.*

5 *Credita*, *& detractiones illiquidæ non valent im-
miſſionem fideicommiſſarijs impedire.*

6 *Fructus per hæredem grauatum percepti ſunt cum
detractionibus illi competentibus compenſandi.*

7 *Fructus per meliorantem lite pendente percepti de-
beat cum melioramentis compenſari.*

DECISIO CCCXCV.

TRES aliæ Deciſiones in hac Cauſa emanarunt,
in quarum Prima ſub die 23. Iunij 1662. abſolu-
tè fuit DD. Laurentio, & Angelo, decreta immiſſio
in omnibus bonis per Paulum Alberinum fideicommiſ-
ſo ſubiectis. In ſecunda 21. Maij anni ſequentis fuit ex-
cepta quarta pars Bonorum ad Equ. Fuluium, Pauli fi-
deicommittentis fratrem ſpectan. & à D. Clementia,
ex perſona Iacobi Viri, & D. Fuluij Donatarij prætenſa.
In vltima vero ſub die 10. Decembris 1664 ex pluribus
Creditis, & detractionibus, per eandem Clementiam
deductis, fuit ſolum admiſſa partita ſcut. 6500. di-
cto qu. Iacobo debitorum ex cauſa medietatis dotis Pan-
thæ de Citara eius Matris. Reliquæ autem partitæ viſæ
fuerunt in ſubſiſtentes ad retardandam immiſſionem ad-
uerſus, quas reſolutiones audita denuo Clementia, Do-
mini hodie cenſuerunt fideicommiſſarios immittendos
eſſe in tribus partibus omnium bonorum prouenientium
ex hæreditate Pauli, & Equ. Fuluij relicta in ſuſpenſo
alia parte dd. bonorum, per ipſam Clementiam retinen-
da, vſque ad aliam diſputationem particulariter ſuper ea
inſtituendam.

Nam cum nunquam fuerit in controuerſiam poſita
exiſtentia fideicommiſſi Pauli Alberini illiuſque purifi-
catio ad fauorem Laurentij, & Angeli, ac bonorum
identitas, quæ ſunt requiſita Immiſſionis, vtique † 1
non poteſt denegari, vt cauetur in *l. fin. Cod. de edict.
Diu. Adr. tollen.* cuius † remedium æquè competijt fi- 2
deicommiſſarijs, ac hæredibus directis, Peregrin. *de
fideicomm. art* 43. *num.* 49 Rota *deciſ.* 134. *num* 269. *par.*
8. *recent. & deciſ.* 19. poſt Cenſal. ad eundem Peregrin.
vbique num. 1.

Non obſtat exceptio detractionum, quæ prætendun-
tur ratione dictæ medietatis dotis Panthæ de Citara
Matris Iacobi vltimi hæredis grauati, iuxta forma in
principio vltimę deciſionis. Item dictæ partis tam Ca-
ſalis Treſuſæ, & Treſuſellæ, ex perſona Equ. Ful-
uij, quàm Caſalis Fiaſcalis Prædiorum delle Morene,
pro rata ſcut. 4068. necnon Palatij ad Valles, ac Do-
morum in via Bancorum exiſtentium, ac demum me-
lioramentorum in dicto Palatio ad Valles, à dicto Ia-
cobo factorum, aliarumque Partitatum in calculo ad
partes dato, ad creditum dictæ Clementiæ relatarum
ex quibus iterum dicebatur Ius fideicommiſſariorum,
reddi incertum, vt antequam † illis detur immiſſio de- 3
bent fieri ad tradita per Surd. *in deciſ.* 333 *num.* 15. & Ro-
ta *in deciſ.* 378. *num.* 1. coram bon. mem. Merlin. & apud
Buratt. *deciſ.* 946. *in fine*, quia † concluſio procedit 4
quando detractiones, & credita ſunt clara. At quan-
do vel non debentur, vel ſaltem ſunt turbida, & illi-
quida, vt in præſenti patet ex reſponſionibus ſigillatim
ſingulis partitis datis in dd. tribus deciſionibus, & ſignan-
ter in poſtrema, & in hodiena diſputatione per infor-
mantes pro † fideicommiſſarijs, & hoc caſu non ſunt 5
aptæ detractiones ad Impediendam Immiſſionem fidei-
commiſſarijs habentibus ſundatam intentionem in cla-
ro, & non in controuerſo fideicommiſſo in eis perſo-
nis purificato. Menoch. *conſil.* 180. *num.* 27. *& tract.
de adipiſcen. remed.* 4. *numer.* 759. *&* 760 Angel. *de
legit. contrad. quæſt.* 2. *num.* 187. 206. *&* 224. Cyriac. *con-
trouer.* 426. *num.* 58. Rota coram Buratt. *deciſ.* 326. *num.*
9. *& in rec. deciſ.* 36. *num.* 1. *par.* 1. *& in aliis paſſim*.

Accedit pro huiuſmodi exceptionis omnimoda turbi-
ditate ad vlterius impediendam Immiſſionem perce-
ptio fructuum ex bonis fideicommiſſarijs in maxima
quantitate per Clementiam ab initio incoatæ litis, vſ-
que in præſentem diem ad quorum reſtitutionem te-
netur, & cum detractionibus † ſi quæ verè deberentur 6
ſunt compenſandi in illarum extinctionem, Caſtr. *in l.
quod de bonis*, §. *quod Auus num.* 1. *ff. ad l. falcid.* Pariſ.
conſ. 25. *nu.* 65. *lib* 2 Rota *deciſ.* 27. *num.* 1. *& deciſ.* 391. *ſub
num.* 6. *par.* 5. *deciſ.* 249. *num.* 25. *par.* 6. *rec.* coram bon.

mem. Merlin. *deciſ.* 378. *num.* 2. & poſt Cenſal. ad Peregr. *de fideicommiſſ. deciſ.* 5. *num.* 3. *& deciſ.* 43. *num.* 12. Sicuti
7 † etiamcum fructibus per meliorantem lite pendente perceptis ſunt compenſanda melioramenta, quæ ab ipſo prætenduntur facta io re reſtitutioni ſubiecta, ad text. *in l. ſamptus* 49. *& l. emptor* 65. *vbi gloſſ. in verb. ſuperfluè, & in verbo eos, ff. de rei vindicat.* Garz. *de expenſ. cap.* 23. *num.* 38. Rota *deciſ.* 186. *num.* 5. *& deciſ.* 650. *num.* 6. *par.* 2. *deciſ.* 547. *in fin. par.* 5. *& deciſ.* 318. *num.* 29. *par.* 9. *recent.* Et nihilominus ne huiuſmodi detractionum exceptione amplius retardetur Immiſſio in omnibus bonis Domini illam in tribus partibus, modo quo ſupra decreuerunt.

Vtraque parte informante, &c.

REVERENDISS. CERRO DECANO.

Nunc S. R. E. Cardinali.

Romana Fructnum Cenſus.

Veneris 27. Ianuarij 1666.

ARGVMENTVM.

Bona quod ſint hæreditaria, ex quibus probari poſſit. Res in Dotem aſſignata, an dicatur fundus Dotalis, licet à principio tradita fuerit æſtimata. Mulier ſi ex ſua obligatione ad fauorem viri contracta bonorum Dotalium diſtractiones fuerit paſſa poteſt in crediti ſui Dotalis ſatisfactionem tot bona viri in ſolutum accipere. Confeſſio receptionis Dotis an in creditorum anteriorum præiudicium retrotrahi poſſit.

SVMMARIVM.

1 *Bona quod ſint hæreditaria probari poteſt ex eo, quod vti talia fuerunt in Inuentario ab hærede deſcripta.*

2 *Confeſſio contra confitentem, & ab eo cauſam habentem probat.*

3 *Bona per hæredem in ſui crediti ſatisfactionem detenta, præſumuntur per imaginariam ſolutionem appropriata.*

4 *Confeſſio facta de receptione Dotis, illius traditionem non probat in præiudicium tertij.*

5 *Confeſſio de receptione Dotis, præſumitur facta ſub ſpe futuræ numerationis, vel in fraudem creditorum, vel probibitæ Donationis inter virum, & vxorem.*

6 *Confeſſio dotis ſtante ſimili promiſſione facta viro aliquam meretur fidem.*

7 *Mulier pro conſecutione ſui crediti dotalis fundum ſibi in dotem aſſignatum, non alia viri bona appropriare poteſt.*

8 *Res aſſignata in Dotem, dicitur fundus dotalis, licet à principio tradita fuiſſet æſtimata.*

9 *Onus dotandi filiam ad patrem ſpectat.*

10 *Mulier in ſolidum promittens, præſumitur pro viro interceſſiſſe.*

11 *Mulier ex ſua obligatione bonorum dotalium paſſa diſtractiones ſtatim efficitur creditrix hæreditatis viri, & poteſt in ſui crediti ſatisfactionem tot bona viri inſolutum accipere.*

13 *Creditor anterior poſteriori ſemper eſt præferendus.*

14 *Hypotheca ad fauorem mulieris, & illius hæredum an à die diſtractionis bonorum dotalium, vel à die contractus dotis incipiat.*

15 *Confeſſio receptionis dotis in anteriorum creditorum præiudicium retrotrahi nequit.*

DECISIO CCCXCVI.

HILARIVS, & Ioannes Iunior de Ciarlantibus, vt impedirent executionem mandati in Tribunali A. C. relaxati fauore Agnatæ, & Hieronymi de Groſſis contra bona hæreditaria Io. Ciarlantis Ceſſionarij pro fructibus Cenſus in ſorte ſcot. 300. vtendo Cautela ab Angelo de Peruſio adinoenta *in l. à Diuo Pio, §. ſi ſuper rebus num.* 1. *ff. de re iud.* iudicialem declararunt fornacem, ac domum cum domunculis ſimul iunctis, Vineam, ac Viridarium extrà Portam Militum leuis Armaturæ proprio iure non autem hæreditario Ioannis debitoris poſſidere proteſtantes quod ſuper illis ad executionem non procederetur ſuper cuius cautelæ iuſtificatione licet in eodem Tribunali pronunciatum eſſet attamen in gradu appellationis repropoſito dubio, An ſuper bonis in illa contentis mandatum eſſet exequendum fuit reſolutum affirmatiuè.

Quoniam controuerti non poterat quin bona ſpecificata in dicta Cautela fuiſſent hæreditaria Ioannis de-
bitoris Cenſus dum † vti talia leguntur deſcripta in 1
Inuentario hæreditario à Margarita Vxore, & Tutrice
filiorum D. Ioannis de anno 1627. confecto *ad text. in*
l. Tutor qui repertorium, ff. de admin. Tutor. & in
l. fin. C. de arb. Tutor. quæ † confeſſio ſicut proba- 2
ret coram Margaritam, ita etiam probat contra Hilarium, & Ioannem Iuniorem ab ea cauſam habentes Rot. coram Card. Caualer. *deciſ.* 178. *num.* 5. & coram Otthob. *deciſ.* 225. *num.* 8.

Non obſtat quod bona contenta in Cautela teneantur per Hilarium, & Ioannem Iuniorem pro credito
dotali Margaritæ eorum Auiæ tamquam ſibi ipſis hære-
dibus beneficiatis Ioannis debitoris † per Imaginariam 3
ſolutionem appropriata ad notata *in deciſ.* 2. *num.* 10. *& ſeq. par.* 6. *&* 427. *num.* 10. *par.* 7. *recent. & deciſ.* 47. Eminentiſſ. Otthob. *par.* ... *num.* 10.

Nam omiſſo quod de hoc credito dotali non conſtitit
ex ſola confeſſione Ioannis 30. poſt Annos à die contra-
cti Matrimonij † emiſſa, quæ regulariter dotis tradi- 4
tionem non probat in præiudicium tertij cum † potius 5
præſumatur, vel ſub ſpe futuræ numerationis, vel in fraudem creditorum, vel prohibitæ donationis inter Virum, & Vxorem, vt diſponunt clare *text. in l.* 1. *&* 2. *ff. præſcript. & notat ſingulariter* Bartol *in l.* 2. *§. creditum ſub num.* 5. *ff. ſi cert. pet. & paſſim* Rota *& ſignanter in deciſ.* 279. *num* 9 *& ſeq. par.* 6. *recent. & in Tudertina Saluian.* 20. *Mar.* 1665. *coram R.P.D. meo Albergato.*

Animaduerterunt DD. quod † talis confeſſio qua- 6
tenùs ob ſimilem promiſſionem factam primo Viro aliquid illi eſſet deferendum ex *text. in l. dotem* 30. *ff. de iure dot.* aliud in effectu non continet quam traditionem trium domorum in Burgo Pio, quæ cum traditæ non fuerint exiſtimatæ nunquam potuerunt in eiuſ-
dem Viri dominium tranſire, ſed ſemper remanſerunt
fundi dotales † contra quos mulier eiuſque hæredes de- 7
buerunt pro dotis reſtitutione reuertere non autem ad alia Viri bona pro conſequutione huius crediti ſibi ipſis appropriare, vt dixit Rot. *in Meleuitana fideicommiſſi* 13 *Maii* 1652. *§. vltimo coram Reuerendiſs. D. meo Bourlemont.*

Præcipuè quia in Inſtrumento receptæ dotis fuit ſpecialis pacto conuentum quod in euentum reſtitutionis
dotis illæmet domus, vt ſupra aſſignatæ reſtituerentor, quo † ſanè caſu res aſſignata dicitur fundus do- 8
talis licet à principio tradita fuiſſet æſtimata, quando vt *Textus in l. ſi inter Vir. C. de Iur. dot.* probat Rota poſt Fenzon. *ad Statutum Vrbis deciſ.* 189. *§. quia licet verſ. quorum regula*, & in fortioribus terminis dotis promiſſæ in quantitate ad Inueſtiendum deſtinata, quando ex pacto debent ipſa inueſtimenta reſtitui Rota coram bon. mem. Merlin. *deciſ.* 792. *num.* 8. *&* 9.

Huic irrefragabili motiuo viſa fuit non obſtare replicatio ex eo deſumpta quod de anno 1620. Ioannes, & Margarita coniuges Timoteam communem filiam Ioanni Lucæ de Fabijs deſponſauerint illique inſolidum promiſerunt tradere dotem in ſcut. 2000. cuius vigore promiſſionis eadem Timotea augens de anno 1635. aduerſus Gaudentium, & fratres de Ciarlantibus hæ-
redes Margaritæ obtinuerit eaſdem domos poſitas in
Burgo Pio deliberari inferendo quod † ſicut præci- 9
puum onus dotandi ſpectabat ad Patrem iuxta tex. *in*

l. fin.

Digitized by Google

10 *l. fin. C. de dot. promiſſione* & licèt cum † illo Vxor inſo-
lidum promiſiſſet præſumebatur tantum pro Viro in-
11 terceſſiſſe Oſac. *deciſ. Pedem. 44. num. 7.* ita † Statim
ac illa, vel hæredes ex huiuſmodi obligatione paſſi
ſunt diſtractiones bonorum dotalium illico effecti ſunt
Creditores hæreditatis Viri Barboſ. *in l. 1. num. 102. ff.
ſolut. matrim. late* Giurb. *pluribus comprobans ad conſue-*
12 *tud. Meſſ. cap. 1. gloſſ. 6 par. 1. num. 1.* adeo vt † potue-
rit in ſatisfactionem huius crediti tot ex eiuſdem Viri
bona Inſolutum accipere ex tradictis *in dicta deciſ. 2.
numer. 10. par. 2. & 127. numer. 14. par. 7. recent.*

Quoniam ex facto reſponſum fuit quod ſiue hoc
creditum ſumat initium de anno 1635. quo tempore præ-
tenditur ſubhaſtatos fuiſſe fundus dotales ſiue potius
de anno 1620. quo interceſſerit promiſſio Margaritæ,
& Viri fauore Timoteæ communis filiæ illud ſemper
remanet longè poſterius credito Cenſus impoſiti de an-
13 no 1614. pro quo relaxatum fuit mandatum † cuius
executionem potuit exindè impedire *ad regul. vulg. in l.
qui prior & l. quoties, ff. de reg. Iur. tradit in ſpecie* Bart.
in l. ſi cum dotem §. fin. num 5. ff. ſolut. matrim.

Et quatenùs admitteretur hypotheca hoc caſu fa-
uore mulieris, & hæredum primordium ſumpſiſſe non
14 à die diſtractionis bonorum dotalium, ſed † à die con-
tractus dotis inter Ioannem, & Margaritam, vt voluit
Guttier. *de Iuram. confir. par. 1. cap. 2. num. 14. quem ſe-
quuti ſunt* Fontanell. *de pact. nupt. clauſ. 7. gloſ. 2. par.
4. num. 24.* & Merlin. *de pign. lib. 2. tit. 1. quæſt. 19. num.
66.* tamen hoc admiſſo creditum Cenſus anterius extitit,
vtpote contractum de anno 1624. quam dotale initium
inter Margaritam, & Ioannem non prius fuit celebra-
tum quam de anno 1624.

Nihil obſtante quod in illo aſſeruerit Ioannis matri-
monium fuiſſe vſque ab anno 1591. concluſum, ac etiam
15 faſſus fuerit eo tempore dotes recepiſſe, quia † huiuſ-
modi confeſſio non poteſt in Creditorum anteriorum
præiudicium retrotrahi *ad not. per gloſ. &* Bart *in l. ſi in de-
bitum, § fin. ff. rem ratam haberi, & in proximis terminis
eſt Text. in l. ſi ego, § ſi res ul. cai, ff. de Iur.* Coſta *Renun-
ciat. cap 8. caſ. 2 num. 11.* Merlin. *deciſ. 543. num. 13.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. B E V I L A Q V A.

Turritana Canonicatus.

Mercurii 27. Ianuarij 1666.

A R G V M E N T V M.

Remiſſoria in beneficialibus fumo verita-
tis concurrente paſſim conceditur, &
ad hanc obtinendam quid veniat proban-
dum.

S V M M A R I V M.

1 *Remiſſoria in beneficialibus concurrente fumo concedi ſolet.*

2 *Collatio facta in menſe Sedi Apoſtolicæ reſeruato non tenet.*

3 *Remiſſoria concedi ſolet quoties materia articulata eſt releuans.*

4 *Teſtes licet ad perpetuam rei memoriam examinati nec releuantes præbent fumum ad obtinendam remiſſoriam pro illis formiter repetendis.*

5 *Litteræ contra ſcribentem probant.*

6 *Remiſſoriæ petitio ad aliam probationem faciendam vti calumnioſa non eſt concedenda.*

7 *Remiſſoria vt concedatur ſufficit probare eſſe dubium id quod in veteribus articulis continebatur.*

8 *Probatio in materia remiſſoriæ probationem non excludit, ſed in diſcuſſione principalis dubii debet videri quænam præualeat.*

9 *Suſpicio calumniæ ex quibus excludatur.*

D E C I S I O CCCXCVII.

CONCLVSVM fuit Gauino Tolæ prouiſo Apo-
ſtolico de controuerſo Canonicatu dandam eſſe
remiſſoriam, quia materia contenta in articulis propoſitis
viſa fuit releuans, & datur etiam fumus veritatis, qui-
bus † concurrentibus Rota conſueuit in beneficialibus 1
illam impartiri, vt poſt Caſſad. *deciſ. 3. de dilat.* dixit
coram Coccino *deciſ. 165. num. 5. deciſ. 246. num. 3. bon.
mem.* Merlin. *deciſ. 15. num 1. & deciſ. 87. num. 13. in Ber-
gomen. Conuentus 27. Iunii 1653. coram Bichio, §. è conuer-
ſo, & in Regien. beneficii 19. Ianuarii 1654. in princi-
pio coram me.*

Ex eo enim deducitur releuantia, quia dict. Tola iu-
ſtificare intendit obitum Leonardi Sequi vltimi poſſeſſo-
ris d. Canonicatus in Ciuitate Cirtæ de menſe Iunij 1663.
quod ſi probetur neceſſariò inſurgit † collationem Ca- 2
nonicatus ad Sedem Apoſtolicam à qua ipſe illum im-
petrauit ſpectare Gonzal. *ad regul. 8. Cancell. gloſſ. 11.
nu. 1. & gloſ. 45. §. 5. num. 22.* Garz. *de benef. par. 5. cap. 1.
num. 122.* Rota *deciſ. 389. nu. 6. par. 9. recent.* & conſequen-
ter materia tendens ad iuſtificandam prouiſionem Apo-
ſtolicam in hoc fundatam eſt releuans, vt † veniat con- 3
cedenda remiſſoria Rota *in Leodien. Abbatiæ 28. Nouem-
bris 1622. coram Vbaldo*, & apud Buratt. *deciſ. 65. num.
1. ibique Add. littera N.*

Fumum vero pro veritate obitus Leonardi in dicto
menſe DD. deducebant tum ex Teſtibus ad inſtan-
tiam dicti Tolæ inductis de viſu atteſtantibus, qui
† licèt ad perpetuam rei memoriam examinati non re- 4
leuent fumum tamen ſufficientem probent ad finem ob-
tinendi remiſſoriam pro illis formiter repetendis Rota
deciſ. 21. de probat. in nou. dec. 283. par. 1. diuerſ. coram
Greg: *dec. 163. nu. 3. & ibi Add. n. 10.* apud Merlin. *d. deciſ.
15. nu. 3. in Cæſenaten. Pecuniaria 4. Iulii 1659. §. eoque faci-
lius coram me.* Tum ex literis miſſiuis Comitis Boruiæ
vna cum dicto Leonardo à Piratis capti formiter reco-
gnitis in quibus inter cetera aſſerit Canonicum peſti-
lentia oppreſſum ſub die 3. Iulij ex hac vita migraſ-
ſe, quibus literis ob ſequutum, deinde obitum Co 5
ſcribentis maior fides eſt adhibenda Crauett. *conſ. 6.
nu. 52. & 61. & conſ. 275. num. 6.* Panzirol. *conſ. 112. num.
44.* Grat. *diſcept. Forenſ. cap. 94. & 429. ibique numer. 13.*
Rota *dec. 96. num. 7. par. 4. tom 2. rec.*

Non obſtat quod pendente hac cauſa coram Iudice
litterarum Apoſtolicarum exequutore pro parte Tolæ fue-
runt alij Teſtes examinati, & facta probatio, vnde
petitio † remiſſoriæ, ad aliam probationem faciendam 6
vti calumnioſa indulgeri non debet Felin. *in cap. de cæ-
tero num. 12. de re iudic.* Verall. *dec. 32 num 4. par. 2.* ſiqui-
dem articuli tunc exhibitis continent probationem
obitus faciendi per teſtes de auditu deponentes in no-
uiſſimis verò poſtquam liberati fuerunt à captiuitate,
Teſtes optimè informati, & qui de viſu poſſunt teſti-
ficari, hoc fuit ſpecificè poſitum, qua propter non po-
teſt denegari remiſſoria, ad quem effectum ſufficit oſten-
dere † in articulis vltimo loco datis eſſe lucidius ſpe- 7
cificatum id, quod illam petens probare intendit, aut
eſſe dubium, idem quod veteres contineant Abb. *in
cap. fraternit. nu. 8. de teſtib.* Rot. coram Coccino *dec. 29.
num. 2.* apud Buratt. *dec. 864 num. 3.* penes Merlin. *dec.
656. num. 3. & 4. in rec. dec. 183. num. 2. & 3. par. 4. & in
Maioricen. Beneficii 14. Decembris 1654. coram me §. non
vrget.*

Nec demum ad retardandam remiſſoriam vis po-
teſt fieri in atteſtationibus à Ioanne Pinna colitigan-
te productis, in quibus dicitur Canonicum deceſſiſſe
in menſe Iunij cum deciſione ad eius fauorem 11. Maij
anni præteriti emanata, quia in † hac materia proba- 8
tio probationem non excludit, & in diſcuſſione dubij
principalis videndum erit, quænam præualeat, ſicuti
in ſpecie fuit dictum in *deciſ. 10. nu. 8. par. 6. recent.* & co-
ram Otthob *deciſ. 24. num. 2. & 13. & in d. Cæſenaten. Pe-
cuniaria coram me, §. hæc autem probatio* iuncto potiſſi-
mum quod non petitur remiſſoria à poſſeſſore Canoni- 9
catus, quo caſu ceſſat etiam ſuſpicio calumniæ, vt aduer-
tit Rota coram Buratt. *d. deciſ. 68. num. 2.*

Et ita vtraque, &c.

REVERENDISS. D. CERRO DECANO.

Nunc S. R. E. Cardinali.

Romana Seruitutis.

Veneris 29. Ianuarij 1666.

ARGVMENTVM.

In præſenti Deciſione amplè ventilatur materia ſeruitutis itineris, vt patet ex ſummario.

SVMMARIVM.

1 *Bona omnia cenſentur libera iuxtà primæuum naturæ ſtatum, non autem in ſeruitute conſtituta.*

2 *Aſſerenti rem aliquam eſſe in ſeruitute incumbit onus per concludentes probationes ſeruitutem iuſtificare.*

3 *Seruitutem allegans pro ſe debet probare eam acquiſiuiſſe, vel pacto, vel teſtamento, vel præſcriptione.*

4 *Seruitutem tranſitus prætendens, debet probare tranſitum iure ſeruitutis ſucceſſiſſe cum potuerit eſſe iure familiaritatis.*

5 *Ad ſeruitutem itineris probandam non ſufficit quælibet probatio, ſed debet eſſe immemorabilis.*

6 *Seruitus diſcontinua, vt acquiratur ſufficiunt decem anni inter præſentes, & viginti inter abſentes.*

Sed declara vt num. 7.

8 *Teſtes de immemorabili deponentes, ita debet deponere quod actum fuerit à tanto tempore, cuius initij memoria non extet.*

9 *Deciſ. Card. Caualer. 631. explicatur.*

10 *Teſtes contra inducentem plenam faciunt probationem.*

11 *Seruitutem itineris qui aliunde quam per vicini prædium habere nequit, per illud tranſire valet.*

12 *Seruitutem itineris per prædium vicini prætendente vicino requiritur electio ſitus domino prædij minus damnoſi, & ſolutio.*

13 *Seruituti non eſt locus, quoties illam obtinendi neceſſitas ceſſat.*

DECISIO CCCXCVIII.

PRÆTENDENTE D. Mario de Maximis ſibi competere Ius tranſeundi per tenutas Caſalis Rotundi, & Turriolæ ad effectum accedendi cum plauſtris, & curribus ab eius Tenuta Floranelli Iudicium Inſtituit contra D. Principem Iuſtinianum Dominum d. Caſalis Rotundi, & Turriolæ coram Conſulibus Agriculturæ, à quibus mandatum de manutenendo cum ſententia fauorabili reportauit. At quia in Signatura Sanctiſſimi reſcriptum fuit, quod reuiſores Agriculturæ procedant de voto Rotæ hodie propoſui dubium, an liceat D. Mario tranſire per d. Caſale, & DD. dixerunt non licere.

1 Habet enim D. Princeps pro ſe validam Iuris præ-
ſumptionem, ſecundum quam omnia bona cenſentur
libera iuxta primæuum ſtatum, naturæ, non autem
in ſeruitute conſtituta, cum à principio quælibet fuiſ-
ſet ſeruitus ignota *cap. 1. §. ante filiam verſ. defuncto ſi*
de feud. defunct. content. ſit inter Dominum, & Agnatum,
2 & proinde † contrarium aſſerenti incumbit onus per ple-
nas, & concludentes probationes allegatam ſeruitutem iu-
3 ſtificare, eamque acquiſiuiſſe, vel pacto, vel Teſtamen-
to, vel præſcriptione Bartol. *in l. 1. §. Hoc interdict. num. 7.*
ff. de itin. act. priuat. & in l. ſi prius num. 14. & 17. ff. de
nou. oper. nunciat. Rota *in his terminis deciſ. 101. num. 1.*
& 3. part. 4. tom. 2. rec.

In propoſito autem nihil aliud exhibetur, quam exa-
men nonnullorum teſtium deponentium, quod Marius,
ſiue eius Factores conſueuerunt tranſire per tenutam D.
Principis, quæ probatio in hoc Iudicio petitorio non vi-
detur ſufficiens, quia cum Teſtes deponant de ſimplici
tranſitu, qui fieri potuit Iure familiriaritatis non dicitur
ex eis probata aliqua ſeruitus, ad quem effectum requiri- 4
tur, vt tranſitus in ſpecie ſucceſſerit Iure ſeruitutis iuxt.
doctr. Barth. *in d. l. 1. §. hoc interdicto num. 5. verſ. non enim*
habet, & num. 11. Alex. *conſ. 142. num. 3. lib. 7. d. dec. 101. nu.*
14. & in Romana decurſus Aquarum 23. Iunii 1662 §. do-
mum non vrget coram R. P. D. meo Tana.

Neque interceſſit tempus ſufficiens ad præſcribendum,
cum Teſtes deponant de tempore eorum affictuum qui
durarunt per nouennium, cum enim verſemur in ſer-
uitute itineris, quæ dicitur diſcontinua factum homi-
nis requirens iuxta veriorem opinionem non ſufficit, quæ- 5
libet probatio, ſed illa debet eſſe immemorabilis *Gloſ.*
magn. in l. ſeruitutes 14. verſ. certum vbi Bart. *in 3.* Caſtr.
num. 10. ff. de ſeruit. Eugen. *conſil. 40. num. 9. lib. 1. cum alijs*
congeſtis in d. deciſ. 101. num. 5.

Parum obſtante, quod aliquando ad acquirendam ſer- 6
uitutem diſcontinuam ſufficiant decem anni inter præ-
ſentes, & 20. inter abſentes quia id ſolum admittitur,
vbi titulus ſaltem in principio litis allegatur cum ex-
preſſione à quo fuerit habitus, & inſuper vbi conſtat præ-
ſcribentem † viſum fuiſſe ſeruitute, cum ſcientia, & pa- 7
tientia illius, contra quem prætenditur acquiſita, vt
diſtinguendo tradit Alex. *conſ. 75. num. 4.* Honded. *conſ.*
79. num. 7. lib. 1. Rota *in d. deciſ. 101. num. 10. & in Nar-*
nien. Iuriſpaſcendi 26. Maii 1645. §. neque etiam coram
bon. mem. Veroſpio.

Titulus autem in præſenti non adeſt, & nullibi con-
ſtat de ſcientia, & patientia d. Principis, quinimo
de contrario potius conſtare videatur ex Teſtibus da-
tis in eius ſumm. num. 2.

Non obſtat quod via vbi tranſitus prætenditur ſit pu-
blica, vltra quod enim Teſtes ad hoc probandum Inducti
non aſſerunt ab omnibus fuiſſe practicatum, ſed ſolum
ad certas perſonas ſe reſtringunt, adhuc remaneat fuiſ-
ſe contractam ex publico, & à facultatem habente, ſi-
ue quod talis fuerit habita à tanto tempore, cuius initij
memoria non extet, vt ad iſtum effectum eſſe † neceſ- 8
ſarium probat Cepol. *de ſeruit ruſt. præd. cap. 3. alias*
85. num. 23. Riminal. Iun. *conſ. 283. num. 52. & ſeq.*
Menoch. *conſ. 44. num. 13.* Franch. Marc. *de Delphin. 594.*
num. 3. par. 1. cum alijs per Surd. *deciſ. 42. num. 15.*

Quapropter non applicatur † *deciſ.* Card. Caualer. 9
631. quia ibi vltra poſſeſſionem longiſſimi temporis fuit
plenè iuſtificatum viam eſſe publicam, quod defuit
in caſu de quo agitur, nedum ex præfatis, ſed etiam
quia nonnulli ex Teſtibus prædictis huiuſmodi publi-
citatem excludunt ex illis verbis ibi *vi era vn ſtradello,*
ò carrareccia, per la quale noi paſſauamo, qui † Teſtes 10
tanquam à Mario inducti contra ipſum inducentem ple-
nam faciunt probationem ex congeſtis *in Ciuitatis Plebis*
Cappellaniæ 23. Februarii 1663. §. eodem modo coram R.
Geruaden.

Denique non obſtat, quod † Marius non poſſit ha- 11
bere viam aliunde, & ob id ei liceat tranſire per Ca-
ſale d. Principis ad *Text. in l. ſi quis ſepulcrum 12. ff.*
de relig. & ſumpt. funerum, quia quidquid ſit de hoc
remedio, pro quo duo ſunt neceſſaria, nempe electio 12
ſitus Domino fundi minus damnoſi, & ſolutio iuſti
pretij *vt ad litteram diſponit Text. in d. l. ſi quis ſepul-*
crum ibi: præſes etiam compellere debet iuſto pretio iter ei
præſtari, ita tamen vt Iudex etiam de opportunitate loci
proſpiciat, ne vicinus magnum patiatur detrimentum re-
mouetur acceſſu facto per Conſules Agriculturæ in quo
dicitur ibi adeſſe aliam viam nuncupata della Falcogna-
na ſumm. additionali Principis num. 1. & propterea ceſ-
ſante neceſſitare en minus eſt † locus prætenſæ ſerui- 13
tuti, vt reſpondendo præciſe huic obiecto reſpondit Ro-
ta *ſæpe alleg. deciſ. 101. num. 76. par. 10. tom. 2. rec.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D.

Digitized by Google

R. P. D. CARPINEO.

Nunc S. R. Eccleſ. Cardinali.

Nullius, ſeu Tauren. Prioratus.

Vener. 29. Ianuarii 1666.

ARGVMENTVM.

Appellatione pendente beneficij poſſeſſio apprehenſa eſt ſequeſtranda, ne in beneficialibus detur vitioſus ingreſſus. Partium conſenſus Iudici delegato iuriſdictionem tribuere non poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Appellatione pendente nihil innouari poteſt citra vitium attentatorum.*
2 *Poſſeſſio beneficij lite pendente apprehenſa eſt ſequeſtranda, ne in beneficialibus detur vitioſus ingreſſus, & ne attentans commodo vitioſæ poſſeſſionis gaudeat & num. 3.*
4 *Appellatio quando ad effectum ſuſpenſiuum, & deuolutiuum admittatur, & vide ſup. n. 4.*
5 *Exceptio attentatorum non oppoſita, illorum renunciationem arguit.*
6 *Attentata non dantur, vbi diuerſa ſunt iudicium, cauſa, & actio.*
7 *Iudex delegatus fines ſuæ delegationis excedere minime valet.*
8 *Conſenſu partium Iuriſdictionem Iudici delegato tribuere non poteſt.*

DECISIO CCCXCIX.

AD ſimplex beneficium Prioratus nuncupatum vacans ob matrimonium Ioſeph: Gaij præſentarunt Laici Patroni Franciſcum Mariam Gaium, & Io. Baptiſtam Raſinum inter quos ea orta ſuper Inſtitutione controuerſia fuit ex ſententia Vicarij Abbatialis ad fauorem Gaij definita à qua non obſtante appellatione ſtatim interpoſita poſſeſſionem beneficij ſequenti die adeptus eſt, quam ho-
a die DD. Iuria innixi diſpoſitioni *in cap. non ſolum de appel. in 6.* attentatam declararunt mandantes illam ſequeſtrari
2 ne detur in beneficialibus vitioſus ingreſſus † Archidia *in cap. quæ res num. 9. verſ. ex quibus iuribus 11. qu.* ne gaudeat
3 attentans commodo † vitioſæ poſſeſſionis, vt de ſtylo Tribunalis teſtatur Caſſador. *deciſ. 3. num. 10. de reſtitut. Spol.* Caualer. *deciſ. 98. ac deciſ. relata in Pampilonen. Abbatiæ 26. Maii 1664. coram R. P. D. meo Ottalora* Parum obſtante quod de inſtitutione tractaretur quia recepta eſt diſtinctio. quod vbi Iudex ad illam ſummariæ deuenit naturam acquirat interloquutoriæ non admittentis appellationem, ſecus quando, vt hic cauſæ cognitæ aggreſſus in contradictorio partium, ac iuris ordine ſeruato proceſſit ad defini-
4 tiuam quia † tunc ad vtrumque effectum appellationem admitti tradit Lambert. *lib. 2. qu. 11. art. 5. num. 1. & bene diſtinguendo probat* Lother. *de re beneſ. lib. 2. qu. 13. num. 8. & ab hac diſtinctione nunquam* Rota *receſſit vt in deciſ.* Seraph. *112. ac in alijs cumulatis per Add. ad deciſ. 13.* Buratt. *& illam nouiſſime amplexa eſt in Cracouien. Præpoſituræ 4. Iulii 1664. §. fin. coram R. P. D. meo Emerix, & in Caſert. Iuriſp. 20. Nouembr. 1663 § non obſtat coram R. D. meo Decano.*

Præcipuè in hoc caſu quo tam Iudex primæ inſtantiæ appellationi ſimpliciter deferendo totaliter à ſe iuriſdictionem abdicauit quam etiam Reuerendiſſ. Nuntius cauſam cognouit appellabilem dum poſſeſſionem attentatam, & ſequeſtrandam declarauit.

Nec vero euidentiſſima attentata excuſari non valeot, vel ex quo Raſinus coram Archiepiſcopo comparendo amplius de illis non exceperit adeo † vt videatur inducta
5 illorum renunciatio *ex doctrina Angeli in l. eius §. ſi cuius, ff. de appellat. recept.* vel ſub prætextu rei Iudicatæ, dum idem Archiepiſcopus contra ipſum Raſinum tertio pronunciauit, quia vnica reſponſione viſum eſt remoueri vtrumque obiectum aduertendo in facto quod non fuit Reuerendiſſ. Archiepiſcopo commiſſa hæc principalis cauſa ſuper inſtitutione, ſed illa adhuc coram Nuntio Iudice
ſecundæ inſtantiæ pendente obtinuit Raſinus prouiſionem Apoſtolicam cum ſolita clauſula verificato prius coram Archiepiſcopo Iurepatronatus qui proinde ſolum ab ipſo
auditus fuit pro d. verificatione obtinenda pro diſcuſſione 6
cauſæ alibi pendentis ex quo ſequitur, quod ex geſtis in cauſa diuerſa induci non poteſt renunciatio attentatorum eo modo quo dicimus ea cauſarum diuerſitate non dando de attentatis *ex adductis in deciſ. 170. num. 9. p. 8. & deciſ. 364. n. 5. p. 9. recent.*

Quæ cauſæ diuerſitas remanet mirificè comprobata non ſolum ea combinatione temporum ex qua patet deuentum fuiſſe ad plures actus Iudiciales coram Archiepiſcopo antequam ſub die 17. Februarij 1664. Reuerendiſſimus Nuntius ſuam proferret ſententiam verum etiam magis eluceſcit ex quo à ſententia Nuntij commiſſa fuit cauſa appellationis huic tribunali à quo etiam emanauit inhibitio Rotalis executa antequam ab Archiepiſcopo ſub die 23. Maij ſequentis pronunciaretur, ex qua actorum ſerie ex proceſſu originali optimè iuſtificata meritò inferebatur à Dominis quod ſententia Archiepiſcopi non veniret ad hunc effectum, & enumeranda, vel gratia tanquam reſtricta ad articulum verificationis, Iuriſpatronatus ad tenorem litterarum Apoſtolicarum ac monitorij, & iuxta reiteratas inſtantias de quibus in ſumm. Raſin. *num. 5 6. & 7.* non poterant tangere negocium principale, vel quatenus ad merita cauſæ ſe referret ſaluari non poteſt ne dum ab euidenti nullitate, quia exceſſiſſet Archiepiſcopus fines ſuæ de-
legationis verum etiam à nouis attentatis, dum lata eſſet 7
poſt commiſſam cauſam in Rota, & inhibitionem Rotalem exequutam.

Neque agnoſcens ipſa ſignatura Iuſtitiæ reiecit communem reformatoriam quam Franciſcus Maria porrexit ſub prætextu rei iudicatæ reſultantis ex tribus ſententijs.

Neque obſtat, quod ex parte Io: Baptiſtæ fuerint coram Archiepiſcopo exhibita iura concernentia Iuſtificationem gratiæ quia hoc dignoſcit factum non ad finem obtinendi ab eo exequutionem litterarum, ſed ad remouendam exemptionem ex altera parte allegatam de ſubreptione gratiæ Apoſtolicæ attenta maximè expreſſa proteſtatione Raſin. ſub die 26. Ianuarij, vt verificato prius Iurepatronatus cauſam remitteret ad alterum ex executoribus pro-
ceſ. fol. 8. repetita in actu promulgationis ſententiæ ſub 8
die 26 Maij eodem proceſſu fol 26. ſiue quia partium conſenſus tribuere non poteſt iuriſdictionem Iudici delegato ex communiter notatis *in cap. 1. & 2. de offic. & poſt Iud. deleg.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. EMERIX.

Neapolitana Grani, & Hordei.

Vener. 29. Ianuarii. 1666.

ARGVMENTVM.

Extraiudiciales expenſæ, quando debeantur Appellatio à Iudice ſuperiori ad inferiorem an concedatur. Procurator ad hoc, vt ſuo principali præiudicare valeat, quid requiratur.

SVMMARIVM.

1 *Expenſæ extraiudiciales tunc ſolum debentur ratione damnorum, & intereſſe, quando attentata nullo velamine offuſcari poſſunt.*
2 *Clauſula* ſine præiudicio decreti interpoſiti *præſeruat iuriſdictionem Iudicis à quo vt poſſit ad executionem procedere non obſtante pendentia appellationis.*
3 *Appellatio ab inferiori ad ſuperiorem de iure canonico datur.*
4 *Appellatio à ſuperiori ad inferiorem nec de iure Ciuili, nec Canonico conceditur.*
5 *Procurator præiudicium ſuo principali inferre non poteſt abſque ſpeciali mandato.*

Digitized by Google

DECISIO CCCC.

RESOLVTVM fuit nullas expenſas eſſe reficiendas
à D. Epiſcopo Acerrarum Conuentui S Auguſtini
Neapolis, quia ex parte eiuſdem Epiſcopi deficiunt atten-
tata ſine quibus non debent refici maxime extraiudiciales
1 & non viuæ quæ tunc ſolum debentur ratione damnorum,
& intereſſe, quando attentata ſunt clara, & nulla
excuſatione velari poſſunt, vt erant in caſu *deciſ.* 744.
numer. 10. & 15. & *ſeqq. part.* 4. *tom.* 3. *recens.* & *in Bono-
nien. attentatorum* 1. *Iulij* 1658. § *firmatis attentatis coram R.
D. meo Decano*.

In præſenti autem attentata DD. non ſolum videbantur
clara, ſed excluſa reflectendo quod cauſa hæc reperitur
in Rota commiſſa bon. mem. Vbaldo cum clauſula *ſine
præiudicio decreti interpoſiti* vſque de anno 1617. à Sacr.
Congregatione Epiſcoporum, & regularium ad fauorem
tunc Epiſcopi Acerrarum ſuper manutentione exigendi à
prædicto Conuentu annuos tumulos 40. grani, & decem
hordei. Vnde licet modernus Epiſcopus intendens cau-
ſam proſequi in petitorio citationem Rotalem obtinuerit
à R. D. meo Epheſino in locum Vbaldi ſuffecto, & deinde
coram A. C. tamquam executore decretorum S. Congre-
gationis ſententiam ſuper obſeruatione antedicti decreti
necnon mandatum executiuum pro annatis ab inde citra
decurſis, illudque exequi fecerit ſuper quantitate frumen-
ti eiuſdem Conuentus, vnde tamen nulla reſultant atten-
tata ſtante ſupradicta clauſula in commiſſione Rotali,
quæ præſeruat iuriſdictionem Iudicis à quo, vt poſſit
2 procedere ad excommunicationem non † obſtante, quod
pendeat appellatio, Marc. *de clauſ.* 15. *num.* 39 Seraph. *dec.*
1015. *n* 2. & *admitti* Rota *in hac cauſa coram bo. me. Vbaldo*,
& *in dec.* 98. *n.* 9. & 10. *p.* 4. *tom.* 2. *recent.*

Nec obſtat quod alias coram bon. memor. Vbaldo in
d. deciſ. 98. *part.* 4 *tom.* 2. nec Rota ſimilem exequutionem
declarauerit attentatam quia cum illa facta fuiſſet vigore
ſententiæ latæ à Vicario Neapolitano in poſſeſſorio ple-
nario, vt refertur in principio eiuſdem deciſionis cui con-
cordat altera emanata coram eodem Vbaldo ſub die 6.
Decembris 1632. pariter in principio à quo de Iure Cano-
nico datur appellatio *Clement. vnic. vbi Card. in* 1. *oppoſit de
ſequeſtr. poſſeſſ.* & *fruct.* Rota coram Martin. Andr. *deciſ.*
3 60. *num.* 4. vbi quod hæc opinio de Iure Canonico nullum
habet contradictorem merito reputata fuit attentata, vt
in præſenti executio facta conuincitur vigore decreti S.
Congregationis interpoſiti ſuper ſimplici manutentione
reſeruata in commiſſione cum clauſula ſine præiudicio à
4 quo † cum nec de Iure Ciuili, neque de Iure Canonico de-
tur appellatio *l. vnic. c. ſi de moment. poſſeſſ. fuerit appel. cap.
fin de poſſeſſ.* & *tit.* 2. *qu* 6. executio illius vigore facta non
poteſt dici attentata.

Neque ſufficit, quod partes poſt d. decretum Sacr. Con-
gregationis tranſegerint in Iudicio poſſeſſorio quia vltra
quod in facto hoc non probatur etiam ſi fuiſſet probatum
non releuaret in diſputatione præſentis dubij cuius reſolu-
tio pendet ab exiſtentia attentatorum quæ prætenduntur
commiſſa in ſpretum inhibitionis Rotalis.

Minus ſupponi poſſunt attentata ex eo quod vltimo
loco poſt decretam ab A. C exequutionem præſentis
decreti Sacr. Congregation. remiſerit ad inſtantiam
Conuentus omnia ad Rotam, & quod Procurator Epi-
ſcopi acquieuerit ſubſcriptioni præſentis videlicet an, &
quæ expenſæ veniant reficiendæ pro purgatione atten-
tatorum.

5 Quoniam vltima quod Procurator. † non potuit præ-
iudicare Epiſcopo abſque ſpeciali mandato omne id ve-
nit intelligendum quatenus adſint attentata, prout de
clauſ. purgatis in primis, & ante omnia attentatis dixit
Rota *in recent. deciſ.* 218. *numer.* 13. & *ſeqq. part.* 8 vnde
cum ex ſupradictis attentata remaneant excluſa merito
nullas expenſas eſſe reficiendas reſponſum fuit.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Amotionis Lapidis,

Veneris 29. *Ianuarij* 1666.

ARGVMENTVM.

Operi publico nec de iure, nec de conſuetudi-
ne nomen inſcribere licet, ſi Communitas
reclamet, ſecus ſi toleret, cum res illius eſſe
dicatur, cujus ſunt inſignia.

SVMMARIVM.

1 *Operi publico non poteſt inſcribi aliud nomen, quam Prin-
cipis, aut eius, cuius pecunia illud factum fuit.*
2 *Operi publico ex generali conſuetudine præter nomen ſu-
premi Principis, illud Præfecti operis etiam alienis
expenſis constructi, apponitur.*
3 *In Operibus publicis apponendis conſuetudo attenditur.*
4 *Operi publico nec de iure, nec de conſuetudine nomen in-
ſcribere licet.*
5 *Conſuetudo eſt contra Ius, ideoque non attenditur.*
6 *Conſuetudine de apponendo operibus publicis nomine ſtan-
dum eſt ſi communitas toleret, ſecus ſi reclamet, & n.* 7.
8 *Conſenſus vniuerſitatis, vel illius, cuius intereſt, vt no-
men operi publico inſcribi valeat, requiritur.*
9 *Eccleſiæ licet inſculpere nomen, dummodo non adſit ani-
mus acquirendi ius aliquod in ipſa.*
10 *Res dicitur eſſe illius, cuius ſunt inſignia.*
11 *Deciſ. San Felicis* 283. *in quo caſu loquatur.*

DECISIO CCCCI.

VEN. Archiconfraternitate Carpentariorum Vrbis
ſolum informante ſub die 22. Iunij anni præteriti
fuit in hac cauſa reſolutum Gubernatori, & alijs illius
Officialibus non licuiſſe eorum nomen inſcribere ſuper la-
pide in Eccleſia S. Ioſephi ad perpetuam memoriam dedi-
cationis affixo. A qua reſolutione auditis hodie dictis Offi-
cialibus Domini receſſerunt. Quia licet vera ſit conclu-
ſio ibi firmata, quod † operi publico aliud nomen, quam 1
Principis, aut eius, cuius pecunia illud factum fuit inſcri-
bi non poſſit per, *Textum ad litteram hoc diffinientem in l.* 3.
in fine, ff. de oper. publico Ex generali † tamen conſuetudi- 2
ne contrarium obſeruatur, paſſimque fit, vt poſt nomen
ſupremi Principis illud Præfecti operis etiam alienis ex-
penſis constructi apponatur, vt poſt adductam Iuris diſ-
poſitionem de huiuſmodi inueterata conſuetudine teſtan
tur, Albetic de Roſate *in l. qui libertate in fine, ff. de oper.
public.* Salicet *in l. ſi qui Iudices* 10. *C. eod.* Cepoll. *de ſeruit.
vrban. Præd. cap.* 75. *num.* 9. ibi quia ſeruatur totum con-
trarium in prædicta Caſſan. *in Cathalog. glor mund. part.* 1.
Conſider. 16. *verſ. Contrarium tamen de Conſuetudine* Dec.
tract. Crim. lib. 7. *cap* 31. *num* 21. *in fine*, hoc tamen ſubdens
ita paſſim ipſum vidiſſe ſeruari, Maſtrill. *de Magiſtrat. lib.*
3. *cap.* 4. *num.* 146 Thor. *in addit. ad* Io: Franc. à Ponte *in tra-
ctat. de Poteſt. Proreg. tit de diuerſ. rubric de inſigniis*, & *ar-
mis num.* 5. ibi vnanimiter tamen concludunt ſecus eſſe de
conſuetudine, Caſtald. *de Imper. quæſt.* 110 *caſ.* 100. ibi, &
ita videtur obſeruare Theodor. Hoſping. *in tractat. de Iur.
inſig. cap.* 10. *num.* 64. *ibi atque de conſuetudine* Donat. Ant.
de Marinis *alleg.* 13. *num.* 3 *tom.* 3.

Quam conſuetudinem comprobant in præſenti aliæ ſi-
miles antiquiſſimæ deſcriptiones pariter occaſione Conſe-
crationis in alijs Eccleſijs Vrbis factæ, ac ſer. ſer. extractæ,
quarum exempla eodem ordine deſcriptionis ſequuti ſunt
Officiales huius Archiconfraternitatis quæ † tametſi regu- 3
lam non reſtringant, declarant tamen in quibus caſibus
procedat, & ſicuti ad digitum rem oſtendunt, & tactui
quodammodo ſubijciunt, *l.* 1. *ff. de præſcript. verb. gloſſ. in
l. quod Dei timorem, ff. de ſtat. homin.* Gratian. *diſc. for. cap.*
64. *num* 33. & 35. Mar. Antonin. Maceraten. *var. reſolut.
lib.* 2 *cap* 56 *num.* 26 & 27 Rota *in Romana Præcedentiæ* 5.
Febr. 1665 §. *penult. coram me*.

Non obſtat † deciſio 443. Vincentij de Franchis in alia 4
deciſione allegata dicens nec de Iure, neque conſuetudi-
ne licere non tamen inſcribere quia vltra, quod quando
arma ſunt iam inciſa, & depicta permittendum eſt, vt

ibi

ibi remaneant quemadmodum facta relatione in Conſilio
Collaterali, induliſſe refert idemmet Vincent. de Franch.
5 quatenus ſubdit, † conſuetudinem eſſe contra Ius, ideó-
que non eſſe attendendam in ſpecie reprobantur à Io.
Franc. de Ponte de poteſt. Protegis loco ſuperius citato,
ibique Thor. *in addit numer.* 7. vbi recenſet plures caſus ad-
uerſantes aſſertioni de Franchis, Matrill. de Magiſtr. *d.
cap.* 4. *numer.* 147. *verſ. de qua opinione* Theod. Hoſping. *in
ſupracit. loco numer.* 46. *verſ. tamen de hac opinione* Franc.
Mar. Prat. *diſcept.* 49 *numer.* 14. *verſ. licet huiuſmodi* Ca-
ſtal. *dicto caſu* 100. Donat. Anton. de Marin. *loco citat. nu-
mer.* 6.

Non vrget replicatio; quod tunc demum eſſet conſue-
6 tudini inhærendum vbi facta deſcriptione Confraternitas
7 deſcriptionem toleraret † ſecùs ea reclamante, *ex* Petr.
Gregor. Toloſ. *in ſintag. part.* 3. *lib.* 3. *cap.* 21. *num.* 7. San-
8 felic. *deciſ.* 283. *numer.* 7. affirmante † requiri conſenſum
Vniuerſitatis, vel illius, cuius intereſt, vt nomen in-
ſcribi poſſit, quia præter quod ab alijs Doctoribus ſupra
relatis non fit huiuſmodi diſtinctio, ſed abſolutè conclu-
dunt de conſuetudine eſſe permiſſum, ex hoc viſum fuit
etiam de tali conſenſu conſtare, quia propoſito ab aliqui-
bus Confratribus Conſecrationis negocio, fuit facta prius
Congregatio Secreta, & deindè generalis Confratrum
in qua vnanimiter eam cupientes tribuerunt dictis Guber-
natori, ac alijs Officialibus, quamcumque neceſſariam
facultatem faciendi quidquid requireretur; Iſti verò ad
æternam memoriam decreuerunt lapidem in Eccleſia ap-
ponere, in quo præmiſſa Omnipotentis Dei inuoca-
tione, ac ſeruato iuxta morem deſcribendi nomen Sum-
mi Pontificis, Cardinalis Protectoris ad hoc annuentis,
& Epiſcopi conſecrantis ipſorum quoque, & aliorum
omnium Confratrum ſub nomine Confraternitatis Scul-
pere fecerunt per hæc repetita verba *Curantibus Coſmo Gu-
bernatore cæteriſque Confratribus curantibus*. Ex qua fa-
cultate gerendi omnia opportuna pro conſecratione benè
inſurgit conſenſus licèt non requiſitus quod poſſent nomi-
natim deſcribi officiales ad hunc ſolum finem, vt ſcire-
tur, ipſos tunc fuiſſe tales, & Conſecrationi præpoſitos,
non autem animo acquirendi Ius aliquod in Eccleſia,
9 quo ſecluſo licita, † eſt inciſio nominum ex ſuperius ci-
tatis, & præcipuè approbat, Thor. *in addit. ad Io. Franc.
de ponte in præcitat. loco numer.* 6. Gratian. *diſc. for.* 49. *nu-
mer.* 15. & fuit in fine alterius deciſionis animaduerſum.
Et hoc comprobat ſola deſcriptio nominum abſque ar-
10 mis, & inſignijs, alijſque ſignis, per quæ † arguitur
rem eſſe illius, cuius ſunt inſignia Peregr. *de fideicomm.
artic.* 44. *numer.* 47. Mainard. *deciſ.* 60.

Qua ratione deprehenditur nullo modo aduerſari al-
11 legatam † deciſionem Sanfelic. 283. in qua referun-
tur plures auctoritates in principio contrariæ deciſio-
nis citatæ, quia loquitur in caſu penitus ab hoc di-
uerſo, nempè de ſcriptione nominis Guardiani Con-
uentus in Sacello Sancti Antonij Patauini, piorum
eleemoſinis ornati abſque eo quod eſſet operi præpo-
ſitus, ex quo optimè intelligitur animus Guardiani
Ius acquirendi, illiuſque ambitio in hoc damnata vt
aduertitur in dicta deciſ.

Et ita fuit deciſum Vtraque Parte Informante &c.

Deciſio in hac eadem cauſa emanata, & hic allegata 22.
Iunij anni præteriti 1665. coram eodem R. P. D. Beuila-
qua eſt ſupra in hac part. 14. deciſion. 337.

R. P. D. BEVILAQVA

Romanà Pecuniaria.

Veneris 18. Ian. 1666.

ARGVMENTVM.

Solutione eius quod debetur tollitur obli-
gatio. Pactum ſub conditione conce-
ptum illa reſoluta euaneſcit. Aſſocia-
tio in quo conſiſtat.

SVMMARIVM.

1 *Creditum, ſolutione eius quod debetur, tollitur.*
2 *Mandatum relaxatum pro conſecutione crediti extincti
ſuſtineri nequit.*
3 *Creditor anterior poteſt cogere poſteriorem ad reſtitutio-
nem pecuniarum ad hæreditatem communis debitoris
ſpectantium.*
4 *Conditione pendente, donec impleatur, ſuſpenditur ef-
fectus illius rei, pro qua concepta fuit.*
5 *Pactum non adimpletum pro non adiecto habetur nu-
mer.* 6.
7 *Creditor pro rata damni paſſi tantumdem recipiens nihil
aliud prætendere valet.*
8 *Aſſociatio conſiſtit in nuda detentione donec aſſociati de
fructibus ſatisfiant.*
9 *Donator reuocare donationem vndequaque perfectam
prohibetur.*
10 *Pactum ſub conditione conceptum ceſſante conditione
euaneſcit.*
11 *Exceptio de iure tertii competere nequit.
Declara tamen vt num.* 12.

DECISIO CCCCII.

IN TRANSACTIONE de anno 1638. inita inter
Eminentiſs. D. Cardinalem Franciſcum Barberinum
vti hæredem quondam Laurentij Braui, & Ioſephum,
& alios de Puteobonellis ex credito ſcut. 2021. auri, quod
iſti conſequi debebant ab hæreditate D. Laurentij habue-
runt in ſolutum duas domos pro ſcut. 1700. & alia ſcut.
800. in contanti Reſiduum vero aſcendens ad ſcut. 1377.
donarunt eidem Cardinali tanquam tertiæ perſonæ, re-
ſeruata tamen facultate redeundi ad primæua Iura in
euentum euictionis, & moleſtiarum ſuper effectibus, vt
ſupra aſſignatis, & cum pacto reſolutiuo tranſactionis
quatenus ab aliquo creditore, vel intereſſe habente im-
pugnaretur, & Cardinalis moleſtaretur ac ſi facta non eſ-
ſet, volente, ac conſentiente d. Cardinali ſub prætextu
quod anno ſequenti Prudentia, & Catharina de Duginis
creditrices D. Laurentij ex cauſa cenſus fuerint aſſociatæ
ad poſſeſſionem dd. domorum, & per has moleſtias eſſe
locus regreſſui ad primæua Iura d. Puteobonelli, ſatiſ-
factis Duginis de eorum Credito, obtinuerunt tunc
conſignari ſcut. 248. hæreditaria Laurentij in Sac. Mon-
te Pietatis depoſita, & ſucceſſiuè de anno 1660. ad
fin. conſequendi integrum creditum ſcut. 2021. auri,
conuenerunt coram A. C. moniales oblatas Turris ſpecu-
lorum de Vrbe Creditrices d. Laurentij ad ipſis reſti-
tuendum ſcut. 1727. à d. Cardinale recepta cum obligatio-
ne reſtituend. prioribus, & potioribus, & contribuendi
cum æqualibus, & mandatum reportarunt, cuius exe-
cutionem in gradu appellationis coram me petitam DD.
denegandam eſſe cenſuerunt, nam † eo ipſo quod Puteo- 1
bonelli in vim concordiæ pro quocumque eorum credito,
contenti fuerint recipere in ſolutum domos, & pecu-
niam in contanti, extinctum fuit eorum creditum,
& liberata hæreditas Ludouici debitoris, *l. eleganter* 24. *in
princ. ff. de pign. act. l. ſi pretium* 4. *C. de euict.* Surd. *conſ.* 145.
numer. 14. Cyriac. *contr.* 374. *num.* 12 13. Buratt. 889 *numer.
primo*. Vnde iniuſtum detegitur mandatum contra obla- 2
tas relaxatum pro reſtitutione pecuniarum in ſolutionem
crediti ſic extincti, *Inſt. quib. mod. tollit. oblig. in princ.* Sur-
dus *deciſ.* 113. *num* 3. *&* 4.

Non obſtat, quod propter illatas moleſtias ſuper dd.
domibus potuerunt † Puteobonelli vigore dictæ facultatis 3
experiri primæua Iura, & in vim illorum cogere dd. mo-
niales oblatas creditrices poſteriores ad reſtituendum pe-
cunias ad hæreditatem communis debitoris ſpectan. &
cum prædicta obligatione receptas, *DD. & præcipuè* Ca-
ſtrenſ. & Alberic. *in d. l. eleganter ff. de pignor. act.* Surd. *conſ.*
12. *numer.* 34 *& conſ.* 145. *num.* 20. Fontanel. *de pact. nupt.
clauſ.* 5. *gloſ.* 8. *part.* 14. *numer.* 91. nam licèt verùm ſit,
quod conceſſa Duginis aſſociatione ad dd. domos Puteo-
bonelli intendentes vti facultate reſeruata redeundi ad
primæua Iura, citatis nonnullis creditoribus, Lauren-
tij, obtinuerunt conſignari ſcut. 248. exiſten. in Sac.
Monte Pietatis, à Iudice tamen non fuit eis purè, &
ſimpliciter decreta conſignatio, ſed hac lege, & condi-
tione, quod prius declararent velle vti primæuis Iuribus re-
licto tranſactionis Inſtrumento, ac retrocederent do-
mos, & debitorum nomina ad fauorem hæreditatis Lau-
rentij ibi: factà declaratione &c. *necnon facta retroceſſio-
ne &c.* cuius † conditioni ſuſpendenti effectum Decreti 4
donec

Digitized by Google

donec impleretur l.cedere diem, ff. de verb. oblig. l.ſi quis ſub
conditione, ff. ſi quis omiſſa cauſa Teſtam. eſto quod fuit ſatiſ-
factum circa declarationem ſuper regreſſu ad primæua Iu-
ra, nullatenus tamen fuit impleta in parte concernente
retroceſſionem domorum, & nominum debitorum ad
commodum hæreditatis Laurentij, dum ea datis in Sum-
mario num.3. & 4. apparet eoſdem Puteobonellos vſque
ad annum 1654. domos retinuiſſe percipiendo ex illis an-
5 nuam penſionem ſcut. 80. hinc pactum † de redeundo ad
primæua Iura, per non adimplementum Decreti habetur
acſi adiectum non fuiſſet gloſſ. & Bald. in l. ſi quidem C. de
6 except. Gratian. conſ.138.num.13.lib. 1. ſed etiam † pactum
contrarium reſultans ex retentione domorum habetur pro
non appoſito, & excluditur intentio illa vtendi, Abb con-
ſil.116.par.2 Buratt.conſ.66.num.33 Magon.deciſ.Lucen.25.
num.12.& deciſ.33.num.30. & potius cenſetur denuo appro-
bata tranſactio illo non obſtante l.de lege §.fin.& l.poſt diem
de lege commiſ. Ruin conſ.151. num.5.& 6. lib. 3. aliique con-
cordantes add.in deciſ. 291.num.17. & 18. & deciſ. 383.n.34.
cum ſeqq. par. 9.recent.

Amplius ea hoc detegitur Iniuſtitia mandati quia con-
demnat moniales oblatas ad reſtituendum integram ſum-
mam à D. Cardinali hærede conſequutam, ad quam mi-
nimè condemnari poterant. Et quia aſſociatio conceſſa
ſororibus de Duginis ſuper his domibus fuit pro ſcut. 50. ex
cauſa fructuum Cenſus in ſorte ſcut. 100. de quibus Puteo-
bonelli fuerunt abundè redintegrati mediante d. conſigna-
tione ſcut. 248. Ideoque non erat locus viteriori reuiſioni
tranſactionis, nec regreſſui ad primæua Iura conuento ad
conſulendum indemnitati, & defenſioni domorum in ca-
7 ſum euictionis, dum † prod. rata, quam paſſi ſunt tan-
tundem receperunt, & quicquam aliud prætendere pote-
rant etiam de Iuris diſpoſitione Gratian. diſc. 787.numer.8.
Surd.deciſ. 295.numer.5. verſ.3. dicebat, & num.18 ad med.
8 Rota coram Duran. deciſ. 30.num. 8 Imò † cum aſſociatio
conſiſtat in nuda detentione, donec aſſociati de fructibus
ſatisfacti fuiſſent, non auocauit dominum, nec poſſeſſionem
DD. à Puteobonellis Neguſ. de pign. numer.4. par. 9.princ.
ſub num.26. verſ.14. concl. Cenc. de Cenſ. quæſt. 109.num.78.
Rot. deciſ. 380. & 387.num. 2. poſt eumdem nec ob id fuit in-
ducta euictio l. ſi cum venditorum 66. ff. de euict. Buratt. de-
ciſ. 240. num. 11. Rota in foro Sempronien. Cenſus 27. Febr.
1660. §.nec adhuc coram me, de qua proinde agitur potiùs
ad l.qui rem 3. ff. de euict. Rota coram bon. mem. Merlin.dec.
896. num. 1.cum ſeqq. & in d. Foroſempronien. Cenſus.

Augetur Iniuſtitia mandati ex hoc etiam quod exci-
piuntur de mandato reſtitutionis pecuniarum ſcut. 1377.
in d. tranſactione donata Cardinali non tanquam hæredi
Laurentij ſed vti tertiæ perſonæ, quæ abſque dubio Puteo-
bonelli haud prætendere poſſunt abſque retractione dona-
9 tionis vndequaque perfectæ, quod † Donatori non licet
per Text. in l. penult. C. de donat. quæ ſub. mod. fiunt l. 3. poſſim
C. de reuoc. donat.

Nec ad reſcinden. tranſactionem poteſt Puteobonellis
ſuffragari pactum reſolutiuum, vt poſſint integrum credi-
tum conſequi, & Creditores poſteriores moleſtare, quia
legitur adiectum in eo caſu, quo Iudicialiter impugnare-
tur tranſactio per aliquem intereſſe habentem, & volente
10 Cardinale. Cumque † nullibi appareat de huiuſmodi im-
pugnatione minuſque de voluntate Cardinalis, quod illo
vti noluerint nihil operatur l.2.C.de leg.commiſ. Mantic.de-
ciſ.23.Seraph.dec.1130.num.1.Card. Caual.dec.70.n... Rot.
dec.109.n.8.p 7.recent.

11 Neque oblatis obijci poteſt, quod hæc ſit exceptio de Io-
re tertij ipſis non competens l loci Corpus §. competit, vbi
DD. ff.ſi ſer. vendit l. ſi quis emptionis §. Si verò nullum C. de
12 præſcript. 30. annorum quia cum † ſit excluſiua Iuris ipſo-
rum de Puteobonellis rectè valent moniales contra ipſos
de illo opponere d.l.fin.C. de except. ſicuti Cardinalis ad ef-
fectum excludendi agentes ab actione intentata contra eas
vt tradit, Bart. in d. l.2.verſ.quandoque Iuſ. Cyriac. controu.
168. num. 33. & 34.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Meleultana Beneficiorum.

Lunæ 1. Februarii 1666.

ARGVMENTVM.

Subrogatio non ſuffragatur, quando lis ſuper
qua fundatur, calumnioſa detegitur. Præ-
ſumptio calumniæ ex quibus ceſſet. Bene-
ficia affecta per Pontificem ſolum confer-
ri valent. Subrogatio quando ex perſona
plurium conceditur, ſatis eſt deducere ius
ex perſona vnius, & poſſeſſionem ex perſo-
na alterius.

SVMMARIVM.

1 Immiſſionis in poſſeſſionem beneficij requiſita quæ ſint, &
vide ſup. num. 1.
2 Subrogatio non ſuffragatur, quando lis ſuper qua fun-
datur, calumnioſa detegitur.
3 Lis vt ex non iure collitigantis calumnioſa dicatur, non
ius debet eſſe clarum, & notorium ante motum iudi-
cium.
4 Præſumptio calumniæ euitatur à probabilitate boni iu-
ris.
5 De Subrogationem impetrantis bono iure docere neceſſe
non eſt.
6 Subrogationis effectus ex quibus retardari nequeat.
7 Beneficia affecta, per inferiores collatores conferri ne-
queunt.
8 Subrogatio quando conceditur ex perſona plurium ſatis
eſt deducere ius ex perſona vnius, & poſſeſſionem ex
perſona alterius.

DECISIO CCCCIII.

ADVERSVS deciſionem ſub die 16. Iunij præteriti *
editam in qua fuit reſolutum Saluatori Pontremolo
præſentato ad duo beneficia per obitum Ioannis Baptiſtæ
Cagliares vacan. dandam eſſe Immiſſionem in vim ſubro-
gationis gratioſæ à Sanctiſſimo reportatam petijt Petrus
Antonius Aidam audiri, ſed pluries ad informandum ci-
tato, & non comparente DD. repropoſita hodie cauſa
permanſerunt in deciſis attenta iuſtificatione obitus d. Ca-
gliares in poſſeſſione beneficij, Clericatus Saluatoris, &
litis, † quæ ſunt requiſita ad immiſſionem neceſſaria, vt 1
probant auctoritates in principio deciſionis adductæ, &
hanc concluſionem pro indubitata ſemper Rotam habuiſ-
ſe teſtatur Lotther. de re benef.lib.3.qu.13.n.57.

Non obſtat calumnia ex hoc Saluatoris obiecta, quod
coram me tres contra ipſum emanarunt deciſiones oſten-
dentes illius malum Ius, ideoque non debet in poſſeſſio-
nem beneficij immitti vigore ſubrogationis, † quæ non ſuf- 2
fragatur vbi lis ſuper qua eſt fundata detegitur calumnioſa
iuxtà deciſ Biſign.2.num.2. de rer. permut. Caſſad.deciſ. 7. de
dol. & contumac. Lotther. de re benef.lib.2.qu. 20. numer 97.
quia ex facto conſtat Saluatorem impetraſſe ſubrogatio-
nem longè priuſquam cauſa fuiſſet commiſſa in Rota in
qua parui refert quod indè emanauerint tales reſolutiones,
cum † adhoc vt ex non iure collitigantis lis in propoſito di- 3
catur Calumnioſa, illud non ius debet eſſe clarum, & no-
torium ab initio ante motum Iudicium Rota coram Card.
Caualer. deciſ.126.n. 5.& 6. & deciſ. 568.num 1.part. 2.rec.
ex poſt vero ſola † inſtantia, & probabilitas boni iuris 4
adumbrata aliquo illius colore apta eſt ad euitan. calumniæ
præſumptionem Rebuff.ſuper reg.de ſubrog.collitig. gloſ. 7.
num. 3. Marcheſ. de commiſſ part.1.cap.1. de Commiſ. appell.
ab execut Breu. fol. 335 num 182. Lotther. de re benef. d.lib.
2. & quæſt.20.numer.98.cum ſeqq. & præcipuè numer. 110.
Achill. deciſ. 125. num.5.vbi † quod non eſt neceſſe docere 5
de bono Iure Impetrantis ſubrogationem; & deciſ. 426. n.
8 & ibi add num.11. Caual.in præcit. deciſ. 126. num. 7.& in
rec.deciſ.607 num.17.part. 5. deciſ. 17. num. 12.& 13.p.9.&
coram Reuerendiſſ. Tarraconen. dec. 294. n. 21.

Hic autem ne dum non conſtabat de tàm certo, & indu-
bitato malo iure Saluatoris ad hoc beneficium præſentati,
quod

quodimò ex vltima deciſione ſub die 30. Aprilis 1660. inter collitigantes facta viſum fuit tolli omnem calumniæ vmbram dum fuit firmatum duo eſſe beneficia, vnum nuncupatum de Bayda ad quod vti præſentatus Saluator petit Immiſſionem alterum verò de Cortiherin, & ad iſtud
6 fuit nominatus, & ſucceſſiuè inſtitotus Aldana, † qui proinde non valet hac exceptione effectum ſubrogationis retardare.

Minus illam poteſt Impedire ſub prætextu quod Beneficium non eſſet reſeruatum, & à ſolo Cagliare poſſeſſum non autem ab Auardo ad cuius Ius, & poſſeſſionem fuit conceſſa, nam vltra quod de poſſeſſione Auardi conſtat ex datis in præterito Summario Saluatoris, & de lite ex deciſ.
7 §. fin. cuius ratione inducta fuit affectio, & † ex ea impedita inferioribus Collatoribus facultas conferendi, *iuxta notata in cap. 1. & 2. de confirmat. vtil. vel inutil.* Mandoſ. *in probem. reg. Cancell. §. 5. na. primo* Rota coram Pen. *dec.* 486. e. 1. *& dec. 901. iuxta impreſſ.* Lugdun. & *dec. vlt. num.*
8 *1. & 23. part. 7.* quando vt hæc † ſubrogatio conceditur ex perſona plurium ſat eſt deducere Ius ea perſona vnius, & poſſeſſionem ex perſona alterius ex latè deductis, per Garz. *de benef. part. 6. cap. 9. per tot.* Rota apud Card. Caual. *dec. 477. n. 1.* & poſt Moder. Peruſ. *de manut. dec. 634. n. 17. & in rec. deciſ. 599. num 18. part. 5. & in Aquilana beneficij 13. Martij anni præteriti coram Reuerendiſs. D. meo Decano.*

☞ Deciſio hæc emanata ſub die 26. Iunij 1664. coram R. P. D. Beuilaqua in iſta cauſa facta erit in Miſcellan. iuxta ſeriem temporis.

R. P. D CARPINEO.

Nunc S. R. Eccleſ. Cardinali.

Peruſina Erectionis Canonicatus.

Lunæ 1. Februarii 1666.

ARGVMENTVM.

Hæres facultatem declarandi teſtatoris mentem habens fruſtra facultate ſibi oretenus commiſſa vtitur, ſi ſine iuramento voluntatem illius declaret, & ſi declaratio ſit teſtatoris menti diſſormis, eius voluntas magis conformis debet attendi.

SVMMARIVM.

1 *Argumentum quod à ſuperfluitate ducitur tenue eſt & fragile.*

2 *Diſpoſitio teſtatoris ne dicatur ſuperflua ſufficit, vt quid minimum operetur.*

3 *Hæres ſi ſemel facultate ſibi a teſtatore tributa vſus fuerit non poteſt amplius variare.*

4 *Limita ſi declaratio hæredis inueriſimilis non ſit, & ab intentione teſtatoris difformis.*

5 *Voluntas teſtatoris ex depoſitionibus teſtium deprehenditur.*

6 *Facultatem habens declarandi fruſtra facultate vtitur, ſi ſine iuramento volantatem teſtatoris declaret.*

7 *Iuramentum tunc ſolum requiritur, quando committitur facultas declarandi, non quando datur facultas exequendi.*

8 *Diſpoſitio captatoria fauore piæ cauſæ ſuſtinetur.*

9 *Executio ſequi debet declarationem, quæ in teſtimonium voluntatis defuncti debet eſſe iurata.*

10 *Declaratio mentis teſtatoris oretenus hæredi commiſſa ſi non ſit iurata pro inualida habetur.*

11 *Declaratio mentis teſtatoris per hæredem facta ſi ſit inueriſimilis, voluntas teſtatoris magis conformis eſt attendenda & n. 12.*

DECISIO CCCCIV.

SECVNDVM declarationem voluntatis Guidonis Iordani à Virginia hærede peractam pro erigendo Canonicatu ad nominationem proximiorum ſuſtineri atque eſſe attendendam poſt trinam Cauſæ diſcuſſionem Rota reſoluit coram me ſub die 4. Maij præteriti reſpondendo conſtare de re iudicata, & in hac eadem reſolutione reuiſa hodie deciſione cenſuit perſiſtere. Hæc enim iterum viſa fuit magis conformis voluntati teſtatoris, tam ante confeſſionem teſtamenti diuerſis communicata, qui formiter examinati de illa depoſuerunt, quam in ipſo Teſtamento præfata dom Virginiæ deceſſi ab inteſtato ſubſtituit Cappellam hoc onere adiuncto erigendi Canonicatum, quam etiam ab eadem Virginia medio iuramento declarata, & in ipſo mortis articulo confirmata pro exoneratione conſcientiæ, vt abunde demonſtratum fuit in præterita deciſ. §. Iuſtitia vero cum tribus ſequentibus.

Cui irrefragabili rationi parum aduerſari viſum eſt repetitum argumentum ducendum ex ſuperfluitate, quaſi quod inutile fuiſſet Teſtatori executionem, & declarationem ſuæ inſtitutionis Virginiæ committere illamque inculcato grauamine ad eam peragendam etiam in conſcientia obligare ſi in effectu aliud non contineret, quam id ſolum quod prius expreſſerat in Teſtamento, nam vltra illud commune dictum, quod tenue admodum & fragi-
le eſt quod à ſuperfluitate ducitur argumentum *ex addeetis per* Fuſar. *quæſt 286. num. 3.* ſatisfecit DD. reſponſio 1
data in d. deciſ. §. denique quod ſcilicet prouidus Teſtator dubitando ne ex inſtitutione iſtius famulæ odium proximiorum erga illam exoriatur voluit illos ſpe futuræ nominationis allicere ad eam diligendam, ac protegendam iuxta monitum quod rogatu eiuſdem Virginiæ illi dedit Bernardinus à Pinna; & iuxta id quod de auditu ab eadem Virginia vltra deducta in eodem examine teſtantur medio iuramento duo Ciues, vt in ſumm. poſitionis impreſſæ *num. 22.* & bene in his præciſis terminis conſiderat Fontanell. *deciſ. 326 num. 21.* vbi quod ad hoc vt diſ-
poſitio non dicatur † ſuperflua ſufficit, vt quid minimum 2
operetur.

Minus, & alterum deſumptum ex minuta Teſtamenti vigore Rotalis compulſoriæ originaliter ad vrbem tranſmiſſæ oculiſque DD. ſubiecta, quia non ex hoc quod in illa conſpiciatur onus iniunctum Cappellæ Sanctiſſimi Annuli ſubſtitutæ erigendi Canonicatum ad præſentationem proximiorum ſuperadditum fuiſſe per modum Apoſtillæ, ſiuè vt dicitur *di rimeſſa* inferri poteſt per neceſſe illud non fuiſſet à Teſtatore precogitatum, & proinde non potuiſſe Virginiæ prudenter communicare, vt in Teſtamento profitetur, ſed potius fuiſſe in ipſo actu teſtandi ſuggeſtum, quia ex teſtibus conſtat hoc ipſum per multum tempus ante Teſtatorem in animo habuiſſe non mirum ſi Bernardinus à Pinna de illo conſcius agnoſcens hoc in teſtamento ſcriptum non eſſe, ad memoriam Teſtatoris reduxerit, vt ante ſtipulationem (quemadmodum factum eſt) mandaret per additionem ſupplere, hoc enim non fuit explicare actum ſuperuentæ voluntatis, ſed declarare quod iam erat in mente Teſtatoris per incuriam verò ſcribentis, vel Notarij in ſcriptis non redactum, ex quo deſumi non valet, quod hæc præciſa voluntas, & intentio communicari prius non potuiſſet Virginiæ eiuſque fidei ſecreto committi ſicut ſcripta non eſſet.

Hinc patet non applicari concluſionem depromptam *ex text. in l. huiuſmodi 84. §. ſtrictum ff. de legat. 1.* quod at-
tributa hæredi facultate declarandi ſi ſemel † illa fuerit 3
vſus non poſſit amplius variare, quoniam hæc dupliciter reſpicit limitationem huic caſui congruentem quan-
do ſcilicet prima declaratio inueriſimilis eſt, & ob intentio- 4
nem Teſtatoris difformis *iuxt. auctoritates in alia dec. adductas §. 1. quia & Fuſius in Romana bonorum 4. Maij 1646. §. & cum declaratio coram bo. me. Arguelles* qualis profecto erat illa pro Cappellania erigenda, tum ex ſuperius ponderatis pro erectione Canonicatus. Tum ex quantitate reddituum magis Canonicatui in Cathedrali, quam ſimplici Cappellaniæ correſpondentium, tum fortius ex naturali propenſione erga conſanguineos ab iſto præcipuè patefacta, quando fraternam diſpoſitionem fauore eiuſdem Societatis damnauerat, ita vt ex his fere rationibus moti fue-
rint quam plures Teſtes relati in eodem ſumm. impreſſo 5
num. 16.

Digitized by Google

num.16. cum duobus ſequentibus ad formiter credendum
eſſe prorſus inueriſimile, quod Guidonis voluntas fuiſſet
erigendi Cappellaniam quorum dictis conueniunt, ea quæ
in propoſito ponderat Rot. *in d. dec. Romana bonorum §. il-*
lud tamen coram Argaelles.

Vel quando eadem prima declaratio alicui ſubiaceat
Vitio nullitatis, eſt quando habens facultatem declaran-
6 di hoc non facit cum Iuramento *ex text. in l. Theopompus*
iuncta gloſ. in verb. iuratas ff. de dot. præleg. ibique Theori-
ca Bart. *num.7. quem ſequuntur relati per Iaſonem in l. admo-*
nendi in 1. lectura num.8. & 11. ff. de Iur. iur. quæ nullitas
non euitatur, vel quia declaratio emanauerit fauore piæ
cauſæ, *vt* videtur ſenſiſſe Bart. *in d. l. Theopompus nu.6.* vel
quia tunc ſolum exigatur Iuramentum, quando commit-
7 titur facultas declarandi non autem quando datur facul-
tas exequendi quia ſicut primum in Iure non ſubſiſtit
8 cum Bart. hoc non dicat, ſed † ſolum quod fauore piæ
cauſæ ſubſtinetur diſpoſitio captatoria, ita nec ſecundum
ſubſiſtit in facto aduertendo, quod Teſtator non ſolum
obligauerit Virginiam ad diſponendum modo, & forma
oretenus illi iniuncta, ſed inferius conſcientiam illius one-
rauit exequendi eius voluntatem, illamque ante obitum
declarandi ibi *Grauandola in conſcientia d'eſſeguirle, e di*
farne dichiaratione auanti la ſua morte exequutio enim ſe-
9 qui debet declarationem quæ † in teſtimonium volun-
tatis defuncti debet eſſe iurata, vt diſtinguendo admitti-
tur *in dec.73. nu.3. & 4.* Martio. Andr. *ac in adducta Roma-*
na Legati 27. Martij 1634. §. in 2. verò coram clar. mem. Card.
10 *Veroſpio* & in ſpecie quod declaratio ſinè † Iuramento ha-
beatur pro inualida latiſſimè probat *d. dec. Romana Bo-*
norum 4. Maii 1646. §. illud autem tamen coram bon. mem.
Arguelles.

Itaque ſublata ob nullitatem, & inueriſimilitudinem
prima declaratione, vel debet attendi a. voluntas Teſta-
11 toris magis conformis iuxta optimam doctrinam Bart. *in*
l. quem hæred. ff. d. de reb. dub. ſi etiam circa iſtam aliquis
ob incertitudinem ſcrupulus adeſſet ſuccedere debet clara
eiuſdem Teſtatoris ſubſtitutio fauoræ Sanctiſſimæ Cap-
pellæ cum onere erigendi Canonicatum ad nominatio-
nem Proximiorum, quæ licet facta in caſu obitus Vir-
giniæ abſque declaratione debet hunc caſum comprehen-
dere quando illa nulliter, vel vitiosè declaraſſet, vt con-
12 trarijs reſpondendo, & poſt multa ad propoſitum conge-
ſta in præcedenti *dec. firmat* Fontanell. *dec.527. per tot. &*
ſignanter n.7.

Et ita vtraque, &c.

Deciſio in hac eadem cauſa coram Eminentiſſimo Carpi-
neo emanata eſt ſupra in hac eadem parte in ordine deci-
ſion.294.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Domus.

Lunæ 1. Februarii 1666.

ARGVMENTVM.

Status antiquus rei melioratæ eſt inquiren-
us ad hoc, vt dignoſci valeat quid melio-
ratum & quid impenſum fuerit, quod ſi
turbida, & illiquida ſit melioramentorum
probatio non valet hæc impedire immiſſio-
nem Domino fundi meliorati, vt in caſu
deciſionis.

SVMMARIVM.

1 *Teſtis vnicus non probat.*
2 *Melioramenta debeat eſſe iuſtificata, ad hoc vt melio-*
ranti detur retentio.
3 *Melioramentorum iuſtificatio ex quibus reſultare ne-*
queat.
4 *Expenſarum incertitudo in melioramentis factarum non*
benè arguit quantum in melioratione fuerit impen-
ſum.
5 *Melioramenta vt validè iuſtificentur ſtatus antiquus rei*
melioratæ eſt inquirendus.
6 *Peritus ad teſtes ſe referens non attenditur.*
7 *Melioramenta ad hoc vt ſint reficienda, neceſſarium eſt*
aperire quid fuerit impenſum.
8 *Ad melioramentorum probationis effectum differt va-*
lor domus, à valore materiæ ipſius domus.
9 *Exceptio illiquiditatis melioramentorum non poteſt re-*
tardare immiſſionem præſtita per petentem fauore
poſſeſſoris meliorantis cautione de illis reficiendis,
poſtquam effecta fuerint liquida.
10 *Poſſeſſor bonæ fidei deſinit eſſe talis à die litis conte-*
ſtatæ, & fructus ab ipſo de re meliorata percepti ve-
niunt cum illis compenſandi & num.15.
11 *Fructus melioramentorum commodo meliorantis cedunt,*
qui non cogitur illos reſtituere.
12 *Lucrum meliorantis conſiſtit in fructibus rei meliora-*
tæ.
13 *Melioramentorum illiquiditas retentionem excludit.*
14 *Bonæ fidei poſſeſſor facit fructus ſuos.*
16 *Mala fides præſumpta ex quo reſultet.*
17 *Mala fides inducitur ex ſola litis conteſtatione.*
18 *Mala fides operatur vt quis fructus ſuos facere ne-*
queat.
19 *Mala fides ex quibus inſurgat.*
20 *Papa non cenſetur ius alteri quæſitum tollere.*
21 *Creditor rei melioratæ fructus indebitè percipiens præ-*
ſumitur de illis ſatisfactus.
22 *Creditor melioramentorum non efficitur dominus rei me-*
lioratæ
23 *Melioramenta illiquida immiſſionem retardare nequeunt*
domino melioranti.

DECISIO CCCCV.

IN poſtrema diſputatione habita ſub die 20. Iunij 1664.
viſum fuit DD. fuiſſe pro parte Ignatij, & fratrum de
Petronijs ſufficienter liquidata melioramenta in Domo
controuerſa facta. Ideoque reformando in hac parte de-
ciſionem 11. Decemb. 1662. edita dixerunt illis compe-
tere retentionem ad effectum impediendi immiſſionem
Franciſco Gottifredo in ſententijs promulgatis decretam
hodie verò aduertendo qualem in hoc exigi probationem
non adeſſe, vel illiquidam apparere ex vtroque imper-
fectæ probationis & illiquidationis capite a deciſis receſ-
ſerunt.

Imperfecta quidem eſt probatio melioramentorum
cum in effectu detur ſolum depoſitio vnius Teſtis qui † 1
ſicuti in alijs ita in hac materia non ſufficit *vt in puncto ait*
Socc. Iun. *conſ.62. numer.5. verſ. ſed ad hoc. lib.1.* eoque
minus quia depoſuit de auditu à Fabro Murario dicente
fuiſſe impenſa circa ſcut.6000. & cum eo Lælium fuiſſe
conquæſtum, quod certe deſeruire nequit pro ſpecifica
melioramentorum iuſtificatione requiſita ad hoc, vt me-
lioranti detur retentio contra petentem ſuper re meliorata 2
retentionem donec reficiantur in quibus terminis loquun-
tur *auctorit. in deciſion. allegatæ §. moti quoad ius* qui-
nimo nec ex dicto Fabri Murarij iuſtificatio reſultaret tum
ratione ſingularitatis, quia impoſſibile eſt, quod omnia
ipſe fecerit, † vt ratiocinatur Soccio. Iun. *in mox citato* 3
conſ.62. cum ſeqq. tum incertitudinis expenſarum circa
quas vt refertur Teſti loquitur per dictionem circiter,
quam & alia ſimilia verba *poſſono eſſere, e ſaranno tante* 4
&c. benè ad repellendos Teſtes de melioramentis depo-
nentes ponderaut Curt. Iun. *conſ.165. numer.16. cum ſeq.*
& illam referendo Rot. coram Duran. *deciſion.338. num.*
16. & 26.

Nec requiſita probatio melioramentorum in ſcut. 3536.
deſumi poteſt ex relatione Periti, nam præter quod pro
verificatione ſtatus antiqui Caſaleni meliorati, & ad Do-
mum redacti, necnon ad firmanda melioramenta. Bart. 5
in l. ſi negotia 12. ff. de neg. geſt. Curt. Iun. *conſ.165. num.20.*
Rot. coram Card. Seraph. *dec 952. nu.3. deciſ.1356. nu.2. &*
deciſ.1453. num.5. & apud bon. mem. Merlio. *dec.695. num.*
8. innititur deſcriptioni factæ per Teſtes ante fabricam in-
ductos quod haud ſufficit in his terminis *dixit* Rot. *in de-* 6
ciſ.319. n.19. par.9. rec. In examinando quantitatem, &
qualitatem Murorum, & aliarum partium Domus ſolum
concludit fuiſſe expenſa dicta ſcut. 3536. non aperit quan-
tum fuit melioratum, vt neceſſe eſt quia hoc tantum eſ-
ſet reſi-

Digitized by Google

ſet reficiendum quamuis exiguum reſpectu expenſarum
ad tam ingentem ſummam aſcendeotium *l. in fundo* 39. §.
ſi plus ff. de rei vindic. l. *Domus* 61. *ff. de leg.* 1. Ciarlin. *con-
trou.* 169. *num.* 49. Rot. *d. deciſ.* 319. *num.* 20. *&* 21. vbi quod
8 ad effectum probationis meliorameotorum differt valor
Domus à valore materiæ, ſeu cæmentorum illius & io
Auenionen. Saluian. 27. *Maij* 1657. §. 1. *&* §. *minus ſubſiſtit
coram R. Papien.*

Sed fortius apud DD. contra hanc retentionem ex cau-
ſa melioramentorum prætenſam vrgebat alias antece-
dentibus deciſionibus data reſponſio illiquiditatis illorum
9 qua poſita non † poteſt retardari Immiſſio præſtita per
petentem fauore Poſſeſſoris meliorantis cautione de illis
reficiendis poſtquam liquidata fuerint, Bald. *in l. acceptum*
59. *ſub n.* 11. *C. de Vſur.* Gozzad. *conſ.* 100. *n.* 21. Capic. *deciſ.*
17. Cyriac. *controu.* 195. *n.* 7. Grat. *diſcept. forenſ. cap.* 957. *n.*
40. Ciar. *contron.* 169. *n.* 45. Scapucc. de Salu. *lib.* 2. *cap.* 24. *n.*
5. Puc. *dec.* 471. *nu.* 5. *lib.* 2. Rot. *dec.* 137. *nu.* 31. poſt Merlin.
de pign.

illiquiditas ex eo inſurgit quia lo confeſſo eſt quod Le-
lius primus & deindè Igoatius & alij fratres de Petronijs re-
ceperiot peoſionem oon modicæ quantitatis tam èx domo
meliorata qua ex altera, quæ peoſiones ab aono 1614.
quo fuit mota lis, & ſic deſierunt eſſe bonæ fidei poſſeſſo-
10 res veniunt † cum illis compenſandæ Couarr. *var. reſol.
cap.* 8. *n.* 3. *in fine* Peregr. *de fideicom. art.* 50. *nu.* 68. Scapucc.
vbi ſupra n. 8.

Neque ad effugiendam obiectam liquiditatem refraga-
tur reſponſio, quod reſpectu penſionum quas conſequuti
ſunt ex Domo meliorata non iotrat compeoſatio eo quia
ſunt fructus meliorameotorum, qui ceduot commodo
meliorantis, vt non cogatur illos reſtitnere *l. cæterum* 22.
*verb. improbe ff. de rei vindic. & probauit vltra alios in dec.
alleg.* §. *non obſtat* Milanen. *deciſ.* 7. *num.* 82. *lib.* 1. Surd. *de-
ciſ.* 282. *&* 294. *num.* 11. Gamm. *dec.* 69. *numer.* 9. Siquidem
huiuſmodi lucrum reſtringitur ad fructus prouenientes ex
rata melioramentorum factorum in Domo non compre-
henſis illis quæ percipiebant ex veteri ædificio aotequam
deſuper eleuaretur Domus aſcendentibus ad ſcut. 80. an-
nua, & per fabricam fructus ſint aucti ad ſcut. 190. iuxta
modernas locationes, & in fructibus huius augumenti
conſiſtit lucrum meliorantis *vt exclient gloſſ. quam* Bald.
approbauit in l fin. ff. d. fund. dot. Neguſ. *de pign. in* 5 *par.
memb.* 4. *n.* 20. Peregr. *de fideicom. art.* 50. *n.* 68. *in fine* Scapucc.
de Salu. *in præcis. cap.* 24. *in fin.* Afflict. *dec.* 86. *n.* 6. *&* 7. Bu-
ratt. *dec.* 558. *n.* 5. Add. Borgo. Caualcan. *dec.* 28. *nu.* 5. *circa
finem*, & hinc pro dicta rata penſionum ante melioramen-
13 ta, & poſt perceptarum ex eapite † compenſationis ſtat fir-
ma illiqoiditas excludens retentionem.

Nec dicatur, quod ceſſet omois illiquiditas, & com-
penſationis exceptio deducta ex dictis fructibus quocum-
que modo perceptis ex eo quia Lælius titulo emptionis
Domus acquiſiuit & tantum ipſe, quam Succeſſores bo-
na fide poſſederant, ſicque fructus ſuos fecerunt *gloſſ. in*
14 *l. Emptor* 66. *in verb. ſuperfluus in fine ff. de rei vindic. qu.*
153. *pariter n.* 4. quia cum de anno 1614. fuerit, vt dictum
eſt contra ipſum mota lis ſuper oullitate venditionis me-
diante monitorio per venditricem obtento, & illi præſen-
tato, & in actis reproductu Grat. *diſcept. forenſ. cap.* 531.
nu. 75. *&* 77. *& cap.* 639. *n.* 1. Rot. *dec.* 644. *n.* 10. apud Poſth.
de manut. Decian. *dec.* 374. *n.* 6. & poſt Nig. *de ſubhaſt. deciſ.*
15 40. *num* 7. à quo tempore effecti ſunt poſſeſſores malæ fidei
quæ impedit, vt non valeant refectionem petere *l. domum* 5.
C. de rei vind. l. adeo §. *ex diuerſ. ff. de acquir. rer. domin.* Pe-
reg. *conſ.* 42. *n.* 21. *lib.* 1. Rot. cor. Seraph. *dec.* 898. *n.* 3. *in Calagu-
ritana Cappellaniæ* 14. *Decembris* 1648. §. *dictaque ſpecialis
cor bon. me. Bichio & in Neritonen. melioramentorum* 7. *Iunij*
1662. *coram Eminen. Celſo* §. *cum enim.*

16 Non obſtat repetitio † data in contraria deciſione §. fin.
quod ex hoc reſultat ſolum mala fides præſumpta non
autem vera ſtante, quod venditrix, & ſui litem cæptam
non ſunt proſequuti, ſed tacueruot vſque ad annum 1636.
vt obſeruat Magon. *deciſ. Lucen.* 81. *a num.* 11. *vſque ad* 17.
Nam præter quod quæſtio ibi erat ſuper retentione rei
melioratæ donec meliorans fuiſſet ſatisfactus de meliora-
mentis quo caſu ad effectum, vt non amittaotur non
17 ſufficit præſumpta mala fides inducta ex ſola litis conteſta-
tione, vt declarat idemmet Magon. *n.* 15. *verſ. cum probat.*
ſecus quam vt hic meliorans recepit fructus, & illos lu-
crari iotendit, nam tunc noo permittitur poſt motam li-
18 tem quæ ex tunc cauſat malam fidem reſiſtentem tali
lucro *l. ſed & ſi lege* §. *ante ff. de pet. hæred. l. nemo C. de acq.
poſſeſſione l.* 3. *ff. Interd.* Scapucc. de Salu. *d. cap.* 24. *nu. final.*
Cenc. de cenſ. *quæſt.* 66. *num.* 86. *&* 87. Duran. *dec.* 311. *n.* 1.
& 2. difficultas viſa eſt ceſſare ex facto dum ex datis in ho-
dierno ſumm. Franciſci *nu.* 3. cooſtat, qood vltra Mooi-
torium fuerint exhibita alia Iura & deueotum ad alios
actus à Lelio impugnatos † ex quibus benè oſtenditur Ius 19
venditoris, & ioſurgit mala fides ſicuti quoque aduertit
Magon. *ibidem n.* 13 *ibi* abſque eo quod ipſis alias de Iure ſuo
aliquid oſtendat Marc. Ant. Maceraten *var. reſol. lib.* 1. *re-
ſol.* 22. *n.* 6. Rot. *dec.* 57. *n.* 26. *par.* 7. *rec.* & cor. R. Tarraconen.
dec. 36. *n.* 9.

Noo officit repetitum obiectum quod domus fuerit
empta, & meliorata etiam pretio retracto ex locis Mon-
tium ſubiectorum fideicommiſſo, & de Pontificis licen-
tia venditorum eum ſubrogatione Domus io illorum lo-
cum ad commodum fideicommiſſariorum in quorum præ-
iudicium non poteſt prætendi imputatio fructuum à
Franciſco oullam cootra illos actionem habente *l.* 1. *C. de
compenſat. cum concordant. alleg. in dec.* §. *minus in horum
melioramentorum* nam vltra, quod adhuc negatur proba-
tio verſionis corruit obiectio non ſolum ex eo quod Papa † 20
noo cenſetur voluiſſe præiudicare Franciſ.o, & Ius quod
ſuper Domo habebat tollere *cap. Adam de priuil.* ſed etiam
quia de rata ſcut. 1400. & Cenſus ſcut. 1000. poſſit ſine veri
præiudicio † iuſtificari quod Lælius, & deinde filijs ſunt 21
ſatisfacti cum peoſionibus indebite perceptis, & legis mi-
oiſterio compenſatis *l. ſi debitor ff. qui pot. in pign. hab.* vel
ſolum remanent de pecuoijs Creditores non autem ſunt ef- 22
fecti DD. Domus vt late huic obiecto reſpondet *dec.* 11. *De-
cembris* 1662. §. *fin.*

Ex quibus omnibus vel penitus proſternitur meliora-
meotorum exceptio vel ad minus hoc certum eſt quod re-
manent turbida, & illiquida, & proinde ſit deneganda
reteotio Petronij, & concedenda immiſſio Franciſco 23
Pacif. de Salu. *Inſpect.* 2. *cap.* 2. *n* 206. Rot. coram bon me.
Merlin. *dec.* 118. *n. vltimo & in dict. Auenionen. Saluian.* §. 1.
coram Reuerendiſſimo Papien.

Et ita vtraque, &c.

Deciſio hæc erit in Miſcellan. iuxta ſeriem Temporis.

R. P. D. ALBERGATO

Sacræ Rotæ Decano.

Bononien. Fideicommiſſi.

Lunæ 1. *Februarii* 1666.

ARGVMENTVM.

Teſtator in parte diſpoſitiua deſcendentes ex maſculo per lineam maſculinam vocans in parte etiam conditionali eos vocare voluiſſe præſumitur, maximè ſi verba ſint germinata, quæ enixam teſtatoris voluntatem demonſtrare ſolent, nec ad Præſumptiones eſt recurrendum, quoties de clara teſtatoris voluntate apparet.

SVMMARIVM

1 *Verba geminat magis enixam teſtatoris voluntatem oſtendunt.*

2 *Deſcendens ex fœmina non poteſt dici de linea maſculina.*

3 *Verba* quocumque tempore *extendunt vocationem lineæ quoad tempus, ſed non circa qualitatem perſonæ.*

4 *Dictio* illius *præciſam perſonalitatem importat.*

5 *Verbum* ex *reſtrictionem voluntatis teſtatoris ad filium ex corpore filiarum immediatè natum reſtringit cæteroſque nepotes excludit.*

6 *Filiorum nomine in fauorabilibus veniunt etiam nepotes.*

Limita vt nu. 7.

8 *Dictio* vt ſupra *reſtringitur ad limites prioris diſpo-*

ſpoſitionis.

8 *Ratio ſubſequens à præcedenti diſpoſitione regulatur.*

10 *Voluntas teſtatoris ſtat pro ratione.*

11 *Teſtator quando reſpectum habuit ad certam qualitatem, ex qua regulatur diſpoſitio non intrat motiuum de excluſione proximioris à remotiori, ſed ſucceſſio defertur etiam ſi fiat tranſitus ad lineas per perſonas remotiores.*

12 *Perſona qualificata potius conſideratur, quam vna vel altera linea.*

13 *Teſtator in parte diſpoſitiua vocans deſcendentes ex maſculo per lineam maſculinam in parte etiam conditionali eoſdem vocare voluiſſe præſumitur.*

14 *Filius non poſitus in conditione non cenſetur vocatus, nec ſubſtitutis impedimentum præſtare valet.*

15 *Filij cenſentur prædilecti.*

16 *Præſumptio ceſſat quoties de contraria teſtatoris voluntate apparet & nu. 17.*

DECISIO CCCCVI.

NEQVE ſub nomine filiorum in fideicommiſſo ab
Antonio Volta ordinato, neque lineæ maſculinæ
appellatione comprehendi Comitem Capellum Antoniæ
filiæ fideicommittentis Pronepotem, iterum exiſtimantes
Domini in deciſis 10. Decembris 1664. ad fauorem DD.
de Campegijs ſubſtitutorum ſtandum eſſe cenſuerunt.
Non quidem nomine filiorum, quia ipſe talis non eſt, ſed
pronepos Antoniæ, vt dixi & tamen Teſtator vocando
primum filium maſculum ex Iſotta, vel Antonina eius
filiabus naſciturum, intellexit de maſculo immediatè
ex eorum ventre genito, & proueniente, ibi: maſculum,
qui ex tali eius filia, vel vna ex filiabus, &c. &
deindè finita dicta linea quondam filij maſculi ex ipſa fi-
1 lia fœmina eiuſdem teſtatoris: † Quæ verba ſolos filios
admittunt non autem alios deſcendentes & geminata magis
enixam ſuper hoc oſtendunt teſtatoris voluntatem, vt
de dictione ex reſponſum fuit *in Romana fideicom. de Griffonibus
20. Maij 1656. §. quod autem eorum Dunoz 2. & in Firmana
Primogenit. 30. Maii 1657. in principio coram Veroſpio
vbi alii referuntur.* Nec pariter lineæ Maſculinæ appellatione,
quia cum ab Antonia per duas fœminas deſcendat,
2 dicitur † de eius linea fœminina non autem maſculina ex
relatis *in §. neque Comes, & concordat* Grat. *diſc. 901. n. 12.*
Rot. *in Bononien. fideicommiſſi de Amorinis 30. Maii 1659. §.
quia præter quod verſic. verum etiam quia cor. Reuerendiſs.
Papien. & 22. Maii 1662 §. nam quod primam partem coram
R. P. D. Priolo & in Ariminen. Caſtrorum 29. Maii proximi
præteriti coram Reuerendiſſimo Decano.*

Pro limitatione regulæ quod appellatione filiorum non
veniant Nepotes non ſuffragantur coniecturæ pro Paſello
ab informantibus deductæ. Non prima quod vocauerit
filium, qui ab vna ex illis filiabus quocumque tempore
naſceretur eiuſque deſcendentes. Tum quia verba illa
3 † *quocumque tempore* extendunt quidem vocationem quoad
tempus, ſed non circa qualitatem perſonæ, nec excludunt
quin filius debeat eſſe immediatè genitus ex filia teſtatoris
cum concluſio procedat etiamſi filijs ſint vocati in
futurum euentum Menoch. *conſ. 215. n. 40. 100. & ſeq.* Ladere.
conſ. 136 n. 6. & 7. plene Ciriac. *conſ. 8. n. 109. & ſeq. vbi
de communi & reprobatis contrarium tenentibus* Grat. *diſc.
765. n. 7.* Rot. *dec. 507. n. 14. par. 2. recent.* & niſi aliæ concurrant,
& quidem efficaciores coniecturæ, *in Bononien. fideicommiſſi
de Bargellinis 24. Nouembris 1651. §. neque contrarium
ſuadent coniecturæ coram Bichio*, tum quia attenta
4 dictione *illius* quæ † præciſam perſonalitatem importat,
5 † & verbo ex quod reſtrictionem voluntatis teſtatoris ad filium
ex corpore filiarum immediatè natum reſtringit, nepotes,
& cæteri excluduntur Alex. *conſ. 40. nu. 3. lib. 6.* Peregr.
conſ. 52. n. 8. verſ. nam dupliciter & n. 10. lib. 5. Menoch.
dict. conſ. 215. nu. 52. & 54. Ceſal. *conſ. 607. num. 61.* Ciriac.
*dict. contr. 8. n. 71. cum aliis in Bononien. fideicommiſſi 16. Iunii
1662. §. hunc intellectum verſ. in ſpecie potiſſime coram bo.
me. Veroſpio.*

6 Altera pariter quod † in fauorabilibus ſub nomine filiorum
comprehendantur Nepotes quodque teſtator expreſſè
prohibuerit alienationem pro manutentione, & conſeruatione
Domus, & familiæ de Voltis deſcendentiæ
eiuſdem Teſtatoris, ac eius filiorum & filiarum earumque
deſcendentiæ, & lineæ, ac alias omni meliori modo,
&c. non aduerſatur. Nam prima † non habet locum, quan- 7
do concurrunt dictiones reſtrictiuæ, & relatiuæ ad filios ex
certa fœmina natos. Tunc enim cæteri non cenſentur vocati,
vt mox dictum fuit, & comprobat Honded. *conſ. 60.
num. 68. lib. 1. aliis relatis* Grat. *diſcept. 629. numer. 11. & diſcept.
765. num. 8. & 9.* Rot. *in d. Romana fideicommiſſi de Griffonibus,
§. quod autem.* His vero verbis adiecta fuit dictio,
vt ſupra quæ † operatur, vt ratio conſeruationis Domus fami- 8
liæ, & deſcendentiæ reſtringatur ad limites prioris diſpoſitionis,
in qua linea maſculina prioris filijs vocata fuerat,
& illius qualitatis repoſitionem inducit, ita vt ſequens † 9
ratio à præcedenti diſpoſitione reguletur Grauet. *conſil. 623.
num. 19. lib. 4.* Surd. *conſ. 362. num. 9.* Grat. *diſcept. 575. num.
36. plene* Rota *in Romana fideicommiſſi de Coronis in recent.
dec. 7. num. 36. & ſeq. part. 10. & 12. Iunii 1651. §. ſecundum
coram Reuerendiſſimo Decano, & in Amerina fideicommiſſi
9. Maii 1664. §. præſertim attentis verbis prohibitionis coram
R. P. D. Priolo.*

Tertia demum deducta ex abſurdo ob prælationem
tranſuerſalium deſcendentibus ceſſat ex voluntate teſtatoris,
quæ † quantumuis ſola ſufficeret cum in his terminis 10
ſtet pro ratione nihilominus rationabiliter etiam moueri
potuit ex eo quod tranſuerſales per vnam fœminam tantum
coniuncti ſunt deſcendentes vero per plures, vt in
§. abſurdum & his accedit quod quando † teſtator habuit 11
reſpectum ad certam qualitatem, ex qua diſpoſitio regulatur
non intrat motiuum de excluſione proximioris à remotiori,
ſed ſucceſſio defertur etiam ſi fiat tranſitus ad lineas
per perſonas remotiores, vt firmant relati per Caſtill.
contr. Iur. lib. 5. cap. 91. n. 47. Rot. *dec. 206. par. 3 recen.*
vbi quod † conſideratur perſona qualificata potius quam 12
vna vel altera linea.

Nec ex eo quod in parte conditionali teſtator expreſſit,
*& caſu quo filiæ quandocumque decederent abſque filiis, &
deſcendentibus maſculis, &c.* ſola exiſtentia Comitis Paſelli
quamuis non vocati ad excluſionem ſubſtitutorum
ſuffragatur. Quia † cum in parte diſpoſitiua teſtator vo- 13
caſſet deſcendentes primi filijs maſculi per lineam maſculinam
in parte etiam conditionali intelligitur ſenſiſſe de
deſcendentibus ſcilicet per maſculos Ruin. *conſ. 131. n. 15.
lib. 1.* Cap. *conſ. 2. n. 31.* Gabr. *conſ 69. num. 5 lib. 2.* Surd. *conſ.
364. n. 7.* Rot. *dec. 402. n. 9. & 10. par. 9. recent. dicta Bonon.
fideicommiſſi de Amorinis 30. Maij 1659. §. & vlterius coram
Reuerendiſſimo Papien & in Bononien. fideicommiſſi de Cattaneis
17. Martii, §. quia cum fideicommiſſum, & 11. Decembris
1662. §. ſed DD. coram R. P. D. Bourlemont*, quod
ſine difficultate in caſu noſtro procedere viſum eſt ex ſequentibus
verbis: Et ſic in effectu deficiente quandocumque
linea, & deſcendentia maſculina filiorum: Quæ oſtendunt
teſtatorem de linea maſculina prius expreſsè vocata
ſenſiſſe, & † operantur vt Paſelius tanquam non poſitus 14
in conditione ſubſtitutis non præſtet impedimentum
Gab. *conſ. 116. n. 26. & ſeq. lib. 2.* Cyriac. *conſ. 511. nu. 24. &
ſeqq. per tot.* Rot. *in Peruſina fideicommiſſi 14. Martii 1662.
§. præterquam coram bo. me. Veroſpio cum allegatis in §. prout
non aduerſatur.*

Non obſtat quod cum ageretur de filijs teſtatoris mortua
Antonina relictis liberis Comite ſcilicet Paſello pronepote
fideicommiſſi conditionem ex coniectura Pietatis
defeciſſe videatur & ſubintelligi debeat conditio ſi ſine
filijs, qui † cenſentur prædilecti *iuxt. text. in l. cum Auus* 15
*102. ff. de cond. & demon. l. cum acutiſſimi 36. C. de fideicom.
cum concordan.* apud Foſar. *d. ſubſtit. quæſt. 393. nu. 1. & 2.*
Quia † præſumptio ex dictis legibus deducta ceſſat, quan- 16
do ex coniecturis conſtat de contraria voluntate teſtatoris
Roman. *conſ. 570. n. 4.* Dec *conſ. 504. n. 8. verſ. poſtremo non
obſtat.* Ger. Spin. *conſ. 65 n. 14. cum aliis per* Altogr. *conſ. 61.
num. 2. ex aliis lib. 1. & per* Fuſar. *vbi ſupra numer. 108.* quæ
hic benè deſumitur ex quo teſtator cogitando de liberis
filiarum contemplatus fuit non ſolum maſculinitatem,
ſed qualitatem deſcendentiæ per lineam maſculinam vocando
non ſolum primum filium maſculum ex altera filiarum
naſciturum, ſed etiam totam eius deſcendentiam,
& lineam maſculinam, quæ † qualitas cum in Comite 17
Paſello deficiat ceſſat hinc præſumptio ex dd. legibus deducta
Pariſ. *conſ. 19. num. 94. libro 2.* Mantic. *de coniect. lib. 10.
titulo 8. nu. 6* Rota *in Licien. bonorum* coram Eminentiſſimo
Otthobono *dec. 270. nu. 4. & 8. vbi concordantes, & 7. Februarii*

Digitized by Google

bruarii 1653. §. nec per exiſtentiam filiorum & ſeq. coram Eminentiſſimo Celſo.
Et ita vtraque, &c.

REVERENDISS. P. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Bonon. Cenſus.

Lunæ 1. Februarii 1666.

A R G V M E N T V M.

Cenſus ſub conditione, quod pecuniæ in certam cauſam erogentur impoſitus, ſi conditio non impleatur, impoſitio cenſus eſt ipſo facto nulla, & verſio pecuniæ in cauſam conuentam eſt neceſſario probanda.

S V M M A R I V M.

1 *Cenſus ſub conditione quod pecuniæ in certam cauſam erogentur impoſitus ea non impleta impoſitio remanet nulla.*
2 *Agens præter id, quod à Prætore decretum fuit, nihil agit.*
3 *Verſio pecuniarum debet probari quando in pactum deducta fuit.*
4 *Licentia conceſſa ſub aliqua conditione, ea non impleta conceſſa minimè cenſetur.*
5 *Contrahens cum minore debet eſſe ſollicitus, quod expreſſa in contractu impleantur.*
6 *Liber etiam titularis non probat ſolutionem magnæ quantitatis.*
7 *Libri tutelares ex* Statuto Bonon..rub. de Tutel.lib 4. §. pręterea, *vt probent quid requiratur.*
8 *Referens non magis probat, quam relatum.*
9 *Liber purus memoriæ cauſa conſcriptus nec contra ſcribentes probat.*
10 *Teſtis referens aſſertionem alicuius non affirmantis quod ita ſit, ſed quod ita dixerit, nihil probat.*
11 *Verba enunciatiua, quæ vltra principale propoſitum contrahentium proferuntur nihil diſponuat.*
12 *Verſio vt excludatur ſufficie, quod ſolutio ex alijs pecunijs contingere potuerit.*
13 *de Minoris pecunia quando agitur veriſimile non eſt notabilem quantitatem pecuniarum ſine quietantia fuiſſe ſolutam.*
14 *Verſio ex quibus improbata remanent.*

D E C I S I O CCCCVII.

CONCESSA manutentione Vincentio in poſſeſſionem prædij del Molino, & aliorum bonorum quæ ad inſtantiam Aſſumptorum Abbatiæ S. Naboris, & Felicis, pro cenſibus à Vincentio Impoſitis, ſubhaſtata fuerunt, boni Iuris aſſumpta diſputatione, de illo ad fauorem Aſſumptorum pro libr. 1000. couſtare reſponſum fuit die 15. Iunij proximi præteriti, ſed repropoſita hodie cauſa à Deciſis DD. recedendom eſſe cenſuerunt, impoſitio enim cenſuum à Vincentio, tunc minore facta in vim licentiæ à DD. Octauiano Vexillifero Iuſtitiæ, ac Tribuno Plebis Populi Bononiæ obtentæ habentis expreſſam conditionem dummodo omnes pecuniæ erogentur in ex-
1 tinctionem æris alieni, nec alias, nec alio modo, qua † conditione non completa, nec verſione totius pecuniæ non ſeruata, impoſitio remanet nulla *l. ſi pupill. 7. §. ſi Prætor, ff. de rebus eorum* Alex. *conſ. 105. n. 5. lib. 1.* Berous *conſ. 183. nu. 9. & 10. lib. 1.* Mantic. *de tacit. & ambig. lib. 4. tit. 8. & 9.* vbi quod ſi Prætor Tutoribus permiſerit vendere, & illi
2 obligauerint, non valet quod actum eſt, quia † qui aliud facit, quam quod à Prætore decretum eſt nil agit Rota *in alijs relatis dec. 41. ſub n. 10. verſ ſecundo deſuit, & ſeq. dec. 325. n. 1 & 2. & dec. 363. n. 15. part. 10. & dictum fuit in Firmana fideicommiſſi 3. Ianuarii 1633. §. vltimum pariter coram bo. me. Peutingerio.*
3 Duplici autem ratione hic in cauſa expreſſa † verſio probanda erat primo quia in conditionem deducta fuit Surd. *conſ. 181. n. 11. & 12. lib. 2. & dec. 268. nu. 8.* Grat. *diſc. 45. n. 2.* Rota *dec. 178. n. 18. & ſeq. par. 7. rec. & in Firmana Cenſus 3. Iunii 1658. §. & ad hunc effectum coram R. P. D. meo Priolo,* & quidem cum clauſula *nec alio modo*, quæ † tan- 4
quam reſolutiua, & conſenſum ab actu adimens operatur, vt non impleta conditione, licentia non cenſeatur conceſſa Alex. *conſ. 3. n. 4. & 5. lib. 7.* Natt. *conſ. 372. n. 5.* Soccin. Sen. *conſ. 251. n. 4. lib. 2.* Grat. *diſc. 323. n. 21. & diſc. 372. n. 5.* Rot. *dec. 115. par. 1. recen.*

Quia agitur de impoſitione cenſuum, non ex cauſa voluntaria pro vtilitate minoris, ſed ex cauſa neceſſaria ſolutionis Æris alieni, quo ipſe premebatur hoc enim † ſe- 5
cundo caſu tenetur contrahens cum minore eſſe ſollicitus, quod pecuniæ in cauſam expreſſam implerentur *iuxt. diſtinctionem* Couar. *var. reſol. lib. 2. cap. 17. nu. 3. cum adductis per annot. ad dec. 81. n. 117. par. 8. recent.* Rota coram Eminentiſſ. Otthobon. *dec. 125. num. 6. & 7. & præter relatos in prima dec. 14. Martii 1664 & Iniuſtitia vero dictum fuit in Romana locorum montium 1. Februarij 1664. §. ac comprobarunt etiam euentus coram Reuerendiſſimo D. Ninot.*

Quæ tamen probatio concurrere nullatenus viſa eſt erogatio enim libr. 3000. quæ in ſatisfactionem Dotis Chriſtinæ eiuſdem Vincentij Sororis pro Dote illi promiſſa aſſeritur facta, vel deducitur ex partitis librorum Vincentij, de quibus in Summario Aſſumptorum *numer. 9.* Et
non ſufficit, Tum † quia huiuſmodi liber quatenus vere 6
ſit Titularis non probat ſolutionem huiuſmodi magnæ quantitatis *iuxt. diſtinctionem relatam per Add. ad* ſa. mem. Gregor. *dec. 475. nu. 11.* Tum quia non conſtat ab ipſis Tutoribus redditam fuiſſe rationem cum ſubſcriptione & approbatione, partitarum à duobus Agnatis Adoltis, vt re-
quiritur, ac ſine † quibus libri Tutelares, ex diſpoſitione 7
rubr. de Tutel. lib. 4. §. præterea nihil probant. Surd. *conſ. 748. ſub num 8. verſ. ad ſecundum dictum fuit* Grat. *diſc. 171. num. 9. verſ. cum hoc procedit* Rot. *dec. 498. numer. 3. part. 4. recent.* Tum demum quia partitæ non ſunt abſolutæ & ſimpliciter ſcriptæ, ſed ſtant relatiuè ad quietantias, &
ad libros Antonij Mariæ Caſtelli, & † proindè non pro- 8
bant magis quam relatum, vt in iſtis terminis partitarum firmant Dec. *conſ. 5. numer. 4. & 5.* Alex. *conſ. 3. n. 1. & ſeq. numer. 2.* Dec. *conſ. 718. num. 13. in fin. verſ. modo aduertendum eſt* Rota *cor. Reuerendiſſimo D. me. Decano, & in Bonon. Bonorum 15. Iunii proximi præteriti, §. ſicuti nec vis coram R. P. D. meo Emerix.*

Ex libris autem Caſtelli talis probatio non reſultat, non ſolum quia partita apertæ ſolutionis, quæ ita cantat 1632. *Illuſtriſſimo Signore Cino Mareſcotti dare 17. Aprile lib. 3000. detti quattrini diſſe per dare al Signor Conte Andrea Ghiſilieri, per dote della Signora Chriſtina ſua moglie,* non ſequitur ſcripta, neque in libro magiſtro, neque in giornali, ſed in quodam liberculo nuncupato Vacchetto, me-
moriæ tantum cauſa conſcripto, † qui nec contra ſcriber- 9
culo probat Iaſ. *in l. admonendi num. 81. in verſ. 5. limita, ff. de Iur. Iur* Grat. *conſ. 123. n. 11. & 12. lib. 2.* Menoch. *conſ. 296. num. 68. & ſeqq.* Honded. *conſ. 39. n. 53. & 54. lib. 2* Rot. apud Poſth. *de manut. dec 314. n. 4 Bonon. pecuniaria 1. Aprilis 1663. § 1. notitia coram me, & in Romana prætenſæ Dotis 16. Iunii 1664. §. m. aus affic coram R. P. D. meo Otalora.* Verum etiam quia in omnem euentum ex illa reſultaret quidem ſolutio facta Senatori Cino, ſed ex verbis enunciatiuis, *diſſe per darli*, concludi poteſt eaſdem pecunias ſucceſ-
ſiuè Comiti Giſlerio fuiſſe ſolutas cum Caſtellus † retulerit 10
ſolum aſſertionem Cini non affirmantis quod ita ſit, ſed quod ita Cinus dixit vt ponderat Bald. *in l. nulla 13. num. 3. verſ. ſed quæro C. de Teſtibus* Cephalus *conſil. 113. n. 16. verſ. debuit enim ſcribere lib. 2.* Rota *in Romana Cenſus, ſeu depoſiti 8. Martii 1641. §. neque etiam videtur coram bo. me. Dano-*
zetto, † Verba enim enunciatiua, quæ proferuntur vltra 11
principale propoſitum contrahentium, tamquam intentionis eorum inductiua, nunquam probant, nec diſponunt, vt poſt Bald. *tradit* Rota Gen *de Mercat. dec. 37. ſub nu. 3. vero, & quid Bald.*

Et quamuis ex Inſtrumento quietantiæ in Summario Aſſumptorum *n. 10.* conſtat Maritum Chriſtinæ integram à Vincentio dotem accepiſſe, non inde tamen probatur verſio, quia facta Cino fuit anno 1632 Inſtrumentum vero quietantiæ de anno 1651. poſt 20. ferè annos ſtipulatum fuit, tanto enim temporis interuallo, cum Vincentius eſſet Diues, & in Inſtrumento quietantiæ nulla ſit facta mentio, ex quibus pecunijs, maritus ſatisfactus fuerit

Digitized by Google

fuerit quinimò confeſſio eſt relatiua ad alias ſcipturas, quæ
12 non exhibentur infra ad † excludendam verſionem ſufficit, quod ex aliis pecunijs ſolutio potuerit contingere, vt in iſtis terminis Ruta *in Romana Cenſus 5. Maij* 1662. §. *neceſ-*
13 *ſitas coram R. P. D. meo Bourlemont*, partim quia † cum ageretur de pecunia minoris veriſimile non eſt hanc notabilem pecuniarum quantitem Cinum ſoluiſſe ſine quietantia, *vt in terminis partitæ ſcut* 1000. coram Merlin. *dec.* 459. *n.*6. *par.*6. *rec. cum alijs in Romana pecuniaria* 27. *Aprilis* 1654. §. *in præſenti vero cor. Eminentiſſ. Celſo*.

Quo verò ad libras 2000. ſolutas, vt aſſeritur Comiti Bonfilio ad computum Dotis Lucretiæ eodem modo reſpondetur non conſtare de identitate aſſerta in partita librorum Caſtelli in Summario Aſtumptorum *num.*7. his verbis ſcripta 1663. *à di* 15. *Febrara lib.*2000. *quatrini pagati d'ordine del Signor Cino al Signor Petronio Neri*, non probat, quia vltra exceptiones, de quibus ſupra Petronius non erat creditor vt infra, & quamuis dicatur conſtare prædictam quantitatem pro dote Lucretiæ fuiſſe ſolutam ex alia partita librorum Titularium 19. Februarij 1537. *al Signor Ercole Bonfiglinoli libr.*2000. *quneriai à ſan Signorum contanti mediante vna poliza al Magnifico Antonio Maria Caſtelli*, hæc tamen illa deſtruit, quia ſi hæc quantitas ſoluta ſuit die 5. Februarij, vt ex libris Caſtelli ſubſequens Apoca, de qua in libris Vincentij, vel non habuit effectum, ſed cum per quatuor dies ante fuiſſent exburſatæ pecuniæ, vel ſolutio in illis pecunijs, ſubſequuta fuit, quam
14 de acceptis ad vſum etiam conſumptis, & ſic † improbara remanet verſio, cumque in alia partita enuncietur ordo, & poliza, qua mediante Caſtellus ſoluiſſe dic tur dum non exhibentur hoc fieri præſumitur, quia Aſſumptis obeſſe poſſent Cephal. *conſ.*133. *nu.*24. *lib.*2. Buratt. *coſ.*96. *num.*16. *lib.*1. Menoch. *præſumpt* 91. *n.*4. *lib.*2. Cyriac. *contr.* 201. *n.*195. Rota coram fa. me. Greg. *dec.*521. *n.*6. *& dec.*537. *numer.*3. *& in Peruſina fideicommiſſi de Rodulphis* 26. *Ianuarij* 2654. §. *neque facilius coram Reuerendiſſimo D. meo Decano*.

Et demum quoad reſiduum cum non iuſtificetur debitum DD. cenſuerunt recedendum eſſe ab vltimo loco Deciſis.

Vtraque, &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Bonon. Bonorum.

Lunæ 1. Februarii 1666.

ARGVMENTVM.

Statutum Bononiæ ſub diuerſis rubricis examinatur, Dos ex quibus ſoluta præſumatur etiam in præiudicium tertij. Conſenſus præſtitus de caſu ad caſum non extenditur. Priuilegium Primipili cui competat.

SVMMARIVM

1 *Statutum Bononien.* ſub rubr. de appell. §. preterea *prohibet vltra primam vicem appellare in iudijs poſſeſſoriis.*

2 *Creditor anterior à poſteriori bonorum poſſeſſionem auocare poteſt.*

3 *Confeſſio facta de receptione dotis ſufficienter non probat illius traditionem.*

4 *Dos ex quibus ſoluta præſumatur etiam in præiudicium tertii.*

5 *Conſenſus præſtitus alienationi bonorum operatur, vt creditor anterior ſua anterioritate frui nequeat, quæ cenſetur per conſenſum remiſſa.*

6 *Conſenſus præſtitus de caſu ad caſum non eſt extendendus.*

7 *Hypotheca nunquam cenſetur remiſſa, niſi expreſſè hoc fuerit actum.*

8 *Debitor quando notorie ſoluendo non eſt, non eſt neceſſe illum excutere.*

9 *Priuilegium Primipili ſolum competit ei, qui præeſt annonæ militari.*

10 *Statutum Bononien. ſub rub.* 61. *diſponit quod frater teneatur pro fratre.*

11 *Sed intellige vt num.* 10.

12 *Statutum Bononiæ ſub rub.*68. *diſponit, quod creditores debeant indifferenter concurrere per æs, & libram in bonis decocti.*

DECISIO CCCCVII.

CONTENDENTIBVS ſuper prælatione in quibuſdam bonis Lucij Sancta Mariæ Antonio eius fratre ex vna in vim releuationis ſibi à Lucio promiſſæ occaſione fideiuſſionis pro eo factæ in Inſtrumento receptionis dotis Diamantis Lucij Vxoris, & ex alia D. Comite de Pepulis pro alijs Creditis deuoluta cauſa ad Rot. cum clauſula conſtito quod ſit locus ſtatuto de duabus eſſe locum fuit coram me 20. Iunij 1664. & 1. Iunij 1665. per duas vices reſponſum, & hodie iterum in Deciſis perſiſtendum putarunt DD.

Stantibus enim duabus ſententijs quarum validitas non impugnabatur, & Iuſtitia reſultabat ex dd. duabus deciſionibus ex inferius deducendis, inerat protinus Statutum † *ſub rubr. de appell.* §. *præterea* prohibens vltra primam vicem appellare in Iudicijs poſſeſſoriis qualis eſt de quo agitur cuius ſtatuti pluries ad propoſitum meminit Rota *in dec. relata in anteriore reſolutione huius cauſæ*, §. *adeo & dec.*330. *n.*4. *par.*2. *diuerſ. dec.*31. *&* 32. *n.*1. poſt Marcheſ. *de commiſ. part.*1. *fol* 978. *& ſeqq. & in Bonon.* 9. *Maii* 1659. *coram Reuerendiſſimo Ghislerio, & in eadem* 18. *Februarii eiuſdem anni coram Dunozetta*. 1

Iuſtè enim videbatur præpoſitus dict. Comes in hoc concurſu, quia eius Creditum erat poſterius illo Antonij prouenien. ex Inſtrumento dotali Diamantis cuius vigore, vt dicebatur in prima deciſione huius Cauſæ, §. & Iuſtitia iure † potuit ab eo vti poſteriore Antonius auocare bonorum poſſeſſionem *per text. in l.*2. *& tota fere tit. ff. de iis qui pot. in pign. cum aliis in dicta deciſione adductis*. 2

Quamuis d. Inſtrumentum dotale contineret ſolam confeſſionem de recepto † quæ ſufficienter non probat dotem fuiſſe traditam, quia in circumſtantijs fuſius à DD. in prima deciſione ponderatis nempè quod Inſtrumentum fuerat celebratum de tempore, quo Lucius erat ſoluendo quodque pro eo fideiuſſerat eius frater & probatur dos inconſiderabili quantitate effectiue conſignata cum ordinata expreſſione temporis, & modi, factæ ſolutionis, † quæ arguunt vere ſolutam & in præiudicium tertii ex latè firmatis *in dicta prima deciſione* §. *nam præter cum multis ſeqq.* 3 4

Minus obſtare viſum fuit, licet magis in eo inſiſterent informantes, quod Antonius conſenſerit † alienationi bonorum de quibus agitur, & ob id, frui non poſſit ſua anterioritate per conſenſum remiſſa ad firmata per Rotam coram Gregor. *dec.*67. *n.*8. *& dec.*263. *n.*1. 5

Quoniam ſubſiſtit reſponſio pluries data in prædictis Deciſ. quod ſcilicet conſenſus Antonij non fuit præſtitus pure, & abſolutè fauore omnium Creditorum Lucij fratris, ſed limitate ad Commodum eorum, qui habebant illum obligatum, & ſic ad effectum ſatisfaciendi Creditoribus tam Chirographarijs, quam Inſtrumentarijs, & emptoribus cum pacto francandi, & cenſuarijs ipſius Antonii Indeque cum Comes non ſit de his Creditoribus non poteſt oſtendere conſenſum ad ſui fauorem † cum non extendatur de caſu ad Caſum, vt inquit Bald. *in cap.*1. *n.*19. *verſic. Item tit. an Agnati, vel filii defuncti de feud.* Panzirol. *conſ.*154. *nu.*10. Menoch. *conſ* 75. *n* 74 Grat. *diſcept.*697. *num.*8. Cyriac. *contr.*15. *n.*4. *&* 6. Rota *dec* 14. *numer.*130. coram Buratt. *cum aliis in deciſione huius cauſæ adductis*. 6

Prout nihil iterum releuat obiecta deciſio in qua Antonius dimittens Comiti bona controuerſa cenſetur renunciaſſe per dimiſſionem hypothecæ, de qua non fuit actum imò cum ſit compatibilis cum reſeruatione illius, & minus pariter dicitur commiſſa, quo certius eſt, † id nunquam præſumi, niſi expreſſè fuerit actum ex latè cumulatis in ſecunda deciſione §. Diuiſio autem. 7

Nec tenetur Antonius, ſiue modo Fabianus antequam agat contra Comitem excutere alia bona Lucij, quia † cum is ſit Notoriè non ſoluendo, non eſt neceſſaria alia 8

excuſſio,

Digitized by Google

excuſſio, vt tradunt Gabr. *concl. 1. nu. 53. de fid. Inſ.* Theſ.
qu. for. 54. nu. 3. Grat. *diſc. 123. nu. 9.* Ciarl. *contr. 95. num.
21.* Giurb. *dec. 57. nu. 11.*

Ad priuilegium Primipilare cuius vigore Comes præ-
tendebat præferri in Credito dotali, ſatis fuit reſponſum
in prima deciſione & ſignanter quod hodie, vel non eſt in
9 vſu vel ſolum † competere poteſt ei, qui præeſt annonæ
militari Mantic. *de tacit. lib. 11. tit. 98. nu. 8. & 9.* & præ-
ciſius, quod non fideiuſſit minuſque ad fauorem Cameræ,
ſed tantum promiſit releuare indemnem tertium fideiuſſo-
rem pro Fabiano, ideoque poſſet forſan hoc priuilegium
allegari contra bona Fabiam pro Camera obligata, non
Lucii, qui ſoli Comiti promiſit, vt ſuſius in deciſione
prima §. vetius.

Cætera quæ approbantur certa ſunt reuocata, ſed non
noua quia aliundè ſublata, in aliis deciſion. nam quidquid
dicendum pro credito dotali, ſatis eſt quod non prober, &
10 ſtatuta, quæ adducuntur alterum † ſub rubr. 61. ad pro-
band. quod frater teneatur, pro fratre, nimis aperte com-
11 pertum fuit, & abſolutè reſponſum † procedere inter fra-
tres mercatores inſimul conuiuentes, & auctoritates ho-
die adductæ ad probañ indiſtinctè ſeruari etiam inter alios
non mercatores non faciunt ad Caſum, quia loquuntur
de alio Statuto Mercatorum diſponente, quod vigore Chi-
rographi competat via executiua, quod dd. auctoritates
firmant procedere inter omnes etiam non mercatores vt
videre eſt, Caualer. *dec. 64. in fin. & dec. 88. numer. 1. poſt*
Buech. *de oblig. Camer.*

12 Alterum † ſub rub. 68. diſponens quod Creditores debe-
ant indifferenter concurrere per æs, & libram in bonis de-
cocti, vel non habet locum exaduerſo forum Mercato-
rum, vel clarius non obſtat, quia in eo litteraliter exci-
piuntur dotes, & Creditum ex cauſa Dotis alias aduertit
Rota *Bonon. diuerſ. deciſ. 83. verſic. 3. ſuppoſito* iterum,
tert in eſſe locum Statuto dixerunt Domini in deciſis perſi-
ſtendo.

Vtraque parte, &c.

R. P. D. EMERIX.

Romana Aſſociationis.

Lunæ 8. Februarii 1665.

ARGVMENTVM.

Aſſociatio ad bona, quæ erant de tempo-
re donationis in poteſtate donantis ex
quibus competat. Decretum iudicis ex
falſa cauſa interpoſitum corruit in totum
quamuis cauſa in parte ſit vera.

SVMMARIVM.

1 *Aſſociatio ad bona, quæ tempore donationis erant in bonis donantis competit quando in instrumento illius adeſt pactum capiendi poſſeſſionem propria auctoritate.*
2 *Dominium rei venditæ pretio non ſoluto in emptorem non tranſit.*
3 *Hæres factum defuncti impugnare non poteſt.*
4 *Decretum iudicis ex falſa cauſa interpoſitum corruit, etiamſi cauſa in parte ſit vera.*

DECISIO CCCCIX.

CONCLVSVM iterum fuit mandatum de aſſocian-
do obtentum ab Eugenia eſſe Iuſtum quia in inſtru-
mento donationis omnium bonorum in illam collatæ à
Fabia adeſt pactum capiendi poſſeſſionem propria aucto-
1 ritate vigore † cuius competit aſſociatio ad domum quæ
tempore donationis erat in bonis donantis *iuxta textum in
l. 3. vbi* Barth. *nu. 18. C. de pign. & auctoris in alia deciſ. ad-
ductas.*

Non obſtat quod Fabiæ, & Iuliæ Sororibus non fuerit
ab Hippolito vendita domus ſed tantum melioramenta ab
ipſo facta in domo fideicommiſſaria Aurelii Senioris quia
reſponſum fuit ita melioramenta vendita, vt in inſtru-
mentis annorum 1608. & 1615. Summario Eugeniæ nu. 1.
conſtare domum ad quam conceſſa fuit aſſociatio quæ eſt
diuiſa, & diſtincta ab altera fideicommiſſaria, vt euiden-
ter probatur ex Inuentario bonorum Aurelii Senioris in
quo domus fideicommiſſaria diſtribuitur cum quatuor A-
pothecis & tamen ad præſens cernuntur ſex, quarum duæ
exiſtunt ſub domo meliorata in cuius Porta ſcriptum eſt
nomen Hippoliti hodierno Summario Eugeniæ nu. 2.

Tum etiam ex inſtrumento anni 1626. in quo idem Hip-
politus fatetur vendidiſſe iſta melioramenta vocando illam
domum contiguam alteri fideicommiſſariæ; & inhabita-
tur à Fabia Summ. nu. 3. quod tollit omnem dubietatem.

Neque aduerſatur quod Fabia de anno 1616. retrouen-
diderit Hippolito medietatem melioramentorum. Ideo-
que ſaltem pro medietate dominium amiſerit, & per con-
ſequens, nec illam Eugeniæ donare neque poſſeſſionem in
eandem transferre potuit quia † cum in d. retrouenditione 2
dominium, & poſſeſſionem ſibi reſeruauerit donec pretium
ſolueretur, cum clauſula non alias aliter nec alio modo
vtique pretio non ſoluto, nihil translatum fuit in Hippo-
litum ex adductis per Mart. *de clauſ. 29. num. 9.* Altograd.
conſ. 9. nu. 1. & ſeq. lib. 1.

Et quamuis in eodem Inſtrumento retrouenditionis aſ-
ſignatæ fuerint Fabiæ penſiones alterius domus tamen in-
de non benè infertur ad illarum exactionem imò contra-
rium apparet, ex eo quod in eodem inſtrumento conuen-
tum fuit quod Fabiæ prius ſatisfieri deberet ex dd. penſio-
nibus de alio credito Societatum officiorum de quo illi non
fuiſſe ſatisfactum conſtat ex Codicillis Hippoliti Summ.
nu. 5 in quibus ſe fatetur debitorem Fabiæ ex cauſa dd. So-
cietatum in ſcut. 120. quam ex conuentione facta in eodem
Inſtrumento anni 1626. in quo idem Hippolitus ſe obliga-
uit in caſu redemptionis d. domus venditæ reſtituere inte-
grum pretium ſcut. 600. d. Fabiæ Summ. nu. 3.

Minus ſuffragatur fratribus de Stagnis retentio vigore
dotis Virginiæ eorum matris quia cum ipſa non ſolum ven-
ditioni vnius medietatis conſenſerit Summario præterito
Eugeniæ nu. 3. ſed poſtea vtramque venditionem approba-
uerit hodierno Summario n. 5. ſequitur † quod ex perſona 3
illius non poſſit impugnari venditio *iuxta regulam ca. nemo
plus Iuris de reg. Iur. in 6.*

Denique non releuat quod fratres prædicti vltra cenſum
& vineam dederint Eugeniæ ſcut. 500 pro dote, & quod
ipſa propter dotem à fratribus receptam iiſdem renunciaue-
rit omnia bona ſibi donata à Fabia tum quia ex legato Pa-
terno fratres tenebantur illam dotare in maiori ſumma
ſcut. 1500. Summ. præterito nu. 17. Tum etiam quia dum
vinea, & Cenſus erant propria Eugeniæ hoc ſuffieit pro
nullitate renunciationis propter indiuiduitatem decreti Iu-
dicis, quod † interpoſitum eſt falſa cauſa corruit in totum 4
etiam ſit cauſa in parte eſſet vera *l. magis vti §. manent ff. de
reb. eorum l. ſi Præſes C. de Præd. min.* Ciriac. *contr. 257. n.
15. & ſeqq.* Rota *dec. 630. nu. 2. & 3. part. 2. rec. & deciſ.
610. nu. 4. par. 3. recent.*

Ex quibus & aliis in præcedenti deciſione latius dedu-
ctis rurſus reſolutum fuit vtraque &c.

REVERENDISS. CERRO DECANO.

Nunc S. R. E. Cardinali.

Romana Hæreditatis.

Lunæ 8. Februarii 1666.

ARGVMENTVM.

Teſtator quando mandauit hæredi hæredi-
tatem debere pluribus reſtitui, non ſa-
tisfacit hic eius voluntati eligendo vnum
& poteſt facultate ſibi conceſſa vti mo-
derando, vel augendo portiones, non
verò illius diſpoſitionem, & fideicom-
miſſum euertere valet.

Digitized by Google

S V M M A R I V M.

1 *Hæres qui ex teſtatoris præcepto pluribus expreſſè nominatis reſtituere tenetur non poteſt in præiudicium nominatorum vnum duntaxat nominare.*
2 *Teſtatore dante facultatem eligendi aliquos ex familia collectiuè ſumpta hæres eligendo vnum illius voluntati ſatisfacit.*
3 *Dictio purche eſt reſtrictiua, & quodammodo coactiua.*
4 *Hæres grauatus reſtituere pluribus voluntati teſtatoris non ſatisfacit electione vnius.*
5 *Dictio inter eſt diſtributiua.*
6 *Hæres qui habet facultatem diſponendi poteſt ea vti moderando, vel augendo portiones, non autem in deſtructionem fideicommiſſi & vocationis.*
7 *Teſtamenti vna pars aliam declarare ſolet.*
Declara tamen ſi ſit dubia & non conſtet de mente teſtatoris & num. 8.
9 *Voluntas teſtatoris quoties eſt clara de vna parte teſtamenti ad aliam non fit illatio,*
10 *Dictio detta repetit omnes qualitates, & conditiones ſuperius expreſſas.*
11 *Teſtator quod ad ſuam ipſius deſcendentiam reſpexerit, ex quo arguatur.*
12 *Teſtator mentem ſuam, & ſpiritum hæredis diſpoſitioni relinquens intelligitur reliquiſſe ad declarandas dubietates non ad euertendam diſpoſitionem à ſe factam.*
13 *Diſcretiuus modus loquendi voluntatem teſtatoris declarat.*

D E C I S I O CCCCX.

EX DEFECTV poteſtatis reſolutum fuit coram me
16. Ianuarii *1665.* bona Paoli non cadere in totum ſub
diſpoſitione Virgilii, quam reſolutionem hodie Domini
confirmarunt. Quia cum Paulus diſpoſuerit, quod ſu-
peruiuens aliorum ſuorum filiorum poſt eius obitum debe-
ret reſtituere Iacobo Philippo, & Franciſco aliis eorum
deſcendentibus omnia ſtabilia, loca Montium non vaca-
bilium, & Cenſus, de quibus modo ſolùm agitur. Ideò
1 Virgilius vltimus ſuperuiuens, † qui ex præcepto Teſta-
toris pluribus expreſsè nominatis reſtituere tenebatur non
poterat in præiudicium deſcendentium à Iacobo Philip-
po, ad fauorem Marchionis Horatii deſcendentis à Fran-
ciſco duntaxat diſponere ex allegatis in deciſione §. *Sed
etiam.*

Non obſtat, quod videri poſſit Paulum conſideraſſe de-
ſcendentiam dd. Fratrum collectiuè, & tanquam vnum
corpus compoſitum ex perſonis ex vtraque deſcendentia
prouenientibus, & præſentantibus familiam Teſtatoris,
2 & † propterea ſicuti vnus tantum potuiſſet eligi, ſi Te-
ſtator conceſſiſſet facultatem eligendi aliquos de familia
collectiuè ſumpta, ex doctrin. Bart *in l. vnum ex familia
69. §. ſed ſi fundum num. 1. ff. de leg. 2. cum aliis ab informantibus Cumulatis:* Ita quoque eadem ratio militare debeat
in caſu de quo agitur, in quo omnes deſcendentes conſide-
rari debent vnitim, & tanquam vnum corpus.

Quia cum mens Teſtatoris, & verba præſeferant di-
ſcretiuam vocationem vtriuſque lineæ ex deſcendentibus:
*Che il ſopravivente debba reſtituire à Giacomo Filippo, e
Franceſco, & à deſcendenti loro:* & paulò inferiùs: *alli
loro Fratelli, e loro numeroſa deſcendenza,* quod etiam
bis repetit, quando non determinat, in quorum capita
redire debeant: *Li beni ſtabili, Monti, e Cenſi, che haueran-
no à ritornare per queſte ſue ordinationi à Giacomo Filippo,
e Franceſco, e loro deſcendenze maſcoline;* ſed relinquit
arbitrio ſuperuiuentis: *Purche vadino nelle perſone delli
detti Giacomo Filippo, e Franceſco, ò di loro deſcendenze.*
Ex quibus attenta maximè dictione illa reſtrictiua, & quo-
3 dammodo coactiua: † *Purche*, habetur, quod deſcen-
dentiæ non coniunctim, ſed diſcretiuè fuerunt vocatæ,
4 ideò † heres grauatus non adimplet præceptum Teſtatoris
vnum tantum eligendo, vt per Bart. *in l. 1. numer. 1. ff. de
opt. legat* Cardin. Seraph. *decis. 874.* vbi etiam quod dictin
5 *In*, hoc caſu importat quantum dictio, † *Inter*, quæ eſt
diſtributiua, *vt num. 3. et 4* præſertim cum non fuerit di-
ctum ſimpliciter in deſcendentias, ſed in ipſorum deſcen-
dentias, & hoc idem firmatur in *Romanam Succeſſionis 5.
Nouembris 1608. coram Ortembergo*, & optimè etiam con
ſeruat tradita à Cyriac. *contron. 384.* vbi in caſu cuiuſdam
Bernardini, quod poſſet diſponere in eius vltima volunta-
te inter filios maſculos Catharinæ, & Troili de bonis, ac
hæreditate prout placuerit *numer. 30. et 41.* reſoluit, quod
non ſufficiat elegiſſe vnum, *ac tribus ſeqq. numeris*, reſ-
pondet auctoritatibus, quæ in contrarium deducuntur.

Ex his igitur patet non obſtare alia verba Pauli: *Che
non preſcriue accertatamente in quali teſte habbino à ritorna-
re li beni ſtabili, Monti, e Cenſi, che hauranno à ritornare
per queſte ſue ordinationi à Giacomo Filippo, ò Franceſco
loro deſcendenze, ma laſcia in arbitrio dell' vltimo ſopraui-
uente di ritornarli in quelle Teſte, che più li parerà, e pia-
cerà.* Quia iſtud arbitrium ſuperuiuenti conceſſum non
verſatur circa electionem vnius tantum, ſed circa diſtribu-
tionem inter plures, vt ſtatim ſe declarat Teſtator; *Pur-
che vadano nelle perſone di Giacomo Filippo, ò Franceſco,
ò di loro deſcendenze;* quo caſu † hanc habens facultatem 6
poteſt illa quidem vti moderando, vel augendo portiones,
non autem in deſtructionem Fideicommiſſi, & vocationis
vt deſumitur, *ex textu in l. cum filius 78. §. Pater, ff. de leg.
2.* Ponderando etiam, quod talis facultas regulari debebat
à meritis, vel demeritis, præſertim attentis illis verbis;
*Quale ſi contenta, che poſſi far ſuantaggio à chi meno meri-
terà, e vantaggio à chi più*, & hoc caſu importabat liberam
facultatem parum, aut nihil tribuendi ei qui demeruiſſet,
non autem omninò priuandi eos, in quibus demerita non
reperirentur, vt latè probatur in deciſione §. *Præterea*,
cum ſeqq.

Quod verò in alia parte Teſtamenti præcipiatur reinue-
ſtimentum faciendum: *Di maniera, che à ſuo tempo torni
à detta ſua deſcendenza*, quaſi intelligi debeat de ſua de-
ſcendentia collectiuè, & pro vno tantum corpore, coniun-
gendo deſcendentiam, de qua ſupra, cum ea de qua modo
loquutus fuerat, qui † licet vna pars Teſtamenti pro de- 7
clarațione alterius ſoleat deſeruire, hoc † tamen poſſet 8
procedere, quando eſſet dubia, non autem quoties ex de-
ductis conſtat apertè vtramque deſcendentiam fuiſſe voca-
tam, Tunc † enim de vna parte ad aliam non fit illatio, 9
vt reſpondetur huic obiecto in dicta *Romana Succeſſionis §.
Non obſtat*, ponderata ſignanter dictione illa † *à detta*, 10
quæ cum repetat omnes qualitates, & conditiones ſupra
expreſſas ex allegatis, à Buratt. *decis. 272. num. 6. & ſeq.*
declaratur, & intelligitur retento eodem modo, & or-
dine, quo deſcendentiæ fuerant anteà diſcretiuè voca-
tæ.

Imò quando Teſtator vſus fuit verbo *deſcendenza*, in
numero ſingulari non eſt dicere reſpexiſſe collectiuè ad de-
ſcendentias filiorum, ſed ad propriam ſui ipſius, quod † 11
benè innuunt verba: *à detta ſua deſcendenza*, reſpectu ve-
rò Teſtatoris non poteſt conſiderari, aut exprimi, niſi v-
nica deſcendentia in numero ſingulari, prout vnica eſt, &
dicitur Adam deſcendentia in numero ſingulari totum
genus humanum; Ideòque congruè hic ſuam in numero
ſingulari dixit deſcendentiam, ideſt ſui ipſius, & ſupra
deſcendentias in numero plurali, ideſt deſcendentias filio-
rum, atque Nepotum.

Minus etiam refert, quod in euentum non factæ diſpo-
ſitionis ab vltimo ſuperuiuente Teſtator iuſſerit, vt om-
nes deſcendentes ſuccederent in capita non autem in Stir-
pes. Quia cum hęc ſit diuerſa ſubſtitutio facta in caſu quo
prima non habuiſſet effectum, ideò etiam diuerſimodè ac-
cepta non obeſſet ſuperiori, adhuc intrat reſponſio, quod
ſucceſſio facienda eſſet in Capita, & non in Stirpes vtriuſ-
que tamen deſcendentiæ, & retento ſemper thematè.
Imò potius ex hoc apparet diſcretiuè ſemper Teſtatorem
loquutum fuiſſe, & enixè voluiſſe, vt nedum ſuccederent
vtriuſque fratris deſcendentes, ſed potiſſimum, & maiori
etiam prædilectione filios Iacobi Philippi, quos cum ſciret
longè plurimos tamen iubendo Succeſſionem in capita; v-
tique magis proſpiciebat huic deſcendentiæ tàm copioſæ,
quam alteri Franciſci minus dilecti longè minori, ſcilicet
duorum tantum filiorum.

Poſtremò non obſtat, quod Paulus Teſtator reliquerit
proprium ſpiritum Virgilio; † quia hunc intelligi debet 12
reliquiſſe ad declarandas ſi quæ eſſent ambiguitates, &
ſenſus, obſcuri, & ad præeligendum eos, qui eſſent
meriti maioris, & capita in qualibet deſcendentia, non
autem ad euertendam totam ſubſtantiam diſpoſitionis à
ſe factæ, & aliam omninò diuerſam, & nouam indu-
cendam, & componendam contrà ſuam mentem ex-
preſſam

Digitized by Google

preſſam, & clariſſima verba Teſtameoti ex deductis in deciſione § *non obſtante*, & in ſimilis *in Peruſinn erectionis Canonicatus 4. Maii 1665. §. primo quia, & prima Februarii 1666. cor. R. P. D. meo Carpineo*.

Et pro coronidè hæc voluntas circà vtramque deſcendentiam maniſeſtè comprobatur ex diſpoſitione facta à Paulo in caſu quo Franciſcus deficeret ſine filiis, ibi: *Che vada al Signor Giacomo Filippo, e ſua deſcendenza, &c. però à quello, ò quelli che più piacerà à lui* idest Franciſco, *compiacendoſi di laſciarla in libertà di diſporre in chi più à lui piacerà, purche ne diſponga in Giacomo Filippo, ò in vno,*
13 *ò più della deſcendenza di lui, &c.* Ex quo † diſcretiuo loquendi modo liquet, quod vbi voluit concedere hanc facultatem id expreſsè declarauit, & ſi hanc facultatem hoc caſu etiam tribuere voluiſſet, vnico verbo ſe expedire potuiſſet dicendo, quod ſuperuiuens poſſet dare totum vni ex deſcendentibus vtriuſque Fratris.

Et ita vtraque parte Informante fuit reſolutum, &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Firmana Fideicommiſſi.

Veneris 12. Februarii 1664.

ARGVMENTVM.

Teſtator quod fideicommiſſum reciprocum inter ſuos deſcendentes inducere voluerit ex quo arguatur, latiſſimè in præſenti deciſione ventilatur.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſo ad fideicommiſſarii fauorem purificato, & identitate bonorum probata competit eidem immiſſio in vim l. finalis C. de edict. Diu. Adrian. tollen. vel vtilis Saluiani.*
2 *Verba* in perpetuum *ad hæredes immediatè nominatos relata operatur, ac ſi teſtator dixiſſet quod bona de hærede in hæredem, vel de deſcendente in deſcendentem vadant.*
3 *Verba* in perpetuum *in fideicommiſſo aſcendentis inſerta intelliguntur de hæredibus ſanguinis.*
4 *Teſtator ſtrictiſſimam bonorum alienationis prohibitionem faciens præſumitur voluiſſe perpetuo conſeruari bona inter ſuos hæredes concurrentibus coniecturis idem ſuadentibus, & vnica etiam coniectura ſufficit, & nu. 5. & 6.*
7 *Vocatio hæredum nomine collectiuo concepta fideicommiſſi reciproci coniecturam inducit.*
Et hoc procedit quando cum nomine collectiuo concurrit verbum tractum futuri temporis importans & nu. 8.
9 *Teſtator volens quod bona perpetuis futuris temporibus apud ſuos hæredes permanere debeant reciprocam de linea ad lineam inducere voluiſſe cenſetur.*
10 *Teſtator bona per ſuos fines demonſtrans integra præſumitur voluiſſe ad vocatos in infinitum peruenire, nec vnquam ſcindi in partes.*
11 *Subſtitutio reciproca facilius inducta cenſetur quando ſumus inter deſcendentes teſtatoris, & concurrit onus manutenendi bona ſub pœna caducitatis, & num. 12.*
13 *Coniecturæ ſimul iungi debent, vt mens teſtatoris fideicommittendi reciprocè de linea ad lineam eruatur.*
14 *Voluntas teſtatoris conſeruandi bona quando implere poteſt per fideicommiſſum reciprocum in qualibet linea hæredum non eſt facienda extenſio de linea ad lineam.*
Quod declaratur nu. 15.
16 *Filius dotem matris defunctæ ex bonis fideicommiſſo ſubiectis detrahere nequit, quia non eſt amplius dos, ſed reputantur bona eius propria.*
17 Authent. res quæ *non habet locum vbi dotis titulus extinctus eſt.*
18 Authent res quæ *remedium eſt ſubſidiarium.*
19 *Præſumptio ſatisfactionis dotis per viam compenſationis ex quo intret.*
20 *Immiſſio vocatis ne retardetur ratio fructuum à die motæ litis perceptorum eſt habenda.*
21 *Hæres ex quibus dotem maternam detrahere ex bonis fidei-commiſſo obnoxiis non valeat.*
22 *Mulier conſenſum alienationi bonorum liberorum præſtans ſibi præiudicat quoad bona fideicommiſſaria, vt ex eis dotem detrahere non poſſit.*
23 *Dos à patre aſſignata, in dubio congrua præſumitur.*

DECISIO CCCCXI.

SENTENTIA Rotalis per quam conceditur immiſſio fratribus de Natinguerra in poſſeſſionem prædij Gommaretti à Santuccijs detenti, viſa eſt Dominis confirmanda; Nam illius validitas in dubium reuocata non fuit, & Iuſtitia reſultat ex eo quod concurrit fideicommiſſum à Petro Simeone ordinatum, illius purificatio ad fauorem Actorum, & identitas Prædij, quæ † ſunt requi- 1
ſita ad effectum obtinendi immiſſionem neceſſaria, ſiuè ex remedio *leg. final. Cod. de Edict.* Diu. Adrian. Tollen. Vel in vim vtilis Saluiani, vt latè deductum fuit in Deciſionibus huius cauſæ, & concordant relati in *Bononien. fideicomm. de Cattaneis 11. Maij 1663. §. 1. coram Reuerendiſſ. Ninot. & in Romana fideicommiſſi de Maximis 8. Februarij 1664. in princip. coram R. P. D. meo Beuilaqua, & ſæpè in alijs.*

Tria autem quæ in contrarium ab Informantibus pro Santuccijs in præſenti diſputatione repetebantur non obſtare, & ſatis ſublata fuiſſe Domini dixerunt. Non primum quod fideicommiſſum ſit quidem reciprocum inter deſcendentes cuiuslibet vocati; Non autem de linea ad lineam; Quia dum Petrus Simon Teſtator expreſsè iuſſit manuteneri Fontem in Prædio de quo agitur exiſtentem ſub pœna caducitatis ad fauorem filiorum Brixeidæ, & vlterius prohibuit litteraliter Prædium aliquo pacto, vel quæſito colore, vendi, alienari, vel pignorari, ex quacunque cauſa, vel ratione, etiam ex cauſa delicti, ſed perpetuo futuris temporibus permanere debeat penes ſuos hæredes Inſtitutos, & ſubſtitutos, & eorum hæredes in infinitum.
Quæ poſtrema verba † *in perpetuum* ad hæredes imme- 2
diatè nominatos relata, operantur, ac ſi Teſtator dixiſſet, quod Prædium vadat de hærede in hæredem, vel de deſcendente in deſcendentem Roll. à Vall. *conſ. 23. ſub num. 39. verſ. & ſic ſenſus erit lib. 4.* Fuſar. *conſ. 154. num. 18.* Et † 3
in fideicommiſſo aſcendentis, ac in prohibitione alienationis inſerta, intelliguntur de hæredibus ſanguinis, & ſic de deſcendentibus Soccin Sen. *conſ. 57 num. 3. & ſequen. lib. 3.* Dec. *conſ. 38. num. 4 & 5. verſ. ſi ergò illa verba* Pariſ. *conſ. 8. num. 7. lib. 3.* Giouagnon. *conſ. 6. num. 12. lib. 2.* Natt. *conſ. 531 num. 21. verſ. ſed debent accipi illa verba pro liberis*, plenè Menoch. *conſ. 489. nu. 3. & 4.* Peregrin. *deciſ. Patauin. 191. verſ. licet autem* Rota *deciſ. 216 num. 1. part. 5. recent. & in Rauennaten. fideicomm. 6. Martii 1665. in princip. coram R. P. D. meo Ottulorn.*

Et proindè propter neceſſitatem implendi voluntatem Teſtatoris dicendum eſt fuiſſe inductum fideicommiſſum reciprocum, nedùm inter deſcendentes cuiuslibet Columnelli, ſed etiam de linea ad lineam, quia alias, ſi deficiente vna linea Prædium ad extraneos tranſire poſſet, non reſultaret effectus conſeruationis perpetuæ penes ſuos hæredes in infinitum, quàm † Teſtator præuia prohibitione 4
ſtrictiſſima alienationis adeo enixè optauit, & voluit, vt per hanc rationem concludunt in his terminis Ruin. *conſ. 151. nu. 7. verſ. ſi vult, igitur quod in infinitum lib. 2.* Dec. *conſ. 38. ſub num 6. verſ. & ex concluſione prædicta* Fuſar. *d. conſ. 154. num. 18 & 19* plenè Altograd *conſ. 92. num. 7. lib. 1. & conſ. 80. num 63. lib. 2.* Io. Baptiſta Spada *conſ. 237 num. 1.* vbi quod ſæpius modernis temporibus, ità deciſum fuit, & *nu. 14. lib. 3.* Peregr. *conſ. 62. num. 16. lib. 1. & de fideicomm. art. 13. num. 76. verſ. ſed contra, & num. 77.* ibi de veriori opinione teſtatur Gratian. *diſcept. 828. num. 43.* Rota *deciſ. 649. num. 3. & ſeqq. part. 4. tom. 3 & deciſ. 18. num. 25. part. 10. recent.*
Quod eo fortius procedere viſum eſt, † quia concurrunt in 5
præſenti coniecturæ idem ſuadentes Decian *reſponſ. 3 nu. 48. & ſeqq. lib. 3.* Eugen. *conſ 21. nu. 19. lib 2.* vbi † quod vni- 6
ca coniectura ſufficeret, quod firmat etiam Caſtill. *deciſ. Sicil. 25. num. 23. et 24. lib. 1.* Mantic. *de coniectur. lib. 7. tit. 5. ſub num. 15.* Rota coram Durano *deciſ. 451. num. 4. et in Romana fideicommiſſi de Maximis 22. Martii 1659 §. quod facilius admitti debet, coram R. P. D. meo Beuilaqua.*

Vocatio enim eſt concepta nomine collectiuo hæredum, cum dictionibus in infinitum, quæ nedùm ſucceſſiuam temporis remotiſſimi ſeriem importat, sed etiam perpetuitatem, & propter nominis collectiui plurium gra-

Dd 2 duum

7 duum inter omnes ſub oomine illo comprehenſos, † fidel-
commiſſi reciproci coniectutam inducit Ioſeph Ramon.
conſ. 100. ſub nu. 63. verſ. & interuenientibus, & ſeq. Surd.
8 conſ. 336. n. 10. & ſeq. vbi quod † quando cum nomine col-
lectiuo concurrit verbum tractum fututi temporis impor-
tans, hæc concluſio ab omoibus approbatur Fuſar. conſil.
154. nu. 19. & per tot. Altograd. d. conſ. 92. num. 8. verſ. ex
quo argumentum deſumitur pro reciproco lib. 1. Gratiao. d.
diſcept. 818 num. 44 Rot. d. dec. 183. num. 11. part. 10. rec.
Prohibitio eſt realis in Prędium directa non in perſonas ibi
9 Sed perpetno futuris temporibus permanere debent, † quod
ad inducendam reciprocam de linea ad lineam ponderat
Pariſ. conſ. 90. ſub n. 43. verſ. & ex hoc neceſſario ſequitur
lib. 2. Becc. conſ. 24. nu. 4. Surd. conſ. 67. num. 18. Altograd.
d. conſ. 92. nu. 32. lib. 1. Pereg. d. art. 13. nu. 81. & 82. Grat.
d. diſcept. 828. nu. 41. & 45 Rot. in Romana Palatii de Ca-
praica 6. Martii 1665. §. ſed etiam quia, cor. Reuerendiſſ. D.
meo Decano, vbi citat, & ſequitur præcedentem deciſione
huius cauſæ 16 Aprilis 1663. cor. Reuerendiſſ. Epheſino.

Quibus accedit, quod de Prædio particulari agitur per
ſuos certos fines demonſtrato, quod totum, & integrum
Teſtator voluiſſe ad vocatos lo infinitum peruenire cenſe-
10 tur nec vnquam io partes ſcindi, Ruin. conſ. 109. nu. 6. &
7. lib. 2. Peregr. d. conſ. 62. num. 24. libr. 1. Men. præſumpt.
62. nu. 19. lib. 4 Rota dec. 380. ſub nu. 2. verſ. item conueni-
re aliud ad reciprocam par. 4 diuerſ. Et verſamur inter de-
11 ſcendentes Teſtatoris, inter † quos facilius reciproca cen-
ſetur inducta Peregr. conſ. 54. nu. 8. & ſeq lib. 1. Giouagnon.
conſ 81. nu. 7. lib. 1. Fuſar. conſ. 24. n. 25. Spad conſil. 337. nu.
15. verſ. & hoc eo facilius lib 3. Rota dec. 18. nu. 44. part. 10.
recent. & in Interamnen. bonorum 13. Iunii 1657. §. nec appli-
catur, cor. Reuerendiſſ. D. meo Decano.

Et demùm concurrit onus perpetuò manutenendi fon-
tem ex fructibus Prædii, in ipſo vt dixi exiſtentem, ſub
12 pœna caducitatis, † quod in ſubiecta materia poſt Ancha-
ran. conſiderat. Natt. conſ. 531. num. 28 Maotic. de coniectur.
lib. 6. tit. 15. ſub nu. 12. verſ. ſed rurſus Rot. d. dec. 183. num. 17.
& cor. Eminentiſſ. D. Card. Otthobono dec. 177. num. 21.
13 Quæ † quidem cooiecturæ omnes ſimul iungi, & coacer-
uari debent, vt, ad etuendam Teſtatoris mentem fidei-
committendi reciprocè de linea ad lineam inuicem fulcian-
tur Honded. conſ. 54. nu 53. lib. 2. Cephal. conſ. 259. nu. 11. &
ſeqq. Rot d. dec. 18. n 45 par. 10 rec. & in Rauennaten. fideic.
11. Febr. 1661. § ac etiam verſ. quæ ſanè co. R. P. D. meo Triolo.
14 Vode non obſtat, quod † dùm voluntas Teſtatoris con-
ſeruandi Prædium, vt ſupra, impleri poteſt per fideicom-
miſſum reciprocum in qualibet linea hæredum; oun ſint
multiplicanda grauamina, extenſio de linea ad lineam,
15 iuxtà dec Seraph. 1023. per tot. Quoniam † hoc procedit in
ſimplici vocatione plurium perſonarum, abſque verbis
tractum temporis importantibus, oon autem vbi concur-
rant dicta verba perpetuo futuris temporibus, & coniectu-
ræ vrgentes de quibus ſupra, In quibus terminis non dici-
tur ſatisfactum voluntati Teſtatoris, niſi admiſſa recipro-
ca de linea ad lineam, hæc cenſetur inducta, vt in ſpecie
reſpondet Altograd. d. conſ. 80. nu. 69. verſ. reſpondetur id
non procedere, & ſeqq. Caſtill. deciſ. Sicil. 25. ſub num 28.
verſ. ex quibus facillima datur reſponſio part. 1. Rot. deciſ.
467. ſub n. 10. verſ. quia, & poſſibile, & ſeqq. par. 5. rec. & in
Bonon. Bonorum 27 Ian. 1662. cor. me §. Hinc parum refert.

Nec Santucciis qui Prædium emerunt a Io: Franciſco fi
lio Magdalenæ Primæ Vxoris Franciſci hæredis grauati,
& Patris fratrum de Natinguerra competit ex cauſa do-
tis Magdalenæ retentio; Nam quantitatem ſcutorum
520. (erat autem dos ſcutorum 900. monetæ veteris, &
ſcut. 810. nouę) receptam à Franciſco poſt diſſolutum mor-
16 te Magdalenæ matrimonium, non † poterat filius ex fi-
deicommiſſo detrahere, quia non erat amplius dos mulie-
ris, ſed poſt ſolutionem factam Patri recipienti, & dein-
dè inueſtienti eandem quantitatem in tot cenſibus ad com-
modum, & vtilitatem filii, reputaotur bona eius propria
nec conſiderantur amplius vndè prouenian t l. per Procura-
torem 89. ff. de acquir. hæred. ibi, Quia Caſtrenſia eſſe mu-
tatione perſonæ deſierant, Petr. Barboſ. in l. poſt dotem 41.
nu. 77 in fin. verſ. & ideò pro regula conſtituitur ff. ſolut. ma-
tr. Giurb. ad conſuetud. Meſſan. ca. 7. gloſſ. 5. par. 1. n. 11. Nec
17 † habet locum remedium Auth. res quæ, quia titulus dotis
extinctus eſt, & proprium filii Patrimonium bona effecta
ſunt Alex conſ. 198. num. 8. lib. 6. Scipio Rouit. conſ. 100. ſub
nu. 8. verſ. & eo principaliori lib. 1. Spad conſ. 343. n. 8. in fin.
l. 4. Rot. in Romana Dotis de Boncompagnis 27. Martii 1634.
cor. Pirouano, poſt Fenzon. ad ſtatut. Vrb. dec. 556. §. quia
mortua Matre.

Pro ſcutis deinde 117. excluditur retentio, quia Fran-
ciſcus mobilia pro concurrenti hac quantitate recepit, quæ
extantia mulieri erant reſtituenda, conſumpta eius dam-
no perierant, iuxtà diſpoſitionem ſtatuti Ciuitatis Nouæ.
Cui non aduerſatur replicatio, quod per annum tantùm,
quo durauit matrimonium, non præſumuntur conſumpta:
Quoniam ſemper vrget dilemma Deciſionibus conſidera-
tum, quod ſi non eraot conſumpta, eadem reſtituenda
erant, nec poterat filius pro illorum valore, bona fidei-
commiſſi alienare, cum † in ſubſidium tantum, intret re- 18
medium Auth. res quæ Natt. conſ. 119. n. 4. & ſeqq. cum
aliis per Fuſar. de ſubſtit. qu. 532. nu. 33. Rota dec. 189. n. 32.
poſt Zacch. de oblig. Cam. & dec. 245. n. 14. par. 8. recent. &
in Bonon. fideic. de Maluetiis 4. Febr. 1661. §. minus tandem
cor. R. P. D. meo Beuilaqua.

Et demum pro reſiduo allegari nequit retentio, quia an-
te alienationem Prædii de quo agitur; Ioannes Franciſcus
plura mobilia, & animalia ad paternam hæreditatem ſpe-
ctantia receperat, & conſumpſerat, Vnde † vel intrat 19
præſumptio ſatisfactionis per viam compenſationis, Rota
coram Merlin. deciſ. 312. nu. 4. & 5. & in Romana fideicom.
de Zaccaris 4. Febr. 1650. §. Quod autem cor. bon. me. Duno-
zetto, Vel creditum remanet illiquidum, ratione cuius
vocatis ad fideicommiſſum retardari nequit immiſſio Pariſ.
conſ. 25. n. 65. lib. 2. Menoc. conſ. 704. n. 11. & 12. Rota dec.
411. nu. 27 par. 5. & deciſ 38. nu. 6. par. 10. rec. & in Bono-
nien. fideic. de Bologninis 2. Maii 1653. ſub §. in bonis co. Emi-
nentiſſ. D. Card. Celſo.

Nec excluſa remanet turbiditas ex Iudiciali relatione
Periti, data in Sum. fratrum de Santucciis nu. 11. licèt enim
in ea firmetur valorem omnium mobilium Franciſci gra-
uati, non excedere ſcuta 265. b. 55. quorum ſeptimam tan-
tum partem cum habuerit Ioannes Franciſcus, nempè ſcu-
ta 38. iſtis ſubtractis, creditum videtur in reliquis liquidum
remanere. Nihilomious ad debitum eiuſdem Io: Franciſci
addenda eſt alia partita ſcutorum 45. perceptorum ex por-
tione Domus Fideicommiſſariæ ab ipſo alienatæ, & poſt-
modum à Stephano redemptæ, vt in eius Summ. num 4 &
5 Et pro reliquis ſcutis 80. circiter, cum in hæreditate Fran-
ciſci adeſſet creditum ſimilis ſummæ, pro quo cenſus in
quantitate æquiualenti fuit aſſignatus, vt in Summ. Ste-
phani, & fratris num. 11. & 12. bona fideicommiſſi retine-
ri non poterant, & in omnem euentum adhuc remanet il-
liquidum ex fructibus per Santuccios à die motæ litis per-
ceptos, de † quibus habendam eſſe rationem, ad effectum 20.
non retardandi immiſſionem vocatis, Rota dec. 249. num.
21. par. 6. deciſ. 38. num. 6. part. 10. recent. Bononien. fidei-
commiſſi 5. Decembris 1650. §. Quia verò coram Eminentiſſi-
mo D. Card. Celſo, & in Bononien. fideic. Bartholomei de Bo-
logninis 29. Nouembr. 1655. ſub §. huiuſmodi co. Reuerendiſs.
D. meo Decano.

Pro dote pariter Altobellæ non habet locum retentio,
quia erat ſcutorum 543. circiter monetæ nouæ, pro cuius
reſtitutione ipſa habuit ſex ex ſeptem partibus mobilium
Franciſci, quæ iuxtà relationem dicti Periti, conſtituunt
ſcuta 241. necnon Poſſeſſionem liberam in Contrada Pitti-
gnani exiſtentem, pro ſcutis 286. quæ tanti ab eodem Lip-
pono vendita fuit. Vnde † fruſtra ex hoc capite, Santuc- 21
cii eandem dotem iterum detrahere prætenduot. Rot cor.
ſa. me. Greg. dec. 580 num. 4. Bonon. fideic. de Cattaneis 11.
Maii 1663. §. aut ille, cor. Reuerendiſſ. Ninot. & in Bonon.
fideic. de Amorinis 17. Martii 1664. §. non obſtat, cor. R. P.
D. meo Triolo: Et pro exigua remanenti quaotitate, vel
intrat præſumptio ſatisfactionis ex fructibus vt ſupra; Vel
cum Altobella † præſtiterit conſenſum alienationi bonorum 22
liberorum Franciſci Viri, ſibi quoad fideicommiſſaria prę-
iudicauit, vt ex iiſdem ſuas dotes amplius detrahere non
poſſit Men. præſumpt. 190. num. 47. & ſequent. lib. 4. Rota
in Romana fideic. de Donatis 7. Iunii 1660. §. reliqua verò, co-
ram Reuerendiſſ. D. meo Decano, cum aliis in Deciſionibus.

Poſtremo ex cauſa Dotis Alidoræ filiæ Dorothei, non
intrat retentio pro ſcutis 300. prouenientibus, vt prætendi-
tur ex Cenſibus à Dorotheo receptis loco prætii Præ-
dii Gommaretti: Tùm quia cum ei dos in ſcutis 300.
à Patre conſtituta fuiſſet, & pro quantitate ſcut. 250. in
aliis bonis aſſignata, ſcuta 50. tantum ex his cenſibus ad
Alidoram peruenerunt, quæ non potuit deindè in euer-
ſionem fideicommiſſi, vel eius dimioutionem augeri,
cum † dos à Patre aſſignata, in dubio, congrua præſu- 23
matur

Digitized by Google

matur Roin. *conſ.* 231. *num.* 4. *lib.* 2. Honded. *conſ.* 63. *num.* 85. *lib.* 1. Merlin. Pignatell. *controu. for. cap.* 3. *numer.* 4. *lib.* 1. Rota *decis.* 195. *numer.* 3. & 9 *part.* 2. *recent. cum aliis in Bonon. Dotis, ſeù Tertiæ* 31. *Maii* 1658. *cor. me* §. *Quinimo* Tùm etiam quia Dorotheus, dictos Cenſus liberè recepit, ſinè vlla conditione, aut onere, illos in dotem Alidoræ implicandi; Vndè ex iuribus ipſius allegari nequit retentio quia ad hunc effectum requirebatur, quod vel Alidoræ, vel Patri, cum hoc onere eſpreſſo ementes ſoluiſſent, vt ex iuribus Dotalibus ipſius iuuari poſſent, Merlin. *de Pignor. lib.* 4. *tit.* 2. *qu.* 44. *n.* 27. Rot. *dec.* 324. *n.* 20. *cum ſeqq. p.* 9. *rec.* & *in art. diſcuſſo in Romana Saluiani* 6. *Febr.* 1665. *co. me*, & *in Eſina fideic.* 20. *Nouemb. proximi præteriti* §. *nec immiſſio cor. R. P. D. meo Beuilaqua*.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. TAIA.

Romana Hæreditatis.

Veneris 12. *Februarii* 1666.

ARGVMENTVM.

Actor iudicium intentare volens contra reum diuerſæ diæceſis, quid agere debeat. Curandum eſt ne humiliores à potentioribus vexentur.

SVMMARIVM.

1 *Actor contra reum diuerſæ Diæceſis, debet delegatum impetrare, vel in Diæceſi rei, vel in alia non propria.*
2 *Principe iuſto dominante, nihil timer. poteſt.*
3 *Iniuria non poſſunt affici illi, qui ius publicum inuocare, & adire aliquem poteſtate præditum, poſſunt, qui vim eos pati prohibeat.*
4 *Homines viliores ne à potentioribus contumelia afficiantur eſt curandum.*

DECISIO CCCCXII.

DANDAM Remiſſoriam Io: Baptiſtæ, hodie Domini reſponderunt poſtquam illi non dandam Immiſſionem reſponderant 23. Februar. anni ſuperioris, & ea ipſa ratione præcipuè deficientis probationis concludentis, &c. in deciſ.

Neque repugnauerunt, vel ſatis iuformantes pro Monaſterio, quo minus Remiſſoria daretur, ſed repugnabant quo minus daretur ad locum, & ad Reatinos, & ad Patriam petentis, vbi etiam fautores, & Protectores poten-
1 tes eſſe petentis ipſius cauſabantur, pro vt Actor † contra Reum diuerſæ Diœceſis debet impetrare delegatum, vel in diœceſi Rei, vel in alia non propria, notatur in §. *eam actor, cap. ſtatutum* 11. *de reſcript. in* 6.

Sed DD. contrarium viſum eſt ex facto, quod Reatina Ciuitas eſt ſub Eccleſiaſtica dictione, & nunc ſub Sanctiſ-
2 ſimo D. Alex. VII præcipuè iuſtiſſimo in Sacro enim † Dominatu eius timeri nihil poteſt, vt dicebant Imperatores, in *leg.* 1. *C. de his qui per met. Iudic. non appell.* & ſub quo, aut nihil impunè, & magis pro vicinitate Ciuitatis,
3 vbi cum poſſit quiſque † Ius publicum inuocare, & adire aliquem poteſtatem præditum, qui vtique vim eum pati prohiberet, *l. vlt. in princ. ff. quod met. cauſ.* & maximè gubernante Reatinos preſtantiſſimo Gubernatore R. P. D. meo Vrbano Cerro filio fratris R. P. D. mei Decani, id
4 potiſſimum curante † ne potentiores viri humiliores iniuriis afficiant, ad §. *ne potentiores, l.* 6 *ff. de offic. Præſid.* & ſummatim ita Ius reddente, vt auctoritatem dignitatis ingenio ſua augeat ad *l. obſeru.* 19 *in fine, ff. eodem*.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. OTTALORA.

Romana Fructuum Dotis.

Veneris 12. *Februarij* 1666.

ARGVMENTVM.

Filia ſtatim, ac nuptias cum viro digno contraxit etiam ſine conſenſu patris, debet dotari ſine vlla interpellatione cum ſciat ſe teneri ad ſolutionem Dotis à die Matrimonii contracti, & ſi dotem non ſoluat, alimenta filiæ præſtare tenetur.

SVMMARIVM.

1 *Dos debetur filiæ à patre, licet illa nulla præcedente promiſſione nuptias cum viro digno, & eius aſſenſu contraxerit.*
2 *Dotis fructus à die contracti Matrimonii debentur.*
3 *Mora, nec interpellatio requiritur, quando agitur de patre, qui debet dotem ſoluere.*
4 *Pater ſcit ſe teneri ad dotis ſolutionem à die contractus Matrimonii.*
5 *Onerum matrimonialium ſuſtentatio deſeruit pro mora, & interpellatione.*
6 *Fructus dotis reſpectu patris, non debentur ratione moræ, ſed loco alimentorum.*
7 *Alimenta à patre filiæ debentur, donec dotem ſoluat.*
8 *Dotis interuſuria debentur marito à die quo cœpit, onera matrimonii ſuſtinere.*
9 *Dotis interuſuria ex Statuto Vrbis taxantur ad rationem ſeptem cum dimidio pro quolibet centenario, & debentur quamuis nulla dotis præceſſerit promiſſio.*
10 *Mora ſicuti à patre incurritur ſtatim, ac vir onera matrimonii ſuſtinere cœpit, debet etiam Statuti diſpoſitione ligari.*
11 *Fructus dotis ad rationem quinque pro centenario, alias per Rotam taxata fuerunt.*
12 *Dos quando promiſſa eſt in Stabilibus, iuxta illorum redditum fructus debentur.*
13 *Dos quando fuit in quantitate aſſignata pater compellitur ad Statuti formam fructus ſoluere.*
14 *Dos taxata eſt à Statuto, & Conſtitutione Sixti V. in ſcutis* 5500.
15 *Dotis vſuræ vltra illius quantitatem non debentur.*
16 *Dos in Sixti Conſtitutione contenta, non dicitur congrua inter familias nobiles.*
17 *Dotis declaratio, & liquidatio poſt derogationem Conſtitutionis Sixti V. ſecutæ retrotrahuntur à die contracti matrimonii, & num.* 18.
19 *Maritus contra Socerum pro dote, non habet actionem.*
20 *Index in iis, quæ ad Pontificem ſpectant, nullam habet iuriſdictionem, niſi ſibi ab ipſo tribuatur.*
21 *Mora nulla in patre dotis debitore, non conſideratur priuſquam per Iudicem fuerit declarata.*
22 *Dos quando fuit per Iudicem taxata, nec taxationi mulier acquieuit, & quia maior quantitas ab ipſa prætenditur, dotis interuſuria non debentur.*

DECISIO CCCCXIII.

DOMINI reformantes deciſionem emanatam coram bon. memor. Veroſpio 3. Iunii 1665. cenſuer. * Dominæ Annæ Caſarellæ alimenta, ſeu fructus Dotales à die contracti Matrimonii, ad rationem ſcut. 7 ½. pro centenario reſpectu tantum ſcut. 5500. quæ ex Conſtitutione 52. Sixti V. in dotem permittuntur.

Cum enim Pater teneatur filiam dotare, licet illa nulla 1
præcedente promiſſione nuptias cum viro digno ſine eius aſſenſu contraxerit, vt tradunt Couar. *de Matrimon. par.* 2. *capit.* 3 *num.* 7. Sanchez *eodem tractat. libr* 4. *diſputat.* 26. *numer.* 17. Rota coram Caual. *decis.* 447 *numer.* 5. & *cum aliis addactis in deciſione coram me edita hac eadem die.* Ita vt † ſtatim contracto Matrimonio fructus incipiant 2
deberi abſque mora, & interpellatione, quia † vbi agi- 3

Digitized by Google

tur de Patre, non requiritur mora, nec interpellatio cum
4 † Pater ſciat ſe teneri ad Dotem, à die contracti Matri-
5 monii, & ſubſtentatio onerum † Matrimonialium deſer-
uit pro mora, & interpellatione cum reſpectu Patris, fru-
6 ctus verò non debeantur ratione moræ, ſed loco alimento-
7 rum, quæ † Pater filiæ præſtare tenetur, quo vſque do-
tem ſoluat, Merlin *de legit. libr. 2. titul. 1. quæſt. 7. & 8.*
8 *cum ſeqq.* vbi quod † fructus debentur à die, quo Maritus
incipit ſubſtinere onera Matrimonii, Add. ad Buratt. *dec.*
159. num. 13. Fontanell. *de pact. nupt. clauſ. 6 gloſſ. 2. part.*
6. num. 4. & ſeqq. Ciriac *contr. 30. per tot.* Rota *in Aueniomen. Pecuniaria 10. Decembris 1546 coram bon. mem. Veroſpio*, & optimè diſtinguendo inter Patrem obligatum, &
extraneum, Rota *in Tuſculana Saluiani 25. Maii 1648. cor.*
eodem, §. neque interpellationes.

9 Fructus verò ad rationem 7½. pro centenario, iuxtà Sta-
tutum Vrbis præſtari debent, etiam ac nulla Dotis præ-
10 ceſſerit promiſſio, quia ſicuti abſque ea † mora à Patre com-
mittitur ſtatim ac vir cæpit onera Matrimonii ſubſtinere,
debet etiam ille Statuti diſpoſitione teneri, vt dictum fuit
coram Merlin. *deciſ. 457. num. 2. & latius in deciſ. quæ re-*
aidetur, §. hac vigere.

11 Nec obſtat, quod Rota alias fructus taxauerit ad ratio-
nem quinque pro centenario, Buratt. *deciſ. 112. numer. 1.*
Rota *deciſ. 112. num. 1. & 120. num. 3. poſt* Giglian. *ad Sta-*
tut. Peruſ. & deciſ. 6. num. 1. part. 9. recent & in Romana
Fructuum Dotis 28. Iunii 1621. coram Manzanedo, quia hoc
12 tunc procedit † quando Dotis promiſſio præceſſit in ſtabi-
libus, iuxtà quorum redditum fructus erant aſſignandi.
13 Cum verò in præſenti † Dotis ſit in quantitate aſſignata
ad formam Statuti. Pater compellitur fructus ſoluere,
vt in puncto reſpondit Rota coram Merlin. *deciſ. 457. num.*
16 & 17. Spad. *conſ. 219. num. 4. & 14. cum duobus ſeqq. lib.*
2. Rota coram Buratt. *deciſ. 232. num. 7. & 282. nu. 1. cum*
ſeqq.

14 Et pro ſumma tantum ſcut. 550. taxata à Statuto, &
Conſtitutione 52. Sixti V fructus debentur cum vltra eam
ceſſet ſubſtantia, ſeu eſſentia Dotis, vt in *Romana Dotis*
26. Maii 1662. coram bon. mem. Veroſpio, quia ſi non adeſt
15 Dos † niſi in tanta ſumma non poſſunt vltra eam deberi
vſuræ.

16 Parum officiunt duo, quæ ab Informantibus pro Anna
obiiciuntur alterum, quod Dos contenta in Sixtina, non
dicatur congrua inter Familias Nobiles, Rota cor. Merli-
no *deciſ. 333. in fin. & dictum fuit in prima deciſione emana-*
ta ſuper Dote, coram bon. me. Veroſpio 18. Iunii 1663 §. ac-
que vrgere viſa fuit, vbi aliæ Deciſiones cumulantur, al-
17 terum quod S. D. N. Sixtinæ derogauit, atque † ideo de-
claratio, & liquidatio congruæ Dotis poſt derogationem
Sixtinæ ſecutæ retrotrahantur à die contracti Matrimo-
nii, & ſic fructus debeantur ab initio, Rota *deciſ. 280. n.*
18 *8. par. 7.* & quod liquidatio † ſemper retrotrahatur, Rota
poſt Merlin. *de Pign. deciſ. 124. num. 11. 12. & 21. cum ſeqq.*
& in recent. deciſ. 409. num. 30. & ſequen. par. 9.

Primum enim facilè tollitur ex eo, quod cum in Con-
ſtitutione 52. Sixti V. ſub titul. moderatione delle Doti, §.
ſi ordina, ſublata fuerit omnis promiſſio, omniſque actio,
& ius petendi vltra dictam ſummam, non poteſt Socer di-
19 ci conſtitutus in mora, contra quem † Maritus non habet
actionem pro Dote, vt reſpondit Rota *deciſ. 182. num. 2.*
& 3. par. 4 tom. 2. recens. Papon. *conſ. 91. num. 7.*

Nec magis iuuat ſecundum, quia S. D. N. non deroga-
uit Bullæ Sixti V. quia ex tunc, ſed prout ex nunc, &
verba derogationis id demonſtrant, quæ ſonant in futu-
rum de Dote, per Sacram Rotam taxan. & de illius Con-
ſtitutione poſtmodum facienda per Inſtrumentum, Sum-
mario Petri num. 1. nec ſubſtulit Bullam fingendo eam à
principio non fuiſſe, ſed præſupponens eius exiſtentiam
illi derogat, ac proinde non eſt locus retrotractioni, vt
diſtinguit Zabarell *conſ. 105. nu 21. ad med.* Itaque ſolum
habilitauit Annam ad petendum & conſequendum Dotem, per
20 Sacram Rotam arbitran. vnde † Papæ derogatio, & remo-
tio obſtaculi valet ex nunc, quo Iudex declarauit cum prius
non haberet Iuriſdictionem, nec pars actionem, Rota *de-*
ciſ. 107. num. 6 & ſeqq. par. 8. rec.

21 Denique reſpectu maioris ſummæ fructus non deberi,
Domini cenſuerunt, quia nulla mora poteſt in Patre Do-
tis debitore conſiderari priuſquam per Iudicem fuerit decla-
rata, Bald. *in l. acceptam 19. n. 6 & 20 verſ. nam in l. liquidan.*
C. de vſur. Alex *conſ. 49. vol. 2.* Rot. *deciſ. 577 nu. 1. par. 1. rec.*

Parum releuat, quod Rota in ſecunda deciſione Dotem
auxerit ad ſcu. 10000. & proinde cum Pater non acquieue-
rit dicatur conſtitutus in mora. Cum † enim ab Anna ma- 22
ior quantitas prætenderetur, Pater habuit iuſtam cauſam
litigandi, & ideò excuſatur ad iſtum effectum, nec poſſit
peti intereſſe, vt dictum fuit in *Anconitana Dotis 1. Iulii*
1643. cor. Reuerendiſſ. D. meo Decano, impreſ. poſt Merlin.
de pign. dec. 700. nu. 11.

Et ita vtraque &c.

In hoc eodem Articulo emanauit altera Deciſio ſub 18. Iu-
nii 1663. cor. eodem bo. me. Veroſpio, quæ hic allegatur
ſupra in Deciſione, eſt in hac eadem par. dec. 93.

R. P. D. EMERIX.

Maioricen. Canonicatus Pœnitentiarii.

Veneris 12. Februarii 1666.

ARGVMENTVM.

Collactores duos à Papa fuiſſe conſtitutos ex quibus appareat. Indultum vnum ad aliud ſe referens, vltra relatum non extenditur in Collatione ius Epiſcopi delinquentis conſolidatur cum iure Capituli rectè conferentis. Innocens ex culpa alterius iure ſuo non eſt priuandus.

SVMMARIVM.

1 *Litteræ non iuſtificatæ executioni non ſunt demandandæ.*
2 *Collatores duos à Papa fuiſſe conſtitutos, quando per Ordinarios, & Capitula, Beneficia conferri mandauit, apparet.*
3 *Votum Archiepiſcopi, & Epiſcopi in conferendis Canonicatibus Pœnitentiariis Maioricenſibus pro vno duntaxat computatur.*
4 *Indultum vnum ad aliud ſe referens, debet ſecundum relatum intelligi.*
5 *Referens non magis operatur, quam relatum.*
6 *Ius Epiſcopi delinquentis in collatione conſolidatur cum iure Capituli rectè conferentis.*
7 *Collatio ſtante diſcordia inter ſimultaneos collatores neutra ſuſtinetur, etiamſi diuerſo iure conferant.*
8 *Iure ſuo innocens ex culpa, vel defectu alterius non eſt priuandus.*

DECISIO CCCCXIV.

QVAMVIS per binas deciſiones receſſum fuiſſet à re-
ſolutione capta ſub die 3. Decembris 1663. in qua
dictum fuerat Litteras Apoſtolicas Petri Honofrii Thau-
ler, non eſſe exequendas, nihilominus hodie repropoſita
Cauſa ſuper iiſdem, Domini redierunt ad primo loco de-
ciſa, fundamentum præcipuum reſolutioni fuit, quod
deuolutio narrata in ſuppoſitione, & litteris non ſit ſuffi-
cienter probata. Ideòque litteræ tamquam non iuſtificatæ 1
non mereantur executionem, *deciſ. 25. numer. 4. part. 10.*
rec. & alias paſſim.

Deuolutionem autem aliqui ex DD. non ſufficienter
probari ex eo deſumebant, quod diſcuſſo Indulto Grego-
riano eoque combinato cum Conſtitutionibus Sixti, &
Leonis multum dubitabant, An ſubſiſteret fundamen-
tum ſimultaneæ perpenſum in præcedenti Deciſione hu-
ius Cauſæ ſub die 11. Martii 1665.

Quamuis enim illa verba per *Ordinarios, & Capitula*, 2
ſæpius in Indulto Gregoriano repetita innuere videantur
Pontificem voluiſſe conſtituere duos collatores coæquales,
&c. *iuxt. text. in c. p. poſtulantis penultimo, de conceſſ. præ-*
ben & notata ibi, perſcriben. & alios in præcedenti deciſ.
adductos, §. *quæ ſanè verba* tamen reflectebant, quod
etiam Conſtitutiones Sixti, & Leonis relatæ per Garz.
par. 5. cap. 4. poſt numer. 169. ſæpius vtuntur iiſdem verbis
per Ordinarios Collatores, & Capitula præeligantur, &c.
& quod nihilominus in Conſtitutione Leonis expreſſe
diſpo-

Digitized by Google

3 diſponitur † votum Archiepiſcopi, & Epiſcopi pro vno, dumtaxat computari, vnde cum Indultum Gregorianum conceſſum fuerit pręuia narratiua vtilitatis Eccleſiis reſultan. & Conſtitutionibus Sixti, & Leonis ad ſupplicationem Regis, ac Capitnlorum, & cum expreſſa mentione, quod de Canonicatibus, Magiſtralibus, & Doctoralibus, per Ordinarios Locorum, & Capitula iuxta earumdem Conſtitutiooum formam prouideri conſueuit fundamentum, quod pro ſimultanea conſtitnitur lo verbis ſupra recenſitis, non curet dubitare, accedentibus prę- ſertim aliis coniecturis in diſpoſitiua ibi, & alias in omnibos, & per omnia, prout in concurſu præbendarum Magiſtralium, & Doctoralium fieri conſueuit, per quæ videtur præſcripta omnimodò adæquatio. Ita vt id lotelligi
4 † debeat diſpoſitum in hoc Indulto, quo ad concurſnm Canonicatus Pœnitentiarii, quod io iſtis diſpoſitum fuerit, quo ad concurſum Magiſtralium, & Doctoralium, vt in ſimili aduertit Rota coram Martin. Andr. *deciſ.* 100. *nu.* 11. *& cor.* Buratt. *dec.* 193. *nu.* 1.

Nec dubietatem ſuſtulit reſponſio data in alla Deciſione quod illa verba, & alias lo omnibus, & per omnia, &c. determinent ſolum Ius eligendi paſſiuum; Tum quia Conſtitutiones Sixti, & Leonis, nihil amplius continent circa Ius eligendi paſſiuum, quod non legatur clarius, & abundantius diſpoſitum In Indulto Gregorio, & idcirco illa verba non videbantur ipſis aptè referri poſſe ad ſolum
5 Ius eligendi paſſiuum, ne † alioquin referens magis pateat, quam relatum: Tum etiam, quia concurſus non eſt perfectus ante electionem magis digni, & inquit, Rot. *deciſ* 14. *num.* 62. *& ſeq. par.* 9 *recent.* & multa in inferiori parte Indulti de ætate, & licteratura oppoſitorum diſponuntur, quæ pariter ſuadent illa verba, non commode determinare intelligendi paſſiuum.

Alii verò vlterius tenebant, quod etiam admiſſa ſimultanea adhuc non intraret deuolutio, quia cum Capitulum ad vnguem ſeruauerit omnia in Indulto præſcripta, & Epiſcopus ſpernendo Indnltum contulerit contra formam eiu-
6 ſdem Indulti non fit deuolutio ad Papam, ſed † Ius Epiſcopi delinquentis conſolidatur cum iure Capituli ritè, & rectè conferentis, *iuxt. textam in cap. cum in cunctis, verſ. Epiſcopus autem*, vbi loquitur in terminis Collationis, in *cap. dudum* 22. *in cap. congregatio, ibi gloſſ. in verbo irrita, de elect. & in cap. gratum, vbi pariter gloſſ. in verbo paaciores, de poſtulat prælat.* Lotter. *de Beneſic. lib.* 2. *qu.* 18. *nu.* 4. Merlin. Pignatell. *Controuer. cent.* 1. *ca.* 50. *nu.* 18. *& ſeq.* Apr. *Inſtit. Moral. par.* 2. *lib.* 6. *de quarto præcepto Decalogi, ca.* 27. §. *ſecundo quæritur, verſ. ſi ſecundum dum ius eligendi, vbi loquitur in terminis Collatoris*, Rota coram Card. Caual. *deciſ.* 231. *vbi loqaitar in terminis præſentationis, & pluribas alus relatis* Pater Paſſarinus *de elect. Canonic. cap.* 31. *eligendi deuolutione, qu.* 1. *per totam.*

7 Neque his aduerſari exiſtimabant concluſinnem firmatam in præcedentibus Deciſionibus, quod ſtante diſcordia Inter ſimultaneos Collactores neutra ſuſtineatur, etiam ſi diuerſo Iure conferant, quia ponderabant adeſſe diuerſitatem inter caſum, quo Capitulum, & Epiſcopus ſimultaneè procedendo diſcordant. In perſona electa, & caſum quo alter non accedit, vel non vult, vti Iure Indulti credens alio Iure poſſe conſerre: Primo enim caſu, quia vterque Iure ſuo validè vtitur non poteſt Ius vnius coofolidari cum Iure alterius, & ideo collatio neutra valet; ſed intrat deuolutio, & in his terminis procedunt DD. & authoritates in præcedentibus Deciſionibus allegatæ. In ſecundn verò caſu, quando alter illorum, prout hic Epiſcopus non eſt vſus iure ſimultaneæ, imo illud impugnans alin Iure credidit poſſe conferre, & contulit tunc Ius illi, & ſimultanea competens bene potuit tranſire in Capitulum,
8 & conſolidari cum Iure illius ex proximè adductis, ne † alioquin innocens, ex culpa, vel defectu alterius priuetur Iure ſun cootra *text. in cap. quæſiuit, de his, qaæ fiant à maiori parte, ca. vt in ſimili ponderat.* Rota *dec.* 156. *nu.* 13 *par.* 9. *recent.*

Ex quibus inferebant Domini, non conſtare concloden ter de deuolutione, & idcirco Litteras Apoſtolicas non eſſe ſufficienter iuſtificatas.

Vtraque, &c.

R. P. D. E M E R I X

Bononieñ. Domus de Maluaſia.

Veneris 12. *Februarii* 1666.

A R G V M E N T V M.

Declaratio tacita Teſtatoris, non euertit fideicommiſſum expreſſe iniunctum, qui nunquam diſpoſitionem ſuam ſubuertere voluiſſe præſumitur, ſtante clauſula, *come ſopra*, quæ præcedentes qualitates repetit.

S V M M A R I V M.

1 *Bonorum fideicommiſſariorum identitate probata immiſſio, fideicommiſſario concedi debet, vel vigore leg. final. Cod. de edict. Diu. Adrian. tollend. vel vtilis Saluani.*
2 *Teſtatoris tacita declaratio, non euertit fideicommiſſum expreſſe inductum.*
3 *Teſtator ex quibus præcedentem ſubſtitutionem, & ordinem præſeruare voluiſſe præſumatur.*
4 *Verba præſeruatiua fideicommiſſi debent interpretari, & operari, tàm quoad illos de familia, quàm quoad extraneos.*
5 *Clauſula,* come ſopra, *de ſui natura reperit præcedentes qualitates.*
6 *Verborum ſuperfluitas ſemper euitari debet, & numer.* 7.
8 *Teſtator numquam præſumitur voluiſſe ſubuertere fideicommiſſum.*

DECISIO CCCCXV.

CVM duplici onere perpetui, & abſoluti fideicommiſſi reliquit Conſtantinus Maluaſia, In ſuo vltimo Teſtamento inter alia controuerſam Domum Sigiſmundo Aniballi Hieronymo, & Neapolioni eius filiis hæredibus ſubſtitutis cum onere, ſcilicet fideicommiſſi reſtitutorij reſultantis, & reciproca ſubſtitutione inter ipſos expreſſaque vocatione eorumdem, & deſcendentium etiam naturalium tantum, & in illorum defectu aliarum deinde linearum cum arctiſſima obligatione reſtituendi de vno in alium modo præſcripto, & ordine ſuccedendi de gradu in gradum, & cum onere fideicommiſſi conſeruatorii mediante expreſſa prohibitione alienationis, etiam largiſſime ſunt applicanda bona alienata aliis, non alienaotibus ſeruata tamen prærogatiua gradus, vt ſuprà.

Ex dd. quatuor filiis Neapolio voicus ſuperſtes, egit coram Auditore Generali Bonon. pro immiſſione in poſſeſſione prædictæ Domus, quam Sigiſmundus eius frater in vltimis tabulis reliquerat primo filio naſcituro, ex altero ex duobus filiis eiuſdem Neapolionis, & Sententiam fauorabilem obtinuit, quam tamen reuocandam, reſponſum fuit coram bon. me Cardin Veroſpio, ex rationibus adductis in Deciſione edita 25 Maij 1637.

Ab inde citra ſiluit Cauſa, & ex Comite Franciſco Maria filio Neapolionis, ortus eſt Antonius Ioſephus, qui ſucceſſit in hæreditate dicti Sigiſmundi controuerſamque Domum pacificè poſſedit, ſed cum eo defuncto ſine filiis illa reſpectiuè deuenit ad Comitem Antonium Galeatium dependentem ex ſecunda linea vocata à Conſtantino in defectu primæ Co: Franciſcus Maria proſequendo litem à Neapolione eius Patre inſtitutam obtinuit diſputari dubium, An ei eſſet danda immiſſio, ità vt receden. ſit à deciſis die 25. Iuoii 1632. quod affirmatiue reſolutum fuit.

Etenim ex ſupra recenſita facti ſerie reſultat ad fauorem Co: Franciſci Mariæ purificatum eſſe fideicommiſſum Conſtaotii Aul, ideoque † cum non controuertatur 1
identitas Domus, ei concedi debet immiſſio, vigore *l. fin. C. de edict.* Diu. Adr. *toll. vel ex vtil. remed. Salu. interd. vt firmauit* Rota *in recent. deciſ.* 200. *num.* 1. *&* 2. *par.* 9 *& alias ſæpiſſimè.*

Non obſtaote, quod Comes Antonius Galeatius eam-

Digitized by Google

dem domum poſſideat in vim diſpoſitionis ad ſui fauorem
factæ per Sigiſmundum, quæ attenta permiſſione alie-
nandi inter vocatos à Conſtaotio attributa, ibi: *Non in-
tendendo però eſſo Signore Teſtatore, per la prohibitione
d. ll' alienare detta di ſopra, che ſia prohibito l' alienare frà
di loro chiamati, ſaluo però il fideicommiſſo come di ſopra*,
potuiſſe de illa in remotionem diſponere latè firmat deciſ.
quæ reuidetur à §. *etenim*, *& fere per totam*.

Quoniam propter, quod dicta facultas alienandi inter
vocatos aliquibus ex Dominis non fuit viſa ſatis expreſſa
& exiſtens, ſed potius tacita declaratio quod prohibitio
alienandi non comprehendebat alienationem inter voca-
tos. Quæ tacita declaratio nunquam euertit fideicommiſ-
a ſum † reſtitutorium expreſſe iniunctum, vt refellendo Ga-
uin. *tradit*. Gab. *conſ*. 123. *num*. 45. *verſ*. *tamen tacita huiuſ-
modi lib*. 1. Bellon. Iun. *conſ*. 1. *num*. 93. *&* 95. Ciriac. *diſc*.
24. *num*. 26. *&* Rota *in S. Seuerini fideicommiſſi* 25. *Ian*. 1646.
§. *quia procedit*, *coram bo. me. Veroſpio*.

Remouetur difficultas ponderando, quod dicta licentia
non fuit ſimplex ſed qualificata ex illis verbis immediatè
ſequentibus *ſaluo però il fideicommiſſo come ſopra* ex quibus
3 apertius colligitur Teſtatorem non † ſolum voluiſſe tolle-
re legalem prohibitionem, ſed imò & propterea & præce-
dentem ſubſtitutionem, & ordinem in illis præſcriptum
præſeruare vt in ſpecie probant Dec. *conſ*. 377. *num*. 5. *verſ*.
nec obſtat Buratt. *conſ*. 107. *num*. 17. Decian. *conſ*. 71. *num*.
46. *par*. 2. *& pluribus relatis* Bellon. *d*. *conſ*. 1. *num*. 58. *&
ſeqq*.

4. Neque dd. verba † perſeruatiua interpretari debent,
quod operatio contra alienationem fuiſſet ſequuta, vel
facta fuiſſet in extraneos vel extra familiam vt deciſ. quæ
reuidetur §. neque hæc facultas, Quia vltra quod hanc in-
terpretationem eſſe contra receptiſſimum ſenſum *Text*. *in
cap*. *vnico de feud*. *non habet prop*. *natur*. *&* *in l*. *ſi debitor
§*. *fin ff*. *de quibus modis pign*. *vel Hypothec ſolut*. *tenuit Se-
nat*. *Pedemon*. *apud* Oſach. *deciſ*. 164. *num*. 10. *idemque di-
xit* Rota coram Cerd. Millin. *deciſ*. 308. *nu*. 8. *&* 9.

Dicta, & quæcumque alia interpretatio ceſſat in præ-
ſenti attenta illa clauſula *come di ſopra* in fine eorumdem
5 † verborum appoſita, quæ cum de ſui natura ſit repetitiua
præcedentium qualitatum vtique repetit ordinem ſucce-
dendi, & onus fideicommiſſi reſtitutorii antea à Teſtatore
ſcriptum Rolan. *conſ*. 54. *ſub num*. 11. *& per totum vol*. 4.
Dec. *conſ* 225. *nu*. 3. Bellon. *conſil* 1. *num*. 56. *& ſub num*. 97.
verſ. 4. *& vltimo reſpondit &* Rota *dec*. 179. *nu*. 12. *par*. 6.
& 346. *nu* 3. *par*. 10. *rec*.

6 Nec reſiſtit, quod retento † hoc intellectu licentia alie-
nandi vt ſupra data remaneret ſuperflua, & quod Teſta-
tor vt dicitur teſtamentum correxiſſet contra *l*. *non ad ea*
88. *ff*. *de cond*. *& demon*. *cum aliis in deciſ*. *contraria adda-
ctis d*. §. *neque hæc facultas verſ* *hac vtitur interpretatio*.

Nam ſatis eſt quod d. licentia operetur, vt alienatio ſu-
ſtineatur inter exiſtentes in pari gradu, vel etiam in remo-
tiori durante tamen vita grauati ne dicatur ſuperflua ad
tradita per Peregr. *conſ*. 38. *num*. 6. *&* 7. *lib*. 3. alias retento
7 contrario intellectu ſequeretur, quod per dictam licen-
tiam ſtatim voluerit, Teſtator ſubuertere fideicommiſſum
quod nunquam præſumi debet Alex. *conſ*. 59 *nu*. 21 *verſ*.
8 *non obſtat lib*. 3. Peregr. *d*. *conſ*. 38. *num*. 4. *& ſeqq*. *& conſ*.
113 *nu*. 5. *verſ*. *nec quod viſo lib*. 3. *&* Bellon. *d*. *conſ*. 1. *ſub
nu*. 113. *verſ*. *vnum ſolummodo reſtat*.

Non obſtant denique authoritates in contraria deciſ. ad-
ductæ, quia omnes loquuntur, vel quando adeſt expreſ-
ſa licentia alienandi, vel quando in teſtamento non adeſt
expreſſa, clauſula preſeruatiua eiuſdem fideicommiſſi,
vel denique quando fideicommiſſum ex ipſa prohibitione
inducitur in hoc tamen caſu licentia ſi quæ datur eſt ſolum
interpretatiua & eidem immediate inhæret præſeruatio
fideicommiſſi, ac vlterius non vnicum tantum, ſed du-
plex fideicommiſſum conſtitutum fuit ideoque ſi licentia
valuit deſtruere fideicommiſſum conſeruatorium non
potuit tollere reſtitutorium, ex quo egit Comes Fran-
ciſcus Maria ad cuius fauorem eo facilius Domini reſ-
ponderunt animaduertendo quod de tempore emanatæ
deciſionis coram bon mem Card Hieronymo Veroſpio
alienatio licet facta eſſet in remotiore facta tamen erat in
linea deſcendentium primo loco vocata hodie vero do-
mus reperitur quod tranſuerſales ſecundæ lineæ quos
Teſtator vocauit in defectu omnium deſcendentium tam
legitimorum quam naturalium primæ lineæ à ſe deſcen-
dentis inter quos caſus adeſſe maximum diſcrimen agno-
uit etiam deciſio ſuper admiſſione ad cauſam edita ad fa-
uorem eiuſdem Comitis Franciſci Mariæ die 20. Nouem-
bris præteriti coram bon. mem. Leone Veroſpio. Ideoque
eidem vti deſcendenti ex prima, & prædilecta linea dan-
dam eſſe immiſſionem concluſum fuit.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Romana, ſeu Portuen. Seruitutis.

Lunæ 15. Februarii 1666.

ARGVMENTVM.

Ad ſeruitutem diſcontinuam inducendam quid requiratur, quæ non præſumitur niſi probetur acquiſitam fuiſſe pacto, teſtamento, vel præſcriptione, quæ præſcriptio non inducitur, niſi concurrat ſcientia, & patientia Domini fundi ſeruientis. Enunciatiuæ à tertiis de recenti emiſſæ, quando principaliter de enunciato dubitatur non probant.

SVMMARIVM.

1 *Bona omnia à quacumque ſeruitute immunia iuxta primæuam bonorum naturam, & exempta præſumuntur.*
2 *Seruitutem fundo inhærere aſſerenti illi probandi onus incumbit.*
3 *Seruitutem prætendens probare debet eam acquiſiuiſſe pacto præſcriptione, vel teſtamento.*
4 *Seruitus itineris, paſcendi &c eſt diſcontinua, quia ſine facto hominis ſemper exerceri non poteſt.*
5 *Seruitus diſcontinua vt inducatur requiritur immemorabilis, & vſus tanti temporis, cuius in contrarium memoria hominum non extet.*
6 *Teſtis de immemorabili deponens debet concludere de annis 40 ante motam litem.*
7 *Verba* da 35. anni e più *verificari poſſunt in menſe vel anno, & ad inducendam immemorabilem non ſuffragantur.*
8 *Teſtis aſſerens ſe non eſſe informatum, ſufficit, vt immemorabilem non probet.*
9 *Teſtis qui debeat de viſu, de auditu deponat, nihil probat.*
10 *Teſtes ex quibus immemorabilem non probent.*
11 *Seruitus etiam diſcontinua decem annis inter præſentes, & viginti inter abſentes inducitur ſed declara vt num. 12.*
13 *Præſcriptio ſeruitutis non inducitur niſi ſcientia, & patientia domini fundi ſeruientis concurrat.*
14 *Enunciatiuæ de recenti à tertijs emiſſæ, vbi principaliter de enunciato dubitatur, non probant.*
15 *Confeſſio extraiudicialis miniſtrorum Eccleſiæ eidem præiudicium inferre nequit.*

DECISIO CCCCXVI.

QVOAD quinque partes ex duodecim Tenutæ Por-
tus ſpectantes ad Reuerendiſſimum Capitulum,
& Canonicos Sancti Petri. Dubium hodie propoſitum
An D. Duci Mattheio competat Ius tranſeundi, paſcen-
di, affidandi, aliaque faciendi, &c. negatiuè reſolutum
fuit. Habet enim Capitulum fundatam de iure intentio-
nem quod portio prædicta Tenutæ libera iuxta primæ- a
uam bonorum naturam, & à quacumque ſeruitute exem-
pta præſumitur *l*. *Altius* 8 *& l*. *ſeq*. *C*. *de ſeruitut*. Alex.
conſ. 174. *nu*. 1. *lib*. 2. Surd. *dec*. 177. *nu*. 1. Rot. *dec* 87. *num*. 5.
apud Poſth. *de manut*. Adeo vt D. Duci contrarium aſſe-
renti † incumbat onus plenè, & concludenter probandi 2
ſeruitutem pacto, præſcriptione, vel teſtamento fuiſſe † 3
ab ipſo acquiſitā Gail. *obſeru*. 69. *n*. 3. *verſ* *proinde ad impe-
diendū lib*. 2. Cyriac. *contr* *ou*. 28. *n*. 7. *pluribus adductis* Rot.
dec.

Digitized by Google

dec.101.n.4.par.4.rec.Tom.2.& nuper dictum fuit in Romana Seruitutis 29. Ianuarij proximi præteriti §. hanc etenim coram R. D. meo Decano.

In prima autem inſtantia quando D. Dux ſententiam
fauorabilem reportauit omiſſis alijs ad præſcriptionem ſe
reſtringebat de qua tamen non conſtare Domini cenſue-
runt. Quia cum verſemur in ſeruitute itineris paſcēdi &c.
4 † quæ diſcontinua dicitur eo quia per ſe ſine facto homi-
5 nis ſemper exerceri non poteſt. † Requiritur immemora-
bilis, & vſus tanti temporis, cuius in contrarium memo-
ria hominum non extet. Honded. *conſ.79.num.33.65. lib.
2.& cæteri antiquiores apud* Gratian. *diſcept.681. numer.
36.& ſeqq.*Giurb. *obſeruat.60.num.14.verſ. diſcontinua vero ſeruitus, plenè* Modern. Andreol. *controu.178 num.5.*Ro-
ta *d.deciſ.*101.*num.5 & in dicta Romana ſeruitutis §. Neque
interceſſit.* Quæ probatio hic non concurrit quia ex 4. Te-
ſtibus pro D.Duce examinatis primus deponit de tranſitu
6 &c. per annos 35. Vnde deficit in tempore quia † ad effe-
ctum de quo agitur teſtes debent concludere de annis 40.
antè motam litem iuxta vnum ex requiſitis, *gloſſ. in cap.
vnico verb.memoriæ de præſcript.in 6.*Alex. *conſ.*108. *num.
9.& 12.lib.2.*Pariſ.*conſ.*104.*num.*121.*lib.*1 Rota coram Pen.
*deciſ.641.num.4.Terracinen.Iuris patronatus 26. Maij 1659.
§. Huiuſmodi & §.etiam coram R. P. D. meo Beuilaqua &
in Tiraſonen. Iuriſdictionis 14. Decembris 1663. §. Tum quia
Teſtes coram Reuerendiſſ. Vicecomite Nuntio Hiſpaniarum.*

Et quamuis idem Teſtis deponat *da 35. anni, e più* hæc
7 tamen † dictio ad probationem præfati temporis non ſuf-
fragatur quia verificari poteſt in menſe vel anno præce-
denti vt in ſimili de verbis da 8.*anni in quà* dixit Rot.*deciſ.
553.ſub num.2.verſ vltra quod part.3.diuerſ.in Romana Domus 13.Ianuarii 1662. coram me §.prout non ceſſat* Præcipuè
8 quia fatetur ſe de affictu Tenutæ non eſſe informatum †
quod ſufficit vt immemorabilem non probet, Rota *deciſ.
352.num.18.& ſeqq. coram ſan.mem. Greg. & in Beneuentana iuriſdictionis 31.Ianuarii 1656. §. attamen in fin. coram
Reuerendiſſimo Domino meo Decano*: Et reſpectu iuris li-
9 gnandi de auditu deponit vnde deficit † aliud requiſitum
conſiſtens in depoſitione teſtis de viſu Rota coram Sera-
phin. *deciſ.1102.num.10.dicta deciſ.numer.7.part. 4. recent.
tom.2.Hiſpalen.decimarum 26.Iunij 1659. §. Immemorabilis
coram R.D.meo Decano & 16. Aprilis 1660.coram R. P. D.
meo Tata.*

Tres autem alij nihil pariter probant quia ſecundus
non habet ætatem neceſſariam, dum ſubducto tempore
litis non excedebat annos 54.vt requiritur. Tertius vltra
annos 25. Tenutam ſe non habitaſſe fatetur & ſic de viſu
per 40.annos deponere nequit quartus demum ſe vltra 30.
annos non recordari deponit. Ex quorum defectu imme-
10 morabilem non iuſtificari firmant ſupra relati, & magis in
ſpecie Bertrand. *conſ.167.num.4 lib.3.*Rota coram Martin.
Andr.*deciſ.36.num.5.& ſeqq deciſ.248.num.3.& 4.part. 2.
recent.Marſicen.Iuriſdictionis 11. Decembris 1647. §. Quo
verò coram bon.mem.Bichio & 26. Maij 1651. §. Quia nec
iſta coram bon.mem. Card. Corrado & in propoſito ſeruitutis
ſæpe citat.deciſ.*101.*num.7.& 8.*

11 Licet verò non deſint Doctores qui volunt ad præſcri-
bendam ſeruitutem etiam diſcontinuam decem annos in-
ter præſentes & 20.inter abſentes ſufficere, eorum tamen
12 opinio tunc ſolum procedit & admitti poteſt quando alle-
gatur titulus ſufficiens ad præſcribendum, & quidem in
principio litis & cum declaratione à quo fuerit habitus. Et
13 inſuper præſcribentem in vim eiuſdem tituli poſſediſſe
cum ſcientia, & patientia Domini fundi ſeruientis Gabr.
*conſ.145.num 4.lib.1.*Gratian. *d.diſcept.681.num 40. & 41.
vbi concordantes referuntur & apud* Modern. Andreol. *d.
contr.178.& plurib.ſeq.*Rota *d.deciſ.*101. *num.* 10. *& in d.
Romana ſeruitutis 29. Ianuarii proximi præteriti §. parum
obſtante coram R.D.meo Decano.*

Neque titulus deduci poteſt ex aſſertis ordinibus Gre-
gorij Romæ, & Paracciani directis affictuarijs ſtagni D.
Ducis in quibus petebatur ſolutio ſcutor.20.*per l'aggiuſtamento fatto altre volte per poter lignare paſcolar Caualle e
far altre coſe neceſſarie per detto ſtagno*. Tum quia ſunt
14 enunciatiuæ de recenti à tertijs emiſsæ, quæ vbi principa-
liter dubitatur de enunciato non probant Butr.*in cap.illud
11 num.3.verſ.nota quarto de præſumpt.*Rot.*deciſ.568.num.
4 part.2.recent.& in Lucen.Iuriſdictionis 28. Maij 1663. §.
nec releuant coram R D. meo Decano.* Tum quia tanquam
15 confeſſiones extra † iudiciales miniſtrorum Eccleſiæ præ-
iudicium inferre nequeunt Adden.ad Buratt.*deciſ.453.num.
10.*Rot.*deciſ.290.num.20.part.4.recent.*
Et ita altera tantum &c.

R. P. D. OTTALORA.

Romana Dotis.

Veneris 12. Februarij 1666.

A R G V M E N T V M.

Filia nobili & digno viro licet in minori ætate, & ſine patris aſſenſu nubens debet à patre dotari, etiamſi ſit diues, & habeat de proprio & dos debet deduci ex particulari ſubſtantia patris, qui cogitur in dotem aſſignare filiæ partem ſui patrimonij.

S V M M A R I V M.

1 *Pater filiæ nobili viro & digno licet in minori ætate, & ſine patris conſenſu nubenti dotem conſtituere tenetur & num.21.*

Limita ſi nubat indigno & num.2.

3 *Filia viro digno nubens dicitur negotium vtile pro patre geſſiſſe.*

4 *Pater tenetur inuenire virum pro filia, eamque dotare.*

5 *Pater licet ceſſet onus inueniendi virum non eximitur ab obligatione dotandi filiam, vt hæc onera matrimonij ſuſtineat, & melius à viro tractetur.*

6 *Pater dotare filiam tenetur, vt ſi vir decedat poſſit illa dotem paratam ad nubendum cum alio habere, & ſi nubere noluerit, vnde ſibi poſſit alimenta præſtare, habeat.*

7 *Dos debet arbitrio iudicis conſtitui attenta qualitate perſonarum, & opibus dotare debentis.*

8 *Dos modica aſſignanda non eſt filiæ, quæ fratres non habet.*

9 *Conſuetudo familia viri in dote taxanda ſolet attendi.*

10 *Qualitas, & conſuetudo familiæ viri prænalet conſuetudini nobilium familiarum vrbis, quod declara vt num.11.*

12 *Mulieri non licet marito bona fideicommiſſaria in dotem aſſignare, ſi aliunde habeat.*

13 *Conſuetudo patriæ mulieris non viri ad congruitatem dotis eſt attendenda.*

14 *Legatum nepti factum à patruo contemplatione patris relictum cenſetur, & ad ſubleuandum fratrem in conſtitutione dotis.*

15 *Legatum factum à patruo imputandum eſt tam in dote, quam in legitima.*

16 *Pater non tenetur dotare filiam diuitem ſine eius conſenſu, & abſque dotis promiſſione in maiori ætate nubentem.*

Contrarium tamen verius num. 20.

17 *Legatum ſimpliciter relictum nulla facta expreſſione dotis contemplatione propriæ perſonæ factum cenſeri debet.*

Amplia ſi agatur de legataria iam nata, & nota teſtatori, quia tunc ipſius contemplatione, & non patris datum præſumitur & num.18. & 19.

22 *Filiæ dos debetur à patre etiamſi ſit diues, & habeat de proprio.*

23 *Dos eſt deducenda ex particulari ſubſtantia quæ apud patrem inuenitur.*

24 *Pater cogitur in dotem aſſignare filiæ aliquam partem ſui patrimonij pro ſua dote.*

25 *Filia viuente patre legitimam petere non poteſt.*

D E C I S I O CCCCXVII.

DIXERVNT Domini ſtandum eſſe in deciſis coram bon mem. Veroſpin 1.Iunij 1665. ſcilicet D. Annæ Caſarellæ præſtanda eſſe ſcut. 12. mil. pro dote non computato Palatio ei legato licet in 26. ætatis anno conſtituta nulla ſibi dote promiſsa contra placitum Patris matrimonium cum D. Antonio contraxerit.

Cum

Digitized by Google

Cum enim Anna nupſerit viro nobili, & digno licet
1 in minori ætate & ſine conſenſu patris. Pater † eam tenetur plenè dotare Caſtill. *de matrimon. tract. 10. diſput. 4 dub. 19 ſub num.* 186. vbi dicit hanc eſſe differentiam inter nubentem digno & indigno Bonacio *oper. moral. in 4. Decalog. præceptum diſput. 6. quæſt. vnica punct. 5. §. 2. præcept. 1 num. 1. ante finem fol. 343. & de contract. diſput. 2. quæſt 9. punct 2 propoſ. 10. num. 14. ante finem pag.* 726. Cancer. *var. reſol. part. 3. cap. 11. num.* 6. vbi ait ita fuiſſe deciſum à Senatu Ripol. *in l. titio centum §. Titia ff. de condit. & demonſtr. num.* 102. & 103. Guttier. *de matrim. cap. 80. num. 13. verſ. 1. concluſio eſt & pract. quæſt. lib 2 quæſt. 1.*
2 *num. 4.* vbi limitat † quando nuberet indigno Boſſ. *eodem tract. cap. 11. num. 191. verſ. 7. teneat communiter & in tractatu de dote cap. 4. num. 119. & 127.* Mantic. *de tacit. lib. 12. tit. 16. num. 6. & 7.* Cauall. *comm. contra comm. quæſt. 3. & ſeq.* qui dicit ita ſeruari in practica & omnes vno ore ita tenere Barboſ *in l. 1. part. 4. num. 33. in fin. & 34 part. 2. num. 28.* vbi ait Senatum ita iudicaſſe cum alijs congeſtis in deciſ. quæ reuidetur in principio cuius concluſionis
3 rationes hæ à DD. aſſignantur nam quando † filia nubit viro digno dicitur geſſiſſe negotium vtile pro Patre, qui
4 tenetur inuenire virum pro filia eamque dotare, & ideo licet ceſſet onus inueniendi virum non eximitur ab
5 obligatione dotandi, vt filia nupta onera matrimonij † ſuſtineat, & melius tractetur à viro, item ſi conti-
6 gerit, quod vir decedat habeat dotem paratam ad nubendum cum alio, & ſi nubere noluerit, vndè ſe poſſit alere, vt conſiderant Facch. *contr. Iur. lib. 3. cap. 45. verſ. fundamentum eſt* Bonacin. *oper. moral. tom. 2. de contract. diſput. 3. quæſt. 11 punct. 2. num. 14. verſ. dixit aut nubat inuita Patre* Boſſ. *de dot. cap. 4. ſub num* 119. Barboſ. *in l 1. part 4. num 27 ff. ſolut. matr.* Franc. Baron. *de effect. minor. ætat. circa contractus effect. 1. num 627. verſ. & ſi ſunt plures rationes add. ad* Rot. *in recent. deciſ. 460. num 61. part. 4. tom. 2.*

Ad quantitatem vero aſſignari in ſumma ſcutorum 12. mil plurima concurrunt nempe nobilitas coniugum opulentia patrimonij Patris dotantis, & conſuetudo in vrbe in familijs nobilibus, & diuitibus & particulariter Domus Caſarellæ dotandi puellas in eadem, ac etiam longe maiori dotis quantitate à quibus iudicis arbitrium
7 regulari debet in dote conſtituenda tam ex diſpoſitione iuris communis de qua *in l. quæro 61. lege cum poſt diuortium 70. § in dotem verſ. gener. ff. de iur. dot.* in quod arbitrium DD. in præſenti libentius inclinarunt vbi patrimonium eſt pingue, filia vnica, nec adſunt maſ-
8 culi † quo caſu non eſt aſſignanda modica dos ſed pinguior Rota *in recent. deciſ. 195. num. 2. verſ. & licet iſta dos par: 2 & deciſ 28. num. 21. & deciſ. 88 num. 3. part. 9 & coram* Merlin *deciſ. 293. num. 3.*
9 Nec obſtat † quod in taxanda dote conſuetudo familiæ viri ſolet attendi; ea vero dotes infra ſcutor. 5000. conſueuit accipere, & qualitas & conſuetudo familiæ
10 viri præualere debeat conſuetudini † nobilium familiarum vrbis vt in ſpecie firmat Dec. *conſ. 26. num. 4. cum ſeq.* Ruin. *conſ. 56 num. 10. & 17 lib. 3.* Mantic. *lib. 12. tit 21. num. 35*

Nam præterquam, quod hoc ſolum conſiderari non debet, ſed inſimul cum omnibus alijs circumſtantijs de quibus ſupra obiectum non procedit, vbi agitur de
11 dotanda vnica filia tunc enim † indiſtinctè ſi eſſet aſſignanda dos maior, & attenditur qualitas mulieris non autem conditio & locus mariti vt firmat Rota *in recent. deciſ 235. num. 31. part. 8.* & licet ab ea receſſum *in deciſ. 199 poſt* Merlin. *de legit.* d concluſio præſupponitur & ab ea receditur eo quia ibi mulier aſſignauerat marito in dotem omnia bona fideicommiſſaria, &
12 habebat etiam aliunde, quod non licuit vt ibi legitur *num 7 verſ quin imo contrarium numer.* 8. per tot, &
13 quod ad congruitatem dotis non ſit attendenda † conſuetudo patriæ viri, ſed mulieris fuit *dictum in Bononien fideicommiſſi de Montecenſijs 6. Martij 1665. coram Taia.*

Minus officit, quod Anna teneatur renunciare Legato palatij, ſibi à Cardinale Patruo relicto & aſſigna-
14 tam dotem conſequi valeat, vel quia Cardinalis illud legauit Annæ tanquam filiæ Patri fratris Teſtatoris, & ſic Legatum videtur relictum contemplatione Patris,
15 & ad ſubleuandum fratrem in dotem per ea quæ tradunt Surd. *conſ. 488. num. 17.* vndè imputandum eſt tam in dote quam in legitima Caſtr. *conſ. 96. ſub num. 2. lib. 2. quem referunt & ſequuntur* Alex. *conſ. 76. num. 5. verſ. hoc etiam conſulendo lib. 5.* Cephal. *conſ. 105. num. 33. 34. & 35.* vel etiam quia pater non teneatur dotare filiam diuitem ſine eius conſenſu & abſque dotis promiſſione in 16
maiori ætate nubentem Couar. *de matr. part. 2. cap. 3. §. 8. num 8.* Sanch. *eodem tract. lib. 4. diſput. 26. num* 18. Gottier. *de matrim. cap. 80. num. 13. verſ. 2. concluſ.* Fontanell. *de pact. nupt. clauſ. 5. gloſ. 1. num. 87.*

Primum enim non ſubſiſtit nam cum palatium fuerit Legatum ſimpliciter nulla facta expreſſione dotis † 17
contemplatione propriæ perſonæ cenſeri debet relictum Bald. *in l. fin. num. 6. Cod. quib. ad liber. proclam. non lic.* Mangil. *de imput. quæſt. 21. num. 50. & 51.* Merlin. *de legitim. lib. 2. tit. 2. quæſt. 9. num. 45. cum relatis per* Capic. *latr. conſult. 158. num. 31.* Magon. *deciſ. Florent. 13. num. 5.* maxime in præſenti vbi † agitur de legataria iam na- 18
ta, & cognita Patruo Teſtatori, quo caſu ipſiuſmet contemplationi, & non Patris præſumitur datum Dec. *conſ. 81. num. 5.* Menoch. *de præſumpt. 17 num. 3 lib. 3.* Simon. de Præt. *de interpret. vlt. vol. dub. 12. numer. 7. fol.* 436. Rota poſt Gilian ad Stat. Peruſ. *deciſ. 18. num.* 8. & in fortioribus terminis de dote aſſignata à ſan. mem. Vrbano VIII. Sereniſſimæ D. Lucretiæ Duciſſæ Mutinæ eius nepti mediante Patre licet Pater eam daret d. D. Lucretiæ eius filiæ Rota cenſuit contemplatione neptis
† non autem Patris conceſſam fuiſſe *in Romana legitimæ* 19
3. Ianuarij 1660. *coram R. P. D. Taia.*

Secundum quoque non vrget quia contrariam ſenten- 20
tiam tenuerunt DD. moti pluribus rationibus, & authoritatibus adductis in deciſ. quæ reuidetur §. præterquam & amplexi fuerant Merlin. *de leg. lib. 3. tit 10. qu. 22. num 2. iuncto num. 10.* Bonacc. *de contract. punct. 2. num. 4. ſub verſ. dixi aut nubat.* Boſſ. *de matr. cap. 11. num. 193. & in contractu de dote cap. 4. num.* 123. Fachin. *contr. Iur. lib. 3. cap 45. verſ. & ſic argumentorum*, vbi rationem huius opinionis aſſignat, nam cum filiæ nubendo viro nobi-
li †, & digno ſit danda dos a patre quamuis minor, & nu- 21
pſerit ſine eius conſenſu cum geſſerit negotium vtile pro Patre, nec vlla lex reperiatur, quæ ob iſtam cauſam eam priuet dote debita de iure communi non eſt
recedendum à diſpoſitione Iuris & DD. qui firmant fi- 22
liæ deberi dotem à Patre etiamſi diues ſit & habeat de proprio vt tenuerunt Mantic. *de tacit. lib. 12. tit. 15. num.* 16. Menoch. *lib 4. præſumpt. 189. num. 61. & ſeq.* Sanch. *de matrim. lib 4. diſput. 26. num. 5.* Cauall. *comm. conſ. 95. in princip. verſ. ſolet tamen dubitari* Boſſ. *in tract. de matrimon. cap. 11. num 175. & ſignanter num. 178. & 193. vbi latè reſpondet omnibus contrarijs, & in tract. de dote cap. 4. num. 25. vſque ad 35.* vbi refert cæteros tam antiquos, quam recentiores *& cap. 6. num 39 & cap. 7. num. 49.* Merlin. *de legit. lib. 3. tit. 1. quæſt. 22. num. 8. & 10*

Verum quia circa modum ſoluendi dotem ab informantibus pro Petro allegabatur facultates ſuas in ſtabili-
bus non vero in pecunia conſiſtere ideoque dotem dedu- 23
cendam ex illa particulari ſubſtantia quæ apud ipſum reperiatur *iuxt. text. in l. profectitia verſ. ſed ſi proponas ff. de Iur. dot.* Bald *nouell. de dot. part. 6. priuileg. 15 num. 1.*
ibi: quod † pater in vita ſua cogitur aſſignare filiæ ali- 24
quam partem ſui patrimonij pro ſua dote & *priuileg.* 19. *num. 1.* Petr. Barboſ. *in 4. part. leg. 1. num. 3. verſ. ſed circa bonum dicta ff. ſolut. matrim.* Anna vero non recuſabat, ſed petebat tertiam partem bonorum quam DD. non poſſe aſſignari cenſuerunt quia ſi conſtitueretur dos ad
rationem legitimæ quæ † viuente Patre à filia peti non 25
poteſt Fontanell *de pact. nupt. clauſ. 5. gloſ. 8. part 1. num. 6 & latius ſub num. 10. ante med. verſ. nec tunc* eſt habenda aliqua ratio legitimæ quam opinionem tenuit Rota *deciſ. 708 num 3 verſ. quod autem prout hic part. 1. recent.*

Qua propter DD. decreuerunt patrem teneri, vel ſoluere dotem in quantitate ſcut. 12. mil. vel pro nunc tradere Annæ, quartam partem omnium bonorum quæ habet cum oneribus quibus obnoxia reperiuntur.

Et ita vtraque &c.

Deciſio quæ hic in principio allegatur, & iam in hac eadem cauſa emanata ſub die 18 Iunij 1665. coram eodem bon. mem. Veroſpio eſt ſupra deciſ. 93.

R. P. D.

Digitized by Google

R. P. D. OTTALORA.

Valentina Beneficij.

Lunæ 15. Februarij 1666.

ARGVMENTVM.

Sequeſtrum poſſeſſioni beneficij vacanti, debet apponi ne fructus dilapidentur, & ne attentans commodo vitioſæ poſſeſſionis gaudeat. Appellationi interpoſitæ quando dicatur renunciatum.

SVMMARIVM.

1 *Sententia quando non fuit executa, & poſſeſſio beneficij eſt vacans, ne fructus dilapidentur, debet apponi ſequeſtrum.*
2 *Poſſeſſio beneficij pendente termino ad appellandum apprehenſa eſt attentata.*
3 *Sequeſtrum poſſeſſioni lite pendente occupata eſt apponendum, ne attentans commodo vitioſa poſſeſſionis gaudeat.*
4 *Appellatio tam quoad effectum ſuſpenſiuum quam deuolutiuum admitti debet, quando iudex iudicialiter proceſſit.*
Secus ſi extraiudicialiter & num. 5.
6 *Acta omnia appellatione pendente facta ſuſtineri non poſſunt, vti vitio attentatorum laborantia.*
7 *Appellatione non proſecuta cauſa remanet deſerta, & ſententia legitimæ executioni demandatur.*
8 *Cauſa vt deſerta dici nequeat ſatis eſt adhibitam aliquam fuiſſe diligentiam in termino.*
9 *Appellationi interpoſitæ quando appellans renunciaſſe videatur.*
10 Deciſ. 718 part. 4. tom. 3. recent. & deciſ. 228. coram Otthobono *in quo caſu loquantur.*
11 *Actus quando reſpiciunt finem, pro quo fuit interpoſita appellatio non inducunt illius renunciationem.*
12 *Proteſtatio de impugnando ſententiam ex capite nullitatis operatur, vt redeundo ad iudicem à quo appellationi renunciatum non cenſeatur.*

DECISIO CCCCXVIII.

VACAVIT per obitum Ioſephi Fomer ſimplex beneficium in Parochiali Eccleſia S. Andreæ Ciuitatis Valentinæ de Iurepatronatus Laicorum, qui diſcordes præſentarunt Io. Muroz, & Leonardum Morales inter quos orta lite coram ordinario ſuper obtinenda inſtitutione ſubſequutiſque hinc inde diuerſis iurium productionibus, ac pluribus actis iudicialibus, tandem die 13. Maij 1664. emanauit ſententia diffinitiua concedens inſtitutionem Leonardo à quo interpoſita appellatione cauſaque mihi per appellationem ſimpliciter commiſſa conſului DD. an ſit apponendum ſequeſtrum, & affirmatiuè reſponſum fuit.

Aut enim ſententia non eſt adhuc exequutioni de-
1 mandata, & poſſeſſio beneficij eſt vacans, & eſt †
apponendum ſequeſtrum ne fructus dilapidentur *cap.
cum vos 4. de offic. ordin.* Buratt. *deciſ. 900. num. 1. Eminentiſſ.* Otthobon. *deciſ. 209. num. 28.* aut poſſeſſio eſt occupata pendente termino ad appellandum, vel poſt in-
2 terpoſitam appellationem, & cum † vtroque caſu ſit
attentata *cap. non ſolum de appellatione in 6. cap. 1. & 2.*
vt lite pendente ſequeſtrum ne attentans gaudeat in
3 proſequutione litis commodo vitioſæ, & attentatæ poſ-
ſeſſionis Archid. *in cap. quæ ret num. 9. verſ. ex quibus
11. quæſt. 1.* Duran. *deciſ. 242. num. 4. & in Pampilonen.
Abbatiæ 16. Maij 1664. §. hinc eſt coram me, & in
Caſertana iuriſpatronatus 20. Nouembris 1665. coram R.
Decano.*

Quæ omnia indubitanter procedunt in præſenti eo
4 quia ordinarius ad inſtitutionem Leonardi iudicialiter
proceſſit, & ſic ab illius ſententia debebatur appella-
tio ad vtrumque effectum, licet ſecus dicendum eſſet
5 ſi extraiudicialiter proceſſiſſet, vt diſtinguendo firma-
uit. Rota coram Buratt. *deciſ. 505. à num. 1. in Vaſionen. Vicariæ 28. Iunij 1660. & 15. Iunij 1663. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano, & in d. Pampilonen. Abbatiæ §. non obſtat coram me* idque agnouit Signatura, dum
ſimpliciter cauſam appellationis mihi commiſit, vt in
ſumm. Ioannis *num. 3.* quod idem operatur, ac ſi ab
initio appellatio ſuſpenſiua fuiſſet admiſſa ad hoc, vt
omnia † geſta appellatione pendente dicantur attenta- 6
ta add. ad Buratt. *deciſ. 902. num. 6. & deciſ. 183. coram R. Terraconen. & in d. Pampilonen. Abbatiæ §. quod plenius.*

Non obſtat quod Ioannes appellationem interpoſitam
proſequutus non fuerit infra annum ideoque cauſa re- 7
manſerit deſerta ac ſententia legitimè executioni demandata, vt teſtatur Veſtrius *in prax. lib. 7. in cap. vltim. num. 6.* Scacc. *de appellat. lib. 3. cap. 2. quæſt. 14. num. 6.* Rota *deciſ. 517. nu. 2. part. 4. tom. 3. recent. & deciſ. 189. num. 10. coram Eminentiſſ.* Otthobon. etenim obiectum remouetur ex facto ex quo conſtat de quampluri mis diligentijs factis nempè de expeditione inhibitionis Rotalis, & compulſorialis, & de commiſſione cauſæ in Rota ad eius inſtantiam vſque de menſe Aprilis 1665.
& ſic infra annum quod ſufficit ad hoc vt cauſa non
poſſit dici deſerta cum ad hunc effectum ſufficiat † quæ- 8
libet diligentia in termino facta, vt ait idem Veſtrius *vbi ſupra d. lib. 7. cap. vltim. num. 5.* Seraphin. *deciſ. 171. num. 6.*

Neque pariter obſtat quod appellatione pendente
Ioannes redierit ad Iudicem à quo ibique inſteterit tam
pro reuocatione ſententiæ quam pro commiſſione com-
pulſorialium ideoque † appellationi interpoſitæ vide- 9
tur renunciaſſe ex firmatis per Rotam *deciſ. 718. num. 21. part. 4. tom. 3. recent. add. ad* Buratt. *deciſ. 406 num. 4. & deciſ. 228. num. 8. & 9. coram Eminentiſſ.* Ottho-
bon. quia prædictæ deciſiones loquuntur in caſu quo 10
appellans feciſſet coram Iudice à quo aliquem actum explicitè, vel implicitè approbatiuum ſententiæ puta introducendo coram eodem cauſam ſuper negotio principali, & ſimilia, ſicut verò eſt quando actus per ipſum facti tendunt ad impugnandam ſententiam, & ad remouendum grauamen per cauſam ſibi illatum, tunc enim quia reſpiciunt eundem finem pro quo fuit
appellatio † interpoſita non inducunt renunciationem 11
vt poſt gloſſ. in cap. à Iudice in verbo teneris de appellat. in 6. ſenuit Franch. *in cap. cum teneamur 17. num. 4. & 5. & in cap. ſollicitudinem 54. num 12. de appellat.* Soccio. Sen. *conſ. 21. num. 3 lib. 4.* Rota *deciſ. 63. num. 2. de appellat. & deciſ. 2. de renunciat. in nouis & in Peraſina bonorum 4. Iulij 1642. §. non obſtat coram R. D. meo Decano* in præſenti autem non ſolum non probatur aliquis actus qui tendat ad probationem ſententiæ, ſed vlterius comparitio coram Iudice à quo videtur facta in executione proteſtationis, & reſeruationis contentæ in cædula appellationis de impugnando d. ſententiam ex cap. nullitatis vt conſtat ex d. cædula data in
ſumm. *num. 2.* quæ proteſtatio operatur, vt redeundo 12
ad iudicem à quo non cenſeatur renunciatum appellationi Gabr. *de appellat. lib. 2. concl. 2. num 24.* Scacc. *de appellat. lib. 3. quæſt. 17. limit. 2. num. 43.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. OTTALORA.

Parmen. Penſionis.

Lunæ 15. Februarij 1666.

ARGVMENTVM.

Gratia ex defectu intentionis Pontificis vitiatur ex narratiua falsa valoris in reſeruatione penſionis per aſcenſum etiam in minimo, maxime quando falſitas narratiuæ fuit doloſa. Atteſtationes lite pendente, & parte non citata procuratæ non attenduntur. Reſignatarius quando ſuper nullitate penſionis audiri non poſſit, & alia de quibus in ſummarijs.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Narratiua falſa valoris in pura penſionis reſeruatione etiam in minimo vitiat gratiam ex defectu intentionis Pontificis.*
2 *Fallit tamen ſi narratiuæ falſitas non fuit doloſa, & colligi poteſt ex coniecturis Pontificem negaturum non fuiſſe gratiam expreſſo etiam vero valore.*
3 *Litterarum Apoſtolicarum expeditor reſignanti præiudicare non valet, quando contenta in mandato, in ſupplicatione non expreſſit.*
4 *Voluntas Pontificis etiam ex coniecturis argui poteſt & num. 5.*
6 *Atteſtationes lite pendente procuratæ, & parte non citata non ſunt attendendæ.*
7 *Partitæ niſi mediante compulſoria extrahantur, & citatione partis nullam merentur fidem.*
8 *Reſignatarius beneficio retento non debet ſuper nullitate penſionis audiri, quando reſignans ſibi regreſſum ad beneficium in forma ampliſſima reſeruauit.*
9 *Reſignans beneficium quando ad illud regreſſum ſibi reſeruauit reſignatarius tenetur vel penſionem ſoluere, vel beneficium dimittere.*
10 *Verba* cum eiſdem facultatibus, libertatibus, Immunitatibus &c. *important iurium omnium tranſlationem.*
11 *Regreſſus ad beneficium datur ratione antiquæ poſſeſſionis.*
12 *Beneficij translatio non competit illi, qui nunquam beneficium poſſedit.*
13 *Reſignans ſicut ratione ſuæ poſſeſſionis regreſſum intentare poterat, ita ſuffragatur tranſlatia iurium reſignatario ad effectum regreſſus in ipſum tranſlati.*
14 *Regreſſus reſpicit iura de futuro.*
15 *Actio ad regreſſum eſt ordinaria.*
16 *Regreſſus effectus quiſit.*

DECISIO CCCCXIX.

DECISIO emanata coram me ſub die 11. Iunij
1665. In qua dictum fuit penſionem deberi dunbus
nitebatus fundamentis alterum quod falſa expreſſio fru-
ctuum certorum Beneficij in ducatis 75. ſupes quibus
dumtaxat Papa penſionem reſeruauit non fuit doloſa, al-
serum quod Titulari agenti ad nullitatem penſionis ob-
ſtat exceptio regreſſus ſpecialiter à reſignante reſeruatus.
Cumque hodie cauſam repropoſuiſſem, placuit Dominis
ex eiſdem rationibus in deciſis perſiſtere.
Subititis enim primum fundamentum, quia licet regu-
1 lariter † in pura reſeruatione penſinnis falſa narratiua va-
loris per aſcenſum etiam in minimo vities gratiam ex de-
fectu intentionis Pontificis, vt notarunt Garz. *de Beneſ. part. 1. cap. 3 num. 427* Pariſ. *de reſiga. lib. 1. quæſt. 8. nam. 45.*
Tondut. ad Buratr. *deciſ. 369. num. 8.* fallit tamen quoties-
2 cumque narratiuæ falſitas non fuit doloſa, & ex circum-
ſtantijs colligi poteſt Pontificem non ita de facili fuiſſe
gratiam negaturum expreſſo etiam vero valore, *vt habetur in cap. ſuper litteris de reſcript.* quem ſequitur, &
extendit etiam ad reſcripta gratioſa, Innoc. *in cap. poſtulaſti num. 5. de reſcript.* Compoſtell. *in cap. ſi propoſuente num. 2. eodem tit.* Lap. *allegat. 89. num. 6. cum alijs adductis in deciſ. 536. num. 2 part 4. tom. 3. recent.* in hac autem
facti ſpecie nullus dolus conſiderari poteſt ex parte ſuppli-
cantium, quia tam reſignans in ſuo mandato procuræ
ad reſignandum, quam Reſignatasius in ſuo mandato
procuræ ad conſentiendum penſinni expreſsè voluerunt
penſionem reſeruari indiſtinctè ſuper omnibus fructibus
Beneficij tam certis, quam incertis aſſerendo illos aſcen-
dere ad ducatos annuos, & de prædictis ſe benè informa-
tos etiam medio Iuramento affirmando, vt conſtat ex di-
ctis mandatis procuræ datis in præteritis ſumm. *nam.* 1.
vnde licet in ſupplicatione facta fuerit ſola mentio fru-
ctuum certorum exprimendo illos aſcendere ad ducatos
75 & Papa ſuper his tantum penſionem reſeruauerit id
fuit manifeſtus error expeditoris, vs probatur ex eius
atteſtatione alias data, qui non potuit Reſignanti præ-
iudicare, dum omnia contenta in mandatis non expreſſit
3 in ſupplicatione vt dixit Rota *in deciſ. 270. num 4. poſt 2. vol. conſ.* Farin & *deciſ. 536. num. 15 part. 4 tom. 3. recent.*
4 voluntas verò Pontificis, quæ etiam coniecturis probari
poteſt, Menoch. *de arbi. caſ. 211. nam 24* minus aduer-
ſari viſa fuit, qoia quam plura alia Beneficia conſortia-
lia eiuſdem Eccleſiæ penſione ſimili grauata reperiuntur
etiam facta expreſſione fructuum certorum, & Incerto-
rum; vnde eadem facilitate gratia penſionis potuiſſet ob-
tineri, ſi ad formam mandatorum ſupplicatio fuiſſet
concepta, vt teſtatus fuit idem expeditor, & ad arguen-
dum eius voluntatem ſufficit non ita de facili fuiſſe 5
gratiam negaturum Gabr. *conſ. 200. num. 10. lib. 1.* Rota
in Romana penſionis 1. Aprilis 1661. §. fin. coram Eminentiſſ. Celſo & firmat deciſio, quæ reuidetur in §. non obſtat in fine.
Nec facit, quod computatis etiam incertis fructus
non aſcendans ad valorem narratum quia atteſtationes † 6
Beneficiatorum ad hunc effectum exhibitæ, sanquam
procuratæ lite pendente, & parte non citata non ſunt
attendendæ *l. ſi quando C. de Teſtib.* Rota *deciſ. 128. num. 5. & deciſ. 259 num. 2. part. 2. recent.* maximè quia re-
ferunt partitas librorum Eccleſiæ, vbi adnotansur in-
troitus Beneficiatorum, quæ niſi extrahantur median-
te compulſoria †, & citatione Partis, nullam fidem 7
merentur *cap. fin. de fid. Inſtrument. Authen. ſi quis in aliquo Cod. de edea.* Rot. *deciſ. 1. de fid. Inſtrum. in nou.*
Gregor. *deciſ. 469 num 4.*
Verum admiſſo, quod penſio ratione malæ expreſ-
ſionis valoris non poſſet ſubſtineri (prout contrarium de-
ſumitur ex ſupradictis) adhuc firmum remanet ſecun-
dum deciſionis fundamentum nempè Reſignatarium re- 8
tento beneficio non eſſe audiendum ſuper nullitate
penſionis, quando vs hic Reſignans ſibi reſeruauis re-
greſſum in forma ampliſſima, & cum clauſula non 8
alias aliter nec alio modo in euentum, in quem Titula-
ris deficiat in ſolutione penſionis, vel illam petat an- 9
nullari, ſed teneri, vel penſinnem ſoluere, vel Bene-
ficium dimittere, vt præter adductos in deciſione quæ re-
uidetur §. vlterius tenuit Rota *deciſ. 265. num. 2. & ſeq. part. 8. & deciſ. 209. num 4 part. 9. recent.* quæ ex-
ceptio non ſolum fauet Reſignaoti, ſed esiam transla-
tario ex vi prægnaotium verborum, quibus translatio
concepta fuit ibi cum eiſdemmet facultatibus, libertati-
bus, Immunitatibus, exemptionibus, & promiſſio-
nibus, & io omnibus, & per omnia iuxta dictarum lit-
terarum Apoſtolicarum reſeruationis penſinnum for-
mam, & tenorem, quæ † in ſpecie impoιtant trans- 10
lationem regreſſus, & probant auctoritates relatæ in
dicta deciſione, quæ reuidetur §. neque aduerſatut in
fine.
Non obſtas quod † regreſſus detur ratione antiquæ poſ- 11
ſeſſionis, Ideoque non † comp tat translatio, cui nun- 12
quam Beneficium poſſedit, vt tenuit Rota *deciſ. 287. num. 17 part. 5. recent. & in Taurinen. regreſſus 5 Decembris 1644. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, quæ eſt deciſ. 249 poſt Zacch. de oblig. Camer.* quia dictæ deciſiones loquuntur de
penſione reſeruata Beneficio iam pleno, quod cum à Pen-
ſionario nunquam fuerit poſſeſſum, optimè firmatum
fuit eidem non competere regreſſum. Et in præſenti pen-
ſio reſeruata fuit ex cauſa reſignationis ad fauorem illius,
qui antea Beneficium poſſidebat. Vnde † ſicut Reſignans 13
ratione ſuæ poſſeſſionis poterat regreſſum intentare eidem
ſuffragari debet translatio etiam ad effectum regreſſus in
ipſum translati, vt diſtinguendo declarat Rota *in deciſione Taurinen. regreſſus § non obſtat*. Præterea compertum
fuit, quod Reſignans non ſolum ſibi reſeruauit regreſſum,
ſed etiam ingreſſum ibi: Liceat Mario ad dictum Benefi-
cium liberum habere regreſſum, & ingreſſum, & proindè
quatenus translatarius, eo quia non poſsedit iuuari non
poſſit regreſſu, † qui reſpicit iura de futuro, vt tradunt Ma- 14
reſcott. *var. reſol. lib. 1. cap 71. num. 6. & ſeqq.* Tondur. *de penſ. cap. 45 ſub num. 29 propè fin. & tenuit* Rota *deciſ. 457. num 10. part. 1. diuerſ* Verall. *deciſ. 213. num. 1. & 3. part. 2. & in Bracaren. Theſaurariæ 22 Iunij 1629. coram bon. mem. Pirouana impreſſ. apud* Amaiden *de ſtylo Datariæ lib. 1. cap. 26. num 75.*
Deniquè non ſefert, quod † actio ad regreſſum ſit ordi- 15
naria, ideoque diuerſo, & particulari Iudicio veniat diſcu-
tienda. nam translatarius non petit principaliter regreſ-
ſum, ſed penſionem, & eatenus illum deducit, quatenùs
impedit actionem ſuper nullitate intentatam à Titulari
ad effectum, vt penſinnem ſoluat, vel Beneficium dimit-
tat, qui † eſt effectus regreſſus, & explicat, Lotter. *de re* 16
benef. lib. 1. quæſt 41. num. 38 Rota *deciſ. 286. num. 1. & 2. part. 2. recent*
Et ita vtraque, &c.

R. P. D.

Digitized by Google

R. P. D. BOVRLEMONT.

Sauonen. Pecuniaria.

Lunæ 27. Februarii 1666.

ARGVMENTVM.

Fructus ex mutuo non poſſunt legitimè percipi, & ad hoc, vt ex illo debeantur quid neceſſario requiratur.

SVMMARIVM.

1 *Fructus ex mutuo legitimè percipi nequeunt & nume-
ro 4.*
2 *Vſuræ ex mutuo perceptæ imputantur in ſortem, &
ſi vltra eam aliquid perceptum fuerit venit reſtituen-
dum.*
3 *Mercatores pecunias otioſas retinere non ſolent.*
5 *Fructus vt ex mutuo legitimè percipi valeant non ſuf-
ficit mutuantem habuiſſe occaſionem generalem inue-
ſtiendi pecuniam mutuatam, ſed requiritur ſpecialis
& num. 6.*
7 *Fructus vt debeantur ex mutuo lucrum in potentia eſſe non
debet, ſed in actu.*
8 *Vſuræ pro futuro tempore non poſſunt taxari nec ſol-
ui.*
9 *Indebitum vt veniat reſtituendum concludenter probari de-
bet.*
10 *Vſurarum ſolutio pro mutuo à Iure damnatur.*
11 *Probatio etiam præſumptiua, non tam rigoroſa prout in
conditione indebiti in ſolutione vſurarum ſufficit, vt iſtæ
veniant reſtituendæ.*
12 *Fructus percepti ex re cum propria pecunia comparata do-
mino eiuſdem debentur & num. 15.*
13 Textus in l. lucrabitur de act. empt. *in quibus terminis
procedat.*
14 *Mutuans nihil lucri ex mutuo percipere poteſt.*
16 *Sententia nulla non attenditur.*

DECISIO CCCCXX.

RESPONSVM fuit pro confirmatione ſenten-
tiæ Rotalis declarantis exactiones factas à Ioann.
Thoma Meſſea, vt diſſeruet repetitionem mutui du-
platum 700. eſſe illicitas & ideò in ſortem imputandas,
& in exceſſu reſtituen. cuius ſententiæ validitas ſicut
ex actis deſumebatur ita ex Iuſtitia reddebatur euidenter
ex deciſione antecedentis inſtantiæ 31. Martij 1664. co-
ram R. P. D. meo Taia.
1 Et ſanè † cum ageretur de mutuo certum erat pro eo
fructus legitimè percipi non potuiſſe *per text. in l. vſura
pecunia, 121. ff. de verb. ſignif. & l. rogati, §. ſi tibi,
ff. ſi cert. pet. & in Cod. conſuluit, & Cod. nauiganti de
vſur.* & tradunt ibidem communiter Canoniſtæ, & di-
xit Rota *in Roman. quatuor domorum 21. Iunij 1649. §. non
obſtat coram bon. mem. Peuting. & plene in Viterbien. tran-
ſact. 11. Decembris 1658. & 9. Maij 1659. coram Eminen-
tiſſimo Celſo & in d. deciſione huius cauſæ coram R. P. D.*
2 *meo Taia, §. & primum.* Indeque † legis miniſterio
vſuræ imputantur in ſortem, & ſi quid fuerit vltra eam
ſolutum reſtitui debeat *ad l. indebitum 18. Cod. de vſur.
& bene* Rota *deciſ. 289. num. 8. part. 4. tom. 3. recent &
deciſ. 409. num. 29. & 30. coram bon. mem.* Merlin. *& in
allegat. Viterbien. tranſact.* quamuis etiam ageretur in-
3 ter Mercatores † qui licet vt plurimum non ſolent pe-
cunias otioſas retinere, ſed ex eis lucrum percipere,
quia tamen quandoque etiam damnum patiuntur, ideo
4 ex ſolito tamen negotiandi non † admittit Rota licitè
vſuras exigi poſſe ex mutuo, *& in Auenonien pecunia-
ria 10. Februarij 1640. coram bon. mem. Bichio impreſſa
poſt* Merlin. *de pignor. deciſ. 29. per tot. & in dict. deciſio-
ne Viterbien. coram Eminentiſſimo Celſo*, ſed concurren-
tibus ſolummodo requiſitis Caſtrenſ. *in lib. 3. §. fin. num.
3. ff. de eo, quod certo loco*, de quibus haud viſum eſt
conſtare in caſu, de quo agitur. Nam quamuis Teſtes
dati in dicta deciſione coram R. P. D. Taia, deponant
Meſſeam eſſe ſolitum negotiari promptaſque, & faci-
5 les eſſe occaſiones inueſtiendi inde † tamen non reſul-
tat proxima, & determinata voluntas, & potentia
certi inueſtimenti, & lucri ſed remota, & ambigua
vt præcipuè dixit Rota *in dicta deciſ. 29. poſt* Merlin. *de
pignor. 3.* Adeo vt remanſerit in determinata voluntas
Creditoris circa hoc, vel illud inueſtimentum, & ob id
incertum etiam lucrum faciendi cum ad effectum vt
poſſint legitimè percipi fructus non ſufficiat occaſio gene-
ralis, ſed exigatur ſpecialis & indiuidua ex qua ſiue
vſus fuiſſet Creditor non ex culpa debitoris non ſoluen-
tis pecuniam non defeciſſe, vt ait Caſtrenſ. *loco citato*,
ibi quod habuit præ manibus mercantiam, ex qua fuiſ- 6
ſet lucratus quem refert cum alijs innumeris Rota *in
deciſione huius cauſæ coram R. P. D. Taia, §. quia tamen,
& dicta deciſ. 29. poſt* Merlin. *num. 3. & ſtrictius proſequi-
tur ſub numer. 4.* vbi quod cum non ſufficiat quod † lu- 7
crum ſit in ſola poſſibilitate, ſed debet eſſe in actu, quia
tum verè diceretur peti quid certum, & dixit Rota *in
Senogallien. prædij 27 Iulij 1644. & 28. Ianuarij 1645. &
in Terracinen. Pecun. 4. Iulij 1659. coram Reuerendiſſimo
D. meo Papien. & prius in Rom. Cambij, 4. Decembris
1658. §. quia hæc attenduntur coram Reuerendiſſimo D.
meo Decano, & in Colonien. pecuniaria 26. Maij 1653.
§. reſpectu vero coram Reuerendiſſimo Segobien.*
Quæ cuncta fortius procedunt ſi prout hic ſolutio in-
tegrè fuerit anticipata, quia non dicitur incerta poſſibi-
litas lucri probata ex eo quod creditor, vel alius emen-
do, vel inueſtiendo diuerſam pecuniam lucratus eſt,
vt firmatur in omnibus deciſionibus ſupra allegatis.
Quanto incertior eſt in caſu, de quo agitur vbi de
tempore factæ ſolutionis abſolute ignorabatur quidnam
lucratus fuiſſet quodque, nec relatiuè ad alia lucra in
ſimilibus negotijs facta poterat depræhendi dum ex du-
bia futuri lucri & damni poſſibilitate pendebat, per
quam incertitudinem eo acrius vniuerſaliter damnatur
anticipata ſolutio vſurarum, quæ nunquam pro futu- 8
ro tempore poſſunt taxari, nec ſolui, vt tradit Ioan-
nes Andreas *Cod. ſalubriter in princip. de vſuris* Gam.
deciſ. 110. numer. 18. latè Spad. *conſ. 201. num. 1. & ſeq.
lib. 3.* Rota *deciſ. 217. numer. 3. & 315. num. 6 part. 2.
diuerſorum & poſt ſecundum vol. conſ.* Farinacc. *deciſ.
325. & deciſ. 331. vtrobique numer. 1. & coram* Millin.
*deciſ. 21. numer. 2. & in dict. Colonien. pecuniaria plu-
ries allegat.*
Quarum vſurarum imputationem in ſortem, ſeu
reſtitutionem eludere non poteſt Meſſea allegan. quod
non conſtat ſolutiones in dictam cauſam fuiſſe factas,
quodque cum agatur condictione indebiti opus † ſit 9
concludenter illud probare, vt veniat reſtituen. ex fir-
matis per Rotam in Panormitana Penſionis 1. De-
cembris 1642. coram bon. mem. Dunozetto.
Quia quicquid ſit in ſolutione de iure per miſſa li-
cet de facto indebita, & erat in caſu dictæ deciſionis
ſecus eſt † in ſolutione vſurarum pro mutuo à iure 10
damnata non tam rigoroſa probatione prout in con-
dictione alterius indebiti † ſed ſufficit etiam minus 11
exacta & præſumptiua licet hic ex pluribus habea-
tur plena, & concludens Menoch. *de præſumpt. 122.
numer. 3.* Vgolin. *de vſuris cap. 27. §. 3. verſ. ad pro-
band.* Mantic. *de tacit. & ambig. lib. 8. tit. 19. numer.
11. & 20. quia regulariter vſuræ palliari vt ait* Ma-
ſcard. *de probat. concluſ. 447. numer. 31.* Graſſus *de
exceptione 28. numer. 18. & 22. & latè congeſti per*
Scacc. *de Iud. lib. 2. cap. 9. dub. 8. numer. 305. &
ſeqq.*
Non obſtat quod Carentij emerint ex pecunia mu-
tuata quoddam prædium, & ideo debeantur ſaltem 12
Meſſeæ fructus percepti ex re cum ſua pecunia com-
parata ex æquitate *l. lucrabit de act. empt.*
Quia † textu procedit ſolum fauore Domini rei 13
venditæ ſi pretium non fuit ſolutum non mutuantis,
† qui nihil poteſt lucri percipere iuxta dictum Euang. 14
mutuum date nihil inde ſperantes & in puncto fuit
animaduerſum *in dicta Colonien. Pecuniaria, §. fin.
coram Reuerendiſſimo Segobien.* & fructus † ſpectant 15
ad Carentios, vtpotè quæſiti ex pecunia in eorum
dominio tranſlata, non ex aliena vt benè dixit Rota
deciſ. 458. numer. 4. & 5. coram Coccin. *& deciſ. 409.
num. 39. & 40. coram* Merlin. *quos ſequuta fuit nuper-
rimè* Rota *in Romana Societatis Officij 9. Decembris 1665.
coram me §. finali.*
Non obſtant † laudum, & ſententia ob eorum nul- 16
litates

litates & ioluſtitiam egregiè firmatas in deciſione antecedentis inſtantiæ coram R.P.D. men Taia, §. neque viſum, & alijs ſequentibus cum quibus Domini tranſierunt.

Et ita altera tantum parte informante deciſum ſæpius atque iterum alia citata & expectata, &c.

R. P. D. E M E R I X.

Senogallien. Saluiani.

Lunæ 15. Februarij 1666.

A R G V M E N T V M.

Confeſſione propria efficacior proba tio dari non poteſt. Productio per compulſum in quibus iuribus ſuffragetur. Frumenti pretium ex quibus iuſtificari valeat.

S V M M A R I V M.

1 *Probatio nulla maior datur confeſſione propria.*
2 *Confeſſio emiſſa in notula habet vim iudicialis confeſſionis, & quando à parte acceptata fuit amplius reuocari nequit & num.* 3
quit & num. 3.
4 *Confeſſioni propriæ plurimum eſt deferendum.*
5 *Productio per compulſum ſuffragatur in iuribus alienis, non in proprijs.*
6 *Libri publici Annonæ, pretium frumenti benè probant.*
7 *Fructuum quantitas de modico tempore non facilè mutari ſolet.*
8 *Spoliatus ante omnia debet reſtitui.*
Amplia vt num. 9.

D E C I S I O CCCCXXI.

POSTQVAM deciſum fuerat coram me die 20. Martij anni proximi præteriti * non conſtare de liquidatione fructuum ex controuerſo prædio perceptorum à Franciſco Thomano durante tempore Spolij, eo quia taxa legalis nec ſuffragabatur io propoſito caſu, & Teſtes inducti non percutiebant tempus Spolij, oec quicquam deponebant de vaiore fructuum, neque de expenſis factis in eorum recollectione ab informantibus pro Theſeis reuoluto proceſſu actorum coram bon. mem Bichio reperta fuit notula mann eiuſdem Thomani conſcripta, & ab eiuſdem Procuratore mediante mandato ſpeciali Procuræ in actis producti continens præciſam quantitatem fructuum per ipſum perceptorum ab anno 1646. commiſſi Spolij vſque ad anoum 1652. vna cum illorum pretio calculato detractis expenſis in ſcut. 421. 48. vt in Summario eorum de Theſeis *nam. 3. & 4.* vnde hodie repropoſita cauſa Domini Cenſuerunt recedeñ. à deciſis eſſe.

1 Quia præfata Confeſſio † emiſſa in notula qoo nulla
maior datur probatio *cap. per tuas deprobat* præſertim
adamuſſim correſpondeat receputis factis à miniſtro
Thomani colonis partiarijs controuerſi prædij ab eodem
miniſtro mediante Iuramento formiter recognitis *dicto*
2 *Summario num. 6.* habet † vim Iudicialis confeſſionis &
3 ſtante partis † acceptatione amplius reuocari non poteſt
Maſcard. *de probat. concl. 348. num. 43. vol. 1.* Franch. Maſ.
deciſ. 453. num. 3. part. 3. cum pluribus adductis in deciſ. 160.
num. 7. recent. & in terminis liquidationis fructuum per-
4 ceptorum ab intruſo † qnod ſtandum ſit ſimili confeſſioni
dixit Rota in Almeñ Archidiaconatus 23. Februarij
1663. §. cæterum ad liquidationem coram R. P. D.
Taia.

Nihil releuante quod eadem Notula fuerit à Procuratore Thomaoi producta per compulſum in forma, & à Theſeis impugnata, nam quoad impugnationem de ea non docetur imò apparet de acceptatione facta à Procuratore eorumdem de Theſeis *dicto Summario num.* 50. & io omnem caſum impugnatio proceſſitset ex quo à Theſeis prætendebatur augeñ eſſe quantitatem io ea expreſſam, quod non lædit confeſſionem Thomani factam in ſumma ibi contenta, quo vero ad productionem per compulſum animaduerſum fuit quod dum iura ſunt
conſcripta propria manu eiuſdem principalis, & continent
certam ſummam abſque vlla reſeruatione, vel declaratio-
ne facieñ nulla vis fieri poteſt in productione per compul-
ſum quæ † taotum ſuffragatur in iuribus alienis non au- 5
tem in proprijs, vt pluribus allegatis firmat *Add. ad ſan.*
mem. Gregor. XV. *deciſ. 238. ſub num. 15. §. limitat verum*
iſta Rota *deciſion 3. verſic. ſecus vero ſi eſſet de fid. inſtit. in*
nou. & coram Verallo *deciſion. 193. num. 5. part. 1.*

Prædictæ autem ſummæ ſcut. 420. 48. In notula con-
tentorum addenda dixerunt DD. ſcut. 50. pro augmento
pretij frumenti recollecti anno 1648. quod fuit in notula
calculatum ad rationem ſcut. 8. pro quolibet rubro, &
tamen ob magnam penuriam illius anni quæ totam Ita-
liam afflixit triticum in illis partibus fuiſſe venditum ſal-
tem ad rationem ſcut. 11. 50. conſtat ex libris publicis an-
nonæ eodem *Summario num. 7. litt. A.* qui † bene pretium 6
probant Rota coram Seraphin. *deciſ. 1245. num. 8. & in re-*
cent. deciſ. 479. num. 3. part. 2. cum aliis cumulatis in Fir-
mana Beneficij 24. Martii 1656. §. quod valor coram Al-
bergato.

Item ſcut. 129. 29. pro frumeoto anni 1658. In notula
appretiato, quod fuiſſet venditum ad rationem ſcut. 6 46
pro quolibet rubro apparet ex partitis, vt ſupra extractis
relatis in *dicto Summario num. 7. litter. B*, ac alia ſcut. 266.
96. pro fructibus perceptis ex eodem prædio ab anno 1651.
vſque ad diem 29 Maij 1654. terminati Spolij quod tem-
pus deficit in notula, & pro quo ex ſolito præcedentium
annorum probatorum quantitas ſubſequen. quaodo agi-
tur prout hic de modico tempore † quo quantitas fru- 7
ctuum non facile ſolet mutari, vt admittitur in contra
ria deciſione Rota coram Merlin. *deciſ. 766. num. 5. & in*
Bononien. manutentionis 28. Iunij 1649. coram Peatingera,
& in dicta Firmana Beneficij 24. Martij 1655. coram R. P.
D. Albergato.

Et denique ſcut. 193. 23. pro expenſis factis io tribus
Inſtaotijs iuxta Notulas à Notarijs cuiuslibet inſtantiæ
taxatæ, & à Iudicibus deſcriptæ *dicto Summario num.* 8.
ad quorum refectionem fuit Thomanus per ſententiam
Condemnatus, quæ † omoia veniunt reficienda in præ- 8
ſenti Iudicio pro integra Spolij purgatione Add. ad Ludo-
uiſ. *deciſ. 503. numer. 6. Add. ad* Buratt. *deciſion. 449 num.*
9. & 10. attento maximè † tenore commiſſionis mihi di- 9
rectæ cum clauſula refectis expenſis & fructibus Rota
coram Verallo *deciſ. 150. num. 5. par. 1.*

Et ita conſtare de liquidatinne io ſumma ſcut. 1060. deciſum fuit vtraque, &c.

Deciſio iſta, quæ hic allegatur io principio ſub die 20. Martij 1665. in hac eadem cauſa emanata coram eodem R. P. D. Emerix erit infrà io Miſcellaneis iuxta ſeriem temporis.

R E V E R E N D I S S I M O P. D. A L B E R G A T O.

Sacræ Rotæ Decano.

Romana Apothecarum.

Lunæ 15. Februarij 1666.

A R G V M E N T V M.

Bona donata contemplatione certi matrimonij non poſſunt à patre in præiudicium filiorum æqualiter cum ipſo contemplatorum, qui ius tantum temporale in bonis donatis habet, onere fideicommiſſi grauari.

S V M M A R I V M.

1 *Bona quando fuerunt donata contemplatione certi matrimonij donatario, & filijs naſcituris, filius ex illo matrimonio natus dicitur, æqualiter cum patre contemplatus, & eſt illius condonatarius.*
2 *Donationes tot ſunt, quot ſunt capita.*
3 *Donatarius Pater temporale ius habet in bonis donatis donec viuit, quando æquè principaliter illius fi-*

lii à

Digitized by Google

lii à donante contemplati fuerunt.

4 *Donatarius non poteſt in præiudicium filiorum bona donata onere fideicommiſſi grauare.*

5 *Solutio paulo poſt obitum patris à filio facta præſumitur de pecunijs hæreditarijs facta niſi contrarium oſtendatur.*

6 *Creditor anterior poſteriori ſemper præferri debet.*

DECISIO CCCCXXII.

RESPONSVM fuit ſtandum eſſe in deciſis 9. Maij 1659. coram me, * Creditum enim Antonij de Amatis non controuertitur, & executionem factam fuiſſe in bonis Antonij Maynardi debitoris conſtat tum ex præſumptione Iuris tum ex aperitione exequutionis, & proindè procedendum eſt ad vlteriorem executionem, vt ibi firmatur.

Obiectum autem alias deductum quod bona, & Apothecæ de quibus agitur fuerint ſubiecta fideicommiſſo ab Anibale Patre Antonij ordinato iam ſubla-
1 tum fuit cum enim bona † donata fuerint à Ioanne Baptiſta contemplatione certi, & determinati matrimonij Aniball, & filijs naſcituris Antonius ex illo matrimonio natus fuit æquè principaliter contemplatus, & condonatarius Patris adeout illi bona donata independenter ab iſto debeantur ratione perſonæ pro-
2 priæ, † & tot dicantur donationes quot Capita Menoch. *conſ.* 801. *num.* 41. *& ſeqq.* Valenz. *conſ.* 69. *num.* 50. *& ſeqq. lib.* 1. Couarr. *var. reſol. lib.* 1. *cap.* 14. *ſub numer.* 8. *verſic.* 5. Barth. Giurb. ad Conſuet. Meſſan. *cap.* 6. *gloſſ.* 59. *numer.* 35. Rota *deciſ.* 203. *num.* 2. *part.* 8. *deciſ.* 98. *numer.* 7. *part.* 10. *recent. & in Romana fideicommiſſi de Boncompagnis* 22. *Martij* 1662. §. *Quandoquidem coram R. P. D. meo Beuilaqua.*

Et proindè dum Iure proprio filij bona obtinent
3 non à Patre qui † temporale dumtaxat ius habuit donec vixit, & in illis per viam priuationis ſucceſſerunt quaſi corruptio Patris primi donatarij, & ſic generatio filiorum ſucceſſiuè vocatorum ex natura ordinis,
4 & nouæ donationis non ex poteſtate transfuſionis † non poteſt vtique in eorum præiudicium bona grauare onere fideicommiſſi Menoch. *conſil.* 1153. *numer.* 3. Beltr. *conſil.* 176. *numer.* 4. *lib.* 3. Valenz. *d. conſil.* 99. *nu.* 35. *verſ. & ita non nocent & pluribus ſeqq. lib.* 1. *cum relatis per* Modern. Panorm. *de Donat. reſol.* 30. *num.* 7. *& ſeqq. & benè in propoſito firmatum fuit in Romana Donationis* 3. *Iunij* 1658. *&* 24. *Ianuarij* 1659. *coram R. P. D. meo Decano.*

Et quamuis ſequuto obitu Io. Baptiſtæ donantis Anibali ſcut. 2000. ſoluerit pro qua ſaltem quantitate prætendit Maynardus bona fideicommiſſo affecta fuiſſe placuit tamen DD. vtraque reſponſio in deciſione deducta, quod ſcilicet cum ſolutio appareat facta paulo poſt obitum Patris à filio, alia bona non habente
5 † de pecunijs hæreditarijs facta præſumitur niſi contrarium oſtendatur Menoch. *conſil.* 217. *num.* 12. *præter relatus in* §. *non releuat tradunt* Burſatt. *conſ.* 268. *num.* 6. *lib.* 2. Peregr. *de fideicomm. art.* 44. *num.* 21. *& ſeqq.* Surd. *deciſ.* 15. *num.* 10. quodque in omnem euentum non poteſt Creditor anterior impedire poſteriorem, quin eo à poſſeſſione non amoto ad ſubhaſtationem, & deliberationem bonorum Communis debitoris deueniatur
6 † ad effectum ex pretio ſatisfaciendi prius anterioribus, & reſiduum ſoluendi poſterioribus Creditoribus Gratian. *diſcept.* 941. *num.* 3. *&* 4. Rota *deciſ.* 182. *num.* 1. *& ſeqq. part.* 10. *recent. & cum relatis in deciſione concordat Romana Cenſus* 18. *Iunii* 1655. §. *cæterum coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, & in Prænestina Cenſus* 10 *Maii* 1660. §. *minus coram Reuerendiſſimo Papien.*

Et ità altera tantum, &c.

Deciſio illa, quæ in principio allegatur, ſub die 9. Maij 1659. coram Reuerendiſſimo D. Albergato in hac eadem cauſa emanata eſt in præcedenti part. 11. recent. deciſ. 71.

R. P. D. OTTALORA.

Meleuitana Beneficij.

Veneris 19. Februarij 1666.

ARGVMENTVM.

Ad prouiſionem Apoſtolicam ſuſtinendam ſimplex vltimus ſtatus ex quaſi poſſeſſione conferendi vti de reſeruato ſolum attenditur, ad quem ſtatum excludendum probatio adeo clara requiritur, vt nec minimum contra illam valeat opponi.

SVMMARIVM.

1 *Menſis Octobris* Ex reg 9. Cancellar. *eſt de Sedi Apoſtolicæ reſeruatis.*

2 *Iuriſpatronatus Eccleſiaſtici collatio in menſe Papæ reſeruato vacantis ad Papam ſpectat.*

3 *Prouiſio Apoſtolica vt ſuſtineatur ſimplex vltimus ſtatus ex quaſi poſſeſſione conferendi vti de reſeruato attenditur & numer.* 6.

4 *Actus collatiui ſpectant ad poſſeſſorem.*

5 *Iuriſpatronatus gentilitij, & laicalis collatio non comprehenditur* ſub reg. 9. Cancellar.

7 *Appellatione non proſecuta, aut lis remanet deſerta, aut extinguitur per vtriuſque appellantis obitum, & num.* 8.

9 *Patroni laici non poſſunt præſentare vigente lite ſuper exiſtentia iuriſpatronatus.*

10 *Papa poteſt liberè beneficia conferre, etiam nulla facta mentione quod ea ſint de iurepatronatus laicorum.*

11 *Prouiſio quando neceſſario pro valida admittatur.*

12 *Beneficij vltimus ſtatus non debet attendi, quando conſtat de antecedenti ſtatu contrario, quo caſu proprietas poſſeſſionem abſorbet.*

Declara tamen, vt num. 13. *&* 14.

15 *Proprietas quando dicatur abſorbere poſſeſſionem.*

16 *Inſtrumentum dubium nunquam attenditur.*

17 *Inſtrumentum ad excluſionem vltimi ſtatus beneficij debet ita eſſe clarum, vt contra illud aliquid opponi non poſſit.*

18 *Clauſula vt aſſeritur, nihil affirmat, & ſtatum beneficii præſeruat.*

DECISIO CCCCXXIII.

ORTA Controuerſia inter Carolum Balaguer præſentatum à Marco Antonio Inguanes, & Ioannem Montemagnum Prouiſum Apoſtolicum ſuper pertinentia Beneficij Meleuitanæ Eccleſiæ Sanctæ Agathæ, Cauſaque in Rota introducta emanauit deciſio 14. Martij 1664. coram Reuerendiſſimo Vicecomite, in qua firmatum fuit conſtare de bono iure Caroli, cui reſolutioni cum Ioannes non acquieſceret DD. ſub die 10. Ianuarij 1665. mandarunt ſtricte informari ſuper vltimo ſtatu, ſuper quo habita hodie matura diſcuſſione à deciſis receſſerunt.

Ex facto enim depræhenditur beneficium vacaſſe in menſe Octobris 1660. † Sedi Apoſtolicæ reſeruato *Ex* 1
reg. 9. Cancellariæ menſium reſeruatoria, & vacationem eueniſſe per obitum Antonij Tholoſenti, qui illud obtinuit ad præſentationem Monialium Sanctæ Scolaſticæ, vnde † cum vel vltimus ſtatus Beneficij detega- 2
tur eſſe de Iurepatronatus Eccleſiaſtico non ſolum compræhenditur ſub reſeruatione *dictæ regulæ* 9. Gonz. *ad reg.* 8. *gloſ.* 18. *num.* 5. *et ſeq.* Garz. *de benef. part.* 5. *cap.* 5. *num.* 12. *et ſeqq.* Seraph *deciſ.* 1420. *num.* 2. Gregor. *deciſ.* 48 *num.* 4. Buratt. *deciſ.* 103. *num* 4. *et in recent. deciſ.* 541. *num* 4. *deciſ.* 740. *num.* 2. *part.* 2. *deciſ.* 298. *num.* 5. *et* 6. *part.* 9. *et in Anagnina Beneficii* 3. *Februarii* 1645. *coram Reuerendiſſimo Papien.* verum etiam † operatur, nè prouiſio 3
Apoſtolica facta in perſonam Montemagni retractari valeat cum ad illam ſuſtinendam ſimplex vltimus ſtatus ex ſola quaſi poſſeſſione conferendi vti de reſeruato, vt notant communiter DD. *in cap. conſultat. de Iurep.* Felin. *in cap. eam te num.* 22. *de reſcript.* Caldet. *conſ.* 23. *de præbea.* Rota

ben. Rota *deciſ.734 num.3.part.2.et deciſ.13.à nu. 16 part 6.*
4 *recent* ea ſcilicet ratione quia † iſti actus collationi ſpectant
ad poſſeſſorem Gregor.*deciſ.77.ibique Add.num. 12. & de-
ciſ.112.num.6.& in Firmana Beneficii 3. Aprilis 1656. co-
ram R.P.D.meo Peiala, & in Fauentina Parochialis 4. De-
cembris 1662.coram R.P.D.meo Bourlemont.*

Hincruunt fundamenta deciſionis firmantis fundato-
rem Beneficij noluiſſe inſtituere Iuſpatronatus Gentili-
tium fauore familiæ Inguanes, ideo non potuiſſe illud Iu-
re legati tranſmitti ad dd. Moniales Sanctæ Scolaſticæ, &
5 ſic † de Gentilitio, & Laicali, ac per conſequens non com-
præhenſo in dict reg 9. fieri hæreditarium, & Eccleſiaſti-
cum contra formam fundationis. Quoniam in præſenti
non agitur principaliter de ſtatu Beneficij, vel de pertinen-
tia Collationis faciendæ inter Patronos, ſed ſolum de Col-
latione iam conſumpta ex prouiſione Apoſtolica in perſo-
6 nam Montemagni, vt de Iurepatronatus Eccleſiaſtico †
pro qua ſuſtinenda ſufficit docere de vltimo ſtatu Rota *in
recent.deciſ.374.num 2 part.1.deciſ.435. ſub num.4. part.2.
deciſ.471.num.8.part.4.tom 2.deciſ.13.à num.16.vſque ad 28.
part.6.& in addit.ad* Greg.*d.deciſ.77.num.2.*

Non obſtat quod prouiſio Tholoſenſis vltimo defuncti
impugnata ab Alexandro Inguanes prætenſo Patrono, &
à Carolo Balzano ab eo præſentato appellando à ſenten-
tia inſtitutionis factæ ab Ordinario fauore dicti Tholo-
ſenſis. Quia dum per ſpatium 20. annorum appellationis
cauſam proſequuti non fuerint, imò permiſerint eundem
per decem, & octo annos pacificè poſſidere vigore dictæ
7 ſententiæ, aut † lis remanſit deſerta, vt in his terminis,
reſpondit Rota *deciſ.164.num.5.& 26 part.9.tom.2.recent.*
8 aut penitus extincta fuit per mortem vtriuſque appellan-
tis Lance lot. *de atten. cap.4.in præfat.numer.310. Add.ad*
Buratt.*deciſ.927.num.34.* & quando etiam dici poſſet litem
non remanſiſſe extinctam adhuc valida remaneret Proui-
9 ſio Montemagni, quia vigente † lite ſuper pertinentia,
vel exiſtentia Iuriſpatronatus non poſſint præfati Patro-
ni præſentare, vt expreſsè diſponitur, vt *in cap. 1. & 2. vt
10 lit. pend.* ſed collatio ſpectat ad Papam, qui † poteſt libe-
rè prouidere, etiam nulla facta mentione, quod Benefi-
cium ſit de Iurepatronatus Laicorum Caſſad. *deciſ.3. vt
lit.pend.*Gonz.*ad reg.8 Cancell.gloſſ.6.num.149.* Lotter. *de
re benefic.lib 2.quæſt.8.ſub num.*100. Viuian.*de Iur ep. lib.1.
cap.1.num.* 163. Præterquam quod cum in præſentatione
vltimo loco facta in perſonam Balaguerra Marco Anto
nio Ingueanes vti hæredi dicti Alexandri alterius ex ap-
pellantibus expreſsè exprimatur Beneficium vacare per
11 obitum Antonij Tholoſenſis neceſſario admittitur pro †
valida illius prouiſio, vt ſenſit Rota *in Colanten. Decana-
tus 13. Maij 1648. §. fratris autem coram bon. mem. Bichio,
& in Spaletan. Iuriſpatr.24.Nouembris 1655.§. quia præter
quod coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.*

12 Minus † releuat quod vltimus ſtatus non ſit attenden-
dus, quando conſtat de antecedenti ſtatu contrario, quo
caſu proprietas abſorbet poſſeſſionem, vt dixit Rota *deciſ.
107.num.10.part.2 diuerſ.& in Lucana Iuriſpatr.25. Ianua-
13 rii 1612. coram Pen.* dicta † enim concluſio procedit, quan-
do anterior ſtatus iuſtificatur antequam deuentum ſit ad
actum Collationis, non autem quando, vt hic probari præ-
14 tenditur poſt effectuatam Collationem, quia tunc † pro-
batio ſuperueniens licet inſeruire poſſit pro futuris vaca-
tionibus non tamen admittitur ad retractandam proui-
ſionem iam factam ab eo, qui eſt in quaſi poſſeſſionem
prouidendi Clar.*controuer.107.verſ.11.& ſeqq.*Lotter. *de
re benef. lib.1 quæſt.34.num.31. Add. ad* Gregor. *d deciſ.77.
num.12.*Rota *in recent.deciſ.194 num.3.& 4 part.2.deciſ.13.
num.22.part.6.& in Firmana Beneficij 3. Aprilis 1656. co-
15 ram R.P.meo Priolo.* Proprietas † vero tunc dicitur abſor-
bere poſſeſſionem quando de illa conſtat, vel per confeſſio-
nem eiuſdem poſſeſſoris, vel per rem iudicatam, vel pu-
blicum Inſtrumentum Vndequaque clarum, & incontro-
uertibile Mareſc.*var. reſol.lib 1.cap.15.num.66.*Lotter. *di-
cta quæſt.34.num 29.& ſeq* Rota *deciſ.433.num.4.part.2.de-
ciſ.193.num.1.part.3.& deciſ.13.num.26.part.6. recent. in
Leodien.beneficij 13. Nouembris 1624.coram bon.mem.* Coc-
cin *& in d.Spoletana Iuriſpatr.24 Nouembris 1655. §. quæ
concluſio coram Reuerendiſſ.D.meo Decano.*

Talem autem probationem non facit Teſtamentum
quondam Iacobi Inguanes datum in præterito Summario
Caroli *num.* 1. In quo Inſtituendo hæredem Marium eius
filium eidem legauit Terras nuncupatas la Giouar iniun-
cto ei onere, vt cum illorum fructibus celebrari faceret in
perpetuum ſingulo die vnam miſſam in Eccleſia S. Aga-
thæ, & deindè in Codicillis omnia ſua bona perpetuo fidei-
commiſſo ſuppoſuit Fauore familiæ Inguanes dicto Sum-
mario *num.* 2. Marius verò ſatisfaciendo paternæ diſpoſi-
tioni fundauit hoc beneficium tanquam Iuſpatronatus
ſuorum hæredum, & Succeſſorum ad formam Teſtamen-
tum Patris cum traditione dd. terrarum pro dote, & graua-
mine vnius miſſæ in ſingulis die in dicta Eccleſia S. Aga-
thæ, vt patet ex Inſtrumento fundationis dicto Summa-
rio *num.* 3. nam contra prædictam vrgent depoſitiones duo-
rum teſtium concorditer aſſerentium eaſdem Terras fuiſ-
ſe anno 1631. Legatas dictæ Eccleſiæ S. Agathæ à quon-
dam Franciſco Gatto cum onere vnius miſſæ quotidianæ,
eaſque per vim vſurpaſſe dictum quondam Iacobum In-
guanes, & cum dd. Teſtibus concordant litteræ Pauli Ter-
tij, cui cum fuiſſet narratum, quod Franciſcus Gattus le-
gauerat Terras appellatas la Gaiuar Eccleſiæ S. Agathæ
ab eodem edificatæ, & dotatæ quodque eius hæredes, &
ſucceſſores per ſpatium 100 annorum, & vltra neglexe-
rant dd petias Terrarum aſſignare pro celebratione miſ-
ſarum iuxta voluntatem d Franciſci Summus Pontifex
ex eorum fructibus Cappellaniam erexit, quam non reſer-
uauit ad fauorem ſucceſſorum dicti Franciſci, ſed de illa
abſolutè prouidit Ioſephum Manducam, Vnde, autem
abindè citta beneficium remanſit omninò liberum, & tan-
quam tale fuit validè collatum Montemagno cum vaca-
uerit in menſe Pontificis, aut ſaltem negari non poteſt,
quin ex his Inſtrumentum † fundationis reddatur adeò 16
turbidum, vt non mereatur attendi in concurſu vltimi ſta-
tus contrarij pro cuius † excluſione Inſtrumentum debet 17
eſſe clarum, & incontrouertibile, itaut contra illud aliquid
opponi non poſſit, & ex eo incontinenti detegatur poſſeſ-
ſori nullum Ius competere Butr. *in cap.ex litterit num.8.de
Iurepatr.*Lambert.*de Iurepatr. lib.2. quæſt 3.art.6. num.4.
part.1* Rota *in Lucana Iuriſpatronatus 18.Iunii & 20. De-
cembris 1662.coram R.P.D meo Bourlemont §. quia cum ra-
tio.*

Denique non vrgent prouiſiones Pij V. & Pauli V.
enunciantes hoc beneficium eſſe de Iurepatronatus Lai-
corum Nobilium, quia vltra quod poſſunt verificari in
auctoribus Monialium ceſſat difficultas ex eo quod dictæ
litteræ continent clauſulam, † *vt aſſeritur*, quæ nihil affir- 18
mat dum aliundè non probatur enunciatum, & ſemper
ſtatum beneficij præſeruat Lotter.*de re benef. lib 2 quæſt.
13.num.144.*Cæſar.de Graſſ.*deciſ.10.num 13.qui fil.ſint legi-
timi* Rota *in Vicen.Iuriſpatr.9.Decembris 1637. coram bon.
mem.Pirauano,& in Gerunden.benef.1. Iulii 1644. coram Re-
uerendiſſ.Ghiſlerio.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Nouarieſ. Decimarum.

Veneris 19. Februarii 1666.

ARGVMENTVM.

Laici perceptionis Decimarum ſunt incapa-
ces, ſed hoc eſt verum, ſi decimæ vti ius De-
cimandi, conſiderentur, ſecus ſi vt quid fa-
cti, quia tunc ab illarum perceptione non re-
pelluntur, maximè concurrente immemo-
rabili, quæ etiam indirectè probari valet.
Renouatio inueſtituræ ſecundum primam
facta cenſetur, cum ſubſequentes ſecun-
dum præcedentem regulari debeant.

SVMMARIVM.

1 *Laici decimarum ſunt prorſus incapaces.*
2 *Decimæ benè à laicis percipiantur, quando concurrit imme-
morabilis quaſi poſſeſſio cum fama priuilegii, vel recogni-
tione feudali, aut alio æquipollenti.*
3 *Enunciatiuæ antiquiſſimæ & longè hominum memoriam ex-
cedentes ad probandam ſaltem indirectè immemorabilem
ſuffragantur.*
4 *Teſtes deponentes audiuiſſe ab eorum maioribus, qui à ſuis
maioribus audiuiſſe referebant ad immemorabilem pro-
bandam ſuffragantur.*

5 *Hiſto-*

5 *Hiſtoriis, & Chronicis in facti antiquis plurimam defertur, quando illorum auctores ſunt approbati maxima illis fides præſtatur.*

6 *Immemorabilis per ſcripturam, quæ contrariam obſeruantiam per neceſſe non excludat probari non poteſt.*

7 *Immemorabilis vt indirectè ſaltem probetur quid ſufficiat.*

8 *Ius decimandi tanquam ſpirituale laicis concedi non poteſt.*

9 *Decimas percipiendi commoditas ſeiuncta à iure decimandi laicis permittitur.*

10 *Decimandi appellatione materiale emolumentum ſignificatur ſeiunctum à iure decimandi.*

11 *Verba* tenere, poſſidere, inſurgere, habere, *ſonant in exactionem decimarum vt facti eſt, non in ius exigendi.*

12 *Ius exigendi decimas formaliter ab ipſa perceptione diſtinguitur.*

13 *Inueſtituræ ſubſequentes ſecundam primam regulari debent.*

14 *Renouatio inueſtituræ ſecundum naturam præcedentis facta cenſetur.*

15 *Verba ſicuti eius maiores tenuerunt, & poſſederunt ſimilitudinem, & qualitatem repetitionum important.*

DECISIO CCCCXXIV.

SECVTO Com. Philippi Mariæ Antonij obitu vltimi deſcendentis per lineam rectam à Lancellotto, & Vicecomite ſimul cum Hermete Seniore eius fratre renouata fuerat anno 1430. Inueſtitura, & conceſſio Decimarum, de quibus agitur Reuerendiſs. Epiſcopus Nouarien. ad fauorem menſæ huius portionis deuolutionem acceptauit, & quoad aliam partem D. Borreai Hermeti Iuniori ſpectantem tanquam per lineam rectam ab Hermete Seniori deſcendenti deuolutam declarauit ob recognitionem annui cenſus non ſolutam in gradu appellationis ad Metropolitanum interiectæ ſententiam reſpectu portionis Comitis Philippi confirmata, & quoad portionem Hermetis reuocata fuit, & rurſus appellatione interpoſita poſt conceſſam Hermeti remiſſoriam, & coadiuuatis iuxta ordinem Dominorum probationibus dubio ter propoſito non competere reintegrationem menſæ hodiè reſponſum fuit. Quia licèt Hermes, &
2 eius anteceſſores † tanquam laici ſint prorſus Decimarum incapaces, vt ſtatutum fuit in Concil. Lateranen. de quo in *cap. prohibemus de decim.* Rebuff. *de decim. quæſt.* 20 *num.* 17. *& in terminis firmauit* Rota *in Nouarien. Decimarum* 14. *Decembris* 1592. *coram Orano in princ.*

Nihilominus quia concurrit immemorabilis quaſi poſſeſſio cum fama priuilegijs, vel recognitione feudi, aut
2 alio æquipolenti † non repugnant, quod Decimæ à laicis percipiantur, Rebuff. *d. tract. quæſt.* 13. *num.* 78. & 80. Couar. *var reſolut. lib.* 1. *cap.* 17. *nu* 5. Menoch. *conſ.* 291. *nu.* 43. Spad. *conſ.* 17. *num.* 8. *lib.* 3. Rota coram Martin. Andrea *deciſ.* 45. *nu.* 1. Merlin. *deciſ.* 195. *nu.* 12. *& in Taurinen. Decimarum* 13. *Iunii* 1664. §. *vel date, quod eſſent ſpirituales coram R. P. D. meo Barulemont.*

Immemorabilis autem in præſenti viſa eſt DD. probari ex pluribus, & diuerſis Inueſtituris factis per Epiſcopum Nouariæ pro tempore ab anno 1307. vſque ad annum 1627. & ſic per tria ſæcula in quibus omnibus apparet Decimas Ornauaſij, & Caſtellecti fuiſſe Dominis Vicecomitibus conceſſas eodem modo, & forma, prout antea ab antiquo tempore alij maiores eorumdem Dominorum habuerunt Summario *nu* 3. *& ſeq.* ibi iure nobilis, & honorifici feudi reinueſtiuit, &c. de decimis cum noualibus, &c. Quæ quidem à Progenitoribus, ſeù maioribus eiuſdem ab antiquo in feudum perpetuum fuerunt conceſſæ vſque à maioribus eius per ſucceſſionem
3 legitimam, Hæ † autem enunciatiuæ cum ſint plures, & antiquiſſimæ ſupra 300. annos, & longè hominum memoriam excedant nullumque præſeferant acquiſitionis principium, ſed longam rerum ſeriem, & præcedentem ſtatum recenſeant ad probandam ſaltem indirectè immemorabilem ſuffragantur Garz. *de beneſ. par.* 5. *cap.* 9. *num.* 507. *verſ. & hanc diuiſionem* Mareſcott. *var. reſolut. lib.* 2. *cap.* 100. *ſub num.* 16. *verſ. aut verò ad probationem Add. ad* S. M. Greg. *deciſ.* 51. *nu.* 11. Rota coram Millino *deciſ.* 352. *n.* 3. & 4. Barart. *deciſ.* 435 *num* 9. & *deciſ.* 257. *nu.* 4. & *ſeqq. part.* 4 *tom.* 2. *deciſ.* 178. *num* 37. *par.* 10. *recent.* & *in Bononien. Iuriſpatronat.* 27. *Iunii* 1657. §. *eo eſto, coram Reuerendiſſimo Papien &c.*

Præcipuè quia cum enunciatiuis concorrit antiquiſſima, quaſi poſſeſſio maiorum Baronis probata per teſtes in
eius Summario *num.* 11. quorum aliqui deponunt † à tem- 4
pore ſupra 40. & 50. annos ſemper ab ijſdem DD. Decimas fuiſſe perceptas, & idem audiuiſſe ab eorum maioribus qui à ſuis maioribus, audiuiſſe referebant, & licet, non deponant perfectè de publica voce, & fama per verbum fuit, & eſt *iuxt. requiſit. gloſſ. e in cap.* 1. *verb. maiora de præſcript. in* 6. cum tamen immemorabilis in eorum dictis non fundetur, ſed ad corroborationem tamen, & ad cauthelam deducuntur benè ad hunc effectum ſuffragantur, vt in terminis Immemorabilis de exhibentibus priuilegia Rota *deciſ.* 438. *num.* 16. *apud* Poſth. *de manut Toletana Decimarum.* 16. *Martii* 1648. & *in Placentina ſeu Abulea. Decimarum* 12. *Decembris* 1650. §. *nec dicantur coram Eminentiſſ. D. Cardinali Celſo.*

Fama verò huius priuilegij reſultat ex hiſtoria Mediolani per Bernardinum Coirum deſcripta, qui *part.* 1. *fol.* 2. *in fin. iuxt impreſſ. Venet.* anni 1654. teſtatur ſe vidiſſe priuilegium à Gelaſio Primo Pontifice conceſſum anno ſalutis 493. Alijs Dominis Angloriæ, vt ipſe, & eius deſcendentes Decimas de quibus agitur percipere poſſit d. Sum-
mario *num.* 1. In † factis, enim antiquis, & longè memo- 5
riam hominum excedentibus plurimum Cronicis, & hiſtorijs defertur, & paſſim quando illorum Auctores ſunt approbati illis fides præſtatur *l.* 1. *ff. de officio Præfect. Prætor.* Felin. *in cap ex par. num.* 49 *de reſcript.* Gratian. *diſceptat* 893. *num.* 6 Rota coram Merlin. *deciſ.* 807. *num.* 5. & *deciſ.* 353. *num.* 26. *part.* 3. *recent. cum alijs in Romana prætenſæ deuolutionis Palatii* 18. *Iunii* 1657. §. *adducitur tantum coram me.*

Quibus non aduerſatur, quod Immemorabilis per ſcri-
pturas, quæ † principium actus indicare ſolent, & contra- 6
riam obſeruantiam per neceſſe non excludunt probari non poſſit, nam in caſu noſtro, vt dictum eſt enunciatiuæ non ſolum principium conceſſionis, non recenſent, ſed ab antiquo tempore ita obſeruatum fuiſſe præſupponunt cumque continuatum ſupra hominum memoriam facti ordinem ac rerum geſtarum tam diuturnam, & connexam ſeriē demonſtrent in effectum contrariæ obſeruantiæ nega-
tiua ſatis reſultat † ad probandam ſaltem pro indirecto im- 7
memorabilem ſufficiunt Garz. *de beneſ d. part* 5. *cap.* 9 *nu.* 108. *verſ. quod in propoſito* Ricc. *in prax. iuriſpatron. reſolut.* 70 & 121. *per totam* Rota coram Put. *deciſ.* 204. *num* 3. *lib.* 2. *deciſ.* 387. *num.* 4 *part* 4. *diuer. deciſ* 257. *num.* 4 & 8. *par.* 4. *tom.* 1. & *d. deciſ.* 178 *num* 37. *par.* 10. *rec.* & *in d. Bononien. Iuriſpatr.* §. *prout etiam coram Reuerendiſſ Papien.*

Cæterum quatenus etiam immemorabilis ex ſupra deductis firmata deficeret reintegrationem adhuc eſſe denegandam Domini æſtimabant, quia cum inueſtituræ lo-
quantur ſimpliciter non de iure decimandi, quod † tan- 8
quam ſpirituale laicis concedi non poteſt, † ſed de deci- 9
mis, quarum commoditatis, & emolumenti ſeiuncti à iure decimandi laici ſunt capaces rectè ſuſtineri poſſunt, & rectè à Barone retinentur vt in ſpecie diſtinguendo firmat Barboſa *in l Titia* 35. *ſub num* 43. *verſ. quia quando, & ſub num* 46. *verſ & ideò, ff. ſolut. matrim.* Bald. *conſ* 274. *num.* 1. & *ſeqq lib.* 5. Couar. *var. reſolut. lib.* 1. *d. cap.* 17. *ſub num.* 5. *verſ. Decimarum fructus* Giouagn. *reſponſ.* 27. *numer.* 27. 28 & 30 *lib.* 2. Beroconſ. 84. *num.* 41. & *ſeqq. lib.* 1. Rota *deciſ* 215. *num* 5 *part.* 2. *diuerſ. deciſ.* 344. *numer* 2. *part.* 4. & *admiſſum fuit in deciſ.* 97. *num.* 3. & 4. & *deciſ.* 291. *num.* 8. & *ſeqq pa t.* 10. *recent.*

Quod autem ad ſimplicem fructuum commoditatem in Inueſtituris Epiſcopi ſe reſtrinxerit patet tum quia lo-
quuntur de Decimis, † quarū appellatione materiale emo- 10
lumentum ſignificatur, & fructus decimales ſeiunctim à iure decimandi, vt alijs adductis *firmatum fuit in Hiſpalen. Decimarum* 10. *Decembris* 1649. *coram bon. memor. Bichio in recen.* 1. *deciſ.* 354. *nu.* 5. *part.* 10. Tum quia in antiquiori inueſtitura, quæ reperta fuerit nempè anni 1307 dicitur dictas decimas de Teſeroreneanros habeant ſicuti ijdem vberius iuſtè, & legitimè tenent eiuſque prædeceſſores iuſtè hactenus poſſident, & deindè, nec huiuſmodi

Inueſtituræ prætextu decimas quæ in locis decimationis
ſuæ à tempore prædictæ Inueſtituræ inſurrexerunt , vel
11 inſurgẽt deinceps occupent. Verba † enim *tenere, poſſidere*
inſurgere, habere, ſonant in exactionem Decimarũ , vt fa-
12 cti eſt, non in ius exigendi , quod † formaliter ab ipſa per-
ceptione diſtinguitur , & ad fructus referuntur , & eorum
ſolam commoditatem important , vt in his terminis pon-
derat Giouagnonus *d. reſponſ. 27. ſub n. 30. verſ. non tamen*
quia lib. 2. ſequitur Rota *d. deciſ. 354. nu 6. & 7. par. 10. rec.*
& in Commen. feudi 27. Aprilis 1648. §. præter quod coram
bon. me. Bichio tum demum ex natura rei , & qualitate
ſubiecti recipientis ex qua regula debet concedi , quod de
decimis tantum non autem de Iure decimandi loquatur
vt in ſpecie latè Giouagnonus , vbi ſupra Gratian.
diſcept. 238. num. 28. Rota *deciſ. 188. num. 10. par.*
10. recent.

Et quamuis inueſtituræ anni 1627. renouatio loqua-
tur, & de iure decimandi in hoc tamen attendi non debet ,
quia ſemper ad primam inueſtituram recurrendum eſt
13 ſecundum † cuius tenorem omnes aliæ ſubſequentes
14 regulari debent , & † renouatio ſecundum naturam , &
qualitatem præcedentis Inueſtituræ facta cenſetur Pariſ.
conſ. 23. num. 64 lib. 1. Alex. *conſ. 30. n. 3. & 6. lib. 1.* Schar-
der. *de feudis par. 3. cap. 2. nu. 31 & ſeqq.* Rota *deciſ. 147. n.*
4 par. 4. deciſ. 26. num. 3. vbi annot. nu. 23. par. 3. rec. Præci-
puè quia ex ſeqq. conſtat talem fuiſſe renouantis intentio-
nem, qui ſubdit eo quidem modo dictas Decimas tenean-
tur , &c. in omnibus per omnia ſicut eius anteceſſores ma-
iores , & Auctores tenuerunt , & poſſederunt , Vndè cum
maiores ſolas Decimas non autem ius decimandi tenue-
15 rint idem de hac vltima firmandum eſt quia † verba
prædicta ſimilitudinem , & qualitatem repetitionum im-
portant Signorol. *conſ. 22. nu. 12. & fin. & num. 13.* Alex.
conſ. 106 num. 20. & ſeqq. lib. 3. conſ. 395. num. 38.

Et ita vtraque , &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Neritonen. Iuriſdictionis.

Veneris 19. Februarij 1666.

ARGVMENTVM.

Clericatus ex quibus iuſtificari valeat, & iſto
probato Clericus remanet ſub iuriſdictio-
ne Epiſcopi qui illius crimen punire de-
bet , & iudex ſæcularis ab huiuſmodi
cognitione repellitur.

SVMMARIVM.

1 *Clericus quod quis ſit ex litteris dimiſſorialibus Epiſcopi qui illum tonſura inſigniuit , iuſtificari poteſt , & ex aliis , & vide num. 2.*

3 *Clericus priuilegiis clericorum gaudens iuriſdictioni Epiſcopi ſubiacet , niſi doceat de exemptione.*

4 *Clericus ſine habitu , & tonſura non gaudet priuilegio fori.*

5 *Tempus narrati criminis ſemper attenditur etſi in ſtatu Clericali commiſſum fuit , debet per Epiſcopum puniri.*

6 *Clericus quamuis non habeat requiſita Sac. Concilii Tridentini , & ideo non poſſit per ſe allegare priuilegia fori id non tollit quin ſit ſubiectus Epiſcopo , & à iuriſdictione iudicis ſæcularis exemptus.*

8 *Priuilegium fori vti emanatum à iure Diuino difficilius amittitur , quam priuilegium Canonis prouenientis à Iure poſitiuo , & num. 8.*

DECISIO CCCCXXV.

REVERENDISSIMVS Epiſcopus Neritonen. ex
cauſa certi delicti condemnauit Clericum Lelium
de Actis ad ſoluendum ceræ quantitem à cuius ſolutione
vt ſe eximeret cæpit prætendere non eſſe amplius Cle-
ricum , nec Iuriſdictioni Epiſcopi ſubiectum.

De Clericatu † enim ne dum fidem facit Archiepiſco- 1
pus Brunduſinus per litteras dimiſſoriales relatas in Sum-
mario nu. 6. in quibus aſſerit ſub die 19. Septembris 1643.
fuiſſe ab ipſo Clericali tonſura inſignitum. Abb. *in cap.*
1. num. 3. de Cleric. Peregr. Surd. *conſ 369. num.* 13. Gam.
dec. 81. Rota coram ſan. mem. Greg XV. *deciſ. 38. nu. 4.*
ſed iuſtificatum quoque remanet ex decreto per Vicarium
Neritonen. facto in quo d. Lelium eſſe Clericum
coniugatum omnibuſque priuilegijs , & exemptioni-
bus, vt alios omnes gaudere debere iunctis adnotatione
nominis ipſius in Tabella in quo cæteri Clerici ſunt deſcri-
pti monitorio per ipſum ab A. C. obtento ſuper exemptio-
ne ex cauſa d. Clericatus alijſque pluribus actibus in d.
Summ. relatis, & ab eodem tamquam Clerico in Eccleſia,
& extra geſtis † quæ ſuperſunt ad neceſſariam probatio- 2
nem Ferett. *conſ. 386. n. 1.* & hinc † de conſequenti ſequi- 3
tur quod ſubiaceat Iuriſdictioni Epiſcopi Neritonen. vt
contra eum eo modo quo contra alios omnes Clericos ſuæ
diœceſis illam valeat vbi opus fuerit exercere quouſque
non doceat de exemptione *cap. cum perſonæ de priuileg. in*
6. cap. Venerabiles de Relig. domib. Can. Abbas *& ibi gloſſ.*
in verbo Epiſcoporum 18. qu. 2. cap. conquerentem de
offic. ord. cap. cum Epiſcopus eodem tit. in 6. Lother. *de*
re benef. lib. 1. quæſt. 21. num. 4. & 5. Rota coram Card.
Seraph. *deciſ. 1104. num. 1.*

Nec ad ſe eximendum ab hac ſubiectione ſuffragari ei
poteſt quod vxorem duxerit , & abinde citra Tonſuram,
& habitum omiſit Eccleſiæ amplius non inſeruijt † ſine 4
quibus requiſitis non gaudet priuilegio fori, vt cauetur in
Sacr. Concil. Trid. *ſeſſ. 23. cap. 6 de reform.* quia tantum
abeſt quod conſtet de dimiſſione habitus præuia renuncia-
tione Clericatus , & admiſſione facta per Epiſcopum ,
vt moris eſt in Diœceſi Neritonen. de qua teſtatur Cano-
nicus in fide continente plures renunciationes relata in
d. Summario num. 6. & ſimilem praxim obſeruari in Cu-
ria Archiepiſcopali Neapolis refert Io. Aluyſius Ricc. *in*
deciſ. 122 nu. 1. par. 2. quod imò deprehenditur contrarium
eo ipſo quod Lelius ad ſe liberandum à Carceribus Cu-
riæ ſæcularis in quibus detinebatur Clericum ſe aſſer-
uit , & ita liberationem fuit conſequutus, vndè non
licèt modò dimiſſionem Clericatus , & habitus al-
legare, & ſic etiam euitare punitionem exceſſus com-
miſſi in ſtatu Clericali cuius cognitio ſpectat ad Epiſco-
pum quamuis delinquens deindè dimiſſo Clericatu ef-
fectus ſit laicus ex † quo attenditur tempus quo fuit 5
patratus , vt notat Bald. *in l. affinitatis in fin. C. commun.*
de ſucceſſ. Grammat. *deciſ. 10.* Vincent. de Franc. *dec.*
417. nu. 4. lib. 2. Barbat. *de vniuerſ. Iur. Eccleſ. lib. 1. cap.*
39. num. 29. alijque relati per Carolum de Graſſ. *de effect.*
Cleric. effect. 1. num. 647. cum ſeqq.

Ex cuius † formalis renunciationis defectu in- 6
ſurgit quod tamen ſi Lelius non habeat requiſita Sacr.
Concil. Trid. *in cap.....ſeſſ.* 23. & ob id non poſſit per ſe al-
legare priuilegia fori id tamen non tollit quin ſit ſui-
biectus Epiſcopo , & exemptus à Iuriſdictione Iudic.
ſæcularis quemadmodum probant Io. Andreas *in cap. pe-*
pendimus de ſent. excom. Spec. *eod. tit. §. 1. verſ. ſed quæri-*
tur Alex. *conſ. 8. vol. 4. verſ. fortificatur lib. 1.* Soccin. Sen.
conſ. 12. à num. 16. lib. 1. cenſuit Sacra Congregatio dd. Car-
dinalium S. C. Trid. interpret. in vna Leodien. 4. Nouem-
bris 1630. quidquid ſit ad finem gaudendi priuilegio Ca-
nonis ſuadente vt in decreto eiuſdem Sacr. Congregatio-
nis diſtinguit Sperell. *dec. 133. nu. 83. & 84.* Socc. *d. conſ. 12. n.*
20. vbi quod † priuilegium fori vti emanatum à Iure di- 7
uino, & à Deo vt probatur *in cap. ſi imperator qu. 6. diſtinct.*
difficilius † amittitur quam priuilegium Canonis proue- 8
nientis à Iure poſitiuo Farin. *de inquiſ. 8. num. 2.*

Et ita deciſum vno tantum informante ſæpe Le-
lio citato , &c.

R. P. D. EMERIX.

Peruſina Bonorum S. Archangeli.

Veneris 19. Februarii 1666.

ARGVMENTVM.

Paupertas in ciuilibus non repellit teſtem ,
quando alioquin eſt bonæ conditionis , &
famæ. Teſtes de facto proprio deponentes ,

& de

Digitized by Google

& de re de qua ſunt informati plenè probant, & præferuntur alijs numero paucioribus, inuerisſimilia deponentibus, ac negatiuam non coarctantibus.

S V M M A R I V M.

1 *Coloni partiarij teneatur fructus pro medietate cum domino diuidere, niſi aliter fuerit conuentum, & n. 2.*
3 *Fructus percepti præſumuntur ad rationem in locationibus conuentam.*
4 *Curialibus in materia ad ipſos ſpectanti atteſtantibus creditur.*
5 *Probatio generalis circumſtantias non exprimens eſt intelligenda iuxta alias in quibus illa ſpecificatur.*
6 *ex Probationum, & ſcripturarum combinatione elicitur veritas.*
7 *Liber licet priuatus, legaliter tamen tentus, & formiter recognitus benè probat.*
8 *Teſtibus de facto proprio deponentibus plena fides adhibetur.*
9 *Exceptiones contra perſonas in iudicio manutentionis non attenduntur.*
10 *Terrarum cultura non niſi à pauperibus, & ruſticis exercetur.*
11 *Paupertas non repellit teſtem in ciuilibus quando alioquin eſt bonæ conditionis, & famæ.*
12 *Teſtes in cauſa intereſſe non habentes idonei reputantur.*
13 *Teſtes de facto proprio deponentes, & de re de qua ſunt plenè informati benè probant.*
14 *Teſtes numero pauciores, minus informati, ac inuerisſimilia deponentes, & negatiuam non coarctantes non attenduntur.*
15 *Periti de ordine Rotæ electi atteſtationi plurimum eſt deferendum.*

DECISIO CCCCXXVI.

INTRODVCTA coram me cauſa appellationis pro parte communitatis, & hominum Caſtri S. Archangeli ſententia Rotali eos condemnante ad ſoluendum Almæ Domui Sapientiæ Nouæ medietatem fructuum bonorum exiſtentium in planitie antequam deueniretur ad diſcuſſionem negotij principalis ordinatum mihi fuit, vt dicerem dubium ſuper confirmatione, vel infirmatione deciſionis coram Eminentiſſimo Domino meo Cardinali Celſo in præſenti inſtantia emanatæ ſuper manutentione quo hodiè propoſito, & partibus hinc indè acriter informantibus DD. Cenſuerunt Sapientiæ dandam eſſe manutentionem, & ſic ſtandum in deciſis; illius enim quaſi poſſeſſio exigendi medietatem fructuum de bonis ſitis in planitie multipliciter probatur, & primo ex aſſi-
1 ſtentia Iuris ſecundum † quam Coloni partiarijs quale ſunt homines S. Archangeli qui non controuertunt reſponſionem fructuum quos ex iiſdem Terris colligunt, ſed tantum quota, Honded. *conſ.* 85. *nu.* 12. *lib.* 1. Eugen. *conſ.* 28. *nu.* 12. *lib.* 2 Burſatt. *conſ* 330. *nu* 41. *lib.* 3. Oſaſch. *deciſ.*
2 *Pedem.* 83 *nu* 8. † tenentur eoſdem fructus pro medietate cum Domino diuidere niſi aliter fuerit conuentum *l. ſi merces §. vis maior ff. locati cum aliis cumulatis in deciſione huius cauſæ coram R. P. D. Albergato* 23. *Iunii proximi præteriti §. quod quidem.*

Secundo Ex Inſtrumento antiquo menſurationis ac declaratione, & diſtinctione bonorum ex quibus ſoluebatur medietas ab alijs ex quibus debebantur duæ ex quinque partibus quarum loco tunc Coloni promiſerunt ſoluere Tertiam cum quo Inſtrumento concordant alia 15. Inſtrumenta locationum confecta de anno 1548. cum ob-
3 latione reſpondendi medietatem ad † quam rationem in locationibus conuentam fructus deindè percepti præſumuntur, vt aduertit Rota *deciſ.* 139. *num* 4. *par.* 8. *rec.* quæ quidem Inſtrumenta viſa ſunt eſſe in forma probanti ex quo fuerunt extracta ab officiali ſucceſſore ad id retento ex Archiuio Mercaturæ quod eſſe publicum ex ſcripturis in eo conſeruatis adhibendam eſſe fidem Te-
ſtantur magiſtratus, & Curiales quibus † in tali ma- 4
teria Creditur Rot. poſt Gilian. *ad Stat. Peruſ. deciſ.* 35. *nu.* 31. *& deciſ.* 57. *num.* 5. neque refert quod in iiſdem Inſtrumentis non declaretur bona ſita eſſe in planitie quia cum ex alijs probationibus conſtet ex illis ſolum exigi medietatem, & ex cæteris ſitis in monte tertiam intrat
Concluſio Communiter recepta quod probationes genera- 5
les non exprimentes circumſtantias, & intelligendæ ſunt
iuxta alias in quibus illæ ſpecificantur † & quod ex 6
combinatione probationum, & ſcripturarum eliciatur veritas quam amplectitur Bald. *in conſ.* 412. *in princ. verſ. eſt, & de natura veritatis lib.* 5. Decian. *reſponſ.* 7. *numer.* 99. *lib.* 1. Rot. *deciſ.* 95. *numer.* 5. *par.* 1. *& dec.* 186. *num.* 17. *par.* 4. *tom.* 3. *rec.* & penes Poſth. *de Manut. dec.* 135. *num.* 6.

Tertio Ex libro factoris confecto vſque de anno 1602. in quo annotati ſunt 32. homines qui reſponderunt medietatem, & alij 21. qui perſoluerunt tertiam, huiuſmo-
di enim † liber licet priuatus nihilominus cum fuerit con- 7
ſcriptus à factore ratione proprij officij, & ſubinde legaliter tentus, & conſeruatus in Archiuio ac formiter recognitus probat etiam pro eadem Sapientia vt præter adductos in deciſ. R. P D. mei Albergati §. quod quidem in fine notat Crauett *de antiquis temp. part.* 1. *limit.* 4. *num.* 24.

Et quarto Denique ex ſeptem Teſtibus vno ore concludentibus Colonos ſemper perſoluiſſe medietatem de
bonis ſitis in planitia qui † cum deponant de facto pro- 8
prio, & vlterius adminiculentur ab alijs probationibus ſupra relatis ex illis omnibus ſimul iunctis reſultat plena, & perfectiſſima probatio Rota *deciſ.* 246. *nu.* 26. *par.* 6. *rec.*

Non obſtant igitur exceptiones replicatæ contra perſo-
nas, & dicta Teſtium tum † quia exceptiones contra per- 9
ſonas in hoc Iudicio non admittuntur Poſt. *de Manut. obſeruat.* 70. *num.* 3. Maximè dum Teſtes ſunt nu. plures, & adminiculati Rota penes Poſth. *d. tract. deciſ.* 35 *n* 3. & coram Buratt. *dec.* 349. *n.* 5. *& dec.* 691. *vtrobique num.* 5.

Tum etiam quia ſigillatim perpenſæ non releuant, exceptio enim quod aliqui ſint pauperes nullius eſt momenti quia agitur de materia Culturæ Terrarum, & per-
ceptione fructuum † quæ plerumque non niſi à pauperi- 10
bus, & ruſticis exercetur, & paupertas † non repellit te- 11
ſtem in Ciuilibus quando alioquin eſt bonæ conditionis, & famæ Farin. *qu.* 57. *num.* 73. *& ſeq.*

Sicut nec etiam refert quod alij ſint factores, & Miniſtri Sapientiæ quia veritas ex alijs comprobatur cumque
† non habeant intereſſe in cauſa tamquam perſonæ par- 12
ticulares ſunt idonei Adden. ad Gregor. *dec.* 449 *num.* 11.
in fin. † imo magis probant dum deponunt de facto 13
proprio, & de re de qua ipſi ſunt plenè informati Rota poſt Poſth. *d. tract. dec* 229 *num.* 4 *& deciſ.* 170. *num.* 5.

Minus facit quod nonnulli ex illis deponant *dalla ſtrada in giù*, quodque in hoc concordent Teſtes hominum deponentes medietatem fuiſſe perſolutam ex bonis ſitis in planitie ſubtus antiquam viam Bubali verſus lacum
tum † quia Teſtes hominum vel numero pauciores, 14
& minus informati, ac inueriſimilia deponentes, & negatiuam non coarctantes ſemper reiecti fuerunt in alijs deciſionibus coram Eminentiſſimo D. Card. Celſo, & R. P. D. Albergato; tum etiam quia cum omnes Teſtes Sapientiæ in eo conueniant quod ex bonis ſitis in planitie exigatur medietas, & ex alijs ſitis in Monte ſeu colle tertia, & planities non diſtinguatur à Colle neque per viam Bubali quæ in Acceſſu iudiciali reperta non fuit neque per viam nouam quæ tendit verſus villam de Bartuiari, & inducit ad aliam tendentem ad Caſtrum Leonis ſed per lineam deſignatam in planta confecta à perito de ordine
Rota † cui ſtandum eſt *l. ſeptem menſe ff. de ſtat. ho-* 15
minum l. 1. *in princ. de ventre inſpiciendo* Rota *deciſ.* 154. *num* 9. *par.* 10. *recent. & alias ſæpè.*

Per hoc quod aliqui ex iiſdem Teſtibus Sapientiæ dicantur quod ex omnibus boni, ſubtus viam redditur ſeu ſoluitur medietas non poteſt dici quod intellexerint de via Bubali, & in hoc conueniant cum teſtibus hominum quia illa de tempore depoſitionis non aderat, & ſecundum eorumdem dicta erat ita propinqua, & adherens lacui vt inter ipſam, & Lacum exiſtere non poterat quantitas illa bonorum quæ in menſuratione declarata fuit teneri ad medietatem neque minus ex eo deſumi poteſt quod diſcordent ab alijs deponentibus exigi medietatem ex omnibus bonis ſitis in planitie quia vt

ſupra dictum eſt planities non diuiditur à Colle per viam, & Teſtes licèt dicantur quod omnia bona ſubtus viam reddant pro medietate non excludunt tantumdem; vis enim non ſtat in ſituatione ſupra vel ſubtus viam ſed quod illa in planitie vti meliora, & fertiliora maiorem reddunt reſponſionem.

Ex quibus, & alijs deductis in præcedentibus deciſionibus huius cauſæ quæ etiam hodiè placuerunt reſponſum fuit dandam eſſe Sapientiæ manutentionem ſuper rota planitie in planta per Pulegam peritum delineata.

Vtraque, &c.

REVERENDISS. CERRO DECANO.

Nunc S. R. E. Cardinali.

Romana fideicommiſſi de Rigatijs.

Veneris 19. Februarii 1666.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſario in vim *l. final. Cod. de edict. Diu. Adrian. tollend.* vel vtilis Saluiani immiſſio conceditur, quoties bonorum fideicommiſſariorum identitas, eorumque ad ſui fauorem purificatio apparet.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſi exiſtentia, & ad fauorem fideicommiſſarij probata immiſſio conceditur vel vigore* leg. final. *vel in vim vtilis Saluiani.*

2 *Subſtitutio filiorum vigore vulgaris anomalæ in compendioſa contentæ operatur, vt filij ſubintrando in locum patris admittuntur ad ſucceſſionem perinde, ac ſi præcedens gradus non fuiſſet ordinatus.*

3 *Subſtitutione prima caducata quod cæteræ caducentur concluſio quando procedat, & vide ſub num. 3.*

4 *Subſtitutus per vulgarem anomalam iurè proprio admittitur.*

5 *Ius accreſcendi quando detur.*

DECISIO CCCCXXVII.

LVCIA poſt inſtitutam hæredem Iſabellam filiam plures in eius Teſtamento ordinauit ſubſtitutiones pro medietate enim ſubſtituit Euſebium eiuſdem Iſabellæ filium, & pro altera medietate Margaritam Claudiam, & Henricum Nepotes ex Angela, & Claudia pariter Luciæ filiabus eorumque filios, & filias legitimas, & naturales, & in illorum defectu proximiores in gradu ſubſtituit in ſtirpes non in capita ordine ſucceſſiuo, & caſu quo poſt mortem Iſabellæ hæredis non adeſſent dd. omnes ſubſtituti tunc ſubſtituit vt ſupra eos qui ex illis tunc ſuperſtites reperirentur pro rata, & æquali portione inter eos, & ſi non adeſſet niſi vnus illum tantum d. Iſabellę ſubſtituit in omnibus vt ſupra, & mandauit huiuſmodi voluntatem omninò ſeruari vt d. hæreditas in perpetuum ſit & conſeruetur in perſonis vocatis.

Quia verò d. Euſebius, Henricus, Margarita, & Claudia primo loco ſubſtitui prædeceſſerunt Iſabellæ hæredi ſuperſtitibus filijs Claudiæ, & Margaritæ actoribus qui poſt obitum Iſabellæ obtinuerunt à R. P.D. A.C. L. ſententiam Immiſſionis *vigore l. fin. C. de edict. D. Adr. toll.* in bonis d. Luciæ ideò in gradu appellationis ad eorum inſtantiam propoſui idem dubium ſuper Immiſſione quod fuit affirmatiuè reſolutum.

Etenim exiſtentia, & purificatio fideicommiſſi probatur ex quo poſt mortem Iſabellæ hæredis inſtitutæ quæ poſtremo euenit non ſolum erant vocatæ Margarita, & Claudia Matres Actorum, ſed etiam expreſſis verbis ſubſtituti fuerant earum filij, & filiæ legitimæ,
1 & naturales quales ſunt qui hodiè agunt † ideò eſt eiſdem concedenda Immiſſio aut ex remedio *l. fin. C. de edict. D. Adr. toll.* aut ſaltem in vim vtilis Saluiani interdicti iuxta *dec.* bon. mem. Merlin. 613. *n.* 1. *& alibi paſſim.*

Non obſtat quod omnes primo loco ſubſtituti, & ſignanter Claudia, & Margarita prædeceſſerint Iſabellæ quia licet primus gradus ſubſtitutionum remanſerit caducatus non tamen deficit ſubſtitutio filiorum quæ † vi- 2
gore vulgaris Anomalæ contentæ in compendioſa operatur vt filij ſubintrando in locum Patris ad ſucceſſionem admittantur perinde ac ſi præcedens gradus ordinatus non fuiſſet ex doctrin. Bart. *in l. quandiu 68 n. 10. verſ. Item facit ff. de acquir. hæred.* Surd. *conſ.* 347. *n.* 23. Rot. *dec.* 579. *n.* 3. *par.* 4. *& dec.* 180. *n.* 2. *par.* 5. *rec. Interamnen. fideicommiſſi 26. Ianuarii 1654. §. non obſtat quod Felicita, & 19. Iunii 1656. §. nec dicant coram R. P. D. meo Beuilaqua, & in Eſina fideicommiſſi 23. Ianuarii 1665. § etiam coram me.*

Concluſio verò † quod caducata prima ſubſtitutione 3
cæteræ caducentur non poſſet habere locum quando ſubſtitutio vel concepta eſt ſub aliqua conditione voluntaria quæ deficit, vel eſt reſtricta ad certum caſum, qui non euenit, ſecus autem eſt quando ſubſtitutio fideicommiſſaria, ſeu compendioſa vt in propoſito purè, & ſimpliciter facta fuit, vel ſub conditione neceſſaria mortis iam purificata hoc namque caſu eſt communiter recepta opinio
Bart. *in d. l quamdiu* † quod videlicet ſubſtitutus per vulg. 4
Anomalam Iure proprio admittatur in loco præcedentis gradus caducati vt explicat Grat. *diſcept. for. c.* 747. *n.* 18 & Rota coram Duran. *dec.* 339 *n.* 70. *& ſeq. cum alijs ſuperius relatis.*

Immiſſionem autem dixerunt DD. concedendam eſſe in tota hæreditate non obſtante, quod Euſebius qui fuit in medietate ſubſtitutus deceſſerit ſine filijs. Quia cum ſubſtituti verbis fuerint coniuncti realiter non totaliter diſtincti ex quo non fuerant conſtitutæ portiones ad oculum demonſtrabiles, ſed ſolum intellectualiter ſegregatæ hæreditate ſcilicet pro medietate diuiſa dubitari non poteſt, quin
inter eos habeat locum Ius † accreſcendi iuxta diſtinctio- 5
nem Butatt. *in l. re coniuncti nu.* 23. *ff. de leg.* 3. *latiſſime comprobatum*; & Rota *in Romana fideic. de Marianis* 27. *Iunii* 1650. §. *final. coram R. Archiepiſcopo Epheſino.*

Et ita vtraque, &c.

REVERENDISS. D. CERRO DECANO.

Nunc S. R. Eccleſ. Cardinali.

Fauentina Succeſſionis.

Veneris 19. Februarij 1666.

ARGVMENTVM.

Statutum Briſighellæ quid diſponat, ſtatuta fœminarum excluſiua ab hæreditatibus aſcendentium propter maſculos, tanquam iuris communis correctoria ita debent reſtringi, vt minus quam fieri poſſit Ius commune lædant Agnationem conſeruandi ratio in quibus verificetur.

SVMMARIVM.

1 *Res iudicata ex quibus reſultet.*

2 *Læſio eſt fundamentum reſtitutionis in integrum.*

3 *Fœminæ ex iuris communis diſpoſitione æqualiter cum maſculis in ſucceſſionibus admittuntur.*

4 *Statutum Briſighellæ mandat quod mortuo patre, vel aſcendente ab inteſtato tota hæreditas morientis deferatur ad maſculos excluſis fœminis.*

5 *Statutum loquens de hæreditate patris, vel alterius aſcendentis maſculini generis non habet locum, vbi agitur de hæreditate matris.*

6 *Statutum loquens per verbum commune* aſcendentis *videtur comprehendere matris hæreditatem.*

7 *Verba generalia debent ab adiuncto interpretationem recipere.*

8 *Aſcendentium appellatione ex quo mater, & auia non comprehendantur, & vide ſub num. 8.*

9 *Statuta excluſiua fœminarum ab hæreditatibus aſcendentium propter maſculos tanquam iuris communis*

corre-

Digitized by Google

debent ita reſtringi, vt minus quam fieri poſſit Ius commune lædatur.
10 *Ratio conſeruandi agnationem verificatur in hæreditatibus maſculorum, non autem fœminarum.*
11 *In ſtatuto Briſigellæ maſculinum concipi, fœmininum. Sed declara vt num. 12.*
13 *Verba dubia ſtatutorum ex obſeruantia interpretationem recipiunt.*

D E C I S I O CCCCXXVIII.

PLACVERVNT Dominis fundamẽta deciſionis edi-
tæ coram me 2. Maij 1664. vbi dictum fuit conſtare de re
iudicata, non autem de Cauſis reſtitutionis in integrum.
Quia res Iudicata reſultat ex lapſu temporis longè vltra
1 † biennium à die appellationis decurſi abſque eo, quod ali-
quid fuerit actum in cauſa, & ſtante Iuſtitia ſententiæ A.
C. ceſſat læſio, quæ eſt fundamentum reſtitutionis in inte-
2 grum † ex vulgatis Iuſtitia autem deſumitur ex eo quod
Magdalenæ, ſiue Ioanni Baptiſtæ eius filio ex illius perſo-
na agenti benè comperit immiſſio pro quarta parte vna
cum filijs maſculis in Bonis Suſannæ ab inteſtato defunctæ
ex clara iuris communis diſpoſitione ſecundum quam ſub-
3 lata ſexus differentia fœminæ † æqualiter cum maſculis
in ſucceſſionibus admittuntur *l. maximum vitium §. Sanci-
mus itaque, C. de liber. præterit.*
4 Neque viget ſtatutum † Briſighellæ mandans, quod
mortuo Patre, vel aſcendente ab inteſtato, tota hæreditas
5 morientis deferatur ad maſculos fœminis † excluſis, quia
cum loquatur de hæreditate Patris, vel alterius aſcenden-
tis maſculini generis, non habet locum in propoſito vbi
agitur de hæreditate matris, *vt dictum fuit in Peruſina do-
tis 1. Iulii 1665. §. nec contrarium cor. R. P. D. meo Carpineo.*
6 Et licet ſtatutum loquens † per verbum commune
aſcendentis videatur comprehendere etiam Matris hære-
ditatem ex traditis per Caſtrenſ. *conſ. 40. & 91. lib. 2.* Atta-
men illius diſpoſitionem fuiſſe reſtrictam ad ſolos aſcen-
dentes maſculos deſumitur nedum ex eo quod perſona
7 Patris legitur expreſſa, quo fit vt verbum † generale aſcen-
dentis, quod immediatè ſubſequitur debeat ab adiuncto re-
ſtrictionem recipere, vt in his terminis conſuluit Cephal.
conſ. 343. n. 27. vſq; ad 33. Verum etiam quia excluſio fœmi-
narum facta dignoſcitur cum qualitate dotationis: hinc
enim ſequitur ſtatuentes intellexiſſe de hæreditate maſcu-
lorum ad quos pertinet officium dotandi, & ſic appellatio-
8 ne aſcendentium † noluiſſe comprehendere Matrem, vel
Auiam Iaſon. *in l. 4. §. prætor ait ſub num. 9. verſ. 2. & for-
tius, ff. de ius vocan.* Gerard. à Petra Sancta *ſingular. 7. nu. 3.
inter ſingular. Doctorum to. 1. fol. mihi 284.* Vaſqu. *contr. illuſt.
lib. 1. c. 32. n. 4* Calcan. *conſ. 11. n. 15. verſ. præterea eſt aduer-
tendum* Fulgoſ. *conſ. 54 n 3. quem ſequitur* Soccin. Iuo. *conſ.
69. num. 33 cum alijs in deciſ. relatis, §. quod autem cum ſeqq.*
Quæ ſanè interpretatio eo facilius per Doctores admit-
titur, tum quia huiuſmodi ſtatuta excluſiua fœminarum
9 ab † hæreditatibus aſcendentium propter maſculos tan-
quam correctoria Iuris communis ita debent reſtringi, vt
minus quam fieri poſſit Ius commune lædatur, tum etiam
quia vti condita fauore agnationis, continent tacitam ra-
tionem conſeruandi bona agnatorum inter agnatos, quæ
10 ratio verificari poteſt † in hæreditatibus dumtaxat maſculo-
rum non autem fœminarum, Iaſon. *in d. l. 4. num. 9. verſ. 1.
quia* Fulgoſ. *d. conſ. 54. ſub n. 2. verſ. 2. de mente* Surd. *deciſ. 9.
in fin.*
11 Hinc non obſtat quod ſub alia † rubrica eiuſdem ſtatuti
caueatur maſculinum concipere fœmininum procedit
12 enim quando id commodè poteſt † adaptari, non autem vbi
prout hic, aliter ratio ſuadet Bald. *conſ. 47. nu. 2. in fin. verſ.
præterea lib. 5. cum alijs in deciſ. congeſtis §. ſicuti non releuat.*
Prædictis non accedit obſeruantia dum ex ſententijs da-
tis in ſumm. Io: Baptiſtæ prædictæ poſitionis *num. 7.* patet
ad ſucceſſionem matris fuiſſe admiſſas ſorores vna cum
maſculis quæ ſententiæ fuerunt latæ in contradictorio Iu-
dicio parte opponente, vt in calce reſponſionis facti hodier-
13 næ poſitionis certum eſt enim verba dubia ſtatutorum ex
ex obſeruantia interpretationem recipere Rota *dec. 574. n.
3. p. 1. diuerſ.* Butatt. *deciſ. 944. n. 6.*
Et ita vtraque, &c.

Deciſio hic in principio allegata, in hac eadem cauſa ema-
nata ſub die 4. Maij 1654. coram eodem Eminent. D. Card.
Cerro erit infra in Miſcellan. iuxta ſeriem temporis.

R. P. D. C A R P I N E O.

Nunc S. R. E. Cardinali.

Anconitana Pecuniaria.

Vener. 19. Februarii 1666.

A R G V M E N T V M.

Ius creditoris ſolutione tollitur, & extinguitur omnis actio, quæ aduerſus debitorem competit, Creditum, & cauſa depoſiti proueniens habet ſolummodo actionem perſonalem. Tacita hypotheca quibus competat.

S V M M A R I V M.

1 *Ceſſionario competunt illæ actiones, quas exercere potuiſſet ipſemet cedens.*
2 *Creditor hypothecarius præfertur creditori ex cauſa depoſiti.*
3 *Solutione ius creditoris tollitur, & eradicata remanet omnis actio, quæ amplius per ceſſionem transferri non poteſt.*
4 *Geſta per dilatores regulariter creditoribus non nocent.*
5 *Creditum proueniens ex cauſa depoſiti habet ſolummodo actionem perſonalem.*
6 *Hypotheca tacita competit omnibus per ſe ipſos adminiſtrare non valentibus, vel prohibitis.*

D E C I S I O CCCCXXIX.

PLACVERVNT DD. fundamenta deciſionis edi-
tæ ſub die 13. Iunij præteriti coram me iterum fa-
uore Monialium Sancti Bartholomæi reſpondendo pro
executione mandati de conſignando pecunias in S. Monte
depoſitatas in quibus vel prouenientibus ex Bonis ſpectan-
tibus ad Manzonos in prima dumtaxat ſocietates obliga-
tos nullum profecto Ius habere poſſunt Creditores ſecun-
dæ Societatis in qua Manzoni nullam participationem
habuerunt iuxta Textum, & punctuales auctoritates in
prima deciſione adductas §. quoniam creditum.
Neque illa euertere potuit repetitum obiectum ceſſio-
nis ab ijſdem Creditoribus 2. Societatis reportatæ ab Ale-
xandro Maſſerio Creditore Cenſus ſcut. 12. mil. alias ad il-
lius fauorem de anno 1652. venditi, vt per Manzonos in
computum Maioris ſummæ debitæ Ioanni Inuitto de an-
no 1655. accollati cum promiſſione illum extinguendi in-
fra ſex annos prætendendo in vim illius ſuccedere in hypo-
theca quam Maſſerius habebat contra illos de Manzonis
eaſque actiones hypothecarias poſſe exercere quas † exer- 1
cere potuiſſet Maſſerius cedens *ad Text. in l. 1. C. qui pot in
pignor. hab.* & conſequenter ſuper controuerſa pecunia ex
effectibus illorum de Manzoni prouenienti tanquam Cre-
ditores hypothecarij præferri Monialibus Creditoribus ex 2
cauſa depoſiti, & non habentibus niſi actionem perſona-
lem licet priuilegiatam *l. Procuratores § ſi plures verſ. pla-
nè, ff. de trib. act. l. pro debito C. de bon. auct. Iud. poſſid. & l.
cos C. qui pot. in pign. hab.* Rip. *in l. priuilegia nu. 64. ff. de pri-
uil. cred. cum aliis relat. per* Phanucc. *de inuent. p. 5. num. 148.*
Quoniam ineuitabilis eſt reſponſio, quod huiuſmodi ceſ-
ſio ſuffragari non potuit his Creditoribus qui non pecunia
propria, ſed partim cum effectibus rationis Bancariæ il-
lorum de Inuittis partim ex Patrimonio ad Ioannem de
Inuittis debitorem ob mortem Gulielmi peruento, & reſi-
duum ex pretio bonorum Octauij Manzoni ſortem, & fru-
ctus d. Cenſus perſoluerunt, & proinde ex huiuſmodi ſo-
lutione tanquam facta ex effectibus particularium Debi-
torum poterant quidem extinctionem debiti non autem
Iurium ceſſionem exercibilem reportare quia ex illa omne
Ius Creditoris † extinctum fuerat, ac ſublata penitus, & 3
eradicata omnis actio quæ per ceſſionem transferri amplius
non poterat, vt præter adductos in præterita deciſione §.
nec illis decet Bart. *in l. Modeſtinus num 4. ff. de ſolut. & pro-
bant auctor. relatæ per Add. ad* Bart. *dec. 420 n. 7. & fuit di-
ctum in dec. 165. n. 7. poſt* Paciſ. de Saluian. *in Romana Saluian.
23. Maii 1661. § fin cor. R. P. D. meo Emerix & in Aux. bono-
rum 8. Iunii 1663. cor. R. P. D. Albergato.*

Secluſa igitur ceſſione minus poteraot hi Creditores concurrere ex Iuribus Ioannis de Inuittis in ſecunda Societate ad eorum fauorem obligati , ac ſicut ille ex Inſtrumento accollationis Bona fratrum de Manzonis pro cenſus extinctione habebat expreſſe hypothecata , ita iſti perſonam Ioannis repræſentantes poſtquam cum pecunijs illius cenſum extinxerunt poterant contra Bona fratrum de Manzonis ſe vertere pro conſeruatione indemnitatis, & repetitione pecuniarum in Cenſus extinctione erogitarum quia hoc etiam motiuum viſum eſt in facto corruere aduertendo huiuſmodi accolationem emanaſſe de anno 1655. & in diſſolutione rationis Bancariæ inter Ioannem & fratres de Manzonis , & proinde præiudicare non poſſe Monialibus longe hanc accollationem tam Ioannis, quam
4 fratrum de Manzonis accollantium Credit(r)icibus † geſta enim per Debitores regulariter Creditoribus non nocent *l. debitorum pactionibus C. de pactis* Surd. 286. *num. 1. & in terminis ſimilis accollationis* Rot. *deciſ.* 543. *num 9. coram bo. me. Merlino.*

Nec refert ſufficere creditoribus ad excluſionem Monialium , quod illi licet poſteriores ex Iuribus Ioannis de Inuittis effecti ſit Creditores hypothecarij, & conſequen-
5 ter præferendi Monialibus quarum † Creditum , vtpote proueniens ex cauſa depoſiti habet ſolummodo actionem perſonalem ex adductis Merlin. *de pignor. lib 4 qu. 27. nu. 3.* nam omiſſo , quod neque illi vnquam docuerunt habere pro eorum creditis hypothecam ; Imo ſolum eſſe Creditores patriarios ſecundæ rationis per Franciſcum Inuittum exercitæ noſcantur viſa fuit DD. ceſſare quælibet difficultas ex quo Monaſterio comperit hypotheca legalis ab eo tempore quo ad præſcriptum Decretum generale S. Congregationis ſuper negotij Regularium electa fuit ab Epiſcopo menſa numularia ab Inuitio , & fratribus de Manzonis exercita pro recipiendis, & conſeruandis dotibus profitentium in dicto Monaſterio ex quo ſequitur, quod Inuitti , & Manzoni habuerint quodammodo hanc Depoſitariam in officium , & adminiſtrationem , & Moniales non ex facto voluntario , ſed neceſſario penes illos pecunias depoſuerint, & conſequenter aduerſus eos interest tacita hypotheca qualis profecto competit omnibus per ſe ipſos adminiſtrare non valentibus, vel alias prohibitis, vt ſunt Eccleſiæ, Hoſpitalia, Pupilli, Minores, furioſi, ac alij quos enumerat Bart. *in l. Republica num 2. optime* Moſant. *conſ. 87. per tot.* Merlin. *de pign. Cred. Reg. 3 ampliat. 23. num 63. alias ſequeretur quod Monaſteria , & loca pia ex hac prohibitione eluſa , & præiudicata remanerent.*

Quo vero ad alias exceptiones datas aduerſus Creditum Monialium quod nempe illud nec actionem depoſiti priuilegium obtinear , nec viam habeat exequtiuam ſubſiſtunt reſponſiones datæ in primæ deciſione à qua non putarunt DD eſſe recedendum.

Partibus hinc inde Informantibus, &c.

Deciſio allegata hic in principio in hac eadem cauſa emanata ſub die 13. Iunij 1665. coram eodem Card. Carpineo erit infra in Miſcellan. iuxta ſeriem temporis.

R. P. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Piſauren. Pecuniaria.

Veneris 26. Februarij 1666.

ARGVMENTVM.

Fideiuſſio vti materia odioſa de tempore ad tempus non debet extendi, & fideiuſſor ad certum tempus non tenetur de geſtis poſt illud , quamuis fuerit prorogata principali adminiſtratio.

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſor ad certum tempus non tenetur de geſtis poſt illud , etiamſi principali fuerit adminiſtratio prorogata.*

2 *Fideiuſſionis verba quando non ſunt ad certum tempus reſtricta obligationem pro quocumque tempore important.*

3 *Adminiſtrator pro tempore vitæ ſui principalis deputari poteſt , & pro eo tempore tantum fideiuſſor promittere valet , nec vltra id tempus tenetur , & n 4.*

5 *Fideiuſſio vt de ſui natura odioſa de tempore ad tempus non eſt extendenda , & n. 6.*

7 *Fideiuſſor obligans ſe tamquam principalis , & in ſolidum reſpectu creditoris pro principali debitore habetur non pro ſimplici fideiuſſore.*

DECISIO CCCCXXX.

FIDEIVSSIONEM Beroardini factam pro Alexandro eius fratre Miniſtro , & Adminiſtratore Montis Sanctinelli deputato per quondam Comitem Franciſcum ſecundo genitum fuiſſe ad vitam eiuſdem Comitis reſtrictam , etiam hodie Domini exiſtimantes ſteterunt in deciſis . Fideiuſſor enim ad certum tempus non tenetur de geſtis poſt illud etiamſi principali fuerit adminiſtratio pro- 1
rogata, vt in principio deciſ. & diſtinguendo firmat Pariſ. *conſ. 48. num. 14 & ſeqq. lib 1.* Rota *deciſ. 567. part. 1. diuerſ. præter relat. in deciſ.* Et quamuis hanc concluſionem in facto non applicari contenderent Informantes pro Marchione Sanctinello , eo quia obligatio fideiuſſoris non ſolum non apparet reſtricta , & limitata ad vitam Comitis Franciſci qui Alexandrum in Adminiſtratorem deputauit , ſed potius indeterminata , & ad fauorem omnium ſecundo genitorum in officio Succeſſorum , vtpotè facta pro Adminiſtratore Deputato in executionem Teſtamenti Comitis Petri Antonij , qui gubernium non reſtrinxit ad vitam Comitis Franciſci , ſed ad omnes ſecundo genitos deferri voluit , & vlterius eadem fideiuſſio litteraliter facta fuit pro cautela dicti Comitis Franciſci , & ſuorum in officio ſucceſſorum , quæ verba † cum ad certum tempus reſtricta 2
non ſit, obligationem pro quocumque tempore important iuxta diſtinct. Soccin. *in ſimilibus terminis communiter receptam in l. ſolemus 9 num 6. ff. de condit & demonſtr. quem ſequuntur plures relati per* Rota *deciſ. 209. num. 1. & 2. part. 8. recent. & in fideiuſſore coram Eminentiſſ.* Ottob. *deciſ. 169. num. 30.*

Nihilominus limitationem fideiuſſionis ad vitam Comitis Franciſci ſaltem tacitè deducebant Domini , tum ex voluntate , tum ex ipſius poteſtate , ex voluntate , quia deputando Alexandrum Adminiſtratorem vſus eſt verbis reſtrictiuis , & perſonaliſſimis , & ex poteſtate , quia cum montis , ſeu multiplici gubernium ad ipſum eius vita durante tantum pertineret , & eo defuncto ad alios ſecundo genitos independenter ab ipſo deuoluere- 3
tur , Adminiſtratorem pro tempore ſuæ vitæ tantum deputare potuit , & pro eo tempore tantum fideiuſſorem interceſſiſſe dicendum eſt *iuxta conſil.* Surd. 460. *per tot. cum alijs adductis in § quod autem , & ſeq* Quæ quidem tacita reſtrictio ſufficit ad effectum ne fideiuſſor vltra 4
tempus teneatur , vt poſt Decian *conſ. 72 lib. 2. & alios tradit* Caball. *cent. 1. caſ. 59. num 6. & 7 verſ. & loquitur præciſe ſecundum terminos noſtros.*

Non aduerſatur autem quod fideiuſſio facta fuerit ad cautelam Succeſſorum in officio quodque in deputatione Adminiſtratoris habita fuerit mentio Teſtamenti Comitis Petri Antonij . Cum enim Alexander promiſerit de adminiſtratis ſemper , & omni tempore rationem reddere, & exacta reſtituere , tam Comiti Franciſco , quam eius in officio Succeſſoribus , fideiuſſio vtique dicitur reſpicere fauorem , & continere cauthelam Succeſſum caſu quo Alexander de adminiſtratis tempore Franciſci rationem non reddidiſſet , non autem ex hoc extendi debet ad fauorem Succeſſorum , pro Adminiſtratione poſt eius obitum, cum
† fideiuſſio ſui natura de tempore ad tempus extendi non 5
debeat ex relatis per Caball. *d. caſ. 59. nu. 2.* Vermiglioi. *conſ. 311. num. 3. & conſ. 312. num. 12. cum alijs in §. de poteſtate.*
Mentio autem † Teſtamenti ſtat potius demonſtratiuè, vt 6
ſciret Adminiſtrator qualitates , & onera muneris ſibi iniuncti , quam taxatiue , & proinde ad diſpoſita in dicto teſtamento fideiuſſio arctari non debet , Bero *conſ. 17. n. 16. & ſeqq. lib. 1.* Gratian. *diſcept 988. num. 19. cum alijs relatis in Romana pecuniaria 24. Maij 1655. §. neque conuentio coram bon. mem Veroſpio , prout etiam in dubio præſumitur l. final. §. Titi. 1 , ff. de liber. legat.* Altograd. *conſ. 49. num. 19. lib. 1.* Rota *deciſ. 611 nu. 11 coram Merlin. & in Romana legati 23. Martii 1661. §. fin. coram me.*

Et

Digitized by Google

Et quamuis Bernardinus fideiuſſerit, & ſeobligaoerit
7 tanquam principalis principaliter, & ioſolidom ex hoc † ioferri quidem poteſt, quod ipſe reſpectu Creditori habeatur non pro ſimplici fideiuſſore, ſed principali debitore ex relatis per Spad. *con*. 272. *num*. 5. *lib*. 2. Rota *deciſ*. 275. *num*. 11. poſt Zacch. *de oblig. Camer.* ſed non inde deduci nequit extenſio vltra caſum, & tempus expreſſum vt per Rota poſt Cenc. de ceoſ. *deciſ*. 549. *n*. 6.

Ex quibus Domioi cenſuerunt ſtandum eſſe in deciſis 17. Martij 1664. coram me vtraqoe &c.

R. P. D. EMERIX.

Cracouien. Præpoſituræ.

Vener. 26. Februarii 1666.

ARGVMENTVM.

Tempus ad præſentandum patronis laicis elargitum eſt quatuor menſium, in quibus variare poſſunt cumulando, non verò à prima præſentatione recedere, & multo magis ſi quibuſcumque variationibus renunciarunt.

SVMMARIVM.

1 *Iuſputronatus ex quibus iuſtificari poſſit.*
2 *Præſentatus à maiori parte patronorum debet inſtitui.*
3 *Patronus laicus intra tempus ſibi ad præſentandum præfixum poteſt cumulatiuè alium præſentare.*
4 *Patronus laicus non poteſt amplius variare, nec alium cumulatiuè præſentare quando quibuſuis variationibus renunciauit.*
5 *Patronus laicus non poteſt à prima præſentatione recedere, & curare alium ad beneficium inſtitui.*
6 *Gratificatio non habet locum niſi in vocum paritate.*

DECISIO CCCCXXXI.

POST appoſitum ſequeſtrum iuxta reſolotionem captam ſub die 4 Iuiij anni 1664. proſequendo diſputationem in negotio principali dedi dubium, an & quis ex præſentatis eſſet inſtiruendus quod in hac tertia cauſa, & pro-
1 poſitione pro Ioanne Tardeſcho reſolutum fuit. † Eaiſtentia enim Iuriſpatronatur probatur ea inſtrumento publico erectionis cum reſeruatione Iuriſpatronatus fauore proximiorum lineæ maſcuiinæ Comitum de Tarnoiua approbato ab Ordinario, & confirmato à fel. record. Martino Papa V. Summario impreſſo *num*. 1. 2. & 3. quamuis ad hunc effectum ſatis eſſet vtramque partem venire ea eadem vacatione, & titulo vt inqoit Rota coram Creſcentio *deciſ*. 5. *de Iurepatronatus*.

Habilitas autem Ioannis Tardeſchi deſumitur ex confeſſione Aduerſarij in proceſſu *fol*. 4. *pag*. 2. & *in d. Summario num*. 8 vbi illum nominat Sacerdotem I. V. D. & Officialem Pilinenſem, ac propterea dum docet ſe præſentatum à duobus ex familia fundatoris videlicet à Comitibus Alexandro Grato, & Caſimiro, Aduerſarium autem ab
2 vno dumtaxat videlicet à Com. Ioanne Stanislao † vtique tanquam præſentaros à maiori parte venit inſtiruendos *cap. quoniam iuncta gloſ. in verb. qui maioribus de Iurepatr.* Rota coram Cardin. Seraphin. *deciſ* 875. *numer*. 2 & *deciſ*. 202. *num*. 1 *par*. 2 & *deciſ*. 235. *num* 7. *par*. 7. *recent*. & *in Cracouien. Præpoſituræ Sancti Floriani* 27. *Maii* 1650. *coram bo. mem. Bichio*.

Non obſtat qood Ioannes Marchieuiz præſentatus fuerit à Ioanne Stanislao Amot cui poſtea acceſſit Caſimirus, & ſic ipſe dicatur habere maiorem partem, vel ſaltem me-
3 dietatem vocum, quia licet Patronus † laicus variando intra tempus quatuor menſium à Iure præfiaum poſſit cumulatiuè alium præſentare *cap. quod autem*, & *cap. cum auctoritate de Iurepatr.* & *Clement*. 2. *eod*. Viuiao. *de Iurepat. lib*. 10. *cap*. 1. *num*. 10. *par*. 2

Iſta tamen regula noo habet locum in hoc caſu, tum quia Caſimirus in aotecedenti præſentatione Ioannis Tardeſchi renuociauerat ex tunc quibuſuis variationibus
4 *dict. Summario Impreſſ. nu*. 4. † & ideo non poterat amplius variare neque alium etiam cumulatiuè præſentare, vt aduertit Caſtr. *conſ*. 361. *nu*. 4. *verſ. nam illud lib*. 1. Merlin. *dec*. 443. *num*. 5. *Add. ad* Buratt. *deciſ*. 942. *nu*. 13 & Rota *in Nullius, ſeu Montiſalti Iuriſpatronatus* 15. *Iunii* 1654 *§. non obſtat coram bon. mem. Dunozetto*.

Tum etiam nec minus ſubſtinetur præſentatio Io. Stanislai Amor facta in perſona Ioanols Marchieuiz, ex quo vt eius lectura demonſtrat hic etiam aotecedenter alium præſentauerat *dict. Summario nu*. 5. & licet tanquam laicua variare potuiſſet animaduerſum tamen fuit quod non præſentauit per modum accumulationis, ſed à prima præſentatione recedendo rogans Ordinarium, vt oon habito reſpectu ad priorem præſentationem Ioannem Marchieoiz tanquam magis idoneum inſtituere † dignaretur quod facere non poterat ad notata communiter per Doctores *in c.* 5
cum autem vbi gloſ in verb. eo non refutato de Iurepatronatus Viuian. *de Iurepatr. lib*. 10. *cap*. 1. *n*. 11. *p*. 2. Garz. *de benef. p*. 5. *cap*. 9. *nu*. 213. Lap. *alleg* 78 *per tot.* & *aliis relatis* Lambert. *in eodem tract. lib*. 2. *par*. 2 7. *qu. in princ. art*. 2. *num*. 4. & Rota *d. deciſ*. 235. *n*. 5. *p*. 9. *recent*.

Et hioc non intrat gratificatio neqoe inſpectio, ac defecerit linea filiorum, & deſcendentium fundatoris, & an ab eodem deſcendant omnes, vel ſolus Caſimirus, quia gratificatio nunquam habet locum niſi in paritate iuxta *text*. 6
in præalleg. cap. quoniam iuncta gloſſ. in verb. maioribus de Iurepatr. & quando etiam ſolus Caſimirua eſſet de deſcendentibus fundatoris id tameo non iouaret Ioannem Marchieuiz, ſed potius ſuffragaretur Ioanni Tardeſcho primo loco ab eodem præſentato cum reoonciatione ex tunc quibuſuis variationibus.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. ALBERGATO

Sacræ Rotæ Decano.

Bononien. Primitiarum.

Lunæ 1. Martii 1666.

ARGVMENTVM.

Inhibitio Rotalis poſt illius præſentationem omnia deinde geſta reddit attentata, ſiue præſentatio facta fuerit iudici, & parti, ſiue alteri ex illis. Regula qui continuat, non attentat, quando procedat.

SVMMARIVM.

1 *Lite pendente quidquid eſt geſtum, attentatorum vitio laborat.*
2 *Inhibitio Rotalis poſt præſentationem omnia deinde geſta, reddit attentata, ſiue præſentatio facta fuerit iudici & parti, ſiue alteri ex illis.*
3 *Actus lite pendente geſti, quando ſunt à negotio principali independentes liciti ſunt, & permittuntur.*
4 *Mandatum quando eſt executum nulla præcedente liquidatione, & lite pendente ſine vitio attentatorum ſuſtineri nequit.*
5 *Iudex à quo non poteſt ſe ingerere niſi in executionem contentorum in ſuo decreto, nec noua decreta facere, aut illa exequi valet.*
6 *Regula, qui continuat non attentat, locum habet, quando continuatio fit per viam priuata facultatis eadem forma conſueta ante litem.*
Secus quando continuatio practicatur adeundo iudicem, ab illo extorquendo mandatum, & n. 7.
8 *Continuationis prætextus non excuſat ab attentatis.*
9 *Appellatio eluſoria reddi non debet.*

DECISIO CCCCXXXII.

MANDATVM de manotenendo in quaſi poſſeſſione percipiendi primitias io certa quantitate ex bonis ab hominibus Sancti Ioannis in Perſiceto poſſis per Vicarium generalem Bononieo. ad fauorem Paoitij Rectoris Eccleſiæ Ruralis Sancti Matthæi reiaxatom in gradu appellationis fuit ab A. C. ad minorem qoaotitatem

reformatum, & coram me vtraque parte informante
conceſſa pariter fuit manutentio Rectori iuxta modum &
quantitatem in deciſione 30. Ianuarij 1665. expreſſa; Cæ-
terum, quia Rector primitias diuerſo modo, & in maiori
quantitate de menſe Septembris proximi præteriti exigit,
Dubium hodie propoſui, An conſtet de attentatis, quæ
veniant reuocanda affirmatiuè reſolutum fuit. Nam †
ſtante litis pendentia in hoc Sacro Tribunali, & ſpeciali
inhibitione Rectori præſentata, vt in *Summario num. 3. &*
4. non potuit iſte coram alio Iudice de partibus in maiori
quantitate ad formam primi decreti Vicarij Generalis, ſi-
ne manifeſto vitio attentatorum Couarr. *pract. qu. cap. 15.*
num. 1. Lancell. *de attent. par. 2. cap. 4. limit. 2. num. 58.* Grat.
diſcept. 914. num. 29. Rota coram Caualer. *deciſ. 573. num. 1.*
plene in recent. deciſ. 20. num. 2. & 3. part. 10. Cracouien. atten-
tatorum 17. Iunij 1651., §. hæc omnia coram Bichio, vbi quod
2 † inhibitio rotalis poſt præſentationem attentata reddit
omnia deindè geſta, ſiue præſentata fuerit Iudici, & parti
ſiue alteri ex illis, & *in Bononien attentatorum 10. Februarii*
1659. in princ. coram R. P. D. m Beuilaqua.

Hoc enim præcipuè operatur inhibitio rotalis, quando
commiſſio, vt in præſenti continet clauſulam *quam, &*
quas, quod attentata ſint, & iam geſta circa rem conne-
xam, & à negotio principali dependentem quodque obti-
nendo ſic in illius reuerentiam eſſe ab actibus conſequuti-
3 uis, † quia alias, non obſtante litis pendentia liciti eſſent,
& permitterentur Lancell. *de attent. par. 2. cap. 20. limit. 5. n.*
2. & 10. verſic. hæc autem limita Adden. ad ſan. mem. Greg
deciſ. 203. ſub numer. 7. cum alijs in Bononien. pecuniaria, ſeu
attentatorum 28. Aprilis 1645. §. maximè quia, & §. ſiqui-
dem coram Bichio, quæ reprobata fuit in *Romana Palutii 4.*
Mai 1648 §. fuit enim reſponſum coram R. Decano, & in re-
cent. dec. 178. n. 4. & ſeqq. p. 10.

Nec attentata euitari poſſent ſub prætextu, quod man-
datum, & executio contra homines facta ſit ad formam
ſententiæ A C. & deciſionis Rotalis, tum quia hoc in fa-
cto non ſubſiſtit cum mandatum executiuum expreſsè
conceſſum appareat in executionem Decreti Vicarij Ge-
neralis taxantis primitias in quantitate exceſſiua, vt in
Summario *num. 1.* Tum quia (& hoc magis viget) tam
4 decretum, quam deciſio loquitur de quota fructuum, † &
executio nulla præcedente liquidatione facta fuit in pecu-
nia, quod nullo modo abſque vitio attentatorum fieri po-
terat (cum etiam in fortioribus terminis ſi cauſa commiſſa
fuit cum clauſula ſine præiudicio legitimæ executionis
5 quando † Iudex à quo non poſſit ſe ingerere niſi in execu-
tione contentorum in ſuo decreto, non autem noua decre-
ta facere, aut illa exequi firmat Mareſcott. *var. reſol. lib. 1.*
cap. 22. num. 23. Rota *deciſ. 310. ſub num. 1. p. 1. diuerſ. & in*
Romana, ſeu Iaauen. hæreditatis 25 Martii 1660 §. 2. quia
coram R. Decano.)

Rurſus in præſenti non procedit regula, qui continuat,
6 non attentat, † Tum quia locum habet ſolum quando
Continuatio fit per viam priuatæ facultatis eodem modo,
7 & forma ante litem conſueta, ſecus autem quando conti-
nuatio practicatur adeundo Iudicem ab illo extorquendo
8 mandatum tunc enim † prætextus continuationis non ex-
cuſat ab attentatis Poſth. *de manus. obſer. 1. numer. 91.* Rota
coram Caualer. *deciſion. 615. numer. 3. verſ. vltra quod Bo-*
nonien. attentatorum 5. Iulii 1655. §. non obſtat, & 27. Iulij
1657 §. & ſemper eſt certum coram Eminentiſſimo Celſo, &
in Leodien. Canonicatus Aquiſgranen. 20. Martii 1664. §. ne-
que applicatur coram me, Tum quia non habet locum,
quando lis eſt ſuper iſta poſſeſſione, quo caſu continuatio
9 eſt prohibita, † quia alias eluſoria redderetur appellatio
Lancell. *de attent. part. 2. limit. 1. cap. 4. num. 69. & ſeqq.* Rot.
deciſ. 434. num. 3. coram Reuerendiſſimo Royas, & in recent.
deciſ. 298. numer. 27. part 10. Papien. iuriſpatronatus 10 Fe-
bruar. 1653. §. nec ſubſiſtit in fine coram Reuerendiſſimo Deca-
no, & in Regien. attentatorum 12 Decemb. eiuſdem anni §. dum
vero coram bon. me Bichia.

Et ita altera tantum parte altera pluries citata, & diu
expectata reſolutum fuit, &c.

REVERENDISS. CERRO
DECANO.

Nunc S. R. Eccleſ. Cardinali.

Mechlinien. Matrimonij.

Lunæ 4. Martii 1666.

A R G V M E N T V M.

Matrimonium ſeruata Concilij Tridentini forma celebratum eſt omnino validum, etiamſi contractum fuerit extra illius parochiam, qui licentiam dedit, & ſufficit licentia generalis ad munia parochialia exercenda Matrimonium ex quo robur recipiat.

S V M M A R I V M.

1 *Matrimonium celebratum mutuo amborum coniugum con-*
ſenſu cum interuentu parochi, vel alterius de licentia
parochi, & ſeruata in omnibus forma Concilij Tri-
dentini non poteſt de nullitate redargui.
Etiamſi matrimonium fuiſſet contractum extra paro-
chiam illius, qui licentiam dedit, & n. 2
3 *Parochus poteſt cuicumque Sacerdoti concedere licen-*
tiam, vt coniungat in matrimonium ſuos ſubditos etiam
extra ſuam parochiam.
4 *Partita ex libris Parochi extracta plenè probat.*
Amplia ſi fuerit propria manu parochi ſubſcripta, & n. 5.
6 *Atteſtatio parochi ad comualidandum matrimonium ſuf-*
fragatur etiam poſt matrimonii celebrationem tanquam
de re ad proprium officium ſpectante
7 *Concilium Tridentinum non requirit in licentia ſpecifica-*
tionem nominum contrahentium, ſed ſolum quod ma-
trimonium fiat coram proprio parocho, vel alio de pro-
prii parochi licentia.
8 *Licentia ſimplex in genere aſſiſtendi matrimonijs ſufficit*
ad illorum valorem.
Et ratio num. 9.
10 *Parochi præſentia requiritur tantum ad hoc, vt matri-*
monium innoteſcat Eccleſiæ, non vt præſtet conſen-
ſum.
11 *Matrimonium vt valide contrahatur de licentia parochi*
ſufficit quod ea ſit generalis ad exercenda iura paro-
chialia.
12 *Obſeruantia rerum dubiarum eſt optima interpres, &*
magiſtra.
13 *Matrimonium vt ſit validum ſufficit, quod Sacerdos ſit*
parochus vnius ex contrahentibus.
14 *Denunciationes non ſunt de eſſentia matrimonii, & illo-*
rum omiſſio matrimonium non vitiat.
15 *Matrimonii validitas ex diuturna cohabitatione coniu-*
gum poſt contractum matrimonium publica tractatione,
& reputatione, & alijs reſultat, vide ſupra n. 15.

DECISIO CCCCXXXIII.

PRÆTENDEBAT clar. mem. Henricus à Lotha-
ringia Dux Guiſiæ nullitatem matrimonij contracti
cum D. Honorata de Berghes Comitiſſa de Boſsù, & ab
eo introducta cauſa in Rota, ibique per plures annos pro-
ſequuta, prodierunt diuerſis temporibus nonnullæ deci-
ſiones ſuper varijs incidentibus. Demum verò poſt obitum
Ducis ad inſtantiam D. Comitiſſæ propoſui dubium: An
conſtet de validitate matrimonij, & reſponſum fuit affir-
matiuè, quia † cum fuerit celebratum mutuo amborum 1
coniugum interueniente conſenſu coram Carolo à Manſ-
felt Vicario generali exercitus Regis Catholici in Domo
ipſius D. Comitiſſæ ſitæ intra limites Parochiæ Sanctæ
Gudolæ de licentia Parochi eiuſdem Eccleſiæ, ac ſeruata
in omnibus forma Conc. Tridentini validum omninò re-
putatur, nec poteſt de nullitate redargui Sanchez *de matr.*
lib. 1. diſp. 18. num. 25. Rota coram Royas *deciſ. 431. n. 1. & in*
Tullen matrimonii 15. Ianuar. 1653. coram R. P. D meo Alber-
gato ſub §. 1.

Etiam † ſi matrimonium contractum fuiſſet extra Pa- 2
rochiam illius, qui licentiam dedit; quia Parochus † poteſt 3
conce-

Digitized by Google

concedere licentiam cuicumque Sacerdoti, vt coniungat in matrimonium ſuos ſubditos etiam extra ſuam Parochiam Barboſ. *de Offic. Epiſc. allegat.32.n. 114. & de poteſt. Paroch. part.2. cap.21.num.65.* idem Sanch. *de matrim.lib.3. diſp.34.n.3.* Guttier. *eodem tract.cap 62.nu.10. & ſeqq.* Boſſ. *cap.4. §.13.n. 26. & aliis allegatis*, tradit Modern.de S. Angelo *in Vado in cap. quod nobis de Clandeſtin. deſponſat. num. 34 & ſeq.*

Exiſtentia autem talis licentiæ in dubium reuocari non
4 poteſt, nedum quia de ea habetur ſpecialis mentio, † in
ipſa partita extracta ex libris Parochiæ, in qua expreſſe
aſſeritur Parochum authorizaſſe Vicarium ad contrahen-
5 dum iſtud matrimonium, maximè † cum partita fuerit
ab eodem Vicario propria manu ſubſcripta, vt bene *per* Menoch.*conſil.188. num.12. in fine* Sanchez *queſt.15. num.22. in fine*.

Verum etiam ex ipſamet licentia data *in Summario D. Comitiſſæ num. 3.* comprobata ex teſtibus in Curia formiter examinatis, & quidem qualificatis qui de illa plenè deponunt, quæ licet non contineat expreſſa nomina Ducis, & Comitiſſæ, ſed concepta legatur per hæc verba, *Do licentiam, & facultatem aſſiſtendi matrimonio cuiuſdam nobilis fœminæ Parochianæ meæ, quæ contracturn eſt cum quodam nobili Viro militari, quorum nomina contracto matrimonio in hoc albo à prædicto D. Aſſiſtente adſcribantur.* Attamen DD. cenſuerunt, quod benè ſuffragetur pro validitate controuerſi matrimonij, quia ex qualitatibus perſonarum expreſſis in ipſa licentia, nempè, *Nobilis fœminæ Parochianæ meæ, & nobilis Viri militari*, ſatis colligitur vtrumque habuiſſe notitiam contrahentium, cum aliàs dd. qualitates non potuiſſent deſcribi, Vltra quod eadem notitia comprobatur etiam ex ſucceſſiua adnotatione matrimonij in calce dictæ licentiæ, ac in dd. libris Parochiæ, ne dum cum ſpecificatione nominum contrahentium, verum etiam cum ſpeciali enunciatiua eiuſdem licentiæ;
Ex geſtis enim per Parochum plenè iuſtificatur eamdem
6 licentiam fuiſſe ſpecificam reſpectu matrimonij, † cum
ad hunc effectum ſuffragetur atteſtatio eiuſdem Parochi
etiam poſt matrimonij celebrationem, tamquam de re ad proprium officium ſpectante Rota *deciſ. 750. num.51. part. 1. diuerſ.* cum alijs congeſtis *in deciſione 499. numer. 15. part. 5. recent.*

7 Præterea animaduertendum videbatur, quod neque †
Sac. Canones, neque Concil. Trid. requirunt in licentia
ſpecificationem nominum contrahentium, ſed tantum,
quod matrimonia fiant coram proprio Parocho, ſeù alio
8 Presbytero de eiuſdem Parochi licentia, & proinde † ſuf-
ficit ſimplex licentia aſſiſtendi matrimonijs in genere,
9 non ſolum, quia cum † Concilium corrigat ius antiquum,
non debet extendi, vt exigat huiuſmodi nominum ſpeci-
ficationem, vt in ſimili ratiocinatur Sanchez *d. diſput.35.*
10 *num.7. & 10.* Verùm † etiam quia perſona Parochi non re-
quiritur ad hoc vt præſtet conſenſum, ſed dumtaxat præſentiam ad effectum, vt matrimonium innoteſcat Eccleſiæ idem Sanchez *de matrim. diſp. 39. ſub num 1. lib.3.* Rot. *in recent.524. num 16. verſ. demum, & num. 17. part.7. & in Neapolitana matrimonij 13. Martii 1651. §. nec proinde coram bonæ mem. Card. Corrado.*

Addebant aliqui ex DD. quod cum Dux Guiſiæ tempore contracti matrimonij militaret in Belgio in exercitu Regis Catholici ſubiacebat in ſpiritualibus eidem à Manſfeit d. exercitus Vicario generali, qui vigore Breuis Apoſtolici habebat omnem, & quamcumque iuriſdictionem Eccleſiaſticam ſupra omnes, & ſingulas perſonas in eodem exercitu Militantes, *perinde ac ſi* (ſunt verba præciſa Breuis) *eorum verus Præſul, & Paſtor eſſet, Summar. Comitiſſæ numer. 4.* ſub quibus veniebat etiam facultas aſſi-
11 ſtendi matrimonijs, ad † quem effectum ſufficit licentia
generalis ad exercendam iura Parochialia Pont. *de matrimonijs lib 5. cap.29. n.2.* Barboſ. *de offic. Epiſc. dicta alleg.32. num.127.* Sanch *vbi ſupra d. diſput.35. num. 13.* & ità fuiſſe reſolutum per Sac Congreg. Conc. teſtatur *dictus* Modern. à S. Angelo *in Vado d. cap. quod nobis de Clandeſtina deſponſ. n.27.* Rot. *dict. dec.750.n.2 part.1. diuerſ.* prout etiam obſeruantia comprobauit, quia vigore Breuis idem Vicarius paſſim contrahebat matrimonia inter milites ſiuè eſſent in expeditione, ſiuè in ſtationibus, & Hibernijs, vt probatur ex dictis Teſtibus in Curia formiter examinatis ex
12 qua obſeruantia dictum Breue recepit declarationem Gre-
gor.*dec.248.nu.8. & coram* Rota *dec.286.nu. 10. & in recent. dec.491.num.3. & dec.361. num.11. part.5. tom 2.*

Vndè dubitari non poteſt de validitate matrimonij cum ſubſtineatur, vel tamquam celebratum à dicto Manſfeit vigore licentiæ Parochi D. Comitiſſæ, vel tamquam à
Parocho D. Ducis Guiſiæ, † cum pro validitate matri- 13
monij ſufficiat quod Sacerdos ſit Parochus vnius ex contrahentibus idem Sanchez *vbi ſupra diſp.19 num.4.* Barboſ. *ad Conc. Tridentin. ſeſſ.24.cap.1. de reformat.* Boſſ. *plures cumulans de matrimoniis dicto cap.4 n.10.* Rota coram Burate. *dec.530.nu.17. & dec.713.n 14.* Merlin.*dec.194 n.6. & in recent dec.390 ſub num.6. part.2.*

Nec vrget quod fuerint omiſſæ conſuetæ denunciatio-
nes, quia † cum non ſint de eſſentia earum defectus ma- 14
trimonium non vitiat, vt probat Nauarr. *in manual. cap. 22.nu.70.* Sanchez *loco citato diſp.5.nu.3.* Gratian.*diſc. pt.forenſ.cap.83 n.7* Card. Caual.*dec.444.nu.3.* Card. Seraph *dec. 1099.n.4.* Buratt.*dec.530.nu 15 in recent.dec.71. nu 11.part.1. dec 390.nu.5.part.2.dec.430.nu.11.part.4.tom.2.dec.493.n.16. part.5 dec.273.nu 31.part 6. in dicta Neapolitana matrimonii 13. Martii 1651 §. fin. & d. Tullen. matrimonii 15. Ianuarii 1653. §. nec vrget coram R.P.D. meo Albergato.*

His accedunt diuturna cohabitatio dd. Coniugum poſt contractum huiuſmodi matrimonium publica tractatio, & reputatio, declaratio Reuerendiſſimi Archiepiſcopi Mechlinienſi capta etiam deſuper informatione tàm à dicto Vicario exercitus, quam etiam à Parocho S. Gudulæ
cum alijs adductis per informantes pro D. Comitiſſa, † 15
quæ valde conferunt ad comprobationem eiuſdem matrimonij, Rot. *in recent.dec.374 num.2 & ſeqq. part. 3. coram* Vbaldo *dec. 50.num. 2.* Pen. *deciſ 644. num. 3. cum relatis in dicta Tullen. Matrimonii, §. & hinc non applicatur.*

Et ita altera, &c.

R. P. D. OTTALORA.

Æſina Fideicommiſſo.

Lunæ 5. Martij 1666.

ARGVMENTVM.

L. Final. remedium C. de edict. Diu. Adrian. tollendo, cui competat. Fideicommiſſum in dubio remiſſum non cenſetur, quandò maximè mentio de fideicommittente, nec de bonis fideicommiſſarijs facta non fuit. Præſumptio remiſſionis fideicommiſſi ex quibus excludatur.

SVMMARIVM.

1 *Validitas ſententiæ ex reuolutione proceſſus iuſtificari poteſt.*
2 *Iuſtitia ſententiæ ex deciſionibus in cauſa factis apparet.*
3 *Remedium* leg. final. C. de edict. Diu. Adrian. tollend. *competit fideicommiſſario de bonorum identitate, & de fideicommiſſi ad ſui fauorem purificatione docenti.*
4 *Fideicommiſſum in dubio non cenſetur remiſſum.*
Maxime quando nulla fuit facta mentio, nec de fideicommittente, nec de bonis fideicommiſſarijs, & n 5.
6 *Præſumptio remiſſionis fideicommiſſi ex quo excludatur.*
7 *Clauſula* ad habendum *alienandi facultatem importat.*
8 *Clauſulæ quando reſtringuntur ad contenta in contractu dicuntur ſtare acceſſoriè, & famulatiuè ad contractum.*
9 *Donatarius quando in vim donationis poteſt prætendere bona libera, & in eorum locum recipere fideicommiſſaria cogitur, iniuriam patitur.*
10 *Apoca, quando ad inſtrumentum ſe refert, & de inſtrumento non conſtat, non conſideratur.*

DECISIO CCCCXXXIV.

SENTENTIAM R.P.D. mei Prioli concedentem Franciſco immiſſionem pro medietate in bonis fideicommiſſarijs Petri Senioris tanquam validam, & iuſtam
DD. confirmandam eſſe dixerunt, validitas † conſtat 1
ex reuolutione actorum Iuſtitia † verò reſultat ex dua- 2
bus

Digitized by Google

bus deciſionibus editis coràm R. P. D. meo Priolo, in qui-
bus luculenter firmatum fuit conſtare de exiſtentia fidei-
commiſſi illiuſque purificatione in dicto Franciſco & de
3 identitate bonorum, quæ † ſunt requiſita neceſſaria ad
hoc, vt fideicommiſſario detur immiſſio ex remedio *legis
fin. C. de edict. Diu. Adr. tollen. & firmat prima deciſio*, §.
Dixerunt Domini.
Neque obſtare viſum fuit repetitum obiectum deciſio-
nis factæ inter Rinaldum Seniorem Matthæum, ac Ioan-
nem Laurentium vocatos ad bona Petri fideicommitten-
tis, ex qua prætenditur fuiſſe remiſſum inter ipſos fidei-
commiſſum, promiſſione euictionis hinc indè, & clau-
ſula *ad habendum* in Inſtrumento adiecta, quia vt benè
oſtendit prima deciſio §. nec refert, & ſecunda in §. altera
4 exceptio per ſimplicem bonorum † diuiſionem non cenſe-
tur in dubio remiſſum fideicommiſſum *l. cum Pater §. hæ-
reditatem, ff. de legat. 2. l. qui Romæ §. duo Fratres, ff. de
5 verb. ſignif.* maximè quando † vt hic nulla fuit facta men-
tio, nec de bonis fideicommiſſarijs, vt notat Bart. *in dict.
l. qui Romæ, §. duo fratres in fin.* Menoch. *de præſumpt.* 115.
num. 22. & 23 Peregr. *de fideicommiſſ. artic. 52. numer.* 6. &
quod magis vrget de tempore factæ diuiſionis fideicom-
miſſum Petri nondum erat purificatum in ipſis diuiden-
tibus, Cum adhuc, viueret Semidea prima hæres inſti-
6 tuta quo † caſu multo minus intrat præſumptio remiſſio-
nis fideicommiſſi vt conſulerunt Pariſ. *conſ. 46. num. 9. &
conſil. 55. num. 13. lib. 2.* Becc. *conſ. 24. num. 14. & ſeqq. lib. 1.*
Peregr. *de fideicommiſſi dict. art. 52. num.* 18. Fular. *de ſubſtit.
quæſt. 593. numer. 5. & quæſt. 599. numer. 9. & tenuit* Rota
*deciſ. 86 numer. 3. part. 4. tom. 2. recentior. & in Rauenna-
ten. fideicommiſſi* 20. *Iunii* 1661. *coram Eminentiſſimo Cardi-
nali Celſa*.
Et licet in Inſtrumento adiectæ fuerint clauſulæ am-
7 pliſſimæ, quæ poſſent importare facultatem alienandi †
8 qualis eſt clauſula *ad habendum* † tamen reſtringuntur
ad bona contenta in diuiſione, & ſtare dicuntur acceſſo-
riè, & famulatiuè ad contractum, vt dixit Rota *deciſ.
427. part. 9. recent.*
Minus reſultat, quod Inſtrumentum Diuiſionis ſit
conſequutiuum tranſactionis confectæ per apocam de an-
no 1623. inter Ioannem Laurentium, & Rinaldum, in
qua facta narratiua, quod Ioannes Laurentius quamdam
fecerat donationem Rinaldo prout conſtare dixerunt, ex
Inſtrumento de anno 1614. Rinaldus autem retroceſſit di-
ctam donationem, & viceuerſa Io. Laurentius renuncia-
uit eidem portionem hæreditatis tam Franciſci ſui Patris
quam Petri Auunculi, ideoque dd. bona Petri perneceſſe
9 remanſerunt immunia à fideicommiſſo cum alias † con-
cordia redoleret iniquitatem ſi Rinaldus, qui in vim do-
nationis poterat prætendere tot bona libera in eorum lo-
cum recepiſſet fideicommiſſaria, vt in puncto conſiderat
Crauett. *conſ. 24. num. 6. & 7. quem ſequitur* Rota *in deciſ.
332. num. 24. cum ſeqq. part. 9. recent.* dum non conſtat de di-
cto Inſtrumento Donationis nullum fieri poteſt funda-
10 mentum in dicta apoca, † quæ ad illud habet relationem
*l. ſi ita ſcripſero ff. de condit. & demonſtrat. Auth. ſi quis in
aliquo C. de eden.* eaque ſublata remanet ſimplex Inſtru-
mentum Diuiſionis, quod de per ſe conſideratum nul-
lam continet remiſſionem fideicommiſſi ex rationibus ſu-
pra adductis.
Et ita vtraque, &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Bononien Pecuniaria.

Mercurij 7. Martii 1666.

ARGVMENTVM.

Priuilegium retentionis pro credito Chi-
rographi hypothecario creditori compe-
tit contra emptores, vel tertios poſſeſ-
ſores, qui non ſint Creditores hypothe-
carij. Exceptio doli mali ex parte eam
opponentis eſt in rem, & vti talis in
ſingularem ſucceſſorem tranſit.

SVMMARIVM.

1 *Retentio etiam pro alio credito licet Chirographario, & hypotheca deſtituto competit immiſſis in poſſeſſionem vigore crediti hypothecarii.*
2 *Retentionis priuilegium pro credito Chirographi datur ſolum contra debitorem principalem non contra emptorem, vel tertium poſſeſſorem.*
3 *Creditor hypothecarius, vti poteſt remedio* l. vnicæ C. etiam ob Chirographi pecun. *pro credito Chirographario etiam contra emptores, vel tertios poſſeſſores, qui non ſunt creditores hypothecarii.*
4 *Exceptio doli mali ex parte eam opponentis, eſt in rem.*
5 *Exceptio in rem vti rei cohærens tranſit in ſingularem ſucceſſorem.*
6 *Poſſeſſor tertius non poteſt compelli ad offerendum creditum hypothecarium.*
7 *Exceptio doli mali competit ſolum per viam retentionis pro credito Chirographario.*
8 *Textus in* l. vnica C. etiam ob Chirographi pecun. *declaratur.*
9 *Creditor hypothecarius in caſu quo res, quæ erat debitoris ad eum perueniat, ius retentionis contra emptores, vel tertios poſſeſſores, qui non ſint æqualiter creditores hypothecarii experiri poteſt.*
10 Cenſ. de cenſ. quæſt. 98. numer. 62. verſ. verum enim verò, & verſ. nec obſtat. *declaratur.*

DECISIO CCCCXXXV.

LIVIVS Cornelius Florianus pro prima vice vendidit
portionem vnius prædij in communi Argeli ſitam
Petro Ioanni de Riuanis de anno 1625. pro ſecunda
verò totum idemmet prædium vendidit Seraphino de
Seraphinis anno 1628. & maior factus anno ſubſequen
ti ad ſanandas nullitates, quæ in contractu detegeban-
tur ob non ſeruatas ſolemnitates in minoribus requi-
ſitas hanc venditionem ratificauit; orta deinde lite in-
ter prædictos Riuanum, & Seraphinum, & ſuccum-
bente Seraphino ex eo quod illius contractus nullita-
te laborare deprehenſus eſſet propter proclamationes
non legitime factas hominibus dicti communis ad for-
mam ſtatuti idem Florianus pro tertia vice dictum
prædium vendidit Patribus S. Mariæ Charitatis con-
tra quos in poſſeſſione exiſtentes Iulius, & Rodul-
phus filij prædicti Seraphini obtinuerunt immitti ex
remedio vtilis Saluiani ad hoc, vt de fructibus ſatiſ-
factionem aliorum creditorum hypotheca munitorum
reportarent reſeruato alio credito librarum 2900. hy-
pothecario Iure carente pro quo demum obtinuerunt
ab A. C. manuteneri vigore retentionis. Et poſt cau-
ſæ dubium à me ſuper ea propoſitum An & de cuius
bono Iure conſtet etiam ad effectum manutentionis per
DD. fauore Seraphinorum reſolutum eſt.
Ea potiſſimum ratione quod fratribus de Seraphi-
nis immiſſis in poſſeſſionem dicti prædij vigore credi- 1
ti hypothecarij competit retentio pro alio credito li-
cet Chirographario & hypotheca deſtituto *prout commu-
niter tenent DD. in l. vnica C. etiam ob Chirographi pe-
cun. &c.* Giuuagn. *reſponſ. 23. num. fin. lib.* 2. Merlin. *de
pignor. lib. 2. tit. 2. quæſt. 67. num.* 11. Paciſ. de Saluian. *in
ſpec. 2. cap. 2. num. 23. & in ſpect. 4 cap. 1. num.* 222. Cenc.
de cenſ. *quæſt. 98. numer. 61. verſ. circa ſecundam* Theſaur.
quæſt. forenſ. 96. lib. 2. Poſth. *de Manut. obſer. 8. numer.* 43.
Rot. *dec. 612 num. 1. in fin. par. 3. rec. numer. 5. in fin. par. 3.
rec. deciſ. 254 numer. 7. cor.* Gregor. *& ibi Adden. deciſ. 1.
num. 2. & 3. apud* Merlin. *de pignor. in Fauentina bonorum
apud* Marcheſ. *de commiſ par. 1. fol. 976. in Reatina ſucceſſ.
16 Iunii 1644. & in Romana locorum montium 19. Iunii 1651.
§. minuſque viſum fuit coram R. Papien.*
Non obſtat quod dictum Priuilegium retentionis pro 2
credito Chirographi non detur contra Emptorem, vel
tertium poſſeſſorem, ſed ſolum contra debitorem prin-
cipalem, *ex* Cenſ. de cenſ. *d. quæſt. 98 num. 92. verſ. ve-
rum enim vero & verſ nec obſtat*, & alijs allegatis per
informantes pro patribus Sanctæ Mariæ Charitatis quia
DD. ponderato intellectu *dd. vnicæ C. etiam ob Chiro-
graph.*

3 *graph. pecun.* Iuxta ſenſum Doctorum ſuper ea † ſcribentium
exiſtimarunt Creditorem hypothecarium vti poſſe
hoc remedio licentiæ pro credito Chirographario etiam
contra emptores vel tertios poſſeſſores, & qui non ſunt
4 pariter hypothecarij, & aduertendo exceptionem † doli
mali in qua ſe fundat ratio d. l. vnicæ ea parte eam opponentis
eſſe in rem *ex tex. in l. 2. §. 1. verſ. planè de except onibus
5 *bus doli* & vti rei cohærentem tranſire in ſingularem ſucceſſorem
ex Bald. *in l. 3. C. quæ met. Cauſa &* Alex *& d. l.
vnicæ in 2. not. ibique* Salicet. *nu. 5. verſ. ſed mihi vt detur &*
Bart. *in l. ſi tertius §. qui prius ff. de aqua plu. arcen. eoſque ſequuntur*
Neguſan. *de pignor. 3. membro 5. parte num. 47. verſ.
tamen.* Merlin. *de pignor. lib. 4. tit. 3. quæſt. 78. num. 5.* Carocc.
de oblat. part. 2. quæſt. 25. num 2.

Pro qua opinione defendenda multum facit quod de Iure
tertio poſſeſſori hanc exceptionem declinare cupienti ſit
conſultum cum poſſit repellere Creditorem hypothecarium
offerendo creditum ſub hypotheca conſtitutum non
6 autem † Chirographarium ad quod offerendum non poteſt
compelli *ex tex. d. l. vnicæ in fine & ex traditis ibi per* Salicet.
n. 6. & Caroc. *verſ. & quæ eſt 2. Creditoris* Neguſan. *de
pignor. vbi ſupra n. 49. verſ. nam ſi poſten Creditor*, ſicque tertius
poſſeſſor impediens quo minus res obligata perueniat
ad Creditorem hypothecarium dictam exceptionem, quæ
7 competeret ſolum per † viam retentionis pro credito Chirographario
poterit euitare ex notatis *per* Merlin. *de pignor.
lib. 4. tit 3. quæſt. 78. n.* 26. alias non offerendo ſi patiatur
rem auocari per Creditorem hypothecarium ſit experibilis
d. exceptio *vt* Neguſan. *tradit loquendo de 3. poſſeſſore d.
membro 3. ſecundæ partis num. 49. verſ. & ſecundum iſtam.*

8 Et pro maiori declaratione intellectus *d. l.* vnicæ ſuper
hoc articulo retentionis contra emptorem vel tertium poſſeſſorem
qui non ſit Creditor hypothecarius placuit DD.
amplecti diſtinctionem Cyni *in d. l. vnicæ num.* 16. quod vel
emptor poſſidet, & eo caſu poteſt ſe tueri aduerſus Creditorem
offerendo creditum hypothecarium ex allegatis, ſed
ſi emptor non poſſidet non idem de eo dicendum eſt ac de
alio Creditore hypothecario quia hic propter prælationem
hypothecariam retentionem inefficacem reddit, ille verò
iiſdem exceptionibus ac venditor eſt obnoxius *l. ſi ſuperatus
§. per iniuriam ff. de pignor. l. ſi ſibi pactum de pactis l. quod ipſis
ff. de reg. Iur. allegat. per* Cyn. *in d. l. vnicæ n. 16.* Vnde non
9 mirum ſi Creditor hypothecarius dato caſu † quod ea res
quæ debitoris erat ad eum perueniat Ius retentionis etiam
contra emptorem, vel tertium poſſeſſorem, qui non ſit pariter
Creditor hypothecarius poſſit exercere, hancque diſtinctionem
comprobant Merlin. *de pignor. lib. 4. tit. 3. n. 16.*
Caroc. *de oblat. p. 2. q. 25. & 32.* & cum ea faciliter conciliantur
ea quæ apud DD. ſuperficialiter videntur contraria.

10 Nec hanc † exceptionem è directo impugnat Cenſ. de
cenſ. *d. quæſt. 98. n. 62. verſ. verum enim vero & verſ. nec obſtat.*
dum nihil tangit de eſſentiali competentia dictæ exceptionis
l. vnicæ vt videre eſt apud eum, ſed ſolum contendit retentionem
non competere in bonis auocatis a tertio poſſeſſore
ob inconueniens, quod ſubuerteret totam materiam
præſcriptionis, & illius intentio principalis eſt probare quod
retentio contra tertium poſſeſſorem poſſet impediri propter
præſcriptionem quod nihil habet contrarium prędictæ
exceptioni imo potius arguere facile eſſet ab antecedenti
Cencium illam admittere ante præſcriptionem, quæ illam
neceſſario præſupponit.

Nihil verò in contrarium quod appareat firmauit Rota
quinimo in hanc opinionem inclinaſſe videtur in *d. decis.
254. cor.* Greg. vbi retentio non datur aduerſus tertium poſſeſſorem
quia creditum Chirographarium non eſſet liquidum,
vt in illa *Imolen. Saluiani 27. Febr. 1633 coram R. Imolen.*

Quibuſuis autem DD. ſufficientibus pro ſuſtinenda reſolutione
alias inſpectiones adductas ſuper doloſa venditione
*ex lege qui duobus ff. ad legem Corneliam de falſis aliiſque
motiuis* quamuis retentionem aliquatenus ob fauorabilem
æquitatem corrobare valentibus ſi opus eſſet conſulto
cenſuerunt omittendas.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. T A I A.

Bononien. Fideicommiſſo Bartholomæi de Bologninis.

Lunæ 15. Martii 1666.

A R G V M E N T V M.

Filij naturales per ſubſequens matrimonium efficiuntur legitimi. Filiatio ex quibus validè iuſtificetur. Mater probatione neceſſaria eſt probanda Matrimonium cum Concubina non prohibetur à legibus.

S V M M A R I V M.

1 *Filius naturalis per ſubſequens matrimonium legitimus efficitur, & poteſtati patris ſubijcitur, & num 10.*
2 *Filii naturales illegitimati non ſunt de agnatione.*
3 *Fili legitimi, & naturales nati ex naturalibus non admittuntur quando vocati fuerunt legitimi & naturales ex legitimo matrimonio nati.*
4 *Filiatio ex quibus probetur & vide ſub num. 4. & 7.*
5 *Mater ſemper eſt certa, etiamſi vulgo conceperit.*
6 *Mater neceſſaria probatione eſt probanda.*
8 *Liber Baptiſmi iunctis teſtibus, aliiſque adminiculis filiationem bene probat.*
9 *Matrimonium cum Concubina à legibus non eſt interdictum.*
11 *Probationes quæ ſingulæ non iuuant, iunctæ tamen filiationem probant.*

D E C I S I O CCCCXXXVI.

SENTENTIAM Rotalem confirmandam DD. reſponderunt, & legitimationem per ſubſequens matrimonium
ſuffragari quo alias deducta Cauſa fuit, ac dudum
ſtrictè diſputatum eſt iam à deciſione 214. numer. 3.
verſ. ita quod par. 9. & poſt quintam propoſitionem deciſum
coram Eminentiſſ. D. meo Cardinali Octobono deciſ.
251. aliiſque anterioribus, & poſterioribus, & conſtantiſſimè
coram R. D. meo Cerro Decano 5. Iunij 1662.
& ille Maximilianus viſus eſt is qui ex Gilia muliere libera
fuit procreatus, cuius matrimonium minime à legibus
interdictum fuerat, ſed ad quam cum Cæſar pater
conſuetudinem habuerit, poſtea dotalibus Inſtrumentis
compoſitis in † poteſtate Patris effectus eſt *ad §. vltim. Inſtit. de nupt. & authen. quib. mod.* Nat *eff. legitim. vtrobique 1
ab init. cap. 6. qui fil. ſint legitim* Lup. *de illegit. comm 4. in præf.
ab init & ibi ad quinque requiſita à num. 3 poſt* Peregr. *de fideic.
art. 24. num 47.*

Et in primis ad quæſtionem requiſitæ legitimitatis vltra
maſculinitatem in filijs ſubſtitutis cum Teſtator ſubſtituerit
prius Æmilij filios, & deſcendentes maſculos legitimos,
& naturales, & de legitimo matrimonio natos,
& deinde Ioannis Mariæ filios, & deſcendentes maſculos
legitimos, & naturales, & de legitimo matrimonio
natos, & denique proximiores maſculos de agnatione,
vt in dicta deciſione 214. ab initio ſine repetitione huiuſmodi
legitimitatis, tamen ex verborum ſignificatione ſine
tacita repetitione ſuperflua naturales illegitimati † non 2
ſunt de agnatione præſertim adiecta parentela de parentela,
& agnatione &c. *l. 9. C. de Nat. lib §. filium vero Auth.
quib. mod. nat. eff. ſui* Bart. *ad § finali l. pronunciatio ff. de
verb ſignif verſ. quędam ſunt, quę ſignificant Ius* Peregr. *de fideic.
art. 22. num 82. poſt* Manich *de coniect. tit. 12. num. 28 lib.
8. & coram ipſo* Rota *dec. 319. num. 7 & coram* Merlino *dec.
179. num 8. d verſ. nec minus cum pluribus apud* Fuſar *de ſubſtitut.
quæſt 354 ab initio* vbi nec etiam admitterentur filij legitimi,
& naturales nati ex naturalibus *num. 9.* Rota *dec.* 3
395 in fin. par. 1. rec. & coram Merlino *d. loco & in hoc ipſo fideicom.
d. deciſ. 214. num. 2.*

Filiatio itaque † eiuſdem Maximiliani viſa fuit iam 4
abundè probata ſex rationibus ex baptiſmo, vti filij Cæſaris,
ex aſſertione parentum coram Vicario Generali Bononiæ
in Inſtrumento matrimonij, ex obſeruantia vſque
ad inſtitutum hæredem à Cæſare Maximilianum vti filium,
ex Teſtibus de communi reputatione, ex præſentationibus
Patronalibus ac renouationibus emphyteuticis,

& ex

Digitized by Google

& ex conſeſſione Aothorum contrariæ partis, vt *in deciſ.
255 à num. 2. par. 9. & numeratim d. deciſ. 251. ab init. & à verſ.
filiatio enim.*

Difficultas adhuc verſabatur ſuper filiatlone Maaimi-
liaoi ea Gilia matre, ex cuius matrimonio cum Ceſare in
5 rem præſentem legitimatus fuit, quia † ſemper certa eſt
mater, etiamſi vulgo conceperit *l. 5 ff de in iuſ vocando*,
& tameo vti minus certificata opponebatur, quo magis
eſt certificanda, vt concluſis Rota coram Comitulo deciſ.
6 59. itaut certa probanda ſit mater, & neceſſaria probatio-
ne Bart. *ad l. 6. ff. de his, qui ſunt ſui num. 2. verſ. & quod
talis* Bald. *ad l. 1. C. de his, qui num.* 34. Maſcard. *de probat.
concl. 781 num. 1. & 4.* Rota coram Buratt. *deciſ. 725. num. 4.
& in cauſa deciſ. 214 num. 2. & tot. deciſ. part.* 10.

7 Exploratiſſima † tamen viſa DD. fuit filiatio Maaimi-
liaoi, Ex Cæſare, & Gilia per explorationem, & autho-
ritatem dd. deciſionum cum præcipuis illis rationibus, &
maximè per Inſtrumentum matrimonij inter eos 1. Octo-
bris 1572 & ibi eoſdem profitentes Maximilianum filium
annorum ſexdecim, & per Teſtimonia quinque Teſtium
eaaminatorum trium aono 1603. & duorum anno 1625.

Vnde non obſtitit exceptio Teſtis contra primum, qui
d. anno examinis 1625. dixerit ſe annorum 83. & aonorum
14. aono natali Maximiliani cum tàm videatur natus Te-
ſtis anno 1551. & Maximilianus anno 1556. atque adeò
Teſtis annorum quinque.

Quia quicumque ſit liber, aot folia Baptiſmi DD.
8 viſi ſunt ſatis † probare alij Teſtes cum alijs adminiculis,
& rationibus.

9 Porro qualitas Giliæ, cuius † matrimonium minimè
legibus ioterdictum eſſet, &c. cootrouerſa potiſſimum
eſt, & maximè ex ioſtrumento 9. Aprilis 1560. io quo ipſe
Cæſar dedit Giliæ vxori Sebaſtiaoi libras 200. quas Gilia
dedit marito in dotem d. Giliæ, & pro matrimonio inter
eam, & dictum eius virum contracto, cum alio Inſtru-
mento 1. Octobris 1572 io quo Gilia vidua, & vaor olim
ex primo matrimonio Sebaſtiani aſſignauit Cæſari quin-
tam partem Apothecæ in dotem pro mattimonio inter ip-
ſos de primo conttahendo, &c. illo ipſo matrimooio per-
ſeuerante io annum 1569. ex alio Ioſtrumento emptionis
& venditionis inter Giliam, & Cæſarem quinetiam in
annum 1572. quo 2.. Iolij Sebaſtianus condidit Teſtamen-
tum, vt io dicta *deciſ.* 214. *num. 5. à verſ. quod autem, &c.
in deciſ.*

Et nihilominus DD. viſa ſunt numero, & pondere præ-
ualere contrariæ rationes, & poſterior authoritas Rotæ *in
in dd. deciſ. 255 part. 9 & 251. & 252. coram Cardin. Otthob.
cum aliis in d. deciſ 5 Iunii* 1662 quas ipſis DD. ſine repeti-
tione propter relationem ſequi placuit atque itidem ijſdem
DD obſequi magis placet, vt decet.

10 Atque ita concluſum † eſt progeneratum, ac legitima-
tum fuiſſe Naximilianum ex Cæſare, & Gilia, eorumque
matrimonio ſubſequente etiam alio iotermedio Giliæ, &
Sebaſtiaoi Bart. *ad l. bonor. ff. rem rat. haberi num. 2. verſ. &
per hoc poſſumus* Abb. *ad cap. 6. qui fil. ſint. legit nu 3. cum aliis
ibidem apud* Barboſ. *num. 7.* Peregrin. *de fideicomm. art. 24. n.*
60. Lup. *de illegit. d. comm. 4. § 1. num. 21.* & omnia ſi non ſin-
11 gula ſaltem iuncta concludenter probare filiationem Gio-
uagnon. *reſponſ. 21. nu. 1. lib. 1.* Rota coram Buratt. *dec. 530.
in fin. cum alleg. & in dd. deciſ. cauſe.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. BOVRLEMONT

Bononien. Primogenituræ de Lupatis.

Lunæ 15. Martii 1666.

ARGVMENTVM.

Hærede Teſtatoris voluntatem, & onera non
adimplente ſubſtitutus ad primogenituram
admittitur, & iſta quando valeat ſtare in
ſuſpenſo.

SVMMARIVM.

1 *Factum merum in conditionibus attenditur.*
2 *Teſtator quando dicatur potius reſpexiſſe ad ſplendorem
ſuæ familiæ in poſteris conſeruandum, quam ad pro
ximitatem, & agnationem, & vide ſup. num. 2.*
3 *Subſtitutus eſt admittendus, quando hæres inſtitutus vo-
luntatem teſtatoris, non ſeruauit.*
4 *Hærede voluntatem Teſtatoris non implente lex ad eam
ſeruandam inducit pœnam priuationis, & ad fauorem
ſubſtitutorum ſucceſſionem aperit, & n. 5.*
6 *Primogenitura debet in ſuſpenſo remanere, donec adſit
ſpes filiorum.*
7 *Primogenitura quando nec momentaneam ſuſpenſionem
admittat.*
8 *Primogenitura inſtituta cum onere retinendi teſtatoris in-
ſignia, nec alia admittendi, ſi onus per hæredem non
impleatur, ad fauorem ſubſtitutorum dicitur purifi-
cata.*
9 *Primogenituræ quando poſſint ſtare in ſuſpenſo, & vide
ſup. num. 9.*

DECISIO CCCCXXXVII.

PRÆTENDENS Senator M. Antonius de Luparis
non poſſe Marchionem Æneam de Magnanis retine-
re Primogenituram ioſtitutam à Matthæo de Luparis,
quia ſecundum præcipuam Teſtatotis voluntatem illius
cognomen, & ſtegmata abſque vlla alterius mixtura non
aſſumpſerat aliamque primogenituram cum hac prorſus
io compatibilem non dimiſerat, Immo velle retinere de-
clarauerat. Ioſtituto contra Marchionem Iudicio, & ad
Rotam delato obtinuit à bon. mem. R. P. D. Veroſpio
ſententiam fauorabilem, quam eſſe infirmandam dictum
fuit coram R. P. D. meo Priolo die 6. Iunij 1664. hodie
verò coram me io eius locum ſubrogato exactius dedu-
cto, & perpenſo tenore primogenituræ à deciſis recedere
putaront Domini.

Ponderando quod dupliciter poterat purificari conditio
vocationis M. Antonij, vel defecta linea Gentilis, vel non
impletis per vocatos Teſtatoris præceptis.

Vnde quicquid ſit An vocatio M. Antonij vti facta ſub
conditione deficientiæ lineæ Gentilis non poſſet dici puri-
ficata eatante Marchione ex ea deſcendente per quam li-
cet in capacem ſuſpendatur defectus lineæ, & inducatur
ſaltem temporanea ſubſtituti eacluſio Quia in conditio-
nibus merum factum attenditur *per text. in l. Stacius Florus*
48. §. Cornelio, *ff de Iure fiſci, & l. qui hæredi 44. in princ.
& l. Mæuius 54 ff. de condit. & demonſtr. cum aliis pluribus
in deciſ. quæ reuidetur adductis §. ex efficaci.*

Tamen quia Teſtator in euentum tantum conditionis
ſed effectum illius eoiae deſiderauit, vt ſcilicet oumquam
deficiat perſona quę io habitando eius domum eiuſque pu-
ro ſtegmate, & cognomine vtendo continuam ſuæ fami-
liæ memoriam, & ſplendorem perpetuom io poſteris con-
ſeruaret † adeo vt hunc potius effectum, quam proximita- 2
tem, & agnationem dicatur reſpexiſſe *ad mentem* Rotæ *d.
deciſ. 206. numer. 6. part. 3. recent.* & coram Otthobon. *dec.
270. num. 4.*

Sequitur quod ſi non admittatur purificatlo vocatioois
ob defectum lineæ Gentilis ea ſit ſane admittenda ob non 3
ſeruatam à Marchione Teſtatoris voluotatem, *vt tradit*
Soccin. Iun. *conſ. 42. num. 28. lib 1.* Decian. *conſ. 1. num. 142.*
Cyriac. *conſ. 511. num 71. & 72.* Theſaur. *deciſ vlt. num. 4. &
ſeqq. & ibidem* Giouagn. *num. 24.* Rota *deciſ. 12. num. 1. cor.
Merlin. §. idque vltimus.*

Parum obſtante quod nulla fuerit à Teſtatore impoſita
pœna, vel facta ſubſtitutio in caſu contrauentionis.
Quia † lea diſpoſitioni Teſtatoris aſſiſtens ad eam ſeruan- 4
dam in odium contrauenientis ioducit pœnam priuatio-
nis, & aperit ſucceſſionem ad fauorem ſubſtitutorum, vt
diſponitur *in Auth. hoc amplius C. de fideicomm & tradunt
in his terminis* Molin. *de Primogenit. Hiſpan. lib. 2. c. 14. num.
26. & dixerat* Crauett. *conſ. 1. num. 5. & latius* Pariſ. *conſ. 19.
num 84. nu. 87. & ſeqq per tot. lib. 2. quem ſequutus fuit* De-
ciao. *conſ. 2. num. 148. & ſeqq.* Peregrin. *de fideic. art. 11. nu.
183.* Theſ. Iun. *qu. foren. lib. 1 qu. 34. num. 13. & ſeqq.* Caſtill.
controu. lib. 3 cap. 15. ſub nu. 45. in fin. cum duobus ſeqq. Rot.
*dec. 494. per tot. part. 2. recent. & in deciſ. huius cauſæ coram
bon. mem. Veroſpio.*

Hinc non eſſe immoraſi in eo quod non dici debet deſe-
cta linea Gentilis donec reducatur ad impoſſibile nati- 5
uitas filiorum Marchionis, vt fuerat in anteriori deciſ.
ſuppoſitum.

Quia quicquid ſit de hoc fundamento non obſtat Sena-
tori M. Antonio venięti ex capite contrauentionis † propter 5
quam

Digitized by Google

quam non expectata aliæ lineæ deficientia, vel contraue-
nientia, eſt admittendus, vt præter ſupetius adductos
habetur *Text. in l. quæ cond. ff. de cond. & demonſtrat.* Fuſar
de ſubſtit. quæſt. 582. nu. 2. & 3. Clar. *in §. teſtam. quæſt. 69. nu.
3. §. ſed pone* Rot. *d. dec. 494. part. 2. rec. & dec. 313. num. 19.
part. 10.*

Ex quibus facilius euitatur ſimile aliud deciſionis aſ-
ſumptum quod ſcilicet primogenitura remanere debeat in
6 ſuſpenſo donec adſit ſpes filiorum Marchionis † quibus
prædictis contranent in præiudicare non debet.

Quia ij non excludentur ex contrauentione paterna,
7 ſed ex diſpoſitione Primogenituræ, quæ io caſu noſtro
nec momentaneam ſuſpenſionem admittit. Aduerten-
do, quod non verſamur in terminis Primogenituræ reſ-
picientis ſimpliciter fauorem agnationis, & conſeruatio-
nem bonorum in Primogenitis, in quibus procedere poſ-
ſent allegati *in deciſ. quæ reaidetur ſub §. neque refert*, ſed
8 in Primogenituræ quæ primario conſeruationem † ſplen-
doris familiæ reſpicit, vt deducebatur ex præcepto in-
habitanti domum ipſius teſtatoris eiuſque cognomen &
inſignia aſſumendi, quo caſu poſthabita proximiorum
prælatione attenditur ſola illa ſucceſſiua, & continua
exiſtentia perſonæ per quam aſſumptis qualitatibus à Te-
ſtatore requiſitis domus dignitas, & memoria æterna ſi
fieri poſſit reddatur, vt ratiocinatur Molin. *de Primoge-
nitura Hiſpan. lib. 3. cap. 10. numer. 38. & 39. in fin. & fa-
ciant quæ prius dixerat in c. 13. numer. 95. lib. 1.* Theſ. Iun.
d. quæſt. 34. numer. 27. & ad propoſit. Mantic. *de coniect.
lib. 8. cap. 18. numer. 49.* Rot. *d. deciſion 206. numer. 6. part.
3. recent. deciſ. 17 numer. 1. verſ. vlt.* coram Merlin. Quæ
eſt differentia conſiderata à Præcitatis & alijs DD in-
ter Primogenituram qualificatam cum prædictis oneri-
bus & fideicommiſſum in hoc articulo ſuſpenſionis; illa
enim facta eſt ad familiæ decorem quandiu ſuſpenderetur
etiam tam diu voluntas Teſtatoris remaneret in obſerua-
ta, ſecus vero in fideicommiſſo ſeu Primogenitura ſimpli-
ci, nec vt ſupra qualificata in quibus cum ſolam tranſmiſ-
ſionem, & obſeruationem bonorum Teſtatores reſpiciant
9 † poſſunt ſalua eorum voluntate remanere in ſuſpenſo vt
dicebatur *in Bonon. fid. de Cattaneis 11. Decemb. 1662. §. hinc
DD. cor. me & in Ferrarien. fideicom. 5. Martij 1663. coram
R. D. meo Epheſin. §. final.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. ALBERGATO

Sacræ Rotæ Decano.

Fanen. Succeſſionis.

Lunæ 11. Martij 1666.

ARGVMENTVM.

Statutum de caſu ad caſum non eſt extendendum præcipuè quando materia eſt odioſa. Vnde cum ab illo mater non excludatur à ſucceſſione filij infantis in concurſu Aui, eſt omnino ad illam admittenda, vt in caſu deciſionis.

SVMMARIVM.

1 *Mater in ſucceſſione filij infantis defuncti fundatam intentionem habens in ſtatuto non poteſt excludi niſi à perſonis in ſtatuto expreſſis & num. 2.*

3 *Statutum fœminarum excluſiuum duo habet capita correlatiua, vnum incluſiuum aſcendentium, & aliorum nominatim expreſſorum, & aliud matris excluſiuum.*

4 *Statuti caput incluſiuum quando non habet locum reſpectu perſonæ non expreſſæ, ceſſat caput excluſiuum alterius perſonæ nominatim expreſſæ.*

5 *Statutum non eſt extendendum de caſu ad caſum, nec de perſona ad perſonam.*

6 *Statutum in ditionis Eccleſiaſticæ ciuitate à longiſſimo tempore obſeruatum præſumitur confirmatione Apoſtolica munitum.*

7 *Ratio eadem vbi militat, eadem & debet eſſe iuris diſpoſitio.*

8 *Extenſio in caſibus odioſis eſt prohibita.*

9 Conſil. Abb. 75. lib. 1. & Dec. 33. *in quibus terminis loquantur.*

10 *Hæreditas per filium non adita non poteſt ad matrem tranſmitti.*

11 *Hæreditatis tranſmiſſio iure ſuitatis non habet locum fauore matris filium in poteſtate non habentis.*

Contrarium num. 12.

DECISIO CCCCXXXVIII.

STATVTVM Fani de ſucceſſione ab inteſtato cap.
66. lib. 2. non habere locum in præſenti facti ſpecie ite-
rum DD. æſtimantes dixerunt ſtandum eſſe in deciſis 26.
Iunij proximè præteriti coram me dum enim iuris com-
munis attenta diſpoſitione † Anna Mater in ſucceſſione 1
Andreæ filij infantis Defuncti fundatam habet intentio-
nem, vt *in Auth. defuncti. C. ad Sen. Conſ. Tertull.* vt tra-
dunt relati per Graſſ *in §. ſucceſſio ab inteſt.* excludi non po-
teſt niſi à perſonis in ipſo ſtatuto iudicialiter expreſſis † qua- 2
lis non eſt Auus Paternus Dec. *conſ. 184. & maximè hoc vi-
detur dicen.* Alex. *conſ. 204. n. 14. lib. 2.* Dec. *conſ. 60. num. 36.
lib. 3.* Mart. Med. *dec. Senen. 78. per totam* Rot. coram Pen.
deciſ. 107. num. 8. & 9. iuxta impreſſ. Lugd. quia † Statutum 3
fœminarum excluſiuum duo habet capita correlatiua
vnum incluſiuum aſcendentium & aliorum nominatim
expreſſorum, & aliud Matris excluſiuum, † Vnde in pro- 4
poſito Caſu reſpectu Aui ſpecialiter non expreſſi caput in-
cluſiuum non habet locum, ceſſat etiam caput excluſiuum
Matris Dec. *conſ. 383. n. 4. verſ. quia* Merl *de leg. lib. 3. tit. 1.
poſt ſecundum n. 64.*

Repetita autem maiorıs rationis, quod ſi ſtatutum ex-
cludit Matrem propter remotiores multo magis exclude-
re debet propter Auum viſa eſt DD. Ceſſare, quia in eo-
dem Statuto adeſt litteralis diſpoſitio quod in cæteris caſi-
bus ibi non expreſſis, neque ſpecificatis ſeruetur ius com-
mune non obſtante, quod in Statuto expreſſa ſit ratio cu-
ius vigore nolumus, aliter fieri extenſionem ad Caſus non
expreſſos, † quod omnis penitus extenſio, ſiue aliarum 5
perſonarum compræhenſio interdicta fuit, vt in puncto hu-
ius Statuti Neguſ. Iuo. *reſ. 306. num 16. cum aliis in vltima
deciſione, §. ſecunda reſponſio.*

Et fruſtra hodie explicatur huiuſmodi prohibitionem
extenſionis in Statuto non fuiſſe ſuperadditam, quod à
Summo Pontifice confirmatam non fuiſſe ſupponitur,
Tum quia cum † Statutum à longiſſimo tempore etiam 6
in Iudiciis contentioſis fuerit obſeruatum confirmatio
Apoſtolica interueniſſe præſumitur, vt poſt alios dixit
Rot. *deciſ. 113. num 24. part. 7 & dec. 329. num. 10. part. 10.
rec.* Tum quia in præcedenti diſputatione dubij informan-
tes pro Anna vtrumque ſtatutum eiuſdem vrbis oſtende-
bant, ac proinde in vtroque idem Ius militare debet, vt
in terminis ſtatuti antiqui †, & noti Rot. *in Romana ſup- 7
plementi legitimæ 13. Aprilis 1664. §. quid coram R. D. meo
Decano, & in Rauennaten. hæreditatis 24. Ianuarij 1615. §.
quod procedit coram me.* Tum demum quia quatenus in
facto ſubſiſteret obiectum, & ſic ſtatutum extenſionem
non prohibet adhuc tamen de Iure communi extenſio in
caſibus odioſis ad excluſionem Matris eſt ſatis prohibita 8
Ginuagn. *conſ. 1. n. 17. & 18. conſ. 66. n. 21. lib. 1. cum aliis* apud
Hodier. *ad leg. hac. edictali lib. 6. qu. 6. & n. 39. C. de ſecundis
nuptiis § neque Ius & ſeqq. in huius cauſæ dec. dictum fuit in
Fanen. atina ſucceſſionis 2. Maii 1664. §. non obſtat coram R. D.
meo Decano.*

Non applicantur † *conſ. lib. 1.* Abb *75. par. 1. &* Dec. 33. 9
cæterique ad inducendam Aui comprehenſionem adducti
quia loquuntur in caſibus particularibus ſtatutorum, quæ
matrem excludunt nominando perſonas excludentes per
verba vniuerſalia, & collectiua & propterea ſignificatione
apta comprehendere Auum de conſanguin. ex latere Pa-
tris loquitur Caſtr *& de aſcend. ex linea Patris eſt caſus*
Abb. & Dec. quæ omnia in hac facti ſpecie non currunt, ſed
ſtatutum ſingulariter perſonas excludentes enumerat vllo
ſigno aut verbo vniuerſaliter ſuperaddito vnde ex diuerſis
non infertur.

Motiuum verò iterum excitatum, quod in hæreditate
Andreæ adſint bona Lauiniæ cuius hæreditas cum † à Io: 10
Andrea nec à d. Andrea filio adita fuerit non potuit ab iſta
in An-

Digitized by Google

in Annam matrem tranſmitti ſatis ſublata ſuit in prima
deciſione. Quia licet tranſmiſſio Iure ſuitatis non habeat
11 locum fauore Matris filium in poteſtate non habentis hoc
12 tamen procedebat de iure antiquo † ſed poſtea etiam ad
matrem extenſa ſuit tranſmiſſio & correctus *text. in l. ſi in-
fanti* 18. *C. de Iur. delib. vt declarat ibi gloſ. in verbo infant.
præſtarunt verſ. hodie vt probat.* Io: Franc. de Pont. *conſ.* 19.
n. 47. Mart. *de ſuis & leg. part.* 2. *qu.* 24. *art.* 40. *nu.* 29. *& ſeq.
deciſ.* Biſan. tat. *num.* 1. *&* 2. *& in Hortan. Succeſſ.* 5. *No-
uembris* 1601. coram Hier. Card. Pamphilio quem ſequitur
etiam Modern. Carocc. *diſcept. num.* 2. & in omnem euen-
tum hoc ad præſentem diſputationem non ſpectaret vnus
ex DD. dicebat in qua dubium eſt reſtrictum ad titulum
ſucceſionis Andreæ hæreditariæ quæ per duas ſententias,
& per reſolutionem in tertia ſententia ceptam ad matrem
ſpectare firmatum ſuit, & proinde hæc difficultas confir-
marionem ſententiæ impedire nequit cum reſpiciat ſolum
executionem ſententiæ, & de ea tantum tunc opponi po-
teſt, vt in ſimilibus terminis ſi in diſputatione dubij ao
conſtet de fideicommiſſo opponatur vel defectus identita-
tis bonorum, vel competeutia detractionum non retardan.
reſolutio ſuper exiſtentia fideicommiſſi & de illis in dubio
immiſſionis particulariter diſputandum, vt reſeruatum
fuiſſe apparet in *Bonon. fideicommiſſi de Caetanis* 11. *Maii*
1663. *coram R. Ninot.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. ALBERGATO,

Sacræ Rotæ Decano.

Baren. Obligationis.

Mercurii 17. Martij 1666.

ARGVMENTVM.

Bona ad quorum titulum Clericus fuit Sacris Ordinibus initiatus ſub hypotheca generali fauore creditorum venire poſſunt dum per illam bonorum dominium non amittit, & ſolum ius ad rem transfertur. Patrimonij examen ad Epiſcopum priuatiuè quoad alios ſpectat.

SVMMARIVM.

1 Concil. Trid. ſeſſ. 21. cap. a. de reform. *pro-
hibet alienari ſine Epiſcopi licentia, ea bona, ad
quorum titulum Clericus fuit ordinatus, non ta-
men prohibet hypothecam generalem ad fauorem
creditorum, etiam inconſulto Epiſcopo, & nu-
mer. 3.*

3 *Clericus per hypothecam generalem bonorum ad quo-
rum titulum fuit ſacris ordinibus initiatus do-
minium non amittit.*

4 Extrauag. Ambitioſè *ſtrictè bonorum alienationem
prohibet, ſed non extendit prohibitionem ad hypo-
thecam generalem, quando per illam ad actuale
exercitium deuentum non fuit, & numer. 5.*

6 *per Hypothecam ſpecialem ius in re acquiritur,
non autem per generalem, per quam ſolum ius
ad rem transfertur.*

7 *Portio congrua eſt præſeruanda Clerico, & hoc de-
pendet à perſonarum, & locorum qualitate &
ex conſtitutionibus Synodalibus prouinciarum.*

8 *Patrimonij taxatio à loci conſuetudine regulatur,
& vide ſub numer. 8.*

9 *Epiſcopus habito reſpectum ad perſonam, locum, &
Conſtitutiones Synodales patrimonij quantitatem pro
Clerico arbitrari poteſt.*

10 *Patrimonij taxatio ad Epiſcopum priuatiuè quoad alios
pertinet.*

DECISIO CCCCXXXIX.

TAM ex vicinitate actuum nempè donationis ſcut.
8000. facta à Franciſco ad fauorem Herculis filij
18 Decembris 1643. & eius productione die ſequenti coram
Archiepiſcopo Baren. Quam ex depoſitionibus teſtium,
admiſſum hodiè fuit d. quantitatem loco Patrimonij Her-
culi in promotione ad ordines fuiſſe aſſignatam, ſed adhuc
ſtandum eſſe in deciſis 13. Martij 1665. Domini cenſue-
runt. Quia licet † Sacr. Conc. Trid. *ſeſſ.* 21. *cap.* 2. *ad re-* 1
form. alienari, aut extingui, aut remitti prohibeat ſine
Epiſcopi licentia, bona ad quorum titulum Clericus fuit
Sacris Ordinibus initiatus non † inde tamen prohibita re- 2
manet hypotheca generalis ad fauorem creditorum, & in
conſulto Epiſcopo, ea ratione quia † per illam cum Cleri- 3
cus dominium non amittat, nec in alium transferatur Ne-
guſ. *de pignor.* 2. *membr.* 2. *par. in princ. n.* 29. Rota *dec.* 290.
n. 4. coram Card. Caual. & poſt Zacc. *de oblig. Camer. dec.*
238. *n.* 4. *& in terminis impoſitionis cenſus in bonis Eccleſiæ in
Romana cenſus* 7. *Maii* 1663. *§ quia cum aſſignatio coram Re-
uerendiſſ. D. meo Decano.*

Ex prædicta Sacr. Concilij diſpoſitione interdicta dici
nequit vt in fortioribus terminis de alienatione bonorum
Eccleſiæ † per *extrauag. Ambitioſè* adeò strictè prohibita 4
quod † non extendatur ad hypothecam generalem quan- 5
do per illam ad actuale exercitium deuentum non fuit Be-
ro *in cap. nulli* 5. *col.* 3. *verſ. ex quibus de reb. Eccleſ. non alien.*
Redoan. *eodem tract. cap* 6. *n.* 12. *& ibi* Molin. *de Iuſt. & Iur.
tract* 2. *diſput* 466. *in princ. & art. diſcuſſo* Rota *in Ameri-
na bonorum* 2. *Iunii* 1645. *§. nam licet coram Reuerendiſſ. Ro-
yas inter eius impreſſ. dec.* 261. *& repetita* poſt Merlin. *de pi-
gnor. dec.* 97. *n.* 1. *& ſeqq.*

Neque applicatur Barbat. Cutell. & cæteri pro Hercule
adducti ad probationem quod ſub præmiſſa S. Concilij
prohibitione etiam hypotheca continetur. Quia loquun-
tur, & procedunt in hypotheca ſpeciali, † per quam ius in 6
re acquiritur non autem in generali per quam ſolum ius
ad rem transfertur vt benè diſtinguit, Redoan. *de reb. Ec-
cleſ. non alien. dicta quæſt* 6. *n.* 16. Rota *in d. Ameriaa numer.*
2. *&* 3.

In qua verò quantitate exceſſiua dicatur huius patri-
monij ſcut 600. annuorum conſtitutio ad effectum vt in
parte excedente Herculis obligatio ſuſtineatur non de-
terminarunt Domini, ſiue quia de hoc diſputandum erit
quando firmata validitate obligationis Io: Baptiſta, & alij
de Palmerijs vigore illius ad executionem deuenient con-
tra bona Herculis, tunc † enim congrua portio erit præ- 7
ſeruanda, ſiue quia cum hoc dependeat à perſonarum, &
locorum qualitatibus ac ex Conſtitutionibus Synodalibus
Prouinciarum vt per Iacob. de Graſſ. *conſ.* 4. *n.* 5. *ſub tit. de
tempor. ordinat.* qui † in aliquibus locis vidiſſe inquit aſſi- 8
gnatum parrimonium ſcut. 18. alibi 25. alibi 36. & Gennen.
in prax. Archiep. Neapol. cap. 81. nullum dixit admitti ad
Sacros Ordines niſi aſſignato Patrimonio ſcut. 36. & ſcut.
50. in ſtatu Mediolani requiri ex alijs, *refert* Barboſ. *de
offic. & poteſt Epiſc. par.* 2. *cap.* 19. *numer.* 8. Id totum † ar- 9
bitrio prudentis Epiſcopi remittitur, qui habito reſpectu ad
perſonam, locum Conſtitutiones Synodales, & cætera
quantitatem patrimonij arbitretur *vt per* Garz. *de benef.
part.* 2. *cap.* 5. *num.* 112. *fol. mihi* 124. Lotter. *de re benef. lib.*
1. *quæſt.* 2. *num.* 31. *cum pluribus* apud Barboſ. *vbi ſupra n.* 11.
qui num. ſeq. refert ex Sacr. Congregatione, Concilii † 10
examen patrimonij ad Epiſcopum priuatiuè quo ad alios
pertinere.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. OTTALORA.

Romana Saluiani.

Mercurii 17. Martij 1666.

ARGVMENTVM.

Extrema Saluiani quæ ſint, & illis probatis immiſſio ex illo iudicio paſſim conceditur Ceſſionarius iura cedentis experiri valet, & illius perſonam repræſentat, qui non ſolum ad ius principale agere poteſt, ſed etiam ad fructus poſt ceſſionem decurſos.

SVM-

Digitized by Google

S V M M A R I V M

1 *Saluiani extrema ſunt creditum cum hypotheca, poſſeſſio debitoris de tempore obligationis, & rei conuenti.*

2 *Saluiani probatis extremis immiſſio ex hoc iudicio etiam contra tertium poſſeſſorem conceditur.*

3 *Ceſſionarius perſonam cedentis repræſentat, & omnia illius iura experiri valet, & n. 7.*

Amplia ſi pecuniæ ceſſionarij ad cedentem peruenerint & nu. 4.

5 *Anterioritas vt conſequatur, quid requiritur.*

6 *Renunciatarius poteſt ſe licitè obligare ad fructus recompenſatiuos, quando creditum renunciatis eſt fructiferum.*

8 *Ceſſionarius non ſolum ad ius principale agere poteſt, ſed etiam ad fructus poſt ceſſionem decurſos.*

9 *Ceſſio quando facta eſt translatiuè non extinguitur debitum, ſed durat apud translatarium, eo modo quo erat penes transferentem.*

D E C I S I O CCCCXL.

ANNO 1651. nolens Catharina Caputa acceptare portionem hæreditatis, quam ſibi reliquerat Placentia de Gaſparis eius Auia renunciauit illam vna cum fructibus decurſis ad fauorem Alexandri Pinelli pro ſcut. 400. quæ Pinellus exburſare promiſit infra ſexennium, & interim ex quo bona renunciata erant fructifera ſoluere fructus recompenſatiuos, vt ex Inſtrumento Summario *numer.* 1. ſexennio elapſo Pinellus pro extinctione dicti debiti ſcut. 500. ad cenſum recepit à Iacobo Marcheſetto, qui pecunia dedit cum ſpeciali pacto vt ſoluerentur eidem Caputæ ad effectum ab ea reportandi ceſſionem Iurium priuilegiorum actionum anterioritatis, & potioritatis translatiuè, non extinctiuè, cuius pacti virtute Caputa pecunias recepit, nempè ſcut. 400. pro ſorte, & alia ſcut. 100. pro fructibus recompenſatiuis, & in actu receptionis ceſſit ad fauorem Marcheſetti omnia Iura ſibi contra Pinellum competentia, vt ex inſtrumento Impoſitionis cenſus anno 1660. confecto. Summario *nu. 2.*

Cum autem Pinellus deficeret in ſolutione fructuum dicti cenſus Marcheſettus Iudicium in Saluiano inſtituit contra R. P. D. Columnam poſſeſſorem domus eiuſdem Pinelli ex titulo emptionis factæ de anno 1658. vnde commiſſa mihi cauſa dedi dubium An ſit danda immiſſio, & affirmatiuè reſolutum fuit.

Probantur enim omnia extrema neceſſaria in hoc Iu-
1 dicio nempè † creditum cum hypotheca ex dicto Inſtrumento impoſitionis cenſus Poſſeſſio autem Pinelli debitoris poſt contractam obligationem, ac modernæ rei con-
2 uenti ex dicto Inſtrumento emptionis, † quibus concurrentibus datur immiſſio Creditori ex vtili Saluiano interdicto etiam contra tertium poſſeſſorem Rolan. *conſ.* 14. *numer* 13. *lib.* 1. Gregor. *deciſion.* 491. *num.* 6. Eminentiſſimus Otthobonus *deciſion.* 59. *num.* 2. & *dec.* 7. *num.* 1. *part* 9. *recent.*

Neque dubitari poteſt quin creditum Marcheſetti ſit anterius illo Columnæ, qua licet emptio facta fuerit anno 1658. impoſitio autem cenſus anno 1660. tamen Marcheſettus non metitur ſuam anterioritatem à die contracti cenſus, ſed à Ceſſione Iurium reportata à Caputa
3 Creditrice Pinelli vſque de anno 1651. † cuius perſonam ceſſione mediante repræſentat omniaque Iura cedentis experiri poteſt *l. emptor vbi* Bald. *in primo not. C. de hæred. vel act. vendit. l. ſi ager. in fin. de rei vendic.* Grat. *diſcept. for. cap.* 149. *num.* 10. & 733. *num.* 22. Gregor. *d.* 121. *num.* 1. & *n.* Buratt. *deciſ.* 57. *num* 1. & *in Romana pecuniaria* 23. *Iunij* 1645. *in fin coram Reuerendiſſimo Pupien.* & in terminis Sal-
4 uiani tenuit Rota *dec.* 6. *num.* 2. poſt Merlin. *de Pignor.* † maximè cum eius pecuniæ peruenerint ad manus eiuſdem Caputæ, quæ vnico contextu in eodem Inſtrumento fecit
5 ceſſionem Iurium † prout requiritur ad effectum conſequendi anterioritatem, *vt aduertit* Gratian. *cap.* 670. *num.* 10. & 963. *num.* 20 Olea *de ceſſ. Iur. tit* 4. *quæſt.* 1. *nu.* 16. & *ſeqq.*

Prout minus hæſitandum eſt quin Marcheſetto competat anterioritas tam pro ſorte quam pro fructibus decurſis à die ceſſionis, nam Creditum Caputæ ſcut 400. erat fructiferum tamquam proueniens ex renunciatione hæreditatis fructiferæ, † ideoque Pinellus licitè potuit ſe obliga- 6
re ad fructus recompenſatiuos Lupus *in l. curabit comm. primo* §. 7 *nu.* 163. *ibique Sulicet in fin. C. de act. empt.* Thomat. *d.* 87. *num.* 12. Eminentiſſimus Otthobonus *d.* 81. *num.* 9 & *ſeq.* Rota *in Viterbien. tranſactionis* 14. *Iunij* 1660. §. *Hinc euitantur coram R. P. D. meo Albergato*, Ceſſio autem obtenta à Marcheſetto non fuit extinctiua, ſed translatiua Iurium Caputæ, vndè ſicut illa tanquam creditrix anterior potuiſſet agere contra Pinellum, & eius bona pro conſecutione ſortis & fructuum, ita poteſt Marcheſettus eius ceſſionarius, † qui in locum cedentis in omnibus, & per 7
omnia ſubintrauit vt in ſpecie tradunt Anton. de Amat. *lib.* 1. *reſol.* 7. *num.* 33. & 37. Camill. de Medic. *conſ.* 165. *nu.* 35. & 44 Caſanatt. *conſ.* 10. *n* 45. Roderic. *de ann. redol. lib.* 2. *quæſt.* 16. *numer.* 50 & *ſeq.* Carleual. *de Iudic. lib.* 1. *tit.* 3. *diſp.* 33. *num.* 29. & *ſeqq.* Capic. latr. *deciſ.* 16. *per totum* Rota *d.* 318. *part.* 9. *recent.* Eſtenim regulare, quod † ceſſio- 8
narius poteſt agere non ſolum ad Ius principale ceſſum, verum etiam ad fructus, & intereſſe poſt ceſſionem decurſos vt pluribus cumulatis firmat Salgad. *in labirint. Cred. part.* 1. *cap.* 26. §. *vnico num.* 10. & *ſignanter* quando ceſſio eſſe facta translatiuè, quo † caſu non extingui- 9
tur debitum, ſed durat & perſeuerat penes translatarium eodem modo quo erat penes transferentem, *l. Papian.* 28. *ff. mandat. l. ſi eum* 95. §. *ſi mandato ff. de ſolut. l. ſoluitur* 5. §. *ſi conuenerit ff. quib. mod. pign. vel hypot. ſoluat.*

Et ita vna tantum &c.

R. P. D. B O V R L E M O N T.

Bonon. Prædij.

Mercurii 17. Martij 1686.

A R G V M E N T V M.

Bona fideicommiſſo obnoxia validè pro dotis reſtitutione alienantur, quando verè conſtet bona libera vnde dos detrahi poſſit, non adeſſe, & hoc alleganti probandi onus incumbit.

S V M M A R I V M.

1 *Obligatio ſuper fideicommiſſo contracta per obitum obligantis expirat.*

2 *Detractiones fieri nequeunt ex fideicommiſſo particulari, & nu. 3*

4 *Saluianum vt competat neceſſarium eſt probare debitorem de tempore contractæ obligationis poſſediſſe.*

5 *Bona fideicommiſſo ſubiecta pro reſtitutione dotis validè alienantur.*

6 Auth. res quę C. Commun. de legat. *eſt ſubſidiarium remedium, nec competit, niſi deficientibus bonis liberis.*

7 *Bona libera aſſerenti mulieri non adeſſe pro reſtitutione ſuæ dotis onus probandi incumbit.*

8 *Muliere eligente fundum non pro reſtitutione dotis, ſed matrimonio conſtante per illam electionem non transfertur dominium in mulierem eligentem, ſed tantum ſtat iure pignoris & num. 9.*

10 *Creditor quando debitorem amplius moleſtare nequit, ita nec poſt illius obitum ab eo cauſam habentes vexare valet.*

11 *Actio pro dote competit aduerſus fundos dotales pro dotis reſtitutione aſſignatos.*

12 *Exceptio fideicommiſſi in Saluiano non admittitur, Sed declara, vt num. 13. & 14.*

D E-

Digitized by Google

DECISIO CCCCXLI.

STETERVNT hodie DD. in deciſis ſub die Iunij
1665. coram me * ſcilicet confirmandam eſſe ſenten-
tiam latam à R. P. D. meo Taya in qua fuerat denegata
Eliminis vti Creditoribus Octauij Salaroli, & Iuniperæ
eius vxoris Immiſſio petita ex remedio vtilis Saluiani in
poſſeſſionem Prædij Malalberghi contra Caſtellum illius
poſſeſſorem.

Siquidem non potuit obligari ab Octauio hoc Prædium,
quod particulari fideicommiſſo per quondam Thomam
1 Salarolum inſtituto erat obnoxium, & † proindè omnes
obligationes deſuper contractę per eius obitum expirarunt
l. fin. §. fin autem ſub conditione C. comm. de legat. Cenc de cen.
quæſt. 19. a. 4. Fuſar. *de ſubſtit. quæſt. 701. n. 1. & 2.* Rota *dec.*
422. nu. 10. & ſeqq. part. 9. tom. 2. rec. & fuit dictum in deciſ.
huius cauſæ coram me §. ſiuè enim.

Nec poſſunt iuuari Elimini exceptione detractionum
Octauio competen. quia vel hoc Prædium eſt ſubiectum
fideicommiſſo particulari, vt videtur probari ex ſeparata,
& particulari prohibitione alienationis de eo nominatim
2 expreſſo, & † eo caſu detractiones fieri nequeunt, vt latè
Gabr. *de legitima concluſ. 6.* Fuſar. *qui plures cumulat. quæſt.*
543. num. 9. & qu. 692. nu. 21. & ſeqq. vel eſt ſubiectum fi-
deicommiſſo vniuerſali, vt contendunt informantes pro
Eliminis, & cum Teſtator illas prohibuerit in hoc Præ-
dio, vt ex Teſtamento relato in Summario Caſtelli *num. 2.*
3 hæredes † tenentur ex alijs bonis, non autem ex hoc Præ-
dio recipere Ripa *in l. in quartam n. 122. in fin ad l. falc.* Bald.
conſ. 23. lib. 4. Fuſar *conſ. 158. n. 2.* Merlin *de legit. lib. 3. tom.*
3. q. 11. n. 21. & 22.

Obligatio verò Iuniperæ pariter non ſuffragatur Elimi-
nis cum non iuſtificetur eam poſſediſſe hoc Prædium
4 controuerſum, † quod eſt omninò neceſſarium in hoc Iu-
dicio Bart. *in l. 1. n. 3. ff. de Salu.* Menoch. *de adipiſc. rem. 3.*
q. 29. n. 160. Rota coram Seraphino *dec 579. n. 1.* coram Greg.
dec. 491. n. 6. & in rec. dec. 318. n. 2. par. 6.

In nihilum refragante optione facta à Iunipera de hoc
5 Prædio pro ſatisfactione ſuarum dotium, quia † licet pro
reſtitutione dotis poſſint alienari bona fideicommiſſo ſu-
biecta ex remedio *Auth. res, quæ C. comm. de Legat.* tamen
6 cum hoc † remedium ſit ſubſidiarium non competit vxo-
7 ri, niſi deficientibus bonis liberis, & † mulieri alleganti
alia bona non extare, incumbit onus probandi quoties,
prout hic non eſt in poſſeſſione Rota *dec. 83. num. 11. coram*
Eminentiſſimo Otthobono, & fuit dictum in dicta deciſ. coram
me §. ſecundo reſpondebatur.

8 Sed fortius repellitur obiectum, aduertendo, † quod
electio aliàs Prædij facta per Iuniperam non fuit pro reſti-
tutione dotis, ſed matrimonio conſtante l. *ſi conſtante ff.*
ſol. matr. Grat. *diſc. Foren. cap. 851. numer. 16.* Rot. coram
9 Cocc. *dec. 257. num. 3.* per † quam non fuit translatum do-
minium in dictam Iuniperam, ſed mera inſiſtentia Iure
Pignoris Peregr. *deciſion. 96. nu. 3.* Rota coram Buratto *dec.*
3. num 10. & bene ponderat deciſio edita in hac cauſa coram
R. P. D. meo Taya ſub die 23. Iunij 1664. §. itaque Iunipera in
fine.

Et quamuis ſequuto obitu Iuniperæ obtinuerint eius
filij tamquam hæredes aſſociari ad d. Prædium, non indè
ſequitur Prædium, fuiſſe effectum liberum, cum aſſocia-
tio fuerit ſolùm conceſſa, vt poſſent de ſuo credito ſatiſ-
fieri, & benè ſubſequutus euentus comprobauit; dum
fuit per tranſactionem dimiſſum ab hæredibus, qui fece-
runt ampliſſimam quietantiam fideicommiſſarijs de ſuo
10 credito Summario Caſtelli *num. 1.* Ideoque † ſicuti non poſ-
ſent ampliùs fideicommiſſarios moleſtare, ita nec Caſtel-
lum, qui ab eis cauſam habet.

Quinimo etiam de facili præſumitur hæredum prædi-
ctorum ſatisfactio, ex quo maxima pars dotis Iuniperæ
conſiſtebat in triginta tornaturis terræ, & locis Montium,
cum pacto, quod in caſu reſtitutionis eadem bona redde-
rentur, & propterea tàm Iuniperæ, quàm eius filijs reſpe-
ctu huius portionis, nulla competit actio aduerſus bona
11 Octauij, ſeu fideicommiſſi, † ſed ſolùm ſe vertere debent
ad fundos dotales *l. in rebus, vbi gloſſ. & DD. C. de Iur. dot.*
Rot. coram Merlino *dec. 517. nu. 1.* & quoad aliam partem
dotis, cum non probetur ſolutio, niſi in libris 1000. facilius
præſumitur ſatisfactio ex præfata aſſociatione à Iuniperæ
hæredibus obtenta.

12 Hinc viſum fuit DD. non obſtare, quod † exceptio fi-
13 deicommiſſi non admittatur in Saluiano, quia † procedit,
quando eſt dubium, ſecus † ſi ſit clarum, prout hic, & 14
ab ipſiſmet, qui immiſſionem petunt approbatam Meno-
ch. *de adipiſc. poſſeſſ. remed. 4. n. 588.* Pacific. de Salu. *interd.*
inſpect. 2. cap. 2. n. 1. & ſeqq. & latiùs in noſtris terminis fir-
mauit Rota coram Seraphino *dec. 157. per totam.*

Et ita vtraque &c.

Deciſio iſta hic in principio allegata in hac eadem cauſa
emanata ſub die ... Iunij 1665. erit infra in Miſcellaneis
iuxta ſeriem temporis.

R. P. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Romana, ſeu Viterbien. Legati.

Mercurii 17. Martij 1666.

ARGVMENTVM.

Taxatio alimentorum ab arbitrio iudicis pendet, & in hoc ſtandum eſt ſolito teſtatoris, qui non adiecta quantitate alimenta legauit.

SVMMARIVM.

1 *Alimentorum taxatio ab arbitrio iudicis pendet attentis facti circumſtantijs, & qualitate perſonarum conſiderata.*

2 *Teſtatoris ſolitum eſt inſpiciendum in taxatione alimentorum quando per fideicommiſſum relicta fuerunt non adiecta quantitate, & num. 3.*

4 *Teſtator de ſuis facultatibus conſcius præſumitur, quando onus impleadam reliquit impleri poſſe ſciuiſſe cenſetur.*

5 *Præſumptio vniuerſalis affectionis & conſanguinitatis cuiuſcumque alteri præualet.*

6 *Alimenta illi non ſunt præſtanda, qui aliundè ex quo ſe alere poſſit, habet.*

7 *Alimenta quando ſint ſubminiſtranda etiam illi, qui vnde viuat, habet.*

8 *Hæredi minus eſt oneroſa ad propriam menſam alimentatio.*

9 *Matrimonium indiuiduam vitæ conſuetudinem continet.*

10 *Mulier legataria alimentorum non tenetur ob matrimonium ex menſa hæredis alimenta percipere.*

11 *Hæres tenetur legatariæ alimenta ſubminiſtrare.*

DECISIO CCCCXLII.

HÆREDE vniuerſali inſtituto Camillo Patruo Ca-
rolus Bernardus Angeli Patris, & Ceciliæ Sororis
commoditati proſpiciens mandauit per hæredem retineri
in domo ipſius Teſtatoris d. D. Angelum Patrem, & Ce-
ciliam eius Sororem, & alimentari donec vixerint cuius
Teſtamenti, & Legati, occaſione excitatis inter Patruum,
& Sororem diſſidijs ad me delata ſuper quantitatem, &
modo præſtandi legatum cauſa ad me delata propoſui du-
bium An & ad quam ſummam debeantur alimenta, &
in qua parte domus habitatio, & pro nunc (ſine præiu-
dicio maioris ſummæ) ſoluenda eſſe ſcut. 40. annua Ce-
ciliæ & in quarta parte domus præſtandam eſſe habita-
tionem cenſuerunt Domini † à quorum arbitrio hæc ta- 1
xatio pendet attentis facti circumſtantijs, & qualitate
perſonarum conſiderata vt probat Couar. *pract. qq. cap. 6.*
numer. 7. verſ. ſolet tamen Natt. *conſ. 387. numer. 2.* Meno-
ch. *præſ. 31. num. 35. lib. 1.* Rota *deciſion. 124. num. 5. part.*
8. deciſion. 202. num. 9. part. 10. recent. & in Rom. de mil-
linis 15. Ianuarii 1659. §. quo verò coram Reuerendiſſimo D.
meo Decano.

Hæc enim moderata quantitas per modum prouiſionis
viſa eſt Dominis ſoluenda attenta coniunctione ſangui-
nis quantitate Patrimonij in ipſo Teſtamento enuncia-
ta, & præcipuè ſolito eiuſdem † Teſtatoris quod in pri- 2
mis

Digitized by Google

mis inſpiciendum eſſe firmat, *Text. in l. cum alimento aa. in*
princ. ff de aliment & cibar leg. ibi cum alimenta per fidei-
a commiſſum relicta ſunt non adiecta quantitate ante om-
nia inſpiciendum eſt quæ defunctus ſolitus fuerat ei præ-
ſtare Bero *conſ. 48. n. 11. l. 2.* Rot *dec. 455. n. 1. verſ. præſertim*
p. 4. diu. & fruſtra oppooitur ioſufficientia bonorum hære-
ditariorum, hæc enim nullo modo probatur ſtante omiſ-
ſione deſcriptionis in Inuentario eiuſdem quantitatis de
qua in Summario *n.* 4. & interim viget contraria præſum-
4 ptio cum † Teſtator præſtationem hanc aonuam alimen-
torum, & habitationis legando de ſuis facultatibus con-
ſcius præſumatur ex redditibus hæreditarijs ſeluiſſe hoc
onus impleri poſſe vt etiam non facta liquidatione ſtatus
firmat Rot. *dec. 194. n. 7. p. 7. rec. & in iſtis terminis reſpon-*
ſum fuit in Romana Annuæ præſtationis 16. Iunii 1664 §. nec
releuat cor. R. P. D. meo Beuilaqua.

Nec aduerſatur quod tempore Teſtamenti Cecilia eſ-
ſet vidua nunc autem nupta ſit Franciſco *Cozze* Pictori
cui incumbit onus Vxorem alendi, & proindè legatum
euanuerit Tum quia ſub conditione viduitatis relicta non
fuerint. Vnde ex coniunctione ſanguinis quam in præſen-
ti ſtatu Sororis teſtatorem legaſſe præſumendum eſt cum
5 in coocurſu † præſumptio vniuerſalis affectionis, & con-
ſanguinitatis præualeat Dec. *conſ. 121. n. 3. & 4.* Surd. *de ali-*
ment. tit. 6. p. 9. cum relat. per Menoch. *lib. 4.* Rot. *in Romana*
hæreditatis 1. Aprilis 1619 §. nec vrget in fin. cor. Verospio.
Tum quia niſi alia concurrant obiectum concurrere poſ-
ſet vbi ageretur de alimentis naturali pietate & ſolo iudi-
6 cis officio debitis quæ † vbi aliter de quibus viuere poſſit
non ſunt pręſtanda ſecus autem quando, vt in præſenti Iu-
re actionis ex legato prædicto reſultantis in foro conten-
7 tioſo petuntur † tunc enim ſubminiſtranda ſunt etiam
habenti. Vnde viuere poſſit Bald. *conſ. 481. n. 5. l. 4* Rolland.
à Vall. *conſ. 55. n. 5. l. 2.* Surd. *de alim. tit. 7. q. 15. nu. 27.* Altogr.
conſ. 95. n. 31. l. 1. Adden. ad Buratt. *deciſ. 705. nu. 9.* Rot. *deciſ.*
55. non obſtat coram Eminentiſſ. D. Card. Celſo.

Præterea ex quo alimentorum præſtatio in Domo Te-
ſtatoris Iniuncta fuit quæ fauorem hæredis inſpicere vide-
8 tur cui † minus onetoſa eſt ad propriam Menſam alimen-
tatio, Surd. *de alim. tit. 4. q. 15. à nu 4. & ſeq.* vbi quod nec ſuf-
ficit legatarium in eadem domo habitare niſi comedat
cum hærede, & fruſtra Camillus quantitatem ſupra ex-
preſſam ſubminiſtrare quoniam vltra quod hæres non in
vrbe in domo Teſtatoris ſed Viterbij in proprio domicilio
habitabat & ſic præceptum alendi Sororem in Vrbe intel-
ligi oon poteſt in menſa Patrui in facti contingentia du-
plex limitatio. Prima eſt quod poſt legatum Cecilia nupſit
Cozze, vt dixit conſtitutis, & dotis nomine Iuribus ex hoc
legato ſibi competentibus. Vnde cum ipſa viuere debeat,
9 cum viro propter vim Matrimonij † quod iodiuiduam vi-
tæ conſuetudinem continet, & eius vigore relinquit homo
10 Patrem, & Matrem ſuam hæc viſa eſt † Iuſta, & rationa-
bilis Cauſa ob quam Cecilia poſſet extra Menſam patrui
alimenta conſequi, *vt per text. in l. poſſeſſionem verſ. quis*
enim C. comm. vtriuſque Iudic. in his præciſis terminis firmat
Anan. *conſ. 54. col. 2. & ſequitur in punct.* Rolland. à Vall.
conſ. 22 n. 13. verſ. item quia Legatarias l. 2. quod regulariter
ab arbitrio Iudicis depender, vt firmat Caſtr. *conſ. 162. nn. 1.*
in fin & n. 2. verſ. & iſta pars videtur mihi verior lib. 2. Rot.
cor. Card. Mill. *deciſ. 311. n. 2. & apud* Buratt. *dec. 148 num. 3.*
Altera verò procedit ex diuturna lite inter hęredem & le-
gatarium ſuper iſtis Alimentis eorum quantitate, & mo-
do coram A. C. in ſigoatura, & in hoc Sac. Tribunali acri-
11 ter agitata quæ hic ſufficiens per ſe eſt cum † hæres tenea-
tur alimenta legatariæ ſubminiſtrare Iaſ. *conſ. 44. n. 3. verſ.*
circa aliud quæſitum l. 2. Surd. *de Alim. d. tit. 4. q. 15. n. 28. Can-*
cer. var. reſol. lib. 1. c. 16. num. 17. Rot *in dicta Anconitana ali-*
meatorum §. iuſta occaſione apparet coram me, & in alia Bo-
noaica alimentorum 10. Maii 1616. §. nec etiam ſubſiſtere co-
ram Reuerendiſſ. Papien.

Quo verò ad habitationem illam in quarta parte do-
mus congruam eſſe DD. exiſtimarunt quia ibi etiam ma-
nere debet Pater Teſtatoris, & legatariæ Vnde attenta
hac intentione Teſtatoris vt congruè viſum eſt, vt in iſtis
terminis de legato habitationis conſiderata dictione in
domo firmat Dec *in conſ. 355. num. 4. verſ. ſed prædictis non*
obſtantibus lib. 1. & ſequitur Menoch. *conſ. 62. num. 11. verſ.*
& quatenus non poſſet lib. 1. &c.

Et ita vtraque parte &c.

R. P. D. TAIA.

Bononien. Fideicommiſſi de Amorinis.

Mercurij 17. Martij 1666.

ARGVMENTVM.

Sententia diffinitiua lata contra aliam validam & iuſtam, quæ rei iudicatæ vires aſſumpſit, & ſuſtineri minimè poteſt. Creditor anterior qui patitur longè poſterioribus creditoribus ſolui ſibi debet imputare Tranſactio nulla nihil operatur.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata contra aliam validam, & quæ tranſiuit in iu-*
dicatum eſt ipſo iure nulla.
2 *Iudex vigore clauſulæ*, quam & quas *ſuper quibuſcumque*
incidentibus cauſæ pronuntiare poteſt.
Amplia ſi pars ab initio non opponat, nec proteſtetur, &
adſit in commiſſione clauſula omni meliori modo & num. 3.
& 4.
5 *Hæres poteſt ſoluere ſuo creditori nomen debitoris ante de-*
nunciationem ſibi factam à creditore ſui creditoris.
6 *Creditor anterior patiens ſolui creditoribus poſterioribus ſi-*
bi imputare debet.
7 *Tranſactio bona fide facta de fideicommiſſo eſt ſeruanda à*
fideicommiſſario.
Amplia ſi concurrat executio, & obſeruantia per longum
tempus, & num. 8.
9 *Tranſactio nulla nullum poteſt operari Iuris effectum.*

DECISIO CCCCXLIII.

SVBROGATVS in abſentia R. P. D. mei Prioli propo-
ſui dubium an ſit ſtandum in primo deciſis 17. Martij
aut ſecundo loco 30. Maij 1664. & in primo deciſis DD. ſte-
terunt vti in facto, & Iure fundatis ex teſtamento Matthęi
& fideicommiſſo in deſcendentes fratris, vt in *dec. 89. p.* 10.

Nec viſum eſt obſtare quod agentibus Iulio Cæſare, &
Alexandro Iuniore Hieronymus poſſeſſor prædij contro-
uerſi abſolutoria ſententia fuerit liberatus, & cum Rotalis
ſententia ſubſequens condemnatoria noo reuocauerit prę-
cedentem abſolutoriam Ideo † ſententia diffinitiua lata 1
contra aliam validam quæ tranſiuit in Iudicatum ſit ipſo
iure nulla *l. 1. quando prouoc. non eſt neceſſ. vt in ſecunda de-*
ciſ. huius cauſæ.

Quia prædicta omnia Iam fuerunt præoccupata coram
Reuerendiſſ. D. meo Meltio 21. Iunij 1640. ſtante præſer-
tim clauſula quam, & quas in commiſſione appellationis
adiecta cuius vigore pronunciare potuit tanquam in pri- 2
ma ſuper immiſſione Rot. *deciſ. 249. in fin. p.* 10 & † Inſuper 3
parte non opponente ab initio, nec proteſtante, vt in *d. dec.*
21. *Iun.* 1640. & Rot. *dec. 354. n. 16 & 17. p. 9.* † maximè cum 4
clauſula omni mel. modo &c. ad Rotam coram Burat. *dec.*
681. *num.* 14.

Maius opus ſupereſt de meritis cauſæ, & iniuſtitia, vel
Iuſtitia ſententiæ, & difficultas reducta eſt ad publicum in-
ſtrumentum 7 Aprilis 1595 inter Alexandrum Seniorem
grauatum fideicommiſſo creditorem Matthæi fideicom-
mittentis, & Hecubam vxorem Alexandri alioſque credi-
tores illius commiſſarios Teſtamentarios in quo relata
ſententia Margonij declarante Alexandrum grauatum
fideicommiſſo creditorem in libr. 12460. & aſſignante illi
pro iſto credito tot bona quæ ipſi Alexander aſſignauit
Creditoribus ſuis etiam cum conſenſu Hecubæ vxoris cui
primò aſſignauit pro præſenti ſecuritate, & futura reſtitu-
tione dotium prædium fideicommiſſarium controuerſum
viſum eſt Dominis illud non poſſe defendi à tertio poſſeſ-
ſore ſingulari, Hecubæ Succeſſore. Quia pro creditis mari-
ti alia bona fuerunt marito aſſignata, & ab eo aſſignata
etiam alijs creditoribus quod † ſi hæreditas, & commiſſa- 5
rij hæreditatis Matthæi potuerunt ſoluere ſuo creditori
nomen debitoris ante denunciationem ſibi facta à credito-
re ſui creditoris *ad l. 4. C. quæ res pign. & ibi not* Bald. multò
magis poſt ſcientiam, & legitimum conſenſum Hecubæ
creditricis Alexandri creditoris hæreditarij.

Digitized by Google

Nec ſufficere viſa eſt recuſatio in d. ſententia, & in
tranſactione ſaluo ſemper, & reſeruato iure eidem d.
Alexandro in quibuſcunque alijs bonis d. olim Matthæi
tam pro conſecutione cuiuſcumque reſidui deficientis ad
ſatisfactionem dd. ejus creditorum.

Quia reſeruatio non pertinet ad vllum aliud credi-
tum Alexandri potius debitoris cum vltra bona aſſigna-
ta creditoribus diſtraxerit etiam aliud prædium pro li-
br. 5333. ante ſupradictum Hecubæ conſenſum neque
pertinet ad aliquam cautionem eius ex quo per aſſigna-
tionem bonorum à creditoribus proprijs liberabatur ſed
ſolum in euentum in quem bona, & credita ſupradicta,
& infraſcripta in pretio, & æſtimationem illorum de
6 quo ſupra non aſcenderent &c. hoc † maxime adiecto
quod Hecuba non curauit, ex pretio aliorum ſatisfieri,
ſed conſenſit ſolui longè poſteriotibus creditoribus eique
imputandum ad Rotam *dec.ſ.40. num. 5. verſ. & non cu-
rauerit parte nona.*

7 Difficilior fuit tranſactio, † quæ bona fide facta va-
let de fideicommiſſo, & de prohibitionibus alienatio-
num itaut ſeruanda ſit à fideicommiſſario *l. cum hæredi-
tas 36 ff. ad S.C. Trebell.* Peregr. *de fideicomm. art. 52. num.
88. & 89. cum aliis apud* Fuſar. *de ſubſt. quæſt. 562. num. 2. &
quæſt. 100. d. num. 5. & ſæpè* Rota *& nouiſſimè deciſ. 123. nu.*
8 *6. & deciſ. 228. num. 16 part.* 10. præſertim † adiuncta exe-
cutione, & obſeruantia ab anno 1596. adeò ſupra 30 ann.
ad Peregr. *conſ. 60. art. 4. lib. 4* Rota poſt Cenſal. ad Peregr.
*de fideicomm deciſ. 44. num 2. & 5. & amplius deciſ. 175. d.
num 11. part. 8.*

Tamen DD. ponderabant quod tranſactio non im-
pugnatur in bonis aſſignatis Alexandro pro credito li-
br. 12460. ſed impugnatur in prædio oprato ab Hecu-
ba conſentiente alia bona aſſignari creditoribus mariti
etiamſi poſterioribus, & cum actores non ſint hæredes,
nec mediatè, nec immediatè tranſigentium ſed agant ex
propria perſona, & proprio iure independenter ab illis
tanquam vocati ad d. fideicommiſſum Matthæi Inſtru-
mentum, & alia inter illos celebrata ipſis præiudicare
non poſſunt inquit, Rota *deciſione 272. num. 24 part.* 10.
& viſa quoque eſt tranſactio ex falſa cauſa, vtpote ſine
9 alio credito Alexandri adeoque † vti nulla nullum ope-
rari poſſe iuris effectum, vt inquit Rota *d. deciſ. 312. num.
4. leg. penult. C de tranſact. & ibi gloſſ. percipimus.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Præneſtina Iuriſpatronatus.

Mercurij 17. Martij 1665.

ARGVMENTVM.

Iuſpatronatus ex quibus probetur. Proba-
tio immemorabilis qualis eſſe debeat.
Clerici ratione exemptionis à Iuriſdictio-
ne laicali ad teſtificandum pro Principe
an valeant admitti.

SVMMARIVM

1 *Clericatus vacatione, habilitatione præſentati, pertinen-
tia iuriſpatronatus probatis, & præſentatione in tempo-
re facta inſtitutio perfici debet.*
2 *Iuſpatronatus ex quibus probetur.*
3 *Immemorabilis vtinus, & titulum inducens ſolet tollere
præſumptionem vſurpationis, & facit præſumere iuſ-
patronatus acquiſitum ex fundatione, & dotatione, &
num. 4 & 5.*
6 *Immemorabilis probatio qualis eſſe debeat, & vide ſupra
num. 6.*
7 *Teſtes deponentes de viſu toto tempore eorum recordatus,
& de auditu à maioribus qui nunquam oppoſitum audiue-
runt, immemorabilem concludunt.*
8 *Principis ſubditi pro eo teſtimonium ferre non valent Con
trarium verius & num. 9.*
10 *Vaſſallus, quando agitur de probatione facti extra-
neis nullatenus noti ad teſtificandum pro Principe ad-
mittitur.*
11 *Clerici vti exempti à iuriſdictione Laicali bene pro Princi-
pe teſtimonium ferunt.*
12 *Iuſpatronatus ex continuatis præſentationibus per ſpa-
tium 50. & vltra annorum ante & poſt motam litem iu-
ſtificatur.*
13 *Præſentationes authenticis ſcripturis iuſtificatæ in dubium
reuocari nequeunt, quando vnus Clericus fuit per mor-
tem alterius ſucceſſiuè nominatus.*
14 *Epiſcopi in admiſſione iuriſpatronatus non ſunt faciles in
ipſorum, & Eccleſiarum præiudicium.*
15 *Iuſpatronatus etiam ex adminiculis iuſtificatur, & remo-
uent vſurpationis præſumptionem.*
16 *Conſuetudo confert ad Iuriſpatronatus comprobatio-
nem.*
17 *Aſſertiones occaſione viſitationis factæ quod beneficia in
Eccleſia eſſent de Iurepatronatus dominorum terræ bene
Iuſpatronatus iuſtificant.*
18 *Inſignia Domini abſque dubio coadiuuant probationem Iuriſ-
patronatus.*
19 *Vis præſeruatiuæ ea eſt, vt conſeruet illud ius quod antea
competebat.*
20 *Collatio non attenditur, quando non eſt de mente col-
latoris mutandi ſtatum beneficij, illudque à patronatu
eximendi.*
21 *Præſcriptio immemorabilis non interrumpitur ceſſantibus
libera collatione, & actibus illi contrarijs.*

DECISIO CCCCXLIV.

DIMISSO per Geruaſium in manibus Ordinarij be-
neficio, ſeu Clericatu, quem obtinebat in Eccleſia S.
Margharitæ Terræ Olibani, Excellentiſſimus Princeps
Burgheſius Dominus Loci, & vti Patronus Clericatus ad
illum præſentauit Marcum Antonium Ranerium, quem
contradicente Promotore Fiſcali menſæ Epiſcopalis Præ-
neſtinæ, illum de libera collatione eſſe prætendente, Rota
hodiè inſtituendum eſſe reſpondit. Quia nulla erat con-
trouerſia in † vacatione d. Clericatus, habilitatione Rane- a
rij, pertinentia Iuriſpatronatus, & præſentatione in tem-
pore facta, ſed tota reducebatur ad exiſtentiam dicti Iuriſ
patronatus, in cuius iuſtificatione objiciebatur Principi
Domino Oppidi vſurpationis præſumptio Pariſ. *de confi-
den. q. 28 n. 243.* Gonz *ad reg. 8. Cancell. gloſ. 18. n. 63.* Rot cor.
Card. Mant. *dec. 89. n. 1. & in rec. dec. 197. n. 22. p 5. Add. ad*
Buratt. *dec. 142. lit. A. & dec. 832 n 6* Ob quam, ex forma
præſcripta in Sac. Conc. Trid. in ſeſſ. 25 c. 9 de reform. verſ.
in his verò perſonis, habet neceſſe probare Iuſpatronatus a
ex fundatione, vel dotatione, aut hoc titulo deficiente, vl-
trà Immemorabilem, præſentationes ſpatio 50. annorum
continuatas, & effectum ſortitas, vt clarè diſponitur in d.
Sac. Conc. & pluries cenſuit Sac. Cong. Eminentiſſimorum
eiuſdem S. Congregationis Interpretum, & in hoc Sac.
Tribunali fuiſſe deciſum, refert Pariſ. *de confid. vbi proxi-
mè n. 141.* Lotter. *de re benef l. 2. q. 23 n. 123. & qu. 38 num. 35.*
Marc. *var. reſol. lib 2. cap. 52 num. 1.* Rot *deciſ. 409. num. 2. p.
1. diuerſ. & apud* Buratt. *deciſ. 911.*

Cæterùm, licet pro parte Principis non oſtendatur In-
ſtrumentum fundationis, vel dotationis, probata tamen
ſunt duo alia requiſita, nempe Immemorabilis, quæ Ius,
& titulum inducens † *gloſ. in cap. ſuper quibuſdam §. præ- 3
terea in verb. non extat memoria de verb. ſignific.* Pariſ *conſ.
27. num. 80. lib. 1.* Rot. coram Pen. *deciſ. 103. num. 9. iuxta ve-
ter. impreſſ.* Seraph. *dec 303 n. fin. & in recent. dec. 150. num.
4. par. 5.* ſolet tollere vſurpationis præſumptionem † Ro- 4
ta coram Acchill. de Graſſ. *deciſ. 4. & 5. de Iurepatr. & in-
ter diuerſ. deciſ. 545. in fin. part. 1.* facitque præſumere Iuſ-
patronatus acquiſitum ex fundatione, & dotatione Gabr. 5
conſ. 292. num 2. & 10. 198. num. 1. & 5. lib. 2. Put. *deciſ. 56. p. 1.*
& præſentationes cum effectuatione toto tempore ad
hunc effectum neceſſario.

Et quantum attinet ad primum Immemorabilis, de ea
deponunt tres Teſtes de anno 1621. examinati, omnes
tunc temporis ætatis 54. annorum excedentes, vno ore ſu-
per Interrogatorijs, & articulis aſſerentes, quod, per tem-
pus, cuius non extat hominum memoria, occurrentibus
vacationibus huius Clericatus, DD. Columnenſes olim d.
Terræ Domini, & deinde bo. me. Card. Burgheſius ſucceſ-
ſor, & moderni D. Principis auctor ſemper Clericos præ-
ſentarunt, & inſtituerunt, & in actualem poſſeſſionem
Clericatus immiſerunt, & exprimendo perſonas, quę præ-
ſentarunt, & nominatorum, per 40 annos, & vltra de viſu
teſtificantes, & per prius idem audiuiſſe dicunt ab eorum
Maioribus, & Antenatis, quodq; nunquam viderunt, aut
audiuerunt quicquam in contrariũ, & de publica voce, &
fama

Digitized by Google

6 fama per verbum fuit, & eſt, quæ propriè ſunt re-
quiſita ad probaodam Immemorabilem recenſita à *gloſ.*
*in cap.*1. *verb. memoria de præſcript. in* 6. Couar. *in regul.*
*poſſeſſor. part.*2.§.3. *num.*7. Mareſcott. *plures referens* Ro-
tæ *deciſiones in cap.*100. *num.*10. *lib.*2. Card. Caual. *deciſ.*
174.*num.*1. Buratt. *deciſ.*673.*num.*1. *&* 2. *Add. ad ſan. mem.*
Gregor. XV. *deciſ.*196.*num.*1.

Cum quibus antiquis Teſtibus concordant alij qua-
tuor nouiſſime de anno 1659. examinati ſuper huius
Iurispatronatus exiſtentia, & pertinentia ad Loci
Patronos ab immemorabili, quod clariſſimè conclu-
7 dunt, cum omnes ſint ætatis † vltra 70. annos, depo-
nant de viſu toto tempore eorum recordatus, & de auditu
à maioribus, qui aſſerebant nunquam oppoſitum audi-
uiſſe ex mox citatis.

8 Non vrget exceptio hiſce Teſtibus obiecta quod ſint
Principis Subditi, & ob id pro eo teſtimonium fere
non valeant, quia vel contrarium eſt verius, vt poſt
Bald. & Caſtr. *in l. eos* 4. *C. de Teſtib. probant alij relati*
per Farinacc. *in conſil.* 169. *num.* 11. *lib.*2. vel ſolum ali-
9 quid de fide minuitur, non autem ſimpliciter † repel-
luntur Rota coram Mart. Andr. *deciſ.* 45. *num.*5. Et mul-
10 to minus, quando (vt hic) agitur de probatione facti
extraneis nullatenus, vel difficilius noti, *cap. veniens*
il 2. 38. *de Teſtib.* & io terminis dixit Rota *in deciſ.* 10. *nu.*
6. *poſt* Viu. *de Iurepatr. & in Signina Iuriſpatronatus* 11.
Martii 1648. §. *Immemorabilis coram bon. mem. Peutingero*
& in Terracinen. Iuriſpatronatus 29. *Maij* 1656. §. *pe-*
nult. coram me, licet ex alijs capitibus reuocatu, &
Inter Teſtes pro D. Principe examinatos adſunt etiam
11 Clerici, qui ratione exemptionis à iuriſdictione lai-
cali benè teſtificari poſſunt pro Domino Seraphio. *de-*
ciſ. 1049. *num.*1. *& in dicta Terracinen. Iuriſpatronatus*
coram me.

12 Alteri requiſito conſiſtenti † in multiplicatis, &
continuatis præſentationibus per ſpatium 50. & vltra
annorum ante, & poſt motam litem Gabr. *conſil.* 92.
num. 4. *lib.*2. Rota *deciſ.* 199. *num.*3. *part.*2. *diuerſ.* abun-
dè quoque ſatisfactum apparebat per illarum exhibi-
tionem, ex quibus patet, quod ab anno 1566. vſque
ad 1660. præfati DD. Columnenſes, & Succeſſores fue-
runt in poſſeſſione præſentandi, nam tunc temporis à
Pompeio Columna ad d Clericatum fuit præſentatus,
& ab Ordinario inſtitutus Alexander Ranerius, per
cuius reſignationem anno ſequenti fuit ab eodem no-
minatus Aſdrubal, quo defuncto de anno 1598. me-
diante ſimili præſentatione, ſucceſſit Alexander de
Graſſis, qui cum deceſſiſſet anno 1610. quo Cardinalis
Burgheſius ſucceſſerat in dominio loci, hic nominauit
Hieronymum de Sanctis, ob cuius deceſſum anno
1639. bon. mem. Princeps Marcus Antonius præſenta-
uit Nardum de Flaſchis, & anno 1647. hoc vita fuo-
cto, nominauit Agabitum Flaſcum, mortuum de an-
no 1650. quo fuit nominatus Geruaſius, qui (vt di-
ctum) anno 1660. clericatum dimiſit: Quæ præſenta-
tiones, ſicuti non poſſunt in dubium reuocari, tan-
13 quam iuſtificatæ authenticis ſcripturis in Summario ad
partes dato, ita nec illarum effectuatio, dum vnus
Clericus fuit per mortem alterius ſucceſſiuè nominatus
iuxtà *vulg. conſ.* Oldrad. 229. paſſim à Rota *canonizu-*
tum vt in dict. deciſ. 545. *num.*2. *part.*1. *diuerſ. & poſt* Vi-
uian. *de Iurepatr. deciſ.* 86 *num.* 24. *& deciſ.* 103. *num.* 2.
& coram Buratt. *deciſ.* 636. *num* 2. *& deciſ.* 19. *num.*3. *part.*
9. *recent.*

Comprobatur fortius Iuſpatronatus ex ſententia de
anno 1624. per Ordinarium Præneſtinum promulgata
contra Procuratorem Fiſcalem, ſe opponentem præ-
ſentationi factæ à bon. mem. Cardinale dicto Hierony-
mo de Sanctis, in qua canonizatur Iuſpatronatus, &
pertinentia ad fauorem eiuſdem Cardinalis vti Domini
temporalis, & conceditur inſtitutio Hieronymo, cui
quidem ſententiæ ſuper ſtatu Clericatus, præuia cogni-
tione cauſæ, & probatione Immemorabilis emanantæ,
plurimum eſt deferendum, ad probandum patrona-
14 tum, † in cuius admiſſione non ſolent Epiſcopi eſſe
faciles in ipſorum, & Eccleſiarum præiudicium Gabr.
conſ. 198. *num* 4. *lib.* 2 Rota *deciſ.* 11. *ſub num.* 1. *de Iu-*
repatr. in nouiſ. Rota *deciſ.* 376. *num.*2. *part.*3 *lib.*3. *diuerſ.*
Caualer. *deciſ.* 378. *num.*3. *bon. mem.* Coccin. *deciſ.* 229.
& in recent. deciſ 674. *num.*2. *part.* 2. *deciſ.* 19. *num.*10.
part. 9. *& in Mediolanen. Prioratus* 14. *Martii* 1646. §.

Tertio duæ ſententiæ coram bon. mem. Card. Corruda.

Addebantur vlterius adminicula, quæ etiam iuſtifi- 15
cant Iuſpatronatus, & remouent vſurpationis præſum-
ptionem Seraphin. *deciſ.* 1141. *num.* 9. *verſ. hic adſunt*,
quorum primum deducitur ex enunciatiua facta ab Or-
dinario de anno 1566. quod Clericatus eſſet de Iurepatro-
natus ex antiqua, approbata conſuetudine, quæ con-
fert ad † illius comprobationem Acchil. de Graſſ. *deciſ.* 16
7 *de Iurepatr.* Seraph. *deciſ.* 1141. *num.* 5. *& deciſ.* 224. *num.*
4. *& ſeq. part.* 1. *recent. & in d. Mediolanen. Prioratus* §.
Quarto concurrunt. Potiſſimè cum tunc eſſet tempus
ſatis proximum publicationi Sacri Concil. Trid. ſequutæ
de anno 1564. vndè prorſus inueriſimile eſt, quod eiuſ-
dem Concilij diſpoſitio neglecta eſſet, niſi ex tunc con-
ſtaret ei ſatisfactum; Alterum ex pluribus viſitationibus
Ordinariorum ab anno 1570. & vna Viſitatoris Apoſto-
lici de anno 1637. In quibus omnibus aſſeritur beneficia
in dicta Eccleſia eſſe de Iurepatronatus Dominorum
Terræ; Iſtæ enim aſſertiones occaſione talis viſitationis 17
factæ, valdè deſeruiunt ad eandem iuſtificationem, vt
ſæpè aduertit Rota, & præcipuè coram Comitul. *deciſ.*
115. *num.* 8. *cum ſeq.* Coccin. *deciſ.* 229. & in terminis Vi-
ſitationis Apoſtolicæ *in Aquilana Cappellæ* 7. *Maij* 1590.
coram Orano, quam refert Spad. *in conſ.* 13. *num.*4. *lib.*3.
Tertium denique reſultat ex armis, & inſignijs familiæ
Columnenſis olim Dominæ depictis, & plaſtru ſtructis
in Eccleſia, quæ cum præſumantur appoſita per † illos 18
ad conſeruationem eorum Iuris, abſque dubio coadiu-
uant probationem Iuriſpatronatus, vt perpendunt Ga-
br. *conſ.* 196. *num.*10. *lib.*2. Anchar. *conſ.* 113. *nu.*11. Marc.
Ant. Maceraten. *var. reſol. lib.*2. *reſol.*109. *num* 51. *&* Ro-
ta *in præcit. Mediolanen. Prioratus* §. *Sexto Inſignia Comi-*
tul. deciſ. 127. *num.* 10. *&* 11.

Non officit, quod vacante de anno 1588. Archipreſ-
byteratu d. Eccleſiæ Orinthia Columna præſentauerit
Hieronymum Baiardum, cui tamen Cardinalis eiuſ-
dem familiæ tunc temporis Epiſcopus Præneſtinus illum
contulit authoritate ordinaria, non autem in vim præ-
ſentationis: Vnde inferebatur, interruptam remanſiſ-
ſe Immemorabilem, vt ſupra neceſſariam, & Clerica-
tum eſſe liberum.

Quoniam, cum Patronatus huius Clericatus fuerit
canonizatus in dicta ſententia de anno 1624. lata, præ-
cedentibus requiſitis ſupra relatis, id ſufficit, vt in hoc
Iudicio poſſeſſorio ſit inſtituendus Ranerius, vt aduer-
tit Ricc. *in prax. Iuriſpatronatus reſol.* 233. *num.* 1. Rota
in Spoletana Iuriſpatronatus de Arron 26. *Iunii* 1619. *co-*
ram Sacrato poſt conſ. 21. Ioann. Bapt. Spad. *num.*24. *lib.*2.

Quinimo dictam collationem nullo modo obſtare vi-
ſum fuit, ex eo quia redditur dubia illius effectuatio ex
deductis pro parte D. Principis, & non emanauit vti de
libero ſimpliciter, ſed cum clauſola præſeruatiua Iuriſ-
patronatus Domini in temporalibus quatenus competat
ibi: *Cui nihilominus præiudicare non intendimus, imò ſi*
quid d. Dominæ in Temporalibus canonicè tamen, & qua-
tenus iuxt. Sac. Concil. Trid. decreta competat, in eodem
ſtatu, & robore relinquimus, in quo ad præſens reperitur
Vis enim talis præſeruatiuæ † ea eſt, vt conſeruet illud 19
Ius, quod iam competebat *l. qui in cætero ff de ſtat. ho-*
min. Bart. *in l. Puero C. depoſiti* Becc. *conſ.* 74. *num.* 6. Lot-
ter. *de re beneſ. lib.*1. *quæſt.* 14. *num.*35. Rota *deciſ.*614. *num.*
16. *part.*1. *diuerſ. & in Bonon. Iuriſpatronatus* 25. *Iunii* 1657.
§. *hoc tamen obiectum coram Reuerendiſſimo Papien.*

Hinc patet, non ſubſiſtere prætenſam interruptio-
nem Immemorabilis, & contra Teſtes de ea deponentes
obiectum mendacium, quia quando, vt hic non eſt de
mente Collatoris mutandi ſtatum beneficij, illudque à
Patronatu eximendi, tunc † collatio non attenditur, 20
ex fuſè cumulatis *in dicta Mediolanen Prioratus coram*
bon. mem. Currado §. *penult.* Neque interrumpitur præ-
ſcriptio Immemorabilis, ceſſantibus libera collatione, 21
& actibus omninò illi contrarijs Rota *deciſ.* 245. *num.* 19.
*part.*9. *& deciſ.*64. *num.*4. *part.* 10. *recent.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. OTTALORA.

Romana Legati.

Lunæ 22. Martij 1666.

ARGVMENTVM.

Quando aliquid filiæ fuit relictum ſiue per legatum, ſiue per inſtitutionem patri vſusfructus non acquiritur, & ad iſtam communiorem opinionem roborandam aliqui textus conciliantur. Pater poteſt eſſe legitimus adminiſtrator, & tamen non habere vſumfructum in bonis filiæ legatis.

SVMMARIVM.

1 *Vſusfructus patri debetur in bonis aduentitiis filii.*
2 *Legati vſusfructus filiæ relicti, patri non cenſetur prohibitus & num. 3.*
4 *Teſtatoris diſpoſitio iuxta diſpoſitionem iuris intelligi debet.*
5 *Patri ab inteſtato ſuccedenti vna cum filio in bonis defuncti ius negat vſumfructum in portione filii.*
6 *Legatum annuum æquiparatur vſufructui.*
7 *Teſtator quando reliquit legata diſtincta patri, & filiæ in eodem teſtamento non cenſetur prohibitus patri vſusfructus in portione filiæ contrarium, num. 8.*
9 *Filiæ quando aliquid eſt relictum ſiue per legatum, ſiue per inſtitutionem, patri vſusfructus non acquiritur & num. 10.*
11 Auth. item hæreditas, C. de bon. quæ liber. & l. cum oportet 6I. eodem tit. *quibus in terminis procedant & num. 12.*
13 *Voluntas teſtatoris ex coniecturis elici poteſt.*
14 *Patris excluſio ab vſufructu procedit, quando filia hæres inſtituta fuit, & patri legata fuit certa annua præſtatio.*
Contrarium tamen verius, & num. 15.
16 *Pater ſicut non poteſt conſequi vſumfructum in legato, quod teſtator ipſimet filiæ ſolui iuſſerat ita nec ex illo legato in locum primi ſubrogato, & num. 17 & 18.*
19 *Legatum loco primi relictum cenſetur cum eadem qualitate relictum.*
20 *Teſtator conſiderans legatariam inhabilem ad adminiſtrandum legatum, cenſetur omnem adminiſtrationem voluiſſe remanere vna cum vſufructu apud patrem legatariæ.*
21 *Teſtator non prohibendo adminiſtrationem, & vſumfructum Patri in legato filiæ relicto cenſetur ſe conformare cum diſpoſitione iuris communis.*
22 *Pater poteſt eſſe legitimus adminiſtrator, & tamen non habere vſumfructum in bonis filiæ legatis.*

DECISIO CCCCXLV.

INFORMANTES pro D. Petro Caffarello, non acquieſcentes reſolutionibus emanatis coram bon. mem. Veroſpio 1. Iunij 1665. & 27. Ianuarij proximi præteriti coram me, quibus firmatum fuit D. Annæ Caffarellæ dandam eſſe immiſſionem in Palatio ei Legato à Card. Caffarello ſequentia opponebat, quibus non obſtan. DD. ſteterunt in Deciſis.

Primum obiectum fuit, quod dum agitur de legato relicto Annæ filiæ Petri minori 15. annorum, & ſub poteſtate eius exiſtenti, ex eo quod in eodem Teſtamento Patri, & filiæ relicta ſint legata non poſſit deduci valida conie-
1 ctura ad excludendum Patrem ab vſufructu † ei competenti, in bonis aduentitijs filijs *ex l. cum opportet 6. C. de*
2 *bon. quæ lib.* cum vulgatis, † Tum quia ex legato filiæ relicto non cenſetur eidem prohibitus vſusfructus, Pariſ. *conſ. 29 per tot. lib 1. & ſignanter num. 10. & ſequenti*, vbi
3 quando nulla lege † cauetur Patrem in diuerſa re legata priuari vſufructu Lud. Morott. *conſ. 18. per totum*, Tum quia DD in Deciſionibus allegatis procedunt, vel quando Pater, & filia ſunt inſimul hæredes inſtituti in eodem Teſtamento, quo caſu ratione conſortij in proprietate
4 non arguitur, Patri vſusfructus in portione filiæ, cum † Teſtatoris diſpoſitio intelligi debeat iuxta diſpoſitionem Iuris, quæ † Patri ab inteſtato ſuccedenti vna cum filio in 5
bonis Defuncti, negat vſumfructum in portione filij *Authen. item hæreditas C. de bon. quæ liber.* Quibus in terminis loquuntur Bald. Caſtrenſ. Boetius, Surd & Gratian. *in Deciſionibus allegatis*. Vel quia filia inſtituta eſt hæres vniuerſalis, Patri vero relictum annuum legatum, † quod 6
æquiparatur vſufructui *l. in ſingulat 8 ff. de annuo leg.* Tunc enim Pater quaſi concurrit cum filio in vſufructu pro rata, & ideo videtur Teſtatorem legaſſe annuam præſtationem, vt reſiduum fructuum hæreditatis ſit filiæ hæredis inſtitutæ, in quibus terminis loquitur Abb. *conſ.* 100 *num. 1. 2 & 6. allegat. in deciſione bon. mem. Veroſpij.*

Cum verò Cardinalis Inſtituerit duo loca pia, † & in ea- 7
dem Teſtamento reliquerit legata particularia, & diſtincta Patri, & filiæ *Summario num. 4* non cenſetur Patri prohibitus vſusfructus in Palatio relicto Annæ, cum ceſſat ratio concurſus ad idem Corpus, quæ militat in primo caſu, quando Pater, & filius ſunt hæredes, ſeu legatarij in eadem re, vt *in Auth Item hæreditas in Corpore*, vnde ſumitur ceſſatque altera ratio adducta in ſecundo caſu, quando Patri relicta eſt annua præſtatio in compatibilis cum integrali vſufructu, in bonis filiæ relictis, in qua fundatur Abb. *dict. conſil.* 110. & ſic videtur non denegandus Petro vſusfructus in Palatio, vt diſtinguendo hos caſus, & reſpondendo contrarijs conſilijs, Abb. & Surd. *comprobat ſequendo* Pariſ. *d. conſ.* 129 Morot. *conſ. 16. num. 16. vſque ad fin. & ſub num* 30 *poſt principium refert ita Iudicatum.*

Sed reſponſum fuit, quod cum in ſeparata prouiſione Teſtatoris reſideat coniectura voluntatis, † qua Pater ab 8
vſufructu cenſeatur excluſus Rota *deciſ. 347. num 8. verſ. 3. coniectura par. 4. tom. 1. recent.* Hinc eſt vt ſiue † per lega- 9
tum, ſiue per Inſtitutionem aliquid reliquatur, idem dicendum ſit, vt ſenſit Surd. *de alim tit. 2. quæſt. 15. num. 24. in fin.* ibi, ſed ego nun video rationem diuerſitatis, propterea exiſtimo, ſiue Patri † per legatum, ſiue per Inſtitutionem 10
aliquid relinquatur, vtroque caſu denegari vſumfructum, quia vtroque caſu eadem militat ratio.

Parũ refert quod Morot. *d. conſ. 18. confutato* Surd. prædictam opinionem tenuerit, quia reprobatur expreſſè ab Andreolo *contr. 224. num. 9.* dicente quod † licet *dict. Auth. Item* 11
hæreditas loquatur in hęreditate, & concurſu ratio propter quam dicitur prohibitus Patri vſusfructus non conſiſtit in eo quod agatur de hæreditate, & concurſu, ſed ex eo quod fuerit aliquid relictum Patri, ex qua particulari incluſione ſequitur excluſio vſusfructus, nec inde prouenit aliqua correctio Iuris communis, *& d. l. cum oportet.* † Illa enim 12
non diſponit, quod quæratur vſusfructus Patri contra voluntatem † Teſtatoris, quæ cum ex coniecturis elici poſ- 13
ſit Caſtill. *de vſufruct. cap 3. nu. 55.* quemadmodum quando lex concedit Patri hæreditatem vna cum filio, ex illa conceſſione cenſetur Pater vſufructu priuatus idem dicendum eſt, quando Teſtator legatum reliquit, quia cenſetur ſe conformare cum diſpoſitione † iuris communis. 14
Quod vero excluſio Patris ab vſufructu procedat, quando filia eſt inſtituta hæres, & Patri fuit legata certa annua præſtatio, pariter non ſubſiſtit, quia † contrarium tenuit 15
Rota *deciſ 327. num. 8. verſ. tertia eſt coniectura part. 4. rec.* vbi dicit procedere, ſiue legatum ſit annuum, ſiue certæ rei, vel quantitatis etiam modicæ.

Conſiderabant etiam DD. quod Cardin. Teſtator noluit vſumfructum Palatij Patri acquiri, cum enim in primo Teſtamento legauerit annua ſcut. 1000. his verbis *laſcio alla Signora Anna Caffarella mia Nepote ſcut. 5000. moneta da pagarſeli dal mio infraſcritto herede*, & voluerit legatum tradi ipſi filiæ familias, † ſicut ex eo Pater non 16
deberet conſequi vſumfructum *l. ſi vſusfructus §. Item ſi quis, ff. quando dies legat. ced.* vbi diſponitur, quod † ſi Te- 17
ſtator legauit filiofamil. & mandauerit ei ſolui legatum, quod ex hoc videtur voluiſſe nihil acquiri, ac ſi nominatim expreſſiſſet pluribus adductis à Menoch. *conſ. 1022. nu. 21. & admittit* Morott. *dict. conſ. 18. num. 2. circa med.* vbi dicit veriorem, & communiorem eſſe opinionem, ſed † nec in 18
Palatio legato in ſecundo Teſtamento loco ſc. 5000. quia cum hoc ſecundum legatum fuerit ſubrogatum in locum primi, ibi allegato *di 5000. ſcudi moneta laſciato da Sua Eminenza alla Signora Anna Caffarelli ſua Nipote, dichiara che non habbia effetto veruno, & in luogo di detti ſcudi 5000. per ragione di legato laſcia alla detta Signora Anna la Caſa dove habita al preſente Sua Eminenza*, iudicari † debet relictũ 19
cum eadem qualitate, & ſic exemptũ ab onere vſusfructus

compe-

Digitized by Google

competentis Patri in bonis aduentitijs filij Rota *deciſ. 150.*
num. 54. part. 9 tom. 1. recent.

Minus vrget quod cum Anna tempore teſtamenti eſſet
innupta in iuu nili ætate, & ſub poteſtate Petri Patris,
quod Teſtator legans cogitauit, dum dixit: *laſcio alla*
Signora Anna figlia del Signor Pietro mio fratello, & ſic
20 vidit † illam eſſe inhabilem ad adminiſtrandum Pala-
tium, omnemque adminiſtrationem de iure remanſu-
ram penes Patrem, vna cum vſufructu Pariſ. *dict. con-*
21 *ſil. 120. num. 14.* Itaque † non prohibendo eidem admini-
ſtrationem, & vſumfructum cenſetur ſe conformare
cum diſpoſitione iuris communis Pariſ. *vbi ſupra num. 15.*
& Patri vſumfructum teſeruaſſe, non expreſsè prohi-
buiſſet, vel per verba æquiualentia ſi noluiſſet Morot.
dict. conſ. 18. num. 11. poſt Mand. *verſ. ſi qui voluiſſet prohi-*
bere Pariſ. *loco aſſignato.*

Nam ex his non infertur quod Patri debeatur vſusfru-
ctus, qui ex mente Teſtatoris ei non defertur cum ſtent
22 ſimul, † quod Pater ſit legitimus adminiſtrator filiæ,
& tamen non habeat vſumfructum in eius bonis *l. fin. §.*
ſin autem prima ætate C. de bon. quæ liber. Butatt. *conſ. 33.*
num. 25. & ſeqq. Milanen. *deciſ. 3. num. 96. & ſeqq. lib. 2.*
Caſtill. *de Vſufr. cap. 3. num. 60.* Salgad. *de concurſ. part. 1.*
cap. 25. num. 33. & ſeqq. coram Pen. 780. numer. 3. & 4. & in
recent. deciſ. 303. num. 16. part. 6.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. EMERIX.

Poſnonien. Præpoſituræ.

Lunæ 22. Martij 1666.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio lite pendente capta vti vitio at-
tentatorum laborans ſuſtineri nequit.
Beneficium alicui collatum mediante Ca-
nonica Capituli electione reputatur tan-
quam dignitas præſertim, quando ius
inſtituendi, & deſtituendi ad loci Or-
dinarium pertinet.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio ex quibus validè iuſtificetur.*
2 *Confeſſio propria libera, & poſitiua quaſuis alias probatio-*
nes ſuperat.
3 *Poſſeſſio appellatione pendente capta eſt attentata, nec eſt*
manutenibilis.
4 *Beneficium quod confertur mediante Canonica Capituli ele-*
ctione habendum eſt tanquam dignitas.
Maxime quando ius inſtituendi, & deſtituendi ſpectat ad
loci ordinarium & num. 5.
6 *de Papæ poteſtate hæreticum eſt dubitare.*

DECISIO CCCCXLVI.

CVM Abbas, & Capitulum Canonicorum Regula-
rium Lateranenſium Ordinis Sancti Auguſtini
Varſauien. prætenderent poſſe deuenire ad electionem
noui Præpoſiti Sancti Georgij dicti Ordinis Poſnonien. eo
quod Reuerendiſſimus D. Stanislaus Hyacintus promo-
tus ad Epiſcopatum Spigaren. inter cætera olim cum iu-
ramento nouerat, quod nunquam abſque electione Ca-
nonica ſui Abbatis, & Capituli aliquod beneficium
cum cura, vel ſine cura acceptaret, & ſic ſucceſſu tem-
poris contigerit ipſum aliquod acceptare illud ad nutum
eiuſdem Abbatis, & Capituli reſignare paratus eſſet re-
nunciando omnibus iuribus priuilegijs, & conſuetudini-
bus in contrarium facientibus & ſibi competen. vel quo-
modolibet competituris. E contrario autem D. Epiſco-
pus allegaret conceſſum ſibi fuiſſe per decretum conſiſto-
riale, & motum proprium à fel. record. Innocentio Pa-
pa Decimo dictæ Præpoſituræ retentionem adhoc, vt
iuxta Pontificalis dignitatis exigentiam ſtatum ſuum
decentius ſuſtinere valeat non obſtan. quibuſuis conſti-
tutionibus, & ordinibus Apoſtolicis dictæque Eccleſiæ
etiam iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quanis
alia firmitate roboratis Statutis & conſuetudinibus con-
trarijs cum decreto irritan. &c. & idcirco diceret ſe ad præ-
tenſam reſignationem faciendam minimè teneri introdu-
ctum fuit deſuper in diuerſis Tribunalibus iudicium, quo
tandem ad Rotam delato antequam deueniatur ad diſ-
cuſſionem negotij principalis dedi dubium An & cui ſit
dandum mandatum de manutenendo, quod ad fauorem
Epiſcopi reſolutum fuit etenim illius poſſeſſio † non ſo- 1
lum elicitur ex retentione in decreto, & motu proprio
ante dictis eidem conceſſa, quæ poſſeſſionem præceden-
tem ſupponit non ſecus, ac priuatio habitum, ſed vlte-
rius euidentet probatur, tùm ex inſtantijs factis ab eo-
dem Abbate, & Canonicis contra Epiſcopum coram di-
uerſis Iudicibus pro reintegratione Rota coram Gregor.
deciſ. 365. num. 1. & deciſ. 458. num. 3. & ſeqq. alias ſæpiſſimè.

Tum maximè ex concordia inter eoſdem, & Epiſco-
pum inita de anno 1661. in qua Abbas Prior, & Cano-
nici renunciando quibuſcunque litibus, & actionibus
quietan. liberant & dimittunt atque in vſu, & pacifica
poſſeſſione quæſtionatæ Præpoſituræ conſeruare, & ma-
nutenere promittunt dictum D. Epiſcopum, ex quo de
diſpoſitione Apoſtolica ſufficienter docuit Summario
Epiſcopi *num. 2.* huiuſmodi enim libera & poſitiua Ab- 2
batis, & Canonicorum confeſſio quaſuis alias probatio-
nes ſuperat, & poſſeſſionem dict. Epiſcopi incontrouer-
tibilem facit *l. cum te C. de tranſact. cap. per tuas de proba-*
tionibus, & in his terminis late Poſth. *de manut. obſeruat. 19.*
num. 11. & ſeqq.

Non obſtat poſſeſſio capta ab Abbate & Canonicis vi-
gore ſententiæ Archiepiſc. Gneſnen. quia cum dict. ſen-
tentia tanquam reuocatoria alterius latæ à Nuncio Apo-
ſtolico eſſet de ſui natura appellabilis, & in effectu ab ea
in tempore appellatum fuerit *dict. Summario num. 4. litter.*
A, & B, poſſeſſio illius vigore capta remanet nulla & at- 3
tentata, & per conſequens non eſt manutenibilis *l. im-*
proba C. de acquir. poſſeſſ. Rota penes Poſth. *de manut. de-*
ciſ. 337. num. 7. & alias ſæpè.

Prout nec minus facit, quod d. præpoſitura vti benefi-
cium regulare ſit amouibilis, quia omiſſo, quod † dum il- 4
la confertur mediante Canonica Capituli electione ha-
benda eſt tamquam dignitas, nec eſt reuocabilis, vt di-
ſtinguendo inter beneficia clauſtralia, & conuentualia
notat Lotter. *de benef. quæſt. 33. num 63. & ſeqq. lib. 1.* ma-
ximè † quando prout in hoc caſu non eſt ordini pleno iure 5
ſubiecta ſed ius inſtituendi, & deſtituendi ſpectat ad loci
Ordinarium Tambut *de iure Abb. tom. 3. quæſt. 8. diſp. 9. nu.*
3. in fine.

Viſa fuit DD. in præſenti ceſſare omnis difficultas,
quia non verſamur in ſimplici regulari obedientia, ſed in
regulari promoto ad Epiſcopatum cum retentione motu
proprio Indulta à Summo Pontifice † de cuius poteſtate 6
ſicuti non eſt dubitandum ita de eiuſdem voluntate con-
ſtat ex motu proprio & decreto præfatis, neque eſt in hoc
Iudicio poſſeſſorio ex profeſſo diſputandum.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Romana Donationis.

Lunæ 22. Martij 1666.

ARGVMENTVM.

Locorum montium fructus pro filiorum ali-
mentis donati ſemper ſunt filijs obligati, ſi-
ue in dominio donatarij patris, ſiue donan-
tis conſiderentur. Loca montium præſu-
muntur cum ſuis fructibus extare, & ſub
depoſito remanere.

SVMMARIVM

1 *Subrogatus aſſumit naturam illius, in cuius locum ſubroga-*
tur.
2 *Fructus locorum montium pro filiorum alimentis donati ſem-*
per ſunt obligati filiis, ſiue conſiderentur in dominio pa-
tris donatarij, ſiue donantis.
3 *Mandatum relaxari debet pro debito obligatione Camerali*
vallato.
4 *Creditor recipiens in ſolutum fructus, verus illorum effici-*
tur dominus.

Digitized by Google

5 Deciſio 232. part. 8. recent. *in quibus terminis loquutur.*

6 *Loca Montium cum ſuis fructibus præſumuntur extare, & ſub depoſito remanere.*

7 *Dos ſemel detracta amplius detrahi non valet.*

DECISIO CCCCXLVII.

RESOLVTVM ſuerat ſub die 18. Iunij 1657. coram Reuerendiſſimo D. meo Papien. & iterum 13 Iunij 1663. coram R. P. D. meo Priolo deberi alimenta filijs Gaſparis Iordani in menſtruis ſcut. 15. & mox coram me in præſati R. P. D. mei Prioli vices ſubrogato ſuper hoc articulo alimentorum conceſſa ſupradictis filijs expeditio in relationibus cauſarum habitis 29. Iulij 1665. petitum fuit relaxari mandatum ad effectum ea conſequen. ex fructibus locorum montium alias conſignatorum q. D. Benedicto Gaſtaldo cum obligatione ea cum fructibus reſtituen. prioribus & potioribus alijſque quibus Rota mandauerit ſeſe opponente R. P. D. Gaſtaldo ordinatum fuit diſputari dubium an alimenta eſſent ſubminiſtran. ex fructibus locorum montium, ita vt eſſet relaxan. mandatum, quod hodie pro Iordanis fuit reſolutum.

Stante illorum enim paupertate & bono iure abundanter probatis in deciſionibus editis ſuper hoc articulo alimentorum in hac diſputatione ſupponendis ſequebatur fructus horum locorum montium eſſe obnoxios huic poſſeſſioni ea enim cum fuerint empta ex pretio fundaci, & mercium alias à Guido aſſignatarum Gaſpari filio in ſatisfactionem præcedentis donationis ei factæ in ſumma ſcut. 12. cum expreſſa ſubrogatione rei venditæ ex qua fuerat pretium retractum, vt in *Summaria actorum num.* 1. vtique tranſierunt in d. Gaſtaldum cum eodem onere alendi filios Gaſparis cum quoad Gaſparem tranſierat fundacus ex cauſa donationis, in qua etiam filij erant comprænhenſi, vt ex deciſionibus huius cauſæ ſuper articulo donationis, & ideo ſicut ex mercibus deberentur alimenta, quia debentur ex re in controuerſia deducta quales ſunt merces dum fuerunt venditæ, & pretium de ordine Rotæ inueſtitum *l. vltima prope fin. Cod. de ordin. cognit. ibique* Salicet. *num. 2 verſic. nota benè & ſuſius Add. ad* Butatt. *deciſ. 707. num. 4. verſic. cum non niſi*, ita ex fructi-
1 bus locorum montium debentur, quia per † ſubrogationem eorum naturam in omnibus aſſumpſerat, vt conſuluit ad propoſitum Tuſc. *conſ. 232. num. 2 lib. 2* Natt. *conſ. 346 ſub num. 3. verſ. & quod ſubrogatus* Grat. *diſcept. Forenſ. 719 num 9. & ſeq.* Rota poſt Zacch. *de oblig. Cam. deciſ. 232. num. 24. & ſeq. & in deciſ. 320. num. 1. & 2. part. 3. & deciſ 459. num. 12. part. 9. recent.*

Nec obſtat quod merces tranſierint in Dominium Gaſparis, & ideo eo viuente non poſſint filij quicquam prætendere ex fructibus locorum montium emptorum ex illorum pretio, ſed ipſi fructus ſpectent ad Creditores.

2 Quia ſiuè † conſiderentur in dominio Gaſparis donatarij, ſiuè Guidi donantis ſemper ſaltem fructus ſunt obligati filijs pro alimentis, & quia Guidus donauit Gaſpari & filijs, & quia Gaſpar ſe obligauit in forma Cameræ ad omnia in dicta donatione contenta ſicque etiam ad conſeruan. donationem ad fauorem filiorum, qui in vim dictæ obligationis ſunt anteriores Credito d. Gaſtaldi Rota *deciſ. 40. num. 14. & ſeq. part. 9. recent & deciſ 86. num 7. & 8. poſt* Merlin. *de pignor.*

3 Et ideò † ſtante obligatione Camerali D. Gaſtaldi de reſtituen. ad omne mandatum Rotæ loca montium eidem pro ſuo credito poſteriori aſſignata ab A. C. non dubitarunt DD. eſſe relaxan. mandatum, vt de ſtylo ſeruatur & dixit Rota *deciſ. 12. num. 1. poſt* Zacch. *de oblig. Cam. & alibi paſſim.*

Non attento quod eius obligatio ſit qualificata cum
4 clauſula prout de iure, & de iure fructus † bonorum ſpectent ad Creditorem, qui per receptionem in ſolutum effectus eſt verus illorum Dominus, & ideo fecit fructus ſuos ex *deciſion 232. per tot part. 8. recent.*

5 Quia † deciſio loquitur de Creditore, qui receptam pecuniam in ſolutum inueſtiuit in locis montium cum obligatione reſtituen. eandem pecuniam non loca montium, vt patet *num 1. & 2.* & ideo non mirum ſi fructus locorum montium dictum fuit ſpectare ad Creditorem, & ex eius induſtria quæſiti, nec in eius obligationem de reſtituen. comprænhenſi hic verò ſumus in caſu, quo Gaſtaldus recepit loca montium cum vinculo, quod illa ſtare debeant loco cautionis de reſtituen. prioribus & potioribus Creditoribus, & cum expreſſa obligatione reddendi etiam fructus, & ideo non eſt ambigen. quin veniant reſtituen. fructus cum † præſuman- 6
tur dicta loca cum ſuis fructibus extare & ſub depoſito remanere *ad l. 2. ff. de vſufruct. earum rerum quæ vſu &* Caſtrenſ. *conſ. 285. in princip. verſic. quia cautio præſtita lib. 1.* Franc. *deciſ. 75. num 9.* Rota *deciſ. 329. num. 7. part 4 tom. 3. & poſt* Cenc de Cenſ. *deciſ. 384. num. 6. & coram bon. mem.* Merlin. *deciſ. 773 num 5.*

Nec demum obſtat quod D. Gaſtaldus habeat obligata iura dict. Annæ pro ſcut. 4. mil. quæ ſicuti poſſet tanquam Creditrix anterior pro ſua dote ſcut. 10. mil. filias repellere ita poſſit ipſe, qui in matris iuribus ſucceſſit.

Quia cum mater non potuiſſet agere niſi pro ſcut 4 mil. quæ ſolum fuerunt data in pecunia, & non pro reliquis 6000. conſiſtentibus in ſtabilibus nunc penes eandem exiſtentibus, & fuit ex effectibus fundacalibus ſatisfactus Aloyſius Creppius Creditor anterior d. Gaſtaldi, qui eandem D. Annam habebat obligatam pro rata ſimili ſcut. 4. mil. amplius moleſtari, vt fuit deciſum in Romana pecuniaria 4. Iulij 1647. § final. coram Reuerendiſſimo D. meo Papien. ita nec à d. Ga-
ſtaldo, qui venit ex illius iuribus † ſemel enim detra- 7
cta ex fundaco detrahi non poteſt *per tot. in l. bona fides, ff. de reg. iur.* Rota *deciſ. 380. num. 4. coram ſan. mem.* Greg.

Et ita alimenta eſſe ſubminiſtran. ex fructibus locorum montium, & relaxan. eſſe mandatum, vtraque parte informante deciſum fuit.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Romana, ſeu Albanen. Dotis.

Lunæ 22. Martij 1666.

ARGVMENTVM.

Obligatio vera, & perfecta inducitur ex ſimplici promiſſione donandi fauore dotis, & matrimonij, & hæc donatio ob cauſam facta filio, licet ſub patris poteſtate exiſtat, non eſt prohibita Obligatio Cameralis omnium bonorum hypothecam continet,

SVMMARIVM.

1 *Promiſſio donandi fauore dotis, & matrimonij parit eandem obligationem ac vera, & perfecta obligatio.*

2 *Donatio propter nuptias doti æquiparatur.*

3 *Dotis conſtitutio, & donatio propter nuptias, ſine ſcriptis poteſt efficaciter promitti.*

4 *Teſtis vnicus qualificatus ſufficientem probationem ad dotis promiſſionem ſuſtinendam præbet iunctis adminiculis, quæ leuia ſufficiunt & num. 5.*

6 *Promiſſio facta ſponſæ contemplatione certi matrimonij, ius ei, eiuſque filijs, & vire irreuocabiliter acquirit.*

7 *Donatio inter patrem, & filium in eius poteſtate exiſtentem eſt prohibita, & inualida, ne pater dicatur ſibi ipſi donare.*

8 *Aſſignatio peculij filio facta à patre in adminiſtrationem conuertitur.*

9 *Donatio facta filio ob certum matrimonium non eſt prohibita, licet filius ſit ſub poteſtate patris.*

10 *Donatio, quando nihil fuit de peculio expreſſum debet dici plena cum translatione dominij*

11 *Hypotheca non ſolum verbis generalibus, & indefinitis, ſed etiam ex veriſimili contrahentium menſe inducitur.*

12 *Obligatio Cameralis continet hypothecam omnium bonorum.*

DE-

DECISIO CCCCXLVIII.

PERSISTENDVM in deciſis 1. Iulij proximi præte-
riti coram me dixeruot hodie Domini quia iterum
viſum eſt iuſtum mandatum ab Angela obtentum con-
tra Io. Baptiſtam Socerum pro conſequendis ab eo ſcut.
1000. quæ donare promiſerat Carolo eius filio defuncto
intuitu Matrimonij cum ea contracti.

Nam quamuis eſſet ſimplex promiſſio donandi, de qua
1 nec per publicum Inſtrumentum conſtaret, quia † tamen
proceſſit fauore dotis, & Matrimonij habet eandem vim
eandemque parit obligationem, ac vera & perfecta obli-
gatio, vt *per text. adductum in alia deciſione ſub* §. 1. *&* Ro-
ta *in Romana donationis* 21. *Maij* 1657. *coram bon. mem. Ve-
roſpio* §. 1. quia in dotis conſtitutione & donatione propter
2 nuptias, quæ doti † in hoc æquiparatur, §. *eſt & aliud in-
ſtit. de donat. & l. vbi adhuc C. de Iur. dot. & in deciſion.
quæ reuidetur,* §. *quia ſemper in fine*, non requiritur Scri-
3 ptura, & † vtraque ſine ſcriptis poteſt efficaciter promitti
per l. vnic. §. *& vt pluries verſ. nemo pus. C. de rei vxor. act. &
l. actionem, C. de dos. promiſſ.* Fontanell. *de pact. nupt. clauſ.* 3.
gloſ. 6. *nu.* 37. *cum allegat. in prima deciſ. ſub dicto* §. *quia ſem-
per.*

Nec potuit dubitari de huius ſponſionis veritate dum
de ea iudicialiter teſtabatur nobilis Matrona cuius me-
diatione Matrimonium fuerat concluſum præcedente
ſpeciali illa promiſſione aſſignandi ſponſo ſcut. 2000. ſine
qua ſponſa honeſtioris familiæ viro ſibi in hoc impari non
4 nupſiſſet ex † cuius Teſtis, & teſtimonij qualitate ſuffi-
cientem elici probationem dixerunt ad propoſitum Cy-
riac. *contr.* 29 *num.* 16. *& ſeq. &* Fontanell. *vbi ſupra numer.*
36. *&* Rota *pluries in prima deciſione citata*, *& præciſius
coram* Seraph. *deciſ.* 676. *num.* 2. *& deciſ.* 1161. *num.* 6. *&* 7.
& deciſ. 1221. *num.* 2. *& in Romana pecuniaria* 9. *Iunii* 1659.
coram bon. mem Veroſpio, §. *quæ ſuns.*

Concurrentibus præſertim tot adminiculis de quibus
in alia deciſione, §. aliundè qui etiam ſi eſſent leuiores pro-
5 ut in hoc caſu ſunt præciſi, & Vrgentes † adhuc indubia
redderetur probatio, de qua agitur vt admittit etiam Io-
ſeph. Ludouic. *deciſ. Peruſ.* 95. *num.* 35. *& ſeq. in contrarium
citatur etiam* Rota coram Buratt. *deciſ.* 775. *num.* 3. *& ſeq.*

Nec ſubſiſtit quod verſemur in ſimplici pollicitatione
cuius vigore nulla quæri potuit actio abſentibus, Imò
præceſſit vera promiſſio facta Sponſæ contemplatione
Matrimonij alias ſine tali donatione non contrahendum
6 eique † Ideo eiuſque filijs, & viro fuit irreuocabiliter ius
quæſitum, vt abundè fuit firmatum in deciſ. quæ reui-
detur & latè firmat etiam Menoch. *conſ.* 92. *num.* 63. *&
pluribus ſeqq. & plenè dix s* Rota *deciſ.* 58. *fere per totum
part.* 6. *recent.*

7 Minus releuat, quod † hæc donatio fuerit inualida, vti
prohibita inter Patrem, & filium in ſua poteſtate exiſten-
tem ne Pater ſibi ipſi donare dicatur vt ait Aret. *conſ.* 17.
num. 4. Pariſ *conſ.* 16. *num.* 19 *lib.* 6. Seraph. *de priuil iurament.
priuil.* 72. *in princip.* quodque in omnem caſum res dicatur
8 in aſſignationem peculij † viuenti filio in adminiſtratio-
nem conuerti, vt tradit Mareſcot. *var. reſol lib.... cap.* 58. *n.*
5. *&* 6. Giurb. *ad conſuetud. Meſſan. cap.* 1. *gloſſ.* 12. *par.* 1. *n.* 5.

Quia ad primum reſpondebatur regulam non proce-
9 dere in donatione facta ob certum Matrimonium, quæ
non eſt prohibita licet filius ſit ſub Patris poteſtate *ad tex.
in l. diui C. de donat. liber.* Guidop *deciſ.* 145. *num.* 2. *verſ ſed
bis non obſtan.* Vincen de Franch. *deciſ.* 215. *num.* 1. *&* 2. *&
ſeq* Paſcal. *de patr. poteſt. par.* 1. *cap.* 4. *nu.* 36. Altograd. *conſ.*
7. *num.* 18. *&* 19. *lib.* 1. Rota *in Romana donationis* 4. *Decem-
bris* 1661. *coram R. P. D. Beuilaqua &c.*

Et ſecundum ceſſabat quia hic Pater cogitauit de vera,
& plena donatione cum tranſlatione Dominij, & de tali
etiam cogitauit ſponſa quæ vt diximus alias non contra-
xiſſet vnde licet aſſerebatur Carolum donatarium debere
cum dd pecunijs incumbere rei agrarie cauſa tamen dona-
tionis fuit principaliter matrimonium ad effectum æ-
quandi diſparitatem coniugum nec vlla modo fuit de pe-
10 culio, quidquam † expreſſum, vel cogitatum quo caſu
donatio dici debet plena cum tranſlatione Dominij vt be-
ne Rota *deciſ.* 387 *nu.* 7. *& pluribus ſeq. part.* 9. *recent.*

Quoad defectum hypothecæ ſatisfuerat in prima deci-
ſione reſponſum vbi ex pluribus fuit firmatum de ea hic
dubitari non poſſe, quia nedum verbis generalibus, & in
definitis quin & ex veriſimili contrahentium mente in-
ducitur *per text. in l. Creditor la prima* §. *poſt diuiſion. in C.
qui pot. in pignor. hab. &* Rota *deciſ.* 189. *num.* 11. *verſ. ſuffi-
cit etiam poſt* Zacch. *de oblig. Camerali*, quæ ex † vulg. 11
continet hypothecam omnium bonorum.

Et ita ſtandum in deciſis vtraque parte &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Lucana Prioratus.

Veneris 26. Martij 1666.

ARGVMENTVM.

Beneficium ſub reſeruatione Apoſtolica ca-
dit, quando non conſtat de augmento
vſque ad medietatem totius dotis. Di-
ſtributiones quotidianæ dotis appellatio-
ne continentur, quæ largo modo dici
poſſunt fructus beneficij, In Collegia-
tæ erectione quid requiratur, & alia de
quibus in ſummario.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus beneficij prætendi non poteſt, quando non conſtat de augmento vſque ad medietatem totius dotis & ſub reſeruatione Apoſtolica comprehenditur.*
2 *Beneficium ſub reſeruatione non cadit, quando ex titulo oneroſo acquiſitum fuit.*
3 *Diſtributiones quotidianæ ſub dotis titulo non continentur.*
4 *Præbenda eandem habens incertitudinem ac diſtributiones quotidianæ earum naturam aſſumit.*
5 *Diſtributio quando fit conſiderato ſeruitio intereſſentiæ diuinis dicuntur diſtributiones quotidianæ.*
6 *Diſtributiones quotidianæ dotis appellatione continentur.*
7 *Diſtributiones non lucrantur, niſi ij, qui in choro interſunt.*
8 *Diſtributiones continentur quando agitur de valore, & reſeruatione penſionis, aut de ſuperlucrandis fructibus in abſentia.*
9 *Diſtributiones quotidianæ largo modo dici poſſunt fructus beneficij.*
10 *In Collegiatæ erectione quot requirantur ad conſtituendum capitulum.*
11 *Rectore fructus percipiente ex certis redditibus, ſiuè ex diſtributionibus, & incertis ſemper dos beneficij re. præſumatur.*
12 *Modus diuerſus lucrandi non diuerſificat finem, ad quem lucrum recipitur.*
13 *Diſtributiones tanquam incertæ loco dotis computari nequeunt.*
14 *Diſtributiones non poſſunt dici incertæ, quando non pendent totaliter à futuro euentu, vel accidenti.*
15 *Ratio non eſt habenda de negligentia titularis, ſi aliquando in choro non interfuerit.*
16 *pro Vnione ſuſtinenda neceſſitas ponderanda eſt reſpectu Eccleſiæ, non beneficiati, & ſufficis neceſſitas moralis conſiderata reſpectu Eccleſiæ, & num. 17.*

DECISIO CCCCXLIX.

PONDERATIS per tres vices, & exactè diſcuſſis ra-
tionibus in vtraque deciſione deductis præualuerunt
apud Dominos, & magis firma viſa ſunt fundamenta pri-
ma cum enim Iuſtificata ſit cauſa in Breui contenta, con-
ſtito quod Blaſius vltimus poſſeſſor prioratus obierit in
menſe Auguſti Apoſtolicæ Sedi reſeruato potuit vtique
Dominicus ab eadem Sede prouideri quia exinde reſultat
reſeruatio, quæ non ceſſat ex eo, quo agatur de Iurepatro-
natus laicorum quia cum ex priuilegio, & gratia à Leone
X Orſuccijs conceſſum appareat Succeſſiuè reuocatum
fuit à Conſtitutione tertia Adriani VI proindeque † dum 1
non conſtat de augumento vſque ad medietatem totius
dotis ſub dicta reſeruatione comprehenditur, vt probat,
Gonz. *in reg.* 8 *gloſ.* 18. *n.* 18. Viuian. *de Iurep. l.* 2. *c.* 5. *n* 2. *verſ.
num ſecundum Conſtitutiones, & ſeqq.* Rot. *dec.* 88. *p.* 1. *rec. &
in Lucana Beneficii* 3. *Iulii* 1654. §. *verum fuit cor. Beuilaqua.*

Digitized by Google

Et licèt informantes pro Arnolphino titulum onero-
2 ſum ducereot ex augumeoto dotis prioratus, † quo ſtante
ſub dicta reſeruatione non cederet placuit tamen Domi-
nis reſponſio in prima deciſione deducta, quod ex ſimplici
augumento ſtariorum 20. tritici valoris ducatorum ſex ti-
tulus onerosus reſultare non poteſt ex ibi deductis, repli-
3 catio autem quod diſtributiones † quotidianæ non eſſent,
augendæ ex quo ſub titulo dotis non continentur in præ-
ſenti facti ſpecie ex pluribus non viſa eſt Dominis ſubſi-
ſtere poſſe, Primo quia in erectione Collegiatæ ſupradicta
quantitas ſtariorum 20. non ſuit Priori pro præbenda ab-
ſolute, & ſimpliciter aſſignata, ſed eum ea conditione, &
qualitate, quod niſi Prior reſideat, & diuinis interſit, oihil
4 percipiat quæ nperantur, vt cum præbenda, eandem ha-
beat incertitudinem, ac diſtributiones quotidianæ & cum
eodem onere intereſſentiæ Diuinis percipiatur eorum oa-
turam aſſumat *iuxta deciſ. Caputaque 29. part. 2.* Seraph.
deciſ. 1140. *nam.* 2. vbi quod quando diſtributio fit conſide-
5 rato ſeruitio intereſsentiæ in choro, dicuntur diſtributio-
nes quotidianæ. Et iode ſequitur Prioratum nullos fru-
ctus certos habere, quos ratione ipſius tituli Canonice lu-
cretur, & conſequenter diſtributiones quotidiauæ, ſine
6 dubio dotis appellatione contioentur, vt probat Decian.
reſponſ. 4. *num.* 14 *& ſeqq. lib.* 1. Rota apud Buratt. *deciſ.*
411. *num.* 7. *&* 8 *præter relatos in prima deciſ.* §. *hinc non ad-
uerſatur reſolutum fuit in Romana penſionis* 18. *Febr.* 1664.
& 20. *Martii* 1665. *vtrobique* §. *fin. coram R.* Ninot. *&* 1. *Iu-
lii eiuſdem anni* §. *minus facit coram R. P. D. Ottalora.*

Noo ſatisfacit reſponſio poſtremæ deciſionis, quod ver-
ba illa: nihil percipiant intelligenda ſint de reſiduo fru-
ctuum pro diſtributionibus aſſignatis non autem de præ-
benda, quia repugnat hic intellectus expreſſis verbis Bul-
læ erectionis in qua poſt quam Leo X. hoc modo diſpo-
ſuit. Ita quod Prior, & ſinguli Canonici &c. niſi in ipſa
erecta Eccleſia reſideant, & diuinis interſint ex illis fru-
ctibus redditibus, & prouentibus nihil percipiant, ſi vero
in eo reſideant Prior 20. & ſinguli Canooici &c. decem
ſtaria grani &c. annuatim percipiant. Reſiduum verò dd.
fructuum pro quotidianis diſtributionibus inter Priorem
&c. ac æqualiter inter Canonicos diſtribui debeant, dum
enim poſt inflictam pœnam priuationis in caſu omiſsæ
reſidentiæ ſequitur aſſigoatio in contrario caſu, quæ litte-
raliter ioquitur de præbenda ſtariorum 20. hinc retento
eodem themate procedit pœna præcedens ipſam præben-
dam, vtique comprehendere debet, quod comprobatur,
tum qùia reſponſum diſtributionum quotidianarum ſu-
perfluum erat hanc pœnam imponere, quia ex diſpoſitio-
7 ne Iuris ſatis intelligitur, dum oiſi ab intereſsentibus †
non lucrantur *cap. vnic. de Cleric. non reſiden. in* 6. Ger-
min. *conſ.* 85. *num.* 18. Spad. *conſ.* 147. *num.* 18 *lib.* 3. Rota *de-
ciſ.* 1131. *num.* 2. *coram* Seraph *& deciſ.* 135 *num.* 3. *part.* 10.
recent. Tum quia cum Iuxta ſenſum Arnolphini appella-
tione fructuum reddituum, & prouentuum diſtributiones
quotidianæ non contioeantur neceſse eſt, vt præbenda
ſignificetur & verba nihil percipiant illam immediate
præcedentem qualificent ex relatis *In Leodien Canonica-
tus* 28. *Iunii* 1665. §. *hæc etiam in fine cor. bon. mem. Veroſpio.*

Secundoquia in facti contingentia ad effectum, de quo
agitur valde intereſse dicebaot Domini cum verſemur in
materia odioſa, & exorbitanti, non autem inſauorabili, &
quæ latam recipit Interpretationem. Primo enim caſu
quo agitur de regula de valore de reſeruatione penſionis,
aut de ſuperlucrandis in abſentia fructibus, & ſimilibus
8 tunc diſtributiones continentur, vt in his terminis proce-
dunt DD. in poſtrema deciſione relati, & in ſpecie Rota
coram Puteo *deciſ.* 455. *lib* 2. *& in Romana penſionis* 13.
Mai, 1645. *coram R.* Tapiea. Altero autem Io quo verſa-
mur, dum agitur de materia fauorabili conſtitutionis do-
tis Eccleſiæ, & hanc manuteotionem in ſua originali li
bertate, & non ſubijciendi Patronatui familiæ de Orſuc-
cijs ſublata ſignificatione diſtributiones comprehenduo-
tur, & colligitur ex textu *in c. cum non doceat* 30. *de elect. in*
6. *& firmant* Couar. *var. reſol. lib.* 3. *c.* 13. *n.* 1. Monet. *de diſtri-
but. quotid. p.* 1. *q.* 6. *n.* 13. Rota coram Puteo *dec.* 223. *n.* 3. *lib.*
1. *& in rec. dec* 24. *n.* 15. *p.* 8. *& hanc diſtributionem in his ter-
minis firmant* Barbot. *de Canon. & dignit. c.* 21. *n.* 8. *verſ. & ſi
quæratur de ratione differentiæ dec.* 225. *n.* 4. *verſ. Tum, &* 3.
p. 4. *tom.* 7 *& annot. ad deciſ.* 576. *n.* 50. *&* 67. *p* 4. *tom.* 3. *recent.*

Tertio quia ex bulla erectionis conſtat de voluntate
Leonis X. aſſignandi pro dote Collegiatæ omnia bona ad
Eccleſiam S. Michaelis ſiue cura, & Parochialem quæ in
Collegiatam erigebatur ſpectantia annua ſtaria 200. fru-
menti à Confratribus aſſignata, necnon dotem à Nico-
lao, & Orſuccio pro duobus Canonicatibus tradita quæ
omnia ſimul Iuncta, & incorporata idem Pontifex appli-
cauit pro victu, & ſuſtentatione Prioris octo Caoooico-
rum, & ſeptem Cappellanorum, vt tres cum Priore Capi-
tulum conſtituaut quod eſt primum requiſitum in ere- 10
ctione ſimili Iuxta formam traditam à Lambert. *de Iurep.
p.* 1. *q.* 5. *in princ. art.* 1. *n.* 19. *verſ. ſecundus eſt caſus* Viuian.
de iurepatr. lib 2. *c.* 4 *num.* 32 Rota in *Meſſanen. erectionis in
collegiatam* 27 *Iunii* 1661. §. *aſſignatio enim coram R. Decano,*
& proinde cum omnes prouentus pro dote originaliter aſ-
ſignati fuerint ex ſucceſſiua diuiſione parti pro præbenda
(vt contendit Arnolphinus) & partim pro diſtributionibus
quotidianis non alterauit primæuam dotis naturam, cum
ad hunc effectum ſufficiat, quod pro neceſsario Clerico-
rum victu omnes prouentus aſſignati fuerint quo caſu ſi-
ue rector illos percipiat ex certis redditibus ſiue ex † diſtri 11
butionibus, & incertis ſemper dos Beneficij reputatur Du-
ran *in ſuo diſcurſu relato in ord. dec.* 285. *n.* 96. *& ſeqq. & fir-
mauit* Rota *coram ipſo dec.* 411. *n.* 6. Quia diuerſus † lucran- 12
di modus non diuerſificat fioem ad quem lucrum recipi-
ſur, & deſtinatum fuit vt per Sanch. *conſ. mor. lib.* 2. *c.* 2. *nu.* 4.

His firmatis non reſiſtit, † quod diſtributiones tan- 13
quam incertæ loco dotis computari non poſſint, tum quia
diſtributiones de quibus agitur penitus † incertæ dici ne- 14
quierunt cum non pendeant totaliter ab euentu, & acci-
denti, ſed percipiantur ex certis corporibus & fundis fru-
ctibus ad hunc effectum deſtinatis, oec † de ſocordia, aut 15
negligentia titularis (ſi quandoque Choro non ioterſit)
eſt habenda ratio, vt per *text. in l. ſi inſtruxeris* 13. *ff. de act.
empt. probat.* Lotter. *de re benef. part.* 1. *quæſt.* 30 *num* 37.

Tum quia cum agatur de ſtatuto, & præiudicio Priora-
tus, certitudo, vel incertitudo non debet conſiderari io or-
dine ad Priorem ſed reſpectu Prioratus, vt ſimilis pro † 16
ſuſtinenda vnione neceſſitas ponderanda ſit reſpectu Ec-
cleſiæ non beneficiati eſt *text. in cap. expoſuiſti de præben.
vbi* Abb. *num* 4. Rebuff. *in prax. tit. de vnion. num.* 39. Rota
in Lucana vnionis in recent. deciſ. 174 *num.* 1. *verſ. nam licet.*
† & ſufficiat neceſſitas moralis conſiderata reſpectu Ec- 17
cleſiæ *part.* 10. *&* 15. *Iunii* 1650. §. 1. *&* 2. *coram Eminentiſ-
ſimo Celſo.*

Et ita perſiſtendum eſse in primo loco deciſis reſpon-
ſum fuit cauſa ter propoſita, & maturè diſcuſsa vtraque
&c.

REVERENDISSIMO CERRO DECANO.

Nunc S. R. Eccleſ. Cardinali.

Romana Augumenti dotis.

Lunæ 29. *Martij* 1666.

ARGVMENTVM.

Ad hoc vt reſtitutio prætendi valeat probari debet ad illius manus rem perueniſſe, qui reſtituere debet. Aſſertio propria an contra tertium ad fauorem hæredis probet. Mulier conſtante matrimonio præſumitur ex pecunijs viri bonorum acquiſitionem feciſſe ad effugiendam præſumptionem turpis quæſtus.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio vt veniat facienda debet probari perueniſſe rem ad illius manus, qui ad reſtitutionem teneri prætenditur.*

2 *Aſſertio propria non probat contra tertium ad fauorem hæredis niſi aliunde iuſtificetur, &* num. 3. *&* 4.

5 *Mulier non tenetur hæredi viri reſtituere effectus ad eius inſtantiam deliberatos, quoties illorum pretium in anteriorum creditorum ſatisfactionem erogatum fuerit.*

6 *Bonorum acquiſitio facta à muliere conſtante matrimonio dicitur ex pecunijs viri facta ad effugiendam præſumptionem turpis quæſtus.*

D E-

Digitized by Google

DECISIO CCCCL.

FIRMATO Credito Hieronymæ aduerſus hæredita-
tem Bernardini viri in partitis deſcriptis in deciſ. edita
coram me 18. Iunii 1663. relictis in ſuſpenſo prætenſioni-
bus hæreditatis contra Hieronymam diſcutiendis in dubio
ſeparato. Ideò hodiè dubium propoſui ad quid Hierony-
ma teneatur erga hæreditatem Bernardini, & DD. dixe-
runt ipſam non teneri reſtituere gemmas cum linea Mar-
garitarum, quia non fuit probata exiſtentia penes eam,
1 neque ad eius manus perueniſſe † prout ad hunc effectum
eſſe neceſſarium ait *text. in l. ſi creditor 4. de pign. act.* Alex.
conſ. 36. nu. 18. verſ. apparet ergo lib. 6. Rota *dec. 250. num.
1. par. 8. rec.*

Talem autem probationem non concludit ſchedula re-
uocatoria teſtamenti à Bernardino facta, in qua dixit quod
ſi Hieronyma velit quartum dotale *reſtituiſca le gioie, e he
tiene del mio con vn gioiello in pegno di Monſignor Gouernato-
re*, quia omiſſis aliis, quæ ab informantibus deduceban-
2 tur huiuſmodi aſſertio † non probat contra tertium ad fa-
uorem Rosci hæredis niſi aliundè iuſtificetur, vt ſunt tex-
3 tus expreſſi *in l. rationes 6.* ibi † *rationes defuncti, quæ in
bonis eius inueniuntur ad probationem ſibi debitam quantita-
tis ſolutæ ſufficere non poſſe, ſæpius inſcriptum eſt, & leg.
4 exemplo 7. C. de probat. & in l. fin. ibi iniquum † eſſe perſpe-
ximus, vt ſub propria annotationis manu vnuſquiſque ſibi
faciat debitorem C. de conuenien. fiſc. debit. lib. 10.* Rot. *dec.
895. nu. 4. par. 4. tom. 2. rec.*

Similiter nec etiam tenetur ad reſtitutionem ſcut. 550.
ex quibus empta fuerunt 4. vaccæ, quia licèt ad eius In-
ſtantiam fuerint ſubhaſtatæ, & deliberatæ pretium tamen
ex eis extractum, vt conſtat ex Summario nu. 6 fuit ero-
gatum in ſatisfactionem plurium Creditorum anteriorum,
5 & potiorum † Ideoque in ipſis condemnari non poteſt, vt
benè ad propoſitum ratiocinatur, Rota poſt Puth. *de ſub-
haſt. deciſ. 89. verſ. nam eædem ſolutiones.*

Quo verò ad alia ſcuta 550. pro emendis 20. bobus, &
ſcut. 553. ex quibus empta fuerunt loca quinque cum talis
6 † acquiſitio facta fuerit ab ea conſtante Matrimonio dici-
tur ex pecuniis viri proueniſſe ad excluſionem turpis quæ-
ſtus ſecundum vulgatam præſumptionem *l. quintus mutius
ff. de donat. inter virum & vxor. de qua benè* Rota coram
Card. Seraph. *dec. 967. num. 6. & alibi paſſim*, & in omnem
caſum difficultas ceſſat ex facto, quia in ordinibus per eum
directis Sacr. Monti Pietatis datis in Summario num. 5.
faſſa fuit dd. pecunias verè eſſe dotales, ibi *ſono delle mie
dotali*, Vnde vel hæc Inueſtimenta debeant recipi in com-
putum Dotis, vel illa efficiuntur mariti, & ad illius per-
tinent hæreditatem.

Igitur fuit concluſum Hieronymam teneri erga hæredi-
tatem pro ſumma ſcut. 1482. exacta à Ioanne Tarazzo,
necnon in ſcut. 775. 85. ab aliis debitoribus hæreditatis, &
& demum in ſupradictis duabus partitis conſiſtentibus in
emptione 20. boum, ea quinque locorum Montis Nouen-
nalis, & in reliquis ad alia non teneri.

Vnica tantum parte &c.

R. P. D. OTTALORA.

Bononien. fideicommiſſi de Naſcentoriis.

Lunæ 29. Martij 1666.

ARGVMENTVM.

Dotis cauſa fideicommiſſum alienatum remanet liberum ab omni onere fidei-commiſſi Legatum quando ſit inutile. Teſtator mandans ſolui dotem ex fructibus non impedit detractionem illius ex bonis fideicommiſſariis. Inuentarium an tertiis poſſeſſoribus præiudicium inferre valeat.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum detractum ex cauſa dotis ab omni fideicom-
miſſi onere remanet exemptum, & eſt ac ſi nunquam fuiſ-
ſet fideicommiſſo ſubiectum.*
2 *Fideicommiſſario immiſſio concedi nequit, quando clarè de
fideicommiſſo non conſtat.*
3 *Teſtator mandans ſolui ſua debita ex redditibus bonorum vi-
detur noluiſſe comprehendere dotem vxoris, cuius reſti-
tutionem particulariter iniunxit.*
4 *Legatum eſt inutile, ſi ex ipſo vſufructu ſatisfactionem pro-
prii crediti legatarius conſequi debet.*
5 *Dos ſolui debet ex proprietate, non ex fructibus.*
6 *Teſtatoris præceptum de ſoluenda dote ex fructibus
non impedit detractionem illius ex bonis fideicommiſ-
ſariis.*
7 *Pars dimidia bonorum vxori à marito relicta vltra dotem,
legatum cenſetur.*
8 *Dominii perfectio quando pendet à caſu melius eſt vti titulo
vſusfructus, quam dominii.*
9 *Enunciatiua ſimplex præiudicare non poteſt verita-
ti.*
10 *Inuentarium tertiis poſſeſſoribus præiudicium inferre non
poteſt.*
11 *Pactum à partibus conuentum, & requiſitum eſt omninò ad-
implendum.*

DECISIO CCCCLI.

DOMINI cenſuerunt non eſſe procedendum ad vlte-
riora in executione mandati de Immittendo conceſ-
ſi Angelo Manſio vti fideicommiſſario Raynerii ſuper præ-
dio exiſtenti in communi S. Ioannis in Triario in loco nun-
cupato la Montanara, quia fuit datum inſolutum An-
dromachæ Vxori fideicommiſſariæ in ſatisfactionem ſuæ
dotis, & ideo tale debitum erat etiam ex fideicommiſſo
ſoluendum vt reſolutum fuit 11. Ianuarii 1649. §. nec re-
leuat coram Reuerendiſſimo Papien. adeò † vt ex hac cau- 1
ſa fideicommiſſum detractum ab omni fideicommiſſi one-
re exemptum remanſerit ac ſi nunquam fuiſſet fideicom-
miſſo ſubiectum *l. mulier §. cum proponeretur ff. ad Trebell.*
Qua † propter ſuper eo fideicommiſſario Immiſſio concedi 2
non poteſt, Rota *dec. 299. nu. 3. par. 1. & 312. nu. 45. par.
6. recent. & coram* Eminentiſſimo Otthobon. *deciſ. 225.
num. 9.*

Nec obſtat quod prodote Andromachæ non poſſent alie-
nari bona ſtabilia, ſed eam eſſe ſoluendam, vel ex fructi-
bus, & redditibus hæreditarii ex præcepto Teſtatoris, vel
ex pecuniis etiam numiſmatibus aureis, & argenteis in
hæreditate relictis valoris libr. 18459.

Nam Teſtator † mandans ſolui ſua debita ex redditibus 3
bonorum noluit comprehendere dotem Vxoris cuius reſti-
tutionem diſcretiuè, & particulariter iniunxit hæredi,
Rota *deciſ. 326. num. 5. par. 6. rec. & in Bononien. bonorum
18. Martii 1652. §. fin. coram bon. memor. Dunozetto* Deinde
vſumfructum medietatis ſuorum bonorum Andromachæ
reliquit quod † legatum fuiſſet inutile, ſi ex ipſo vſufru- 4
ctu ſatisfactionem proprii Crediti conſequi debuiſſet, vt
notat Gozzadin. *conſ. 94. numer. 26. verſ. quam legatum* Bu-
ratt. *conſ. 123. num. 12. lib. 1.* Borgnin. Cauil. *de Vſufr. Mu-
lier. relict. numer. 219.* Gaſp. Theſaur. *quæſt. forenſ. cap. 31.
numer. 3. lib. 2. Add. ad deciſ. 638. numer. 52. par. 4. tom. 2.
rec.* vltra quod † dos ſolui debet de proprietate non ex fru- 5
ctibus *leg. mulier §. cum proponeretur ff. ad Trebell.* & † pre- 6
ceptum Teſtatoris de ſoluendo etiam ex fructibus non im-
pedit huiuſmodi detractionem, Rota *in Eſina bonorum 18.
Martii 1652. coram bo. me. Dunozetto cum aliis adductis per
Adden. ad* Buratt. *dec. 509. nu. 6. & Bononien. bonorum 18.
Martii 1652. coram R. P. D. meo Decano.*

Cæterum dimidia pars pecuniarum, & numiſmatum
in hæreditate relictorum cum aſſignata fuerit Androma-
chæ tanquam vſufructuariæ medietatis omnium bonorum
tam mobilium, quam immobilium vltra dotem ab eius
marito relictam, & † ita vtraque legatum cenſetur Man- 7
tic. *de coniect. vltim. volunt. lib. 9. tit. 3. num. 32.* & licèt ex
alia dimidia ad Alexandrum hæredem ſcriptum ſpectante
dotis ſolutio facta non fuerit, tamen ex hoc non ſequitur
nullitas actus reſpectu creditoris, cui fuit per hæredem ali-
ter ſatisfactum, quam per diſtractionem mobilium Petr.
de fideic. qu. 8. an. 54.

Parum

Parum refert quod Andromacha poſt dationem inſolu-
tum prædium locauerit, vocauerit ſe illius Vſuſructua-
riam, & non Dominam quia dationi inſolutum fuit ad-
iectum pactum redimendi infra terminum ſeptem aono-
8 rum, qui durabat, Vnde nihil mirum † ſi maluerit potius
vſuſructus titulo, quam Dominii vti, cuius perfectio
pendebat à caſu neglectæ redemptionis Mantic. *de Tacit. lib. 4. tit. 32. numer. 3.* Tum quia dationis in ſolutum adeſt
publicum Inſtrumentum Summario Hoſpitalis numer. 2.
9 & ita non valet dicta † enunciatiua aliquod præiudicium
inſerre veritati *l. non Epiſtolis, & l. non nudis C. de probat.* Duran. *deciſ. 98. numer. 1.* Rota *in Barchinonen. Parochalis ſeu Vicariæ 15. Iunii 1644. §. quia coram Emiaentiſſimo Corrado.*

Minus releuat prædium ..... videri redemptum quod
fuerit deſcriptum in Inuentario bonorum hæreditariorum
10 Alexaodri hæredis grauati, nam præterquam quod † In-
uentarium tertiis poſſeſſoribus non præiudicat Bart. *in leg. qui repertorium num. 6. ff. de adminiſtrat. tutor.* Phanut *de Inuent. part. 3. num. 19. & 26.* Cyriac. *contr. 25. num. 6. & contr. 321. nu. 6. & 492. nu. 24.* Rota *deciſ. 800. num 24. par. 1. diuerſ.* contrahentes noluerunt de actu redemptionis
11 confici publicum Inſtrumentum d. Summario numer. 2. †
quod erat omnioo neceſſarium, cum fuerit à partibus requiſitum Rot. *in rec. dec. 545 nu. 3. par. 4. & 477. num. 12. ead. par. 4. tom. 2. & deciſ. 561. n. 3. & ſeqq. par. 6. tom. 2. & cor.* Buratt. *dec. 234. nu. 12.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. E M E R I X.

Fæſulana Bonorum.

Lunæ 29. Martii 1666.

A R G V M E N T V M.

Deſcendentia ex quibus probari valeat, & ex quibus interrumpatur præſcriptio Taciturnitas quando cauſæ deſertionem inducat, & alia de quibus in Summario.

S V M M A R I V M.

1 *Libri decimales, & arbor per gradus diſtinctos in iis adnotata iunctis partitis libri Baptiſmalis benè deſcendentiam probant.*
2 *Bonorum identitas ex illorum deſcriptione per teſtatorem facta, & ex libris cataſtri iuſtificari poteſt, & nu mer. 3.*
4 *Fideicommiſſo purificato, & identitate bonorum probata fideicommiſſario ſolet immiſſio concedi.*
5 *Leg. final. remedium, & alia poſſeſſoria per lapſum longi temporis remanent præſcripta.*
6 *Præſcriptio ex quibus interrumpatur.*
7 *Cauſa per taciturnitatem longiſſimi temporis reuiuiſcere non poteſt.*
8 *Cauſæ deſertionem inducit taciturnitas, quando vel ex actis conſtat de claro non iure tacentis, vel ſuper deſertione lata fuit à Iudice ſententia.*
9 *Inſtrumentum recognitionis non probat bona eſſe emphyteutica, ſeu liuellaria.*
10 *Linea primi inueſtiti adhuc durante deuolutioni locus eſſe non poteſt.*
11 *Emphiteutæ bonorum liuellariorum inueſtituram probanti ex remedio* leg. fin. Cod. de edict. Diu. Adrian. tolleo. *immiſſio in iis indulgetur.*
12 *Ius accreſcendi ex quibus competat.*

D E C I S I O CCCCLII.

INTRODVCTA lite Rota coram bo. mem. Vbaldo vigore ſpecialis commiſſionis ſao. mem. Vrbani Papæ Octaui inter promotorem menſæ Epiſcopalis Feſulaoæ ex vna, & Sibillam matrem, & hæredem quondam Fabritii de Mormorans, ex altera fuerunt vſque de anno 1628. admiſſi ad cauſam Iacobus, & Alexander prætendentes ſe vocatos ad ſucceſſionem certorum bonorum tam vigore fideicommiſſi quondam Pauli Sen. de Mormorais quam etiam vigore antiquarum iouestiturarum, ſeu recognitionum aonorum 1545. & 1575. vnde datum fuit dubium An illis ſit danda immiſſio, affirmatiuè hodie reſolutum, quia conſtat de fideicommiſſo litterali perpetuo, & reciproco ordinato per Paulum Sen. tam inter Iacobum, & Petrum illius filios legitimos, & naturales primo inſtitutos, quam etiam inter eorum filios, & deſcendentes per lineam rectam maſculinam in perpetuum adiecta ſtrictiſſima prohibitione alienandi, quia voluit eius bona perpetuo conſeruari, & remaoere, apud dd. filios, & deſcendentes, nec aliter tranſire ad extraneos quam deficiente eius linea, Cippo, & familia, vt latius in Summatio Iacobi, & Alexandri nu. 1.

Illius autem purificatio iuſtificata remanet, ex Petro altero ex inſtitutis natus fuit Fabritius, qui vltimo loco deceſſit ſine filiis, & deſcendentibus, vt explicitè ſaſſa eſt
menſa Epiſcopalis capiendo, ex hoc capite poſſeſſionem
booorum de quibus agitur Suomario numer. 6. ex Iacobo
verò natus eſt Paulus Iun. & ex hoc Iacobus, & Alexan-
der actores, vt de ſingulis apparet ex libris decimalibus
Ciuitatis Florentiæ cuoi arbore per gradus diſtinctos in iiſ-
dem libris annotata iniunctis partitis librorum Baptiſmi di-
cto Summario ou. 2. & 3. quæ † omoia ioſimul adminicula 1
dum non concurruot alii deſcendentes eorumdem Iacobi,
& Alexandri deſceodentiam ſufficienter probaot Buratt.
deciſ. 358. nu. 9 in fine verſ. tum quia præmiſſit, & ibi Add. num. 11. & deciſ. 781. num. 6. Pen *dec. 1659. nu. 7. cum aliis relatis in Lunen. Sarzanen. beneficii 10. Decembr. 1659. coram R. P. D meo Albergato, & in Bonon fideic. de Amorinis 18. Maii 1649. § quod autem, & 4. Aprilis 1650. §. neque releuant cor. Reuerendiſſ. Melsio.*

Identitas verò † bonorum reſultat tam ex illorum de- 2
ſcriptione ſpecialiter facta per Paulum Seniorem fideicom-
mittentem io ſuo Teſtamento dicto Summario numer. 1.
vt notat Bal. *conſ. 89. num. 3. lib. 1.* Maſcard. *de probat. conſ. 778. numer. 14. cum ſeqq.* Rota *deciſ. 312. numer. 2 parte 7.*
quam † etiam ex partitis librorum cataſtri, ſeu decima- 3
rum Ciuitatis Florentiæ Summario num. 5. Petra *de fideicommiſſis art. 44. num. 7. &* Rota *dec. 434. num. 3. & 4. par. 9. rec. & in Fauentina bonorum 9. Iunii 1664. coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano §. ſicut enim & §. eo reſpectu*
quibus † concurrentibus nuoquam ſolet fideicommiſſariis 4
denegari Immiſſio Rota *deciſ. 330. num. 2. & 3. part. 5. & deciſ. 162. nu. 7. par. 8. rec. & in Vrbeuetana ſucceſſionis 19. Ian. 1665. cor. me.*

Non obſtat quod ab obitu Fabritii ſecuto de anno 1625.
vſque ad tempus reaſſumptæ litis effluxerint ferè 40. anni
ideoque † per lapſum tanti Temporis præſcriptum reman- 5
ſerit remedium l. final. ſicuti quæcunque alia poſſeſſoria,
quia † cum de anno 1628. obtenta fuerit cum immiſſione 6
admiſſionis ad cauſam interrupta remanſit quælibet præ-
ſcriptio *capit. fin. de præſcript.* quæ non potuit reuiuiſcere
per taciturnitatem longiſſimi temporis quia ſenteotia 7
de Iure Canonico eſt perpetua *ca. penult. de Iudic.* & † tum 8
demum taciturnitas inducit deſertionem quando vel ex actis conſtat de claro non iure tacentis, vel ſuper deſertione lata etiam ſententia Iudicis, *vt declarando contrariam deciſionem latè firmaturin Aueniane Legitimæ 30. Aprilis 1665. coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano §. & hinc Domini.*

Sicuti nec etiam refert quod bona de quibus agitur
ſint emphiteutica ſeu liuellaria Eccleſiæ Fæſul. quæ ſecu-
ta morte Fabritij illorum poſſeſſionem adepta fuit, ex ca-
pite deuolutionis ob lineam finitam dicto Summario *nu.*
6. quia præter quod Dominis non videbatur ſufficienter
probatum pro parte Eccleſiæ dum non exhibetur Inſtru-
mentum primordialis Inueſtituræ, ſed omnia Inſtrumen-
ta recognitionum quæ † adhunc effectum non ſufficere 9
tenuit Rota coram Caputaquen. *parte prima deciſ. 280. per tot.* præſertim quia, ex eiſdem partitis decimarum conſtat à multo tempore ſactas dd recognitiones bona prædicta fuiſſe poſſeſſa à Iacobo Sen. auctore Alexandri, & Iacobi actorum, & ex illius perſona deinde perueniſſe ad eius deſcendentes.

Reſponſum fuit, quod cum in dicta recognitione, ſeu inueſtitura anni 1545. Paulus Seo. illa recognouerit pro ſe, & tribus ſuis fratribus abſentibus pro quibus promiſit de rato alias teneri voluit de proprio eorumque & cuiuslibet illorum filiis, & deſcendentibus in perpetuum pacto reuerſionis ad menſam in caſu extinctionis, ac terminationis li-

Digitized by Google

nis lineæ d. Pauli d. Summario nu. 7. nec apparet quod il-
lius fratres nunquam ratificauerint quinimo potius con-
ſtet de contrario, tum quia Paulus de omnibus bonis in di-
cta recognitione contentis in Teſtamento diſpoſuit, & ſo-
li deſcendentes ex eius linea admiſſi ſuerunt ad renouan.
anno 1575. Summario nu. 8. tum etiam quia omnia prædi-
cta bona deuenerunt ad Fabritium Nepotem Pauli ea Pe-
10 tro filio vtique durante † adhuc linea eiuſdem Pauli non
erat locus deuolutioni ſeu reuerſioni ſed potius vigore eiuſ-
dem conceſſionis, ſeu recognitionis intrat Ius accreſcendi
fauore aliorum deſcendentium ea Iacobo altero filio Pauli
& originaliter docuit Speculat de locationibus, & condu-
ctionibus *tit. de emphyteuta §. nunc aliqua nu. 59. quem ſe-
quuntur* Fulgin. *de Iure emphiteut. tit. de contract. quæſt.
34 & num. 14. & tit. de ſucceſſione quæſt. 20. num. 5.* Grat.
diſcept. 272. n. 21. cum ſeqq. Rot. cor. Card. Seraph. *decif.
156. per tot. dec. 435. nu. 5. & ſeqq. par. 1. rec.*
11 Quibus propterea venit etiam † concedenda immiſſio,
ea eadem conceſſione, ſeu recognitione ad inſtar illius,
quæ datur ea remed. *l. fin. C. de edict.* Diu. Adrian. vt plu-
ribus allegatis probat Rota *dec. 585. n. 2. & ſeqq. par. 5. rec.
& in Bononien. bonorum emphyteuticorum* 10. *Iunii 1648. cor.
bo. me. Veroſpio confirmata cor. me* 15. *Iunii 1663.*
Demum non releuat renouatio facta anno 1575. à Iaco-
bo Sen. auctore Alexandri, & Iacobi actorum tam nomi-
ne proprio quam etiam nomine Petri, ſeu fratris pro ſe
ſuiſque filiis hæredibus, & deſcendentibus ea qua menſa
infert conceſſionem illis fuiſſe factam pro virili, & conſe-
quenter non intrare diſpoſitionem textus in *l. mihi, & Ti-
tio ff. de verb. obligationibus n.* 4. quia cum iſta ſubſequuta
fuerit ea pacto renouandi de 20. in 29. annis contenta in
recognitione anni 1545 non potuit immutare naturam præ-
cedentis conceſſionis, neque præiudicium inferre vocatis
12 reſpectu Iuris accreſcendi, & conceſſionis † ex ea illis com-
petentis, vt in ſimilibus firmat Rota *dec. 176. nu. 37. cum
ſeq. par. 5. rec.*
Et ita dandam eſſe Immiſſionem pro nunc in bonis in
prima recognitione anni 1545. contentis reſolutum fuit v-
traque &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Turritana Canonicatus.

Veneris 2. Aprilis 1666.

ARGVMENTVM.

In Beneficialibus materiæ articulatæ re-
leuantia, & fumo probatis remiſſoria
denegari non poteſt, ſuæ etiam in du-
bio conceditur, vt illam petens nouas
probationes facere valeat, quæ ad vi-
ctoriæ cauſam conducant.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria concurrente materiæ articulatæ releuan-
tia, & fumo paſſim conceditur.*
2 *Captiuus ex hora qua captus fuit cenſetur deceſ-
ſiſſe.*
3 *Mors ciuilis non venit appellatione mortis natura-
lis.*
4 *Mors naturalis tantum venit ſub mentione mor-
tis.*
5 *Remiſſoria etiam in dubio concedi conſueuit, ne
illam petenti claudatur via faciendi nouas pro-
bationes ad cauſæ victoriam conducentes.*

DECISIO CCCCLIII.

ROTA ſtetit in deciſis ſub die 27. Ian proximi præte-
riti videlicet dandam eſſe remiſſoriam Gauino Zolæ
pro examinandis teſtibus ſuper obitu Leonardi vltimi poſ-
ſeſſoris controuerſi Canonicatus ſub die 3. Iulii 1663. vt po-
nitur in articulis exhibitis, & comprobat fumus reſultans
ea atteſtationibus ad perpetuam rei memoriam receptis,
& ex epiſtola Comitis de Bonarua in qua exprimitur dies
mortis qui de illo anno cadebat ſubdicta die 3. Iulii qua
obiit, & fuit ſepultus dictus Leonardus hac enim proba-
tione facta non poterat Ordinarius conferre Canonicatum
Ioanni Pinnæ, ſed prouiſio ſpectabat ad Sedem Apoſtoli-
cam à qua dictus Gauinus illum impetrauit ea allegatis in
principio deciſionis, & conſequenter † patens eſt releuan- 1
tia materiæ articulatæ, vt non poſſit denegari remiſſoria
Coccin. *deciſ.* 161. *nu.* 1.
Nec pro denegatione releuat vnicum fundamentum in
hodierna diſputatione à Pinna deductum quod Leonardus
inciderit in manibus Turcarum de menſe Iunii anteceden-
tis & ex † hora qua captus fuit cenſeatur deceſſiſſe ad *text.* 2
in l. in omnibus 18. *ff. de capt. & poſtlim. reuerſ.* & ſic ex tunc
Canonicatum vacaſſe, & potuiſſe Epiſcopum Pinnæ con-
ferre, quia quicquid ſit in aliis caſibus, & ad alios effectus,
an mors ciuilis per captiuitatem ſequuta æquiparetur na-
turali ſanè vbi agitur de impetratione beneficiorum per o-
bitum beneficiatorum vt fecit Pinna, vel mors ciuilis, quæ
† nunquam venit appellatione mortis naturalis, ſed hæc 3
†tantum ſub mentione mortis venit *ſicuti poſt gloſſ. & DD.* 4
in c. ſuſceptum de reſcript. in 6. tradunt Rebuff. *in praxi tit.
de forma ſignaturæ ſimplicis prouis, §. per obitum verſ. &
quamuis, & in tit. de Infirm. benef. reſign. gloſſ.* 11. *ante fin.
verſ. & an habeat locum* Maodoſ. *ſuper regul. Canc. reg.* 3.
de veriſimil. notitia à nu. 17. *vſque ad finem* Gomeſ. *ſuper reg.
de impetr. benef. per obitum famil.* Card. *qu.* 5. *num.* 4. Rota
dec. 543. *nu.* 2. *par.* 2. *rec.* Aut his non obſtantibus adhuc
articulus remaneat dubius, & non eſt diffiniendus in hac
diſputatione reſtricta ad remiſſoriam, pro qua † etiam in 5
dubio Rota conſueuit reſpondere, ne alias eam petenti
præcludatur via faciendi probationes ad victoriam cauſæ
conducentes, reſeruata pleniori diſcuſſione materiæ poſt
illas, Rota *deciſ.* 333. *num.* 29. *par.* 10. *rec.* prout fuit con-
cluſum.
Vtraque parte informante &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Leodien. Profeſſionis.

Lunæ 2. Aprilis 1666.

ARGVMENTVM.

Profeſſio emiſſa à Nouitio nondum abſo-
luto probationis anno eſt ipſo iure nul-
la, & ad quid annus integer Nouitio
concedatur, & hic an obligetur ad ob-
ſeruationem reformationis, ſub qua non
incepit, nec perfecit annum probatio-
nis.

SVMMARIVM.

1 *Validitas ſententiæ ex reuolutione proceſſus reſul-
tat.*
2 *Profeſſio emiſſa non elapſo probationis anno eſt
nulla tam ex iuris communis diſpoſitione, quam
ex Sac.* Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 15. de refor-
mat. *& nu.* 3.
4 *Annus integer ad probationem conceditur in ſub-
ſidium humanæ fragilitatis in fauorem Nouitii,
vt religionis aſperitates experiatur, & Mona-
ſterii vt mores nouitii exploret.*
5 *Religionis deſertio non debet reprehenſibilis repu-
tari.*
6 *Probatio per alium annum requiritur, quando in
primo anno nouæ regulæ, & conſtitutiones ſu-
peruenerunt.*
7 *Nouitius à Religione diſcedens, & deinde rediens
dicitur Nouitius à die reditus, & debet con-
tinuare per annum.*
8 *Nouitius omnes aſperitates regulæ probare de-
bet.*
9 *Nouitius durante nouitiatu caret omni voce, &
ſuffragiis.*
10 *Nouitius non obligatur ad obſeruationem reforma-
tionis,*

cionis, ſub qua non incepit, nec perfecit annum.

11 *Profeſſionis ratificatio non inducitur ex poſtea geſtis quando profeſſio fuit nulla, & reclamatum intra quinquennium fuit per Nouitium.*

DECISIO CCCCLIV.

A SENTENTIA Rotali declarante nullitatem pro-
feſſionis per Mariam Bernardinam alias in ſæculo
Mariam Sophiam Suthendahel emiſſæ in Venerabili Mo-
naſterio S. Valburgis appellarunt Agentes pro eodem Mo-
naſterio, & cauſa mihi commiſſa propoſui dubium ſuper
illius confirmatione vel infirmatione, & DD. confirman-
dam eſſe reſponderunt attentis validitate reſultante ex a-
1 ctorum reuolutione †, vbi apparet omnia ad illam neceſ-
ſaria fuiſſe ſeruata, de quibus Caputaq. *dec. 260. par. 2.* &
Iuſtitia ex eo quod Maria Bernardina profeſſionem emiſit
2 nondum elapſo probationis anno †, vnde inducta fuit nul-
litas, nedum ex Iuris communis diſpoſitione per *text. in c.
ad Apoſtolicam de reg. & c. 5. eod. tit. in 6.* Honded. *conſil.
78. n. 17. lib. 2.* Rota *dec. 246. nu. 1. poſt 2. vol. conſ. Farin.*
3 verum etiam † *ex decreto Sac. Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 15. de
ref. vbi* Barboſ. *nu. 10. & 15.* Honded. *vbi proximè* Leſſ. *de
Iuſt. & Iur. lib. 2. c. 11. dub. 7. n. 59. fol. 447.* Couar. *in com-
ment. 3. de reg. nu. 45.* Rot. *dec. 575. nn. 1. & 2. pa. 5. rec.*

Non releuat reſponſio alias data, quod imo à tempore
ſuſceptionis habitus ad diem emiſſæ profeſſionis effluxerit
biennium, quia controuerſum nunquam fuit quin habi-
to reſpectu ad primum, & antiquum inſtitutum Mona-
ſterii, & modum viuendi, ſed cum ob ſuperuenientiam
nouarum Conſtitutionum, in quibus mutata prima for-
ma inducta fuerit noua moniales adſtringuntur ad durio-
rem, & arctiorem diſciplinam, & ab hoc tempore ad il-
lud profeſſionis Mariæ indubitatum ſit, quod non eſſet
elapſus annus, vtique non debuit admitti, ſed opus erat,
vt permaneret in probatione integro anno tamquam dato
in ſubſidium humanæ fragilitatis in fauorem Nouitiæ, &
monaſterii, vt illa ad formam vltimarum Conſtitutionum
4 experiretur Religionis aſperitates, & † cum illis vires ſuas
metiretur, ac Monaſterium illius animum, & mores in-
ſpicere valerent, vt notatur *in d. c. ad Apoſtolicam vbi* Abb.
ad plura inferens à n. 9. de reg. & c. non ſolum eod. tit. in 6.
Lapius *alleg. 46. n. 2. & 3.* Rota *in præcitata dec. 175. num.
2. par. 2. rec. cum plur. relat. in prima dec. R.P.D. mei Prio-
li 14. Decembr. 1653. §. nam profeſſio, & in ſecunda ſub die
20 Iunii 1664. §. in præſenti autem.*

Cuius concluſionis ea eſt euidens ratio, quia inſpecta
priori, & laxiori regula nouitia incipere, & perſeuerare
in propoſito profitendi, vbi è contra ſequuta alteratione,
& agnoſcens ſatis grauari nouis exercitiis, vigiliis, abſti-
nentiis, & aliis in noua, & ſtrictiori regula mandatis, &
ſic non poſſe in illa durare de facili poteſt mutare ſenten-
tiam & voluntatem non profitendi ſub tali regula, & Re-
ligionem deſerere, quod non debet repræhenſibile reputa-
5 ri, vt habetur *in c. non debet 8. in princ. de conſanguin. &
Affin.* Bald. *in l. deberi C. de fideic. liber* Franch. *in repeti-
tione c. 1. quam contra n. 661. de prob. in tract. diuerſ. to. 3.*
6 & ideo exigitur permanentia per alium annum in proba-
tione, vt poſt Archid. *in c. geſta 74. diſtinct.* & alias fuiſſe de
mente S. Congr. Conc Trid. refert Bord. *relat. in prima dec.
§. neque obſtat*, vbi contraria procedunt in Religione iam
profeſſis obligatis ad obſeruantiam Regulæ reformatæ,
nec ſufficit per aliquot menſes qui velint cum aliis prius ex
actis ad explendum annum, nam talis computatio non
fit, vt exemplificant de nouitio, qui ſtetit per certum tem-
7 pus in Religione deinde exiuit, & tandem reddit ad † eam
quod dicatur Nouitius à die redditus, & debeat continua-
re per annum Bart. *in l. fin. §. quoties ff. de pub.* Gugl. Cu-
neuſ. *in l. nec non §. ſi quis ſæpius ff. qu. b. cauſ. maior* Philipp.
Franch. *in c. eum qui ante n. 3. verſ. ſed ſi Nouitius de reg. Iur.
8 in 6.* vbi quod alias daretur caſus, in quo Nouitius non pro-
baret omnes aſperitates regulæ Alex. *conſ. 34 nu 1. lib. 5.*

Non obſtat conſenſus Mariæ Sophiæ profitendi, & non
diſcedendi à Religione, vt prætenditur elicitus ex appro-
batione Regulæ reformatæ ad præſcriptum conſtitutionum
geſtatione habitus Monacalis per triennium, aliiſque acti-
bus ratificationem importantibus nam quantum ad acce-
ptationem reformationis ea poſſet illi obiici, ſi tunc fuiſ-
ſet profeſſa, quaſi veniendo contra votum; teneretur
ad obſeruantiam, ſecus dum erat in anno probatio-
nis, nouitiatus †, quo durante, caret omni voce, & ſuf- 9
fragiis Io. Aloyſ. Ricc. *in d. curiæ Archiepiſcopalis Neap.
253. n. 10. cum. 2. ſeqq. part. 2.* & ob id non abſtringitur ad
obſeruationem reformationis ſub qua non incæpit, nec 10
perfecit annum probationis, vt diſtinguunt Fælin. Dec.
& alii *relati in d. prima dec. §. nec refert* ratificatio † verò 11
ex poſtea geſtis nullatenus deduci poteſt, ſtante nullitate
profeſſionis, & reclamatione intra quinquennium facta,
vt præter in vtraque deciſione, & ſignanter *in prima §. fin.
concludunt* Caetan. *in 2. qu. 198. ar. 5.* Leſſ. *de iuſt. & Iur. lib.
2. d. cap. 41. & dub. 7. nu. 63. & 66.* Rot. *in Parmen. nulli-
tatis profeſſionis 15. Febr. 1664. cor. me §. nec dicatur.*

Et ita concluſum fuit pro ſententiæ confirmatione in-
formante tantum Maria Bernardina, Procuratore Mona-
ſterii ſæpius citato, & non comparente &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Piſauren. Redditionis Rationis.

Lunæ 5. Aprilis 1666.

ARGVMENTVM.

Adminiſtrator libros ſuæ adminiſtrationis exhibere tenetur ad omnem ſui principalis requiſitionem adhoc, vt appareat an partitæ bona fide fuerint deſcriptæ. Relatione periti corruente ſententia pariter illius vigore lata ſuſtineri non poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Statutum Piſauri de duabus intelligendum eſt de ſententiis validis, & iuſtis.*

2 *Adminiſtrator compelli poteſt ad exhibitionem librorum vt appareat an partitæ accepti, & expenſi bona fide fuerint deſcriptæ.*

3 *Adminiſtrator ad omnem ſui principalis requiſitionem libros exhibere tenetur.*

4 *Iuramentum adminiſtratoris iurantis ſe libros non habere, nec dolo amiſiſſe non eſt admittendum.*

5 *Adminiſtrator qui eſt obligatus ad librorum cuſtodiam ſuper amiſſione non iurat.*

6 *Textus in l. final. Cod. de fide inſtrum. quomodo intelligendus.*

7 *Præſumptio amiſſionis librorum militat contra adminiſtratorem ob præcedentem illius obligationem exhibendi libros.*

8 *Adminiſtrator rei alienæ ad redditionem rationis obligatur.*

9 *Rationis redditio eſt indiuidua, nec poteſt pro parte ſatisfieri.*

10 *Ratione ſemel legitimè reddita nouæ redditioni locus non eſt.*

Limita tamen niſi conſtet de errore & dolo, quia tunc iterum ratio reddi debet, & nu. 11.

12 *Error & mala fides adminiſtratoris, ex quibus reſultet.*

13 *Periti non debent eſſe ſuſcepti à partibus.*

14 *Periti relatio quando corruit ſententia illius vigore lata ſuſtineri non valet.*

DECISIO CCCCLV.

PRO indemnitate Muccioli fideiuſſoris, Raphael Geppius, qui ex cauſa depoſitariæ Montis Pietatis Piſauri remanebat debitor ſcut. 3444. illi aſſignauit omnia bona mobilia, & ſtabilia, Animalia nomina debitorum merces, & res Drogariæ ad effectum vendendi, & ſibi ex pretio ſatisfaciendi, vel pro ſe retinendi: Cumque ſucceſſiuè ſuper redditione rationis huiuſmodi bonorum à Geppio Mucciolus conuentus ſententiam abſolutoriam à redditione petita vſque ad annum 1650. necnon ab exhibitione librorum reportaſſet, quæ ab A. C. confirmata fuit, dubitaui. An ſit locus ſtatuto Piſauri de duabus, & negatiua præualuit opinio, quia ſtatutum intelligitur de ſententiis vali-

Digitized by Google

validis, & iuſtis ex relatis per Grat. *diſc. nu. 27.* Fenzon *ad ſtatat. Vrb. cap. 180. na. 54 adden. ad* Burat. *deciſ. 568. num. 7.* Rot. *in Bonon. de Gheilis 9. Iunii 1610. co. bo. me. Cocc. & in Bonon. Prædii 5. Decembr. 1636. cor. R. Ghiſileeio, & in Eugubina hæreditatis 2. Iunii 1651. cor. bo. me. Bichio.*

Tales autem non ſunt ſententiæ à Mucciolo obtentæ
nam prima Prætoris Piſauri ab iniuſtitia ſaluari non poteſt
in ea parte, vbi Mucciolum ab editione librorum abſoluit.
Tum quia dum ipſum ad redditionem rationis poſt annum
1650. condemnauit, neceſſaria erat librorum exhibitio ad
quam in his terminis, Adminiſtrator cogi poteſt vt appa-
2 reat, An omnes partitæ accepti, & expenſi rectè, & bo-
na fide fuerint deſcriptæ Bald. *conſ. 152. lib. 3.* Rom. *conſ.*
413. ſub nu. 3. Rota *dec. 126. na. 9. par. 9. & dec. 198. na. 3.*
pa. 10. rec. tum quia cum in actis ſemel producti fuerint
animo rehabendi, & cum oblatione Muccioli de illos
quandocumque reportaſi ab exhibitione abſolui non pote-
rat, ſed ad omnem Geppi requiſitionem illos iterum ex-
3 hibere tenetur Rom. *conſ. 433. n. 10. & ſeq.* Honded. *conſ.*
19. n. 12. lib. 1. Saluſt. Tiber. *in peax. lib. 2. c. 18. n. 16* Rot.
dec. 8. de fid. inſtr. in Antiq. Viterbien. Pecuniaria 19. Iunii
1662 §. quæ ſanè exiſtentia cor. bo. me. Veroſpio.
4 Neque admitti debet iuramentum Muccioli libros non
habere, nec dolo amiſiſſe *iuxta tex. in l. fin. C. de fid. inſtr.*
Quoniam ob dictam productionem in actis, ac ſubſequu-
tam oblationem quandocumque reportandi tenebatur vſ-
5 que ad finem litis cuſtodire & qui obligatus † eſt ad cuſto-
diam ſuper amiſſione non iurat Socc. Sen. *conſ. 190. ſub nu.*
5. verſ ſed præmiſſis non obſtantibus lib. 2. adden. ad Buratt.
dec. 266. n. 13. vbi alii citantur & in puncto Afflict. *dec. 330*
ſub n. 2. verſ. ſecundo limitatur, vbi in ſpecie reſpondet in
hoc caſu *Text. in d. l. fin.* non procedere, & quod in conſilio
reſolutum fuit Iuramentum non eſſe admittendum Rota
dec. 1224 nu 2 cor. Seraph. cum aliis in Peruſina fideic. de
Rodulphis 26. Ian. 1654. §. cum enim verſ. non attento Iuram.
cor. R. D. meo Decano. Et diſpoſitio d. l. fin. procedit ſolum
6 ad fauorem eius, pro quo ſtat præſumptio amiſſionis, quæ
7 † hic potius militat contra Mucciolum ob præcedentem
obligationem de qua ſupra vt bene declarat poſt alios Me.
præſumpt. 61. n. 15. verſ. preterea & 2. reſpondetur lib. 6.
Iniuſtitia pariter reſultat ex abſolutione à redditione
rationis vſque ad annum 1650. cum expeditum ſit quod
8 † quilibet rerum alienarum adminiſtrator ad hoc tenetur
ex relatis per Menoc. *de arbit. caſ. 209 n. 1. & ſeqq* nec po-
tuit Iudex per tempora ipſa rationes diuidere quia indiui-
dua eſt rationis redditio itaut pro parte ſatisfieri non poſſit
9 Socc. Sen. *conſ 159. ſub n. 12. verſ. ſed in caſu noſtro lib. 2* Rot.
Gen. *dec. 165. n. 15. cum aliis relatis per* Rot. *dec. 332. n. 14.*
pa. 10 rec. Parum releuante, quod ex relatione peritorum
10 ſemel † legitimè redditam fuiſſe appareat, ac proinde non
ſit locus nouæ redditioni. Quoniam regula non procedit
quando conſtat de errore, & non deficit ſuſpicio doli vt in
11 præſenti tunc enim ratio iterum reddi † debet iuxta *Text.*
in l. vnic. C. de error. cal. Iaſ. *conſ. 219. n. 2. lib. 2.* Socc. Sen.
d. conſ. 190 col. 3. lib. 2. Neuizan. *conſ 94. in fine* Rot. co. Penia
dec. 1202. nu. 6. & in Romana Societatis 15. Martii 1658. in
princ. & 24. Nouemb. 1659. cor. R. D. meo Decano.
12 Error autem, & mala fides eſt † patens quia in partitis
eorumdem librorum ponuntur ad debitum Geppi multæ
expenſæ à Mucciolo vt aſſeritur factæ quæ ad ipſum non
autem ad Geppium ſpectabant, aliæque merces Droghe-
tiæ, viliſſimo pretio venditæ, imo potius diſperſæ fuerunt
vt in his terminis firmat Rot. Gen. *dec. 187. ſub num. 3.* &
dolus aut ſaltim magna doli ſuſpicio reſultat ex electione
peritorum cui innixa eſt ratio reddita, qui ex nominatis à
Mucciolo electi fuerunt, poſtquam nominatum pro parte
Geppi iniuſte recuſauerat, & eius loco alterum à ſe nomi-
natum quamuis legitimè à Geppio recuſatum ſubrogari
13 curauit Periti enim à partibus non debent † eſſe ſuſcepti
adden. ad Buratt. *dec. 611. ſub n. 16. verſ. 3. requiſitam* Rot.
dec. 199. pa. 5. rec. Et quando relatio Periti corruit ſenten-
14 tia pariter illius vigore † lata ſuſtineri non poteſt Rot. *dec.*
205. nu. 2. cor. Eminentiſſ. D. Card. Ottbobono.

Et ita vtraque &c.

REVERENDISS. CERRO DECANO.

Nunc S. R. E. Cardinali.

Romana ſeu Albanen. Donationis Vineæ.

Lunæ 5. Aprilis 1666.

ARGVMENTVM.

Teſtes quamuis numero plures, viles tamen & inueriſimilia in ſubſtantialibus deponentes non attenduntur in concurſu teſtium numero pauciorum nullam contradictionem patientium. Actio redhibitoria quando detur.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum obligatione Camerali munitum paratam habet executionem.*
2 *Teſtibus vt fides adhibeatur ſufficit quod falſitas à collitigante allegata non reſpiciat ea, & temporis ſubſtantiam.*
3 *Teſtes inter ſe contrarii in ſubſtantialibus nullam merentur fidem.*
4 *Teſtes numero pauciores, veriſimilia deponentes, nec vllam contradictionem patientes præferantur aliis inter ſe contrariis.*
5 *Confeſſio contra confitentem præualet quibuſcumque teſtium depoſitionibus.*
6 *Conſenſus domini directi cum clauſula quatenus opus ſit reſeruati omiſſio, non irritat donationem.*
7 *Actio redhibitoria datur quando vitium aliquod in re vendita latenter adeſt.*
8 *Executio obligationis cameralis non retardatur à re altiorem indaginem requirente.*
9 *Mandatum pro credito illiquido non eſt relaxandum.*

DECISIO CCCCLIV.

DOnauit de anno 1661. Dominicus Vineam de qua agitur Franciſco, cum expreſſa conditione inter alias in Inſtrumento donationis appoſitas, quod totum vinum recolligendum donatarius recipere deberet de anno in annum durante naturali vita ipſius donantis pro Iuliis 17 pro quolibet cado, prout ad vnguem ſeruatum fuit per totum annum 1663. ſed recuſante d. Franciſco donatario ſucceſſiuis annis illud recipere, & pretium reſpectiuè perſoluere, introducta cauſa coram A. C. & ab eo deputatis diuerſis iudicibus, tandem ex ſpeciali commiſſione Sanctiſſimi, vt A. C. procederet de voto Rotæ dubitaui an ſit relaxandum mandatum executiuum, & de manutenendo in quaſi poſſeſſione exigendi, & quoad primum affirmatiuè, quo verò ad ſecundum negatiuè fuit reſolutum.

Tota autem difficultas reducebatur ad ſolutionem vini recollecti de anno 1664. (nam in ea paga maturata de anno 1665. de menſe Decembris nulla videtur adeſſe difficultas attento præciſo adimplemento omnium contentorum in inſtrumento, vt conſtat ex ſum. Dominici numer. 8.) cumque Dominicus quo ad illam habeat intentionem fundatam in publico inſtrumento obligatione Camerali vallato, vtique huius † virtute poteſt executiuè procedere Ro- 1
ta *in Romana Societ. officii 22. Maii 1662. cor. bo. me. Veroſpio §. agitur enim.*

Non obſtat, quod donans teneatur interpellare donatarium per tres dies ante vindemiam, eamque facere omninò prohibetur, niſi poſtquam eam inceperint vicini in inſtrumento deſignati, vel vnus eorum, quia cum vindemia anni 1664. incæperit die 22. Octobris, vt probant tres teſtes formiter pro Dominico examinati, quorum vnus etiam eſt Sacerdos dicto ſumm. num. 3. & interpellatio requiſita in inſtrumento facta fuerit die 18. eiuſdem dicto ſummario numer. 7. quinimo eidem donatario facta fuerit intimatio die 13. eiuſdem menſis pro facienda capita d. ſumm. numer. 6 quam vicini incæperunt facere die 16.

& an-

& antea, & genetalem vindemiam poſteà fecerunt die 20. & 21. eiuſdem dicto ſummario numer. 4. & 5. dicitur proinde donantem adimpleuiſſe omnia in inſtrumento contenta, ita vt non poſſit donatarius ex ſua parte denegare adimplementum, vinumque recipere, & de eo pretium perſoluere.

Nec poteſt euitari prædictum adimplementum ſub prætextu quod iidem teſtes pro Dominico examinati deponant capatam inceptam fuiſſe die 17. Octobris cum præſentia, & aſſiſtentia miniſtri Franciſci donatarii, qui tamen eadem die 17. curauit hic in Vrbe Dominico inhiberi ne faceret capatam, quia ea hoc non ſequitur perneceſſe, quod teſtes prædicti conuincantur de mendacio, cum iſti actus inter ſe bene ſint compatibiles & vtrumque ſimul ſtare poſſit, quod ſcilicet Franciſcus ad vineam tranſmiſerit Miniſtrum, ad effectum vt aſſiſteret capatæ, & vindemiæ, & quod vnico contextu, & eodem tempore apud Iudicem curauerit impedire capatam, quatenus incepta non fuiſſet, & tamen ad effectum, vt iſtis teſtibus fides
2 adhibeatur, ſufficit quod falſitas prætenſa non reſpiciat ſubſtantiam rei, & temporis, quo capata, & vindemia cæptæ fuerunt iuxta theoricam Io. Andr. *in cap. fraternitatis num. 1. verſ. ſi autem errauit extra de hæret.* Cæſar. de Graſſ. *dec. 6. numer. 9. de teſtibus, cum cumulatis in Romana Dotis 14. Iunii 1658. coram R. P. D. meo Albergato §. rurſus.*

Minus faciunt teſtes eaaminati ad inſtantiam Franciſci deponentes vindemiam cæptam fuiſſe die 13. Octobris, quia præter alias exceptiones ab informantibus pro Dominico cumulatas, & adnotatas in ſcriptura data ad partes, ſunt perſonæ viles, famuli ipſius donatarii, varii, & inuerifimilia deponentes, ac inter ſe contrarii in ſubſtantialibus tam vnus alteri contradicendo, quam ſibimetipſi
3 quilibet contrariaſi † quibus concurrentibus nullam fidem eis eſſe adhibendam dixit Rota *in Romana hæreditatis 13. Ianuarii 1659. §. rem prorſus, & 16. Iunii eiuſdem anni coram R. P. D. Albergato §. nec teſtet, & in Romana pecuniaria 22. Iunii 1663. coram R. P. D. meo Priolo §. nec huiuſmodi* præſertim in concurſu teſtium Dominici, qui licet numero pauciores, nihilominus ſunt præferendi, vti meliores, & veriſimilia deponentes, nullamque contradi-
4 ctionem patientes *iuxta text. in l. ob carnem §. fin. ff. de teſtibus* Rota coram Buratto *dec. 631. num. 13. & in Camerinen. pecuniaria 10. Martii 1662. cor. Emmentiſſ. D. Cardinali Celſo §. non obſtant*, addita ſignanter iudiciali intimatione facta à Franciſco d. die 17. Octobris, ne Dominicus faceret capatam, ea qua vtique reſultat euidens confeſſio quod vindemia diebus præcedentibus verè cæpta non fue-
5 rit, quæ † in propoſito caſu contra confitentem præualet quibuſcumque teſtium depoſitionibus *l. cum te 5. C. de tranſact. l. vnica C. de confeſſ.* Bald. *conſ. 192. nu. 8. verſ. quia in illis lib. 2.* Surd. *conſ. 60. nu. 1.* Rota *dec. 157. nu. 4. verſ. & ſit fortior par. 4. rec.*

Quod vero Dominicus non impetrauerit conſenſum à D. directo pro tali donatione facienda non videtur obſtare, quia cum fuerit reſeruatus cum clauſula *quatenus opus ſit, & requiratur, non alias*, vt oculariter apparet ex inſtrumento donationis dato in ſummario Dominici numer. 1. illius omiſſio non irritauit donationem, vt in his terminis
6 firmauit Rota *in Albanen. Vineæ 11. Aprilis 1639. coram bon. mem. Dunozetto §. non obſtat in recent. deciſ. 131. num. 3. par. 8. & coram* Durano *deciſ. 250. num. 16. cum aliis cumulatis in Ferrarien. pecuniaria 27. Maii 1661. coram R. P. D. meo Priolo §. nec refert*, maximè quia præuia ſententia deſinitiua A. C. pronunciauit vineam iſtam ſic donatam irrequiſito D. directo non eſſe deuolutam, vt conſtat ex eodem ſum. nu. 6.

Exceptio verò malæ culturæ vineæ, necnon conficiendi vinum, tamquam reſpiciens petitorium non eſt attendenda in hoc iudicio executiuo, præſertim quia de ordine Rotæ ſuper hoc dedi dubium particulare à me iam ſubſcriptum.

Denique non refragatur, quod vinum in duobus poſtremis annis fuerit malæ qualitatis, ac proinde locus ſit actioni redhibitoriæ, etenim vltra quod non videntur concurrere requiſita ad eam inducendam, & ſignanter quod
7 ante factam ipſius venditionem vitium aliquod in eo latenter iuxta doctr. Azonis *in ſua ſumma ſub rubr. C. de ædilit. actionib. nu. 28. verſ. item repellitur emptor ſi agatur, & adnotatum fuit à* Rota coram Card. Mellino *deciſ. 180. nu. 8.* quodque proueniat ex intrinſeca qualitate rei, in qua dolus venditoris interfuerit, † ſufficit, quod altiorem requi- 8
rat indaginem ad effectus, vt non valeat retardare paratam executionem obligationis Cameralis, vt dixit Rota poſt Zacchar. *de obligat. Cam. deciſ. 26. numer. 2. cum aliis vulgatis.*

Quo verò ad mandatum de manutenendo, cum agatur de contractu vltro citroque obligatorio, in quo Dominicus ſingulis annis debet docere de adimplemento iuxta formam inſtrumenti, ac etiam quia concurrit incertitudo futuræ quantitatis † vini DD. dixerunt illud non eſſe re- 9
laxandum vtraque parte informante &c.

R. P. D. OTTALORA.

Fauentina Succeſſionis.

Lunæ 5. Aprilis 1666.

ARGVMENTVM.

Bona etiam paterna in filium primogenituræ titulo delata vti ſeparationi non ſubiecta a collatione eximuntur. Bonorum collatio ex quibus videatur excluſa Scriptura priuata quando plenam probationem faciat.

SVMMARIVM.

1 *Bona ea ſola conferuntur, quæ à patre proueniunt.*
2 *Bona quæ non conferuntur, neque etiam imputantur.*
3 *Conuentio non poteſt præiudicare abſenti, & non conſentienti.*
4 *Bona etiam paterna delata in filium titulo primogenituræ, vti diuiſioni non ſubiecta ſunt exempta à collatione, nec ſolum non debent conferri, ſed nec valor bonorum, & nu 5.*
6 *Fratres detracta primogenitura in bonis paternis æqualiter cum primogenito ſuccedunt.*
7 *Pater de rebus ſuis ad libitum diſponere poteſt, dummodo filiis legitimam non auferat.*
8 *Teſtatoris iudicium, & voluntas ſemper ſequi debet.*
9 *Collatio bonorum ex quibus excluſa videatur.*
10 *Teſtatoris vnica diſpoſitio vniformiter eſt intelligenda.*
11 *Promiſſio continens pactum futuræ ſucceſſionis à iure reprobatur.*
12 *Copia ſimplex nullam meretur fidem.*
13 *Scriptura priuata concurrentibus adminiculis, & coniecturis circa illius veritatem, plenam facit probationem.*
14 *Obſeruantia dat fidem, & robur ſcripturæ in formi.*

DECISIO CCCCLVII.

CLAR. memor. Bernardinus Spada pro effectuatione matrimonii inter Marchionem Gregorium filium primogenitum, Iacobi Philippi ſui fratris, & Marchioniſſam Camillam Fantuciam promiſit Senatori Federico Auo Paterno dictæ Camillæ conſtituere infra terminum octo annorum cum pactis ſibi beneuiſis primogenituram annui redditus librarum 32 mil. Bononien. & Marchionatum valoris librarum 64. mil. ad fauorem dicti Gregorii, & filiorum maſculorum deſcendentium ex matrimonio de primogenito in primogenitum obligando ad hunc effectum ſe, & ſua bona ad fauorem dicti Federici qui viceuerſa promiſit, quod eadem Camilla erit hæres Vniuerſalis tam ſui ipſius quam D. Margharitæ Aquiſiniæ eius Auiæ Paternæ, ita vt poſt mortem vtriuſque hæreditas perueniat in Camillam, & eius deſcendentiam maſculinam vt patet ea capitulis matrimonialibus confectis ſub die 30. Maii 1632. datis in Summario Marchionis Gregorii num 1.

Ad erectionem dictæ Primogenituræ, & maioratus curauit D. Cardinalis pro ſua indemnitate, vt concurrerent eorum fratres ita, vt ipſe eſſet ſolum obligatus pro vna

R. P. D.

Digitized by Google

R. P. D. Virgilius pro duobus, & D. Iacobus Philippus
pro tribus ſextis partibus adiecto pacto, quod in caſu de-
ficientiæ lineæ maſculinæ ex dicto matrimonio bona con-
tributa reuertantur ad eoſdem pro rata ſiue ad eorum hæ-
redes, & ſucceſſores, vt apparet ex apoca inter ipſos con-
fecta dicto Summ. nu. 2.

Primogenitura hæc fuit à D. Cardinali conſtituta in
nonnullis bonis emptis pro tribus ſextis partibus ex pecu-
niis dicti Iacobi Philippi poſt cuius obitum aſſignata fuit
eidem Gregorio qui cum vltra Primogenituram præten-
deret etiam bona Paternæ hæreditatis pro ſua rata orta
controuerſia cum fratribus ſuper illius collatione ſiue im-
putatione cauſaque mihi commiſſa propoſui dubium An
& quæ bona ſint conferenda vel imputanda, & Domini
non eſſe locum, nec collationi, nec imputationi reſpon-
derunt.

Apparet enim ex prænarrata facti ſerie, quod bona Pri-
mogenituræ obuenerunt in Gregorium ex perſona D Car-
dinalis qui eandem inſtituit pro implemento promiſſionis
factæ Senatori Federico ex cauſa effectuandi matrimoni-
um vnde tanquam habita ab extraneo non cadunt ſub col-
1 latione, ſed † ea ſola conferuntur, quæ immediatè à Pa-
tre proueniunt, l. vt libris, & l. finali ibique ſcribentes
C. de collat. Pariſ. conſ. 130. num. 6. lib. 1. Surd. conſ. 219. n.
7. Medic. in tract. de compenſat. par. 1. qu. 15. 2. 4. Vaſqu. de
ſucceſſ. reſol. lib. 2. §. 19 n 29. Theſaur. dec. 46 n. 9. Thomat.
dec. 50 n. 145. cum ſeqq. & n. 165. Merlin. de legitima lib. 2 tit.
29. 27. na. 3. Mangil. de imputat. qa. 12. aa. 30. Andreol. con-
trou. 310. nu. 1. & 2. Rota in Romana legitimæ 30. Ian. 1660.
2 cor. R. P. D. meo Taja. Quæ † autem non conferuntur ne-
que etiam imputantur l. illud vbi DD. C. de Collat. Merlin.
vbi ſupra lib. 2. tit. 2. qu. 1. na. 2. Thomat. d. dec. 50 aa. 126.

Neque obſtare viſa fuit Apoca inter D. Cardinalem,
& fratres in qua Iacobus Philippus promiſit, & declarauit
concurrere ad primogenituram pro tribus ſextis partibus,
& ſic bona ſaltem pro medietate dicantur paterna, & per
conſequens ſint conferenda ex ſuperius adductis, vel quia
primogenituræ inſtitutio promiſſa fuit in Capitulis nu-
ptialibus à ſolo Cardinali cum obligatione propriorum bo-
norum, & ſtatim in ipſo actu promiſſionis fuit quæſitum
Ius Marchioni Gregorio eiuſque deſcendentiæ maſculinæ,
& ſic conuentiones ſuper contributione ex poſt initæ à fra-
tribus pro indemnitate, & releuatione ipſius Cardinalis
3 † nequeunt præiudicare eidem Gregorio abſenti, & non
conſentienti Grat. diſcept. 924. nu. 4. 5. 11. 12. 13. 15. 26 &
28. Larrea deciſ. Granaten 33. numer. 56. Adden. ad Greg.
4 deciſ. 560. nu. 3. Vel quia † bona etiam paterna delata in
filium primogenituræ titulo, vel diuiſioni ac ſeparationis
non ſubiecta ſunt exempta à Collatione Bald in Auth. ex
teſtamento ſub na. 39. Cod. de Collat. Cephal. conſ. 3. nu. 55.
& ſeqq. & conſ. 154. per tot. Surd. conſ. 427. nu. 53. & ſeq.
Menoch. conſ. 1169. 2. 6. & ſeq. Cyriac. Controu. 312 n. 67.
& 117. & ſeqq. Vermigliol. de feud. cent 2. art. 5. n. 388. & ſin-
gul. 52. num. 26. lib. 3. Tiraquell. de Primog. quæſt. 51. num. 1 &
ſeqq. Couar. var. quæſt. qa. 39. nu. 39. Michalor. de fratrib. pa.
1. ca. 32. n. 1. Andreol. dicta controu. 380 n. 17. Thomat dec. 50
n. 171. Rota in Bononien. ſeparationis bonorum 15. Ianii 1661.
5 coram bo. me. Veroſpio. Et † non ſolum non debent con-
ferri, ſed nec pretium ſeu valor bonorum Menoch. di-
cto conſ. 1166. n. 9. Mangil. de imput. quæſt. 37. n. 12. 14. 15.
Peregr. de fideic. art. 36. n. 107. & 108. Fachin. controu. 48. n.
6 7. lib. 7. nec † fratres poſſunt prætendere recompenſationem
ſed detracta primogenitura omnes in aliis bonis paternis
vna cum primogenito æqualiter ſuccedunt, vt latè firmat.
Cephal. d. conſ. 3. na. 54. verſ. aggredior & pluribus ſeqq. &
d. conſ. 174. per tot. Roſental. de feud. c. 7. concluſ. 13. an. 21.
cum ſeq. Innigliol. d. conſ. 2. na. 388. Ciriac. dicta controu.
312. num. 117. & ſeqq. Neque Pater redargui poteſt de Inæ-
7 qualitate † cum poſſet de rebus ſuis ad libitum diſponere
dummodo filiis non auferat legitimam Alciat conſ. 15. nu.
12. lib. 2. Menoch. conſ. 272. numer. 12. Honded. conſ. 159.
numer. 14. & conſ. 62. num. 50. vol. 1. Ciriac. dicta controu.
312. num. 6.

8 Et quamuis concluſio limitetur quando † Pater expreſ-
sè dicit primogenituram conferri quo caſu neceſſe eſt pater-
num amplecti Iudicium Auth. ex teſtam. & in corpore va-
de ſumitur C. de Collat. & recedendo à Priori deciſione te-
nuit Rota in dicta Bononien. ſeparationis bonorum 5. Iu-
nii 1662. coram bon. mem. Veroſpio tamen limitatio non
applicatur cum non ſolum non conſtet de expreſſa volun-
tate Iacobi Philippi, & bona per eum contributa conferan-
tur, ſed potius deſumatur contrarium ex tenore eius A-
pocæ in qua facta prius expreſſa declaratione quod pri-
mogenitura determinabatur in gratiam matrimonij cum
D. Camilla addidit ſucceſſiue pactum reuerſiuum in caſu
deficientiæ lineæ maſculinæ, ibi: di modo che mancando
in qualſiuoglia tempo la linea maſcolina procedente dal ma-
trimonio ſudetto, li beni contribuiti tornino pro rata al Sig.
Cardinale, al Signor Giacomo Filippo, & al Padre Virgilio
loro heredi, e ſucceſſori. Dum igitur Iacobus Philippus or-
dinauit reuerſionem bonorum contributorum ad ipſum
eiuſque hæredes, & ſucceſſores in caſu dumtaxat deficien-
tiæ lineæ maſculinæ ex dicto matrimonio, neceſſariò † 9
voluit excludere collationem quæ alias ſtatim ſecuto eius
obitu potuiſſet ab hæredibus prætendi, vt in terminis pa-
cti reuerſiui tenet Roſental. de feud. cap. 7. concluſ. 13. num.
12. vſque ad finem Andreol. alios cumulans dicta controu.
380. num. 20. Innigliol. ſingul 82. ſub num. 26. Thomat. dicta
deciſ. 50. num. 162. Idque comprobatur ex eo quod reuerſio
reſeruatur in eadem oratione ad fauorem D. Cardinalis
& R. P. D. Virgilij eorumque hæredum, & ſucceſſorum
vnde ſicuti reſpectu eorum portionis contributæ nulla in-
trat collatio cum ſint extranei, ita nec intrare poteſt reſpe-
ctu portionis Iacobi Philippi vna enim diſpoſitio non de-
bet diuerſo Iure conſtare † ſed vniformiter debet intelligi 10
l. item hoc Iure ff. de vulgar. & pupill. Rota deciſ. 247. num.
10 part. 5 recent. & in Rauennaten. ſeu Ferrarien. Decima-
rum 5. Martii 1640. coram R. Papien.

Adſtipulatur quoque prædictis promiſſio Federici, &
Margharitæ relinquendi poſt eorum obitum hæredem
vniuerſalem Camillam eiuſque deſcendentes maſculos in
correſpectiuitatem dictæ primogenituræ prout ambo æ-
qualiter ad illius fauorem poſtea diſpoſuerunt dicto Sum-
mario num 8. & 9. admiſſo enim quod primogenitura fuiſ-
ſet conferenda vtique prædicti remanerent decepti, quia
illa ſublata forſan non procuraſſent effectuationem ma-
trimonij minuſque feciſſent promiſſionem omnium ſuo-
rum bonorum ad quam deceptionem euitandam ſemper
intrat collationis excluſio, vt in puncto loquitur Surd.
conſ. 143. num. 34.

Hæc † autem promiſſio fruſtra impugnatur ex eo quod 11
contineat pactum futuræ ſucceſſionis à Iure reprobatum
l. Pactum 15. C. de pact. vbi Bald. Salyc. in princ. Iaſ. num. 1 &
6. Dec. num. 6. l. hæreditas 5. ff de pact Bart. in l. ſtipulatio hoc
modo concepta num. 41. ff. de verb. oblig. cum aliis adductis in
Romana Donationis 16. Martii 1643. §. quo vero cum §. ſeq.
coram bon. mem. Bichio & ſeqq part. 9. recent.

Minus etiam releuat quod non exhibeatur Apoca ori-
ginalis qua Iacobus Philippus promiſit concurrere ad ere-
ctionem primogenituræ pro tribus ſextis partibus, ſed im-
mò ſimplex copia † quæ nullam meretur fidem Auth. ſi. 12
quis in aliquo C. de eden. cap. de fid. inſtrum. Quia in præſen-
ti multa concurrunt illius veritatem, & exiſtentiam com-
probantia eius namque tenor fuit inſertus per D. Cardi-
nalem in inſtrumento erectionis primogenituræ dato in
dicto Summario num. 7. in quo notatur, quod originale reti-
nebatur penes ſe ibi: & prout latius in eadem ſcriptura cu-
ius copiam Collationatam Eminentia ſua originali pænes
ſe retento mihi Notario ſimiliter conſignauit, &c. non
enim præſumitur dicere Notarius circa retentionem dicti
originalis Farinacc conſ. 172. num. 22. quæſt. 153. num. 147.
Vermigliol. conſ. 198. num. 2. ſimiliſque inſertio reperitur
facta in alio Inſtrumento ceſſionis Iurium ſiſcicum enun-
ciatiua, quod fratres promiſerunt eum Indemnem releua-
re à dicta primogenitura dictu Summario num. 10. Ac de-
mum ad formam dictæ Apocæ. Idem Iacobus Philippus
perſoluit pro tribus ſextis partibus prætium bonorum pri-
mogenituræ allegato Summario num. 3. eademque bona
Pater Virgilius in Inuentario hæreditatis dicti Iacobi Phi-
lippi deſcripſit vti ſpectantia ad ipſum, ex quibus non ſo-
lum reſultant adminicula, & coniecturæ circa illius veri-
tatem, & exiſtentiam quibus concurrentibus etiam † ſcri- 13
ptura priuata plenam facit probationem Rot. deciſ. 164.
num 3. & deciſ. 191. num. 11. part 8. recent. Sed etiam obſer-
uantia, † quæ pariter dat fidem ac robur ſcripturæ informi 14
Grat. diſcept. 951. num. 15 Buratt. deciſ. 10. num. 21. ibique
Adden. num. 32. & ſeq. Merlin. deciſ. 244. num. 22. & 572. n. 2.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Meleuitana Pecuniaria.

Veneris 9. Aprilis 1666.

ARGVMENTVM.

Teſtes ad perpetuam rei memoriam examinati concurrentibus adminiculis, & coniecturis plenè probant. Præſumptio ſolutionis dotis ex quibus reſultet.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes licet ad perpetuam rei memoriam examinati, non ſolum ſemiplene, ſed concurrentibus adminiculis, & coniecturis plene probant, & nu. 2.*
2 *Veriſimilitudo in materia probationem ſolet attendi.*
4 *Veriſimile additum aliis probationem auget.*
5 *Præſumptio ſolutionis dotis reſultat ex quo coniuges de quantitate dotis, nunquam quæſierunt.*

DECISIO CCCCLVIII.

PRO reſiduo dotis ſcut. 2000. Mariettinæ à q. Cæſare eius patre relictæ, licet bis reſolutum fuerit ad fauorem Petri eius viri relaxandum eſſe mandatum tam pro ſorte, quam pro fructibus ſub die 26 Iunii 1565. & 15. Ianuarii proximi præteriti ex deductis tamen hodie pro Alagona à deciſis Domini recedendum eſſe exiſtimarunt, quia de ſolutione prædictæ quantitatis conſtare viſum fuit ex depoſitionibus duorum teſtium quorum alter Eques ſcilicet Vecchiettus à partibus iam diu altercantibus in compromiſſarium electus, deponit, Petrum ſibi dixiſſe, quod ad computum præfatæ dotis ſcut. 1195. receperat, ac etiam mobilia, & Margaritas, qui quidem licet ad
1 † perpetuam rei memoriam examinati, nihilominus cum
mortui ſint, & perinde repeti nequeant, non ſolum ſemiplenè probant Bartol. *in l. admonendi 31. numer. 45. vbi* Iaſon *numer. 98 ff. de iur iur.* Marſil. *ſingalar.* 435. Rota *deciſ.* 834. *num. 4. coram* Buratt. *& deciſ.* 129. *nu.* 16. *pa.* 10. *recent.*

2 Sed concurrentibus adminiculis, quæ in preſenti reſultant, ex depoſitionibus aliorum teſtium metu excommunicationis deponentium ſummario Alagonæ num. 8. qui ab ipſa Mariettina audiuiſſe teſtantur, quod ex hæreditate patris Margaritas, ad computum dotis receperat pro concurrenti quantitate ſcut 500. probant Bald. *conſ.* 3. *numer. 4. lib.* 3. Surd. *deciſ.* 107. *num.* 7. Rota *dicta deciſ.* 834. *num. 5. & in his terminis in Æſina dotis 1. Iunii 1658 §. & quamuis, & 6. Aprilis 1663. §. minus obſtat, coram R. P. D. Beuilaqua.*

Quibus accedunt etiam coniecturę, quod ſcilicet Cæſar in teſtamento exactiſſime omnia eius debita deſcripſit, & illa ſolui iuſſit, nec in dotis filiæ mentionem vllam fecit, pro vt veriſimiliter feciſſet, quatenus dos ſoluta non fuiſ-
3 ſet, dum eandem filiam ſæpius nominauit, quæ † qui-
4 dem veriſimilitudo in materia probationum valdè attendi debet, Spad. *conſ.* 143. *nu.* 1 *lib.* 1. veriſimile † additum aliis probationem auget, Dec. *conſ.* 396. *numer.* 9. Rota *in Romana Pecuniaria de Aſtallis 1. Februarii 1613 §. & hæc omnia, cor. Coccia.* & vlterius curſus, & longitudo temporis annorum 30. quo coniuges de huiuſmodi quantita-
5 te dotis, nihil vnquam petierunt, ex † quo præſumptionem ſolutionis deduci, in propoſito firmant Ceph. *conſ.* 240. *nu. 8. & 9.* Honded *conſ.* 19. *nu.* 11. *& 73. lib. 2. cum pluribus per* Surd. *dec.* 205. *nu.*4. Rota *in Lauellen. Dotis 26 Nouembris 1650. §. & pro reliquis, verſ. demum, cor. bo. me. Cardinali Corrado.*

Nec aduerſatur, quod huiuſmodi teſtes in Rota lite pendente abſque remiſſorialibus examinati fuerint. Quoniam in cauſa antiqua ſuper validitate Teſtamenti Cæſaris inter eaſdem partes pendente inducti fuerunt, quo tempore cauſa hæc dotis nondum cepta erat, cum anno 1658. tantum mota fuerit.

Et ex his cum de ſolutione Dotis ſatis conſtare viſum fuerit, hinc ex hoc capite à deciſis receſſum fuit. Vtraque &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Leodien. Canonicatus Aquiſgranen.

Veneris 9. Aprilis 1666.

ARGVMENTVM.

Clericus in conflictu dimicans efficitur irregularis, ſiuè bellum ſit iuſtum, ſiuè iniuſtum, & ad hoc vt bellum dici poſſit iuſtum quid requiratur.

SVMMARIVM.

1 *Clericus in bello militans, contra hoſtes explodens, & ſæua exercens efficitur irregularis.*
2 *Clericus ſine diſpenſatione Apoſtolica inhabilitatur ad beneficium obtinendum ratione irregularitatis.*
3 *Irregularitas, cum non ſit cenſura, non tollitur per clauſulam* Abſoluentes *, in Litteris Apoſtolicis apponi ſolitam.*
4 *Clericus in bello iuſto, irregularitatem non incurrit.*
5 *Bellum vt dici poſſit iuſtum, quid requiratur.*
6 *Irregularitas incurritur per Clericum in conflictu dimicantem, ſiuè bellum iuſtum ſit, ſiuè iniuſtum.*
7 *Clericus in bello dimicans abſtinere ſe debet ab actibus ſæuis occiſionis ne irregularitatem incurrat.*

DECISIO CCCCLIX.

GRATIFICATIONEM, quam Franciſcus Bernardinus in paritate votorum, à Capitulo cum Michaele electus à Sanctiſſimo reportauerat, & reſolutionem ſuper executione Litterarum Apoſtolicarum die 26. Iunii proximi præteriti obtentam duplici ratione Michael impugnabat. Primò, quia pro eius parte concurrebat Votum Decani, quod ex illarum partium conſuetudine, adeo præponderare dicitur, vt cæteris paribus illud obtinens præferri debeat. Secundò, ex capite irregularitatis à Franciſco Bernardino incurſæ ob exercitium militiæ, ſed Domini omiſſa quæſtione circa probationem conſuetudinis in qua non ſatis conueniebant ex alia ratione à deciſis recedendum eſſe cenſuerunt.

Nam cum ex teſtibus in vim remiſſoriæ inſtante Michaele examinatis, & in eius ſummario num. 6. recenſitis conſtet eundem Franciſcum Bernardinum, tàm ante, quàm poſt electionem inter milites deſcriptum fuiſſe, ſtipendium conſuetum recepiſſe, & quod munus Signiferi cohortis Equitum ſub auſpiciis Catholici Regis militando in defenſione Vrbis Valentinæ actu exercebat. Et vlterius, quod in diuerſis conflictibus acriter hoſtes Vrbem obſidentes aggrediendo, & fugando ſtrenuè ſe geſſit, & quod magis vrget ſæpè in prælio contra hoſtes explodiſſe, ac equum in quo dimicabat ſub ipſo occiſum fuiſſe ex his negari non
poteſt, quin dicatur ſæua exercuiſſe, & † conſequenter 1
effectus fuerit irregularis, *cap. ſignificaſti 18. de homicid.*
volunt. ratione cuius † irregularitatis ad Beneficium, & 2
Canonicatum obtinendum ſine diſpenſatione erat inhabilis, Abb. *in cap. cum noſtis 6. numer.* 22. *circa fin. de conceſſ. Præben.* Sayr. *de Cenſur. lib. 6. cap. 2. num. 21. verſ. ſecundario tamen,* Carol. Marant. *reſponſ. 67. num. 16. par.* 4. Rota *deciſ. 226. nu. 2. verſ. irregularitas autem, par. 2. recent. & in ſimilibus* Rota *in Firmana Penſionis 25. Iunii 1649. & 27. Martii 1656. coram Eminentiſſ. D. Card. Celſo, & 1. Iulii 1665. coram me,* vbi concordantes referuntur non obſtante clauſula in Litteris Apoſtolicis apponi ſolita
ta *abſoluentes, &c.* quia † per eam irregularitas, cum 3
non ſit cenſura non tollitur, Vgolin. *de Cenſur. tabul. 1. capit. 26. numer. 2 fol. mihi* 340. Sayr. *eodem tract. lib 1. ca. 1. numer. 18. vbi alios cumulat* Rota *deciſ. 44. num. 5. par. 2. recent.*

Diſtinctio autem in deciſione relata, §. quamuis enim,
& ſeq. quod † in bello iuſto Clericus irregularitatem non 4
incur-

Digitized by Google

incurrat, niſi ſpecialis deducatur probatio, quod ipſe proprijs manibus occiderit, vel mutilauerit, nō viſa eſt Dominis in hoc caſu procedere poſſe nam præter quod bellū reſpectu ipſius Franciſci Bernardini iuſtum dici non poterat, dum Vrbis obſeſſæ ciuis non erat, nec Regi illius domino ſubiectus, ſed Patria Aquiſgraneñ, & ſic pro Patriæ ſuæ, aut Eccleſiæ propriæ defenſione non militabat, nec ex alijs
5 cauſis, quæ ad † iuſtitiam belli requiruntur relatis per Bald. *conſ. 349. per tot. lib. 5.* illud ſufficere dictum fuit, quod in vltimo conflictu præfatæ obſidionis occaſione ſequuto plures occiſi, & maxima ſtrages hinc indè ſequuta eſt in
6 quibus terminis † ſiuè bellum iuſtum ſit, ſiuè iniuſtum per Clericos in conflictu dimicantes irregularitas incurritur poſt Abb. *in cap. petitio tua 24 num.* 8. vbi plenè Barboſ *nu. 2. qui alios congerit de homicid.* Bellett. *diſquiſit. Cleric. par. 1. tit. de diſciplin Cleric. §. 5 num. 140. & ſeqq.* Bonacc. *de Cenſur. diſput. 7. quæſt. 4. punct. 4 qui cæteros recenſet* Rota *deciſ. 3. num. 5. verſ. tunc demum Clericus, par. 2. recent.*

Maximè quia non probatur Franciſcum Bernardinum præciſam habuiſſe neceſſitatem actu dimicandi, & in
7 conflictu ipſo ſe immiſcendi, vndè † abſtinere debebat, & ſibi prudenter conſulere, ne irregularitatem incurreret, Abb. *in cap. ſententiam 9. ſub num. 18. verſ. ſed in contrarium ne Cleric.* vel *Monac.* Bellett. *diſquiſit. Cleric. par. 1. tit. de diſciplin. Cleric. §. 5. num. 156. & ſeq.*

Et ita pro receſſu reſponſum fuit vtraque, &c.

R. P. D. EMERIX.

Prateñ. ſeu Nullius Parochialis.

Veneris 9. Aprilis 1666.

ARGVMENTVM.

Nullitas Teſtamenti ex defectu legitimi teſtium numeri deducitur, & an legatarius poſſit eſſe teſtis in teſtamento, quo ſibi legatum relictum fuerat. Teſtamentum tempore peſtis conditum ſufficit, quod quinque teſtium numero ſit munitum.

SVMMARIVM.

1 *In Teſtamento nuncupatiuo non habet locum prohibitio S. C. Liboniani.*
2 *Teſtamentum carens legitimo teſtium numero ſubſiſteri non poteſt.*
3 *Legatarius eſt legitimus teſtis in Teſtamento.*
4 *Teſtes quinque ſufficiunt in teſtamento condito tempore peſtis.*
5 *Onus probandi contrarium incumbit illud aſſerenti.*

DECISIO CCCCLX.

VACANTE de anno 1662. Parochiali Eccleſia Sancti Marci Ciuitatis Prati, per obitum q. Bartholomæi Meucci, à Ioanne Cipriano, vti legatario Bertini Guardini Patroni vnius ex quatuor vocibus, & à duobus alijs Patronis, præſentatus fuit Stephanus Cipryanus, à Maria verò Guardina, vti Sorore, & hærede ab inteſtato dicti Bertini, & à Populo dictæ Parochialis Eccleſiæ præſentatus fuit Iacobus Mochus. Cumquè vterque expediuerit Litteras Apoſtolicas Stephanus nimirum, vti præſentatus à medietate cum derogatione alterius medietatis, cauſa delata ad Rotam dedi dubium, An, & quæ Litteræ Apoſtolicæ eſſent exequendæ, cuius reſolutio ſub die 1. Iunij anni præteriti dilata fuit, & ordinatum, vt reuideretur *deciſ. 356. par. 6. recent.* in qua firmatur dictum Legatum vnius ex quatuor vocibus relictum à Bertino Ioanni Cypriano non ſubſtineri tanquam factum in Teſtamento carente legitimo numero Teſtium, ac ſcriptum propria manu Legatarij, nec confirmatum ab Ordinario ſuper cuius deciſionis iuribus, aſſumpta hodie diſputatione prodijt reſolutio pro receſſu, & præcipuè innixa fundamento, quod ex iuribus nunc deductis ſatis probatum videtur, quod de tempore conditi Teſtamenti Peſtis graſſabatur in Ciuitate Prati, quodque ex depoſitionibus teſtium deponentium de toto tenore Teſtamenti ſummario hodierno Cypriani num. 9. probata remanet Innocentia Legatarij, & conſequenter ceſſat non ſolum prohibitio S.C. Liboniani, quam † non habere lo- 1
cum in Teſtamento nuncupatiuo admittit deciſ. quę reuidetur *nu. 13. & 14* & vltra ibi adducto notat Mantic *de coniect. vlt. vol. lib. 1. tit. 6. nu. 5. verſ. vt in teſtamento nuncupatiuo*, Magon *deciſ. Florent. 53. num. 7.*

Sed etiam nullitas teſtamenti ex eo deducta, quod ca- 2
reat legitimo numero teſtium cum vltra legatarium quem † eſſe legitimum teſtem, eſt *text. in l. qui teſtamento,* 3
ff. de teſtam. & in l. dictantibus, C. eodē, & in §. legatarijs inſtit. & eodem adhibiti fuerint quatuor alij, & ſic in vniuerſum quinque, quos † ſufficere in Teſtamento condito tempo- 4
re peſtis ſecundum æquiorem, & humaniorem opinionem tenet Bald. *in l. vltima, C. de teſtam* Gabr. *concluſ. 8. per tot de teſtam.* Graſſ. *de ſucceſſ. quæſt. 54. n. 5. verſ. contrarium*, Maſcard. *de probat. concluſ. 1358. num. 58.* Clarus *in §. teſtamentum, quæſt. 56.* Pariſ. *conſ. 32. num. 38. & 48. lib. 2.* Roland. à Vall. *conſ. 81. per tot.* Neuizz. *conſ. 26. num. 5.* & Rota coram Puteo *deciſ. 362. lib. 1. cum aliis relatis in contraria deciſ. huius cauſæ num. 8.*

Non obſtat, quod ad hunc effectum duo communiter à DD. requiri ſoleant. videlicet quod lues ſit magna ita vt non cenſeatur ſatis eſſe ſola ſuſpicio contagij, & quod maior teſtium numerus haberi non poſſit, quia vtrumque in hoc caſu concurriſſe deſumitur ex pluribus. Primò ex ipſomet teſtamento in cuius principio declaratur non fuiſſe inuentum notarium, qui illud rogare voluerit ex eo, quod Teſtator eſſet ſuſpectus de peſte. Secundò, ex depoſitione plurium Notariorum, qui fuerunt vocati, & noluerunt venire dict. ſumm num 2. Tertiò, ex quo idem Teſtator paulò poſt ex peſtilentia deceſſit, vt conſtat ex atteſtatione iurata Medici, & Chirurgi, & mobilia eius partim tranſmiſſa fuerunt ad Lazarettum, & partim combuſta dicto ſumm. num. 3. & 4. Et quartò denique, ex depoſitione Miniſtrorum Sanitatis, & loci, ad quem infecti deferuntur, & numero mortuorum, qui de menſe Nouembris 1630. quo obijt Bertinus aſcendit ad 317. & eſt ſatis conſiderabilis in Ciuitate, quæ cum ſuo Comitatu non conſtituebat pluſquam 5313 hominum, dicto ſumm num. 5. 6. & 8. ex quibus omnibus ſimul iunctis apparet peſtem, non ſolum fuiſſe magnam, ſed etiam veriſimiliter plures teſtes haberi non potuiſse, licet onus † probandi plures inueniri potuiſſe incumbat illud 5
aſſerenti, vt in ſpecie aduertit Neuizz. *d. conſ. 26. nu. 5. in fin* & Put. *d. deciſ. 362. ſimiliter in fine.*

Et hinc non vrgent ponderationes factæ in contraria deciſione, quod ex eodem teſtamento apparet, quod teſtator decumberet in lecto cum febri, & quod duo ex teſtibus dicant ſe acceſſiſſe tamquam ad amicum, quia experientia docet, quod communiter omnes procurant abſcondere quantum poſſunt ſe à peſte laborantibus ne ab amicis, & propinqui deſerantur, & dum ex prædictis apparet Teſtatorem ex hoc morbo obijſſe parum refert, quod in Teſtamento enunciatum fuerit.

Sicuti nec minus releuat tertium fundamentum eiuſdem deciſ. videlicet, quod Legatum tunc non fuiſſet legitime confirmatum, quia illud hodie ceſſat ex facto dum ipſum, & deciſio firmat ſuperuenire validam confirmationem, quæ licet non potuerit retrotrahi in præiudicium tunc præſentati hodie tamen benè ſuffragatur cum illa vacatio ſit conſumpta, & noua ſuperuenerit. Et ita, &c.

R. P. D. OTTALORA.

Bononien. Aquarum.

Veneris 9. Aprilis 1666.

ARGVMENTVM.

Bona Communitatis vt valide alienentur quid requiratur. Solemnitates requiſitæ in inſtrumento venditionis bonorum Communitatis ex quo interueniſſe præſumantur. Procurator fines mandati diligenter tueri tenetur. Sententia quando eſt valida, & iuſta non datur reſtitutio in integrum.

SVMMARIVM.

1 *Fatalibus non prorogatis, & lapſo biennio intrat res iudicata.*
2 *Validitas ſententiæ ex actis iuſtificatur.*
3 *Inſtrumentum publicum probationem probatam facit.*
4 *Bona communitatis vt validè alienari valeant, aſſiſtentia maioris partis Conſiliariorum ad ſonum campanæ congregatorum requiritur.*
5 *Notario in materia ad officium ſuum ſpectante plena fides eſt adhibenda.*
6 *Solemnitates requiſitæ in inſtrumento venditonis bonorum communitatis interueniſſe præſumuntur ex lapſu pluſquam centum annorum à die factæ venditionis.*
7 *Probatio per euidentiam rei omnem aliam ſuperat probationem.*
8 *Probationes leuiores ſufficiunt pro quantitatis liquidatione quando plenè conſtat de ſubſtantia debiti.*
9 *Procurator limites mandati diligenter cuſtodire debet.*
10 *Fundus inferior recipere debet aquas à prædio dominante.*
11 *Procurator cum ſolo mandato ad vendendum poteſt etiam paciſci ſuper acceſſoria ad venditionem.*
12 *Mandatum procuræ ſemper intelligitur conceſſum ad ea, quæ veniunt conſecutiuè, & dependenter.*
13 *Ratificatio idem operatur ac mandatum, ac ſi ſpeciale requireretur.*
14 *Adimplementum ab eo eſt probandum, cuius commodum concernit.*
15 *Conditio nihil ponit in eſſe, antequam purificetur.*
16 *Præſcriptiones tot requiruntur, quot ſunt actus præſcribendi.*
17 *Reſtitutio in integrum non datur quando ſententia in iudicatum tranſacta eſt valida, & iuſta.*

DECISIO CCCCLXI.

COMMISSA mihi cauſa appellationis à ſententia Auditoris Rotæ Bononiæ, qua pronunciatum fuit Communitatem Villæ Funtanæ teneri ad manutenendum excauatos aqueductus, ſiue excolatoriam in ſuis agris inferioribus pro receptione aquarum ſundorum alias venditorum q. Alexandro Blanchino, necnon ad reficiendum omnia damna paſſa à Co: Franciſco Maluetio dd. bonorum poſſeſſore ad rationem lib. 600. ſingulo anno vſque ad integram ſolutionem expenſarum per Peritos liquidandarum pro dd. conductuum refectionem, vt latius in dicta ſententia, dubitaui an conſtet de re iudicata, ſeu potius de cauſis reſtitutionis in integrum, & affirmatiuè quoad primam partem, negatiuè quoad ſecundam Domini reſponderunt, quia ab anno 1638. quo ſententia lata fuit,
1 nihil actum fuit in caſu, † ideoque lapſo biennio, & fatalibus non prorogantis intrat de plano res iudicata, *cap. cum ſit Romana de appell. clem ſicut & clem. ſi appell. eod. tit.* Burat. *dec.* 885 *nu.* 1. Eminentiſſ. Otthob. *deciſ.* 44. *num.* 4. & *in Rauennaten. bonorum* 24. *Martii* 1653. *coram R. D. meo Decano.*

2 Validitas autem ſententiæ patet ex reuolutione actorum *vulg. dec.* Caput. 260. *par.* 2. & iuſtitia reſultat ex inſtrumento venditionis factæ de anno 1558. quundam Alexandro Blanchino cum obligatione manutenendi aquæductus in alijs agris inferioribus pro excolandis aquis bonorum venditorum, ac etiam damnorum, & intereſſe, caſu quod ex defectu excauationis aquæ prædictæ non
3 potuiſſent excolari, quod † inſtrumentum tanquam publicum facit probationem, & obligat communitatem ad illud præcisè adimplendum Rota poſt Zacch. *de oblig. Camer. dec.* 166. *num.* 1. & *ſeqq.* & *deciſ.* 241. *num.* 1.

Neque dubitari poteſt de validitate venditionis, cum fuerit facta ex cauſa ſoluendi debita communitatis, & cum interuentu Procuratorum ad id ſpecialiter electorum habita per tres vices matura deliberatione à Conſilio ad ſonum Campanæ more ſolito congregato, cum aſſiſten-
4 tia maioris partis Conſiliariorum, quod † ſufficit *l. maior pars* 14. *ff. ad munic. l. nulli* 3. & *l. plane* 4. & *ibi gloſſ. in verb. duæ partes, & in verb. poteſt ff. quod cuiuſque vniuerſ.* Iaſ. *conſ.* 71. *ſub num.* 3 Cephal. *conſ.* 328. *num* 62. & 67. Simon de Pret. *conſ.* 79. *ſub nu.* 74. *cum ſeqq. lib.* 1. Franc. *dec.* a *nu.* 24 & Notario de his omnibus acceptanti plena fides 5
eſt adhibenda Bart. *in l. fin. num.* 4. *C. de Præd. Ruſt.* Roland à Vall. *conſ.* 90. *num.* 7. *lib.* 1. Alex. *conſ.* 195. *num.* 4. *vol.* 7. Parum obſtante quod non conſtet de alijs ſolemnitatibus, nempe de expreſſa licentia Principis, Decreto Iudicis, & vtilitate communitatis, alijſque requiſitis *in l. fin. C. de vendit. rer. ciuit lib.* 11. quia ex lapſu pluſquam centum annorum à die factæ venditionis, omnes ſolemnita- 6
tes præſumuntur interueniſſe, vt in puncto conſuluit Simon de Pret. *d. conſ.* 59. *nu.* 8. *cum ſeqq. lib.* 1. Dec. *conſ.* 295. *n* 3. Cephal. *conſ.* 778 *num.* 34. & 35. Cyriac. *contr.* 111. *nu.* 7. & *ſeqq. vbi ſub num.* 11. *ampliat. licet ſolemnitas non fuerit enunciata in inſtrumento* Theſaur. Iun. *quæſt. forenſ.* 27. *nu.* 18. *lib.* 2. Rota coram Mantica *dec.* 13. *nu.* 1. Burat. *dec.* 46. *num.* 14. & 15. Seraph. *deciſ.* 185. *num.* 1. Eminentiſſ. Otthob. *dec.* 240. & *dec.* 84. *par.* 4. *rec.*

Damna vero, quæ paſſus fuit Comes Maluetius prouenientia ex defectu excauationis conductuum, concludenter probantur, tum ex relatione Peritorum, tum ex Teſtibus, tum ex inſpectione loci facta per Auditorem Generalem Bononiæ, ex qua reſultat probatio per euidentiam rei, quæ † omnem aliam ſuperat proba- 7
tionem Poſth. *de manut. obſeru.* 101. *num.* 5. Rota *in Carpelloranex. aquarum* 25. *Nouembris* 1662. §. & *his multum coram R. P. D. meo Taia.*

Liquidatio denique damnorum in d. libris 600. quolibet anno ſatis iuſtificatur ex eiſdem Teſtibus datis in ſumm. Co. num. 12. quia cum plenè conſtet de ſubſtantia 8
debiti pro liquidatione quantitatis ſufficiunt leuiores probationes Gregor. *dec.* 324. *num.* 4. Buratt. *dec.* 173. *nu* 3. *dec.* 479. *num.* 1. & 2. *par.* 2. *rec.* & *in Bonon. fideicomm.* 21. *Febr.* 1661. *coram R. P. D. meo Beuilaqua.*

Non obſtat quod Procuratores à Communitate conſtituti non habeant facultatem † niſi ad vendendum, ideo- 9
que non potuerint abſque ſpeciali mandato illigare Communitatem ad ſeruitutem perpetuam manutenendi aquæductus ad tradita per Iaſon. *in l. Præſes num.* 12. *C. de tranſact.* Caſtrenſ. *in l. non dubito nu.* 7. & 8. *ff. de ſeruit.* nam cum bona vendita altiora ſint, & cohæreant alijs bonis inferioribus eiuſdem Communitatis, vt conſtat ex eodem Inſtrumento venditionis dato in ſum. n. 2. & de iure aquæ
prædij dominantis † recipi debeant à fundo inferiori *l. ſi* 10
aquæductus 47. *ff. de contraben. Empt.* Surd. *conſ.* 17. *nu* 14.
& 27. & *conſ.* 23 *n.* 9 vtique Procuratores cum ſolo manda- 11
to ad vendendum potuerunt etiam paciſci ſuper iſta ſeruitute, tanquam acceſſoria, & inſeparabili Rota *dec.* 374. *nu.* 18. *par.* 5. *rec.* mandata enim procuræ ſemper intelliguntur
conceſſa ad ea quæ veniunt conſecutiuè, & dependen- 12
ter Zolin. *de procur. par.* 5. *cap.* 3 *num.* 13. & in omnem caſum ipſa difficultas ex facto ponderando quod anno 1600 pro damnis paſſis à Blanchino Communitas ſoluit libr. 8. mil. ex qua ſolutione ſaltem inducitur ſeruitutis
promiſſæ ratificatio, quæ idem operatur, ac mandatum, 13
etiamſi ſpeciale requireretur *cap. ratihabitionem de regul. Iur. in* 6. Gregor. *deciſ.* 295. *num.* 4. & 525. *num.* 4. *cum aliis adductis in Romana Cambii* 4. *Febr.* 1665. §. *facultas coram me.*

Nec ſubſiſtit quod ſeruitus iam fuerit extincta mediante Decreto emanato de anno 1600. hinc inde acceptato, quia Decretum prædictum duo continet reſpicientia diuerſa tempora. Alterum quod pro damnis præteritis Communitates teneretur ſoluere Blanchinis libr. 8. mil. alterum quod pro tempore futuro eligerentur Periti qui æſtimarent expenſas neceſſarias pro excauatione facienda, & his ſolutis Blanchino pro vna vice ſeruitus in poſterum remaneret extincta, quo enim ad primum benè verum eſt, quod Communitas adimpleuit mediante effectiua ſolutione libr 8 mil. quo vero ad ſecundum, damna futura reſpiciens non docetur de adimplemento, quod ab eodem Communitate probari debet, cum eius pro-
prium commodum concernat † *l. Iulia* 3. *ff. de act. empt.* 14
Rota coram Eminentiſſ. Otthob. *deciſ.* 13. *num.* 4. Vnde non docto de adimplemento formali in Decreto, prædictæ promiſſio ſeruitutis, & damnorum remanet in ſuo robore, quia extinctio eſt conditionalis ibi: Et iuxta Peritorum ſolutionem expenſis ſolutis, ex tunc liberarunt ho-
mines à prædicta ſeruitute conditio autem nihil ponit in 15
eſſe, antequam purificetur *cap. ver. de condit. appoſit l. ſi quis fundum ff. de contraben. empt.* Bart. *in l. quibus diebus* §. *Termillus num* 15. *ff. de condit. demonſtr.*

Denique

Digitized by Google

Denique non releuat quod ab anno 1600. quo decretum emanauit, vſque ad annum 1635. nunquam Communitas ſuerit interpellata ad excauandum foueas, ac proinde per lapſum 30. aonorum, & vltra eius obligatio remanſerit præſcripta, nam præter quod non probatur d. medio tempore opus fuiſſe dd. foueas excauere, ita vt Communitas negligendo potuerit præſcribere; obiectum tollitur ex eo quod verſamur in ſeruitute per-
16 petua conſiſtente in † actibus ſucceſſiuis, in qua tot requiruntur præſcriptiones, quot ſunt actus præſcribendi, *l. cum notiſſimi §. in iis C. de præſcript. 30. vel 40. annorum* Put. *deciſ. 253. num. 2. in nou.* Moed. *dec. 226. alias 4. de præſcript.* ex quibus DD. cenſuerunt non conſtare de cauſis reſtitutionis in integrum, quæ non datur quoties ſen-
17 tentia tranſacta in † iudicatum eſt valida, & iuſta Rota *dec. 132 num. 1. par. 1. cum aliis adductis in Romana de Marescottis 18. Maii 1646. coram Ghislerio.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Regien. Beneficij.

Veneris 9. Aprilis 1666.

ARGVMENTVM.

Iuſpatronatus quando dicatur gentilitium, & hoc qualitate gentilitia ſpoliatum tranſire valeat ad hæredes etiam extraneos Verba generalia interpretationem recipiunt ab alijs verbis ſpecialiter adiectis. Ius idem eſt ſeruandum quoties eadem ratio militat, & alia de quibus latiſſimè in ſummario.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus ex quibus dicatur eſſe gentilitium, & vide ſup. num. 1.*

2 *Filia agnati dicitur agnationis dignitatem conſeruare.*

3 *Dictiones* donec, & quamdiu extent maſculi *temporalem fœminarum excluſionem important, & num. 15.*

Sed declara vt num. 16. & 17.

4 *Fœminæ extraneis præferuntur poſt maſculorum deficientiam in Iurepatronatus actiuo fauore maſculorum concepte.*

5 *Fœminæ niſi expreſſe fuerint excluſæ maſculorum ceſſante concurſu ſuccedunt.*

6 *Patroni fundatorum diſpoſitioni contrauenire non poſſunt.*

7 *Appellatione deſcendentium maſculorum continentur maſculi prouenientes ex fœminis.*

8 *Maſculi deſcendentes ex fœminis connumerantur inter maſculos deſcendentes.*

9 *Argumentum de fideicommiſſis ad patronatum propter identitatem rationis, eſt validum.*

10 *Iuſpatronatus gentilitium ad aliam lineam tranſiens efficitur hæreditarium.*

11 *Verba taxatiua Iuſpatronatus ad maſculos reſtringentia ſtant demonſtratiuè, & operantur donec, & quamdiu extent maſculi.*

12 *Teſtator non diſponens circa deficientiam propriæ agnationis videtur caſum reliquiſſe ſub Iuris communis diſpoſitione.*

13 *Iuſpatronatus de ſui natura ad hæredes extraneos qualitate gentilitia ſpoliata tranſire poteſt.*

14 *Fœminæ quando agnatio, & maſculinitas contemplata fuit à Teſtatore non cenſentur comprehenſæ in vocatione actiua.*

18 *Fœminæ ſuccedere valent in Iurepatronatus hæreditario.*

19 *Fœminæ comprehenduntur, ſub verbis* ſenior de domo.

20 *Deſcendentes à fœmina nupta in aliena familia agnationem iuſtificare non poteſt.*

21 *Qualitas agnationis repetita cenſetur quando agitur de diſpoſitione facta fauore agnationis ad excluſionem fœminarum, & ab illis prouenientium, quamuis verba eſſent apta illa comprehendere, & num. 22.*

23 *Verba generalia interpretationem recipiunt à verbis ſpecialiter adiectis.*

24 *Ius idem ſeruari debet, vbi militat eadem ratio.*

25 *Abſurdum vt euitetur reiici debet omnis inueriſimilis intellectus.*

26 *Declaratio ex interuallo facta pro interpretatione dubiæ diſpoſitionis inſeruit.*

27 *Declaratio diſpoſitioni ineſſe cenſetur.*

28 *Præſentatus ab exiſtente in quaſi poſſeſſione præſentandi eſt inſtituendus.*

29 *Diſpoſitionis effectus vt impediatur quid ſit neceſſarium.*

DECISIO CCCCLXII.

IOANNES Bonuicinus vti hæres Camilli Bracchij vltimi ex linea maſculina Fundatorum beneficij, de quo agitur, ad illud præſentando inſimul cum Laura Bracchia Cohærede Ioannem Pedianum de anno 1650. quaſi poſſeſſionē Iuriſpatronatus eſt adeptus, dataq; occaſione dicta quaſi poſſeſſione vtendi de anno 1663. quo Pedianus deceſſit, præfatus Bonuicinus præſentauit ad d. Beneficium Franciſcum Caſſolinum: Violantes vero Brachia prætendens vocationem actiuam, & paſſiuam deſcendentium ex progenie Bracchia iuxta conditiones appoſitas in acquiſitione Iuriſpatronatus Gentilitij, præſentati Bonuicino, & præſentato Caſſolio, ambobus extraneis, vehementer obſtare, nominauit Hieronymum Zaoichium ſuum filium, inter quem, & Caſſolium lite conteſtata coram Ordinario Regien. pronunciatum eſt, Caſſolium eſſe inſtituendum; interpoſita appellatione cauſa mihi eſt commiſſa, pro cuius difficultatibus melius explanandis, multoties DD. reſolutionem diſtulerunt

Aliquod enim negotium faceſſere videbantur vocatio actiua, & paſſiua deſcendentium ex progenie Bracchia in Inſtrumento fundationis d. Beneficij ordinata; Actiua quidem ſub his verbis; *quod eſſet & eſſe deberet patronale Iuſpatronatus Laicorum ipſorum Gabrielis, & Nicolai de Bracchijs, & vtriuſque eorum alterius, & cuiuslibet eorum filiorum deſcendentium hæredum, & ſucceſſorum maſculorum tantū legitimorum, & naturalium ſemper in infinitum, & in perpetuum, ita quod egredi, nec exire poſſit, nec debeat quoquomodo de ſtirpe, & progenie agnatorum maſculorum deſcendentium ex ipſis. Summaria Caſſolii num 1.* Ex quibus
euidenter † dicebatur apparere Iuſpatronatus eſſe genti- 1
litium Lamber. *de Iurepatr. lib. 1. par. 2. qu. 2. art. 8.* Gabr. *conſ. 196. nu. 2. lib. 2.* Pariſ. *conſ. 43. num 6. lib 4.* Rota *deciſ. 395. n. 2. p. 1. dec 581. n. 4. par 3. rec.* Illudque poſt defectum
maſculorum ſpectare poſſe ad Violantem Bracchiam in 2
qua vti filia agnati deſcendentis à Fundatoribus benè dicitur conſeruari dignitas agnationis, Molin. *de primogen. lib. 3. cap. 4. num. 6.* Pariſ. *conſ. 47. nu. 61 lib. 4.* Rota *dec. 203. nu. 7. par. 2. deciſ. 516 num. 1. dec. 279. num. 18. & dec. 349. num. 30. par. 6. rec.* & coram Gregor. *dec 464. num. 5.*

Quæ fortius mutuari credebantur fundamentum ex dictionibus, *donec, & quamdiu extent maſculi*, cum ex hoc
modo loquendi arguatur ſolum temporalis excluſio fœ- 3
minarum, Bart. *in l. fin. §. quando nam. 2. verſ. in contrarium ff. ad Tertull.* Bald. *conſ. 43 lib. 2* Alex. *conſ. 188. num. 2. lib. 6.* Menoch. *conſ. 165. num. 15.* Rot. *deciſ. 367. nu. 22. & 23. coram Penia in Regien. Beneficii 10. Decembris 1653. coram bon. me. Bichie*, ſuper hac eadem fundatione edita occaſione antecedentis vacationis, & præſentationis d. Pediani, & ita in terminis Iuriſpatronatus actiui fauore maſculorum concepti fœminas extraneis eſſe prçferendas poſt deficientiam maſculorum, firmauit Rot. *in Parmen. Iuriſpatr. 26. Aprilis 1613 coram ſa. me Innoc. X.* & ceſſante concurſu maſculorum fœminas ſuccedere, niſi expreſsè fuerint excluſæ apud Viuian. *de Iurepatr. deciſ. 69 num. 3.*

Vocatio vero paſſiua clara quoque deſumi allegabatur ex tenore eiuſdem Inſtrumenti fundationis, in quo præferri debet Presbyter antiquior de agnatione Funda-

torum, & ſi non extabit *eligendus erit vnus Clericus in mi-*
noribus conſtitutus de ipſarum patronorum, & deſcenden-
tium agnatorum prauenientibus d. Summ. Caſſolii n. 1. Cum-
que d. Hieronymus, vt filius Viliolantis deſcendentis ab
agnatis Fundatorum ſit talis debuiſſe a Bonuicino, quate-
nus verus eſſet Patronus, ad illum beneficium præſentari,
6 vtpotè ſpecialiter vocatus † in Iuſepatronatus paſſiuo, &
perinde habendus ac ſi præſentatus fuiſſet, cum Patroni
non poſſint contrauenire diſpoſitioni Fundatorum, Bald.
conſ. 38. n. 2. lib. 4 Gonzal. *ad reg 8 gloſ. 9. §. 1. nu. 94. verſ. pa-*
riter quoq; Lotther. *de re benef. lib. 2 q. 38. n. 26. q. 51. n. 31.* Ro-
ta coram Puteo *dec. 252. n. 2 lib. 8. & dec. 97. nu. 3. par. 3 rec.*

Præterea ipſe Hieronymus præfatas qualitates in fun-
datione requiſitas habere videbatur ex eiſdem verbis *de*
patronorum, & deſcendentium agnatorum prouenientibus,
ſub quorum ſignificatione comprehenduntur maſculi ex
fœminis orti, ſicuti dicitur, quod deſcendentium maſculo-
7 rum appellatione continentur maſculi prouenientes ex fę-
minis *l. 4 § taties, ff. de damn. inf. l. hos accuſare §. omnibus*
ff. de accuſat. ad hoc fuit *tex. in §. 1. auth. de hæred. venie.*
ab inteſt. vbi inter maſculos deſcendentes numerantur, qui
8 ex fœminis † deſcendunt *Text. in l. fin. C. de ſuis, & legit.*
Paul. Caſtr. *in l. 1. ff. de condit. inſtit.* Aretin. *in l. Gallus §.*
nunc de lege ff. de lib. & poſthum. Alciat. *conſ. 15. col. 1. lib.*
8. conſ. 104. n. 9. Curt. Iun *conſ. 1. n. 24.* Ruin. *conſ. 49. col. 2.*
& conſ. 120. n. 8. lib. 1 Socc. Iun *conſ. 2. lib 3.* Tiraq. *de iure*
primog. q 13. n. 2. Et licet allegati DD. differant de caſibus
fideicommiſſarijs non ex eo ſunt reijciendi, quia valet
9 † argumentum de fideicommiſſis ad patronatum pro-
pter identitatem rationis, vt admittit Rota *deciſ. 361.*
num. 8 coram R. Tarraconen.

At hodie cauſa pro quarta vice ad deliberationem re-
uocata prædictis non obſtantibus DD. cenſuerunt Caſ-
ſolium eſſe inſticuendum, nam quoad vocationem acti-
uam placuit DD. quod fauore Caſſulij ſub optima expli-
catione deducebatur Iuſpatronatus, de quo eſt quæſtio, re
vera gentilitium fuiſſe fundatum à Gabriele, & alijs de
Bracchijs, vt in d. Inſtrumento fundationis; ſed intra du-
ſationem poſteritatis maſculinæ, & propriæ agnationis
coarctatum, vt poſt Camillum vltimum ex agnatis ex-
10 tinctum ad Bonuicinum illius hæredem tranſiuerit, & de
gentilitio factum fuerit hæreditarium, iuxta celebre
conſ. Anchar. 81. *conſ.* Cald. 4. *de Iurepat.* quorum opinio-
nem reiecto Geminiano contra communem ſentiente Ro-
ta approbauit coram Seraph *deciſ. 364. & 378. per tot.*
coram Millin. *deciſ. 59. num. 5. & deciſ. 330. num. 1.* coram
Merlin. *deciſ. 346. num. 9.* coram Reuendiſs. Tarraconen.
dec. 93. nu. 6 & ſeqq. & in rec. deciſ. 221. par. 8. vbi verba
11 taxatiua Iuriſpatronatus ad maſculos tantum † reſtrin-
gentia dicuntur ſtare demonſtratiuè, & intelliguntur ope-
rari quamdiu, & donec extent maſculi, ſicut, & in *d. deciſ.*
364. & 378. vtrobique nu. 9 coram Seraph. quo loco con-
trarium ſuadentibus optimè reſpondetur.

Hæcque potiorem locum obtinere debent ex eo quod
Fundatores nihil diſponendo circa deficientiam poſteriori-
tatis maſculinæ, & propriæ agnationis, hunc caſum re-
12 liquerunt iuxta terminos Iuris communis regulandum,
in puncto Rota coram Seraph. *d. dec. 364. num. 7. & dec. 378.*
ſub num. 5. & in Regien Beneficii 10. Decembris 1653. coram
bon. me. Bichia, quo fit vt per extinctionem agnationis
ſpoliata qualitate gentilitia hæreditariam retinet Iuriſpa-
13 tronatus, quod ex propria natura † eſt tranſitorium ad
hæredes extraneos, *cap. 1. de iurepatr. Clem. plures eodem*
tit. gloſ. in cap. conſiderandum 16. quæſt. 7. cum pluribus cu-
mulatis in d. deciſ. 364. nu. 3. & deciſ. 378. num. 1. verſ. ſe-
cundo reſtituerunt coram Seraph. *& in dec. 288 n. 5. p. 5. rec.*
14 Ex quibus ſequitur fœminas † licet deſcendentes à
Fundatoribus non eſſe comprehenſas in vocatione actiua,
nec in ea aliquod Ius perſonale radicatum habere, attentis
qualitatibus agnationis, & maſculinitatis adiectis, Iuſ-
patronatus actiuum ad ſolos maſculos reſtringentibus,
Gabr. *conſ. 132. quæſt. 4.* Ruin. *conſ. 161. num. 5. vol. 2. cum*
alijs allegatis in deciſ. 272. num. 14. coram Buratta, Vnde
ad ſimile Iuſpatronatus venire non poſſunt, niſi cum qua-
litate hæreditaria, vt in præciſis, ac ſpecialibus terminis di-
xit Rota *in deciſ. 307. n. 9 par. 7 rec. & dec. 231 num. 7. verſ.*
quia quicquid ſit, coram Reuerendiſſ. Tarraconen.
15 Hinc euacuatur obiectum innixum ſuper illis dictioni-
bus, *donec, & quamdiu extent maſculi* temporalem exclu-
16 ſionem fœminarum inducentibus, quia † hæc concluſio
procedit, quando concurrente ſimilium dictionum genere,

conſtat fœminas in vocatione cum maſculis ab initio eſ-
ſe comprehenſas, ſed earum admiſſionem, maſculorum
intuitu, vſque ad ipſorum deficientiam ſuſpendi, vt opti-
mè explicat Gabr. *conſ. 132. quæſt. 5. nu. 56. ex not. in l. cum*
ita, §. in fideicommiſſo, ff. de legat. 2. & in l. Gallus, §. quidam
rectè, ff. de liber. & poſthum. Rota *in dict. deciſ. 272. nu. 57.*
coram Buratto, & in hoc ſenſu loquuntur auctoritates ſu-
pra allegatæ in §. *quæ fortius*, ſecus † autem, quando di- 17
ctiones illæ ſunt appoſitæ in vocatione reſtricta ad ſolos
maſculos, priuatiuè quoad omnes, & nulla facta mentione
vocationis ſucceſſiuæ fœminarum, tunc enim fœminæ in
defectu maſculorum, & in ſubſidium non intelliguntur
vocatæ, Gabr. *d. conſ. 132. in 5. quæſt. lib. 1.* Peregr. *conſ. 159.*
num. 13. verſ. quartus eſt caſus, lib. 5. cum pluribus recenſitis
in dicta dec. 272. num 15. coram Buratta.

Cum ergo in præſenti caſu fœminæ non veniant, nec
ideò vllum ius radicatum habeant in vocatione maſculo-
rum, manifeſtum eſt dictiones *donec, & quamdiu*, nihil
operari ad importandam temporalem excluſionem in vo-
catione poſt maſculos conceptam, ſed ſolum inſeruire ad
exprimendam durationem maſculorum, ita vt ex volun-
tate Fundatorum Iuſpatronatus ad eos pertineat, illis
extantibus priuatiuè quoad omnes: extincta verò Agna-
tione ſit locus diſpoſitioni Iuris communis Iuſpatrona-
tus ad hæredes etiã extraneos deferentis: Vnde ſi fœminæ
ſubintrare valeant poſt finitam agnationem, illud non ac-
cidis ex Fundatorum prouidentia, aut ex aliquo Iu-
re perſonali proueniente ex comprehenſione in vocatio-
ne actiua, ſed † ex qualitate hæreditaria illas habilitan- 18
te, Rota *in dicta deciſ. 307 num 9. par. 7. recent. & deciſ. 231.*
n. 7 verſ. quia quicquid ſit, coram Reuerendiſſ. Tarraconen.
nec alium ſenſum tenuit Rota *in dicta Regien. Beneficii 10.*
Decembris 1653. § in caſu autem noſtro, coram bo. mem. Bi-
chia, licèt ibi dicatur, quod maſculi, donec extant, præfe-
runtur fœminis, quia ſi benè introſpiciatur contextus de-
ciſionis, aduertetur in ea firmari, fœminas poſſe venire ad
Iuſpatronatus, ſicut, & extraneos, quod profectò coinci-
dit in idem, ac ſi diceretur, quod fœminæ non poſſint veni-
re, niſi cum qualitate hæreditaria, dum extranei, ſine ea
admitti nequeunt, aliæque deciſiones in contrarium alle-
gatæ fœminas admittunt quoque eo titulo ſucceſſionis ex
earum comprehenſione, in diſpoſitione Fundatorum,
quod non controuertitur, vt in illa *Parmen. Iuriſpatro-*
natus 26 Aprilis 161 . coram ſan. mem. Innocentio X. vbi
poſt maſculos vocabatur Senior de domo: in † quo- 19
rum verborum ſignificatione fœminas comprehendi in-
dubitati Iuris eſt.

Quò verò ad vocationem paſſiuam conſiderabant DD.
intentum Caſſolij pariter illæſum remanere, quia Hie- 20
ronymus Zanichius deſcendens per fœminam non ha-
bet qualitates adiectas in dicta vocatione paſſiua, agna-
tionem præciſè requirente, quam iuſtificare non poteſt,
dum à fœmina nupta in aliena familia trahit originem,
iuxta *text. in l. vlt. poſt princip. verſ. quia autem, ff. de grad.*
affin. Ruin. *conſ. 49. num. 6. verſ. nec etiam obſtat, lib. 1.* Me-
noch. *de præſumpt præſ. 91. n. 5. lib. 4.* Rota *deciſ. 106. n. 2. &*
3. par. 3. deciſ. 402. nu. 26. par. 9. rec. vt in puncto vocationis
paſſiuæ agnatorum non comprehendi cognatos reſpon-
dit Rot. *in Ciuitatis Plebis Cappellaniæ 23. Ianuarii 1666.*
coram bon. mem Veroſpio, & 4. Decembris 1662. & 23.
Februarii 1663. coram Reuerendiſſ Gerunden.

Quod autem agnatio conſiderata ſit in primo gradu vo-
cationis paſſiuæ in dubium non reuocatur, dum ibi ſpeci-
ficatur, quod Sacerdos *ſit de agnatione*, quodque eadem
qualitas ſit repetita in ſecundo gradu vocationis paſſiuæ
comprobatur, nedum ex eo quod agitur de diſpoſitione
facta fauore agnationis, quo caſu cenſetur † eadem qua- 21
litas repetita, vt copioſè tractat Fuſar. *de ſubſtit. quæſt. 404.*
num 12. ad excluſionem † fœminarum, & deſcenden- 22
tium ab illis, etiamſi verba eſſent apta illas comprehen-
dere, vt ponderat Rota *in dicta deciſ. 262. num. 2 coram Bu-*
ratto, ſed etiam ex multis argumentis ad id facientibus,
ſcilicet quod verba † generalia debeant recipere interpre- 23
tationem ab illis verbis ſpecialiter adiectis, *l. ſi adiicia-*
tur 13. vbi gloſ. ff. pro ſoc. Surd *conſ. 34. nu. 39.* Seraph. *dec.*
587. n. 1. in fine, cum adductis in deciſ 190. n. 3. coram Eminen-
tiſſ. Card. Ottobono, quod † vbi conuenit eadem ratio in 24
actiua, & in paſſiua vocatione, idem Ius ſeruandum eſt,
Rota *deciſ. 49. num. 20. par. 4 tom. 4. recent.* quodque ſeque-
retur abſurdum, ſi cognatus Clericus præferretur Clerico
agnato, vel Sacerdoti cognato, & ille admitteretur in

horum

horum concurſu, quòd profectò intelligendum eſſet, ſi non reperto Sacerdote de agnatione, vt requiritur in primo gradu vocationis paſſiuæ, cenſeretur in ſecundo gradu Cognatus Clericus præferendus Clerico Agnato, vel Sacerdote Cognato, cum de ipſis nulla fiat mentio in
25 primo, & ſecundo gradu vocationis paſſiuæ, ad † quod euitandum reijciendus eſt hic inueriſimilis intellectus, Rota *deciſ. 170. num. 3. par. 2. diuerſ. & deciſ. 22. num. 10. coram Buratto*, ſicut à contrario dicitur ceſſare repetitio, quando ſequeretur aliquod abſurdum, vt per Fuſar. *dicta quæſt. 404. num. 34.*

Et ſi quæ dubietas ſubeſſet in interpretatione verborum ſecundi gradus vocationis paſſiuæ, nempè *eligant vnum Clericum in minoribus conſtitutum de ipſorum Patronorum, & deſcendentium agnatorum prouenientibus*, *dicto Summ. nu. 1.* omnino tolleretur ex melius declarata dicta diſpoſitione in alio Inſtrumento dotationis, ſeu augumenti dotis facto à duobus ex primis Fundatoribus coram Ordinario, qui in fundatione auctoritatem interpoſuerat, paucis annis poſt fundationem celebrato per hæc verba, *teneatur præſentare vnum Clericum in minoribus conſtitutum de deſcendentibus agnatis*, & paulò infrà, *ſi autem de deſcendentibus agnatis non extabit aliquis Presbyter, nec Clericus,*
26 quam declarationem, licet † ex interuallo factam pro interpretatione diſpoſitionis dubiæ admittit, Rota *dec. 837. n. 14.* coram Seraph *deciſ. 119. num. 7.* coram Eminentiſſ. Otthobon. *deciſ. 238. num 5. par. 3. dec. 402. n 3. par. 9. rec.* vbi in puncto firmatur non poſſe obijci, quod per huiuſmodi declarationem ius tertio quæſitum lædatur, quia
27 † declaratio cenſetur ineſſe diſpoſitioni, ex Caſtrenſ. *in l. hæredes palam 21. § ſi quid, ſub nu. 4. ff. de Teſtam.* Rimin. Iun. *conſ. 131 num. 9. & conſ. 200. num. 13. & pluribus alijs ibi congeſtis.*
28 In quam ſententiam, eò magis iuerunt DD in fauorem Caſſolij, vti præſentati à Ioanne Bonulcino hærede Camilli de Bracchijs vltimi ex deſcendentibus agnatis Fundatorum, atque exiſtente in quaſi poſſeſſione præſentandi, iuxtà diſpoſitionem *cap. conſultationibus de Iurepatron vbi* Abbas *num. 6.* Oldrad. *conſ. 312. nu. 2. in fine*, Gonzal. *ad reg. 8 gloſſ 45. §. 2. num. 14. & ſeqq.* Maſcard. *de probat. concluſ 172. num.* 8. Mareſcott. *var. reſolu. lib. 1. cap. 55.* Rota *deciſ. 7. de Iurepatron. in nouis, deciſ. 14. eodem tit in antiq* & poſt Viuian *deciſ. 44. cùm pluribus ab eo relatis, lib. 11. cap. 6. num. 12.*

Deficiente iuſtificatione proprietatis per Inſtrumentum publicum, dum illud, ex quo proprietas elici prætenditur, non poteſt dici clarum, atque omni exceptione carens, & quod contra illud nihil opponi poſſit, vt eſt ne-
29 ceſſarium † ad impediendum effectum diſpoſitionis, *d. cap. conſultationibus*, Burat. *in cap. ex literis, num. 8. de Iurepatron.* Lambert. *de Iurep. lib. 2. quæſt. 3. art. 6. nu 4 par. 1.* Rota *in Lucana Iuriſpatronatus 18. Iunii 1628. coram bon. mem. Dunozetto, & in Leodien. Beneficii 27. Iunii 1629. §. non obſtat, quod attendatur proprietas, coram Virili, & in Maioricen. Beneficii 11. Ianuarii 1658. coram Eminentiſſ. Card. Celſo.* Et ita vtraque, &c.

R. P. D. CARPINEO

Nunc S. R. E. Cardinali.

Nonantulana Bonorum.

Veneris 9. Aprilis 1666.

ARGVMENTVM.

In Emphyteuſi Eccleſiaſtica iure ſanguinis ſucceditur; & conceſſa, vſquè ad tertiam generationem, non valet pronepotes comprehendere. Bona emphyteuſis Eccleſiaſticæ ſub generali bonorum diſpoſitione venire non poſſunt.

SVMMARIVM.

1 *Emphyteuſis pactionata primo ad acquirentem, ſecundo ad filios, tertio ad nepotes deferatur.*

2 *In Emphyteuſi Eccleſiaſtica non admittitur repræſentatio iure ſanguinis.*

3 *Emphyteuſis conceſſa filijs, & nepotibus valet pronepotes comprehendere.*

4 *Emphyteuſis Eccleſiaſtica vltra filios, & nepotes non progreditur.*

5 *Verba*, vſquè in ipſius conductoris tertiam generationem, *apta ſunt includere pronepotes, quia nemo ſe ipſum generat.*

Declara tamen, vt num. 6. & 7.

8 *Filius in præiudicium ſtipulationis paternæ diſponere nequit de emphyteuſi.*

9 *Emphyteuſis conceſſio ex titulo lucratiuo, cenſeri debet, quando liberalitas concedentis vndique exuberat.*

10 *Emphyteuſim primus acquirens ex quo in preiudicium vocatorum diſponere nequeat.*

11 *Filius primi acquirentis emphyteuſim ex propria perſona in illa ſuccedit, cum ſit in inueſtitura comprehenſus.*

12 *In Emphyteuſi vt quis ſuccedere valeat ſpecialis illius mentio requiritur.*

13 *Bona Emphyteuſis Eccleſiaſticæ ex pacto, & prouidentia ſub generali bonorum diſpoſitione non veniant.*

14 *Bona hæreditaria ſub generali diſpoſitione bonorum venire poſſunt.*

15 Deciſ. 287. par. 1. & 294. par. 2. & deciſ. Pen. 5192. & 1221. & deciſ. 583. num. 50. Caualer. *quomodo intelligendæ, & num. 16. & 57.*

DECISIO CCCCLXIII.

SOLET plerumque Auguſta Abbatia Nonantulæ Inueſtituras concedere ſub formula ſequenti, nempè: Primò, acquirenti pro ſe, & ſuis filijs, & nepotibus maſculis legitimis, & naturalibus ab eo deſcenden. ſtipulanti, & recipienti, quos ſi non habuerit, & ſi habuerit penitus defuerint, tunc Inueſtitura, quę vocatur precaria deueniat, in ipſas filias, vel neptes legitimas, quæ viros legitimos, & naturales accipiant, & rem patris poſſideant.

Sub qua præciſa, & conſueta formula quam plura conceſſerat bona familiæ de Cataneis, quæ in tres diſtinctas claſſes alia in maiori parte receperat Petrus Senior, alia verò in ſolidum acquiſierant Ludouicus Octauius Alphonſus, & Albertus ipſius Petri filij, & demum alia Petrus Iunior filius Ludouici pro ſe, & prædictis Alberto, Alphonſo, & Octauio Patruis.

Cum verò præfata bona temporis ſucceſſu in ſolum Octauium ſuperſtitem, ſiue ex iure accreſcendi, ſiuè potius non decreſcendi conſolidata ex ſupradictarum conceſſionum lege poſt ipſius obitum ad Vrſinam, Alberti filiam perueniſſent illa ſtatim, ac docuit cor A. C. ex teſtium dictis, & ex Canonum ſolutione inquieta, & pacifica poſſeſſione eorumdem exiſtere obtinuit ſuper illis manuteneri, & vlterius declarari præfata bona ad ipſam, vti in Inſtrumentis conceſſionum, & vocatam, & comprehenſam pertinere excluſis Barbara Morana, & Ludouico, & fratribus de Cataneis, dicti Octauij vltimi ſuperſtitis hæredibus.

Hinc appellationis cauſa ad Rotam deuoluta, & boni iuris aſſumpta diſpoſitione, illud hodie Vrſinæ, etiam ad effectum Manutentionis ſuffragari, reſolutum fuit. Quia dum verſamur in Emphyteuſi Eccleſiaſtica ex pacto, & prouidentia recepta pro ſe, & filijs, ac nepotibus maſculis, & illis deficientibus pro filiabus, & neptibus viſum eſt, non poſſe dubitari quin Vrſina, vti filia Alberti, & ſic proximior reſpectu Petri Senioris Aui, quam Alberti Patris, ac Ludouici, Alphonſi, ac Octauij Patruorum, quam etiam Petri Iuniori Patruelis præferenda veniat tum fratribus de Piſtaldis, ex Iſabella ..., tum Barbaræ Moranæ, ex Cynthia filiabus Ludouici progenitis, & ſic reſpectu omnium prædictorum. Primò, acquirentium in gradu remotioribus ex receptiſſima conclusione Iuris, quod in Emphyteuſis † pactionata grada- 1
tim ſuccedit, primò ad acquirentem, ſecundò ad filios, tertiò ad nepotes ſucceſſio deferat per ea, quæ communiter notantur, in *leg. Gallus, §. quidam recte, ff. de liber. & poſt. & in l. quod dicitur, ff. de verb. oblig. vbi ex parte*,

Barboſ. *nu.6.* Roman. *conſ.22. num.2.* Alex. *conſ.119.num.3.*
lib 5. & de vera, & communi concluſione, Clar. *in §. emphy-*
teuſis, qu.35. ac Rota apud Seraph. *deciſ.89. num.1.* & di-
ſtinguendo inter Emphyteuſim hæreditariam & Eccleſia-
2 ſticam in qua † non admittitur repræſentatio, ſed ſucce-
ditur iure ſanguinis, in *Romana Domus 6. Maii 1573. coram*
Pamphilio, quæ inter diuerſ. eſt deciſ. 209. num.2. part.1. ac
in proprijs terminis fœminarum poſt maſculos admitteñ.
firmatur pluribus adductis in *deciſ.191. num.1. & ſeq. part.*
9. tom.3. recen. & latius in deciſ.121. à princip. & per ſeptem
ſeq. part. 7. recent. Sed & fortius quia reſpectu Petri
Senioris Morana, & fratres de Rinaldis tanquam primi
acquirentis pronepotes de prædictis inueſtituris ad ſolos
3 filios, & nepotes reſtricti † nullo modo videntur compre-
henſi iuxta mentem Salicet. *in l.2. §.1. numer.32. C. de iur.*
Emphyt. & iuxta naturam ipſis Emphyteuſis Eccleſiaſticæ,
4 quæ vltra † filios, & nepotes non progreditur, *§. Amphy-*
teuſim Auth. de non alienan. & permutan. bona Eccleſ. Rota
deciſ.420. num.9. coram Merlin. *& deciſ.30. num.2. & ſeq.*
part.8 recent. in quibus dictam diſpoſitionem, *in dicto §.*
augere, non fuiſſe correctam à *text. in Auth. de alien. &*
& emphyt. cap.6. verſ. licentiam igitur damus, quia imò
diſpoſita in hoc *verſ. erecta à iure* Canc *in cap. nulli*,
§. alienationis de reb. Eccleſ. non alien. 126. vt aduer-
tit in ſpecie Roman. *in l. etiam, numer.10. in fin. verſ.*
4. probatur, & numer.12. §. nec obſtat, ff. ſolut. matri-
mon.

Nec comprehenſionem pretendere poſſunt, ex alijs
verbis fere in omni Inueſtitura Petri Senioris appoſitis pri-
mum in ipſius D. conductoris tertiam generationem com-
pletam, quæ ſecundum diſtinctionem Bartol. relatam à
Baldo *in Auth. ſi quas minas, nu.4. verſ. nat inſtrumentum*,
5 apta ſunt † includere pronepotes ob illam rationem, quod
nemo generat ſe ipſum, quia vt optimè ponderat Caſtr.
6 *conſ.338. n.2. verſ. præterea, lib 2.* procedit † doctrina Bart.
in conceſſiona alicui ſimplicitar facta, vſque ad ipſam ter-
7 tiam generationem, ſecus † quando de filijs, & nepotibus
ſpecifica, & particularis mentio, & deinde ſuper addita
ſunt verba, vſqua ad tertiam generationem, abſq; copula,
tunc enim potius demonſtrationem faciunt, quã inducunt
ampliorem pronepotum incluſiuam, vt proſequitur ibi-
dem Caſtr. qui tantum abeſt, vt reprobetur in hoc di-
cto, quin potius appoſitè illum ſequantur Cephal.
Honded. Mareſcott. & alij quam plures relati *in deciſ.420.*
num.14. coram Merlin. & in puncto ſimilis conuentionis
Abbatiæ Nonantulæ ipſiſſimis verbis conceptæ doctrina
Caſtr. pleno, & conditio calamo defenditur in *Bononien.*
ſeu Nonantulana Bonorum 6. Iunii 1654. coram R. P. D.
Tain, in qua deciſione à §. nec obſiſteret, vſque ad §. penul.
Ita luculenter tractatur materia contraria omnibus re-
iectis, vt ſuperuacaneum ſit aliquid ſuperaddere.

Denique bonum ius Vrſinæ minuere non potuit di-
ſpoſitio octauij, qui in omnibus ſuis bonis iuribus, &
actionibus, vbique exiſten. & cuiuſuis eſſent naturæ
hæredem inſtituit vniuerſalem præfatam Barbaram
Moranam, ex parte, & ex alia Carolum, & fra-
tres de Rinaldis. Quoniam viſum eſt DD. in Octa-
uio defuiſſe voluntatem, & poteſtatem præiudicandi
Vrſinæ æqualiter Nepti in bonis huiuſmodi, in qui-
bus ipſa tanquam expreſſe vocata, & proximior hos
inſtitutos axcludebat.

Poteſtas quidem in illo deficiebat, quo ad bona ac-
quiſita per Petrum Seniorem, in quibus haberi non
poterat pro primo acquirente cum facto productum
8 fuiſſet ius acquiſitionis, & proinde † nec etiam
in præiudicium ſtipulationis paternæ potuiſet di-
ſponere, vt ex in *l. ſi vnus, §. ante omnia, ff. de pact.*
& conſuluit, Alex. *conſ. 106. num.8. lib. 4. vbi quod aliquis*
non reperitur, qui contrarium ſentiat, & Alex ſequun-
tur relati per Gratian. *conſ. 79. num. 24. & fuit dictum in*
deciſ.398 num.15. Cauai. *& 32. num. 1.* Coccin.

Quo vero ad reliqua bona per ipſum, & Octauium,
& Fratres inſolidum acquiſita licet haberi poſſet pro vno
ex acquirentibus tamen cum oſtenſum non fuerit acqui-
ſitiones factas ex titulo oneroſo nempe vel ex magna
pecuniarum quantitate ab initio poſita, vel permiſſa
ſingulis annis reſponſionem fructibus correſpondentem
iux. Theoricam quam tradit Mant. *de tacit. & ambig. lib.*
22. tit. 6. num. 23. Quinimo ipſarum conuerſionum le-
ctura conuincitur modici canonis reſponſionem ne bona
9 omnia fuiſſa quæſita. Itaut beneficium, & liberalitas
vndique concedentis exuberauerit conceſſio potius cenſeri
debet ex titulo lucratiuo vt voluit Surd. *deciſ.290. nu. 5.*
in fin. verſ. in caſu autem, & decidit Rota apud Merlin. *dec.*
86. nu.15. & 16. & latius in deciſ. 35. num. 14. & ſeq. poſt
Salgad. ita vt primus etiam acquirens hoc caſu † non va- 10
luerit in vocatorum præiudicium diſponere Alex. *conſ. 7.*
nu.1. & ſeq. lib.7. Soccin. Sen. *conſ. 4. nu.5. quod autem fue-*
rit lib.3. & latè in Bonon. domus 15. Iunii 1663. §. aſſertus ti-
tulus oneroſus coram Reuerend. Ninot. vbi referuntur de-
ciſ. non concordantes quæ proceſſerunt in cauſa. Defece-
rat autem voluntas in Octauio quia, vt in ipſo teſtamen-
to refertur dum eſſet in V. I. verſarus, & generalis Au-
ditoris munere fungeretur optime ſcire poterat bona præ-
fata in generali ipſius diſpoſitione non vanire, ſed in illis
ſuccedere ex propria perſona comprehenſa in inueſtitura 11
ad ſenſum Bartol. *in l. vt Iur. §. ſi liberi ſub num. 6. verſ. &*
reiectus eſt ff. de opt libert. ſed ſpecificam & indiuiduam
mentionem expoſcere vt tradit Surd. *conſ.293. num. 18. &* 12
pluries in terminis primo acquirentis voluit Rota noſtra, &
ſignanter in Bonon. de Bologninis inter diuerſ. deciſ. 134. n.
1. par. 5. & præclarius in Romana domus coram bon. mem.
Card. Pamphilio pariter inter diuerſ. 29. nu. 10. par.4. quas
cum non concordantibus recenſet, & exornat Reueren-
diſſimus D. m. Decanus *in alia Bonon. fideicommiſſi de Bo-*
logninis 4. Febr. 1654. §. & quamuis Præſertim quando
prout hic Teſtator diſpoſitionem reſtrinxerat ad bona,
ſeu quia multo minus veniunt † Emphyteutica Eccle- 13
ſiæ ex pacto, & prouidentia Crauett. *conſ. 25. num. 29.*
Surd. *dec. 93. num. 19. & in fin. & 20.* Rota *dec. 275. nu.*
7. vbi firmatur propter illud pronomen ſuis reſtringi diſpo-
ſitionem ad bona quæ non erant ſubiecta reſtitutioni, vt
ſunt Emphyteutica ex pacto, & prouidentia, & refert
concordantes *add. ad deciſ.* Ludouiſ. *271. nu. 7.* adducens
differentiam inter iſta, & hærediraria quæ † ex Pe- 14
regr. alijſque adductis venirent ſub generali diſpoſitione.

Qua diſtinctiona conciliari poſſunt quotquot in contra-
rium adducuntur auctoritates quarum plures loquuntur
de Emphyteuſi hæreditaria, vel in qua aderat expreſſa
facultas alienandi etiam comprehenſa, vt ſunt illa No- 15
nantulæ 187. *par.1. & 294. par.2. rec.* vel quando ex iure
aliquo municipali ſeu conſuetudine inductum eſt vt ſunt
termini deciſionum Pen. 1192. & 1221. loquentium de
ſtatuto, & conſuetudine Abbatiæ Farſen. vel quando 16
aliunde poſſet coniecturari mens Teſtatoris ſua excluden-
di comprehenſos in inueſtitura vt in *deciſ.583. num.10.* Ca-
ual. vbi voluntas eliciebatur ab excluſione fœminarum 17
iam à ſtatuto excluſarum ſua bona Emphyteutica in
inueſtitura comprehendi, vt quando de illis mentio fie-
ret, aut quando in alijs bonis non poſſet diſpoſitio ve-
rificari, & in vtraque deciſione *Cæſennaten. 23. Ianua-*
rii 1657. §. potiſſ. verſ. quod in præſenti & 16. Iunii
eiuſdem anni §. quod vero verſ. quod ſine difficultate co-
ram R. P. D. Albergato.

Igitur metiendo voluntatem à poteſtate, & ab ipſa
congruentia exiſtimarunt DD. prudenter Teſtatorem,
vt agnouerat illa Emphyteutica ex conceſſionum lege de-
buiſſe poſt illius obitum ad Vrſinam neptem peruenî-
re voluiſſe de cæteris allodialibus deſcendentes ex Iſabel-
la, & Cynthia pariter Nepotem æqualiter honorare, vt
inter ipſas minor in quantum poterat adeſſet diſparitas at-
que his omnibus perpenſis viſum eſt bonum ius Vrſinæ
vndiqua reſultare ex quo iuncta ipſius incontrouertibili
poſſeſſione non ſolum dd. teſtium dictis, & canonum re-
ſponſione comprobata, & confirmata actuali illius ade-
ptione vigore mandati cenſuerunt, etiam illi manuten-
tionem concedere.

Et ita partibus informantibus reſolutum, &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Romana Cenſus, ſeu Fideicommiſſi.

Veneris 9. Aprilis 1666.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſum vt inducatur, quid requiratur, & ex quibus inductum cenſeatur Fideicommiſſum inſtitutum ſub modis, & qualitatibus ſubſtinetur.

SVM-

Digitized by Google

S V M M A R I V M.

1 *Teſtatoris voluntas, & determinata inducendi fideicommiſſum requiritur, & non attenditur imperfecta, & preparatoria ad illud.*

2 *Declaratio ſubſtituendi promiſſa, & non facta per teſtatorem remanet in terminis ſimplicis pollicitationis, & puræ inſtitutionis hæredis, & n. 9.*

3 *Teſtator ex quibus deſiderum tantum inſtituendi fideicommiſſum non quod illud inſtituerit, appareat.*

4 *Teſtator volens bona conſeruari in filijs, & deſcendentibus hæredis à ſe inſtituti, videtur ad diſpoſitionem actualem deueniſſe ſuper conſeruatione bonorum in filiis, & ſucceſſoribus ipſius hæredis.*

5 *Fideicommiſſum cenſetur inductum, ſi teſtator dicat, volo bona mea maneant in familia.*

6 *Teſtatoris voluntas dicentis volo legare, volo eligere dicitur in perfecta, & præparatoria, niſi leget, niſi eligat.*

7 *Voluntas teſtatoris quando dicatur tranſire in diſpoſitionem, & nullum euentum conditionis quoad ſubſtantiam expectare.*

8 *Verba, volo cupio apta ſunt inducere fideicommiſſum.*

10 *Hæreditas relicta filijs eorumque ſucceſſoribus, vt condecentius viuant, cenſetur relicta cum onere fideicommiſſi.*

11 *Conditio ſuſpendit effectum pro quo concepta fuit donec purificetur.*

12 *Fideicommiſſum ſub modis, & qualitatibus inſtitutum valet, & ſuſtinetur.*

13 *Teſtatur ex quibus ſuſtineri fideicommiſſum voluiſſe cenſentur.*

D E C I S I O CCCCLXIV.

VSQVE de anno 1634. firmatum fuerat obiter, ac
per tranſennam in deciſione 535. par. 5. rec. fideicom-
miſſum inſtitutum in Teſtamento Fabij Vrſini fauore
filiorum Neapolionis eius filij, & hæredis vti relatiuum
ad declarationem faciendam in Codicillis ijs non exhibitis
non probare certam, & determinatam voluntatem, vt
1 † eſt neceſſarium ad inducendum fideicommiſſum, ſed
ſolum imperfectam, & præparatoriam, ideoque non at-
tendendum reuiſio verò huius articuli caſtigationem licet
merentis ab eo tempore in ſupino ſilentio iacens hodie eſt
excitata coram me, & dublo ſuper ea propoſito, DD. reſ-
ponderunt conſtare de fideicommiſſo, & in hac parte rece-
dendum à deciſis.

Concipientes DD. hanc facti ſpeciem arctiori inueſtiga-
tione indigere ad tollendam quamlibet anſam æquiuocan-
di in applicatione Iurium, quæ ob problematicam veriſi-
militudinem caſuum in hac materia occurentium, pere-
grinos intellectus ſæpè coguntur ſubire Thema delibe-
rationis poſuere ſub his verbis Teſtamenti d. Fabij Vrſini
*nomino, e fò mio herede il Sign. Neapolione mio figliolo legitimo
e naturale, &c., e perche intendo, che li miei beni ſi conſeruino
nei figlioli, e ſucceſſori del Signor Neapolione ſudetto, pe-
rò mi riſerbo di far dichiaratione nel Codicillo ò altra diſpoſi-
tione, che io farò ſecondo la quale circa la ſoſtitutione, e fidei-
commiſſo s'habbia à regolar il preſente mio Teſtamento, facen-
dolo io, e non facendolo, il preſente mio Teſtamento in tutto, e
per tutto s'attenda, e s'oſſerui, perche queſta è la mia volontà,
la quale voglio ch'habbia effetto, non ſolo come Teſtamento, ma
anche, &c.*

Inter quod examinandum prima fronte colligi videba-
tur ſubſtantiam fideicommiſſariæ diſpoſitionis fauore fi-
liorum, & ſucceſſorum Neapolionis conceptæ collatam
eſſe in futurum, & relatiuam eſſe ad Codicillos, aut aliam
diſpoſitionem, ſubſtitutionem, & fideicommiſſum ordi-
nate debentem ex illis verbis *Però mi riſerbo far dichiara-
tione nel Codicillo, ò altra diſpoſitione, e h'io farò ſecondo la*
2 *quale, &c.* & hac † declaratione non apparente remanſiſſe
in terminis ſimplicis pollicitationis ac velleitatis, atque
puræ inſtitutionis hæredis iuxtà *Text. in l. ſi teſtamentum C.
de inſtit. & ſubſtit. l. 2. ff. de hæred. inſtit. vbi* Paul. de Caſtr.
Surd. Alex. *& alii in l. ſi quis ita ſcripſero hæredem, ff. eod.
tit l. qui plures, ff. de vſuſ. uct. legat.* Menoch. *conſ. 224 n 20.*
Aym. *conſ. 147. n. 6.* Rot. apud Cenc. de cenſ. *deciſ. 13. nu. 5. &
ſeqq. dec. 12. n. 29. p. 8. rec. & in Romana fideicommiſſi, de Breinis
coram Reuerendiſſ. D. meo Decano §. huiuſmodi enim teſtandi
modus confirmata in hoc motu proprio Februarii 1664. cor.
eodem § licet enim.*

Et comprobari Teſtatoris voluntatem ad actum diſpo-
ſitiuum perfectum, & abſolutum nullatenus proceſſiſſe † 3
ſed tantum ſignificaſſe quandam præparatiuam volitio-
nem, & deſiderium inſtituendi fideicommiſſum per decla-
rationem faciendam in Codicillis, aut alia diſpoſitione *ex
traditis per* Cyriac. *contr. 340. n 18.* Menoch. *de arbitr. Iudic.
caſ. 236. n. 18. & ſeqq.* Surd. *conſ. 236. n. 8* Rota *deciſ. 12. nu.
28. p. 8. rec. &* coram Otthob. *deciſ. 10. n. 58. & poſt. 2. vol. conſ.*
Farinac. *deciſ. 336. n. 8.*

Sed benè enucleato germano ſenſu tenoris Teſtamenti,
eoque ad amuſſim comparato cum legalibus argumentis
compertum DD. actum diſpoſitionis fideicommiſſariæ in
ſubſtantialibus ſub conditione de futuro minimè poſitum
eſſe, ex eo quod arguatur de præſenti indubitata, & per-
fecta voluntate quod bona conſeruentur in filijs, & ſucceſ-
ſoribus Neapolionis per hæc verba, *Perche intendo, che i
miei beni ſi conſeruino ne figlioli, e ſucceſſori del Sig. Neapoli-*
ae quæ †, prænotant, & ſignificant diſpoſitionem actualem 4
& completam voliti intenſi ſuper bonorum conſeruatione
in filijs, & ſucceſſoribus Neapolionis *per tradit. ab* Hoſtien.
& Abb. *in c. ex litteris il primo de ſponſal. cum alijs cumulat.
per* Menoch. *de arbitr. Iudic caſ. 496. nu. 28. vbi num. 9.* verba
omninò ſimilia exemplificantur, nempè, † ſi quis dicat vo- 5
lo bona mea maneant in familia, conſtitutum, atque iniun-
ctum fideicommiſſum cenſetur ex reſponſo Soccin. Sen.
in *conſ. 43. n. 7. & contr. 57. num. 5. lib. 1.* Curt. Ion. *conſ. 54.
num 5.*

Nè autem argumenta legalia in cortice verborum con-
ſiderata facti determinationi adumbrent ſub categorica di-
ſtinctione placuit DD. eas collocare, nempè aut operatio
voluntatis eſt perficienda per aliam eius operationem, ve-
luti in diſpoſitione ſic facta † volo eligere, volo legare, & 6
donec prima operatio voluntatis purificetur à ſecunda ele-
ctione, aut legatum in eſſe ponente, voluntas dici-
tur imperfecta indeterminata, & præparatoria, & in hoc
ſenſu intelligendæ ſunt authoritates ſubſtantiam diſpoſi-
tionis ad futuram conditionem eſſentialiter referentes, vt
Bald. *in l. volo C. de fideic.* Ruin. *in l. Serui electione in princip.
col. 7. verſ. & quod verbum, ff. de legat. 1. ibique* Iaſon. *num. 7.*
Ripa *num. 23.* Caſtren. *conſ. 137. col. 1. lib. 2. cum pluribus per*
Menoch. *d. caſ. 496. num. 22.* Seraphin. *dec. 623. n. 3.*

Aut prima operatio voluntatis conſtituit actum præ-
ſentem de per ſe abſolutum, ac independentem ab alio fu-
turo eiuſdem voluntatis, vt in præſenti caſu, quo volun-
tas Teſtatoris circa conſeruationem bonorum in filijs, &
ſucceſſoribus Neapolionis nihil aliud requirit ad abſoluen-
dam diſpoſitionem conceptam integraliter, & perfectè in
illo modo loquendi *Perche intendo ſi conſeruino*, quod lati-
nè ſonat, *voglio, e deſidera*, vt conſeruentur, & † in tali 7
caſu dicitur voluntas tranſire in diſpoſitionem, & nullum
conditionis euentum quoad ſubſtantiam expectare, vt de-
monſtrat Text. in l. etiam hoc modo 118. vbi cupio deſecto
credo te daturum *in l. & eo modo 121. ibi deſidero, vt des, ff.
de legat 3. l. filiam 17. ibi etiam filiæ meæ reſeruentur, ff. de aur.
& argent.* † fideicommiſſum inducere valent Gratian. 8
diſc. 220 numer. 28. Menoch. *conſ. 45. numer. 8. verſ. non in-
quam hoc repugnat* Rota *dec.* 640. *num. 15. & 16 p. 1. diuerſ.*

Quibus ita perpenſis concludebant DD. in præfatis ver-
bis, *Perche intendo ſi conſeruino &c. però io mi riſerbo far la
dichiaratione, ſecondo la quale &c.* actum voluntatis, vt ſu-
pra perfectum determinatum & abſolutum importantibus
adeſſe quaſi duplicem ſubſtitutionem vnam ſcilicet purã,
& abſolutã in illis verbis *Perche intendo ſi conſeruino*, & aliã
modificatã ibi: *Però mi riſerbo, &c.* Vnde † non ſequuta de- 9
claratione dictæ modificationis remanet pura fideicõmiſ-
ſaria diſpoſitio *ex Tex. in l. 2. ff. de hæred. inſt. l. ſi Teſtamentum
C. de inſt. & ſubſt. l. hæredes mei § ſi quid poſt Teſtamentum*, quæ
procedunt ex eo, quod duplex ſenſus ad eã ſcripturam com-
modè adhiberi poteſt, *vt explicat doctiſſimus* Cyriac. *in d. l.
2. ff. de hæred. inſtit eius oper. tom. 5.* vbi ſoluit obiecta in con-
trarium adducta, *ex l. titia in princ. ff de leg. 2.* quod ibi con-
ditio erat iniecta libertati fideicommiſſariæ ii legando *ex
l. qui plures, ff. de vſufruct legat.* quod ibi incertæ erant le-
gatariorum perſonæ, & ſimilia ſicut in *l. penult. C. de inſtit.
& ſubſtit. verſ ne obſtat tom. 4.* qui codex Iuſtinian. inſcribi-
tur non refragante præſertim iuxta intellectum *dictæ l. ſe-
cundæ, ff. de hæred. inſtit.* voluntate Teſtatoris, qui in to-
to contextu Teſtamenti prægnantem; & geminatam ex-
preſſit rationem conſeruandi bona pro filijs Neapolionis
ad hoc, vt iuxtà gradum condecentius poſſent viuere, † 10
quæ ſola ratio ſufficit ad inducendum fideicommiſſum,
vt in puncto Rota *deciſ 10. num. 5. 2. & 3 part. 1. rec.*

Ex quibus luculenter oſtenditur declarationem facien-
11 dam non importare vim conditionis † ſubſtantiam fidei-
commiſſariæ diſpoſitionis ſuſpendentis, imò potius præ-
ſupponere actum in ſubſtantia perfectum, *iuxtà celebrem, §. ſi quid poſt Teſtamentum l. hæredes mei, ff. de hæred. inſtit.*
Surd. *conſ.* 234 *num.* 23. ſed ſolum modos, & qualitates,
2 ſub † quibus fideicommiſſum inſtitutum valet, & ſuſtine-
tur, etiam ſi de his non conſtet *text. eſt expreſſ. in l.cum po-
ter § duos, ff. de legat. 2. & in ſpecie tradunt*. Iaſon. Alex.
Paul. de Caſtr. & Aret. *in d. l ſi teſtamentum C. de inſtitut. &
ſubſtit. Idem* Caſtren. *in l. 2. ff. de hæred. inſtit.* Cyriac. *in l.le-
gatum 16 ff. de vſu, & vſufruct. ibi nec fuit relictum ſub con-
ditione propriè, ſed ſub modo tom. 3.*

Quod maximè voluntati Teſtatoris conforme dignoſci-
tur ex his verbis, *E non facendolo il preſente mio Teſtamen-
13 to in tutto, e per tutto s'attenda, &c.* quæ † apertiſſimè ſi-
gnificant Teſtatorem voluiſſe, quod fideicommiſſum in-
ſtitutum fauore filiorum Neapolionis ſuſtineretur, etiam-
ſi Codicillum non faceret pro regulandis ſubſtitutioni-
bus.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. OTTALORA.

Firmana Fideicommiſſi.

Lunæ 10. Maij 1666.

ARGVMENTVM.

Sub nomine filiorum veniunt etiam Nepotes
alijque deſcendentes in infinitum, quando
Teſtator habuit rationem conſeruandæ
agnationis, & adſunt aliæ coniecturæ in
hac. deciſ. prænarratæ vbi refelluntur con-
trariæ opinionis d. Concluſionem impu-
gnantes.

SVMMARIVM.

1 *Sub nomine filiorum, non veniunt nepotes.*
2 *Verba non importantia actum ſucceſſiuum importont ſub-
ſtitutionem vulgarem, & n. 3.*
4 *Subſtitutio vulgaris expirat per aditionem inſtituti.*
5 *Ratio conſeruandæ agnationis deſumitur ex inſtitutione
maſculorum limita, vt n. 6 declarat, vt n. 7. & 8*
9 *Ratio conſeruandæ agnationis non deſumitur ex prælatio-
ne maſculorum.*
10 *Ratio conſeruandæ agnationis non deſumitur ex ſubſtitu-
tione filiorum collata in tempus incertum.*
11 *Fideicommiſſum reciprocum lineare deduci debet ex ver-
bis vel coniecturis, quæ id neceſſario inferunt.*
12 *Ratio conſeruandæ agnationis non inducit fideicommiſſum
reciprocum de linea ad lineam.*
13 *Subſtitutio reciproca inter prædictos ſubſtitutos non indu-
cit nouam ſubſtitutionem reciprocam inter ſequentes.
Declara, vt n. 17. & 18.*
14 *Expreſſio maſculinitatis, & legitimitatis pluries repetita
in filijs inducit voluntatem conſeruandi perpetuo bona
in agnatione, & n. 15.*
16 *Appellatione filiorum quando veniant nepotes, & prone-
potes.*
19 *Digreſſio ad plures ſubſtitutionum gradus inducit fidei-
commiſſum agnatitium.*
20 *Excluſio fœminarum propter maſculos inducit fideicom-
miſſum perpetuum.*
21 *Teſtator in dubio præſumitur ſe conformare cum diſpoſi-
tione ſtatuti.*
22 *Agnatio dicitur contemplata etiamſi fuerint vocatæ fœ-
minæ quod declaro, vt n. 23.*
24 *Verba penes hæredes inſtitutos, & ſubſtitutos ſonant de
hæredes in hæredem, & de deſcendente in deſcen-
dentem.*
25 *Nomine filiorum quando veniant, Omnes deſcendentes
in infinitum, & n. 26. & 31. & 32.*
27 *Teſtamenti partes ad eliciendam Teſtatoris mentem ſunt
inſimul coniungendæ.*
28 *Ratio generalis ſumitur comprehenſiue non extenſiue.*
29 *Onus ſacrum debet adimpleri pluſquam prophanum.*
30 *Onus reſtrictiuè iniunctum hæredibus reſtringit diſpoſitio-
nes ad hæredes ſanguinis.*
33 *Fideicommiſſum reciprocum ex quibus inferatur, &
num. 34.*
35 *Onus perpetuum inducit perpetuum fideicommiſſum.
Declara, vt n. 36. & 37. & 38.*

DECISIO CCCCLV.

PETRVS Simon Natinguerra habens tres filios ma-
ſculos, ſcilicet Petrum Dominicum legitimum, &
naturalem, Antonium, & Ciccum naturales tantùm, ac
fœminam Brixeidam, in hæc verba diſpoſuit, *In omnibus
autem alijs bonis, Petrum Dominicum eius filium legitimum,
& naturalem, ſuum hæredem fecit, & ſi d. Petrus Domini-
cus deceſſerit ſine filiis maſculis legitimis, & naturalibus, &
ex legitimo matrimonio, eidem ſubſtituit filios maſculos legiti-
mos, & naturales naſcituros ex legitimo matrimonio ex Anto-
nio, & Cicco ſupradictis, & ſi dd. Ciccus, & Antonius ſine
aliquis ipſorum moriatur ſine filiis maſculis vnus ſuccedat al-
teri, & ſi dd. Ciccus, & Antonius deceſſerint ſine filiis maſcu-
lis legitimis, & naturalibus, eidem ſubſtituit filios maſculos d.
D. Brixeidæ, & quod filiæ fœminæ non poſſint hæreditare
aliquibus temporibus, & quod dictam domum vbi ad præſens
habitat ipſe Teſtator, non poſſint, neque valeant vendere, &
alienare*, Summario Luchetti præteritæ poſitionis *num.* 3.
Petrus Dominicus inſtitutus ſine filijs deceſſit, Antonius
autem ſuſcepit Brandimartem, Dorotheum, & Buccoli-
num, Ciccus Franciſcum, & Franciſcus Stephanum, &
alios, qui Iudicium Immiſſionis inſtituerunt ſuper prædio
Martini Beccarij in bonis Teſtatoris incluſo, quod Domi-
ni ſub fideicommiſſo vniuerſali contineri cenſuerunt, ac
proinde confirmandam eſſe ſententiam Rotalem latam
coram Reuerendiſſ. Domino meo Vicecomite, nunc Hiſ-
paniarum Nuncio, ea fundamentis, de quibus in deciſ. in
hac cauſa emanata 8. Iunij 1665. coram bon. mem. Veroſ-
pio, quæ ad duo reducebantur. Primum fuit filiorum ap-
pellatione in præſenti nepotes, ex validiſſimis coniecturis
contineri; Secundum verò deducebatur ex h. s dimanare
fideicommiſſum reciprocum inter omnes vocatos inſtitu-
tum, contrà quæ duo opponebantur, quibus non obſtan-
tibus, Domini ſteterunt in deciſis.

Alterum fuit quod Stephanus, & fratres de Naringuer-
ris ad fideicommiſſum non vocantur, tum quia ſubſtitu-
tio facta Petro Dominico ità ſit concepta: *Subſtituit filios
maſculos legitimos, & naturales naſcituros, ex legitimo matri-
monio ex Antonio, & Cicco ſupradictis*, quibus verbis non
continentur nepotes † cum vocentur filij nati, & naſcitu- 1
ri ex legitimo matrimonio certarum perſonarum, Rimin.
Iun. *conſ.* 173. *num* 8. & 9. *lib.* 2. Rota coram Millino *deciſ.
373. num. 3. & in recent. deciſ. 507. num. 10. part. 2. & 505. num.
28 part. 4. tom 2.* Tum quia etiam ſi expreſsè vocarentur
nepotes, vocati intelliguntur per ſolam vulgarem, † dum 2
non ſunt appoſita verba importãtia tractum ſucceſſiuum,
& perperpetuitatem, iuxtà celebrem doctrinam Cuman,
*in l. cum ità, §. in fideicom. n. 4 ff. de leg. 2 & in l. Gallus, § qui-
dam recte, num. 7. ff. de liber. & poſth.* Rota coram Caualer.
*deciſ. 496 num. 4. & 6. & 492. in princ par. 4. diuerſ. & in re-
cent. deciſ 357. num 1. & 2. part. 1 & dec. 344. num. 4. par. 2. &
deciſ. 366 num. 9 & 473 ſub num. 29. verſ. denique, & num. 30.
p. 4. tom. 2 & in Spoletana fideicomm. 24. Maii 1655. §. At non
cenſuerunt, coram* R. P. D. *mea Beuilaqua*, Quæ doctrina
procedit ſi appoſitum ſit verbum, *naſcituris*, † non enim 3
ideò excluditur vulgaris, *iuxtà celebre conſ. Decii 286. alias
287. num. 2. in fin.* Peregrin. *conſ. 69. num. 7 circa med. lib. 5.*
Mart. *de ſucceſſ. legal. part. 4. qu. 16. art 1. ſub n. 94. & qu 24.
n. 2. n. 11. & 29. in fin.* Redenaſc. *conſ. 10. nu. 19 lib. 1.* Rota *in
recent. deciſ. 357. num. 4. & 5 part. 1.* Cum igitur in præſenti 4
admiſſi fuerint filij primi gradus, ſubſtitutio nepotum ex-
pirauit, *iuxta text. in l poſt aditam, C. de impub. & alijs ſub-
ſtit.* Rot. *in recent. deciſ. 485. num. 24 par. 1 & deciſ. 473. num.
19. & 31. part 4. tom. 2.* Vnde prouenit, quod Stephanos,
& fratres de Natinguerris fideicommiſſo non comprehen-
duntur.

Nec coniecturæ in deciſione expenſæ ſufficiunt, vt à re-
gula ſit recedendum non illa, quod Teſtator vocauerit ma-
ſculos, † & ſic habuerit rationem conſeruandæ agnatio- 5
nis † quia cum Teſtator reliquiſſet Brixeidam filiam pro 6
eius excluſione cenſetur appoſuiſſe d. qualitatem, Rota
in recent. deciſion. 437. numer. 23 par. 9. † & hoc poſſet 7
procedere, ſi teſtator ſemper, & vbicumque fœminas ex-
cluſiſſet; ſed cum deficientibus maſculis legitimis, &
natura-

Digitized by Google

naturalibus, ex Antonio, & Cicco, ſubſtituerit filios
8 Brixeidæ ex vocatione † maſcolorum in præcedentibus
gradibus, arguitur illorum prædilectio, ſed non ratio
conſeruandæ agnationis, vt in terminis Rota *in rec. deciſ.
486. n. 4 part 1. dec. 667. nu. 10. part. 2. & 437. n. 43. part 9. & in
Interamnen. fideicommiſſi* 10. *Februarii* 1642. *coram bon. mem.
Dunozetto §. Minus ſecunda, & in Rauennaten. Tranſactionis*
3. *Decembris* 1660. *Prout pariter, cor Eminentiſſ. Celſo.*

Minus refert quod Teſtator prætulerit fœminis legiti-
9 matos, † cum hic ſolum eliciatur prælatio maſculorum,
non votum conſeruandi agnationem, & extendendi fidei-
commiſſum ad alias perſonas, vt reſpondit Ror. *in Aue-
nionen fideicommiſſi* 22. *Aprilis* 1652. §. *Altera vero, cor.
Eminentiſſ. Celſo.*

Nec etiam ſubſiſtit, quod ſubſtitutio filiorum fuerit
collata in tempus incertum, ad comprehenſionem nepo-
tum, quia præter quod reſtricta eſt ad tempus mortis Pe-
10 tri Dominici, † iſta coniectura non admittitur ex eo ſolo,
quod ſit collata in tempus incertum, Pinell. *in l. 1. p. 1. n* 70.
& 71. *C. de bon. matern.* Menoch. *conſ* 215. *n.* 40. & 100. Rot.
in rec. dec. 505. *n* 14 *p.* 1. & *in d Interamn. fideicommiſſi §. Ter-
tia verò, coram bo. me. Dunozetto.*

Alterum verò, quod non poſſit induci fideicommiſſum
11 † reciprocum lineare quod debet expreſsè fieri, aut deduci
ex coniecturis, & verbis, quæ id neceſſario inferant, qua-
les non ſunt, quæ adducuntur in deciſ. quæ reuidetur, §.
Ex hac, cum ſeq. Non illa quod ſit habita ratio conſeruan-
di agnationem, nam præterquod ex ſupradictis non ſub-
12 ſiſtit, † hæc ratio operatur ſolum iuxta terminos præce-
dentis fideicommiſſi, neque illud faceret reciprocum de li-
nea ad lineam, *iuxta DD. adductos per* Fuſar. *conſ.* 17. *n.* 94.
& 150. & *conſ.* 42. *n.* 34. Altogr. *conſ.* 60. *n.* 9. Rota coram Se-
raph. *dec.* 1023. *nu.* 9. & *inter diuerſ. dec.* 166. *num.* 5. & 6 *p* 4. &
pleniſſimè *in Florentina, ſeu Bonon. de Barbadoris* 25. *Iunii*
1640. §. *Hinc non obſtat, coram bon. mem. Coccino.* Nec magis
13 iuuat ſecunda coniectura deducta ex eo, quod inter primos
ſubſtitutos adſit reciproca, ad hoc vt cenſeatur inducta no-
ua ſubſtitutio reciproca inter ſequentes Fuſar. *de ſubſt. qu.*
475. *n.* 36. Redenaſc. *conſ.* 58 *n.* 69 & 184. Rota *in recent. dec.*
287. *n.* 20. *part.* 4. *item* 2 & *dec.* 262. *n* 20. *part* 6. *deciſ* 192. *n* 16.
& *ſeqq. part.* 8. & *in Florentina fideicommiſſi* 28. *Iunii* 1638. §.
*Non obſtat, coram Reuerendiſſimo Carillo, & in Florentina,
ſeu Bonon. de Barbadoris* 25. *Iunii* 1640. §. *His non obſtat, verſ.
& ideo dixit Teſtator, coram bon. mem Coccino, & in eadem*
28. *Iunii* 1641 §. *Cum igitur, coram Reuerendiſſimo Carrillo,
& in Romana fideicommiſſi de Ferratinis* 15. *Iunij* 1648. §. *Nec
dicuntur, coram Reuerendiſſimo Meltio.*

Verùm ea omnia DD. ceſſare viſa ſunt, conſiderata
enixa Teſtatoris voluntate, conſeruandi bona perpetuò
14 in agnatione, quæ ex ſequentibus colligitur; † ex expreſ-
ſione ſcilicet maſculinitatis, & legitimitatis, toties repeti-
15 ta in filijs inſtitutorum, † excluſione perpetua fœmina-
rum, itaut non poſſint hæreditare aliquibus temporibus.
Hinc oritur certitudo mentis Teſtatoris, conſeruandi
agnationem, quia cum hæc ratio ſit vnica, quæ poteſt aſ-
16 ſignari, habetur pro expreſſa, † ex cuius identitate cen-
ſentur expreſsè vocati nepotes, pronepotes, & cæteri de-
ſcendentes, vt pluribus firmat Gozad. *conſ.* 59. *nu.* 15. *verſ.* 7.
negari non poteſt, & *n.* 16. Soccin. Iun. *conſ.* 181. *n.* 36 *in fin.* &
n. 37. *lib* 3. Mant. *de coniect. lib.* 7. *tit.* 1. *à n.* 44. *vſque ad* 47 Rot.
dec. 125. *n.* 7. *par.* 1. *recent.* vbi quod vocatio cum qualitate
maſculinitatis, & excluſione fœminarum non poteſt dici
facta alia ratione, quam pro conſeruanda agnatione, &
propterea ex mente Teſtatoris inſunt verbis fideicommiſ-
ſum, & tractus ſucceſſiuus inter deſcendentes ex primis
17 vocatis, & † quod huiuſmodi conſeruatio conſiderata in
prima ſubſtitutione, refertur, & ad ſubſtitutionem ſequen-
tem, & *dec.* 188. *n.* 15. *cum ſeqq. part.* 9. *recent.* vbi quod ra-
18 tio † conſeruandæ agnationis, tanquam generalior, decla-
rat, & extendit fideicommiſſum ad omnes perſonas con-
templatas, & in terminis in deciſione hac cauſa facta 9.
Maij 1649. §. *Quoniam ſequens vocatio coram R. P. D. meo
19 Tata*, præſertim quia † Teſtator digreſſus fuit ad plures
gradus ſubſtitutionum, repetita ſemper qualitate maſcu-
linitatis, quod pro eruenda contemplatione agnationis ex
pendit Surd. *conſ* 241. *nu* 131. & admittit Rota apud Greg.
dec. 464 *n.* 18. & benè probat *in recent part.* 9. *dec.* 407. *n.* 13. &
part. 10. *dec.* 142. *nu.* 31 Quæ planius procedunt, quia adeſt
ſtatutum Ciuitatis Nouæ Patriæ Teſtatoris, in quo maſ-
culi vocantur, & fœminæ excluduntur pro conſeruatione
agnationis, Summario Stephani *n.* 2. Inde eſt quod Teſta-

tor † excludendo fœminas propter maſculos (quos vt ſu- 20
pra vocauit) cenſeatur agnationi proſpexiſſe, † Teſtator 21
enim præſumitur ſe conformare cum diſpoſitione ſtatuti,
Rot. *dec.* 123. *nu.* 21. *part.* 10. *recent.* vbi etiam ſi ſtatutum ab
inteſtato procedat *dicta deciſion.* 142. *part.* 10. *recent.* & *nu-
mer.* 20.

Nec excluditur contemplatio agnationis ex eo quod † 22
deficientibus maſculis agnatis, ſint vocati maſculi ex fœ-
minis, † Quia in fortiori caſu, quo vocantur ipſæ fęminæ 23
in caſum deficientiæ omnium maſculorum, non excludi-
tur, quod inter maſculos donec ſuperſunt, dicatur contem-
plata conſeruatio agnationis, Molin. *de primogen. lib.* 3. *cap.*
5. *ſub n.* 50. *circa finem, verſ. ſecundo quod cenſeatur*, Fuſar. *de
ſubſtit. quæſt.* 499. *ſub numer.* 24. Rota *dec.* 18. *num.* 31. *part.* 10.
recent.

Inſuper accedit, quod Teſtator prohibuit alienationem
poſſeſſionum adiecta ratione vt perpetuò remanerent pe-
nes hæredes inſtitutos, & ſubſtitutos, & eorum hæredes
in infinitum, † quæ verba ad hæredes ſcriptos relata, ope- 24
rantur, ac ſi Teſtator dixiſſet de hærede in hæredem, & de
deſcendente in deſcendentem, vt in hac eadem cauſa reſ-
pondit Rota 12 *Februarii præteriti* 1666. §. *Tria autem coram
R. P. D. meo Albergato*, Eandem quoque prohibitionem re-
petijt quoad domum, ne hæredes eam poſſent vendere, vel
alienare vt ſupra de poſſeſſionibus diſpoſuerat, † ex quibus 25
inſurgit voluntas Teſtatoris, quoad aliam vocationem in
Teſtamento expreſſam, quod nomine filiorum quos pro
conſeruatione agnationis contemplatus fuit, intellexerit
de omnibus deſcendentibus in infinitum, ad tradita per
Mandell *conſ.* 51. *n.* 15. & 16 Rota *d dec.* 125. *n.* 7. & 8. *part.* 1.
recent † præſertim ſi expendantur verba prohibitionis alie- 26
nationis, ſcilicet quod hæres inſtituti, & ſubſtituti non poſ-
ſint, neque valeant permutare, nec aliquo grauamine ſub-
mittere, nec aliquo pacto, vel quæſito colore, ſed perpetuò
futuris temporibus permanere penes ſuos hæredes inſtitu-
tos, & ſubſtitutos, & eorum hæredes, Rota *dec.* 10. *n.* 5. &
ſeqq. part. 1. *recent* & *n.* 8. *verſ quia fuit reſponſum*, obſeruat
attendendam eſſe rationem generalem, conſeruandi per-
petuò bona pro vocatis, & ſecundum eam regulandam, &
ampliandam diſpoſitionem, *d. dec.* 125. *n.* 4. & *dec.* 193. *nu.* 7.
par. 1. *recent.* cum congeſtis à Fuſar. *de ſubſtit. qu.* 688 *nu.* 33.
Rota apud Caual *dec.* 167. *n* 2. *dec.* 391. *n.* 4 *part.* 9 *recent.* &
in hac cauſa 16 *Aprilis* 1663. *coram Reuerendiſſimo Epheſino*,
& 12. *Februarii* 1666 § *vocatio, coram R. P. D meo Alberga-
to*, vbi ponderat quod prohibitio hoc caſu eſt realis.

Parùm intereſt, quod prohibitio alienationis legatur
quoad poſſeſſionem, Putij, Gombaretti, & Domus,
non autem quoad poſſeſſionem Marini Beccarij de qua
agitur.

Quia cum partes † Teſtamenti ſint inſimul coniun- 27
gendæ ad eliciendam voluntatem Teſtatoris Rota *deciſ.*
313. *numer.* 14. *part.* 10. *recent.* clarè conſtat de voluntate
inducendi fideicommiſſum fauore vocatorum, pro con-
ſeruatione bonorum in ſuis deſcendentibus; Cumque ra-
tio quam expreſſit, † quoad certa corpora ſit generalis, 28
extendit prohibitionem quoad alia, & ſic ad omnia bona
Teſtatoris ex voluntatis, & rationis identitate, & non
extenſiuè, ſed comprehenſiuè, vt probant Soccin. Iun.
conſ. 249. *numer.* 23. *verſ. ei ca tertiam*, & *numer.* 20. *lib.* 2.
Crot. *conſ.* 144 *per tot.* Surdus *conſ.* 96. *numer.* 44. *verſ. quod
verò*, & *numer.* 45. *conſ* 314 *numer.* 28. & *conſil.* 556 *numer.*
1. *verſ. ſecundum eſt, vbi dicit ſecundum dictum ſumm. conſi-
lium* 96 fuiſſe iudicatum, ſedentibus in ſenatu Pedemon-
tan, Amadeo à Ponte, & Antonio Theſauro.

Hæc fortius procedunt quoad poſſeſſionem Marini
Beccarij ex cuius fructibus diſpoſuit Teſtator fieri vnum
Alluminare in qualibet hebdomada in Eccleſia S. Fran-
ciſci, quod concernit beneficium animæ. † Hinc eſt, vt 29
ſi Teſtator voluit permanere apud hæredes aliam poſſeſ-
ſionem Gombaretti, vt implerent onus prophanum,
multò magis hoc prædium, ex cuius fructibus eiſdem de-
mandauit onus ſacrum, vt in terminis cenſuit Rota *in
hac cauſa* 26. *Maii* 1662. *coram Reuerendiſſimo Epheſino*; Vl-
tra quod hic onus, † demandatum eſt ſuis hæredibus re- 30
ſtrictiuè implendum ex fructibus certi prædij, & tunc diſ-
poſitio reſtringitur ad hæredes ſanguinis, excludendo to-
taliter extraneos, atque inter ipſos inducit fideicommiſ-
ſum, nedum deſcenſiuum, ſed & reciprocum quouſque
aliquis ſupereſt de ſanguine Teſtatoris, vt reſpondit Ro-
ta coram Eminentiſſimo Otthobono *deciſion.* 177. *num.* 21.
& *in deciſion. huius cauſæ* 22. *Martii* 1658. §. *At cum*,

verſ.

Digitized by Google

verſ. tertia quæ reſultat, *coram R. P. D. meo Taia*, ac plenius 26. *Maii* 1661. *§. Præter hanc iuris interpretationem, & §. non obſtat*, *quod onus*, *coram Reuerendiſſimo Vicecomite*. Adſtipulatur ſubſequuta obſeruantia, dum ad bona huius fideicommiſſi fuerunt inſimul admiſſi, Franciſcus filius Cicci, Dominicus, & Bernardinus nepotes ex Brandimarte filio dicti Antonij, vt benè ponderat deciſio in hac cauſa edita 22. *Martii* 1658. *§. Et ad ſuperiora*, *coram R. P. D meo Taia*.

Ex ſuperioribus apparet Teſtatorem inſtituiſſe perpetuum fideicommiſſum, nedum deſcenſiuum, ſed etiam reciprocum, & ſic ceſſant oppoſita obiecta, & quidem
31 primum, tùm † quia appellatione filiorum tunc nepotes continentur, cum adſunt coniecturæ pro eorum comprehenſione, Peregr. *de fideicomm. artic.* 22. *numer.* 47. Card. Mantica *de coniect. vlt. volunt. lib.* 8. *tit.* 8. *num.* 12. Hæ au-
32 tem ſupra adductæ ſunt; † Tum quia verba perpetuitatem denotantia, excludunt quod nepotes ſint vocati per ſolam vulgarem, & continent fauore omnium ſubſtitutionem fideicommiſſariam, vt reſpondentes ad Cuman. tradunt Caſtr. *in l. Gallus*, *§. Quidam rectè*, *ibique* Soccin. *numer.* 8. *verſic. quartus caſus*, *&* Iaſ. *numer.* 35. *ff. de liber. & poſth.* Surd. *deciſ* 346 *numer.* 22. Rota *deciſion.* 125. *numer.* 3. *deciſ.* 143. *numer.* 10. *& deciſ* 266 *num* 12. *part.* 1. *& deciſ* 97. *num.* 5. *par.* 4. *recent. Add. ad* Greg. *dec.* 207. *ſub nu.* 9. *verſ. prædicta*.

Denique corruit ſecundum obiectum, cum de fidei-
33 commiſſo quoque reciproco appareat, † nedùm ex aſſeruatione bonorum in agnatione à Teſtatore exoptata, vt ponderauit Aym. *conſ.* 123. *num.* 2. *& conſ.* 130. *num.* 6. Menoch. *lib.* 4. *præſumpt.* 62. *numer* 37. *controu.* 302. *num.* 49. Rota *deciſ.* 467. *num.* 7. *cum ſeqq. part.* 1. *tom.* 2. *recent.* verùm etiam ex reciproca ſubſtitutione à Teſtatore ordinata inter Franciſcum, & Antonium primos ſubſtitu-
34 tos, & magis dilectos, † quæ inter eorum filios, ac nepotes ſucceſſiuè vocatos, vtpote remotioris gradus, ac minus dilectos repetita præſumitur, vt tradit Aym. *conſil.* 130. *numer.* 6. *verſ.* 3. *conſidero*, Surdus *conſ.* 349. *num.* 17. *poſt princip* Rota *deciſ* 300. *num.* 9. *part.* 1. *recent. coram* Merlino *deciſ.* 326. *num.* 2. *& dec* 1. *num.* 26. *coram Eminentiſſimo* Otthobono. Vlterius cum fuerit onus demandatum hæredibus ſanguinis, ſi deficiente vna linea, prædium tranſire poſſet ad extraneos, onus amplius non pertineret ad
35 hæredes ſanguinis, vt voluit Teſtator, † & ideò cum ij onere grauentur fideicommiſſo reciproco honorati debent, vt arguit Rota apud Eminent. Otthobonum *deciſ* 177. *n.*
36 21. quicquid dicendum fuiſſet, † ſi onus non eſſet impoſitum certis perſonis à Teſtatore contemplatis, ſed indèterminatè ſuper bonis, quo caſu poſſent procedere in con-
37 tratium adducta, & ad effectum † videndi an ex onere perpetuo reſultet fideicommiſſum, inſpiciendum eſt an fuerit impoſitum agnatis deſcendentibus, & certis perſonis, an verò indeterminatè, ex traditis per Rotam *deciſion.* 581 *numer.* 3. *part.* 3 *recent.* & in primo caſu (de quo in præſenti quæſtio eſt) cenſetur inductum etiam reciprocum ex adductis, In ſecundo verò non ità, quæ coniecturæ expenſæ ad probandam Teſtatoris voluntatem, inſimul conſiderandæ ſunt, itaut vnitæ conſtituant perfectam probationem, quamuis ſingulæ de per ſe aliquam paterentur difficultatem, Rota *deciſione* 40. *num.* 8. *part.* 5. *recent.* præſertim quoties, vt in propoſito, agitur de deſcendentibus Teſtatoris, Rota *deciſione* 661. *num.* 2. *&* 8. *in fine*, *verſ. præſertim cum ſimus*, *part.* 4. *tom.* 3. *recent.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. ALBERGATO

Sacræ Rotæ Decano.

Romana Cenſus, ſeu Attentatorum.

Lunæ 10. *Maii* 1666.

ARGVMENTVM.

Iudici tantum appellationis executionem reuocare permittitur. Clauſulæ *quam*, *& quas*, & *ſine præiudicio legitimæ executionis*, quid operentur.

SVMMARIVM.

1 *Lite adhuc pendente nihil innouari poteſt ſine vitio attentatorum.*

2 *Clauſula* quam, & quas, *comprehendit cauſas motas, & mouendas circa idem negotium.*

3 *Clauſula* ſine præiudicio legitimæ executionis *præſeruat iuriſdictionem iudicis à quo adeout poſſit cognoſcere ſuper validitate, & exceſſu executionis, &* num. 5.

4 *Executio per iudicem appellationis reuocari debet.*

DECISIO CDLXVI.

CVM Marcus Antonius à Ponte tanquam hæres Camillæ Agazzariæ ad fauorem eius, anno 1631. Soldanus cenſum ſcutorum 600. cum obligatione Iuniperæ vxoris, ac Iuliæ matris, ſuper quibuſdam domibus impoſuerat, quatuor mandata ab A. C. reportaſſet, Primum citatis Rogerio, dicti Soldani filio, ac præfata Iunipera, pro ſolutione fructuum decurſorum, Alterum de aſſociando ad Domos cenſitas, Tertium, contra alia bona hæreditaria Soldani, & poſtremum contra bona propria, & perſonam Rugerij. Hic ſimul cum Iunipera Signaturam adiuerunt, quæ reſcribendo, quo ad mandatum contra bona hæreditaria Soldani, ſine præiudicio in reliquis ſi quid exequeſ. cauſam commiſit Eminentiſſ. D. Cardin. Celſo, tunc huius Sacr. Tribunalis Auditori.

Sed prius Marcus Antonius Domorum Cenſitarum poſſeſſionem adeptus eſt, & ſequeſtrari obtinuit fructua locorum montium penſiones domorum ad Peregrinum, & officium Pontis Salarij, quæ ſunt, vt ipſe prætendit, bona hæreditaria Soldani ſui debitoris, ſed prætendentibus contrarium Iunipera, & Soldano, coram R. P. D. Bulgarino redierunt, ibique exhibitis iuſtificationibus ſuper bonis proprijs, & hæreditarijs executiones præfatas fieri nullo modo potuiſſe, per ſententiam declarari obtinuerunt, illiſque mandatum in quaſi poſſeſſione exigendi penſiones domorum conceſſum fuit, & rurſus coram R. P. D. Areoſto obligationem Iuniperæ fuiſſe nullam pronunciatum fuit, qui quidem actus hinc inde attentati dicebantur, & propoſito ſuper hoc dubio, conſtare de attentatis per Iuniperam, & Rogerium commiſſis, iuxtà modum infrà exprimendum reſolutum fuit.

Nam poſt quam cauſa in hoc Sacr. Tribunali commiſſa 1
fuerat, non potuerunt partes coram R. P. D. Areoſto litem introducere, nec ibi de validitate obligationis Iuniperæ, ac meritis cauſæ diſputare, ſine manifeſto vitio attentatorum Rota coram Eminentiſſ. D. Cardin. Otthobono *dec.* 233. *n.* 1. *cum pluribus*, *in nullius ſeu Rauennaten. Bonorum* 19. *Iunii* 1658. *in princ. coram Reuerendiſſ. Papien. in Romana, ſeu Ianuen. Hæreditatis* 5. *Martii* 1660 *§. ſecundo quia*, *coram Reuerendiſſ. D. meo Decano*, *Eugubina Releuationis* 28. *Iunii* 1662. *in princip. coram Reuerendiſſ. D. meo Emerix*.

Nec ſub prætextu diuerſitatis cauſarum euitari poſſunt attentata, quia ex ipſomet contextu Sententiæ per R. P. D. Areoſtum prolatæ, patet quod Iunipera à ſolutione fructuum huius cenſus in quo obligata reperiebatur abſoluta fuit ſuper quorum ſolutione iam à R. P. D. Bulgarino relaxatum fuerat mandatum & ab eo appellatione interpoſita cauſa in Rota iam introducta fuerat, & in com-
miſſione continebatur clauſula *quam*, *& quas*, quæ cau- 2
ſas, motas, & mouendas circa idem negotium comprehendit, & omnia ad Iudicem appellationis deuoluit, hinc de attentatis dubitari non poteſt, Rota *deciſ.* 618. *num.* 6. *part.* 2. *& deciſ.* 20. *num.* 26. *& ſeqq. par* 10. *recen. Meleuitana Retrouenditionis* 1. *Iulii* 1661. *§. non obſtat*, *coram Eminentiſſ. D. Card. Celſo*, *& in Romana Augumenti Dotis* 16. *Iunii* 1662. *§. nec excuſari*, *coram Reuerendiſſ. D. meo Decano*.

Quo vero ad attentata coram R. P. D. Bulgarino ab iiſdem, vt prætendebatur commiſſa Domini non fuerunt concordes, aliqui enim clauſulam *ſine præiudicio legitimæ*
executionis ponderabant, quæ † pro excluſione attenta- 3
torum operatur, vt præſeruata dicatur iuriſdictio Iudicis à quo, ita vt poſſit illa cognoſcere ſuper validitate, & exceſſu executionis, & firmat Bero *conſ.* 32. *nu.* 18. *lib.* 3. *& poſt* Lancell. Rota *dec.* 8. *nu.* 2. *par.* 6. *recen. & coram Eminentiſſ. D.* Card. Otthobono *deciſ.* 146. *nu* 5. Alij autem dicebant prædictam clauſulam præſeruare ſolum executionem faciendam, ita vt non obſtante appellatione poſſit Iudex à

quo

quo ad vlteriora in executione procedere, ſed quando con-
ſumpta eſt iam executio, non poſſe eumdem Iudicem am-
4 plius ſuper hoc cognoſcere, cum † ad Iudicem appellatio-
nis ſpectet executionem ſi minus recte fuerit etiam par
viam attentatorum reuocare, ex relatis per Poſth. *de ma-
nut. obſeru.12. n.46.* Rota *dec.306. n.4. & ſeqq. par.5.recen.
dicta Eugubina Releuationis Indemnitatis, §. finali, & in Me-
leuitana Canonicatus 4. Febr. 1664. coram me, §. prout non
aduerſatur.*

Ex parte demum Marci Antonij attentata pretendi non
poſſunt reſpectu bonorum hæreditariorum Soldani debi-
toris, quia quo ad hæc cauſa reperitur commiſſa cum clau-
ſula *ſine præiudicio*, vt dixi *legitimæ executionis*, quæ ope-
5 ratur, vt † poſſit non ſolum Iudex ad executionem proce-
cedere, ſed inde etiam ſit, vt valeat deinde pars ſuam
poſſeſſionem continuando fructus exigere, ex quo exa-
ctio eſt actus conſequtiuus, quæ proinde non poteſt dici
attentata, vt admittit Rota *in Romana, ſeu Ianuen. Hære-
ditatis 5. Martij* 1660. *§. non obſtat, coram Reuerendiſſ. D.
meo Decano.*

Et ita vtraque, &c.

REVERENDISS. D. CERRO DECANO.

Nunc S. R. Eccleſ. Cardinali.

Romana Teſtamenti.

Veneris 14. Maij 1666.

ARGVMENTVM.

Teſtamentum nuncupatiuum, vt ſit validum, quid requiratur. Legatum corruente Teſtamento non debetur. Teſtis contra inducentem, benè probat.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum deficientibus requiſitis*, l. hac conſultiſſima, C. de teſtam. *ſuſtineri non poteſt.*

2 *Teſtamentum nuncupatiuum, vt ſit validum requiritur, quod nomen hæredis à teſtatore, coram teſtibus proprio ore exprimatur.*

3 *Teſtamentum nuncupatiuum per relationem ad ſchedulam tenet. Quamuis teſtator coram teſtibus nomen hæredis, non publicauerit.*

Amplia etiamſi ſchedula non fuerit ſcripta, neque ſubſcripta manu teſtatoris, & ſatis eſt, quod is dixerit illud eſſe eius teſtamentum. Licet teſtibus, & notario non dixerit ibidem fuiſſe hæredem inſtitutum, & num.4. & 5.

6 *Teſtamentum ex defectu alicuius formæ ſubſtantialis, ſuſtineri non poteſt, & num.7.*

8 *Teſtis contra inducentem benè probat.*

9 *De ſententia teſtatoris conuenientorum in teſtamento ex quo magna oriatur dubitatio.*

10 *Legatum ex teſtamento nullo, & inualido, non debetur.*

11 Statutum Vrbis lib. 1. cap 131. *quartum dotale poſt mortem vxoris, marito defert, & numer.12.*

DECISIO CCCCLXVII.

DEFVNCTA Caſſandra Poppia, egit Alexander eius tertius Vir, contra Iacobum Conſtantinum filium ſecundi Matrimonij, illius hæredem, pro conſignatione Legati ſcut. 1000. ſibi in Teſtamento relicto, necnon lucri dotalis ad formam Statuti Vrbis, ſed contrariam Sententiam reportauit à R. P.D. Bulgarino A. C. Locumtenente, qui eundem Iacobum Conſtantinum ab impetitis abſoluit, poſtea vero cauſa in gradu appellationis mihi commiſſa, & diſputato dubio, an debeatur Legatum, & Quartum Dotale, negatiuè quoad primum, affirmatiuè verò quoad ſecundum reſponſum fuit.

Etenim Legatum viſum fuit, non deberi, propter nul-
litatem Teſtamenti, in quo relictum eſt, illud namque
valere non poteſt, tamquam Teſtamentum † in ſcriptis 1
cum deficiant requiſita, *text. in l. hac conſultiſſima, C. de
teſtament.* nec minus † vti teſtamentum nuncupatiuum 2
cum nomen heredis, nullatenus fuerit per Caſſandram Te-
ſtatricem coram teſtibus proprio ore expreſſum, vt pro vali-
ditate teſtamenti nuncupatiui requiritur, *l. publicati, C. de
teſtamen l. hæredes palam, ff. eodem tit.*

Et quamuis Teſtamentum nuncupatiuum nuncupa- 3
tione implicite per relationem ad ſchedulam teneat, & va-
lidum ſit licet teſtator coram teſtibus nomen hæredis non
publicauerit, vt ſequendo doctrinam Bartol. *in l. ſi ita ſcri-
pſero, ff. de condit. & demonſtr. pluries firmauit* Rota 8. *Mar-
tii 1652. coram bo. mem. Leone Veroſpio Senogallien. Succeſ-
ſionis 29. Ianuarij eiuſdem anni coram bon. mem Card. Corra-
do, Ceſenaten. Teſt. 21. Iunii 1661. coram R. P. D. meo Taia,*
etiam † ſi ſchedula non fuerit ſcripta, neque ſubſcripta ma- 4
nu teſtatoris, *Add. ad* Buratt. *dec. 475. nu. 24.* Duran. *dec.
206. n.4. & in rec. deciſ. 263. n.11. par. 4. to. 2. & dec. 581. nu.
15. eadem part. 4. tom. 3* & ſatis † ſit, quod Teſtator dixe- 5
rit illud eſſe eius Teſtamentum quamuis teſtibus, & No-
tario non expoſuerit hæredem ibidem fuiſſe inſtitutum, &
proſequitur Rota *in dicta Senogellien. coram Card. Corrado,
§ neque eſt neceſſarium & in dicta Romana Teſtamenti, coram
R. P. D meo Taia, §. nec eſt neceſſaria.*

Requiruntur enim verba omnino diſpoſitiua, in qui-
bus terminis loquuntur omnes prædictæ deciſiones, nec
propterea verba ſufficiunt ſimpliciter aſſertiua, quæ hic
dum taxat leguntur à Teſtatrice prolata in traditione,
& conſignatione controuerſi Teſtamenti ibi in quibus aſ-
ſeruit eſſe ſcriptum eius Teſtamentum, quod † propte- 6
rea ex defectu huius formæ ſubſtantialis, nullum, &
inualidum eſt, vt docet Caſtrenſ. *in l. hæredes palam, nu.
2. verſ. & ſi coram, ff. de teſtamen.* Pariſ. *conſ. 19. n. 24. verſ.
ſi enim ipſe magiſter, lib. 3.* Mantic. *de coniect. vlt. vol. lib. 4.
tit. 3. n. 18.*

Requiſitur etiam quando ſchedula Teſtamenti eſt præ-
ſens illius traditio coram teſtibus per Teſtatorem proprijs
manibus facta Notario, quæ hic pariter defecit nam duo
Teſtes Teſtamentarij depoſuerunt Teſtamentum exti-
tiſſe ſuper quadam Tabula indeque fuiſſe à Notario aſ-
ſumptum, & D. Laurentius, pro Alexandro inductus,
atque examinatus fatendo illius conſignationem vere
non fuiſſe factam à Teſtatrice aſſerit ipſummet Notario
illud tradiſſe. Vndè † etiam ex defectu huius formæ in- 7
ualiditas Teſtamenti reſultat, vt probat Fulgoſ. *conſ.
56. n. 1. verſ. vlt. cum Teſtator,* Spad. *conſ 90 n. 5. verſ. vltra
quod Teſtamentum, n. 7 & 8 ac conſ. 92. per tot. lib. 1. & fir-
matum fuit in hac cauſa ſuper admiſſione articulorum, coram
me, §. quod autem.*

Quoniam dum Notarius in rogitu aſſeruit folia Te-
ſtamenti inſimul ſigillata ſibi fuiſſe per Teſtatricem
conſignata coram teſtibus, quod totaliter à veritate alie-
num eſt inde res redditur valde ſuſpecta, iuxtà laterradita
per eundem Spad. *in dd. conſ 90. & 92. lib. 1.*

Parum obſtante, quod alius ex teſtibus Teſtamenta-
rijs relatis in Summario impreſſo *numer.* 8 deponant No-
tarium oſtendiſſe Plicum Teſtatrici, etiam interrogan-
do, an illud eſſet ſuum Teſtamentum ipſamque reſpon-
diſſe, *Signor ſi*, quia præter quod iſte teſtis eſt vnicus ad-
huc ex tota facti ſerie fideliter recenſita per eumdem Do-
minum Laurentium, liquet huiuſmodi actum oſtenſionis
Plici, minimè fuiſſe expletum, cuius depoſitio potius
attendi debet. Tum quia † inductus ab Alexandro con- 8
tra inducentem plene probat Gloſſ. *in l. ſi teſtibus, verſ. ex-
cipere, C. de Teſtamen.* Abb. *in cap. præſentia, nu. 6. eodem
tit.* Honded. *conſ. 34. nu. 30. lib. 2.* Rota *in Romana Fideicom-
miſſi de Tenaſinis 16. Martij 1658. §. quo vero, in finem, coram
Reuerendiſſ. Papien.*

Additur quod ſchedula non fuit ſcripta, neque ſubſcri-
pta à Teſtatrice, quæ ſcribere non ignorabat, imo veri-
ſimiliter, neque fuit ab eadem dictata, dum ibidem enun-
ciatur Caſſandra filia Mutij, & tamen eius Pater voca-
batur Conſtantinus, vt ex fide Baptiſmi, ſummario Sal-
uiani *num. 6.* huiuſmodi enim error nominis Paterni oſten-
dit Teſtamentum non fuiſſe ſcriptum ad eius dictamen,
cum ſit nimis inuerſimile ipſam erraſſe in nomine pro-
prij Parentis, maxime cum de proximo Inſtrumento Do-
tali celebrato per ſex menſes ante cum Alexandro filia
Conſtantini ſe fecit Summario impreſſo *num. 1.* in princi-
pio.

9 pio. Ideoque nimis † dubitari poteſt de ſcientia Teſtatri-
cis contentorum in Inſtrumento, Spad. *in dicto conſ 92. an-
te n 3. verſ. de qua hodie multum*.

Firmata ex prædictis nullitate Teſtamenti, patum re-
fert, quod non agatur de Inſtitutione hæredis, nec de to-
to aſſe hæreditario, ſed dumtaxat de ſimplici Legato,
10 quia de Iure non † debetur legatum, ex Teſtamento nul-
lo, & inualido, *l. Titia, ff. de inoff. teſtam. & l. ſi non ſcire, C.
de teſtam. manumiſſ. cum vulg.*

Parumque refert, quod Iacobus Conſtantinus inſtete-
rit coram iudice pro illius aperitione, quia non exinde ali-
qua approbatio deſumi valet cum potius ex effectu ſub-
ſecuto videatur aperitio petita, ad effectum illud re-
probandi, vt in puncto aduertit Ciriac. *controu. 444. nu-
mer. 127.*

Quartum vero Dotale DD. cenſuerunt deberi, quia
11 Alexander habet fundatam intentionem † in *Statut. Vrbis
cap. 131. lib. 5.* & in pacto de illo lucrando ad formam Sta-
tuti appoſito in Inſtrumento Dotali, dicto Summario
num. 1. non obſtante, quod Statuti diſpoſitio intrare non
poſſit, propter exiſtentiam Iacobi Conſtantini filij prio-
ris Matrimonij, ex quo non videatur procedere in caſu
mixto, ex *deciſion. 255. part. 4. diuerſ. & alijs per Saluſt.
relatis*.

Quia huiuſmodi auctoritates loquuntur in caſu, quo
defuncta Vxore Maritus per exiſtentiam filiorum com-
munis Matris integram Dotem conſequi prætendit vigo-
re Statuti in præiudicium filiorum Prioris Matrimonij.
Tunc enim quia Statutum non derogat diſpoſitioni *l. hac
edictali, C. de ſecundis nuptijs*, merito ob ſimile præiudi-
cium dd. filiorum non eſt attendendum. At in preſenti
Alexander petit dumtaxat quartam partem dotis, nempe
ſcut. 1500. ex quo nulli filij ſuperſunt ex vltimo matrimo-
nio, & propterea cum hæc quantitas attento aſſe hæredi-
tario Caſſadori in ſcut. 9000. nullam patiatur inæqualita-
tem erga filium prioris matrimonij, qui valde maiorem
ſummam conſequitur, quam ipſe Vincentius, vtique pro
hac quantitate, quæ non aduerſatur diſpoſitioni dictæ le-
12 gis hac edictali † benè poteſt fauore eiuſdem Alexandri
procedere Statutum, vt tradunt Soccin. Iun. *conſ. 70. nu-
mer. 2.* Surd *conſ. 422. num. 10.* Buratt. *conſil. 212. numer.
13. & pluribus congeſtis firmauit* Rota *in Romana ſuc-
ceſſionis 14. Iunij 1647. coram Cardin. Corrado, §. deni-
que, &c.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D CARPINEO.

Nunc S. R. E. Cardinali.

Romana Emphiteuſis.

Veneris 14. Maii 1666.

ARGVMENTVM.

In contractu Emphiteutico quando conſide-
rari poſſit læſio: in hac deciſione pertra-
ctatur.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſiæ contractus ſine ſolemnitatibus eſt nullus fauore Eccleſiæ.*

2 *Contractus nullus fauore Eccleſiæ ab ipſa tantum recedi poteſt.*

3 *Beneplacito Apoſtolico non expedito, quando liceat à contractu recedere, & numer. 4. 5. 6. 7. 8. & 9.*

10 *Læſio in contractu emphyteotico intrat, & habet locum lex ſecunda* C. de reſcind. vendit.

11 *Læſio eſt probanda ab allegante.*

12 *Læſio ad hoc, vt ſuffragetur debet excedere dimidiam iuſti pretii.*

13 *Læſio in contractu Emphyteutico opus eſt quod excedat dimidietatem Canonum.*

14 *Læſio in quibus contractibus cadat & nu. 15.*

16 *Læſio in contractibus quando conſideretur, & quanda procedat, & quando non & nu. 18. & 19.*

20 *Teſtibus inter ſe contrarijs non eſt credendum.*

21 *Periti quorum iudicium cadit in inſpectione rei ſunt tanquam Teſtes examinandi.*

22 *Modicus exceſſus non eſt ſufficiens ad læſionem imo neceſſarius Eccleſiæ ad arguendam illius vtilitatem & nu. 23. & 24.*

DECISIO. CCCCLXVIII.

VENERABILE Capitulum inſignis Collegiatæ
Sanctæ Mariæ in Via lata vtendo facultate illi à
ſan. mem. Paulo V. iam pridem tributa, quam ſufficere
Canonici probabant, & quatenus non ſufficeret reſeruan-
do aliud beneplacitum Apoſtolicum ſumptibus commu-
nibus expediendum dederunt anno 1647. in Emphyteu-
ſim perpetuam, rub. 13. & ſextaria duo pratiua, quæ
poſt factas vigore eiuſdem indulti alias conceſſiones to-
tius partis montuoſæ remanebant ex caſali nuncupato
il Grullo Melchiori, Mariano, Sancti Ghetto, & alijs
ſex præſentibus pro quantitate inter eos amicabiliter di-
uidenda, & pro annuo Canone Iuliorum 26. pro qualibet
petia.

Cum autem excitatis in vrbe quam pluribus contro-
uerſijs ſuper Canonum reductione, & ſimilium contra-
ctuum reſciſſione hæredes Ghetti, & Clarelli obtinuiſ-
ſent in Tribunali A.C diffinitiue pronunciari contractum
prædictum reſpectu ipſorum annullandum eſſe, eoſque vl-
terius ad Canonum ſolutionem obligatos non extitiſ-
ſe illorum reſtitutionem vltra ſummam ſcut. ſeptem
pro quolibet rubro reſeruando, ideo cauſa ad Rotam
deducta dubitaui. An ſubſtineretur contractus, & qui
Canones eſſent reſtituendi, & fuit reſponſum non eſ-
ſe locum reſciſſioni neque Canones eſſe reſtituendos.

Cum enim actorum prætenſio duplici niteretur fun-
damento ſuper defectu ſcilicet Apoſtolici aſſenſus, &
ſuper enormi læſione dimidiam etiam excedente viſum
eſt vtrumque funditus corruere.

Corruit enim primum ex ipſa exhibitione beneplaci-
ti Apoſtolici à ſan. mem. Paulo V. præueptinè obtenti,
in quo facultas tributa fuit conceſſiones iam factas con-
firmandi, & approbandi imposterum faciendas, & qua-
tenus de illius ſubſiſtentia aliquid ſuſpicari poſſet adhuc
cum nullitas contractus geſti, ſine ſolemnitate a Sac. Ca- 1
nonibus inducta ſit fauore Eccleſiæ *cap. non licet 12. qu.
2. cap. nulli de reb. Eccleſiæ non alienan. & in extrauagan.
ambitioſe eod. tit. &* Not. *communit. in cap. ſi de his quæ
fiunt a Præl. ſine conſenſu cap.* ſi Eccleſia attenta illius vti-
litate velit contractum habere ratum non licet alteri ab eo
recedere ne id quod fauore ipſius inductum eſt in læſio- 2
nem conuertatur, vt tradit in ſpecie Innocent. Abb. *in d.
cap. 1. ſi quis presbiterum num. 9. vbi etiam* Imola *numer. 21.
verſ. non obſtat de reb. Eccleſ. non alienan.* Dec. *in cap.
quæ in Eccleſiarum num. 31. de conſtit. & ſæpiſſimè* Rot.
in d. Creſcen. 122. alias 1. de locat. & cond. Put. 302.
lib. 1. in nou. Seraph. 236. *num. 3.* Merlin. 255. *num. 4.* Du-
ran. 397. *nu. 57. ac in deciſ. 39. tom. vlt. & 107. 2. 13. & 14.
par. 8. recen.*

Nec ſubſiſtit quod in ipſa conceſſione reſeruatum fuit
† nouum beneplacitum, quod adhuc non expedito par- 3
tes valeant à contractu recedere *per ea quæ communiter
notantur in cap. ſuper eo de condit. appoſitis* quia reſer-
uatio non fuit ſimplex pure, & abſolute concepta ita
vt actum ſuſpenderet donec per impetrationem benepla- 4
citi purificaretur, ſed fuit conditionalis quatenus facul-
tates Capituli non ſufficerent; igitur conditio tanquam
appoſita in reſeruatione, & non in contractu ipſam re-
ſeruationem, & non contractum ſuſpendebat, & efficie-
bat, vt reſeruatio nil operetur, antequam declaratum 5
fuiſſet primum beneplacitum non ſufficere Honded. *conſ
68. n. 16. lib. 2.* Royas *dec. 416. 2. 5.*

Hinc patet non applicari authoritates in contrarium
adductas quia, vel procedunt, quando reſeruatio eſt 7
prætenſa, & ſuſpendit actum vt in *deciſ. 264. num. vltim.
part. 5. recent.* vel quando ipſa Eccleſia vult impugnare,
vt eſt dec. nullius Emphyt. de Guaſtalla apud Arch. *part.
5. fol. 100. num. 1.* vel demum procedunt in his contracti-
bus in quibus magis reſiſtit lex, & quòd nullatenus pen-
dent à † voluntate partium, vt iſte quod ſolum reſcindi- 8
tur Eccleſia volente, vt egregie diſtinquendo confirmatur
exemplis tranſactionis initæ ſuper beneficialibus, & ma-
trimonijs † inter prohibitos contractis *in dec. 201.* Mantic. 9
& hanc

Digitized by Google

& hac diſtinctionem approbauit etiam Rot. *in Romana re-*
ſeiſſionis contractus coram Blanchetto *d. p. 1. fol. 98. in deciſ.*
503. num 12 verſ. non obſtare part. 8. recent. & confirma-
tur ex adductis per Beltram. *ad deciſ.* Greg 410. *numer.*
8 verſ. in materia vero vbi in verſ. quod tamen dicitur nun-
quam eſſe locum pœnitentiæ reſpectu perſonæ contrahentis
cum Eccleſia.

Et eadem facilitate eſt viſum penitus corruere ſecundum
fundamentum in ſuppoſita læſione quia admiſſo etiam
10 in propoſito caſu quod in contractu Emphyteutico ſuc-
curratur læſis, & deceptis *lege 2. C. de reſcind. vend. iux.*
diſtinctionem quam cumulatis opinionibus fecit Rot. *in Roma-*
na domus 12. Decembris 1664. à principio vſque ad §. quibus
opinionibus coram R. P. D. meo Bevilaqua, & ante ipſam tra-
diderat Cagnol. *in l. 2. num. 202. vſque ad num. 206. Cod. de*
11 *reſcind vend.* læſio quæ nunquam ſupponitur † erat ab al-
legante probanda concludere, vt tradit *gloſſ. & ſcrib. com-*
muniter in d. l. 2. & quidem cum duplici circumſtantia altera
nimirum quod excederet dimidiam cum Eccleſia non lige-
tur *à cap. 154. ſtatuti illam in 3. reſtringendam* Rot. poſt Fen-
zon. *deciſ. 96. oſtendendo ſcilicet* rem emphyteuticam non
aſcendere ad dimidiam partem Canonis Conuenti vt ex-
plicat Aloyſ. Pinell. *in d. l 2. part. 1. cap. 3. num. 36.* Cagnol.
ibidem num. 203 in fin. Theſaur. *deciſion. 120. num 2. &* Ful-
gin. *de Iure emphyt. qu. 28. num 30. altera quod ceſſio non fue-*
rit tempore contractus l. ſi voluntate 8 C. de reſcind. vend. l.
3 §. diuerſ. de iure fiſci Coſent. *in conſ. 30. verſ. non obſtat*
de rer. permut. cum aliis adduc. per Cagn. *in d. l. 2. de reſ. ind.*
vend.

24 Parum obſtante †, quod iuxta ſententiam aliquorum
hoc tantum procedat in ijs quæ momento perficiuntur
25 non autem in his habentibus † tractum ſucceſſiuum pro
quorum læſione dijudicanda teneant tempus, etiam futu-
rum eſſe attendendum ex Roland. *conſ. 1. nu. 173. lib. 2.* Ro-
der. *de annuis redit. lib. 2. q. 15 n. 95.* Fulgin. *tit. de contract.*
quæſt. 28. numer. 4. in fin. Seraphin. *de priuileg. Iur. quæſt.*
73 numer. 95. & dixit Rot. coram Asd. *deciſion. 48. nu-*
mer. 14.

26 Quoniam non deſunt alij non obſcuri nominis Au-
thores, qui etiam in contractu ſucceſſiuo tempus quo Iu-
dicium ſumit inſpici debere affirmarunt, & in his termi-
nis procedit *gloſſ. in cap. ad aures in verbo niſi forte de rebus*
Eccleſiæ non alienan. ac loquuntur Bald. *conſ. 475. num. 12.*
lib. 1. Crauett. *conſ. 294. col. penult. verſ. hinc vidimus, &*
verſ. non obſtat Ruin. *conſ. 35. numer. 35. in fin. lib. 1.* Becc.
conſ. 3. num. 19. & 20 lib. 1. Cagnol. *in d. l. 2. num. 54.* Man-
tic. *de tacit. lib. 3 tit. 15. num. 24* Amon. Gamb. *d. Luſitan.*
257. numer. 1. Rot. *noſtra que plures adducit dec. 58. numer. 4.*
part. 2. diuerſ. & apud Merl. *dec. 119. num. 9. & in Romana*
deuolutionis 19. Nouemb. 1662. §. minus facit coram R. P.
D. meo Priolo & huic opinioni nuper etiam adhæſit in de-
ducta Romana domus 12. Nouembris 1664. §. quibus opi-
nionibus verſ. & quod in ſtatuenda coram R. P. D. meo
Bevilaqua.

Et conciliari poſſent hæ contrariæ opiniones vt prima
procedat in gratijs, & priuilegijs obtentis titulo lucratiuo
ad quorum obſeruantiam concedens non adſtringitur pro-
pter detrimentum enorme ſuperueniens in contracti in
27 quibus non fit reſciſſio ex læſione ſuperueniente *vt diſtin-*
guit Crauett. *d. conſ 294. col. pen. verſ. non obſtat* ſiue quan-
28 do ex obſeruantia contractus proprium † damnum reſul-
taret *iux. conſ.* Bald. *240. lib. 4. & aduertit* Mantic. *de tacit.*
lib. 3. tit. 15. numer. 25. ſiue forte quando non ageretur de ta-
29 li reſciſſione, ſed de reductione reſponſionis ad æquita-
tem vbi res ſucceſſus temporis ad iniquitatem fuiſſet de-
ducta, vt ſunt in terminis *deciſ. 120. & 226.* Theſaur. *&*
bene declarat Mantic. *loco citato ad* Rot. *& in Romana Do-*
mus §. non obſtat.

His præmiſſis non abeſt vt emphit. concludentem ex-
hibuerint læſionis probationem quin potius, & infra di-
cendum contrarium DD. apparuit eam enim nec duo te-
ſtes concludebant quorum primum iuxta ſecundum ex-
preſſe faſſus eſt neſcire ſtatum de tempore conceſſionis.
Non ſo ſe foſſe arborato nel tempo della conceſſione ſum.
Teſtium fol. 4. & iuxta decimum numquam ad vineam
acceſſiſſe ibi *Non ſono ſtato mai à la vigna del Ghetti*
e non poſſo dire il valore eodem ſum. fol. 5. alter vero
vltra exceptionem quod geſſerat negotia inducendum
pariter iuxta 2a ſe non informatum profitetur de fru-
ctu quem reddebant Terræ tempore conceſſionis, & di-
gnoſcitur varius dum iuxta decimum qualitatem vineæ
modo bonam aſſerit modo malam eodem ſum. fol. 22.
à tit. quocirca neuter † probat Seraphin. *deciſion. 1462.* 20
num. 4.

Nec aliquod conſtitui poſſet fundamentum in alijs
tanquam Peritis reſpondentibus quia non fuerunt Iudi-
cialiter electi cumque ageretur de probando ſtatu an-
tiquo, & cedere quæ non cedit ſub præſentanea oculo- 21
rum inſpectione debuiſſent potius tanquam Teſtes in-
duci, & formiter examinari Rot. coram Penia *deciſion.*
291. nu. 4. & 5. 253. nu. 18. & ſeq. par. 4. tom. 2. & 268. nu. 6.
par. 8. rec.

Præterea quælibet imaginata læſio excludi viſa eſt, &
concludente Iuſtificatione per ipſum Capitulum ad abun-
dantiorem cautelam exhibita ex qua nedum publicis affi-
ctuum Inſtrumentis ſed etiam cum partitis librorum Ec-
cleſiæ formiter extractis demonſtratur euidenter per de-
cem annos proxime præcedentes inueriſimiliter fertili, &
ſterili computato & hoc ipſo terreno annua ſcut. 230. per-
cepta fuiſſe, & ſic Conuentam reſponſionem ad rationem
Iuliorum 26. pro qualibet petia ex calculo arithmetico
ſolum excedere in annuis ſcut. 8. qui modicus exceſſus 22
non ſolum non fuit reputatus ſufficiens pro reſciſſione con-
tractus, ſed imo neceſſarius pro validitate alienationis
tam de iure ad limites *extrauagan. ambitioſæ* quam vt ſer-
uetur forma beneplaciti Apoſtolici mandantis conceſſio-
nem cedere in euidentem vtilitatem Gabr. *conſ. 84. nu. 12.*
lib. 2. præſertim quando nihil Eccleſiæ fuit à princ. ſolutum 23
Mareſcot. *var. lib. 2. cap. 26. num. 18.* Surd. *deciſ. 198. numer.*
22. Rot. *dec. 430 num. 5. verſ. præterea part. 2. dec. 94. num.*
15. part. 7 in Peruſin. Bonorum 27. Maij 1648. § cum itaque
ior. R. Imol.

Excluſa ex præſentis læſione ſicut de plano deuentum
fuit ad reſolutionem primæ partis dubij ita de conſequenti
etiam ad alterum pro denegatione reſponſionis canonum
pro qua ſatisfuiſſet malam fidem adeſſe vulgata *l. ſed eius*
l. 25. §. ſi ante ff. de petit. hæred l. nemo ff. de acquir. & retin.
poſſeſſ.

Et ita vtraque parte informante concluſum &c.

R. P. D. EMERIX.

Praten. Cappellaniæ.

Lunæ 25. Maii 1666.

ARGVMENTVM.

Iuſpatronatus habenti certam qualitatem reſeruatum non poteſt tranſire in illos eandem non habentes, licèt ex eadem linea deſcendant. Deſcendentia, & Iuſpatronatus ex quibus iuſtificari valeant.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus benè ex teſtamento, & ex inſtitutionibus iuxtà illius formam ſubſequutis iuſtificari poteſt, & num. 2.*

3 *Filius illegitimus ad ſacros ordines promoueri nequit.*

4 *Libri Cataſtri cum arbore familiæ in ipſis inſerta benè deſcendentiam probant.*

5 *Præſentatus ab exiſtente in quaſi poſſeſſione præſentandi debet inſtitui.*

6 *Filius familias inſimul cum Patre ad præſentandum admittitur.*

7 *Patroni intra tempus quatuor menſium ſibi à iure elargitum, alium cumulatiuè præſentare poſſunt.*

8 *Iuſpatronatus reſeruatum habenti certam qualitatem non poteſt tranſire in illos eandem qualitatem non habentes, licèt ex eadem linea deſcendentes.*

DECISIO CCCCLXIX.

VACANTE per obitum Pompei Meliorati Cappellania S. Laurentij in Eccleſia Sanctiſſ. Trinitatis Ci-

tis Ciuitatis Prati, cuius præſentatio ex fundatione ſpectat
ad tres antiquiores deſcendentes maſculos Lupi, & Gui-
donis filiorum, Io. de Melioratis, vel maiorem illorum
partem Carolus, & Antonius Maria eius filius tan-
quam duo ex antiquioribus deſcendeotibus ex prædictis
cumulatiue præſentarunt Michaelem de Melioratis, &
Vincentium de Bizochijs quamobrem lite deſuper in-
troducta coram Vicario Prateñ. prodijt ſententia fauo-
rabilis pro Nouelluccio quem Rota quoque ceoſuit ho-
1 die iſtituen, exiſtentia † enim Iuriſpatronatus rectè de-
ſumitur ex Teſtamento q. Franciſcæ de Melioratis con-
dito anno 1423. Gonzal. *ad reg. 8. gloſ. 38. num. 32.* Viuian.
de Iurepatr. lib. 1. cap. 1. num 6. Rot. *deciſ. 87. num. 3. par. 7.*
2 *recent.* & coadiuuatur ex † Inſtitutionibus iuxtà illius for-
mam ſubſequutis ad præſentationem ſeniorum pro tem-
pore exiſtentium ex prædictis deſcendentibus Lupi, &
Guidonis cum canonizatione etiam Iuriſpatronatus vi-
gore Teſtamenti eiuſdem Franciſcæ, *Summ. numer. 3.
& 4* Rota *deciſion. 694. numer. 5. & ſeq. part. 2. re-
cent.*

Habilitas autem Petri Riberij Nouelluccij ad formam
fundationis reſultat ex fide Baptiſmatis, & litteris paten-
tibus ſui Ordinarij, ex quibus patet ipſum eſſe ex legiti-
mo matrimonio natum, & procreatum ad Sacerdotium
vſque de anno 1651. *Sum. num. 5. & 6.* quam etiam ex eo
quod ipſe eſt Canonicus Eccleſiæ Cathedralis Prateñ ad
3 quem † Canonicatum, & Presbyteratum aſſumptus non
fuiſſet, niſi fuiſſet ex legitimo matrimonio natus, & ho-
neſtæ litteraturæ, *iuxtà gloſ. communiter recept. in cap. fin.
de fil. presbyt.* Nouar. *lib. 1. conſ. 6. num. 1. eod. tit.* Barboſ. *de
can. & diſtrib. cap. 13. n. 24.*

Pertinentia verò Iuriſpatronatus ad Carolum, & An-
tonium Mariam probatur ex eo quod ambo ſunt maiores
ſtante Ioanne Dominico nato de anno 1644 vt conſtat ex
fide illorum Baptiſmatis reſpectiuè *Summ. num. 7. 8. & 9.*
& deſcendunt à Lupo altero ex duobus nominatis in Te-
4 ſtamento, vt apparet ex partitis publicis † librorum Ca-
taſtri, & Gabellarum productis in actis, & indicatis in
arbore familiæ dato ad partes, vt in his terminis reſpon-
ſum fuit *in Barca. Beneſic.j 18. Februarij 1656. §. quod autem
coram bo. me. Bichio.*

Tùm etiam ex quaſi poſſeſſione præſentandi acquiſi-
ta ab eorum maioribus, per præſentationes effectum
ſortitas de anno 1615. & 1623. *Summ. num 8. Litt. A.*
5 *& B.* & hac † quaſi poſſeſſione dicitur probata perti-
nentia ad effectum obtinendi inſtitutionem, ſecundùm
text. *in cap. querelam de elect. & in cap. conſultationi-
bus de Iurepatr.* & aduertit Rota *deciſion. 344. num. 54. co-
ram Royas, & in Gerunden. Beneficij 8. Maij 1649. coram
Meltio.*

Non obſtat, quod Antonius Maria filius non poſſit
ſimul præſentare cum Carolo Patre, quia obiectum non
procedit quando prout hic verſamur in iurepatronatus
competenti familiæ, & ſenioribus tunc ne contingat con-
tra voluntatem fundatoris excludi, habet maiorem
ætatem, & admittit alios hac qualitate carentes benè
6 admittitur † filius familias ad præſentañ inſimul cum
Patre, ad tradit. per Federic. de ſen. *conſ. 111. num. 9. verſ.
præterea*, Riccius *de Iurepatr. in verbo competens quæſt.
5. numer. 8.* Lambert. *lib 2. part. 7. art. 6. quæſt. 2.* Rot. *in
Florentina contractus 10 Martij, & 23. Iunij 1603. coram
Lancell.* & coram Duran *deciſion. 438. numer. 1. verſ. non
obſtat in 6.*

Non refert etiam, quod Nouelluccius fuerit præſen-
tatus ſecundo loco ſub conditione quatenus Michael
primo loco præſentatus non diſpenſaretur à Sede Apoſt.
quia non ſequuta tali diſpenſatione bene potuit Patro-
7 nus † cumulatiuè alium præſentare intra tempus quatuor
menſium ſibi à Iure præfixum, *cap. quod autem, & cap.
cum autem de Iurepatr. Clement. 2.* Abb. *in cap. quod au-
tem numer. 2.* Rocc. *in verbo honeſtam quæſt 9. num. 30. &
qu. 13. numer. 38.* Viuian. *de Iurepatr. part. 2. lib. 10. cap. 1.
num. 10.*

Demùm non releuat, quod in vltima vacatione præ-
ſentauerit ſeniores de linea Guidonis, quia cum Iuſpa-
tronatus fuerit reſeruatum tribus ſenioribus pro tempo-
re ex lineis Lupi, & Guidonis non tranſit ſimpliciter
8 ad omnes deſcendentes ex iiſdem lineis, ſed ad illos †
dumtaxat qui eueniente vacatione habent qualitatem
Maioris ætatis, Lotther. *lib. 5. qu. 11. num 93.* Grat. *diſc.
218. num 83.* Calder. *conſ. 48. de Iurepatr.* Rot. *in Ian. In-
riſpat. 21. Iunij 1607 coram Car. Lancellotto*, & in ſimili-
bus terminis *in Piſauren. Maioratus §. nec obſtat 21.
Maij 1663. coram me confirmata 27. Iunii 1664. coram
R. P. D. Taia*, & nouiſſimè etiam *coram R. P. D. Bo-
urlemont.*

Et ita &c.

R. P. D. TAIA.

S. Seuerini Supplementi legitimæ.

Lunæ 25. Maij 1666.

ARGVMENTVM.

Nepotes quando non obſtante renunciatio-
ne Matris petere poſſint ſucceſſionem Aui,
& quomodo inter eos diuidatur.

SVMMARIVM.

1 *Succeſſio inter deſcendentes defertur in ſtirpes, & nu-
mer. 2.*

3 *Nepos prædefuncta Matre capit ſucceſſionem Aui,
non obſtante illius renunciatione, & nu. 4.*

5 *Nepos quando ſuccedat Auo ex propria perſona, &
nu. 6. 7. 8. 9. & 10.*

9 *Nepotes præterita ab Auo in teſtamento præde-
functa filia poſſunt dicere teſtamentum nullum.*

DECISIO CCCCLXX.

CVM quæreretur an, & quomodo debeatur ſupple-
mentum legitimæ Eliſabethæ Nepoti Marci An-
tonij ex ſecundo matrimonio Mariæ filiæ ſuperſtitibus
etiam Emanuele, & Dominico. Nepotibus ex ſecundo
matrimonio, & Ioſepho alio Nepote ex alia filia Pru-
dentia, poſtquam Marcus Antonius codicillante, *coſti-
tuiſce herede particolare Eliſabetta in ſcudi 400. quali l'aſ-
ſegna per ſua legitima &c. che ſe li paghino da ſuoi heredi
vniuerſali à tempo che la detta Eliſabetta ſi maritera, e
che ſi computi l'heredità che l'aſpetta ſopra la dote pro-
meſſa, & conſegnata alla q. Maria figlia di eſſo Marc'An-
tonio, e Madre della detta Eliſabetta*, Domini reſpon-
derunt deberi vſque ad nonam partem, † ſeu tertiam 1
tertiæ partis ſemiſſis hæreditatis *ad §. hæc nos mouerunt
Auth. de trient. & ſemiſſe iuxtà ſententiam A. C. declaran-
tis tertiam tertiæ ſemiſſis aſcendere ad ducatos Regni 2423.
& gran. 11.*

Et quidem de ſucceſſione in ſtirpes, † & ſimilibus hæ- 2
reditarijs, & diuidenda ſucceſſione inter vnicum filium
Prudentiæ, & tres filias Mariæ Neptes Marci Anto-
nij filiabus ipſis earumque Matribus prædefunctis, text.
ad id manifeſtiſſimi, *§. cum filius verſ. item ſi ex duobus fi-
liis inſtit. de hæred. quæ ab inteſt. l. 2. de legitim. hæred §.
ſi quis igitur deſcendentium Aut. de hæred. ab inteſt. vbi gloſ.
antiquitat* affert differentiam inter deſcendentes, & tranſ-
uerſales.

Neque nocuit Mariæ, quæ vocans ſe benè contentam
dotibus pro omni parte, portione, legitima, Paragio,
ſupplemento legitimæ, Paragij, & pro omni, & qua-
cumque hæreditate, & ſucceſſione ſua Paterna, Mater-
na &c Marcum Antonium præſentem, eiuſque hæredes,
& ſucceſſores quietauit, & liberauit &c. † cum traditis a 3
Bart. *ad l. qui ſuperſtitis, ff. de acquir. hæred. num. 4.* Mer-
lin. *de legit. quæſt. 11. à num. 11. & 12. verſ. verùm negotio
tit. 2. lib. 2.* Rota coram Reuerendiſſ. Royas *deciſ. 399.
in fin.*

Quia † ſi filia non eſt matris hæres res eſt clara, & ci- 4
trà controuerſiam poſita, quod à ſucceſſore non exclu-
datur &c. apud Theſaur. *for. qu. 90. num. 15.* ibi, *filius no-
cere qui veniunt vti matris hæredes &c. lib. 2.* Merlin. *d.
quæſt 11. ſub d. verſ. verum negotio*, ibi, *intelligendo tamen,
& ſemper in caſu, quo Nepotes fiat hæredes* Andreol. *con-
trou. 212. num. 2.* ibi, *nam tunc filii hæredes matris, cum al-
leg. & ſecundum hæc declarantur, qui etiam declarant d.
deciſ. 399 & ibi alleg.* Dec. *conſil. 180. num. 6. in fine*, ibi, *adeo
talis renunciatio obſtat nepotibus non virtute ſimplicis renun-
ciationis, ſed virtute ſucceſſionis &c.* ex Bald *ad l. 3. C de
collat. num. 8.* Surd. *conſ. 353. num. 8.* ibi, *ſunt enim hære-
des ta-*

Digitized by Google

des earummatrum, quæ renunciauerunt &c. in quibus etiam multa receſet Surd. *conſ.*133. *num.*19. *à verſ. & quamuis multa teneant, & cum illo, & illis etiam pro matris hæredibus*, Andreol *d. contr.*200. *n.*8.

5 Non obſtante Michaloro † de fratribus, *cap.*22. *n.*37. *&* 38. *par.*3. qui videtur contrarium ſentire &c. Bald. *ad l.*3. *q.* 11. *feu d. n.*8 *& dec..... num.*18

Quia prima ratio repugnat ſentiendo Nepotes ſuccede-
6 re Auo, ex propria perſona omni, vel † quouis modo de tribus, ex Bart. & Bald. apud Cancer. *reſol.*15. *nu.*46. *par.* 3. *vel quarto modo apud Meſſ. voto* 102. *num.*8. Si tempore mortis defuncti ſucceſſio non defertur ad filiam præde-
7 functam, † ſed ad ſuperſtitem nepotem &c. apud alleg. & de mote vberius apud Andreol. *tota d. contr.*200. De-
8 indè quia certè Bald. tenet contrarium quando † filia deceſſit viuo Patre, & cum Bald. *tranſit* Paul. de Caſtr. *ad d. l. qui ſuperſtitis num.*14. *verſ.* Bald *tam inquit* Alex. *ad d. l.*3. *numer.*7. *ver. ſed certe* Bald. Dec. *ibid. verſ. ſed* Baldus.

Et denique Decius diſputando ſententiam Ludouici Romani vix dixit defendendo opinionem Romani contrarijs rationibus præſertim Alex pro Romano reſponderi poſſe & reſpondit imò, plures adduxit rationes, eamque præcipuam, quod ſi filij fuerint præteriti in teſtamento
9 Aui, † & filiæ mortuæ ſint Auo viuente poſſunt dicere teſtamentum nullum apud Paul. Caſtr. *ad d. l. qui ſuperſtitis d. num* 4.

10 Intacta proindè controuerſiſſima † quæſtione etiam indiſtincta apud Merlin. *d. q.*11. Cancer. *d. reſol.*15 *& nu.*47. Fontanell. *de pact. nupt. clauſ.*9. *gloſ. vnic. part.* 1. *& nu.*52. *cum alleg n.*60. Andreol. *d. contr.*212. *ab init. vbi nu.*2. *&* 3. *vincapatam contrariam ſententiam Romani cum pluribus alleg ex prædictis d. dec* 399.

Quæ declararetur etiam atque adeo limitaretur in hac
11 filia, quæ renunciauit † ſimpliciter propter ſemetipſmam &c. apud Michalor. *d. cap.*12. *num.*43. Theſaur. *d. q.*290. *d. nu.*15. *cum alijs d. decif.*399. *in fine*, vbi formula eoque magis valet fortè pro, *Et*, maximè & vel abundat, vel ſtat pro *tantum*, *§. ſi in agro l. quæſitum* 12. *ad l. fundo* 22. *ff. de fundo inſtructo*, Ricard. *loco citat. dict. ampliatiuè n.*3. Barb. *dict.*197. *n.*9. *&* 10.

Et ita altera tantùm &c.

REVERENDISS. CERRO DECANO.

Nunc S. R. E. Cardinali.

Valentina Annatarum.

Veneris 4. Iunij 1666.

ARGVMENTVM.

Annatæ temporis ſpatio ſolutæ vigore Conſtitutionum à Pontifice confirmatarum; non poſſunt amplius denegari, quia contra obſeruantiam difficilè eſt inſurgere.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutio promulgata de conſenſu totius Capituli ab eo amplius impugnari non poteſt.*

2 *Epiſcopus poteſt valide concedere Conſtitutiones in ſua Diœceſi.*

3 *Conſtitutio tunc magis eſt valida quando authoritate Apoſtolica confirmata fuit, & nu 4*

5 *Clerici omnes obedire tenentur Conſtitutionibus in Synodo factis.*

6 *Conſtitutio poſtquam fuit diu obſeruata, amplius illa impugnari non poteſt.*

7 *Sententia ſine actis non probat.*

8 *Sententia ſine actis probat quando verſamur in antiquis.*

9 *Teſtes contra inducentes plenè probant.*

10 *Teſtes deponentes pro eorum commodo nihil probant.*

11 *Teſtes deponentes ſuper negatiua non probant, niſi illam coarctent.*

DECISIO CCCCLXXI.

IN Metropolitana Eccleſia Valentina cautum reperitur per Conſtitutionem antiquiſſimam editam vſque de anno 1358. vt de quibuſcumque dignitatibus alijſque beneficijs d. Eccleſiæ, vel diœceſis dummodo beneficia ſimplicia non fuerint, vel pro defunctis inſtituta, vel etiam per permutationem vacantia ſoluatur fabricæ eiuſdem Eccleſiæ integra annata ſi huiuſmodi beneficia fuerint in decima taxata, & ſola medietas ſi taxata non fuerint, quia vero nonnulli Rectores ſolutioni prædictæ ſe oppoſuerunt: Ideo inſtructo Iudicio ad inſtantiam Capituli in partibus dicti Rectores fuerunt condemnati per ſententiam Officialis, & Vicarij Generalis Valentini latam de anno 1659. per d. Nuntium Hiſpaniarum & nuper cauſa per appellationem ad Rotam deuoluta dedi dubium, An debeantur annatæ, vel reſpectiuè mediæ annatæ, quod ad eiuſdem Conſtitutionis formam hodie fuit affirmatiuè reſolutum.

Siquidem clara ſunt verba Conſtitutionis prædictæ circa ſolutionem Annatarum, vt in *Summ. n.*1. † quæ cum 1
fuerit promulgata ab Archiepiſcopo Valentino de conſenſu totius Capituli valida reputatur, & de iure ſeruari debet nam de † eius poteſtate in condendis huiuſmodi 2
Conſtitutionibus in propria Diœceſi ſeruandis non eſt ambigendum ex traditis *per DD. in cap.*2. *vbi gloſ. de maioris. & cap.*2. *de Conſt. in* 6. & in his terminis de mente Sacræ Congregationis Conc. firmat Garz. *de benef. par.*3. *cap.*2. *ſub num.*198. *verſ. ad nouam*, *& par.*8. *cap.*1. *num.*88.

Præcipuè quia † fuit Apoſtolica auctoritate confirmata 3
*Summ. num.*3. Rota *dec.*20. *num.*2 *part.*2. *recent* & in † Sy- 4
nodo Diœceſana anni 1566. illius executio demandata fuit *Summ. num.*7. certum eſt enim † ad decreta, & Conſtitu- 5
tiones in Synodo factas omnes Clericos ratione cenſus teneri, *per text. in cap. cum omnes de Conſt.* Ferret. *conſ.*368. *n.*16. *verſ. quibus tamen non obſtantibus* Bero *conſ.*3. *n.*10. *lib.* 2. Gonzal. *ad regul.*8. *gloſ.*9. *§. primo num* 10. Card Mantic. *dec.* 229. *n.*4. Buratt. *dec* 852. *n.*3.

Quo facilius procedunt attenta † illius longæua obſer- 6
uantia comprobata tùm ex publicis, & authenticis ſcripturis, tùm etiam ex teſtium depoſitionibus, ex quibus patet annatas controuerſas verè, & cum effectu pluribus ab hinc annis fuiſſe ſolutas, nam vltra quie antias relatas *in Summ. num.*11. incipientes ab anno 1559. vſque ad annum 1591. duæ exhibentur ſententiæ latæ ad fauorem Capituli contra Rectores, altera de anno 1579. & altera 1585. *Summ. num.*9. *&* 10. licet enim regula † ſit quod ſen- 7
tentia ſine actis non probet *l. ſi cum nulla ff. de re indic.* recepit tamen limitationem, vbi prout hic verſamur in 8
antiquis, vt in his terminis fuit dictum in *Vaſionen. Prioratus 4. Maij* 1665. *§. ſed etiam coram R. P. D. meo Albergato*.

Ex teſtibus verò duo dantur in Summ *num.*12. qui deponunt de facto proprio ipſos nempè ſoluiſſe mediam annatam in manibus Capitularium, qui teſtes tanquam 9
inducti pro parte Rectorum contra ipſos inducentes, plenè probant Socc. Iun. *conſ.*64 *num.*12. *lib.*1. *cum alleg. in Valentina Parochialis de Moncada* 28. *Iunij* 1647. *§. Inſuper in fin. & in Hiſpalen. Decimarum* 26. *Iunii* 1649. *§. denique coram me*.

Cæteri verò Teſtes deponentes de non ſolutione Annatæ, vel mediæ annatæ, aut non aduerſantur cum eorum dicta poſſint verificari in beneficijs exceptis in allegata Conſtitutione, nempè in ſimplicibus, in vacantibus per permutationem, & inſtitutis pro defunctis, aut non releuant, tùm quia omnes ſunt Rectores, qui † proinde re- 10
ferrent commodum ex eorum depoſitionibus, Vnde rationem proprij intereſſe à teſtimonijs repellnntur, Rota coram Greg. *deciſ.*475. *num.*9. Tùm etiam quia † deponentes 11
ſuper negatiua non probant, niſi expreſsè illam coarctent, vt in *Peraſina bonorum S. Arcangeli* 23. *Ianuarii* 1665. *§. prout non releuant coram R. P. D. Albergata*.

Et ita altera &c.

R. P. D.

R. P. D. OTTALORA.

Bononien. fideicommiſſi de Grottis.

Veneris 4. Iunii 1666.

ARGVMENTVM.

In hac deciſione latiſſimè examinantur coniecturæ, & demonſtrationes ad effectum probandi reciprocam iinearem.

SVMMARIVM.

1 *Ægidiana non intrat quando inter litigantes adeſt Eccleſia.*
2 *Dignior trahit ad ſe minus dignum, quando omnium ius eſt deductam.*
3 *Ægidiana non intrat quando inter litigantes adeſt Eccleſia licet ſententia reſpectu Eccleſiæ ſit lata per caput ſeparatum.*
4 *Subſtitutio facta ſub nomine liberorum extenditur quoad omnes in infinitum.*
5 *Probibitio alienandi bona ad effectum illa conſeruan. in familia arguit perpetuum, & abſolutum fideicommiſſum.*
6 *Subſtitutio facta in pluribus diuerſarum linearum arguit ſubſtitutionem linearem.*
7 *Clauſula ad inuicem adiecta ſubſtitutioni complectenti plures eiuſdem lineæ arguit ſubſtitutionem linearem.*
8 *Subſtitutio linearis reſultat ex clauſula ſalua gradus prærogatiua.*
9 *Subſtitutio linearis arguitur ex affectione Teſtatoris conſeruandi bona in familia.*
10 *Subſtitutio eſt linearis quando excluduntur fæminæ, & extranei, & Teſtator voluit conſeruari bona in familia, & num. 16*
13 *Subſtitutio linearis eſt vbi fuit contemplata agnatio cum probibitione detractionum, & nu. 13. quod amplia, vt num. 14. & 15.*
16 *Grauamen datum proximioribus cenſetur repetitum remotioribus, tanquam minus dilectis.*
17 *Anomola vulgaris quando expiret per prædeceſſum primi ſubſtituti, & quando non.*
18 *Subſtitutio facta additis verbis vulgaris pupillaris & per fideicommiſſum quid importet.*
19 *Fideicommiſſaria non poteſt dici ſubſtitutio quando deficit tempus mortis, & num. 20.*
21 *Subſtitutio facta ſimpliciter quatenus parens non ſuperſit dicitur vulgaris.*
22 *Linearis non poteſt conſiderari inter duos ſtipites ab initio diuiſos, ſed illigitur diſcretiuè inter liberos proprij parentis, quod amplia, vt numero 23. & 24.*
25 *Probibitio alienationis per contractum non importat linearem.*
26 *Subſtitutio facta per verbum probibens non importat nouum fideicommiſſum, ſed ſtat conſecutiuè ad præcedens, quod amplia vt num 27. & 28.*
29 *Linearis ceſſat quando ſubſtitutio poteſt ſuum effectum operari in linea diſceſſiua.*
30 *Linearis arguitur ex fideicommiſſo ordinato in deſcendentibus tempus futurum denotan.*
31 *Clauſula vulgaris pupillaris & per fideicommiſſum quid operetur in lineari.*
32 *Subſtitutio linearis cum paſſiuo grauamine deſumitur ex digreſſu ad plures ſubſtitutionum gradus, & aliis coniecturis, vt num. 33.*
34 Deciſion. 505. & 190. Reuerendiſſimi Carilli *declaratur.*
35 *Dictio cuiuslibet addita ſubſtitutioni excludit linearem.*
36 *Probibitio alienationis in rem linearem inducit.*
37 *Subſtitutio facta per verbum probibens in oratione ſeparata inducit fideicommiſſum.*
38 *Filiatio probatur ex enunciatiua inſtrumentorum, Maximè in antiquis, & quando non concurrit alius de conſanguineis, & num. 39.*
40 *Filiatio probatur ex enunciatiua inſtrumentorum, & depoſitionibus Teſtium.*
41 *Domus identitas probatur ex confinium identitate, & ex declarationibus factis in Inſtrumenti alienationum, & num. 42.*

DECISIO CCCCLXXII.

ANTONIVS de Grottis his verbis Teſtamentum ordinauit, *In omnibus autem alijs ſuis bonis, tam præſentibus, quam futuris ſibi hæredes Vniuerſales inſtituit infraſcriptos reſpectiuè ordine ſucceſſiuo; vt infra, videlicet ſquoad vſumfructum tantum D. Conſtantiam eius Vxorem, Quo verò ad nudam proprietatem interim durante dicto vſufructu omnes, & quoſcumque ipſius Teſtatoris liberos maſculos, tàm natos, quàm naſcituros, ſiue poſthumos, vnum, vel plures hæredes inſtituit, & ipſis liberis maſculis non extantibus, quaſcumque ipſius Teſtatoris filias fæminas, vnam, vel plures quantum fuit, & eſt pro dimidia, & pro alia dimidia Bartholomæumq. Baptiſtæ de Grotto eius nepotem hæredem inſtituit, Sed ſi deceſſerit idem Teſtator abſque liberis, tam maſculis, quam fæminis, vno, vna vel pluribus, tunc, & eo caſu, & caſibus ſibi hæredem vniuerſalem inſtituit, & eſſe voluit dictum Bartholomæum eius Nepotem in totum, & in ſolidum quoad proprietatem nudam durante vſufructu dictæ Conſtantiæ, quoad vſumfructum, & proprietatem inſimul conſolidatos d. Bartholomæum eius nepotem, ſi tunc ipſe Bartholomæus naturaliter ſuperuixerit, & eo forſitan defuncto cum liberis maſculis legitimis, & naturalibus, vno, ſeù pluribus, tunc præfati Bartholomæi liberos maſculos prædictos, vnum, vel plures hæredes prædictos proprietarios, & vſufructuarios inſtituit, cum primum vnus natus fuerint, & deinde alium in capita, quos inſtituit, & ſubſtituit ſibi hæredes proprietarios, & quos liberos maſculos dicti Bartholomæi legitimos, & naturales inſtituit, & inuicem ſubſtituit vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum, dd. Bartholomæo, & filijs non extantibus, & vltimo ex eis quandocumque naturaliter decedente abſque liberis maſculis legitimis, & naturalibus, vno vel pluribus, Bartholomæum quondam Ludouici Grotti, & Galeatum quondam Alexandri Grotti de Butrio, & ſuperuiuentem, & ſuperuiuentes ex eis, & prædefuncti, & prædefunctorum liberos maſculos, & legitimos, & naturales in ſtirpes, & non in capita inſtituit; & ſubſtituit vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum, & quos de Grottis inuicem ſubſtituit vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum ſemper gradu agnationis, & prærogatiua ſeruatis, probibens, & vetans inſuper d. Teſtator omnem, & quamcumque alienationem, venditionem, ceſſionem, donationem, & quamcumque diſtractionem, quorumcumque immobilium d. Teſtatoris, & alicuius partis, deuaſtationem Domorum, ac locationem emphyteuticam perpetuam, & ad magnum tempus, nec non probibens detractionem alicuius falcidiæ, Trebellianicæ, & alterius cuiuſcumque portionis bonorum prædictorum hæreditariorum, & hæreditatis dicti Teſtatoris, & alicuius partis, & iuris earumdem, cum velit, & intendat ipſe Teſtator bona ſua immobilia in totum ad inſtitutos, & ſubſtitutos prædictos, vt ſupra per eum vocatos ordine ſucceſſiuo in perpetuum liberè, integrè, & totaliter, ac pleno iure peruenire debere pro conſeruatione agnationis, & familiæ ſupradictorum de Grottis, Summario Eliſabettæ numer. 1* Cum verò nec Teſtator, neque Bartholomæus primus hæres filios reliquerint, Hæreditas poſt huius mortem peruenit pro vna medietate ad dictum Bartholomæum q. Ludouici, Pro alia verò medietate ad d. Galeatium q. Alexandri, & poſtea diuiſa fuit inter eorum filios, & nepotes, Decedente autem Alexandro pronepote Bartholomæi abſque filijs, inſtituta ſibi hærede Eliſabetta, inſurrexerunt Antonius, & fratres de Grottis pronepotes d. Galeatij allegantes portionem præfati Bartholomæi ad eos deuolutam ex prætenſa reciproca lineali, Iudicium immiſſionis vnico libello introduxerunt coram Vicelegato Bononiæ tàm contra Eliſabettam hæredem prædictam,

quam

quàm contra Equitem Proſperum de Caſtellis, & RR.
Patres, Monaſteriumque Sanctæ Mariæ de Carmine
poſſeſſores bonorum ab Alexandro Alienatorum, vt in
Summario alleg. n.2 & tenutam ex primo decreto obtinue-
runt ſuper prædio Villæ Fontanæ empto à dictis Patribus
Summario nu. 3. Poſtmodum verò diſcuſſa cauſa ſeparatas,
ſententias ſuper immiſſione contra dd. Poſſeſſores repor-
tarunt ſub vna, & eadem citatione contra omnes, prout
in Summario num. 4. Verum interpoſita appellatione à
præfatis, cauſaque mihi commiſſa cum clauſula, Con-
ſtito quod ſit locus Ægidianæ, propoſui dubium iuxta
formam reſcripti, & Domini non eſſe locum Ægi-
dianæ, ſed conſtare de fideicommiſſo reſponderunt.

Cum enim ſint in cauſa Eques Caſtellus, Mona-
ſterium S. Mariæ de Carmine, & alij omneſque vnico
libello, eademque actione vigore eiuſdem fideicom.
1 miſſi Iudicium inſtituerint, inde prouenit, † vt Iu-
dex quoad omnes dicatur tamquam Eccleſiaſticus pro-
2 ceſſiſſe, † cum magis dignus trahat ad ſe minus dignum,
eique proprium priuilegium communicet, quando om-
nium ius eſt deductum l. ſi communem ff. quemadm. ſeruit.
amitt. l. ſi is qui duos ff. de liber. legat. Hyppolit. de Mar-
ſil ſingul. 189. nu 1. & ſeqq. Afflict. deciſ. 213. num. 1. Gruſſ.
de effect. Cleric. effect. 2. num. 55. Rota coram Eminentiſſi-
mo Otthobono deciſ. 170. num. 9. & 10. & in Recanatea.
Bonorum 14. Martii 1639. coram bon. me. Buccabella, exten-
ſa à Reuerendiſſ. Domino meo Decano §. Item ceſſante, & §.
ſequenti, & in Peruſina fideicommiſſi de Garofalis 23. Iunii
1639. coram bon. mem Dunozetto, in Bononien. fideicommiſſi
de Bargellinis 24 Nouembris 1651. coram bon. mem. Bichio
§. Ægidiana. Quapropter ſicut Ægidiana non intrat
quoad perſonas Eccleſiaſticas, nec etiam quoad laicos
litis conſortes, qui eodem libello, eademque actione,
& vigore eiuſdem fideicommiſſi egerunt, vt in allega-
tis deciſ. firmatur.

Non obſtat, quod duæ ſeparatæ ſententiæ latæ fuerint,
Altera contra Laicos, Altera verò contra Patres Carme-
3 litanos, † Quia hoc non immutat qualitatem Iudicij
Eccleſiaſtici, & poſtquam ab initio inſtituerunt litem
vnico libello, & actione, laiciſque fecerunt commune
ius appellandi competens Clericis non potuerunt poſtea
expediendo cauſam per cedulas ſeparatas auferre benefi-
cium appellandi laicis, vt in his terminis reſpondit, Rota
coram Eminentiſſimo Otthobono deciſ. 170. n. 11. & 12.
& in Vrbenetana ſucceſſionis 25. Iunii 1635. §. non obſtat
quod attento tenore coram bo. me. Motmanno, & in Bonon.
fideicommiſſi de Rubeis 23. Maii 1644. §. Primo quia, & §.
ſeq. coram bon. me. Card. Corrado, & in d. Bonon. fideicom.
de Bargellinis §. non vrget, & ſeqq. coram bon. mem. Bichio.

De fideicommiſſo autem conſtare ex eo DD. cenſue-
runt, quod Teſtatòr ſubſtituendo liberos Galeatij, &
4 Bartholomæi dicitur † vocaſſe omnes deſcendentes ex eis
in infinitum, l. liberorum, ff. de verb. ſignif. non ſolum per
vulgarem, ſed etiam per fideicommiſſariam ſubſtitutio-
nem, tum ex illis verbis, vulgariter, pupillariter, & per
fideicommiſſum, Peregr. de fideic. art. 18 n. 11. vbi ſic iudica-
tum refert. Tum ex alijs in ſtirpes, & non in capita. Rota
deciſ. 505. n. 15. p. 4 tom 3. rec. Item ex arctiſſima prohibitio-
ne alienationis adiecta cauſa conſeruandi bona in familia,
5 † quæ prælefert perpetuũ, & abſolutum fideicommiſſum
inter vocatos Altograd. conſ. 79. per tot. lib. 2. Merlin. dec.
228. n. 30. Rota in Romana fideicommiſſi de Millinis 26. Ia-
nuarii 1654. §. vlterius coram bon. mem. Dunozetto.

Immò ex plurimis apparet inſtitutum fideicommiſ-
ſum reciprocum lineare inter deſcendentes à Galeatio,
& Bartholomæo filio qn. Ludouici.

Primo quia, vocatis Bartholomæo, & Galeatio, eo-
rumque liberis, Teſtator frequentem clauſulam adiecit,
6 & quos de Grottis inuicem ſubſtituit, † quæ liberos vtriuſ-
que lineæ complectitur Gabr. conſ. 123. num 21. & 22. lib. 1.
Eminentiſſ. Otthob. deciſ. 97. num. 4. & 7. & in Rauennaten.
fideicommiſſi 11. Februarii 1661. §. Immo dicebant coram R.
P. D. meo Priolo, & plenè in Bononien. Bonorum 27. Ianuaris
1662. §. ponderatis coram R. P. D. meo Albergato, vbi quod
7 clauſula ad inuicem † in fine poſita refertur ad omnes ſu-
perius nominatos, & importat reciprocam ſubſtitutionem
inter plures vocatos, licet ex diuerſis lineis.

Secundo ex illis verbis ſemper gradu agnationis, & præ-
8 rogatiua ſeruata, † graduatio ſiquidem inter plures li-
neas dari non poteſt, niſi adſit inter illas fideicommiſ-
ſum reciprocum, & vna poſt alias vocetur, vt de clau-
ſula ordine ſucceſſiuo dixit Rota dec 41. n. 3. par. 8. rec.
& in Romana fideicomm. de Boncompagnis 22. Iunii 1662.
§. de mente, verſ. minuſque coram R. P. D. meo Beuilaqua.

Tertio ex repetita maſculorum vocatione, & enixa Te-
ſtatoris voluntate conſeruandi perpetuò bona inter ma-
ſculos de agnatione, † & ſic cum extincta vna linea ma- 9
ſculorum daretur caſus, vt bona, vel ad fœminas exclu-
ſas, vel ad extraneos contra votum Teſtatoris peruenirent,
neceſſariò infertur reciproca linearis, vt pluribus adductis
probat Altograd. conſ. 80. n. 64. & 65. lib. 2. vbi vocando li-
neam maſculinam, excluſis fœminis, & alijs extraneis,
qui alioquin admitterentur, ad † reciprocam linearem in- 10
ferri concludit, & conſ. 92. lib. 1. nu. 13. vbi contra volunta-
tem Teſtatoris pars bonorum ſuorum deueniret ad fœmi-
nas, aut ad extraneos hæredes Fuſar. de ſubſtit. qu. 475. nu.
18. & 19. & † quod ratio conſeruandi perpetuò bona in de- 11
ſcendentes de agnatione, quos vocauerat, habeat vim indu-
cendi fideicommiſſum reciprocum inter vocatos probant l.
peto 71. §. fratre, l. cum Pater 79. §. liberis, l Codicillis 91. §.
inſtit. ff. de leg. 2. Grat. diſcept. 828. num. 24. & 25. & in Ro-
mana fideicomm. de Boncompagnis 22. Iunii 1662. §. hancque
coram R. P. D. meo Beniqua, & de verbo, in perpetuum, Rota
dec. 10. num. 4. & 5. par. 1. recent. & in dicta Romana fideic.
de Boncompagnis §. hancque, verſ. attento.

Quod facilius procedit conſiderata prohibitione † Tre- 12
bellianicæ, & falcidiæ, & cuiuslibet alienationis ampliſſi-
mis verbis concepta ea expreſſa ratione, vt bona conſer-
uentur in familia, & agnatione, quæ eſt valida coniectura
pro eligendo fideicommiſſo reciproco Curt. Iun. conſ. 34. n.
9. verſ. 2. principaliter, Peregr. conſ. 62. num. 23. lib. 1. Man-
tic. de coniect. lib 7. tit. 15. nu. 16. Altograd. conſ. 92. num. 14.
vſque ad 23. lib. 1. & conſ. 80. n. 63. & conſ. 81. n. 54. & ſeqq. lib.
2. & dictum fuit in Æſina fideic. 23. Ianuaris 1665. coram
Reu. D. meo Decano, & in Firmana fideic. 12. Febrnar. 1666.
§. & proinde coram R. P. D. meo Albergato, maximè cum
verba prohibitionis alienationis, & fideicommiſſi ſint in
rem directa, ibi, prohibens quamcumq; alienationem, &c. cum
velit, & intendat bona peruenire, &c. † Ex quibus recipro- 13
cam induci firmauit, Rota in Rauenaten. fideic. §. maximè
cor. R. P. D. meo Priolo, & in Firmana fideicom. 26. Ianuarii
1663. §. final. coram Reuerendiſs. Vicecomite. Vlterius pro-
hibitio legitur concepta per verba geminata integram hæ-
reditatem importantia, † ibi, bona ſua immobilia in totum 14
ad inſtitutos, & ſubſtitutos per eum vocatos, liberè integrali-
ter, totaliter, & pleno iure, & non verificaretur bona ſic vo-
ta totaliter peruenire poſſe ad gradatim vocatos, niſi data
lineal Altogr. conſ. 92. num. 12. lib. 1. & conſ. 80. n. 67. & conſ.
71. n. 62. & ſeqq. lib. 2. Crauetr. conſ. 113 n. 5. Pariſ. conſ. 30.
n. 22. lib. 2. Surd. conſ. 96. n. 15. lib. 1. & de toto, & integro, Ro-
ta in Firmana fideicom. 12. Februarii 1666. coram R. P. D. meo
Albergoto, & conſeruatione hæreditatis totius dec. 467. nu.
5. par. 5. rec. Cum ergo Teſtator pluries expreſſerit, quod
bona peruenire deberent ad inſtitutos, & ſubſtitutos in per-
petuum pro conſeruatione agnationis, † & familiæ ſupra- 15
dictorum de Grottis, pertinere debent ad Galeatium, &
Bartholomæum veluti ſtipites vtriuſque lineæ in quo-
rum familia, & vtriuſque prædictorum non potuiſſent
conſeruari bona iuxta formam, & finem expreſſum niſi
data reciproca inter ipſorum lineas Pariſ. conſ. 18. n. 7. & n.
20. lib. 3. Roland. conſ. 23. n. 23. lib. 4. Dec. conſ. 50. n. 12. lib. 1.
Grat. diſcept. 828. nu. 42. & in puncto horum verborum
cum dicto relatiuo Grat. diſcept. 228. num. 42. Peregr. de
fideicom. art. 13. num. 8c.

Quarto accedit, quod dum erat iniuncta reciproca fi-
lijs Bartholomæi prius vocatis, ac magis dilecti, † cenſe- 16
tur repetita inter remotiores ſubſtitutos, & minus dile-
ctos etiam ex diuerſis lineis, Altograd. conſ. 81. num. 59.
lib. 2. Merlin. deciſ. 326. nu. 9. Rota in Rauennaten. Fi-
deicommiſſi 11. Februarii 1661. §. Immò dicebant, coram R.
P. D. meo Priolo, & in Firmana Fideicommiſſi 8. Iunii 1665.
§. final. coram bon. mem. Veroſpio.

Verum contra exiſtentiam fideicommiſſi plurima op-
ponebantur, ſcilicet quod ſubſtitutio liberorum Bartholo-
mæi, Galeatii facta eſt per vulgarem, non fideicom-
miſſariam propter illa verba, & prædefunctorum liberos
maſculos, ideoque cum tempore mortis Bartholomæi ne-
potis Teſtatoris extiterint ſubſtituti Galeatius, & Bartho-
lomæus Ludouici, qui hæreditatem adierunt, † expira- 17
uit vulgaris anomala fauore liberorum, quia fuit facta in
caſum prædeceſſus, & non exiſtentiæ parentum tempore
mortis Bartholomæi nepotis, latè Andreol. contr. 100.

ſigaanter nu.4. Rota *in Peruſiaa fiddeicommiſſi de Cinciis* 15. *Iunii* 1654. *poſt princ. verſ. non conſtare de fideicommiſſo*, *&* §. *quæ ſubſtitutio pro vulgari* , *coram Reuerendiſſimo Concben.*

Nec aliud ſibi volunt verba, *vulgariter*, *papillariter*, *& per fideicommiſſum*, vel quia non alterant naturam ſub-
18 ſtitutionis, † quæ dum vulgaris ſolummodo eſt, remanet tantùm vulgaris tamquam facta fauore liberorum, quando Bartholomæus, & Galeatius non ſupereſſent tempore mortis Bartholomæi q. Ludouici, eiuſque filiorum, plenè Surd. *conſ.* 329. *a.* 3. *& ſeqq.* & quemadmodum pupillaris in deſcendentibus ex tranſuerſalibus non poteſt conſiderari, ita nec locus eſſe fideicommiſſariæ, nam deficiente pupillari, quæ refertur ad tempus mortis,
19 † deeſt tempus neceſſarium ad fideicommiſſariam, benè Redenaſ. *conſ.* 10. *a.* 26. *& ſeqq.* Vel quia dicta verba ſunt relata ad ipſos liberos Bartholomæi, & Galeatij caſu, quo eorum parentes non ſuperuiuerent tempore mortis Bartholomæi primi inſtituti, nollumque propterea important grauamen, nec in Bartholomęo, nec in Ga-
20 leatio erga eorum filios, ac nepotes, † cum nulla facta fuerit ſubſtitutio in euentum, quo ipſi parentes ſuperuiuerent, & ſuccederent, vt conſiderauit Rota *in Bonon. fideicommiſſi de Pinchiaris* 28. *Martii* 1659 §. *Nec obſtaret*, *& ſeqq. coram R. P. D. meo Priolo*.

Quinimò ſicut Teſtator grauauit liberos maſculos Bartholomęi primi hęredis cum reciproca ad inuicem vſque ad vltimum grauatum reſtituere prędictis Bartholomęo, & Galeatio, pariter grauaſſet illorum liberos maſculos per fideicomniſſum, & reciprocè ſubſtituiſſet ſi voluiſſet, cumque eos ſimpliciter ſubſtituerit, ſi eorum
21 patens non ſupereſſet, † hæc ſubſtitutio remanet vulgaris, & non extenditur ad fideicommiſſariam, Rota *in dicta Bononien. fideicommiſſi de Pinchiaris* §. *Et eo magis*.

Sed dato, non tamen conceſſo, quod ſubſtitutio cenſeretur fideicommiſſaria, adhuc non poteſt dici linearis
22 de vno ſtipite in alium, † dum verſamur in fideicommiſſo tranſuerſali ab initio diuiſo in duos ſtipites, in quo ſemper reciproca intelligitur, dumtaxat diſcretiuè inter liberos reſpectu portionis proprij parentis, ex latè deductis *in deciſ.* 190. *num.* 1. *cum ſeq. coram Reuerendiſs. Carrillo inter eius impreſſ. & dec.* 287. *par.* 4. *tom.* 2. *recent.*

Cæterum linearis reciproca deduci non poteſt ex illis,
23 verbis, *& quos de Grottis inuicem ſubſtituit vulgariter*, † *pupillariter*, *& per fideicommiſſum, in ſtirpes, & non in capita*. Quia ex doctrina Cephal. *conſ.* 430. *n.* 26. *verſ.* 4. *Teſtator*, intelligi debent diſcretiuè, ita vt in ſingulis lineis Barthnlomæi, & Galeatij ſuccederent eorum liberi ad inuicem dunec extiterint aliqni in eadem linea, non autem per tranſuerſum, & ſic quod deſcendentes ex vna linea eſſent reciprocè ſubſtituti deſcendentibus alterius, prout in his terminis ſenſit Rnta *d. dec.* 190. *nu.* 4. *cor. Reuerendiſs. Car-*
24 *rillo, vbi ex n.* 10. † reſpondet ad clauſulam *in ſtirpes*, *& non in capita*, quæ operatur ſolum in eadem linea, in qua poterant concurrere filij, & nepotes ex altero prędefuncto.

Prohibitio autem locationis bonorum, & cuiuſcumque detractionis, ad hoc, vt bona in totum ad inſtitutos, & ſubſtitutos ſuperius vocatos pleno iure perueniant pro conſeruatione agnationis, & familiæ dictorum de Grot-
25 tis, nihil releuant, † nam præter quod talis prohibitio videtur reſtricta ad alienationem per contractum, propter ea verba, *omnem alienationem*, *venditionem*, *ceſſionem*, *donationem*, *& quamcumque diſtractionem bonorum*, *vt in dicta Peruſina fideicommiſſi de Cinciis* §. *Præterquam prohibitio*, *coram Reu. Zarate* vti facta eiſdem vocatis per participium
26 *probibens*, † non importat nouum fideicommiſſum, ſed ſtat conſecutiuè ad præcedentem ſubſtitutionem, & ad eius terminos reſtringitur, ſcilicet vocationis liberorum patris præmortui, vt in ſpecie aduertit Rnta *in dicta Pe-*
27 *ruſina fideicommiſſi de Cinciis* §. *Præterquam*, † nec ideò talis prohibitio ſuffragatur ad extendendum fideicommiſſum de linea ad lineam, Fuſar. *conſ.* 17. *n.* 20. Seraph. *dec.*
28 1023. *nu.* 10. † etiamſi Teſtator voluiſſet bona tranſire de deſcendente in deſcendentem pro illorum conſeruatione, quia intelligitur de conſeruatione bonorum in propria deſcendentia, non in linea tranuerſali, cum reciproca de vna in aliam, latè Marta *de ſu. ceſſ. legal. par.* 4. *qu.* 29. *art.* 4. *nu.* 16. *cum tribus ſeqq.*

29 Tandem quando ſubſtitutio † poteſt ſuum effectum operari in linea aſcendenti citra multiplicitatem grauaminum, non debet induci nouum fideicommiſſum in linea tranſuerſali, Rota *dicta dec.* 287. *num.* 18. *&* 22. *par.* 4. *tom.* 2. *rec. & dec.* 105. *nu.* 23. *& ſeq. &* 190. *nu.* 6. *coram Reuerendiſs. Compoſtellano*.

Hæc tamen omnia non obſtare viſa ſunt; Tum quia concluſio, quod filij Galeatij, & Bartholomæi per vulgarem tantummodo ſint vocati, non autem per fideicommiſſariam ob ſuperuenientiam Galeatij, & Bartholomæi
de tempore obitus Bartholomæi ſenioris, † tunc habet 30
locum, quando nulla concurrit coniectura pro fideicommiſſo, nec adſunt verba tempus futurum, ac perpetuitatem præſeferentia, quo caſu procedunt Andreol. *ſupra expenſus*, *& Peruſina fideicommiſſi de Cinciis*, & admittunt ibi allegati, & probat Menoch. *de præſumpt. lib.* 4. *præſumpt.* 71. *num.* 11. Rota *in Auenionea. fideicommiſſi* 22. *Aprilis* 1652. § *digreſſus*, *coram Eminentiſſ. Celſo*. Tum quia filij Galeatij, & Bartholomæi fuerunt ſubſtituti non ſolum vulgariter, ſed etiam per fideicommiſſum, ibi *Bartholomæum q. Ludouici*, *& Galeatium q. Alexandri Grotti de Butrio*, *& ſuperuiuentem*, *& ſuperuiuentes ex eis liberos maſculos legitimos*, *& naturales ſubſtituit vulgariter*,
papillariter, *& per fideicommiſſum*. † Ideoque dum Te- 31
ſtator vno, eodemque verbo liberos huiuſmodi ſubſtituit vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum, quemadmodum in vulgari ſunt vocati nepotes, & pronepotes, ac reliqui deſcendentes, ac nepotes, & pronepotes per fideicommiſſum, vt animaduertit Rota *deciſ.* 426. *num.* 4. *circa med. verſ. in parte verò ſubſtitutionis*, *par.* 4. *diuerſ.*

Dici autem non poteſt, quod filij Bartholomæi, & Galeatij ſint tantum ſubſtituti per fideicommiſſum pro-
prijs parentibus, † ideſt quod ſint actiuè per fideicommiſ- 32
ſum vocati poſt proprios parentes, & ſic non inferatur ad grauamen paſſiuum fauore deſcendentium; Hoc enim ex coniecturis ceſſat, hæ verò ſunt contemplatio agna-
tionis, † digreſſus ad plures gradus ſubſtitutionum, qua- 33
rum ſupra mentio fit, & admiſit Rota *in Fauentina Bonorum* 9. *Iunii* 1646. §. *Secundum*, *coram Reuerendiſſ. D. meo Decano*.

Minus faciunt contra reciprocam linearem, *deciſ.* 105. *&* 34
509. *coram Reuerendiſſimo Carillo*, nam † cum in vtraque 35
adſit dictio, *cuiuſlibet*, quæ omninò importat diſtributionem, & diuiſionem inter lineas, neceſſariò reciprocam linearem excludebat, ac ſi eſſent factæ diſtinctæ, & ſeparatæ diſpoſitiones, vt in ipſa *dec.* 105 *n.* 25. *&* 26. *& dec.* 190. *num.* 8. *&* 9 quod ad hunc effectum diſtinguens ponderauit Fuſar. *de ſubſtitut. quæſt.* 475. *n.* 14. 15. *&* 44.

Prohibitio autem alienationis in rem directa eſt, & ſic ex 36
ea inducitur reciproca, vt ſuperius probatum eſt §. 5. *ex repetita*, & licet concepta per participium *probibens*,
non † tamen ſtat acceſſoriè ad præcedentes ſubſtitu- 37
tiones, itaut ab eodem verbo regatur, & cum ſit in oratione prorſus diſtincta, & ſeparata dicitur ſtare per ſe, ac principaliter, Menoch. *conſ.* 34. *lib.* 4. *nu.* 44. Gratian. *diſc.* 828. *num.* 18.

His, & alijs adductis in §. 3. *ex repetita*, reſultat quod perſpecta voluntate Teſtatoris reciproca linearis inducenda eſt, vt bona conſeruentur in familia, & ſic eius votum adimpleatur, quod aliter fieri non poterat. Quibus conſequens eſt purificatam eſſe ſubſtitutionem per obitum Alexandri vltimi ex linea Bartholomæi ad fauorem Hyacinthi, & aliorum deſcendentium ex linea Galeatij. Quod autem Laurentius, Alexander, & Bartholomæus eſſent filii Galeatii à Teſtatore expreſsè ſubſtituti, & quod Galeatius Iunior eſſet filius Bartholomæi conſtat ex Inſtrumento diuiſionis bonorum factæ de anno 1585. Summario Hyacinthi n 3 inter ipſos, & alium Bartholomæumque Floriani patre Alexandri vltimo defuncti ex altera linea, inſuper ex alio Inſtrumento ſubdiuiſionis inter eoſdem emanatæ allegato Summario nu. 4.
Ex † quibus reſultat ſufficiens probatio, tum quia 38
ſumus in antiquis, Peregr. *de fideicommiſſ. art.* 13. *nu* 87. Buratt. *deciſ.* 725. *nu.* 3. *& in Romana Palatii de Capranica* 6. *Martii* 1665. §. *quo verò*, *cum ſeq. cor. R. D. m. Decano*, & agitur de actu filiationem, & deſcendentiam pręſeferente ſine qua non potuiſſent bona fideicommiſſaria, nec diuidere, aut poſſidere. Tum quia Eques Caſtellus, qui agit, habet cauſam à Bartholomæo condiuidente, neque alius
de deſcendentia concurrit, ſed † extraneus, & ſic non re- 39
quiruntur tam exactæ probationes filiationis ex adductis in *dicta Romana Palatii de Capranica* 6. *Mar.* 1665. *cor. Reuerendiſs.*

rendiſs. D. meo Decano. Quod autem ex altero Alexandro ex filijs Galeatijs Senioris proceſſerint Ludouicus, & Io. Baptiſta, patet ex eo, quod ipſi vti filij, & hæredes teſtamentarij dicti Alexandri mediante eorum matre tutrice teſtamentaria paternam hæreditatem adierunt, & fecerunt inuentarium vt ex pluribus enunciatiuis Inſtrumentorum, necnon teſtium depoſitionibus, de quibus in
40 Summ. n. 15. quæ † filiationem, & deſcendentium probant, vt dictum fuit in *Placentina Bonorum 4. Februarii 1656. coram Reuerendiſs. D. meo Decano, & in Bononien. Fideicom. de Monterentiis 22. Iunii 1661. coram R. P. D. meo Priolo*. Vlterius quod ex Ludouico, & Ioanne prædictis prodierint Franciſcus, Antonius, Stephanus, & Hyacinthus, qui ſunt in cauſa apparet ex partitis libri Baptiſmatis comprobatis depoſitionibus teſtium coram Iudice de partibus in prima inſtantia examinatorum, Summario num. 6.

41 Identitas quoque prædij plana eſt, dum illud vti fideicommiſſarium in diuiſione obuenit Bartholomeo q. Floriani Summario num. 3 qui illud vendidit expreſſis eiſdem denominationibos Thomæ, & Lodouico de Balzanis Summario num. 7. à quibus fuit venditum Lucretiæ de Caſtellis, Summario num. 8. Cuius Philippus de Caſtellis hæres eſt, Summario num. 9. Concurrunt etiam in ſingulis Inſtrumentis demonſtrationes in Commune Buttij, loco *detto Bariolo*, via publica ab Oriente DD. de Cauallis, iuxtà vulg theoricam Bartol. *in l. demonſtratio, n. 14. ff. de condit. & demonſtrat.* Mareſcott. *var. reſolat. lib. 2. cap. 12.* Rota *in Bonon. Fideicommiſſi da Pancaldis 27. Ianuar. 1648. coram bon. mem. Peutingero, & in Anagnina Donationis 16. Iunii 1662. coram R. P. D. Beuilaqua*, ſignanter in venditione facta Lucretiæ de Caſtellis auctrici Comitum de Caſtellis, qui nunc litigant, per prædictos de Balzanis clarè exprimitur, quod ij præfata bona acquiſi-
42 nerint, itant non ſit dubitandum † de identitate, vt in ſimilibus fuit dictum in *Bononien. Fideicommiſſi de Amorinis 4. Aprilis 1650. coram Reuerendiſſimo Papien. & in Bonon. de Bologninis 4. Iunii 1659. coram Eminentiſs. Celſo*.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. CARPINEO

Nunc S. R. Eccleſ. Cardinali.

Rauennaten. Bonorum.

Lunæ 7. Iunii 1666.

ARGVMENTVM.

Tutor ea, quæ domini faciunt, facere poteſt, & facto proprio pupillis præiudicare valet. Curator datus à Iudice ea facit in iudicio, quam extra, quæ poteſt facere tutor, & datus ad vnicum actum ad ſolemnitates non adſtringitur. Eiuſque geſta multoties approbantur, ne contrahentes decipiantur.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio, ſi non ſit per tres Sententias reſciſſa à quocumque remedio poſſeſſorio agentes repellit.*
2 *Tutor pro domino reputatur, & ea facere poteſt, quæ domini faciunt.*
3 *Tutor illius facto pupillis præiudicare poteſt.*
4 *Mandatum tutoris non limitatur à lege circa poſſeſſionem, cum non prohibeatur ſolius poſſeſſionis alienatio.*
5 *Læſio non præſumitur, niſi de ea per concludentes probationes doceatur.*
6 *Solemnitates adhibitæ faciant præſumere omnia ritè, & rectè geſta fuiſſe.*
7 *Tutor ad certum actum deputari non poteſt, &* num 9.
8 *Tutor principaliter datur perſonæ, & vniuerſitati rerum.*
10 *Bona infantis quando eſſent peritura, vel immineret grande æs alienum, nec reperiretur tutor, Iudex ex officio dare poteſt curatorem ad certam rem.*
11 *Curator à Iudice datus, tam in iudicio, quam extra, ea facit, quæ poteſt facere tutor.*
12 *Curator, & tutor inter ſe confunduntur.*
13 *Clauſula* omni meliori modo, *operatur quod ſi deputatio pro tutore non valeat pro curatore ſuſtineatur.*
14 *Verba Iudicis prolata in deputatione tutoris, vt ſuſtineatur poſſunt impropriari.*
15 *Conſuetudo alicuius loci deputandi tutorem certæ rei attendi debet, & valet.*
16 *Interpretatio quælibet eſt capienda, vt euitentur controuerſiæ.*
17 *Curator ad vnicum actum non adſtringitur ad ſolemnitates.*
18 *Ratio quæ militat in curatore procedit, etiam in tutore ad ſpeciale negotium dato.*
19 *Geſta à tutore minus legitimo approbantur, ne contrahentes decipiantur.*

DECISIO CCCCLXXIII.

PRO Dote, quam Iacobus Aldobrandinus in ſumma ſcut. 1200. monetæ Rommandiolæ reliquerat Iacobæ filiæ poſthumæ, quam què Æneas Patruus ſuis tabulis auxerat ad alia ſcut. 800. Hyppolitus Iacobi filius atque hæres Æneæ, initis nuptijs prædictæ Iacobæ cum In. Baptiſta Gamba, aſſignauit Prædium in Villa Sancti Petri, quod anteà ab Vrſina Donata vxore ſua pro Dote receperat.

Sed Hyppolito capitaliter damnato, & non multò poſt interfecto Vrſina coniux, prædium dotale repetijt, Iacoba verò, vt dotem, qua ſpoliata fuerat, recuperaret mandatum obtinuit contra bona hæreditaria Æneæ citato Curatore ad Lites Franciſcæ, & Petræ filiarum infantium Hyppoliti, inter quas, mediante perſona Io. Franciſci de Cupis, in abſentiam Tutoris legitimi, ad hoc ſpecialiter deputati, inita fuit cum Iacoba, & Io. Baptiſta Gambo coniugibus tranſactio, in qua omnia bona ad prædictas Infantes pertinentia, in ſatisfactionem dictæ Dotis ſcut. 2000. aſſignata fuerunt, onere illios adiecto ſoluendi debita, quibus hæreditates præfatorum Æneæ, & Hyppoliti premebantur, ipſiſque Infantibus alimenta præſtandi in propria domo, atque earum ſingulis ſcut. 1000. pro dote, ſi nuberent, ſi vero profiterentur dotem dari ſolitam conſtituendi, cum neceſſarijs etiam mobilibus, & apparatibus.

Cùm autem ſucceſſu temporis, Franciſca altera puellarum nupta fuiſſet Ludouico Soptio, Iudicium inſtituit ſuper manutentione, ac reintegratione ad bona, per dictam Tranſactionem diſtracta, in quo cum in partibus ſuccubuiſſet, dubitaui, in gradu appellationis, an illi eſſet manutentio, ſeu reintegratio concedenda, & vtramque Domini denegarunt.

Quoniam admiſſa ſine veri præiudicio illius antecedenti poſſeſſione obſtitit petitæ manutentioni, ſeù reintegrationi præfata tranſactio, quæ † donec non ſit 1
per tres Sententias reſciſſa repellit agentes à ſimilibos remedijs poſſeſſorijs, iuxtà deducta in *decis.* Caualer. 550. *num. 4. in decis. 86. par. 6. recent. cum aliis congeſtis in Romana Succeſſionis de Comitibus 26. Maii 1647. §. 1. coram Reuerendiſſ. Imolen.*

Idque procedere indubitanter viſum fuit, licet de infantibus ageretur, quarum poſſeſſio valide fuit à Tutore translata, qoi † cum pro Domino reputetur, ac ea facere 2
poſſit, quæ Domini faciunt, *l. interdum, §. qui Tutelam, ff. de furt.* valet † vtique poſſeſſionem tranſferre, & pupillis 3
facto præiudicare, *gloſſ. magna in l. 2. §. ſi a pupillo in ſecunda ſolatione, verſ. vel dic, quod tradidit, vbi* Bartol. *n. 3. ff. pro tempore*, Mandell. Alba *conſ. 205. n. 86.* Alex. *in l. 1. §. ſi vir n. 4. & 13. vtrobique in fin ff. de acquir. poſſeſſ.* & à contrario ſenſu deducit, ex *text. in l. poſſeſſionem, eodem tit.* Rota contrarijs reſpondendo *decis. 93 n. 5. verſ. quæ quidem, & ſeq. vbi n 8.* firmat mandatum † Tutoris non eſſe li- 4
mitatum à lege circa poſſeſſionem, cùm nullibi prohibeatur alienatio ſolios poſſeſſionis, ac in proprijs terminis tranſactionis, coram Seraph. *decis. 135. per totam.*

Nec obſtare viſa ſunt plura, quæ iniuſtitiam tran-

Digitized by Google

actionis ob læſionem , ac falſitatem cauſæ, necnon illius
quoque nullitatem redulere prætendebatur. Quoniam
veritas cauſæ eluceſcit eo ipſo , quod vere tranſactio
pro aſſignanda dote Iacobæ facta dignoſcitur , pro qua
imminebat executio mandati relaxati ; Cumque loco
pecuniarum ipſi Coniuges receperint bona, vt ſuprà gra-
uata , & onus vlterius aſſumpſerint infantes alendi ,
ac eas opportuno tempore congruè dotandi excluditur pa-
5 riter ex his quælibet imaginata læſio donec † ſaltem ,
& quidem per concludentes probationes doceatur de
contrario, ex congeſtis in *Foro Sempronien Tranſactionis
28. Aprilis 1662. coram bon. me. Veroſpio*. Præſertim cum
Iudicis decreto , Conſaguineorum præſentia , alijſque
fulciatur ſolemnitatibus , quæ præſumere faciunt om-
6 nia ritè , & recte † fuiſſe geſta ad Rotam *in deciſ.* 86.
num 4. par.6. recent. cum alijs cumulatis in *Bononien. de
Toſſinis* 31. *Maii* 1649. *§. et vlterius , coram Reuerendiſs. D.
meo Decano* poſt Salgad. *in Labiria. Credit. diſput.* 40.
num. 8.

Et licet valdè conſiderabilis videretur obiecta nullitas
7 ob interuentum Tutoris minus legitimi , ex † quo Io:
Franciſcus de Cupis, qui contractum tranſactionis au-
ctorauit, fuerat tantum à Iudice ad hunc actum deputatus
contra litteram, *text. in l. certarum* 12. *cum duabus ſeqq. ff.*
8 *de teſtam. Tutela*, expreſsè diſponentem non poſſe † dari
Tutorem certæ rei, ſed dari perſonæ , ac Vniuerſitati
quamuis etiam Tutor legitimus ſe excuſaſſet cauſa Rei-
publicæ per alium *text. in l. in omnem rem* 15. *ff. de tut. &
curat. dat. ab iis*, nihilominus neque hanc nullitatem ob-
ſtare viſum eſt, ponderando, quod ſupradicta iura procede-
rent ſi ageretur de ſubſtituendo in locum abſentis, & excu-
ſati Tutorem temporaneum , qui cum principaliter detur
9 perſonæ, vtique † datus ad vnicum actum non ſubſiſtit ,
vt dicitur etiam in *§. certæ, vbi Gloſs. in verbo perſona inſtit.
qui teſtam. tut. dar. poſſ* ſed in propoſito agebatur ſolum de
prouidendo iſtis Infantibus ob Tutoris abſentiam de per-
ſona, quę earum iura defenderet pro ſubſiſtentia contractus
celebrandi , quo ſanè caſu ſuccedit doctr. Bart. relat. per
Bald. *in vſibus feud. tit. de mil. van. qui contumax eſt nu.* 20.
10 *verſ dicit* Bartol. docens, quod † vbi bona Infantis eſſent
peritura, vel immineret grande æs alienum, nec aliquis re-
periretur Tutor, poſſet Iudex de conſilio Coniunctorum
ex officio dare Curatorem ad certam rem, quam etiam do-
ctr. cõmendat Oſaſch. *dec.* 89 *n.*6. *per tot. & ita ſenſit* Rot.
coram Caualer. *dec.* 207. *nu.*2. vbi ex Bartol. *in leg. Curato-
rem* 19. *n.*1. *verſ. quæro de poteſtate, ff. de auctor. tutor.* de-
11 clarat ea omnia poſſe facere iſtum † Curatorem tàm in
iudicio, quàm extrà , quæ facere poteſt Tutor.

12 Nec turbat, quod in præſenti non fuerit datus Curator,
ſed Tutor , quia ſolent hæc omnia inter ſe confundi , vt
colligitur ex *text. in l. Pater ſeruianam, §. conditionum ver-
ba, ff de condit. & demonſtr. ac obſeruat* Montan. *de tut. &
curat. cap.*1. *nu.*14. Oſaſch. *dicta deciſ.*89. *nu.*4 Rota *deciſ.*
254. *n.*3. *par.* 3. *recent.* Cumque tam in petitione , quàm
in deputatione addita fuerit clauſula *omni meliori modo* ,
13 operatur † hæc quod deputatio ſi pro Tutore non valeat,
pro Curatore ſuſtineatur, vt in ſpecie voluit Giurba *deciſ.*
14 1. *nu* 49. quod verba † Iudicis prolata in deputatione , ad
illam ſubſtinendam impropriari poſſint, docet ſingulariter
Bartol. *in l. non ſolum, §. ſin autem, C. de bon. quæ liber. quem
refert, & ſequitur* Iaſ. *in l. ſi tibi pecuniam*, *nu.*6. *verſ. hinc
dicitur in ſpecie* Bart. *ff. ſi cert. petat.*

Ad ſubſtinendum deniquè hinc actum viſum eſt , non
oportere impropriari verba, dum adeſt particularis conſue-
tudo Ciuitatis dandi Tutores ad vnicum actum , de qua
quatuor Collegiales Notarij teſtati ſunt , & de qua etiam
conſtat ex quam pluribus ſimilium deputationum Inſtru-
mentis ab anno 1530 vſque ad annum 1649. in Archiuio
eiuſdem Ciuitatis aſſeruatis , ac relatis in Summario Iaco-
15 bæ n. 20. cuius † conſuetudinis in hanc dationem ſubſti-
neri firmatur ex Bartol. *in l. ſi tamen , ff. de teſtam. Tut.
gloſs. in dicto §. certæ , verſ. adde inſtit. qui teſt. fac. poſſ.
ac voluit* Montan. *de Tut. dicto cap.* 10. *nu.* 47. alias daretur
aditus ad multas in illa Regione ſuſcitandas controuerſi-
16 tas pro quibus vitandis capi debet † quælibet interpre-
tatio, per quam actus, quantum fieri poteſt ſubſtineatur ,
vt notat Caſtr. *in l. iuſta* 44. *in princ. nu.* 2. *& ſeqq. ff. de
vſucap.* ac Rota *deciſ.*4. *ad fin. de conſtit. coram Achill.*

Hinc venit reſponſio ad aliud nullitatis obiectum, quod
ſcilicet iſte ſiuè Tutor nominandus ſit , ſiuè Curator ſo-
17 lemnia non adimpleuerit , quia † vti datus ad vnicum
actum ad illa non adſtringebatur Io. Fab. *in §. item inutili , n.*
2. *prope fin. inſtit. de curat.* Cancer. *var. reſol. lib.*1. *cap.*7 *in
tit. de Tutore, nu.*40. Montan. *eod. tract. regul.*3. *n.*84. Gaill.
*obſeru.*108. *n.*11. Rota *deciſ.*3. *de iudic. in nouis, & deciſ.*89.
num 8. *par.*2. *diuerſ.*, & quod dicitur †. de Curatore pro- 18
cedere etiam in Tutore ad ſpeciale negotium obſeruat Io:
Fab *loco ſuperius citat. num.*4. *in fine* .

Itaque ſatis fuit Dominis, quod iſte Tutor promiſerit
vtilia facere ad Iudicis præſentiam , reminiſcentes , quod 19
geſta etiam à Tutore minus legitimo multoties appro-
bauerit Rota nè contrahentes decipiantur , vt videre eſt
in adducta *deciſ.*89. *num.*9. *par.* 2. *diuerſ.*434. *nu.* 6. *& 7. p.*
5. *recent. & in deciſ.*273. *nu.*3. *ſeq. coram Merlino* . Vndè
ſublata ex prædictis nullitate deputationis , cenſuerunt
Tutorem , qui poſſeſſionem tranſtulit in Iacobam , tranſ-
ferre potuiſſe , ità vt ex illius facto Franciſca à poſſeſſione
ceciderit, ad quam reintegrari non poſſit , iuxtà punctua-
lem *deciſ.* Seraph. 135. *per totam* .

Atque ita reſolutum vtraque , &c.

R. P. D. E M E R I X.

Romana Aſſecurationis Dotis .

Lunæ 7. Iunij 1666.

A R G V M E N T V M.

Vergentia Viri ad inopiam dat Mulieri aſſociationem etiam contra tertium, etiam ſi dicta bona fuerint alienata cum illius conſenſu , tanto magis, quando conſenſus eſt nullus ob defectum ſolemnitatum , quæ non dicuntur ſeruatæ , cum præſentia Curatoris , quando poterant interuenire Conſanguinei, & non conſtat de illorum recuſatione .

S V M M A R I V M.

1 *Aſſociatio etiam contra tertium competit Mulieri pro aſſecuratione ſuæ dotis ob Vergentiam Viri ad inopiam, & num. 2.*

3 *Obligatio Cameralis cum clauſula conſtituti de reſtituendo dotem tollit neceſſitatem excuſſionis .*

4 *Vergentia ad inopiam , quot modis probetur , vſque ad num. 9.*

10 *Pro aſſecuratione Dotis , ſufficit quod Maritus ſit ſuſpectus de dilapidatione .*

11 *Vergentia Viri ad inopiam dat facultatem Mulieri poſſe aſſociari in bonis alienatis , non obſtante eius conſenſu præſtito in alienatione .*

12 *Conſenſus Mulieris ſine ſolemnitatibus , eſt nullus .*

13 *Curator eſt deputandus in cauſa deficientiæ , vel recuſationis proximiorum , alias non valet contractus .*

14 *Cauſa falſa in Inſtrumento expreſſa , remouet conſenſum .*

15 *Decretum conditionale , non adimpleta conditione , nullum parit effectum .*

16 *Dos poteſt aſſecurari etiam cum fructibus ob vergentiam viri ad inopiam .*

DECISIO CCCCLXXIV.

SVSANNA Nocera de Roſis ob Vergentiam Herculis eius Viri ad inopiam , obtinuit ab A. C. pro aſſecuratione ſuæ Dotis aſſociationem ad 22. Loca Montium Salis tertiæ Erectionis , contra Comit. Benignum de Oddis , in quem ab eodem Hercule eius vita naturale durante fuit alienatus illorum vſusfructus . Cumquè in vim reſcripti Signaturæ Iuſtitiæ , cum clauſula , ſine præiudicio , etiam poſſeſſionem adepta fuerit , dedi Dubium , An & de cuius bono iure conſtet , ad fauorem hodie Suſannæ reſolutum .

Notum namque bonum Ius reſultat ex illius credito Dotali ab informantibus pro Benigno non controuerſo ,

& opti-

Digitized by Google

& optime comprobato ex Capitulis Matrimonialibus
cum effectiua onmeratione ſcut. 250. mediante ordine di-
recto Sacro Monti Pietatis Vrbis, ad effectum emendi di-
cta Loca Montium pro vero ſundo Dotali, Summario
1 Suſannæ *num. 1. & 2.* attenta Vergentia Viri ad † inopiam
qua probata recte ſuit illi conceſſa petita aſſociatio ad Loca
Montium Dotalia, quamuis à Benigno tertio poſſeſſore
detenta, iuxta *text. in l. vbi adhuc, C. de iur. dot. & in l. ſi
conſtante, & vtrobique DD. ff. ſolut. matrim.* Roland. à Vall.
conſ. 9. num. 12. & ſeqq. lib. 1. Giurb. *deciſ. 16. per tot. & ple-
ne* Rota poſt Zacch. *de oblig. Camer. deciſ. 258 num. 11. verſ.*
2 *quibus ſtantibus, & nu. 12.* Præſertim † ſtante expreſſa pro-
miſſione reſtituendi d. dotem tàm conſtante, quam ſoluto
matrimonio ſub obligatione Camerali, cum clauſula con-
3 ſtituti, quæ † tollit neceſſitatem excuſſionis viri, Vio.
*deciſ. 538 num. 14. cum pluribus ſeqq. add. in d. deciſ. 258. num.
15. poſt* Zacch. *de oblig. Camer.*

Vergentia autem Herculis ad inopiam ſatis DD. iuſtifi-
4 cari viſa ſuit non ſolum è fama publica, quæ † in hac ma-
teria plurimum attenditur, vt inquit, Rota *deciſ. 292. ſub
5 n. 1. par. 1. rec.* Verum † etiam ex mandato Suſpicionis Fo-
6 gæ contra ipſum relaxato pro ſcut. 800. ex † deliberatione,
quam paſſus ſuit ſuper mobilibus domus pro modico debi-
7 to ſc. 11. Ex † ipſamet alienatione vſusfructus 22. Loco-
8 rum Montium Dotalium pro vili pretio ſcu. 500. et † quam
pluribus oppignorationibus rerum domeſticarum, & ſi-
9 gnanter Veſtium Vxoris, & filiorum ſub rigoroſiſſimis †
vſuris, & denique ex eius longa abſentia ab Vrbe nimirum
ab anno 1657. citra nihil relicto pro neceſſaria domus ſu-
ſtentatione, dicto Summario *n. 3. & 4.* eaque ſola abſentia
ſi vera inopiæ probatio deſumitur, vt tradit Rimin. Iun. *In-
ſtit. quib. mod. alien. licet in princ ſub n. 339.* Caſtagn. *de Benef.
deduct. ne egeat q. 1. n. 124. verſ. ratio eſt, & conſiderauit Rota
coram ſan. mem. Gregor. XV. dec. 174. n. 8.* Ex prædictis omni-
bus ſimul iunctis clarius dignoſcitur ſumma Herculis ege-
10 ſtas, quamuis ad effectum collocandæ † Dotis in tutum ex
Iure nouiſſimo Auth. ſufficiat, quod maritus male vtatur
ſubſtantia ſua, & incipiat eſſe ſuſpectus de dilapidatione,
iuxta *text. in §. illud. Authent. de equal. dot. cum aliis cumulatis
per* Rotam poſt Zacch. *de obligat. Cameral. dicta dec. 358. n. 10.*

11 Neque bonum Ius Suſannæ diluitur ex eo quod ipſa
conſenſerit alienationi vſusfructus dd. Locorum Mon-
11 tium, quia vltra quod eius † conſenſus non impedit quin
ſuperueniente Vergentia Viri, ipſa poſſit agere contra ea-
dem Loca Montium pro aſſecuratione ſuarum Dotium,
vt in terminis dixit Rota coram Put. *dec. 364. ante n. 1.* quod
12 † conſenſus ſuit nullius ex defectu ſolemnitatum requiſi-
torum à Statuto Vrbis lib. 1. cap. 151. quia loco proximio-
13 rum in magna copia in Vrbe degentium fuit deputatus †
Curator, qui tantum illis deficientibus, vel recuſantibus
ad formam dicti Statuti erat deputandus, vt ſæpiſſime fuit
in Rota *deciſum, & ſignanter aliis relatis in Romana Cenſus
17. Martii 1664. §. verumque, cum ſeq. coram R. P. D. meo
Beuilaqua.*

Et cauſa in ſcriptis narrata non fuit vera cum pretium
Locorum Montium non ſolum non deſeruierit pro ex pi-
gnorandis rebus ad vſum ipſius Suſannæ, vt expoſitum
fuit Iudici, ſed imo pro rata ſcut. 195. fuerit ante contra-
ctum per virum receptum reſiduum vero ab eo Viro ſolu-
tum Angelo Montano pro tantumdem ſe, vt vulgo dici-
14 tur per altri e tanti, dicto Summario *n. 12.* Quæ † falſitas
cauſæ remouet conſenſum, ac ſi ab initio præſtitus non
fuiſſet, Picus *ad Statut. Vrb. gloſſ. 22. n. 6. 7. & 8. & ſeq.* Grat.
diſcept. 691. nu. 31. & 32. & Rota *in Ariminen. Succeſſionis 1.
Februarii 1664. §. aeque putarit, coram me.*

Nec minus ſubſiſtit, quod Suſanna vigore Decreti Se-
natus Florentini obtinuerit aſſecurationem ſuæ Dotis in
bonis ſitis Florentiæ. Ideoque non potuerit agere contra
fructus Locorum Montium ad Virum Viuentem ſpectan-
tes. Quia cum vt ex lectura eiuſdem Decreti apparet il-
lud non fuerit purum, ſed conditionale, nimirum cum obli-
gatione dandi idoneum fideiuſſorem, & præſtandi annuas
15 præſtationes in eodem Decreto latius recenſitas, vtique †
conditione non adimpleta huiuſmodi decretum nullum
habuit effectum, & idcircò rectè conceſſa fuit ab A. C.
16 Suſannæ aſſecuratio † dotis etiam quoad fructus ad hoc,
vt poſſit cum illis ſe ipſam, filiam, & Virum alere, vt ar-
ticulo diſcuſſo, firmauit Rota coram Millin. *dec. 217. nu. 1.
& 2. & in recen. dec. 292. n. 2. par. 1.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. TAIA.

Romana Pecuniaria.

Lunæ 7. Iunii 1666.

ARGVMENTVM.

Donatio facta à muliere ſine ſolemnitatibus eſt nulla, etiam ſi fuerit facta contemplatione Matrimonij dummodo tamen non ſit facta cauſa dotis, quia tunc valet donatio, nam mulier pro dote, etiam ſine ſolemnitatibus donare poteſt; nec ſufficit quod donatio ſit facta propter nuptias, ſi in illa non exprimatur cauſa finalis, & impulſiua dotis.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Mulieris ſine duobus proximioribus, & Iudicis decreto non ſuſtinetur.*
2 *Obligatio Mulieris pro dote ſuſtinetur etiam ſine ſolemnitatibus.*
3 *Donatio facta contemplatione Matrimonii non requirit ſolemnitates, & inſinuationem.*
4 *Donatio facta contemplatione matrimonii abſque ſolemnitatibus eſt nulla ſi nulla in inſtrumento fiat mentio de date & num. 7 & 8.*
5 *Matrimonium eſt valde priuilegiatum.*
6 *Priuilegia non poſſunt extendi contra non expreſſa.*
9 *Donatio cum onere graui non indiget inſinuatione.*
10 *Donatio ſimplex indiget inſinuatione.*
11 *Contractus Mulierum ſine ſolemnitatibus non ſubſtinetur etiam ſi ſint Magnates.*
12 *Promiſſio ſub verbo veri Principis eſt idem ac iuramentum.*
13 *In contractu nullo iuramentum nihil operatur.*

DECISIO CCCCLXXV.

PROPOSITA quater cauſa denique non conſtare de
credito DD. hodie reſponderunt præcipuè ex ſtatut.
151. de contractibus ſine certa ſolemnitate non valituris
lib. 1. vbi etiam donationes nominatim quæ à quibuſcum-
que mulieribus † fiunt nullius decernantur roboris, vel 1
momenti niſi duobus coniunctis proximioribus cum cauſa
& Iudicis decreto.

Nec valuit cauſa proæmialis donationis deſiderando *che
s'effettui il Matrimonia da noi trattata*, & directa promiſ-
ſio ad ſponſum, & ſponſæ Matrem, & obligatio ad ſpon-
ſum videlicet annuæ prouiſionis perſonalis, quia quæcum-
que conſiderata fuerit cauſa etiam Matrimonij nulla dotis
tamen cauſa eſt aut eſſe poteſt in ſponſo in quem directa
eſt obligato vbi de hoc ipſo ſtatuto, & huiuſmodi muliere
promittente pro dote Rota admiſit obligationem ſuſtineri 2
coram Puteo *deciſ. mihi 160. ab initio lib. 3. & deciſ. 264. ſub
num. 2 part. 4. diu. cum multis collatis in Tiburtina donationis
17. Iunii 1652. nu. 2. & 3. coram Dunozetto apud* Caſtill. *de do-
nat. contemplat. matrim. & apud* Pic *ad d. ſtatut. 151. num. 254.
nimirum quia Dos reperitur ſpecialiter priuilegiata maximè l.
vlt. ibi qualibet muliere &c. C. ad ſen. conſ. Velleian.* Rota
coram Put. *d. deciſ. 160. num. 2. cum aliis apud* Pic. *d. gloſ. 7 nu.
255. vti generaliter de aliis ſtatutis ſi dos ſit ſpecialiter priuile-
giata traditum eſt apud* Fenzon. *ad ſtat. 86. lib. 1. nu. 16. & ad
ſtat. 158. d. lib. 1. num. 44. cum alleg. non tamen in aliis caſibus,*
quam dotis, & ſi in donationibus contemplationibus etiam 3
ſtatutum 150. de donat. inſinuan. d. lib. 1. non valere anno-
tauit Fenzon. *num 55. cum alleg. vt adnotat. ad* Buratt. *deciſ.
924. num 17. valere tamen præceden. ſtat. 149 de donat. & de
ſubſcript. cor. Not. Teſtibus &c. annotauit idem* Fenzon. *n. 43.
cum allegat.* Vnde pro nullitate promiſſionis de qua agitur
ſufficit quod in ea nulla fuerit facta mentio de dote, vt in- 4
quit Rota coram Buratt. *d. deciſ. 924. nu. 10.*

Præterea vt ſeſe Tiraquell. inſinuat. Licet ſint multa
ſpecialia †, & priuilegia in fauore Matrimonij conceſſa, 5
& ea locum habent in caſibus tantum expreſſis nec ad 6
alios ſunt extendenda non ſpecialiter priuilegiatos ſed in
his Ius commune ſeruari debet, *Secundum* Bald *&c. apud*

Tiraquell. *de Iure primogen. quæſt. 6. n. 25. cum infinitis (inquit) ſimilibus concordantibus collectis retract. Lignag. §. 1. gloſ. 14. à n 96. vbi & de priuilegiis dotis non extendendis inter dotes ipſas & vſque ad abſurdum* Tiraquell. *d. gloſſ. 14. num 105. verſ. alias enim* Facch. *controu. 81. verſ. hanc poſteriorem ſententiam lib. 12. & per ſe maximè conſtat.*

Nec eximit à prædictis ſolemnitatibus cauſa hæc matrimonij alieni Primo quia non tantum videtur cauſa quam
7 occaſio vel cauſa impulſiua non finalis †, & propterea donatio fuit ſimpliciter facta & ſubſtitiſſet etiamſi Matrimonium non fuiſſet ſequutum Gabr. *conſ. 57. n 11. verſ. nihil igitur lib 2.* Fontanell. *de pact. nupt. clauſ. 4 gloſ. 1. à nu. 50. tom 2. quibus in facto* congruit tempus prius donationis, & locus alius quamquam in Capitulis Matrimonialibus quamquam parum refert alius locus ad certum Matrimonium ſecundum Surd. *conſ. 36 nu. 25. verſ. vel etiam quando fuit* Fontanell. *clauſ. 29. n. 3 d. tom 1.* ſecundo quia hæc cauſa non excludit liberalitatem ex parte donantis, nec reſpi-
8 cit eius vtilitatem, ſed donantis &c. proſequitur Gabr. *d. conſ 57. n. 21. à verſ. 2. quia* Peregr. *de fideicom. art. 11. n. 67. ab init. & in fin. verſ. quandoque tamen* Rot. apud Pie. *dec. 22. n. 7. à verſ. non obſtat & coram* Caual *dec. 257. n. 7. à verſ. inſuper neque cauſa*, & cum tamen donatio ſit aliter ratione one-
9 ris donatarij †, & quidem inæſtimabilis inſinuatione non indiget Pereg. *d. art. 51. d. n 67. in fin. atque ideo excluditur ad ſtatut. 150 de donat. inſinuan. & ibi* Fenzon. *d. n. 55.* & propter quia eſt donatio ſimplex includitur *in d. ſtat. 149. de donat. aliter de forma donationum, & ibi* Fenzon. *d. 2. 43.* ex quibus concluſum eſt hanc obligationem, neque in dotem, vel dotis augmentum neque in donationem propter nuptias
10 excepta proinde manere inter alios contractus læſiuos *ſub d ſtat. 151 non ibi à annotat à Galganet. ab init. &* Fenzon. *à n. 37.* Pic. *gloſ. 7. ab init. cum alleg. & precipuè Rota.*

11 Replicatio vero ſtatutorum † præſatorum locum non habere in contractu Mulieris Magnatis reiecta fuit, vt pluries à Rota *ſine difficultate deciſum eſt coram* Merlin. *tot. dec. 714. §. Excellen. D. Duciſſa, & nouiſſime coram Eminentiſſ. D. meo Card. Celſo in Romana Pecuniaria 16. Iunii 1662. ſub §. turbiditos vero Henriq. de fideiuſ. cap. 7. num. 517. alleg.* Incontrarium de Ill. Mulieribus obſeruatum eſt agere de ipſis regalia, & Iuriſdicialia habentibus.

Prout nec alia replicatio promiſſionem hanc fuiſſe factam ſub verbo Principiſſæ, quia quando Princeps pro-
12 mittit ſub fide, & dignitate Principali aut in verbo veri Principis promittit ſub fide, & dignitate principali aut in verbo veri Principis, & huiuſmodi verum hæc verba inducant Iuramentum inter Principes vel certe iuramento æquipolleant apud Miſinger. *obſer. 17. cent 1. &* Surd. *dec.*
13 *234. cum ibi adnot. ab* hodierno ipſum Iuramentum etiam expreſſe præſtitum nihil operatur vt *concludit ſtat. & tradit* Pic *tot. gloſſ. vlt. & admittit* Rot. *dec 279. n. 4 part. 8. rec. cum alijs alleg.*

Eoque facilius DD. reſponderunt quo promiſſio dicebatur nunquam in vita promittentis executioni demandata &c. quæ plenius deducebant informantes.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. TAIA

Rauennaten. Emphyteuſis.

Lunæ 7. Iunii 1666.

ARGVMENTVM.

In renouatione Emphyteuſis expiratæ per mortem filij defuncti mater præfertur parentibus, & agnatis eiuſdem filij, etiam ſi Emphyteuſis ſit hæreditaria.

SVMMARIVM.

1 *Emphyteuſis conceſſa pro ſe, filiis, & nepotibus non compræbendit fæminas.*
2 *Emphyteuſis deuoluta ad Eccleſiam quæ vult denuò Emphyteuſim concedere dicitur ius quæſitum proximiori, qui renunciationem petere poteſt.*
3 *Differentia agnatorum & cognatorum in Succeſſionibus eſt ſublata.*
4 *Proximitas conſideratur reſpectu vltimi Emphyteutæ in renouatione.*
5 *Mater præfertur Amitæ in renouatione Emphyteuſis expiratæ per obitum filii quod declara vt num. 6. 7. 8. 9. 10. 11. & 12.*
13 *Agnati præferuntur cognatis in pari gradu etiam de iure ſtatutario.*
14 *Statutum laicum non compræhendit bona Eccleſiæ.*
15 *Contrahentes cenſentur ſe conformare cum diſpoſitione ſtatuti quoad ordinem ſuccedendi non autem quoad renouationem Emphyteuſis & numer. 16. & 17.*
18 *Caſus Omiſſus in ſtatuto remanet ſub diſpoſitione iuris communis.*
19 *Hæreditas inteſtatorum primo defertur ad ſuos deinde ad extraneos.*
20 *Succeſſionum cauſa prima eſt deſcendentium, ſecunda aſcendentium, tertia Collateralium.*

DECISIO CCCCLXXVI.

CONSTARE de bono Iure Matris DD. reſponderunt in Emphyteuſi, quam Archiepiſcopalis menſa penultimo loco Veſpaſiano recipienti pro ſe ſuiſque filijs, & nepotibus ex ſe legitimè deſcendentibus iuxta formam aliarum inueſtiturarum renouatam, defuncto Carolo Veſpaſiano illius Veſpaſiani Nepote Infantulo renouauit 25. Nouembris 1664. Benedicto fratri Veſpaſiani, & Propatruo, quia etiam hæredi pupillariter inſtituto à Carolo Patre poſt meliorationes in ædificijs factas, & in ipſa renouatione deſcriptas & renouatione non obſtante, nec obſtante Dominica Veſpeſiani filia, & Amita Caroli Veſpeſiani concurrente ſtante oblatione Matris ſoluendi, ſiuè inueſtienti, ſiuè inueſtito ſcuta 600. & reficiendi omnia, & quæcumque melioramenta, vt in appellatione procuratoris generalis 28. Maij 1665. & ratificatione ſpeciali matris 11. Iulij ſeq.

Defuncto enim D. Carolo Veſpaſiano Emphyteuſis deuoluta fuit ad Eccleſiam etiam ſuperſtite dicta Dominica, quia in Emphyteuſi pro ſe & filijs, & nepotibus non veniunt fœminæ communi, & Rotali ſententia ad cele-
bre votum Cantuccij *deciſ. 125. à num. 1. & 4. à verſ. quo ad ſecundam difficultatem par. 2. diuerſ. & coram* Seraph. *deciſ.* 1
604. n. 1. & 2. & ſine difficultate dec. 1487 nu 2 & coram Coccin. apud Fenzon. *ad ſtat. vrb. dec 66 ab init. & dec. 737. nu. 3. tom. 3. par. 4 & dec. 176. nu. 4. par. 4.* Ac proinde cum Emphyteuſim Archiepiſcopalis menſa retinere noluerit, ſed re-
nouauerit † d Benedicto ius quæſitum eſt proximiori Co- 2
gnato etiam in Emphyteuſi Eccleſiæ *ad* Bart. *ad l. 1. ff. de Priuil. creditor. in fine* Bero *conſ. 98 à nu. 6. lib 1. cum aliis apud* Fulgin. *de Iur. Emphit. tit. de renouat. q 1. n 5.* Gratian. *diſcept. 477. à n. 17. & cum pluribus apud* Modern. Ciroc. *diſcept. 62. à n. 1. & ſentit.* Rot. *dec 198. n. 5 verſ. non obſtat quod matertera par. 2. diu. laudata coram* Seraph. *dec. 610. nu. 6. & generaliter de proximiore & trita concluſione* Rot. coram Duran. *deciſ.*
251. n. 1. & 2. cum alijs vtpote agnatorum, & cognatorum 3
iure ſublato in ſucceſſionibus, & tutelis *§. nullam verò, & ſeqq Auth. de hæred. ab inteſt. auth poſt fratres fratrumque de legit. hæred. & eodem vinculo naturali tot. l. vlt. ff. de gradibus & inſtit. eodem.*

Proximitatem eſſe conſiderandam reſpectu vltimi Em- 4
phyteutæ ſatis conſtat *ex* Roman. *con. 22. à n. 5.* Gabr *de Iur. Emphit. concl. 1. n. 27.* Fulgin. *d tit. de renouat. d. quæſt. 1. n. 6. 7. & 51.* & nominatim pro matre defuncti contra Amitam (adeoque magis contra pro patruum vlterioremque, & 5
quem vinceret Amita) Roman. *d. conſ. 22. n. 6. verſ. ſecundo viden.* Ruin. *conſ. 48. num. 6. verſ. & intelligitur lib 3.* Aldobrand. *conſ. 21. nu. 14. lib. 2.* Gabr. *d concl. 1. nu. 17. verſ. prout in matre* Fulgin. *d. quæſt. 1. d. num. 5. verſ. & quod hæc ſit veritas vbi, & contra materteram pro* Rot. *d. dec. 198. dicto loco comprobata apud* Fenzon. *d. dec. 66 § quo verò in fine.*

Nec aliunde Mater excluſa viſa eſt, cum Amita quoque, quod res integra non ſit inueſtitura, & Emphyteuſi renouata, & inueſtito propatruo, quia hæc limitatio patitur magnam difficultatem Rot. coram Seraph. *d. deciſ. 610. num 9. cum ibi alleg. & anno præcedenti contrarium etiam pro communi ſenſerat d. dec. 198. n. 5. & cum aliis quoque deciſ.* Grat. *diſcept. 758 n. 11. & pro hac ſententia & quæſtione diſputata præcipuè ſunt* Mandoſ. *ad Roman. d. conſ. 22. ad verba communi opinione limit. 1. verſ. ſed ego credo* Mareſcott. *reſol. 3. n. 23. lib. 1* Fulgin. *d. q. 1. n 42.* Deinde quia limitatio proce-
deret † vbi aliqua negligentia poſſet imputari venienti 7
poſt

poſt inueſtituram Rot. *d.deciſ.*610.*d.num.9.verſ. & in euentum, & repetendo* Mareſcott. *d.reſol.3.d.n.23.in fin.& aridè, ſed ſolidè* Rot. *dec.756.nu.4. ibi, vel quod intra annum par.4.*
8 *diu.* & alias annus a lege fruſtra daretur, vt † ſupra dixit Rimin. Iun.*conſ.444 num.50.verſ. quia alius annus* Fulgin.*d. quæſt.1.ſub d.num.42.verſ.quia ſi proximiores* Cirocch. *d.diſc. 62.ſub num.74.*

Neque alias mater excluſa viſa eſt, & Amita quoque quod non fuerit hæres vltimi defuncti, immo fuerit propatruus pupillo pupillariter à Patre ſubſtitutus, & ſolis hæredibus competat hoc Ius, *vt proſequitur* Rot.coram Seraph.*d.dec.610.nu.10.cum ibi alleg. & annot.* & de matre ipſa
9 † vti hærede ſentit Io. Imola *conſ.38.nu.2.verſ. ſed de æquitate, & enunciatiuè* Rom.*d loco, & ad* Roman. Mandoſ.*ad d. verba limit. 7. maximè verſ. idem tamen ſentit* Imol. quin etiam quod petentes reuocati eſſent inſtituti hæredes ab vltimo Emphiteuta, ſi creditur Alex.*ad* Bart.*ad §. permittitur l.1.ff. de aqua, quotid. & eſtia.verſ. iſtud dictum, & rurſus* Alex. *ad l. ſi mihi & Titio ff. de verb. oblig. num. 19. verſ. quam opinionem* Gozad.*conſ.86.nu.23. & cum pluribus* Gabr. *de Iur. Emphit.num.18.*

12 Quia iampridem viſum eſt procedere in Emphiteuſi hereditaria *d.deciſ.*610. *d. num.10. quod innuit* Gabr. *d. concl.5. numer.18.verſ.contrarium in feudo cum aliis allegat.d* Fulgin. *d par.1.num.*38. Antonell.*de temp.legal cap 27.nu.76.lib.2 &* Ciroch.*d.diſcept.62.num.36. cum deciſ.* Rotæ *præſertim dec. 704.d num.2.tom.3.part.4.recent. ad confirmationem d. dec 66. in fine, & in alia Rauennaten. bonorum Emphiteuticorum placuit* Rot. *coram R.D. meo Decano 27. Martii 1651. §.quia vtpotè in fine.*

Denique non obſtitit DD ſtatutum Rauennæ, quo mater excluditur à propatruo, & alijs agnatis excepta ſola
13 legitima, ex quo ad effectum ad cauſam Agnati videntur Statutarij proximiores matre defuncti, & ſicuti de Iure antiquo, cum agnati præferebantur & matri etiam hodie Iure Statutario præferebantur *ad tit. inſtit de legit. Agnat. ſucceſſ.ab init.& in puncto, & caſa* Anchar.*conſ.125.na.3. à verſ.ſed quidam alii* Pariſ.*conſ.22.d num 86.lib 2.*

14 Quia DD. communius reſponderunt hoc ſtatuto laico non compræhendi bona Eccleſiæ reprobato Anchar. & alijs contrarium ſentientibus *in d.Rauennaten. bonorum Emphiteuticorum §. nec obſtat ſtatutum*, vbi ſubijcitur etiam defectus voluntatis, cum ipſimet ſtatuentes explicitè ibi concordiam præſeruauerint, ſalua ſemper concordia parum etiam obſtante an intentio contrahentium fuerit ſe
15 conformandi cum diſpoſitione † ſtatuti huiuſmodi eorum conformatio procedit, quo ad ordinem ſuccedendi inter compræhenſos Emphiteuſi durante, in quibus terminis loquuntur *deciſ* Burat 134.*num.16.Adden.num.15.& deciſ.*
16 884.*n.*1. ſecus autem quo ad nouationem Emphiteuſis iam finitæ, & ad Eccleſiam deuolutæ, de qua eſt *d. deciſ. Rauennaten. bonorum Emphiteuticorum 22. Martij 1651.*

17 Atque ita nec obſtitit ipſis DD. concordia inter Clericos, & laicos Rauennæ *apud* Ancar.*d.conſ.125.d n 4.&* Pariſ.*d conſ.22.d d n.86.cum aliis*, & tunc noua concordia præſeruans antiquam in rebus Rauennaten. Eccleſiæ adeoque ipſa antiqua, in qua licet relinquere deſcendentibus, & ab inteſtato ſuccedunt deſcendentes vſque in Infinitum ijſque renouatio facienda eſt de quarto in quartum gradum ex tranſuerſo autem venientes ſuccedunt vſque ad quartum gradum &c. ex quibus mater, tum ex ſtatuto, tum ex concordia excipiebatur excluſa, ne propter eam eiuſque aſcendentes vltra concordiam tum Archiepiſcopalis menſa, tum etiam coniuncti laterales adeo grauarentur.

18 Quia neque ex ſtatuto ſine poteſtate atque ita ſine voluntate, & cum relatione ad concordiam neque ex ipſa concordia viſa eſt mater excluſa, & viſa eſt pleriſque omiſſa mater cum alijs deſcendentibus maternis remanens in diſpoſitione Iuris Communis redigi ad hoc axioma, & ad cauſam redigi axioma ipſum caſus omiſſi in qualibet diſpoſitione &c. *apud* Soccin. Sen.*conſ.32. num.18.lib.1. cum aliis apud* Barboſ.*axiom. 39.& Iure communi & in l. 12.* tabu-
19 larum inteſtatorum hæreditatis primo ad ſuos hæredes † pertinerent, ſi autem nemo ſuus hæres, vel inter ſuos vocatus exiſteret ad agnatum proximiorem &c. *inſtit. de hæredit. quæ ab inteſt & de legit. agnat. ſucc. ab inteſt.* hodie prima ſucceſſio eſt deſcendentium, ſecunda aſcendentium
20 †, tertia Collateralium *Auth. de hæred. ab inteſt. & auth. ceſſante C. de legit. hæred.*

Atque ita pro matre contra menſam Archiepiſcopa-

lem Benedictum propatruum, & Dominicam Amitam deciſum matre, & propatruo tantum informante &c.

R. P. D. EMERIX

Piſana Beneficij.

Lunæ 3. Iunii 1666.

ARGVMENTVM.

Duo præſentati à diuerſis Patronis obtentis litteris Apoſtolicis ab ambobus ille eſt inſtituendus, qui fuit præſentatus à vero Patrono, cuius cognitio in hac deciſ. enarratur.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium regulatur à Iure.*
2 *Litteræ Apoſtolicæ iuſtificatæ habent executionem paratam.*
3 *Lis inter præſentatos clare probat Iuſpatronatus.*
4 *Pertinentia iuriſpatronatus benè probatur ex quaſi poſſeſſione præſentandi.*
5 *Inſtrumenta inter ſe diſcrepantia nihil probant.*
6 *Litteræ Apoſtolicæ quomodo ſint iuſtificandæ & n.7.*
8 *Atteſtatio facta lite pendente nullam fidem meretur.*
9 *Abſentia non excludit quaſi poſſeſſionem iuris patronatus contra familiam quæ nunquam præſentaſſe probatur.*

DECISIO CDLXXVII.

VACANTE per liberam dimiſſionem Bartholomæi Aula vltimi poſſeſſoris beneficio ſimplici ſub inuocatione SS. Hieronymi, & Annæ in Eccleſia S. Petri in vinculis Ciuitatis Piſanæ obtinuerunt mandatum de prouidendo à Santiſſimo D.N. Primo Ioſeph del Roſſo, & deinde Petrus de Maſtianis ambo tanquam præſentati à veris Patronis inter quos orta poſtmodum controuerſia coram ordinario Piſan executore litterarum Ioſephi prodijt ſententia pro illarum executione à qua interpoſita appellatione, & cauſa mihi commiſſa cum clauſula parito litteris arbitrio Rotæ dedi dubium an intraret arbitrium pro retardatione, quod negatiuè reſolutum fuit.

Siquidem arbitrium regulatur à Iure iuxta *Theoricam* 1
Bartholi *in extrauag. ad exprimendum verbo videbitur nu. 8.* & de Iure litteræ Apoſtolicæ quando ſunt iuſtificatæ habent paratam executionem *cap. ſi Capitulo de conceſſ. Præben.in 6 cap.ſuper litteris de reſcript. & in his terminis d.* Rota *dec.99.num.1. & coram R.Royas, & alias ſæpiſſimè.*

Litteras autem Ioſephi eſſe iuſtificatas patet quia illius idoneitas, & valor probantur ex datis in ſumm. primæ poſitionis *n.5.& 6.* & quoad exiſtentiam Iuriſpatronatus nulla cadit dubitatio dum † lis agitur inter vtrinque præſen- 3
tatos Gregor.*dec.452.n.1. cum aliis cumulatis in Piſtorien. beneficii* 19. *Aprilis* 1652.*§ ſiquidem coram Eminentiſſ. D.Card. Celſo.*

Pertinentia vero ad Equitem Laurentium Fabronum donatarium Erſiliæ Compagnæ, & Bartholomeum Pontaderum, qui Ioſephum præſentarunt ſufficienter probatur ex quaſi poſſeſſione præſentandi exercita in penultima, & vltima vacatione in qua ijdem præſentarunt Bartholomeum Aula per cuius dimiſſionem præſens vacatio contigit *d.ſum.n 8 iuxta text in cap. conſultationibus de Iurepatr.quem approbat* Rota *dec.14.de Iurepatr in antiq.& dec. 7 eodem tit.in nou.*Gregor *dec.452.num. 14 & in rec. dec.374. part.1.dec.737.num.4.& 5.& deciſ.13.num.6.*

Neque ad illam excludendam vllius momenti viſa fuerunt inſtrumenta in quibus enunciatur hoc Iuſpatronatus pertinere ad antiquiores familiarum de Pontaderis, Maſtianis, & Compagnis, tum quia illa non ſunt inter ſe vniformia, ſed in vno enunciatur Iuſpatronatus pro duabus ex tribus ſpectare ad Gabrielem de Maſtianis ſum. Petri *nu.4.* in aliis vero enunciatur illud pertinere æqualiter ad tres ſeniores ex prædictis familijs d.ſum.*n.3.5.&6* & idcirco non poteſt in illis firmum conſtitui fundamentum.

Tum etiam quia quidquid ſit quoad futuras vacationes ſanè ad effectum Iuſtificationis litterarum, & ne collatio ſit rettactabilis ſufficit

Digitized by Google

vltimus ſtatus, & non admittitur alia probatio quam quæ incontinenti, & claré reſultat, vel ex inſtrumento publico fundationis, vel ex re iudicata, vel confeſſione partis, *vt tradit* Lotther. *de benef. lib. 1. quæſt. 34. num. 29. cum ſeqq.* Seraphin. *deciſ. 555. num. 8. & ſeqq. & Rota d. deciſ. 374. nu. 2. cum ſeqq. p. 1. & deciſ. 435. num. 4. par. 2. vbi in ſpecie reijcit*
7 *probationem deſumptam ex enunciatiuis, & multiplicatis præ-*
ſentationibus, & in Leodien. beneficii 14. Ianuar. 1628. coram Vbaldo confirmata 13. Nouembr. eiuſdem anni coram Coccino, & 27. Iunii 1629. coram Virili.

Nec refert quod in vltima vocatione quod Ioannes
Franciſcus de Maſtianis fuerit abſens à Ciuitate Piſana,
8 quia abſentia illius non bené probatur ex ſimplici atteſta-
tione facta lite pendente quæ nullam fidem meretur, &
quando etiam aliunde plené probata foret adhuc inde non
excluderetur quaſi poſſeſſio acquiſita per Equitem Fabro-
9 num contra illos ex familia de Compagnis qui non pro-
bantur, neque in vltima neque in penultima vacatione
præſentaſſe ex textu, & authoritatibus ſupra recenſitis.

Et ita cauſa bis propoſita reſolutum fuit vtraque, &c.

R. P. D. CARPINEO.

Nunc S. R. Eccleſ. Cardinali.

Anconitana hæreditatis.

Vener. 7. Iunii 1666.

ARGVMENTVM.

Satisfactionis plenæ argumentum ex quo eliciatur. Hæres legatum præſtare tenetur quoties hæreditas eſt ſoluendo. Inuentarium ad quid ſit inuentum.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula* mihi cognitus *debet apponi in quocumque inſtrumento à Notariis confecta.*

2 *Debiti plena ſatisfactio inſurgit, ex quo creditor nunquam reſiduum petiit.*

3 *Hæres cum beneficio inuentarii pro debiti ſatisfactione tot ex bonis hæreditariis creditore aſſignari poteſt.*

Sed declara vt num 4. & 5.

6 *Creditore inuito aliud pro alio tradi non poteſt, & numer. 10.*

7 *Hæres beneficiatus non habet facultatem tradendi vendita, & ſoluere ſi velit, ſin minus dare in ſolutum.*

8 *Hæres legatum præſtare tenetur, quoties hæreditas ſit ſoluendo.*

9 *Inuentarium in hæreditate opulenta non prodeſt quominus hæres teneatur ſubire onera hæreditaria.*

11 *Inuentarii beneficium prodeſt, ne hæres ſupra hæreditatis vires teneatur, & non eſt inuentum iniuria creditorum.*

12 *Hæres tenetur probare non inueniſſe emptorem nec illi ſufficit id verbis aſſerere, & nu. 13.*

DECISIO CCCCLXXVIII.

IN medietate ſuarum dotium ad ſc. 6000. aſcendentium Guibaldo fratri ſine filijs ſubſtituerat Maria triumpha Ven. Collegium Soc. Ieſu in Ciuitate Anconæ, quod aperta per obitum Guidobaldi ſubſtitutione mandatum contra illius bona hæreditaria obtinuerat in Trib. A. C. pro ſcut. tribus millibus, ſed Rota conſulta ſuper exiſtentia crediti illud ad ſola ſcut. quingenta primitus reduxit quibus per noua. Iura auctis alijs ſcut. mille ex ſexcentis diffinitiué pronunciauit hæreditatem Guidobaldi in totum teneri ad ſcut. 500. ſupra duo mille cum autem de huius ſententiæ Iuribus hodie quæreretur ad illius confirmationem deuentum eſt quia nihil de validitate, & parum de iuſtitia adducebatur, & iſta ex adductis in vltima deciſione bon. mem. Veroſpij ſub die 26. Iunij ſuperioris anni ſatis ſuperque elucebat.

Dum enim licet talis prædicta ſubſtitutio fauore Collegij non poterat hæreditas præfata euitare reſtitutionem pecuniarum, quas Guidobaldus viuens exegerat Inter quos ſcuta quingenta nunquam fuerunt controuerſa quippe quæ publicæ receptionis inſtrumento à Guidobaldo exacta noſcerentur ſub die 18. Maij 1629. & fuerunt etiam in prima deciſione indubitanter admiſſa.

Alia ſcut. mille idem Guidobaldus exegerat antea ſub die 7. Auguſti 1628. à Banco Sancti Spiritus vigore ordinis Galeotti Vffredutij ſoluendi Vincentio Martinotio, qui illum girauit Guidobaldo, & ſi hæc ſumma non appareat ſoluta à Comite Aloyſio de monteueteri, qui tanquam hæres Anibalis fratris debitor erat reſtitutionis dotium Mariæ nec talis ordo præſeferat cauſam nihilominus de illa ſatis conſtitit ex præcedenti notificatione quam die 26. Iunij fecerat Petrus Aloyſius debitor Guidobaldo, & alijs intereſſe habentibus, quod vltra ſcut. duo mille, & centum iam penes Officiales Montis Pietatis Fani depoſita alia ſcut. mille per manus Vincentij Martinotij in vrbe deponerentur in cuius adimplementum Martinotius requiſiuit Vffredutius, vt ordinem ſimilis ſummæ conficeret. *Per conto del Sig. Conte Pier Luigi da Monteuecchio d'ordine del quale deuo pagarli à Guidobaldo Trionfi.*

Et magis diſtincté huius ſolutionis ſeries dilucidatur ex annotatione in libro familiari Abbatis Vffredutij in quo diligenter vtraque ſolutio deſcribitur tam illa facta Martinotio quam alia quam Martinotius fecerat Guidobaldo, & non ſolum ſuperadditur expreſſio cauſæ, *A nome del Sig. Conte Pier Luigi da Monteuecchio, e di ſuo ordine à conto della dote della Sig. Maria Trionphigia ſua cognata*, verum, & vnde prouenerint pecuniæ. *E ſono li medemi preſi dal Signor Conte à cenſo del noſtro Canonico à Fano*, ex quibus dum alia non oſtenditur, cauſa ob quam Martinotius hanc conſiderabilem ſummam debuiſſet Guidobaldo perſoluere concludendum eſt ad hunc ſolutionis actum deueniſſe nomine Comitis Petri Aloyſij in ſatisfactionem crediti dotalis Mariæ, vt has omnes coniecturas diſtinctim ponderando latiſſime probat vltima deciſio cauſæ à §. neque reſtitutione, vſque ad §. bis altera

Et demum alia ſcut. 600. pariter comprobantur exacta
ex publico Inſtrumento Quietantiæ ſub die 18. Septem-
bris 1628. quod à contraria obiectione, ob neglectam à No-
tario, clauſulam *mihi cognitus*, quam † Tribunalium Vrbis 1
reformatio in *tit. de Notariis*, *num. 37.* mandat apponi in
quocumque Inſtrumento vindicat ex pluribus facti cir-
cumſtantijs vltimæ deciſionis, §. neque vrget.

Quas omnes ſolutiones fuiſſe peractas comprobauit De-
cretum A. C. qui ex iuribus productis mandauit quietan-
tiam fauore Comitis Aloyſij debitoris haberi pro facta præ-
ſertim cum ab hoc Iudicio nec reclamauerit Guidobaldus,
nec vnquam, donec ſuperuixit egerit ad ſolutionem re-
ſidui, ex quo † inſurgit ſolidiſſimum argumentum plenæ 2
ſatisfactionis, ex laté traditis per Menoch. *de præſumpt.*
lib. 2. præſumpt. 71. num. 7. & præſumpt. 135. *n.* 19. & 20. Cra-
uett. *conſ. 65. n. 8. & 75. n. 9. & 112 n. 16. &* Pariſ. *conſ.* 83 *nu.*
27. lib. 7.

His euidentibus demonſtrationibus exactiones prænar-
ratæ ſummæ aperté ſuadentibus acquieuiſſet forſan Do-
mina Flaminia de Actis quatenus illi tanquam hæredi
beneficiatæ indulgeretur, vt pro ſatisfactione ſummæ de-
bitæ poſſet tot ex eiuſdem bonis hæreditarijs aſſignare † ſi- 3
cut pro beneficio Inuentarij videtur permittere, *text. in l.*
fin. §. & ſi præfata in illis verbis, vel ex illis rebus, vel ex ea-
rum forſitan venditione, C de iure deliberandi, & tradunt ibi-
dem communiter ſcribentes, & in ſpecie Bart. *nu.* 3. Caſtr. *n.*
5. Petr. Ioannes Anchar. *qu. 64. lib. 2. per tot.* Ancor. *var. re-*
ſolu. par. 3. cap. 2. nu. 140. & ſeqq. ſed Domini cenſuerunt lo-
cum non eſſe huic oblationi, quia dicta hæres non valet
hoc beneficio iuuari niſi duobus in caſibus, vel quando † 4
hæreditas non eſſet ſoluendo, vel quando emptor † non in- 5
ueniretur, qui iuſto prætio abſque eo, quod hæres proprio
nomine de euictione promitteret res hæreditarias compa-
raſſet extra quos caſus cum hæres dici non poſſit in dubio
tenetur ſtare regulæ, quod aliud † pro alio tradi inuito 6
Creditore non poteſt, vt ex mente Iacobi de Arena *diſtin-*
guit Cyn. *in dicto §. & ſi præfata, num. 3. & ſequitur* Ioann.
Andreas *ad ſpecul. de inſtr. editione §. fin. nu.* 15. *verbo fece-*
rit poſt med. verſ. item nec bené occurrit, laté Burſatt. *conſ. 9.*
num. 29. vbi in fin. quod † non eſt in mera facultate hære- 7
dis beneficiati tradere vendenda, & ſoluere ſiue ſit, ſin mi-
nus dare in ſolutum, & proſequitur *num. 30. et 31. et omnium*
latius Surdus *deciſ. 30. ſub num. 9. vſque ad num. 15. et quamuis*
Gizzarell. *deciſ. 7.* videatur ſentire contrarium reſtringens
nu. 7. hanc limitationem ad ſolum caſum, quando emptor
non inuenitur, & refutans Franc. *in dec. 83. ac.* Burſatt. *in*
adducto conſ. 9. nihilominus eius opinio videtur eſſe contra
commu-

communem, quam faciunt tot alij relati ab eodem Surd.
dicta deciſ.30. ſub nu.13.verſ.2.motus, *&* *contra illam facit*
8 *etiam text.expreſſus in l.ſi pecunia 12.ff. de leg.2.*vbi : *ſi † pe-*
cunia legata in bonis non ſit ſoluenda tamen hæreditas ſi ſit, hæ-
res pecuniam legatam dare compellitur, *&* *ibi* Bald.*num.2.ad-*
uertit, idem eſſe facto Inuentario, & fortiſſima ratione,
9 quia † in opulenta hæreditate inuentarium non prodeſt,
quo minus hæres teneatur ad ſubeunda onera hæreditatia,
& proinde ſi poteſt de facili pecunia comparare vendendo
etiam leui prætio res hæreditarias abſque eo, quod ſuppe-
tentibus viribus ſit in damno ceſſat priuilegium, & ſucce-
10 dit regula prædicta, quod † aliud pro alio non ſit ſoluen-
dum, Burſatt. *dicto conſ.9.num.30.* Cancer. *var.part. 3. cap.*
2.num.240. & ſeqq. Surd. *adducta deciſ. 30.num. 24.ac deciſ.*
11 318. *num.* 1. vno ore concludentes, quod beneficium † In-
uentarij prodeſt quidem hæredibus ne ſupra vires tenean-
tur, non autem eſt inuentum iniuria Creditoris.

Cæterum vt locus non eſſet huic oblationi ſatis fuit
12 DD. altera limitatio, quod nullo modo conſiſtit † empto-
rem non fuiſſe inuentum, qui obtulerit iuſtum prætium
& requirunt ſcribentes omnes in *dict. text. & tradit* An-
char. *dicta qu.64.num.8.& 9. lib.2.* Burſatt. *dicto conſ.9.num.*
55. vbi quale iudicari debeat iſtud prætium, Cancer. *var.*
reſol.loco allegat.num 140. Fuſar. *de ſubſtit. quæſt.* 532. *num.*
13 *44.&* Surd. *dicta deciſ.318.num.1 in fin.* vbi † quod non ſuf-
ficit hæredi dicere non inuenio emptorem, quia tenetur
hoc probare, & hoc idem ſenſit Rota coram Dutano *de-*
ciſ.1.num.36.

Quamobrem non admiſſa oblatione Dominæ Flaminię
ſatisfaciendi in bonis ſuper quo articulo ſolum informauit
in confirmatione Rotalis Sententiæ Coll. tantum infor-
mante, ita eſt.

R. P. D. BOVRLEMONT

Rauennaten. Pecuniaria.

Lunæ 7. Iunij 1666.

ARGVMENTVM.

Solutio ex quibus iuſtificari poſſit, quæ ſi probetur indebitè facta, omnino eſt reſtituenda. Repetitio vt competat, quid ſit probandum.

SVMMARIVM.

1 *Solutio bene probatur ex partitis extractis à creditoris libris.*
2 *Solutio indebitè facta, venit reſtituenda.*
3 *Hæredi onus debita ſui auctoris ſoluendi incumbit.*
4 *Res iudicata pro veritate habetur.*
5 *Repetitio vt competat, ſatis eſt probare ſolutionem indebitè factam, & n 6.*
7 *Repetitio aduerſus recipientem non competit, quando hæreditatis debitricis nomine ſolutum fuit*
Declara tamen, vt num. 8.
9 Deciſio in Firmana Pecuniaria 18. Martij 1658. cor. Priolo *declaratur.*
10 *Solutio facta nomine non debentis, eſt reſtituenda.*

DECISIO CCCCLXXIX.

POSTQVAM Iulius de Fuſconis per tres ſententias
emanatas prævia Deciſ. edita coram R. P. D. Priolo
ſub die 13. Ianuarij 1662. fuit abſolutus à ſolutione fru-
ctuum cuiuſdam Cenſus, ſibi ab eo deberi contendebant
Canonici Regulares Sanctæ Mariæ in Portus Rauennæ;
Antonia Camilla eius filia, & hæres, inſtituit iudicium
in partibus, pro repetitione pecuniarum à dicto Iulio, &
Carolo eiuſdem Iulij Patre, indebitè ſolutarum, & tres
fauorabiles Sententias reportauit, quarum executio cum
fuerit denegata à Locumtenente Ciuili Romandiolæ, imò
is Canonicos abſoluerit. Ideò deuoluta Cauſa ad Rotam,
& mihi commiſſa, propoſui dubium, An eſſet locus reſti-
tutioni pecuniarum, & DD. affirmatiuè reſponderunt.

Cum enim de ſolutione in præſenti, non contingat du-
1 bitari, ex † quo à partibus non controuertitur, & abundè
probatur ex partitis extractis è libris Monaſterij, Felin. *in*
cap. ad audientiam, nu. 8. de reſcript. Genua *de ſcript. priu.*
lib.5.tit.de libris Monaſteris, cap. 1.num.29. Rota *deciſ.152.n.*
8.par.7.& deciſ.29.num.9. part.8. recent. Ex prædictis Sen-
tentijs latis ad fauorem Iulij apparet dd. pecunias fuiſſe in-
debitè ſolutas, ideòque † Antoniæ Camillæ hæredi ve- 2
niunt reſtituendæ, *leg. 1. ff. de condict. indebit.* Alex. *conſ.*
113.num.2. & 3. lib. 1. Natta *conſ. 77. nu. 9. & ſeqq.* Cyriac.
controu. 34.num.21.& controu.164.num.12. & ſeqq. Rota *co-*
ram Eminent. D. meo Ottob. *dec.2.n.5.*

Indebitè quidem, quia ſolutio fuit facta à Iulio, & Ca-
rolo ſub erronea credulitate, quod bona hæreditaria quon.
Iulij Senioris ab ipſis poſſeſſa eſſent obnoxia oneri dicti
Cenſus, dum ipſe viuens numquam in ſolutione defecerat
licet re vera Iulius Senior in tantum ſoluerit fructus dicti
Cenſus, in quantum erat hæres qu. Albæ de Spretis, quæ
ad illius ſolutionem ſeſe obligauerat. At quia poſt obitum
Iulij hæreditas Albæ non ad Carolum, neque ad Iulianum
Iuniorem, ſed ad filias fœminas deuenit ad illas propterea
† tranſiuit onus ſoluendi dd. Fructus, vt firmatur in dicta 3
deciſ. R. P. D. mei Prioli, quæ iuxta ſtylum in præſenti
diſputatione venit ſupponenda, Rota *deciſ.124.num.8.p.9.*
& deciſ.321.num.10 par.10.recent. eoque magis concurren-
te re iudicata, quæ † iuxta vulgares regulas pro veritate ha- 4
betur, Rota *dicta dec.321.n.7.p.10.rec.*

Quibus non refragatur, quod Monaſterium ſit creditor
dd. fructuum hæreditatis Albæ, quia † pro repetitione ſa- 5
tis eſt illos eſſe indebitos reſpectiuè Caroli, & Iulij ſoluen-
tium, iuxta *text. in l.ſi pœnæ 19 § 1.ff.de condict.indebit.*ibi;
quamuis debitum † ſibi quis recipiat tamen, ſi, is qui dat non 6
debitum dat, repetitio competit.

Nec vrget repetitionem non competere Aduerſus reci- 7
pientem ex eo, quod Carolus, & Iulius Iunior ſoluerint
nomine hæreditatis, iuxtà diſtinctionem *gloſſ. in dicta leg.ſi*
pœnæ, §. 1.in verb.repetere poterit, quia † ad hoc, vt dicta 8
diſtinctio procederet, eſſet neceſſarium, quod Carolus,
& Iulius Iunior ſoluiſſent nomine hæreditatis Albæ de-
bentis, vt clarius loquitur *gloſſ. in dicta l.repetitio, in verb.*
ſolutum eſt, ff. de condict. indeb. non autem nomine hæredi-
tatis Iulij Senioris, quæ nullatenus tenebatur ſoluere di-
ctos fructus.

Hinc allegata Deciſio in Firmana Pecuniaria 18. Mar- 9
tij 1658. coram R. P. D. meo Priolo viſa fuit DD. non ap-
plicari, quia in caſu illius Deciſionis ſolutio facta fuerat
nomine debentis, vt colligitur ex §. quemadmodum, & in
præſenti caſu † ſolutio facta fuit nomine non debentis. 10
Ideoque Iura militantia pro repetitione remanent incon-
cuſſa, vt optimè diſtinguendo firmauit Rota *in eadem Fir-*
mana Pecuniaria 3 Iunii 1650.coram bo.me. Bichio, § tandem
non obſtat, quæ eſt deciſ 92. inter impreſſ. poſt Modern. Fer-
rarien. *diſcept. forenſ.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. TAIA.

Interamnen. Bonorum.

Mercurij 9. Iunii 1666.

ARGVMENTVM.

Deſcriptiones fructuum ad quid fiant. Teſtes de præſentia, & facto proprio deponentes in liquidatione fructuum benè probant. Inſtantia, ſeu interrogatione pendente, ad vlteriora procedi non poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Fructuum deſcriptio per publicum Notarium facta eorum quantitatem probat.*
2 *Fructuum deſcriptiones fiunt, vt pars ab onere probandi per teſtes releuetur.*
3 *Teſtium fides de præſentia, & facto proprio deponentium in liquidationibus fructuum multum valent.*
4 *Bonorum ſtabilium fructus ad rationem quinque procentenario taxantur.*
5 *Scripturarum productio ad fabricationem proceſſus requiritur.*
6 *Iudex admittens clauſula*, ſi, & in quantum, *apparet noluiſſe admittere, niſi abſque retardatione.*

7 *Inſtan-*

7 *Inſtantia pendente, ad vlteriora procedi non poteſt.*
Et ratio, num. 8.
9 *Mandatum Reorum ad interrogandum ſpeciale requiri-
tur, ſicuti è contrario requiritur in procuratore actoris
ad declarandum, & n. 10.*

DECISIO CCCCLXXX.

LIQVIDATI fuerant fructus prædiales reſtituendi
Petro Antonio ab Iſidoro, & Chriſoſtomo pro nunc
in ſumma ſcut. 400. ſine præiudicio maioris ſummæ, vt in
ſententia: Hodie recognita per appellationem liquidatio-
ne, DD. reſponderunt, Sententiam reformandam, quoad
quantitatem frumenti tantum.
Etenim viſum eſt; frumentum liquidatum in Rubris
31½. melius liquidari per publicam deſcriptionem Notarij
1 de Mandato Rotæ in Rub. 16. ½. cum † huiuſmodi deſcri-
ptio probet quantitatem frumenti, &c. Capucc. *pract. Iu-
dic. cap. 11. num. 561. & 562. part. 3.* Poſth. *de Manuten. obſeru.
76. num. 10.* Rota *deciſ. 343. num. 2. par. 1. recent cum alijs alle-*
2 *gatis*. Et ad hoc † fiunt hæ deſcriptiones, quia releuatur
pars ab onere probandi per Teſtes, & quia tollitur occaſio
fraudandi, Lancellot. *de Attent. cap. 12. limit. 13. num. 43. &
amplius à num 37 par. 2.* Coſt. Subſ. *remed 106. illat. 4. num. 4.
& 5.* Poſth. *dicta obſeru. 76 à numer.* 6. Rota *dicta deciſ. 343.
dicto num* 2. Et hæc deſcriptio viſa eſt præferenda Teſtibus.
Maximè quia etiam ipſa eſt cum Teſtibus, & Notario ro-
gatis inſtante actore, Iudiceque mandante, adeoque Iudi-
cialis, & ex oppoſito alijs Teſtibus inductis ſuæ exceptio-
nes opponebantur.
Et quamuis replicaret Petrus Antonius actor ſua eſſe
acta ex ſupradictis, ſeque poſſe, ac velle plura, & magis
probare, quin etiam ea preſſum videri defectum deſcriptio-
nis *perche era mietuta la maggior parte del Grano, &c.* in ipſa
deſcriptione, reſponſum eſt, ex hoc non inferri, quod tri-
turati, aut aſportati eſſent manipuli netti, quia opportu-
nior, & commodior eſſet deſcriptio illius partis meſſæ, &
in maiori quantitate poſt meſſionem.
Cætera Facto, & Iure conſtare per ſe viſa ſunt, præci-
pueque Vinum in Sarcinis Vuatum 240. vt deciſum eſt
coram Reuerendiſſimo Domino meo Cerro Decano 18.
Iunij 1663. §. quo verò ad muſtum iuuante ipſa deſcriptio-
ne, quæ licet minorem contineat quantitatem vlterius
Sarcinatum vix 117. notanda tamen eſt qualitas deſcri-
ptionis, quæ non refert initium vindemiæ, cum Notarius
declarauerit acceſſiſſe 12. Octobris, dum vindemiabantur
vuæ, & concludit die 17. fuiſſe vindemiatam certã quan-
titatem, non tamen vindemiam adijcit abſolutam. Ac
notabile fuit, poſſeſſores intimaſſe vindemias 9. Octobris
pro die ſequenti 10. de mane incipiendas, & Notarium ac-
ceſſiſſe die 12. præſertim, quod Petrus Paulus iurata Fide
conteſtatus eſt poſitum eſſe vindemiatorem ab Iſidoro, &
biduo equinis Sarcinis aſportaſſe vuas, abſque aſſiſtentia,
vel præſentia alicuius Notarij, vel alius perſonæ deſcri-
bentis. Itemque conteſtatus eſt Ioannes Euangeliſta iu-
rata pariter fide, dum fraternis Iumentis manè quodam
tempore vindemiæ vuas aſportaret, nullum Notarium
3 fuiſſe ad deſcribendas vuas, quorum † fides de præſentia,
& facto proprio in huiuſmodi liquidationibus multum va-
lent, ad Rotam *deciſ. 497. num. 4 verſ. & vltra adduct., ho-
die dantur fides, & verſ. quæ ſimplices fides, par. 4. recent cum
aliis verſiculatim pro mo. e authoris adductis, deciſ. 247. num 5.
par. 10.*
Tamen vnus ex Dominis reſpondit, conſtante iam præ-
tio Prædij ſcut. 7000. & vltra, fructus benè liquidari ad ra-
tionem quinque procentenario, atque ita quantitatem
4 pecuniariam eſſe ſcut. 350. & † hanc taxationem dici val-
dè, iuſtam ex Rota apud Capucc. *dicto cap. 11. à nu. 582. &
cum aliis*, Rota *deciſ. 201. ab initio p. 10.*
Cætera obiecta non obſtiterunt.
Non primò defectus citationis ad Sententiam pro 2.
Aprilis 1664. quaſi circumductæ per contrariam citatio-
nem ad dicendum contra, & productionem deſcriptionis.
5 Cum requiratur † productio Scripturarum ad fabricatio-
nem proceſſus, &c. Rota coram Buratt. *deciſ. 727. numer. 2.*
6 *verſ. nec refert*. Cum enim Iudex non † ſimpliciter admiſ-
ſet, ſed cum clauſula, *ſi & in quantum*, hinc apparet, il-
lum noluiſſe admittere, niſi abſque retardatione, &c. op-
portunè *coram Peutingerio in Peruſina Saluian 15. Mai
1654. §. nec releuat ſecundam*. Et ſanè Iudex prout abſque
retardatione admiſit, etiam ipſa die abſque retardatione
pronunciauit.
Non ſecundò defectus generaliter Teſtium Actoris, ex
proteſtatione reorum, quod actor declararet, An vellet
Teſtibus, vti, &c. cum huiuſmodi † inſtantia, ſeu inter- 7
rogatione pendente non poſſit ad vlteriora in cauſa pro
cedi, Poſth. *de Manuten. obſeru.* 100. *ab initio, & n. 4. cum
allegatis*.
Quia debebant interrogantes, non ſolum adijcere cau- 8
ſam, quod intendebant redarguere de falſo, ſed etiam par-
tem examinis Teſtium, Poſth. *dicta obſer.* 100. *num.* 3. Et
replicabatur, adhuc † deficere mandatum Reorum ſpecia- 9
le, & ſufficiens ad interrogandum Gratian. *diſcept. 725 nu.
39 cum allegatis*, ſicuti ex contrario requirebatur † in Pro- 10
curatore Actoris ad declarandum, Poſth. *dicta obſeru.* 100.
num. 11. cum allegatis. Et denique ex facto ſatis videtur de-
claraſſe Actor reſpondens poſitionibus Reorum cum rela-
tione ad depoſitionem Teſtium.
Non denique exceſſus, vtpote non deductis impenſis,
vt deciſum iam erat dicta die 18. Iunij 1663. §. probatur in-
ſuper, in fine.
Quia de anno quidem 1658 menſe Maij acceperunt Præ-
dium, quando Noualia, & Cultura penè omnis eſt facta,
& imminent menſes, & impenſæ, ex Teſtibus aſcendunt
ad ſcut. 62. per computa, & calculos, & tamen fuerunt
relicta ſcut. 99, de ſequenti autem anno 1659. ex contrario
actor Prædium recuperauit menſe Iulij, & illud erat in-
cultum, adeout actor ipſa damna prætendat, vt in fine de-
ciſionis.
Et ita vtraque, &c.

R. P. D. OTTALORA.

Romana Commemorationis Defunctorum.

Mercurii 9. Iunij 1666.

ARGVMENTVM.

Octauarum inſtitutio ad quem ſpectet. Fa-
cultas, quæ fuit obtenta per priuilegium,
ſine eo exerceri non valet. Erectiones no-
uarum Eccleſiarum fieri prohibentur, ne
alijs exiſtentibus præiudicetur.

SVMMARIVM.

2 *Papa ſolus poteſt inſtituere Octauas vltra præſcriptas à
Sacri Canonibus, Conſtitutionibus Apoſtolicis, Miſſa-
li, ac Rituali Romano.*
2 *Facultas per Priuilegium obtenta, non poteſt ſine Priui-
legio exerceri.*
3 *Scandalum, & æmulatio ſemper ſunt vitanda.*
4 *Eccleſiæ nouæ erectio interdicitur, ne aliis præexiſtenti-
bus præiudicium inferatur.*
5 *Octaua Omnium Sanctorum eſt primæ claſſis ſecundi or-
dinis.*
6 *Miſſæ pro Defunctis non poſſunt ſine Priuilegio celebra-
ri infra Octauas maiores, quod prohibent Rubricæ Ge-
nerales Miſſalis, & n. 7.*

DECISIO CCCCLXXXI.

DIE 3. Iunij 1665. reſolutum fuit coram me conſtare
de bono iure tam Reuerendiſſimorum Canonico-
rum Sanctæ Mariæ Rotundæ, & Confratrum Omnium
Sanctorum, quam Reuerendiſſimi Abbatis, & Monacho-
rum Sancti Gregorij de Vrbe, etiam ad effectum Manu-
tentionis quoad celebrandam Commemoratione Defun-
ctorum quam poſt Feſtum Omnium Sanctorum,
quotannis peragunt eo Fundamento, quod neque
in Bulla Sixti Quarti ſit conceſſa facultas Monachis cele-
brandi priuatiuè quoad alias Eccleſias, nec alibi Canoni-
cis hoc prohibitum inueniatur, quod ſubſiſtere Dominis
viſum eſt non obſtantibus his, quæ in hac repropoſitione
obijcebantur, & ſic ſteterunt in deciſis.
Nec vrget quod inſtituere, & celebrare Octauas vltra
præſcriptas à Sacr. Canonibus, Conſtitutionibus Apoſto- 1
licis, Miſſalis, ac Rituali Romano, nemini eſt permiſſum
ſine Auctoritate Pontificis, Gauant. *in Rubr. Breuiar ſect.
5. cap. 8. num.* 1 Paul. Mar. Quart. *ad Rubric. Miſſal. par. 1.
tit. 2. dub.* 1. Vnde cum facultas celebrandi Commemora-
tionem

Digitized by Google

tionem Deſunctorum per octo Dies Monachis à Sixto
IV. fuerit conceſſa , inde eſt , quod vigore huius priuilegij
poſſint prohibere Canonicis eandem Octauam celebrare ,
2 nam † quod alicui conceditur per priuilegium non poteſt
fieri ſine eo , *l.ius ſingulare 55.ff.de legibus* , Bald.*conſ.* 382.*n.*
7.verſ.cum igitur lib. 5. præſertim ex eo, quod ſi permitteretur Canonicis eandem Octauam peragere orirentur æmu-
3 latio, & † ſcandalum , quæ ſunt vitanda . Quapropter
piè, & prudenter Clemens Octauus in eius Conſtitutione
555. noluit erigi plures Confraternitates eiuſdem nominis,
& erectas annullauit antiquiorem præſeruando , ne celebratione eiuſdem Feſtiuitatis orirentur æmulatio, & ſcan-
dalum , quam Paulus Quintus confirmauit , & ampliauit
4 in ejus Conſtitutione at. ſic † etiam prohibentur erectiones nouarum Eccleſiarum ne alijs præexiſtentibus inferatur præiudicium , vt dixit Rota coram Seraphin.*deciſ.* 847.
num. 1 *cum ſeqq. & in Ianuen. priuilegiorum* 28. *Iunii* 1649. §.
quoniam eſt aduertendum , Coram bo. mem. Cardin. Corrado ,
ex quo nihil detrahitur Suffragio Animarum purgantium
quia Monachi non impediunt celebrationem Miſſarum
priuatarum , nec quod applicentur Suffragia pro Defunctis , ſed tantum inſiſtunt , quod remoueatur pompa , quæ
populum ad Eccleſiam Rotundæ allicit , & ab Eccleſia
Sancti Gregorij diſtrahit .

Quoniam facilis eſt ſolutio ex eo , quod Octaua Mortuorum non eſt de prohibitis , ſi quidem ſcientibus , &
patientibus Summis Pontificibus à Canonicis celebrata
eſt ; priuilegium autem , de quo quæritur continet tantum Indulgentiam Plenariam conceſſam viſitantibus Eccleſiam SS. Andreæ , & Gregorij in eorum Feſtiuitatibus
à primis, vſque ad ſecundas Veſperas, & in Feſto Dedicationis ipſius Monaſterij, & octo diebus immediatè ſequentibus , vt ex eius tenore , Summar. Monachorum *num.* 5.
non vero explicitam facultatem priuatiuam celebrandi
Commemorationem Defunctorum, & licet in eo hæc verba appareant , *quibus Commemorationes Defunctorum in ipſa*
Eccleſia fieri conſueuerunt , ſtant tantum demonſtratiuè, vt
notum eſt .

Parum refert , quod Monachi temporibus Sixti Quarti
dictam Commemorationem Deſunctorum celebrabant ,
vt patet ex verbis Bullæ ſuperius relatis , & ſic priuſquam
Canonici eandem Feſtiuitatem aſſumerent , vt conſtat ex
Teſtibus ab his productis, qui de recentiori tempore deponunt . Vndè cum à Monachis fuerit præoccupatus Ritus
celebrandi huiuſmodi Octauam cum apparatibus lugubribus intus , & foris expoſitis pro inuitando Populo ſaitem ab hoc ſolemni ritu Canonici debent abſtinere . Quia
deficiente facultate alijs prohibendi ſuffragia militat eadem ratio in prohibitione ritus , & modi ea celebrandi, nec
Canonici ſe fundant in antiquiori poſſeſſione celebrandi
dictam Octauam , ſed in aſſiſtentia iuris non prohibentis ,
quod poſſint illam celebrare .

Minus officit ponderatio facta ab Scribentibus pro Monachis, ſcilicet quoddam deciſio , quæ reuidetur in §. *primum enim* , expreſsè negat , quod Eccleſia Rotundæ fuit à
principio dicata Feſtiuitati Omnium Sanctorum videtur
ad mittere , quod ſi talis eſſet dies eius Dedicationis Commemorationem Defunctorum non poſſent celebrare Canonici, & ſic cum Feſtum Dedicationis fuerit translatum
à Gregorio anno 835. ad diem primam Nouembris, vt ex
Codice manuſcripto eiuſdem Eccleſiæ referunt Sigisbertus
in Cronico , & Panzirol. *in deciſione allegatus in Theſaur. abſcondit. Veb. Eccleſ.* 18. ibi ; *Quindi è che per molti anni s'oſſeruò quel giorno con ſollenità grande , poi fù da Gregorio*
Quarto traſferita al primo di Nouembre, ex m. s. huius Eccleſiæ , nel qual giorno ſi celebra la Feſta di tutti i Santi fù l'anno
835. *Sigesbertus in Cronico* , talis celebratio Canonicis prohiberi debet .

Siquidem Deciſio non firmat id , quod ſupponit obiectio, ſed tantum ei ſatisfacit hiſtoriæ veritate , vt 10 §. *primum enim* , nec magis releuat translatio Feſti Dedicationis
5 Eccleſiæ ; cum enim † Octaua Sanctorum ſit primæ claſ-
ſis ſecundi ordinis , Rota *deciſ.* 515. *num.* 16. & *ſeqq. tom.* 2.
p. 5. *recent.* dedicatio autem Sacri Templi ſit primæ claſſis
tertij ordinis allegata deciſione *nu.* 58. Si in octaua Sanctorum non reperitur prohibitum celebrare Miſſas pro defunctis , vt in deciſione quæ reuidetur §. *Vnde non vrget* , multò
minus prohibitum erit in die Dedicationis Eccleſiæ .
6 Inſuper objiciebatur quod cum † Octaua Omnium Sanctorum ponatur inter maiores non poſſint ſine priuilegio
7 celebrari infra eam Miſſæ pro defunctis , quod † clarè prohibent Rubricæ generales Miſſalis *cap.* 5. *num.* 2. *in fin.* ibi ,
Miſſæ autem priuatæ pro defunctis quacumque die dici poſſunt præterquam in Feſtis duplicibus , & Dominicis diebus
Barboſ. *in Summ. Apoſtolici deciſ. Collect.* 478. *nu.* 5. Lezzan.
in Summ. verb. miſſa n. 47.

Sed reſpondetur quod Octaua Omnium Sanctorum non
eſt de prohibitis , & prohibitio reſtringitur ad expreſſas in
deciſione quæ reuidetur §. *Vnde non vrget* , & has ſolum
tanquam de maioribus, & primæ Claſſis enumerant . Paſqual. *de Sacrif. Mi. qu.* 281. *de Miſſ. defunct.* & *Rubrica Miſſalis generalis Romani iuxta nouam impreſſionem* §. 5. *tit. de*
miſſ. defunct. n. 2. *in fin.* cui omninò ſtandum eſt . *Reuerendiſſ.*
Faguan. in c. cum creatura n. 29. & *ſeqq de celebr. Miſſarum* .

Denique opponebantur inhibitio facta per D. Viceſgerentem de ordine ſan. mem. Vrbani VIII. ne Canonici huiuſmodi commemorationem celebrarent , & Sententia ab
eodem lata Monachorum .

At huic obiecto abundè reſponſum fuit in deciſione quæ
reuidetur §. *inhibitio namque* , cum qua reſponſione Domini tranſierunt .

Et ita vtraque , &c.

R. P. D. BOVRLEMONT

Romana donationis .

Mercurij 9. Martii 1666.

ARGVMENTVM.

Alimenta an à filijs in concurſu creditorum
ſuper bonis paternis prætendi valeant , &
ex cuius rei fructibus debeantur . Nepoti
ex bonis fideicommiſſi auitj etiam in concurſu creditorum patris viuentis debentur.

SVMMARIVM.

1 *Locorum montium dominium transfertur in eum , cui in ſatisfactionem ſui crediti aſſignata fuerunt .*
Et hoc procedit quando promiſſio facta fuit in quantitate, & deinde res æſtimata pro ſolutione aſſignatur , & num. 2.
3 *Alimenta à filiis in concurſu creditorum ſuper bonis paternis prætendi nequeunt .*
4 *Subrogatum aſſumit naturam illius , in cuius locum ſubrogatur .*
5 *Nepoti alimenta debentur ex fideicommiſſo auito etiam in concurſu creditorum patris viuentis .*
6 *Filio nulla datur prælatio ex cauſa alimentorum ſuper bonis paternis in concurſu creditorum .*
7 *Alimenta ex cuius rei fructibus debeantur* , & *n.* 9.
8 *Fructus rei , ſuper qua litigatur perpendi debent in alimentis decernendis .*
10 *Filius poteſt compellere grauatum pro ſummæ fideicommiſſariæ aſſecuratione .*
15 Bald. in l. 2. ſi in fraud. patr. & *alii explicantur* .

DECISIO CCCCLXXXII.

SVB die 22. Martij proximè præteriti coram me deciſum eſt . Alimenta eſſe ſubminiſtranda ex fructibus locorum Montium de quibus agitur , cum ſuppoſito quod
mediante ſubrogatione eorum, in locum Mercium aſſignatarum à Guido Iordano Gaſpari in ſatisfactionem donationis ſcutorum 22. mil. præſtationi dd. Alimentorum eſſent obnoxia fauore filiorum eiuſdem Gaſparis , quibus
poſt mortem Patris ſuffragari donationem prætenditur ex
deciſionibus ſuper puncto principali editis . Sed hodie DD.
ad Trutinam reuocata quæſtione facti , & Iuris ſuper hoc
articulo melius elucidata exiſtimarunt eſſe recedendum à
deciſis .

Vera enim facti ſpecies hæc eſt , quod Merces Fondacales , præuia illarum æſtimatione fuerunt conſignatæ Gaſpari pro ſolutione , & ſatisfactione ſummæ donatæ , ſecuta verò venditione dictarum Mercium ad inſtantiam Creditorum Gaſparis de earum pretio empta ſunt loca Montium , & in earum locum ſubrogata , vt ex litteris parentibus apparet in quo aduertendum eſt , argumentum ſubrogationis valere quidem de locis Montium ad Merces , non
itcm

item de Mercibus ad ſummam donatam in ſcut. 22. mill.
quia inter eas nulla datur ſubrogatio, quinimmò conſtat
prædictas Merces datas fuiſſe æſtimatas pro ſolutione, &
ſatisfactione ſummæ donatæ in quantitate ſcut. 22. mil.
vt in Summario R. P. D. Gualdi præcedentis poſit. num. 1. &
1 conſequenter † earum dominium tranſlatum fuiſſe in
Gaſparem, *l. quoties, C. de iur. dot.* Surd. *conſ. 225. nu. 2.* Hon-
2 ded. *conſ. 14. n. 43. lib. 1.* Rota *deciſ. 402. nu. 5. p. 9. recent.* quæ †
concluſio ſine difficultate admittitur, quando promiſſio eſt
facta in quantitate, & deindè res æſtimata pro ſolutione
aſſignatur, Natt. *conſ. 650. num. 3.* Roland. *conſ. 86. num. 5. &
ſeqq. lib. 4.* Seraphin. *deciſ. 1207. & deciſ. 1332. num. 1. & 2.
cum alijs per Adden. ad* Greg. *deciſ. 573. num. 16. & in deciſ.
52 num. 2. part. 6. recent.* prout in præſenti caſu, quo dona-
tio facta eſt ſcut. 22. mil. non in rebus fundacalibus, ſed
in pecunia, vt firmauit Rota *ſuper puncto principali coram
Reuerendiſſ. Papien. 14. Maij 1657. § alia coniectura.*

In qua facti veritate ſic poſita DD. conſiderabant opti-
mè fundari iuris concluſionem, quod nempè dum dictæ
3 Merces, erant in bonis Gaſparis ex præfatis, ſicut † ali-
menta ſuper illis prætendi non poterant ab ipſius filijs in
concurſu Creditorum, iuxtà *doctr.* Bart. *in l. Creditor qui
potior. 12. in princ. ff. qui pot. in pign.* Surdus *de alim. tit. 1. qu.
94. in fin. num. 14.* Salgad. *Labyr. creditorum par. 1. cap. 24. nu.
119.* Ruin. *conſ. 136. num. 5. lib. 4.* Alex. *conſ. 85. nu. 1. lib. 3. cum
plurib. adduct.* penè Gratian *diſcept. 366. numer. 1. & ſeqq.*
Rota *in Romana Alimentorum 2. Iunii 1638. coram Buccab-
bella, & in Narnien. Bonorum 28. Martii 1659. coram Reue-
rendiſſimo Papien.*

4 Ita nec etiam † ſuper locis Montium, quæ in locum
Mercium ſunt ſubrogata ex argumento in ſubrogatis rece-
pto, de quo Natt. *conſ. 346. num. 3. verſ. & quod ſubrogatum*
Iaſ. *conſ. 221. num. 13. lib. 2.* Gratian. *diſcept. 719. num. 9. &
ſeqq.* Rota *deciſ. 320. num. 1. p. 5. & dec. 232. n. 9. p. 8. rec.*

5 Nec obſtat, Alimenta † deberi Nepoti ex bonis fidei-
commiſſi Auiti etiam in concurſu Creditorum Patris vi-
uentis ex allegat. in *deciſione edita ſuper hoc articulo Ali-
mentorum 15. Iunii 1663. §. nec refert, cor. Reu. Patre D. meo
Priolo.*

Quia ex multiplici reſponſione vis obiecti remoueri viſa
eſt DD. Primò, quod præfata concluſio ceſſat in præſenti
caſu in quo non adſunt bona fideicommiſſi Auiti, quia
nec Merces Fundacales præfatæ, nec loca Montium in
earum locum ſubrogata, de hac qualitate veſtiri poſſunt,
dum donatio Aui conſiſtit in quantitate tranſitoria, vt
prætenditur ad Nepotes poſt mortem eorum Patris. Vndè
eſto, quod bona Patris viuentis dici poſſint hypothecata
pro dicta quantitate reſtituenda filijs ipſi ſuperſtitibus,
exindè tamen nulla iuris ratione tamquam Auita qualifi-
6 cari poſſunt, ſed cenſentur propria bona Patris ſuper † qui-
bus nulla datur prælatio filijs ex cauſa alimentorum, in
præiudicium Creditorum, vt ſatis ſuperque firmatum fuit
ſupra in §. *in qua facti veritate.*

Secundò, quod in præſenti caſu eſt in controuerſa ſum-
ma donata, non autem bona propria Gaſparis ſolum obli-
gati in quantitate, & non in ſpecie, proindeque cum loca
Montium ſubrogata Mercibus ſint ex ſuperius deductis in
proprio dominio dicti Gaſparis, ſequitur, quod ſuper illo-
7 rum fructibus, præſtatio alimentorum non competat. †
Alimenta enim non aliundè debentur, quam ex fructibus
rei in controuerſiam deductæ, *Adden. ad* Buratt. *deciſ. 707.
n. 11. & alii in vltima dec. §. Stante, coram me.*

Atque hinc reſultat tertia reſponſio, quod dum in pro-
poſito caſu, non litigatur de re fructifera, ſed de vocatione
filiorum ex propria perſona ad ſummam donatam in
quantitate ſcut. 22. mil. de ſui natura infructifera, non
8 procedit regula in decernendis alimentis dari ſolita, † quod
perpendatur fructus rei ſuper qua litigatur, Bald. *in l. volun-
tatis num. 4. C. de fideicomm.* Angel. *in l. quibus bonis num. 2. ff.
de ceſſ. bonor.* Roman. *conſ. 110. nu. 31. verſ. præterea,* Alex.
9 *conſ. 77. num. 5. lib. 5.* Rota *deciſ. 470. nu. 6. par. 2. recent.* & † ex
illis alimenta præſtari debeant, *l. fin. §. non ſi talis, C. de ord.
cogn.* ibique Bald. *nu. 4.* Salycet. *nu. 2. verſ. nota benè,* Curt. *de
ſequ. ſtr. p. 1. nu. 10.* quos Rota ſequitur ex notat. per *Adden.
ad* Buratt. *dicta deciſ. 707. n. 11.*

Quartò, quod filij eſto quod eſſent vocati ex propria
perſona in donatione facta ab Auo de ſcut. 22. mil. euenien-
te caſu purificationis per obitum Patris ius tantum habe-
bunt ad petendam dictam quantitatem in bonis Patris, vt
prætenditur pro ea hypothecatis, cum nulla ſpecies ſit in
obligatione iuxt. diſtinctionem, quam admittit Rota in
caſibus, vbi agitur de ſolutionibus faciendis in ſpecie, vel
in quantitate *deciſ. 232. nu. 3. & 7. par. 8. recent. cum pluribus
ibi adduct.* & donec illorum ius euentuale, eſt in pendente
nullatenus valent quantitatem donatam vel fructus præ-
tendere, quia † Pater licet grauatus poſt mortem reſtitue- 10
re, interim eſt verus Dominus, ſed ſolum poſſunt gra-
uatum compellere pro aſſecuratione ſummæ fideicommiſ-
ſariæ, ex tradit. apud Peregrin. *de fideicomm. art. 40. n. 10.* &
firmatur in *Camerinen. fideicommiſſi 21. Maii 1649. coram bon.
mem. Dunozetto, ad text. in l. filio, ff. vt legat, vel fideicomm.
non caueat.*

Nec prædicti obſtant † Bald. *in l. 2. C. ſi in fraud. patr.* 11
Coſt. *de remed. ſubſid. remed. 4. n. 6.* Boer. *deciſ. 7.* Rota *deciſ.
61. & 125. part. 4. recent. ex aduerſo allegat.* Quia vel loquun-
tur de bonis aduentitijs filiorum, vel de Patre diſſipante bo-
na, ſiue propria, ſiue fideicommiſſaria, quique propterea
cogitur aſſignare alimenta filijs, qui caſus à præſenti ſunt
totaliter diuerſi, & conſequenter non applicandi.

Ex quibus patet alimenta non deberi ex fructibus dicto-
rum locorum Montium, ſiue ea prætendantur à filijs Gaſ-
paris, vt deſcendentibus ab Auo donatore, ſiue vti paupe-
ribus collitigantibus.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Beneuentana Iuriſdictionis.

Merc. 9. Iunij 1666.

ARGVMENTVM.

Terra illius Diœceſis eſſe præſumitur à qua cir-
cundatur, quando nullus comparet, qui
prætendat, illam eſſe de ſua Diœceſi. Actus
Iuriſdictionis in ſolos ſubditos exerceri poſ-
ſunt. Priuilegium locale non patitur exten-
ſionem Laici Iuris ſpiritualitatis ſunt prorſ-
ſus incapaces.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus habet intentionem fundatam exercendi omni-
modam iuriſdictionem intra ſuam Diœceſim non ſolum
ex Sacrorum Canonum diſpoſitione, ſed etiam ex* Con-
cil. Trid. ſeſſ. 6. c. 5. ſeſſ. 7. c. 8. ſeſſ. 14. cap. 2. & 3. &
ſeſſ. 21. c. 18 de reform. *& n. 2.*
3 *Papæ ſpectat tantum territorii ſeparatio.*
4 *Terra præſumitur eſſe illius Diœceſis, à qua circumdatur.*
5 *Amplia ſi non compareat vllus, qui prætendat illam eſſe
de ſua Diœceſi.*
6 *Confeſſio emanata ab intereſſe in cauſa habentibus contra
ipſos plenam probationem conſtituunt.*
7 *Enunciatiuæ ab intereſſe in cauſa habentibus emiſſæ re-
gulariter non probant.*
Limita vt num. 8.
9 *Actus Iuriſdictionales in ſubditos ſolum exerceri poſ-
ſunt.*
10 *Epiſcopi actus iuriſdictionales in aliqua terra exercentis
iuriſdictioni ſubiecta, ea cenſetur.*
11 *Abbate Clericos ordinante, Præsbyteros excommuni-
cante ſine contradictione alicuius Epiſcopi infertur ad
omnimodam illius iuriſdictionem ac ſi loca eſſent nullius
Diœceſis.*
12 *Priuilegium vni conceſſum extenſionem ad alium non pa-
titur.*
13 *Epiſcopi iuriſdictio ſublata non cenſetur ſi Papa in pri-
uilegio exemptionis inferiori collatori conceſſo non ſe-
paret locum ab Epiſcopi Diœceſi, ita vt collator ſe tan-
quam ordinarius gerat.*
14 *Verba priuilegii iuriſdictionem in Abbatem transferentis
debent eſſe clara.*
15 Deciſio in Montis Caſſinen. Iuriſdictionis 22. Martij
1651. coram Bichio *declaratur.*
16 *Laicus iuris ſpiritualis eſt incapax, & n. 17.*
18 *Actus iuriſdictionales per Abbatem exerciti non præiu-
dicant Epiſcopi iuriſdictioni, quoties non conſtat de il-
lis Epiſcopum habuiſſe notitiam.*
Amplia vt num. 19.

DE-

Digitized by Google

DECISIO CCCCLXXXIII.

INTER alias Terras prope Ciuitatem Beneuenta-
nam poſitas adeſt illa S. Georgij, in qua vti ſubiecta
Monaſterio S. Modeſti Congregationis Lateranenſis præ-
tendente illius Abbate exercere Iuriſdictionem ſpiritua-
lem priuatiuè quoad Reuerendiſſimum Archiepiſcopum,
ſuit ad huius inſtantiam commiſſa cauſa in Rota, quæ,
omiſſo Attentatorum, & manutentionis Articulo, vo-
luit deueniri ad diſcuſſionem boni iuris, & hodie propo-
ſito dubio, de eo ad fauorem d. Archiepiſcopi conſtare
reſpondit, quia eo ipſo quod d. Terra S. Georgij ſita eſt
1 intra limites Archiepiſcopatus Beneuentani habet † ille
intentionem fundatam exercendi omnimodam Iuriſdi-
ctionem ſpiritualem nedum ex Sacrorum Canonum diſ-
poſitione, vt in cap. conquerente 16. de offic. ordin. cap. cum
Epiſcopus 7. eodem tit. in 6. cap. omnes Baſilicæ 16. quæſt. 7.
2 Mareſc. var. reſol. lib 1. cap. 11. num. 2. & 3. † ſed etiam in
vim Decretorum Sac. Conc Trid. ſeſſ. 6. cap. 5. ſeſſ. 7. cap.
8. & ſeſſ. 14. cap. 2. & 3. & ſeſſ. 21. cap. 18. de reform. Rota
dec. 41. n. 2. part. 5. rec. in alia Beneuentana Iuriſdictionis 31.
Ianuarii 1656. §. ſed his non obſtantibus coram Reuerendiſſ. D.
meo Decano, & in Toletana Iuriſdictionis 9. Maii 1659. §. iu-
ſtificata ex his coram me.

Eſſe autem præfatam Terram poſitam intra limites
dicti Archiepiſcopatus ſtat in primis Iuris præſumptio,
ſecundum quam cum quilibet locus, & Eccleſia cenſea-
tur eſſe in aliqua Diœceſi niſi appareat de ſaparatione
3 territorij facta à Pontifice, † ad quem ſolum inſpectat
cap. ſi Papa 10. de priuileg. in 6. Doctores, & præcipuè Abb.
in cap. cum contingat. 13. num. 18. de for. competen. Gratian
4 diſcept. foren. cap. 212 num. 7. talis † præſumptio militat
pro Archiepiſcopo Beneuentano viciniori, & à cuius Diœ-
ceſi dicta Terra circumdatur, cap. cum perſonæ de priui-
leg. in 6. Natta conſ. 675. num. 17. Rota coram bon. mem.
Buratt. deciſion. 378. numer. 1. cum ſeqq & in Aprutina Iu-
riſdictionis 6. Martii 1662. coram me, §. quod autem, &
5 quia † nullus comparet, qui prætendat illam eſſe de ſua
Diœceſi, vt aduertit Rota in mox citata deciſion. 378 Bu-
ratt. numer. 30. & in recent. deciſ. 130. num. 4. cum ſequen.
part. 8.

Sed & vltra Iuris præſumptionem iuſtificatur ex plu-
ribus geminatis confeſſionibus antiquorum & moderni
Abbatis, & Monachorum emiſſis in Inſtitutionibus re-
latis ipſorum Summario à num. 2. ac in actu publico renun-
ciationis liti capitulariter de anno 1660. facto, in quibus
omnibus ingenuè fatentur ſituationem dictæ Terræ in
6 Diœceſi Beneuentana, † quæ confeſſiones emanatæ ab ip-
ſis Abbatibus benè informatis plenam probationem fa-
ciunt l. proinde la ſeconda §. notandum ff. ad l. Aquiliam. ca.
vltimo de confeſſ. alijque in ſpecie adhuc effectum allegati
in dicta deciſione 378. n. 4. bo. me. Buratt. dec. 130. n. 7. part.
8. & in ead. Toletana Iuriſdictionis coram me, §. rurſus in
fine.

Deducitur tertio loco ſituationis probatio ab innume-
ris enunciatiuis Archiepiſcoporum Beneuentanorum in
Inſtrumentis, & Actibus per ipſos ab anno 1535. citra re-
latis in hodierno Summario numer. 5. non obſtante quod
7 ſint prolatæ ab ipſis intereſſe habentibus, & † ideò regu-
8 lariter non probent, quia † cum ſint in tanto numero,
& antiquiſſimæ, pluresque emiſſæ in actu proportiona-
bili Iuriſdictioni Archiepiſcopi, vtique conſtituunt ſuf-
ficientem probationem, alijs maximè concurrentibus, Ro-
ta coram Penia dec. 343. n. 10 & 11. iuxta Venetum impreſſ.
& in dicta dec. 130. n. 8. part. 8. rec.

Valdè demum conferunt ad huiuſmodi ſituationem
probandam Actus Iuriſdictionales ab Archiepiſcopis pro
9 tempore geſti ab anno 1520. vſque ad hanc litem, qui †
cum in ſubditos ſolum exerceri poſſint, ad text. in cap. cum
contingat vbi num 33. de for. competen. cap. conquerente ibi-
que Doctores de off. ordinar. Rota dec. 797. ſub num. 2. part.
4. d. verſ. & ſæpè citatis deciſionibus 378. n. 11. Buratti, &
10 130. pariter n. 11. par. 8. rec. Inde † ſequitur ſubiectio dictæ
Terræ Iuriſdictioni Archiepiſcopi hos actus exercentis,
Bald. in cap. cum cauſam n. 9. verſ. item per exercitium de pro-
bation. Abb. in cap. 1. nu. 3. de religioſ. domib. Rota dec. 110.
nu 9. part. 9. rec. & in præcitata Aprutina Iuriſdictionis co-
ram me, §. Conſeruat etiam.

Poſita igitur ſituatione Terræ in Diœceſi Beneuenta-
na Iuris aſſiſtentia inde fauore Archiepiſcopi reſultat ad
effectum exercendi Iuriſdictionem ex in principio cita-
tis, non obſtant Priuilegia per Summos Pontifices Ale-
xandrum, & Clementem Tertios de annis 1172. & 1195.
conceſſa Abbati, & Canonicis Sancti Modeſti relata in
hodierno Summario Abbatis num. 1. & 2. in quibus, ſuſce-
pto ſub Beati Petri, & Apoſtolica Protectione Mona-
ſterio, & confirmatis acquiſitionibus Bonorum, me-
diante Principum donatione, vel fidelium oblatione fa-
ctis, eadem Bona, & Eccleſias in Ciuitate Beneuenta-
na, ac extra poſitas, & poſſeſſas cum facultate ordinan-
di Clericos illoſque, & Sacerdotes excommunicandi abſ-
que contradictione alicuius Epiſcopi Monaſterio præfa-
to ſubiectarunt, liberaque, & immunia eſſe declararunt,
& his † attentis inferebatur ad omnimodam Iuriſdictio- 11
nem Abbatis acſi loca, & Eccleſiæ eſſent nullius Diœ-
ceſis, dicto cap. ſi Papa de priuileg. in 6 Geminian. in cap.
cum Epiſcopus numer. 4. de offic. ordinarij eodem lib. 6. Ma-
reſcott variar. reſol. lib. 1. cap. 11. numer. 9. Rota in Montis
Caſſinen. Iuriſdictionis 27. Martij 1651. coram bon. memor.
Bichio, & in dicta Toletana Iuriſdictionis coram me, §.
nec obſtat, quòd hæc ceſſent, nam ex duplici capite eli-
ditur prætenſa ſubiectio, quæ conſtituat locum nullius
Diœceſis; Vno videlicet quia vt ex lectura patet, priui-
legia ſunt reſtricta ad Eccleſias Sanctorum Anaſtaſij,
Angeli, & Nicolai, ibi ſpecificè nominatas, nulla facta
mentione Eccleſiæ, & Terræ Sancti Georgij, vnde † 12
ad hanc extendi non poſſunt cap. per exemptionem, vbi
Gemin. num. 5. Franch. num. 3. verſ. quintò nota, de priui-
leg in 6. Rota deciſion. 136. num. 6. part. 1. recent. & no-
uiſſimè in præciſis terminis in Capuana Parochialium 15.
Febr. proximè præteriti coram me, §. excluſa ex his; Alte-
ro, & fortiori, quia ad acquirendam Iuriſdictionem con-
tra Ordinarium loci habentem Iuris aſſiſtentiam opus eſt,
quod Papa in Priuilegiis exemptionem inferiori Collatori
conceſſis ſeparet locum à Diœc. Epiſcopi, ita ut Collator
ſe gerat tanquam Ordinarius, aliàs † non cenſetur ſu- 13
blata Ordinaria Iuriſdictio Epiſcopo, nec priuilegia ſuffra-
gantur, Felin. in cap. graue numer. 2. de offic. ordin. Rota
deciſion. 207. in fine part 2. diuerſ. cum alijs congeſtis in dicta
Toletana Iuriſdictionis ſub §. quoniam illud verſ. ſed tota
quæſtio, & 21. Maii 1660. §. Non enim ſubſiſtit, vbi † 14
quod ad hunc effectum requiruntur verba clara, & in
eadem Capuana Parochialium d. §. excluſa ex his.

Quibus non aduerſatur † deciſio in Montis Caſſinen. 15
Iuriſdictionis 22. Martii 1651. coram bonæ memoriæ Bi-
chio in obiecto allegatas, non ſolum quia Priuilegium
exhibitum indiuidualiter loquebatur de Eccleſia in con-
trouerſiam deducta, ſed etiam quia plura ibi concur-
rebant, & ſignanter Prohibitio cuilibet facta exercendi
Iuriſdictionem in dicta Eccleſia, ex quibus inſurgebat
conſtitutio Territorij ſeparati neceſſarij, quæ penitus hic
deficit.

Nec, ſublatis Priuilegijs Apoſtolicis, vis aliqua fieri
poteſt in illo Pandulphi, & Gandulphi Longobardorum
Principum continente Confirmationem huius Eccleſiæ
Sancti Georgij, & aliorum ab Abbate Sancti Modeſti,
tunc poſſeſſarum; quia vltra obiectum infirmitatem,
cum illi † eſſent Principes ſeculares Iuris ſpiritualitatis 16
penitus incapaces, cap. Meſſana de elect. cap. Paſtoralis,
de donat. Rota deciſion 220. num 8. part. 3. recent. reſpectu
talis Iuris, quo carebant, ad nihil deſeruit Confirmatio;
† Sed intelligi ſolummodo poſſunt ad ius temporale, & 17
materiale à ſpiritualitate diuerſum, Pariſ. de reſignat. lib.
3. quæſt. 1. numer. 48 & alijs congeſtis, in ſpecie fuit reſ-
ponſum in dicta Capuana Parochialium, §. Nec pro ſu-
biectione.

Minus viſum fuit poſſe Abbati ſuffragari † Actus Iu- 18
riſdictionales, quos docuit exercuiſſe in dicta Terra, &
Eccleſia nam omiſſo defectu legitimæ extractionis il-
lorum a proprio Archiuio Abbatis, & lite pendente,
non citato Archiepiſcopo cum ſint geſti in illius Diœ-
ceſi, & non conſtet de illis Archiepiſcopum notitiam ha-
buiſſe non potuit aliquod ius in præiudicium Iuriſdictio-
nis illius acquiri, l. 2. C. de ſeruit. & aqua, Abb. in cap.
olim il 3. num. 8. & 12. de reſtitution. ſpoliator. Lotther. de re
beneficiar. lib. 2. quæſt. 14. num. 34. Rota coram Comitul.
deciſ. 138. num. 12. & deciſ. 900. numer. 14. part. 4. tom. 3. re-
cent. in Toletana Iuriſdictionis 21. Maii 1660 §. Cæterum nec
in facto, in fine, & in dicta Capuana §. non obſtant contra-
riæ viſitationes, maximè in concurſu illorum, qui dantur
ab Archiepiſcopo longe excedentes deductos ab Abbate,
† & ſunt attendendi ratione aſſiſtentiæ Iuris; Innoc. in 19
cap.

cap. auditis num.4. de præſumpt. cum concordantibus congeſtis in ſupracitata *Beneuentana Iuriſdictionis 31. Ianuarii 1656. §. indeque coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano*.

Et ita vtraque, & c.

R. P. D CARPINEO.

Nunc S. R. E. Cardinali.

Romana Fructuum Cenſus.

Mercurii 9. Iunij 1666.

ARGVMENTVM.

Actio dotalis extinguitur per fundorum dotalium recuperationem. Res tradita in dotem quotieſcumque euincatur, datur mulieri ad primæua iura regreſſus. Dos poſt mortem mulieris dotatæ patrimonium eius filiorum efficitur.

SVMMARIVM.

1 *Dos eadem ſecundo viro conſtituta cenſetur, qua primo.*

2 *Priuilegium quod actioni de dote datur prodeſt mulieri agenti, vel excipienti ob ſuum creditum dotale, ſecus poſtquam ipſa de ſua dote plenè fuit ſatisfacta & num. 3. & 4.*

5 *Actio dotalis extinguitur per recuperationem fundorum dotalium.*

6 *Obligatio vxoris reſoluitur in ſimplicem fideiuſſionem.*

7 Fontanell. Guttier. & Merlin. declarantur.

8 *Res in dotem tradita ſi euincatur datur mulieri regreſſus ad primæua iura, & ad priorem hypothecam.*

9 *Dos poſt mortem dotatæ non poteſt amplius dici dos, ſed ſtatim efficitur patrimonium filiorum & numer. 10.*

DECISIO CCCCLXXXIV.

ITERVM DD. confirmando reſolutionem captam coram me ſub die 27. Ianuarij præteriti reſponderunt cautelam ab Hilario, & fratribus intimata non impedire executionem mandati ab Agata, & Hieronymo de Grottis obtenti contra bona hæreditaria Ioannis Senioris de Ciarlantibus. Quoniam creditum cuius vigore prætendunt poſſidere bona ſpecificata in cautela detectum fuit poſterius credito cenſus impoſiti de anno 1614. pro cuius fructibus relaxatum erat mandatum.

Illud enim ſolum conſiſtit in releuatione prætenſa ab hæreditate Ioannis communis debitoris, cuius præcipuum onus erat dotandi Timotheam filiam quæ dotem poſtea conſequuta fuit mediante aſſignatione duarum ex tribus domunculis dotalibus Margharitæ, ideo vel originem debet ſumere à die factæ aſſignationis, quod fuit de anno 1635. vel ad ſummum à tempore quo Ioannes vna cum Margharita Timotheæ dotem ſcut. 7000. ſponderat quod fuit de anno 1620. & vtroque modo acceptum remanet poſterius credito cenſus impoſiti de anno 1614.

Nec viſum fuit ſumi poſſe anterioritatem ab anno 1591.
à quo contractum fuit matrimonium inter Margharitam,
1 & Ioannem cui conſtituta cenſetur eadem dos tradita pri-
mo Viro ex *tex. in l. dotem 30. ff. de Iur. dot.* nam tale pri-
2 uilegium quod actioni de dote datur *ex textu in §. vt ple-
nius C. de rei Vxor act.* prodeſſe quidem poſſet Mulieri agen-
3 ti †, vel excipienti de retentione ob ſuum creditum dotale
4 ſecus vero poſtquam ipſa vt in caſu præſenti de ſua dote
plene ſatisfacta fuit per recuperationem fundorum dotalium quod ex eo præcipuè apparet quia ipſa Margharita in confectione Inuentarij quod vti Tutrix facere profitetur de omnibus bonis repertis in hæreditate Ioannis Viri has domus dotales quas reaſſumpſerat non deſcripſit ob
quam recuperationem omnis dotalis actio penitus extin- 5
cta fuit *ad gloſ. in l. vnica §. cum autem in exactione in verbo reſtituendis C. de rei vxor act.* Rot. *dec. 14. nu. 15. part. 4. tom 3. rec.*

Quo circa illius hæres ob damna paſſa vigore præcedentis obligationis factæ à Margharita vna cum Viro dotandi Timotheam agere, vel excipere poſſet ex nouo Iure ſiuè
actionè quæ reſultat *ex l. fin. C. de dot. promiſſ.* diſponente
talem † obligationem reſpectiuè Vxoris reſolui in ſimpli- 6
cem fideiuſſionem non autem ex primæua actione dotali iam ſublata.

Hinc non applicantur auctoritates Fontanell. Guttier. 7
& Merl. *in tract. de pign. in præterita deciſ. in §. & quatenus* pro obiecto adductæ quoniam illæ procedunt in primo caſu quando mulier vna cum Viro conſenſit alienationi rei dotalis pro cuius reintegratione agit ad pretium; quod bene dicant bene peti poſſe ex actione ex ſtipulatu celebrati contractus dotis non vero à tempore rei alienatæ quo ad ipſum peruenit, ſed nihil firmant in caſu noſtro quo præceſſit plena ſatisfactio dotis per reaſſumptionem fundorum dotalium & poſtea agitur, vel excipitur ex noua actione.

Et ratio differentiæ eſt quia in primo caſu ſublata non fuit, ſed adhuc firma remanebat prima obligatio Viri, vt expreſſe innuunt DD. allegati in ſecundo verò penitus ſublata remanſit, vt dictum eſt.

Minus refragatur, quod ex alio dotis priuilegio quotieſcumque res in dotem tradita enunciatur cauſa reducitur
ad non cauſam, vt detur regreſſus ad primæua Iura, & ad 8
priorem hypothecam ex *text. in l. qui res 93. ff. de ſolut.* Altograd. *conſ 26 n. 12. verſ. 2 lib. 4.* Quia corpora dotalia non fuerunt euicta, ſed ſolum à Gaudentio, & alijs de Ciarlantibus hæredibus Margharitæ aſſignata Timotheæ, qui vti erant etiam hæredes Ioannis, & ex bonis vtriuſque parentis conſtitutum habebant vnicum patrimonium, & pro ſolutione vnica debiti maluerunt aſſignare domos ex Matris hæreditate prouenientes potius quam alia corpora hæreditaria Patris non enim dici poteſt acquiſiuiſſe actionem aliquam priuilegiatam ex dote.

Præſertim cum eo tempore bona præfata omnia dotis
priuilegia amiſerant dum poſt obitum Margharitæ Matris 9
non dicitur amplius dos vt probatur *ex text. in l. 3. ff. de
iur. dot. & in l. fin. C. de donat. ante nupt.* ſed ſtatim efficitur 10
patrimonium filiorum *l. 1. §. veteres ff. de acquir. poſſeſſ.* Craſſ. *§. hæreditas quæſt. 2. num. 1. & in ſpecie cum aliis adductis* Soccin. Sen. *conſ. 121. num. 6* Rot. *in Romana fideicomm. de Boncompaguis* poſt Fenzon. *deciſ. 146. verſ. quia mortua*.

Et ita vtraque, &c.

REVERENDISS. CERRO DECANO.

Nunc S. R. E. Cardinali.

Auenionen Fideicommiſſi.

Mercurii 9. Iunij 1665.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria ex capite irreleuantiæ etiam in prophanis non conceditur, etiam quando probare quis intendit per teſtes, quod probare poteſt per ſcripturas.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria non conceditur ad probandum id per teſtes, quod per ſcripturas probari poteſt.*

2 *Remiſſoria ex capite irreleuantiæ etiam in prophanis non conceditur.*

3 *Hæres defuncti factum ſeruare tenetur.*

4 *Iuris ea quæ ſunt, & à ſolo iudice dependent ipſo ex propria peritia ex legis diſpoſitione decidit.*

5 *Examen in materia ſubtractionis ſcripturarum in actis quoductatum non admittitur, niſi magnus ſumus materiæ articulatæ concurrat.*

6 *Compulſoria ceſſante releuantia obtineri nequit.*

D E-

Digitized by Google

DECISIO CCCCLXXXV.

FRANCISCVS de Rodes comprehenſus in fidei-
commiſſo ordinato per Ioannem tanquam Pronepos
deſcendens ex Michaele ſecundo genito eiuſdem Teſtato-
ris petijt immiſſionem ſuper domo fideicommiſſaria reten-
ta per Catherinam de Rodes illamque per duas ſententias
obtinuit prius coram D. Auditore Aueninnis, & poſtea
in Rota coram R. P. D. Emerix; prætendente autem Ca-
therina huiuſmodi domum ab ipſa detineri liberam ab
onere fideicommiſſi vigore legati facti per Franciſcam Lo-
pez vxorem Teſtatoris fauore Bernardini Primogeniti à
quo ipſa deſcendit ſuper pluribus articulis nuper exhibitis
petijt remiſſoriam & inſuper compulſoriam ſpecialem pro
extrahendo ſecundo teſtamento eiuſdem Franciſcæ, ſed
neutram eſſe concedendam Rot. hodie reſpondit.

Reſpectu enim primi, & ſecundi articuli, vbi ponitur
quod Ioannes Teſtator in Codicillis reliquerit domum
quoad vſumfructum Franciſcæ eius Vxori, & quoad
proprietatem vni ex tribus filijs ab eadem Vxore nomi-
nandis, quodque ipſa de anno 1587. reuocando aliud teſta-
mentum prælegauit eandem domum Bernardino remiſſo-
ria concedi non debet cum totum id probari poſſit per
vtrumque Teſtamentum Ioannis, & Franciſcæ tritum eſt
enim remiſſoriam non concedi ad probañ per Teſtes quod
1 poteſt probari per ſcripturas iuxta deciſionem Bellamer 9.
n. 7. de reſcrip. Card. Caual. *dec. 8. n. 1. & in Valentina Deci-
marum 24. Ianuarij 1656. §. quoad pariter coram me.*

Quatenus vero tertio loco articulatur quod dum Fran-
ciſcus voluit prælegatum domus eſſe præcipuum Bernardi-
ni vigore d. deciſionis præcipuum iuxta communem vſum
loquendi in Ciuitate Aueniõneñ intelligi debeat vt do-
mum ipſi prælegauerit liberam, & francam ab omni one-
re etiam fideicommiſſi; admiſſa enim hac probatione non
releuaret cum Franciſca eſſet ſimplex vſufructuaria do-
mus præfatæ eius vita durante non videtur potuiſſet per
ſuam diſpoſitionem præiudicare in proprietate fideicom-
miſſi venientibus independenter ab ipſa ex eorum propria
perſona vigore teſtamenti Ioannis ex capite namque irre-
2 leuantiæ etiam in prophanis remiſſoria concedi non ſolet
Burat. *dec. 357. n. 4. & in Pampiloaea. Vicariæ de ſtella 3. Iu-
nij 1643. §. attamen coram me.*

Quartus & quintus articulus continentes, quod cum
Authores Franciſci de Rodes fuerint hæredes Franciſcæ de
Lopez, & nullum inuentarium confecerint, tunc fuerint
3 confuſæ actiones †., & per conſequens idem D. Franciſcus
teneatur ſeruare factum defunctæ, nec valet ſuper domo
controuerſa aliquod petere fideicommiſſum, verum cum
hoc non reſpiciat aliquod factum, quod ſubiaceat oculis
ſeu notitiæ Teſtium non eſt locus remiſſoriæ, etenim quæ
4 iuris ſunt & à ſolo Iudice dependent Iudex propria peritia
ex legis diſpoſitione decidit non autem iuxta Teſtium opi-
nionem, & credulitatem per *tex. in cap. 1. de confeſſ. in 6.*
Rot. *in rec. dec. 252. n. 4. cum aliis allegatis in Valentina Pa-
rochialis 1647. §. Calamaioſos coram me.*

Irreleuantes quoque viſi fuerunt cæteri quatuor articuli
in quibus ponitur quod ſecundum Teſtamentum Fran-
ciſcæ conditum de ann. 1585. fuerit productum in actis per
Pompeum de Rodes, & poſtea ab eodem Pompeo ſubtra-
ctum ponendo in eius locum primum teſtamentum anni
1580. quia cum Franciſcus nullam habeat cauſam ab eo-
dem Pompeo nec proſequatur Iudicium ab ipſo inchoa-
tum ſed nouum Iudicium ex propria perſona tamquam
vocatur ad fideicommiſſum Ioannis intentauerit nullum
debet præiudicium ſentire ex geſtis à tertio in cauſa diuiſa
vltra quod in hac materia ſubtractionis ſcripturarum in
actis productarum tanquam obiectiua non admittitur
examen niſi concurrat magnus fumus materiæ articulatæ
ex congeſtis *in Cremonen. Parochialis 15. Iunij 1646. coram
R. P. D. Albergato.*

Quo vero ad compulſoriam ſpecialem DD. illam dene-
garunt quia ex ſuperius firmatis parum videtur releuare
ad effectum de quo agitur teſtamentum Franciſcæ pro cu-
6 ius extractione illa fuit petita; deficiente enim releuantia
ceſſat alterum ex requiſitis ad compulſoriam obtinendam
neceſſarijs, vt tradit Scacc. *de Iudicijs lib. 2. cap. 12. nu. 803.*
Merlin. *dec. 596. n. 1.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. CARPINEO.

Nunc S. R. E. Cardinali.

Romana Cenſus.

Veneris 18. Iunii 1666.

ARGVMENTVM.

Bannitus ea quæ ſunt iuris communis ex ſummorum Pontificum conſtitutionibus amittit & illius actiones tam actiuæ, quam paſſiuæ in fiſcum tranſeunt, qui in morte ciuili per repræſentationem bannito non ſuccedit, ſed per extinctionem perſonæ, & alia de quibus in ſummario.

SVMMARIVM.

1 *Iudex quando ad ſubhaſtationem nulliter procedit, videtur facultate priuata procedere, & poſſeſſor aduerſus factum illius manuteneri debet.*

2 *Procurator aliquas in iudicio faciens comparitiones, non poteſt argui quod habuerit mandatum.*

3 *Mandatum expreſſum, & præſumptum expirat per ſuperueniens bannum capitale conſtituentis.*

4 *Bannitus reputatur ciuiliter mortuus.*

5 *Bannitus omnia, quæ iuris ſunt amittit.*

6 *Actiones tam actiuæ, quam paſſiuæ banniti in fiſcum tranſeunt.*

7 *Sententia potius ob contumaciam, quam ob crimen lata non irrogat ſtatim infamiæ notam, nec afficit condemnatum pœnis in ſententia contentis.*

8 *Banniti confeſſio reſultat ex ipſa contumacia, & habetur pro liquida probatione.*

9 *Sententia lata ob contumaciam eoſdem producit effectus contumaciales, quos produceret illa ob delictum.*

10 Deciſ. in Romana Canonicatus S. Angeli vltima Februarij 1657. coram Cotta *in quibus terminis loquatur.*

11 *Bannitus in ſua contumacia perſeuerans non eſt capax nec ciuilis, nec naturalis poſſeſſionis.*

12 *Banitus ex ſummorum Pontificum conſtitutionibus amittit ea quæ ſunt iuris communis.*

13 *Banniti bona quando fiſci commodo applicata cenſeantur.*

14 *Bona banniti, vt fiſco incorporata dicantur, neceſſe eſt vt inter bona Principis deſcribantur.*

Secus quando fiſcus bonorum poſſeſſionem acquiſiuit, quia tunc deſcriptionis opus non eſt & nu. 15.

16 *Procurator per comparitionem licet vnicam efficitur dominus litis.*

17 *Procurator ne litis dominus effectus dicatur ſufficit mandati ſiue expreſſi ſiue præſumpti defectus.*

18 *In Morte naturali conſtitutus repræſentatur per hæredem.*

19 *Fiſcus in morte ciuili non ſuccedit per repræſentationem, ſed per extinctionem perſonæ.*

20 *Iudicium quando eſt inchoatum contra condemnatum expirat facta bonorum publicatione.*

21 *Citationes citatum adſtringunt ad comparendum in loco banni.*

22 *Procuratorem quis mittere non tenetur habens legitima, & notoria impedimenta.*

DECISIO CCCCLXXXVI.

OB Inſanabilem defectum legitimæ citationis viſum fuit Dominis non ſubſtineri deliberationem cenſus ad inſtantiam ven. Societatis Sanctæ Mariæ Conſolationis Vrbis vti Creditricis D. Marchionis Raimundi deliberati Petro vico, ita vt Marchioni ad illum competeret

ret

ret manutentio vt in deciſ. ſub die 3. Iulij 1662. coram
Reuerendiſſ. Vicecomite Archiepiſcopo Epheſino exten-
ſa, a qua ijſdem moti rationibus hodie non receſſerunt
1 nam regulare eſt, quod vbi Iudex ad ſubhaſtationem
nulliter procedit, videatur procedere facultate priua-
ta, ac poſſeſſor aduerſus factum illius ſit manutenendus
Bart. *in l. iuſte poſſidet ff. de acquir. poſſ.* Abb. *in cap. conque-
rente num. 8. de reſtit. ſpoliat.* Fælin. *in cap. dilectus il 1. verſ.
fallit de reſcript. & fuit ſæpius dictum in deciſ.* Cæſar. de
Graſ. *num 4. de conſtit.* Greg. 198. *num. 20. & in Ferrarien.
Vallium 5. Iunii 1613. §. non obſtat coram ſaa. mem. Innocen-
tio X.*

Nec dubitari potuit quin ita proceſſum fuerit in hac
ſubhaſtatione in qua legitimæ citationes, deficiunt parum
ſuffragantibus illis executis Lælio Trebiano tanquam
Procuratori, dum præcedentet, nec de illius mandato ex-
preſſe conſtabat, nec inferri poterat ad præſumptum ex
aliquibus comparitionibus in alijs cauſis dum vltra illas,
2 vel productio ſcripturarum exigeretur quas habere non
potuiſſet Procurator, niſi à conſtituente, vel quod factæ
fuiſſent expenſæ conſiderabiles *Iuxta vulgatam dec. 44. n. 5.*
Gregorij *cum aliis circumſtantiis deciſion. 116.* Eminentiſſ.
Otthob. *dec. 207. n. 11.* poſt Poſth. *de ſubhaſt.*

3 Et quodcumque mandatum † ſiue expreſſum ſiue præ-
ſumptum expirat per ſuperueniens Bannum capitale D.
4 Marchionis cum ſequuta publicatione bonorum quæ ef-
ficit vt ille reputetur ciuiliter mortuus *l. actione 65. §. vnius
verſ. publicatione ff. pro Socio, & l. ſi nec etiam §. ſi depor-
tatus ff. de bon. liber. l. 1. §. quia habebat verſ. deportatus enim
ff. de bon. poſſeſ. cont. Tab.* & conſequenter omnia quæ Iu-
5 ris ſunt amiſerit Honded. *conſ. 33. num. 14. lib. 1.* Rot. *deciſ.
48. num. 28. part. 4. tom. 2. rec.* quamobrem vt bene firmat
6 deciſio cum omnes actiones, tam actiuæ quam paſſiuæ in
fiſcum tranſiſſent *text. in gloſ. in l. ſi marito in princ. ff. ſol.
matr. & l. ſi vt proponas ff. de bonis præſcript. & admonet.
gloſ. in d. l. 2. verſ. tutelæ* Bald. *conſ. quod ſolum ſubſcribit n.
4. & 5. lib 5. §. fin. qu. 787. a. 23 præter alia congeſta in dec. §.
imo admiſſo.*

7 Nec obſtat quod † ſententia potius videatur ob contu-
maciam, quam ob crimen quod ſecundum opinionem Ro-
tæ de qua in quinque dec relatis poſt Farin. *in tit. de inqui-
ſit. quæſt 11. num 92. & d. Ferrarien. Vallium 5. Iunii 1613.
coram bon mem. Innocentio X. repet. poſt conſ.* Spad. 287. *lib.
2. & in Peruſina Penſionis 19. Iunii 1653. §. non refert. coram
R. D. m. Decano* non irrogat in inſtanti infamiæ notam nec
afficit condemnatum pænis in ſententia contentis, ſeu pri-
uatione bonorum, quia vltra quod contrarium genus ſer-
uatur in praxi à Criminaliſtis qui contra abſentes proce-
dunt non ob ſolam contumaciam, ſed vti confeſſos ex illa
ficta confeſſione quæ reſultat ex ipſa contumacia, & ha-
8 betur pro liquida † probatione, vt teſtatur Foller. *in ſua
prax. in 4. parte 3. partis in princ. verſ. & ſi confitebuntur
numer. 28. & pluribus ſequent.* & talem eſſe Vrbis, & fere
totius Orbis generalem conſuetudinem refert Farin. *loco
citato numer. 93. & plurib. ſequent.* ceſſat vlterius obiectum
ex eo quod durante contumacia eoſdem producit effectus
9 contumaciales quos produceret illa ob delictum, vt ad-
uertit Io. Baptiſta Spada *d. conſ. 287. numer. 4.* deciſ. ve-
ro adductæ procedunt quando per comparitionem contu-
macia purgata remanſit, vt in illa *Romana Canonicatus S.
10 Angeli vltima Februarii 1567.* coram Cotta & *dec. 369 n. 11.
par. 1. diuerſ.*

11 Quamobrem, dum tempore factæ deliberationis D. Mar-
chio perſeuerabat in ſua contumacia non poterat eſſe ca-
pax, nec ciuilis, nec naturalis poſſeſſionis Ruin *conſ. 49.
n. 5. lib. 5.* Rot. coram Mant. *dec. 245. n. 3.* nam Bannitus ex
12 conſtitutionibus ſummorum Pontificum amittit ea quæ
ſunt Iuris communis vt dixit Rot. *dec. 480. n. 74. par. 4. to. 2.
recent.*

Hinc ſequitur, quod licet fiſcus poſſeſſionem bonorum
ad Marchionem ſpectantium non expectato anno ade-
ptus fuiſſet, & ad ſequeſtrationem etiam quarumcum-
que pecuniarum deuenerit dubitari exinde non poſſit
quin eadem bona dicantur eidem applicata, & incorpo-
rata in patrimonium Principis, nam huiuſmodi actus, qui
infra annum geſti ſolam adnotationem, & ſequeſtrum
quodammodo præſeferunt illo elapſo operantur, vt bona
13 fiſci commodo applicata † remaneant, vt ſunt elegantiſſimi
tex. in l. 1 ff. de requir reiſ. l. 1. C. eodem tit. Farin. *de inqui-
ſit. d. quæſt. 11. nu 98.* Merlin. Pignatellus *contr. forenſ. cent.
2. cap. 21. nu. 3.* patum obſtante quod ad veram in corpora-
tionem inducendam neceſſe ſit, vt bona publicata inter 14
bona Principis deſcribantur *ab verb. text in l. ſi quando de
bon. vacant lib. 10.* quia nec deſcriptionis opus, nec impreſ-
ſionis titulorum, vel inſignium quando vt hic realem poſ- 15
ſeſſionem fiſcus acquiſitus fuit, vt notat Lucas de Penna
in rubr. dicti tituli antecedentium & voluit etiam Vermi-
gliol. *conſ. 191. lib. 3. ac* Rot. *in dec. 197. ante nu. 3. poſt a. vol.*
Farin.

Facili quoque negotio reſponſum fuit ad motiuum no-
uiter excitatum quod licet D. Marchio habeteur pro ci-
uiliter mortuo adhuc bene proceſſum eſſet citato Trebia-
no, qui per comparitionem † licet vnicam effectus erat 16
Dominus litis ex deciſ. Burat. 440. *numer. 2. cum aliis in Ro-
mana fideicom. de ſpiritibus 14. Iunii 1645. §. iniaſtitia verò
coram R. D. meo Decano* defectus enim mandati ſiue ex-
preſſi, ſiue præſumpti ſemper obſtabat ne Trebianus ef- 17
ficeretur Dominus litis, & quidquid eſſet in morte natu-
rali in qua conſtitutus repræſentatur per hæredem, ſecus 18
vero in hac ciuili, in qua fiſcus Bannito non ſuccedit per
repræſentationem, ſed per extinctionem perſonæ, & per 19
inde licet Iudicium ceptum ſit ante Bannum fiſcus citari
monent *ſcribentes omnes in l. ſi conſtante §. fin. ff. ſol. matr.
confirmat* Abb. *conſ 84. num. 4.* vel quod Iudicium inchoa-
tum contra condemnatum expirat facta publicatione non
debet agi contra fiſcum, qui habet ſuos Iudices; proſequi-
tur Nouat. *de elect.* Far. *quæſt. 40. ſeſſ. 4. num. 6. &* Rot. *in
Ferrarien. Pecuniaria 29. Ianuarii 1647. coram bon. mem.
Pirouano.*

Ex prædictis patet neque etiam ſuffragari citationes
executas per audientiam contradictarum quæ adſtrin-
gunt † citatum ad comparendum in loco Banni cum non 21
teneatur, ſed vitionem morti offerre *ad text. in clem. 2. de
ſent. & re Iudicata*, & nec etiam per Procuratorem compa-
rere, quia vbi † Impedimenta ſunt legitima, & notoria 22
quis non tenetur mittere Procuratorem ex latiſſime dedu-
ctis per Bero *conſ. 18. n. 43. & ſeq. lib. 3. & admittit* Vbert.
de citat. par. 3. cap. 14. n. 45. & huic obiecto alijs modo repe-
titis ſatisfacit deciſio *in §. hinc non vrget*, cum qua ita Do-
mini vtraque parte informante tranſierunt &c.

R. P. D. OTTALORA.

Romana ſeu Ianuen. Dotis.

Veneris 18. Iunij 1666.

ARGVMENTVM.

Verba tranſlatiua dominij tunc illud trans-
ferunt quando à verò domino fuerunt pro-
lata. Viri negligentia in exactione dotis
vxori præiudicium inferre nequit.

SVMMARIVM.

1 *Verba* aſſegnano, cedono, e renunciano *actum per-
fectum cum tranſlatione dominii, quando importent,
& nu. 2.*

2 *Actus validus reputatur, quotieſcumque non compa-
ret, qui illum impugnet.*

4 *Iura quando non ſunt propria promiſſoris non poſſunt
aſſignari en æſtimatione, quæ faciat emptionem, &
venditionem.*

5 *Fundamentum ſuæ intentionis quis probare debet.*

6 *Magiſter qui rationi bancariæ præeſt ordines in libris
ſcribere præſumitur.*

7 *Miniſtri deſcriptio non impugnata approbata cenſe-
tur.*

8 *Viri, vel ſoceri negligentia in exigendo dote vxori,
præiudicare non valet.*

DECISIO CCCCLXXXVII.

INFORMANTES pro Co: Octauio Coſta non
acquieſcentes deciſioni editæ cora me ſub die 2. Decem-
bris 1665. qua reſolutum fuit ad fauorem Co: Mariæ re-
laxandum mandatum executiuum pro reſtitutione ſuę
dotis libratum 60. mil. Ianuen. irerum inſiſtebant in eo
quod non conſtaret de illius effectiua traditione præſer-
tim

tim quoad Iura Hiſpaniarum & credita Mediolan. verum
ſationibus propoſitis nõ obſtãtibus DD. ſteterunt in deciſis.

Non enim obſtat quod prædicta Iura, & Credita in do-
tem tradita Co: Mariæ non eſſent propria Philippi Catta-
nei eius Patris dotantis, ſed tamquam prouenientia ex
hereditate Cleriæ Pallauicinæ pertinerent ad ſeptem eius
filios æqualiter hæredes inſtitutos. Vnde inferebatur effe-
ctiuam traditionem dd. Iurium non probari ex illis verbis:
1 † *Aſſegnano, cedono, o renunciano* relatis in Capitulis Ma-
trimonialibus; & in deciſione perpenſis quæ tunc impor-
tant actum perfectum cum tranſlatione dominii quando
bona aſſignata ſunt propria promiſſoris dotis non autem
quando ſunt, vel ipſius Mulieris dotatæ, vel ad alios per-
tinent Alex. *conſ.* 118. *nu.* 1. *& ſeqq. lib.* 7. Surd. *conſ.* 155.
nu. 91. Rota *dec.* 903 *verſ. non tamen poteſt cor. Penia.*

Quia hoc obiectum ceſſat ex facto aduertendo quod dos
non ſolum promiſſa fuit à Philippo Patre, ſed etiam à Ni-
colao & Cattaneo filiis d. Cleriæ in quibus tota hæredi-
tas per Ius accreſcendi conſolidata fuit ob prædeceſſum a-
2 liorum quorum mors licet non iuſtificetur ſufficit, † tamen
quod alii non compareant ad contradicen. eidem aſſigna-
tioni, vt in ſimilibus Terminis reſpondit Rota *deciſ.* 262.
nu. 13 *par.* 7. *rec* *In Faueatina bonorum* 27. *Iunii* 1659. *cor.
Reuerendiſſimo D. meo Decano, & in Romana fideicommiſſi
de Piebis* 28. *Martii* 1664. §. *demum coram me.* Quapropter
3 ſubſiſtit concluſio quod præfata verba † *aſſegnano, cedono
o renunciano* ſint dominii tranſlatiua dum fuerunt prolata
à dd. filiis Cleriæ plenum Ius, & dominium habentibus vt
conſuluerunt Pariſ. *conſ.* 33. *n.* 26. 27. Corn. *conſ.* 228. *n.* 11.
Giurb. *dec.* 24. *n.* 19. *cum aliis relatis in dec. quæ reuidetur
§. Iuſtitia verò.*

Eadem reſponſione tollitur alterum obiectum quod
4 dum † præfata Iura non erant propria promiſſoris Dotis
non poterant aſſignari æſtimata ea æſtimatione quæ face-
ret emptionem, & venditionem ex allegata *deciſ.* 903. *co-
ram Penia.* Nam vt ſupra dictum eſt. Conſtitutio dotis
facta fuit non tantum à Philippo verum etiam à Nicolao,
& Cataneo ad quos titulo hæreditario Cleriæ Matris inte-
gra peruenerant dicta Iura ob prædeceſſum aliorum filio-
rum Parum obſtante prohibitione facta in Teſtamento
eiuſdem Cleriæ quod filii non poſſent de eorum portioni-
bus libere diſponere niſi anno 25. completo. Quia tam Ni-
colaus quàm Cattaneus de tempore aſſignationis dotis præ-
dictam ætatem non exceſſerant vt conſtat ex eorum pro-
pria confeſſione facta in Inſtrumento dotali dato in Sum-
mario præteritæ poſitionis, & quamuis Cattaneus d. aſſi-
gnationem paulo poſt impugnauerit ex capite minoris æta-
5 tis † non tamen minoritatem probauit prout tenebatur
tamquam ſuæ intentionis fundamentum *vulg. l. actor C.
de probat.*

Effectiua tranſlatio dd. Iurium Hiſpaniarum in perſo-
nam Comitis Octauii deſumpta ex eorum deſcriptione fa-
cta in libris mercantilibus eiuſdem Comitis à Manchellio
eius Complementario vna cum fructuum exactione pari-
ter in deciſione pondetata in §. Iuſtitia vero non poteſt con-
trouerti ex eo quod non conſtet huiuſmodi partitas fuiſſe
ſcriptas de eius ordine. Nam cum Marchellius eſſet eius
6 Miniſter † & rationi Banchariæ præeſſet ordo ſcribendi in
dd. Libri præſumitur *l.* 1. *&* 5. *& l. quæcumque §. non tamen
ff. de Inſtit. act.* Rota *Ianuen. deciſ.* 186. *nu.* 4. maxime dum
7 Octauius qui præ manibus continuo libros retinebat à di-
cta deſcriptione numquam reclamauit, Vnde illam appro-
baſſe cenſetur *l. ſi fil. famil.* 18 *ff. ad ſen. Conſ. Maced* Rota
diu. dec. 811. *n.* 1. *& per tot. par.* 1. *& in Romana Cambii* 4.
Febr. 1665. § *facultas cor. me.*

Repetita oppoſitio ſuſpicionis antidatæ eo quia poſt mor-
tem Octauii libri remanſerint penes Comitiſſam Mariam
particulariter excluditur dum omnes partitæ ſcriptæ fue-
runt ab eodem Marchellio defuncto 24. ab hinc annis Sum-
mario præterito num. 6. Et ſic conſtante Matrimonio, &
tempore non ſuſpecto, & in omnem caſum vrgent aliæ
reſponſiones deciſionis quod promiſſio d. Tranſlationis ap-
8 poſita fuerit ad Cauthelam quodque † negligentia Viri vel
Soceri in procurandæ tranſlatione nequeat Vxori præiudi-
care iuxta *Text. clarum in l. ſi extraneos C. de Iur. dot. in di-
cta deciſ. relatum.*

Quæ dicuntur de præſumpta ſatisfactione Comitiſſæ ta-
tione adminiſtratæ hæreditatis Octauii tolluntur ex reſ-
ponſionibus datis in dec. quæ reuidetur in §. non obſtat, &
in §. denique, quas DD. iterum complexi fuerunt.

Et ita vtraque &c.

Deciſ. Recent. Pars XIV.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Leodien. Vnionis.

Lunæ 28. *Iunij* 1666.

ARGVMENTVM.

Iuſpatronatus prætenſum à perſona potenti, in qua cadit vſurpationis Suſpicio quomodò, ſit Iuſtificandum in hac deciſione pertractatur.

SVMMARIVM.

1 *Fatalia elapſo biennio ſunt proroganda alias ſententia tranſit in iudicatum.*

2 *Res iudicata ſtante validitate, & Iuſtitia Sententiæ vitari non poteſt.*

3 *Iuſpatronatus debet verificari ex fundatione, & dotatione & nu.* 4. *&* 5.

6 *Iuſpatronatus quomodo ſit verificandum à perſona ſuſpecta de vſurpatione, & nu.* 7. *&* 8.

9 *Reſeruatio conditionalis nihil probat non docto de adimplemento conditionis.*

10 *Impenſæ pro dotanda Eccleſia nil releuant, niſi Medietatem fructus adæquent.*

11 *Fructus incerti, & cauſales connumerandi ſunt in Eccleſia quando certos non habet.*

12 *Rector tenetur probare valorem Beneficii Iuriſpatronatus quando illius fructus proueniunt à fidelium largitionibus.*

13 *Qui erigit Cappellam non dicitur erigere Eccleſiam, ſeu Parochiam, quod declara, vt nu.* 14. *&* 15

16 *Præſentatio, Inſtitutio, & poſſeſſio quando fuerunt facta inconſultò promotore Fiſcali non probant Iuſpatronatus.*

17 *Aſſertiones Epiſcopi in Iurepatronatus poſſunt nocere Eccleſiæ Maximè in perſonis potentibus, quod declara, vt nu.* 18. 19. 20. 21.

22 *Ad inducendum Iuſpatronatus opus eſt docere bona aſſignata aſcendere ad ſcut.* 100. *pro ſubſtentatione Rectoris, & nu.* 23. 24. 25. *&* 26

27 *In litteris Vnionis facienda eſt mentio de Iure ſpeciali alias vnio eſt inualida, & nu.* 28 *&* 29. *&* 31. *&* 32.

30 *Annata quæ ex beneficiis vacantibus venit ſoluenda, pro vnitis ſolui non poteſt, cum in eis impoſſibile ſit dare vacationem.*

DECISIO CCCCLXXXVIII.

IN BVLLA vnionis à Summ. Pontiſ. facta de Eccleſia
Parochiali loci de Foire Leodien. Diœceſis in diſtrictu
Archidiaconatus Capituli Collegiatæ Viſiten. Conuen-
tui Patrum S. Dominici Prouinciæ Belgicæ initi exigendo
inter alia quod verificetur prius Iuſpatronatus ex funda-
tione, & dotatione ad præſcriptum Sac. Conc. Trid. de-
cretorum quondam adimpleto per Patres coram Ordina-
rio Leodien. executore deputato pronunciatum eſt per
diffinitiuam ſententiam litteras non eſſe exequen. &
idem repetitum in ſecunda inſtantia Cor. Iudice Apoſto-
lica auctoritate delegato per conſimilem ſententiam deio-
dè à Patribus interpoſita appellatione, & impetratis hinc
indè diuerſis commiſſionibus nouiſſimè tandem præuia
commiſſione Signaturæ auocatoria à quibuſcumque Iu-
dicibus cauſa mihi directa eſt cum clauſula, vt conſtito de
re iudicata exequatur vnde propoſito dubio an conſtet de
re iudicata, ſeu potiùs de cauſis reſtitutionis in integrum
affirmatiuè quoad primam partem, & negatiuè quoad ſe-
cundam ita opinantibus Dominis reſolutum eſt

Quamuis enim interpoſita fuerit appellatio intra legi-
timum tempus nihilominus cum ab inde biennium ſit ela-
pſum ſine † prorogatione fatalium dixerunt DD. non am- 5
bigendum eſſe de re iudicata *cap. cum ſit Romana de appel-
pellat. quæſt.* 15. *artic.* 8. *numer.* 179. Buratt. *deciſ.* 885. *nu-
mer.* 1.

Cuius auctoritas flecti nequit in præſenti † caſu dum 2
validitas, & Iuſtitia ſententiarum eam comitantur, va-
liditas quidem habetur ex reuolutione actorum iuſtitia

verò principale fundamentum deſumit ex eo quod non ve-
rificatum eſt Iuſpatronatus , vt exquirebatur in litteris
3 vnionis ex clauſula appoſita verificato † prius cor. te di-
cto Iurepatronatus ex fundatinne, vel dotatione ad reſcri-
4 ptum Sac. Conc. Trid. Sum. Capitali Viſitea. namer. 1. quod †
tamen omnino erat neceſſarium Ruin. conſ. 68 nu. 4. lib. 1.
Caſſad. decis. 7. na. 1. de Iurepatranatus Put. decis. 120. lib.
5 2. etiam † parte non opponeate Rot. dec. 20. de prebea. in nou.
6 & in ſpecie deciſ. 251. n. 3 par. 2. rec Illudque per † authen-
tica documenta iax. diſpoſitionem Sac. Conc. Trid. ſeſſ 25. c.
7 9 de reformat de quorum † implemento plenè, & conclu-
denter conſtare debet, ex Theor. Doct. in l. 2. C. de Iar. Em-
phit. Corn. conſ. 40. n. 8. verſ. probabit itaque lib. 4 Roland.
8 conſ. 55. n. 9 lib. 1. Alex conſ. 102. in fi, lib. 2. quia † agitur de Iu-
repatronatus quod prætendit Dominus loci in quo cadit
ſuſpicio vſurpationis ea que de cauſa plenior, & exactior
probatio requiritur ex decreto d. Conc. ſeſſ. 25. cap 9. Rota
dec. 58 n. 4 par. 1. & dec. 241. na. 1. par. 2. rec.

Hæc autem in facto de quo agitur nequaquam fuit ob-
ſeruata ſiquidem probationes allatæ pro iuſtificanda perti-
nentia Iuriſpatronatus ad Baronem de Colles Dominum
loci in quo hæc Eccleſia Parochialis, vel fundantur in qua-
dam concordia inita de anno 1622. in qua reſeruatur Do-
mino Baroni Iuſpatronatus ſub obligatione d. Eccleſiam
9 Parochialem dotandi, & non † poſſunt operari acquiſitio-
nem Iuriſpatronatus cum non doctum fuerit de implemen
to obligationis conditionalis ſufficientem dotationem con-
tinentis l ex C. quando dies leg. ced. l. cum qui nouiſſimus ff.
ad Trebell. Anchar. conſ. 28 n. 2. Alex. conſ. 219. col 1. poſt
Med. lib. 1. in bis terminis Iuriſpatronatus Rot. cor. Mantic.
d. 277. nu. 1 & 2. & deciſ. 59. nu. 4. par. 1. rec.

Et ſi appareat in dicta concordia aliquid à D. Barone pro
10 dotanda Eccleſia iam impenſum non ſuffragari † poteſt
niſi probetur medietatem fructuum adequare ex firmatis
in Lucana Iuriſpatronatus 26. Iunii 1662. coram R. P. D. meo
Albergato §. nec reſiſtit inter quos redditus Incerti & cauſa-
11 les connumerandi † ſunt quando beneficium alios fructus
certos non habet ex pondeiatis in celebri diſcuſſ. Duran. in
ordine ad deciſ. ipſius 285. nu. 92. Vnde Patres Dominicani
tenebantur probare valorem beneficii in quo ipſimet fa-
12 tentur multas oblationes fieri mediante pia † fidelium lar-
gitione, & æquipollentia aſſignationis à D. Barone factæ
Rota cor. Pen. deciſ. 1680. na. 4. verſ. præterea.

· Vnde ad ſatisfaciendum Sac. Conc. Multò minus alle-
gari poteſt antecedens conſtructio ſeu fundatio Cappellæ,
ſeu Eccleſiæ ſine vlla auctoritate Ordinarii à quo Cappel-
la huiuſmodi fuit ſucceſſiuè in vim concordiæ erecta in Pa-
13 rochialem † quia ſolum recipit ſimplicem Cappellam non
autem beneficium Curatum, & Parochiale reſpectu cuius
iniunctum fuit onus Baroni iam ſufficienter dotandi ad ef-
fectum acquirendi Iuſpatronatus huiuſmodi ex quo abun-
14 dãter apparet † dictam fundationem non amplius eſſe atten
detur ex conſenſu ipſius Baronis, & ex intentione Epiſcopi
15 Rota cor. Pen. dec. 2680 na. 2. cum diuerſa † ſit Eccleſia
ab ipſo beneficio Alboren. iuris conferendi cor. Carillo dec.
11. na. 5.

Vel innituntur ſuper abſolutione reportata ab Epiſcopo
de dotanda ipſa Eccleſia præſentatione facta per Baronem
Inſtitutione ſequuta & cepta poſſeſſione per inſtitutum
Sum. PP. S. Dominici num. 5. 6. 7. & 8. & tamen irrele-
16 uantiæ maculam, & † exceptionem euitare non poſſunt
quia hæc omnia facta ſunt abſque Cauſæ cognitione, &
inconſulto Promotore fiſcali Pirr. Corrad in prax. benef. lib.
4. cap. 6. na. 62. Rota cor. Buratt dec. 178 nu. 18. cor. Seraph.
17 deciſ. 1395. na. 7 & 8. & dec. 197. nu. 54. par. 5. rec & † ſimi-
les aſſertiones Epiſcopi non poſſunt nocere Eccleſiæ Ve-
ralli dec. 128. nu. 4. par. 2. Buratt. dicta dec. 178. na. 18.

Quoties enim agitur de Iurepatronatus prætenſo à po-
18 tentioribus, ſeu Dominis loci dictæ aſſertiones † nullius
ſunt momenti, ſed exactis probationibus eſt cognoſcendum
ſuper Iurepatronatus iux diſpoſitionem Sac. Conc. requi-
19 rentis pro forma † vt tit. Iuriſpatronatus ex fundatione,
vel dotatione, & ex authentico documento, & aliis Iure
20 requiſitis oſtendatur † quod per æquipollens adimpleri non
poteſt Gonzal ad reg. 8. gloſſ. 18. nu. 29. Grat. diſcept. for.
21 158 na. 21. Rota dicta dec. 167 num. 5. & 62. vbi in ſpecie †
probatio reiicitur licèt conflata ex enunciatiuis, & inſti-
tutionibus Epiſcoporum in conſequentiam præſentationis
factis coram ipſis Rot. cor. Merlin deciſ. 349. per tot. in d.
dec. 197. nu. 63.

Præterea obſeruabant Domini Iuſtitiam ſententiarum
alia conſequi acceſſoria munimina tum ex eo quod non
conſtat, vt opus eſt bona † aſſignata in prætenſa dotatione 22
conſtituere ſummam ducat. 100. pro ſuſtentatione Recto-
ris ex decreto Sac Conc. dicta ſeſſ. 24. cap. 13. de reformat.
& † proinde Iuſpatronatus acquiri non potuiſſe cum alio- 23
quin dos ſit inſufficiens Viuian. de Iurepatronatus lib. 2 ca.
4. num. 18. Lotther. de re benef. queſtion. 31. na. 3. & ſeqq.
Rota in Nouarien. Iuriſpatronatus 1. Iulii 1650. §. quæ om-
nia cor. Peutingero, & alias † dicuntur ſimplices benefa- 24
ctores, & non dotatores Rota in Mediolanen. Iuriſpatrona-
tus 22. Iunii 1657 Coram Eminentiſſimo Celſo §. maximè ea-
que † cum effectu poſſideri ab Eccleſia ſicut neceſſarium 25
eſt Rota co. Pen. dec. 1496. dec. 1580. n. 3. & 4. & dec. 1680.
num. 4. imò verò dicta prætenſio quod Baro præfatus ſuffi-
cienter dotauerit eo inefficacior redditur quo bona aſſigna-
ta ab eo in dotem Eccleſiæ fuerunt † euicta ab eius credito- 26
ribus, & poſtea redempta à Rectore, & Eccleſiæ donata
Summario reſponſionis Capituli Viſiten. na. 1.

Tum etiam ex quo notabat DD. dd. litteras vnionis à
Vitio ſubreptionis non eſſe immunes dum Summ. Pontif.
non eſt narratum ius inſtituendi ſpectans ad Præpoſitum
dictæ Collegiatæ Viſiten. vt ex concordia dicto Summa-
rio Capituli Viſiten. num. 6. de quo tamen vti de Iure ſpe-
ciali † facien. erat mentio alias vnio eſt inualida Abb. 27
conſ. 102. num. 4. part. 1. Mareſcott. var. reſol. cap. 40. num. 32.
Rota deciſ. 450. num. 8. coram Gregor. & deciſ. 370. coram
Merl. deciſ. 46. num. 1. coram Millino.

Non obſtante argumento dato ab informantibus pro
patribus Dominicanis contra fundamenta prax. alleg dec.
coram Merl. quod Summ. Pont. † cenſetur etiam derogare 28
iuri ſpeciali abſque vlla ipſius expreſſione, quia dum facit
actum ex ſui natura præiudicialem † virtualiter afficit 29
omnes perſonas, in quibus præiudicium poteſt capere
etiamſi ius illud ignoret, quod procedit ex opinione quam
Rota amplexa eſt in Cauſa Valentina Decimarum de Foral-
na 10. Decembris 1601. coram Litta & poſtea ſequuta in alia
cauſa Giennden. Decimarum 5. Iulii 1621. coram Manzane-
da, vt teſtatur Coccin. in Cordubea. Decimarum 27. Februa-
rii 1636. quæ eſt deciſ. 103. part. 1. recent. & coram Merlino
deciſ. 243. num. 2. & 3.

Quia verum eſt, quod dicta opinio locum habet cum
exemptionibus à Decimis præiudicium inferentibus per-
ſonis, quibus debebantur; ſiue iuris communis aut iuris
ſpecialis titulo & vnionibus reſpectu annatarum, quæ de-
bentur ratione vacationum, & collationum beneficio-
rum quibus ceſſantibus per ipſam vnionem conſequenter
† ceſſari debeat ſolutio, & ſic cum hæc materia ſit de ſui 30
natura præiudicialis ſe habet ad ius ſpeciale conſequuti-
uum, & euentuale ſicuti ſubiectum ad accidentia, ita vt
ſit incompatibile vnius eſſe cum non eſſe alterius, vnde
merito ſequitur præiudicium inferre iuri ſpeciali conſe-
quutiuu & incompatibili licet de eo nulla facta fuerit
mentio ad text. in l. 2 ff. de vſufructu l. eius qui in prouincia,
ff. ſi certum petatur DD. in cap. Tua nobis de verb ſignificat.
vbi clariſſimè Butr. num. 5. verſ. quæro an Rota coram Sera-
phin deciſ. 1410. num. 21. coram Pen deciſ. 1020. num. 4. verſ.
quia & deciſ. 730. part. 3. recent.

Sed quando ius eſt Certum radicatum & compatibile
cum vnione, vt in præſenti caſu quo ius inſtituendi ſpe-
ctans ad dictum Præpoſitum Eccleſiæ Viſiten. depræhen-
ditur incompatibile cum vnione in qua expreſſe reſerua-
tur Ordinario, quod veriſimile eſt Summ. Pontif. non fe-
ciſſe ſi ſcientiam habuiſſet quod pertineret ad dictum
Præpoſitum relicta dicta opinione intra propriarum cir-
cumſtantiatum Spheram, aliam ſequitur, Rota ſcilicet,
quod ſit neceſſaria narratio † talis iuris ſpecialis certi, & 31
compatibilis cum vnione alioquin vnio eſt inualida, vt in
his terminis coram Seraph. deciſ. 1410. num. 2. coram Pen.
dicta deciſ. 1020. num. 14. & in dicta deciſ. 730 per totam par.
3 recent. vbi poſt conciliatas multas deciſiones mediante
præfata qualitate Iuris ſpecialis compatibilis expreſſe con-
firmantur fundamenta deciſ. 46. coram Millin. ex eo quod
Ius capituli erat certum, & radicatum atque ideo neceſſa-
ria illius Mentio num. 7. in fine & coram Gregorio dicta de-
ciſ. 450. num. 8. Merlin. dicta deciſ. 370 à num. 1.

Quod multò certius eſt quia dictum ius inſtituendi
competit ex fundatione Parochialis; & ex concordia; nam 32
Summ. Pontif. non ſolet pactis derogare, Rota coram
Eminentiſſimo Otthobono deciſ. 115 num. 5 & deciſ. 239.
num. 6 recent. qualitati in fundatione adiectæ Rota deciſ. 68.
num. 5. part. 3. recent.

Et

Digitized by Google

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit conſtare de re Iudicata non autem de cauſis reſtitutionis in integrum &c.

R. P. D. EMERIX.

Bononien. Fideicommiſſi.

Veneris 18. Iunii 1666.

ARGVMENTVM.

Neptes filiarum appellatione non veniunt quando Teſtator ipſas filias vocauit, ſtante dictione illa *ipſas*, quæ eſt perſonaliſſima, nec ad alios referri poteſt.

SVMMARIVM

1 *Filiarum appellatione non veniunt neptes.*
2 *Dictio* ipſius *eſt perſonaliſſima.*
3 *Filiarum nomine quod non veniant neptes, ex quo arguatur.*
4 *Verba conditionalia poſt ſubſtitutiones poſita ponunt in conditione eos ſolos, qui in præcedentibus ſubſtitutionibus ſunt vocati.*

DECISIO CCCCLXXXIX.

DOMINI reſponderunt, confirmandam eſſe Sententiam Rotalem, qua pronunciatum fuit Fideicommiſſum Alberti de Sala Senioris non eſſe purificatum ad fauorem Philippi Ballatini, quia Albertus primo loco ſubſtituerit filios, & deſcendentes maſculos per maſculum Ioannis Baptiſtæ quibus deficientibus, ſecundo loco vocauit filias ipſius Ioannis Baptiſtæ, & poſt eas, earum filios & deſcendentes maſculos, in quorum defectum tertio loco admitti voluit Hippolytam, & Lucretiam ipſius Teſtatoris filias, & iſtarum filios, & deſcendentes maſculos, & fœminas, ac demum deficiente in totum linea prædictorum omnium, tàm maſculorum, quàm fœminarum mandauit eligi Puerum honeſtum cum onere aſſumendi nomen, & arma prout latius continetur in teſtamento, ſum. *nu.* 1. Vndè cum Ballatinus non deſcendat per maſculum, neque ſit filius alicuius filiæ ipſius Ioannis Baptiſtæ, ſed Pronepos eiuſdem ex Iſabella nepte, vtique non eſt purificatum ad eiuſdem fauorem fideicommiſſum, quod loquitur duntaxat de filiis, filiarum ipſius Ioannis Bapti-
1 ſtæ quarum † appellatione non veniunt neptes, iuxtà *Text. in l. quod ſi nepotes, ff. de teſtament. tutel. & in §. fin. inſtitut. qui teſtamento tutor. dari poſſ. & theoricam Bartoli in l. liberorum, nu.* 10. *ff. de verborum ſignif. quem ſequuntur* Mantic. *de coniectur. vltimarum volun. l.* 6. *tit.* 8. *num.* 2. *& ſeq. vbi teſtatur de communi,* Gabr. *de verb. ſign. concluſ.* 1. *& alii quamplures relati per* Rot. *dec.* 307. *num.* 2. *&* 3. *par.* 2. *rec. & in vtraque deciſione huius cauſæ co. bo. me. Veroſpio.*

Præſertim in hoc caſu in quo Teſtator in omnibus ſubſtitutionibus, non ſolum locutus eſt diſcretiue de filiis, & nepotibus cæteriſquè deſcendentibus, ſed vlterius quando vocare voluit filios, & deſcendentes filiarum Ioannis Ba-
2 ptiſtæ addidit † dictionem perſonaliſſimam *ipſius Ioannis Baptiſtæ*, ad demonſtrandum nimirum ſe ſub nomine filiorum non intelligere comprehendere neptes cæteraſque vlteriores deſcendentes, ſed ſolum illas filias, quæ immediate à Ioanne Baptiſta deſcenderent, vt aduertit Rot *dicta deciſ.* 307. *n.* 5. *cum aliis adductis in prima deciſ. cor. bon. me. Veroſpio, §. hunc intellectum*

Idque comprobatur tum ex alia ſubſtitutione Hippolytæ, & Lucretiæ filiarum ipſius Teſtatoris in qua, quia ſimiliter certas, & determinatas perſonas demonſtrare voluit, vſus eſt pariter primo illa dictione *ipſius*, & deinde alia dictione *ipſis*, tum ex ratione fundata in ordinatione charitatis, & prædilectionis erga Hippolytam, & Lucretiam proprias ipſius Teſtatoris filias natas cognitas, & propriis nominibus appellatas, quas ne teſtator videatur excluſiſſe tàm propter neptes, & cæteros deſcendentes Ioannis Baptiſtæ remotiores, & minus dilectas, quam propter ipſius filias immediatas, & illarum deſcendentes,
3 fortius dicendum eſt, quod † nomine filiarum non veniant neptes, ex notatis per Cornel. *conſ.* 304. *num.* 16. *in fine, l.* 3. Menoch. *præſumpt.* 94. *lib.* 4. Mant. *de coniect. lib.* 8. *tit.* 8. *nu.* 11. Fuſat. *quæſt.* 321. *nu.* 87. *vbi alios allegant.*

Firmato autem ex præmiſſis, quod Philippus Ballatinus tamquam filius ex nepte Ioannis Baptiſtæ non comprehendatur in parte diſpoſitiua viſum fuit, non poſſe illum vim facere in eo, quod ſubiunxerit, & ſi vllo vnquam tempore caſus euenerit, quod linea, & deſcendentia liberorum, tàm maſculorum, quàm fœminarum ipſius DD. Alberti, & Ioannis Baptiſtæ, & DD. Hippolytæ, & Lucretiæ pœnitus, & in totum defuerit eligi debeat Puer, &c. quia † hæc verba conditionalia poſita poſt ſubſtitutio- 4
nes ponunt in conditione eos ſolos, qui in præcedentibus ſubſtitutionibus ſunt vocati, non autem faciunt nouum gradum ſubſtitutionis ad comprehendendum eos, qui in præcedentibus ſubſtitutionibus non ſunt comprehenſi, vt plene Rota *coram bo. me. Veroſpio in prima deciſione, §. parui quoque, & in ſecunda, §. nec vocationem*, vt vltra ibi adductos firmat Rota *deciſ.* 402. *nu.* 10. *par.* 9. *rec.*

Et ita altera tantum parte informante alia quam pluries citata, diu expectata deciſum fuit, &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Rauennaten. Collectæ, ſeu prætenſæ Contributionis.

Lunæ 28. Iunij 1666.

ARGVMENTVM.

Damnum ex adminiſtratoris negligentia proueniens præponenti eſt imputandum. Adminiſtrator quod quis fuerit Capituli, non vero totius Cleri ex quo eliciatur.

SVMMARIVM.

1 *Adminiſtrator ſi in commiſſa adminiſtratione male ſe geſſit, in damnum præponentis imputandum eſt, & num.* 7.
2 *Confeſſio plenè contra confitentem probat.*
3 *Adminiſtrator quod quis fuerit Capituli, non totius Cleri ex quo arguatur.*
Et vide, ſupra nu. 3.
4 *Adminiſtrator Cleri malè ſe gerens, obligat omnes de Clero ad damnum, proueniens ex mala ipſius adminiſtratione.*
5 *Solutio bona fide facta, non eſt iteranda.*
6 *Enunciatiuæ generales, & indeterminatæ, nihil ponunt in eſſe.*
8 *Solutione quæcumque tollitur obligatio.*
9 *Peritorum de conſenſu partium electorum ſupputationi ſtandum eſt.*
10 *Peritorum ſupputatio de iure iuſta præſumitur.*

DECISIO CCCCXC.

EXPENSIS occaſione Belli à Communitate Rauennaten. *Subminiſtrandis* nimis ingraneſcentibus, ad hoc, vt ea ſubleuaretur ſan. mem. Vrbanus VIII. de anno 1644. mediantibus Litteris in forma Breuis expeditis ordinauit, vt omnes Eccleſiaſtici, tàm Sæculares, quàm Regulares Diœceſ. Rauennaten. ad contribuendum cogerentur; ſecuta poſtmodum in executionem dictarum Litterarum diuerſis temporibus ſuper hac re duplici partitione quantitas ſcutor. 13921. monetæ veris conſtituen. ſcut. 9279. circiter monetę currrentis obtigit Eccleſiaſticis pro eorum rata parte ſuppeditanda.

Cum autem Capitulum, & Clerus Rauennaten. pecuniam ad ſatisfaciendum paratam non haberent, obtinuerunt à ſan. memor. Innocentio Decimo facultatem imponendi Cenſus ſuper bonis Eccleſiaſticis pro ſcutis 6000. infrà ſexennium redimibiles, quod Capitulum, & Canonici Rauennaten. inconſultis Parochis, & aliis de Clero per Procuratores ad id ſpecialiter Conſtitutos executioni demandari curarunt, aſſumendo etiam in ſe, mediante ſimilium procuratorum interuentu tot Cenſus paſſiuos eiuſdem Communitatis pro computatione reliquorum

ſcutor. 3279. & ita totum debitom contributionis ſcutor.
9279 adhibira ſolius Capituli cura, & diligentia perſolu-
tum eſt.

Capitulum verò, & Canonici ſuæ indemnitati conſu-
lendo collectam ſuper toto Clero Rauennaten. impoſue-
runt, & conſtituerunt Exactorem, & Depoſitarium Ca-
nonicum Vizzanum, qui quotam portionem à toto Cle-
ro, abſque repugnantia recepit ab anno 1650. quo Parochi
& alij de Clero recuſarunt vlterius ſoluere prætendentes,
plus ſuiſſe collectum, quam requirebatur pro indemni-
tate Capituli, & Canonicorum, quapropter mota con-
trouerſia in partibus duæ Sententiæ ſibi inuicem contrarię
latæ ſunt. Prima, fauore Parochorum, & ſecunda, con-
tra ipſos; vnde Cauſa in gradu appellationis, mihi com-
miſſa, dubium propoſui, An conſtet de ſolutione, vel po-
tius ſit locus exactioni, & Domini affirmatiuè quoad pri-
mam partem, & negatiuè quoad ſecundum reſponderunt.

In qua reſolutione principalitèr aduertendum eſſe, di-
xerunt DD. Capitulum, & Canonicos ſatisfaciendo per
ſe ipſos contributioni debitæ à toto Clero reputandos vti
Cleri Creditores, donec mediante collecta ſumma idonea
ad complendam extinctionem debitorum pro Clero con-
tractorum ſuiſſet ex integro reſecta. Qua de cauſa depu-
tatio Exactoris, in qua totus punctus dirimendæ litis ver-
titur, propriè debuit fieri prout facta eſt à Capitulo, & Ca-
1 nonicis, Summario Parochorum *numer.* 8. *&* 9. Vndè † ſi
dictus Exactor in commiſſa adminiſtratione malè ſe geſſit,
non in aliorum damnum imputandum eſt, quam Capi-
tuli, & Cannnicorum, qui illum præpoſuerunt, *l. qui-
cunque, §. labeo cum notat. ibi per DD. ff. de inſtitor. action.*
Bart. *in autheot. hoc ita num. 2. quæſt. 10. C. de duobus reis*,
Ronchegail. *in leg. eandem, in princip. ff. de duobus reis*,
Surd. *conſ.* 326. *num.* 14. Peregr. *conſ. 72. num. 13 lib.* 6. Me-
noch. *conſ.* 246. *num.* 68. *& ſeqq.* Milanen. *dec.* 12. *num.* 42.
Giurb. *decis.* 88. *num.* 9. Rota *deciſ.* 16. *num.* 14. apud Paci-
fic. de Saluian.

De qua ſpeciali deputatione Exactoris facta à Capitulo
in perſona Canonici Vizzani dubitari non poſſe conſtat ne
dum ex actibus Capitularibus hoc factum præciſe demon-
ſtrantibus, dicto Summario *num.* 8. *&* 9. ſed etiam ex ge-
minata confeſſione Capituli emiſſa in libello, & in me-
moriali porrecto Domino Archiepiſcopo Rauennæ, quæ
2 † plenè probat contra confitentem, *l. præcum, C. de libe-
ral. cauſa*, Rota *deciſ.* 26. *num.* 1. *par.* 8 *& deciſ* 92. *num.*
17. *part.* 9. *recent.* atque etiam ex duorum Canonicorum
electione facta à ſolo Capitulo pro examinandis computis
Canonici Vizzani Exactoris habita ratione mercedis ipſi
annuatim aſſignatæ, dicto Summario *num.* 11. quæ ſatis
3 innuunt, & conuincunt Vizzanum fuiſſe ſolius Capituli
Miniſtrum, ex notat. per Ciriac *contro.* 133. *num.* 33. *&*
Zacch. de Salar. *quæſt.* 30. *num.* 2.

Quibus non obſtant adducta per informantes pro Capi-
tulo ad ſuſtinendum, quod Canonicus Vizzanus fuerit
communis Exactor totius Cleri, ex datis in Summario
Capituli *num.* 9 *vſque ad* 13. *cum num.* 18. *& pluribus ſeqq.*
vbi habetur copioſa enumeratio actuum in quibus Vizza-
4 nus denominatur Exactor Cleri Sæcularis, & † conſe-
quenter omnes teneri ad damnum proueniens ex mala ip-
ſius adminiſtratione, per *tex. in l.* 1. *§. ſcientiam, ff. de tri-
butor. actione cum allegat. in deciſ.* 590. *per totam, part.* 3.
recent.

Siquidem ex duplici reſponſione tollitur obiectum, al-
tera nempè quod re vera in facto huius collectæ Capitu-
lum, & Canonici ſuſtineant perſonam creditorum, & Pa-
rochi, aliique de Clero, illam debitorum, vt colligitur
ex confeſſione Capituli in memoriali porrecto Domino
Archiepiſcopo Rauennæ, vbi leguntur hæc verba; *Per
eſſere manutenuti nel loro pacifico poſſeſſo di eſſigere la detta
Colletta contro detti Parochi, per mano di detto Signor Ca-
nonico Vizzani loro Eſattore*, *Summario Parochorum nu.* 10.
Et propterea illum ſpecialiter deputaſſe ad exigendam di-
ctam Collectam abſque participatione aliorum membro-
rum Cleri pro Communibus negotiis tractandis conuocari
ſolitorum, vt obſeruatum eſt in alia deputatione eiuſdem
Vizzani pro diuerſis Collectis facta de anno 1636. in qua
interuenerunt Parochi, & alii de Clero, Summario Ca-
pituli *num.* 18 ex quo ſignum euidens elicitur Capitulum,
& Canonicos ſe habuiſſe, vti Creditores erga Parochos,
& alios de Clero, & proceſſiſſe ad deputationem Exa-
ctoris abſque eorum conſilio, & communicatione,
quod vtique non feciſſent ſi dè re communi ſoli Cle-
ro intellexiſſent agere quamobrem ſibimet ipſis ſolis im-
putent Capitulum, & Canonici, qui Exactorem non ido-
neum elegerunt, non autem Parochis, & alijs de Clero,
qui † bona fide ſoluerunt, *l. cum mandato, ff. de minorib.* 5
Signor. *conſ.* 229. *numer.* 2. *ad fin. verſ. & ſibi imputet*,
Stracc. *de decoct. part.* 3. *num.* 34. *verſ. & magis*, Rota *deciſ.*
374. *num.* 41. *part.* 5. *recent.*

Altera vero quod actus qualificantes Vizzanum Exa-
ctorem Cleri Sæcularis, vel referuntur ad exactiones di-
uerſas, vt quarteriarum, & ſpoliorum, Summario Ca-
pituli *nu.* 17. *&* 27. ex quibus nulla fieri debet illatio vul-
gata *l. papien. §. exul. ff. de minoribus*, vel ſunt enunciati-
uæ generales, & indeterminatæ, quæ † nihil ponunt in 6
eſſe, & benè verificantur in Exactore à Capitulo ſpecia-
liter deputato ad recipiendam collectam in qua cum male
verſatus fuerit, quidquid detrimenti fecit illius † negli- 7
gentia præſtandum eſt à Capitulo, & Canonicis, qui eum
elegerunt iuxta textum in hac ſpecie ſingulariter aduer-
tendum in *l. nam & ſeruius, §. mandato tuo, ff. de negot. geſt.*

Quibus ita firmatis ſequitur Parochos, & alios de Cle-
ro per ſolutionem factam Canonico Vizzano † fuiſſe li- 8
beratos, & extinctum creditum, quod Capitulum poſ-
ſet prætendere contra ipſos, *§.* 1. *inſtit. quib. mod. toll. oblig.
l. ſi quis, l. diſpenſatori, l. vero procuratori, ff. de ſolution.*
Maur. *eodem tit. cap.* 5. *num.* 2. *& per tot.* Surd. *conſ.* 145. *nu.*
14. *idem deciſ.* 113. *num.* 2. Rota *deciſ.* 291. *num.* 4. *part.* 6. *rec.*

Cum ſolutio facta à Parochis, & alijs de Clero ab an-
no 1650. vſque ad annum 1663. Eorum debitum manife-
ſtè comprobatur excedere, nam debitum erat in ſcutis
9279 & Collecta aſcendit ad ſcuta 16215. monetæ cur-
rentis, iuxtà relationem Peritorum de conſenſu Partium
† electorum quorum ſupputationi ſtandum eſt per Theo- 9
ric. DD. *in cap propoſuiſti, de probat.* Pariſ. *conſ.* 96. *num.* 32.
lib. 1. *cum aliis congeſt. apud* Gregor. *deciſ.* 151 *num* 7. Buratt.
deciſ. 913. *num.* 3. *& in recent deciſ.* 209. *num* 6. *part.* 4. *recent.*
quæ † de Iure præſumitur, iuxtà Rota *deciſ.* 531. *num.* 1. 10
deciſ. 540. *num.* 1. *part.* 1. *allegat. in deciſ.* 720. *num.* 20. *part.* 4.
tom. 3. *recent*

Et ita vtraque parte, &c.

R. P. D. E M E R I X.

Romana Cambij.

Lunæ 21. *Iunij* 1666.

A R G V M E N T V M.

Patet ex Summario.

S V M M A R I V M.

1 *Retentio eo facilius eſt concedenda illi, quando eidem vigore
pacti competit repetitio.*
2 *Socius diſſoluta ſocietate, nihil prætendere valet.*
3 *In Cambij materia ſemper voluntas ſoluentis attenditur
etiam poſtea declarata.*
4 *Coniecturæ leuiores, & indicia ad probationem identitatis
ſummæ ſufficiunt, & num.* 5.

D E C I S I O CCCCXCI.

PETRVS Lauretanus ad effugiendam vlteriorem
executionem mandati contra ipſum à R.P.D. The-
ſaurario, relaxati pro ſcutis 542. debitis Antonio Fran-
ciſco Farſetto, pro reſiduo vltimi ſemeſtris prouentuum
Collegij Secretariorum Apoſtolicorum à Petro in Prouin-
cia Marchiæ exactorum vſque, & per totum menſem Iu-
nij 1645 non obſtante ab eo allegata, & iudicialiter ex-
hibita ſolutione, non ſolùm prædictæ, ſed etiam maio-
ris ſummæ, nempè ſcut. 599. 56. facta q. Proſpero Pauiæ
ſucceſſori in Depoſitaria præfata, tanquam facta alteri;
quam creditori agnoſcendo iuſtitiam mandati relaxati,
ſimiliter ſummam accepit ad Cambium à Barnabeo Be-
nigno, illamque ſucceſſiuè ſoluit Farſetto, reſeruata ſi-
bi facultate repetendi quantitatem, quam iuſtificaſſet
antea ſoluiſſe legitimis Miniſtris eiuſdem Farſetti. A quo
deinde vti Ceſſionario Benigni pulſatus coram A. C. pro
dicto Cambio, & fructibus decurſis, Sententiam abſolu-
toriam obtinuit in gradu Appellationis in Rota confir-
matam hoc fundamento, quod ſcuta 599. 57. de menſe
Septembris dicti anni 1645. à Lauretano ſoluta Proſpero
Pauiæ

Digitized by Google

Pauiæ aſſerto ſocio Farſetti, & illius in munere Depoſitarii ſucceſſori in ſatisfactionem dicti reſidui vltimi ſeme-
1 ſtris, proquo ſuit obtentum mandatum. Ideoque † ſicuti vigore pacti competeret Lauretano repetitio, ita, & facilius danda ſit eidem retentio, ex allegatis in *Deciſionibus editis coram bon. mem. Veroſpio ſub diebus* 21. *Iunii* 1660. *&* 8. *eiuſdem* 1663. Cauſa verò in hac tertia inſtantia pluries propoſita, & nunquam reſoluta, hodie tandem ex nouiter ab Informantibus pro Farſetto deductis, Domini cenſuerunt Sententiam eſſe infirmandam.

Ratio reſolutionis fuit, quia in facto iuſtificatum re-
2 manſit ſcut 599. 57 quæ † Pauia neque vt ſocius Farſetti cum ſocietas fuiſſet iam diſſoluta, vſque de menſe Nouembris 1644 vt probatur ex hodierno Summar. Farſetti *num.* 3. *&* 4. & firmatur in *ſecunda deciſione bon. mem. Veroſpii edita ſub die* 23. *Martii* 1661. *§. præterea, & ſequenti*, neque vt nouus Depoſitarius pro rata ſcutor. 542. ad anteceſſorem ſpectantium exigere, & retinere potuerat, fuiſſe ab eodem Pauia cum Lauretani conſenſus poſtea bonificata, & translata in excomputationem alterius debiti, ad quod idem Lauretanus obligatus erat Paulæ, pro aliis exactionibus ſucceſſiuè factis in triennio ſuæ Depoſitariæ, & proprerea non potuerunt extinguere hoc debitum cum Farſetto, vt in proximis terminis conſiderauit Rota coram Caualer. *deciſ.* 165. *num.* 1. *verſ. hoc autem, & num.* 2. *&* 3.

Conſenſus autem Lauretani benè eliicitur ex eius Epiſtola ſcripta Pauiæ ſub die 27. Februarii 1649. data in hodierno Summar. Farſetti num. 10. in qua aſſerit ſe illi tranſmiſiſſe pro integra ſatisfactione dicti triennii ſuæ depoſitariæ ſcuta 4253. 7. adamuſſim correſpondentia ſummæ contentæ in partitis extractis ex libris Pauiæ, inter quas adeſt partita dictorum ſcutorum 599. 57. dicto Summario num. 9. Et cum ſumma tranſmiſſa ſuperaret debitum pro integro triennio in ſcutis 97. b. 95. mandat in eadem Epiſtola, quod hæc vna cum ſua prouiſione in totum conſtituentia ſcut. 204. ſoluantur Farſetto ad bonum computum ſui crediti. Quod vtique non ſcripſiſſet, ſi verè dicta ſcuta 599. b. 57. non fuiſſent de eius conſenſu poſtmodum translata in excomputationem alterius debiti cum Pauia, ſi enim illa verſa fuiſſent in ſolutionem reſidui vltimi ſemeſtris Depoſitariæ Farſetti aſcendentis dumtaxat ad ſcuta 542. Lauretanus non remanſiſſet debitor Farſetti, ſed creditor, & ſic non mandaſſet ſolui ſcuta 204. ad bonum computum ſui debiti cum Farſetto.

3 Vnde cum in hac materia ſemper attendatur voluntas ſoluentis etiam poſtea declarata Rota *deciſ.* 679. *nu.* 7. *par.* 1. *diuerſ. & deciſ.* 695. *num.* 5. *par.* 2. *recent. & poſt* Merlin, *de pignor. deciſ.* 88. *nu.* 8. Caualer. *in præallegata deciſ.* 165. *numer.* 3. *verſ. quando conſtat partes conſenſiſſe*. Inde ſatis colligitur, quod dicta partita ſcut. 599. 57. non fuit verſa in extinctionem debiti cum Farſetto, ſed quod conſentiente, & approbante Lauretano, translata fuerit in extinctionem debiti cum Paula.

Idque non tollitur, ſed magis comprobatur ex epiſtola Pauiæ ſcripta Lauretano, data in calce reſponſionis. Quia dum in illa dicit ſe eſſe promptum bonificare Farſetto, quicquid plus debito à Lauretano receperat fatetur, quod Farſettus remanebat creditor, & ipſe verſa vice debitor Lauretani, quia nimirum partita ſcut. 599 57. fuerat translata in ſatisfactionem ſui crediti, alias enim non remanſiſſet debitor, ſed creditor in ſcut. 501. b. 62. vt patet calculando omnes partitas ex eius libris extractas, & datas in Summario Farſetti num. 12.

Nec ſubſiſtit, quod in iiſdem libris Pauiæ non reperiantur adnotata ſcut. 400. de illius ordine à Lauretano ſoluta Hieronymo Sauino in duabus vicibus, nempe ſub diebus 21. & 27. Auguſti 1648. quibus additis prætenditur Lauretanum ſoluiſſe Pauiæ totum id, quod debebat etiam non calculatis, nec comprehenſis dictis ſcu. 599. b. 57. pro rata ſcutor. 542 pertinentium ad Farſettum. Quia contrarium apparet ex inſpectione dictarum partitarum inter quas legitur deſcripta ſub die prima Septembris 1648. partita ſcutorum 400 pro totidem ſolutis de ſuo ordine à Lauretano Sauino. Nil reſragante diuerſitate inter diem ſolutionum factarum de menſe Auguſti, & diem partitæ deſcriptæ de menſe Septembris, quia cum ſolutiones factæ fuerint in Ciuitate Maceratæ, & partita deſcripta in Vrbe, & concurrant identitas perſonarum, & ſummæ, & in libris Sauini non appareat, quod ipſe de menſe Auguſti, & Septembris aliud receperit, præter quam dicta ſcut. 400. viſa fuit Dominis ſatis iuſtificata identitas ſummę, ad cuius † probationem ſola indicia, & coniecturæ ſufficiunt 4
Duran. *deciſ.* 329. *num.* 4. Gregor. *deciſ.* 172. *num.* 6. *&* 12. *& in fortioribus terminis* Rota *in Romana Pecuniaria de Aſtallis* 1. *Februarii* 1623. *§. prædictis*, vbi ſimiles, & leuiores coniecturæ fuerunt ponderatæ ad probationem identitatis, confirmata 27. *Iunii* 1614. *coram bon. mem. Coccino*. 5
Attento præſertim tenore partitæ loquentis per verba præteriti temporis, ex quibus patet, quod ea die non fuerunt numerata dicta ſcut. 400. adnotata in libris de menſe Septembris, ſed quod ſunt eademmet ſoluta de menſe Auguſti, vt his ponderatis reſpondit in propoſito ſuo Soccin. Sen. *conſ.* 129. *num.* 9 *libr.* 4. *&* Rota coram Buratt. *deciſ.* 157. *nu.* 6.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Romana, ſeu Galaguritana
Cambiorum.

Lunæ 28. *Iunij* 1666.

ARGVMENTVM.

Litteræ Cambii poſt quam fuerunt acceptatæ liberant debitorem ab obligatione quia ſufficit campſoris promiſſio, vel Mercatoris.

SVMMARIVM.

1 *Adimplementum per æquipollens ſufficit etiam ſi ſimus in formaliter.*
2 *Approbare præſumitur qui non reclamat.*
3 *Acceptatio litterarum Cambii bene probant ſolutionem & num.* 4.
5 *Coniecturæ, & adminicula ſufficiunt ad remouendam ſuſpicionem.*
6 *Scriptura contra ſcribentem plenè probat.*
7 *Epiſtolæ inducunt ratificationem, & inducunt mandatum ſpeciale.*
8 *Litteræ Cambii poſtquam fuerunt acceptatæ liberant ad obligatione & nu.* 19.
9 *Mercatorum atteſtatio optime probat.*

DECISIO CCCCXCII.

TOTA difficultas ſuper qua propoſui dubium an mandatum A. C. Sit exequendum reducebatur ad videndum an litteræ Cambii quas Franciſcus Buſquetrus dare ſolitus erat Franciſci Gherardo pro ea quantitate pecunię, quam ab eo accipiebat ad ſatisſaciendum expeditionibus datariæ eaſque dirigebat clarim ad hoc vt Ruggerius correſponſalis dicti Franciſci Gherardi qui ad eandem ſummam teneri promiſerat niſi intra tres menſes ſolutio facta eſſet in partibus, & infrà alios duos quietantias exhibere in cuius rei inſpectione DD. aduerterunt dictum Buſquettum quietantias infra præſcriptum tempus non exhibuiſſe inclinaſſent pro exequutione mandati niſi duæ exceptiones ad eum impediendum adductæ vti omni iuſtitia, & æquitate plenæ eos ad negatiuè ſuluendum induxiſſent.

Quarum altera deſumebatur ex eo quod cum in obligatione Camerali tempus ſit appoſitum propter effectum ſolutionis etiamſi dictum tempus pro forma requireretur ſufficit de eo effectu † conſtare per æquipollens iu- 1
xta regulam approbatam coram Put. *dec.* 100. *numer.* 4. *lib.* 2. *in correct.* Duran. *dec.* 40. *nu.* 56. *&* Seraph. *deciſ.* 309. *num.* 1.

Illud autem aequipollens quo probatur effectus litterarum Cambii optime iuſtificari viſum eſt DD. tam ex epiſtola Ruggerii correſponſalis ad Gherardum ſcripta in qua ipſi notificat quod non debet requirere quietantias per hæc verba. *Non hò da cercar quietanze ſolo queſto mio auiſo ſumm. dicti Buſquetti numer.* 10. *& ſumm. Gherardi numer.* 40. *ibi: tutte le tratte mandatemi per mano del Signor Baſquetti reſtano à mio conto & ne hò dato credito à noſtro corriere* in Epiſtola 22. Septembris 1658. aduerſus quam no- 2
tificationem dum nunquam reclamauit dictus Gherar-

dus præſumſtu eam approbaſſe *ex l. ſil famil. 18. ff. ad Se-*
nat. conſ. Macedonian. Rot. *dec.* 88. *nu.* 1. *par.* 1. *diuerſ.* tum
etiam ex quietantiis litterarum Cambii re vera habitis d.
ſumm. num. 2. quæ concludentiſſimè effectum ſolutionis
2 probant Rot coram Seraph. *dec.* 1339. *nu.* 2. *dec.* 425. *num.*
3 2 *pa.* 2. *rec. in Romana mercedis* 12. *Decembris eiuſdem anni*
cor R. D. meo Decano.

Quæ fortius obtinent fundamentum quod nulla littera
ſit refutata, & re vera cum proteſtationibus, quod vti-
4 qua non accidiſſet ſi Ruggerius depræhendiſſet contuma-
ciam in debitoribus ax traditis per Scacc. *de camb* §. 2. *gloſ.*
7. *num.* 67. Turr. *eodem tract. diſputat. quæſt.* 12. *numer.* 13.
14.

Non obſtat ſuſpicio antidatæ quietantiæ quoniam con-
ſtat de reali ſolutione, vt ſupra & ſi aliqua mora interue-
nerit illud proceſſit propter nimis graue intereſſe cambio-
rum, & de patientia, & licentia dicti Gherardi, vt in
litteris in eodem ſumm. *num* 2. *ſeqq.* qua propter nihil oc-
5 currit, quod operetur dictam ſuſpicionem pro qua † re-
mouenda ſufficerent coniecturæ, & adminicula quæ ex
inſpecta facti ſerie ſufficienter habentur Rot. cor. Seraph.
deciſ. 1221. *nu.* 1. *verſ. quia ab hac regula & in rec. dec.* 242.
nu. 12. *par.* 9

Nec in facto ſubſiſtit quod Ruggerius aſſenſerit ſolutio-
nes non habuiſſe effectum, vt ſupponebatur ex Epiſtola
data in ſumm. dicti Gherardi num. 2. quia nihil ſimile di-
citur in ea ſed ſolum quod non viderat Epiſtolas, & expe-
ditiones Buſquetti quod toto cœlo differt à prætenſa ineffe-
ctuatione litterarum vt deſuper.

Altera verò exceptio quæ potentius ſuffragatur Intento
Buſquetti eiuſque obligationem inexperibilem reddit fun-
datur in eo, quod d. Gherardus factus eſt creditor Rugge-
rii correſponſalis, vt ex Epiſtola Ruggerii ad Gherardum
quæ ita cantat *E l'hò duto credito di tutte le partite mi ha*
rimeſſe d'ordine del Signor Franceſco Buſquetti conche con
lui V. S. non hà che vedere in queſto particolare d. ſumm. Buſ-
quetti nu. 10. & ſe talem exiſtimauit ex mandato ab ipſo
dato Ruggerio correſponſali erogandi dictas pecunias in
emptione tritici vt patet ex Epiſtola Gherardi dicto ſumm.
Buſquetti *num* 11. ibi *ſe V. S. dice hauere impiegato il mio*
auanzo in grani in conformità de miei ordini anche li diſſi li
mandaſſe cum aliis in d. ſumm. *num* 4 & 5. quæ Epiſtolæ
6 optime probant de æquitate canonica contra ipſum ſcriben-
tem, & contra tertium in eis contenta approbantem Gen.
de ſcript. priuat. lib 3. *cap.* 1. *num.* 153 Menoch. *de arbitr.*
lib. 2. *centur.* 1. *cap.* 94. *num.* 9 Put *deciſ.* 12. *per tot.* Rota
deciſ. 153. *num* 9. *par.* 8. *recent. & in Romana locationis* 10.
Iunii 1661. §. *præterea coram bon mem. Veroſpio*, & ratifi-
cationem inducunt aptam ad ſupplendum mandatum ſpe-
7 ciale † etiamſi requireretur *cap. ratihabitione vbi DD. de*
regul Iur. in 6. Gregor. *dec.* 295. *num.* 4. Buratt. *deciſ* 792.
num. 15. *in rec. dec* 291. *n.* 4. *par.* 9. *& in Romana Cambii* 4.
Febr. 1665. *cor. R. P. D. meo Ottabora.*

Ex quibus bene ſequitur Gherardum nihil prætendere
poſſe à Buſquetto vigore obligationis Cameralis poſtquam
litteræ Cambii à Ruggerio correſponſali Gherardi fuerunt
8 acceptatæ eique actualiter numerata pecunia in creditum
nomine Gherardi firmatum, & ab ipſo agnitum cum ab
ea obligatione omnino remanſerint liberatus *l. ſi debitor*
ff. de fideiuſ. Turr *de camb diſput.* 2. *quæſt.* 22. *numer.* 4. &
vti atteſtantur Primarii Mercatores vrbis quibus in hac
9 materia plena fides adhibetur Rot. cor. Duran. *dec.* 368. *n.*
12 *dec.* 183. *num.* 6. *part* 9. *rec. in Romana Cambiorum* 28.
Nouembris 1659 *coram bon. mem. Veroſpio* §. *hinc Domini*
& in Romana redditionis rationis 18. *Februarii* 1661. *coram*
R. P. D. meo Albergato §. *nec releuant verſ.* quibus fides & in
10 hoc caſu & ſufficeret, quod campſor. ſeu mercator † pro-
miſiſſet creditori & acceptaſſet Creditor, ſeu ad hoc vt de-
bitor liberaretur Salicet. *in l. ſingularia num.* 21. *ibique* Iaſ.
nu. 34. *ff. ſi cert. pet.* Stracc *de decoctor. par.* 5 *nu.* 5. Scacc.
de Camb. §. 2. *gloſ.* 5 *num.* 63. Turr *eodem tract. diſput.* 2.
par. 17. *num.* 7. Rot Genuen. *dec* 4. *num* 9. Afflictus *dec.*

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit manda-
tum non eſſe exequendum.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Chelmen. Decimarum.

Lunæ 28. *Iunij* 1666.

ARGVMENTVM.

Parochi ad effectum exigendi decimas in
ſua Parochia habent intentionem fun-
datam in Iuris aſſiſtentia, quæ admi-
niculis iuncta ſufficiens eſt ad manuten-
tionem.

SVMMARIVM.

1 *Parochi habent iuris aſſiſtentiam in exactione decimarum eorum Parochiæ, quæ idem ſuffragatur ad effectum poſſeſſionis pro manutentione & n.* 2. 3. & 4.
5 *Teſtes probant poſſeſſionem exigendi Decimas, & nu.* 6.
7 *Teſtes nulliter examinati inſeruiunt pro adminiculis & ſufficiunt pro manutentione, & nu* 8.
9 *Latitans comparere habetur pro præſente.*

DECISIO CCCCXCIII.

PENDENTE lite ſuper pertinentia Decimarum con-
trouerſarum Reuerendiſſ. Epiſcopus, Capitulum,
& Clerus Chelmen Ritus Græci S.R.E. vniti obtinuerunt
diſputari dubium An ſit concedendum mandatum de ma-
nutenendo, & fauore ipſorum per DD. reſolui obtinue-
runt attenta eorum quaſi poſſeſſione exigendi Decimas à
Ruthenis legitimè probata non obſtantibus tribus princi-
palibus obiectis in contrarium allegatis pro retardanda re-
ſolutione Primo quod Epiſcopus non habet aſſiſtentiam
Iuris in Parochiis deſtinatis & quod ex ſola Iuris aſſiſtentia
non concedatur manutentio. Secundo, quod teſtes fue-
rint nulliter examinati ob non citatos Epiſcopum & Cle-
rum Ritus latini, & tertio quod Epiſcopus, & Clerus
Ritus latini non ſunt in cauſa quodque in ea non compa-
reat, nec adſit legitimus Procurator.

Siquidem ad primum reſpondebant Domini quoad duo-
decim Parochias Eccleſiæ Cathedralis Chelmen vnitas, &
Capitulum Ritus Græci conſtituen. Epiſcopo, Capitulo,
& Clero d. Ritus aſſiſtentiam Iuris ſuffragari dum Ius per-
cipiendi † Decimas ſequitur curam Animarum *in puncto* 1
Rota cor. Merl. *dec.* 402. *num.* 1. *in recent. dec.* 626. *num.* 1.
par. 1. & *dec.* 513. *num.* 1. & 3. *par.* 2. & ideo cenſeri Paro-
chialem, & quoad illos eadem † Iuris aſſiſtentia gaudere 2
Rebuffus *de decim. quæſt.* 7. *verſ.* 2. Coccin. *dec.* 28. *num.* 1.
remanente ſuo Iure penes alios Parochos quoad alias Ec-
cleſias non vnitas, ſed diſtinctas Seraph. *deciſ.* 802. *numer.* 3
10. quibus pariter dandum eſt mandatum de manutenẽ. 4
ratione eiuſdem Aſſiſtentiæ ex allegatis, & vltra Iuris
aſſiſtentiam concurrere ad fauorem Epiſcopi, Capituli,
& Cleri d. Ritus multas ſolutiones Decimarum ipſis fa-
ctas, nedum ex antiquo libro Decimarum in Archiuio
detento, ſed etiam ex depoſitione plurium teſtium idem
comprobantium ſumm. Epiſcopi, Capituli, & Cleri Ri-
tus Græci *num.* 1. 2. & 3. quæ ſolutiones vti multiplicatæ,
& adminiculatæ per Teſtes bene probant † poſſeſſionem 5
exigendi Decimas, & pluſquam ſufficiunt ad obtinendam
manutentionem *vt in his terminis dixit* Rota *deciſ.* 44 *per*
tot. par. 4 *rec.* quæ profecto euincunt quamlibet præten-
ſionem Commendatarii, & Capituli Ritus latini, quia
tot ſcripturis, & Teſtibus Iuris communis Aſſiſtentiam
habentibus fortior fides adhibetur quam aliis probationi-
bus, quæ non æquipollent ſimilibus circumſtantiis Innoc. 6
in cap. audiſtis & ibi num. 15 & Felin. *nu.* 22. *de præſcript.*
Bald. *conſ.* 48. *num.* 20. *lib.* 1. Corn. *conſ.* 219. *num.* 3. *libr.* 1.
Corn. Sen. *conſ.* 24. *nu.* 4 Rota coram Buratto *dec.* 572. *nu.*
14 & *apud* Poſth. *de manut. dec.* 64. *num.* 1.

Ad ſecundum verò Teſtes fuiſſe examinatos in parti-
bus coram Nuntio cum partis interrogatoriis, vt firmatur
in deciſ. 376. *numer.* 22. *coram Buratto* & in vrbe coram A.
C. citatis Commendatario Capitulo, & Clero Ritus lati-
ni ſumm. additionali nu. 1. & licet nulliter examinatos,
quod

9 quod † non admittitur deſeruire tamen pro adminiculo *iu-*
xta notata per DD. in cap. quo peruenit in t. teſtibus Alex.
conſ. 147. *num.* 2. *lib.* 2. Aym. *conſ.* 198. *num.* 11. Rot. *d. dec.*
8 44. *num.* 2. quia in hoc † Iudicio ſummario ſufficiunt leuio-
res probationes Roman. *conſ.* 8. *nu.* 30. *lib.* 4. *cum aliis in de-*
ciſ. 269. *num.* 4. *apud* Poſth. *de manut.*

Ad tertium denique parui facientes DD. declinatoriam
multudine perſonarum vero Epiſcopi, & Cleri Ritus la-
tini dixerunt ſat eſſe, quod Commendatarius, & Capi-
tulum d. Ritus qui cauſam dederunt ſcilicet turbando poſ-
ſeſſionem Epiſcopi, Capituli, & Cleri d. Ritus Græci,
vt conſtat ex depoſitione Teſtium d. Summ. additionali
numer. 2. huc vſque ſubſtinuerint perſonam rei conuenti
& ſi qui doleant quod non ſunt in cauſa ipſis reſpondetur
quod ſi poſtquam Commiſſarius Capitulum, & Clerus
Ritus latini citati ſunt coram A. C. & hæ citationes ipſis
perſonaliter intimatæ, & executioni demandatæ d. ſum.
additionali num. 1. neglexerint conſtituere Procuratorem
non ideo cenſuerunt DD. denegañ eſſe auxilia, quæ vigi-
9 lantibus iura ſuppeditant verum † intrat dilemma lo-
quens, quod ſcilicet, vel forenſem ſtrepitum huius litis
tam publicæ conſiderationis diſſimularunt audire, & ip-
ſis eſt imputanda eorum taciturnitas, vel ſub vmbra ala-
tum Commiſſarii, & Capituli Ritus latini Iudicii euen-
tum tentare voluerunt, & ipſi poterunt expectare litis
exitum aut caſus, & perſonas idem Ius, aut ſimile obti-
nentes iuxta tradita *in l. ingenuum ff. de ſtat. homin. & fusè*
Couar. *pract. quæſt. cap.* 13. *num.* 3. & 6.

Et ita vtraque parte &c.

R. P. D. TAIA.

Aueoionen. Fideicommiſſi.

Lunæ 28. Iunii 1666.

ARGVMENTVM.

Filii poſiti in conditione licet non cenſeantur vocati, hoc non fallit quando Teſtator fuit digreſſus ad plures ſubſtitutionum gradus, vel contrarium ex coniecturis apparet.

SVMMARIVM.

1 *Filiorum vocatio per fideicommiſſum poteſt eſſe tacita, & habetur, ac ſi verè, & realiter vocati fuiſſent & numer. 2.*
3 *Donatio pro hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque compræhendit etiam extraneos, & poteſt fieri & ſub conditione & n. 4. 5. & 6.*
7 *Digreſſus ad plures ſubſtitutionum gradus inducit fideicommiſſum, & n. 9. 13. 14. 15. & 16.*
8 *Grauamen inducit vocationem grauatorum.*
10 *Filii poſiti in conditione, an cenſeantur vocati & num. 11. & 12.*

DECISIO CCCCXCIV.

IN deciſis 26. Februarii proximi præteriti hodie DD.
ſteterunt adhuc reſpondentes pro fideicommiſſo, & de
bono iure Gabrielæ filiæ Petri donatarii Gabrielis contem-
platione illius matrimonii licet ſtipulati pro ſe ſuiſque hæ-
redibus, & ſucceſſoribus in futurum quibuſcumque cum
tamen donator caſu quo Petrus decederet cum filiis natu-
ralibus, & legitimis, & quod dicti filii decederent poſtea
ſine filiis natutalibus & legitimis, & procreatis ex con-
iugum corpore, voluerit bona donata pertinere in ea
tum ad alios filios, &c. ex rationibus in deciſione deſcri-
ptis.

Nec obſtiterunt inſtaurata oppoſita, & maxime ſtipu-
latio donatarii pro ſe ſuiſque hæredibus, & ſucceſſoribus
in futurum quibuſcumque ex Rota coram Eminentiſſ. D.
meo Otthob. *deciſ.* 255. *nu.* 4.

Quia præter alia *in deciſione coram R. P. D. meo Beuila-*
qua 4. Maii 1657. à §. neque obſtat, & 31. Maii 1659. à §. ad
ea tandem & in dict. deciſione 26. Februarii prox. in fin. †
1 cum filii ſint tacite ex coniecturis vocati, & habeantur ac
ſi vere, † & expreſſe fuerint vocati coram Ludou. *deciſ.* 315. 2
nu. 10. & *deciſ.* 357. *num.* 4. præualere viſa eſt vocatio filio-
rum donatarii Nepotum Teſtatoris ſtipulationi ipſius do-
natarii, Donator enim qui potius ſubſtituit donatario de-
cedentibus ſine filiis alios ſuos filios, & prætulit filios ip-
ſius donatoris proprioſque Nepotes extraneis hæredibus il-
lius, & in illa contra rationem naturalem, & paternam
inſtitutis in qua donatione prædilexit filium Petrum in ea-
dem prædilexit filios eius maxime proprios Nepotes, &
prætulit extraneis donatarii hæredibus.

Nec inconciliabilis viſa eſt alicui repugnantia ſubſtitu-
tionis filiorum donatarii, & ſtipulationis pro hæredibus,
& ſucceſſoribus in futurum quibuſcumque, † & ſi com- 3
præhendantur extranei, videlicet pure pro vtilitate dona-
tarii temporali, & ſub conditione reſolutiua *ad l. 1. ff. de*
leg. commiſſ. conditionaliter autem ſi donatarius decederet
ſine filiis primitus ſubſtitutis, & pro mortuis fratribus po-
ſtea ſubſtitutis aut † ſi vel ſic, vel illi nihil de fideicommiſ- 4
ſo curarent ad ea quæ tradit Bellon. Taurio. *conſ.* 30. *num.*
3. & 7. *diuerſ.*

Eoque magis quod alias hæc ſubſtitutio nimis probat
ideoque nihil probat etenim probat, & reprobat tot ac tan-
tas alias expræſſiſſimas ſubſtitutiones, ſi Petrus decede-
ret ſine filiis, & ſi Petrus decederet cum filiis, & dicti filii
poſtea decederent cum filiis, & dicti filii poſtea decederent
ſine filiis, &c. † & ſane prudens conſilium donatoris ani- 5
maduertitur enim Petrum ſolum donatarium prætulit
ſubſtitutis, ſed etiam eius liberos, *l. Lucius* 82. *in fin. ff. de*
hæredibus inſtitut. aliquorum ſententia vocatos & omnium
communiſſima per coniecturas atque ita ſubſtitutis † Vi- 6
centibus ſubſtituit ideoque multo magis Vicentium hære-
di, *§. & ſi mihi ibi nam qui me potior eſt, &c. de acceſſioni-*
bus 14. *ff. de diuerſ. temp. præſcript. l. Claudius* 16. *ff. qui pot.*
in pign. cum ſimili.

Et denique clauſula videri poteſt illapſa etiam ab vſu
Notariorum, ac talis in contractibus ſtipulatio pro ſe ſuiſ-
que hæredibus & ſucceſſoribus, &c qualis in teſtamentis
clauſula codicillaris, & ſubſtitutionibus clauſula vulgari-
ter, pupillariter, & per fideicommiſſum, quod maxi-
me coniter concordantibus talibus Verbis in ipſis adiectis
donatori pro ſe ſuiſque hæredibus, & ſucceſſoribus in fu-
turum quibuſcumque, quæ maxime conſtat cum dicta
repugnantia ſubſtitutionum.

Concutiebant informantes contra fideicommiſſum Ga-
brielem poſitam in prima conditione, vel in ſecunda parte
conditionis, quod dd. filii decederent ſine filiis pro duplici
conditione coniuncta vni tantum caſui, quo decederet ſine
filiis, & filii filiorum ſine filiis, & pro † fideicommiſſo in- 7
iuncto ipſi filio primo donatario ſub duplici conditione,
&c. ex Bald. *in l. Centurio, ff. de vulg. n.* 37. *verſ. vos au-*
tem dicatis cum aliis in dec. §. etenim Gabriella, & pulcher-
rimè Bal. *ad l. 7. C. de impub. mihi nu. 64. à verſ. extra quero*
inquit Peregr. *conſ.* 36. *nu.* 12. *lib.* 3. & *de fideicum. art.* 12.
nu. 6. & *à nu.* 9.

Nec viſum eſt, quia vt ſequitur Dec. Bald. *ibid* cogita-
uit poſſe ſubſtineri, nam ex quo donatarius filios filiorum
† grauauit, videtur eis reliquiſſe, & concurrentibus aliis 8
coniecturis *conſideratis iam his (hanc concludentem eſſe exi-*
ſtimarunt innumeri Doctores cu. Seraph. *dec.* 596. *nu.* 4.

Si ante coniecturas conſideranda eſt duplex conditio,
& vere clareque duæ conditiones altera poſitiua in-
iuncta Petro caſu, quo Petrus decederent cum filiis plane,
vt reſtitueret ipſis filiis altera negatiua iniuncta ipſis filiis
iam vocatis quin etiam admiſſo, quod dd. filii decederent
poſtea ſine filiis, & Clarius ex præcedentibus ſubſtitutio-
nibus.

Nam Gabriel donauit Petro ſub reſeruatione, quod
caſu quo Petrus decederet ſine filiis, &c vnde filii etiam
poſiti ſunt ſub conditione primo ſi Petrus decederet, ſine
filiis ſecundo ſi Petrus decederet cum filiis, & ſecundo ſi fi-
liis decederent ſine filiis, † quæ magna coniectura per ſe eſt 9
etiam ex duplici poſitione in conditione, Fuſar. *de ſubſti-*
tution. qu. 437. *nu.* 101. *cum annot. ad* Butatt. *ad deciſ.* 383.
nu. 10 *verſ. quarta coniectura.*

Et ex his nihil confert, aut parum refert onus iniun-
ctum impersonaliter, & ſic quando ſumus in dubio an di-
catur iniunctum onus inſtituto, † An filiis poſitis in con- 10
ditione, vt ſi dictum ſit ſi filius maior deceſſerit ſine libe-
ris, &c. apud Fuſar. *dict. quæſt.* 437. *n.* 149. & *iux nu.* 74.
Rota cor. Caual. *dec.* 454. *nu.* 11. *à verſ. Præterea DD. &*
cot. Seraph. *dict. dec.* 596. *nu.* 2.

Digitized by Google

Quia diſtinctæ, & diuerſæ ſunt noſtræ conditiones,
& prius diſpoſitum eſt ſi Petrus decederet ſine filiis, dein-
de ſi decederet cum filiis, & demum ſi dicti filii decederent
poſtea ſine filiis diuerſis, & diuerſo modo ſubſtitutis, vt
protinus apparebit, & poſt præcedentem ſi Petrus dece-
deret cum filiis ſequens conditio ſi dicti filii decederent po-
ſtea ſine filiis non videtur cõtinere onus imperſonale, & du-
bium, ſed perſonale filiorum dum ſcilicet vtraque con-
ditio habet ſuum Verbum decederet Petri filiorum per-
ſonalitatem deſignans, ſecus vbi ſub vnico Verbo adeſt
duplex negatiua conditio ſi filius meus decederet ſi-
ne liberis, & eius liberi ſine liberis quoad Fuſar. &
alios.
11 Informantes oppugnabant etiam coniecturam † dece-
dentium donatoris comprobatam coram Seraph. *dict. deciſ.*
596 num. 6. in deciſione, §. coniecturæ verò vti proſe, &
inſufficientem, ſed deducta cum aliis in alia diſpoſitione
quam ſimplici vt ſupra.
12 Item aliam qualitatis naturalium & legimorum † com-
probatam coram Seraph. *deciſ. 729. num 9. & deciſ. 596. ſub*
dicto Art. & annotat. ad Burat. *deciſ. 385. n. 10. verſ. ſecun-*
da coniectura in dec. §. coniectura hæc vana apud Theſaur.
dec. 90. num. 26. in fine ſed præter contrariam authoritatem
Rot. *aliasunque apud* Fuſar. *dict. quæſt. 437. à n. 64* vbi, *&*
multas deciſiones procedere tamen aliis coniecturis concur-
rentibus declarauit ipſe Theſaur.
13 Item aliam digreſſus ad plures † gradus ſubſtitutionum
comprobatam coram Seraph. *dec. 1329. num. 10. & adno-*
tat. ad Buratt. *d. dec. 385. dict. num. 10. verſ. tertia eſt in de-*
ciſione d. §. coniectura hæc verſ. altera digreſſus, ex eo quod
donator caſu quo Petrus decederet ſine filiis, aut cum filiis,
qui decederent ſine filis ſubſtituit Dionyſium, & Ioannem
filios ſi viuerent alios eorum liberos, & in defectu Diony-
ſii, & Ioannis vel eorum filiorum vulgari ſemper ſubſti-
14 tutione † non autem fideicommiſſaria digreſſu ad plures
gradus ſubſtitutionum Rot. *deciſ. 275. num. 12. à verſ. al-*
tera coniectura par. 6. ſed ex facto proſequitur ſubſtitutio,
& donator non ſolum in defectu Dionyſii, & Ioannis vel
eorum filiorum ſed, & in caſu quo Dionyſius, & Ioan-
nes decederent ſine filiis, &c. atque ita decedentibus Dio-
nyſio, & Ioanne ſiue deficerent hi filii per fideicommiſ-
ſum ſiue debuiſſent ipſi filii per vulgarem adductas ſubſti-
tutiones ſiue ſine filiis decederent vt ſupra, ſiue cum filiis,
15 & ſuperadduntur ſubſtitutiones, † ſi Petrus decederet cum
filiis, & dd. filii decederent poſtea ſine filiis, videlicet
ſubſtitutorum omnium filiorum donatarii, & eorum li-
berorum, in quam omnium deſcendentium liberorum
l. 201. ff. de Verb. ſignificatione Belion. Taurin. *conſ. 2. nu.*
36 cum aliis apud Barboſ. *Verb. Iur. appell. 130. ab init.* Fuſar.
quæſt. 327. ab init cum alleg. & max Bart.
Item vltimam ſubſtitutionem filiorum, & filiorum eo-
16 rumque, † earum filiarum quin etiam liberorum, vt
ſupra comprobatam coram Seraph. *deciſ. 1329. num. 9. cum*
aliis in deciſione, §. & omnium maior, quaſi inane ſine fa-
uore agnationis, ſed allegati aliam rationem offerunt ex
17 huiuſmodi ſubſtitutione † deducta, nam ſicut donator
vocauit filios ſubſtituti minus dilectos multo magis, &c.
apud Fuſar. *dict. quæſt. 437. num. 83. cum allegat. &* Rot &
18 promiſcue quia Teſtator poſt mortem filiorum † ſine filiis
vocauit filios, & eorum filios, & proximiores agnatos,
&c. *adnotat. ad* Burat. *dict. deciſ. 385. dicto nu. 40. verſ. de-*
cima eſt.
Et ita vtraque &c.

R. P. D. OTTALORA.

Romana Saluiani.

Lunæ 28. Iunij 1666.

ARGVMENTVM.

Cenſus factus cum ordine eſt nullus, cum
cædula tamen ſubſiſtinetur, quia multum
differt cædula ab Ordine.

SVMMARIVM.

1 *Cenſus factus cum Ordine ad Bancum eſt Nullus quod am-*
plia, vt nu. 8. & 12.
2 *Bulla Pii V. vult cenſus fieri præſente pecunia, & num. 3.*
& 4.
6 *Piana fuit inuenta ad Obuiandum fraudibus, & num. 7. 8.*
& 9.
10 *Simplex Ordo eſt ſubiectus fraudibus, quia poteſt per*
alium Ordinem reuocari, vel præueniua exactione
deludi.
11 Rot. in Romana Saluiani cor. Veroſpio, *ſemel tantum*
admiſit ſimilem Ordinem in cenſu.
13 *Cædula Bancaria multum differt ab Ordine, & poteſt cum*
illa Cenſus conſtitui, & num. 14. 15. & 16.
17 *Minor non poteſt renunciare hæreditati abſque ſo-*
lennitatibus Statuti Vrbis, quod limita, vt num.
17.

DECISIO CCCCXCV.

Receſſerunt DD. à deciſis coram me die 17. Martii
præteriti, quia cenſus cuius vigore agit Iacobus
Marcheſettus eſt nullus vel impoſitus non interueniente
pecunia numerata niſi pro rata ſcut. 50. reliqua verò ſcut.
450. † ſoluta fuerunt mediante ordine Sacro Monti Pieta- 1
tis directo contra formam præſcriptam in Bulla ſel. record.
Pii V. ſuper cenſuum conſtitutione in §. rurſus † requi- 2
rente in ipſo actu impoſitionis præſentem, & numera-
tam pecuniam Cenc. de Cenſ *quæſt. 50. num. 5.* Rota *poſt*
eundem deciſ. 118. numer. 3. & deciſ 110. num. 2. † alias re- 3
manet nullus vſque ab initio, vt tradunt Honded. *conſ. 25.*
num. 33. & 34. lib. 2. Felician. *de Cenſ. tom. 1. lib. 1. cap. 8.*
n. 11. & 12. Boccac. *eod. tract. pa. 1. n. 47. et 48.* Duard. *pa-*
riter de Cenſ. § 2. quæſt 9. n. 3. et ſeq. Cenc. *dict. quæſt 50 n.*
16. et duob. ſeqq. Rota cor. Merl. *dec. 173. nu 3. et 6.* † & ex 4
eo nulli debentur fructus, nec damna, & intereſſe Rota
poſt eundem Cenc. *deciſ. 45. num. 1. et deciſ. 287 num. 15.*
co. Card. Seraph. cum aliis adductis in Licien. Cenſus 2. Maii
1655. § ad ſuum vero obiectum cum aliis ſeqq. coram R. P. D.
meo Priolo.
Nec releuat quod in vim ordinis † præfati pecuniæ fuiſ- 5
ſent realiter exactæ ab ipſo venditore Cenſus ideoque
ceſſet fraus, & quælibet ſuſpicio ſimulatæ ſolutionis ad
quam dumtaxat † euitandam Piana conſtitutio voluit 6
numerationem pecuniæ in ipſo actu impoſitionis, vt
ſentit Rota *in Romana Saluiani 31. Ianuarii 1646. §. final.*
coram bon. mem. Veroſpio, & tenuerunt Scacc. *de Commerc.*
et Camb. §. 1. quæſt. 1. num. 233. et part. 2. gloſ. 5. num. 63. et
ſeq. Gait. *de Credit. cap. 2. tit. 2. num. 82.* Rouit. *in pragm.*
prima de Cenſ. nu. 8. Capyc. Latr. *conſult. 150.* Quia † licet 7
ordo ſuum habuerit effectum mediante vera, & reali ſo-
lutione non tamen dici poteſt ſatisfactum menti Pontifi-
cis, † qui pro forma requiſiuit actualem numerationem 8
de tempore impoſitionis ad excluden. fraudes, non ſolum
actu interuenientes, † ſed etiam poſſibiles, quales facile 9
oriri poſſunt per traditionem † ſimplicis ordinis continen- 10
tis dumtaxat mandatum ad exigendum quod poteſt per
emptorem cenſus alio nouo ordine reuocari, vel præuen-
tiua exactione deludi, vt pluribus probat deciſio *in dict. Li-*
cien. Cenſus 7 Maii 1655. §. verum cor. R. P. D. Priolo.
Rota autem in Romana Saluiani † coram bon. me. Ve- 11
roſpio pro ſufficienti admiſit ſimilem ordinem ex quadam
æquitate ob multas circumſtantias in eo caſu concurren-
tes, vnde ſecus dicendum † eſt inſpecto rigore Bullæ, & 12
his omnibus circumſtantiis in præſentibus non concurren-
tibus, vt *d. deciſ. in Romana Saluiani reſponſum fuit in ſu-*
pra citata Licien. Cenſus 7. Maii 1655. coram Reu. P. D. meo
Priolo.
Cæteri vero DD. nempè Scacc. Grat. Rouit. & Capyc.
Latr. † loquuntur de cedula bancaria, quæ multum dif- 13
fert † ab ordine, ea enim poſtquam fuit per empto- 14
rem † ſubſcripta, & venditorem cenſus acceptata ſtatim 15
transfert dominium pecuniarum in acceptantem, ob eius
reuocabilitatem, omnem fraudis ſuſpicionem etiam poſ-
ſibilem circa ſimulationem ſolutionis excludit, † & æqui- 16
pollet veræ & actuali numerationi Bart. *in l. ſi ſolutum de*
ſolut. Cenc. de Cenſ *dict. quæſt. 58. num. 13. & 24. cum aliis*
relatis in d. Licien. Cenſus, §. poſteriores.
Duo alia obiecta, quæ proponebantur contra deciſ. quæ
reuidetur non vrgere viſa ſunt, nam † primum quod 17
Ca-

Digitized by Google

Cathatina Caputa vti minor non potuerit repudiare
hæreditatem Placentiæ de Gaſparis eius Auiæ abſque
ſolemnitatibus Statuti Vrbis, vltra quod non ſubſiſtit
in facto cum interuenerit decretum Iudicis, & eius
Patris præſentia, vt *in Summario præterito num.* 1. tol-
litur ex eo quod repudiando hæreditatem inſolutam, &
fortaſſe damnoſam pro ſcut. 400. vna cum fructibus re-
18 compenſatiuis geſſit ſibi rem vtilem, † quando mu-
lier acquirit, & vtiliter contrahit, ſolemnitates ſtatu-
ti non requiruntur Tiraqoe. l. *de leg. Connab. gloſſ.* 8.
num. 56. 76 *&* 84 Surd. *conſ.* 9. *num* 11. *& ſeqq. & conſ.*
323. *num.* 1. Rimin. Iun. *conſ.* 140. *nu.* 4. Merlin. Pigna-
tell. *lib.* 2. *conſ* 34. *&* 75. Franc *decиſ.* 35.

Secundum vero quod Iacobus Marcheſettus ſit po-
ſterior d. Iacobo Columna reſpectu fructuum, ſubla-
tum fuit in dicta deciſione quæ reuidetur in §. neque
dubitari cum qua reſponſione DD. tranſierunt.

Et ita ex capite tantum Cenſus receſſerunt à deciſis
Vtraque parte informante, &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Spiteſi. Cenſurarum.

Lunæ 28. Iunij 1666.

ARGVMENTVM.

Viſitator electus ad viſitandam Eccleſiam eiuſque Clericos, non habet iuriſdictionem ſuper Canonicos, maximè in pœnalibus, tantò minùs ſi Sedi Apoſtolicæ ſunt ſubiecti, quia etiamſi haberet facultatem non tamen illos poteſt excommunicare ob reuerentiam Summ. Pontif. debit. & Cenſuræ ſunt nullæ.

SVMMARIVM.

1 *Canonici, ſiue Parochi, qui perſonaliter citati non ſe ſubijciunt viſitationi priuantur Beneficio, & incidunt in Cenſuras.*

2 *Cenſuræ ex defectu iuriſdictionis ſunt nullæ.*

3 *Viſitator deputatus ad viſitan. Clericos, alioſque Eccleſiæ, miniſtros Laicos non poteſt cenſurare in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutos, quia ſub eorum nomine non veniunt dignitates.*

4 *Sententia Excommunicationis abſque citatione perſonali, eſt nulla, & inualida.*

5 *Viſitator Regius debet abſtinere ab Excommunican. Capitulum Sedi Apoſtol. ſubiectum, tantò magis ſi proceſſit appellatio ad Pontificem*

Quod amplia, vt num. 6.

Et declara, vt num 7 & 8.

9 *A Decreto Excommunicationis, non datur appellatio.*

Quod limita, & declara, vt num. 10.

11 *Arbitrium non intrat in Commiſſione cum clauſula parito ſignanter poſt executas Sententias.*

12 *Clauſula arbitrio ſi Sententia eſt nulla ſuffragatur ad retardandam, illamque reuocandam.*

DECISIO CCCCXCVI.

A VISITATORIBVS per Ordinarium Spiten. deputatis ad viſitandum inſignem Collegiatam Beatæ Mariæ Virginis, & SS. Petri, & Pauli,
Oppidi Buratto Bruxalen. Arnaldus Bero de Ferenz
1 Scholaſticus, qui citatus perſonaliter viſitationi † ſe
non ſubiecit, non ſolum perceptione fructuum Scholaſtriæ priuatus, ſed etiam per Sententiam excommunicationis, & demum Beneficijs priuatus fuit. Cœterum cum ipſe à ſecunda Sententia priuatus fructuum infra legitima tempora ad Sanctiſſimum appellaſſet, commiſſa mihi fuit cauſa appellationis cum clauſula parito Cenſuris arbitrio Rotæ, dubium ad formam Commiſſionis propoſui, & DD. pro non paritione arbitrium intrare cenſuerunt ex pluribus enim Cenſuras,
2 nulliter relatas fuiſſe † viſum eſt, & primò ex defe-
ctu iuriſdictionis erant enim authoritate ordinaria deputati, ad viſitandam Eccleſiam reſque, & ſingulos eiuſdem Eccleſiæ Beneficiatos, & Sacerdotes, & Cle-
ricos aliniſque eiuſdem Miniſtros † Laicos, quorum 3
appellatione in pœnalibus dignitates non continentur, vt per Bero *con.* 3. *num.* 29. *in princip. lib.* 1. Gonzal. *ad reg.* 8. *gloſſ.* 9. *num.* 26. *& ſeq. cum relatis per* Barboſ. *de appellat. verb. appell.* 51. *ſub num.* 3. *verſ. ſecus vero*, Rota *deciſ.* 592. *num* 2. *part.* 1. *diuerſ. & deducitur in Nullias, ſeu Iaucnacen. Iuriſdictionis* 10. *Ianuarii* 1664. *coram Reuerendiſſimo Ninot Epiſcopo Gerunden.*

Altera nullitas ex defectu citationum reſultat, aliæ enim non fuerunt executæ, aliæ circumductæ remanſerunt, aliæ non cadebant ſub diebus in quibus Sententiæ prolatæ fuerunt, vt in Summario Arnaldi *num.* 2. & Sententia Excommunicationis ſine citatione per-
ſonali promulgata fuit, vnde ineuitabilis nullitas † re- 4
ſultat, quia tali citatione non præcedente Excommunicatio, pœna omnium grauiſſima infligi nequit, Felin. *in cap. cum ſit Romana* 5. *num.* 13. *de appellat.* Gratian. *diſcept.* 559. *num.* 14. Rota *deciſ.* 176. *num.* 10. *coram* Buratt. *& in recoat. deciſ.* 48. *num.* 18. *part.* 4 *tom.* 2.

Quibus accedit tertio, cum ad Excommunicationem proceſſum fuerit poſt appellationem ab Arnaldo interpoſitam de qua viſitatione notitiam habuerat, vt deponunt Teſtes in Summario Arnaldi *num.* 6. & qui-
dem cum † expreſſa cauſa, & ratione, quod Capitu- 5
lum immediate Sedi Apoſtolicæ ſubiectum erat, ob cuius reuerentiam ab Excommunicatione Viſitatores abſtinere debuiſſent, Cocchier. *de Iuriſdictione Ordinarii in exempt. part.* 2. *quæſt.* 14. *num.* 6. *in terminis* Rota *in Leopolien. Cenſurarum* 27. *Ianuarii* 1645. *§. pariter, co-
ram Reuerendiſſ. Domino meo Decano*, quamuis † appel- 6
latio non iudicio, ſed extra iudicialiter fuerit interpoſi-
ta, Scacc. *de appellat. quæſt.* 17. *limit.* 22. *num.* 55. Lait.
de Cenſur. lib. 1 *cap.* 16. *num.* 23. & poſtea † pro parte Ar- 7
naldi de huiuſmodi exemptione ſpecialiter dictum non
fuerit, † quia interim ſuperſeden & illi profigendus 8
erat terminus ad allegatam exemptionem coram probis viris iuſtificandam, vt diſponitur in *Conſtitutione Beneficii* 8. *quam ad verbum recenſet* Cocchier. *d. tractat. part.* 1. *quæſt.* 8. *num.* 10. *fuſe de viſit. lib.* 2. *cap.* 20. *num.* 6. *vt quod in Praxi Viſitatores hoc primum reſpicere debent, & poſt* Innoc. Lait *de cenſur. lib.* 1. *cap.* 16. *num.* 17.

Nec aduerſatur, quod à decreto Viſitationis, ap- 9
pellatio ſuſpenſiua non admittatur quoniam id locum habere poteſt, quando extraiudicialiter proceſſum fuit,
ſecus † autem quando præuijs citationibus, & firma- 10
to proceſſu Viſitatores procedunt, tunc enim à Sententia diffinitiua admittitur oppoſitio, Leo Theſaur. à *Sententia diffinitiua coram Eccleſ. part* 2. *num.* 77 Gratian. *deciſ.* 188. *num.* 3. *&* 4 *verſ. ſecus ſi vult, cum pluribus relatis per* Barboſ. *de poteſtate Epiſcop. part.* 3. *allegat.* 73. *num.* 32. *verſ. ſed ſi Epiſcopo formato proceſſu, & num.* 33.

Prout non releuat, quod poſt executas Sententias, 11
& quando in commiſſione clauſula parito, non intret amplius arbitrium, nam hoc intelligi debet, quando
Sententiæ ſunt validæ, & iuſtæ, ſecus † autem ſtan- 12
te illarum nullitate, quia tunc clauſula arbitrio ad retardandum vlteriorem exemptionem ſuffragatur, & Cenſuræ reuocari poſſunt, Rota coram Coccin. *deciſ.* 177. *num.* 1. *& coram* Penia *deciſ.* 1309. *num.* 3. *&* 4.

Et ita vtraque &c.

REVERENDISS. D. CERRO DECANO.

Nunc S. R. E. Cardinali.

Meleuitana Mercium.

Lunæ 28. Iunij 1666.

ARGVMENTVM.

Mercator poteſt etiam per inditia, & coniecturas Mercium, dominium probare, cum difficilis ſit illius probatio; Vnde ſi probet Nauilium eſſe ſuum, Merces etiam in eo exiſtentes præſumuntur eſſe ſuæ.

SVM

S V M M A R I V M

1 *Dominium eſt difficilis probationis.*
2 *Pro Domin. iuſtificatione admittuntur etiam inditia & coniecturæ.*
3 *Teſtibus adminiculatis eſt magis credendum, & num. 104.*
5 *Mercator Dominus Nauilii, præſumitur etiam Dominus Mercium in eo exiſtentes.*
6 *Probatio debet fieri intra terminum præfixum.*
7 *Probatione facta intra terminum parum refert, quod illa exibeatur elapſo termino.*
8 *Terminus legitimè impedito currere non debet.*

D E C I S I O CCCCXCVII.

EQVES Paulus Antonius de Baiuga antequam ab Inſula Melitæ diſcederet ad Piraticam exercendam contra Infideles promiſit ſub iuramento nullum damnum, ſiue iniuriam inferre Chriſtianis, neque eorum perſonas, Nauigia, Bona, & Merces capere, neque depredari, & pro huiuſmodi obligatione ſeruanda dedit in fideiuſſorem Eq. Thomam Ludouicum de Soza, Summario *num.* 2. quia verò in depredatione eiuſdem Nauigij Turcarum captum, quoqua fuit ab eodem Equite de Baiuga aliud Nauigium Mercibus oneratum ſpectan. ad Aag Hebraim Chriſtianum Maronitam ideo ad iſtius inſtantiam introducto Iudicio coram Venerabili Magiſtro Armamentorum Melitæ ſuper reſtitutione Nauigij, & Mercium, ad vtrumque fuerunt per diffinitiuam Sententiam condemnati tam Equite de Baiuga, quàm Equite de Soza fideiuſſor, quæ Sententia fuit confirmata in Audientia Em. M. Magn. Cœterum cum in hac ſecunda Sententia fuerit dicto Hebraim aſſignatus terminus vnius anni ad docendum de dominio Mercium, & probationes ſucceſſiuè factæ, & poſt lapſum annum exhibitæ per Iudices prædictos fuerint reiectæ, ideo interpoſita per eumdem appellatione, & cauſa per Signaturam Sanctiſſimi mihi commiſſa dubitaui. An conſtet de dominio Mercium, & DD. affirmatiuè reſponderunt.

1 Cum enim dominium ſit difficilis probationis, vt concordant omnes ſcribentes, in *l. cum res, C. de probat.* vtique ad illius iuſtificationem admittuntur quoque
2 indieia, & † coniecturæ, *l. indicia, Cod. eodem tit* Soccin. Sen. *conſ.* 89. *num.* 9. *poſt med. verſ. et pro fundamento.* Pariſ. *conſ.* 104. *num.* 101. *part.* 1. Maſcard. *de probat. concluſ.* 535. *num.* 3. Rota coram Caual. *deciſ.* 93. *nu.* 2 *et in recent. deciſ.* 449 *num.* 1. *part.* 3.

In propoſito autem ex Teſtium depoſitionibus in Ciuitate Cairi in vim remiſſoriæ examinatorum, liquet per ipſum Hebrain de anno 1657 paulò ante deprædationem Nauigij fuiſſe emptas in Ciuitate Damiatæ plures Merces, ad effectum illas aſportandi ad locum de Baias, quæ pro maiori parte ſpectabant ad eumdem Hebraim, & pro reliquæ ad eius Nautas, inter quos nullus aderat Infidelis, Summario *num.* 8. cum quibus concordant iuratæ atteſtationes Epiſcopi Ciuitatis Cairi, & Archiepiſcopi Liddæ Procuratoris Patriarchæ Hieroſolimitani, necnon plurium Religioſorum in illis partibus commorantium, ac etiam Conſulum diuerſarum Nationum, dicto Summario *num.* 9. & pro-
3 pterea dd. Teſtibus † tamquam adminiculatis eo magis adhibenda eſt fides, per *Text. in capit. licet cauſam de probat.* Rota *in Bononien. Primiciarum* 30. *Ianuarij* 1665. §. *finali, coram R. P. D. meo Albergato.*

Quod quidem dominium comprobatur ne dum ex
4 aliorum Teſtium depoſitionibus, qui aſſerunt † d. Hebraim virum diuitem, ac ſolitum proprijs pecunijs emere Merces, illaſque vendere in partibus Orientalibus, dicto Summario *num* 10. ſed etiam ex Iuris præſumptione deſumpta ex eo, quod cum Nauigium ſpectaret ad ipſum Hebraim, vt admittitur tam in prima,
5 quàm in ſecunda Sententia hinc † præſumitur quoque Dominus rerum in ipſo repertarum, vt in ſimili de bonis in domo repertis, tradit Bartol. *in l.* 13. *cui legatorum, §. bonorum, num.* 3. *ff. vt in poſſ. legatorum*, Alex. *conſ.* 112. *num.* 2 *verſ. & ſic videntur, lib.* 6. donec contrarium tamen probetur.

6 Nec releuare poteſt, quod Hebraim non exhibuerit huiuſmodi probationes intra annum ſibi in ſecunda Sententia præfixum cum enim probationes fuerint factæ in
tempore, vt † teſtatur Iudex Remiſſorialis, Summa- 7
rio *num.* 11. parum refert, quod illarum exhibitio ſucceſſerit elapſu anno, quia conſtat ex datis in eodem Summario *num.* 5. & 6. Hebraim fuiſſe in itinere legiti-
me impeditum, nam regulariter legitime impedito, † 8
tempus currere non debet.

Et ita per Contradictas, &c.

R E V E R E N D I S S I M O CERRO DECANO.

Nunc S. R. Ecclef. Cardinali.

Leodien. nullitatis Matrimonij.

Lunæ 28. Iunij 1666.

A R G V M E N T V M.

Matrimonium inter Raptorem, & Raptam eſt nullum, quia caret conſenſu, qui dari non poteſt, donec Virgo non euaſerit à poteſtate Raptoris, & ſi fuerit præſtitus non valet, quia dicitur metu factus, tantò magis ſi Puella extiterit ſub poteſtate Patris, ſine cuius conſenſu, etiam ipſa conſentiente, Matrimonium dicitur nullum.

S V M M A R I V M.

1 *Matrimonium inter Raptorem, & Raptam conſtitui non poteſt, niſi rapta de manu raptoris euaſa conſenſum præſtiterit, quod amplia, vt num.* 2. 9. & 11.
3 *Raptus deſumitur ex traductione de loco ad locum violenter facta.*
4 *Armatus contra Puellam incutere dicitur metum ex duplici qualitate, nempè ſexus, & ætatis.*
Quod amplia, vt num. 5.
6 *Virgo in dubio, præſumitur violentata.*
7 *Raptus dicitur commiſſus etiamſi Puella conſenſerit dum conſenſus patris non interceſſit.*
8 *Metus, & vis quando dicantur incuſſa.*
10 *Raptus excluditur ex præcedente tractatu nuptiarum.*
12 *Apoca non ſcripta ab eo de cuius intereſſe agitur, abſque notario, & teſtibus, nullam fidem meretur.*
Quod amplia, vt num. 13.
14 *Conſenſus Puellæ exiſtentis in poteſtate raptoris, eſt nullus.*
15 *Teſtes examinati abſque interrogatorijs, non probant.*
Matrimonium debet contrahi coram proprio Parocho, vel Sacerdote de ipſius Parochi, ſeu Ordinarij licentia, alias eſt nullus.
Quod declara, vt num. 17. & 18.

DECISIO CCCCXCVIII.

CONSTARE de nullitate matrimonij inter Annam Iſabellam, & Riccardum hodiè reſolutum fuit. Quia cum fuerit contractum de tempore quo idem Riccardus eamdem Puellam ab eo raptam ſub arcta poteſtate tenebat, intrat diſpoſitio Sacr. Concil Trident. *ſeſſ.* 24 *de reformat. matrim. cap.* 6. qua cauetur nullum poſſe conſiſtere matrimonium inter Raptorem, & Raptam,
† quam diù ipſa in poteſtate Raptoris manſerit, niſi in 1
loco tuto, & libero conſtituta illum in Virum habere conſenſerit, vt latè poſt alios tradit Sanch. *de matrim. lib.* 7. *diſp.* 13. *num.* 1. *& ſeqq.* Quam † quidem diſpoſi- 2
tionem habere locum ſiuè Raptus ſucceſſerit cauſa matrimonij, ſiuè cauſa ſolius libidinis explendæ, refert idem Sanch. *vbi ſupra ex declaratione Sac. Congregationis Concil. d. diſput.* 13. *num.* 3. *in fin.* Boſſ. *de matrim. cap.* 13. § 4. *numer.* 9. Guttier. *eodem tit. cap.* 86. *num.* 8.

Raptus remanet concludenter probatus ex facti ſerie deſumpta ex Teſtium depoſitionibus datis *in Summ. Annæ Iſabellæ num* 1. & 2. ex quibus patet, quod Baro de Fraipont Pater Puellæ cum decreuiſſet eius filiam nubere Do-

Digitized by Google

re Domino de S. Vbermont ex Comitibus de Duras, mediante opera, & interpoſitione dicti Riccardi, interim propoſuit, quia puella erat teneræ ætatis, eam collocare in Monaſterium; Vndè idem Baro diſcedens vna cum filia ab Oppido Fraipontis priùs appulit Leodium, vbi inuenit dictum Riccardum mediatorem, qui ſummo manè ad Fluminis ripam cum præuentiuè expectabat, qui precibus, ac ſuaſionibus dictum Baronem coegit accedere vna cum filia ad Domum Heuſuich ſui Conſanguinei, & dum ibidem Baro, & filia, eiuſque ſerui hoſpitabantur, idem Riccardus nocte ſequenti ingrediens cubiculum Puellæ armatus gladio, & duobus ſclopetis illam clandeſtinè eripuit, ducendo eam prius ad Domum Viduæ Roſcij, & deindè ad Domum Scabini Becman pariter eius Conſanguinei: Ex facto enim huiuſmodi be-
3 nè deſumitur raptus, quia † conſtat de traductione de loco ad locum, ac etiam de violentia, quæ ſunt duo præcipua ad hunc effectum neceſſaria, ex traditis per Sanch. *dicto lib. 7. quæſt. 4. num. 31.* Decian. *tractat. crimin. lib. 8 cap. 7. num. 4. & alii communiter.*

De traductione dubitari non poteſt, vt ex dicto Summario *num. 4. 12. & 13* Violentia verò ex pluribus conoincitur. Tum quia ex facto ſuperius recenſito clarè liquet de doloſis machinationibus eiuſdem Riccardi, vt deponunt Teſtes, dicto Summario *num. 3.* Tum quia armatus ingreſſus fuit cubiculum animo occidendi famulum Baronis, quatenus eum reſiſtentem ſuis conatibus repetijſſet, dicto Summario *num. 4.* Tum etiam, quia Puella dum manebat in Domo dicti Bechman, interrogata, an vellet Riccardo deſponiari, coram ipſo, non ſinè lachrymis conſentiebat, ſeorſum vero contrarium conſtanter aſſerebat, dicto Summario *num. 19.* & probant Teſtes repetiti nouo Summario *num. 3.* Tum demum quia violentia præſumitur eo ipſo, quod Riccardus nocturno tempore acceſſit armatus ad Puellam vix attingentem 14. annum abſque cuſtodia in Domo aliena ma-
4 nentem, hoc † enim caſu cenſetur metus incuſſus ex duplici qualitate, nempè ſexus, & ætatis, vt raciocinatur, Genuen. *in prax. Car. Archiepiſcop. Neapol. cap.*
5 88. *num. 3.* eoque † magis dum Riccardus cum armis erat paratus vim facere ſeruo reſiſtenti, Maſcard. *de probat.*
6 *vol. 3. concluſ.* 1409. *num.* 19. & † generaliter quod Virgo præſumatur in dubio violentata, tradit idem Genuen. *vbi ſuprà cap. 21. num. 11. in fin.* Maſcard. *concluſ.* 1253. *num. 31. quos refert, & ſequitur* Boſſ. *vbi ſupra dicto cap. 13. num. 19.*

Quinimmò cum Anna Iſabella non eſſet ſui Iuris, ſed quidem ſub poteſtate Patris, vbi etiam admitteretur il-
7 lius conſenſus, adhuc non excluditur raptus, cum † fuerit abducta ipſo Patre prorſus inſcio, ac inuito; ei namque maxima iniuria irrogatur, quam ipſa per conſenſum remittere non valet, & proindè benè dicitur commiſſus raptus, ità vt habeat locum dictum Decretum Sacr. Concil. Trident. ſeſſion. 24. cap. 6. vt de veriori opinione teſtantur idem Genuen. *loco citato cap. 21. numer. 11.* Sanch. *dicto libr. 7. diſput. 12. num. 12.* Boſſ. *dicto cap. 13. numer. 20. & 21.* Guttier. *eodem tit. cap. 86. num. 57. cum aliis allegatis per* Donat. Ant. de Marin. *reſolut. iur. cap. 301. num. 8.*

Præterea huiuſmodi raptus comprobatur ex eiſdem Teſtibus deponentibus de publica voce, & fama, & ex eo, quod Riccardus fuit ſuper hoc inquiſitus, & à Scabinis Leodien. vti culpoſus iudicatus, & declaratus apprehenſibilis, dicto Summario *num. 12. & 13.* Ac etiam quia Vicarius Leodien. denegauit conceſſionem rubri ſigilli, id eſt licentiæ contrahendi hoc matrimonium, eo quia raptus erat publicus, & notorius, dicto Summario *num. 6.* & ex eadem ratione Archidiaconus Arduennæ, cuius iuriſdictioni Riccardus ſuberat, noluit concedere diſpenſationem ad faciendum proclamationes, iuxtà præſcriptum Sac. Concil. Summario *num. 7.* Et his omnibus accedunt querelæ, ac lamentationes ipſius Annæ Iſabellæ, emiſſæ tam de tempore, quo erat in poteſtate Raptoris, quàm etiam ex poſt quando fuit in loco tuto conſtituta, nam iteratis vicibus declarauit ſe nunquam habuiſſe, nec habere intentionem contrahendi tale Matrimonium, immò proteſtata fuit ſe habere erga Riccardum maximam animi auerſionem, vt ex Teſtibus, dicto Summario *num. 21. & 22.* & ex publicis declarationibus, *num. 11. 23. & 24.* Quæ quidem declarationes ſicuti deſeruiunt ad probationem raptus, cum ex eis colligatur fuiſſe † eidem Puellæ incuſſam vim, atque 8
violentiam, ex firmatis in *Romana Nullitatis Matrimonii 24. Maii 1655. coram R. P. D. meo Bevilaqua, §. quem metum, cum ſeq.* Ità excludunt Matrimonium deficiente requiſito Sac. Concil. quod † nimirum in loco tuto 9
conſtituta raptorem in virum habere conſentiat, vt arguit Rota *deciſ. 316. num. 36. cum ſequent. part. 5. recent.*

Non obſtat prætenſio, quod præceſſerit tractatus Matrimonij inter Riccardum, & Annam Iſabellam, ideoque non valeat conſiderari raptus, qui † excluditur quo- 10
tieſcunque tractatus nuptiarum præceſſit, per *text. cap. raptor 27. quæſt. 2. & plures congerit* Borell. *in ſumm. deciſ. tom 2. tit. 33. de appell. num. 485. & ſeqq.* Guttier. *vbi ſupra cap. 86. num 22.*

Quoniam aſſerta Apocha ad hoc probandum adducta, nullam fidem meretur. Nam præterquod non apparet fuiſſe conſcriptam de manu Annæ Iſabellæ, & † tan- 11
quam facta ſine Notario, & Teſtibus non caret ſuſpicione antidatæ, ita vt dubitari valeat, fuiſſe confectam poſt commiſſum raptum; Adhuc non videtur attendenda, quia aduerſatur depoſitionibus † tot Teſtium aſſe- 12
rentium Riccardum tractaſſe Matrimonium, tanquam mediatorem, & proxenetam nomine Comitis de Duras, quod etiam patet † ex litteris ipſius Riccardi eidem Co- 13
miti, necnon Domino de Eren conſcriptis, dicto Summario *num. 25.* quæ contra ipſum ſcribentem, plenam probationem conſtituunt, *l. publia, in fin. ff. depoſit.* Bart. *in l. nuda, ff. de donat.* Alex. *conſ.* 119. *numer. 1. lib. 2.* Rota *in Romana Hæreditatis 19. Ianuarii 1665. coram Reuerendiſſ.* Gerunden. *in princip.*

Sicut etiam non releuat, quod eadem Anna Iſabella ſub die 27. Ianuarij 1663. coram Notario, & Teſtibus declarauerit dediſſe fidem Matrimonialem Riccardo, quodque ſucceſſiuè conſtituerit Procuratorem ad petendum rubrum ſigillum. Quia cum de eo tempore eſſet in poteſtate Raptoris, nulla † vis fieri poteſt in dicta con- 14
feſſione, alijſque actibus, cum non debeant attendi, niſi prius Puella fuerit priſtinæ libertati reſtituta, vt probat Farinacc. *qui alios refert in prax. crimin. tit. de delict. carn. quæſt. 145. num. 150. & ſeq.*

Nec facit quod Teſtes non probent vti examinati abſque Interrogatorijs. Nam ommiſſis alijs reſponſioni- 15
bus, nuper aduenit proceſſus repetitiuus, & quatuor Teſtes, qui ex 29. fuerunt ſolummodò repetiti, poſt varias prorogationes terminorum, tantum abeſt, quod primis depoſitionibus aduerſentur, vt potiùs raptum euidentiorem oſtendant, vt patet ex illorum lectura in Summario ad partes dato.

Ex alio quoque capite dici poteſt nullum Matrimonium. Quia ſcilicet fuit contractum Leodij coram Parochu Sancti Remacli, qui non erat Parochus, neque Riccardi, qui domicilium habebat in Terra Stabuleti, neque Mulieris, cuius domicilium erat in Oppido Fraipontis, dicto Summario *num. 26.* contra diſpoſitionem Sac. Concil. Trident. *Seſſ. 24. de Reformat. Matrimon. cap. 1.* vbi † 16
mandat, quod Matrimonium contrahatur præſente proprio Parocho, vel alio Sacerdote de ipſius Parochi ſeù Ordinarij licentia, alias autem ſi irritum & nullum.

Nil releuante quod Riccardus per duos dies ante conduxerit domum in eadem Parochia. Quia cum ex vicinitate temporis, & ex facti circumſtantijs ſupra ponderatis, dubitari poſſit huiuſmodi conductionem fuiſſe affectatam, vel ad commodius raptum explendum, vel ad legem fraudandam, & viceuerſa nullibi conſtet de animo deliberato habitandi, hæc ſola † momentanea habita- 17
tio, non videtur ſufficiens, ad effectum de quo agitur, ex traditis per Paſchal. *de vir. patr. poteſt. part. 2. cap. 5. nu. 5.* Sanch. *de matrim. lib. 3. diſput. 23. num. 11.* Barboſ. *ad Concil. dicta ſeſſ. 24. cap. 1. num 9. & 16. & in his terminis* Rota *in Mutinen. Matrimonii 27 Februar. 1637. §. quia iſta concluſio, coram bon. mem. Dunozetto,* & in ſpecie, quod ex vicinitate temporis conductio præſumatur fraudulenta, &
† proindè habitatio ſuffragari non poſſit plenè tradit idem 18
Barboſ. *vot. deciſiu. 19. num. 4. & ſeqq. & ſignanter, num. 11. lib. 2.*

Et ità vtraque parte informante reſolutum fuit, &c.

R. P. D.

Digitized by Google

R. P. D. CARPINEO.

Nunc S. R. E. Cardinali.

Mediolanen. Nullitatis Profeſſionis.

Lunæ 28. Iunij 1666.

ARGVMENTVM.

Miles Hieroſolymitanus debet facere Nouitiatum antequam Profeſſionem emittat licet ei derogatum ſit per Breue Apoſtolicum, quando illud imperratum fuit inſcio profitente, quia requiritur expreſſus, & verus conſenſus alias profeſſio eſt inualida.

SVMMARIVM.

1 *Conſenſus requiritur pro validitate Profeſſionis.*
2 *Aduerſio erga profeſſionem deſtruit conſenſum, & num. 3. 4. 5. quod amplia vt num. 6.*
7 *Dolo, & falſa cauſa inductus ad profeſſionem non dicitur conſenſiſſe.*
8 *Conqueſtus, & reclamationes factæ eodem die habitæ profeſſionis deſtruunt conſenſum.*
9 *Nouitiatus, eſt à Iure inuentus adhoc vt quis valeat regulas religionis experiri, & determinare vtrum ſibi expediat nec ne profeſſionem emittere.*
10 *Profeſſio inita abſque Nouitiata mediante breue Apoſtolico, eſt nulla quando illud obtinetur inſcio profitente.*

DECISIO CCCCXCIX.

VIRTVTE Breuis Apoſtolici deferentis facultatem D. Cardinali Nuntio admittendi ad profeſſionem in Sac. Religione Hieroſolymitana D. Franciſcum Carauaij Marchionem etiam non facto Nouitiatu ad id requiſito idemmet Marchio regularem profeſſionem emittit ſuper eius inualiditatem ad ipſius inſtantiam poſtmodum commiſſa mihi cauſa dubium pluries propoſitum vtrum ille, nec ne ſuſtineretur quod hodie à DD. fuit fauore Marchionis reſolutum
1 † ex defectu conſenſus pro validitate profeſſionis requiſiti *in cap. preſens 20. quæſt. 13. & in cap. 1. & cap. cum ſimul 14. de regul.* Bonac. *oper. moral. tom. 1. tit. de clauſ. quæſt. 2. punct.* 10. *difficult. 2. § 1. num. 1.* Tambur. *de Iur. Abb. tom. 3. diſput. 6. quæſt. 17. num. 1.* Odd. *de reſtit. in integr. part 2. quæſt. 61. art. 5. num.* 33. Rota coram Merlino *decıſ. 59. num 4. & coram Reuerendiſſ.* Royas *decıſ. 491. num. 1.*

Hæc autem defectio viſa fuit reſultare ex pluribus facti circumſtantijs annexis à magna præſertim animi
2 † aduerſione erga profeſſionem conſtanter à Marchione antea ſemper expreſſa cuius plurimum fecit Rota coram Gregor. *decıſ. 226. num. 7.* Buratt. *decıſ. 205. nu. 4. & Vlisbonen. nullitatis profeſſionis 27. Ianuarij 1635. §. 1. & §. vrget coram bon. mem. Dunozetto tam ex verbali proteſtatione non longè ante profeſſionem* par edita
3 vbi declarauit quod ſi ipſe ad illam deueniret id foret
4 contra ſuam voluntatem necnon ex nimia importunitate & vi *D. Marchioniſſæ Mariæ ſuæ Cognatæ* talis
5 enim proteſtatio adimens conſenſum actui futuro operatur, vt ſubſequuta profeſſio cenſeatur conſenſu deſtituta, ac proinde inualida Surd. *conſ. 37. num.* 20. Couar. *de matrimon. part. 2. cap. 3. §. 5. num* 12. Barboſ. *voto deciſ. 1. num. 40. lib. 1.* Rota coram Seraph. *decıſ.* 819. *num 5. & 6.* Vbald. *decıſ. 159. num. 4. & in Vliſbonen. nullitatis profeſſionis 29. Ianuarij 1646. §. & ratio eſt cum ſeqq. coram Arguel.*

6 Dum maxime in eadem animi aduerſione & diſſenſu Marchio repetijt in ipſo actu editæ profeſſionis *ad text. in cap cum ditione 12. verſ. non enim de regal.* ad quod tandem contra ſui voluntatem deuenit inductus ex falſa cauſa ac nimio dolo qui quoties vt hic exiſtat cauſa
7 finalis profitendi conſenſum ſolet adimere, ac profeſſionem propterea irritare & doctrina Abb. *in cap. cum dilectas 213. ibidem* Felin. *num. 10. de probat.* Nau. *conſ. 45. num. 4. de regul.* Lanuiph. *inſtit. real. Iur. Canon. lib. 2. tit. de diuerſ. poſt princip. verb. falſa* Fel *mihi* 194. Roſul. *in verb. diuortium num. 7.* Odd. *de reſtit. in integr. part. 2. quæſt. 61. art. 5. num. 31. & 32.* Card. Mantic. *de tacit. lib. 1.* Rota *in Vlisbonen. nullit. profeſſ. 29. Ianuarii 1646. § 5. ponderabat coram bon. mem. Arguell.*

Pro excluſione præterea conſenſus plurimum vrgent conqueſtus reclamationis ſuper illius inualiditate à 8
Marchione per habitæ eadem die emanatæ profeſſionis Barboſ. *vot. deciſ. à num. 121. lib. 1.* Rota *decıſ. 643. num. 16. part. 1. recent. & in adduct. Vlisbonen. nullit. profeſſ. verſ. & ratio eſt ad med. coram* Arguell. *& in Monopolitana nullitatis profeſſ. 27. Ianuarii 1653. §. vrget coram bon. mem. Dunozetto.*

Animaduertebant denique DD. hic non tractari de profeſſione à nouitio emiſſa poſt annum probationis à 9
Iure adiunctum ad hoc vt ille valeat regulas religionis experiri, ac determinare vtrum ſibi expediat profeſſionem emittere *ad text. in cap. ad Apoſtolicas 16. de regul.* Nauar. *conſ. 32. num. 5. eodem tit.* Sanch. *de præcept. decal. lib. 5. cap. 4. num. 9* Rota coram Seraph. *decıſ. 121. nu. 2. & in recent. decıſ. 309. num. 1. ad fin. part. 2. & in Leodien. profeſſionis 14. Decembris 1663. §. 1. coram R. P. D. meo Priolo*, ſed agi de profeſſione nullo præcedente Nouitiatu edita vigore Breuis Apoſtolici quod non ſolùm fuit inſcio Marchione impetratum verum etiam illi fuit dumtaxat apertum ferè immediatè ante profeſſionis actum quare illa cenſetur ex improuiſo, & ſine animi de- 10
liberatione peracta, ac facilius perinde intrat prætentio diſſenſus ex traditis ab Ancar. *in cap. ad noſtram 8. num. 4. & 5. de regal. ibique notat* Hoſtien. *num. 12.* Rota *in Meleuitana nullit. profeſſ. 27. Ian. 1607. §. inde coram Reuerendiſſ. Papien.*

Ex his perpenſis alijſque facti circumſtantijs DD. in hoc caſu decreuere Domino Marchione dumtaxat informante &c.

R. P. D. TAIA.

Turritana Congruæ.

Lunæ 5. Iulij 1666.

ARGVMENTVM.

Debitor ſoluere poteſt debitori vnum pro alio quando nullum ex hac ſolutione ineſt incommodum eidem allaturus.

SVMMARIVM.

1 *Debitor ſoluere poteſt vnum pro alio, quando Creditori nullum incommodum eſſet allaturum*
2 *Penſio ſolui poteſt ex moneta, quæ adæquet valorem monetæ pro penſione conuentæ & num. 3.*
4 *Valor Monetarum aliquando creſcit, aliquando decreſcit, & in vno loco eſt maioris valoris, & in alio minoris, & quanti valeat ſcutas aureos Sardiniæ, & quanti pezza da otto bene declaratur num. 5. & per tot.*

DECISIO D.

PRONVNCIAVERAM de voto Dominorum iuxta deciſionem 26. Nouembris 1663. congruam ſcut. 100. auri de Camera à Capitulo deberi Parocho de Sens iuxta valorem currente tempore ſolutionis appellauit Capitulum inhærens conſuetudini ſoluendi ſecundum valorem primæuum ab anno diſmembrationis 1579. in annum litis 1665. & Signatura reſcripſit ſine præiudicio, vnde Parocho procedente, & ipſo Parocho, & Capitulo adhuc diſcrepantibus de valore currente ipſum Capitulum p[illegible] remiſſoriam ad probandum præcipuè, *Che le penſioni Eccleſiaſtiche conſtituite in ducati d'oro di Camera ſi pagano à ragione di 16. reali Sardi per ducato, e che communemente il ducato d'oro di Camera nel Regno di Sardegna ſi compra, e vende à ragione di 16. reali per ciaſcun ducato*, & remiſſoria conceſſa 22. Maij 1665. & poſtea teſtibus examinatis, & hodie propoſito dubio in qua ſpecie ſit facienda ſolutio Do-

tio Domini adhuc ſentientes ſeruandum eſſe valorem
currentis ducati, & inſiſtentes non ſolum teſcripto Si-
gnaturæ, ſed etiam ſeotentia propria quam hodie etiam
prius coram R.P.D. meo Priolo coofirmandam reſponde-
runt pro executione reſponderunt pariter declarandam
eſſe deciſionem d. die 26. Nouembris 1663. iuxta modum
exprimendum in præſenti vit. ſecuti ſunt generalem con-
ſuetudinem, qua pecuuia functionem in genere ſuo etiam
1 de forma ad formam, vt poſſit debitor vnum pro † alia
ſoluere ſi nullum incommodum ſenſiturus eſt Creditor,
l. debitor etiam alias l. Paulus ff. de ſolut. & ibi Bart. *num.3. & 4.* Abb. *ad cap. quanta de Iur. Iur. num. vlt. & elegantius
etiam ex Tito Liuio* Theſaut. *ex augum. monet. part.1. num.
79. cum pluribus apud* Cenc. de Cenſ. *part. 105. nu.9. nec lon-
gè à Iure communi l. vnica de argen. præt. lib.10. & ibi gloſ.*
maxime in partibus vbi congrua ſolui debet & pecunia
loco bonorum, & ſtuctuum localium cauſa reſeruationis
2 adeoque pecuniam & ducatum ſufficit ſoluere in moneta
dummodo illa tantum valeat &c. apud Gomez. *ad regul.
de valor. exprimen. quæſt. 8. ad fin. & in Apruntina Cenſus*
Rota *decif. 366. num.3. verſ. admittebant etiam part. 4. di-
verſ. cum aliis in deciſ. 22. Maij 1665. ſub initio.*

Et cum teſtes remiſſoriales concordes concludaot ſaxa-
rloam conſuetudinem eſſe ſoluendi pro quolibet ducato
Cameræ quatuor libras Sardas, & omnes penſiones re-
ſeruatas in ducatis Cameræ ſolui in Sardinia in quatuor
libris pro ducato, & quatuor libras monetæ Sardæ quæ
ſuot 16 Reales eſſe eiuſdem valoris cuius ſunt 16. Iulij
munetæ Romanæ & ita ſolui penſiones Domini declara-
runt à die litis conteſtatæ, ita ſoluendum eſſe congruum
in realibus, atque ita pro centum ducatis auri de Came-
ra reſeruatis mille, & ſexcentum teales, ſeu quadrin-
3 gentas libras quatuor realium, & inde oullum † incom-
modum à Creditore ſeotiri vt ait Bart. & aiij imo ſentiri
omoe Commodum, quod ſentitut ab omnibus.

Repræſeotauit etiam Capitolum monetam Sardam
trium realium æqualem qualitate, & quantitate argen-
tei tribus Iulijs probatur.

Neque ſubſiſtit quod reclamauit Parochus in Regno
Sardiniæ non currere niſi monetam nuncupatam pezza
da otto reali di Spagna, & ibi valere decem reales, ſeu Iu-
lios monetæ Sardæ conſtituen. voum ſcutum, atque aden
libras duas, & mediam libram in vrbe autem valere Iulios
octo cum dimidio, cumque conſtet ducatum auri de Ca-
mera valere 16. Iulios impoſſibile eſſe valere tantum to-
tidem 16. reales, ſed ſiue ſoluantur reales, ſiue tales mo-
netæ pro decem realibus plures reales eſſe ſoluendos plu-
reſque tales monetas pro decem realibus iuxta ſuam com-
putationem.

Quia ſtaotibus ſupraſcriptis remoueri viſa eſt reclama-
tio ex diuerſitate locorum Romæ, & Saxaris, ſi Saxari
ſolutio ſiat io tealibus, vel in moneta exhibita trium rea-
lium æquiualente tribus Iulijs, vel alia ordinaria, deio-
de inualidum eſſe argumentum ab incerto, varioque va-
lore monetæ etiam locali, vt huius ducati Romæ varijs
5 temporibus, & locis ad certum, & ſtabilem localium
aliarum monetarum. Imo à certo, & ſtabili arguendum
& ſtabiliendum; & denique diſtioctis locis diſtingui pre-
tia monetarum neque hanc monetam valere octo Iulios,
& medium Iulium Romæ Saxaris autem, & in Sardinia
decem reales quia ſiot diuerſi Iulij, & reales, ſed quia di-
uerſi ſuot loci

Quamquam quod attinet ad *d. deciſ. 22. Maii 1665. §.
præſertim* adhuc Romæ in Cancellaria Apoſtolica 100.
libr. monetæ Sardæ *ſi riducono à 33. & in 30. ducati di Ca-
mera*, nunc reſpondet Parochus ſpecialem eſſe obſeruan-
tiam, & æſtimari ducatum auri de Camera antiqua æſti-
matione à tempore erectiunis officij mediarum annata-
rum, ſed adhuc manet eadem æſtimatio libr. Sard. qui-
bus quatuor conſtaret ducatus auri de Camera, vt con-
ſtant adhuc, & valente nunc d. ducato quarta parte am-
plius à 12. ad 16 Iulios centum huiuſmodi ducati con-
ſtant 400. libras, quod ſi etiam libra quatuor realibus
conſtitit ſemper, & conſtat bene ex facto, & Iute de-
ciſum.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. O T T A L O R A.

Eſina fideicommiſſi.

Lunæ 5. Iulij 1666.

A R G V M E N T V M.

In hac Deciſione agitur quando ſit dan-
da, vel deneganda Remiſſoria ad effe-
ctum examinan. Teſtes, quod colligitur
ex Summario.

S V M M A R I V M.

1 *Remiſſoria non datur quando probatio fieri poteſt per Inſtrumenta.*
2 *Remiſſoria datur ſi Inſtrumentum à quo probatio dependet non reperitur quod limita, vt num. 3.*
4 *Remiſſoria non datur quando materia articulata eſt irrelevans.*
5 *Obliuio præſumitur per lapſum decem annorum, etiam in facto proprio.*
6 *Remiſſoria non datur ad probandum inuériſimilia.*
7 *Remiſſoria non datur ad retardandam expeditionem Cauſæ.*

DECISIO DI.

AD Probandam exiſtentiam donationis factæ (vt
aſſeritur) à Io. Lauteotio ad fauorem Rainaldi
fratris, de qua Rota ſub die 15. Martij præteriti co-
ram me non conſtare reſpondit Petrus Berardinellus
d. Rinaldi filius exhibuit vltimo loco in actis fides
duorum Teſtium pro quibus formiter examinandis re-
miſſoriam petijt vnde dato dubio ſuper illius conceſſio-
ne Domini denegandam eſſe dixerunt.

Fides enim continent donationem prædictam fuiſſe
confectam de aono 1614. per prædictum Inſttumen-
tum rogatum à q. Dominico Sarto de Muſciano idem-
que † dum probatio fieri poteſt mediante exhibitione 1
eiuſdem Inſtrumenti non datur remiſſoria ad proban-
dum per Teſtes Ægid. *deciſ. 496.* Rota *deciſ. 17. de
Teſtibus in antiq.* Cæſ. de Grats. *deciſ. 1. de dilat. de-
ciſ. 314. numer. 1. part. 1. & deciſion. 414. num. 5. &
583. num. 1. part. 2. recentior. & coram* Duran. *de-
ciſ. 196. num. 2.*

Non obſtat d Inſtrumentum non requiri nam de 2
hoc nulla affertut Iuſtificatio minuſque articulata fuit
illius deperditio, vt upus eſſet Rota apud Put. *deciſ.
403. lib. 2. in correct.* Caual. *deciſ. 368. in fine.*

Vlterius probatio ſuper contentis in d. fidibus eſſet
prorſus irreleuans maximè ad inducendum remiſſio-
nem fideicommiſſi ad quem effectum ſolum donationis
exiſtentia probari prætenditur ibi enim ſolummodo
habetur quod anno 1614. Io. Laurentius donauit Ri-
naldo fratri ſcuta duo millia, ſed non referuntur pacta,
vel conditiones, aliquæ qualitates, & obligationes qui-
bus forſan donatio concepta fuit quæ omnia nec minus
fuerunt articulata † prout neceſſe foret ad oſtendendum 3
quod bona fideicommiſſaria Petri Senioris Rinaldo eſſe
in ſatisfactionem dd. ſcutorum duorum millium libera
remanſerit à fideicommiſſo, *vt ponderatur in alia deciſ.
emanata coram me hac eadem die*, pro dubio Immiſſionis
† data autem irreleuaotia materiæ nunquam conceditur 4
remiſſoria Gregor *deciſ. 81. num. 3.* Rota *in Meleuitana
hæreditatis 26. Ianuarii 1643 §. 2. principaliter coram bon.
mem. Dunozetto.*

Accedit quod verſamur in Inſtrumento ſtipulato de an-
no 1614. & ſic eſt admodum inueriſimile inuenire modo
Teſtes qui de integra illius ſubſtantia, & de diſpoſitis in
eo poſſint ſpecificè deponere † cum per lapſum annorum 5
decem præſumatur obliuio etiam io facto proprio Gloſ. *in
l. licet C. de acq. poſſeſſ. & notant dd. in l. peregrè eod. tit.*
Seraph. *deciſ. 1429 num 1.* vt † pro denegatione remiſſoriæ 6
petitæ ad probandum inueriſimilia admiſit Rota *deciſ.
146. num. 10. & deciſ. 325 num. 23. part. 5. recent. & in Cæſa-
rauguſtana diſtributionum 13. Martii 1647. §. 2. quia coram
Reuerendiſſimo D. meo Decano.*

Demum

7 Demum vrget non leuis ſuſpicio † calumniæ cum petatur ad retardandam Immiſſionem debitam Franciſco Vig. *leg. fin. C de edict. diu. Adu. tollen.* Gregor. *deciſio.* 367. *num.* 1. *ibique addendum num.* 3 Buratt. *deciſ.* 211. *num.* 5. *vbi addit. ſub lit. B. eiuſque petitio dilata fuerit ad tertiam Inſtantiam vltimas audientias, & ad differendam imminentem Cauſæ expeditionem* Caul. *deciſ.* 87. *num.* 2. *& deciſ.* 551. *num.* 10. *& coram* Merlio. *deciſ.* 653 *num.* 3. *&* 4. *& in recent. deciſ.* 76. *num.* 2 *part.* 8. *&* 216 *num.* 1. *part* 9. *tom.* 1.
Et ità vtraque, &c.

REVERENDISSIMO P.D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Firmana Vſusfructus.

Lunæ 5. Iulii 1666.

ARGVMENTVM.

Bulgari conſuetudo non habet locum quando Mulier fuit relicta vſufructuaria vna cum filia, & deliberata fuit ab onere conficiendi inuentarium, ideoque vſusfructus extantibus filijs in tali caſu non reſtringitur ad alimenta.

SVMMARIVM.

1 *Ægidiana intrat in cauſis merè laicalibus.*
2 *Mater relicta in vſufructu ſimul cum filia cenſetur verè vſufructuaria.*
3 *Bulgari conſuetudo extantibus filijs reſtringit vſumfructum ad alimenta, quod declara, vt num.* 4.
5 *Dictio cum præſefert æqualiter.*
6 *Liberatio à confectione inuentarij indicat verum vſumfructum, quod amplia, vt num.* 7. *&* 8. *&* 9.
10 *Vſusfructus debetur Mulieri etiamſi tranſiuit ad ſecunda vota quando viduitatis conditio in Teſtamento non reperitur.*
11 *Ægidiana non intrat quando in ſententia adeſt mixtura, quod limita vt num.* 12.
12 *Ægidiana intrat etiamſi adſit mixtura quando ſententia concepta fuit per capita ſeparata.*
13 *Sententiæ tot dicuntur quot ſunt capita.*

DECISIO DII.

BEATRICEM filiam postquam Franciſcus hæredem vniuerſalem inſtituit, Annam Vxorem vſufructuariam cum filia eſſe voluit, inter quas per longum tempus orta ſuper hoc controuerſia, per ſententiam ab A. C. pronunciatum fuit in medietatem pleni, & formalis vſusfructus Annæ dandam eſſe immiſſionem. In gradu appellationis dubium propoſui ad formam Commiſſio-
1 nis. An intret Ægidiana affirmatiuè reſolutum Agitur. † enim in poſſeſſorio de bonis prophanis inter perſonas Laicas, & concurrit validitas, & Iuſtitia ſententiæ, quæ ſunt requiſita ad hunc effectum neceſſaria Rota coram Seraph. *deciſ.* 63. *num.* 1. *deciſ.* 93 *num* 2. *&* 3. *part.* 8. *recent. cum aliis in Reatina Caſtrorum* 13. *Maii* 1653. *in princ. coram me, & Bononien. fideicommiſſi de Monterentiis* 27. *Iunii* 1657. *coram bon. mem.* Danozetto *pariter in princip.*
Iuſtitia ſententiæ ad quam reſtringitur difficultas reſultat ex eo quod Anna fuit hæres relicta in vſufructu ſimul cum filia, vt in eius Summario *num.* 2. ibi: *Item laſcia la detta Signora Anna ſua moglie herede vſufruttuaria con*
2 *detta Beatrice*, † quæ verba operantur, quod ipſa medietatem vſusfructus conſequi debeat, *l. ſi quis Actio* 8. *ff. de vſufr. accreſ.* Dec *conſ.* 434. *num.* 4. Menoch *conſ* 578. *num* 4. *& per tot.* Maluaſ. *conſ.* 49 *num.* 10 *&* 21. Gratian. *diſcept.* 7. *num.* 49. *& ſeqq. cum relatis per* Modern. Andreol. *controu.* 71. *num.* 1. *& per tot.* Rota *deciſ.* 1543. *num.* 5. *coram Penia Bononien. ſucceſſionis* 5. *Maii* 1643. *§ fin. in fin. coram Reuerendiſſimo Papien. Bononien. fideicommiſſi de Anſolmis* 26. *Iunii* 1658. *§. ſi quidem cor. Eminentiſſ. Celſo, & in Fauentina vſusfructus* 20. *Iun.* 1664 *§. hanc verò cor. bo. me. Veroſpio.*

Qua ratione non intrat conſuetudo Bulgari, per quam inductum fuit quod legatum † vſusfructus vxori reli- 3
ctum, extantibus filijs reſtringatur ad alimenta. Ab illa enim receditur † quando conſtat de contraria etiam taci- 4
ta voluntate Teſtatoris, quod ſcilicet vxor verum vſumfructum conſequatur, Crauett. *conſ.* 32. *num.* 2. Surdus *conſ.* 218. *num.* 6. *&* 7. Caſtill. *de vſufr. cap.* 45 *num.* 10. *vbi alii referuntur* Cyriac. *contr.* 52. *num.* 8. Rota *deciſ.* 241. *num.* 13. *part.* 5. *deciſ* 290. *num.* 4. *part.* 10. *recent. & coram Eminentiſſ.* Otthobono *deciſ.* 145. *num.* 22. Quæ hic deducitur non ſolum ex eo quod Anna, vt dixi hæres relicta fuit in vſufructu cum filia, quæ dictio † Cum æqualitatem præſe- 5
fert, & ſicuti reſpectu filiæ non dubitatur quin habeat medietatem vſusfructus, idem de matre dicendum eſt, & in his terminis per hanc rationem probat, Menochius *præſumpt.* 139. *num.* 21. *& tribus ſeqq. lib.* 4. *ſequitur* Cyriac. *vbi ſuprà num.* 9. Andr. *de controu.* 71. *num.* 2. *&* 3. † verum 6
etiam quia vxorem liberauit à confectione Inuentarij, quæ quidem liberatio cum ſimplici Alimentariæ non conueniat, ſed vſufructuariam reſpiciat, cui tale onus incumbit, efficacem præſtat coniecturam de verò vſufructu Teſtatorem ſenſiſſe Corrad. *conſ.* 47. *num.* 2. Soccin. Iun. *conſ.* 99. *num.* 14. *lib.* 1 Rimin. Iun. *conſ.* 322. *nu.* 11. *verſ. Quarta ſuccedet & num.* 12. Surd. *de alim. tit* 2. *quæſt.* 15 *num.* 243. *& ſeqq.* Mantic *de coniect. lib.* 9 *tit.* 7. *num.* 26. *in fin.* Miſeng. *obſeru.* 38 *num.* 3. *§. cenſetur* Menoch. *qui de magis recepta opinione Teſtatur d. præſumpt.* 139. *num.* 330 *lib.* 4.
Nec obſtat quod Anna ad ſecundas nuptias † tranſiue- 7
rit, quodque de adminiſtratione bonorum filiæ ratio reddita non fuerit. Quoniam ſtante liberatione legata de
omni eo, † quod ratione adminiſtrationis Anna reſti- 8
tuere tenetur ad huiuſmodi redditionem rationis non erat obligata, Corrad. *d. conſ.* 47. *num.* 12. Dec. *conſ.* 173. *num.* 3. Eſcobar. *de ratioc. cap.* 5. *num* 23. Mantic. *de coniect. d. lib.* 9. *tit.* 6. *num.* 29. & in omnem euentum hæc difficultas non eſt præſentis inſpectionis, Dum tanquam altiorem indaginem † requirens impedire nequit, quin interim vxor 9
vſumfructum recipiat, *vt in ſpecie reſpondit* Rota *in d. Fauentina vſusfructus* 20. *Iunii* 1664. *§. nec Caterina coram bon. mem. Veroſpio* Cumque in Legato vſusfructus viduitatis conditio non reperiatur, dicendum eſt Teſtatorem pœnas ſecundò nubentibus inflictas † remiſiſſe, vt per 10
tranſitum ad ſecunda vota vſumfructum non fuerit non fuiſſe amiſſum Pariſ. *conſ.* 95. *num.* 22. *& ſeqq. lib.* 1. Surd. *conſ.* 471. *num* 38. *verſ. relictam* Maluaſ. *conſ.* 31. *num* 9. Mantic. *de coniect. lib.* 10 *tit.* 6 *num.* 10. Caſtill. *de vſufr. cap.* 2. *num.* 12. Rota *in Bononien. vſusfructus* 26. *Nouembris* 1655. *§. nec viſo verſ. quoniam ad ſolummodo, & in Romana vſusfructus* 1. *Februarij* 1664 *§. nec dicatur coram R. P. D. Beuilaqua.*
Prout non aduerſatur quod in ſententia A.C. condemnata fuerit Beatrix ad reſtitutionem fructuum, & ſic non verſemur amplius in ſimplici poſſeſſorio, † & ratione 11
mixturæ non intret Ægidiana, vt per Lancell. *de attent. part.* 2. *cap.* 12. *limit.* 25. *num.* 14. nam ſententia concepta fuit per Capita ſeparata, vnde cum in capite vbi conceditur Immiſſio nulla † contineatur mixtura, hoc ſuffi- 12
cit, vt reſpectu illius locum habeat Ægidiana, † cum 13
tot dicantur ſententiæ quot capita Veſtr. *in prax. lib.* 7. *cap.* 3. *ſub num.* 8. *verſ. idem denique* Rota *deciſ.* 301. *num.* 12. *verſ. Quatenus verò, & num.* 13. *part.* 6. *recent. & in d. Bononien. fideicommiſſi de Monterentii* 27. *Iunii* 1657. *ſub §. minus pro excluſione in fin. coram bon. mem. Danozetto.*
Et ita vtraque &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Bononien. Pecuniaria.

Lunæ 5. Iulij 1666.

ARGVMENTVM.

Statutum Bononiæ quomodo practicetur circa concurſum creditorum contra bona Mercatoris decocti in hac deciſ. luculenter per tractatur.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Concurſus creditorum non habet viam executiuam, ſed Ordinariam, quod amplia, vt num.2.*
3 *Statut. Bononien. in concurſa creditorum inter Mercatoees prohibet viam executiuam quod declara, vt num.10. limita, vt num. 16.*
4 *Statutum loci eſt obſeruandum tanquam lex particularis.*
5 *Concurſus probatur à ſententia Graduatoria.*
6 *Decoctio probatur per quatuor Teſtes deponentes de publica voce, & fama.*
7 *Decoctio quomodo probetur & num.8.*
9 *Statut. Bononien. indicat Mercatorem decoxiſſe ſi per tres dies non feriatas illius Bancum non fuerit apertum.*
11 *Statut. Bononien. declaratur circa concurſus creditorum inter Mercatores, & num.14. & 15. & 17.*
12 *Dictio etiam eſt ampliatiua.*
13 *Fraus non præſumitur in Montiſta.*
18 *Deciſ.a Bononien. cenſus 4. Maij 1634. coram Reuerendiſſimo Imolen declaratur, & num.19.*
20 *Statutum Laicale non compræhendit loca pia.*
21 *Laicus non poteſt vti priuilegio Clericorum quando nullam cum eis habet cauſæ connexionem.*

DECISIO DIII.

IN SENTENTIA graduatoria per Auditorem Generalem Bononiæ lata inter creditores Catalani publici nummularij, & depoſitarij diuerſorum locorum montium ſub die 1. Martij 1663. defuncti fuit inter cætera declaratum D. Hieronymum de Bolognetis fideicommiſſarium D. Catalani ex cauſa depoſitariæ teneri concurrere cum alijs creditoribus per æs & libram iuxta formam ſtatuti à qua ſententia commiſſa mihi cauſa appellationis Comes Marcus Antonius Albergatus Montiſtarum ceſſionarius petebat mandatum executiuum, & de aſſociando ad bona dicti Catalani pro li ris 96833. ſed Rota neutrum concedendum eſſe reſpondit quia Iudicium concurſus creditorum in quo verſamur non ſolum ex ſui
1 natura † eſt ordinarium, & hac via ſunt diſcutienda iura eorumdem petentium prælationem in bonis commu-
2 n s debituris non † obſtante quod aliqui ex illis habeant eum in forma Cameræ, vel alio pacto executiuo obligatum *ex diſpoſitione Iuris ad l. Titiæ ſi non nupſeeit ff. de condit. & demonſtrat.* Menoch. *conſ.808.num. 36.* Peregr. *conſ.64 lib.2.* Carleual. *de Iudic.lib.1.tit.1.diſp.num.7.verſ.2. eſt alique cumulati per* Modern. Hiſpan. *in labyr. cred.part. 1. cap.16. num.2.* ſed etiam quia hoc ipſum cauetur in ſtatuto fori mercatorum Bononiæ aſtringente Creditores,
3 vt † veniant in concurſu per æs & libram nulla habita di-
4 ſtinctione hypothecarum quod † quidem ſtatutum tanquam lex particularis loci tenaciter eſt ſeruandum *l. omnes populi ff. de inſtit. act. l illam C. de collat.* Amat. *deciſ.2. num.1.* Maotic. *deciſ.256. num.10. & in ſpecie firmauit* Rota *in Bonon. diſcuſſionis 14. Decembris 1654. & 5. Maii 1655. coram con.mem. Biebio, & de ſimili ſtatuto Florentino idem reſpondit* Caſtrenſ *in conſ. 170. lib. 2.* Merlin. *de pignor. & hypotheca lib 4. tit.1. quæſt.6. num.1.*

Quod agatur de concurſu creditorum dicti Catalani ob illius ceſſionem, & obitum non ſoluendo, & ſic in caſu
4 ſtatuti prædicti patet † nedum ex dicta ſententia graduatoria in quo talis declaratur Iaſ. *in §. ſi quis in fraudem num. 46. de Inſtit. act.* Rota *deciſ 83. num.4 poſt* Cenc. de Cenſ. *in Bonon. de Michelis 13. Martii 1660 §. ſecundum perſonale obiectum, verſ. quod etiam videns coram bon.mem. Vbaldo,* verum etiam ex depoſitionibus quatuor teſtium mercatorum relat. in Summario capitum creditorum de publi-
6 ca voce, & fama ſuper decoctione atteſtantium quæ † probatio, facta tanquam admiſſa à ſtatuto in rubr. 47. ſufficiens eſt ad hunc effectum, vt reſpondit, Rota *in d. Bonon. de Michelinis d. §. ſecundum perſonale obiectum* iuratis etiam pro adminiculando dd. Teſtium interpellatione Iu-
7 diciali facta Caſperio † pro ſolutione ſummæ pecuniarum contenta in tribus litteris cambij, & denegatione per illum facta ex defectu illarum de quibus in Summario *num. 7.* ſubſequuta inuentariatione bonorum d. Catalani Rota *in Romana litterarum Cambij 16. Martii 1640. coram bon.*
8 *mem. Coccino, & confeſſione † Montiſtarum, ipſiuſmet Bolognetti quæ omnem aliam probationem ſuperat l. 1. de confeſſ. l generaliter C. de rebus credit.*

Non obſiſtit quod objicitur tunc intrare poſſe diſpoſitionem ſtatuti 68 quando bancum Mercatorum qui prætenduntur ceſſantes & decocti † fuerit clauſum tribus die- 9
bus non feriatis, vt cauetur in ſtatuto 46. de qua clauſura cum hic non conſtet non valet allegari ſtatutum requirens hanc qualitatem † ſine qua non poteſt impediri aſſo- 10
ciatio d. Com Mar. Ant. Bart. *in l. prætor ait §. docere ff. de vi bonorum rapt.* Iaſ. *conſ.9 num.13. lib.1. deciſ.267. num.1.* Gabriel. *conſ.5. num. 34.* num præter quod ſtatutum in hac rubrica præciſè loquitur de latitantibus per tempus trium dierum reſpondetur quod † in ordine ad concurſum per 11
æs & libram d. ſtatutum 68. nullo modo reſtringitur ad clauſuram Banchi conſideratam in allegato ſtatuto 46. ſed intrat diſpoſitio ſtatuti 47. immediate ſubſequentis admittentis pro ſufficienti probatione decoctionis depoſitiones quatuor Teſtium, & ſtat ampliatiuè, vt indicant verba illa ancora ſi poſſa prouare quæ dictio etiam † ſuppo- 12
nit alium modum probandi fulcimentum arbitrio creditorum Menoch. *conſ 84. num 38.* Gratian. *diſcept. forenſ. cap.659 num.1. vſque ad 23.* Duran. *deciſ.60. num.20.*

Nec dicatur quod ſtatutum ſit exorbitans à Iure communi, & conditum ad obuiandum fraudibus quæ † cum 13
præſumi nequeant in Montiſtis certis, & indubitatis creditoribus ex contractu, & obligatione Catalani depoſitarij electi, & ob id non intrat, † nec Iudicium motum 14
eſt ſecundum illius formam regulandum, vt animaduertit Rota *in deciſion. 118. & 157. poſt ſecundum volum. conſ.* Farin. *vbique num 1. coram* Pen *deciſ.749 num. 9. & deciſ. 1181. num.8. & poſt* Cenc. de Cenſ. *dicta deciſ.85. in fin. add. ad d. deciſ.9. num.141. part.3. recent. & in dicta Bonon. diſcuſſionis 14. Decembris 1654 §. maiorem coram bon. mem. Biebio,* quoniam nullibi conſtat ſtatuentes ex hoc motos fuiſſe ad tale ſtatutum condendum, ſed potius animo, & intentione conſulendi publicæ vtilitati, & hac ratione in omnibus creditoribus limitate ſequitur quod omnes quoque eandem † fortunam ſequi debeant in concurſu 15
per æs, & libram ibi præſcripto, vt in terminis ſimilis ſtatuti conſuluit Mandell. alb *in conſ. 575. num. 24. cum ſeqq. & eo relato firmauit* Rota *in præterita Bonon. diſcuſſionis ſub §. vt propria,* vbi etiam ponderatur quod in reformatione, & declaratione dicti ſtatuti excipitur † ſo- 16
lum creditum dotale, & Cameræ Bononien. ex quo confirmatur † regula, & diſpoſitio antea in ſtatuto facta in 17
caſibus non expreſſis ad *l. nam quod ſiquidem § fin. ff. de peccul. Legat. l. Quæſitum §. denique de fide inſtrum.* Amat. *deciſion 85 num 3. & deciſ.86 num 13.*

Minus valet dicere quod eo ipſo quod ſtatutum excipiens creditores habentes pignus per duodecim † dies an- 18
te ceſſationem debitoris cenſeatur quoque exceptuare habentes hypothecam ex *dictis in Bononien. cenſus 4. Maii 1634. coram Reuerendiſſimo Imolen. quæ eſt la 179. part. 9. recent. num.77. & 78. quia vt apparet ex alia deciſ. in eadem cauſa ſub 27. Martii 1647. coram eodem emanata ex impreſſu per* Modern. Perus. *de ſubhaſt.207.* fuit à prima receſſum, & firmatum indiſtinctè inter Creditores Inſtrumentarios, & hypothecarios eſſe bona ceſſantis diuidenda quod apertius fuerit expreſſum in reformatione d. ſtatuti excipientis habentes pignus non poteſt intelligi niſi de † verò 19
pignore rei mobilis quod habetur in pugno non de hypotheca etiam ſpeciali ſicuti quoque perpenditur *in d. Bonon. diſcuſſionis coram bon.mem. Biebio in 1. videlicet §. verum informantes & in 2. §. non primam cum ſeq.*

Nihil tandem releuare viſum fuit quod Montiſtæ ſint perſonæ Eccleſiæ, & loca pia quæ non † ſubiacent huic 20
ſtatuto merè laicali ſiquidem hoc citra verum præiudicium poſito dum hodie non comparent, ſed inſtat ſolum ipſe Comes Marcus Antonius Laicus illiuſque creditum nullam † habet connexionem cum credito aliorum, ſed 21
eſt penitus ſeparatum abſque dubio eum afficit ſtatutum licet non liget alios eorum Iura aliundè metientes Soccin. Sen. *conſ.12 num.17 lib 1.* Marant. *in ſpecul. part.4. diſtinct. 9. num.24. & melius* Natt. *conſ.280. num.3 verſ. ad quod* Maſcard. *de probat. general. ſtat. interpretat. concluſ.1. num. 201. in fin verſ. & ampliorem.*

Et ita deciſum vtraque, &c.

R. P. D.

R. P. D. PRIOLO.

Turritana Congruæ.

Lunæ 5. Iulij 1666.

ARGVMENTVM.

Penſio debetur ad rationem monetæ currentis, quando non fuit mutatus valor intrinſecus.

SVMMARIVM.

1 *Validitas ſententiæ probatur ex reuolutione actorum.*
2 *Commiſſio continens expreſſionem litterarum Apoſtolicarum cum clauſula quam, & quas non reſtringitur ad caput expreſſum & num. 3.*
4 *Clauſula, quam & quas, tribuit Omne ius in quocumque capite compræbendens omnes cauſas futuras, & mouendas circa idem negotium & num. 5.*
6 *Monetæ valore aucto, vel decreto in bonitate extrinſeca cedit damno, vel commodo creditoris.*
7 *Valor monetæ declaratur ab obſeruantia.*
8 *Authores Eccleſiarum exigen. minorem ſummam ea qua ſibi debetur non præiudicant Eccleſiæ.*
9 *Rector exigens minus ſibi præiudicat in exactis non vero in exigendis vbi non concurrit præſcriptio.*
10 *Præſcriptio ad hoc vt intret neceſſaria eſt petitio repulſa periti, & acquieſcentia petentis.*

DECISIO DIV.

PER ſententiam Rotalem R.P.D mei Taiæ pronunciatum fuit Capitulum Turritanum teneri ſoluere Io. Antonio Fatio Moderno Rectori Eccleſiæ Parochialis loci de foſſo annuos ducatos centum auri de Camera reſeruatos ad fauorem Rectoris d. Parochialis pro tempore per fel. rec. Gregor. XIII. in litteris applicationis ab eo facti dicto Capitulo omnium fructuum, & reddituum præfatæ Eccleſiæ illoſque deberi iuxta valorem currentem de tempore ſolutionis à qua ſententia appellatione interpoſita per Capitulum, & commiſſa mihi cauſa in deuolutiuo cum clauſula ſine præiudicio dedi dubium an eſſet confirmanda, vel infirmanda, & DD. attenta validitate, & Iuſtitia dixerunt eſſe confirmandam.

1 Validitas deſumitur † ex reuolutione actorum *iuxta decif. Capuaque 260. part. 2.* nihil obſtante, quod in commiſſione petantur dd. ducati centum tamquam debiti in vim concordiæ auctoritate Apoſtolica confirmatæ, & tamen in actis non fuit product. d. concordia, ſed ſolum ſupradictæ litteræ Gregorij XIII. quarum vigore condemnatum fuit Capitulum quia vltra quod dum in commiſ-
2 ſione ſpecificè exprimuntur omnia contenta in præfatis litteris exinde reſultare videtur concordiam auctoritate Apoſtolica confirmatam fuiſſe vbi ſubſcripta pro dd. litteris adeſt clauſula quam, & quas cuius vigore commiſſio non reſtringitur ad viam ſeu caput expreſſum Gregor *decif. 22. num. 1. 4. & 5.* Rota *decif. 146. num. 37. part. 9. recent.*
4 ſed deduci poteſt omne Ius ex quacumque cauſa † competens actori Mareſcott *var. reſol lib. 1. cap. 20. nu. 1.* Poſth. *de manut obſeruat. 6. num. 6. in med. verſ. ita vt* Comit. *decif. 14. num. 6.* Greg. *decif. 499 num. 2. & 3. & ibi Adden.* Duran. *decif. 60. num. 33. & 36.* Rota *in Placentina aquarum apud* Marcheſ. *de commiſſ par. 1. fol. mihi 232. num. 1. & in recent. decif. 296 nu. 15. & 16 part. 9. recent.* & comprehendit quaſ-
5 libet † etiam futuras & mouendas circa idem negotium, itaut impetrans ſpecificare poſſit cauſas quas vult Marcheſ *de commiſ part. 1. cap. 5. num. 5.* Poſth. *vbi ſupra dicto n. 8 verſ. & quaslibet alias* Buratt. *decif. 266 num. 7.* Merl. *decif. 736. num 4.*

Iuſtitia vero reſultare viſa fuit ex communi diſtinctione, quod quando non mutatur bonitas, ſeu qualitas intrinſeca monetæ, ſed ſolum alteratur quantitas extrinſeca valoris, vt euenit in ducatis auri de Camera qui in valore excreuerunt, tunc illius æſtimatio debetur ad rationem, & quantitatem currentem de tempore ſolutionis, itaut tam
6 incrementum quam decrementum valoris cedant damno, vel lucro Creditoris, vt omiſſis alijs in terminis dd. ducatorum dixit Rota *decif. 135. part. 3. recent. & in Mantuana penſionis 12 Iunij 1617. coram Dunozetto ſen. & coram* Pen. *decif. 5. num. 1. verſ. quantum ad ſecundum & num. 2. ſecundum impreſſ. Lugdunen. Add ad* Greg. *decif. 48 num. 8.*

Non obſtat quod pro dd. ducatis centum Capitulum in pecunia ſoluerit, & Rector receperit lib. 325. monetæ Sardæ quæ præſupponuntur feciſſe valorem dd. ducatorum de tempore Greg XIII. quodque etiam In Antonius Fatius Modernos Rector illas exegerit.

Quia admiſſa etiam tali probatione exinde inferri non poteſt ad aliquam obſeruantiam interpretatiuam quæ ſolum intrat vbi poteſt dubitari de qua ſpecie monetæ diſpoſitio intelligenda ſit tunc enim ex ſubſequentibus ſolutionibus deſumitur † interpretatio non autem in claris, vt 7
hic vbi litteræ Apoſtolicæ ſpecifice loquuntur de ducatis auri de Camera *vt præter alleg. in decif. R.P.D. mei Taiæ 26. Nouembris 1663. §. nec obſiſtit conſuluit* Spada *conſ. 58. n. 5. lib. 3. & dixit* Rota *in Meleuitana 5. Canonicatuum 4 Aprilis 1661. §. obſeruantia & 28. Iunij 1662 §. nec ad Cauſam coram R.P.D. meo Albergata & in Papien. Emphyteuſis 15. Decembris 1664. in fine coram R.P.D. meo Ottalora.*

Minuſque induci poteſt præſcriptio quia præteriti Re- 8
ctores exigendo minorem quantitatem quam eſſet valor pro tempore dictorum ducatorum præiudicare non potuerunt. Moderno qui non habet cauſa ab ipſis, ſed à Summo Pontifice mediante ſua prouiſione Apoſtolica *vt in puncto dictum fuit in d. Meleuitana 5. Canonicatuum 4. Aprilis 1661. §. nec dicatur coram R.P.D. meo Albergato* & faciunt tradita in hoc propoſito per Rota *decif. 304. num. 1. verſ. non obſtat aſſ. præſcriptio & num. 3. poſt* Cenc. de Cenſ. *& decif. 688 in fin. part. 4. diuerſ.*

Quatenus vero ipſe exegit eaſdem libras 325. non con- 9
currit tempus ſufficiens ad præſcriptionem, & ideo ad ſummum ſibi præiudicaſset quoad illos terminos exactos non autem quoad alios in futura decurrendos Rota *in d. Meleuitana quinque Canonicatuum 28. Iunij 1562. §. vbi etiam verſ. & ad ſummam vbi aliæ deciſiones allegantur.*

Vltra quod ad huiuſmodi præſcriptionem neceſsarium videbatur Rectores petijſse integram ſummam iuxta va-
lorem currentem de tempore ſolutionis †, & Capitulum 10
recuſaſse ſolumque ſoluiſse dd. libr. 325. & Rectores earum ſolutione acquieuiſse, vt in hoc propoſito conſiderauit Rot. *decif. 23 n. 4. verſ. præterea ad præſcriben. minorem quantitatem & n. 5. p. 6. rec. & coram R.* Roias *dec. 391. num. 6. & in Calaritana Decimarum S. Aſcenſi 17. Aprilis 1654. coram R. Zarate & in Cæſarauguſtana portionum 11. Februarij 1661. §. vlterius verſ. vna cum petitione diſtributionis totius ſummæ coram R.P.D meo Albergato.*

Declararunt tamen Domini quodlibet ducatum regulandum ſeu valutandum eſse ad rationem quatuor librarum, ſeu quod idem eſt 16. realium monetæ Sardæ quorum quatuor conficiunt vnam libram iuxta deciſionem hodie editam cor. d. R.P.D. meo Taia procedente ad executionem ſuæ ſententiæ vigore clauſulæ ſine præiudicio, & emanata ſuper dubio ab eo propoſito ad quam rationem ſit facienda ſolutio dd. ducatorum centum qui propterea ad d. rationem conſtituunt libr. 400. ſeu reales 1660. monetæ Sardæ vt in d. decif. cum qua Domini ſe conformarunt.

Et ita reſolutum fuit ſententiam Rotalem eſse confirmandam iuxta modum ſuperius expreſsum. Vtraque &c.

R. P. D. OTTALORA.

Æſina Fideicommiſſi.

Lunæ 5. Iulii 1666.

ARGVMENTVM.

Diuiſio Bonorum facta inter fratres, quando non valeat, in hac Deciſione pertractatur.

SVMMARIVM.

1 *Hæredes ſubſtituti per fideicommiſſariam, nondum fideicommiſſo purificato, non poſſunt diuidere bona fideicommiſſaria, & diuiſio, eſt nulla.*
Quod declara, vt num. 2. & 3.
4 *Referens non probat ſine relato.*
Quod amplia, vt num. 5.
6 *Referens aliquando probat ſine relato.*

7 *Ex-*

7 *Explicatur deciſ. 14. coram Vbaldo.*
8 *Relatio ad Inſtrumentum quando operetur, & quando non, & num. 9. & 10.*
9 *Emptor non querens euictionem cenſetur acceptare bona empta cum ſuo onere.*

DECISIO DV.

PERSISTENTES Domini in deciſ. coram me ſub
die 5. Martij præteriti, dixerunt per ſimplicem Bo-
norum diuiſionem præfatam inter Rinaldum Simonem
1 Matthæum, & Io: Laurentium fratres, quamuis † cum
clauſula ad habendum, & promiſſione euictionis hinc inde
non fuiſſe inter ipſos eorumque hæredes remiſſum fidei-
commiſſum conditionale Petri Senioris, nondum purifica-
tum, cum adhuc viueret Semidea prima hæres inſtituta, ex
Pariſ. *conſ. 46. nu. 9. & conſ. 55. nu. 13. lib. 2.* Becc. *conſ. 4. nu.
14. & ſeq. lib.* .... Peregr. *de fideicomm. art. 52. num. 18. aliiſ-
que relatis in deciſione quæ reuidetur, §. neque obſtare.*
2 Nec ſubſiſtit repetitum obiectum, quod non verſemur
in ſimplici diuiſione bonorum, in quibus terminis loquun-
3 tur DD. ſuperius adductis, ſed † in diuiſione facta ex
cauſa tranſactionis initæ per apocam de anno 1623. vbi
quando conuentum fuit, quod ſtante Donatione, ſeu
quadam promiſſione, quam fecerat Io: Laurentius ad
fauorem Rinaldi, vſque de anno 1624. deberet Rinaldus
dictam donationem retrocedere, & viceuerſa Io: Lauren-
tius illi renunciare portionem ſibi debitam, tàm ex hære-
ditate Franciſci Patris, quàm Petri auunculi fideicommiſ-
ſarij inferendo ex his dictam portionem Bonorum Petri à
Ioanne Laurentio ceſſam Rinaldo, in compenſatione
promiſſæ Donationis traditam fuiſſe in ſubſequuta diui-
ſione, non vti fideicommiſſariam, ſed vti liberam, ad eui-
tandam inæqualitatem, quia cum adhuc non exhibeatur
Inſtrumentum Donationis, ad quod habetur relatio in
apoca tranſactionis, firma remanet reſponſio data in deci-
4 ſione, quod ſcilicet non ſit ſtandum ſimplici † relationi,
niſi conſtet de relato, *vulg. l. ſi ita ſcripſero, ff. de condit. &
demonſtrat. Auth. ſi quis in aliquo, C. de eden.* maximè cum
hodie pro inducenda remiſſione fideicommiſſi inter diui-
5 dentes tota vis in dicta Donatione, quapropter † ſola
enunciatiua non ſufficit, quando principaliter agitur de
enunciato, Pariſ. *conſ. 94. conſ. 19. lib. 1.* Dec. *conſ. 348. in
fin.* Rota coram Put *deciſ. 371. num. 1. lib. 1. in correcta dec.
31. de prob. in antiq. & deciſ. 380. num. 26. par. 5. recent.*
Non obſtat, quod donatio præfata enuncietur non ſo-
lum in apoca tranſactionis verum etiam in ſubſequenti
6 inſtrumento diuiſionis ideoque ex † his geminatis con-
feſſionibus plenè probetur enuncians præſertim inter ipſa
partes, vt dixit Rota *dec. 14. num. 12. & ſeq. coram Vbaldo,*
7 quia † ad effectum de quo agitur non ſufficit probare ſo-
lum exiſtentiam donationis in quibus terminis *dicta Vbal.
dec. applicari poſſet,* ſed ad oſtenden. inæqualitatem tranſa-
ctionis probari quid donatum fuit à Ioanne Laurentio
8 quibus pactis, & conditionibus, ſeu qualitatibus, quæ †
dicuntur eſſe pars ſubſtantialis contractus, vt tradunt Fe-
lin. & alij *in cap. 2. de reſcript.* Bero *conſ. 87. nu. 11. lib. 2.*
Corn. *conſ. 153. num. 4. lib. 4.* Crauett. *conſ. 143. n. 8.* id autem
cum deſumi non poſſit ex ſimplici enunciatiua quamuis
9 in pluribus inſtrumentis reperta neceſſe † eſt, vt conſtat
de relato à quo declarationem, & certitudinem prædicto-
rum recipiat Rota *dec. 54. n. 17. p. 8. rec.* vel in omnem ca-
10 ſum neceſſaria † eſſet in ipſo inferente, & proprio per ex-
tenſum totius tenoris relati ex cumulatio *in dec. 182. n. 10.
par. 10. recent.*
Conſiderarunt etiam Domini pro excluſione inæqua-
litatis tranſactionis, quod Ioan. Laurentius in compenſa-
tione propriæ donationis non ſolum ceſſit Rinaldo ſuam
portionem hæreditatis Petri fideicommittentis, ſed etiam
aliam ſibi debitam in bonis Franciſci Patris, quæ erant
libera vnde non ſubſiſtit, quod Rinaldus qui poterat do-
nationem liberam prætendere remanſiſſet læſus ſi in
eius correſpectiuitatem recepiſſet tot bona fideicommiſ-
ſaria cum poſſit eſſe quod bona aſſignata partim libera
partim fideicommiſſaria æquipollent præfatæ donationi
maximè, quia de tempore tranſactionis idem Rinal-
dus habebat notitiam fideicommiſſi Petri eoque non
11 obſtante nullam promiſſionem euictionis procurauit †
ideoque cenſetur acceptaſſe bona cum dicto onere Rota *in
rec. dec. 115. num. 8. par. 7. deciſ. 453. nu. 14. & 15. deciſ. 457.
numer. 2. & ſeqq. & deciſ. 469. num. 15. cum ſeqq. par.
9. tom. 2.*
Et ita vtraque, &c.

R. P. D. TAIA.

Angolen. Archipresbyteratus.

Lunæ 29. Octobris 1666.

ARGVMENTVM.

Beneficiatus abſens ab Eccleſia abſque licentia Ordinarij priuatur, & ſi abſentia ſit ex cauſa litis ad priuationem autem quomodò ſit proceden. & vbi Beneficium vacare dicatur vide in deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Citatio perſonalis requiritur ad priuandum Canonicum propter abſentiam.*
2 *Citatio per Ædictum ad priuan. Canonicum abſentem non eſt ſufficiens, quando poteſt haberi perſona.*
3 *Citatio per ædictum habet locum contra latitantem non autem contra eum, qui commodè citari poteſt.*
4 *Citatio eſt exequen. à Curſore non à Clerico, licet agatur de re Eccleſiaſtica, limita vt num. 12.*
5 *Citationi executæ per Clericum ſine teſtibus non creditur.*
6 *Sententia abſque citatione eſt nulla.*
7 *Citatio per examen Teſtium remanet circumducta.*
8 *Citationi perſonali quando ſuppleatur per ædictum, & num. 9. 10. & 11.*
13 *Priuatio Clerici ob abſentiam à beneficio quomodo facien.*
14 *Beneficiatus non excuſatur ab abſentia ex cauſa morbi, & litis à priuatione Beneficij, quod declara, vt num. 15.*
16 *Beneficiatus abſens ex cauſa Morbi, & litis ſine licentia Epiſcopi priuatur, & num. 17. & 18.*
19 *Beneficium quo Clericus propter abſentiam priuatur vbi vacare dicitur, cui ſpectet Collatio, & num. 20. 21. & 22.*

DECISIO DVI.

POSSIDEBAT Archipresbyteratum Leonardus, & Ordinarius ob diuturnam abſentiam nè amplius cura animarum pateretur, & conferret alio digno, & idoneo 7. Iunij 1664. eumdem priuauit, & contulit 28. eiuſdem menſis Ioanni Antonio, qui die ſequenti poſſeſſionem accepit hinc dubitatum eſt in Rota, An & cuidandum ſit mandatum de manutenendo primo coram bon. memor. Veroſpio 1. Iunij 1665. poſtea me ſubrogato 23. proximi, & hodie reſponſum dandam Ioanni Antonio.

Nec viſæ ſunt obſtare tres quæ obijciebantur nullita-
tes in proceſſu ad dict. priuationem, quia vltra defectus ci-
tationis perſonalis omnino requiſitæ *ad cap. 8. de Cleric.
non reſident.* vbi mandat Pontifex † ſcribi illi Decano, 1
qui in partibus Gallicanis iam per decem annos ibi ha-
bitationem elegerat, & *cap. ſex, ibi, per litteras veſtras
reuocatus, gloſſ. Canenib. verſ. ſuper hac expectatione, §.
ſi vero aliter cap. vltimo, vt lit. non conteſt.* nam † vbi ſci- 2
tur quod Clericus abſens eſt, & poteſt congruè citari non
per edictum generale, ſed principaliter fieri debet præfixo
termino competenti *ad text. &* Abb. *conſ 67. n. 1. lib. 1.* Bar-
boſſ. *de offic. & pot. Parroch. cap. 8. nu. 75. & Canon. & di-
gnoſcitur cap. 20. num. 18 verſic. debet tamen quis,* præſer-
tim, quod Leonardus Antonius non latitabat fraudulen-
ter † quo in caſu contra obſeruationem procederetur pro- 3
ximæ citationis edictum *cap. tuæ 11. de Cleric. non reſiden.*
Lotter. *de re benef. quæſt. 27. à n. 8. lib. 3.* Rota *coram Penia
Lugdunen. edit. dec. 1042. nu. 2. verſ. 1.* & ſecunda ex defectu

Digitized by Google

affictionis duorum ex tribus edictis vrporè, quod fuerat
4 relata † à priuato Clerico non à publico Nuntio citatio-
nem *cap. quoniam 11. de probat. ſpeculator de citation.* §.4.
5 *num.* 8. & ſine Teſtium ſubſcriptione, aut conteſtatione
dict. cap. quoniam Rota coram Seraphin. *deciſ.* 1083.*num.*
1 *& dec.* 1094. *num.* 3. *verſ. non obſtat*, tertia ex defectu
6 præuiæ citationis ad audien. diffinitiuam † ſententiam
priuationis non ſufficiente edicto, vt ſupra à Clerico
7 affixo, quod per examen Teſtium intermedium reman-
ſit circumductum.

Nam plenè DD. reſponderunt, & ad primam nullita-
tem conſideratum fuit, non probari ſententia Ordinarij
8 reſpectu loci vbi habitaret Leonardus Antonius, † & qua-
tenus probaretur ſatisfeciſſe pro citatione perſonali edi-
ctum quotannis promulgari ſolitum in Vrbe qua vni-
uerſi, & ſinguli Clerici Beneficiati in Vrbe exiſtentes mo-
nentur, vt intra duodecim dierum ſpatium debeant ab
Vrbe diſcedere, & ad ſuas Eccleſias reuerti lapſis vero
9 ſex menſibus, † & præmiſſis non completis ſit ipſo iu-
re priuatus Gratian. *diſcept.* 990. *num.* 5. §. *quicquid ta-*
10 *men*. Inſuper dicebant DD. Canones quoad † neceſſita-
tem citationis perſonalis fuiſſe correctos per Sac. Concil.
Trid. *c.* 1. *maximè verſ. quod ſi per edictum citati ſeſſ.*23.
nouiſſimè D. Fagnanus ad cap. ex tuæ num. 31. vbi ver-
11 ba illa neque † priuationem Sac. Congregatio declara-
uit intelligenda eſſe de ſententia priuatiua parochialis
Eccleſiæ Rota *coram Coccino in Calagaritana Canonicatus*
3. *Iunij* 1583. *in data particula*.

Ad ſecundam, & tertiam nullitatem ſpecialiter vi-
ſum eſt reſponderi ex ſtylo illarum partium potuiſſe fieri
12 citationes † per Clericum ſicuti Creditur Nuntio, ſine
Teſtibus ad Rot. coram Buratt. *deciſ.* 146. *n.*4. ita & mul-
to magis debeat credi Clerico.

Et generaliter dixerunt ad procedendum contra Be-
13 neficiatos ratione † non reſidentiæ non eſſe neceſſa-
riam ſolemniem citationem, nec ſolemnem priuationem
apud Grat. *cap.* 2. *num.* 103 *&* 105. Rota coram Mantic.
*deciſ.*67. *num.*8. vbi ſatisfuit ſententia declarans Cappella-
niam vacare ob non reſidentiam.

14 Nec viſa iniuſta ſententia priuationis ob † iniuſtam
cauſam abſentiæ Leonardi Antonij ex morbo, & lite
cap. ad audien. 15. *de Cleric. non reſiden. cap. vnic. d. tit. nu.*
6. Rota coram Seraphin. *deciſ.*1131. *num* 2. *verſ. neque ob-*
ſtat Canon. 38. *qu.* 1 vbi eſt ad literam textus de Parocho
abſente, qui extra locum beneficij in morbum incidit *D.*
Fagnanus ad cap. vltim. de Cleric. non reſiden. n. 9. Præſer-
tim quod inſignes Medici conſtant: *Che non può far viaggio*
longo ſenza pericolo della vita, maxime in ætate annorum
77. & in hoc omnes conueniunt monen. eſſe abſen-
15 tem, † vt ſcire poſſit An ſatis abſens habeat iuſtam
cauſam Rota *deciſ.*169. *nu.* 8. *verſ. ſecunda fuit par.* 4 *rec.*

16 Quia DD. dixerunt Clericum † ſine licentia ſui Præ-
lati abeſſe non debere eſt ex iuſta cauſa *cap.* 4. *de Cleric.*
non reſid. & ibi gloſſ. Prælati Lotter. *de re benef. dict. qu.*
27.*n.*121. Mareſcott. *reſolut.* 32.*n* 24. *verſ. item eſt aduerten-*
*dam lib.*2. Rota *d deciſ.*1131.*n.*6. *& dec.* 354 *in fin par.* 4.
rec. & aliquis eorumdem animaduertit, quod lite etiam
17 ſuper Parochiali pendente non excuſari † regulariter à
reſidentia *gloſſ. d. cap.* 2. *nu.* 27. Rota *d. deciſ.* 1131 *num.* 4.
quo vero ad morbum doceri talem eſſe debet, qui legiti-
mum inferat impedimentum Lotter. *d. qu* 27. *num.* 237.

Altera exceptio Leonardi Antonij reſpiciens nulli-
tatem iuris Ioannis Antonij prouiſi ab Ordinario in con-
curſu Ioannis Baptiſtæ de tali Archipresbyteratu prouiſi
Apoſtolici per illius reſignationem, etſi poſteriorem ferre
per menſem cum reſeruatione penſionis, viſa fuit ſpe-
cialiter ponderanda ſtante præſertim admiſſione ad cau-
ſam Ioannis Baptiſtæ pro validitate ſuæ prouiſionis ipſi
enim loquunt, aut Epiſcopus nulliter, & inualidè
proceſſit ad priuationem, & Archipresbyteratus non po-
teſt dici vacaſſe, aut ſi proceſſit validè vacauit in Curia,
18 vbi Leonardus Antonius degebat, aut fortè melius † va-
cauit in Curia ipſo iure per edictum Pontificium in Vrbe
promulgatum *Gloſſ. cap.* 1. *n.* 18 *&* 19. *par.* 5. Gonzal. *ad*
*regul.*8. *gloſſ.*15.§.2. *num.* 18 Caſtropal. *oper. moral. tract.*
13. *diſcept. vltima de benef. Eccleſ. punct.* 3. § 8. *in fin.* Fi-
liucc. *Moral. qu. tract.* 41. *cap.* 9. *n.* 16 & quatenus cum quis
uatur beneficio videtur illud vacare in loco, vbi fit pri-
19 priuatio, nihilominus facta fuit ipſo iure Romæ, vt ſupra
non autem Anglone, quia dicta deciſio 31. intelligenda eſt,
quando eſt ibi perſona, quæ priuatur, vt apud Gomez *ad*
reg. de impetrat. benef. vacan. per obit. famil. Card. 457. *in*
fin. Beneficia vero vacantia per priuationem † eſſe reſer- 20
uata dubitandum non eſt *ex Conſtitutione Pauli III. Pont.*
*de reſignatione q.*26.*nu.*27. *lib.* 7. *quia etiam per Extrauagan.*
ad regim. ibi necnon per depoſitionē, vel priuationem de præ-
bea. Cocchier. *ad regul.* 1. *ex verbis ſimilis reſeruationis verſ.*
quartus caſus.

Placuit DD. reſpondere ſupra dd. procedere † ſi ſen- 21
tentia priuationis lata eſſet in Curia, vt declarauit Lott.
loco allegat. & in allegat. auctoritatibus in tantum appro-
bari doctrinam Gomez in quantum agitur de ſententia là-
ta in Curia, & iuxtà hunc ſenſum ſenſiſſe Graſſ. & Lotter.
de addit. aliquis ipſorum, & fuit deciſum in fortioribus ter-
*minis dec.*728. *lib.* 3 *p* 3. *diu.* quando ſententia priuationis
fuit lata in Curia, & delictum commiſſum in partibus va-
cationem beneficij ſucceſſiſſe in partibus ratione delicti ibi-
dem commiſſi. Et ita vtraque, &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Nullius, ſeu Iuuenacen. Iuriſdictionis.

Mercurii 24. *Nouembris* 1666.

ARGVMENTVM.

Sententia excommunicationis lata, ex fal-
ſa cauſa dicitur Notoriè Nulla, Maximè
quando in illius promulgatione non fuit
ſeruatum Decretum citationis in proſe-
cutione Cauſæ.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata ex falſis allegationibus dicitur ipſo iure nulla.*

2 *Sententia lata ex falſis allegationibus dicitur notoriè iniuſta.*

3 *Interpretatio quæcumque ſumenda eſt pro excluſione delicti.*

4 *Delictum eſt plenè probat. maximè, quando vrgent Teſtes in contrarium, & num.* 5.

6 *Sententia excommunicationis, quando eſt iniuſta eſt danda abſolutio.*

7 *Nullitas ſententiæ reſultat ex illius errore.*

8 *Sententia lata in ſpretum appellationis interpoſitæ à grauamine eſt nulla.*

9 *Sententia nulla in parte eſt nulla in totum, quando non eſt lata per Capita ſeparata, quod declara, vt num.* 10 *&* 11.

12 *Decretum citationis quando non ſeruatur citatio inde emanata redditur nulla.*

DECISIO DVII.

AB inſpectione validitatis cenſurarum quas Reue-
rendiſſimus Epiſcopus Iuuenacen. fulminauit con-
tra Capitulum, & Clerum Terlitij, alioſque priuatos
eiuſdem loci Sacerdotes ſub prætextu quod ei ad viſita-
tionem tamquam delegato Apoſtolico accedenti vi ar-
mata obſtitiſſent, reſeruata ad particularem diſputatio-
nem in deciſione, quæ emanauit ſuper negotio principali
Iuriſdictionis ſub die 11. Ianuarij 1664. coram Reueren-
diſs. Gerunden. hodie contigit dubitari an conſtet de nulli-
tate cenſurarum, & affirmatiuè reſponſum eſt à DD.

Quibus dictæ cenſuræ manifeſto nullitatis vitio labo-
rare viſæ ſunt præcipuè reſpectu Capituli, & Cleri quos
Epiſcopus interdicti pœna mulctauit, præſupponendo
quod ipſi effrænata agendi licentia perciti manu armata,
& ſeditioſa conſpiratione viſitationem impediuerint, cum
in rei veritate nullum concludens exhibeatur documen-
tum quo tam exoſæ audaciæ participes, ne quidem ſim-
plici inſtigatione conuincantur, quo fit vt ſententia con-
tra ipſos lata per falſam cauſam, † ſeu falſas allegatio- 1
nes dicatur ipſo iure nulla *l. cum verò*, §. *ſubuentum verſ.*
proinde ff. de fideicom. libert. l. magis puto §. *ſi æs alienum ff.*
de reb. eo. qui ſub tit. Felin. *in c. inter cæteros n.* 3. *de ſent &*
re iud. Gabr. *de ſentent. concluſ.* 7. *num.* 3. Rut. *dec.* 27. *de ſen-*
tent. & re iudic. in antiq. & dec. 988. *n.* 10. *coram Seraphin.*

In qua

Digitized by Google

In qua re nullus datur ambigendi locus cum ſententia
2 lata ſuper falſis † imputationibus contineat notoriam
iniuſtitiam, quæ nullitati æquiparatur Surd. conſ. 61. nu.
24. Rota deciſ. 493. n. 2. & dict. deciſ. 988. num. 5. coram Se-
raph. & deciſ. 743. n. 5. par. 3. rec. Falſa verò fuit imputatio
præfati impedimenti reſpectu Capituli, & Cleri, quia de
ipſorum ordine, vel mandato nullibi conſtat, & in hoc
3 caſu præſumi non valent † imò potius pro exclusione de-
licti facienda eſt omnis interpretatio ad l. merito ff. pro ſoc.
Menoch. conſ. 84. num. 10. Id. de præſumpt. lib. 4. præſumpt.
161. num. 26. Maſcard. de probat. concl. 1392. num. 11.
Rot. deciſ. 56. num. 15. par. 4. tom. 2. & deciſ. 33. num. 10.
par. 6. recent.

Et depoſitiones Teſtium quæ adductę fuerunt ad illud
4 probandum non ſunt † plenæ, vt requiritur ex notat. in
l. Quoties §. qui dolo ff. de prob. Rot. dec. 232. num. 21. par.
4. tom. 2. rec. imò prorſus conquaſſantur ab alijs teſtibus
Summ. præt. poſit. Capituli, & Cleri num. 5. & 6. æque fi-
5 dem merentibus, † & ita redduntur irreleuantes Rota
deciſ. 268. n. 14. & deciſ. 351. nu. 9. par. 9. recent. Ex quibus
patet perperam allegari quod abſolutio ſit impertienda,
6 quia † ſententia eſt iniuſta; vt firmauit Rot. in dec. 168.
par. 4. tom. 3. rec. Siquidem in hac facti ſpecie non iniuſtitiæ
ſolum, & ſimpliciter arguitur ſententia, ſed opponitur
7 quod eſt nulla ex intollerabili errore † quem continet
propter imputationem inobedientiæ, & impedimenti
Capitulo, & Clero attributam per trad. ac Franc. in cap.
ſolet num. 9. & 10. ibique Gem. pariter num. 10. de ſent. ex
communicat. in 6. Rot. dec. 7. eod. tit. in antiq. & dec. 6. eod.
tit. in nouiſſ. quodque etiam ſit nulla ex eo quod lata fuit
poſt interpoſitam appellationem à Capitulo, & Clero, vt
in facto Summ. præſent. poſit. num. 6. quibus duobus caſibus
8 indubiè ſententia † excommunicationis eſt nulla, vt
optimè explicatur in d. dec. 168. n. 2. 3. & 8. par. 4. tom. 3. rec.
addito alio capite nullitatis quod infra §. fin. perpendetur.

Quantum autem ad excommunicationem inflictam
priuatis Sacerdotibus in ſententia nominatis maior DD.
videbatur difficultas, quæ tandem poſt maturum hinc
inde allegatorum examen illorum etiam ſenore deciſa eſt
ſuper duplici ratione.

Primo. Nempe quod ſententia quæ ex præfatis com-
probata eſt nulla quoad Capitulum, & Clerum non po-
teſt dici valida quoad priuatos illos Sacerdntes qui ſub
9 vno, & † eodem, ac indiuiduo verborum contextu compre-
henduntur in illa, & non per Capitula ſeparata, ex
quo in totum dicitur nulla, iuxta gloſſ. in l. fin. ff. de
iuriſd. omn. iud. vbi Bart. & alij Iaſ. in l. 1. §. ſi ſtipulanti
col. 4. ff. de verb. obligat. Curt. Sen. conſ. 20. num. 23. & ſeqq.
Rot. deciſ. 315. num. 2. & 3. coram Put. in recent. deciſ.
451. num. 6. par. 4. & in Romana pecuniaria 9. Decembris
1643. coram Reuerendiſſ. Papien.

Non obſtat quod ſententia lata contra plures poſſit eſ-
10 ſe valida, quoad aliquos, † licet nulla quoad alios, ex
Gabr. conſ. 58. num. 16. & alijs, quia illud procedit quando
ſententia lata eſt ſuper capite diuiduo, vt in caſu dict.
11 conſil. ſecus † autem quando ſententia lata eſt ſuper ca-
pite indiuiduo, prout reuera cenſuræ in præſenti caſu ful-
minatæ ſunt ſuper capite indiuiduo reſiſtentiæ, qua de
cauſa vti nulla in parte dicitur in totum corruere ex al-
legat. in proximè præcedenti §. quibus concordat adduct.
in dec. 221. nu. 1. par. 2. diuerſ. vbi ad hoc propoſitum cita-
tur alia deciſ. Put. 320.

Secundo, quod in decreto Citationis ordinatum erat,
vt tam Capitulum, & Clerus, quam priuati Sacerdo-
tes citarentur perſonaliter ſi commodè haberi poſſent, ſin
minus in domibus eorum habitationis, vel per affixionem
ad valuas Eccleſiarum, &c. d. Summ. num. 2. at in execu-
tione nulla facta fuit citatio perſonalis, ſed citator pro-
ceſſit ad affixionem ad valuas nulla adhibita diligentia
pro facienda citatione, iuxta formam in decreto ſtabili-
12 tam, † vnde dicta citatin quæ ſolum fieri debebat per
affixionem ad valuas caſu quo citandi perſonaliter com-
modè haberi non poſſent fuit nulla, ex tradit. per Vbert.
de citat. cap. 7. n. 139. tom. 1. & conſequenter ſententia ab
illa dependens ad leg. cum principalis, ff. de reg. iur. vbi
Dec. & fusè Caſtill. controuerſ. iur. lib. 5. par. 2. cap. 168. n.
12. cum ſeqq. Addito etiam quod cum D. Epiſcopus atten-
tis decretis, & prouiſionibus Rotalibus vltimo loco realiter
tantum viſitauerit, prout firmauit Rota in præcedenti
deciſ. 3. Iunii 1665. §. Quod clarius coram me, non
potuit publicare ſupradictum Edictum quo mediante
intendebat etiam perſonas viſitare.

Et ita deciſum eſt conſtare de nullitate cenſurarum.
Vtraque, &c.

R. P. D. CARPINEO

Poſtea S. R. Eccleſ. Cardinali.

Tudertina Bonorum.

Veneris 3. Decembris 1666.

ARGVMENTVM.

Cenſuario competit aſſociatio ad fundum cenſitum etiam contra tertium vigore Clauſulæ conſtituti, ibique eſt Manutenendus licèt dubitetur fundum eſſe fideicommiſſarium, quia in dubio præſumitur res libera.

SVMMARIVM.

1 Clauſula conſtituti transfert in Cenſuarium facultatem percipien. fructus rei cenſuatæ.

2 Clauſula conſtituti dat aſſociationem contra quemcumque ſucceſſorem fundi cenſuati.

3 Cenſus imponi non poteſt in bonis alienari prohibitis.

4 Cenſus impoſitio eſt ſpecies alienationis.

5 Cenſus impoſitus in bonis fideicommiſſariis ſubſiſtetur in portionibus liberis.

6 Bona libera, & fideicommiſſaria ſimul permixta excludunt identitatem, & ſunt per probationes concludentes iuſtifican.

7 Cenſus in dubio cenſetur impoſitus ſuper bonis liberis, & num. 8.

9 Prohibitio alienandi nullum commodum, ſeu vtilitatem reſpiciens reſoluitur in nudum præceptum, quod arbitrio ſuo prohibitus poteſt ſpernere, quod declara vt num. 10. 11. & 12.

13 Alienatio ab eo tantum impugnari poteſt cuius fauore prohibitio facta fuit, quod amplia, vt numer. 14.

15 Spoliato competit manutentio.

16 Spoliato poſt lapſum 30. annorum non competit amplius reintegratio.

17 Poſſidens legitimè non tenetur ad reſtitutionem fructuum etiamſi comiſerit ſpolium, dummodò non ſit violentum, quod declara, vt num. 18.

19 Rota coram Merlin. deciſ. 687. num. 6. narrat requiſita pro inducen. ſpolio violento.

DECISIO DVIII.

VEN. Societas Sanctiſſimæ Annunciatæ Tuderti tanquam hæres Franciſci de Aptis, vt conſequeretur fructus Cenſus à Baldutio Carduino impoſiti, obtento anno 1631. mandato de aſſociando adepta fuit poſſeſſionem fundi Cenſiti, in qua continuauit vſque ad annum 1662. quo tempore Paulus Cellius, cuius auctores a Petro Franciſco Carduino præter alia bona hunc etiam fundum Cenſitum acquiſiuiſſe prætendebant, ſententiam reintegrationis reportauit ſimul cum alia in qua Societas condemnata fuit ad reſtitutionem fructuum ab ipſo initio aſſociationis perceptorum, quæ ſententiæ fuerunt etiam in gradu appellationis confirmatæ. Quamobrem cauſa ad Rotam in tertia inſtantia deuoluta partes conuenerunt, vt diſputaretur de cuius bono Iure conſtaret, tam ad effectum manutentionis quam reſtitutionis fructuum, ſuper dubio prodijt hodiè reſolutio in omnibus Societati fauorabilis.

Nam bonum ius illius reſpectu manutentionis apparuit ex poſſeſſione capta vigore mandati de aſſociando
cuius iuſtitia fundatur in Inſtrumento impoſitionis Cen-
ſus, in quo adeſt † clauſula conſtituti, quæ licèt non 1
transferat in Cenſuarium dominium, vel poſſeſſio-
nem fundi Cenſualis, tamen eidem præbet facultatem

Digitized by Google

percipiendi fructus rei Cenſuatæ pro conſecutione fru-
ctuum Cenſus, vt notat idem Cenc. de Cenſ. *quæſt.* 94.
num. 13. *& aduertit Romana Cenſus 26. Iunii 1647. §. 1. &*
2 *ſeq. coram bon mem. Bichio*, & † ſuffragatur Cenſuario ad
obtinendam aſſociationem contra quemcumque Succeſ-
ſorem fundi idem Cenc. *loco proximè citato nu. 16. & ſeqq.*
& Rota apud illum *dec. 42. nu. 2. & alibi paſſim.*

Neque Iuſtitiam aſſociationis obumbrare potuerit præ-
3 tenſa nullitas impoſitionis ex eo deducta quod † bona
Cenſita ſubiacerent ſtrictiſſimæ prohibitioni alienandi fa-
ctæ in legato dictorum bonorum à Ioanne Angelo
Carduino, quia quatenus etiam talis prohibitio caperet
4 hanc ſpeciem alienationis, † quæ fit per impoſitionem
Cenſuum *ex notat. in cap. fin. de reb. Eccleſ. alienand. vel*
5 *non* adhuc impoſitio ſubſtineretur † in illis portionibus
liberis quæ in eodem prædio Montis Albani, vltra por-
tiones illi legatas ſpectabant ad eundem Baldutium im-
poſitorem, vt benè deducebant informantes ex eodem
legati contextu in quo tribus in locis enunciantur bona le-
gata contigua, vnita bonis Baldutio Legatarijs obuentis in
ibidem enunciata diuiſione inter ipſum Teſtatorem,
Ioannem Franciſcum fratrem ac prædictum Baldutium
ex alio fratre nepotem, vt proindè alterum ex prædictis
ineuitabiliter ſuccedat, vel quod ex eo quod in eodem
loco exiſtant bona propria libera, & alia legata prohibi-
tioni alienationis obnoxia inſurgat ex hac permixtione
6 talis incertitudo, † quæ identitatem excludit ante pro-
lationem ſententiæ ex capite caducitatis per probationes
omnino concludentes per neceſſe iuſtificandi, vt de bonis
allodialibus permixtis cum feudalibus ex doctrina Iacobi-
ni de Sancto Georgio *in rubr. de rei vendic num.* 23. tra-
dit egregiè Surd *conſ. 151. num. 49. quod repetit in conſ.* 410.
num 27. in fine, & num. 28. Vel quod Cenſus ad euitandam
7 caducitatem cenſeatur † impoſitus ſuper bonis liberis,
quantumuis cum alijs prohibitioni ſubiectis permixtis, vt
tradit Cenc. *in quæſt* 20. *nu.* 7. *&* 8. & comprobat Rota
apud illum *deciſ. 39. num. 3 & 4.* & præclarius coram ſan.
mem. Gregor. XV. *deciſ. 225 vbi numer.* 4. quod hoc
habet locum licèt Cenſus ſit impoſitus ſuper Prædio
8 † cum confinibus qui totum comprehenduot, & proſe-
quitur ibi *Add. num.* 16.

Præterea ex alio etiam capite euitatur obiecta nullitas
nam perſpectis per DD verbis prohibitionis viſum eſt
illam inani cauſa, & nullius commodum, & vtilita-
9 tem reſpiciente fuiſſe veſtitam adeo † vt reſoluatur in
nudum præceptum, quod pro arbitrio ſuo prohibitus po-
teſt ſpernere, vt diſponunt *text. expreſſ in l. filius famil.*
114. *§ diu. ff. de leg. 1. & in l. pater 38. § Iulius Agrippa ff.*
de leg 3 latiſſimè Petr. *de fideicomm. quæſt. 1. nu 2. & plu-*
ribus ſeqq. ac Peregr. *eodem tractat. art. 14. nu. 13* cum alijs
adductis per Mareſcott. *var. reſol. lib. 1 cap. 72. num. 50.*

Neque ex eo quod Teſtator profiteatur id facere quia
voluit quod bona dictumque fortalitium in familia ſua
perpetuo permanerent in dicti Teſtatoris memoriam to-
10 tum, & integrum, Inſerri poteſt † quod prohibitio cen-
ſeatur veſtita ratione rei iuxtà intellectum *gloſs. in l.*
quoties verbo ab omn bus C. de fideicomm. vel ſaltem quod
11 dicta prohibitio nulla licèt expreſſa cauſa ſubſtineatur †
fauore aliorum de familia non alienantium ad ſenſum al-
terius *gloſ. in l. Titia Seio 87. §. inſtituta in verbo filiis ſuis ff.*
de leg 2. quia ex verbis quæ ſtatim ſubſequuntur aut to-
tum, & integrum exire de ſua familia protinus deſtruitur
vtraque illatio, & euidenter apparet cauſam prohibitionis
ſolum fuiſſe integritatem bonorum, ſiuè in familia,
ſiuè extra non autem fauorem ipſius familiæ, ſeu re-
12 ſpectum alicuius perſonæ, † quo ſecluſo prohibitio de
alienando licet pluribus facta inter illos fideicommiſſum
non inducit, vt clarè probat idem *text. in dicto §. Dixi ibi*
niſi inuenitur perſona cuius reſpectu hoc diſpoſitum ſit,
& explicat gloſs. in verb. reſpectu ibi, vt quia voluit
certam perſonam habere ſi contra fieret, & confert alius
text. in l. Lucius 83. ff. de leg. 3.

Sed quatenus ex hac prohibitione aliquod inducere-
tur fideicommiſſum illud ſolum eſſet inductum fauore
aliorum de familia Teſtatoris, quales profecto noo
ſunt illi de Cellijs, qui ſententias obtinuerunt, & regula-
13 re † eſt cum tantum impugnare poſſe alienationem cuius
fauore facta fuit prohibitio, Honded. *conſ. 72. num 19 lib.*
1. Fuſar. *alios adducens de ſubſtit. quæſt. 740 num 9.* Oſaſch.
deciſ. Pedem 84. num. 23. & facit regula adducta à Bart.
quod ibi propter aliquod in obſeruatum perditur domi-
nium ac in alium transfertur non poteſt opponere niſi ille
in quem transfertur, vt ait *in conſil. 81. num. 5. lib.* 1.

Eoque magis quia † nec etiam docuerunt dicta bona 14
dictumque fortalitium totum, & integrum ad eos per-
ueniſſe, ita vt neque ex hoc capite prætendere poſſint eue-
niſſe conditionem prætenſi fideicommiſſi ſi qua conſidera-
ri poteſt ad eorum fauore.

Stante igitur ex prædictis iuſtitia mandati de aſſocian-
do cuius vigore detinebat fundum Ven. Societas de con-
ſequenti venit illam non docto de ſatisfactione iniuſte fuiſ-
ſe ſpoliatam, † vt proinde veniat manuten. maximè 15
quod ob lapſum annorum 30. † reintegrationis reme- 16
dium amplius non competebat, vt articulo plenè diſcuſ-
ſo de mandato Papæ reſpondit Rota *in deciſ.* 1360. Sera-
phin. *per totam, & nuper in Portuen. Tenutarum 18. Iunii*
1646. §. fin. coram Reuerendiſs. Domino meo Decano.

Ac iniuſtè quoque dictam Societatem fuiſſe condemna-
tam ad reſtitutionem fructuum perceptorum † cum il- 17
li debeantur legitimè poſſidenti, & licèt ageretur de ſpo-
lio ac Cellijs deberetur reintegratio, vt ex ſuperius di-
ctis clarè liquet debitam non fuiſſe tamen ſecundum
veriorem, & receptiorem ſententiam condemnatio ad
fructus præterquam in ſpolio violento, & attentato fieri
non † potuiſſet à die commiſſi ſpolij, vt in duabus ſen- 18
tentijs factum fuit, * ſed à die dumtaxat litis conteſtatæ
vt ſequendo doctrinam Archidiac. *in cap. reintegrandæ*
verſ. quid de fructibus 3 quæſt. 1. Theſaur. *deciſ. Pedem.*
29. n. 7. vbi ponderatis rationibus pro vtraque parte conclu-
dit n. 8. poſt med. verſ. & hanc poſteriorem, quod hæc opinio
placuit Senatui, & ſecundum eam ſemper fuit impoſterum
obſeruatum, & proſequitur reſpondendo contrarijs vſque
ad n. 11. in quam ſententiam perpetuo venit Rota *noſtra vt*
in deciſionibus relatis in deciſio. Merlin. 687 *n. 3. quibus addi*
poſſunt deciſ. 87. nu. 2. Eminentiſſimi Orthob. *& 193. n.* 4
cum aliis in Sabinen. ſpolii 13. Martii 1662. coram R. P. D.
meo Beuilaqua, vbi in §. quamuis reſpondetur contrariis ac
in Auenionen. Salniani 20. Martii 1665. §. quo vero coram
R. P. D. meo Albergato.

Tantum verò abeſt quod in præſenti verſemur in ſpo-
lio violento, vel attentato, cum circumſtantijs quas ad
hoc requiſiuit Rota coram Merlin. *dicta deciſ.* 687 *nu.* 6.
quin potius ex ſuperius ponderatio iuſtitia, & validitas
mandati de aſſociando ac ſubſequutæ poſſeſſionis vndi-
que exuberet, ita vt non ſolum quælibet excludatur
mala fides, ſed de bono iure Societatis tàm vt illa in præ-
dicta poſſeſſione manuteneatur, quam vt nullatenus te-
neatur ad fructuum reſtitutionem fuerit per DD. re-
ſolutum.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Fanen. Beneficij.

Veneris 3. Decembris 1666.

ARGVMENTVM.

Arbitrium pro retardatione executionis lit-
terarum Apoſtolicarum non intrat quo-
ties clauſula in litteris adiecta *verificato prius*
Iurepatronatus iuſtificata remanet ex anti-
quiſſimis enunciatiuis habentibus vim fa-
mæ, præſertim adminiculatis. Item ex
præſentationibus effectum ſortitis necnon
ex armis, & inſignijs patronorum in Ec-
cleſia appoſitis. De exiſtentia Iuriſpatro-
natus quando non dubitatur tunc proui-
ſiones Apoſtolicæ tanquam de libero non
obſtant niſi factæ probentur cum volun-
tate acquirendi libertatem, vel cum ſcien-
tia, & patientia patronorum. Conci-
lium Tridentinum decernens probatio-
nem Iuriſpatronatus fieri per authentica
documenta quo caſu loquatur.

SVM-

Digitized by Google

S V M M A R I V M.

1 *Arbitrium regulatur à Iure.*

2 *Executio litterarum Apoſtolicarum nunquam retardatur quoties clauſulæ in illis adiectæ iuſtificatæ remanent.*

3 *Pertinentia Iuriſpatronatus in litteris narrata probatur ex antiquiſſimis enunciatiuis plurium inſtrumentorum de Iurepatronatu mentionem habentibus.*

4 *Enunciatiuæ metam centum annorum excedentes habent vim famæ.*

5 *Enunciatiuæ antiquæ contentæ in diuerſis inſtrumentis benè inſeruiunt pro probatione exiſtentiæ Iuriſpatronatus.*

6 *Et probant etiam in præiudicium tertij.*

7 *Iuriſpatronatus probatur ex præſentationibus ſupra centum annos ex quo inducunt præſumptiones tituli fundationis, vel dotationis.*

8 *Item probatur ex armis, & inſignijs familiæ, quæ maximum inducant argumentum pro iuſtificatione Iuriſpatronatus.*

9 *Enunciatiuæ omiſſæ in Inſtrumentis informibus à perſonis ſuſpectis, & intereſſe habentibus non merentur attendi declara num. 11.*

10 *Enunciatiuæ contentæ in litteris Apoſtolicis ſi emanarunt ad ſupplicationem partis nullum probationis gradum conſtituunt in materia probationis Iuriſpatronatus.*

11 *Enunciatiuæ etiamſi aliquæ emanarunt à perſonis ſuſpectis ſi tamen concurrunt adminiculata veritatem rei enunciatæ corroborantia plenè probant.*

12 *Iuriſpatronatus enunciatiuæ robur ſumunt ab adminiculis, & quænam adminicula ad hunc effectum ſuffragentur.*

13 *Epiſcopus præſumitur benè informatus de qualitate beneficiorum ſuæ Diœceſis.*

14 *Aſſertioni Ordinarij circa exiſtentiam Iuriſpatronatus plurimum venit deferendum, cum tendat in eius præiudicium.*

15 *Enunciatiuæ Iuriſpatronatus quando ſunt antiquiſſimæ tunc earum forma tam rigidè non eſt inquirenda cum præſumatur Iuris requiſitis munita.*

16 *Enunciatiuæ, quamuis aliqua ſit informis, iunctis adminiculis probant.*

17 *Præſentationes patronorum ex quibus probentur effectum ſortitæ, & num. 18.*

19 *Præſentationes intermediæ præſumuntur æquales cum antecedentibus, & ſubſequentibus.*

20 *Verba* deducunt conceſſum, &c. *important tranſactionem dominij.*

21 *Præſentatio in lata ſignificatione dicitur donatio.*

22 *Præſentatio Ius quæſitum cenſetur petenti inſtitutionem ab Ordinario.*

23 *Præſentatio patronorum ſufficit, quod intra quadrimeſtre coram Ordinario exhibeatur.*

24 *Præſentatus præſumitur quod fuerit ab Ordinario inſtitutus ſi beneficium poſſedit.*

25 *Præſentatio quibuſcunque verbis ſit concepta ſuffragatur præſentato.*

26 *De Iuriſpatronatus exiſtentia quoties apparet, tunc prouiſiones Apoſtolicæ tanquam de libero non ſolum factæ oſtendi debent ad elidendum Iuſpatronatus, ſed etiam cum intentione præſcribendi libertatem cum ſcientia patronorum.*

27 *Ordinarius ſi confert beneficium Iuriſpatronatus non contradicentibus patronis, tunc oritur præſumptio taciti conſenſus.*

28 *Prouiſiones Apoſtolicæ continentes* clauſulas forſan, &c. vt aſſeritur. *Iuſpatronatus in ſuo eſſe relinquunt conſtito de illius exiſtentia, & nihil operantur fauore libertatis beneficij.*

29 *Conſenſus patronorum prouiſioni Apoſtolicæ æquipollet præſentationi.*

30 *Prouiſionis Apoſtolicæ effectuatio ex quibus reſultet.*

31 *Clauſula* Dum eius diſpoſitio ad nos hac vice pertineat *adiecta in prouiſione Apoſtolica Iuſpatronatus preſeruat.*

32 *Beneficia quod ſint diuerſa ex quibus conuincuntur.*

33 *Beneficium vnum, & idem penes duos vno eodemque tempore manere non poteſt.*

34 *Iuſpatronatus ex fundatione, vel dotatione probari debet ex diſpoſitione Sac. Concil. Tridentini per authentica documenta.*

35 Declara *diſpoſitionem Conciliarem procedere in perſonis potentioribus ac Dominis locorum, in quibus cadit præſumptio vſurpationis, non autem in perſonis priuatis, in quibus Concilium nihil voluit innouare.*

36 *Titulus dotationis in materia Iuriſpatronatus reſultat ex centenaria, vel quadragenaria poſſeſſione præſentandi cum fama.*

37 *Et centenaria vel quadragenaria cum fama ex quibus probetur.*

38 *Media præſumuntur probatis extremis.*

39 *Iuſpatronatus probatur ex illius derogatione facta in litteris Apoſtolicis pro illa vice.*

40 *Iuſpatronatus ſpectat ad eos, qui ſunt hæredes, & deſcendentes ab exiſtentibus in quaſi poſſeſſione præſentandi.*

41 *Litteræ Apoſtolicæ quando ſunt ſubreptitiæ, tunc prouiſus Apoſtolicus non efficitur legitimus contradictor.*

42 *Executor efficitur mixtus in cognoſcendo, merus tamen in exequendo quoties clauſulæ in litteris adiectæ modificantur à clauſula* appellatione poſtpoſita.

43 *Litteræ Apoſtolicæ non cenſentur vulneratæ per ſententiam, quæ ſolam tangit illarum non iuſtificationem, vnde ſi poſtea iuſtificentur non amittunt viam executiuam.*

DECISIO DIX.

DEFVNCTO Pompeo Sernio vltimo, & pacifico poſſeſſore Beneficij ſimplicis nuncupati S. Mariæ de Miſericordia Caſtri Cartoceti Equites de Corbellis tanquam Patroni ad illud preſentarunt Canonicum Ioannem Franciſcum Sperandeum, cuius præſentationis effectum prouenti, innotuit Camillum Galantarium præuia reſignatione dicti Pompeij Sernij in manibus Summi Pontificis nulla facta mentione Iuriſpatronatus, ſpretoque, & inconſulto aſſenſu Patronorum dictum Beneficium obtinuiſſe.

Quo defectu comperto in litteris Apoſtolicis per Galantarium expeditis, eoque narrato Summo Pontifici dictus Sperandeus d. Beneficium impetrauit appoſita in illius prouiſionibus clauſula *verificato prius Iurepatronatu, &c.*

Et ſuper ea re colitigantes antequam adhoc Tribunal deueniret controuerſia inter conteſtandum varios probauere litis euentus, ſed tandem Cauſa mihi commiſſa cum clauſula *Parito litteris arbitrio, &c.* dubium pro 4. vice propoſui An intret arbitrium, quod hodie DD. negatiuè reſoluerunt.

Nam arbitrium Iuris diſpoſitionis debet eſſe conſonum 1
iuxta praxim in hoc Sacro Tribunali piè inuiolateque ſeruatam ex regula paſſim elicita à *text. in l. fin. §. ſed & ſi C. comm. de leg. ibique num. 56. praat in extrauag. ad repriment. verbo videlicet num.* 8. Pariſ. *conſ.* 36. *num.* 5. *lib.* 1. Rot. *dec.* 347. *num* 1. *par.* 1. *dec.* 71. *num.* 1. *par.* 6. *deciſ.* 80. *num.* 1. *par.* 11. *rec.*

Iuris autem diſpoſitio nulla retardatione ſuſpendi 2
permittit litteras Apoſtolicas quoties illarum clauſulæ

Digitized by Google

debitis modis reperiantur iuſtificatæ cap. ſi quando de re-
ſcrip. cap. ſi capitulo ibique gloſ. in verb. exequatur de con-
ceſſ. præbend. Rota dec. 147 n. 2. par. 7. rec. & in Meleaieana
beneficij 25. Iunii 1649. cor. bon. me. Bicbio in Viceu. Iuriſdi-
ctionis 31. Maii proximi præteriti poſt princ. coram R. D.
Decano.

Quod in propoſito facti ſpecie apprimè locum habere
cenſuerunt DD. attento, quod pertinentia Iuriſpatrona-
tus narrata in litteris Apoſtolicis optimè comprobari viſa
3 eſt fauore dd. Equitum de Corbellis tum ex enunciatiuis
plurium antiquiſſimorum Inſtrumentorum iuxta varia
temporum interualla dicti Iuriſpatronatus mentionem
habentibus vt in illis de anno 1476. 1499. 1530. 1558.
ſummario Sperandei præcedentis poſitionis num. 1. 3. &
4. & de anno 1421. eiuſdem ſummario præſentis poſitionis
nu. 1. quæ cum ſint plures, centum annos hominumque
4 memoriam excedant, & inſigni proinde polleant vetu-
ſtate, (vndè vim famæ aſſequuntur) atque à diuerſis
Notatijs emanauerint proculdubio pro ſuſtinenda Iu-
5 riſpatronatus † enunciati exiſtentia benè inſeruiunt ex
traditis per Iaſ. in l. cum aliquis 21. num. 4. & ſeqq. C. de Iur.
delib. Aym. de antiq. temp. par. 1. n. 67. & 68. Aretin. conſ.
42 num. 1. Ferrett. conſ. 292. nu 5. verſ. ex quib. decretis vol.
2. Achill. dec 6. de Iurepatronatus Rot. dec. 388. nu. 1. par. 1.
diu. & in rec. dec. 295. n 7. par. 1. dec. 223. nu. 4. par. 2. & dec.
6 272. n. 12. coram Buratt. Et probant etiam in præiudicium
Tertij Aym. de antiq. temp. par. 1. num. 74. Achill dec. 5. de
Iurepatr. Seraph. dec. 474. num. 1. cum aliis concord. alleg.
in d. dec. 172. num. 23 coram Buratt.

7 Tum etiam ex † præſentationibus per ſpatium pluſ-
quam centum annorum videlicet ab anno 1476. vſque ad
annum 1559. ſum Sperandei primæ poſitionis nu. 4. 6 7.
9. & 10. factis ab anteceſſoribus modernorum Patrono-
rum quæ propterea inducunt præſumptionem tituli fun-
dationis, aut dotationis iuxta doctrinam Felin. in cap. cauſ.
de præſc. 3. col. Federic. de Sen. conſ. 234. num. 3. verſ. ſic ad
propoſitum deciſ. conſ. 117. n. fin. & conſ 174. num. 4. Caſ-
ſad. deciſ. 2. num. 6. de probat. Seraphin. dec. 1141. num. 1.

8 Tum denique ex † monumentis lapideis Armorum,
& Inſignium familiæ de Corbellis in dicta Eccleſia appoſi-
tis ab antiquo tempore cum alijs ſtemmatibus compatro-
norum ſumm. præcedentis poſitionis num. 5. quæ pariter
argumentum admodum efficax ſubminiſtrant ad proban.
Iuſpatronatus ſicut affirmant Bart. & Bald. in l. monumen-
torum C. de Relig. & ſumpt. funer. Lambert. de Iurepatr. lib.
3. quæſt. 5. art. 40. num. 2. Menoch. de preſ. lib. 3. preſ. 90. nu.
50 Anchar. conſ. 113. num 4. Seraph. dec. 1141. num. 7. Cocc.
deciſ. 230. num. 1. & poſt Viuian. de Iurepatr. deciſ. 6. num.
3. dec. 26. num. 15.

Non obſtat quod præfatæ probationes, vti elicitæ ab
enunciatiuis emiſſis inter perſonas ſuſpectas, & intereſ-
9 ſe habentes, & ab inſtrumentis † informibus non me-
rentur attendi ex relatis apud add. Greg dec 172. num. 33.
verſ. eſt etiam neceſſariam, ſiue vti deſumptæ ex prouiſio-
10 nibus, † In quibus cum fuerint inſertæ ad ſupplicationem
partis nullum probationis gradum conſtituere valent in
materia Iuriſpatronatus. Clem. fin. in fine de ſent. examine
Pariſ. conſ. 128. num. 27. Aym. de antiq. temp. par. 5. §. 1 n.
9 Aretin. conſ. 23. num. 8. Rot. dec. 138. num. 5. coram
Vbalde cum aliis cumulatis in deciſ. 147. num. 70. & ſeqq.
par. 5. & deciſ. 321. num. 20. par. 9. rec.

Quia vltra, quod dd. antiquiſſimæ enunciatiuæ ab
alijs etiam quam à perſonis intereſſe habentibus emana-
uerunt, vt ex ſerie facti conſtat, præfatæ exceptiones non
procedunt quoties adſunt plurima adminicula prout in
11 præſenti † caſu veritatem rei enunciatæ corroborantia
Pat. dec. 149. lib. 3. Rot. diu. dec. 130. num. 2. par. 2. Merlin.
deciſ. 128. num. 5. cum multis apud add. d. deciſ. 172.
num. 33. verſ. fallit coram Buratt.

12 Inter alia autem adminicula † quæ copioſè ex ſupra
deductis combinantur præcipuè DD. conſiderabant in-
ſcriptionem ſuper Ianuam Eccleſiæ controuerſę in ijs Ver-
bis 1404. hæc Eccleſia conſecrata fuit per Epiſcopum Ma-
nentem Iuncta cum quietantia Epiſcopi Fanen. pro Cenſu
vnius Ducati cum vna libera Ceræ ſoluto Iure fundatio-
nis Eccleſiæ controuerſæ de anno 1409. Summ. Sperandi
dat. 14. Maii proximi præteriti nu. 2 Exiſtentiæ Iuriſpatro
natus probationi ſummum robur impertiri, ex eo quod
13 Epiſcopus † præſumitur informatus de qualitate ſuo-
rum beneficiorum Seraph. deciſ. 1026. nu. 3. verſ. & ceſ-
14 ſat difficultas vnde illius aſſertioni in ea re † ipſi præiudi-
ciali plurimum eſſe deferendum tradit Felyn. in cap. ad au-
res ſub n. 15. verſ. quæ ratio de reſcript. Mantic. deciſ. 87. n.
2 verſ. quia multum Gregor. dec. 482. n. 6. cum alleg. in deciſ.
147. n. 16. p. 10. rec. & in terminis Iuriſpatronatus dixit Ro-
ta dec. 55. n. 3. & dec. 61. n. 3. coram Caual. & in Bonon. Iuriſ-
patronatus 3. Martis proximi præteriti §. & comprobatur
coram R. P. D. meo Beuilaqua.

Quæ eo fortius admittenda videbantur, quia ſcriptu-
ræ in quibus leguntur enunciatiuæ præfati Iuriſpatrona-
tus † ſunt antiquiſſimæ, & plures excedunt ſpatium 15
annorum 200. quo caſu tàm ſtricte, & tàm rigoroſè earum
forma non eſt inquirenda cum præſumantur iuris requiſi-
tis munita Menoch. deciſ. preſ. lib. 2. præſ. 50. n. 2. Tiraq de
præſcript. fol. 62 verſ. 37. Barboſ. in cap. cum de Trebellio n.
3. & 4. de fid. Inſtrum. Rota deciſ. 170. num. 4. & 5. par. 4.
tom. 2. deciſ. 191. num 6. par. 8. & deciſ. 184. num. 4 part 6.
recent. Et quamuis aliqua eſſet informis † tamen iun- 16
ctis tot adminiculis in facto abundantibus optimè pro-
bant Menoch. conſ. 828. n. 35. Seraph. dec. 1192. nu. 2. Rota
dec. 418. num. 32. par. 6. & dec. 191. nu. 7. par. 8. recent.

De qua obſeruantia non eſſe dubitandum exiſtimarunt
DD. cum multę præſentationes effectum ſortitæ ſunt, † 17
& ſignanter illa de anno 1476. & 1530. ex mandatis Pro-
curatorijs factis à Rectoribus dictæ Eccleſiæ Summario
Sperandei primæ poſitionis num. 5. & 8. quæ benè probant
effectuationem præſentationis vt in puncto tenuit Rota
deciſ. 234. nu. 11. coram Orthob ſicut & aliæ de anno 1517.
dum Eccleſia vocauit per obitum Friderici Romuli præ-
ſentati d. Summario nu. 7. eodem anno 1554. dum reſigna-
tio facta eſt ab eo qui vigore Iuriſpatronatus beneficium
poſſidebat d. Summario num. 10. ex quibus reſultat † ef- 18
fectuatio pręſentationis iuxta celebre conſilium Oldrad. 229.
approbatum à Rota deciſ. 541. num. 2. par. 2. deciſ. 53. num.
32. par. 5. dec. 213. num. 3. & deciſ. 329. num. 5. par. 5. rec.

Et licèt in aliquibus intermedijs præſentationibus ali-
quatenus titubaret effectuationis probatio conformis † ta- 19
men præcedentibus, & ſubſequentibus pręſumendum
foret, vt pluries tenuit Rota coram Seraphin. deciſ. 1145.
num. 3. coram Buratt. deciſ. 172. num. 10. coram Orthob.
deciſ. 234 num. 18 & in rec. dec. 509. num. 3. par. 5. & dec.
59. num. 5. par. 9.

Quibus non refragatur exceptiones, & prouiſiones ad-
ductæ à Galantario ad probandum ſtatum libertatis in-
termedium, quia vel fuerunt ſublatæ è Sperandeo, vel ni-
hil ſimile concludunt, vel retorquentur, vel loquuntur
de beneficio diuerſo.

Sublatæ quidem fuerunt exceptiones quia verba adie-
cta in præſentatione de anno 1376. vt aſſerebatur impor-
tantia † tranſlationem dominij ibi dederunt, concepe- 20
runt, & attribuerunt Iuſpatronatus declarantur ex man-
dato Procuræ facto ab eodem præſentato de anno 1499.
Summ. prædictæ poſitionis Sperandei nu. 5. in quo idem
appellantur Rector non autem Patronus, & ex conti-
nuatione Patronatus in eaſdem familias. Vnde dicta ver-
ba ſumenda ſunt in lata illa ſignificatione ſecundum
quam præſentatio † dicitur Donatio Rocc. de Iurepatr. 21
cap. Honorificam 3. num 25. & de tranſlatione Iuriſquæſiti
præſentato † petendi inſtitutionem ab Ordinario Cita- 22
din. de Iurepatronatus par. 6. art. 3. num. 55.

Quamuis autem huiuſmodi pręſentatio cum emanaue-
rit coram Ordinario ſufficit, quod intra quadrimeſtre co-
ram eo † exhibita fuerit, itaque pręſumitur ab eodem 23
inſtitutus dum beneficium poſſedit Rot. deciſ. 53. num. 24. 24
& 36. par. 5. rec.

Sicuti ex Inſtrumento prouiſionis de anno 1530. in pręſ-
ſenti Summario Sperandei num. 9 patet præſentationem
præceſſiſſe inſtitutionem, eique non obſtare Verbum con-
tulit cum ſufficiat præſentatum † quibuſcumque verbis 25
admitti Rot. poſt Viuiam de Iurepatronatus deciſ. 26. num.
25. verſ. vltra quod.

Et nihil ſimile concludunt prouiſiones datæ tanquam
de libero Summ. Galantarij prima poſſit num. 7. 11. 12. &
13. quia dum conſtat de anteriori exiſtentia Iuriſpatrona-
tus prouiſiones dicti beneficij † deberent oſtendi factæ 26
non ſolum, & ſimpliciter tanquam de libero, ſed cum in-
tentione libertatis præſcribendæ, vel ſcientibus atque pa-
tientibus Patronis, vt de primo teſtatur Angel. in l. hoc
autem n. 3. verſ. requiritur, & ſub nu. 4. ius intentio Ordinata.
Ægid. deciſ. 107. nu. 120. Lupus in cap. cum de Beneficio de
præbēn. in 6. Felyn. in cap. in noſtro cap. 41. de Reſcript.
Sylu. de Benef. deciſ. 7. qu. 11. nu. 24. & de ſecundo in ſpecie
Calder.

Digitized by Google

Calder. *conſ.* 15. *de Iurepatronatus* Rocch. *in verb. campetens quæſt.* 18. *nu.* 44. Lamber. *de Iurepatronatus lib.* 2. *part.* 1. *qu.* 3. *artic.* 15. *numer.* 3. & de vtraque ſimul in proprijs terminis Rot. *in Regien. Archipresbyteratus* 9. *Aprilis* 1601. *coram Pamphilio*. §. *& ita deficit intentio & ſeqq.* Ita vt ſi Ordi-
27 narius conferat Beneficium de Iurepatronatus † & Patroni non contradicunt præſumitur tacitum præbere aſſenſum Rot. *dec.* 10. *de Iurepatronatus in antiqu.* Dec. *conſ.* 126. *circa finem cum ſimilibus in d. Papien. Archipresbyteratus* 9. *April.* 1607. §. *alias enim coram Pamphilio*. In eademque Cathegorica ponendæ ſunt illæ prouiſiones in quibus adſunt
28 † clauſolæ *forſan, &c. vt aſſeritur*; vltra quod in prouiſione anni 1517. referuntur ad nobilitatem & filiationem relinquunt Iuſpatronatus in ſuo eſſe dum ex alijs de illo conſtat Rot. *in Gerunden. Beneficij* 5. *Maij* 1649 §. *nihilque refert coram Reuerendiſſimo Papien.* maximè quia illis non obſtantibus prouiſi fuerunt admiſſi, *Bonon. Iuris patron.* 27. *Iunij* 1657. §. *non obſtat coram Reuerendiſſimo Papien.* & propterea nihil operatur fauore libertatis.

Retorquentur verò prouiſiones de anno 1558. & 1611. dicto Summ. Galantarij *numer.* 8. 11. & 12. nam in prima præſtitus eſt conſenſus à Patronis Summ. Sperandei dat. 14. Maij proximi præteriti *numer.* 4 qui æquipollet præ-
29 ſentationi, † Illiuſque vices ſuſtinet Creſc. *deciſ.* 2. *de Iurepatronatus* Rot. *dec.* 323. *num.* 1. *part.* 1. *diu. deciſ.* 195. *nu.* 3. *part.* 1. *recent.* Merlin. *dec.* 407. *num.* 7. Cuius prouiſionis ef-
30 fectuatio † colligitur etiam ex inſtrumento poſſeſſionis de anno 1559. & ex actu viſitationis de ann. 1574. dicto Summario 1. poſit. Sperandei *num.* 11. & in ſimili ponderat Rot. *deciſ.* 93. *num.* 34. *part.* 5. *cum add. in deciſ.* 230. *num.* 4. *par.* 9. *recent.* Cætera vero interceſiſſe præſumuntur cum verſemur in antiquis adeo vt aſſerenti contrarium onus incumbat probandi Roias *deciſ.* 232. & *Barchinonen. Canonicatus Cabiſcoliæ* 2. *Ianuarij* 1618. *coram ſan. mem. Innoc. X.* Et in duabus alijs prouiſionibus de anno 1579. & ibi legitur clau-
31 ſula *dum eius diſpoſitio ad nos hac vice pertinere* † dicto Summario Sperandei dat. 14. Maij proximi præteriti *num.* 6. & 7. cuius ea vis eſt vt præſeruat Iuſpatronatus Seraph. *deciſ.* 777. *num.* 6. & in *Firmana Parochialis* 4. *Maij* 1657. *coram Beuilaqua* §. *in propoſito*.

Aliæ vero prouiſiones de an. 1504. & 1519. Summario additionali Galantarij præcedentis poſitionis *numer.* 4. 5. & 6. nullius quoque ſunt momenti pro Inducendo ſtatu libero beneficij, quia loquuntur de Beneficio diuerſo quod conuincitur ex eo quod antiquitus Eccleſia controuerſa diſtincta fuerit ab Hoſpitali eiuſdem nuncupationis, & Eccleſia, de qua faciunt mentionem dd. prouiſiones, optimè comprobatur e antiquo teſtamento nuper de partibus tranſmiſſio, in quo illa duo beneficia
32 clariſſimè diſtinguuntur † Summ. Sperandei præſentis poſitionis *n.* 1. ex diuerſo ſitu cum alterum exiſtebat in locum dicto Lagerio, & alterum in alio denominato Celle ex datis in calce facti huius poſitionis & in proceſſ. fol. 42. Ex eo quod Hoſpitale curam animarum habebat annexam, vt in dicta prouiſione 1504. Et Eccleſia eſt Beneficium ſimplex, Et tandem atque fortius quia Petrus Ludouicus Ronculus prouiſus de Hoſpitali de anno 1519. & Interim Bartholomæus Ronculus retinebat Eccleſiam controuerſam, Illamque reſignauit Federico Ronculo de anno 1417. dicto Summario Sperandei primæ poſit. *nu.* 6. & Galantarij *num.* 5. Ex quibus manifeſtè infertur diuerſa fuiſſe Beneficia, alioquin dicendum eſſet,
33 quod vnum & idem Beneficium † penes duos eodem tempore remanebat, quod minime fieri poteſt Lamber. *de Iurepatr. in* 6. *particulari quæſt. lib.* 1. *numer.* 5. Rot. coram Gregor. *deciſ.* 479. *numer.* 1 & *deciſ.* 50. *num.* 2. *part.* 7. *recent. Meleuitana Iuriſpatronatus* 30. *Aprilis* 1660 §. *idque euidentius coram R. P. D. meo Beuilaqua confirmata* 28. *Ianuarij* 1661. §. *ſuadent coram eodem*.

Nec quicquam referre viſum eſt quod Iuſpatronatus ex
34 fundatione, & dotatione † probari debet per authentica documenta ex Decreto *Sac. Conc. Trident. Seſſ.* 5. *de Reform.* & *vt firmauit* Rot. *in Leodien. Vnionis* 28. *Iunij* 1666. *coram me*, §. *ex eo quod*.

35 Quoniam requiſita à Concilio procedunt quoties agitur
36 de perſonis potentioribus, & loci Dominis † in quibus cadit præſumptio vſurpationis, eo quippe caſu Sac. Conc. Trident. nihil innouat circa probationem Iuriſpatronatus, vbi allegantur vna *Comen. Capellaniæ* 17. *Iunij* 1591. *coram Penia*, *vna Soranæ Beneficiorum* 6. *Iunij* 1603. *coram Pamphilio*. Et reuera hodie eædem probationes quo

Deciſ. Recent Pars XIV.

ad probationes priuatas admittuntur, quæ ante dictum Concilium Maſc. *de probat. conſ.* 959. *per tot.* Gonzal. *reg.* 8. *gloſ.* 18. *num.* 56. 59. & 58. hoc eſt quod per centenariam aut ſaltem quadragenariam cum fama inducatur titulus æquipollens rotali dotationi *iuxta opinionem quam tenet* Rot. *vt de centenaria dec.* 254. *num.* 10. *lib.* 3. *p.* 3. *diu. dec.* 312. *p.* 1. *recent. cum add. in deciſ.* 875. *nu.* 1. *coram* Buratt. *ibique add. n.* 8. & de quadragenaria cum fama in antiquis fusè *in d. dec.* 172. *nu.* 18. & *ſeqq. coram Buratt.*

Quæ centenaria, vel quadragenaria cum fama † ple- 37
niſſima Iurium comprobatione in ſubiecta facti ſpecie deducta ab anno 1476. vſque ad annum 1579. fulcitur cum omnibus requiſitis ponderatis *in dicta dec.* 172. *per tot. cor. Buratt.* Supplente quamlibet dubietatem, quæ poſſet oriri in ſupputanda continuatione præſentationum trita con-
cluſione, quod probatis extremis † media præſumun- 38
tur Alciat. *pref.* 2 *reg.* 2. *verſ. ſed mihi videtur* Seraph *dec.* 1334. *num.* 3. *cum Concord. in dict. deciſ.* 875. *nu.* 3. *coram Buratt.*

Præterea DD. Aduertebant tot probationum genera pro iuſtificando dicto Iurepatronato in antiquis expoſita potentius robur mutuari ex vltimo ſtato in quo d. Iuſpatronatus à Summo Pontifice præſuppoſitum eſt, vt patet ex duobus prouiſionibus Apoſtolicis de an. 1636. & 1639. dicto Summario Sperandei primæ poſit. *n.* 12. & 13. In quibus Summus Pontifex derogauit dicto Iuripatronatui pro
Illis vicibus ob vacationem in Curia, † ex quo intrat con- 39
cluſio, quod ſtante derogatione per Summum Pontificem facta conſequenter arguitur Iuſpatronatus extitiſſe & extare, vt probant Burſatt. *conſ.* 324 *num.* 3. *verſ. Rurſus lib.* 3. & in his terminis admittit Rot. *dec.* 172. *num.* 15. *coram Buratt* & *dicto* 245. *part.* 9. *recent.* de qua ſola prouiſione anni 1639. Sernius vſus fuit, cuiuſque vigore poſſeſſionem nactus, vt in dicto Summario Sperand. *num.* 13. & 14.

Firmata igitur pertinentia Iuriſpatronatus tàm in antiquo, quàm in medio, & vltimo ſtatu fauore familiæ de Corbellis, concludendum eſt illud ſpectare ad modernos Equites de Corbellis eiuſdem familiæ, & nominis qui
per intermedios patronos deſcendunt ab illis, qui † in poſ- 40
ſeſſione præſentandi extiterunt, & ſunt illorum hæredes, quam probationem deſcendentiæ ſufficere in hac materia ſæpiſſimè dixit Rot. *deciſ.* 349. *num.* 1 *ibique add. litt. A*, *coram Buratt. deciſ.* 452. *num.* 6 *coram Gregor.* 1332. *coram Seraph. in fin.* & *deciſ.* 87. *num.* 13. *coram Duran. deciſ.* 151. *num.* 3. *coram Ottbobon.* & *in recent. deciſ.* 82. *numer.* 2. *part.* 9.

Nec exequutionem litterarum Apoſtolicarum ita iuſtificatarum impedire valet obiectum, vel quod Galantarius ſit legitimus contradictor, vel quod clauſulæ in prouiſione Sperandei fecerint exequutorem mixtum, vel denique quod via exequutiua fuerit vulnerata per ſententiam Vicarij Ordinarij Fanen.

Nam cum litteræ Apoſtolicæ Galantarij ſint ſubre-
ptitiæ non fecerunt illum legitimum contradictorum ad 41
hanc exequutionem retardandam Rot. *in Volaterana Canonicatus* 27. *Aprilis* 1654 *altera vero coram R. P. D. meo Albergato* & *in Vrgellen. Parochialis* 14. *Decembris* 1663. §. *fin. coram bon. mem. Veraſpio*.

Et clauſulæ in dictis litteris Sperandei cum modificen-
tur à clauſula *appellatione poſpoſita* faciunt † exequutorem 42
mixtum in cognoſcendo non exequendo in qua remanet merus Penia *deciſ.* 1453. *numer.* 6. & *in Vintimillien. Capellaniæ* 30. *Maij* 1635. §. *non abſtante coram Motmanno*.

Sententia verò Vicarij Ordinarij Fanen. cum non prodierit ex defectu Iuris quoad merita eſſe, ſed non ob inſti-
ficationem † clauſulæ (*verificato prius Iurepatronatu*) & 43
hodie dicta clauſula appareat iuſtificata ex præfatis, nulla exceptione vulnerationis retardari debet exequutio, vt in ſimilis terminis Rot. *deciſ.* 11. *num.* 5. *coram Caual.* & *in vna Aſtaricen. Archidiaconatus* 6. *Nouembris* 1602. *coram Lancellotto ibi à fortiori allegata* & *impreſſ. apud* Marcheſ. *de Comiſſ. part* 1 *fol* 376. *nu.* 9.

Et ita deciſum eſt non intrare arbitrium pro retardatione vtraque parte, &c.

Digitized by Google

R. P. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Velliterna Beneficij.

Veneris 30. Decembris 1666.

ARGVMENTVM.

In hac Deciſione agitur quando reſignatio facta in Curia per Procuratorem ſubſtineatur.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia litigioſa conferri poſſunt ab eodem Indultario.*
2 *Cleri. atus probatur ex litteris patentibus Ordinarii.*
3 *Valor Beneficii per non exceſſum probatur per aſſertionem factam in ſupplicatione.*
4 *Litteræ Apoſt. habent executionem paratam.*
5 *Legitimus contradictor non eſt data tituli diſparitate.*
6 *Reſignatio facta in Curia per Procuratorem quando ſit nulla, & n. 9. 11. 12. & 14.*
8 *Obligatio reſidendi non probat actualem reſidentiam.*
9 *Præſentia non concluditur ex defectu punctationis.*
10 *Abſens ex Iuſta cauſa non punctatur, ſed lucratur diſtributiones quotidianas.*
15 *Stylus Datariæ probatur ex atteſtationibus Officialium.*

DECISIO DX.

POST quam per plures annos Franciſcus Arconius ſimplex beneficium controuerſum ſibi à Nicolao de Amatis anno 1626. reſignatum pacifice poſſederat, Carolus de Marchis certo modo prouiſionem à Sanctiſſimo reportauit. Et expedito ſucceſſiue Breuit de capienda poſſeſſione nomine Cameræ ab A. C. mandatum de immittendo obtinuit ſed ſuſpenſa ad inſtantiam Arconij per Signaturam executione cauſaque R. P. D. Baranzono commiſſa, Arconius fato functus eſt. Hinc deuoluto Iure conferendi Eminent. D. Card. Medices; tunc Epiſcopo Hoſtien. & Veliternen. vigore Indulti Sedis Apoſtolicæ Hercules Monannus ab illo prouiſus fuit, & expeditis litteris Apoſtolicis ab eodem R. P. D. Baranzono ſententiam fauorabilem, & mandatum de immittendo obtinuit.

Commiſſa vero mihi cauſa appellationis, cum clauſula Parito litteris arbitri Rotæ propoſui dubij conforme Commiſſioni, & arbitrium inttare fauore Herculis, illiuſque litteras eſſe exequendas reſponſum fuit quia reſpectu narratiuæ quod Beneficium per mortem Arconij vacauerit iuſtificatio reſultat ex reſignatione illi facta à Nicolao, vt ex fide Parochi, obitus eiuſdem ſumm. Monanni *n. 1. & 5.* facultas conferendi beneficia litigioſa probatur ex Indulto
1 prædicti Eminent. d. ſumm *n. 7* cuius vigore † collationem ſubſtineri in ſimili indulto *reſpondit* Rota *in Neapolitana Cimiliarchatus 5. Maii 1631. §. primum nititur indulto coram bon. me Bichio.*
2 Clericatus eiuſdem ex litteris † patentibus Ordinarij Iuſtificationem aſſumit Rota *deciſ. 169. n. 8. p. 10. recent. & in Mediolanen. Iuriſpatronatus 28. Iunii 1660. §. nec etiam coram me.* Et demum valor per non exceſſum ex ſimili narratiua Caroli in ſupplicatione Sanctiſſ. porrecta quando gra-
3 tiam Piſcatoriam obtinuit Rota cor. Buratt. *dec. 931. ſub n. 1 verſ. ex qua etiam dec. 595. n. 2. p. 3 dec. 564. n. 10. p. 5. dec. 357. num. 10. p. 10. recent. & in Segobricen. Canonicatus 22. Mart. 1655. §. ſiquidem coram R. P. D. meo Priolo.* Quando autem
4 litteræ Apoſtolicæ in omnibus ſunt iuſtificatæ † paratam habent executionem *Capitulo ſi Capitulo 5. vbi gloſ. in verbo exequatur de conceſſ. præben. in 6.* Rota *deciſ. 147. num. 2 p. 7. deciſ. 168. nu. 50. par. 10. rec. & in Leodien. Canonicatus 28. Iunii 1655. in principio, & 7. Februar. 1656. coram bon. mem. Veroſpio.*

Nec Carolus contradictoris legitimi vices ſubſtinere poteſt, Quia cum certo modo prouiſus fuerit ſub prætextu nullitatis reſignationis, vt infra non eſt habilis ad impediendam dd. litterarum executionem ex quo parem titulum non habet cum Monanno per obitum Antonij prouiſo, & data tituli diſparitate legitimus Contradictor quis non efficitur Argel. *de legitim. contradict. qu. 7. ar. 7. num. 144.* Rota *deciſ. 700. num. 8. par. 1. recent. coram Eminentiſs. Card.* Otthob. *deciſ. 187. num. 9. & 10. & in Alerien. Canonicatus 29. Aprilis 1650. vnde cum ex præſentis coram Eminent. D. Cardin. Celſo.*

Prout non aduerſatur quod reſignatio à Nicolao facta ad fauorem Arconij ſit nulla, vtpote facta miniſterio Procuratoris ab eodem Nicolao præſente in Curia contra diſ-
poſitionem † regulæ 45. Cancellariæ per quam reſignatio- 6
nes hoc modo factæ irritantur, & proinde vacatio non ſucceſſerit per obitum Arconij reſignatatij, ſed Nicolai reſireſignantis. Quoniam licét ipſe præſens in Curia mandatum ad reſignandum fecerit die 7. Ianuarij, 1626. Ex illo tamen non probatur quod in Vrbe ſemper permanſerit vſque ad diem 14. eiuſdem menſis ſecutæ reſignationis cum inter medijs diebus ab Vrbe recedere, &
tunc abeſſe potuerit, † quæ ſola poſſibilitas abſentiæ ſuf- 7
ficit ad effectum, vt probatio neceſſario non excludat, vt requiritur reſpectu Caroli, qui collationem certo modo impetrauit Rota coram Coccino *deciſ. 195. num. 2.* Buratt. *deciſ. 165. n. 6. & ſeqq. & in Leodien. Beneficii 20. Iunii 1661. §. quoniam coram R. P. D. meo Bourlemont.*

Nec pariter præſentia in Curia iuſtificatur ex eo quod idem Nicolaus tanquam Beneficiatus S. Petri teneretur reſidere in Vrbe quodque per totum menſem Iannarij in quo facta fuit reſignatio, numquam fuit tanquam abſens
à ſeruitio Chori punctatus † Quoniam ab obligatione reſi- 8
dendi ad actum neceſſario non infertur, & tamen probatur debet per neceſſe concludere *l. neque natales 10. C. de probat.* Surd. *conſ. 311. num. 32.* Cyriac. *controu. 26 num 11* Rot. *in Anconitana fructuum Cenſus 21. Aprilis 1662. coram me §.*
Agnitio autem poſt med. Ex defectu veró † punctationis præ- 9
ſentia non concluditur, tum quia libri capitulares ex quibus extractæ ſunt partitæ contra tertium non probant Rota coram Seraphin *deciſ. 889. nu. 12.* Tum quia Beneficiati in hac Baſilica alternis hebdomadis interueniunt. Tum demum quia abeſſe potuit ex legitima cauſa, vel propriæ
neceſſitatis, vel ſeruitij Eccleſiæ † quo caſu non punctan- 10
dus, ſed ad participationem diſtributionum quotidianarum admittendus erat *cap. vnico de Cler. non reſiden. in 6 Ibi: Exceptis iis quos infirmitas ſeu iuſta, & rationabilis neceſſitas aut euidens Eccleſiæ vtilitas excuſat* Grat. *diſc. 592 num. 43.* Rota coram Penia *deciſ. 1129. num 2 4. & 5. Vermien. diſtribut. 17 Iunii 1659. §. reſolutionis ratio, & ſeqq. coram bon. mem. Veroſpio, & in Lucana Prioratus 24 Mart. 1664. coram me §. hinc non aduerſatur.*

Doctrinam demum Pariſ † *de reſignat. lib 8. qu. 8. num 23.* 11
& lib. 9. qu. 12 per tot. vbi tenet quod præſens in Curia Pro-
curatorem ad reſignandum † conſtituere nequit; intelli- 12
gendam eſſe dixerunt Domini ad effectum vt † durante 13
ſucceſſiua illius præſentia in Vrbe reſignatio per Procura-
torem facta non ſubſtineatur, ſecus quando poſt conſtitu-
tum Procuratorem † principalis ab Vrbe receſſit; Hoc 14
enim caſu mediante procuratore reſignationem fieri poſſit
deducitur tum *ex ipſa reg. 45.* ibi: *Si præſens in Romana Curia fuerit principaliter alioquin per Procuratorem ſuum ab eo ſpecialiter conſtitutum.* Tum ex ſtylo, & obſeruantia Da-
tariæ quam practici † retulerunt, quibus in hac materia 15
ſtandum eſſe reſpondit Rota coram Seraph. *dec. 792. nu. 13.* Coccin. *deciſ. 88. nu 2. & in Viterbien. beneficior. 20. Iunij 1653. §. prædicta & ſeq. coram Eminentiſs. D. Cardinali Celſo,*

Et ita vtraque &c.

Digitized by Google

MISCELLANEA DIVERSARVM DECISIONVM SACRAE ROTAE ROMANAE.

Aliàs non impreſſarum factarum in eiſdem cauſis, de quibus ſupra in ſuperioribus partibus.

REVERENDISS. CERRO DECANO,

Poſtea S. R. E. Cardinali.

Bononien. Bonorum de Graſſis.

Vener. 27. Iunii 1659.

ARGVMENTVM.

Repræſentans duplicem perſonam non poteſt agere in bonis ſecundæ ea actione, quæ ei competit in bonis primæ quod ſi agat Iudicium irritat cum omnibus inde ſequutis.

SVMMARIVM.

1 *Hæres non poteſt Iure hæreditario petere bona, quæ faſſus fuit non eſſe defuncti cum veniat contra factum proprium, & n. 8. & 9.*

2 *Repræſentans duplicem perſonam non poteſt in prima vti iuribus, quæ habet in ſecunda, nec è contra & n. 3. & 4. quod declara, vt n. 5.*

6 Remed. l. fin. *poteſt intentari ſummariè, & executiuè, & quomodo, & quando vt n. 7.*

10 *Poſſeſſio à non habente transferri non poteſt.*

11 *Poſſidentem pati, & poſſeſſionem tradere idem eſt.*

12 *Qui ſoluit approbat, & confirmat poſſeſſionem, & numer. 13.*

14 *Sententia nulla cum omnibus inde ſequutis eſt reuocanda.*

Deciſio iſta eſt in eadem cauſa ſupra deciſio 255. part. 12. recent. ſub die 13 Iunij 1657. coram eodem Eminentiſſimo Cerro, olim Rotæ Decano.

DECISIO DXI.

STETERVNT DD. in ſecundo loco deciſis pro reuocatione immiſſionis, quia cum Cæſar Certioratus de prætenſionibus Scipionis, & de poſſeſſione bonorum de quibus agitur per eum adepta de mandato Iudicis de partibus vigore fideicommiſſorum Petri Antonij, & Archangeli non ſolum eam non impugnauerit, ſed tanquam hæres Lactantij hæredis grauati tranſigendo 23. Maij 1651. eidem aſſignauerit quoddam prædium libr. 5630. pro pretio bonorum dictis fideicommiſſis ſubiectorum, quæ Lactantius viuens alienauerat non potuit deinde agere ad eadem bona vigore teſtamenti Lactantij, & tanquam eius hæres, vt hactenus fecit, cum veniat contra proprium factum nedum verbalis, ſed realis reſtitutionis fideicommiſ-
1 ſi, & ſic † eſt repellendus *ad text. in l. ſicut; C. de act. & obligat* quem in his terminis expendunt Menoch. *de adipiſcen. remed. 4. n. 584.* Argel. *de legitim. contradict. qu. 10 art. 5. nu 62. 63. 71. & ſeqq.*

Non obſtat reſeruatio omnium, & quorumcumque Iu-
2 rium ſibi, † & eius filijs, ac deſcendentibus competentium Quia reſtricta fuit, ibi, *in ſupradictis fideicommiſſis, & illorum bonis, &c.* repræſentabat enim Cæſar duplicem perſo-
3 nam nempè † hæredis Lactantij, & prætenſi fideicommiſſi Petri Antonij, & Archangelis reſpectu huius ſecundæ perſonæ noluit ſibi, ne ſuis filijs, & deſcendentibus præiudicari, ſed reſpectu primæ non ſolum nullam appoſuit iurium præſeruatiuam, ſed poſit iuè agnouit bona controuer-
ſa nullo modo † ad ipſum ſpectare poſſe tanquam hæredem 4
Lactantij, ſed eſſe fideicommiſſarium prædeceſſorum nomine fideicommiſſario captam à Scipione, eique ſoluen. alienationes, Vnde præſeruatio poterit quidem ei ſuffragari, vt alio particulari Iudicio valeat agere ad fideicommiſ-
ſa, non autem, vt eadem bona † iure hæreditario Lactan- 5
tij petere poſſit, vt ſemper fecit, & facit ex allegatis in deciſione §. *finali.*

Nec refert quod *remed.* † *l final.* duplici via intentari ſo- 6
let nempè ſummariè, & executiuè quando deficit legitimus contradictor, ordinariè verò quando adeſt, ſed † vtro- 7
que caſu procedatur ad immiſſionem ſi iura actoris ſint potiora ex Menoch. *de remed 4. n 565. cum ſeqq.*

Quia fundamentum reſolutionis non eſt in eo quod vnus
ſit † alteri in fideicommiſſo legitimus contradictor, de 8
quo hodie non quæritur, ſed quod Cæſar iure hæreditario Lactantij non potuit auocare illa bona, quæ agnouit non eſſe Lactantij, ſed Petri Antonij, & Archangeli, ac Sci-
pioni dimiſit præuia approbatione † eius poſſeſſionis, & 9
ſolutione alienationum, ideoque immiſſio hoc iure, & nomine ſibi conceſſa, tanquam iniuſta eſt reuocanda cum omnibus inde ſecutis *cap finali de ſent. & re iud.* Card. Seraphin. *deciſ. 987. nu. 2. & 6.*

Nec releuat, quod Cæſar tempore tranſactionis non poſſideret, & ſic non potuerit transferre in Scipionem poſſeſ-
ſionem, † quam non habebat, quia ſatis eam tranſtulit, 10
& reſtitutionem fideicommiſſi fecit dum reipſa paſſus fuit
illius bona à Scipione poſſideri, nam patientia habetur † 11
loco traditionis *l. reſtituta ff. ad Trebellia. §. Interdum Inſtit de rer. diuiſ.* Surd. *conſ. 92. num. 23, cum ſeqq.* Marescott. *variar. reſolut. lib. 1. cap. 1. numer. 20. cum aliis allegatis in deciſione §.*
Hinc enim præſertim dum † actualiter ſoluit alienata, ex 12
actu enim huiuſmodi ſolutionis clarior redditur approba-
tio, & poſitiua † confirmatio poſſeſſionis, quæ æquipol- 13
let veræ translationi, *vt probat* Surd. *cum aliis in deciſione allegatis.*

Deducta autem circa fideicommiſſa non ſunt præſentis indaginis, quia in hoc Iudicio Cæſar non agit illorum vigore, ſed ex teſtamento Lactantij, & ideò dum huiuſmo-
di actio ſibi non competit, ſententiæ in hoc competenti † 14
Iudicio per ipſum impetratæ in primis, & ante omnia cum omnibus inde ſecutis ſunt reuocandæ, vt dictum eſt.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. PRIOLO.

Romana Pecuniaria.

Lunæ 7. Aprilis 1660.

ARGVMENTVM.

Obligatus in forma Cameræ ad aliquid faciendum, compelli poteſt adimplendum, Relationi Periti, quando omnino ſit ſtandum, Subhaſtatioan, & quando præſumatur facta ſecundum verum valorem bonorum.

SVM-

Digitized by Google

S V M M A R I V M.

1 *ad Soluendum aliquid obligans ſe in forma Cameræ, compelli poteſt ad ſolutionem.*
2 *Relationi Periti ſtandum eſt, quando de conſenſu vtriuſque partis fuit electus.*
3 *à Relatione Periti non appellans, cenſetur illius relationi acquieſcere.*
4 *Spolii exceptio attendi debet ad retardandam ſolutionem.*
5 *Spolium, quando non fuit violentum, ſed iudiciale tunc non poteſt impedire ſolutionem.*
6 *Bona ſubhaſtari debent iuxta eorum verum valorem intellige, vt num. ſeqq.*
7 *ex Subhaſtatione regulariter res non dicitur vendita iuſto pretio.*
8 *ad Subhaſtationem, quando Iudex proceſſit valide, tunc præſumitur facta iuſto pretio.*
9 *Subhaſtatio bonorum valida præſumitur ſecundum præſumptionem iuris.*
Quod multo magis eſt dicendum eſt, quando id clare apparet per reuolutionem actorum.
10 *Teſtes, qui inter ſe ſunt diſcordes, nullatenus probant.*
11 *Teſtes deponentes de proprio iudicio, non iuuant ad probandam læſionem.*
12 *ad Læſionem probandam potius ſtandum eſt relationi peritorum, quam teſtium.*

Deciſio iſta eſt in eadem cauſa, de qua ſupra deciſio ſub die 22. Iunij 1661. coram eodem R. P. D. Priolo, eſt in ordine deciſio 58.

D E C I S I O DXII.

IN Inſtrumento venditionis Domus factæ vſque de ann. 1611. per Cæciliam Turricem Ioannæ, & Eliſabethæ, ac aliarum de Turrioettis Paulo, & Philippo de Oddis pro ſcutis 3300. Emptores ad computum pretij ſoluiis ſcutis tercentis, & pro tot idem accollatis nonnullis debitis promiſerunt reliqua ſcuta 2600. ſoluere infra terminum quatuor annorum, & in fine cuiuslibet anni ratam ad effectum ex illis redimendi duos cenſus ſcutorum 400. & ſatisfaciendi PP. Sancti Caroli ad Catinarios de legato ſcutorum 300. & Societati Sanctiſſimæ Conceptionis de alio ſcutorum 200. reſiduum verò inueſtiendi pro euictione, & voluerunt teneri ad fructus recompenſatiuos ad rationem quinque durante quadrienuio, abinde verò citrà ad rationem quinque cum dimidio.

Pro reſiduo ſortis, & fructibus anno 1632. obtinuerunt Venditores extra Curiam contra Vados Emptores deliberari tot bona ſtabilia, quę deliberat in eum fuerit anno 1640. reuocata ab Audit. Cameræ ex integro coram eodem egerunt Virgilius, & Victoria de Caſalibus hæredes ſupradictarum Ioannæ, & Eliſabethæ, & obtinuerunt relaxari mandatum ad eorum fauorem in ſcutis 719.37. pro reſiduo ſortis, & in ſcutis 358. pro fructibus; Commiſſa deindè cauſa appellationis in Rota, & propoſito Dubio, An, & pro qua ſumma ſit relaxandum mandatum, DD. reſponderunt in ſcutis 719.37.

Et moti ſunt ex relatione Periti Iudicialiter, & de conſenſu Partium electi, qui in ſecundo calculo perperpenſis rationibus hinc inde late deductis declarauit Vados remanere Debitores in dicta ſumma pro reſiduo ſortis, vnde in
5 vim eorum obligationis † etiam ſub forma Camerali adiecta in Inſtrumento venditionis compellendi ſunt ad ſolutionem ex adductis per Galleſ. *de oblig. Cam. p. 4 qu. 1. num. 8.* Caſſad. *deciſ. vnic. de mut. petit.* Mohedan *deciſ. 1. de except.* *&* Rota *deciſ. 202. num. 1 poſt* Zacch. *ad eundem Galles.*

Et facilius quia non ſolum Peritus fuit iudicialiter ele-
2 ctus, & de conſenſu † Partium, quo caſu illius relationi omnino ſtandum eſt, vt probat Abb *in cap. propoſuiſti num. 4. ibique* Foelio *num. 5. & 6 de prob.* Rota *deciſ. 209. num. 6. ad fin. & deciſ. 326 num. 6. part. 1. & deciſ. 129. num. 5. part. 5.* Sed etiam à relatione illius, nullatenus fuit appellatum, ideò
3 Pars cenſetur † præfatæ appellationi acquieuiſſe Rota *dec. 393. num. 2. par. 4. recent. & in Firmana Prædii 26. Iunij 1643. coram R. Compoſtellano.*

Nec releuat exceptio ſpolij ex eo, quod cum anno 1632. debitum eſſet ſolummodo ſcutorum 667. nihilominus fuerit obtentum mandatum pro ſcutis 1369. cum ſubſecuta ſubhaſtatione, & deliberatione bonorum, nam admiſſo etiam ſine veri præiudicio, quod fuerit commiſſum ſpolium, cum illud non fuerit violentum, ſed Iudiciale talis exceptio non impedit, quominus † Caſales potuerint 5
nouum Iudicium inſtituere pro conſecutione crediti, in quo vadi remanebant Debitores *iuxta doctr.* Io. Andr. *in cap. frequens de reſt. Spol. lib. 6. ſub num. 5. verſ. non tamen contra eum, & dixit* Rota *in Romana Siluæ, ſeu crediti dotalis 21. Iunii 1630. coram bon. mem. Card. Veroſpio Iun. confirmata 1. Decembris 1630. coram eodem apud.* Poſth. *de ſubhaſt. deciſ. 88 n. 2. & ſeqq.*

Minus altera exceptio † læſionis obſtat ex eo quod bona 6
non fuerint ſubhaſtata ſecundum eorum verum valorem,
quia licet regulariter ex ſubhaſtatione res non dicatur ven- 7
dita iuſto pretio, fallit tamen, quando Iudex ad ſubhaſta-
tionem † validè proceſſit tunc enim pretium oblatum præ- 8
ſumitur iuſtum, ita ut aſſerenti contrarium incumbat onus probandi Surd. *conſ. 136. num 4.* Fontanell. *deciſ. 65. n. 1.* Rot. *dec. 695. & 705. vtrobique n. 1. & ſeqq. cor. Merlin.*

Validitas reſultat, vltra præſumptionem Iuris, ex reuolutione Actorum, ex quibus apparet fuiſſe ſecuuta om-
nia de † ſtylo loci requiſita, qui in ſubhaſtatione eſt atten- 9
dendus Guidop *deciſ. 22. num. 1. verſ ſed contrarium* Rota coram Buratt *deciſ 675. num. 1. & penes* Poſth. *de ſubhaſtat. deciſ. 34. num. 17.*

Nec contrarium probatur, vt prætenditur ex Teſtibus
exaduerſo examinatis, quia non ſunt inter ſe † concordes, 10
& deponunt de proprio Iudicio non autem ſecundum com-
munem exiſtimationem, vt † neceſſe eſt ad proban. læſio- 11
nem, vt docuit Bart. *in l pretia rerum ſub nu 2. ibique* Alex. *num. 11. ff. ad l. Falcid. & dixit* Rota *deciſ. 648. num. 3. part 1. recent* Et vlterius eorum depoſitio eliditur ex relatione
trium Peritorum, iuxta † quam facta fuit ſubhaſtatio, 12
quibus potius quàm Teſtibus ſtandum eſt Dec. *conſ. 489. nu. 12.* Honded. *conſ. 31. num. 46 lib. 1.* Rota *coram ſan. me.* Greg. XV. *dec. 161. nu. 7. & ſeqq* Seraphin. *dec. 665. n. 7.*

Pro fructibus tamen etſi fuerint à Perito calculati DD. noluerunt capere reſolutionem differentes illam ad particularem diſputationem, & ita concluſum fuit relaxandum eſſe mandatum pro reſiduo ſortis tantum ſine præiudicio fructuum.

Vtraque, &c.

REVERENDISS. CERRO DECANO.

Nunc S. R. Eccleſ. Cardinali.

Romana Domus.

Lunæ 19. Aprilis 1660.

A R G V M E N T V M.

Bona empta à Marito non acquiruntur Vxori licet de ea in inſtrumento fuit facta mentio, Ideoque ſub generali eius hæreditate dicta bona in dubio comprehenſa non pręſumuntur, imo ex Mulieris taciturnitate Oritur præſumptio fauore Viri.

S V M M A R I V M.

1 *Vxor non poteſt diſponere de bonis Mariti fideicommiſſo ſubiectis.*
2 *Bona Emphyteutica titulo Oneroſo acquiſita poſſunt alienari etiam in præiudicium vocatorum.*
3 *Vir emens propriis pecuniis ſuis, & Vxoris nomine cenſetur nomen Vxoris ſimulatè appoſuiſſe, & ſibi tantum acquiſiſſe declara, vt n. 6.*
4 *Donatio inter virum, & vxorem eſt prohibita, & n. 5.*
7 *Acceptatio in rebus vtilibus cenſetur inducta ex ſola ſcientia, ſed non præſumpta, vt n. 8.*
9 *Præſumptio præſumptionis non admittitur niſi quando vna venit in neceſſariam conſequentiam alterius.*
10 *Acceptatio non præſumitur in re poſſibiliter damnoſa, & num. 11.*
12 *bona Emphyteutica non veniunt ſub generali hæredum inſtitutione, niſi fiat de eis ſpecialis mentio, & n. 13. & 14.*

In eadem cauſa infra habetur altera deciſ. ſub die 26. Aprilis 1663. coram eodem Eminentiſſ. D. Card. Cerro.

DE-

Digitized by Google

DECISIO DXIII

EMPTIO Domus (ſuper qua hodie tantum eſt quæſtio) ſub proprietate Eccleſia SS. Vincentij, & Anaſtaſij, ſuit ſtipulata vſque de anno 1586. ad fauorem Alexandri Fabrini dumtaxat, præuia ſolutione pretij ab eodem facta in manibus Flauij Venturæ venditoris: Inſtrumenta verò tranſlationis vitæ, ſeu generationis, ac perpetuationis dictæ Domus ſtipulata, & recepta leguntur ab Alexandro, tàm ſuo, quam Angelæ vxoris abſentis nomine.

Vndè cum primo loco de dicta Domo Alexandri diſpoſuerit in eius Teſtamento ad fauorem Antonij filij pro medietate, & pro altera medietate ad fauorem Domioici, Ioannis Andreæ, & Petri Antonij Nepotum ex Franciſco altero filio prædefuncto, illam etiam ſubijciendi vinculo fideicommiſſi, & demùm Angela in omnibus ipſius bonis ſcripſeris hæredem vniuerſalem, taotummodò Antonium, nulla facta mentione Nepotum.

Hinc orta controuerſia inter Antonium Patruum, & Ioannem Andream Nepotem cui nam eſſet danda manuteotio, & quateoùs opus eſſet Immiſſio in domo de qua agitur, & pro quibus partibus hoc Dubio propoſito Rota conceſſit maouentionem Antonio ſuper duabus partibus, inhærendo Teſtamento paterno, ſed denegauit eidem immiſſionem in portione prætenſa ex diſpoſitione Matris.

Circa manutentionem pro medietate nulla cadit difficultas, & altera pars conſenſit; Quo verò ad Immiſſionem non ſubſiſtere viſa ſuit prætenſio deducentis Ius ſuum ex Teſtamento Angelæ Matris ſub prætextu, quod Domus controuerſa æquè principaliter pro dicta Angela cum Alexandro in Emphyteuſim recepta fuerit.

Quia DD. animaduertebant Angelam non potuiſſe
1 diſponere de † hac domo ob præcedens Alexaodri Teſtamentum, qui eam fideicommiſſo ſuppoſuit, inſtituendo
æqualiter filios, & Nepotes ex filio præmortuo. Et quidem hoc facere valuit, dum pretium illius ære proprio
venditori perſoluit, iliam notabiliter meliorauit, Canooes auxit, & in vtraque Inueſtitura Lademia, &
conſiderabilem pecuniarum ſummam Domino directo
2 exburſauit: Hioc enim † de hniuſmodi bonis Emphyteuticis titulo onetoſo ab ipſu acquiſitis potuit Alexander ad
ſui libitum diſponere, etiam in præiudicium Angelæ, &
aliorum quorumcumque vocatorum iuxta doctrinam
originalem Bald. *in l. 1. n. 32. C. per quas perſon. nob. acquir.*
& alijs cumulatis articulo bene diſcuſſo, dictum fuit *in
Cæſenaten Emphyteuſis* coram bon. mem. Merlin. *dec. 699.
num. 4. cum plur. ſeqq. & latiſſimè in alia Cæſenaten. Emphyteuſis 23. Ianuarij, & 16. Iunii 1651. coram R.P.D. meo Albergato.*

Nec refert, quod ſuo, & vxoris nomine emptio, ſeu
acquiſitio facta fuerit; Quia cum pretium expoſitum
pruprium eſſet mariti, & res ipſi tradita fuerit, vtique
ſibi acquiſiuiſſe cenſetur, & nomen vxoris præſumitur
3 ſimulatè accomodatum Bald. & Salycet. *in l. multum intereſt in fin. Cod. ſi quis alt. vel ſibi &c.* Soccin. Sen. *conſ. 129.
num. 12. lib. 4.* Decian. *conſ. 47. num 17 & 18. lib. 5.* Crauett.
conſ. 100. num. 6. Alias autem redoleret donationem inter
4 virum, & vxorem omnino prohibitam, tàm † à iure
communi *in l. 1. & 2. ac tot. tit. ff. & C. de donat. inter vir.
& vxor. quam à Statut. Vrb.* lib. 1. *cap. 135.* cuius diſpoſitio
5 non ſolum donationis expreſſo titulo ſed etiam ſub confeſſionibus, ac alijs prætextibus implicitè ſactas æquè comprehendit, & irritat, quamuis iuratæ ſint, vt latè fuit
probatum *in Romana Ceaſus 24. Maij proximi præteriti coram me §. Confeſſio.*

Idque certiùs admittendum eſt, cum Inſtrumenta acquiſitionum in Emphyteuſi perpetua ſtipulata fuerint
6 † tantummodò ab Alexandro viro, oec Angela vnquam
fuit præſens illorum ſtipulationibus. Cùm enim non doceatur de ratificatione, ſeu acceptatione dd. acquiſitionum etiam eius nomine factarum, non cenſetur earum dominium vtile acquiſiuiſſe, licete ius nomine Iorerfuerit acceptatio Notarij Surd. *conſ. 60. ſub num. 16.* Menoch. *conſ. 380. num. 27.* Rot. *dec. 683. n. 4. part. 1. diuerſ. & in rec. dec. 12. ſub num. 3. part. 1. & 369. num. 3. par. 2.* Gregor. *dec. 567. num. 3.*

Neque dicatur, qnod ex ſola ſcientia in his, quæ
afferunt † commodum, etiam in abſente cenſeatur in- 7
ducta acceptatio, vt reſponſum fuit *in Roman. Saluiani de
Caſalibus 2. Iunii 1641. coram me* poſt Zacch. *de oblig. Cam.
dec. 189. n. 15.* Quia vltrà quod in propoſito huiuſmodi ſcien- 8
tia non iuſtificatur quæ debet eſſe certa, nec ſufficit præ-
ſumpta *iuxta gloſ. in l. 1. C. de dot. promiſſ.* cum alias ex vna
præſumptione altera educeretur præſumptio, quod non
videtur admittendum, niſi quando vna venit in neceſſa-
riam conſequentiam † alterius, vt declarauit Rota apud 9
Poſth. *de manut. dec. 554. num. 9. & 10.* forſan admitti poſſet
in acquiſitione facta pro abſente titulo merè lucratiuo in
quibus terminis loquitur deciſio Romana Saluiani de Ca-
ſalibus. Secus autem † quando prout hic acquiſitio fit ti- 10
tulo oneroſo, ſeu mixto, cum Alexander dictam Domum
acqdiſiuerit præuijs pluribus ſolutionibus, & obligatio-
nibus, in quibus Angela debuiſſet concurrere; Vndè
cum † poſſibiliter potuerit talis acquiſitio eidem eſſe da- 11
mnoſa, non præſumitur acceptata, niſi probetur *gloſſ.
in l. 1. in verbo liberalitatem ff. de donat.* Rota *deciſion. 274.
numer 4. & 5. part. 6. & deciſ. 27. numer. 1. cum ſeqq. part. 7.
recent.*

Quinimmò excluditur acceptatio, dum Angela nec vi-
uens, nec in Teſtamento de Domo, ſeù eius
† rata partæ vnquam diſpoſuit, ſed relinquendo omnia 12
eius bona Antonio, expreſſe declarauit illa præcipuè
conſiſtere in ſcutis ſex ſingulis menſibus ſibi debitis per
hæredes Alexandri loco vſusfructus ſibi relicti. Hinc
enim † dùm domum præſatam non expreſſit cenſetur 13
agnouiſſe eam non eſſe propriam, ſed in totum, &
integrè hæreditariam mariti, illamque propterea noluiſ-
ſe ſub vniuerſali inſtitutione, metiendo voluntatem à
poteſtate ad fauorem † Antonij facta, compræhende- 14
re, vt pondetatum fuit *in Camerinen. Domus coram
Gypſio* apud Giouagn. *reſponſ. 44. numer. 112. cum ſeqq.
lib. 2. & in dicta Cæſenaten Emphyteuſis* coram Merlin. *numer. 24. & in deciſion. 375. numer. 2. cum ſeqq. part. 1. recent.*

Et ità vtraque &c.

R. P. D. PRIOLO.

Romana ſeparationis Thori, & reſtitutionis Dotis.

Lunæ 26. Aprilis 1666.

ARGVMENTVM.

Sæuitia viri præterita, & futura tribus vxori iuſtam cauſam prætendi ſeparationem Thori, quo caſu vir tenetur ad reſtitutionem Dotis.

SVMMARIVM.

1 *Sæuitia viri præterita, & futura tribuunt vxori iuſtam cauſam ab eo recedendi.*

2 *Sæuitia viri præterita reſultat ex Verbis contumelioſis.*

3 *Verba contumelioſa inter coniuges pariunt odium, & inimicitiam.*

4 *Verberationes iteratæ excedentes limites correctionis probant ſæuitiam præteritam viri.*

5 *Verberationes Viri probantur de auditu ab Vxore.*

6 *Titionis proiectio, & ſimilis tentatus in vxorem ſunt cauſæ ſufficientes remouendi vxorem à viro.*

7 *Aggreſſus viri in vxorem cum enſe tribuunt cauſam ſeparationis Thori.*

8 *Criminationes à viro in vxorem obiectæ arguant animum viri implacabilem quod ampl.a, vt numer. 9.*

10 *Timor futuræ ſæuitiæ viri in vxorem ex quibus deſumatur, & nu. 11. 12. 13.*

14 *Sæuitia reſultans non ex vnico actu, ſed ex pluribus in genere probantur per Teſtes ſingulares.*

15 *Epiſtola*

Digitized by Google

15 *Epiſtola viri exprimens malum animum comprobas illius ſæuitiam.*

16 *Vir tenetur ad dotis reſtitutionem, quando Thori ſeparatio procedit ex illius ſæuitia.*

Deciſio iſta eſt in eadem cauſa de qua ſupra deciſio 328. ſub die 17. Maij 1661. part. 13. recent. coram eodem R. R. Priolo.

DECISIO DXIV.

PER Sententiam R. P. D. Viceſgerentis Anna à Dominico Viro, & Maritali Thoro ſeparata petebat in gradu appellationis declarari locum eſſe reſtitutioni dotis, ſuper quo poſito dubio ſub dia 12. Decembris præteriti coram ipſam Informantem reſponſum fuit, ex quo in dicta ſententia de huiuſmodi reſtitutione nulla fieret mentio, & Rota ſententias extra cauſam latas attendere non ſoleat, niſi cognito de bono iure partium. Hodie itaque aſſumpta diſputatione, an eſſet locus ſeparationi Thori ad effectum rehabendi dotem prædictam affirmatiuè DD. cenſuerunt.

Et moti ſunt, quia concurrit non ſolum ſæuitia prædicta Dominici, † ſed etiam timor futuræ ſæuitiæ, & ma-
1 læ tractationis, quæ duo requiſita neceſſaria propter periculum, quod in vtroque euentu vxori imminet, iuſtam eidem diuertendi à viro cauſam præbet *cap. litteras, & cap. ex tranſmiſſa vtrobique* Abb. *& cæteri Canoniſtæ de reſtit. ſpoliat. & cap. 1. vbi gloſſ. verb. ſuſpectum, vt lit non conteſt. Idemque tradit* Io. Andr. *cap. 1. de Diuort. & conformis eſt text. in l. conſenſu C. de repud.* Sperell. *deciſion. 139. numer. 38. &* Rota *deciſ. 155. num. 1. part. 6. recent.*

a Sæuitia præterita vltra verba contumelioſa, † quibus Dominicus pluries Annam imperiuit, vt deponunt Te-
3 ſtes *ſummario num 2.* † quæ inter Coniuges pariunt inimicitiam, & odium, Bart. *in l. 3. non ſolum num 4. ff. de adimend. legat. cum aliis, quos adducit* Aldobrand. *conſ. 72. num. 19. lib. 1.* reſultat ex iteratis verberationibus cum ſignis, & liuoribus in facie *dicto ſum. num 3. & 4.* quæ cum
4 excedant limites correctionis ſine vlla rationabili cauſa denotant, ſuam Viri naturam, à quo vxor neceſſario auxilio ſeparationis liberatur Aldobrand. *d. conſ. 71. num. 19. & 21. lib. 1.* Sperell. *dicta dec. 129. num. 62. & ſeqq.* Farinacc. *quæſt. 143 num. 182.* Sanchez *de Matr. lib. 10. diſput. 18. n. 16.* Rota *dicta dec. 155. & dec. 239. vtrobique n. 4. part. 6. recent.*

Auget hanc irrationabilis Viri ſæuitiam modus verberandi, cum ipſe vna cum alijs noctis tempore apprehenderit vxorem, & in currum coniectam traduxerit ad domum Matris ipſius, vbi eam cubiculo clauſam, adeò acriter verberauit, vt pænè ſemiuiuam reliquerit, ſicut
5 referunt Teſtes *eod. ſum. numer. 3.* qui licet loquantur de auditu ab ipſa vxore tamen in hac re clanculum peracta ſufficiunt, *vt dixit* Rota *dicta deciſion. 155. n. 51. part. 6. recent.*

Referunt quoque, quod ſuborta differentia ſuper nonnullis mobilibus quæ vxor aiebat Dominicum ſibi ſubripuiſſe, hic percitus ita titionem extraxit ab igne, quem iecíſſet in vxorem, ſi impeditus non fuiſſet, *vt in*
6 *ſum. num. 5.* † Plenè tentatus huiuſmodi vtpotè rei aptæ vulnus inferre ſæuitiam indicat, & eſt cauſa ſufficiens remouendi vxorem à Viro, & ſeparandi Matrimonium, quoad coniugalem cohabitationem Sperell. *dicta deciſion. 139. numer. 68. & dicta deciſion. 239. numer. 11. part. 6. recent.*

Ac etiam, quod eam inſecutus eſt gladio, eo quia conqueſta eſſet, quod ille non curabat eam alere, vt inquit vnus Teſtis deponens audiuiſſe Annam in cubiculo vbi
7 aufugerat, & ſe ſaluam fecit clamantem, † *ab traditore à me con la ſpada* dicto Sum. *num. 6.* Vndè non niſi ope ſeparationis eidem eſt conſulendum aduerſus tantam viri ſæuitiam *l. conſenſu, & auth. ſed nouo iure C. de repud.* Io. Andr. *in cap. 1. de diuort.* Pariſ. *conſ. 34. numer..... lib. 4* Aldobrand. *dicto conſ. 71. per tot. & firmat in ſpecie* Zabarell. *conſ. 9. num. 8.*

8 His accedunt criminationes obiectæ † eidem vxori ſuper mendicatis abortibus, & adulterio *ſum. num. 10.* quæ magis oſtendunt animum inteñſum, & implacabilem viri ad Not. per Bellett. *diſquiſit. cleric. part. 1. §. 4. nu. 110.* Triuiſan. *dec. 61. per tot. lib. 1.* Sperell. *dicta deciſ. 139. num.*
51. Maximè cum illa ab his † accuſationibus reportauerit 9
ſententiam abſolutoriam *dicto ſum. nu. 11. vt dixit* Rota *dec. 705. n. 1. & dec. 58. n. 1. part. 3. recent.*

Timor futuræ ſæuitiæ, † vltra, quod ſufficienter de- 10
ducitur ex inimicitia, & odio propter ſæuitiam, & machinationes de præterito, vt conſiderauit Aldobrand. *ſæpè citato conſ. 71. num. 15. cum ſeqq.* Rota *dicta deciſ. 155. num.*
34. part. 6. recent. reſultat † ex iurgijs, & diſſenſionibus, 11
quæ inſurrexerunt, eo quia noluit vxor implicare pecunias dotales in emptionem officij vacabilis in perſonam viri ob quam recuſationem illi venerat in mentem aliquid moliri in necem ipſius vxoris, vt ex depoſitione Teſtis *ſum. num. 8* aſſerentis eum ſibi dixiſſe, *che egli erano venuti penſieri di ſtrangolarla &c. e ſe lei non mi comprarà queſto officio mi ſarà fare queſto ſpropoſito &c.*

Idemque comprobat epiſtola *dicto ſummario num. 9.* in
qua talia minatur contra vxorem, ibi † *Io ſono perſona,* 12
che tutto il mondo mi è paeſe, e ti farò in modo, che non ſarai più Donna, quæ verba prolata, & ſcripta à viro, qui natura ad iracundiam procliuis eſt, vt dicunt Teſtes, *ſummario num. 7.* & ſolitus ſæuire iuſtum, & rationabilem metum incutiunt in mulierem quantumuis conſtarem de peiori in futurum tractationem adeò vt non debeat exindè amplius eadem ſubire periculum, etiam ſub qualibet cautione *dicto cap. litteris in fin. de reſt. ſpol.* Hoſt. *in cap. ex tranſmiſſa num. 3. ibique tradunt* Butr. *num. 7. & 9.* Bald. *n. 1. & 2. &* Abb. *numer. 4. eod. titulo gloſſ. in cap. de Benedicto 32. quæſtion. 1. verſ. ſub cautela,* Ricc. *deciſ. 111. numer. 2. part. 1. & deciſion. 8. nu. 13. parte ſecunda* Aldobrand. *dicto conſ. 71. numer. 15. lib. 1.* Sperell. *dicta deciſion. 139.*
numer. 44. & ſeqq. † Stante etiam lite ſuper ſeparatione 13
quæ confluit ad augendam inimicitiam, & odium, vt ponderauit Rota *dicta deciſion. 155. numer. 44. part. 6. recent.*

Nec refert, quod aliqui ex Teſtibus, ex quibus facta
memorata recenſentur ſint ſingulares, † quia cum agatur 15
de probanda ſæuitia non ex vnico actu ſpeciali, ſed ex pluribus in genere admittuntur teſtes etiam ſingulares, & aliàs inhabiles iuxtà tradita per Grat. *diſcept. for. cap. 738. numer. 32.* Zabarell. *conſ. 9. num. 5.* & Rota *dicta deciſ. 155. num. 51. part. 6. recent.* Eoque magis, quia dicta ſupra-
dictorum Teſtium corroborantur † ex Epiſtola Dominici 14
de qua in ſumm. numer. 9. in qua ipſe dixit *Doue per il paſſato ci hò fatto qualche maltrattamento, mi diſpiace di non ci hauer fatto più di quello, che hò fatto.*

Cum igitur ex præmiſſis appareat, quod ſeparatio Tho-
ri proceſſerit ob ſæuitiam, & culpam Dominici Viri † lo- 16
cus eſt reſtitutioni dotis *ad text. in §. mitiores Auth. de nupt. & dixit* Rota *dicta deciſion. 706. numer. 3. part. 1. dicta deciſion. 239. numer. 27. & deciſion. 277. numer. 37. & deciſion. 300. numer. 2. part. 6. recent. & latè fuit comprobatum in dicta dec. huius etiam ædita ſub die 12. Decembris coram me.*

Et ita pro Anna nunc quoque ſolum informante fuit reſolutum &c.

R. P. D. PRIOLO.

Interamnen. Iuriſpatronatus de Caſtellis.

Veneris 18. Iunij 1660.

ARGVMENTVM.

Clementina *plures de Iurepatronatus* locum habet in Patronatu, de cuius fundatione conſtat, non autem in Patronàtu ab Immemorabili, cuius fundatio non habetur, minuſuè quando per continuatas præſentationes Patronorum centum, & plurium annorum conſtat de obſeruantia gentilitia, qui propterea tranſit ad omnes de eadem familia quantumuis à diuerſis Columnellis procedentes, inter quos ſola quadragenaria ſufficit ad effectum præſcribendi qualitatem gentilitiam.

SVM-

S V M M A R I V M.

1 *Iuſpatronatus gentilitium eſt commune omnibus de familia.*
2 *Præſentatio facta, non facta mentione quotæ hæreditatis, demonſtrat Iuſpatronatus gentilitium.*
3 *Qualitas hæreditaria poſt tempus immemorabile non datur.*
4 *Præſentatio Iure hæreditorio debet continere quotas, & vncias.*
5 *Præſentatio perſonaliſſima demonſtrat Iuſpatronatus gentilitium.*
6 *Filius non ſuccedit in Patronatu viuente Patre.*
7 *Proximiores Remotioribus præferuntur in Patronatu hæreditario.*
8 *Præſentatio facta à filio Banditi Capitalis demonſtrat Iuſpatronatus gentilitium.*
9 *Præſentatio facta cum expreſſione* di caſa noſtra, e di caſa mia *illud demonſtrat eſſe gentilitium, &c.*
11 *Dictiones* noſtro, e mio *ſunt taxatiuæ.*
12 *Hiſtoria alicuius familiæ probat Iuſpatronatus eſſe gentilitium*
13 *Hiſtoriæ tamquam in fama fundatæ probant.*
14 *Iuſpatronatus honorificum præſumitur gentilitium.*
15 *Præſentationes factæ à ſolis Maſculis excluſis fœminis, & extraneis probant Iuſpatronatus eſſe gentilitium.*
16 *Iura hæreditaria non ſemper conſeruantur in eadem familia.*
17 *Præſentatio facta à ſolis maſculis licet adſit ſtatutum excluſiuum ſœminarum, & non probetur exiſtentia extraneorum demonſtrat Iuſpatronatus gentilitium.*
18 *Præſentatio æqualiter facta eſt referibilis Patronatui gentilitio, & hæreditario quod fallit, vt num. 20. & 21.*
22 *Præſentatio facta æqualiter iuxta numerum Perſonarum dicitur in Capita.*
23 *Iuſpatronatus gentilitium ſpectat ad proximiorem de familia, quod fallit, vt num 24.*
25 *Præſentatio facta à filijs vti filijs demonſtrat Iuſpatronatus gentilitium, & num. 26.*
27 *Inſtitutio Ordinarii ad præſentationes filiorum ſpreta proteſtatione contraria demonſtrat Iuſpatronatus gentilitium, & num. 28.*
29 *Dictio vti in præſentationibus ſtat declaratiuè, non autem reſtrictiuè.*
30 *Dictio* etiam *iuncta dictione*, & *auget diſpoſitionem.*
31 *Inſtitutio ſub hac expreſſione*, & eius etiam procuratinnis *demonſtrat præſentationes fuiſſe factam à Patre, & filiis.*
32 *Præſentationes ſubſequentes declarant antecedentes.*
33 *Præſentationes ſubſequentes impropiant qualitatem hæreditariam in præſentationibus antecedentibus appoſitam.*
34 *Iuſpatronatus de cuius fundatione non conſtat non præſumitur hæreditarium.*
35 *Clementina* plures de Iurepatronatus *inducit præſumptionem qualitatis hæreditariæ in patronatu, qui conſtat de fundatione.*
36 *Iuſpatronatus ab immemorabili dicitur gentilitium & in eo ſuccedititur in capite & num. 37.*
38 *Gentilitia qualitas inter Compatronos præſcribitur per 40. annos.*
39 *Gentilitia qualitas probata per obſeruantiam contrariam eſt proban. certadinaliter & num. 40.*

Deciſio iſta verum eſt, quod iam impreſſa habetur ſupra in part. 13. Recent. deciſ. 237. verum quia in curia quadam fuit mutilata, vnde ſuo nitori reſtituitur &c. cum materia iſta ſit non parum Magiſtralis, & per ſæpe in Iure occurrat, atque in eadem cauſa habetur ſupra altera deciſio in part. 12. Recent. In ordine 204.

DECISIO DXV.

DOMINI iterum reſponderunt Iuſpatronatus Ec-
cleſiæ Sanctæ Mariæ Papineæ non eſſe hæredita-
rium, ſed gentilitium, & conſequenter † commune om- 1
nibus de familia de Caſtellis *ad text. in l. cum ita §. in fidecom. de leg. 2.* Viuian. *de Iurepatronatus lib. 4. c. 9. num. 36. & lib. 14. cap. 2. num. 42. & ſeq.* Rota *in Pientina Iuriſpatr. 10. Iunij 1602. cor. Litta apud eundem* Viuian. *d. lib. 4. cap. 9. num. 55.*

Quia viſum fuit ſubſiſtere fundamentum alterius de-
ciſionis æditæ 23. Iunij 1656. quod cum ab anno 1538.
vſque in præſens omnes, & ſoli maſculi præſentauerint,
nulla facta mentione quotæ hæreditariæ reſultet ex tali
obſeruantia euidens † argumentum qualitatis gentilitiæ, 2
& præſentandi in Capita, quia ſicuti eſt impoſſibile,
quod omnes eſſent æqualiter hæredes primi † fundato- 3
ris poſt tempus immemorabile, ità repugnat veriſimili-
tudini, quod ſi præſentaſſent Iure hæreditario, & in ſtir-
pes non expreſſiſſent † quotas, & vncias pro quibus præ- 4
ſentabant ad diſtinctionem, & differentiam vnius patro-
ni ab alio, ſine qua non poteſt euitari confuſio, *vt inquit gloſ. in clem. plures de Iurepatr. & conſiderauit* Rota *in Florentina de Ricaſolis 10. Martii 1603. pariter apud* Viuian. *lib 4. cap. 1. poſt num. 71. verſ. 30. quia & in Bononien. Beneficij 26. Februarij 1652. §. eſt igitur coram R. P. D. meo Albergato.*

Præſertim quando (prout hic) adminicula plura con-
currunt, ſiquidem Ioſeph, & Agabitus anno 1561. præ-
ſentarunt, ſeu reſignationi factæ in perſonam Franciſci
Valentini conſenſerunt inſimul cum Georgio, & Iulio
Patrui, qui dum Nepotes licet repræſentarent Marcum
Antonium eorum Patrem, tamen ipſi non præſentarunt
ex vna parte, & Patrui pro eorum portionibus ex altera,
ſed præſentarunt proprijs nominibus expreſſis, abſque
aliqua differentia, quæ forma præſentationis, cum ſit
perſonaliſſima † deſignat Iuſpatronatus eſſe gentilitium, 5
vbi enim fuiſſet hæreditarium Patrui habuiſſent duas ter-
tias, Nepotes verò pro vna tantum voce Patris, non au-
tem pro dimidia præſentare potuiſſent *d. Clem. plures de Iurepatr.* Lambert. *eodem tract. part. 2. lib. 1. quæſt. 1. art. 25. verſ. 2. pro iſta parte* Rot. coram Burat. *dec. 138. n. 4. & fuit ponderatum in præterita §. clarius educitur.*

Imò non ſolum Patrui, ſed Pater, & filij conuenerunt
ad præſentandum; Nam anno 1607. Marcus Caſtellus
adhuc viuens præſentatus fuit à Io. Franciſco Gabriele,
& Honuphrio, vna cum Io. Baptiſta eorum Patre, quod
non niſi in Iurepatronatu gentilitio permittitur, cum 6
alias filius non poſſit in eo admitti tanquam Compatro-
nus viuente Patre, Card. *in d. Clem. plures* Rocc. de Curt. *tract. eodem verb. Compatroni quæſt. 7. nu. 19. ad fin.* Viuian. *lib. 14. cap. 2. n. 51.* Grat. *diſcept. forenſ. cap. 521. n. 23* Rota coram Merlin. *deciſ. 563. num. 14. cum alijs in alia relatis §. eoque magis.*

Necnon fuerunt admiſſi Annibal, & Alexander de-
ſcendentes ex alio Columnello, qui admitti non debuiſſent
ſi Patronatus fuiſſet hæreditarius, cum † eo caſu proxi- 7
miores remotioribus præferantur *d. l. cum ità §. in fideicommiſſo ff. de leg. 2. cuius diſpoſitio habet locum etiam Iuſpatronatus* Bald. *conſ. 1. n. 8. lib 3.* Grat. *d. cap. 521. nu. 30. cum ſeqq. &* Viuian. *ubi ſupra lib. 4. cap. 1. poſt num. 71. verſ* 20. *principaliter* maximè quia Alexander non fuit hæres Sci-
pionis Patris, vtpotè capitaliter banniti ex quo apparet
non fuiſſe † habitam rationem qualitatis hæreditariæ Co- 8
uar. *reſolut. cap. 18. n. 8. lib. 1.* Grat. *d. cap. 521. n. 35. & ita deduxit* Rota coram Merlin. *dec. 563. num 13.*

Prout habitam fuiſſe rationem qualitatis Patronatus
gentilitij apparet ex eo quod tam Io. Baptiſta vna cum fi- 9
lijs, quam Annibal nomine ſuo, & Alexandri Nepotis
dixerunt, quod præſentabant ad Iuſpatronatus ſuæ fami-
liæ, vt ex Epiſtola Ioannis Baptiſtæ ſcripta filijs ibi *Vaca il Beneficio di Santa Maria, e noſtro Iuſpatronato* & ex † 10
alia Aniballis Procuratori tranſmiſſa ibi *Iuſpatronato di caſa mia*: Denominationes enim huiuſmodi denotant illos,
qui præſentarunt agnouiſſe Iuſpatronatus pro gentilitio,
& familiari, *vt ponderat* Gabr. *conſ. 196. num. 10.* Rota *in Aquilana Iuriſpatronatus 1. Februarii 1651. §. quæ clarius coram R. D. meo Papien.* Præcipuè ponderatis verbis illis
noſtro, e mio replicatis in Inſtrumentis per † ipſummet 11
Marchionem Iulium cum expreſſione Immemorabilis,
quæ æquipollent taxatiuè, *vt in terminis fuit dictum in*

Leodien.

Digitized by Google

Leodien. Beneficii Sanctiſſimæ Trinitatis 27. Iunii 1629. coram Cardinali Virili.

12 Conſtat quoque † ex hiſtoria eiuſdem familiæ, in ea
adeſſe hoc Iuſpatronatus tamquam gentilitium, & fami-
13 liare, quæ cum fundetur in fama, & verſemur † in Iure-
patronatus, cuius initij memoria non habetur optimè pro-
bat Gloſ. *in cap. cum cauſam verb. teſtes de probat.* ſicuti ad-
14 modum eſt veriſimile quia agitur de Eccleſia Archiepres-
byterali, cui aliæ ſeptem Eccleſiæ ſubijciuntur, & ſic de
Patronatu valdè honorifico, *vt reſp.* Rota *in Capuana Ab-
batiæ 5. Maii 1659. §. dictæque coram me.*
15 Nec vnquam contingentibus † vacationibus vllus ex-
traneus, vel aliqua fœmina præſentauit, quod eſt mora-
liter impoſſibile ſi Iuſpatronatus fuiſſet hæreditarium,
16 cum à communiter accidentibus † Iura hæreditaria non
ſemper conſeruentur in eadem familia, quæ coniectura
vera cum alijs plurimum confert ad dignoſcendam natu-
ram, & qualitatem Iuriſpatronatus, *vt præter allegatos
in alia deciſione fuit conſideratum in dicta Capuana Abbatiæ
confirmata 16. Ianuarij præteriti coram me §. comproba-
tur.*
Nihil ſuffragante ſtatuto excluſiuo fœminarum, vel
17 quod non probetur extraneos, ſeù fœminas extitiſſe †
quia neutrum tollit inueriſimilitudinem, quod ſi Iuſpatro-
natus fuiſſet hæreditarium, aliqua fœmina, vel extra-
neus non præſentaſſet, *vt conſiderauit* Rot. *in Cremonen.
Præpoſituræ 23. Maii 1644. coram Eminentiſſ. D. Card. Cor-
rado.*
Ea autem, quæ fuerunt alias deducta, & nunc repe-
tuntur pro ſtatu, & qualitate hæreditaria non ſubſiſtere,
aut releuare viſa ſunt. Primum etenim, quod præſenta-
tio facta de anno 1538. in perſonam Angeli Zacconi non
18 excludat Patronatum, fuiſſe gentilitium, ex quo Iulius
Georgeus, & Marcus Antonius, qui præſentarunt eſſent
omnes æquè filij, & hæredes Agabiti, ſicque præſenta-
tio ſit referibilis Patronatui tam gentilio, quàm hæredi-
19 tario, † Ceſſat ex eo quod illi præſentarunt nomine pro-
prio tanquàm ſinguli in Capita, vt patet ex Lectura eiuſ-
20 dem præſentationis. † Ideoquè conuincitur ex ea Iuſpa-
tronatus eſſe gentilitium, & non hæreditarium, aliàs
21 enim dici non potuiſſet in capita, † Nec competijſſent tot
voces, quot erant perſonæ, vt probatur *in dicta l. Cum ita
§. in fideicommiſſo de leg. 2.* Lotter. *de re benefic. lib. 2. quæſt.
11. num. 123.* Rota *dicta dec. 183. num. 4. & 16.* apud Buratt.
& dec. 798 n. 13. apud Merlin. *cum alijs adductis in præteri-
ta § obſeruantia.*
Alterum quod præſentatio facta à Patruis ſit intelligen-
da facta à Patruis pro duabus tertijs; à Nepotibus verò
22 pro altera tertia in hæreditate Patris illis obuenta † tolli-
tur ex Lectura præſentationis, in qua legitur omnes æqua-
liter præſentaſſe iuxtà numerum perſonarum in capita,
nulla habita ratione quotæ, vel Succeſſionis hæredita-
23 riæ, † nihil referente quod Ius præſentandi ſpectare non
poſſit niſi ad proximiorem de familia, *ex adductis in dec.
288. n. 9. par. 5. recent. & reaſſumit* Lotter. *lib. 2. quæſt. 11. n.*
24 124 Quia hoc non impedit quominus ex vſu, † & obſer-
uantia remotiores cum proximioribus conuenire poſſint ad
præſentandum *vt in dicta Florentina de Ricaſolis 10. Martii
1603. in fin. & declarat idem* Lotter. *vbi ſupra n. 125. in fin. &*
Grat. *dicto cap. 521. n. 19.*
Tertium quòd non probetur factam fuiſſe præſentatio-
nem à filijs nomine proprio, ſed quod ſolùm vti Procura-
tores Patris præſentauerint; nec etiam videtur ſubſiſte-
25 re: Nam vtroquè nomine fuiſſe factam deducitur ex †
verbis ibi: vti filij, & Procuratores, & ex edicto ſucceſ-
ſiuè publicato, in quo aſſeritur coram Vicario comparuiſ-
ſe Gabrielem, Ioannem Franciſcum, & Honuphrium
26 filios, & Procuratores Ioannis Baptiſtæ, † vti Patro-
nos, & Iuſpatronatus habentes, & pariter ex quo Ordi-
narius inſtituit Marium Caſtellum ab ipſis præſentatum,
27 † Spreta proteſtatione vnius ex compatronis, quòd filij
non erant admittendi; Quinimò cum expreſſione quòd
ille fuerat præſentatus per Gabrielem, Io: Franciſcum,
28 & Honuphrium † filios dicti Io. Baptiſtæ, & eius etiam
Procuratores: Ex quibus negari non poteſt quin filij præ-
ſentauerint, & approbati fuerint tanquam Patroni; illa
29 namque dictio *vti* ſtat ibi declaratiuè quod ſcilicet filij
præſentarunt tamquam Patroni, & de familia, non au-
tem limitatiuè ſolum tanquam Pocuratores Patris, *vt
dixit* Rota coram Merlin. *deciſ. 750. numer. 3. verſ. non eſt
legitimè & deciſ. 136. num. 5.* poſt Viuian. & hoc idem com-
probant verba illa, & eius etiam Procuratores ponderan-
do † dictionem *etiam*, quæ iuncta dictioni *&* auget diſpo- 30
ſitionem *l. ſi quis ſeruum §. etiam ff. de pecun.* Gonzal. *ad re-
gul. 8. Cancell. gloſ. 35. num. 25.* & conſequenter præſentatio
facta intelligitur † nedùm procuratorio nomine, ſed etiam 31
titulo filiationis, *vt conſiderauit* Rota *dec. 30. n. 22. par. 5.
recent.*
Nec demum vrget obiectum quod de anno 1452. & 1454.
reperiantur præſentationes, cum expreſſione qualitatis
hæreditariæ; Quia placuit reſponſio quod cum aliundè
non probetur patronatum eſſe hæreditarium, & pro genti-
litio adſint præſentationes numero plures ſupra centum
annos præcedentes ex ſubſequentibus declarantur, vt
mentio hæreditaria ſtet in eis demonſtratiuè † ad indican- 32
dam qualitatem hæreditariam impropriam, hoc eſt ſan-
guinis, vt dictum fuit *in Tiſcien. Beneficij 26. Nouem-* 33
*bris 1650. coram R. P. D. meo Celſo §. nec quicquam confirma-
ta 21. Aprilis 1651. coram R. Tarraconen. §. penultimo cum
alijs in alia deciſ. §. hinc non refert.*
Eoque magis de Iuriſpatronatus † initio memoria non 34
extet, quod propterea non præſumitur hæreditarium
quia diſpoſitio *Clem. plures de iurepatronatus* † inducit qui- 35
dem præſumptionem qualitatis hæreditariæ in patronatu,
de cuius fundatione conſtat, non autem in Patronatu ab 36
Immemorabili, in quo militat præſumptio contraria,
quod ſit gentilitium, in eoque ſuccedatur in capita, ne
dentur quæſtiones † inextricabiles, quas ibi conſiderat 37
gloſ. in verb. plures, & refert Lambert. *lib. 1. qu. 1. art. 25.
par. 2. ſub n. 6. Florentina de Ricaſolis penes* Viuian. *de Iu-
repatronatus lib. 4. cap. 1. nu. 71. §. quæ omnia confirmata 11.
Februarii 1604. penes eundem § Item quod Iuſpatronatus, &
in fine* Penia *dec. 934. n. 7.*
Et nihilominus ceſſat quælibet difficultas ex vltimo ſta-
tu pro qualitate gentilitia reſultante ex d. præſentatione
facta de anno 1607. in perſonam Marci Caſtelli, qui adhuc
viuit ob lapſum quadraginta annorum † ſufficiens ad hunc 38
effectum, *vt dixit* Rota *in Leodien. Beneficii 14. Ianuarii
1628. coram Vbaldo, quam ſequuta fuit* coram Merlin. *dec.
801. n. 7 & 821. num. 4 & dec. 290. nu. 7. & 8. part. 5. recent.*
Quo ſtante onus probandi † contrarium incumbit aſſeren- 39
ti hæreditarium, non quidem præſumptiuè, ſed certitu-
dinaliter per confeſſionem partis, aut rem iudicatam †, vel 40
publicum Inſtrumentum *iuxtà limitationem de qua Adden.*
ad Buratt. *dec. 776. n. 16.*
Quæ obijciebantur circa identitatem familiæ, & deſcen-
dentiam Bartholomæi, ac de negligentia, & præſcriptio-
ne fuerunt ſufficienter ſublata in prætenſa deciſione, In
qua proindè perſiſtendum eſſe reſponſum fuit hinc inde
partibus acerrimè informantibus.

R. P. D. CERRO DECANO.

Nunc S. R. E. Cardinali.

Neapolitana Hæreditatis.

Veneris 25. Iunij 1660.

ARGVMENTVM.

Adimplementum voluntatis Teſtatoris, quando hæres ex iuſta cauſa adimplere non valuit, non eſt factus locus ſubſtitutioni in caſu non adimplementi.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſionem partis aduerſæ, quando quis intendit acceptare, debet eam recipere cum ſua qualitate.*

2 *Veritas eſt attendenda, non quod pars ſimpliciter aſſerit.*

3 *Comperta vt attendantur non eſſe in genere, & confuſim ſed diſtincta eſſe debent.*

4 *Priuationis pœna in caſu non adimplementi in vno caſu extenditur minimè ad alium caſum.*

5 *Teſtator, quod diſpoſuit attendendum eſt & nu. 6.*

7 *Teſtatoris diſpoſitio reſpectu ſuæ hæreditatis tamquam altera lex ſeruanda venit.*

In eadem

Digitized by Google

In eadem cauſa habetur ſupra altera deciſio ſub die 30. Iannarij 1660. coram eodem Eminentiſſ. D. Card. Cerro in par. 13. recentior. & ibi corrige annum cum loco anni 1660. dicat 1659. Infra pariter altera deciſio habetur in eadem cauſa ſub die 9. Maij 1672. coram eodem R.P. D. Albergato Decano, cum qua deciſione terminata fuit cauſa.

DECISIO DXVI.

PRÆTEXTV quod Patres B. Mariæ in Porticu Neapolis non curauerint erigi Nouitiatum iuxta preceptum, & enixam voluntatem Nobilis Mulieris Fœlicis Mariæ Vrſinæ Duciſſæ Grauinæ Teſtatricis, quodque duas ſecerint alienationes, tranſigendo cum Duce Ferdinando Vrſino de Biſignano, & cum Octauio Blanco, Patres Miniſtrantes Infirmis eiuſdem Ciuitatis ſupponentes exindè ſactum eſſe locum ipſorum vocationi, iudicialiter contra eos petierunt immiſſionem in poſſeſſionem bonorum hæreditariorum dictæ Duciſſæ, ſed Rota *die 30 Ianuarij præteriti*, vtraque Parte informaote, exiſtimauit immiſſionem non eſſe concedendam ex rationibus in deciſione deductis, ex quibus pro illius confirmatione hodie reſponſum fuit.

Er reſpectu erectionis Nouitiatus non refert, quod Patres B Mariæ *à die 2. Februarii 1647.* per totum menſem Auguſti 1651. ex bonis hæreditarijs exegerint ſcuta 30514. quæ non poterant in aliam cauſam conuerti antequàm Domus Nouitiatus exigeretur.

Quoniam ex calculo ab ijſdem Patribus exhibito in Tribunali Fabricæ S. Petri Neapolis, ex quo deſumitur confeſſio dictæ exactionis, apparet etiam dicta pecunias ab eis erogatas fuiſſe partim in expenſis funeralium, litium, æris alieni hæreditarij, fructuum cenſuum paſſiuorum per totum dictum menſem Auguſti, legatorum pro vnica vice, & aliorum annorum, ac pro bono gubernio hæreditatis, *Summario num. 1.* quæ omnia erant præferenda erectioni Nouitiatus, vt ex Teſtamento impreſſo *pag. 3. lit. M. N. & R. ac pag. 14. lit. Y. 3 & Z. 3.* & partim in fabrica ipſius Nouitiatus, alimentis Nouitiorum, ac in emptione mobilium, & ſupellectilium pro eo neceſſariorum; ita vt pro adæquatione dictæ quantitatis ſcutorum 30514. non ſuperfuerint in capſa de tempore dati computi niſi ſcuta 116. *vt in dict. Sum dict. n. 1.* Dùm enim Patres Miniſtrantes Infirmis dicto calculo vtuntur ad eligendam confeſſionem Patrum B. Mariæ circa exactionem, tenentur etiam illum acceptare reſpectu exitus earumdem pecunia-
2 rum exactionibus contrapoſiti, † & connexam cauſam habentis, licèt diuerſu tempore peracti, dum præſumptionem Iuris non habet contra ſe, iuxta Theor. Bart. *in l. Aurelius §. Idem quæſiit n. 1. & 2. ff. de liberat. legat.* Cyn *in l. vnic. qu. 13. C. de confeſſ.* Menoch. *de arbitr. lib. 2. centur. 1. caſ 93. num. 19. eam ſeqq.* Surd. *dec. 238. nu. 4. cum ſeqq. & ſignanter n. 10. & 11.*

Reſpectu verò alienationum aliarumque contrauentionum, quæ in idem reincidunt, placuerunt reſponſiones deciſionis, quæ omninò ſubſiſtunt; ac ſignanter quo ad Tranſactionem cum Vrſino non ſubſiſtit, quòd ſola mobilia eſſent ſub ſequeſtro, quia verius eſt Patres nullam
2 potuiſſe aſſequi † poſſeſſionem bonorum hæreditariorum Neapolis ante dictam Tranſactionem, poſtquam, & non priùs ab eis obtentum fuit præambulum, & diſſequeſtrum, *Summar. impreſſo Patrum B. Mariæ præteritæ poſitionis nu. 5. 14. & 15.*

Non obſtat, quod ijdem Patres impugnauerint legatum mobilium, & annuorum ſcutorum biſcentum pro perſona nominanda, quodque non impleuerint mandatum Teſtatricis circa declarationes Congregationis generalis
3 exhibendas quolibet triennio † cum ſcutis ſex monetæ Patri Generali Miniſtrantium Infirmis in Vrbe, dum non fuerunt factæ diſtinctim, & per capita ſeparata, ſed per verba generalia.

4 Primum enim obiectum facili reſponſione † remouetur, quia ſcilicet in eo caſu nulla adeſt vocatio Collitigantium, nec pœna priuationis, quæ expreſſa in vno, non trahitur ad alium caſum *ex authoritatibus relatis in deciſione §. fin.*

Secundum verò tollitur animaduertendo, quod Teſtatrix pro diſtincta rationis redditione elegit tanquam in Iu-
5 dicem, & Arbitrum Congregationem † Generalem, quæ conſtituitur ex Vocalibus omnium Domorum vniuerſæ Religionis B. Mariæ, & coram ipſa voluit quòd Adminiſtratores hæreditatis redderent diſtinctam, & ſpecificam rationem, qua reddita, conſtitoque de punctuali obſeruantia, ab eadem Generali Congregatione fieri debet declaratio, quòd in præcedenti Triconio voluntati Teſtatricis
plenè paritum fuerit, illaque exhiberi Patri Generali Mi- 6
niſtraotium Infirmis, qui ab hæredibus quidquam prætendere non poſſunt, nec petere librorum aut computorum viſionem, *vt ex d. Teſtamento pag. 12. lit. P. 3. & pag 13. lit. R. 3.* Quapropter indubium redditur, generalem
ſufficere declarationem, pro vt facta fuit, ex † qua plenè 7
ſatisſactum dicitur Teſtatricis mandato ad formam eius teſtamentariæ diſpoſitionis, quæ pro lege reſpectu ſuæ hæreditatis ſeruanda eſt, *§. Diſponat Teſtator. Auth. de Nupt.*

Et ita altera tantum, &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Romana Fideicommiſſi de Mutis.

Veneris 3. Decembris 1660.

ARGVMENTVM.

Probatis extremis immiſſio non eſt deneganda: poteſt illam impedire hæres retinendo bona defuncti pro ſuo credito, quando illud ſuperuenit poſt aditam hæreditatem, quia tunc non intrat imaginaria ſolutio, quæ competit hæredi creditori ante aditam hæreditatem pro retentione bonorum.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio conceditur probatis fideicommiſſo, identitate bonorum, & poſſeſſione fideicommittentis.*

2 *Immiſſio non retardatur per detractiones illiquidas & num. 16.*

3 *Hæres creditor defuncti adeundo hæreditatem cenſetur ſibi ſatisfeciſſe per imaginariam ſolutionem, & poteſt retinere bono, quod declara vt numer. 4. & 5.*

6 *Imaginaria ſolutio conſiſtit in animo, nec ſimpliciter inducitur, ſed præſumitur.*

7 *Præſumptio eliditur per contrariam animi declarationem & n. 8.*

9 *Hæres pro medietate creditor defuncti hæreditatem adeundo ratam crediti extinguit, & nu. 10.*

11 *Ceſſionarius non poteſt habere maiora iura cedente.*

12 *Sententia recipit interpretationem ex actis.*

13 *Sub nomine dotis veniunt acconcia, & gemmæ aliaque in Inſtrumento Matrimoniali annexa.*

14 *Dos eſt detrahenda ex bonis fideicommiſſarijs, quando bona libera non extant, quod declara vt num. 15. & 17.*

In eadem cauſa adeſt ſupra altera deciſio ſub die 3. Iunij 1667. coram R.P.D. Bourlemont in præcedenti par. 13.

DECISIO DXVII.

POST latam ſententiam à Reuerendiſſimo D. meo Papien. concedentem immiſſionem DD. de Mutis ſuper medietate ſextæ partis totius Caſalis Polidori demptis quinta parte dictæ ſextæ pro Dote q. Lucretiæ de Mutis, & quarta parte reſidui ex eiuſdem ſexta pro Dote q. Liniæ, ſolutis tamen per eoſdem DD. de Mutis integro reſiduo Doris q Philippæ Caffarellæ alijſque certis pecuniarum quantitatibus in eadem ſententia enunciatis fuit à Reuerendiſſimo D. meo Decano coram quo cauſa per appellationem vtrinque interpoſitam reſpectu detractionum fuerat deuoluta, pronunciatum eoſdem DD. de Mutis eſſe immittendos in poſſeſſionem rubiorum 18 cum tribus quartis partibus alterius rubij pro reſiduo medietatis dictæ ſextæ partis totius Caſalis præter portionem pro Trebellianica Valeriano aſſignatam, & reſiduum dotis Philippæ eſſe

pæ eſſe ab eiſdem immediatè ſolùm reſtituendum reiectis
alijs omnibus ſolutionibus prius demandatis, à qua ſenten-
tia iterum appellatione interpoſita, cauſaque mihi delata
propoſui dubium ſuper illios ſubſiſtentia, & pro cooſirma-
tione reſponſum fuit.
2 Omiſſa enim validitate, quæ non Controuertitur juſti-
tia probatur ex eo, quod conſtito ſuperabundè pet plores
deciſiones de exiſtentia fideicommiſſi à Valeriano ordinati
1 dèqoe illius † purificatione ad fauorem DD. Marij, &
aliorum de Mutis & de identitate Controuerſi Caſalis non
poterat his concurrentibus immiſſio denegari, vt tradit
Menoch *de adipiſc. remed 4 n.199* Rot. *dec.162. a.7. par.8.
recent. & in Romana fideicommiſſi de Zuecaris 4. Februarii
1650. coram bo.me Dunozetto, & in deciſionibus huius cauſæ
19. Februarij 1646. & 15. Ianuarii 1648. coram Reuerendiſſi-
mo D. meo Papien* licet Auctoribus D. Falconerij detento-
ris Caſalis detractiones competerent, quia liquidæ fuerunt
2 in ſententia reſeruatæ † reiectis alijs illiquidis, quæ immiſ-
ſionem retardare non poſſunt Caualer. *dec.573.n.3. &* Ro-
ta *in Bonon. fideicommiſſi 16. Iunii 1651. §. Et vlterius coram
Reuerendiſſimo P. D. meo Celſo, & paſſim in aliis*.
Nec ſubſiſtit, quod noo potuerit in ſententia demanda-
ri reſtitutio medietatis reſidui Dotis Philippæ in pecunia,
ſed pro Concurrenti rata diminuenda veniat quantitas ru-
biorum, ad quam in poſteriori ſententia conceſſa fuit, im-
miſſio, ex quo Alexander, & Laurentius filij, & hære-
3 des dictæ Philippæ † Auctores reorum Conuentorum ſibi
ipſis per imaginariam ſolutionem de Dote materna ſatis-
fecerint in portione Caſalis, vnicuiqoe obuenta ex hære-
ditate Valeriani fideicommittentis eiuſdem dotis debito-
ris:
Quia vt reſpondetur in deciſione 1. Decembris 1651. co-
4 ram Reuerendiſſimo D meo Decano, §. †. quia cùoi alle-
gata imaginaria ſolutio intrare non potuit, dùm tempore
obitus Valeriani, Alexander, & Laurentius noo erant
Creditores, ex quo adhuc conſtabat matrimonium inter
5 Philippam, & Cæſarem eorum Parentes contractum, †
pro illis enim domtaxat creditis admittitur imaginaria ſo-
lutio in quibus heres reperitur Creditor defuncti de tempo-
re aditæ hæreditatis, non autem pro illis, quæ poſt adi-
tam ſuperueniuut, vt firmat Rota coram Caual. *dec.367.
n.1. & per tot. in Interamnen. vſusfructus 19. Iunii 1649. §.
quia præter quod circa med. coram Reuerendiſſimo D. meo
Decano*.
Et quoad hoc ceſſat omnis hæſitatio dùm ex Inſtrumen-
to venditionis cuiuſdam Domus ad hæreditatem Fuluiæ
Taſchæ ſpectan. ab Alexandro, & Laurentio celebrato
de anno 1573. ſicque per annos nouem poſtquam effecti
fuerant Creditores Dotis Philippæ quæ obierat 1564. ex-
preſsè aſſeruerunt alienare dictam Domum in computum
Dotis Philippæ eorom matris, vt fuit ponderatum in hac
cauſa *coram Reuerendiſſimo D. meo Papien. 11. Ianuarii
1649. §. tertia detractio, & 2. Iunii 1650. §. habita neque, &
coram Reuerendiſſ. D. meo Decano 10. Martii 1651. §. Verùm
6 omnibus perpenſis*, cùm † enim imaginaria ſolutio conſiſtat
in aoimo nec ſimpliciter Inducatur, ſed præſumatur, *ad
7 text. in l. ſi ei cui, §.1. ff. de euict.* † vtique potuit iſta præ-
ſumptio per contrariam animi declarationem elidi dùm
præfati hæredes declararuot velle ſatisfieri de dicta Dotæ
8 Philippæ matris ſuper vendita Domo, † ex qoo patet aſ-
ſertam imaginariam ſolutionem ſuper Caſali penitus ex-
cludi Surd. *dec.95. n.8. & ſeq.* Mantic. *de coniect. lib.7. tit.8.
n.17. Add ad* Gregor. *dec.67. n.17*.
Minuſque releuat, quod reſiduum præfatæ Dotis Phi-
lippæ ſit integraliter à DD. de Mutis reſtituendom ex qno
illius vna medietas ſpectabat ad Alexandrum, Auctorem
D. Falconerij iure proprio, altera verò ex iure ei ceſſo à
Laorentio fratre.
Quoniam placuit iterum DD. reſponſio data in deciſio-
ne 10. *Martii 1651. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, §.
9 quia ſubſiſteret*, qood nempè tunc demùm tenerentor
Actores integrum Dotis reſiduum perſoluere, ſi ſuper io-
tegra ſeu ta parte Caſalis pro eius reſtitutione obligata, ſic-
que ſuper vtraque portione tàm ad Laurentium quàm
10 Alexandrum ſpectante conce, eretur immiſſio, † At quia
pro nunc tantummodo conceditur in portionem Alexan-
dri, altera verò portio Laurentij poſſidetur à Reis Coo-
uentis, qui de dicta Dote excipiunt; Vtique ſicut ſi viue-
ret ipſe Laurentius retinendo ſuam portionem Caſalis, ni-
hil vltra occaſione dictæ dotis prætendere poſſet, ex qno
per aſſecutionem ſuæ partis de ea iam fuiſſet integrè ſatis-
factus, ità etiam Dominus Falconerios, & litis Conſor-
tes ex perſona illius eandem portionem poſſidentes ne
quidquam petere poſſuot cum ei plus iuris † non compe- 11
tat, quam eidem Laurentio competeret ex vulgata regula
text. l. nemo plus de reg. Iur.
Proot nec poteſt ſententia redargui, ex quo in ea fuerint
omiſſa ſolutio Acconcij, & ducatorum ceotum auri pro
pretio Peluis, & Vizei, ſed ſimpliciter demandata ſolutio
medietatis reſidoi dotis Philippæ, quia dato etiam, quod
Actores teneantur illorum medietatem reſtituere, non
poteſt exinde iniuſta dici ſenteotia, quæ cum recipiat in- 12
terpretationem ex actis Bart. *in l. Ait Prætor, §. ſi Iudex n.
1. ff. de re iud.* Alex. *conſ.49. numer.9.* Rota coram Seraph.
dec.738. n.3. & coram Merlin. *dec.611. n.6.* ſub illa expreſ-
ſione medietatis reſidui † Dotis eſt apta comprehendere 13
etiam medietatem totius quantitatis eorum, quæ occaſio-
ne Dotis, & aliorum annexorum in Inſtrumento matri-
moniali Valeriano conſignata fuerunt.
Ne quidquam pariter DD. obſtare viſum fuit obiectum
aliàs etiam adductum, quod nempè Dotes filiarum Cæſa-
ris ſcilicet Sigiſmundæ, Portiæ, & Deliæ ſint ex fideicom-
miſſo Valeriani detrahendæ, ſicque pro eis competat reis
conueotis retentio, † cùm de tempore dotationis bona li- 14
bera Patris non extarent, & proinde ex bonis Aui licèt fi-
deicommiſſo ſubiectis ſint perſoluendæ.
Quia non probatur in facto, quod omnia bona libera
Cæſaris eſſeot † tunc temporis alienata, ex quo fit, vt præ- 15
tenſæ detractiones tanquam illiquidę oon releuent pro im- 16
pedienda immiſſione, † donec enim probatom non fuerit 17
bona libera non extare, non debet ex portione Valeriani
fideicommiſſo ſubiecta, quæ ſolùm in ſubſidium iuxtà diſ-
poſitionem *Auth. res quæ C. comm. de leg.* alienari poſſet,
fieri dictarum dotium ſatisfactio, vt paſſim firmat Rota
coram Buratt. *dec.641. n.23. & dec.245. n.14. par.8. recent.
fuit que latè reſponſum in alia deciſione 15. Iunii 1654. §. Ve-
rùm repropoſita coram Reuerendiſſ. D. meo Decano*.
Et ita vtraqoe, &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Leodien. Beneficij.

Lunæ 20. Iunii 1661.

ARGVMENTVM.

Litteræ Apoſtolicæ ſunt concludenter iuſti-
ficandæ aliàs gratia eſt nulla, & datur ma-
nutentio prouiſo ab Ordinario.

SVMMARIVM.

1 *Obitus Parochi, & deuolutio Beneficij ſunt concluden-
ter iuſtificanda, aliàs gratia eſt nulla, & n.2.*
3 *Deuolutioni ad Sedem Apoſtolicam locus non eſt, niſi
concludenter probata ſcientia patronorum, & Or-
dinarij, ac lapſu temporis poſt dictam ſcientiam &
num.4.*
5 *Scientia vacationis in Canonicis, & Ordinario præſu-
mitur ſecùs in Metropolitano, & Nuncio, & num.
6. & 7.*
8 *Gratia quæ fuit executa præſumitur iuſtificata ſecus
num.9.*
10 *Papa poteſt concurrere cum Ordinarijs Collatoribus.*
11 *Papa in dubio non præſumitur velle inferiores Collato-
res præuenire.*
12 *Gratia facta tanquam de deuoluto non poteſt ſubſtineri
per viam præuentionis.*
13 *Regula de annali quæ eam requirat ad ſubſtinen. gra-
tiam.*
14 *Regula de annali non requirit titulum, ſed meram de-
tentationem.*
15 *Regula de triennali repellit impetrantem, & poſſiden-
tem tuetur.*
16 *Regula de Triennali requirit titulum præſumptum.*
17 *Titulus præſumptus, & coloratus reſultat ex decenna-
li poſſeſſione.*
18 *Poſſeſſio ex fructuum perceptione optimè probatur.*

D E-

DECISIO DXVIII.

OBTINVERAT à Sede Apoſtolica Andreas Fieſue Beneficium, de quo agitur tamquam ad eam deuolutum ob negligentiam inferiorum Collatorum, & non citato Petro Rametio Proenen iam per 24. annos antea poſſeſſore Immiſſionem ab Executore reportanerat in gradu appellationis prius confirmatam, & iterum à Decano Sancti Dionyſij Leodien. tamquam nullam & iniuſtam reuocatam; Hinc poſtmodum Cauſa ad Rotam delata, dubitatum fuit coram me, An conſtaret de bono iure Fieſue, & à DD. negatiuè reſponſum.

1 Quoniam Andreæ gratia non eſt iuſtificata, † cum
enim fundetur in vacatione dicti beneficij per obitum Petri Proenen. necnon in deuolutione vigore Concilij Lateranen. ad *cap.2. de conceſſ. prob.* vtrumque ex dictis requiſitis tamquam gratiæ fundamentum debuerat plene & concludenter probari præſertim contra poſſidentem, vt in ſimili dixit Rota coram Put. *dec. 266. lib.3. & coram Coccin 195. num 2. & deciſ. 186.num.1. part.2. recent.* Buratt. *deciſ. 18. num.2. & in Meleuitana Beneficii 5. Decembris 1631.coram bon.mem.Dunozetto.*

Huiuſmodi ſiquidem probatio ceſſare viſa fuit in præſenti, ex quo reſpectu vacationis per obitum Petri non
2 datur concludentiſſima iuſtificatio, † prout ex deductis
requiritur; Reſpectu verò deuolutionis ad formam Concilij Lateranen. nec pariter probatio neceſſaria concurrit; Cum enim beneficium deuolueretur à Canonicis ad Ordinarium, deindè ad Metropolitanum & Nuncium, à quo demum ad Papam opus erat iuſtificare nedum
3 negligentiam † ſemeſtrem in conferendo dd. inferiorum
Collatorum, vt firmant deciſiones mox adductæ, ve-
4 rum etiam † ſcientiam vacationis *ad text. in cap. 3. de*
ſuppl. neglig. Prolat. Lotter. *de re benef. part.2. cap.24. nu. 11. & ſeqq.* Rota *deciſ. 5. de rer. permut. in antiq.* Buratt.
5 *dicta deciſ.18. num.2. & 3.* Quæ † quidquid eſt an præſu-
mi potuerit in Canonicis & Ordinario, ceſſat tamen in Metropolitano & Nuncio, vt bene diſtinguendo fuit reſponſum *in dicta deciſ.186. part.2. recent. num. 2* In quibus
6 † nec potuit induci ex lapſu tanti temporis, vt voluit Abb.
in cap. quia diuerſitatem num.7. de conceſſ. præb. Seraph.
7 *deciſ. 380 num.4* † quia habebant iuſtam cauſam dubi-
tandi de vacatione dum beneficium poſſidebatur à Rainerio, vt bene adnertit Lotter. *de re benef. lib.2. quæſt.24. num 17.* Egid. *deciſ.559. num.2. ad finem.*

Nec releuat quod Andreas obtinuerit immiſſionem ab
8 executore, & exinde † oriatur præſumptio iuſtificationis
omnium in ſupplicatione narratorum, Rota *coram* Buratt. *deciſ 842 num.4. & in Vicen. Parochialis 20. Iunij 1650. coram bon.mem. Bich.o §. ſiquidem.*

9 Quia admittitur præſumptio in executore mero † &
abſoluto, non autem in mixto & dato cum clauſula, *Dummodo non ſit alteri ius quæſitum*, cuius extraiudiciales informationes non præiudicant poſſeſſori non citato, vt diſtinguendo firmatum fuit *in Vicen. Parochialis 28. Iunij 1639. & 20. Iunii 1650. §. ſuffragari coram bon.mem. Bichio, & in Aſculana Beneficii 24 Ianuarii 1631. coram bon. mem. Dunozetto, & in Piſentina Parochialis 28. Iunii 1655. §. nulliter autem coram Reuerendiſſ. D. meo Decano.*

10 Nec ſubſtineri poſſe videtur gratia † per viam præuen-
tionis, ex quo Papa poſſit concurrere cum Ordinarijs collatoribus Rebuff. *ad concord. Rubr. de Collat. § ſi quis verò verb. Ad alium ſuperiorem in princip. & in prax. tit. de deuolut. num.40.* Gonzal. *ſuper reg 8. §. 3 proem.num. 3. & ſeqq. & § 4. num.88. & laud* Garz. *de benef. part. 5.cap.1.nu. 1.cum 10.ſeqq. & part.10 cap 3. num 30.* Lotter. *lib.1.quæſt.*
11 *24.num.67.* Papa enim † in dubio numquam præſumitur
velle inferiores Collatores præuenire, illiſque in eorum
12 prouiſionibus præiudicare, Vnde † ſi gratia diſpoſitiuè
facta fuerit tamquam de deuoluto, non poteſt ſubſtineri per viam præuentionis, Lotter. *de re benef. dicta quæſt. 24.num.64. & in ſimili* Rota *deciſ.590.num.5.part. 2. recent.* fortius etiam eliditur ius Andreæ ex duplici obſtaculo regularum de annali & triennali poſſeſſore.

13 Nam illa excludit impetrantem niſi † qualitates poſ-
ſeſſoris in gratia exprimat, eumdem infra ſex menſes ad Iudicem trahat, Cauſamque intra annum vſque ad ſententiam proſequatur, quæ forma cum ſeruata non fuerit gratia remanſit inefficax & inanis, vt tradit Lotter. *lib.2.quæſt.52.num.69.ſan.mem* Gregor. *deciſ.426 num 2.* Seraph. *deciſ.983.num.2. & in Meleuitana Beneficii 5. Decembris 1631. coram bon. mem. Dunozetto, & in Gerunden. Prioratus 27. Iunii 1654 in fine coram bon.mem. Bichio.* Eſto quod Rainerius nullum haberet titulum validum vel ap-
parentem, cum † hoc ſolam facti detentionem requirat, 14
non reſpiciens ius poſſeſſoris, ſed ſolum odium impetrantis, Lotter. *dicta quæſt. 52.num.39. & ſeqq.* Garz. *de benef. part.12.cap.2.num.3.* Creſcent. *deciſ.4.tit.de renunc.* Seraph. *deciſion. 1060.num.7.*

Illa verò non ſolum repellit † impetrantem, ſed tue- 15
tur paſſidentem tàm in poſſeſſorio quàm in petitorio, vt nequeat aliquo modo moleſtari Lotter. *lib. 2. quæſt. 35.*
num.7. Buratt. *deciſ.280.num 1. & ſeqq.* dum in † præſenti 16
adeſt titulus præſumptus ab hac regula requiſitus ad differentiam annalis, Lotter. *d.quæſt.52. num 39.* Rota coram Verall. *deciſ.349.num.3.part.3.* qui reſultat ex decen-
nali, & vltra poſſeſſione, quæ tribuit † titulum præ- 17
ſumptum, & coloratum, Lotter. *lib.2.quæſt.53.num. 31.* Sarn. *ad reg de annal.quæſt.10.num.24.* Lap. *alleg. 89. ibique add quæſt.2* Rota *deciſ.352.in fin. & deciſ.1004.num. 3. & 4. cum aliis in Burgen. Beneficiorum 26. Iunii 1651. coram R. P.D. meo Celſo.*

Cœterum cum in Rainerio, vt dictum eſt, concurrat non ſolùm decennali, ſed continuata pacifica poſſeſſio
per 24. annos iuſtificata † præſertim ex diuturna fru- 18
ctuum perceptione, quod eſt ſignum veræ poſſeſſionis, iuxtà tradit per Rota *inter recent. deciſ. 568. num.1.part.2.* nequit de eius bono iure dubitari, pro quo etiam ad effectum manutentionis DD. pariter reſponderunt.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Firmana Primogenituræ.

Lunæ 15. Martij 1662.

ARGVMENTVM.

In bonis ſuis ſi Teſtator conſtituerit Primogenituram, cum quibuſdam conditionibus ſibi beneuiſis, modo hæres, ſi diſponat contra mentem diſponentis, perperam omnia facit &c.

SVMMARIVM.

1 *Primogenitura in bonis ſuis conſtituens, non poteſt deinde per eius hæredem, præter eius voluntatem alterari.*
2 *Bona certo oneri obnoxia à Teſtatore non poteſt id tolli ab hærede.*
3 *Hæreditatem ſimpliciter adiens hæres, onus ſibi iniunctum, dimittere non valet.*
4 *Primogenituram poſſidens non poteſt ipſam alterare, & multò magis diuerſam ab ea conſtituere.*
5 *Qualitatis omiſſio, per Teſtatorem ordinatæ, non operatur, vt intret nullitas diſpoſitionis.*
Quod quidem procedit, ſi qualitas præſcripta, reſpiciat tantum commodum hæredis, & num 5
6 *Qualitatis omiſſio, per Teſtatorem ſtatutæ, tunc non annullat actum, ſi ipſius voluntas non ſit læſa in parte ſubſtantiali.*
Deciſ. Card. Cauall. 589 num.9. & 11. *quo caſu loquatur, & num.6.*
7 *Qualitas ad certum effectum ordinata inſpici non debet ad effectum nullitatis actus quoties ipſe effectus ſubſequatur.*
8 *Diſpoſitio contra mentem Teſtatoris facta ab hærede, tunc actus nullitatem operatur, quando mens Teſtatoris euerteretur.*
9 *Hæres non valet voluntate Teſtatoris ſpreta, omninò ſubſtitutiones contrarias, vel hæreditatem vocare.*
10 *Teſtator id tantum, quod ipſe diſpoſuit attendendum venit, & ſi ipſe non diſtinxerit, nec hæres diſtinguere valet.*
11 *Primogenituræ erectio quando non poſſit negari, quin parè à Teſtatore fuerit erecta, & num.12.*
13 *Teſtamenti verba, quando clarè aliquid innuunt, non eſt vlterius quærendum.*
14 *Maſculorum primogenitus fœminę primogenitę ſuccedit.*
15 *Teſtatoris diſpoſitio circa conſtitutionem Primogenitura non poteſt alterari per hæredem.*
16 *Præiudicia irreparabilia ſunt euitanda.*
17 *Primogenituræ inuentę ſunt vt bona omnia conſtituentis in vna tantum perſona conſeruentur continuò.*

18 *In Primogenituræ conſtitutione, ſi aſſeratur quod ea conſtituatur ob familiæ ſplendorem, quid inde inferatur.*
19 *Contractus, quando vti correſpectiui veniant attendendi, & num. 20.*
21 *à Contractu nominato reſciſſio admitti non ſolet,*
Sed tantum conceditur à Iure actio contra non obſeruantem adimplementum.
22 *Cauſæ finalis defectus quando plures adſunt tunc an etiam à contractu nominato admittatur reſciſſio, ſeu receſſus, & num. 23.*
23 *Ratificatio non poteſt præſumi, quando conſtat de reuocatione.*
24 *Ratificatio actus nulli, & inualidi, non poteſt præſumi, ex tacita ratificatione, non conſtituto de ſcientia nullitatis, & inualiditatis.*

DECISIO DXIX.

RVGERIVS de Iuliuccijs ex cauſa ingreſſus in Religionem Diui Franciſci ſub ea lege Ioann. Baptiſtam fratrem ſibi inſtituit hæredem, vt ex integro hæreditatis aſſe, ac portione bonorum paterna eidemmet Io. Baptiſtæ debita primogenituram Iure contractus inſtitueret in fauorem alterius ex fratribus in vltima vitæ periodo ad ipſius hæredes libitum nominandi, quorum fratrum maſculina linea extincta primogenitum exortum ex fœmina primogenita mandauit admitti.

Poſt hanc verò diſpoſitionem à Ioanne Baptiſta anno 1621. tùm proprio, tùm hæreditario nomine Ruggerij, necnon etiam vti Petri alterius fratris donatario vnanimi conſenſu cum Dominico, ac Antonio fratribus quoque germanis Primogenitura Iure donationis inter viuos inſtituta fuit in fauorem eiuſdemmet Antonij; deindè verò ordine tamen ſucceſſiuo pro Dominico, ac Petro, nec non maſculis ex eis deſcendentibus, facultate quoque vltimo ex iis attributa eligendi aliquem ex natis à fœmina Iuliuccia, quorum vocatio expreſſa præceſſerat in caſu quo linea fratrum maſculina foret extincta; Cum vero vocatio Iulij Cæſaris Morici virtute prædictæ facultatis à Marco Antonio vltimo maſculo habita nullius roboris detecta fuerit Eminentiſs D. Cardinalis Azzolinus eiuſdem Marci Antonij hæres ex Teſtamento nullitatem Primogenituræ obiecit, ſuper cuius proindè exiſtentia pluries per me propoſito dubio, negatiua hodie prodijt reſolutio, ac à deciſis fuit idcircò in hac parte receſſum.

Ratio verò reſolutionis ea potiſſima fuit, quod forma à Ruggerio præſcripta in parte ſubſtantiali conuincitur à Ioanne Baptiſta poſthabita, ac innouata; Ille enim in Teſtamento diſpoſuit, vt poſt Ioannis Baptiſtæ deceſſum Primogenitura à fratre initium ſumeret, ſeù Nepote ab ipſomet hærede in vltima voluntate eligen, & fratrum linea maſculina extincta admitti mandauit Primogenitum ex primogenita fœmina deſcendentem, Hic verò in vim contractus præelegit Antonium; Quinimò vltimo maſculo facultatem detulit nominandi maſculum ex fœmina Iuliuccia deſcendentem ad propriæ libitum voluntatis; Adeòque portio Ruggerij incluſa cenſeri non
1 valet † ſub primogenitura, de qua agitur, ordine omninò diuerſo, ac præter ſui voluntatem à fratre inſtituta, *ad Tex. in l. vnum ex familia 69. §. ſed etſi fundum ff. de leg. 2. & in l. ſi duobus 3. §. ſed quia C. comm. delegat.* vbi quod bo-
2 na certo oneri obnoxia, iterùm nequeunt † ab hærede contraria diſpoſitione grauari, Molin. *de Primog. lib. 4. cap. 1. n. 2.* Surd. *conſ. 505. num. 5. verſus ſecundo conſidero* Cyriac. *controu. Iur. 31 a num. 84.* Rota coram Serap. *deciſ. 848. num. 4. & deciſ. 855. num. 5. & 5. cum alijs relatis iuribus in deciſ. 318. num. 15. par. 4. tom. 3. rec.*

Quinimò Ioannis Baptiſtæ quoque portio Primogenituræ per Ruggerium ordinatæ debet ſubiacere; Is enim
3 eiuſdemmet Ruggerij hæreditatem ſimpliciter † adeundo, iniunctum ſibi onus, dimittendi videlicèt bona paterna in fauorem Primogenituræ cenſetur acceptaſſe, *ad Tex. in l. Titia cum Teſtamento 35 §. qui in vita ibique gloſſ. in verb. petitione ff. de leg. 2.* Bald. *conſ. 89 nu. 8. lib. 1.* Surd. *conſ. 7. nu. 5. & conſ. 361. nu. 42.* Card. Mant. *de coniect. vlt. volunt. lib. 7 tit. 11. num. 9* Rot. coram Seraphin. *deciſ. 848. nu. 4. verſ.*
4 *quatum Cauſa*; Nec proinde potuit ſuper † eiſdemmet bonis erigere Primogenituram omninò diuerſam, Purpurat. *conſ. 500. num. 55. cum ſeqq.* Caſtrenſ. *conſ. 164 numer. 6 lib. 2.* Roland. *conſ. 10. num. 40. vol. 3.* Molin. *de Primogen. q 8. numer. 7.*

Nec ſubſiſtit, quod omiſſio qualitatis per Teſtatorem ordinatæ nullitatem nequeat operari, dum Primogenitura executioni demandata fuit in ſubſtantia; † Poſſet 5
enim admitti obiectio, ſi qualitas præſcripta commodum dumtaxat hæredi reſpiceret, vel defuncti voluntas in parte ſubſtantiali innouata † non foret, in quibus terminis 6
loquitur deciſio coram Seraph. 589. *num. 9. & 11. & altera 93. numer. 7. par. 7. rec.* vbi rationem ponderat, quod qualitas ad certum effectum ordinata † inſpici non debet, 7
quoties idem effectus ſubſequatur ſecus verò dum ex variatione, nedum ipſa diſpoſitionis ſubſtantia euertitur, 8
ſed etiam excluſio reſultat Primogeniti, ex fœmina primogenita à Ruggerio expreſsè vocati; Tali quippè caſu non potuit hæres, Teſtatoris voluntate poſthabita, ſubſtitutiones omninò † contrarias apponere Rota *in Romana Iuriſpatronatus 12. Decembris 1659. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano*, & *coram bo. mem:* Merlino *deciſ. 348. n. 8.* 9

Hæc autem contrarietas euitari non valet ſub prætextu, quod Ruggerij Teſtamentum in duas diuidatur partes, in quarum altera exaduerſo contenditur † Primogenitum ex primogenita fœmina exortum ad ſucceſſionem vocari dumtaxat in caſu quo à Ioanne Baptiſta nominatio expleta non foret, perinde ac ſi dum is ad actum nominationis proceſſit, Primogeniti vocatio prorsùs expirauerit. 10

Siquidèm in priori parte Teſtamenti perpetuæ Primogenituræ erectio purè demandata † conuincitur; Succeſ- 11
ſiuè verò Ruggerius in caſu nominationis non ſubſequutæ ordinauit, vt maior ex fratribus, & ijs extinctis † prior 12
ex Nepotibus cenſeretur electus, quacumque prorſus mentione poſthabita Primogeniti ex primogenita fœmina deſcendentis, qui oratione omninò diſtincta, vlla abſque conditione ad Primogenituram admittitur, poſtquam fratrum linea maſculina necnon legitima, ac naturalis expiraſſet, vt innuunt Teſtamenti † verba, ibi, *Hæc* 13
autem Primogenitura intelligatur perpetua, & in infinitum tranſitura de primogenito, in primogenitum &c. Ita tamen quod dd. legitimatis præferantur filij maſculi alicuius fœminæ, quæ ſit de d. familia de Iuliuccijs, quorum † maſ- 14
culorum Primogenitus fœminæ Primogenitæ, ſi plures ſint, ſuccedat.

Electio præterea Antonii ſub ea lege in erectionis Inſtrumento expleta, Primogenitura ſtatim ab ipſo initium ſumeret, eaque in Deſcendentibus ſuis aſſeruaretur, difformis omninò conſiſtit à Teſtamento Ruggerii præcipienti Primogenituram poſt Io. Baptiſtæ deceſſum debere initium ſumere à fratre per eumdemmet Ioannem Baptiſtam eligendo in vltima † vitæ Periodo; Adeòque non 15
valet ſubſtineri Calcan *conſ. 6. numer. 54.* Caſtil. *var. reſol. lib. 2. cap. 26. num. 56. verſ. reſpondetur etiam, & tertio loco* Fontanell *deciſ. 525. numer. 22.* Rota coram Buratt. *deciſ. 744. num 4 & 5. in Ciuitatis Plebis Cappellaniæ 23 Ianuarii 1660. in §. is enim coram me*, eaque expreſsè improbatur à Iure *in l. cum Pater 79. §. à filia ff. de leg. 2* diſponente, vt adſtrictus aliquem ex certis perſonis in vltima voluntate nominare nequeat electionem in vita peragere, cuius ea ratio aſſignatur, quod obitu præelecti ante nominantis deceſſum eueniente, vt contigit in caſu propoſito, præiudicium † irreparabile ex præuentione infertur exiſten- 16
tibus de tempore obitus, vt tradunt Roman. *conſ. 452. numer. 3. & 4* Molin *de Iuſt. & Iur. tom. 3. diſp. 593. numer. 1.* Cald. *de iur. Emphit. lib. 3. cap. 12. numer. 15. cum ſeqq.* Molin. *de primogen. lib. 2. cap. 4. numer. 24* Rota *deciſ. 26. numer. 1. & dec. 353. numer. 1. par. 1. & dec. 326. num. 19. & 20. par. 4. to. 2. recent.*

Hinc inferebant DD. contractum cæterorum quoque fratrum reſpectu corruere, ſiquidem erectio Primogenituræ exinde ab ipſis propriis in bonis inſtituta fuit, quod Ruggerii, ſuique portionem Io. Baptiſta eidem Primogenituræ ſubiecerat, vt † ipſa Inſtitutio Primogenituræ ſuadet ad hoc adinuentæ, vt bona valeant indiuiſa in vnica dumtaxat perſona continuò aſſeruari, vt 17
aduertit Bald. *in auth. ex teſtamento numer. 39. C. de collat.* Soccin. Sen. *conſ. 47. numer. 6. vol. 3.* Pariſ. *conſ. 72. numer. 81. vol. 4.* Molin. *de Primogen. lib. 1. cap. 11. numer. 2. cum ſeqq.* Surd. *conſ. 241. numer. 14 & conſ. 369. numer...* Rota *deciſ. 182. numer. 25 coram Eminentiſſimo Domino meo Cardinali Ottbobono*. Necnon oſtendit † à parte ratio aſ- 18
ſeruationis bonorum in primogenitis, tùm etiam in parte diſpoſitiua à contrahentibus pro ſplendore familiæ expreſſa.

Detracta itaque ex aſſe Primogenituræ Io. Baptiſtæ, ac

Rug-

Ruggerij portione bonorum ceſſio à Donatoribus con-
19 templata videtur omninò corruere, † ac contractus proindè vti correſpectiuus ex defectu cauſæ finalis fratrum quoque reſpectu debet infringi *ad text. in l. cum Emptor 5. ff. de reſciad. vendit.* Becc. *conſ. 45 num. 19. cum ſeqq.* Mart. *conſ. 123. num. 2. cum ſeqq.* Surd. *conſ. 68. num. 21. & deciſ. 344. num. 19* Card. Mant *de Tacit. lib 3. tit. 13. num. 54.* Faber. *in ſua Cod. lib. 6. tit. 5. diffinit. 18. verſic. ſed tamen negari non poſſe* Gratian. *diſcept. forenſ. cap 273. num. 15. & 16.* Rota *deciſ. 233. num. 3. part 4. recent.* Idque in terminis donationis probat *Text. in l. 1. C. de donat. quæ ſub mod.* Curt. Iun. *conſ. 124 num 14.* Clar. *in § Donatio quæſt. vltim. num. 1* Molin *de Iuſt. & Iur. quæſt. 584. num. 3. poſt med. verſ. quando maioratus*, Theſaur. *deciſ. 270 num. 22* Cyriac. *controu. Iur. 239. num 5. cum ſeqq.* Rota coram Merlin. *deciſ. 229. num. 1. & deciſ 331 num. 10. & 11. part. 4 tom. 2. recent. & penes* Modern. Peruſ. *de manutent. deciſ. 86. num. 6.* Diſſolutione præſertim Primogenituræ inſpecta ab Antonio, & Petro vna-
20 nimi conſenſu † cum Ioanne Baptiſta de anno 1614 perhabita, cuius virtute Domino Cardinali mediato hæredi facilius hac ſe exceptione tueri permittitur, Rota coram Buratt. *deciſ. 246 num. 2.*

21 Et licèt contractus nominati † reſciſſio admitti non ſoleat, ſed actio dumtaxat contra inobſeruantem pro eius implemento à Iure tribuatur, *ad Text. in l. ea conditione. 14. C. de reſcind. vend.* Surd. *conſ. 369 num. 26. coram* Merlin. *deciſ. 761. num. 23. & 24.* Non tamen adducta
22 concluſio ſibi locum † aſſumit quoties, vt hic promiſſa nequeant expleri Soccin. Sen. *conſil 26 num. 4. verſ. ex quibus, & num. 5. vol. 3.* Rota *deciſ. 676. num. 7. part. 2 recent. & in Romana, ſeu Velitorna affictus 15. Martij 1652. in §. ſed quicquid ſit coram bon. mem. Bichio.* Vel concurrat defe-
23 ctus cauſæ finalis, tunc enim reſciſſio, necnon à contractu receſſus quoque permittitur, *iuxtà Text. in l. cum tamen 6. ibique poſt gloſ. in verb. conueniat not.* Caſtrenſ. *num. 1. ff. de pact. inter empt. & vendit.* Abb. *in cap. verum 4. num. 2. verſ. Vnde concludenda de condit. appoſit.* Rolan. *conſ. 69. num. 40. vol. 4* Becc. *conſ. 45. num. 29.* Surd. *deciſ. 210. num. 19. & conſ. 68. num. 21.* Rota coram Seraph. *deciſ. 591. numer. 10.* Merlin. *deciſ. 229. num. 2. & not at. Addea. ad deciſ.* Buratt. 640. *num. 28.* Alias enim diſpoſitio traberetur ad caſum, quo deceptio fratrum reſultaret contra diſpoſitionem Iuris id expreſsè prohibentis *in l. cum Aquiliana 5. ff. de tranſact. & in l. tres fratres 36. ff. de pact.* Alex. *conſil. 46. num. 7. & 8 vol. 1.* Aym *conſ. 70. num. 28* Rimin. Iun. *conſil. 5. num. 316 & conſil. 33 num 5* Surd. *conſil 431. num. 46.*

Nec valet obeſſe ſcientia Teſtamenti Roggerij in Petro Dominico, ac Antonio de tempore aditæ Primogenituræ, cuius virtute eamdem Primogenituram ſubſiſtere ſaltem poſſe concluditur in portione ipſorum, quo-
22 niam ex ſcientia Teſtamenti ad † notitiam oneris in eo contenti nequit inferri, Gratian. *diſcept. forenſ. cap. 788. num. 11.* Olaſch. *deciſ. 112. num. 15 verſ. non obſtat* Rota *deciſ. 268. num. 3 part. 2 & deciſ. 157. num. 21. part. 8. recent.*

Tacita verò ratihabitio ex diuerſis actibus elicita viſa
23 fuit quoque corruere, vel quia expreſſa † Primogenituræ reuocatio eam excludit, ex regula *Text. in l. cum ex filio 39. §. filio impuberi ff. de vulg.* Caſtrenſ. *in l. ſi fundum 83. §. Sticum num. 1. ff. de leg. 1.* Aym. *conſ. 32 num. 2.* Vel quia ſine ſcientia nullitatis, ac erectionis inualidæ ea-
24 dem induci nequiuit † Natt. *conſil. 162. num. 3. & 4.* Gabr. *conſ. 36 num 60. lib. 1.* Surd. *conſ. 49. num. 31. verſ. ſecundo reſpondeo* Rota coram Buratt. *deciſ. 410. num. 11. & deciſ. 191. num. 19. coram Eminentiſſimo Domino meo Cardinali Ottobono, cum alijs relatis in Romana Teſtamenti 4. Februarij 1661. in §. vltimo poſt med. coram me.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Piſana Tenutæ.

Die 5. Maij 1662.

ARGVMENTVM.

In hac celebri, diuque ventilata, & non reſoluta controuerſia probationis confinium, quæ agitatur inter Menſam Archiepiſcopalem, & Dominum Ducem de Saluiatis, quoad quædam eius Corpora bonorum, diſcutitur, cum ſit materia valdè intricata propter varia, & diſſonantia argumenta hinc inde deducta à partibus per viam præſumptionum degladiantium vnde, vt veritas tam inuolutæ, cauſæ clareſceret, fuit Ordinatum per Rotam R. P. D Bourlemont, vt ad maiorem, & clariorem veritatem cauſæ in lucem daret diſcurſum, & ſic rationes vtriuſque in equilibrio ponerentur, vt iuſta cauſæ deciſio poſſit ſuum ſortiri effectum.

SVMMARIVM.

1 *in Poſſeſſionum concurſu ille obtinere debet, qui iuſtè poſſidet, amoto aduerſario, ne iuſtum poſſeſſorem iniuſte turbet.*
2 *Poſſeſſio apud duos eſſe non poteſt.*
3 *in Poſſeſſionum concurſu, ille obtinere debet qui antiquiorem poſſeſſionem probat.*
4 *Poſſeſſio anterior, & manutenenda etiamſi poſſeſſio poſterior eſſe titulata.*
5 *in Poſſeſſionum concurſu eiuſdem temporis, qualis ſit manutenenda.*
6 *Titulata poſſeſſio in paritate probationum eſt præferenda.*
7 *Poſſeſſio ſuper aliquem locum pleniſſimè probatur, ex penſionum, & mercedem exactione.*
8 *ex Affictuum exactione non ſolum probatur poſſeſſio inter Locatorem, & conductorem, verum etiam contra tertium.*
9 *Poſſeſſio ex quo remanet iuſtificata, & num. 10. 25. 26.*
11 *Confines ex quibus iuſtificentur.*
12 *Æſtimum publicum quibus concurrentibus probet.*
13 *ex Æſtimo publico bene dicitur probatum qualia bona ad aliquem ſpectent, & num 14. & 15.*
16 *Æſtimum publicum pleniſſime probat contra eum, de cuius voluntate confectum eſt.*
17 *Æſtimum bonorum quibus concurrentibus probet etiam contra tertium.*
18 *Identitas bonorum, quibus concurrentibus, bene remaneat probata.*
14 *Identitas bonorum ex duabus demonſtrationibus remanet iuſtificata.*
20 *ad Identitatem bonorum probandam ſufficit etiam duorum terminorum conuenientia, non obſtante in alijs diuerſitate, ſecundum veriorem, & communiorem opinionem.*
21 *Poſſeſſio alicuius, tunc multo magis remanet iuſtificata, multis ſimul iunctis de quibus hic.*
22 *Poſſeſſio, vt fiat manutenibilis quid ſit inueſtigandum.*
23 *ex Conductoris animo, in ſoluendo penſionem, arguitur, poſſeſſio illius, cui ſoluitur affictus ſeu penſio.*
24 *Confeſſio emanata vigore monitorialium, eſt releuans.*
27 *in Poſſeſſionum concurſu illa digna eſt, vt manuteneatur, quæ eſt iuſtior, antiquior, & magis priuilegiata, & vſque ad motam litem continuata.*
28 *Cauſæ deciſio, quando ſuccedere non valeat, ſine acerrimo conflictu controuerſiæ.*
29 *Iuris articuli, quando ſtante vehementia motiuorum, efficiuntur Problematici.*
30 *Poſſeſſionis probatio, quando acerrimè fuit iuſtificata, & validis demonſtrationibus roboratur, redditur inefficax, & nullius roboris ſi ro vera alius in poſſeſſione realiter deprehendatur.*
31 *Continuata poſſeſſionis præſumptio, ſemper admittitur, quotieſcunque allegatur ab eo, qui auctores poſſeſſores habuerit.*
32 *Hæredibus acquiritur poſſeſſio bonorum locatorum defuncti mediantibus Colonis, ſine alia apprehenſione.*
33 *Attenta potiſſimum eorum recognitione facta per ſolutionem penſionis.*
34 *Inſtrumenta locationum, quando ſunt plura, pleniſſimè probant poſſeſſionem locantis.*
35 *Inſtrumenta antiqua locationum probant abſque effectuatione.*
36 *Et maximè ſi ſint plura, & geminata.*
37 *Conſcaſus in actu aliquo quando eſt, quomodo probetur, ad fuiſſe.*
De Præiudicio alicuius, quando agitur ad effectum, vt

Digitized by Google

etiam afficiat, requiritur, vt probetur eius conſenſus.

38 Æſtimum, tunc multo magis non probat dum præſonitur erroneum.

39 Æſtimo bonorum in Comitatu Piſano non adhibetur fides.

40 Teſtes examinati in iudicio ſummariſſimo manutentionis non probant in plenario petitorio.

41 Teſtes dubij, & æquiuoci non merentur fidem.

42 Teſtes nihil probant qui ſeſe melius declararunt.

43 Scripturis publicis, & inſtrumentis magis deferendum, quam teſtibus.

44 de Probatione rerum antiquiſſimarum, quando agitur, quid ſit attendendum.

45 Iudicium poſſeſſorium quando inclinet ad rationem petitorij.

46 Dominij exceptio incontinenti quando detur in poſſeſſorio.

47 Præſumptiones potentiſſimæ in antiquiſſimis deſeruiunt ad probandam identitatem in antiquis.

48 Confines, dum ſumus in antiquiſſimis, probantur ex enunciatiuis inſtrumentorum.

49 In quibus adeſt vniformis confinium determinatio.

50 Confinia, ſi de tempore antiquo fuerunt aſtificata, præſumuntur durare, niſi contrarium probetur.

51 Confinia æterna dicuntur Mare, & Flumina.

52 Confinia, indicantia menſuram, quantitatem, & extenſionem, quicquid intra ea includitur.

53 ſub Tenutæ totius appellatione quid contineatur, & compræhenſione veniat.

54 Dictio, In, quam extenſionem importet.

55 Dictio, In, denotat, & importat intrinſicitatem.

55 Dictio, verſus, non compræhendit locum ad cuius ſitum demonſtrat rei exiſtentiam.

56 ad Confinia, & maximè in antiquiſſimis quid ſit efficociſſimum.

57 Teſtes contra inducentes pleniſſime probant, & num.61.

58 ex Pretij quantitate optimè colligitur, quid veniant in emptione, locatione &c.

59 Impugnare quis non poteſt, quod iam approbauit.

60 Enunciatio generalis, quando in vno tantum caſu poteſt verificari, perinde eſt ac enunciatio fuerit ſpecialis.

62 Confinium probatio adminiculatur etiam ex iuribus etiam alienis.

63 Relatum ineſt referente cum omnibus ſuis qualitatibus, & annexis, & connexis, & num 64.

65 Articuli concernentes petitorium non ſunt impertinentes in iudicio manutentionis, cum deſeruiant ad coadiuuandum poſſeſſorium.

66 Confinia non probantur, ex terminis indeterminatis, & generalibus.

67 Dictiones, vel aliter &c ſunt dubitatiuæ.

68 Diuerſitas excludit ſcientiam.

69 Probatio, dum eſt incerta, & æquiuoca non releuat.

70 Probationes debent eſſe certæ, indubitatæ, & inuariabiles.

71 inter Confinium terminos, quidquid eſt, cenſetur in confinato eſſe, quod declara, & num.72.

72 Bona ſua inueriſimile eſt, quod quis noluerit, non agnoſcere.

73 Lactare ſuum, quod quis minime noluerit, eſt præſumptio omnium validiſſima.

74 Terminus terminatus, non poteſt eſſe idem cum termino terminante.

75 Fouea adducta pro confine, non poteſt eſſe de acceſſionibus, & attinentibus Fundi principalis.

76 Confinia ſi identificarentur cum rebus confinatis, eorum expreſſio abſurda, & inepta videretur

77 Error quando apparet ex reflexione facti, non releuat.

78 Error quando eſt notorius, non poteſt deſeruire ad aliquid colorandum.

79 Libri contra producentem benè probant.

80 Probationes in terminis manutentionis illæ ſunt præferendæ, quæ ſunt nitidiores, & potentiores.

81 Poſſeſſio in ſpecie probata, præualet ei, quæ probatur in genere.

82 Poſſeſſio illa præferenda eſt quæ habet tempus determinatum.

83 Dictio verſus, non denotat intrinſicitatem, & quid denotet.

84 Officialibus à publico electis, & deponentibus ſuper re ſuper qua ſunt periti credendum eſt.

85 Teſtis æquiuocus, non eſt ad probandum releuans.

86 ex Tempore præterito non benè arguitur ad præſens.

87 Archiepiſcopus non poteſt præiudicare Eccleſiæ ſuæ.

88 Enunciatiuæ emanatæ ad inſtantiam partis, non releuant ad probanda confinia.

89 ad Identitatem iuſtificandam in antiquis ſufficiunt leuiores probationes.

90 Indicia, & coniecturæ ſufficiunt ad probandam identitatem in antiquis.

91 Demonſtrationes duæ probant identitatem concludentiſſimè.

92 Scripturis antiquiſſimis ſtandum eſt in probanda identitate bonorum, amplia num 93.

94 Poſſeſſio etiam titulata, quando & ex quibus expugnetur.

95 ex Locationibus pluribus, iunctis adminiculis probatur dominium.

96 Dominium in vim præſcriptionis, quando poſſit probari.

97 Poſſeſſio, quando probatur titulata, ſicque venit præferenda in manutentione.

98 Reintegratio, ad poſſeſſionem non poteſt prætendi, quando non adeſt primum extremum, ſcilicet poſſeſſio antiquior.

99 Poſſeſſio ratione præſcriptionis 40. & vltra, an poſſit prætendi titulata, itaut veniat manutenenda in concuſſu.

100 Præſcriptio quadraginta annorum reddit poſſeſſionem inutilem.

101 Reintegratio ad poſſeſſionem vt detur neceſſarium eſt probatio illorum extremorum ſcilicet anterior poſſeſſio actoris, & iunior rei.

102 Reintegratio nunquam denegatur probatis ſuis extremis neceſſarijs.

In hac eadem cauſa adſunt plures deciſiones, ſupra & præſertim ſub die 23. Ianuarij 1666. coram eodem R. P. D. Bourlemont, & in Ordine deciſ. 487. Aliæ Deciſiones in hac cauſa emanatæ recenſentur hic in Diſcurſu in §. 2. Vbi enarratur tota ſeries huius cauſæ, & propoſitionum in Rota: Præclarus eſt prædictus Diſcurſus, & non mirum cum ſit compoſitus ab egregio Auditore; qui elegantem doctrinæ ſuppellectilem habet, & ſanè in nullo doctrinæ genere, non perfectu, vnde eſt præſtanti litterarum ſcientia conſpicuus, ac non minori morum probitate, quam ſcientia decoratus, & præſertim Iuris vtriuſque ſcientia clariſſimus.

DECISIO DXX.

IN Territorio Piſano ſitus eſt ager, ſeù fundus antiquiſſimis temporibus Sylua Palatina, nunc autem iuxta vulgare idioma, Tenuta di Migliarino cõmunis Malauentris nuncupatus, quem ſyluoſi locorum anphractus, & inculta ſoli natura, varia hinc indè inſtrumentorum ſuper actibus poſſeſſorijs, & denominationibus, atque finium determinatione diſcrepantium ſeries teſtium dicta reſpectiuè oppoſita, & inter ſe diſſonantia, aliaque digladiantium præſumptionum, & conſequentiarum pariter vtrinque exagerata argumenta, in perdifficili diuturnæ controuerſiæ inter Menſam Archiepiſcopalem Piſanam, & D. Ducem de Saluiatis, quoad quædam eius corpora labyrintho inuoluere, Quocirca, ne confuſa nimis huius arduæ diſceptationis cauſa in diſpendioſum produ catur tœdium, digeſta, & elucidata per diſcurſum facti, atque Iuris materia eius reſolutionem DD. mei cenſuerunt eſſe contrahendam, mihique illud oneris impoſuere, in quo morem geſſiſſe ex officij ratione, vti debeo, ſi non ad modum in tam graui Prouincia requiſitum pro tota ſaltem animi contentione allaborauiſſe, aliqualem me demereri excuſationem, æquiſſima DD. meorum ſpondet indulgentia, qua velut auſpice magis impulſus, & accenſus, præmiſſa motæ litis contextu, poſitoque rerum tractandarum ordine, veritatis inquirendæ voto, quantum in me erit ſatisfaciam.

Primus huius diſcriminis litigioſi motus duxit originem ex eo, quod quidam nomine de Saluiatis (quos tamen D. Dux negat, ſuos Authores eſſe, vti à Menſa allegantur) cum ſocijs in negotio, ſub vulgari nomenclatura cantante, Banca, ſeu Magona di Piſa, conduxerant ab anno 1574. multa tenimenta Menſæ Archiepiſcopalis in inſtrumentis locationum expreſſa, atque etiam eodem tempore habuerunt Tenutam de Migliarino ab Authoribus D. Ducis ſibi locatam, cum omnibus acceſſionibus, & pertinentijs: Cum verò per multum temporis interuallum Tenimenta Menſæ, & D. Ducis in poſſeſſione con-

ne conductorum promiſcuo vſu, & ordine confuſis permanſeriot, accedente colonorum inſtequentia, ac Terminorum poſitione neglecta, ſeù, ſi quæ ſuir aotè diſputabili obliuioni tradita, factum eſt, vt de anno 1621. occaſione reſtitutionis faciendæ locatoribus, Menſa Archiepiſcopalis, & D. Dux de Saluiatis ſuper recuperatione reali controuerſorum locorum omninò diſcordes, in grauem hanc deuenirent controuerſiam, quæ coram Reuerendiſſimo Domino Nuncio Florentiæ priùs auocata poſſeſſione per ſummarijſſimum poſseſſorium fauore Menſæ, eſt acta, eidemque dimiſſa, & relaxata per ſententiam cum mandato de manutenendo poſseſſione, ſuper tenutis controuerſis, videlicet, *Padule di Maluentre*, *Poggio à padule Debbi*, *Iſola*, *Romita*, *Recoreccia*, *Foſſa Magna*, *& Lama Trinca bonaldi*. At in plenario poſseſſorio cauſa nùa forte mota eſt in eodem Tribunali Reuerendiſſimi Domini Nuncij Florentiæ quippe qui retractata ſententia in ſummarijſſimo lata manutentionem cum reintegratione D. Duci ſuper iſtis Tenuris conceſſit, exceptis tamen *Poggio à Padule*, *Pecoreccia*, *& Lama Trincobonaldi*, ſuper quibus reſeruauit iura D. Ducis in petitorio deducenda; Poſtea verò interpoſita per Menſam Piſanam appellatione aditaque Signatura Iuſtitiæ, Cauſa fuit commiſſa bon. mem. Peutingerio *cum facultate manutenendi*, *quem de Iure*, & quia pro parte D. Ducis contendebatur ſententiam tranſijſſe in iudicatum ab eadem Signatura ſuperaddita fuit commiſſio executorialis cum clauſula *conſtito de re indicata*, & conſequenter cauſa in Rota diſputata ſub die 17. Maij 1652. Dominis viſum eſt, vt propter quædam impedimenta per meoſam adducta, & non omni excuſatione carentia prætermiſſa ſententiæ validitate, ſtrictè ſuper eius iuſtitia informaretur, quo peracto iuxtà DD. reſolutionem benignam, & æquitate plenam, Cauſa deinceps quintam cum dilatorijs, & illiquidis reſcriptis paſſa eſt propoſitionem, & ad ſextam ſuper Iuſtitia ſententiæ propoſitionem eſt protracta, in qua coram me in locum bonæ memoriæ Peutingerij ſuffecto die 5. Martij 1661. reſolutum fuit, vt fieret acceſſus per R. P. D. meum Tayam, & coram eo conficeretur planta, *quibus ab eo iuxta ſui morem ingenium vigilantiſſima æquè, ac perſpicaciſſima diſſertatione locali executioni demandatis* tandem Cauſa coram me die 5. Maij 1662. repropoſita DD. mandaruot ſupra nominatum fieri diſcurſum, in quo iuſtitiam, vel ioiuſtitiam ſententiæ, pro potioribus actoris, aut rei argumentis explanaturus, me, non à methodico tramite receſſurum ſum arbitratus, ſi proœmiali concluſione ſuper poſſeſſione requiſita, & præfetibili in plenario poſseſſorio, in fronte diſcurſus appoſita, totum prætenſionum vtriuſque partis negotium in tribus inſpectionibus expediam.

In quarum prima poſſeſſionem vtriuſque partis ſuis probationibus, & ſelectior Facti, & iuris dilucidatione, qoantum in re contumacibus dubijs irretita fieri dabitur, expoſitam DD. meorum iudicio recenſebo; In ſecunda vero, *attenta ſuſpenſione petitorij à Domino Duce pluries repetita*, præſumptiones poſſeſſionem D. Ducis coadiuuantes ex ioſtrumentis elicitas cum reſponſionibus à Menſa datis perpendam, *ad hoc*, *vt ſolummodò illæſa ratione petitorij Duci inſeruiaat plenario*; In tertia appendicem ſuper reintegratione adnectam, ex quibus omnibus ſuo loco accuratè ponderandis iuſtitia, vel iniuſtitia ſententiæ, atque penitiora prætenſionum vtriuſque partis fundamenta, Deo dante, non mediocriter eluceſcent.

Anteqoam autem ad diſcuſſionem iurium deſcendam DD. meos præmonere debeo, vt ſcopum inſpectionis, & examinis, hac in cauſa dirigant ad indagandum; Primò an loca conttouerſa, & in locationibus Menſæ ſpecificata, & in locationibus D. Ducis ſub generico modo loquendi cum pertinentijs, & anneais comprehenſa, à locatoribus reuera nomine Menſæ, vel nomine Domini Ducis vſque ad tempus motæ litis fueriot poſſeſſa; Secundo an Tenuta de Migliarino habeat peculiares terminos, ad quos debeant reſtringi confinia enunciata in antiquis inſtrumentis pro parte D. Ducis adductis; & tertiò, an illa loca poſſint verificari extra dicta confinia generalia.

Super his enim tribus dubijs formantur tres proœmiales concluſionis canones, pro enucleandis potioris poſſeſſionis priuilegijs, ad quos in hac cauſa tota materia poreſt reduci amandatis alijs caſibus extra præſentem vagantibus, vel parum ad eam ſpectantibus, &

ad quorum normam omnibus dedocendis modus imponi poterit deciſiuus.

Nam ſi poſſeſſio contiouata ad tempus motæ litis,
elicitur ex inſtrumentis, & probationibus potior, ac
iuſtior, reſpectu alterutriuſ e collitiganribus, eo caſu
firmatur † primus Canon, quod obtinere debet, qui iu- 1
ſtè poſſidet, & Aduerſarius à iudicio remouetur, ne iu-
ſtum poſſeſſorem iniuſtè perturbet, Bald. *in l. Ordinarij ff.
de rei vindicat.* Ruin. *conſ. 28. num. 12. verſic. ſecundus caſus
lib. 4.* Menoch. *de retinend. remed. 3. num. 715.*

Si verò ambo collitigantes æquali probationum momento
ſuam poſſeſſionem iuſtificant, eoque caſu † 2
cum poſſeſſio apud duos inſolidum remanere non poſſit
iuxtà text. *in l. 3. §. ex contrario ff. de acquirend. poſſeſſ.* &
quælibet poſterior dicatur clandeſtina, & vitioſa poſſeſ-
ſio *cap. licet cauſam de probat.* firmatur ſecundus Canon,
quod † qui ſuam poſſeſſionem eſſe antiquiorem probat 3
obtinere debet in concurſu poſterioris, Barth. *in l. ſi duò
num. 4. ff. vti poſſidet*, Ancar. *conſ. 866.* Barbat. *conſ. 21.
col. 2. lib. 4.* etiamſi iunior eſſet † intitulata, Bald. *in l. da- 4
ta opera num. 68. C. de ijs, qui accuſ. non poſſ.* Ber. *in cap. licet
cauſam de probat.* Rota *deciſ. 214. num. 3. part. 8. recent. de-
ciſ. 35. num. 2. part 2. recent.*

Si denique vtriuſque partis probationes in pari gradu
temporis, & conditionis colluctari reperiantor, † nec ſit 5
facilè ſcrutari quænam poſſeſſio ſit magis fundata pro
controuerſiæ deciſione, tunc præſcribitur à DD. Tertius
Canon videlicet, quod qui vltrà æqualem poſſeſſionem
iuſtum titulum oſtendit, quoad eam rationem manute-
nibilis efficitur, quia ex eo titulo emanat iuris potioris
coniectum ſubſidium, & præſumpta anterior poſſeſſio
*l. 1. C. de Edict. Diu. Adr. tollen. d. cap. licet cauſam de pro-
bat.* ibique Baldus *num. 3.* Batt. *in d. l. ſi duo num. 4. ff. vti poſ-
ſidet* Soccin. *conſ. 15. num. 4. lib. 4.* ſeu, vt dicunt, titulata
poſſeſſio, † quæ io paritate probationum eſt præferenda 6
Poſth. *de manuten. obſeru. 71. num. 105.* vbi latè Alex. *con-
ſil. 86. num. 12. lib. 5.* Rota *deciſ. 595. num. 1. & 2. part. 1. di-
uerſ. in recent. deciſ. 230. num. 15. part. 8. poſt* Poſth. *deciſ.
116. num. 8. & deciſ. 493. num. 5.*

Quibus ità præmiſſis primam inſpectionem aggredior,
in qua Meoſa Archiepiſcopalis Piſana ſuam poſſeſſionem
omnibus dictis modis, conditinnibus, & qualitati-
bus in plenario requiſitis turgere prætendit ex multis in-
ſtrumentis locationum ab anno 1574. vſque ad annum
1618. à Menſa factis, in quibus expreſſa, & ſpecificata
tenimenta, dicta *Iſola*, *Romita*, *Pecoreccia*, *Poggio*, *e Pa-
dule*, *e Foſſa Magna* comprehenduntur *Summ. impreſſo
Menſæ præced. poſitionis num. 8.* quorum vigore, ſtante po-
tiſſimum mercedum ſolutione, atque exactione penſio-
num *d. Summario num. 9.* non dubium eſt quin poſſeſſio
ſuper illis † locis pleoiſſimè probetur, iuxtà celebratam 7
intelligentiam Bart. *in l. qui vniuerſas §. quod per Colo-
num, & in l. quamuis §. ſi conductor ff. de acquirend. poſſeſſ.*
Soccin. Sen. *conſ. 106. num. 3. lib. 3.* quorum opinionem Ro-
ta eſt amplexa ad effectum non ſolum probandi poſſeſſio-
nem inter locatorem, & conductorem *deciſ. 766. num. 3. par.
2. diuerſ.* Add. ad Gregor. XV. *deciſ. 6. num. 4.* Sed etiam con-
tra † tertium, iuxta elegantes declarationes Menoch. *de 8
retinend. remed. 3. num. 572. & ſeqq. deciſ. 3. nu. 1. & deciſ. 391.
num. 3.* coram Caual. Gregor XV. *deciſ. 6. num. 6. & 7.* ibi-
que Adden. *& deciſ. 500. num. 2.* in quibus allegan-
tur Gabr. *concl. 4. num. 2. & 7.* Gratian. *conſ. 50. num. 2.
lib. 1.*

Quæ poſſeſſio Menſæ redditur adhuc indubitata ſu-
per dictis locis controuerſis ex multis alijs ſcripturis iden-
titatem locorum probantibus, vt videre eſt in inuenta-
rio † facto à Priore Eccleſiæ S. Nicolai de anno 1594. 9
Summario impreſſo Menſæ præcedentis Poſitionis nu. 3. vbi
expreſsè, & ſpecificè *via Turris Fiiccaiæ*, *quæ per mediam
ſyluam tranſit vſque ad Lacum Ma. ciaccoli, ponitur pro con-
fine bonorum dictæ Eccleſiæ*, *iuxta bona ſpectantia ad Ar-
chiepiſcopatum*, ſicquè ex iuxta poſitione diuiſoria, reſultat
identitas, Poppij paludis, Padulis, & Foueæ Magnæ, quæ
reperiuntur citra viam illam, bona Menſæ à bonis Priora-
tus Sancti Nicolai ſeparantem, † ſicuti etiam identitas 10
Tenutæ dictæ, Lama Trincabonaldi, cum nominatim
in Inuentario dicatur ſpectare ad Menſam, quamuis ea-
ſtat in Tenuta de Migliarino, arg. *ex l. fin. C. Arbitrar. Tut.
& l. Tutor qui repertorium ff. de adminiſtrat. Tut.* Bart. & alij
DD. *in l. fin. C. de iur. delíber.* Decian. *conſil. 76. num. 8. lib. 3.*
Pariſ. *conſil. 45. num. 20. lib. 2.*

Hancquè identitatis demonſtrationem confirmat æſti-
mum bonorum Menſæ factum de anno 1619 ante motam
11 litem, in quo pariter *via publica Turris Filicaiæ* † affir-
matur diuidere bona Menſæ, quodque eadem Menſa
partem habeat in dicta Tenutæ Lama Trincabonaldi,
Summario Menſæ præſentis poſitionis num. 4. cuius æſtimi
publica auctoritate confecti, & in officio publico cu-
12 ſtoditi per Miniſtrum ad id deputatum eius † eſt fidei, vt
bona cenſeantur eſſe illius, ad cuius fauorem in eo ſunt
deſcripta, Soccin Sen. *conſil.* 205 *per tot. lib.* 2. Ber. *con-
ſil.* 77. *num.* 13. Peregr. *de fideicomm. art.* 44. *num.* 7. cum
pluribos ad hunc effectum ponderatis in ſimilibus termi-
nis identitatis *in deciſ.* 205. *num.* 6. *part.* 8. *recent* præ-
13 cipuè quotieſcunque in alio æſtimo † ad fauorem alterius
eodem tempore deſcripta non reperiantur, Caſtrenſ *in l. ſi
pater C. de act. empt.* Soccin. *in l.* 1. *num.* 37. *ff. de acquir. ea.
poſſeſſ.* optimè Rota *in d. deciſ.* 205. *num.* 7. *part.* 8. *recent.*
at in præſenti caſu non reperiuntur deſcripta in aliquo æ-
ſtimo ad fauorem alterius; Quinimmò in æſtimis D. Du-
cis (quamuis in illis ad eius fauorem appoſita eſſe debe-
rent, ſi de eo tempore, quo facta ſunt æſtima, ad eum ſpe-
ctare conſtitiſſet) contrarium habetur, ſiquidem in ipſis
legitur conformis bonorum deſcriptio tenori ſupradicti in-
14 uentarij, † & æſtimi menſæ, nempè quod pars Tenutæ
dictæ Lama Trincabonaldi ſpectat ad Menſam, & quod
via Turris Filicaiæ, quæ tendit ad lacum Macciucoli ſit
iuxtà bona Menſæ *Summario præſentis poſitionis num* 1. 2.
& 3. quapropter pro parte Menſæ, eam poſſediſſe ſupra-
15 dicta loca, infertur ex dictis æſtimis † D. Ducis de anno
1555 & 1579. *dicto Summario Menſæ num* 1. *&* 2. & ſi-
gnanter ex illo de anno 1619. *d. Summario num.* 2. *&* 3. au-
ctoritate Principis edicto, & præuia citatione poſſeſſo-
rum ad approbandum conſtructum, iuxtà receptam conclu-
16 ſionem, quod æſtima † pleniſſimè probant contrà eos,
de quorum voluntate confecta ſunt ex Text. *in l. cenſua-
lis* ibique Bald. *C. de donat.* Peregr. *de fideicomm. art.* 44.
num 9 & contra omnes cauſam habentes ab eis, Bart. *in
l. ſi à te §. fin. ff. de exceu. rei* Quod Ruin. *conſ.* 40. *num* 3.
lib. 3. Aret. *conſ.* 36. *num.* 3. Rota *deciſ.* 706. *num* 6. *part.* 2. *re-
cent.* & conſequenter tot adminiculis, & circumſtantijs
17 fauore † Menſæ vallata, ſi opus eſſet, probarent contra
Tertium, Aretin. *in l decem num* 4. *ff de verb. oblig.* Soc-
cin. Sen. *conſil.* 205. *col.* 2. *lib* 2. Afflict *deciſ.* 303. *num.* 3. *&*
4. Buratt. *deciſion.* 690. *num.* 2. Seraphin. *deciſ.* 1077. *num* 2.
Rota *in recent. deciſion.* 227. *num.* 13. *part.* 8.

Tot ergo demonſtrationibus ex inſtrumentis locatio-
num ex inuentario Prioris Sancti Nicolai, & æſtimis bo-
norum Menſæ, atque bonorum dicti Ducis deſumptis,
18 remanet iuſtificata locorum controuerſorum identitas, †
19 & ſuper ipſis notoria poſſeſſio, cum duæ tantùm † de-
monſtrationes ad illum finem ſufficerent Barth. *in l. de-
monſtratio falſa num.* 14. *ff. de condit. & demonſtr.* Soccin.
conſ. 89. *num.* 1. *lib.* 1. Alex. *conſ.* 73. *num.* 6. Gregor. *deci
ſion.* 575. *num.* 3 Sicuti etiam ſufficie duorum terminorum
20 conuenientia non † obſtante in alijs diuerſitate, ſecun-
dum veriorem, & communiorem opinionem, Mareſcot.
var. reſol. lib. 1. *cap.* 12. *num.* 24 & à Rota receptam *de-
ciſ.* 98. *num.* 1. *part* 6. *& deciſ.* 205. *num* 15 *part.* 8. vbi ſusè.

Præterea poſſeſſio menſæ potentius adhuc iuſtificatur
21 ſuper locis controuerſis, ex eo, *quod conductores*, qui
vtriuſque partis bona poſſidebant, declarauerint in ſuis
libris *ſe ſoluere Menſæ penſiones pro affictu bonorum à men-
ſa locatorum*, *Summario impreſſo num.* 9 *& ſpecificè* pro
affictu Migliarini *Summ. Menſæ præſentis poſitionis num.*
7. eum autem illa bona ſint ea, quæ ſpecialiter expri-
muntur in inſtrumentis locationum, neceſſariò conclu-
dendum eſt, dictos Conductores eadem loca nomine
Menſæ poſſediſſe, & ea ratione illius poſſeſſionem fieri
22 manutenibilem, quia ad illam inueſtigandam maximè
attenditur animus Conducturis, arguitur poſſeſſionem
eſſe illius, ſeu illius nomine poſſidere, cuius nomine merce-
23 dem ſoluit, ac † penſionem ex *gloſſ. inſigni in l. quamuis
§. ſi Conductor ff. de acquir. poſſeſſ.* Bald *conſil.* 299. *col* 2.
lib. 1. Pariſ *conſil.* 104. *num.* 8. *lib.* 1. cum multis cumulat
per Menoch. *de retinen. remed.* 3. *num* 554 *&* 567.

Quibus pro veritatis adminiculo ſubiungitur reuela-
tio Samminiatelli Miniſtri D. Ducis fidem, ad ſtatum
bonorum in æſtimis firmatum, relatiuam facientis
Summ. impreſſo Menſæ præcedentis poſitionis num 13. quæ
24 admittenda eſt, vti emiſſa vigore † monitorialium, Ve-
rall. *deciſ.* 208. *num.* 8. *par.* 2 Farinac. *de Teſtibus quæſt* 62. *num.*
274. *&* 279. Buratt. *deciſ.* 266. *num.* 5. vltimo loco pro coro-
nanda iuſtificatione poſſeſſionis menſæ in plenario requi-
ſita, adducuntur etiam à Menſa quamplurimi teſtes, 25
quorum depoſitio vti percutiens actus poſſeſſorios, & poſi-
tiuos *Summ. præſentis poſitionis num.* 5. *&* 6. ſuper omnibus
locis in inſtrumentis locationum expreſſis nomine Men-
ſæ factos, & elaboratos ſummopere probationem poſſeſ- 26
ſionis exaltant, vt profuſo calamo tractat Poſth. *de ma-
nutent. obſer.* 19 *num.* 4. vbi iurium, & deciſionum ampliſ-
ſima hac in materia ſeges habetur, quamobrem conclu-
dendum videtur, quod illa numeroſa probationum claſ-
ſis, ex omnibus argumentis antecedentibus conflata, vi-
ctoriam ad portum fauore Menſæ eo facilius ſit traiectu-
ra, quo ex ea poſſeſſio iuſtior, & antiquior, magiſque
priuilegiata †, & ad motam litem continuata, potentiſ- 27
ſimè propugnatur, ideoque digna, quod ipſi adſcribatur
manutentio vulgat §. retinendæ Inſtitut. de interdict. Ne-
uizan. *conſil* 81 *num* 16. Poſth. *de manutent obſer n.* 7. *num.* 6.
& ſeqq. Rot. *deciſ.* 27 *num.* 21. *deciſ.* 28 *num.* 2 *part.* 1. *diuerſ.*
& deciſ. 529. *num.* 1. *&* 2. *coram* Caual. & ex alijs in Canoni-
bus proœmialis concluſionis allegatis.

At exploſis è conuerſo pro parte D. Ducis grauiſſimis
rationum momentis non ſine acerrimo conflictu contro- 28
uerſiæ deciſio ſuccedere poteſt; enimuerò quamplurima
allegantur motiua, quæ iuris articulum in præſenti caſu
reddunt quaſi problematicum, ſuoque ita ſtant ſyſtemate, 29
vt forſan non imparem, ſibi queant vindicare defenſionis
ſphæram, & in primis ab informantibus pro eo euertitur
fundamentalis baſis poſſeſſionis Menſæ oppoſita limita-
tione doctrinæ Bartholi, ab ipſomet ponderata *in l. quam-
uis §. ſi conductor in fin ff. de acquir. poſſ* qua docetur poſſeſ-
ſionem omnibus modis ſupra recenſitis, vtcunque muni-
tam, eſſe prorſus inefficacem, & nullius conſiderationis, ſi 31
reuera alius in poſſeſſione exiſtere deprehenditur ex *l.
Pomponius ff quibus modis vſufr* quam Barth. maximè no-
tandam aduertit loco proximè allegato, hancque limita-
tionem amplexa eſt Rota *deciſ.* 6. *vbi Adden. num.* 7. *coram
ſan. mem.* Greg XV. *eaque explicatur à* Balb. *in l. Celſus
num.* 13. *ff. de vſucap.* Grat *conſil.* 50 *num.* 3. *lib.* 1. Menoch *de
retinen. remed.* 3. *num* 367. *verſ. declarant non procedere* Af-
flict. *deciſ.* 325. *num.* 1. *&* 2.

Quod verò authores D. Ducis de Saluiatis reuera poſ-
ſederint Tenutam de Migliarino eo tempore, quo Men-
ſa Archiepiſcopalis loca controuerſa locauit de anno 1574.
Iiſdem affictuarijs d. Ducis ſocijs Magone nuncupatis,
comprobatur, ex eo, quod dicti ſocij Magonæ iam ante
conduxerant Tenutam de Migliarino de anno 1573. vt pa-
tet ex inſtrumento locationis *Summ d. Ducis num.* 32. & ex
reſtitutione facta dictæ Tenuræ authoribus dicti Ducis de
anno 1550 *d Summ. num.* 31. vbi etiam duæ Tenotæ, dictæ la
Romita, e l'Iſola ad ipſos ſpectare ponuntur, tum etiam ex
penſionum ſolutione ab affictuarijs ad annum 1618 pro
conductione Migliarini continuata *d. Sum. num* 33 Exin-
deque oritur præſumptio continuationis poſſeſſionis, quæ
ſemper admittitur, quotieſcunque allegatur ab eo, qui au-
thores poſſeſſores habuerit, nomineque poſſeſſorio poſſeſ-
ſionem eorum exponit, Bart *in l. Pomponius §. vltimo ff. de
acquir poſſ.* Abb. *in c. cum ad ſedem de reſtitut. ſpoliat.* Natt.
conſil. 400. *nu* 6 *cum pluribus à* Menoch *allegatis præſumpt.*
64. *num* 17. *lib.* 6 Rot penes Poſth. *deciſ* 640 *num.* 12.

Veritas huius Concluſionis in eo fundatur, quod me-
diantibus Colonis poſſeſſio acquiratur hæredibus ſine alia
apprehenſione *l. quædam mulier, ff. de rei vendit* Cyriac.
controu. 255. *num.* 11 Poſth *de manutent. obſer n* 59 *n* 6. *verſ.
cum hæredi* attenta potiſſimum eorum recognitione per
ſolutionem † penſionis ſequuta, Bart. *in d l. qui vniuerſas*, 33
§ quod per Colonum, ibique DD *& in l. quamuis, §. ſi condu-
ctor, ff. de acq poſſ* Menoc *de retinen. remed.* 3. *n.* 564 *&* 567.
vnde ſequitur, iura pro poſſeſſione Menſæ militantia ar-
te, ſeu fortuna ſatis inſolita pro iuſtificando contrario ve-
hementer decertare, Inſtrumenta enim tot Locationum
ab Anthoribus D. Ducis factarum, *vt dicto eius Summ.
num.* 32 pariter debent admitti pro concludenti eius poſ-
ſeſſionis probatione, vtpotè quæ, iiſdem gaudeant requi-
ſitis, ac Inſtrumenta Locationum Menſæ, ſicque eo-
rundem Iurium adipiſcuntur iuſtiſſimas adaptationes, 34
tum etiam ad probandum contrà Tertium, vnoque
verbo reciprocum habent robur reſpectu articuli Iuris, in
facto tamen determinandi, ſicuti ſunt eiuſdem condi-
tionis, quæ ſequuntur ad extendendam probationem di-
ctorum Inſtrumentorum, quæ vti antiqua, probant ſine

eſſe-

Digitized by Google

effectuatione, Menoch. *remed.2. retinend. num.574. conſ.*
36 *704.num.13.& 14.*ſeu quia ſunt plura †, & geminata, Me-
noch. *dicto conſ.704.num.14.* Maſcard. *de probat. concluſ.*
5181. num.11. Rota penes, Poſth. *deciſ.651.num.1.Add.*
ad Buratt.*deciſ.263 num.*10.Seraph *deciſ.*1061.*num.*3. Rot.
deciſ.146 num 1.part.3.recent.
Cui poſſeſſioni D. Ducis tot argumentis ſuffultæ, &
probatæ, non officere dicuntur ea, quæ deducuntur ex
37 æſtimis pro parte Menſæ, quia negatur pro † parte D.
Ducis, conſenſum fuiſſe præſtitum, ideoquè nullius
probationis, Bald. *in l. quidam num 8. ff. de condit. inſtit.*
Pariſ.*conſ.*104 *num.*169.*lib.*1.Rota penes Poſth.*d.deciſ.*640.
38 *num.15 Adden.ad* Buratt.*deciſ.317.num.9.* maximè quia †
prætenduntur erronea, Decian. *conſ.40. num.71. lib. 4.*
Maſcard.*de probat.concluſ.274.num.*11.Pariſ.*conſ.23. num.*
*235 lib.*1.Cephal *conſ.458.num. 71.* vel quia non ipſis fides
39 adhibetur in Comitatu Piſano de conſuetudine, vt patet
ex atteſtatione Curialium illius Vrbis, *d. Summ. d. Ducis*
num.48. quod maximè aduertendum eſt, Maſcard *de pro-*
*bat.d.concluſ.274 num.12.*Barbat.*conſ.6.num.*10. Alex.*conſ.*
92 num 6.lib.2.Add.ad Buratt.*deciſ.317. num.9.*
Minuſquè illius poſſeſſionem Teſtes pro Menſa exa-
minati aſſeruntur offendere, quia, vel fuerunt exami-
nati in ſummariiſſimo, ſicque fidem non faciunt in ple-
nario, Gregor. XV. *deciſ.535 num.*14 Rota *deciſ.182.num.*
*3.& deciſ.205.num.1.part.3.recent.*vel in plenario, & de-
40 ponunt de poſſeſſione Affictuariorum poſſidentium bona
vtriuſque partis, vno, & eodem tempore, itaut neſciue-
rint pro quo, & cuius nomine poſſederint, & ſic vti du-
bii, & æquiuoci non merentur attendi, Maſcard.*de pro-*
*bat.concl.*1200.*num.*18.Rota penes Poſth *de manut.deciſ.46.*
num. 7. in qua inſubſiſtentiæ cymba nauigare dicitur reue-
42 latio Sammiatelli, qui nihil probat, cum ſeſe melius ex-
plicauerit *d.Summ. D. Ducis num.45.* nec fuerit repetitus,
Cauaiet.*deciſ.21.num 3.* Merlin. *deciſ.608. num.24.* vltra
quod depoſitiones Teſtium Menſæ retunduntur à depoſi-
tionibus Teſtium D.Ducis, qui non minorem debent ob-
tinere fidem, cum ſint etiam ruſtici circumcolentes, Man-
tic.*deciſ 743.num* 1.& de facto proprio deponant, Surd.*conſ.*
*94.num.7.*Cyriac.*contr.*10 *num.*8.Gregor.XV.*deciſ.351.num.*
11.deciſ.449.num.7. & deciſ.521.num.2. quod etiam magis
43 ſit tribuendum ſcripturis, & publicis documentis, poſſeſ-
ſionem D. Ducis vigore terminorum, & confinium ſuper
locis controuerſis inſinuantibus, quod apprimè perpen-
44 dendum eſt, cum agatur ſuper † rebus antiquiſſimis, Fe-
lin.*in cap.cum cauſam de probat.*Soccin.*conſ.187.num.18.lib.*
2.Bald.*conſ.109.in princip.lib.4* Rota *deciſ.15.num.8. coram*
Gregor.*& deciſ 34.num pariter 8.coram eodem.*
Sed aduertendo, quod harum ſcripturarum diſcuſſio
45 ſenſim Diſcurſum inclinet ad rationem petitorii †, *cuius*
ſuſpenſio expreſsè repetitis vicibus pro parte D. Ducis eſt
intimata Summ.impreſſ.num.5.& proceſſ.a fol.8.156.157.506.
& 682. in quibus leguntur multæ proteſtationes ſuper ſuſ-
penſione petitorii, quæque ex peculiari diſpoſitione Iudi-
cii plenarii, fortiùs locum habet quotieſcunque inconti-
46 nenti non eſt data exceptio Dominii, vt † optimè per Me-
noch *de retinen.remed.3.num.672. & ſeqq.* qua de cauſa Iu-
dex caret ſuper eo Iuriſdictione, Rota *deciſ. 194. coram*
Pen. ad ſecundam inſpectionem gradum faciam, in qua
ſtrictius veritatis cauſa ventilabitur. Ratio autem, quæ
me mouit ad formandam hanc inſpectionem ſuper præ-
ſumptionibus eliciendis ex multis antiquiſſimis Inſtru-
mentis pro coadiuuanda poſſeſſione D.Ducis, ſeù vt me-
lius dicam, ad ſeligendas, aut reponendas in vna inſpe-
ctione præſumptiones illas permixtè ab informantibus
pro D.Duce ſparſas, ea fuit ſcilicet, ad hoc vt ex illis fa-
cilius, & commodius erui poſſit, quidquid conſideratio-
ne dignum eſt, *pro corroboranda probatione poſſeſſionis*
dicti Ducis, quæ minùs, *adæquatam ex ſupradeductis ſor-*
titur perfectionem, ex eo quod loca controuerſa ſpecificata
ſunt nominatim in Inſtrumentis Locationum Menſæ, at in il-
lis d.Ducis poſſunt tantum venire ſub generica comprehen-
ſione totius Tenutæ de Migliarino, & vt ratio diſtributiua
ſuum haberet complementum, ſuas quoque Menſæ reſ-
ponſiones adnectere Iudicis vtriuſque partis iura referen-
tis poſtulauit officium, ad quem effectum præmitten-
dum eſt pro indubitato Tenutam de Migliarino nuncu-
patam, in duas partes antiquitùs fuiſſe diuiſam, quarum
altera ad Eccleſiam Sancti Nicolai, altera verò ad dd. de
Orlandis ſpectabat, & ad præſens vtraque ſub Dominio
D.Ducis exiſtit multaque inſtrumenta vetuſtiſſima à Do-

mino Duce produci, in quibus confinia enunciata dictæ
Tenutæ comprehendunt incluſiuè controuerſa Tenuta-
rum corpora, quam ob cauſam Informantes pro Domino
Duce iis vtuntur pro adminiculo ad extendendam poſſeſ-
ſionem, eliciendo ex eorum enunciatiuis præſumptiones 47
quæ inſeruiunt ad probandam identitatem in antiquis,
Pariſ. *conſil 17.num.6.lib.1.* Ruin.*conſ.65 num.10.lib.5.* Bald.
conſ.267. lib.2. cum aliis pluribus congeſtis per Mareſcott.
var.reſol.cap.12.num.39.lib.1.
Prima præſumptio, quæ opitulatur voto d.Ducis, illa ſo-
lemnis eſt, quæ depromitur ex enunciatiuis Inſtrumento-
rum totum corpus Tenutæ Migliarini per fines † circum- 48
ductos etiam loca controuerſa includentes, deſignantibus,
Summ. D.Ducis num 3.4.& pluribus ſeqq. & Summ.impreſſo
Menſæ præcedentis poſitionis. In quibus vniformis eſt con-
finium Tenutæ Migliarini determinatio, quæ ſeù quoad
partem Orlandorum, ſeu quoad eam Eccleſiæ, ſeu quoad
vtramque ſimul vnitam; Tantam habet limitum conſo- 49
nantiam, vt negari non poſſit, quin loca controuerſa in ip-
ſis confinibus includantur, & inferatur, ea ſpectare ad Do-
minum Ducem †, & venire ſub appellatione generali Te- 50
nutæ de Migliarino, ex eo, quod iuris præſumptione eadem
confinia exiſtimantur permanſiſſe, niſi contrarium exad-
uerſo probatum fuerit Menoch.*præſumpt.46.num. 1. lib.6.*
Felin.*cap.cum cauſam num.12.de probat.* Decian. *conſ.44.*
*num.20.vol.1.*Ruin.*conſ.50.num.15.lib.1.*Rot.*deciſ.254.num.*
29.& deciſ.215 num.4.part.7.recent. Verall *deciſ.337.lib. 3.*
maximè dum pro confinibus dantur flumina, & mare, quæ
dicuntur confinia æterna, Bald.*in d.cap.cum cauſam de pro-*
*bat.*ibique Felin.*n.5.* Rot.*dec.683 n.3.par.1.rec.* vndè intrat 51
firmata à DD. regula quod confinia menſuram quantita-
tem, & extenſionem indicantia, quicquid intra ea includi-
tur comprehendunt, Bald.*in rubr.C.de contrah empt.nu.43.*
Textus in l.ſi fines C.de Euict.l.patronus §.1. & 2. de leg.3. l.
*forma ff.de cenſ.*Dec.*conſ.146.col.3.n.14.*Pariſ.*conſ.64.n.19.*
*lib.1.*cum multis cumulati per Grat.*diſcept.657.n.26.* Rot.
dec. 234. n.2. Ex quibus euidenter ſequitur dicta loca con-
trouerſa fuiſſe ab Authoribus dicti Ducis poſſeſſa, cum lo-
cauerint Tenutam de Migliarino cum omnibus acceſſio-
nibus, & pertinentiis, ſuiſque confinibus, & terminis notis,
quod maximè eſt releuantiæ, ad probandam poſſeſſionem
D.Ducis ſuper dictis Tenutis controuerſis, quia licet non
ſpecificentur in eius locationibus; continentur tamen ſub
generica totius Tenutæ comprehenſione, quæ ſecum *im-* 53
portat omnes receſſiones, pertinentias, & partes integran-
tes, ſicuti de facto totum corpus Tenutæ locatum eſt cum
acceſſionibus, pertinentiis, &c.*d.Summ.D.Ducis n.12.& ſeq.*
Bald.*in l.in legatis nu.1.C.de legat.*Bart.*in l. Sciæ quinta Ti-*
rannæ ff. de fund ruſt. Natt.*conſ.446.n.5.*Curt.Iun. *conſ.184.*
n.8.& ſeqq prolixè Grat.*diſcept for.d.c.657.nu. 20. & ſeqq.*
Rot.*dec.164.n 26.par.6.recent.& penes* Poſth *de manut.de-*
ciſ.126.num.6.& dec.120.num 4.eadem part.6.recent.
Secunda præſumptio, quæ præcedentem ſummopere
corroborat, deducitur ex eo, quod prædicta limitum,
& confinium enunciatio ſit expreſſa per dictionem. In,
vt patet ex inſtrumentis vtriuſque medietatis Tenutæ
mentionem facientibus, quoad partem Eccleſiæ San-
cti Nicolai, videlicet confinia ita declarantur; *tenet*
vnum caput in Mari, aliud caput in Lacu Maciaccoli, &
partim in Foſſa Magna, Latus vnum in Fouea noua, aliud
latus in Terra nobilium de Orlandis, & quoad medietatem
Orlandorum, *tenet vnum caput in Foſſa dicta Storregia-*
na, & partim in bonis nobilium de Caprona, aliud caput
in bonis Eccleſiæ Sancti Nicolai de Migliarino, latus vnum
in Fouea vocata Foſſa magna, aliud latus partim in Mari,
& partim in Terris Hoſpitalis noui Miſericordiæ de Piſis,
vocata la Romita, &c. Summ. D. Ducis num.8. & 23. &
paſſim in omnibus inſtrumentis locationum factis ab Ec-
cleſia Sancti Nicolai, vel ab Orlandis, qui modus enun-
ciandi limites potiſſimum, confert ad probandam com-
prehenſionem Tenutarum controuerſarum, vi præpo-
ſitionis, In, quæ denotat, † & importat intrinſecita- 55
tem iuxta *Text.in l.1. §. de Flum. gloſ.in l.3.ff.de offic.Præ-*
ſid. DD. in l. Gallus, §. ille caſus ff. de liber. & poſth. vbi
Iaſ. *num.21.* Alex. *num.15 &* Bart. *num. 2.* quos ſequuta
eſt Rota *deciſ.683.num.8.part.1.deciſ.274. num.14. part.8.*
*& deciſ 316 num 10.part.9 recent.*Put.*deciſ.220.num.4. lib.*
2 præcipuè quando ſecum regit ablatiuum, Bald.*in d.l.Gal-*
lus, §. ille caſus, ff. de lib & poſth. Corn. *conſ.268. num.7.*
*vol.2.*Rot.*deciſ 683.num.8.part.1.recent.*
Tertia præſumptio, quæ non minus, quàm præcedentes

Digitized by Google

locare, quarum Dominium ad ſe ſpectare cognouiſſent,
73 iuxta præſumptionem omnium † veriſſimam, quod nemo
præſumitur iactare ſuum, Rota *deciſ.* 253. *num.* 27. *par.* 4.
tom. 2. *recent.*

Secundæ præſumptioni ſatisfacere prætendunt, retorquendo
argumentum deductum ex dictione, *In*, hoc modo nempè,
quòd ſi valeret illatio facta, quod fouea Magna eſt pars
integrans Tenutæ Migliarini, qui dicitur in enunciatione
confinium generalium, *tenet vnum caput in Fouea Magna*,
ſequeretur neceſſariò, quod alia loca pari modo deſignata
eſſe deberent de partibus integrantibus Tenutæ Migliarini,
Mare, & lacus Maciuccoli comprehenderentur in Migliarino,
quia æque dicitur *tenet vnum caput in mari, in lacu Maciuccoli*,
eaque ratione pars Orlandorum contineretur in parte Prioratus
Sancti Nicolai, quia in deſcriptione confinium partis huius
vltimi dicitur, *Tenet vnum caput in bonis Nobilium de Orlandis*,
& vice verſa pars Eccleſiæ comprehenderetur ſub parte
Orlandorum, quia in illius deſcriptione exprimitur *Tenet vnum
caput in bonis Eccleſiæ*, & id genus alia in omnibus
inſtrumentis ſimili modo concepta, qua propter verius, & potiùs,
affirmandum eſt, illum modum loquendi reſoluendum eſſe iuxta
concluſionem à DD. receptam in materia confinium, videlicet,
quod bona pro confinibus enuncia-
74 ta non † compræhenduntur cum bonis confinatis, ex eo,
quod terminus terminatus non poteſt eſſe idem cum termino
terminante, ideòque fouea magna allata pro confine
75 † non poteſt eſſe de acceſſionibus, & pertinentiis Tenutæ
Migliarini DD. *in l. cum ſermo nd fin. ff. de contrahend. empt.*
Bald. *in l. fines agri C. de euict.* Hieron. à Mont. *de finibus
cap.* 15. *num.* 2. *cap.* 107. *nu.* 4. Bald. *conſ.* 422. *lib.* 4.
Otthobon. *dec.* 102. *nu.* 11. Merlin. *deciſ.* 209. *num* 9. Rota
in recent. deciſ. 236. *num.* 9. *deciſ.* 586. *num.* 4. *par.* 6.
in Romana fideicommiſſ. de Spiritibus 17. *Ianuarii* 1643. §. *Teſtes
autem cor. bo. me. Bichio relat. in dicta deciſ.* 102. *num.* 11. *cor.*
76 *Otthobon.* alioquin abſurda, † & inepta daretur expreſſio
ſi confinia identificarentur cum rebus confinatis Rot. *in
Ariminen. fideicomm.* 7. *Maii* 1632. *coram Merlin. allegata in
deciſ.* 236. *num.* 6. *par.* 6. *recent. & in deciſ.* 200. *num.* 9. *cor.
ipſo Merlin.*

Pro refutatione tertiæ præſumptionis quamplurima pariter
exagerantur ab informantibus pro Menſa, ſiquidem dicunt
Enunciationes in inſtrumentis reſtitutionis, & ceſſionis, de
tenutis noncupatis *la Romita*, & *Iſola*, eſſe er-
77 roneas † ex ſola reflexione facta, quod nunquam Romita
compræhenſa eſt in parte Orlandorum, imò potius ſemper eſt
excepta, & allata pro vno ex confinibus, vt patet ex Inſtrumentis
Summ. D. Ducis nu. 10. *& ſeqq.* & fuit ſemper expreſſa ſpectare
ad Hoſpitale Nouæ Miſericordiæ de Piſis *eodem Summ.* vbi proximè,
vndè cum ſit notorius er-
78 ror non poteſt inſeruire ad colorandam poſſeſſionem D.
Ducis Rota penes Poſth. *de manuten. deciſ.* 186. *nu.* 10. vbi
afferuntur text. *in l. nihil. conſenſui §. videtur, ff. de regul.
iur. l. ſi per errorem, ff. de iuriſd. omn. Iudic. l.* 2. *ff. de iudic.*
Rota *deciſ.* 597. *num* 2. *par.* 4. *recent. tom.* 3. Sicuti nec vim
habere debent aſſertæ locationes paludis, & Foueæ Magnę,
minuſque partitas Affictuariorum quaſdam operas ponentium
factas ſuper *Debbi*, *Poggio à Padule*, & *Padule*, quia vel illæ
locationes reperiuntur vnicæ, & ineffectuatæ, & longæ
deterioris conditionis quam locationes Menſæ, addito etiam,
quod ex ipſis libris Affictuariorum ſubodoratur poſitio
confinium particularium Tenutæ Migliarini in Poppin, quia in
ipſis apponitur immediatè poſtquam loquuti ſunt de Poppio
Paludis *per hauer ritrouato i confini nelle Tenute del Signor
Marcheſe, con quelle dell'*-
79 *Arciueſcouato*, qui † libri contra producentem probare debent
c. cum olim de cenſib. Ruin. *conſ* 14. *nu.* 3. *lib.* 5. Buratt.
dec. 622. *num.* 3. quo fit, vt probationes Menſæ deſumptę ex
multis inſtrumentis locationum, in quibus ſpecificantur loca
controuerſa ex cataſtris, æſtimis, depoſitionibus Teſtium, &
reuelationibus ſunt nitidiores, & potentio-
80 res allegatis pro parte D. Ducis, † eaque de cauſa ſunt pręferendæ
in iudicio manutentionis per notat. apud Poſth. *de
manutent. obſeru.* 71. *num.* 77. *& ſeqq.* vbi plura cumulantur
prætenſionibus Menſæ apprimè fauentia, & præcipue,
81 quod poſſeſſio † in ſpecie probata præualet ei, quæ proba-
82 tur in genere, veluti præfertur ea, quæ habet † determinatum
tempus Poſth. *ibidem nu.* 83. *& allegat.* Rota *deciſ.*
291. *nu.* 1. *par.* 2 *recent.*

Subiungunt etiam informantes pro Menſa nullius eſſe
relevantiæ ſpeculationes decantatas ſuper illis verbis *verſus Migliarinum*,
quia Menſa, quæ particulares, & determinatos fines Tenutæ
Migliarini, in via Turris Filicaiæ ad Lacum Maciuccoli recta
bona Menſæ, quoad illam partem diſſecantis ſemper agnouit, non
autem generales, & improprios ſupra explicatos, nullum ſibi fecit
pręiudicium enunciando ſua bona verſus Migliarinum ſuis
particularibus terminis coanguſtatum, quia ſtante illa limitum
poſitione, cum rationabili, & conuenienti expreſſione, ſuas
Tenutas extrà Migliarinum propriè loquendo & non generaliter
poſitas deſignare potuit, verſus Migliarinum, vltrà quod
conſideratur etiam foueam Magnam deſignari verſus Migliarinum
in inſtrumento locationis à Prioribus Sancti Nicolai Authoribus
D. Ducis facto de Ripa Foueæ Magnæ, ex quo concluditur contra
D. Ducem foueam Magnam non fuiſſe ab illius Authoribus
intellectam in Migliarino, ſed extrà Migliarinum, nam in eo
Inſtrumento apertiſſima ſunt verba *verſus paſcuum Migliarinum
Summ. d. Ducis num.* 16. cumque illa † dictio *verſus* 83
non denotat intrinſecitatem, ſed ſolum remotam adiacentiam ex
ponderatis in tertia præſumptione rectè concluditur pro Menſa,
Foueam Magnam eſſe extrà Migliarinum iuxtà confeſſionem
Auditorum D. Ducis, & probat contra confitentem Rip. *in l. ſi
aliquam rem numer.* 39. *ff. de acquiren. poſſeſſ.* Rota *deciſ.*
611. *numer.* 2. *part.* 4. *recentior. tom.* 3.

Præterea aſſeuerant meatum illum Foueæ Storreglianæ qui
ſupponitur trans paludem diuidere bona Menſæ à bonis D. Ducis,
eſſe prorſus fictitium, eaque veſtigia in margine foueæ
Trauerſagnæ, & Foueæ Magnæ adnotata, cum nullo alio ductu
cohærentiam habere, ſed ſolum eſſe depreſſiones laterum
fouearum ſupradictarum, propter armentorum bibendi, vel
tranſeundi gratia concurſum attritas, vt in pluribus aliis locis
ſimilia reperiuntur in marginibus fouearum veſtigia, quod
confirmatur ex eo, quod fouea magna nunc ſit eiuſdem
dimenſionis, quoad latitudinem, & longitudinem ab ingreſſu
Foueæ Trauerſagnæ vſque ad Lacum Maciuccoli, cuius fuit antea
ab ingreſſu Foueę Storeggianæ, vſque ad dictum lacum, vt
conſtat ex collationibus rerum in facto poſitis *Summario nouo
Menſæ numer.* 11. 12. *&* 13. ſuper fide Miniſtrorum, &
officialium ad id à publico deputatorum, quibus deferen-
dum † eſt in rebus ad ipſorum officium ſpectantibus iuxt. 84
text. in l. Septimo menſe, vbi Bald. *ff. de Stat. hom.* Soccio.
Inn. *conſ.* 183. *nu.* 51. *lib* 2. Grat. *diſcept.* 752. *num* 49. Boor.
deciſ. 227. *num.* 21. cum enim veriſimile meatum ſtorreglianæ
confuſum fuiſſet in ea parte, quæ tendit ad foueam magnam,
quando fouea Trauerſagna fuit confecta, & elaborata, quia
facilius erat inceptum iam meatum ſequi, quàm nouum excauare,
ſed dato, & non conceſſo, quod depoſito illius Teſtis Menſæ, qui
vti vnicus reiiciendus eſt, nam alter negat abſolutè ſe aliquid
audiuiſſe de tali meatu fuiſſe vera, quomodo tot loca inter ſe, &
magno interuallo diſtantia, magniſque diſtincta dimenſionibus
poſſent verificari in angulo paludis ad ſpacium minimum, vti
loquitur ille Teſtis *Sum. d. Ducis nu.* 1. *d'vn tiro
di moſchetto*, quod vti † æquiuocum attendendum non eſt 85
l. non hoc C. vnde legit. c. in præſentia de probation.
Mareſcot. *var. reſol. ca.* 12. *nu.* 3. *lib.* 1. Rota *in vna Ciuitatis
Caſtelli* 16. *Iunii* 1595. *cor. Seraph.*

Vltimo tandem loco inſiſtunt nihil inferri poſſe ex modicitate
locationis foueæ Magnæ, quia hac in re non benè
arguitur † à tempore præterito ad præſens, ex eo, quod 86
ſit in confeſſo apud omnes numiſmatum valorem elapſo
ſæculo in modica quantitate æquiualere maiori hoc incur-
renti † numeratę, quod accidit ex magis in dies diſtributa 86
peruuiani Theſauri Fodina, vt de per ſe patet.

Quartam præſumptionem accuſant etiam inſubſiſtentiæ
aduertendo Archiepiſcopum Piſanum † nullum potu- 87
iſſe præiudicium inferre Menſę, quia enunciatiuę emanatæ
in confirmatione conceſſionis Emphyteuſis, fueruut
ad † ſuggeſtionem partis inſinuatæ: Innocent. *C. dudum n.* 88
3. Ruin. *conſ.* 41. *num.* 13. *lib.* 1. *cap. inter dilectos n. m* 6. *de
fid. inſtrument.* Gemin. *in cap. ſi Papa nu* 7. quia eſt ab alio
informatus, Curt. Sen. *in conſ.* 20. *num* 12. Rom. *conſ.* 80.
nu. 3. Put. *dec.* 427. *nu.* 1. *lib.* 2.

Ad quintam reſpondent, piſcationem verificari in loco dicto,
l'Vgnone, nec in facto ſubſiſtere ſuppoſitum de Teſtibus Menſæ
cum apertiſſimè mentionem faciant de piſcatione *dell'Vgone*,
Summ. d. D. Ducis numer. 29. in reliquis verò ponderatis in dicta
præſumptione diſſoluendis laudum etiam antiquiſſimum oſtendunt,
ex quo aſſerunt veri-

Digitized by Google

veritatem ab aquis emergere. Siquidem illud celebratum
eſt de anno 1342. & in eo ſententiatum, ſoueam Magnam
ſpectare ad Menſam, & quod maiorem poſtulat attentio-
nem, ſunt quædam verba in eo laudo deprompta ex alio
Inſtrumento producto ad probandum ſoueam ſpectare ad
Menſam, quæ ſuſcitare videntur ſepulta menſę confinia,
quia ſecum ferunt Terminorum deſcriptionem, illique à
Menſa prætenditur in Poppio paludis per viam Torris Fili-
caiæ diuiſorium, ſatis ſimilem; nam in bonis datis in feu-
dum ab Archiepiſcopo Piſano legitur inter confinia ibi e-
nunciata, *Carit vſque ad Poppium de Migliarino Summa-
rio Menſæ impreſſo num. vlt.* quæ verba iuxta cum termino
reperto propè dictam viam diuiſoriam valde conferunt ad
probandum dictam viam olim fuiſſe cognitam pro limite
bona Menſæ à Tenuta Migliarini propriè, & peculiariter
89 ſeparante cum ſufficiant † leuiores probationes ad iuſtifi-
candam identitatem in Antiquis, Rota coram Seraphino
deciſ. 462. num. 9. cor. Gregor. *deciſ. 172. nu. 6. vbi Adden.*
90 *num. 10. in recent. deciſ. 87. num. 3. par. 5.* etiam † per indi-
tia, & coniecturas, Rota coram Seraph. *in dicta dec. 462.
nu. 8. in recent. deciſ. 42. nu. 7. & deciſ. 81. num. 20. par. 8.*
91 & duæ demonſtrationes pleniſſimam † faciunt probatio-
nem ex *Theor.* Bart. *in l. demonſtratio falſa, ff. de condit. &
demonſtrat.* Rota *deciſ. 236. num. 2. & 3. par. 6. recent.* præ-
cipuè quando noui termini confinant, & concordant cum
antiquis Grat. *diſcept. 447. num. 33.* Rota *deciſ. 286. num. 1.*
92 *par. 6. recent.* illique laudo, † vti ſcripturæ antiquiſſimæ
ſtandum eſt Calcan. *conſ. 90. n. 5.* Hieron à Mont. *in tract.
de finib. cap. 263. nu. 5* Rota *in Barchinonen. confinium 19.*
93 *Ianuarii 1607. coram Sacrat.* eoque magis, quia ſuper †
Fouea Magna celebratum, quo caſu concludentiſſimè pro-
bare debet Bald. *conſ. 286. nu. 2. lib. 2.* Dec. *conſ. 42. ſub nu.
10.* Natt. *conſ. 632. nu. 6.* præſertim cum adminiculis in ter-
min. punctualibus Gregor. *deciſ. 434. n. 1. & ſeqq. Adden.
ad eand. deciſ. 407. nu. 6.*

Sextam denique præſumptionem impugnant repetendo
poſſeſſionem Menſæ, vti ſpecificatam omnique genere
probationum poſſeſſionem dicti Ducis ſuperantem eſſe ip-
ſis præferribilem, vt ampliè dictum eſt in reſponſione ad
tertiam præſumptionem, ex quorum omnium combina-
94 tione poſſeſſionem † Menſæ etiam titulatam propugnant
iuxta tradit. à Poſth. *de manuten. obſeruat. 71. nu. 105.* po-
tioraque ad id monimenta afferunt ex illo laudo antiquiſſi-
mo, ex termino reperto, & ex locationibus per tantum
95 temporis interuallum continuatis, † ex quibus arguitur,
& probatur dominium iunctis præſumptionibus, & con-
iecturis ex Tex. *in l. licet Imperator, vbi* Iaſon. *n. 3. de leg.
3.* Menoch. *præſumpt. 36. nu. 5. gloſ. in cap. 3. de prob.* Abb.
conſ. 64 num 21. lib. 1. attenta potiſſimum ſolutione pen-
ſionum per ſpatium excedens tempus 30. annorum, quia
96 eo caſu probatur † Dominium in vim præſcriptionis Bart.
in l. ad probationem C. locat. Alex. *conſ. 12. lib. 4. conſ. 8. nu.
2. lib. 7.* Rota *deciſ. 290. num. 4. pa. 1. recent.* cum aliis per-
multis in *deciſ. 611. num 5. par. 4. recent. tom. 3. deciſ. 215.
num. 2. par. 7. Adden. ad* Buratt. *deciſ. 302. num. 25* Rota
deciſ. 234. num. 3. & deciſ. 286. numer. 1. par. 8. ac proinde
97 volunt, vt illa poſſeſſio † ſibi priuilegia titulatæ poſſeſſio-
nis attribuat, ſitque hoc in caſu manutenibilis ex addu-
ctis in tertio Caoone proœmialis concluſionis.

Supereſt ſolum, vt ex appendice formato ſuper reinte-
gratione manus vltima diſcurſui apponatur, quod paucis
intra perpendendis expediam, nam totius difficultatis ar-
cana in ſupra examinatis debent eſſe reſerata, ſi in ſe tam
intricata, & confuſa referenda prætenſiones vtriuſque
partis reſerari queant, quantum verò ſpectat ad reintegra-
tionem informantes pro Menſa firmiter inferunt eam non
98 poſſe dari D. Duci, quia † non probatur concludenter pri-
mum extremum, ſcilicet antiquior eius poſſeſſio, vt eſt
requiſitum Rota *deciſ. 65. num. 1. par. 2. diuerſ. deciſ. 729.
num. 1. deciſ. 502. num. 5. par. 4. recent. tom. 2.* quia etiam
contrarium promouetur ex inconcuſſo, & inluctabili ar-
gumento deducto ex celeberrima illa deciſione Rotę om-
nem in hoc articulo ambiguitatem reſoluente coram Sera-
phino quæ eſt 1360. *per tot.* ex qua manifeſtè cognoſcitur
contra menſam non poſſe dari legitimam reiotegrationem
cum alleget, & probet præſcriptionem 40. annorum, &
99 vltrà, † quare prætendit obtinere ſuper ratione domioli
Bart *in l. rem alienam, ff. de pig. act.* Rota *dicta deciſ. 502.
num. 5. part. 4. tom. 2.* & omnem, ſi quæ fuit apud Aucto-
res D Ducis actionis poſſeſſorię tollere ſuſpicionem ac cha-
racterem, Soccin. *in l. rem quæ vobis num. 18. ff. de acquir.*
poſſeſſ. Bald. *de præſcript. 4. part. 1. quæſt. 20. num. 1.* Pariſ.
conſ. 1. n. 155. lib. 1. & eſſe magis communem dixit, & ad-
miſit Rota *d. deciſ. 502. n. 7. & ſeqq. penes* Poſth. *dec. 330.
n. 9.* vbi præſcriptio † 40. annorum reddit poſſeſſionem inu- 100
tilem ex Caſtr. *conſ. 105. nu. 3. lib. 1.* Men. *de recuperand.
remed. 15. nu. 249* Rota *dec. 126. nu. 1. par. rec.*

Quibus non obſtantibus informantes pro D. Duce con-
ſtanter affirmant reintegrationem ipſi eſſe conceden-
dam, quia ex ſupra deductis volunt, vt remanſerint pro-
bata duo extrema de ſtylo requiſita poſſeſſio Menſæ iunior 101
ſit Abb. *in c cum ad Sedem col. 4. n. 17. verſ. poſt hoc etiam
de reſtit. ſpoliator. C. licet cauſam de probat.* Bald. *in l. pe-
nultima num. 15. C. ſi a non com. iud.* Rot. *deciſ. 495. nu. 43.
& ſeqq. par. 4. tom. 2.* quę nunquam † denegatur probatis 102
duobus extremis Menoch. *de recuperan. remed. 15. nu. 383.*
Surd. *conſ. 160. nu. 6.* Roland. *conſ. 6. nu. 12. libr. 3.* Afflict.
deciſ. 327. nu. 2. Rota *dec. 559 nu. 11. par. 4. tom. 3.*

Hæc ab informantium diſputatione octies hinc indè re-
petita ſunt excerpta.

R. P. D. VICECOMITE.

Poſteà S. R. E Cardinali.

Romana Dotis.

Veneris 16. Iunij 1662.

ARGVMENTVM.

Hæres cum beneficio legis, & inuentarii, licet remaneat illæſus, vt non poſſit perſonaliter capi, nec tenetur de eius bonis, attamen talia priuilegia non intrant ſi hæres non intendat reddere rationem de bonis hæreditariis, Hæres etiam beneficiatus ſoluendo debita poſteriora, & relinquendo debita anteriora non benefacit, &c.

SVMMARIVM.

1 *Dotis creditum ſatis probatur ex inſtrumento dotali, obligatione Camerali, & ita iuramento vallato.*

2 *Obligatio Cameralis tribuit facultatem etiam contra debitoris hæredem.*

3 *Beneficium legis, & inuentarii non operatur ſuum effectum quando non fuit reddita ratio ab hærede de bonis hæreditariis.*

4 *Hæres cum beneficio legis, & inuentarii, non reddita ratione bonorum, tenetur de proprio, creditoribus hæreditariis, ſi vires hæreditariæ non ſufficiant.*

5 *Calculus bonorum dum pro fundamento habet librum introitus & exitus, debet in actis conſtare de dicto libro.*

Alias dictus Calculus non venit attendendus nu. 5.

6 *in Calculo hæreditario debent apponi fructus ex bonis hæreditariis, ex ſui natura fructiferis.*

7 *Fructus bonorum hæreditariorum non cadunt in commodum hæredis etiam beneficiati, dum ſcientiam habet de oneribus hæreditariis.*

8 *Creditis hæreditariis hæreditas ſubiacet bonis defuncti.*

9 *Hæredi beneficium legis, & inuentarii operatur, vt ipſe præſeruetur à damno, non autem vt fructu hæreditatis lucretur.*

10 *Hæres beneficiatus ſoluens creditoribus hæreditariis debet conſtare de credito vero, & reali.*

11 *Quod multo magis procedit quando per creditores hæreditarios fuit id oppoſitum.*

12 *Hæres beneficiatus ſoluens Creditoribus hæreditariis poſterioribus, non reportata ceſſione de reſtituendo anterioribus ſeu potioribus, ſibi imputet.*

13 *Hæres, quando excuſari non poſſit de ignorantia crediti hæreditarii anterioris.*

14 *in Soluente, quando reſultet mala fides aperta, ita vt ſoluendo, non remaneat liberatus.*

15 *Hæres*

Digitized by Google

15 *Hæres etiam beneficiatus ſoluens credita poſteriora ſcienter, de proprio tenetur.*
16 *Et ita praxi ſeruatur.*
17 *Credita ſunt ſoluenda de bonis debitoris.*
18 *Domini Affictuum ſunt potiores, quo ad fructus ex eorum Terris habitos.*
19 *Pater ſi non habeat vnde dotem poſſit conſtituere filiæ tunc eius Auus ad id tenetur.*
20 *Quod procedit etiam in caſu d. Auus, aut alii deſcendente id prohibuiſſent, cum ſit id conſtitutum bone*
21 *Aſcendentes non poſſunt effugere obligationem dotandi.*

Adeſt ſupra in cauſa deciſ. 37. ſub die 26. Martii 1633. coram eodem R. P. D. Vicecomite.

DECISIO DXXI.

POSTQVAM Simon de Nigris de anno 1646. dotem
ſcut. 2000. Catherinæ eius naturali filiæ conſtituerat
in ſuo vltimo, cum quo deceſſit Teſtamento, expreſſè
iniunxit Philippo Cæſari aliiſque fratribus de Arigonis d.
dotis ſolutionem, necnon aliorum ſcut. 2000 in cauſam
legati illos priuando hæreditatis commodo in caſum non
ſecutæ ſatisfactionis: Recuſantes autem iidem hæredes
Teſtatoris præceptis parere fuerunt pro parte Catherinæ
conuenti coram A. C. pro dotis, ac fructuum conſecutio-
ne, à quo decerni obtinuit mandatum contra bona Simo-
nis, & ſucceſſiuè contra propria, & perſonas hæredum
quibus appellantibus cauſa mihi delata ex Signaturæ re-
ſcripto cum clauſula *ſi quid exequen.* dubium hodiè propo-
ſui, An mandatum A. C. eſſet exequen. & affirmatiuè
reſponderunt DD. contra Perſonam, & bona propria Phi-
lippi Cæſaris tantum.

Crediti ſiquidem exiſtentia controuerti nequit, cum id
1 deducatur ex dotali Inſtrumento † iuramento ac obliga-
2 tione Camerali permunito, cuius virtus paratam † tri-
buit Creditori executionem etiam contra Debitoris
hæredes Galles *ad for. oblignt. Cameral. quæſt. 2. numer.*
12. Theſaur. *deciſ. 26. numer. 11.* Rota *deciſ. 383. ſub num.*
4 in fin. & 630. numer. 1. part. 1. recent. & deciſ. 460. num.
2. par. 9

Aditio verò hæreditatis cum beneficio legis, & Inuen-
tarii releuare minime poteſt Philippum Cæſarem ab hu-
iuſmodi onere, eo quia non docet de redditione rationis de
3 bonis in Inuentario deſcriptis, † qua ceſſante ceſſare quo-
que debet illius beneficium, adeout hæres adſtrictus re-
maneat de proprio fauore creditorum, etiamſi hæredita-
4 riæ † vires non ſufficiant Bald. *in l. fin. § in computatione*
numer. 3. C. de Iur. delib. Alex. *in l. Poſtulante numer. 7. ff.*
ad Trebell. & conſil. 18. numer. 14. vol. 5 Phan. *de Inuent.*
in 5. part. numer. 130. inter tractat. tom. 8. part. 2. Gratian.
capit. 931. numer. 26. & ſeqq. Merlin. *deciſ. 721. numer. 1.*
& 2.

Periti autem calculum firmantem valorem bonorum
hæreditariorum conſiſtere in ſcut. 12437 impenſas verò
aſcendere ad ſcuta 14131. exiſtimarunt DD ſuffragari mi-
nimè poſſe pluribus innitentes rationibus, quas diſtinctè
recenſere operæ pretium duxi.

Prima etenim eſt, quod calculus pro fundamento ha-
5 beat librum exitus, † & introitus per Arigonum compoſi-
tum, & de illo adhuc in actis non conſtet, ideò deficiente
6 libro, ad quem calculus refertur, † iſte nullius eſt ponde-
ris, neque venit attenden. *leg. ſi ità ſcripſero ff. de condit.*
& demonſtrat. Auth. ſi quis in aliquo Cod. de edent. Pariſ.
conſil. 94. numer. 22. libr. 1. Surdus *conſil. 313. numer.*
50.

Secunda eſt, quod in calculo non fuerunt poſiti fructus
7 ex bonis hæreditariis percepti de eorum † natura fructiſe-
ris, qui non ceduor in commodum hæredis Beneficiati
ſcientiam habentis de oneribus, quibus hæreditas ſubia-
8 cet, ſed augumentum eiuſdem hæreditatis fauore † Cre-
ditorum, adeout de eis ratione non reddita mandatum re-
laxatum contra bona defuncti veniat exequen. contra hæ-
redem met, eiuſque bona *l. item veniunt § Item non ſolum*
ff. de pet. hæredit. Iaſon. *in l. vltim. §. In computatione num.*
4. C. de Iur. deliber. vbi etiam Bald. *in l. Debenti C. de pact.*
Guidop. *de Inuent. num. 17.* Surdus *deciſ. 92. num. 5.* Pere-
gr. *de fideicomm. art. 49. nu. 77.* quia Inuentarii beneficium
9 operatur, † vt hæres preſeruetur à damno, ne teneatur
vltra vires hæreditarias, non autem quod fructus ei acqui-
raotur in præiudicium Creditorum Bart. *in l. cum Empto-*
rem in † fine ff. ad l. falcid. Theſaur. *quæſt. for. libr. 1. quæſt.* 10
10. numer. 29 Ciriac. *controu. 24. numer. 24* Buratt. *de-*
ciſion. 245. numer. 5. Peregrin. *de fideicomm. artic. 49. num.*
77.

Tertia quod præexiſtentia Creditorum, quæ ſupponuo-
tur ſoluta non † iuſtificetur in parte, quinimo ſolutiones 11
non ſint in forma probanti, cum non fuerint recognitæ
quamuis pro parte Catharinæ fuerit oppoſitum *cap. ſi quis*
in Auth. de Inſtr. caut. & fid. Dec. *conſ. 615. nu. 3.* Rota *de-*
ciſ. 124. nu. 1. & deciſ. 170. par. 2. diuerſ. Ridolph. *in prax.*
par. 1. cap. 2. nu. 135.

Quarta quod ſoluerit legatariis, aliiſque nonnullis
Creditoribus poſterioribus non reputata fideiuſſione de re
ſtituendo potioribus licet Arigonus indubitatam notitiam
haberet de anteriori credito Catherinæ enunciatæ in teſta-
mento Simonis, cuius vigore ad hæreditatem † ſe admit- 12
ti curauit Bart. *in l. Qui Romæ § duo fratres ſub num. 13. &*
14. verſ. Poſt ex alio, ff. de verb. oblig. Pariſ. *conſ. 46. num.*
15. & ſeqq. lib. 2 Soccin. *conſ. 116. numer. 42. & ſeqq. libr.*
1. Crot. *conſil. 335. numer. 20.* Ideoque reſultat † maniſe- 13
ſta mala fides ſoluentis, ex qua non remanſit liberatus,
ſed de proprio ſatisfacere † debet Creditrici *l. Doto 41. ff. ad* 14
l. Falcid. gloſſ. in leg. fin. § etſi præfatam, & ibi Alexandr.
numer. 7. C. de Iur. delib. Gratian. *diſcept. 532. numer. 5 &*
8. Theſ. Iun. *quæſt. for. cap. 16 num. 7. libr. 2.* Valel. *conſil.*
52. n. 38. in fin. qui teſtatur † ita in praxi ſeruari Seraphin. 15
dec. 1311 num. 3

Hinc non vrget, quod legata deberentur ex diſpoſitio-
ne Coſmi Guiducci Conſocii in arte agraria Simonis, qui
ſupponitur illius hæres; Tùm quia nullibi docetur de te-
ſtamento Coſmi, ac ſucceſſiua Simonis aditione minuſ-
ue de allegata ſocietate, Tùm etiam quia hoc admiſſo non
potuit Arigonus propria auctoritate ſoluere Creditoribus
Coſmi, ſed tenebatur Iudicem adire, ab eoque bonorum
ſeparationem obtinere, & ſic nullibi illarum eſſet præiu-
dicium ſoluendo cuilibet Creditori ex bonis † propriis De- 16
bitoris *l. 1. & l. Quoties, ff. de ſeparat. bonor.* Caualer. *de-*
ciſ. 41. num. 3. & 4.

Remouetur quoque obiectum, quod aliquæ ex alle-
gatis ſolutionibus ſactæ fuerint DD. Ducibus Cæſarino,
& Caffarello pro penſionibus, pro quibus eis competebat 17
potioritas ſuper bonis Debitoris ex affictu prouenientibus
quia aſſ. affictus non iuſtificatur, præterquam ſolutio-
nes non fuerunt factæ ex effectibus, & fructibus affictus,
† ſed de pecuniis, quæ ratione incertitudinis non admit- 18
tunt ſpecialem hypothecam, proindeque poterat Cathe-
rina ſuper illis concurrere Afflict. *dec. 190.* Pariſ. *conſ. 69.*
nu. 3. lib. 4. Surd. *conſ. 4. nu. 11. & 12.* Rota *penes Stat. de*
Saluian. dec. 204. nu. 2.

Denique non extantibus bonis Simonis pro ſatisfactio-
ne dotis Catherinæ à Simone Patre conſtitutæ ea eſt ſol-
uenda de bonis Pauli Aui poſſeſſoris per Arigonum, quæ
obligata cenſentur pro dote † Neptis quamuis ſpuriæ non 19
obſtante quod ipſe fideicommiſſa inſtituerit, cum defi-
cientibus bonis Paternis, altera aſcenden. ad talem effe-
ctum diſtrahi valeant Peregr. *de fideicommiſſ. art. 42. num.*
38. & conſil. 115. numer. 4 libr. 5. Molin. *de Primog. libr. 4.*
cap. 6 numer. 13 Giurb. *ad conſuetud. Meſſan. gloſſ. 3. num.*
15. quod procedit etiam in caſu, quo fideicommittens id
expreſsè † prohibuiſſet, cum non poſſit effugere obligatio- 20
nem à Iure in ſuis bonis inſitam pro bono publico † matri- 21
monium, ſcilicet contrahendo Bald. *in l. id quod Pauperi-*
bus numer. 39. C. de Epiſcop. & Cleric. Paleoth. *de not. cap.*
47. numer. 6. Theſ. *deciſion. 211. numer. 3.* Vrſill. ad afflict.
deciſ. 99. numer. 5. Rota *deciſ. 30. numer. 15. & 16. part. 7.*
recent.

Quo verò ad alios fratres DD. dixerunt mandatum eſſe
exequen. cum non conſtat de ſufficienti aditione hæredita-
tis Simonis.

Et ita vtraque &c.

RESOLVTIO CAM. APOSTOLICÆ ILLVSTRISSIMO D. GASTALDO

Poſtea eiuſdem Cameræ Theſaurario Generali.

In Cauſa Romaoa Expenſarum.

Veneris 23. Iunij 1663.

ARGVMENTVM.

Expenſæ citationum, examinum regiſtrorum & aliæ ſimiles, quæ dicuntur iudiciales veniunt reficiendæ tanquam legitimæ & neceſſariæ, etiam ſi victus renunciet liti, quia renunciatio non poteſt fieri abſque conſenſu partis, eoque magis quando victus non habuit iuſtam cauſam litigandi, & cauſa male olet.

SVMMARIVM.

1 *Expenſæ iudiciales quæ nam ſint.*
2 *Expenſæ iudiciales tanquam legitimæ, & neceſſariæ victori omnes refici debeat, etiamſi victus liti renunciet, & nu. 3.*
4 *Renunciatio litis dicitur pactum, & parit exceptionem pacti.*
5 *Renunciatio litis parte diſſentiente non ſubſtinetur.*
6 *Renunciatio litis facta prope conclusionem in cauſa non excuſat ab expenſis, quod declara, vt numer. 7.*
8 *Probationum patrocinio potius, quam per non ius actoris vincere melius eſt.*
9 *Iudex poteſt ſententiare non obſtante renunciatione partis aduerſæ, illamque in expenſis condemnare.*
10 *Sportulæ debentur Iudici poſt prolatam ſententiam, etiamſi partes liti renuncient & numer. 11. & 12.*
13 *Sportulæ ſolui debent à victore animo repetendi à victo.*
14 *Declarantur nonnulli Doctores loquentes de talibus expenſis.*
15 *Renunciatio litis renunciantem ab expenſis excuſare ſolet, quod declara cum nu. 16. 17. 18 19. & 20.*
21 *Renunciatio litis animo ſero facta inducit iudicii eluſionem.*

RESOLVTIO, ſeù DECISIO DXXII.

PRÆVIIS duabus ſententiis altera Eminentiſſimi D. Camerarii, & altera Illuſtriſſimi D. mei Acciaioli viarum Præſidis, fuerat abſolutus Ioannes Baptiſta Barſotus ab impetis per Donatum Gambiraſiom; iſte verò non acquieſcens, introduxit cauſam per appellationem in Camera, eaque commiſſa Illuſtriſſimo D. meo Cæſarino, dubitatum fuit ſub die 27. Martii proximi præteriti, An conſtaret duabus cooformibus, ſeu potius de cauſis reſtitutionis in integrum, & quoad primam partem dubii affirmatiua reſolutione emanata, volens Gambiraſius parcere vlterioribus expenſis ceſſit ſecunda die liti; & cauſæ, atque obtulit Barſoto expenſas vſque in diem ceſſionis mediaote depoſito iuliorum decem, & obligatione ſoloendi reſiduum quandocumque illarum liquidatione ſequuta, proteſtans non eſſe ad vlteriora procedendum; Barſotus autem prætendens ſibi ſoluendas fore etiam expenſas pro ſententia ferenda ab Illuſtriſſimo D. meo Cęſarino, Inſtetit cauſam expediri iuxta reſolutionem Cameræ, & in vim rei iudicatę obtinuit taxari expenſas etiam poſt ceſſionem liti, & cauſæ, quamobrem appellante Gambiraſio ab exceſſiua taxatione, cauſa mihi commiſſa dubitaui hodie an conſtaret de exceſſiuitate, & negatiue reſolutum fuit.

Siquidem taxatę fuerunt taotummodo expenſæ iudi-
ciales conſiſtentes, in citationibus, extractione ſcripturarum, examine teſtium, ſportolis, & regiſtris, aliiſque
ſimilibus pro expeditione ſententiarum; † Huiuſmodi 1
autem expenſæ dicuntur certæ, quia de illis conſtat in actis
l. hæc ſententia C. de ſen. quæ ſin. cert. quant. profer. & omnes † tamquam neceſſariæ, atque legitimæ Victori refici 2
debent. *cap. eum dilecti in fin. de dol. & contum. l. properandum §. ſin autem C. de Iudic. vbi* Iaſ. *num.* 14. Rot. *deciſ.* 283.
nu. 1. *par.* 1. *recent. & apud* Duran. *deciſ.* 161. *num.* 1. *& 2.*
Adden. ad Buratt. *deciſ.* 921. *nu.* 12.

Et quidem viſum fuit reficiendas eſſe etiam expenſas
poſt ceſſionem litis, & cauſæ, † quia licèt ſit in poteſtate 3
Actoris renunciare, & deſiſtere *l. ſi quis libellos C. de appell.*
l. deſtitiſſe ff. de Iudic. attamen renunciatio litis dicitur eſſe
pactum, & parit exceptionem pacti *l. poſtquam liti C. de* 4
pact. Ita quod non releuat niſi † conſenſus vtriuſque par- 5
tis concurrat *l.* 1. *§. conuentiones ff. de pact.* Eoque minus
in præſenti releuare viſa fuit ex quo Gambiraſius Actor ne
cum paſſus fuit contra ſe ferri duas ſententias conformes;
At etiam expectauit reſolutionem Cameræ in tertia inſtantia, † & propè concluſionem in cauſa ſerò renuncia- 6
uit *l. ſi rem quam §. quolibet tempore ff. de euict.* & facit quod
notatur *in l. edita actio C. de eden. & in auth. qui ſemel C. quomod. & quand. Iud.*

Pręterea etiam ſi teneret renunciatio, non tamen † ip- 7
ſo iure remanſit extincta inſtantia, ſed bene potuit reus
petere, quod procederetur ad diffinitiuam, vt eſſet ſecurus de iure ſuo, quod per factum, & culpam renunciatis
poſitum fuerat in dubio, † tùm quia expedit potius proba- 8
tionum patrocinio defendi, quam per deſiſtentiam Actoris iuxtà notabilem *text. in l. ſi te C. de Ingen. & manum.* &
proinde † inuito etiam renunciante poteſt Iudex ad diffini- 9
tiuam procedere, & eum in expenſis condemnare, vt optimè iuxtà ſuperius allegata tradit in terminis Bald. *conſil.*
146. numer. 2. *vol.* 3. Et ita ſæpe ſæpius reſolutum fuit in
Camera, ſignantèr verò *in Romana taxationis expenſarum*
die 30. *Octobris* 1627. *coram bon. mem. Vſimbardus, Romana*
expenſarum 13. *Maii* 1654. *coram Illuſtriſſimo D. meo Palatio, Romana prætenſæ conuentionis* 4. *Februarii* 1658.
coram Illuſtriſſimo D. meo Corſino, Ferrarien. expenſarum
14. *Februarii* 1659. *coram Illuſtriſſimo D. meo Bonacurſio, Aſcalaaa portas litterarum* 9. *Maii* 1659. *coram Illuſtriſſimo D.*
meo Acciaiolo, & nuper in Romana retractus Viaeæ, ſeu expenſarum 23. *Ianuarii præſentis anni coram Illuſtriſſimo D.*
meo Caietano.

Eoque magis in huiuſmodi caſibus refici debent expen-
ſæ quantumlibet factæ poſt ceſſionem liti, † quia reſtrin- 10
guntur ad ſportulas pro ſententiis, cum autem viſis ſcripturis, excitatis motiuis, † auditis partibus iam fuerint 11
diſcuſſa merita cauſæ, & reſoluta dubia propoſita, certum eſt, quod ſportulæ denegari non poſſunt Iudici, † 12
etiamſi partes liti renuncient, vel alias ad concordiam deueniant Iaſ. *in §. tripli verò num.* 58. *Inſtit. de act.* Coſt. *de*
ration. rat. quæſt 86. *numer.* 12. Grat. *diſcept. for. cap.* 55.
num. 15. *& cap.* 361. *num.* 34. ſicuti victor illarum ſolutio-
nem euitare non poteſt † dicuntur expenſæ certæ, legiti- 13
mæ, atque neceſſariæ, quæ ſibi refici debent ex ſupra allegatis.

Nec applicantur in propoſito Grat. *diſcept. forenſ. cap.*
725. *num.* 28. Rota apud Bellamer. *dec.* 14. *num.* 2. Merlin.
dec. 261. *num* 4. *& in Salmonen. Beneficii* 5. *Iulii* 1659. *§ &*
demum coram R. P. D. Albergato, aliique firmantes † quod 14
renunciatio litis renunciantem ab expenſis poſtmodum fa-
ctis excuſare ſolet; † Id enim procedit quando renuncia- 15
tur liti, & cauſæ ante latam ſententiam, vel ſi lata ſen-
tentia vlteriùs proceſſum non fuit, † ſecus autem ſi poſt 16
interpoſitam appellationem, & editam reſolutionem fiat
renunciatio, tunc enim illa non attenditur Rota apud
Comitul. *dec.* 110. *num.* 6. *& 7 impreſſ. poſt tract. de manut.*
dec. 73 atque in ſpecie reſpondendo iiſdem authoritatibus
ſupra allegatis *dictum fuit in Cameriaca Canonicatus* 14.
Martii 1651. *coram R. P. Domino Priolo, § nec releuat.*

Neque viſum fuit Gambiraſiom vllam mereri excuſa-
tionem, † quia in diſcuſſione meritorum cauſæ non benè 17
oleuit lis ab eo mota, † & quod peius eſt non ſine proter- 18
uia poſt duas ſententias adhuc litigare voluit, cum alio-
quin ſaltèm lata prima ſententia debuiſſet à lite deſiſtere,
† quatenùs vellet poſt renunciationem ad vlteriores expen- 19
ſas non teneri Dec. *conſ.* 241. *verſ. vnde in caſu iſto,* Natt.
conſ. 232. *num.* 4. Surd. *conſ.* 437. *num.* 38. Rota *in Oſcen. expen-*

penſarum 5. Iulij 1649. coram Reu. P. D. Priolo §. vade.
Immo ex ea nimis ſerotina renunciatione poſt reſolutio-
nem Cameralem in tertia inſtantia apertè conuincitur, †
20 quod in limine expeditionis cauſæ iudicium eludere ten-
tauerit, & vſque ad vltimum temerè litigauerit, *ad tra-
dita per* Dec *in cap. interpoſita §. illa denique num. 2. de ap-
pellat.* Scacc. *de appell. quæſt. 17. limit 2. num. 12. verſ. Ratio
huius declarationis.*

Et itaque vtraque parte informante &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Foroſempronien. Tranſactionis.

Lunæ 26. Februarij 1663.

ARGVMENTVM.

Tranſactio facta calore litis, ſeù Vexationis, etiam extraiudicialis impugnari non poteſt, maximè poſt illius obſeruantiam, & decurſum plurium annorum.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio legitimi facta ab auctore impugnari non poteſt ab eius hærede, & num. 25.*
2 *Vexatio licèt extraiudicialis dat legitimam cauſam tranſigendi.*
3 *Trebellianica competit hæredi grauato.*
4 *Filiæ legitimatæ non debetur legitima, quando in legitimatione appoſita fuit clauſula, ſine præiudicio venientium ab inteſtato, quod fallit vt num. 5. & 6.*
7 *Filio fideicommiſſi onere grauato debetur legitima, & Trebellianica.*
8 Decis. 3. penes Merlin. de legitim. necnon deciſ. 135. coram Greg. *explicantur.*
9 Deciſ. 35. part. 8. recent. *explicatur.*
10 *Pupillus non poteſt teſtare.*
11 *Ætas quando ex baptiſmi libro deſumi non poſſit, & num. 13. 16. 17 & 19.*
12 *Nominis vniformitas non concludit Perſonæ identitatem.*
14 *Curator à Iudice datus excludit ætatem pupillarem.*
15 *Teſtes contra inducentem plenè probant.*
18 *Ætatis defectus pro teſtamenti inualiditate eſt concludenter iuſtificandus.*
20 *Hæres non poteſt impugnare factum defuncti, fallit num. 21. & 22.*
23 *Tranſactio in dubio præſumitur valida.*
24 *Fœmina potius decepta, quàm decipiens præſumitur.*
26 *Læſio quando non intret, ſeu actio reſcindens.*

DECISIO DXXIII.

TRANSACTIONEM inter Cleopham ac Cæſarem contractam ſuper bonis Floriani fideicommiſſo
ſuppoſitis, iterùm ſubſiſtere Domini cenſuerunt, licèt
Catherina eiuſdemmet Cæſaris hæres eam denuò de cau-
ſæ falſitate, ac læſionis vitio enormiſſimæ redarguerit:
Siquidem litis inſtitutio, pro cauſa tranſigendi expreſſa
in Inſtrumento, iuſtificationem legitimam ex iurata Cæ-
1 ſaris confeſſione aſſumit, † quæ nequit à Catherina
hærede impugnari, Ruin. *conſ. 32. num. 6. lib. 1.* Surd. *conſ.
151. num. 39. & deciſ. 72 num 8. ad finem & num. 9.* Rota *de-
ciſ 434. num. 1. part. 9. recent.*

Neque contrarium ſuadere poterit atteſtatio Archiui-
ſtæ Ciuitatis Piſauri poſt reuoluta ibidem acta conclu-
dentis, actum nullum iudicialem præceſſiſſe tranſactio-
nem. Hæc enim atteſtatio non excludit alibi litem fuiſſe
2 inſtitutam quinimmò † hæc mentio litis in vexatione
quoque extraiudiciali poterat verificationem aſſumere,
pro cauſa tranſigendi legitima deſeruiente, *ad text. in l. 2. C.
de tranſact.* vbi quod futuræ quoque litis timor ſuffraga-
tur, *gloſ. in l. 1. in verbo qui tranſegit ad medium, ibi ſiue ex-
tra iudicium fiat, ff. eod. tit.* Bart. *in l. cauſas 16. num. 2. C. eod.
tit.* Alex. *conſ 41. num. 4. lib. 6.* Gratian. *diſcept. forenſ. cap.
476. num 3.* Rota coram Caualer. *deciſ 23. num. 2.*

Enormiſſima verò læſio concludenter exaduerſo iuſti-
ficanda, remoueri viſa fuit ex calculo in deciſione præte-
rita recenſito. Neque detrahi debet ex eo portio legitimæ,
vel Trebellianicæ à Cleopha deducta, vti hærede ex teſta-
mento Hipolitæ filiæ Teſtatoris.

Siquidem detractio Trebellianicæ † competebat Hipo- 3
litæ hæredi grauatæ *cap. Raynutius 16. & cap. Raynaldus
18 de teſtam.* Rota coram Cæſ de Graſſ. *deciſ. 179. aliàs 4. in
fine qui fil. ſint legitim.* Caualer. *deciſ. 453. num. 2. & deciſ. 36.
num. 2. & 3. coram Eminentiſſimo Domino meo Card. Ottbobo-
no.* Legitima verò retardari eo ſub prætextu non poterat, † 4
quod eademmet Hipolita ſub clauſula, *ſine præiudicio ve-
nientium ab inteſtato,* legitimationis ius obtinuerit; Talis
quippè clauſula, filiam legitimatam, non arcebat † in caſu 5
propoſito à conſuetudine legitimæ, quo Florianus non de-
ceſſit ab Inteſtato, nec Diambram, ac Catherinam ſorores,
& proximiores in gradu, ſed ipſammet Hipolitam inſcri-
pſit hæredem, vt tradit Coſt. *de port. rat. q. 156. n 8.* Merlin.
de legit. lib. 1. tit. 2. q. 9. n. 25 Rot. *penes eundem dec. 62. nu. 35.
cum aliis recenſitis in deciſione præterita.* Cuius ratio ea vi-
detur eſſe potiſſima, quod † venientes ab inteſtato tali ca- 6
ſu de aliquo præiudicio conqueri nequeant, dum ipſorum
excluſio ex teſtamento, ac ex Teſtatoris voluntate proce-
dit, vt in ſpecie tradit Caſtreoſ. *conſ. 102. nu. 3. verſ. quæro p.
2.* debitam † proindè aſſerens filio fideicommiſſi onere 7
grauato legitimam atque Trebellianicam, Cur Sen. *conſ.
73. num. 8. poſt med. verſ. Peruſ.* Gozzad. *conſ. 6. num. 33.*

Neque adductæ in contrarium deciſiones aduerſantur,
deciſ enim 3. penes Merlin. *de legit.* necnon † *deciſio 135. co-* 8
ram Greg. loquuntur in caſu, quo filius legitimatus vna
cum filijs legitimis, ac naturalibus concurrere velit ad por-
tionem legitimæ, quibus ex prædicta clauſula præſeruata
cenſetur integra portio legitimæ, ex iure inteſtati ipſis de-
bita; † *in dec. verò 35. part. 8. recent* filius legitimatus exin- 9
dè expellitur ab aſſequendo ſupplemento legitimæ quod
pater portionem certam ipſi relinqueret pro toto eo quod
ex iure hæreditatis eſſe conſequi poterat, ac in legitimatio-
ne nedum clauſula, *ſine præiudicio venientium ab inteſtato,*
inſerta fuerat, ſed altera quoque videlicet, aut alia valida
diſpoſitione, vel aliàs pro ſui arbitrio, & voluntate abſolu-
tis, vt ex num. 12 ac 19. apertè conuincitur.

Hoc autem Teſtamentum Hipolitæ, ab anno 1611.
exaratum, perperam exaduerſo impugnatur, † quod ea- 10
dem duodecimum ſuæ ætatis annum exceſſerat, iuxtà
diſpoſitionem *Text. in l. qua ætate 5. ff. de teſtam.* Hic
enim defectus ætatis non valet † ex libro baptiſmi Pi- 11
ſauri confecto deſumi, licèt enim ibi de anno 1601. quæ-
dam Hipolita ex incertis parentibus Sacro Fonte abluta
referatur, non tamen huius expreſſio nominis valet ad
Hipolitam, de qua agitur referri, † Vel quia nominis 12
vniformitas dumtaxat perſonæ identitatem non conclu-
dit, ex doctrina Bartoli communiter recepta *in l. demon-
ſtratio falſa num. 14 ff. de condit. & demonſtr. & in l. inter ſti-
pulantem 83. §. 1. num. 13. ff. de verb. obligat.* Corn. *conſ. 143.
num. 12. lib. 2. & conſ. 146. num. 3. ad finem, ac num. 4. lib. 3.* Maſ-
card. *de probat. concluſ. 875. num. 2. & 3.* Cyriac. *controu. 281.
num. 26. cum ſeqq.* Rot. *in Romana hæreditatis 7. Nouembris
1597. coram Orano.* Vel quia Florianus pater in præcibus
Vrbini Duci porrectis pro impetranda legitimitate Hipo-
litæ in lucem æditam eandem aſſeruit de anno 1595. vt ex
ipſomet legitimationis priuilegio deſumitur, quod origina-
le adeſſe conuincitur, nedum ex ſtemmate, ac ſubſcriptio-
ne Ducis, ſed ex tribus quoque Auditorum ipſius caractere.

Hanc præterea ætatem legitimam ſuadet Curator † à 14
Iudice ante factionem teſtamenti attributus Hipolitæ.
vt ponderatum fuit in deciſione præterita, necnon
etiam Teſtium depoſitio, ex Hipolitæ aſpectu atteſtan-
tium de ipſius obitu in decimoquarto, ſeù quinto ætatis
anno ſubſecuto; Qui cum à Catherina, nedum † indu- 15
cti fuerint, ſed etiam reproducti contra ipſam plenum
debent gradum probationis conſtituere, vt in fortioribus
terminis de teſte ſcilicet vnico, tradit Burſatt. *conſ. 89.
num. 11. lib. 1.* Honded. *conſ. 84. num. 50. & 51. lib. 2.* Rot. *de-
ciſ. 244. num. 2 part. 1. recent & in Romana Pecuniaria 9. Iu-
nij 1656 in § veruntamen ad fin. coram me.*

Hinc non vrget, quod in Caſtro S. Hipoliti patrio Te-
ſtatoris ſolo, necnon Foroſempronij, ac † Æſij diligen- 16
tiæ quam plures licèt adhibitæ fuerint, nulla tamen mu-
lier ſub hoc nomine Hipolitæ in baptiſmali libro legatur,
perindè ac ſi Hipolita baptiſmi fonte abluta Piſauri de hac
debeat prædicari.

Hæc enim diligentia in caſſum repetita cenſetur, dum
Hipolita alibi, quam in locis ſupra relatis natale † ſi- 17
tum

bere locum in contractu merè lucratiuo, & in donatione
gratuita: tunc enim ex ſola ſcientia donatarij inducitur
acceptatio, cum non præſumatur velle repudiare rem ſibi
vtilem Menoch. *conſ.* 1153. *num.* 113. Rot. *deciſ.* 428. *num.* 12.
8 *part.* 4 *tom.* 2 *recent* † Secus verò quando vt in caſu noſtro,
acquiſitio habet mixturam oneris, attenta obligatione
ſoluendi canones, aliaque adimplendi ad formam Inue-
ſtituræ, quo caſu cum poſſit Angelæ donatariæ damnum
afferre, non inducitor ratificatio ex ſimplici ſcientia, ſed
neceſſarius erat explicitus eius conſenſus, vt in propoſito
benè declarat, Altograd. *conſ.* 37. *num.* 11. *&* 12. *lib.* 2. *& præ-*
ter adductos in deciſ. §. *neque dicitur*, *firmauit* Rota *in Bo-*
nonien. donationis 27. *Iunij* 1661. *coram R. P. D. meo Beuila-*
qua §. *non releuat replicatio in fin. & prius in Romana Cenſus*
corum Bicbio penes Merlin. *de pignor. deciſ.* 35. *num.* 5. vbi
9 qnod in † contractibus correſpectiuis, & oneroſis, nulla le-
ge, aut ratione cauetur, quod Notarius poſſit abſentem
obligare abſque eius conſenſu.

10 Tùm etiam quia acceptatio † ad effectum acquiſitio-
nis dominij, ſeù poſſeſſionis, vt in caſu noſtro, omnino
requiritur, licèt ſecus ſit ad effectum irreuocabilitatis con-
11 tractus † ex parte donantis, ſeù promittentis, ad hoc ne
poſſit pœnitere, & à contractu recedere ante ratificatio-
nem abſentis, iuxtà diſtinctionem quam ſequitur *deciſ.*
683. *num.* 4. *part.* 1. *diuerſ.* Card. Seraph. *deciſ.* 472. *num.* 3. *latè*
Add. ad Gregor. *deciſ.* 97 *n.* 8. vbi quod cum hac diſtinctione
reducuntur ad concordiam *deciſ.* 12. *&* 262. *part.* 2. *recent.*
quæ inter ſe videbantur contrariæ.

Et hodie ceſſat quælibet præſumpta acceptatio Ange-
læ, non ſolùm ex ponderatis in *dec.* §. *quinimo*, dum ipſa
12 de hac domo, ſeu eius rata parte, † nec viuens, nec in
13 teſtamento diſpoſuit, † ſed etiam ex propria eiuſdem con-
feſſione, quod ſit hæreditaria mariti, emiſſa tàm in confe-
14 ctione inuentarij, cui fuit præſens, † quam in monitorio
obtento ab A. C. ne moleſtaretur à creditoribus Summ.
Ioannis Andreæ *num.* 5. *&* 10. quam propterea confeſſio-
nem Antonius hæres impugnare non valet.

Non obſtant Teſtes nuper examinati pro parte Anto-
nij deponentes de confeſſione extraiudiciali Alexandri
præſente Angela vxore, quod pars domus ad eam ſpecta-
bat dicto Summ. Antonij *num.* 2. Quoniam viſum fuit
15 DD. dd. teſtes non eſſe attendendos, † tanquam ſibi
contrarios, & de mendacio conuictos, dum alias contra-
rium depoſuerunt, nempè domum ſpectare ad Alexandr-
um, ac perinde nulla vero t eis adhibenda fides *l.* 2. *& l. qui*
falſo, *ff. de teſtib.*

Præſertim, quia dictis Teſtibus aduerſantur gemina-
tæ confeſſiones tàm Antonij, qui in aditione hæredita-
tis Alexandri patris in Inuentario deſuper confecto, & in
iudicio detractionis legitimæ aſſeruit dictam domum eſſe
hæreditariam patris, approbando relationem Periti cum
dicta qualitate d. Summ. Ioann. Andr. *num* 6. 7. *&* 8.
16 quam etiam eiuſdem Angelæ in confectione inuentarij,
& in monitorio præmemoratis, † quibus confeſſionibus
geminatis, & ſeriò emiſſis, magis deferendum eſt,
quàm dictis teſtibus Gabr. *de teſt. concl.* 4. *num.* 77. Rota co-
ram Verall. *deciſ.* 283. *num.* 6. *part.* 3. *& coram* Gregor. *de-*
ciſ. 367. *num.* 3 *& ibi Add. num* 7

Et ita vtraque parte informante &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Amerina Hæreditatis.

Lunæ 6. Aprilis 1663.

ARGVMENTVM.

Teſtamentum ex quibus deſumatur falſi-
ficatum, & contrarium voluntati Te-
ſtatoris in hac deciſione luculenter per-
tractatur.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum quando non ſit exequendum.*
2 *Notarij mendacium inducit in teſtamento maximam falſita-*
tis ſuſpicionem.
3 *Notarius eſt obligatus ſeruare protocollum, ſeu originale*
ſcripturarum, illudque ad omnem intereſſe habentium co-
moditatem exhibere, vt num. 4.
5 *Notarij falſitas ex quibus deſumatur in teſtamento, & num.*
6. 7. & 13.
8 *Teſtatoris confeſſio contraria irritat teſtamentum tanquam*
ſuſpectum de falſitate, & num. 9.
10 *Teſtamentum continens plura conuenientia in prioribus*
diſpoſitionibus præſumitur verum quod fallit, vt nu.
11. & 12.
14 *Teſtamentum continens diſpoſitionem fauore piæ cauſæ*
non præſumitur falſum quod fallit, vt num. 15. 16.
& 17.

DECISIO DXXV.

IN vim quarti, & vltimi Teſtamenti à Sophoniſba
conditi præuia deciſione ſub die 28. Iunij 1659. coram
Reuerendiſſ. D. Papien. tunc Sacræ Rotæ Auditore de-
creta fuit immiſſio Ven. Cappellæ Sanctæ Mariæ Succur-
ſus hæredis ſcriptæ; Commiſſa verò cauſa appellationis
R. P. D. meo Priolo emanauit ſententia primæ reuoca-
toria, & pro illius confirmatione die 16. Iunij anni præte-
riti coram R. P. D. meo Bourlemont prodijt reſolutio, ho-
die coram me in locum ipſius abſentiæ confirmata ex eo-
dem fundamento, quod † quotieſcumque contra Teſta- 1
mentum alioquin in nulla ſui parte vitium viſibile conti-
nens concurrunt vrgentes coniecturæ, & præſumptiones
orientes ex vitio latente, & intrinſeco, & non agitur ad
illud falſum declarandum, ſed nè ei detur fides, tunc ob
ſuſpicionem falſitatis ex coniecturis reſultantem hæres
non mittitur in poſſeſſionem, vt diſtingunt Mandell. de
Alba *in conſ.* 99. *à num.* 3. Maſcard. *de probat. concl.* 740. *num.*
7. Farinacc. *de falſit. & ſimulat. quæſt.* 152. *num.* 16. *& alij re-*
lati in deciſione R. P. D. mei Prioli, ſub die 8. *Martij* 1660. §.
quamuis, *&* Modern. Fulginaten *diſcept. for.* 53. *num.* 39.
probat Natta *conſ.* 633. *num.* 8 *cum ſeqq.* Surd. *conſil.* 6. *ſub nu.*
4. Farinacc. *conſ.* 108. *num.* 8 *cum ſeqq. & conſ* 109. *nu.* 6. *lib.* 2.

Et aliquas ex dictis coniecturis iterùm Domini exami-
nando ea in primis vrgens viſa fuit, quæ deducta fuit ex
reſponſione data per Notarium de teſtamento rogatum,
is enim requiſitus ad exhibendum vltimum, ſi forte vltra
tertium Sophoniſba ordinaſſet abſolutè affirmauit non
fuiſſe conditum, ex quo mendacio † oritur maxima fal- 2
ſitatis ſuſpicio, quia ſi aderat, & ipſi rogato de eo melius
quàm alijs innoteſcebat non debuit mentiri, Bart. *in l.*
vnus, *& l. fin. ff. de quæſt.* Port. Imol. *conſil.* 94. *num.* 33. Farin.
conſ. 109. *ſub num.* 5. *lib.* 2.

Altera huic affinis, & non minus concludens ſumitur
ex eo quia dictus Notarius ex debito ſui officij † protocol- 3
lum, ſeù originale ſeruare obligatus, Mandell. de Alba
conſ. 165. *num.* 30. *lib.* 2. Curt. Sen. *conſ.* 55. *num* 18 Bero *conſil.*
1. *num.* 20 21. 27. *&* 64. *lib.* 1. Et ad partis, ac aliorum † inte- 4
reſſe habentium exhibere, Cur. Sen. vbi proximè Couar.
pract. quæſt. cap. 19. *num.* 3 *verſ. de Tabellione* Oſaſch. *deciſ*
19. *num.* 18. Nedum vt ſupra † negauit rogitum teſtamen- 5
ti, ſed diù diſtulit illud in lucem edere, & producere qui-
nimò paſſus fuit † poſſeſſionem Teſtatricis per Domini- 6
cum in tertio Teſtamento hæredem ſcriptum apprehendi
in præiudicium Cappellæ in hoc vltimo inſtitutæ, & cu-
ius indemnitati ipſe vti Prior tenebatur conſulere, † qua- 7
re ex ijs omnibus, & præcipuè ex tarditate productionis
ſubintrat ſuſpicio falſitatis, *l. ſi quis forte* 6 §. 1. *ff. de pen.*
Crauett. *conſ.* 6. *num.* 8. *& conſ.* 28. *num* 6 Bartazol. *conſ.* 521.
num. 28. Giurb *conſ* 96. *num* 21. Oſaſch *deciſ.* 117 *num.* 9. Fa-
rin. *conſ* 11. *num.* 3. *lib.* 1. Caſſad *deciſ.* 3. *num* 3. *de appellat.*
Maſcard. *de probat. concluſ.* 740. *num.* 17.

Tertia omiſſis alijs in deciſionibus recenſitis, & qui-
dem potentiſſima reſultat ex eiuſdem Sophoniſbæ † aſ- 8
ſertione probata per eius confeſſarium, & alios Teſtes,
quod aliud teſtamentum non condiderat, nec inſtitutio-
nem Dominici in tertio factam reuocauerat, ſed Co-
dicillos ordinauerat, ibique certa legata in teſtamento
non expreſſa addiderat; dum ergò Teſtatrix non habuit
intentionem quartum teſtamentum faciendi, & cum
effectu haud condidiſſe aſſeruit, id auget ſuſpicionem
fuiſſe deceptam, credens in ſua diſpoſitione contineri
Codicillos non teſtamentum † inde inſurgit vt con- 9
trouerſum non ſit fide dignum ad effectum, de quo
agitur, vt perpenſa hac coniectura reſponſum fuit *in*
d. deciſione D. mei Prioli §. *vrgentiſſima*, *& comprobant*
tradita per Soccin. Iun. *in conſ.* 183. *ſub num.* 19. *verſ.*
tertio, *& potiſſimè lib* 2. Corn. *in conſ.* 232. *ſub num.* 4.
lib. 1. *&*

Digitized by Google

lib.1.& In iſtis terminis illis relatis ratiocinatur, Io.Baptiſta Spad.*in conſ.92.num.24.& 25.lib.1.*

10 Nec refert quod plura contenta † in hoc vltimo Teſta-
mento conueniant diſpoſitis in primo, & ſecundo,
quia cum ijs idem Notarius eſſet rogatus, & ob id eſſet in
11 ſua facultate illa † videre, & in vltimo adijcere, inde
non tollitur ſuſpicio ex prædictis concludentiſſimis conie-
cturis reſultans circa inſtitutionem hæredis contra men-
tem Sophonisbæ Confeſſario, & alijs declaratam, quod
ab inſtitutione facta fauore Dominici non receſſit, quan-
12 do † enim ſcribitur plus vel minus eo quod erat de men-
te contrahentium, non ſolùm intra ſuſpicio falſitatis,
ſed falſitas ipſa, *cap.1. de crimine falſi*, Hoſtien. in
ſumma §. qualiter eod. tit. Bart. & Bald. *in l. Præsbyteri*,
C. de Epiſcop. & Cleric. Marſil. *in rubr. num.8. & 11. ff.
ad l.* Cornel. *de falſis* Cephal. *conſ.138. num.25.* Farin. *conſ.
52. num.6. lib.1.*

Non vrgent depoſitiones Teſtium ſuper rogitu teſta-
menti, & exiſtentia illius. Vtrumque enim à Domini-
13 co collitigante admittebatur, At nec minus † ceſſat ſuſ
picio falſitatis in alteratione inſtitutionis, & appoſitio-
ne clauſularum inſolitarum poſt obitum Teſtatricis tàm
ex ſupra deductis, quàm ex diuerſitate atramenti Ca-
1 racteris, & alijs additionibus Grauett. *conſ.134. num.27.*
Maſcard. *concl. 740. num.37.* Farinacc. *in præcit. conſ. 12.
num. 19. cum ſeqq.*

Non facit, quod in præſenti teſtamento inſtitutus fue-
rit locus Pius, nullaque aderat cauſa, ob quam poſſit
14 affirmari voluiſſe committi falſitatis crimen, † quia li-
cèt pro pia cauſa ſtet præſumptio; vbi tamen, vt hic,
ex deductis, & ſignanter ex aſſertione diſponentis aliter
15 de eius voluntate apparet, tunc prætextus † piæ cauſæ
non attenditur, ſed id quod voluit Teſtator Bald. *conſ.
254. in fin. lib.1.* Soccin. Iun. *conſ.120. num.30. & 31. lib.1.*
Corn. *conſ.302. num.2. & 8. lib.4.* Mantic. *de coniect. vltim.
volunt. lib.3. cap.19. num.10. verſ. nullam eſſe* Maſcard. *de
probat. concluſ. 1170. num. 76. & 77.* Gratian. *diſcept. fo-
renſ. cap. 662. num.15.* Rota *in Romana executionis Laudi*
16 *14. Iunij 1647. §. potiſſimè coram bon. mem. Argueiles.* † Et
17 in dubio etiam procedunt alia deducta pro teſtamento †
non autem ſtantibus præſumptionibus in contrarium,
quarum duæ ſufficiunt, vt illud non probet, vt tradit
Oſaſch *d. deciſ.117. in fine.*

Et ità fuit concluſum ſtandum eſſe in deciſis vtraque
parte informante.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Sauonen. Pecuniaria.

Lunæ 15. Februarij 1666.

ARGVMENTVM.

Ex mutuo non debentur fructus licet con-
tracto inter mercatores, qui habent
promptam occaſionem negociandi pecu-
nias, niſi concurrentibus requiſitis Pau-
li de Caſtro.

SVMMARIVM.

1 *Mutuum non eſt fructiferum, quinimmo fructus ex eo inde-
bitè percepti excomputantur in ſortem, & num. 2. & 18.*
3 *Mercatores non ſolent pecunias otioſas tenere.*
4 *Mercatoribus non eſt conceſſum ex mutuo fructus percipere
niſi concurrentibus requiſitis Caſtrenſ. & num. 5.*
6 *Occaſio remota, & ambigua pecunias reinueſtiendi non ſuf-
fragatur ad faciend. fructus ſuos, quod declara vt num.
7. 8. 9. & 10.*
11 *Vſuræ pro futuro tempore taxari non poſſunt.*
12 *Conditio indebiti eſt concludenter iuſtificanda ſecus vt nu.
13. & 14.*
15 *Vſuræ regulariter ſolent palliari.*
16 Text. in l curabit *explicatur, & num.17.*
19 *Pecunia propria, non aliena facit fructus.*

DECISIO DXXVI.

RESPONSVM fuit pro Confirmatione ſententiæ
Rotalis declarantis exactiones factas à Ioanne
Thoma Meſſea vt deferret repetitionem mutui duplarum
500 eſſe illicitas & ideò in ſortem imputandas, & in
exitu reſtituendas cuius ſententiæ validitas ſicut ex a-
ctis deſumebatur, ita & Iuſtitia reddebatur euidens ex
deciſione antecedentis ſententiæ 31. Martij 1664. Coram
R. P. D. meo Taia.

Et cum ageretur de mutuo † certum erat pro eo 1
fructus legitime percipi non potuiſſe *per text. in l. vſura
pecuniæ in ff. de verb. ſignif. & in l. rogaſti §. ſi tibi ff. ſi
cert. pet. & in cap. conſulait, & in cap. nauiganti de vſur.
& tradacit ibidem Communiter Canoniſtæ vt dixit* Rota *in
Romana quatuor Domorum 21. Iunij 1648. §. non obſtat co-
ram bon. mem Peuting. & plenè in Viterbien. tranſactionis
11. Decembris 1658. & 9. Maii 1659. coram Eminentiſſimo
Domino meo Celſo, & in deciſione huius cauſæ coram Reu.
Padr. D. meo Taia §. exprimente* legis Miniſterio † vſuræ 2
Imputantur in ſortem & ſi quid fuerit vltra eam ſolutum
reſtitui debet ad *l. Indebitas 15. C. de vſur. & bene* Rota *de-
ciſ. 289. num.5. part.4. conſ.3. rc. cat. & deciſ.409. num. 29. &
30. coram bo. mem.* Merlino, *& in al egat. Viterbienſis tran-
ſactionis* quamuis etiam ageretur † inter mercatores qui 3
licet vt plurimum non ſoleant pecunias otioſas retinere
ſed ex eis lucrum percipere quia tamen quandoque etiam
damnum patiuntur † Ideo ex ſolito tantum negotiandi 4
non admittit Rota licitè vſuras exegi poſſe ex mutuo, vt
planè *in Sticien. Pecuniaria* 10 *Februarij 1640. coram bon.
mem. Bichio impreſſ. &* Merlin. *deciſ.29. probatur & in dd.
Viterbien. coram Eminentiſſimo Celſo*, ſed † concurrentibus 5
ſolummodo requiſitis Caſtrenſ. *in l.3 §. fin. de eo quod certo
loco* de quibus aut viſum éſt conſtare in caſu de quo agitur
nam quamuis teſtes dati in deciſ. coram R.P.D meo Taia
deponant Meſſeam eſſe ſolitum negotiari promptaſq; &
faciles eſſe occaſiones Inueſtiendi in Caſtro Dinarij † inde 6
tamen non reſultat proxima, & determinata voluntas, &
potentia certi Inueſtimēti, & lucri ſed remota & ambigua,
vt præciſe dixit Rota *in d. deciſ.29. pro vt* Merlin. *de pignor.
num.3.* adeò vt remanſerit indeterminata voluntas credi-
toris circa hoc vel illud Inueſtimentum, † & ob id incer- 7
tum eſt lucrum faciendum cum tamen ad effectum vt
poſſit legitimè percipi vſura non ſufficiat occaſio genera-
lis, ſed exigatur ſpecialiter & indiuidua & † qua ſanè vſus 8
fuiſſet Creditor ſi ex culpa debitoris non ſoluentis pecu-
nias non defeciſſet vt Caſtrenſ. *loc. cit. ibi* quod habuit pre
manibus mercantia ex qua fuiſſet lucratus quem refert
cum alijs innumeris Rota *in deciſ. huius cauſæ coram R.
P. D. meo Taia §. quia tamen & dict. deciſ. 25. poſt* Merlin.
num.3. & ſtrictius proſequitur ſub num 4. † vbi quod non 9
ſufficit ſi lucrum ſit in ſola poſſibilitate, ſed debet eſſe in
actu, vel quaſi quia tunc verè diceretur peti quid certum
& dixit Rota *in Senogallien. Prædij 17. Iunij 1644. & 25.
Iunij 1645. & in Terracinen. pecuniaria 4. Iulij 1639. coram
Reuerendiſſ. Domino meo Papien. & prius in Romana Cam-
bij 4 Decembris 1658 §. quia hæc attenduatur coram Reu D.
meo Decano, & in Colonien. Pecuniaria 26. Maij 1653. §. reſ-
pectu verò coram Reuerendiſſimo Serobien.*

Quæ cuncta fortius procedunt ſi pro hoc intereſſe fue-
rit anticipata quia ſi dicitur incerta poſſibilitas lucri pro-
bata ex eo quod Iam creditor, vel alius emendo, vel inue-
ſtiendo diuerſam pecuniam lucratus eſt vti firmatur in
omnibus deciſionibus ſupra allegatis.

Quanto certius eſt in caſu de quo agitur vbi de tempore
factæ ſolutionis abſolutè ignorabatur quidnam lucratus
fuiſſet quodque relatinè ad alia lucra in ſimilibus negotijs
facta poterat deprehendi dum † ex dubio futuri lucri & 10
damni poſſibilitate pendebat propter quam † Incertitudi- 11
nem, & acrius vniuerſaliter damnatur anticipata ſolutio
vſurarum quæ nunquam pro futuro tempore poſſunt ta-
xari nec ſolui vt tradit Io. Andreas *in cap. Salubriter. In
princip. de vſur.* Gam. *deciſ. 110. num. 28. late* Spad *conſ.
20. num.1 & ſeqq. lib.3.* Rota *deciſ.215. & 315. num.6. part.
2. diuerſ. & poſt 2. volum. conſ* Farinacc. *deciſ. 325. & deciſ.
331. vtrobique num.1. & coram* Merlin. *deciſ.21. num.2. & in
d. Colonien. pecuniaria pluries allegata.*

Quarum vſurarum imputatione in ſortem, ſeu reſtitu-
tionem euitare non poteſt Meſſea allegando, quod non
conſtet ſolutiones in dicta cauſa fuiſſe factas quodq; cum
agatur

12 agatur † conditione indebiti opus ſit concludenter illud
probare vt veniat reſtituen. ex firmatis per Rota *in Pauor-
mitana penſionis 1. Decembris 1642. cor. bo. me. Dunozetto.*
Quia quidquid in ſolutione de Iure permiſſa licèt de fa-
13 cto indebita vt erat in caſu dictæ deciſionis † ſecus eſt in
ſolutione vſurarum pro mutuo à Iure damnata, & im-
probata in quarum repetirione non grauatur actor tam
rigoroſa probatione prout io conditione alterius indebiti,
14 † ſed ſufficit etiam exacta, & præſumptiua licèt hic ex
pluribus habeatur plena, & concludens Menoch. *de præ-
ſumpt. lib. 3. præſumpt.* 122. *num.* 3. Vgol. *de vſur. cap.* 27.
§. 3. *verſ. ad proband.* Maotic. *de tacit. & ambig. lib.* 8. *tit.*
15 19. *num.* 11. & 20 qoia † regulariter vſuræ ſoleot palliari
vt ait Maſcard. *de probat. concluſ.* 447. *num.* 21. Grat. *de
except.* 25. *num.* 15. 28. 22. & Cate Corgoſti per Scacc.
de Iudic. lib. 2. cap. 9. lib. 8. num 305. & *ſeqq.*
Non obſtant quod Carentij emanariot ex pecunia
mutuata quoddam predium, & ideò debeantur ſaltem
16 fructus † percepti ex re cum ſua pecunia comparata ex
æquitate *l. curabit de act. comp.*
17 Quia textus † procedit ſolum fauore dictæ rei vendi-
18 tæ ſi pretium non fuit ſolutum non mutuanti † qui nil
poteſt lucri percipere *Iuxta dictum Euangelij* mutuum da-
te nihil inde ſperantes, & in puncto fuit animaduerſum io
d. Colonien. pecuniaram §. finali coram Reuerendiſſimo Sego-
19 *bien.* & fructus ſpectant ad Careotios vti quæſitos ex pe-
cunia in eorum Dominio tranſlata non ex aliena, vt be-
nè dixit Rota *deciſ.* 458. *n.* 4. & 5. coram Coccin. & *dec.* 409.
n. 39. & 40. coram Merlino quas ſequta fuit ouperrime
Rota *in Romana Societate officij 9. Decemb. 1665. cor. me §. fi.*
Noo obſtantibus laudo, & ſententia ob eorum nulli-
tates, & Iniuſtitias egregiè firmatas in deciſione Ante-
cedenti Inſtanti, *ſed coram R. P. D. meo Taia §. nec viſum
& alijs ſeqq.* cum quibus tranſierunt.
Et ita altera taotum parte Informante deciſ. iterum
atque iterum alia citata, & expectata, &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Regien. Beneficij.

Mercurii 16. Nouembris 1667.

ARGVMENTVM.

Iuſpatronatus reſeruatum fauore familiæ quando compræhendat fœminas, & quando ſit tranſitorium ad extraneos latè in deciſione declaratur.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus compræhendit fœminas quando dictio taxatiua fuit limitate appoſita fauore maſculorum, vt ipſi donec extant præferantur fœminis, & num.* 3. & 4.

2 *Verba* donec, & quamdiu *in Iurepatronatus appoſita important temporalem excluſionem fœminarum.*

5 *Iuſpatronatus non comprehendit fœminas quando eſt Ordinatum pro maſculis tantum, quod declara vt num.* 6.

7 *Statutum Regien. non extantibus maſculis vocat ad ſucceſſionem fœminas.*

8 *Fundator Iuriſpatronatus præſumitur ſeſe conformare voluiſſe cum ſtatuto loci.*

9 *Fœminæ ſunt extraneis præferendæ in materia fauorabili, declara vt num.* 11.

10 *Fœminæ ſimpliciter excluſæ non poſſunt poſt maſculos regredi ad ſucceſſionem.*

12 *Coniecturæ corruunt ſtante veritate in contrarium.*

13 *Fœminæ cenſentur excluſæ à fideicommiſſo, ſi nulla de eis ſit mentio in diſpoſitione.*

14 *Vocatio agnatorum maſculorum coarctata excludit fœminas.*

15 *Dictio taxatiua* tantum *repetita in agnatis maſculis excludit fœminas, & num.* 16. & 17.

18 *Deciſ.* 581. *Bichij declaratur.*

19 *Verba debent interpretari ſecundum ſubiectam materiam.*

20 *Diſpoſitio gradatim facta debet per Ordinem ſeruari, & num.* 21. & 22.

23 *Iuſpatronatus non eſt reguland. ad modum concluſionum generalem, ſed iuxta caſus ad quos fuit reſtrictum, & num.* 24. & 25.

26 *Declaratio licet facta ex interuallo ſuffragatur.*

27 *Simplex aſſertio nihil valet.*

28 *Quaſi poſſeſſio probatur ex præſentatione, & inſtitutione, ſubſequuta.*

Io eadem cauſa habetur infra altera deciſio ſub die 19. Iunij 1667. coram eodem R. P. D. Bourlemont.

DECISIO DXXVII.

CONTRA deciſionem emiſſam coram me ſub
die 9. Aprilis 1666. hodie plurima opponebantur.
Quibus tamen per DD. reiectis vel parùm vrgentibus,
in deciſis ſtandum eſſe decretum eſt.
Quicquid enim Informantes pro Zannichio allegare po-
tuerint ad probandum, quod in vocatione actiua Iuriſpa-
tronatus controuerſi, fœminæ tantummodò fueruot ex-
cluſæ, duraote maſculorum exiſtentia, contendentes
per illa verba in fundatione appoſita, *omnibus alijs exclu-
ſis donec, & quandiù extent agnati maſculi* † impliciram 1
haberi fœmioarum vocatiooem in defectum maſculorum
ex doctrina Bart. *in l. vltima §. quando in pendenti nu.* 3. *ad
med. verſ. In contrarium videtur, ff. ad Senat. conſ. Tertull.*
Bald. *conſ.* 426. *n.* 1. *poſt med. lib.* 3. Abb. *conſ.* 92. *ſub n.* 4. *verſ.
Quia* Anchar. *conſ.* 220. *n.* 2. *verſ. Nunc ad propoſitum.* Be-
rou. *conſ.* 150. *nu* 6. *lib* 2. Ruin. *conſ.* 140. *nu.* 4. *verſ. Sed ma-
ſculis non extantibus lib.* 2. Cirocch. *diſcept.* 44. *n.* 9. & 10.
Marth. *de ſucceſſ. legal. par.* 1. *cap.* 13. *art.* 9. *n.* 9. *verſ. ſecus
eſſe,* Rota *in Regien. Beneficij 10. Decembris 1653. §. In caſu
autem coram bon. mem. Bichio,* in qua agebatur de hoc Iu-
repatronatus, † & dictum eſt illa verba *donec, & quamdiù* 2
importare temporalem excluſionem fœminarum.
Nihil tamen in illis auctoritatibus obſeruatum eſt à
DD. quod eos à deciſis dimouere valuerit, nam quocum-
que modo prædicta iura vertantur, ſemper redeunt ad
conſonantiam diſtinctionis traditæ in præcedenti deciſio-
ne, quod quando Iuſpatronatus † in fundatione acqui- 3
ritur pro illis de ſtipite, de domo, de ſtirpe, de familia, de
Truoco, de genere, de parentella, &c. Et deinde reſtrin-
gitur ad ſolos maſculos, donec, & quandiu extiterint abſ-
que dubio ipſis deficientibus admitti debent fœminæ,
quæ fueruot ab ioitio compræhenſæ ſub verbis communi-
bus, iuxtà quas, & ſimiles circumſtantias in defectum
maſculorum fœminas vocari dixerunt, Pariſ. *conſ.* 35. *nu.*
4. 5. & 6. *lib.* 3. Molin. *de primogen. lib.* 3. *cap.* 4. *num.* 10.
Caſſad. *deciſ.* 1. *de Iurepatronatus* Rota *deciſ.* 482. *n.* 1. *p.*
1. *diuerſ.* coram Durano *dec.* 8. *nu.* 7. coram Buratto *deciſ.*
272. *in fine, & in rec. deciſ.* 221. *n.* 21. *verſ. non ſecundum obie-
ctum par.* 8 poſt Viuian. *de Iurepatr. dec.* 69. *nu.* 1. & 2. & *in
illa Parmen. Iuriſpatronatus 26. Aprilis* 1613. *coram fau.
mem. Innocentio X.* & in hoc ſenſu iotelligendi ſunt præci-
tati Authores, apud quos eſt animaduertendum, quod vbi
tractant de temporali excluſione fœminarum, ipſæ vel
ſunt expreſsè vocatæ, vel ſub generali verborum ſignifica-
tu comprehenſæ, † quo fit, vt ſublato impedimento tem- 4
porali earum vocatio reducitur ad primæuam aptitudi-
nem, licet hoc non exprimatur, & in his terminis Bart.
Bald. Abb. Anchar. Bero. Ciroch. Marth. & alii adducti ab
Informantibus pro Zanoichio, quibus adiungi poſſuot con-
cordantes fusè relati apud Bellon. Iuo. *conſ.* 74. *nu.* 24. & *in
Aſculana ſucceſſionis 21 Iunij 1666. §. Alter ſcilicet cum ſeq.
coram me.*
At quando ordinatio Iuriſpatronatus eſt concepta pro
agnatis † maſculis tantùm, & ſub verbis qoamlibet fœ- 5
minarum compræhenſionem excludentibus, prout in
hac facti ſpecie legitur, extinctis maſculis, ad quorum
fauorem, & priuilegium tantùm loquootur cooventio-
oes fundationis, Iuſpatronatus ad ius commune reuerti-
tur, & tuoc fœminæ, quæ à principio nullo modo fuerunt
in vocatione compræhenſæ noo fiont illius capaces, † 6
niſi per titulum hæreditarium, minimè verò per qoali-

tatem gentilitiam, vt in puncto ratiocinantur, Anchar.
*conſ.*81.*num.*2. *&* 3. Lambert. *de Iurepatr. art.* 3. 2. *quæſt.*
*princ. par.*2. *lib.*1. *nu.*6. *verſ. Ideò dicerem illa verba, & plu-*
ries reſoluit Rota *deciſ.*307. *num.*9. *par.*7. *recent. in vna Ia-*
nuen. Iuriſpatronatus 23. *Ianuarii* 1612. *coram Cardin. Pam-*
philio, & in vna Piſcien. Beneficii 7. *Nouembris* 1629. *coram*
Vbaldo, ibidem allegatis cum alijs eumdem intellectum ſe-
quentibus, *deciſ* 231. *num.* 7. *verſ. Quia quicquid*, *&* 248.
nu. 3. *coram Roias*, *& in Regien. Iuriſpatronatus* 27. *Apri-*
lis 1640. *coram Ghiſilerio*.

Quibus non obſtare viſum eſt, ſtatutum Regien.
7 quod vocat ad † ſucceſſionem filias, & deſcendentes fœ-
8 minas, ſi nulli deſcendentes maſculi extiterint, † cum
quo ſeſe conformare voluiſſe præſumuntur fundatores,
Rota *deciſ.*304. *nu* 12. *deciſ.*133. *num.*6. *par.*9. *& deciſ.*123.
*num.*21. *par.* 10. *rec.* nec coniectura, quæ in materia fauo-
9 rabili fœminas † extraneis eſſe præferendas inſinuat ex
veriſimili prædilectione ſecundum ea, quæ dixit, Rota
deciſ. 383. *nu.*4. *&* 5. *par.* 9. *rec.*

Quia vltra, quod dictum ſtatutum retorqueri poſſet
ex eo, quod in eo fœminæ ſunt perpetuò, & ſimpliciter
10 excluſæ, † quo caſu poſt maſculos non poſſunt ad ſuc-
ceſſionem regredi, vt in materia ſtatutariæ excluſionis fœ-
minarum tradit. Bart. *in d. l. vltima* §. 1. *num.* 2. *ad S. C.*
Tertull. Bald. *in Auth. ſi quis C. de ſecund. nupt.* Iaſ. *conſ.*68.
*col.*7. *verſ. ſecundo reſpondetur lib.* 3. Menoch. *conſ.*206. *n.*
42. Bellon. Iun. *conſ.*74 *num.*23. Gabr *tit. de ſtat. concluſ.*4.
*num.*1. *cum alijs in dicta Aſculana ſucceſſionis* 21. *Iunii* 1666.
§. *Alter verò, coram me*, quodque fœminæ præferri qui-
dem debent extraneis, ceſſante concurſu maſculorum,
11 quorum fauore ad tempus fuerunt excluſæ, † quoties
agitur de ſucceſſionibus, à quibus per accidens remouen-
tur, & ad quas admittuntur amoto temporali, & ſuſpen-
ſiuo obice, attenta potiſſimum ratione ſupra expoſita,
12 quod ius ſuccedendi ipſis competit à principio, † Similes
coniecturæ, & præſumptiones corruunt, dum veritas in
contrarium apparet, *l. in rebus C. de Iur. dot. l. penultima* §.
mulier ff. de probat. Felin. *cap. illud num.*7 *ad fin. verſ. Et*
idem ſi fortè, de præſumpt. Rota coram Verall. *deciſ.*45.
num 2. *par.*3. *deciſ* 64. *num.*3. *par.*1. *diuerſ. deciſ.* 203. *num.*
12. *par.*5. *& deciſ.* 79 *num.* 11. *par.* 9. *recent.*

Veritas autem, quod fœminæ nullo modo fuerint com-
13 prehenſæ in vocatione actiua, eſt euidentiſſima, † ſiue
quia in nulla parte reperitur illarum facta mentio, quod
ſufficere in materia fideicommiſſi dixit, Rota *dec.*432. *n.*2.
par. 2. *recent.* vbi citantur Soccin. Sen *conſ.* 63. *num.*14. *lib.*
4 Socc. Iun. *conſ.*64. *num* 14. *lib* 3. Decian. *conſ.*287 *nu.* 7.
14 *& aliꝭ*; ſiue quia illa † vocatio actiua coarctatur ad
agnatos maſculos, quo caſu fœminæ non poſſunt dici
comprehenſæ, vt in ſimili quæſtione fideicommiſſi lo-
quuntur, Socc. Sen. *d. conſ.*63. *num* 14. *cir. fin. lib.*3. Gabr.
de verb. ſignificat. concluſ. 6. *num.*54 Menoch. *de præſumpt.*
*lib.*4. *præſumpt.*84 *num* 8. Rota *deciſ.*203. *& deciſ.*217. *vtro-*
bique num 4. *par* 2. *& deciſ* 133 *num.* 20. *par.*9. *recent.* *&*
*ita in terminis Iuriſpatronatus reſpondit in deciſ.*69 *num.* 7.
poſt Viuian. ex Bart. *in l.*1. *ff. de verb. ſignific.* & Tiraquell.
de retract. lignag. § 1. *gloſ* 9. *num.* 180. *cum alijs in deciſione*
præcedenti § *ex quibus ſequitur*, quæ fortius procedunt ob
taxatiuam *tantùm* agnatis maſculis repetitis vicibus ad-
15 nexam, † quæ efficit, vt fœminæ non poſſint illis intelli-
gi ſubſtitutæ, Gabr. *conſ.*132 *in* 5. *quæſt. lib* 1. Peregr. *conſ.*
239. *num.*13. *verſ. Quartus eſt caſus lib.* 3. Rota coram Bu-
ratto *deciſ.*172. *num.* 16. *& in Regien. Iuriſpatronatus* 24.
16 *Martii* 1653. *coram bon. mem. Bichio*, † viſeoim, ac pro-
prietas dictæ dictionis taxatiuæ *tantùm* eſt includere ex-
preſſa, reliqua verò excludere, *l. qui aliena* § *liberos ff. de*
neg. geſt. l. qui ſella, §. *cui actum ff. de ſeruit. præd. ruſtic.* Bart.
*in l.*1. *n.*1. *ibique* Iaſ. *n.*9 *ff. ſi quis in ſdicent. non obtemp.* Me-
17 noch. *conſ.*705. *n.* 19 Surdus *dec.*291. *n.*19. & † propterea
reſtringit vim comprehenſionis ad perſonas ſpecificatas,
& conſequenter in præſenti caſu ad ſolos agnatos ma-
ſculos, ad *text. in l. Iulianus*, *& l. non tantùm*, *ff. de*
petit. hæred. Rimioald. Iun. *conſ.* 253. *num.* 15. Rota
*dec.*600. *num.*7. *& dec.* 740. *num.*4. *par.*2. *recent.*

Exindè ſequi demonſtrabatur, prælationem maſcu-
lorum, & temporalem excluſionem fœminarum, de
18 quibus loquitur illa Regien. Beneficij, † quæ in ſecundo
loco emanauit ſuper hoc Iurepatronatus 10. *Decembris*
1653. *coram bon mem. Bichio*, non præſupponere fœmina-
rum comprehenſionem in fundatione, quod ſubſiſtere
nequit ex præfatis, ſed ſolum diſtinguere duas qualita-
tes diuerſas in illo Iurepatronatus Alteram Gentilitiam,
in qua maſculi agnati præferri debebant alijs omnibus ex-
cluſis, quoadiù extarent, Alteram Hæreditariam, quæ
iuxta ius commune ſuſcitata eſt poſt extinctam gentili-
tiam, vt ſufficienter comprobatur in præcedenti deciſione
§. *Hæcque potiorem*, itaut Rota denotare voluerit, quod
Beneficium non acquiſiuerat libertatem, vt prætendeba-
tur, quia hæredes erant ſolùm temporaliter excluſi per il-
la verba, vt videre eſt in duabus deciſionibus editis, *coram*
bon. mem. Bichio 24. *Martii* *&* 10. *Decembris* 1653. in qui-
bus principalis ſcopus fuit, firmare, quod hoc Iuſpatrona-
tus euaſerat hæreditarium per defectum maſculorum,
vndè abſquè ratione effingitur, iudicatum fuiſſe genti-
litium propter illa verba prælationis maſculorum, &
excluſionis temporalis fœminarum † quæ recipere de- 19
bent interpretationem iuxtà ſubiectam materiam ſta-
tus hæreditarij in prima deciſione ſtabiliti, Rolan.
conſ. 96. *num.*8. *lib.* 1. Gabr. *de verb. ſignific. concl.* 2.
num 7. Rota *deciſ.*169. *num.* 3. *& deciſ.* 398. *num.* 4. *par.*
1. *& deciſ.* 273. *num.* 14. *&* 15 *par.* 9. *rec.*

Nec quicquam etiam, vrget repetita interpretatio aliàs
data ſuper vocatione paſſiua, quod nempè † gradatim 20
in ea vocati fuerit primò agnati, ſecundò prouenientes ex
agnatis, tertiò deſcendentes de ſtirpe, ſeù progenie
aliorum de Brachijs, quartò extranei quodque pro-
indè ſit admittendus Zannichius, qui eſt ex progenie de-
ſcendentium, & non Caſſolius, qui eſt extraneus ſe-
cundùm ordinem ſeruandum inter vocatos, *ex l. cum Pa-*
ter 79. §. *penultimo ff. de legat.* 2. *l. peto* 71. § *fratre eod. tit.*
l. Gallus 29 §. *quidam rectè de liber. & poſthum.* Lamber. *de*
*Iurepatr. lib.*2. *par.*2 *qu.*2. *art.*8. *num* 3. *poſt med. verſ. Vndè*
pro eorum intelligentia, & iuxtà dictiones aduerſatiuas,
† *ſiminus*, *ſin autem*, quæ non admittunt vocationem 21
ſequentem, niſi prius locum habuerit præcedens per
text. *in l. ſi ita ſcriptum* 13. vbi Bart. *ff. de liber. & poſthum.*
Barboſ. *dict.*370. *num.*2. *in fin.* † alioquin graue ſequeretur 22
abſurdum, ſi extraneus admitteretur in præiudicium
deſcendentium ex progenie fundatorum, vt pluribus rela-
tis probant, Cephal. *conſ.* 146 *nu.* 18. *lib.* 2. Gratian. *di-*
ſcept. 771. *nu.* 23. *& diſcept.* 828 *num.* 48. cum alijs quos
ſequuta eſt Rota coram Gregor. *dec.*315. *num* 7.

Quoniam vltra plurimas reſponſiones adductas in de-
ciſione, quæ reuidebatur, § *Quo verò ad vocationem paſſi-*
uam, quæ ſimilibus obiectis omnimodam præcidunt appli-
cationem placuit † DD. pro ſuperabundanti refutatio- 23
ne addere dictum Iuſpatronatus ordinatum fauore agna-
tionis tàm in vocatione actiua, quàm in paſſiua non regu-
landum eſſe admodum concluſionum generalium, ſed iux-
ta caſus, ad quos reſtrictum fuit abſque vlla diſpoſitionis
extenſione per tradit. à Menoch *conſ.* 379. *nu.* 63. Cephal.
conſ. 16. *n.* 11. Honded. *conſ.*78. *n.* 49 *lib.*1. Rota *dec.*667. *n.*
11. *p.*2. *rec.* *& dec.*206 *n.*6. *coram Roias*, vnde nullo compa-
rente cum requiſitis agnationis qualitatibus, nil impedir,
quominus ad ſenſum præfatorum iurium extraneus ad-
mittatur iure quidem merito cum Iurepatronatus, † ſicut 24
& omnis contractus recipiat formam, & aſſentiam a lege,
& conuentione in fundatione appoſita not. Innocent. *in*
rubr. de Iurepatr. Ancharan. *conſ.* 81. *n.* 1. *verſ. Item iſtud*
Lambert. *de Iurepatr lib.*2 *par.*2. *qu.*2. *art.*5. *nu.* 2. *verſ. ſed*
lex appoſita Rocch. *eodem tract. in verb. ipſe, vel is, à quo*,
verſ. ſuboritur nunc alia, & dictiones aduerſatiuæ inducant 25
repetitionē agnationis expreſſæ, excepto gradu extraneo-
rum, in quo ſpecialiter aduerſantur, *gloſ. in l. interdum* 20.
in verba ſed id duntaxat tempus ff de minorib Bald *in l. om-*
nes populi 9. *n.*21. *ff. de Iuſt. & iur.* Iaſ. *in l. ſi filius à Patre* 28.
*num.*22. *verſ. iſte quintus ff. de liber. & poſth.* Crauett. *conſ.*
208. *n.* 5. Gabr. *conſ.* 11. *n* 3 *lib.* 2. Surd. *conſ.* 315. *n.* 2.

Et quatenus etiam daretur aliqualis ambiguitas circa
repetitionem agnationis in omnibus gradibus vbi Funda-
tores loquuti ſunt de deſcendentibus, ſiue de progenie
aliorum de Bracchijs, prorſus dilueretur ex Inſtrumen-
to augumenti dotis, cui duo ex fundatoribus interfue-
runt, vbi qualitas agnationis legitur appoſita in dictis
gradibus, quæ declaratio licet ex interuallo facta in redu-
bia nemini eſt damnoſa, & de nouo † nihil addit, ſed 26
cenſetur ineſſe actui declarato, vt præter allegata in præ-
cedenti deciſione §. *& ſi quæ dubietas*, adhuc probare con-
uenit ex *l. hæredes palam* § 1. *ff. de teſtam.* Bald. *in l. cum Te-*
*ſtamentum nu.*5. *verſ. Item nota C. de teſtam. manumiſſ.* Rota
*dec.*438. *nu.*28. *& deciſ.*302. *num.*13. *par.*1. *deciſ.*414 *nu.*18.
*par.*5. *deciſ.*240. *num.*14. *par.*7. *deciſ.* 113. *num.* 12. *&* 272.
par. 9.

Digitized by Google

par. 9. & decis. 137. num. 12. par. 11. recent.

Cœterùm quaſi poſſeſſio præſentandi, quam acquiſi-
uit Bonuicinus in penultima vacatione oſtendi non po-
teſt ab obiecta obſeruantia Iuriſpatronatus gentilitij fi-
gurata in quibuſdam inſtantijs iudicialibus factis à Pe-
diano tam nomine proprio, quàm nomine Lauræ Brac-
chiæ *Summ. Zannichit hodiernæ poſitionis num.* 4 Quia
27 ſimplices illæ aſſertiones nullam indicant nominationem
gentilitiam imò potiùs oſtendunt Lauram concurriſſe
cum Pediano ad defendendum Iuſpatronatus contra Pro-
uiſum Apoſtolicum, qui illud impugnabat, atque eo-
dem titulo hæreditario, quo ipſa cum Bonuicino illius
marito, & cohærede dictum Pedianum præſentauerat,
vt arguitur ex ſententia Ordinarij Regien. *Summ. reſpon-
ſionis dato pro Caſſolio num.* 1. ex quibus concludebant
28 DD. quaſi poſſeſſionem Bonuicini vndequaque ſuſtine-
ri, dum illius præſentatio effectum ſortita eſt per inſti-
tutionem ſubſequutam, & fuit confirmata per ſenten-
tiam, *cap. cum Sutrina*, & ibi *gloſ. in verbo veritatis*, *at-
que* Abb *de cauſ. poſſeſſ. & propriet.* Put. *decis.* 136. *num.*
3. *lib.* 3. Verall. *decis.* 337. *num.* 3. *& decis.* 338. *&* 339. *num.*
1. *par.* 2. atque ſit munita omnibus requiſitis neceſſa-
rijs, de quibus Viuian. *de Iurepatr. lib.* 3. *par.* 2. *cap.* 4.
num. 29. *cum plurib. ſeqq.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Baren. Cenſus.

Veneris 24. Aprilis 1666.

ARGVMENTVM.

Cenſus licet creatus abſque numerata pecunia, quando ſubſtineatur, & fructus ex illo præcepti non ſint reſtituendi, nec in ſortem computandi.

SVMMARIVM.

1 *In cenſu nullo quando fructus debeantur, & executio ſubſtineatur iux. taxam legalem.*

2 *Ignorantia non numeratæ pecuniæ in Muliere, & pupillo, ſtante mala fide debitoris facit cenſum ſubſtinere declara, vt num. 3. 4. 5.*

6 *Cenſus abſque pecunia numerata eſt licitus in foro conſcientiæ, & de iure naturali.*

7 *Actio Naturalis licet non partat actionem, impedit tamen ſoluti repetitionem.*

8 *Indebiti repetitio non competit, niſi ſolutione concludenter probata, & num. 9.*

10 *Conditio indebiti non datur aduerſus minorem niſi cum locupletiorem factum eſſe doceatur.*

11 *Confeſſio minoris nihil releuat.*

12 *Confeſſio de recepto non ſuffragatur pro indebiti repetitione.*

DECISIO DXXVIII.

PRÆSENS dubium, an ſententia Rotalis ſit
confirmanda, vel infirmanda, fuit concordatum coram
R. Gerunden. & ab eo propoſitum ſub die 20. Februa-
rij 1665. quo dilata fuit reſolutio, deinde verò in locum
d. Reuerendiſs. Gerunden. ſubrogatus, illud hodiè re-
propoſui, ſed cum Informantes hinc indè quæſtionem,
ſub dubio diuerſo modo comprehenſam intelligerent,
alijs ſcilicet pro parte Iacobi Salutij articulorum vali-
ditatis Cenſus, adhuc cadere ſub cognitione ſententiæ,
de qua agitur, prætendentibus, alijs verò pro parte
Martini de Corde nullatenus imò potius, punctum va-
liditatis cenſus eſſet per tres ſententias conformes euacua-
tum, & difficultatem reſtringi ad ſolam repetitionem
ducat. 513. indebitè ſolutorum in d. ſententia conceſ-
ſam, & DD. aduerterent quam plurimas exceptiones
æquitate plenas pro parte d. Salutij deductas alicuius
1 eſſe releuantiæ ad ſubſtinendam executionem fructuum Cen-
ſus pro rata ſcut. 5. iuxta taxam legalem, & æquita-
tem *l. curabit C. de act. empt. & gloſ. in auth. perpetua*
in verb. Iuſta C. de Sacroſ. Eccleſ. vt declarauit Rot.
decis. 371. *num.* 6. *&* 50. *par.* 3. *recent. cum alii in dec.
ſuper hac cauſa edita, vtraque parte informante* 15.
Iunii 1661. *coram bon. mem. Veroſpio licet poſtmod. co-
ram eodem*. Martino dumtaxat inſ. ad tria ſcuta pro
ſing. cent. reductam 4 Iunij 1663. Ideò facultatem ex-
periendi ſua iura circa comprehenſionem validitatis cen-
ſus ſub hoc dubio in alia diſputatione partibus relinquendam
eſſe cenſuerunt, & interim quoad repetitionem indue.
513. ex alio, ea parte ſententiam eſſe infirmandam.

Hanc autem reſolutionem fundant DD. tum in
æquitatis ratione, quam Rota ſequi paſſim profitetur
quæque in præſenti caſu maximè exuberat, dum cen-
ſus controuerſus de nullitate arguitur, ob non nume
ratam pecuniam iuxta formam Picenæ Conſtitutionis, 2
quæ ſolemnitas rigoroſa intolerabile damnum Tutrici,
pauperique pupillo, & vtrique d. formam ignoranti af-
fert, & vice verſa lucrum odioſum Abbati Tutori Mar-
tini cenſus venditori, rerum forenſium, & negotio-
rum tractandorum conſcio quique in empta domo à
Tutrice, & pupillo, tacita d. ſolemnitate numerationis
pecuniæ Cenſum de maiori parte prætij impoſuit † ad 3
hoc, vt ſub imagine Cenſus ad ſui commodum ſolutis
paulatim fructibus dominium rei emptæ ab hoc onere poſt
aliquod tempus liberaret, detegendo nullitatem, quam
ex charitatis officio ab initio, niſi ſpes lucri à debito bono
opere diſtraxiſſet proximos idiotas † cum eo bona fide con- 4
trahentes debuiſſet edocere, & imputandi dd. fructus in
extinctionem ſortis, vt accidit, quocirca DD. ponderan-
tes prædictas circumſtantias exiſtimarunt in † fructibus 5
cenſus ſolutis ſubeſſe obligationem naturalem fauorabili
æquitatis vinculo ſubſiſtentem *iux. tex. in l. ſicum §. na-
turalis* 95. *ff. de ſolut.* ex eo quod contractus cenſualis eſt
licitus in foro † conſcientiæ, & de iure naturali etiamſi 6
in eo actualis pecuniæ numeratio non interuenerit, tra-
dit Grat. *diſc. c.* 652. *num.* 14. Cenſ. de Cenſ. *quæſt* 48. *num.*
37. Duard. *eodem tract. §.* 2. *num.* 11. *cum pluribus
apud illos cumul. & optimè* Sperell. *decis.* 28. *num* 32.
par. 5. quæ obligatio naturalis † quamuis actionem non 7
pariat, impedire tamen valet repetitionem ſoluti *l. natu-
rales* 10. *ff. de oblig. & act. l. fideiuſſor §. fid. verſ.
naturales ff. de fideiuſ. l.* 1. *cum ibi not. ff. de cond. in-
deb. l. naturaliter ibique* Bart. *& l. Iulianus ff. eodem
l.* 5. *§. vt id quod natura ff. ad l. Falcid. l.* 31. 53.
cai §. Fabius ff. de ſolut. Ber. *conſ.* 36. *numer.* 12. *vo-
lum.* 1.

Tum etiam in eo quod aliquæ ex ſolutionibus fuerunt
confectæ à tertio non habente mandatum ſpeciale, & aliæ
factæ Iacobo Salutio tunc in minori ætate conſtituto,
quæ propterea non ſufficiunt in Iudicio repetitionis In-
debiti, in quo probatio ſolutionis debet eſſe plena, & con- 8
cludens non præſumptiua, aut æquiuoca *l. cum de indeb.
ff. de prob.* Ciriac. *contr.* 264 *num.* 7. Cocc. *decis.* 94. *num.* 2.
dec. 192. *num.* 28. *par.* 9. *rec.* & in caſu repetitionis † fru- 9
ctuum Cenſus ob prætenſam illius nullitatem Rot. *decis.*
96 *num.* 7. poſt Cenſ. de Cenſ.

Tum demum in eo quod non probatur ex prætenſis ſo-
lutionibus minorem locupletiorem factum fuiſſe, vt eſ-
ſet † minor, vt daretur conditio indebiti aduerſus eum 10
l prædiorum 10. *& l. ſi prædium* 16. *C. de præd. min.* Eminen-
tiſſimus Otthob. *decis.* 124. *num.* 1. *&* 3.

Nec obſtat ſolutio facta d. Salutio de anno 1651. die 59.
Februarij in qua hæc verba leguntur ibi: *e reſto contento*, 11
e ſodisfatto di tutte l'annate paſſate, *Summ. Martini nu.* 2.
quia de eo tempore d. Iacobus erat minor, vt conſtat ex
fide Baptiſmatis data in præterito Summario Salutij *num.*
3. nam iuxta illam natus eſt pridie Idus Iunii 1633. &
conſequenter de menſe Februarij 1651. annum 18. non-
dum compleuerat vltra quod illa verba † tantummo- 12
do importans confeſſionem de recepto, quæ ad effe-
ctum repetitionis indebiti non ſufficit, Feder. de Sen.
conſ. 34. *numer.* 1. *& ſeqq. Add. ad* Buratt. *decis.*
192. *numer.* 7.

Et ita vtraque, &c.

ac filijs, ius ipſis cenſeatur acquiſitum independenter à pa-
tre, ceteri omnes in terminis loquuntur vltimarum volun-
tatum, qui aliquo modo poſſent ſecundo diſtinctionis gra-
dui conuenire quoties ſcilicet Patri deferatur donatio, ac
ſuis deſcendentibus, ſicuti enim deſcendentes bona huius
vigore Donationis aſſequuntur à Donante: Ita quoque in
Teſtamento recenſiti ex teſtatoris liberalitate ad hęredita-
11 tem aſpirant ſub hoc tamen diſcrimine, † quod ſola volun-
tas teſtatoris fideicommiſſi inſtitutionem in vltimis vo-
luntatibus operatur, quamuis deſcendentium acceptatio
nulla concurrat *ad text. in l. cum pater 79. §. donationis, ff. de*
12 *leg.* 2. † in donationis verò contractu acceptatio ſaltem pri-
mi donatarij exigitur *iuxta text. in l. quoties 3. C. de donat. quę
ſub mod. quam differentiam ponderat. in ſpecie Donat.* de An-
ton. de Marini *quotidian. reſolut. cap. 89. numer. 16. & 17.
lib. 1.*

Hoc vero axioma iuris, eo facilius aliqui ex Dominis
cenſuerunt admittendum, quod donatio quacumque filio-
rum mentione poſt habita in eodemmet Inſtrumento plu-
ries à Franciotto recepta conuincitur ſub ſimplici clauſula
13 cæterata † quæ cum pro hæredibus, & ſucceſſoribus qui-
buſcumpue in hac indifferenti materia extendi conſueuerit
Rota coram Seraphin. *deciſ. 703. num. 2. & deciſ. 707. nu. 10
par. 1. & 299. num. 5. & 6. part. 9 recent. & in Romana reſtitu-
tionis dotis 29. Martii 1658. in §. non obſtat, quod pacta ad fi-
nem coram R. P. D. meo Beuilaqua* operatur, vt filiorum, ac
14 deſcendentium nomen in altera parte † conſcriptum ad
euitan contrarietatem, cum hæreditaria debeat qualitate
cenſeri expreſſum, *vt tradit* Corn. *conſil. 13 num. 4. verſ. hoc
præſuppoſito lib. 3.* Manzol. *conſ. 1. num. 101. cum ſeqq.* Surd.
deciſ. 322. n. 65. & 68. cum ſeqq.

In nuptialibus præterea Capitulis ſolo Franciotto con-
uincitur promiſſa donatio acceptanti pro ſe, ac pro ſuis
15 conſequente hæredibus quibuſcumque, vt in terminis ſi-
milis promiſſionis editæ contemplatione matrimonij no-
tant Bertrand. *conſ. 281. per totum lib. 3. par. 1. cum aliis recen-
ſitis in Vrbinaten. Pecuniaria 24. Ianuarii 1661. in §. dum enim
cum ſeqq. coram me*, adeoque ſubſequens mentio nepotum,
16 ac deſcendentium cum hæreditaria debet qualitate per ne-
ceſſe aſſumi, dum editio Inſtrumenti ad normam Capitu-
lorum regularum præſumitur ſubſecuta, *vt aduertit.* Ale-
xand *conſ. 122. num. 2. & 3. lib. 3. & conſ. 156. n. 8. lib. 6.* Surdus
conſ 202. num. 8. cum ſeqq. & deciſ. 71. num. 4. & 5. Rota *dec.
240. num. 16. cum ſeqq. part. 6. recent. & in Romana Caſalis
Veteris 4. Iunii 1655. ſed in his minime obſtantibus coram R. P.*
17 *D. meo Albergato*, ita vt interpretatio † quælibet poſſibilis
debeat adhiberi, ne Inſtrumentum capitulis aduerſetur,
Dec. *conſ. 195. num 3.* Rota *deciſ. 99. num. 34. coram Eminen-
tiſſ. D. meo Card. Ottbob.*

Hinc denique intellectum demonſtat Gabiniani Caſtri
ſub donatione incluſi diſtractio, quam poſt æditum In-
ſtrumentum Franciottus cum Henrici Patris ratihabitio-
ne peregit ſub aſſertione explicita, quod nulli illud fidei-
18 commiſſo, ſeu reſtitutionis oneri ſubiacebat ex tali † quip-
pe aperitione animi præcedens voluntas fideicommiſſi ex-
cluſiua deſumitur, *vt ponderauit* Rota *in Romana ſucceſſio-
nis de Comitibus 26. Iunii 1647 in §. ſupradictis accedit coram
Reuerendiſſ. Terracinen.* Dum præſertim Franciotti filij di-
ſtractioni acquieuere prædictæ Quinimo in cuiuſdam di-
ſtinctione Cenſus Henrici fauore impoſiti Franciottum
dumtaxat patrem enunciarunt eiuſdemmet Henrici Do-
19 natatium, ex quo ſanè multiplici actuum † concurſu nequit
inficiari, quin obſeruatio oneris ſaltem excluſiua reſultet
pro dubiæ declaratione voluntatis plurimum deſeruiens,
vt aduertit in ſpecie Spada *conſil. 5. numer. 38. lib. 1.* Fuſar. *de
ſubſtit. qu. 593. nu. 160.* Rota *dec. 401. num 13. part. 9. recent. &
deciſ. 254. num. 12. & 13. coram Eminentiſſ. D. Cardinali Ot-
thobono.*

Nec vrgent coniecturæ recenſitæ in deciſ. præterea ſi
quid bonorum iuriſdictionalium qualitas fideicommiſſi in-
20 ſtitutionem tunc ſolum conſueuit operari † quoties ſuper
illis, vt in familia obſeruari conſuetis prohibitio fuerit alie-
nationis adhibita, *vt notat* Ripa *in l. filiusfamilias § Diui nu.
4 ff. de leg. 1.* Curt. Iun. *conſ 43. num. 10. verſ. ſi ergo in propo-
ſito* Simon de Præt. *de interpretat. vltima voluntat l. b. 3. ſo-
lut. 10. num. 3. ſol mihi 282.* Pert. *de fideicommiſſis quæſt. 1. nu.
90. & in ſimili caſu hanc coniecturam id circa* Rota *reiecit in
Auenionen. fideicommiſſi 22. Aprilis 1652. in §. & tamen co-
ram R. P. D. meo Celſo.*

Quæ ſanè prohibitio ex ſequenti non valet Verborum
contextu deſumi in eodemmet Inſtrumento inſerto videli-

cet. *Has autem donationes fecerunt, & faciunt reſpectiuè
dd. DD. Henricus, & Franciſcus eidem D. Franciotto præ-
ſenti videlicet pro ſe, filiis, Nepotibus, Pronepotibus, ac De-
ſcendentibus ab eiſdem maſculis, & fœminis in perpetuum
abſque aliqua dictorum Caſtrorum, iurium, & actionum, vt
ſupra donatorum detractione.* Siquidem poſteriora hæc ver-
ba detractionis interdicta apertè demonſtrant Donatores † 21
Ius omne à ſemetipſis voluiſſe abdicare, ad quos debent ea-
dem, non autem ad Franciottum proinde referri, *vt in ſimi-
li fere caſu cenſuit* Rota coram Put. *deciſ. 20. à principio vſ-
que ad numerum ſecundum lib. 3 in correct.* Dum maximè re-
ſeruatio adminiſtrationis omnimodæ, ac vſusfructus imme-
diatè ſubſequitur, Vna cum facultate de quadam portio-
ne diſponendi *ibi Saluis tamen, & reſeruatis omnimoda ad-
miniſtratione regimine, ac vſufructu dictorum Caſtrorum, &
bonorum vt ſupra donatorum, ac facultate teſtandi &c.* Di-
ctio quippe illa *ſaluis* aduerſatiua præcedentibus † prohi- 22
bitionem limitat, atque declarat Signorol. *conſ. 75. num. 8.*
Ancharan. *conſ. 27. num. 5.* Rota coram Coccin. *deciſ. 463.
num 2* Adeoque ſicuti reſeruatio vſusfructus † ſoli poterat 23
Donatori conuenire: ita vt prohibitio antecedens verifica-
tionem in eo pernecceſſe aſſumit, *vt aduertit* Alex. *in conſ.
99 num. 5. & 9. lib. 7.* vbi quod dictio aduerſatiua † præce- 24
dentem repetit qualitatem, ac in eiſdem debet conſequen-
ter terminis, ac perſonis verificari Corn. *conſ. 286. numer. 5.
lib. 6.* Surdus *conſ. 354. num. 23.* Giouagn. *conſ. 75. n. 13. lib. 1.*
Spada *conſ. 109. n 9. lib. 1.*

Altera pariter viſa fuit corruere coniectura elicita ex In-
ſtrumento ceſſionis Gubernij, licet enim Henricus dona-
tionem ibi Franciotto, ac ſuis filijs maſculis conceſſam
enunciauerit. Hæc † tamen aſſertio dum ad præcedens 25
ſe refert Inſtrumentum de filijs debet hæredibus intellig,
iuxta eiuſdemmet Inſtrumenti tenorem Surdus *deciſ. 322.
à num. 56. vſque ad num 81.* Lærat. *conſ. 9 nu 25.* Capic. Ca-
ſtro *conſultat. 79. num. 55. & 56.* Rota *in Vrbinaten. Pecunia-
ria 24. Ianuarii 1661. in §. nec refert, & §. eadem præterea co-
ram me*, præſertim quia Franciottus ceſſionem pro ſuiſmet
hæredibus, ac ſucceſſoribus immediatè recepit † quorum 26
nomine comprehenſi cenſentur ſucceſſores extranei Al-
ciat *conſ. 20. num. 3 & 6. vol. 3.* Rota *in dicta Vrbinaten. Pe-
cuniaria coram me.*

Quinimo ſorores quoties Ius ſuum vellent ex tali decla-
ratione deſumere maſculorum dumtaxat filiorum incluſi-
ua, nullo modo ad bona donata valeret aſpirare, vel quia
qualitate maſculina deſtituuntur, ſiue ex quo eædem vel
Franciotti Nepotes ſub filiorum appellatione in caſu pro-
prio non includuntur † quod de prorogatione fideicommiſ- 27
ſi peragitur in eiuſdemmet Franciotti præiudicium, qui ne
dum filijs, ſed Nepotibus etiam coactus foret bona reſti-
tuere *ad text. in leg. quod ſi nepotes, ff. de teſtam* Menoch.
conſ. 215. num. 22. cum ſeqq. Card. Mantic. *de coniect. vltim.
volunt lib. 8. tit. 8. num. 2 cum aliis plenè relatis in Bononien.
fideicommiſſi 16. Ianuarii 1662. in §. altera vero cum ſeqq. co-
ram me.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. PRIOLO.

Bononien. Fideicommiſſi de Amorinis.

Lunæ 17. Martii 1664.

ARGVMENTVM.

Hæres grauatus non poteſt impedire immiſſionem in bonis fideicommiſſarijs ſub prætextu ſibi ſatisfaciendi de trebellianica, alijſque detractionibus, quando nonnulla bona alienauit, ex quibus præſumitur ſatisfactus donec contrarium non probetur.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata fauore defuncti eſt exequenda fauore hæ-
redis.*

2 *Lis in actione reali ab hærede tranſit in fideicom-
miſſarium.*

3 *Vitium litigii non cadit in actione perſonali, ſed in
reali.*

4 *Sententia lata contra defunctum poteſt exequi contra hæredem .*
5 *Authent. ea res quæ* C. com. de leg. *non intrat contra fideicommiſſum raitum à tranſuerſali .*
6 *Detractiones non poſſunt fieri niſi ſuper bonis aſſignatis.*
7 *Detractiones præſumuntur conſumptæ ex alienatione facta de bonis fideicommiſſariis , & n. 8.*
9 *Alienatio bonorum fideicommiſſariorum reddit illiquidum creditum detractionum .*
10 *Creditum liquidum ab illiquido retardari non poteſt .*

D E C I S I O   DXXX.

PER obitum Alexandri Amorini purificato fideicom-
miſſo Matthæi ad fauorem Co: Ioſephi Mariæ Vrſi,
& Ioannis Andreæ Bolognini electorum , & agnationibus
ex proſapijs nobilium familiarum Bononien. iuxta ordi-
nem in Teſtamento præſcriptum , Rota conceſſit eiſdem
immiſſionem in poſſeſſionem bonorum ſuppoſitorum fi-
deicommiſſo, ſub quo inter alia bona comprehenditur Præ-
dium nuncupatum la Ricciardina , quod Hieronymus
Pandulphus poſſidebat , Cum autem ab Alexandro obten-
ta fuiſſet immiſſio ſuper iſto Prædio contra D. Pandul-
phum præuia deciſ. & ſententia lata , vſque de anno 1650.
per Reuerendiſſimum Dominum meum Meltium Epiſco-
pum Papien. Com. prædictus petebat mandari illam exe-
qui contrà Andream Fornaſarium hæredem Pandulphi;
Vnde fuit dubitatum , an ſententia Rotalis ſuper immiſ-
ſionem in dicto Prædio ſit exequenda , & affirmatiuè DD.
reſponderunt .

Quia dum ſuper iſto prædio tamquam fideicommiſſo
ſubiecto fuerat mota lis à dicto Alexandro hærede graua-
1 to , ſententia † deſuper lata venit executioni demandanda
ad fauorem Com: Vrſi , & Bolognini ſucceſſorum in eo-
2 dem fideicommiſſo , † cum lis , & inſtantia ipſa ab hærede
in actione reali tranſeat in fideicommiſſarium , Molina *de
primog. lib. 4. cap. 8. num. 6.* Peregrin. *de fideicomm. art. 53 num.
18.* Fuſar. *de ſubſtit. quæſt. 620 num* 1. Rota coram Buratt.
deciſ. 337. num 4 & 5 & deciſ. 277. num. 3. p. 8 rec.

Vnde quemadmodum Alexandro competebat Ius exe-
quèd ſententiam contra Pandulphum, ita ex aduerſo com-
petit iſtis fideicommiſſarijs contra Fornaſarium illius hæ-
redem , in quem prædium , pendente lite tranſlatum fuit,
3 † quia Vitium litigij , ſi non cadat in actione perſonali ſe-
cus eſt in actione reali , cuius virtute ſententia lata contrà
4 † poſſeſſorem defunctum , poteſt executioni demandari ,
contra eius hæredem , & ſucceſſorem , & ſingularem *vt in
l. fin. C. de litig.* Rota coram Duran. *deciſ. 88. num. 4. & 6. &
in Perusina reintegrationis 22. Maii 1654. coram bon. memor.
Peutingerio*

Non obſtat quod exaduerſo prædio ſit detrahenda dos
Cæciliæ Vdotis Alexandri Senioris Creditoris fideicom-
miſſarij , & ex cauſa aliarum detractionum , de quibus in
laudo dato , vſque de anno 1595. nam reſpectu dotis , illa
detrahi non poteſt ex hoc prædio , licet ab ipſa pro eadem
5 dote optato , † quia beneficium auth. reſque *C. Com. de leg.*
non intrat contra fideicommiſſum à tranſuerſali Bart. *ibi-
dem num. 4. eodem num.* Iaſ. *n.* 33. Fuſar. *de ſubſtit.* 531. *nu.* 95.
Caſtil. *lib. 5 quæſt 2. cap.* 161. *numer.* 39. Rota poſt Zacch. *de
oblig. Cam. ali deciſ. 130. num. 4 & in recent. par. 9. dec.* 438.
reſpectu verò detractionum quæ fuerunt liquidatæ in dicto
laudo nulla competit retentio , cum ex eodem laudo appa-
reat fuiſſe eidem Alexandro inſolutum , & ſatisfactionem
6 aſſignata tot bona , vnde detractiones fieri † non debent ſu-
per iſto prædio , dum fuerunt factæ ſuper bonis aſſignatis,
Rota *coram ſan. mem.* Greg. *deciſ. 580. num 4. & in Bononien.
fideicommiſſi 5. Decemb. 1650. & 16. Ian. 1651. coram Emmen-
tiſſ. D. meo Celſo , & in Bononien fideicommiſſi de Cataneis
11. Maii 1663. coram R. P. D. meo Nimot.*

Parumque refert , quod in laudo ſit Alexandro reſerua-
uata facultas ſibi ſatisfaciendi , ſuper alijs bonis , quatenus
illa aſſignata non ſufficiant , quia nullibi conſtat de tali in-
ſufficientia , & ſi quid deberetur , eſſet compenſandum
tàm cum fructibus à die motæ litis per Gandulphum , &
ſucceſſores perceptis , & creditis in Inuentario hæreditatis
ab eodem Alexandro Seniore deſcriptis , quæ ſuperant de-
7 bita in lib. 30 mil. † cum ex aſſignatione , & alienatione
facta de bonis fideicommiſſo ſubiectis detractiones præſu-
mantur conſumptæ Giouagn. *lib. 2. conſ. 2. ſub num* 15. *verſ.
Cæterum* Rota *deciſ. 226 num 36. part. 5 & deciſ. 265. num. 9.
coram Merlin. cum aliis per Adden. ad ſan. mem.* Greg. *deciſ.
226. nu. 16.* vel † onus probandi contrarium ſpectet ad alie- 8
nantem , vel eius hæredem Rota *deciſ. 432. num 5. & duo-
bus ſeqq. par. 4. recent. & deciſ. 88. num. 25 & 26. & deciſ. 163.
num. 6. part. 7.* prout ita etiam fuit reſolutum in hac eadem
cauſa contra Seghettum *die 28. Maii 1648. coram Reueren-
diſſ. D. meo Papien.*

Immo ſufficit Comitibus Vrſo , & Bolognino hæredibus
fideicommiſſarijs , quod aſſignatio , & alienatio prædicta
facta hæredibus grauatis , cum fructibus perceptis à die
motæ litis illiquidum reddant prætenſum creditum detra-
ctionum , † ad hoc vt Immiſſio in poſſeſſionem iſtius Præ- 9
dij in vim d. ſententiæ petita ſibi retardari non debeat Al-
ciat *conſ. 63. num 14 lib. 9* Mozan. *de fideicomm. part. 3. quæſt.
66. verſ. & vlterius poſt medium* Rota coram Caualer. *deciſ.
573. num. 5. & in recent deciſ. 472 num. 13. part. 3. & in Reca-
natea. Bonorum 1. Februarii 1647. coram Eminentiſſ. D. Cor-
rado.*

Et ita ſententiam Rotalem exequendam eſſe , altera
tantum parte informante deciſum fuit &c.

R. P. D. B O V R L E M O N T

Bononien. Fideicommiſſi de Pepulis.

Lunæ 30. Ianuarii 1668.

A R G V M E N T V M.

Capitula dum inſeruntur in Inſtrumento valido etiamſi ab initio fuerint nulla reconualidantur , nec poſſunt amplius impugnari tantò magis quando agitur cum Minore, cuius contractus habent ſtatum implicitum validitatis .

S V M M A R I V M.

1 *Ratificatio conualidat actum nullum , tanquàm nouum contractum , & num. 7.*
2 *Stante ſecundo contractu primus non eſt attendendus , unde ſi quod contrarium in primo ſtabiliatur præſumitur immutatum per viam nouæ voluntatis .*
3 *Contractus minoris habet implicitum ſtatum validitatis , quod declara , vt n. 4.*
5 *Contractus minoris poſt ratificationem non poteſt amplius de nullitate redargui , & num. 6.*
7 *Alteratio capitulorum non præſumitur in Inſtrumento , niſi adſit expreſſa contrarietas , & n. 9. & 10.*
11 *Interpretatio quælibet eſt ſumenda pro conciliand. Capitula , & Inſtrumentum .*
12 *Dictio* , forſan , *eſt dubitatiua , & n. 13. & 17.*
14 *Tranſactio debet non lites litigiis , ſed ipſis finem imponere .*
15 *Interpretatio quæ iuri , & rationi eſt conſona ſumi debet , & num. 16*
18 *Tranſactio inita pro ſopiendis litibus eſt valida , & numer 19*
20 *Tranſactio dum comprehendit omnia , & eſt generaliſſima quælibet iterata calculorum inſpectio eſt ſupervacanea .*

D E C I S I O   DXXXI.

RESOLVTIO data coram me in hac cauſa ſub die
27. Ianuarij 1666. iterùm hodie nomine Co. Io. eſt
impugnata , incaſſum tamen , quia nihil de nouo deductum
eſt , quod mutationem conſilij , Iudicijque potuerit inſpi-
rare ; Quapropter ſtandum eſſe in deciſis reſponſum eſt à
Dominis .

Siquidem allegabatur Capitula inter Comites Io. &
Franciſcum ſuper tranſactione exarata eſſe nulla ; Tùm
ob minorem ætatem d. Com. Ioannis , tùm ob quamcum-
que alienationis ſpeciem in fideicommiſſo conuentiona-
li ſub rigidiſſimo præcepto prohibitam , Summ. Co.
Ioannis præſentis poſitionis *nu.* 1. Et proindè Inſtrumen-
tum ad eorum formam extenſum tantummodo ſubſti-
neri , vt nunc celebratum non habita relatione ad Ca-
pitula euidenti nullitate laborantia ex defectu ſolem-
nitatum in contractibus minorum adhibendarum , † 1
ex quo

Digitized by Google

ex quo Capitula vti nulla minimè poſſunt influere in In-
ſtrumentum ſubſequenter factum per Theoricam Batt. in
l.obſeruare in prima oppoſit.num.4.ff.de offic. Proconſul. Alex.
conſ.38.num.18.in fine lib.5. Bald.in l.fin.in princip.in prima li-
mit.C.ad Macedonian. Ruin.conſ.72.nu.10.lib.3. cum alijs per
Surd.deciſ 245.num.9.& in recent.dec.34.num.37 par.8.& in-
ſuper dicebatur, quod in præſenti caſu potiùs ſtandum eſt
Inſtrumento, quàm Capitulis, ex eo quod ſtipulatio In-
2 ſtrumenti poſt temporis interuallum facta eſt, † quo caſu
ſi quid Capitulis contrarium ſtabiliatur in Inſtrumento
per viam nouæ voluntatis præſumitur immutatum, vt
in his terminis reſpondit Rota coram Royas dec. 188 num.
6.ex Dec.conſil.195.num.3. verſ. ſed tamen prædictis Paul. de
Monte Piro conſ.62 num.17. Tornell.conſ.49 num.35.& dec.
250.nu.16.par.6.rec.

At ſimilium argumentorum conſequentia viſa eſt ina-
3 nis in ſubiecta facti ſpecie, quia contractus † minorum
4 habent ſtatum implicitum validitatis, † & nullitas ob
defectum ſolemnitatum eorum fauore ſtatuta illis tan-
tummodo volentibus contractum inficit; ſecus autem
nolentibus, vt declarant cumulati apud Fenzon. ad Stat.
Vrb.cap.151.nu.51. Olaſch.dec.94.num.23.& ſeqq. Rot. co-
ram Merlin.dec.219.num 4.dec.165.num.57.& dec.306.num.
49 par.7.recent.& in Romana Cambij 16. Iunij 1662.§. nec di-
catur coram R. P. D. meo Albergato & in terminis Statuti
Bononiæ, Monterent.in rubr. de contract.minor.& fil.famil.
§.ſi quæ ceſſiones in verb. præiudicium, & in verb. voluerunt.

Vndè cum præfatus comes Ioannes nullitatis exceptio-
5 nem contra Capitula non deduxerit † ante ſtipulationem
Inſtrumenti non poteſt amplius in huius præiudicium
cum omnibus ſolemnitatibus initi dictam nullitatem op-
ponere, & ità in puncto dixit Rota coram Merlino dec.
6 215. num. 4. † præcipuè quia Capitula licèt abſque ſolem-
nitatibus cum minore facta, poſtquam tamen fuerunt in-
ſerta in ſubſequenti Inſtrumento ſolemnitatibus requiſitis
munito perperam nullitatis accuſari firmauit in ſpecie,
Rota in Leodien. Pecuniaria 29. Aprilis 1654. §. ſubſiſtentia
autem cor. bo.me. Bichio relata in d. Rom. Cambij 16. Iunii
1662. §. Nec dicatur coram R. P. D. meo Albergato.

Poſito igitur hoc fundamento, quod per Inſtrumen-
7 tum, † cui acceſſerunt ſolemnitates dicta Capitula expli-
citam validitatem ſint adepta, vt liquet ex præfatis aliud
Domini adhuc aduertebant optimè ſubſiſtere ex recepta
8 concluſione, quod † nunquam præſumitur alteratio Ca-
pitulorum in Inſtrumento niſi expreſsè, & diſertis verbis
inter vtrumque contrarietas innoteſcat, & non alitèr
ſentiunt adducti in d. dec. 188. num 6. coram Royas. Quin-
imò ad hunc finem allegantur in dec.250. nu. 16. par.6. rec.
& ratio redditur apud Pæn. dec.1237.num. 19.& dec. 1350.
9 num. 5. quod † nempè Capitula tanquam matrix, & ori-
ginalis conuentio ſunt attendenda, ex Bartol. in l. Sempro-
nius Proculus num 3.ff. de leg. Cephal. conſ.88. quod incipit
10 originalis ſcriptura, † quodque nouatio non ſit præſu-
menda, niſi expreſsè agatur, per text. in l. fin Cod. de no-
uat. & per congeſt. apud Gabr. eod.tit.concl.1.num.1.

In propoſita autem facti ſerie nec talis contrarietas,
minuſque nouatio legitur, ſiuè enim Capitula, & Inſtru-
mentum vti duo actus diſtincti, & ſeparati conſiderentur,
ſiuè vti vnicus tantùm, vt nunc factus, illa tamen pacta,
quæ in eis ſunt apposita, nec contrarietate, nec nouatio-
ne conquaſſantur, ſed proprias interpretationes recipien-
do potiuntur æquiſſima conuenientia, & inter alia illa
duo principaliter controuerſa, videlicet in Capitulis,
vbi præſeruantur iura fideicommiſſaria contra tertios tan-
tum, e non mai contro il Sig. Conte Franceſco, ò ſuoi heredi,
ò ſucceſſori, & in Inſtrumento, vbi præſeruantur iura
forſan purificanda per mortem alterius ex tranſigentibus
ſine filijs capacibus fideicommiſſorum euenientibus caſi-
bus, prout iuris fuerit, quæ prima facie videntur con-
traria in eo, quod alterum præſeferat abſolutam remiſ-
ſionem fideicommiſſorum inter tranſigentes, & eorum
hæredes, atque ſucceſſores, alterum verò illorum præſer-
uationem in caſum mortis alterius ex tranſigentibus ſine
filijs capacibus oſtendat.

Sed facile eſt illis concordem intellectum conciliare,
cum hac explicatione, quod remiſſio fideicommiſſorum
facta in Capitulis reſpicit bona inter tranſigentes diuiſa, ad
hoc vt æqualitas inter eos ſeruaretur propter bona libera
communicata, & detractiones, quæ liberè prætendeban-
tur à Co. Franciſco, illorum verò præſeruatio in Inſtru-
mento refertur ad alia fideicommiſſa, quæ poterant adeſſe
& detegi in familia de Pepulis, quæque purificari poſſent
ad fauorem alterius ex tranſigentibus. † Quæ interpræta- 11
tio vltra alias in præcedentibus deciſionibus datas eſt ca-
pienda, ne alioquin detur inepta correctio, & contra-
rietas inter Inſtrumentum & Capitula, ad quod præbet arg.
text. in l.quod traditum, ff. de cond & demonſtr. & commu-
nis adnotatio DD. in cap. inter dilectos §. cæterum de fid. In-
ſtrum. Aret. conſ. 9 num.1. Pariſ. conſ. 3 numer 25. lib 3. Bald.
conſ. 465. num 5.lib.5. Dec.conſ.195 num 3. Crauett. conſ. 70.
num.5.& 18. Rot. deciſ.9.nu.11. & deciſ.250. num.15.part.6.
recent.

Nec obſtat aliud fideicommiſſum non reperiri, ad quod
dicta præſeruatio referri poſſit, & conſequenter tranſigen-
tes intellexiſſe de bonis fideicommiſſarijs, quæ diuideban-
tur, quia tantum abeſt illos cogitaſſe de dicto fideicommiſ-
ſo, quod certum erat, & purificatum, quod potius mani-
feſtè colligitur eos mentem direxiſſe ad alia fideicommiſ-
ſa ignota, & incerta, cum ſint locuti per dictionem, for-
ſan, † quæ eſt dubitatiua, l.Gallus §. forſitan, ff. de liber. & 12
poſthum l. & ſi quis §. fortaſſis ff. de relig. & ſumpt. funer. l.
arboribus §. vltimo ff. de vſufr. Rota deciſ. 333.num. 3. part.4.
recent. † ex quo præſeruatio dubitatiua benè potuerit ap- 13
poni, & remanere inefficax, quam diù nihil reſeruabile
deprehendetur, Surd. conſ.325.num. 9.302. num. 4. 377. num.
21.& 458 numer. 33. Menoch conſil. 319.numer. 22. & con-
ſil. 1034.numer. 5. Cyriac. controuer. 275. numer. 19. & con-
trou.283. n.48. Rota dec.384 n.4. p. 2 recent. & coram Greg.
deciſ 82. num.22. & deciſ. 85.nu 11. & 18.

Minus pariter vrget dictum Co. Ioannem admiſiſſe ad
fideicommiſſum Co. Franciſcum, atque illius deſcenden-
tes, & voluiſſe, vt ipſis deficientibus ad ſe reuerteretur,
talis enim admiſſio, vel de incapacibus contra expreſſam
voluntatem fideicommittentis, qui extantibus legitimis
legitimatos excluſerat, † potius lites litibus, quam ipſis 14
finem impoſuiſſet, & nullo modo facta fuit, vt aduertit
prima deciſ. bon mem. Veroſpij 5. Martii 1660. §. ſiquidem bo-
norum. Quapropter Domini cenſuerunt † ſumendam eſſe 15
prædictam interpretationem, quæ iuri, & rationi congruit
l.cum Pater ff. pact.dotal. l non ad ea verſ. quod ſi purè, ff. de
cond. & demonſtr. cum concord per Bart. in l fin. §. item quæ-
ſitum num.4. verſ. debet ſcire, ff. de condit. indeb. Rota deciſ.
711.num.11. verſ & interpretatio p.3. deciſ 429. ſub num.24.
verſ quia prius par.5 cum aliis in deciſ.387 num.45.par 9.rec.
quæque omnem adimit † contrarietatem, & repugnan- 16
tiam in eodem contractu, vt præter alleg. in antecedenti
§ ſed facile eſt, tenent Dec. in l.pacta nouiſſima num. 5. C. de
pact. Surd. deciſ. 288. num.39. Rimin. Iun. conſ.551 .num.15.
Rimin. Sen. conſil. 177. num.13. Rota deciſ. 439. num. 30.p.9.
recent.

Rurſus talis admiſſio remanet etiam excluſa per illa
verba, iura forſitan purificanda per mortem alterius &c. † 17
quia illa dictio, forſitan, facti dubietatem importat, Iaſ. in
l. ſi ex falſis num.5. C. de tranſact. Menoch. conſ. 759. num 4.
cum aliis, quos recenſet Barboſ. dict 126.n.3.

Nullitatem quoque ex capite prohibitionis alienationis
obiectam nihil refragari cenſuerunt Domini † quia tranſa- 18
ctio inter dd. Comites Ioannem, & Franciſcum bona fide,
& pro ſopiendis litium, & altercationum fomitibus cele-
brata, firma eſt, ac valida non obſtante qualicumque † 19
prohibitione alienationis etiam in præiudicium ſucceſſiuè
vocatorum ad fideicommiſſum, l. cum hæreditas, ff. ad
Trebell. l. Præſes C. de tranſact. Mantic. de tacit. lib 26 tit. 26.
num.20. Grat. diſcept. for. cap. 476.n. 1. & 7. Fuſar. de ſub-
ſtit. qu. 564. num. 2. Rota coram Royas deciſ 437.num.6. &
deciſ.477.numer.10. cum pluribus relatis in Romana fideicom-
miſſi de Pariſanis 27. Iunii 1650. & §. imò coram Eminentiſſ.
D Cardinali Celſo, in Romana fideicom. de Mutis 10. Maii
1658 §. penult. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano, & in Fer-
rarien. fideicom. 22. Iunii 1661. §. Iuſtiſſima coram me.

Tabulæ verò de nouo confectæ, quæque vocantur con-
tra calculo, nulla ratione præfatis officere fuerunt exiſti-
matæ, vltra enim plures exceptiones, quæ aduerſus eas
datæ ſunt in reſponſione facti Domini iudicarunt non à ta-
li calculo cauſæ deciſionem pendere, ſed à pactis in tranſa-
ctione poſitis, † quæ pacta dum referuntur ad plures detra- 20
ctiones, quæ liberè debebantur Co. Franciſco, & ob bona
libera per eum communicata, vt ex tenore prolixi Inſtru-
menti tranſactionis colligere eſt, dum in conſequentia tran-
ſigentes conuenerunt inter ſe de remiſſione fideicommiſſi
per verba clariſſima, & verba dubia, & obſcura ſuam ap-
plicationem ſortiuntur circa alia bona, vt ſupra dictum eſt,

qoælibet iterata calculorum inſpectio eſt ſuperuacanea.

Aliæ denique repetitiones fieri ſolitę abunde refutantur, tam in deciſione, quæ hodie eaaminabantur, quàm in cæteris editis coram bo. me. Veroſpio& coram R. P. D. meo Ortalora, & propterea non egent alia dijudicatione.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. BOVRLEMONT

Fulginaten Fideicommiſſi.

Lunæ 4. Iunii 1668.

ARGVMENTVM.

Bona fideicommiſſaria quando in veritate conſtat, quod fuerunt diſtracta, tunc probato ſtatu hæreditario, & alia de quibus in deciſione locus eſt ſine dubio integrationi fideicommiſſi.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas in dubio præſumitur, ſi conſtiterit ad fuiſſe neceſſaria in actis.*

2 *Iuſtitia ſententiæ Rotalis deducitur ex deciſionibus in cauſa emanatis.*

3 *de Fideicommiſſo, quando dicatur pleniſſimè conſtare.*

4 *pro Fideicommiſſo reintegrando, quando bona ei adiudicanda ſint.*

5 *Fideicommiſſi ſtatus, benè deducitur certificatus vigore confeſſionis ipſius partis.*

6 *Partis confeſſio habet vim rei iudicatæ.*

Confeſſio propria ſuperat omnem probationem, n. 6.

Fideicommiſſi ſtatus, quando dicatur certiſſimus, n 6.

7 *Partis narratiua, emiſſa ad ipſius commodum, & prout ei magis expediebat, non eſt attendenda.*

8 *Hæres non poteſt impugnare confeſſionem defuncti.*

9 *Hæres non valet redarguere defunctum de mendacio quod non eſt permiſſum.*

10 *Probatum quod eſt, non eget alia probatione.*

11 *Confeſſione propria ſtante non admittitur niſi exactiſſima, & per neceſſe conuincens probatio.*

12 *Legitima non debetur filiis niſi ex bonis patris deducto ære alieno.*

13 *Filius non præſumitur voluiſſe diminuere quantitatem bonorum paternorum, quia ſic diminueretur eius legitima, & num. 14 & ſeqq.*

19 *Inuentarii defectus bonorum hæreditariorum inter cohæredes vnus alteri non poteſt objicere, ſi à nemine fuerit confectum.*

20 *Hæres, ſicuti non poteſt reclamare facto defuncti, ita multo minus dicendum eſt de hærede hæredis.*

21 *contra Hæredem competunt omnes exceptiones, quæ competebant contra defunctum.*

22 *Hæres quando non confecit Inuentarium, & alienauit bona hæreditaria præſumitur ſibi ſatisfeciſſe de eo, quod erat creditor defuncti.*

23 *Et quando id habet locum.*

24 *Libello æquipollet inuentarium.*

25 *Hæres, quando non præſumatur ſibi ſatisfeciſſe de credito hæreditario, licet inuentarium bonorum hæreditariorum non confecerit.*

26 *Confeſſio implicita ex quo oriatur.*

27 *Confeſſio etiam implicita plenè probat.*

28 *Præſumptio cedit veritati à parte agnitæ, & approbatæ.*

29 *in Facto proprio ignorantia non eſt excuſabilis, n. 28.*

29 *Probatio præſumptiua verſatur circa id, quod ignoratur, qualiter geſtum fuit.*

30 *Ignorantia non poteſt allegari, cui factum eſt notum.*

Hæres eſt eiuſdem iuris, quam defunctus, n. 30.

In eadem cauſa adeſt altera deciſio ſupra ſub die 2. Martij 1658. coram eodem R. P. D. Bourlemont eſt in ordine deciſ. 526.

DECISIO DXXXII.

IN binis deciſionibus editis coram R. P. D. meo Beuilaqua 27. Martij 1658 & prima eiuſdem menſis 1660. firmatur conſtare de fideicommiſſo Io: Martini ad fauorem Flaminiæ, & aliarum ſororum de Roncallis ipſis debito ex perſonis Franciſci Claudij, & Octauiani filiorum Rodulphi Senioris. Poſtea gradatim controuerſia proceſſit ad articulum retentionis bonorum Rodulphi præfati, qui fideicommiſſum Io: Martini Patris diſſipauit, & prima vice reſolutum fuit retentionem dictis ſororibus non competere ea capite illiquiditatis crediti, & incertitudinis ſtatus hæreditatis 7. Iunij 1660. ſed in ſubſequenti diſputatione ſemel atque iterum aſſumpta explanatis, illiquiditatis, & incertitudinis, obiectionibus dictum fuit petitam retentionem competere ea iuribus recenſitis in duabus alijs deciſionibus pariter R. P. D. mei Beuilaquæ, ſub diebus 14. Martij 1661. & 13. eiuſdem menſis 1662. Quibus ita diſcuſſis lata eſt ſententia fideicommiſſi iura, & retentionis beneficium pro eo reintegrando Laurentio, & alijs de Iacobellis dictarum ſororum ſucceſſoribus adiudicans. Vnde cauſa per appellationem ad me deuoluta hodie Domini Cenſuerunt ſententiam Rotalem eſſe confirmandam.

Subſiſtente illius validitate † cum omnia de iure ſeruanda adimpleta fuerit, iuxt. *vulg decis.* Caputaque 260. *par.* 2 atque iuſtitia reſultante ex tot deciſionibus, quæ ſententiam præceſſerunt Rota *deciſ.* 362 *num* 12. *par.* 4. *tom.* 2 *dec* 51. *num.* 18. *part.* 5. *deciſ.* 32. *num.* 5. & *deciſ.* 219. *num.* 3. *part* 11. *recent.* & *paſſim*. 1

Quarum deciſionum fundamenta circa vtrumque caput fideicommiſſi, & retentionis iterum ad examen redacta pro ſubſtinenda Iuſtitia ſententiæ optimè ſubſiſtere viſum eſt DD. nam quoad fideicommiſſum Ioannis Martini certiſſimum eſt, quod dicti Franciſcus, & Octauianus, ac alij Rodulphi Senioris filij in conditione poſiti fuerunt diſpoſitiuè vocati. Idque pleniſſimè † probant vrgentiſſimæ coniecturæ ex teſtamento fideicommittentis elicitæ, & admiſſæ in duabus primis deciſionibus, quodque dictæ ſorores de Roncallis ad illud agere potuerint vti hæredes filiorum dicti Rodulphi Senioris, quorum fauore fideicommiſſum ordinatum fuerat, & cum quibus expirauerat, in ſpecie declarauit Rota *in* §. *fin. ſecundæ deciſ.* 3

Quantùm verò ſpectat ad retentionem pro reintegratione fideicommiſſi Io: Martini DD. ad epilogum reducentes obiecta aliàs excitata, & reſoluta in dictis deciſionibus indubitatum eſſe ea ſtatuerunt bona fideicommiſſi diſtracta fuiſſe à Rodulpho Seniore, dum pro parte alienatio oſtenditur, & de reliquis ratio non redditur, † & proinde ſuper illius bonis competere retentionem pro reſarciendo fideicommiſſo, *ex adductis in prima parte tertiæ*, & *in* §. 1. *quartæ deciſ.* & ſtatus fideicommiſſi eſt certus iuxta confeſſionem filiorum fideicommittentis, qui pro conſequenda legitima † in bonis Patris medio iuramento aſſeruerunt, non comprehenſis bonis Bergomi exiſtentibus ac ſubiectis fideicommiſſo particulari, illius hæreditatem aſcendere ad ſcut. 275. mil & ad hunc effectum exhibuerunt Inſtrumenta neceſſaria, ac legitimam aſſignari à Iudice obtinuerunt. 4 5

Quæ confeſſio clariſſimè iuſtificata † vim rei iudicatæ obtinet, & ſuperat omne genus probationis, vt præter adductos in duabus vltimis deciſionibus, ex pluribus cumulatis aduertit Poſth. *de manut. obſeru.* 19 *num* 7. *vſque ad* 19. & de dicto certiſſimo ſtatu minimè dubitandum eſt, cum ſucceſſu temporis obſeruatus fuerit (iuxta calculum liquidò ſupputatum *in penultima deciſ. in* §. 1.) in reſtitutione tatæ Decij vnius ex filij Io. Martini vigore dicti fideicommiſſi, ſuper quo tantum fuit facta tranſactio, non autem ſuper bonis proprijs ipſius Decij, *vt habetur in quinta deciſione* §. 1 & apertis verbis dicitur in tranſactione facta cum Petri hærede, & in alia concordia cum Marci filiabus in fine illius non attenta dictarum filiarum narratiua, quæ † nihil in contrarium concludit, & emiſſa legitur ad ipſarum commodum, & prout magis illis expediebat, vt in Summ. dato in præteritis poſitionibus. 6 7

Quamobrem dicta confeſſio ſuper dicto ſtatu † impugnari non poteſt ab hæredibus illorum, qui eam religiosè obſeruarunt, per *Text in l. cum à matre C. de rei viadic.* Coccin *deciſ.* 120. *nu.* 2. *deciſ* 176. *num* 8. & *deciſ.* 295. *num* 3. *par* 8. *recent.* Alloquin ſuos Auctores de mendacio redarguerent, 8 9

quod

Digitized by Google

quod illis non eſt permiſſum, ex adductis *in deciſ. 925. nu. 4. coram Buratt. & dec. 148. n. 33. par. 10. rec.*

Nec afficit, quod dicta confeſſio veluti innixa Inſtru-
mentis productis coram Iudice, qui legitimam aſſigna-
uit non ſubiiſtat, ex quo nonnulla bona in eiſdem Inſtru-
mentis expreſſa non ſint referenda ad creditum hæredita-
tis. Cum dicti filij ſua bona, & credita non deduxerint
ex hæreditate paterna.

Etenim hæc nullo pacto iuſtificantur atque etiam pro-
bata non releuarent, quia dici non poſſet fuiſſe relata ad
creditum hæreditaris, dum dicti filij coram Iudice non
10 expreſſeruot quæ bona ſupputauerint † pro complenda
ſumma ſcutorum 275. mil. vt patet ex verbis dictæ confeſ-
ſionis relatis *in quinta deciſione* §. 1. & d. Status firmatus in
ſcutis 275. mil. non indiget alio ſulcimento, ac ex ſe plenè
probat Rota *in Montis faliſci ſupplementi legitimæ 18. Iunii
1642. coram bo. me. Bichio*, nec contra illum vlla probatio
eſt admittenda, niſi ex actiſſima pernecelle conuincens,
11 † quod res ſe aliter habere non potuerit *per text. in l. cum de
de indeb. 25. §. vlt. ff. de probat.* vbi communiter ſcribentes
Rota *deciſ. 64. num. 2.* coram Eminentiſſ. Card. Otthobono
*dec. 349. n. 29. par. 9. recent. & in penultima deciſione §. primo
Rea. P. D. mei Beuilaquæ*.

Dumque dictus ſtatus fuit firmatus ad effectum detra-
12 hendi legitimam, quæ non debetur niſi ex † bonis Patris
detracto ære alieno veriſimile non eſt, quod dicti filij vo-
luerint augere hæreditatem paternam, cum bonis ad eam
non ſpectantibus, ſed veriſimiliùs eſt, quod maluerint
13 illius diminutionem procurare † ad hoc, vt maior quan-
titas bonorum liberorum penes ipſos remanere poſſet, ex
traditis *per* Rub. *ad dec. 29 n 143. & ad dec. 262. n. 231. par. 8.
recent. cum aliis allegatis in vltima deciſione R. P. D. mei Beui-
laquæ §. à qua quidem.*

Et quatenùs etiam dicti filij voluiſſent augere hæredita-
tem paternam, attamen dictus ſtatus eſſet attendendus,
quia ſibi præiudicaſſent, attenta præſertim dicta obſer-
14 uantia ſubſequuta † in reſtitutione portionis Decij, ad
tradita *per* Cyriac. *diſcept. 3 n. 33.* Rot. *diuerſ. dec. 693. n. 1. &
3 par. 3.*

Ex qua confeſſione inter filios fideicommittentis obſer-
uata, ac incontrouertibili infertur ad Iacobillos ſpectaſſe
ſcut. 6854. ex perſonis Franciſci, & Octauiani, vltra ſi-
milem ſummam ſibi debitam, quod inter partes non con-
trouertitur ex perſona Claudij, vt in fine ſecundæ deci-
ſionis, nam detracta legitima ſex filiorum Io. Martini,
quæ eſt ſemis totius aſſis hæreditatis ſcut. 275. mil reman-
ſit fideicommiſſum in ſcut. 137500. & hæc diuiſa inter ſex
fratres cuiuslibet portio reducitur ad ſcuta 22916. quæ po-
ſtea aucta eſt ad ſc. 27416. inter alios quinque fratres, ad
quos reducit portio fideicommiſſaria Decij, *vt in quinta*
15 *deciſione* §. 1. quæ venit † in reſtitutione fideicommiſſi Surd.
conſ 458 n. 1. Bellon. Ino. *conſ. 86. n. 29.* Greg. *dec. 337. n. 5.* Vn-
de portio Rodulphi ſenioris alterius ex quinque fratribus
aſcendit ad dicta ſcuta 27416. quæ diuiſa inter quatuor
eius filios ſcilicèt Franciſcum, Claudium, Octauianum,
& Hieronymum Rodulphum videlicèt reddi debent ſc.
6854. ex quo fit, vt mortuis Franciſco, & Octauiano, il-
lorum portiones, de quibus agitur pro medietate ſpectent
ad Iacobillos Nepotes Claudij, & pro medietate ad Pau-
lum Æmilium filium Hieronymi Rodulphi illorum hæ-
16 redes pro æquali. Sicque † pro his ſummis ita liquidatis
competit Iacobillis retentio bonorum d. Rodulphi Senio-
ris pro reintegratione fideicommiſſi Io. Martini *gloſ. in l. po-
ſtulante in verb. petere ff. ad Senat. Conſult. Trebell.* Bart. *in l.
quid ſi poſſeſſor ff. de petit. hæred.* Merlin. *de pignor. lib. 4. q. 186.
n. 1 & ſeqq. cum aliis adductis in deciſ. 7. Iunii 1660. in princ. ac
in 4. dec. in princ. & §. 1.*

17 Cui retentioni † officere non poſſunt exceptiones turbidæ
quatenùs afferentur, Cyriac. *controu* 180. *n.* 41. ac dixit Ro-
ta *in fine d. vltimæ deciſionis*, & conſequentèr ante ſolutio-
18 nem dictarum pecuniarum † Immiſſio concedi non pote-
rat Hieronymo Rodulpho vigore fideicommiſſi Rodulphi
Senioris aduerſus dictas ſorores, quæ poſſidebant medie-
tatem illius bonorum, ac Iacobillis abſque vllo dubio de-
cernendum eſt retentio dictorum bonorum Rota coram
Buratt *deciſ. 946 per tot. Bononien. pecuniaria 16. Februarii
1637. §. & quod hæres coram bo. me. Card. Veroſpio, ac in penul-
tima, & vltima deciſione R. P. D. meo Beuilaqua.*

Minuſque ſuffragatur exceptio non confecti Inuentarii,
dum cohæredes Rodulphi Senioris illud prætermiſerunt,
19 alter alteri non poteſt † illius defectum obijcere, Mare-
ſcott. *var. reſol. lib. 2. cap. 72 nu. 9 & 18.* Bart. *de ſucceſſ. legal.
tom. 2. lib. 11. tit. 9. num. 9. & 10.* Olaſch. *deciſ. Pedemont 147.
nu. 7.* Rot. *in Romana hæreditatis de Caualeriis 22. Maii 1630.
coram Coccino cum aliis cumulatis in penultima deciſione §. non
obſtat quod Franciſcus*, & ſicuti Hieronymus Rodulphus
cohæres Rodulphi Senioris, ac dictorum Franciſci, &
Octauiani non poſſet hanc exceptionem † opponere pari 20
quoque ratione idem dicendum eſt de Paulo Æmilio eius
hærede, † cui obſtant exceptiones, quæ contra defun- 21
ctum competebant, vt vltra adductos *in penultima deciſio-
ne* Rot. *dec. 314. n. 1. par. 9. recent. & coram Card. Caual. deciſ.
536 num. 2.*

Demùm non obſtat præſumpta ſatisfactio deducta ex
omiſſione inuentarij, † & bonorum alienationibus. Ceſ- 22
ſat enim reſpectu Iacobillorum, qui ſunt rei, *vt in tertia
deciſione* §. 1. Rota *in Cæſenatea. bonorum 15. Maii 1651. co-
ram R. P. D. meo Albergato, vbi referuntur concordantes*,
vt quæ ex locum habeat duo copulatiuè requiruntur bono-
rum diſtractio, & Inuentarij omiſſio. Verùm non dicun-
tur bona dilapidata † in hac facti ſpecie, quia docetur de 23
coæqualibus inueſtimentis, & debitis ſolutis pro Rodul-
pho Seniore, vt oſtenditur in duabus vltimis deciſioni-
bus, & in Summarijs tunc datis, ac Inuentario æquipol-
let libellus porrectus † coram Iudice de partibus per di- 24
ctum Hieronymum Rodulphum, in quo deſcribendo bo-
na ſtabilia, loca Montium, Cenſus tum vigentes, ac
retrouenditos cenſendum eſt, cuncta bona annotaſſe, &
Inuentarij prætermiſſio, vt ſupra opponi nequit, proin-
deque penitus ceſſat præſumptio ſatisfactionis, quia nul-
lum ex dictis requiſitis concurrit, ac reſpectu cohæredis 25
non procedit, concurrentibus etiam Inuentarij omiſſio-
ne, & alienationibus, quæ imputantur in credita hære-
dis grauati, quando non docetur de Inueſtimentis, *vt in
dicta Romana de Caualeriis 20. Nouembris 1650. coram Coc-
cino.*

Dumque Hieronymus Rodulphus petijt immitti in
poſſeſſionem bonorum dicti Rodulphi Senioris aduerſus
dictas ſorores detractis de iure detrahend. vt in dicto libel-
lo dato in Summario in præteritis poſitionibus, & in alio
Iudicio ſeparationis legitimæ ab hæreditate paterna eam
obtinuit ex perſonis quoque dictorum Franciſci, & Octa-
uiani, & ſententiam latam ſuper dicta ſeparatione ratifi-
cauit, vt in dicto Summario vtique in neceſſarium ante-
cedens implicitè † ex his faſſus fuit dictos Franciſcum, & 26
Octauianum bona non dilapidaſſe, nec eſſe ſatisfactos de
eorum creditis, aliàs etiam legitima fuiſſet conſumpta,
nec illa detrahi potuiſſet, & ex dicta implicita † confeſ- 27
ſione, quæ plenè probat Ægid. *deciſ 683. ante num. 1.* Rot.
*dec. 242. n. 4. & dec. 347 num. 1. par. 2. & dec. 363. num 5 par. 9.
rec.* Certum eſt, quod omninò diluitur præſumptio † ſa- 28
tisfactionis, quæ cedit veritati à parte agnitæ, & appro-
batæ, *per text. in l. in rebus C. de iur. dot.* Surd. *conſ. 7. num 61.*
Rot *in recent. deciſ 477. nu. 10. part 9.* Etſi eam allegare non
poſſent dd. Franciſcus, & Octauianus, ex quo teneren-
tur ſaltim indicare alienationes per ipſos factas, cum in † 29
facto proprio ignorantia non ſit excuſabilis Rota *deciſ. 11.
num. 8. par. 8. recent.* & præſumptiua probatio verſetur tan-
tum circa id, quod ignoratur qualitèr geſtum fuerit, nec
allegari poſſit † ab eo, cui notum eſt factum Menoch. *de* 30
præſumpt. lib. 1. qu. 8. nu. 2. & 3. Ita pariter adduci nequit à
Paulo Æmilio eorum hærede, qui eſt eiuſdem Iuris cum
defunctis Buratt. *dec. 750. num. 3. cum aliis adductis in penulti-
ma deciſione R. P. D. mei Beuilaqua.*

Et ita deciſum eſt vna tantùm parte Informante altera
tamen pluries, ac pluries ad informandum ſtimulata &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Romana Teſtamenti.

Veneris 13. Ian. 1670.

ARGVMENTVM.

Filiusfamilias Clericus Teſtari poteſt de
bonis vndecumque quæſitis exceptis ta-
men ijs quæ ab Eccleſia proueniunt.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Filiuſfamilias vnicus Teſtatori poteſt de bonis vndecumque quæſitis, præterquam intuitu Eccleſiæ, & n. 2.*
3 *Leges conduntur ſuper re dubia.*
4 *Lex vbi non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus, & num. 5.*
6 *Genus comprehendit ſub ſe ſpecies.*
7 *Clericorum appellatione comprehenduntur Clerici primæ Tonſuræ.*
8 Auth. Presbyteros, *quos comprehendat, & n. 9.*
10 *Extenſio de expreſſis ad non expreſſa non datur.*
11 *Prima Tonſura non eſt Ordo, ſed Ianua ad Ordines.*
12 *Prima Tonſura exuit ſuſcipientem ſtatu Laicali.*
13 *Militia Cæleſtis tribuit priuilegia ſicut Terreſtris.*
14 *Suſcipiens primam Tonſuram dicitur relatus in num. Cæleſtium Militum.*
15 *Prima Tonſura præditus gaudet priuilegio Clericorum.*
16 *Prima Tonſura initiatus dicitur effectus de foro Eccleſiæ.*
17 *Argumentum à Militia Terreſtri ad Cæleſtem valet.*
18 *Prima Tonſura initiatus verè Clericus dicitur,* & in Auth *Presbyteri comprehenditur.*
19 *Explicatio priuilegiorum non à verbis, ſed ab intellectu dependet.*
20 *Fauorabilis diſpoſitio non eſt mutilanda ſubtilitatibus ampliа vt num. 21.*
22 *Priuilegia cum concedente latè interpretantur declara vt num. 24.*
23 *Extenſio ab expreſſis ad connexa datur.*
25 *Clericale priuilegium quibus competat.*
26 *Cantoris ſub nomen rectè intelligitur initiatum prima Tonſura.*
27 *Priuilegia Clericorum omnibus Clericis Communicantur.*
28 *Extenſio à gradibus ſuperioribus ad inferiores paſſim datur, amplia, vt n. 29.*
30 *Filiuſfamilias Tonſuratus Teſtari poteſt.*
31 *Ordo idem Clericalis diuerſa iure cenſeri non debet.*
32 *Generale Verbum ad omnia appellatiua euſdem generis extenditur.*
33 *Filijfamilias Clerici primæ Tonſuræ teſtari poſſunt, quod amplia, vt n. 34. 35. & 36.*
37 *Rota moueri ſolet ex rationibus non ex Calculo DD.*
38 *Declaratur* Sac. Concilium Trident. Seſſ. 23. cap. 6 de reform.
39 *Prothonotarius Apoſtolicus gaudet Priuilegio Clericali.*
40 *Prima Tonſura initiatus quando perdat priuilegium Fori in habitu non incedens, & n. 41.*
42 Cap. 6. Sac. Concil. Trid. *eſt reſtrictum ad ſolum priuilegium fori, in reliquis in nihilo eſt innouatum, & num 43.*
44 *Sublatio vnius priuilegij non tollit aliud.*
45 *Expreſſè non correctum relictum cenſetur ſub regulis iuris communis.*
46 *Ius ciuile, & Canonicum tribuens plura priuilegia Clericis non eſt Correctum, niſi in quantum apparet.*
47 *Patria poteſtas non læditur ex quo filijfamil. Clerici teſtari poſſint, & n. 48. 49. 50. & 51.*
52 *Priuilegium Clericorum filijfamil. ad effectum Teſtandi regulatur iuxta terminos habiles.*
53 *Quæſita à filijfamil. præter intuitu Eccleſiæ omnia præſumuntur Caſtrenſia, vel quaſi.*

DECISIO DXXXIII.

INTER fluctuantes viciſſitudinum humanarum Curſus tot, & tanti dubitationum, ac ambiguitatum Caſus emergunt atque tam varijs opinionibus inuoluuntur, vt per ſæpè Iudicium attentis ſub titubanti deliberationem vacillet, donec magis, ac magis iteratis examinibus opinionem magis rationabilem primas partes obtinere contingat.

Hoc idem accidit in hac Inſigni controuerſia, An filiusfamilias Clericus primæ Tonſuræ legitimè teſtari valeat ſuper qua reſolutum eſt die 26. Nouembris 1668. coram R. P. D. meo Priolo Teſtamentum filijfamilias Clerici, de quo agebatur non ſuſtineri, quia in eo non concurrebatur aliquod ex requiſitis à Sac. Concil. Tridentin. *Seſſ. 23. cap. 6. de reformat.* vbi de Clerico primæ tonſuræ dicitur, *quod ipſe priuilegio fori non gaudeat, niſi beneficium Eccleſiaſticum habeat, aut Clericalem habitum, & tonſuram deferens alicui Eccleſiæ ex mandato Epiſcopi ſeruiat vel in Seminario Clericorum, aut in aliqua Schola, vel vniuerſitate de licentia Epiſcopi quaſi in via ad maiores ordines ſuſcipiendos verſetur.*

Sed hodie articulo tanti ponderis qualitate profundius,
ac maturius inquiſita, & conſequentiarum hinc inde
expoſitarum natura accuratiſſime ſubacta ac ruminata
DD. agnoſcentes Sacr. Concil. Trident. loqui tantummodo de priuilegio fori non autem de alijs priuilegijs toti
ordini Eccleſiaſtico competentibus opinioſiſſimorum Doctorum innumeris ſuper hac quæſtione Commentationibus poſtpoſitis, & recedendo à deciſis coram Reu. P. D.
meo Priolo † cenſuerunt filiosfamilias Clericos etiam 1
primæ Tonſuræ gaudere priuilegio teſtandi de quibuſcumque bonis ad eos quomodolibet alias tamen quam intuitu
Eccleſiæ ſpectantibus ita ipſis indulgente abſque vllo conflictu vtrobique Iure Canonico, ſcilicet per competentiam
authoritatis in Clericos à Spirituali iuriſdictione emanantis, vt in cap. *quia nos deteſtam*, & Ciuili per modum priuilegij fauorabilis quod Supremi Principes in temporalibus Clericis impartiri poſſunt, vt *in l. Sacroſanctæ, & in
auth. Presbyteros C. de Epiſcop. & Cleric.*

Et licet in dicta Decretali, *quia nos deteſtam.* non adſit
explicita mentio Clericorum filiorumfamilias, Nibilominus DD. reprobata Decij opinione exiſtimarunt illum
textum de ijs quoque eſſe intelligendum, quia nemini dubium erat † quin Clerici ſui Iuris de proprijs bonis aliunde, 2
quam conſideratione Eccleſiæ quæſitis diſponere valerent
ex Canon placuit, & Canon. quinque cum concordantibus allegat. in gloſſ. vtrobique 12. quæſt. 3. Quapropter euidentior
viſa eſt ratio, quod textus illius decretalis comprehendere
debuerit etiam Clericos filiosfamilias reſpectu quorum difficultas adeſſe poterat, cum regulariter condantur leges
ſuper caſu dubitabili † non autem ſuper indubitabili iuxta 3
reſponſum *Iuriſconſult. in l. quod labeo, ff. de Carbon. & l. 1.
verſ. final. ff. ad municip. cum pluribus cumulatis in gloſſ. verb.
Parentibus.*

Præterea dum hæc Decretalis loquitur de Clericis in genere, & indiſtinctè parimodo eſt intelligenda ſecundum legalem aphoriſmum in vtroque iure receptum, quod vbi
lex non diſtinguit † nec nos diſtinguere debemus *cap. ſolitæ* 4
*circa fin. de maiorit. & obed. ibique gloſſ. verb. diſtinguens l. 1.
§. generaliter, ff. de legat. præſtand. l. pretio, ff. de public. in
rem. act. l. non diſtinguend. ff. de recept. arbit.* Rota *deciſ. 36.
num. 13. part. 5. recent.* potiſſimum quando agitur prout hic
de genere † ſub quo ſpecies omnes comprehenduntur *ad* 5
*text. in Can. ſi Romanorum poſt med. & gloſſ. verbo dicendo diſtinct. 19. & in l. omnes C. de præſcript. 30. vel 40. annorum,
vbi pariter gloſſ. verb. enumeratæ* aduertit quod tantum valet generaliter dici, † quantum ſi ſingula numerentur *ex l.* 6
2. ibi tanquam ſi ſuper ſingulis C. de quadrienn. præſcript & in
terminis Clerici primæ Tonſuræ † quod ſub generali Cle- 7
ricorum appellatione comprehendantur *trad.* Barbot. *Iur.
Eccleſ. vniuerſ. lib. 1. cap. 39 num. 2.*

Sicut etiam quamuis *in auth.* † *Presbyteros* ſolummodo 8
Presbyteri, Diaconi, Subdiaconi Cantores, & Lectores
exprimantur vnde pluribus Doctores expiſcati ſunt materia, & cauſam opinandi quod teſtandi priuilegium Clerici
filijsfamilias *in dicta auth.* conceſſum † ad illos ordines ex- 9
preſſos omnino ſit reſtringendum, & non ampliandum ad
initiatos prima Tonſura inter ordines à Theologis non
connumeratos cum in materia priuilegiorum regulariter
non detur extenſio † de expreſſis ad non expreſſa *cap. ſane* 10
de priuil. ibique Abb. *num. 2. & 3. & cap. ex litteris de vita
& honeſt. Clericorum.*

Attamen DD. prætermittendo quicquid Theologi firmant de prima Tonſura, quæ iuxta illorum documenta,
& dogmata † non eſt propriè ordo definitur, & conceptus 11
vt Sacramentum ad effectum imprimendi Characterem,
ſed ſolum Ianua præambulum ſeu diſpoſitio ad ordines, vt
poſt *magiſtr. ſentent. in 4. ſent. 24. diſtinct. quæſt. 2. art. 1. docet*
D. Thom. *in ſum. part. 3. quæſt. 35. art. 2. & referunt* Io. Lup.
in tract. de libert. Eccleſ. par. 2. quæſt. 4. num. 2. & 3. Mandoſ.
ad regul. Cancell. 24 1. quæſt. num. 5. Graſſ. *de effect. Cleric. in
prælud. num. 298.* dixerunt indubitatum eſſe de Iure Canonico per primam tonſuram ſtatum laicalem exui, & † Cle- 12
ricalem induci cum omnibus priuilegijs atque prærogatiuis ad ordinem Eccleſiaſticum ſpectantibus pro Communi
Canoniſtarum intellectu *in cap. cum contingat de ætat. &
qualit.*

Digitized by Google

qualit. & pluribus allegat. tradunt Graſſ. de effectu Clerico-
rum in præl ud. num. 301. Lap. allegat. 138. num. 11. & 12. Va-
lenzuol. conſil. 3. num. 66. & Lotter de re benefic. lib. 3. quæſt.
25 n. 29. merito quidem, nam ſicuti in militia terreſtri quis
13 cenſetur † effectus miles, & gaudet omnibus priuilegijs
militiæ ex eo tempore, quo in numeros eſt relatus, vt de-
clarat text. in l ex eo tempore 43. ibique gloſſ. verb. electi ff. de
milit. teſtam. l. final. §. Iubemus C. locat. Piccard. in principio
tit. num. 17. verſ. vnde arbitror Inſtit. eodem tit. pari quoque
ratione quando aliquis prima Tonſura fuit initiatus in
14 numeros Clericorum, † ſeu Militiæ Cæleſtis dicitur rela-
tus dicto cap. cum contingat de ætat. & qualit. & ex eo tem-
15 pore debet gaudere priuilegijs Clericalibus, † vt conſtat ex
formula qua vtitur Epiſcopus conferendo primam Tonſu-
16 ram ſecundum Rituale Romanum dum admonet † ini-
tiatum ex tunc effectum eſſe de foro Eccleſiæ & ſortitum
eſſe priuilegia Clericalia prout aduertiſſe Rotam in vna
Veronen. Penſionis 23. Februarii 1600. coram Cardinali Lan-
cellotto notat Lotter. de re benefic. lib. 3. quæſt. 35. num. 30. &
ex aliis allegatis apud Barbaſtr. paſtoral. reg. vol 3. numer 9.
part. 3. Graſſ. de effectu Clericorum in præl ud. num. 300. &
17 Boſſ de patr. poteſt. cap. 5. num. 183. Quod argumentum † à
militia terreſtri ad Cæleſtem valere dixit Rota in dec. 166.
num 47 part. 8 recent.

Cum igitur prima Tonſura Initiatus ſit reuera Clericus
18 bene comprehenditur in dicta auth. Presbyteros, quia in
priuilegiis fauorabilibus explicandis non eſſe inhærendum
19 † litteræ, ac verbali interpretationi, ſed eſſe attenden-
dum verum & magis genuinum rationis ſenſum admo-
nuit Sum. Pontifex in cap. quanto de priuil. Imperator in l.
non dubium C. de legibus & in l. 3. in fin. C. de liber. præter at-
20 que Iuriſconſult. in l. contra legem ff. eodem Nam diſpoſitio †
fauorabilis ſubtilioribus interpretationibus non eſt muti-
landa aut torquenda cap. non nimis & cap. aduerſus de Im-
munit. Eccleſ. cap quamquam de Cenſib in 6. & in l. ſancimus
la ſecunda verſic. eum enim C. de Sacroſanct. Eccleſ præſer-
tim vbi agitur, vt in præſenti caſu de priuilegiis fauore
21 Eccleſiarum diſpenſatis, † quæ ampliſſima largitione
fruuntur l. 4. in fin. & in l. priuilegia 12. C. de Sacroſanct. Ec-
cleſ. l. ſi qua per Calumniam 22. § quia etiam omnia priuilegia
& in leg. Orphanotrophoſ. 31. C. de Epiſc. & Cleric. Quæque
conceſſa ſunt ab eo, cuius iuri detrahitur, quo caſu lati-
22 ſimam recipiunt interpretationem in præiudicium † con-
cedentis, vt in terminis priuilegii declarat Abbaſ. in cap.
cum ex iniuncto 12. de hæretic. per tex. ibi allegat. in cap. cum
dilectus de conſuetudin. cap. olim de verborum ſignificat. & l.
beneficium, ff. de Conſtitut. Princip. Ita ut detur extenſio ab
23 expreſſis † ad connexa non expreſſa ſecundum egregiam di-
ſtinctionem qua ad concilianda Iura contraria vtitur Abb.
in dicto c. cum ex iniuncto nu. 6. de hæretic. cum allegat. in adno-
tationibus eodem loco ab Alexandr. de Neu. litt B. vbi dicitur
quod eſt doctrin. Innocent. in cap. cum dilecti de donat. quod-
que concordat gloſſ in Clement. ſi de beneficio verſic. ſæe ad nos
de præbend. quam diſtinctionem adhuc clarius dilucidat,
Idem Abb. in cap. quia circa numer. 4. de priuil. licet ſe-
24 cus dicendum foret † quando priuilegium tenderet in præ-
iudicium alterius quam concedentis, vt in cap. ex tuarum
de auctorit. & vſu palli cap. Paſtoralis de priuil. cap. ſuper eo
de Offic. de legat. vbi Abb. cum aliis, & Innocent. in cap cum
dilecti de donat.

Ex quibus nullum ſupereſt dubium quin facultas te-
ſtandi æque competat filijsfamilias Clericis primæ Ton-
25 ſuræ, † Oſtiariis, Exorciſtis, & Acolithis, licet illorum
ſpecialis mentio non habeatur in auth. Presbyteros, ac alijs
26 ordinibus expreſſis ſiue quia ſub nomine † Cantoris rectè
intelligi poſſe initiatum prima tonſura Infertur ex Canon.
Pſalmiſta 20. ibique Gloſſ. diſtinct. 23. & in Canon. 1. verb. Pſal-
miſta verſ. & per primam Tonſuram diſtinct. 21. & in Canon.
illud verb. primum diſtinct. 77. Stephan. de Gait. in repetit.
Can. ad liminu 30. quæſt. 1. num. 11. qui concordantes addocit
27 ſiue quia priuilegia Clericorum † omnibus Clericis Com-
municantur cuiuſcumque ordinis, & dignitatis exiſtant vt
optimè infert Abb. in rubric. de vit. & honeſt. Clericorum
28 atque ex identitate rationis paſſim datur † extenſio à gra-
dibus ſuperioribus ad inferiores Alex. conſ. 24. num. 44. lib. 2.
conſ. 75. num. 3. lib. 3. Surd. conſ. 443. num. 21. Rota coram
Seraphin. decis. 496. num. 12 in recent. deciſ. 783. num. 3. par. 2.
& deciſ. 136. num. 10. part. 7. vbi ſubdit quod maximè fauo-
29 re Eccleſiæ † ſeu alterius cauſæ piæ ſit locus extenſionis
ex Roland. conſil. 72. nu. 64. & ſeqq. lib 1. & Honded conſ.
95. num. 30. lib. 1. vnde in ſpecie Tonſuratum quoque poſſet

† teſtari firmant Cepoll. auth. 111. Roland. conſ. 16. à num. 7. 30
& per tot. lib. 4. Graſſ. de effectu Clericorum effect. 19. num. 65.
Molin de primogenit. lib. 1. cap. 19 num. 26. Molfeſ. conſ. 33.
num. 4. Fontaneli. deciſ. 531. n. 18. Gratian. diſcept. 464 n. 12.
& ſeqq. Bellett. diſquiſit. Clericat p. 1. tit. de bon. Clericorum §.
7. nu 25. de Communi & Communiſſima teſtatur Boſſ. de patr.
poteſt. cap. 5. §. 6. n. 182.

Nec ergo vnus, & idem ordo Status Clericalis † ſeu vnà 31
& eadem ſubſtantia diuerſo Iure cenſeatur contra text. in
cap quia circa verſ. fin. de priuil. vbi gloſ. notat. quod verbum
generale † ad omnia appellatiua eiuſdem generis extendi- 32
tur in Verbo ſed futuri DD. per confuſos diuerſarum opi-
nionum anfractus ducto rationis euidentioris atque po-
tentioris filo exiſtimarunt veriorem eſſe opinionem Do-
ctorum qui admittunt filiosfamilias † Clericos etiam pri- 33
mæ tonſuræ teſtari poſſe de omnibus bonis ad eos ſpectan-
tibus aliunde quam conſideratione Eccleſiæ, vt tradit Bar-
boſ. Hoſtienſ. Butr. Io. Andr. Card. Anchar. & alii Iuriſ-
periti ex antiquioribus relatis apud Couarr. in dicto cap. quia
nos n. 3. de teſtam. Sanch. lib. 7. Summ. cap. 33. nu. 32. vbi enume-
rat ex recentioribus Theologis, & Summiſtis Angel. Syluestr.
Tabien. Nauarr. Azor. & Leſſ. quos etiam cum alijs recenſet
Boſſ. de patria poteſtat. cap. 5. num. 182. & inter eos Graſſ de
effect. Clericor. in prælud. n. 300 & ſeqq. ſiue dicta bona ſint
aduentitia, ſiue profectitia, † ſiue ante ſiue poſt Clerica- 34
tum fuerint à filiofam. acquiſita ſaluo tamen vſufructu fa-
uore Patris in bonis ante Clericatum acquiſitis, vt repro-
batis opinionibus contrarijs tenent Caſtrenſ. in l. Sacroſanct.
n. 3. C de Epiſc. & Cleric. Dec in cap. in præſentia nu. 251. de
prob Pin. in l. 1. p. 1. n. 45 de bonis quæ liber. Vaſq. de ſucceſſ.
progreſſ. tit. qui teſtam. non poſſ. n. 33. Molin. de primogen. lib.
1. cap. 19. n. 28. Barboſ. in l Sacroſanctæ n. 2. & in auth Pres-
byteros n. 5 C. de Epiſcop & Cleric. Guttier. pract. quæſt. lib.
2. qu. 40. n. 3. verſ. vbi filius Ceual. Comm. Contra Commun. qu.
394. nu. 25 prope fin. verſ vbi reſoluit Fragoſ. de regim. Reip.
tom. 3. lib. 1. diſp 2. de filiisfam. §. 8. n. 233 & lib. 5. de teſtam. diſp.
8 §. 19. n. 300. Surd conſ. 239 n. 26 qui teſtatur diſtinctionem
inter Tonſuratos, & alios ordines † carere ratione, quem- 35
admodum etiam arguitur ab alijs in genere loquentibus,
vt Vrſill ad affiict dec. 241. n. 2 & ſeqq. latè Simon de Pret.
de interpretat. vlt. vol. lib. 2. interpret. 1. dub. 42 n. 16. Andreol.
controu. 326 à n. 2. Marin. var. reſol. lib. 1. cap. 62. n 12.

Quam opinionem loquendo in genere † de filijsfamil. 36
Clericis iam amplexa fuit Rota in deciſ. 96 & deciſ. 166 p.
8. recent. & in Romana Cenſus 17. Maii 1669. §. & licet coram
Reuerendiſſ. D. Datario, vbi reſpondetur dec. Burutt. 639. quæ
inquitur perfunctoriè illamque opinionem hodie in ſpecie
filijfamil. Clerici primæ Tonſuræ vti magis rationabilem
approbauit iuxta morem huius Sacr. Tribunalis in quo
opiniones non ex multitudine Doctorum, † ſed ex ratio- 37
num pondere ac momento ſolent præualeſcere, vt in deciſ.
301. num. 1. ibi non eſſe attendendas auctoritates Doctorum, ſed
Iuribus, & rationibus quæſtionem eſſe decidendam part. 5 di-
uerſ. deciſ. 62. numer. 13. part. 5. deciſ. 17 numer. 4 part. 7. deciſ.
384. numer. 33. part. 9. recent. in Ferolivien. Emphyteuſis
23. Martii 1667. § militantibus verſ. præſertim, vbi adeſt vi-
ua ratio, & in Romana Dotis 29. Nouembris 1664. §. & cum
Rot. coram me.

Hinc non obſtat quod Sac. Concil. Trident. ſeſſ. 23 cap.
6. de reformat. præſcribat initiatos prima † tonſura priuile- 38
gio fori non gaudere niſi cum qualitatibus, ibi recenſitis
quibus Adrianum filiumfamil. Clericum, de quo agitur
deſtitutum, & vt laicum exiſtimatum fuiſſe prætenditur
quia vltra quod Adrianum requiſita Concilij habuiſſe al-
legarunt Informantes pro Franciſco, & Conſortibus, ex
eo quod eſſet Prothonotarius † Apoſtolicus deputatus pro 39
legatione ab Eminentiſſimo Cardinali Chiſio Legato
à Latere, qua deputatione vti pro ſeruitio Eccleſiæ vniuer-
ſalis, & Sanctæ Sedis Apoſtolicæ dicitur habuiſſe requiſi-
tum Sacr. Concil. de ſeruitio, & deſcriptione Eccleſiæ iuxta
reſolutiones Sac. Congregationis relatas per Pignatelli. conſult.
174. num. 3 & ſeqq. Necnon habitum ante eius diceſſum ab
Vrbe continuo geſtauerat, prout etiam reuerſus vſque ad
vltimam infirmitatem iuxta teſtium depoſitionem poſt
deciſum examinatorum, † eſto quod aliquando dimiſerit 40
medio tempore, quia non ſubſecuta declaratione ordinarij
ſemper potuit reaſſumere iuxta textum in cap. Clericus 2. de
Vit. & honeſt. Cleric Canon. eos qui vbi gloſſ. 20. quæſt. 3. Reue-
rendiſſimus Sperell. deciſ. 36 nu. 19. vbi quod ob non delatio-
nem † ſuſpenditur, ſed non extinguitur priuilegium fori 42
Ciarlin controu. forenſ. lib. 1. cap. 53. n. 12. Barbaſtr. de compet.
iuriſdict.

Digitized by Google

iuriſdict. quæſt. 43. *à num.* 5. *& tenere Doctores cum aliis co-*
pioſe recenſitis apud Queſad. *contr. for.* 24. *num.* 41. San Fe-
lic. *deciſ.* 14. *num.* 1. Ricciull. *de Iur. perſon. lib.* 7. *cap.* 7. *num.*
23. Prat. *diſcept. for. cap.* 75. *numer.* 26. Cenſuerunt DD.
42 diſpoſitionem dicti † *cap.* 6. Sacr. Concil. Trident. reſtri-
ctam eſſe ad ſolum priuilegium fori, quod Clericus amit-
tit non obſeruando requiſitas conditiones à Sacr. Concil.
43 Trident. In cæteris autem priuilegijs † Clericorum nihil
innouatum fuiſſe, vt *in puncto Sacr. Congregationem Emi-*
nentiſſimorum Cardinalium Concil. Trident. interpretum de-
claraſſe commemorat. Gonzal. *ſuper regul.* 8. *Cancell. gloſſ.* 5.
§. 5 *num.* 7. *&* Bellett. *diſquiſit. Cleric. part.* 1. *de fauor. Cle-*
ric. perſon. §. 8. *num.* 22. Garz. *de benefic. part.* 2. *cap.* 3. *num* 5.
in fin. & alij relatis reſol. Sacr. Congregationis Iacob. Pigna-
tell. *conſult.* 104. *à num.* 7. Comitol. *reſponſ. moral. lib.* 6. *quæſt.*
20. Nicol. *in Floſcul. verb. Clericus numre* 27. Dian. *part.* 1.
reſolution 36. Ricciull. *de Iur. perſonarum extr. grem. lib.* 7.
capit. 6. *numer.* 11. *eos ſeqq* Barboſ. *ſuper dicto cap.* 6
Concil. *num.* 14. Squillant. *de priuileg Cleric. cap.* 12. *limit.* 1.
Parlador. *rer. quotid. definit.* 14. §. 2. *num* 6. Sanchez *in præ-*
cept. Decalog. lib. 7. *cap.* 13. *num.* 35. Rot. *deciſ.* 62. *poſt Zuff. de*
legitimat. proceſſ. num. final optima quidem ratione cum
44 per ſublationem vnius † Priuilegij non inducatur priuatio
alterius ex eo quod Iuris Communis correctio non exten-
ditur *cap. cum expediat de elect. in* 6. & quod expreſsè cor-
45 rectum non inuenitur † in actum ſub Iuris communis re-
gulis relictum intelligitur *l. præcipimus in fin. C. de appe lat.*
Nauar. *conſ.* 24. *de priuil.* Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancell. gloſſ.* 5.
§. 5. *num.* 9. Vnde cum multiplicia priuilegia competant
Clericis ex præfato armonico vtriuſque Iuris Canonici, &
46 Ciuilis concurſu non inducitur † illorum priuatio niſi in
Caſibus à Iure expreſſis, ita Innoc. *in cap. bonæ il ſecundo*
col. vltim. de elect. Imol. Abb. & Felin. *in cap. querelam de*
Iur. Iur. cum pluribus adduct. à Tiraquell. *in l. ſi vnquam verb.*
reuertatur num. 248. *C. de reuocand. donat.* Gonzal. *ſuper reg.*
8. *Cancell. gloſſ.* 15 *num.* 19. Rota coram Puteo *deciſ.* 129. *lib.*
3. *& par.* 1 *diuerſ. deciſ.* 269. *num.* 2. *&* coram Achill. de
Graſſis *d. dec.* 1. *de pæn.*

Nec alicuius conſiderationis viſum eſt DD. adſtructum
47 in conueniens quod per tam amplium † priuilegium exor-
bitans præiudicium inferatur Iuri patriæ poteſtatis, Quo-
niam *in dicta auth. Præsbyteros* parentibus etiam proſpe-
48 ctum eſt, † dum ipſis in bonis filiorum Clericorum præ-
ſeruata eſt legitima, quam petere poſſunt ex conditione ex
l. iuxt. monitum in dicta auth. verb. ſerant ibique Bald. *num.* 2.
& l. cum leg. C. de Eiſcop. & Cleric. Angel. *in l.* 1. *num.* 5. *ff. de*
inoffic. teſtam. Surd *conſ.* 259. *num.* 10. Rota *deciſ.* 96. *num* 21.
& deci 166 *num.* 39. *par.* 8. *recent.* dum vſusfructus in bonis
49 acquiſitis ante † Clericatum fauore patris quoque remanet
illæſus ex auctoritatibus ſupra congeſtis *in* §. *ae ergo poſt.*
verſic. ſiue dicta bona, & dixit Rota *in allegat. Romana Cen-*
ſus 17. *Maii* 1669. §. *& licet verſ. tamen verior, & receptior ſen-*
tentia, etſi aliquod damnum patria poteſtas ex eo priuile-
gio videtur recipere adhuc tamen apparet valde tempera-
50 tum & compenſatum, † quia filijfamil. Clerici per tal em
auth. obligantur, & coguntur velint nolint, relinquere le-
gitimam parentibus etſi eam non relinquant poteſt à pa-
rentibus vindicari per condictionem ex lege, vt proxime
firmatum eſt, & in omnem euentum nemini liceret con-
queri etiam ſi dictum priuilegium adhuc magis minueret
51 patriæ † poteſtatis, quia ſupremus Princeps tales nexus ad
ſui placitum ſoluere poteſt *ex text. inſtit.* §. *filiusfamil. quib.*
mod. Iuſpatr. poteſt. ſoluit.

Non eſt etiam tam effrenata huiuſmodi teſtandi licen-
tia in Clericis filijsfamilias prima Tonſura initiatis, ita vt
ante legitimam ætatem poſſint factionem Teſtamenti ce-
52 lebrare vt ex aduerſo opponebatur † Nam hoc priuilegium
regulatur iuxta terminos habiles, & Iuri Ciuili congruen-
tes ex Conſtitutione Leonina, de qua *text. in l. cum lege*, ibi,
vltima condere ſecundum leges elogia licere C. de Epiſc. & Cler.

Reſponderunt quoque DD. diſtinctiones inter bona ad
uentitia, profectitia, Caſtrenſia, ex quibus diuerſæ opi-
53 niones pullularunt † ſiquidem in Clericis filijsfamilias om-
nia bona aliunde quam intuitu Eccleſiæ quæſita reputan-
tur Caſtrenſia, aut quaſi Caſtrenſia ex concluſione inter
Canoniſtas communiter recepta, de qua Couarr. *in dicto*
cap. quia nos de teſtam. n 2. *&* 3. Menoch. *de adipiſc. remed.* 4.
n. 281. Bellett. *diſquiſit. Cleric. p.* 1.

Reliqua vero obiectionum genera deſumpta ex alijs
opinionibus leuioris armaturæ pariter reiecta fuerunt à
54 DD. eorumque nullam rationem habendam eſſe † contra
communem fauore Clericorum receptam in proprijs ter-
minis reſpondit Rota *dec.* 166. *n.* 50. *p.* 8. *recent.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. ALBERGATO

Sacræ Rotæ Decano.

Neapolitana Hæreditatis.

Lunæ 9. *Maij* 1672.

ARGVMENTVM.

Diſpoſitio licet ſub verborum cortice conditionalis videatur, nihilominus attenta diſpoſitione orationis modalis dicitur etiam per impropriationem verborum præſertim ad euitandum abſurdum ex contrario ſenſu reſultan.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio dicitur modalis, & non conditionalis quoties onere implenda ſunt poſt emolumentum licet oratio cantet, & datur ratio, n.* 2. *& n* 5
3 *Hæreditate iacente nemo poteſt accipere bona hæreditaria, nec quidquam facere.*
4 *Priuatio ſupponit habitum.*
6 *Interpretatio quælibet ſumenda eſt ad euitandum abſurdũ*
7 *Proœmium demonſtrat cauſam finalem.*
8 *Diſpoſitio conditionalis interpretatur pro modali ad euitandum abſurdum, & n.* 9.
10 *Priuationis pœna nunquam inducitur niſi cum dolo, & poſitiua malitia.*
11 *Monitio præcedere debet priuationem.*
12 *Pœna, & amiſſio iuris quæſiti non irrogatur niſi cum interpellatione, & mora.*
13 *Impedimentum excludit dolum.*
14 *Lis præbet iuſtam cauſam tranſigendi.*
15 *Tranſactio facta bona fide in qua relaxatur quid modicum reſpectu quæſtionum ſubſtinenda eſt.*
16 *Prohibitio alienandi non intrat quando hæres acquirit rem, cuius poſſeſſione carebat.*
17 *Iactare ſuum nemo præſumitur.*
18 *Diſpoſitio facta ab eo, cuius conſcientia demandata eſt habetur perindè ac ſi facta fuiſſe ab ipſo diſponente.*
19 *Diſpoſitio teſtatoris eſt pro lege ſeruanda.*

Adſunt ſupra in eadem Cauſa duæ Deciſiones, 1. ſub die 30. Ianuarij coram Eminentiſſimo Cardin. Cerro, altera die 23. Iunij 1660. coram eodem, Præſens Deciſio eſt coram Reuerendiſſ P. D. Albergato cum qua terminata eſt Cauſa, & lata Sententia diffinitiua.

DECISIO DXXXIV.

IN proſecutione Cauſæ aduerſus ſententiam de voto Rotæ latam Patres Miniſtrantes Infirmis Ciuitatis Neapolis obtinuerunt Deciſionem fauorabilem coram Eminentiſſimo Domino Cardinali Carpineo contra Patres S Mariæ in Porticu Burgi Chiaiæ eiuſdem Ciuitatis fundatam in eo, quod propter nonnullas contrauentiones, & non adimplementum eorum, quæ in Donatione, & Teſtamento ipſis demandauerat Pia, ac Nobilis mulier Fœlix Maria Vrſina Duciſſa Grauinæ, factus fuiſſet locus deuolutioni ad eorum fauorem, ſed repropoſita a me Cauſa, Domini receſſerunt à Deciſis, & cenſuerunt dictam ſententiam fuiſſe iuſtè latam, quia ex nouiter deductis, & præſertim ex folio concordato coram d. Eminentiſſimo Carpineo apparuit dictæ primæ ſententiæ, & ſubſiſtentia Deciſionum alias emanatarum coram Eminent. Cerro, ita vt ſit locus confirmationi.

Et diſtinguendo Bona in Donationibus comprehenſa ab In teſtamento contentis animaduerterunt Domini quoad illa nullam incontrouertibiliter ſuſpenſiuam conditionem contineri, cum Duciſſa, non ſolum corundem ciuilem poſſeſſionem in Donatarios viuens tranſtulerit, verum

etiam

Digitized by Google

etiam ſufferit, ac mandauerit ex tunc naturalem per eos apprehendi, licet ſibi vſumſructum referuaſſet, ibi: *Rimettendo liberamente eſſa Signora Ducheſſa à detta Ven. Caſa, e Chieſa, e tutti i RR. Padri la corporale, e real Cattura della poſſeſſione di detti Beni ſtabili, Giardina e Boſco, vt ſupra donati, quale poſſeſſione vuole detta Sig. Ducheſſa, che detti RR. Padri da hoggi auanti vagliano, e debbano pigliare corporalmente à lor maggior cautela, non oſtante la detta riſerua dell'vſufrutto*, vt legitur in ipſomet Inſtrumento Donationis impreſſo *lit.* Y.

Quod amplius conuincitur ex iiſdemmet legibus, & pactis ad eamdem Donationem appoſitis, emolumentum iam quæſitum perneceſſe importantibus, cuiuſmodi eſt prohibitio alienationis, atque applicationis fructuum alijs Domibus eiuſdem Religionis ſub pœna priuationis ad fauorem ſubſtitutorum eodem Inſtrumento *lit. B. il* a. necnon alia prohibitio nedum venditionis, verum etiam locationis eorumdem Bonorum, & Palatij ipſius Donatricis ſub pœna erogandi pretium, vel affictum inde perceptum in commodum, & beneficium ipſorummet ſubſtitutorum, eodem Inſtrumento *lit. E. & I.* 2. Item alia, quolibet triennio in publica Congregatione reddendi rationem ſub pœna amiſſionis fructuum ſequentriennij *lit. S. T. & V.* 2. quæ omnia indubitanter oſtendunt, atque euidenter ſupponunt antecedentem acquiſitionem; cum alienare, locare, aut reddere rationem non poſſit, qui rem actu non habet tanquam ſubiectam circa quod potentia diſponendi verſatur; Indeque emerſit æquiuocum in contraria deciſione deductum *ſub §. Nam aduerterunt*, quod ſcilicet Ducißa etiam hic voluerit prius erigi Nouitiatum, etenim verba illa ſuperindè ponderata, *Hà deliberato, e diſpoſto di perfettionare, & augumentare detta Fondatione*, non reſpiciunt fabricam Nouitiatus, ſed Domum ipſorummet Patrum quatuordecim annis ante, & vſque de anno 1632. ab ipſa Duciſſa fundatam, vt conuincitur ex lectura eiuſdemmet Donationis *lit. I. & in d. fol. concordato numer.* 27.

Quo verò ad bona in Teſtamento contenta diſpoſitionem fuiſſe modalem, non verò conditionalem ex eo conſtat, nam quoties onera, quæ iniunguntur à Diſponente implenda ſunt poſt quæſitum emolumentum, toties diſpoſitio dicitur facta ſub modo, non verò ſub conditione, & ſic enum ab altero diſtingui Bart. *in l. quibus §. Termilius num.* 1. *ff. de condic. & demonſtr.* Natt. *conſ.* 313. *num.*
2 28. Surd. *deciſ.* 156. *num.* 6. etiamſi verba ſonarent † in conditionem, cum ad effectum, de quo agitur inſpicianda ſit ſubſtantia diſpoſitionis, non autem cortex verborum, Molina *de primogen. lib.* 2. *cap.* 12. *num.* 14. & pluries tenuit Rota, & ſignanter *in recent. dec.* 217. *nu.* 5. *part.* 8. & 201. *nu.* 4. *par.* 9. & *Melenitana penſionis* 4. *Februarii* 1669. *coram Reu. P. D. meo Priolo §. non obſtante, & in Albanen. Donationis* 16 *Februarii* 1671. *§. Tamen coram R. P. D. meo Vicecomite, & in Teraſina prætenſæ reſolutionis Centralitat* 27. *eiuſdem menſis §. Preſentis coram R. P. D. meo Calataiù.*

In propoſito ex toto contextu Teſtamenti dati per extenſum conſtat Patres S. Mariæ in Porticu fuiſſe purè, & ſimpliciter inſtitutos, & poſtea per orationem diſtinctam, & ſeparatam Teſtatrix mandat Patri Generali, & alijs Officialibus Domus ab ipſa fundatæ, quam ſuam hæredem appellat: *Che debbano ſubito erigere, &c. vna Caſa di Nouitiato formato ſecondo le Coſtitutioni di detta Religione con applicarui il denaro per la ſuppellettile neceſſaria nel primo ingreſſo, e prouiſione di detto Nouitiato, e li frutti annui in perpetuum ſecondo la neceſſità del numero de Nouitij, Padri, e fratelli neceſſarii al buon gouerno di detto Nouitiato, &c.* Et deindè præcipit, quod debeant, *aſſegnare, e ſpendere quella ſomma di denari, che ſarà neceſſaria per la fabrica della noua habitatione di detto Nouitiato*, & inferiùs vult, quod legatum *ſia il primo ad eſſere eſeguito, e ſempre preferito à tutti gli altri legati, quali da me ſi ſanno, &c.* & vlteriùs, *non prohibendo però à detti miei heredi valerſi de denari, e frutti di detta mia heredità per le ſpeſe, che occorreranno farſi per le liti, e per ogni altra coſa concernente la conſecutione, e buon gouerno delli miei beni, e crediti della mia heredità, e per la celebratione delle Meſſe, che laſcio da celebrarſi doppo la mia morte.* Quæ omnia ſupponunt in neceſſarium antecedens Teſtatricem voluiſſe, quod Pa-
3 tres † prius adirent, & acquirerent hæreditatem, quàm onera iniuncta adimplerent, nàm donec hæreditas iacet, nemo poteſt bona hæreditaria accipere, nec pecunias hæreditarias impendere, minuſque ſoluere legata, quæ capi debent de manu hæredis, & ſolum ab eo præſtanda ſunt poſt aditam hæreditatem *§. legatum Inſtit. de legat.* Surd. *conſ.* 319. *n.* 2. Rot. coram Eminentiſſ. Otthobono *dec.* 203. *n.* 10. & *dec* 401. *n.* 7. *par.* 12. *recen.* & *dec.* 36. *num.* 12. *coram bo. me. Bichio.*

Idipſum comprobat pœna caducitatis appoſita in caſu non obſeruantiæ, & contrauentionis, ibi: *Et in ogni altro caſo d'inoſſeruanza delle coſe predette, e di ciaſcuna d'eſſe voglio eſpreſſamente, che detta Vener. Caſa della Natiuità della Madonna, e ſuoi RR. Padri ſiano, e s'intendano decaduti da detta mia heredità*: quod manifeſtè concludit hæreditatem fuiſſe agnitam, & acquiſitam, nàm priuatio ſupponit † habitum, cum nemo poſſit cadere ab emolumento niſi illud præcedenter acquiſiuerit 4
l. decem ff. de verbor. oblig. & præcisè ex hoc capite caducitatis, & priuationis Actores illud Iudicium intentarunt, vt videre eſt in eorum Monitorijs datis in ſecundo Summario hæredum coram Eminentiſſimo Carpineo *ſub num.* 3. Vndè diſpoſitionem verè, & propriè dici modalem, non † autem conditionalem tradunt Cephal. *conſ.* 52. *n.* 2. & *ſeqq.* Giouagn. *reſponſ.* 93. & apud eum Rota *num.* 32. *in fine* Carena *reſol.* 93. *numer.* 11. Rota *in recent. dec.* 201. *n.* 15. & 16. *part.* 9. *recent.* & *deciſ.* 132. *num.* 13. *coram bo. me. Bichio.* 5

Nec diſpoſitio deſinit eſſe modalis ex eo, quod Teſtatrix dixerit: *Data la ſepoltura al mio Corpo non poſſino detti miei heredi diſporre di denaro alcuno, e frutti della mia heredità, &c. ſe prima non ſarà eretta, e ſtabilita la ſuderta Caſa di Nouitiato*; Nàm hæc non important ſuſpenſionem aditionis hæreditatis, ſed ſolùm reſpiciunt executionem diſpoſitorum in Teſtamento, & diſtributionem pecuniæ, cum immediatè ſubdiderit, & mandauerit, quod ante erectionem Nouitiatus expendantur à Patribus pecuniæ pro funeralibus, pro litibus pro celebratione miſſarum, & pro conſecutione, & bono gubernio Bonorum, & ſucceſſiuè etiam quod ſoluantur legata vitalitia, & alia facta pro vnica vice, ideò intelligitur huiuſmodi præceptum, quod prædictis ſolutis, & adimpletis; reliquum in alios vſus, quàm in erectionem Nouitiatus conuertere non poſſent, & ſic non ſuſpendunt, ſed præſupponunt aditionem hæreditatis, & ſi aliter intellectus admitteretur, ſequeretur, quod diſpoſitio eſſet ſibimet contraria, quod præſupponi non † debet, imo 6
ad hoc abſurdum euitandum interpretatio capi debet Text. *in cap. Cum Tu, vbi DD. de Teſtibus*, Alex. *conſ.* 185. *num.* 4. *lib.* 7. Menoch. *conſ.* 677. *num.* 8. Gratian. *diſcept.* 416. *num.* 5. & *deciſ.* 184. *num.* 14. *coram bon. memor. Bichio*, & *in Imolen. Tutelæ* 27. *Nouembris* 1669. *coram Reuerendiſſ. Beuilacqua Almæ Vrbis Gubernatore*, in nihilo ſubſiſtente, quod erectio Nouitiatus, & alia onera fuerint iniuncta per modum cauſæ finalis, indeque illis non adimpletis euanuerit relictum, nàm † cauſa finalis fuit pietas, 7
obſequium, quod Teſtatrix profitebatur erga S. Dei Genitricem, vt liquet ex prohemio, ex cuius forma cauſa finalis dignoſcitur, & comprehenditur, Altograd. *conſ.* 36. *numer.* 29. Gregor. *deciſ.* 531. *numer.* 5. Rot. *deciſ.* 229. *numer.* 15. coram Eminentiſſ. Otthob. & *deciſ.* 20. *num.* 13. *par.* 5. *recent.*

Minus autem dici poteſt conditionalis diſpoſitio ex eo, quod Teſtatrix Patres inſtituerit limitatè, & cum clauſula *eccettuati però l'infraſcritti legati, e fideicommiſſi*, & ità excepta hac ipſamet diſpoſitione nunc controuerſa, vt arguit contraria deciſio ſub dicto §. *Nam aduerterunt, & §. Quia contrarium.* † Etenim vltra quod 8
implicat de directo vniuerſalem hæredis Inſtitutionem non comprehendere etiam legata, & fideicommiſſa, vtpotè, quæ de manu ipſius hæredis capienda ſunt, vt in terminis reſpondit *Iuris Conſ. in l. ſi quis ita* 74. & ex ea Bald. *de hæred. inſtituen.* vbi quod exceptio illa operatione Iuriſcenſetur reiecta, optimè Roin. *conſ.* 32. *num.* 8. *lib.* 2. Mantic. *de coniect. lib.* 4. *tit.* 3. *num.* 16. & in ſpecie Rota *in Romana fideicommiſſi, ſeù Saluiani* 2. *Maii* 1664. §. *Quod comprobatur coram me*; Reſpondetur ea verba non ſtare aduerſatiuè ad hanc inſtitutionem, ſed ad detractiones, quæ ex iiſdem legatis, ac fideicommiſſis fieri prætenderentur, ibi: *Eccettuati però gl'infraſcritti legati, e fideicommiſſi, dolli quali voglio, non ſi debba dedarre, nè defalcare coſa alcuna anco per ragione di natura, Falcidia, Trebellianica, ò per douuto ſuſſidio de Beni*, eodem teſtamento impreſſo *lit. F.* ita ut ſenſus Teſtatricis fuerit

quod

Digitized by Google

quod Patres in omnibus, & per omnia forent hæredes, hoc
eſt Domini iſtorum Bonorum, de quibus pro Religionis
augumento diſponere poſſent, exceptis tamen legatis, &
fideicommiſſi, à quibus nec Falcidiam, nec Trebelliani-
9 cam alioquio debitam ſubducere valerent, † non quod
ipſa legata, & fideicommiſſum non eſſent in ipſa gene-
rali Inſtitutione comprehenſa, cum alias à nemine præ-
ſtari poſſent *d. l. ſi quis ita de hæred. inſtit. l. Neque enim de
milit. Teſtam.* & in ſpecie ponderat Rota *in dicta Romana fi-
deicommiſſi, ſeù Salaiani d. §. Quod comprobatur verſ. cum
omnia coram me.*

Cum igitur diſpoſitio ſit non ſolùm modalis, verùm
etiam priuatiua, & pœnalis, incumbit Patribus Mini-
ſtrantibus Infirmis pleoè, & concindenter iuſtificare non
10 implementum, & † inobſeruantiam cum dolo, & poſi-
tiua malitia Pattum S. Mariæ in Porticu, ſine quibus
pœna priuationis nunquam incurritur, & quælibet cau-
ſa etiam iniuſta ſufficit etiam ad illam euitandam Dec.
conſ.273. num.2. Rota *deciſ.110. num.13. coram Eminentiſſ.
Otthobono cum alijs in deciſione huius Cauſæ 30. Ianuarij*
11 1660. *§. verum quia coram Eminentiſſ. Cerro*, † quinimò
præcedere debuiſſet monitio *iux. Textum in auth. hoc amplius
C. de fideicom.* Felin. *conſ.34. numer.10.* Menoch. *conſ.201.
num.43.* præcipuè ad hoc, vt ob non factum, contracta
12 dici poſſit mora regulatis, ſine qua pœna, † & amiſſin
Iuris iam quæſiti non poteſt irrogari *l. pœnam ff. quando
dies leg. ced.* Pacian. *conſ.145. num.8.* Rota *in dicta Alba-
nen. Donationis §. Sed admiſſa coram R. P. D. m. Vicecomite,*
& prius *in Bonon. Donationis 27. Iunii 1661. coram Reueren-
diſſ. Bevilaqua, & 22. Maii 1662. coram R. P. D. meo Bour-
lemont.*

Et quamuis ad probandum defectum adimplementi ad-
duceretur, quod Patres hæredes ſtatim ſecuto obitu Te-
ſtatricis in Palatio Magno Duciſſæ, aut in Domo hærede
ab ea fundata Nouitiatum non erexerint, id euenit non
culpa, aut dolo illorum, ſed ea impedimentis, quæ im-
mediate ſuperuenerunt, nàm ſtatim ſecuto obitu Duciſ-
ſæ ad inſtantiam Ducis Grauinæ appoſitum fuit ſeque-
ſtrum à Conſilio Regio ſuper omnibus bonis, tàm com-
prehenſis in Donationibus, quàm hæreditarijs, (cuius
reuocationem obtinere non potuerunt, niſi de anno 1651.
vt ex ſolio concordato *num.1. & plurib. ſeqq.* & poſt tranſa-
ctionem initam cum Duce Grauinæ ſub die 8. Aprilis
1650) & paulò poſt ſuborti fuerunt Neapoli tumultus Po-
pulares, qui non fuerunt ſedati, niſi poſt plures menſes,
& coacti etiam fuerunt Patres plures lites ſubſtinere pro
adipiſcenda bonorum poſſeſſione, *vt in eorum Summario
numero* 24. poſtquam ſedati fuerunt dicti tumultus po-
pulares, & longè ante motam litem ab Aduerſatis ſol-
liciti fuerunt introducere Nouitios quotquot potuerunt
in Domo hærede, vt in ſolio concordato *num.42.* & ſuc-
ceſſiuè alios de anno 1649. vt *in d. eorum Sum. numer. 19. &
ſeqq.* Deindè verò non potuerunt magis ſollicitè alios in-
troducere tùm ob defectum pecuniarum, vt clarè reſultat
ex calculo à Tribunali Fabricæ illius Ciuitatis approba-
to, tùm ob ſubſecutam Conſtitutionem Innocentij X.
ſel. rec. in qua receptionem Nouitiorum generaliter pro-
hibuit, qua ſtante opus fuit, vt recurrerent ad Congrega-
tionem deputatam pro licentia, quæ de anno 1650. illis
conceſſa fuit pro admittendis ad profeſſionem ſex Nouitijs
anteà receptis, & pro admittendis ad habitum alijs quin-
que, qui recepti fuerunt de anno 1651. vt *in d. Summ.
Patrum numer. 19. & ſeqq.* & demum poſt remotionem ſe-
queſtri, & poſt ademptam bonorum poſſeſſionem, & re-
nouatis precibus ſel. rec. Alexandro VII. poſt indultam in
Signatura Gratiæ dilationem pluries poſtea prorogatam
ad implendam Teſtatricis voluntatem, perfecta fuit fa-
brica materialis in Palatio, & de anno 1658. obtenta alia
licentia admittendi alios decem, qui pariter fuerunt re-
13 cepti; † Vnde exclusus remanet dolus, & negligentia
Patrum, qui ab huiuſmodi accidentibus fuerunt legitimè
impediti, *cap. final. & ibi gloſſ. in verbo currit de elect.* Cre-
ſcen. *deciſ.10. numer.20. de cauſ. poſſeſſ. & propr.* Ro-
ta *deciſ.104. num.3. par.1. diuerſ. & deciſ.460. num.5. coram
bon. mem. Dunozetto, & deciſ.328. num.10.* coram Papa
Gregor. vt fuit etiam ponderatum *in deciſ. edita in hac
cauſa coram Eminentiſſ. Cerro die 30. Ianuarii 1660 §.
Concurrentibus*, in qua etiam *§. Non probatur* ſatisfactum
fuit adductis in contrarium *in dec. Eminentiſſ. Carpinei §.
His poſitis*, ea relatione Architecti, & confeſſione Patrum
circa Fabricam Nouitiatus.

Nec ſubſiſtit, quod Patres hæredes ob non adimple-
mentum condemnari fuerint in illo Tribunali Fabricæ
ad ſolutionem ducat. 5070. Quinimò poſt primum præ-
ceptum ſine Patrum citatione emanatum, à quo incepit
inſtantia, exhibitis à Patribus declarationibus factis in
Congregatione Generali iuxta ordinationem Teſtatricis,
& alijs iuſtificationibus, fuerunt per diffinitiuam ſenten-
tiam de anno 1652. abſoluti, vt *in eorum Sum. coram d.
Eminentiſſ. Carpineo num.37.* quæ etiam ſententia optimè
deſeruit ad excluſionem prætenſi non implementi, & mul-
tò magis doloſi, & malitioſi, *vt in d. deciſ. Eminentiſſ.
Cerri §. Accedente.*

Similiter viſum eſt inſubſiſtens motiuum contrauen-
tionis, quæ prætendebatur incurſa ex eo, quod non ob-
ſtante præcepto non alienandi Patres hæredes tranſege-
rint cum Octauio Blanco, & cum Duce Ferdinando
Grauinæ, Debitore hæreditatis ex cauſa cenſus, nam
reſpectu tranſactionis, licet Teſtatrix generaliter prohi-
buerit hæredibus omnem, & quamcumque alienatio-
nem ex quauis cauſa, non tamen cenſetur, quod pro-
hibere voluerit huiuſmodi tranſactionem, per quam Pa-
tres dimiſſa tantum rata ducat. 18. mil. ex credito, ſeu
cenſu maioris ſummæ, in cuius poſſeſſione non exiſte-
bant, vt in ſolio concordato *num.40.* & *in Sum. numer 46.*
non diſſiparunt illius bona, ad quod Teſtatrix principa-
liter reſpexit, ſed ea mediante recuperarunt poſſeſſio-
nem hæreditatis, quæ inſtante Duce ſequeſtrata fuerat,
ac factum præceptum Magnæ Curiæ Vicariæ, ne conce-
deret hæredibus præambulum ad adeundam hæredita-
tem, quæ impedimenta durarunt ſpatio trium annorum,
nec prius remoueri potuerunt, quamuis Patres acriter li-
tigauerint, quam poſt ſtipulatam tranſactionem, † vn- 14
dè non ſolùm aderat lis, quæ tribuere ſolet iuſtam cauſam
tranſigendi, vt dixit Rota cæteris allegatis in *Peruſina
Tranſactionis 27. Februarii 1671. coram R. P. D. meo Vice-
comite*, Verùm etiam dubius illius euentus ob difficulta-
tes, quæ oriebantur ex eo, quod prætendebatur non po-
tuiſſe à Duciſſa donari bona tanquam habita cum ſtrictiſ-
ſima prohibitione alienationis ad fauorem Agnatorum,
& quod vigore conſuetudinis Neapolitanę nequiuiſſet diſ-
ponere vltra medietatem dotis, & bonorum antiquorum,
tàm ſtabilium, quàm mobilium, reliquam reſeruando
conſanguineis, ſuper quibus etiam non defuit conſilium
Iuris Peritorum, † vnde tanquam bona fide facta, & ten- 15
dens in vtilitatem hæreditatis, per quam Patres dimit-
tendo quid modicum reſpectu illius, quod acquirebant,
debet ſubſtineri, & comprehendi non poteſt ſub prohibi-
tione alienandi, quæ ſolum intelligitur † quando per tran- 16
ſactionem hæres rem penès ſe exiſtentem transfert in
alium, non verò quando per illam, poſſeſſionem rei,
qua carebat adipiſcitur, quia tunc non alienat, ſed ac-
quirit, Bero *conſ.68. num.54. & conſ.176. num.33. lib.1.* Ro-
land. *conſ.15. num.42. lib.1.* Natta *conſ.441. numer.11.* Pe-
regr. *de fideic. art.52. num.88.* Petr. *eodem tract. quæſt.8. nu.
72.* Duaren. *de Maiorat. part.4. q.22. num.8.* Valleron. *de
tranſact. tit.4. quæſt.1. numer.26. Add. ad* Buratt. *deciſ.690.
lit. B.* Rot. *deciſ.767. num.11. & 12.* coram Merlino, *&
in deciſ. edita 30. Ianuarij 1660 §. Minus coram Eminentiſſ.
Cerro*, in qua vlterius *ſub §. Hic autem*, plenè compro-
bata fuit, nedum vtilitas, ſed neceſſitas tranſigendi ob
euidens periculum longè maioris iacturæ.

Denique contrauentionem non importat Concordia
cum Blanco, nam pariter in hoc Patres hæredes acquiſi-
uerunt ſcut. 1600. & ducatos 1000. pro fructibus cuiuſdam
cenſus, de quo nulla aderat iuſtificatio præſeferens illum
fuiſſe creatum de pecunijs Duciſſæ, imò aderant in con-
trarium depoſitiones Teſtium formiter examinatorum,
& ſententia abſolutoria R. P. D. Areoſti tunc A. C. Lo-
cumtenentis, adeout nemo prudentiùs ſe gerere pote-
rat, & totum illud, quod ex huiuſmodi credito pro hæ-
reditate Patres acquiſiuerunt, ex eorum induſtria fuit
acquiſitum, † ſi enim Iuſtificationes contra Blancum 17
habuiſſent, non eſt credendum, quod voluiſſent in præ-
iudicium pij operis ita tranſigere, ſuumque iactare, re-
ſiſtente *notiſſimo textu in Extrauag. ambitioſæ de rebus
Eccleſ. non alienan.* & in præciſis terminis hoc argumen-
to vſa eſt Rota *in Romana Locorum Montium 26. Iunii
proximi præteriti §. huius autem vtilitatis coram R. P. D.
meo Rondanino.*

Cæterum, quod rem ponit in claris eſt præceptum
Duciſſæ, quo ſtatuit diſcuſſiones implementi, & obſer-
uantiæ

uantiæ ſuæ voluntatis inſpici, & iudicari debere de triennio in triennium à Congregatione Generali eorumdem Patrum, de qua omninò ipſa confidit, cui voluit Miniſtrantes Infirmis ſub pœna caducitatis ſtare, ſeù acquieſcere, ibi: *Affinche non reſti occaſione di lite, ò differenza alcana trà detta Ven. Caſa, e Chieſa di Santa Maria in Portico, e detta Religione de Miniſtri dell'Infermi, vuole, e dichiara, che nelle Congregationi Generali di Trienaio in Triennio debbano dichiarare per atto publico, che nella detta Congregatione, e Trieanio precedente ſi è appunto oſſeruato, adempito, & eſeguito quanto nella preſente Donatione è ſtato diſpoſto, &c. Verum in qualſiuoglia futuro tempo detta Religione de Miniſtri, &c. forſe intentaſſe in Iudicio, ò extrà contro detta Ven. Caſa, &c. qualſiuoglia pretenſione, ò lite vuole eſpreſſamente detta Signora Ducheſſa ex nunc pro tunc, & è contra, che detta Religione de Miniſtri d'Infermi ipſo Iure, ipſoque facto, ſubito, e ſenza dichiaratione, ne Decreto giudiciario, s'habbia, e s'intenda, e ſia eſcluſa, ſi come ex nunc pro tunc, & e contra l'eſclude in detto caſo, e vuole, che non ſi habbia per nominata, ne chiamata* d. Inſtrumento donationis *lit. S. & X.2.* & d. Teſtameto impreſſu *lit. O.P. Q. & R.3.* Quapropter cum Patres in ſua Generali Congregatione horum omnium rationem reddiderint, cunctaque adimpleuiſſe oſtenderint, & ſuper his ſeruata forma à Duciſſa tradita quolibet Triennio acceſſerit iurata declaratio, & approbatio Patris Rectoris Generalis, & Patrum Vocalium Religionis, de quibus Duciſſa ſummopere confidit, eorum tantum conſcientiam
18 onerando, fruſtra hodie Patres Miniſtrantes Infirmis † contra præceptum Teſtatricis prætendunt diſcuſſionem reſtricare, cum perindè ſit, ac ſi omnia ab ipſamet Duciſſa fuiſſent approbara ex deductis *in Romana Locorum Montium 21. Iunij 1660. §. Eoque magis coram Reuerendiſſimo Beuilacqua, & in Bononien. fideicommiſſi de Amorinis 8. Iunij proximi præteriti §. Nec ſubſiſtit coram R. P. D. meo Bourlemont.*

Nec benè impugnantur declarationes factæ à Congregatione Generali ſub prætextu, quod in eis non fuerit facta expreſſio rerum adimpletarum, quia Duciſſa non requiſiuit huiuſmodi expreſſionem, & ſufficit factas
19 fuiſſe iuxta formam ab eadem præſcriptam, † quæ debet pro lege ſeruari, vt reſponſum fuit *in ſecunda deciſione Eminentiſſimi Cerri 25. Iunii 1660. §. Secundùm verò.*

Et ita poſt plures propoſitiones capta fuit reſolutio, pro receſſu à Deciſis, vtraque Parte informante.

Finis coronat Opus, & pro coronide præſentis Volum. dans ſequentes aureas coronas, ſeu Vota apponam.

R.P.D. MARCELLO SEVEROLO.

VOTVM DECISIVVM.

In Cauſa Romana prætenſæ Immiſſionis, ſeù Fideicommiſſi de Ceulis.

Die Lunæ 3. Octobris 1672.

A R G V M E N T V M.

Latiſſimè examinatur: An filiatio, & Deſcendentia requiſitæ ad effectum obtinendi Immiſſionem in bonis fideicommiſſarijs, ad quæ ſunt vocati filij legitimi, & naturales, probata remaneat ex enunciatiuis, ac Teſtibus de publica voce, & fama deponentibus, & quæ probationes ad hunc effectum requirantur pro auocandis bonis à tertijs poſſeſſoribus. Et an etiam probata ſit qualitas legitimitatis, præſertim in Actore, vbi an hoc caſu illa ſit præſumenda, vel probandum Matrimonium, pro cuius probatione an concedenda Remiſſoria, vel ex ſcripturis conſtare debeat; Præſertim dum ex præſumptionibus excluſa remanet illius probatio, & quæ ſint huiuſmodi præſumptiones.

Examinatur etiam nouitèr, ac ſingulariter Articulus à nemine tactus; An inter diligentias quæ Parochi facere tenentur in matrimonio vagorum, & forenſium vigore *Sac. Concilij Trid.* teneantur etiam exquirere fidem Baptiſmatis, vbi etiam An, & quali probatio filiationis ex illa reſultet.

VNDEQVAQVE præſtansiſſimum, & doctiſſimum eſt ſequens hoc Deciſiuum Votum, & non mircum ſit latum, & extenſum ab Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. Marcello Seuerolo, vtriuſque Signaturæ S. D. N. Referendario, Qui præter ſummam, & exquiſitam eruditionem, eminet in eo perbellè Iuris vtriuſque profunda cognitio. Vnde iuris nodos, ac Legum tortuoſa Ænigmata perexcellenter ſoluit, tenebraſque fugando omnes.

Et cum eiuſdem familiaritatem à prima eius iuuentute habuerim, elucet in eo mirifica virtutis indoles, nihilque in eo ineptum reperi. Tædet me reperiri, in tàm anguſtis terminis huius argumenti, in latiori campo multa reſeruo, verèque eſt tanti Patris, dignus Filius, qui eſt Illuſtriſs. D. meus Nicolaus Seuerola, S. Aulæ Conciſt. Aduocatus præclarus, Atque in Magno Romanorum Aduocatorum Theatro, locum obtinet eminentiſſimum, Vtinam par eſſet valdè debile ingenium meum laudibus eius, vt voluntati meæ in parte ſatisfacerem; Vnde loquaci ſilentio me ſubmitto, Temeritas enim rarò fælix eſt.

S V M M A R I V M.

1 *Legitimatio perſonę in quocumque iudicio quamuis ſummario, & poſſeſſorio præcedere debet.*

2 *Maximè parte opponente.*

3 *Amplia etiamſi adſit ſtatutum diſponens, quod procedatur ſola facti veritate inſpecta, ac omni iuris, & ſtatutorum ſolemnitate, & ſubſtantialitate reiecta.*

4 *Immiſſio denegatur, filiatione non probata.*
Imò & non probata legitimitate, quando eſt fundamentum intentionis, ibid.

5 *Filiatio ex parte Patris eſt quodammodo impoſſibilis, nec directè probari poteſt.*

6 *Filiatio ex parte Patris probatur coniecturis, & præſumptionibus.*

7 *Filiatio, quando agitur ex fideicommiſſo ad effectum auocandi bona à tertiis poſſeſſoribus, non probatur ex leuibus præſumptionibus, & coniecturis, ſed requirantur probationes efficaces, & concludentes, & num. 69.*

8 *Enunciatiuæ filiationis illam non probant in alia cauſa, & quoad alios, qui cauſam non habent à Nominantibus, & num. 9. & 15.*

10 *Enunciatiuæ prouenientes à perſonis ſuſpectis, & intereſſatis nihil probant. Amplia n. 11.*

12 *Copiæ non debet præſtari maior fides, quàm originali.*

13 *Enunciatiuæ nec plenam, nec ſemiplenam probationem faciunt, quando principaliter contingit dubitari de enunciato.*

14 *Ma-*

14 *Maximè quando diſputatio verſatur cum aliis, quàm iis, qui interuenerant in Inſtrumento enunciante.*

15 *Enunciatiuæ emiſſæ in loco, vbi de enunciato nulla habetur notitia, nec alicui inibi exiſtenti ſit præiudicium non probant extra eundem locum in damnum aliorum.*

16 *Fama filiationis non probatur per Teſtes de illa atteſtante, dum non deponunt eam vigere in Ciuitate, in qua vigere debet.*

17 *Enunciatiuæ emanatæ tempore ſuſpecto non attenduntur etiam in antiquis.*

18 *Filiatio, quando in antiquis probetur enunciatiuis, pluribus, & geminatis, & nu. 19. & 23.*

19 *Enunciatiuæ, quamuis plures ab vno prouenientes, vel ab habentibus cauſam ab eo pro vnica reputantur.*

20 *Enunciatiuæ, vt dicantur antiquæ ad effectum probandi filiationem debent eſſe centum annorum.*

21 *Enunciatiuæ, quod probent in antiquis, procedit in vim probationis antiquitatis, quæ non operatur circa ſubſtantiam diſpoſitionis, ſed tantum probationem illius ſupplet, & credibiliorem facit.*

22 *Antiquitas non efficit, ſed adiuuat probationem, quatenus exiſtat.*

23 Rota in Romana Palatij de Capranica 6. Maij 1665. §. quo verò ad legitimationem vſque in finem coram Eminentiſs. Cerro, *in quibus terminis procedat.*

24 *Morientem non præſumi mentiri immemorem ſalutis æternæ procedit vbicunque agitur de ipſius, vel eius hæredum præiudicio; Secus in præiudicium tertii.*

Confeſſio, ſeu enunciatiua à Moriente emiſſa præiudicat enuncianti, vel eius hæredibus, non autem tertio, num. 24.

25 *Filiatio, quando probetur ex confeſſione morientis.*

26 *Morientis dicto non ſtatur, nec pro, nec contra eum.*

27 *Teſtes, qui non fuerunt examinati cum legitimo contradictore, qui fuerit præſens, & fecerit ſuas defenſiones, non probant in alio iudicio contra tertium.*

Teſtes extraiudicialiter examinati non probant contra tertium, num. 27. 31. & 37.

28 *Dictio*, detto, *importare poteſt relationem ſubſtantiæ rei, non tamen qualitatis expreſſæ.*

29 *Teſtis in cauſa propria ad ſui fauorem, vel hæredis nemo eſſe poteſt.*

30 *Teſtium depoſitio æquiuoca, vel ambigua non attenditur, nec prodeſt, ſed contra producentem interpretatur.*

32 *Teſtes de audita non probant, ſi is, à quo audiuerunt, non probat.*

33 *Filiatio non probatur ex teſtibus de publica voce, & fama deponentibus, dum deponunt de audita, num. 34. & 35.*

34 *Publica vox, & fama in materia filiationis, non probatur ex teſtibus, qui non deponunt cum requiſitis neceſſariis, de quibus ibi.*

35 *Maximè ad effectum ſucceſſionis.*

36 *Fama aliquando remanet in puris terminis falſi, & pernicioſi rumoris doloſè tranſmiſſi ab eo, qui deſiderabat de re aliqua famam adeſſe.*

37 *Filiatio aſpirantis ad fideicommiſſum excluditur ex declaratione fideicommiſſarii, de qua ibi.*

39 Carill. deciſion. 7. numer. 3. *in quibus terminis procedat.*

40 *Falſas, & ſuppoſititias perſonas plures quandoque repræſentarunt, & multa etiam ardua, & difficilia, vt plurimum tentarunt, & aliquando geſſerunt.*

41 *Milites multoties ducunt vxores extra Patriam etiam propriis natalibus maiores, & impares.*

42 *Vagorum in Matrimonio, quæ diligentiæ requirantur remiſſiuè, num 49. & 54.*

43 *Filiatio ex fide Baptiſmatis, an arguatur, nu. 45. & 46.*

44 *Aſſertio, quæ non dependit à poteſtate aſſerentis nihil probat in materia filiationis.*

47 *Præſumptio præſumptionis in iure non admittitur.*

48 *Fides, quæ innititur falſo ſuppoſito, & inſubſiſtenti corruit, corruente ſuppoſito.*

49 *Fides Baptiſmatis non requiritur in matrimonio vagorum vigore diligentiarum, quæ fieri præcipiuntur à* Sac. Concill. Trid *& num. ſeqq.*

50 *Coniugia per Sacramentum Baptiſmi non ſoluuntur, ſed crimina dimittuntur.*

51 *Matrimonium fidelis cum Iudæo, vel alio Infideli non baptizato contractum an valeat.*

52 *Parochi non teneatur fidem baptiſmi foreuſium, vel vagorum, qui matrimonium contrahere velunt exquirere.*

53 *Matrimonium contrahere volentes an teneantur prius confiteri eorum peccata.*

54 *Matrimonium foreuſium, vel vagorum contractum, non præmiſſis diligentijs requiſitis à Conc. Trid. valet, ſed Parochus peccat mortaliter.*

55 *Filiationis coniectura an deducatur ex nomine conſimili aliis aſcendentibus familiæ, necnon ex cognomine, & inſignibus. Intellige vt num. 57.*

56 *Conſanguinitas non præſumitur ex nomine conſimili aliis aſcendentibus familiæ, necnon ex cognomine, & inſignibus.*

58 *Identitas perſonæ tunc præſumitur ex nomine, & cognomine, quando non dubitatur de perſona, & aliæ circumſtantiæ, & demonſtrationes concurrunt, & adeſt præiudicium tertii.*

59 *Filiatio ex arbore; ſeu gentilitio ſtemmate familiæ, ac ex libro memoriarum an probetur, & num. 60.*

60 *Oculi Iudicis certiores aure arbitrati ſunt.*

61 *Scripturæ in Archiuio aliquando doloſè reponuntur & falsò effinguntur.*

Actiones familiarum, & gentilitia ſtemmata, vt plurimum ſunt fictitia, & doloſè confecta ibid.

62 *Scriptura priuata non probat, quando ad libitum patuit amoueri ex ea aliquod folium. Amplia num 63.*

64 *Partitis libri, quæ ex oculari inſpectione apparent falſæ, non eſt fides præſtanda.*

65 *In admittendis probationibus filiationis multum poteſt Iudicis arbitrium falſitas Teſtium, & ſcripturarum in probandis filiationibus hodie ſæpè occurrit.*

66 *Filiatio ex parte Patris, vt probetur, an ſiat coniungendæ coniecturæ, & num. 67*

Singula, quæ non proſunt an iuncta iuuantur in probanda filiatione num. 66. Declara nu. 67.

68 *Immiſſio in fideicommiſſo, an, & quando debeatur, conſtituto in quaſi poſſeſſione filiationis.*

69 *Filiationis probatio dicitur incidenter deducta, quando adducitur pro conſequendis alimentis, vel quid ſimile, ſecus ſi agatur de auocandis bonis à tertijs poſſeſſoribus, & in preiudicium tertij, quia tunc dicitur deducta principaliter.*

70 *Filius repellitur à fideicommiſſo, ſicut repelleretur eius Pater, ſi viueret.*

71 *Legitimitas debet probari, quando in ea conſiſtit totum fundamentum.*

72 *Legitimitas licet præſumatur, probata deſcendentia, & filiatione; hoc intelligitur in Reo, non autem in Actore num. 73. & hæc eſt Praxis Curiæ ibid.*

74 *Legitimitas per ſubſequens matrimonium non ſuffragatur, quod à Teſtatore fuit expreſsè prohibita.*

73 *Legi*

75 *Legitimitas remanet excluſa, dum non probatur præcedens matrimonium.*

Filiatio debet probari, mediante matrimonio, non autem eauaciatuis, & nudis aſſertionibus, ac ſolis inſtrumentis, epiſtolis, & ſimilibus nu. 75.

76 *Remiſſoria ad probandum matrimonium non conceditur, ſed ſcripturis eſt probandum: Maximè ſi ſit ſuſpicio, quod poſſint ſubornari teſtes.*

77 *Profeſſio, & obitus Religioſi probatur ex Hiſtoria Religionis.*

78 *Cœlibatus præſumitur in eo, qui probatur obijſſe in Religione.*

Vxorem non habuiſſe præſumitur is, qui profeſſus eſt in Religione, ac in ea obijt, n. 77. & 78.

79 *In materia filiationis ea, quæ frequentiùs, & veriſimiliùs, non quæ rarò accidunt, ſpectantur.*

80 *Alimenta pinguiora debentur ei, qui habet familiam pinguiorem.*

81 *Vxorati fere nunquam ſe conferunt ad ſtudendum in Vniuerſitatibus.*

Inueriſimile præſefert imaginem falſitatis, ibid.

82 *In iactura librorum matrimonij ſe fundans ad effectum illud probandi debet probare habitationem in eadem Parochia de tempore, quo prætenditur contractum matrimonium.*

83 *Homo naturaliter circumſcriptiuè non poteſt eodem tempore eſſe in duobus locis.*

84 *Filios habuiſſe non præſumitur eum, qui in renunciatione facta ad effectum profitendi in Religione, nullam fecit mentionem filiorum.*

85 *Filii ſunt inſtituendi, vel exhæredandi.*

Filiatio excluditur ex præteritione in teſtamento prætenſi Patris ibid.

86 *Filiatio excluditur ex diuturna acquieſcentia poſt apertum fidei. ommiſſum ad eius fauorem, ſi eſſet talis, & poſt obitum poſſeſſoris fideicommiſſi bene informati de iuribus ſuæ cognationis.*

Filiatio excluditur ex non productione circa hoc domeſticarum litterarum, quæ inter nobilium cognationes retineri ſolent, ibid.

VOTVM, SEV DECISIO DXXXV.

HIERONYMVS FIDEICOMMITTENS.

| | |

Tiberius Senior *Fabius*, *Iulius Cæſar*

| | |

Lelius *Adrian.* *Franc. Io. Bapt. Rayn.*

| |

Tiberius Iun. *Angelus, Fabius, Horatius.*

|

Anna, Iulia, Martia.

RELICTIS, & Inſtitutis per Hieronymum de Ceolis in Teſtamento, ſub quo deceſſit de anno 1574. hæredibus tribus filijs, nempè Fabio in bonis Piſarum, Iulio in Cæſare quibuſdam officijs, & bonis ſtabilibus, & Tiberio in omnibus alijs bonis, *illiuſque quandocumque contigerit aliquem, ſeu aliquos eorum decedere ſine filiis maſculis, vel nepotibus, aut aliis deſcendentibus maſculis ex legitima prole maſculina de vero, & legitimo matrimonio procreatis, ad inuicem vulgariter, compendioſè, et per fideicommiſſum, et omni alio meliori modo ſubſtituit etc* Mortuiſque Fabio, & Adriano eius filiu, & extincta linea Iulij Cæſaris per obitum Rainerij de anno 1618. Ioannis Baptiſtæ de de anno 1606. & Franciſci de anno 1638. ipſius filiorum, nullis relictis filijs legitimis, & naturalibus, & proindè conſolidato, & purificato toto fideicommiſſo ad fauorem Abbatis Angeli, Fabij, & Tiberij iuniorum dicti Hieronymi fideicommittentis Pronepotum, vt in Arbore ſuperiùs poſito, & in pleniori narratione facti, de qua per Rot. coram Carill. *dec.* 141. Fuit de anno 1668. ab eodem Tiberio iuniore, ob præmorientiam dd. Abbatis Angeli, & Fabij fratrum abſque filijs legitimis, & naturalibus, & extinctionem in ſui perſonam lineæ maſculinæ legitimæ, & naturalis, conditum Teſtamentum, ſub quo deceſſit, in toto aſſe hæredibus inſtitutis Anna Iulia, & Martia, cum Violante ex nobili, & antiqua familia de Creſcentijs vxore procreatis, quibus legitimè, & pacificè vltrà biennium poſſidentibus inſurrexit modo Nicolaus filius Franciſci, aſſerens hunc fuiſſe filium legitimum, & naturalem Raynerii de Ceulis, vnius ex filij Iulij Cæſaris, & vti talem fuiſſe vocatum ad d. fideicommiſſum Hieronymi, petens immiſſionem vigore *l. final. C. de edict. Diu. Adr. tollen.* Quam tamen Ego Index de partium conſenſu deputatus ab Illuſtriſſimo Domino A. C. partibus pluries etiam in Contradictorio iudicio auditis, prædicto Nicolao ob non iuſtificatam tàm dictam aſſertam filiationem Franciſci, quàm quod ille fuerit de legitimo matrimonio procreatus, prout in præſenti requirebatur vt infrà dicemus, omninò denegandam exiſtimaui.

Idque nedum, quia legitimatio Perſonæ in quocumque iudicio, quamuis Summario, & poſſeſſorio ante omnia præcedere debet, ne aliàs † iudicium illud reddatur eluſo- 1
rium & fruſtraneum, vt inquit Marſil. *in l. ſi quis nec quæſtio nu.* 11. *ff. de quæſtion.* qui proinde addit Iudicem hoc ex officio efficere debere, Menoch. *de adipiſc. remed.* 4. *n.* 441. Argel. *de acquir poſſeſſ. q.* 3. *art.* 10. *nu* 533. *Doctiſſimus, et ſtudioſiſſimus D. Vincent. Bonden. Collect. legal.* 1. *num.* 91. *et collect.* 39. *n.* 119. Rot. cor. Puteo *dec.* 270. *nu* 2. *lib.* 2 *in correct. et in recen. dec.* 142. *n.* 2. *par.* 1. *et in Bonon. de Maluetijs* 11. *Decembris* 1624. *in fin. coram Pirouano, impreſſ. poſt* Io. Paul. Meli. *obſeru. forenſ. dec.* 16. *n.* 9. Maximè parte oppo-
nente, † & contradicente, Poſt. *de manut. obſer n.* 87. *num.* 3. 2
Thomat. *dec. Maceraten* 286. *nu.* 1. *et* 3. *et dec.* 294 *nu.* 8. & Rot. coram Greg. *dec.* 264 *n.* 2. *et ibi Adden. n.* 5 *et* 6.

Quod procedit, quamuis in loco vbi lis verſatur, adeſſet Statutum, quod procedatur ſola facti veritate inſpecta,
† ac omni iuris, & ſtatutorum ſolemnitate, & ſubſtan- 3
tialitate reiecta, & ommiſſa, quia per iſta verba nunquam intelligitur ſublata, ea ſubſtantialitas, quæ concernit legitimationem perſonarum vt ex aureo Baldi, dicto; quem ſequuntur Felin. & alii, declarando quoddam Statut. Florentin. egregiè tradit Monac *dec. Florentin.* 18. *num.* 12. *et ſeqq.* vbi *n.* 21. dicit, quod aliter intelligendo ſimilia ſtatuta eſſet deſtruere omnia iudicia cum non adeſſet neque Actor, neque Reus, quod non eſt dicendum, & circa *Conſtitutiones Mediolan n.* dixit Mandell. *conſ.* 293. *num.* 1. Et generaliter circa ſimilium Statutorum interpretationem, Graſſ. *de excep. except.* 4. *n.* 1. *et ſeqq* Leon. *de præparator. Iudicior. pa.* 2. *præparator.* 6. *n.* 19. *et ſeq.* & meliùs Virgil. *de legitim. perſonar. in prælud. n.* 8. *et ſeqq.* vbi *nu.* 10. quod per nullam legem, vel Statutum, nullamue aliam diſpoſitionem ſublata, vel excluſa remanere poteſt legitimatio perſonarum in iudicijs.

Verùm etiam quia probationes iſtæ filiationis, & legitimitatis reputantur ex neceſſarijs extremis ad effectum
obtinendi in hoc iudicio, † quibus non iuſtificatis ſemper 4
denegatur Immiſſio, ad tradita per Pacian. *conſil.* 1. *num.* 5. *et ſeqq.* vbi *nu.* 9. quod hoc caſu Iudex non ſolùm ad inſtantiam partis, ſed etiam ex officio ſuo poteſt Actorem vti ſine actione agentem à crimine iudicij repellere Giurb. *de ſucceſſ feud.* §. 1 *gloſſ.* 9 *n.* 30. *et* 32. Caſtill. *quotid. controu. lib.* 5. *cap.* 104. *ſub num.* 2. Cenſal. *in obſeru. ad* Peregrin. *de fideicom. ad artic.* 23. *inſpect* 2. *verſ. nam vel Iulius circa fin. pag. mihi* 57. vbi ſpecificè ait hoc caſu Actorem ad obtinendam immiſſionem debere probare duo extrema copulatiuè, Filiationem ſcilicet, & Legitimitatem D. de Luca *in Summ. fideicomm. ſub n.* 369. *verſ. ſecundo pertinentia* Rota *in recent. deciſ.* 388. *in princip. part.* 13. *et in Eugubina Succeſſionis* 16 *Nouembris* 1665. §. *Cum enim, iuncto* §. *Anteced. coram Eminentiſſ. D. m. Card. Cerro*, & eſt Praxis ſatis nota.

Nullatenus autem in præſenti viſum eſt iuſtificari, imò reputatum impoſſibile poſſe probari Franciſcum prædictum fuiſſe filium Raynerij de Ceulis, nàm licet verſemus in probanda filiatione ex parte Patria, quæ difficilli-
ma, † & quodammodo impoſſibilis reputatur, ex quo eius 5
reſpectu directè probari non poteſt *l. Lucius, et ibi DD. ff. de condit. et demonſtr.* Gloſſ. *in cap. Michael. de fil. Presbyter.* Felin. Dec. *et cæteris in cap. per tuas de probat.* Giurb. *de ſucceſſ. feudor. cap.* 118 §. 1. *gloſſ.* 9. *n* 35. Merl. Pignatell. *contr. forenſ. cap* 84. *n.* 2. *et* 4. *centur.* 2. Capic. Latro *dec.* 150. *n.* 24. *et dec.* 166. *n.* 29. Rota coram Vbaldo *dec.* 151. *num.* 1. coram Eminentiſſ. Otthob. *dec.* 251. *n.* 17. & coram Royas *dec.* 159.

num.2. Et proindè ſatis videatur iuſtificari ex coniecturis ,
6 & præſumptionibus, † ad quas in hac materia definienda
recurri ſolet cap. litteris , & cap. illud de præſumpt. cap. per
tuas de probat. Surd. conſ.1. ſub n.37. & 38. Burſatt. conſ.384.
ſub n.18. verſ. tertio , & vltimo Altograd. conſ.7. nu.5. lib.2.
Rot. coram Dunozett. ſenior. dec.8. n.1. & coram Dunozett.
Iun. dec.563. n.2. & 3. & in recen. dec.430. ſub n 12. par.5. &
dec.314. n.1. par.6. & dec.310. n.1. par.11.

Attamen quando prout in præſenti caſu agitur ex fidei-
commiſſo ad effectum auocandi bona à tertijs poſſeſſoribus,
7 † & ſic de magno, & perpetuo præiudicio, non ſufficiunt
leues præſumptiones, & coniecturæ, ſed requiruntur pro-
bationes efficaces, & concludentes, vt diſtinguendo com-
muniter tradunt Petra de fideicom. qu.11. n.484. Mantic. de
coniect. vltim. volunt. lib.11. tit.12. ſub n.11. verſ. verum Bur-
ſatt. conſ.88. n.5. lib.1. Rot. coram Vbaldo dec.161. n.1. & 2.
dec.235. in princ. coram Merlin. dec.716. n.7. verſ. non autem
reſpectu coram Dunozett. Iun. dec.977. n.2. coram Celſo ,
dec.334. nu.9. & in recen dec.289 ſub nu.1. verſ. & licet ad
effectum par.1. dec.164. n.9. verſ. atque hæc eo magis proce-
dant par.3. dec.314. n.19. & 20 par.6. dec.317. n.18. cum ſeqq.
par.9 dec.214. n.1. par.10. dec 8 n.1. & 2. par.12. & dec.388.
n.11. & 12. par.13.

Tales autem non poſſunt dici coniecturæ deductæ per
Nicolaum. Nàm quatenùs primo loco coaceruantur enun-
ciatiuæ nonnullorum Inſtrumentorum, in quibus ipſe
Franciſcus ſe filium Raynerij de Ceulis deſcripſit, & deſ-
8 cribi † curauit. Omnes viſæ ſunt pati quamplures exce-
ptiones tàm reſpectu perſonarum, quàm loci, & tem-
poris, cum tamen etiamſi eſſent validæ nullum probatio-
nis gradum conſtituere poſſent aduerſus Annam, Iuliam,
& Martiam, nullam prorſus à perſonis, qui dictas enun-
ciatiuas fecerunt habentes cauſam cum enunciatiuæ filia-
tionis emiſſæ in Inſtrumento aliquod adminiculum con-
ſtituere valeant dumtaxat inter eaſdem perſonas, inter
quas enunciatiuæ emanarunt, & quoad validitatem illius
dumtaxat actus , ſuper quo enunciatio fuit facta ,
9 non autem in alia cauſa, † & quoad alios de quorum præ-
iudicio agitur, & qui cauſam non habent à nominantibus,
vt in his terminis poſt plures, quos adducit latè, & benè
tradit Io. Petr. Actolin doctus , & accuratus Neote-
ricus var. reſol. iur. cap.30. numer.24. & 25. & antea
Marcabrun. conſ.13. n.100 & ſeqq. & generaliter Surd. dec.
250. n.5. & 6. Rot. coram Eminentiſſ. Otthob. dec.227. nu.
10. & 11. ac in recent. dec.279. nu.4. par.5. dec.197. n.12. par.
8. dec.80. n.13. & dec.169. n.18. par.9. & in Piſana Tenutæ
23. Ianuarii 1666. §. Hinc non officiunt coram R. P. D Bour-
lemont , & in Romano Locorum Montium 21. Maii 1668. §. &
hinc apparet coram R. P. D. Calataiù.

Exceptiones verò dictarum enunciatiuarum quoad per-
ſonam mihi viſæ ſunt claræ cum doceatur omnes peruenì-
10 re, † & eſſe originatæ ab ipſo Franciſco Patre Nicolai , vel
ab eius vxore ſuſpectis, & intereſſatis, quo caſu nulli du-
bium eſt quod tales enunciatiuæ nullum probationis gra-
dum conſtituere poſſunt Felin. in cap cum cauſam , & ibi
Aretin. n.13. cum ſeqq. de probat. Loffred. conſ.44. n.6 Rot.
coram Penia dec.431. n.4. & dec.823. n.12. cor Ludouiſ dec.
77. n.8. & 9. coram Vbaldo dec.138. num.15. coram Buratt.
dec.570. n.4. & 5. cum ſeqq. vbi a 8. quod nec minus enun-
11 ciatiuæ hoc caſu poſſunt adminiculari † coram Coccino
dec.2342. n.37. in recent. dec.160 n.9. par.1. dec.633. nu.19.
cum ſeqq. par.4. tom.3. & dec 71. n 5. & dec.83. n.7. part.8.
Maximè cum controuerſia, & diſputatio Filiationis ver-
ſetur circa perſonam ipſiuſmet Franciſci ne alias videatur
12 plus eſſe fidei copiæ , quam originali † contra Text. in cap.
licet ex quodam, ibi , cum non ſufficeret ille ſi viueret, & rur-
ſus ibi : Cum ſatis videretur abſurdum illos admitti , quorum
repellerentur auctores de teſtib. Crauett. conſ 6. nu.67. conſ.
41. n 1. & conſil.112. n.13. Rot. coram Buratt. dec.323 n.18.
coram Celſo dec.403. n.8. & in recent. dec.221. n.24. part.9.
Et eſt ſatis pro trita , & vulgata regula, quod enunciatiuæ,
13 nec plenam , nec ſemiplenam faciant probationem , †
quando principaliter, prout hic, contingit dubitari de
enunciato, de qua Rot. deciſ.31. de probat. in antiq. & in-
ter diuerſ. dec.162. n.2. par.4. coram Seraph. dec.1272. n.2.
coram Vbaldo dec.75 n.2. & dec.126. n.3. coram Dunozet.
Sen. dec.58. n.7. & in rec. dec 53. n.11. par.4. tom.1. dec.203.
n.9. par.7. & dec.214. n.12. par.10. Præſertim quando diſpu-
14 tatio verſatur † cum aliis quam ijs, qui non interuene-
runt in Inſtrumento enunciante Riminald. Iun. conſil.365.
num.19. & 20. vol.4 Salgad. de liberat. benefic. & Capell. re-
cup. art.9. num.11. Et ſine vlla difficultate cum agatur de
re quæ non dependet à poteſtate enunciantis, quo attento
poteſt inſimul ſtare quod circa id, quod concernebat ip-
ſiuſmet arbitrum, Franciſcus aſſereret ſe talem, non au-
tem quod huiuſmodi aſſertio illum efficeret talem dum
non erat, vt optimè diſtinguit Io. Otto. Tabor. in Barb.
locuple. lib.5. cap.13. axiom.1.1, verſ. Aut illud quod enun-
ciatur non poteſt diſponi ab enunciante.

Quo verò ad locum res itidem eſt clara , cum ferè omnes
dictæ enunciatiuæ emanauerint in Liguria, & in loco pe-
nitus ab Vrbe remoto, † & in quo forſan omnes igno- 15
rabant notitias Familiæ de Ceulis, & certe nemo ibi exi-
ſtebat, cui per talem aſſertionem præiudicium inferretur,
nec proinde illi contradicere poſſet, aut ſaltem vellet .
Vndè enunciatiuæ emanatæ ab ipſo Franciſco, & eius
vxore ac alijs qui cum ipſis contraxerunt in tali loco ,
quatenùs alias ſubſiſterent, quod non puto , ad nihil
aliud deſeruire poſſent, niſi quod in illo loco, in quo
emanarunt Franciſcus aſſereret ſe talem qualis enuncia-
tur, non autem quod eſſet verè talis. Præſertim apud Do-
minos de Ceulis, & alios, qui illum habere debebant
pro tali Romanæ, Piſis, & alijs in locis, in quibus ſuæ
familiæ notitia haberi poterat, & in quibus intereſſe ha-
bentes poſſent contradicere, iuxta ea, quæ in ſimili tra-
ditur de Teſtibus de fama deponentibus, † qui nullate- 16
nus eam probare dicuntur, niſi deponant eam vigere in Ci-
uitate, in qua vigere debet, vt releuat , iuxta Capell. Tho-
ſolan. dec.580. ante n.9. verſ. Quid ſi Teſtis dicit, quam ſe-
quitur Æmil. de Teſtib. tit. de Teſt. audit n.10 fol.257. & in
his terminis Rota in Recent. dec.645. n.11. in fine, & n.13.
pariter in fine par.4.

Quo demum ad tempus exceptiones dictarum Enun-
ciatiuarum ſunt euidentes, cum omnes illæ exordium du-
cant ab anno 1627. quo tempore cum iam ab anno 1606.
apertum eſſet fideicommiſſum per mortem Ioannis Bapti-
ſtæ ſine filijs, ad quod potuiſſet aſpirare Franciſcus, qua-
tenus fuiſſet verus filius legitimus Raynerii, inde ſequitur
quod tempus erat ſuſpectum, vt propterea eius enuncia-
tiuæ, atque ab eius aſſertionibus cauſatæ, tamquam
emanatæ tempore ſuſpecto † tantò minùs veniant atten- 17
dendæ, etiamſi ageretur in antiquis, vt poſt innumeros
quos adducit latè tradit in his terminis Rot. coram Coccin.
dec.2342. n.37. & coram Carillo dec.190. n.19. & generaliter
Rot. coram Buratt. dec.178 n.12. & 13. in recen. dec.364. n.
3. in fine, verſ. Quæ tamquam part.4. tom.1. & dec.321. n.
39. par 9.

Hinc non viſi ſunt applicari DD. qui tradunt enuncia-
tiuas probare Filiationem in antiquis, † maximè quan- 18
do ſunt geminatæ, & plures, iuxtà cumulat. per Alex.
conſ.90. lib.6. per tot. Altograd. conſ.7. à num.1. lib.2. Rede-
naſch conſ.62. n.10. Rot. coram Buratt dec.725. n.3. et co-
ram Eminentiſſ. Otthobon. dec.231. n.17. Quia vltra quod
omnes loquuntur quando prædictæ Enunciatiuæ ſunt an-
tiquiſſimæ , & proueniunt à perſonis diuerſis, non ſuſpe-
ctis, in loco, ac tempore, quibus nihil opponi poſſit ; Et
præſertim quando emanarunt ab ijs, qui ſciunt iura ſan-
guinis, vt patet ex eorum lectura , nec proinde ſi iſta defi-
ciant, in nihilo veniunt attendendæ, vt habetur ex ſupe-
riùs deductis, quibus addo plenè omnia examinantes poſt
plures DD. quos allegant Eſcobar. qui innumeros adducit
de Purit. et Nobilit. proband. quæſt.15. §.3. n.52. et ſeq. No-
guerol. alleg.25. n.258. & Rot. in recent. dec.259. n.2. par.13.

Eorum dicta ceſſant in iſto caſu tàm in facto, quàm in
iure. In facto quidem, Tum quia non eſt verum enun-
ciatiuas hoc caſu poſſe dici plures, dum omnes proueniunt
ab ipſo Franciſco & ab eo cauſam habentibus, ſed pro
vnica, & quidem ſuſpecta & nihil probante enunciati-
ua reputantur † iuxta plenè cumulata in his terminis per 19
Noguerol. dec. alleg 25. ſub num.259. Tum quia non poſſet
dici enunciatiuas prædictas eſſe antiquas, cum omnes vt
dixi incipiant poſt annum 1627. & ſic vix excedant qua-
draginta annos, cum tamen ad hoc, vt dicantur antiquæ, 20
ad effectum de quo agitur, debeant eſſe centum annorum,
vt in his terminis, alijs adductis tradunt Bimius conſ.239.
nu.25. lib.3. Lotther. de re benef. lib 2. qu.11. n.100. Eſcobar.
de Purit. et Nobilit. proband. dict. quæſt.15. §.1. n.50. et ſeqq.
Noguerol. d. alleg.25. nu.277. Rota coram Coccin. dec.105.
num.7. coram Cauaiet. dec.61. num.1. et 2 et in recent. dec.
214. n.14. par.10. & generaliter Rot. coram Caſſador. dec.
2. de probat. coram Vbaldo dec.144. n.1. coram Carill. dec.
41. numer.13. et deciſ.46. numer.15. in recentior. deciſion 93.
num.2.

Digitized by Google

num 2. verſic. Præſertim quia iſtæ par.3. dec.633.n.21. par.4. tom.3.

In iure verò ceſſant dictorum DD. Quia dato quod verſaremur in terminis, quod enunciatiuæ prædictæ eſſent antiquæ, quod omninò negatur. Animaduertendum concluſionem, quod Enunciatiuæ probent in anti-
21 quis, † procedere dumtaxat in vim probationis antiquitatis, quæ non operatur circa ſubſtantiam diſpoſitionis, ſed tantum probationem ipſius ſupplet, & credibiliorem facit. Et proindè quando res, prout in præſenti non exiſtit, antiquitas efficere non poteſt, quod ſit talis, ſi verè non
22 eſt talis, † cum vt dixi antiquitas non efficiat, ſed adiuuet probationem quatenus exiſtat, & non aliàs Dec. *conſ.36. ſub num.8.* Corn. *conſ.19. col.fin. lib.2.* & bene in proximis terminis probandæ nobilitatis ex antiquis enunciatiuis, Io. Baptiſt. Piſcicell. *in alleg.36. num.34. ex impreſſ. poſt dec. Anell. Salernit.* Vbicumque enim deficit ſubſtantia, ad nihil deſeruire poteſt qualitas, vt in his terminis poſt alias Merl. Pignatell. *contr.1. n.31. centur.1.* Prat. *diſcept forenſ. cap.48. n.18. tom.2.*

Ex his reſponſionibus tolluntur etiam deducta ex Rota *in Romana Palatii de Capranica 6. Maii 1665. §. Quoverò ad legitimationem vſque in finem coram Eminentiſſ. D. meo Card.*
23 *Cerro.* † In qua vlterius animaduertendum quod ibi non agebatur inter deſcendentes & conſanguineos, ſed pro excludendis extraneis, quo caſu nulli dubium eſt non requiri tàm exactas probationes Filiationis vt præter ibi deducta, eam deciſionem ſic allegando tradit Rota *in Bononien. fideicommiſſi de Grottis 4. Iunii 1666. coram R. P. D. Ottaloen nunc Præſide Geanaten. ſub § bis & aliis, quæ eſt impreſſ.* apud Vrceol. *conſul. forenſ. to.2. cap.80. n.50.* Et quod magis eſt Enunciatiuæ in dicta deciſione ponderatæ emanarunt intra domeſticos lares, ac à Perſonis intereſſatis, & qui ſciebant iura ſanguinis, & vltra enunciatiuas concurrebant depoſitiones plurium Teſtium, ac plures actus tàm publici, quàm priuati geſti ab ipſo, de cuius Filiatione agebatur vti tali, & ab aliis Illuſtribus conſanguineis erga ipſum, qui etiam poſſidebat palatia, & iura honorifica ad talem familiam pertinentia, vt legitur *in ipſa Deciſione* & habetur ex his, quæ in ea cauſa ſcribens deduxit D. de Luca *in Theatr. verit. & iuſtit. tom.10. de fideicom diſcurſ.* 106 quibus omnibus concurrentibus nil mirum ſi enunciatiuæ antiquiſſimæ plurium Inſtrumentorum fuerunt ponderatæ inter cætera pro probanda Filiatione in viro familiæ Patritiæ, & ex præclarioribus Vrbis, cum in his familijs probationes tam exactæ non requirantur, ſed res velnti notoria habeatur iuxtà ea, quæ pariter allegando *dictam Deciſionem in Romana Palatij de Capranien* plenè cumulantur *in Romana, ſeu Tiburtina Caſtrorum 3. Iunij 1672. §. Poſita autem coram R. P. D. Rondinino.*

Nec iuuare exiſtimaui Nicolao, quod vna ex his enunciatiuis facta fuerit à Franciſco in ſuo teſtamento iam morti proximo, vocando nempè ſe filium Rainerii de Ceulis: Quoniam præſumptio illa, quod nemo moriens præſumatur mentiri immemor ſalutis æternæ, de qua latè Giurb.
24 *ad conſuet. Meſſan. cap.2. gloſ.7. n.2. & 28.* † Admittitur ſolum vbicumque agitur de ipſius morientis, eiuſque hæredum præiudicio, in quibus terminis loquitur *gloſſ. vltim. in l.1. C. de falſ. cauſ. adiecta legat.* ſuper qua illa fundatur; Secus verò quoties, vt hic agitur de præiudicio tertii, cui fuit ius quæſitum; In eius enim præiudicium non admittitur dicta præſumptio, nec procedit dicta concluſio, vt ex Bart. *in l. ſi quis in graui, §. ſi quis moriens ff. ad S. C. Syllanian.* Bald. *in Auth. ſi Teſtis productus nu.3. in fin. C. de Teſtib. & in tract.* de Pace Conſtant. *verb. Vaſſalli*, & Oldrad. *conſ.192. nu.2. verſ. nec enim morientes*, bene declarant Alciat. *de præſumpt. regul.3. præſumpt.4. num 7. verſ. aduerte tamen*, Menoch. *de arbitrar. lib.2. cap.89. n.30. & præſumpt. lib.3. præſumpt.7. n.9. lib 4. præſumpt.29. n.4. & lib.5. præſumpt.5. n.17. & ſeqq. & conſ.39. n.68. & ſeq.* cum alijs per Io. Otto. Tabor. in Barboſ. *locuplet. lib.11. cap.52. axiom. 12. verſ. limita 1. in præiudicium tertij* facit Rot. coram Merlin. *dec.900. nu.10.* & coram Coccin. *dec.1256 n.15. repetita in recent. dec.139. nu.18. & 19. part.4. tom.2.* & in his punctualibus terminis tradit *ead.* Rota coram Coccino *dec. 1299. n.4.*

Idque ſine vlla difficultate in præſenti caſu, in quo vt ſæpiùs diximus diſputatio verſatur circa perſonam ipſius Franciſci, cuius aſſertio ſicut etiam iurata non poterat iuuare, dum viuebat, ita eiuſdem aſſertionis fidem ampliare non poterat Enunciatiua facta in extremis, vt notanter in noſtris proximis terminis vna cum Butr. *in cap. per tuas qui filij ſint legitimi*, animaduertit Io. Franc. de Ponte *conſ.4. n.15. lib 2.* Et quando per DD. conſideratur huiuſmodi Confeſſio morientis pro inditio Filiationis, hoc fit nedum retentis ſupradictis terminis, nempè ad effectum præiudicandi ipſi confitenti, & ab eo cauſam habentibus, ſed etiam quando iſta confeſſio emanauit ab eo, qui prætenditur Pater, non autem ab eo, qui ſe aſſerit filium, † vt patet ex Rot. coram Merlin. *de-* 25
ciſion.658. n.4. repetit. apud Zacch. *qu. Medico legal. lib.10. deciſion.66. pariter numer.4.* Et eſt ſatis generale quod non ſtatur dicto morientis, nec pro, nec contra, quia non ſemper præſumitur dicere verum, nec † omnis moriens 26
exiſtimatur quod ſit Sanctus Ioannes Baptiſta, vt præter eundem de Ponte dicunt Ripa *de Act. in mort. artic. cap.27. n 8.* Surd. *conſ.382. num.61. & dec.135. nu.14.* Zahnnius *de mendac. lib.1. cap.7. ſub num 7. verſ. Imò ſtatuunt.* Imò quod confeſſio facta à moribundo, & in extremis laborante, quando eſt in tertij præiudicium ſemper præſumatur fraudolenta, ex eodem Rip. *de act. in mort. artic. cap.29.* tradit Merlin. Pignatell. *controu. forenſ. cap.34. n.14 cent.2.*

Coadiuuari verò prædicta ex Teſtibus ab eodem Nicolao deductis nullatenus exiſtimaui; Nam quatenus primo loco adducuntur depoſitiones duorum Teſtium examinatorum ſuper ſtatu libero ipſius Franciſci ad effectum contrahendi matrimonium cum Franciſca matre Nicolai; Vltra quod non ſunt examinati in Iudicio cum legitimo Contradictore, † qui fuerit præſens, & ſuas defen- 27
ſiones fecerit, ſed fuerunt examinati extraiudicialiter nemine citato, & nemine opponente ad ſolum effectum obtinendi licentiam pro contrahendo matrimonio prædicto, ideò in hoc iudicio nullo prorſus modo attendenda ſunt contra Annam, Iuliam, & Martiam, quæ ſunt tertiæ iuxtà notam diſtinctionem Bald. *in l.2. num.46. C. quib. res iudic. non nocet*, & ſic in earum fauorem ſtant firmæ concluſiones de teſtibus inter alios examinatis, qui nihil contra alios probant, de qua optimè in iſtis terminis noſtris poſt plures, quos adducunt Cenſal *in obſeru. ad* Peregr. *de fideicommiſſ. ad art.23. inſpect.2. ſub §. Quæ coniecturæ fol. mihi 57.* & Rot. *in recent dec.388 n.2 & 5. part.13.* & generaliter habetur *in cap. inter dilectos, verſ. Nec atteſtationes de fid. Inſtrum. & in l.1. ac tot. tit. C. res inter alios acta cum concordan. adductis per* Poſth. *de manut. obſeru.38. n.31.* Rot. coram Mantic. *dec.105. n.8* coram Caual. *dec.233. n.3. in rec. dec.305. n.7. par.7. cum alijs cumulat. in meo reſponſ. in Cauſa Burgen. Funeralium impreſſ. apud Pilaia in Addit. ad Franc. de Proteſt. in addit. ad conſid.96. n.33.*

Eorum depoſitiones non videntur mæreri, quod allegentur in præſenti, ſiquidem nemo eorum deponit ſuper Filiatione Franciſci, ſed ambo examinati ſine interrogatorijs ſuper ſtatu libero eiuſdem Franciſci filij Raynerij de Ceulis, vt ibi aſſeritur. Primus reſpondit, *Io dico che hò conoſciuto il detto Signor Franceſco*, † & ſecundus reſ- 28
pondit, *Io conoſco beniſſimo detto Signor Franceſco Ceuli Romano*, ex quibus verbis nullatenus poteſt deduci id, quod ab Informantibus pro Nicolao prætenditur nempè per dictionem illam *Detto* Teſtes illos voluiſſe probare eundem Franciſcum fuiſſe filium Raynerii, cum nihil circa hoc in tota periodo, & depoſitione vtriuſque legatur, & dictio illa *Detto* importare quidem poſſit relationem ſubſtantiæ rei, non tamen qualitatis expreſſæ, Bald. *in l. ſi cui la 2. §. ſi à filio ff. de legat.1.* vbi quod quis interrogatus, An cognouerit Bertam vxorem Titij ſi dicat cognouiſſe *dictam Bertam* non cenſetur atteſtari qualitatem, quod ſcilicet ſit vxor Titij, quia dictio *dicta* refert tantum ſubſtantiam, non autem qualitatem; Idemque repetit *conſ.190. in fin. lib 1.* & ſequitur Tuſch. *Pract. concluſ. Littera D. concluſ. 296 n.4. & 5.*

Maximè cum vt dixi ipſi deponant ſuper aſſertione ipſius Franciſci facta in illorum inductione; Quæ non poteſt admitti; Tum quia exinde dictum Franciſci eſſet fundamentum probationis ad ſui commodum, † & ſui hæ- 29
redis, quod in iure non permittitur *ad text. in l. nullus, ff. de Teſtib. & l. omnibus C. eodem*, cum aliis ſupra recenſitis; Tum quia in Iudicijs pro producente illa tantum depoſitio Teſtium attenditur, quæ ex eorum proprijs, & expreſſis verbis cum expreſſione cauſæ ſcientiæ certa, & perſpicua eſt, aliàs ſi ſit æquiuoca, † vel ambigua non attenditur, nec 30
prodeſt, & ſemper contra producentem interpretatur, *gloſſ. notabilis in cap. In præſentia verb. verbum dubium, verſ. & eſt notabile de probat. cum concordantib. adduct. per*

Conciol. *alleg.* 24. *nu.*36. *& 37.* qui loquitur in his terminis probandæ conſanguinitatis, & Rot. coram Dunozett. Iun. *dec.*899. *num.*4. *& 5.* His addito quod reſpectu Ioannis Lætitiæ vnius ex dictis Teſtibus, qui dicitur patria fuiſſe Capuanus, fuit exhibita fides Ordinarij dictæ Ciuitatis, in qua dicitur ex depoſitionibus Teſtium haberi nunquam ex dicta Ciuitate fuiſſe ortum talem virum tali tempore, quo ipſius depoſitio aſſeritur facta. Et proinde cum agatur de probanda Filiatione Ciuis Romani, & familiæ ſatis notæ depoſitio dicti Lætitiæ quatenus in aliquo deſeruire poſſet cuius tamen contrarium patet ad ſenſum, ſatis videretur excludi ex præſumptione, de qua per Rot. coram Pænin *dec.*1299 *n.*3.

Atteſtationes verò Hieronymi Sanſoni, & aliorum Teſtium, de quibus in *Summi Nicolai num.*14. 15. *&* 16. Nullius eſſe momenti indubitanter exiſtimaui. Primò quia ſunt atteſtationes extraiudiciales factæ abſque contradi-
31 ctore, † & parte non citata, quibus attentis nullum probationis gradum conſtituere poſſunt in præſenti iuxtà plenè deducta in his terminis per Rot. *in recent. deciſ.*8. *nu* 17. *part.*12. & eſt regula omnibus nota quod Teſtes formiter, & validè examinati in iudicio attendontur, non autem atteſtationes extraiudiciales, *cap.*2. *vbi DD. de teſtib. l. ſi quando C. eod.* Rot. coram Celſo, *dec.*378. *num.*15. *& in recent. dec.*519. *num.*15. *dec.*161. *num.*10. *& dec.*324. *num* 20. *part.*5.

Secundo, quia ferè omnes deponunt de auditu ab alijs, & præſertim ab ipſo Franciſco, qui propterea plus pro-
32 bationis conſtituere non poſſunt, † quàm illi à quo audiuerunt iuxta regulam *Text. in cap. licet ex quadam de Teſtam.* quam in his punctualibus terminis poſt alios latè, & benè expendit Rot. *in recent. dicta dec.*8. *n.*21. *& ſeqq. par.* 12. *& in Eugubina Succeſſionis* 16. *Nouembris* 1665. §. *Quæ probatio coram Eminentiſſ. D. meo Card. Cerro.*

Nihil obſtante, quod aliquis ex dictis Teſtibus deponat
33 de publica voce, & fama in eo loco, † quia cum ſint Teſtes de auditu adhuc ſufficere non poſſent ad illam probandam in præſenti caſu Grat. *reſponſ.*62. *num.*5. *vol.*2. Succin. Iun. *conſ.*86. *nu.*35. *vol.*2. Mart. *dec. Piſan. vot.*26. *nu.*14. *& ſeqq.* Barbat. *de Fideicom. Legal. par* 1 *cap* 6. *ſub num* 226. Capyc. Latro. *conſult.*30. *num.*39. *& ſeqq. lib.*1. Chriſtoph. Creſp. de Valdaur. *obſer.*39. *nu* 69. *&* 70. Et ſine vlla difficultate cum non deponant cum requiſitis neceſſarijs, & ſi-
34 gnantes † quo tempore talis Famam ortum habuerit, minuſque aſſerunt originem habuiſſe à non habentibus intereſſe, quæ duo copulatiuè eſſe neceſſaria ad iſtum effectum relictis generalibus plenè in his terminis firmant Noguerol. *allegat.*25. *n.*282. *cum ſeqq.* Ciriac. *contr.*601. *nu.*36. *& ſeqq. vol.*4. Aldouin. *conſ.*14 *n.* … Rot. *in rec. dec.*167. *n.*4. *par.*8. *& dict. dec.*8. *n.*22. *& ſeqq. par.*12. *in Romana, ſeu Sabinen. Fideicommiſſ.*24. *Maij* 1658. *ſub* § *pari modo coram R. P. D. Beuilaqua, impreſſ.* apud Zuff. *de legitim. Proceſſ. Criminal. dec.* 39. *n.*19. *& in dicta Eugubina Succeſſionis cor. Eminentiſſ.*
35 *Cerro* §. *nihil releuante.* Maximè in re grauis † præiudicij, nempe ad effectum Succeſſionis, vt in præſenti, iuxta plenè tradita per Lotter. *de re beneſ. lib.*2. *qu.*12. *ſub n.*67.

In caſu autem noſtro nedum Teſtes iſta deponunt, verùm etiam Franciſcus Auxerius, Io. Baptiſta Parochus Villæ Leginæ, & Io. Andreas Sauonenſis expreſsè, vt dixi deponunt de auditu ab ipſo Franciſco, quo attento nedum eorum depoſitiones, & probationes indè deſumptæ remanent inſubſiſtentes, & erroneæ iuxta ſuperius deducta Verùm etiam intrat certa Præſumptio, quod huiuſmodi Fama quatenus in eo loco adeſſet, remaneret in puris termi-
36 nis falſi, † & pernicioſi rumoris dolosè tranſmiſſi ab eo, qui deſiderabat de hoc Famam adeſſe, quemadmodum paſſim contingere ſolet, vt poſt Bart. Bald. Paris, *de Puteo, Guttier. & alios* in his terminis noſtris egregiè animaduertit Valenzuell. *conſ.*169. *n.*11. *tom.*2. adducens *Quintiliani* locum in *Declamat.*11. *pro Diuite*, qui optimè cauſæ iſtæ adaptatur ibi: *Quis enim Iudicis neſc, hanc Famæ eſſe naturam, vt ſit primo vnius hominis audacia?* & mox *Quam non poſſis mouere Ciuitatem, quem non replere Populum, ſi quid omnibus narres, in nullo non cœtu loquaris cum maximè fingas iam dicas eſſe rumorem? Quanta ibi deinde mentiendi materia de periculorum noſtrorum occaſione ſuccurrit.*

Depoſitiones verò Ceciliæ, & aliorum Teſtium, de quibus in *Summ. einſdem Nicolai n.*22. quatenus dicunt Tiberium Annæ, Iuliæ, & Martiæ Patrem non nunquam aſſeruiſſe extare alios de Ceulis extra Vrbem, Vltra exceptiones perſonales ipſius Ceciliæ, & aliorum deductas per informantes pro dictis Sororibus de Ceulis, & quod
ſunt ſimplices Fides factæ extraiudicialiter, † & parte non 37
citata, nec proinde vllam fidem facere poſſunt ad tradita in terminis per Rot. *in Romana, ſeu Sabinen. Fideicommiſſi* 24. *Maii* 5658. *coram R. P. D. Beuilaqua impreſſ.* poſt Zuff. *de Legitim. Proceſſ. Crimin. dec.*39. *ſub n.*15. Satis ſuperque viſæ ſunt ceſſare ex eo, quod nihil concludunt fauore Nicolai, ac ex contrarijs, & quidem iuridicis ipſius Tiberij aſſertionibus, nempe in lite agitata in Rota, in qua ſemper egit vti vltimus ex deſcendentibus lineæ maſculinæ, vt patet ex deciſionibus in illa cauſa emanatis coram Carill. *deciſion.*141 *dec.*167. *& dec.*223. ac ex declaratione facta in
Teſtamento, † ſub quo deceſſit eiſdem Anna, Iulia, & 38
Martia hæredibus inſtitutis ibi: *Dichiaro in oltre, che per mancanza della famiglia, e deſcendenza maſcolina della bon. mem. del Signor Girolamo Ceuli mio Proauo, che finiſce nella mia perſona, &c.* Quæ declaratio quamuis nihil iuuare poſſet quatenus veritas ſtaret in contrarium, maximè in Tertij præiudicium per ea quæ diximus circa aſſertionem factam à Franciſco in ſuo Teſtamento. Attamen ſatis ſuperque eſt pro infringenda prætenſa aſſertione ipſiuſmet Tiberij ex dictis Teſtibus deducta, Cùm tamen ſimilem declarationem pro excluſione Filiationis non parui fecerit Rot. coram Coccin. *dec.*2342. *ſub n.*39. *verſ. ſecundo ponderata etiam non modicum fuit.*

Minus viſum eſt iuuari Nicolaum ex prædicto matrimonio Franciſci vti filio Rainerij cum Franciſca del Carrettu, eiuſdem Matre palam conſentiente, & permittente, contracto, quod in ſimilibus terminis pro coniectura Filiationis fuit ponderatum per Rot. coram Carill. *dec.*7.
*n.*3. Siquidem licet Rota in ea deciſione faciat aliquod fun- 39
damentum ſuper nuptijs à Victoria contractis vti filia Oleriæ, Attamen animaduertendum quod fundamentum huc conſtituit ſuper eo, quod illæ nuptiæ cum hac aſſertione fuerunt contractæ hic in Vrbe in faciem Eccleſiæ, & præſentibus Cardinale de Piſis, ac alijs illuſtribus conſanguineis, qui tamquam benè informati de veritate facti, dictam aſſertionem non permiſiſſent niſi eius veritatem ſciuiſſent, vt in ipſa deciſione legitur. Quæ circumſtantiæ non concurrunt in caſu iſto, in quo agitur de aſſertione Franciſci ad ſui commodum facta in longinquis partibus apud perſonas totaliter ignaras, & quæ facilè poterant decipi, vtique nec ipſa admitti poteſt, nec credulitas eius Socrus, quatenus ſibi ipſi potuiſſet præiudicium inferre, non eſſet apta in aliquo præiudicare, nec probationem conſtituere in præiudicium Tertij abſentis, & qui contradicere non potuit Rota *in recent. dec.*380. *num.*26. *p.*5. *cum aliis ſupra recenſitis.*

Argumentum verò deductum ex inuerisimilitudine, quod ſi Franciſcus non eſſet talis, qualem ſe aſſerebat non ita de facili contradixiſſet matrimonium cum muliere nobili, viſum eſt prorſus inſubſiſtens; Omiſſis enim facti circumſtantiis, circa quas, vti nihil ad cauſæ deciſionem inſeruientes, curioſus inquirere nolui; Iuridicè ſatis illud ceſſare exiſtimaui ex his, quæ non ſemel contigiſſe con-
ſtat circa multos, † qui alienas perſonas pluries affecta- 40
runt, & ſuppoſitiis, & falſis circumſtantiis induti, multa etiam ardua, & difficilia vt plurimum tentarunt, & quandoque geſſerunt, vt patet ex *Text. in cap. Perpendimus, de ſentent. excommunic. & in l. Barbarius* 2. *ff. de offic. Prætor.* ac aliis exemplis plenè cumulatis per Petr. Ærod. *Rer. Iudicatar. lib.* 9 *tit.* 2. *per tot.* Coraſ. in *Arreſt. Tholoſan. annot.* 82. *& per tot.* P. Menoch. Stuor. *cap.* 96. *centur.* 5. Theophil. Raynaud. *Heteroclit. Spiritual. par.* 1. *ſect.*3. *punct. verſ. Hactenus de exauctoratione Oper. to.*15. *pag.* 244. *& ſeq. & eorumd. Heteroclit. pa.*2. *ſect.*5 *punct* 2. *n.*2. *& ſeqq. Oper. to.* 16. *pag.* 485. *& ſeq.* D. de Luca *in Theatr. Verit. & Inſtit. lib.* 10. *de fideicommiſſ. diſcurſ.* 593. *num.* 6. Et ex his, quæ quotidie videmus de ſimilibus hominibus, præſertim
militibus, qualem † ſuum Genitorem fuiſſe aſſerit Nico- 41
laus, qui vt plurimum à ſuauitate morum; Vel brachij fortitudine commendati, Vxores ducunt extra Patriam, etiam propriis natalibus maioris, & impares, vt optimè Monach. *dec. Lucenſ.*56. *n* 12.

Iſtoque erroneitatis, & inſubſiſtentiæ vitio laborare viſa eſt etiam alia ponderatio ex dicto matrimonio deducta, & ab ipſo Nicolao magni facta, quod nempè cum ipſe Franciſcus in loco, in quo matrimonium prædictum con-
traxit, † eſſet Forenſis, & vagus, veriſimile non videre- 42
tur, quod Parocus, & loci Ordinarius hoc illi permiſiſſent, niſi Fidem Baptiſmatis ipſius Franciſci vidiſſent

propter

Digitized by Google

propter diligentias, quæ in ſimilibus vagorum matrimo-
nijs ab Ordinarijs, & Parochis obſeruari præcipiuntur à
Sac. Concil. Triden. *ſeſſ.24. de Reform. cap.7.* Et proindè
cum poſtmodum illi facultatem dediſſent contraheodi ma-
trimonium, aſſerendo, eum Filium Raynerij de Ceulis,
43 prætcndebatur deduci, † hoc illis ex dicta Fide innotuiſſe,
eamque proindè ex hoc debere præſumi, ac ex illa Filia-
tionis ptobationem argui per ea, quæ de Fide Baptiſmatis
in ſimilibus terminis ponderantur per Bero *conſil.162. num.
9. vol.2.* Surd. *conſil.1. nu.45.* Ciarlin. *contr.222. n.13. tom.3.*
Rota coram Buratt. *dec.709. n.5.* coram Vbald. *dec.155. nu.
3.* coram Otthob. *dec.251. n.1. & 2.* coram Celſo *dec.109. n.
3. & dec.347. n.3. cum alijs in Romana Prætenſæ filiationis
8. Februarij 1669. coram Eminentiſſ. D. meo Card. Carpineo
§. Accedentibus.*

Nam Aut ſit vis in dicta aſſertione Ordinarij, & Paro-
chi, & hæc cum non ſit de re pertinente à poteſtate aſſeren-
44 tis, ſitque aſſertio in alienam cauſam facta, quæuè à per-
ſonis, qui rei veritatem ignorabant, ac qui certe in ipſius
Franciſci aſſertione ſe fundarunt, emanauerat, certum
viſum fuit, ac ſine controuerſia aſſerendum, nullam in
ea vim fieri poſſe, maximè in præiudicium Tertij per ea,
quæ præter ſuperius tradita habentur in ſimili aſſertione
Epiſcopi, vel Principis, in his terminis apud Capic. La-
tro. *conſult. 50. numer.43. & 47. lib.1.* & ferè in puncto apud
Mandell *conſ.293. ſub num.2. verſ. Nec quicquam facit In-
ſtrumentum diſpenſationis.*

Aut ſit vis in ipſa præſumpta fide Baptiſmatis, & omiſ-
ſo diſquirere, An ex ipſa Filiationis probatio deduci va-
45 leat, cum id expreſsè negent poſt alios † Mart. *dec. Piſan.
Vol.26. nu.8.* Franc. Rocc. *reſponſ. legal.52. numer.16. verſ.
Tertia coniectura, & ſeqq. lib. 1. latè Thor. in compend. dec.
tom.1. verb. filiatio in Iure verſ. nec. demùm aduerſatur, &
verſ. ſeqq. pag.228. & 229.* Et qui illam admittunt, hoc in-
46 telligunt concurrentibus adminiculis, & coniecturis, † vt
patet ex eorum lectura, & declarant Lancellott. Gall. *conſ.
25. n.105. verſ. Præterea*, Capic. Latro *dec. 166. n.52.* Rota
*in Romana Prætenſæ filiationis 22. Iunij 1657. coram Veroſ-
pio, impreſſ.* poſt Bonden. *collect. legal. dec.37. n.10. & in rec.
dec.388 nu.14. par.13.* ſatis illi occurritur, reſpondendo eſ-
47 ſe præſumptionem præſumptionis, † quæ nunquam in iu-
re admittitur, & ad nihil deſeruire poteſt Rota *in rec. d.134.
n.7. par.4. tom.2.* Maximè cum ſit innixa præſuppoſito fal-
48 ſo, & inſubſiſtenti, † quo concurrente, ipſam quoque
corruere neceſſe eſt, Surdus *conſ.150. n.78.* Rota coram Se-
raphin. *dec.829. num.6. & in recen. dec.590. numer.2 in fine
part.2.*

Et quidem nullibi cautum reperitur in matrimonio
Vagorum, Ordinarios, & Parochos teneri exquirere Fi-
49 dem Baptiſmatis. † Quia licèt *Concilium* ipſis Parochis
præcipiat, quod non poſſint matrimonio Vagorum inte-
reſſe, niſi diligenti inquiſitione præmiſſa, & obtenta Ordi-
narij licentia: Attamen, vltra quod iſtas diligentias eſſe
Parochis arbitrarias, & multum pendere à facti, & tempo-
rum circumſtantijs, dicit Michael. Ferr. Manrique *reſol.
moral.* & Vicarial. *par 1. qu.1. nu.7.* Omnes verſari debent
circa Inquiſitionem ſtatus liberi illius vagi, qui matrimo-
nium contrahere vult, nè cum ignoti ſint, alibi matrimo-
nium contraxerint vt legitur in ipſo conciliari Decreto, ibi:
*multi ſunt, qui vagantur, & incertas habent ſedes, & vt
improbi ſunt ingenij, prima vxore relicta, aliam, & pleram-
que plures illa viuente, diuerſis in locis ducunt, cui morbo
cupiens Sancta Synodus occurrere &c. Parochis autem præ-
cepit &c.* & tradit Guttierez *de matrim. cap.65 ſub n.7. verſ.
Quia cum ignoti*, Non autem circa Fidem, & Religionem
ipſius Contrahentis, & quod Parochus Baptiſmi Fidem
teneatur exquirere, vt colligitur ex optimo *Text. in cap.
Gaudemus de diuortijs*, vbi Innocent. III. Conſultus an In-
fideles contrahentes in gradu prohibito ad fidem conuerſi
50 liberè, † & licitè poſſint remanere coniuncti, affirmatiuè
reſpondit, ea præſertim addita ratione, *cum per Sacra-
mentum Baptiſmi non ſoluantur coniugia, ſed crimina dimit-
tantur.* Et ex ijs, quæ de matrimonio fidelis cum Iudæo,
51 vel alio Infideli non baptizato, † quod ſi contrahatur ne-
que naturali, neque Diuino iure ſit irritum, communi-
ter tradunt, tàm Theologhi, quàm Canoniſtæ noſtri,
quorum teſtimonia, & rationes plenè cumulant, poſt cæ-
teros, Bellarmin. *in contr. de matrim. lib.1. cap.23.* Sanchez
*de Sacrament. matrimon. libro ſeptimo diſpat.71. per tot. ſi-
gnanter n.7.* Ricciul. *de Iur. Perſonar. extra Eccleſ. gremium
exiſten. lib.2. cap.2. n.18. & ſeqq.*

Et quamuis poſſet dici, quod Parochi, qui eamdem Fi-
dem exquirunt, prudenter ſe gerant, non per hoc ſi id face-
cere omittunt, poſſent redargui, & reprehendi, † ac ex eo 52
deduci, quod per neceſſe illam viderint, cum ad id contra-
hentes hortari, non autem cogere poſſint, quemadmo-
dum videmus in ſimili, quod licet ipſi Parochi curare de-
beant, ne ſponſi contrahere volentes peccato mortali ad
matrimonij Sacramentum accedant, † & ob id Peccato- 53
rem publicum, aut occultum matrimonium contrahere
volentem admonere de neceſſitate confeſſionis, aut con-
tritionis, & ſi illa ignorent docere fidei rudimenta, ac
de ſymbolo fidei, & Decalogi, ac Eccleſiæ præceptis
illos inſtruere, ſi tamen aliquis ex Sponſis id facere re-
cuſet, vel quia dicat ſe eſſe contritum, vel quia conte-
ri nolit, aut ſit incapax, & rudis addiſcendi, vel id
omnino recuſet, non ob id ipſi Parochi per longum tem-
pus, aut vbi Sponſi inſtarent, matrimonium illis im-
pedire valent, ne matrimonium celebrent, & illorum
matrimonio ipſi valide, & ſine peccato aſſiſtunt, vt
poſt alios latè docet Boſſ. *de contract. matrimon. cap. 15. ſub
n. 2. verſ. quo facto, & n. 5. ac per tot.*

Præterea quando etiam ex præſcripto Sac. Concil. Trid.
in matrimonio Vagorum Parochus teneretur inquirere
fidem Baptiſmatis Vagi contrahere volentis, quod eſt fal-
ſum, vt probauimus; Attamen animaduertendum,
quod Parochus hoc potuit omittere; cum certum ſit,
quod ſi Parochus non ſeruata diſpoſitione dicti Decreti
Conciliaris, nempe non præmiſſa diligentia, & obtenta
Ordinarij licentia vagum matrimonium coniunxerit, † li- 54
cet peccet mortaliter, non per hoc matrimonium erit in-
ualidum, vt poſt Veracruz Henriquez Petr. de Ledeſ-
ma, & alios late probant Sanchez *de matrim. lib. 3. diſp. 25.
num.16. & 17.* Gutier. *in ſimili tractat cap.65. nu.15 & cap.
67. num. 2* Perez. *pariter de matrim. diſp. 40. ſect. 8. numer.9.*
Molpheſ. *in Summ. Theolog. moral. tract. 4. cap. 6. num. 5.* Ho-
mobon. de Bonis *de exam. Eccleſ. tractat. 11. cap. 10. queſt.
33. reſolut. 1. & 2.* Barboſ. *de Epiſcopo allegat. 32. numer.74.
& de offic. & poteſt. Paroch. cap. 21. numer. 89.* Et proindè
quatenus dicta Fides in matrimonio Franciſci fuiſſet re-
quiſita, quod ſemper negatur, adhuc tamen cum ſit res,
quæ potuit adeſſe, & abeſſe præter ſubſtantiæ matrimonij
corruptionem, nulla inde præſumptio fauore Nicolai de-
duci poteſt, ad tradita in ſimilibus terminis per Rota cor.
Carili. *deciſ. 190. num. 15.* & generaliter faciunt cumulata
per Barboſ. *axiom. 5. num.4 & 5.* Rota apud Zacch. *qu. Me-
dico legal. lib.10. deciſ.38. ſub num. 22. verſ. ideò ſi morbus po-
tuit eſſe, vel non eſt, & n.23.*

Leuiſſima pariter viſa fuit animaduerſio facta ab vno
ex Informantibus pro Nicolao, nempè nomen ipſius Fran-
ciſci † conſimile alijs aſcendentibus familiæ de Ceulis, nec- 55
non Cognomen, & Inſignia, quæ pro coniectura Filia-
tionis ponderantur per Gratian. *diſcept. forenſ. cap.554. nu.
56.* Giouagn. *conſil.21. num 2. lib 1.* Rota coram Merlin. *de-
ciſ. 658. num 6. in fin.* Etenim vltra quod, adhuc his concur-
rentibus non induci præſumptionem conſanguinitatis, † 56
nonnulli voluerunt, vt Signoroll. de Homod. *conſ.81. num.
5.* vbi eſſe refert Mediolani quamplures cognomine de Ho-
modeis, & non eſſe ius Conſanguineos Menoch. *conſ. 331.
num.14. & ſeqq.* & latè Theod. *Hoc ping. de Iur. Inſign. &
Amor. cap. 13. num 53. & ſeqq* Cyriac. *contron. 281. num.
29. & 30. cum ſeqq.* Maximè in præiudicium tertij iuxta
cumul. per Horat. Montan. *contr. 80. ſub num. 9 verſ. plus
dico* Multipliciter euitatur in caſu iſto, & ſignanter quia
agitur de nomine ſatis communi, & frequenti, † prout eſt 57
illud Franciſci, & quod magis eſt non docetur à quo dicto
nomen illi fuerit impoſitum, ſed habetur ex eius tantum
aſſertionibus, ac ab eo cauſam habentibus, quibus caſibus
vniformitatem nominis nullam præſumptionem conſan-
guinitatis inducere, cum poſſit eſſe vſurpatio, & doloſa
denominatio, pleniſſimè tradunt poſt alios, quos adducunt
Lother. *de re beneſic. lib.2 qu.11. num.120. & ſeqq.* Cyriac. *d.
contron. 281. num. 25. 33. & per tot.* & omnium melius No-
guerol. *alleg. 25. à num. 265. vbi ſub num.271.* præcipuè Gra-
tian. declarat dicens eius dicta, ac aliorum Doctorum, qui
dicunt, identitatem præſumi ex nomine, & cognomine,
† eſſe intelligenda, quando non dubitatur de perſona, 58
& aliæ circumſtantiæ, & demonſtrationes concur-
runt, vt plenè etiam Rota *in rec. dec. 380. n.3. 7. & 8. par.13.*

Arbor demum, ſiue gentilitium Stemma Familiæ de
Ceulis in Scripturis Tiberij, vt dicitur repertum, † & aſ- 59
ſertus Liber Memorialis Raynerij vltimo loco, ſed inter

Digitized by Google

præcipuas Nicolai probationes deducta per ea, quæ de
conſimili Arbore tradit Monac. *dec. Florent.61. num.15.* &
de libro memoriali ex Theorica Bald. *in l.neque natales n.6.
verſ. vel aliquando ipſemet Pater C. de probat.* notaruot Pa-
riſ. *conſ.10 n.54. verſ. tulis nomina par.2.* Surd. *conſ.1. nu.52.*
Monach. *dec.128.n.5.* Scip. Theodor. *alleg.18. nu.36.* Prat.
diſcep. forenſ. cap.40.n.13. to.1. & alij per Rot. *in rec. deciſ.
229. n.8. & dec.234. n.10. part.10.*

Ex inſpectione oculari nullius momenti viſa ſunt, at-
que ceſſare exiſtimaui omnia, quæ inde deduci poſſent,
expertus in hoc id, quod tradit *Imperator in §. final. Inſt. de
gradib. cognation.* quod nempè oculi Iudicis certiores aure
60 arbitri ſunt, † vt referunt, Zuff. *de legitim. Proceſſ. crimin.
quæſt.9. num.6.* & latè Baron. *de corpor. eiuſque partib. tit.7.
de ocul num.25. & ſeqq.* Omiſſa ſanè diſquiſitione iuridica
probationis indè deſumptæ, cum tamen vt plurimum fal-
lacem, & mendoſam eſſe tradat io puncto D. de Luca *in
Theatr. Verit. & Inſtit. lib.10. de Fideicommiſſ. diſcur. 106.
ſub nu.5.* vbi refert ſe non ſemel fuiſſe expertum in iſtis ter-
miois, ſiue etiam ſint Inſtrumenta, ſiue alia quæcumque
61 documenta in Archiuijs etiam retenta, † vel eſſe de recen-
ti conficta imitando formam antiquam, atque in Archi-
uijs authenticis, & probatis inter ſcripturas antiquas ſtu-
dioſè repoſita, vel ſi ſint verà erroneè à doloſis rerum ha-
rum affectatoribus applicari ad factum, ſubdendo etiam
pluries fuiſſe expertum, quod aliqui ordinis popularis ca-
ſualiter habentis idem cognomen, quod aliqua antiqua fa-
milia habere conſueuit non ſolum plantauerunt magnos
Arbores, cum quibus demonſtretur Familiæ identitas,
ac directa deſcendentia probetur cum antiquis Inſtrumen-
tis, & documentis, vt ſupra de recenti confictis, eo mo-
do, quo moderni Pictores ſatis benè confingunt antiquas
tabulas Titiani, & Raphaelis, Sed etiam malis his ar-
tibus, & doloſis captionibus acquiſiuerunt illa ca-
ſtra, & bona, quæ per dictam Familiam poſſeſſa fue-
runt.

Et quidem quoad Arborem reperij, illum fuiſſe de-
ſcriptum à manu, cuius perſona ignoratur, & tàm ipſum
Arborem, quàm diſcurſus illi adiacentes, eſſe conſuta in
folio albo totaliter diuerſo, in cuius folij albi fronte,
licèt adſint, manu, quæ dicitur Tiberij Iunioris, ad no-
tata verba *Arbore della Casa Ceuli, &c.* non indè tamen
credidi poſſe dici illum Arborem ipſum Tiberium ap-
probare, dum ab ipſo non eſt confectus, nec ſua manu
conſcriptus, vt per Nicolaum non controuertebatur,
nec adſunt aliqua verba præcisè dictam approbationem
concludentia, & quod magis eſt, non docetur prout requi-
ritur, quòd ſit illemet Arbor, quem Tiberius prædictus
62 inſeruit intùs ſuum folium, † cum potuerit vnum folium
a moueri, & aliud apponi ad libitum ipſius Partis, quæ ſcri-
pturam, & librum, in quo ea erat inſerta in manibus reti-
nebat, quæ poſſibilitas eſt apta adimere fidem cuicumque
ſcripturæ, quamuis publicæ, & alias probanti, ergo mul-
tò magis ſcriprutæ priuatæ, quæ quatenùs etiam contrà
eam prædicta non concurrerent, vtpotè nullis iuſtificatio-
nibus fulcita, cuiuſuis manu ſcripta, adhuc non proba-
ret, tanquam priuata, *per text. in cap.2. de fid. Inſtrum. &
in l. Inſtrumenta l. exemplo & l. rationes C. de probat.* & ibi
latè Barboſ. *in Collectan. cum alijs per* Genua *de ſcriptur. pri-
uat. dub 1. lib.1. quæſt.4. num.17* Pareia *de Inſtrum. edit. par.
5. tit.1. reſol.3. §.5. n.1. ſeqq* vbi *n.5. & 6* hoc ampliat pro-
cedere, etiam ſi tales ſcripturæ priuatæ repertæ fuiſſent in
63 filcia, in qua ſolent apponi ſcripturæ authenticæ, † Rota
coram Buratt. *dec.274. n.21. & dec.282. n 6. ibique Adden.
litt. B. & in recent. dec.315. r.a. par.2. & dec.103. n.9. part.
5. & dec 272. n.10. par. 12.*

Quò verò ad partitas aſſerti libri memorialis Raynerij,
in quibus dicitur ipſum adnotaſſe diem natiuitatis dicti
Franciſci, reperij eſſe in libro, in quo adſunt nonnullæ
adnotationes Hieronymi de Ceulis, quoad expenſas vi-
ctuale, & res domeſticas ipſius Hieronymi, vt dicebatur,
manu conſcriptas, & in quibuſdam folijs albis ibi rema-
nentibus conſcriptas dictas partitas datas *in Summario Ni-
colai n.21.* Quæ tamen ex dicta oculari inſpectione nullate-
64 nus mihi viſæ ſunt manu ipſius Raynerij conſciptæ, † nec
puto, quod alicui probo Viro videri poſſint, comparatis di-
ctis partitis manu ſatis tremula, & ab eo, qui vix literas
pingere ſciat, conſcriptis, cum manu certa ipſius Raynerij,
tàm in pluribus Epiſtolis mihi exhibitis, quàm in Profeſ-
ſione emiſſa per ipſum de anno 1664. in Conuentu S. Mariæ
de Scala Vrbis, & ipſius manu ſcripta in libro dictæ Reli-
gionis ab illius Priore in Contradictorio Iudicio, vtraque
Parte præſente, exhibito, in quibus caracteres ſunt adeò be-
ne efformati, vt ferè nihil meliùs ſcribi poſſit, quod eſt toto
Cœlo diuerſum à caractere, quo dictæ partitæ in dicto li-
bro fuerunt deſcriptæ, vt dixi qua comparatione, & ocu-
lari inſpectione attentis, nullatenus dictis partitis fidem
adhibendam duxi, iuxta deducta per Rotam *in Romana
Caſalis S. Agathæ 15. Ianuarij 1659. §. Quoniam non ſolùm,
R. P. D. Priolo.* Reflectendo etiam ad id, quod tradit Ho-
rat. Barbat. *de fideicommiſſ. legal. par.1. cap.6. nu 276. in fin.*
dum dicit in admittendis probationibus filiationis multùm
poſſe Iudicis arbitrium. † *præſertim temporibus hiſce no-* 65
*ſtris, in quibus cernuntur corrupti mores, & in dies occur-
runt in forenſibus negocijs iſtis ſubductiones, & falſitates,
tùm circa Teſtes tùm circa ſcripturas, ſiue publicas, ſiuè pri-
uatas*, vt ſunt ipſius verba.

Ex quibus omnibus cum præſumptiones omnes prædi-
ctæ pro probanda Filiatione Franciſci deductæ pro parte
Nicolai ſingillatim viſæ ſint vanæ, & in ſubſiſtentes,
Ceſſare etiam exiſtimaui concluſionem deductam, quod
quæ per ſe ſingula non proſunt, iuncta iuuent, † maxi- 66
mè in his terminis probandæ filiationis ex parte Patris,
quæ difficilis, & ferè impoſſibilis reputatur, & proindè
coniecturas coniungi ab eam probandam poſt Gloſſ. *in l.2.
§.1. verſ. legitimos ff. de excuſat. Tutor.* tradunt Caranz. *de
partu cap.20. quæſt 4. ſub nu.33.* Gratian. *diſcept.754. nu.30.
& 31.* Scip. Theodor. *alleg.18. num 29.* Rota coram Buratt.
dec.709. n.9. coram Dunozett. Iun. *dec.981. n 4 & in recent.
dec.98. num.21. par 8 & dec.309. num.1. par.10.* Quia hæc
procedunt quandò ſingulæ ex coniecturis, & præſum
ptionibus in genere ſuo ſunt perfectæ, non autem quan- 67
do ſunt imperfectæ, vt in præſenti caſu, quia tunc iungi
non poſſunt etiam, vt probent Filiationem, vt in his ter-
minis declarant Alex *conſ.11. n.3. & 5. lib 4.* Rota coram
Montic. *dec.307. n.11.* coram Merlin. *dec.277. nu.12 & co-*
ram Coccin. *dec 234. n.58* coram Caril. *dec.190. n.25. & in
recent. dec.167. n.15. par.8. dec.8. n.29. par.12. & dec.388.
n.15. part.13.*

Atque ex his viſum eſt ceſſare id, quod dicebatur à ſcri-
bentibus pro Nicolao ex his actibus, ſeu præſumptionibus
ipſum fuiſſe ſaltem conſtitutum in quaſi poſſeſſione Fi-
liationis, † quàm dicebant eſſe ſufficientem ad proban- 68
dam Filiationem incidenter ad effectum immiſſionis iux-
tà vulgatum Gemin. *conſil.27.* paſſim *à DD. & Rota* appro-
batum, dum dictæ præſumptiones fuerunt compertæ in-
ſubſiſtentes, & vanæ, nec proindè vllum probabile ius,
nec vllam quaſi poſſeſſionem conſtituere valentes, cum
tamen ſi etiam eſſent ſufficientes ad conſtituendum ip-
ſum Nicolaum in quaſi poſſeſſione filiationis reſpectu
Franciſci ſui Genitoris, quod ſemper negatur, cum ad
conſtituendum aliquem in quaſi poſſeſſione ad effectum,
de quo agitur, requirantur actus certi, & indubitati ge-
ſti à prætenſo Patre, vel Conſanguineis, aut aliàs inte-
reſſatis, itaut ſi hæc non concurrant, nulla quaſi poſſeſ-
ſio prætendi poſſit. Adhuc tamen mihi non viſæ fuiſſent
ſatis in caſu, de quo agitur, quia concluſio, quod quaſi
poſſeſſio Filiationis ſufficiat ad effectum Immiſſionis,
quando de Filiatione incidenter agitur, benè procedit, &
vera eſt illis terminis incidenter retentis, non tamen poteſt
dici de ea incidenter agi, quando in ea conſiſtit totum
Partis fundamentum, atque agitur de graui præiudicio
terti, ac de auferenda alijs hæreditate, quia tunc dicitur
de ea agi principaliter, nec ſufficit quaſi poſſeſſio, quam-
uis ageretur in poſſeſſorijs, & præparatorijs, vt plenè de-
clarat, ac diſtinguit Maluaſ *conſil 64. ſub numer.15. verſ.
præſertim vbi* Filiatio, & Ioan. Franciſc. de Ponte *conſil.3.
num.26 & ſeqq. lib.2. ac per tot.* Incidenter enim dicitur de-
ducta Filiationis probatio, † quando adducitur pro con- 69
ſequendis alimentis, vel quid ſimile, non autem vbi ad-
eſt Tertij præiudicium, & agitur de ſuccedendo in fidei-
commiſſo; quia tunc magis exactæ, & fortiores probatio-
nes, requiruntur, vt *præter adduct. ſupra in §. Attamen
quandò*, latè pluribus cumulatis tradunt Caſtill. *contr. Iur.
lib.5. cap.27. num.21. & lib.5. cap.104. ex num.2.* Ioſeph Me-
li *in addit. ad eumd.* Caſtill *de alim. cap.4. num.13.* Cenſal.
obſeru. et Addit. à Peregr. *de fideicommiſſ. ad artic.23. inſpect.
2. ſub §. Quæ coniecturæ poſt med. fol. mihi 57.* Pilata *in addit.
ad* Franc. *de proteſt. in addit ad conſid.35 ſub nu.6* Rota co-
ram Bichio *dec.101. num 11. & in Eugubina Succeſſionis 16.
Nouembris, 1665. coram Eminentiſſ. D. meo Card. Cerro §.
Hinc probatio, & §. ſeqq.*

Cæterum

Digitized by Google

Cæterum in caſu iſto nedùm ex prædictis, ac ex non
probata Filiatione Franciſci remanent reiectę prætenſio-
nes Nicolai ob id quod quemadmodum eius Pater repelle-
70 retur † ab huiuſmodi fideicommiſſo, ſi viueret, ita non
poteſt admitti eius filius tanquàm à radice infecta proue-
niens, iuxtà plenè tradita per Rotam *in ſæpiùs allegata*
dec. 388. *nu.* 18. *&* 19. *par.* 13. Sed etiam illa probata, ad-
hùc non potuiſſet obtinere, dum non probauit, ipſum
Franciſcum fuiſſe filium Raynerii legitimum, & natura-
lem, attenta clara diſpoſitione Hieronymi fideicommit-
71 tentis, † qui vocauit Deſcendentes natos ex verò, & le-
gitimo matrimonio, cum expreſſa excluſione legitimato-
rum, etiam per ſubſequens matrimonium, vt *in Summa-*
rio Annæ, Iuliæ, & Martiæ d. num. 1. Ideoque etiamſi
doceretur, Franciſcum eſſe Filium Raynerii, quod ex
ſuperius recenſitis ſemper erit impoſſibile, adhuc tamen
dicta Filiatio non poſſet prodeſſe Nicolao, niſi concluden-
ter probaret, fuiſſe Filium legitimum, & naturalem, ac
de legitimo matrimonio procreatum, dum maximè in le-
gitimitate conſiſtit fundamentum, Butr. *in cap. Peruenit.*
colum. 2. in fine verſ. Aut fil. agit, qui fil. ſint legitim. ibique
Præpoſit. ſub num. 3. *&* Abb *ſub num.* 4. *ac cæteri ſcribentes*
cum aliis innumeris apud Iaſon. *conſ.* 106. *n.* 7. *& ſeqq lib.* 1.
Ramon. *conſ* 22. *n.* 24. *& ſeqq. lib.* 3 Spad. *conſ.* 362. *nu.* 1. *to.* 2.
Grat. *diſcept. forenſ.* 969. *n.* 3. *&* 5. Seſſe *dec. Aragon.* 390.
nu. 3. Rota cor. Coccin. *dec.* 2299. *nu.* 5. & latiſſimè coram
Bichio *dec.* 101. *nu.* 1. *& ſeqq. ac per tot. repetit. in rec. dec.*
105. *part.* 9.
Et quamuis probata deſcendentia, ac Filiatione, eam
72 præſumi legitimam, ita vt alia non exigatur probatio, †
voluerint Dec. *conſ.* 152. *n.*.. *verſ. & quia lex*, Pariſ. *conſ.*
57. *nu.* 43. *lib.* 4 *& alii per* Rota *in recent. dec.* 201. *n.* 41. *pa.*
5. Attamen quidquid ſit in Reo, certum eſt, quod in A-
73 ctore, † qualis eſt Nicolaus præſumptio iſta non ſuffraga-
tur, ſed requiritur plena, ac concludens probatio, iuxta
diſtinctionem communiter traditam à DD. de qua latiſſi-
mè poſt alios Pacian. *de probat. lib.* 2. *cap.* 16. *num.* 59. Ro-
land. *conſ.* 10. *num.* 21. *& ſeqq. lib.* 2. Rota coram Cæſar. de
Graſſ. *deciſ.* 1. *num.* 10. *qui fil. ſint legitim. cor.* Coccino *dec.*
2342. *nu.* 56. *&* 57. *& cor.* Carill. *deciſ.* 190. *nu.* 24. Attenta
præſertim praxi in Curia communiter recepta, de qua D.
de Luca *in Theatr. Verit. & Iuſtit. lib.* 10. *de Fideicommiſſ.*
diſcurſ. 193. *nu.* 17. *&* 18.
Quod adeò verùm eſt, vt nec etiam hoc caſu fuiſſet ſa-
tis Nicolao probare dictum Franciſcum fuiſſe legitimatum
per ſubſequens matrimonium, † dum fideicommittens
hoc expreſsè prohibuit, & legitimitatem conſiderauit in
ipſa conceptione, iuxtà latiſſimè tradita per Caſtill. *quo-*
tid. controu. lib. 4. *cap.* 31 *per tot. & lib.* 5. *cap.* 75. Faiard.
in tract. de legitimat. per ſubſeq. matrimon. impreſſ. poſt alleg.
Fiſcal. à nu. 266. Fragoſ. *de Regim. Reipub. Chriſt. par.* 3. *lib.*
3. *diſp.* 6. §. 3. *ſub n.* 43. *verſ. Illud vnum addam*, Redenaſch.
conſ. 84. *nu.* 15. *verſ. In quam rem, & nu.* 16. *cum ſeqq.* Merend.
lib. 4. *controu. cap.* 17. Donat Anton. de Marin. *reſol. quo-*
tid. lib. 1. *c.* 226. *à n.* 2. *ibique* Roder. *in addit. à nu.* 6 Ciar-
lin. *contr. forenſ. lib.* 1. *cap.* 111. *per tot.* Hodiern. ad Surd.
dec. 319. Caren. *reſol.* 212. *&* Rot. cor. Bichio *d. dec.* 101. *n.*
19. *& ſeqq. repetit. in rec. dec.* 105. *par.* 9. apud quos omnes
innumeri cumulantur, & contraria omnia diluuntur, &
explicantur.
Et proindè Nicolaus pro obtinendo in hoc Iudicio debe-
bat antè omnia docere de Matrimonio dicti Raynerii, ità-
ut, eo non probato, Filiatio Franciſci apertè excluſa re-
75 manſerit, præſertim legitima †, & naturalis, prout in
præſenti requiritur, vt pleniſſimè probant Io. Franciſc. de
Pont. *conſ.* 3. *per tot. libr.* 2. omninò viden. cum id nedum
latiſſimè firmet, ſed omnia, quæ in contrarium poſſent
adduci, plenè reiiciat Bim. *pariter per tot. lib.* 3. vbi plures
præſumptiones pro filiatione adductas reiicit, ac *numer.*
24. dicit non enunciatiuis, & nudis aſſertionibus, ſed ma-
trimonio probandam eſſe Filiationem, nec proinde ſola
Inſtrumenta, epiſtolas, & ſimilia leuia documenta poſſe
ſufficere, Angel. Spina, & alii *in alleg.* 10. *num.* 5. *ex im-*
preſſ. poſt Donat. Anton. de Marin. *var. reſolut. tom.* 2. vbi
pariter reiiciuntur depoſitiones Teſtium, non docto de ma-
trimonio, anteà Natt. *conſil.* 421. *per tot. &* Soccin. Iun.
conſ. 76. *nu.* 40. *lib.* 2. vbi recenſet omnia, quæ ab eo, qui
ſe aſſerit filium alicuius, ſunt probanda, Neguſant.
in Silu. reſponſ. quæſt. 167 *nu.* 13. *& quæſt.* 296. *nu.* 18 Ma-
gon. *deciſ. Lucenſ.* 86. *nu.* 11. *& ſeqq.* Maluaſ. *conſ.* 22 *n.* 29.
& ſeqq. Marcabrun. *conſil.* 13. *numer.* 60. *& latiſſimè* Ci-
riac. *contr.* 651. *numer.* 1. *& ſeqq. ac per tot. vol.* 4.
Nec ad iſtud matrimonium probandum Nicolao conce-
dendam eſſe Remiſſoriam exiſtimaui. Tum quia nullus
neque imaginarius fumus dabatur ad eam obtinendam ſuf-
ficiens & articuli omnes exhibiti viſi fuerunt extranei, &
penitus irreleuantes; Tum quia illud non Teſtibus †, ſed 76
ſcripturis eſt probandum Io. Franciſc. de Pont. *dict. conſil.*
3. *num.* 117. Ciriac. *d. controu.* 101. *num.* 4. *vol.* 4. nec proin-
dè Remiſſoria concedi debet, optimè Boccac. *de litter. re-*
miſſorial. cap. 4. *num.* 5. vbi explicitè dicit, quod hodiè, ſtan-
te clara diſpoſitione Sac. Concilii Tridentini, quo caue-
tur, matrimonium debere deſcribi in libro apud Parochum
retento, quoties de illo dubitari contingit, ex eis illius
probatio deſumi debet, non autem concedenda remiſſo-
ria pro examinandis Teſtibus qui de facili poſſint ſubor-
nari.
Et ſine vlla controuerſia Nicolaum reiiciendum exiſti-
maui, cum nedum Filiationem prædictam Franciſci ſui
Patris probet cum qualitate, maximè quod fuerit legiti-
mus, & naturalis, quodque Raynerius Vxorem habue-
rit; Verùm etiam quia hæc omnia apertè remanſerunt ex-
cluſa ex deductis pro Sororibus de Ceulis; Siquidem Pri-
mò fuit doctum, Raynerium ab initio fuiſſe Clericum,
& vt litteris vacaret, Peruſiis commorantem, ac paulò
poſt Romæ inter noſtros Vtriuſque Signaturæ Referenda-
rios cooptatum, ac poſtremò Religioſum profeſſum Fra-
trum Carmelitarum Diſcalceatorum † inter quos deceſſit; 77
vt etiam habetur in *Hiſtor. dict. Relig. tom.* 1. *lib.* 2. *capit.* 7.
pag. 180. *colum.* 1. §. *Primus è Romanis*, quibus attentis,
magis veriſimile eſt, ipſum nunquam fuiſſe vxoratum,
quàm è contra, adeout ad contrarium probandum effica-
ciores probationes requirantur, & præſumptio ſtet pro cę-
libatu a communiter accidentibus, ità deducta, vt pen- 78
ctualiter contrà eum, qui ſe filium aſſerebat Viri in Epi-
ſcopali gradu defuncti, ex dicta veriſimilitudine deciſum
refert in ſupremo Luſitaniæ Magiſtratu Anton. de Souſa
de Maced. *dec.* 18. *ſub nu.* 9. *verſ. erat inquam veriſimilis, &*
numer. 10. *cum ſeq. ac per tot.* Et licet non negem aliquando
diuerſimodè contingere poſſe, in iure tamen & in his præ-
ſertim materiis filiationis, † ea quæ frequentiùs, & veri- 79
ſimilius non quæ rarò accidunt ſpectatur, & attendun-
tur, vt poſt alios Rot. *in rec. dec.* 263. *nu.* 12. *pa.* 12. *& poſt*
Bonden. *Collect. legal. dec.* 72. *nu.* 9.
Secundò fuerunt exhibiti articuli ab eodem Raynerio
de anno 1596. dati cor. Card. Blanchetto Iudice Commiſſa-
rio ad obtinendum à Tiberio Seniore augumentum ali-
mentorum, prout obtinuit à ſcutis 1200. ad ſcuta 2000. In
quibus ponitur numerus ſuæ familiæ alimentandæ, nec
vllum verbum quidem habetur de aſſerta illius vxore,
prout nihil de ea dicunt Teſtes in eo proceſſu exhibiti,
quod ſanè recenſere non omiſiſſet Raynerius in illo Iudi-
cio, vt Iudex moueri poſſet ad decernenda alimenta pin-
guiora † ſi reuera vxorem, & filios habuiſſet, ad tradita 80
per Grat. *diſcept. forenſ. cap.* 613. *nu.* 18.
Tertiò fuerunt ponderatæ depoſitiones dictorum qua-
tuor Teſtium in dicto Iudicio examinatorum, qui omnes
concludunt, Raynerium de anno 1591. ſe contuliſſe Pe-
ruſium ibique per triennium ſtudiis operam dediſſe; Qua-
re prorsùs excludi viſum fuit, dicto tempore illum vxo-
rem habuiſſe, & de anno 1592. & 1593. ex illa filios proge-
nuiſſe, quemadmodum aſſerebatur pro parte Nicolai, &
reperitur deſcriptum in dicto aſſerto libro memoriali ipſius
Raynerii, cum ferè nunquam contingere ſoleat, quod 81
vxorati ad ludendum in Vniuerſitatibus ſe conferant, &
certè prorſus inueriſimile ſit, & quod inueriſimile eſt,
imaginem falſitatis, præſefert *in l.* 1. *de ſeru. fugit.* Mandel.
conſ. 224. *nu.* 9. Petr. Ærod. *Rer. Iudicat. lib.* 1. *c.* 5. Rot. co.
Penia *dec.* 521. *nu.* 13. *& dec.* 581. *nu.* 20. *& in rec. dec.* 176.
nu. 18. *pa.* 11. Et ideo efficaciorem probationem requirit,
capit. Quia veriſimile non eſt de præſcript. Anſald. *conſ.* 16.
num. 74.
Imò ea dicto horum Teſtium plurimum ponderaui,
quod requiſitus Nicolaus, vt de matrimonio Raynerii, &
Baptiſmate Franciſci doceret per Fides Parochorum, nihil
aliud ab eo fuit reſponſum, quàm producendo Fidem Pa-
rochorum S Marci, & SS. Vincentii, & Anaſtaſii, in
qua deponunt, nonnullos libros ſuarum Parochiarum,
vel ob inundationes, vel ob peſtes, vel incuriam Anteceſ-
ſorum fuiſſe deperditos, nec amplius reperiri. Nam, vl-
tra quod nullatenùs fuerat doctum, quod Raynerius in
dictis Parochiis habitaſſet tempore quo matrimonium con-
traxit,

82 traxit, & filios ſuſcepit, quod tamen ante omnia erat probandum, ab eo qui in iactura dictorum librorum ſe fundare volebat, iuxtà plenè tradita per Doctiſſimum D. Martium Medicem, *examin. 53. nu. 8. & in addn. ad eamdem n. 9.* Quatenus aliquid circà hoc fuiſſet deductum plenè ex dd. Teſtibus remaneret reiectum, cum ex illis apertè habeatur, illum eo tempore commoraſſe Peruſiis, & ſic inepte fuit allegata iactura victorum librorum, cum Raynerius non potuiſſet adeſſe Peruſiis, & Vxorem prægnan-
83 tem reddere Romæ niſi data corporis multiplicatione, † quæ nonniſi per miraculum contingere poterat, cum homo eodem tempore circumſcriptiuè reſidere non poſſit naturaliter in duobus diſtinctis locis, & in vno eſſe non poſſit ſine deperditione alterius, vt ſciunt Phyloſophi, quorum placita colligit Guarin. *Placit. Philoſoph. diſp. 19. de loco, & vacuo expenſion. 6* ex tradit ex noſtris Hermenegild. de Roxas *de incompatibil. Regnor. & maiorat. par. 2. cap. 1. nu. 15. & 16.*

Quartò fuit productum Inſtrumentum Renunciationis à dicto Raynerio infrà duos menſes antè profeſſionem de anno 1604. in Religionem emiſſam, factæ iuxta præſcriptum Sac. Conc. Trid. *ſeſſ. 25 de Reg. c. 16.* ad fauorem fratrum, quam Raynerius voluit valere etiam Iure Teſtamenti, & omni meliori modo, nulla penitùs facta men-
84 tione de filiis in decimo, vel circiter anno, ſi illos habuiſſet, tunc conſtitutis, Quod ſanè eſſet valdè inueriſimile, tùm inſpecta Paterna pietate, quæ abſcondi non poteſt, vt in puncto dixit Rot. *in recent. dec. 167. numer. 19. par. 8.* vel ſaltem inſpecta neceſſitate Iuris, iuxta quod filii ſunt inſtituendi, vel exhæredandi, *l. 1. ff. de inuiſt. rupt. teſt.* &
5 proinde † cum Raynerius in dicta ſua vltima diſpoſitione antequam ciuiliter ſtatui ſeculari moreretur facta, de Franciſco nullam fecerit mentionem, nec illi legitimam, ſeu alimenta, vel quicquid aliud reliquerit quemadmodum, & ad actus validitatem, & ad propriæ conſcientiæ ſatisfactionem omninò facere debebat, ſatis vehemens argumentum indè reſultat, illum non fuiſſe ſui filium, quemadmodum à Nicolao aſſeritur, vt in puncto tradit Socc. Iun. *conſ. 86. nu. 41. vol. 2.* Gabr *conſ. 25. ſub nu. 6 verſ. Quarto quantitas lib. 1.* Ciriac. *contr. 601 ſub num. 34 verſ. Quintmo de contrario & cenſuit* Rota *in rec. dicta dec. 167. num. 23 par. 8. et melius in Eugubina ſucceſſionis 16. Nouembris 1665. §. Idque faciliùs, in fine, cor. Eminentiſſ. D. Card. Cerro.*

Quinto demum multi ponderis viſæ fuerunt conſiderationes; Quod per dictum Nicolaum nulla producantur rei huius domeſtica litterarum veſtigia, quæ inter nobi-
86 lium cognationes retineri ſolent, † & diuturna taciturnitas, & acquieſcentia tàm dicti Franciſci, quam ipſius Nicolai, cum tamen ad eorum fauorem longè ante poſſet eſſe apertum fideicommiſſum, l. eſſent tales, quales ſe aſſerunt, quæ ambo pro excluſione Filiationis fuerunt ponderata à Rot cor. Coccin. *d. dec. 2342. nu. 39.* vbi inter cætera dicitur, quod quando concurrit ſimilis taciturnitas, & acquieſcentia, præſumitur ex eo quod qui taliter acquieuerunt de iuribus ſuis iuſtè diffiderent. Imò cum Nicolaus litem hanc intentauerit longè poſt obitum ipſius Tiberii Iunioris Informati de iuribus ſuæ cognationis, vehemens intrat ſuſpicio, ne hoc ſtudio, & doloſe contra Pupillas huius rei ignaras fuerit factum ad tradita per Rot. cor. Carill. *decif. 136. nu. 16. repetit in rec. dec. 167 nu. 18. par. 8.*

Ex quibus omnibus dictas Annam, Iuliam & Martiam abſoluendas ad impetitis per Nicolaum, illiquè immiſſionem denegandam iuri conſonum exiſtimaui, vtraque parte pluriès audita &c.

ILLVSTRISSIMO

ET REVERENDISSIMO

D. HIERONYMO

GASTALDO

Theſaurario Generali, & Iudice Commiſſ.

VOTVM DECISIVVM.

In Cauſa Romana Incamerationis.

Mercurii 16. Nouembris 1672.

ARGVMENTVM.

Optimis rationibus, validis fundamentis & nobili caterua Doctorum deciditur ardua illa, & ventilata quæſtio, vtrum in atrociſſimo Crimine læſæ Maieſtatis humanæ in primo Capite, lata ſententia vltimi ſupplicii contra deliquentem, & effectualiter executa, cum fiat confiſcatio omnium bonorum delinquentis, proinde an ſequatur, quod nedum Princeps ille cuius Maieſtas fuit læſa, capiat tantum illius bona, in eius Territorio exiſtentia, Imo non tantum quilibet Fiſcus, de eodem Principatu, cuius Iuriſdictiones, & Burſæ Fiſcales ſolum ſunt ſeparatæ.

Et an quoque, ſi tractetur de quolibet alio Fiſco penitus diuerſo, & ſeparato, in tantum quod vnus non dependeat ab altero, & ſic ipſe in ſuo Principatu, abſolutus ſit Dominus, & ſuperiorem nequaquam recognoſcat.

Quibus ſtantibus, in præſenti Voto, vt dixit magiſtraliter deciditur, & pergregie ſententiatur, quod opinio affirmatiua ſit & verior, ac communior, ac tamquam martirizata, coronata reperitur. Tandem cum d. opinio ad in incudinem diſputationis fuerit poſita à nonnullis DD. & cum ſub potentibus malleis rationum, contrariæ opinionis non fuerit fracta. Vnde repertum fuit quod ea eſt admantina.

Demonſtratur etiam in præſenti voto quod non eſt perpetuo vera illa ſatis in iure decantata concluſio, quod ſententia ſine actis lata non poſſit tamquam valida ſubſtineri. Quoniam ſententia ex actis iuſtificanda veniat.

Reſoluitur, quoque Magiſtraliter quod quamuis, bona Eccleſiaſtica Feudalia in exteros ſine Beneplacito Apoſtolico, nullatenus alienari poſſint verum quatenus obtineatur tale Beneplacitum, ſub aliqua conditione, ſed ſi deficiant talis conditio, ſub qua fuit conceſſum tale Beneplacitum, tunc perinde, ac ſi nunquam fuerit conceſſum, ex hoc enim bene infertur ad caſum præſentis voti, aliaque vide in ſummariis.

FRVERE (Amice Lector) ſequenti Voto Deciſiuo, cum emanet & ſit extenſum à Iudice Doctiſſimo, exquiſitiſſimi ingenii accerrimique Iudicii, & qui præter ſummam ſcientiam eſt etiam Optimus. Atque præſertim eſt Legum conſultiſſimus, & tantum auxit ex Chriſtallinis Iuris fontibus quantum alicui alio Mortali haurire fas fuit. Deſiſto loqui, cum ipſe, Laudatores exiſtimet Iaculatores.

Qualiter verò ſe gerat in ampliſſimo Officio, & Dignitate Theſauratii Generalis Cameræ Apoſtolicæ famam ipſam communem interroga, quæ nullatenus mentitur, eiuſque heroicum animum ſæpe admiratus ſum, ac ipſius innatæ Benignitati multum me debere intelligo.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Facti ſeries refertar, cum ſuis omnibus circumſtantiis & nu. 2. 3. & 4.*

5 *Camera Apoſtolica prius incamerat bona confiſcanda & cognoſcit, vtrum &c.*

6 *Et hoc non ſolum ex diſpoſitione Iuris communis, quam ex ſtylo omnium Curiarum, & Principum Italiæ.*

7 *In Crimine læſæ Maieſtatis humanæ in primo capite ſit confiſcatio bonorum vbique locorum, & quare nu. 8.*

9 *Confiſcatio bonorum condemnati ob Crimen læſæ Maieſtatis in primo capite, non ſolum ſit in loco delicti, ſed vbilibet vbi adſunt bona eius & nu. 10. & 11.*

12 *Et refertur numeroſa cohors Doctorum, qui prædictam opinionem tamquam veriorem, & veriſſimam prædicarunt, & rationibus corroborarunt*

Atque eiuſdem opinionis ſunt diuerſa Orbis Tribunalia, & pluries reſpondit Rota Romana.

13 *Confiſcatio bonorum in Crimine læſæ Maieſtatis in primo capite, non admittitur vbi licet locorum quando.*

Vt confiſcatio non ſit iure communi, ſed à Iure Municipali.

14 *Vt quando ſententia fuit lata in contumacia non ſecuta morte naturali.*

15 *Sed his ceſſantibus, prior ſententia eſt verior, & communior, exploxis, & refutatis contrarium ſentientibus.*

16 *Nec vera eſt diſtinctio illa inter crimen hæreſis, & Crimen læſæ Maieſtatis humanæ.*

17 *Opinio illa non eſt attendenda, quæ habet contra ſe communiorem Doctorum ſententiam.*

18 *Et præſertim Sacræ Rotæ Romanæ, & dum in diuerſis Orbis Tribunalibus fuit ita ſeruatum, & num 19.*

20 *Confiſcatio bonorum facta in Terris Imperii, in Crimine læſæ Maieſtatis in primo capite, extenditur etiam ad bona exiſtentia in Terris Eccleſiæ.*

21 *De Bonis in Regno Galliæ ob delictum commiſſum in Regno Siciliæ facta confiſcatio.*

22 *Ob Crimen læſæ Maieſtatis humanæ patratum contra quoſdam Marchiones, fuerunt confiſcata bona exiſtentia, ſub diuerſis Iuriſdictionibus, & in alieno Principatu.*

23 *Ob Confiſcationem in Gallia ſecutam, fuerunt confiſcata bona hic in Vrbe, delinquentis.*

24 *Per Datariam, & Cancellariam Apoſtolicam fuerunt publicata officia, illius, qui commiſerat crimen læſæ Maieſtatis humanæ contra Rempublicam Ianuæ.*

25 *Iudex vnius Territorii nullam habet in alieno Iuriſdictionem,*

26 *Confiſcationem in Crimine læſæ Maieſtatis humanæ Ius commune inducens, idem Ius eſt vbique.*

Ideoque etiam ſuos effectus parit in omni loco n. 26.

27 *Ob Crimen læſæ Maieſtatis humanæ, ſtatim ſecuta condemnatione in vno Regno, alterius Regni fiſcus bona delinquentis confiſcat, in vim confiſcationis à Iure communi ſancita.*

28 *Condemnatus in vno Regno habere hæredem poteſt in alieno Regno, declara vt hic.*

29 *De Crimine læſæ Maieſtatis condemnatus, verè, & realiter efficitur ſeruus pœnæ.*

Et ideo nec poteſt retinere dominium in aliquo loco, nec vllibi habere hæredem nu. 29.

30 *Auth. ſed hodie C. de donat. inter virum, & vxorem diſpoſitio quomodo intelligenda venit.*

31 *Et ſic Iuris rigor emollitur, vt qui poſt condemnationem viuunt, non efficiuntur ſerui pœnæ, alias ſecus & 32.*

33 *Crimen læſæ Maieſtatis ex quo magis remanet aggrauatum.*

34 *Inter Romanum Pontificem, & Cæſaream Maieſtatem Imperatoris adeſt confederatio.*

35 *Hungariæ Regnum eſt de Iuribus Sancti Petri, & Sedis Apoſtolicæ.*

36 *Hungariæ Rex Sanctus Stephanus, ſeq. & Regnum Sanctæ Sedi Apoſtolicæ ſubmiſit.*

37 *Crimen læſæ Maieſtatis humanæ, ex quo reddatur valde, & ſummè deteſtabile, & horribile.*

38 *Arma deferens Infidelibus, tamquam hæreticus puniendus eſt.*

Et inquiſitionis foro ſubiicitur.

39 *Ad delicti iuſtificationem ſufficit inſtrumentum ſententiæ condemnatoriæ.*

40 *Sententia ſine actis quando probet.*

41 *Acta, non requiruntur, quando ſententia deducitur, ad iuſtificandum, ſeu manifeſtandum aliquod factum.*

42 *Acta, quando non poſſunt haberi, ob aliquam rationabilem cauſam, tunc eorum defectus, non cauſant nullitatem.*

43 *Acta facta in aliquo ſupremo Tribunali, quo ad atrociſſimum aliquod delictum, non conſueruut publicari.*

44 *Arcana Regnorum non ſoleat pandi.*

45 *Teſtator, poteſt priuari fideicommiſſarium fideicommiſſo, per menſem ante quo commiſit graue delictum.*

Ob quod bona confiſcanda veniunt.

49 *Bona feudalia Eccleſiaſtica non poſſunt alienari in extraneos, ſine licentia Sedis Apoſtolicæ, tre inter viuos per teſtamentum, & num. 47. 48. & 49*

50 *Hæredis inſtitutio eſt caput teſtamentariæ diſpoſitionis.*

51 *Teſtamentum etiam tacite, poteſt reuocari Teſtamenti prioris reuocatio reſultat, ex quo teſtator aliud condidit teſtamentum.*

52 *Teſtamentum primum reuocatur per ſecundum, & hoc maximè, dum primum eſt inualidum, & ſecundum validum.*

53 *Diſpenſatio Apoſtolica extenditur etiam ad ſpecies in ea excluſas, & neceſſario conſequentes.*

54 *Conſequens, qui vult cenſetur etiam velle omne neceſſarium antecedens.*

55 *Primogenitura in primo teſtamento ordinata, quando in ſecundo teſtamento dicatur reuocata, & nu. 56.*

57 *Primogenituram ordinare, aliud eſt, & aliud eſt talem ordinationem remittere in liberum arbitrium alicuius.*

58 *Contraria dicuntur, ea quorum finis eſt contrarius, & incompatibilis.*

59 *Inter Teſtamentum primum, & ſecundum, quando adeſt, contrarietas, iſta contrarietas, quid operetur,*

60 *Arbitrium abſolutum, & poteſtas libera ſi ſit data alicui de diſponendo de aliquibus bonis.*

Tunc poteſt ille diſponere de prædictis, & etiam non diſponere,

61 *Hæres fiduciarius omnino tenetur, reſtituere totam hæreditatem, cui fuit commiſſum à Teſtatore.*

62 *Hæres fiduciarius quis ſit, & ad quid tenetur.*

63 *Hæres verus, & proprius eſt, qui liberam, & abſolutam habet poteſtatem diſponendi de bonis hæreditariis.*

64 *Hæres, aliud eſt, ſi aſſerat, ſe eſſe hæredem, & aliud ſi dicat ſe poſſidere hæreditatem.*

65 *Hæredis aſſertiones contrariæ voluntas Teſtatoris non ſunt attendendæ.*

66 *Aſſertiones, quæ ſunt contrariæ veritati non præiudicant, nec ipſi aſſerenti.*

67 *Teſtator, quod voluerit ſequi alicuius fidem, id probandum eſt nu. 68.*

69 *Bona ſtatus Eccleſiaſtici non poſſunt alienari in Forenſes ſine licentia Sedis Apoſtolicæ.*

70 Et

Digitized by Google

70 *Et hoc ſub pœna perpetuæ confiſcationis, quod procedit, etiam ſi alienans eſſet abſolutus Dominus nu. 71.*

72 *Gratia, quando ſub conditione aliqua fuit conceſſa non poteſt dici pura.*

73 *Relatio ad aliquid inducit, & operatur veram, & relationem, & indiuidualem expreſſionem eorum, quæ habeatur in ipſo relata & nu. 74.*

75 *Diſpoſitio qualificata ſecundum terminos qualificationis eſt regulanda.*

76 *Primogenitura aliud eſt quod ſit ordinata iure proprio, & ex priuatis bonis.*

77 *Et aliud ſi ſit conſtituta cum facultate Principis ſupremi, & ſuit conditionata & nu. 123.*

78 *Relatio videndum eſt ad quid ſuit relata, quia tunc ad omnia non eſt referenda.*

79 *Dictio, aliis implicat ſimilia expreſſis.*

80 *Relatio ad ea fieri debet, quibus congruè, & præciſe adaptatur & nu. 81.*

82 *Conditiones appoſitæ in conſtitutione Primogenituræ ſunt attendendæ.*

83 *Gratia conceſſa à Principe, ſi habeat in ventre aliquam præſeruatiuam conditionatam, omnino attendenda venit.*

84 *Facultate ſibi conceſſa diſponendi vtens, non poteſt egredi terminos dictæ facultatis.*

85 *Gratiam qualificatam acceptans afficitur qualitate per concedentem, ipſi gratiæ, annexę, & qualificatæ.*

86 *Gratia, quando eſt conditionata, ab ea conditione eſt regulanda.*

87 *Papa concedendo aliquid prohibitum attendi debet mens Papæ concedentis non autem mens impetrantis.*

88 *Princeps confirmans gratiam cum qualitate alterante cenſetur eam reuocare, quatenus qualitas alterant id importat.*

89 *Relatio operatur vt omnes conditiones, & qualitate cenſeantur repetita in diſpoſitione, in qua ſit relatio.*

Et operatur ac ſi dd. conditiones & qualitates fuiſſet de verbo, ad verbum repetita in diſpoſitione num. 89.

90 *Relatio ad aliquam ſcripturam operatur, vt duæ ſcripturæ vigore relationis habeantur pro vnica.*

91 *Relatio eſt facienda iuxta mente referentis & nu. 92.*

93 *Relatio nunquam facta dicitur ad ea ex quibus aliquid incompatibile ſequeretur.*

94 *Correctio, vt euitatur, & maxime ſubitanea, in quacumque diſpoſitione, eſt facienda omnis interpretatio.*

95 *Diſponentis voluntas eſt regulanda, ſecundum eius poteſtatem.*

96 *Potentia eſt principium cuiuſque effectus, ſine qua voluntas non poteſt operari.*

97 *Princeps concedendo alicui gratiam rei prohibitæ, ſed conditionaliter, ita ſecundum dictam conditionem eſt intelligenda, & nu. 98.*

99 *Molin. de Primogenitur. Hiſpan. lib. 2. c. 12. n. 57. & lib. 4. ca. 11. nu. 67. in quibus terminis loquatur.*

100 *Primogenituram acceptans cum omnibus ſuis qualitatibus, quid inde ſequatur.*

101 *Clauſula, ſine præiudicio Iuris, & Clauſula Saluis iuribus &c. licet ſecundum aliquos non faciant conditionem ſuſpenſiuam.*

Tamen importans conditionem reſolutiuam.

102 *Actus ſi afferat aliquod præiudicium habetur pro non facto, ſi adſit clauſula ſine iurium præiudicio agentis.*

103 *Clauſula præſeruantes præſeruant etiam ius de futuro.*

104 *Præſeruatio ne dum Iuris præteriti, & præſentis, ſed etiam futuri, quatenus antea non competiſſet attenditur.*

105 *Reſeruatio, quando non ſtet per viam ſimplicis diſpoſitionis.*

106 *Clauſula*, ſine præiudicio *per Iudicem appoſita in ſententia, in mandato &c. qualiter intelligatur appoſita.*

107 *Clauſularum efficacia realis non attenditur, à qua perſona apponatur.*

108 *In Crimine læſæ Maieſtatis humanæ in primo capite, omnia delinquentis confiſcantur bona.*

109 *Bona committentis Crimen læſæ Maieſtatis humanę confiſcantur de iure communi & nu. 110.*

111 *Emphyteuſis euenienti caſu deuolutionis, remanet totaliter reſoluta.*

112 *Princeps ſi Primogenituram cum prohibitione alienandi, etiam in caſu Confiſcationis eractam, confirmet.*

113 *Si apponat clauſulam* Saluis iuribus, *non dicitur confirmare in ſui præiudicium.*

114 *Scripturæ duæ, quando habeantur pro vnica, & indiuiduali ſcriptura.*

115 *Papa non præſumitur voluiſſe præiudicare iuribus Cameræ Apoſtolicæ.*

Et hoc maximè ſtantibus clauſulis prægnantibus valde.

116 *Clauſula*, perinde ac ſi præſentes, non emanaſſent *poſita in conceſſione gratiæ Principis, æquipollet, Decreto irritanti.*

117 *Clauſulæ præſeruatiuæ, non operantur, quo ad ea quæ ſunt contra naturam contractus confirmati.*

118 *Gratia conceſſa, cum aliqua limitatione, niſi euenerit caſus dictæ limitationis, dicitur pura.*

119 *Fideicommiſſum ordinatum, cum facultate alienandi, ſane remanet fideicommiſſum, donec ſequatur alienatio.*

Qua alienatione ſecuta remanet reſolutum, & extinctum fideicommiſſum num. 119. ex mente fideicommittentis.

120 *Clauſula*, omni meliori modo, *operatur, vt actus valeat omni meliori modo quo valere poteſt.*

121 *Diſponens, ſi ſe reſtringat ad aliquam facultatem ſibi conceſſam, non eſt extendenda dicta diſpoſitio vltra limites dictæ facultatis.*

122 *Clauſula*, omni meliori modo, *non debet extendi ad alios modo non expreſſos.*

124 *Gratia conceſſa alicui, præterquam in certo caſu, ſi illo caſus euenerit, ceſſat gratia.*

125 *Ob conditionis purificationis ſpecies ſuccedendi omnium vocatorum euaneſcit.*

126 *Feudum à Rege conceſſum cum clauſula*, Fidelitate Regia ſalua, *ſequuta infidelitate, vnius, durante eius vita intrat deuolutio illius non autem, quo ad alios vocatos.*

Rouit. in conſ. 1. à nu. 50. cum ſeqq. lib. 1. *in quibus terminis loquatur n. 126. & 129.*

127 *Feudum, quando eſt antiquum, tunc propter feloniam ab vno in Dominum commiſſam, ille omneſque deſcendentes, & agnati vſque in tertium gradum priuantur feudo.*

128 *Feudum, quando eſt nouum & fuit commiſſa felonia ab aliquo ex vocatis contra Dominum, tunc omnes agnati, & deſcendentes priuantur feudo & numer. 129.*

130 *Clauſula*, Fidelitate ſemper excepta, *in conceſſione Feudi appoſita, qualiter intelligatur.*

131 *Vocatus ſub aliqua conditione, niſi euenerit talis caſus tunc ſi talis caſus euenerit ceſſat talis vocatio.*

132 *Primogenitura cum licentia Principis, ſub expreſſa conditione Confiſcationis bonorum etiam ex cauſa de futuro conceſſa.*

133 *Tunc ſecundum aliquos DD non habentes contradictores d. primogenitura in perpetuum cadit, & deuolui-*

tur ex-

Digitized by Google

tur excluſis vocatis ad Principem concedentem.

Primogenitura habetur pro non facta quando remanet reſoluta num. 133.

Deciſiones, & Doctores non habeates contradictorem dicaatur caſus legis aa. 133.

134 Conſulentium leuia argumenta præſertim ſuper caſu diuerſo, & diuerſa materia ſcribentium atcendenda non ſunt.

135 Incompatibilia, & contraria, ſimul ſtare non poſſunt.

136 Incompatibilitatis præcipuus effectus, qualis ſit.

137 Princeps licentiam alienandi bona in forenſes, an valeat negare.

138 Bona ſtatus Eccleſiaſtici ſtabilia, quod non poſſint alienari in forenſes, adſunt plures conſtitutiones Apoſtolicæ.

139 Papa ad libitum ſuæ voluntatis denegat licentiam alienandi bona ſtabilia in forenſes.

140 Principes ſupremi nullo iure, licentiam alienandi bona ſtabilia ſui ſtatus in forenſes coguntur inuiti concedere.

141 Feudi conceſſio aliud eſt ſi fuerit facta à Supremis Dominis, & aliud ſi à Dominis inferioribus.

142 Licentiam alienandi bona ſtabilia in forenſes, non ſolum poteſt denegari per Supremum Principem, ſed etiam per inferiorem.

143 Dominus directus non tenetur aſſentire alienationi bonorum ſtabilium quando ſit in forenſem.

144 Alienationes, ne fiant bonorum ſtabilium in forenſes prohibitiones iuxta ſunt.

Nec non Reipublicæ ſunt valde vtiles, atque ſunt rationabiles & nu. 144.

145 Princeps ſicuti poteſt denegare licentiam, vt bona ſtabilia nullatenus alienentur in forenſes.

Ita poterit multo magis conditionibus bene viſis, illam reſtringere, & limitare num. 145.

146 Poteſtatem liberam concedendi, & denegandi habens ſine dubio libere poteſt grauare conceſſionarium.

147 Gratiam conditionatam recipiens à Principe ſicuti ipſe non poteſt eam impugnare, ita nec eius Succeſſores, & vocatos.

148 Gratiam, quando quis agnouit, & facto ipſo approbauit, ceſſat omnis impugnatio, etiam ſucceſſorum.

149 Caſtri dominium, quando alicui fuit datum, cenſetur etiam ab initio conceſſa Iuriſdictio, & ſolita concedi.

150 Iuriſdictio, quamuis habitu ſit indiuidua, reſpecta tamen vſus, & exercitii eſt indiuidua.

151 Vſus, & exercitium Iuriſdictionis, per mortem eam habentis ipſo iure conſolidatur cum re, cui erant annexa.

152 Conditioni, ea, quæ ſunt ſuppoſita, ſub ea conditione veniunt amplia nu. 153. & 154.

155 Primogenitura licet in bonis diuerſis, diuiſibilibus ſit ordinata, tamen nec diuidi, nec ſeparari poteſt.

156 Interpretatio ea ſumenda eſt, quæ tam menti Principis concedentis gratiam, quam vtentis eam fauet.

157 Auctoritatem habens diſponendi de aliquibus bonis duplici facultate, quа cenſetur vti voluiſſe facultate.

158 Licentia ſibi conceſſa præſumitur vti quis voluiſſe pro vt vtilius, & melius potuit.

159 Primogenituræ indiuiſibilitas, eſt reſpecta vocatorum ad eam, vt non diuidatur inter plures.

Sed ſemper vnita in ſolo primogenito pro tempore conſeruetur nu. 159.

160 Primogenitura ſufficit, quod conſeruetur indiuiſibilis, & indiuidua, quo ad ea, in eis bonis, in quibus fuit conſtituta.

161 Confiſcatio, & Incameratio bonorum pro crimine læſæ Maieſtatis, an temporalis ſit temporis durante vita delinquentis.

162 Ad fauorem alicuius, ea quæ ſiunt ſi ille non allegat, nemo alius allegare non valet.

163 Bona exiſtentia in ſtatu Eccleſiaſtico non poſſunt alienari ſine licentia Sedis Apoſtolicæ etiam ſi fiat in ſubditum.

164 In Primogenitura ob delictum, quando officiat etiam aliis, quamuis ex propria perſona vocatis.

165 Clauſula, ſine præiudicio eſt præſeruatiua iurium.

166 Princeps de re, quæ ſine eius conſenſu, non ſunt in comertio, concedendo facultatem eam alienandi, quid veniat conſiderandum.

167 Bona Primogenituræ quando euitari poteſt, quod non intrat confiſcatio, quoad vocatos, an ſit facienda.

168 Primogenituræ inſeparabilitate ſtante, quid inde ſequatur, quoad vocatos, ſtante quod aliquis vocatus, commiſerit Crimen læſæ Maieſtatis.

169 Subſtitutio vulgaris anomala de neceſſitate ſupponit, durationem fideicommiſſi.

170 Subſtitutio vulgaris anomola, non intrat, quando fideicommiſſum extinctum, & diſſolutum eſt.

171 Subſtitutio vulgaris anomola, tunc intrat, quando vocatio eſt pura.

172 Subſtitutio vulgaris anomola, dum eſt conditionalis, quia tunc defecta conditione, ceſſat dicta vulgaris, & fideicommiſſum.

173 Diſpoſitio aliqua clara & aperta eſt, ceſſat omnis vmbra difficultatis.

174 Clauſula perinde ac ſi non emanaſſet, appoſita in gratia Principis intelligitur de præterito, de præſenti, & de futuro.

175 Gratiam qualificatam, & prout iacet acceptans, iuxta eiuſdem qualitatem, & conditiones eſt ſeruanda.

176 Cameræ Apoſtolicæ, quando fuit ius quæſitum, tunc ei non poteſt præiudicari.

177 Bona, quando ſunt prohibita alienari in forenſes, per Principem, iſta alienatio intelligitur reſpectu tituli ſingularis, non autem vniuerſalis.

178 Alienationis prohibitio, quando eſt facta à Principe, verbis vniuerſalibus, tam directè quam indirectè generaliter, & abſolute venit intelligenda & numer. 179.

180 Prohibitio intelligitur iuxta terminos exceptionis.

181 Malitiis hominum querendum obuiare.

Fraudes tam poſſunt committi in alienationibus vniuerſalibus, quam particularibus.

182 Ratio eadem, vbi militat eadem ratio vniformis quoque militare debet.

183 Iuriſpatronatus alienatio quando ſit, cum vniuerſitate bonorum licentia, & conſenſus Ordinarii non requiritur.

184 Alienatio Iuriſpatronatus cum vniuerſitate bonorum tunc tenet ſine conſenſu Ordinarii, quando abſque vlla particulari Iuriſpatronatus mentione ſit.

Secus, ſi aliqua ſpecialis mentio Iuriſpatronatus fiat in alienatione, quia tunc ſecus eſt numer. 184.

185 Conſtitutio 107. ſan. mem. Alexandri VII. reuocatoria licentiarum alienandi bona ſtabilia ſtatus Eccleſiaſtici, qualiter intelligatur, & numer. 186.

187 Effectuatio, & acceptatio donationis per primogenituram factæ ſufficit, vt per primum donatarium fuerit acceptatio vt omnibus proſit.

188 Adimplementum per æquipolleas quando eſt data, & inducta forma, ad certum effectum ad euitandas fraudes.

189 Diſpo-

189 *Diſpoſitio, quando non cadit ſub conditione reſolutiua remanet firma, & aperta.*

190 *Teſtamentum primum eſt attendendum, non aliud præcedens neceſſario reuocatum.*

191 *Deſcendentium appellatione, non ſolum veniunt deſcendentes maſculi, verum etiam deſcendentes ex fœminis.*

192 *Ex fideicommiſſo antiquiori venientes & nominatim non ſunt vocati, ſed nominatio non inducitur niſi per interpretationem, & tunc non debetur immiſſio, in concurſu fideicommiſſi poſterioris clari, & litterali & nu. 193.*

194 *Fulgoſ. opinio in conſ. 85. per tot. licet ſit communiter recepta, tamen limitatur, quando teſtator intellexit vocare deſcendentes per lineam maſculinam.*

195 *Tunc enim nunquam poſſunt venire deſcendentes fœminarum.*

Nam tunc neceſſarium eſt, vt concurrant duo qualitates in volente ſuccedere, quod ſit Maſculus, & quod immediante deſcedant ex maſculis n. 195.

196 *Deſcendentes vocando Teſtator, quando dicatur vocaſſe tantum deſcendentes ex maſculis.*

197 *Teſtatoris voluntas ad indagandum, an ipſe voluerit, quod appellatione deſcendentium veniant tantum deſcendentes ex maſculis.*

198 *Verba ita vt de ipſorum natura declarant, & reſtringunt præcedentia ad ſubſequentia.*

199 *Verbum*, præferantur, *quid importet.*

200 *Verbum*, præferantur, *non refertur ad lineam mentionatiam in ſingulari.*

201 *Ratio recti ſermonis ſemper attendi debet & 202.*

203 *Declaratio non dicitur ſuperflua, ſi excludat aliquam quæſtionem acerrime agitatam inter Doctores.*

204 *Teſtator ſimpliciter loquens de deſcendentibus cenſetur generaliter eos vocaſſe.*

Perſonæ illæ tantum cenſentur in conditione comprehenſæ, quatenus per Teſtatorem conſtat, voluiſſe, vt comprehendantur nu. 204.

205 *Quod multo magis procedit quando clare apparet, quod talis erat mens Teſtatoris.*

206 *Fulgoſ. opinio de quo in conſ. 85. per totum, non procedit, quando Teſtator habuit votum conſeruandæ agnationis.*

207 *Teſtator, quod habuerit votum conſeruandæ agnationis ex quo clariſſime appareat.*

208 *Verbum* domus *in fideicommiſſis importat agnationem.*

VOTVM, ſeù DECISIO DXXXVI.

1 TABVLAS ſui Teſtamenti fecerat q. Marius Frangipanus, Patritius Romanus die 17. Septembris 1638. inſtitutis, & ſubſtitutis ſibi hæredibus gradatim ordine ſucceſſiuo vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum, ac aliàs omni meliori modo; Frangipanis de Croatia, deindè D. Cornelio q. Antigoni, & aliis Frangipanis de Foro Iulio, poſteà filiis de Domo D. Comitis Franciſci Fliſci Ianueſi ſucceſſiuè iilis D. Maximi de Maximis, & denique D. Tiberii Aſtallii Romanis, eorumquè deſcendentibus maſculis per lineam maſculinam, & in eorum defectu maſculis ex fœminis de Primogenito in Primogenitum ſeruato ſemper ordine, & gradu Primogenituræ in perpetuum.

2 At die 14. Ianuarii 1654. præuia † reuocatione cuiuſcumque alterius ſuæ diſpoſitionis, & inſtitutionis eius hæredis, quæ quouis modo foret contraria, nouum condidit Teſtamentum, in quo ſibi ex eſſe hæredem inſtituit, clar. mem. Cardinalem Antonium Barberinum tunc in humanis agentem, & aſſerens ſemper optaſſe perpetuitatem ſuæ Domus, & Familiæ de Frangipanis, ideò remiſit. *Nel totale arbitrio, e volontà del predetto Eminentiſſ. e Reuerendiſſ. Sig. Card. ſuo herede come ſopra inſtituito, che morendo egli (che Dio lo guardi, e conſerui molto tempo ſano) poſſa, ſe così parerà à Sua Eminenza, inſtituire, ò ſoſtituire in detta ſua heredità quelli, che il medemo Sig. Mario Teſtatore hà chiamato in vn Teſtamento fatto da lui li 17. Settembre 1638. cominciando, ſe così parerà à Sua Eminenza dalli Signori Frangipani di Croatia, ſeguitando in tutto, e per tutto nel modo, e forma, che hà fatto nel ſuo Teſtamento, quando però alla morte di detto Sig. Card. ſuo herede, li detti Signori Frangipani di Croatia, ò altri da lui in detto Teſtamento chiamati, ſiano capaci di ſuccedere nell'heredità, e beni di detto Sig. Teſtatore, e non gli oſtino le Bolle, Conſtitutioni, ò Decreti Apoſtolici, come detto Sig. Mario crede, che non gli oſtino, e quando à Sua Eminenza piaccia di farlo, perche vuole, che queſto in tutto, e per tutto dipenda dalla mera volontà, & arbitrio di Sua Eminenza.* Voluit tamen adueniente caſu prædictæ vocationis familiam de Aſtalliis præferri præfatæ de Maximis. *Se così come ſopra piacerà à detto Eminentiſſimo Signor Cardinale di diſporre, all'arbitrio del quale detto Signor Mario ſi rimette come ſopra.*

Quia verò præfatus clar. mem. Cardinalis Antonius de bonis hæreditariis d. q. Marii ad fauorem vocatorum in illius priori Teſtamento diſponere intendens, obſtantibus autem Conſtitutionibus Apoſtolicis Caſtra, Oppida, ſeù Feudalia, & iuriſdictiones in Statu Eccleſiaſtico, ac etiam Allodialia extrà quatuor milliaria ab Vrbe in forenſes alienari prohibentibus eaſdem Familias de Frangipanis tam ex Croatia, quam ex Prouincia Fori Iulii, necnon Familiam Fliſcam ad acquiſitionem Caſtri, & Terræ Nemi & aliorum bonorum immobilium in Vrbe, eiuſque Diſtrictu à d. q. Mario relictorum habilitari, ſibique de illis ad fauorem Familiarum huiuſmodi licentiam, & facultatem ex contractu, & donatione, Teſtamento, ſeu alio quocumque modo diſponendi à ſan. memor. Alexandro VII. obtinuit, ſub iſta nimirum lege *Citrà tamen immutationem, aut alterationem inueſtiturarum, ſeù conceſſionum, ac Status, qualitatis, & naturæ earumdem Terræ, & Caſtri & aliorum bonorum, ac ſaluis, & illæſis remanentibus iuribus, & actionibus quomodo Cameræ Apoſtolicæ deſuper competentibus, & quandocumque competituris, tam in petitorio, quam in poſſeſſorio ex quibuſcumque titulis, cauſis, temporibus, euentibus, caſibus, & capitibus, etiam de neceſſitate ſpecialiter exprimendis, & cum declaratione quod per præſentes, ac omnia, & ſingula in eis contenta nullo modo eidem Cameræ præiudicare intendimus in caſu deuolutionis, caducitatis, vel confiſcationis, & in aliis quibuſuis d. Cameræ iuribus ex cauſa de præſenti, de præterito, & de futuro, ſed ſolum quoſcumque ex prædictis Familiis de Frangipanis, & de Fliſcis nunc pro tempore exiſtentes, & deſcendentes ex earumdem familiarum fœminis maſculos ad Terræ, & Caſtri, ac bonorum prædictorum acquiſitionem, vt præfertur habilitare, dictoque Antonio Cardinali de Terra, & Caſtro, ac bonis huiuſmodi, vt præfertur, diſponendi licentiam, & facultatem concedere, & ad eum effectum obſtantiam Conſtitutionum Apoſtolicarum tollere. Volentes de cætero iura Cameræ prædictæ ex inueſtitura, iure communi, Conſtitutionibus, Ædictis, & alia qualibet diſpoſitione competentia, & competitura in, & ſuper præmiſſis, ſeù illorum ratione ſalua, & illæſa remanere, perindè, ac ſi præſentes non emanaſſent, proteſtationemque huiuſmodi in principio, medio, & fine & alia qualibet illarum parte repetitam intelligi, nec eas, niſi eadem proteſtatione ſalua valere.* Prout in litteris Apoſtolicis ſub datum Romæ apud S. Mariam Maiorem die 17. Iunii 1655.

Succeſſiuè autem præfatus † D. Cardinalis die 2. Nouembris eiuſdem anni ad donationem ergà vocatos in priori Teſtamento Marii deueniendo, aſſerens dictam licentiam, & diſpenſationem Apoſtolicam obtinuiſſe, prout in litteris in forma Breuis, quas originaliter præ manibus habens Notario exhibuit, copia collationata penès eum dimiſſa in donationis Inſtrumento inſereſi, & alligaſi, *Conſiderans* (ſunt verba ex eodem donationis Inſtrumento deſumpta) *dictam hæreditatem eſſe ſuam, & non teneri ad aliquid &c. Attamen ratione naturali tantum motus, & vt magnificentiam oſtenderet, & nobiliſſimam familiam Frangipanam in Vrbe denuò reminiſceret &c. & quamuis recteſciens eius vita naturali durante ipſum eſſe liberum, & abſolutum Dominum, & Patronum totius hæreditatis prædictæ, et eueniente tempore ſui obitus de illa ad ſui libitum diſponere poſſe, nihilominus ob impulſis ſuæ innatæ generoſitatis motus, illam ergà DD. de Frangipanis in prædicto priori teſtamento vocatos, et ſubſtitutos exercere volens etc. vtendo, vtique declarando præcitata licentia, et facultate ſibi, eiſdemque vocatis, et ſubſtitutis, vt ſupra à Sanctiſſimo Domino Noſtro Alexandro Papa VII. conceſſa, et attributa, prout in ſupradictis litteris Apoſtolicis latiùs contineri dicitur, ad quas etc. ac ob ipſius liberalitatem* 3 4

Digitized by Google

litatem, & quia ſic, &c. omnique alio meliori modo &c. Caſtrum Nemi, Caſalia, Vineam, Palatium in Vrbe, omniaque, & ſingula bona in hæreditate prædicti bon. mem. Marchionis Marij Frangipani reperta &c. donauit &c. D. Comiti Franciſco Frangipano &c. omnibuſque alijs, & ſingulis in ſupracitato priori Teſtamento per prædictum bon. mem. Marium Fragipanum quomodolibet vocatis, & ſubſtitutis, ſemper ſeruato ordine primogenituræ illorumque ſucceſſoribus, & in defectum totius Familiæ Frangipanæ, & Fliſcæ voluit quod ſupradicta Familia de Aſtallijs in huiuſmodi hæreditate præferatur Familiæ de Maximis, ſemper cum prrecitatis conditionibus in caſibus ſuprà expreſſis, aſſumendi arma, & cognomen de dicta Domo Frangipana, & cohabitandi in Vrbe, ſiue in dicta Terra Nemi, vt in dicto Teſtamento ad quod &c. reſeruatis in primis, & ante omnia ſibi Eminentiſſ. D. Card. Donatori quoad vixerit tantum, libera, & plenaria iuriſdictione totius prædicti Caſtri, Nemi, meroque ac mixto Imperio prædictæ iuriſdictionis vnaciuiam cum vſu Palatij eiuſdem Caſtri cum omnibus, & ſingulis eiuſdem Palatij membris, iuribus, & pertinentijs vniuerſis &c. quæ omnia ipſe Eminentiſſ. & Reuerendiſſ. D. Cardinalis Donator ſibi, ac donec, & vſque quo ipſe naturaliter vixerit, & non vltrà reſeruauit &c. & in præſenti donatione, ac durante ipſius vita naturali tantum, vt ſuprà minimè comprehenſa eſſe declarauit &c. hanc autem donationem fecit, &c. vigore ſupradictæ facultatis, & indulti ſibi, & alijs vt ſuprà à prælibato Sanctiſſimo D. Noſtro conceſſi, & attributi, ob ſuam liberalitatem, & generoſitatem, & quia ſic ſibi &c. inhærendo etiam menti, & voluntati in hac parte præfati bon mem. Marij Frangipani in vltimo illius teſtamento declaratæ, cum pactis, conditionibus, & reſeruationibus infrà dicendis, & non alias &c. de quo &c. vulgari ſermone loquendo videlicet *Che dell' annue entrate &c. E perche il fine di Sua Eminenza è, che queſta robba reſti, e ſi conſerui perpetuamente nella Caſa Frangipana, però vuole Sua Eminenza, che nella preſente donatione s'intendino eſpreſſe, e repetite le prohibitioni di alienare, far detrattioni, vendere acque eſiſtenti in Nemi, e ſuo Territorio etiam in poca quantità, con altre prohibitioni, che ſono in detto Teſtamento della detta bon. mem. del Signor Mario Frangipani, e che li Donatarij, e loro ſoſtituti ſi obligano alla preciſa oſſeruanza, & alle pene in eſſi contenute, come ſe qui foſſero eſpreſſe de verbo ad verbum.*

Hinc ob maximam capitis diminutionem quam ex ſententia Imperialis Conſilij Status paſſus fuit idem Franciſcus Frangipanus de Croatia omnibus honoribus, prærogatiuis, & dignatibus ſpoliatus, ſuiſque bonis confiſcatis eiuſque memoria è Mundo eliminata, & capite ab ipſius corpore per manus Lictoris amputatu, è vita ad mortem perductus, harum pœnarum ſeruus effectus propter execrandum læſæ Maieſtatis, & felloniæ crimen in primo capite aduerſus Cæſaream Maieſtatem ab eo patratum. Comparuit coram me R.P.D Commiſſarius Cameræ Apoſtolicæ prætendens ipſo iure cecidiſſe in commiſſum, & confiſcata remanſiſſe ad fauorem eiuſdem Cameræ Caſtrum Nemi, cæteraque bona ad eundem Frangipanum intrà ditionem Eccleſiaſticam ſpectantia, ideoque ſuper eis iniecta manu,
5 iuxtà conſuetudinem non ſolum ex iuris diſpoſitione, † ſed etiam ex communi Curiarum, & Principum Italię ſtylo admiſſam, de qua teſtantur *Colleg. Patauin. inter conſ.* Peregr. *l. 1. conſ. 2. n. 18 & ſeqq. &* Octau. Zobol. *ibi conſ. 3 per tot. & n. 109* Coccin. *dec. 2305 n. 1.* Manent. *dec. 56 nu. 13. & ſeqq.* Capyc. Galeott *reſponſ. fiſcal. 1 2. n. 443. cum ſeq.* inſtetit ad illorum Incamerationem deueniri.

Se ſe autem opponentibus DD. Barone Cornelio Frangipano de Foro Iulio, ac Primogenito D. Marchionis Tiberij Aſtallij, contendente illo excludere Cameram, & aſpirante iſto ad excluſionem vtriuſque, inſurrexerunt quoque R. P. D. Horatius de Matthæis Sac. Rotæ Auditor, eiuſque fratres, prætendentes poſt obitum d. q. Marij ad ipſorum fauorem, vti filiorum q. Lauræ Frangipanæ apertum fuiſſe fideicommiſſum q. Antonini Frangipani in illius Teſtamento ordinatum *die 29. Decembr.* 1537. & proindè ſuper illius bonis fideicommiſſarijs ad dictum q. Marium peruentis, immiſſionem eis fore concedendam. Commiſſis verò mihi per reſcriptum ſpeciale Sanctiſſimi huiuſmodi cauſis, appellatione remota, diù per annum, & vltrà controuerſia inter partes agitata, maximè ferè omnium Curiæ Aduocatorum conflictu, tum in ſcriptis, tum in Contradictorijs oretenùs acerrimè pugnantium, & altercantium, tandem ad ſaturitatem omnibus auditis fuit à me diffinitiuè reſolutum quoad Caſtrum Nemi, & Caſalia extrà quatuor ab Vrbe milliaria factū fuiſſe locū Incamerationi: Super reliquis verò bonis fideicommiſſariis concedendam fore D. Baroni Cornelio Frangipano immiſſionē.

Fundamentum potiſſimum fuit reſpectu Incamerationis, quia † in crimine læſæ Maieſtatis humanæ in primo 7
capite, lata ſententia vltimi ſupplicij contra Delinquentem, & actualiter exequuta, fit confiſcatio † bonorum à 8
iure communi ex *Text. in l. quiſquis 5. C. ad l. Iuliam Maieſt.* ibi, *Bonis eius omnibus Fiſco noſtro addictis,* & in *Auth. bona damnatorum in fine, & ibi gloſ. verb. Fiſco, C. de Bon. proſcriptor.* Clar. *in §. fin. q. 78. ſub n. 1. verſ. Sed certè quicquid, & in §. Læſæ Maieſtatis crimen, n. 9. verſ. in hoc tamen crimine* Gigas *de crimin. læſ. Maieſt. lib. 2. tit. de pœna q. 1. nu. 6. inter. tract. magn. tom. 11. fol. 67.* in puncto Roland. à Vall. *conſ. 78. nu. 17. lib. 2.* Burſatt. *conſ. 147. num. 23 in princ. lib. 2.* Cepol *conſ. crimin. 17. nu. 35* Petr. Gregor. *in ſyntag. Iur. vniuerſ. lib. 3. cap. 17. num. 3. verſ. excepta crimina,* & plures congeſti *per* Farinac. *in prax. qu. 116. de crimin. læſ. Maieſt. §. 1. nu. 12.* Spad. *conſ. 27. n. 2 13. & 14 lib. 1.* Maximilian. Fauſt. *in conſ. pro ærar. claſſ. 6. ordinat. 576 de bon. commiſ. crim. læſ. Maieſt. ib init.* vbi citat Arniſæum *de Iur. Maieſt. & alios* Carolus Eman. Vizzan. *de mand. princip. leg. 3. cap. 12. num. 9.* Io de Ayllon. Laynez *in addit. ad* Gomeſ. *tom. 3. cap. 2. de crimin. læſ. Maieſt. nu. 12.*

Et proindè nedùm Fiſcus illius Principis, cuius Maieſtas
† læſa fuit Delinquentis bona capit, ſed etiam quilibet 9
alius Fiſcus, ſiue agatur de eodem Principatu, cuius iuriſ-
dictiones, & † Burſæ fiſcales tantummodò ſint diuerſæ, & 10
ſeparatæ vt inquit Bart. *in l. cunctos Populos ſub nu. 51. verſ. ſecundò quando, & verſ. Aut ſit de iur. comm. C. de ſumm. Trinit. & fid. Cathol.* Paul. de Caſtro *conſ. 319. ſub n. 2. verſ. ſtat tamen determinat. l. s* & pleriquè omnes infra citandi: Siue agatur de diuerſis, & omninò diſtinctis Principatibus, ac
ſupremis Principibus, † quorum vnus non dependeat ab 11
altero, ſed quilibet in ſuo Principatu abſolutus ſit Dominus, & ſuperiorem non recognoſcat, vt ex veriori, & communiori firmant Bald. *in l. ex facto 35 ff. de hæredib. inſtituen. & in l. 1. n. 102. in fin. & ſeqq. C. de ſum. Trinit. & Fid. Cathol.* Anton. de Butr. *in c. poſtulaſti, 14. n. 9. de for. competen. ibique* Abb. *n. 11. in fin. verſ. 3. caſu,* Auguſt. Barboſ. *n. 10 verſ. verum ſi quis primatur,* & egregiè Io. Andr. *in c. cum ſecundum 17. n. 3. & ſeqq. de hæret. in 6.* vbi relata contraria opinione Riccard. de Malombr. ſingulis eius argumentis reſpondet, &
concludit hanc in practica ſeruari, † ſubditque ità pronun- 12
ciatum fuiſſe per Nicolaum Papam Quartum, & ſequitur Andr. ab Eccleſ. *conſ. 58. num. 7 & 13. inter feudal. diuerſ.* ab alijs inſignibus ſex Iuris Conſultis ſubſcript. Imol. *in Clem. Paſtoralis n. 52. & 72. de re iudic.* Igneus *in repetit. l. neceſſarios 5 § non alias n. 421. ff. ad Sen. Conſ.* Syllan. Fulu. Conſtant. *in l. 1. n. 161. C. de pœn. fiſcal. l. 10.* Andr. Cenſal. *in commentar. ad l. vnic. § 8 n. 9. C. ſi quis Imperat. maledix.* Auguſt. de Angel. *de maleſic. verbo & eius bona publicamus n. 7. in fine,* Anton. Faber *in ſuo Codic. l. 9. tit. 27. de bon. damnat. deffinit. 1 per tot.* Barbat. *conſ. 70. n. 38. vol. 4* Imol. *conſ. 35 nu. 23. in fin. & ſeqq.* Alex. *31. n. 1. verſ. vnuſquiſque Fiſcus occupat. & n. 2. & 4 lib. 1.* Plot. *inter conſ. crim. diuerſ. conſ. 130. num. 15.* Roland. à Valle *conſ. 78. n. 14. & ſeqq. & n. 18. lib. 2.* Vbi in fine hanc eſſe magis communem opinionem teſtatur, nec ab ea recedendum eſſe, *& conſ. 21. num. 19. lib. 4* Bertazzol. *conſ. crim. 82. numer. 5. verſ. hoc præſuppoſito & num. 6. lib. 1.* Chriſtophor. Beſold. *conſ. 153. nu. 3. & ſeqq. part. 4. & in tract. de Iure Ciuium cap. 7. n. 3.* Spad. *d. conſ. 27. n. 1. & 13. et conſ. 28. n. 8. lib. 1.* Caſſan *ad conſuetud.* Burgund *rubric. 2. tit. de confiſcat. n. 17 & ſeq. verſ. ſi verò confiſcatio fiat de iure Communi,* Rouit. *in prag. n. 1. num. 11. tit. de* Bon proditor. Roſſent. *de feud. c. 5. concl. 52. in gloſ.* Ripol. *de regalib. cap. 9. n. 20.* Boſſ. *de public. bonor n. 62* Roland. Cauagnol. in Parafraſ. *deciſ. pag. 463. n. 34* Caluin *de æquit. lib. 1. cap. 32. num. 8* Coſta *de port. rat. qu. 24 num. 5 & 6.* Donat. Anton. de Marin. *quotid. reſol. 35. num. 1. lib. 1.* Caball. *reſol. crim. centur. 2. caſ. 138. nu. 5. & 6.* Farinac. *in pract. crim. qu. 25. num. 100 & ſeqq.* Capic. Latr. *conſult. 131 numer. 31.* Surdus *deciſion. 280. numer. 9.* Rota coram Merlino *deciſ. 125. numer 9. verſ. ex quo regulariter, & num 16. verſ. quicquid eſſet,* ac egregiè *poſt primum vol. conſil* Farinac *deciſion. 16. num. 6.* & idem affirmauit Modero. *Dominus de Luca in Theatr. verit. tom. 1. de regalibus diſcurſ. 148. numer. 46 & diſcurſ. 149. num. 21.* Licèt hodie tanquam Aduocatus D. Baronis Frangipani in hac Cauſa contrarium ſcripſerit.

Alia autem ſententia procedit, & locum habet in duo-
bus diuerſis caſibus, quando ſcilicet confiſcatio à † Io- 13
re communi non inducitur, ſed à iure municipali, quod extra Territorium ſtatuentium non extenditur iux-

Digitized by Google

tà caſus, ſuper quibus ſcripſerunt Paul. de Caſtr. *dicto con-*
ſil. 319 *n.* 3. *verſ. patet igitur part.* 1 Butr. *conſil* 66. *in princ.* &
alii pro D. Barone allegati: Vel quando ſententia in con-
14 tumaciam fuit lata non ſubſequuta morte † naturali De-
linquentis, prout in caſibus eiuſdem Caſtren *d. conſil.* 319.
d. n. 3. *verſ. dico etiam*, Bolognio *conſ.* 35 *n.* 7. Neguerol *alleg.*
12. *n* 59. *&* 60. & alii pro hac ſententia allegari, vt in ſpecie
declarat Boſſ. *tit. de bonor. publication. num.* 62. *verſ. Si verò*
iure proprio loci, Clar in *§ final. quæſt.* 78. *numer.* 27. *verſ. aliàs*
enim ſi fieret ex Statuto, Surdus qui alios refert *conſil.* 132. *n.*
28. *lib.* 2. Contrariam verò opinionem tenentes etiam in
confiſcatione, quæ fit à Iure Communi, & in caſu
ſententiæ actualiter cum morte Delinquentis exequutæ.
15 † tanquam loquentes contra veriorem, & communio-
rem in iudicando non ſunt attendendi vt in terminis reie-
cto Caſtreo. *loc citat.* reſpondit Natta *conſ.* 580. *nu.* 14. *verſ.*
& ita tenendam quidquid dicat Caſtren. Rota *in recent. dec.*
72. *num.* 9. *part.* 7. *deciſ.* 398. *num.* 39. *& deciſ.* 438. *num.* 13. 14.
& 15 *part* 9 *tom.* 2.
16 Nec ſubſiſtit diſtinctio inter crimen hæreſis, † & crimen
læſæ Maieſtatis humanæ inuenta à Peregrin. *de Iur. Fiſci*
lib. 5. *tit.* 1. *ſub nu.* 138. *verſ. ſed hic ſubſiſtendum eſt*, quem ſe-
quuntur Montan *de regal tit de bon contrahen. incest. sup:.*
n. 16. Buttiglier. *de ſucceſſ. ab inteſt. Theorem* 110 *nu.* 23. *verſ.*
Alij tamen, Guaz. *de confiſc. concluſ.* 13. *limit.* 16. *a.* 13. *verſ.*
Qui Peregrinus, ibique Maſſin. qu. 43. *n.* 19 Bellon. *de Iur. ac-*
creſcen. par. 3. *c.* 10 *q.* 3. *à n* 64.
17 Iſta enim diſtinctio nullo prorſus legali † fundamento
innitur, & habet contra ſe communiorem Doctorum,
& Sacræ Rotæ ſententiam vno ore probantium, con-
fiſcationem à Iure communi inductam, ſententia execu-
18 tioni † demandata, locum habere ad fauorem cuiuſcum-
que Principatus diuerſi, & ſeparati non ſolum in crimine
hæreſis, & læſæ Maieſtatis Diuinæ, ſed etiam in crimi-
19 ne læſæ Maieſtatis humanæ, † & iſta ſententia vti verior,
& communior actualiter recepta fuit, & à toto Orbe ap-
probatur, iuxta Doctores ſupra allegatos, & ſignanter in
caſibus, quos referunt Butr. *in d. cap poſtulaſti, n.* 9. *de foro*
compet. Vbi loquitur de confiſcatione facta in Terris Im-
20 perii, † quod extendatur etiam ad bona ſita in Terris Ec-
cleſiæ Imol. *d. conſ.* 35. *nu.* 23. *in fin.* vbi de Ferraria & Vene-
tiis, Alexand. *d. conſ.* 31 *n.* 1. 2. *&* 4 *lib.* 1. vbi de Bononia &
Mutina, Barbat *d. conſil.* 70. *v.* 1 de Bononia, & Ferraria,
Bertazol. *d. conſ. crimin.* 82. *ſub n.* 5. *&* 6. *lib.* 1. vbi de Terri-
torijs Mutinen, & Bononien, Item *in tit. quæ ſint regal. n* 48.
verſ ſed ſi lex, vbi de bonis in Regno Galliæ ob delictum
21 † commiſſum in Regno Siciliæ, Cuball. *d. reſol. crimin.* 138.
n. 5. *&* 6 vbi ob crimen læſæ Maieſtatis humanæ patratum
contra Marchiones Malaſpinas, fuerunt confiſcata bona
22 exiſtentia ſub diuerſis iuriſdictionibus, † & in alieno Prin-
cipatu, Gaſſan. *de rubr.* 2. *tit. de confiſcat. n.* 17. *& ſeqq.* Qui
pariter de diuerſis Principatibus, Spad *de conſ* 27. *lib.* 1. vbi
23 ita practicatum fuiſſe ſcribit in Vrbe, ob confiſcationem †
in Gallia ſequutam, idem modernus *Domians de Luca d.*
diſcurſ. 148. *n.* 46. vbi refert, quod per Datariam, & Came-
ram Apoſtolicam fuerunt publicata officia illius, qui
24 commiſerat crimen læſæ Maieſtatis † humanæ aduerſus
Rempublicam Ianuæ. Atque hanc ſententiam ſequuti
ſunt plures moderniores, qui poſt Peregr. contrariæ opi-
nionis Auctorem, ſcripſerunt, & in ſpecie Gaſpar. Klock.
lib. 2. *de Ærar. cap.* 136. *num.* 16 Philipp Knipſchild. *de iurib.*
& priuil. Ciuit. Imperial. lib. 2 *cap.* 15 *n.* 4 *&* 37. Chriſtophor.
Creſp. de Valdaur. *obſeru.* 13. *n.* 281. *verſ. ſed defert Fiſco*, Io-
an. Carolus Antonell. *de hoc legal. lib.* 3. *cap. fin q.* 1 *num.* 1. *&*
ſeqq.
Et ſanè nullius ſunt momenti rationes, quibus motus
25 fuit Peregr. Nam prima ex defectu iuriſdictionis, † quod
ſcilicet Iudex vnius Territorii nullam habeat in alieno iu-
riſdictionem, ceſſat, quia ius commune inducens confiſca-
tionem in crimine læſæ Maieſtatis humanæ idem eſt vbi-
26 que, † ideòque etiam ſuos effectus parit in omni loco, iuxta
animaduerſionem Iſern. *d. tit. quæ ſint regal. d n.* 48. ac ſta-
tim ſequuta condemnatione ob crimen læſæ Maieſtatis
27 humanæ in vno Regno, Fiſcus † alterius Regni, vel Prin-
cipatus bona delinquentis capit in vim confiſcationis à Iu-
re Communi, vbique locorum, inductæ, abſque eo quod ſe
fundet in confiſcatione primi, vt diſtinguendo declarat Ar-
chidiac *in cap. Fœlicis,* 5 *ſub n.* 13. *ad med. verſ. vel dicere poſ-*
ſumus quod hoc in crimine de pœnis in 6. *ibique* Gemin. *nu.* 8.
Franc *in §. aulius n.* 3. *verſ. erit tamen poſtea neceſſaria*, Bar-
bat. *d. conſ.* 70. *numer.* 39 *verſ. facit text. lib.* 4. & plenius FarI-
nac. *d. q.* 116. *§.* 1. *n.* 20 Spad. *d. conſ.* 27. *n.* 13. *& ſeqq. lib.* 1. Car-
pan. *ad nou. Conſti. Mediolan. §. omnium n.* 632. Maſſin. *d. confiſ-*
cat. d. q. 43. *n.* 14. *& ſeqq* & conferunt adducta per Franciſ. de
Amaya. *in l.* 1. *n.* 38. *et ſeqq. C. de iur. fiſc. lib.* 10. *et per* Ioan. de
Aylon. Laynez. *loc. cit.*
Secunda verò ratio à Peregrino, Bellono, & ab aliis eius
ſequacibus adducta, quod † condemnatus in vno Regno 28
poſſit habere hæredem in Regno alieno, ex quo non fit
effectus ſeruus pœnæ, procedit ſolum in terminis Iuris
nouiſſimi *Auth. ſed hodie. C. de donat. int. vir. & vxor.*
Quoties ſcilicet agitur de ſola condemnatione ad mortem
ciuilem remanente condemnato naturaliter viuo: Secus
verò eſt in capitaliter damnato, qui in executionem con-
demnationis actualiter mortuus eſt, † Ille enim verè, & 29
realiter effectus dicitur ſeruus pœnæ, & ideò nec poteſt
retinere Dominium in aliquo loco, nec vllibi habere hæ-
redem, ac proindè Fiſcus cuiuslibet loci capit eius bona
vti vacantia, iuxta formalia verba Baldi *in d. l. prima*
num. 100. *verſ. tunc omnia confiſcantur. C. de Summ. Trin. &*
Fid. Cathol. cum alijs ſuperius allegatis. Correctio enim
ex nouo iure reſultans *ex d Auth. ſed hodie* reſtringitur ad
ſolam mortem † ciuilem, damnationis ſcilicet in metal- 30
lum, deportationis, vel ſimilem, in quibus condemna-
ti naturaliter non moriuntur, ſed viui remanent, & his
dumtaxat caſibus antiqui Iuris rigor emollitur, vt qui
poſt condemnationem viuunt, ſerui pœnæ † non effician- 31
tur, ſed non extenditur iſta correctio ad condemnatos in
pœnam mortis naturalis ſententia, vt in caſu noſtro exe-
cutioni demandata: Horum enim reſpectu iura antiqua
incorrecta, & in ſuo robore † remanſerunt, & etiam ho- 32
die vbique ſeruantur, vt declarat *gloſ. in eadem Auth. ſed*
hodie verſ. ex ſupplicio expreſsè dicens, quod *Auth.* diſpo-
nit ſuper viuentibus, ibique Barboſ. *num.* 3. Bart. *in l. Eius,*
qui apud hoſtes 8. *§. ſi cui num.* 1. *in fine verſ. nec obſtat Auth.*
ſed hodie ff. qui teſtam. fac. poſſ. & in l ſi quis filio 6. *§. irritum*
num. 1. *verſ. quod non eſt verum in iis, qui ſtatim debent mori*
ff. de iniuſt. rupt. & irrit. fact. teſtam Marant. *in repet. legis*
poteſt 18 *num.* 113 *verſ. dic quod non ff. de acquir. hæred.* vbi
egregiè, & habetur impreſſa in fine ſuæ praxis, Andreas
ab Eccleſ. inter conſ. feud. diuerſ. d. conſ. 58. *num.* 9. Couar. *in*
tertia parte rubr. num. 27. *verſ. hæc tamen opinio, & num.* 44.
de teſtam. Vaſqu. *de ſucceſſion. reſol. lib.* 1. *§. tertio num.* 27. vbi
multos antiquiores allegat Gamm. *dec. Luſitan.* 362 *num.* 2.
& in tract. de ſacram præſtan vltim. ſupplic. damnat. quæſt.
5 *&* 6. *vtrobique num.* 10. Pinell Select. *interpret. lib.* 2. *cap.* 7.
num. 9. Gomes *ad leg. quartam Tauri num* 3.
Prædicta autem eo magis locum habent in caſu noſtro,
Tum quia Franciſcus † Frangipanus crimen perduel- 33
lionis commiſiſſe dicitur non ſolum aduerſus Cæſaream
Maieſtatem tanquam Hungariæ Regem, ſed etiam con-
tra Summum Pontificem propter confæderationem in-
ter ſuam Beatitudinem, † & Inuictiſſimum Imperato- 34
rem, Gig. *de crim. læſ. Maieſt. tit. qualiter, et à quibus*
crimen læſæ Maieſt. committit. quæſt. 8. *per tot. inter tract.*
magn. tom. 11 *part.* 1. *fol.* 36. Decian. *tract. crim. tom.* 2. *lib.* 7.
cap. 8. *num.* 4. *verſ. ideò offendens Imperatorem*, Rota *poſt*
primum vol. conſil Farinacc. *dict. deciſ.* 16. *num.* 22. *verſ. quia*
crimen dicitur commiſſum in Papam.
Tum quia Regnum † Hungariæ eſt de Iuribus Sancti 35
Petri, & Sedis Apoſtolicæ, à qua Sanctus Stephanus
Rex titulum Regium accepit, ſeque, & Regnum † 36
Sanctæ Sedi ſubmiſit, vt refert Bonfinius *rer. Hungaric.*
decad. 2. *lib.* 1. vbi adducit diploma *Gregorii Papæ VII.*
quod habetur inter eius *epiſtol. la* 13. aliaquè duo diploma-
ta refert Sthench. *hiſtor. lib.* 2. *cap.* 94. quæ idem Gregorius
ſcripſit Salomoni & Getæ Regibus Hungariæ, in qui-
bus dictus Summus Pontifex ita loquit, Ibi: *Sicut à ma-*
ioribus Patriæ tuæ cognoſcere potes, Regnum Hungariæ
Sacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ proprium eſt, & referunt
Marc. Anton. Marcell. Venet. *in eius tract. de iur. ſecul.*
Roman. Pontific. cap. 25 Cardinalis Baronius *Annal. Eccleſ.*
tom. 11. *anno Chriſti* 1074. *fol.* 464 iuxta impreſſionem Ro-
manam, idemque tradunt Lauren Beierlinck *in Theatr.*
vitæ human. tom. 6. *verb. Pontifex fol.* 539 *littera A.*
Tum etiam, quia reatus dicti Franciſci fuit conjura-
tionis cum Turcis infenſiſſimis † Chriſtianæ Religionis 37
Hoſtibus, in necem Cæſareæ Maieſtatis, & in euerſio-
nem dicti Regni Hungariæ, qui proindè non humanæ tan-
tum, ſed etiam Diuinæ Maieſtatis læſionem præſefert
quo caſu Peregrinus, & ſequaces confiſcationem à quo-
libet Fiſco diuerſi, & diſtincti Principatus indubitanter
admit-

Digitized by Google

38 admittunt, & in leuioribus terminis, † quod nempè de-
ferentes arma Infidelibus puniendi ſint tuoquam hæreti-
ci, & Inquiſitionis Foro ſubijcianrur firmant Caoter *in*
ſais quæſtionib. cap.1. de hæreticis n.67.& ſeqq. Bobadil. Po-
litic. *tom.1. lib.1. cap.17. nu 69.* Azcued. *ad leg. nouæ recopilat.*
lib.8. tit.2. de los Iudies y Moros *l.10. per tot.* Caſtropul *oper.*
moral. tract.4. par.1. diſp.8. punct.16. §.10. Caren. *de offic. Sac.*
Inquiſit. part.2. tit.17. §.20. n.64. & 65.
His pro confiſcatione firmatis nihil viſum fuit obſtate
quod proceſſus contra Fraociſcum, ſuper crimine læſæ
Maieſtatis, non fuerit coram me productus.
Quoniam vltrà quod probabilis eſt opinio illorum, qui
39 voluerunt ad iuſtificationem † delicti ſufficere Inſtrumen-
tum ſeotentiæ comdemoatoriæ, quoties, vt hic, non
fuit lata in contumaciam, ſed ex veris probarionibus
Bald. *in l. ſciant cuncti n5. n.12. in fine C. de probat.* Fælin. *in*
cap. cum in Eccleſiis 10 nu 9. de maior. & obedien. Natt. *conſ.*
540. n.17.28. & 29 Muſcard. *de probat. concl.461. n.21.* Zuff. *de*
criminal. proceſſ. legitim. lib.1. quæſt.41. num.12. cum ſeqq. & in
puocto Spad. *d. conſ.27. à num.21. vſque in finem & conſ.65.*
per tot lib.1. In terminis noſtris; io quibos confiſcatio re
40 ipſa fit à Iore communi, non admittitur regula, † quod
ſententia ſine actis non probet, non enim propriè agi-
tur de illius executione, ſed ſolum ſententia, & fides
illius executionis deſeruit ad oſtendendum factum, quod
ſcilicet Frangipanus fuerit punitus de crimine læſæ Ma-
ieſtatis inducente bonorum confiſcationem ipſo iure,
vt norat Spad. *d. conſ.27 n.21. cum ſeqq lib.1.* Et in ſimilibus
quod dicta regula noo Intret quoties non agitur, vt hic, de
41 ea exequenda, ſed † ſententia deducitur dumtaxat ad ma-
niſeſtandum factum Rota *in recent. dec.296. num.3. & 4.*
part.5. & dec.72. n.10. & 11. part.9. & coram Royas dec 475.
num.3. verſ. Hoc tamen; Maximè quando fecit tranſitum
in rem iodicatam Caſſudor. *dec.1. num.2. de præſumpt.* Cra-
uett. *de antiq. temp. part.u. n 32.* in termiois Spad. *d. conſ.27.*
num.31. lib.1. Et denique ceſſat omnis hæſitatio cùm verſe-
42 mur † In ſententia ab Exceiſo Conſilio Status Imperato-
riæ Maieſtatis prolata, ſuper dicto atrociſſimo crimine
læſæ Maieſtatis, cuius proceſſus copia dari non ſolet,
43 eiuſque acta publicari non † conſueueruot, & habe-
ri non poſſunt, ne Regnorum Arcuna pandantur: Hoc
enim ſtante nuoquam dubitatur de ſufficientia ſententiæ,
44 ſine actis, Spad *d. conſ.27. num.32 lib.1.* & in terminis †
læſæ Maieſtatis diuioæ, Gratian. *diſcep.121. n.4.* Caputaq.
dec.134. num.2. & 3. part.3. Rota *poſt ſecund. vol. conſ.* Fati-
nacc. *dec.123. n.10. coram Merlin. dec 252. n.1.* & admiſſum
fuit *coram Burait. dec.94. nu.3.*
Nec ad euitandam confiſcationem ſubſiſtere viſum fuit
45 partis obiectum deſumptum † ex fideicommiſſo Io priori
Teſtamento Marii ordinato de anno 1638. cum pri-
uatione delinquentis per menſem ante commiſſum deli-
ctom.
Præmiſſo enim quod primum Teſtameotum Marii
conditum ſine licentia, & diſpeoſatione Apoſtolica pro
46 diſpoſitione Caſtri Nemi ad fauorem † extraneorum
hæredum alienari prohibiti etiam per viam Teſtamenti
iuxta Conſtitutionem *Clementis VIII 78. § 4. & 5. in Bullar.*
nouo tom.3. fol.88. nedum nullum inualidum, & omninò
irritum fuit ex eadem *Conſtitutione § 6. in fine*, ac in aliis
Conſtitutionibus *Pauli V. 108. §.6. in eodem Bullar. nou. tom.*
3. fol.265. confirmatis in ſubſequentibus Conſtitutionibus
47 † *Vrbani VIII. la 65. §.2. & ſeqq. to.4. fol.81. Innocentii X. la 41*
§.2. & ſeqq. fol.513. in nouiſſimo Bullar to.5 atque Alexandri
VII. la 107. §.8. & 9. fol.150. tom.6. Sed etiam eodem nul-
litatis morbo laborat reſpectu Caſalium, & aliorum
ſtabilium vltrà quatuor ab Vrbe milliaria io Forenſes
48 pariter alienari prohibitorum, † prout cauetur io il-
la Conſtitutione *Innocentii X. 41. § 11.* & altera *Alexandri*
VII. 107. §.6. poſt medium; Quapropter nullam facit fidem,
nec ex eo hæredes audiri, agere, nec excipere poſſuot
io iudicio, neque extrà, ſic diſponenre dicta Cooſtitutio-
ne *Clementis VIII. la 78. §.6. in fine*, & dixit, Rota apud Du-
rand *decif.257. num.4. verſ. Quod autem Iudex, & in Ferra-*
rien. Prædii 1. Ianuarii 1669. §. verum & §. gratia verò in fine
coram R.P.D. Vicecomite.
Certum eſt, quod Marius anno 1654. ſecundum condi-
dit Teſtamentum, io quo reuocando in primis, & ante
omoia. *Qualſiuoglia altra diſpoſitione, & inſtitutione di he-*
rede, che in qualſiuoglia modo foſſe contraria alla preſente,
benche per queſta reuocatione biſognaſſero clauſule, & eſpreſ-
ſioni di parole certe, quali tutte vuole, che ſi habbino qui per
eſpreſſe, & eſpoſte &c. Inſtituit ſibi heredem vniuerſalem † 49
d. clar. mem. Cardinalem Antonium Barberinum, ad cuius
arbitrium remiſit poſt ipſius Cardinalis obitum eos vo-
care, inſtituere, & ſubſtituere, quos ipſe Marius voca-
uerat in dicto primo Teſtameoto anni 1638. vt ſupra re-
latum fuit ſub litis ſæpiùs reperitis clauſulis: *Rimetto*
perciò nel totale arbitrio, e volontà del predetto Eminen-
tiſſimo, e Reuerendiſſimo Signor Cardinale ſuo herede, &c.
che morendo egli, &c. poſſa, ſe così parerà à S. Em. inſtitui-
re, &c. cominciando, ſe così parerà à S. Em. &c. e quando à
S. Em. piaccia di farlo, perche vuole, che queſto in tutto, e per
tutto dipenda dalla mera volontà, & arbitrio di S. Em. Et
ibi: *Se così come ſopra piacerà à detto Eminentiſſimo Signor*
Cardinale di diſporre, all'arbitrio del quale detto Sign. Ma-
rio ſi rimette come ſopra; Subdens deindè, *nel reſto per quel-*
lo, che concerne li legati, Eſecutori teſtamentarij, & qualſi-
uoglia altra coſa non contraria alla preſente diſpoſitione, il
medemo Sign. Mario Teſtatore approua, e conferma, & emolo-
ga, & in tutto, e per tutto ſi riferiſce à quello, che ſi contiene
nel predetto ſuo Teſtamento come ſopra fatto dell' anno 1638.
ſotto li 17. Settembre, diſponendo di nouo in tutto e per tutto,
caſo che faccia di biſogno, nella forma, che in quello hà già diſ-
poſto, ferma ſempre rimanente la preſente diſpoſitione, &c.
Eſt igitur clara, & litteralis reuocatio primi Teſtamen-
ti reſpectu inſtitutionis hæredis, † quæ caput eſt teſta- 50
mentariæ diſpoſitionis *ad text. in l.1.* vbi notant *Doctores*
ff. de hæredib. inſtituen. & plenè Rota coram Bichio *deciſ.*
460. num.39. Eoquè clarior redditur, quia in primo fuerat
hæres inſtitutus Nicolaus Frangipaous Comes Therſat
Prouinciæ Croariæ; In ſecuodo autem prædictus Cardi-
nalis Antonius, vndè ob iſtum poſtremam diuerſi hære-
dis inſtitutionem, tacira etiam reſultat prioris Teſtamen-
ti † reuocatio, vt benè explicat Menoch. *conſ.176. num.3.* 51
Cyriac. *controu.168. num.39.* Iodeque pernecesse ſequitur,
quod primum Teſtameotum allegari oequit, nec in eo
tanquam voluntariè reuocato, fundamentum conſtitui
poteſt, Bart. *in l. Statius Florus 48. num.2. in verb. final. ff. de*
iur. Fiſc. Dec. *in cap.1. in prima lectura num.58. verſ. ſed ad-*
de, & in ſecunda num.14 de Conſtitution. Alex. *conſ. 10. ſub*
num.11. verſ non obſtat lib.2. Ruin. *conſ.93. num.14 verſ. &*
iſtud etiam, & conſ.144. ſub num.17 verſ. ex vno tamen lib.2.
Curt. Iun. *conſ.163. num.14. & 15.* Simon. de Præt. Meno-
ch. & alij congeſti per Rota *deciſ. 265 num 7. part.11. re-*
centior. & coram Danozetto Iunior deciſ.107. num.9.
Secundum ideò Teſtamentum eſt attendendum vti
non laborans dicto vitio nullitaris, † cum ad illius vali- 52
ditatem ſufficere videatur facultas eidem Cardinali con-
ceſſa diſponendi de omnibus booi hæreditarijs, & ſignan-
ter de Caſtro Nemi, & Caſalibus vltra quatuor milliaria
ab Vrbe, præuia narratiua à Cardinale facta Papæ ſe à
Mario fuiſſe inſtitutum hæredem; Diſpenſatio enim † 53
Apoſtolica exteodirur etiam ad ſpecies in ea incluſas, &
neceſſario iam conſequentes Sanchez *de matrim. lib 8 diſp.*
1. num.19. Rota *in recent. deciſ.12. num 33. part.5.* quàm an-
tecedentes, Archidiac *in cap cum ex eo.34. de elect. in 6.* Pirr.
Corrad. *in prax. diſpenſat. Apoſtolic. lib.1. cap.5. num.20.* Eo
enim ipſo quod Pontifex Cardinali facultatem diſponen-
di conceſſit dicitur ipſum habilitaſſe, & capacem reddidiſſe
Teſtamentariæ diſpoſitionis in ipſum directæ, ex regula,
quod † qui vult conſequens, cenſetur etiam velle omne 54
neceſſariom antecedens, *l. ad rem mobilem 56. ff. de procu-*
rator. Alex. *conſ.110. num.3. lib.5* Crauett. *conſ.130. num.10.*
Curt. Iun. *conſ.45. num.6. & ſeqq.* Menoch. *conſ.1115 numer.*
18. & duobus ſeqq. Caſtr. Fuſat. & alij relati per Auguſtin.
Barboſ *axiom.54. num.1.* Cyriac. *contr.96. num.41.* Caualer.
deciſ.481. num 4. verſ. ideò ex hac ratione, Rota *in recent de-*
ciſ.44. num.2. deciſ.105. nu 5 part.1. & part.10. deciſ.142. n.17.
Ex hoc autem ſecundo Teſtamento reſultat quoque
litteralis reuocatio Primogenituræ in † primo ordinatæ: 55
In eo enim Nicolaus ſcriptus hæres vniuerſalis grauatus
fuit explicitè, diſpoſitiuè, & præceptiuè reſtituere
omnia bona iure Primogenituræ ſucceſſiuè vocatis; In
ſecundo verò licet Marius dixerit optare perpetuitatem
ſuæ Domus, & ordinationem Primogenituræ ad formam
ſui primi Teſtamenti, illudque voluerit remanere firmum
in partibus non contrarijs; nihilominus eumdem Cardi-
nalem hæredem nullo modo grauauit, vt Primogenitu-
ram fauore vocatorum in primo Teſtamento † inſtitue- 56
ret, ſed illius ordinationem remiſit in liberam volunta-
tem, & abſolutum arbitrium Cardinalis Antonij hæ-
redis ſcripti, iuxtà verba ſuprà relata, & præcipuè, ibi:

Digitized by Google

Quando à Sua Eminenza piaccia di farlo, perche vaole, che
queſto in tatto, e per tutto dipeada dalla mera volontà, &
arbitrio di Sua Eminenza. Vndè ſine dubio iſta ſecunda
diſpoſitio eſt contraria diſpoſitioni primi teſtameoti, ex-
57 plicitè, diſpoſitiuè, & præceptiuè imponentis † hæredi
onus reſtitutionis bonorum ordine Primogenituræ, ad tex.
in l. Pomponias 40. §. ſi is, ff. de Procarat & l ſi inter me,
& te 15. ff. de except. rei iudic. Contraria enim dicuntur,
58 quorum finis eſt contrarius, & incomparibilis Bald. in l.
vaiea ſub nu 4 in octaa aot abil C. ſi ſeruus exter. Ciriac. contr.
522 num. 97 Rota coram Bichio deciſ. 437. aum 26.

Idque adeò verùm, & clarum eſt, quod Nicolaos ex
primo Teſtamento de bonis hæreditariis Marii nullo prorſus modo diſponere poterat, ſed tenebatur neceſſariò,
& coactiuè poſt ſuam mortem illa reſtituere vocatis in
dicto primo Teſtamento: At Cardinalis Antonius ex
ſecundo liberam habebat facultàtem diſponendi arbitrio
ſuo de omnibus bonis hæreditariis Marii ad ſauorem
quarumcumque perſonarum, & poterat ordinare, ac
non ordioare Primogenituram ad ſaootem vocatorum
59 in primo illius Teſtamento: Vnde † contrarietas inter
vtrumque, & de coofequenti reuocatio primi per ſecundum in hac etiam in parte eſt clariſſima, quia vigore
primi omnes vocati non capiebant bona ab hætede,
ſed à Mario teſtante. E conuersò autem vocati ad Primogenituram non capiunt bona à Mario Teſtatore,
ſed ex donatione Cardinalis Antonij hæredis in ſecundo
60 Teſtamento inſtituti, † qui poterat de bonis liberè diſponere, & Primogenituram ad eorum ſauorem non conſtitoere, vt ex veriori, & communiori per text. in l. 1. §.
ſeieadum ff. de legat 3. probant Surdus conſ. 29 num. 18. Decian. reſp 48 nu. 18 & ſeqq. lib. 2. Fuſar. conſ. 63 nu. 14 Molin.
de contract. tract. 2 diſp 480. ſub n. 10. verſ. quo loco etiam obſerua. cum ſeqq Cald. de iur. emphit. tit. de poteſt. eligen. lib. 3.
cap. 16 nu. 6. verſ crederem profectò cum ſeqq. Peregrin. dec.
Patauin 106. num 3. Rota apud Fenzon ad Stat Vrb. deciſ.
100. ſub § ſtatutum enim verſ. tamen hoc non eſt verum, in rec.
deciſ. 205. numer. 7 & deciſ. 314 num. 7. & 8. part. 9 deciſ. 170.
numer. 22. part. 12 in Romana Emphyteuſis 28. Nouembris
1653. coram Veroſpio, & in Auenionen. Teſtamenti 23. Martii 1661. §. cui fundamento in fine coram Reuerendiſſimo Albergato Decano: In quibus omnibus diſtinguendo ita declaratur text. in leg. vnum ex familia 67. §. ſi de faleidia ff. de
leg. 2.

Et hinc etiam ex prædictis ſecundi Teſtamenti verbis
totaliter corruit ſuppoſitum, quod Cardinalis Antonius
61 fuerit hæres Marij Fiduciarios. Quia † talis eſt ille dumtaxat, qui veluti merus depoſitarius, & nudus miniſter
pernecesse totam hæreditatem alteri reſtituere tenetur,
Caſtr. in l. Scius Saturninus 46. col. 2. verſ ex quo nihil voluit
penes inſtitutum ff. ad Sen. Conſ. Trebell. Giugliel Budæos in
annot. ad Pandect. ad leg. 2. ff. de orig iur pag. 24. & 25. Cuman. conſ. 108. ſub nu. 2. Menoch. conſ. 1135 num. 16. verſ. eſt
enim hæres fiduciarius, Fuluius Pacianus conſ. 66. num. 91.
Tiraq. de retract. conuention. in præfat. num. 39. verſ. fiduciam
a t, Peregrin. de fideicom. art. 3. ſub n 19. verſ. ego autem fiduciarium, Cancer. var. reſol. part. 2. cap 1. n. 21 5. in fine verſ. &
quod hæc fuerit, & n. 216. Fontanell de pact nuptial. tom ſecundo clauſ. 5. gloſſ 8. part. 4. n. 77. Burat. dec. 616 n. 21. Ac pa-
62 riter hæres fiduciarius † eſt, qui tacitè, & clàm fidem
ſuam Teſtatori accommodauit, atque adſtrinxit de reſtituendo alteri integram hæreditatem, Dec. conſ. 310. n. 3. in
fin. verſ. ſed ſolum conſideratur, & num. 4. verſ. quod tunc demum, & verſ. & hoc debet probari, Barbat. conſil. 46. num. 3.
verſ. ſed etiam lib. 1. Peregrin de iure Fiſci lib 3. tit 19. num. 6.
63 Non autem talis, ſed verus, & proprius eſt hæres, † qui
liberam, & abſolutam de bonis hæreditarijs diſponendi facultatem habet, Roman. conſ. 67. ſub num 17. Petr. Franc.
Tondut lib. 1. quæſt. Ciuil. cap. 77. num. 26. & articulo diſcuſſo Rota coram Bichio deciſ. 35. num 1 2 & per tot. deciſ. 317.
num. 1. & ſeqq. deciſ. 354 per tot. & in recent. dec. 226. nu. 4 &
ſeqq. part. 12.

Neque in facto ſubſiſtit quod Franciſcus in pluribus
precibus pro diuerſis gratijs, & diſpenſationibus ſan. memor. Alexandro VII. porrectis ſe enunciauerit hæredem
Marii.

64 Quia in eis non dixit ſe eſſe hæredem, ſed aſſeruit †
poſſidere hæreditatem & bona Marij Frangipani, quod
pernecesse non concludit Cardinalem Antonium fuiſſe
hæredem fiduciarium, minuſque excludit illa poſſediſſe
ex donatione, & Primogenitura ordinatis ab eodem Cardinale: In omnem caſum huiuſmodi aſſertiones vti de directo † contrariæ verbis Teſtamenti nullo modo atten- 65
dendæ eſſent, Surdus conſ. 179. n. 47. Dunoz. Iun. dec. 294. n.
1. & in puncto Rota d dec. 225. n. 15 part. 12 recent. Et tanquam emanatæ ad alium effectum prædictis nullatenus
contrarium, nec repugnantem non poſſent † præiudicare 66
veritati, nec ipſimet enuncianti, multòque minùs Reu.
Cameræ, aliquod præiudicium inferre Surdus dec. 250 n 5.
& 6. Rota coram Eminentiſſ. D. Cardinali Ottbobono dec. 227.
n. 10. & 11 ac in recent. dec. 279 n. 4. part. 5. dec. 197. n. 12. part.
8 dec. 80. n. 13. & dec. 169 n. 18 par. 9. & in Piſana Tenuta 23.
Ianuarii 1666. §. Hinc non officiunt coram R. P. D. Bourlemont,
Romana Locorum Montium 11. Maii 1668 §. & hinc apparet
coram R. P. D. Calataiù.

Præterea ſi verum eſſet Marium fidem Cardinalis ſequi voluiſſe, † quod euidenter conſtare deberet ad text. in 67
l quidam eam filiam 46. verſ. reſpondiſſ. de hæred inſtit. ibi:
Reſpondi manifeſtum eſſe debet ſcriptum hæredem fidem dediſſe, et Teſtatorem fidem eius ſequutum fuiſſe. Nihilominus ex alio capite locum haberet coofiſcatio, tunc enim
negari non poſſet, verum Marii hæredem non fuiſſe Cardinalem, ſed DD. de Frangipanis primo loco, & deindè † 68
alios forenſes io intentione Teſtatoris, primariò, & principaliter contemplatos ad tradita per Menoch conſ. 1135. n.
46. lib. 2. Bertazzol. conſil. Ciuil. 8. num. 1. Fontanell de pact nuptial. dicta gloſſ. 8. part. 4 num. 77 in princ. Petr. Franc. Tondut. lib. 1. quæſt. Ciuil. cap. 77. num. 5 Caualet. deciſ. 381 num. 1.
Et conſequenter cum eo tempore bona, de quibus agitur
liberè ad Marium Teſtatorem ſpectarent, nullique fideicommiſſo, oneri, aut vinculo † ſubiecta eſſent, intra- 69
ret confiſcatio contra alienantes bona Status Eccleſiaſtici
in Forenſes, ſine licentia Sedis Apoſtolicæ in Conſtit. Innoc.
X. la 41. ordinata §. Ac vt eò maior Bullar. nou. tom. 5. fol. 513.
in qua diſertis verbis prohibita fuit in Forenſes alienatio † 70
ſub pœna perpetuæ confiſcatinnis, quando alienans liber,
& abſolutus Dominus eſt, nec alius poſt ipſum vocatus
reperitur, & confirmata fuit ab Alexandro VII. Conſtitut.
107. §. 6. ad med. tom. ſexto fol. 150.

Cumque Cardinalis Aotonius Primogenituram quoad
Caſtrum Nemi, & bona vltra quatuor miliaria ab Vrbe
† exiſtentia propria auctoritate non ordinauerit, nec fa- 71
uore DD. de Frangipanis ordinare potoerit, ex quò ipſi
erant Forenſes, obſtantibus notiſſimis Conſtitutionibus
Apoſtolicis ſupra relatis, & ſignanter ſan. mem. Sixti V.
Conſt. 3 § 3. et 4. Bullar. nou. tom. 2 fol. 371. Clementis VIII. Conſtit. 78. §. 4. et 5. tom. 3. fol. 88. Pauli V. Conſtit. 108. §. Primò, et
ſeqq. eodem tom fol. 265. Vrbani VIII Conſtit. 65 §. 1. & ſeqq. to.
4. fol. 81 Innocentii X. Conſt. 41. §. 6. & per tot. tom. 5. fol. 513. &
poſtremò Alexandri VII Conſtit. 107 §. 2. & ſeq to. 6 fol. 150.
Sed dictam Primogenitutam in contractu donationis inſtituerit præuia prædicta licentia, & diſpenſatione Apoſtolica ſan. mem. † Alexandri VII. quæ non fuit purè con- 72
ceſſa, ſed cum conditionibus ſuprà relatis, & ſpecialiter
cum declaratione, ibi: Quod per præſentes, ac omnia, &
per ſingula in eis contenta, nullo modo eidem Cameræ præiudicare intendimus in caſu deuolutionis, caducitatis, vel confiſcationis, & in aliis quibuſuis dictæ Cameræ iuribus ex cauſa de præſenti, de præterito, & de futuro, &c. iuncta clauſula, Perindè ac ſi præſentes non emanaſſent: Dictuſque
Cardinalis in donatione, & Primogenitura ſpecificè declarauerit ad eam deuenire, vtendo dicta licentia, & diſpenſatione ad eam † habita expreſſa relatinne, mediante clau- 73
ſula cæterata ad quas, quæ relationem inducit, & operatur indiuidualem expreſſionem, ac repetitionem illorum,
quæ in ſcriptura relata continentur, l ait Prætor. 5 §. primò, vbi Bart ff. de re iudic. Crauett. conſil. 45 num. 4. Gratian.
diſcept. 751. num. 3. Rota in recent. deciſ. 125 num. 9. & 10. &
deciſ 155. ſub num. 13. & 14 part. 12 & coram bon. me. Bichio
deciſ. 607. num. 6 Cardinal. Ceiſ. deciſ. 338. num. 9. & in Bononi a. Bonorum 23 Iunii 1662. §. impugnari, & 5. Aprilis 1663.
§. E conuerſo coram Reuerendiſſimo Domino Albergato Decano. Quinimo † in eadem donatione totum illius teno- 74
rem per extenſum inſeri fecerit.

Inde pernecesse ſequitur, quod primogenitura non iure proprio, ſed in vim licentiæ ſic qualificatæ ordioata,
confiſcationem, & incamerationem impedire non poteſt,
ſequuto eius caſu propter crimen à primo vocato commiſſum, ſed confiſcatio, & incameratio locum habere
debet in perpetuum in præiudicium omnium, & quoſumcumque vocatorum; Hoc enim caſu primogenitura remanet reſoluta, perindè ac ſi nullatenus facta
fuiſſet,

Digitized by Google

fuiſſet, vt optimè diſtinguendo inter Primogenituram
inſtitutam iure proprio ex priuata facultate, & ordinatam
cum facultate Principis Supremi habentis dictam condi-
77 tionem, latè probant † Molin. *de Primog. Hiſpan. lib.* 2.
cap. 12. *num.* 57. *& lib.* 4. *cap. vltimo numer.* 63. *alter* Molin.
de Iuſt. & Iur. tom. 3. *diſp.* 582. *num.* 1. *verſ. ſi vero, & diſp.*
657. *num.* 2. ibi, *Proinde ſi aliquis ex ſucceſſoribus*, inquit
*in aliquod ex illis tribus criminibus incidat, confiſcatur Maio-
ratus, eoque priuantur cæteri ad eum vocati*, Gomes *ad leg.
Tauri* 40. *num.* 41. *verſ. pulcrum tamen*, Greg. Lopez *ad leg.
partitar. partic.* 6. *num.* 11. *fol.* 82. *à tergo col.* 2. *poſt medium
verſ. hodie communiter tom.* 6. Mierez. *de Maior. part.* 4. *qu.*
23. *num.* 23. Sanchez *in præcept. decalog. lib.* 2. *cap.* 18 *num* 41.
cum ſeqq. Caſtropal. *oper. moral. tom.* 1. *tract.* 4. *diſp.* 4. *punct.* 5.
num. 12. Cancer. *quæſt. crim. tit. de quæſit. tangen. vnit. delict.
cap.* 1. *num.* 52. Cenſal ad Peregrin. *de fideicomm. art.* 31. *ad
n.* 35. *circa fin. fol.* 314. *ſub verſ. & ex his conſultò.*

Non obſtat quod Cardinalis Antonius in donatione ha-
buerit quoque relationem ad primum Teſtamentum Ma-
rij, in quo expreſſa priuatio adiecta fuit delinquentis fauo-
re aliorum vocatorum.

Nam præter quod huiuſmodi relatio habita fuit ad pro-
78 hibitiones, non autem ad priuationem in caſu † delicti, vt
conſtat ex iiſdemmet verbis, ibi: *Però vuole ſua Eminen-
za che nella preſente donatione s'intendano eſpreſſe, e repet.te
le probibitioni di alienare, far detrattioni, vendere neque eſi-
ſtenti in Nemi, e ſuo Territorio, etiam in poca quantità con
altre prohibitioni, che ſono in detto teſtamento.* Quæ verba
con altre prohibitioni intelliguntur de ſimilibus his expreſ-
ſis, & ſpecialiter de pignorando, & hypothecando, tàm
tacitè, quàm expreſsè, ac de incidendo Arbores in dicto
79 teſtamento ſuperadditis: † Illa enim dictio *Alijs* implicat
ſimilia expreſſis *gloſſ. in l. ſi fugitiui*, 3. *verb. alia C. de ſer-
uis fugitin.* Soccin. Sen. *conſ.* 23. *n.* 3. *lib.* 4. Surd. *conſ.* 77. *n.* 25.
& conſ. 303. *n.* 33. Honded. *conſ.* 7. *n.* 21. *vol.* 2. cũ cæteris re-
latis per Auguſtin. Barboſ. *dict.* 26. *nu.* 2. Cyriac. *contr.* 211.
n. 6. Rota *deciſ.* 194 *numer.* 7. *&* 8. *p.* 4. *tom.* 2. & in fortioribus
deciſ. 333. *num.* 4. *verſ. cum omnia natura pa. 3. & deciſ.* 200. *nu.*
14. *&* 15. *par.* 7 ſequentia autem verba, ibi, *E che li Donna-
tarij, e loro Soſtituti ſi obligbino alla preciſa oſſeruanza, & al-
le pene in eſſo contenute, come ſe qui foſſero eſpreſſe de verbo
ad verbum*, Non poſſunt referri, nec adaptari priuationi
in caſu delicti, ſed referendæ ſunt ad onus aſſumendi co-
gnomen, & inſignia familiæ Frangipanæ abſque aliorum
80 mixtura, & ad onus extinguendi debita hæreditaria cum
fructibus, quorum reſpectu Marius pœnam caducitatis,
& obligationem obſeruandi expreſsè appoſuit; Relatio
enim ad ea fieri debet, quibus congrue, & præcisè adapta-
81 tur, Alexand. *conſil* 81. *num* 11. *lib.* 6. Ruin. *conſ.* 123. *nu.* 12.
lib. 3. Becc. *conſ.* 101. *n.* 78. *lib.* 1. Rot. *coram ſa. me.* Greg. XV.
dec. 384 *num.* 2.

Veriùs omninò viſum fuit, quod Cardinalis non potue-
rit, & noluerit in hac parte habere relationem ad primum
Teſtamentum, & ſic pro expreſſa non habuit in Primoge-
nitura priuationem in caſu delicti. Incontrouertibilis eſt
enim defectus poteſtatis, quia priuationis pœna apponi
non valet in primogenitura inſtituta vigore facultatis, &
licentiæ à ſupremo Principe conceſſæ habentis in ventre
dictam conditionem confiſcationis præſeruatiuam, vt in
proprijs terminis explicat Molin. *de Primog. d. lib.* 2. *d. cap.*
12. *ſub d. n.* 57. ibi, *Igitur dicendum eſt eam clauſulam in Primo-
geniis ex Regia facultate inſtitutis apponi non poſſe, nec appo-
ſitam ſeruandam eſſe, & d. lib.* 4. *d. cap. vlt. ſub d. num.* 63. ibi
*Adeout non valeat aliquid eidem facultati contrarium diſpo-
nere*, Molin. *Theolog. diſp.* 657 *n.* 2. *poſt princ. verſ. obſeruat ve-
rò* Sanch. *lib.* 2. *ad præcept. Decalog. d. cap.* 18. *n.* 41. *&* 45.

Eo magis, quia Cardinalis licentia ſibi conceſſa in ordi-
natione Primogenituræ vſus fuit illaque, vt ſupra dictum
eſt, præfata conditione reſtricta erat, vnde non potuit diſpo-
nendo egredi terminos dictæ facultatis Cuman. *conſ.* 84 *poſt
princ.* Dec. *conſ.* 532. *n.* 7. *&* 8. aliiſque relati per Surd. *dec.* 333.
n. 11. Rot *dec* 82. *n.* 7. *poſt* Merlin *de legitim.* Acceptans enim
85 gratiam qualificatam † afficitur qualitate per concedentem
ipſi gratiæ adiecta Corn. *conſ* 69. *n.* 7 *lib.* 1. Surd. *conſ.* 52. *n.* 40.
& ſeq. Rota apud Put. *dec.* 300. *n.* 2. *lib.* 2. *in correct.* Caual. *dec.*
26. *ſub n.* 4. Bich. *dec.* 182. *n* 12 Salgad. *labyr. credit. p.* 2. *c* 6. *n.* 15.
cum ſeqq. Et in his, in quibus quis ſine licentia Principis diſ-
ponere non poteſt, non attenditur quid diſpoſitum fuerit,
86 ſed quid Princeps in indulto conceſſerit, à quo † diſpoſitio
regulanda eſt, & quod in eodem indulto non continetur, vt
potè ſine licentia ordinatum non attenditur, nec vllum ef-
fectum operatur, vt aduertunt Felin. *in cap. ſuper litteris* 20.
n. 10. *poſt med. de reſcript.* Natta *conſ* 266 *n.* 1. *in princ.* Camer.
in cap. Imperialem fol. 46. *col.* 4. *litt. S. de probib. Feud. alien. per*
Feder. Montan *de reg. in verb. dimidium* Theſauri *n.* 12. *verſ.
nec ſufficit.* Vbi quod in prohibitis attendi debet, quid cogi-
tauerit Princeps concedens †, non autem impetrans, Surd. 87
conſ. 5. *nu.* 62. Declan. *reſp.* 86 *n.* 53 *lib.* 6 Corſett. *conſ.* 23. *n.* 28.
vbi in puncto inquit, quod Rex confirmans cum qualitate
alterante cenſetur reuocare †, quatenus qualitas hæc alte- 88
rans importet, & ob id dicit, quod confirmatio habet cau-
dam ſerpentinam Camill. de Medic *conſ.* 62. *n.* 6. *& conſ.* 71.
n. 53. Capic. Galeott. *contron.* 23. *n.* 23 *cum ſeqq. lib.* 2. Durand.
in punct. *dec.* 145. *n.* 18 Bich. *deciſ.* 299. *n.* 25.

Clarior eſt defectus voluntatis, dum enim Cardinalis
donationem fecit cum Primogenitura vtendo d. licentia
ſan. mem. Alexandri VII. eamque in illa regiſtrando, &
ad ipſam adeò expreſſam habendo relationem, inde ſequi-
tur, quod omnes † conditiones, qualitates, & reſerua- 89
tiones appoſitæ in licentia dicantur de verbo ad verbum re-
petitæ in donatione, & Primogenitura, vt ſupra dictum
fuit, & concordant Menoch. *conſ.* 1043. *num.* 3. Crauett. *conſ.*
45. *num.* 4 Surd. *conſ.* 200. *num.* 5. Grat. *diſcept.* 751. *num.* 3. plu-
reſque relati per Cirocch. *diſcept.* 66. *num.* 62. *& ſeqq.* Rot. *in
recent. deciſ.* 123. *num.* 10 *part.* 12. *&* coram Royas *deciſ.* 402.
num. 4. Adeò vt ex coniunctione dictarum duarum ſcriptu- 90
rarum habeatur vnica diſpoſitio, vt inquit Bald. *conſ.* 212.
num. 1. *lib.* 5. quem ſequitur Dec. *conſ.* 647. *num.* 3. *verſ. & di-
xit*, ac per conſequens ſicuti Papa appoſuit expreſſam con-
ditionem in licentia in caſu confiſcationis ex cauſa nedum
præterita †, & præſenti, ſed etiam futura, ita pariter ean- 91
dem conditionem expreſsè appoſuiſſe dicitur Cardinalis in
Primogenitura, ac propterea fateri opportet nullatenus
ſubſequenter voluiſſe relationem habere ad primum teſta-
mentum Marij reſpectu priuationis in caſu delicti, ex quo
implicat in adiecto, quod primogenituram ordinare volue-
rit cum reſeruatione confiſcationis, iuxta tenorem licen- 92
tiæ in caſum delicti, & eodem tempore per relationem ad
teſtamentum delinquentes priuare, & confiſcationem ex-
cludere, relatio enim nunquam facta dicitur ad ea, ex qui-
bus aliquid † incompatibile reſultaret Iaſon. *in l.* 1. *num.* 8. 93
verſ. iſtam regulam C. de liber. præterit. Bald. & alij relati per
Crauett. *conſ.* 70 *numer.* 5. *verſ. ſic dicamus igitur*, Alex. *conſ.*
56 *nu* 8. *lib.* 2. *& conſ.* 226. *num.* 5. *lib.* 6. Curt Sen. *conſ.* 63. *num.*
51. *verſ. ſecundò, & num.* 19. *lib.* 5. Dec. *conſ.* 14. *ſub numer.* 5.
verſ. ergo benè conſonat, Mandell. Alb. *conſ.* 382. *numer* 80.
Becc. *conſ.* 101. *num.* 79. Surd. *conſ.* 440 *n.* 49 Cæſar. de Graſſ.
deciſ. 10. *num.* 9. *de Præbend.* Vbald. *deciſ.* 338. *num.* 10. Royas
dec. 188. *n.* 6. optime Dunoz Iun. *deciſ.* 125. *num.* 7. Rota *in re-
cent. deciſ.* 68. *n.* 12. *&* 13. *p.* 12.

Præſertim, quia idem Cardinalis in conſtitutione pri-
mogenituræ relationem prius habuit ad licentiam Apoſto-
licam, & poſtmodum ad primum Teſtamentum Marij, ac
proinde quicquid ex eodem teſtamento repugnans reperi-
tur licentiæ Apoſtolicæ in primogenitura expreſſum dici
non poteſt, ſed omnino reiectum, tum † vt euitetur ſubi- 94
tanea correctio in quacumque diſpoſitione ſemper vitanda
l. non ad ea, 89 *ff. de legib.* Alexand. *conſ.* 123. *numer.* 9. *&
ſeqq. lib.* 4. Roman *conſ* 104. *col.* 2 *in princ.* Rimin. Iun. *conſ.*
792. *num.* 15 Altograd. *conſ.* 60. *num.* 113. *lib.* 1. Buratt. *deciſ.*
168 *num.* 3. Rota *recent. deciſ.* 240 *num.* 5. *part.* 8. Tum, &
certius metiendo, ac regulando voluntatem Cardinalis ab 95
eius poteſtate ea dicta licentia reſultante, vt opus eſt, Bero
conſ. 76 *num.* 30. *lib.* 1. Surd. *conſ.* 127. *num.* 57. Buratt. *deciſ.*
24. *num.* 12. Dunoz. Sen. *deciſ.* 229. *num.* 19. Dunoz Iun *dec.*
32. *num.* 8. *& deciſ.* 678. *num.* 21. Cardin. Celſ. *deciſ.* 116. *nu.*
12. Rota *recent. deciſ.* 182. *num* 9. *part.* 7. *ac deciſ.* 146. *num.* 23.
part. 9. Potentia enim eſt principium cuiuſcumque effe-
ctus, ſine qua voluntas operari non poteſt, Bero *d. conſ.* 76. 96
num. 26 *lib.* 1. Surd. *conſ.* 127. *num.* 57. & conſequenter ſicut
Papa concedendo licentiam ita conditionatam, omnia quæ
poſſent ex futura primogenitura contraria eſſe dictæ con- 97
ditioni prohibuiſſe, & reijciſſe dicitur Iſern. *in cap.* 1. *num* 7.
*verſ. ſed generaliter, & ibi Liparol. littera B tit. qui ſucceſſor.
tenenne.* Camerar. *in cap Imperialem fol.* 45. *litt. H. nu* 3. Af-
flict. *in cap* 1. *§. donare num.* 24. *qualit. poter. olim feud. alien.*
Carleuali *de Iudic. tom.* 2. *diſput.* 23. *num.* 64 Ita pari modo
ea omnia reiecta dicuntur à Cardinale conſtituendo pri-
mogenituram cum expreſſa relatione ad d. licentiam eiuſ-
que inſertione in † inſtrumento donationis, vt ſupra oſten- 98
ſum fuit, quodque omne id non attendatur, pro quo
non adeſt licentia Seraphin. *deciſ.* 868. *num.* 1. *& per totam*,

Dorand. *dict. deciſ.* 145 *numer.* 18. *in recent. deciſ.* 38. *num.* 48.
part. 12.
99 Obiectum verò, quod Molina †, cæterique Doctores
Hiſpani ſuperius allegati ſundentur ſuper legibus Hiſpa-
niarum, & ſuper natura bonorum prouenientium à Rege,
nullo modo ſubſiſtit, quia ex illorum lectura manifeſtè pa-
tet, quod fundamentum conſtituunt ſuper conditione ap-
poſita in licentia, firmantes, quod illa per conditorem pri-
100 mogenituræ cum ſuis conditionibus acceptata, † operatur,
vt bona (de quibus præſertim ſine licentia diſponere non
valebat) perpetuæ confiſcationi ipſe ſubmiſiſſe dicatur in
caſibus in licentia expreſſis, Molin. *d. cap.* 12. *d. num.* 57. ibi:
*conſequens eſt vt ſub iiſdem legibus, & conditionibus Primo-
genitum inſtituere teneatur, & d. cap. vltimo dict. num* 63. ibi:
*aut facultas reiicienda eſt, aut ea vtendum erit cum legibus,
ac conditionibus in ea expreſſis, Ideòque is, qui ex huiuſmo-
di regia facultate Maioratum inſtituit, bona eiuſdem Maiora-
tus horum trium criminum confiſcationi ſubiicere videtur, adeo,
ut non valeat eidem facultati contrarium diſponere*, Sanch. *in
præcept. Decal. d. c.* 18. *ſub n.* 41. ibi, *Quippe cum princeps eam
facultatem cum hoc onere concedat, ea vtens in conſtituendo
Maioratu, cenſetur bona illius perpetua ob hæc crimina, con-
fiſcationi ſubiicere*, Caſtropal. *punct.* 5. *n.* 12. ibi, *Quia inſtituens
Maioratum fiſco applicat bona Maioratus in caſu talium deli-
ctorum*, & alij cum Salgad. *dicta part.* 2. *cap.* 6. *n.* 17. & 18.
Neque vrget, quod iidem Doctores loquantur de licen-
tia continente verba diſpoſitiua fauore Fiſci. In propoſito
autem licentia contineat clauſulas præſeruatiuas tantum-
modo, quæ regulariter nihil dant de nouo.
Cum enim indubitatum ſit, quod Pontifex omnem
101 caſum confiſcationis fauore Cameræ præſeruare voluerit,
vtique clauſulæ *Non intendimus præiudicare & ſine præiu-
dicio Iurium, &c. ac ſaluis iuribus, &c.* & ſimiles, licet ſe-
cundum aliquos non ſignificant conditionem ſuſpenſiuam,
important tamen conditionem reſolutiuam, vt tradunt
Hondedon *conſ.* 86 *num* 44 45. *lib.* 2. Peregrin. *de fideicom. art.*
47. *num.* 29. *in fine verſ. intellige, quod faciat*, A Ponte *conſ.*
81. *num.* 38. *cum duob. ſeqq.* Lanar. *conſ.* 15. *num.* 11. Salgad. *d.
par.* 2. *d. cap.* 6. *num* 60. Mareſcott. *var. reſolut. lib.* 2. *cap* 138.
num 2. Gratian *diſcept.* 317. *num.* 31. & 32. *ac diſcept.* 980 *nu.*
8 Barboſ. *clauſul.* 157 *num.* 9. *Add. ad ſan. mem.* Gregor. XV.
deciſ. 332. *ſub numer.* 6. *poſt med. verſ. quod tamen eſt intelli-
gendum*, Rota *diuerſ. deciſ.* 320 *num.* 2 *part.* 1. & *in recent.
deciſ.* 513. *num.* 13. *verſ. quæ propterea part.* 1. & *deciſ.* 300.
n. 6. *part.* 8. coram Bichio *deciſ.* 341 *n.* 10. & *in Segobricen.
Canonicatus* 14. *Iunii* 1656 *§. clauſula verò cor. R. P. D. Prio-
lo*, & dixit ego ipſe *in Romana Appaltus Gabellæ carnis im-
preſſa in recent. part.* 12. *deciſ.* 414. *num.* 24. & 25. & operan-
102 tur † quod ſi actus afferat aliquod præiudicium, habeatur
pro non facto *l. ſi teſtamento* 51 *§.* 1. *ff. de manumiſſ. Teſtament.*
Tob. Non. *conſ.* 38. *num.* 16. A Pont. *conſ.* 5. *num.* 66. Salgad. *d.
cap.* 6. *num.* 60. *cum ſeqq.* Mareſcott. *lib* 2. *var reſolut cap.* 137.
num. 2. Surd. *conſ.* 333. *nu.* 10. *verſ. & vbi poſſeſſio poſſit præiu-
dicare Add. ad* Buratt. *deciſ* 511. *num.* 6. Merlin. *deciſ.* 316.
num. 25. *in principio*, Dunoz Senior. *deciſ.* 123. *num.* 5. Du-
noz Iun. *deciſ.* 931. *num.* 8. Coccin *deciſ.* 2283. *num* 103 Rota
in Romana fideicommiſſi, ſeu Saluiani 25 *Iunii* 1663. *in princi-
pio coram Reuerendiſſ. Albergato Decano*. Atque in ſubſtan-
tia huiuſmodi clauſulæ præſeruantes præcipuè non ſolum
ius de præterito, & de præſenti, ſed etiam de futuro, vt
hic, conueniunt verbis diſpoſitiuis, nam quemadmodum
ex iſtis conditio reſolutiua reſultat, per cuius purificatio-
nem Primogenitura habetur pro non facta, & eueniente
caſu delicti confiſcatio fit in perpetuum in præiudicium
omnium vocatorum ex propria perſona, ita pariter eadem
reſolutio Primogenituræ ex huiuſmodi clauſulis ita conce-
103 ptis reſultat †, quæ proinde æquipollent verbis in licentijs
Regis Hiſpaniarum apponi ſolitis, & eumdem effectum
inducunt Scruder. *de Feud par.* 5. *cap.* 2. *à num.* 12. 52. & 54.
Frecc. *de ſubfeud. lib.* 2. *quæſt.* 37. *num.* 18. *fol.* 234. Afflict.
in cap. 1. *num.* 29. *poſt med. verſ. qui ſucceſſ. tenent.* Pariſ.
conſ. 21. *num.* 54. *verſ. & conditionaliter, & num.* 55. *lib.* 1.
Carleual. *de iudic. tom.* 2. *d. diſp.* 23. *nu.* 57. & 60. Præſeruatio
enim nedum iuris præteriti, & præſentis, ſed etiam futuri
104 tribuere dicitur † nouum ius præſeruanti, quatenus antea
non competijſſet, vt declarant Alexand. *conſ.* 28. *num.* 4.
in fine lib. 1. Cranett. *conſ.* 748. *ſub num.* 10. *verſ. quartò ut
nouum* Menoch. *conſ.* 341. *n.* 21. *verſ. hoc caſu reſeruatio* in
puncto Cæſar. Manent. *deciſ.* 1. *num.* 45 & conſequenter
105 non ſtat ſimpliciter in puris terminis reſeruationis, ſed
ampliatiuè per modum principalis diſpoſitionis ex dedu-
ctis à Menent. *dicto deciſ.* 1. *numer.* 38. *cum ſeqq.*
Replicatio autem, quod aliquæ ex Doctrinis loquantur
de clauſula, *ſine præiudicio* per Iudicem appoſita in man-
dato, ſeu decreto iudiciali, inſubſiſtens †, leuis, & irrele- 106
uans eſt, quia multi ex Doctoribus ſuprà allegatis loquun-
tur in clauſula appoſita in contractibus, licentijs, inueſti-
turis, & ſimilibus: Tum quia vis concluſionis non funda-
tur ſuper qualitate perſonæ apponentis dictam clauſulam,
quod nempè ſit Princeps, Iudex, vel priuatus, ſed funda-
tur ſuper natura, qualitate, & efficacia clauſulæ, quæ
ſemper eſt eadem, ſiue ab vno, ſiue ab altero apponatur;
Et remouetur quælibet difficultas, quia tempore petitæ,
& conceſſæ licentiæ à ſan. mem. Alexandri VII. bona † 107
Marij erant propria, & libera Cardinalis Antonij nulli
prorſus reſtitutionis vinculo ſubiecta, nullique prohibitio-
ni, nec pœnæ priuationis ſuppoſita, adeò ut ſi tunc illorum
Poſſeſſor conſimile delictum commiſiſſet, ſanè abſque ali-
qua controuerſia, omnia fuiſſent † confiſcata, ſeu tan- 108
quam vacantia per fiſcum Apoſtolicum capta, iuxta cla-
riſſimam Iuris communis diſpoſitionem in ſupradicta *leg.
quiſquis* 5. *C. ad leg. Iuliam Maieſtat.* & *in d. Auth. bona dam-
natorum C. de bonis proſcriptor.* Vndè dictus Summus Pon-
tifex in prædictis clauſulis, in quibus præciſis verbis decla-
rauit, quod nullo modo Cameræ Apoſtolicæ præiudica-
tum foret in caſu Confiſcationis, & in alijs quibuſuis eiuſ-
dem Cameræ Iuribus ex cauſa de præſenti, de præterito,
& de futuro, volens Iura Cameræ, etiam ex Iure commu-
ni, & alia quaelibet diſpoſitione competentia, & competi- 109
tura, ſalua, & illæſa remanere, dictum ius confiſcandi,
& capiendi prædicta Bona, vel vacantia, ob diſpoſitionem
Iuris communis, ex cauſa de futuro Reuerendæ Cameræ
præſeruauit, perindè, ac ſi dixiſſet: *Licentiam tibi inſtituendi
Primogenituram in iſtis Bonis fauore forenſium concedimus
eoſque ad illa acquirenda habilitamus, ſed expreſsè declara-
mus, quod ſi quocumque tempore etiam futuro caſus Confiſca-
tionis, & Incamerationis euenerit, Camera Noſtra poſſit illa
capere, Confiſcare, & Incamerare in perpetuum dicta Primo-
genitura non obſtante*, Sicuti hodie ex Iuris Communis diſ-
poſitione ea capere, confiſcare, & incamerare poſſet, ſi 110
caſus eueniſſe, ad Rota *deciſ* 640. *num* 9. *verſ. quaſi dicere
volueris, part.* 11 *diuerſ.* Et hæc declaratio, ſeu reſeruatio
Reuerendæ Cameræ, ſufficit ad tradita per Surd. *conſil.*
449. *num.* 38. *verſ. nec repugnat, lib.* 3. Mareſcott. *lib* 2. *var.
reſolut. cap.* 138. *num.* 1. Veroll. *deciſ.* 119. *ſub num.* 1. *verſ. per
quam ius part.* 1. Rota *in Romana Domus, & Cenſus* 16. *Iunii*
1606. *coram Sacrato apud* Marcheſ. *de Commiſſ. part.* 2. *fol.*
203. *num* 4. *verſ. ſed imo continet:* Et idem expreſsè admit-
tunt auctoritates pro D. Barone Allegatæ, Atque in his
terminis ipſamet præſeruatio importat reſolutionem, vt
de Domino directo, qui conſenſit Feudum à Vaſſallo hy-
pothecari, *ſaluo iure ipſius Domini*, quod huiuſmodi præ-
ſeruationis vigore adueniente caſu deuolutionis hypothe- 111
ca remaneat totaliter reſoluta, perinde ac ſi non fuiſſet
contracta, & Feudum liberè ad Dominum reuertatur,
tenent communiter Doctores relati per Afflict. *ad Conſtit.
Regni lib.* 3. *rubr.* 13. *ſub numer.* 28. *in fine* Paris de Puteo *de
Reintegrat. Feudor. cap.* 259. *num.* 3. & 4. Burſati. *conſ.* 80.
nu. 26. & egregiè *conſ.* 271. *per tot.* Roſſentul. Surd. Borgnin.
Vulaſc. cæterique congeſti per Cyriac. *controuer.* 446. *num.*
4. & *ſeqq.* Mart. *d. conſ.* 147 *num.* 46. & 47. *verſ. & ita ſtan-
te dicta reſeruatione* Vbi ſi Rex Primogenitorum, cum pro-
hibitione alienandi, † etiam in caſu Confiſcationis ere- 112
ctam confirmet, cum clauſula, *ſaluis iuribus*, non dicitur
confirmare in ſui præiudicium, & in vim dictæ præſerua-
tiuæ, eueniente caſu de bonis, & feudo tanquam deuolu- 113
to diſponere poterit, & latè proſequitur Guid. Turrianus
inter conſil. Accadem. Illuſtr. part. 3. *conſil.* 8. *ſub numer.*
95. *verſic.* & *tanto magis, cum ſeqq.* Durand. *d. deciſ.*
145 *num.* 38.
Iſta verò omnia æquè principaliter procedunt reſpectu
Primogenituræ, vt quoad Bona, pro quibus licentia Prin-
cipis ad effectum diſponendi in Forenſes erat neceſſaria, ſe-
quuto Confiſcationis, & Incamerationis, Primogenitura
habeatur pro non facta, omnes enim dictæ clauſulæ non
ſolum ſunt expreſſæ in licentia, ſed pari modo, dicuntur
ineſſe Primogenituræ, cum in ea fuerit inſerta eadem li-
centia, & Cardinalis in omnibus, & per omnia, iuxtà il-
lius formam, & tenorem Primogenituram inſtituere pro-
feſſus fuerit, expreſſam habendo relationem ad eandem
licentiam, ex quo neceſſariò ſequitur, quod omnino inſe-
parabilis ſit Primogenitura à licentia, & quod iſtæ duæ
Scripturæ

Digitized by Google

Scripturæ pro vnica, & indiuidua diſpoſitione habeantur.
Bald. *diƈt. conſ.* 212. *num.* 1. *lib.* 5. Decian. *conſ.* 647. *num.* 3. *verſ.*
& dicis Decian. *diſt. reſponſ.* 7. *num.* 99 *verſ. ex coniunƈtione*
enim duarum, lib. 1. Peregrin. *de fideicomm. art.* 56. *num.* 113.
Seraphin. *deciſ.* 540. *num* 40. Dunozett. Iun. *deciſ.* 526. *nu.* 5.
Et profectò fieri non poteſt, quod eædem clauſulæ appoſi-
tæ in licentia inſtituendi Primogenituram, repetitæ non
intelligantur, & non in ſint in ipſa Primogenitura, aliàs
enim non intraret confiſcatio in perpetuum, & hoc eſſet in
apertiſſimum præiudicium iurium Reu. Cameræ, quod
115 Pontifex omnimodo etiam minimum adeò † enixè gemi-
natis verbis, & clauſulis præſeruatiuis in licentia euitare
velle declarauit, volens iura Cameræ ſalua, & illæſa re-
manere, addita etiam clauſula ibi: *perindè ac ſi præſentes*
non emanaſſent; Quæ verba vim habent decreti irritantis,
116 † & Primogenituram in caſu deliƈti præiudicialem Came-
ræ penitus tollunt, & inficiunt, Couar. *praƈtic. quæſt. cap.*
9. *num.* 7. Menoch. *conſ* 322. *num.* 40. Gratian. *diſcept.* 527.
num. 59. plenè Barboſ. *clauſ.* 40. *num.* 2. Rota *in recent. deciſ.*
378. *num.* 32 *par.* 12.

Nec applicatur concluſio, quod clauſulæ præſeruatiuæ
117 † non operantur quoad ea, quæ ſunt contra naturam aƈtus
confirmati.

Quia non verſamur in confirmatione Primogenituræ
iam factæ, ſed in licentia illam condendi nec in facto ſub-
ſiſtit, quod confirmatum fuerit à Pontifice fideicommiſ-
ſum in caſu deliƈti, contra cuius naturam eſſet confiſcatio,
ſed per reſeruationem iuris confiſcandi in licentia appoſi-
tam, fideicommiſſum, & Primogenitura in caſu confi-
ſcationis reprobata, & annullata fuit, atque præſeruatio
iuris confiſcandi fauore Principis ſupremi in caſu Criminis
læſæ Maieſtatis, non eſt contra naturam futuræ Primoge-
118 nituræ, præcipuè quando nec potuit fieri, nec facta † fuit
priuata facultate, ſed præuia illius licentia, non enim tol-
lit penitùs Primogenituram, ſed in certo tantum caſu il-
lam limitat; & reſtringit, vt ſcilicet locum habeat, do-
nec caſus confiſcationis euenerit *ad text. in l. Titius*, 45. *in*
princip. ff. ad Senat. Conſul Trebell. optimè Alexand. *conſil.*
130. *num.* 13. *verſ. nec obſtat ſi doceretur, & ſeqq lib.* 4. Matt.
clauſ. 150. *num* 10. *part.* 1. Rota *deciſ.* 146 *num.* 4. *deciſ.* 207. *n.*
7. *poſt* Pacific. de Saluian. *& in recent. deciſ.* 570. *num.* 19. *&*
20. *part.* 12. Firmantes hæc eſſe compatibilia, adducto ca-
ſu fideicommiſſi ordinati, cum facultate alienandi, vt
119 nempè fideicommiſſum † procedat, & ſuum habeat effe-
ƈtum, donec ſequatur alienatio, qua demum ſequuta,
remaneat reſolutum, & extinƈtum, & id latius probant
Gabriel. *conſ.* 99. *num.* 8. *in fine, & ſeqq. lib.* 2. Surd. *conſ.* 10.
num. 34. *verſ. quia imò, & conſ.* 96. *num.* 26 Menoch. *conſil.*
1130. *num.* 1. *& ſeqq. lib.* 12. Manent. *conſ.* 206 *num* 29. *lib.*
2 Peregrin. *de fideicomm. art.* 40. *num* 45. *& ſeqq.* Cirocchi
diſcept 5. *num.* 73. Capic. Latr. *deciſ.* 23 *num* 8. *& ſeqq. lib.*
primo Carlli. *deciſ.* 223. *ſub num* 7. *in fine*, *verſ. quia obie-*
ƈtum diluitur. Bich. *deciſ.* 287. *num.* 22. Rota *in Placentina*
Bonorum 4. Februar. 1656. *§. fideicommiſſum, coram Eminen-*
tiſſ. Cerro, in Romana Locorum Montium 16. *Iunij* 1659. *§.*
quamuis enim, & 5. Maij 1660. *§. quoniam, cor. R. P. D. Prio-*
lo, in recent. deciſ. 48. *num.* 1. *&* 2. *ac deciſ.* 571. *num.* 2. *part.*
13. *& in eadem* 10. *Decembris eiuſdem anni, coram R. P. D.*
Taya.

Neque in aliquo ſuffragari poteſt clauſula, *omni meliori*
modo, &c. qua Cardinalis vſus fuit in Donatione, & Pri-
120 mogenitura, licet enim iſta † clauſula regulariter opere-
tur, vt aƈtus valeat eo meliori modo, quo valere poteſt,
ex adduƈtis in propoſito per Cyriac. *controuer.* 205 *num.* 117.
& ſeqq. Attamen cum idem Cardinalis expreſsè deuene-
121 rit ad ordinationem Primogenituræ in vim licentiæ, † &
facultatis ſibi à Pontifice conceſſæ, ibi: *Vtendo, vtique de-*
clarando præcitata licentia, & facultate ſibi eiſdemque voca-
tis, & ſubſtitutis vt ſupra à SanƈtiſſD. N. Alexandro Papa
VII. conceſſa ac attributa; Indè conſtat, quod ad certam
facultatem, & titulum ſe reſtrinxit, & proindè clauſula
prædiƈta ad alios modos, & facultates extendi non poteſt,
122 † ſed quoad expreſſum tantum operatur, quem omni me-
liori modo ſuſtinet, quo fieri poteſt, vt declarat Decius *in*
cap. cum ſuper 23 *num.* 61 *verſ. quin apparebat de intentio-*
ne limitata de offic. Iudic. delegat. Rimin. Iun. *conſ.* 110. *num.*
60. *verſ. ſequè ad illum caſum reſtringit, lib.* 1. Gratian. *di-*
ſcept. 764. *num.* 18. *& ſeqq* in puncto Rota *deciſ.* 329. *num.*
57. *verſ. dummodo tamen part.* 9. *recent.* coram Bichio *deciſ.*
241. *num.* 25. *&* 26. *Bononien. Hæreditatis 7 Februarij* 1659.
§ ſicuti non refragatur clauſula, coram R. P. D. Beuilaqua, &
in Mediolanen. Iuriſpatronatus 5. *Maij* 1660. *§. final. coram Re-*
uerendiſſ. D. Albergato Decano.

Nulloque modo admitti poſſe iſta fuit reſtriƈtio, cum
qua diƈtas clauſulas intelligendas eſſe dicebant informan-
tes pro D. Barone Frangipano, vt ſcilicet præſeruare poſ-
ſint Confiſcationem, durante vita Delinquentis, non au-
tem præiudicare alijs ſucceſſiuè vocatis. Id enim procede-
re poſſet, ſi † Primogenitura, & ſubſtitutiones iure proprio 123
ab habente poteſtatem, purè, & ſimpliciter ordinatæ fuiſ-
ſent; Secus autem in præſenti, vbi Primogenitura depen-
det à licentia, & ob conditionem, & reſeruationem Confi-
ſcationis, nullum ius quæſitum fuit ſucceſſiuè vocatis † 124
niſi ſub diƈta conditione, quatenus caſus Confiſcationis
non eueniret ideoque diƈta clauſula, & præſeruatio iurium
reſtringi non poteſt ad vitam delinquentis, ſed ob purifica-
tionem conditionis, † ſpes ſuccedendi omnium vocatorum 125
euanuit, vt in puncto diſtinguendo Molin. *de iuſtit. & iur.*
traƈt. 2. *d. diſp.* 582. *num.* 1. *verſ. quoniam quando, & verſ. ſi*
verò ex facultate, & declarant etiam Peregrin. *conſil.* 77.
n. 8. *& ſeqq lib.* 3. Curell. de Donat. *diſcurſ.* 1. *ſpecial.* 8. *nu.*
5. *&* 8. Rota coram Comitol. *deciſ.* 54. *num.* 40. Buratt. *dec.*
246. *num.* 8. Duran. *deciſ.* 339. *num.* 66. *in recent. deciſ.* 203. *n.*
24. *par.* 6. *in Mediolanen. Donationis* 16. *Martii* 1646. *§. neque*
reſolutio in fine, coram Reuerendiſſ. Ghiſlerio, & in Bononien.
Fideicommiſſi de Bouijs, 15. *Decembris* 1670. *§ nec non euer-*
titur, cor. R. P. D. Bourlemont.

Multoque minus applicatur Rouit. *conſ.* 5. *à numer.* 50.
cum ſeqq. lib. 1. Volens † in terminis clauſulæ, *Fidelitate* 126
Regia ſemper ſalua, appoſitæ in priuilegio conceſſo ſuper
feudo, quod ſequuta infidelitate vnius ceſſet tantummo-
do eius reſpeƈtu priuilegium non autem ceſſet, ſed firmum
remaneat quoad cæteros ad feudum vocatos; Quia mate-
ria eſt valdè diuerſa, ipſe enim loquitur in † feudo, in quo 127
res eſt ſpecialis, imò in eo ita diſtinguitur, ſi feudum eſt
antiquum tunc propter feloniam ab vno in perſonam Do-
mini commiſſam, ille, eiuſque deſcendentes omnes, &
agnati vſque ad tertium gradum priuantur feudo admiſſis
agnatis in quarto, ſeu vlteriori gradu exiſtentibus, *per tex.*
ſingularem, in cap 1 *§. denique, quæ ſit prim. cauſ. benefic.*
amitten. Si vero feudum eſt nouum, tunc ob diƈtam fello-
niam dicit † Soccin. Iun. *conſ.* 65. *num.* 5. *verſic. & vbi feu-* 128
dum, lib 3. rem eſſe claram, & ſine dubio nedum Delin-
quentem, & eius Deſcendentes, ſed etiam omnes Agna-
tos remanere priuatos, & feudum in perpetuum reuerti ad
Dominum, ex Aluarot. *in diƈto §. denique in prima conclu-*
ſione. Roland à Vall. *d. conſ.* 78. *num.* 25. *lib.* 2. Farinac. *de*
deliƈtis, & pœn. qu. 25. *num.* 91. *& ſeqq.* alijque plures con-
geſti per Berlich. *concl.* 37. *num.* 19. *part.* 3. Rota *deciſ.* 213. *n.*
15 *par.* 12. *recent.*

Vlterius in caſu, ſuper quo reſpondit Rouit. omnes, &
ſinguli Familiæ Sanſeuerinæ in præcedentibus inueſtitu-
ris erant æqualiter vocati, illiſque originaliter purè ius † 129
quæſitum erat, independenter ab alijs, proindeque clauſu-
la, *Fidelitate Regia ſemper ſalua*, in priuilegio ſuperue-
niente inſerta, ius quæſitum ex forma inueſtiturarum illis
tollere non † poterat, ſed Infideli tantum præiudicare: In 130
hac autem facti contingentia, nullum ius quæſitum erat
ſubſtitutis ſucceſſiuè vocatis niſi ſub diƈta conditione, vt
ſupra diƈtum fuit, & illorum excluſio non prouenit imme-
diatè à deliƈto per Franciſcum commiſſo, ſed † ex defeƈtu 131
conditionis, quaſi ſub conditione vocati, ſi primus Con-
fiſcationem paſſus non fuerit, vt diximus, & di-
ſtinguendo priuationem à defeƈtu conditionis benè pro-
bant Cephal. *conſil.* 82. *num.* 25 27. *& per tot. lib.* 1. Menoch.
conſ. 78. *num* 3. Surd. *deciſ.* 232. *num.* 3 Rota *in Carpento-*
raten. Hæreditatis, 26. *Februarii* 1662. *§. ſed facit, cum*
ſeqq. & 13. Ianuarii 1668 *§. defeƈtus, & ſeqq. coram R. P.*
D. Priolo.

Cumque in præſenti caſu Primogenituræ ordinatæ cum
licentia Principis Supremi, ſub diƈta expreſſa conditione
Confiſcationis Bonorum, etiam ex cauſa de futuro conceſ-
ſa, habeamus † Doƈtores punƈtuales ſupra allegatos, fir-
mantes, ſine aliquo contradiƈtore, Confiſcationem fieri in 132
perpetuum, cum excluſione omnium vocatorum, ex quo
ſequuto eius caſu, Primogenitura habeatur pro non facta,
cum remaneat † reſoluta perindè, ac ſi verè non emanaſ- 133
ſet: Vtique in iudicando ab eis non eſt recedendum; De-
ciſiones enim, & Doƈtores non habentes contradiƈtores,
dicuntur caſus legis, Barbas. *conſil.* 36. *num.* 41 *in fine, verſ.*
item ſatis dicitur, *lib.* 2. Becc. *conſ.* 23. *num.* 6. *verſ. & vbi*
non habent, Surd. *conſ.* 313. *num.* 43. *vol.* 3. *& deciſ.* 219. *nu.*

37. Gra-

37. Gratian. *diſcept. 531. num. 29.* Coccin. *deciſ. 2121. ſub num. 18. verſ. quorum deciſio*, & ab eis non eſt recedendum ſicut recedi non poteſt à caſu legis. Rota *in recent. deciſ.*
534 *122. num. 16. part. 5.* Nec leuia Conſulentium † argumenta præſertim ſuper caſu diuerſo, & diuerſa materia ſcribentium, attendenda veniunt, Rota apud Put. *deciſ. 66. n. 3. lib. 3. in correct.*

Nec pariter in facto ſubſiſtit, quod ſan. mem. Alexander VII. habuerit certam ſcientiam totius tenoris primi Teſtamenti Marij, & ſic etiam priuationis Delinquentis per menſem ante commiſſum delictum; Quia in precibus Cardinalis id expoſitum non fuit, ſed ſolummodo Marium in priori Teſtamento inſtituiſſe, & ſubſtituiſſe, Frangipanos de Croatia, & Fori Iulij, ac alios ſucceſſiuè vocatos, nullatenus verò fuit narratum Marium priuaſſe Delinquentem per menſem ante delictum: Immò ſi Papa id ſciuiſſet mirabilite retorqueretur obiectum, exindè enim tanto certior redderetur eius expræſſa voluntas, non admittendi talem priuationem, ad commodum ſucceſſiuè vocatorum, importantem excluſionem Fiſci in caſum delicti, dum in licentia tam explicitam conditionem appoſuit præſeruatiuam Confiſcationis ex cauſa
535 præterita, præſenti, & futura: Hæc enim duo † ſimul implicant, & inter ſe omnino incompatibilia ſunt, quod Delinquens per Menſem ante commiſſum delictum priuatus ſit ad commodum vocatorum, cum excluſione Fiſci, quodque præſeruatum ſit Cameræ ius Confiſcandi, etiam ex cauſa de futuro, & conſequenter ob incompatibilitatem præcedens Marij diſpoſitio in hac parte, non haberetur pro admiſſa, ſed pro reiecta in licentia donandi, & conden-
536 di Primogenituram Cardinali conceſſa, Id enim eſt † præcipuus effectus incompatibilitatis, ad tradita per Bald. *con. 495. num. 9. cum ſeq. lib. 5* pluresque relati per Gratian. *diſcept. 463. num. 3. & ſeqq.* Burart. *deciſ. 396. ſub num. 7.* Bich. *deciſ. 554. num. 14.* & egregiè firmant Paul. de Caſtr. *conſil. 102. ſub num. 3. verſ. contrarium dico, part. 2.* Anan. *conſil. 81. num. 4. verſ. quæ certa ſcientia.* Alexand. *conſ. 111. num. 19. lib. 2.* Crauett. *conſ. 126. num. 5. verſ. tamen ſi contra* Rota *dec. 614. n. 3. p. 2. rec.*

Inane demum viſum fuit aſſumptum à ſcribentibus pro Barone deductum, quod Papa non potuerit dictam condi-
537 tionem in licentia apponere, eo † quod licentiam, vt bona in Forenſes alienarentur, denegare non poterat. Iſtud namque eſt paradoxum, dum adſunt tot Conſtitutiones Apoſtolicæ acriter prohibentes huiuſmodi alienationes, nedum per Contractus, vt hic, ſed etiam per vltimas voluntates cum decretis irritantibus, atque annullatiuis: Cum enim
538 non agatur de conceſſione feudali, ſed de † Conſtitutionibus æditis per viam legis generalis, atque verſemur in Principe ſupremo, in cuius arbitrio ſtat concedere, vel denegalicentiam à dictis Conſtitutionibus requiſitam, ipſe ſupremus Princeps ad libitum ſuæ voluntatis dictam licentiam
539 † denegare poteſt, prout in dies Summi Pontifices illam denegarunt, & denegant etiam ſubditis, Gratia ſiquidem eſt huiuſmodi licentias concedere, & nullo iure Principe
540 ſupremi eas concedere † tenentur inuiti, vt optimè loquiunt Iſern. *in cap. 1. num. 13. verſic. dicunt quidam, de prohibit. feud. alien. per Federic.* Pariſ. *de feud. reinteg. capit. 298. num. 2. fol. 158.* quos refert Burſatt. *conſ. 45. num. 8. lib. 5* & plenius *conſ. 171. num. 49 lib. 2.* Natt. *conſ. 164. num. 29. verſ. vnde Princeps liberè poteſt denegare aſſenſum, & conſil. 565. numer. 3. verſ. cætrum tenet inconcaſsè, lib. 1.* vbi alios adducit Petrus Peckius *de amortizat. bonor. cap. 24. nu. 1. verſ. idem de Principe inter tract. magnos, tom. 11. part. 11. fol. 324. à tergo*, & paſſim *DD. in cap. gratum, de reſcript. in 6.*

Doctores autem in contrarium allegati loquuntur in concesſionibus feudalibus, & emphytheuticis, ac pro maiori parte de inferioribus Dominis, qui ex forma Inueſtitorarum, aut ex pacto, vel conſuetudine conſenſum præſta-
541 re tenentur, † nec habenti iuſtam cauſam illum denegandi, de his enim agunt Roland. à Valle *conſil. 56. numer. 18. in fin. & numer. 21. verſic. non obſtat, quod Dominus, lib. 4.* Burſatt. *conſil. 256. numer. 11. lib. 3.* Lanar. *conſ. 6. per tot.* Syluan. *conſil. 65. numer. 17. lib. 1.* & alij relati per Surd. *conſil. 382. numer. 75. & ſeqq. lib. 3. & deciſ. 220. num. 54. verſ. ſi Dominus illud concedere conſueuit, & numer. 56 verſ. quia apud eos non viget conſuetudo*, & declarat Rota coram ſan. mem. Greg. XV. *deciſ. 52. nu. 2. in fine verſ. quin loquuntur quando Dominus.*

Quinimmò dum Domini Frangipani de Croatia, & de Foro Iulio, ac Domini de Fliſcis erant forenſes aſſenſus eis
542 poterat in totum denegari, † nedum à Summo Pontifice Principe ſupremo, in caſu, quo agitur, verum quoque à quouis alio Domino inferiore, quantumuis etiam in terminis contractuum feudalium, & emphytheuticorum, de
543 iure † enim Dominus non tenetur aſſentiri, vbi in forenſem fit alienatio, Frecc. *lib. 2. de ſub feud. quæſt. 23.* Petr. Greg. *de feud. part. 8. quæſt. 7. per tot.* & præſertim, *num. 6. & 25.* Cæſar Manent. *d. deciſ. 1. nu. 11. 20. & 24.* Ac huiuſ-
544 modi † prohibitiones iuſtæ ſunt, rationabiles, & Reipublicæ valdè vtiles atque fauorabiles, ex rationibus adductis per Roman. *conſ. 509. num. 15. in fine, verſ. cæterum hoc ſubiungo, & num. 13. verſ. his tamen non refragantibus.* Alexand. *conſ. 41. num. 11. in princip. verſic. ſed prohibitio, lib. 5.* Barbat. *conſ. 43. ſub numer. 12. verſ. quia cenſetur factum lib. 1.* Calcan. *conſ. 125. numer. 6.* Signorol. *conſ. 21. num. 3. & 5.* plenè Cephal. *conſil. 53. num. 8. & ſeqq. lib. 1.* Surd. *conſ. 276. num. 9. tom. 2.* Rimin. Iun. *conſ. 28. num. 13. & ſeqq.* Carpan. *ad nou. Conſtitut. Mediol. in cap. Collegijs à num. 6. vſque*
545 *ad 11.* Durand. *deciſ. 257. numer. 5.* Et conſequenter † ſicut Pontifex ex prædictis licentiam denegare potuiſſet, multo magis conditionibus ſibi benè viſis illam reſtringere, & limitare potuit, in puncto Cæſar Manent. *deciſ. 2. num. 40. verſ. igitur ſi potuit denegare*, qui enim liberam concedendi
546 & denegandi poteſtatem habet, non eſt dubium, quod † grauare poteſt Conceſſionarium, Surd. *conſ. 29. nu. 18. & 19.* Gabr. *conſ. 132. n. 75. lib. 1.* Peregr. *deciſ. 106. nu. 3. & 6. in fin.* pluresque relati per Fuſar. *de ſubſtit. quæſt. 511. num. 1. & duobus ſeqq.* Tondut. *quæſt. ciuil. lib. 1. cap. 30. nu. 41. & 44.* vbi in facti contingentia, ita obtinuiſſe profitetur. Rota *deciſ. 100. §. ſtatutam enim ad med. poſt* Fenz. *ad Stat. Vrb.*

Quibus additur, quod idem Cardinalis Antonius, tunc abſolutus, & liber Dominus omnium bonorum Marij licentiam diſponendi, ita conditionatam acceptauit, atque ſub eadem conditione donauit, & Primogenituram ordi-
547 nando executioni demandauit; Vnde quemadmodum ſi † ipſe viueret eam impugnare non poſſet, ex allegatis ſuperius, *§. eo magis, quia cum*, ita nec DD. de Frangipanis, nec alij ad Primogenituram vocati ab eo, non autem à Mario, eorum vocationem recognoſcentes, præfatam condi-
548 tionem, quam eorum Auctor agnouit, † & facto ipſo approbauit, impugnare valent in terminis A Pont. *dicto conſ. 5. num. 69. & 70.* ac in ſimilibus Decian. *reſpon. 78. num. 41. lib. 3.* Odd. *conſ. 6. num. 30.* Valaſc. *de iur. emphyt. quæſt. 9. num. 15.* egregiè Rota coram Bichio *deciſ. 449. num. 12. in recent. deciſ. 429. num. 5. & deciſ. 115. nu. 14. p. 12. & in Romana Domus 29. Nouemb. 1660. §. ſed ceſſare viſū eſt, coram Reuerendiſſ. D. Albergato Decano.*

Nec ex eo, quod prædictus Cardinalis Antonius Donationem fecerit, reſeruatis ſibi in primis, & ante omnia quoad vixerit libera, & plenaria iuriſdictione totius prædicti Caſtri Nemi, meròque, & mixto Imperio prædictæ iuriſdictionis, vna cum vſu Palatij eiuſdem Caſtri, cum omnibus, & ſingulis eiuſdem Palatij, membris, iuribus, & pertinentijs, quæ ſibi, & donec naturaliter vixerit, & non vltra reſeruauit, & præſenti Donatione, ac durante ipſius vita naturali tantum, minimè comprehenſa eſſe declarauit, inferri poteſt, quod cum ipſe Franciſco delinquenti ſuperuixerit, prædicta ſibi reſeruata, non videantur, ſub Confiſcatione poſſe comprehendi.

Quandoquidem huiuſmodi reſeruatio ſicut reſpectu Palatij litteraliter loquitur de vſu ita pariter quoad iuriſdictionem de illius nudo, & ſimplici vſu, atque exercitio intelligenda venit, ſubſtantia ipſius iuriſdictionis in Franciſcum primum Donatarium tranſlata, in quem actualiter tranſlatum fuit ipſum Caſtrum, cui † dicta iuriſdictio 549
vſque ab initio annexa fuit, & in quo ſolita fuit exerceri. Roman. *conſ. 444. num. 7. verſ. quarto quia iuriſdictio.* Gaſp. Velaſc. *in repet. l. Imperium, num. 51. ibique* Ioann. Longauillus, *num. 204. ff. de iuriſdict. omn. iudic.* Couar. *pract. qu. cap. 1. numer. 10. verſ. quod ipſe cenſeo.* Roſental *de feud. cap. 5. concluſ. 6. numer. 1. 2. & 3.* Menoch. *lib. 3. præſumpt.*
97. *numer. 14.* Quamuis enim habitu † iuriſdictio ſit indi- 550
uidua, reſpectu tamen vſus, & exercitij eſt diuidua, vt probauit *Collegium Bononien.* inter con. Curt. Senior. *conſil. 50. numer. 15. & tom. 2. controu. 1. numer. 67. & ſeqq. & controu. 2. numer. 70. & reſponſ. fiſcal. 28. numer. 130. in fine, & num. 131.* Vnde ſublatis vſu Palatij, & exercitio Iuriſdictionis per mortem Cardinalis proprietas, & ſub-
ſtantia vtriuſque † ad ſeſe vſum, & exercitium ipſo iure 551
traxerunt, atque conſolidarunt, licet tempore mortis dicti

Cardi-

Cardinalis ipſa penes Franciſcum Frangipanum adhuc
non exiſterent ; Conſolidatio enim velut ius reale cum
152 proprietate ſit , nullo habito reſpectu † penes quem pro-
prietas reperiatur *ad Text. in leg. generaliter*, 32. §. *pri-
mo vbi gloſſ. ff. de vſuſfruct. legat.* Dec. *conſil.* 597. *num.* 4.
et ſeq. Cephal. *conſ.* 158. *num.* 1. 2. *et per tot.* & præſertim
num. 27. *et ſeq. lib.* 2. Belion. *de iur. accreſc. cap.* 7. *quæſt.* 19.
num. 70. *et ſeq.* Rota coram Merlin. *deciſ.* 505. *num.* 2. *et ſeq.*
Cardin. Celſ. *deciſ.* 399. *num.* 2 *et* 3.

Incaleſcentibus verò Cameralibus etiam pro incame-
ratione bonorum in Vrbe , & intra quatuor milliaria
exiſtentium , ex eo quod omnia dicantur ſuppoſita con-
153 ditioni , † quatenus caſus confiſcationis non euenerit
ad tradita in terminis per Gomez *in d. leg.* 40. *Tauri* , *in
fine verſic. Imò quod* ; attento præſertim quod Cardina-
lis vigore licentiæ , nulla facta bonorum diſtinctione ſu-
per eius promiſcuè Primogenituram inſtituit, proinde-
que ſuppoſuiſſe dicitur conditioni ipſius licentiæ illa etiam
bona , pro quibus licentia non erat neceſſaria , itaut
154 eueniente † caſu conditionis , omnia veniant indiſtin-
ctè confiſcanda in perpetuum , vt pariter in terminis te-
net Caſtropal. *tom.* 1. *oper. moral. tract.* 4. *diſput.* 4. *punct.* 6.
num. 17. vbi dicit eſſe probabiliorem ſententiam.

Eò magis attenta natura , & qualitate Primogeni-
155 turæ, quæ quamuis ſuper † bonis omninò diuerſis , &
diuiſibilibus ordinata , indiuiſibilis tamen , & omninò
indiuidua eſt , itaut , nec diuidi , nec eius bona ſepara-
ri poſſint , vt in ſpecie tradunt Peregr. *conſ.* 35. *num.* 9. *lib.* 3.
Tiraquell *de Iur. primog. quæſt.* 23. *num.* 13. Molin. *de pri-
mog. lib.* 2. *cap.* 1. *num.* 1. *& ſeq.* Caſtill. *tom.* 5. *contr. Iur.
cap.* 161. *num* 1. Cyriac. *contr.* 213. *num.* 63. & alijs relatis
firmauit Rota *in Fauentinu ſucceſſionis* 5. *Aprilis* 1666. §.
Neque obſtare 7. *Maii* 1668. §. *Cæterum &* 14. *Maii* 1669. §.
Accedit coram Reuerendiſſ. Ottuloru

Iſtis tamen non obſtantibus magis æquum , & rationa-
bile viſum fuit magiſque conforme menti , tàm Pontifi-
cis concedentis licentiam , quam Cardinalis ea vtentis ,
156 quod conditioni eiuſdem licentiæ ſubiaceant tantummo-
do Caſtrum Nemi , cæteraque bona vltra quatuor mil-
liaria ab Vrbe , pro quibus licentia tunc erat neceſſaria ,
quo verò ad reliqua bona , quorum erant capaces forenſes,
& de quibus propria auctoritate Cardinalis diſponere
157 poterat , minimè viſum fuit , † quod de illis vigore li-
centiæ , ſed ex facultate ſibi de Iure competenti diſpo-
ſuerit , vt firmant in puncto Lopez *ad leg. partitar. dict.
tom.* 6. *quæſt.* 2 *tit.* 11. Molin. *de iuſtit. & iur. tract.* 2. *diſput.*
582. *num.* 2. *&* 3. Sanchez *in præcept. decalog. d. lib.* 2. *tit.* 18.
num. 50. *&* 51. & quamuis Cardinalis indiſtinctè pro alie-
natione omnium bonorum licentiam petierit , & obtinue-
rit ; non tamen cenſetur ſe priuare voluiſſe facultate
quam habebat diſponendi de bonis in Vrbe , & intra qua-
tuor milliaria abſque licentia , & proinde de illis diſpo-
ſuiſſe dicitur abſque grauamine conditionis in licentia ap-
158 poſitæ , prout ſibi , & vocatis vtilius erat , † non au-
tem ad terminos licentiæ ſuam diſpoſitionem in hac etiam
parte reſtringere voluiſſe , vt propè in terminis reſpondit
Alex. *conſ.* 55. *num* 6. *lib.* 5. & in puncto Molin. *de primog.
Hiſpan. lib.* 2. *cap.* 2. *num.* 13. *& ſeqq.* aliter Molin. Theolog.
dict. diſput. 583. *verſ. illud obſeruandum eſt* , *& diſput.* 657.
num 2 *in fin. verſ. quando non conſtat*, Sanchez *d. cap.* 18. *num.*
48 *&* 50.

Ratio autem indiuiſibilitatis Primogenituræ procedit
159 dumtaxat reſpectu † vocatorum ad eam , vt nempè non
diuidatur inter plures vocatos , ſed ſemper vnita in ſo-
lo primogenito pro tempore conſeruetur iuxta doctrinam
Bald. *in auth. ex teſtamento circa finem C. de collation.* Ti-
raquell. *de iure primogen. quæſt.* 23. *num.* 13. *verſ. ius autem
& quæſt.* 31. *num.* 1. Secus verò eſt reſpectu tertii , cui ali-
qua pars bonorum Primogenituræ alio iure , quam ipſius
Primogenituræ debita eſt ; Tunc enim non poteſt im-
pediri diuiſio , nec ſeparatio dictæ partis bonorum , ne-
que eius applicatio debita tertio in dubium reuocari valet,
160 † ſed ſufficit quod Primogenitura conſeruetur indiuiſibi-
lis, ac indiuidua reſpectu reſidui remanentis pro vocatis,
& in quo ipſa firma remanet , & ſubſiſtit , vt in ſpecie
reſpondendo ad dictam rationem punctualiter fauore fiſci
firmat Sanchez *in præcept. Decalog. d. lib.* 2. *d. cap.* 18. *d. num.*
50. *in fine verſ. quippe non eſt effectus.*

Viſa quoque fuerunt irreleuantia deducta ex parte Pri-
mogeniti D. Marchionis Aſtallij , quod nimirum con-
161 fiſcatio , & † incameratio debeat eſſe temporalis vſque
ad diem , quo illius nomine petita fuit immiſſio , & ex-
cludendum eſſe D. Baronem Cornelium ab omnibus bo-
nis vti incapacem , ſibique ſuper eis immiſſionem eſſe
concedendam , cum tanquam ſubdito non obſtent Con-
ſtitutiones Apoſtolicæ , nec licentia pro ipſo petita , ne-
que conceſſa fuerit . Præmiſſo enim quod Baro Corne-
lius , alijque Forenſes non excluduntur propter illorum
Incapacitatem ratione foreoſitatis , ſed propter caſum
confiſcationis ob crimen Franciſci ſequutum , & per con-
ſequens corruit talis † prætenſio, totaliter fundata in In- 16a
capacitate forenſium , quam Camera non allegat , &
nemo alius allegare poteſt Bald. *conſil.* 480. *in cert. quæſit.*
num. 4. *volum.* 1. Surd *conſil.* 93. *num.* 15. Rauden. *conſ.* 8.
num. 1. *&* 23. *vol.* 2. cum alijs relatis per Cyriac. *contrthe-
ans. num.* 170. Rota *deciſ.* 670. *num.* 22. *coram Bichiu*, Præ-
miſſo etiam quod tres ſunt bonorum ſpecies ſub Primoge-
nitura compræhenſorum , Caſtrum videlicet Nemi iuriſ-
dictionale , Caſalia vltra quatuor milliaria ab Vrbe , &
Palatium , aliaquè bona intra quartum ab Vrbe lapidem
exiſtentia ; Certum eſt quod reſpectu Caſtri Nemi , ipſe
pariter † quamuis ſubditus omninò indigebat licentia , 163
prout cauetur in toties confirmata *Conſtitution.* 3. *Siſti V.*
§. 4 ibi *Caſtru oppidu , ſeu feudu , ac iuriſdictiones feudales
&c. nec in Exteros , nec in alios quoſcunque , niſi de expreſ-
ſa Romani Pontificis licentia , vendi , permutari , vel do-
nari valeant &c.* Et proindè ipſe etiam à dicto Caſtro Ne-
mi excluditur , ex eiſdem fundamentis ſupradictis ad ex-
cluſionem D. Baronis Cornelij .

Quo verò ad Caſalia vltra quatuor milliaria ab Vrbe
licet reſpectu eiuſdem Primogeniti tamquam ſubditi li-
centia Apoſtolica non eſſet neceſſaria , requirebatur ta-
men omninò quoad forenſes ante ipſum ad Primogenitu-
ram vocatos : Vndè etiam ipſe excluditur quoad iſta
Caſalia ob purificationem conditionis reſolutiuæ appoſi-
tæ in licentia , & repetitæ in Primogenitura , quia pro-
pter dictæ licentiæ neceſſitatem , quoad familias exteras
primo loco vocatas , dicta Caſalia remanſerunt affecta
conditioni eiuſdem licentiæ , itaut Familiæ Romanæ ſuc-
ceſſiuè poſt exteras vocatæ , ſub tacita , & ſubintellecta
conditione ſubſtitutæ dicantur , quatenùs nullus ex fa-
milijs exteris primò vocatis , delictum committat , pro
quo ſit locus confiſcationi ; iſto autem caſu adueniente ,
intrat confiſcatio in perpetuum reſpectu omnium , & ſin-
gulorum vocatorum , eum virtute dictæ conditionis re-
ſolutiuæ , ea purificata Primogenitura reſpectu bono-
rum , pro quibus ab initio fuit neceſſaria licentia quoad
omnes vocatos , habeatur pro † non facta , & delictum 164
vnius officiat etiam , & obſtet alijs quamuis ex propria
perſona vocatis , plenè Peregrin. *d. conſ.* 77. *num.* 8. 10. *&*
11. *lib* 3. Rota *in recent. deciſ.* 203. *num.* 24 *&* 25. *part.* 6. *et in
d. Bononien. fideicommiſſi de Bouiis* 15. *Decembris* 1670. *co-
ram R. P. D. Bourlemont §. nec non euertitur* , & alij ſupra re-
lati , & in ſimilibus terminis conſulti reſponderunt Ruin.
conſ. 150. *num.* 9 *verſ. ſecundo infertur volum.* 3. Soccin. Sen.
conſ. 21. *num.* 2. *et duobus ſeqq. vol.* 3. Caſtill. *tom* 6 *controu.
iar. cap.* 119. *num* 9 Fuſar. *de ſubſtit. quæſt.* 382 *num.* 21. Surd.
deciſ. 101. *num.* 7.

Poſtremò quæ repetebantur à ſcribentibus pro d. D. Pri-
mogenito circa licentiam , & quod clauſula , *ſine præiudi-
cio*, ſit tantum † præſeruatiua iurium , ex ſupra dedu- 165
ctis abundè ſublata fuerunt : Quando enim Princeps de
re , quæ ſine ipſius conſenſu non eſt in commercio diſpo-
nendi , facultatem concedit , duorum præcipuè conſide-
ratur intereſſe , videlicet ipſius Principis , ac intereſſe,
Subditi licentiam obtinentis : Vndè ſi aſſenſum præſtat
ſine dicta clauſula , vel ſimili præſeruatiua , † etiam 166
pro ſuo iure , ac in ſui præiudicium conſenſiſſe dicitur : Si
autem è conuerſo d. clauſulam ſui iuris præſeruatiuam
apponit , tunc ſolummodo ſubditum habilitaſſe dicitur ,
vt bona reſpectu ſui particularis intereſſe alienare poſſet ,
non autem facultas ad intereſſe Principis extenditur , qui
proindè † eueniente caſu bona vtique confiſcare poteſt , vt 167
declarat *Præpoſit. in cap.* 1. §. *quid ergo num.* 1. *de inueſt. de re
alien. fact.* vbi dominos cautos eſſe monet , vt in aſſenſibus
præſtandis addant illam clauſulam , *ſoluo iure noſtro* ,
ibique Martin. Lauden. *verſ. ſint ergo cauti Domini* , *et*
Afflict. *num.* 15. 21. 26. *et* 30. Vdalric. Zaſius *de feud. par.* 9.
num. 9. egregiè Burſatt *conſ.* 171. *per tot. num.* 33. *verſ. ſexto
hæc omnia* & indiuiduo *num.* 37. *verſ. cum propter dictam
clauſulam lib.* 2. Mart. *d. conſ.* 147. *num* 46. *in fine verſ. et ita
voluit* Zuccard. *conſ.* 3. *num* 75. *et ſeq.* Montan. *in repetit. leg.*
Imperia-

Digitized by Google

Imperialem in princip. num. 108. *C. de probib. feud. alienat. per* Federic. Ion. Franc. de Ponte *de poteſt. Proreg. tit.* 8. *de refut. feud.* §. 5. *ſub num.* 30. Cyriac. *dict. contr.* 446. *num.* 7. *et* 8. Carleual. *de iudic. diſput.* 23. *num.* 60. *et* 63. *in fine.*

Ex eo autem, quod licentia fuerit conceſſa pro forenſibus, non intrat obiectum quod purificata conditione excludantur ſolum ipſi forenſes non tamen locum habeat confiſcatio in perpetuum, ſed firma remaneat Primogenitura fauore Subditorum.

Quoniam firmata inſeparabilitate Primogenituræ à licentia Apoſtolica reſultante explicita relatione ipſius
168 Primogenituræ ad dictam licentiam, † ac ex inſertione
illius in Inſtrumento Donationis, pernecesse ſequitur, quod reſpectu eorumdem bonorum ipſa Primogenitura in eodem caſu purificatæ conditionis confiſcationis, & incamerationis perindè habeatur, ac ſi nunquam facta fuiſſet, idque plenè probatum eſt ſupra reſpondendo argumentis D. Baronis Cornelij; Et hoc intelligitur coæqualiter reſpectu omnium, & ſingulorum poſt delinquentem vocatorum, ſiue Forenſium, ſiue ſubditorum qui cum omnes ſubordinatè, & ſucceſſiuè vocati fuerint, & Subſtituti intelligantur, quatenùs nullus ex primo nominatis crimen committat, per quod ſequatur confiſcatio, quæ fit in perpetuum, & eſt totaliter deſtructiua Primogenituræ reſpectu illorum bonorum, pro quibus ab initio fuit neceſſaria licentia Apoſtolica: Ex purificatione enim dictæ conditionis appoſitæ in licentia, & repetitæ in Primogenitura non poſſunt dici effecti incapaces Forenſes vocati poſt Franciſcum, ſed dicitur extincta, diſſoluta, & terminata ipſa Primogenitura, quæ diſſolutio, extinctio, & terminatio tanquam perpetua
169 nocet etiam Subditis, qui proindè non † poſſunt allegare
vulgarem anomolam, cum iſta de neceſſitate præſupponat durationem fideicommiſſi, vt notat Alex. *conſ.* 1. *num.* 15. *lib.* 1. In caſu verò noſtro fideicommiſſum, ſeù
170 Primogenitura extincta, † diſſoluta, & terminata eſt
in perpetuum, quoad bona, pro quibus Franciſcus delinquens habuit neceſſitatem licentiæ Apoſtolicæ, vt
171 toties ſupra probatum eſt doctrinis punctualiſſimis. †
Addito quod Doctores allegati pro vulgari anomola loquuntur, & procedunt quando vocatio eſt pura; Vndè ſecus eſt quando eſt conditionalis, vt hic, tunc enim de-
172 fecta conditione ceſſat dicta vulgaris, † & fideicommiſ-
ſum, quoad omnes, excluditur Alexand. *dict. conſil.* 1. *num.* 9. *&* 11. *lib.* 1. Peregr. *conſ.* 36. *num.* 28 *lib.* 3. Altograd. *conſ.* 46 *num.* 50 *lib.* 1. Rota *in recent. deciſion.* 49. *per tot. &* *deciſ.* 154. *num.* 12. *cum ſeqq. part.* 13.

Et ceſſat omnis vmbra difficultatis, quia ſan. mem. Alexander VII. concedendo licentiam alienandi in Ex-
173 teros duo fecit, alterum forenſes habilitauit, † & alte-
rum facultatem conceſſit diſponendi de bonis Marij; vtrumque tamen conceſſionis caput, ac omnia, & ſingula in ea contenta qualificauit, mediante dicta conditione præſeruatiua confiſcationis ex cauſa de præterito, de
174 præſenti, & de futuro, atque addidit clauſulam, † *per-*
indè ac ſi non emanaſſent: Cum autem Cardinalis acceptauerit huiuſmodi licentiam ſic qualificatam, & iuxtà illius tenorem pro forenſibus, & ſucceſſiuè pro familijs Romanis Primogenituram ordinauerit, pernecesse Primogenitura non poteſt dici facta Romanis, niſi quatenùs confiſcationis caſus in aliquo ex forenſibus non eueniret:
175 † Hoc autem caſu adueniente, iam Cardinalis per acce-
ptationem licentiæ conſenſerat, vt Camera confiſcare poſſet omnia bona, pro quibus in forenſibus fuit opus dicta licentia; Et conſequenter exindè fuit ius quæſitum Cameræ, in cuius præiudicium nec potuit, nec voluiſſe
176 cenſetur poſtea diſponere, vt eadem bona ad Romanos †
tranſirent cum excluſione ipſius Cameræ prius habentis ius confiſcationis ſuper eiſdem bonis, ad tradita per Caſtrenſ. *conſil.* 432. *num.* 2. *in fine verſic. & illi alteri ius ſit quæſitum lib.* 1. Rota *deciſ.* 189. *num.* 9. *part.* 12. *recent.*

Nec officit ſubtilis diſtinctio, quod prohibitio alienan-
177 di bona in Forenſes, † intelligenda ſit, & locum habeat,
ſolum quando alienatio fit titulo ſingulari, ſecus quando titulo vniuerſali ſimul cum aliis rebus vniuerſitatem conſtituentibus bona alienantur ex Fulgoſ. *conſil.* 215. *num.* 12. & alijs exemplo Iuriſpatronatus, & rei litigioſæ

Quia penitùs ceſſat ex lectura dictarum Conſtitutionum Apoſtolicarum, in illa enim *Clementis VIII.*
178 78. §. 2. *ante fin.* alienatio verbis vniuerſalibus † tàm di-
rectè, quam indirectè prohibetur, quo caſu alienatio ex quocumquè titulo, ſiue particulari, ſiue vniuerſali reſultans, prohibita cenſetur Ruin. *conſil.* 89. *num.* 35. *& conſil.* 98. *num.* 11. *lib.* 2. Syluan. *conſil.* 25. *num.* 17. Carpan. *ad nou. Conſtit. Mediolan. cap. Collegijs titul. de Iur. fiſc. nu.* 56. Rota *deciſion.* 251. *num.* 18. *& ſeqq. part.* 8. *recentior.* atque in eadem Conſtitutione *Clementis* §. 9. & in alia præcedenti *Sixti V.* §. 6. à prohibitione in illis inducta excipitur titulus ſucceſſionis vniuerſalis ab inteſtato, ſignum
euidens, quod idemmet † titulus vniuerſalis in prohi- 179
bitione comprehenditur, quia prohibitio intelligi debet
iuxtà terminos † exceptionis Bartol. *in l. ſi eum* 10. §. *Qui* 180
iniuriam ſub num. 8. *ff. ſi quis caution.* Corn. *conſil.* 57. *num.* 1. *verſic. ex quo ergo exceptiunt. lib.* 1. *plenè* Altograd. *conſil.* 68. *num.* 46. *lib.* 1. Cyriac. *controu.* 210. *num.* 5. Bichius *deciſ.* 612. *num.* 8.

Idquè ſuadent rationes obuiandi malitijs hominum, 181
& aliæ in Conſtitutionibus expreſſæ, quæ cum non minus habeant locum in diſpoſitionibus vniuerſalibus, quam particularibus, vtrumquè caſum ſine dubio com-
præhendunt, ex vulgari regula, † quod vbi militat 182
eadem ratio vniformis locum habet legis diſpoſitio ex adductis per Auguſt. Barboſ. *axiom.* 197. *num.* 3. Cyriac. *controu.* 97. *num* 12. Rota *deciſ.* 77. *num.* 18. *part.* 10. *& deciſ.* 230. *num.* 21. *part.* 12. *recent.* Cumquè Cardinalis Caſtrum Nemi in ipſa Donatione expreſsè nominauerit, ſimile deductum retorquetur, nam tunc demum
in translatione Iuriſpatronatus † cum vniuerſitate bo- 183
norum licentia, & conſenſus Ordinarij non requiritur, quandò abſque vlla particulari eiuſdem Patronatus ſpecificatione titulo vniuerſali cum hæreditate, villa, vel alia vniuerſitate transfunditur; Secus autem quando ipſarum rerum particularium, & ſignanter Patronatus
ſit translatio, † tunc enim non attenta tituli vniuerſa- 184
litate, neceſſarius eſt Ordinarij conſenſus, ſine quo translatio nulla eſt, nec ſubſtinetur ad *text. in cap. quod autem* 5. *de Iurepatr.* Ferrett. *conſ.* 134 *num.* 11. Sanchez *ad præcept. Decalog. lib.* 2 *cap.* 19. *num.* 3. Auguſt. Barboſ. *lib.* 3. *iur. Eccleſ. vniuerſ. cap.* 12. *num.* 343. Ciarlin. *lib.* 1. *contr. forenſ. cap.* 107. *num.* 84. Rota *deciſion.* 164. *num.* 5. *&* 6. *part.* 11. *recent. & in Firmana iuriſpatronatus* 9. *Iunij* 1656. *in princip. coram Reuerendiſſimo Domino Albergato Decano.*

Nec aduerſatur quod *in* † *d. Conſtitutione* 107. *ſan. mem.* 185
Alexandri VII. reuocatæ fuerint omnes licentiæ in his terminis tàm à ſuis Prædeceſſoribus, quàm ab ipſo conceſſæ, Quia huiuſmodi reuocatio nedum intelligitur, ſed expreſsè loquitur de illis licentijs, quæ vſque tunc non habuerunt effectum, & ideò non capit controuerſiam, quæ
ſtatim effectuata † fuit per eius acceptationem factam à 186
Cardinale Antonio, & per Donationem, ac Primogenituram eius vigore peractas, & nomine Donatariorum, & vocatorum acceptatas à Paulo Macarano Procuratore, ac ſucceſſiuè pari modo acceptatas actualiter à Franciſco primò Donatario, qui eius vigore aſſequtus fuit, & vſque ad mortem retinuit veram, & realem poſſeſſionem omnium bonorum: Non refragante, quod adhuc
non videatur effectuata reſpectu D. Baronis Cornelij, † 187
quia effectuatio, & acceptatio facta per primum Donatarium omnibus ſucceſſiuè vocatis ſuffragatur *per text. in l. quoties* 5 *C. de donation. quæ ſub mod.* Molin. *de Primog. Hiſpan. lib.* 4. *cap.* 2. *num.* 75. *in ſecundo caſu*, Cyriac. *contr.* 312. *num* 88. *& duobus ſeqq.* Rota *deciſ.* 683. *num.* 8. *&* 9. *part.* 1. *diuerſ. in recent. deciſ.* 40. *num.* 20. *& ſeqq. part.* 9. *& deciſ.* 116 *num.* 7 *part.* 12.

Sicuti non eſt alicuius momenti, quod *in eadem Conſtitutione* 107. *ſan. mem. Alexandri VII* præcipiatur, quod infrà tres menſes deberent exhiberi licentiæ apud acta Lucarelli: Quia quatenus exhibitio requireretur etiam in licentijs iam effectuatis, quod non admittitur, & non fuerit à Franciſco peracta; attamen ipſe pleniùs impleuit, ex quo eàm exhibuit ipſimet Summo Pontifici Alexandro VII. & ab eo obtinuit pluriès induitum non
commorandi in Vrbe, & Statu Eccleſiaſtico; † pinguius 188
igitur impleuiſſe conſtat, & tamen implementum per æquipollens eſt ſufficiens cum forma præfata data, & inducta fuerit ad certum effectum euitandi fraudes Bald. *in l. ſi quis mihi bona* 25. §. *ſed ſi mandauit ff. de acquir. hæred.* Roman. *conſ.* 433 *nu.* 1. *verſ. ſecundò, & ſeqq.* Pariſ. *conſ.* 99 *num.* 16. *&* 17. *lib.* 3. Mantic. *de tacit. lib.* 2. *tit.* 4. *num.* 45. Mareſcot. *lib.* 1. *var. reſol. cap.* 68. *num.* 1. *&* 2. Seraphin. *deciſ.* 413. *num.* 3. Bich. *deciſ.* 458. *nu.* 23. *&* 24. *in recent. deciſ.* 333. *num.* 5.

Digitized by Google

num 5 part.6.& deciſ.463.num.5.part.9.tom.2.deciſ. 363. nu.
5 & 6.par.20.& in Bononien. Primogenituræ de Luparis 15.
Martij 1666.§ tamen quia coram R.P.D Bourlemont.

In bonis demum in Vrbe, & intra quatuor milliaria
axiſtentibus non debetur immiſſio d. Primogenito D.
Marchionis, ſed D. Baroni Cornelio, tanquam primo
vocato; nam ob delictum commiſſum à Franciſco non
fuit caducatus gradus ſubſequentis ſubſtitutionis, nec
ſumus in terminis vulgaris Anomalæ, ſed ex dicto de-
licto Primogenitura remanſit reſoluta, & pro non facta
reſpectu bonorum de quibus Delinquens habuit opus li-
centia, vt ſupra probatum eſt: In reliquis verò, de qui-
189 bus dictus Franciſcus † non indigebat licentia, & quæ
proindè non cadebant ſub conditione reſolutiua, Primo-
genitura remanſit firma, & aperta fuit fauore D. Baro-
nis, qui primo loco poſt Franciſcum, eiuſque deſcenden-
tiam vocatus fuit per text. clar. in l. quamdiù inſtitutus 68.
ff. de acquiren. hæred. & in l. cum in teſtamento 37.ff. de hæ-
red. inſtit. latè Gabr. conſ. 5.num. 12. & 13. lib. 1. Surdus
conſ. 34. num. 13. & ſeqq. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 469. num.
78. Rota coram Bichio deciſ. 17. num. 11. & ſeqq. & de-
ciſ. 27. num. 5. Card. Celſ. deciſ. 373. num. 11. & in Inte-
ramnen. fideicommiſſi 26. Ianuarij 1654. coram R.P. D. Be-
nilaquo.

Denique non obſtant deducta per DD. de Matthæis
petentes immiſſionem ex antiquiori fideicommiſſu q. An-
tonini Frangipani in poſſeſſionem certorum bonorum
Vrbis, & vnius Caſalis ab Vrbe poſiti vltrà quatuor mil-
liaria vigore teſtamenti ab illo conditi die 29. Decembris
1537. vt ſupra dictum fuit.

Quandoquidem Antonius aliud deindè teſtamentum
190 condidit die 18. Iunij 1540. quod attendendum † eſt, non
autem aliud præcedens per poſterius de neceſſitate reuoca-
tum §. Poſteriore inſtit. quib. mod. teſtam. infirm. l. 1. §. penult.
ff. ſi tabul. teſtam. null. extab. cum alijs ſuperius adductis.

Ipſi autem in hoc poſteriore non dicuntur nominatim
vocati, nec ſubſtituti, ſed vti Deſcendentes à q. Iacobo
Frangipano ex Laura ipſorum Matre propriam deduce-
bant vocationem, ex quo Teſtator ſubſtitutis illius filijs
maſculis legitimis, & naturalibus in conditione poſuit
eius deſcendentes, ibi: Et caſu quo nulli extarent deſcen-
191 dentes legitimi, & naturales d. q. Iacobi &c. † quorum
appellatione ſolent regulariter venire non ſolum deſcen-
dentes ex maſculis, ſed etiam deſcendentes ex fœminis,
iuxtà communiter receptam opinionem Fulgoſ. conſil. 85.
num. 1. & per tot. quem ſequuntur plures ab informanti-
bus relati.

Verum præmiſſo quod de iure vbicumque venientes ex
192 antiquiori fideicommiſſo nominatim † vocati non ſunt,
ſed eorum vocationem deducunt per interpretationem,
quæ requirere dicitur altiorem indaginem, non poſſunt
193 immiſſionem impetrare, nec ab ea excludere venientes †
ex fideicommiſſo poſteriori claro, & litterali Dec. conſ.
467. num. 12. verſ. præterea & num. 13. Roland. à Valle
conſ. 1. num. 74. lib. 1. Bich. deciſ. 612. num. 15 Rota in In-
teramnen. Fideicommiſſi 28. Martij 1667. §. cumque omni-
bus, & 1. Februarij 1668 §. fideicommiſſum denique coram
Eminentiſſimo & Reuerendiſſimo D. meo Cardinali Carpi-
neo Prodatario.

194 Opinio Fulgoſij † quamuis communiter recepta, com-
muni quoque Doctorum calculo limitatur, vt non pro-
cedat in pluribus caſibus, & ſignanter in propoſito quan-
du Teſtator intellexit vocare Deſcendentes per lineam
maſculinam: tunc enim nunquam poſſunt venire Deſ-
195 cendentes fœminarum, † cum neceſſarium ſit, quod ſuc-
cedere volentes copulatiuè habeant duas qualitates, nem-
pè quod ſint maſculi, & quod immediatè deſcendant ex
maſculis Alciat. in l. Gallus § nunc num. 10. ff. de liber. &
poſthum. Gozzadin. conſ. 87 ſub num. 15. verſ. pondera quod
duo requiruntur, Gabr. conſ. 116. num. 26 & ſeqq lib. 2. Me-
noch. conſ. 205. num. 29. Peregr de fide c. art. 26. num. 29 verſ.
circa verò, Duran. deciſ. 300. num 7. Rota in recent. deciſ.
203. num. 5. verſ cum ad hoc quod quis part. 2. & pleniùs de-
ciſ 95. num. 6. part. 11. & coram Bich. deciſ. 493. num 6. cum
ſeqq. in Bononien. fideicommiſſi 10. Decembris 1664. § Neque
Comes, coram Reuerendiſſ D. Albergato Decano, & in Ari-
minen. Caſtrorum 29. Maij 1665 § non obſtat coram Eminen-
tiſſimo Cerro.

Quod Antonius in præſenti intellexerit, vocare deſcen-
196 dentes per lineam † maſculinam apertè probatur, quia
in parte diſpoſitiua ità dixit ibi, Succedant, & ſuccedere
debeant filij maſculi legitimi, & naturales q. D. Iacobi de
Frogipanis ita ut ſemper proximiores in gradu per lineam
maſculinam præferantur in ſucceſſione huiuſmodi: Conſi-
derata enim iſta oratione † iunctim, & inſimul, vt fieri de- 197
bet, non autem diſtinctum, nec ſeparatè, mens Te-
ſtatoris redditur aperta vocandi ſolos deſcendentes per li-
neam maſculinam, excluſis per neceſſe Deſcendentibus
Fœminarum; Illa enim † verba, Ita ut de ipſorum natura 198
declarant, & reſtringunt præcedentia ad ſubſequentia,
Pariſ. conſ. 22. num. 39 lib. 3. Dec. conſ. 521. num. 16. Crauett.
conſ. 201. num 41. egregiè Gabr. conſ. 111. num. 23 & 24. lib. 1.
Mandoſ. ad regul. 22. Cancellar quæſt. 28. num. 4.

Nec vllam habet ſubſiſtentiam quod propter illud ver-
bum, † Præferantur voluerit Teſtator præferre lineam 199
maſculinam lineæ fœmininæ, & ſic etiam deſcendentes
per lineam fœmininam vocare.

Quia Teſtator non dixit; præferantur linea maſculina
lineæ fœmininæ, quo caſu poſſet vrgere obiectum, & in-
trarent deducta per Rota deciſ. 152. part. 6. recent. ſed di-
xit, ita ut ſemper proximiores in grada per lineam maſculi-
nam præferantur in ſucceſſione huiuſmodi. Ergò verbum
præferantur † non refertur ad lineam mentionatam in 200
ſingulari, & per Accuſatiuum cum ſua præpoſitione,
Per; Sed refertur ad verbum, Proximiores, tanquam
ſuum ſubſtantiuum, illique ſoli conuenit, declarando † 201
exindè, quod proximiores in gradu per lineam maſculi-
nam ſemper præferantur remotioribus eiuſdem lineæ
maſculinæ, id enim præcipuè importat ratio recti ſermo-
nis, quæ ſemper attendi debet ad text. in l. Plautius 8. ibi-
que gloſ. in figuratione caſus in fine ff. de aur. & argen. legat.
Bart. in l. filium 24. num. 20 C fam. Erciſcund Cyriac. contro-
uerſ. 533. num. 33. Rota in Romano Beneficiatus S Ioan. in
Laterano 16. Iunij 1670. § Sola difficultas in fine, & §. Quod
autem coram R P D. Benilaquo; Et procedit ad effectum
excludendi ius repræſentationis, & tollendi † nepotibus 202
prætenſionem ſuccedendi inſimul cum Patruis vti fictè
ingredientibus in gradu eorum Parentis, Caſanatt. conſ.
59. num. 16. Petr. de fideic. quæſt. 11 num. 121.

Hæc autem declaratio non eſt ſuperflua tanquam ex-
cluſiua prædictæ quæſtionis † inter Doctores acerrimè 203
agitatæ, vt pleniſſimè apud Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 445.
Quinimò ſuperflua fuiſſet ſi intelligeretur appoſita ad ef-
fectum præferendi lineam maſculinam lineæ fœmininæ
cum de iure quando vtraque eſt vocata, ſemper deſcen-
dentes per lineam maſculinam præferantur deſcendenti-
bus per lineam fœmininam, Anchar conſ. 339 num. 3. Pe-
regr. de fideicomm art. 26 num. 16. & 17 Mantic. de coniect.
vltim. volunt. lib 8 tit. 18 num 20.

Nec refert quod in conditione loqutus fuerit ſimpliciter
de Deſcendentibus, quia ex veriori, communiori Docto-
rum ſententia, illæ tantum † perſonæ dicuntur compræ- 204
henſæ in conditione, quæ fuerunt per Teſtatorem, iuxtà
ſuas declarationes incluſæ in diſpoſitiua, & non aliæ. Cu-
man. conſ. 119. num. 2. Ruin. conſ. 131. num. 15. lib 2. Cephal.
conſ. 107. num 12. Capr. conſ 2. num. 31. Gabr. conſ. 69. num. 5.
lib. 2. Surdus conſ. 364. num. 7. verſ & vbi, Peregr. conſ. 23.
num. 7. lib. 3. Duran. deciſ. 126. num. 12. & 28. in recent. deciſ.
95. num. 23. part. 11. in Romana Primogeniture de Bubalo 8.
Iunij 1668. coram Eminentiſſimo Domino Cardinali Cerro ſub
§. Reſpectu denique. Tantò magis in propoſito, in quo Te-
ſtator in dicto poſteriori Teſtamento poſt d. conditionem
bis iterum fecit † mentionem de deſcendentibus Iacobi, 205
& in vtroque loco repetijt, ex linea maſculina, & deſcen-
dentibus maſculis, vna enim pars Teſtamenti ab alijs con-
gruè declaratur l. qui filiabus 17 ff. de legat. primò.

Secundò limitatur vt non procedat opinio Fulgoſi, quo-
ties Teſtator expreſsè, † vel tacitè habuit votum conſer- 206
uandi agnationem Socc. Iun. conſ. 2. num. 19 verſ. ideò ſecun-
do loco lib 2. Peregr. conſ 47 num 5. verſ. quo circa lib. 4. Ga-
br. conſ. 116. num 10. & 11 lib. 2. Surd. conſ. 316 num 8 Meno-
ch. conſ. 1229. num. 20. & lib. 4 præſumpt. 91. num. 5. verſ. &
huius, Mantic. de coniect. lib. 8. tit. 12 num. 7. verſ item ſi reli-
ctum, Pæn deciſ. 902. num 5. verſ. Quod tunc maximè, ac num.
7. & 8. Rota in recent. deciſ. 218. num. 9 part. 11. & in d. Ro-
mana Primogeniture de Bubalo 8 Iunii 1668. coram Eminen-
tiſſ. D. Card. Cerro §. Votum verò 6. Martii 1671. coram Reue-
rendiſſ. D. Albergato Decano §. tertio ex voto, & 27. Iunii
1672. coram R.P.D Emerix §. Quartò demum.

Quod denique Antoninus dictum votum conſeruandi
agnationem habuerit ex eo clariſſimè reſultare viſum eſt,
quia in dicto ſuo poſteriori Teſtamento † clauſit, & ter- 207
minauit

Digitized by Google

minauit omnes fideicommiſſarias vocationes his verbis, ibi, *Et hoc pro conſeruatione Domus de Frangipanis, & bonorum ipſius Teſtatoris*. Iſtud enim eſt votum, & contemplatio agnationis expreſſa, quia in fideicommiſſis
208 verbum, *Domus*, ſignificat † agnationem, Bart. *in l. Prouunciatio 195. §. Familiæ, ff. de verb. ſignif.* Anchar. *conſil. 151. num. 4. verſ. ſed accipitur*, Alex. *conſil. 213. num. 2. in fine verſ. accedit ad confirmationem, lib. 6.* Mand. *d. lib. 8. diſt. tit. 22. num. 17.* Peregr. *de fideicomm. art. 22. num. 27.* Rota *in recent. deciſ. 373. num. 3. verſ. Quod verbum part. 3. & in dicta Romana Primogenituræ de Bubalo coram Eminentiſſimo Domino Cardinali Cerro, §. expreſſum enim verſic. vt de verbo domus &c.*

Et ità &c.

FINIS PARTIS DECIMÆ QVARTÆ.

I N-

Digitized by Google

INDEX
RERVM, SEV MATERIARVM,

Quæ in hac Decimaquarta Parte Deciſionum Recentiorum continentur.

A

ABBAS.

ABBAS Farfenſis eiuſdem Caſtri Dominus olim fuit, deciſ. 237. num. 12.

Abbas in territorio ad ſui fauorem ſeparato eſt Diœceſanus, & Ordinarius, vt erat Epiſcopus ante ſeparationem, deciſ. 99. num. 4.

Abbas compromittendo Iura ſuæ Eccleſiæ per priuilegium quæſita non poteſt illi, & ſucceſſoribus præiudicium inferte, dec. 99. n. 7.

Abbas habens iuriſdictionem ordinariam, venit ſub nomine Ordinarij, deciſ. 71. num. 2.

Abbati cenſetur præſeruatum, Id quod expreſsè non fuit Epiſcopo attributum, deciſ. 72. n. 6.

Abbatibus vſus Pontificalium in aliena Eccleſia licet exempta, & quamuis fuerint inuitati, prohibetur, deciſ. 71. num. 14.

Abbate accipiente pecunias ſine conſenſu, & mandato Monachorum, non probata earum verſione in vtilitate Monaſterij, ad illarum reſtitutionem Monaſterium non tenetur, deciſ. 42. n. 1.

ab Abbate pecunias mutuo acceptas in vtilitatem Eccleſiæ fuiſſe conuerſas, & quando non, ex quo arguatur, deciſ 42. n. 10. & 11.

Abbate Clericos ordinante, Presbyteros excommunicante ſine contradictione alicuius Epiſcopi infertur ad omnimodam illius Iuriſdictionem, ac ſi loca eſſent nullius Diœceſis, dec. 483. n. 11.

ABDICATIO totius Iuris in Donatione, ex quibus deſumatur, deciſ. 529. num. 21.

ABSENTIA.

Abſens ad præſentationem vocari debet ſi commodè interuenire valeat, deciſ. 374. n. 9.

Abſens Beneficiatus ex cauſa morbi, & litis ſine licentia Epiſcopi, priuatur, deciſ. 506. n. 16. 17. & 18.

Abſens Eques Sancti Ioannis Hieroſolymitani pro ſeruitio ſuæ Religionis, reſidentiam conſequitur, deciſ. 88. n 5. & 6.

Abſens euocandus Ius non definit, à quo loco ſit, ſed ſolum reſpicitur, an commodè venire poſſit ad præſentationem, deciſ. 374. num. 11.

Abſens ex iuſta cauſa non punctatur, ſed lucratur diſtributiones quotidianas, deciſ. 510. n. 10.

in Abſente acceptatio quando requiratur expreſſa, & quando tacita ſufficiat, deciſ. 523. n. 10. & 11.

Qui de re, nec in vita, nec in morte diſponit fatetur non eſſe ſuam, tanto magis ſi fuerit præſens alterius aſſertioni, ibidem num. 12. 13. & 14.

pro Abſente Procurator ab hoc, vt valide ſuffragium ferat debet iurare ſe credere, quod impedimentum infirmitatis durauerit, vſque ad diem faciendæ præſentationis, deciſ. 374. n. 13.

Abſentem obligare Notarius non poteſt in contractibus correſpectiuis, & oneroſis, deciſ. 524. n. 9.

Abſenti conuentio non poteſt præiudicare, & non conſentienti, deciſ. 457. num. 3.

Abſenti Donatio facta ante acceptationem, non dicitur perfecta, deciſ. 145. n. 7.

Quod non procedit quando in Donatione adeſt ſtipulatio Notarij pro abſente, ibid. n. 8.

Abſentia non excludit quaſi poſſeſſionem Iuriſpatronatus contra familiam, quæ nunquam præſentaſſe probatur, deciſ. 477. n. 9.

Abſentia Procuratoris ad hoc vt contra ipſum poſſit procedi per Contradictas, debet in Actis per duos teſtes probari, deciſ. 55. num. 17. 18. & num. 19.

ab Abſentia Beneficiatus non excuſatur ex cauſa morbi, & litis à priuatione Beneficij, quod declara, deciſ. 506. n. 14. & 15.

Abſentiæ cauſam iuſtam ad effectum conſequendi diſtributiones ſolus belli timor præbet, deciſ. 390. n. 3.

Abſentibus diſtributiones non conceduntur quoties ceſſat impedimentum perceptionis illarum, deciſ. 390. n. 4.

ABROGATIONIS cauſa quando eſt generalis extenditur, etiam ad actus in abrogatione non expreſſos, deciſ. 21. n. 5.

Amplia, ibid. num. 6.

ABSVRDVM vt euitetur reijci debet omnis inueriſimilis intellectus, deciſ. 462. num. 25.

ACCEPTATIO.

Acceptandi profeſſionem poteſtas quoties ſermo eſt de Capellanis, ex Statut. 29. de conſuetud. eſt communis omnibus Fratribus, deciſ. 334. n. 12.

Acceptans Primogenituram cum omnibus ſuis qualitatibus, quid inde ſequatur, deciſ. 536. num. 100.

non Acceptante Donatario donationem, nec dominium, nec poſſeſſio à donante abdicatur, deciſ. 203. num. 14.

Acceptare hæres dicitur onus iniunctum per aſſecurationem, & retentionem bonorum, deciſ. 356. n. 10.

Acceptatio ex donatione, dum donatarius patitur aliquod detrimentum, ex ſola ſcientia ſtipulationis donationis, non præſumitur, deciſ. 37. num. 9.

Acceptatio in rebus vtilibus cenſetur inducta, ex ſola ſcientia, ſed non præſumpta, deciſ. 513. n. 7. & 8.

Acceptatio non præſumitur in re poſſibiliter damnoſa, ibidem num. 10. & 11.

Acceptatio rei vtilis infertur à ſola ſcientia declara, deciſ. 524. num. 6. 7. & 8.

Acceptatio in abſente quando requiratur expreſſa, & quando tacita ſufficiat, ibid. n. 10. & 11.

Acceptatio Canonicatus infra menſem à die habitæ notitiæ vacationis Beneficij fieri poteſt, & non acceptans tenetur probare abſentiam, vel iuſtam cauſam ignorantiæ vacationis. dec. 208. n. 5.

Acceptatio Indulti per indultarium non eſt neceſſaria quando agitur de priuilegio conceſſo à Principe per viam legis, d. 151. n. 3.

Acceptatio, & effectuatio donationis per Primogenituram factæ ſufficit, vt per primum donatarium fuerit acceptatio, vt omnibus proſit, deciſ. 536. num. 187.

Acceptio literarum Cambij, benè probat ſolutionem, de. 492. n. 3.

ACCESSIO eſt inductiua nouæ. & principalis obligationis, quæ incipit à die ſtipulationis, deciſ. 70. n. 6.

Acceſſorium euaneſcit negotio principali corruente etiam, deciſ. 133. num. 13.

per ACCIDENS paſſum damnum, per diminutionem fructuum rei emphyteuticæ compenſatur cum exceſſu vtilitatis, alias ab emphyteuta perceptæ, deciſ. 235. n. 9.

ACCOLLATIO.

Accollatio debitorum ſolutio fructuum, & canonis, ſunt pars contractus, & minuunt rei valorem, deciſ. 22. n. 2.

ACCONCIA, & Gemmæ ſub nomine Dotis veniunt aliaque in Inſtrumento Matrimoniali annexa, deciſ. 317. n. 13.

ACQVISITIO.

ex Acquieſcentia diuturna filiatio excluditur poſt apertum fideicommiſſum ad eius fauorem, ſi eſſet talis, & poſt obitum poſſeſſoris fideicommiſſi benè informati de Iuribus ſuæ cognationis, deciſ. 535. n. 86.

in Acquirend poteſt debitor præiudicare ſuis creditoribus, d. 40. n. 8.

Acquirens Maritus emphyteuſim pro ſe, & vxore, licet non ſit præſens ſtipulationi præſumitur tamen eius acceptatio, ex ſola ſcientia ſtipulationis, deciſ. 37. n. 6.

Acquirens adminiſtrator pro perſona nominanda, ex pecunijs ſui principalis, eidem etiam à principio acquirere voluiſſe præſumitur, deciſ. 198. n. 9.

Acquirens bonorum primus alios à ſucceſſione excludit, & de illis tanquam de patrimonialibus in vocatorum præiudicium diſponere poteſt, deciſ 125. n. 7.

Acquiſitio momentanea non eſt in conſideratione, ibid. n. 3.

Acquiſitio à patre nomine filij mercatoris per habita filio cedere ſolet pro dimidia, deciſ. 13. n. 11.

Acquiſitio illius eſt qui pretium ſoluit, deciſ. 524. n. 2.

Acquiſitio bonorum facta à muliere conſtante matrimonio, dicitur ex pecunijs viri facta ad effugiendam præſumptionem turpis quæſtus, deciſ. 450. n. 6.

Acquiſitum Beneficium non dicitur, niſi illius fuerit capta poſſeſſio, deciſ. 186. n. 5.

Acquiſitum feudum pro parte denotat illud non fuiſſe primogenituræ ſubiectum, deciſ. 125. n. 9.

ACTA.

Acta per Vicarium præſumuntur geſta per nudum adminiſtratorem, deciſ. 16. n. 16.

Digitized by Google

Acta caitus probat, & cuius finis malus eſt, eius præordinario præſumitur doloſa, deciſ.54. n.10.
Acta quando non poſſunt haberi ob aliquam rationabilem cauſam tunc eorum defectus, non cauſant nullitatem, deciſ.536. n.42.
Acta facta in aliquo ſupremo Tribunali, quoad atrociſſimum aliquod delictum, non cenſuerunt publicari, ibid. n.43.
Acta contra Archipresbyterum geſta eoſdem presbyteros afficiunt dum illorum ius cum ſcientia eorum fuit in iudicium deductum, ac præuia citatio contra ipſos fuit executa, deciſ.256. n.10.
ea Actis ſcriptura, quæ non appareat non eſt habenda in conſideratione, deciſ.314. n.8.
Actorum ratihabitio, & proprij Iuris renunciatio inducta cenſetur ex paritione mandati Rotalis, deciſ.192. n.4.
ex Actorum reuolutione Senteotiæ validitas reſultat, deciſ. 15. num. 2.
ex Actorum reuolutione Sententiæ validitas apparet, deciſ. 587. num. 2.

A C T I O.

Actio ex ſtipulatu oritur ex promiſſione fauore emptorum facta contra cedentem, deciſ. 129. n. 2.
Actio pro dote competit aduerſus fundus dotales, pro dotis reſtitutione aſſignatos, deciſ.441. num.11.
Actio reſtringitur tantum ad ea, quæ in iudicio deducuntur, deciſ. 189. num. 11. & 14.
Actio de euictione quem tenet, eundem agentem tenet exceptio, deciſ.105. n. 9.
Actio redhibitoria datur quando vitium aliquod in re vendita latenter adeſt, deciſ.456. n.7.
Actio reſciſſoria pro læſione in modico partem dimidiam excedente læſo in petitorio tantum conceditur, deciſ.270. n.10.
Actio, & paſſio non datur in eodem ſubiecto, deciſ.27. n.4
Actio contra promiſſorem dotis, datur vxori quoties clauſula quorum intereſt in promiſſionis Inſtrumento inſerta fuerit, deciſ.216. n.12.
Actio dotalis extinguitur per recuperationem fundorum dotalium, deciſ.434. n.5.
Actio perſonalis extinguitur cum vita debitoris, deciſ.80. n.2.
Actio ad implementum, non autem receſſus à nominato contractu, regulariter tribuitur à Iure, deciſ.1. num.2.
Actio ſpolij competit etiam ei, qui mala fide poſſidet etiam contra bona fide poſſidentem, deciſ.60. n.12.
Actio de euictione quem tenet, eundem agentem repellit exceptio, deciſ.313. n.3.
Actio ſine obligatione nullo competit, deciſ.2. num.
Actio mixta dicitur, quæ oritur ex præſtationibus perſonalibus, deciſ.319. n.7.
Actio pro fructibus non ſolutis competit contra eum, qui illos recepit, ſed non competit retentio aduerſus fideicommiſſarium, deciſ.218. n.6.
Actio dotis datur cõtra fundum dotalem conſtitutũ, dec.108. n.10.
Actio datur hæredibus defuncti contra illius debitores, d.216. n.11.
Actio conditione non impleta, non oritur ad petendum id, quod in obligatione continetur, deciſ.54. n.2.
Actio inter patrem, & filium datur, & ciuilis oritur obligatio, quando filius habet peculium aduentitium in vſufructu ob expreſſam, vel tacitam patris remiſſionem, deciſ.24. n.7.
Actio damnum paſſo competit pro damnis, & intereſſe, d.210. n.6.
Actio in rem ſcripta, ſequitur rem exiſtentem apud quemcumque poſſeſſorem, deciſ.132. n.11.
Actio competit tantum in bonis debitoris, deciſ.145. n.12.
Actio perſonalis tantum, non autem hypotheca pro alimentis competit, deciſ.48. n.2.
Actio reuocatoria contractus pupillo, & minori à iure indulgetur, deciſ.322. n.2.
Actio temporalis in annos quadraginta perpetuatur, dec.307. n.7.
Actio non datur contra voluntatem ſui auctoris, dec.112. n.7. & 8.
Actio ſpolij poſſeſſione pluſquam quadragenaria probata, ceſſat contra poſſidentem, & remanet præſcriptum reſpectu illam impugnantis quodcumque reintegrationis remedium, deciſ.229. num. 28.
Actio de euictione, quem tenet, eundem agentem repellit exceptio, deciſ.247. n. 7.
Actio creditori contra bona ſibi aſſignata competit, nec poteſt variando alia bona retinere, deciſ.267. n.5.
Actio reſcindens, ſeu læſio quando non intret, deciſ.523. n.26.
Actio inter patrem, & filium non datur patria poteſtate durante, deciſ.24. num.3.
Actio perſonalis in rem ſcripta in præiudicium cuiuslibet creditoris etiam hypothecarij, ac tertij poſſeſſoris exerceri poteſt, deciſ.48. n.4.
Actio à iure permutanti tributa non poteſt contra tertium poſſeſſorem exerceri, deciſ.142. n.6.
Actio ad regreſſum eſt ordinaria, deciſ.419. n.15.
Actione in rem agitur, quando agitur de petitione hæreditatis, deciſ.319. n. 6.
in Actione reali lis ab hærede tranſit in fideicommiſſarium, deciſ. 530. num. 2.
Actionem actio naturalis licet non pareat, impedit tamen ſoluti repetitiones, deciſ.528. n.7.
Actionem fideicommiſſarius habet contra alienantem, bona fideicommiſſo ſubiecta ad quæ ipſe vocatus exiſtit, deciſ.131. n. 7.
Actionem creditor dirigere debet contra hæredem vniuerſalem, in quem iura Defuncti actiuè, & paſſiuè transferunt, deciſ. 356. num. 8.
Actionem ad conſequendam dotem, Mulier habens rem ipſam habere videtur, deciſ.386. n.12.
Actiones illæ Ceſſionario competunt, quas exercere potuiſſet ipſemet cedens, deciſ.429. n.1.
Actiones tam actiuè, quàm paſſiuè banniti in fiſcum tranſeunt, deciſ. 485. num. 6.
ab Actionibus hæres non poteſt paſſiuis ſe eximere, eaſque in alium transferre, deciſ.106. n.25.
ex Actionibus conſenſum ſiue expreſſum, ſiue tacitum, ſiue coniecturalem, ſocietas benè probatur, vtriuſque partis importantibus, deciſ.241. n.2.
in Actionibus ſingularibus pretium non ſuccedit loco rei, deciſ.39. num. 10.
Et præcipuè quoties habita fuit fides de pretio, ibid. n.11.
in Actis partitæ non productæ, nihil probant, deciſ.394. n.11.

A C T O R.

Actor contra reum diuerſæ Diœceſis, debet delegatum impetrare, vel in Diœceſi rei, vel in alia non propria, deciſ.412. n.1.
Actor vt ab exercitio hypothecæ repellatur decennali præſcriptione debet habuiſſe ſcientiam rei hypothecatæ alienationis, deciſ.105. n.6.
Actor exceptione præſcriptionis repellitur à Iudicio Saluiani, deciſ.105. n.5.
Actor in negatiua ſe fundas plenè, & concludenter illam probare debet, deciſ.390. n.8.
Actor intentionis ſuæ fundamentum oſtendere debet. d.106. n.15.
Actor ſub pœna nullitatis proceſſus tenetur inueſtigare reum, deciſ.381. n.50.
Actor intentionem ſuam, in qua ſe fundat probare tenetur, deciſ. 263. num. 12.
Actor intentionem ſuam, in qua ſe fundat concludenter probare tenetur, deciſ.304. n.3.
Actori probandi onus incumbit, deciſ.191. n.8.
Actore non probante reus abſoluitur, deciſ.2. n.1.
Acta, non requiruntur, quando ſententia deducitur, ad iuſtificandum, ſeu manifeſtandum aliquod factum, deciſ.636. n.45.
in Actis non exhibita priuilegia, nullum gradum probationis conſtituunt, deciſ.5. n.3.

A C T V S.

Actus ſuſtineri non poteſt, quando non adſunt ſolemnitates à iure requiſitæ, deciſ.62. n.8.
Actus lite pendente geſti, quando ſunt à negotio principali independentes liciti ſunt, & permittuntur, deciſ.432. n.3.
Actus iuriſdictionales per Abbatem exerciti non præiudicant Epiſcopi iuriſdictioni, quoties non conſtat de illis Epiſcopum habuiſſe notitiam, deciſ.483. n.18.
Amplia vt num. 19. & 16.
Actus collariui ſpectant ad poſſeſſorem, deciſ.423. n.4.
Actus geſti contra formam ſtatutorum Religionis Hieroſolymitanæ in admittendis ad profeſſionem nouitijs non ſubſtinentur, deciſ.134. n.9. & 21.
Actus taciti excluſio eſt incluſio actus expreſſi, deciſ.275. n.15.
Actus quando reſpiciunt finem, pro quo fuit interpoſita appellatio non inducunt illius renunciationem, deciſ.418. n.12.
Actus contrarius errori potius quà dolo adſcribi debet, d.126. n.23.
Actus validus reputatur, quotieſcumque non comparet, qui illum impugnet, deciſ.487. n.2.
Actus iuriſdictionales in ſubditos ſolũ exerceri poſſunt. d.483. n.9.
Actus in actis non exhibitus, ac ſi extra Mundum eſſet conſideratur, deciſ.274. n.8.
Actus legitimam quandam ſubſtantiam præſupponit, dec.323. n.
Actus ab hærede geſtus contra veriſimilem Teſtatoris mentem non ſubſtinetur, deciſ.294. n.14.
Actus per virum geſtus, in quo declarauit aliquam velle ducere in vxorem denotat actum in futurum faciendum, nec ſupponit factum, deciſ.346. n.5.
Actus in poſſeſſorijs cauſa potius quàm ipſius actus exercitium eſt attendeñ, deciſ. 257. n.11.
Actus ſingularis exercitium, vt obtineri valeat requirit quod ſit plenè præſcriptibile, deciſ.189. n.6.
Actus nulli in ratificatione omnes ſolemnitates requiruntur, quæ in ipſo actu principali debent interuenire, deciſ.193. n.14.
Actus præcedentes omnes nouatio perimit, deciſ.560. n.19.
Actus contra legitimum contradictorem exerciti ius ſecundarium obtinentibus nocent quamuis ipſorum citatio nulla præceſſerit, deciſ.256. n.2.

Actus

Digitized by Google

Actus eatraiudicialis non conſideratur, deciſ. 192. n. 18.

Actus iuriſdictionales Epiſcopi in aliqua terra exercentis iuriſdictioni ſubiecta, ea cenſetur, deciſ. 483. n. 10.

Actus nulli, & inualidi ratificatio, non poteſt præſumi ex tacita ratificatione, non conſtito de ſcientia nullitatis, & inualiditatis, deciſ. 519. n. 24.

Actus perfectionem dictio, *poi*, in tempus ſuturum confert, deciſ. 346. num. 4.

Actus dubios Teſtium depoſitiones declarant, deciſ. 391. num. 15.

Actus non debet operari prærer intentionem agentis, dec. 40. n. 11.

Actus vnius reſeruario facta Epiſcopo, arguit iuriſdictionem in alijs actibus ad fauorem Abbatis, deciſ. 71. n. 5.

Actua nulli, & inualidi, ratificatio non poteſt præſumi ea tacita ratificatione, non conſtito de ſcientia nullitatis, & inualiditatis, deciſ. 519. n. 4.

Actus præparatio non haberur in conſideratione, deciſ. 289. n. 5.

Actus, ſeu poſſeſſio ſubſequens ex titulo præcedenti declaratur, deciſ. 368. n. 1.

Actus capitulares legitimè fiunt à ſolis præſentibus, non habita abſentium ratione etiamſi vota tranſmittant, deciſ. 273. n. 8.

Actus quamuis vnicus ad præcedentiæ manutentionem ſufficiens reputatur, deciſ. 45. n. 8.

Actus vnicus etiam admittitur ad effectum obſeruantiæ interpretatiuæ, deciſ. 360. n. 6.

Actus ratihabitio ſuſpicionem fraudis tollit, deciſ. 97. n. 12.

Actus geſti coram Iudice Laico etiamſi ſub nomine alterius Iudicis Eccleſiaſtici procedatur, ſunt nulli, deciſ. 187. n. 6.

Actus ſi afferat aliquod præiudicium habetur pro non facto, ſi adſit clauſula, *ſine iurium prgiudicio agentis*, deciſ. 536. n. 102.

Actus rem grauem Communitatia tangens non poteſt expediri ſine totius vniuerſitatis conſenſu ne detur occaſio paucis hominibus bona Communitatis alienandi, deciſ. 62. n. 6.

Actus iuriſdictionales quinam dicantur, deciſ. 115. n. 5.

Actus vnicus non eſt aptus ad obſeruantiam inducendam, deciſ. 212. num. 13.

Actus aliter geſtus à conditore pragmaticæ non irritatur, deciſ. 126. num. 34.

Actus in iudicio debet expleri à perſona legitima ſpeciale mandatum habente, deciſ. 106. n. 4.

niſi per Actus concludentes, & indubitatos, ſocietas non probatur, & qui citta ius, & nomen ſocij fieri non poſſunt, deciſ. 56. num. 9.

ad Actum certum Tutor deputari non poteſt, deciſ. 473. n. 7. & 9.

per Actum legitimatio eſt alienatio inter viuos, deciſ. 167. n. 21.

Actum perfectum verba, *aſſegnano*, *cedono*, *e renunciano*, cum translatione dominij, quando importent, deciſ. 487. n. 1.

Actum adminiſtrator contra mentem ſui principalis exercere non præſumitur, deciſ. 236. n. 9.

Actum nullum ratificatio conualidat, tanquam nouum contractum, deciſ. 531. n. 1. & 7.

Actum ſucceſſiuum verba non importantia, importrant ſubſtitutionem vulgarem, deciſ. 467. n. 2. & 3.

Actu vno vitiato, cæteri corruunt, deciſ. 378. n. 6.

Actu, quo probato Iudea ſententiam proferre non poſſet, improbato ad illam deuenire poteſt, deciſ. 106. n. 6.

de Actu affirmatiuo teſtibus deponentibus in aliorum concurſu maior fides eſt adhibenda, deciſ. 234. n. 5.

in Actu aliquo conſenſus quando eſt, quomodo probetur, ad fuiſſe, deciſ. 520. n. 37.

ſuper Actu qui effectum non habuit nullum fieri poteſt fundamentum, deciſ. 106. num. 8.

Actibus poſſeſſorijs adminiſtrario nomine geſtis poſſeſſio principalis deprehenditur, deciſ. 108. n. 5.

in Actibus publicis ad conuocandos illos ex vniuerſitate abſentes campanæ ſonus requiritur, deciſ. 62. n. 7.

in Actibus vltimæ voluntatis maſculinum concipit fœmininum, deciſ. 285. n. 4.

ex Actuali, & reali exactione fructuum perceptio iuſtificatur, deciſ. 53. num.

ADIMPLEMENTVM.

Adimplementum ab eo eſt probandum, cuius commodum concernit, deciſ. 461. n. 14.

Adimplementum per æquipollens quando eſt data & inducta forma, ad certum effectum ad euitandas fraudes, deciſ. 536. n. 188.

Adimplementum per æquipollens ſufficit etiam ſi ſimus in formalibus, deciſ. 492. n. 1.

non Adimpletum pactũ pro non adiecto habetur, dec. 402. n. 5. & 6.

ADITIO.

Aditio hæreditatis ſuppoſita notitia teſtamenti benè inducit illius approbationem, deciſ. 213. n. 2.

Aditio hæreditatis arguitur ex ſolutione debitorum hæreditariorum, deciſ. 65. n. 3.

Aditio hæreditatis ea ſolutione bonorum hæreditariorum nocet adeunti, quando quæſtio eſt inter creditores repudiantis, vel alios, quibus per aditionem erat ius quæſitum, deciſ. 65. num.

Aditionis hæreditatia probatio eſt certè, & concludenter probanda, deciſ. 145. n. 14.

per Aditiones inſtituti ſubſtitutio vulgaris eapirat, deciſ. 465. n. 4.

ADMINICVLVM.

Adminiculis pluribus Teſtes ſulciti gradum probationis aliquem conſtituunt, deciſ. 234. n. 6.

Adminiculis Teſtes ſuffulti, & veriſimilia deponentes præferuntur alijs concludentem ſcientiam circa materiam non referentibus, deciſ. 79. n. 7.

ex Adminiculis Iuſpatronatus etiam iuſtificatur, & remouent vſurpationis præſumptionem, deciſ. 444. n. 15.

pro Adminiculis Teſtes nulliter eaaminati inſeruiunt, & ſufficiunt pro manutentione, deciſ. 493. n. 7. & 8.

eſt Adiudicandum beneficium illi, qui fuerit habilis, & idoneus ab examinatoribus repertus, deciſ. 48. n. 7.

ADMINISTRATIO.

Adminiſtratio bonorum nepotum ea quibus patruo delata cenſeatur, deciſ. 59. o. 3.

Adminiſtrationis natura eſt, quod in reddenda ratione veniat reſtitutio reliquatus, deciſ. 204. n. 7.

Adminiſtrationis hæreditatis ratione non reddita, hæreditas poteſt remanere tam creditrix, quàm debitria, deciſ. 65. n. 15.

Adminiſtrationis ratione Turrix non reddita, de credito dotali ſatisfacta præſumitur, deciſ. 376. n. 29.

Adminiſtrationis bonorum Turria adſtringitur ad reddendam rationem, licet ab hoc onere eam teſtator eaemerit, dec. 216. n. 7.

pro Adminiſtratione vna fideiuſſor ad aliam nouam, & independentem fideiuſſiſſe non cenſetur, deciſ. 161. n. 4.

Adminiſtrandi quaſi poſſeſſio officialium nihil commune habet cum poſſeſſione Eccleſiæ, deciſ. 106. n. 11.

ADMINISTRATOR.

Adminiſtrator bonorum Eccleſiæ non poteſt ex ſuo facto illi præiudicium inferre, deciſ. 118. n. 10.

Adminiſtrator Eccleſiæ, eidem præiudicium inferre non poteſt, deciſ. 77. n. 11.

Adminiſtrator Pater poteſt eſſe legitimus, & tamen non habere vſumfructum in bonis filiæ legatis, deciſ. 44. n. 22.

Adminiſtrator filius, & eaecutor paternæ diſpoſitionis non valet præiudicium inferre vocatis ad Iuſpatronatus, dec. 153. n. 7.

Adminiſtrator compelli poteſt ad eahibitionem librorum vt appareat an partitæ accepti, & expenſi bona fide fuerint deſcriptæ, deciſ. 455. n. 2.

Adminiſtrator rei alienæ ad redditionem rationis obligatur, deciſ. 455. nom. 8.

Adminiſtrator deputationis ſuæ tempore conſtitutus ad exactionem creditorum eaigibilem ſi ob culpam eiuſdem fiant non ſoluendo tenetur de non eaactis, deciſ. 2. n. 10.

Adminiſtrator rei adminiſtratæ, rationem reddere tenetur, deciſ. 204. num. 1.

Adminiſtrator actum contra mentem ſui principalis exercere non præſumitur, deciſ. 236. num. 9.

Adminiſtrator qui ad inueſtiendam pecuniam hæreditatis adminiſtratæ ſe obligauit, in adimplementum ſuæ obligationis, ad illius inueſtimentum tenetur, deciſ. 204. n. 6.

Adminiſtrator lucrum quod facit ea adminiſtratione pecuniæ ſui principalis cenſetur acquiſiuiſſe eidem principali, dec. 198. n. 7.

Adminiſtrator quod voluerit acquirere ſuo principali ſufficit vt appareat ex præcedentibus, & ſubſequentibus adminiſtrationibus, deciſ. 198. n. 12.

Adminiſtrator bonorum Communitatis non habet facultatem vendendi bona ad Communitatem pertinentia, deciſ. 62. n. 1.

Adminiſtrator petens veniam nulla facta mentione de Salario præſumitur ſatisfactus, fallit vt deciſ. 168. n. 11. 12. & 13.

Adminiſtrator rationem reddere tenetur de bonis adminiſtratis, deciſ. 264. n. 16.

Adminiſtrator pro tempore vitæ ſui principalis deputari poteſt, & pro eo tempore tantum fideiuſſor promittere valet, nec vltra id tempus tenetur, deciſ. 450. n. 3. & 4.

Adminiſtrator Cleri malè ſe gerens, obligat omnes de Clero ad damnum, prouenienſ ex mala ipſius adminiſtratione, deciſ. 490. num. 4.

Adminiſtrator præſumitur ſibi ſatisfeciſſe, deciſ. 168. n. 1. 2. & 10.

Adminiſtrator ea facto ſuo præiudicium Eccleſiæ inferre non poteſt, deciſ. 106. n. 12.

Adminiſtrator ad omnem ſui principalis requiſitionem libros eahibere tenetur, deciſ. 455. n. 3.

Adminiſtrator quod quia fuerit Capituli non totius Cleri ex quo arguatur, deciſ. 490. n. 3.

Adminiſtrator non tenetur de caſu inopinato poſt adminiſtrationem, deciſ. 256. n. 5. 6. & 8.

Adminiſtrator acquirens pro perſona nominanda ex pecunijs ſui principalis eidem etiam à principio acquirere voluiſſe præſumitur, deciſ. 198. n. 9.

Adminiſtrator ſi in commiſſa adminiſtratione malè ſe geſſit, in damnum præponentis imputandum eſt, deciſ. 490. n. 1. & 7.

Digitized by Google

Adminiſtratori religioſo prohibita eſt negotiatio, deciſ. 148. num. 6.

ADMISSIO.

Admiſſio Iudicis requiritur ad hoc vt poſitiones fiant de actis, deciſ.383. num.5.
in Admiſſione iuriſpatronatus Epiſcopi non ſunt faciles in ipſorum, & Eccleſiarum præiudicium, deciſ.444. n.14.
pro Admiſſione articulorum neceſſarium eſt decretum Iudicis, deciſ.383. num.4.
Admiſſio articulorum non ſolet denegari quoties materia eſt releuans, deciſ.385. num.1.
ADMITTENDVS ſubſtitutus eſt, quando hæres inſtitutus voluntatem teſtatoris non ſeruauit, deciſ.437. n.3.
de ADIVDICATIONE quando tractatur requiritur decretum de adiudicando, & præcedens bonorum æſtimatio, deciſ.388.n.8.
ADNOTATIONI Parochi priori potius, quam poſteriori creditur, deciſ.17. num.4.
Concurrente præſertim Religioſi atteſtatione, ibid. n.5.
per ADVERSARII confeſſionem poſitiones fiunt vt ponens ab onere probandi releuetur, deciſ.245. n.1.
Aduerſarij confeſſio geminata magis probat, quàm ijdem Teſtes, deciſ.523. num.16.
ADVERSARIVS in poſitionibus ex ſua reſponſione in iudicio, vel confitendo, vel mentiendo ſe onerat, deciſ.245. n.2.
ADVERSATIVA dictio repetit qualitatem præcedentem, deciſ. 529. num. 24.
ex ADVLTERO filius natus præſumitur, quoties conſtat non potuiſſe maritum accedere ad ſuam vxorem ſub cuſtodia ab adultero retentam, deciſ.248. n.6.
ADVLTERINA filiatio ex quibus probetur, deciſ.248.n.7. 8. & 9.
per ÆDICTVM citationi perſonali quando ſuppleatur, deciſ.506. num.8. 9. 10. & 11.

ÆGIDIANA.

Aegidiana quando intrat, locum habere poteſt ſtatutum, dec.309. num. 6.
Aegidiana prohibet appellationem quoad effectum ſuſpenſiuum in iudicijs poſſeſſorijs inter laicos, deciſ.100. n.1.
Aegidiana non intrat quando inter litigantes adeſt Eccleſia, deciſ. 472. num. 1.
Aegidiana non intrat quando in ſententia adeſt mixtura, quod limita, vt deciſ.502. n.11. & 12.
ÆGIDIANA conſtitutio per Summorum Pontificum extenſionem in ſtatu Eccleſiaſtico in donationibus per minores faciendis eſt omnino ſeruanda, deciſ.166. n.3.
Aegidiana intrat in cauſis merè laicalibus, deciſ.502. n.1.
Aegidiana non intrat quando inter litigantes adeſt Eccleſia licet ſententia reſpectu Eccleſiæ ſit lata per caput ſeparatum, deciſ. 472. num. 3.
Aegidiana intrat etiamſi adſit mixtura quando ſententia concepta fuit per capita ſeparata, deciſ.502. n.12.
Aegidiana prohibet appellationem quoad effectum ſuſpenſiuum in iudicijs poſſeſſorijs inter laicos, deciſ.100. num.1.
per ÆQVIPOLENS adimplementum ſufficit etiamſi ſimus in formalibus, deciſ. 492. n.1.
per Aequipollens adimplementum quando eſt data, & inducta forma, ad certum effectum ad euitandas fraudes, dec.536. n.188.
ÆMVLATIO & ſcandalum ſemper ſunt vitanda, dec.481. n.3.
ÆQVALITAS in Iudicijs omninò ſeruanda eſt, deciſ.320. num.1.

ÆRARII.

Aerarij non debent eorum periculo & riſico exactiones facere, nec inexacta ſoluere ceſſantibus negligentia, & commoda exactione, deciſ.2. n.12.
Aerarius ſoluens partem inexactotum totum debitum agnouiſſe cenſetur, deciſ.2. num.19.
Aerarius non factis diligentijs etiam de non exactis tenetur, deciſ.2. n.13.
Aerario ſalarium debetur ratione laboris, & ſeruitij præſtiti, & num. 18. deciſ. 2. num. 16.
Aes alienum hæreditarium eſt concludentibus probationibus iuſtificandum, deciſ.39. n.5.

ÆSTIMVM.

Aeſtimum, tunc multò magis non probat dum præſumitur erroneum, deciſ.520. num. 38.
Aeſtimum bonorum quibus concurrentibus probet etiam contra tertium, deciſ.520. n.17.
Aeſtimo bonorum in Comitatu Piſano non adhibetur fides, deciſ. 520. num. 39.
ex Aeſtimo publico benè dicitur probatum qualia bona ad aliquem ſpectent, deciſ.520. n. 13. 14. & 15.
Aeſtimum publicum pleniſſimè probat contra eum, de cuius voluntate confectum eſt, deciſ.520. n.16.
Aeſtimum publicum quibus concurrentibus probet, dec.520. n.12.

ÆSTIMATIO.

Aeſtimatio periti improba poteſt corrigi per ſuperſunt, deciſ.388. num. 16.
Aeſtimatione opus non eſt quando ad ſunt alij licitatores, deciſ. 388. num. 16.

ÆTAS.

Aetas quando ex baptiſmi libro deſumi non poſſit, deciſ. 523. num.11. 13. 16. 17. & 19.
Aetatem maiorem vel ordinem habens quam requirit Præbenda non eſt à Canonicatu excludendus, deciſ.169. n.5.
Aetas annorum 16. non ſufficit ad validè profitendum, dec.134. n.4.
Aetatis defectus profeſſionem expreſſam annullat, & irritat tacitam, deciſ.134. n.8.
Aetatis defectus pro teſtamenti inualiditate eſt concludenter iuſtificandus, deciſ.523. n.18.
Aetas capax Canonicatus etiam Cathedralis Eccleſiæ eſt 21. annorum, deciſ.169. n.1.

AFFECTIO.

Affectio teſtatoris erga vnum ſubſtitutum potius quam alium, ex quo arguatur, deciſ.123. n.25. 26.
Affectionis præſumptio vniuerſalis & conſanguinitatis cuiuſcumque alteri præualet, deciſ.442. n.5.
Affectionem teſtator nullam de aliqua perſona mentionem faciens nullam in eam præſumitur habuiſſe, & in hac materia attenditur veriſimilitudo, deciſ.44. n.10. 11.
ex AFFICTVM exactione non ſolum probatur poſſeſſio inter locatorem, & conductorem, verum etiam contra tertium, deciſ. 520. num. 8.

AFFINES.

Affinis proximior ceſſantibus conſanguineis requiritur in contractu donationis, per minorem faciendæ, deciſ.230. n.2.
Affinis proximior non eſt excludendus ab interuentu contractui minoris, quando nullum intereſſe proprium, & particulare habuerit, deciſ.230. n.3.
Affinis proximior loco proximiorum conſanguineorum eſt adhibendus, deciſ.380. n.18.
AGGRESSVS viri in vxorem cum enſe tribuunt cauſam ſeparationis Thori, deciſ.514. n. 7.
de AFFIRMATIVA teſtes præferendi ſunt teſtibus de negatiua deponentibus, deciſ.223. n.4.

AGENS.

Agens contra Monaſterium creditor pro pecunijs Abbati mutuo datis concludenter pecunias in eiuſdem Monaſterij vtilitatem fuiſſe verſas probare tenetur, deciſ.41. num.4.
Agens præter id, quod à Prætore decretum fuit, nihil agit, deciſ. 407. num. 2.
Agenti ex iure alterius, competunt omnia iura, in cuius locum ſucceſſit, deciſ.344. n.8.
Agenti conditione indebiti contra hæredes incumbit onus oſtendendi luctum indebitum illi, à quo cauſam habent ipſi hæredes, deciſ. 26. num.2.
AGENTIS creditum cum hypotheca & poſſeſſio impoſitoris cenſus tempore impoſitionis, & poſſeſſio præſens rei conuenti in iudicio Saluiani eſt probanda, deciſ.353. n.4.
AGERE inſtrumenti publici vigore aliud eſt, & aliud vigore apochæ priuatæ, deciſ.9. n.4.

AGNATIO.

Agnationem teſtator ex quibus verbis cenſeatur contemplaſſe, deciſ.285. n. 9.
Agnationis qualitas repetita cenſetur quando agitur de diſpoſitione facta fauore agnationis ad excluſionem fœminarum, & ab illis prouenientium, quamuis verba eſſent apta illas comprehendere, deciſ.462. n.21. 22.
Agnatio dicitur contemplata etiamſi fuerint vocatæ fœminę quod declar., deciſ.465. n.22. 23.
Agnationem filius maſculus conſeruat, deciſ.385. n.10.
Agnationem Ratio conſeruandi verificatur in hæreditatibus maſculorum, non autem fœminarum, deciſ.428. n.10.
Agnationis conſeruandæ ratio non operatur quod Statutum Iuris communis correctorium extendi poſſit ad caſus in Statuto non expreſſos, ſed ſtricte intelligendum eſt in caſibus litteraliter inſertis, deciſ.46. n.11.
Agnationem ratio conſeruandi magis vrget ad inducendum fideicommiſſum, quam quælibet alia, deciſ.208. n.7.

AGNATVS.

Agnatorum & cognatorum differentia in Succeſſionibus eſt ſublata, deciſ.476. n.3.
Agnati extraneis concurrentibus in emphyteuſis renouatione præferuntur, deciſ.250. n.6.
Agnati & cognati in omnibus æquiparantur, inter quos ex iure nouiſſimo omnis ſublata fuit differentia, deciſ.250. n.7.
Agnatorum vocatio maſculorum coarctata excludit fœminas, deciſ.527. n.14.
Agnationis dignitatem filia agnati dicitur conſeruare, dec.462. n.2.
Agnatus proximior ſiuè cognatus ad renouationem emphyteuſis eſt admittendus, deciſ.250. num.
Agnatus legitimatus eſt patri legitimanti, deciſ.167. n.5.
Agnati ſunt cognati per virilem ſexum deſcendentes, dec.157. n.3.

Agnati præferuntur cognatis in pari gradu etiam de iure ſtatutario, decıſ.479.n.13.
Agnitio fideicommiſſi ex ſola petitione inducitur, deciſ.68. n.7.

ALIENATIO IN PROPHANIS.

Alienandi expreſſa permiſſio reddit ineficacem legalem prohibitionem ex fideicommiſſo reſultantem, deciſ.288. n.3.
Alienandi facultas reſtricta ad diſpoſitionem inter viuos non eſt trahenda ad diſpoſitionem vltimæ voluntatis, deciſ.288. n.5.
Alienatio bonorum fideicommiſſariorum reddit illiquidum creditum detractionum, deciſ.530. n.9.
Alienationis prohibitionem teſtator ſtrictiſſimam bonorum faciens præſumitur voluiſſe perpetuo conſeruari bona inter ſuos hæredes concurrentibus coniecturis idem ſuadentibus, & vnica etiam coniectura ſufficit, deciſ.411. n.4. 5. & 6.
in Alienationibus vniuerſalibus fraudes tam poſſunt committi, quam particularibus, deciſ.536. n.181.
Alienationes ne fiant bonorum ſtabilium in forenſes prohibitiones iuata ſunt, deciſ.536. n.144.
Alienationi prædij liberi vaoi conſentiens ſibi præiudicat quoad bona fideicommiſſaria, vt nec ipſi, nec hæredibus non competat remedium. *Auth. res quę* ad dotis conſecutionem, deciſ.200. num.6. 7. & 8.
Alienationis prohibitio per contractum non importat linearem, deciſ.472. n.25.
Alienationem inducit Cenſus impoſitio, ſed declara, vt deciſ.109. num.3. 4. & 5.
Alienationis vti perſonalis prohibitio facta filijs non eſt apta inducere fideicommiſſum reciprocum inter lineas etiamſi cauſa ſit generalis, niſi quando euenit caſus alienationis, dec.347. n.4.
Alienandi facultatem quis habere poteſt, & ſi non alienet, attamen fideicommiſſum remanet, deciſ.288. n.5.
in Alienationibus bonorum Communitatis vtilitas concurrere debet non ſecus ac minorum, & Eccleſiæ quibus æquiparatur, deciſ.193. n.11.
Alienationis appellatione hypotheca venit, deciſ.109. n.5.
ex Alienatione facta de bonis fideicommiſſarijs, detractiones pręſumuntur conſumptæ, deciſ.530. n.7. 8.
Alienationis prohibitio in rem linearem inducit, deciſ.472. n.36.
Alienationis prohibitio, quando eſt facta à Principe, verbis vniuerſalibus, tam directè quàm indirectè generaliter, & abſolutè venit intelligenda, deciſ.536. n.178. & 179.
Alienationem contrahentes prohibendo cenſentur cogitare de ea, quæ accidit cum dominij translatione, non de ſola hypotheca, aut pignore, deciſ.109. n.8.
Alienans bona contra prohibitionem Teſtatoris pænam non incurrit ſi prohibitionis ſcientiam certam & ſpecificam non habuit, deciſ.63. n.2. & 4.
ea Alienatione donatio infirmatur, & intelligitur reuocata, deciſ. 188. num. 9.
ex Alienationibus factis bonorum patris legitima arguitur ſoluta, deciſ.131. n.56.
Alienationi bonorum liberorum Mulier conſenſum præſtans ſibi præiudicat quoad bona fideicommiſſaria, vt ex eis dotem detrahere non poſſit, deciſ.411. n.22.
Alienationis bonorum prohibitio facta familiæ ad omnes de familia indefinitè extenditur, & inter illos reciprocum fideicommiſſum inducit, deciſ.268. n.6.
poſt Alienationem inuentarium, & litem motam contractum nullius eſt roboris, deciſ.264. n.8.
Alienationis expreſſa permiſſio vt colligatur ſufficit quod teſtator prohibuerit alienare per viam denegatæ potentiæ, dec.288. n.8.
Alienationis ſpecies eſt legitimatio, deciſ.161. n.19. & 24.
Alienandi prohibitio bona ad effectum illa conſeruari in familia arguit perpetuum, & abſolutum fideicommiſſum, dec.472. n.5.
Alienabilis res ſemel effecta ſemper durat alienabilis, dec.191. n.5.
ex Alienatione facta detractiones præſumuntur conſumptæ de bonis fideicommiſſo ſubiectis, deciſ.158. n.7.
Alienatio per hæredem facta cedit in legitimæ detractionem, deciſ. 181. num. 5.
Alienandi bona ſtabilia in forenſes, licentia non ſolum poteſt denegari per Supremum Principem, ſed etiam per inferiorem, deciſ.536. n.142.
pro Alienationis ſuſſiſtentia fideicommiſſi bona fides requiritur, deciſ.131. n.9.
Alienandi expreſſa prohibitione ceſſante tacita, legalis remanet, quæ oritur ex fideicommiſſo, deciſ.288. n.4.
Alienandi prohibitio non intrat quando hæres acquirit rem, cuius poſſeſſione carebat, deciſ.334. n.16.
Alienationis teſtator prohibens omne genus cenſetur etiam prohibuiſſe legitimationem, deciſ.167. n.20.
Alienationi conſenſus præſtitus bonorum operatur, vt creditor anterior ſua anterioritate frui nequeat, quæ cenſetur per conſenſum remiſſa, deciſ.408. n.5.
Alienatio ab eo tantum impugnari poteſt cuius fauore prohibitio facta fuit, quod amplia, vt deciſ.508. n.13. & 14.
Alienationis prohibitio pro bonis in familia conſeruandis fideicommiſſum, etiam in caſu obitus operatur, deciſ.322. n.6.
nec Alienare, nec diſtrahere, nec quicquam aliud facere poteſt in præiudicium creditorum, deciſ.14. n.2.
Alienatio rei Eccleſiæ non valet niſi clarè conſtet de eius vtilitate, deciſ.45. n.11. & 15.
Alienans bona contra prohibitionem Teſtatoris pœnam incurrit, & fit locus vocationi aliorum, deciſ.63. n.5.
Alienatio vſque ad certum tempus interdicta ipſo elapſo cenſetur permiſſa, deciſ.288. n.9.
Alienationis prohibitio filijs iniuncta inducit expreſſum fideicommiſſum ad fauorem filiorum inſtitutorum, deciſ.352. n.4.
Alienationis prohibitio contractui adiecta non extenditur ad pignus, ſeu hypothecam, deciſ.109. n.7.
Alienatio Iuriſpatronatus cum vniuerſitate bonorum tunc tenet ſine conſenſu Ordinarij, quando abſque vlla particulari Iuriſpatronatus mentione fit, deciſ.536. n.184.
Secus, ſi aliqua ſpecialis mentio Iuriſpatronatus fiat in alienatione, quia tunc ſecus eſt, ibid. n.184.
Alienatio Iuriſpatronatus quando fit, cum vniuerſitate bonorum, licentia, & conſenſus Ordinarij non requiritur, deciſ.536. n.183.
Alienari in forenſes, bona, quando ſunt prohibita per Principem, iſta alienatio intelligitur reſpectu tituli ſingularis, non autem vniuerſalis, deciſ.536 n.177.

ALIMENTA.

Alimenta collitiganti Iudicis officio decernuntur, deciſ. 48. n.5.
Alimenta paupertate concurrente vna cùm bono iure debentur, deciſ.94. n.1.
Alimenta illi non ſunt præſtanda, qui aliunde ex quo ſe alere poſſit habet, deciſ.442. n 6.
Alimenta non poſſunt dici exceſſiua, quando adeſt turbiditas, deciſ.152. n. 39.
Alimenta decernuntur ad rationem fructuum rei ſub lite vertentis, deciſ.94. n.9.
Alimenta, & ſumptus litis non poſſunt prætendi, bonorum ſtante deficientia, ſecus quando apparet tanta eſſe bona, ex quibus alimenta poſſint deduci, deciſ.127. n.4. & 5.
Alimenta ex cuius rei fructibus debeantur, deciſ.482. n.7. & 9.
Alimenta in commiſſione Papa mandante ſubminiſtrari non intrat ſuper illorum præſtatione diſputatio, deciſ.127. n.1.
Alimenta pinguiora debentur ei, qui habet familiam pinguiorem, deciſ.535. n.80.
Alimenta hæres tenetur legatariæ ſubminiſtrare, deciſ.442. n. 11.
Alimenta prætendens debet docere de paupertate, adeò vt non habeat vnde viuat, deciſ.204. n.15.
Alimenta attenta quantitate bonorum, & perſonarum qualitate, alijſque circumſtantijs à Iudice taxantur, deciſ.127. n.2.
Alimenta nepoti debentur ex fideicommiſſo auito, etiam in concurſu creditorum patris viuentis, deciſ.482. n.5.
Alimenta cenſentur debita filię donec illi dos cõſtituatur, d.94. n.8.
Alimenta à filijs in concurſu creditorum ſuper bonis paternis prętendi nequeunt, deciſ.482. n.3.
Alimenta à patre filiæ debentur, donec dotem ſoluat, dec.413. n.7.
Alimenta prætendi tantum poſſunt in ſubſidium, quando tractatur de bonis reſtitutioni obnoxijs, deciſ.204. n.14.
Alimenta pupillo decernuntur ex officio Iudicis, deciſ.152. n.33.
Alimenta quando ſint ſubminiſtranda etiam illi, qui vnde viuat, habet, deciſ.442. n.7.
pro Alimentis competit via executiua, deciſ.272. n.8.
Alimentorum taxatio ab arbitrio iudicis pendet attentis facti circumſtantijs, & qualitate perſonarum conſiderata, dec.442. n.1.
Alimentorum ratione filius habet hypothecam anteriorem creditoribus patris, deciſ.87. n.9.
Alimentorum Ius etiam inter tranſuerſales competit, etiam alijs extra primum gradum exiſtentibus, deciſ.204. n.9.
Alimentorum præſtatio in linea collaterali, non porrigitur vltra primum gradum, deciſ.204. n.8.
in Alimentorum aſſignandorum materia attenditur, quantum in iſtis erogari volebat is, qui ea præſtari iuſſit, deciſ.127. n.3.
Alimentorum mulier legataria non tenetur ob matrimonium ex menſa hæredis alimenta percipere, deciſ.442. n.10.
Alimentorum præſtatio ſub vſufructu vxori legato continetur, deciſ.216. n.1.
ALENDI onus tanquam bonis ipſis inhærens tranſit cum illis ad quemcumque poſſeſſorem, deciſ.48. n.5.
Alendi onus filiam patri inhæret, deciſ.318. n.15.
Alere nepotes, auus ſicut viuens tenetur, ita eo mortuo ſunt ei alimenta præſtanda in concurſu creditorum patris, deciſ.87. n.5.
in ALTARI publico Sacerdoti cuilibet celebrare licet, deciſ.234. num.1. & 2.

ALLEGANS.

Allegans ſeruitutem pro ſe debet probare eam acquiſiuiſſe vel pacto, vel teſtamento, vel præſcriptione, deciſ.398. n.3.
Allegans ſeruitutem, grauatur onere plenè, & concludentis probationis, deciſ.276. n.1.

Allegare non valet nemo ad fauorem alicuius, ea quæ ſiunt ſi ille non allegat, alius, deciſ.536. n.162.
Allegari creditum in eſſe non deductum noo poteſt ad obtinendam cum illo compenſationem, deciſ.217. n.13.
ab Allegante læſio eſt probanda, decil.468. n.11.
Allegari ignorantia non poteſt, cui factum eſt notum, de.532.n.30.
ab Allegante debet probari exceſſus ſi non præſumitur, de.334.0.1.
Alternatiua reſoluitur in coniunctiuam concurrente diſponentis voluntate tranſmittendi bona tam ad filios, quàm ad nepotes hæredes inſtituti, decil.123.n.30.
Alterare Primogenituram ipſam poſſidens non poteſt, & multò magis diuerſam ab ea conſtituere, deciſ.519. n.4.
ſuper AMISSIONE Adminiſtrator, qui eſt obligatos ad librorum cuſtodiam non iurat, deciſ.455. n.5.
Amiſſionis librorum præſomptio militat contra admioiſtratorem ob præcedentem illius obligationem exhibendi libros, ibid. n.7.
AMITAE Mater præfertor io renooatione emphyteuſis expitatæ per obitum filij, quod declara, dec.476. n.6.7.8.9.10.11. & 12.
per AMOREM, & ſpecialem amicitiam, nominis ambiguitas declaratur, quando plures extant eiuſdem nominis, decil.44. n.4.
Et ſi contrarium admitteretur, ſequeretur quod perſona minus dilecta apud teſtatorem prælationem obtineret in illius ſucceſſione, ibid. n.5.
ptopter Amorem, & benemerita, Legata, & Hæreditas relinqui ſolent, ibid. n.6.
Amoris cauſa conſeruandi, facta renunciatio, non indiget ptobatione, deciſ.221. n.5.
AMPLIATIVA eſt dictio alias, nec ſe reſtringit ad ſimilia eiuſdem qualitatis, deciſ.308. n.9.
Amplia, ibid. n.10.

A N I M V S.

Animarum cura habitualis penes duos, io eadem Eccleſia reſidere non poteſt, deciſ.294. n.10.
ſine Animo nemo acquirit, deciſ.21. n.18.
Animo compenſandi Legatum factum cum proprio debito debet iudicari liberum, & perpetuum, deciſ.328. n.4.
ab Animo præſcriptio, qualificatut præſcribendi, deciſ.189. n.7.
ex Animo Conductoris, in ſoluendo penſionem, arguitur poſſeſſio illius, cui ſoluitur affictus, ſeu penſio, decil.520. n.23.
Animus ex verbis, & factis dignoſcitur, & ex facto ſubſecuto, deciſ.21. 0.9. & 10.
Animus Teſtatoris, per doos Teſtes benè probatur, deciſ.137. n.10.
Animus mulieris debet eſſe liber à minis Conſanguineorum, ne illius conſenſus liber ad matrimonium neceſſarius, eorum minis extorqueatur, deciſ.312. n.3.
ANNONÆ Libri publici, pretium frumenti benè probant, deciſ. 421. num.6.
ANOMALA vulgatis quando expiret per prædeceſſum primi ſubſtituti, & quando non, deciſ.472. n.17.

A N N V S.

Annata quæ ex Beneficijs vacantibus venit ſoluenda, pro vnitis ſolui non poteſt, cum in eis impoſſibile ſit dare vacationem, deciſ.468. 0.30.
Annorum dinumeratio non attendit aliquam Iudicis declarationem, decil.19. n.10.
Annorum quadraginta præſcriptio reddit poſſeſſionem inutilem, decil.520. n.100.
Annorum 30. obſeruantia publica, & diuturna quid operetur, deciſ.32. n.7.
Anous inchoare debet à die regulæ poſtea inductę, deciſ.116.n.16.
Aonus probationis eſt adeo neceſſarius, vt illi non poſſit Nouitius renuntiare, ibid. n.22.
de ANNALI Regula, quæ nam requirat ad ſubſtinendam gratiam, decil 518. n.13.
de Annali Regula oon requirit titulum, ſed meram detentationem, ibid. n.14.
ANTECEDENTES, præſentationes ſubſequentes declarant, deciſ.315. n.32.
ANTERIOR creditor, debet poſteriori præferri in conſecutionem pecuniarum prouenientium, ex effectibus communium debitorum, quando in concurſu conſignatæ fuerunt, eum obligatione de reſtituendo prioribus, & potioribus, de.149.n.1.& 2.
Anterior in poſſeſſione in illa venit manutenendus, decil.66. n.7.
Anterior creditor eſt poſterioribus præferendus, decil.315. n.2.
Anterior creditor, poſteriori ſemper eſt præferendus, decil.396. num.13.
Anterior Dos præfertur mutuanti in cauſa principali poſteriori, deciſ.214. n.14.
Anteriorem hypothecam habens præfertut habenti poſteriorem, deciſ.259. n.8.
Anteriori poſſidenti manutentio datur, deciſ.60. n.1.
Maximè quando poſſeſſio tributa fuit poſſeſſori Iudicis auctoritate quemcumque alium ſua poſſeſſione priuantis, ibid. n.2.
Anterioritas vt conſequatur, quid requiritur, deciſ 440. n.5.
Anterioritas crediti ex quibus excludi nequeat, deciſ.149. n.12.

A N T I Q V I T A S.

Antiquæ enonciatiuæ contentæ in diuerſis Inſtrumentis benè inſeruiunt pto probatione exiſtentiæ Iuriſpatronatus, decil.509. num.5.
Et probant etiam in præiudicium tertij, ibid. n.6.
Antiquæ enunciatiuæ, vt dicantur ad effectum probandi filiationem, debent eſſe centum annorum, deciſ.535. n.20.
ex Antiquiori fideicommiſſo venientes, & nominatim non ſunt vocati, ſed nominatio non inducitur niſi per interpretationem, & tunc non debetur immiſſio, in concurſu fideicommiſſi poſterioris clari, & litterali, deciſ.536. n.192. & 193.
in Antiquis enunciatiuæ in diuerſis Inſtrumentis emiſſæ quando verſemur, optime probant deſcendentiam, deciſ.268. n.9.
in Antiquis ad identitatem iuſtificandam ſuffieiunt leuiores probationes, deciſ.520. n.89.
in Antiquis enunciatiuis pluribus, & geminatis filiatio, quando probetur, deciſ.535. n.18. 19. & 23.
In Antiquis enunciatiuæ, quod probent, procedit in vim probationis antiquitatis, quæ non operatur circa ſubſtantiam diſpoſitionis, ſed tantum probationem illius ſupplet, & credibiliorem facit, ibid. n.21.
Antiquiſſimis Scripturis ſtandum eſt in probanda identitate bonorum, deciſ.520. n.92.
rerum Antiquiſſimarum de probatione quando agitot, quid ſit attendendum, deciſ.520. n.44.
in Antiquiſſimis præſumptiones potentiſſimæ deſeruiunt ad probandam identitatem in antiquis, ibid. n.47.
in Antiquiſſimis confines, dum ſumus, probantur ex eunciatiuis Inſtrumentorum, ibid. 520. num.48.
in Antiquiſſimis, & maximæ ad confinia, quid ſit efficaciſſimum, ibid. num.56.
Antiquitas non efficit, ſed adiuuat probationem, quatenus exiſtat, deciſ.535. n.22.
ob Antiquitatem temporis immemorabilis, quando redditur improbabilis admittitur ad illam probandam, quando pro ea aſſiſtit Iuris præſumptio, & poteſt probari aliquod tempus, deciſ. 69 num.11. 12. & 13.
Antiquum feudum quando eſt, tunc propter feloniam ab vno in Dominum commiſſam, ille omneſque deſcendentes, & agoati vſque in tertium gradum priuantur feudo, deciſ.536. n.127.
ÆQVALITATEM dictio, & denotat, & efficit vt vnum ſit de vno, quam de altero ex copulatis, deciſ.159. n.4.
ÆQVIVOCVS Teſtis, noo eſt ad probandum releuans, deciſ.520. num.85.

A P P E L L A T I O.

Appellandi habilis ſemel approbatus, & deinde vti inhabilis reiectus habet iuſtam cauſam ab examinatorum relatione, deciſ. 350. num.3.
ad Appellandum terminus currit à die prolationis Sententiæ, decil. 55. num.3.
non Appellans a relatione periti, cenſetur illius relationi acquieſcere, deciſ.42. n.3.
Appellanti appellatio ſicuti ſuffragatur ita, & eandem cauſam habenti, decil.126. num.44.
Appellanti à Sententia priuatoria poſſeſſionis, manutentio debetur, deciſ.147. n.8.
Appellare licet à relatione tertij periti, deciſ.290. n.
Appellare licet à mala examinatorum relatione, qoando fuit iudicialiter proceſſum. deciſ 296. n.2.
Appellatio eſt de appendicijs illius inſtantiæ, cuius eſt ſententia, deciſ. 9. num.7.
Appellatio non tollit boni Iuris præſumptionem, deciſ.48. n.7.
Appellatio de Iure datur à mala examinatorum relatione quando agitur de Beoeficijs ſimplicibus, & præſentatio, & inſtitutio ſucceſſiuè ea non obſtante factæ, dicuntur attentatæ, dec.238. n.2.
Appellatio ad Rotam à mala examinatorum relatione, impediri non poteſt, ibid. n.11.
Appellatio datur à mala examinatorum relatione, dec.350. n.2.
Appellatio tam quoad effectum ſuſpenſiuum, quàm deuolutiuum admitti debet, quando Iudex iudicialiter proceſſit, deciſ.418. num.4.
Secus ſi extraiudicialiter, ibid. n.5.
Appellatio a mala examinatorum relatione eſt admittenda ad effectum ſuſpenſiuum, decil.329. n.6.
Appellatio quaodo non fuit proſecuta, nec acta tranſportata, remanet deſerta, & colligantes ab ea receſſiſſe cenſentur, d.219.n.7.
Appellatio ſententiæ effectum impedit, deciſ.24. n.15.
Appellatio ſicuti appellanti ſuffragatur ita, & eandem caoſam habenti, deciſ.126. n.44.
Appellatio quando ad effectum ſuſpenſiuum, & deuolutiuum admittitur, decil.399. n.4.
Appellatio ab vno ex colligantibus interpoſita iuuat alios, quando cauſa deſenſionis non eſt diſtincta, deciſ.104. n.4.
Appellatio ad effectum ſuſpenſiuum, & deuolutiuum, ex quo intret, deciſ.339. n.5.

Appel-

Digitized by Google

Appellatio à decreto excommunicationis, non datur, dec.496. n.9.
Quod limita, & declara, ibid. n.10.
Appellatio non ſubſtinetur quando interpoſita fuit ab eo, qui non habuit mandatum, & à quo iudicium inſtitui nequiuerat, deciſ. 219. num. 5.
Appellatio à Vicario ad Epiſcopum non datur, ſed ad Metropolitanum, deciſ.115. n.20.
Appellatio in Iudicio manutentionis non datur, quoad effectum ſuſpenſiuum, deciſ.339. n.3. & 4.
Appellatio ab inferiori ad ſuperiorem, de Iure Canonico datur, deciſ.400. n.3.
Appellatio à ſuperiori ad inferiorem, nec de Iure Ciuili, nec Canonico, conceditur, ibid. n.4.
Appellatione mortis naturalis, mors ciuilis non venit, deciſ.453. num. 3.
Appellatione pendente poſſeſſio capta attentata, nec eſt manutenibilis, deciſ.446. n.8.
Appellatione Clericorum comprehenduntur Clerici primæ Tonſuræ, deciſ.533. n.7.
Appellatione Decimarum, materiale emolumentum ſignificatur leiunctum à Iure decimandi, deciſ.424. n.10.
Appellatione intra biennium non proſecuta Sententia rei iudicatæ, vires aſſumit, deciſ.215. n.1.
Appellatione hæredum legitimè deſcendentium veniunt fœminæ qualitatem hæreditariam habentes, deciſ.78. n.5.
Appellatione pendente collatio facta attentatorum vitio laborat, & nullum ius prouiſo tribuit. deciſ.147. n.6. & 7.
Appellatione Collateralium veniunt etiam fœminæ, dec.253. n.2.
Appellatione deſcendentium veniunt tam maſculi ex maſculo, quàm maſculus ex fœmina deſcendens, deciſ.306. n.3.
Appellatione deſcendentium fœminæ, quoque includuntur, deciſ. 30. n.1.
Appellatione intra biennium non proſecuta, intrat res iudicata, deciſ.142. n.1.
Appellatione pendente, nihil eſt innouandum, deciſ.287. n.4.
Appellatione pendente collatio, & inſtitutio facta, ſunt nulla, deciſ.350. n.1.
Appellatione in tempore non interpoſita, & infra annum non proſecuta Sententia, tranſit in rem iudicatam, deciſ. 348. num. 1. & 2.
Appellatione Conſanguinei includuntur agnati, deciſ.10. n. 1.
Appellatione non proſecuta, cauſa remanet deſerta & Sententia legitimè executioni demandatur, deciſ.418. n.7.
Appellatione partis venit panis, & vinum tantum, non pecuniæ pro obſonijs, deciſ.259. n.2.
Appellatione ſub Tenutæ totius, quid contineatur & comprehenſione veniat, deciſ.520. n.53.
Appellatione pendente nihil eſt innouandum, deciſ.296. n.3.
Appellatione pendente, nihil poteſt innouari citra vitium attentatorum, deciſ.339. n.1.
Appellatione deſcendentium veniunt quoque fœminæ, deciſ. 170. num. 1. & 9.
Præſertim ceſſante concurſu maſculorum, ibid. n.1.
Appellatione deſcendentium veniunt tam fœminæ deſcendentes à fœminis, quàm deſcendentes ex maſculis, ibid. n.3.
Appellatione hæredum veniunt etiam hæredes extranei, deciſ. 205. n. 20.
Maximè in re de ſui natura tranſitoria ad hæredes extraneos, ibid. n. 21.
Appellatione filiorum, & nepotum Regula, quod veniunt etiam fœminæ cum maſculis non intrat ſi alias conſtet de contraria teſtatoris voluntate, deciſ.285. n.7.
Appellatione non proſecuta, aut lis remanet deſerta, aut extinguitur per vtriuſque appellantis obitum, deciſ.423. n.7. & 8.
Appellatione liberorum filij, & cæteri deſcendentes veniunt, deciſ.528. n.6.
Appellatione hæredum comprehenduntur etiam extranei, deciſ. 391. num. 11.
Appellatione hæredum, & ſucceſſorum continentur ſolum ſingulares ſucceſſores, non autem hæredes extranei, ibid. n. 12.
Appellatione Iurium veniunt tam Iura actiua, quam paſſiua, exceptis tamen reſeruatis, deciſ.12. n.5.
Appellatione pendente præſentatio, & inſtitutio factæ, nullæ ſunt, & attentatæ, deciſ.362. n.1.
Appellatione fœminarum, & mulierum, non ſolum dicuntur vocatæ primæ filiæ agnatæ, ſed etiam omnes illarum deſcendentes, deciſ.211. n.10.
Appellatione filiorum quando veniant nepotes, & pronepotes, deciſ.465. n. 16.
Appellatione filiarum non veniunt neptes, deciſ.489. n.1.
Appellatione pendente acta omnia facta ſuſtineri non poſſunt, vti vitio attentatorum laborantia, deciſ.418. n.6.
Appellatione iuriſdictionis ordinariæ, venit etiam iuriſdictio voluntaria, deciſ.71. n.4.
Appellatione non proſecuta, & fatalibus non prorogatis Sententia, tranſit in rem iudicatam, deciſ.15. n.1.
Appellatione deſcendentium maſculorum continentur maſculi prouenientes ex fœminis, deciſ.462. n.7.
Appellatione deſcendentium veniunt omnes deſcendentes in infinitum, deciſ.308. n.4.
Appellatione filiorum, & nepotum veniunt tam maſculi, quam fœminæ, deciſ.183. n.5.
Appellatione deſcendentium non ſolum veniunt deſcendentes maſculi, verum etiam deſcendentes ex fœminis, dec.536. n.191.
Appellatione à Sententia priuationis, Concil. Trident. ſeſſ. 21. cap. 6. de reformat. prohibet, deciſ.147. n.9.
Quod declara, ibid. n.10.
per Appellationem Sententia licet ſuſpenſa, tamen ad effectum alimentorum præſumptionem boni Iuris, ſufficientem inducit, deciſ.87. num.1.
per Appellationem Sententia extinguitur, deciſ.55. n.11.
per Appellationem Sententia remanet ſuſpenſa, deciſ.316. n.7.
per Appellationem Sententia ſuſpenſa non nocet penſionario ad impediendam manutentionem, deciſ.18. n.5.
Appellationi interpoſitæ quando appellans renunciaſſe videatur, deciſ.418. n.9.
de APPENDICIIS illius inſtantiæ eſt Appellatio cuius eſt ſententia, deciſ.9. n.7.

APPROBATIO.

Approbare ſubſcribens cenſetur ea, quæ in ſcriptura continentur, deciſ.2. n.4.
Approbare præſumitur qui non reclamat, deciſ.492. n.2.
Approbaſſe Teſtator quando tacitè totam diſpoſitionem teſtamentariam cenſeatur, deciſ. 1. n.3.
Approbatio Iuriſpatronatus ex quibus reſultet, deciſ.136. n.15.
Approbatio teſtamenti ex quibus deſumatur, deciſ.281. num.4. 5. 6. 7. 8. & 9.
Approbatio tacita teſtamenti ex quibus actibus appareat, dec.574. num. 2.
Approbatum impugnandum non eſt, quod iam fuit, deciſ.9. n.13.
Approbatus habilis ſemel, & deinde vti inhabilis reiectus habet iuſtam appellandi cauſam ab examinatorum relatione, dec.350. num. 3.

APOCA.

Apoca per Teſtes habentes notam manum recognita alijſque fulcita adminiculis, probat plenè creditum illorum ad quorum fauorem facta fuit, deciſ.97. n.1. & 2.
Apoca creditum probans poteſt executioni demandari, ibid. n.3.
Apoca à tribus Teſtibus non ſubſcripta, ſuſpicionem inducit, ibid. n. 8.
Extratio, ibid. n. 9.
Apoca non recognita per Teſtes, qui illam ſcribere viderint, non probat, deciſ.242. n.4.
Apoca non ſcripta ab eo, de cuius intereſſe agitur, abſque Notario, & Teſtibus, nullam fidem meretur, deciſ.498. n.12.
Quod amplia, ibid. n.13.
Apoca Sponſalium debet rigoroſè recognoſci, deciſ.242. n.5.
Apoca quando ad Inſtrumentum ſe refert, & de Inſtrumento non conſtat, non conſideratur, deciſ.234. n.10.
Apocæ ſuſpicio de antidata, ex quibus probetur, & remoueatur, deciſ.256. n.9. 10. 11. 12. & 13.
Apoca in Vrbe confecta non indiget Archiuiatione, ibid. n.14.
Apocæ veritas quando aliundè haberi poteſt, non indiget Archiuiatione, ibid. n. 15.
APOSTOLICA diſpenſatio extenditur etiam ad ſpecies in eo incluſas, & neceſſariò conſequentes, deciſ.536. n.53.
Apoſtolicæ Conſtitutiones quando fuerunt confirmatæ, nullo modo poteſt dici, quod fuerunt reuocatæ, deciſ.6. n.6.

ARBITRIVM.

Arbitri ſolius factum, vel dictum, nullum eſt, & de Iure non tenet, deciſ.328. n.14.
Amplia, ibid. n.15.
Arbitrio Iudicis Cauſa rationabilis remiſſa occaſionem legitimam recedendi à ſponſalibus præbet, deciſ.185. n.2.
Arbitrio Iudicis Dos debet conſtitui attenta qualitate perſonarum, & opibus dotare debentis, deciſ.417. n.7.
à mero Arbitrio emphyteutæ nominatio quando pendet electus, cenſetur à nominante emphyteuſim obtinere, & ſuper ea poteſt legitimè grauari, deciſ.57. n.8.
Arbitris inſolidum electis alter illorum citra vitium nullitatis ad editionem laudi deuenire minimè poteſt ſine aliorum interuentu, deciſ.135. n.22.
Quoties alter malitioſè cum alijs conuenire diſtulerit, ibid. n. 23.
Arbitrium non intrat in Commiſſione cum clauſula parito ſignanter poſt executas Sententias, deciſ.496. n.11.
Arbitrium abſolutum, & poteſtas libera ſi ſit data alicui de diſponendo de aliquibus bonis, deciſ.536. n.60.
ex ARBORE filiatio, ſeu gentilitio ſtemmate familiæ, ac ex libro memoriarum, an probetur, deciſ.535. n.59.
ARCANA Regnorum non ſolent pandi, deciſ. 536. n.44.

Digitized by Google

ARCHIDIACONVS.

Archidiaconi Iuriſdictio potius ex conſuetudine, quam à Iure iuuatur, deciſ. 189. num. 3.

Archidiaconus non indiget titulo in actibus Iuriſdictionalibus eidem Iure communi non competentibus, ibid. n. 17.

Archidiaconus eſt Vicarius Epiſcopi, licet non aſſumptus ab Epiſcopo, ſed datus à Iure habens perpetuam Vicariam, & iuriſdictionem Ordinariam, ibid. n. 18. & 19.

Archidiaconus non poteſt ad libitum Epiſcopi remoueri, ſed eſt obſeruandum cap. 3. de offic. Iudic. Ordinar. ibid. n. 20.

Archidiaconus non eſt tantum Vicarius, ſed certa etiam potitur dignitate, ibid. n. 21.

Archidiaconi geſta, dicuntur geſta nomine Epiſcopi, vti loco Epiſcopi, ibid. n. 22.

Archidiaconus poteſt ſimplici conſuetudine iuriſdictionem præſcribere, deciſ. 21. n. 13.

ARCHIPRESBYTER.

Archipresbyter, & Canonici, & ſub vnici corporis forma in aliqua Eccleſia ſe coadunantes, & actus vt in num. 8. exercentes, valent Eccleſiam Collegiatam conſtituere, deciſ. 192. n. 14.

Archipresbyter ſibi priuatiuè quod Epiſcopum iuriſdictionem competere contendens principalis cauſæ defenſio ipſi inhæret, deciſ. 256. num. 1.

Archipresbyteratus collationes poſt litem circa Collegialitatem inſtitutam factæ, non poſſunt pro Collegialitatis declaratione exhiberi, deciſ. 192. n. 17.

contra Archipresbyterum acta geſta eoſdem presbyteros afficiunt dum illorum ius cum ſcientia eorum fuit in iudicium deductum, ac præuia citatio contra ipſos fuit executa, deciſ. 156. num. 10.

ARCHIEPISCOPI, & Epiſcopi votum in conferendis Canonicatibus Pœnitentiarijs Maioricenſibus, pro vno dumtaxat computatur, deciſ. 414. num. 3.

Archiepiſcopus non poteſt præiudicare Eccleſiæ ſuæ, deciſ. 520. num. 17.

in ARCHIVIO Scripturæ aliquando doloſè reponuntur, & falsò effinguntur, deciſ. 535. n. 61.

ARGVMENTVM.

Argumenta conſulentium leuia præſertim ſuper caſu diuerſo, & diuerſa materia ſcribentium attendenda non ſunt, deciſ. 536. num. 134.

Argumentum quod à ſuperfluitate ducitur tenue eſt, & fragile, deciſ. 404. n. 1.

Argumentum de fideicommiſſis ad patronatum propter identitatem rationis, eſt validum, deciſ. 462. n. 9.

Argumentum à Militia Terreſtri ad Cœleſtem valet, deciſ. 533. num. 17.

ARMA.

Arma, & Nomina, quare ſolent apponi in operibus publicis, deciſ. 337. n. 9.

Arma deferens Infidelibus, tamquam hæreticus puniendus eſt, deciſ. 536. n. 38.

Et inquiſitionis foro ſubijcitur, ibid.

ARMATVS contra Puellam incutere, dicitur metum ex duplici qualitate, nempè ſexus, & ætatis, deciſ. 498. n. 11.

Quod amplia, ibid. n. 5.

ARTICVLVS.

Articulatio noua, & noua productio ſuper Articulis fieri poteſt, quando articulantur ſpecialia, quæ non comprehenduntur ſub prioribus articulis, deciſ. 92. n. 3.

Articuli de directo contrarij Teſtium depoſitionibus admittuntur præſertim in cauſa Matrimonij, deciſ. 67. num. 12. 13. 14. & 15.

Articuli aliqui dum ſunt probabiles per Teſtes, cæteri etiam de directo contrarij ſunt admittendi, ibid. n. 20.

Articuli de directo contrarij Teſtium examini admittuntur vbi exhibetur fumus veritatis, ex depoſitionibus Teſtium ad perpetuam, ibid. n. 21. & 22.

Articuli fruſtratorij, nec facientes ad cauſam non admittuntur pro conceſſione remiſſoriæ, deciſ. 293. n. 8.

Articuli Iuris quando ſtante vehementia motiuorum efficiuntur problematici, deciſ. 520. n. 29.

Articuli concernentes petitorium non ſunt impertinentes in Iudicio manutentionis, cum deſeruiant ad coadiuuandum poſſeſſorium, deciſ. 520. n. 65.

Articuli quando ſunt releuantes Remiſſoria in prophanis, ſine fumo conceditur, deciſ. 367. n. 1.

Articuli magnum veritatis adminiculum præbent, deciſ. 326. n. 15.

Articuli de ſtylo Rotæ admittuntur in Curia quoties de aliqua materiæ articulatæ releuantia conſtat, deciſ. 359. n. 2.

Articuli quando continent materiam magis ſpecificam, & diſtinctam, nouum examen concedi ſolet, ibid. n. 3.

Articuli noui quando continent materiam diuerſam, & magis diſtinctam admittuntur etiam poſt dicta teſtificata, deciſ. 361. num. 4.

Articuli noui debent admitti quoties de illorum poſſibili releuantia apparet, ibidem num. 7.

Articuli vt admittantur ſatis eſt, quod directè, vel indirectè faciant ad cauſam, deciſ. 383. num. 3.

Articulorum admiſſio non ſolet denegari quoties materia eſt releuans, ibid. num. 1.

pro Articulorum admiſſione, neceſſarium eſt decretum Iudicis, ibid. num. 4.

Articulorum releuantia deficiente Remiſſoria non conceditur, deciſ. 293. n. 1.

de Articulorum irreleuantia apparet Remiſſoria non conceditur, deciſ. 345. n. 3.

Articulus vnicus ſufficit, quod non probetur, vt ſuper omnibus, Remiſſoria concedi debeat, & vltra ea, quæ probari poſſunt per Scripturas, Teſtes deponant de publica voce, & fama, deciſ. 258. n. 8.

Articulus releuans in prophanis, trahit ad ſe irreleuantem, & ſufficit releuantia vnius, vt omnes admitti debeant, deciſ. 359. num. 6.

ASCENDENTIVM appellatione ex quo mater, & auia non comprehendantur, deciſ. 428. n. 8.

ASCVLI Statutum dat viro tertiam partem Dotis vxoris præmorientis, deciſ. 164. n. 4.

Aſculi Statutum in Teſtamento vxoris, requirit conſenſum viri, ibid. num. 7.

Quod limita, ibid. n. 8.

Quod declara, ibid. n. 9. & 10.

pro ASSECVRATIONE Dotis, ſufficit quod Maritus ſit ſuſpectus de dilapidatione, deciſ. 474. n. 10.

ASSERENS Societatem Officij eſſe validam validitatem, & valorem officij capacem, probare tenetur, deciſ. 379. n. 23.

ASSERTIO.

Aſſertio mariti facta conſtante matrimonio, præſumitur facta in fraudem Donationis prohibitæ inter virum, & vxorem, deciſ. 188. num. 6.

Aſſertio Petri aliunde non iuſtificata, nullam meretur fidem, deciſ. 320. n. 10.

Aſſertio quæ non dependit à poteſtate aſſerentis, nihil probat in materia filiationis, deciſ. 535. n. 44.

Aſſertio Procuratoris non probata nullum præiudicium parti affert, deciſ. 2. n. 20. & 21.

Aſſertio ſe referens ad Inſtrumentum quomodo ſit intelligenda, deciſ. 529. n. 25.

Aſſertio propria non probat contra tertium ad fauorem hæredis niſi aliunde iuſtificetur, deciſ. 450. n. 2. 3. & 4.

Aſſertionem alicuius Teſtis referens non affirmantis, quod ita ſit, ſed quod ita dixerit, nihil probat, deciſ. 407. n. 10.

Aſſertiones quæ ſunt contrariæ veritati, non præiudicant, nec ipſi aſſerenti, deciſ. 536. n. 66.

Aſſertiones, & enunciatiuæ conſultò emiſſæ, & ſolis profeſſis conuenientes tacitam profeſſionem concludunt, deciſ. 334. num. 5.

Aſſertiones occaſione viſitationis factæ, quod Beneficia in Eccleſia, eſſent de Iurepatronatus dominorum terræ, benè Iuſpatronatus iuſtificant, deciſ. 444. n. 17.

Aſſertiones Epiſcopi in Iurepatronatus poſſunt nocere Eccleſiæ, maximè in perſonis potentibus, deciſ. 488. n. 17.

Quod declara, ibid. num. 18. 19. 20. & 21.

Aſſertioni Ordinarij circa exiſtentiam Iuriſpatronatus plurimum venit deferendum, cum tendat in eius præiudicium, deciſ. 509. num. 14.

ex Aſſertionibus, & enunciatiuis Profeſſio reſultans eſt ſufficiens, & Religioſum Religioni obligat, deciſ. 334. n. 6.

ASSERENS debitorem ſe, non poteſt ſuam confeſſionem retractare, deciſ. 274. n. 4.

Aſſerenti rem aliquam eſſe in ſeruitute incumbit onus per concludentes probationes ſeruitutem iuſtificare, deciſion. 398. num. 2.

Aſſerenti mulieri quæ debet obligari, ſe non curare de interuentu proximioris non creditur, ſed ſtatutum eſt omninò ſeruandum, alias obligatio inefficax redditur, deciſ. 263. num. 5.

Aſſerenti venditori fundum, eſſe frugiferum eſt credendum, deciſ. 302. n. 7.

Aſſerenti aliquid contrarium onus illud probandi incumbit, deciſ. 236. num. 8.

ASSENTIRE Dominus directus non tenetur alienationi bonorum ſtabilium, quando fit in forenſem, deciſ. 536. num. 143.

ASSIGNATIO.

Aſſignatio facta pro hæredibus, & ſucceſſoribus, ad hæredes, & ſucceſſores tranſit, deciſ. 83. n. 5.

Aſſignatio peculij filio facta à patre in adminiſtrationem conuertitur, deciſ. 448. num. 8.

Aſſignatione temporanea Caſtri expirata illud ad aſſignantem, & ſuos reuertitur, deciſ. 205. num. 8.

Aſſi-

Digitized by Google

Aſſignatio in ſolutum arguitur, ex quo res ſine præfinitione temporis tradita fuit, cum facultate ipſam retinendi donec ſimilis eiuſdem valoris reddatur, deciſ. 205. n. 6.

Aſſignatio Caſtri facta ad tempus, ſi tempore conuento, non redimatur in aſſignatarium transfertur, itaut ab aſſignatione non poſſit amplius recedi, deciſ. 260. n. 9. & 10.

Aſſignatio gubernij, & exercitij iuriſdictionis, tranſit ad omnes hæredes in infinitum etiam extraneos, deciſ. 260. n. 17.

Aſſignatio facta pro ſe hæredibus, & ſucceſſoribus, non extenditur ad hæredes extraneos, deciſ. 260. n. 14.

Aſſignatio ſubſequens loco alterius ſubrogata ceſſat extincta linea à teſtatore inſpecta, deciſ. 82. num. 3.

Aſſignatio fundi ſpecialem hypothecam importat, deciſ. 365. num. 2.

ASSIGNANS Caſtrum cum pacto iuriſdictionem, & fructuum perceptionem redimendi non poteſt compelli ad pactum adimplendum, quando illud pendet à ſuo arbitrio, & mera voluntate, deciſ. 83. n. 19.

ASSISTENTIAM Iuris pro ſe, laudum ſatis iuſtificatur, quando habet, deciſ. 503. n. 7.

ASSOCIATIO.

Aſſociatio vigore facultatis capiendi poſſeſſionem propria auctoritate competens, non retardatur ſub prætextu exceptionis requirentis altiorem indaginem, deciſ. 47. n. 7.

Aſſociatio competens vigore facultatis capiendi poſſeſſionem propria auctoritate, non venit attendenda ſub prætextu exceptionis requirentis altiorem indaginem, deciſ. 180. n. 7. ibid.

Aſſociatio ad bona, quæ erant tempore Donationis apud Donantem Donatariæ conceditur, quando in Donationis Inſtrumento adeſt pactum capiendi poſſeſſionem propria auctoritate, non ſolum poſt lapſum decennij, ſed vſque ad 30. annos, deciſ. 321. n. 1. & 7.

Aſſociatio conſiſtit in nuda detentione donec aſſociati de fructibus ſatisfiant, deciſ. 405. n. 8.

Aſſociatio etiam contra tertium competit Mulieri pro aſſecuratione ſuæ dotis ob vergentiam viri ad inopiam, deciſ. 474. num. 5. & 8.

Aſſociatio ad bona, quæ tempore donationis erant in bonis donantis competit quando in inſtrumento illius adeſt pactum capiendi poſſeſſionem propria auctoritate, deciſ. 400. n. 1.

ex Aſſociatione petita, poſſeſſio anterior probatur ad bona alteri in ſatisfactionem conceſſa, deciſ. 394. n. 3. & 4.

ob ASSVMPTIONEM ad clericatum Clericus turpiter natus, non poteſt dici turpis perſona dum per ipſum clericatum macula criminis patris ſi quæ fuerit, ſublata videtur, deciſ. 190. num. 5.

ATTENTATVM.

Attentatum non dicitur quando non adeſt contemptus Iudicis, deciſ. 75. num. 1.

Attentatum quidquid fuit reuocari debet, deciſ. 339. n. 7.

Attentata non admittunt exceptiones altioris indaginis, deciſ. 75. num. 12.

Attentata ante omnia ſunt reuocanda, & in priſtinum ſtatum reducenda, deciſ. 375. n. 2.

Attentata lite pendente geſta omnia dicuntur, & nullius ſunt roboris, deciſ. 296. n. 4.

Attentata quando ſunt turbida non purgantur, deciſion. 75. num. 7.

Attentata non dantur, vbi diuerſa ſunt iudicium, cauſa, & actio, deciſ. 399. n. 6.

Attentatorum vitio laborat lite pendente quidquid eſt geſtum, deciſ. 432. n 1.

de Attentatis ſequeſtrum apponitur conſilio, ne attentans, commodo vitioſæ poſſeſſionis gaudeat, deciſ. 174. n. 7.

ab Attentatis continuatio non excuſat, niſi quando quis continuat eo modo, quo prius poſſidebat, deciſ. 174. n. 4.

Secus ſi diuerſimodè vtitur poſſeſſione, ibid. n. 5.

ab Attentatis continuationis prætextus non excuſat, deciſ. 432. num. 8.

ATTENTARE non dicitur ille, qui continuat, deciſion. 174. num. 3.

ATTESTATIO.

Atteſtatio lite pendente, & ſine citatione partis facta nihil probat, deciſ. 193. n. 9.

Atteſtatio Parochi ad conualidandum matrimonium ſuffragatur etiam poſt matrimonij celebrationem tanquam de re ad proprium officium ſpectante, deciſ. 433. n. 6.

Atteſtatio facta in tormentis, & verberibus, ipſa veritas atteſtari videtur, deciſ. 353. n. 8.

cum Atteſtatione collegialiter facta coram Iudice remiſſoriali plurium teſtium depoſitionibus, & ſcripturis adminiculata, atteſtatio ſimplex non poteſt concurrere, deciſ. 360. n. 7.

Atteſtationem Religioſorum extraiudicialem, Rota alias approbare conſueuit, deciſ. 301. n. 17.

Atteſtationi executorum ſtatur ad effectum probandi diligentias, & executionem fieri non potuiſſe, deciſ. 2. n. 14.

Atteſtationes lite pendente procuratæ, & parte non citata non ſunt attendendæ, deciſ. 419. n. 6.

ATTESTANTIBVS Curialibus in materia ad ipſos ſpectanti creditur, deciſ. 426. n. 4.

ab AVCTRICE lineæ fœmininæ deſcendens dicitur de linea fœminina, deciſ. 233. n 5.

ab AVCTORE tranſactio legitimi facta impugnari non poteſt ab eius hærede, deciſ. 523. n. 1. & 25.

AVDITORIVM Rotæ reſpectu omnium dicitur vnum Tribunal, deciſ. 115. n. 32.

AVDITV.

de Auditu Teſtes licet deponant in antiquis benè probant, deciſ. 326. num. 16.

de Auditu Teſtes deponentes, nec exprimentes à quibus audiuerint nullum probationis gradum conſtituunt, deciſ. 304. n. 4.

de Auditu Teſtes deponentes ſpecificè ab eorum maioribus, & de facto benè informati plenam merentur fidem, & præferuntur alijs non benè informatis, & de publica voce, & fama non deponentibus, deciſ. 248. n. 17. & 18.

de Auditu Teſtes deponentes, debent nominare eos à quibus audiuerunt, deciſ. 276. n. 15.

Intellige verum non eſſe in ciuilibus, ibid. n. 16.

de Auditu Teſtes non probant, ſi is, à quo audiuerunt, non probat, deciſ. 535. n. 32.

de Auditu Teſtes adminiculati, benè probant in materia difficilis probationis, deciſ. 164. n. 17.

de Auditu Teſtes à parte non probant, deciſ. 256. n. 16.

Audiuiſſe Teſtes deponentes ab eorum maioribus, qui à ſuis maioribus audiuiſſe referebant ad immemorabilem probandam ſuffragantur, deciſ. 424. n 4.

AVGVMENTVM.

Augumentum Cultus Diuini Ius deſiderat, deciſ. 316. n. 2.

eſt Augumentatiua dictio, *ſed etiam*, deciſ. 301. n. 5.

Auocatorium reſcriptum eſt ipſo iure nullum, deciſ. 375. n. 7.

AVCTORITAS.

Auctoritatem habens diſponendi de aliquibus bonis duplici facultate, qua cenſetur vti voluiſſe facultate, deciſion. 536. num. 157.

ſine Auctoritate Tutoris minor contractui aſſenſum præſtare minimè valet, deciſ. 322. n. 13.

Declara ſi minor ſit puber, vel ſaltem proximus pubertati, ibid. num. 14.

ſine Auctoritate Tutoris Pupilla non poteſt conſtituere procuratorem, deciſ. 176. n. 3.

de Auctoritate Pontificis nefas eſt dubitare, deciſ. 551. n. 11.

Auctorizare Tutor contractum ad ſui fauorem non poteſt, deciſ. 56. num. 7.

Authores Eccleſiarum exigeſi minorem ſummam ea quæ ſibi debetur non præiudicant Eccleſiæ, deciſ. 504. n. 8.

AVVS.

ad Aui ſucceſſionem coniecturæ etiam leuiores ſufficiunt ad admittendum nepotem, deciſ. 123. n. 34.

ad Aui ſucceſſionem Nepos debet admitti quando conſtat de veriſimili mente illius, quamuis ex proprietate verborum in vocatione comprehenſus non appareret, deciſ. 123. n. 15.

Auo Matri præfertur in hæreditate, quæ nunquam adita fuit, deciſ. 46. n. 3.

B

BANCARIA.

BAncaria cedula multum differt ab Ordine, & poteſt cum illa Cenſus conſtitui, deciſ. 495. n. 13. 14. 15. & 16.

Banchi Creditores in ijs, quæ reperiuntur in banco præferendi ſunt extraneis creditoribus, deciſ. 315. n 3.

Baleares Inſulæ hodie diſtinguuntur in Maioricam, & Minoricam, deciſ. 212. n. 2.

BANNITVS.

Bannitus in ſua contumacia perſeuerans non eſt capax nec ciuilis, nec naturalis poſſeſſionis, deciſ. 485. n. 11.

Bannitus omnia, quæ iuris ſunt amittit, deciſ. 485. n. 5.

Bannitus ex Summorum Pontificum Conſtitutionibus amittit ea quæ ſunt iuris communis, deciſ. 485 n. 15.

Bannitus reputatur ciuiliter mortuus, deciſ. 485. n. 4.

Banniti bona quando fiſci commodo applicata cenſeatur, deciſ. 485. num. 13.

Banniti confeſſio reſultat ex ipſa contumacia, & habetur pro liquida probatione, deciſ. 485. n. 8.

Bannito reſtituto nulla actio competit ad bona in tertium tranſlata per fiſcum vti creditorem ipſius banniti, deciſ. 271. num. 17.

BA-

Digitized by Google

BAPTISMVS.

Baptiſmi liber iunctis teſtibus, alijſque adminiculis filiationem bene probat, deciſ.416. num.8.

Baptiſmatis fides non requiritur in matrimonio vagorum vigore diligentiarum, quæ fieri præcipiuntur à Sacr. Concil. Trident. deciſ.535. num.49. & ſeqq.

ex Baptiſmi libro ætas quando deſumi non poſſit, deciſ.523. num. 11.13.16.17. & 19.

BARONVM bona ad ſoluenda debita pro bonis liberis reputantur, & concurrunt cum allodialibus ad conſtituendum vnicum patrimonium Baronis, deciſ.331. num.5.

Barones ad præſtanda ſeruitia cogunt ſubditos ratione ſubiectionis, deciſ.2. num.15.

Barones in Regno Neapolitano Adhohamentum Regi ſoluunt, deciſ.2. num.22.

per Baronem poſſeſſa bona ſtante Clementis VIII. conſtitutione poſſunt obligari, ſiue ſuppoſita ſint fideicommiſſo aſcendentium, ſiue collateralium, ſiue extraneorum, deciſ.331. num.8.

Barattaria probatur ex diſtractione mercium, & fuga relicta naui, deciſ.54. num.3.

Barattariæ dolus ex quibus reſultet, deciſ.12. num.2.

Barattaria per ſimplicem fugam non probatur, ſed debet conſtare eum, qui fugam arripuit animo defraudandi illam præmeditaſſe, deciſ.54. num.4.

BELLVM.

Bellum vt dici poſſit iuſtum, quid requiratur, deciſ.450. num.5.

Bellum non impedit litterarum tranſmiſſionem, deciſ.117.n.19.

per Bellum moraliter, & probabiliter iuſtum, irregularitas non inducitur, deciſ.355. num.11.

in Bello Clericus dimicans abſtinere ſe debet ab actibus ſæuis occiſionis, ne irregularitatem incurrat, deciſ.459. num.7.

in Bello militans Clericus contra hoſtes explodens, & ſæua exercens efficitur irregularis, deciſ 459. num.1.

in Bello iniuſto irregularitatem ſequuto homicidio, omnes etiam propria manu non occidentes incurrunt, deciſ.355. num.12.

BENEFICIATVS.

Beneficiatus abſens ex cauſa morbi, & litis ſine licentia Epiſcopi priuatur, deciſ.506. num.16. 17. & 18.

Beneficiatus ſecuti ſecluſa infirmitate cum alijs beneficiatis ad nominandum admitteretur, ita poteſt admitti procurator de Collegio, cui infirmus vices ſuas committere valuit, deciſion. 371. num. 7. & 8.

Beneficiatus extrà prouinciam commorans, ad electionem non eſt vocandus, deciſ.371. num.7.

Beneficiatus ſi antequam præſentatio fiat accedere valet ad electionem, non eſt curaodum vbicumque exiſtat, deciſ.371. n.10.
Et ratio, num.11.

Beneficiatus non excuſatur ab abſentia ex cauſa morbi, & litis à priuatione beneficij, quod declara, deciſ.506. num.14.

Beneficiatus de tempore præſentationi febri oppreſſus habet iuſtam cauſam conſtituendi Procuratorem, qui ſuo nomine præſentet, deciſ.371 num 6. & 4.

Beneficiatus hæres ſoluens creditoribus hæreditarijs, debet conſtare de credito vero, & reali, deciſ.521. num.10.
Quod multò magis procedit quando per creditores hæreditarios fuit id oppoſitum ibid. num.11.

Beneficiati abſentis votum, & mediante procuratore traditum non attenditur, deciſ.371. num.2.

Beneficiatus antequam ſuſpendatur debet prius moneri, deciſion. 147. num 13.

Beneficiatis inſeruientibus Eccleſiæ, Epiſcopus debet prouidere, ne mendicare cogantur, deciſ.32. num.4.

in Beneficialibus remiſſoria concurrente fumo concedi ſolet, deciſ. 397. num.1

in Beneficialibus remiſſoria maximè quando materia articulata eſt releuans, & datur fumus veritatis paſſim ſolet concedi, deciſ. 99. num.1.

BENEFICIVM.

Beneficium vnum, & idem penes duos vno eodemque tempore manere non poteſt, deciſ.509. num.33.

Beneficium reſignans quando ad illud regreſſum ſibi reſeruauit reſignatarius, tenetur vel penſionem ſoluere, vel beneficium dimittere, deciſ.419. num.9.

ad Beneficium Ordinarius non prohibetur admittere patronum ſibi ſupplicantem, quando ſolus ipſe concurrit, dec.141. num.6.
Secus, vt num.7.

Beneficium deducto ne egeat renunciatio omni legum, & iuris auxilio an comprehendat, deciſ.179. num.24.

Beneficium quod confertur mediante Canonica Capituli electione, habendum eſt tanquam dignitas, deciſ 446. num.4.

ad Beneficium colligitantis poſſidens non tenetur deſerere poſſeſſionem, deciſ.75. num.3.

Beneficium quo Clericus propter abſentiam priuatur, vbi vacare dicitur, & cui ſpectet collatio, deciſ.506. num 19. 20.21.& 22.

Beneficium Iuriſpatronatus Ordinarius ſi confert non contradicentibus patronis, tunc oritur præſumptio taciti conſenſus, deciſ.209. num.17.

Beneficium hæredi legis, & inuentarij operatur, vt ipſe præſeruetur à damno, non autem vt fructu hæreditatis lucretur, deciſ. 521. num.9.

Beneficium illi eſt adiudicandum qui fuerit habilis & idoneus ab examinatoribus repertus, deciſ.49. num.7.

Beneficium non dicitur acquiſitum, niſi illius fuerit facta poſſeſſio deciſ.186. num.5.

ad Beneficium præſentandus eſt habilior repertus ſemper, deciſion. 329. num.4.

Beneficium reſciſſionis emphyteutæ contractus emphyteutici denegatur, quando exigua penſio in recognitionem dominij præſtatur, & in qua conſiderabilis læſio conſiderari nequit, deciſion. 235. num.3.

Beneficium perpetuum Cappellania quod ſit, & quod patronus ad libitum præſentare valeat bene ſimul conſiſtunt abſque eo quod ab hoc libero arbitrio poſſit inferri ad liberum arbitrium in amouendo omninò diuerſo, deciſ.249. num.4.& 5.

Beneficium ſub reſeruatione non cadit, quando ex titulo oneroſo acquiſitum fuit, deciſ.448. num.2.

Beneficium qui nunquam poſſedit translatarius, non poteſt excipere de regreſſu, deciſ.310. num.9.

Beneficium primum incompatibile cum ſecundo, vacat per ipſius ſecundi conſecutionem, deciſ.198. num.6.8 & 9.

ad Beneficium regreſſus datur ratione antiquæ poſſeſſionis, deciſ. 419. num.11.

ad Beneficiom examine trium promouendorum facto, & ex his duobus approbatis, tertius pro inhabili declaratur, & tacitè reiectus videtur, deciſ.329. num.1.

ad Beneficium reſignatum reſignans propter expreſſionem falſam valoris non poteſt petere regreſſum, deciſ.310. num.12.

Beneficium inuentarij prodeſt, ne hæres ſupra hæreditaris vires teneatur, & non eſt inuentum iniuria creditorum, deciſ.478.n.11.

Beneficium reſignans pro obtinenda Parochiali debet in litteris mentionem facere de reſignatione, alias beneficium reſignatum reſeruatur Sedi Apoſtolicæ, deciſ.117. num.4.

Beneficium quando eſt dignitas, ratione dignitatis ſpectat ad Papam, deciſ.33. num.4.

Beneficij translatio non competit illi, qui nunquam beneficium poſſedit, deciſ.419. num.12.

Beneficij poſſeſſio pendente termino ad appellandum apprehenſa eſt attentata, deciſ 418. num.5.

Beneficij vltimus ſtatus non debet attendi, quando conſtat de antecedenti ſtatu contrario, quo caſu proprietas poſſeſſionem abſorbet, deciſ.423. num.12.

Beneficij collatio facta per errorem non præiudicat habenti ius ad collationem, deciſ.197. num 10.

Beneficij natura non alteratur per prouiſionem Apoſtolicam, deciſ.197. num.7.

Beneficij reſeruatione ceſſante ad Ordinarium ratione ſui menſis collatio ſpectat, deciſ.299. num 2.

Beneficij vacatio ſi contingat Apoſtolica Sede vacante, & in menſe Apoſtolico ceſſat reſeruatio, & collatio ſpectat ad Ordinarium ratione temporis, deciſ.33. num.3.

Beneficij prouiſio valore 24. ducatorum auri excedentis, non præbet titulum, vel colorem, deciſ.292. num.2.

Beneficij Iuſpatronatus prætendi non poteſt, quando non conſtat de augmento vſque ad medietatem totius dotis, & ſub reſeruatione Apoſtolica comprehenditur, deciſ.449. num.1.

Beneficij valor per non exceſſum probatur per aſſertionem factam in ſupplicatione, deciſ.510. num.3.

Beneficij patronus poteſt Ordinario ſupplicare, vt eum tamquam pauperem in beneficio inſtituat, deciſ.141. num.5.

Beneficij vltimus ſtatus pro ſubſtinenda prouiſione ſuffragatur, deciſ.261. num.11.

Beneficij ſtatus tamquam de libero deficiente, bona fide Ordinarij Collatoris ceſſat, deciſ.136. num.11.
Amplia, vt num.12.

Beneficij vltimus ſtatus, & quaſi poſſeſſio illud conferendi, quando agitur inter prouiſos ſuper validitate prouiſionis, eſt attendendus, deciſ.292. num.6.

Beneficij poſſeſſio lite pendente apprehenſa eſt ſequeſtranda, ne in beneficialibus detur vitioſus ingreſſus, & ne attentans commodo vitioſæ poſſeſſionis gaudeat, deciſ.300. num.2.

Beneficij collatio benè reſultat, quando colligitantes ex eadem vacatione veniunt, deciſ.291. num.2.

Beneficij prior poſſeſſio, eiuſdem prouiſionem anteriorem arguit, deciſ.304. num.2.

Beneficio retento reſignatarius non debet ſuper nullitate penſionis audiri, quando reſignans ſibi regreſſum ad beneficium in forma ampliſſima reſeruauit, deciſ.419. num 8.

de Beneficio Epiſcopus proprio motu prouidens non ad ſupplicationem cenſetur certam ſcientiam præcedentis vacationis per obitum habuiſſe, deciſ.304. num.7.

in Be-

Digitized by Google

in Beneficio reſeruato contra intruſum non habentem titulum à Papa condemnatio non fit niſi ad reſtitutionem fructuum à die intrùſionis, deciſ.33. num.1.

Beneficio reſignatarius retento de nullitate penſionis non poteſt eacipere, deciſ.310. num.7.

Beneficia incompatibilia qui retinuit, cenſetur diſpenſatione Apoſtolica retinuiſſe, deciſ.298. num.11.

Beneficia quando conſiſtunt in ſolis diſtributionibus iſtæ fructuum naturam aſſumunt, & ſuccedunt loco præbendæ, deciſ.369. n.5.

Beneficia Eccleſiaſtica in menſibus reſeruatis vacantia Sedis Apoſtolicæ diſpoſitioni reſeruantur, deciſ.152. num.1.

Beneficia ſpectantia ad collationem Prælati non poſſunt conferri per Capitulum Sede Vacante, deciſ.33. num.5.

Beneficia Papa poteſt liberè conferre, etiam nulla facta mentione quod ea ſint de iurepatronatus laicorum, deciſ.423. num.10.

Beneficia quod ſint diuerſa ea quibus conuincatur, deciſ.509. n.32.

Beneficia Rota ſolet conferre habenti maiores, & digniores qualitates, deciſ.362. num.2.

Beneficia ad Epiſcopatum promoti, non attento indulto retinendi Sedi Apoſtolicæ remanent reſeruata, deciſ.24. num.4.

Beneficia litigioſa conferri poſſunt ab eodem Indultario, deciſ. 510. num.1.

Beneficia in Eccleſijs Parochialibus Calaguritanis diſtinguuntur in integra, media, & quarta, deciſ.49. num.2.

Beneficia affecta, per inferiores collatores conferri nequeunt, deciſ.403. num.7.

ex Beneficijs vacantibus annata, quæ venit ſoluenda, pro vnitis ſolui non poteſt, cum in eis impoſſibile ſit dare vacationem, deciſ.488. num.30.

in Beneficijs Calaguritanis ex antiqua conſuetudine, & motu proprio Clemen. VIII. datur aſcenſus de quarto ad medium, & de medio ad integrum, deciſ.49. num.3.

in Beneficijs Calaguritanis Rota poteſt conferre abſque alia præſentatione, ſi aliquis interponat appellationem ſub prætextu quod debuiſſet ad curata approbari appellatione introducta, & docto de grauamine, deciſ.238. num.6.

in Beneficijs Calaguritanis ius aſcendendi cum pendeat à bono iure ſuper beneficio antecedenti ad illud obtinendum ſufficit titulus ſine poſſeſſione, deciſ.49. num.5.

BENEFICIVM INVENTARII, ET HÆRES.

Beneficium Inuentarij ceſſat, ſi ibi non fuerint deſcripta omnia bona defuncti, deciſ.82. num.5.

Beneficium reuerentiæ ad Patris dotem non ſoluentis hæredes non tranſit, deciſ.376. num.22.

Beneficium legis, & Inuentarij non operatur ſuum effectum, quando non ſuit reddita ratio ab hærede de bonis hæreditarijs, deciſion.521. num.3.

Beneficio deducto ne egeat frater contra fratrem gaudet, deciſion. 179. num.2.

Beneficio renunciana non poteſt opponere exinde de illiua defectu, deciſ.126. num.25.

cum Beneficio Inuentarij hæres non tenetur ad hæreditaris debita ſoluenda, niſi firmato prius ſtatu hæreditatis, & reddita ratione, deciſ.265. num.11.

cum Beneficio legis, & Inuentarij hæredi hæreditatem adeunte fit quod perſona hæredis ab ipſa hæreditate diſtinguatur, deciſ. 82. num.4.

Beneficio legis, & Inuentarij hæres non priuatur eo quia rationem non reddat de fructibus bonorum hæreditariorum, deciſion.82. num.8.

cum Beneficio Inuentarij hæres pro debiti ſatisfactione tot ex bonia hæreditatijs creditori aſſignari poteſt, deciſ.478. num.3.
Sed declara, vt num.4. & 5.

Beneficio creditoris dilatio debitoris cedit, deciſ.205. num.11.

cum Beneficio legis, & Inuentarij hæres non reddira ratione bonorum, tenetur de proprio, creditoribus hæreditarijs, ſi vires hæreditariæ non ſufficiant, deciſ.521. num.4.

Beneficiatus hæres non renetur exigere credita hæreditaria, nec exegiſſe præſumitur, niſi exaduerſo proberur, deciſ.86. n.15.

Beneficiatus hæres non habet facultatem tradendi vendita, & ſoluere ſi velit, ſin minus dare in ſolutum, deciſ.478. num.7.

Beneficiatus hæres debet enunciare exiſtentiam creditorum hæreditariorum, deciſ.86. num.14.

Beneficiatus hæres ſoluens creditoribus hæreditarijs poſterioribus, non reportata ceſſione de reſtituendo anterioribus, ſeù potioribus, ſibi imputet, deciſ.521. num.12.

in Beneficialibus obſeruantia, & in materia incompatibilitatis plurimum venit attendenda, deciſ.298. num.7.

BENEPLACITVM.

Beneplacitum Apoſtolicum interueniſſe præſumitur ſtante lapſu temporis, & obſeruantia, deciſ.134. num.3.

Beneplacitum Apoſtolicum habet locum in iure quæſito Eccleſiæ, non iure quærendo, deciſ.209. num.5.

Beneplacitum Apoſtolicum defectus omnes ſupplet, dec.372. n.3.

Beneplacitum Apoſtolicum vbi eſt neceſſarium obſeruantia non attenditur, deciſ.189. num. 15.

Beneplacitum Apoſtolicum contra illud impetrare negligentes pro impetrato habetur, deciſ.372. num.6.

Beneplacitum Apoſtolicum ſubſecutum retrotrehitur ad tempus celebrati contractua deciſ.372. num.8.

Beneplacitum tacitum non intrat deficiente obſeruantia clara, & certa, deciſ.99. num.10.

Beneplacitum Apoſtolicum requiritur ad effectum reducendi cenſum ante Pij V. Conſtitutionem creatum irredimibilem, deciſ. 209. num.4. & 10.

Beneplacito Apoſtolico ſuperueniente non eſt amplius locus pœnitentiæ contractus, deciſ.372. num.7.

Beneplacito Apoſtolico non expedito, quando liceat à contractu recedere, deciſ.468. num.3.4.5.6.7.8 & 9.

ſine Beneplacito Apoſtolico Prælatus iura ſuæ Eccleſiæ alteri concedere non poteſt, deciſ.280. num.7.

intra Biennium non proſecuta appellatione intrat res iudicata, deciſ.142. num.1.

BONA.

Bona committentis Crimen læſæ Maieſtatis humanæ confiſcantur de iure communi, deciſ.536. num.509. & 510.

Bona banniti, vt fiſco incorporata dicantur, neceſſe eſt vt inter bona Principis deſcribantur, deciſ.485. num.14.
Secus quando fiſcus bonorum poſſeſſionem acquiſiuit, quia tunc deſcriptionis opus non eſt, ibid. num.15.

Bona permutata quando in caſu euictionis fuerunt obligata, regreſſus ad illa, licèt poſſideantur à tertijs, tribuitur, deciſ. 542. num.7.

Bona, vel mala fides vnius creditoris alijs præiudicare non poteſt, deciſ.167. num.49.

Bona ea debent in inuentario deſcribi, quæ à teſtatore de tempore obitus poſſidentur, & reperiuntur in hæreditate, deciſ.82. n.6.

Bona Emphiteutica non veniunt ſub generali hæredum inſtitutione, niſi fiat de eis ſpecialis mentio, deciſ.513. num.12.13. & 14.

Bona in crimine læſæ Maieſtatis humanæ in primo capite, omnia delinquentis confiſcantur, deciſ.536. num.108.

Bona fides in eo qui percepit fructus arguitur, quando ipſe habuit titulum ab eo, qui probabiliter facultatem habere credebatur, deciſ.33. num.8.

Bona ex conſuetudine Leodij, conſtante matrimonio, à parentibus quæſita eiuſdem matrimonij filijs deferuntur, in quorum defectum alijs procreatis ex ſecundis nuptijs, reſeruato tamen parentibus vſuſfructus donec vixerint, deciſ.184. n.7.

Bona propria hæres obligans pro dote cum promiſſione de rato cohæredibus non ſolùm ex perſona propria vigore huius obligationis tenetur, ſed etiam ob non ſumptam ratihabitionem cohæredum ipſe ſolùm conuenire poteſt, deciſ.207. nu. 5 & 6.

Bona in dotem aſſignata, non cenſentur fideicommiſſo ſuppoſita, deciſ.321. n.11.

Bona aliqua Teſtator ſibi reſeruans cenſetur de illis ad libitum diſponere voluiſſe, deciſ.47. n.4.

Bona donans omnia ſua, cum reſeruatione ſcutorum 150. ad effectum teſtandi, Donatarius non poteſt dici vniuerſalis, deciſ.14. num. 16.
Et quid ſi donans diſpoſuerit, quod ſi non fecerit teſtamentum, dicta ſcuta 150. ſint donatarij, ibid. n.56.

Bona libera Donatarius quando in vim donationis poteſt prætendere, & in eorum locum recipere fideicommiſſaria cogitur, iniuriam patitur, deciſ.434. n.9.

Bona executor debitoris vendens fidem habere de pretio non poteſt, deciſ.562. n.2.

Bona creditor habens non ſufficientia poteſt etiam agere contra alium tertium poſſeſſorem, & contra quemlibet inſolidum obligarum etiam coram alio Iudice, maximè vbi adeſt obligatio Cameralis, deciſ.353. n.11. & 12.

Bona ſua inueni ſimile eſt, quod quis noluerit, non agnoſcere, deciſ.520. n.72.

Bona certo ſub onere à Teſtatore grauata, non valent diſpoſitioni contrariæ ab hærede ſubmitti, deciſ.1. n.9.

Bona minorum quando ſubhaſtantur debet præfigi de iure terminus ſaltem 20. dierum ad releuandum, deciſ.262. n.3.

Bona fides quando eſt neceſſaria ſufficit quod allegetur cum præſumatur, deciſ.21. n.4.

Bona per hæredem in ſui crediti ſatisfactionem detenta, præſumuntur per imaginariam ſolutionem appropriata, deciſ.216. num. 3.

ad Bona aſſociatio, quæ tempore donationi aerant in bona donantis comperit quando in inſtrumento illius adeſt pactum capiendi poſſeſſionem propria auctoritate, deciſ.409. n.5.

Bonæ fidei poſſeſſor facit fructus ſuos, deciſ.407. n.14.

Bonorum ſubhaſtatio valida præſumitur ſecundum præſumptionem iuris, deciſ.52. n.9.
Quod multò magis dicendum eſt, quando id clarè apparet per reuolutionem actorum, ibid.

Bono-

Digitized by Google

Bonorum liuellariorum Emphyteutæ inueſtituram probanti ea remedio, l. fin. C. de edict. Diu. Adr. tollen. immiſſio in his indulgetur, deciſ.452. n.11.

Bonorum confiſcatio in Crimine læſæ Maieſtatis in primo capite, tunc non admittitur vbi licet locorum quando, deciſ. 536. num. 11.

Vel confiſcatio non fit de iure communi, ſed à iure Municipali, ibid. num. 14.

Vel quando ſententia fuit lata in contumacia non ſecuta morte naturali, ibid. num. 14.

Sed his ceſſantibus, prior ſententia eſt verior, & communior, exploſis, & refutatis contrarium ſentientibus, ibid. n. 14.

Nec vera eſt diſtinctio illa inter crimen hæreſis, & Crimen læſæ Maieſtatis humanæ, ibid. n. 16.

de Bonorum hæreditariorum inuentario hæres docere, & de illis rationem reddere tenetur, deciſ. 143. n. 3.

Bonorum Æſtimo in Comitatu Piſano non adhibetur fides, deciſ. 550. num. 39.

Bonorum diminutio damno ſolius hæredis cedere debet, deciſ. 218. num. 5.

Bonorum ad identitatem probandam ſufficit etiam duorum terminorum conuenientia, non obſtante in alijs diuerſitate, ſecundum veriorem, & communiorem opinionem, deciſ. 550. num. 50.

Bonorum acquiſitio facta à muliere conſtante matrimonio dicitur ea pecunijs viri facta ad effugiendam præſumptionem turpis quæſtus, deciſ. 450. n.6.

Bonorum Confiſcatio, & Incameratio pro crimine læſæ Maieſtatis, an temporalis ſit temporis durante vita delinquentis, deciſ. 536. num. 161.

Bonorum Confiſcatio condemnati ob Crimen læſæ Maieſtatis in primo capite, non ſolum fit in loco delicti, ſed vbi libet vbi adſunt bona, & deciſ. 536. n. 9. 10. & 11.

Bonorum Calculus dum pro fundamento habet librum introitus & exitus, debet in actis conſtare de dicto libro, deciſ. 551. num. 5.

Bonorum patris, & matris appellatione non veniunt bona fratrum licet à patre proueniant, deciſ. 158. n.7.

Bonorum Confiſcatio facta in Terris Imperij, in Crimine læſæ Maieſtatis in primo capite, extenditur etiam ad bona exiſtentia in Terris Eccleſiæ, deciſ. 536. n.20.

Bonorum feudalium hæres, & hæres allodialium pro debitis contractis à defuncto qui tempore obligationis vtraque bona poſſidebat pro rata ad ſolutionem debitorum tenentur, deciſ. 331. num. 4.

Bonorum poſſeſſionem Creditor anterior à poſteriori auocare poteſt, deciſ. 408. n.2.

Bonorum Communitatis Adminiſtrator non habet facultatem vendendi bona ad Communitatem pertinentia, deciſion. 62. num. 1.

Bonorum immobilium poſſeſſio eſt Iudæis ſicuti prohibita cenſetur etiam eis interdicta hypoteca, deciſ. 225. n. 2.

in Bonis conceſſis cum clauſula *vtriuſque ſexus* fœminæ ſuccedunt, deciſ. 78. n. 1.

ſuper Bonis prouenientibus ex pecunia reſeruata liberæ diſpoſitioni donantis donatario nullum ius competit, deciſion. 12. num. 1.

in Bonis ſuis Teſtator quod voluerit ſuccedere filios ex legitimo matrimonio natos arguitur ex repetitione legitimorum, & naturalium, & ex legitimo matrimonio natorum in conditione poſitorum, deciſ. 167. n. 14.

in Bonis Primogenitura ſuis conſtituens, non poteſt deinde per eius hæredem, præter eius voluntatem alterari, deciſ. 519. num. 1.

ſuper Bonis ſibi in dotem datis mulier licet poſterior moleſtari non poteſt ab alijs creditoribus etiam anterioribus, deciſ. 40. num. 5.

in Bonis hæreditarijs ſolutio imaginaria ad fauorem hæredis creditoris intrat, vt non ſubiaceat reſtitutioni fructuum, non autem vt efficiatur dominus, deciſ. 247. n. 4.

in Bonis filij ſucceſſio infantis ſpectat ad matrem, deciſ. 46. num. 1.

in Bonis debitor ſi non habeat, poteſt vt ſuſpectus iurari tam ex diſpoſitione Iuris communis, quam Statuti Genuæ, deciſ. 160. num. 13.

in Bonis Baronum ſucceſſores tenentur pro rata bonorum ad ſolutionem debitorum concurrere, deciſ. 331. n. 3.

de Bonis proprijs Teſtatore non diſponente proximiores ab inteſtato vocantur tam ex diſpoſitione iuris communis, iuxta quam ſufficit quod non ademerit, vel alteri non reliquerit, quam etiam ex vi indulti Dapiferis conceſſi, deciſ. 151. n. 14. & 15.

Bona in titulum patrimonij filio elargita à patre poſt promotionem ad ordines ſacros ipſiuſmet filij fiunt, & ad ſuos hæredes tranſmittere poteſt, deciſ. 224. n. 12.

In bonis tantum minus eſſe dicitur, quantum pro illorum recuperatione fuit impenſum, deciſ. 325. n. 8.

Bonorum ſtabilium fructus ad rationem quinque pro centenario taxari ſolent, deciſ. 305. n. 6.

Bona donata, ſi longè excedant onus impoſitum in exceſſu, donatio dicitur lucroſa, deciſ. 61. n. 15.

Bonorum diminutio abſque culpa hæredis ſecuta cedit damno hæredis, & legitimarij, ſicuti augmentum commodo vtriuſque accreſcit, deciſ. 218. n. 4.

Bona infantis quando eſſent peritura, vel immineret grande æs alienum, nec reperiretur tutor, Iudex ex officio dare poteſt curatorem ad certam rem, deciſ. 473. n. 10.

in Bonis iuriſdictionalibus Religioſi ſuccedere prohibentur, deciſ. 392. num. 10.

Bona materna de ordine matris ad filios tranſmittenda poſſidentur à patre adminiſtratorio nomine pro filijs, deciſ. 128. num. 1.

Bonorum diſtinctio ad hoc ordinatur, vt bona conſeruentur in familia illius, cuius induſtria proueniunt, deciſ. 50. num. 10.

Bonorum primus acquirens alios à ſucceſſione excludit, & de illis tamquam de patrimonialibus in vocatorum præiudicium diſponere poteſt, deciſ. 125. num. 7.

ad Bona aſſociatio, quæ erant tempore donationis apud donantem donatariæ conceditur quando in donationis inſtrumento adeſt pactum capiendi poſſeſſionem propria auctoritate, non ſolum poſt lapſum decennij, ſed vſque ad 30. annos, & num. 7. deciſ. 321. num. 1.

Bona hæreditaria ſub generali diſpoſitione bonorum venire poſſunt, deciſ. 463. num. 14.

in Bonis diuerſis diuiſibilibus, licet ſit ordinata Primogenitura, tamen nec diuidi, nec ſeparari poteſt, deciſ. 536. num. 155.

Bonorum adminiſtratio nepotum ex quibus patruo delata cenſeatur, deciſ. 59. num. 3.

in Bonis debitoris actio competit tantum, deciſ. 145. num. 11.

in Bonis paternis legitima de iure filio debetur, & num. 18. deciſ. 247. num. 13.

de Bonis Teſtator diſponens contra Statuti diſpoſitionem, non cenſetur velle ſe cum Statuto conformare, deciſ. 16. num. 16.

Bonorum retentio pro melioramentis illis iuſtificatis conceditur, nec priuſquam ſint refecta competit alteri immiſſio, deciſ. 217. num. 1.

Bona ſua, quilibet poteſt ad ſui libitum diſponere, eaque vinculo fideicommiſſi ſubijcere, deciſ. 37. num. 1.

Bonorum diuiſio eſt compatibilis cum reſeruatione hypothecæ, cui non cenſetur renunciatum, niſi exprimatur, deciſion. 309. num. 1.

Bona expreſſe empta pro Monaſterio ſuppreſſo illi quoque acquiruntur, & num. 16. deciſ. 359. num. 11.

Amplia ſi emptio non appareat facta cum pecunijs Religionis, ibidem num. 13.

Bonorum fructus hæreditariorum non cadunt in commodum hæredis etiam beneficiati, dum ſcientiam habet de oneribus hæreditarijs, deciſ. 550. num. 7.

Bona certo oneri obnoxia à teſtatore, non poteſt id tolli ab hærede, deciſ. 319. num. 2.

ſuper Bonis tranſigens, in quibus ſibi nullum ius competit infert præiudicium alteri ex tranſigentibus, & læſionem enormem, qua ſtante tranſactio non ſuſtinetur, & num. 11. deciſ. 58. n. 10.

Bona ſubhaſtari debent iuxta eorum verum valorem, intellige vt num. ſeq. deciſ. 315. num. 6.

Bona Primogenituræ quando euitari poteſt, quod non intrat confiſcatio, quod vocatos, an ſit facienda, deciſ. 536. num. 167.

Bona libera non exiſtere pro detractione legitimæ aſſerenti probandi onus incumbit, deciſ. 355. num. 15.

Bona illa præſumuntur libera hæredis inſtituti, quando ipſi non fuit datus alter ſubſtitutus, ita vt illa tranſmittere valeat ad hæredes, deciſ. 180. num. 4.

Bona omnia cenſentur libera iuxta primæuum naturæ ſtatum, non autem in ſeruitute conſtituta, deciſ. 348. num. 1.

Bona Baronum eximuntur à vinculis cuiuſcumque fideicommiſſi fauore creditorum, & reputantur ac ſi eſſent allodialia, deciſ. 331. num. 1.

Bona Equitum profeſſorum deferuntur in theſauro Religionis ex Conſtit. Clem. VIII. & Pij V. deciſ. 76. num. 7.

Bona aliqua, quod non ſint alicuius poteſt probari ex eiuſdem confeſſione, & num. 16. deciſ. 37. num. 15.

Bona Baronum ſublato vinculo fideicommiſſi ſubiecta remanent obligationibus illorum, & conſtituunt vnicum patrimonium, deciſ. 331. num. 2.

Bona reſtitutioni obnoxia non poſſunt ab hærede contraria diſpoſitione iterum grauari, deciſ. 240. num. 1.

vt Bona omnia Primogenituræ inuentæ ſunt conſtituentis in vna tantum perſona conſeruentur continuo, deciſ. 519. num. 17.

Bona hæredi ſeruata liberè poſſunt ab iſto ad ſuos hæredes tranſmitti, deciſ. 12. num. 7.

Bona Baronum ad ſoluenda debita pro liberis reputantur, & concurrunt cum allodialibus ad conſtituendum vnicum patrimonium

Digitized by Google

nium Baronis, deciſ.331. num.5.

Bona alienata præſumuntur abſorbere portiones legitimæ, & trebellianicæ, niſi hæres grauatus iuſtificet illas pro prætenſis detractionibus non ſufficere, dec.131. num.17.

Bona donatio non comprehendit illa, quæ alijs aſſignata fuerunt, deciſ. 83. num.19.

in Bonis ſubhaſtatis, & deliberatis manutentio, quando non poſſit denegari, deciſ.28. num.6.

Bonorum ſtabilium alienationes, ne fiant in forenſes prohibitiones iuxta ſunt, deciſ.536. num.144.

Bona quando fuerunt donata contemplatione certi matrimonij donatario, & filijs naſcituris, filius ex illo matrimonio natus dicitur æqualiter cum patre contemplatus, & eſt illius condonatarius, deciſ.422. num.1.

Bona quæ de tempore donationis donanti quæſita non erant, non poſſunt cadere ſub titulo donationis, deciſ.330. num.9.

Bona à teſtatore prohibita ad extraneos tranſmitti debent in illis de familia remanere, deciſ.330. num.10.

Bona contra prohibitionem Teſtatoris alienans pœnam incurrit, & fit locus vocationi aliorum, deciſ.63. num.1.

Bona etiam paterna delata in filium titulo primogenituræ, vti diuiſioni non ſubiecta ſunt exempta à collatione, nec ſolum non debent conferri, ſed nec valor bonorum, & num.5. deciſ. 457. num.4.

ſide Bona tranſactio facta in qua relaxatur quid modicum reſpectu quæſtionum ſubſtinenda eſt, deciſ.534. num.15.

Bona omnia à quacumque ſeruitute immunia iuxta primæuam bonorum naturam, & exempta præſumuntur, deciſ.416 num.1.

Bona alienata dicuntur quando ſunt hypothecata, dec. 109. num.2.

Bona Teſtator per ſuos fines demonſtrans integra præſumitur voluiſſe ad vocatos in infinitum peruenire, nec vnquam ſcindi in partes, deciſ.411. num.10.

Bona ſui debitoris creditor non tenetur recipere in ſolutum, deciſ.114. num.17.18.& 19.

ſuper Bonis aſſignatis detractiones non poſſunt fieri niſi, deciſion. 130. num.16.

Bonorum confiſcatione non probata, & executioni non demandata incorporatio illorum ad fauorem fiſci deſumi non valet, deciſ.142. num.15.

Amplia ibidem num.16.

Bonorum identitas ex illorum deſcriptione per teſtatorem facta,& ex libris caraſtri iuſtificari poteſt, & num.3. deciſ. 455. num.2.

Bona acquiſita ex induſtria, & tranſactione non poſſunt dici hæreditaria alicuius, deciſ.247. num.20.

Bona communitatis vt validè alienari valeant, aſſiſtentia maioris partis Conſiliariorum ad ſonum campanæ congregatorum requiritur, deciſ.461. num.4.

Bona ex ſola conferuntur, quæ à patre proueniunt, deciſion.457. num.1.

Bona quæ non conferuntur, neque etiam imputantur, dicifion. 457. num.5.

Bona iure hæreditario à patre poſſeſſa, eodem iure ad filios tranſmitti debent, deciſ.155. num.10.

Bona vti libera poſſeſſa, non cadunt ſub fideicommiſſo, deciſ.131. num.15.

Bonorum reſtitutio præſupponit antecedentem illorum poſſeſſionem, deciſ.339. num.9.

ex Bonis ſubhaſtatis pecunia retracta debet cedere in ſatisfactionem obligatorum pro illo, cuius bona ſubhaſtata fuerunt, deciſ.315. num.4.

Bona contemplatione certi matrimonij donata, diminui non valent, quia pro reſtitutione dotis mulieris obligata cenſentur, deciſ.11. num.4.

Amplia, vt num.5. & 6.

Bona per Baronem poſſeſſa ſtante Clementis VIII conſtitutione poſſunt obligari ſiue ſuppoſita ſint fideicommiſſo aſcendentium, ſiue collateralium, ſiue extraneorum, deciſ.331. num.8.

Bona Dapiferorum ab inteſtato decedentium priuilegiorum à Gregorio XV. indultorum deferuntur ad hæredes proximiores, deciſ.151. num.1.

Bona in fiſcum delata Princeps ſolus reſtituit, & ratio numer. 11. deciſ.571. num.10.

Bona in emphyteuſim concedi ſolita, poſſunt de nouo relocari, deciſ 377. num.6.

Bona ſtatus Eccleſiaſtici non poſſunt alienari in Forenſes ſine licentia Sedis Apoſtolicæ, deciſ.536. num.69.

ſuper Bonis donatis Donator non poteſt aliter diſponendo præiudicium inferre illi, cui ius præſtitum eſt, deciſ.105 num.12.

Bona hæres in reddenda ratione tenetur deſcribere diſtinctè, & cum ſuis qualitatibus, ratio num. 14. deciſ.39. num.13.

Bonorum collatio de iure veteri non admittitur niſi in ſucceſſione ab inteſtato, deciſ.3. num.4.

Bona quod ſint hæreditaria probari poteſt ex eo, quod vti talia fuerunt in Inuentario ab hærede deſcripta, deciſ.316 num.1.

Bona Teſtator volens quod perpetuis futuris temporibus apud ſuos hæredes permanere debeant reciprocam de linea ad lineam inducere voluiſſe cenſetur, deciſ.411. num.9.

Bona emphyteutica titulo oneroſo acquiſita poſſunt alienari etiam in præiudicium vocatorum, deciſ.513. num.2.

Bona in tertio translata difficilius recuperantur, deciſ.271. num.5.

Bonorum debitoris, in Saluiano ad auocandam poſſeſſionem ſufficit extrema probata fuiſſe abſque alia diligentia, deciſ. 344. num.9.

Bona, quando ſunt prohibita alienari in forenſes, per Principem, iſta alienatio intelligitur reſpectu tituli ſingularis, non autem vniuerſalis, deciſ 536. num.177.

Bona à donatario ſibi appropriata reſpectu crediti ſui cum donatore efficiuntur fideicommiſſaria, & eſt ac ſi eſſent in donatione comprehenſa, deciſ.247. num.3.

Bona iure pignoris Creditor detenta vſucapere non valet, quia debitori, non ſibi poſſidere cenſetur, deciſ.225. num.4.

Bonorum ſtante deficientia, alimenta, & ſumptus litis non poſſunt prætendi, ſecus quando apparet tanta eſſe bona, ex quibus alimenta poſſint deduci, & num.1. deciſ.127. num 4.

Bonorum alienationem Teſtatore prohibente inſtitutis ſubſtitutis, & vocatis, non poteſt hæres illius voluntati contrauenire per legitimationem, deciſ.161. num.18.

Bona plura vltra indicata habere affirmans probare debet, deciſ. 170. num.30.

Bonorum æſtimum quibus concurrentibus probet etiam contra tertium, deciſ.550. num.17.

Bonorum ſtabilium fructus ad rationem quinque pro centenario taxantur, deciſ.470. num.4.

de Bonis Emphyteuticis Emphyteuta non poteſt diſponere in præiudicium alterius ad emphyteuſim vocati, deciſ.183. num.5.

Bona ab initio ſpolij vitio obnoxia debent à poſſeſſore relaxari, quamuis iuſto titulo,& bona fide ea acquiſiuerit, deciſ.60. n.9.

Bona maritus fauore creditorum, & iure hypothecando non dicitur diſpoſuiſſe de bonis ſibi ex lucro dotis obuenientibus, deciſ.85. num.14.

Bonorum identitas quibus concurrentibus, bene remanent probata, deciſ.170. num.18.

Bonorum identitas ex duabus demonſtrationibus remanet iuſtificata, deciſ.520. num 19.

de Bonis in Regno Galliæ ob delictum commiſſum in Regno Siciliæ fuit facta confiſcatio, deciſ.536 num.21.

Bona emphyteuſis Eccleſiaſticæ, quando ſe habent ad inſtar allodialium licet inueſtito ad ſui libitum, etiam in præiudicium comprehenſi in inueſtitura de iis abſolutè diſponere, deciſ.183. num.4.

Bona Eccleſiæ per Pauli II. & Vrbani VIII. conſtitutiones vltra triennium locari prohibentur, deciſ.372. num.4.

Bona emphyteuſis Eccleſiaſticæ mediante concordia rediguntur ad inſtar allodialium, & efficiuntur tranſmiſſibilia etiam ad manus mortuas, ad effectum vendendi, & pretium conſequendi, ſi non perpetuò retinendi, deciſ.377. n.4

Bona feudalia Eccleſiaſtica non poſſunt alienari in extraneos, ſine licentia Sedis Apoſtolicæ, nec inter viuos per teſtamentum, & num.47.48 & 49. deciſ.5,6. num.49.

Bonorum Eccleſiæ Adminiſtrator non poteſt ex ſuo facto illi præiudicium inferre, deciſ.118. n.10.

Bona Emphyteuſis Eccleſiaſticæ ex pacto, & prouidentia ſub generali bonorum diſpoſitione non veniunt, deciſion. 463. num 13.

Bona exiſtentia in ſtatu Eccleſiaſtico non poſſunt alienari ſine licentia Sedis Apoſtolicæ etiam ſi fiat in ſubditum, deciſ. 536. num.163.

Bona ſtatus Eccleſiaſtici ſtabilia, quod non poſſint alienari in forenſes, adſunt plures conſtitutiones Apoſtolicæ. deciſ. 536. num.158.

Bona Eccleſiaſtica ſunt immunia ab oneribus per communitates, & Dominos ſæculares imponi ſolitis, deciſ.101. n.1.

in Bonorum Eccleſiaſticorum emphyteuſi difficilius neceſſitas renouationis emphyteuſis admittitur, deciſ.237. num.8.

Bona emphyteuſis Eccleſiaſticæ poſſunt denuo relocari quando non adhuc ad Eccleſiam erant deuoluta, vel vigore concordiæ erant renouabilia, deciſ 377. n.7.

Bona Monaſterij Pontificia auctoritate ſuppreſſi vacare dicuntur, & tanquam vacantia fiſco Papæ deferuntur, & num. 5. deciſ. 359 num. 4.

Bona Monaſterij vt validè alienentur, requiritur Monachorum capitulariter congregatorum conſenſus, & vtilitas Eccleſiæ, deciſ.372. num. 2.

Bona fideicommiſſaria pro dotibus ſunt obligata, deciſ.181. n.17.

Bona fideicommiſſaria ad legitimæ ſupplementum non licet retinere, & vocatis immiſſionem impedire, deciſ.131. num.19.

Bona in dotem aſſignanda ad inſtar legatorum veniunt ſubtrahenda, deciſ.358. num.11.

Bona immobilia poſſidentes immunes ſunt à ſatisfactione, deciſ. 225. num.6.

in Bonis

Digitized by Google

in Bonis fideicommiſſarijs, immiſſio conceditur docenti de fideicommiſſo, eiuſque purificatione ac bonorum identitate, deciſ. 203. num. 1.

in Bonis fideicommiſſarijs datur in vim, l. final. Cod. de edict. Diu. Adrian. rollend. probata identitate, & purificatione fideicommiſſi, deciſ. 131. n. 5.

Vel ex remedio vtilis Saluiani, num. 2. Ibid.

Bona quod ſint fideicommiſſaria iuſtificatur ex illorum poſſeſſione per hæredem ipſius fideicommittentis expleta, deciſ. 326. num. 18.

Bona fideicommiſſaria poſſeſſa fuiſſe ab hærede fideicommittentis probare tenetur immiſſionem ex l. final. C. de edict. Diui Adrian. tollend. prætendens, deciſ. 277. n. 1.

Bona fideicommiſſo ſubiecta hæres grauatus alienando efficitur debitor fideicommiſſarij & alienatio ex cauſa legitimæ cenſetur cum debito compenſata, deciſ. 181. n. 8.

Et ratio num. 9.

Bonorum fideicommiſſariorum alienatio reddit illiquidum creditum detractionum, deciſ. 330. n. 9.

ex Bonis fideicommiſſarij dos etiam non extantibus liberis detrahitur, & num. 27. deciſ. 39. n. 15.

Amplia vt num. 16. ibidem.

ex Bonis fideicommiſſarijs fructus percipiens hæres fideicommiſſarius liberè in cauſam Trebellianicæ imputare tenetur, deciſ. 203. num. 21.

Bona fideicommiſſaria diuiſa ad inſtar allodialium rediguntur, deciſ. 135. n. 8.

Bona fideicommiſſaria alienare vigore Authent. res quæ, poteſt hæres grauatus, deciſ. 86. n. 4.

Bona fideicommiſſaria, quando diuiduntur libera ab omni onere euadunt, deciſ. 391. num. 14.

ex Bonis fideicommiſſarijs dos eſt detrahenda, quando bona libera non extant, quod declara, deciſ. 517. n. 14. 15. & 17.

Bonorum fideicommiſſariorum identitas benè reſultat ex inſtrumentis diuiſionum, deciſ. 131. n. 4.

Bonorum fideicommiſſo ſuppoſitorum detractio, vt competat debet iuſtificari creditum, deciſ. 65. n. 13.

Bona fideicommiſſaria petens ex propria perſona non impeditur vti ſuo iure pro illorum aſſecuratione, deciſ. 51. n. 13.

Bona hæreditaria hæreditate iacente, nemo poteſt accipere, nec quidquam facere, deciſ. 334. n. 3.

Bonorum fideicommiſſariorum identitate probata immiſſio, fideicommiſſario concedi debet, vel vigore, leg. fin. Cod. de edict. Diu. Adrian. tollend. vel vtilis Saluiani, deciſ. 415. n. 1.

Bona fideicommiſſo ſubiecta pro reſtitutione dotis validè alienantur, deciſ. 441. num. 5.

Bona fideicommiſſo ſubiecta deuenta ad ſubſtitutum cum onere reſtituendi reciprocè ſubſtitutis non dicuntur hæreditaria illius ad quem deuenerunt, ſed fideicommiſſaria, deciſion. 68. num. 8.

Bona, & iura hæredis omnia inuentarium præſeruat perinde ac ſi hæreditatem non adiuiſſet, deciſ. 313. n. 4.

Bona libera, & fideicommiſſaria ſimul permixta excludunt identitatem, & ſunt per probationes concludentes iuſtificari deciſ. 508. num. 6.

in Bonis fideicommiſſarijs immiſſio ex quibus retardari non poſſit, deciſ. 131. n. 13.

Bouis os trituranntis ligari non debet, deciſ. 242. n. 4.

Bononienſe ſtatutum mandat, quod Sententiæ duæ, habeant vim trium, deciſ. 9. n. 3.

Bononiæ ſtatutum de fratribus, quomodo intelligatur, deciſ. 214. num. 22.

Bononiæ ſtatutum excluſiuum fœminarum à conſecutione bonorum fideicommiſſariorum, habet locum extantibus maſculis, ſecus illis deficientibus, & num. 18. deciſ. 16. n. 17.

Bononiæ ſtatutum excludit fœminas à fideicommiſſis, deciſ. 16. num. 15.

Bononiæ ſtatutum ſub rub. 68. diſponit, quod creditores debeant indifferenter concurrere per æs, & liberam in bonis decocti, deciſ. 408. n. 12.

Bononien. ſtatutum ſub rubr. 61. diſponit quod frater teneatur pro fratre, deciſ. 408. n. 10.

Sed intellige vt num. 11. ibid.

Bononiæ ſtatutum conſtituit lucrum ex ſua auctoritate, & permittit ex partium voluntate poſſe augeri, vel minui, deciſ. 348. num. 11.

Bononienſe ſtatutum prohibet appellationem à duabus ſententijs conformibus, quoties agitur inter perſonas miſerabiles, deciſ. 9. num. 6.

Bononienſe ſtatutum mandat, quod ſententiæ duæ, habeant vim trium, deciſ. 19. n. 3.

Baronum bona eximuntur à vinculis cuiuſcumque fideicommiſſi fauore creditorum, & reputantur ac ſi eſſent allodialia, deciſ. 331. num. 1.

Breue vt non ſit æſtimandum nec exequtione demandandum ſubreptio operatur, deciſ. 73. num. 1.

in Breue narrata ſi gratia non ſuffragatur omnia non iuſtificantur, & num. 9. & 13. deciſ. 73. n. 2.

B V L L A.

Bulla Pij IV. officialibus pœnam amiſſionis officij imponit, & creditorum iura præſeruat, deciſ. 379. n. 19.

Bulla Pij IV. in ordine 12. in §. volentes aſſignando formam contrahendi ſocietates non facta mentione fructuum dicit eas eſſe imponendas ſuper officijs, deciſ. 379. n. 13.

Bulla Pij V. quomodo ſit intelligenda circa Numerationem pecuniæ, & num. 7. 8. & 9. deciſ. 113. num. 6.

Bulla Pij V. vult cenſus fieri præſente pecunia, & num. 3. & 4. deciſ. 495. num. 2.

Bulla Pij V. circa ſucceſſionem illegitimorum declaratur, deciſ. 190. num. 8.

Bulla ſan. mem. Vrbani VIII. ſuper præiudicialibus Eccleſiarum, quomodo veniat intelligenda, deciſ. 209. n. 6.

Bullæ non vindicant ſibi locum inter Eccleſiam, & Eccleſiam, deciſ. 209. n. 7.

Bulgari conſuetudo extantibus filijs reſtringit vſumfructum ad alimenta, quod declara, vt num. 4. deciſ. 502. n. 3.

C

CAdauera defunctorum portionarius non tenetur ſociare, nec eſt ſocius Parochi, deciſ. 226. num. 4.

C A D V C I T A S.

in Caducitate ſicut ignorantia ita in deuolutione præſumitur, deciſ. 195. num. 26.

Caducata ſubſtitutione prima quod cæteræ caducentur concluſio quando procedat, deciſ. 427. n. 3.

Caducitatis pœna non habet locum in contractu locationis etiam ad longum tempus, ſed benè in contractu emphyteuſis, deciſ. 338. num. 9.

C A L C V L V S.

Calculus bonorum dum pro fundamento habet librum introitus & exitus, debet in actis conſtare de dicto libro, deciſ. 521. num. 5.

Alias dictus Calculus non venit attendendus, ibid.

Calculorum inſpectio eſt ſuperuacanea, dum tranſactio comprehendit omnia, & eſt generaliſſima quælibet, deciſ. 531. num. 20.

in Calculo hæreditario debent apponi fructus ex bonis hæreditarijs, ex ſui natura fructiferis, deciſ. 521. num. 6.

Calculatores non poſſunt reſpondere circa ea, quæ iure conſiſtunt, deciſ. 112. num. 34.

C A L V M N I A.

Calumnia euidens tranſactionis vires adimit, deciſ. 133. num. 9.

Calumnia vt tranſactionem nullam reddat adeò clara eſſe *debet*, vt nulla tergiuerſatione cælari poſſit, deciſ. 13. n. 17.

Calumniæ ſuſpicio in ſpectatæ probitatis viris ceſſat, deciſ. 133. num. 10.

Calumniæ præſumptio euitatur à probabilitate boni iuris, deciſ. 403. num. 4.

Calumniæ ſuſpicio ex quibus excludatur, deciſ. 397. n. 9.

C A M B I A.

Cambij ceſſionarius, cum ſe ipſo cambiare non valet, quando nec expreſſa, nec tacita, debitoris cambij voluntas concurrit, deciſ. 173. num. 1.

Cambij litteræ poſtquam fuerunt acceptatæ liberant ab obligatione, deciſ. 492. num. 8. & 10.

in Cambijs pro xenerarum iudicium, & communis valor inſpici debet, deciſ. 126. num. 42.

Cambia quando ſuper debitorem non currant, deciſ. 173. num. 2.

Cambia recipere à ſe ipſo duplicem perſonam repræſentante à iure & conſtitutionibus permittitur, deciſ. 41. n. 9.

Cambium exercere per diuerſas plateas poſſunt Mercatores Neapolitani ſtante edicto Proregis diuerſas plateas pro cambijs exercendis præſcribente, deciſ. 126. n. 14.

Cambiorum ſolutiones ſubſtineri debent quamuis tenori pragmaticæ repugnet, deciſ. 126. n. 35.

Cambiorum iuſtitia ex quibus conſurgat, deciſ. 126. n. 9.

in Cambio locali recambium eſt licitum, & per reſcriptum ſanct. mem. Pij V. deciſ. 126. n. 10. & 11.

in Cambijs verba generaliter, & indeterminatè concepta non reſtringuntur ad primum actum, ſed progrediuntur vlterius donec ſuum ſortiantur effectum, deciſ. 35. n. 1.

Cambia quando non debentur, tunc ſi ſoluantur fructus, illi ipſo iure cedunt in ſortem principalem, deciſ. 144. n. 6.

Cambia non debentur quando creditor cum ſemetipſo cambiauit, niſi conſtet de voluntate debitoris, & eius voluntas ſufficit, quod tacitè ex coniecturis eliciatur, deciſ. 393. n. 3. & 4.

Cam-

Digitized by Google

Cambij platealis creatio inſtituta conuincitur longè ante inuentionem nundinalis in Italia ſequntam de anno 1527. deciſ. 126. num 7.

Cambij litteræ quando præſumantur ſolutæ, deciſ. 263. num. 7.

Cambia mercator vt valeat cum ſeipſo recipere facultatem obtinere debet à debitore cambij, deciſ. 41. num. 10.

Cambij localis ſpecies ex communi Doctorum ſententia admittitur, & ex Conſtitut. ſanct. mem. Pij Papæ V. deciſ. 126. num. 1.

Cambij continuatio quando cenſeatur interdicta, & quando ea non improbetur à iure, deciſ. 126. num. 3. 4. & 5.

Cambij ceſſionarius non poteſt vti illis iuribus in girando pecunias ſuper cambijs & cum ſe ipſo ſicuti licebat cedenti, deciſ. 41. num. 11.

In Cambij materia ſemper voluntas ſoluentis attenditur etiam poſtea declarata, deciſ 491. num. 3.

Cambiandi onus durante certo tempore, & pendente dilatione habenti dicendum eſt quod eidem expirata dilatione fuerit iniunctum, deciſ. 35. num. 6.

Cambiandi ius cum ſe ipſo cohæret perſonæ, & eam non egreditur, deciſ. 41. num. 12.

Cambiare non licet mercatori cum ſe ipſo ad id poteſtatem non habente, deciſ. 41. num. 8.

C A M E R A.

Camera Apoſtolica prius incamerat bona confiſcanda, & poſtea cognoſcit vtrum &c. deciſ. 536. num. 5.

Cameræ Apoſtolicæ, quando fuit ius quæſitum, tunc ei non poteſt præiudicari, deciſ. 536. num. 176.

Cancellariæ Apoſtolica Sede vacante reſeruationes omnes ceſſant, & ſublatæ ſunt omnes regulæ, deciſ. 33. num. 2.

C A N O N.

Canonem emphyteuta ſoluit in recognitionem directi dominij, deciſ. 338. num. 2. & 6.

Canonem emphyteuta tenetur Domino ſoluere, etiamſi emphyteuſis in parte perierit, deciſ. 235. num. 1.

Canonis reductio, vt denegetur cauſa pro qua ſoluitur, inſpicitur, deciſ. 338. num. 5.

C A N O N I C A T V S.

Canonicatum retinens requirentem ordinem ſacrum per aliquod tempus conſiderabile ceſſante metu cenſetur ordinem ratificare, deciſ. 154. num. 12.

Canonicatus ætas capax etiam Cathedralis Eccleſiæ eſt 21. annorum, deciſ. 169. num. 1.

Amplia præſertim quando Canonicatus non probatur Sacerdotalis, quando conſuetudo laudabilior reputetur vt plures, vel omnes ſint presbyteri, ibid. num. 2.

Canonicatum capitulum tenetur conferre perſonæ nominatæ ab Epiſcopo, & ſi non conferat ipſi, tenet collatio facta per Epiſcopum, nec de capitulo curatur, deciſ. 261. num. 3.

Canonicatus Pœnitentiarij electio ex diſpoſitione Sac. Concil. Trid. ſeſſ. 24. cap. 8. de reform. ſpectat ad Ordinarios, quoties vacatio in menſe ipſis aſſignato contingat, deciſ. 261. num. 1.

Canonicatus collatus pluries Sacerdoti non facit quod etiam non Sacerdoti conferri valeat, deciſ. 169. num. 4.

Canonicali qualitate deſtituti Presbyteri, & beneficia in titulum non obtinentes arguere, non poſſunt eorum Eccleſiam eſſe collegiatam, deciſ. 192. num. 10.

Canonicatus acceptatio infra menſem à die habitæ notitiæ vacationis beneficij fieri poteſt, & non acceptans tenetur probare abſentiam, vel iuſtam cauſam ignorantiæ vacationis, deciſ. 298. num. 2.

C A N O N I C V S.

Canonici, ſiue Parochi, qui perſonaliter citati non ſe ſubijciunt viſitationi priuantur Beneficio, & incidunt in Cenſuras, deciſ. 496. num. 1.

Canonicus diſpenſatus ad retinendam Capellaniam, poteſt etiam illius diſtributiones ſuperlucrari, deciſ. 73. num. 1.

in Canonicis, & Ordinario ſcientia vacationis præſumitur ſecùs in Metropolitano, & Nuncio, deciſ. 518. num. 5. 6. & 7.

Canonicorum numerus, ſaltem ad Eccleſiam collegiatam conſtituendam triplex requiritur, deciſ. 195. num. 9.

CANTORIS ſub nomen rectè intelligitur initiati prima Tonſura, deciſ. 533. num. 56.

C A P I T V L V M.

Capitulorum declaratio, & incluſio non immutant illorum ſubſtantiam, deciſ. 391. num. 8.

ad Capitula inſtrumentum habens relationem ad illa referri debet, deciſ. 391. num. 5. 6. & 7.

Capitula ſi ab inſtrumento diſcordent, potius ipſis, quam inſtrumento eſt inhærendum, deciſ. 135. num. 18.

Capitulis Inſtrumentum non debet aduerſari, deciſ. 525. num. 17.

à Capitulo collatio facta contradicente Epiſcopo non tenet, deciſ. 212. num. 15.

Capitulorum alteratio non præſumitur In inſtrumento, niſi adſit expreſſa contrarietas, deciſ. 531. num. 7. 9. & 10.

Capituli adminiſtrator quod quis fuerit, non totius Cleri ex quo arguatur, deciſion. 490. numer. 3.

Capitulis non cenſetur renunciatum, quando ad eorum normam prodijt inſtrumentum, & in eo recenſitus fuit illorum tenor, deciſ. 135. num. 17.

Capitulum tenetur conferre Canonicatum perſonæ nominatæ ab Epiſcopo, & ſi non conferat ipſi, tenet collatio facta per Epiſcopum, nec de Capitulo curatur, deciſ. 261. num. 3.

Capitulares actus legitimè fiunt à ſolis præſentibus, non habita abſentium ratione, etiamſi vota tranſmittant, deciſ. 273. num. 8.

CAPTIVVS ex hora qua captus fuit cenſetur deceſſiſſe, deciſ. 453. num. 2.

CAPVT Prior dicitur, & Rector, qui propterea præferri debet, deciſ. 216. num. 5.

vt in Caput ſuum deceptor dignus eſt, mentiatur, deciſion. 334. num. 17.

Capita monſtruoſum eſt duo ineſſe eidem corpori, deciſ. 21. n. 15.

ea Capite nullitatis proteſtatio de impugnando ſententiam operatur, vt redeundo ad Iudicem à quo appellationi renunciatum non cenſeatur, deciſ. 418. num. 12.

C A P P E L L A N I A.

Cappellania quod ſit beneficium perpetuum, & quod patronus ad libitum præſentare valeat benè ſimul conſiſtunt abſque eo quod ab hoc libero arbitrio poſſit inferre ad liberum arbitrium in amouendo omnino diuerſo, deciſ. 249. num. 4. & 5.

ad Cappellaniam retinendam Canonicus diſpenſatus poteſt illius diſtributiones ſuperlucrari, deciſ. 73. num. 3.

Sacra Congregatio Concilij contrarium tenet, ibidem num. 4.

Cappellanus frater obedientiæ, & profeſſus in Religione Hieroſolymitana tenetur ex Statuto Religionis *cap. 3. tit. 5.* reſeruare bona Commendatori, cuius commenda inſeruiebat, nec de illis teſtari valet, deciſ. 334. num. 1.

CARCERATIO quando declarata fuit Inſubſiſtens, corruit etiam obligatio fideiuſſorum, quos præſtitit carceratus vt ſe à carceribus eximeret, deciſ. 354. num. 10.

C A S T R V M.

Caſtri incolæ ſtatuta conuentionalia cum domino facere poſſunt, deciſ. 237. num. 33.

Caſtrorum aſſignatio facta, non extinguenda cum fructibus percipiendis eſt propriè datio in ſolutum, non autem pignus, quod perceptione fructuum tollitur, deciſ. 260. num. 2. & 3.

Caſtrum aſſignans cum pacto iuriſdictionem, & fructuum perceptionem redimendi non poteſt compelli ad pactum adimplendum, quando iſtud pendet à ſuo arbitrio, & mera voluntate, deciſ. 82. num. 19.

Caſtrum ſicuti ſpectat ad Monaſterium, ita quoque præſumitur Eccleſia in ipſo ſita, deciſ. 197. num. 1.

Caſtri aſſignatione temporanea expirata illud ad aſſignantem, & ſuos reuertitur, deciſ. 285. num. 8. Secus verò num. 9.

Caſtra non præſumuntur feudalia, niſi plene probetur, deciſion. 83. num. 11.

Caſtri dominium, quando alicui fuit datum, cenſetur etiam ab initio conceſſa Iuriſdictio, & ſolita concedi, deciſ. 536. n. 549.

Caſtri dominium poteſt apud vnum regimen, & perceptio fructuum apud alium reſidere valet, deciſ. 83. num. 2.

in Caſtris, Dominus directus vnus eſſe poteſt, alter verò poteſt habere feudum cum exercitio iuriſdictionis, & emolumenti, deciſ. 205. num. 13.

Caſtrum ſi conuento tempore non recuperetur, aſſignatio ipſius facta in aſſignatarij hæreditate remanet ad commodum hæredum, deciſ. 260. n. 13.

Caſtri aſſignatio facta ad tempus, ſi tempore conuento, non redimatur in aſſignatarium transfertur itaut ab aſſignatione, non poſſit amplius recedi, deciſ. 260. n. 9. & 10.

Cataloniæ Prouincia ſub nomine Regnorum Hiſpaniarum non venit, dum diuerſis legibus ab illis moderatur, quamuis Hiſpaniarum Regis deuotioni ſit addicta, deciſ. 261. n. 6.

Cataſtri libri cum arbore familiæ in ipſis inſerta benè deſcendentiam probant, deciſ. 469. n. 4.

C A S V S.

Caſus legis deciſiones, & Doctores non habentes contradictores dicuntur, deciſ. 536. n. 133.

Caſus ſuperueniens poſt ius alteri quæſitum non admittitur, deciſ. 196. num. 9.

in Caſibus diuerſis, & alterius naturæ, idem ius non poteſt conſtitui, deciſ. 281. n. 23.

à Caſu dominij perfectio quando pendet melius eſt vti titulo vſusfructus, quam dominij, deciſ. 451. n. 8.

Cautio pro conſeruatione dotis à viro præſtanda interdicitur à iure, deciſ. 93. n. 16.

Caſus omiſſus à Statuto remanet ſub diſpoſitione Iuris communis, deciſ. 46. n. 8.

de Caſu ad caſum conſenſus præſtitus non eſt extendendus, deciſ. 408. num. 6.

Caſus à ſtatuto omiſſus à diſpoſitione iuris communis regulatur, deciſ. 20. num. 5.

in Caſu non comprehenſo in conditione fideiuſſor conditionalis ſoluens, malè ſoluit, deciſ.120. n.6.
de Caſu inopinato poſt adminiſtrationem non tenetur adminiſtrator, deciſ.256. n.5. 6. & 8.
ad Caſum probandum Doctoris vnius dummodo eximij opinio ſufficiens eſt, deciſ.13. n.8.
In Caſu neceſſitatis fideicommiſſi portioni pro conſtituenda dote poteſt derogari, deciſ.63. n.6.
Caſus Omiſſus in ſtatuto remanet ſub diſpoſitione iuris communis, deciſ.476. n.18.
Caſus ſtatuti vbi adeſt, non cadit vlla dubitatio, & illi ſtandum eſt, deciſ.157. n.5.
Cautionem hæres præſtare tenetur de reſtituendo eueniente caſu fideicommiſſi, deciſ.279. n.15.
Caſus incompatibilitatis ad inſtar mortis reputatur, deciſ. 103. num. 6.

CAVSA.

Cauſa familiæ, & honoris conſeruationis præſumitur appoſita potius ad colorandam donationem, quam ad conſtituendam donationem ob cauſam, deciſ.530. n.6.
Cauſa ſucceſſionum prima eſt deſcendentium, ſecunda aſcendentium tertia Collateralium, deciſ.476. n. 20.
Cauſa abrogationis quando eſt generalis extenditur, etiam ad actus in abrogatione non expreſſos, deciſ.51. n.5.
Amplia, ibid. num. 6.
ad Cauſam tranſactio in prœmio expreſſam reſtringi non valet, quoties de contraria tranſigentium voluntate apparet, dec.133. num. 5.
Amplia, ibid. n.10.
Cauſa Matrimonij naturam donationis ad quoſcumque hæredes tranſitoriæ immutare non valet, deciſ.11. n.1.
ad Cauſam non facientes articuli fruſtratorij non admittuntur pro conceſſione remiſſoriæ, deciſ.293. n.8.
Cauſa rationabilis arbitrio Iudicis remiſſa occaſionem legitimam recedendi à ſponſalibus præbet, deciſ.185. n.2.
Cauſæ finalis defectus quando plures adſunt tunc an etiam à contractu nominato admittatur reſciſſio, ſeu receſſus, deciſ.319. num. 22. & 23.
Cauſam iuſtam abſentiæ ad effectum conſequendi diſtributiones ſolus belli timor præbet, deciſ.390. n.3.
Cauſa finalis eſt tranſactionis, vt auferatur dubiæ litis euentus, deciſ.13. n. 14.
an in Cauſa capitalis, vel fructuum ceſſerint ſolutio quando dubium eſt, referri debet ad ſatisfactionem fructuum, ita vt reſiduum intelligatur, & ſit ſors principalis, deciſ.393. n 1.
Cauſa euitandi lites renunciatio facta, iuſta præſumitur, & ſubſtinetur, deciſ. 221. n.7. & 8.
ex Cauſa neceſſaria, vnio non probatur emanaſſe quando apparet obſeruantia contraria, deciſ.317. n.5.
de Caſu dubitabili conſtitutio debet eſſe, deciſ.160. n.12.
Cauſa decimandi ad effectum remiſſoriæ dicitur prophana, deciſ. 69. num. 1.
Cauſa ſuſpicionis quamuis poſſit ante carcerationem iuramento creditoris probari, tamen eam creditor poſtea concludenter probare tenetur, deciſ. 354. n. 4.
Cauſa falſa in inſtrumento expreſſa, remouet conſenſum, deciſ. 474. num. 14.
ex Cauſa dotis fideicommiſſum detractum ab omni fideicommiſſi onere remanet exemptum, & eſt ac ſi nunquam fuiſſet fideicommiſſo ſubiectum, deciſ.451 n.1.
Cauſa mortis donatio quinque Teſtibus deſtituta non tenet, deciſ. 289. num. 9.
Cauſa vt deſerta dici nequeat ſatis eſt adhibitam aliquam fuiſſe diligentiam in termino, deciſ.418. n.8.
ob Cauſæ in ſubſiſtentiam contractus in ipſo adiectam in totum vitiatur, deciſ.41. n. 2.
contra Cauſam habentem ex contrahentibus enunciatiua probet, deciſ.50. n.11.
Cauſa commiſſa cum clauſula *appellatione remota* rem iudicatam operatur, & eſt ac ſi eſſent tres conformes, deciſ.548. num. 1.
Cauſa inteſtati teſtamentum quoties exhibetur ceſſare debet, deciſ.303. n. 2.
Cauſæ defenſione primario ad vnum ſpectante poteſt ab actore citatio aliorum ad cauſam venire prætendentium omitti ſecus, deciſ.192. n. 1. & 2.
ex Cauſa depoſiti creditum proueniens habet ſolummodo actionem perſonalem, deciſ.429. n.5.
ob Cauſam donatio facta non poteſt ſubſtineri ſi cauſa effectum habuerit ante donationem, deciſ.370. n.7.
Cauſa naturalis eſt attendenda, non accidentalis, deciſ. 167. num. 9.
Cauſa ſtudij fauorabilior eſt etiam dotibus, deciſ.349. n.1.
Cauſæ diuerſitas quando eſt manifeſta de vna ad aliam, non benè infertur, deciſ.375. n. 1.
Cauſam eandem non dicitur quis habere cum altero ad illam veniente, quando diuerſa eſt inter eos cauſa ſucceſſionis. deciſ. 341. num. 5. & 6.
ad Cauſam intereſſe habentes admitti debent, deciſ.270. n.16.
Cauſa quando poteſt de facili ceſſare attendenda non eſt, deciſ. 235. num. 8.
Cauſa remanet deſerta appellatione non proſecuta & ſententia legitimè executioni demandatur, deciſ.418. n. 7.
Cauſam tranſigendi lis præbet iuſtam, deciſ.534 n.14.
Cauſæ certi, & determinati matrimonij, & conſeruationis honoris, & familiæ non conſiderantur, niſi adhibeantur ſolemnitates requiſitæ copulatiuè in contractibus Minorum, deciſ. 530. num. 5.
in Cauſa propria ad ſui fauorem, vel hæredis Teſtis nemo eſſe poteſt, deciſ.535 n. 29.
Cauſis matrimonialibus exceptis, & criminalibus & ſpecialiter concubinarijs, deciſ.180. n.4.
Cauſæ in mente reſidentes non poſſunt explicari ab illo, cui ſpecialis facultas à principali tributa non eſt, deciſ.106. n.5.
Cauſam Donatarius vti habens à donante illius factum ſeruare tenetur, deciſ.65. n. 8.
Cauſæ deciſio, quando ſuccedere non valeat, ſine acerrimo conflictu controuerſiæ, deciſ.520. n.28.
in Cauſis merè laicalibus Ægid. intrat, deciſ.502. n.1.
Cauſa deuoluta ad Curiam, vt ſit ibi tractanda non poteſt extrahi niſi de certa ſchientia Papæ, deciſ 375. n. 10.
Cauſa ſemel commiſſa ſine ſpeciali mandato, non committitur, deciſ.375. n.11.
Cauſas motas, & mouendas circa idem negotium clauſula *quam, & quas* comprehendit, deciſ.466. n.2.
Cauſa Matrimonij validitatis dicitur profana, deciſ. 67. num. 23.
in Cauſa intereſſe teſtes non habentes idonei reputantur, deciſ. 426. num. 12.
Cauſa oneris illi tantum ſuffragatur cui fuit onus iniunctum, deciſ. 350. num. 6. & 7.
Cauſæ deſertio vt euitetur ſat eſt quamcumque diligentiam adhibitam fuiſſe, deciſ.492. n.2.
Cauſæ deſertionem inducit taciturnitas, quando vel ex actis conſtat de claro non iure tacentis, vel ſuper deſertione lata fuit à Iudice ſententia, deciſ.452. n. 8.
ob Cauſam donatio facta à minore, non indiget ſolemnitatibus, deciſ. 530. n. 4.
Cauſa mulieris, & minoris contrahentium debet eſſe, ſi non vtilis, non damnoſa, deciſ. 263. n.7.
Cauſam finalem prooemium demonſtrat, deciſ.534. n.7.
in Cauſa veteri commiſſio noua non eſt neceſſaria, deciſ. 115. num. 31.
Cauſa falſa, & nimis generica non ſuffragatur ad ſuſtinendam citationem, deciſ.378. n. 3.
Cauſa per taciturnitatem longiſſimi temporis reuiuiſcere non poteſt, deciſ.455. n.7.
Cauſa quælibet etiam leuis, à caducitate excuſat, deciſ. 132. num. 20.
in Cauſa Matrimonij fumus non requiritur, deciſ.67. n.24.

CAVTELA.

Cautela Soccini adhiberi poteſt expreſſè, & tacitè a partibus in teſtamentis, deciſ.254. n.5.6.8.13. & 14.
pro Cautela, & ſecuritate creditoris conditiones appoſitæ in odium ipſius retorqueri non debent, deciſ.35. n.4.
ad Cautelam obligatio facta non viriat præcedentem obligationem, deciſ.114. n.1. 2. & 3.
Cautio de reficiendis melioramentis, probat melioramenta facta fuiſſe, deciſ.259. n.8.

CEDENS.

Cedens fundum vti exigibilem, ſi deinde fiat inexigibilis valorem Cenſus, vna cùm fructibus vice damnorum præſtare tenetur, deciſ.129. n.1.
Cedentis creditor adſtringitur docere ſe eſſe verum creditorem debiti ceſſi, & illud eſſe ſibi obligatum, deciſ.373. n.7.
Cedenti exceptio quæ obſtat, ab eo cauſam habentem repellit, deciſ.173. n.7.
Cedentis creditor reſoluta ceſſione ad primæuas eius actiones integras redire valet, deciſ.373. n. 6.
Cedendarum exceptio intrat quando ex aliqua cauſa creditor non poteſt actiones cedere, deciſ. 90. n. 4.
Cedendarum exceptio obſtat, quando ceſſio petatur, & fieri contingat contra eum, qui non eſt ſoluendo, deciſ. 90. num. 6.
Cedendarum exceptio obſtat, quando ceſſio petatur, & fieri contingat contra eum, qui non eſt ſoluendo, deciſ. 90. num. 6.
Cædula Bancaria multum differt ab Ordine, & poteſt cum illa Cenſus conſtitui, deciſ. 495. n.14. 15. & 16.
Cæleſtis militia tribuit priuilegia ſicut Terreſtris, deciſ. 533. num. 13.

pro Celebratione Miſſarum legatum per erectionem, & inſtitutionem Ordinarij efficitur beneficium Eccleſiaſticum etiamſi teſtator aſſignauerit redditus ſimplices pro celebratione Miſſarum, deciſ. 249 num. 3.
Cælibatus præſumitur in eo, qui probatur obijſſe in Religione, deciſ. 535. n.78.

CENSVRÆ.

Cenſuras Eccleſia non conſueuit admittere contra non implentem ſponſalia ex iuſtis cauſis, quando ſpretus earum præberetur occaſio, vel naſceretur per matrimonium coactè initum grauius malum, deciſ. 185. n.5.
Et hoc procedit faciliùs quoties ſponſalia iuramento ſunt deſtituta, quia tunc mitius procedendum eſt, deciſ. 185. n.6.
Cenſuræ ex defectu iuriſdictionis ſunt nullæ, deciſ. 496. n.2.
Cenſuræ tanquam iniuſtæ non ſuſtinentur, ſed ſtatim ſunt reuocandæ, deciſ. 151. n.3.

CENSVS.

Cenſus impoſitio eſt ſpecies alienationis, deciſ. 95. num. 1.
Cenſus impoſitus ſuper bonis communitatis quas ſolemnitates requirat ad hoc vt ſit validus, deciſ. 95. n.2. & 3.
Cenſus contra Communitatem eſt validus etiam non ſeruatis ſolemnitatibus quando fuit obtenta licentia à principe limita, vt num. 7. deciſ. 95. n.4.
Cenſus nullus quoad Communitatem, eſt nullus etiam quoad particulares obligatos, deciſ. 95. n.8.
Cenſus non poteſt imponi ſuper perſonis, deciſ. 95. n.9.
Cenſus non poteſt imponi ſuper bonis in genere non ſpecificatis confinibus, deciſ. 95. n.10.
de Cenſus forma eſt, quod liberum non ſit creditori pretium repetere, deciſ. 171. n.4.
Cenſus in dubio cenſetur impoſitus ſuper bonis liberis, & num. 8. deciſ. 508. num. 7.
Cenſus per dationem in ſolutum quando extinguitur non poteſt amplius ſub quouis prætextu reuiuiſcere, deciſ. 165. num. 4.
in Cenſu nullo quando fructus debeantur & executio ſubſtineatur iux. taxam legalem, deciſ. 528. n.1.
Cenſus impoſitus abſque pecunia numerata eſt nullus iuxta conſtitutionem Pij Quinti, deciſ. 80. n.1.
Cenſus pro patre filio acquiritur, etiam quando poſt illius mortem exigit fructus eiuſdem cenſus tam nomine proprio, quàm vti Auus & legitimus adminiſtrator, deciſ. 24. n.8.
Cenſus ſemel extinctus non reuiuiſcit, deciſ. 171. n.15.
in Cenſus impoſitione ſecundum conſtitutionem Caliſti, & Martini non requirebatur ſolemnitas pecuniæ numeratæ, deciſ. 265. num. 4.
Cenſus abſque pecunia numerata eſt licitus in foro conſcientiæ, & de iure naturali, deciſ. 528. n.6.
Cenſus ſubſtinetur abſque pecunia numerata, dummodo ſit præſens & partes habuerint illam pro numerata, deciſ. 113. num. 5. & 13.
Cenſus extinctio perſonæ obligatæ pro pretio, non debent cogi ad conuentam reinueſtitionem pretij pro cautione fauore tertij qui pecuniam numerauerant, deciſ. 336. n. 1.
Cenſus impoſitus ad æs alienum ſoluendum ſi iſtud appareat poſtea ſolutum, ea illius pecunijs ſolutio facta cenſetur, deciſ. 262. num. 9.
Cenſus factus cum Ordine ad Bancum eſt Nullus quod amplia, vt num. 8 & 15. deciſ. 495. n.1.
Cenſus impoſitio eſt ſpecies alienationis, deciſ. 103. n.2.
Cenſus creditor percipiens fructus eiuſdem ad certam rationem præſumitur remiſiſſe ius percipiendi maiorem ſummam, & facta reductio, deciſ. 209. n.1.
Cenſus impoſitio eſt ſpecies alienationis, deciſ. 508. n.4.
Cenſus nullus quoad Communitatem, eſt nullus etiam quoad particulares obligatos, deciſ. 95. n.8.
Cenſus fructus exacti poſt diſdictam, depoſitum, ac interpellationem ad recipiendum factam, ſunt reſtituendi, deciſ. 266. num. 1.
Cenſus ex pecunijs reſeruatis prouenientes, non includuntur in donatione, deciſ. 12. n.4.
Cenſus à fideicommittente impoſitus debet per illius hæredem ſolui, deciſ. 325 n.15.
Cenſus contra diſpoſitionem Iuris communis in l. final. C. de vend. reb. Ciuit. impoſitus, non ſuſtinetur, deciſ. 65. n.5.
Cenſus redemptio prohibetur emptori reſpectu ſortis, deciſ. 65. num. 19.
Cenſus ſub conditione, quod pecuniæ in certam cauſam erogentur impoſitus, ea non impleta, impoſitio remanet nulla, deciſ. 407. num. 1.
Cenſus communi nomine patris, & filij emptus vnicuique pro medietate acquiritur, deciſ. 24 num. 1.
Cenſus impoſitionis validitas, & obligatio fideiuſſoris, ex publico Inſtrumento reſultat, deciſ. 165. n.1.
Cenſus ad æs proprium ſoluendum impoſitus, in illius extinctionem pecuniæ, neceſſariò ſunt vertendæ, deciſ. 563. n.8.
Cenſus imponi non poteſt in bonis alienari prohibitis, deciſ. 508. num. 3.
Cenſus impoſitus in bonis fideicommiſſarijs, ſubſtinetur in portionibus liberis, ibid. n.5.
Cenſus tot ſunt, quot ſunt actus, & functiones, deciſion. 113. num. 21. & 22.
Cenſus impoſitus propter Indigentias Communitatis, non parit actionem contra venditores, ſed contra ipſammet Communitatem, deciſ. 80. n.4.
Cenſus impoſitio in parte nulla, corruit in totum, deciſ. 562. num. 14.
Cenſus iuxta Pij V. Conſtitutionem, fundantur ſuper Stabilibus, & dominium remanet penes imponentes, deciſ. 109. num. 13.
Cenſus creditor adnotando ſolutionem eiuſdem in proprijs libris, ipſam ſolutionem approbaſſe cenſetur, deciſ 209. n.9.
per Cenſus venditionem diſtrahitur Ius exigendi certam quantitatem fructuum ex illa re, & conſtituitur Ius diſtinctum à dominio ipſius rei, deciſ. 109. n. 10.
Cenſus Bulla Pij V. vult fieri præſente pecunia, deciſ. 495. num. 2. 3. & 4.
Cenſus impoſitio alienationem inducit, ſed declara, deciſ. 109. num. 3. 4. & 5.
Cenſus creditor quando ad damna, & intereſſe actionem habeat, deciſ. 166. n 11.
Cenſus impoſitus pro Communitate, non parit actionem contra Miniſtros, ſed contra eandem Communitatem, deciſ. 113. num. 16.
CERTA diſpoſitio, ex euentu ſubſecuto non poteſt conſtitui, deciſ 6. num. 15. & 16.
Quod procedit in contractu etiam tractum ſucceſſiuum habente, ibid. num. 17.

CESSIO.

Ceſſio, ſeu dimiſſio verbalis in actis idem operatur, ac traditio in corporalibus, deciſ. 52. n.5.
Ceſſio, & renunciatio ſufficit, quod fiat verbis relatiuis ad Teſtamentum, quorum virtute perinde eſt, ac ſi facta fuiſſet, iuxta voluntatem Teſtatoris, ibid. n.6.
Ceſſio quando facta eſt translatiuè non extinguitur debitum, ſed durat apud translatarium, eo modo quo erat penes transferentem, deciſ 440. n.9.
Ceſſio nulla, & reſoluta eſt, ac ſi nunquam facta fuiſſet, deciſ. 373. num. 5.

CESSIONARIVS.

Ceſſionarius perſonam cedentis repræſentat, & omnia illius Iura experiri valet, deciſ. 440. n.3. & n.7.
Amplia ſi pecuniæ ceſſionarij, ad cedentem peruenerint, ibid. num. 4.
Ceſſionarius non ſolum ad Ius principale agere poteſt, ſed etiam ad fructus poſt ceſſionem decurſos, ibid. n. 8.
Ceſſionario competunt illæ actiones, quas exercere potuiſſet ipſemet cedens, deciſ. 429. n. 1.
Ceſſionarius primus perſpecta decoctione cedentis creditum illud alij cedens, doloſè agit, & à conſecutione pretij repellitur, deciſ. 124. num.6.
in Ceſſionarium cedens Iura tantum ſibi competentia, transferre valet, deciſ. 173. n.4. & 5.
Ceſſionarius cambij non poteſt vti illis Iuribus in girando pecunias ſuper cambijs, & cum ſe ipſo ſicuti licebat cedenti, deciſ. 41. num. 11.
Ceſſionarius non poteſt ad ſui fauorem reportare ceſſionem crediti extincti cum pecunijs creditoris, deciſ. 315. n.6.
Ceſſionarius perſonam cedentis repræſentat, & in omnia eius Iura ſuccedit, deciſ. 251. n.4.
Ceſſionarius conſcius periculi reſidentis in re ſibi ceſſa, nulla ſibi euictione ſtipulata ſubijcere ſe velle periculo præſumitur, deciſ. 124. n 8.
Ceſſionarius non poteſt habere maiora Iura cedente, deciſ. 517. num. 11.
Ceſſionarius detecta nominis ceſſi inſubſiſtentia aduerſus cedentem iudicium inſtituere valet, deciſ. 124. n.5.
Ceſſionarius Cambij, cum ſe ipſo cambiare non valet, quando nec expreſſa, nec tacita, debitoris Cambij voluntas concurrit, deciſ. 173. n.1.
Ceſſionarius dicitur tam quoad commoda, quàm ad onera in locum cedentis ſubrogatus, deciſ. 173. n 3.
Ceſſionarius in vniuerſa Iura cedentis ſuccedit, deciſ. 314. num. 7.
CISTERCIENSES ſunt immunes à Decimis in quæſitis poſt Concilium, deciſ. 111, num. 3.

CITATIO.

de Citatione Notario à ſe facta non creditur, deciſ. 236. n.2.
Secus ſi adhibuerit teſtes, ibid. num. 3.
Citatio perſonalis requiritur ad priuandum Canonicum, pro

Digitized by Google

pter abſentiam, deciſ. 506. num. 1.

Citatio per edictum ad priuatũ Canonicum abſentem, non eſt ſufficiens, quando poteſt haberi perſona, deciſ. 506. n. 2.

Citatio per edictum habet locum contra latitantem, non autem contra eum, qui commodè citari poteſt, deciſ. 506. n. 3.

Citatio eſt exequeñ à Curſore non à Clerico, licet agatur de re Eccleſiaſtica, ibid. num. 4.

Limita, ibid. num. 12.

Citatio per examen Teſtium, remanet circumducta, ibidem num. 7.

Citationi perſonali quando ſuppleatur per edictum, ibid. num. 8. 9. 10. & 11.

non Citatis abſentibus, & inſcijs ad fideicommiſſum venientibus, legitimatio fieri non poteſt, deciſ. 167. ibid.

Citationis omiſſæ prætextu, ſententiarum virturem euitare non poteſt reus, quando in executionem earum contra correum expeditarum mandato Rotali paruit, deciſ. 192. n. 3.

non Citato illo creditori, non præiudicatur, deciſ. 106. n. 23.

abſque Citatione, Teſtibus examinatis, nulla fides eſt adhibenda, deciſ. 80. n. 3.

contra legitimè Citatum, Sententia venit exequenda, deciſ. 341. num. 9.

In Citatione exprimi debent de ſubſtantia contractus ea quæ ſunt, deciſ. 378. num. 5.

Citatio Hæredis quando non ſit neceſſaria, ad poſſeſſionem capiendam, deciſ. 66. n. 8.

Citata parte ſententia obtenta, & executioni demandata bonum Ius illius, ad cuius fauorem emanauit, inducit, deciſ. 234. num. 9.

cum Citatione commiſſio ad dicendum contra, in Rota, eſt loco libelli, & dicitur Cauſa introducta, deciſ. 73. num. 11.

ſine Citatione partis, Teſtes examinati non probant, deciſ. 113. num. 3.

Citationes citatum adſtringunt ad comparendum in loco banni, deciſ. 455. num. 21.

Citari Maritus debet, quando agitur de principali intereſſe vxoris, deciſ. 70. n. 2.

Citandus eſt hæres non curator hęred. iacentis alias mandatum eſt nullum, deciſ. 227. n. 1.

Citationis omiſſio ſententiam nullam reddit, deciſ. 320. n. 6.

Citandus poſſeſſor ſemper venit, deciſ. 104. n. 7.

inter CIVES Romanos Sententiæ duæ latæ ex Vrbis Statuto lib. 1. cap. 180. habent vim trium, & obtinent vim rei iudicatæ, deciſ. 308. num. 1.

Et procedit etiam contra Eccleſias, & loca pia, ibid. n. 2.

CIVITAS.

à Ciuitate Sedi Apoſtolicæ ſubiecta, Statuta condi nequeunt ſine Summi Pontificis auctoritate, & ſi non appareat de illarum confirmatione in forma ſpecifica nullius ſunt momenti, deciſ. 323. num. 7. 8. & 12.

Ciuitatis Eugubij Statutum ſub rubr. 11. diſponit, quod à Sententia lata per Iudicem appellationis ſi concordet cum prima, non liceat amplius appellare, deciſ. 320. n. 2.

Ciuitatis Eugubij Statutum ſub rubr. 27. de compromiſſis, diſponit compromiſſum inter conſanguineos, mercatores, & ſocios habere vim ſententiæ iudicialis, ibid. n. 4.

Ciuitatis Leodieñ Conſtitutio de pactis reuerſiuis fauore proximiorum adiectis in capitulis matrimonialibus quando habeat locum, deciſ. 345. num. 5.

Ciuitatis Leodij conſuetudo quando bona donantur Sponſis ſub pacto reuerſiuo, fauore proximiorum donantis requirit, quod filij, vtrique parenti ſuperuiuant, ſi proximiores excludere volunt, deciſ. 360. n. 1.

CLAVSVLA.

Clauſula cæterata iuxta loquentis conſuetudinem debet extendi, quando agitur de materia ferè conſimili, deciſ. 70. n. 5.

Clauſula cæterata iuxta naturam actus, de quo quis loquitur, debet extendi, deciſ. 79. num. 4.

Clauſula Teſtamenti excluſiua fiſci, reſpectu legitimæ facit, vt à filio detrahi non poſſit, deciſ. 254. n. 18. & 19.

Clauſula poſita infra duas rationes ad ambas refertur, ibidem num. 20.

ſub Clauſula cæterata Nepotes, & deſcendentes comprehenſi, intelligitur de hæredibus, deciſ. 528. n. 16.

Clauſula cæterata adiecta hæredi, intelligitur de hærede, & ſucceſſoribus quibuſcumque, deciſ. 529. num. 13.

Clauſula ad inuicem adiecta ſubſtitutioni complectenti plures eiuſdem lineæ, arguit ſubſtitutionem linealem, deciſ. 472. num. 7.

Clauſula vulgaris pupillaris, & per fideicommiſſum, quid operetur in lineari, ibid. n. 31.

Clauſula conſtituti probat poſſeſſionem conſtituentis contra quoſcumque ab illo cauſam habentes, deciſ. 105. n. 3.

cum Clauſula præſeruatiua legitimatio, omnia iura creditorum præſeruat, deciſ. 15. n. 5.

Clauſulæ etiam prægnantes non alterant naturam fideicommiſſi, ſed ad eam ſunt referendæ, deciſ. 51. n. 7.

Clauſulæ in executiuis adiectæ non immutant naturæ principalis diſpoſitionis, deciſ. 145. n. 5.

Clauſulæ quando reſtringuntur ad contenta in contractu, dicuntur ſtare acceſſoriè, & famulatiuè ad contractum, deciſ. 434. num. 8.

Clauſulæ præſeruantes, præſeruant etiam ius de futuro, deciſ. 536. num. 103.

Clauſulæ præſeruatiuè non operantur quoad ea, quæ ſunt contra naturam contractus confirmari, ibid. n. 117.

Clauſulam derogatoriam proteſtatio continens, non tollitur ex facto contrario, deciſ. 126. n. 45.

ob Clauſulam Codicillarem inſtitutio reſoluitur in fideicommiſſum, deciſ. 303. n. 17.

Clauſularum efficacia realis non attenditur, à qua perſona apponatur, deciſ. 536. n. 107.

A

cum Clauſula, *Appellatione remota*, Cauſa commiſſa, rem iudicatam operatur, & eſt ac ſi eſſent tres conformes, deciſ. 248. num. 1.

Quod intellige conſtito de iuſtitia ſententiæ, ibid.

Clauſula, *Arbitrio*, ſi ſententia eſt nulla, ſuffragatur ad retardandam, illamque reuocandam, deciſ. 496. n. 12.

Clauſula, *ad habendum*, non immutat, nec ampliat naturam contractus, ſed ei famulatur, & ſecundum illam intelligi debet, deciſ. 78. num. 18.

Clauſula, *ad habendum*, quomodo intelligenda, deciſion. 391. num. 13.

Clauſula, *ad habendum*, alienandi facultatem importat, deciſ. 434. num. 7.

per Clauſulam, *Abſoluentes*, in Litteris Apoſtolicis apponi ſolitam, Irregularitas cum non ſit cenſura non tollitur, deciſ. 459. num. 3.

C

Clauſula, *Come ſopra*, de ſui natura repetit præcedentes qualitates, deciſ. 417. num. 5.

Clauſula, *Conſtituti*, in Inſtrumento Donationis Primogenituræ inſerta, probat dominium à die illius erectionis ad fauorem Donatariorum, deciſ. 222. n. 4.

Clauſula, *Conſtituti*, transfert in Cenſuarium facultatem percipieñ fructus rei Cenſuatæ, deciſ. 508. num. 1.

Clauſula, *Conſtituti*, dat aſſociationem contra quemcumque ſucceſſorem fundi cenſuati, ibid. n. 2.

cum Clauſula, *Conſtituti*, obligatio Cameralis de reſtituendo dotem, tollit neceſſitatem excuſſionis, deciſ. 474. n. 3.

Clauſulæ, *Codicillaris*, virtus ea eſt, vt rupto per filij præteritionem Teſtamento, filij, & alij ab inteſtato venientes, teneantur hæredibus ſcriptis, hæreditatem per fideicommiſſum reſtituere, deciſ. 303. num. 4.

Sed declara, ibid. num. 5.

D

Clauſula, *Dummodo non ſit alteri ſpecialiter ius quęſitum*, præſeruat Iura antecedenter prouiſi, deciſ. 15. n. 3.

Clauſula, *Dummodo poſſeſſio ſit vacans, & ſine pręiudicio habentium melio a, & potiora iura*, operatur ad fauorem illorum, qui habent meliora, & potiora iura ſucceſſionis, non illorum qui nullum titulum habent à defuncto, deciſ. 190. n. 13.

Clauſula, *Dum eius diſpoſitio ad nos hac vice pertineat*, adiecta in prouiſione Apoſtolica Iuſpatronatus præſeruat, deciſ. 509. n. 31.

E

Clauſula. *Et generaliter dans*, adiecta mandato operatur, vt Procuratori cenſeatur data facultas ea omnia explendi, quæ potuiſſet ipſemet conſtitutus explere, deciſ. 681. n. 8.

Clauſula, *ex quauis cauſa*, cenſetur comprehendere quamlibet nullitatem, deciſ. 310. n. 13.

F

Clauſula, *Fidelitate ſemper excepta*, in conceſſione Feudi appoſita, qualiter intelligatur, deciſ. 536. num. 130.

Clauſulas, *Forſan, &c. vt aſſeritur*, Iuſpatronatus in ſuo eſſe relinquunt conſtito de illius exiſtentia, & nihil operantur fauore libertatis Beneficij, deciſ. 509. n. 28.

O

Clauſula. *omni meliori modo*, non debet extendi ad alios modos non expreſſos, deciſ. 536. n. 122.

Clauſula, *omni meliori modo*, mandato adiecta operatur, vt illud poſſit diuidi, & poſſeſſio ſuſtineri ex titulo diuerſo ab expreſſo, eo modo, quo valere, & ſuſtineri poteſt, deciſ. 66. n. 9.

cum Clauſula, *omni meliori modo*, filius cui aliquid fuit relictum, non poteſt impugnare Teſtamentum Patris, deciſ. 254. n. 11. 12. & 15.

Amplia, ibid. num. 16. & 17.

Clauſula, *omni meliori modo*, operatur quod ſi deputatio pro tutore, non valeat pro curatore ſuſtineatur, deciſ. 473. n. 13.

Clauſula, *omni meliori modo*, dat facultatem implicitam hæredi ingre-

Digitized by Google

grediendi poſſeſſionem, deciſ. 303. num. 18.
Clauſula, *omni meliori modo*, operatur expreſſionem omnium contentorum, deciſ. 254. n. 10.
Clauſula, *mihi cognitus*, debet apponi in quocumque Inſtrumento à Notarij confecto, deciſ. 478. n. 1.

P

Clauſula, *Parito Breui*, habet vigorem, vt fructus à die, acceptæ poſſeſſionis reſtituantur, deciſ. 33. num. 10.
Clauſula, *perinde, ac ſi præſentes, non emanaſſent*, poſita in conceſſione gratiæ Principis, æquipollet, Decreto irritanti, deciſ. 536. num. 116.
Clauſula, *perinde, ac ſi non emanaſſet*, appoſita in gratia Principis, intelligitur de præterito, de præſenti, & de futuro, ibid. num. 174.
Clauſula, *pleno Iure*, importat omnimodam tranſlationem dominij, deciſ. 306. num. 7.

Q

Clauſula, *quam, & quas*, tribuit omne Ius in quocumque capite comprehendens omnes cauſas ſucturas, & mouendas circa idem negotium, deciſ. 504. n. 4. & 5.
Clauſulæ, *quam, & quas*, vigore poteſt procedi tanquam in prima, abſque alia reuocatione præcedentis, Sententiæ, deciſ. 191. num. 2.
Clauſula, *quam, & quas*, eſt notæ virtutis, & potentiæ, deciſ. 189. num. 8.
Clauſula, *quam, & quas*, appoſita non cenſetur, quis certam viam elegiſſe, nec ad vnum caput ſe reſtrinxiſſe, ſed vna via electa ad aliam conuolare poteſt, ibid. n. 9. & 10.
Clauſula, *quod quis non poſſit, priusquam ſoluat opponere, excipere, aut aliquo modo ſe defendere*, tribuit viam executiuam, deciſ. 356. num. 4.

S

Clauſula, *Saluo Iure*, adiecta mandato, vti modificatiua illud reſtringit ad quantitatem debitam, & ſaluat ab exceſſu, deciſ. 19. num. 4.
Clauſula, *Saluis*, eſt præſeruatiua, deciſ. 231. n. 8.
Clauſula, *Sciens ſe non teneri*, ſolet apponi, quando quis fideiubet, & certior fit de contentis in contractu cui accedit, deciſ. 70. num. 4.
cum Clauſula, *ſi & in quantum*, Iudex admittens, apparet noluiſſe admittere, niſi abſque retardatione, deciſ. 480. n. 6.
Clauſula, *ſine præiudicio decreti interpoſiti*, præſeruat iuriſdictionem Iudicis, à quo vt poſſit ad executionem procedere, non obſtante pendentia appellationis, deciſ. 400. num. 2.
Clauſula, *ſine præiudicio Iuris*, & Clauſula, *Saluis Iuribus, &c.* licet ſecundum aliquos non faciant conditionem ſuſpenſiuam, deciſ. 536. n. 101.
Tamen important conditionem reſolutiuam, ibid.
Clauſula, *ſine præiudicio legitimæ executionis*, præſeruat iuriſdictionem Iudicis à quo, deciſ. 287. num. 5.
Clauſula, *ſine præiudicio Iurium*, intelligitur ſemper de alio, quam de reſultante ex ipſo actu, deciſ. 29. num. 8.
Clauſula, *ſine præiudicio Iurium partium*, eſt præſeruatiua Iuris colligantium, deciſ. 287. num. 8.
Clauſula, *ſine præiudicio*, per Iudicem appoſita in Sententia, in mandato, &c. qualiter intelligatur appoſita, deciſ. 536. num. 106.
Clauſula, *ſine præiudicio*, eſt præſeruatiua Iurium, ibid. n. 165.
Clauſula, *ſine præiudicio habentium meliora, & potiora Iura*, hæredis illæſa Iura præſeruat, deciſ. 100. n. 7.
Clauſula, *ſine præiudicio Iuris tertio quæſiti*, operatur, vt legitimatio non cenſeatur conceſſa in præiudicium creditorum, quibus fuerat Ius quæſitum, & illorum Iura præſeruat, deciſ. 96. num. 4.
Clauſula, *Subrogationis gratioſè*, in Beneficij reſeruatione, ad cuius effectum apponitur, deciſ. 402. n. 9.

V

Clauſula, *verificato prius Iurepatronatus, coram Ordinario*, facit gratiam conditionalem, itaut debeat Iuſpatronatus plenè iuſtificari, quod ſpectet ad eum qui impetrantem præſentauit, deciſ. 15. n. 12.
Clauſula, *vt ſupra*, reſtringit, deciſ. 233. num. 16.
Clauſula, *vt bancus*, habet viam executiuam, deciſ. 356. numer. 5. & 6.
Clauſula, *vt aſſeritur*, nihil affirmat, & ſtatum, Beneficij præſeruat, deciſ. 423. num. 18.

CLERICVS.

Clericus in bello militans contra hoſtes explodens. & ſæua exercens efficitur irregularis, deciſ. 459. n. 1.
Clericus ſine diſpenſatione Apoſtolica inhabilitatur ad beneficium obtinendum ratione irregularitatis, ibid. n. 2.
Clericus ſine habitu, & tonſura non gaudet priuilegio fori, deciſ. 425. num. 4.
Clerici, & Perſonæ Religioſæ mercaturam actiuam, ſeu paſſiuam exercere, & accipere, ſeu dare Cambij non poſſunt, dec. 251. n. 8.
Clericis per interpoſitas perſonas, permiſſa eſt negotiatio, deciſ. 173. num. 8.
Declara tamen, ibid. n. 9.
Clericum Teſtator ſubſtituens, onus nubendi videtur illi impoſuiſſe, vt mens Teſtatoris poſſet impleri, qui ad ſua bona primogenitos vocauit, deciſ. 204. n. 11.
Clerici primæ Tonſuræ filijſfamilias teſtari poſſunt, deciſ. 533. n. 33.
Quod amplia, ibid. num. 34. 35. & 36.
Clericus non poteſt negotiari, & mercaturam exercere, deciſ. 56. num. 7.
Clericis ſæcularibus qui paupertatem profeſſi non ſunt per aliam perſonam, eſſe licitam negotiationem, & pecunias ſuas ad Cambium dare, quando procedat, deciſ. 41. n. 14.
per Clericum ſiue teſtibus citationi executæ non creditur, deciſ. 506. num. 5.
Clericus quamuis non habeat requiſita Sac. Concilij Tridentini, & ideò non poſſit per ſe allegare priuilegia fori id non tollit, quin ſit ſubiectus Epiſcopo, & à iuriſdictione Iudicis ſæcularis exemptus, deciſ. 425. n. 6.
Clericus per hypothecam generalem bonorum ad quorum titulum fuit ſacris Ordinibus initiatus, dominium non admittit, deciſ. 439. n. 3.
Clericus priuilegijs Clericorum gaudens iuriſdictioni Epiſcopi ſubiacet, niſi doceat de exemptione, deciſ. 425. n. 3.
Clericale priuilegium quibus competat, deciſ. 533. n. 25.
Clericis illis negotiatio permittitur, qui in extrema neceſſitate poſiti ſunt, & vnde viuant aliunde non habent, deciſ. 251. n. 7.
Clericus turpiter natus, ob aſſumptionem ad Clericatum, non poteſt dici turpis perſona, dum per ipſum Clericatum macula criminis patris ſi quæ fuerit, ſublata videtur, deciſ. 190. n. 5.
Clericus tranſiens ad militiam armatam, caduta militia Coeleſti, & factus miles ſæculi deſinit eſſe miles Dei, deciſ. 355. num. 9.
Clericorum appellatione comprehenduntur Clerici primæ Tonſuræ, deciſ. 533. num. 7.
Clerici iurare debent, quod bona à gabellis per ipſos immunia prætenſa ſua ſint. ad obuiandum detrimento gabella imponentis, deciſ. 101. num. 15. & 17.
Clericus in bello dimicans abſtinere ſe debet ab actibus ſæuis occiſionis ne irregolaritatem incurrat, deciſ. 459. n. 7.
Clerici non ſunt ad onera adſtringendi, ſed in iure & libertate ſibi competentibus relinquendi, deciſ. 101. n. 11.
Clerici aſſenſus, & beneplacitum Apoſtolicum neceſſarium pro ſolutione oneris facienda domino ſæculari, ibid. n. 16.
Clericus redeundo à militia mundi ad primæuum ſtatum Clericalem reintegretur ad priuilegia Clericalia, quæ erant ſuſpenſa, deciſ. 355. n. 10.
Clericus Beneficium, quo propter abſentiam priuatur, vbi vacare dicitur. & cui ſpectet Collatio, deciſ. 506. num. 19. 20. 21. & 22.
Clericus ad Iudices laicos recurrens pro impedienda mandati Rotalis, executione incapax redditur adiudicationis Beneficij, deciſ. 296. num. 7.
Clericis Ius Ciuilè, & Canonicum tribuens, plura priuilegia non eſt correctum, niſi in quantum apparet, deciſ. 533. num. 46.
Cleri adminiſtrator malè ſe gerens, obligat omnes de Clero ad damnum, proueniens ex mala ipſius adminiſtratione, deciſ. 490. num. 4.
Clericorum Priuilegia omnibus Clericis communicantur, deciſ. 533. num. 27.
Clerici vti exempti à Iuriſdictione Laicali, benè pro Principe teſtimonium ferunt, deciſ. 444. n. 11.
Clerico Mercatura, & negotiatio interdicta eſt, deciſion. 41. num. 13. & 15.
Clerici omnes obedire tenentur Conſtitutionibus in Synodo factis, deciſ. 472. n. 5.
per Clericum Irregularitas incurritur in conflictu dimicantem, ſiue bellum iuſtum ſit, ſiue iniuſtum, deciſ. 450. n. 6.
Clerici non poſſunt cogi ad gabellas ſoluendas, deciſ. 101. n. 14.
Clericus quod quis ſit ex litteris dimiſſorialibus Epiſcopi, qui illum tonſura inſigniuit, iuſtificari poteſt, & ex alijs, deciſ. 425. num. 1.
Clericos Abbate ordinante, Presbyteros excommunicante ſine contradictione alicuius Epiſcopi infertur ad omnimodam illius iuriſdictionem, ac ſi loca eſſent nullius Diœceſis, deciſ. 483. num. 11.
Clericus in bello iuſto, irregularitatem non incurrit, deciſ. 454. num. 4.
Clericis negotiatio interdicta eſt, deciſ. 173. n. 6.
Clericus eſt inhabilis ad exercendam tutelam, deciſ. 17. n. 5.
Clerici priuatio ob ſententiam à beneficio, quomodo facieñ deciſ. 506. num. 13.

CLERICATVS.

Clericatus vacatione, habilitatione præſentati, pertinentia Iuriſpa-

tiſpatronatus probatis, & præſentatione in tempore facta inſtitutio perfici debet, deciſ.444. n.1.
Clericatus ex primæ Tonſuræ litteris iuſtificatur, deciſ. 278. num. 2.
Clericalis ordo idem diuerſo iure cenſeri non debet, deciſ. 533. num. 31.
in COACTIONE abſoluta character non imprimitur, deciſ. 154. num. 9.
Secus in conditionali, ibid. num. 10.
Quidquid ſit an ordines ſuſcipiens per vim coactiuam teneatur continere, ibid. n. 11.
COMPATRONORVM proprietas præualet quaſi poſſeſſioni præſentantis, & repugnat anteriori ſtatui beneficij, deciſ. 8. num. 3.
Compatronus ſe ipſum præſentare non poteſt, cum præſentatio huiuſmodi saperet ambitionem, & præſentatus à præſentante non poſſet diſtingui, deciſ. 141. n.2.
inter Compatronus gentilitia qualitas præſcribitur per 40. annos, deciſ. 315. num. 38.
in CODICILLIS teſtator bonorum alienationem permittens cenſetur hæredibus conceſſiſſe diſpoſitionem, tam per actus inter viuos, quàm in vltima voluntate, deciſ. 286. n.10. & 11.
Codicillaris clauſulæ virtus ea eſt, vt rupto per filij præteritionem teſtamento filij, & alij ab inteſtato venientes teneantur hæredibus ſcriptis hæreditatem per fideicommiſſum reſtituere, deciſ. 303. num. 4.
Codicillantem dictio, *ſic*, vti demonſtratiua formæ, & qualitatis oſtendit reformare voluiſſe præcedentem diſpoſitionem quoad modum, & formam ibi expreſſam, deciſ. 347. n.7.

COLLATIO.

Collatio bonorum ex quibus eacluſa videatur, deciſ. 457. n.9.
Collatio appellatione pendente facta attentatorum vitio laborat, & nullum ius prouiſo tribuit, deciſ. 147. n.6.
Collatio præbendæ quando inſimul ad Epiſcopum, & Capitulum ſpectat, ſi perſonæ nominatæ ab Epiſcopo, Capitulum non conferat, collatio aliter facta non attenditur, & habetur pro inualida, deciſ. 140. n. 2. & 3.
ad Collationem Prælati, Beneficia ſpectantia non poſſunt conferri per Capitulum Sede Vacante, deciſ. 33. n. 5.
Collationes Apoſtolicæ præſumptionem libertatis beneficij inducunt, donec de contrario ſeruitutis ſtatu doceatur, deciſ. 77. num. 6.
Collatio ſtante diſcordia inter ſimultaneos collatores neutra ſuſtinetur, etiamſi diuerſo iure conferant, deciſ. 414. n.7.
Collatores ſimultanei quando inter ſe ſunt diſcordes, collatio ipſo iure ad Sedem Apoſtolicam deuoluitur, deciſ. 273. n.11.
Collatio ad euitandam inæqualitatem, fieri non debet, deciſ. 3. num. 10.
Collatio facta à capitulo contradicente Epiſcopo non tenet, deciſ. 212. num. 15.
Collatio ipſo iure ad Sedem Apoſtolicam deuoluitur collatores ſimultanei quando inter ſe ſunt diſcordes, deciſ. 273. num. 11.
Collatio ſimultanea Epiſcopi, & Capituli præſumitur, donec contrarium probetur, deciſ. 212. num. 14.
Collatio beneficij facta per errorem non præiudicat habenti ius ad collationem, deciſ. 197. num. 10.
Collatio illa dicitur libera, quæ poteſt fieri à ſolo Epiſcopo abſque alterius electione, conſilio, vel conſenſu, deciſ. 292. num. 5.
Collationes Archipresbyteratus poſt litem circa Collegialitatem inſtitutam factæ non poſſunt pro Collegialitatis declaratione exhiberi, deciſ. 192. n. 17.
Collatio ſimplicis donationis fieri debet, quando donator vni ſimpliciter, alteri ob cauſam donauit, deciſ. 3. num. 2.
Collatio bonorum de iure veteri non admittitur niſi in ſucceſſione ab inteſtato, deciſ. 3. num. 4.
per Collatores beneficia affecta conferri nequeunt, deciſ. 403. num. 7.
Collatio præbendæ Canonicalis ad Epiſcopum, & capitulum ſimultanee ſpectat, deciſ. 261. n.2.
Collatio habet locum inter ſuccedentes eodem titulo vniuerſali, ſecus ex particulari, deciſ. 3. n. 8. & 9.
Collatores duos à Papa fuiſſe conſtitutos, quando per ordinarios, & capitula, Beneficia conferri mandauit, apparet, deciſ. 414. num. 2.
Collatio Beneficij benè reſultat, quando collitigantes ex eadem vacatione veniunt, deciſ. 291. n.2.
Collationes Apoſtolicæ non mutant ſtatum beneficij, deciſ. 77. num. 5.
Collatio facta in menſe Sedi Apoſtolicæ reſeruato non tenet, deciſ. 397. num. 2.
Collatio facta irregulari, ipſo iure eſt nulla, deciſ. 291. n. 6.
CONFERRE Beneficium ſibi ipſi nemini licet, deciſion. 141. num. 4.
CONFERENDÆ dotes, & diſpoſitiones ob cauſam ſunt, deciſ. 3. num. 6.
COLLATERALIVM appellatione, veniunt etiam fœminæ, deciſ. 253. n.2.
Amplia quando à Teſtatore non conſiderata fuit agnatio, ſed promiſcuè vocati fuerunt deſcendentes lineæ Maſculinæ, & Fœmininæ, deciſ. 253. num. 3.

COLLECTA.

in Collecta ſoluenda obſeruantia plurimum venit attendenda, deciſ. 300. n.8.
in Collecta propter bona perſonis infixa ratio fructuum inſpici ſolet, deciſ. 300. n.2.
Collecta impoſita ad reprimendam vim fluminis, ſi iſtud prædia certa non afficiat non eſt ſoluenda ab Eccleſia prædia non affecta poſſidente, deciſ. 300. n.3.

COLLEGIALITAS.

Collegiatæ nomen Eccleſiæ ſibi adſcribere non poteſt, quando ſub nomine Capituli in primæua eius erectione non apparet inſtituta, deciſ. 192. n.7.
Collegialitatis qualitas non deſumitur ex enunciatiuis ab Archipresbyteri editis, & à confeſſarijs per ipſos deputatis, nec ex collationibus Archipresbyteratus per Papam tanquam de dignitate prima factis, quamuis hæc coniectura fuerit alias admiſſa, deciſ. 192. n.15.
in Collegiatam Eccleſia, quando poſſit dubitari; an fuerit erecta, deciſ. 30. n.1. & 12.
Collegiata Eccleſia poteſt eſſe, quamuis in ea non adſit diſtinctio præbendarum, deciſ. 32. n. 1.
Necnon certus numerus Canonicorum, ibid.
in Collegiatæ erectione quot requirantur ad conſtituendum capitulum, deciſ. 449. n.10.
COLLVSIO quando conſtat de vero credito etiam inter coniunctos excluditur, deciſ. 275. n. 16.
Colluſio inter patrem, & filium legati præſtationem impedire non poteſt, deciſ. 106. num. 22.
per Colluſionem ſententia lata, tertio non præiudicat, deciſ. 264. num. 18.
Colluſio elicitur ex, quo rei ſe defendere recuſarunt, ibid. num. 17.

COLONVS.

Colonus partiarius proprijs ſumptibus terras excolendas accipit, deciſ. 243. num. 2.
Colonus partiarius tenetur ad decimas ratione culturæ, deciſ. 77. num. 11.
Coloni ratione ſuæ culturæ tenentur ad decimarum ſolutionem, deciſ. 5. num. 9.
Coloni ſoluunt decimas de Terris, & poſſeſſionibus ſibi traditis, ad excolendum à Religioſis Carthuſiæ, ex priuilegio, quo *iſti* gaudent in Hiſpania, deciſ. 5. num. 1.
Coloni partiarij tenentur fructus pro medietate cum domino diuidere, niſi aliter fuerit conuentum, deciſ. 426. num. 2.
Coloni non tenentur ad ſolutionem collectarum pro prædijs, ſed pro fructibus, deciſ. 182. n.8.
inter Colonum partiarium, & dominum fructus fundi *æquis portionibus* diuidi debent, deciſ. 243. n.3.
COLLVSIO elicitur ex quo Rei ſe defendere recuſarunt, deciſ. 264. num. 17.
de COLLVSIONE ſententia inter coniunctos eſt ſuſpecta, ibid. num. 16.
in COMMENDIS reſidentia quinquennalis ex ſtatuto Religionis S. Ioannis Hieroſolymitani tit. de commendis cap. 14. & 26. requiritur ad conſecutionem dignitatum eiuſdem Religionis, deciſ. 88. num. 2.

COMMISSIO.

Commiſſio non extenditur ad cauſas poſt commiſſionem obtentam exortas, deciſ. 324. n. 4.
Commiſſio noua cauſæ ex abundanti nulliter impetrata, an afficiat ſententiam, deciſ. 115. n.33. & 34.
Commiſſio cum citatione ad dicendum contra, in Rota, eſt loco libelli, & dicitur cauſa introducta, deciſ. 73. num. 11.
Commiſſio noua in cauſa veteri non eſt neceſſaria, deciſ. 115. num. 31.
Commiſſionis tenor ſemper venit attendendus ad effectum cognoſcendi Iudicis iuriſdictionem, deciſ. 324. n.4.
Commiſſionis verba ſtrictè ſunt interpretanda, deciſ. 324. num. 3.
in Commiſſionis vim Inhibitio reſtringitur tantùm ad cauſam commiſſam, nec extenditur ad diuerſam, deciſ. 324. num. 1.
in Commiſſione cum clauſula, *parito* ſignanter poſt executas ſententias, arbitrium non intrat, deciſ. 296. num. 11.

COMMODVM.

Commodum, & incommodum declaratione ſecuta, ſpectat ad nominatum, deciſ. 254. n.7.
Commodo hæreditatis hæres priuari non debet, dum non valuit

ob

Digitized by Google

ob ætatis defectum onera ſibi iniuncta adimplere, & ob reſiſtentiam iuris prohibentis pupillo, non ſolùm lauream doctoralem, ſed etiam Procuratoris exercitium, deciſ. 42. num. 12. & 13.
Linea primo loco vocata, prædilecta præſumitur in concurſu alterius teſtatori penitus ignoti, deciſ. 42. n. 14. & 15.
pro Commodo eorum Teſtes deponentes nihil probant, deciſ. 471. num. 10.
Commoda, & incommoda hæreditatis hæres ſentire debet, deciſ. 356. num. 17.
tam quoad Commoda, quàm ad onera Ceſſionarius dicitur in locum cedentis ſubrogatus, deciſ. 173. n. 3.
COMMODITAS decimas percipiendi ſeiuncta à iure decimandi laicis permittitur, deciſ. 424. n. 9.

COMMVNITAS.

Communitas vti manus mortua eſt incapax emphyteuſis Eccleſiaſticæ, deciſ. 377. n. 1.
pro Communitate cenſus impoſitus non parit actionem contra Miniſtros, ſed contra eandem communitatem, deciſ. 113. num. 16.
Communitas non poteſt dare in ſolutum pro fructibus cenſus bona ſtabilia ſine ſolemnitatibus, deciſ. 95. num. 16.
Communitas vti manus mortua non perit, nec deficit linea, deciſ. 377. num. 2.
Communitas non poteſt dici locus pius, deciſ. 377. n. 5.
Communitatis bona vt validè alienari valeant, aſſiſtentia maioris partis Conſiliariorum ad ſonum campanæ congregatorum requiritur, deciſ. 461. n. 4.

COMPENSATIO.

Compenſatio non datur cum debito alieno, deciſ. 114. num. 20. 21. & 22.
Compenſatio non poteſt allegari contra non debitores, deciſ. 217. num. 7.
Compenſatio debet reduci ad ſuam iuſtitiam conſideratis promiſcue mercibus, & pecunijs per modum tabernæ, & negotij, deciſ. 74. num. 7.
Compenſationis exceptio oritur quando opponitur, & non antea niſi de impediendo vſurarum curſu agatur, deciſion. 217. num. 5.
ad Compenſationem excludendam ſufficit quod creditum vnius turbidum reddatur, deciſ. 144. num. 3.
COMPROMISSARIVS nullam habens per ſe facultatem remittendi primogenituram, non cenſetur voluiſſe laudare ſuper eo, de quo non poterat, deciſ. 51. n. 4.
CONCLVSIO quod prouiſus tanquam de libero remoueri non poſſit ſtante vltimo ſtatu pro libertate beneficij, ſed probatio Iuriſpatronatus ſolùm deſeruiat pro futuris vacationibus procedit, quando deuentum fuit ad collationem beneficij ab Ordinario antequam patroni docerent de Iurepatronatus, deciſ. 136. num. 7.
CONCLVDENS probatio debet eſſe, deciſ. 166. n. 18.

COMPVLSVM.

per Compulſum productio ſuffragatur in iuribus alienis, non in proprijs, deciſ. 421. num. 5.
COMPVLSORIA ceſſante releuantia obtineri nequit, deciſ. 485. num. 6.
COMPVTVM in folio adminiſtratoris manu conſcriptum ſuper habitis, & expenſis, nullam fidem meretur, deciſ. 504. num. 5.
COMPVTORVM ſolidatio probat concludenter creditum contra ſolidantes in ſumma in computis firmata, deciſion. 196. num. 1.
COMPENDIOSA ſubſtitutio ſibi locum vindicat quando Teſtator vſus fuit verbis communibus, deciſ. 3n. n. 7.

CONCESSIO.

Conceſſio feudi aliud eſt ſi fuerit facta à Supremis Dominis, & aliud ſi à Dominis inferioribus, deciſ. 536. n. 141.
Conceſſio gratiæ intelligitur de narratis in ſupplicatione, deciſ. 571. num. 4.
Conceſſio Apoſtolica ad obſeruantiam obligat abſque vlla voluntate, & conſenſu aliorum à quibus auctoritas Papæ concedentis non dependet, deciſ. 99. n. 6.
Conceſſio Emphyteuſis ex titulo lucratiuo, cenſeri debet, quando liberalitas concedentis vndique exuberat, deciſ. 463. num. 9.
in Conceſſione obſeruantia ſubſecuta, benè demonſtrat, quid veniat, deciſ. 6. num. 7.
in Conceſſione dignitatum Religionis S. Ioannis Hieroſolymitani capacitas, & benemerentia ex diſpoſitione Statuti 5. de elect. veniunt attendenda, deciſ. 83. num. 1.
in Conceſſione gratiæ Principis clauſula, *perinde ac ſi præſentes non emanaſſent*, poſita æquipollet, Decreto irritanti, deciſ. 536. num. 519.
in Conceſſione feudi appoſita clauſula, *fidelitate ſemper excepta*, qualiter intelligatur, deciſ. 536. num. 13n.
Conceſſionum Apoſtolicarum effectus, quando ceſſauit, tunc amplius non iuuant conceſſiones illæ, deciſ. 6. n. 5.
CONCESSVM, quando aliquid fuit, euaneſcit talis conceſſio, quando contrarium fuit diſpoſitum, deciſ. 6. n. 4.
CONCEDENDA retentio eo faciliùs eſt illi, quando eidem vigore pacti competit reperitio, deciſ. 491. n. 1.
cum CONCEDENTE priuilegia latè interpretantur, deciſ. 343. num. 22. & 24.

CONCORDIA.

Concordia facta inter Parochum, & Rectorem non ſuffragatur, ſi ſit beneplacito Apoſtolico deſtituta, deciſ. 284. n. 6.
Concordiæ verba dum ſunt dubia declarantur, ex ſucceſſiua obſeruantia, deciſ. 151. n. 6.
Concordia inter duas Eccleſias eſt à Sede Apoſtolica confirmanda, deciſ. 115. n. 16.
Concordia Apoſtolica auctoritate confirmata, ligat quoque ſucceſſores, deciſ. 71. num. 1.
ad Concordiam ad redocendos Teſtes recurri poteſt ad intellectum iuris, deciſ. 223. num. 12.
ad Concordiam probationes reducendæ ſunt ne probationes antiquæ pereant, deciſ. 548. n. 13.

CONCVRSVS.

Concurſus creditorum non habet viam executiuam, ſed ordinariam, deciſ. 503. num 1.
Concurſus probatur à ſententia graduatoria, deciſ. 503. n. 5.
Concurſum dictio, *vtriuſque*, requirit vtriuſque, & rem inſolidum cuilibet attribuit ſecundùm propriam ſignificationem, deciſ. 311. num. 11. & 13.
in Concurſu probationes validiores potiorem locum non adeò euidentium ſibi vindicat, deciſ. 387. num. 1.
in Concurſu poſſeſſionum illa digna eſt, vt manuteneatur, quæ eſt iuſtior, antiquior, & magis priuilegiata, & vſque ad motam litem continuata, deciſ. 550. n. 27.
in Concurſu maioris pars minor non eſt attendenda ad firmandum ſtatum anteriorem, deciſ. 8. n. 5.
in Concurſu Teſtibus adminiculatis eſt magis deferendum, deciſ. 235. num. 6.
in Concurſu Taxæ generalis Taxa particularis eſt attendenda, deciſ. 252. n. 1.
CONCVRRENTE præſertim Religioſi atteſtatione, deciſ. 17. num. 5.

CONDEMNATVS.

Condemnatus ſi reſtituatur ad rerum poſſeſſionem illas recuperare debet cum mandato, & auctoritate Principis, deciſ. 271. num. 7.
Condemnatus de Crimine læſæ Maieſtatis, verè, & realiter efficitur ſeruus poenæ, deciſ. 536. n. 29.
Et ideò nec poteſt retinere dominium in aliquo loco, nec vllibi habere hæredem, ibid.
Condemnatus in vno Regno habere hæredem poteſt in alieno Regno, declara vt hic, deciſ. 536. n. 28.
CONDEMNARI poſſeſſor debet ad poſſeſſionem dimittendam non probatis melioramentis præſtita ad illius fauorem cautione per deliberatarium de illis reficiendis poſtquam fuerint in ſpecie liquidata, deciſ. 59 n. 16.

CONDITIO.

Conditio contra publicam vtilitatem non debet extendi, ſed quantùm fieri poteſt eſt reſtringenda, deciſ. 13n. n. 12.
Conditio deficientiæ lineæ vt purificata dici non poſſit ſufficit, quod vnus de linea ſuperuiuat, etſi ſuccedere non poſſit, deciſ. 594. num. 1.
Conditio indebiti eſt concludenter iuſtificanda, deciſ. 526. n. 12.
Conditioni, ea, quæ ſunt ſuppoſita, ſub ea conditione veniunt, deciſ. 536. n. 152. 153. & 154.
Conditionis purificatio ex ſola ſpe generationis tollitur, deciſ. 194. num. 4.
Conditio nihil ponit in eſſe, antequam purificetur, deciſ. 461. num. 5.
Conditiones appoſitæ in Conſtitutione Primogenituræ ſunt attendendæ, deciſ. 536. num. 82.
Conditione non impleta non oritur actio ad petendum id, quod in obligatione continetur, deciſ. 54. n. 2.
ſub Conditione reſolutiua diſpoſitio, quando non cadit remanet firma, & aperta, deciſ. 536. n. 189.
ſub Conditione ſubſtiturus admiſſus excluditur deficiente conditione, deciſ. 194. n. 2. & 3.
ſub Conditione reputari poteſt Tutor temporaliter, deciſ. 81. num. 3.
ſub Conditione gratia conceſſa, ea non impleta euaneſcit diſpoſitio, deciſ. 88. num. 14.
Conditio quando non poſſit dici tacita, deciſ. 308. n. 2n.
Conditio tacita nihil differt ab expreſſa, deciſ. 308. n. 21.
in Conditione perſonæ illæ tantùm cenſentur comprehenſæ, quatenus per Teſtatorem conſtat, voluiſſe, vt comprehenderentur, deciſ. 534. num. 204.

Quod multò magis procedit quando clarè apparet, quod talis erat mens Teſtatoris, ibid. num. 205.
ſub Conditione aliqua gratia, quando fuit conceſſa non poteſt dici pura, deciſ. 536. n. 72.
Conditio in teſtamento adiecta, ne repetita in codicillis, remiſſa cenſetur, deciſ. 130. n. 8.
Conditionis deterioratio poſt obligationem ad fauorem creditoris contractam eſt omninò probanda, deciſ. 254. n. 6.
Conditio relata ad tempus mortis alterius ex coniugibus facit quod ſufficiat liberos alteri ex illis ſuperuixiſſe, deciſ. 102. num. 4.
Conditio negatiua non dicitur purificata, niſi reducatur ad impoſſibile, deciſ. 208. n. 10.
ſub Conditione ſubſtitutus illa pendente facit fructus ſuos, deciſ. 325. num. 4.
Conditiones, & qualitates omnes relatio operatur, vt cenſeantur repetitæ in diſpoſitione, in qua fit relatio, deciſ. 536. num. 89.
Et operatur ac ſi dictæ conditiones, & qualitates fuiſſent de verbo ad verbum repetitæ in diſpoſitione, ibid.
Conditio impoſita à Teſtatore non poteſt impleri per æquipollens, quando in euentum non purificatæ conditionis facta eſt particularis prouiſio fauore ſubſtitutorum, deciſ. 275. num. 7.
Conditio ſub duplici euentu concepta, non dicitur purificata, non adueniente vno ex euentibus, deciſ. 54. num. 1.
ſub Conditione negatiua vocatio concepta, non poteſt dici purificata, niſi eadem conditio reducatur ad impoſſibile, deciſ. 42. num. 6. & 19.
Conditio in teſtamento appoſita, nec in codicillis repetita ſubintelligi tacitè non poteſt, deciſ. 130. n. 10.
Conditiones de conſuetudine Notariorum adiectæ non poſſunt augere, nec extendere terminos actus principalis concordiæ ad alium finem ſequutæ, deciſ. 51. num. 50.
Conditiones appoſitæ pro maiori cautela, & ſecuritate creditoris in odium ipſius retorqueri non debent, deciſ. 35. n. 4.
ſub Conditione negatiua ſubſtitutio concepta ſi iſta reducatur ad impoſſibile ſubſtitutio euaneſcit, deciſ. 133. n. 1.
Conditio ſuſpendit effectum pro quo concepta fuit donec purificetur, deciſ. 464. n. 11.
ſub Conditione rei in eodem ſtatu permanentis ratihabitio conuenta præſumitur non in caſu, quo aliquid de nouo contingat, deciſ. 45. num. 1.
Conditione pendente, donec impleatur, ſuſpenditur effectus illius rei, pro qua concepta fuit, deciſ. 402. n. 4.
Conditionem ſuſpenſiuam clauſula, *ſine præiudicio iuris*, & clauſula, *Saluis iuribus &c.* licet ſecundum aliquos non faciant, deciſ. 536. n. 101.
Tamen important conditionem reſolutiuam, ibid.
Conditio deficientiæ liberorum iuxta conſuetudinem Leodienſem verificatur in liberis vtrique coniugi ſuperſtitibus, deciſ. 102. num. 2.
ſub Conditione licentia conceſſa, ea non impleta conceſſa minimè cenſetur, deciſ. 407. n. 4.
ſub Conditione præſentatio facta vt valeat neceſſarium eſt purificari conditionem intra tempus datum ad nominandum, alias præſentatio non tenet, deciſ. 262. n. 9.
ſub Conditione pactum conceptum ceſſante conditione euaneſcit, deciſ. 402. n. 10.
Conditio quando non poſſit impleri per æquipollens, deciſ. 275. num. 5.
Conditio voluntaria Teſtatoris impoſita ſuper expreſſa obligatione, quod hæres rem fideicommiſſo, ſubijceret in forma ſpecifica impleri debet, deciſ. 275. num. 3.
Contrarium de conditione, vt num. 4.
ſub Conditione vocatus admittitur ipſa purificata, deciſ. 208. num. 1.
ſub Conditione cenſus quod pecuniæ in certam cauſam erogentur impoſitus ea non impleta impoſitio remanet nulla, deciſ. 407. num. 1.
ſub Conditione conceſſa, gratia ea non impleta euaneſcit diſpoſitio, deciſ. 88. n. 14.
in Conditione filij poſiti non cenſentur vocati, deciſion. 56. num. 11.
in Conditione filius non poſitus non cenſetur vocatus, nec ſubſtitutis impedimentum præſtare valet. deciſ. 406. n. 14.
in Conditione poſiti, filij cenſentur vocati, ex diſpoſitione Statuti Vrbis cap. 142. lib. 1. deciſ. 30. n. 2.
in Conditione filij poſiti, an cenſeantur vocati, deciſ. 492. n. 10. 11. & 12.
in Conditione filij poſiti cenſentur diſpoſitiuè vocati, deciſ. 326. num. 5.
ſub Conditione ſi ſine filijs deceſſerit ſubſtitutio concepta, decedente inſtituto ſine filijs dicitur purificata, deciſ. 340. num. 2.
cum Conditione, *dummodo ſit vacans*, poſſeſſio decreta, ſi ſit apprehenſa quando fuerit plena, remanet inefficax, deciſ. 118. num. 2.
Conditio, ſi ſine filijs, ceſſat illis extantibus, deciſion. 502. num. 1.
Conditionalis ſubſtitutio, non adimpleta conditione, remanet inefficax, deciſ. 203. n. 6.
Conditionale decretum, non adimpleta conditione, nullum parit effectum, deciſ. 474. num. 15.
Conditionale fideicommiſſum non tranſmittitur, ſi grauatus conditione pendente, & fideicommiſſo non agnito decedat, deciſ. 68. num. 9.
Secus in puro, vel purificato per euentum conditionis, in quo non refert an conſtet de agnitione, ſed tranſmittitur ad fideicommiſſarios ex propria perſona venientes, ibid. n. 10.
Conditionalis diſpoſitio interpretatur pro modali ad euitandum abſurdum, deciſ. 534 n. 8. & 9.
Conditionalia verba poſt ſubſtitutiones poſita ponunt in conditione eos ſolos, qui in præcedentibus ſubſtitutionibus ſunt vocati, deciſ. 489. n. 4.
Conditionalia verba duobus appoſita vtrumque debent determinare, deciſ. 85. n. 4.
Conditionalis reſeruatio nihil probat non docto de adimplemento conditionis, deciſ. 488. n. 9.
Conditionalia verba non inducunt impedimentum publicæ honeſtatis, deciſ. 346. n. 1.
Conditionalia verba, *caſo che non vi ſian figli*, appoſita in fine orationis ad præcedentem diſpoſitionem, & non magis ad vnam, quàm ad aliam partem referuntur, deciſ. 85. num. 3.
CONDITIONATA gratia, quando eſt ab ea conditione, eſt regulanda, deciſ. 536. num. 86.
CONDONATIO patrimonij facta à filio poſt promotionem ad ordines ſacros ſine Epiſcopi licentia non ſuſtinetur ex diſpoſitione Sac. Concilij Tridentini in ſeſſ. 21. cap. 2. de reform. deciſ. 224. num. 13.
à CONDITORE pragmaticæ actus aliter geſtus non irritatur, deciſ. 126. num. 34.

CONDVCTOR.

Conductor vigore contractus ſoluere poteſt etiam prædoni, deciſ. 64. num. 3.
Conductor non facit fructus ſuos niſi ſolutis affictibus, deciſ. 34. num. 5.
Conductor gabellam ex cauſa fructuum promulgatam tantùm exhibere tenetur non alteram propter bona perſonis infixam, deciſ. 300. num. 1.
Conductoris hæredi datur retentio, donec melioramenta ab illius auctore bona fide, & vtiliter facta ſibi reficiantur, deciſ. 15. num. 1.
ex Conductoris animo, in ſoluendo penſionem, arguitur, poſſeſſio illius, cui ſoluitur affictus, ſeu penſio, deciſ. 520. num. 23.
Conductore intra tempus conductionis mortuo conductio tranſit ad hæredes, deciſ. 34. num. 9.
à Conductore Emphyteuta in quo differat, deciſ. 38. n. 4.

CONFESSIO.

Confeſſio propria libera, & poſitiua qualuis alias *probationes* ſuperat, deciſ. 446. num. 2.
Confeſſio defuncti etiam ab eo cauſam habenti nocet, deciſ. 386. num. 7.
Confeſſio de recepta dotis quantitate vera cenſetur quoties ſolutio eiuſdem dotis in maiori parte facta fuit, ibid. n. 8.
Confeſſio geminata Aduerſarij magis probat, quam ijdem Teſtes, deciſ. 524. num. 16.
Confeſſio tempore ſuſpecto emiſſa non attenditur, deciſ. 19. num. 12.
ex Confeſſione aduerſarij in ſua gratia valor probatur, deciſ. 117. num. 21.
Confeſſio Donatarij voluntatem donantis declarat, deciſ. 61. num. 1.
Confeſſio implicita ex quo oriatur, deciſ. 532. num. 26.
Confeſſio mulieris renunciantis non attenditur, quia præſumitur eadem facilitate inducta ad confitendum, quo *fuit* ad renunciandum, deciſ. 321. num. 10.
Confeſſio propria alijs fulcita adminiculis plenè probat, deciſ. 191. num. 6.
Confeſſio emanata vigore monitorialium, eſt releuans, deciſ. 520. num. 24.
Confeſſio emiſſa in notula habet vim iudicialis confeſſionis, & quando à parte acceptata fuit amplius reuocari nequit, deciſ. 421. num. 2. & 3.
Confeſſio dotis receptæ, quando probet contra creditores, deciſ. 214. num. 5. 6. 7. 8. 9. 10. & 11.
Confeſſio Teſtatoris contra hæredes illius, & ab ipſis cauſam habentes, plenè probat, deciſ. 322. num. 7.
Confeſſio Epiſcopi voluntaria, & nullo iure cogente facta nihil probat,

probat, & datur ratio num. 14. deciſ. 115. n. 13.
Confeſſione propria nulla maior eſt probatio, deciſ. 27. n. 9.
Confeſſio Teſtaroris cootraria irritat teſtamentum tanquam ſuſpectum de falſitatc, deciſ. 525. n 8. & 9.
Coofeſſio etiam implicita plenè probat, deciſ. 532. n. 27.
Confeſſionc debitor de recepto maioris ſummæ concurrentibus adminiculis, ex quibus appareat creditores fuiſſc integrè ſatisfactos ſibi præiudicium non infert, ſed ralis confeſſio ad ſui fauorem admittitur, vt à pupillis non poſſit amplius moleſtari, deciſ. 90. n. 3.
Confeſſio, quæ nocuit principali ita & ab eo cauſam habenti præiudicium infert, deciſ. 248. n. 10.
Confeſſio receptionis dotis in anteriorum creditorum præiudicium retrotrahi nequit, deciſ. 396. n. 15.
Confeſſio facta à marito conſtante matrimonio de pecuniæ receptione tanquam ſuſpecta non admittitur, & numerationem quantitatis non probat, deciſ. 267. n. 7.
ex Confeſſione morientis filiatio, quando probetur, deciſ. 535. num. 25.
Confeſſio plenè contra confitentem probat, deciſ. 490. n. 2.
Confeſſio emanata ex ſuppoſito partis nihil probat, deciſ. 115. num. 12.
Confeſſionem partis aduerſæ, quando quis intendit acceptare, debet eam recipere cum ſus qualitate, deciſ. 317. n. 1.
Confeſſio minoris nihil releuat, deciſ. 528. n. 11.
Confeſſio dc recepto non ſuffragatur pro indebiti repetitione, ibid. num. 12.
Confeſſio exceptionem pariens releuantem nullam fidem meretur, deciſ. 333. num. 7.
Confeſſione propria nulla maior probatio, deciſ. 53. n. 10.
cs Confeſſione partis benè arguitur, an quis communi nomine taniqoam ſocius, an pro ſe, & proprio nomine mercaturam fecerit, deciſ. 56. n. 6.
Confeſſio in præcibus emiſſa contra confitentem plenè probat, deciſ. 118. n. 7.
Confeſſio nihil addens materiæ non Inducit, nec confirmat id, quod eſt obſeruantia deſtitutum, deciſ. 189. n. 16.
Confeſſione propria ſtante, non admittitur niſi exactiſſima, & perneceſſe coouincens probatio, deciſ. 532. n. 11.
Confeſſione propria probatio nulla maior datur, deciſ. 451. num. 1.
Confeſſio facta de receptione dotis ſufficienter non probat illius traditionem, deciſ. 408. n. 3.
Confeſſio dotis ſtante ſimili promiſſione facta viro aliquam meretut fidem, deciſ. 396. n. 6.
Confeſſio facta de receptione dotis, illius traditionem non probat in præiudicium tertij, ibid. n. 4.
Confeſſio contra confitentem præualet quibuſcumque teſtium depoſitionibus, deciſ. 454. n. 5.
Confeſſioni propriæ plurimum eſt deferendum, deciſion. 421. num. 4.
Confeſſio emanata ab intereſſe in cauſa habentibus contra ipſos plenam probationem conſtituunt, deciſ. 483. n. 6.
Confeſſioni inſtituti in primogenitura de incompatibilitate eiuſdem primogenituræ factæ plurimum defertur, deciſion. 103. num. 16.
Confeſſio de receptione dotis præſumitur, facta ſpe futurę numerationis, vel in fraudem creditorum, vel prohibitæ donationis inter virum, & vxorem, deciſ. 396. n. 5.
Confeſſio contra confitentem, & ab eo cauſam habentem probat, ibid. num. 2.
Confeſſio cstraiudicialis miniſtrorum Eccleſię eidem pręiudiciom inferrc nequit, deciſ. 416. n. 15.
Confeſſioni partis iteratæ, & geminatæ magis deferendum eſt, quam depoſitionibus teſtium, deciſ. 37. n. 20.
Confeſſione propria nihil eſt clariùs, deciſion. 113. num. 17. & 18.
Confeſſio contra confitentem probat, deciſ. 591. n. 4.
CONFESSVS habetur pro iudicaro, deciſ. 113. n. 19.
CONFESSVS pro iudicato eſt, deciſ. 33. num. 11.
CONFITENTI ſuccurritur conſtito de errore confeſſionis, deciſ. 105. num. 10.

CONFINES.

Confinium poſſeſſio cum generalitate probata non attenditur, deciſ. 387. n. 5.
Confinium demonſtratio generalis non ſufficit, vbi requiritur ſpecialis, ibid. num. 6.
ad Confinia, & maximè in antiqoiſſimis quid ſit efficaciſſimum, deciſ. 520. num. 56.
Confinia, ſi de tempore antiquo fuerunt iuſtificata præſumuntur durare, niſi contrarium probetur, ibid. n. 50.
circa Confinia Teſtes diſtinctè deponentes plenè probant, deciſ. 220. num. 20.
Confinium probatio adminiculatur etiam ex iuribus etiam alienis, deciſ. 520. n. 62.
Confinia, indicantia menſuram, quantitatem, & extenſionem, quicquid intra ea includitur, ibid. num. 52.
Confines, dum ſumus in antiquiſſimis, probantur ex enunciatiuis inſtrumentorum, deciſ. 520. n. 48.
Confinia ſi identificarentur cum rebus confinatis, eorum espreſſio abſurda, & inepta videretur, ibid. n. 76.
Confinia non probantur ex terminis indeterminatis, & generalibus, ibid. num. 66.
Confines ex quibus iuſtificentur, deciſ. 520. n. 11.
inter Confinium terminos, quidquid eſt, cenſetur In confinato eſſe, quod declara, deciſ. 520. n. 71.

CONFIRMATIO.

Confirmatio Apoſtolica per triginta annos non præſumitur, ſed requiritur centenaria, quod fallit, deciſ. 115. n 17.
Confirmatio ad id non extenditur, quod in litteris confirmatis non includitur, deciſ. 323. n. 11.
Confirmationis natura non eſt alterare ſtatum rei confirmatæ, ſed ei robur addere, remanentibus omnibus in eiſdem ſtatu, & terminis, deciſ. 76. n. 15.
ante Confirmationem Prælatus adminiſtrando incurrit in ſententiam canonis, & priuationem iuris, quod percipit ex electione, deciſ. 365. n. 4.
CONFIRMANDA ſententia valida, & iuſta eſt omninò, deciſ. 352. num. 1.
CONFIRMAT iuramentum non extendit contractum, deciſ. 4. num. 9.

CONFISCATIO.

Confiſcatio, & Incameratio bonorum pro crimine læſæ Maieſtatis, an temporalis ſit temporis durante vita delinquentis, deciſ. deciſ. 536. num. 161.
Confiſcatio bonorum in crimine læſæ Maieſtatis In primo capite, tunc non admittitur vbi licet locorum quando, dec. 536. n. 13.
Vel confiſcatio non ſit iuri communi, ſed à iure municipali, Ibidem.
Vel quando ſententia fuit lata in contumacia non ſecuta morte naturali, ibid. n. 14
Sed his ceſſantibus, prior ſententia eſt verior, & communior, exploſis, & refutatis contrarium ſentientibos, ibid. num. 15.
Nec vera eſt diſtinctio illa inter crimen hæreſis, & crimen læſæ Maieſtatis humanæ. ibid. n. 16.
Confiſcatio bonorum facta in Tertis Imperij, In crimine læſæ Maieſtatis in primo capite, extenditur etiam ad bona exiſtentia in Terris Eccleſiæ, ibid. n. 50.
Confiſcatio bonorum in crimine læſæ Maieſtatis humanæ in primo capite ſit vbique locorum, & ibid. num. 7. & 8.
Confiſcatione bonorum non probata, & executioni non demandata incorporatio illorum ad fauorem fiſci, deſumi non valet, deciſ. 142. n. 15.
Poſſeſſio penes duos tempore eodem reſidere non poteſt, ibid. num. 16. & 17.
Confiſcationem in crimine læſæ Maieſtatis humanę Ius commune inducens, idem Ius eſt vbique. Ideòque etiam ſuos effectus parit in omni loco, deciſ. 536. n. 26.
ob Confiſcationem in Gallia ſecutam, fuerunt confiſcata bona hic in Vrbe delinquentis, ibid. n. 23.
Confiſcatio bonorum condemnati ob crimen læſæ Maieſtatis In primo capite, non ſolùm ſit in loco delicti, ſed vbilibet vbi adſont bona eius, ibid. num. 9. 10. & 11.

CONFORMIS.

Conformes ſententiæ duæ, vt habeant vim trium, ſtante ſtatuto reqoiritur eorum validitas, deciſ. 9. num. 9.
Conformes ſententiæ dicuntur inter ſe, quando vna confirmat aliam, ibid. n. 1.
Conformes ſententiæ, vt dicantur ſat eſt, vt conueniant in effectu, & ſubſtantia, ibid n. 2.
Conformes ſententiæ ſunt quando poſterior anteriorem confirmat, deciſ. 181. n. 1.
Conformes ſententiæ duæ, vt habeant vim trium, ſtante ſtatuto, ſtante illarum validitate, deciſ. 9. n. 9.
per Confuſionem actionum creditum remanet extinctum, deciſ. 83. oum. 18.

CONGREGATIO.

Congregatio alteri vnita fit vnum corpus, eodemque Iure, non autem diuerſo regulari debet, deciſ. 148. n. 5.
Congregationis Sacræ ſuper ſtatu Regularium declarationes Rota reuerenter amplecti ſolet, deciſ. 353. num. 11.
Congregatio quamuis alteri vnita in ſuo ſtatu antiquo, & honore remanet, deciſ. 148. n. 3.
Congregationi illi præcedentia debetur, quæ prius approbata fuit, ibid. n. 4.
Congregatio alteri vnita dicitur quodammodo dependens, illi cui vnita fuit, ibid. n. 2.

CONGRVA.

Congrua Epiſcopi ex diſpoſitione *Concilij Tridentini cap.* 13. *ſeſſ.* 4. eſt ſcutorum mille, deciſ. 342. num. 1.

Congrua Epiſcopo debetur ex Sacrorum Canonum diſpoſitione, ibidem num. 2.
Congrua ſoluenda in certa ſpecie monetæ ſufficit, quod ſoluatur in æquiualenti, deciſ. 287. n. 1. & 3.
in Congrua pro Epiſcopo taxanda ratio onerum haberi debet, deciſ. 342. n. 18.
Congrua de Iure Epiſcopo debetur, ibid. n. 20.
Congruæ pro Epiſcopo taxatio arbitrio iudicis remittitur ponderatur dignitate Epiſcopi, & alijs vide, ibid. n. 19.
Congruæ Epiſcopus augmentum petere, nequit quando Eccleſiam cum tali onere accepit, ibid. n. 9.

CONIECTVRA.

Coniecturæ ſimul iungi debent, vt mens teſtatoris fideicommittenti reciprocè de linea ad lineam eruatur, deciſion. 411. num. 13.
Coniecturæ ſimul iunctæ debent ponderari, cum inuicem corroborentur, deciſ. 47. n. 3.
Coniecturæ ad inducendum reciprocum fideicommiſſum admittuntur, deciſ. 244. n. 5.
Primogenitura de ſui natura eſt ſucceſſiua, ibid. n. 6.
Coniecturæ in materia ſubſcriptionis teſtamentorum inſpici ſolent & præſertim, an ſubſcribens ſi prudens, vel ſimplex, ac in proprijs negotijs ſit negligens, deciſ. 239. n. 13.
Coniecturæ leuiores, & indicia ad probationem identitatis ſummæ ſufficiunt, deciſ. 491. n. 4. & 5.
Coniecturæ etiam leuiſſimæ, & quæ alias non admitterentur ad libertatem probandam ſufficiunt, deciſ. 276. n. 6.
Coniecturę deduci debent ex iudicijs probabilibus non ex demonſtrationibus ad oculum concludentibus, deciſ. 61. n. 14.
Coniecturæ etiam à poſteriori deſumptæ admittuntur ad declarandam contrahentis voluntatem, ibid. n. 13.
Coniecturæ etiam leuiores ſufficiunt in deſcendentibus quàm in tranſuerſalibus pro inducenda reciproca, deciſion. 326. num. 11.
Coniecturæ non de per ſe, ſed ſimul conſiderari debent, deciſ. 61. num. 9.
Coniecturæ licet de per ſe non probent, tamen ſimul iunctæ gradum probationis conſtituunt, deciſ. 16. n. 13.
Coniecturæ leues ſufficiunt ad probandum, quod filij in conditione poſiti fuerint vocati, ibid. n. 2.
Amplia, vt num. 5. & 10.
Coniectura filiationis an deducatur ex nomine con ſimili alijs aſcendentibus familiæ, nec non ex cognomine, & inſignibus. Intellige, deciſ. 535. num. 55. vt num. 57.
Coniecturæ non probantes refelluntur, deciſ. 109. n. 16.
ad Coniecturas eſt recurrendum pro habenda contrahentis voluntate, deciſ. 61. n. 11.
Coniecturæ, & adminicula ſufficiunt ad remouendam ſuſpicionem, deciſ. 492. n. 5.
Coniecturæ corruunt ſtante veritate in contrarium, deciſ. 527. num. 12.

CONIVGIVM.

Coniugi ſuperſtiti Statutum Vrbis lib. 1. cap. 131. diſponit, quod lucrum dotis acquiratur quoad vſumfructum, quoad proprietatem verò filijs ex illo matrimonio ſuceptis, deciſion. 155. num. 2. & 5.
Coniugi lucrum dotale debetur ſuperſtiti, quoad vſumfructum, ſecundum Statutum Vrbis, deciſ. 280. n. 4.
Coniugia per Sacramentum Baptiſmi non ſoluuntur, ſed crimina dimittuntur, deciſ. 535. num. 50.
Coniux ſuperſtes per hæredis vniuerſalis inſtitutionem de bonis diſpoſuiſſe non videtur, ſed ſpecialis diſpoſitio requiritur, deciſ. 255. num. 8.
Coniux ſuperſtes, ſi ad ſecundas nuptias non tranſiuerit lucra dotalia in proprietate acquirit pro virili portione vna cùm filijs, deciſ. 155. num. 6.

CONIVNCTVS.

inter Coniunctos ſponſalia in quarto gradu, inutiliter contrahuntur, deciſ. 242. n. 7.
in Coniunctiuam alternatiua reſoluitur concurrente diſponentis voluntate tranſmittendi bona, tam ad alios, quàm ad nepotes hæredis inſtituti, deciſ. 122. num. 30.

CONSANGVINITAS.

Conſanguinitas non præſumitur ex nomine conſimili alijs aſcendentibus familiæ, nec non ex cognomine, & inſignibus, deciſ. 535. num. 56.
Conſanguinei appellatione includuntur agnati, deciſ. 20. n. 1.
Conſanguineum in Cappellanum Teſtator quando voluit eligi, ſi probata conſanguinitate patronus illum eligere noluerit pro electo habetur ex teſtatoris diſpoſitione, deciſ. 132. n. 2.
Conſanguineus Teſtis inducentis ad iſtius fauorem non benè probat, deciſ. 177. num. 7.

CONSEQVENS.

Conſequens, qui vult cenſetur etiam velle omne neceſſarium antecedens, deciſ. 534. n. 54.
in Conſecutione dignitatum merita Religionis Sancti Ioannis Hieroſolymitani præferuntur antianitati, deciſion. 18. num. 16.
à Conſecutione dotis filia non debet arceri quando cum viro eiuſdem qualitatis matrimonium contraxit, deciſion. 93. num. 7.
pro Conſecutione crediti extincti mandatum relaxatum ſuſtineri nequit, deciſ. 402. n. 2.
Conſecutione à ſui crediti creditor exceptione cedendarum non repellitur non docto de vera ſolutione, deciſion. 90. num. 5.
pro Conſecutione ſui crediti dotalis mulier fundum ſibi in dotem aſſignatum, non alia viri bona appropriare poteſt, deciſ. 306. num. 7.
ob Conſecutionem dignitatum reſidentia completa requiritur, deciſ. 88. num. 8.

CONSENSVS.

Conſenſus proximiorum in contractu minoris requiſitorum per curatorem ſuppletur, deciſ. 380. n. 6.
Conſenſus per Legatarium præſtitus alienationi fundi legati remittit tantum hypothecam ſuper fundo legato, & non præiudicat ſibi quin poſſit pretium rei legatæ recuperare ab alienante, deciſ. 181. n. 13.
Conſensus Cap. Eccleſiæ Cathedralis interuenire debet in tranſactionem cum Eccleſia ſubdita, deciſ. 115. n. 15.
Conſenſus non ſolum ex verbis, ſed etiam ex facto & ſignis apparet, deciſ. 59. n. 10.
Conſensus præſtitus alienationi bonorum operatur, vt creditor anterior ſua anterioritate frui nequeat, quæ cenſetur per conſenſum remiſſa, deciſ. 408. num. 5.
Conſenſus parentum in matrimonio contrahendo ad honeſtatem tantum exquiritur, deciſ. 93. num. 5.
Conſenſus Vniuerſitatis requiritur quoties de re graui eiuſdem intereſſe tangenti agitur. Amplia deciſ. 62. num. 3. vt n. 4.
Conſenſus domini directi cum clauſula, *quatenus opus ſit* reſeruati omiſſio, non irritat donationem, deciſ. 456. n. 9.
Conſenſus patris pro matrimonij validitate non requiritur, ne libertas matrimonij impediatur, deciſ. 346. n. 6.
Conſenſus præſumptus non attenditur, vbi requiritur expreſſus, deciſ. 275. n. 14.
Conſenſus proximiorum, & iſtis deficientibus curatoris neceſſarius in contractu faciendo cum minoribus ex diſpoſitione Statuti Vrbis cap. 113. & 151. lib. 1. ſine qua ſolemnitate contractus minorum non ſubſiſtit, deciſ. 58. num. 3.
Conſenſus & obligatio per Epiſcopum facta non poſſunt operari vltra conſenſum Papæ, deciſ. 342. n. 7.
Conſenſus limitatus operatur tantum ad fauorem perſonarum, quarum fauore fuit præſtitus, deciſ. 40. n. 6.
Conſenſus præſtitus de caſu ad caſum non eſt extendendus, deciſ. 408. num. 6.
Conſenſus requiritur pro validitate Profeſſionis, deciſ. 499. num. 1.
Conſenſus efficacior eſt is, qui elicitur ex facto, quam *verbis*, deciſ. 275. n. 8.
Conſenſus expreſſus facit ceſſare tacitum, deciſ. 134. n. 15.
Conſenſus non præſumitur, vbi adeſt falſa cauſa, deciſ. 322. num. 11.
Conſenſus vniuerſitatis, vel illius, cuius intereſt, vt nomen operi publico inſcribi valeat requiritur, deciſ. 401. n. 1.
Conſenſus in præiudicialibus non extenditur de caſu ad caſum, deciſ. 309. n. 2.
Conſenſus præſtitus diuiſioni non eſt trahendus ad renunciationem hypothecæ in præiudicium conſentientis, ibid. n. 3.
Conſenſus expreſſus requiritur ad effectum, vt quis obligetur, deciſ. 37. n. 9.
Conſenſus etiam reſtrictus præſumitur fideiuſſione reſtricta ad certam ſummam, deciſ. 50. n. 8.
Conſenſus quando requiritur de forma, & ſubſtantia ex diuturnitate temporis deſumi non valet, deciſ. 275. n. 15.
Conſenſus Mulieris ſine ſolemnitatibus, eſt nullus, deciſ. 473. num. 12.
Conſenſus in actu aliquo quando eſt, quomodo probetur ad fuiſſe, deciſ. 520. n. 37.
Conſenſus in ignorante admitti non poteſt, deciſ. 239. n. 16.
Conſenſus non comprehendit præiudicium expreſsè ab ipſo actu reſultans, deciſ. 139. n. 10.
Conſenſus Communitatis debet accedere in alienatione bonorum illius, & homines illius ſunt vocandi, deciſ. 593. num. 3. 4. & 10.
Conſenſus in odioſis non extenditur ad non expreſſa, deciſ. 214. num. 3.
Conſenſus Papæ præſumptionem veritatis inducit, deciſ. 139. num. 4.
Conſenſus Puellæ exiſtentis in poteſtate raptoris, eſt nullus, deciſ. 498. num. 14.

Con-

Digitized by Google

Conſenſus patronorum prouiſioni Apoſtolicæ æquipollet præſentationi, deciſ.509. num.9.
Conſenſu matrimonium celebratum mutuo amborum coniugum cum interuentu parochi, vel alterius de licentia parochi, & ſeruata in omnibus forma Concilij Tridentini non poteſt de nullitate redargui, deciſ.433. num.1.
Etiamſi matrimonium fuiſſet contractum extra parochiam illius, qui licentiam dedit, ibid. n.2.
de Conſenſu totius Capituli conſtitutio promulgata ab eo amplius impugnari non poteſt, deciſ.471. num.1.
de Conſenſu partium peritorum electorum ſupputationi ſtandum eſt, deciſ.490. num.9.
Conſenſum aduerſio erga profeſſionem deſtruit, deciſ.499. num.2. 3.4.& 5. quod amplia vt num.6.
Conſenſum conqueſtus, & reclamationes factæ eodem die habitæ profeſſionis deſtruunt, ibid.num.8.
Conſenſum Domini quamuis emphyteuſis directi requirat, vt poſſit transferri in perſonam inhabilem, tamen commoditas fructuum poſt perſonæ incapaci ad ſui vitam ab Emphyteuta obligari, deciſ.57. num.11.

CONSERVATIO.

pro Conſeruatione dotis cautio à viro præſtanda interdicitur à iure, deciſ.93. num.16.
ad Conſeruationem agnationis fœminæ aptæ non ſunt, deciſ.392. num.14.
Conſeruandi ratio agnationem expreſſa per modum regulæ eſt apta qualificate omnes ſubſtitutiones, deciſ.285. nom. 12.
Conſeruate familiam, agnationem religioſus donec viuit dicitur, & eo defuncto bona ad vocatos reuertuntur, deciſion. 392. num. 5. 6. & 7.
CONSTITVTVS in quaſi poſſeſſione præſentandi per præſentationem etiam vnicam dicitur quis, deciſ. 8. num. 2.

CONSIDERATIO.

in Conſideratione teſtator quod non habuerit agnationis conſeruationem ex quo deprehendatur, deciſ.128. n.10.
Conſiderari debent coniecturæ non de per ſe, ſed ſimul, deciſ.61. num. 9.
in Conſideratione actus præparatio non habetur, deciſ. 289. num. 5.
CONFEDERATIO inter Romanum Pontificem & Cæſaream Maieſtatem Imperatoris adeſt, deciſ.536. n. 34.
CONSVETVDO bulgari extantibus filijs reſtringit vſumfructum ad alimenta, quod declara, deciſ.562. n. 3. & 4.
Conſuetudo probata venit attendenda, deciſ.284. n.7.
CONQVESTVS, & reclamationes factæ eodem die habitæ profeſſionis deſtruunt conſenſum, deciſ.499. n. 8.

CONSTITVTIO.

Conſtitutio Pontificia de Cenſibus vix permittit, quod in illorum extinctione requiratur conſenſus emptoris ad effectum, vt pecuniæ reinueſtiantur, deciſ.336. n.2.
Conſtitutio Vrbana ſuper præiudicialibus Eccleſiæ edita fuit vt conſuletur Eccleſiæ rebus contra vſurpatores, deciſion. 10. num. 11.
Conſtitutio promulgata de conſenſu totius Capituli ab eo amplius impugnari non poteſt, deciſ.471. n.1.
Conſtitutio poſtquam fuit diu obſeruata, amplius illa impugnari non poteſt, ibid. n.6.
Conſtitutio decreto irritanti corroborata, annullat omnia Statuta aliter, quàm diſponitur in Conſtitutione ordinata, deciſ. 323. num. 9.
Conſtitutio tunc magis eſt valida quando auctoritate Apoſtolica confirmata fuit, deciſ.471. n.3. & 4.
Conſtitutio debet eſſe de caſu dubitabili, deciſ.189. n.12.
Conſtitutio Pontificis conſtitutionis alterius confirmatoria non tollit indulta particularia, quæ ſunt extra materiam indultorum, deciſ.151. n. 9.
Conſtitutio Vicarij generalis dependet à voluntate Epiſcopi, deciſ.115. n.19.
Conſtitutio Ciuitatis Leodien. de pactis reuerſiuis fauore proximiorum adiectis in capitulis matrimonialibus quando habeat locum, deciſ.345. n.5.
Conſtitutio Procuratoris promiſſio euictionis ad inuicem & non inferendi litem ſunt conditiones, quæ inſtrumento diuiſionis tacitè inſunt, deciſ.51. n.9.
Conſtitutio Ægidiana per ſummorum Pontificum extenſionem in ſtatu Eccleſiaſtico in donationibus per minores faciendis eſt omnino ſeruanda, deciſ.166. n.3.
Conſtitutio Regni Siciliæ continuat defuncti poſſeſſionem in hæredes, deciſ.339. n.2.
Conſtitutio dotis, & donatio propter nuptias, ſine ſcriptis poteſt efficaciter promitti, deciſ.448. n. 3.
Conſtitutio, ſiue regula habuit originem ex cauſa fraudis, deciſ. 127. num. 6.
Conſtitutio 107. ſan. mem. Alexandri VII. reuocatoria licentiarum alienandi bona ſtabilia ſtatus Eccleſiaſtici, qualiter intelligatur, deciſion. 536. num. 185.
Conſtitutio Clem. VIII. prohibet expulſionem Hæbreorum ex domibus conductis, deciſ. 27. num. 2.
Conſtitutio Clementis VIII. derogatoria fideicommiſſorum Baronalium quomodo intelligenda, deciſ.285. n.15.
Conſtitutio ſan. mem. B. Pij V. prohibens bonorum diſpoſitionem ad fauorem illegitimorum quando intret, deciſ. 248. num. 20.
Conſtitutio Sixti V. Ciuium Romanarum dotes ad ſcuta 5500. reduxit, deciſ. 93. n. 10.
in Conſtitut. Sixti V. dos decreta *inter nobiles qui rites congrua* reputatur, ibid. n.11.
in Conſtitutione Primogenituræ conditiones appoſitæ ſunt attendendæ, deciſ. 536. n.22.
in Conſtitutione Pij V. pecunia numerata videtur expreſſa pro qualitate pecuniæ, non autem pro forma numerationis, deciſ. 113. num. 13. & 14.
Conſtitutiones particulares tractatus in forma Capituli à Canonicis habiti, ſeruitium commune, ac ſigillum arca, & maſſa communis arguunt Eccleſiam eſſe Collegiatam, deciſ. 192. num. 8.
Conſtitutiones ad ſupplicationem partis emanatæ recipiunt vigorem, ſi ſit verum quod eſt in illis expreſſum, deciſ. 11. num. 7.
Conſtitutiones Epiſcopus poteſt valide condere in ſua Diœceſi, deciſ.471. n.2.
Conſtitutiones Apoſtolicæ, quando fuerunt confirmatæ, nullo modo poteſt dici, quod fuerunt reuocatæ, deciſion. 6. num. 6.
in Conſtitutionis vim prouincialis inſinuatio requiſita eſt omnino exequenda licet Ciuitatis illius Prouinciæ Statutum de illa mentionem non faciat, deciſ.323. n.6.
Conſtitutionibus conſuetudo in officijs præualet, deciſion. 189. num. 2.

CONSVETVDO.

Conſuetudo eſt ſpecificè, & indiuidualiter probanda, deciſ.355. num. 5.
Conſuetudo familiæ viri in dote taxanda ſolet attendi, deciſ. 417. num. 9.
Conſuetudo particularis præualet Generali, deciſ.223. n.10.
Conſuetudo quod ad Canonicatus admittantur tantum Presbyteri eſt omninò ſeruanda ad Concilium Tridentinum, ſeſſ. 24. cap. 12. de reform. deciſ.370. num. 2.
Conſuetudo eſt contra Ius, ideòque non attenditur, deciſ. 401. num. 5.
Conſuetudo non eſt ſeruanda, ſi ſit Iuri Communi contraria, deciſ. 337. num.5.
Conſuetudo confert ad Iuriſpatronatus comprobationem, deciſ. 444. num. 16.
Conſuetudo non extenditur de re ad rem, nec de loco ad locum, deciſ.273. num. 10.
Conſuetudo in officijs præualet conſtitutionibus, deciſ.189. n.2.
Conſuetudo quando eſt contra legem oſtendi debet rationabilis, & præſcripta, deciſ. 91. num. 9.
Conſuetudo Iuri non contrariatur, deciſ.199. num.1.
Conſuetudo, vel animus illam inducendi probari debet, alias non præſumitur, deciſ. 169. num.3.
Conſuetudo ex quibus benè probetur, deciſ. 360. num.2.
Conſuetudo decimæ quod non debeantur non valet, deciſ. 5. num. 10.
Conſuetudo Ciuitatis Leodij quando bona donantur Sponſis ſub pacto reuerſiuo, fauore proximiorum donantis requirit, quod filij, vtrique parenti ſuperuiuant, ſi proximiores excludere volunt, deciſ. 360. num.1.
Conſuetudo non adeſt ſi non adſit etiam patientia, & conſenſus illius cuius intereſt, deciſ.91. n.7.
Conſuetudo patriæ mulieris non viri ad congruitatem dotis eſt attendenda, deciſ.417. num.13.
Conſuetudo contraria, vt ſuffragari poſſit ſpecialiter probari debet, deciſ.272. num. 9.
Conſuetudo alicuius loci deputandi tutorem certæ rei attendi debet, & valet, deciſ.473. n. 15.
Conſuetudo ſolum locum habet ab inteſtato, deciſ.102. n.11.
Conſuetudo tantum potentiæ, quantum actus non eſt trahenda in exorbitantibus à diſpoſitione Iuris de vno caſu ad alium, deciſ. 355. num. 6.
Conſuetudo in Operibus publicis apponendis attenditur, deciſ. 401. num. 3.
ex Conſuetudine Eccleſiæ Leodienſi decani vox præualet in paritate, deciſ.355. n.1.
de Conſuetudine deponentibus teſtibus illis creditur quibus ſeruandæ conſuetudinis onus incumbit, deciſ.102. n. 6.
ex Conſuetudine generali operi publico præter nomen ſupremi Principis, illud Præfecti operis etiam alienis expenſis constructi apponitur, deciſ. 401. n.2.

de Con-

Digitized by Google

de Conſuetudine Notatiorum conditiones adiectæ oon poſſunt augere, nec extendere terminos actus principalis concordiæ ad alium finem ſequutæ, deciſ.51. num.10.

ex Conſuetudine Leodienſi Pacta reuerſiua, apponuntur ad impediendum ius connubij, vigore cuius bona coniugis defuncti ſine liberis, vtrique parenti ſuperuiuentibus coniugi ſuperſtiti acquiruntur, deciſ.360. num.4.

ex Conſuetudine Leodij, bona conſtante matrimonio, à parentibus quæſita eiuſdem matrimonij filijs deferuntur, in quorum defectum alijs procreatis es ſecundis nuptijs, reſeruato tamen parentibus vſufructu, donec vixerint, deciſ.184. num.7.

Conſuetudini de appooendo operibus publicis nomine ſtandum eſt ſi communitas toleret, ſecus ſi reclamet, deciſ.401. n.6. & 7.

Conſuetudini ſtatur in dubio an decimæ debeantur Eccleſiæ, in cuius Parochia ſita ſunt prædia, an verò Eccleſiæ, in qua percipiuntur Sacramenta, deciſ.27. num.1. & 15.

Conſuetudinis priuilegium vt valeat debet eſſe præſcriptum, ibid. num.5.

CONTEMPLATIO.

Contemplatione vnius donatione tantum peracta, dominium bonorum donatario ſoli delatum cenſetur, deciſ.11. nom.3.

Contemplatione matrimonij donatio facta abſque ſolemnitatibus eſt nulla, ſi nulla in inſtrumento fiat mentio de dote, deciſion. 475. num.4.7. & 8.

Contemplatione donatio facta certi matrimonij per donatariam contrahendi ſubſtinetur abſque ſolemnitatibus à ſtatuto requiſitis, deciſ.321. num.3.

Amplia etiam hoc procedere in augumento dotis aſſignato ad faciliorem matrimonij concluſionem, ibidem num.4.

Contemplatione certi Matrimonij donatio facta vni ex coniugibus, non poteſt in alterius coniugis præiudicium remitti, aut in aliqua parte diminui, deciſ.11. num.2.

CONTEMPTVS Iudicis attentatum non dicitur quando non adeſt, deciſ.75. num.1.

CONTINVATIO.

Continuatio poſſeſſionis facta in vim mandati relaxati ante litem non dicitur attentata, deciſ.75. num.5.

Continuatio non excuſat ab attentatis, niſi quando quis continuat eo modo, quo prius poſſidebat, deciſ.124. num.4.

Continuatio cambij quando cenſeatur interdicta, & quando ea non improbetur à iure, deciſ.126. num.3. & 4.

Continuata poſſeſſionis præſumptio ſemper admittitur, quotieſcumque allegatur ab eo, qui auctores poſſeſſores habuerit, deciſ.520. num.31.

Continua dicuntur ea, quorum extrema ad inuicem ſe tangunt, deciſ.232. num.3.

Continuat attentare non dicitur ille, deciſ.174. num.3.

qui Continuat non attentat regula, locum habet, quando continuatio fit per viam priuatæ facultatis eadem forma conſueta ante litem, deciſ.432. num.6.

Continuans negotium defuncti hæres, noo dicitur illud ſponte continuaſſe, dum erat neceſſarium, & continuatiuum primi, imò perfectio operis iam incepti, deciſ.34. n.10.

ad Continuationem poſſeſſionis exactio facta in vim mandati non dicitur attentata, deciſ.75. num.6.

CONTRARIA, & incompatibilia ſimul ſtare non poſſunt, deciſ.536. oum.135.

CONTRACTVS.

Contractus innominatus tranſactio eſt, deciſ.74. num.1.

Contrahentes cenſentur ſe conformare cum diſpoſitione ſtatuti quoad ordinem ſuccedendi, non autem quoad renouationem Emphyteuſis, deciſ.476. num.15. 16. & 17.

à Contractu nominato reſciſſio admitti non ſolet, ſed tantum conceditur à Iure actio contra non obſeruantem adimplementum, deciſ.319. num.21.

Cootractus ratihabitio, licet ex interuallo peracta retrotrahitur ad diem celebrari contractus, deciſ.59. num.15.

Contractui mulieris curatore, qui loco pros imiorum interuenit, non iurante, quod contractus in præiudicium mulieris non tendat, contractus annullatur, deciſ.348. num.8.

Contractum eſſe fœneratitium aſſerenti incumbit onos probandi, deciſ.74. nom.22.

Contractus ſi tendat magis ad lucrum, quam ad damnum, ſufficit, ne ratione futuri euentus allegari poſſit læſio, deciſ.6. num.18.

Contractus ſine ſolemnitatibus ſtatutarijs à minore peractus non ſubſtinetur, deciſ.224. num.7.

Contractus iniuſtus non debet vocari vſurarius, deciſ.74. num.13.

Contractus reſciſſionis non eſt locus ex capite læſionis læſione non probata, deciſ.235. num.21.

Contractum ſeparatum, non important verba *quod ſit elapſo biennio*, ſed ſunt intelligenda retento themate aſſumptionis oneris cambiandi, deciſ.35. num.3.

Contrahentes alienationem prohibendo cenſentur cogitare de ea, quæ accidit cum dominij tranſlatione, non de ſola hypotheca, aut pignore, deciſ.19. oum.8.

Contractus implementum, dum ſubſtantiam reſpicit, & cauſam finalem, ſine qua contrahentes non contraxiſſent, dec.1. num.3.

Tunc contractus totaliter reſcinditur, licet contractus ſit nominatus, num.3. amplia vt hic, ibid.

Contractus minoris poſt ratificationem non poteſt amplius de nollitate redargui, deciſ.531. num.5. & 6.

in Contractibus correſpectiuis, & onerofis, nulla lege, nec aliqua ratione cauetur, vt Notarius poſſit abſentem obligare abſque eius conſenſu, deciſ.37. num.11.

in Contractibus onerofis, ad Dominij acceptationis effectum requiritur omnino conſenſus expreſſus ex parte accipientis, dec. 37. num.11.

Quidquid ſit reſpectu irreuocabilitatis contractos, ne contractus poſſit reſcindi, num.12.

in Contractu emphyteutico læſio intrat, & habet locum lex ſecunda, *C. de reſcind. vendit.* deciſ.468. num.10.

in Contractu mutui ſpeciale eſt, vt requiratur probatio verſionis, deciſ.42. oum.2.

Contractum, ſi quis prætendat velle annullare es capite læſionis, talis prætenſio euaneſcit, non probata læſione, dec.6. num.19.

Contractus ad certa reſtrictus, non eſt ad alia non expreſſa extendendus, deciſ.121. num.3.

in Contractu clauſulæ quando reſtringuntur ad contenta, dicuntur ſtare acceſſorie, & ſamulatiue ad contractum, dec.414. num.8.

Contractus ſine ſolemnitatibus à minore peractus valere cenſetur, donec nullitas ab ipſo opponatur, deciſ.224. num.8.

Contractus nullitas vti in fauorem minoris inducta noo poteſt ab altero deduci, num.9.

Contractus ſocietatis pro eius ſubſtantia, oullam requirit ſcripturam, deciſ.241. num.1.

Contractus Mulierum ſine ſolemnitatibus non ſobſtinetur, etiam ſi ſint Magnates, deciſ.475. num.11.

Contrahens eum minore debet eſſe ſollicitus, quod expreſſa in contractu impleantur, deciſ.407. num.4

Contractus minoris habet implicitum ſtatuti validitatis, quod declara, deciſ.531. num.3. & 4.

Contractus ſtipulatio debet differri, ſi propter aliquod impedimentum proximiores minoris adeſſe non poterunt, deciſion. 263. num.5.

Contrahentium mens ex contractu ſolet depræhendi, deciſion. 311. num.15.

Contractam Societatem fuiſſe inter duos deſumitur ex inſtrumentis, & libris, in quibus duorum tantum nomina ſociorum ſunt deſcripta, deciſ.56. num.2.

Contractibus filiorum familias reſignatio æquiparatur, deciſion. 117. num.11.

in Contractu Mulieris pros imiores qood non potuerint interuenire probari debet, vt in illorum deficientia, curator deputari poſſit ad hoc, vt validus ſit contractus Mulieris, & Minoris, deciſ.163. num.3.

Contractus ſine ſolemnitatibus ſtatutarijs à minore peractus non ſubſtinetur, deciſ.224. num.7.

Contractus Mulieris indiget conſenſu doorum proximiorum, & Iudicis decreto, deciſ.154. num.6.

in Contractibus dotalibus hypotheca inducta ſemper *intelligitur* etiam in ijs verbaliter factis, deciſ.360. num.9.

Contractuum exceptio non amplians, vt faciat ea comprehendi, quæ non comprehenderentur exceptione noo facta non attenditur, deciſ.120. num.5.

Contractus nullus non poteſt ex ſuperuenienti cauſa conualeſcere, deciſ.379. num.12.

in Contractibus filiorum familias *Sen. Conſ. Maced.* editum fuit pro tollendis fraudibos, deciſ.117. num.10.

Contractus reſciſſio ex cauſa læſionis debet eſſe læſio, in magno exceſſu, deciſ.6. num.10.

in Contractu locationis vſura non cadit, præſertim quando locationi nullum mutuum mixtum, deciſ.74. num.10.

Contractibus emphyteuſis pactum adiectum eſt validum, & omninò ſeruari debet, deciſ.338. num.10. & 8.

Contractus in fraudem legis initus remanet nullus, deciſ.379. n.10.

Contractus Eccleſiæ ſine ſolemnitatibus eſt nullus fauore Eccleſiæ, deciſ.468. num.1.

Contractus factus Societate conſiſtente cum vnoex ſocijs ſuper eadem negotiatione etiam nomine alterius celebratus cenſetur, deciſ.79. nom.1.

ſoper Contractu omnino perfecto ſcriptura inita præſumitur ad maiorem probationem, potius quam pro eius perfectione requiſita, deciſ.184. num.4.

Sed declara, ibid. num.5.

in Contractu ſocietatis vel ratihabitio ad cautelam requiritur, vel eſt neceſſaria in caſu, quo a ſtipulante nomine abſentis perſona expreſſa non fuerit, ſuper cuius vitæ periculo reſidet ſocietas, deciſ.59. num.16.

Et ratio ibid. num.17.

Contractus, quando non poſſit reualidari, deciſ.280. n.12. & 13.

Contra-

Digitized by Google

Contrahens agnoſcens aliquem in Procuratorem nulla ratihabitione conuenra non poteſt exinde illius perſonam impugnare, & mandati defectum objjcere, deciſ. 59. num. 12.
Contractus ratihabitio ex fructuum exactione iuſtificatur, deciſ. 59. num. 13.
Amplia, ibid. num. 14.
in Contractu nullo iuramentum nihil operatur, deciſ. 475. n. 13.
in Contractibus minorum inſinuatio ex vi Ægidianæ conſtitutionis requiritur, deciſ. 322. n. 8.
Contractum donationis minor vt validè ratificet debet eſſe annorum 25. & ſi ſit minor 20. vt inducatur ratificatio debent concurrere ſolemnitates requiſitæ in donatione, deciſion. 380. num. 16. & 17.
Contractu ſtante ſecundo primus non eſt attendendus, vnde ſi quod contrarium in primo ſtabiliatur præſumitur immutatum per viam nouæ voluntatis, deciſ. 531. n. 2.
in Contractibus læſio quando conſideretur, & quando procedat, & quando non, deciſ. 468. n. 16. 18. & 19.
Contractus, quando vti correſpectiui veniant attendendi, deciſ. 319. n. 19. & 20.
à Contractu receſſus præſupponit validitatem contractus eo modo quo priuatio ſupponit habitum, deciſ. 25. n. 4.
in Contractu emphyteuſis perpetuæ ad differentiam ſimplicis locationis ad modicum tempus, non fit remiſſio ob ſterilitatem contingentem in fructibus. deciſ. 338. n. 1.
Contractus ob cauſæ inſubſiſtentiam in ipſo adiectam in totum viriatur, deciſ. 41. num. 2.
Contractus nullus fauore Eccleſiæ ab ipſa tantum recedi poteſt, deciſ. 468. num. 2.
Contractum in totum decretum ſuper falſa cauſa emanatum vitiat, etiamſi cauſa pro parte ſit vera, deciſ. 265. n. 11.
Contractus verba propriè, & ſtrictè ſunt interpretanda non ſunt amplianda, deciſ. 109. n. 6.
Contractus emphyteutici reſciſſioni locus eſt quando penſio Domino directo præſtanda fructibus percipiendis æquiualet, quia cadit in eo conſiderabilis læſio, deciſ. 235. n. 4.
Contractus inter duas fœminas initus non requirit ſolemnitates, deciſ. 378. num. 12.
Contractus locationis ratificatur ab exactionibus penſionum, deciſ. 38. num. 17.
Contractus de ſui natura tranſit ad hæredes etiam extraneos, deciſ. 83. n. 8.
in Contractu Emphyteotico læſio opus eſt, quod excedat dimidietatem Canonum, deciſ. 468. num. 13.
Contractus ſocietatis ex ſui natura partis vtriuſque conſenſum requirit, deciſ. 59. n. 1. & 10.
Contractus ratificatio nihil operatur, quando nullitas illius ad notitiam ratificanris non peruenit, deciſ. 58. num. 4.
ex Contractu inobſeruato nouatio non inſurgit, deciſ. 113. num. 12.
in Contractu non comprehenſa, renunciatio non eſt trahenda ad alia, deciſ. 155. num. 4.
Contrahens nomine proprio, & ad ſui vtilitatem licet eum alienis pecunijs ſibi acquirit ſub ſola obligatione reſtituendi pecunias domino, niſi ex coniecturis contrarium deſumatur, deciſ. 35. num. 7.
per Contradictas procedi poteſt Procuratore de legitimo mandato non docente, quia principalis pro conſumate habetur, deciſ. 100. num. 7.
per Contradictas contra comparentem in actis non poteſt procedi, deciſ. 55. num. 16.
ſine Contradictore ſententia lata eſt executioni demandanda, deciſ. 312. num. 4.
Contradicente patre mulier nolens matrimonium contrahere non eſt cogenda ad illud contrahendum, deciſ. 345. n. 4.

CONTRADICTOR.

Contradictor eſt legitimus is, qui parem titulum habet, deciſ. 352. num. 11.
Contradictor legitimus non eſt, qui parem titulum non habet, deciſ. 175. n. 9.
Contradictor legitimus non dicitur, qui parem titulum non habet, deciſ. 15. n. 4.
Contradictor legitimus non eſt data tituli diſparitate, deciſ. 110. num. 5.

CONTRARIETAS.

Contrarietas in teſtibus, vt non inducatur, facienda eſt interpretatio, deciſ. 276. n. 14.
Contrarijs teſtibus ſibi non eſt deferendum, deciſ. 33. n. 18.
Contraria dicuntur, ea quorum finis eſt contrarius & incompatibilis, deciſ. 536. n. 58.
pro euitanda Contrarietate interpretatio quælibet eſt facienda, deciſ. 305. num. 11.
Contrarietas inter teſtamentum primum, & ſecundum, quando adeſt iſta contrarietas, quid operetur, deciſion. 536. num. 59.
Contrauenienti nocet contrauentio non autem ipſius filijs, & deſcentibus naſcituris, deciſ. 104. n. 14.

CONTRIBVTIO.

Contributio non eſt facienda pro fundis, ex quibus nihil colligitur, deciſ. 182. n. 6.
Contributioni non eſt locus niſi prius facta excuſſione bonorum hæreditariorum debitoris, deciſ. 331. n. 12.
ad Contributionem hæres pro ſolutione debitorum ex quibus teneatur, deciſ. 331. n. 11.

CONTVMACIA.

Contumacia creſcente debet creſcere pœna, vt contumax tandem pareat mandatis Apoſtolicis, deciſ. 7. num. 1.
ob Contumaciam hæres in propria perſona, & bonis conueniri poteſt, deciſ. 143. n. 4.
& ex Contumacia non parendi, deciſ. 7. n. 5.
in Contumacia hæres poteſt condemnari in perſonam, & bona propria, deciſ. 28. n. 5.

CONTVMAX.

Contumax ſeuerius puniri debet quando ex actu inobedientiam præferente conſtat de expreſſa contrauentione, & animo deliberato non parendi, deciſ. 7. num. 6.
Contumelia illata fratri eſt communis, deciſ. 17. n. 7. 8. & 9.
Conuentu extinctu, vſusfructus ad illum ſpectans conſolidatur cum proprietate, deciſ. 231. num. 5.

CONVENTIO.

Conuentio innominata propriè non dicitur vſura, quia non eſt lucrum, ſed quædam recompenſatio debita hinc inde, deciſ. 74. num. 5.
Conuentio inter locatorem, & conductorem quando difficultatem admittit, interpratationem fauore conductorum aſſumere debet, deciſ. 199. num. 9.
Conuentiones, & ſtatuta contra libertatem Eccleſiæ condi non poſſunt, deciſ. 237. n. 11.
Conueniri hæres qui non eſt vllo modo poteſt, deciſ. 265. n. 10.
Conuentio ſuper bonis donatis de annua præſtatione eſt licita, ſicuti ſuper legato, quod eſt donatio, deciſ. 74. n. 14. & 15.
Conuentio requiritur vt ſocietas duret inter ſuperſtites, deciſ. 4 num. 7. & 10.
Conuentioni contraueniſſe Nauta coactus aliquo caſu, alias regiones attingere in ſtipulatione prohibitas, non dicitur, deciſ. 120. num. 5.
Conuentionalia ſtatuta vim habent contractuum, deciſ. 237. num. 14.

COPIA.

Copiæ non debet præſtari maior fides, quam originali, deciſ. 535. num. 12.
Copia ſimplex nullam meretur fidem, deciſ. 457. n. 12.
Copia ſcripturæ ſimplex ſine originali non probat, deciſ. 72. num. 1.
cum Copula dictio, *ſic*, iuncta præcedente ſtat illatiuè, deciſ. 161. num. 13.
Correctio, vt euitatur, & maximè ſubitanea, in quacumque diſpoſitione, eſt facienda omnis interpretatio, deciſ. 536. num. 94.
Correſpectiuitas in donationibus ex quibus inducatur, & ex quibus ceſſet, deciſ. 380. n. 11.

CREDITOR.

Creditor hæres defuncti adeundo hæreditatem cenſetur ſibi ſatisfeciſſe per imaginariam ſolutionem, & poteſt retinere bona, quod declara, deciſ. 317. n. 3. 4. & 5.
à Creditorum vexationibus hæres beneficiatus liberatur bona hæreditaria dimittendo, deciſ. 313. num. 6.
Creditor cenſus cogi nequit inuitus pro ſuo credito recipere bona ſtabilia, deciſ. 95. num. 18.
Creditor tanquam tertius, & extraneus ad licitandum admittitur, vt quilibet alius & non ſolum in ſubſidium quando alter emptor non inuenitur, ſed etiam in concurſu aliorum, qui iuſtum pretium non offerunt, deciſ. 388. num. 9. 10. 11. 12. 13. & 14.
Creditor non tenetur recipere in ſolutum bona ſui debitoris, deciſ. 114. n. 17. 18. & 19.
Creditor mutuans pecuniam pro neceſſaria reparatione Domus habet prælationem anterioribus creditoribus, deciſ. 327. num. 1.
Creditor anterior debet poſteriori præferri in conſecutionem pecuniarum prouenientium, ex effectibus communium debitorum, quando in concurſu conſignatæ fuerunt, cum obligatione de reſtituendo prioribus, & potioribus, deciſ. 140. num. 1. & 2.
Creditorum concurſus non habet viam executiuam, ſed ordinariam, quod amplia, deciſ. 503. n. 1. & 2.
Creditor anterior præfertur in hypotheca, & Saluiano, deciſ. 388. num. 2. & 8.
Creditor anterior poſteriori ſemper eſt præferendus, dec. 396. n. 13.
Creditor ad vtilitatem debitoris verè cenſetur poſſidere, donec

de

Digitized by Google

de proprio crèdito ſibi ſatisfaciat, deciſ.225. num.7.
Creditor immiſſus rationem fructuum perceptorum, & qui percipi potuerunt reddere tenetur, deciſ.302. num.5.
Creditores anteriores hæres ſciens alios adeſſe ſoluendo illis qui primò comparuerunt, tenetur ab iſtis cautionem exigere de reſtituendo prioribus & potioribus, alias non liberatur, deciſ. 39. num.7.
Creditor bona iure pignoris detenta vſucapere non valet, quia debitori, non ſibi poſſidere cenſetur, deciſ. 225. num.4.
Creditor quando cum ſemetipſo cambiauit, niſi conſtet de voluntate debitoris, & eius voluntas ſufficit, quod tacitè ex coniecturis eliciatur cambia non debentur, deciſ.393. num.2.3.& 4.
Creditoribus præiudicium non infertur per legitimationem, deciſ.96. num.2.
Creditor anterior poteſt cogere poſteriorem ad reſtitutionem pecuniarum ad hæreditatem communis debitoris ſpectantium, deciſ.402. num.3.
Creditor hypothecarius, vti poteſt remedio *l. vnic., C. etiam ob Chirographi pecun.* pro credito Chirographario etiam contra emptores, vel tertios poſſeſſores, qui non ſunt creditores hypothecarij, deciſ.435.num.3.
Creditore inuito aliud pro alio tradi non poteſt, deciſion.478. oumer. 6.
Creditori actio contra bona ſibi aſſignata competit, nec poteſt variando alia bona retinere, deciſ.265. oum.5. & 6.
Creditor pro credito ex pecunijs proueniente poteſt debitorem executiuè compellere, deciſ.315. num.9.
Amplia, ibid.num.10.& 11.
Creditoribus anterioribus ſoluens in eorum locum ſuccedit, deciſ.269. num.2.
Sed declara ibid. num.3.& 4.
Creditor quod poſſit executiuè procedere contra debitorem ſui debitoris, in forma Cameræ obligatum, regula quando intret, deciſ.304. num.10.
Creditor, quando debitorem amplius moleſtare nequit, ita nec poſt illius obitum ab eo cauſam habentes vexare valet, deciſ. 441. num.5.
Creditum in eſſe non deductum non poteſt allegari ad obtinendam cum illo compenſationem, deciſ.217. num.13.
Creditoris tertij ius. ſemper præſeruatum cenſetur per fictionem, vt eſt retrotractio diei contractus, deciſ.70. num.8.
Creditor recipiens in ſolutum fructus, verus illorum efficitur dominus, deciſ.447. num.4.
Creditores banchi in ijs quæ reperiuntur in banco præferendi ſunt extraneis creditoribus, deciſ.315. num.3.
Creditoribus recuſantibus recipere pro extinguendo cenſu depoſitum fructus ad illorum ſauorem non currunt, deciſ.266. num.6.
Creditor hypothecarius in caſu quo res, quæ erat debitoris, ad eum perueniat, ius retentionis contra emptores, vel tertios poſſeſſores, qui non ſint æqualiter creditores hypothecarij experiri poteſt, deciſ.435. num.9.
in Creditore fraus excluditur, quoties de iuſto pretio rei licitatæ apparet, deciſ.388. num.17.
Creditor cedentis reſoluta ceſſione ad primæuas eius actiones integras redire valet, deciſ.373. num.6.
Creditor cedentis adſtringitur docere ſe eſſe verum creditorem debiti ceſſi, & illud eſſe ſibi obligatum, deciſ.373. num.7.
Creditoribus quod ius ſit quæſitum, ſuper aliquibus iuribus ex quo deprehendatur, deciſ.14. num.6.
Creditor vnus non poteſt præiudicare alijs concreditoribus, deciſion.14. num. 8.
Creditor notulam crediti cum iuramento exhibere tenetur, deciſion.302. num 2.
Creditor pro rata damni paſſi tantundem recipiens, nihil aliud prætendere valet, deciſ.402. num.7.
Creditor poſterior non poteſt excludere alium creditorem certum anteriorem, deciſ.149. num.3.& 16.
Creditoribus præiudicium non infertur per legitimationem, deciſ. 96. oum.2.
per Creditorem damna mora debitoris incurſa per eundem debitorem ſunt ſoluenda, deciſ.210. num.2.
inter Creditorem, & hæredem initum pactum non conficiendi inuentarium tenet, nec hæres vltra vires tenetur, deciſion. 273. num. 7.
Creditori retentio poſteriori non datur contra anteriorem creditorem, deciſ.267. num.11.
Creditor anterior auocat poſſeſſionem à poſteriori, dec.214.n.3.
Creditori competit retentio, deciſ.213. num.13.
Creditori non contemplatione communitatis fœnori dantis naturalis ratio videtur aſſiſtere, deciſ.80. num.6.
Creditor actionem dirigere debet contra hæredem vniuerſalem, in quem iura Defuncti actiuè, & paſſiuè tranſierunt, deciſion.356. numer. 1.
Creditor non cogitur pecunias ſibi debitas vllo cum vinculo recipere, deciſ.266. num.5.
Creditor vnus non poteſt præiudicare alijs concreditoribus, deciſ.14. num.8.
Creditor ex pecuniæ numeratione maiorem vtilitatem recipit, quam pro indiuiſo cum alijs fundum poſſidere, deciſion. 260. numer. 2.
Creditor cenſus quando ad damna, & intereſſe actionem habeat, deciſ.266. nom.11.
Creditor quando debitorem amplius moleſtare nequit, ita nec poſt illius obitum ab eo cauſam habentes vexare valet, deciſion. 441. num.10.
Creditor habens bona non ſufficientia, poteſt etiam agere contra alium tertium poſſeſſorem, & contra quemlibet inſolidum obligatum etiam coram alio iudice, maximè vbi adeſt obligatio Cameralis, deciſ.353. num.11. & 12.
Creditor non habet hypothecam anteriorem pro pecunia data ad reparationem domus, dum pecunia fuit expenſa in expenſis exceſſiuis, & ſuperfluis, deciſ.327. num.7.
Creditor anterior patiens ſolui creditoribus poſterioribus ſibi imputare debet, deciſ.443. num.6.
pro Credito anteriori retentio competit, deciſ.217.num.10.& 11.
Creditor agens contra monaſterium pro pecunijs Abbati mutuo datis concludenter pecunias in eiuſdem Monaſterij vtilitatem fuiſſe verſas probare tenetur, deciſ.42. num.4.
Creditoribus hæres beneficiarius non tenetur de proprijs bonis rationem reddere, & conſideratur ac ſi non eſſet hæres, deciſion. 34. numer.1.
Creditor anterior poſteriori ſemper præſerri debet, deciſ. 422. num.6.
Creditor cenſus percipiens fructus eiuſdem ad certam rationem præſumitur remiſiſſe ius percipiendi maiorem ſummam, & facta reductio, deciſ.209. num.1.
Creditor anterior eſt poſterioribus præſerendus, dec.315. num.2.
Creditor cenſus adnotando ſolutionem eiuſdem proprijs libris, ipſam ſolutionem approbaſſe cenſetur, deciſ.209. oum.9.
Creditori poſteriori regulariter, non competit Saluianum aduerſus anteriorem poſſidentem, deciſ.29. num.3.
inter Creditorem, & debitorem cenſus depoſitum ad extinguendum cenſum debet eſſe ſpecificum, deciſ.266. num.3.
per Creditorem damnum fuiſſe incurſum, ex omiſſa ſolutione debitoris, in ſpecie probari debet, deciſ.210. num.3. 4. & 5.
Creditor hypothecarius præfertur creditori ex cauſa depoſiti, deciſ.429. num.2.
Credita fideicommiſſo ſubiecta fideicommiſſario debentur, deciſ.131. num.14.
Crediti inſubſiſtentia efficit, vt hæreditas debitoris à ſolutione reddatur immunis, deciſ.144. num.2.
Creditor anterior à poſteriori bonorum poſſeſſiooem auocare poteſt, deciſ.408. num.2.
Creditor anterior pecunias poſterioribus creditoribus ſolutas, repetere poteſt, deciſ.149. num.14.
Creditore ſatisfacto, bona ſunt reſtituenda debitori, deciſion.53. numer.3.
Creditori Saluiani extremis iuſtificatis immiſſio ex hoc iudicio conceditur, deciſ.267. num.
Creditis hæreditarijs hæreditas ſubiacet bonis defuncti, *deciſion.* 521. numer.8.
Credito pecuniæ ſub vnius, & ad alterius diſpoſitionem depoſitæ poſſunt implicari iuxta placitum propriæ voluntatis, dum deponens de illis rationem reddere tenetur, deciſ.59. oum.6.
pro Credito alio retentio etiam licet Chirographario, & hypotheca deſtituto competit immiſſis in poſſeſſionem vigore crediti hypothecarij, deciſ.435. num.1.
Credita ſunt ſoluenda de bonis debitoris, deciſ.521. num.17.
pro Credito liquido mandatum eſt executioni demandandum, deciſ.295. num.21.
Credita, & detractiones illiquidæ non valent immiſſionem fideicommiſſarijs impedire, deciſ.395. num.5.
Credito hæres præſumitur ſatisfactus, quod habebat cum *teſtatore*, quando plura bona hæreditaria ad ipſum peruenerunt, deciſion. 200. num.4.
pro Credito illiquido mandatum executioni non eſt demandandum, deciſ.388. num.9.
Crediti ſolutio clari non poteſt retardari per exceptionem turbidam, deciſ.168. num.4 5.6.7.& 8.
de Credito vero colluſio quando conſtat etiam inter coniunctos excluditur, deciſ.275. num.16.
pro Credito illiquido mandatum exequi non debet, deciſion. 228. numer. 8.
pro Credito iuſtificato mandatum relaxari debet, deciſion. 274. num. 1. & 2.
pro Credito illiquido mandatum non eſt relaxandum, deciſion. 456. nuoi. 9.
Crediti anterioritas ex quibus excludi nequeat, dec.149. num.12.
Crediti iuſtitia probata fideiuſſor cum obligatione de repræſentando debitorem, ſi illum oon repræſentauerit intra tempus conuentum

Digitized by Google

uentum conſtituitur in mora, & ad ſolutionem debiti adſtringi valet abſque alia interpellauione, deciſ. 196. num. 5. & 6.
de Credito hæreditario hæres, quando non præſumatur ſibi ſatisfeciſſe, licèt inuentarium bonorum hæreditariorum non confecerit, deciſ. 532. num. 25.
Credito illiqoida, & incerta non tribuunt retentionis vtilitatem, deciſ. 22. num. 12.
Credito ſtante, & hypotheca conceditur immiſſio in poſſeſſionem fundi de tempore obligationis poſſeſſi, deciſ. 29. num. 1.

CREDITVM.

Creditum turbidum, & illiquidum immiſſionem retardare non valet, deciſ. 217. num. 3.
Creditum illiquidum immiſſionem impedire nequit, deciſion. 348. num. 4.
Creditum quando eſt clarum, & liquidum competit immiſſio in vim vtilis Saluiani in bonis ſibi hypothecatis, deciſ. 347. num. 6.
Creditum illiquidum periti celario reddit, deciſ. 168. num. 3.
Creditum dotis ſatis probatur ea inſtrumento dotali, obligatione Camerali, & iuramento vallato, deciſ. 526. num. 1.
Creditum à die obligationis deduci debet, deciſ. 145. num. 6.
Creditum in antiqua ratione deſcriptum, & deinde in noua translatum, ius anterioritatis amittit, deciſ. 315. num. 7.
Creditum agentis cum hypotheca, & poſſeſſio impoſitoris cenſus tempore impoſitionis, & poſſeſſio præſens rei conuenti in iudicio Saluiani eſt probanda, deciſ. 353. num. 4.
Creditum illiquidum fideicommiſſarijs immiſſionem retardare non valet, deciſ. 200. num. 5.
Creditum, & hypotheca ſunt requiſita ad agendum in Saluiano, deciſ. 29. num. 1.
Creditum ſuum donatarius deſcribendo quod habebat cum donatore in inuentario de bonis donatis confecto per imaginariam ſolutionem cenſetur tot bona in ſui ſatisfactionem appropriaſſe, deciſ. 247. num. 2.
Creditum præcedens pignus requirit, deciſ. 83. num. 13.
Creditum cum hypotheca ex inſtrumento venditionis cenſus rectè iuſtificatur, deciſ. 353. num. 5.
Creditum remanet extinctum per confuſionem actionum, deciſ. 83. num. 18.
Creditum proueniens ex cauſa depoſiti habet ſolummodo actionem perſonalem, deciſ. 429. num. 5.
Creditum ex quibus elidatur, deciſ. 65. num. 6. & 7.
Creditum incertum à prætendente illius ſatisfactionem debet liquidari, deciſ. 65. num. 16.
Creditum liquidum ab illiquido retardari non poteſt, deciſ. 530. num. 10.
Creditum cum hypotheca ex publico Inſtrumento iuſtificari poteſt, deciſ. 394. num. 2.
Creditum dotis ſatis probatur ex inſtrumento dotali obligatione Camerali, & iotamento vallato, deciſ. 521. num. 1.
Creditum debet iuſtificari in vera, & certa quantitate, vt ſciri poſſit pro qua ſumma creditor ſit immittendus in poſſeſſionem per Saluianum, deciſ. 187. num. 12.
Creditum adhuc exiſtere hæredi ſatis eſt allegare, dec. 82. num. 10.
Creditum omninò indubium mandatum vt validè relaxetur requiritur, deciſ. 354. num. 5.
Creditum ea publico inſtrumento ioſtificatur, deciſ. 382. num. 1.
Creditum illiquidum immiſſionem retardare nequit, deciſ. 311. num. 7.
Creditum melioramentorum approbatum, nec vnquam controuerſiam facit, quod melioramenta ſint omninò reficienda, deciſ. 219. num. 1.
Creditum, ſolutione eius quod debitur, tollitur, deciſ. 402. num. 1.
Creditom ex inſtrumentis publicis elicitur, deciſ. 267. n. 1.
ad Creditorum hæreditariorum eaactionem, hæres libet, & beneficiatus non tenetur, & poteſt cogere creditores ad illa exigenda, deciſ. 313. num. 9.

CRIMEN.

Criminis tempus ſemper attenditur etſi in ſtatu Clericali commiſſum fuit, debet per Epiſcopum puniri, deciſ. 425. n. 5.
in Crimine læſæ Maieſtatis humanæ in primo capite ſit confiſcatio bonorum vbique locorum, & quare, deciſion. 536. num. 7. & 8.
ob Crimen læſæ Maieſtatis humanæ patratum contra quoſdam Marchiones, fuerunt confiſcata bona eaiſtentia, ſub diuerſis Iuriſdictionibus, & in alieno Principatu, ibid. n. 22.
in Crimine læſæ Maieſtatis humanæ Ius commune confiſcationem inducens, idem Ius eſt vbique. Ideòque etiam ſuos effectus parit in omni loco, ibid. num. 26.
ob Crimen læſæ Maieſtatis humanæ, ſtatim ſecuta condemnatione in vno Regno, alterius Regni fiſcus bona delinquentis confiſcat, in vim confiſcationis à Iure communi ſancita, ibid. num. 27.
de Crimine læſæ Maieſtatis condemnatus, verè & realiter efficitur ſeruus pœnæ, ibid. num. 29.
Et ideò nec poteſt retinere dominium in aliquo loco, nec vllibi habere hæredem, ibid.
Crimen læſæ Maieſtatis ex quo magis remanet aggrauatum, ibid. num. 33.
Crimen læſæ Maieſtatis humanæ, ex quo reddatur valde, & ſummè deteſtabile, & horribile, ibid. nom. 37.
in Crimine læſæ Maieſtatis humanæ in primo capite, omnia delinquentis confiſcantur bona, ibid. n. 108.
Crimen læſæ Maieſtatis humanæ bona committentis confiſcantur de iure communi, ibid. num. 109. & 110.
Crucem albam profeſſi ſoli religionis Hieroſolymitanæ in pallio geſtant, deciſ. 334. n. 3.

CVLPA.

Culpatum admittitur compenſatio, deciſ. 45. n. 5.
ex Culpa tranſgreſſoris non inducitur in tertij præiudicium nullitas actus, deciſ. 126. num. 37.
CVLTVRA terrarum non niſi à pauperibus, & ruſticis exercetur, deciſ. 426. num. 10.
CVMVLATIO Iuriſdictionis operatur, quod vtroque exercitium illius competat, deciſ. 71. num. 13.
CVLTVS Eccleſiæ propter tenuem præbendarum redditum non eſt deferendus, deciſ. 317. num. 2.

CVRA.

Curam animarum parocho habenti emolumenta, & omnia iura parochialia dempta congrua præſtanda Rectori, debentur, deciſ. 284. num. 3.
Cura habitualis reſidet in ſuperiorem Eccleſię cui altera vnita fuit, & exercitium illius in Vicarium, deciſ. 10. num. 3.
Curam animarum Parochus vltra ſuæ Parochiæ limites exercere non poteſt iuxta diſpoſitionem Sac. Conc. Trident. ſeſſ. 24. de reformat. cap. 13. deciſ. 139. num. 5.
Cura habitualis animarum penes duos in eadem Eccleſia reſidere non poteſt, deciſ. 284. n. 10.
ad CVRATA habilis ſemel iudicatus, ſemper talis præſumitur, deciſ. 350. num. 4.

CVRATOR.

Curator à Iudice datus, tam in iudicio, quàm extra, ea facit, quæ poteſt facere tutor, deciſ. 473. num. 11.
Curator, & tutor inter ſe confunduntur, ibid. num. 12.
Curator in obligatione Mulierum deputari debet quando non adſint proximiores, deciſ. 263. num. 2.
Curator eſt deputandus in caſu deficientiæ, vel recuſationis proximiorum, alias non valet contractus, deciſ. 474. n. 13.
Curator datus ad vnicum actum non adſtringitur ad ſolemnitates, deciſ. 473. nom. 17.
Curator à Iudice datus excludit ætatem pupillarem, deciſ. 523. num. 14.
Curatore, qui loco proximiorum contractui mulieris interuenit, non iurante, quod contractus in præiudicium mulieris non tendat, contractus annullatur, deciſ. 378. n. 8.
ad Curatorem deputandum loco affinis parum beneuoli, qui in contractu donationis per minorem faciendæ interuenire debuerat iudex adiri debet, vt ſuper hoc cognoſcat, & deputet, deciſ. 383. num. 19.

CVRIA.

Romanæ Curiæ officia aliquando vni perſonæ reſpectu tituli largiuntur alteri verò reſpectu dominij, & commoditatis percipiendi fructus, deciſ. 57. num. 4.
ad Curiam cauſa deuoluta, vt ſit ibi tractanda non poteſt extrahi niſi de certa ſcientia Papæ, deciſ. 375. num. 10.
in Curia reſignatio facta per Procuratorem quando ſit nulla, deciſ. 210. num. 6. 9. 11. 12. & 14.
Curialibus in materia ad ipſos ſpectanti atteſtantibus creditur, deciſ. 426. num. 4.
ex Curſu 30. annorum inſinuatio præſumitur, deciſ. 254. n. 22.
Curſus temporis, niſi legitimo præſcriptionis ſtylo fulciatur, ſatisfactionis præſumptionem non inducit, deciſ. 84. num. 11.
à Curſore citatio eſt exequeñ non à Clerico licet agatur de re Eccleſiaſtica, deciſ. 506. num. 4.
Curſus temporis, niſi legitimo præſcriptionis ſtylo fulciatur, ſatiſfactionis præſumptionem non inducit, deciſ. 84. num. 11.

D

DAMNVM.

DAmnum per accidens paſſum, per diminutionem fructuum rei emphyteuticæ compenſatur cum exceſſu vtilitatis alias ab emphyteuta perceptæ, deciſ. 235. num. 9.
in Damnum præpotentia adminiſtrator ſi in commiſſa adminiſtratione malè ſe geſſit, imputandum eſt, deciſ. 490. n. 5.

ad Da-

ad Damna, & intereſſe pactum non adimplens ob illius non implementum tenetur, deciſ. 372. num. 5.
ad Damni, paſſi menſuram, reintegratio conceditur, deciſ. 368. num. 3.
Damno hæreditatis cedit hæreditas quando non concurrente culpa hæredis diminuitur damnum, deciſ. 34. n. 3.
Damna per creditorem mora debitoris incurſa per eundem debitorem ſunt ſoluenda, deciſ. 510. num. 2.
Damnorum promiſſio in inſtrumento cenſus inſerta illorum præſtationem operatur, quamuis alias pro illis actio non competeret, deciſ. 129. num. 3.
Damnum fuiſſe incurſum per creditorem, ex omiſſa ſolutione debitoris, in ſpecie probari debet, deciſ. 210. n. 3.
Damnum paſſo competit actio, pro damnis, & intereſſe, Ibidem num. 6.
Damnum iuſtificatum, reficiendum venit, ibid. num. 7.
Dapiferi exceptuantur à Bulla Gregor. XV. ſecus vt deciſion. 76. num. 8. 9. 10. & 11.

DATARIA.

Datariæ ſtylus probatur ex atteſtationibus Officialium, deciſion. 510. num. 15.
per Datariam, & Cancellariam Apoſtolicam fuerunt publicata officia illius, qui commiſerat crimen læſæ Maieſtatis humanæ contra Rempublicam Ianuæ, deciſ. 536. num. 24.

DATIO IN SOLVTVM.

per Dationem in ſolutum dominium transfertur in eo, cui conſignatur res, deciſ. 205. num. 4.
per Dationem in ſolutum cenſus quando extinguitur, non poteſt ampliùs ſub quouis prætextu reuiuiſcere, deciſion. 165. numer. 4. 5. & 6.
Datio in ſolutum annullata annullatur etiam illius Confeſſio, deciſ. 179. num. 19.

DEBITOR.

Debitor volens recuperare ſuam poſſeſſionem, debet Iuſtificare creditum eſſe ſatisfactum, deciſ. 187. num. 13.
Debitor ſoluere poteſt vnum pro alio, quando creditori nullum incommodum eſſet allaturum, deciſ. 500. num. 1.
Debitor in acquirendis poteſt præiudicare ſuis creditoribus, deciſ. 40. num. 8.
Debitor dicitur moroſus per lapſum diei ſolutioni adiectæ, deciſ. 210. num. 9.
Debitor abutens facultate ſibi reſeruata ſibi imputare debet, ſi illam amiſerit, deciſ. 205. num. 10. & 19.
Debitor quando notoriè ſoluendo non eſt, non eſt neceſſe illum excutere, deciſ. 408. num. 8.
Debitor interpellatione deficiente in mora non conſtituitur, deciſ. 45. num. 8.
Debitor non interpellatus, non conſtituitur in mora, deciſion. 80. numer. 5.
Debitor conſtitutus dicitur In mora, ſi tempore conuento non ſoluat, deciſ. 200. num. 8.
Debitor ſi non habeat in bonis poteſt vt ſuſpectus iurari, tam ex diſpoſitione Iuris communis, quam ex Statuti Genuæ, deciſ. 260. numer. 13.
Debitoris iudicium ad caſus à ſe non expreſſos trahi non debet, deciſ. 251. num. 2.
contra Debitorem debitoris Saluianum competit non ſecus, ac contra principalem debitorem, deciſ. 394. num. 7.
Debitore principali moriente liberatur fideiuſſor ab onere illum repræſentandi, deciſ. 196. num. 7. & 8.
ſuper Debitorem Cambia quando non currant, deciſ. 173. num. 2.
Debitori principali liberato, ceſſat quoque obligatio fideiuſſoris, deciſ. 165. num. 2.
Debitores vnius creditoris cum debitore eiuſdem ſuper credito litigioſo concordare nequeunt, deciſ. 274. num. 9.
Debitoris confeſſio non præiudicat creditoribus, deciſ. 213. n. 12.
Debitorem ſe aſſerens, non poteſt ſuam confeſſionem retractare, deciſ. 274. numer. 4.
Debitorum accollatio, ſolutio fructuum, & canonis ſunt pars contractus, & minuunt rei valorem, deciſ. 22. num. 2.
Debitori debitoris auctoritate Iudicis, proteſtatio fit, & debet quis proteſtationi parere, & non excuſatur, deciſ. 336. num. 4.
Debitorem Iudex aliquem declarans eum ad debiti ſolutionem condemnare videtur, deciſ. 106. n. 2.

DEBITVM.

Debitum poteſt cum fructibus ipſum longè excedentibus compenſari, deciſ. 368. num. 7.
Debitum voluntarium non venit cum legato compenſandum, deciſ. 308. num. 10.
Debitum aliquod minimum, quod fuerit remiſſum, ex quo coniecturari poſſit, deciſ. 252. num 15.
Debitum neceſſarium ad hoc vt dicatur ſufficit quod debeatur ex diſpoſitione ſtatuti; & ſic eſt compenſandum cum legato, deciſ. 348. num. 9.
Debiti plena ſatisfactio inſurgit, ex quo creditor nunquam reſiduum petijt, deciſ. 478. n. 2.
pro Debito obligatione Camerali vallato, mandatum relaxari debet, deciſ. 447. n. 3.
Deceptor dignus eſt, vt in caput ſuum mentiatur, deciſ. 334. num. 17.
Decennalis præſcriptio ſuffragatur quando vterque in eodem loco præſens eſt, deciſ. 108. num. 7.
Decani vox ex conſuetudine Eccleſiæ Leodienſis præualet in paritate, deciſ. 355. num. 2.

DECIMA.

Decimarum prædialium, & perſonalium diſtinctio denotat earumdem realitatem Parocho adeò debitam, vt pro eis poſſit dari vindicatio, deciſ. 91. n. 3.
in Decimarum exactione manipularium, aut pecuniarum ſeruanda eſt conſuetudo, ibid. n. 3.
Decimæ prædiales ſoluuntur etiam de prædijs dotalibus parochiæ exiſtentibus intra alterius parochiæ fines, deciſ. 27. num. 6.
Decimas ex terris proprijs non poteſt quis percipere etiamſi duplicem perſonam repræſentet, ibid. num. 6.
Decimæ prædiales debentur à Domino ratione fundi, ibid. n. 10.
an Decimæ debeantur Eccleſiæ conſuetudini ſtatur in dubio, in cuius Parochia ſita ſunt prædia, an verò Eccleſiæ, in qua percipiuntur ſacramenta, ibid. num. 1. & 15.
de Decimis ſermo, quando eſt dubius, intelligendum eſt de Spiritualibus, deciſ. 5. num. 15.
Decimas priuilegium percipiendi ex bonis proprijs traditis ad excolendum in præiudicium parochialis Eccleſiæ, non ſuffragatur, niſi ſit derogatum, *cap. nuper de Decimis*, ibid. num. 2.
Decimæ Religioſis ex priuilegio ſæpe applicantur, ibid. num. 11.
Decimas intentio percipiendi potius fundatur in obligatione eas debentis, quam in iure exigentis, ibid. num. 14.
Decimæ benè à laicis percipiuntur, quando concurrit immemorabilis quaſi poſſeſſio cum fama priuilegij, vel recognitione feudali, aut alio æquipollenti, deciſ. 424. num. 2.
Decimas percipiendi Ius extinguitur per dominium aſſecutam fundi ex quo decima debebatur, deciſ. 27. num. 7.
Decimæ non ſunt ſoluendæ à Monachis de acquiſitis ex cultura cum proprijs manibus, deciſ. 111. num. 1.
ad Decimas colonus partiarius tenetur ratione culturæ, deciſ. 27. numer. 11.
Decimas Ius percipiendi ab immemorabili arguitur ex pacifica poſſeſſione illas exigendi, per quam præſcriptio inducta eſt, deciſ. 297. num. 4.
Decimæ tàm debentur à Domino fundi pro parte Dominica, quam à Colono pro parte Colonica, deciſ. 27. num. 12.
à Decimis Ciſtercienſes ſunt immunes in quæſitis poſt Concilium, deciſ. 112. num. 5.
Decimas percipiendi commoditas ſeiuncta à Iure decimandi laicis permittitur, deciſ. 424. num. 9.
Decimæ manipularis nomen declarat portionem Eccleſiæ debitam eſſe quartam partem ipſorum bonorum, deciſ. 91. num. 2.
Decimarum in exemptionem ſolet addi, non obſtante *cap. nuper*, deciſ. 5. num. 12.
Decimas Teſtes probant poſſeſſionem exigendi, dec. 493. num. 5.
Decimarum appellatione materiale emolumentum ſignificatur ſeiunctum à iure decimandi, deciſ. 424. num. 10.
Decimas Ius exigendi formalitèr ab ipſa perceptione diſtinguitur, deciſ. 454. num. 15.
ad Decimas Eccleſia poſſidens prædia in aliena parochia tenetur, deciſ. 27. num. 20.
Decimæ prædiales, & perſonales debentur Eccleſiæ, à qua percipiuntur Eccleſiæ Sacramenta, ibid. num. 3.
Decimarum Laici ſunt prorſus incapaces, deciſ. 424. num. 1.
ad Decimarum ſolutionem Coloni ratione ſuæ culturæ tenentur, deciſ. 5. num. 9.
Decimas qui percipiunt ex his, quæ tradunt excolenda, tenentur exhibere priuilegium, ibid. num. 8.
Decimæ quod non debeantur, non valet conſuetudo, deciſion. 5. num. 10.
DECIMANDI cauſa ad effectum remiſſoriæ dicitur prophana, deciſ. 69. num. 1.

Deciſiones plures declaratas habes in fine Indicis circa Indicem declarationum.

DECLARATIO.

Declaratio facta ab Ordinario in inſtitutione beneficij quod collatio, prouiſio, & inſtitutio ad Ipſum ſpectet emanata ſcientibus præſentibus, & acceptantibus patronis qualitatem amouibilitatis, & ſimplex legatum excludit, deciſ. 249. num. 6.
Declaratio tempore non ſuſpecto emanata, eſt apta præiudicare tertio, deciſ. 70. num. 9.
Declarationem non facere, vel eam ineptè, & nullitèr facere eſt idem, deciſ. 294. num. 55.
Declaratio licèt facta ex interuallo ſuffragatur, dec. 527. num. 26.

Decla-

Digitized by Google

Declaratio mentis Teſtatoris per hæredem facta ſi ſit inueriſimilis, voluntas Teſtatoris magis conformis eſt attendenda, deciſion. 404. num. 11. & 15.
Declaratione ſecuta, commodum, & incommodum ſpectat ad nominatum, deciſ. 256. num. 7.
Declaratio Teſtatoris tacita, non euertit fideicommiſſum expreſſè inductum, deciſ. 415. num. 2.
Declaratio dotis facta retrotrahitur ad diem contractus matrimonij, deciſ. 318. num. 16.
Declaratio, & incluſio capitulorum non immutant illorum ſubſtantiam, deciſ. 351. num. 8.
Declaratio ex interuallo facta pro interpretatione dubiæ diſpoſitionis inſeruit, decil. 462. numer. 50.
Declaratio diſpoſitioni ineſſe cenſetur, ibid. num. 57.
Declaratio, & liquidatio dotis poſt derogationem Conſtitutionis Sixti V. ſecutæ retrotrahuntur à die contracti matrimonij, deciſ. 413. num. 17. & 18.
Declarationem Teſtator duobus ſuæ voluntati committens, ſi illi ipſam diſcorditèr declarauerint, illius declarationi ſtandum eſt, qui magis voluntati Teſtatoris accedit, decil. 594. num. 24.
Declaratio non dicitur ſuperflua, ſi excludat aliquam quæſtionem acerrimè agitatam inter Doctores, deciſ. 536. num. 203.
Declaratio ſubſtituendi promiſſa, & non facta per Teſtatorem remanet in terminis ſimplicis pollicitationis, & puræ inſtitutionis hæredis, deciſ. 464. num. 2. & 9.
Declaratio mentis Teſtatoris oretenus hæredi commiſſa, ſi non ſit iurata pro inualida habetur, deciſ. 404. num. 10.
Declarationem ſchedula omninò contrariam teſtamento recipere nequit, deciſ. 328. num. 11.
Declarationem executio ſequi debet, quæ in teſtimonium voluntatis defuncti debet eſſe iurata, deciſ. 404. num. 9.
DECLARARE ſolet teſtamenti vna pars aliam, deciſ. 401. num. 7.
Declara tamen ſi ſit dubia, & non conſtet de mente Teſtatoris, ibid. num. 8.
ad DECLARANDAM Teſtatoris voluntatem, Teſtes licèt extraiudicialiter deponentes ſuffragari ſolent, deciſ. 333 num. 6.
DECLARARI verba adiectiua à ſuis ſubſtantiuis non poſſunt, deciſ. 46. numer. 10.
DECLARATIONIBVS Congregationis Sacri Concilij Trident. Rota ſolet deferre, deciſ. 231. num. 6.
ad DECLARANDVM actum dubium Teſtis vnicus eſt ſufficiens, deciſ 135. num. 20.
pro DECLARANDIS dubijs obſeruantia bene deſeruit, deciſion. 140. numer 8.
ad DECLARANDAM mentem Teſtatoris teſtes etiam ſingulares ſufficiunt, deciſ. 44. num. 14.
DECLARANDI facultatem habens fruſtrà facultate vtitur, ſi ſine iuramento voluntatem Teſtatoris declaret, deciſ. 404. num. 6.
ad DECLARANDAM contrahentis voluntatem coniecturæ etiam à poſteriori deſumptæ admittuntur, deciſ. 61. num. 13.
DECLARANS Primogenitus ſe dimittere velle alteram ex incompatibilibus primogenituris facit primogenituram purificatam ad fauorem ſubſtituti, deciſ. 103. num. 2.

D E C L A R A T O R I A.

Declaratoria non relaxatur contra non parentem mandato nullo, deciſ. 146. num. 3.
Declaratoria conceditur quoties ſeruati fuerint quatuor termini ex ſtylo Curiæ ſeruari ſoliti, & litteræ executoriales præſentatæ, deciſ. 236. num 1.
Declaratoria perſonaliter non executa ob non tutum acceſſum, intimatio facta in loco vbi contumax moratur, ligat ac ſi fuiſſet perſonaliter executa, deciſ. 7. num. 3.
Declaratoriæ indubitata ſcientia reſultat ex recurſu ad alium incompetentem facto ad effectum obtinendi declaratoriæ nullitatem, ibid. num. 4.
Declaratoria, vt relaxari valeat ſufficit habitam fuiſſe ſcientiam executorialium, & illis non fuiſſe paritum, deciſ. 236. n. 4. & 5.
de DECLINATORIA fori quando poſſit objici, deciſion. 274. num. 10.

D E C O C T I O.

Decoctio probatur per quatuor Teſtes deponentes de publica voce, & fama, deciſ. 503. num. 6.
Decoctio quomodo probetur, ibid. num. 7. & 8.
Decoctione cedentis creditum Ceſſionarius primus perſpecta, illud alij cedens doloſè agit, & à conſecutione pretij repellitur, deciſ. 224. num. 6. 7.
DECOCTVS, & qui foro ceſſit, nec alienare, nec diſtrahere, nec quicquam aliud facere poteſt in præiudicium creditorum, deciſ. 14. num. 5.
DECOCTVRVS de proximo, in fraudem creditorum, quidquid facere nequit, ibid. num. 3.

D E C R E T V M.

Decretum Iudicis facit præſumere omnia narrata eſſe vera, deciſ. 325. num. 9.
Decretum citationis, quando non ſeruatur citatio inde emanata, redditur nulla, deciſion. 507. numer. 12.
Decretum Iudicis ex falſa cauſa interpoſitum corruit in totum, etiamſi cauſa in parte eſſet vera, decil. 518. num. 6.
Decretum Iudicis maximam iuſtitiæ, & validitatis præſumptionem operatur, decil. 13. num 13.
Decretum, & ſubhaſtatio propter exceſſum corruunt, & ſufficit exceſſus etiam in minimo, decil. 302. num. 12. & 13.
Decreto Ordinarij vti informati de ſtatu, & qualitate Eccleſiarum ſuæ Diœceſis plurimum defertur, deciſ. 584. num. 4.
Decreta Sacræ Rituum Congregationis Rota ſolet reuerenter ſuſcipere, deciſ. 72. num. 15.
à Decreto excommunicationis non datur appellatio, deciſ. 496. numer. 9.
Decretum conditionale, non adimpleta conditione, nullum parit effectum, deciſ. 474. num. 15.
Decreto irritanti Conſtitutio corroborata annullat omnia Statuta aliter quam diſponitur in Conſtitutione ordinata, deciſion. 353. numer. 9.
Decretum irritans aufert titulum, & poſſeſſionem, deciſion. 502. numer. 8.
Decretum de adiudicando, & præcedens bonorum æſtimatio requiritur quando tractatur de adiudicatione, deciſ. 388. num. 8.
Decretum ſuper falſa cauſa emanatum viriat contractum in totum, etiamſi cauſa pro parte ſit vera, deciſ. 566. num. 11.
DEFALCVM quod fiat in computis rerum Aromatariæ, quando dicatur probatum, deciſ. 255. num. 6. 7. & 8.

D E F E C T V S.

Defectus teſtium multiplicitate illorum inhabilitatis ſuppletur, deciſ. 135. num. 51.
Defectus Inuentarij bonorum hæreditariorum inter cohæredes vnus alteri non poteſt objicere, ſi à nemine fuerit confectum, deciſ 532. num. 19.
ex defectu alicuius formæ ſubſtantialis teſtamentum ſuſtineri non poteſt, deciſ. 407. num. 6 & 7.
ex Defectu mutuæ hinc inde dationis tranſactio non ſubſtinetur, deciſ. 111. num. 4.
Defectus ætatis pro teſtamenti inualiditate eſt concludenter iuſtificandus, deciſ. 523. num. 18.
ex Defectu inſinuationis renunciatio corruit, deciſ. 351. num. 3.
in Defectum lineæ ſubſtitutio habet locum etiam linea non exiſtente, deciſ. 233. num. 3.
ob Defectum ætatis profeſſus inualidè, ſi permaneat in religione, videtur profeſſionem ratam habere ſaltèm tacitè, deciſion. 134. numer. 5.
ex Defectu punctationis præſentia non concluditur, deciſion. 310. numer. 9.
Defectus ætatis profeſſionem expreſſam annullat, & irritat tacitam, deciſ. 134. num. 8.
Defectus lineæ abſolutè, & determinatè conceptus inducit grauamen, & repetitionem fideicommiſſi, deciſ. 17. num. 14.
ex Defectu intentionis Pontificis narratiua falſa valoris in pura penſionis reſeruatione etiam in minimo vitiat gratiam, deciſ. 419. numer. 1.
Fallit tamen ſi narratiuæ falſitas non fuit doloſa, & colligi poteſt ex coniecturis Pontificem negaturum non fuiſſe gratiam expreſſo etiam vero valore, ibid. num 5.
Defectus omnes beneplacitum Apoſtolicum ſupplet, deciſ. 375. numer. 3.
Defectus proximioris conſanguinei in obligatione mulieris per curatorem ſuppletur, decil. 265. num. 3.
ex Defectu iuriſdictionis cenſuræ ſont nullæ, deciſ. 496. num. 2.
DEFECTVOSVM Iudicium remanet deficiente vna ex tribus perſonis ad iudiciorum validitatem requiſitis, deciſ. 381. num. 8.
DEFENSIO vti à lege procedens ſemper iuſta præſumitur, deciſ. 355. numer. 14.
Nec ſufficit concurſus ad cauſam in genere, niſi probetur factum particulare occiſionis propria manu ſequutum, ex quo oriatur irregularitas, ibid. num. 15.
DEFENSIONE cauſæ primario ad vnum ſpectante poteſt ab actore citatio aliorum ad cauſam venire prætendentium omitti ſecus, deciſ. 195. num. 1.

D E F I C I E N T I A.

Deficientiæ liberorum conditio iuxtà conſuetudinem Leodienſem verificatur in liberis vtrique coniugi ſuperſtitibus, deciſion. 102. numer. 5.
Alias non ſuper exiſtentibus vtrique non faciunt deficere conditionem, & habentur ſi nati non fuiſſent, ibid. num. 3. & 7.
Deficientiæ lineæ conditio, vt purificata dici non poſſit ſufficit, quod vnus de linea ſuperuiuat, etſi ſuccedere non poſſit, deciſion. 194. num. 1.
Deficientiam Teſtator, non eſt veriſimile quod conſiderauerit eorum, quos non vocauit, eſſe voluit hæredes, deciſion. 172. numer. 12.
in Deficientiæ caſu curator eſt deputandus, vel recuſationis proximiorum, aliàs non valet contractus, deciſ. 474. num. 13.

circa

circa Deficientiam propriæ agnationis videtur Teſtator non diſponens caſum reliquiſſe ſub Iuris communis diſpoſitione, deciſ. 462. num. 12.

DEFICIENTIBVS alijs requiſitis obſeruantiæ maioris partis populi, deciſ. 91. n. 15.

D E F V N C T V S.

Defuncti confeſſio etiam ab eo cauſam habenti nocet, deciſ. 386. num. 7.

Defuncto vſufructuario vſusfructus cum ſua proprietate conſolidatur, deciſ. 369. n. 10.

pro Defunctis Miſſæ non poſſunt ſine priuilegio celebrari infra octauas maiores, quod prohibent Rubricæ Generales Miſſalis, deciſ. 481. n. 6. 7.

Defunctorum Canonicorum ſpolia Sancti Saluatoris ſpectant ad eorum Religionem, deciſ. 369. n. 14.

Defuncto Priuilegium conceſſum, idem habentibus ab eo cauſam collatum cenſetur, deciſ. 217. n. 8.

Defuncti creditor præferendus eſt creditori etiam hypothecario, deciſ. 48. n. 3.

pro Defunctis Miſſas celebrare in Iure prohibitum non reperitur niſi certis anni feſtiuitatibus, deciſ. 316. n. 6.

à Defuncto obligatio generalis facta non extenditur ad bona hæredis, deciſ. 220. n. 17.

Defunctorum officium inſtitutum eſt in ſuffragium animarum, deciſ. 251. n. 5.

Defuncto vſufructuario vſusfructus cum ſua proprietate conſolidatur, deciſ. 348. n. 4.

contra Defunctum ſententia lata poteſt exequi contra hæredem, deciſ. 530. n. 4.

D E L I B E R A T I O.

Deliberatio facta ad formam mandati non exceſſiui ſuſtinetur, deciſ. 19. n. 5.

Deliberatio ſemper rectè geſta præſumitur donec ex proceſſu contrarium reſultet, deciſ. 388. n. 7.

Deliberatio præſupponit poſſeſſionem, deciſ. 143. n. 5.

Deliberationis validitate ſtante non poteſt poſſeſſor excipere de melioramentis in re deliberata factis, vt non ſit poſſeſſione priuandus, donec ſibi reficiantur, deciſ. 19. n. 23.

Deliberatio nullitatis vitio laborans effectum immiſſioni impedire non valet, deciſ. 388. n. 5.

DELIBERATARIVS vltimus, & plus offerens ſit Dominus rei deliberatæ, deciſ. 19. n. 1.

DELEGARE Iudex Eccleſiaſticus non poteſt in cauſis Eccleſię Iudicem laicum, deciſ. 187. n. 7.

DELEGATVS Iudex fines ſuæ delegationis excedere minimè valet, deciſ. 399. n. 7.

D E L I C T V M.

Delictum eſt plenè probandum maximè, quando vrgent Teſtes in contrarium, deciſ. 507. n. 4.

Delictum allegans concludenter probare tenetur, deciſ. 376. num. 17.

ob Delictum in Primogenitura quando officiat etiam alijs, quamuis ex propria perſona vocatis, deciſ. 534. n. 164.

Delicti probationes manifeſtæ eſſe debent, & neceſſariò concludentes, deciſ. 120. n. 9.

ad Delicti iuſtificationem ſufficit inſtrumentum ſententiæ condemnatoriæ, deciſ. 536. n. 39.

ad Delictorum probationem Teſtes ſuſpecti non admittuntur, deciſ. 54. n. 9.

DEMONSTRATIONES duæ probant identitatem concludentiſſimè, deciſ. 520. n. 91.

DENEGARI nequit fideicommiſſo ad fideicommiſſarij fauorem purificato immiſſio, deciſ. 305. n. 1.

D E P O S I T I O.

Depoſitio teſtium æquiuoca, vel ambigua non attenditur, nec prodeſt, ſed contra producentem interpretatur, deciſ. 535. num. 30.

Depoſitio Teſtis ſecunda quando eſt adminiculis fulcita, vel fidem aſſequi debet, vel vtrumque dictum viribus deſtituitur, deciſ. 333. n. 10. & 11.

Depoſitiones licet extraiudiciales iunctis adminiculis probant, deciſ. 388. n. 7.

Depoſitio ſuper facto deponenti noto non ſolùm conſtituit ſemiplenam probationem iunctis qualitate, & nobilitate, & alijs adminiculis pleniſſimè probat, deciſ. 360. n. 5.

DEPONENTI pecunias pro extinguendo cenſu ſuffragatur depoſitum in genere factum fuiſſe quando interuenit Papæ auctoritas, vel Congregationis Baronum, deciſ. 566. num. 7.

DEPONENTES de proprio iudicio Teſtes non iuuant ad probandam læſionem, deciſ. 22. n. 11.

DENEGARI examen nouum non poteſt ſuper ijs, quæ de nouo adducuntur, deciſ. 359. n. 5.

DENVNCIATIONES non ſunt de eſſentia matrimonij, & illorum omiſſio matrimonium non vitiat, deciſ. 433. n. 4.

D E P O S I T V M.

in Depoſito deponens debet à ſe abdicare dominium, & liberam facultatem dare creditori illud ad ſui placitum exigendi, deciſ. 566. n. 4.

Depoſitum ſortis ſit vt debitor volens centum redimere abdicet à ſe dominium pecuniarum donec creditor legitimè interpellatus ad recipiendum & non compareat pecunias ad ſui libitum recipere valeat, deciſ. 171. n. 9.

Depoſitum tacitè cenſetur approbatum, quando pars inſtetit ſuper illius conſignatione, deciſ. 81. n. 11.

Depoſitum quod etiam mutuum dicatur, deciſ. 179. num. 18. 20. 21. 22. & 23.

Depoſitum habet viam executiuam, ſicut obligatio Cameralis, deciſ. 64. n. 1.

Depoſitum de iure communi paratam habet executionem, deciſ. 356. num. 7.

Depoſitum vt ſubſtineatur ſufficit quod fuerit parti intimatum, & ab iſta nihil oppoſitum, deciſ. 81. n. 10.

Depoſitum ad vnius creditum non factum ſi non illud recipiat, non ſibi præiudicat, deciſ. 566. n. 9.

Depoſitum ad extinctionem cenſus quando ſuffragetur, & quando non, deciſ. 171. n. 6.

Depoſitum eſt priuilegiatum, deciſ. 179. n. 17.

DEPVTATIONIS ſuæ tempore adminiſtrator conſtitutus ad exactionem creditorum exigibilium ſi ob culpam eiuſdem fiant non ſoluendo tenetur de non exactis, deciſ. 2. n. 10.

DEPVTARI Vicarij in Parochialibus ſæcularibus, quæ vniuntur Monaſterio, vel dignitati debent perpetui ſæculares ad ibi curam exercendam, deciſ. 10. n. 4. 5. 6. & 7.

D E R O G A T I O.

Derogatio *cap. nuper de Decimis*, non eſt neceſſaria in translatione decimarum, deciſ. 5. n. 16.

Derogatio explicita, & ſpecialis requiritur ad hoc vt derogatum Iuris diſpoſitionis dici valeat, nec ſufficit derogatio generalis, deciſ. 342. n. 5.

ad Derogationem priuilegiorum, ſufficit generalis mentio conciliorum, & generalis derogatio in clauſula, *non obſtantibus*, deciſ. 5. n. 4.

Derogatio limitata, limitatum producit effectum, deciſ. 85. num. 9.

DEROGATVM Regulæ de iure quæſito non tollendo non cenſetur, niſi ſpecificè exprimatur, deciſ. 369. n. 15.

non DEROGAT reſcriptum alicui contractui, ex quo ſit ius quæſitum tertio, deciſ. 167. n. 35.

D E S C E N D E N T E S.

Deſcendentium ſubſtitutio ex fœminis comprehendit deſcendentes ex illis tam maſculos, quàm fœminas, deciſ. 170. num. 13.

Deſcendens ab auctrice lineæ fœmininæ dicitur de linea fœminina, deciſ. 533. n. 5.

Deſcendentes à fœmina nupta in aliena familia agnationem iuſtificare non poteſt, deciſ. 462. n. 20.

de Deſcendentibus Teſtator ſimpliciter loquendo cenſetur *generaliter* eos vocaſſe, deciſ. 536. n. 204.

Deſcendentes vocando Teſtator, quando dicatur *vocaſſe tantùm*, deſcendentes ex maſculis, Ibid. n. 196.

Deſcendentium appellatione veniunt quoque fœminæ, deciſ. 170. num. 2. & 9.

Deſcendentis, & vocati per Teſtatorem ſuper exiſtentia, impedit tranſitum hæreditatis in aliam lineam, deciſ. 43. num. 1.

Deſcendentium appellatione, non ſolùm veniunt deſcendentes maſculi, verùm etiam deſcendentes ex fœminis, deciſ. 536. num. 191.

Deſcendentes Teſtator ex quibus arguatur omnes vocare voluiſſe, deciſ. 308. n. 8.

Deſcendentes omnes amplectitur linea tamquam nomen *collectiuum*, deciſ. 244. n. 10.

Deſcendentes à fœminis non excluduntur niſi in concurſu maſculorum quando Teſtator reſpectum ad maſculinitatem, & prælationem in concurſu maſculorum habuit, deciſion. 170. num. 12.

Deſcendentes Teſtatoris à locis pijs non ſunt excludendi, deciſ. 308. n. 14 & 16.

Deſcendentium appellatione veniunt omnes deſcendentes in infinitum, ibid n. 4.

Deſcendentium appellatione veniunt tam maſculi ex maſculo, quàm maſculus ex fœmina deſcendens, deciſ. 306. n. 3.

Limita ſi non appareat de contraria voluntate teſtatoris, ibid. n. 4.

Deſcendentium maſculorum appellatione continentur maſculi prouenientes ex fœminis, deciſ. 462. n. 7.

Deſcendentes maſculi ex fœminis connumerantur inter maſculos deſcendentes, deciſ. 462. n. 8.

ad Deſcendentes relatio facienda eſt proximè antecedenter vocatos, deciſ. 553. n. 5.

Deſcen-

Digitized by Google

Deſcendentium nomen reperitur ad ſtipitem reſpectu cuius omnes dicuntur ab eo deſcendere non ſolùm deſcendentes ex maſculis, ſed etiam ex fœminis, deciſ. 308. n. 5. & 6.
Et indiſtinctè admittitur quoad filios, & nepotes ex fœmina, niſi ſit addita maſculinitatis qualitas, ibid. n. 7.
Deſcendentes Teſtator in parte diſpoſitiua vocans ex maſculo per lineam maſculinam in parte etiam conditionali eoſdem vocare voluiſſe præſumitur, deciſ. 406. n. 13.
Deſcendentes vocati poſſunt ab hærede grauato bona alienata reuocare, deciſ. 269. n. 2.
Deſcendentibus dictio, *quomodolibet*, adiecta omnem deſcendentiæ modum comprehendit, deciſ. 170. n. 6.
Deſcendentium appellatione fœminæ, quoque includuntur, deciſ. 30. n. 1.
Deſcendentes hæres grauatus non poteſt excludere inſtituendo in bonis extraneos, deciſ. 269. n. 3.
in Deſcendentibus quàm in tranſuerſalibus coniecturæ etiam leuiores ſufficiunt pro inducenda reciproca, deciſ. 326. n. 11.
Deſcendentium appellatione veniunt tam fœminæ deſcendentes à fœminis, quàm deſcendentes ex maſculis, deciſ. 370. n. 3.

DESCENDENTIA.

de Deſcendentia admittenda Teſtatoris, quando agitur probationes etiam leues ſufficiunt, deciſ. 308. n. 22.
Deſcendentiam probant libri decimales, & arbor per gradus diſtinctos in ijs adnotata iunctis partitis libri baptiſmalis, deciſ. 452. num. 1.
Deſcendentium Teſtator quoad ſuam ipſius reſpexerit, ex quo arguatur, deciſ. 410. n. 11.
ad DESIGNANDVM confinem res poſita non dicitur intra limites confinis exiſtere, ſed vicinitatem tantum demonſtrat, deciſ. 220. num. 11. & 12.

DESERTIO.

Deſertio cauſæ vt euitetur ſat eſt quamcumque diligentiam adhibitam fuiſſe, deciſ. 491. n. 2.
Deſertio religionis non debet reprehenſibilis reputari, deciſ. 454. num. 5.
DESCRIPTIO fructuum per publicum Notarium facta, eorum quantitatem probat, deciſ. 480. n. 1.
Deſcriptiones fructuum fiunt, vt pars ab onere probandi per teſtes releuetur, deciſ. 480. n. 2.
Deſcriptio miniſtri non impugnata approbata cenſetur, deciſ. 487. num. 7.
Deſertionem cauſæ inducit taciturnitas, quando vel ex actis conſtat de claro non iure tacentis, vel ſuper deſertione lata fuit à Iudice ſententia, deciſ. 452. n. 8.
in DETENTIONE nuda aſſociatio conſiſtit donec aſſociati de fructibus ſatisfiant, deciſ. 402. n. 8.
DESTINATIO ſolutionis certo tempore faciendæ fit cauſa commodioris ſolutionis, deciſ. 343. n. 2.
DETERIORATIO conditionis poſt obligationem ad fauorem creditoris contractam eſt omnino probanda, deciſ. 354. n. 6.
Deterioratio hæreditatis proueniens ob affictus initos per defunctum quemadmodum illi habent cauſam de præterito, & originem in vita defuncti, ſic damnum in eius vita contigiſſe cenſeri debet, deciſ. 34. n. 4.

DETRACTIO.

Detractio dotis facienda eſt ex bonis pro illa aſſignatis, deciſ. 311. num. 8.
Detractio bonorum fideicommiſſo ſuppoſitorum, vt competat debet iuſtificari creditum, deciſ. 65. n. 13.
Detractio trebellianicæ permittitur, etiamſi hæres grauatus ſit reſtituere Eccleſiæ, deciſ. 279. n. 10.
per Detractiones illiquidas immiſſio non retardatur, deciſ. 517. num. 2. & 16.
Detractio fieri debet ſuper bonis pro detractione aſſignatis, deciſ. 258. num. 6.
pro Detractiones legitimæ bona libera non exiſtere aſſerenti probandi onus incumbit, deciſ. 352. n. 15.
Detractis talibus bonis verba, demonſtrant claram voluntatem teſtatoris non comprehendi ea bona ſub fideicommiſſo, deciſ. 328. num. 3.
Detractiones præſumuntur conſumptę ex alienatione facta de bonis fideicommiſſo ſubiectis, deciſ. 258. n. 7.
Detractiones fieri nequeunt ex fideicommiſſo particulari, deciſ. 441. num. 2. & 3.
Detractiones impediunt immiſſionem agentibus in iudicio Saluiani, deciſ. 247. n. 12.
Detractiones non poſſunt fieri niſi ſuper bonis aſſignatis, deciſ. 530. num. 6.
Detractiones præſumuntur conſumptæ ex alienatione facta de bonis fideicommiſſarijs, ibid. n. 7. & 8.
Detractio dotis ex bonis liberis viro permiſſa cenſetur, non ex alijs emphyteuſi obnoxijs, deciſ. 183. n. 7.
DEVOLVTIO ex quo intrare nequeat, deciſ. 385. n. 9.
Deuolutioni ad Sedem Apoſtolicam locus non eſt niſi concluden- ter probata ſcientia patronorum, & Ordinarij, ac lapſu temporis poſt dictam ſcientiam, deciſ. 318. n. 3. & 4.
de Deuoluto gratia facta non poteſt ſubſtineri per viam præuentionis, deciſ. 518. n. 12.
Deuolutioni locus eſſe non poteſt linea primi inueſtiti adhuc durante, deciſ. 452. n. 10.
ex DICTO vnius teſtis probatio non reſultat, deciſ. 54. n. 8.
Dicto morientis non ſtatur, nec pro, nec contra eum, deciſ. 535. num. 26.
in Dictionis Eccleſiaſticæ ciuitate ſtaturum à longiſſimo tempore obſeruatum præſumitur confirmatione Apoſtolica munitum, deciſ. 438. n. 6.

DICTIO.

Dictiones, *alij*, *alię*, inſerunt ſimilitudinem qualitatum ſupra expreſſarum, deciſ. 167. n. 7.
Dictio alijs adiecta terminis illorum diuerſitatem demonſtrat, deciſ. 232. n. 2.
Dictio *alios*, eſt ampliatiua, nec ſe reſtringit ad ſimilia eiuſdem qualitatis, deciſ. 308. n. 9.
Amplia vt num. 10.
Dictio *aliorum* eſt repetitiua ſimilium, deciſ. 3. n. 7.
Dictio, *come ſopra*, eſt relatiua ſuperius expreſſorum, dec. 285. n. 13.
Dictio cuiuslibet addita ſubſtitutioni excludit lineatem, deciſ. 472. num. 33.
Dictio *detta* repetit omnes qualitates, & conditiones ſuperius expreſſas, deciſ. 410. n. 10.
Dictio *dette* eſt reſtrictiua linearum antecedenter nominatarum, deciſ. 72. n. 13. & 14.
Dictio, *detto*, importare poteſt relationem ſubſtantiæ rei, non tamen qualitatis expreſſæ, deciſ. 535. n. 28.
Dictio *Dictam* repetitionem, inducit perſonæ antecedenter expreſſæ, & ad eam diſpoſitionem reſtringit, deciſ. 44. n. 1.
DILECTVM minus non debet magis dilectum excludere, deciſ. 308. num. 16.
Dictio, *donec*, temporalitatem denotat, deciſ. 6. n. 3.
à Dictio, *e non mai* fideicommiſſum diuidente adimit facultatem vtendi iuribus præſeruatis, deciſ. 135. n. 4.
Dictio *eodem modo* ordinem ſuccedendi deſignat, deciſ. 123. n. 21.
Dictio eo caſu eſt relatiua ad caſum præcedenter expreſſum, ibid. num. 8.
Dictio *eo caſu*, quando eſt appoſita exageratiuè non poteſt reſtringere diſpoſitionem teſtatoris ad caſum ſimultaneæ exiſtentiæ, ibid. num. 6.
Dictio *&* denotat æqualitatem, & efficit vt vnum ſit de vno, quam de altero ex copulatis, deciſ. 259. n. 4.
Dictio, *& fauore creditorum*, pactum adauget, deciſ. 129. n. 5.
Dictio *&* continuat non repetit orationem quando agitur de perſonarum diuerſitate, deciſ. 172. n. 5.
Dictionis *&* natura eſt, vt vnum ex duobus verificetur, deciſ. 124. num. 10.
Dictio *etiam* iuncta dictione, *&* auget diſpoſitionem, deciſ. 315. num. 30.
Dictio *etiam* eſt ampliatiua, deciſ. 503. n. 12.
Dictio, *forſaſſe* eſt nota dubitationis, deciſ. 391. n. 9.
Dictio *fœminarum* eſt generalis, & recipit latam interpretationem tanquam indefinitè prolatam, deciſ. 308. n. 13.
Dictio *hæredibus*, *& ſucceſſoribus* comprehendit etiam extraneos, deciſ. 529. n. 26.
Dictio *illius* præciſam perſonalitatem importat, deciſ. 40. n. 4.
Dictio, *In*, quam extenſionem importet, deciſ. 520. n. 34.
Dictio, *In*, denotat, & importat intrinſicitatem, ibid. n. 55.
Dictio *In* denotat intrinſicitatem, & comprehenſionem, deciſ. 229. num. 6.
Dictio *inſuper*, appoſita in mandato poſt narrata negotia particularia, indicat conſtituentes vltra expreſſa nouam poteſtatem velle ſubiungere, deciſ. 149. n. 11.
Dictio, *in infinitum*, fideicommiſſum ex ſui natura, fauore deſcendentium operatur, deciſ. 322. n. 3.
Dictio *inter* eſt diſtributiua, deciſ. 410. n. 5.
Dictio *itaut* accipitur reſtrictiuè, declaratiuè, aut ampliatiuè ſecundum ſubiectam materiam, deciſ. 312. n. 12.
Dictio *Item* appoſita in principio periodi eſt repetitiua præcedentium qualitatum, deciſ. 66. n. 4.
Dictio, *item*, eſt repræſentatiua omnium qualitatum antecedentis diſpoſitionis, deciſ. 344. n. 2.
Dictio *maſculis*, qualificat tantum illa verba, quibus appoſita eſt, deciſ. 221. n. 5.
Dictio, *perche*, cauſam præcedentem demonſtrat, dec. 346. n. 3.
Dictio, *poi*, actus perfectionem in tempus futurum confert, ibi. n. 4.
Dictio, *però*, limitat, & reſtringit, deciſ. 328. n. 2.
Dictio *præſentialiter*, *& incontanti* probat numeratam pecuniam, deciſ. 213. n. 1.
Dictio *purche* eſt reſtrictiua, & quodammodo coactiua, de. 410. n. 3.
Dictio *purche* modificat diſpoſitionem præcedentem, eamque qualificat ſecundum nouas conditiones, deciſ. 240. n. 5.

Dictio *quomodolibet* repetitionem maſculinitatis includit, & incluſionem fœminarum operatur, deciſ.308. n.11.
Dictio *quomodolibet* adiecta verbo *deſcendentes*, illud ampliat, & facit, vt comprehendantur omnes fœminæ poſt vocationem maſculorum, deciſ.211. n.4.
Dictio *quomodolibet* qualificat illas perſonas quibus adiecta reperitur, deciſ.170. n.7.
Dictio *quomodolibet* adiecta deſcendentibus omnem deſcendentiæ modum comprehendit, ibid. n.6.
Dictio *Saluis* eſt præcedentium aduerſatiua, deciſ.529. n.22.
Dictio, *ſed etiam*, eſt augmentatiua, deciſ.391. n.5.
Dictionis *ſeu* natura eſt diſtinguere verba ſed non mentem, & aliquando exponitur pro dictione capulatiua, & augmentatiua, deciſ.331. n.9. & 10.
Dictio, *Sic*, iuncta cum copula præcedente ſtat illatiuè, deciſ.167. num.13.
Dictio, *Sic*, vti demonſtratiua formæ, & qualitatis oſtendit codicillantem reformare voluiſſe præcedentem diſpoſitionem quoad modum, & formam ibi expreſſam, deciſ.347. n.7. & 8.
Dictio *Non mai* aufert omnem poteſtatem, deciſ.391. n.4.
Dictiones *noſtre*, *e mio* ſunt taxatiuæ, deciſ.316. o.11.
Dictio *&* ob incompatibilitatem conſequendi pretium à duobus in diſiunctiuam immutari debet, deciſ.124. n.9.
Dictio *e non mai* adimit facultatem vtendi iuribus præſeruatis à diuidente fideicommiſſum, deciſ.135. n.4.
Dictio *ſolamente* eſt taxatiua, deciſ.391. n.3.
Dictio *ſolummodo* eſt exclusiua aliorum, deciſ.329. n.2.
Dictio taxatiua *dumtaxat* eſt pactorum excluſiua, deciſ.183. n.6.
Dictio taxatiua *tantum* repetita in agnatis maſculis excludit fœminas, deciſ.527. n.15. 16. & 17.
Dictio *tantum*, eſt taxatiua, nec extentionem patitur, deciſ.253. num.9.
Dictio, *tutte*, omnia comprehendit, & nihil excludit, deciſ.295. num.10.
Dictio *vbicumque* quamuis ſit vniuerſalis tamen reſtringitur ſecundum ſubiectam materiam, & mentem diſponentis, deciſ.359. num.8.
Dictio vbicumque eſt vniuerſalis, deciſ.231. n.4.
Dictiones, *vel aliter &c.* ſunt dubitatiuæ, deciſ.52. n.67.
Dictio, vel facto declarantis ſtatur in illis, quæ pendent ab animo, deciſ.81. n.9.
Dictio, *verſus*, non comprehendit locum ad cuius ſitum demonſtrat rei exiſtentiam, deciſ.520. n.55.
Dictio *verſus*, non denotat intrinſicitatem, & quid denotet, ibid. num.83.
Dictio *verſus* regulariter excluſionem denot. Contrarium, deciſ.229. num.22. 23. & 24.
Dictio *vna cùm* æqualitatem demonſtrat, deciſ.216. n.3.
Dictio *vel* in præſentationibus ſtat declaratiuè, non autem reſtrictiuè, deciſ.316. n.29.
Dictio *vtriuſque* requirit vtriuſque concurſum, & rem in ſolidum cuilibet attribuit ſecundum propriam ſignificationem, deciſ.315. num.11. & 13.
Dictio *vſque*, pronomen *ipſum*, & verbum *completam* quam extenſionem patiantur, deciſ.195. n.8.
Dictiones *vt ſupra*, *& infra* ſunt repetitiuæ modi ſuccedendi ſuperius, & inferius expreſſi non perſonarum, neque conditionum, deciſ.172. n.2.
Dictio. *vt ſupra* in ſubſtitutione appoſita quando mutantur perſonæ non repetit qualitates præcedentes, ibid. n.4.
Dictio *vt ſupra* reſtringitur ad limites prioris diſpoſitionis, deciſ.406. num.8.
Dictio *vt ſupra*, in inſtitutione deſcendentium legitimorum appoſita eandem qualitatem requirere in alijs videtur, deciſ.175. num.4.
Dictio, *vt ſupra*, poteſt repetitionem circa modum ſuccedendi operari, ibid. n.5.
DIDICITIS teſtificatis regulariter non ſolent admitti nouæ probationes ſuper eiſdem, vel directo contrarijs, deciſ.105. n.7.
DIE ſolutionis nondum aduenta, debitor non poteſt dici conſtitutus in mora, deciſ.281. n.5. 6. & ratio num.7.
Dies adiecta regulariter interpellat pro homine, deciſ.210. n.10.
DIFFERENTIA agnatorum & cognatorum in Succeſſionibus eſt ſublata, deciſ.476. n.3.
Differentia verborum relatiuorum habet & facit eamdem rationem, deciſ.195. n.13.

D I G N I T A S.

DIgnitates Eccleſiarum conferuntur à Sede Apoſtolica, deciſ.115. num.6.
Dignitatis exercitium non recipitur niſi per confirmationem, deciſ.355. n.3.
ad Dignitatem habere dicitur ius quæſitum, qui in præmium virtutis, & ſeruitij obtinet expectatiuam ad illam ab habente facultatem conferendi, deciſ.88. n.9.
Dignitati Epiſcopali præiudicium non eſt inferendum, d.342. n.10.
Dignior ſemper præfertur in præcedentis, deciſ.226. n.2. & 3.
Dignior trahit ad ſe minus dignum, quando omnium ius eſt deductum, deciſ.472. n.2.

D I G R E S S V S.

Digreſſus ad plures ſubſtitutionum gradus, paſſim admittitur pro releuanti coniectura, ad inducendam vocationem filiorum, in conditione poſitorum, deciſ.16. o.8.
Amplia, ibid. num.9.
Digreſſus ad plures ſubſtitutionum gradus inducit fideicommiſſum, deciſ.494. n.7. 9. 13. 14. 15. & 16.
Digreſſio ad plures ſubſtitutionum gradus inducit fideicommiſſum agnatitium, deciſ.465. n.19.
DILATIO debitoris cedit beneficio creditoris, deciſ.205. n.11.
per Dilatores geſta regulariter creditoribus non nocent, deciſ.429. num.4.
Dilectio maior cadit in maſculo procreato ex fœmina agnata proxima, quam ea remotiori, deciſ.233. o.13. 14. & 15.

D I L I G E N T I A.

in Diligentiam & conatum obligatio facti alieni reſoluitur ex parte eius qui promiſit in procurando conſenſum illius, cuius factum promiſſum fuit, & ſufficit vt promittens illam oſtendat, deciſ.41. num.3.
Diligentiam maiorem præſumitur in cauſa tuenda *ille adhibere*, de cuius præiudicio principaliter agitur quàm alter *modicum* habens intereſſe, deciſ.256. n.3.
Diligentijs ærarius non factis etiam de non exactis tenetur, dec.2. num.13.
Diminutio bonorum abſque culpa hæredis ſecuta cedit damno hæredis, & legitimarij, ſicuti augmentum commodo vtriuſque accreſcit, deciſ.218. num.4.
Diminutio bonorum damno ſolius hæredis cedere debet, deciſ.218. num.5.
DIMISSIO pecuniarum per creditores facta cambiorum decurſum impedire non valet dum ſapit nouum depoſiti contractum ad placitum creditorum reſtituendi, deciſ.126. n.38.
DISCORDIA quando eſt inter collatores collatio per alterutros facta non tenet, ſed deuoluitur ad ſuperiorem collatorem, deciſ.212. n.19.
Diſcordes teſtes, qui inter ſe ſunt, nullatenus probant, deciſ.512. num.10.
DISCRETIVA Oratio, demonſtrat diuerſitatem, & ſeparationem, deciſ.232. n.1.
Diſcretiuus modus loquendi diuerſitatem demonſtrat, deciſ.61. num.5. & 6.
Diſcretiuus modus loquendi plurimum deſeruit pro arguenda voluntate teſtatoris, deciſ.306. num.5.
Diſcretiuus modus loquendi plurimum inſeruit pro arguenda diſpoſitionum diuerſitate, deciſ.240. n.9.
Diſcretiuus modus loquendi voluntatem teſtatoris declarat, deciſ.410. num.13.
DISCORDIA ſtante collatio inter ſimultaneos collatores neutra ſuſtinetur, etiamſi diuerſo iure conferant, deciſ.414. n.7.
DISMEMBRATIO, & erectio Eccleſiæ, niſi cum *iuſta cauſa*, & debitis ſolemnitatibus fieri nequeunt, deciſ.286. n.11.
DISDICTA quibuſcumque verbis aptis ad inducendam voluntatem debitoris redimendi cenſum fieri poteſt, dec.171. n.3.

D I S P E N S A T I O.

Diſpenſatio Pontificis reſtricta ad vnam rem, non eſt ad aliam trahenda, deciſ.291. num.7.
Diſpenſatio Apoſtolica neceſſaria eſt pro obtinendis inſimul Scholaſtria, & Canonicatu, deciſ.298. n.5.
Diſpenſatio Apoſtolica extenditur etiam ad ſpecies in ea incluſas, & neceſſariò conſequentes, deciſ.536. n.53.
ſine Diſpenſatione Apoſtolica Clericus inhabilitatur ad beneficium obtinendum ratione irregularitatis, deciſ.459. n.2.
Diſpenſando Papa non habet ratum, quod actum eſt, ſed tantum licentiam impartitur, deciſ.242. n.9.
DESPONSANDI promiſſio tacitam conditionem, includit rerum in eodem ſtatu permanentium, deciſ.185. n.1.
Diſponere quilibet de ſua re viuens poteſt, deciſ.253. n.13.
Diuerſitas excludit ſcientiam, deciſ.520. n.68.
Diuerſa beneficia quod ſint ea quibus conuincatur, dec.509. n.32.
ad Diuerſa non ſit illatio, deciſ.281. n.25.
Diſponentis voluntas eſt regulanda, ſecundum eius poteſtatem, deciſ.536. num.95.
Diſponens, ſi ſe reſtringat ad aliquam facultatem ſibi conceſſam, non eſt extendenda dicta diſpoſitio vltra limites dictæ facultatis, ibid. num.121.
Diſponere vxor non poteſt de bonis Mariti fideicommiſſo ſubiectis, deciſ.512. n.2.
Diſponendi auctoritatem habens de aliquibus bonis duplici facultate, qua cenſetur vti voluiſſe facultate, deciſ.536. n.157.

D I S P O S I T I O.

cum Diſpoſitione ſtatuti teſtator in dubio præſumitur ſe conformare, deciſ.465. n.21.

eum

Digitized by Google

cum Diſpoſitione ſtatuti contrahentes cenſentur conformare quoad ordinem ſuccedendi non autem quoad renouationem Emphyteuſis, deciſ.476. n. 15. 16. & 17.

ex Diſpoſitione iuris frater conſanguineus io bonis paternis fratri ſuccedit, vterino autem fratri peculium maternum attribuitur, deciſ. 2. num. 4.

Diſpoſitio lucri dotalis expreſſa requiritur, ad hoc vt maritus æs alienum contrahens dicatur lucrum dotis in creditores alienaſſe maximè quando dos in pecunia, & non in corporibus conſiſtit, deciſ.85. o.13.

Diſpoſitio, quando non cadit ſub conditione reſolutiua remanet firma, & aperta, deciſ.536. n.189.

Diſpoſitio conditionalis interpretatur pro modali ad euitandum abſurdum, deciſ.534. n.8. & 9.

Diſpoſitionis effectus vti impediatur quid ſit neceſſarium, deciſ. 461. num. 29.

Diſpoſitio Auth. ſed hodie C. de donat. inter virum, & vxorem quomodo intelligenda venit, deciſ. 536. num.3n.

Et ſic Iuris rigor emollitur, vt qui poſt condemnationem viuunt, non efficiuntur ſerui pœnæ, alias ſecus, ibid. n.31. & 32.

Diſpoſitioni declaratio ineſſe cenſetur, deciſ.461. n.27.

in Diſpoſitione perſonæ quæ non continentur, nec etiam comprehenduntur in conditione, deciſ.208. n. t1. & t2.

contra Diſpoſitionem Iuris ſententia eſt iniuſta quando eſt, deciſ. 87. num. 4.

Diſpoſitio aliqua clara & aperta eſt, ceſſat omnis difficultatis vmbra, deciſ. 536. n.173.

Diſpoſitio teſtatoris vnica vniformiter eſt intelligenda, deciſ.457. num. to.

Diſpoſitio limitata ad certum caſum, ad caſus non expreſſos, non debet extendi, deciſ.147. n.14.

Diſpoſitio teſtatoris reſpectu ſuæ hæreditatis tamquam altera lex ſeruanda venit, deciſ.516. n.7.

Diſpoſitio dicitur modalis, & nnn conditionalis quoties onere implenda ſunt poſt emolumentum licet oraoo cantet, & datur ratio, deciſ.534. n. 1. 2. & 5.

Diſpoſitio limitata limitatum producit effectum, deciſ.53. n.5.

Diſpoſitio teſtatoris circa conſtitutionem Primngenituræ, non poteſt alterari per hæredem, deciſ.519. n.15.

Diſpoſitio relatiua ad relatum referri debet, deciſ.268. n.3.

contra Diſpoſitionem iuris communis in l. final, C. de vend. reb. Ciuit. cenſns impoſitus non ſuſtinetur, deciſ.62. n.2.

in Diſpoſitione pura, regula Catoniana procedit non autem conditionali, deciſ.43. n. 21.

Diſpoſitio ſtans principaliter & de per ſe limitationem, & reſtrictionem non patitur, deciſ.157. n.10.

Diſpoſitioni Teſtatoris hæres contrauenieus non lucratur fructus ſallit, deciſ.213. n.10. & 11.

Diſpoſitio hominis latam recipit interpretationem, dec. 109. n. 12.

Diſpoſitione iuris ſtatutarij ceſſante Iuris communis diſpoſitio ſubintrat, deciſ.215. n. 8.

Diſpnſitio gradarim facta debet per Ordinem ſeruari, deciſ. 527. num. 20. 21. & 22.

Diſpoſitio Legis, vel Statuti vetans aliquid de nouo acquiri, non prohibet acquiſitum retinere, deciſ.358. n.4.

Diſpoſitio negatiua in affirmatiuam non reſoluitur, dec.311. n.14.

Diſpoſitiones legum ad vnguem ſunt obſeruandæ, & nunquam in ludibrium ſunt habendæ, deciſ.132. n.15.

Diſpoſitio facta ab eo, cuius conſcientiæ demandata eſt habetur perinde ac ſi facta fuiſſet ab ipſo diſponente, deciſ.334. n.18.

Diſpoſitio aliqua clara, & aperta eſt, ceſſat omnis vmbra difficultatis, deciſ.536. n.173.

in Diſpoſitionibus ſtricti Iuris non veniunt pronepotes, quando de illis mentio facta non fuit, deciſ.195. n.1.

Diſpoſitio qualificata ſecundum terminos qualificationis eſt regulanda, deciſ.536. n.75.

in Diſpoſitinne conditionali factum nudum, & ſola hæredis exiſtentia ad excluſionem ſubſtituti inſpicitur, deciſ. 103. n.9.

Quod declara, vt n. tn.

Diſpoſitio teſtatoris ne dicatur ſuperflua ſufficit, vt quid minimom operetur, deciſ.404. n.2.

Diſpoſioo teſtatoris eſt pro lege ſeruanda, deciſ.534. n.19.

Diſpoſitio teſtamenti in codicillis reuocata non cenſetur niſi verba codicillorum id de neceſſitate importent, deciſ.347. num. 2. 3. & 6.

Diſpoſitio teſtatoris trahi debet ad quamcumque ſpeciem ſucceſſionis etiamſi verba repugnent, quando conſtat de veriſimili eiuſdem voluntate, deciſ.123. n.29.

ex Diſpoſitione Conc. Trident. ſeſſ.25. de reformat. cap. 18. Epiſcopus tenetur erigere ſeminarium, & illi ex ſua menſa contribuere, deciſ.342. n. 8.

Diſpoſitio codicillaris teſtatoris venit attendenda, ne mens illius fruſtratoria, & inanis reddatur, deciſ. 130. n.11.

Diſpoſitionem rei iudex non habet tam abſolutam quam habet ipſe Dnminus, deciſ.178. n.12.

Diſpoſitio Teſtatoris eſt ſtrictè interpretanda ad excludendam qualitatis maſculinæ repetitinnem, deciſ.30. n.13.

Maximè dum teſtator non reſpexit agnationis conſeruationem, ibid. num. 14.

Hæres extraneus, & collateralis, non excludit à portione Aui nepotem, & ſi ſecus eſſet, repugnaret hoc menti Teſtatoris, deciſ.30. n.15.

Diſpoſitio teſtatoris odioſa filijs pro non ſcripta habetur, deciſ. 279. num. 1.

Diſpoſitio contra mentem Teſtatoris facta ab hærede, tunc actus nullitatem operatur, quando meus Teſtatoris euerteretur, deciſ. 319. n.8.

Diſpoſitio imperfecta Teſtatoris vim teſtamenti non habet, deciſ. 151. num. 12.

Eo amſi agatur fauore piæ cauſæ, ibid. n. 13.

Diſpoſitio teſtatoris eſt ſeruanda in caſu teſtati, etiamſi hæredi oretenus aliquid exequendum commiſerit, deciſ.249. n.11.

Diſpoſitio non extenditur ad ignoros, deciſ.44. n.9.

Diſpoſitio captatoria fauore piæ cauſæ ſuſtinetur, deciſ.404. n.8.

Diſtinctin bonorum ad hoc ordinatur, vt bona conſeruentur in familia illius, cuius induſtria prouenlunt, deciſ.20. n.19.

ex Diſtractione mercium, & Barattaria probatur fuga relicta naui, deciſ.54. n.3.

DISTRIBVTIONES.

Diſtributiones continentur quando agitur de valore, & reſeruatione penſionis, aut de ſuperlucrandis fructibus in abſentia, deciſ. 449. num. 8.

Diſtributio quando ſit conſiderato ſeruitio intereſſentiæ diuinis dicuntur diſtributiones quotidianæ, ibid. n. 5.

Diſtributiones quotidianæ ſub dotis titulo non conoinentur, ibid. num. 3.

Diſtributiones non lucrantur, niſi ij, qui in choro interſunt, ibid. num. 7.

Diſtributiones quotidianæ dotis appellatione continentus, ibid. num. 6.

Diſtributiones quotidianæ largo modo dici poſſunt fructus beneficij, ibid. n. 9.

Diſtributiones tamquam incertæ loco dotis computari nequeunt, ibid. num. 13.

Diſtributiones non poſſunt dici incertæ, quando non pendet totaliter à futuro euentu, vel accidenti, ibid. n. 14.

in Diſtributionibus beneficia quando conſiſtunt illæ fructuum naturam aſſumunt, & ſuccedunt loco præbendæ, deciſ.369. n.5.

Diſtributiones non conceduntur abſentibus quoties ceſſat impedimentum perceptionis illarum, deciſ.390. n.4.

Diſtributiones fructuum nomine non veniunt, deciſ.369. n.4.

Diſtributiua dictio *inter* eſt, deciſ.410. n.5.

Diuerſitatem demonſtrat diſcretiuus modos loquendi, deciſ. 61. num. 5. & 6.

DIVERSITAS.

Diuerſitas locorum bonorum diuerſitatem arguit, deciſ.37. n.7.

Diuerſitas prædij, ex diuerſis nominibus confinibus menſuris, & pretijs probatur, deciſ.335. n.8.

Diuerſitate data in vno determinato non æquè omnia determinantur, deciſ.61. n.7.

Diuerſitas cauſæ quando eſt manifeſta de vna ad aliam, non benè infertur, deciſ.375. n. 1.

Diuerſitatem perſonarum verbum *alia*, præſert ab alijs ſupra expreſſis, deciſ. 44. n.12.

Diuerſitatem perſonarum dictio *alios*, oſtendit, deciſ.211. n.3.

Diuerſa vbi attentata non dantur ſunt iudicium, cauſa, & actio, deciſ.399. n. 6.

Diuerſio Nautæ ad plures regiones dicitur vna, eademque nauigatio, deciſ.120. n.4.

Diues Pater ex proprijs bonis dotem filiæ conſtituiſſe cenſetur, deciſ. 215. n.9.

Secus ſi pater inopia laboret, deciſ.215. n. 20.

Diuitias veriſimile non eſt breui tempore magnas parare quem poſſe, deciſ.326. n.17.

DIVISIO.

per Diuiſinnem bonorum renunciatio, vt poſſit induci indiuidua ſcientia iuris hæredi competentis requiritur, deciſ.203. n.17.

Diuiſio patrimonij non extinguit obligatinnem defuncti, nec tollit ius creditorum agendi contra bona obligata penes quoſcumque exiſtant, deciſ.331. n.7.

Diuiſio bonnrum eſt compaoibilis cum reſeruatione hypothecæ, cui non cenſetur renunciatum, niſi exprimatur, dec.309. n.1.

Diuiſionis inſtrumentum contra diuidentes, & ab eis cauſam habentes, probat fideicommiſſum, deciſ.131. n.5.

DOCTOR.

Doctoris vnius dummodo eximij opinio ſufficiens eſt ad caſum probandum, deciſ.13. n.8.

Doctor qui non eſt, patrocinij munus ſubire non valet, deciſ.44. num. 2.

Doctor non eſt allegandus ad firmandam aliquam opinionem, ſi

poſtea ipſemet contrarium tenuit, diſcedendo ab ea, deciſ. 281. num. 26.
Doctrina nulla generaliter falſa eſt, quæ non aliqua vera intermiſceat, deciſ. 195. n. 25.
DOLVS Barattariæ ex quibus reſultet, deciſ. 120. n. 7.
Doli mali exceptio competit ſolum per viam retentionis pro credito Chirographario, deciſ. 435. n. 7.
Dolum impedimentum excludit, deciſ. 534. n. 13.
Dolo malo tranſactio facta ex falſa cauſa exorta præſumitur, & remanet nulla, & inefficax, deciſ. 56. n. 15.
Doli mali exceptio ex parte eam opponentis, eſt in rem, deciſ. 435. num. 4.
Dolo, & falſa cauſa inductus ad profeſſionem non dicitur conſenſiſſe, deciſ. 499. n. 7.
Domicilium Mariti attenditur quando agitur de dote reſtituenda in ipſius Ciuitate, & capitula matrimonij in eodem fuerunt ratificata, etiamſi alibi fuerit celebratus contractus, deciſ. 85. num. 8.

D O M I N I V M.

Dominium eſt indiuiſibile, deciſ. 338. n. 3.
Dominium fundi empti à marito pecunia propria ſed nomine vxoris, quando viro fuit tradita poſſeſſio acquiritur dominium viro, & non vxori, cuius nomen cenſetur ſimulatè appoſitum, deciſ. 188. n. 3.
ad Dominij acceptationis effectum in contractibus oneroſis, requiritur omnino conſenſus expreſſus, ex parte accipientis, deciſ. 37. n. 11.
Quidquid ſit reſpectu irreuocabilitatis contractus ne contractus poſſit reſcindi, ibid. n. 12.
ad Dominium, & pignus verba quando referri poſſunt, debent interpretari vt dominium importent, deciſ. 205. n. 3.
Dominium legati à morte teſtatoris tranſit in legatarium etiam ignorantem, deciſ. 281. n. 10.
Dominium caſtri poteſt apud vnum, regimen, & perceptio fructuum apud alium reſidere valet, deciſ. 83. n. 2.
Dominium caſtri, quando alicui fuit datum, cenſetur etiam ab initio conceſſa iuriſdictio, & ſolita concedi, deciſ. 536. n. 149.
Dominium venditor rei venditæ retinens, ea res vendita dici non poteſt, deciſ. 319. n. 1.
Dominium in vim præſcriptionis, quando poſſit probari, deciſ. 520. num. 96.
Dominij tranſlatio, & traditionis effectuatio, ex quibus probetur, deciſ. 376. n. 16.
Dominium rei venditæ pretio non ſoluto in emptorem non tranſit, deciſ. 409. n. 2.
Dominium, & liberam facultatem in depoſito deponens debet à ſe abdicare dare creditori illud ad ſui placitum exigendi, deciſ. 266. num. 4.
Dominium, Seruiana, ſeu hypothecaria, requirit, & in quo differat à Saluiano, deciſ. 220. n. 9.
Dominium locorum montium transfertur in eum cui in ſatisfactionem ſui crediti aſſignata fuerunt, deciſ. 488. n. 1.
Et hoc procedit quando promiſſio facta fuit in quantitate, & deinde res æſtimata pro ſolutione aſſignatur, ibid. n. 2.
Dominus dominium retinens neceſſariò dicitur, deciſ. 163. n. 13.
Dominium pecuniæ quando liberè traduntur illarum in recipientem tranſit, deciſ. 259. n. 6.
Dominium non habens poteſt illud transferre de conſenſu Domini, deciſ. 40. n. 4.
Dominium pignus non poteſt transferre, & tollitur ſatisfactione creditoris, deciſ. 205. n. 7.
Dominium ex locationibus pluribus, iunctis adminiculis probatur, deciſ. 520. n. 95.
Dominij perfectio quando pendet à caſu melius eſt vti titulo vſusfructus, quam dominij, deciſ. 451. num. 8.
per Dominium dominium vtile, & directum ad ſui fauorem reſeruatum, arguit caſtrum in pignus aſſignatum fuiſſe, deciſ. 260. num. 5.
Dominium per dationem in ſolutum transfertur in eum, cui conſignatur res, deciſ. 205. n. 4.
Dominij exceptio incontinenti quando detur in poſſeſſorio, deciſ. 520. num. 46.
Dominium eſt difficilis probationis, deciſ. 497. n. 1.
Dominium datur etiam in fructibus contradiſtinctum à proprietate, deciſ. 205. n. 5.
Dominium per hypothecam à vero domino non abdicatur, nec transfertur in creditores, deciſ. 131. n. 10.
Dominium retinens neceſſariò dicitur dominus, deciſ. 263. n. 53.
Dominium per imaginariam ſolutionem vt hæredi acquiratur debent citari intereſſe habentes, vt iudicis authoritate bona ab alijs ſeparentur, & hereditati creditoria aſſignentur, dec. 247. n. 5.
Domini verba *ceſſit*, *dimiſit*, *& conſignauit*, translationem important, deciſ. 260. n. 5.
Dominante Principe iuſto nihil timeri poteſt, deciſ. 412. n. 2.
Dominium probanti debetur manutentio, deciſ. 243. n. 1.
pro Dominij iuſtificatione admittuntur etiam inditia, & coniecturæ, deciſ. 492. n. 2.

D O M I N V S.

à Domino decimæ prædiales debentur ratione fundi, dec. 27. n. 16.
Dominus fundi ſuper fructibus præfertur anterioribus creditoribus conductoris, deciſ. 64. n. 9.
Domini inſignia abſque dubio coadiuuant probationem Iuriſpatronatus, deciſ. 444. n. 18.
à Domino fundi decimæ tam debentur pro parte Dominica, quam à colono pro parte Colonica, deciſ. 27. n. 12.
Dominus fundi pro penſione debita agit executiuè ſuper fructibus, deciſ. 64. n. 6.
Dominus directus vnus eſſe poteſt in caſtris, alter verò, poteſt habere feudum cum exercitio iuriſdictionis, & emolumenti, deciſ. 205. num. 13.
Dominus directus non tenetur aſſentire alienationi bonorum ſtabilium quando fit in forenſem, deciſ. 536. n. 148.
Dominus in traditione rei ſuæ quamlibet legem apponere poteſt, deciſ. 40. n. 7.
Domino fructus ſoluuntur, & dominium ſequuntur, dec. 598. n. 50.
Domini directi conſenſus cum clauſula *quatenus opus ſit* reſeruati omiſſio, non irritat donationem, deciſ. 456. n. 9.
Dominus directus non poteſt inueſtituram alteri concedere ſuperſtite adhuc primo emphyteuta, deciſ. 183. n. 3.
Dominus fundi præfertur ſuper fructibus pro penſione illius anni, ſecus pro ſequentibus, deciſ. 64. n. 10. & 11.
pro Domino Tutor reputatur, & ea facere poteſt, quæ domini faciunt, deciſ. 473. n. 2.
Dominus ſemper præſumitur, qui talis ſemel fuit, deciſ. 368. n. 2.
Domino vni Prouincia vna poteſt ſubeſſe, & legibus moderari diuerſis ab alia prouincia eidem Domino ſubiecta, dec. 140. n. 6.
cum Domini aſſenſu Emphyteuſis etiam in præiudicium alterius in inueſtitura comprehenſi non poteſt ab emphyteuta alienari, deciſ. 183. n. 8.
Domini affictuum ſunt potiores, quoad fructus ex eorum Terris habitos, deciſ. 521. n. 18.

D O M V S.

Domus emphyteuſi obnoxia, non poteſt venire ſub generali diſpoſitione bonorum, deciſ. 303. n. 23.
ad Domus reſtaurum locator ex iuris diſpoſitione compellitur, deciſ. 89. n. 12.
Domus, quando non dicatur vtiliter reſarcita, ita vt non inferat priuilegium mutuantis pecuniam, quoad anteriores creditores, deciſ. 527. n. 6.
Domus aliqua, quod æqualiter non ſpectet ad virum, & vxorem, ex quo conuincatur, deciſ. 37. n. 2.
de Domo tamquam ſua quando quis non diſpoſuit nec in vita, nec in morte qualis ſit præſumptio, deciſ. 37. n. 14.
Domos Locatores debent reaptare alias non currit penſio, deciſ. 38. num. 58.
ad Domum viri Fœminæ nobiles plures diuitias vltra dotem aſportare ſolent, deciſ. 388. n. 6.
Domus identitas probatur ex confinium identitate & *ex declarationibus* factis in inſtrumentis alienationum, dec. 472. n. 41. & 42.
Domus à venditore emptori libera promiſſa, ſi detegatur alicui oneri ſubiecta debet à venditore reſtitui pretium emptori, deciſ. 264. n. 1.
ad Domus Locator reſtaurum ex iuris diſpoſitione compellitur, deciſ. 84. n. 12.
Domus verbum in fideicommiſſis importat agnationem, dec. 536. num. 208.
Domus ſubrogatæ in locum fideicommiſſi efficiuntur fideicommiſſariæ, & eſt ac ſi ab initio cum onere fideicommiſſi in hæreditate fideicommittentis relictæ fuiſſent, deciſ. 217. n. 6. & 9.
Domui vni Priuilegia conceſſa, facilè, & alteri communicantur, deciſ. 5. num. 7.
Domicilium Mariti attenditur quando agitur de dote reſtituenda in ipſius Ciuitate, & capitula matrimonij in eodem fuerunt ratificata, etiamſi alibi fuerit celebratus contractus, dec. 85. n. 8.
Domicilij viri ſtatutum attendi debet, non locus vbi contractus matrimonialis ſtipulatus fuit quando eſt quæſtio de *lucro* dotis, deciſ. 155. n. 3.

D O N A N S.

Donans non poteſt ad donatarium tranſmittere id quod non eſt in ſuis bonis, deciſ. 65. num. 2.
vt Donans medio tempore deliberet, an ſibi expediat donationem confirmare, vel non inſinuatio inuenta eſt, deciſ. 325. n. 9.
Donans cenſetur donare ius ſibi competens in re donata, & prout erat apud ipſum donantem, deciſ. 205. n. 14. & 15.
Donans obligatur Mulier maior ſiue cauſa ſit neceſſaria, ſiue voluntaria, deciſ. 321. num. 5.
Donans cauſa mortis donationem reuocare, & de bonis prius donatis ad libitum diſponere poteſt, deciſ. 145. num. 3. & 4.
Donator non poteſt ſuper bonis donatis aliter diſponendo præiudicium inferre illi, cui ius præſtitum eſt, deciſ. 102. n. 52.

Donans

Digitized by Google

Donans omnia ſua bona, cum reſeruatione ſcutorum 150. ad effectum reſtandi, Donatarius non poteſt dici vniuerſalis, deciſ. 14. numer. 16.

Et quid ſi donans diſpoſuerit, quod ſi non fecerit teſtamentum, dicta ſcuta 150. ſint donatarij, ibid.

Donatore alteri donante, & poſtea filium legitimante non reuocatur donatio ante legitimationem facta, deciſ. 167. num. 27.

Donator reuocare donationem vndequaque perfectam prohibetur, deciſ. 402. num. 9.

DONATARIVS.

Donatarius quando in vim donationis poteſt prætendere bona libera, & in eorum locum recipere fideicommiſſaria cogitur, iniuriam patitur, deciſ. 434. num. 9.

Donatarius particularis vltra vires donationis non tenetur, deciſ. 96. numer. 13.

Donatarij confeſſio voluntatem donantis declarat, deciſ. 61. n. 1.

Donatarius vti cauſam habens à donante illius factum ſeruare tenetur, deciſ. 65. num. 8.

Donatarius tenetur ad æs alienum donantis, deciſ. 95. num. 11.

Donatarius vniuerſalis omnium bonorum, quando quis eſt, tenetur ad ſoluendum æs alienum donantis, deciſ. 14. num. 17.

Donatarius vniuerſalis non tenetur vltra vires, quando rationem reddit de bonis donatis, deciſ. 96. num. 12.

Donatarius Pater filij poſtquam ad ordines ſacros fuit promotus, remanet ex vi donationis obligatus Epiſcopo, qui alias filium ſacris ordinibus non Initiaſſet, deciſ. 224. num. 14.

Donatarius reijcitur à petitione fructuum rei ſibi donatæ, quando alteri eadem res quoad vſumfructum, & iuriſdictionem tradita fuit, deciſ. 205. num. 17.

Donatarius vniuerſalis non tenetur vltra vires quando rationem reddidit de bonis donatis, deciſ. 56. num. 15.

Donatarius deſcribendo creditum ſuum quod habebat cum donatore in inuentario de bonis donatis confecto per imaginariam ſolutionem, cenſetur tot bona in ſui ſatisfactionem appropriaſſe, deciſ. 247. num. 2.

Donatarius vniuerſalis, factum Donantis ſeruare tenetur, deciſ. 14. numer. 14.

Donationes tot ſunt, quot ſunt capita, deciſ. 422. num. 2.

Donatarius Pater temporale ius habet in bonis donatis donec viuit, quando æquè principaliter illius filij à donante contemplati fuerunt, ibid. num. 3.

Donatarius non poteſt in præiudicium filiorum bona donata onere fideicommiſſi grauare, ibid. num. 4.

Donatarius particularis vltra vires donationis non tenetur, deciſ. 96. num. 13.

Donatarius vniuerſalis, non dato alio hærede, ſoluere tenetur debita donantis, deciſ. 14. num. 15.

Donatarius ad omne æs alienum donatoris tenetur, dec. 207. n. 9.

Donatarius minor abſque ſolemnitatibus reuocationi donationis conſentire poteſt, deciſ. 145. num. 10.

Donatario vtilius eſt recipere donationem cum onere reſtituendi filijs, quàm liberam habere ſolam portionem legitimæ, deciſ. 61. numer. 10.

à Donatario bona ſibi appropriata reſpectu crediti ſui cum donatore efficiuntur fideicommiſſaria, & eſt ac ſi eſſent in donatione comprehenſa, deciſ. 247. num. 3.

Donatario nullum ius competit ſuper bonis prouenientibus ex pecunia reſeruata liberæ diſpoſitioni donantis, deciſ. 12 num. 1.

DONATIO

Donatio ante legitimationem donatore alteri donante, & poſtea filium legitimante non reuocatur facta, deciſ. 167. num. 27.

in Donationibus correſpectiuis ea quibus inducatur, & ex quibus ceſſet, deciſ. 380. num. 11.

Donatio facta abſenti ante acceptationem non dicitur perfecta, deciſ. 145. num. 7.

Dotatio eſt probanda per publicum inſtrumentum, & ratio, deciſ. 385. num. 3.

Donatio non comprehendit illa bona, quæ alijs aſſignata fuerunt, deciſ. 83. num. 17.

Donatio dicitur lucroſa, bona donata, ſi longe excedant onus impoſitum in exceſſu, deciſ. 61. num. 15.

Donatio ſimplex eſt conferenda, deciſ. 3. num. 3. & 5.

Donationis vſumfructum reſeruans ſibi donator cenſetur reſeruaſſe illum ſibi ad teſtandum, deciſ. 167. num. 41.

Limita, ibidem num. 4.

Donatione reuocata intelligitur etiam reuocatus ordo ſoluendi legata in donatione comprehenſa, deciſ. 145. num. 12.

Dominus fundi ſterilis ad ſolutionem oneris impoſiti non eſt cogendus eo modo quo ſi fundus eſſet fertilis, deciſ. 300. num. 3.

ſub Donatione vſusfructus reſeruatus non cadit, alias reſeruatio eſſet inanis, deciſ. 12. num. 2. & 3.

Donare Pupillus, minor &c. videtur impoſſibile, quod poſſint, deciſ. 281. num. 19.

Donatio facta ob cauſam non poteſt ſubſtineri, ſi cauſa effectum habuerit ante donationem, deciſ. 380. num. 7.

Donatio quando eſt oneroſa non requirit ſolemnitates ad ſubſtinendam minoris donationem requiſita, deciſ. 330. num. 5.

Donatio facta à minore ſine ſolemnitatibus à ſtatuto requiſitis, non attenditur, ibidem num. 6.

Donatio, quando nihil fuit de peculio expreſſum debet dici plena cum tranſlatione dominij, deciſ. 448. num. 10.

Donatio ex alienatione infirmatur, & intelligitur reuocata, deciſ. 186. num. 9.

in Donationibus puris Inſinuatio requiritur tantum, non in donationibus ob cauſam, deciſ. 380. num. 2.

in Donationibus correſpectiuis requiruntur ſolemnitates ſtatutariæ, quando ſunt factæ à minoribus, deciſ. 380. num. 13.

Donationis promiſſor in caſu nuptiarum remanet ita obligatus ac ſi donaſſet non ſolum ad fauorem filij, ſed & nurus, quæ agere poteſt pro conſecutione, ſed etiam filiorum dicti matrimonij, deciſ. 360. num. 2.

Donatio quando eſt mixta, tunc ex ſola ſcientia ſtipulationis non præſumitur acceptatio, deciſ. 32. num. 8.

Donatio facta ob cauſam à minore, non indiget ſolemnitatibus, deciſ. 230. num. 4.

Donatio pro hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque comprehendit etiam extraneos, & poteſt fieri purè, & ſub conditione, deciſ. 494. num. 3.

Donationis ratificatio per minorem factæ inducitur ex taciturnitate donantis facti maioris, quod declara, deciſ. 166. num. 8.

Donatio proprietatis etiam per iuſiurandum firmata non alterat dationem in ſolutum alteri factam emolumentorum, & iuriſdictionis in re donata, deciſ. 205. num 16.

Donatio dicitur præſentatio in lata ſignificatione, dec. 509. n. 51.

Donatio propter nuptias doti æquiparatur, dec. 448. num. 2.

in Donatione fideicommiſſum facta Titio acceptanti pro ſe, & filijs tunc inducitur quando fuit contemplata agnatio, deciſion. 528. num 24.

in Donatione fideicommiſſum requirit acceptationes primi Donatarij, ibid. num. 12.

Dominus fundi quouſque non fuerit de penſione ſatisfactus poterit interdicere aſportationem fructuum, deciſ. 64. num. 8.

Donatione contemplatione vnius tantum peracta dominium bonorum donatario, ſoli delatum cenſetur, dec. 11. num. 3.

Donatio facta pro ſe, ſuiſque, &c. eſt tranſitoria ad quoſcumque hæredes etiam extraneos, deciſ.... num. 7.

Donatio ad fauorem ſubſtituti confirmata ob mortem primi Donatarij, tanquam titulata, eſt manutenibilis, deciſ. 122. num. 3.

Donata bona quando fuerunt contemplatione certi matrimonij donatario, & filijs naſcituris, filius ex illo matrimonio natus dicitur æqualiter cum patre contemplatus, & eſt illius condonatarius, deciſ. 412. num. 1.

Donatio dicitur vniuerſalis donatario non diſponente de bonis reſeruatis, deciſ. 167. num. 40. & 42.

Donatio neque alienatio quicquam nocet agenti, quin etiam noceat eligenti, deciſ. 167. num. 20.

in Donatione gratuita, & titulo lucratiuo facta ex ſola ſcientia præſumitur ratificatio inducta, deciſ. 37. num. 7.

Repudiare nemo præſumitur voluiſſe rem ſibi gratuitam, & vtilem, ibid. num. 7.

Donatio maioris valoris in inſtrumento venditionis appoſita, ad modicum pretium reſtringi valet, deciſ. 133. num. 16.

Quod declara, ibid. num. 17.

Donatio cauſa mortis non obſtante pacto non reuocandi, reuocari poteſt, deciſ. 145. num. 6.

in Donatione titulus oneroſus ne interueniat ſufficit quod non poſſit æquari donationi, deciſ. 61. num. 19.

in Donatione abdicatio totius iuris ex quibus deſumatur, deciſion. 528. num. 21.

ex Donatione, dum Donatarius patitur aliquod detrimentum, ex ſola ſcientia, ſtipulationis donationis, non præſumitur acceptatio eiuſdem, deciſ. 37. num. 9.

Donatio facta Titio acceptante pro ſe, &c. intelligitur de hæredibus quibuſcunque, deciſ. 529. num. 15.

Donatum quando videatur lucrum, deciſ. 581. num. 21.

Donatio inter virum, & vxorem prohibita eſt, tàm ſecundum diſpoſitionem Iuris Communis, quàm ex Statuto Vrbis lib. 1. cap. 135. deciſ. 37. num. 4.

ex Donatione propter nuptias, vel dote lucratur, maritus quicquid vſufructu ſibi ſaluo filijs illius matrimonij proprietatem, ex Iuris diſpoſitione reſeruare debet, deciſ. 85. num. 6.

Donatio facta contemplatione matrimonij non requirit ſolemnitates, & inſinuationem, deciſ. 475. num. 3.

Donatio facta contemplatione matrimonij abſque ſolemnitatibus eſt nulla, ſi nulla in Inſtrumento fiat mentio de dote, ibid. num. 4. 7. 8. & 9.

Donatio cauſa mortis, quinque teſtibus deſtituta non tenet, deciſ. 289. num. 9.

Donatio quando ex mera liberalitate prouenit, nulla læſionis exceptio admitti poteſt, deciſ. 583. num. 8.

Donatio facta ad ſuggeſtionem alterius, non attenditur, deciſ. 294 num, 22.

in Donationibus correſpectiuis etiam minores lædi poſſunt, deciſ. 380. num. 14.

Donare minor, & pupillus non poſſunt, nec cum ſolemnitatibus. deciſ. 251. num. 18.

in Donationibus inuicem inter minores, & mulieres factis, inſinuatio requiritur etiam, deciſ. 36. num. 4.

Amplia, ibid. num, 5.

Donandi promiſſio fauore dotis, & matrimonij parit eamdem obligationem, ac vera, & perfecta obligatio, dec. 448. num. 1.

Donatio facta à minore ſine ſolemnitatibus ſtatuti, & Ægidianæ Conſtitutionis non ſubſtinet, deciſ. 166. num. 2.

Donatio contemplatione certi matrimonij facta vni ex Coniugibus, non poteſt in alterius Coniugis præiudicium remitti, aut in aliqua parte diminui, deciſ. 11. num, 2.

Donatio facta filio ob certum matrimonium non eſt prohibita, licet filius ſit ſub poteſtate patris, deciſ. 448. num. 9.

Donationis in minore, ratificatio non inducitur niſi concurrant ſolemnitates in Donatione requiſitæ, deciſ. 230. num. 8.

Donata bona contemplatione certi matrimonij diminui non valent, quia pro reſtitutione dotis, mulieris obligata cenſentur, deciſ. 11. num. 4.

Amplia, ibid. num. 5. & 6.

Donatio facta contemplatione certi matrimonij per donatariam contrahendi, ſubſtinetur abſque ſolemnitatibus à ſtatuto requiſitis, deciſ. 321. num, 3.

Amplia etiam hoc procedere in augumento dotis aſſignato ad faciliorem matrimonij concluſionem, ibid. num. 4.

Donatio intuitu certi, & determinati matrimonij facta, non requirit inſinuationem, & ſubſcriptionem donantis, & teſtium à Statuto Vrbis lib. 1. cap. 149. & 150. requiſitas, deciſ. 380 num. 1.

Donatio complicata in renunciatione non alterat illius naturam, quando pro maiori renunciationis corroboratione procedit, deciſion. 330. numer. 12.

Donatio matrimonij certi contemplatione facta facit, quod per mortem vnius Coniugis intereſſe alterius præſeruatum remaneat, deciſ. 11. num. 7.

Quod ab initio ſubſtineri non poteſt, ex poſt facto conualeſcere non valet, ibid. num. 8.

Donatio facta à Patre, fauore filij contemplatione matrimonij cum certa muliere contrahendi, deciſ. 280. num. 3.

Donatio facta à Minore, quæ interuentu proximiorum, ſubſcriptione donantis, & teſtium, à Statuto Vrbis, cap. 149. & cap. 151. lib. 1. requiſitis careat, ſubſtineri non poteſt, deciſ. 230. num. 1.

Donatio inter patrem, & filium, in eius poteſtate exiſtentem eſt prohibita, & inualida, ne pater dicatur ſibi ipſi donare, deciſ. 448. numer. 7.

Donatio licet ob cauſam facta à minore, non ſuſtinetur ſine ſolemnitatibus ſtatutarijs, deciſ. 380. num. 10.

Donatio facta patri, & filijs vti filijs, & non vti hæredibus, & datur ratio, deciſ. 529. num. 2. 3. 4. & 5.

Donatio filio à patre facta contemplatione certi matrimonij, necnon etiam eius nurui, eidem etiam dicitur acquiſitum ius quoad dictam donationem, deciſ. 280. num. 2.

Donatio quando eſt onerosa, vel ſaltem mixta, non ſufficit ſtipulatio Notarij pro abſente, ſed requiritur ſpecialis donatarij acceptatio, deciſ. 145. num. 9.

Donatio facta filio, & poſt eius obitum confirmata ad fauorem alterius ſubſtituti, eodem titulo familiaritatis, & nomine filij facta cenſetur, deciſ. 222. num. 7.

in Donatione patre ſtipulante pro ſe, & filijs donatis, vti filijs, non vti hæredibus, deciſ. 61. num. 10.

Donatio cenſetur facta de bonis donantis reſeruatis, dec. 83. n. 16.

Donatio inter virum, & vxorem eſt prohibita, deciſ. 513. n. 4. & 5.

Donatio inter virum, & vxorem ſuſtinetur, ſi ſit iuramenti vinculo munita, deciſ. 283. num, 5.

Donatio facta vxori, & filio ſapit alienationem, dec. 179. n. 28.

Donatio inter virum, & vxorem conſtante matrimonio prohibetur à iure, ne mutuo amore ſpolientur, dec. 283. num. 2.

Donatio inter virum & vxorem vt ſit valida traditio requiritur, ibid. num. 4.

Donatio cum onere graui non indiget inſinuatione, deciſion. 475. num. 9.

Donatio ſimplex indiget Inſinuatione, ibid. num. 10.

Donatio inter virum, & vxorem, ex obitu robur aſſumit, deciſ. 283. num. 3.

Donatio inter virum, & vxorem, licet ab Initio ſit nulla, morte tamen viri confirmatur, deciſ. 188. num. 7.

Donatio inter viuos reuocari non poteſt, deciſ. 190. num. 14.

Donatio inter virum, & vxorem, de iure eſt prohibita, deciſion. 352. num. 2.

Donatio reſtricta ad Ius directi dominij reſeruati donatori, non præiudicat gubernio, & fructibus, & exercitio iuriſdictionis inter aſſignatarios, & hæredes translatis, deciſ. 560.

D O S.

Dos taxatur iuxta vires, & familiæ conſuetum, & viri, & mulieris dignitatem, deciſ. 93. num. 8.

Dos ſemel detracta amplius detrahi non valet, deciſ. 447. num. 7.

Dos anterior præfertur mutuanti in cauſa principali poſteriori, deciſion. 214. num. 14.

Dos quando fuit per Iudicem taxata, nec taxationi mulier acquieuit, & quia maior quantitas ab ipſa prætenditur, dotis interuſuria non debentur, deciſ. 413. num. 22.

Dos à patre aſſignata, in dubio congrua præſumitur, deciſion. 411. num. 23.

Dos de quantitate in ſpeciem non poteſt immutari muliere non conſentiente, nec deteriorari valet conditio ipſius dotis, deciſ. 376. num. 8.

Dotis ſimulatio allegari non poteſt contra propriam aſſignationem, deciſ. 214. num. 12.

Dotis incertitudine inſpecta pater moram contrahit à die taxationis à Iudice factæ, deciſ. 318. num. 14.

Dos poteſt aſſecurari etiam cum fructibus ob vergentiam viri ad inopiam, deciſ. 474. num. 16.

Dotis congruitas præſumitur, deciſ. 251. num. 6.

Dotis interuſuria, ex Stat. Vrbis lib. 1. cap. 137. ad rationem ſeptem cum dimidio pro quolibet centenario taxantur, dec. 318. num. 1.

Dotis conſtitutio, & donatio propter nuptias, ſine ſcriptis, poteſt efficaciter promitti, deciſ. 448. num. 3.

Dos non probatur ex nuda confeſſione abſque præcedenti promiſſione, deciſ. 214. num. 4.

Dotis oblatio pro ſufficienti Rectoris ſuſtentatione, cum reſeruatione Iuriſpatronatus, non importat effectiuam dotationem, deciſ. 345. num. 2.

ad Dotis reſtitutionem hæres non poteſt condemnari, non liquidata illius quantitate, deciſ. 188. num. 12.

Dos aſſignata iuxta regulam fundi dotalis, iuxta illam eſt reſtituenda, deciſ. 113. num. 26.

in Dotem Pater cogitur aſſignare filiæ aliquam partem ſui patrimonij pro ſua dote, deciſ. 417. num. 24.

Dos quando fuit in quantitate aſſignata, pater compellitur ad Statuti formam fructus ſoluere, deciſ. 413. num. 13.

Dos quando fuit decreta in quantitate, pater compellitur alimenta tribuere ad normam Statuti, deciſ. 318. num. 12. & 13.

Dotis confeſſio receptionis in anteriorum creditorum præiudicium retrotrahi nequit, deciſ. 396. num. 15.

in Dotem bona aſſignata non cenſentur fideicommiſſo ſuppoſita, deciſ. 321. num. 11.

Dos poſt obitum Coniugum, filio, & hæredi debet reſtitui, deciſ. 247. num. 9.

Dos in pecunia, vel in ſtabilibus poteſt conſtitui, deciſ. 93. n. 15.

Dotis ſub nomine veniunt acconcia, & gemmæ, aliaque in Inſtrumento Matrimoniali annexa, deciſ. 317. num. 13.

Dotis fructus ſuccedunt loco alimentorum, quæ mariti, vxoris, & filiorum ſuſtentationi deſeruire debent, deciſ. 242 num. 7.

Dotis receptæ confeſſio, quando probet contra creditores, *deciſ.* 214. num. 5. 6. 7. 8. 9. 10. & 11.

Dos non dicitur ad filiam tranſiſſe liberam, quando *eſt ſuppoſita*, & hypothecata creditoribus, deciſ. 40. num. 10.

ad Dotis promiſſionem ſuſtinendam, Teſtis vnicus qualificatus ſufficientem probationem præbet iunctis adminiculis, quæ leuia ſufficiunt, deciſ. 445. num. 4.

Dos modica aſſignanda non eſt filiæ, quæ fratres non habet, deciſ. 417. num. 8.

Dos quando promiſſa eſt in ſtabilibus, iuxta illorum redditum fructus debentur, deciſ. 413. num. 12.

Dotare filiam Pater tenetur, vt ſi vir decedat poſſit illa dotem paratam ad nubendum cum alio habere, & ſi nubere noluerit, vnde ſibi poſſit alimenta præſtare habeat. deciſ. 417. num. 6.

Dotis interuſuria debentur marito à die quo cœpit onera *matrimonij* ſuſtinere, deciſ. 413. num. 8.

Dotis fructus reſpectu Patris non debentur ratione moræ, ſed loco alimentorum, ibid. num. 6.

Dos in ſpecie conſtituta, in ſpecie debet reſtitui, *deciſ. 376. n. 23.*

Dotis legatum quando potius in compenſationem excluſionis per Statutum indictæ, quam filiæ intuitu relictum cenſeatur, deciſion. 358. num. 15.

Dotes Conſtitutio Sixti V. Ciuium Romanorum, ad ſcuta 5500. reduxit, deciſ. 93. num. 10.

Dotibus alimenta æquiparantur, deciſ. 87. num. 6.

Dotem Pater vxoris filijs recipiens tenetur ad illius reſtitutionem, deciſ. 247. num. 10.

Dos filiæ debetur à patre etiamſi ſit diues, & habeat de proprio, deciſ. 417. num. 22.

Dos ſolui debet ex proprietate, non ex fructibus, dec. 411. n. 5.

Dotis fructus, eo ipſo quod maritus onera matrimonij ſuſtinet, debentur, deciſ. 342. num. 2.

Dotis donatio propter nuptias æquiparatur, deciſion. 448. numer. 2.

Dotis lucrum quando poſſit compenſari cum legaio, deciſion. 188. numer. 10.
Dotis fructus à die contracti matrimonij debentur, deciſ. 315. n. 7.
Dos debet arbitrio Iudicis conſtitui, attenta qualitate perſonarum, & opibus, dotare debentis, deciſ. 417. num. 7.
Dos taaata eſt à Statuto, & Conſtitutione Siati V. in ſcutis 5500. deciſ. 413. n. 14.
Dotes, vt plurimum ſunt pecunia, deciſ. 281. n. 6.
Dotis fructus à die contracti matrimonij debentur. dec. 413. n. 2.
Dotis declarario, & liquidatio poſt derogationem, Conſtitutionis Sixti V. ſecutæ retrotrahuntur à die contracti matrimonij, ibid. num. 17. & 18.
Dos cum decernatur à iure fructus illius à die contracti matrimonij deber filiæ, vel viro exhiberi perinde, ac ſi ipſa Dos promiſſa fuiſſet à patre, deciſ. 94. n. 12.
Dos poſt mortem doiatæ, non poteſt amplius dici Dos, ſed ſtatim efficitur patrimonium filiorum, deciſ. 484. n. 9. & 10.
Doris ſolorio, ea quibus arguatur, deciſ. 227. n. 5. & 6.
Dotis detractio ea bonis liberis Viro permiſſa cenſetur, non ex alijs emphyteuſi obnoxijs, deciſ. 183. num. 7.
Dotes, & diſpoſitiones ob cauſam ſunt conferendæ, deciſ. 3. num. 6.
Dos eſt deducenda ex particulari ſubſtantia, quæ apud patrem inuenitur, deciſ. 417. n. 25.
Dotis ſolutio integra, quod facta fuerit, admittitur, ſi maritus per actum inter viuos eam recepiſſe fareatur, deciſ. 386. n. 13.
Dos relicta hæredibus ab inteſtaio a Teſtatore, non poteſt de ea diſponere illius hæres, deciſ. 164. n. 5.
Dos eſt detrahenda ex bonis fideicommiſſarijs, quando bona libera non extant, deciſ. 317. n. 14.
 Quod declara, ibid. num. 15. & 17.
Dos eadem ſecundo Viro conſtituta cenſetur, quæ primo, deciſ. 484. num. 1.
Dos quando fuit decreta in quantitate, pater compellitur alimenta tribuere ad normam Statuti, deciſ. 318. num. 12.
Dotis interuſoria iuata conſuetudinem Regni Siciliæ, cum quo tranſit Inſula Meleuitana taxantur ad rationem ſeptem pro centenario, deciſ. 382. o. 3. 4. & 5.
in Dotem res aſſignara, dicitur fundus dotalis, licet à principio tradita fuiſſet æſtimata, deciſ. 396. n. 8.
Dotis interuſuria in Regno Siciliæ, cum quo tranſit Inſula Melitæ taxata ſunt in ſumma ſcurorum ſeptem pro quolibet centenario, & anno, deciſ. 356. num. 3.
Dotis ſolutio quod integrè facta fuerit, ex quibus reſultet, deciſ. 314. num. 1.
Dote mulier excepta nihil præſumitur poſſidere, deciſ. 94. n. 4.
Dotis interuſuria iuxta diſpoſitionem Statuti Vrbis, lib. 1. cap. 137. taxantur ad rationem ſeptem cum dimidio pro quolibet centenario, deciſ. 94. n. 11.
ſub Dotis titulo diſtributiones quotidiana, non continentur, deciſ. 449. n. 3.
Dotis declaratio facta retrotrahitur ad diem contractus matrimonij, deciſ. 318. n. 16.
Dotis vſuræ vltra illius quantitatem, non debentur, deciſ. 413. n. 15.
Dotibus alimenta æquiparantur, deciſ. 87. n. 6.
Dotis interuſuria ex Statuto Vrbis, taxantur ad rationem ſeptem cum dimidio pro quolibet centenario, & debentur quamuis nulla Dotis præceſſerit promiſſio, deciſ. 413. n. 9.
Dos decreta in Conſtitutione Siati V. inter nobiles Quirites, congrua reputatur, deciſ. 93. n. 12.
Dos etiam ex bonis fideicommiſſarijs, non extantibus liberia detrahitur, deciſ. 39. n. 15. & 17.
 Amplia, ibid. n. 16.
Dos ex quibus ſoluta præſumatur etiam in præiudicium tertij, deciſ. 408. num. 4.
Doa in Sixti Conſtitutione contenta, non dicitur congrua inter familias nobiles, deciſ. 413. n. 16.
Dos debetur filiæ à patre, licet illa nulla præcedente promiſſione nuptias cum viro digno, & eius aſſenſu contraxerit, deciſ. 413. num. 1.
Dos tranſit in dominium viri, quæ parit actionem fauore filiorum, non autem Vaoris, deciſ. 113. n. 24.
 Secua, ibid. num. 25.
pro Dotis ab extraneo promiſſæ reſtitutione vir, & eius hæredes conueniri poſſuot, deciſ. 314. n. 5.
 Secus in dote promiſſa à Patre molieris, ibid. n. 6.
Dotem, Iudex attenta perſonarum qualitate in maiori quantitate decernere poteſt ſub clauſula dummodo derogatio Conſtitutionis Siati V. à Pontifice impetretur, deciſ. 93. n. 11.
Dotis fructus ad rationem quinque pro centenatio alias per Rotam taxati fuerunt, deciſ. 413. n. 11.
Dotis actio datur contra ſuodum dotalem conſtitutum, deciſ. 105. num. 10.
in Dotem bona aſſignanda ad inſtar legatorum veniunt ſubtrahenda, deciſ. 359. n. 11.

Dotis vera nomeratio, ex quibus probetur, deciſ. 386. n. 6.
Dos deber à Patre filiæ præſtari etiam nulla præcedente promiſſione, deciſ. 94. n. 7.
Dotis detractio facienda eſt ex bonis pro illa aſſignatis, deciſ. 215. num. 8.
Dotem fœmina ſtuprata recipiens, ad quam ſoluendam, vel ad ipſam deſponſandam, vit condemnatus fuerar ſponſalibus renunciaſſe viderur, deciſ. 242. n. 12.
Dos quando non poſſit dici profectitia, deciſ. 358. n. 12.
Dotis confeſſio ſtante ſimili promiſſione facta viro aliquam meretur fidem, deciſ. 396. n. 6.
ad Dotis ſolutionem pater ſcit ſe teneri à die contractus matrimonij, deciſ. 413. n. 4.
ad Dotis reſtitutionem vir tenetur, quando Thori ſeparatio procedit ex illius ſæuitia, deciſ. 514. n. 16.
Dotia reſtitotio non poteſt retardari per exceptionem non redditæ rationis adminiſtrationis tutelæ niſi probetur, remanſiſſe tot bona, ex quibua mulier ſatisfieri poſſit, deciſ. 376. n. 30.
Dotis reſtitutio habet viam executiuam, deciſ. 164. n. 4.
Dotale lucrum quando debetur ex neceſſitate legis ciuilis, vel municipalis, vel vſusfructus in illius cauſam imputatur, deciſ. 348. num. 5. & 6.
ex re Dotali fructus prouenientes ſpectant ad virum ob onera matrimonialia ſuſtinenda, deciſ. 65. n. 21.
Dotationis, & fundationis probatio poſitiua, noo requiritur concurrente centenaria, deciſ. 136. n. 4.
Dotale lucrum quando neceſſariò non ex præſumpta hominum voluntate debetur cum legaio ad fauorem viri ab vaore facto compenſari debet, deciſ. 348. n. 7. & 8.
Dotales vſuræ viro indulgeotur propter onera matrimonij ſuſtinenda, & moram debentis ſoluere dotem, deciſ. 318. n. 2. & 3.
Dotales fructua eo ipſo, quod maritua onera matrimonij ſuſtinere cæpit debentur, deciſ. 356. n. 2.
Dotatio neceſſaria eſt probanda præuia actuali aſſignatione ſacta ad ſauorem Eccleſiæ, deciſ. 385. n. 6.
Dotatio promiſſa, ſed non effectuata non attenditur, ibid. n. 7.
Dotem filiæ, pater à die contracti matrimonij conſtituere tenetur, deciſ. 318. n. 4.
 Etiamſi nulla præcedente promiſſione cum Viro digno nuptias ſine patris conſenſu inierit, ibid. n. 5.
Dotandi filiam onus ad patrem ſpectat, deciſ. 306. n. 9.
Doralia Inſtrumenta ſine obligatione Camerali, vel Quatantigia, de Iure paratam executionem non habent, deciſ. 376. n. 1.
Dotationis qualitas à Staturo requiſita, ad effectum excludendi fœminas, debet neceſſariò adeſſe, vel tempore delatæ ſucceſſionis, vel tempore agnitæ hæreditatis, deciſ. 358. n. 2.
Dotationis titulus in materia Iuriſpatronatua reſultat ex centenaria, vel quadragenaria poſſeſſione præſentandi cum fama, deciſ. 509. num. 36.
 Et centenaria, vel quadragenatia cum fama, ea quibus probetur? ibid. num. 37.
Dotalia lucri diſpoſitio expreſſa requiritur, ad hoc vt maritus æs alienum contrahens dicatur, lucrum dotis in creditores alienaſſe, maximè quando dos in pecunia, & non in corporibus conſiſtit, deciſ. 85. n. 13.
pro Dotanda Eccleſia impenſæ nihil releuant, niſi medietatem fructus adæquent, deciſ. 488. n. 10.

D V B I V M.

Dubium quando eſt, an res tradita ſit in ſolutum, vel in pignua, præſumitur pro datione in ſolutum, concurrentibus adminiculis datam fuiſſe, deciſ. 205. num. 5.
Dubiarum obſeruantia eſt rerum interpres, deciſ. 78. n. 9.
pro Dubij declaratione obſeruantia plurimum inſeruit, deciſ. 287. num. 7.

E

Eccleſia prædialis de iure communi quoad decimas prædiorum ſuæ parochiæ fundatam intentionem habet, deciſ. 27. num. 7. & 18.
 Adeòque non contendere cum parocho Sacramentali, contra tertium debitorem decimarum, ibid. n 19.
Eccleſiæ procurator illi præiudicare non poteſt, & eius confeſſio poteſt reuocari, ſicut coofeſſio principalis, deciſ. 78. n. 17.
Eccleſiæ Parochialis Presbyteri non veniunt ſub nomine Capituli, ſeu Collegij, licet ad inſtar Collegij conſueuerint congregari, deciſ. 156. n. 7.
Eccleſia Parochialis ſubijcitur Epiſcopo, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegato, ex decreto Concilij Trident. ſeſſ. 25. cap. 11. de Regul. Sed declara, deciſ. 71. num. 2. & 3.
Eccleſiæ bona per Pauli II. & Vrbani VIII. Conſtitutiones vltra triennium locari prohibentur, deciſ. 372. n. 4.

Eccleſia poteſt eſſe Collegiata, quamuis in ea non adſit diſtinctio præbendarum, deciſ.32. num.1.

Necnon certus numerus Canonicorum, ibid.

Eccleſia ſacramentalis in mercede proueniente ex labore, Eccleſia prædialis in fructibua fundi circa decimarum exactionem ſuam intentionem probat, deciſ.27. num.13.

Eccleſia non præſumitur Collegiata, donec priuilegium Apoſtolicum exhibeatur, deciſ 256. num.8.

ad Eccleſiam collegiatam conſtituendam triplex Canonicorum numerus ſaltem requiritur, deciſ.192. num.6.

Eccleſia regularis ſæcularizata retinet omnia iura antea ſibi competentia, deciſ.197. num.8.

Eccleſia quando fuit ædificata expenſis totiua alicuius Vniuerſitatis, noo poſſunt priores illius apponere ſuum nomen, deciſion. 337. numer.1.

Eccleſiam in Collegiatam Epiſcopus ſua ordinaria auctoritate, vel alius quiuis inferior à Papa erigere poteſt, deciſ.32. n.9.

Dubitatur tamen de veritate huius opinionis, cum contraria opinio videatur verior, ibid.num.10.

Eccleſiæ adminiſtrator eidem præiudicium inferre non poteſt, deciſ.77. oum.11.

Eccleſia in Parochiali duo capita eſſe non poſſunt, ſed vnus Sponſus, & rector, cui cæteri ſubeſſe debent, deciſ.139. num.7.

Eccleſia, quando poſſit dubitari, an fuerit erecta in Collegiatam, deciſ.32. num.11. & 12.

Eccleſia non conſueuit admittere cenſuras contra non implentem ſponſalia ex iuſtia cauſis, quando ſpretus earum præberetur occaſio, vel naſceretur per matrimonium coactè initum grauius malum, deciſ.185. num.5.

Eccleſiæ per minorem ſolutionem non præiudicatur, deciſion. 209. num.3.

Eccleſiæ cultus propter tenuem præbendarum redditum non eſt deferendus, deciſ.317. num.2.

Eccleſiæ nouæ erectio interdicitur, ne alijs præexiſtentibus præiudicium inferatur, deciſ.481. num.4.

in Eccleſiarum conſtructione publica vtilitas attendi debet, noo priuata conſtruentis, deciſ.257. num.4.

Eccleſiæ inſeruientes debent prouideri de fructibus Beneficiorum eiuſdem Eccleſiæ, deciſ.32. num.5.

in Eccleſijs Parochialibus Calaguritanis beneficia diſtinguuntur in integra, media, & quarta, deciſ.49. num.2.

in Eccleſia Cathedrali Sacriſta eſt dignitas, & requirit Sacerdotium, deciſ.160. num.8.

Eccleſiæ licet inſculpere nomen, dummodo non adſit animus acquirendi ius aliquod in ipſa, deciſ.401. oum.9.

Eccleſiæ reſignatio proxima obtentioni alterius reſignationis tempore vacantis præſumitur facta contemplatione vacantis, deciſ. 117. num.9.17.& 18.

Eccleſiam Parochialem exemptam eſſe à iuriſdictione Ordinarij, & eſſe de menſa Abbatiæ per ſigna, & argumenta demonſtrari ſufficit, deciſ.197. num.6.

in Eccleſia Cathedrali ſicur Epiſcopus cum conſenſu Canonicorum, ita in Eccleſia inferiori Canonici cum conſenſu Epiſcopi eorum numerum poſſunt præfinire, deciſ.32. num.2.

Et hoc maximè accedente cauſa, & ratione, ibid. num.3.

Eccleſia vnita Monaſterio eſt exempta à iuriſdictione Ordinarij, & poteſt abſque concurſu conferre per Abbatem, dec.197. n.12.

Eccleſia ſibi Collegiatæ nomen adſcribere non poteſt, quando ſub nomine Capituli in primæua eius erectione noo apparet inſtituta, deciſ.192. num.7.

Eccleſiæ datur reintegratio etiam ſi ceciderit à poſſeſſione facto proprio, deciſ.231. num.7.

Eccleſia vnita à primæua ſui natura recedit, & reputatur Eccleſiæ cui vnita fuit, deciſ.10. num.1.

Eccleſia ſemper orat in ſuffragium animarum Defunctorum, deciſ.316. num.3.

Eccleſia poſſidens prædia in aliena parochia tenetur ad decimas, deciſ.27. num.20.

in Eccleſija nullus debet inſtitui vltra id, quod facultates earum ſubſtineat, inuitis alijs Beneficiatis inſtituatur, deciſ.32. num.6.

Eccleſia non priuatur poſſeſſione per ſententiam nullam, & latam à iudicibus incompetentibus, deciſ.187. num.4.

Eccleſiæ Parochialis Presbyteri non veniunt ſub nomine Capituli, ſeu Collegij, licet ad inſtar Collegij conſueuerint congregari, deciſ.256. num.7.

Eccleſia ante impetratum beneplacitum Apoſtolicum ab initio reſeruatum, poteſt contractum reſcindere ex priuilegio Iuris. cum res adhuc dicatur integra, deciſ.372. num.9.

ad Eccleſiam emphyteuſis deuoluta quæ vult denuò emphyteuſim concedere, dicitur iua quæſitum proximiori, qui renunciationem petere poteſt, deciſ.476. num.2.

Eccleſiam eſſe Collegiatam Conſtitutiones particulares tractatus in forma Capituli à Canonicis habiti, ſeruitium commune, ac ſigillum, area, & maſſa communis arguunt, dec.192. num.8.

Eccleſiæ contractus ſine ſolemnitatibus eſt nullus Eccleſiæ fauore, deciſione 468. numero 1.

Eccleſiam Epiſcopus pro vna vice reparare iubetur, dec.542. n.15.

Eccleſia Rotundæ fuit à principio dicata Feſtiuitati Sanctæ Mariæ ad Martyres, deciſ.316. num.4.

Eccleſia receptiua non poteſt effici numerata per Epiſcopum, deciſ.32. oom.13.

Eccleſia parochialis non habet iuris aſſiſtentiam in percipiendis decimis prædialibus, deciſ.27. oum.2.

Eccleſiæ, decimæ prædiales, & perſonales debentur à qua percipiuntur Eccleſiæ Sacramenta, ibid. oum.3.

Eccleſiarum vnio vti per regulas reuocatorias vnionum reuocata nullius eſt momenti, deciſ.317. num.6.

in Eccleſia Miſſa, ac Altari publico quilibet Sacerdos celebrare poteſt, deciſ.257. num.1.

in Eccleſia fructus incerti, & cauſales coonumerandi ſunt quando certos non habet, deciſ.488. oum.11.

Eccleſiarum dignitates conferuntur à Sede Apoſtolica, deciſion. 115. num.6.

Eccleſiam parochialem eſſe de menſa Abbatiæ ex quibus iuſtificetur, deciſ.197. num.5.

Eccleſiæ ſunt Iuris publici, deciſ.257. num.5.

Eccleſiaſtici ſtatus bona non poſſunt alienari in Forenſes ſine licentia Sedis Apoſtolicæ, deciſ.536. num.69.

Et hoc ſub pœna perpetuæ confiſcationis, quod procedit, etiamſi alienana eſſet abſolutua Dominus, ibid.num.70. & 71.

Eccleſiaſtici non ſubſunt laicis, nec illorum ſtatutis ligantur, deciſion.101. num.3.

Eccleſiaſtici non tenetur ad onera, & alia debita Ciuitatis, quamuis communem laicorum, & clericorum vtilitatem implicent, deciſ.182. numer.1.

Quod procedit in impoſitionibua publicis, ad quas laici ſoli tenentur, noo autem quando onera reſpiciuot primario vtilitatem priuatam, ibid.num.2.& 3.

Eccleſiaſtici tenentur ad ſolutionem oneris ab Apoſtolica Sede approbati, ibid.num.5.

Eccleſiaſticis onera non poſſunt imponi à Domino laico, deciſion. 161. numer.4.

Eccleſiaſtici ab onere auctoritate Apoſtolica impoſito non poſſunt in præiudicium Eccleſiæ ſine eiuſdem conſenſu recedere, deciſ. 306. num.4.

Eccleſiaſtici non ſubſunt laicis, nec illorum *ſtatutis ligantur*, deciſion.101. numer.3.

Eccleſiaſtico iudex laicus adiunctus, intelligitur conſtitutus aſſeſſor, deciſ.187. num.5.

Eccleſiaſticis permittitur fructus ex eorum prædijs etiam patrimonialibus ad libitum vendere, abſque ſolutione gabellæ per ciuitatem impoſitæ, deciſ.101. num.8.

Eccleſiaſticis onera oon poſſunt imponi à Domioo laico, ibidem numer.4.

Epiſcopua habito reſpectu ad perſonam, locum, & Conſtitutiooes Synodales patrimonij quantitatem pro Clerico arbitrari poteſt, deciſ.439. oum.9.

E D I C T V M.

Edicti affixio quid operetur, deciſ.117. num.14.15.& 16.

per Edictum citatio habet locum contra latitantem, non autem contra eum, qui commodè citari poteſt, deciſ.506. num.3.

Edictum ſuper concurſu præcedere debet electioni per decem dies ante, deciſ.117. num.13.

ÆDIFICATIO Scalarum in domo aliqua, quando non dicatur neceſſaria, deciſ.327. num.1. 2. & 3.

per ÆQVIPOLLENS conditio quando non poſſit impleri, deciſ. 275. numer.5.

Ætis alieni ſolutione ſecuta poſt impoſitionem cenſus ad hunc effectum facta verſio bene probatur, deciſ.112. oum. 10.

ÆSTIMATIONI conſenſus periti præſtitus quid operetur, deciſ. 201. num.5.

ad ÆS proprium ſoluendnm cenſus impoſitus in illius extinctiooem pecuniæ neceſſario ſunt vertendæ, deciſ.163. num.8.

E F F E C T V S.

Effectus conceſſionum Apoſtolicarum, quando ceſſauit, tunc ampliua non iuuant conceſſiones illæ, deciſ.6. num.5.

Effectum derogatio limitata limitatum producit, deciſ.85. num.9.

Effectum ſuum ſortiri Litteræ Apoſtolicæ tanquam habentes tractum ſucceſſiuum quandocumque poſſunt, deciſ.268. num.21.

Effectus incompatibilitatis præcipuus qualis ſit, dec.536. n.136.

Effectus illius rei, conditione pendente, donec impleatur, ſuſpenditur pro qua concepta fuit, deciſ.402. num.4.

Effectus regreſſus qui ſit, deciſ.419. oum.4.

Effectus dummodo habeatur nihil refert quod ea, quæ requiruntur ad certum effectum ex æquipollentibus fiant, deciſion. 171. numer. 10.

Effectus diſpoſitionis vt impediatur quid ſit neceſſarium, deciſion. 462. numer.29.

Effectus ſubrogationis ex quibus retardari nequeat, deciſion.403. numer.6.

ad Effe-

Digitized by Google

ad Effectum ſuſpenſiuum, & deuolutiuum appellatio quando admittatur, deciſ. 399. n. 4.
Effectuatio prouiſionis Apoſtolicæ ex quibus reſultet, deciſ. 109. num. 30.
Effectuatio, & acceptatio donationis per primogenituram factæ ſufficit, vt per primum donatarium fuerit acceptatio vt omnibus proſit, deciſ. 536. n. 187.

ELECTIO.

Electio Canonicatus Pœnitentiarij ex diſpoſitione Sac. Concil. Trid. ſeſſ. 24. cap. 8. de reformat. ſpectat ad Ordinarios, quoties vacatio in menſe ipſis aſſignato contingat, deciſion. 261. num. 1.
in Electione capitulariter facienda ſtante conſenſu capitulariter præſtando requiritur, vt quilibet perſonaliter accedat, deciſ. 374. num. 5.
Sed declata, vt ibid. n. 6. & 7.
Electio Pœnitentiarij ex diſpoſitione Sac. Concilij Tridentini ſeſſ. 24. cap. 8. de Reformat. ſpectad ad Ordinarios, ſi vocationis caſus in menſe ipſis attributo euenerit, deciſion. 140. num. 1.
ad Electionem beneficiatus ſi antequam præſentatio fiat accedere valet non eſt curandum vbicumque exiſtat, deciſ. 311. num. 10.
Et ratio, ibid. n. 11.
pro Electionis libertate iura omnia obſtrepunt, deciſ. 332. n. 1.
ELECTIS arbitris in ſolidum alter illorum circa vitium nullitatis ad editionem laudi deuenire minimè poteſt ſioc aliorum interuentu, deciſ. 135. n. 22.
Quoties alter malitioſè cum alijs conuenire diſtulerit, ibidem num. 23.
ELIGENDI aliquem à fœmina ex domo, quàm ipſe voluerit, deciſ. 1. n. 5.
Eligendi facultas cenſetur perſonalis, & cum perſona expirat, deciſ. 301. n. 8. & 14.
ad ELEEMOSYNAM, & Hoſpitalitatem Epiſcopus obligatur, deciſ. 342. n. 17.

EMPHYTEVSIS.

in Emphyteuſi res concedi ſolet ad meliorandum, deciſ. 338. num. 7.
Emphyteuſis etiam cum directi Domini aſſenſu in præiudicium alterius in inueſtitura comprehenſi non poteſt ab emphyteuta alienari, deciſ. 183. n. 8.
in Emphyteuſi pactionata nominans adſtrictus ad eligendum vnum ex pluribus expreſſis in inueſtitura nihil de ſuo nominato tribuit, dum iſte à Domino directo beneficium electionis obtinet. deciſ. 57. n. 6.
Secus in Emphyteuſi hæreditaria, ibid. n. 7.
Emphyteuſim primus acquirens ex quo in præiudicium vocatorum diſponere nequeat, deciſ. 463. n. 10.
Emphyteuſis conceſſio ex titulo lucratiuo, cenſeri debet, quando liberalitas concedentis vndique exuberat, ibid. n. 9.
Emphyteuſi domus obnoxia, non poteſt venire ſub generali diſpoſitione bonorum, deciſ. 303. n. 23.
Emphyteuſis conceſſa pro ſe, filijs, & nepotibus non comprehendit fœminas, deciſ. 476. n. 1.
Emphyteuſis deuoluta ad Eccleſiam quę vult denuò emphyteuſim concedere dicitur ius quæſitum proximiori, qui renunciationem petere poteſt, deciſ. 476. n. 2.
in Emphyteuſis contractu deceptus reſciſſionem petere poteſt eo modo quo in contractu locationis, cui affinis eſt emphyteuſis, deciſ. 235. n. 2.
Emphyteuta à conductore in quo differat, deciſ. 28. n. 4. & 5.
Emphyteuſis tranſitoria ad quoſcumque hæredes poteſt quamuis Eccleſiaſtica etiam ad manus mortuas, ex iuris diſpoſitione tranſmitti, deciſ. 377. n. 3.
Eccleſia Emphyteuſis eſt incapax vti manus mortua, deciſ. 57. num. 9.
in Emphyteuſi pro ſe filijs ac nepotibus, altero ſine deſcendentibus moriente portio iſtius alteri deuoluitur ex iure accreſcendi, deciſ. 183. n. 1.
Emphyteuſis eueniente caſu deuolutionis, remanet totaliter reſoluta, deciſ. 536. n. 111.
Emphyteuſis renouatio matri debetur in concurſu amitarum remotiorum, deciſ. 200. n. 3.
Emphyteuſis pactionata primo ad acquirentem, ſecundo ad filios, tertio ad nepotes defertur, deciſ. 463. n. 1.
in Emphyteuſi vt quis ſuccedere valeat ſpecialis illius mentio requiritur, ibid. n. 12.
Emphyteuſis renouatio quando petitur ex legis mandato, dominus ad illam præciſè tenetur, nec liberatur exhibendo intereſſe, deciſ. 132. n. 12.
ad Emphyteuſim vocato proximiori actio reuocatoria competit aduerſus inueſtitum contra ſtatuti diſpoſitionem, ibid. num. 10.
Emphyteuſis perpetua ad quam agnati ſunt vocati, ob illorum negligentiam aliquando ſauet extraneis, deciſ. 237. n. 6.
Emphyteuſis quamuis conſenſum Domini directi requirat, vt poſſit transferri in perſonam inhabilem, tamen commoditas fructuum poteſt perſonæ incapaci ad ſui vitam ab Emphyteuta obligari, deciſ. 57. n. 11.
Emphyteuſis conceſſa filijs, & nepotibus valet pronepotes comprehendere, deciſ. 463. n. 3.
Emphyteuſis Eccleſiaſtica vltra filios, & nepotes non progreditur, ibid. n. 4.
in Emphyteuſis renouatione quæ fit ex pacto, & prouidentia ſola ſanguinis proximitas non qualitas hæreditaria conſideratur, deciſ. 250. n. 2.
in Emphyteuſi vt quis ſuccedere valeat ſpecialis illius mentio requiritur, deciſ. 463. n. 12.
in Emphyteuſis perpetuæ contractu ad differentiam ſimplicis locationis ad modicum tempus, non fit remiſſio ob ſterilitatem contingentem in fructibus, deciſ. 338. n. 1.
Emphyteuſim primus acquirens ex quo in præiudicium vocatorum diſponere nequeat, deciſ. 463. n. 10.
ad Emphyteuſim Statuto diſponente proximiorem vltimo inueſtito admitti, hoc defuncto ſi Dominus directus ipſum admittere recuſauerit pro admiſſo tamen habetur, deciſ. 132. n. 1. & 9.

EMPHYTEVSIS ECCLESIASTICA.

Emphyteuſis Eccleſiaſtica tranſit in filios, & nepotes, & non vltra, deciſ. 195. n. 2.
in Emphyteuſi Eccleſiaſtica non admittitur repræſentatio iure ſanguinis, deciſ. 463. n. 2.
Emphyteuſis Eccleſiaſticæ bona, quando ſe habent ad inſtar allodialium licet inueſtito ad ſui libitum etiam in præiudicium comprehenſi in inueſtitura de ijs abſolutè diſponere, deciſ. 183. num. 4.
Emphyteuſis Eccleſiaſticæ bona poſſunt denuò relocari quando non adhuc ad Eccleſiam erant deuoluta, vel vigore concordiæ erant renouabilia, deciſ. 377. num. 7.
Emphyteuſis Eccleſiaſticæ Communitas vti manus mortua eſt incapax, deciſ. 377. n. 1.
Emphyteuſis eſt incapax Eccleſia vti manus mortua, deciſ. 57. num. 9.
Emphyteuſis Eccleſiaſticæ bona mediante concordia rediguntur ad inſtar allodialium, & efficiuntur tranſmiſſibilia etiam ad manus mortuas, ad effectum vendendi, & pretium conſequendi, ſi non perpetuò retinendi, deciſ. 377. n. 4.
in Emphyteuſi Eccleſiæ neceſſaria eſt præſcriptio quadraginta annorum, deciſ. 195. n. 18.
in Emphyteuſi bonorum Eccleſiaſticorum difficiliùs neceſſitas renouationis emphyteuſis admittitur, deciſ. 237. n. 8.
in Emphyteuſi Eccleſiaſtica non admittitur repræſentatio iure ſanguinis, deciſ. 463. n. 2.
Emphyteuſis Eccleſiaſticæ bona ex pacto, & prouidentia ſub generali bonorum diſpoſitione non veniunt, deciſion. 463. num. 13.
EMPHYTEOTICA bona titulo oneroſo acquiſita poſſunt alienari etiam in præiudicium vocatorum, deciſ. 513. n. 2.
EMPHYTEOTICA bona non veniunt ſub generali hæredum inſtitutione, niſi fiat de eis ſpecialis mentio, ibidem num. 12. 13. & 14.
EMOLVMENTI præſtatio intuitu officij executoris relicti per mortem ipſius expirat, nec ad illius hæredes tranſmitti poteſt, deciſ. 301. n. 2. 3. & 4.

EMPHYTEVTA.

Emphyteutæ beneficium reſciſſionis contractus emphyteutici denegatur quando exigua penſio in recognitionem dominij præſtatur, & in qua conſiderabilis læſio conſiderari nequit, deciſ. deciſ. 235. n. 3.
Emphyteuta tenetur canonem Domino ſoluere, etiamſi emphyteuſis in parte perierit, ibid. n. 2.
Emphyteutæ bonorum liuellariorum inueſtituram probanti ex remedio, l. final. C. de edict. Diu. Adrian. tollen. immiſſio in ijs indulgetur, deciſ. 452. num. 11.
Emphyteuta non poteſt diſponere de bonis emphyteuticis in præiudicium alterius ad emphyteuſim vocati, deciſ. 183. n. 2.
Emphyteuta ſemper ad integram ſolutionem tenetur non habita ratione ſterilitatis, & diminutionis, niſi in totum res perierit, deciſ. 338. n. 4.
Emphyteuta reſciſſionem prætendens ex capite læſionis debet docere, quod vltra dimidiam fructuum rei in emphyteuſim retentæ læſionem patiatur, deciſ. 235. n. 5.
Emphyteutæ nominatio non in ſolo titulo conſiſtit quando ipſi aliter fundus conceſſus fuit, deciſ. 57. n. 4.
Emphyteuta ſoluit canonem in recognitionem directi dominij, deciſ. 338. n. 2. & 6.
Emphyteutæ, non conductori pertinet onus reaptandi domum, deciſ. 38. n. 3.
in EMPHYTEVSIM bona concedi ſolita, poſſunt de nouo relocari, deciſ. 377. n. 6.

Digitized by Google

EMPTIO.

Emptio dicitur pro eo, pro quo ſacta fuit, licet pecunia aliena, deciſ.231. num. 9.

Emptio, & venditio non ſuſtinetur ſine numeratione pretij, & per ſolam confeſſionem de recepto, deciſ.319. n.3.

Emptio plenè luſtificatur ex inſtrumento publico in actis exhibito, deciſ. 184. n.2.

EMPTOR.

Emptor rei emptæ pretium creditoribus ſoluens, id agit vt rem emptam à pignore, & hypotheca liberam reddat, deciſ. 259. num. 7.

Emptor rei à ſe poſſeſſæ valorem offerre poteſt, vel eam pro eodem pretio venditori reſtituere, deciſ.270. n.11. & 13.

Emptor ſpontè maiorem partem pretij ſoluens, & poſſeſſionem prædiorum accipiens, nec reclamana de defectu in illorum conſignatione præſumitur babuiſſe omnia, quæ exiſtebant in prædijs venditis, deciſ.121. n. 6.

Emptor non quærens euictionem cenſetur acceptare bona empta cum ſuo onere, deciſ.505. n. 9.

Emptorem venditor, qui de rei venditæ oneribus non certiorauit loco damnorum, & intereſſe pretium reſtituere debet, ſi venditor in re vendita præiudicium ſentiat, deciſ.264. n.2.

in Emptores loca Montium ex Conſtitutione 159. Vrbani VIII. libere tranſeunt, deciſ.381. n.11. 12. 13. & 14.

Emptor in re empta poteſt apponere pactum quod creditoribus nec dominium, nec hypotheca acquiratur, deciſion. 40. num. 9.

EMPTIO, & venditio ſimulata in fraudem paratæ executionis eſt nulla, deciſ.319. n.2.

EMENS rem minoris grauatur onere probandi contraxiſſe cum ſolemnitatibus in contractu minorum requiſitis, deciſ. 322. num. 9.

Emens ſcienter rem alienam cenſetur pretium venditori elargiri, deciſ. 124. num. 4.

Emens rem à fiſco tamquam fiſci non poteſt pro ea conueniri, deciſ. 271. num. 12.

Emens à fiſco, illius iure, & priuilegijs vti poteſt quia loco fiſci eſt, ibid. n.13. & 15.

Emens vir proprijs pecunijs ſui, & vxoris nomine cenſetur nomine vxoris ſimulatè appoſuiſſe, & ſibi tantum acquirit, deciſ. 513. num. 3. & 6.

ENVNCIATIVA.

Enunciatiuæ antiquæ contentæ in diuerſis inſtrumentis benè inſeruiunt pro probatione exiſtentiæ Iuriſpatronatus, deciſ. 509. num. 5.

Et probant etiam in præiudicium tertij, ibid. n. 6.

Enunciatiuæ non probant, nec tertio præiudicant vbi principaliter diſputatur de veritate enunciati, deciſ.106. n.17.

Enunciatiuæ ex inſtrumentis elicitæ non elidentes probationem ex multis actibus concludenter verificatam non attenduntur, deciſ.387. n. 12.

Enunciatiuæ emiſſæ in loco, vbi de enunciato nulla habetur notitia, nec alicui inibi exiſtenti ſit præiudicium non probant extra eundem locum in damnum aliorum, deciſ.535. n.15.

Enunciatiuæ emanatæ tempore ſuſpecto non attenduntur etiam in antiquis, ibid. n.17.

Enunciatiua ſimplex præiudicare non poteſt veritati, deciſ. 451. num. 9.

ex Enunciatiuis, & aſſertionibus tacitè emiſſis profeſſio elicita probationem in contrarium non admittit quam reſultantem ex ipſius Religioſi reclamationibus, deciſ. 334. n.7.

ex Enunciatiua inſtrumentorum, & depoſitionibus Teſtium filiatio probatur, deciſ.472. n.40.

Enunciatiuæ à perſonis ſuſpectis prodeuntes nullius ſunt efficaciæ, deciſ. 192. n.16.

Enunciatiuæ Iuriſpatronatus robur ſumunt ab adminiculis, & quænam adminicula ad hunc effectum ſuffragentur, deciſ.209. num. 12.

Enunciatiuæ de recenti à tertijs emiſſæ, vbi principaliter de enunciato dubitatur, non probant, deciſ.416. n. 14.

Enunciatiuæ, quod probent in antiquis, procedit in vim probationis antiquitatis, quæ non operatur circa ſubſtantiam diſpoſitionis, ſed tantùm probationem illius ſupplet, & credibiliorem facit, deciſ.535. num 21.

Enunciatiuæ conſultò emiſſæ, & ſolis profeſſis conuenientes tacitam profeſſionem concludunt, deciſ.334. n.5.

Enunciatiuæ ab Intereſſe in cauſa habentibus emiſſæ regulariter non probant, deciſ.483. n. 7. & 8.

Enunciatiuæ, quamuis plures ab vno prouenientes vel habentibus cauſam ab eo pro vnica reputantur, deciſ. 535. n.19.

Enunciatiuæ antiquiſſimæ, & longè hominum memoriam excedentes ad probandam ſaltem indirectè immemorabilem ſuffragantur, deciſ.414. n.3.

Enunciatiuæ emiſſæ in diuerſis inſtrumentis antiquis æquipollent famæ, deciſ.268. n.10.

Enunciatiuæ in diuerſis inſtrumentis emiſſæ quando verſemur in antiquis optimè probant deſcendentiam, deciſion. 268. num. 9.

Enunciatiuæ filiationis illam non probent in alia cauſa, & quoad alios, qui cauſam non habent à nominantibus, deciſion. 535. num. 8. 9. & 15.

Enunciatiuæ nec plenam, nec ſemiplenam probationem faciunt, quando principaliter contingit dubitari de enunciato, ibid. num. 13.

in Enunciatiuis Conſtitutionum Apoſtolicarum non poteſt fieri fundamentum, quando hæ non motu proprio, ſed ad ſupplicationem partis emanarunt, deciſ.21. n. 7.

Enunciatiuæ emanatæ à perſonis ſuſpectis concurrentibus adminiculis, & coniecturis benè probant, deciſ. 197. n. 4.

Enunciatiuæ, quamuis aliqua ſit informis, iunctis adminiculis probant, deciſ. 509. n.16.

Enunciatiuæ contentæ in litteris Apoſtolicis, ſi emanarunt ad ſupplicationem partia nullum probationis gradum conſtituunt in materia probationis Iuriſpatronatus, ibid. n. 10.

Enunciatiuæ ordinarij ad probationem Iuriſpatronatus, benè inſeruiunt, deciſ.291. n.5.

ex Enunciatiuis ante centum annos, & vltra vnio ſufficienter probatur, deciſ.197. n.3.

Enunciatiuæ non admittuntur, quando dubitatur de veritate enunciati, deciſ. 71. n.9.

Enunciatiuæ antiquæ præſentationes effectuatæ probationem Iuriſpatronatus inducunt, deciſ.136. n. 5.

ex Enunciatiua ad ſupplicationem partia emanata non probatur Iuſpatronatus in præiudicium tertij, deciſ.77. n. 9.

ex Enunciatiua inſtrumentorum filiatio probatur, maximè in antiquis, & quando non concurrit alius de conſanguineis, deciſ. 472. num. 38.

Enunciatiuæ etiamſi aliquæ emanarunt à perſonis ſuſpectis ſi tamen concurrunt adminicula veritatem rei enunciatæ corroborantia plenè probant, deciſ.509. n.11.

Enunciatiuæ Iuriſpatronatus quando ſunt antiquiſſimæ tunc earum forma tam rigidè non eſt inquirenda cum præſumatur Iuris requiſitis munita, ibid. n. 15.

Enunciatiuæ metam centum annorum excedentes habent vim famæ, ibid. n. 4.

Enunciatiuæ, vt dicantur antiquæ ad effectum probandi filiationem debent eſſe centum annorum, deciſ. 535. n. 20.

Enunciatiuæ prouenientes à perſonis ſuſpectia, & intereſſatis nihil probant, ibid. n.10. & 11.

Enunciatiuæ emanatæ ad inſtantiam partis, non releuant ad probanda confinia, deciſ.520. n.88.

Enunciatiuæ emiſſæ in Inſtrumentis informibus à perſonis ſuſpectia, & intereſſe habentibus non merentur attendi, deciſ.509. num. 9.

Enunciatiuæ generales, & indeterminatæ, nihil ponunt in eſſe, deciſ. 490. n. 6.

Enunciatiua verba, quæ vltra principale propoſitum contrahentium proferuntur nihil diſponunt, deciſ.407. n.11.

ENVNCIATIO generalis, quando in vno tantùm caſo poteſt verificari, perinde eſt ac enunciatio fuerit ſpecialis, deciſ. 520. num. 60.

EXECVTOR reſcripti illius limites egredi non poteſt, deciſ.271. num. 8.

EPISCOPVS.

Epiſcopi, & Capituli collatio ſimultanea præſumitur, donec contrarium probetur, deciſ.212. n.14.

cum Epiſcopo tranſactio à Presbyteris inita beneplacito Apoſtolico deſtituta nullius eſt roboris, deciſ. 156. n. 9.

Epiſcopus habet intentionem fundatam in decimis percipiendis, deciſ. 5. n.13.

per Epiſcopum penſio eſt ſoluenda quoties fructus ex Epiſcopatu cui penſionis onus impoſitum eſt, percepit pro rata cum ceſſionario, deciſ.343. n.1.

Epiſcopus licet pluribus præſit Eccleſijs dicitur vnus Paſtor, deciſ. 515. num. 3.

Epiſcopus ex diſpoſitione Concil. Trident. cap. 6. illiteratis debet dare coadiutorem, ſi ſcandaloſè viuunt, debet eos monere, ſi in turpitudine permanſerint eos priuare tenetur, deciſ. 247. num. 12.

pro Epiſcopo congruæ taxatio arbitrio Iudicis remittitur ponderatis dignitate Epiſcopi, & alijs, deciſ.342. n.19.

Epiſcopi actus iuriſdictionales in aliqua terra exercentis iuriſdictioni ſubiecta, ea cenſetur, deciſ. 483. n.10.

Epiſcopi ius delinquentis in collatione conſolidatur cum iure Capituli rectè conferentis, deciſ.414. n. 6.

ſine Epiſcopi licentia Conc. Trid. ſeſſ. 21. cap. 1. de reform. prohibet alienari ea bona, ad quorum titulum Clericus fuit ordinatus, non tamen prohibet hypothecam generalem ad fauorem creditorum, etiam inconſultò Epiſcopo, deciſion. 439. numer. 1. & 3.

ab Epiſcopo ſolo collatio illa dicitur libera, quæ poteſt fieri abſque alterius electione, conſilio, vel conſenſu, deciſ.592.num.5.
Epiſcopos Græci ritus Ruſſorum Dux Vlodimirus ad imbuendos populos Religione à Conſtantinopolitano Patriarcha accepit, deciſ.297.numer.1.
Epiſcopus poteſt reſidere in quacumque parte ſuæ Diœceſis, deciſ.115. num.2.
pro Epiſcopo in congrua taxanda ratio onerum haberi debet, deciſ.342. num.18.
Epiſcopus, Beneficiatis inſeruientibus Eccleſiæ, debet prouidere, ne mendicare cogantur, deciſ.32. num 4.
quoad Epiſcopum Archipresbyter ſibi priuatiuè iuriſdictionem competere contendens principalis cauſæ defenſio ipſi inhæret, deciſ.156. num.1.
Epiſcopus Maioricenſis inter Epiſcopos Hiſpaniarum numeratur, & eſt ſuffraganeus Epiſcopi Valentini, deciſ.215. num.4.
Epiſcopus habet intentionem fundatam exercendi omnimodam iuriſdictionem intra ſuam Diœceſim, non ſolùm ex Sacrorum Canonum diſpoſitione, ſed etiam ex Concil. Trident. ſeſſ.6 cap. 5. ſeſſ.7. cap.8. ſeſſ.14. cap.5. & 3. & ſeſſ.21. cap.18. de reform. deciſ.483. num.1.
Epiſcopus, qui ſuis ſumptibus ſuſtentari poteſt, ab Eccleſia ſtipendia non debet accipere, deciſ.342. num.21.
Epiſcopus poteſt validè condere Conſtitutiones in ſua Diœceſi, deciſ.471. num.2.
Epiſcopi aſſertiones in Iurepatronatus poſſunt nocere Eccleſiæ, maximè in perſonis potentibus, deciſ. 488. n.17.18 19.20.21.
Epiſcopus tenetur ſingulis triennijs Sacra Apoſtolorum limina decenter viſitare, deciſ.342. num.14.
Epiſcopus Eccleſiam pro vna vice reparare iubetur, ibid.num.15.
Epiſcopus ſua ordinaria auctoritate, vel alius quiuis inferior à Papa erigere poteſt Eccleſiam in Collegiatam, deciſ.32 num.9.
Epiſcopo Eccleſia Parochialis ſubijcitur, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegato, ex decreto Concilij Tridentini ſeſſ.17. cap.11. de Regular. deciſ.71. num.2.
Epiſcopus in Eccleſia Cathedrali ſicut cum conſenſu Canonicorum, ita in Eccleſia inferiori Canonici cum conſenſu Epiſcopi corum numerum poſſunt præfinire, deciſ.32. num.2.
Et hoc maximè accedente cauſa, & ratione, ibid.num.3.
Epiſcopus, Parochus, & Clerus intra limites ſuæ Diœceſis, & Parochiæ pro decimis exigendis in iure ſundatam intentionem habent, deciſ.197. num.3.
Epiſcopus etiam in aliena Diœceſi decimas exigere aliquando poteſt, ibid. num.5.
Epiſcopi in admiſſione Iuriſpatronatus non ſunt faciles in ipſorum, & Eccleſiarum præiudicium, deciſ.444. num.14.
ad Epiſcopum, & Capitulum collatio præbendæ Canonicalis ſimultaneè ſpectat, deciſ.261. num.2.
ad Epiſcopi libitum Archidiaconus non poteſt remoueri, ſed eſt obſeruandum cap. 3. de offic. Iudic. Ordin. deciſ.189. num.20.
Epiſcopi iudicio circa iuſtam cauſam non reſidendi ſtandum eſt, deciſ.390. num.5.
Epiſcopus ſolus an valeat immutare qualitatem Eccleſiæ ſine conſenſu Capituli, & Cleri, deciſ.32. num.14.
ad Epiſcopatum promoti beneficia non attento indulto retinendi Sedi Apoſtolicæ remanent reſeruata, deciſ.246. num.4.
Epiſcopi iuriſdictioni actus iuriſdictionales per Abbatem exerciti non præiudicant, quoties non conſtat de illis Epiſcopum habuiſſe notitiam, deciſ.483. num.18.
Amplia, ibid. num.19.
Epiſcopo debetur congrua ex Sacrorum Canonum diſpoſitione, deciſ.342. num.5.
Epiſcopatus Chelmenſis Græci Ritus anno M. fundatus fuit in Ruſſia, deciſ.267. num.2.
Epiſcopi teſtibus contra ſe ad extinctionem Beneficij ſuæ collationis deponentibus plurimum propter vnionem fauore Canonicorum faciendam eſt deferendum, deciſ.317. num.3.
cum ECCLESIA mulier contrahens etiam ſine ſolemnitatibus efficaciter obligatur, deciſ.565. num.7.
Declara tamen, ibid. num.8. & 9.
Epiſcopi iuriſdictio ſublata non cenſetur, ſi Papa in priuilegio exemptionis inferiori collatori conceſſo non ſeparet locum ab Epiſcopi Diœceſi, ita vt collator ſe tanquam ordinarius gerat, deciſ.483. num 13.
Epiſcopi votum, quod computetur pro voto vnius Canonici, in quibus terminis procedat, & declara, deciſion. 573. n.2.& 3.
Epiſcopo debetur congrua de Iure, deciſ.342. num.20.
Epiſcopus de facto Archidiaconi tenetur, deciſ.189. n.24.
Epiſcopus ex diſpoſitione Concilij Tridentini ſeſſ.23. de reformat. cap.18. tenetur erigere Seminarium, & illi ex ſua menſa contribuere, deciſ.342. num.16.
Epiſcopus præſumitur benè informatus de qualitate beneficiorum ſuæ Diœceſis, deciſion. 509. numer. 13.
per Epiſcopum facta obligatio, & conſenſus non poſſunt operari vltra conſenſum Papæ, deciſ.342. num.7.
per Epiſcopum vnio facta, vt Canonici gradum ſuſtinere, & ſeruitium Eccleſiæ præſtare valeant, tenet, deciſ.317. num.7.
Epiſcopi confeſſio voluntaria, & nullo iure cogente facta nihil probat, & datur ratio, deciſ.115. num.13. & 14.
ius Epiſcopi delinquentis in collatione conſolidatur cum iure Capituli rectè conferentis, deciſ.414. num.6.
Epiſcopi congrua ex diſpoſitione Concilij Tridentini cap. 13. ſeſſ. 4. eſt ſcutorum mille, deciſ.345. num.1 & 3.
Epiſcopus ad Eleemoſynam, & Hoſpitalitatem obligatur, deciſ. 342. num.17.
Epiſcopali dignitati præiudicium non eſt inferendum, ibidem numer. 10.
Epiſcopus congruæ augmentum petere nequit, quando Eccleſiam cum tali onere accepit, ibid. num.9.
Epiſcopo ad conferendum requiſito & non conferente, prouiſio facta per Capitulum debet ſuſtineri, deciſ.212. num.16.
ad Epiſcopatum beneficia omnia promoti de iure vacant, deciſ. 246. num.2.
Limita tamen niſi præuentiuè concedatur per Pontificem retentio, ibid.num.3.
Emolumentum, quod executor conſequitur in Teſtamento intuitu officij executoris, cenſetur relictum, deciſ.401. num.1.
Emolumentum & fructus quarti medium tanquam debetur illi cui quartum adiudicatum eſt, deciſ.48. num.4.
EQVITVM profeſſorum bona deferuntur in theſauro Religionis ex Conſtit. Clem. VIII. & Pij V. deciſ.76. num.7.

EPISTOLA.

Epiſtola viri exprimens malum animum comprobat illius ſæuitiam, deciſ.514. num.15.
Epiſtolæ inducunt ratificationem, & inducunt mandatum ſpeciale, deciſ.492. num.7.
Epiſtola quod non veniat attendenda ſufficit, quod non fuerit recognita, deciſ.56. num.12.
Epiſtola contra ſcribentem plenè probat, deciſ.103. num.9.
Epiſtola recognitione carens non probat, deciſ.263. num.4.

ERROR.

Error quando eſt notorius, non poteſt deſeruire ad aliquid colorandum, deciſ.520. num.78.
per Errorem facta renunciatio, & nulla ex defectu conſenſus, falſa cauſa, & decreto Iudicis non ſuſtinetur, deciſ.158. n.4.& 5.
Error non præſumitur, niſi in facto probetur, deciſ.386. num.5.
Error, & mala fides adminiſtratoris, ex quibus reſultet, deciſ. 455. numer.12.
Errori potius quam dolo actus contrarius adſcribi debet, deciſ. 126. num.23.
Erroneum æſtimum, tunc multo magis non probat dum præſumitur, deciſ.520. num.38.
per Errorem dati repetitio eſt, conſulto dati donatio eſt, deciſ. 26. numer.7.
de Errore confeſſionis conſtito confitenti ſuccurritur, deciſ.105. numer 10.
Errori relatum potius quam referens attenditur, & ſi hoc aliter diſponat, tribuitur, deciſ.386. num.1.2. & 3.
Error termini ſuſcepti, ex quo ceſſet, deciſ.274. num.7.
Error Notarij parti non præiudicat, deciſ.115. num 30.
Error quando apparet ex reflexione facti, non releuat, deciſion. 520. numer.77.

EVICTIO.

Euictione emptor non quærens cenſetur acceptare bona empta cum ſuo onere, deciſ.505. num 9.
de Euictione actio quem tenet, eundem agentem tenet exceptio, deciſ. 108. num.9.
Euictio non debetur pro legato certæ ſpeciei, dec.389. num.2.
Limita niſi ſit legatum oneroſum, ibid.num.3.
de Euictione actio, quem tenet, eundem agentem repellit exceptio, deciſ.313. num.3.
Euictione contingente permutans, vel agere poteſt rei vendicatione, vel pro conſecutione intereſſe, deciſ 142. num.8.
de Euictione actio quem tenet, eundem agentem repellit exceptio, deciſ.247. num.7.
de Euictione quem tenet actio, eundem agentem repellit exceptio, deciſ.82. num.2.
Euicta res permutata quando fuit, permutanti regreſſus ad propria bona conceditur, deciſ.142. num.5.
ex EVENTV ſubſecuto non poteſt conſtitui certa diſpoſitio, deciſ.6. numer.15.
per Euidentiam rei probatio omnem aliam ſuperat probationem, deciſ.461. numer.7.
Euentus ſunt omninò incerti, & ratione Incertitudinis poteſt aliquid certum donatum iuſtè peti, deciſ.74. n.20. & 21.
Euitanda ſuperfluitas ſemper eſt, deciſ.61. num.8.

EXACTIO.

in Exactione decimarum parochi habent iuris aſſiſtentiam eorum Parochiæ, quæ eidem ſuffragatur ad effectum poſſeſſionis pro manutentione, deciſ.493. num.1.2.3.& 4.

Exa-

Digitized by Google

Exactionem gabellarum ementes tenentur Dominis de non exactis. deciſion. 2. oumer. 17.
Exactio ſacta in vim mandati ad continuationem poſſeſſionis non dicitur attentata, deciſ. 75. num. 6.
Exactionis onus aſſumens non liberatur Indicando debitores exigendos, ſed tenetur de non eaactis, deciſ. 2. nnm. 9.
Eaactio mutui eſt licita, quando mutuans tempore mutuationis probat habuiſſe occaſionem lncrandi, & quia mutuauit pecuniam, non potuit ſe negotiari, deciſ. 92. num. 1.
in Exactionem decimarum verba *tenere*, *poſſidere*, *inſurgere*, *habere* ſonant vti facti eſt, non in ius exigendi, deciſ. 434. n. 11.
Exactor negligentiæ argui non poteſt, ob non ſactam creditorum exactinnem, quando debitores excuſſi non ſoluerunt, deciſion. 2. numer. 15.

E X A M E N.

Examen reſtium admittitur in cauſa Matrimonij poſt rem iudicatam, quod amplia, deciſ. 67. num. 4. 5. 6 & 7.
Examen teſtium non denegatur poſt rem iudicatam, vbi obtenta fuit cnmmiſſio reſtitutionis in integrum, deciſ. 67. num. 5.
Eaamen nullum eſt, & inualidum quando pars proteſtata fuit de intertogatorijs à ſe dandis, deciſ. 370. num. 5.
Amplia, vt ibid. num. 6.
Examen teſtium poſt rem iudicatam non poteſt admitti, deciſion. 67. numer. 2.
Eaaminis nullitas durante lite ſempet poteſt opponi, quando illud apptobatum non ſuit, deciſ. 379. num. 8.
Examen nouum non poteſt denegari ſuper ijs, quæ de nouo adduntur, deciſ. 359. num. 5.
Eaamen eſt nullum, quando forma ſeruata non fuit, deciſ. 310. numet. 3.
Eaamini nouo intra tempus præfiaum ſe ſubijcere non poreſt, qui fuit infirmus, nec rempore infirmitatis poteſt quis fieri doctior, deciſ. 329. num. 9.
Examen teſtium publicè atteſtantium contrarium admittirur, quando tendit ad corroboraodas ſcripturas, quod amplia, deciſion. 67. num. 18. & 19.
per Examen teſtium citatio remanet circumducta, deciſion. 506. numer. 7.
Examen teſtium non attenditur, quando omnino contrarium ex ſcripturis deprehenditur, deciſ. 293. num 4.
Examen nouum poſt didicita teſtificata, non admittitur, deciſion. 361. numer. 3.
Eaamen teſtium publicis atreſtationibus non denegatur quando eaaminantur præclaræ perſonæ, deciſ. 67. num. 16.
Examen in materia ſubtractionis ſcripturarum ln actis productarum non admittitur, niſi magnus fumus materiæ articulatæ concurrat, deciſ. 485. num. 5.
Examen teſtium eſt nullum ob interrogatoriorum reſecationem, deciſ. 379. num. 7.
Examine trium ad beneficium promouendorum facto, & ex his duobus approbatis, tertius pro inhabili declaratur, & tacitè reiectus videtur, deciſ. 329. num. 1.
in Eaamine primo teſtes inducti præſumuntur meliores, & magis inſtructi, deciſ. 293. num. 6.
Examinati teſtes licet ad perpetuam rei memoriam, alijs tamen adminiculis ſuffulti, benè probant, deciſ. 203. num. 4.
Eaaminati teſtes poſt didicita teſtificata, non poſſnnt denuo in eadem cauſa, deciſ. 259. num. 1.
Eaaminatis teſtibus formiter plurimum eſt deferendum, deciſion. 345. num. 2.
ab Eaaminatorum mala relatione eſt admittenda xppellatio ad effectum ſuſpenſiuum, deciſ. 329. num. 6.
Examinati teſtes licet ad perpetuam rei memoriam nec releuantes præbent fumum ad obtinendam remiſſoriam pro illis formiter repetendis, deciſ. 397. num. 4.
Examinatorum iniuriam non xpprobantinm, & iniuriam beneficiatorum non eligentium reprobatus experitur, deciſion. 329. numer. 8.
Examinatorum relatio efficitur ſuſpecta ex eo quod ſemel habilis approbatus fuerit, poſtea verò vt inhabilis reiectus, deciſion. 329. num. 11.

E X C E P T I O.

Exceptiones inſubſiſtentes non retardant executionem inſtrumenti obligatione Camerali muniti, deciſ. 98. num. 10.
Exceptiones altioris indaginis attentata non admittunt, deciſion. 75. numer. 12.
Exceptio retentionis quando ab emptore opponi nequeat, deciſ. 259. numer. 5.
Exceptio ſimulationis non iuſtificatur ex præſumptionibus, & coniecturis, deciſ. 24. num. 10.
Exceptio dominij in Interdictis poſſeſſorijs admitti non debet, deciſion. 188. num. 1.
Exceptiones contra perſonas in iudicio manutentionis non attenduntnt, deciſ. 426. num. 9.
Exceptio retentionis requirit creditum ln ſubſtantia, & quantitate liquidum, deciſion. 65. numer. 17.
Eaceptio non implementi operatur, vt actor xudiri non poſſit, niſi doceat ex parte ſua adimpleuiſſe, deciſ. 272. num. 21.
Exceptio dominij incontinenti quando detur in poſſeſſorio, deciſion. 520. num. 46.
Exceptio doli mali competit ſolum per viam retentionis omnis pro credito Chirographario, deciſ. 435. num. 7.
Eaceptio firmat regulam, deciſ. 225. num. 15.
Exceptionem non implementi opponere non poteſt, qui primò contrauenit, deciſ. 210. num. 17.
Exceptio attentatorum non oppoſita, illorum renunciationem arguit, deciſ. 399. num. 5.
Exceptio fideicommiſſi in Saluiano non xdmittitur, ſed declara, deciſ. 441. num. 12. 13. & 14.
Eaceptio firmat regulam in caſibus non exceptis, deciſion. 521. numer. 4.
Eaceptio compenſationis oritur quando opponitur, & non anteà, niſi de impediendo vſurarum curſu agatur, deciſ. 217. num. 5.
Eaceptin retentionis dotis materiæ non poteſt retardare immiſſionem fideicommiſſario, deciſ. 311. num. 6.
Exceptionem patiens confeſſio releuantem nullam fidem meretur, deciſ. 333. numer. 7.
Exceptio incontinenti probata impedit quodcunque remedium poſſeſſorium, deciſ 47. num. 8.
Exceptin turbida non poteſt impedire obligationem Cameralem, deciſ. 164. num. 20.
Exceptin parri an teſtator promouerit vſumfructum *in bonis* Aduentitijs filij in Iudicio Manutentionis, non eſt diſputanda, ſed reijcitur ad petitorium, deciſ. 222. num. 8.
Exceptio non ampliat contractum, vt faciat ea comprehendi, quæ non comprehenderentur exceptione non facta non attenditur, deciſ. 121. num. 5.
Exceptio illiquiditatis melioramentorum non poteſt retardare immiſſionem præſtita per petentem fauore poſſeſſoris meliorantis cautione de illis reficiendis, poſtquam effecta fuerint liquida, deciſ. 405. num. 9.
Exceptio non redditæ rationis vti indaginem altiorem requirens immiſſinnem retardare non valet, deciſ. 216. num. 9.
Eaceptio non implementi prodeſt excipienti, in quantum ſuæ intereſt promiſſionem adimpletam non fuiſſe, deciſ. 210. *num.* 13.
Exceptio quæ cedenti obſtat, ab eo cauſam habentem re*pellit*, deciſion. 173. num. 7.
Exceptio requirens altiorem indaginem non poteſt retardare immiſſionem, deciſ. 213. num. 14.
Exceptio doli mali ex parte eam opponentis, eſt in rem, deciſion. 435. numer. 4.
Exceptio nullitatis reijcitur quoties de illa clare, & euidenter non pateat, deciſ. 341. num. 12.
Exceptio nullitatis inuentarij opponi poteſt quando opponentis intereſt, deciſ. 264. num. 10.
Exceptiones contra hæredem competunt omnes, quæ competebant contra defunctum, deciſ. 532. nnm. 21.
Exceptio fideicommiſſi in Saluiano non admittitur, *ſed declara*, deciſ. 441. nnm. 2. & 13.
Exceptio in rem vti rei cohærens tranſit in ſingularem ſucceſſorem, deciſ. 435. num. 5.
Exceptiones non ſunt ſubtiliter conſiderandæ, ſed tantum an dare potuerint litis timorem, ad hoc vt tranſactio poſſit ſubſtineri, deciſ. 325. num. 2.
Exceptio de iure tertij competere nequit, deciſ. 402. num. 11.
Declara tamen, ibidem num. 12.
Exceptio non implementi opponi non valet ab illo qui illud impediuit, deciſ. 560. num. 18.
Exceptiones turbidæ, & illiquidæ executionem obligationis Cameralis retardare nequeunt, deciſ. 121. num. 2.
Exceptio vnionis executionem literarum Apoſtolicarum impedire non poteſt, deciſ. 278. num. 8.
Exceptiones teſtis vnicus plures patiens, & alijs contrarium deponentibus ſe opponens, nullum probationis gradum conſtituit, deciſ. 120. num. 8.
Exceptio ſpolij attendi debet ad retardandam ſolutionem, deciſ. 512. num. 4.

E X C E S S V S.

Exceſſns modicus non eſt ſufficiens ad læſionem, non eſt neceſſarius Eccleſiæ ad arguendam eius vtilitatem, deciſion. 368. numer. 22.
Exceſſus non præſumitur, & ab allegante debet probari, deciſ. 384. oum. 1.
Exceſſiua alimenta, non poſſunt dici quando adeſt turbiditas, deciſ. 117. numer. 39.

E X C L V S I O.

Excluſio fœminarum propter maſculos inducit fideicommiſſum perpetuum, deciſ. 465. num. 20.
Excluſus ab vna ſubſtitutione, cenſetur etiam excluſus ab alia, in qua eadem res continetur, deciſ. 167. num. 38.

cum

Digitized by Google

cum Excluſione ab omni commodo hæreditatis, Legatum quando fuit relictum Legatarius nihil prætendere valet, quio fit contra mentem teſtatoris, decil 204. n. 10. & 12.
Excluſus ex teſtamento ab vno gradu, vel ab vna ſubſtitotione noo eſt excluſus ab alijs, deciſ. 167. n. 4.
Excluſio patris ab vſufructu procedit, quando filia hæres inſtituta fuit, & patri legata fuit certa annoua præſtatio, deciſ. 445. num. 14.
Contrarium tamen verius, ibid. n. 15.
Exclusio religionis non præſumitur, ſed euidenter apparere debet, deciſ. 392. n. 8.
Excludere alium creditorem creditor poſterior noo poteſt certum anteriorem, deciſ. 149. n. 3. & 16.
Excluſæ fœminæ cenſentur ab illis bonis ſine clauſula *vtriuſque ſexus* conceſſis, deciſ. 78. n. 2.
Excluſio actus taciti eſt incluſio actus expreſſi, deciſion. 275. num. 11.
Excluſus ſimpliciter & abſolutè à fideicommiſſo abſque conditione limitatiua temporis eſt ſemper exclusus, deciſion. 208. num. 9.
Excluſio vnius eſt incluſio alterius, deciſ. 169. n. 7. & 10.
Excluſionem denotat dictio *verſus* regulariter, deciſion. 259. num. 22.
Contrarium, ibid. n. 23. & 24.
Excluſos pronepos vt dicatur ſufficit, vel ſublata dubitatio, vel abundantia verborum vel ipſa ambiguitas contra ipſum, deciſ. 195. num. 19. 20. & 21.
Excluſus ab vna ſubſtitutione non prohibetur venire ex alio quando apparet de voluntate, deciſ. 167. n. 36.
Excluſus ab vna ſubſtitutione cenſetur etiam excluſus ab alia in qua eadem res continetur, ibid. n. 38.

EXCOMMVNICATIO.

Excommunicationis ſententia abſque citatione perſonali, eſt nulla, & inualida, deciſ. 496. n. 4.
ab Excommunican. viſitator debet abſtinere, Capitulum Sedi Apoſtol. ſubiectum, tantò magis ſi proceſſit appellatio ad Pontificem, ibid. n. 5.
Quod amplia, ibid. n. 6.
ad EXCVSANDVM ſpolium etiam nouæ Iurium productiones fieri permittuntur, deciſ. 138. n. 2.
EXCVSARI debet nauta ab itineris proſecutione, ſi vi ventorum iter proſequi non potuit, deciſ. 120. n. 7.
ad EXHIBITIONEM librorum administrator compelli poteſt vt appareat an partitæ accepti, & expenſi bona fide fuerint deſcriptæ, deciſ. 455. n. 2.
EXCVSSIONE bonorum hæreditariorum debitoris contributioni non eſt locus niſi prius facta, deciſ. 331. o. 12.

E X E C V T I O.

Executionem paratam litteræ Apoſtolicæ iuſtificatæ habent, deciſ. 477. num. 2.
EXERCITIVM actus ſingularis, vt obtineri valeat requiritur quod ſit plenè præſcriptibile, deciſ. 189. n. 6.
Executioni ſententiæ iniuſtæ non ſunt demandandæ, deciſ. 181. num. 2.
Executio mandati reſpectu quantitatis ſub fideiuſſione non comprehenſæ retardari nequit, deciſ. 313. n. 10.
ad Executionem ſententiarum, & mandatorum Rota antea quam deueniat, qualiter procedat, deciſ. 28. n. 1.
Executio litterarum Apoſtolicarum nunquam retardatur quoties clauſulæ in illis adiectæ Iuſtificatæ remanent, deciſ. 509. num. 2.
Executio non vulneratur ex ſententia abſolutoria cum lata ſit ſine actis ſecus, deciſ. 113. n. 27. & 28.
Executio quando dicatur facta ab homine, & quando à lege, deciſ. 255. n. 4.
EXEQVENDVM teſtamentum quando non ſit, deciſion. 525. num. 1.
Executioni demandandum non eſt mandatum exceſſiuum & nullum, deciſ. 146. o. 4.
Executionem paratam obligatio Cameralis habet, deciſ. 121. oum. 1.
Executioni mandatum iniuſtum non eſt demandandum, deciſ. 228. num. 1.
in Executionem contentorum iudex à quo non poteſt ſe ingerere niſi in ſuo decreto, nec noua decreta facere, aut illa exequi valet, deciſ. 432. num. 5.
Executionem inſtrumenti dotalis mulier præter quantitatem in Sixtina conſtitutione præſcriptam petere non valet, deciſ. 50. num. 10.
Executio obligationis cameralis non retardatur à re altiorem indaginem requirente, deciſ. 456. o. 8.
Executio indiuidualiter ex vno capite relaxata, non poteſt ex alio ſuſtineri, deciſ. 476. n. 6.
Executionem obligationis Camerabs exceptiones turbidæ, & illiquidæ retardare nequeunt, deciſ. 121. n. 2.
nec Executiuè, nec per viam ſequeſtri poteſt procedi contra tertios poſſeſſores, deciſ. 53. n. 7.
pro Executione litterarum Apoſtolicarum immiſſio datur ad inſtar l. final. deciſ. 265. n. 19.
Executioni litteræ non iuſtificatæ non ſuot demandandæ, deciſ. 414. num. 1.
Executionem paratam habet inſtrumentum obligatione Camerali munitum, deciſ. 50. n. 1.
Executio ſequi debet declarationem, quæ in teſtimonium voluntatis defuncti debet eſſe iurata, deciſ. 404. n. 9.
Executiuè creditor quod poſſit procedere contra debitorem ſui debitoris in forma Cameræ obligatum, regula quando intret, deciſ. 304. n. 10. & vide ſub n. 9.
EXITVS acta probat, & cuius finis malus eſt, eius præordinatio præſumitur doloſa, deciſ. 54. n. 10.

E X E C V T O R.

Executori onus momentaneum collatum cenſetur ſucceſſiuum verò Legatario, deciſ. 371 n. 12.
Executore literas Apoſtolicas executioni demandante, nullum ius poteſt acquiri ex tali prouiſione pro canonizatione Iurispatronatus, deciſ 15. n. 11.
Executor efficitur mixtus in cognoſcendo, merus tamen in exequendo quoties clauſulæ in litteris adiectæ modificantur a clauſula *appellatione poſtpoſita*, deciſ. 509. n. 42.
Executorum atteſtationi ſtatur ad effectum probandi diligentias, & executionem fieri non potuiſſe, deciſ. 2. n. 14.
Executor bona debitoris vendens fidem habere de pretio noo poteſt, deciſ. 262. n. 2.
Executorialium ſcientia ſufficit, quod quouis modo innotuerit ad hoc vt relaxari poſſit declaratoria, deciſ 236. n. 7.
in EXEMPTIONE Decimarum ſolet addi, non obſtante cap. nuper, deciſ. 5. o 12.
Exemptio probat ſituationem, deciſ. 232. n. 4.
Exemptiones à 4. funeralium reuocatæ fuerunt à Conc. Trident. deciſ. 213. n. 3.
EXERCITIVM ſeparationem iuriſdictionis territorij denotat, deciſ. 71. n. 10.
EXPLICATIO priuilegiorum non à verbis, ſed ab intellectu dependet, deciſ. 533. n. 19.

E X I S T E N T I A.

Exiſtentia hæredis onus ſibi iniunctum explere non valentis aperitionem ſubſtitutionis impedire nequit, deciſ. 103. n. 8.
de Exiſtentia Iuriſpatronatus quoties apparet, tunc prouiſiones Apoſtolicæ tanquam de libero non ſolum factæ oſtendi debent ad elidendum Iuſpatronatus, ſed etiam cum intentione præſcribendi libertatem cum ſcientia patronorum, deciſ. 509. n. 26.
Exiſtentia, & coadunatio presbyterorum tanquam actus æquiuocus præſumptionem collegij inducere non valet, deciſ. 292. num. 11.
Quamuis communi nomine fructus exigantur ab œconomo per Presbyteros electo, quorum caput eſt Archipresbyter, ibid. num. 12.
Quia de ſimplici Congregatione etiam hæc ſigna prædicantur, ibid. oum. 13.
Excuſat Paupertas regulariter, vbi quiſquam alias non excuſaretur, deciſ. 206. n. 11.

E X P E N S Æ.

Expenſæ iudiciales tamquam legitimæ, & neceſſariæ victori omnes refici debent, etiamſi victus liti renunciet, deciſ. 522. num. 2. & 3.
Expenſæ ſatis ex fide Notarij comprobantur, deciſ. 384. numer. 2. & 5.
Expenſæ à victo victori refici debent, ibid. n. 3.
Expenſæ quibus grauata annuatim reperitur hæreditas pupilli veniunt ad fauorem tutoris in calculo imputandæ, deciſ. 250. oum. 7.
Expenſæ iudiciales quænam ſint, deciſ. 522. o. 1.
Expenſæ iudiciales tanquam legitimæ, & neceſſariæ, ibidem num. 2.
Expenſarum incertitudo in melioramentis factarum non benè arguit quantum in melioratione fuerit impenſum, deciſ. 405. num. 4.
Expenſæ extraiudiciales tunc ſolum debentur ratione damnorum, & intereſſe, quando attentata nullo velamine offuſcari poſſunt, deciſ. 400. n. 1.
Expenſæ extraiudiciales taxantur à Rota in ſcutis 50. pro qualibet inſtantia pro honoraria Aduocati, Procuratoris, Sollicitatoris, & Copiſtæ mercede, deciſ. 384. n. 6.
Expenſis totius alicuius vniuerſitatis Eccleſia, quando fuit ædificata, non poſſunt Priores illius apponere ſuum nomen, deciſ. 337. num. 1.
Extraiudicialis fides regulariter non probat, deciſ. 301. n. 15.
Fallit tamen ſi fides facta ſit à Religioſo Sacerdote, & notæ probitatis viro, ibid. n. 16.
Extraneos fideicommiſſum ex ſui natura non admittit, dec. 135. n. 5.

Extra-

Digitized by Google

Extraneis præferuntur fœminæ poſt maſculorum deficientiam in iurepatronatus actiuo fauore maſculorum concepto, deciſion. 462. num.4.
ab Extraneo pro dotis promiſſæ reſtitutione vir, & eius hæredes conueniri poſſunt, deciſ.314. num.5.
Secus in dote promiſſa à patre mulieris, ibid. num.6.
Extraneum fideicommiſſarius ad participationem fideicommiſſi admittens fideicommiſſo renunciare voluiſſe videtur, deciſion. 235. num.6.
Ita vt bona poſſint ab illo cum quo diuiſum eſt fideicommiſſum tranſmitti ad hæredes extraneos, ibid. nom.7.
Extranei hæredum nomine, & appellatione quicumque etiam continentur, deciſ.135. num.11. & 12.
Exorbitans ſtatutum, quantum fieri poteſt eſt reſtringendum, deciſ.214. num.23.
Expeditor Litterarum Apoſtolicarum reſignanti præiudicare non valet, quando contenta in mandato, in ſupplicatione non expreſſit, deciſ.419. num.3.
Expreſſio confinium in actis iudicialibus ſacta in poſſeſſorio eſt magni momenti, deciſ.387. num.9.
Expeditionem cauſæ remiſſoria non datur ad retardandam, deciſ. 501. num.7.
Expreſſionem omnium contentorum clauſula omni meliori modo operatur, deciſ.254. num.10.
Expreſsè non correctum relictum cenſetur ſub regulis iuris communis, deciſ.533. num.45.
Expreſſio maſculinitatis, & legitimitatis pluries repetita in filijs inducit voluntatem conſeruandi perpetuo bona in agnatione, deciſ.465. num.14. & 15.
Expreſſio Nepotum, & deſcenden. in donatione, quid operetur, deciſ.529. num.9. & 10.
Expreſſio meritorum filij eſt potius color quæſitus in cortice verborum, quam veritas, deciſ.61. num.20.
Expreſſio quantitatis dotem in quantitate conſiſtere demonſtrat, deciſ.376. num 24.
Expreſſio generalis prædiorum non eſt neceſſaria, quando conſtat illa fuiſſe vnita, & eiſdem tempore, pretio, & contractu adepta vt vno expreſſo, aliud etiam venire valeat, deciſ.291. numer.11.
Expreſſus conſenſus facit ceſſare tacitum, deciſ.134. num.15.
Expreſſus conſenſus requiritur ad effectum, vt quis obligetur, deciſion 37. num.9.
Extrema Saluiani ſunt creditum cum hypotheca, & poſſeſſio debitoris de tempore contractæ obligationis, deciſ.40. num.1.
Extrema ſpolij quænam ſint, deciſ.231. num.1.
Extrema Saluiani ſunt creditom cum hypotheca, & poſſeſſio debitoris de tempore obligationis, deciſ.105. num.1.
Extenſionem priuilegium vni conceſſum ad alium non patitur, deciſ.483. num.12.
Extinctio conuentu, vſusfructus ad illum ſpectans conſolidatur cum proprietate, deciſ.231. num.5.
Exercitium dignitatis non recipitur niſi per confirmationem, deciſion.355. num.5.
Extraiudicialis vexatio licet dat legitimam cauſam tranſigendi. deciſ.523. num.2.
Extraiudiciales depoſitiones licet iunctis adminiculis probant, deciſion.380. num.7.
Extraiudicialis Curialium fides etiam probat ſtylum, & obſeruantiam Curiæ, deciſ.219. num.4.

EXTENSIO.

Extenſio præcedentem comprehenſionem excludit, deciſion. 140. numer.10.
Extenſio ab expreſſis ad connexa datur, deciſ.533. nom.23.
Extenſio à gradibus ſuperioribus ad inferiores paſſim datur, amplia, deciſ.533. num.28. & 29.
Extenſio præcedentem comprehenſionem excludit, deciſion. 261. numer.10.
Extenſio in caſibus odioſis eſt prohibita, deciſ.438. nom.8.
Extenſio qualitatis admittitur, quando ſermo eſt de vna, eademque perſona, deciſ.30. num 9.
Extenſio de caſu ad caſum, nec de perſona ad perſonam in primogenitura, vel materia ſtricta non ſit, ſed reſtringitur ad caſus, & perſonas expreſſas, deciſ.172. num.7.
Amplia ibidem num.8.
Filij ſpurij agnationem nobilem conſeruare non poſſunt, ibidem numer.9.
Extenſio verborum non eſt facienda vt per illa comprehendatur quod comprehendi non valet, deciſ.228. num.5.
Extendi obligatio reſtricta ad vnum, ad aliud non valet, deciſione 45. numer.3.
Amplia, ibidem num.4.
Extendenda odioſa non ſunt, ſed ſtrictè interpretanda, deciſion. 33. numer.6.
Extendenda verba ſpecialiter loquentia de vno non ſunt ad alium, deciſ.195. oum.28.
Extinctus cenſus ſemel non reuiuiſcit, deciſ.171. num.15.
Exulem Princeps ſolus reuocare poteſt, deciſ.271. num.9.
ad Extinctionem cenſus depoſitum quando ſuffragetur, & quando non, deciſion.171. num.6.

F

FACTVM.

Facto defuncti hæres non poteſt contrauenire, deciſ.37. num. 19.
Factom indiuiduum dicitur rationis redditio, deciſ. 112. oum.1.
Actio contra hæredes datur pro rata, ibid. num.2. & 3.
in Facto, ea quæ non ſubſiſtunt, non attenduntur, deciſ. 6. num.1.
de Facto proprio deponentes Teſtes, & negatiuam coarctantes teſtibus, de affirmatiua deponentibus præferuntur, deciſion.342. numero 13.
Factum proprium impugnare nemini licet, quando ſolemnitates requiſitæ adhibitę fuerunt, deciſ.139. nom.1.
Factum defuncti hæres ratum habere tenetur, nec illud impugnare valet, deciſ.365. nom.3.
Factom donantia Donatarius vniuerſalis ſeruare tenetur, deciſion. 14. numer.14.
In Facto proprio ignorantia non eſt excuſabilis, deciſion.532. numero 29. & 28.
in Facto error non præſumitur, niſi probetur, deciſ.286. num.5.
Facto defuncti hæres, ſicuti non poteſt reclamare, ita multo minus dicendum eſt de hærede hæredis, deciſ.532. num.20.
Factum deſoncti hæres impugnare non poteſt, deciſ.409. num.3.
Factum defuncti hæres non poteſt impugnare fallit, deciſinn. 523. num. 20. 21. & 22.
Factum defuncti hæres impugnare non valet, deciſ.248 num.11.
Facto ipſo gratiam quando quis agnouit, & approbauit, ceſſat omnis impugnatio, etiam ſucceſſorum, deciſ.536. num.148.
de Facto proprio teſtes deponentes, & de re de qua ſunt plene informati benè probant, deciſ.426. num.13.
Factum defuncti hæres ſeruare tenetur, deciſ.334. num.14.
Factum alienum promittens cum clauſula *alias ad omnia damna & intereſſe*, ad iſta tenetur quando debitas diligentias non faceret in procurando ab alijs id quod promiſit, deciſ.41. num.5.
Alias ſecus, ibid. num.6.
pro Facto Iudicis præſumptio ſtat, deciſ.55. oum.6.
Factum poſitiuum priuilegiati priuilegium non requirit, ſed remouet obſtaculum, & reducit perſonam ad primæuum ſtatum Iuris communis, & non eſt neceſſe quod à priuilegiato acceptetur, amplia, deciſ.151. num.4.
Factum nudum, & ſola hæredis exiſtentia in diſpoſitione conditionali ad excluſionem ſubſtituti inſpicitur, deciſ.103. num.9.
Quod declara, ibid. num.10.
Factum merum in conditionibus attenditur, deciſ.437. num.1.
Factum defuncti auctoris hæres ſeruare omnino tenetur, *deciſion.* 283. numer.10.
de Facto Archidiaconi Epiſcopus tenetur, deciſ.*189. num.*24.
Factum ſui auctoris hæres ſeruare tenetur, deciſ.24. num.9.
vbi Facto opus eſt, verba non ſufficiunt, deciſ.236. num.10.
Factum defuncti hæres non poteſt impugnare, deciſ.63. num.10.
Factum merum attenditur in conditionibus, deciſ.233. num.11.
ex Facto ſuo præiudicium Eccleſiæ inferre non poteſt, deciſion. 107. num.12.
ex Facto, quam verbis conſenſus efficacior eſt is, qui elicitur, deciſ.275. num.8.
Factum alienum promittens ad hoc vt teneatur, debet in contractu declarare quod non vult poſſe ſe excuſari feciſſe etiam diligentiam in adimplemento ſuæ promiſſionis. deciſ.41. num.7.
Facultas transferendi penſiones reſeruatas ſuper quibuſ*cumque* fructibus attenditur etiam ſuper diſtributionibus, quando illæ ſuccedunt loco fructuum, deciſ.369. num.6.
Facultas Nuncij Apoſtolici in Regnis Hiſpaniarum eſt reſtricta ad ſcut. 24. computatis diſtributionibus quotidianis, *deciſion.* 292. numer.9.
Factum alienum promittens, non poteſt in *vim talis* obligationis carcerari, deciſ.41. num.4.
Factum iudicis quoad omnes effectus pro *facto* debitoris reputator, deciſ.270. num.15.
Factum hæres defuncti ſeruare tenetur, deciſ.356. num.2.
Facere hæres debet id quod ipſe teſtator ſi viueret facturus fuiſſet, vel in defectum hæredum fieri expreſſit, deciſ.294. n.26. & 27.

FACVLTAS.

cum Facultate alienandi fideicommiſſum ordinatum, ſane remaner fideicommiſſum, donec ſequatur alienatio, deciſion. 536. numer.119.
Qua alienatione ſecuta remanet reſolutum, & extinctum fideicommiſſum, n. 119. ex mente fideicommittentis, ibid.
Facultatem alienandi quis habere poteſt, & ſi non alienet, attamen fidei-

fideicommiſſum remanet, deciſ.288. num.1.
Facultatem abſolutam verba *dando ad vno molto, ad vn altro poco, ò niente* non tribuunt grauato, ſed reſtrictam, & à iure regulandam, deciſ. 240. n. 10.
Facultatem Teſtator dans hæredi diſponendi ante ſuam mortem non videtur dediſſe facultatem diſponendi inter viuos, ſed ſtante mentione mortis videatur voluiſſe diſpoſitionem fieri per viam vltimæ voluntatis, deciſ. 294. n. 15.
Facultas tacita teſtatoris, qui deſcendentes ex duabus lineis in numero plurium vocauit nullo modo ad vnum reſtringi voluiſſe cenſetur, ita vt hæres valeat vni omnia bona hæreditaria conferre, deciſ.240. n.8.
Facultas expreſſa à teſtatore hæredi conceſſa, vt valeat vni parum, aut nihil relinquere non extenditur quod omnes potuerit priuare, deciſ.240. n.7.
Facultas capiendi poſſeſſionem propria auctoritate probata admittitur, & impedit quodcumque remedium poſſeſſorium, deciſion. 180. num. 8.
Declara tamen, ibid. n. 9. & 10.
Facultate ſibi reſeruata debitor abutens ſibi imputare debet, ſi illam amiſerit, deciſ. 205. n.10.
Facultate ſibi conceſſa diſponendo vtens, non poteſt egredi terminos dictæ facultatis, deciſ. 536. n.84.
Facultatem alienandi fideicommittens liberam dando ſuis hæredibus limitare poſſe ſubſtitutionem fideicommiſſariam, vt tantum locum habeat, ſi alienatio non ſequatur, deciſ. 288. num. 2.
Facultas priuatiuè conceſſa non præſumitur, niſi verbis explicitis exprimatur, nec extenditur quando agitur de Diuino cultu minuendo, deciſ.316. n. 1.
Facultatem Miles Hieroſolymitanos teſtandi non habet abſque Sedis Apoſtolicæ, vel Magni magiſtri licentia, deciſ. 151. num. 7.
vigore Facultatis capiendi poſſeſſionem propria auctoritate aſſociatio competens non venit attendenda ſub prætextu exceptionis requirentis altiorem indaginem, deciſ.180. n.7.
Facultatem Teſtatore dante eligendi aliquos ex familia collectiuè ſumpta hæres eligendo vnum illius voluntati ſatisfacit, deciſ. 410. num. 9.
Facultas ſecundo nubendi vxori quando cenſeatur facilius tributa, & remiſſa pœna caducitatis ab vſu fructu, deciſ. 130. num. 17.
Facultas Nuncij Apoſtolici in Regnis Hiſpaniarum eſt reſtricta ad ſcut. 24. computatis diſtributionibus quotidianis, deciſ. 252. num. 9.
Facultatum inſufficientia, & intricatio non probatur ex creditorum concurſu, quando plures ex iſtis ſatisfacti fuerunt, deciſ. 260. num. 16.
Facultas alienandi reſtricta ad diſpoſitionem inter viuos non eſt trahenda ad diſpoſitionem vltimæ voluntatis, deciſ. 288. num. 5.
Facultatem compromiſſarius nullam habens per ſe remittendi primogenituram, non cenſetur voluiſſe laudare ſuper eo, de quo non poterat, deciſ.51. num. 4.
Facultatiua materia excluditur quando ſententia parti notificata præceſſit, quæ facit pro executione illius, ac paritione actus, deciſ.234. n.10.
vigore Facultatis aſſociatio capiendi poſſeſſionem propria auctoritate competens non retardatur ſub prætextu exceptionis requirentis altiorem indaginem, deciſ.47. n. 7.
Facultatem conueniendi non habet, qui nullam actionem intentare valet, deciſ.237. n. 1.
Facultatem habens declarandi fruſtra facultate vtitur, ſi ſine iuramento voluntatem teſtatoris declaret, deciſ. 404. n.6.
Facultatem diſponendi hæres qui habet poteſt ea vti moderando, vel augendo portiones, non autem in deſtructionem fideicommiſſi, & vocationis, deciſ. 410. n. 6.
Facultatum inſufficientia debet probari poſt contractum à debitore initum ſuperueniſſe, deciſ.260. n.14.
Facultas admittendi perpetuitatem Vicariæ ſuperioribus Eccleſiaſticis tantum reſeruatur, deciſ.10. n.13.
Facultatem obligatio Cameralis tribuit etiam contra debitoris hæredem, deciſ.521 n. 2.
Facultati vendendi propria auctoritate, quando renunciatum cenſeatur, deciſ.335. n.1.
Facultate ſibi à teſtatore tributa hæres ſi ſemel vſus fuerit non poteſt amplius variare, deciſ. 404. n. 3.
Limita ſi declaratio hæredis inueriſimilis non ſit, & ab intentione teſtatoris difformis, ibid. n. 4.
Facultas redimendi rem aſſignatam ſibi ab aſſignante reſeruata non alterat aſſignationem regiminis, & reddituum caſtrorum liberè factam in adimplementum ſuæ obligationis, deciſ. 83. num. 15.
Facultas inueſtiendi pecunias probatur Coniecturis, deciſ. 256. num. 5.
Facultatem deſert verbum *debeant* neceſſitatem ex ſui natura infert, non autem onus creditoribus imponit, deciſ. 129. num.7. 8. & 9.
Facultas eligendi cenſetur perſonalis, & cum perſona expirat, deciſ.301. n. 8. & 14.
Facultas vniendi Eccleſiam alteri, quando redditus Matricis Eccleſiæ ſunt tenues etiam Epiſcopo conceditur, deciſ. 317. num. 1.
Facultatem alienandi importat Clauſula *ad habendum*, deciſ. 434. num. 7.
Facultas per Priuilegium obtenta, non poteſt ſine Priuilegio exerceri, deciſ.481. n. 2.
Facultas nec Imperiali non extenditur ad diſponendum de decimis, deciſ.297. n. 9.
de Facultatibus ſuis Teſtator conſcius præſumitur, quando onus implendum reliquit impleri poſſe ſciuiſſe cenſetur, deciſ. 442. num. 4.
Facultatibus idoneus quilibet præſumitur, deciſ.256. n.4.
in Facultatiuis præſcriptio quando cadat, quod declara, deciſ. 115. n. 14. & 15.
in Facultatiuis præſcriptio non cadit, quod amplia, deciſ. 115. num. 21. 22. & 23.

FALSITAS.

Falſitas Notarij ex quibus deſumatur in teſtamento, deciſ. 525. num. 5. 6. & 13.
Falſitati Teſtamentum ſuppoſitum nullam fidem meretur, deciſ. 239. num. 17.
Falſum Teſtamentum continens diſpoſitionem fauore piæ cauſæ non præſumitur, quod fallit, deciſ.525. num. 14. 15. 16. & 17.
Falſas, & ſuppoſititias perſonas plures quandoque repræſentarunt, & multa etiam ardua, & difficilia, vt plurimum tentarunt, & aliquando geſſerunt, deciſ.535. n.40.
Falſo ſuppoſito fides, quæ innititur, & inſubſiſtenti corruit, corruente ſuppoſito, ibid. n.48.
Falſa eſt doctrina nulla generaliter, quæ non aliqua vera intermiſceat, deciſ.195. n. 25.

F A M A.

Fama ſola ſufficit, quando agitur de probanda filiatione antiqua, deciſ.268. n.11.
Fama filiationis non probatur per Teſtes de illa atteſtante, dum non deponunt eam vigere in Ciuitate, in qua vigere debet, deciſ.535. n.6.
Fama aliquando remanet in puris terminis falſi, & pernicioſi rumoris doloſè tranſmiſſi ab eo, qui deſiderabat de ſe aliqua famam adeſſe, ibid. n. 36.
in Famæ fundatæ hiſtoriæ tamquam probant, deciſ.525. n.13.

F A M I L I A R E S.

ob Familiæ ſplendorem in Primogenituræ conſtitutione, ſi aſſeratur quod ea conſtituatur, quid inde inferatur, deciſ.519. num. 18.
de Familia inſtitutio certæ perſonæ, quando factus eſt, onus reſtituendi videtur diſcretiuè inter vniuſcuiuſque lineæ deſcendentes tantum, non vt de vna in aliam tranſitus fiat, deciſ.268. num. 2.
Familiæ qualitas, & conſuetudo viri præualet conſuetudini nobilium familiarum Vrbis, deciſ. 417. num. 10.
Quod declara, ibid. n. 11.
Familiæ deſcendentia nobilis habetur pro notoria, deciſ. 268. num. 15.
Familiæ viri conſuetudo in dote taxanda ſolet attendi. deciſ. 417. num. 9.
de Familia omnibus Iuſpatronatus gentilitium eſt commune, deciſ.515. n. 1.
ex Familiæ vocatione cenſentur illi de familia reciprocè ſubſtituti, deciſ.268. n.5.
Familiam pinguiorem, qui habet alimenta pinguiora debentur ei, deciſ.535. n 80.
Familiarum actiones, & gentilitia ſtemmata, vt plurimum ſunt fictitia, & doloſè confecta, ibid. num.
FARFENSIS Abbas eiuſdem Caſtri, dominus olim fuit, deciſ.237. num. 12.

F A T A L I A.

Fatalia elapſo biennio ſunt prorog0anda alias ſententia, tranſit in iudicatum, deciſ. 488. n. 1.
Fatalibus non prorogatis, & lapſo biennio intrat res iudicata, deciſ. 461. n. 5.

F A V O R.

in Fauorem Nouitij, annus integer ad probationem conceditur in ſubſidium humanæ fragilitatis, vt Religionis aſperitates experiatur, & Monaſterij, vt mores nouitij exploret, dec.454. n.4.
ad Fauorem perſonarum, quarum fauore fuit præſtitus conſenſus limitatus operatur tantum, deciſ. 40. n.6.
ad Fauorem extraneorum, renunciatio non debet operari, ſed ad formam Capitulorum eſt regulanda, quando ita conuentum fuit, deciſ.253. numer.16.

Fauo-

Fauore piæ cauſæ diſpoſitio captatoria ſuſtinetur, deciſ.404.n.8.
Fauore matrimonij libertas fuit inducta, deciſ.93. num.6.
ad Fauorem Pupilli ſententia licet obtenta à Procuratore minus legitimo ſubſtinetur, deciſ.176. num.7.
ad Fauorem alicuius, ea quæ fiunt ſi ille non allegat, nemo alius allegare non valet, deciſ.536. num.162.
in Fauorem extraneorum renuncians non præſumitur velle diſponere, & ſe in illorum concurſu excludere, deciſ.330. num.3.
ad Fauorem ſubſtituti donatio confirmata ad mortem primi donatarij, tamquam titulata, eſt manutenibilis, dec.252.num.3.
vt Fauore creditorum hypotheca inducatur, ſufficit momentanea acquiſitio dominij facta per debitorem, deciſ.40. num.2.
Vſusfructus Doris penes maritum, dominium penes vxorem reſidet, ibid.num.3.
Fauore creditorum maritus, & bona hypothecando, non dicitur diſpoſuiſse de bonis ſibi ex lucro dotis obuenientibus, deciſione 85. num. 14.
ad Fauorem mulieris, & illius hæredum hypotheca, an à die diſtractionis bonorum dotalium, vel à die contractus dotis incipiat, deciſ.396. num.14.
Fauore creditorum pactum adiectum, non poteſt deinde in illorum odium retorqueri, deciſ.129. num.6.
ad Fauorem certarum perſonarum renunciatio, licet realis facta, quamuis illis viuentibus duret realitas renunciationis. ijs deficientibus expirat, & habetur ac ſi eſset perſonalis, deciſione 330. num.6. & 7.
Fauore minoris priuilegium inductum, non poteſt contra diſpoſitionem Iuris in ipſius odium retorqueri, deciſ.554. num.10.
ad Fauorem alicuius qualitas adiecta non eſt in illius odium deindè retorquenda, deciſ.344. num.5.
Fauores non debent retorqueri in odium, deciſ.529. num.7.
Fauorabilis diſpoſitio non eſt mutilanda ſubtilitatibus, deciſione 533. num.20.
Amplia, ibid. num.51.
Fauorabiliora dotibus alimenta tamquam magis neceſsaria ſunt, deciſ.87. num.7.
in Fauorabilibus interpretatio benigna, & lata facienda eſt, deciſion 212. num.7.
ad Fauorem illorum, qui habent meliora, & potiora iura ſucceſſionis, cum clauſula dummodo poſseſſio ſit vacans, & ſine præiudicio habentium meliora, & potiora iura operatur, non illorum, qui nullum titulum habent a defuncto, deciſ.190.num.13.
FEBRIS quartana de ſui natura longo tempore durat, deciſion. 371. num.14.
Febri quartana oppreſsus, diebus quibus vacat, non poteſt dici ſanus, ibid. num.14.
Febris quartana de ſui natura per longum tempus durat. & maximè ſi ſuperueniat tempore hyemis, deciſ.374. num.16.
FENESTRAM prohibitio non aperiendi in muro id arguit libertatem ipſius muri, deciſ.576. num.12.
FERRARIÆ Statutum requirit in donationibus minorum præſentiam Iudicis duodecim ſapientum, & Gabellariorum, deciſion. 166. num.4.

FEVDVM.

Feodum quando eſt antiquum, tunc propter feloniam ab vno in Dominum commiſſam, ille, omneſque deſcendentes, & agnati vſque in tertium gradum priuantur feudo, deciſ.535.n.127.
ad Feudi ſucceſſionem non admittitur ille cuius auctor ab ipſo repellitur, deciſ.78. num.19. & 20.
de Feudo Patre diſponente ad fauorem filij iure hæreditario, ad illum feudum tranſmittit, deciſ.125. num.8.
Feuda in Lombardia ſunt diuidua, & filij in eis æqualiter ſuccedunt, ibid. num.13.
Feudi conceſſio aliud eſt, ſi fuerit facta à ſupremis Dominis, & aliud ſi à Dominis inferioribus, deciſ.536. num.141.
Feudi ſubſtantia eſt indiuidua, ſed poteſt illius fruitio, & exercitium diuidi, deciſ.155. num.15.
in Feudi ſucceſſione nihil ita eſt perpetuum, quod contraria obſeruantia mutari non poſſit, deciſ.78. num.10.
Feudum quando eſt nouum, & fuit commiſſa felonia ab aliquo ex vocatis contra Dominum, tunc omnes agnati, & deſcendentes priuantur feudo, deciſ.536. num.128. & 159.
in Feudi ſucceſſione nihil ita eſt perpetuum, quod contraria obſeruantia mutari non poſſit, deciſ.78. num.10.
Feudum pro parte acquiſitum denotat illud non fuiſſe Primogenituræ ſubiectum, deciſ.125. num.9.
in Feudi Eccleſiaſtici ſucceſſione, mulier qualitatem deſcendentis non habet, deciſ.78. num.16.
in Feudo Eccleſiæ fœminæ non ſuccedunt, deciſ.78. num.6.
Feudum à Rege conceſſum, cum clauſula, *fidelitate Regia ſalua*, ſequuta infidelitate vnius durante eius vita, intrat deuolutio illius, non autem quoad alios vocatos, deciſ.536. num.156.
Feudum concedentium mens ex antiqua obſeruantia deſumitur, deciſ.78. num.8.
Feudo Pater non poteſt priuare filium, ad quod ex propria perſona vocatur, dum filius non à perſona patris, ſed à munificentia Principis illud recognoſcit, deciſ.52. num.2.
Feudalia Caſtra non præſumuntur, niſi plenè probetur, deciſion. 83. numer.11.
Feudalia Eccleſiaſtica bona non poſſunt alienari in extraneos ſine licentia Sedis Apoſtolicæ, nec inter viuos per teſtamentum, deciſ.536. num.46.47.48.& 49.

FIDEICOMMISSVM.

Fideicommiſſum ſub modis, & qualitatibus inſtitutum valet, & ſuſtinetur, deciſ.464. num.15.
ex Fideicommiſſo filiatio quando agitur ad effectum auocandi bona à tertijs poſſeſſoribus, non probatur ex leuibus præſumptionibus, & coniecturis, ſed requiruntur probationes efficaces, & concludentes, deciſ.535. num.7. & 69.
à Fideicommiſſi conſecutione, mulier dotata non eſt repellenda, deciſ.553. num.6.
Limita niſi per Statutum excludatur, ibid. num.7.
ad Fideicommiſſum Teſtator admittens de familia ad illum non poteſt nominare, niſi ſit deſcendens à primo fideicommittente, deciſ.268.num.13.
in Fideicommiſſo verba, *d'heredi in heredi*, aſcendentium poſita, intelliguntur de aſcendentibus, cum qualitate hæreditaria ſanguinis, deciſ.569. num.1.
Fideicommiſſum, verba, *ne' quali voglio, che vada detta heredità*, vti in rem concepta, inducunt perpetuum, reale, & reciprocum, adeout vnus ex deſcendentibus cenſeatur grauatus reſtituere alteri bona fideicommiſſaria, deciſ.30. num.3.
Alias Teſtatori voluntas expleri non poſſet, ibid.num.4.
Fideicommiſſi agnitio ex ſola petitione inducitur, deciſ.68.n.7.
Fideicommiſſum conditionale non tranſmittitur, ſi grauatus conditione pendente, & fideicommiſſo non agnito decedat, ibid. numer.9.
Secus in puro, vel purificato per euentum conditionis, in quo non refert, an conſtet de agnitione, ſed tranſmittitur ad fideicommiſſarios ex propria perſona venientes, ibid.num.10.
à Fideicommiſſo fœminæ cenſentur excluſæ, ſi nulla de eis ſit mentio in diſpoſitione, deciſ.527. num.13.
Fideicommiſſum perpetuum, & abſolutum ordine ſucceſſiuo, vſque ad vltimum defertur, deciſ.268. num.1.
de Fideicommiſſi purificatione, & bonorum Identitate docenti, ſicut non denegatur immiſſio, *ita nec illius hæredi*, deciſion. 145. num. 1. & 2.
Fideicommiſſi præſeruatio reſtricta ad certas perſonas, eiuſdem remiſſionem inducit, deciſ.135. num.1.
Amplia, ibid. num.2. & 3.
Fideicommiſſum ex ſui natura non admittit extraneos, ibid.n.5.
à Fideicommiſſis legatum in diuerſa oratione conceptum, non cenſetur iiſdem ſubiectum, deciſ.328. num.5.
Amplia ſi ſit relictum animo compenſandi cum proprio debito, & Teſtator voluerit rem certis perſonis gratam facere, ibidem numer.6. & 7.
in Fideicommiſſo ſubſtitutis duobus, alter eorum agens, *non prohibetur* petere totum, dummodo præſtet cauti*onem de reſtituendo* propriam portionem alteri ſubſtituto, *deciſ.203.*num.22.
ex Fideicommiſſo ordinato in deſcendentibus linearis arguitur tempus futurum denotan. deciſ.472. num.30.
Fideicommiſſi identitas ex diuiſione bonorum inter primos hæredes facta cum expreſſione confinium reſultat, deciſ.268. num.8.
Fideicommiſſi onere legitima grauata non dicitur, quando Teſtator in prohibenda illius detractione, Soccini cautelam non ſeruauit, deciſ.502. num.1.
Fideicommiſſum detractum ex cauſa Dotis, ab omni fideicommiſſi onere remanet exemptum. & eſt ac ſi nunquam fuiſſet fideicommiſſo ſubiectum, deciſ.451. num.1.
Fideicommiſſum vnum incompatibile cum altero, non poteſt *in* eadem perſona reſidere, deciſ.311. num.2.
à Fideicommiſſo excluſus ſimpliciter, & abſolutè abſque conditione limitatiua temporis eſt ſemper excluſus, decis.208.n. 9.
Fideicommiſso identitate bonorum, & poſseſſione fideicommittentis probatis, immiſſio conceditur, deciſ.517. *num.1.*
in Fideicommiſſis ſuſpenſio hæreditatis à iure, *non prohibentur*, concurrente maximè Teſtatoris voluntate, deciſ.43. num.20.
Fideicommiſsum quod voluerint tranſigentes remittere, debent attendi cauſæ, & rationes, quibus moti deuenerunt ad concordiam, deciſ.51. num.2.
Fideicommiſso purificato immiſſio in vim, l. fin. Cod. de edict. Diui Adriani tollendo, fideicommiſſario competit, deciſion. 253. numer.1.
Fideicommiſſi probanti purificationem immiſſio, ex l. fin. C. de edict. Diu. Adrian. tollen. conceditur, deciſ.170.num.15.
Fideicommiſſi ſtatus quando dicatur certiſſimus, deciſ.532.num.6.
Fideicommiſsum reciprocum lineare deduci debet ex verbis, vel coniecturis, quæ id neceſsario inferunt, deciſ.465. num.11.
Fideicommiſsum perpetuum, onus perpetuum inducit, ibidem numer.35.

Decla-

Declara, ibidem num. 36. 37. & 38.
de Fideicommiſſo, quando dicatur pleniſſimè conſtare, deciſ. 532. num. 3.
de Fideicommiſſo tranſactio bona fide facta eſt ſeruanda à fideicommiſſario, deciſ. 443. n. 7.
Amplia ſi currat executio, & obſeruantia per longum tempus, ibid. num. 8.
Fideicommiſſo legitima poteſt grauari, quando pater ponit in arbitrio filij, vel illam ſubijcere fideicommiſſo, vel in legitima tantum inſtituere, deciſ. 254. n. 3.
Quod declara, ibid. n. 4.
ad Fideicommiſſum remedium l. fin. &c. non poteſt conſequi is, qui non venit ea perſona hæredis fideicommiſſarij, deciſ. 277. num. 2.
Fideicommiſſo ad fideicommiſsarij fauorem purificato, immiſſio denegari nequit, deciſ. 395. n. 1.
Fideicommiſſum reciprocum ex quibus inferatur, deciſ. 465. numer. 33. & 34.
Fideicommiſſum iura diuidentis paria efficiuntur cum illo, cum quo diuiſum eſt, deciſ. 135. n. 9.
Fideicommiſſo ſubiecta credita, fideicommiſſario debentur, deciſ. 181. num. 14.
Fideicommiſſum dictio, in Infinitum, ex ſui natura, fauore deſcendentium operatur, deciſ. 322. n. 3.
in Fideicommiſſis attenditur grauati proximitas, dummodo non concurrant coniecturæ contrariæ voluntati Teſtatoris, deciſ. 217. num. 14.
Fideicommiſſum ex quo remiſſum cenſeatur, deciſ. 288. n. 12.
Fideicommiſſum teſtator cenſetur perpetuum inſtituiſſe, quando bona aliqua voluit tranſmitti ad hæredes, & ſucceſſores, deciſ. 322. num. 2. & 5.
de Fideicommiſſis argumentum ad patronatum propter Identitatem rationis, eſt validum, deciſ. 462. n. 9.
Fideicommiſſi verba præſeruatiua debent interpretari, & operari, tam quoad illos de familia, quàm quoad extraneos, deciſ. 418. num. 4.
Fideicommiſſi exiſtentia, & ad fauorem fideicommiſſarij probata immiſſio conceditur vel vigore leg. final. vel in vim vtilis Saluiani, deciſ. 427. n. 1.
Fideicommiſſo iuſtificato immiſſio fideicommiſſario conceditur in vim l. final. C. de edict. Diu. Adrian. tollend. deciſ. 218. n. 1.
Fideicommiſſo purificato, & identitate bonorum probata fideicommiſsario ſolet immiſſio concedi, deciſ. 452. n. 4.
Fideicommiſſi ſtatus benè deducitur certificatus vigore confeſſionis ipſius partis, deciſ. 532. n. 5.
ſub Fideicommiſso bona vti libera poſseſsa non cadunt, deciſ. 131. num. 12.
Fideicommiſſi præſumptio remiſſionis Intrat ad fauorem illius cum quo diuiditur fideicommiſsum, deciſ. 135. n. 10.
Fideicommiſsum in donatione requirit acceptationes primi donatarij, deciſ. 529. n. 12.
Fideicommiſsum teſtator nunquam præſumitur voluiſse ſubuertere, deciſ. 415. n. 8.
Fideicommiſſi litis vigore inſtitutæ intimatio eſt omnino neceſsaria, deciſ. 142. n. 13.
ad Fideicommiſsum vocati quando non comparent proximiores ſequentes admittuntur cum obligatione reſtituendi proximioribus ſi compareant, & petant, deciſ. 172. n. 15.
Fideicommiſsum ex animo contrario excluditur, deciſion. 529. num. 18.
Fideicommiſsum prætendens alio non veniente obtinere debet, deciſ. 347. n. 10.
Fideicommiſsum ordinatur ex voluntate Teſtatoris, deciſ. 529. num. 11.
Fideicommiſsum reciprocum de linea ad lineam, vt inducatur requiritur, quod omnes fuerint vocati, deciſ. 244. n. 4.
Fideicommiſſi portioni pro conſtituenda dote in caſu neceſſitatis poteſt derogari, deciſ. 63. n. 6.
Fideicommiſso teſtator ſubijciens fauore deſcendentium fundum pro celebratione Miſsarum relictum arguitur iuſpatronatus gentilitium inſtituere voluiſse, deciſ. 153. n. 4.
ex Fideicommiſso particulari legitima non eſt detrahenda, niſi bonis liberis non exiſtentibus, deciſ. 352. n. 14.
de Fideicommiſso conditionali tranſmiſſio quando agitur non admittitur, non concurrentibus vrgentibus coniecturis, deciſ. 203. n. 8. & 9.
Amplia, vt ibid. num. 10. & 11.
Fideicommiſso bona ſubiecta deuenta ad ſubſtitutum cum onere reſtituendi reciprocè ſubſtitutis non dicuntur hæreditaria illius ad quem deuenerunt, ſed fideicommiſsaria, deciſ. 68. n. 8.
Fideicommiſso ad fauorem fideicommiſsarij purificato immiſſio in vim l. final. C. de edict. Diu. Adrian. tollend. conceditur, deciſ. 311. num. 1.
ex Fideicommiſso antiquiori venientes & nominatim non ſunt vocati, ſed nominatio non inducitur niſi per interpretationem, & tunc non debetur immiſſio, in concurſu fideicommiſſi poſterioris clari, & litterali, deciſ. 536. n. 192. & 193.
Fideicommiſso mulier vt dicatur renunciaſse neceſsaria eſt in ipſa ſcientia iuris ſibi competentis, deciſ. 218. n. 11.
Fideicommiſsarium fideicommiſso teſtator, poteſt priuare, per menſem ante quo commiſit grauè delictum, deciſ. 536. n. 65.
Ob quod bona confiſcanda veniunt, ibid.
in Fideicommiſso, immiſſio an, & quando debeatur, conſtituto in quaſi poſseſſione filiationis, deciſ. 535. n. 68.
per Fideicommiſsum reſtitutio ad hoc, vt virtute clauſulæ Codicillaris ſit facienda, ſufficit Teſtatorem de filijs in genere, vel Implicitè cogitaſse, deciſ. 303. n. 10.
Fideicommiſſi præſumptio remiſſionis ex quo excludatur, deciſ. 434. num. 6.
Fideicommiſsum quod ad alicuius fauorem ſit purificatum, ex verbis Teſtamenti dignoſcitur, deciſ. 244. n. 1.
pro Fideicommiſso reintegrando, quando bona ei adiudicanda ſint, deciſ. 532. n. 4.
Fideicommiſsi expreſsè reſeruatio remiſſi inutilis & inefficax reputatur, deciſ. 135. n. 14.
Fideicommiſsum diues arguitur ex pinguis legitimæ detractione filiæ competentis, deciſ. 358. n. 8.
Fideicommiſſum reale inducitur ex verbis in rem conceptis, deciſ. 168. num. 7.
Fideicommiſso non iuſtificato immiſſio in bonis fideicommiſsarijs competere non valet in vim leg. final. C. de edict. Diu. Adrian. tollend. deciſ. 247. n. 1.
Fideicommiſsum cenſetur inductum, ſi teſtator dicat, volo bona mea maneant in familia, deciſ. 464. n. 5.
Fideicommiſſi identitas eſt concludenter, & ſpecificè probanda, deciſ. 277. n. 4.
à Fideicommiſso recedere noluiſse teſtator cenſetur, quando illud in codicillis non reuocauit, deciſ. 347. n. 9.
Fideicommiſsum in dubio non cenſetur remiſsum. deciſ. 434. n. 4.
Maximè quando nulla fuit facta mentio, nec de fideicommittente. nec de bonis fideicommiſsarijs, ibid. n. 5.
Fideicommiſso purificato. & identitate bonorum probata, fideicommiſsario ſolet immiſſio concedi, deciſ. 452. n. 4.
Fideicommiſsum in donatione facta Titio acceptanti pro ſe, & filijs tunc inducitur quando fuit contemplata agnatio, deciſ. 529. num. 20.
Fideicommiſsum cum altero non poteſt dici incompatibile quando à teſtatore fuit translatum, & conceſsum fideicommiſsarijs filijs, quia pater pro filio illud poſſidere valet, deciſ. 311. n. 4.

FIDEICOMMISSARIVS.

Fideicommiſsario docente de iure ſibi proueniente ex claro fideicommiſso venit manutenendus in poſseſſione ex æquitate Canonica quamuis illam non apprehenderit de manu hæredis, deciſ. 100. n. 9.
Sed declara, vt ibid. num. 10.
ad Fideicommiſsarium Iuſpatronatus etiam vna cùm alijs bonis deuoluitur quoties teſtatoris voluntas concurrit, deciſ. 153. n. 3.
Fideicommiſsarius de manu hæredis poſseſſionem conſequi debet, deciſ. 17. n. 7.
Fideicommiſsario remedium leg. final. C. de edict. Diu. Adrian. tollend. competit de bonorum identitate, & de fideicommiſſi ad ſui fauorem purificatione docenti, deciſ. 434. n. 3.
Fideicommiſsarius incompatibilium poſseſsor debet vnius ſucceſſione carere, deciſ. 311. n. 3.
Fideicommiſsario ad hoc vt vigore leg. final. C. de edict. Diu. Adr. toll. competat immiſſio quid requiratur, deciſ. 352. n. 3.
Fideicommiſsarius ad participationem fideicommiſſi extraneum admittens fideicommiſso renunciare voluiſse videtur, deciſ. 135. num. 6.
Fideicommiſsaria bona quod ſint iuſtificatur ex illorum poſseſſione per hæredem ipſius fideicommittentis expleta, d. 326. n. 17.
Fideicommiſsaria bona mulieri non licet marito in dotem aſſignare, ſi aliunde habeat, deciſ. 417. n. 12.
Fideicommiſsarius melioramenta reficiendi cautionem præſtare tenetur ſecuta illorum liquidatione, deciſ. 34. n. 12.
Fideicommiſsarius tenetur hæreditatem recipere de manu hæredis, deciſ. 100. n. 3.
Fideicommiſsarijs creditum illiquidum immiſſionem retardare non valet, deciſ. 200. n. 5.
Fideicommiſsarijs, & hæredibus directis remedium, l. fin. C. de edict. Diu. Adrian. tollend. competit, deciſ. 305. n. 2.
Fideicommiſsario immiſſio in vim l. fin. C. de edict. Diu. Adrian. tollend. fideicommiſso ad eius fauorem purificato conceditur, deciſ. 285. n. 1.
Fideicommiſsario docente de iure ſibi proueniente ex claro fideicommiſso venit manutenendus in poſseſſione ex æquitate Canonica quamuis illam non apprehenderit de manu hæredis, deciſ. 100. n. 9.
Fideicommiſsarius bona fideicommiſso ſubiecta diuidens, cenſetur Iuri fideicommiſſi renunciaſse, deciſ. 135. n. 1.

Fideicommiſſario concedenda eſt immiſſio in bonis onere fideicommiſſi grauatis, deciſ. 175. num. 1.

Fideicommiſſarijs, vt in poſſeſſionem immittantur, ſufficit, quod eorum principales acceptauerint fideicommiſſum, deciſ. 65. num. 18.

Fideicommiſſaria bona, quando diuiduntur libera ab omni onere euadunt, deciſ. 391. num. 14.

in Fideicommiſſarium lis & inſtantia ipſa ab hærede incepta in actione reali tranſit, deciſ. 158. n. 1.

Fideicommiſſario Saluianum competit ratione hypothecæ, deciſ. 531. num. 3.

Fideicommiſſarius habet actionem contra alienantem bona fideicommiſſo ſubiecta ad quæ ipſe vocatus exiſtit, ibid. n. 7.

Fideicommiſſaria bona petens ex propria perſona non impeditur vti ſuo iure pro illorum aſſecutione, deciſ. 51. n. 13.

Fideicommiſſarius in præiudicium vocatorum in re fideicommiſſaria nihil innouare poteſt, deciſ. 217. n. 14.

Fideicommiſſario antequam immiſſio concedatur debent ab hærede grauato fieri detractiones, deciſ. 395. n. 3.

Fideicommiſſarius tenetur hæreditatem recipere de manu hæredia, deciſ. 100. num. 3.

Fideicommiſſo ad fideicommiſſarij fauorem purificato, & identitate bonorum probata competit eidem immiſſio in vim l. final. C. de edict. Diu. Adrian. tollen. vel vtilis Saluiani, deciſ. 411. num. 1.

à Fideicommittente cenſus impoſitus debet per illius hæredem ſolui, deciſ. 325. n. 12.

Fideicommiſſariæ domus ſubrogatæ in locum fideicommiſſi efficiuntur, & eſt ac ſi ab initio cum onere fideicommiſſi in hæreditate fideicommittentis relictæ fuiſſent, deciſ. 217. n. 6. & 9.

ſub Fideicommiſſaria ſubſtitutio vulgaris continetur, deciſ. 244. num. 2.

Fideicommiſſaria bona diuiſa ad inſtar allodialium rediguntur, deciſ. 135. n. 8.

Fideicommiſſariam, & vulgarem ſubſtitutio compendioſa continet ſub ſe, deciſ. 30. n. 21.

Fideicommiſſaria non poteſt dici ſubſtitutio quando deficit tempus mortis, deciſ. 472. n. 19. & 20.

per Fideicommiſſariam hæredes ſubſtituti, non dum fideicommiſſo purificato, non poſſunt diuidere bona fideicommiſſaria, & diuiſio eſt nulla, deciſ. 505. n. 1.

Quod declara, ibid. n. 2. & 3.

Fideicommiſſaria bona pro dotibus ſunt obligate, deciſion. 181. num. 17.

Fideicommiſſario immiſſio concedi nequit, quando clarè de fideicommiſſo non conſtar, deciſ. 451. n. 2.

Fideicommiſſum cenſetur inductum per prohibitionem alienationis bonorum, deciſ. 208. n. 6.

Fideicommittens liberam dando facultatem alienandi ſuis hæredibus limitare poſſe ſubſtitutionem fideicommiſſariam, vt tantum locum habeat, ſi alienatio non ſequatur, deciſ. 288. n. 2.

FIDEIVSSIO.

ex Fideiuſſione oritur ſecuritas ſolutionis debiti, deciſ. 57. num. 14.

Fideiuſſoris obligatio non eſt extendenda de re ad rem nec de tempore ad tempus, nec de perſona ad perſonam, deciſ. 261. n. 2.

Fideiuſſio vti de ſui natura odioſa de tempore ad tempus non eſt extendenda, deciſ. 430. n. 5. & 6.

Fideiuſſionis verba quando non ſunt ad certum tempus reſtricta obligationem pro quocumque tempore important, ibidem num. 2.

FIDEIVBENS mulier pro certa ſumma pro conſecutione fundi dotalis etiam contra tertium via executiua agere poteſt, adhoc vt reſiduum conſequi poſſit, deciſ. 50. n. 5.

FIDEIVSSOR.

Fideiuſſor ſub aliqua conditione promittens, promiſſio illius non intrat, non impleta conditione, deciſ. 126. n. 1.

Fideiuſſoris obligatio extinguitur per ſimplicem contractus nouationem, deciſ. 165. n. 7.

Sed hoc non procedit quando nouus contractus continet expreſſum pactum reſolutiuum, & clauſulam præſeruatiuam priorum iurium, ibid. num. 8.

Fideiuſſor pro vna adminiſtratione ad aliam nouam, & independentem fideiuſſiſſe non cenſetur, deciſ. 261. num. 4.

Fideiuſsor ad certum tempus non tenetur de geſtis poſt illud, etiamſi principali fuerit adminiſtratio prorogata, deciſ. 430. n. 1.

Fideiuſsor probata iuſtitia crediti cum obligatione de repræſentando debitorem, ſi illum non repræſentauerit intra tempus conuentum conſtituitur in mora, & ad ſolutionem debiti adſtringi valet abſque alia interpellatione, deciſ. 196. n. 5. & 6.

Fideiuſsor promittens in quacunque temporis parte rationem reddere non videtur promittere ſe quandocumque adminiſtraturum, deciſ. 261. n. 9.

Fideiuſsor obligans ſe tamquam principalis, & in ſolidum reſpectu creditoris pro principali debitore habetur, non pro ſimplici fideiuſsore, deciſ. 430. num. 7.

Fideiuſsor conditionalis ſoluens in caſu non comprehenſo in conditione, malè ſoluit, deciſ. 120. num. 6.

FIDES.

Fides Baptiſmatis non requiritur in matrimonio vagorum vigore diligentiarum, quæ fieri præcipiuntur à Sac. Conſil. Trident. & num. ſeqq. deciſ. 535. num. 49.

Fides Religioſi illius morte augetur, deciſ. 301. n. 19.

Fidem alicuius teſtator, quod voluerit ſequi, id probandum eſt, deciſ. 536. n. 67. & 68.

Fides teſtium de præſentia, & facto proprio deponentium in liquidationibus fructuum multum valent, deciſ. 480. n. 3.

Fidem teſtes dubij, & æquiuoci non merentur, deciſ. 520. n. 41.

Fides teſtibus vt adhibeatur ſufficit quod falſitas à collitigante allegata non reſpiciat rei, & temporis ſubſtantiam, deciſ. 456. n. 2.

Fides eſt adhibenda Inſtrumento potius quam teſtium depoſitionibua, deciſ. 119. num. 12.

Fides licet extraiudicialis Religioſi, qui Teſtamentum conſcripſit, & talem eſse voluntatem à Teſtatore reportauit magnam meretur fidem, deciſ. 301. num. 18.

Fides etiam extraiudicialis Curialium probat ſtylum, & obſeruantiam Curiæ, deciſ. 219. n. 4.

Fides ſpeciali mercatorum candore regulariter enituit, deciſ. 126. num. 18.

Fides bona requiritur pro ſubſiſtentia alienationis fideicommiſſi, deciſ. 131. n. 9.

Fides mala præſumpta non ſufficit in caſu, quo poſſidens domum titulo emptionis, vt ſuam non potuit moueri ad credendum contrarium ex eo quod alter ſibi quæſtionem mouit, deciſ. 217. num. 12.

Fides adhiberi teſtibus benè informatis, & numero pluribus debet, reiectis paucioribus contrarium aſſerentibus, deciſ. 126. num. 27. 28. & 29.

Fides bona in eo qui percepit fructus arguitur quando ipſe habuit titulum ab eo, qui probabiliter facultatem habere credebatur, deciſ. 33. n. 8.

per Fides extraiudiciales probata poſseſſio, ſubſtineri non poteſt, deciſ. 222. n. 5.

Fides per mortem augetur, deciſ. 346. n. 9.

de Fide, & probitate patronorum cauſarum Rota multum confidit, deciſ. 105. n. 8.

ex Fide baptiſmatis filiatio an arguatur, deciſ. 535. n. 43. 45. & 46.

Fidei bonæ recognitio efficit, vt recognoſcens principalis debitor reputetur, non ſecus, ac ſi ipſemet ab initio contraxiſset, deciſ. 149. num. 4.

Fides adhibetur Teſtibus de facto proprio deponentibus plena, deciſ. 426. num. 8.

Fides teſtium ſimplex nullum gradus probationis facit, deciſ. 252. num. 10.

ex Fide Notarij expenſæ ſatis comprobantur, deciſ. 384. n. 2. & 5.

Fides mala inducitur ex ſola litis conteſtatione, deciſ. 405. n. 17.

Fides mala operatur vt quis fructus ſuos facere nequeat, ibidem num. 18.

Fides bona quando eſt neceſſaria ſufficit, quod allegetur cum præſumatur, deciſ. 21. n. 4.

Fides ſcripturarum per obſeruantiam augetur, deciſ. 258. n. 3.

Fides mala ex quibus inſorgat, deciſ. 405. n. 19.

Fides mala in ſoluente, quando reſultet aperta, ita vt ſoluendo, non remaneat liberatus, deciſ. 521. n. 14.

Fidem baptiſmi forenſium, vel vagorum, qui matrimonium contrahere volunt, Parochi non tenentur exquirere, deciſ. 535. num. 52.

Fides extraiudicialis regulariter non probat, deciſ. 301. n. 5.

Fides, quæ innititur falſo ſuppoſito, & inſubſiſtenti corruit, corruente ſuppoſito, deciſ. 535. n. 48.

Fides bona, vel mala vnius creditoris alijs præiudicare non poteſt, deciſ. 167. n. 49.

FIDEICOMMISSVM ordinatum, cum facultate alienandi, ſanè remanet fideicommiſſum, donec ſequatur alienatio, deciſ. 536. num. 119.

Qua alienatione ſecuta remanet reſolutum, & extinctum fideicommiſſum ex mente fideicommittentis, ibid.

FIDVCIARIVS quis ſit hæres, & ad quid tenetur, ibidem num. 62.

FIDVCIARIVS hæres omninò tenetur reſtituere totam hæreditatem, cui fuit commiſſum à Teſtatore, ibid. n. 61.

FILIATIO.

Filiatio, quando agitur ex fideicommiſſo ad effectum auocandi bona à tertijs poſseſſoribus, non probatur ex leuibus præſumptionibus, & coniecturis, ſed requiruntur probationes efficaces, & concludentes, deciſ. 535. n. 7. & 69.

Filiatio excluditur ex diuturna acquieſcentia poſt apertum fideicommiſſum ad eius fauorem, ſi eſſet talis, & poſt obitum poſſeſſoris fideicommiſſi benè informati de iuribus ſuæ cognationis, ibid. num. 86.

Filia-

Filiatio excluditur ex non productione circa hoc domeſticarum litterarum, quæ inter nobilium cognationes retineri ſolent, ibidem.
Filiatio aſpirantis ad fideicommiſſum excluditur ex declaratione fideicommiſſarij, de qua ibi, ibid. n. 38.
Filiationis ſama non probatur per Teſtes de illa atteſtantes, dum non deponunt eam vigere in Ciuitate, in qua vigere debet, ibid. num. 16.
Filiatio ex fide baptiſmatis, an arguatur, ibid. n. 43. 45. & 46.
Filiatio ex arbore, ſeu gentilirio ſtemmate familiæ, ac ex libro memoriarum an probetur, ibid. n. 59. & 60.
Filiationis coniectura an deducatur ex nomine conſimilij aſcendentibus familiæ, nec non ex cognomine, & inſignibus, ibid. num. 55. & 57.
Filiatione non probata immiſſio denegatur, ibid. n. 4.
Imò & non probata legitimitate, quando eſt fundamentum intentionis, ibid.
Filiationis enunciatiuæ illam non probant in alia cauſa, & quoad alios, qui cauſam non habent à Nominantibus, ibid. num. 8. 9. & 15.
Filiatio ex parte Patris probatur coniecturis, & præſumptionibus, ibid. n. 9.
Filiationis in admittendis præſumptionibus multum poteſt Iudicis arbitrium, falſitas Teſtium, & ſcripturarum in probandis filiationibus hodie ſæpè occurrit, ibid. n. 65.
Filiatio non probatur ex teſtibus de publica voce, & fama deponentibus, dum deponunt de auditu, ibid. n. 33. 34. & 35.
Filiatio, quando probetur ex confeſſione morientis, ibid. n. 25.
Filiatio aſpirantis ad fideicommiſſum excluditur ex declaratione fideicommiſſarij, de qua ibi, ibid. n. 38.
Filiatio ex parte Patris. vt probetur, an ſint coniungendæ coniecturæ. ibid. n. 66. & 67.
Singula, quæ non proſunt an iuncta iuuant in probanda filiatione, num. ibid.
Filiatio, quando in antiquis probetur enunciatiuis pluribus, & geminatis, ibid. 18. 19. & 23.
Filiatio ex parte Patris eſt quodammodo impoſſibilis, nec directè probari poteſt, ibid. n. 5.
Filiationis probatio dicitur incidenter deducta, quando adducitur pro conſequendis alimentis, vel quid ſimile, ſecus ſi agatur de auocandis bonis à tertijs poſſeſſoribus, & in præiudicium tertij, quia tunc dicitur deducta principaliter, ibid. n. 59.
Filiatio adulterina ex quibus probetur, deciſ. 248. n. 7. 8. & 9.
Filiatio probatur ex enunciatiua inſtrumentorum, maximè in antiquis, & quando non concurrit alius de conſanguineis, deciſ. 472. num. 38. & 39.
Filiatio probatur ex enunciatiua inſtrumentorum, & depoſitionibus Teſtium, ibid. num. 40.
Filiatio non eſt concludentiſſimis probationibus probanda qoando concurrit extraneus, deciſ. 268. n. 17.

F I L I A.

Filias Pater dotans, & iubens dote aſſignata debere eſſe contentas cenſetur voluiſſe excludere filias dotatas ab illis bonis, quando ab ipſorum fauorem purificarentur, deciſ. 36 n. 9.
Filiæ legitimatæ non debetur legitima, quando in legitimatione appoſita fuit clauſula, *ſine præiudicio venientium ab inteſtato*, quod fallit, deciſ. 123. n. 4. 5. & 6.
Filia in emphyteuſis ſucceſſione matri præfertur, deciſ. 250. n. 5.
Filia à conſecutione dotis non debet arceri quando cum viro eiuſdem qualitatis matrimonium contraxit, deciſ. 93. n. 7.
Filiæ Pater nobili viro, & digno licet in minori ætate, & ſine patris conſenſu nubenti dotem conſtituere tenetur, deciſ. 417. num. 1. & 21.
Limita ſi nubat indigno, ibid. n. 2.
Filię Pater adſtringitur dotem dare, deciſ. 93. n. 1.
Filiam diuitem Pater non tenetur dotare ſine eius conſenſu, & abſque dotis promiſſione in maiori ætate nubentem, deciſ. 417. num. 16.
Filiæ dos debetur à Patre etiamſi ſit diues, & habeat de proprio, ibid. n. 22.
Filia viuente Patre legitimam petere non poteſt, ibid. n. 25.
Filia agnati dicitur agnationis dignitatem conſeruare, deciſ. 462. num. 2.
Filiam onus dotandi non poteſt à patre euitari ſub prætextu quod filia in iuuenili ætate cum extero ipſo reclamante matrimonium contraxerit, deciſ. 93. n. 2.
Filia vigore Authen. res quæ C. commun. delegat. dotem etiam ex bonis fideicommiſſo ſuppoſitis detrahere valet deficientibus bonis liberis patris, deciſ. 358. n. 9. & 10.
Filiæ legitima ſoluta cenſetur in legato dotis ei à Patre titulo inſtitutionis relicto, deciſ. 340. num. 2.
Filia Teſtatoris ſub nomine tranſuerſalium venire non poteſt, deciſ. 253. num. 4.
Filiam quoque diuitem Patri onus inhæret dotandi, deciſ. 93. numer. 13. & 14.
Filiæ dos modica aſſignanda non eſt, quæ fratres non habet, deciſ. 417. num. 8.
Filiæ à Patre dos debetur, licet illa nulla præcedente promiſſione nuptias cum viro digno, & eius aſſenſu contraxerit, deciſ. 413. num. 1.
Filiam Pater dotans videtur excludere à ſucceſſione bonorum ſuorum filios ab illa naſcituros, nulla præſertim facta mentione illorum in teſtamento, deciſ. 311. n. 7.
Filiæ quando aliquid eſt relictum ſiue per legatum ſiue per inſtitutionem, patri vſusfructus non acquiritur, deciſ. 445. n. 9. & 10.
Filia, quæ reclamante patre matrimonium contraxit non debet in conſecutione dotis melioris eſſe conditionis altera voluntatem ſuam deſiderio parentum regulante, deciſ. 93. n. 9.
Filia ex ſtatuto Peruſino à paterna hæreditate excluditur, ſiue dotatio obitum patris præcedat, ſiue poſtmodum illa contingat, deciſ. 215. n. 7.
Filiæ dote diſſipata iterùm dos eſt conſtituenda, deciſ. 93. n. 18.
à Filia renunciatio facta in fauorem patris nihil prodeſt, niſi eſſet de ſucceſſuris in fideicommiſſo retinendo iure directo poſt mortem grauati de gradu in gradum, deciſ. 330. n. 14.
Filia viro digno nubens dicitur negotium vtile pro patre geſſiſſe, deciſ. 417. n. 3.
FILIABVS excluſis propter maſculos, & propter dotem, non poteſt inferri ex earum excluſione, ad excluſionem neptum, deciſ. 16. num. 19.

F I L I V S.

Filio nulla datur prælatio ex cauſa alimentorum ſuper bonis paternis in concurſu creditorum, deciſ. 482. n. 6.
ad Filios tranſmittenda bona materna de ordine matris poſſidentur à patre adminiſtratorio nomine pro filijs, deciſ. 125. n. 1.
Filij in ſucceſſione feudorum patris locum ingrediuntur, ibidem num. 11.
Filij in conditione poſiti ex Statuto Vrbis cap. 14. lib. 1. cenſentur diſpoſitiuè vocati, deciſ. 508. n. 18. & 19.
Filio alimenta debentur ex bonis fideicommiſſi auiti viuente etiam patre hærede grauato, deciſ. 87. n. 3.
à Filio Banniti Capitalis præſentatio facta demonſtrat Iuſpatronatus gentilitium, deciſ. 515. n. 8.
Filius teſtamentum Patris approbans onera in illo appoſita acceptaſſe cenſetur, deciſ. 119. n. 10.
Filij cenſentur prædilecti, deciſ. 406. n. 15.
in Filium bona etiam paterna delata titulo primogenituræ, vti diuiſioni non ſubiecta ſunt exempta à collatione, nec ſolùm non debent conferri, ſed nec valor bonorum, deciſ. 457. n. 4. & 5.
Filius in præiudicium ſtipulationis paternæ diſponere nequit de emphyteuſi, deciſ. 463. n. 8.
Filij poſiti in conditione non cenſentur vocati, deciſ. 16. n. 1.
Filij quod fuerint vocati ſufficit illos poſitos fuiſſe in conditione ad excluſionem ſubſtituti, deciſ. 68. n. 4.
cum Filio Pater æqualiter ab inteſtato ſuccedit alteri filio, & ei vſusfructus quæritur ſuper portione eidem filio delata, deciſ. 366. num. 5.
Filio ſine liberis defuncto parentes ſi ſoli ſunt ſuccedunt ſalua gradus prærogatiua, deciſ. 122. n. 1.
Filio donatio ficta ob certum matrimonium non eſt prohibita, licet filius ſit ſub poteſtate patris, deciſ. 448. n. 9.
Filius non ſuccedit in Patronatu viuente Patre, deciſ. 316. n. 6.
Filij poſiti in conditione, an cenſeantur vocati, deciſ. 494. n. 10.
Filius adminiſtrator, & executor paternæ diſpoſitionis non valet præiudicium inferre vocatis ad Iuſpatronatus, deciſ. 152. n. 7.
Filium Pater potuit, vti non filium agnoſcere, deciſ. 14. n. 9.
Filijs legitima ex bonis patris de iure debetur, deciſ. 131. n. 15.
Filiæ alimenta cenſentur debita donec illi dos conſtituatur, deciſ. 94. num. 8.
Filio hæreditatem matris non acceptante viro defertur, deciſ. 234. num. 2.
Filiorum nomine in fauorabilibus veniunt etiam nepotes, deciſ. 406. num. 6. & 7.
Filiorum nomine quando veniant omnes deſcendentes in infinitum, deciſ. 465. n. 25. 26. 31. & 32.
Filios Pater ſi grauet vt legitimam intra certum tempus fideicommiſſo ſubijciant, ſi ipſi renuant, legitimam non amittunt, ſed tacitè hæredes inſtituti in illa intelliguntur, deciſ. 202. n. 2.
Filiorum legitimæ grauamen à patre impoſitum reprobatur, ne filij à commodo hæreditatis, & legitimæ eodem tempore excludantur, deciſ. 119. n. 6.
Filius ex ſola inuentarij omiſſione non eſt priuandus legitima, deciſ. 264. n. 5.
Filiusfamilias inſimul cum Patre ad præſentandum admittitur, deciſ. 464. num. 6.
Filijs primi gradus Trebellianica prohiberi non poteſt, deciſ. 279. num. 9.
Filij in conditione poſiti, cenſentur vocati ex diſpoſitione Statuti Vrbis cap. 142. lib. 1. deciſ. 20. n. 2.
Filius ex marito præſumitur genitus probato acceſſu iſtius

ad vxorem, deciſ. 205. num. 3.
Filius repellitur à fideicommiſſo, ſicut repelleretur eius Pater ſi viueret, deciſ. 535. n. 70.
Filius legitimatus in iura defuncti legitimantis ſuccedere valet, deciſ. 248. n. 19.
Filio vt præiudicetur in legitima requiritur vt fiat expreſſa mentio illius, & nominatim renuncietur, deciſ. 181. n. 16.
Filius dotem matris defunctæ ex bonis fideicommiſſo ſubiectis detrahere nequit, quia non eſt amplius dos, ſed reputantur bona eius propria, deciſ. 411. n. 16.
Filij infantis ad ſucceſſionem dubitatur, an admittatur Mater, vel Auus, deciſ. 357. n. 1.
Filius in præiudicium ſtipulationis paternæ diſponere nequit de emphyteuſi, deciſ. 463. n. 8.
Filio naſcituro ſubſtitutus ſuccedit filio nato, & defuncto, vel ſi non naſcatur, deciſ. 233. n. 4.
Filius maſculus agnationem conſeruat, deciſ. 285. n. 10.
ad Filios naſcituros verbum, *naſcituris filijs*, tam mares, quàm fœminas extenditur, deciſ. 61. n. 4.
Filius non poſitus in conditione non cenſetur vocatus, nec ſubſtitutis impedimentum præſtare valet, deciſ. 406. n. 14.
Filius illegitimus ad ſacros ordines promoueri nequit, deciſ. 469. num. 3.
Filiorum reſeruatio fauore inducta locum habet in lucris in ſimplici donatione vnius coniugis alterius fauore prouenientibus, ſeu in donationibus reciprocis titulum oneroſum continentibus, deciſ. 155. n. 11. 12. & 13.
Filijs legitima non debetur niſi ex bonis Patris, deducto ære alieno, deciſ. 532. n. 12.
Filius liberatus à patria poteſtate cenſetur emancipatus, deciſ. 24. num. 4.
Cùm id non deducatur contra patrem, ſed contra tertium ad ſubſtinendum contractum à filio geſtum, ibid. num. 5.
Filius primi acquirentis emphyteuſim ex propria perſona in illa ſuccedit, cum ſit in inueſtitura comprehenſus, deciſ. 463. num. 11.
Filius excluſus vnde liberi non eſt excluſus vnde legitimi, deciſ. 167. num. 3.
Filio donatio facta, & poſt eius obitum confirmata ad fauorem alterius ſubſtituti, eodem titulo familiaritatis, & nomine filij facta cenſetur, deciſ. 222. num. 7.
Filij in conditione poſiti ex Statuto Vrbis cap. 142. lib. 1. cenſentur diſpoſitiuè vocati, deciſ. 123. n. 13. & 31.
Filij in conditione poſiti ad portionem patris, & patrui vocati cenſentur, deciſ. 68. n. 1.
Filij vnius ſubſtituti conſequuntur iure proprio id totum, quod remanere debebat apud patrem non ſecus ac ſi ipſi eſſent ſubſtituti, ibid. n. 3.
Filij vocati ad portionem patrui prædefuncti, cenſentur vocati ad portionem Patris, deciſ. 16. n. 3.
Filius donationem ante emancipationem factam vxori ſui iuris effectus illam ratificans, donatio ſubſiſtit, deciſ. 283. n. 9.
Filius ex adulterio natus præſumitur, quoties conſtat non potuiſſe maritum accedere ad ſuam vxorem ſub cuſtodia ab adultero retentam, deciſ. 248. n. 9.
Filius non acceptans onus à patre legitimæ impoſitum ius detrahendi legitimam ad ſuos hæredes tranſmittere poteſt, deciſ. 111. num. 13.
Filius in quibus bonis ſuccedat vti hæres, & in quibus vti filius, deciſ. 61. n. 3.
Filio in legitimam debet imputari omne id, quod capit iudicio parentum in eorum vltima voluntate, deciſ. 181. n. 14.
Filij ſunt inſtituendi, vel exhæredandi, deciſ. 535. n. 85.
Filiario excluditur ex præteritione in teſtamento prætenſi Patris, ibidem.
Filius non præſumitur voluiſſe diminuere quantitatem bonorum paternorum, quia ſic diminueretur eius legitima, deciſ. 532. num. 13. 14. & ſeqq.
Filius repellitur à fideicommiſſo, ſicut repelleretur eius Pater ſi viueret, deciſ. 535. n. 70.
in Filios, & nepotes, & non vltra Emphyteuſis Eccleſiaſtica tranſit, deciſ. 195. n. 2.
Filiorum, & nepotum appellatione veniunt, tam maſculi, quàm fœminæ, deciſ. 289. n. 5.
Filij non tenentur ea, quæ receperunt à matre titulo ſimplicis donationis communicare cum reliquis bonis hæreditarijs, deciſ. 3. num. 1.
à Filiofamiliæ quæſita præter intuitu Eccleſiæ omnia præſumuntur Caſtrenſia, vel quaſi, deciſ. 533. n. 53.
Filiorum ſubſtitutio vigore vulgaris anomalæ in compendioſa contentæ operatur, vt filij ſubintrando in locum patris admittantur ad ſucceſſionem perinde, ac ſi præcedens gradus non fuiſſet ordinatus, deciſ. 427. n. 2.
ad Filiam tranſiſſe libetam dos non dicitur, quando eſt ſuppoſita, & hypothecata creditoribus, deciſ. 40. n. 10.
in Filijs præteritio natis ſemper præſumitur ſcienter, facta, ignoranter in poſthumis naſcituris, deciſ. 303. n. 6.
Filius, cui aliquid fuit relictum cum clauſula, *omni meliori modo*, non poteſt impugnare teſtamentum Patris, deciſ. 254. num. 11. 12. 15. 16. & 17.
Filiusfamilias vnicus teſtari poteſt de bonis vndecumque quæſitis, præterquam intuitu Eccleſiæ, deciſ. 333. n. 1.
Filiorum appellatione in conditione poſitorum veniunt, tam maſculi, quàm fœminæ, deciſ. 16. n. 14.
Filiorum vocatio per fideicommiſſum poteſt eſſe tacita, & habetur, ac ſi verè, & realiter vocati fuiſſent, deciſ. 494. n. 1. & 2.
Filij filiarum vt ſuccedant Teſtator volens fortiùs cenſetur voluiſſe ſuccedere filios filiorum in conditione poſitos, dec. 16. n. 6. 7.
Filio hæredi retentio ſicuti competit pro detractione legitimæ, ita & illius mediati ſucceſſoribus, deciſ. 247. n. 8.
Filio fideicommiſſum onere grauato debetur legitima, & Trebellianica, deciſ. 523. n. 7.
Filiorum nomine non veniunt nepotes quando agitur de extendendo fideicommiſſo, deciſ. 529. n. 27.
Filio Mater ſuccedit, deciſ. 112. n. 4.
Filiorum nomen expreſſum cum qualitate hæreditaria in vna parte cenſetur repetita iſta qualitas etiam in alia, deciſ. 529. n. 14.
Filiorum legitima nullo onere poteſt à patre *prægrauari*, deciſ. 119. num. 1.
Filiorum appellatione quando veniunt nepotes, & pronepotes, deciſ. 463. n. 16.
Filiusfamilias tonſuratus teſtari poteſt, deciſ. 533. n. 30.
Filijfamilias Clerici primæ tonſuræ teſtari poſſunt, ibid. num. 33. 34. 35. & 36.
Filius poteſt compellere grauatum pro ſummæ fideicommiſſariæ aſſecuratione, deciſ. 482. n. 10.
Filios habuiſſe non præſumitur eum, qui in renunciatione facta ad effectum profitendi in Religione, nullam facit mentionem filiorum, deciſ. 535. n. 64.
Filius excluſus vnde liberi non eſt excluſus vnde legitimi, deciſ. 167. num. 3.
Filij iuxta Soccini cautelam hæredes in legitima valent inſtitui, deciſ. 119. n. 3.
Filius legitimatus eſt filius fictè legitimus, deciſ. 167. n. 10.
Filij in conditione poſiti ex Statuto Vrbis lib. 1. cap. 142. cenſentur diſpoſitiuè vocati, deciſ. 279. n. 2.
FISCVS in morte ciuili non ſuccedit per repræſentationem, ſed per extinctionem perſonæ, deciſ. 485. n. 19.

F I N I S.

Fines proprij territorij ſtatutum non excedit, deciſ. 132. n. 19.
in Fine orationis verba conditionalia, *caſo che non vi ſiano figli*, appoſita ad præcedentem diſpoſitionem, & non magis ad vnam, quam ad aliam partem referuntur, deciſ. 85. n. 3.
Finem imponere tranſactio debet non lites litibus, ſed ipſis, deciſ. 531. num. 14.
Finem actus quando reſpiciunt, pro quo fuit interpoſita appellatio non inducunt illius renunciationem, deciſ. 418. n. 11.
in Fine clauſula recenſita integram diſpoſitionem *amplectitur*, quando nulla eſt ratio, quoad vnum potius, *quàm ad* aliud referri debeat, deciſ. 202. n. 8.
Fines mandati Procurator diligenter cuſtodire tenetur, & illos egrediendo præiudicium principali inferre nequit, dec. 310. n. 4.
Finem qui vult, vult etiam media, per quæ peruenitur ad illum, deciſ. 349. n. 2.
citra Fines illius Procurator ſufficienti mandato carens, non poteſt negotia perficere, deciſ. 149. n. 8.
à FISCO emens illius iure, & priuilegijs vti poteſt, quia loco fiſci eſt, deciſ. 271. n. 13. & 15.
rem à FISCO emens tamquam fiſci non poteſt pro ea conueniri, ibid. num. 12.

F OE M I N A.

Fœmina potius decepta, quàm decipiens præſumitur, d. 513. n. 24.
à Fœminis maſculus excluſus ſemper eſt excluſus, & ſemel factus locus fœminis non eſt faciendus locus denuò maſculis iam finitis, deciſ. 195. n. 3.
à Fœmina deſcendentes nupta in aliena familia agnationem iuſtificare non poteſt, deciſ. 462. n. 20.
Fœminæ extraneis præferuntur poſt maſculorum deficientiam in Iurepatronatus actiuo fauore maſculorum concepto, ibid. n. 4.
Fœminas Teſtatore vocante poſt obitum omnium maſculorum reſtitutio ab vltimo maſculo eſt facienda, deciſ. 352. n. 9.
Fœmina ſtuprata recipiens dotem, ad quam ſoluendam, vel ad ipſam deſponſandam, vir condemnatus fuerat ſponſalibus renunciaſſe videtur, deciſ. 242. n. 2.
Fœminas Iuſpatronatus non comprehendit quando eſt ordinatum pro maſculis tantùm, quod declara, deciſion. 527. num. 5. & 6.
Fœminarum dictio eſt generalis, & recipit latam interpretationem tanquam indefinitè prolatam, deciſ. 308. n. 13.
Fœminæ non ſuccedunt in feudo Eccleſiæ, deciſ. 78. n. 6.

ex

ex Fœmina deſcendens non poteſt dici de linea maſculina, deciſ. 406. num. 2.
Fœmina per Statutum exclusa ab hæreditate, ne excludatur ſufficit, quod ceſſet qualitas, quæ eſt cauſa excluſionis, deciſ. 358. num. 5. & 6.
Fœminæ vocatæ ſemper, & quocunque tempore non adeſſent filij maſculi cenſentur vocatæ per fideicommiſſariam, deciſ. 208. num. 4.
Fœminarum excluſio propter maſculos inducit fideicommiſſum perpetuum, deciſ. 465. n. 20.
Fœminæ niſi expreſſè fuerint excluſæ maſculorum ceſſante concurſu ſuccedunt, deciſ. 462. n. 5.
à Fœmina ſchedula lethali morbo laboranti ſigno Crucis ſubſcripta nullam in iudicio fidem obtinet, deciſ. 239. n. 2.
Fœminæ aptæ non ſunt ad conſeruationem agnationis, deciſ. 392. num. 14.
à Fœmina morti proxima ſchedula alibi confecta, & immediatè ſubſcripta ipſius enarrationis ignorantiam præſumere facit in ſubſcribente, deciſ. 239. n. 11.
Amplia, vt num. 12.
Fœminæ quando agnatio, & maſculinitas contemplata fuit à Teſtatore non cenſentur comprehenſæ in vocatione actiua, deciſ. 462. num. 14.
Fœminas dictio taxatiua *tantum* repetita in agnatis maſculis excludit, deciſ. 527. num. 15. 16. & 17.
Fœminas Iuſpatronatus comprehendit quando dictio taxatiua fuit limitate appoſita fauore maſculorum, vt ipſi donec extant præferantur fœminis, deciſ. 527. n. 3. & 4.
Fœminæ ordine ſucceſſiuo, & non inſimul cum maſculis veniunt, deciſ. 78. n. 4.
Fœminarum, & mulierum appellatione, non ſolum dicuntur vocatæ primæ filiæ agnatæ, ſed etiam omnes illarum deſcendentes, deciſ. 221. n. 10.
per Fœminam maſculus deſcendens à ſucceſſione repellitur, quando vocatus fuit maſculus deſcendens à maſculo, deciſ. 306. num. 2.
Fœminæ ſimpliciter excluſæ non poſſunt poſt maſculos regredi ad ſucceſſionem, deciſ. 527. n. 10.
Fœminarum ſubſtitutionem ex quoad filias primi gradus tantum reſtrictam non fuiſſe arguatur, deciſ. 170. n. 4.
in ſubſtituto vno qualitas requiſita, in altero ſi ſit omiſſa à teſtatore; conſultò prætermiſſa cenſetur, ibid. n. 5.
Fœminæ cenſentur excluſæ à fideicommiſſo, ſi nulla de eis ſit mentio in diſpoſitione, deciſ. 527. n. 13.
Fœminæ per vulgarem non admittuntur ſuperſtite altero maſculo vocato, deciſ. 208. n. 3.
Fœminarum ſtatutum excluſiuum duo habet capita correlatiua, vnum incluſiuum aſcendentium, & aliorum nominatim expreſſorum, & aliud matris excluſiuum, deciſ. 438. n. 3.
Fœminæ cenſentur excluſæ ab illis bonis ſine clauſula *vtriuſque ſexus* conceſſis, deciſ. 78. n. 2.
Fœminæ ſuccedere valent in Iurepatronatus hæreditario, deciſ. 462. num. 18.
Fœminæ comprehenduntur, ſub verbis *ſenior de domo*, ibid. n. 19.
Fœminę ſuccedunt in bonis conceſſis cum clauſula *vtriuſque ſexus*, deciſ. 78. n. 1.
Fœminæ ſimpliciter excluſæ non poſſunt poſt maſculus regredi ad ſucceſſionem, deciſ. 527. n. 10.
à Fœminis deſcendentes non excluduntur niſi in concurſu maſculorum quando teſtator reſpectum ad maſculinitatem, & prælationem in concurſu maſculorum habuit, deciſ. 170. n. 2.
Fœminæ nobiles plures diuitias ad domum viri vltra dotem aſportare ſolent, deciſ. 389. n. 6.
Fœminarum excluſionem dictiones *donec*, *& quamdiu extent maſculi*, temporalem important, deciſ. 462. num. 3. & 15.
Sed declara, ibid. n. 16. & 17.
Fœmina graui morbo detenta ſi priori interrogationi nihil reſpondeat ex importuna poſtmodum ſuggeſtione reſpondiſſe cenſetur, deciſ. 239. n. 3.
ex Fœminis maſculi nunquam dicuntur in eſſe deducti illis non natis, deciſ. 233. n. 1.
Fœminæ ſunt extraneis præferendæ in materia fauorabili, declara, deciſ. 527. num. 9. & 11.
Fœmina dotata inhabilis eſt ad ſucceſſionem, deciſ. 20. n. 7.
Fœminæ concurrunt cum maſculis in bonis cum clauſula vtriuſque ſexus conceſſis. deciſ. 78. n. 3.
Fœminæ ex iuris communis diſpoſitione æqualiter cum maſculis in ſucceſſionibus admittuntur, deciſ. 428. n. 3.
Fœminarum ſtatuta excluſiua ab hæreditatibus aſcendentium propter maſculos tanquam Iuris communis correctoria debent ita reſtringi, vt minus quàm fieri poſſit Ius commune lædatur, deciſ. 428. n. 9.
in Fœminis linea maſculina verificari nequit, deciſ. 392. n. 13.
Fœmineus ſexus deſcendentiam Emphyteutæ non eſt præferendus ſexui maſculino deſcendentium ipſius vt ille excedat nepotes, hic non excedat nepotes, deciſ. 195. n. 4.
Fœneratitium contractum eſſe aſſerenti incumbit onus probandi, deciſ. 74. n. 22.
Immò quod ſit verum, vel palliatum, ibid. n. 23.
Folium receptum abſque proteſtatione demonſtrat approbationem omnium in eo contentorum, deciſ. 256. num. 1.
in Folio computum adminiſtratoris manu conſcripto ſuper habitis, & expenſis, nullam fidem meretur, deciſ. 204. n. 5.
Forenſium matrimonium vel vagorum contractum, non præmiſſis diligentijs requiſitis à Conc. Trid. valet, ſed Parochus peccat mortaliter, deciſ. 535. n. 54.

F O R M A.

Forma eſt Cenſus, quod liberum non ſit creditori pretium repetere, deciſ. 171. n. 4.
ad Formam mandati deliberatio facta non exceſſiui ſuſtinetur, deciſ. 19. n. 5.
contra formam ſtatutorum Religionis Hieroſolymitanæ actus geſti in admittendis ad profeſſionem nouitijs non ſubſtinetur, deciſ. 134. num. 9. & 11.
Fori Mercatorum ex ſtatuto rubr. 19. requiritur, quod libri eorum habeant numeros marginales, & intitulationem, deciſ. 56. num. 10.
extra Formam, & modum conuentum ſoluenti defectus imputari debet, qui iterum ad ſoluendum tenetur, deciſ. 163. n. 9.
de Forma, & ſubſtantia conſenſus quando requiritur ex diuturnitate temporis deſumi non valet, deciſ. 275. n. 15.
Forma ad certum effectum ordinata regulariter poteſt ſuppleri ex modo æquipollenti, dummodò idem ſequatur effectus, deciſ. 126. num. 39.
Forma ad certum finem impleri poteſt per æquipollens, deciſ. 254. num. 7.
Formæ omiſſio nulli irrogans præiudicium nullitatem non inducit, deciſ. 126. n. 40.
Forma particularis non tollit legis generalis requiſita, ſed omnia copulatiuè impleri debent, deciſ. 193. n. 8.
Fortuna Iudicij eſt ſemper dubia in cognitione coniecturarum deciſ. 325. n. 6.

F O R V M.

Fori Mercatorum ſtatutum bonorum rubr. 71. præſumit omnes ſcripturas decoctorum, & per annum ante decoctionem factas fraudolenter fuiſſe compoſitas, deciſ. 167. n. 47.
Quod amplia, ibid. n. 48.
Fori priuilegium vti emanatum à iure Diuino difficilius amittitur, quàm priuilegium Canonis prouenientis à Iure poſitiuo, deciſ. 425. num. 8.
Fouea adducta pro confine, non poteſt eſſe de acceſſionibus, & attinentibus Fundi principalis, deciſ. 520. n. 75.

F R A T E R.

Frater Hieroſolimitanus qui ſe pro tali geſſit debet ad obſeruantiam ſtatutorum compelli ſi non ratione ſubiectionis, ſaltem vigore fraudis ex quo pro tali ſe vſurpauerat, deciſ. 334. n. 16.
Frater debitor ſeruire non debet alteri fratri, deciſ. 179. n. 15.
Fratribus natu minoribus primogenitura ordinata cum onere renunciandi hæreditatem paternam, & maternam non inducit præceptum renunciationis quando iſtæ hæreditates poſſidentur à Patre pro filijs, deciſ. 125. n. 2.
à Fratribus patruelibus ſtatutum diſponens quod mater excludatur a fortiori excludi debet ab auo, deciſ. 357. n. 4.
Frater Cappellanus obedientiæ, & profeſſus in Religione Hieroſolymitana tenetur ex ſtatuto Religionis cap. 3. tit. 5. reſeruare bona Commendatori cuius commendæ inſeruiebat, nec de illis teſtari valet, deciſ. 334. n. 1.
Frater præteriri poteſt in teſtamento, & alter inſtitui dummodo perſona turpia non ſit, deciſ. 190. n. 6.
Frater, ſoror, & mater æqualiter de Iure admittuntur ad ſucceſſionem ab inteſtato defuncti, deciſ. 128. n. 1.
Fratres detracta primogenitura in bonis paternis æqualiter cum primogenito ſuccedunt, deciſ. 457. n. 6.
Frater contra fratrem gaudet beneficio deducto ne egeat cum ſeqq. deciſ. 179. n. 2.
Fratrum Religioſi omnes titulo ſolent appellari, dec. 359. n. 19.
Fratri maiori à minori debetur reuerentia, deciſ. 179. n. 26.
Fratri contumelia illata eſt communis, deciſ. 179. n. 7. 8. & 9.

F R A V S.

Fundus conſtituitur ex voluntate, & deſtinatione patrisfamilias, deciſ. 295. n. 2.
Fraus, & dolus in reddita ſemel ratione non præſumitur, niſi probetur per claras probationes, quæ præcedere debent, deciſ. 90. n. 7.
Fraudibus ſemper eſt occurrendum, deciſ. 233. n. 3.
in Fraudem legis contractus initus remanet nullus, deciſ. 379. n. 1.
Fraus non præſumitur in Montiſta, deciſ. 503. n. 13.
Fraus in creditore excluditur, quoties de iuſto pretio rei licitatæ apparet, deciſ. 388. n. 17.
Fraudis ſuſpicio in Mercatore circa cambia ex quibus remoueatur, deciſ. 126. n. 20.

in Fraudem creditorum, decocturus de proximo quidquam facere nequit, deciſ.151. n. 3.
Fraudis interuentus, in mercatoribus in dubio non præſumitur, deciſ.126. n. 17.
Fraudes tam poſſunt committi io alienationibus vniuerſalibus, quàm particularibus, deciſ.536. n.181.
de Fraude, & dolo Tutor tenetur probato, non autem præſumpto quando fuit liberatus à redditione rationis, deciſ. 112. n. 5. & 6.
Quod amplia, ibid. n. 9.
contra Voluntatem ſui auctoris, actio non datur, deciſ.152. n. 7.

F R V C T V S.

pro Fructibus cenſualibus Saluianum interdictum competit etiam maturis, & maturandis, & competit recta via, abſque eo quod caecutiatur is, qui cenſum impoſuit, & vendidit, deciſ. 353. num. 1. 2. & 3.
Fructus Creditor recipiens in ſolutum verus illorum efficitur dominus, deciſ.447. n.4.
ad Fructus ſuos faciendos ſufficit, quod abſit mala fides, deciſ. 33. num. 7.
Fructus dotis reſpectu patris, non debentur ratione moræ, ſed loco alimentorum, deciſ.413. n. 6.
ex Fructibus determinati prædij Teſtator cum legat certam ſummam præſtandam, fructuum expreſſio cenſetur appoſita taxatiuè, & limitatiuè, deciſ.106. n. 9.
Adeò vt ex ſolia fructibus, quatenus naſcantur legatum veniat præſtandum, nec aliundè ſuppleri debet, n. 10. & 11.
ad Fructus recompenſatiuos renunciatarius poteſt ſe licitè obligare, quando creditum renunciantis eſt fructiferum, deciſ.440. num. 6.
Fructus dotis à die contracti matrimonij debentur, deciſ. 413. num. 2.
Fructus beneficij diſtributiones quotidianæ largo modo diei poſſunt, deciſ.449. n. 9.
Fructus bona fide percepti non veniunt reſtituendi, deciſ. 389. num. 10.
Fructus pro cenſu extincto ſoluti repeti poſſunt, deciſ. 575. num. 10.
Fructus per meliorantem lite pendente percepti debent cum melioramentis compenſari, deciſ.395. n. 7.
Fructum nomine non veniunt diſtributiones, deciſ.369. n.4.
Fundi fructus taciè cenſentur pro penſione Obligati, deciſ. 64. num. 7.
Fructus præſumuntur percepti ad rationem in locationibus conuentam, deciſ.243. n.6.
Fructus fundi dotalis, durante Matrimonio, ad virum ſpectant, deciſ. 149. n. 10.
Fructus bona fide conſumpti non veniunt reſtituendi, deciſ. 33. num. 9.
Fructus Dotis à die contracti matrimonij debentur, deciſ. 318. num. 7.
Mens contrahentium reiecto verborum cortice inſpici debet, ibid. num. 8.
Fructus ne dilapidentur ſequeſtrum apponitur, ſi poſſeſſio ſit vacans, ſi verò plena ne attentans gaudeat commodo attentatæ poſſeſſionis, deciſ. 350. n. 5.
de Fructibus Beneficiorum eiuſdem Eccleſiæ inſeruientes debent prouideri, deciſ. 32. n. 5.
Fructuum quantitas de modico tempore non facilè mutari ſolet, deciſ. 425. n. 7.
Fructus à bonæ fidei poſſeſſore percepti à die motæ litis debentur, deciſ.286. n. 2.
Sed declara, ibid. n. 3. & 4.
Fructus dicuntur detractis expenſis, deciſ. 343. n. 3.
pro Fructibus non ſolutis actio competit contra eum, qui illos recepit, ſed non competit retentio aduerſus fideicommiſſarium, deciſ. 21. n. 6.
Fructus ſunt ſubſtantia, & materia ſocietatis, deciſ. 379. n. 6.
ſuper Fructibus Dominus fundi præfertur anterioribus creditoribus conductoris, deciſ. 64. n. 9.
Fructus Doris ad rationem quinque pro centenatio alias per Rotam taxata fuerunt, deciſ. 413. n. 11.
Fructus prouenientes ex re Dotali ſpectant ad Virum, ob onera matrimonialia ſubſtinenda, deciſ.65. n. 21.
Fructiferum, mutuum non eſt, quinimmo fructus ex eo indebitè percepti excomputantur in ſortem, deciſ.526. n. 1. 2. & 18.
Fructus ex bonis hæreditarijs, in calculo hæreditario debent apponi, ex ſua natura fructiferis, deciſ.521. n. 6.
Fructus ſoluuntur domino, & dominium ſequuntur, deciſ. 598. num. 10.
Fructus melioramentorum commodo meliorantis cedunt, qui non coguntur illos reſtituere, deciſ. 405. n. 51.
Fructus fundi taciè cenſentur pro penſione obligati, deciſ.64. n.7.
Fructus Rectore percipiente ex certis redditibus, ſiue ex diſtributionibus, & incertis ſemper dos beneficij repræſentatur, deciſ. 449. num. 11.
ſuper Fructibus dominus fundi præfertur pro penſione illius anni, ſecus pro ſequentibus, deciſ. 64. n. 10. & 11.
Fructus vt ex mutuo legitimè percipi valeant non ſufficit mutuantem habuiſſe occaſionem generalem inueſtiendi pecuniam mutuatam, ſed requiritur ſpecialis, deciſ.410. n. 5. & 6.
Fructus percepti ex re cum propria pecunia comparata domino eiuſdem debentur, ibid. n. 12. & 15.
Fructus locorum montium pro filiorum alimentis donati, ſemper ſunt obligati filijs, ſiue conſiderentur in dominio patris donatarij, ſiue donantis, deciſ.447. n.2.
Fructus poſt cenſus extinctionem exacti, vti vſurarij, & illiciti non ſuſtinentur, deciſ.171. n. 5.
Fructus incerti, & caſuales connumerandi ſunt in Eccleſia quando certos non habet, deciſ. 488. n. 11.
Fructus rei ſuper qua litigatur perpendi debent in alimentis determinendis, deciſ. 482. n.8.
Fructus melioramentorum, penſiones ex domo meliorata receptæ dicuntur, qui non debent reſtitui in reſtitutione rei melioratæ, ſed cedunt in ipſius meliorantis beneficium, deciſ.217. n. 4.
Fructus, & pretium officij tantùm ſunt in commercio, deciſ. 319. num. 10.
Fructus percepti præſumuntur ad rationem in locationibus conuentam, deciſ. 426. n. 3.
ex Fructuum perceptione poſſeſſio, optimè probatur, deciſ. 518. num. 18.
Fructus ex mutuo legitimè percipi nequeunt, deciſ.420. n. 1. & 4.
Fructus vt debeantur ex mutuo lucrum in potentia eſſe non debet, ſed in actu, ibid. n. 7.
Fructus bonorum hæreditariorum non cadunt in commodum hæredis etiam beneficiati, dum ſcientiam habet de oneribus hæreditarijs, deciſ.521. n. 7.
Fructus ſuos conductor non facit, niſi ſolutis affictibus, deciſ. 34. num. 5.
Declara, ibid. n. 6.
Fructuum quantitas debet attendi ſocietas, vt valida ſit, non valor officij, deciſ.379. n. 4.
Fructus per hæredem grauatum percepti ſunt, cum detractionibus illi competentibus compenſandi, deciſ.395. n. 6.
Fructus Officij regulariter pro medietate induſtriæ Officialis tribuuntur, deciſ.379. n. 16.
Fructus Coloni partiarij tenentur pro medietate cum domino diuidere, niſi aliter fuerit conuentum, deciſ.426. n. 1. & 2.
Fructus Dotis, eo ipſo quod maritus onera matrimonij ſuſtinet debentur, deciſ. 382. n. 2.
Fructus Cenſus exacti poſt diſdictam depoſitum, ac interpellationem ad recipiendum factam, ſunt reſtituendi, deciſ.266. n. 1.
Fructus fundi cenſentur hypothecati pro penſionis ſatisfactione, deciſ.39. n. 9.
Fructus duorum prædiorum quando confunduntur, videtur effici vnum prædium, deciſ.195. n. 3.
Fructus inter Colonum partiarium, & dominum fundi æquis portionibus diuidi debent, deciſ.243. n. 3.
Fructus bonorum ſtabilium ad rationem quinque pro centenatio taxantur, deciſ.480. n. 4.
Fructus bona fide conſumpti, non veniunt reſtituendi. & ſufficit etiam abeſſe malam fidem, deciſ.295. n. 13. & 14.
Fructuum deſcriptio per publicum Notarium facta eorum quantitatem probat, deciſ. 470. n. 5.
Fructuum deſcriptiones fiunt, vt pars ab onere probandi per teſtes releuetur, ibid. n. 2.
ex Fructibus hæreditatis Teſtatore mandante ſolui legatum, illis ceſſantibus ceſſare debet legatum, deciſ. 106. n. 8.
Fructuum perceptio ex actuali, & reali exactione iuſtificatur, deciſ.53. n. 4.
pro Fructibus Saluianum datus, deciſ.286. n. 7.
cum Fructibus debitum poteſt ipſum longè excedentibus compenſari, deciſ.368. n. 7.
Fructus à malæ fidei poſſeſſore vſque ab initio, contractus peti poſſunt, deciſ. 286. n. 5.
Fructus tanquam ſors reputantur, ibid. n. 6.
Fructus dotales eo ipſo, quod maritus onera matrimonij ſuſtinere cæpit debentur, deciſ.356. n. 2.
cum Fructibus ob vergentiam Viri ad inopiam, dos poteſt aſſecurari etiam, deciſ.474. n. 16.
Fructus bonorum ſtabilium ad rationem quinque pro centenario taxari ſolent, deciſ.302. n. 6.
Fructus melioramentorum, ad meliorantem ſpectant, deciſ.259. num. 5.
Fructus in Cenſu nullo, quando, & executio ſubſtineatur, iuxta taxam legalem, deciſ. 528. n. 1.
Fructus hæreditatis ſecundum Iuris diſpoſitionem, ad rationem quinque pro quolibet centenario, & anno taxantur, deciſ.150. num. 5.
in Fructibus dominium datur etiam contradiſtinctum à proprietate, deciſ.285. n. 5.

FRV-

FRVMENTI mercatura, hordei, & aliarum rerum humano vſui neceſſariarum, interdicta eſt omnibus Iudæis, deciſ. 225. n. 10.
de FVGA ſuſpectus iurari non poteſt, qui cauſa peregrinationis ad Vrbem accedit, deciſ. 354. n. 7.
per Fugam non probatur barattaria, ſed debet conſtare eum, qui fugam aripuit animo defraudandi illam præmeditaſſe. deciſ. 54. num. 4.

FVNDAMENTVM.

Fundamentum ſuper actu, qui effectum non habuit, fieri non poteſt, deciſ. 593. n. 13.
Fundamentum ſuper actu, qui effectum non habuit nullum fieri poteſt, deciſ. 107. n. 8.
ex Fundamento enormis læſionis, tranſactio ſuſtineri non valet, deciſ. 133. n. 11.
Fundamentum in enunciatiuis Conſtitutionum Apoſtolicarum, non poteſt fieri quando hæ non motu proprio, ſed ad ſupplicationem partis emanarunt, deciſ. 21. n. 7.
Fundamentum ſuæ intentionis, quis probare debet, deciſ. 487. n. 5.
ex Fundatione, & dotatione iuſpatronatus debet verificari, deciſ. 488. n. 3. 4. & 5.
Fundamentum reſtitutionis in integrum eſt læſio, deciſ. 348. n. 3.
ex Fundatione, vel dotatione, Iuſpatronatus probari debet, ex diſpoſitione Sac. Concil. Trident. per authentica documenta, deciſ. 509. n. 34.
Declara diſpoſitionem Conciliarem procedere in perſonis potentioribus, ac Dominis locorum in quibus cadit præſumptio vſurpationis, non autem in perſonis priuatis, in quibus Concilium nihil voluit innouare, ibid. n. 35.
Fundator Iuriſpatronatus præſumitur ſeſe conformare voluiſſe cum Statuto loci, deciſ. 517. n. 8.
ex Fundatione, & dotatione immemorabilis vti ius & titulum inducens ſolet tollere præſumptionem vſurpationis, & facit præſumere Iuſpatronatus acquiſitum, deciſ. 444. n. 3. 4. & 5.

FVNDVS.

Fundum Teſtator quando voluit perpetuo remanere penes ſuos deſcedentes maſculos voluit induci perpetuum fideicommiſſum, deciſ. 347. n. 5.
Fundus ſuper quo impoſitus eſt Cenſus, tranſit cum ſuo onere ad quoſcumque poſſeſſores, deciſ. 65. n. 20.
Fundus inferior recipere debet aquas à prædio dominante, deciſ. 461. num. 10.
Fundus legatus cum ſuo onere, ad legatarium tranſit, deciſ. 366. num. 7.
Fundus Cenſitus pro ſolutione annui Cenſus, ſufficiens reputatur, donec contrarium probetur, deciſ. 302. n. 8.
pro Fundis, ex quibus nihil colligitur contributio non eſt facienda, deciſ. 182. n. 6.
Fundus, cuius fructus excedant penſiones, & fructus ſoluendos, non tenetur pro paruo Cenſu, deciſ. 302. n. 10.
Fundus Cenſitus per impoſitionem Cenſus non alienatur, nec transfertur illius dominium in emptorem Cenſus, deciſ. 109. num. 9.
Fundi liberatio à vinculis, & hypothecia per Congregationem Baronum recenſitis, procedit reſpectu emptoris, non debitoris, contra quem durat Cenſus, deciſ. 171. n. 13.
Declara tamen, ibid. n. 14.
Fundi Dominus quouſque non fuerit de penſione ſatisfactus poterit interdicere aſportationem fructuum, deciſ. 64. n. 8.
Fundus inferior recipere debet aquas à prædio dominante, deciſ. 465. num. 10.
Fundi ſterilis Dominus ad ſolutionem oneris Impoſiti, non eſt cogendus eo modo, quo ſi fundus eſſet fertilis, deciſ. 300. num. 3.
Fundi dotalis æſtimatio facta, cum pacto, quod iſte nec vendi, nec alienari poſſit, & in caſu venditionis, quod pretium debeat reinueſtiri in alijs bonis, quæ fauore mulieris ſemper eſſent hypothecata arguit fundum ſemper extitiſſe apud mulierem, deciſ. 23. n. 53.
Fundum cedens vti exigibilem, ſi deinde fiat inexigibilis valorem Cenſus, vna cùm fructibus vice damnorum præſtare tenetur, deciſ. 129. n. 1.
Fundationis titulus, & dotationis benè præſumitur ex centenaria quaſi poſſeſſione, deciſ. 136. n. 3.
ſine FVMO Remiſſoria in profanis etiam conceditur, quoties materia articulata ſit releuans, deciſ. 351. n. 1.
ſine Fumo Remiſſoria in prophanis conceditur concurrente materiæ articulatæ releuantia, & ſufficit vnus articulus releuans, deciſ. 105. num. 1. 2. & 4.
Fumus non requiritur in cauſa Matrimonij, deciſ. 67. n. 24.
de FVRTO diffamatus Teſtis etiam, niſi ſit condemnatus, fidem non amittit, deciſ. 243. n. 7.
Amplia, quod fortius procedit, quando examen diffamationem per plures annos præceſſerat, & alijs adminiculis, ſuppletur illius fides, ibid. n. 7. 8. & 9.

G

GABELLA.

GAbellæ ſolutio ſecundum communem, & veriorem ſententiam, ad emptorem ſpectat, deciſ. 121. n. 7.
Gabellas exigere ab Eccleſiaſticis tentantes excommunicantur in Bulla Cœnæ Domini, omnem contrariam conſuetudinem annullante, deciſ. 101. n. 7.
Gabellę non imponuntur Eccleſiaſticis pro rebus, & bonis ad vſum proprium, in quibus ipſi ſunt immunes, ibid. n. 5.
Gabellarum exactionem ementes, tenentur Dominis de non exactis, deciſ. 2. num. 17.
in GALLIA ob Confiſcationem ſecutam, fuerunt Confiſcata bona hic in Vrbe delinquentis ob Crimen Læſæ Maieſtatis, deciſ. 536. num. 23.

GAZZAGA.

Gazzagà Ius conſuetum eſt Hebræis pro Dote aſſignare, deciſ. 38[illegible] num. 8.
Gazzagà Ius nullam ſeruitutem irrogat dominis donorum, ibid. num. 10.
Gazzagà Ius eſt inuentum, ne conductores poſſint expelli ab alijs Hebræis; in quorum poteſtatem recidet poſt finitam conductionem, an velint continuare, necne, ibid. n. 11. & 12.
Gazzagà Ius poteſt alienari, & in dotem dari, deciſ. 225. n. 14.

GENERALITAS.

Generali conſuetudo particularis præualet, deciſ. 223. n. 50.
Generale verbum ad omnia appellatiua eiuſdem generis extenditur, deciſ. 133. n. 32.
Generaliter Iuramentum præſtitum, non trahitur ad ea, quæ debent ſpecialiter exprimi, deciſ. 4. n. 11.
Generalis hypotheca non ſufficit, vbi ſpecialit requiritur, deciſ. 115. num. 9.

GENTILITIVM IVSPATRONATVS.

Gentilitium Iuſpatronatus honorificum præſumitur, deciſ. 555. num. 14.
Gentilitium Iuſpatronatus ſpectat ad proximiorem de familia; quod fallis, ibid. n. 23.
Gentilitium Iuſpatronatus ab immemorabili dicitur, & in eo ſuccedítur in capita, ibid. n. 36. & 37.
Gentilitium Iuſpatronatus ex quibus dicatur eſſe, dec. 462. n. 5.
GESTA per dilatores regulariter creditoribus non nocent, deciſ. 429. num. 4.
Geſta à tutore minus legitimo approbantur, ne contrahentes decipiantur, deciſ. 473. n. 19.

GRADVS.

in Gradu reſtitutionis in integrum, manutentio concedi non poteſt, quando executa eſt ſententia, deciſ. 255. n. 2.
Limitatur, ibid. num. 3.
Gradum probationis conſtituunt coniecturæ licet de per ſe, non probent, tamen ſimul iunctæ, deciſ. 167. n. 13.
à Gradibus ſuperioribus extenſio ad inferiores paſſim datur, deciſ. 523. num. 28.
Amplia, ibid. n. 29.
de Gradibus Statutum faciens mentionem, intelligi debet ſecundum Ius Canonicum, deciſ. 157. n. 9.
Gradus in Succeſſionibus Statutum mandans computari ſecundum Ius Canonicum, ſecundum hoc fieri debet computatio pro admiſſione, vel excluſione ſuccedere prætendentium, ibid. n. 7.
in Graduum computatione, Ius Ciuilem eſt attendendum ceſſante expreſſione, quod attendi debeat Ius Canonicum, ibid. n. 8.
in Gradu appellationis, Manutentio conceditur etiam, deciſ. 255. num. 5.
Gradus in ſucceſſionibus etiam in terris Eccleſiæ numerantur ſecundum Ius Ciuilè, matrimonio excepto, deciſ. 157. n. 6.
in Gradu appellationis manutentio datur, deciſ. 55. n. 12.
Gradu instituti caducato ſubſtitutus, ex vi vulgaris in eius locum ſubintrat, & capit Iure proprio id quod deberetur inſtituto, ſi viueret, deciſ. 289. n. 6.
ad GRADVATORIAM obligatione, vti relatiua ſtante creditores æquè tenentur promittere reſtitutionem, quibuſcumque prioribus, & anterioribus creditoribus, deciſ. 70. n. 13.

GRATIA.

Gratia retentionis præcedentem vacationem non tollis, ſed ſuſpendit eius effectus, vſque ad obitum quo eueniente promotio fit, vti de vacante per promotionem in caſu, quo retentio conceſſa fuit poſt ſecutam vacationem per promotionem, d. 246. n. 8.
Gratia quando eſt conditionata, ab ea conditione eſt regulanda, deciſ. 536. n. 86.
Gratiam qualificatam, & prout iacet acceptans, iuxta eiuſdem qualitatem, & conditiones, eſt ſeruanda, ibid. n. 175.
Gratia quæ fuit executa, præſumitur iuſtificata, deciſ. 318. n. 8. & 9.

Gratia non ſuffragatur ſi omnia in Breue narrata non iuſtificantur, deciſ. 73. num. 2. 9. & 13.
Gratia Pontificis onn redditur nulla, vel ſubreptitia, ſi narratiua non ſit doloſa, neque voluntas Papæ aduerſetur, deciſ. 310. n. 3.
Gratia ne reddatur ſubreptitia, ſufficit Pontificem ſaltem implicitè intellexiſſe id quod ſibi expoſitum fuit, deciſ. 39. n. 11.
Gratiæ conceſſio, intelligitur de narratis in ſupplicatione, deciſ. 271. num. 4.
Gratiam Princeps concedendo alicui rei prohibitæ, ſed conditionaliter, ita ſecundum dictam conditionem eſt intelligenda, deciſ. 536. n. 97. & 98.
Gratia conceſſa alicui, præter quam in certo caſu, ſi ille caſus euenerit, ceſſat Gratia, ibid. n. 124.
Ob conditionis purificaoonis ſpecies ſuccedendi omnium vocatorum euaneſcit, ibid. n. 153.
Gratiam Pontifex poteſt concedere, etiam in alterius præiudicium, deciſ. 73. num. 8.
Gratiam conditionatam recipiens à Principe ſicuti ipſe non poteſt eam impugnare, ita nec eius ſucceſſores, & vocatos, deciſ. 536. num. 147.
Gratia facta tanquam de deuoluto, non poteſt ſubſtineri per viam præuentionis, deciſ. 318. n. 12.
Gratiam conditionalem, clauſula, Verificato prius Iurepatronatu, coram Ordinario, facit, itaut debeat Iuſpatronatus plenè iuſtificari, quod ſpectet ad eum, qui impetrantem præſentauit, deciſ. 15. n. 12.
Gratia conceſſa cum aliqua limitatione, niſi euenerit caſus dictæ limitationis, dicitur pura, deciſ. 536. n. 118.
Gratia conceſſa à Principe, ſi habeat in ventre aliquam præſeruatiuam conditionatam, omnino attendenda venit, dec. 536. n. 83.
Gratia vt ſuſtineri valeat, quidquid Pontifici expoſitum fuit verum eſſe concludenter probari debet, deciſ. 385. n. 1.
Gratia, quando ſub conditione aliqua fuit conceſſa non poteſt dici pura, deciſ. 536. n. 72.
Gratia ſufficit vt iuſtificetur eo modo, quo fuit narrata, deciſ. 278. num. 5.
Gratia iuſtificata venit omnino exequenda, ibid. n. 1.
Gratiam Princeps confirmans cum qualitate alterante cenſetur eam reuocare, quatenus qualitas alterans id importat, deciſ. 536. num. 88.
Gratiam qualificatam acceptans afficitur qualitate per concedentem, ipſi gratiæ, anneaa, & qualificata, ibid. n. 85.
Gratia non iuſtificata nullius eſt roboris, deciſ. 385. o. 10.
in Gratia Principis clauſula *perinde ac ſi non emanaſſet*, appoſita intelligitur de præterito, de præſenti, & de futuro, deciſ. 536. oum. 174.
Gratiam, quando quis agnouit, & facto ipſo approbauit, ceſſat omnis impugnatio, etiam ſucceſſorum, ibid. n. 148.
Gratiæ pars valor eſt, quæ habet vim conditionis, & exigit iuſtificationem, deciſ. 73. num. 14. & 15.
GRATIFICATIONIS litteræ ſunt eaequendæ quoties de votorum paritate, Beneficij vacatione, & clericatu ſupplicantis conſtat, deciſ. 355. n. 1.
Gratificatio non habet locum niſi in vocum paritate, deciſ. 431. num. 6.
GRATIOSA reſtitutio plena ex quibus intelligatur conceſſa, deciſ. 271. n. 1.

GRAVAMEN.

Grauamen à teſtatore iniunctum, ſi Papa illud ademerit pro non inſerto habetur, deciſ. 279. n. 3.
Grauamen ea quibus reſultet, deciſ. 238. n. 3.
Grauamen datum proximioribus cenſetur repetitum remotioribus, tanquam minus dilectis, deciſ. 472. n. 16.
Grauamen inducit vocationem grauatorum, deciſ. 414. n. 8.

GRAVARI.

Grauari nequit collator duplici collatione, deciſ. 298. n. 10.
Beneficia incompatibilia qui retinuit, cenſetur diſpenſatione Apoſtolica retinuiſſe, ibid. n. 21.
Grauare teſtator hæredem minus quam fieri poteſt voluiſſe cenſetur, deciſ. 259. n. 5.
Grauans teſtator magis dilectos vulgariter pupillariter, & per fideicommiſſum reſtituere fœminis hæreditatem cenſetur voluiſſe grauare etiam alios de agnatione minus dilectos, deciſ. 208. num. 5.

GRAVATVS.

Grauatus hæres non poteſt in aliorum præiudicium vnum eligere, nec ſatisfacit voluntati teſtatoris, quando idem plures perſonas, & lineas ſpecialiter expreſſit, deciſ. 240. n. 4.
Grauatus hæres reſtituere familiæ dummodo relinquat vni poteſt alios omittere, ibid. n. 3.
Grauati proximitas in Fideicommiſſis attenditur dummodo non concurrant coniecturæ contrariæ voluntati teſtatoris, deciſ. 221. num. 14.
Grauatum filius poteſt compellere pro ſummæ fideicommiſſariæ aſſecuratione, deciſ. 482. n. 10.
GRÆCORVM vnio cum Sancta Rom. Eccleſ. ſequuta eſt anno 1596. decil. 297. n. 10.
GVBERNII, & exercitij iuriſdictionis aſſignatio tranſit ad omnes hæredes in infinitum etiam extraneos, deciſ. 260. n. 17.

H

HABENS teſtator facultatem diſponendi per ſimplicem *hypothecam* diſpoſuiſſe dici non poteſt, deciſ. 155. n. 10.
Habilitas prouiſi de beneficio in Calaguritana Diœceſi ex quibus arguatur, deciſ. 296. n. 1.

HABILIS.

Habilis qui ſemel fuit reputatus ſemper præſumitur talis, donec inhabilitas probetur, deciſ. 291. n. 3.
Habilis quod quis fuerit, ea quo præſumatur, deciſ. 329. n. 12.
Habilis ſemel reputatus ſemper talis præſumitur, ibid. n. 10.
Habilis ſemel approbatus, & deinde vti inhabilis reiectus *habet* iuſtam appellandi cauſam ab examinatorum relatione, deciſ. 350. num. 3.
Habilis ad curata ſemel iudicatus, ſemper talis *præſumitur, ibid.* num. 4.
Habilior repertus eſt ſempet ad beneficium præſentandus, deciſ. 329. num. 4. & 5.
Habitualis cura reſidet in ſuperiorem Eccleſię cui altera vnita fuit, & exercitium illius in Vicarium, deciſ. 10. n. 3.

HEBRÆI.

Hebræorum penſiones debent in caſu indigentiæ ſolui ab eorum vniuerſitate ſecus, deciſ. 37. n. 53. vt 10.
Hebræi ſunt incapaces dominij ex Conſtit. Apoſt. deciſ. 38. n. 9.
contra Hebræorum vniuerſitatem Conſtit. Sixti V. & Clement. VIII. actionem nullam dant locatoribus pro penſionibus domorum conductoribus deſtitutarum, deciſ. 89. n. 1.

HÆREDITAS.

Hæreditas non niſi poſt mortem illius, in quem collata fuit eſt reſtituenda pro effectu declarationis collato ad tempus mortis, deciſ. 294. n. 16.
Hæreditas non ſoluendo hæredem non inuenit, deciſ. 167. n. 45.
Hæreditati renunciatarij non præſumitur renunciatum, deciſ. 253. num. 12.
Hæreditas adita cum beneficio legis & inuentarij hæredis iura illæſa præſeruat, deciſ. 82. num. 3.
Hæreditas defuncti ſemper præſumitur ſoluendo, & hæredi neganti, incumbit onus probandi negatiuam, deciſ. 106. num. 13. & 14.
Hæreditatis deterioratio proueniens ob affictus initos per defunctum quemadmodum illi habent cauſam de præterito, & originem in vita defuncti, ſic damnum in eius vita contigiſſe cenſeri debet, deciſ. 34. n. 4.
Hæreditatis antecedenter aditæ repudiatio valet in *præiudicium* repudiantis, & ab eo cauſam habentis, deciſ. 65. *n. 5.*
Hæreditatis aditio non ſolum ex animi declaratione, *ſed etiam* ex facto deſumitur, deciſ. 224. n. 5.
Hæreditas quando nulla adeſt ſpes quod ab aliquo adeatur, habetur pro vacante, deciſ. 41. n. 18.
Hæreditas proximiori debetur, deciſ. 20. n. 9.
de Hæreditate patris filio legitima debetur ex prouidentia legis, deciſ. 181. n. 6.
Hæreditatem mulier ſi antequam dotetur, acquirat non perdit ius ſibi quæſitum in hæreditate ſi ſuperueniat dotatio, deciſ. 358. num. 3.
Hæreditas de tempore aditionis ſi eſt ſoluendo, damnum poſtea contingens adſcribi debet hæredibus, deciſ. 34. n. 2.
Hæreditas creditis hæreditarijs ſubiacet bonis defuncti, deciſ. 520. num. 8.
Hæreditatis tranſmiſſio iure ſuitatis non habet locum fauore matris filium in poteſtate non habentis, deciſ. 438. n. 11.
Contrarium, ibid. n. 12.
Hæreditatis aditio ſuppoſita notitia teſtamenti benè *inducit* illius approbationem, deciſ. 213. n. 2.
Hæreditaria qualitas poſt tempus immemorabile non datur, deciſ. 516. num. 3.
in Hæreditate minus dicitur eſſe quantum eſt æs alienum, deciſ. 65. num. 12.
Hæreditatis poſſeſſor quando de pecunia hæreditaria emit rem, res illa venit in petitione hæreditatis, deciſ. 219. n. 8.
Hæreditarium iuſpatronatus de cuius fundatione non conſtat non præſumitur, deciſ. 515. n. 34.
Hæreditaria iura non ſemper conſeruantur in eadem familia, deciſ. 515. n. 16.
Hæreditatis aditio ob ſolutionem creditorum hæreditariorum nocet adeunti, quando quæſtio eſt inter creditores pudiantis, vel alios, quibus per aditionem erat ius quæſitum, deciſ. 65. n. 3.

Hære-

Hæreditas relicta filijs eorumque ſucceſſoribus, vt condecentius viuant, cenſetur relicta cum onere fideicommiſſi, dec.464.n.10.
Hæreditas quando non concurrente culpa hæredis minuitur damnum cedit damno hæreditatis, deciſ.34. n. 1.
Hæreditas eſt ſucceſſio in vniuerſum ius defuncti, deciſ. 208. num. 15.
Hæreditas inteſtatorum primo defertur ad ſuos deinde ad extraneos, deciſ.476. n.19.
Hæreditas non poteſt dici iacens dum adeſt hæres, dec.227.n.3.
Hæreditatem ſuam verba, debent reſtringi ad qualitates ipſis adiunctas, deciſ.125. n. 6.
Hæreditas non datur viuenti, deciſ.52. n. 8.
Hæreditas quando conſiſtit in ſtabilibus poteſt ex eius fructibus, & expenſis argui in quo tutor remaneat debitor, deciſ. 150. n. 4.
Hæreditatem teſtator ſimpliciter adeundo, dicitur omnia onera hæreditaria acceptaſſe, deciſ. 1. num. 6.
Hæreditarium iuſpatronatus gentilitium ad aliam lineam tranſiens efficitur, deciſ. 262. n. 10.
de Hæreditate patris, vel alterius aſcendentis ſtatutum loquens maſculini generis non habet locum vbi agitur de hæreditate matris. deciſ. 428. n. 5.
Hæreditaria bona quod ſint probati poteſt ea eo, quod vti talia fuerunt in Inuentario ab hærede deſcripta, deciſ.396. n. 1.
Hæreditatem ſimpliciter adiens hæres, onus ſibi iniunctum, dimittere non valet, deciſ.319. n. 3.
Hæreditatis aditio arguitur ea ſolutione debitorum hæreditariorum, deciſ.65. n. 3.
Hæreditatem filio matris non acceptante Viro defertur, deciſ. 224. num. 2.
Hæreditate iacente nemo poteſt accipere bona hæreditaria, nec quidquam facere, deciſ. 534. n. 3.
Hæreditas quando non exprimitur à quo ſit reſtituenda, onus vltimo morienti intelligitur impoſitum, deciſ.326. n. 3.
Hæreditatem adeunte hærede contra ipſum in ſolidum agi poteſt, deciſ.207. n. 4.
Hæreditas relicta filijs eorumque ſucceſſoribus, vt condecentius viuant, cenſetur relicta cum onere fideicommiſſi, deciſ. 464. num. 10.
in Hæreditate opulenta inuentarium non prodeſt quo minus hęres teneatur ſubire onera hæreditaria, deciſ.478. n. 9.
Hæreditatis fructus ſecundum Iuris diſpoſitionem ad rationem quinque pro quolibet centenario, & anno taxantur, deciſ. 150. num. 5.
ad Hæreditatem ſubſtituti vt admitti valeant non requiritur quod in verbis fiat mentio de tota, vel integra hæreditate, ſed ſufficit indefinita, deciſ.226. n. 4.
Hæreditas vxoris ab inteſtato defunctæ viro attribuitur quoties omnes in ſucceſſibili gradu exiſtentes defecerint, deciſ. 224. num. 3.
Hæreditas per filium non adita non poteſt ad matrem tranſmitti, deciſ. 438. num. 10.
Hæreditas à detractionibus minuitur, deciſ.247. num. 11.
Hæreditas, non iuſtificata eam non eſſe ſoluendo de iure opulenta, ac ſoluendo præſumitur, deciſ.39. n. 3.

H Æ R E S.

Hæres reddens rationem tenetur edere libros per peritum legendos, vt ad validam, & veram calculationem deueniri poſſit, deciſ.39. n. 4.
in Hæredes pacta omnia actiuè, & paſſiuè tranſeunt etiamſi de illis non fuerit facta mentio, deciſ.35. n. 1.
Hæres, non curator hæred. Iacentis citandus eſt, alias mandatum eſt nullum. deciſ.227. n. 1.
Hæres factum defuncti ſeruare tenetur, deciſ.334. n.14.
Hæres fiduciarius quis ſit, & ad quid tenetur, deciſ.536. n.62.
Hæres beneficiatus debita hæreditaria exigere non tenetur, deciſ. 82. num. 11.
Hæres vniuerſalis ad ſolutionem debitorum Defuncti tenetur, deciſ.356. n. 15.
Hæres obligatur ad exigendam cautionem de reſtituendo prioribus & potioribus etiam quando appareat ſola ſuſpicio de prioritate & potioritate, deciſ.39. n. 8.
Hęres non poteſt ab actionibus paſſiuis ſe eximere eaſque in alium transferre, deciſ. 106. n. 21.
Hæres ſi ſemel facultate ſibi à teſtatore tributa vſus fuerit non poteſt amplius variare, deciſ. 404. n. 3.
Limita ſi declaratio hæredis inueriſimilis non ſit, & ab intentione teſtatoris difformis, ibid. n. 4.
Hæredi conductoris datur retentio, donec melioramenta ab illius auctore bona fide, & vtiliter facta ſibi reficiantur, deciſ. 25. num. 1.
Maximè concurrente, & ſic volente locatore, & ibid. n. 2.
Hæres non valet voluntate Teſtatoris ſpreta, omninò ſubſtitutiones contrarias, vel hæreditatem vocare, deciſ.319. n.9.
Hæredi conceditur immiſſio ad bona per defunctum poſſeſſa, deciſ. 106. num. 2.
Hæres obligatus reſtituere pluribus expreſsè nominatis non ſatisfacit nominando vnum, deciſ. 240. n. 2.
Hæres hæredis eſt etiam hæres primi defuncti, deciſ.227. n. 2.
Hæres hæreditatem ſimpliciter adiens, onus ſibi iniunctum, dimittere non valet, deciſ. 519. n. 3.
Hęredibus ab inteſtato venientibus debetur immiſſio ex interdicto quorum bonorum, deciſ. 177. n.2.
Hæres etiam ſine Inuentario, confundit iura ſibi competentia tempore aditionis, non illa, quæ deinde ſuperueniunt, deciſ. 260. num. 20.
Hæres præſumitur ſatisfactus credito, quod habebat cum teſtatore, quando plura bona hæreditaria ad ipſum peruenerunt, deciſ. 200. n. 4.
Hæres, cui defunctus aliquid oretenus propalauerat, ſi non iurauerit, talem fuiſſe mentem teſtatoris, declaratio illius ſine iuramento non attenditur, deciſ.294. n. 17. 18. & 21.
Hæres qui ex teſtatoris præcepto pluribus expreſsè nominatis reſtituere tenetur non poteſt in præiudicium nominatorum vnum dumtaxat nominare, deciſ.410. n. 1.
Hæres ſcriptus tanquam per fideicommiſſum vocatus debet hæreditatem capere de manu hæredis ab inteſtato, deciſ. 303. num. 14.
Hæres beneficiatus vltra vires hæreditarias non tenetur, deciſ.313. num. 5.
Hæres beneficiatus à creditorum vexationibus liberatur bona hæreditaria dimittendo, ibid. n. 6.
Hæres verus. & proprius eſt, qui liberam, & abſolutam habet poteſtatem diſponendi de bonis hæreditarijs, deciſ.536. num. 63.
Hæredi ad excluſionem fideicommiſſarij ſufficit, quod ſi competere poſſint defenſiones, & detractiones ea cauſa ſolutionis æris alieni, melioramentorum &c. deciſ. 100. n. 11.
Hæres grauatus reſtituere pluribus voluntati teſtatoris non ſatisfacit electione vnius, deciſ. 410. n. 4.
Hæredibus quando non fuit datus ſubſtitutus portio decedentis non accreſcit alteri ſuperſtiti, vel ſaltem fideicommiſſum operatur dumtaxat in qualibet linea, deciſ. 352. n. 2.
Hæres grauatus non poteſt in aliorum præiudicium vnum eligere, nec ſatisfacit voluntati teſtatoris, quando idem plures perſonas, & lineas ſpecialiter expreſſit, deciſ.240. n. 4.
Hæres factum ſui auctoris ſeruare tenetur, deciſ.24. n. 9.
Hæredum nomine, & appellatione quicumque etiam extranei continentur, deciſ. 135. n. 11. & 12.
per Hæredem grauatum fructus percepti ſunt cum detractionibus illi competentibus compenſandi, deciſ.395. n. 6.
Hæres filius ſine beneficio inuentarij paternam hæreditatem acceptans, præſumitur bona ſubtraxiſſe, & ſatisfactus legitimæ, deciſ. 201. n. 1.
pro Hæredibus & ſucceſſoribus ſtipulatio intelligitur pro illis de ſanguine, non pro extraneis, deciſ 83. n. 11.
Hæredum appellatione comprehenduntur extranei, deciſ. 391. num. 11.
Hæres contraueniendo præcepto Teſtatoris, ſeu illud explere nequiens, ne teſtatoris ordinatio eludatur, debet priuari, deciſ. 113. num. 4.
Hæres grauatus ſi credita quæ à principio exigibilia erant exigere non curauit, & tractu temporis facta ſunt inexigibilia, ad illa tenetur, deciſ.113. n. 8.
ad Hæredes conductore intra tempus conductionis mortuo conductio tranſit, deciſ. 34. n. 9.
Hæres filius ſibi de legitima ſatisfeciſſe cenſetur, quoties aliqua ex bonis hæreditarijs diſtraxerit, deciſ.201. n. 3.
ad Hæredes etiam extraneos contractus de ſui natura tranſit, deciſ. 83. num. 8.
Hæredi clauſula omni meliori modo dat facultatem implicitam ingrediendi poſſeſſionem, deciſ.303. n.18.
Hæres qui habet facultatem diſponendi poteſt ea vti moderando, vel augendo portiones, non autem in deſtructionem fideicommiſſi & vocationis, deciſ.410. n. 6.
Hæres docere de bonorum hæreditariorum inuentario, & de illis rationem reddere tenetur, deciſ. 143. n. 3.
per Hæredem in ſui crediti ſatisfactionem bona detenta, præſumuntur per imaginariam ſolutionem appropriata, deciſ.396. num. 3.
Hæredum appellatione, & ſucceſſorum continentur ſolum ſingulares ſucceſſores, non autem hæredes extranei, deciſ.391. n.12.
Hærede cum beneficio legis & inuentarij hæreditatem adeunte fit quod perſona hæredis ab ipſa hæreditate diſtinguatur, deciſ.82. num. 4.
Hæres eſt eiuſdem iuris, quàm defunctus, deciſ.532. n. 30.
Hæredem hæreditas non ſoluendo non inuenit, deciſ. 167. num. 45.
Hæres dicitur onus iniunctum acceptare per aſſecutionem, & retentionem bonorum, deciſ. 356. n. 10.
Hæres ob contumaciam in propria perſona, & bonis conue-
nisi

Digitized by Google

niri poteſt, deciſione 143. numero 4.

Hæredum appellatione legitimè deſcendentium veniunt fœminæ qualitatem hæreditariam habentes, deciſ. 78. num. 5.

Hæres vltimus de linea quando per verba indeterminata, & tractum ſucceſſiuum continentia ſubſtitutionem fuit grauatus fœminis reſtituere præſupponitur inter omnes inducta reciproca, deciſ. 326. num. 10.

Hæres quamuis non habeat qualitatem à Teſtatore requiſitam, dummodo adſit ſpes, quod in progreſſu temporis onera ſibi iniuncta adimplere valeat, non eſt locus ſubſtitutioni, deciſion. 43. numer. 7.

Hæres particularis dato hærede vniuerſali, habetur pro legatario, deciſ. 382. num. 9.

Hæres cum beneficio inuentarij non tenetur ad hæreditatis debita ſoluenda, niſi firmato prius ſtatu hæreditatis, & reddita ratione, deciſ. 265. num. 11.

Hæredi ab inteſtato venienti interdictum *quorum bonorum*, competit contra poſſidentem pro hærede, vel poſſeſſore, deciſion. 253. num. 10.

Hæredis inſtituti bona illa præſumuntur libera, quando ipſi non fuit datus alter ſubſtitutus, ita vt illa tranſmittere valeat ad hæredes, deciſ. 180. num. 4.

Hæredes viri non debent ad reſtitutionem dotis teneri, quam idem vir non exegit, deciſ. 314. num. 4.

Hæres grauatus reſtituere familiæ dummodo relinquat vni poteſt alios omittere, deciſ. 240. num. 3.

Hæres in contumacia poteſt condemnari in perſonam, & bona propria, deciſ. 28. num. 5.

Hæres particularis euadit hæres vniuerſalis ſi velit, dec. 382. n. 13.

Hæres non poteſt iure hæreditario petere bona, quæ falſus fuit non eſſe defuncti cum veniat contra factum proprium, deciſione 511. numer. 1. 8. & 9.

contra Hæredem competunt omnes exceptiones, quæ competebant contra defunctum, deciſ. 532. num. 21.

Hærede adeunte hæreditatem contra ipſum in ſolidum agi poteſt, deciſ. 207. num. 7.

Hæres beneficiatus ſoluens creditoribus hæreditarijs poſterioribus, non reportata ceſſione de reſtituendo anterioribus, ſeu potioribus, ſibi imputet, deciſ. 521. num. 12.

Hæredis exiſtentia onus ſibi iniunctum explere non valentis aperitionem ſubſtitutionis impedire nequit, deciſ. 103. num. 8.

Hæres renunciantis renunciatione ligatur, ſicuti ipſe ſemel renuncians, deciſ. 323. num. 2.

Hæres obligans bona propria pro dote cum promiſſione de rato pro cohæredibus, non ſolum ex perſona propria vigore hujus obligationis tenetur, ſed etiam ob non ſumptam ratihabitionem cohæredum ipſe ſolus conueniri poteſt, deciſ. 207. num. 5.

Hæres, quando non præſumatur ſibi ſatisfeciſſe de credito hæreditario, licet inuentarium bonorum hæreditariorum non confecerit, deciſ. 532. num. 25.

Hæredibus dos relicta ab inteſtato à Teſtatore non poteſt de ea diſponere illius hæres, deciſ. 164. num. 5.

Quod amplia, vt num. 6.

Hæres continuans negotium defuncti, non dicitur illud ſponte continuaſſe, dum erat neceſſarium, & continuatiuum primi, imò perfectio operis iam incepti, deciſ. 34. num. 10.

Hæredi onus à Teſtatore iniunctum, debet omnino per hæredem impleri, deciſ. 382. num. 10.

Amplia ſi acceptauerit id, in quo fuit inſtitutus hæres, quo caſu onus recuſare non poteſt, ibid. num. 11.

Hæres beneficiatus rationem non reddens de bonis in inuentario deſcriptis ad ſolutionem æris alieni hæreditarij de proprio tenetur, quamuis vires non ſufficiant, deciſ. 39. num. 2.

Hæres grauatus alienando bona fideicommiſſo ſubiecta, efficitur debitor fideicommiſſarij, & alienatio ex cauſa legitimæ, cenſetur cum debito compenſata, deciſ. 181. num. 8.

contra Hæredes agenti condictione indebiti incumbit onus oſtendendi lucrum indebitum illi, à quo cauſam habent ipſi hæredes, deciſ. 26. num. 2.

Hæredum vocatio nomine collectiuo concepta fideicommiſſi reciproci coniecturam inducit, deciſ. 411. num. 7.

Et hoc procedit quando cum nomine collectiuo concurrit verbum tractum futuri temporis importans, ibid. num. 8.

Hæres factum Defuncti ſeruare tenetur, deciſ. 356. num. 12.

Hæres impugnando teſtamentum cadit à commodo inſtitutionis, ibidem num. 13.

Hæres particularis efficitur hæres vniuerſalis, ne quis pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus decedat, ibid. num. 14.

Hæres bonorum feudalium, & hæres allodialium pro debitis contractis à defuncto, qui tempore obligationis vtraque bona poſſidebat pro rata ad ſolutionem debitorum tenentur, deciſ. 331. num. 4.

pro Hæredis vniuerſalis inſtitutionem coniux ſuperſtes de bonis diſpoſuiſſe non videtur, ſed ſpecialis diſpoſitio requiritur, deciſione 155. numero 8.

Hæres beneficio legis & inuentarij non priuatur eo quia rationem non reddat de fructibus bonorum hæreditariorum, deciſion. 82. numer. 8.

de Hærede in hæredem teſtator vocans deſcendentes cum qualitate maſculinitatis, & legitimitatis, videtur non curaſſe, quod deſcendentes ſint hæredes bonorum, deciſ. 269. num. 4.

Hæres poteſt ſoluere ſuo creditori nomen debitoris ante denunciationem ſibi factam à creditore ſui creditoris, deciſion. 443. numer. 5.

ad Hæredes immediatè nominatos, verba *in perpetuum*, relata operantur, ac ſi teſtator dixiſſet quod bona de hærede in hæredem, vel de deſcendente in deſcendentem vadant, deciſion. 401. numer. 2.

Hæredes, & ſucceſſores verba, inſpecta natura feudorum intelliguntur pro hæredibus, & ſucceſſoribus ſanguinis, deciſion. 83. numer. 10.

Hæres debet id facere, quod ipſe teſtator ſi viueret facturus fuiſſet, vel in defectum hæredum fieri expreſſit, deciſione 294. numer. 26. & 27.

Hæredi beneficium legis, & Inuentarij operatur, vt ipſe præſeruetur à damno, non autem vt fructus hæreditatis lucretur, deciſion. 521. num. 9.

ad Hæredes extraneos iuſpatronatus de ſui natura *qualitate gentilitia* ſpoliata tranſire poteſt, deciſ. 462. num. 13.

Hæres debitoris euadit debitor, & obligatus, deciſ. 220. num. 15.

Hæres beneficiatus ſoluens creditoribus hæreditarijs debet conſtare de credito vero, & reali, deciſ. 521. num. 10.

Quod multo magis procedit quando per creditores hæreditarios fuit id oppoſitum, ibidem num. 11.

Hæres præſumitur eſſe talis ex quo aliquid accipit, quod citra ius, & nomen hæredis conſequi nequibat, deciſ. 224. num. 6.

Hæres inuentarium conficiens vltra vires illius non tenetur, deciſ. 272. num. 1.

pro Hærede etiam extraneo, verba *hæredes*, *& ſucceſſores* intelligi debent, deciſ. 205. num. 22.

Hæres inſignia, & arma priuatiuè vnus aſſumens, ſi alia accipiat præcepto poſteriori contraueniſſe cenſetur, deciſ. 103. num. 7.

Hæres coactus continuare conductionem à defuncto initam non tenetur de proprio, deciſ. 34. num. 7.

Hæredi non denegatur immiſſio, quando conſtat de vitioſa poſſeſſione alterius, deciſ. 100. num. 12.

Hærede voluntatem Teſtatoris non implente, lex ad eam ſeruandam inducit pœnam priuationis, & ad fauorem ſubſtitutorum ſucceſſionem aperit, deciſ. 437. num. 4. & 5.

Hæres defuncti factum ſeruare tenetur, deciſ. 485. num. 13.

Hæres legatum præſtare tenetur, quoties hæreditas ſit ſoluendo, deciſ. 478. num. 8.

Hæres pro medietate creditor defuncti hæreditatem adeundo, ratam crediti extinguit, deciſ. 317. num. 9. & 10.

Hæres qualitati beneficij per defunctum adiectæ derogare non poteſt, deciſ. 152. num. 5.

Hæres approbans teſtamentum non ritè factum, non *poteſt* nocere tertio non habenti cauſam ab illo, deciſ. 72. num. 9.

Hæredis aſſertiones contrariæ voluntati teſtatoris non ſunt attendendæ, deciſ. 536. num. 65.

Hæres ex quo arguatur eſſe talis, deciſ. 224. num. 4.

Hæres voluntatem defuncti alterare non poteſt, immo illius voluntatem ſequi tenetur, deciſ. 294. num. 10. & 11.

vti Hæres, filius in quibus bonis ſuccedat, & in quibus vti filius, deciſ. 61. num. 3.

Hæredes in legitima filij iuxtà Soccini cautelam valent inſtitui, deciſ. 115. num. 3.

Hæres ex quibus dotem maternam detrahere ex bonis fideicommiſſo obnoxijs non valeat, deciſ. 411. num. 21.

Hæredi non denegatur immiſſio, quando conſtat de vitioſa poſſeſſione alterius, deciſ. 100. num. 12.

Hæredum nomine in materia fideicommiſſi veniunt hæredes ſanguinis, deciſ. 391. num. 10.

ab Hærede actus geſtus contra veriſimilem teſtatoris mentem *non* ſubſtinetur, deciſ. 294. num. 14.

Hæredi ſcripto non eſt impedienda manutentio, *non concurrentibus* requiſitis ad illam impediendam, deciſ. 190. num. 9.

Hæres ſicuti non poteſt reclamare facto defuncti, ita multo minus dicendum eſt de hærede hæredis, deciſ. 532. num. 20.

Hæres quando non confecit Inuentarium, & alienauit bona hæreditaria, præſumitur ſibi ſatisfeciſſe de eo, quod erat creditor defuncti, ibid. num. 22.

Et quando id habeat locum, ibid. num. 23.

Hæres non poteſt impugnare factum defuncti, fallit, deciſ. 523. numer. 20. 21. & 22.

Hæres liber, & beneficiatus non tenetur ad creditorum hæreditariorum exactionem, & poteſt cogere creditores ad illa exigenda, deciſ. 513. num. 9.

Hæredi grauato Trebellianicæ, venit concedenda detractio, deciſ. 279. num. 5.

Digitized by Google

ab Hærede illius, qui talem ipſum conſtituit, procurator poteſt reuocari, deciſ. 320. n. 7.

ab Hærede fideicommittentis bona fideicommiſſaria poſſeſſa fuiſſe probare tenetur immiſſionem, ea l. final. C. de edict. Dini Adrian. tollend. prætendens, deciſ. 277. n. 1.

Hæres ſciens alios adeſſe creditores anteriores ſoluendo illis qui primò comparuerunt, tenetur ab iſtis cautionem exigere de reſtituendo prioribus, & potioribus, alias non liberatur, deciſ. 39. num. 7.

Hæres grauatus deferendi nomen, & arma quod cadat à commodo primogenituræ, & admittatur ſubſtitutus quando procedit, deciſ. 194. n. 10. & 11.

Hæres beneficiatus non habet facultatem tradendi vendita, & ſoluere ſi velit, ſin minus dare in ſolutum, deciſ. 478. n. 7.

Hæredi clauſula cæterata adiecta intelligitur de hærede, & ſucceſſoribus quibuſcumque, deciſ. 528. n. 13.

Hæres etiam beneficiatus ſoluens credita poſteriora ſcienter, de proprio tenetur, deciſ. 521. n. 9.

Et ita in praxi ſeruatur, ibid. n. 16.

Hæres tenetur legatariæ alimenta ſubminiſtrare, deciſ. 442. num. 11.

Hærede prædecedente ante purificatam conditionem caducata remanet ſubſtitutio ad fauorem aliorum vocatorum, deciſ. 30. num. 19.

Sed declara, ibid. n. 20.

Hæres non poteſt condemnari ad dotis reſtitutionem non liquidata illius quantitate, deciſ. 188. n. 12.

Hæres etiam mediante colono acquirere valet, & continuare poſſeſſionem abſque alia apprehenſione, deciſ. 229. n. 4.

Hæres ad contributionem pro ſolutione debitorum ex quibus teneatur, deciſ. 331. n. 11.

Hæres tenetur conficere inuentarium, & reddere rationem, deciſ. 28. nom. 4.

Hæredis procurator, non ſui auctoris eſt citandus, deciſ. 320. num. 8.

Hæres quando excuſari non poſſit de ignorantia crediti hæreditarij anterioris, deciſ. 521. n. 13.

Hæres præſtare cautionem tenetor de reſtituendo eueniente caſu fideicommiſſi, deciſ. 279. n. 12.

Hæres præſumitur conſcius voluntatis Teſtatoris, deciſ. 294. num. 6.

Hæres qui non eſt, vllo modo conueniri poteſt, deciſion. 265. num. 10.

Hæredum appellatione veniunt etiam hæredes extranei, deciſ. 205. num. 20.

per Hæredem bona alia præter recenſita in calculo, non adeſſe in hæreditate teſtatoris, onus probandi hæredi aſſerenti incumbit, deciſ. 201. n. 2. & 4.

Hæredi immiſſio non conceditur, niſi probet ea fuiſſe in bonis defuncti tempore mortis, deciſ. 271. n. 18.

Hæres cum beneficio legis, & inuentarij, non reddita ratione bonorum, tenetur de proprio, creditoribus hæreditarijs, ſi vires hæreditariæ non ſufficiant, deciſ. 521. n. 4.

Hæres grauatus non poteſt deſcendentes excludere inſtituendo in bonis extraneos, deciſ. 269. n. 3.

Hæredi ad excluſionem fideicommiſſarij ſufficit, quod ſibi competere poſſint defenſiones, & detractiones ex cauſa ſolutionis æris alieni, melioramentorum &c. deciſ. 100. n. 11.

Hæres eatraneus, & collateralis, non excludit à portione Aui nepotem, & ſi ſecus eſſet repugnaret hoc menti Teſtatoris, deciſ. 30. num. 15.

Hæres, aliud eſt, ſi aſſerat, ſe eſſe hæredem, & aliud ſi dicat ſe poſſidere hæreditatem, deciſ. 536. n. 64.

Hæredi conceditur immiſſio ad bona per defunctum poſſeſſa, deciſ. 100. n. 2.

Hæres non poteſt contrauenire facto defuncti, deciſ. 37. o. 19.

Hæres inſtitutus cum onere reſtituendi filijs, idem onus ad hæredes tranſmittit, deciſ. 172. n. 1.

Hæredes ſubſtituti per fideicommiſſatiam, non dum fideicommiſſo purificato, non poſſunt diuidere bona fideicommiſſaria, & diuiſio, eſt nulla, deciſ. 505. n. 1.

Quod declara, ibid. o. 2. & 3.

Hæredi onus debiti ſui auctoris ſoluendi incumbit, deciſ. 479. num. 3.

Hæredi viri mulier non tenetur reſtituere effectos ad eios inſtantiam deliberatos, quoties illorum pretium in anteriorum creditoru m ſatisfactionem erogatum fuerit, deciſ. 450. n. 5.

Hæres ex quibus dotem maternam detrahere ex bonis fideicommiſſo obnoxijs non valeat, deciſ. 421. n. 21.

Hæres in negatiua ſe fundans concludenter illam probare tenetur, deciſ. 264. n. 7.

per Hæredem alienatio facta cedit in legitimæ detractionem, deciſ. 181. n. 5.

Hæredi grauato Trebellianica competit, deciſ. 523. n. 3.

Hæres factum defuncti impugnare non poteſt, deciſ. 409. n. 3.

Hæres verus, & proprius eſt, qui liberam, & abſolutam habet poteſtatem diſponendi de bonis hæreditarijs, deciſ. 536. num. 63.

Hęredi reſeruata bona liberè poſſunt ab iſto ad ſuos hęredes tranſmitti, deciſ. 12. n. 7.

de Hęredibus ſangninis verba *in perpetuum* in fideicommiſſo aſcendentia inſerta intelliguntur. deciſ. 411. n. 3.

Hæres contrauenienſ diſpoſitioni Teſtatoris non lucratur fructus fallit, deciſ. 213. n. 10. & 11.

Hæres beneficiatus non tenetur de proprijs bonis rationem reddere creditoribus, & conſideratur, ac ſi non eſſet hæres, deciſ. 34. num. 1.

ab Hærede grauato deſcendentes vocati poſſunt bona alienata reuocare, deciſ. 269. n. 2.

Hæredem condemnatus in vno Regno habere poteſt in alieno Regno, declara vt hic, deciſ. 536. num. 28.

Hæres non poteſt impugnare confeſſionem, deciſ. 532. n. 8.

Hæres commodo hæreditatis priuari non debet, dum non valuit ob ætatis defectum onera ſibi iniuncta adimplere, & ob teſiſilentiam iuris prohibentis pupillo, non ſolum lauream doctoralem, ſed etiam Procuratoris exercitium, deciſ. 43. num. 12. & 13.

pro Hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque donatio comprehendit etiam extraneos, & poteſt fieri purè & ſub conditione, deciſ. 492. n. 3. 4. 5. & 6.

Hæres particularis ex quo fiat hæres vniuerſalis, deciſ. 382. n. 14. 15. & 16.

Hæres factum defuncti impugnare non valet, deciſ. 248. n. 11.

Hæredibus defuncti actio datur contra illius debitores, deciſ. 216. num. 11.

Hæredi minus eſt oneroſa ad propriam menſam alimentatio, deciſ. 442. o. 8.

Hæres ſuccedit in vniuerſum Ius, quod habebat defunctus tempore mortis. deciſ. 83. n. 1. & 12.

Hæres beneficiatus exiſtente hæreditate non ſoluendo poteſt nomina debitorum dare io ſolutionem crediti, deciſ. 34. n. 8.

Hæres non poteſt impugnare confeſſiooem defuncti, deciſ. 532. num. 8.

Hæres cum beneficio inuentarij pro debiti ſatisfactione tot ex bonis hæreditarijs creditori aſſignare poteſt, deciſ. 478. n. 3.

Sed declara, ibid. n. 4. & 5.

Hæredi onus vni impoſitum alteri non cenſetur iniunctum niſi ſpecialiter exprimatur, deciſ. 332. n. 2. 7. & 8.

Hæres factum defuncti auctoris ſeruare omninò tenetur, deciſ. 283. num. 10.

Hæredibus acquiritur poſſeſſio bonorum locatorum defuncti mediantibua Colonis, ſine alia apprehenſione, deciſ. 520. num. 32.

Hæredibus onus reſtrictiuè iniunctum reſtringit diſpoſitiones ad hæredes ſanguinis, deciſ. 465. num. 30.

Hæres tenetur probare non inueniſſe emptorem nec illi ſufficit id verbis aſſerere, deciſ. 478. n. 12. & 13.

Hæredis inſtitutio eſt facienda à Teſtatore coram ſeptem teſtibus, deciſ. 359. n. 4.

pro Hæredibus & ſucceſſoribus aſſignatio facta ad hæredes & ſucceſſores tranſit, deciſ. 83. n. 5.

Hæres non eſt qui medio iuramento hæreditatem repudiat, dec. 65. num. 1.

Hæredis inſtitutio eſt caput teſtamentariæ diſpoſitionis, dec. 536. num. 50.

Hæres commoda, & incommoda hæreditatis ſentire debet, deciſ. 356. num. 17.

Hæredi particulari Teſtatore iniungente onus ſoluendi eius debita, tenetur hic eadem obligatione, qua defunctus tenebatur, ibid. num. 9.

Hæredis fauore ſententia lata fauore defuncti eſt exequenda, deciſ 530. n. 1.

contra Hæredes actio datur pro rata, deciſ. 111. n. 2. & 3.

Hæredis impotentia, ſeu contrauentio facit purificatam ſubſtitutionem ad fauorem alterius in caſu lineæ extinctæ à teſtatore vocati, deciſ. 103. n. 5.

Hæredis inſtitutio, & factio teſtamenti à morti proximo ad interrogationem alterius edita aliquando ſuſtinetur, deciſ. 239. num. 5.

Hæres non valet redarguere defunctum de mendacio quod non eſt permiſſum, deciſ. 532. n. 11.

Hæres ad omne æs alienum defuncti tenetur, deciſ. 124. n. 3.

Hæres in reddenda ratione tenetur deſcribere bona diſtinctè, & cum ſuis qualitatibus Ratio, deciſ. 39. n. 13. & 14.

Hæres non poteſt impugnare factum defuncti, deciſ. 63. n. 10.

Hæres non conficiens inuentarium de detractionibus ſibi competentibus ſatisfactus cenſetur, deciſ. 264. n. 4.

Hæredum obligatio tacita in ſocietate ineſt, deciſ. 4. n. 8.

HÆRETICVM eſt de Papæ poteſtate dubitare, deciſion. 446. num. 6.

HIE-

HIEROSOLYMITANVS miles profeſſus efficitur inteſtabilis, deciſ. 75. n. 1.
Et eius bona non hæredibus ſanguinis, ſed Religioni acquiruntur, ibid. num. 2.
Fallit in Conclauiſta, & alijs debet tamen conſtare de acceptatione priuilegij alias non valet, ibid. n. 3. & 4.
Hieroſolymitanus frater qui ſe pro tali geſſit debet ad obſeruantiam ſtatutorum compelli ſi non ratione ſubiectionis, ſaltem vigore fraudis ex quo pro tali ſe vſurpauerat, deciſ. 334. n. 16.
HISPANIARVM Nuncius procedit in cauſis ſpoliorum Maioricæ, & in ea deputat ſubcollectores, deciſ. 115. n. 5.

HISTORIIS.

Hiſtorijs, & Chronicis in factis antiquis plurimum defertur, & quando illorum auctores ſunt approbati maxima illis fides præſtatur, deciſ. 424. n. 5.
Hiſtoricis antiquis, & famoſis de rebus Eccleſiæ ſcribentibus plurimum eſt deferendum, deciſ. 316. n. 5.
Hiſtoricis aliter ſcribentibus teſtes diuerſis adminiculis fulciti præferuntur, deciſ. 261. n. 7.
Hiſtoria alicuius familiæ probat Iuſpatronatus eſſe gentilitium, deciſ. 316. n. 12.
ex Hiſtoria Religionis profeſſio, & obitus Religioſi probatur, deciſ. 535. n. 77.
Hiſtoriæ tamquam in fama fundatæ probant, deciſ. 316. n. 13.
HOMICIDIVM etiam ſimpliciter volitum in cauſa irregularitatem inducit, deciſ. 355. n. 12.

HOMO.

Hominis prouiſio ſpecialis non tollit facultatem à iure communi delatam, deciſ. 142. n. 9.
Quidquid dicendum ſi ea priuilegio illa competeret, ibidem num. 10.
Alias pactum ad vnius fauorem adiectum in eiuſdem odium poſſet retorqueri, ibid. n. 11.
ab Homine exequutio quando dicatur facta, & quando à lege, deciſ. 255. n. 4.
Hominis paupertas eſt connaturalis, deciſ. 94. n. 2.
Homo naturaliter circumſcriptiuè non poteſt eodem tempore eſſe in duobus locis, deciſ. 535. n. 83.
Hominum ſucceſſione reputari non poteſt indignus, qui ob aſſumptionem ad clericatum ad partem hæreditatis Domini admiſſus eſt, & illi cui plus conceditur etiam minus debet concedi, deciſ. 190. n. 7.
Hominis diſpoſitio latam recipit interpretationem, deciſ. 509. num. 12.
Homines omnes ſunt in linea deſcendenti Adam, deciſion. 172. num. 11.
Homines vix vera debita præſenti ſæculo ſoluunt, deciſ. 26. num. 11.
Hominum malitijs quærendum obuiare, deciſ. 536. n. 181.
Hominus viliores ne à potentioribus contumelia afficiantur eſt curandum, deciſ. 412 n. 4.
HONOREM, & animam mercator ob modicum lucrum non præſumitur velle prægrauare deteſtabili vſuræ crimine, deciſ. 116. num. 24.
HONOR maior ex communi hominum vſu tribuitur præſenti, quàm abſenti, deciſ. 44. n. 8.
ex HORA qua captus fuit captiuus cenſetur deceſſiſſe, deciſ. 453. num. 2.
HORAM parochi non ſolent deceſſus notare, deciſ. 17. n. 3.

HYPOTHECA.

Hypotheca venit alienationis appellatione, deciſ. 109. n. 1.
Hypotheca ſaltem tacita nurui competit pro ſumma ſibi promiſſa in caſu nuptiarum, & poteſt illius vigore ab alijs creditoribus hypothecarijs bona occupata vindicare, deciſ. 360. n. 2.
Hypotheca inducta ſemper intelligitur in contractibus dotalibus, etiam in ijs verbaliter factis, ibid. n. 9.
Hypotheca pro legitima non competit, & non poteſt retardare immiſſionem fideicommiſſarijs hypothecam habentibus, deciſ. 247. num. 16. & 17.
Hypothecarius creditor in caſu quo res, quæ erat debitoris ad eum perueniat, Ius retentionis contra emptores, vel tertios poſſeſſores, qui non ſint æqualiter creditores hypothecarij experiri poteſt, deciſ. 435. n. 9.
Hypotheca non ſolum verbis generalibus, & Indefinitis, ſed etiam ex veriſimili contrahentium mente inducitur, deciſ. 448. num. 11.
Hypothecam obligatio Cameralis continet omnium bonorum, ibid. num. 12.
in Hypotheca creditor anterior præfertur, & Saluiano, deciſ. 388. num. 2. & 3.
Hypotheca non ſolum verbis generalibus, & indefinitis, ſed etiam ex veriſimili contrahentium mente inducitur, deciſ. 448. num. 11.
Hypothecam anteriorem creditoribus patris filius ratione alimentorum habet, deciſ. 87. n. 9.
Sed declara, ibidem num. 10. & 11.
per Hypothecam dominium à vero domino non abdicatur, nec transfertur in creditores, deciſ. 131. n. 10.
Amplia, ibid. n. 51.
cum Hypotheca creditum ex publico inſtrumento iuſtificari poteſt, deciſ. 394. n. 2.
Hypothecarius creditor præfertur creditori ex cauſa depoſiti, deciſ. 459. n. 2.
Hypotheca tacita competit omnibus per ſe ipſos adminiſtrare non valentibus, vel prohibitis, deciſ. 429. n. 6.
cum Hypotheca creditum ex inſtrumento venditionis cenſus rectè iuſtificatur, deciſ. 353. n. 5.
Hypotheca nunquam cenſetur remiſſa, niſi expreſsè hoc fuerit actum, deciſ. 408. n. 7.
Hypothecam anteriorem creditor non habet pro pecunia data ad reparationem domus, dum pecunia fuit expenſa in expenſis exceſſiuis, & ſuperfluis, deciſ. 327. n. 7.
per Hypothecam ſpecialem ius in re acquiritur, non autem per generalem, per quam ſolum ius ad rem transfertur, deciſ. 459. num. 6.
Hypotheca ad fauorem mulieris, & illius hæredum an à die diſtractionis bonorum dotalium, vel à die contractus dotis incipiat, deciſ. 396. n. 54.
ab Hypotheca actor vt repellatur decennali præſcriptione debet habuiſſe ſcientiam rei hypothecatæ alienationis, deciſ. 108. num. 6.
Hypotheca generalis non ſufficit, vbi ſpecialis requiritur, deciſ. 255. num. 9.
per Hypothecam generalem bonorum Clericus ad quorum titulum fuit ſacris ordinibus initiatus dominium non amittit, deciſ. 439. num. 3.
Hypotheca pro legato à Iure impartitur, & eius virtute legatario ex remedio Saluiani contra hæredem immiſſio decernitur, deciſ. 366. n. 1. & 2.
Hypotheca non ſolum verbis generalibus, & indefinitis, ſed ex veriſimili contrahentium mente inducitur, deciſ. 360. num. 14.
Hypotheca vt fauore creditorum inducatur ſufficit momentanea acquiſitio dominij facta per debitorem, deciſ. 20. n. 2.
Hypothecam anteriorem habens præfertur habenti poſteriorem, deciſ. 259. n. 8.
in Hypotheca creditoris Saluianum eſt fundatum, & poſſeſſione debitoris, deciſ. 220. n. 10. & 11.
Hungariæ Rex Sanctus Stephanus, ſeq. & Regnum Sanctæ Sedi Apoſtolicæ ſubmiſit, deciſ. 536. n. 36.
Hungariæ Regnum eſt de Iuribus Sancti Petri, & Sedis Apoſtolicæ, deciſ. 536. n. 36.

I

IAcens hæreditas non poteſt dici dum adeſt hæres, deciſ. 227. num. 3.

IACTARE.

Iactare ſuum, quod quis minimè noluerit, eſt præſumptio omnium validiſſima, deciſ. 150. n. 73.
Iactare ſuum nemo præſumitur, deciſ. 534. n. 17.
Iactare Ius ſuum velle nemo præſumitur, deciſ. 206. n. 16.
in Iactura librorum matrimonij ſe fundans ad effectum illud probandi debet probare habitationem in eadem Parochia de tempore, quo prætenditur contractum matrimonium, deciſ. 535. num. 82.
ex Iactura aliena lucrum nemini licet reportare, deciſ. 265. n. 54.

IDENTITAS.

Identitatem, bona libera, & fideicommiſſaria ſimul permixta excludunt, & ſunt per probationes concludentes iuſtificanda, deciſ. 508. n. 6.
Identitas perſonæ tunc præſumitur ex nomine, & cognomine, quando non dubitatur de perſona, & aliæ circumſtantiæ, & demonſtrationes concurrunt, & adeſt præiudicium tertij, deciſ. 535. n. 58.
Identitas domus probatur ex confinium identitate, & ex declarationibus factis in Inſtrumentis alienationum, deciſ. 472. num. 41. & 42.
Identitas fideicommiſſi ex diuiſione bonorum inter primos hæredes facta cum expreſſione confinium reſultat, deciſ. 268. num. 8.
Identitas bonorum ex illorum deſcriptione per teſtatorem facta, & ex libris cataſtri iuſtificari poteſt, deciſ. 452. n. 2. & 3.
ad Identitatem bonorum probandam ſufficit etiam duorum terminorum conuenientia, non obſtante in alijs diuerſitate, ſecundum veriorem, & communiorem opinionem, deciſ. 520. num. 20.

Iden-

Identitate bonorum fideicommiſſatiorum probata immiſſio, fideicommiſſatio concedi debet, vel vigote leg. final. Cod. de edict. Diu. Adrian. tollend. vel vtilis Saluiani, deciſ. 414. n. 1.
ad Identitatem iuſtificandam in antiquis ſufficiunt leuiores probationes, deciſ. 520. n. 89.
Identitas Bonorum fideicommiſſariorum benè reſultat ex inſtrumentis diuiſionum, deciſ. 131. n. 4.
Identitas bonorum probatur ex partita æſtimi, ſeu cataſtri cuiuſlibet Ciuitatis, deciſ. 203. o. 5.
Identitatem demonſtrationes duæ probant concludentiſſimè, deciſ. 520. n. 91.
Identitas bonorum ex duabus demonſtrationibus remanet iuſtificata, ibid. n. 19.
Identitas fideicommiſſi eſt concludenter & ſpecificè probanda, deciſ. 277. n. 4.
Identitas bonorum, quibus concutrentibus, benè remanet probata, deciſ. 520. n. 18.

IGNORANTIA.

Ignorantia ſicut in caducitate ita io deuolutione præſumitur, deciſ. 195. n. 26.
in Ignorante conſenſus admitti non poteſt, deciſ. 239. n. 16.
de Ignorantia hæres, quando excuſari non poſſit crediti hæreditarij anterioris, deciſ. 521. n. 13.
Ignorantia & ruſticitas tutoris excuſat eundem non conficientem librum tutelarem adeò vt non poſſit in litem iurari, deciſ. 136. num. 3.
Ignorantia non numeratæ pecuniæ in muliere, & pupillo, ſtante mala fide debitoris facit cenſum ſubſtinere declara, deciſ. 528. num. 2. 3. 4. & 5.
Ignorantia non poteſt allegari, cui factum eſt notum, deciſ. 532. num. 30.
Ignorantia quælibet præteritionis filiorum excluditur ob mentionem factam in teſtamento de filijs præteritis, deciſion. 303. num. 7. & 12.
Ignorantia negatiua oritur quando Teſtator habere filium ignorat, deciſ. 303. n. 9.
Ignorantia prohibitionis non excuſat ad effectum recuperandi bona alienata penes tertium, deciſ. 63. n. 5.
ad Ignotos diſpoſitio non extenditur, deciſ. 44. n. 9.

ILLEGITIMVS.

Illegitimus filius ad ſacros ordines promoueri nequit, deciſ. 469. num. 3.
ex Illegitimorum vocatione arguitur Teſtatorem, non abhorruiſſe alios deſcendentes, tali macula infectos, deciſ. 175. num. 3.
Illegitimati filij naturales non ſunt de agnatione, deciſ. 436. num. 2.
Vide in verb. filius.

ILLIQVIDVM.

Illiquiditatis melioramentorum exceptio non poteſt retardare immiſſionem præſtita per petentem fauore poſſeſſoris meliorantis cautione de illis reficiendis, poſtquam effecta fuerint liquida, deciſ. 405. n. 9.
ab Illiquido creditum liquidum retardari non poteſt, deciſ. 531. num. 10.
Illiquiditas melioramentorum retentionem excludit, deciſ. 405. num. 13.
Illitteratis Epiſcopus ex diſpoſitione Concil. Trident. cap. 6. debet dare coadiutorem, ſi ſcandaloſè viuunt, debet eos monere, ſi in turpitudine permanſerint eos priuare tenetur, deciſ. 147. num. 12.
Imaginem falſitatis inueriſimilè præſefert, deciſ. 535. n. 31.
Imaginaria ſolutio conſiſtit in animo, nec ſimpliciter inducitur, ſed præſumitur, deciſ. 37. n. 6.

IMMEMORABILIS.

Immemorabilis præſcriptio non interrumpitur ceſſantibus libera collatione, & actibus illi contrarijs, deciſ. 444. n. 21.
Immemorabilis per ſcripturam, quæ contrariam obſeruantiam per neceſſe non excludat probari non poteſt, deciſ. 424. num. 6.
de Immemorabili Teſtes deponere debent cum requiſitis *Gloſ. in cap. 2. verbo memoria de præſcript. in 6.* deciſ. 253. n. 6.
Immemorabilis vt indirectè ſaltem probetur quid ſufficiat, deciſ. 424. num. 7.
Immemorabilis induci non poteſt, vt clerici, & eorum bona grauentur, deciſ. 101. n. 2.
Immemorabilis ſine quaſi poſſeſſione non conſideratur, deciſ. 257. num. 7.
Immemorabilis interrumpitur per ſolum rumorem in contrarium, etiamſi mille actus pro ea concurrant, & datur ratio, deciſ. 115. num. 8. & 9.
Immemorabilis induci non poteſt, vt clerici & eorum bona grauentur, deciſ. 101. n. 2.
Immemorabilis ex actibus contrarijs deſtruitur, deciſ. 7. n. 4.
de Immemorabili Teſtes deponentes, ita debent deponere quod actum fuerit à tanto tempore, cuius initij memoria non extet, deciſ. 398. n. 8.
Immemorabilis inducit præſumptionem melioris tit. de mundo, deciſ. 115. n. 7.
Immemorabilis quando redditur improbabilis ob antiquitatem temporis admittitur ad illam probandam, quando pro ea aſſiſtit Iuris præſumptio & poteſt probari aliquod tempus, deciſ. 69. num. 1. 12. & 13.
Immemorabilis, & quadragenaria cum titulo requiritur aduerſus legem, deciſ. 91. n. 10.
Immemorabilis non prodeſt aduerſus regulas contrarium diſponentes, deciſ. 152. n. 2.
Immemorabilis probatio qualis eſſe debeat, & vide ſup. deciſ. 444. num. 6.
Immemorabilis vti ius, & titulum inducens ſolet tollere præſumptionem vſurpationis, & facit præſumere iuſpatronatus acquiſitum ex fundatione, & dotatione, deciſ. 444. n. 4. & 5.
Immemorabilis excluditur, ſi conſtet de initio, deciſ. 284. num. 8.
Immemorabilis pro clericis grauandis tanquam irrationabilis, & à Canonibus improbata reijcitur, deciſ. 102. n. 13.
Immemorem ſalutis æternæ morientem non præſumi mentiri procedit vbicumque agitur de ipſius, vel eius hæredum præiudicio; Secus in præiudicium tertij, deciſ. 535. n. 24.

IMMISSIO.

Immiſſio ex remedio, l. final. C. de edict. Diu. Adrian. tollend. iuſtificato fideicommiſſo, fideicommiſſario debetur, deciſ. 347. num. 11.
Immiſſio ex iudicio Saluiani illius extremis probatis eſt concedenda, & hæc ex quibus probentur, vide ſup. deciſ. 365. num. 5.
Immiſſio in bonis fideicommiſſarijs datur in vim, l. final. C. de edict. Diu. Adrian. tollend. probata identitate, & purificatione fideicommiſſi, deciſ. 131. n. 1.
Immiſſio in poſſeſſionem non retardatur per creditum illiquidum, deciſ. 258. o. 9.
Immiſſione ſemel conceſſa, l. final. remedium competere non poteſt, deciſ. 106. n. 1.
Immiſſionem fideicommiſſario Trebellianicæ detractio non impedit, quando prohibita fuit ad hoc, vt bona conſeruentur in familia, deciſ. 131. n. 20.
Immiſſionem fideicommiſſario, deciſ. 203. n. 20.
Immiſſionem exceptio requirens altiorem indaginem non poteſt retardare, deciſ. 213. num. 24.
Immiſſio hæredi non conceditur, niſi probet ea fuiſſe in bonis defuncti tempore mortis, deciſ. 271. n. 18.
Immiſſio fideicommiſſario fideicommiſſo iuſtificato conceditur in vim l. final. Cod. de edict. Diu. Adrian. tollend. deciſ. 218. num. 1.
Immiſſio in poſſeſſionem feudi de tempore obligationis poſſeſſi credito ſtante, & hypotheca conceditur, deciſ. 29. num. 2.
Immiſſionem retardare non valet creditum turbidum & illiquidum, deciſ. 217. num.
Immiſſionem melioramenta illiquida retardare nequeunt domino melioranti, deciſ. 405. n. 23.
Immiſſionis in poſſeſſionem beneficij requiſita quę ſint, & vide ſup. deciſ. 403. n. 1.
Immiſſio nulla, & inefficax nullum operatur effectum, deciſ. 106. num. 2.
Immiſſionem retardare non valet exceptio non redditæ rationis vel indaginem altiorem requirens, deciſ. 216. o. 9.
Amplia, ibid. num. 10.
Immiſſio Saluiani concurrentibus requiſitis in vim illius denegari non poteſt, deciſ. 259. n. 1.
Immiſſus creditor rationem fructuum perceptorum, & qui percipi potuerunt reddere tenetur, deciſ. 301. n. 5.
Immiſſio hæredibus ab inteſtato venientibus debetur ex interdicto quorum bonorum, deciſ. 177. n. 2.
Immiſſio fideicommiſſo ad fauorem fideicommiſſarij purificato in vim l. final. C. de edict. Diu. Adrian. tollend. conceditur, deciſ. 311. num. 2.
Immiſſio denegatur, filiatione non probata, deciſ. 535. n. 4.
Imò & non probata legitimitate, quando eſt fundamentum intentionis, ibid.
Immiſſio in bonis fideicommiſſarijs fideicommiſſo non iuſtificato competere non valet in vim leg. final. C. de edict. Diu. Adrian. tollend. deciſ. 247. num. 1.
Immiſſio ex Saluiano poſteriori creditori conceditur recuſante anteriore recipere pecunias ſibi debitas, auctore Prætore in publico monte depoſitas, deciſ. 29. n. 4.
Immiſſus ex Saluiano nomen veri poſſeſſoris adſcribere ſibi non poteſt, deciſ. 225. n. 3.
Immiſſio fideicommiſſario ad hoc vt vigore, l. fin. C. de edict. diu. Adr. tollen. competat quid requiratur, & vide ſup. dec. 352. n. 3.

Im-

Immiſſio pro executione literarum Apoſtolicarum datur ad inſtar. l. final. deciſ.268. num.19.
Immiſſio non competit contra inueſtitum in bonis Abbatiæ Farfenſis, deciſ.237.n.18.
Et ratio, ibid. n. 19.
Immiſſio in vim vtilis Saluiani in bonis ſibi hypothecatis creditum quando eſt clarum, & liquidum competit, deciſ.247. num. 6.
Immiſſio ex Saluiano non conceditur illi, qui non probat hypothecam copulatiuè cum credito, deciſ.225. n. 1.
Immiſſio de Iure datur etiam pro iuribus incorporalibus, deciſ. 369. n. 8.
Immiſſio non debet retardari ſub prætextu detractionis legitimæ competentis filio in bonis paternis, deciſ.352.n.13.
Immiſſio conceditur probatis fideicommiſſo, identitate bonorum, & poſſeſſione fideicommittentis, deciſ.318. n. 1.
Immiſſionem creditum illiquidum impedire nequit, deciſ. 388. num. 4.
Immiſſio non retardatur per detractiones illiquidas, deciſ. 317. num. 2. & 16.
Immiſſionem fideicommiſſarijs creditа, & detractiones illiquidæ non valent impedire, deciſ. 395. n. 5.
Immiſſio fideicommiſſi exiſtentia, & ad fauorem fideicommiſſarij probata conceditur vel vigore leg. final. vel in vim vtilis Saluiani, deciſ.427.n.1.
Immiſſio ex Saluiano conceditur illius extremis iuſtificatis, deciſ. 215. num. 5.
Immiſſio fideicommiſſario concedenda eſt in bonis onere fideicommiſſi grauatis, deciſ. 175. n. 1.
Immiſſio Saluiani extremis neceſſarijs probatis ex hoc iudicio conceditur, deciſ.394. n. 1. & 6.
Immiſſio pro parte pretij poſterioribus ſoluta debet concedi hypotecam anteriorem habenti, deciſ. 519. n. 9.
Immiſſio abſque alia literarum iuſtificatione translatario conceditur vbi ex conſtitutione adeſt ſpecialis ſubrogatio translationum in quaſi poſſeſſione exigendi, deciſ. 369. n. 9.
Immiſſio in bonis fideicommiſſarijs, ex quibus retardari non poſſit. deciſ.131. n. 13.
Immiſſio vocatis ne retardetur ratio fructuum à die moræ litis perceptorum eſt habenda. deciſ. 411. n. 20.
Immiſſio fideicommiſſario concedi nequit, quando clarè de fideicommiſſo non conſtat, deciſ.451.n.2.
Immittendo Iudex vnum priuat alium ſua poſſeſſione, deciſ. 15. num. 6.
Imolenſe ſtatutum in rubr. 65. annullat contractus inter coniuges conſtante matrimonio initos, deciſ.283.n. 6.

I M P E D I M E N T V M.

Impedimentum excludit dolum, deciſ. 534. n. 13.
Impedimentum infirmitas dat iuſtum ad effectum conſtituendi procuratorem, qui nomine infirmi præſentet, deciſ.374. num. 8.
Impedimentum non præſtat non poſitus in conditione, deciſ.233. num. 12.
Impenſæ pro dotanda Eccleſia nil releuant, niſi Medietatem fructus adæquent, deciſ. 488. n. 10.
Imperfectæ Notulæ, & inordinatæ nihil probant, deciſion. 23. num. 8.

I M P L E M E N T V M.

Illo tamen obtento non poteſt amplius pœnitere, deciſion. 373. num. 10.
non Implementi exceptio operatur, vt actor audiri non poſſit, niſi doceat ex parte ſua adimpleuiſſe, deciſ. 375. n. 11.
Implementum contractus, dum ſubſtantiam reſpicit, & cauſam finalem, ſine qua contrahentes non contraxiſſent, dec. 1. n. 3.
Tunc contractus totaliter reſcinditur licet contractus ſit nominatus num. 5. amplia, vt hic ibid. n. 4.
non Implementi exceptio prodeſt excipienti, in quantum ſua intereſt promiſſionem adimpletam non fuiſſe, deciſ.510. num. 18.
Implementi defectus operatur reſtrinatæ litis exceptionem, deciſ. 89. num. 10.
ad Implementum actio, non autem receſſus à nominato contractu regulariter tribuitur à iure, deciſ. 32. n. 2.
Impleri poteſt forma ad certum finem per æquipollens, deciſ.254. num. 7.
non Implementi exceptionem opponere non poteſt, qui primo contrauenit, deciſ. 210. n. 17.
IMPERIALIS facultas necnon extenditur ad diſponendum de decimis, deciſ.297. n. 9.
pro IMPETRATO Beneplacitum Apoſtolicum contra illud impetrare negligentes habetur, deciſ. 372. n. 6.

I M P O S I T I O.

in Impoſitione Cenſus ſecundum Conſtitutionem Caliſti, & Martini, non requirebatur ſolemnitas pecuniæ numeratæ, deciſ. 365. num. 4.
Impoſitio Cenſus in parte nulla corruit in totum, deciſ. 262. num. 14.
Impoſitio Gabellarum eſt actus iuriſdictionis, qui ſupportari debet à ſubditis imponentis, deciſ.101. n.2.
IMPOTENTIA hæredis, ſeu contrauentio facit purificatam ſubſtitutionem ad fauorem alterius in caſu lineæ extinctæ à teſtatore vocati, deciſ. 103. n. 5.

I M P V G N A T I O.

Impugnare factum proprium nemini licet, quando ſolemnitates requiſitæ adhibitæ fuerunt, deciſ. 139. num. 1.
Impugnare tranſactionem, quis non valet, donec bona *ſibi ex* tranſactionis cauſa delata reſtituat, deciſ. 13. n. 20.
Impugnare non poteſt ſententiam, qui ab ea non appellauit, quia illi cenſetur acquieuiſſe, deciſ. 23. n. 4.
INCAPACES dominij Hebræi ſunt, ex Conſtit. Apoſtol. deciſ. 37. num. 9.
ad INÆQVALITATEM euitandam collatio fieri non debet, deciſ. 3. num. 10.

I N C E R T I T V D O.

Incertitudo expenſarum in melioramentis factarum, non benè arguit quantum in melioratione fuerit impenſum, deciſ. 401. num. 4.
Incertæ diſtributiones non poſſunt dici quando non *pendent totaliter* à futuro euentu, vel accidenti, deciſ.449. n. 14.

I N C L V S I O.

Incluſio vnius eſt excluſio alterius, deciſ. 169. n. 7. & 10.
Incluſiuum Statuti caput, quando non habet locum reſpectu perſonæ non expreſſæ, ceſſat caput excluſiuum alterius perſonæ nominatim expreſſæ, deciſ. 438. n. 4.
INCOLÆ Caſtri ſtatuta conuentionalia cum domino facere poſſunt, deciſ.237. n. 13.
INCOMPETENTIA Iudicis in materia ſuſpicionis fugæ à forenſi, allegari non poteſt, & ita in Vrbe ſeruatur, deciſion. 160. num. 1. & 2.
Declara tamen, ibid. n. 3. & 4.

I N C O M P A T I B I L I T A S.

Incompatibilis Primogenitura debet ſubſtituto deferri, & ſi irreuocabiliter inſtituto cenſeatur delata poſt filios acceptos inſpici debet, deciſ. 103. n. 15.
Incompatibile Beneficium primum cum ſecundo, vacat per ipſius ſecundi conſecutionem, deciſ. 298. *num. 6. & 8.*
Ratio, ibid. num. 9.
Incompatibilia, & contraria, ſimul ſtare non poſſunt, deciſ. 536. num. 135.
Incompatibilitas ex ſui natura priuationem inducit, deciſ. 103. num. 3.
Incompatibile fideicommiſſum cum altero, non poteſt dici quando a Teſtatore fuit translatum, & conceſſum fideicommiſſarij filijs, quia pater pro filio illud poſſidere valet, deciſ. 211. num. 4.
Incompatibiles Primogenituras, Primogenitus duas inter ſe retinere non poteſt, deciſ. 103. n. 1.
ob Incompatibilitatem dictio. &, conſequendi *pretium à duobus* in diſiunctiuam immutari debet, deciſ.124. n. 9.
Incompatibilitatis caſus ad inſtar mortis reputatur, deciſ. 103. num. 6.

I N D E B I T V M.

Indebiti repetitio non competit, niſi ſolutione concludenter probata, deciſ. 528. n. 8. & 9.
Indebitum vt veniat reſtituendum, concludenter probari debet, deciſ.420. n. 9.
Indebiti conditio non datur aduerſus minorem, niſi cum locupletiorem factum eſſe doceatur, deciſ. 527. n. 10.
Indebiti ſolutio eſt concludenter probanda, deciſ. 378. n. 21.
Indebitè ſolutum eſt concludenter probandum, deciſion. 74. num. 24.
Indebitum quod eſt principali, ita & ab eo cauſam habenti ſi recipiat, deciſ. 26. num. 8.
Indebiti conditio eſt concludenter iuſtificanda ſecus, deciſ. 526. num. 12. 13. & 14.
INDICIA, & coniecturæ ſufficiunt ad probandam *identitatem* in antiquis, deciſ. 520. n. 90.
propter INDIGENTIAS Communitatis *Cenſus* impoſitus non parit actionem contra venditores, ſed contra ipſammet Communitatem, deciſ. 80. n. 4.
INDIVISIBILIS ſufficit, quod conſeruetur Primogenitura in eis bonis, in quibus fuit conſtituta, deciſ. 536. n.160.
Indiuiſibilitas Primogenituræ eſt reſpectu vocatorum ad eam, vt non diuidatur inter plures, ibid. n. 159.
Sed ſemper vnita in ſolo Primogenito pro tempore conſeruetur, ibidem.

I N D V C E N S.

contra Inducentem plenè probant, deciſ. 523. n. 5.
ad Induceñ. ſubreptionem, ſufficit quod Papa non ita de facili conceſſiſſet gratiam, ſi omnia ei narrata eſſent, deciſ. 73. n. 5. & 6.

con-

contra Inducentem, Teſtes probant, deciſ. 303. n. 4.
contra Inducentem, Teſtes plenam faciunt probationem, deciſ. 398. num. 10.
contra Inducentem, Teſtis vnicus plenè probat, deciſion. 210. num. 1.
contra Inducentes Teſtes pleniſſimè probant, deciſ. 520. num. 57. & 61.

INDVLTVM.

Indulti acceptatio per indultarium non eſt neceſſaria, quando agitur de priuilegio conceſſo à Principe per viam legis, deciſ. 351. num. 3.
Indultum habens ad alias Conſtitutiones relationem vltra illarum limites, extendi non debet, deciſ. 173. n. 4.
Indultum ſan. mem. Gregorij XV. quid diſponat, & quomodo intelligendum, deciſ. 140. n. 4. & 5.
Indulti verba ſunt reſtringenda, vt minus lædant Ordinarium, nec vltra quantum verba ſonant eſt extendendum, deciſ. 273. num. 6.
Indultum Gregorij XV. de Canonicatibus Pœnitentiarijs in Hiſpania conferendis, quid diſponat, & vbi locum habeat, deciſ. 261. num. 4. & 5.
Indultum vnum ad aliud ſe referens, debet ſecundum relatum intelligi, deciſ. 414. n. 4.
INDVSTRIÆ Officialis tribuuntur, fructus Officij regulariter pro medietate, deciſ. 378. num. 7.
ex Induſtria, & tranſactione bona acquiſita, non poſſunt dici hæreditaria alicuius, deciſ. 247. n. 20.

INFANS.

Infantis bona quando eſſent peritura, vel immineret grande æs alienum, nec reperiretur tutor, Iudex ex officio dare poteſt Curatorem ad certam rem, deciſ. 473. n. 10.
Infante maior inſtrumento adeſſe tenetur, deciſ. 56. n. 16.
Infans nihil habet de proprio, & ſic bonorum dominium præſumitur ſpectare ad Patrem, tam ratione pecuniæ, quàm patriæ poteſtatis, deciſ. 59. n. 6.
INFERIORES Collatores Papa in dubio non præſumitur velle præuenire, deciſ. 518. n. 11.
INFIDELIBVS arma deferens, tamquam hæreticus puniendus eſt, deciſ. 536. n. 38.
Et inquiſitionis foro ſubijcitur, ibid.

INFIRMITAS.

Infirmitas dat iuſtum impedimentum ad effectum conſtituendi procuratorem, qui nomine infirmi præſentet, deciſ. 374. num. 8.
Infirmitatis tempus pro ſeruitio actuali computatur, deciſ. 88. num. 11.
INFORMES Scripturæ dicuntur, quando non fuerunt recognitæ, deciſ. 112. n. 38.
Informatorius Proceſſus quantumuis authenticus in Iudicio Ciuili non probat, deciſ. 329. n. 3.
ob INGRESSVM Monaſterij renunciatio facta ſemper præſumitur abdicatiua, & realis, deciſ. 330. n. 4.
Sed declara, ibid. n. 5.
INHABILIS Clericus eſt ad exercendam tutelam, deciſ. 176. num. 5.

INHIBITIO.

Inhibitio in vim commiſſionis reſtringitur tantum ad cauſam commiſſam, nec extenditur ad diuerſam, deciſ. 324. n. 1.
poſt Inhibitionem actus geſti, licet prætendantur conſecutiui, remanent attentati, deciſ. 174. n. 6.
Inhibitio Rotalis poſt præſentationem omnia deinde geſta, reddit attentata, ſiue præſentatio facta fuerit Iudici, & parti, ſiue alteri ex illis, deciſ. 432. n. 2.
per Inhibitionem ligantur manus eiuſdem obtinentis, vt ſine vitio attentatorum, nihil innouare poſſit, deciſ. 174. n. 8.
de INITIO immemorabilis excluditur, ſi conſtet, deciſ. 284. num. 8.

INIVRIA.

Iniuriam examinatorum non approbantium, & iniuriam Beneficiatorum non eligentium reprobatus caperitur, deciſ. 319. num. 8.
Examini nouo intra tempus præfixum ſe ſubijcere non poteſt, qui fuit infirmus, nec tempore infirmitatis poteſt, quis fieri doctior, ibid. num. 9.
Iniuria non poſſunt affici illi, qui ius publicum inuocare, & adire aliquem poteſtate præditum poſſunt, qui vim eos pati prohibeat, deciſ. 412. n. 3.

INIVSTITIA.

Iniuſtitia Sententiæ ex actis iuſtificanda eſt, deciſ. 170. n. 17.
Iniuſtitia Sententię præbet cauſam reſtitutionis in integrum, deciſ. 143. num. 3.
Amplia, ibid. num. 4.
de Iniuſtitia notoria conſtare non dicitur, quando non adeſt confeſſio, vel res iudicata, deciſ. 55. n. 14.
Iniuſtitia Sententiæ æquiparatur nullitati, & validè ferri poteſt ſententia ſecunda contra primam, deciſ. 373. n. 4.
de Iniuſtitia ſententiæ, reſtitutio in integrum conceditur, quando apparet, deciſ. 151. n. 1.
Iniuſtitia ſententię ex deciſionibus in cauſa factis liquet, deciſ. 243. num. 2.
Iniuſtitia quando dicatur patens, & notoria, deciſ. 55. n. 8.
Iniuſtitia debet eſſe patens, & notoria, vt æquiparetur nullitati, ibid. num. 7.
Iniuſtitiæ labe dici non poteſt infecta, ſententia iuxta tenorem teſtamenti lata, deciſ. 305. n. 3.
de Iniuſtitia notoria excipere non poteſt reus, quando res ab eo prætenſa, non eſt litteralis, ſed coniecturalis, deciſion. 55. num. 9.
Amplia, ibid. num. 10.
INIVSTA Sententia non nocet, deciſ. 257. n. 14.
INNOCENS Iure ſuo ex culpa, vel defectu alterius non eſt priuandus, deciſ. 414. n. 4.
ad INOPIAM, Mulier ob vergentiam Viri, poteſt ſuam Dotem aſſecurare, deciſ. 220. n. 4.
Limita, ibid. num. 6. & declara, ibid. num. 7.
ad Inopiam vergentia, quot modis probetur, deciſ. 474. num. 4. vſque ad num. 9.

INSIGNIA.

Inſignia, & Arma priuatiuè hæres vnius aſſumens, ſi alia accipiat præcepto poſteriori contraueniſſe cenſetur, deciſ. 103. num. 7.
Inſignia Domini abſque dubio coadiuuant probationem Iuriſpatronatus, deciſ. 444. num. 18.

INSINVATIO.

Inſinuatio requiritur etiam in donationibus inuicem inter minores, & mulieres factis, deciſ. 36. n. 4. & 5.
Inſinuatio in vim Conſtitutionis prouincialis requiſita eſt omninò exequenda, licet Ciuitatis illius Prouinciæ Statutum, de illa mentionem non faciat, deciſ. 323. n. 6.
Inſinuationem donatio intuitu certi, & determinati matrimonij facta non requirit, & ſubſcriptionem donantis, & teſtium à Statuto Vrbis lib. 1. cap. 149. & 150. requiſitas, deciſ. 380. num. 1.
Inſinuatio inuenta eſt, vt donans medio tempore deliberet, an ſibi expediat donationem confirmare, vel non, deciſ. 321. num. 9.
Inſinuatio in contractibus minorum ex vi Ægidianæ Conſtitutionis requiritur, deciſ. 322. n. 8.
Inſinuatio requiritur tantum in donationibus puris, non in donationibus ob cauſam, deciſ. 380. n. 2.
Inſinuatio ex curſu 30. annorum præſumitur, deciſ. 254. n. 22.
Inſinuatione donatio ſimplex indiget, deciſ. 475. n. 10.
Inſinuatione donatio cum onere graui non indiget, ibid. n. 9.
INSEPARABILITATE ſtante Primogenituræ, quid inde ſequatur, quoad vocatos, ſtante quod aliquis vocatus, commiſerit Crimen læſæ Maieſtatis, deciſ. 536. n. 168.
in INSPECTIONE rei Periti quorum iudicium cadit ſunt tanquam Teſtes examinandi, deciſ. 468. n. 21.
INSVFFICIENTIA facultatum ex concurſu creditorum reſultat, deciſ. 160. n. 12.

INSTANTIA.

Inſtantia pendente, ad vlteriora procedi non poteſt, deciſ. 470. num. 7.
Et ratio, ibid. n. 8.
Inſtantia quando non eſt vltima benè fit obligatio de ſtando vnicę, deciſ. 370. num. 9.
ad Inſtantiam partis enunciatiuæ emanatæ, non releuant ad probanda confinia, deciſ. 520. n. 88.

INSTITVTIO.

In Inſtitutione deſcendentium legitimorum, dictio, vt ſupra, appoſita eandem qualitatem requirere in alijs videtur, deciſ. 175. num. 4.
Inſtitutio, præſentatio, & poſſeſſio, quando fuerunt facta inconſulto promotore fiſcali, non probant Iuſpatronatus, deciſ. 488. num. 19.
Inſtitutionis titulo relinquendum eſt filijs, alias teſtamentum corruit, deciſ. 303. n. 3.
Inſtitutionis ſchedulæ in dubio non decernitur executio, niſi prius de voluntate liberè inſtituentis conſtet, deciſ. 333. n. 1.
Inſtitutio certæ perſonæ de familia, quando factus eſt, onus reſtituendi videtur diſcretiuè inter vnius cuiuſque lineæ deſcendentes tantum, non vt de vna in aliam tranſitus fiat, deciſ. 268. num. 2.
Inſtitutio ſolet concedi, quando conſtat de præſentatione infra legitima tempora, & habilitate præſentati, deciſ. 136 num. 1.
Inſtitutio hæredis eſt facienda à Teſtatore coram ſeptem teſtibus, deciſ. 359. n. 4.
Inſtitutio ſub hac expreſſione, & eius etiam procurationis, demonſtrat præſentationes fuiſſe factas à patre, & filijs, dec. 316. n. 41.

Digitized by Google

Inſtitutio litis quamuis non iuridicè, & quælibet occaſio dubitandi titulum tranſigendi legitimum præbent, deciſ. 13. num. 2.

Inſtitutione ex cauſa præteritionis vitiata clauſula Codicillaris per fideicommiſſum ſubſtinetur, deciſ. 303. n. 15.

Amplia, ibid. num. 16.

Inſtitutio ob clauſulam Codicillarem, reſoluitur in fideicommiſſum, ibid. num. 17.

Inſtitutio lite pendente, facta eſt attentata, & ſoſpenſa per appellationem remanet, & eſt ac ſi facta non eſſet, deciſ. 296. num. 5.

Inſtitutio illius fieri poteſt, qui de vacatione, exiſtentia Iuriſpatronatus, & de propria habilitate docuit, deciſ. 291. num. 1.

Inſtitutio hæredis eſt caput teſtamentariæ diſpoſitionis, deciſ. 536. num. 50.

Ioſtitutio debetur docenti de vacatione pertinentia Iuriſpatronatus, & de præſentatione, deciſ. 152. n. 1.

Inſtitutionem io beneficio denegare, Ordinarius poteſt ſupplicanti patrono, deciſ. 141. n. 9.

INSTITVTVS.

Inſtitutus hæres cum onere reſtituendi filijs, idem onus ad hæredes tranſmittit, deciſ. 172. n. 1.

Inſtituto per vulgarem nolente, vel non valente hæreditatem adire admittitur ſubſtitutus, & eſt ac ſi purè inſtitutus fuiſſet, deciſ. 190. num. 1.

Inſtituta Primogenitura cum onere retinendi Teſtatoris inſignia, nec alia admittendi, ſi onus per hæredem non impleatur ad fauorem ſubſtitutorum, dicitur purificata, deciſ. 437. n. 8.

Inſtitutus ad Iuſpatronatus, ad Communitatem ſpectans, vt valeat inſtitutio, debet probare in ipſum conſenſiſſe duas ex tribus partibus, deciſ. 262. n. 1.

Inſtitutus in legitima filius, vt dici valeat mentio ſpecialis requiritur, deciſ. 202. n. 4.

Inſtitutum iudicium quando eſt in ſecunda ſicuti in prima inſtantia, tunc non eſt neceſſe reuocare ſententiam præcedentem, deciſ. 134. n. 16. & 17.

Inſtitui præſentatus à maiori parte patronorum debet, deciſ. 431. num. 2.

Inſtitoi in Eccleſijs, oullus debet vltra id, quod facultates earum ſubſtineant, inuitis alijs Beneficiatis inſtituatur, deciſion. 32. num. 6.

Inſtituendus præſentatus à maiori parte Beneficiatorum eſt, deciſ. 371. num. 1.

Inſtituere Rota in vocum paritate poteſt ad beneficium, & eſt locus gratificationis, deciſ. 141. n. 1.

Inſtituendus præſentatus ab exiſtente in quaſi poſſeſſione præſentandi, & habente plures voces venit, deciſ. 8. n. 1.

Inſtituendus præſentatus à maiori numero patronorum venit, deciſ. 374. o. 3.

INSTRVMENTVM.

ex Inſtrumentis enunciatiuæ elicitæ non elidentes probationem ex multis actibus concludenter verificatam non attenduntur, deciſ. 387. n. 12.

Inſtrumentum obligatione Camerali munitum paratam habet executionem, deciſ. 456. n. 1.

in Inſtrumcoto venditionis, donatio maioris valoris, appoſita ad modicum pretium reſtringi valet, deciſ. 133. n. 16.

Quod declara, ibid. n. 17.

ex Inſtrumento apprehenſionis poſſeſſio illius, benè iuſtificatur, deciſ. 222. num. 1.

Inſtrumentum diuiſionis contra diuidentes, & ab eis cauſam habentes, probat fideicommiſſum, deciſ. 131. n. 5. & 6.

Inſtrumentum inueſtituræ ſemper eſt attendendum, deciſ. 283. num. 5.

Inſtrumentum habens relationem ad aliud non plus operatur, quam relatum, deciſ. 263. o. 9.

Inſtrumenti verba dubia, & incerta non exprimentia bona intra confines exiſtentia ad locatorem ſpectare pro inferendo dominio ad fauorem locatoris non attenduntur, deciſ. 229. n. 10.

Inſtrumenta locationum effectuatarum ob actuum pluralitatem iteratam per longum tempus concurrente ſolutione mercedis poſſeſſionem locatoris indubiam probant, ibidem numer. 17. & 18.

Inſtrumentum publicum facit probationem probatam rem claram, & manifeſtam, deciſ. 356. n. 1.

Inſtrumenta dotalia ſine obligatione Camerali, vel quarantigia de iure paratam executionem non habent, deciſ. 376. num. 1.

in Inſtrumento donationis Primogenituræ clauſula, *conſtituti*, inſerta, probat dominium à die illius erectionis, ad fauorem donatariorum, deciſ. 222. n. 4.

Inſtrumentum interpretatio quælibet aſſumi debet, ne capitulis aduerſetur, ſuper quibus illud confectum fuit, deciſ. 135. num. 19.

ex Inſtrumento poſſeſſio adeptionis illius benè reſultat, deciſ. 190 num. 10.

Inſtrumentum debiti habet vim iudicialis confeſſionis, deciſ. 260. num. 5.

Inſtrumentum obligatione Camerali vallatum paratam habet executionem, deciſ. 313. n. 1.

per Inſtrumentum publicum Iuſpatronatus probatur fundationis, & dotationis, vel immemorabili cum præſentationibus effectum ſortitis, & 50. annorum ſpatio continuatis, deciſ. 77. num. 1.

in Inſtrumento dictio, *inſuper*, adiecta coniungit, & *continuat* contractus, deciſ. 378. n. 7.

in Inſtrumento dotali pacta appoſita, quoad lucrum dotale qualiter intelligendum veniat, deciſ. 281. n. 7.

ab Inſtrumento capitula ſi diſcordent potius ipſis, quam inſtrumento eſt inhærendum, deciſ. 335. n. 18.

Inſtrumentum venditionis probat rei venditæ poſſeſſionem, deciſ. 105. num. 2.

ad Inſtrumentum relatio quando operetur, & quando non, deciſ. 503. num. 8. 9. & 10.

Inſtrumento potiùs quam teſtium depoſitionibus fides eſt adhibenda, deciſ. 119. n. 12.

Inſtrumentum ſententiæ condemnatoriȩ ad delicti iuſtificationem ſofficit, deciſ. 536. n. 39.

in Inſtrumentis verba quando ſtant præſuppoſitiuè non autem diſpoſitiuè non attenduntur, deciſ. 47. n. 5.

ad Inſtrumentum reſponſio relatiua non debet admitti, ne ponens grauetur onere illud extrahendi, deciſ. 245. n. 7.

contra Inſtrumentum iuratum dicta teſtiom non ſunt admittenda, deciſ. 113. o. 2.

Contrarium, vt num. 4.

in Inſtrumento venditionis bonorum communitatis ſolemnitates requiſitæ interueniſſe præſumuntur ex lapſu pluſquam centum annorum à die factæ venditionis, deciſ. 461. n. 6.

Inſtrumentum poſterius relatioum ad primum non continens, id quod in iſto enunciatur omiſſum ex errore cenſetur, deciſ. 133. num. 3.

Inſtrumenti verba quando ſunt clara, non eſt recurrendum ad coniecturas, deciſ. 70. n. 10.

ad Inſtrumentum aſſertio ſe referens quomodo ſit intelligenda, deciſ. 528. o. 25.

Inſtrumenta antiqua locationum probant abſque effectuatione, deciſ. 520. o. 35.

in Inſtumento appoſito pacto non adimpleto res ad primæua iura reddit, & eſt ac ſi contractum non fuiſſet, deciſ. 165. num. 3.

Inſtrumenti diſpoſitiua verba, non poſſunt à proœmio reſtringi, deciſ. 221. n. 9.

in Inſtrumentis informibus à perſonis ſuſpectis, & intereſſe habentibus enunciatiuæ emiſſæ non merentur attendi, deciſ. 509. num. 9.

ad Inſtrumentum Apoca, quando ſe refert, & de *Inſtrumento* non conſtat, non conſideratur, deciſ. 434. n. 10.

Inſtrumenta inter ſe diſcrepantia nihil *probant*, *deciſ.* 477. num. 5.

Inſtrumentum inueſtituræ ſemper eſt attendendum, deciſ. 183. nom. 5.

Inſtrumentum recognitionis non probat bona eſſe emphyteotica, ſeu liuellaria, deciſ. 452. n. 9.

Inſtrumentis, & ſcripturis publicis magis deferendum, quàm teſtibus, deciſ. 520. n. 43.

ex Inſtrumento venditionis poſſeſſio, & litis ſubſtentatione probatur, deciſ. 207. n. 3.

Inſtrumentis publicis danda eſt fides, deciſ. 24. n. 12.

Inſtrumentum non debet aduerſari capitulis, deciſ. 529. n. 17.

Inſtrumentum ad excluſionem vltimi ſtatus beneficij debet ita eſſe clarum, vt contra illud aliquid opponi non poſſit, deciſ. 423. num. 17.

Inſtrumentum habens relationem ad capitula ad illa referri debet, deciſ. 389. n. 5.

Inſtrumentum habens relationem ad tranſactionem *attendi* debet, deciſ. 29. n. 7.

Inſtrumeotum venditionis, probationem probatam facit, deciſ. 100. num. 1.

Inſtrumenta locationum, quando ſunt plura, pleniſſimè probant poſſeſſionem locantis, deciſ. 520. n. 34.

ex Inſtrumentis locationum poſſeſſio æſtimis, & alijs probari poteſt, deciſ. 387. n. 3.

INSVFFICIENTIA facultatum debet probari poſt contractum à debitore initum ſuperueniſſe, deciſ. 160. n. 14.

INSVLA.

Inſula Maioricenſis habetur pro vna eademque re cum Hiſpania, deciſ. 212. n. 1.

Inſulæ Baleares hodie diſtinguuntur in Maioricam, & Minoricam, ibid. num. 2.

Digitized by Google

Inſula ſecundum Ius ciuilè, & Canonicum eſt pars illius Prouinciæ, cui adiacet, ibid. n. 6. 8 & 9.

INTENTIO.

Iorentionem actoris, Reo ſufficit, vel quod perimat, vel quod eam dubiam reddat faciendo animum Iudicis titubare, deciſ. 167. num. 51.

Intentionis ſuæ fundamentom actor oſtendere debet, deciſ. 106. num. 15.

Intentio percipiendi decimas potina ſundatur in obligatione eas debentis, quam in iure exigentis, deciſ. 5. n. 14.

præter Intentionem agentis actus non debet operari, deciſ. 40. num. 11.

Intentionem Epiſcopus habet fundatam in decimis percipiendis, deciſ. 5. n. 13.

Intentionem ſuam actor, in qua ſe fundat probare tenetur, deciſ. 263. num. 12.

Intentioois Actoris probatio eſt ſundamentum, deciſion. 53. num. 2.

INTERDICTVM.

in Interdictis poſſeſſor exceptio dominij ijs admitti non debet, deciſ. 188. n. 1.

Fallit quando conſtat in continenti de non iure agentia, ibid. num. 2.

Interdictum, *quorum bonorum*, non datur niſi reus conoentus poſſideat pro hærede, vel poſſeſſore, deciſ. 271. n. 19.

Interdictum, *quorum bonorum*, competit hæredi ab inteſtato venienti contia poſſidentem pro bærede, vel poſſeſſore, deciſ. 253. ouoı. 10.

Interdictum vti poſſidetis eſt generale, deciſ. 287. o. 6.

INTERESSE.

Intereſſe habentibus oon citatis ſententia lata nullius eſt roboris, deciſ. 254. n. 14.

Secus eſt quando alij ſucceſſiſſent in iuribus tunc citatorum, ibid. oum. 15.

ab Intereſſe in cauſa habentibus confeſſio emanata contta Ipſos plenam probationem conſtituunt, deciſ. 483. n. 6.

ab Intereſſe in caoſa habentibus enunciatiuæ emiſſæ regulariter non probant, ibid. n. 7. & 8.

Intereſſe Communitatis mandatum concernens ſi in illo expediendo non interuenit duarum ex tribus partibus eiuſdem conſenſus non poteſt ſuſtineri, nec es illo vlla oritur obligatio, deciſ. 62. n. 5.

ſuper Intereſſe omninò inceto iuramentum io litem non poteſt deferri, deciſ. 150. n. 10.

de Intereſſe Communitatis quando agitur debent omnes expreſsè interuenire, deciſ. 193. n. 5.

Intereſſe habentes ad cauſam admitti debent, deciſ. 270. n. 16.

INTERPELLATIO ad effectum conſtituendi in mora creditorem pretium cenſus recipere recuſantem intra duos menſes à die diſdictæ cenſus fieri debet, deciſ. 171. n. 2.

INTERPELLATIO eſt neceſſaria ad hoc, vt probetur quod fructus percepti in cauſam damnotum ceſſerint, deciſion. 335. num. 10.

INTERPELLATIONE deficiente debitor in mora non conſtituitur, deciſ. 45. n. 8.

INTERPRETATIO.

Ioterpretatio omnis, vt euitator correctio, & maximè ſubitanea in quacumque diſpoſitione, eſt facienda, deciſ. 536. num. 94.

Interpretatio quæcumque ſumenda eſt pro excluſione delicti, deciſ. 507. o. 3.

Interpretatio ſtrictiſſima in materia renunciationis, vti odioſa facienda eſt, deciſ. 253. n. 11.

Interpretatio benigna, & lata in fauorabilibus facienda eſt, deciſ. 212. num. 7.

Interpretatio quælibet eſt capienda, vt euitentur controuerſiæ, deciſ. 473. n. 16.

Interpretatio quæcumque ſumenda eſt pro excluſione delicti, deciſ. 507. num. 5.

Interpretatio quæ iuri, & rationi eſt conſona ſumi debet, deciſ. 531. num. 15.

de Interpretatione extrinſeca Statutum debet intelligi non de ea, quæ ſit ex mente ſtatuti, deciſ. 122. n. 6.

Interpretatio quælibet eſt ſumenda ad concilianda Capitula, & Inſtrumentum, deciſ. 531. n. 11.

Interpretationem verba generalia debent ab adiuncto recipere, deciſ. 438. n. 7.

Interpretatio Statuti cenſetur prohibita quando ſtatuentes ſe declararunt in caſibus inibi omiſſis velle ſtare iuris communis diſpoſitioni, deciſ. 46. n. 9.

Interpretatio pro Teſtium conciliatione quælibet debet ſumi ad excluſionem præſertim criminis in correſponſali, deciſ. 126. num. 31.

Interpretatio quælibet eſt ſumenda pro contrarietate euitanda, deciſ. 240. num 6.

Interpretatio quælibet pro euitanda contrarietate eſt facienda; deciſ. 305. n. 11.

Interpretatio quælibet ſumenda eſt ad euitandum abſurdum, deciſ. 534. n. 6.

Interpretatio mitis, & benigna in pœnalibus eſt facienda, deciſ. 282. num. 1.

Interpretationem obſeruantia excludit, deciſ. 261. n. 8.

Interpretatio ea ſumenda eſt, quæ iam menti Principis concedentis gratiam, quàm vtentis eam fauet, deciſ. 536. n. 155.

Interpretationem Teſtamenti pars vna ab alia recipit, deciſ. 223. num. 32.

INTERPRES optima, & magiſtra obſeruantia eſt rerum dubiarum, deciſ. 281. o. 2.

INTERPRETATIVA obſeruantia attenditur, etiamſi alius intellectus, de iure verior eſſet, deciſ. 5. n. 17.

Etiamſi intellectus datus pro obſeruantia eſſet malus, ibid. num. 18.

Et oporteret aliquam vim inferre verbis, ibid. n. 19.

Maximè quod non docetur in contrarium aliqua obſeruantia, ibid. ouni. 20.

INTERROGATORIA.

Interrogatoria non poſſunt reſecari, niſi de partium conſenſu, & illorum moderatio ſpectat ad Rotam, deciſ. 310. n. 2.

ſine Interrogatorijs Teſtes examinati à parte datis an probent, deciſ. 370. n. 4.

ſuper Interrogatorijs reſpooſiooes datæ ſunt attendendæ, deciſ. 22. num. 4.

INTERVSVRIA.

Interuſuria dotis io Regno Siciliæ, cum quo tranſit Inſula Melitæ taxata ſunt in ſumma ſcutorum ſeptem pro quolibet centenario, & anuo, deciſ. 356. n. 3.

Interuſuria dotis iuxtà diſpoſitionem Statuti Vrbis lib. 1. cap. 137. taxantur ad rationem ſeptem cum dimidio pro quolibet centenario, deciſ. 94. n. 11.

Interuſuria dotis iuxtà conſuetudinem Regni Siciliæ, cum quo tranſit Inſula Meleuitana taxantur ad rationem ſeptem pro centenario, deciſ. 372. n. 3. 4. & 5.

Interuſuria dotis ex Statuto Vrbis lib. 1. cap. 137. ad rationem ſeptem cum dimidio pro quolibet centenario taxantur, deciſ 318. num. 1.

Interuſuria dotalia à Statuto Vrbis lib. 1. cap. 137. taxantur ad rationem ſcutorum ſeptem cum dimidio pro quolibet centeoario, deciſ. 19. n. 6.

INTESTATO decedente ſine deſcendentibus ad eius ſucceſſionem æqualiter admittuntur collaterales, iuxtà gradus prærogatiuam ſublata ſexus differentia, deciſ. 177. n. 1.

INTRINSICITATEM, & comprehenſionem dictio, *In*, denotat, deciſ. 229. num. 6.

ex INTITVLATIONE librorum deducitur ad quem negotium ſpectet, deciſ. 23. n. 5.

INVTILE Legatum eſt, ſi ex ipſo vſufructu ſatisfactionem proprij crediti legatarius conſequi debet, deciſ. 451. n. 4.

INVENTARIVM.

Inuentarij defectus bonorum hæreditariorum inter cohæredes vnus alteri non poteſt obijcere, ſi à nemine fuerit confectum, deciſ. 532. o. 19.

Inuentarium hæres quando non confecit, & alienauit bona hæreditaria præſumitur ſibi ſatisfeciſſe de eo, quod erat creditor defuncti, ibid. num. 22.

Et quando id habeat locum, ibid. n. 23.

Inuentarium habens ſigna Notarij dicitur publicum, deciſ. 272. num. 6.

Inuentarium etiam poſt longum tempus factum non nocet, ibid. num. 5.

ex Inuentarij omiſſione ſatisfactionis præſumptio ſolet exoriri, deciſ. 13. n. 3.

Inuentarij omiſſio exiſtentiam aliorum bonorum, ex quibus detractiones fieri poterant, præſupponit, deciſ. 264. n. 6.

Inuentarium libello æquipollet, deciſ. 532. n. 24.

Inuentarium ex defectu citationis creditorum corruit, deciſ. 272. num. 4.

in Inuentario deſcribi bona ea debent, quæ à Teſtatore de tempore obitus poſſidentur, & reperiuntur in hæreditate, deciſ. 82. num. 9.

Inuentarij beneficium ceſſat, ſi ibi non fuerint deſcripta omnia bona defuncti, ibid. n. 5.

Inuentarium tertijs poſſeſſoribus præiudicium inferre non poteſt, deciſ. 451. n. 10.

Inuentarium præſeruat omnia bona, & iura hæredis, perinde ac ſi hæreditatem non adiuiſſet, deciſ. 313. n. 4.

Inuentarium in hæreditate opulenta non prodeſt quo minus hæres teneatur ſubire onera hæreditaria, deciſ. 478. n. 9

Inuentarij beneficium prodeſt, ne hæres ſupra hæreditatis vires teneatur, non eſt inuentum iniuria creditorum, ibidem num. 11.

Inuentarij nullitas non attenditur, quando in illius confectione dolus non interu·nit, deciſ.572. n 5. & 8.

Inuentarium, & reddere rationem hæres tenetur conficere, deciſ. 28. num. 4.

Inuentarij omiſſio non nocet tertijs poſſeſſoribus, niſi oſtendatur grauatum alienaſſe tot bona, quæ detractiones conſumpſerunt, deciſ.531. n. 18.

ſine Inuentario hæret etiam confundi iura ſibi competentia tempore aditionis, non illa, quæ deinde ſuperueniunt, deciſ. 260. num. 20.

Inuentarium poſt alienationem, & litem motam confectum nullius eſt roboris, deciſ.264. n.8.

Inuentarium hæres conficiens vltra vires illius non tenetur, deciſ. 273. num. 5.

INVERISIMILE eſt bona ſua, quod quis noluerit, non agnoſcere, deciſ.520. n. 72.

INVERISIMILIA remiſſoria non datur ad probandum, deciſ. 501. num 6.

onus INVENIENDI virum pater licet ceſſet non eximitur ab obligatione dotandi filiam, vt hæc onera matrimonij ſuſtineat, & melius à viro tractetur, deciſ.417. n.5.

I N V E S T I T V R A.

Inueſtituræ renouatio ſecundum naturam præcedentis facta cenſetur, deciſ.424. n.14.

Io Inueſtitura comprehenſus ex propria perſona ſuccedere poteſt, deciſ. 36. n.10.

Inueſtitura feudi Eccleſiaſtici beneplacito Apoſtolico facta alterari non poteſt, deciſ. 78. n.14.

Inueſtiturarum tenor, etiamſi natura feudi repugnaret eſt attendendus, ibid. n. 7.

Inueſtitura vſque ad tertium gradum conceſſa nepoti, competit immiſſio in vim l. final. C. de edict. Diu. Adrian. tollen. deciſ. 303. num. 21.

Inueſtitura poſterior expreſsè refertur ad antecedentes, & iuxta illas regulari debet, deciſ.78. n. 55.

Inueſtitura eſt nulla quando conceſſa fuit contra expreſſam ſtatuti legem, deciſ.132. n. 7.

Ideò venit per iudicem reuocanda, ibid. n. 8.

Inueſtituram Dominus directus non poteſt alteri concedere ſuperſtite adhuc primo emphyteuta, deciſ. 183. n. 3.

Inueſtitura demonſtrat poſſeſſionem, quæ inueſtito debetur, deciſ. 132. num. 3.

INVESTIMENTVM pro rata ſoluta cenſetur remiſſum, quando de illo nihil fuit oppoſitum, deciſ.98. n.7.

IRREDIMIBILIS, quod cenſus elapſo certo tempore fiat pactum valet, deciſ.365. n.5.

IRROGARI pœna non valet etiam Doctorum opinione iuris auctoritate deſtituta, deciſ.599. n.2.

I R R E G V L A R I T A S.

Irregularitatem non incurrit Clericus in bello iuſto, deciſ. 459. num. 4.

Irregularitas cum non ſit cenſura, non tollitur per clauſulam, *Abſoluentes*, in litteris Apoſtolicis apponi ſolitam, deciſ. 459. num. 3.

Irregularitas incurritur per Clericum in conflictu dimicantem, ſiue bellum iuſtum ſit, ſiue iniuſtum, ibid. n. 6.

Irregularitatem in bello iniuſto ſequuto homicidio omnes etiam propria manu non occidentes incurrunt, deciſ. 355. num. 53.

Irregularitas non inducitur per bellum moraliter, & probabiliter iuſtum, ibid. n. 51.

IRREGVLARI collatio facta, ipſo iure eſt nulla, deciſ. 291. num. 6.

IRREPARABILIA præiudicia ſunt euitanda, deciſion. 519. numer. 16.

I T E R.

Itineris ſeruitutem qui aliunde quam per vicini prædium habere nequit, per illud tranſire valet, deciſ. 398. n. 21.

Itineris ad ſeruitutem probandam non ſufficit quælibet probatio, ſed debet eſſe immemorabilis, ibid. n. 5.

Itineris ſeruitutem per prædium vicini prætendente vicino requiritur electio ſitus domino prædij minus damnoſi, & ſolutio, ibid. num. 12.

Iter Nautarum quando ſemper idem dicatur, deciſ.54. n. 7.

I V D Æ I.

Iudæi Status Eccleſiaſtici ſicuti non poſſunt ſuas figere ſedes niſi in locis à ſummis Pontificibus determinatis ne tractare valeant cum Chriſtianis ita eiſdem prohibita cenſetur quælibet bonorum detentio, deciſ.225. n.16.

Iudæis orientalibus tantùm, & Anconitanis ex ſpeciali priuilegio conceſſum fuit, vt ad loca quæcumque Status Eccleſiaſtici accedere valeant pro creditis exigendis, & ex mutuo contractis, ibid. num. 17.

cum Iudæo matrimonium fidelis, vel alio infideli non baptizato contractum an valeat, deciſ.535. n.51.

I V D E X.

Iudicis officium quando de per ſe principaliter non intenditur, ſed actioni prępoſitæ deſeruit, illius naturam inducit, deciſ.48. num. 6.

Iudicis decretum ex falſa cauſa interpoſitum corruit, etiamſi cauſa in parte ſit vera, deciſ.409. n.4.

à Iudice Periti in partibus electi nulla in æſtimatione ratio haberi debet, deciſ.270. n.4.

per Iudicem dos quando fuit taxata, nec taxationi mulier acquieuit, & quia maior quantitas ab ipſa prætenditur, dotis interuſuria non debentur, deciſ.411. n.22.

Iudex adiri debet ad Curatorem deputandum loco affinis parum beneuoli, qui in contractu donationis per minorem faciendæ interuenire debuerat, vt ſuper hoc agnoſcat, & deputet, deciſ. 380. num. 19.

Iudex vigore clauſulæ, *quam*, *& quas*, ſuper quibuſcumque incidentibus cauſæ pronunciare poteſt, deciſ.443. n.2.

Amplia ſi pars ab initio non opponat, nec proteſtetur, & adſit in commiſſione clauſula, *omni meliori modo*, ibid. n.3. & 4.

Iudex à quo non poteſt ſe ingerere niſi in executionem contentorum in ſuo decreto, nec noua decreta facere, aut illa exequi valet, deciſ.432. n. 5.

Iudex in ijs, quæ ad Pontificem ſpectant, *nullam habet iuriſdictionem*, niſi ſibi ab ipſo tribuatur, deciſ.413. n. 20.

ad Iudices laicos Clericus recurrens pro impedienda mandati rotalis executione incapax redditur adiudicationis beneficij, deciſ. 296. num. 7.

Iudicis ſententia fundata in erroneo ſuppoſito, dicitur ipſo iure nulla, nec executionem meretur, deciſ.376. n.2.

Iudicis incompetentia in materia ſuſpicionis fugæ à forenſi allegari non poteſt, & ita in Vrbe ſeruatur, deciſ.260. n.1.

coram Iudice Laico actus geſti etiam ſi ſub nomine alterius Iudicis Eccleſiaſtici procedatur, ſunt nulli, deciſ. 587. n. 6.

Iudex quando ad ſubhaſtationem nulliter procedit videtur facultate priuata procedere, & poſſeſſor aduerſus factum illius manuteneri debet, deciſ.486. n.1.

Iudex poteſt ſententiare non obſtante renunciatione partis aduerſæ, illamque in expenſis condemnare, deciſ.512. n.9.

Iudicis arbitrium pro libertate admittenda, plurimum operatur, deciſ.276. n. 7.

per Iudicem ex actu facto ad inſtantiam partis colligitur *eiuſdem* partis ſcientia, & contumacia, deciſ.89. n.8.

ſine Iudicis auctoritate pro ſolutione mandatum etiam expediri poteſt vigore Statuti Genuæ dummodò de inſtrumento debiti conſtet, deciſ. 560. n.6.

à Iudice alimenta attenta quantitate bonorum, & perſonarum qualitate, alijſque circumſtantijs taxantur, deciſ. 127. num. 2.

Iudex delegatus fines ſuæ delegationis excedere minimè valet, deciſ.399. n. 7.

Iudex in diſcordia peritorum, non poteſt rem ſuo iudicio dirimere, ſed debet eligere tertium peritum, deciſ.176. n.12.

Iudex laicus Eccleſiaſtico adiunctus, intelligitur *conſtitutus aſſeſſor*, deciſ.187. n. 5.

Iudex attenta perſonarum qualitate dotem in maiori quantitate decernere poteſt ſub clauſula *dummodò*, derogatio conſtitutionis Sixti V. à Pontifice impetretur, deciſ. 93. n.11.

Iudicis officium eſt admittendum expenſas factas à tutoribus pro alimentis, & diſciplinis pupillorum, deciſ.512. n. 32.

Iudicis decretum facit præſumere omnia narrata eſſe vera, deciſ. 325. num. 9.

à Iudice datus Curator, tam in iudicio, quàm extra, ea facit, quæ poteſt facere tutor, deciſ. 473. n. 18.

Iudex ſecundum facti contingentiam prouidere poteſt, deciſ.312. num. 2.

per Iudicem appellationis executio reuocari debet, deciſ.466. n.4.

Iudicis decretum maximam iuſtitiæ, & validitatis *præſumptionem* operatur, deciſ.13. n.13.

Iudex non habet tam abſolutam diſpoſitionem rei, quàm habet ipſe Dominus, deciſ.478. n.12.

Iudex ad ſubhaſtationem quando proceſſit validè, *tunc præſumitur* facta iuſto pretio, deciſ.212. n.8.

Iudex aliquem declarans debitorem eum ad debiti ſolutionem condemnare videtur, deciſ.506. n.2.

à Iudice Curator datus excludit ætatem pupillarem, dec.523. n.14.

Iudex laicus eſt incompetens in iudicando ſuper decimis, deciſ. 297. num. 7. & 8.

Iudex iniuſtè procedens poſſeſſorem ſua poſſeſſione non priuat, deciſ. 60. n. 5.

Iudex immittendo vnum priuat alium ſua poſſeſſione, deciſ. 75. num. 2.

Iudici cauſa expoſita ſi ſit falſa in parte, decretum tanquam indiuiduum vitiatur in totum, deciſ.348. n. 9.

Iudicis factum quoad omnes effectus pro facto debitoris reputatur, deciſ.270. n. 15.

Iudex mandans recipi pecunias repræſentat perſonam debitoris, deciſ. 171. n. 8.
Iudicis decretum exceſſiuum remanet inualidum, deciſ. 150. n. 9.
Iudex admittens cum clauſula, *ſi & in quantum*, apparet noluiſſe admittere, niſi abſque retardatione, deciſ. 470. n. 6.
Iudici ſportulæ debentur poſt prolatam ſententiam, etiamſi partes liti renuncient, deciſ. 522. n. 10. 11. & 12.
Iudex ſecundæ inſtantiæ, & appellationis ſuper ijſdem actis pronuncians non reuocata priori contraria ſententia, ſecunda non tenet, deciſ. 191. n. 4.
Iudicis licentia, & decretum ex falſa cauſa obtentum non ſuſtinetur, deciſ. 193. n. 12.
Iudex Eccleſiaſticus non poteſt delegare in cauſis Eccleſię Iudicem laicum, deciſ. 187. n. 7.
Iudicis verba prolata in deputatione tutoris, vt ſuſtineatur poſſunt impropriari, deciſ. 473. n. 14.
Iudicis decreto facta promiſſio probatam probationem facit, & vim confeſſionis habet, deciſ. 204. n. 3.
à Iudicibus reuocatis ſententia lata eſt nulla, deciſ. 104. n. 15.
per Iudicem ex actu facto ad inſtantiam partis colligitur eiuſdem partis ſcientia, & contumacia, deciſ. 89. n. 8.
Iudex vnius Territorij nullam habet in alieno iuriſdictionem, deciſ. 536. n. 25.
Iudicis oculi certiores aure arbitrati ſunt, deciſ. 535. n. 60.
à Iudice qui ſuo officio functus fuit appellare licet, deciſion. 339. num. 6.
per Iudicem clauſula, *ſine præiudicio*, appoſita in ſententia in mandato &c. qualiter intelligatur appoſita, deciſ. 536. n. 106.
IVDICIALIS confeſſionis vim inſtrumentum debiti habet, deciſ. 160. num. 5.
IVDICII fortuna eſt ſemper dubia in cognitione coniecturarum, deciſ. 325. n. 6.

IVDICATVM.

in Iudicatum ſententia iniuſta tranſitum non facit, deciſ. 392. num. 3.
pro Iudicato eſt confeſſus, deciſ. 33. n. 11.
in Iudicatum ſententia ob non proſecutam appellationem tranſit, deciſ. 294. n. 1.
in Iudicatum ſententia tranſit ex defectu appellationis in tempore, deciſ. 130. n. 2.
in Iudicatum ſententia iniuſta non tranſit, deciſ. 53. n. 1.
pro Iudicato confeſſus habetur, deciſ. 113. n. 19.

IVDICIVM.

in Iudicijs poſſeſſorijs Statutum Bononieſi ſub rubr. de appell. §. præterea, prohibet vltra primam vicem appellare, deciſ. 408. num. 1.
in Iudicijs omninò ſeruanda eſt æqualitas, deciſ. 320. n. 1.
in Iudicio ſumpto ex alio ſumpto, nulla fides adhibetur, deciſ. 15. num. 8.
Præſertim ob defectum legitimæ extractionis pendente lite, & ſine citatione partis, ibid. n. 9. & 10.
Iudicium remanet defectuoſum deficiente vna ex tribus perſonis ad iudiciorum validitatem requiſitis, deciſ. 38. n. 8.
In Iudicio ſummarijſſimo manutentionis teſtes examinati non probant in plenario petitorio, deciſ. 520. n. 40.
Iudicium puri, & purificati eſt idem, deciſ. 181. n. 7.
de Iudicio ſuo teſtibus deponentibus debent præualere verba partium, & inſtrumentum, deciſ. 13. n. 15.
in Iudicio actus debet expleri à perſona legitima ſpeciale mandatum habente, deciſ. 106. n. 4.
Iudicium Actor quando incipit, quid agere debeat, deciſ. 381. num. 1.
Iudicium legitimè proſequitur cum procuratore conſtituto cum promiſſione de rato, deciſ. 104. n. 14.
in Iudicio manutentionis non datur appellatio quoad effectum ſuſpenſiuum, deciſ. 339. n. 3. & 4.
Iudicij vniuerſalis requiſita ſunt monitorium, vocatio omnium creditorum, & quod feratur ſententia graduatoria, deciſ. 266. num. 8.
Iudicium puri, & purificati eſt vnum, & idem, deciſ. 208. n. 2.
Iudicium quando eſt inchoatum contra condemnatum expirat facta bonorum publicatione, deciſ. 485. n. 20.
Iudicium quando eſt inſtitutum in ſecunda ſicuti in prima inſtantia, tunc non eſt neceſſe reuocare ſententiam præcedentem, deciſ. 132. n. 16. & 17.
in Iudicijs ſeruanda ſemper eſt æqualitas, deciſ. 359. n. 8.
Iudicio medicorum in re ſibi attinente ſtandum eſt, deciſ. 372. num. 15.
Iudicium quando fuit nullum omnia, quæ exinde ſequuntur ſuſtineri nequeunt, deciſ. 381. n. 9.
in Iudicio poſſeſſorio minor poteſt abſque ſolemnitatibus ſiſtere, & ſine ijs procuratorem conſtituere valet, deciſ. 341. num. 4.
à Iudicio Saluiani Actor exceptione præſcriptionis repellitur, deciſ. 108. n. 5.
in Iudicijs ſeruanda eſt æqualitas, deciſ. 105. n. 6.
ex Iudicijs probabilibus coniecturæ deduci debent non ex demonſtrationibus ad oculum concludentibus, deciſ. 61. n. 14.
Iudicium poſſeſſorium quando inclinet ad rationem petitorij, deciſ. 520. n. 45.
in Iudicio ſummarijſſimo manutentionis non conſideratur, an à Iudice, poſſeſſio legitimè decreta fuerit, deciſ. 17. n. 8.
Ita vt ſola detentatio, ac nudum poſſeſſionis factum ſuffragetur, ibid. num. 9.
ex Iudicio Saluiani immiſſio illius extremis probatis eſt concedenda, & hæc ex quibus probentur, vide ſup. num. 1. deciſ. 365. num. 1.
Iudicio Epiſcopi circa iuſtam cauſam non reſidendi ſtandum eſt, deciſ. 390. n. 5.
IVSTIFICATA melioramenta debent eſſe, ad hoc vt melioranti detur retentio, deciſ. 405. n. 2.

I V R A.

Iura omnia pro electionis libertate obſtrepunt, deciſ. 332. n. 1.
Iura reſeruatio præſeruat, quæ antea competebant, deciſ. 70. num. 14.
Iura hęredum donatore non deducente iſtis ius fideicommiſſi competens independenter à donante non aufertur, ſed poſſunt donatione non obſtante ad illud aſpirare ex propria perſona, deciſ. 203. n. 15. & 16.
Iura Parochialia in totum ſpectant ad verum Parocho reſeruata congrua coadiutori, deciſ. 284. n. 12.
Iura antecedenter prouiſi clauſula, *dummodo non ſit alteri ſpecialiter ius quæſitum*, præſeruat, deciſ. 15. n. 3.
Iura diuidentis fideicommiſſum paria efficiuntur cum illo cum quo diuiſum eſt, deciſ. 135. n. 9.
Iura quando non ſunt propria promiſſoris non poſſunt aſſignari ea æſtimatione, quæ faciat emptionem, & venditionem, deciſ. 487. num. 4.
Iura quæ principali competebant ab eo cauſam habenti debentur, deciſ. 264. n. 9.
Iura priora partium tranſactio tollit præcedentem titulum nouat, & extinguit, deciſ. 29. n. 6.
Iura de futuro regreſſus reſpicit, deciſ. 419. n. 14.

IVRAMENTVM.

Iuramentum minoris non attenditur, quia vi extortum præſumitur, deciſ. 263. n. 6.
Iuramentum implicitum eſt tantùm verbale, non corporale tactis ſcripturis, deciſ. 294. n. 20.
Iuramentum generaliter præſtitum, non trahitur ad ea, quæ debent ſpecialiter exprimi, deciſ. 4. n. 11.
Iuramento medio Teſtis ſi aliquid depoſuerit, ſi poſtea extra iudicium, contrarium deponit. attenditur primum dictum, deciſ. 252. n. 11.
Et maximè ſi parte non citata ſecundum dictum effuderit, ibid. num. 8.
Iuramentum tunc ſolùm requiritur, quando committitur facultas exequendi, deciſ. 404. n. 7.
Iuramentum confirmat, non extendit contractum, deciſion. 4. num. 9.
Iuramentum non expreſſum eſt de futuro aſſertorium de præterito, deciſ. 244. n. 19.
Iuramentum in litem ob non confectionem libri tutelaris vt deferri valeat quid requiratur, deciſ. 50. n. 2.
Iuramentum adminiſtratoris iurantis ſe libros non habere, nec dolo amiſiſse non eſt admittendum, deciſ. 455. n. 4.
Iuramentum minoris promittentis de rato reddit illum maiorem, deciſ. 341. n. 3.
Iuramentum in contractu nullo nihil operatur, deciſ. 475. num. 13.

IVRISDICTIO.

Iuriſdictionem Epiſcopus habet intentionem fundatam exercendi omnimodam intra ſuam Diœceſim non ſolùm ex Sacrorum Canonum diſpoſitione, ſed etiam ex Concil. Trid. ſeſs. 6. cap. 5. ſeſs. 7. cap. 8. ſeſs. 14. cap. 2. & 3. & ſeſs. 21. cap. 18. de reformat. deciſ. 487. n. 1. & 2.
à Iuriſdictione Laicali Clerici vti exempti benè pro Principe teſtimonium ferunt, deciſ. 444. n. 11.
Iuriſdictionem Iudicis à quo clauſula, *ſine præiudicio decreti interpoſiti*, præſeruat, vt poſſit ad executionem procedere non obſtante pendentia appellationis, deciſ. 400. n. 2.
Iuriſdictionem clauſula, *ſine præiudicio legitimæ executionis*, præſeruat Iudicis à quo adeunt poſſit cognoſcere ſuper validitate, & exceſſu executionis, deciſ. 466. n. 3.
Iuriſdictionem præſcribere, Archidiaconus poteſt ſimplici conſuetudine, deciſ. 21. n. 13.
Iuriſdictionis vſus, & exercitium per mortem eam habentis ipſo iure conſolidatur cum re, cui erant annexa, deciſ. 536. num. 151.
Iuriſdictionem litteræ per ſubreptionem obtentæ, non conferunt, deciſ. 37. n. 4. & 5.

Iuriſdictionis ordinariæ appellatione, venit etiam iuriſdictio voluntaria, decil. 71. n. 4.
Iuriſdictionis cumulatio operatur, quod vtroque exercitium illius competat, decil. 71. n. 13.
Iuriſdictionem Abbas habens ordinariam venit ſub nomine Ordinarij, ibid. num. 12.
Iuriſdictio Epiſcopi ſublata non cenſetur ſi Papa in priuilegio exemptionis inferiori collatori conceſſo non ſeparet locum ab Epiſcopi Diœceſi, ita vt collator ſe tanquam ordinarius gerat, deciſ.483. num. 13.
Iuriſdictionem litteræ ſubreptitiæ tribuunt, ſed poſſunt per exceptionem elidi, decil. 375. n. 6.
Iuriſdictio, quamuis habitu ſit indiuidua, reſpectu tamen vſus, & exercitij eſt diuidua, decil.536. n.150.
Iuriſdictionis exercitium ſeparationem territorij denotat, deciſ. 71. num. 10.
Iuriſdictio Archidiaconi potiùs ex conſuetudine quam à iure iuuatur, decil. 189. n. 3.
IVRISDICTIONALES in ſubditos actus ſolùm exerceri poſſunt, decil.483. n. 9.

I V S.

de Iure poſſeſſoris non curatur, ſi non conſtat de iure petitoris, decil. 167. n. 60.
Iure contractus primogenitura dicitur inita, dum data ſuit facultas vltimo maſculo, decil. 1. n. 1.
Iuris ſtatutarij diſpoſitione ceſſante Iuris communis diſpoſitio ſubintrat, decil.215. n. 8.
Ius Gazzaga conſuetum eſt Hebræis pro dote aſſignare, deciſ. 38. num. 8.
Iuri in præſeruatio ad vnum caſum facta ad alium non expreſſum non eſt extendenda, deciſ.119. n. 11.
Ius creditoris ſolutione tollitur, & eradicata remanet omnis actio, quæ amplius per ceſſionem transferri non poteſt, deciſ. 429. num. 3.
Iure hæreditario petere bona hæres non poteſt, quæ ſaſſus ſuit non eſſe defuncti cum veniat contra factum propria, decil.511. num. 1. 8. & 9.
ex Iurium præſeruatiua benè colligitur mens Papæ, in conceſſione aliqua, deciſ.6. n. 9.
Ius aliquod, quod ſit quæſitum alicui, non probatur ex enunciatiuis eiuſdem, deciſ. 14. n.7.
Iuri conſuetudo non contrariatur, deciſ. 189. n. 1.
Ius nullum competit aduerſus bona empta à fiſco, & illorum poſſeſſores, deciſ.271. n.16.
Ius ad medium quia habere non poteſt niſi prius habeat ius validum ſuper quarto tanquam ad illud conſecutiuum, deciſ. 49. num. 6.
Ius ſuum velle iactare nemo præſumitur, deciſ.106. n. 16.
Iurium appellatione veniunt tam iura actiua quàm paſſiua exceptis tamen reſeruatis, decil.12. n. 5.
de Iure ad reinueſtimentum quis tenetur ad hoc vt ſe eximat ab obligatione illius, ibid. n. 8.
Ius, & forma ſimultaneæ collationis in quo conſiſtat, deciſ. 273. num. 7.
Iuris boni præſumptio pro conſequenda dote probatur ex onere inſito patri dotem præſtandi filiæ, deciſ.94. n.5.
à Iure pariformiter determinatur aliquid fieri tempore permiſſo, & fieri tempore prohibitio, decil.306. n. 8.
à Iure actio permutanti tributa non poteſt contra tertium poſſeſſorem exerceri, decil. 142. n. 6.
de Iure peritorum ſupputatio iuſta præſumitur, deciſ.490. n.10.
Iura non diſtinguentia diſtinguenda non ſunt, decil.255. n.14.
ex Iure alterius agenti, competunt omnia iura, in cuius locum ſucceſſit, decil.394. n. 8.
à Iure & conſtitutionibus permittitur cambia recipere à ſeipſo duplicem perſonam repræſentante, decil. 41. n.9.
à Iure pœna nulli irrogari debet niſi decreta fuerit, dec.199. n. 1.
ex Iurium præſeruatiua bene colligitur mens Papæ in conceſſione aliqua, decil.9. n.9.
de Iuribus Sancti Petri, & Sedis Apoſtolicæ Hungariæ Regnum eſt, decil.536. n.35.
Ius aſcendendi in Beneficijs Calaguritanis cum pendet à bono iure ſuper beneficio antecedenti ad illud obtinendum ſufficit titulus ſine poſſeſſione, deciſ. 48. n. 5.
Iura in nouo iudicio ex integro inchoato ſunt producenda præuia partis citatione, decil. 2. n. 2.
circa Ius eligendi teſtator qui de aliquo confidit, non videtur de illius hærede confidere, decil. 301. n. 9.
Ius præſeruatum intelligitur de valido, non de inualido, & inefficaci, decil.15. n.5.
Ius percipiendi decimas ab immemorabili arguitur ex pacifica poſſeſſione illas exigendi, per quam præſcriptio inducta eſt, deciſ.297. n. 4.
Iure hæreditario præſentatio debet continere quotas, & vncias, decil.516. n. 4.
Ius Gazzaga eſt inuentum, ne conductores poſſint expelli ab alijs Hebræi, in quorum poteſtatem teciderit poſt finitam conductionem, an velint continuare, necne, decil. 38. n.11. & 12.
ex Iuris diſpoſitione emphyteuſis tranſitoria ad quoſcumque hæredes poteſt quamuis Eccleſiaſtica etiam ad manus mortuas tranſmitti, decil.377. n. 3.
Iuri, & rationi interpretatio quæ eſt conſona ſumi debet, deciſ. 531. num. 15. & 16.
à Iure inuentus nouitiatus, eſt adhoc vt quis valeat regulas religionis experiri, & determinare verum ſibi expediat nec ne profeſſionem emittere, deciſ.499. n. 9.
Iuris ea quæ ſunt, & à ſolo iudice dependent ipſe ex propria peritia ex legis diſpoſitione decidit, decil.485. n.4.
Ius præſeruatum ante ſententiam, etiam ipſa lata præſeruatum cenſetur, deciſ.274. n. 3.
Iuris diſpoſitio eadem debet eſſe vbi militat, eadem ratio, deciſ. 216. num. 4.
à Iure contrarium diſponente per pactum, & conuentionem cenſetur receſſum, decil 235. n.12.
ex Iuris diſpoſitione frater conſanguineus in bonis paternis fratri ſuccedit, vterino autem fratri peculium maternum attribuitur, decil 20. n. 4.
contra Ius conſuetudo eſt, ideòque non attenditur, deciſ. 401. num. 5.
de Iure pro iuribus incorporalibus immiſſio datur etiam, dec.369. num. 8.
Iure dantis, & acceptantis reſoluto, ius eo ipſo reſolutum cenſetur, deciſ.86. n. 3.
poſt Ius alteri quæſitum caſus ſuperueniens non admittitur, deciſ. 196. num. 9.
Ius in re acquiritur per hypothecam ſpecialem non autem per generalem, per quam ſolum ius ad rem tranſfertur, deciſ. 439. num. 6.
Ius exigendi decimas formaliter ab ipſa perceptione diſtinguitur, decil.424. n. 22.
ad Ius remiſſum reſeruatio non extenditur, deciſ. 135. n.15.
Iure ſuo innocens ex culpa, vel defectu alterius non eſt priuandus, decil. 414. n. 8.
Iuris articuli, quando ſtante vehementia motiuorum, efficiuntur Problematici, deciſ.520. n. 29.
Iuris diſpoſitioni derogatio explicita & *ſpecialis requiritur ad hoc* vt derogatum dici valeat, nec ſufficit derogatio generalis, deciſ. 342. num. 5.
Ius alimentorum etiam inter tranſuerſales competit, etiam alijs extra primum gradum exiſtentibus, decil.204. n. 9.
Iure proprio filij vnius ſubſtituti conſequuntur id totum, quod remanere debebat apud patrem non ſecus ac ſi ipſi eſſent ſubſtituti, deciſ. 68. n. 3.
ex non Iure colligitantis lis vt calumnioſa dicatur, non ius debet eſſe clarum, & notorium ante motum iudicium, deciſ. 403. num. 3.
poſt Ius quæſitum ſtipulatio alijs, non valet præiudici*um inferre,* nec retrotrahi, decil.70. n. 7.
Iuris communis ſtatuti correctorij extenſio non admittitur de caſu ad caſum, nec de perſona ad perſonam, deciſ. 20. num. 8.
Iuris diſpoſitioni obſeruantia quæ eſt conſona, eſt exequenda, decil.38. num.16.
Iura ſunt diſcreta, quamuis plura in eadem perſona deuenerint, aliud tutoris, aliud legatarij, decil. 52. n. 3.
Iuria effectum tranſactio nulla nullum poteſt operari, deciſ. 443. num. 9.
in Iure quæſito Eccleſiæ, non in iure quærendo beneplacitum Apoſtolicum habet locum, deciſ.209. n. 5.
de Iure quæſito non tollendo regula locum habet vbi tollitur ius quæſitum ex indulto particulari, deciſ. 151. n. 19.
ad Ius directi dominij reſeruati donatio reſtricta donatorij, non præiudicat gubernio, & fructibus, & exercitio iuriſdictionis inter aſſignatarios, & hæredes translatis, decil. 260. num. 19.
Iura illæſa præſeruat hæreditas adita cum beneficio *legis* & inuentarij hæredis, decil. 82. n. 3.
quod in Iure conſiſtit ſubreptio non cauſatur tacendo id, deciſ. 73. num. 7.
Ius idem quod ſuffragatur principali prodeſt etiam ab eo cauſam habenti, decil.106. n. 9.
Ius Nominandi, & remouendi Cappellanum, toties quoties executori placuerit, denotat illud ius ad executorem proprio iure ſpectare, deciſ. 301. n. 10.
Ius eligendi acquiſitum titulo Legati ad hæredes Legatarij eſt tranſmittendum, ibid. n.7.
Iura ſanguinis religioſus conſeruat, & agnationis, deciſ. 392. num. 12.
Iuris ſpiritualis laicus eſt prorſus incapax, deciſion. 483. numer. 16. & 17.

Digitized by Google

Ius decimas percipiendi extinguitur per dominium aſſecutum fundi ex quo decima debebatur, deciſ. 27. num. 7.
Amplia, vt num. 8.
Iuris diſpoſitio ratio eadem vbi militat, eadem & debet eſſe, deciſ. 438. num. 7.
Ius non definit à quo loco ſit abſens euocandus, ſed ſolum reſpicitur an commodè venire poſſit ad præſentationem, deciſ. 374. num. 11.
Ius cambiandi cum ſe ipſo cohæret perſonæ, & eam non egreditur, deciſ. 41. n. 12.
Ius accreſcendi quando detur, deciſ. 427. n. 5.
Iuris cenſura pro libertate clamat, deciſ. 276. n. 2.
à Iure archidiaconus deſtinatur ad Epiſcopi vices ſupplendas, deciſ. 21. num. 17.
Iuris eſt præſumptio quod quis propriam ſobolem alienæ in amore, & beneuolentia præferat, deciſ. 123. num. 23.
ex Iuribus ſucceſſiuè deductis, tranſactio non corruit, deciſ. 13. num. 4.
Ius reſeruantis illæſum demonſtrat reſeruatio, deciſ. 50. n. 6.
Ius recipiendi tranſit in ſingularem ſucceſſorem, deciſion. 271. num. 14.
Iure contractus primogenitura, quando dicatur inita, non autem in vltima voluntate, deciſ. 1. num. 7.
Ius manutenibile poſſeſſio nulla, & attentata nullum tribuit, deciſ. 60. num. 8.
Ius indicendi proceſſiones ſpectat ad Epiſcopum, deciſion. 71. num. 11.
Ius deſiderat augmentum Cultus Diuini, deciſ. 216. n. 2.
Ius accreſcendi ex quibus competat, deciſ. 452. n. 12.
Ius Gazzaga nullam ſeruitutem irrogat dominis domorum, deciſ. 38. num. 10.
in Iure concluſio non ſcripta non attenditur, deciſ. 61. n. 12.
à Iure tranſactio improbatur, dum calumnioſè fuit à parte inita, plura fingendo mendoſe, deciſ. 280. n. 18.
de Iuribus partium, appellatio nihil detrahit, cum tendat ad maiorem veritatis indaginem, deciſ. 320. n. 3.
Ius decimandi tanquam ſpirituale laicis concedi non poteſt, deciſ. 424. num. 3.
Iuris quærendi renunciatio valet etiam in præiudicium eorum, quorum fauore per acceptationem renunciantis ius foret quæſitum, deciſ. 125. n. 4.
Ius Ciuilè matrimonium contra parentum voluntatem expletum irritat, deciſ. 93. num. 3.
Ius ciuilè, & Canonicum tribuens plura priuilegi. Clericis non eſt Correctum, niſi in quantum apparet, deciſ. 533. n. 46.
Ius ciuilè in graduum computatione eſt attendendum ceſſante expreſſione quoad attendi debeat ius Canonicum, deciſ. 157. num. 8.

IVS COMMVNE.

Iuris ſtatutum communis correctorium extenſionem non patitur, deciſ. 357. n. 6.
Iuri communi conſuetudo non eſt ſeruanda, ſi ſit contraria, deciſ. 337. num. 6.
Iure communi non poteſt iuuari exhibens conſtitutiones particulares, deciſ. 189. n. 25.
IVNCTA ſingula quæ non proſunt, ſimul iuuant, deciſ. 212. num. 10.

IVSPATRONATVS.

de Iuriſpatronatus exiſtentia quoties apparet, tunc prouiſiones Apoſtolicæ tanquam de libero non ſolum factæ oſtendi debent ad elidendum Iuſpatronatus, ſed etiam cum intentione præſcribendi libertatem cum ſcientia patronorum, deciſ. 509. num. 29.
ad Iuſpatronatus inducendum opus eſt docere bona aſſignata aſcendere ad ſcut. 100. pro ſubſtentatione Rectoris, deciſ. 488. num. 22. 23. 24. 25. & 26.
in Iurepatronatus verba *donec*, *& quamdiu* appoſita important temporalem excluſionem fœminarum, deciſ. 527. n. 2.
Iuſpatronatus ex continuatis præſentationibus per ſpatium 50. & vltra annorum ante, & poſt motam litem iuſtificatur, deciſ. 444. num. 12.
Iuſpatronatus vt acquiratur pro forma titulus fundationis, vel dotationis vna cùm præſentationibus per longiſſimum tempus continuatis, & effectum ſortitis, deciſ. 385. n. 55.
Iuſpatronatus eſſe gentilitium, hiſtoria alicuius familiæ probat, deciſ. 516. n. 12.
Iuſpatronatus beneficij prætendi non poteſt, quando non conſtat de augumento vſque ad medietatem totius dotis, & ſub reſeruatione Apoſtolica comprehenditur, deciſ. 449. n. 1.
Iuriſpatronatus alienatio quando fit, cum vniuerſitate bonorum licentia, & conſenſus Ordinarij non requiritur, deciſ. 536. num. 183.
Iuſpatronatus comprehendit fœminas quando dictio taxatiua fuit limitate appoſita fauore maſculorum, vt ipſi donec exſtant præferantur fœminis, deciſ. 527. n. 3. & 4.
Iuriſpatronatus probatio non iuſtificatur ex præſentatione, & Inſtitutione ſequutis ſub narratiua fundationis, & dotationis, quando de illis perſumptum, ex alio ſumpto docetur, deciſ. 15. num. 7.
ad Iuriſpatronatus comprobationem conſuetudo confert, deciſ. 444. num. 16.
Iuriſpatronatus fundator præſumitur ſeſe conformare voluiſſe cum ſtatuto loci, deciſ. 527. n. 8.
Iuriſpatronatus mentio requiritur in patronatu ex dotatione, vel fundatione, deciſ. 367. n. 3.
Iuſpatronatus debet verificari ex fundatione, & dotatione, deciſ. 488. num. 3. 4. & 5.
Iuſpatronatus pertinentia benè probatur ex quaſi poſſeſſione præſentandi, deciſ. 477. num. 4.
Iuriſpatronatus gentilitij, & laicalis collatio non comprehenditur ſub reg. 9. Cancell. deciſ. 423. n. 5.
Iuſpatronatus benè ex teſtamento, & ex inſtitutionibus iuxta illius formam ſubſequutis iuſtificari poteſt, deciſ. 459. n. 1. 2.
Iuriſpatronatus enunciatiuæ robur ſumunt ab adminiculis, & quænam adminicula ad hunc effectum ſuffragentur, deciſ. 509. num. 12.
Iuriſpatronatus pertinentia in litteris narrata probatur ex antiquiſſimis enunciatiuis plurium inſtrumentorum de Iurepatronatu mentionem habentibus, ibid. num. 3.
Iuſpatronatus honorificum præſumitur gentilitium, deciſ. 316. num. 14.
Iuſpatronatus probatur ex illius derogatione factæ in litteris Apoſtolicis pro illa vice, deciſ. 509. n. 39.
Iuſpatronatus ſpectat ad eos, qui ſunt hæredes, & deſcendentes ab exiſtentibus in quaſi poſſeſſione præſentandi, ibid. n. 40.
Iuſpatronatus gentilitium demonſtrat præſentatio facta, non facta mentione quotæ hæreditatis, deciſ. 316. n. 2.
Iuſpatronatus non comprehendit fœminas quando eſt ordinatum pro maſculis tantùm, quod declara, deciſ. 527. num. 5. & 6.
Iuſpatronatus gentilitium præſentatio facta à filijs vti filijs demonſtrat, deciſ. 515. n. 25. & 26.
Iuſpatronatus probatur per inſtrumentum publicum fundationis, & dotationis, vel immemorabili cum præſentationibus effectum ſortitis & 50. annorum ſpatio continuatis, deciſ. 77. num. 1.
Iuſpatronatus gentilitium præſentatio facta à ſolis maſculis licet adſit ſtatutum excluſiuum fœminarum, & non probetur exiſtentia extraneorum demonſtrat, deciſ. 515. n. 17.
Iuriſpatronatus controuerſia, & turbiditas ex quibus deprehendatur, deciſ. 136. n. 13.
Iuſpatronatus etiam ad fideicommiſſarium vna cùm alijs bonis deuoluitur quoties teſtatoris voluntas concurrit, deciſ. 152. num. 3.
Iuſpatronatus quomodo ſit verificandum à perſona ſuſpecta de vſurpatione, deciſ. 488. num. 6. 7. & 8.
Iuriſpatronatus Eccleſiaſtici collatio in menſe Papæ reſeruato vacantis ad Papam ſpectat, deciſ. 423. num. 2.
Iuſpatronatus Eccleſiaſticum cadit ſub regulis reſeruationis menſium, deciſ. 152. n. 8.
Iuſpatronatus probatur ex præſentationibus ſupra centum annos ex quo inducunt præſumptiones tituli fundationis, vel dotationis, deciſ. 509. n. 7.
Item probatur ex armis, & inſignijs familiæ, quæ maximum inducunt argumentum pro iuſtificatione Iuriſpatronatus, ibidem num. 8.
Iuſpatronatus reſeruatum habenti certam qualitatem non poteſt tranſire in illos eandem qualitatem non habentes, licet ex eadem linea deſcendentes, deciſ. 469. num. 8.
Iuſpatronatus teſtator præſumitur potius voluiſſe per deficientiam legitimorum ad illegitimos, quam ad extraneos tranſire, deciſ. 248. num. 21.
Iuriſpatronatus enunciatiuæ quando ſunt antiquiſſimæ tunc eorum forma, tam rigidè non eſt inquirenda cum præſumatur Iuris requiſitis monita, deciſ. 509. n. 15.
Iuſpatronatus ad inducendum opus eſt docere bona aſſignata aſcendere ad ſcut. 100. pro ſubſtentatione Rectoris, deciſ. 488. num. 22. 23. 24. 25. & 26.
Iuriſpatronatus præſentatio æqualiter facta eſt referibilis gentilitio, & hæreditario quod fallit, deciſ. 515. n. 18. 20. & 21.
Iuſpatronatus non eſt regulandum ad modum concluſionum generalium, ſed iuxta caſus ad quos fuit reſtrictum, deciſ. 527. num. 23. 24. & 25.
in Iurepatronatus hæreditario fœminæ ſuccedere valent, deciſ. 462. num. 18.
Iuſpatronatus gentilitium eſt commune omnibus de familia, deciſ. 315. num. 1.
Iuſpatronatus etiam ex adminiculis iuſtificatur, & remouent vſurpationis præſumptionem, deciſ. 444. num. 15.
Iuſpatronatus eſſe præſentationes factæ à ſolis Maſculis exclusis

cluſis fœminis, & extraneis probant gentilitium, deciſ. 515. num. 15.
Iuſpatronatus ex fundatione vel dotatione probari debet ex diſpoſitione Sac. Concil. Tridentini per authentica documenta, deciſ. 509. n. 34.
Declara diſpoſitionem Conciliarem procedere in perſonis potentioribus ac Dominis locorum, in quibus cadit præſumptio vſurpationis, non autem in perſonis priuatis, in quibus Concilium nihil voluit innouare, ibid. n. 35.
Iuriſpatronatus alienatio cum vniuerſitate bonorum tunc tenet ſine conſenſu Ordinarij, quando abſque vlla particulari Iuriſpatronatus mentione fit, deciſ. 536. n. 184.
Secus, ſi aliqua ſpecialis mentio Iuriſpatronatus fiat in alienatione, quia tunc ſecus eſt, ibid n. 184.
ad Iuſpatronatus probandum non ſufficit vnica præſentatio, deciſ. 77. num. 3.
Iuriſpatronatus quaſi poſſeſſionem abſentia non excludit contra familiam quæ nunquam præſentaſſe probatur, deciſ. 477. num. 9.
Iuriſpatronatus approbatio ex quibus reſultet, deciſion. 136. num. 15.
Iuriſpatronatus de ſui natura ad hæredes extraneos qualitate gentilitia ſpoliata tranſire poteſt, deciſ. 162. n. 13.
ad Iuſpatronatus inſtitutus ad communitatem ſpectans, vt valeat inſtitutio, debet probare in ipſum conſenſiſſe duas ex tribus partibus, deciſ. 362. n. 1.
Iuſpatronatus ea quibus iuſtificari poſſit, deciſ. 431. n. 1.
Præſentatus à maiore parte patronorum debet inſtitui, ibidem num. 2.
Iuſpatronatus verba taxatiua ad maſculos reſtringentia ſtant demonſtratiuè, & operantur donec, quamdiu extent maſculi, deciſ. 463. n. 11.
Iuſpatronatus ab immemorabili dicitur gentilitium, & in eo ſucceditur in capita, deciſ. 315. n. 36. & 37.
Iuſpatronatus gentilitium præſentatio perſonaliſſima demonſtrat, deciſ. 516. n. 5.
Iuſpatronatus gentilitium ſpectat ad proximiorem de familia, quod fallit, deciſ. 315. n. 23. & 24.
Iuſpatronatus gentilitium præſentatio facta, non facta mentione quotæ hæreditatis demonſtrat, deciſ. 516. n. 2.
Iuriſpatronatus probatio plena, & concludens eſſe debet aduerſus prouiſum Apoſtolicum, deciſ. 15. n. 6.
Iuſpatronatus de cuius fundatione non conſtat non præſumitur hæreditarium, deciſ. 316. n. 34.
Iuſpatronatus ex quibus dicatur eſſe gentilitium & vide ſupra, deciſ. 462. n. 1.
Iuſpatronatus deſumitur ex præſentationibus gradatim factis ob mortem alterius præſentati, deciſ. 136. n. 2.
Iuſpatronatus gentilitium ad aliam lineam tranſiens efficitur hæreditarium, deciſ. 462. n. 10.
Iuſpatronatus in capita præſentatio facta æqualiter iuxta numerum Perſonarum dicitur, deciſ. 515. n. 12.
in Iurepatronatus ſucceſſor vt quis dicatur ſufficit, vt probet deſcendentiam ab vltimo præſentante, deciſ. 136. n. 6.

IVS QVÆSITVM.

Ius quod ſit quæſitum creditoribus, ſuper aliquibus iuribus ex quo deprehendatur, deciſ. 14. n. 6.
Ius quæſitum præſentato cenſetur petenti inſtitutionem ab Ordinario, deciſ. 509. n. 22.
Iuris quæſiti pœna, & ammiſſio non irrogatur niſi cum interpellatione, & mora. deciſ. 134. n. 12.

IVS TERTII.

de Iure tertij exceptio competere nequit, deciſ. 408. n. 11.
Declara tamen, ibidem n. 12.
de Iure tertij dicere nemini licet niſi de mandato, & conſenſu intereſſe habentis, deciſ. 227. n. 15.
Iuſtè quis, an iniuſtè poſſideat in poſſeſſorio ſummariſſimo multum intereſt, deciſ. 55. n. 13.

IVSTITIA.

Iuſtitia ſententiæ ex deciſionibus in cauſa factis deprehenditur, deciſ. 130. n. 5.
de Iuſtitia, & negotio principali cognoſcatur antequam de nullitate cognoſci debet, ſi nullitas proueniat ex defectibus inſanabilibus Iuriſdictionis citationis, & mandati, deciſ. 104. numer. 12. & 13.
Iuſtitia ſententiæ ex deciſionibus in cauſa factis apparet, deciſ. 434. num. 2.
Iuſtitia ſententiæ Realis deducitur ex deciſionibus in cauſa emanatis, deciſ. 552. n. 2.
Iuſtitiæ reſcriptum Signaturæ intelligitur, prout de Iure, deciſ. 52. num. 9.
Iuſtitia ſententiæ ex deciſionibus in cauſa factis reſultat, deciſ. 374. num. 2.
Iuſtitia ſententiæ per 30. annos præſcripta, non poteſt obijci de mala fide, deciſ. 187. n. 9.
Iuſtitia ſententiæ ea deciſionibus in cauſa factis iuſtificari poteſt, deciſ. 284. num. 2.
Iuſtitia ſententię ex deciſione in cauſa emanata reſultat, deciſ. 289. num. 2.
Iuſtitia mandati ex quibus reſultet, deciſ. 187. n. 3.
de Iuſtitia ſententiæ rota de ſtylo poſt lapſum decennij guſtato iterùm mandata debitæ executioni demandat præuia etiam conceſſione duplicati, deciſ. 143. n. 1.
Iuſtitia ſententię ex deciſionibus in cauſa factis apparet, deciſ. 181. num. 4.
Iuſtitia mandati relaxati ex quibus conſurgat, deciſion. 35. num. 2.
Iuſtitia ſententiæ ex deciſionibus in cauſa factis apparet, deciſ. 248. num. 5.
Iuſtitia cambiorum ex quibus conſorgat, deciſ. 126. n. 2.

IVSTIFICATIO.

Iuſtificatio melioramentorum ex quibus reſultare nequeat, deciſ. 405. num. 3.
Iuſtificari creditum debet in vera, & certa quantitate, vt ſciri poſſit, pro qua ſumma creditor ſit immittendus in poſſeſſionem per Saluianum, deciſ. 187. n. 12.
Iuſtificari quietantiæ debent, deciſ. 2. num. 23.
pro Iuſtificatione cambij rota conſueuit correſponſales litteras admittere à mercatore cum ſemetipſo contracti, deciſ. 126. num. 19.

L

LABOR eſt aliqua remuneratione compenſandus, deciſ. 325. num. 3.

LÆSIO.

Læſio eſt probanda ab allegante, deciſ. 468. n. 11.
Læſio ad hoc, vt ſuffragetur debet excedere dimidiam iuſti pretij, ibid. num. 12.
Læſio in contractu Emphyteotico opus eſt quod excedat dimidietatem Canonum, ibid. n. 13.
Læſio in quibus contractibus cadat, ibid. n. 14. & 15.
Læſio non præſumitur, niſi de ea per concludentes probationes doceatur. deciſ. 473. num. 5.
Læſio eſt fundamentum reſtitutionis in integrum, deciſ. 230. num. 3.
Læſio ea cauſa reſciſſionis contractus debet concludenter probari, deciſ. 6. num. 11.
Læſio quando non intret, ſeu actio reſcindens, deciſ. 523. n. 26.
Læſio in contractibus quando conſideretur, & quando procedat, & quando non, deciſ. 468. nom. 16. 18. & 19.
Læſio vltra dimidiam probari debet, & ratio differentiæ, dec. 178. num. 9. 10. & 11.
Læſio probatur benè per Peritum, ibid. n. 16.
Læſio in ſexta parte pro reſciſſione deliberationis *ſuffragatur*, deciſ. 270. num. 14.
Læſio, vt probetur in materia collectionis fructuum anni fertilis, cum ſterili eſt facienda, deciſ. 6. n. 12. & 13.
ſine Læſione reſtitutio in integrum non datur, deciſ. 248. n. 3.
Læſio in contractu emphyteotico intrat, & habet locum lex ſecunda C. de reſcind. vendit. deciſ. 468. n. 10.
Læſio inefficaa reputatur ſi dimidiam iuſti pretij partem non excedat, deciſ. 270. n. 8.
Læſio eſt cauſa principalis reſtitutionis in integrum, deciſ. 81. num. 1.
Læſio in ſubhaſtatione ex Statuto Vrbis in quarta parte admittitur, deciſ. 178. n. 8.
Læſio enormiſſima, & longè vltra dimidiam in tranſactione reſcindenda neceſſariò debet probari, deciſ. 74. n. 12.
Læſio eſt fundamentum reſtitutionis in integrum, deciſ. 428. num. 2.
Læſio eſt fundamentum reſtitutionis in integrum, *deciſ.* 348. num. 3.
Læſione ſtante competit remedium reſciſſionis, deciſ. 74. n. 11.
ex Læſione tranſactio nulla redditur, deciſ. 58. num. 7.
Læſæ Maieſtatis humanæ ob crimen; ſtatim ſecuta condemnatione in vno Regno, alterius Regni fiſcus bona delinquentis confiſcat, in vim confiſcationis a Iure communi ſancitæ, deciſ. 536. num. 27.
Læſæ Maieſtatis humanæ crimen, ex quo reddatur valde, & ſummè deteſtabile, & horribile, ibid. n. 37.

LAICVS.

Laici decimarum ſunt prorſus incapaces, deciſ. 324. n. 1.
Laicus patronus ante inſtitutionem nominati poteſt ſecundam præſentationem accumulando alterum præſentare, dec. 262. n. 4.
Laicis ius decimandi tanquam ſpirituale concedi non poteſt, deciſ. 424. num. 8.

Laicus patronus intra tempus ſibi ad præſentandum præfixum poteſt cumulatiuè alium præſentare, deciſ. 431. n. 3.

Laici patroni non poſſunt præſentare vigente lite ſuper exiſtentia iuriſpatronatus, deciſ. 423. n. 9.

Laici patroni variatio in præſentando vti odioſa ad primam vicem reſtringitur, deciſ. 262. n. 5.

Laicus non poteſt vti priuilegio Clericorum quando nullam cum eis habet cauſæ connexionem, deciſ. 503. n. 21.

à Laicis decimæ benè percipiuntur, quando concurrit immemorabilis quaſi poſſeſſio cum fama priuilegij, vel recognitione feudali, aut alio æquipollenti, deciſ. 424. n. 2.

Laici non poſſunt ſtatuere ſuper rebus ad Eccleſiam pertinentibus, deciſ. 283. n. 7.

Laicum Statutum non comprehendit bona Eccleſiæ, deciſ. 476. num. 14.

Laicus iudex eſt incompetens in iudicando ſuper decimis, deciſ. 297. num. 7. & 8.

Laicis patronis quadrimeſtre ad præſentandum indulgetur, deciſ. 262. num. 8.

Laicus iuris ſpiritualis eſt prorſus incapax, deciſ. 483. n. 16. & 17.

Laicus patronus non poteſt à prima præſentatione cedere, & curare alium ad beneficium inſtitui, deciſ. 431. n. 5.

LAICALIA ſtatuta non poſſunt ſibi locum vindicare in bonis directo Eccleſiæ dominio ſubiectis, deciſ. 183. n. 9.

LAICALE ſtatutum non comprehendit loca pia, deciſ. 503. num. 20.

LAPSVM.

per Lapſum decem annorum obliuio præſumitur etiam in facto proprio, deciſ. 501. n. 5.

per diei Lapſum debitor dicitur moroſus ſolutioni adiectæ, deciſ. 210. num. 9.

ex Lapſu 30. Annorum beneplacitum Apoſtolicum præſumitur interueniſſe, deciſ. 50. n. 12.

LATITANS comparere habetur pro præſente, deciſion. 493. num. 8.

LAVDVM.

Laudum, & Æſtima auctoritate municipali deſcripta, & aſſeruata benè probant aſſertionem in eis expreſſam, deciſ. 229. num. 15.

Amplia, ibid. num. 16.

Laudi acceptatio fauorabilis, ac reiectio contrarij in poſſe partis reſidet, deciſ. 45. n. 7.

Laudum latum ſine debitis ſolemnitatibus non ſubſtinetur, deciſ. 56. num. 18.

Laudum ſecundum in quibus conuenit cum primo, dicitur conforme, deciſ. 320. n. 5.

Laudum ſatis iuſtificatur quando habet aſſiſtentiam Iuris pro ſe, deciſ. 198. n. 7.

LEGATARIVS.

Legatarius de manu hæredis legatum accipere tenetur, deciſ. 118. num. 8.

Legatarius fundatam intentionem habet in legato à defuncto relicto, deciſ. 106. n. 12.

Legatarius, vel nudus miniſter an quis ſit, cognoſcitur ex onere momentaneo, vel ſucceſſiuo, deciſ. 307. n. 11.

Legatarius ad reſtitutionem fructuum rei non legatæ perceptorum tenetur, deciſ. 228. n. 7.

Legatarius eſt legitimus teſtis in Teſtamento, deciſ. 460. n. 3.

Legatis teſtator prædia duo ſub vnico nomine à ſe poſſeſſa cenſetur vtrumque voluiſſe ſub legato comprehendi, deciſ. 295. num. 4.

per Legatarium conſenſus præſtitus alienationi fundi legati remittit tantum hypothecam ſuper fundo legato, & non præiudicat ſibi quin poſſit pretium rei legatæ recuperare ab alienante, deciſ. 181. n. 13.

Legatariam teſtator conſiderans inhabilem ad adminiſtrandum legatum, cenſetur omnem adminiſtrationem voluiſſe remanere vna cùm vſufructu apud patrem legatariæ, deciſ. 443. num. 20.

pro Legatario habetur hæres particularis, dato hærede vniuerſali, deciſ. 382. n. 9.

LEGATVM.

Legatum nepti factum à patruo contemplatione patris relictum cenſetur, & ad ſubleuandum fratrem in conſtitutione dotis, deciſ. 417. n. 14.

Legatum factum à patruo imputandum eſt tam in dote, quàm in legitima, ibid. n. 15.

Legatum in diuerſa oratione à fideicommiſſis conceptum non cenſetur iiſdem ſubiectum, deciſ. 328. n. 5.

Amplia ſi ſit relictum animo compenſandi cum proprio debito, & Teſtator voluerit rem certis perſonis gratiam facere, ibidem num. 6. & 7.

Legatum eſſe oneroſum vnde arguatur, deciſ. 389. n. 4.

Legatum quando corruat, & quando ſuſtineatur, deciſ. 358. numer. 13. & 14.

Legatum eſt inutilè, ſi ex ipſo vſufructu ſatisfactionem proprij crediti legatarius conſequi debet, deciſ. 401. n. 4.

Legatum pro celebratione Miſſarum per erectionem, & inſtitutionem Ordinarij efficitur beneficium Eccleſiaſticum etiamſi teſtator aſſignauerit redditus ſimplices pro celebratione Miſſarum, deciſ. 249. n. 3.

Legatum ſimpliciter relictum nulla facta expreſſione dotis contemplatione propriæ perſonæ factum cenſeri debet, deciſ. 417. num. 17.

Amplia ſi agatur de legataria iam nata, & nota teſtatori, quia tunc ipſius contemplationi, & non patris datum præſumitur, ibid. n. 18. & 19.

Legatum dotis quando potius in compenſationem excluſionis per ſtatutum indictæ quam filiæ intuitu relictum cenſeatur, deciſ. 358. num. 15.

Legatum relictum ſub onere exercendi tutelam, non admittitur, ſi ex cauſa minoris ætatis, ſeu alterius impedimenti legatarius tutelæ munus ſubire non poſſit, deciſ. 43. n. 11.

Legatum loco primi relictum cenſetur cum eadem qualitate relictum, deciſ. 445. n. 19.

Legatum hæres præſtare tenetur, quoties hæreditas ſit ſoluendo, deciſ. 478. n. 8.

Legatum quando fuit relictum cum expreſſa excluſione ab omni commodo hæreditatis, Legatarius nihil prætendere valet, quin ſit contra mentem teſtatoris, deciſ. 204. n. 10. & 12.

Legatum ex teſtamento nullo, & inualido, non debetur, deciſ. 467. num. 10.

Legatum victus quæ contineat, deciſ. 110. n. 2. & 3.

Legatum annuum æquiparatur vſufructui, deciſ. 445. n. 6.

Legatum factum animo compenſandi cum proprio debito debet iudicari liberum, & perpetuum, deciſ. 328. n. 4.

Legatum temporale non tranſit ad hæredes, deciſ. 180. n. 3.

Legatum ambiguum obſeruantia declaratur, deciſion. 170. numer. 9.

Legatorum ſolutio benè inducit approbationes teſtamenti, deciſ. 213. num. 3.

in Legato quantitatis non eſt locus retractationi in præiudicium illius cui fuit ius quæſitum, deciſ. 181. n. 11.

Secus in Legato ſpeciei, ibid. num. 12.

in Legato a defuncto relicto, legatarius fundatam intentionem habet, deciſ. 106. n. 12.

Legati vſusfructus filiæ relicti, patri non cenſetur prohibitus, deciſ. 445. n. 2.

pro Legato hypotheca à iure impartitur, & eius virtute legatario ex remedio Saluiani contra hæredem immiſſio decernitur, deciſ. 360. n. 1. & 2.

Legati dominium à morte teſtatoris tranſit in legatarium etiam ignorantem, deciſ. 181. n. 10.

Legata, & hæreditas relinqui ſolent propter amorem, & benemerita, deciſ. 44. n. 6.

pro Legato certæ ſpeciei, euictio non debetur, deciſ. 389. num. 2.

Limita niſi ſit legatum oneroſum, ibid. n. 3.

Legati cauſa eſt optima interpres ad cognoſcendum quid veniat in legato ex voluntate legantis, deciſ. 295. n. 6.

pro Legato non datur via executiua, deciſ. 356. n. 11.

Legatus fundus cum ſuo onere ad legatarium tranſit, deciſ. 366. num. 7.

LEGITIMANS nullum cenſetur per legitimationem præiudicium inferre voluiſſe, dum non fuerunt narratæ perſonæ, quibus ex legitimatione præiudicium inferebatur, deciſ. 166. n. 29.

LEGITIMA.

Legitima filiæ legitimatæ non debetur, quando in legitimatione appoſita fuit clauſula, *ſine præiudicio venientium ab inteſtato*, quod fallit vt, deciſ. 523. n. 4. 5. & 6.

Legitima non detrahitur in vno corpore, ſed in ſingulis rebus hæreditarijs, nec in bonis melioribus, ſeu deterioribus, deciſ. 218. num. 8.

Legitima non debetur filijs niſi ex bonis patris, deducto ære alieno, deciſ. 532. n. 12.

Legitimam filia viuente patre petere non poteſt, deciſ. 417. num. 25.

in Legitimam filio debet imputari omne id quod capit iudicio parentum in eorum vltima voluntate, deciſ. 181. n. 14.

pro Legitima retentio impedit immiſſionem, deciſion. 218. numer. 2. & 3.

Legitima ex fideicommiſſo particulari non eſt detrahenda, niſi bonis liberis non exiſtentibus, deciſ. 352. n. 14.

Legitimam filij onere fideicommiſſi à Patre grauatam acceptantes, cenſentur eam dimittere ex vi proprij conſenſus, & totam hæreditatem fideicommiſſo obnoxiam obtinere intelliguntur, deciſ. 202. n. 3.

Legitima in bonis paternis de iure filio debetur, deciſ. 147. num. 13. & 18.

Legitima poteſt grauari fideicommiſſo, quando Pater ponit

Digitized by Google

in arbitrio filij, vel illam ſubijcere fideicommiſſo, vel in legitima tantùm inſtituere, quod declara, deciſ.254. n. 3. & 4.
ad Legitimæ ſupplementum non licet retinere bona fideicommiſſaria, & vocatis immiſſionem impedire, deciſ.131. n. 19.
in Legitima onus appoſitum ſuſtinetur patre viuente, ſuperſtitibus filijs reijcitur ab ea, deciſ.61. n. 17.
Legitima de hæreditate patris filio debetur ex prouidentia legis, deciſ. 181. n. 6.
Legitima filius ea ſola inuentarij omiſſione non eſt priuandus, deciſ.264. n. 5.
Legitima ſoluta cenſetur filiæ in legato dotis ei à patre titulo inſtitutionis relicto, deciſ. 340. n. 2.
Legitima non poteſt grauari onere fideicommiſſi, deciſ.254. n. 2.
Legitima ex bonis patris de iure filijs debetur, deciſ.131. n.15.
Legitima arguitur ſoluta ex alienationibus factis bonorum patris, ibid. num. 16.
Legitima filiorum nullo onere poteſt à patre prægrauari, deciſ.119. num. 1.
Legitimæ filiorum onus quodcumque à patre in filium à lege reijcitur, ibid. n. 11.
Legitima quando quatuor ſunt filij eſt triens, deciſ.303. n. 1.
In Legitima filio vt præiudicetur requiritur vt fiat expreſſa mentio illius, & nominatim renuntietur, deciſ. 181. n. 16.
Legitima ſemel fideicommiſſo ſuppoſita nequit exinde ex eo extrahi, deciſ.254. n. 1.
Legitima vltra ratam hæreditatis taxari nequit, deciſion. 218. num. 7.
Legitimè proſequitur iudicium cum procuratore conſtituto cum promiſſione de rato, deciſ. 104. n.14.
Legitima, & Trebellianica filio fideicommiſſi onere grauato debetur, deciſ. 523. n. 7.
Legitima non debetur niſi ſecuto obitu patris, deciſ.247.n.15.
Legitima non obſtante donatione cum onere fideicommiſſi detrahenda eſt, ibid. n. 14.
Legitimam pater filijs grauare voluiſſe non cenſetur hypotheca ad fauorem donatarij, ibid. n. 19.
Legitimæ prohibitio non includitur in diſpoſitione generali, deciſ. 254. num. 9.
Legitimæ filiorum grauamen à patre impoſitum reprobatur, ne filij à commodo hæreditatis, & legitimæ eodem tempore excludantur, deciſ. 119. n.6.

LEGITIMATIO.

Legitimatio perſonarum in omni iudicio debet concludenter probari, deciſ.2. n. 24.
Legitimatio perſonæ in quocumque iudicio quamuis ſummario, & poſſeſſorio præcedere debet, deciſ.535. n. 1.
Legitimatio fieri non poteſt non citatis abſentibus, & inſcijs ad fideicommiſſum venientibus, deciſ.167. n.28.
Legitimatio eſt alienatio per actum inter viuos, ibid. n. 21.
Legitimatio facta ſine præiudicio cuiuſcumque iuris quæſiti, quid operetur, deciſ.14. n.4.
Legitimatio in præiudicium creditorum fieri non poteſt, ibidem num. 1.
Legitimatio eſt ſpecies alienationis, ibid.
Legitimatio ſubſtinetur quando creditoribus non præiudicat, dec. 96. num. 5.
Legitimatio continens in ſe clauſulam *ſine præiudicio iuris quæſiti* nihil in præiudicium creditorum legitimato tribuit, ibidem num. 6.
Legitimatio à decoctore, vel proximè decocturo facta non ſubſtinetur, deciſ.167. n.46.
Legitimatio eſt ſpecies alienationis, ibid. n. 19. & 24.
Immò, & ſpecies donationis patris, & principia, ibid. n.25.
Legitimatio eſt ſpecies alienationis, deciſ.96. n. 1.
Legitimatio cum clauſula præſeruatiua; omnia iura creditorum præſeruat, deciſ.14. n. 5.
per Legitimationem præiudicium legitimans nullum cenſetur inferre voluiſſe, dum non fuerunt narratæ perſonæ, quibus ex legitimatione præiudicium inferrebatur, deciſ.167. n.29.
Quæ potuerunt eſſe plurimæ ex teſtamento, & fideicommiſſo exprimendæ, ibid. n. 30.
Et ſaltem amplioribus æquiualentibus clauſulis cum plenitudine poteſtatis, ibid. n. 31.

LEGITIMATVS.

Legitimatus non excludit ſubſtitutum ſub conditione filiorum legitimorum, & naturalium, ſi teſtator in alia parte teſtamenti fecerit mentionem de natis ex legitimo matrimonio, deciſ.167. num. 51.
Legitimatus per reſcriptum admittitur ad fideicommiſſum, ad quod vocati ſunt legitimi, & naturales, deciſ.167. n. 2.
Legitimatus filius in iura defuncti legitimantis ſuccedere valet, deciſ.248. n. 19.
Legitimatus per reſcriptum non comprehenditur inter legitimos, & de legitimo matrimonio natos, deciſ.167. n. 1.
Legitimatus filius, eſt filius fictè legitimus, ibid. n. 10.

LEGITIMITAS.

Legitimitas remanet excluſa, dum non probatur præcedens matrimonium, deciſ.535. n. 75.
Filiatio debet probari mediante matrimonio, non autem enunciatiuis, & nudis aſſertionibus, ac ſolis inſtrumentis, epiſtolis, & ſimilibus, ibid.
Legitimitas per ſubſequens matrimonium non ſuffragatur, quod à Teſtatore fuit expreſsè prohibita, deciſ. 535. n. 74.
Legitimitas licet præſumatur, probata deſcendentia, & filiatione, hoc intelligitur in Reo, non autem in Actore, deciſ.535. num. 72. & 73.
Et hæc eſt Praxis Curiæ, ibid.
Legitimatus eſt agnatus patri legitimanti, deciſ.167. n. 5.
Legitimitas debet probari, quando in ea conſiſtit totum fundamentum, deciſ.535. n. 71.

LEGITIMVS.

Legitimus contradictor non eſt, qui parem titulum non habet, deciſ. 100. n. 4.
Legitimus contradictor eſt is, qui parem titulum habet, deciſ.352. num. 11.
contra Legitimum contradictorem actus exerciti ius ſecundarium obtineoribus nocent quamuis ipſorum citatio nulla præceſſerit, deciſ.156. n. 2.
Legitimus efficitur filius naturalis per ſubſequens matrimonium, & poteſtati patris ſubijcitur, deciſ.436. n.1. & 10.
Legitimorum appellatione, & ex legitimo matrimonio natorum non continentur legitimati per reſcriptum Principis, deciſ. 96. num. 7.
Legitimos, & naturales, & ex legitimo matrimonio natos teſtator vocans videtur ſe redegiſſe ad ſpeciem ex legitimo matrimonio natorum, & excluſiſſe legitimatos, deciſ.16. n.6.
Legitimus contradictor non dicitur, qui parem titulum non habet, deciſ.15. n. 4.
pro Legitimo, & iuſto pretio cenſus conſtitui debet, deciſ. 302. num. 11.
Legitimus contradictor non eſt qui parem titulum non habet, deciſ. 100. num. 4.
Legitimorum filiorum nomine non veniunt legitimati, deciſ. 167. num. 11.
Legitimus contradictor non dicitur qui habet titulum inualidum ſecus, deciſ.117. n. 22. & 23.
Legitimos, & naturales teſtator vocans præſumitur vocare voluiſſe ex legitimo matrimonio natos, deciſ.167. n. 8.
Legitimus contradictor non eſt data tituli diſparitate, deciſ. 510. num. 5.

LEX.

Lex eſt communis reipublicæ ſponſio, deciſ. 237. n. 10.
Lex non exiſtimat mercatorem ſuſpectum in loco originis poſſidentem bona debitis correſpondentia, deciſ 354. n. 8.
Lex vbi non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus, deciſ. 533. num. 4 & 5.
LEGIS, & inuentarij beneficium non operatur *ſuum effectum*, quando non fuit reddita ratio ab hærede de bonis hæreditarijs, deciſ.521. n. 3.
Legis ſub excommunicationis pœna impoſitæ traſgreſſio periculum ſalutis inducit, deciſ.91. n. 14.
Legis, vel Statuti diſpoſitio vetans aliquid de nouo acquiri, non prohibet acquiſitum retinere, deciſ.358. n. 4.
Leges condontur ſuper re dubia, deciſ.533. n. 3.
à Lege defenſio vti procedens ſemper iuſta præſumitur, deciſ. 355. num. 14.
Nec ſufficit concurſus ad cauſam in genere niſi probetur factum particulare occiſionis propria manu ſequutum ex quo oriatur irregularitas, ibid. n. 15.
Legem ſcriptam, & ius commune Papa non eſt veriſimile quod tollere voluerit, deciſ. 342. num.9.
Legum diſpoſitiones ad vnguem ſunt obſeruandæ, & nunquam in ludibrium ſunt habendæ, deciſ.132. n. 15.
Nonnullas Leges declaratas à Rota habes infra in fine Indicis, vbi adeſt Index variarum Declarationum.

LIBRO.

ex Libro publico partitæ extractæ plenam probationem faciunt, deciſ.88. n. 4.
Liber etiam titularis non probat ſolutionem magnæ quantitatis, deciſ.407. num.6.
ex Libro Rationis Mercatoris extractæ partitæ creditum contra illum probant, deciſ. 215. n. 1.
Libri approbati à debitore pro vna non poteſt altera vice illos impugnare, deciſ.196. n. 3.
Liber paruus memoriæ cauſa conſcriptus nec contra ſcribentes probat, deciſ.407. n. 9.
Libri contra producentem benè probant, deciſ.520. n.79.
Libri Cataſtri cum arbore familiæ in ipſis inſerta benè deſcendentiam probant, deciſ. 469. n. 4.
Liber licet priuatus, legaliter tamen tentus & formiter recognitus

Digitized by Google

gnitus benè probat, deciſ. 426. num. 7.
Liber non exhibitus ſub pretextu combuſtionia in odium non exhibentis retorquetur, & præſumitur in illo adeſſe probatio ſufficiens ad fauorem illius pro quo erat exhibendus, deciſ. 198. num. 11.
ex Libris Parochi partita extracta plenè probat, deciſ. 433. num. 4.
Amplia ſi fuerit propria manu parochi ſubſcripta, ibid. n. 5.
Libri decimales, & arbor per gradus diſtinctos in ijs adnotata iunctis partitis libri Baptiſmalis benè deſcendentiam probant, deciſ. 452. n. 1.
Libros exhibere tenetur adminiſtrator ad omnem ſui principalis requiſitionem, deciſ. 455. n. 3.
Libri præſumuntur reſtituti redditis rationibus, deciſ. 112. num. 37.
Liber mercatoris vt probet pro tertio contra tertium, neceſſe eſt vt ſolutio per quietantiam recipientis iuſtificetur, deciſ. 263. num. 3. 10. & 11.
ad Libros, & partitas ſe referens præſumitur notitiam omnium in illis contentorum habere, deciſ. 393. n. 8. & 9.
Libri publici Annonæ, pretium frumenti benè probant, deciſ. 421. num. 6.
Librorum pro vſu Reipublicæ conſcriptorum auctoritas magna eſſe debet, deciſ. 91. n. 1.
Libri tutelares ex Statuto Bononien. rub. de Tutel. lib. 4. §. præterea, vt probent quid requiratur, deciſ. 407. n. 7.
Libri partitis, quæ ex oculari inſpectione apparent falſæ, non eſt fides præſtanda, deciſ. 535. n. 64.
Libri legaliter tenti etiam pro ſcribente probant, deciſ. 196. num. 2.
Liber licet priuatus, tempore non ſuſpecto conſcriptus, & legitimè recognitus benè probat, deciſ 242. n. 4.
ex Librorum intitulatione deducitur ad quem negotium ſpectet, deciſ. 23. n. 5.
ex Librorum ſocialium intitulatione arguitur quinam ſint ſocij, deciſ. 56. n. 1.
Liber ætatem Parochi benè baptizati probat, deciſ. 134. n. 3.
Liberatio fundi à vinculis, & hypothecis per congregationem Baronum recenſitis procedit reſpectu emptoris, non debitoris, contra quem durat cenſus, deciſ. 171. n. 13. & 14.
ex Liberalitate donatio quando prouenit nulla læſionis exceptio admitti poteſt, deciſ. 280. n. 8.

LIBERTAS.

Libertatis probatio, ſtante pacto ſeruitutis, ne dum recipitur per teſtes, quam per coniecturas, & ſigna, deciſ. 276. n. 4.
Et etiam ex inſpectione loci, ibid.
ad Libertatem probandam ſufficiunt coniecturæ, etiam leuiſſimæ, & quæ alias non admitterentur, ibid. n. 6.
pro Libertate admittenda Iudicis arbitrium plurimum operatur, ibid. num. 7.
Libertatem, teſtes quando dicantur benè probare, ibid. n. 8.
Libertatem muri teſtes multò magis probant, ſi ſint adminiculati ex coniecturis & iudicijs, ſuadentibus libertatem, ibid. num. 9.
pro Libertati muri, iuuat d. muri planta, & quæ ſint ſigna pro eiuſdem libertate, ibid. n. 10. & 11.
Libertas fauore matrimonij fuit inducta, deciſ. 93. n. 6.
Liberato debitore principali ceſſat quoque obligatio fideiuſſoris, deciſ. 165. n. 2.
Libera bona omnia cenſentur iuxta primæuum naturæ ſtatum, non autem in ſeruitute conſtituta, deciſ. 398. n. 2.

LIBERI.

Liberorum appellatione filij, & cæteri deſcendentes veniunt, deciſ. 529. n. 6.
ſine Liberis filio defuncto parentes ſi ſoli ſunt ſuccedunt ſalua gradus prærogatiua, deciſ. 122. n. 1.
Vide ſupra in verb. filij.

LICENTIA.

Liberatio à confectione inuentarij indicat verum vſumfructum, quod amplia, deciſ. 502. n. 6. 7. 8. & 9.
Licentiam, Princeps ſicuti poteſt denegare, vt bona ſtabilia nullatenus alienentur in forenſes, deciſ. 536. n. 145.
Ita poterit multò magis conditionibus benè viſis, illam reſtringere, & limitare, ibid.
Licentiam alienandi bona ſtabilia ſui ſtatus in forenſes Principes firmari nullo iure, coguntur inuitè concedere, deciſ. 536. num. 140.
Licentia conceſſa ſub aliqua conditione, ea non impleta conceſſa minimè cenſetur, deciſ. 407. n. 4.
de Licentia Iudicis facienda venditio, ſi propria auctoritate fiat, eſt omninò nulla, deciſ. 335. n. 2.
cum Licentia Principis Primogenitura ſub expreſſa conditione Confiſcationis bonorum etiam ex cauſa de futuro conceſſa, deciſ. 536. num. 83.
Tunc ſecundum aliquos DD. non habentes contradictores d. primogenitura in perpetuum cadit & deuoluitur excluſis vocatis ad Principem concedentem, ibid. n. 133.
in Licentia Concilium Tridentinum non requirit ſpecificationem nominum contrahentium, ſed ſolum quod matrimonium fiat coram proprio parocho, vel alio de proprij parochi licentia, deciſ. 433. n. 7.
de Licentia parochi matrimonium vt validè contrahatur, ſufficit quod ea ſit generalis ad exercenda iura parochialia, deciſ. 433. num. 11.
Licentia teſtandi à Magno Magiſtro Religionis Hieroſolymitanæ petita demonſtrat exiſtentiam profeſſionis illius qui licentiam petit, deciſ. 334. n. 4.
Licentiam Princeps alienandi bona in forenſes, an valeat negare, deciſ. 536. n. 137.
Licentiam Papa ad libitum ſuæ voluntatis denegat alienandi bona ſtabilium in forenſes, deciſ. 536. n. 139.
Licentiam alienandi bona ſtabilia in forenſes, non ſolum poteſt denegari per Supremum Principem, ſed etiam per inferiorem, deciſ. 536. n. 142.
Licentia, & decretum Iudicis ex falſa cauſa obtentum non ſuſtinetur, deciſ. 193. n. 12.
ad Licitandum Creditor tanquam tertius, & extraneus admittitur, vt quilibet alius, & non ſolum in ſubſidium quando alter emptor non inuenitur, ſed etiam in concurſu aliorum, qui iuſtum pretium non offerunt, deciſ. 388. n. 9. 10. 11. 12. 13. & 14.
Licitationis remedium magis prodeſt creditoribus quam ſi accipiant in ſolidum ſibi ipſis, deciſ. 388. n. 15.
Limites correctionis Verberationes iteratæ excedentes probant ſæuitiam præteritam viri, deciſ. 514. n. 4.
Limites Parochiæ ſunt præſcribendi parochis duobus promiſcuè Sacramenta adminiſtrantibus, deciſ. 139. n. 6.
intra Limites ſui territorij ſtatutum habet ſolum locum, deciſ. 160. num. 8.
ad Limites prioris diſpoſitionis dictio *vt ſupra* reſtringitur, deciſ. 406. num. 8.
Lineæ defectus abſolutè, & determinatè conceptus inducit grauamen, & repetitionem fideicommiſſi, deciſ. 171. n. 14.
Linea maſculina ex legitimo matrimonio teſtator deficiente nata proximiores fœminarum ſubſtituens ex legitimo matrimonio natos non videtur voluiſſe ſuccedere ex alterutra linea filios legitimatos, deciſ. 161. n. 12.
Linea primi inueſtiti adhuc durante deuolutioni locus eſſe non poteſt, deciſ. 452. n. 10.
Linea primo loco vocata, prædilecta præſumitur in concurſu alterius teſtatori penitus ignoti, deciſ. 43. n. 14. & 15.
Linearum dictio *dette* eſt reſtrictiua antecedenter nominatarum, deciſ. 172. n. 13. & 14.
Linea maſculina incipit in maſculo, & fœminina in fœmina, deciſ. 233. n. 2.
in Linea collaterali ſubintratio vlterior quam in portione patrui non datur, deciſ. 305. n. 8.
Linea maſculina verbum de ſui natura comprehendit omnes deſcendentes maſculos, deciſ. 326. n. 12.
de Linea ad lineam, fideicommiſſum reciprocum, vt inducatur requiritur, quod omnes fuerint vocati, deciſ. 244. n. 4.
Linea tamquam nomen collectiuum omnes deſcendentes amplectitur, deciſ. 244 n. 10.
Linea maſculina in fœminis verificari nequit, deciſ. 392. n. 28.
Linearum pluralitas eſt comprehenſiua ſuperius vocati, & eius filios, & deſcendentes in infinitum includit, deciſ. 172. n. 10.
Linea prima vocata adhuc exiſtenti non poteſt dici factus locus alteri ſubſtitutæ, deciſ. 306. n. 1.
de Linea maſculina maſculus debet quis eſſe adhoc, vt dicatur, deciſ. 233. num. 6.
Linearis non poteſt conſiderari inter duos ſtipites ab initio diuiſos, ſed intelligitur diſcretiuè inter liberos proprij parentis, quod amplia, deciſ. 472. n. 22. 23. & 24.
Linearis ſubſtitutio reſultat ex clauſula ſalua gradus prærogatiua, deciſ. 472. n. 8.
Linearis ſubſtitutio arguitur ex affectione Teſtatoris conſeruandi bona in familia, ibid. n. 9.
Linearis ceſſat quando ſubſtitutio poteſt ſuum effectum operari in linea diſcenſiua, deciſ. 472. n. 29.
Linearis arguitur ex fideicommiſſo ordinato in deſcendentibus tempus futurum denotan. deciſ. 472. n. 30.
Linearis ſubſtitutio cum paſſiuo grauamine deſumitur ex digreſſu ad plures ſubſtitutionum gradus, & alijs coniecturis, deciſ. 472. num. 32. & 33.
Linearis ſubſtitutio eſt quando excluduntur fœminæ, & extranei, & Teſtator voluit conſeruari bona in familia, deciſion. 472. num. 10. & 16.

LIS.

Lite pendente geſti actus, quando ſunt à negotio principali independentes liciti ſunt, & permittuntur, deciſ. 432. n. 3.
Lite pendente atteſtatio facta nullam fidem meretur, dec. 477. n. 8.

Digitized by Google

Lis vt ex non iure collitigantis calumnioſa dicatur non ius debet eſſe clarum, & ootorium ante motum iudicium, deciſ. 403. num. 3.
Lis in actione reali ab hærede tranſit in fideicommiſſarium, deciſ. 530. num. 2.
Lite pendente geſta omnia dicuntur attentata, & nullios ſunt roboris, deciſ. 296. n. 4.
Lite pendente inſtitutio facta eſt attentata, & ſuſpenſa per appellatiooem remanet, & eſt ac ſi facta non eſſet, deciſ. 296. num. 5.
Et collatio beneficij quę apud Ordinarium extabat ad Rotam defertur vigore Clement. Auditor de reſcript. ibid. n. 6.
pro Litibus ſopiendis tranſactio iniga eſt valida, & deciſion. 531. num. 18. & 19.
Lite pendente atteſtatio, & ſine citatione partis facta nihil probat, deciſ. 193. n. 9.
in Litem ob iuramentom non confectionem libri tutelaris vt deferri valear quid requiratur, deciſ. 150. n. 2.
à Litis conteſtatæ die poſſeſſor bonæ fidei definit eſſe talis, & fructus ab ipſo de re meliorata percepti veniunt cum illis compenſandis, deciſ. 405. n. 10. & 15.
ex Litis cauſa tranſactio bona fide contracta non ſolum tranſigentes, ſed eriam ad fideicommiſſum ſucceſſiuè vocatos afficit, deciſ. 13. n. 1.
Lite pendente Teſtes examinati, & parte non citata nihil probant, deciſ. 115. n. 11.
Lis quod fuerit proſecuta arguitur ex pluribus actibus in cauſa geſtis, & pluribus proteſtationibus antea & poſtea factis, deciſ. 206. num. 6.
Litigioſi vitium noo cadit in actione perſonali, ſecus eſt in actione reali, deciſ. 158. n. 2. & 3.
Lite pendente præſentatio anterior inter primo, & ſecundo loco præſentatos facta non tenet, deciſ. 262. n. 6.
inter Litigantes Ægidiana non intrat quando adeſt Eccleſia, deciſ. 472. num. 1.
Litigij vitiom non cadit io actione perſonali, ſed in reali, deciſ. 530. oum. 3.
etiam Lite inchoata mandatum de manutenendo conceditur ſuper proprietate, & poſſeſſorio plenario tam in prima, quàm in ſecunda, & alia vlteriori inſtantia, deciſ. 55. n. 1.
Litis renunciatio parte diſſentiente non ſubſtinetur, deciſ. 522. num. 5.
Lis inter præſentatos clarè probat Iuſpatronatus, deciſ. 477. num. 3.
Litis renunciatio nimis ſero facta inducit iudicij eluſionem, deciſ. 521. num. 11.
Lis & inſtantia ipſa ab hærede incepta in actione reali tranſit in fideicommiſſarium, deciſ. 258. n. 1.
Lite validitatis matrimonij pendente mulier poteſt penes conſanguineos retineri, deciſ. 315. n. 1.
Lis calumnioſè inſtituta tranſactionem irritam reddit, deciſ. 3. num. 16.
ad Litem ſiue motam, ſiue non motam obliuio non pertinet, & multo minus negligentia, deciſ. 206. n. 7.
Lite pendente atteſtationes procuratæ, & parte non citata non ſunt attendendæ, deciſ. 419. n. 6.
Lis præbet iuſtam cauſam tranſigendi, deciſ. 534. n. 14.
Litis vigore fideicommiſſi inſtitutæ intimatio eſt omnino neceſſaria, deciſ. 242. n. 13.
Lite pendente non ſolet computari tempus poſt litem motam, deciſ. 206. n. 4.
Litis renunciatio renunciantem ab expenſis excuſare ſolet, quod declara, deciſ. 522. n. 15. 16. 17. 18. 19. & 20.
Litis renunciatio dicatur pactum, & parit exceptionem pacti, deciſ. 522. n. 4.
à Lite receſſus magnum lucrum reputatur, deciſ. 13. n. 19.
Lite pendente Partita extracta ſine citatione partis nullum gradum probationis conſtituit, deciſ. 190. n. 4
in Litem omnia deducta tranſactio ſolet comprehendere, deciſ. 232. oum. 5.
Litis timor conualidat tranſactionem, deciſ. 13. n. 10.
Litis ſcientia ex quo arguatur, deciſ. 256. n. 4.
Litigioſa res in actione perſonali an, & quæ ſiat eſt controuerſia, deciſ. 319. n. 5.
ex Litis ſubſtentatione, poſſeſſio benè deſumitur, deciſ. 394. num. 5.
Lite pendente Beneficiati non poſſunt præſentare, deciſ. 238. num. 8.
poſt Litem motam tempus ſubduci debet ad complendum decennium, deciſ. 255. n. 6.
Lite pendente quidquid eſt geſtum, attentatorum vitio laborat, deciſ. 432. n. 1.
Linea à teſtatore prædilecta non debet ab extraneorum deſcendentia excludi, deciſ. 123. n. 9.
Lites in vrbe non ſine magno diſpendio agitantur, deciſ. 325. n. 11.
ex Litis ſubſtentatione poſſeſſio probatur, deciſ. 188. n. 4.
iuxta Loquentis conſuetudinem clauſula cæterata debet extendi quando agitur de materia ferè conſimili, deciſ. 78. num. 5.

LIQVIDATIO.

Liquidari creditum incertum à prætendente illius ſatisfactionem debet, deciſ. 65. n. 16.
de Liquido ad liqoidum, compenſatio datur, deciſ. 170. n. 1.
Licentia ſibi conceſſa præſumitur vti qois voluiſſe pro vt *vtilius*, & melius potuit, deciſ. 536. n. 158.

L I T T E R Æ.

Litterarum Rotalium executionem impediens per recurſum ad Iudices Laicos habitum reddit impedientem indignum aſſecutione Beneficij, deciſ. 362. n. 3.
Litteræ per ſubreptionem obtentæ, non conferunt iuriſdictionem, deciſ. 375. n. 4.
Litteræ ſubreptitiæ iuriſdictionem tribuunt, ſed poſſunt per exceptionem elidi, deciſ. 375. n. 6.
ex Litteris dimiſſorialibus Clericus quod quis ſit Epiſcopi qui illium tonſura inſigniuit, iuſtificari poteſt, & ex alijs & vide, deciſ. 425. n. 1. & 2.
Litteræ non iuſtificatæ executioni non ſunt demandandæ, *deciſ.* 414. num. 1.
Litterarum comercium inducit ſcientiam vocationis beneficij, deciſ. 117. n. 20.
in Litteris vnionis facienda eſt mentio de Iure ſpeciali alias vnio eſt inualida, deciſ. 488. n. 27. 28. 20. 31. & 32.
Litteræ patentes Ordinarij, benè probant ordioum ſuſceptionem, deciſ. 292. n. 10.
Litteræ gratificationis ſunt exequendæ quoties de votorum paritate, Beneficij vocatione, & clericatu ſupplicantis conſtat, deciſ. 355.
Litteræ executoriales neceſſe non eſt quod perſonaliter intimentur, deciſ. 236. n. 6.
ex Litteris patentibus Ordinarij Clericatus probatur, deciſ. 110. num. 2.
Litteræ patentes Ordinarij, benè probant ordinum ſuſceptionem, deciſ. 252. n. 10.
Litterarum Papæ reuocatio eſt odioſa, deciſ. 375. n. 9.
Litteræ contra ſcribentem probant, deciſ. 397. n. 5.
Litterarum Cambij acceptio benè probant ſolutionem, deciſ. 492. num. 3.
Litteræ Cambij poſt quam fueruot acceptatæ liberant ab obligatione, deciſ. 492. n. 8. & 10.

LITTERÆ APOSTOLICÆ.

Litteræ Apoſtolicæ non iuſtificatæ non ſunt exequendæ, deciſ. 246. num. 1.
Litterarum Apoſtolicarum executio nunquam retardatur quoties clauſulæ in illis adiectæ iuſtificatæ remaneot, deciſ. 509. oum. 2.
Litteræ Apoſtolicæ non cenſentur vulneratæ per *ſententiam, quæ* ſolum tangit illarum non iuſtificationem, *vnde ſi poſtea iuſtificentur* non amittunt viam executiuam, deciſ. 509. n. 43.
in Litteris Apoſtolicis enunciatiuæ contentæ ſi emanatunt ad ſupplicationem partis nullum probationis gradum conſtituunt in materia probationis Iuriſpatronatus, deciſ. 509. n. 10.
Litteræ Apoſtolicæ tanquam habentes tractum ſucceſſiuum quandocumque poſſunt ſuum effectum ſortiri, deciſ. 268. n. 21.
Liber Baptiſmi iunctis teſtibus, alijſque adminiculis filiationem benè probat, deciſ. 436. n. 8.
Litteræ Apoſtolicæ iuſtificatæ habent executionem paratam, deciſ. 477. num. 2.
Litteræ Apoſtolicæ io forma Gratioſa non ſolent expediri, niſi de qualitatibus expreſſis conſtet, deciſ. 292. n. 13.
Litteræ Apoſtolicæ Iuſtificatæ ſunt exequendæ, deciſ. 117. n. 5.
Litteras Apoſtolicas executioni demandante Executore *nullum* ius poteſt acquiri ex tali prouiſione pro canonizatione Iuriſpatronatus, deciſ. 15. n. 11.
in Litteris Apoſtolicis iuriſpatronatus probatur ex *illius derogatione* facta pro illa vice, deciſ. 509. n. 59.
Litteræ Apoſtolicæ quando ſont ſubreptitiæ, tunc prouiſus Apoſtolicus non efficitur legitimus contradictor, deciſ. 509. num. 41.
Litteræ Apoſtolicæ in forma Gratioſa non ſolent expediri, niſi de qualitatibus expreſſis cooſtet, deciſ. 252. n. 13.
Litteræ Apoſtolicæ iuxta modum in illis expreſſum ſunt intelligendæ, deciſ. 342. n. 8.
Litteræ Apoſtolicæ quomodo ſiot iuſtificandæ, deciſion. 477. oum. 6. & 7.
Litteræ Apoſtolicæ habent executionem paratam, deciſ. 510. n. 4.
Litterarum Apoſtolicarum expeditor reſignanti præiudicare non valet, quando contenta in mandato in ſupplicatione non expreſſit, deciſ. 419. n. 3.

L O C A M O N T I V M.

Locorum Montium fructus pro filiorum alimentis donati ſemper ſunt

Digitized by Google

ſunt obligati filijs, ſiue conſiderentur in dominio patris donatarij, ſiue donantis, deciſ.447. n. 2.
Loci montis proprietas cuiuſque loci eſt ſcutorum 100. deciſ. 19. num. 3.
Loca Montium cum ſuis fructibus præſumuntur extare, & ſub depoſito remanere, deciſ. 447. n. 6.
Locorum montium dominium transfertur in eum, cui in ſatisfactionem ſui crediti aſſignata fuerunt, deciſ.482. n. 1.
Et hoc procedit quando promiſſio facta fuit in quantitate, & deinde res æſtimata pro ſolutione aſſignatur, ibid. n. 2.
Loca montium in emptores ex conſtit. 159. Vrban. VIII. liberè tranſeunt, deciſ.381. num. 11.
Quod declara, ibid. n. 12. 13. & 14.

LOCVS.

Loco primi legatum relictum cenſetur cum eadem qualitate relictum, deciſ. 445. n. 19.
Localis Cambij ſpecies ex communi Doctorum ſententia admittitur, & ex Conſtitut. ſan. mem. Pij Papæ V. deciſ.126. n.1. & 2.
in Locum gradus caducati ſubſtitutus ſecundo loco, ſubintrat ac ſi immediatè fuiſſet ſubſtitutus, ſi primus vocatus, vel nolit, vel non poſſit ob eius prædeceſſum hæreditatem adire, deciſ.30. num. 22.
Loci ſtatutum eſt obſeruandum tanquam lex particularis, deciſ. 503. num. 4.
ad Locum ſalubriorem ſolent transferri monaſteria ſita in loco incongruo, vel aeris non ſalubris. deciſ.369. n. 6.
Locus Pius communitas non poteſt dici, deciſ.377. n. 5.
Locum dictio, *verſus*, non comprehendit ad cuius ſitum demonſtrat rei exiſtentiam, deciſ.510. num. 55.
Loca pia non excludunt deſcendentes teſtatoris quamuis fœminas, & non agnatas, deciſ.170. n. 14.
Locorum diuerſitas bonorum diuerſitatem arguit, deciſ. 387. num. 7.

LOCATIO.

Locationum effectuatarum inſtrumenta ob actuum pluralitatem iteratam per longum tempus concurrente ſolutione mercedis poſſeſſionem locatoris indubiam probant, deciſ. 229. num. 17. & 18.
Amplia etiamſi agatur in præiudicium tertij non conductoris, ibid. num. 19.
ex Locationibus poſſeſſio rei confinatæ reſultat, ſi ea res tota ſub dominio locatoris extiterit, deciſ.229. n. 7.
Locationum inſtrumenta antiqua probant abſque effectuatione, deciſ.520. n. 35.
Et maximè ſi ſint plura, & geminata, ibid. n. 36.
ex Locationibus pluribus, iunctis adminiculis probatur dominium, ibid. n. 95.
Locari domus quando non potuit ex defectu reſtauri in domo faciendi ad preſtationem penſionum vniuerſitas ad hoc alias obligata arctari non debet, deciſ.89. n. 9.
Locationis contractus ratificatur ab exactionibus penſionum, deciſ.38. num. 17.
ex Locationibus poſſeſſio probari poteſt, deciſ.229. n. 3.
Locatio ea publico inſtrumento benè probatur, deciſ.372. n.1.
Locationum Inſtrumenta, quando ſunt plura, pleniſſimè probant poſſeſſionem locantis, deciſ.520. n. 34.
Locatio fit etiam de reæſtimata, deciſ.74. n. 8.
ex Locationibus læſio non probatur, deciſ.23. n.9.

LOCATOR.

Locator quod bona locata poſſideat ex locationum inſtrumentis elicitur, deciſ.229. n. 5.
ob Longinquitatem vicarius foraneus conſtitui poteſt. deciſ.115. num. 26.
Locatori incumbit onus reſtaurandi Domum locatam, non conductori, deciſ.38. num. 1. 6. & 7.
Locationes diuerſis perſonis factæ, domorumque penſiones exactæ poſſeſſionem demonſtrant, deciſ.118. n. 4.
Locatores debent reaptare domos alias non currit penſio, deciſ.38. num. 18.
inter Locatorem, & conductorem conuentio quando difficultatem admittit interpretationem fauorem conductorum aſſumere debet, deciſ.199. n. 9.
in LOMBARDIA feuda ſunt diuidua, & filij in eis æqualiter ſuccedunt, deciſ.125. n. 13.

LVCRVM.

Lucrum facere nemini licet ex aliena iactura, deciſion. 263. numer. 17. & 18.
Lucrum Teſtator aliquod ex legato tribuere velle præſumitur, non verò onus iniungere legatarijs, deciſ.216. n. 5.
Lucri Dotalis medietas ſine dubio ſpectat ad filium & de altera medietate patre non diſponente ipſa quoque filio debetur, deciſ.85. n. 11.
Lucra Dotalia in proprietate acquirit Coniux ſuperſtes, ſi ad ſecundas nuptias non tranſiuerit pro virili portione vna cum filijs, deciſ.155. num. 6.
Declara tamen, ibid. num. 7.
Lucrum Dotale debetur Coniugi ſuperſtiti, quoad vſumfructum, ſecundum Statutum Vrbis, deciſ.281. n. 4.
Lucrum Cambia plerumque reddere conſueuerunt, deciſ. 126. num. 8.
Lucrum Dotis quando poſſit compenſari cum legato, deciſ. 188. num. 10.
Lucrum adminiſtrator quod facit ex adminiſtratione pecuniæ ſui principalis cenſetur acquiſiuiſſe eidem principali, deciſ. 198. num. 7.
Lucrum Dotale vxori debetur, marito mortuo, ſecundum Statutum Vrbis, deciſ. 281. n. 1.
Quod intelligendum eſt, quoad vſumfructum, ibidem numer. 2. & 3.
Lucrum Dotale quando neceſſariò non ex præſumpta hominum voluntate debetur cum legato ad fauorem viri, ab vxore facto, compenſari debet, deciſ. 348. n. 7.
Lucrum Tutor ea aliquo actu fauore pupillorum faciendo percipiens, non poteſt in illum auctorizare, ſed requiritur alterius tutoris conſenſus, deciſ.58. n. 2.
ad Lucrum contractus ſi tendat magis, quam ad damnum, ſufficit, ne ratione futuri euentus allegari poſſit læſio, deciſ. 6. num. 18.
Lucrandi modus diuerſus non diuerſificat finem, ad quem lucrum recipitur, deciſ.449. n. 12.
Lucrum meliorantis conſiſtit in fructibus rei melioratæ, deciſ.405. num. 12.
Lucri nomine continetur, quod accedit ſorti damno quocumque, & onere deducto, deciſ.126. n. 13.
Lucrum in Cambijs debet eſſe moderatum, deciſ.126. n. 41.
Lucri medietas datur perſonæ, alia pecuniæ, deciſ.379 n. 17.
Lucri mutuans nihil, ex mutuo percipere poteſt, deciſion. 420. num. 14.
Lucrari nemo debet cum aliena iactura, deciſ.25. n. 3.
Lucrum donatum quando videatur, deciſ.281. n. 21.
LVX Veritatis probatio illa præfertur, cui magis aſſiſtit, deciſ. 387. num. 2.

M

MAGISTRA experientia eſt rerum, deciſ. 252. n. 9.
MALA fides præſumpta non ſufficit in caſu, quo poſſidens domum titulo emptionis, vt ſuam non potuit moueri ad credendum contrarium ex eo, quod alter ſibi quæſtionem mouit, deciſ.217. num. 12.
MAIORICENSIS Epiſcopus, inter Epiſcopos Hiſpaniarum numeratur, & eſt ſuffraganeus Epiſcopi Valentini, deciſ. 212. num. 4.
Maioricenſis Inſula habetur pro vna eademque re cum Hiſpania, ibid. num. 1.

MAIOR.

Maioritas ordinis, vel prioritas temporis in præcedentia, an veniat attendenda, deciſ. 119. n. 13. & 14.
Maior infante inſtrumento adeſſe tenetur, deciſ. 56. n. 16.
Maior priuilegiatorum duorum, ille eſt, qui intendit damnum vitare, deciſ. 114. n.7. 8. 9. & 10.
Quod amplia, ibid. n. 11.
Maiorem partem habens cenſetur totum habere, deciſion. 8. num. 6.
à Maiore, & à minore mandatum factum, qui promiſit de rato cum iuramento, eſt validum, deciſ. 341. num. 2.
à Maiore ratificatio facta, tollit omnes præcedentes nullitates, deciſ.380. n. 4.
MALITIIS hominum quærendum obuiare, deciſion. 536. num. 181.
MANDANS Teſtator quod hæres diſponeret modo, & forma, vt illi oretenus commiſerat, videtur noluiſſe, quod hoc faceret per modum donationis, & inter viuos, deciſ.294. n. 13.

MANDATVM.

Mandatum ratificatio requirit ſpeciale, deciſ.114. num. 15.
Mandatum Tutoria non limitatur à lege circa poſſeſſionem, cum non prohibeatur ſolius poſſeſſionis alienatio, deciſ. 473. num. 4.
Mandatum pro credito illiquido exequi non debet, deciſ. 228. num. 8.
Mandatum etiam ſine Iudicis auctoritate, pro ſolutione expediri poteſt vigore Statuti Genuæ, dummodo de inſtrumento debiti conſtet, deciſ.240. n. 6.
Mandatum procuræ ex coniecturis regulariter dignoſcitur, deciſ. 59. num. 2.
Mandatum procuræ tacitum non poteſt plus operari, quàm expreſſum, deciſ. 176. num.6.

Man-

Digitized by Google

Mandatom iniuſtum executioni non eſt demandandum, deciſ. 128. num. 1.

Mandatum exceſſiuum , & nullum , ooo eſt executioni demandandum , deciſ. 146. n. 4.

Mandatum procuræ præſumptom non valet , vbi non habet locum neque tacitum , deciſ. 176. n. 4.

Mandata loco executorialium per Rotam executioni demandantur etiam in beneficialibus ad compellendum debitorem condemnatum, vt ſtatim ſatisfaciat, deciſ. 143. n. 2.

Mandatum præſumitur in ſoluente penſionem pro titulari , etiam in eiuſdemmet titularis præiudiciom , pro manuteotione in penſionarij fauorem decernenda , deciſ. 59. n. 8.

Mandatum pro credito liquido eſt executioni demandandum , deciſ. 295. n. 12.

Mandatum procuræ quando opponitur eſt adeò neceſſarium , vt per illius defectum omnia geſta ſint nulla , nec amplius reualidentur per illius productionem , deciſ. 176. n. 1.

in Mandato dictio inſuper , appoſita poſt narrata negotia particularia , indicat conſtituentes vltra expreſſa nouam poteſtatem velle ſubiungere, deciſ. 149. num. 11.

Mandatom procuræ ſemper intelligitur conceſſum ad ea, quæ veniunt conſecutiuè , & dependenter, deciſ. 461. n. 12.

Mandatum obtinens de tempore illius relaxationis quando eſt inæquali , vel maiori parte creditor , illud ſubſtinetur , non attento quod ſumma in qua prætenditur exceſſus potius ad computum vnius, vel alterius crediti ponatur, & intrat compenſatio, deciſ. 19. n. 7.

Mandatum in parte exceſſiuum eſt nullum in totum ratione indiuiduitatis, deciſ. 146. n. 1.

Mandarum de manutenendo pro reuocatione , ſeu loco reuocationis attentatorum conceditur , deciſ. 375. num. 12.

Mandatum relaxari non poteſt contra bona propria hæredis , non probata hæreditatis aditione cum beneficio Legis , & Inuentarij , & non reddita ratione de inuentariatis , deciſ. 207. oumer. 1. & 2.

Mandatum ſemper ſuſtinetur pro ſumma debita , quando non fuit executum , deciſ. 207. num. 3.

Mandante Teſtatore in ſcriptis redigi ſuum Teſtamentum , ſi deinde poſt iſtius extenſionem interrogetur , an illa ſit ſua voluntas , & reſpondeat per verbum ſic , interrogatio toleratur , & teſtamentum ſubſiſtit , deciſ. 137. n. 8.

Mandatum pro parte crediti liquidi non executum , ſuſtinetur ad euitandos inanes circuitus , & inutiles expenſas , deciſ. 389. num. 11.

Mandatum quando eſt executum , nulla præcedente liquidatione, & lite pendente , ſine vitio attentatorum, ſuſtiueri nequit , deciſ. 432. n. 4.

Mandatum pro credito illiquido, executiooi oon eſt demandandum , deciſ. 389. n. 9.

Mandata ſuſpicionis fugæ , Statutum Vrbis lib. 1. cap 98. concedit , quando debitores in Vrbe , aut eius diſtrictu bona ſtabilia non poſſident , deciſ. 160. n. 7.

Mandato clauſula , & generaliter dans , adiecta operatur , vt procuratori cenſeatur data facultas ea omnia explendi, quæ potuiſſet ipſemet conſtituturus explere , deciſ. 81. n. 8.

Mandatum pro credito iuſtificato , relaxari debet , deciſ. 274. num. 1. & 2.

Mandatum morte mandantis expirat , deciſ. 41. n. 15.

Limita, ibid. num. 17.

Mandatum de manutenendo conceditur etiam lite inchoata ſuper proprietate , & poſſeſſorio plenario , tam in prima , quàm in ſecunda , & alia vlteriori inſtantia , deciſ. 55. n. 1.

Mandatum factum à maiore , & à minore , qui promiſit de rato cum iuramento eſt validum , deciſ. 341. n. 2.

Mandato adiecta clauſula , omni meliori modo , operatur , vt illud poſſit diuidi , & poſſeſſio ſuſtineri , ex titulo diuerſo ab expreſſo, eo modo, quo valere , & ſuſtineri poteſt , deciſ. 66. num. 9.

Mandatum intereſſe Communitatis concernens , ſi in illo expediendo non interuenit duarum ex tribus partibus eiuſdem conſeoſus , non poteſt ſuſtineri , nec ex illo vlla oritur obligatio , deciſ. 62. n. 5.

Mandatom procuræ non arguitur ex productione abſolutionis à iuramento , cum non potuerit haberi à publico Notario , deciſ. 219. nom. 6.

Mandati nullitas excludit contumaciam illius contra quem fuit relaxatom , deciſ. 146. n. 2.

in Mandato , & ſententijs ineffectuatis fundamentom fieri noo poteſt , deciſ. 58. n. 12.

Mandatum procuratore acceptante , & principali notitiam habente , non poteſt procedi per contradictas , deciſion. 206. nom. 2.

Mandatum relaxari debet pro debito obligatione Camerali vallato , deciſ. 447. n. 3.

Mandatum vt validè relaxetur , requiritur creditum omninò indubium , deciſ. 354. num. 5.

Mandati executio reſpectu quantitatis ſub fideiuſſione non comprehenſæ , retardari nequit , deciſ. 313. n. 10.

Mandatum expreſſum , & præſumptum expirat per ſuperueniens bannum capitale conſtituentis , deciſ. 485. n. 3.

Mandatum præſumitur ex productione iurium , quod ſufficit ad euitandam nullitatem proceſſus , deciſ. 176. n. 2.

aduerſus Mandatom Manutenòonis validum , reſtitutio non conceditur , deciſ. 187. n. 1.

Mandatum de manutenendo arguit poſſeſſionem , deciſion. 128. num. 3.

Mandatum Reorum ad interrogandum ſpeciale requiritur , ſicuti è contrario requiritur in procuratore actoris ad declarandum , deciſ. 470. n. 9. & 10.

Mandati relaxati iuſtitia , ex quibus conſurgat , deciſ. 354. n. 2.

Mandatum citra vitium nullitatis , & iniuſtitiæ relaxari non poteſt , noo præcedente liquidatione fructuum , deciſ. 19. num. 8.

Mandatum verbis ampliſſimis conceptum , excludit reſtrictionem ad negotium particulare , deciſ. 140. n. 10.

ac Mandatum ratificatio idem operatur , ac ſi ſpeciale requireretur , deciſ. 461. n. 13.

Mandatum pro credito illiquido oon eſt relaxandum , deciſ. 456. num. 9.

Mandato ratificatio æquiparatur in his , vbi ſpeciale requiritur , deciſ. 393. n. 5.

Mandatum patroi ex ſolutione notabilis ſummæ nepotum nomine peracta deſumitur , deciſ. 59. n. 7.

Mandatum de manutenendo docenti de ſua poſſeſſione conceditur , deciſ. 147. n. 1. & 3.

Amplia , ibid. num. 4.

Maodatum facilius præſumitur inter ſanguine coniunctos , deciſ. 59. num. 9.

Mandati extenſio non debet attendi , deciſ. 53. n. 6.

Mandati iuſtitia ex quibus reſultet , deciſ. 187. n. 3.

Mandatum ad hoc , vt validè relaxetur , quid requiratur , deciſ. 354. num. 3.

Mandatum ex quo rectè relaxatum appareat , deciſ. 385. n. 2.

ex Mandato de immittendo poſſeſſio conuincitur , ad fauorem poſſeſſoris relaxato , deciſ. 80. o. 3.

Mandati procurator limites, diligenter cuſtodire debet, deciſ. 462. num. 9.

Mandatum relaxatum pro conſecutione crediti extincti , ſuſtineri nequit , deciſ. 402. n. 2.

de MANV hæredis legatarius, legatum accipere tenetur, deciſ. 118. num. 8.

vti Manus mortua , Communitas non perit , nec deficit linea , deciſ. 377. n. 2.

MANVTENIBILIS poſſeſſio apprehenſa , alio non poſſidente eſt, deciſ. 190. n. 11.

Manutenibilis poſſeſſio , vt fiat , quid ſit inoeſtigandum , deciſ. 520. num. 22.

MANVTENERI poſſidens debet , deciſ. 55. n. 2.

M A N V T E N T I O.

Manutentio conceditur etiam in gradu appellationis , deciſ. 255. num. 5.

Maoutentio etiam ex falſa cauſa poſſideoti conceditur , deciſ. 174. num. 10.

Manutentio concedi non poteſt in gradu reſtitutionis in integrum , quando exequuta eſt ſententia limitatiu , deciſ. 255. num. 2. & 3.

Manutentio conceditur lata ſententia in petitorio , ibid. n. 1.

Manutentio de poſſeſſione ex ipſa deliberatione bonorum , non poteſt denegari , deciſ. 28. n. 7.

Manutentio conceditur quando conſtat de bono iure illam petentis , deciſ. 316. o. 8.

Manutentio poſſeſſori datur , præſertim iuſto , & legitimo , deciſ. 186. oum. 2. & 3.

Manuteotio datur eo modo , quo quis poſſediſſe probatur , deciſ. 257. num. 8.

Manutentio hæredi ſcripto non eſt impedienda , non concurrentibus requiſitis ad illam impediendum , deciſ. 190. n. 9.

de Manutenendo mandatum pro reuocatione , ſeu loco reuocationis attentatorum conceditur , deciſ. 375. n. 12.

Manutentio datur in gradu appellationis , deciſ. 55. n. 12.

ex Manutentione poſſeſſio plena probatur prioris poſſeſſoris, & ex locationibus ab iſto factis , deciſ. 107. n. 3. & 4.

Manutentio conceditur cui Ius aſſiſtit , deciſ. 249. n. 1.

Manutentio conceditur doceoti de ſua poſſeſſione , deciſion. 18. num. 1.

Manutentio tunc eſt reuocanda , quando Iudex proceſſit neglecto Iuris ordine , de facto tamquam priuatus, deciſ. 432. oum. 3.

Manutentio à Iudice cooceſſa non reuocatur , dum dubia , & diſputabilis eſt nullitas , vel iniuſtitia , ibid. num. 2.

Manu-

Manutentio reſignanti datur, tam aduerſus reſignatarium, quam aduerſus tertium, deciſ. 184. n. 9.
Manutentio datur anteriori poſſidenti, deciſ. 60. n. 1.
Maximè quando poſſeſſio tributa fuit poſſeſſori Iudicis auctoritate quemcumque alium ſuæ poſſeſſione priuantis, ibid. num. 2.
in Manutentionis iudicio ſummariſſimo non conſideratur, an à Iudice poſſeſſio legitimè decreta fuerit, deciſ. 17. n. 2.
Ita vt ſola detentatio, ac nudum poſſeſſionis factum ſuffragetur, ibid. num. 9.
Manutentio poſſeſſori debetur, qui ſe pro ſpoliato non habuit, deciſ. 262. n. 1.
Manutentio quando non poſſit denegari in bonis ſubhaſtatis, & deliberatis, deciſ. 28. n. 6.
ad Manutentionem poſſeſſio apprehenſa alio tunc temporis non poſſidente eſt ſufficiens, deciſ. 57. n. 1.
Secus, ibid. num. 2.
Manutentio denegata deputatus œconomus, & ſequeſtrata poſſeſſio, non valent ad inducendam validitatem poſſeſſionis captæ per poſteriorem in præiudicium Eccleſiæ, deciſ. 106. num. 10.
Manutentio poſſidenti datur, deciſ. 226. n. 9.
Manutenenda poſſeſſio illa venit, quæ vſque ad motæ litis diem continuata fuit, deciſ. 249. n. 2.
Manutenendus eſt reſignans perſiſtens in detentione, deciſ. 186. num. 7.
Manuteneri poſſidens debet diſputatione pendente, deciſ. 18. num. 8.

MARITVS.

Maritus dum acquiſiuit aliquid abſente Vxore, niſi conſtet de eiuſdem ratificatione, non poteſt dici ei etiam illud acquiſitum, deciſ. 37. n. 5.
Ea ſtipulationis ſola ſcientia, præſumitur ratificatio eius, ad cuius fauorem facta reperitur, ibid. n. 6.
à Marito confeſſio facta conſtante matrimonio de pecuniæ receptione tanquam ſuſpecta non admittitur, & numerationem quantitatis non probat, deciſ. 267. n. 7.
Maritus acquirens emphyteuſim pro ſe, & vxore, licet non ſit præſens ſtipulationi, præſumitur tamen eius acceptatio, ea ſola ſcientia ſtipulationis, deciſ. 37. n. 6.
ex Marito filius præſumitur genitus probato acceſſu iſtius ad vxorem, deciſ. 105. n. 3.
Marito dotis interuſuria debentur à die quo cæpit, onera Matrimonij ſuſtinere, deciſ. 413. n. 8.
à Marito pars dimidia bonorom vxori relicta vltra dotem, legatum cenſetur, deciſ. 451. n. 7.
à Marito dominium fundi empti pecunia propria, ſed nomine vxoris, quando viro fuit tradita poſſeſſio, acquiritur dominium viro, & non vxori, cuius nomen cenſetur, ſimulatè appoſitum, deciſ. 188. n. 3.
Mariti aſſertio facta conſtante matrimonio, præſumitur facta in fraudem Donationis prohibitæ inter virum, & vxorem, ibid. num. 6.
Maritus ſub onere fideicommiſſi bona in dotem recipiens cenſetur detractioni lucri dotalis renunciare voluiſſe, deciſ. 183. num. 10.
à Marito non ſunt reſtituenda bona mobilia, quæ ex lapſu longi temporis conſumuntur, & quamuis in dotem data, deciſ. 267. num. 10.
Maritus debet citari quando agitur de principali intereſſe vxoris, deciſ. 70. n. 12.
Maritus contra Socerum pro dote, non habet actionem, deciſ. 413. num. 19.
Maritus pro aſſecuratione Dotis, ſufficit quod ſit ſuſpectus de dilapidatione, deciſ. 474. n. 10.
Marito mulier viuente non dicitur poſſidere, deciſ. 220. numer. 2. & 3.
MARSVPIVM Communitatis ſindicus quando poteſt obligare, deciſ. 113. num. 20.

MASCVLVS.

Maſculorum vocatio ex fœminis intelligitur de immediatè deſcendentibus, deciſ. 233. n. 8.
Maſculus deſcendens per fœminam à ſucceſſione repellitur, quando vocatus fuit maſculus deſcendens a maſculo, deciſ. 306. num. 2.
Maſculos Teſtator quando vocauit à primo, vſque ad vltimum omnes honorare voluiſſe præſumitur, deciſ. 352. n. 8.
Maſculorum ceſſante concurſu fœminæ niſi expreſsè fuerint excluſæ ſuccedunt, deciſ. 462. n. 5.
poſt Maſculos Teſtator fœminas agnatas, earumque filios ad hæreditatem ſuam vocans loca pia excluſiſſe videtur, deciſ. 211. num. 9.
ad Maſculos ſupra vocatos, verba, vt bona conſeruentur apud hæredes, & in eorum linea maſculina, & ea deficiente in linea fœminina, relatiuè limitant, & reſtringunt conditionem, nec poſſunt referri ad deſcendentes excluſos, deciſ. 208. n. 13.
Maſculinæ qualitatis repetitio non inducitur quoties perſonarum, & rationis diſparitas concurrit, deciſ. 123. n. 22.
Maſculi ex fœminis nunquam dicuntur in eſſe deducti illis non natis, deciſ. 233. n. 1.
cum Maſculis fœminæ concurrunt in bonis, cum clauſula vtriuſque ſexus conceſſis, deciſ. 78. n. 3.
Maſculis dictio, qualificat tantum illa verba, quibus appoſita eſt, deciſ. 211. n. 5.
Maſculus excluſus à fœminis ſemper eſt excluſus, & ſemel factus locus fœminis, non eſt faciendus locus denuo maſculis iam finitis, deciſ. 195. n. 3.
in Maſculo linea Maſculina incipit, & Fœminina in fœmina, deciſ. 233. n. 2.
propter Maſculos filiabus excluſis, & propter Dotem, non poteſt inferri ex earum excluſione, ad excluſionem neptum, deciſ. 16. num. 29.
poſt Maſculos, Teſtator fœminas ad ſucceſſionem bonorum admittens ſe declarare videtur, non ſumpſiſſe conſeruationem domus, & familiæ in rigida ſignificatione reſtricta ad ſolos maſculos, ſed in benigniori pro prælatione agnatorum tantum, deciſ. 211. n. 8.
in Maſculo procreato dilectio maior cadit ex fœmina agnata proxima, quam ex remotiori, deciſ. 233. n. 13. 14. & 15.
Maſculorum primogenitus, fœminæ primogenitæ ſuccedit, deciſ. 319. num. 14.
Maſculinum in actibus vltimæ voluntatis concipit fœmininum, deciſ. 285. n. 4.
Maſculina qualitas totalem fœminarum excluſionem non inducit quando in alijs Teſtamenti partibus fœminæ vocatæ noſcuntur, deciſ. 170. n. 8.
cum Maſculis veniunt, fœminæ ordine ſucceſſiuo, & non inſimul, deciſ. 78. n. 4.
Maſculus debet quis eſſe adhoc, vt dicatur de linea maſculina, deciſ. 233. n. 6.

MASCVLINITAS.

Maſculinitatis qualitatem Teſtator reperens, præſumitur ad agnationis conſeruationem reſpectum habuiſſe, deciſion. 326. num. 6.
Amplia ſi inter primos inſtitutos reciprocam ſubſtitutionem fecerit, ibid. n. 7.
Amplia denuò, ſi filios in conditione pluries poſuit, cum qualitate quod eſſent legitimi, & naturales, & de legitimo Matrimonio nati, ibid. n. 8. & 9.
Maſculinitatis, & legitimitatis expreſſio pluries repetita in filijs, inducit voluntatem conſeruandi perpetuò bona in agnatione, deciſ. 468. n. 14. & 15.
Maſculinitatis repetitio non eſt admittenda concurrente perſonarum, & rationis diſparitate, deciſ. 30. n. 11.
Maſculinitatis qualitas ſæpiùs à Teſtatore repetita, arguit votum conſeruandæ agnationis, deciſ. 347. n. 1.

MATER.

Mater præfertur Amitæ in renouatione Emphyteuſis expiratæ per obitum filij, deciſ. 476. num. 5.
Quod declara, ibid. n. 6. 7. 8. 9. 10. 11. & 12.
Mater, frater, & ſoror æqualiter de Iure admittuntur ad ſucceſſionem ab inteſtato defuncti, deciſ. 128. n. 1.
Mater à ſucceſſione filij auum paternum excludit, cum pater ſuperſit, deciſ. 122. n. 2.
Mater relicta in vſufructu ſimul cum filia cenſetur verè vſufructuaria, deciſ. 502. n. 2.
à Matre titulo ſimplicia donationis, filij non tenentur ea, quæ receperunt communicare cum reliquis bonis hæreditarijs, deciſ. 3. num. 1.
Mater in ſucceſſione filij, vbi ex diſpoſitione Statuti, vincitur à patruo, eo fortius vincitur ab auo, deciſ. 122. n. 6.
Mater per compendioſa n, vti deſcendens vocata cenſetur grauata reſtituere filio per fideicommiſſum, deciſ. 30. n. 8.
Matrem Statutum exhæredans vti odioſum, & iniquum non attenditur, deciſ. 122. n. 10.
Mater relicta tutrix non poteſt ad ſecundas nuptias conuolare, niſi præcedat renunciatio Authent. Matri, & Auiæ, Cod. quando Mulier tutel. oner. fung. poteſt. deciſ. 130. n. 14.
Matrem Statutum excludens propter coniunctos ex latere paterno, debet eam excludere ob perſonam aui, deciſion. 46. num. 6.
Mater in ſucceſſione filij infantis defuncti, fundatam intentionem habens in Statuto, non poteſt excludi niſi à perſonis in ſtatuto expreſſis, deciſ. 458. num. 1. & 2.
Mater excludi non debet vigore ſtatuti, niſi à perſonis ibi nominatis, & qui oculis corporeis legi poſſunt, deciſion. 46. num. 8.
Mater non eſt excludenda à perſona, de qua ſtatutum non loquitur, deciſ. 122. n. 7.
à Matre ſolutiones factæ abſque mandato nullum præiudicium
filio

Digitized by Google

filio inferre valent, deciſ. 159. num. 7.
Matrem ſtatutum licet excludat exiſtente patruo, non tamen excludit ſororem, deciſ. 357. n. 7. & 8.
Mater excludi tantum debet à perſonis, quæ à ſtatuto enumerantur, ibid. n. 9.
Mater Auo præfertur in hæreditate, quæ nunquam adita fuit, deciſ. 46. num. 3.
Mater neceſſaria probatione eſt probanda, deciſ. 437. n. 6.
Mater ſuccedit filio, deciſ. 112. n. 4.

MATERIA.

in Materia renunciationis, interpretatio ſtrictiſſima vti odioſa facienda eſt, deciſ. 253. n. 11.
Materia facultatiua excluditur quando ſententia parti notificata præceſſit, quæ facit pro executione illius, ac paritione actus, deciſ. 284. n. 10.
extra Materiam obiectiones non attenduntur, deciſ. 100. n. 14.
ſecundum Materiam ſubiectam, quamuis ſit vniuerſalis dictio, vbicumque tamen reſtringitur, & mentem diſponentis, deciſ. 359. num. 8.
in Materia remiſſoriæ probatio, probationem non excludit, ſed in diſcuſſione principalis dubij debet videri quænam præualeat, deciſ. 397. n. 8.
in Materia Eccleſiæ præiudiciali non ſtatur aſſertioni vnius quamuis Cardinalis, deciſ. 99. n. 8.
in Materia melioramentorum non attenditur id quod fuit impenſum, nec melioratum, ſed quod minus eſt ex his duobus teſtituitur, deciſ. 22. n. 3.
Materia articulata eſt releuans, remiſſoria concedi ſolet quoties, deciſ. 397. n. 3.
in Materia alimentorum aſſignandorum attenditur quantum in iſtis erogari volebat is, qui ea præſtari iuſſit, deciſ. 127. num. 3.
ſuper Materia de qua depoſuit Teſtis, ſi poſtquam fuerit examinatus, aſſerat ſe nihil ſcire, vt euitetur contradictio, præſumendum eſt, dixiſſe id præter iam dicta, deciſ. 276. n. 14.
Materiam diuerſam, & magis diſtinctam articuli noui quando continent, admittuntur etiam poſt didicita teſtificata, deciſ. 361. num. 4.
in Materia collectionis fructuum anni fertilis, cum ſterili eſt facienda, læſio vt probetur, deciſ. 6. n. 12. & 13.
Materia articulata etiam per ſcripturas probatur, deciſ. 258. num. 7.
Materia poſitionum exigit, vt ad illas reſpondeatur per verbum credit, vel non credit, deciſ. 346. n. 8.
Materiam magis ſpecificam, & diſtinctam, articuli quando continent nouum examen concedi ſolet, deciſ. 359. n. 3.
in Materia filiationis ea, quæ frequentius, & veriſimilius, non quæ raro accidunt ſpectantur, deciſ. 535. n. 79.
in Materia probationum, veriſimilitudo ſolet attendi, deciſ. 458. num. 4.
Materia articulata, quando eſt irreleuans remiſſoria non datur, deciſ. 501. n. 4.
in Materia pœnali, ſeu odioſa pluralitas, non reſoluitur in ſingularitatem, deciſ. 281. n. 4.

MATRIMONIVM.

Matrimonium cum Concubina à legibus non eſt interdictum, deciſ. 436. num. 9.
Matrimonium vt valide contrahatur de licentia Parochi, ſufficit quod ea ſit generalis ad exercenda iura Parochialia, deciſ. 433. num. 11.
Matrimonium debet contrahi coram proprio Parocho, vel Sacerdote de ipſius Parochi, ſeu Ordinarij licentia, alias eſt nullum, deciſ. 498. n. 16.
Quod declara, ibid. n. 17. & 18.
Matrimonij certi contemplatione facta Donatio facit, quod per mortem vnius Coniugis intereſſe alterius, præſeruatum remaneat, deciſ. 11. n. 7.
Quod ab initio ſuſtineri non poteſt, ex poſt facto conualeſcere non valet, ibid. n. 8.
Matrimonium celebratum mutuo amborum Coniugum conſenſu, cum interuentu Parochi, vel alterius de licentia Parochi, & ſeruata in omnibus forma Concilij Tridentini, non poteſt de nullitate redargui, deciſ. 433. n. 1.
Matrimonio contra Patris voluntatem expleto, & filiæ dotem conſtituentis cautio ex parte Viri pro dotis conſeruatione requiritur, deciſ. 93. n. 17.
Matrimonium inter Raptorem, & Raptam conſtitui non poteſt, niſi rapta de manu raptoris euaſa conſenſum præſtiterit, deciſ. 498. num. 1.
Quod amplia, ibid. n. 2. 9. & 11.
Matrimonium contrahere volentes, an teneantur prius confiteri eorum peccata, deciſ. 535. n. 53.
Matrimonium contrahere non tenetur is, qui condemnatus ad deſponſandum, vel conſtituendam dotem, ipſam dotem ſoluit, deciſ. 242. num. 10.
Matrimonium illud non eſt contrahendum coactè ex quo ſcandala, & mali exitus oriri poſſent, ibid. n. 13.
Matrimonium ius ciuile contra parentum voluntatem expletum irritat, deciſ. 93. n. 3.
per Matrimonium ſubſequens legitimitas non ſuffragatur, quod à Teſtatore fuit expreſsè prohibita, deciſ. 535. n. 74.
Matrimonij cauſæ certi, & determinati, & conſeruationis honoris, & familiæ non conſiderantur, niſi adhibeantur ſolemnitates requiſitæ copulatiuè in contractibus minorum, deciſ. 230. num. 5.
ad Matrimonij validitatem ius Canonicum coniugis vtriuſque conſenſum requirit, deciſ. 93. n. 4.
Matrimonium filia, quæ reclamante patre contraxit non debet in conſecutione dotis melioris eſſe conditionis, altera, voluntatem ſuam deſiderio parentum regulante, ibid. n. 9.
Matrimonio forenſium, vel vagorum contractum, non præmiſſis diligentijs requiſitis à Conc. Trid. valet, ſed Parochus peccat mortaliter, deciſ. 535. n. 54.
Matrimonij validitas ex diuturna cohabitatione coniugum poſt contractum matrimonium publica tractatione, & reputatione & alijs reſultat, deciſ. 433. n. 15.
ex Matrimonio legitimo qualitas non cenſetur repetita, quando Teſtator illegitimum ſubſtituerit, deciſ. 175. n. 7.
Matrimonium vt ſit validum ſufficit, quod Sacerdos ſit parochus vnius ex contrahentibus, deciſ. 433. n. 13.
Matrimonialium onerum ſuſtentatio deſeruit pro mora, & interpellatione, deciſ. 413. n. 5.
In Matrimonio metus excluditur ex aſſiſtentia ſuperioris Eccleſiæ, deciſ. 67. n. 9.
Matrimonij cauſa naturam donationis ad quoſcumque hæredes tranſitoriæ immutare non valet, deciſ. 11. n. 1.
in Matrimonio vagorum, quæ diligentiæ requirantur remiſſiuè, deciſ. 535. n. 42. 49. & 54.
Matrimonium fidelis cum Iudeo, vel alio infideli non baptizato contractum an valeat, ibid. n. 51.
Matrimonium ex quibus ratificatum dicatur, deciſ. 67. num. 10. & 11.
Matrimonium eſt valde priuilegiatum, deciſ. 475. n. 5.
Matrimonij contemplatione donatio facta non requirit ſolemnitates, & inſinuationem, ibid. n. 3.
Matrimonium indiuiduam vitæ conſuetudinem *continet*, deciſ. 442. num. 9.
Matrimonium debet procedere ex libera coniugum voluntate, deciſ. 67. n. 8.
Matrimonij validitas poteſt quandocumque probari, ibidem num. 4.
Matrimonij cauſa validitatis dicitur profana, ibid. n. 23.

MEDICVS.

Medico de infirmitate atteſtanti benè creditur, deciſ. 371. n. 5.
Medicorum peritiæ in ijs, quæ ad ipſos attinent ſtandum eſt, deciſ. 374. num. 3.
Medicorum iudicia in re ſibi attinente ſtandum eſt, *deciſ. 371.* num. 15.
MEDIA præſumuntur probatis extremis, *deciſ. 309.* n. 38.
Medium datur inter prohibere alienationem, & illam permittere, deciſ. 288. n. 7.
Medium non datur inter poſſe, & non poſſe, ibid. n. 6.
Medium tanquam emolumentum & fructus quarti debetur illi cui quartum adiudicatum eſt, deciſ. 49. n. 4.
Medietas datur lucri perſonæ, alia pecuniæ, deciſ. 348. n. 17.
pro Medietate creditor hæres defuncti hæreditatem adeundo tantam crediti extinguit, deciſ. 517. n. 9.

MELIORAMENTA.

Melioramenta ex plantatione arborum non ſunt reficienda, quando illæ deuenerunt infructiferæ ad manus deliberatarij, deciſ. 22. num. 7.
Melioramentorum fructus, ad meliorantem ſpectant, deciſ. 219. num. 9.
Melioramenta debent refici quando ſunt liquida, & ſpecificè iuſtificata, deciſ. 19. n. 14.
Secus quando non apparet iuſtificatus antiquus *valor* rei deliberatæ, & quid, & quantum fuerit melioratum, ſine quibus requiſitis melioramenta firmari non poſſunt, ibid. n. 15.
Melioramenta debent eſſe iuſtificata, ad hoc vt melioranti detur retentio, deciſ. 405. n. 2.
Melioramentorum iuſtificatio ex quibus reſultare nequeat, ibid. num. 3.
Melioramenta vt validè iuſtificentur ſtatus antiquus rei melioratæ eſt inquirendus, ibid. n. 5.
Melioramenta ad hoc vt ſint reficienda, neceſſarium eſt aperire quid fuerit impenſum, ibid. n. 7.
ad Melioramentorum probationis effectum differt valor domus à valore materiæ ipſius domus, ibid. n. 8.
Melioramentorum fructus commodo meliorantis cedunt, qui non cogitur illos reſtituere, ibid. n. 11.

Digitized by Google

Meliorantis lucrum conſiſtit in fructibus rei melioratæ, ibidem num. 12.
Melioramentorum illiquiditas retentionem excludit, ibid. n. 13.
Melioratæ rei fructus creditor indebitè percipiens præſumitur de illis ſatisfactus, ibid. n. 21.
Melioramentorum creditor non efficitur dominus rei melioratæ, ibid. num. 22.
Melioramenta illiquida immiſſionem retardare nequeunt domino meliorant, ibid. n. 23.
Melioramentorum creditum approbarum, nec vnquam controuerſum facit, quod melioramenta ſint omninò reficienda, deciſ. 219. num. 1.
Melioramenta facta fuiſſe cautio de reficiendis melioramentis probat, ibid. n. 8.
in Melioramentorum materia non attenditur id quod fuit impenſum, nec melioratum, ſed quod minus eſt ex his duobus reſtituitur, deciſ. 22. n. 3.
Melioramenta non neceſſaria non debent refici, ibid. n. 8.
Melioranti ad melioramenta liquidanda termino præfixo pendente non proceditur ad executionem ſeu commiſſionem, ibidem num. 9.
Quod declara, ibid. num. 10. & 11.
Melioramenta vt veniant reficienda, ſtatus antiquus fundi meliorati venit neceſſariò attendendus, deciſ. 65. n. 22.
ad MELIORANDVM in emphyteuſi res concedi ſolet, deciſ. 338. num. 7.
per MELIORANTEM fructus lite pendente percepti debent cum melioramentis compenſari, deciſ. 395. n. 7.
MEMORIÆ cauſa liber paruus conſcriptus nec contra ſcribentes probat, deciſ. 407. n. 9.

MENDACII.

Mendacium Notarij inducit in teſtamento maximam falſitatis ſuſpicionem, deciſ. 525. n. 2.
de Mendacio teſtis conuictus non probat, deciſ. 256. n. 17.
Mendacij præſumptio non oritur in conſtituto in articulo mortis, deciſ. 234. n. 8.
de Mendacio teſtes, dum conuincuntur, nulla fides eis eſt adhibenda, deciſ. 37. n. 17.
ad MENSAM propriam hæredi minus eſt oneroſa alimentatio, deciſ. 442. n. 8.

MENSIS.

in Menſe Apoſtolico facta collatio de beneficio eſt nulla, dec. 397. num. 2.
Menſis Octobris ex reg. 9. Cancell. eſt reſeruatus, deciſ. 423. n. 1.
Menſis Auguſti, eſt ex menſibus reſeruatis Epiſcopo gaudente alternatiua, deciſ. 292. n. 3.

MENS.

Mens teſtatoris ſemper venite attendenda, deciſ. 133. n. 10.
Mens teſtatoris talis eſſe præſumitur, qualis expreſſa legitur in teſtamento, deciſ. 294. n. 5.
vt Mens teſtatoris fideicommittendi reciprocè de linea ad lineam eruatur coniecturæ ſimul iungi debent, deciſ. 411. n. 13.
Mens diſponentis in vltimis voluntatibus eſt inſpicienda, non verò inhærendum verborum rigori, deciſ. 30. n. 26.
Mens teſtatoris ante omnia debet attendi, deciſ. 66. n. 5. & 6.
Mens contrahentium ex contractu ſolet deprehendi, deciſ. 311. num. 55.

MENTE.

in Mente cauſæ reſidentes non poſſunt explicari ab illo, cui ſpecialis facultas à principali tributa non eſt, deciſion. 106. num. 5.
Mentis teſtatoris declaratio per hæredem facta ſi ſit inueriſimilis, voluntas teſtatoris magis conformis eſt attendenda, deciſ. 404. num. 11. & 12.
Mentio iuriſpatronatus requiritur in patronatu ex dotatione, vel fundatione, deciſ. 367. n. 3.
Secus in competente ex conſuetudine, vel præſcriptione, ibid. num. 4.
de Mente ſana teſtatoris teſtes deponentes in concurſu aliorum ſuper dementia deponentium ſunt præferendi, deciſ. 137. n. 6.
Mentem ſuam, & ſpiritum hæredis diſpoſitioni relinquens teſtator intelligitur reliquiſſe ad declarandas dubietates non ad euertendam diſpoſitionem à ſe factam, deciſ. 410. o. 11.
contra Mentem Teſtatoris diſpoſitio facta ab hærede, tunc actus nullitatem operatur, quando mens Teſtatoris euerteretur, deciſ. 519 n. 8.
Mentio in renunciatione quando habita eſt de pluribus ſucceſſionibus non comprehenduntur hæreditates gradus, ſeu perſonæ non nominatæ, deciſ. 330. n. 12.
de Mente collatoris mutandi ſtatum beneficij, illudque à patronatu eximendi collatio non attenditur, quando non eſt, deciſ. 444. num. 20.
Mentem teſtatoris ſubſtitutio declarat alienam à ſubſtitutorum excluſione, deciſ. 36. n. 18.
ad Mentem teſtatoris declarandam teſtes inſeruiunt, dec. 130. n. 16.
Mentis teſtatoris declaratio oretenus hæredi commiſſa ſi non iurata pro inualida habetur, deciſ. 404. n. 10.
ſub MENTIONE mortis mors naturalis tantum venit, deciſ. 453. num. 4.
Mentionem ſtatutum non faciens de aliquo caſu terminari debet à Iure communi, deciſ. 357. n. 3.
MENSVRAM quantitatem, & extenſionem, dum confinia indicant quidquid in eis eſt includunt, deciſ. 510. n. 52.

MERCATOR.

inter Mercatores Statut. Bonon. declaratur circa concurſus creditorum, deciſ. 503. n. 11. 14. 15. & 17.
Mercatoribus non eſt conceſſum ex mutuo fructus percipere niſi concurrentibus requiſitis Caſtrenſ. deciſ. 526. n. 4. & 5.
Mercator poteſt apud ſe retinere pecuniam, vt de fructibus pupilli, & minores viuere poſſint, deciſ. 74. n. 16. & 17.
Mercatura frumenti, hordei, & aliarum rerum humano vſui neceſſarium interdicta eſt omnibus Iudæis, deciſ. 225. o. 10.
Mercatores ſolent creare partitas per modum crediti, non per modum ſolutionis, deciſ. 196. n. 4.
Mercator ob modicum lucrum non præſumitur velle prægrauare honorem, & animam deteſtabili vſuræ crimine, deciſ. 126. num. 24.
Mercatorem ſuſpectum lex non exiſtimat in loco originis poſſidentem bona debitis correſpondentia, deciſ 354. n. 8.
Mercator vt valeat cum ſeipſo recipere cambia facultatem obtinere debet à debitore Cambij, deciſ. 41. n. 10.
Mercatori ex correſponſalis facto præiudicium non infertur, deciſ. 126. num. 36.
inter Mercatores Statut. Bonon. in concurſu creditorum prohibet viam executiuam quod declara, vt num. 10. limita, deciſ. 503. num. 3. & 16.
Mercatorum atteſtatio optimè probat, deciſ. 492. n. 9.
Mercatores Neapolitani cambium exercere per diuerſas plateas poſſunt ſtante edicto Protegis diuerſas plateas pro cambijs exercendis præſcribente, deciſ. 126. n. 14.
Maximè concurrente mercatorum vſu, & atteſtatione, cuius virtute continuatio cambij in dubio debet legitima reputari, ibid. num. 15.
Mercatoris liber vt probet pro tertio contra tertium, neceſſe eſt vt ſolutio per quietantiam recipientis iuſtificetur, deciſ. 263. num. 3. 10. & 11.
Mercatores non ſolent pecunias otioſas tenere, deciſ. 526. n. 3.
Mercator Dominus Nauilij, præſumitur etiam Dominus mercium in eo exiſtentium, deciſ. 497. n. 5.
Mercatori cum ſeipſo ad id poteſtatem non habente cambiare non licet, deciſ. 41. n. 8.
Mercator à patria non cenſetur abeſſe habens animum abſoluto negotio in eam redeundi, deciſ. 354. n. 9.
in Mercatoribus in dubio non præſumitur fraudis interuentus, deciſ. 126. n. 17.
Mercatores hodie ſunt ſoluendo, & magnis facultatibus abundant, deciſ. 260. n. 15.
Mercatorum fides ſpeciali candore regulariter enitere debet, deciſ. 126. num. 18.
Mercatoris libri contra ipſum, & ab eo cauſam habentes plenè probant, deciſ. 376. n. 12.
Mercatura, & negotiatio Clerico interdicta eſt, deciſ. 41. num. 13. & 15.
Mercatores pecunias otioſas retinere non ſolent, deciſ. 420. num. 3.
Meritorum expreſſio filij eſt potius color quæſitus in cortice verborum, quam veritas, deciſ. 61. n. 20.
Merita filij, non veniunt remuneranda cum ex debito teneantur erga patrem, ibid. n. 18.
METAM enunciatiuæ centum annorum excedentes habent vim famæ, deciſ. 509. n. 4.

METVS.

de Metu deponentibus teſtibus, magis eſt credendum, quam teſtibus deponentibus de libera voluntate teſtatoris, quod fallit, deciſ. 164. n. 18. & 19.
Metus, & vis quando dicantur incuſſa, deciſ. 408. n. 8.
de Metu teſtes deponentes, & circa metum reſpectu de quo agitur non deponentes nihil releuant, deciſ. 154. n. 3.
Amplia, vt ibid. n. 4.
Metus non præſumitur, niſi ab allegante iuſtificetur, deciſ. 154. num. 2.
Metus in matrimonio excluditur ex aſſiſtentia ſuperioris Eccleſiæ, deciſ. 67. n. 9.
Metus debet eſſe talis, qui cadat in conſtantem virum, deciſ. 154. num. 1. 5. & 6.
Metus non præſumitur in illo, qui facilem potuit habere acceſſum ad aliquem poteſtate præditum, qui vim eum pati prohibuiſſet, ibid. num. 7. & 8.
Metus, & dolus in teſtamento ex quibus inducantur, deciſ. 564. num. 12. 13. 14. 15. & 16.

MILI-

Digitized by Google

MILITIA.

à Militia mundi Clericus redeundo ad primæuum ſtatum clericalem reintegratur ad priuilegia clericalia, quæ erant ſuſpenſa, deciſ. 355. n. 10.

Militia Cæleſtis tribuit priuilegia ſicut Terreſtris, deciſ. 533. num. 17.

à Militia Terreſtri Argumentum ad Cæleſtem valet, ibid. n. 17.

ad Militiam armatam Clericus tranſiens cadit à militia Cœleſti, & ſactus miles ſæculi deſinit eſſe miles Dei, deciſ. 355. num. 9.

MILES.

Miles Hieroſolymitanus facultatem teſtandi non habet abſque Sedis Apoſtolicæ, vel Magni magiſtri licentia, deciſ. 151. num. 7.

Miles Hieroſolymitanus profeſſus efficitur inteſtabilis, deciſ. 76. num. 1.

Et eius bona non hæredibus ſanguinis, ſed Religioni acquiruntur, ibid. num. 2.

Miles non ſubiacet ſolemnitatibus, deciſ. 106. n. 5.

Declara tamen, ibid. num. 6.

Milites multories ducunt vxores extra Patriam etiam proprijs natalibus maiores, & impares, deciſ. 535. n. 41.

Militem voluntarium, & vetum, non coactum, & præſumptum vult Deus, deciſ. 134. n. 16.

MINISTER qui rationi banchariæ præeſt ordines in libris ſcribere præſumitur, deciſ. 487. n. 6.

Miniſtri deſcriptio non impugnata approbata cenſetur, ibidem num. 7.

MINOR.

Minores etiam in donationibus correſpectiuis lædi poſſunt, deciſ. 380. num. 14.

Minor vt valide contractum donationis ratificet debet eſſe annorum 25. & ſi ſit minor 20. vt inducatur ratificatio debent concurrere ſolemnitates requiſitæ in donatione, ibid. num. 16. & 17.

cum Minore contrahens debet eſſe ſollicitus, quod expreſſa in contractu impleantur, deciſ. 407. n. 5.

Minorum bona quando ſubhaſtantur debet præfigi de iure terminus ſaltem 20. dierum ad releuandum, deciſ. 162. n. 3.

Minoris contractus habet implicitum ſtatum validitatis, quod declara, deciſ. 531. n. 3. & 4.

à Minore Donatio facta ſine ſolemnitatibus ſtatuti, & Ægidianæ conſtitutionis non ſubſtinet, deciſ. 166. n. 2.

Minor nullitatem contractus non obijciens cenſetur ex tali acquieſcentia ratum habuiſſe contractum, deciſ. 524. n. 11.

Minoris æs alienum ſolutum fuiſſe ex pecunijs cenſus non benè ex aſſertione ipſius deprehenditur, deciſ. 162. n. 8.

Minor in Iudicio poſſeſſorio poteſt abſque ſolemnitatibus ſiſtere, & ſioe ijs procuratorem conſtituere valet, deciſ. 241. num. 4.

à Minore donatio facta, quæ ſit ſolemnitatibus deſtituta ſubſtineri nequit, deciſ. 289. n. 3.

Minoribus, & pupillis, neque cum ſolemnitatibus & decreto Iudicis poteſt præiudicari, deciſ. 281. n. 17.

Minoris promittentis iuramentum de rato reddit illum maiorem, deciſ. 341. n. 3.

per Minorem ſolutionem Eccleſiæ non præiudicatur, deciſ. 209. num. 3.

Minoris renunciatio ob non interuentum proximiorum ex Statuti Ariminenſis, & Vrbis diſpoſitione, & per omiſſam inſinuationem non poteſt ſuſtineri, deciſ. 36. n. 1. & 2.

Minor non poteſt renunciare hæreditati abſque ſolemnitatibus Statuti Vrbis, quod limita, deciſ. 495. n. 17. & 18.

in Minore ratificatio, non inducitur, niſi conſtet ipſum, certam habuiſſe notitiam nullitatis Donationis, deciſ. 230. n. 9.

per Minorem donatio pura facta ſolemnitates Statutarias Vrbis requirit, deciſ. 380. n. 8.

Secus in donatione facta ob cauſam, & quæ ſit facta à maiore, ibid. num. 9.

à Minore donatio ob cauſam non ſuſtinetur ſine ſolemnitatibus ſtatutarijs, ibid. n. 10.

Minoris iuramentum non attenditur, quia vi extortum præſumitur, deciſ. 163. n. 6.

in Minore ratificatio non præſumitur, & ad eam excludendam ſatis eſt, quod donans potuerit credere, quod ſibi præiudicaſſet aliquo actu habili ad inducendam ratificationem, deciſ. 530. num. 10.

Minoris obligatio ſine Ægidianæ Conſtitutionis ſolemnitate in Statu Eccleſiaſtico requiſitæ non tenet, deciſion. 289. num. 7. & 8.

Minor donatarius abſque ſolemnitatibus reuocationi donationis conſentire poteſt, deciſ. 145. n. 10.

de Minoris pecunia quando agitur veriſimile non eſt notabilem quantitatem pecuniarum ſine quietantia fuiſſe ſolutam, deciſ. 407. num. 13.

Minor contractui ſine auctoritate Tutoris aſſenſum præſtare minimè valet, deciſ. 322. n. 3.

Minoris contractus poſt ratificationem non poteſt amplius de nullitate redargui, deciſ. 531. n. 5. & 6.

à Minore donatio facta ſine ſolemnitatibus à Statuto requiſitis, non attenditur, deciſ. 289. n. 6.

Minor, & pupillus non poſſunt donare, nec cum ſolemnitatibus, deciſ. 581. num. 7. & 8.

Minus dilectum non debet magis dilectum excludere, deciſ. 308. num. 16.

MISSÆ.

Miſſa in Eccleſia, ac Altari publico quilibet Sacerdos celebrare poteſt, deciſ. 257. n. 1.

Miſſas pro defunctis celebrare in Iure prohibitum non reperitur niſi certis anni feſtiuitatibus, deciſ. 316. n. 6. & vide n. 7.

Miſſæ pro defunctis non poſſunt ſine Priuilegio celebrari infra Octauas maiores, quod prohibent Rubricæ Generales Miſſalis, deciſ. 481. n. 6. & 7.

MISERI pauperes omnes appellantur, deciſ. 206. n. 10.

MIXTVM.

Mixtus executor efficitur in cognoſcendo, merus tamen in exequendo quoties clauſulæ in litteris adiectæ modificantur à clauſula *appellatione poſtpoſita*, deciſ. 509. n. 42.

Mixta donatio, quando eſt, tunc ex ſola ſcientia *ſtipulationis*, non præſumitur acceptatio, deciſ. 37. n. 8.

Mixta actio dicitur, quæ oritur ex præſtationibus perſonalibus, deciſ. 319. n. 7.

MODICVS exceſſus non eſt ſufficiens ad læſionem imò neceſſarius Eccleſiæ ad arguendam illius vtilitatem, deciſ. 468. num. 52. 53. & 24.

MODALIS diſpoſitio dicitur, & non conditionalis quoties onera implenda ſunt poſt emolumentum licet oratio cantet, & *datur* ratio, deciſ. 534. n. 1. 2. & 5.

MODVS.

Modus diuerſus lucrandi non diuerſificat finem, ad quem lucrum recipitur, deciſ. 449. n. 12.

ex Modo æquipollenti forma ad certum effectum ordinata regulariter poteſt ſuppleri dummodò idem ſequatur effectus, deciſ. 126. num. 39.

Modus diſcretiuus *loquendi voluntatem* teſtatoris declarat, deciſ. 410. num. 13.

Modus procedendi iudicialiter, & extraiudicialiter, eſt diuerſus, deciſ. 335. n. 6.

Modus diſcretiuus loquendi plurimum inſeruit pro arguenda *diſ*poſitionum diuerſitate, deciſ. 240. n. 9.

per Modum crediti mercatores ſolent creare partitas, non per modum ſolutionis, deciſ. 196. n. 4.

MOMENTVM.

per Momentum ſuſpenſio in Primogenitura ne quidem *admittitur*, deciſ. 194. n. 6.

Sed declara, ibid. num. 7.

Momenti parui, ea quæ ſunt, non veniunt attendenda, *deciſ. 252.* num. 14.

Momentanea acquiſitio non eſt in *conſideratione*, deciſ. 125. num. 3.

à MONACHIS decimæ non ſunt ſoluendæ de acquiſitis ex cultura cum proprijs manibus, deciſ. 111. n. 1.

MONASTERIVM.

Monaſterio Eccleſia vnita eſt exempta à iuriſdictione Ordinarij, & poteſt abſque concurſu conferri per Abbatem, deciſ. 197. num. 15.

Monaſterij vnius priuilegium, facilè communicatur alteri, deciſ. 5. num. 5.

Quod iuris eſt ex toto quoad totum, idem eſt de parte quoad partem, ibid. n. 6.

Monaſterij bona Pontificia auctoritate ſuppreſſi vacare dicuntur, & tanquam vacantia fiſco Papæ deferuntur, *deciſ. 369.* num. 4. & 5.

ad Monaſterium caſtrum ſicuti ſpectat, ita quoque præſumitur Eccleſia in ipſo ſita, deciſ. 197. n. 1.

Monaſteria ſita in loco incongruo, vel aeris non *ſalubris* ſolent ad locum ſalubriorem transferri, deciſ. 359. n. 6.

Monaſterij bona vt validè alienentur, requiritur Monachorum capitulariter congregatorum conſenſus, & vtilitas Eccleſiæ, deciſ. 375. n. 2.

pro Monaſterio ſuppreſſo bona expreſsè empta illi quoque acquiruntur, deciſ. 369. n. 12. & 13.

Amplia ſi emptio non appareat facta cum pecunijs Religionis, ibid. num. 13.

Monaſterium nunquam moritur, deciſ. 359. n. 2.

Monaſterij religioſi ſuppreſſi in varia loca diuiſi non habent ius vniuerſitatis, nec vti tales congregari poſſunt, deciſion. 358. num. 9.

MONETA.

Monetarum valor aliquando creſcit aliquando decreſcit, & in

vno loco eſt maioris valoris, & in alio minoris, & quanti valeat ſcutus aureus Sardiniæ, & quanti pezza da octo beoè declaratur, deciſ. 580. n. 4. & 5.
Moneta aliqua, quando amplius non eſt in vſu, & ſolutio facienda in illa conuenta fuit, ſufficit quod fiat io æquiualenti, deciſ. 351. num. 2.
Monetę valore aucto, vel decreto in bonitate extrinſeca cedit damno, vel commodo creditoris, deciſ. 504. n. 6.
Monetæ valor declaratur ab obſeruantia, ibid. n. 7.
ex Moneta penſio ſolui poteſt, quæ adæquet valorem monetæ pro penſione conuentæ, deciſ. 500. n. 2. & 3.
MONITORIVM vocatio omnium creditorum, & quod feratur ſententia graduatoria ſunt requiſita iudicij vniuerſalis, deciſ. 245. num. 8.
MONERI beneficiatus antequam ſuſpendatur debet prius, deciſ. 147. num. 13.
MONIALIS non profeſſa debet renouitiare quando regula reformatur, & fit aſperior, & num. 7. & 9. & 10. ſecus ſi ſit profeſſa, deciſ. 116. n. 5. & 8.
MONITIO præcedere debet priuationem, deciſ. 534. n. 11.
MONTIVM loca cum ſuis fructibus præſumuntur extare, & ſub depoſito remanere, deciſ. 447. n. 7.
vigore Monitorialium confeſſio emanata, eſt releuans. deciſ. 550. num. 24.
MONSTRVOSVM eſt duo capita ineſſe eidem corpori, deciſ. 51. num. 15.

M O R A.

Mora ſicuti à patre incurritur ſtatim, ac vir onera matrimonij ſuſtineri cæpit, debet etiam Statuti diſpoſitione ligari, deciſ. 413. num. 10.
Mora contrahitur promiſſione dotis, deciſ. 318. n. 9.
Mora à patre committitur etiam ſine promiſſione dotis, & ſtatim ac vir cæpit onera matrimonij ſubſtinere, deciſ. 318. num. 10.
in Mora interpellatio ad effectum conſtituendi creditorem pretium cenſus recipere recuſantem intra duos menſes à die diſdictæ cenſus fieri debet, deciſ. 171. n. 2.
Mora, nec interpellatio requiritur, quando agitur de patre, qui debet dotem ſoluere, deciſ. 413. n. 3.
Mora ſine alia interpellatione incurritur à patre dotem non ſoluente ſtatim, ac maritus onera matrimonij ſuſtinere cæpit, deciſ. 385. num. 6.
Mora ad quem effectum veniat attendenda, deciſ. 210. n. 16.
in Mora debitor non interpellatus, non conſtituitur, deciſ. 89. num. 5.
Mora nulla in patre dotis debitore, non conſideratur priuſquam per Iudicem fuerit declarata, deciſ. 413. num. 51.
in Mora debitor conſtitutus dicitur, ſi tempore conuento non ſoluat, deciſ. 510. n. 8.
MORBO graui fœmina detenta ſi priori interrogationi nihil reſpondeat ex importuna poſtmodum ſuggeſtione reſpondiſſe cenſetur, deciſ. 239. n. 3.

M O R I E N S.

Moriente debitore principali liberatur fideiuſſor ab onere illum repræſentandi, deciſ. 196. n. 7.
Quod declara, ibid. num. 8.
Morientis dicto non ſtatur, nec pro, nec contra eum, deciſ. 535. num. 26.
à Moriente emiſſa confeſſio, ſeu enunciatiua præiudicat enuncianti, vel eius hæredibus, non autem tertio, ibid. n. 24.
Morientem non præſumi mentiri immemorem ſalutis æternæ procedit vbicunque agitur de ipſius vel eius hæredum præiudicio; Secus in præiudicium tertij, ibid.

M O R S.

Mors ficta tunc æquiparatur naturali quando eundem ac mors naturalis parit effectum, deciſ. 194. n. 4.
Mors naturalis tantum venit ſub mentione mortis, deciſ. 453. num. 4.
Mors ciuilis non venit appellatione mortis naturalis, ibidem num. 3.
Morte ſocietas vnius ſocij diſſoluitur, deciſ. 4. n. 1.
poſt Mortem illius in quem collata fuit, eſt reſtituenda pro effectu declarationis collato ad tempus mortis, deciſ. 594. n. 6.
contra Mortuum ſuſtinetur ſententia lata, & ſola ignorantia mortis ad ſuſtinendum proceſſum ſufficit, deciſ. 381. n. 4. & 5.
Sed declara, ibid. num. 6. & 7.
Morte primi Vicarij non expecta in Vicaria amouibili ſit noua prouiſio, deciſ. 10. n. 11.
per Mortem inſtitori fideicommiſſum purificatur ad fauorem ſubſtituti, deciſ. 86. n. 1.
Morti proxima teſtatrix, ſi priori interrogationi non reſpondeat, & in alteram lecti partem ſe vertat coactè poſtea cenſetur ſatiſfactioni teſtamenti conſenſiſſe, deciſ. 333. n. 2.
in Morte naturali conſtitutus repræſentatur per hæredem, deciſ. 485. num. 18.
per Mortem inſtituti fideicommiſſum purificatur ad fauorem ſubſtituti, deciſ. 80. n. 1.
Mortuo hærede grauato ſubſtitutus per fideicommiſſariam cenſetur, ac ſi immediate fuiſſet ſubſtitutus, deciſ. 544. n. 3.
Mortuo vſufructuario, vſusfructus debetur, cui de iure, deciſ. 281. num. 5.
Motu proprio circa appellationem admittendam non diſponente huiuſmodi articulus remanet ſub diſpoſitione iuris communis, deciſ. 238. n. 1. & 5.
Multiplicare ſubſtitutiones teſtator inutiliter dicitur, ſi vniformiter de omnibus diſponi debeat, deciſ. 332. n. 9.
Multiplicatio titulorum in beneficialibus euitari debet, deciſ. 136. num. 14.

M V L I E R.

Mulieri aſſociatio etiam contra tertium competit pro aſſecuratione ſuæ dotis ob Vergentiam Viri ad inopiam, deciſ. 474. num. 1.
Mulier vt dicatur renunciaſſe fideicommiſſo neceſſaria eſt in ipſa ſcientia iuris ſibi competentis, deciſ. 218. n. 11.
Mulierum contractus ſine ſolemnitatibus non ſubſtinetur etiam ſi ſint Magnates, deciſ. 475. n. 11.
Mulier licet poſterior ſuper bonis ſibi in dotem datis moleſtari non poteſt ab alijs creditoribus etiam anterioribus, deciſ. 40. num. 5.
Muliere eligente fundum non pro reſtitutione dotis, ſed matrimonio conſtante per illam electionem non transfertur dominium in mulierem eligentem, ſed tantum ſtat iure pignoris, deciſ. 441. num. 8. & 9.
in Muliere, & pupillo ignorantia non numeratæ pecuniæ ſtante mala fide debitoris facit cenſum ſubſtinere declara, deciſ. 527. num. 2. 3. 4. & 5.
Mulieri, quæ debet obligari, aſſerenti ſe non curare de interuentu proximioris non creditur, ſed ſtatutum eſt omninò ſeruandum, alias obligatio inefficax redditur, deciſion. 265. num. 5.
Mulieris obligatio vt ſuſtineatur, debet in illius vtilitatem tendere, deciſ. 378. n. 10.
Mulier in ſolidum promittens præſumitur pro viro interceſſiſſe, deciſ. 396. n. 10.
Mulier in Feudi Eccleſiaſtici ſucceſſione qualitatem deſcendentis non habet, deciſ. 78. n. 19.
Mulierum, & Minorum obligatio, vt valida ſit, ex Statut. Vrbis lib. 1. cap. 151. requirit præſentiam proximiorum, & cauſam in ſcriptis exprimendam, & à Iudice cognoſcendam, deciſ. 263. num. 1.
Mulier tenetur ad ſolutionem illatum pecuniatum, quæ in extinctionem proprij debiti inſeruierunt, etiamſi contraxerit ſine ſolemnitatibus ſtatutarijs, deciſ. 265. n. 13.
Mulier dotata à fideicommiſſi conſecutione, non eſt repellenda, deciſ. 253. n. 6.
Limita niſi per Statutum excludatur, ibid. n. 7.
Mulieris renunciatio non comprehendit illud fideicommiſſum, quod tempore renonciationis, nondum erat purificatum, ibid. num. 8.
Mulier pro conſecutione ſui crediti dotalis fuodom ſibi in dotem aſſignatum, non alia viri bona appropriare poteſt, deciſ. 396. num. 7.
Mulier tutrix quod ſibi de dote ſatisfacere non potuerit, ſatis eſt quod nullos potuerit exigere fructus, ex quibus poſſet dotis extinctio contingere, deciſ. 283. n. 11.
Mulier contrahens cum Eccleſia etiam ſine ſolemnitatibus efficaciter obligatur, deciſ. 265. n. 7.
Mulier nolens contradicente patre matrimonium contrahere non eſt cogenda ad illud contrahendum, deciſ. 346. n. 7.
Mulier, cui relictus fuit vſusfructus in teſtamento ſub conditione ſi vitam viduilem ſeruauerit ſi grauamen non ſit repetitum in codicillis poteſt ad ſecundas nuptias conuolare, & retinere vſumfructum, deciſ. 130. n. 9.
Mulier conſenſum alienationi bonorum liberorum præſtans ſibi præiudicat quoad bona fideicommiſſaria, vt ex eis dotem detrahere non poſſit, deciſ. 411. n. 22.
Mulieris obligatio ſine duobus proximioribus, & Iudicis decreto non ſubſtinetur, deciſ. 475. n. 1.
Mulieris conſenſus ſine ſolemnitatibus, eſt nullus, deciſ. 474. num. 12.
Mulier pendente lite validitatis matrimonij poteſt penes conſanguineos retineri, deciſ. 312. n. 1.
Mulieris obligatio facta pro debitis alterius ſubſtineri nequit, deciſ. 263. num. 6.
Mulier legataria alimentorum non tenetur ob matrimonium ex menſa hæredis alimenta percipere, deciſ. 441. n. 10.
Mulieris, & minoris contrahentium cauſa debet eſſe, ſi non vtilis non damnoſa, deciſ. 163. n. 7.
Mulieris vel minoris obligatio ſine ſolemnitatibus inita ſuſtineri nequit, deciſ. 378. n. 1.

Digitized by Google

Mulieri non licet marito bona fideicommiſſaria in dotem aſſignare, ſi aliunde habeat, deciſ. 417. n. 12.
Mulier viuente Marito, non dicitur poſſidere, deciſion. 220. numer. 2. & 3.
Mulier habens actionem ad conſequendam dotem, rem ipſam habere videtur, deciſ. 386. n. 12.
Mulier quando impugnare ſuam obligationem non poſſit ex defectu ſolemnitatum ſtatutariarum, deciſ. 263. n. 14.
Mulieri exiſtenti in æquali gradu cum patruo dimidia pars hæreditatis aſſignatur, deciſ. 20. n. 6.
Mulieris animus debet eſſe liber à minis conſanguineorum ne illius conſenſus liber ad matrimonium neceſſarius, eorum minis extorqueatur, deciſ. 312. n. 3.
Mulier ſi antequam dotetur hæreditatem acquirat non perdit ius ſibi quæſitum in hæreditate ſi ſuperueniat dotatio, deciſ. 358. num. 3.
Mulieris contractus indiget conſenſu duorum proximiorum, & Iudicis decreto, deciſ. 114. n. 6.
Mulieris obligatio non ſuſtinetur, quando non habet releuatorem, deciſ. 378. n. 15.
Mulier maior donans obligatur ſiue cauſa ſit neceſſaria, ſiue voluntaria, deciſ. 321. n. 5.
Mulieris renunciatio dotatæ abſque inſinuatione non ſuſtinetur, deciſ. 36. num. 6. & 8.
Mulieris obligatio pro dote ſubſtinetur etiam ſine ſolemnitatibus, deciſ. 475. n. 2.
Mulier excepta dote nihil præſumitur poſſidere, deciſion. 94. num. 4.
Mulier ob vergentiam viri ad inopiam, poteſt ſuam Dotem aſſecurare, deciſ. 220. n. 4. & 5.
Mulier & minor ex cauſa ad ipſos non ſpectante non remanent efficaciter obligati, deciſ. 31. n. 2.
Mulieri vſusfructus debetur etiam ſi tranſiuit ad ſecunda vota quando viduitatis conditio in Teſtamento non reperitur, deciſ. 502. num. 10.
à Muliere obligatio facta ſine interuentu proximioris conſanguinei corruit, deciſ. 265. n. 2.
Mulier à viro vſufructuaria relicta in caſu, quo ſuperuiueret filio ſine filijs decedenti vſufructu debet frui quouſque viuit, nec ante obitum ab hærede proprietario turbari poteſt, deciſ. 130. num. 6.
Mulier quidquid acquirit defuncto marito ad euitandam præſumptionem turpis quæſtus ex bonis illius acquiſiuiſſe præſumitur, deciſ. 371. n. 31.
Mulier non tenetur hæredi viri reſtituere effectus ad eius inſtantiam deliberatos, quoties illorum pretium in anteriorum creditorum ſatisfactionem erogatum fuerit, deciſion. 450. num. 5.
Mulier ex ſua obligatione bonorum dotalium paſſa diſtractiones ſtatim efficitur creditrix hæreditatis viri, & poteſt in ſui crediti ſatisfactionem tot bona viri in ſolutum accipere, deciſ. 396. num. 11.
Mulieris confeſſio renunciantis non attenditur, quia præſumitur eadem facilitate inducta ad confitendum, qua fuit ad renunciandum, deciſ. 321. n. 11.
Muri planta pro libertate muri iuuat, & quæ ſint ſigna pro eiuſdem libertate, deciſ. 276. n. 10.

M V T V V M.

Mutuum non eſt fructiferum, quinimmò fructus ex eo indebitè percepti excomputantur in ſortem, deciſion. 526. numer. 1. 2. & 18.
in Mutuo poteſt aliquando conueniri ſpeciale intereſſe dummodo fraus, & dolus abſit, deciſ. 92. n. 2.
ex Mutuo fructus vt debeantur lucrum in potentia eſſe non debet, ſed in actu, deciſ. 420. n. 7.
ex Mutuo fructus vt legitimè percipi valeant non ſufficit mutuantem habuiſſe occaſionem generalem inueſtiendi pecuniam mutuatam, ſed requiritur ſpecialis, ibid. n. 5. & 6.
Mutuans nihil lucri ex mutuo percipere poteſt, ibid. n. 14.
in Mutui contractu ſpeciale eſt, vt requiratur probatio verſionis, deciſ. 42. n. 2.
Et ratio. ibid. num. 3.
ex Mutuo fructus percipere mercatoribus non eſt conceſſum niſi concurrentibus requiſitis Caſtrenſ. deciſion. 526. num. 4. & 5.
ex Mutuo vſuræ perceptæ imputantur in ſortem, & ſi vltra eam aliquid perceptum fuerit venit reſtituendum, deciſ. 420. num. 2.
ex Mutuo fructus legitimè percipi nequeunt, ibid. n. 1.
Mutuum non facta reſtitutione tempore ad id præfixo poſt ſecutam æſtimationem tranſit in contractum venditionis pro pretio æſtimato, deciſ. 286. n. 1.

N

N A R R A T I V A.

NArratiua partis emiſſa ad ipſius commodum, & prout ei magis expediebat non eſt attendenda, deciſ. 532. n. 7.
Narratiua falſa valoris in pura penſionis reſeruatione etiam in minimo vitiat gratiam ex defectu intentionis Pontificis, deciſ. 419. num. 1.

N A T V R A.

iuxta Naturam actus clauſula cæterata, de quo quis loquitur debet extendi, deciſ. 19. n. 4.
Naturam illius ſubrogatum aſſumit in cuius locum ſubrogatur, deciſ. 485. n. 4.
Natura beneficij non alteratur per prouiſionem Apoſtolicam, deciſ. 197. n. 7.
Naturam illius ſubrogatus aſſumit in cuius locum ſubrogatur, deciſ. 447. n. 1.
Natura adminiſtrationis eſt, quod in reddenda ratione veniat reſtitutio reliquatus, deciſ. 204. n. 7.
Natura confirmationis non eſt alterare ſtatum rei confirmatæ, *ſed* ei robur addere remanentibus omnibus in eiſdem ſtatu, & terminis. Secus, deciſ. 76. n. 12. 13. & 14.
Naturam clauſula *ad habendum* non immutat nec ampliat contractus, ſed ei famulatur, & ſecundum illam intelligi debet, deciſ. 78. n. 18.
Naturam principalis diſpoſitionis clauſulæ in executiuis adiectæ non immutant, deciſ. 145. n. 5.
Naturam fideicommiſſi clauſulæ etiam prægnantes non alterant, ſed ad eam ſunt referendæ, deciſ. 51. n. 7.
Natura tranſactionis ea eſt aut aliquid hinc inde detur, & remittatur, deciſ. 325. n. 1.
Naturam illius in cuius locum ſubrogatur ſubrogatum aſſumit, deciſ. 52. num. 4.
Naturalis eſt cauſa attendenda non accidentalis, deciſ. 167. n. 9.
Natura dictionis, ſeu, eſt diſtinguere verba ſed non mentem, & aliquando exponitur pro dictione copulatiua, & augmentatiua, deciſ. 331. n. 9. & 10.
Naturaliter homo circumſcriptiuè non poteſt eodem tempore eſſe in duobus locis, deciſ. 535. n. 83.
ex Natura ſui dictio *ſaltem*, eſt plurium implicatiua, deciſ. 129. num. 4.

N A V T A.

Nauta coactus aliquo caſu, alias regiones attingere in ſtipulatione prohibitas, non dicitur conuentioni contrauenisse, deciſ. 120. num. 5.
Nauta excuſari debet ab itineris proſecutione, ſi vi ventorum iter proſequi non potuit, ibid. n. 7.
Nautæ diuerſio ad plures regiones dicitur vna, eademque *nauigatio*, ibid. n. 4.
non Neceſſaria melioramenta non debent *reſici*, *deciſ. 22. n. 8.*

N E G A T I V A.

Negatiua diſpoſitio in affirmatiuam non reſoluitur, deciſ. 311. num. 14.
ſuper Negatiua teſtes deponentes non probant, niſi illam coarctent, deciſ. 471. n. 11.
Negatiuam teſtes non coarctantes, nec concludentes, quod aliter fieri non potuerit, quin ipſi ſcirent, non attenduntur, deciſ. 243. num. 10.
Negatiua ignorantia oritur quando Teſtator habere filium ignorat, deciſ. 303. num. 9.
Negatiua conditio non dicitur purificata, niſi reducatur ad impoſſibile, deciſ. 208. n. 10.
de Negatiua teſtes illam coarctare debent per verba quod *aliter* eſſe non poſſit quin ipſi ſcirent, deciſ. 223. n. 5.
in Negatiua hæres ſe fundans concludenter illam probare tenetur, deciſ. 264. n. 7.
in Negatiua actor ſe fundans plenè & concludenter *illam probare* debet, deciſ. 390. n. 8.

N E G L I G E N T I A.

Negligentiæ exactor argui non poteſt, ob non factam creditorum exactionem, quando debitores excuſſi *non* ſoluerunt, deciſ. 2. num. 11.
Negligentia viri, vel ſoceri in exigenda dote vxori, præiudicare non valet, deciſ. 487. n. 8.
Negligentia viri, vel Soceri in exigenda Dote, non impedit, quin vxor poſſit repetere ſuam Dotem, licet ab eis exacta non fuerit, deciſ. 376. n. 18.
Sed declara, & intellige, vt ibid. num. 19.

N E G O T I V M.

Negotio principali pactum adiectum, ſi iſtud corruat pactum inefficax redditur, deciſ. 280. n. 1.

Nego-

Digitized by Google

Negotio principali pactum cui eſt adiectum corruente nullius remanet roboris, deciſ.328. n. 1.
Negorio principali corruente etiam acceſſorium euaneſcit, deciſ. 133. num. 13.

NEGOTIATIO.

Negotiatio clericis per interpoſitas perſonas permiſſa eſt, deciſ. 173. num. 8.
Declara tamen, ibid. num. 9.
Negotiationem etiam nomine proprio geſtam fuiſſe ſocium ſe eſſe prætendens debet probare, deciſ. 56. n. 3.
Negotiatio adminiſtratori religioſo probibita eſt, deciſ. 198. num. 6.
Negotiari clericus non poteſt, & mercaturam exercere, deciſ. 56. num. 7.
Nemo debet lucrari cum aliena iactura, deciſ. 25. n. 3.
Nemo dat, quod non habet, deciſ. 251. n. 5.

NEPOS.

Nepos prædefuncta Matre capit ſucceſſionem Aui, non obſtante illius renunciatione, deciſ. 470. n. 4.
Nepos quando ſuccedat Auo ex propria perſona, ibid. num. 5. 6. 7. 8. 9. & 10.
Nepos ad aui ſucceſſionem debet admitti quando conſtat de veriſimili mente illius, quamuis ex proprietate verborum in vocatione comprehenſus non appareret, deciſ. 123. n. 11.
Nepotes teſtator vocando ad portionem patrui facilius eos vocaſſe præſumitur ad portionem aui, ibid. n. 35.
Nepotes ſub nomine filiorum non veniunt, deciſ. 465. n. 1.
Nepoti alimenta debentur ea fideicommiſſo auito, etiam in concurſu creditorum patris viuentis, deciſ. 482. n. 5.
Neptes præteritæ ab Auo in teſtamento prædefunctæ filiæ poſſunt dicere teſtamentum nullum, deciſ. 470. n. 9.
Nepoti inueſtitura vſque ad tertium gradum conceſſa, competit immiſſio in vim, l. final. Cod. de edict. Diu. Adrian. tollend. deciſ. 303. n. 21.
Nepotes, & deſcendentes comprehenſi ſub clauſula cæterata intelligitur de hæredibus, deciſ. 529. n. 16.
Nepotes auus ſicut viuens tenetur alere, ita eo mortuo ſunt ei alimenta præſtanda in concurſu creditorum patris, deciſion. 87. num. 5.
In Nepotibus emphyteuſi finita, ſi admittendi eſſent pronepotes in illa non expreſſi ageretur de noua, deciſ. 195. n. 27.
Nepotum expreſſio, & deſcendeñ in donatione quod operetur, deciſ. 518. n. 9.
Nepotes teſtator grauans eos etiam honoraſſe cenſetur, deciſ. 123. num. 33.
Neptes filiarum appellatione non veniunt, deciſ. 489. n. 1.
Nepti legatum factum à patruo contemplatione patris relictum cenſetur, & ad ſubleuandum fratrem in conſtitutione dotis, deciſ. 417. n. 14.

NOMEN.

Nomen deſcendentium refertur ad ſtipitem reſpectu cuius omnes dicuntur ab eo deſcendere non ſolum deſcendentes ea maſculis, ſed etiam ea fœminis, deciſ. 308. n. 5.
Et indiſtinctè admittitur quoad filios, & nepotes ea fœmina niſi ſic addita maſculinitatis qualitas, ibid. n. 7.
Nomen operi publico non poteſt inſcribi aliud nomen, quam Principis aut eius cuius pecunia illud factum fuit, deciſ. 401. num. 1.
Nomen apponere operi publico, non licet aliquod quam ipſius Principis, deciſ. 337. n. 8.
Vel eius, cuius pecunia fuit factum tale opus, & hoc eſt in iure indubitatum, ibid. n. 3.
Nomen, & arma hæres grauatus deferendi, quod cadat à commodo primogenituræ, & admittatur ſubſtitutus quando procedit, deciſ. 194. n. 10. & 11.
Nomen Eccleſiæ licet inſculpere, dummodo non adſit animus acquirendi ius aliquod in ipſa, deciſ. 401. n. 9.
Nomen ea interuallo appoſitum in ſcripturam dicitur ſimulatum, deciſ. 524. n. 1.
Nomen operi publico nec de iure, nec de conſuetudine inſcribere licet, deciſ. 401. n. 4.
Nomen alicuius particularis, operi publico quod poſſit apponi eſt opinio reprobata, deciſ. 337. n. 4.
Nomen filiorum expreſſum cum qualitate hæreditaria in vna parte cenſetur repetita iſta qualitas etiam in alia, deciſ. 528. num. 54.
Nomen, & arma onus deferendi præſumitur iniunctum intuitu conſeruandæ agnationis, deciſ. 194. num. 8.

NOMINANDI.

Ius Nominandi, quando intuitu officij executoris relictum minimè præſumatur, deciſ. 301. n. 6.
ad Nominandum Beneficiatus ſicuti ſecluſa infirmitate cum alijs beneficiatis admitteretur, ita poteſt admitti procurator de Collegio, cui infirmus vices ſuas committere valuit, deciſ. 371. num. 7.
Nominandi Ius, & remouendi Capellanum, toties quoties executori placuit, denotat illud ius ad executorem proprio iure ſpectare, deciſ. 301. n. 10.
Nomina Rectoris, & Vicarij vti ſynonima variantur, & promiſcuè ponuntur, deciſ. 197. n. 2.
Nomine proprio, & ad ſui vtilitatem contrahens licet cum alienis pecunijs ſibi acquirit ſub ſola obligatione reſtituendi pecunias domino, niſi ex coniecturis contrarium deſumatur, deciſ. 35. num. 7.
Nomine hæredum in materia fideicommiſſi veniunt hæredes ſanguinis, deciſ. 391. n. 10.
ſub Nomine partis panis tamen ac vini portio continetur niſi ex conſuetudine contrarium deſumatur, deciſ. 110. n. 4. & 5.
Nominis vniformitas non concludit perſonæ identitatem, deciſ. 523. num. 12.
Nominis ambiguitas per amorem, & ſpecialem amicitiam declaratur, quando plures extant eiuſdem nominis, deciſ. 44. num. 32.
Et ſi contrarium admitteretur, ſequeretur quod perſona minus dilecta apud Teſtatorem prælationem obtineret in illius ſucceſſione, ibid. num. 5.
Nominans in Emphyteuſi pactionata adſtrictus ad eligendum vnum ex pluribus expreſſis in inueſtitura nihil de ſuo nominato tribuit, dum iſte à Domino directo beneficium electionis obtinet. deciſ. 57. n. 6.
Secus in Emphyteuſi hæreditaria, ibid. n. 7.
Nomine Epiſcopi, Archidiaconi geſta dicuntur geſta vti loco Epiſcopi. deciſ. 189. num. 22.
Nomine lucri continetur, quod accedit ſorti damno quocumque, & onere deducto, deciſ. 126. num. 46.
de Nomine poſſeſſio quando identificè iuſtificata fuit cum confinibus determinatis, & particularibus non curatur, deciſ. 387. num. 11.
Nomine filiorum in fauorabilibus veniunt etiam nepotes, deciſ. 406. num. 6.
Limita, ibidem num. 7.
ex Nomine conſimili conſanguinitas non præſumitur alijs aſcendentibus familiæ, nec non ex cognomine, & inſignibus, deciſ. 535. num. 56.
Nomine filiorum non veniunt nepotes quando agitur de extendendo fideicommiſſo, deciſ. 528. n. 27.
Nomine filiarum quod veniant neptes, ex quo arguatur, deciſ. 489. num. 3.
Nomine filiorum quando veniant, omnes deſcendentes in infinitum, deciſ. 465. num. 25. 26. 31. & 32.
Nominis ceſſi inſubſiſtentia ceſſionarius detecta aduerſus cedentem iudicium inſtituere valet, deciſ. 124. n. 5.
ſub Nomine liberorum ſubſtitutio facta extenditur quoad omnes in infinitum, deciſ. 472. n. 4.
Nomina, cognomina, & inſignia pro libito variare licet, deciſ. 311. num. 5.
ſub Nomine filiorum, non veniunt nepotes, deciſ. 465. n. 1.

NOMINATIO.

Nominatio Emphyteutæ non in ſolo titulo conſiſtit, quando ipſi alter fundus conceſſus fuit, deciſ. 57. n. 4.
Nominatio quando pendet à mero arbitrio Emphyteutæ electus cenſetur à nominante Emphyteuſim obtinere, & ſuper ea poteſt legitimè grauari, ibid. n. 8.
Nominatio ad iuſpatronatus vniuerſitatis debet fieri ab hominibus cognitis illiuſmet vniuerſitatis, alias nominatus non venit inſtituendus, deciſ. 262. n. 2. & 3.

NOTARIVS.

à Notario teſtamentum ſtipulatum ad interrogationem alterius, & reſponſionem teſtatoris per verbum *ſic* ſubuertitur, quando non appareat de voluntate præcedente teſtandi, deciſ. 137. num. 12.
Secus, ibid. num. 13.
à Notarijs clauſula *mihi cognitus* debet apponi in quocumque inſtrumento confecto, deciſ. 478. n. 1.
Notarius in contractibus correſpectiuis. & oneroſis, nulla lege, nec aliqua ratione cauetur vt poſſit abſentem obligare abſque eius conſenſu, deciſ. 37. n. 10.
Notarij mendacium inducit in teſtamento maximam falſitatis ſuſpicionem, deciſ. 525. num. 2.
Notarius eſt obligatus ſeruare protocollum, ſeu originale ſcripturarum, illudque ad omnem intereſſe habentium commoditatem exhibere, ibid. n. 3. & 4.
Notarius non poteſt abſentem obligare in contractibus correſpectiuis, & oneroſis, deciſ. 524. n. 9.
Notario non eſt credendum contra tenorem teſtamenti à ſe ſtipulati, deciſ. 328. n. 11.
Notario de ſana mente Teſtatoris deponente plurimum defertur, deciſ. 137. n. 5.
Notario non creditur niſi de ijs, de quibus eſt rogatus coram teſtibus, deciſ. 328. n. 9.

Notarij falſitas ex quibus deſumatur in teſtamento, deciſ. 525. num. 5. 6, 7. & 13.
Notario in materia ad officium ſuum ſpectante plena fides eſt adhibenda, deciſ. 461. n. 5.
Notario de citatione à ſe facta non creditur, deciſ. 236. n. 2.
Notarij error parti non præiudicat, deciſ. 175. num. 30.
Notarij fides licet extraiudicialis benè probat, deciſ. 55. n. 15.
Notorius error quando eſt non poteſt deſeruire ad aliquid colorandum, deciſ. 520. n. 78.

NOTITIA.

Notitiam valoris fundi antiquam habens Peritus eſt potius in teſtem, quam in peritum adhibendus, deciſ. 270. n. 7.
Notitia priuilegij ſufficit pro acceptatione dum agitur de priuilegio merè fauorabili, & gratioſo, deciſ. 151. n. 6.
Notitia ex quibus deſumatur, deciſ. 213. n. 1.

NOTVLA.

Notulæ per creditorem exhibitæ creditur, donec per debitorem contrarium probetur, deciſ. 302. n. 1.
in Notula confeſſio emiſſa habet vim iudicialis confeſſionis, & quando à parte acceptata fuit amplius reuocari nequit, deciſ. 421. num. 2.
Notulam creditor crediti cum iuramento exhibere tenetur, deciſ. 302. num. 2.
Notula creditoris eſt ſingulis annis exhibenda, ibid. n. 3.
Noua cauſæ commiſſio ex abundanti nulliter impetratur, an afficiat ſententiam, deciſ. 115. n. 33. & 34.

NOVATIO.

Nouatio non inſurgit ex contractu inobſeruato, deciſ. 114. num. 12.
per Nouationem ſublatus contractus primus etiamſi confirmatus non eſt attendendus, ſed alter per nouationem inductus, deciſ. 260. num. 4.
Nouatio non inducitur rebus in eodem ſtatu permanentibus, deciſ. 260. num. 17.
Nouatio omnes actus præcedentes perimit, ibid. n. 19.
Nouatio non inducitur aucta quantitate, deciſ. 114. n. 16.
Nouum examen poſt dicta teſtificata non admittitur, deciſ. 361. num. 3.
Nouum Feudum quando eſt, & fuit commiſſa felonia ab aliquo ex vocatis contra Dominum tunc omnes agnati, & deſcendentes priuantur feudo, deciſ. 536. n. 128.
Noui articuli debent admitti quoties de illorum poſſibili releuantia apparet, deciſ. 361. n. 7.

NOVITIVS.

Nouitius à Religione diſcedens, & deinde rediens dicitur Nouitius à die reditus, & debet continuare per annum, deciſ. 454. num. 7.
abſque Nouitiatu profeſſio inita mediante breue Apoſtolico eſt nulla quando illud obtinetur inſcio profitente, deciſ. 499. num. 10.
Nouitiatus eſt à Iure inuentus adhoc vt quis valeat regulas religionis experiri, & determinare vtrum ſibi expediat nec ne profeſſionem emittere, deciſ. 499. n. 9.
Nouitius omnes aſperitates regulæ probare debet, deciſ. 454. num. 8.
Nouitius durante nouitiatu caret omni voce, & ſuffragijs, ibidem num. 9.
Nouitius non obligatur ad obſeruationem reformationis, ſub qua non incepit, nec perfecit annum probationis, ibid. n. 10.
Nouitius non poteſt compelli ad obſeruationem regulæ quæ poſt eius ingreſſum fuit facta aſperior & num. 12. ſecus in profeſſo quod tunc eſt dubium, deciſ. 116. n. 11. & 13.
Nouitiatus ad quem effectum ſit inſtitutus, deciſ. 116. n. 3.
Nouitiatus non eſt integer non completo anno fallit, deciſ. 556. num. 17. 18. & 19.

NVLLITAS.

Nullitas ſententiæ reſultat ex illius errore, deciſ. 507. n. 7.
de Nullitate antequam de iuſtitia, & negotio principali cognoſcatur cognoſci debet, ſi nullitas proueniat ex defectibus inſanabilibus iuriſdictionis citationis, & mandati, deciſ. 104. num. 12. & 13.
Nulla ceſſio, & reſoluta eſt ac ſi nunquam facta fuiſſet, deciſ. 373. num. 5.
de Nullitate quod agi non poſſit, nec replicari poſt annum ſtatutum vrbis lib. 1. cap. 191. diſponit, deciſ. 388. n. 18.
Et hoc procedit in quibuſcumque nullitatibus etiam notorijs, & euidentibus, ibid. n. 19.
Et ita in omnibus verbis Tribunalibus ſeruatur, ibid. n. 20.
Nullitas ſententiæ non poteſt opponi quando fuit diuerſa cauſa defenſionis, deciſ. 341. num. 7.
Amplia, ibid num. 8.
contra Nullitatem profeſſionis elapſo quinquennio non poteſt amplius dici, deciſ. 116. n. 25.
Nullitate collitigantis collitigans vt iuuari poſſit neceſſaria eſt eadem cauſa defenſionis, deciſ. 504. n. 3.
Nullitates non audiuntur à Senatu Neapolitano, niſi appareat aliqua cauſa circa ipſius merita, deciſ. 104. n. 11.
Nullitas Inuentarij non attenditur, quando in illius confectione dolus non interuenit, deciſ. 272. n. 2. & 8.
Nullitatem quamlibet clauſula *ex quauis cauſa* cenſetur comprehendere, deciſ. 310. n. 13.
Nullitatis exceptio reijcitur quoties de illa clarè, & euidenter non pateat, deciſ. 341. n. 12.
Nullitas ſententiæ non inducitur quando apparet minori nullas legitimas defenſiones competiſſe, deciſ. 104. n. 2.
Nullitas ſententiæ quando non adeſt ſemper ſententia vulnerans ſtat in ſuo robore, & tollit viam executiuam, deciſ. 373. num. 3.
Nullitatis inuentarij exceptio opponi poteſt quando opponentis intereſt, deciſ. 264. n. 10.
de Nullitate hæredi teſtamentum acceptanti non licet amplius illud redarguere, deciſ. 137. n. 18.
Nullitas ſententiæ reſpectu minorum reddit ſententiam nullam etiam quoad non minores ob connexionem iurium, deciſ. 104. num. 1.
Nullitas contractus vti in fauorem minoris inducta non poteſt ab altero deduci, deciſ. 224. n. 9.
Nullitas examinis durante lite ſemper poteſt opponi quando *illud* approbatum non fuit, deciſ. 370. n. 8.
Nullitatis vitio deliberatio laborans effectum immiſſionis impedire non valet, deciſ. 388. n. 5.
Nullitatem ſententiarum Rota non attendit ſi iuſtæ ſint, nec validitatem, ſi iniuſtæ oſtenduntur, deciſ. 104. n. 10.
Nullitatem proceſſus deliberationis allegans ad illius tranſportationem adſtringitur, deciſ. 388. n. 6.
Nullitas mandati excludit contumaciam illius contra *quem fuit* relaxatum, deciſ. 246 n. 2.
Nullitas ſententiæ reſultat ex illius errore, deciſ. 507. n. 7.

NVLLVM.

Nullum examen eſt quando forma ſeruata non fuit, deciſ. 370. num. 3.
Nullum Iudicium quando fuit omnia, quæ exinde ſequuntur ſuſtineri nequeunt, deciſ. 381. n. 9.
Nullitatem contractus minor *non obijciens cenſetur* ex tali acquieſcentia ratum habuiſſe contractum, deciſ. 224. *n. 11.*

NVMERATIO.

Numeratam pecuniam dictio *præſentialiter, & inconſtanti* probat, deciſ. 113. n. 1.
Numeratam pecuniam dictio *præſentialiter, & inconſtanti* optimè probat, deciſ. 80. n. 2.
circa Numerationem pecuniæ Bulla Pij V. circa cenſus quomodò ſit intelligenda, deciſ. 113. n. 6. 7. 8. & 9.
Numeratio dotis vera ex quibus probetur, deciſ. 380. n. 6.

NVMERVS.

Numero teſtes pauciores minus informati, ac inueriſimilia deponentes, & negatiuam non coarctantes non attend*untur, deciſ.* 426. num. 14.
Numero plures teſtes paucioribus antepo*nuntur, deciſion. 79.* num. 8.
Numero pauciores veriſimilia deponentes, nec vllam contradictionem patientes præferuntur teſtes alijs inter ſe contrarijs, deciſ. 456. n. 4.
Nuncius Apoſtolicus in Regnis Hiſpaniarum Beneficia 24. ducatorum auri de Camera valorem excedentia conferre nequit, deciſ. 292. n. 2.
Nuncius Hiſpaniarum procedit in cauſa ſpoliorum Maioricæ, & in ea deputat ſubcollectores, deciſ. 212. n. 5.
Nuptiæ ſecundæ viro primo teſtatori reputantur odioſæ, deciſ. 216. num. 6.
Nutui Hypotheca ſaltem tacita competit pro ſumma ſibi promiſſa in caſu nuptiarum, & poteſt illius vigore ab alijs *creditoribus* hypothecarijs bona occupata vendicare, deciſ. 360. n. 8.

O

OBITVS.

OBITVS Parochi, & deuolutio Beneficij ſunt concludenter iuſtificanda alias gratia eſt nulla, deciſ. 318. n. 1. & 2.
Obtinens mandatum de tempore illius relaxationis, quando eſt in æquali, vel maiori parte creditor illud ſubſtinetur non attento, quod ſumma in qua prætenditur exceſſus potius ad computum vnius, vel alterius crediti ponatur, & intrat compenſatio, deciſ. 19. n. 7.
pro Obtinendis inſimul Scholaſtria, & Canonicatu diſpenſatio Apoſtolica neceſſaria eſt, deciſ. 298. n. 5.
poſt Obitum patris ſolutio à filio facta præſumitur de pecunijs hære-

hæreditarijs niſi contrarium oſtendatur, deciſ. 422. n. 5.
Obitu patris legitima non debetur niſi ſecuto, deciſ. 247. n. 15.

OBLIGATIO.

Obligationem verba non importantia ad illam trahi non poſſunt, deciſ. 2. num. 5.
Obligatio ſub duplici conditione conflata deficit ceſſante conditionis duplicitate, deciſ. 54. n. 11.
in Obligatione mulieris ſtatutum vrbis lib. 1. cap. 151. proximioris conſanguinei præſentiam requirit, deciſ. 265. n. 1.
Obligatio reſtricta ad verba *non alias aliter*, *nec alio modo* nullam aliam contrariam interpretationem recipit, deciſ. 82. n. 1.
Obligans fideiuſſor ſe tanquam principalis, & in ſolidum reſpectu creditoris pro principali debitore habetur non pro ſimplici fideiuſſore, deciſ. 430. n. 7.
Obligatio de ſtando vnicæ inſtantia quando non eſt vltima benè fit, deciſ. 379. n. 9.
Obligatio mulieris non ſuſtinetur, quando non habet releuatorem, deciſ. 378. n. 11.
Obligatio ex parte nulla pro alia ſuſtineri non poteſt ratione indiuiduitatis decreti deſuper à Iudice interpoſiti, deciſ. 263. num. 15.
Obligatio fideiuſſoris à die obligationis ad obligationem incipit, nec valet retrotrahi in præiudicium tertij, deciſ. 70. num. 2.
Obligatio perſonaliſſima perſonam non excedit, & deciſ. 261. num. 2. & 3.
Obligatio fideiuſſoris extinguitur per ſimplicem contractus nouationem, deciſ. 165. n. 7.
Obligatione vti relatiua ad graduatoriam ſtante creditores æquè tenentur promittere reſtitutionem, quibuſcumque prioribus, & anterioribus creditoribus, deciſ. 70. n. 13.
Obligatio Mulierum, & minorum, vt valida ſit, ex ſtatut. Vrbis lib. 1. cap. 151. requirit præſentiam proximiorum, & cauſam in ſcriptis exprimendam, & à Iudice cognoſcendam, deciſ. 263. num. 1.
Obligatio non naſcitur in eo cuius factum fuit promiſſum non accedente eius conſenſu, deciſ. 41. n. 1.
Obligatio mulieris vel minoris ſine ſolemnitatibus inita ſuſtineri nequit, deciſ. 378. n. 1.
Obligatio ſuper fideicommiſſo contracta per obitum obligantis expirat, deciſ. 441. n. 1.
Obligatio relata ad aliquod ſtatutum debet regulari ſecundum dictum ſtatutum, deciſ. 281. n. 13. & 14.
Obligatio reſtricta ad vnum ad aliud non valet extendi, deciſ. 45. num. 3.
Amplia, ibid. n. 4.
Obligatio facta à muliere ſine interuentu proximioris conſanguinei corruit, deciſ. 265. n. 2.
Obligatio ceſſat ceſſante fundamento obligationis, deciſion. 31. num. 9.
Obligatio mulieris facta pro debitis alterius ſubſtineri nequit, deciſ. 265. n. 6.
in Obligatione Mulierum Curator deputari debet quando non adſint proximiores, deciſ. 163. n. 2.
Obligatio propria in odium non adimplentis retorquetur, & habetur pro adimpleta, deciſ. 334. n. 15.
Obligatio mulieris, vt ſuſtineatur, debet in illius vtilitatem tendere, deciſ. 378. n. 10.
Obligatio Minoris ſine Ægidianæ Conſtitutionis ſolemnitate in ſtatu Eccleſiaſtico requiſitæ non tenet, deciſ. 289. n. 7. & 8.
Obligatio prima non tollitur niſi ſecuta nouatione, deciſ. 315. n. 8.
Obligatio quæcumque tollitur ſolutione, deciſ. 490. n. 8.
Obligatio facta ad cauthelam non vitiat præcedentem obligationem, deciſ. 114. n. 1. 2. & 3.
Obligatio Mulieris ſine duobus proximioribus, & Iudicis decreto non ſubſtinetur, deciſ. 475. n. 1.
Obligatio Mulieris pro dote ſubſtinetur etiam ſine ſolemnitatibus, ibid. num. 2.
Obligationi per Mulierem faciendæ proximior ſi certo tempore interuenire non poteſt differri in aliam diem debet ſtipulatio, deciſ. 263. n. 4.
Obligatio ſuper fideicommiſſo contracta per obitum obligantis expirat, deciſ. 441. n. 1.
Obligatio facti alieni reſoluitur in diligentiam, & conatum ex parte eius qui promiſit in procurando conſenſum illius, cuius factum promiſſum fuit, & ſufficit vt promittens illam oſtendit, deciſ. 41. n. 3.
Obligatio generalis facta à defuncto non extenditur ad bona hæredis, deciſ. 220. n. 17.
Obligatio ventris reſoluitur in ſimplicem fideiuſſionem, deciſ. 484. num. 6.
Obligatio quæcumque annullatur per cauſæ falſitatem, deciſ. 31. num. 5.
Obligatio reſidendi non probat actualem reſidentiam, deciſ. 510. num. 8.
Obligatio ſoluendi penſionem non poteſt immutari ex mutatione perſonæ titularis, deciſ. 18. n. 3.
Obligatio Mulieris, & minoris, vt ſit valida debet eſſe vtilis, & non præiudicialis, deciſ. 31. n. 6.
Obligatio tacita hæredum in ſocietate ineſt, deciſ. 4. n. 8.
Obligatio Mulieris, & minoris non ſuſtinetur ceſſante ſpe releuationis indemnitatis, deciſ. 31. n. 7.
Obligatio limitata limitatum producit effectum, deciſ. 261. num. 1.
Obligatio fideiuſſoris non eſt extendenda de re ad rem, nec de tempore ad tempus, nec de perſona ad perſonam, deciſ. 161. num. 5.
Et intelligitur rebus in eodem ſtatu permanentibus, ibidem num. 6.
Obligatio Cameralis continet in ſe expreſſam hypotheca omnium bonorum, deciſ. 360. n. 15.
Obligatione Camerali inſtrumentum munitum paratam habet executionem, deciſ. 376. n. 9.
Viri domicilium non locus vbi contractus fuit celebratus attenditur in reſtitutione dotis, ibid. num.
Mercatoris libri contra ipſum, & ab eo cauſam habentes plenè probant, ibid. num. 12.
Obligatio Cameralis paratam habet executionem, deciſ. 155. num. 1.
Obligatio Cameralis non habet amplius paratam executionem via executiua vulnerata, & ordinariè eſt agendum, treſque ſententiæ conformes requiruntur, deciſ. 373. n. 1.
Obligatio Cameralis continet hypothecam omnium bonorum, deciſ. 448. n. 12.
Obligatio Cameralis tribuit facultatem etiam contra debitoris hæredem, deciſ. 521. n. 2.
Obligatione Camerali inſtrumentum munitum paratam habet executionem, deciſ. 456. n. 1.
Obligationem Cameralem ſententia promulgata, ſi nulla ſit, & iniuſta non vulnerat, deciſ. 373. num. 2.
Obligatione Camerali inſtrumentum vallatum paratam habet executionem, deciſ. 313. num. 1.
Obligatio Cameralis paratam habet executionem, deciſ. 283. num. 1.
Obligationem Cameralem exceptio turbida non poteſt impedire, deciſ. 164. n. 20.
Obligatio Cameralis paratam habet executionem, deciſ. 124. num. 1.
Obligatio Cameralis executionem paratam habet, deciſ. 121. num. 1.
Obligatio Cameralis cum clauſula, *conſtituti*, de reſtituendo dotem tollit neceſſitatem excuſſionis, deciſ. 473. n. 3.
Obligationis Cameralis executio non retardatur à re altiorem indaginem requirente, deciſ. 456. n. 8.
Obligatione Camerali promiſſio de non conficiendo inſtrumentum publicum munitum de ſoluenda certa ſumma, eo non confecto promiſſio euaneſcit, deciſ. 360. n. 11.
OBLIGATVS hæres reſtituere pluribus expreſsè nominatis non ſatisfacit nominando vnum, deciſ. 240. n. 2.
OBLIGANS Mulier ſe pro marito contra illius bona habet actionem, deciſ. 313. n. 11.
OBLIGANS ſe ad ſoluendum aliquid in forma Cameræ compelli poteſt ad ſolutionem, deciſ. 311. n. 1.
OBLATIO dotis pro ſufficienti Rectoris ſuſtentatione cum reſeruatione Iuriſpatronatus non importat effectiuam dotationem, deciſ. 385. n. 2.
OBLATIONES prohibentur recipi à miniſtris Altaris circumeundo Eccleſiam, deciſ. 284. n. 8.
OBIECTIONES extra materiam non attenduntur, deciſ. 100. num. 14.

OBLIVIO.

Obliuio non pertinet ad litem ſiue motam, ſiue non motam, & multò minus negligentia, deciſ. 206. n. 7.
Obliuio præſumitur per lapſum decem annorum etiam in facto proprio, deciſ. 501. n. 5.
ad Obliuionem inducendam tempus arbitrio Iudicis determinatur, deciſ. 206. n. 8. & 9.

OBSERVANTIA.

Obſeruantia non attenditur vbi beneplacitum Apoſtolicum eſt neceſſarium, deciſ. 189. n. 15.
Obſeruantia rerum dubiarum eſt optima interpres & magiſtra, deciſ. 433. n. 12.
Obſeruantia interpretatiua non indiget præſcriptione, deciſ. 102. num. 10.
Obſeruantia interpretationem excludit, deciſ. 269. n. 8.
Obſeruantia eſt rerum dubiarum optima interpres, deciſ. 269. num. 5.
Obſeruantia viginti annorum pro lege habetur, deciſ. 226. n. 7.
Obſeruantia publica, & diuturna triginta annorum, quid operetur, deciſ. 32. n. 7.

Obſeruantia ſubſecuta benè demonſtrat, quid veniat in conceſſione, deciſ. 6. n 7.
Obſeruantia interpretatiua attenditur, etiamſi alius intellectus de iure verior eſſet, deciſ. 5. num. 17.
Obſeruantia in collecta ſoluenda plurimum venit attendenda, deciſ. 300. n. 8.
Obſeruantia in beneficialibus, & in materia incompatibilitatis plurimum venit attendenda, deciſ. 298 n. 7.
Obſeruantia cum quadragenaria præſcriptionem inducit, deciſ. 287. num. 2.
Obſeruantia quæ eſt conſona iuris diſpoſitioni eſt exequenda, deciſ. 38. n. 16.
Obſeruantia dat fidem, & robur ſcripturæ informi, deciſ. 457. num. 14.
Obſeruantia ſoluendi, & percipiendi fructus ad ſummam diminutam declarat cenſum fuiſſe redactum, deciſ. 209. n. 2.
Obſeruantia eſt rerum dubiarum interpres optima, & magiſtra, deciſ. 282. n. 2.
Obſeruantia remota non attenditur, quando adeſt proxima contraria, deciſ. 51. n. 15.
Obſeruantia minuit fidem ſcripturis, deciſ. 258. n. 2.
Obſeruantia non indiget præſcriptione, ſed ſufficit quod aliquando ſic fuerit obſeruatum, deciſ. 78. n. 11.
Obſeruantia ſubſecuta reſultat optimus intellectus conſtitutionum Apoſtolicarum, deciſ. 6. num. 8.
Obſeruantia pro declarandis dubijs benè deſeruit, deciſ. 140. num. 8.
pro Obſeruantiam fides ſcripturarum augetur, deciſion. 258. num. 3.
ad Obſeruantiam inducendam actus vnicus non eſt aptus, deciſ. 212. num. 13.
Obſeruantia pro dubij declaratione plurimum inſeruit, deciſ. 287. num. 7.
Obſeruantia ad hoc, vt inducat vſum debet concludenter probari, deciſ. 38. n. 14.
Obſeruantia ſubſecuta reſultat optimus intellectus conſtitutionum Apoſtolicarum, deciſ. 6. n. 8.
Obſeruantia legatum ambiguum declaratur, deciſ. 110. n. 9.
ex Obſeruantia vnio confirmatur, & fructibus perceptis ex beneficio vnito, deciſ. 317. n. 4.
Obſeruantia eſt dubiarum rerum Interpres, deciſ. 78. n. 9.
ad Obſeruationem regulæ, quæ poſt eius ingreſſum fuit facta aſperior Nouitius non poteſt compelli, deciſ. 116. n. 11.
Secus in profeſſo quod tunc eſt dubium, ibid. n. 13.
OCCASIONE certi, & determinati matrimonij facta promiſſio gaudet omnibus dotalibus priuilegijs, deciſ. 360. n. 10.
OCCASIO remota, & ambigua pecunias reinueſtiendi non ſoffragatur ad faciend. fructus ſuos, deciſion. 526. num. 6. 7. 8. 9. & 10.
OCCVLTANS ſcripturas præſumitur malum ius facere, deciſ. 112. num. 35. & 36.
OCCVLTATIONIS præſumptio obitus ex quibus oriatur, deciſ. 304. num. 7.
OCTAVAS vltra præſcriptas à Sacris Canonibus Conſtitutionibus Apoſtolicis Papa ſolus poteſt inſtituere Miſſali, ac Rituali Romano, deciſ. 481. n. 3.
OCTAVA omnium Sanctorum eſt primæ claſſis ſecundi ordinis, ibid. num. 5.
OCTOBRIS Menſis ex Reg. 9. Cancell. eſt de Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, deciſ. 423. n. 1.
OCVLI Iudicis certiores aure arbitrati ſunt, deciſ. 535. n. 60.

O D I V M.

in Odium non adimplentis obligatio propria retorquetur, & habetur pro adimpleta, deciſ. 334. n. 15.
In Odium fauores non debent retorqueri, deciſ. 528. n. 7.
Odia ſunt reſtringenda non autem extendenda, deciſion. 119. num. 7.
in ODIOSIS caſus vnus ad alium non extenditur, deciſion. 160. num. 11.
ODIOSÆ nuptiæ ſecundæ viro primo teſtatori reputantur, deciſ. 216. num. 6.
ODIOSA non ſunt extendenda, ſed ſtrictè interpretanda, deciſ. 33. num. 6.
in ODIOSIS conſenſus non extenditur ad non expreſſa, deciſ. 514. num. 13.

O F F I C I V M.

Officium Iudicis eſt admittendum expenſas factas à tutoribus pro alimentis, & diſciplinis pupillorum, deciſ. 112. n. 32.
Officij ſocietas ob deficientiam ſubiecti eſt nulla, deciſ. 379. num. 7.
Officij defunctorum prohibitio non eſt permittenda tamquam contra ius publicum, & Defunctorum ſuffragium, deciſ. 257. num. 3.
Officia illius, qui commiſerat crimen læſæ Maieſtatis humanæ contra Rempublicam Ianuæ per Datariam, & Cancellariam Apoſtolicam fuerunt publicata, deciſ. 536. n. 24.
Officij ſocietates ſolent eſſe inexigibiles, deciſ. 86. n. 8.
Fallit quando de recenti ſunt contractæ cum plurium perſonarum obligationibus, ibid. n. 9.
Officij fructus, & pretium tantùm ſunt in commercio, deciſ. 319. num. 10.
Officium Primipili quale ſit, deciſ. 214. n. 16. 17. 18. 19. & 20.
Officia Romanæ Curiæ aliquando vni perſonæ reſpectu tituli largiuntur alteri verò reſpectu dominij, & commoditatis percipiendi fructus, deciſ. 57. n. 3.
Officium ſine Papæ licentia non eſt in commercio, deciſ. 379. numer. 5. & 14.
Officium Defunctorum inſtitutum eſt in ſuffragium animarum, deciſ. 257. num. 2.
Officium Prioris, & Vicarij Monaſterij non dicitur perpetuum quam habito reſpectu ad Monaſterium, deciſ. 359. n. 3.
OFFICIALIVM adminiſtrandi quaſi poſſeſſio nihil commune habet cum poſſeſſione Eccleſiæ, deciſ. 107. n. 11.
OFFICIALIBVS à publico electis, & deponentibus ſuper re ſuper qua ſunt periti credendum eſt, deciſ. 520. n. 84.

O M I S S I O.

Omiſſio Inuentarij non nocet tertijs poſſeſſoribus, niſi oſtendatur grauatum alienaſſe tot bona, quæ detractiones conſumpſerunt, deciſ. 131. n. 18.
Omiſſio qualitatis per Teſtatorem ſtatutæ, tunc non annullat actum ſi ipſius voluntas non ſit læſa in parte ſubſtantiali, deciſ. 519. num. 6.
Omiſſio formæ nulli irrogans præiudicium nullitatem non inducit, deciſ. 126. n. 40.
Omiſſio citationis ſententiam nullam reddit, deciſ. 320. n. 6.

O N V S.

ad Onera, & alia debita Ciuitatis Eccleſiaſtici non tenentur quamuis communem laicorum, & clericorum vtilitatem implicent, deciſ. 182. n. 1.
Quod procedit in impoſitionibus publicis ad quas laici ſoli tenentur non autem, quando onera reſpiciunt primario virilitatem priuatam, ibid. n. 2. & 3.
ſub Onere exercendi tutelam legatum relictum non admittitur, ſi ex cauſa minoris ætatis, ſeu alterius impedimenti legatarius tutelæ munus ſubire non poſſit, deciſ. 42. n. 11.
Oneris cauſa illi tantum ſuffragatur cui fuit onus iniunctum, deciſ. 90. num. 6. & 7.
cum Onere reſtituendi filijs donatario vtilius eſt recipere donationem, quam liberam habere ſolam portionem legitimæ, deciſ. 67. num. 16.
ab Onere auctoritate Apoſtolica impoſito Eccleſiaſtici non poſſunt in præiudicium Eccleſiæ ſine eiuſdem conſenſu recedere, deciſ. 300. num. 4.
Onera Canonicus non Sacerdos, quæ per ſe ipſum non poteſt adimplere per alium Sacerdotem implere valet, deciſ. 169. num. 6.
cum Onere fideicommiſſi legitima non obſtante donatione detrahenda eſt, deciſ. 247. n. 14.
Onerum matrimonialium ſuſtentatio deſeruit pro mora, & interpellatione, deciſ. 413. n. 5.
Onus ſuper legitima appoſitum facultas reijciendi vti priuilegium perſonæ inhærens per obitum filij expirat, nec ad hæredes tranſmitti poteſt, deciſ. 202. n. 12.
Onus vni hæredi impoſitum alteri non cenſetur iniunctum niſi ſpecialiter exprimatur, deciſ. 332. n. 2. 7. & 8.
Onus alendi filiam patri inhæret, deciſ. 318. n. 15.
Onus cambiandi durante certo tempore, & pendente dilatione habenti dicendum eſt quod eidem expirata dilatione fuerit iniunctum, deciſ. 35. num. 6.
Onus dotandi filiam non poteſt à patre euitari ſub prætextu quod filia in iuuenili ætate cum extero ipſo reclamante matrimonium contraxerit, deciſ. 93. n. 2.
Onus locatori incumbit reſtaurandi Domum locatam, non conductori, deciſ. 38. n. 1. 6. & 7.
Onus quod non poteſt imponi clericis, nec poteſt imponi cum illis contrahentibus, deciſ. 101. n. 10.
Onus ſacrum debet adimpleri pluſquam prophanum, deciſ. 465. num. 29.
Onus reſtrictiuè iniunctum hæredibus reſtringit diſpoſitiones ad hæredes ſanguinis, deciſ. 465. n. 30.
Onus hæredi à Teſtatore iniunctum debet omninò per hæredem impleri, deciſ. 382. n. 10.
Amplia ſi acceptauerit id in quo fuit Inſtitutus hæres, quo caſu onus recuſare non poteſt, ibid. n. 11.
Onus probandi contrarium illud aſſerenti incumbit, deciſ. 258. num. 8.
Onus quodcumque legitimæ filiorum à patre infixum à lege reijcitur, deciſ. 119. n. 11.
Onus perpetuum inducit perpetuum fideicommiſſum, deciſ. 465. num. 35. 36. 37. & 38.

Onus

Digitized by Google

Onus probandi incumbit bona libera aſſerenti mulieri non adeſſe pro reſtitutione ſuæ dotis, deciſ. 441. n. 7.
Onus probandi contrarium incumbit illud aſſerenti, deciſ. 460. num. 5.
Onus impoſitum, & imponi ſolitum Sacerdoti denotat non Sacerdoti non poſſe committi, deciſ. 169. n. 11.
Onus alendi tanquam bonis ipſis inhærens tranſit cum illis ad quemcumque poſſeſſorem, deciſ. 48. n. 1.
Onus hæredi debita ſui auctoris ſoluendi incumbit, deciſ. 479. num. 3.
Onus momentaneum executori collatum cenſetur, ſucceſſiuum verò Legatario, deciſ. 301. n. 12.
Onus filius non acceptans à patre legitimæ impoſitum Ius detrahendi legitimam ad ſuos hæredes tranſmittere poteſt, deciſ. 119. num. 13.
Onus exactionis aſſumens non liberatur indicando debitores exigendos, ſed tenetur de non exactis, deciſ. 2. n. 9.
Onus aliquod alterius cauſa ſubſtinens ab illo cuius cauſa ſupportatum eſt releuari debet, deciſ. 325. n. 7.
Onus reddendi rationem in ſe aſſumens ad illam reddendam non tenetur, donec liquidò non conſtiterit quod ipſe receperit, deciſ. 65. n. 11.
Onus deferendi nomen, & arma præſumitur iniunctum intuitu conſeruandæ agnationis, deciſ. 194. n. 8.
Onus quod non poteſt imponi Clericis, nec poteſt imponi cum illis contrahentibus, deciſ. 107. n. 10.
Onus in legitima appoſitum ſuſtinetur patre viuente, ſuperſtitibus filijs reijcitur ab ea, deciſ. 61. n. 17.
Onus reaptandi domum Emphyteutæ non conductori pertinet, deciſ. 38. n. 3.
Onus dotandi filiam ad patrem ſpectat, deciſ. 396. n. 9.
Onus priuatum afficit tam Eccleſiaſticos, quàm laicos, deciſ. 82. num. 4.
ONEROSVM Legatum eſſe vnde arguatur, deciſ. 380. n. 4.
ONEROSA donatio quando eſt, non requirit ſolemnitates ad ſubſtinendam minoris donationem requiſitas, deciſ. 380. num. 3.

O P V S.

Operi publico, quod particularis poſſit apponere nomen ſuum permittitur, ſi Vniuerſitas non reclamet, deciſ. 337. num. 6.
Operi publico ex generali conſuetudine præter nomen ſupremi Principis, illud Præfecti operis etiam alienis expenſis constructi apponitur, deciſ. 401. n. 2.
Operi publico non poteſt inſcribi aliud nomen, quam Principis, aut eius, cuius pecunia illud ſactum fuit, deciſ. 401. num. 1.
in Operibus publicis Arma, & nomina, quare ſolent apponi, deciſ. 337. n. 9.
in Operibus publicis apponendis conſuetudo attenditur, dec. 401. num. 3.
Operi publico non licet aliquod nomen apponere, quàm ipſius Principis, deciſ. 337. n. 2.
Operi publico nec de iure, nec de conſuetudine nomen inſcribere licet, deciſ. 401. n. 4.
OPINIO illa non eſt attendenda, quæ habet contra ſe communiorem Doctorum ſententiam, deciſ. 536. n. 17.
Et præſertim Sacræ Rotæ Romanæ, & dum in diuerſis Orbis Tribunalibus fuit ita ſeruatum, ibid. n. 18. & 19.
OPINIONES non trahuntur ad præterita, ſed ad futura tantum accommodantur, deciſ. 5. n. 21.

O R A T I O.

Oratio indefinita, & indeterminata continet ſub ſe omne tempus, deciſ. 35. n. 2.
Oratio diſcretiua, demonſtrat diuerſitatem, & ſeparationem, deciſ. 232. n. 1.
Oritur ſcientia teſtatoris contentorum in teſtamento ex quo magna dubitatio, deciſ. 467. n. 9.
Orationem perfectam rubrica habens ſufficit pro deciſione cauſæ, deciſ. 157. n. 11.
Amplia, ibid. num. 12.
Orationem dictio & continuat non repetit quando agitur de perſonarum diuerſitate, deciſ. 172. n. 5.
Oratio, quando agitur de perſonis, quæ ſimul concurrere non poſſunt, quamuis vnica diuiditur in plures, ita vt cenſeantur tot orationes, quot ſunt perſonæ, & ſubſtitutiones ordinatæ, deciſ. 271. n. 7.
Oratio vnica plura continens æqualiter, ac pariformiter illa determinat, deciſ. 259. n. 3.

O R D I N A R I V S.

Ordinarius non valet ex ſe immutare præcedentem Statum Eccleſiæ, deciſ. 32. n. 8.
coram Ordinario præſentatio patronorum ſufficit, quod intra quadrimeſtre exhibeatur, deciſ. 509. n. 23.
Ordinarius poteſt prouidere Eccleſiæ, ſi videat per non prouiſionem illi imminere præiudicium, deciſ. 298. n. 1.
Ordinarius ſi confert beneficium Iuriſpatronatus non contradicentibus patronis, tunc oritur præſumptio taciti conſenſus, deciſ. 509. num. 27.
Ordinarius prouidens de beneficio motu proprio ad ſupplicationem cenſetur certam ſcientiam præcedentis vacationis per obitum habuiſſe, deciſ. 304. n. 7.
Ordinarius non prohibetur admittere ad beneficium patronum ſibi ſupplicantem, quando ſolus ipſe concurrit, deciſ. 141. num. 6.
Secus, ibid. n. 7.
Ordinarius poteſt prouidere Eccleſiæ, ſi videat per non prouiſionem illi imminere præiudicium, deciſ. 298. n. 1.
Ordinarius exercet iuriſdictionem in omnes ſubditos quamuis inuitos, deciſ. 115. n. 1.
Ordinarij iudicio eſt deferendum donec de irrationabili doceatur, deciſ. 88. n. 12.
ab Ordinario præſentatus præſumitur quod fuerit inſtitutus ſi beneficium poſſedit, deciſ. 309. n. 24.
Ordinarijs locorum viſitationem Concil. Trident. in ſeſſ. 1. cap. 7. de reformat. iniungit Parochialium Eccleſiarum Monaſterijs vnitarum & deputationem Vicariorum perpetuorum pro cura animarum, deciſ. 10. n. 14.
Ordinarij aſſertioni circa exiſtentiam Iuriſpatronatus plurimum venit deferendum, cum tendat in eius præiudicium, deciſ. 509. num. 14.
Ordinarij enunciatiuæ ad probationem Iuriſpatronatus, benè deſeruiunt, deciſ. 291. n. 5.
Ordinarij decreto vti informati de ſtatu, & qualitate Eccleſiarum ſuæ Diœceſis plurimum defertur, deciſ. 284. n. 4.
ab Ordinario in inſtitutione beneficij declaratio facta quod collatio prouiſio, & inſtitutio ad ipſum ſpectet emanata ſcientibus præſentibus & acceptantibus patronis qualitatem amouibilitatis, & ſimplex legatum excludit, deciſ. 249. n. 6.
per Ordinem ſeruari diſpoſitio gradatim facta debet, deciſ. 527. num. 19. 21. & 22.
cum Ordinarijs Collatoribus Papa poteſt concurrere, deciſ. 518. num. 10.
Ordinarij inſtitutio ad præſentationes filiorum ſpreta proteſtatione contraria demonſtrat Iuſpatronatus gentilitium, deciſ. 315. num. 27. & 28.
Ordinare primogenituram aliud eſt, & aliud eſt talem ordinationem remittere in liberum arbitrium alicuius, deciſ. 536. n. 57.
Ordinatio teſtatoris facta in vna ſubſtitutione repetita cenſetur in altera, vt ſubſtitutiones pari gradu progrediantur, deciſ. 323. num. 14. & 15.

O R D O.

Ordo idem Clericalis diuerſo iure cenſeri non debet, deciſ. 533. num. 31.
Ordo præcedentiæ eſt ſummopere attendendus, deciſ. 348. n. 6.
Ordinata primogenitura ad hoc vt bona in vna perſona conſeruentur non repugnat quod poſſit ſtare in ſuſpenſo concurrente teſtatoris voluntate, deciſ. 194. n. 9. & 12.
Ordinata qualitas ad certum effectum inſpici non debet ad effectum nullitatis actus quoties ipſe effectus ſubſequatur, deciſ. 519. num. 7.
cum Ordine ad Bancum cenſus factus eſt nullus quod amplia, deciſ. 493. n. 1. 8. & 12.
Ordinata primogenitura in primo teſtamento, quando in ſecundo teſtamento dicatur reuocata, deciſ. 536. n. 55.
Ordinata primogenitura aliud eſt quod ſit iura proprio, & ex priuatis bonis, ibid. n. 76.
Et aliud ſi ſit conſtituta cum facultate Principis ſupremi, & fuit conditionata, ibid. n. 77. & 123.
Ordine ſucceſſiuo fideicommiſſum perpetuum, & abſolutum vſque ad vltimum defertur, deciſ. 168. n. 1.
de Ordine Rotæ periti electi atteſtationi plurimum eſt deferendum, deciſ. 426. n. 25.
Ordo prima Tonſura non eſt, ſed ianua ad Ordines, deciſ. 533. num. 11.
Os bouis triturantis ligari non debet, deciſ. 342. n. 4.
Otioſas mercatores non ſolent pecunias tenere, deciſ. 526. n. 3.

P

A PACISCENTE non adimpletum pactum expirat per mortem ipſius paciſcentis, deciſ. 83.
ſi Pacifica ſit poſſeſſio ſufficit abſque alio titulo, deciſ. 21. num. 3.

P A C T V M.

Pactum adiectum negotio principali, ſi iſtud corruat, pactum inefficax redditur, deciſ. 190. n. 1.

Pactum de ſuccedendo habet tacitam conditionem quatenus in eadem diſpoſitione vſque ad obitum Teſtator perſeuerauerit, deciſ. 63. n. 7. & 8.

Pactum perſonale perſonam non egreditur, deciſ. 311. n. 9.

Pactum non conficiendi inuentarium inter creditorem & hæredem initum tenet, nec hæres vltra vires tenetur, deciſ. 272. num. 7.

Papa reuerſioa ex conſuetudine Leodienſi, apponuntus ad impediendum ius connubij, vigore cuius bona coniugis defuncti ſine liberis, vtrique parenti ſuperuiuentibus coniugi ſuperſtiti acquiruntur, deciſ. 360. n. 4.

per Pactum ſeruitus, ſi ſit inducta, illud debet eſſe clarum & expreſſum, deciſ. 276. n. 3.

Pactum capiendi poſſeſſionem propria auctoritate quando ſtat acceſſoriè, & conſecutiuè ad fideicommiſſum eo non exiſtente, vel corruente pactum nullius roboris remanet, deciſ. 47. numer. 1. & 9.

Pactum quod cenſus elapſo certo tempore fiat irredimibilis valet, deciſ. 365. n. 5.

Pactum ſubſequenter in vnico contractu adiectum non cenſetur à præcedentibus receſſum, niſi ſpecificè exprimatur, deciſ. 35. num. 5.

Pacto in inſtrumento appoſito non adimpleto res ad primæua iura redit, & eſt ac ſi contractum non fuiſſet, deciſ. 565. num. 3.

Pactum negotio principali cui eſt adiectum corruente, nullius remanet roboris, deciſ. 328. n. 1.

Pactum contractibus emphyteuſis adiectum eſt validum, & omninò ſeruari debet, deciſ. 338. n. 8. & 10.

Pactum ſub conditione conceptum ceſſante conditione euaneſcit, deciſ. 402. n. 10.

per Pactum, & conuentionem cenſetur à Iure contrarium diſponente receſſum, deciſ. 235. n. 12.

Pactum non adimpletum pro non adiecto habetur, deciſ. 402. num. 5. & 6.

Pacta, quoad lucrum dotale inter coniuges, intelligenda qualiter veniant, deciſ. 281. n. 9.

Pacta appoſita in inſtrumento dotali, quoad Lucrum dotale qualiter intelligendum veniat, ibid. n. 5. & 7.

Pactum fauore creditorum adiectum, non poteſt deinde in illorum odium retorqueri, deciſ. 129. n. 6.

Pactum non adimplens ob illius non implementum ad damna & intereſſe tenetur, deciſ. 372. n. 5.

Pactum à partibus conuentum, & requiſitum eſt omninò adimplendum, deciſ. 451. n. 5.

Pactorum excluſiua dictio taxatiua *dumtaxat* eſt, deciſ. 183. n. 6.

Pactum futuræ ſucceſſionis promiſſio continens à iure reprobatur, deciſ. 457. n. 11.

Pactio ſolet eſſe illicita, & concurrentibus circumſtantijs licita reddi poteſt, deciſ. 92. n. 4.

P A P A.

Papa concedendo aliquid prohibitum attendi debet mens Papæ concedentis non autem mens impetrantis, deciſ. 536. n. 87.

ſine Papæ auctoritate ſolutio, miniſtrorum incuria facta non poteſt Eccleſiæ præiudicare, deciſ. 300. num. 5.

Papa non cenſetur ius alteri quæſitum tollere, deciſ. 405. n. 20.

ad Papam ſpectat territoria diuidere, deciſ. 21. n. 15.

Papa poteſt concurrere cum Ordinarijs Collatoribus, deciſ. 318. num. 10.

Papa non eſt veriſimile quod legem ſcriptam, & ius commune tollere voluerit, deciſ. 342. n. 6.

quod Papa ad inducendam ſubreptionem, ſufficit non ita de facili conceſſiſſet gratiam, ſi omnia ei narrata eſſent, deciſion. 73. num. 5. & 6.

Papa in dubio non præſumitur velle Inferiores Collatores præuenire, deciſ. 318. num. 11.

Papæ prouiſio ſub eadem data expedita in concurſu alterius prouiſionis eſt præferenda, deciſ. 304. n. 5.

Papa non præſumitur voluiſſe præiudicare iuribus Cameræ Apoſtolicæ, deciſ. 536. n. 115.

Et hoc maximè ſtantibus clauſulis prægnantibus valdè, ibid.

Papa ſolus poteſt inſtituere Octauas vltra præſcriptas a Sacris Canonibus, Conſtitutionibus Apoſtolicis, Miſſali, ac Rituali Romano, deciſ. 481. n. 1.

Papa ad libitum ſuæ voluntatis denegat licentiam alienandi bona ſtabilia in forenſes, deciſ. 536. n. 139.

Papa ſeparationem faciendi locorum ſolus facultatem habet. deciſ. 99. num. 1.

Papa diſpenſando non habet ratum, quod actum eſt, ſed tantum licentiam impartitur, deciſ. 242. n. 9.

Papa mandante ſubminiſtrari alimenta in commiſſione non iterat ſuper illorum præſtatione diſputatio, deciſ. 127. n. 1.

à Papa Collatores duos fuiſſe conſtitutos, quando per Ordinarios, & Capitula, Beneficia conferri mandauit apparet, deciſ. 414. num. 5.

Papa poteſt liberè beneficia conferre, etiam nulla facta mentione quod ea ſint de iurepatronatus laicorum, deciſ. 423. num. 10.

ad Papam ſpectat iuriſpatronatus Eccleſiaſtici collatio in menſe Papæ reſeruato vocantis, deciſ. 423. n. 2.

de Papæ poteſtate hæreticum eſt dubitare, deciſ. 446. n. 6.

Papæ ſpectat tantum territorij ſeparatio, deciſ. 483. n. 3.

Parentum conſenſus in matrimonio contrahendo ad honeſtatem tantum exquiritur, deciſ. 93. n. 5.

Paratam habet executionem, depoſitum de iure communi, deciſ. 356. num. 7.

P A R O C H I A L I S.

Parochialis vnio pleno iure apud Monaſterium, & Iuriſdictio Epiſcopi ſimul ſtare poſſunt, deciſ. 293. num. 2.

In Parochialibus ſæcularibus, quæ vniuntur Monaſterio, vel dignitati debent deputari Vicarij perpetui ſæculares ad ibi curam exercendam, deciſ. 10. n. 4.

Sed declara, ibid. n. 5. 6. & 7.

Parochialitas ad effectum decimandi eſt accidentalis & probatur leuioribus probationibus, deciſ. 232. n. 7.

in Parochiali Eccleſia duo capita eſſe non poſſunt, ſed vnus Sponſus, & Rector, cui cæteri ſubeſſe debent, deciſ. 139. num. 7.

Parochialia Iura in totum ſpectant ad verum Parochum reſeruata congrua coadiutori, deciſ. 824. n. 12.

Parochialem Eccleſiam eſſe de menſa Abbatiæ, ea quibus iuſtificetur, deciſ. 197. n. 5.

Parochialis Eccleſia non habet iuris aſſiſtentiam in percipiendis decimis prædialibus, deciſ. 27. n. 2.

in Parochiali ſæculari vnita Monaſterio, de iure deputatur Vicarius amouibilis, deciſ. 10. n. 9.

Parochialem Eccleſia exemptam eſſe à iuriſdictione Ordinarij, & eſſe de menſa Abbatiæ per ſigna, & argumenta demonſtrari ſufficit, deciſ. 197. n. 6.

Parochis debetur quarta funeralium, deciſ. 223. n. 1.

P A R O C H V S.

Parochus vltra ſuæ Parochiæ limites curam animarum exercere non poteſt, iuxtà diſpoſitionem Sac. Conc. Trid. ſeſſ. 24. de reformat. cap. 13. deciſ. 139. n. 5.

Parochi habent iuris aſſiſtentiam in exactione decimarum eorum Parochiæ, quæ eidem ſuffragatur ad effectum poſſeſſionis pro manutentione, deciſ. 493. n. 1. 2. 3. & 4.

Parochi atteſtatio ad conualidandum matrimonium ſuffragatur etiam poſt matrimonij celebrationem tanquam de re ad proprium officium ſpectante, deciſ. 433. n. 6.

Parocho curam Animarum habenti emolumenta, & omnia iura parochialia dempta congrua præſtanda Rectori debentur, deciſ. 284. num. 3.

inter Parochum, & Rectorem, concordia facta non ſuffragatur, ſi ſit beneplacito Apoſtolico deſtituta, ibid. n. 6.

Parochi obitus, & deuolutio Beneficij ſunt concludenter iuſtificanda, aliàs gratia eſt nulla, deciſ. 518. n. 5. & 2.

Parochus Epiſcopus, & Clerus intra limites ſuæ *Diœceſis*, & Parochiæ pro decimis exigendis in iure fundatam intentionem habent, deciſ. 297. n. 3.

Parochi, ſeu Canonici, qui perſonaliter citati non ſe ſubijciunt viſitationi priuantur Beneficio, & incidunt in Cenſuras, deciſ. 496. num. 1.

Parochi præſentia requiritur tantum ad hoc, vt matrimonium innoteſcat Eccleſiæ, non vt præſtet conſenſum, deciſ. 433. num. 10.

Parochi adnotationi priori potius, quàm poſteriori creditur, deciſ. 17. n. 4.

Parochis duobus promiſcuè Sacramenta adminiſtrantibus limites Parochiæ ſunt præſcribendi, deciſ. 139. n. 6.

Parochus poteſt cuicumque Sacerdoti concedere licentiam, vt coniungat in matrimonium ſuos ſubditos etiam extra ſuam parochiam, deciſ. 433. n. 3.

Parochi non ſolent horam deceſſus notare, deciſ. 17. n. 3.

Parochi liber benè baptizati probat ætatem, deciſ. 134. n. 3.

Parochi duo in vna Parochia eſſe non poſſunt, deciſ. 284. n. 5.

P A R S.

Pars minor in concurſu maioris non eſt attendenda ad firmandum ſtatum anteriorem, deciſ. 8. n. 5.

Pars Teſtamenti vna ab altera interpretationem recipit, & vna aliam confirmat, deciſ. 326. n. 14.

Pars dimidia bonorum vxori à marito relicta vltra dotem, legatum cenſetur, deciſ. 451. n. 7.

Pars vna Teſtamenti aliam declarat, deciſ. 44. n. 13.

PARTICIPATIO intereſſe quoad negotium probat ſolum ſocietatem in illo, & non in alio, deciſ. 56. n. 8.

PARTEM maiorem habens cenſetur totum habere, deciſ. 8. num. 6

in PARTIBVS via non eſt aperienda iudicandi ſuper inhibitionibus ſuperiorum per inferiores, deciſ. 375. n. 3.

à Par-

à Partibus pactum conuentum, & requiſitum eſt omnino adimplendum, deciſ. 451. n. 11.
à Partibus periti non debent eſſe ſuſcepti, deciſ. 455. n. 13.
à Partibus geſta poſt inhibitionem, dicuntur attentata, deciſ. 174. num. 1.
à Parte inita tranſactio calumnioſè, quando non poſſit ſaluari, vti lucroſa, deciſ. 280. n. 19.
Partis appellatione, venit panis, & vinum tantum, non pecuniæ pro obſonijs, deciſ. 159. n. 1. & 2.
ex Parte patris filiatio probatur coniecturis, & præſumptionibus, deciſ. 535. n. 6.
pro Parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, Teſtator ne deceſſiſſe dicatur ex iure accreſcendi hæres particularis, fit hæres vniuerſalis, deciſ. 382. n. 12.
Partis confeſſionem aduerſæ, quando quis intendit acceptare debet eam recipere cum ſua qualitate, deciſ. 516. n. 1.
ex Parte filiatio patris eſt quodammodo impoſſibilis, nec directè probari poteſt, deciſ. 535. n. 5.
ex Partis confeſſione benè arguitur, an quis communi nomine tamquam ſocius, an pro ſe, & proprio nomine mercaturam fecerit, deciſ. 56. n. 6.
Partis narratiua emiſſa ad ipſius commodum, & prout ei magis expediebat, non eſt attendenda, deciſ. 532. n. 7.
Partis nomine panis tamen, ac vini portio continetur, niſi ex conſuetudine contrarium deſumatur, deciſ. 110. n. 4. & 5.
Partis confeſſio habet vim rei iudicatæ, deciſ. 532. n. 6.
pro Parte pretij immiſſio poſterioribus ſoluta debet concedi hypothecam anteriorem habenti, deciſ. 259. n. 9.
Partium conſenſus iuriſdictionem Iudici delegato tribuere non poteſt, deciſ. 399. n. 8.
Partium eſt præſeruatiua iuris collitigantium, clauſula, ſine præiudicio Iurium, deciſ. 287. n. 8.
Partium intentio in tranſactione qualis fuerit, ex quo deducatur, deciſ. 29. n. 9.
à Parte proteſtatione facta pro poſſeſſorio terminando Iudex reſpectu petitorij caret iuriſdictione, deciſ. 387. n. 13.
pro Parte crediti liquidi, mandatum non executum ſuſtinetur ad euitandas inanes circuitus, & inutiles expenſas, deciſ. 389. num. 11.
ex Parte nulla obligatio pro alia, ſuſtineri non poteſt ratione indiuiduitatis decreti deſuper à Iudice interpoſiti, deciſ. 163. num. 15.
Sed declara, ibid. n. 16.
Ex iactura aliena, lucrum facere nemini licet, ibid. n. 17. & 18.
per Partis confeſſionem, vel rem iudicatam eſt afferenda, probatio euidentiſſima, ad hoc vt dici poſſit conſtare de anteriori ſtatu, & proprietate poſſeſſorium abſorbente, deciſion. 8. num. 4.
Partis citatio omninò neceſſaria, quando Peritus à Iudice fuit electus, deciſ. 320. n. 9.
PARTITA ex libris Parochi extracta plenè probat, deciſ. 433. num. 4.
Amplia, ſi fuerit propria manu Parochi ſubſcripta, ibidem num. 5.
Partita generica, & confuſa pro depoſito ad extinguendum Cenſum non probat, deciſ. 266. n. 2.
Partitæ ex libro rationis Mercatoris extractæ creditum contra illum probant, deciſ. 315. n. 1.
ex Partitis extractis, ſolutio benè probatur à creditoris libris, deciſ. 479. n. 1.
Partita pro ſcribente non probat, deciſ. 262. n. 11.
Declara tamen, ibid. n. 12.
Partita extracta lite pendente ſine citatione partis, nullum gradum probationis conſtituit, deciſ. 190. n. 4.
Partitæ in actis non productæ, nihil probant, deciſ. 394. n. 1.
Partita remanet iuſtificata ex actis in cauſa factis, deciſ. 203. num. 2.
Partitæ niſi mediante compulſoria extrahantur, & citatione partis, nullam merentur fidem, deciſ. 419. n. 7.
Partita probat ſolutionem, donec contrarium concludentiſſimè appareat, deciſ. 23. n. 7.
ex PARTICVLARI Archiuio Scripturæ extractæ non probant, deciſ. 71. n. 7.
Declara tamen, ibid. num. 8.

P A T E R.

Pater ſicut non poteſt conſequi vſumfructum in legato, quod Teſtator ipſimet filiæ ſolui iuſſerat ita, nec ex illo legato, in locum primi ſubrogato, deciſ. 445. n. 16. 17. & 18.
Pater non tenetur dotare filiam diuitem ſine eius conſenſu, & abſque Dotis promiſſione in maiori ætate nubentem, deciſ. 417. nus n. 16.
Con trarium tamen verius, ibid. num. 20.
Pater à die contracti matrimonij Dotem filiæ conſtituere tenetur, deciſ. 318. n. 4.
Etiamſi nulla præcedente promiſſione cum Viro digno nuptias ſine Patris conſenſu inierit, ibid. num. 5.
Pater hæres non poteſt ad vſumfructum in portione filiæ legata aſpirare, deciſ. 366. n. 4.
Pater æqualiter cum filio ab inteſtato ſuccedit alteri filio, & ei vſusfructus, quæritur ſuper portione eidem filio delata, ibid. num. 5.
Pater ab vſufructu in filij portione repellitur, quando Teſtator extraneus patri, & filio, legatum attribuit, ibid. n. 6.
Pater per ſcientiam patientiam, & conſenſum, quod filius proprio nomine negociaretur, lucra, & fructus perciperet, & de illis ad libitum diſponeret cenſetur vſumfructum remiſiſſe, quem habebat in bonis aduentitijs filij, deciſ. 24. n. 6.
Pater in Teſtamento filium præteriens, ex defectu præteritionis Teſtamentum corruit, deciſ. 61. n. 22.
Pater donatarius filij poſtquam ad ordines ſacros fuit promotus, remanet ex vi donationis obligatus Epiſcopo, qui alias filium ſacris ordinibus non initiaſſet, deciſ. 224. n. 14.
Pater poteſt eſſe legitimus adminiſtrator, & tamen non habere vſumfructum in bonis filiæ legatis, deciſ. 445. n. 22.
Pater tenetur inuenire virum pro filia eamque dotare, deciſ. 417. num. 4.
Pater licet ceſſet onus inueniendi virum, non eximitur ab obligatione dotandi filiam, vt hæc onera matrimonij ſuſtineat, & melius à viro tractetur, ibid. n. 5.
Pater dotare filiam tenetur, vt ſi vir decedat poſſit illa dotem paratam ad nubendum cum alio habere, & ſi nubere noluerit, vnde ſibi poſſit alimenta præſtare habeat, ibid. n. 6.
Pater dotans filiam videtur excludere à ſucceſſione bonorum ſuorum filios ab illa naſcituros, nulla præſertim facta mentione illorum in Teſtamento, deciſ. 36. n. 7.
Pater moram contrahit à die taxationis à Iudice factæ Dotis certitudine inſpecta, deciſ. 318. n. 14.
à Patre facta Donatio filio contemplatione certi matrimonij, necnon etiam eius nurui, eidem etiam dicitur acquiſitum Ius, quoad dictam Donationem, deciſ. 180. n. 2.
Ita vt Vir, quoad dictam Donationem abſque Vxoris placito non poſſit diſponere. ibid.
Pater ſi non habeat vnde dotem poſſit conſtituere filiæ, tunc eius Auus ad id tenetur, deciſ. 521. n. 19.
in Patre dotis debitore mora nulla non conſideratur, priuſquam per Iudicem fuerit declarata, deciſ. 411. n. 21.
Patre inſtituente Primogenituram cum onere Primogenitis, iniuncto de renunciando hæreditati paternæ, & maternæ, ſi vigore contractuum inter viuos bona primogenitus poſſideat, quæ non cadunt ſub renunciationis lege, illa rectè poſſidet, deciſ. 52. n. 1.
à Patre, mora ſine alia interpellatione incurritur dotem non ſoluente ſtatim, ac maritus onera matrimonij ſuſtinere cæpit, deciſ. 382. n. 6.
à Patre filiæ alimenta debentur, donec dotem ſoluat, deciſ. 413. num. 7.
Pater dotans filias, & iubens dote aſſignata debere eſſe contentas cenſetur, voluiſſe excludere filias dotatas ab illis bonis, quando ad ipſorum fauorem purificantur, deciſ. 36. n. 9.
Pater ſtipulans pro ſe, & filijs in materia indifferenti cenſetur contemplaſſe filios, vti hæredes, deciſ. 529. n. 1.
à Patre Donatio facta fauore filij contemplatione matrimonij cum certa muliere contrahendi, deciſ. 280. n. 3.
Ita eum ipſo contractu matrimoniali confundatur vt nurus ratione ſui intereſſe, actionem pro aſſecuratione donatæ ſummæ ius ſuper ea habeat, ibid. n. 4.
Patre ſtipulante in Donatione pro ſe, & filijs donatio acquiritur, vti hæredibus, non vti filijs, deciſ. 61. n. 10.
Pater filiæ nobili Viro, & digno licet in minori ætate, & ſine patris conſenſu nubenti dotem conſtituere tenetur, deciſ. 417. num. 1. & 21.
Limita ſi nubat indigno, ibid. n. 2.
Patri, & filijs Donatio facta quæritur filijs, vti filijs, & non vti hæredibus, deciſ. 528. n. 2.
Et datur ratio, ibid. n. 3. 4. & 5.
à Patre, mora ſicuti incurritur ſtatim, ac vir onera matrimonij ſuſtinere cæpit, debet etiam ſtatuti diſpoſitione ligari, deciſ. 413. num. 10.
à Patre acquiſitio nomine filij mercatoris per habita filio, cedere ſolet pro dimidia, deciſ. 13. n. 11.
Pater non poteſt priuare filium feudo, ad quod ex propria perſona vocatur, dum filius, non à perſona patris, ſed à munificentia Principis illud recognoſcit, deciſ. 52. n. 2.
Pater de rebus ſuis ad libitum diſponere poteſt, dummodo filijs legitimam non auferat, deciſ. 457. n. 7.
Patri vſusfructus non acquiritur quando filiæ aliquid eſt relictum ſiue per legatum, ſiue per inſtitutionem, deciſ. 445. n. 9. & 10.
Pater dicitur conſtitutus in mora ſtatim, ac vir matrimonium cum filia contraxit, & nulla interpellatio requiritur, deciſ. 318. num. 6.

Pater

Pater ſcit ſe teneri ad dotis ſolutionem à die contractus matrimonij, deciſ. 413. n. 4.
Patri ab inteſtato ſuccedenti vna cùm filio in bonis defuncti ius negat vſumfructum in portione filij, deciſ. 445. n. 5.
Patri, & filiæ, Teſtator quando reliquit legata diſtincta in eodem Teſtamento non cenſetur prohibitus patri vſuafructus in portione filiæ, deciſ. 445. n. 7.
Contrarium, ibid. n. 8.
à Patre Dos aſſignata in dubio congrua præſumitur, deciſ. 411. num. 23.
Patre de feudo diſponente ad fauorem filij iure hæreditario, ad illum feudum tranſmittis, deciſ. 125. n. 8.
Pater ſponte filium emancipans vſumfructum pro dimidio amittit in bonis maternis, alijſque filij aduentitijs, deciſion. 224. num. 1.
Pater donatarius, temporale ius habet in bonis donatis donec viuit, quando æquè principaliter illius filij à donante contemplati fuerunt, deciſ. 422. n. 3.
de Patre, qui debet dotem ſoluere mora, nec interpellatio requiritur quando agitur, deciſ. 413. n. 3.
inter Patrem, & filium donatio in eius poteſtate exiſtentem eſt prohibita, & inualida, ne pater dicatur ſibi ipſi donare, deciſ. 448. num. 7.
Patris conſenſus pro matrimonij validitate non requiritur, ne libertas matrimonij impediatur, deciſ. 346. n. 6.
à Patre mora committitur etiam ſine promiſſione dotis, & ſtatim, ac vir cæpit onera matrimonij ſuſtinere, deciſ. 318. num. 10.
Pater potuit filium, vti non filium agnoſcere, deciſ. 14. n. 9.
inter Patrem, & filium actio non datur patria poteſtate durante, deciſ. 24. n. 3.
Patri onus inhæret dotandi filiam quoque diuitem, deciſ. 93. num. 13.
Limita, ibidem num. 14.
à Patre bona iure hæreditario poſſeſſa, eodem iure ad filios tranſmitti debent, deciſ. 125. n. 10.
à Patre filiæ dos debet præſtari etiam nulla præcedente promiſſione, deciſ. 94. n. 7.
Pater intelligitur de ſuo Patrimonio dotem conſtituere, quamuis aliud in dotando expreſſerit, deciſ. 358. n. 7.
Pater diues ea proprijs bonis dotem filiæ conſtituiſſe cenſetur, deciſ. 215. n. 9.
Secus ſi pater inopia laboret, ibid. n. 10.
inter Patrem, & filium actio datur, & ciuilis oritur obligatio, quando filius habet peculium aduentitium in vſufructu, ob expreſſam, vel tacitam patris remiſſionem, deciſ. 24. n. 7.
Patria excluſio ab vſufructu procedit, quando filia hæres inſtituta fuit, & patri legata fuit certa annua præſtatio, deciſ. 445. num. 14.
Contrarium tamen verius, Ibid. num. 15.
Patris, & filij Cenſus communi nomine emptus, vnicuique pro medietate acquiritur, deciſ. 14. n. 1.
Amplia, ibid. n. 2.
ad Patris dotem non ſoluentis hæredes beneficium reuerentiæ non tranſit, deciſ. 376. n. 22.
Pater adſtringitur dotem dare filiæ, deciſ. 93. n. 1.
Pater dotem vxoris filij recipiens tenetur ad illius reſtitutionem, deciſ. 247. n. 10.
Pater dicitur conſtitutus in mora ſtatim, ac vir matrimonium cum filia contraxit. & nulla interpellatio requiritur, deciſ. 318. num. 6.
Patris Teſtamentum lædens filium in legitima eſt à filijs debitis ſolemnitatibus ratificandum, deciſ. 254. n. 21.
Fallit, ibid. num. 23.
Pater cogitur in dotem aſſignare filiæ aliquam partem ſui patrimonij pro ſua dote, deciſ. 417. n. 24.
Pater legitimam filijs grauare voluiſſe non cenſetur hypotheca ad fauorem donatarij, deciſ. 247. n. 19.
inter Patrem, & filium colluſio legati præſtationem impedire non non poteſt, deciſ. 106. n. 22.
cum Patre filiusfamilias inſimul ad præſentandum admittitur, deciſ. 469. n. 6.
PARTEM patrimonij æs alienum non reſpicit, ſed totum patrimonium pro indiuiſo amplectitur, deciſ. 331. n. 6.
PATENS, & notoria iniuſtitia quando dicatur, deciſion. 55. num. 6.
Patens, & notoria iniuſtitia debet eſſe, vt æquiparetur nullitati, ibid. num. 7.

PATRIA POTESTAS.

à Patria poteſtate filius liberatus cenſetur emancipatus, deciſ. 58. num. 4.
Cum id non deducatur contra patrem, ſed contra tertium ad ſuſtinendum contractum à filio geſtum, ibid. n. 5.
Patriæ mulieris conſuetudo non viri ad congruitatem dotis eſt attendenda, deciſ. 417. n. 13.
à Patria mercator non cenſetur abeſſe habens animum abſoluto negotio in eam redeundi, deciſ. 354. n. 9.
Patria poteſtas non læditur ea quo filijfamilia Clerici teſtari poſſint, deciſ. 533. num. 47. 48. 49. 50. & 51.

PATRIMONIVM.

Patrimonij dimiſſione ante Sacrorum Ordinum ſuſceptionem expleta bona donata pro parte dimidiæ, ſub dimittentis hæreditate continentur, deciſ. 224. n. 15.
Patrimonij diuiſio non extinguit obligationem defuncti, nec tollit ius creditorum agendi contra bona obligata penes quoſcumque exiſtant, deciſ. 331. n. 7.
Patrimonij taxatio ad Epiſcopum priuatiuè quoad alios pertinet, deciſ. 439. n. 10.
Patrimonij taxatio à loci conſuetudine regulatur, ibid. n. 8.
de Patrimonio pater intelligitur dotem conſtituere quamuis aliud in dotando expreſſerit, deciſ. 358. n. 7.
Patrimonij condonatio facta à filio poſt promotionem ad Ordines Sacros ſine Epiſcopi licentia non ſuſtinetur, ex diſpoſitione Sacri Concilij Trident. in ſeſſ. 21. cap. 2. de reformat. deciſ. 224. num. 13.
PATROCINIO probationum potius, quam per non iua actoris vincere melius eſt, deciſ. 522. n. 8.
Patrocinij doctor qui non eſt munus ſubire non valet, deciſ. 48. num. 2.

PATRONVS.

Patronus Beneficij poteſt Ordinario ſupplicare, vt eum tamquam pauperem in beneficio inſtituat, deciſ. 141. n. 5.
Patroni intra tempus quatuor menſium ſibi à iure elargitum, alium cumulatiue præſentare poſſunt, deciſ. 469. n. 7.
Patronus laicus non poteſt à prima præſentatione recedere, & curare alium ad beneficium inſtitui, deciſ. 431. n. 5.
à Patronorum medietate præſentatus conſequendo gratificationem ab ordinario cenſetur ac ſi ſolus fuiſſet præſentatus, deciſ. 141. num. 10.
Patronus amittit ius præſentandi, quando præſentatio ſcienter de indigno facta fuit, deciſ. 291. n. 8.
Secus quando ignoranter, quo caſu poteſtas ad ſuperiorem non deuoluitur, ſed patronus intra legitimum tempus præſentare poteſt, ibid. n. 9.
Patronus laicus non poteſt amplius variare, nec alium cumulatiuè præſentare quando quibuſuis variationibus renunciauit, deciſ. 431. n. 4.
Patroni laici variatio in præſentando vti odioſa ad primam vicem reſtringitur, deciſ. 262. n. 5.
Patronorum præſentationes ex quibus probentur effectum ſortitæ, deciſ. 509. n. 17. & 18.
Patronis laicis quadrimeſtre ad præſentandum indulgetur, deciſ. 262. num. 8.
Patroni laici non poſſunt præſentare vigente lite ſuper exiſtentia iuriſpatronatus, deciſ. 423. n. 9.
Patronus laicus ante inſtitutionem nominati poteſt ſecundam præſentationem accumulando alterum præſentare, *deciſ.* 262. num. 4.
Patronus laicus intra tempus ſibi ad præſentandum proximum poteſt cumulatiuæ alium præſentare, deciſ. 431. n. 3.
à Patrono præſentatus ſub conditione ſi velit acceptare, ſi non acceptet, vlteriori præſentato debetur inſtitutio, deciſion. 262. num. 7.
Patroni fundatorum diſpoſitioni contrauenire non poſſunt, deciſ. 462. num. 6.
Patronorum conſenſus prouiſioni Apoſtolicæ æquipollet præſentationi, deciſ. 509. n. 29.
Patronatus vnio, ſeu annexio oppido à Barone eſt probanda, vt poſſit dici cum caſtro tranſlatus, deciſ. 77. n. 7. & 8.
In Patronatu filius non ſuccedit viuente Patre, deciſ. 516. n. 6.
à Patruo legatum factum imputandum eſt tam in dote, *quàm in* legitima, deciſ. 417. n. 15.
Patrui mandatum ex ſolutione notabilis ſummæ nepotum nomine peracta deſumitur, deciſ. 50. n. 7.
Pauli V. tit. de Aduocat. & Procurat. conſtitutio *quomodo intelligenda*, deciſ. 84. n. 3. 4. & 5.

PAVPERTAS.

Paupertas eſt homini connaturalis, deciſ. 94. n. 2.
Paupertas Sororis præferri debet paupertati fratris, deciſ. 179. num. 29.
Paupertas probatur ex quo mulier compellit proprium patrem pro dotis præſtatione, deciſ. 94. n. 3.
Paupertas regulariter excuſat, vbi quiſquam alias non excuſaretur, deciſ. 206. n. 11.
Paupertatis probatio in fratre agente Sorore, quando ſit neceſſaria, deciſ. 179. n. 31. 32.
de Paupertate alimenta prætendens debet docere ad eo, vt non habeat vnde viuat, deciſ. 204. n. 15.
Paupertas non repellit teſtem in ciuilibus quando alioquin eſt bonæ conditionis, & famæ, deciſ. 426. n. 11.

Paupertas non repellit teſtes à reſtificando, deciſ. 276. n. 17.
Paupertate concurreote vna cùm bono iure alimenta debentur, deciſ. 94. n. 1.
Pauperes omnes appellantue miſeri, deciſ. 206. n. 10.
Peccata mattimonium contrahere volentes an teneantur prius confiteri, deciſ. 535. n. 53.

PECVNIA.

Pecunias Abbate accipiente ſine conſenſu & mandato Monachorum non probata earum verſione in vtilitatem Monaſterij ad illarum reſtituuionem Monaſterium non tenetur, deciſ. 42. num. 1.
Pecuniam creditor mutuans pro neceſſaria reparatione Domus habet prælationem anterioribus creditoribus, deciſ. 327. num. 1.
Quod tamen non procedit ſi pecunia fuerit mutuata poſtquam domus erat perfecta, ibid. n. 2.
Pecuniarum dimiſſio pee creditores facta cambiorum decurſum impedire non valet dum ſapit nouum depoſiti contractum ad placitum creditorum reſtituendi, deciſ. 126. n. 38.
Pecunias ab Abbate mutuo acceptas in vtilitatem Eccleſiæ fuiſſe conuerſas, & quando non ex quo arguatur, deciſ. 42. num. 10. & 11.
Pecunia propria non aliena facit fructus, deciſ. 526. n. 19.
Pecunias occaſio remota, & ambigua reinueſtiendi non ſuffragatur ad faciend. fructus ſuos, quod declara, deciſ. 526. num. 6. 7. 8. 9. & 10.
Pecunias deponenti pro extinguendo cenſu ſuffragatur depoſitum in genere factum fuiſſe quando interuenit Papæ auctoritas, vel Congregationis Baronum, deciſ. 265. n. 7.
Pecunias ſuper cambijs girare ceſſionario cambij non licet, ſine licentia ſpeciali debitoris eiuſdem cambij, deciſ. 251. n. 1. & 3.
Pecunia verbum completitur non ſolum pecuniam numeratam, deciſ. 113. n. 10.
Sed etiam omoia corpora pecuniarum, ibid. n. 11.
Pecuniæ nomine veniunt etiam omnia Iura, ibid. n. 12.
ex Pecunia factum lucrum ad dominum pecuniæ ſpectat, deciſ. 379. num. 24.
Pecuniarum remiſſio facta à certo mercatore non arguit ſolutionem factam certæ perſonæ, cum æquè benè alteri fieri potuerit, deciſ. 263. n. 8.
Pecunia numerata in Conſtitutione Pij V. videtue expreſſa pro qualitate pecuniæ non autem pro forma numerationis, deciſ. 113. num. 13. & 14.
Pecuniæ ſub vnius credito, & ad alterius diſpoſitionem depoſitæ poſſunt implicari iuxta placitum propriæ voluntatis, dum deponens de illis rationem reddere renetur, deciſ. 59. n. 6.
Pecuniarum quantitas notabilis ſine quietantia non ſoluitur, deciſ. 267. num. 8.
Pecunia dum eſt promiſſa ea eſt ſoluenda non autem ſpecies, deciſ. 64. num. 12.
Pecunia ex bonis ſubhaſtatis retracta debet cedere in ſatisfactionem obligatorum pro illo cuius bona ſubhaſtata fuerunt, deciſ. 315. num. 4.
ex Pecunia mariti Vxor quidquid quærit quæſiuiſſe cenſetur marito, deciſ. 188. n. 4.
Limita niſi conſtet pecuniam fuiſſe propriam vxoris, ibidem num. 5.
abſque Pecunia numerata cenſus impoſitus eſt nullus iuxta conſtitutionem Pij V. deciſ. 80. num. 1.
Pecuniæ datæ ſuper officio incapaci reſoluuntur in mutuum, & fructus percepti imputantur in ſortem, deciſ. 379. n. 2.
Pecuniæ verſio ex longi temporis lapſu facta non præſumitur ex pecunijs impoſitionis cenſus, deciſ. 162. n. 6.
Amplia, ibid. num. 7.
in Pecunia dos, vel in ſtabilibus poteſt conſtitui, deciſ. 93. num. 15.
Pecunias otioſas mercatores retinere non ſolent, deciſ. 420. nom. 3.
Pecuniæ tacita, & expreſſa deſtinatio ex quibus reſultet, deciſ. 210. num. 14. & 15.
Pecuniæ rei venditæ pro ære alieno ſoluendo in illam cauſam debent erogari, deciſ. 259. n. 10.
ex Pecuniæ numeratione Creditor maiorem vtilitatem recipit, quam pro indiuiſo cum alijs fundum poſſidere, deciſion. 260. num. 12.
Pecuniarum verſio debet probari quando in pactum deducta fuit, deciſ. 407. num. 3.
Pecuniæ nomine veniunt etiam omnia Iura, deciſ. 113. n. 12.
ex Pecunijs reſeruatis cenſus prouenientes non includuntur in donatione, deciſ. 12. n. 4.
Pecunias creditor anterior poſterioribus creditoribus ſolutas repetere poteſt, deciſ. 149. n. 14.
Pecunias facultas inueſtiendi probatur Coniecturis, deciſ. 256. oum. 1.
Pecuniæ verſio debet probari quando in conditionem, & pactum deducta fuit, deciſ. 262. num. 4.
Pecunias ſibi debitas creditor non cogitur vllo cum vinculo recipere, deciſ. 266. n. 5.
Peculij aſſignatio filio facta à patre in adminiſtrationem conuertitur, deciſ. 448. n. 8.

PENSIO.

Penſio ſolui poteſt ex moneta, quæ adæquet valorem monetæ pro penſione conuentæ, deciſ. 500. n. 2. & 3.
à Penſionis conſecutione conductor locatorem repellere valet ex ſui parte non adimplentem contractum locationis, deciſ. 199. num. 4.
ex Penſionum, & mercedum exactione poſſeſſio ſuper aliquem locum pleniſſimè probatur, deciſ. 510. n. 6.
Penſiones hebræorum debent in caſu indigentiæ ſolui ab eorum vniuerſitate ſecus, deciſ. 38. n. 13.
Penſio per Epiſcopum eſt ſoluenda quoties fructus ex Epiſcopatu cui penſionis onus impoſitum eſt percepit pro rata cum ceſſionario, deciſ. 343. n. 1.
Penſiones ex domo meliorata receptæ dicuntur fructus melioramentorum, qui non debent reſtitui in reſtitutione rei melioratæ, ſed cedunt in ipſius meliorantis beneficium, deciſ. 217. num. 4.
Penſiones facultas transferendi reſeruatas ſuper quibuſcumque fructibus attenditur etiam ſuper diſtributionibus, quando illæ ſuccedunt loco fructuum, deciſ. 369. n. 6.
Penſionis translatio quando eſt valida translatario in quaſi poſſeſſione exigendi in qua reperiebatur transferens immiſſio debetur, deciſ. 369. n. 7.
pro Penſionis ſatisfactione fructus fundi cenſentur hypothecati, deciſ. 39. n. 9.
Penſioois translatio ex quibus vti valida ſubſtineri valeat, deciſ. 369. num. 1.
Penſio debetur quoties apparet de valida reſignatione de reſeruatione eiuſdem, & de alijs, vide num. 1. deciſ. 300. n. 1.
Penſiones non facta mentione antiquarum nulliter reſeruantur, deciſ. 379. n. 10.
Penſionis vir vxoratus eſt incapax, & translationis, deciſ. 369. n. 2.
Penſionis reſeruatio corruit ſi non ſit verus valor expreſſus, deciſ. 310. num. 2.
Penſionarius quando agitur contra ſucceſſorem, & in peritorio probare concludenter tenetur valorem penſionis expreſſum, & continuatam ſolutionem, deciſ. 367. n. 2.
PECVNIÆ quando liberè traduntur illarum dominium in recipientem tranſit, deciſ. 256. n. 6.
ex PERCEPTIONE penſionum poſſeſſio contra quoſcumque probatur, deciſ. 107. n. 5.
PERITORVM relationi potius, quàm teſtibus eſt deferendum, deciſ. 98. n. 5.
Peritorum ſtante diuerſa relatione in decernendis alimentis Iudicis taxationi ſtandum eſt, deciſ. 112. n. 21.
Peritorum relationi de negotio informatorum multum defertur, deciſ. 56. n. 5.

PERITVS.

Peritus quam ſummam ſequi teneatur, deciſ. 112. num. 16. 17. 18. & 19.
Peritus valorem rei à ſe inſpectæ præſentem non vero qualitatem antiquam elicere valet, deciſ. 270. n. 6.
Periti relationi iudicialiter electi ſtandum eſt, deciſ. 178. n. 5.
Peritus notitiam valoris fundi antiquam habena eſt potius in teſtem, quam in peritum adhibendus, deciſ. 270. n. 7.
Peritorum de conſenſu partium electorum ſupputationi ſtandum eſt, deciſ. 490. n. 9.

PERITIA.

Periti relatio ad hoc, vt ſit reuidenda ſufficit quod excedat in obulo, deciſ. 112. n. 13.
Periti non debent eſſe ſuſcepti à partibus, deciſ. 455. n. 13.
Periti relatio quando corruit ſententia illius vigore lata ſuſtineri non valet, ibid. num. 14.
Periti relatio tacitè videtur approbata cum ab illa non fuerit appellatum, deciſ. 98. oum. 3. & 6.
Peritiæ Medicorum in ijs, quæ ad ipſos attinent ſtandum eſt, deciſ. 374. num. 18.
Periti relatio excedentis ſuum officium, non eſt attendenda, deciſ. 112. num. 31.
Periti aſſertio aliunde non iuſtificata nullam meretur fidem, deciſ. 320. num. 10.
Periti tertij relationi etiam diſcordantis ab alijs quando ſtandum eſt, deciſ. 112. n. 22. 25. 29. & 30.
Quod limita, ibid. num. 23. 24. 26. 27. & 28.
Periti relatio eſt attendenda quando de communi partium conſenſu fuit electus, deciſ. 98. n. 1.
Periti quorum Iudicium cadit in inſpectione rei ſunt tanquam Teſtes examinandi, deciſ. 468. num. 21.
Periti Cameralis recuſatio ex iuſta cauſa ſolet admitti, deciſ. 290. num. 2.

Periti

Digitized by Google

Periti relationi ſtandum eſt, quando de conſenſu vtriuſque partis fuit electus, deciſ. 52. n. 3.
Periti relationi creditur, deciſ. 23. n. 3.
Periti relationi acquieſcena, & patiens ad vlteriora procedi non valet amplius illam impugnare, deciſ. 98. n. 2.
Periti quando admittantur, deciſ. 270. n. 5.
Periti relatio tacitè videtur approbata cum ab illa non fuerit appellatum, deciſ. 98. n. 3. & 6.
Perito tantum attinent ea, quæ facti ſunt, non quæ iuris, deciſ. 320. num. 13.
Peritior eſt eligendus dum peritus non ſequutus eſt relationem aliorum, deciſ. 112. n. 14. & 15.
Periti à iudice in partibus electi nulla in æſtimatione ratio haberi debet, deciſ. 270. n. 4.
Periti relatio reddit creditum illiquidum, deciſ. 168. n. 3.
Periti relatio ſi à præcedentibus diſcordes non attenditur, deciſ. 320. num. 11.
PERICVLO præſumitur ſubijcere ſe velle ceſſionarius conſcius periculi reſidentis in re ſibi ceſſa nulla ſibi euictione ſtipulata, deciſ. 124. n. 8.
PERFECTIONEM actus voluntas in futurum collata non importat, ſed tantum præparationem, deciſ. 289. n. 4.
PERMISSIO alienandi eapreſſa reddit ineſſicacem legalem prohibitionem, ex fideicommiſſo reſultantem, deciſ. 288. n. 3.
Permiſſio alienationis expreſſa vt colligatur ſufficit quod teſtator prohibuerit alienare per viam denegatæ potentiæ, deciſ. 285. num. 8.
PERVSINVM Statutum *in §. item* ſi quis mulierem ex paternis, & maternis bonis dotata ab vtriuſque ſucceſſione excluditur, deciſ. 215. num. 21.
Quod intellige, ibid. n. 12.
Peruſinum Statutum in tit. de dotibus rubr. 45. fœminas dotatas à matris ſucceſſione fauore maſculorum excludit, deciſ. 215. num. 4.
Declara tamen, ibid. num. 5. & 6.
PERMVTATA bona quando in caſu euictionis fuerunt obligata regreſſus ad illa licet poſſideantur à tertijs tribuitur, deciſ. 142. num. 7.
Permutans euictione contingente, vel agere poteſt rei vindicatione, vel pro conſecutione intereſſe, ibid. n. 8.
PERPETVITAS in Eccleſia vnita Vicarij verificatur ratione exercitij, & non cenſetur translata in illum omnis cura Parochialis, quæ eſt de menſa illius Eccleſiæ cui facta eſt vnio, deciſ. 10. num. 8.
ad PERPETVAM rei memoriam examinati Teſtes licet non ſolum ſemiplenè, ſed concurrentibus adminiculis, & coniecturis plenè probant, deciſ. 458. n. 1. & 2.

P E R S O N A.

Perſonæ ſæculares habent facultatem ab Imperatore condendi leges etiam contra legem Principis, deciſ. 91. n. 12.
à Perſonis ſuſpectis enunciatiuæ emanatæ concurrentibus adminiculis, & coniecturis benè probant, deciſ. 197. n. 4.
contra Perſonam, & bona contra hæredem quando poſſit procedi, deciſ. 28. n. 3.
à Perſonis ſuſpectis enunciatiuæ prodeuntes nullius ſunt efficaciæ, deciſ. 192. n. 16.
de Perſonis, quæ ſimul concurrere non poſſunt oratio, quando agitur quamuis vnica diuiditur in plures, ita vt cenſeantur tot orationes, quot ſunt perſonæ, & ſubſtitutiones ordinatæ, deciſ. 211. num. 7.
de Perſonis matrem excludentibus ſtatutum loquens cum dictionibus taxatiuis ab illis tantum excluditur, quæ ibi expreſsè enumerantur, deciſ. 357. num. 5.
à Perſonis ſuſpectis enunciatiuæ etiamſi aliquæ emanarunt ſi tamen concurrunt adminiculata veritatem rei enunciatæ corroborantia plenè probant, deciſ. 509. n. 11.
Perſonam repræſentans duplicem non poteſt in prima vti iuribus, quæ habet in ſecunda, nec è contra, & num. 3. & 4. quod declara, deciſ. 317. n. 2. & 5.
Perſonaliter declaratoria non executa ob non tutum acceſſum intimatio facta in loco vbi contumax moratur ligat ac ſi fuiſſet perſonaliter executa, deciſ. 7. n. 3.
Perſonam dictio *dicta* ſuperiùs expreſſam repetit, deciſ. 20. num. 12.
in Perſonæ vnius titulus reſidere poteſt, etiamſi alteri vtilitas fructuum tributa fuerit, deciſ. 57. n. 1. & 10.
de Perſona ad perſonam ſimulatio licita eſt, deciſ. 198. n. 2.
Perſonas falſas, & ſuppoſititias plures quandoque repræſentarunt, & multa etiam ardua, & difficilia, vt plurimum tentarunt, & aliquando geſſerunt, deciſ. 535. n. 40.
Perſonam ceſſionarius cedentis repræſentat, & omnia illius iura experiri valet, deciſ. 440. n. 3.
Amplia ſi pecuniæ ceſſionarij ad cedentem peruenerint, ibidem num. 4.
Perſonæ identitas tunc præſumitur ex nomine, & cognomine, quando non dubitatur de perſona, & aliæ circumſtantiæ, & demonſtrationes concurrunt, & adeſt præiudicium tertij, deciſ. 535. num. 58.
Perſona tertia prohiberi poteſt ne ſuo debitori ſolutio fiat, deciſ. 336. num. 5.
à Perſonis ſuſpectis, & intereſſatis enunciatiuæ prouenientes nihil probant, deciſ. 535. n. 10. & 11.
in Perſonis ſimulatio quando eſt, & veritas in actu quæritur ius veræ perſonæ, & non fictæ, deciſ. 198. n. 1.
Perſonalis citatio requiritur ad priuandum Canonicum propter abſentiam, deciſ. 506. n. 1.
Perſonæ tutor principaliter datur, & vniuerſitati rerum, deciſ. 473. num. 8.
à Perſonis mater excludi tantum debet quæ à ſtatuto enumerantur, deciſ. 357. n. 9.
Perſonalis actio in rem ſcripta in præiudicium cuiuslibet creditoris etiam hypothecarij, ac tertij poſſeſſoris exerceri poteſt, deciſ. 48. n. 4.
à Perſona, mater non eſt excludenda de qua ſtatutum non loquitur, deciſ. 121. n. 7.
Perſona eadem diuerſis reſpectibus poteſt præferri, & poſtponi, deciſ. 226. n. 6.
Perſonam cedentis ceſſionarius repræſentat, & *in omnia eius iura* ſuccedit, deciſ. 151. n. 4.
non Perſonarum, neque conditionum, dictiones *vt ſupra, & infra* ſunt repetitiuæ modi ſuccedendi ſuperius, & inferius expreſſi, deciſ. 172. num. 2.
ex Perſona plurium ſubrogatio quando conceditur ſatis eſt deducere ius ex perſona vnius, & poſſeſſionem ex perſona alterius, deciſ. 403. n. 8.
Perſonarum legitimatio in omni iudicio debet concludenter probari, deciſ. 2. n. 24.
Perſonæ quæ non continentur in diſpoſitione, nec etiam comprehenduntur in conditione, deciſ. 208. n. 11. & 12.
Perſonis Eccleſiaſticis non permittitur contra Canones quid ſtatuere, deciſ. 91. n. 13.
Perſonalem reſidentiam ſcholaſtria eſt dignitas, & requirit, deciſ. 298. num. 3.
Perſonaliſſima obligatio perſonam non excedit, deciſion. 161. num. 2. & 3.
Perſonaliſſima dictio *ipſius* eſt, deciſ. 489. n. 2.
Perſonam relatiuum, *is*, deſignat ſuperius expreſſam, deciſ. 344. num. 3. & 4.
ad Perſonas ſibi non expreſſas, ſtatutum non eſt extendendum, deciſ. 358. n. 9.
Perſonalis renunciatio cum renunciatarijs extinguitur, deciſ. 380. num. 2.
Perſonam pactum perſonale non egreditur, deciſ. 311. n. 9.
Perſonas dictio *quomodolibet* qualificat illas quibus adiecta reperitur, deciſ. 170. n. 7.
Perſonalis actio extinguitur cum vita debitoris, deciſ. 86 numer. 2.
Perſonæ principaliter tutor non rei datur, deciſ. 81. n. 5.
Perſonalitatem dictio *illius* præciſam importat, deciſ. 406. n. 4.
PERTINENTIA Iuriſpatronatus in litteris narrata probatur ex antiquiſſimis enunciatiuis plurium inſtrumentorum de Iurepatronatu mentionem habentibus, deciſ. 509. n. 3.
Pertinentia iuriſpatronatus benè probatur ex quaſi poſſeſſione præſentandi, deciſ. 477. n. 4.
Peruenias Verbum eſt verbum commune, deciſ. 30. n. 6.
PERVSINVM ſtatutum in rubr. 45. §. *item ſi quis*, quid diſponat, & illius diſpoſitionem declara, deciſ. 358. n. 16.
PERVSIÆ ſtatutum in titul. *de Dotibus*, *& Dotatis Mulieribus*, rubr. 45. quid decernat, deciſ. 358. num. 1.
PETENS adminiſtrator veniam nulla facta mentione de Salario præſumitur ſatisfactus fallit, deciſ. 168. n. 11. 12. & 13.

P E T I T I O.

Petitio remiſſoriæ ad aliam probationem faciendam vti calumnioſa non eſt concedenda, deciſ. 397. n. 6.
Petitio, & denegatio cum ſubſequenti acquieſcentia *interuenire* debet ad præſcribendam 4. funeralium, deciſ. 213. *n. 6.*
à Petitione fructuum rei ſibi donatæ, donatarius reijcitur quando alteri eadem res quoad vſumfructum, & iuriſdictionem tradita fuit, deciſ. 205. n. 17.
cum Petitorio poſſeſſorium ſummariſſimum nihil commune habet, deciſ. 18. num. 7.
in Petitorio manutenendo conceditur lata ſententia, deciſ. 255. num. 1.
Petitorium articuli concernentes non ſunt impertinentes in iudicio manutentionis, cum deſeruiant ad coadiuuandum poſſeſſorium, deciſ. 510. n. 65.
PHRENESIS teſtatoris ab illam allegante debet probari, deciſ. 131. num. 3.

P I G N V S.

Pignus tollitur mediante ſatisfactione crediti ex fructibus non

per

Digitized by Google

per aliam ſimilem aſſignationem eiuſdem redditus, deciſ. 833. num. 14.
Pignus non poteſt transferre dominium, & tollitur ſatisfactione creditoris, deciſ. 205. n. 7.
Pignus requirit creditum præcedens, deciſ. 83. n. 13.
PISAVRI ſtatutum de dubus intelligendum eſt de ſententijs validis, & iuſtis, deciſ. 455. n. 1.
PLATEALIS cambij creatio inſtituta conuincitur longè ante inuentionem oundinalis in Italia ſequutam de anno 1527. deciſ. 126. num. 7.
ex PLANTATIONE arborum melioramenta non ſunt reficienda, quando iſte deuenerunt infructiferæ ad manus deliberatarij, deciſ. 22. n. 7.

PLVRALITAS.

Pluralitas linearum eſt comprehenſiua ſuperius vocati, & eius filios, & deſcendentes in infinitum includit, deciſ. 171. n. 10.
Pluralitas non reſoluitur in ſingularitatem in materia pœnali ſeu odioſa, deciſ. 282. n. 4.
Pluralitas in ſingularitatem reſolui nequit, deciſ. 311. n. 10.

POENA.

Pœna contumacia creſcente debet creſcere, vt contumax tandem pareat mandatis Apoſtolicis, deciſ. 7. n. 2.
Pœna diſpenſationis contra ſtuprantem, eſt non præciſa ſed cauſatiua, deciſ. 242. n. 11.
ſub Pœna nullitatis proceſſus actor tenetur inueſtigare reum, deciſ. 381. num. 10.
Pœna caducitatis non habet locum in contractu locationis etiam ad longum tempus, ſed benè in contractu emphyteuſis, deciſ. 338. num. 9.
Pœna priuationis nunqnam inducitur niſi cum dolo & poſitiua malitia, deciſ. 534. n. 10.
Pœna priuationis in caſu non adimplementi in vno caſu extenditur minimè ad alium caſum, deciſ. 316. n. 4.
in Pœnalibus interpretatio mitis, & benigna eſt facienda, deciſ. 282. num. 1.
Pœnatum extenſionem ius prohibet, deciſ. 199. n. 10.
PONDERARI coiecturæ ſimul iunctæ debent, cum inuicem corroborentur, deciſ. 47. n. 3.

PONTIFEX.

ad Pontificem quæ ſpectant iudex in ijs nullam habet iuriſdictionem, niſi ſibi ab ipſo tribuatur, deciſ. 413. n. 20.
Pontifici qualitas narrata, eo quia conceſſionis gratiæ cauſa fuit eſt concludenter probanda, deciſ. 385. n. 8.
Pontificis gratia non redditur nulla, vel ſubreptitia, ſi narratiua non ſit doloſa neque voluntas Papæ aduerſetur, deciſ. 310. num. 3.
Pontificis verba quando ſtant cauſatiuè quomodo intelligenda, deciſ. 139. n. 9.
Pontifex poteſt concedere gratiam, etiam in alterius præiudicium, deciſ. 73. n. 8.
vſus Pontificalium Abbatibus in aliena Eccleſia licet exempta, & quamuis fuerint inuitati prohibetur, deciſ. 71. n. 14.
Pontifici verba narrata alias qualitates recipere non poſſunt in narratiua non expreſſas, deciſ. 139. n. 8.
Pontificis voluntas etiam ex coniecturis argui poteſt, deciſ. 419. num. 4.
Pontificis verba narratiua recipiunt interpretationem, ſi ita eſt, deciſ. 77. n. 10.
Pontifex ſolus Territorij ſeparationem facit, deciſ. 189. n. 13.
Pontificis diſpenſatio reſtricta ad vnam rem non eſt ad aliam trahenda, deciſ. 291. n. 7.
POENITENTIARII electio ex diſpoſitione Sac. Conc. Trident. ſeſſ. 24. cap. 8. de Reformat. ſpectat ad Ordinarios ſi vacationis caſus in menſe ipſis attributo euenerit, deciſ. 140. n. 2.
PROPRIETATIS poſſeſſio penes debitorem remanere præſumitur, deciſ. 215. n. 5.

PORTIONARI.

Portio congrua eſt præſeruanda Clerico, & hoc dependet à perſonarum, & locorum qualitate & ex conſtitutionibus Synodalibus prouinciarum, deciſ. 439. n. 7.
ad Portionem patrui prædefuncti filij vocati cenſentur vocati ad portionem patris, deciſ. 16. n. 3.
Et ratio, ibid. num. 4.
Portiones legitimæ bona alienata præſumuntur abſorbere, & trebellianicæ, niſi hæres grauatus iuſtificet illas pro prætenſis detractionibus non ſufficere, deciſ. 131. num. 17.
ad Portionem fideicommiſſi admiſſio alicuius arguit ipſum eſſe de deſcendentia, deciſ. 268. n. 12.
Portio vnius reciprocè ſubſtituti cum portione alterius deficientis conſolidatur, deciſ. 68. n. 1.
Portio quatuor æqualiter ſuccedentium eſt triens, & vnicuique competit immiſſio, & interdictum quorum bonorum, deciſ. 128. num. 2. & 3.
ad Portionem patris, & patrui vocati cenſentur, filij in conditione poſiti, deciſ. 68. n. 1.
Portionarius non tenetur ſocare Cadauera defunctorum, nec eſt ſocius Parochi, deciſ. 126. n. 4.
ad POSITIONES reſponſiones requiritur, vt concipiantur ſub duabus negatiuis non credit vt ponitur, nec ad effectum ad quem ponitur, deciſ. 245. n. 6.
POSTERIORI creditor anterior ſemper præferri debet, deciſ. 422. num. 6.
Poſterior inueſtitura expreſsè refertur ad antecedentes, & iuxta illas regulari debet, deciſ. 78. n. 15.
Poſterior poſſeſſio vti clandeſtina reputatur, deciſ. 17. n. 6.
à Poſteriori creditor anterior auocat poſſeſſionem, deciſ. 214. num. 3.

POSITIONES.

in Poſitionibus aduerſarius ex ſua reſponſione in iudicio, vel confitendo, vel mentiendo ſe onerat. deciſ. 245. n. 2.
Poſitiones ad hoc vt fiant de actis requiritur admiſſio Iudicis, deciſ. 383. num. 5.
Poſitionibus quando ſufficienter reſponſum non fuit debet iterum reſponderi, ibid. num. 7.

POSSESSIO.

ad Poſſeſſionem reintegratio ex Iudicis auctoritate alteri attributam non conceditur, niſi ſententia nullitatis vitio laboret, deciſ. 270. num. 1.
Poſſeſſio poſt compatitionem hæredis à fideicommiſſarijs obtenta pro reſoluta cenſetur, nec quoad hæredem pro poſſeſſoribus habentur, deciſ. 100. n. 8.
Poſſeſſio hæredibus acquiritur bonorum locatorum defuncti mediantibus Colonis, ſine alia apprehenſione, deciſ. 520. n. 32.
Attenta potiſſimum eorum recognitione facta per ſolutionem penſionis, ibid. n. 33.
Poſſeſſio beneficij pendente termino ad appellandum apprehenſa eſt attentata, deciſ. 418. n. 2.
in Poſſeſſione anterior in illa venit manutenendus, deciſ. 68. num. 7.
Poſſeſſio conuincitur ex mandato de immittendo ad fauorem poſſeſſoris relaxato, deciſ. 60. n. 3.
Poſſeſſio ex Inſtrumento apprehenſionis illius, benè iuſtificatur, deciſ. 222. n. 1.
Poſſeſſio apprehenſa alio tunc non exiſtente in poſſeſſione eſt manutenibilis, ibid. num. 2.
ad Poſſeſſionem capiendam citatio hæredis quando non ſit neceſſaria, deciſ. 66. n. 8.
Poſſeſſio tempore litis non præſumitur continuata vltra decennium, deciſ. 206. n. 5.
Poſſeſſio conceſſa cum fideicommiſſaria qualitate non cenſetur petita quam titulo fideicommiſſi, deciſ. 100. n. 5.
Poſſeſſio non ſolum iure dominij, ſed etiam pignoris, ac bonorum immobilium detentio ex quibus fructus retrahi poſſet Iudæis prohibita cenſetur, deciſ. 125. n. 11. & 12.
Poſſeſſio decreta cum conditione dummodo ſit vacans, ſi ſit apprehenſa quando fuerit plena remanet inefficax, deciſ. 138. num. 2.
ad Poſſeſſionem reintegratio non poteſt prætendi, quando non adeſt primum extremum, ſcilicet poſſeſſio antiquior, deciſ. 520. num. 98.
Poſſeſſionem propria auctoritate pactum capiendi quando ſtat acceſſoriè, & conſecutiuè ad fideicommiſſum eo non exiſtente, vel corruente pactum nullius roboris remanet, deciſ. 47. numer. 1. & 9.
Poſſeſſio penes duos eodem tempore reſidere non poteſt, deciſ. 242. num. 17.
Poſſeſſione pluſquam quadragenaria probata ceſſat contra poſſidentem actio ſpolij, & remanet præſcriptum reſpectu illam impugnantis quodcumque reintegrationis remedium, dec. 229. num. 28.
Poſſeſſio ſpecificè, & particulariter probata præfertur illi, quæ generaliter probata fuit, deciſ. 381. n. 4. & 8.
Poſſeſſio ex capite exceſſiuitatis conceſſa debet retractari, deciſ. 100. num. 15.
Poſſeſſio legitimè à poſſeſſore detenta non poteſt ab altero occupari, deciſ. 106. n. 6.
Poſſeſſionem animo retinere cenſetur ſpoliatus habens ſe pro non ſpoliato cum remaneat apud ipſum ciuilis poſſeſſio, deciſ. 60. num. 6.
Poſseſſio nulla, & inſubſiſtens detecta titulum ſufficientem poſſidenti non tribuit, deciſ. 132. n. 4.
Poſseſſio anterior, & manutenenda etiamſi poſseſſio poſterior eſset titulata, deciſ. 520. n. 4.
Poſſeſſio poſt compatitionem hæredis à fideicommiſsarijs obtenta pro reſoluta cenſetur, nec quoad hæredem pro poſseſsoribus habentur, deciſ. 100. n. 8.
Poſseſſioni lite pendente occupatæ ſequeſtrum eſt apponendum, ne attentans commodo vitioſæ poſseſſionis gaudeat, deciſ. 418. num. 5.
Poſseſſionis continuatio facta in vim mandati ad relaxati ante litem

tem non dicitur attentata, deciſ. 75. num. 5.
in Poſſeſſionem vt fideicommiſſarijs immitantur ſufficit, quod eorum principales acceptauerint fideicommiſſum, deciſ. 65. num. 18.
Poſſeſſio beneficij lite pendente apprehenſa eſt ſequeſtranda, ne in beneficialibus detur vitioſus ingreſſus, & ne attentans commodo vitioſæ poſſeſſionis gaudeat, deciſ. 399. n. 2. & 3.
Poſſeſſio ex inſtrumento venditionis, & litis ſubſtentatione probatur, deciſ. 267. o. 3.
Poſſeſſio ſpoliatoris ex litis ſubſtentatione adminiculata inſtrumento apprehenſionis ipſius reſultat, deciſ. 178. n. 4.
Poſſeſſione Eccleſia non priuatur per ſententiam nullam, & latam à iudicibus incompetentibus, deciſ. 187. n. 4.
Poſſeſſio proprietatis penes debitorem remanere præſumitur, deciſ. 225. n. 5.
Poſſeſſio ſpoliati probatur tam ex deliberatione, & ſubhaſtatione bonorum, quam ex inſtrumento adeptionis, deciſ. 178. num. 2.
Poſſeſſio anterior probatur ex aſſociatione petita ad bona alteri in ſatisſactionem conceſſa, deciſ. 394. n. 3. & 4.
Poſſeſſionem inueſtitura demonſtrat, quæ ioueſtito debetur, deciſ. 132. oum. 3.
Poſſeſſione non probata non poteſt allegari præiudicium omiſſæ citationis, deciſ. 104. n. 8.
ad Poſſeſſionem reintegratio vt detur neceſſarium eſt probatio illorum extremorum ſcilicet anterior poſſeſſio actoris, & iunior rei, deciſ. 520. n. 101.
Poſſeſſionis probatio iuſtificatur ex locationibus einſdem, deciſ. 53. num. 8.
Poſſeſſio apprehenſa alio tunc temporis oon poſſidente eſt ſufficiens ad manutentionem, deciſ. 17. n. 1.
Secus, ibid. num. 2.
Poſſeſſio apprehenſa alio non poſſidente eſt manutenibilis, deciſ. 190. num. 11.
Poſſeſſionem deliberatio præſupponit, deciſ. 143. n. 5.
Poſſeſſio quando identifice iuſtificata fuit cum confinibus determinatis, & particularibus non curatur deinde de nomine, deciſ. 387. num. 3.
in Poſſeſſionum concurſu illa digna eſt, vt manuteneatur, quæ eſt iuſtior antiquior, & magis priuilegiata, & vſque ad motam litem continuata, deciſ. 520. n. 27.
de Poſſeſſione ex ipſa deliberatione bonorum, non poteſt denegari manutentio, deciſ. 28. n. 7.
Poſſeſſio quando eſt plena, vlteriori poſſeſſionem apprehendenti oullum ius acquiritur, deciſ. 118. n. 9.
Poſſeſſio contra quoſcumque probatur ex perceptione penſionum, deciſ. 106. n. 5.
in Poſſeſſionem immiſſio non retardatur per creditum illiquidum, deciſ. 158. n. 9.
Poſſeſſio vitioſa non eſt maoutenibilis, & eſt hæredi reſtituenda, deciſ. 100. n. 6.
Poſſeſſio ex inſtrumentis locatioonum æſtimis, & alijs probari poteſt, deciſ. 387. n. 3.
Poſſeſſio com generalitate confinium probata non attenditur, ibid. num. 5.
Poſſeſſio ſi pacifica ſit ſufficit abſque alio titulo, deciſion. 21. num. 2.
Poſſeſſio ex quibus validè iuſtificetur, deciſ. 446. n. 1.
Poſſeſſio declarata vitioſa poſſeſſori oon ſuffragatur, deciſ. 60. num. 7.
Poſſeſſio nulla, & attentata nullum tribuit ius manutenibile, ibid. num. 8.
Poſſeſſio dicitur mutata qualitate actui poſſeſſorio adiecta, & manutentio competere non poteſt, deciſ. 257. n. 9.
Poſſeſſio rei ex ſuſtentatione litis comprobatur, deciſ. 353. oum. 9.
Amplia, ibid. num. 10.
Poſſeſſionem mandatum de manotenendo arguit, deciſ. 518. num. 3.
ad Poſſeſſionem Capellæ probandam requiritur quod miniſter inſiſtat animo poſſidendi, non autem ſimplicis cuſtodiæ, ibid. num. 6.
Poſſeſſio apud duos eſſe non poteſt, deciſ. 520. n. 2.
Poſſeſſio beneficij prior eiuſdem prouiſionem anteriorem arguit, deciſ. 304. n. 2.
Poſſeſſio plena probatur ex manutentione prioris poſſeſſoris, & ex locationibus ab iſto factis, deciſ. 106. n. 3. & 4.
Poſſeſſio ex quo remaneat iuſtificata, deciſ. 520. num. 9. 10. 25. & 26.
Poſſeſſio alicuius, tunc multò magis remanet iuſtificata, multis ſimul iunctis de quibus hic, deciſ. 520. n. 21.
Poſſeſſio niſi ſit clara remiſſoriam impedire non poteſt, deciſ. 258. num. 5.
Poſſeſſio illa venit manutenenda, quæ vſque ad motæ litis diem continuata fuit, deciſ. 249. n. 2.
Poſſeſſio ex litis ſubſtentatione probatur, deciſ. 105. n. 4.
Poſſeſſionem facultas capiendi propria auctoritate probata admittitur, & impedit quodcumque remedium poſſeſſorium, deciſ. 180. n. 8.
Declara tamen, ibid. n. 9. & 10.
Poſſeſſionis probatio, quando accerrimè fuit iuſtificata, & validis demonſtrationibus roboratur redditur inefficax, & nullius roboris ſi re vera alius io poſſeſſione realiter deprehendatur, deciſ. 520. num. 30.
in Poſſeſſionem beneficij immiſſionis requiſita quæ ſint, deciſ. 403. num. 1.
in Poſſeſſionum concurſu ille obtinere debet qui antiquiorem poſſeſſionem probat, deciſ. 520. n. 3.
Poſſeſſio etiam titulata, quando & ex quibus expugnetur, deciſ. 520. num. 48.
Poſſeſſio ex litis ſubſtentatione, benè deſumitur, deciſ. 394. num. 5.
in Poſſeſſionum coocurſu ille obtinere debet, qui iuſtè poſſidet, amoto aduerſario, ne iuſtum poſſeſſorem iniuſtè turbet, deciſ. 520. num. 1.
Poſſeſſio occupata per reſignatarium ſine publicatione non valet, deciſ. 186. o. 6.
Poſſeſſio, quando probatur titulata, ſicque venit præferenda in manutentione, deciſ. 520. n. 57.
Poſſeſſio illa præferenda eſt quæ habet tempus determinatum, deciſ. 520. n. 82.
Poſſeſſio in his, quæ à libera facultate pendent non acquiritur niſi conſtito de acquieſcentia, deciſ. 258. n. 6.
Poſſeſſionem reſignans quatenus amiſerit ciuilem, & naturalem ſufficit, quod ſit in detentione de facto, & corporaliter, deciſ. 186. num. 8.
Poſſeſſionis ſub nomine poteſt venire illa iure dominij & altera fructuum, deciſ. 225. n. 8. & 9.
Poſſeſſio conceſſa cum fideicommiſſaria qualitate non cenſetur petita quam titulo fideicommiſſi, deciſ. 100. n. 5.
Poſſeſſio ratione præſcriptionis 40. & vltra, an poſſit prætendi titulata, itaut veniat manutenenda in concurſu, deciſ. 520. num. 99.
Poſſeſſio rei confinatæ ex locationibus reſoltat, ſi ea res tota ſub dominio locatoris extiterit, deciſ. 229. n. 7.
Poſſeſſio de tempore motæ litis eſt probanda, vt manutentio, & reintegratio competere valeat, deciſ. 229. num. 2.
Poſſeſſio inſpicitur in poſſeſſorio ſummariſſimo ſola, deciſ. 60. num. 10.
Poſſeſſio titulata in paritate probationum eſt præferenda, deciſ. 520. oum. 6.
Poſſeſſio ex fructuum perceptione optimè probatur, deciſ. 318. num. 18.
Poſſeſſio quæſita in vim mandati habentis clauſulam *ſine praiudicio habentis meliora, & potiora iura*, quando reſoluta dicatur ex ſuperuiuentia alterius habentis melius ius, deciſ. 75. n. 8.
Poſſeſſio ſuper aliquem locum pleniſſimè probatur ex penſionum, & mercedum exactione, deciſ. 520. n. 7.
Poſſeſſio bonorum immobilium eſt Iudæis ſicuti prohibita cenſetur etiam eis interdicta hypotheca, deciſ. 225. n. 2.
Poſſeſſio vitioſa non eſt manutenibilis, & eſt hæredi reſtituenda, deciſ. 100. n. 6.
in Poſſeſſionum concurſu eiuſdem temporis, qualis ſit maoutenenda, deciſ. 520. n. 6.
Poſſeſſio appellatione pendente capta eſt attentata, nec eſt manutenibilis, deciſ. 446. n. 2.
Poſſeſſio, vt fiat manutenibilis quid ſit inueſtigandum, deciſ. 520. num. 22.
Poſſeſſio ex locationibos probari poteſt, deciſ. 229. n. 3. & 21.
Poſſeſſionis probatio ſufficiens ad manuteotionem ex quo reſultet, decil. 190. num. 12.
Poſſeſſio à non habente transferri non poteſt, deciſ. 511. n. 10.
Poſſeſſio attentata non ſubſtinetur, deciſ. 501. n. 7.
Poſſeſſio ex inſtrumento adeptionis illius benè reſultat, deciſ. 190. num. 10.
inter Poſſe, & non poſſe medium non datur, deciſ. 288. o. 6.
Poſſeſſio vti poſterior clandeſtina reputatur, deciſ. 17. n. 6.
Poſſeſſio in ſpecie probata præualet ei, quæ probatur in genere, deciſ. 520. n. 81.
Poſſeſſio per fides extraiudiciales probata, ſubſtineri non poteſt, deciſ. 222. n. 5.
Poſſeſſio ex teſtibus etiam probari poteſt, deciſ. 353. o. 6.
Poſſeſſio poteſt eſſe penes duos diuerſis titulis, deciſ. 75. n. 10.
Poſſeſſioni proprietas præfertur, deciſ. 136. n. 10.

POSSESSOR.

Poſſeſſor in qoaſi poſſeſſione exigendi fructus conſtituitur etiam per exactiones eius nomine à tutore factas, deciſ. 24. num. 13.
Quando reus eſt pupillus, & à ſententia appellatum fuit temporis lapſus ceſſat, ibid. n. 14.

Poſſeſſor hæreditatis quando de pecunia hæreditaria emit rem, res illa venit in petitione hæreditatis, deciſ. 319. n. 8.
Poſſeſſor rei quando pretium quo res empta fuit ſoluere nequit, rem reſtituere tenetur, ibid. n. 9.
Poſſeſſor bonæ fidei deſinit eſſe talis à die litis conteſtatæ, & fructus ab ipſo de re meliorata percepti veniunt cum illis compenſandi, deciſ. 405. n. 10.
Poſſeſſori anteriori ſufficit allegare, quod indebitè a ſua poſſeſſione fuerit deiectus ad hoc vt in integrum reſtituatur, deciſ. 60. num. 11.
Poſſeſſor condemnari debet ad poſſeſſionem dimittendam non probatis melioramentis præſtita ad illius fauorem cautione per deliberatarium de illis reficiendis poſtquam fuerint in ſpecie liquidata, deciſ. 19. n. 16.
Poſſeſſor in ſua quaſi poſſeſſione venit manutenendus quouſque ſuper petitorio pronuncietur à Iudice cui fuit cauſa commiſſa, deciſ. 18. n. 6.
Poſſeſſor concurrente illius bono Iure eſt manutenendus, deciſ. 317. num. 6.
Poſſeſſori manuteotio debetur, qui ſe pro ſpoliato non habuit, deciſ. 12. n. 1.
à Poſſeſſore malæ fidei fructus vſque ab ioitio contractus peti poſſunt, deciſ. 286. n. 5.
Poſſeſſori datur manutentio præſertim iuſto, & legitimo, deciſ. 186. num. 2. & 3.
Poſſeſſor per decennale ſilentium poſſeſſionem ammittit, deciſ. 187. num. 11.
Poſſeſſor fideicommiſſarius incompatibilium debet vnios ſucceſſione carere, deciſ. 311. n. 3.
ad Poſſeſſorem actus collatiui ſpectant, deciſ. 423. n. 4.
io Poſſeſſorio ſummariſſimo ſola poſſeſſio inſpicitur, deciſ. 60. num. 10.
Poſſeſſorem ſua poſſeſſione non priuat, Iudex iniuſtè procedens, deciſ. 60. n. 5.
Poſſeſſor tertius non poreſt compelli ad offerendum creditum Chirographarium, ſed benè ad offerendum creditum hypothecarium, deciſ. 435. n. 6.
Poſſeſſor ſemper venit citandus, deciſ. 104. n. 7.
Poſſeſſor bonæ fidei non præſcribit, deciſ. 307. n. 5.
Poſſeſſor quilibet, habet ius offerendi, deciſ. 187. n. 15.
Poſſeſſor bonæ fidei facit fructus ſuos, deciſ. 405. n. 14.

POSSESSORIVM.

in Poſſeſſorio ſummariſſimo poſſeſſor anterior in ſua poſſeſſione eſt manutenendus, deciſ. 60. n. 13.
à Poſſeſſore poſſeſſio legitimè detenta non poteſt ab altero occupari, deciſ. 107. n. 6.
in Poſſeſſorio ſummariſſimo multum intereſt iuſtè quis, an iniuſtè poſſideat, deciſ. 55. n. 13.
Poſſeſſorium ſummariſſimum nihil commune habet cum petitorio, deciſ. 18. n. 7.
in Poſſeſſorijs cauſa potius actus, quam ipſius actus exercitium eſt attendenda, deciſ. 257. n. 11.
Poſſeſſorem ſententia nulla, & iniuſta, non priuat, deciſ. 55. num. 4.
Poſſeſſorium non impedit quin poſſit procedi in petitorio, deciſ. 204. num. 4.
Poſſidere teſtis neminem alium deponens, ſi de alijs poſſeſſoribus appareat non probat, deciſ. 229. n. 27.
Poſitiones fiunt vt per aduerſarij confeſſionem ponens ab onere probandi releuetur, deciſ. 245. n. 1.
Poſitionum materia exigit, vt ad illas reſpondeatur per verbum credit, vel noo credit, deciſ. 346. o. 8.

POSSIDENS.

Poſſidens non tenetur deſerere poſſeſſionem ad beneficium colligantis, deciſ. 75. n. 3.
Poſſidenti conceditur manutentio etiam ex falſa cauſa, deciſ. 17. num. 10.
Poſſidere hæreditatem hæres, aliud eſt, ſi aſſerat, ſe eſſe hæredem, & aliud ſi dicat ſe, deciſ. 536. n. 64.
Poſſidenti datur manutentio, deciſ. 226. n. 6.
Poſſidente vxore nihil de proprio, & dotem à patre conſequi non valente vir cenſetur pro dote miniſterium, & perſonam vxoris acceptaſſe, deciſ. 94. n. 10.
Poſſidentem pati, & poſſeſſionem tradere idem eſt, deciſ. 551. num. 11.
Qui ſoluit approbat, & confirmat poſſeſſionem, ibidem numer. 12. & 13.
Poſſidens legitimè non tenetur ad reſtitutionem fructuum etiamſi comiſerit ſpolium, dummodò non ſit violentum, quod declara, deciſ. 508. n. 17. & 18.
Poſſidens debet manuteneri diſputatione pendente, deciſ. 18. num. 8.
Poſſidens aliquid precariè non poteſt dici, quod Iure proprio poſſideat, deciſ. 6. n. 2.
Poſſidens debet manuteneri, deciſ. 55. num. 2.
Poſitionibus per verbum credit, vel non credit ſimpliciter, & explicitè debet reſponderi, & dicitur ſimpliciter, quaſi ſine plica, & inuolutione, deciſ. 245. n. 4.

POTESTAS.

Poteſtas patria non læditur ex quo filijfamil. Clerici teſtari poſſint, deciſ. 533. n. 47. 48. 49. 50. & 51.
Poteſtas acceptandi profeſſionem quoties ſermo eſt de Capellanis ea ſtatut. 29. de conſuet. eſt communis omnibus Fratribus, deciſ. 334. num. 12.
à Poteſtate aſſerentis aſſertio, quæ non dependit nihil probat in materia filiationis, deciſ. 535. n. 44.
Poteſtatem liberam concedendi, & denegandi habens ſine dubio libere poteſt grauare conceſſionarium, deciſion. 536. num. 146.
Potentia eſt principium cuiuſque effectus, ſine qua voluntas non poteſt operari, deciſ. 536. n. 96.
Potentiæ conſuetudo tantum quantum actus non eſt trahenda in eaorbitantibus à diſpoſitione Iuris de vno caſu ad alium, deciſ. 355. num. 6.
Pragmatica intellectum dubium admittit, deciſ. 126. n. 33.
de Praai informati teſtes vel viri graues & Aduocati deponentes reputantur de conſuetudine, deciſ. 102. n. 5.
Præbenda eandem habens incertitudinem ac diſtributiones quotidianæ earum naturam aſſumit, deciſ. 449. n. 4.
Præbendæ collatio quando inſimul ad Epiſcopum, & Capitulum ſpectat; Si perſonæ nominatæ ab Epiſcopo Capitulum non conferat, collatio aliter facta non attenditur, & habetur pro inualida, deciſ. 140. n. 2. & 3.

PRÆCEDENTIA.

Præcedentia eadem gaudet membrum in vnione facta capiti, qua ipſum caput gaudebat, deciſ. 148. n. 1.
Præcedentiæ ordo eſt ſummopere attendendus, deciſ. 148. n. 6.
Præcedentem confeſſionem relatio regulariter non afficit, quando eſt certa, ne ab illa receſſum cenſeatur, deciſ. 386. n. 4.
in Præcedentijs dignior ſemper præfertur, deciſ. 226. n. 2. & 25.
ad Præcedentiæ manutentionem actus quamuis vnicus ſufficiens reputatur, deciſ. 148. n. 8.
in Præcedentia an maioritas ordinis, vel prioritas temporis veniat attendenda, deciſ. 169. n. 13. & 14.
Præcedentia debetur illi congregationi, quæ prius approbata fuit, deciſ. 48. num. 4.

PRÆCEPTVM.

Præceptum Teſtatoris quando ſapit fraudem legis expreſſè reprobatur, deciſ. 119. n. 5.
Præceptum teſtatoris de ſoluenda dote ex fructibus non impedit detractionem illius ex bonis fideicommiſſarijs, deciſion. 455. num. 6.
Præcepto Teſtatoris hæres contraueniendo, ſeu illud explere nequiens, ne teſtatoris ordinatio eludatur debet priuari, deciſ. 103. num. 4.
in Præcibus confeſſio contra confitentem pleoè probat, deciſ. 118. num. 7.
Prædoni, conductor vigore contractus ſoluere poteſt etiam, deciſ. 64. num. 3. & 5.
Prædialis Eccleſia de iure communi, quoad decimas prædiorum ſuæ Parochiæ fundatam intentionem habet, deciſ. 27. num. 17. & 18.
Adeòque non contendere cum Parocho Sacramentali, contra tertium debitorem decimarum, ibid. n. 19.
Prædiorum expreſſio generalis non eſt neceſſaria, quando conſtat illa fuiſſe vnita, & eiſdem tempore pretio, & contractu adepta ita vt vno expreſſo aliud etiam venire valeat, deciſ. 295. num. 11.
Prædiales decimæ ſoluuntur etiam de prædijs dotalibus in Parochia exiſtentibus intra alterius Parochiæ fines, deciſion. 27. num. 16.

PRÆDIVM.

Prædij vnione non probata comprehenſio illius ſub altero excluditur, deciſ. 228. n. 4.
Prædium Teſtator relinquendo ſub hoc nomine, *loci* videtur voluiſſe relinquere omnia, quæ in hoc loco continentur, deciſ. 295. num. 9.
Prædium vt dici poſſit alteri vnitum debet vnio eſſe perpetua non accidentalis, deciſ. 228. n. 3.
Prædia duo quamuis ſeparata, ſed eodem nomine appellata à Teſtatore legatario relicta ſub vnico nomine, ambo legatario debentur, deciſ. 295. n. 1.
Prædium quod ſit diuerſum omninò ab alio ex quo arguatur, deciſ. 228. num. 2.
Prædij vnio alteri facta debet à teſtatore proueoire, & probari per actum poſitiuum, ibid. n. 6.
Prædij diuerſitas, ex diuerſis nominibus confinibus menſuris, & pretijs probatur, deciſ. 335. n. 8.

PRÆIVDICIVM.

Præiudicium aliquod actus ſi afferat habetur pro non facto, ſi

adſit

Digitized by Google

odſit clauſula ſine iurium præiudicio agentis, deciſ. 536. n. 102.
Præiudicium omiſſæ citationis poſſeſſione non probata non poteſt allegari, deciſ. 104. n. 8.
ſuper Præiudicialibus Eccleſiarum Bulla ſan. mem. Vrbani VIII. quomodo veniat intelligenda, deciſ. 209. n. 6.
de Præiudicio alicuius, quando agitur ad effectum vt etiam afficiat, requiritur, vt probetur eius conſenſus, deciſ. 520. num. 18.
Præiudicare Eccleſiæ procurator illi non poteſt, & eius confeſſio poteſt reuocari, ſicut confeſſio principalis, deciſ. 78. num. 17.
in Præiudicium creditorum legitimatio fieri non poteſt, deciſ. 151. num. 1.
Præiudicium quale attendatur in vnione Congregationis alteri vnitæ facta, reſpectu alterius circa præcedentiam collitigantis, deciſ. 148. num. 7.
ſine Præiudicio, ſiue alio quouis modo vacet clauſula requirit iuſtificationem illius modi Papæ narrari, qua ceſſante alius modus deſumi non poteſt, deciſ. 246. n. 10.
in Præiudicium Epiſcopi Vicelegatus non poteſt de iure cognoſcere cauſas in prima inſtantia, niſi habeat ſpecialem facultatem à Summo Pontifice, deciſ. 187. n. 8.
ſine Præiudicio iurium clauſula intelligitur ſemper de alio, quàm de reſultante ex ipſo actu, deciſ. 29. n. 8.
in Præiudicium vocatorum fideicommiſſarius in re fideicommiſſaria nihil innouare poteſt, deciſ. 21 t. n. 14.
in Præiudicialibus conſenſus non extenditur de caſu ad caſum, deciſ. 309. n. 2.
Præiudicium ſuo principali procurator inferre non poteſt abſque ſpeciali mandato, deciſ. 400. n. 5.
Præiudicare Archiepiſcopus non poteſt Eccleſiæ ſuæ, deciſ. 520. num. 87.
in Præiudicium filij diſpoſitio debet eſſe expreſſa, deciſ. 85. num. 12.
in Præiudicium pupillorum debitor non liberatur ſine numeratione totius debitæ quantitatis, deciſ. 90. n. 2.
in Præiudicium filiorum donatarius non poteſt bona donata onere fideicommiſſi grauare, deciſ. 422. n. 4.
in Præiudicium alterius retrotractio non intrat, deciſion. 149. num. 7.
de Præiudicio tertij, & de concurſu creditorum, quando agitur quietantiæ ad inducendam probationem æris alieni hæreditarij non attenduntur, deciſ. 39. num. 5.
Præiudicium expreſsè conſenſus non comprehendit ab ipſo actu reſultans, deciſ. 139. n. 10.
Præiudicium inferre non poteſt Inuentarium tertijs poſſeſſoribus, deciſ. 451. n. 10.
Præiudicia irreparabilia ſunt euitanda, deciſ. 319. n. 16.
ex Prælatione maſculorum ratio conſeruandæ agnationis non deſumitur, deciſ. 465. n. 9.
Prælatio filio nulla datur ex cauſa alimentorum ſuper bonis paternis in concurſu creditorum, deciſ. 482. n. 6.

PRÆLATVS.

Prælatus ſi voluiſſet comprehendi pronepotes in emphyteuſi ſibi conceſſa vſque in tertiam generationem appoſuiſſet copulam, &c, deciſ. 195. n. 14.
Secus ſi illam non appoſuit, ibid. n. 15.
Prælati votum ante confirmationem dignitatis per ipſum obtentæ non conſideratur vti prælati, ſed vt Canonici votum, deciſ. 355. num. 8.
Prælatus ſi comprehendere voluiſſet etiam pronepotes, illos nominaſſet, eo modo, quo filios, & nepotes expreſſit, deciſ. 195. num. 12.
Prælatus ante confirmationem adminiſtrando incurrit in ſententiam canonis, & priuationem iuris quod percepit ex electione, deciſ. 355. n. 4.
Prælatus ſine beneplacito Apoſtolico Iura ſuæ Eccleſiæ alteri concedere non poteſt, deciſ. 284. n. 7.
Prælati aſſertioni in prohibitis non eſt ſtandum, deciſion. 41. num. 6.
Prælatus dicens mutuum conuerſum fuiſſe in vtilitatem Eccleſiæ, illi non præiudicat ſi non ſit veritas, deciſ. 42. n. 7.

PRESBYTER.

Presbyteri Canonicali qualitate deſtituti & beneficia in titulum non obtinentes arguere non poſſunt eorum Eccleſiam eſſe Collegiatam, deciſ. 195. n. 10.
Presbyterorum exiſtentia, & coadunatio tanquam actus æquinocus præſumptionem collegij inducere non valet, deciſ. 192. num. 11.
Presbyteri Diui Philippi Nerij in Congregatione proprijs militant ſtipendijs, deciſ. 133. n. 6.

PRÆSCRIPTIO.

Præſcriptio immemorabilis non interrumpitur ceſſantibus libera collatione, & actibus illi contrarijs, deciſ. 444. n. 21.
Præſcriptio quadraginta annorum in Emphyteuſis Eccleſiæ neceſſaria eſt, deciſion. 195. num. 28.
Præſcriptio ſeruitutis non inducitur niſi ſcientia, & patientia domini fundi ſeruientis concurrat, deciſ. 416. n. 13.
Præſcriptio ad hoc vt iorret neceſſaria eſt petitio repulſa petiti, & acquieſcentia petentis, deciſ. 504. n. 10.
Præſcriptio non cadit in facultatiuis, quod amplia, deciſ. 115. num. 21. 22. & 25.
Præſcriptiones tot requiruntur, quot ſunt anni, deciſ. 365. n. 8.
Præſcriptione obſeruantia non indiget, ſed ſufficit quod aliquando ſic fuerit obſeruatum, deciſ. 78. n. 11.
Præſcriptio ex actis in cauſis factis interrumpitur, deciſ. 307. num. 8.
in Præſcriptionis vim dominium, quando poſſit probari, deciſ. 520. num. 96.
Præſcriptio quadraginta annorum reddit poſſeſſionem inutilem, deciſ. 520. n. 100.
Præſcriptio non currit niſi à die qua debitor in ſolutione ceſſat, deciſ. 365. n. 6.
Præſcriptio ex quibus interrumpatur, ibid. n. 9.
Præſcriptiones tot requiruntur, quot ſunt actus *præſcribendi*, deciſ. 461. n. 16.
Præſcriptio debet eſſe legitima cum ſuis *requiſitis* ad probandam conſuetudinem Iuri communi con*trariam*, *deciſ.* 402. num. 9.
Præſcriptiones tot requiruntur quot ſunt anni à tempore quo ceſſatum fuit à ſolutione, deciſ. 105. n. 8.
Præſcriptio quando cadat in facultatiuis, quod declara, deciſ. 115. num. 25.
Præſcriptio non currit contra ignorantem, & agere non valentem, deciſ. 218. n. 10.
Præſcriptionem mala fides & ſcientia rei litigioſæ excludit, deciſ. 307. num. 4.
Præſcriptio decennalis ſuffragatur quando vterque in eodem loco præſens eſt, deciſ. 105. n. 7.
Præſcriptio qualificatur ab animo præſcribendi. deciſ. 189. n. 7.
Præſcriptio ex quibus interrumpatur, deciſ. 452. n. 6.
Præſcriptio iura publica impedire non valet, deciſ. 257. n. 6.
Præſcriptio per lapſum magni temporis inducitur, deciſ. 102. num. 8.
Præſcriptionem obſeruantia cum quadragenaria inducit, deciſ. 286. num. 2.
Præſcriptibile territorium ab Archidiacono ſub Archiepiſcopo conſtitutum eſt, deciſ. 21. n. 14.
Præſentia Parochi requiritur tantum ad hoc, vt matrimonium innoreſcat Eccleſiæ, non vt præſtet conſenſum, deciſ. 433. num. 10.
Præſentia non concluditur ex defectu punctationis, deciſ. 510. num. 9.
Præſes duarum Prouinciarum, in vna reſidendo exercere poteſt iuriſdictionem in omnes, deciſ. 115. n. 4.
Præſenti honor maior ex communi hominum vſu tribuitur, quam abſenti, deciſ. 44. n. 8.

PRÆSENTATIO.

Præſentatio æqualiter facta eſt referibilis *Patronatui gentilitio*, & hæreditario quod fallit, deciſ. 318. n. 18. 20. & 21.
in Præſentationibus dictio *vel* ſtat declaratiuè, non autem reſtrictiuè, deciſ. 515. num. 29.
per Præſentationem etiam vnicam dicitur quis conſtitutus in quaſi poſſeſſione præſentandi, deciſ. 8. n. 2.
Ius Præſentandi patronus amittit, quando præſentatio ſcienter de indigno facta fuit, deciſ. 291. n. 8.
Secus quando ignoranter, quo caſu poteſtas ad ſuperiorem non deuoluitur, ſed patronus intra legitimum tempus præſentare poteſt, ibid. n. 9.
ex Præſentationibus ſupra centum annos iuſpatronatus probatur ex quo inducunt præſumptiones tituli fundationis, vel *dotationis*, deciſ. 599. n. 7.
Item probatur ex armis, & inſignijs familiæ, quæ maximum inducunt argumentum pro iuſtificatione Iuriſpatronatus, ibidem.
Præſentatio facta à ſolis maſculis licet adſit ſtatutum excluſiuum fœminarum, & non probetur exiſtentia extraneorum demonſtrat Iuſpatronatus gentilitium, deciſ. 315. *num.* 17.
Præſentationes factæ à ſolis Maſculis excluſis fœminis, & extraneis probant Iuſpatronatus eſſe gentilitium, ibid. n. 15.
Præſentationis tempore quilibet intereſſe debet, & abſens vbicumque exiſtat eſt vocandus ſi ſine Eccleſiæ detrimento interuenire poſſit, deciſ. 374. n. 12.
de Præſentatione Infra legitima tempora, & habilitate præſentati inſtitutio ſolet concedi quando conſtat, deciſ. 136. n. 1.
Præſentatio ad Iuſpatronatus probandum non ſufficit, deciſ. 77. num. 3.
Immemorabilis ex actibus contrarijs deſtruitur, ibidem numer. 4.
Præſentatio facta ſub conditione vt valeat neceſſarium eſt purificati

cati

Digitized by Google

cari conditionem intra tempus datum ad nnminandum, alias præſentatio non tenet, deciſ. 262. n. 9.
Præſentatio facta cum expreſſione *di caſa noſtra, o di caſa mia* illud demonſtrat eſſe gentilitium, deciſ. 315. n. 9.
Præſentatio à compatronis debetut inſtitutio in concurſu alterius patroni ſe ipſum præſentantia, deciſ. 141. n. 8.
ex Præſentationibus gradatim factis ob mortem alterius præſentati Iuſpattonatus deſumitur, deciſ. 136. n. 2.
Præſentationes intermediæ præſumuntut æquales cum antecedentibus, & ſubſequentibus, deciſ. 509. n. 19.
Præſentatio perſonaliſſima demonſtrat Iuſpatrnnatus gentilitium, deciſ. 315. n. 5.
poſt Præſentationem inhibitio Rotalis omnia deinde geſta, reddit attentata, ſiue præſentatio facta fuerit iudici, & parti, ſiue alteri ea illis, deciſ. 432. o. 2.
Præſentationes ſubſequentes impropiant qualitatem hæreditariam in præſentationibus antecedentibus appoſitam, deciſ. 315. num. 33.
Præſentato Ius quæſitum cenſetur petenti inſtitutionem ab Ordinatio, deciſ. 509. n. 22.
Præſentationes fuiſſe factas à Patre, & filijs inſtitutio ſub hac expreſſione, *& eius etiam procurationis demonſtrat*, deciſ. 515. num. 31.
Præſentatio anterior lite pendente inter primo, & ſecundo loco præſentatos facta non tenet, deciſ. 562. n. 6.
Præſentes ſententia vt valeat debent eſſe vel legitimè vocati omnes, quos negotium tangir, deciſ. 206. n. 5.
Præſentatio facta æqualiter iuxta numerum Perſonarum dicitur in Capita, deciſ. 315. n. 22.
ad Præſentationem principalis quando per ſe ipſum accedere poteſt procuratorem conſtituere nequit, deciſ. 374. n. 14.
Præſentatio quibuſcumque verbis ſit concepta ſuffragatur præſentato, deciſ. 509. n. 25.
Præſentatio facta à filio Banditi Capitalis demonſtrat Inſpatronatus gentilitium, deciſ. 315. o. 8.
Præſentatio patronorum ſufficit, quod intra quadrimeſtre coram Ordinario eshibeatur, deciſ. 509. n. 23.
Præſentatio in lata ſignificatione dicitur donatio, ibid. n. 27.
Præſentatio, Inſtitutio, & poſſeſſio quando fuerunt facta inconſultò promotote Fiſcali non probant Iuſpatronatus, deciſ. 488. num. 59.
Præſentatio Iure hæreditario debet continere quotas, & vncias, deciſ. 315. n. 4.
ad Præſentandum beneficiatus ſi admittitur debet, & illius procurator ſtante infirmitate admitti, deciſ. 374. n. 10.
Præſentationes effectuatæ, enunciatiuæ antiquæ probationem iuriſpatronatus inducunr, deciſ. 136. n. 5.
Præſentationes authenticis ſcripturis iuſtificatæ In dubium reuocari nequeunt, quando vnus Clericus fuit per mortem alterius ſucceſſiuè nominatus, deciſ. 444. n. 53.
Præſentatio, & inſtitutio appellatione pendente factæ nullæ ſunt, & attentaræ, deciſ. 362. o. 1.
Præſentationes patronorum ex quibus probentur effectum ſortitæ, deciſ. 509. n. 17. & 18.
inter Præſentatos lis clarè probat Iuſpattonatus, deciſion. 477. num. 3.
ad Præſentationem vocari debet abſens ſi commodè Interuenire valeat, deciſ. 374. n. 9.
Præſentatio facta à filijs vti filijs demnnſtrat Iuſpatronatus gentilitium, deciſ. 315. n. 25. & 26.
Præſentationes ſubſequentes declarant antecedentes, ibidem num. 32.
Præſentare compatronus ſe ipſum non poteſt, cum præſentatio huiuſmodi ſaperet ambitionem, & præſentatus à præſentante noo poſſet diſtingui, deciſ. 541. n. 2. & 3.

PRÆSENTATVS.

Præſentatus præſumitur quod fuerit ab Ordinario inſtitutus ſi beneficium poſſedit, deciſ. 509. n. 24.
Præſentatus à maiori parte Beneficiatorum eſt Inſtituendus, deciſ. 375. num. 5.
Præſentatus ab exiſtente in quaſi poſſeſſione præſentandi, & habente plures voces venit inſtituendus, deciſ. 8. n. 5.
Præſentatus ab eaiſtenti in quaſi poſſeſſione pręſentandi debet inſtitui, deciſ. 460. n. 5.
Præſentatus à Patrono ſub conditione ſi velit acceptare, ſi non acceptet, vlteriori præſentato debetur inſtitutio, deciſ. 262. num. 7.
Præſentatus à maiori nnmero patronorum venit inſtituendus, deciſ. 374. n. 3.
Præſentatus à medietate patronorum conſequendo gratificationem ab Ordinario cenſetur ac ſi ſolus fuiſſet præſentatus, deciſ. 541. num. 10.
Præſentatua ab exiſtente in quaſi poſſeſſione præſentandi eſt inſtituendus, deciſ. 462. n. 28.
Pro Præſente latirans comparere habetur, deciſ. 493. n. 8.

PRÆSERVATIO.

Præſeruatiua iuris clauſula, *ſine præiudicio* eſt, deciſ. 536. n. 565.
Præſeruatiuæ clauſulæ. *non operantur*, quoad ea quæ ſunt contra naturam contractus confirmari, ibid. n. 517.
Præſeruatiua diſpoſitionis dictio *vltra* eſt præcedentis, nec illius valet immutare ſubſtantiam, deciſ. 135. n. 16.
Præſertim quando locationi nullum mutuum eſt admixtum, deciſ. 74. num. 10.
Præſertim ceſſante concurſu maſculorum, deciſ. 570. n. 2.
Præſertim quando ad impoſitionem cenſuum ex cauſa æris alieni ſoluendi deuentum fuit, deciſ. 162. o. 5.
Præſertim quando agitur de adminiſtratore religioſo, qui votum paupertatis emiſit, deciſ. 198. n. 5.

PRÆSERVATIO.

Præſeruatio fideicommiſſi reſtricta ad certas perſonas eiuſdem remiſſionem inducit, deciſ. 135. n. 5.
Amplia, ibid. num. 3.
Præſeruatiua clauſula *ſaluis* eſt, deciſ. 531. n. 8.
Præſeruatiuæ vis ea eſt, vt conſeruet illud ius quod antea competebat, deciſ. 444. n. 19.
Præſernatio nedum Iuris præteriti, & præſentis, ſed etiam futuri, quatenus antea non competiſſet attenditur, deciſ. 536. n. 104.
Præſeruatio iurium ad vnum caſum facta ad alium, non expreſſum, non eſt extendenda, deciſ. 529. n. 11.
Præſeruatum Abbati cenſetur, id quod expreſsè non fuit Epiſcopo attributum, deciſ. 71. num. 6.

PRÆSTATIO.

Præſtatio alimentorum ſub vſufructu vxori legato continetur, deciſ. 216. n. 1.
Declara tamen ſi non apparuerit ex voluntate teſtatoris relinquendi abſolutè vſumfructum, ibid. n. 2.
Præſtatio alimentorum in linea collaterali, non porrigitur vltra primum gradum, deciſ. 204. n. 8.
Præſtationes, quænam ſint annales, & quænam annuales declaratur, deciſ. 223. n. 13. & 14.

PRÆSVMPTIO.

Præſumptiones potentiſſimæ in antiquiſſimis deſeruiunt ad probandam identitatem in antiquis, deciſ. 520. n. 47.
Præſumptio ſtat pro validitate profeſſionis, & qui contrarium tenet concludenter probare tenetur, deciſ. 334. n. 10. & 15.
Præſumptio occultationis nbitus ex quibus oriatur, deciſ. 304. num. 8.
Præſumptio continuata poſſeſſionis, ſemper admittitur, quotieſcumque allegatur ab eo, qui auctores poſſeſſores habuerit, deciſ. 520. num. 31.
Præſumptio Iuris eſt, quod quis propriam ſobolem alienæ in amore, & beneuolentia præferat, deciſ. 153. n. 23.
Præſumptiuæ probationes, & generales non admittuntur, deciſ. 106. num. 19.
Maalmè quando veritas aliter ſe habere poteſt, quam fuerit enunciatum, ibid. num. 20.
Præſumptio remiſſionis fideicommiſſi interat ad fauorem illius cum quo diuiditur fideicommiſſum, deciſ. 135. n. 10.
Præſumptio amiſſionis librorum militat contra adminiſtratorem ob præcedentem illius obligationem exhibendi libros, deciſ. 455. num. 7.
Præſumptio vniuerſalis affectionis, & conſanguinitatis cuiuſcomque alteri præualet, deciſ. 442. n. 5.
Præſumptionem collationes Apoſtolicæ libertatis beneficij inducunt, donec de contrario ſeruitutis ſtatu doceatur, deciſ. 77. oum. 6.
Præſumptio ceſſat quoties de contraria teſtatoris voluntate apparet, deciſ. 406. n. 16. & 17.
Præſumptio calumniæ euitatur à probabilitate boni iuris, deciſ. 403. num. 4.
Præſumptionem melioris tituli immemorabilis inducit de mundo, deciſ. 515. n. 7.
Præſumptio ſolutionis dotis reſultat ex quo coniuges de quantitate dotis, nunquam quæſierunt, deciſ. 458. n. 5.
Præſumptionibus, & coniecturis teſtium defectus ſuppletur, deciſ. 234. num. 4.
Præſumptio cedit veritati in contrarium probatæ, deciſ. 53. n. 9.
Præſumptio iuris boni pro conſequenda dote probatus ex onere infixo patri dotem præſtandi filiæ, deciſ. 94. n. 5.
Etiam ſi filia inuito patre nuptias contraxerit nulla ſibi dote conſtituta, ibid. num. 6.
Præſumptiua probatio quando agitur de aliqua re incidenter benè deſeruit, deciſ. 365. n. 6.
Præſumptionem Clementina *plures de Iurepatronatus* inducit qualitatis hæreditariæ in patronatu, qui conſtat de fundatione, deciſ. 315. n. 35.
Præſumptio mendacij non oritur in conſtituto in articulo mortis, deciſ. 594. num. 8.
Præſumptio præſumptionis non admittitur, niſi quando vna venit in neceſſariam conſequentiam alterius, deciſ. 513. n. 9.

Præſumptio liberæ voluntatis ex quibus in teſtatrice excludatur, deciſ. 333. n. 4. & 5.
Præſumptio ſatisfactionis dotis per viam compenſationis ex quo intret, deciſ. 451. n. 19.
Præſumptio turpis quæſtus, ex quibus ceſſet, & vide, deciſ. 376. num. 32.
Præſumptio remiſſionis fideicommiſſi ex quo excludatur, deciſ. 434. num. 6.
Præſumptio ſtat pro facto Iudicis, deciſ. 55. n. 6.
Præſumptus, & coloratus titulus reſultat ex decennali poſſeſſione, deciſ. 518. n. 17.
Præſumptio cedit veritati à parte agnitæ & approbatæ, deciſ. 532. num. 28.
Præſumptiua probatio verſatur circa id, quod ignoratur, qualiter geſtum fuit, deciſ. 532. n. 29.
circa Præſuppoſitum verba præſuppoſitiua nihil diſponunt, deciſ. 328. num. 13.
in Præſuppoſito ſupponens nihil diſponit, deciſ. 281. n. 20.

PRÆTERITIO.

Præteritionis filiorum ignorantia quælibet excluditur ob mentionem factam in teſtamento de filijs præteritis, deciſ. 303. num. 7.
ex Præteritione in teſtamento prætenſi Patris filiatio excluditur, deciſ. 535. n. 85.
ob Præteritionem fratris teſtamentum, & inſtitutionem turpis perſonæ non ſubſtinetur, deciſ. 190. n. 2.
Secus ſi inſtitutus non fuerit perſona turpis, ibid. n. 3.
Præteritio in filijs natis ſemper præſumitur ſcienter facta, ignoranter in poſthumis naſcituris, deciſ. 303. n. 6.

PRETIVM.

Pretij emptor ſpontè maiorem partem ſoluens, & poſſeſſionem prædiorum accipiens, nec reclamans de defectu in illorum conſignatione præſumitur habuiſſe omnia, quæ exiſtebant in prædijs venditis, deciſ. 121. n. 6.
Pretium reperibile dicitur illud, quod reperitur re publicè ad vendendum propoſita, deciſ. 335. n. 3.
Pretium emptor rei emptæ creditoribus ſoluens, id agit vt rem emptam à pignore, & hypotheca liberam reddat, deciſ. 259. num. 7.
Pretium in actionibus ſingularibus non ſuccedit loco rei, deciſ. 39. num. 10.
Et præcipuè quoties habita fuit fides de pretio, ibid. n. 11.
ex Pretij quantitate optimè colligitur, quid veniant in emptione, locatione &c. deciſ. 520. n. 58.
Pretium quotuplex ſit, deciſ. 112. n. 20.
Prætendi retentio quando non poſſit, deciſ. 65. n. 10.
Pretium qui ſoluit acquiſitio illius eſt, deciſ. 523. n. 2.
à Pretore quod decretum fuit agens præter id, nihil agit, deciſ. 407. num. 2.

PRIMR TONSVRA.

Prima Tonſura initiatus quando perdat priuilegium Fori in habitu non incedens, deciſ. 533. n. 40. & 41.
Prima Tonſura initiatus verè Clericus dicitur, & in Auth. Presbyteri comprehenditur, ibid. num. 18.
Prima Tonſora exuit ſuſcipientem ſtatu Laicali, ibid. n. 12.
Prima Tonſura præditus gaudet priuilegio Clericorum, ibidem num. 15.
Prima Tonſura initiatus dicitur effectus de foro Eccleſiæ, ibid. num. 16.
Primipili priuilegium ſolum competit ei, qui præeſt annonæ militari, deciſ. 408. n. 9.
Primipili officium quale ſit, deciſion. 214. num. 16. 17. 18. 19. & 20.

PRIMOGENITVRA.

Primogenituræ inſeparabilitate ſtante, quid inde ſequatur, quoad vocatos, ſtante quod aliquis vocatus commiſerint crimen læſæ Maieſtatis, deciſ. 536. n. 168.
Primogenitura ſufficit, quod conſeruetur indiuiſibilis, & indiuidua, quoad ea in eis bonis, in quibus fuit conſtitura, ibidem num. 160.
Primogenituræ erectio quando non poſſit negari, quia purè à Teſtatore fuerit erecta, deciſ. 319. n. 11. & 12.
Primogenitura in bonis ſuis conſtituens, non poteſt deinde per eius hæredem, præter eius voluntatem alterari, ibid. n. 1.
Primogenitura ordinata cum onere renunciandi fratribus natu minoribus hæreditatem paternam, & maternam non inducit præceptum renunciationis quando iſtæ hæreditates poſſidentur à Patre pro filijs, deciſ. 125. n. 2.
Primogenitura debet in ſuſpenſo remanere, donec adſit ſpes filiorum, deciſ. 437. n. 6.
Primogenitura quando nec momentaneam ſuſpenſionem admittat, ibid. n. 7.
Primogenitura inſtituta cum onere retinendi teſtatoris inſignia, nec alia admittendi, ſi onus per hæredem non impleatur ad fauorem ſubſtitutorum dicitur purificata, ibid. n. 8.
Primogenitura cum licentia Principis, ſub expreſſa conditione Confiſcationis bonorum etiam ex cauſa de futuro conceſſa, deciſ. 536. num. 132.
Tunc ſecundum aliquos DD. non habentes contradictores d. primogenitura in perpetuum cadit, & deuoluitur excluſis vocatis ad Principem concedentem, ibid. n. 513.
Primogenituram patre inſtituente cum onere Primogenitis iniuncto de renunciando hæreditati paternæ, & maternæ, ſi vigore contractuum inter viuos bona primogenitus poſſideat, quæ non cadunt ſub renunciationis lege, illa rectè poſſidet, deciſ. 52. num. 1.
Primogenituram teſtator conſtituendo, & faciendo digreſſum ad plures ſubſtitutionum gradus, & prohibendo bonorum alienationem cenſetur agnationi voluiſſe proſpicere, & inducere perpetuum, & reciprocum fideicommiſſum, deciſ. 244. num. 7. & 8.
Primogenitus declarans ſe dimittere velle alteram ex incompatibilibus primogenituris facit primogenituram purificatam ad fauorem ſubſtituti, deciſ. 103. n. 2.
Primogenituram Princeps ſi cum prophibitione alienandi, etiam in caſu Confiſcationis erectam confirmet, deciſ. 536. num. 512.
Si apponat clauſulam *Saluis iuribus*, non dicitur *confirmare in* ſui præiudicium, ibid. n. 113.
Primogenitura ordinata ad hoc vt bona in vna perſona conſeruentur non repugnat quod poſſit ſtare in ſuſpenſo concurrente teſtatoris voluntate, deciſ. 194. n. 9. & 12.
in Primogenitura, vti materia ſtricta non ſit extenſio de caſu ad caſum, nec de perſona ad perſonam, ſed reſtringitur ad caſus, & perſonas expreſſas, deciſ. 172. n. 7.
Amplia, ibid. num. 8.
Primogenitura incompatibilis debet ſubſtituto deferri, & ſi irreuocabiliter inſtituto cenſeatur delata poſt filios acceptos inſpici debet, deciſ. 103. n. 15.
Primogenituram acceptans cum omnibus ſuis qualitatibus, quid inde ſequatur, deciſ. 536. n. 100.
Primogenituræ indiuiſibilitas, eſt reſpectu vocatorum ad eam, vt non diuidatur inter plures, deciſ. 536. n. 159.
Sed ſemper vnita in ſolo primogenito pro tempore conſeruetur, ibidem.
Primogenituræ, & fideicommiſſi remiſſio non *præſumitur* quando de expreſſa, vel tacita tranſigentium mente non apparet remiſſionem præſeferente, deciſ. 51. n. 1.
Primogenitura vti inualide conſtituta corruit, dum aliqua ex dictis bonis, ſunt alicui oneri obnoxia, deciſ. 1. n. 1.
Et quidem corruit in totum, ibid.
in Primogenitura ne quidem per momentum, ſuſpenſio admittitur, deciſ. 194. n. 6.
in Primogenitura ob delictum, quando officiat etiam alijs, quamuis ex propria perſona vocatis, deciſ. 536. n. 164.
Primogenituram ordinare, aliud eſt, & aliud eſt talem *ordinationem* remittere in liberum arbitrium alicuius, *ibid. n. 57.*
Primogenitura habetur pro non facta, *quando remanet reſoluta*, ibid. num. 133.
Deciſiones, & Doctores non habentes contradictorem dicuntur caſus legis, ibid.
Primogenitura dicitur inita iure contractus, dum data fuit facultas vltimo maſculo, deciſ. 1. n. 8.
Primogenituram poſſidens non poteſt ipſam alterare, & multò magis diuerſam ab ea conſtituere, deciſ. 319. n. 4.
in Primogenituræ conſtitutione, ſi aſſeratur, quod ea conſtituatur ob familiæ ſplendorem, quid inde inferatur, ibid. n. 18.
in Primogenitura confeſſioni inſtituti de incompatibilitate eiuſdem primogenituræ factæ plurimum defertur, deciſ. 103. num. 16.
ad Primogenituram Teſtatore vocante maiorem natu *prærogatiua* ætatis debet attendi, etiamſi faciendus ſit tranſitus de linea ad lineam, deciſ. 66. n. 2. & 3.
Primogenitura licet in bonis diuerſis, diuiſibilibus *ſit ordinata*, tamen nec diuidi, nec ſeparari poteſt, deciſ. 536. n. 155.
Primogenitus duas inter ſe incompatibiles *primogenituras* retinere non poteſt, deciſ. 103. n. 1.
Primogenituræ quando poſſint ſtare in ſuſpenſo, deciſion. 437. num. 9.
Primogenituræ inuentæ ſunt, vt bona omnia conſtituentis in vna tantùm perſona, conſeruentur continuò, deciſ. 359. num. 17.
Primogenitura in primo Teſtamento ordinata, quando in ſecundo Teſtamento dicatur reuocata, deciſ. 536. n. 55.
Primogenituram quod quis non remiſerit, ex quo deducatur à deciſ. 51. num. 14.
Primogenituram Teſtator quando dicatur conſtituiſſe particularem in bonis ſuis, deciſ. 1. n. 5.
cum Primogenito ſuccedunt fratres detracta primogenitura in bonis paternis æqualiter, deciſ. 457. n. 6.

Primogenitora quando dicatur inita iure contractus, non autem in vltima voluntate, deciſ. 1. n. 7.

Primogenitura non deſinit in vocato ad illam. ſed continuatur in filijs, deciſ. 172. n. 6.

Primogenitura aliud eſt, quod ſit ordinata iure proprio, & ex priuatis bonis, deciſ. 536. n. 76.

Primogenitus Maſculorum, fœminæ primogeoitæ ſuccedit, deciſ. 519. num. 14.

Primogenituræ remiſſio, ex quo ercludatur, deciſ. 51. n. 3.

in PRINCIPIO periodi dictio, *item*, appoſita eſt repetitiua præcedentium qualitatum, deciſ. 66. n. 4.

Principium potentia eſt cuiuſque effectus, ſine qua voluntas noo poteſt operari, deciſ. 536. n. 96.

PRINCIPALIS.

Principalis, qui per ſe ipſum ad præſeurationem accedere poteſt procuratorem conſtituere nequit, deciſ. 374. n. 14.

Principalis debitns per bonæ fidei recognitionem quis efficitur, deciſ. 70. n. 3.

Principali ſuo, quod adminiſtrator voluerit acquirere ſufficit, quod appareat ex præcedentibus, & ſubſequentibus actibus, deciſ. 198. n. 12.

Principali indebitum quod eſt, ita & ab eo cauſam habenti ſi recipiat, deciſ. 26. n. 8.

Principali confeſſio, quæ nocuit ita, & ab eo cauſam habenti præiudicium infert, deciſ. 248. n. 10.

Principali Ius idem, quod ſuffragatur prodeſt etiam ab eo cauſam habenti, deciſ. 107. n. 9.

Principale priuilegium quando allegari poſſit, deciſ. 214. n. 21.

contra Principalem reum ſententia lata poteſt exequi contra eum, qui rem emit letigioſam, deciſ. 319. n. 4.

Principalis cauſa præfertur credito Dotis anteriori, deciſ. 254. num. 15.

PRINCEPS.

Princeps ſi primogenituram cum prohibitione alienandi, etiam in caſu Cooſiſcationis erectam confirmet, deciſ. 536. n. 12.

Si apponat clauſulam, *Saluis iuribus*, non dicitur confirmare in ſui præiudiciom, ibid. n. 113.

à Principe Gratiam conditionatam recipiens ſicuti ipſe, non poteſt eam impugnare, ita nec eius ſucceſſores, & vocatos, deciſ. 536. num. 147.

Princeps confirmans gratiam cum qualitate alterante, cenſetur eam reuocare, quatenus qualitas alterans id importat, deciſ. 536. num. 88.

Princeps de re, quæ ſine eius conſenſu, non ſunt in comertio concedendo facultatem eam alienandi, quid veniat conſiderandum, deciſ. 536. n. 166.

Prioceps ſicuti poteſt denegare licentiam, vt bona ſtabilia nullatenus alieneontr in forenſes, deciſ. 536. n. 545.

Ita poterit multò magis conditionibus benè viſis illam reſtringere, & limitare, ibidem.

Princeps concedendo alicui gratiam rei prohibitæ, ſed conditionaliter, ita ſecundum dictam conditionem eſt intelligenda, deciſ. 536. n. 97. & 98.

Princeps ſolus bona in Fiſcum delata reſtituit, & ratio, deciſ. 271. num. 10. & 11.

Principis ſubditi pro eo teſtimonium ferre non valent contrarium verius, deciſ. 444. n. 8. & 9.

à Principe gratia conceſſa ſi habeat in ventre aliqoam præſeruatiuam conditionatam, omninò attendenda venit, deciſ. 536. num. 83.

Principe iuſto dominante, nihil timeri poteſt, deciſ. 412. n. 2.

Princeps ſolus Exulem reuocare poteſt, deciſ. 271. n. 9.

Princeps licentiam alienandi bona in forenſes, an valeat negare, deciſ. 536. n. 137.

PRIOR.

Prioris, & Vicarij Monaſterij officium, non dicitur perpetuum, quam habito reſpectu ad Monaſterium, deciſ. 369. n. 3.

Prior vti omnium caput, omnibus eſt præferendus, deciſ. 226. num. 1.

Prior dicitur Caput, & Rector, qui propterea præferri debet, ibid. num. 5.

in Priori ratio, quæ militat etiam io ſubſequenti ordinatione militare cenſetur, deciſ. 202. n. 5.

PRIVATIO.

Priuatio poſſeſſionis, ſupponit præexiſtentem priuati poſſeſſionem, deciſ. 147. num. 2.

Priuata Scriptura non probat, quando ad libitum patuit amoueri ex ea aliquod folium, deciſ. 535. n. 62.

Amplia, ibid. num. 63.

Priuationem incompatibilitas ex ſui natura inducit, deciſ. 103. num. 3.

Priuationis pœna in caſu non adimplementi in vno caſu extenditur minimè ad alium caſum, deciſ. 317. n. 4.

Priuationis pœna nunquam ioducitur niſi cum dolo, & poſitiua malitia, deciſ. 534. o. 10.

Priuatio ſuppooit habitum, deciſ. 534. num. 4.

Priuatio Clerici ob abſentiam à Beneficio, quomodo facieſ. deciſ. 506. num. 13.

PRIVATIVE facultas conceſſa oon præſumitur, niſi verbis explicitis exprimatur, nec extenditur quando agitur de Diuino Cultu minuendo, deciſ. 316. n. 1.

PRIVILEGIVM.

Prioilegium percipiendi Decimas ex bonis proprijs traditis ad excolendum in præiudicium parochialis Eccleſiæ, non ſuffragatur, niſi ſit derogatum, cap. nuper, de Decimis, deciſ. 5. num. 2.

Priuilegia cum concedente latè interpretantur, deciſion. 533. num. 22.

Declara, ibid. num. 24.

Priuilegium non requirit factum poſitiuum priuilegiati, ſed remouet obſtaculum, & reducit perſonam ad primæuum ſtatum Iuris Communis, & non eſt neceſſe, quod à priuilegiato acceptetur, deciſ. 151. num. 4.

Amplia, ibid. num. 5.

Priuilegiorum explicatio non à verbis, ſed ab intellectu dependet, deciſ. 533. oum. 19.

Priuilegia Clericorum, omnibus Clericis Communicantur, ibid. num. 27.

Priuilegium conſuetudinis, vt valeat debet eſſe præſcriptum, deciſ. 27. oum. 5.

Priuilegium primipili ſolum competit ei, qui præeſt annonæ militari, deciſ. 408. n. 9.

Priuilegium vnius Monaſterij, facilè communicatur alteri, deciſ. 5. num. 5.

Quod Iuris eſt ex toto quoad totum idem eſt de parte, quoad partem, ibid. num. 6.

ex Priuilegio Iuris Eccleſia ante impetratum beneplacitum Apoſtolicum ab initio reſeruatum poteſt contractum reſcindere, cum res adhuc dicatur integra, deciſ. 372. n. 9.

Priuilegiatorum duorum, ille eſt maior, qui intendit damnum vitare, deciſ. 114. n. 7. 8. 9. & 10.

Quod amplia, ibid. num. 11.

Priuilegium fori vti emanatum à Iure Diuino difficilius amittitur, quam priuilegium Canonis prouenientis à Iure poſitiuo, deciſ. 42. num. 8.

Priuilegio Clericorum, Laicus non poteſt vti quando nullam cum eis habet cauſæ connexionem, deciſ. 503. o. 21.

Priuilegij verba clara, tollunt omnem difficultatem, deciſ. 155. num. 16.

Priuilegium de quo conſtant, ſufficit adducere, quando de alio non docetur, deciſ. 131. n. 8.

Priuilegium vni conceſſum extenſionem ad alium non patitur, deciſ. 483. n. 12.

Priuilegium defuncto conceſſum, idem habentibus ab eo cauſam collatum cenſetur, deciſ. 217. n. 8.

Priuilegium retentionis pro credito Chirographi, datur ſolum contra debitorem principalem non contra emptorem, vel tertium poſſeſſorem, deciſ. 435. n. 2.

Priuilegium fauore Minoris inductum, non poteſt contra diſpoſitionem Iuris io ipſius odium retorqueri, deciſion. 224. num. 10.

Priuilegium Clericorum filijſfamil. ad effectum teſtandi, regulatur iuxta terminos habiles, deciſ. 533. n. 52.

ad Priuilegiorum derogationem, ſufficit generalis mentio conciliorum, & generalis derogatio in clauſula, *non obſtantibus*, deciſ. 5. num. 4.

Priuilegijs Clericus Clericorum gaudens iuriſdictioni Epiſcopi ſubiacet, niſi doceat de exemptione, deciſ. 425. n. 3.

Priuilegium quod actioni de Dote datur prodeſt mulieri agenti, vel excipienti ob ſuum creditum dotale, ſecus poſtquam ipſa de ſua Dote plenè fuit ſatisfacta, deciſ. 484. num. 2. 3. & 4.

Priuilegio fori Clericus ſine habitu, & tonſura non gaudet, deciſ. 425. num. 4.

Priuilegij notitia ſufficit pro acceptatione, dum agitur de priuilegio merè fauorabili, & gratioſo, deciſ. 151. n. 6.

Priuilegij verba iuriſdictionem in Abbatem transferentis debent clara, deciſ. 483. n. 14.

Priuilegia vni domui conceſſa, facilè, & alteri communicantur, deciſ. 5. num. 7.

per Priuilegium obteota facultas, non poteſt ſine priuilegio exerceri, deciſ. 481. n. 2.

Priuilegij non acceptatio, ex quibus deſumatur, deciſ. 76. num. 5.

Priuilegio Clericali prothonotarius Apoſtolicus gaudet, deciſ. 533. num. 39.

Priuilegium principale quando allegari poſſit, deciſ. 214. n. 25.

Priuilegiatum Matrimonium eſt valde, deciſ. 475. n. 5.

Priuilegia non poſſunt extendi contra non expreſſa, deciſ. 475. num. 6.

Priuilegiatum depoſitum eſt, deciſ. 175. n. 17.

Priuilegium vltra caſus in eo contentos non eſt extendendum, deciſ. 238. n. 12.

PROBATIO.

Probatio confeſſione propria ſtante, non admittitur niſi exactiſſima, & per neceſſe conuincens, deciſ. 532. n. 11.

Probatio quando eſt impoſſibilis ſtandum eſt probationibus, quæ ex geſtis, & actibus inter partes reſultant, deciſ. 219. n. 2.

Probatio non reſultat, ex dicto vnius Teſtis, deciſ. 54. n. 8.

Probationes delicti manifeſtæ eſſe debent, & neceſſariò concludentes, deciſ. 120. n. 9.

Probationes etiam leuiores admittuntur ad probandam filiationem, ad effectum ſucceſſionis, deciſ. 268. n. 16.

Probationes ſingulæ, quæ de per ſe non ſufficiunt, vnitæ tamen ad plenè concludendum ſunt aptæ, deciſ. 387. n. 10.

Probatio profutura admitti debet, deciſ. 67. n. 1.

Probatio ſemiplena ſufficit ad probandam liberam vel non liberam Beneficij collationem, deciſ. 292. n. 7.

ad Probationem identitatis ſummæ coniecturę leuiores, & indicia ſufficiunt, deciſ. 491. n. 4. & 5.

Probatione facta intra terminum parum refert, quod illa exhibeatur elapſo termino, deciſ. 497. n. 7.

Probationes illæ non veniunt attendendæ, quæ quando faciliùs articulari poterant articulatæ non fuerunt, deciſ. 248. n. 12.

Probationes debent eſſe certæ indubitatæ, & inuariabiles, deciſ. 520. num. 70.

Probatio poſſeſſionis iuſtificatur ex locationibus eiuſdem, deciſ. 53. num. 8.

ad Probandam liberam, vel non liberam Beneficij collationem, probatio ſemiplena ſufficit, deciſ. 292. n. 7.

Probatio poſſeſſionis quando acerrimè fuit iuſtificata, & validis demonſtrationibus roboratur, redditur inefficax, & nullius roboris ſi re vera alius in poſſeſſione realiter deprehendatur, deciſ. 520. n. 30.

Probatio aditionis hæreditatis eſt certè, & concludenter probanda, deciſ. 145. n. 14.

ad Probationem annus integer conceditur in ſubſidium humanæ fragilitatis in fauorem Nouitij, vt Religionis aſperitates experiatur, & Monaſterij, vt mores Nouitij exploret, deciſ. 454. num. 4.

ad Probandum Teſtamentum nuncupatiuum teſtes, de quo ſcriptura facta non fuit, debent eſſe concordes, tam in formalitate verborum, quam in ſubſtantia, alias non probant, deciſ. 577. num. 4.

Probatio filiationis dicitur incidenter deducta, quando adducitur pro conſequendis alimentis, vel quid ſimile, ſecus ſi agatur de auocandis bonis à tertijs poſſeſſoribus, & in præiudicium tertij, quia tunc dicitur deducta principaliter, deciſ. 535. n. 69.

Probanti fideicommiſſi purificationem immiſſio, ex leg. fin. C. de edicto Diu. Adrian. tollend. conceditur, deciſ. 170. num. 15.

Probatio ex locationibus deſumpta non concludit, deciſ. 235. num. 7.

Probationes Illiquidæ, & æquiuocæ poſſeſſionem concludenter verificatam non elidunt, deciſ. 387. n. 14.

Probationes etiam leues ſufficiunt, quando agitur de admittenda deſcendentia Teſtatoris, deciſ. 308. n. 21.

Probationem confeſſio propria ſuperat omnem, deciſ. 532. num. 6.

Partis confeſſio habet vim rei iudicatæ, ibid. n. 7.

Probatio Iuriſpatronatus non iuſtificatur ex præſentatione, & inſtitutione ſequutis ſub narratiua fundationis, & dotationis, quando de illis per ſumptum, ex alio ſumpto docetur, deciſ. 15. num. 7.

Probatio poſitiua dotationis, & fundationis non requiritur concurrente centenaria, deciſ. 136. n. 4.

Probatio generalis circumſtantias non exprimens eſt intelligenda, iuxta alias in quibus illa ſpecificatur, deciſ. 426. n. 5.

Probatio confinium adminiculatur etiam ex iuribus, etiam alienis, deciſ. 520. n. 62.

Probationem faciunt enunciatiuæ nec plenam, nec ſemiplenam, quando principaliter contingit dubitari de enunciato, deciſ. 535. num. 13.

Maximè quando diſputatio verſatur cum alijs, quàm ijs, qui interuenerunt in Inſtrumento enunciante, ibid. n. 14.

Probatio præſumptiua verſatur circa id, quod ignoratur, qualiter geſtum fuit, deciſ. 532. n. 29.

ad Probandam filiationem ad effectum ſucceſſionis probationes etiam leuiores admittuntur, deciſ. 268. n. 16.

Probationem non adeſſe alia bona, quam fideicommiſſaria, Authent. res quæ, requirit, deciſ. 220. n. 12.

Declara, ibid. num. 13. & 14.

de Probatione facti extraneia nullatenus noti ad teſtificandum, pro principe admittitur Vaſſallus, quando agitur, deciſ. 444. num. 10.

in Probationum conflictu Teſtes ſunt præferendi, quando *ſunt* numero plures, & magis ex coniecturis adminiculati, & *habent* ætatem idoneam ad probandum factum antiquum, deciſ. 248. num. 14. 15. & 16.

Probare bona plura vltra indicata habere affirmans, deciſ. 279. num. 30.

Probationes, quæ ſingulæ non iuuant, iunctæ tamen filiationem probant, deciſ. 436. n. 11.

Probatio quando remiſſoria non datur fieri poteſt per Inſtrumenta, deciſ. 501. n. 1.

Probatio tendens ad vnum non poteſt obtinere locum in *alio*, deciſ. 189. n. 5.

Probatio poſſeſſionis ſufficiens ad manutentionem ex quo reſultet, deciſ. 190. n. 12.

Probatio eſt fundamentum intentionis actoris, deciſion. 53. num. 2.

ad Probandam conſuetudinem Iuri communi contrariam, præſcriptio debet eſſe legitima cum ſuis requiſitis, deciſ. 102. num. 9.

Probatio per alium annum requiritur, quando in primo anno nouæ regulæ, & conſtitutiones ſuperuenerunt, deciſ. 454. numer.

Probatio in materia remiſſoriæ, probationem *non excludit*, *ſed* in diſcuſſione principalis dubij debet videri, quænam *præualeat*, deciſ. 307. n. 8.

Probatio libertatis ſtante pacto ſeruitutis, ne dum recipitur per Teſtes, quam per coniecturas, & ſigna, deciſ. 276. n. 4.

Et etiam ex inſpectione loci, ibid.

Probatio euidentiſſima per partis confeſſionem, vel rem iudicatam eſt afferenda, ad hoc vt dici poſſit conſtare de anteriori ſtatu, & proprietate poſſeſſorium abſorbente, deciſion. 8. num. 4.

Probationem probatam Inſtrumentum publicum facit rem claram, & manifeſtam, deciſ. 356. n. 1.

Probationibus, quæ ex geſtis, & actibus inter partes reſultant probatio, quando eſt impoſſibilis ſtandum eſt, deciſ. 219. num. 2.

ad Probandam identitatem in antiquis, indicia, & coniecturæ ſufficiunt, deciſ. 520. n. 90.

Probatio non eſt retardanda ob *præſumptam* Calumniam, deciſ. *69*. num. 9. & 10.

Probationem antiquitas non efficit, ſed adiuuat quatenus exiſtat, deciſ. 535. n. 22.

Probatio immemorabilis qualis eſſe debeat, & vide ſup. deciſ. 444. num. 6.

in Probationis materia admittitur regula, ſingula quæ non *proſunt*, iuncta iuuant, deciſ. 276. n. 13.

Probationes validiores potiorem locum in concurſu non *adeò* euidentium ſibi vindicant, deciſ. 389. n. 1.

Probatio quæ conſiſtit tempore, niſi fiat per teſtes de illo *præcisè* deponentes non attenditur, deciſ. 304. n. 6.

ad Probationem illius remiſſoria non conceditur, *quod conſuetudini* expreſſæ repugnat, deciſ. 184. n. 8.

Probationem probatam Inſtrumentum *publicum facit*, *deciſ. 9*. num. 11.

Probatio illa præfertur, cui magis lux veritatis aſſiſtit, deciſ. 387. num. 2.

Probationes in terminis manutentionis illæ ſunt præferendæ, quæ ſunt nitidiores, & potentiores, deciſ. 520. n. 80.

Probatio ſpecifica poſſeſſionis ſemper eſt præferenda in concurſu generalis, deciſ. 129. n. 14.

Probatio etiam præſumptiua, non tam rigoroſa prout in conditione indebiti in ſolutione vſurarum ſufficit, vt illæ veniant reſtituendæ, deciſ. 420. n. 11.

Probatio, dum eſt incerta, & æquiuoca non releuat, deciſ. 520. num. *69*.

Probationes reducendæ ſunt ad concordiam, ne probationes *antiquæ* pereant, deciſ. 248. n. 13.

Probationes actoris reo ſufficit debilitare, deciſ. 232. n. 8.

Probatio aditionis hæreditatis ex actu æquiuoco deduci *nequit*, deciſ. 145. num. 13.

Probatio inutilis non eſt decernenda, deciſ. 184. n. 1.

Probatio quænam ſit præferenda diſcutitur in diſputatione dubij, deciſ. 69. n. 8.

Probatio præſumptiua quando agitur de aliqua re incidenter benè deſeruit, deciſ. 361. n. 6.

Probatio per euidentiam rei omnem aliam ſuperat probationem, deciſ. 461. num. 7.

ex Probationum, & ſcripturarum combinatione elicitur veritas, deciſ. 426. num. 6.

Probatio nulla maior datur confeſſione propria, deciſ. 421. num. 1.

Probationibus iuſtificandus æs alienum hæreditarium eſt concludentibus, deciſ. 39. n. 5.

Probatio neceſſariò concludere debet, alias per ſolam probationem

Digitized by Google

nem contrariam exeluditur, deciſ. 222. num. 6.
Psobatio ſponſalium debet eſſe plena, & concludens, deciſ. 242. num. 3.
P1obatio probationem non excludit, deciſ. 359. n. 7.
Probatio debet fieri intra terminum præfixum, deciſion. 497. num. 6.
Probatio probationem non excludit, deciſ. 69. n. 7.
Probationes leuiores ſufficiunt pro quantitatis liquidatione quando plenè conſtat de ſubſtantia debiti, deciſ. 461. n. 8.
Psobationis annus eſt adeò neceſſarius, vt illi non poſſit Nouitius renuntiare, deciſ. 116. n. 22.
de Probatione rerum antiquiſſimarum, quando agitur, quid ſit attendendum, deciſ. 520. n. 44.
Probationes generalea, & præſumptiuè non admittuntur, deciſ. 106. num. 19.
Probatur paupertas ex quo mulier compellit proprium patrem pro dotis præſtatione, deciſ. 94. n. 3.
Probanda conſuetudo eſt ſpetificè, & indiuidualiter, deciſ. 355. num. 5.
Probanti dominium debetur manutentio, deciſ. 243. n. 1.
ad Probandum matrimonium remiſſoria non conceditur, ſed ſcripturis eſt probandum; Maximè ſi ſit ſuſpicio, quod poſſint ſubornari teſtes, deciſ. 535. n. 70.
in Probanda filiatione ſingula, quæ non proſunt an iuncta iuuantur, declara ibid. num. 66. & 67.
Probanda dotatio neceſſariò eſt præuia actuali aſſignatione facta ad fauorem Eccleſiæ, deciſ. 384. n. 6.
Probare debet ſubſtitutionem ſubſtituium ſe eſſe prætendens claſè, & concludenter aduerſus hæredem, & poſſeſſorem habentem intentionem fundatam ſuper negatiua ſubſtitutionis, deciſ. 44. num. 16.
Probare hæres tenetur non inueniſſe emptorem nec illi ſufficit id verbis aſſerere, deciſ. 478. n. 12. & 13.
Probari filiatio debet, mediante matrimonio, non autem enunciatiuis, & nudis aſſertionibus, ac ſolis inſtrumentis epiſtolis, & ſimilibus, deciſ. 535. n. 75.
ad Probandum id quod patet euidenter remiſſoria non eſt concedenda, deciſ. 293. n. 7.
ad Probandum verba dubia non ſufficiunt vineæ ſtatum, deciſ. 22. num. 6.
non Probatur dos ex nuda confeſſione abſque præcedenti promiſſione, deciſ. 212. n. 4.
Probatis ſuis extremis neceſſarijs reintegratio numquam denegatur, deciſ. 520. n. 102.
Probanda filiatio non eſt concludentiſſimis probationibus quando concurrit extraneus. deciſ. 268. n. 17.
Probabilis dubitatio tranſactionem ſubſiſtere facit, deciſ. 111. num. 7.
Probari debet, alias non præſumitur conſuetudo, vel animus illam inducendi, deciſ. 169. n. 3.
ad Probandum id quod eſt veriſimile remiſſoria conceditur, deciſ. 351. num. 4.
Probatum ex æſtimo publico benè dicitur qualia bona ad aliquem ſpectent, deciſ. 520. n. 13. 14. & 15.
Probari gratia vt ſuſtineri valeat, quidquid Pontifici expoſitum fuit verum eſſe concludenter debet, deciſ. 385. n. 1.
Probat æſtimum publicum pleniſſimè contra eum, de cuius voluntate confectum eſt, deciſ. 520. n. 16.
non Probat ſcriptura ſimplex, & priuata, deciſ. 42. n. 9.
Probatio debet eſſe concludens, deciſ. 106. n. 18.
Probatum quod eſt, non eget alia probatione, deciſ. 532. n. 10.
Probatis extremis media præſumuntur, deciſ. 509. n. 38.
Probant integram ſolutionem verba *per reſto*, deciſ. 23. n. 6.
Proceſſiones ius indicendi ſpectat ad Epiſcopum, deciſion. 71. num. 11.
Procedendi modus iudicialiter, & extraiudicialiter, eſt diuerſus, deciſ. 335. num. 6.

PROCESSVS.

Proceſſus captus proſecutus & conſummatus contra præmortuum per contradictas eſt nullus, & nullitas eſt inſanabilis, deciſ. 381. num. 2. & 3.
Proceſſus ſine expenſis fieri non ſolent, deciſ. 384. n. 4.
Proceſſus informatoriua quantumuis authenticua in iudicio ciuili non probat, deciſ. 329. n. 3.
Proceſſus contra citatum ſemper ſubſiſtit, & non poteſt iuuari defectu citationis contra alios non exequutæ, deciſ. 341. num. 10.
Amplia, ibid. num. 11.
Proceſſus deliberationis nullitatem allegans ad illius tranſportationem adſtringitur, deciſ. 388. n. 6.

PROCVRATOR.

Procurator ſufficienti mandato carens, non poteſt citra fines illius negotia perficere, deciſ. 149. n. 8. & 9.
Procuræ mandatum quando opponitur eſt adeò neceſſarium, vt per illius defectum omnia geſta ſint nulla, nec amplius reualidentur per illius productionem, deciſ. 176. num. 1.
Procurator ad hoc vt validè pro abſente ſuffragium ferat debet iurare ſe credere, quod impedimentum infirmitatis durauerit vſque ad diem faciendæ præſentationis, deciſ. 374. n. 13.
Procuræ mandatum ex coniecturis regulariter dignoſcitur, deciſ. 59. num. 2.
Procuratore mandatum acceptante, & principali notitiam habente non poteſt procedi per contradictas, deciſ. 206. n. 2.
Procurator cum ſolo mandato ad vendendum poteſt etiam paciſci ſuper acceſſorio ad venditionem, deciſ. 461. n. 11.
Procuratoris Salarium pro vnica cauſa graui in ſcutis annuis centum taxatum fuit à Rota & alias in ſcutis 150. conſtituit, deciſ. 84. num. 8. & 9.
Procuratoris contraria declaratio eaſdem referens ſolutiones, quas idem mercator cenſetur ex errore proceſſiſſe ad excluſionem potiſſimè doli in mercatore, deciſ. 126. n. 21.
Procuratori ſpeciali conuentione deſtituto concluſio denegans mercedem in Vrbe non admittitur, deciſ. 84. n. 1.
Neque in altera ciuitate, vbi procurator alteri operas ſuas locare conſueuit, ibid. n. 2.
Procuræ mandatum non arguitur ex productione abſolutionis à iuramento, cum non potuerit haberi à publico Notario, deciſ. 219. num. 6.
Procuratoris aſſertio non probata nullum præiudicium parti affert, deciſ. 2. n. 20. & 21.
Procuratoris ſcientia, & principalis deſumitur ex proteſtatione facta in actis ab vno ex illis, deciſ. 206. n. 3.
Procuratoris Conſtitutio, promiſſio euictionis ad inuicem, & non inferendi litem ſunt conditiones, quæ inſtrumento diuiſionis tacitè inſunt, deciſ. 51. n. 9.
Procuratorem quis mittere non tenetur habens legitima, & notoria impedimenta, deciſ. 485. n. 22.
Procurator fines mandati diligenter cuſtodire tenetur, & illos egrediendo præiudicium principali inferre nequit, deciſ. 320. num. 4.
Procurator aliquas in iudicio faciens comparitiones, non poteſt argui quod habuerit mandatum, deciſ. 486. n. 2.
Procurator ne litis dominus effectus dicatur ſufficit mandati ſiue expreſſi ſiue præſumpti defectus, deciſ. 485. n. 17.
Procuratoris abſentia, ad hoc vt contra ipſum poſſit procedi per contradictas, debet in actis per duos teſtes probari, deciſ. 55. num. 17. 18. & 19.
Procurator præiudicium ſuo principali inferre non poteſt abſque ſpeciali mandato, deciſ. 400. n. 5.
Procuræ mandatum præſumptum non valet, vbi non habet locum neque tacitum, deciſ. 176. n. 4.
Procuræ mandatum ſemper intelligitur conceſſum ad ea, quæ veniunt conſecutiuè, & dependanter, deciſ. 461. n. 12.
Procuratore de legitimo mandato non docente per contradictas procedi poteſt, quia principalis pro conſumare habetur, deciſ. 206. num. 7.
Procuræ tacitum mandatum, non poteſt plus operari, quam expreſſum, deciſ. 176. n. 6.
Procurator poteſt ab hærede illius, qui talem ipſum conſtituit reuocari, deciſ. 320. n. 7.
Procurator hæredis non ſui auctoris eſt citandus, ibid. n. 8.
Procurator per comparitionem licet vnicam efficitur dominus litis, deciſ. 485. n. 16.
Procurator limites mandati diligenter cuſtodire debet, deciſ. 461. num. 9.
PROÆMIVM demonſtrat cauſam finalem, deciſ. 534. n. 7.

PRODVCTIO.

Producenda iura in nouo iudicio ex integro inchoato ſunt præuia partis citatione, deciſ. 2. n. 2.
Productio ſcripturarum ad fabricationem proceſſus requiritur, deciſ. 480. n. 5.
contra Producentem libri benè probant, deciſ. 520. n. 79.
Productio per compulſum ſuffragatur in iuribus alienis, non in proprijs, deciſ. 421. n. 5.
ex Productione iurium mandatum præſumitur, quod ſufficit ad euitandam nullitatem proceſſus, deciſ. 176. n. 2.
in PROPHANIS articulus releuans, trahit ad ſe irreleuantem, & ſufficit releuantia vnius, vt omnes admitti debeant, dec. 359. n. 6.

PROFESSIO.

Profeſſio tacita elicitur ex quo quis pro profeſſo ſe geſſit habitum religionis geſtando, deciſ. 334. n. 2.
Profeſſi ſoli religionis Hieroſolymitanæ Crucem albam in pallio geſtant, ibid. n. 3.
Profeſſio ex aſſertionibus, & enunciatiuis reſultans eſt ſufficiens, & Religioſum Religioni obligat, ibid. n. 6.
Profeſſio tacitè ex enunciatiuis, & aſſertionibus emiſſis elicita probationem in contrarium non admittit quam reſultantem ex ipſius Religioſi reclamationibus, ibid. n. 7.
ad Profeſſionem dolo, & falſa cauſa inductus non dicitur conſenſiſſe, deciſ. 499. n. 7.

Profeſſio inita abſque Nouitiatu mediante breui Apoſtolico, eſt nulla quando illud obtinetur inſcio profitente, ibid. n. 10.

Profeſſionis ratificatio non inducitur ex poſtea geſtis quando profeſſio fuit nulla, & reclamatum intra quinquennium fuit per Nouitium, deciſ. 454. n. 15.

Profeſſio non poteſt dici nulla completo biennio fallit, deciſ. 116. num. 14. & 15.

Profeſſio inualida tacitè non cenſetur ratificata, deciſ. 134. num. 6.

Profeſſio irrita vt valida fit, requiritur quod ſciens eam non valere adhuc approbet, & de inualida validam faciat, ibid. num. 7.

Profeſſio à principio nulla poteſt per ratihabitionem reualidari quando non conſtat de contraria mente profitentis, ibidem num. 12.

Contrarium, ibid. num. 13.

Profeſſionis tacita ratificatio inducta non cenſetur ſtante reclamatione profitentis, ibid. n. 14.

Profeſſio emiſſa non elapſo probationis anno eſt nulla tam ea iuris communis diſpoſitione, quàm ex Sac. Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 15. de reform. deciſ. 454. n. 2.

Profeſſi Religioſi in religionibus bonorum capacibus ad fideicommiſſa admittuntur, deciſ. 392. n. 4.

Profeſſio vt valida ſit requiritur quod profitens 18. annum attingat, deciſ. 144. n. 1.

Profeſſio eſt nulla abſque legitimo nouitiatu, deciſ. 516. n. 1.

Profeſſio expreſsè facta ea quibus iuſtificetur, deciſ. 334. n. 8.

Profeſſio, & obitus Religioſi probatur ex Hiſtoria Religionis, deciſ. 535. n. 77.

Profeſſio quomodo iuſtificetur, deciſ. 116. n. 23. 24. & 56.

PROFESSVS.

Profeſſus tranſiens ad aliam religionem debet iterum renouitiare, & quare, deciſ. 116. n. 4. 5. & 6.

Profeſſus non poteſt contra votum iam præſtatum amplius venire etiam per ſuperuenientiam nouæ regulæ ſecus in Nouitio, ibid. num. 20. & 21.

Profeſſus inualidè ob defectum ætatis, ſi permaneat in religione videtur profeſſionem ratam habere ſaltem tacitè, deciſ. 134. num. 5.

PROFECTITIA dos quando non poſſit dici, deciſ. 358. n. 52.

PROHIBITIO.

Prohibita Trebellianica non cenſetur generalibus verbis, deciſ. 274. num. 6. & 7.

Prohibitione alienandi expreſſa ceſſante tacita, ſeu legalis remanet, quæ oritur ex fideicommiſſo, deciſ. 282. n. 4.

ex Prohibitione alienationis Trebellianica cenſetur prohibita facta hæredi, vt bona deueniant in vocatos, deciſ. 203. n. 19.

Prohibitio alienandi nullum commodum, ſeu vtilitatem reſpiciens reſoluitur in nudum præceptum quod arbitrio ſuo prohibitus poteſt ſpernere, quod declara, deciſ. 508. n. 9. 10. 11. & 13.

Prohibitio alienationis, quando eſt facta à Principe, verbis vniuerſalibus, tam directè quam indirectè generaliter, & abſolutè venit intelligenda, deciſ. 536. n. 278. & 279.

Prohibitum Papa concedendo aliquid attendi debet mens Papæ concedentis non autem mens impetrantis, deciſ. 536. num. 87.

Prohibitio Trebellianicæ filijs etiam primi gradus poteſt inferri, deciſ. 13. n. 6.

Contrarium tamen, ibid. n. 7.

Prohibitio alienationis vti perſonalis facta filijs non eſt apta inducere fideicommiſſum reciprocum inter lineas etiamſi cauſa ſit generalis, niſi quando euenit caſus alienationis, deciſ. 347. num. 4.

Prohibitio Officij Defunctorum non eſt permittenda tanquam contra ius publicum, & animarum ſuffragium, deciſ. 257. num. 3.

Prohibitione in vno facta omnia media interdicta cenſentur cum quibus illud conſequi valeat, deciſ. 225. n. 13.

Prohibitio alienandi bona ad effectum illa conſeruandi in familia arguit perpetuum, & abſolutum fideicommiſſum, deciſ. 472. num. 5.

Prohibitio alienationis bonorum facta familiæ ad omnes de familia indefinitè extenditur, & inter illos reciprocum fideicommiſſum inducit, deciſ. 268. n. 6.

Prohibens Teſtator bonorum omnium alienationem, detractionem etiam Trebellianicæ prohibuiſſe cenſetur, deciſion. 13. num. 5.

Prohiberi poteſt perſona tertia, ne ſuo debitori ſolutio fiat, deciſ. 336. num. 5.

inter Prohibere alienationem, & illam permittere medium datur, deciſ. 289. n. 7.

in Prohibitus Prælati aſſertioni non eſt ſtandum, deciſ. 42. n. 6.

Prohibitio S. C. Liboniani in teſtamento nuncupatiuo non habet locum, deciſ. 460. n. 1.

Prohibente Teſtatore alienationem bonorum, vt bona integrè conſeruentur in ſubſtitutis, ex tali prohibitione cenſetur inductum reciprocum fideicommiſſum inter omnes inſtitutos, & ſubſtitutos, ad hoc vt voluntas teſtatoris ſuum ſortiatur effectum, deciſ. 16. n. 11.

Prohibet Statutum Vrbis lib. 1. cap. 144. ne filius legitimatus in toto aſſe inſtituatur hæres, ſed in ſola medietate, deciſ. 123. num. 27.

Prohibitio alienationis filijs iniuncta inducit expreſſum fideicommiſſum ad fauorem filiorum inſtitutorum, deciſ. 352. num. 4.

per Prohibitionem alienationis bonorum fideicommiſſum cenſetur inductum, deciſ. 208. n. 6.

Prohibitio alienandi non intrat quando hæres acquirit rem, cuius poſſeſſione carebat, deciſ. 534. n. 16.

Prohibitio non aperiendi feneſtram in muro, id arguit libertatem ipſius muri, deciſ. 276. n. 12.

Prohibitio alienationis pro bonis in familia conſeruandis fideicommiſſum etiam in caſu obitus operatur, deciſ. 322. n. 6.

Prohibens bonorum diſpoſitionem ad fauorem illegitimorum Conſtitutio ſan. mem. Beati Pij V. quando intret, deciſ. 248. num. 50.

Prohibitio alienationis contractui adiecta non extenditur ad pignus, ſeu hypothecam, deciſ. 109. n. 7.

Prohibitionis ignorantia non excuſat ad effectum recuperandi bona alienata penes tertium, deciſ. 63. n. 5.

Prohibitio alienationis per contractum non importat linearem, deciſ. 472. n. 55.

Prohibitio intelligitur iuxta terminos exceptionis, deciſ. 536. num. 80.

Prohibitio legitimæ non includitur in diſpoſitione generali, deciſ. 254. num. 9.

Prohibitio alienationis in rem linearem inducit, deciſ. 472. n. 56.

PROMISSIO.

ad Promiſſionis implementum ſponſus ſuperuenientibus inimicitijs, non debet cenſuris arctari, deciſ. 185. n. 3.

Promiſſio donandi fauore dotis, & matrimonij parit eamdem obligationem ac vera, & perfecta obligatio, deciſ. 448. num. 5.

ad Promiſſionem obſeruandam ſponſalibus contractis poteſt alteruter ex contrahentibus compelli, deciſ. 383. n. 2.

Promiſſio facta ſponſæ contemplatione certi matrimonij, ius ei, eiuſque filijs, & viro irreuocabiliter acquirit, deciſ. 448. num. 6.

Promiſſio ſub verbo veri Principis eſt idem ac iuramentum, deciſ. 475. num. 12.

Promiſſio occaſione certi, & determinati matrimonij facta gaudet omnibus dotalibus priuilegijs, deciſ. 364. n. 50.

Promiſſio de conficiendo inſtrumentum publicum obligatione Camerali munitum de ſoluenda certa ſumma, eo non confecto, promiſſio euaneſcit, ibid. n. 11.

Promiſſio continens pactum futuræ ſucceſſionis à iure reprobatur, deciſ. 457. n. 15.

Promiſſor donationis in caſu nuptiarum remanet ita obligatus ac ſi donaſſet non ſolum ad fauorem filij, ſed & nurus, quæ agere poteſt pro conſecutione, ſed etiam filiorum dicti matrimonij, deciſ. 360. n. 2. 3. & 4.

Promiſſoris iura quando non ſunt propria non poſſunt aſſignari ea æſtimatione, quæ faciat emptionem, & venditionem, deciſ. 487. num. 4.

Promiſſio Iudicis decreto facta probatam probationem facit, & vim confeſſionis habet, deciſ. 204. n. 3.

Promiſſa dum eſt pecunia ea eſt ſoluenda, non autem ſpecies, deciſ. 64. n. 12.

Promiſſione dotis mora contrahitur, deciſ. 318. n. 9.

Promiſſio damnorum in inſtrumento cenſus inſerta illorum præſtationem operatur, quamuis alias pro illis actio non competeret, deciſ. 159. n. 9.

Promiſſio deſponſandi tacitam conditionem includit rerum in eodem ſtatu permanentium, deciſ. 185. n. 1.

contra Promiſſorem dotis actio datur vxori quoties clauſula quorum intereſt in promiſſionis inſtrumento inſerta fuerit, deciſ. 216. num. 2.

PROMITTENS.

Promittens ſocius per ſe, & hæredes ſuos, non facit, vt hæredes ſuccedant ſocietati, deciſ. 4. n. 6.

Promittens fideiuſſor in quacumque temporis parte rationem reddere non videtur promittere ſe quandocumque adminiſtraturum, deciſ. 161. n. 9.

Promittens factum alienum cum clauſula *alias ad omnia damna, & intereſſe*, ad iſta tenetur quando debitas diligentias non faceret in procurando ab alijs id quod promiſit, deciſ. 41. n. 5.

Alias ſecus, ibid. n. 6.

Promittens factum alienum ad hoc vt teneatur debet in contractu declarare quod non vult poſſe ſe excuſari feciſſe etiam diligentiam in adimplemento ſuæ promiſſionis, deciſ. 41. n. 7.

Pro-

Digitized by Google

Promittens fideiuſſor ſob aliqua conditione promiſſio illius non intrat, non impleta conditione, deciſ. 120. n. 2.
Promittens ſactum alienom non poteſt io vim talis obligationis carecrari, deciſ. 41. n. 4.
Promittens mulier in ſolidum præſumitur pro viro interceſſiſſe, deciſ. 396. n. 10.
Promittens ad ſeruandam promiſſiooem tenetur, deciſ. 336. oum. 3.

PRONEPOS.

Pronepotes Prælatus ſi voluiſſet comprehendi in emphyteuſi ſibi conceſſa vſque in tertiam generationem appoſuiſſet copulam, &, deciſ. 195. n. 14.
Secus ſi illam non oppoſuit, ibid. n. 15.
Pronepotes in diſpoſitionibus ſtricti Iuris non veniont, qoando de illis mentio facta non fuit, deciſ. 195. o. 2.
Pronepotes Prælatus ſi comprehendere voluiſſet etiam illos nominaſſet, eo modo, quo filios, & nepotes espreſſit, ibidem num. 12.

PROTESTATIO.

Proteſtatio de impugnando ſententiam es capite nullitatis operatur, vt redeundo ad iudicem à quo appellationi renunciatum non cenſeatur, deciſ. 418. n. 12.
Proteſtatio non recedendi à contentis in priori capitulatione, non comprehendit ea, de quibus facta fuit particularis mentio, ſed iotelligi debet quoad non expreſſa, deciſ. 83. n. 9.
Proteſtatio fit debitori debitoris auctoritate Iudicis, & debet quis proteſtationi parere, & non excuſatur, deciſ. 336. n. 4.
Proteſtatione à parte facta pro poſſeſſorio terminando iudex reſpectu petitorij caret iuriſdictione, deciſ. 387. n. 13.
Proteſtatio facta clandeſtinè oullius eſt roboris, & pro non facta habetur, deciſ. 274. n. 5.
Proteſtatio contineoſ clauſulam derogatoriam non tollitur ex facto contrario, deciſ. 126. n. 45.
Protocollum, ſeu originale ſcripturarum Notarius eſt obligatus ſeruare illudque ad omnem intereſſe habeotium commoditatem exhibere, deciſ. 525. n. 3.
Prothonotarius Apoſtolicus gaudet Priuilegio Clericali, deciſ. 533. num. 39.
Propoſitio, & quandocumque importat cauſam remotam, quod declara, deciſ. 233. n. 9. & 10.

PROPRIETAS.

ex Proprietate dos ſolui debet non ex fructibus, deciſ. 451. num. 5.
Proprietas quando dicatur abſorbere poſſeſſionem, deciſ. 423. num. 15.
Inſtrumentum torbidum nunqoam attenditur, ibid. n. 16.
Proprietatis donatio etiam per iuſiurandum firmata non alterat dationem in ſolutum alteri factam emolumentorom, & iuriſdictionis in re donata, deciſ. 205. n. 16.
à Proprietate vſusfructus ſeparatus de ſui natura terminat in primo hærede, & cum proprietate conſolidatur, deciſ. 260. num. 16.
Proprietas cuiuſque loci montis eſt ſcutorum 100. deciſ. 19. num. 3.
Propoſitio ex demonſtratione mediatam filiationem importat, deciſ. 233. n. 7.
Propter exceſſom decretum, & ſubhaſtatio corruunt, & ſufficit exceſſus etiam in minimò, deciſ. 302. n. 12. & 13.
Propter defectum citationis intereſſe habentium in cauſa ſententia redditur ineſſicax, deciſ. 341. n. 1.
Proprij Religioſus nihil habere poteſt, deciſ. 392. n. 11.
de Proprio infans nihil habet, & ſic bonorom dominium præſumitur ſpectare ad patrem tam ratione pecuoiæ, quàm patriæ poteſtatis, deciſ. 56. n. 6.
Propria confeſſione nihil eſt Clarius, deciſ. 113. n. 17. & 18.
Proouncians Iudex ſecundæ inſtantiæ, & appellationis ſuper iiſdem actis non reuocata priori contraria ſententia, ſecunda non tenet, deciſ. 291. n. 4.
Prouidere Iudex ſecundum ſacti contingentiam poteſt, deciſ. 312. oum. 2.
Pronomen *ipſius* dictio *vſque*, & verbum *completam*, quàm extenſionem patiantur, deciſ. 195. n. 8.

PROVINCIA.

PROVINCIA Cataloniæ ſub nomine Regnorum Hiſpaniarum non venit, dum diuerſis legibus ab illis moderatur, quamuis Hiſpaniarum Regis deuotioni ſit addicta, deciſion. 261. num. 6.
Prouincia vna poteſt vni Domino ſubeſſe, & legibus moderari diuerſis ab alia prouincia eidem Domino ſubiecta, deciſ. 140. num. 6.
Prouinciarum duarum præſes in vna reſidendo exercere poteſt iuriſdictionem in omnes, deciſ. 115. n. 4.
Prouinciæ ſtatota duo ſi concurrant vnom generale, & alterum ſpeciale loci, illud ſpeciale loci debet attendi, deciſ. 252. num. 2.

PROVISIO.

quod Prouiſus tanquam de libero remoueri non poſſit ſtante vltimo ſtatu pro libertate beneficij, ſed probatio Iuriſpatronatos ſolum deſeruiat pro ſuturis vacationibus concluſio procedit, quando deuentum fuit ad collationem beneficij ab Ordinario antequam patrooi docerent de iurepatronatus, deciſ. 136. num. 7.
Secus quando probatio circa patrooatum facta fuit ante effectuationem collationis, ibid. n. 8.
Prouiſio Apoſtolica vt ſuſtineatur ſimplex vltimus ſtatos ex quaſi poſſeſſione conſerendi vti de reſeruaro attenditur, deciſ. 423. num. 3.
Prouiſus Apoſtolicus non efficitur legitimus contradictor, deciſ. 509. num. 41.
Prouiſio Papæ ſub eadem data espedita in concurſu alterius prouiſionis eſt præferenda, deciſ. 304. n. 1.
Prouiſiones Apoſtolicæ continentes *clauſulas forſan, &c. vt aſſeritur* Iuſpatronatus in ſuo eſſe reliquunt conſtito de illius esiſtentia, & nihil operantur fauore libertatis beneficij, deciſ. 509. num. 28.
in Prouiſione Apoſtolica clauſula *dum eius diſpoſitio ad nos hac vice pertineat* adiecta iuſpatronatus perſeruat, ibid. n. 31.
Prouiſio vt ſubſtineatur vltimus ſtatus beneficij eſt attendendus, deciſ. 141. n. 11.
Prouiſi vnius Apoſtolici titulum coæqualem cum altero habentis ſi nullitas detegatur, non permittitur prouiſo etiam poſſeſſori immiſſionem impedire, deciſ. 132. n. 6.
aduerſus Prouiſum Apoſtolicum Iuriſpattonatus probatio plena, & concludens eſſe debet, deciſ. 15. n. 6.
Prouiſi habilitas, & idoncitas probatur ab examine coram examinatoribus Ordinarij facto, deciſ. 292. n. 12.
Prouiſionis Apoſtolicæ effectuatio ex quibus reſultet, deciſ. 509. num. 30.
Prouiſio ſpecialis hominis non tollit ſacultatem à iure communi delatam, deciſ. 142. n. 9.
Prouiſio Beneficij valorem 24. ducatorum aoni excedentis, non præbet titulum, vel colorem, deciſ. 292. n. 2.
Prouiſi habilitas, & idoneitas probatur ab esamine coram examinatoribus Ordinarij facto, deciſ. 252. n. 12.
Prouiſio quando neceſſariò pro valida admittatur, deciſ. 423. num. 21.
Prouiſio Apoſtolica non immutat ſtatum beneficij, deciſ. 212. oum. 12.

PROXIMIOR.

Proximiores quod non potuerint in contractu Mulieris interuenire probari debet, vt in illorum deficientia, curator deputari poſſit adhoc, vt validus ſit contractus Mulieris, & Minoris, deciſ. 263. n. 3.
Proximior affinis loco proximiorom conſanguioeorum eſt adhibendus, deciſ. 380. n. 18.
Proximiorem vocatio, ſi ſit facta in defectum deſcendentium teſtatoris, intelligi debet ad fauorem proximiorum collateralium, deciſ. 14. n. 13.
Proximiores in æquali gradu exiſtentes cum alijs admittuntur ad ſucceſſionem pro medietate ex Iuris communis diſpoſitione, & pro eius conſecutione competit remedium *quorum bonorum*, & deciſ. 157. n. 1.
Proximior affinis non eſt excludendus, & interuentu contractui minoris, quando nullum intereſſe proprium, & particulare habuerit, deciſ. 230. n. 3.
Proximiorum conſenſus, & iſtis deficientibus curatoris neceſſarius in contractu faciendo cum minoribus ex diſpoſitione Statuti Vrbis cap. 113. & 151. lib. 1. ſine qua ſolemnitate contractus minorum non ſubſtinetur, deciſ. 58. n. 3.
Proximiores remotioribus præferuntur in Patronatu hæreditario, deciſ. 315. n. 7.
Prosimior ſi certo tempore interuenire non poteſt obligationi per mulierem faciendæ differri in aliam diem debet ſtipulatio, deciſ. 165. num. 4.
Proximioribus grauamen datom cenſetur repetitum remotioribus, tanquam minus dilectis, deciſ. 472. o. 16.
in Prosimiorum generali vocatione nunquam cenſetur venire odioſus esclusus, & reprobatus, deciſ. 67. n. 35.
Prosimitas inter ſolos agnatos conſideratur, & mater vti cognata cum illis non concurrit, ſed eſt admittenda in eorum defectum, deciſ. 150. n. 4.
Proximioris conſanguinei defectus in obligatione mulieris per curatorem ſuppletur, deciſ. 265. n. 3.
Proximiori hæreditas debetur, deciſ. 20. n. 9.
Proximiori ad emphyteuſim vocato actio reuocatoria competit aduerſus inueſtitum contra ſtatuti diſpoſitionem, dec. 132. n. 10.
Proximitas conſideratur reſpectu vltimi Emphyteutæ in renouatione, deciſ. 476. n. 4.
Proximiorum conſenſus in contracto minoris requiſitorum per curatorem ſuppletur, deciſ. 350. n. 6.

Proximiorum interuentus in donatione per mulierem facienda, quando prætermitti valeat, deciſ.321. n. 2.
Proximior agnatus ſiue cognatus ad renouationem emphyteuſis eſt admittendus, deciſ.250. n. 8.
Proximior io ſucceſſoribus ab extraneo non eſt excludendus, deciſ.253. num. 14.
Proximitas eſt metienda reſpectu vltimi defuncti non primi inueſtiti, deciſ. 250. n. 2.
Proxenetarum in Cambijs iudicium, & communis valor inſpici debet, deciſ. 126. n. 42.

PVBLICATIO.

de Publica voce, & fama deponentes Teſtes tanquam benè informati, probare non dubitatur, deciſ.243. n. 5.
Publica vox, & fama in materia filiationis, non probatur ex teſtibus, qui non deponunt eum requiſitis neceſſarijs, de quibus ibi, deciſ.535. n. 34.
à Publico electis Officialibus, & deponentibus ſuper re ſuper qua ſunt periti credendum eſt, deciſ. 520. n. 84.
Publico operi, quod particularis poſſit apponere nomen ſuum, permittitur, ſi vniuerſitas non reclamet, deciſ.337. n. 6.
Ita quoque Populo volente, admittitur contraria concluſio, ibid. num. 8.
à PVELLA Monaſterium ingreſſa renunciatio facta valida præſumitur, eo quia cenſetur à rebus temporalibus abdicare voluiſſe, vt expeditius DEO inſeruiat, deciſ.253. n. 18.
Contrarium, ibid. n. 19.
Puella etiamſi conſenſerit raptus dicitur commiſſus, dum conſenſus patris non interceſſit, deciſ.498. n. 7.
Puniri contumax ſeuerius debet quando ex actu inobedientiam præſeferente conſtat de expreſſa contrauentione, & animo deliberato non parendi, deciſ.7. n.6.

PVPILLVS.

Pupillus maior infante eſt à Tutore in contractu adhibendus, deciſ.322. n.15.
Pupillus non poteſt teſtare, deciſ.523. n. 10.
Pupillus habet hypothecam pro redditione rationis & reſtituendi reliquatum à die in apoca promiſſionis contentam, deciſ. 97. num. 14.
Pupillus, minor &c. videtur impoſſibile, quod poſſint donare, deciſ. 381. n. 19.
Pupillis, & minoribus reintegratio decernitur, quando contractos falſitati ſubiacet, deciſ. 352. n.10.
Pupillis Tutor illius facto præiudicare poteſt, deciſ. 473. n. 3.
Pupillus cum aliena iactura locupletari non poteſt, deciſ. 335. num. 12.
Pupillo alimenta decernuntur ex officio Iudicis, deciſion. 112. num. 33.
Pupilla non poteſt conſtituere procuratorem, ſine auctoritate Tutoris, deciſ. 176. num. 3.
Pupillorum Tutrix ſine legitima cauſa, non poteſt bona diſtrahere, deciſ.322. n. 1.

PVRIFICATIO.

Purificata conditio ſub duplici euentu concepta non dicitur, non adueniente vno ex euentibus, deciſ.54. n. 1.
Purificata ſubſtitutio dicitur ad poſterioris fauorem primo loco inſtituto decedente, deciſ.30. n. 17.
de Purificatione, & bonorum identitate docenti fideicommiſſi ſicut non denegatur immiſſio, ita nec illius hæredi, deciſ.145. num. 1.
Purificatio conditionis ex ſola ſpe generationis tollitur, deciſ.194. num. 4.

Q

AD Quadragenariam probandam ſufficit titulus, & bona fides contra præſumptionem, & diſpoſitionem iuris, deciſ.21. num. 1.
Etiamſi titulus qui allegatur ſit inualidus, & putatiuus, ibidem num. 2.
Qualificata diſpoſitio ſecundum terminos qualificationis eſt regulanda, deciſ. 536. n. 75.
Qualificata perſona potius conſideratur, quam vna vel altera linea, deciſ. 406. n. 32.
Qualificatam gratiam acceptans afficitur qualitate per concedentem ipſi gratiæ, annexæ, & qualificatæ, deciſ. 536. num. 85.
Qualificatam gratiam, & prout iacet acceptans, iuxta eiuſdem qualitatem, & conditiones eſt ſeruanda, deciſ.536. n. 175.

QVALITAS.

Qualitas in vno ſubſtituto requiſita, in altero ſi ſit omiſſa à teſtatore; conſultò prætermiſſa cenſetur, deciſ. 170. n. 5.
Qualitas appoſita in vna ſubſtitutione repetita non cenſetur in alia quando ſubſtitutio concepta fuit per orationem ſeparatam, deciſ. 172. n. 3.
Qualitas à ſtatuto requiſita eſt in ſpecie probanda, vt illius diſpoſitio valeat admitti, deciſ.261. n. 9.
Qualitas ad certum effectum ordinata inſpici non debet ad effectum nullitatis actus quoties ipſe effectus ſubſequatur, deciſ. 319. num. 7.
Qualitas ad fauorem alicuius adiecta non eſt in illius odium deindè retorquenda, deciſ.144. n. 5.
Qualitas hæreditaria poſt tempus immemorabile non datur, deciſ. 316. num. 3.
Qualitas maſculina totalem fœminarum excluſionem non inducit quando in alijs teſtamenti partibus fœminæ vocatæ noſcuntur, deciſ.170. num. 8.
Qualitas, & conſuetudo familiæ viri præualet conſuetudini nobilium familiarum vrbis, quod declara, deciſ. 417. num. 10. & 11.
Qualitas in vlteriori ſubſtitutione non repetita conſultò à teſtatore omiſſa cenſetur, deciſ.175. n. 2.
Qualitas dotationis à ſtatuto requiſita, ad effectum excludendi fœminas, debet neceſſariò adeſſe, vel tempore delatæ ſucceſſionis, vel tempore agnitæ hæreditatis, deciſ.358. n. 2.
Qualitas narrata Pontifici, eo quia conceſſionis gratiæ cauſa fuit, eſt concludenter probanda, deciſ.585. n. 8.
Qualitas ex legitimo matrimonio non cenſetur repetita, quando Teſtator illegitimum ſubſtituerit, deciſ. 175. n. 7.
Qualitas à Teſtatore requiſita, quod debeat de tempore delatæ ſucceſſionis regulariter ineſse, itaut poſtmodum ſuperuenta, non poſſit in alterius præiudicium admitti, niſi ad hoc expreſsè ſe reſtrinxerit teſtator, ita ſtrictè non eſt intelligenda, deciſ.43. num. 16.
Sed hoc procedit, ibid. num. 17.
Limita, ibid. num. 18.
Qualitas maſculinitatis ſæpiùs à Teſtatore repetita arguit votum conſeruandæ agnationis, deciſ.347. n. 1.
Qualitas Collegialitatis non deſumitur ex enunciatiuis ab Archipresbyteris editis, & à confeſsarijs per ipſos deputatis, nec ex collationibus Archipresbyteratus per Papam tanquam de dignitate prima factis, quamuis hæc coniectura fuerit alias admiſsa, deciſ. 192. n. 15.
Qualitatis maſculinæ repetitio non inducitur quoties perſonarum, & rationis diſparitas concurrit, deciſ.123. n. 22.
Qualitas agnationis repetita cenſetur quando agitur de diſpoſitione facta fauore agnationis ad excluſionem fœminarum, & ab illis prouenientium, quamuis verba eſsent apta illas comprehendere, deciſ.462. n.21. & 22.
de Qualitatibus rei venditæ Venditor certiorare tenetur emptorem, deciſ.564. n. 3.
Qualitatis omiſſio per Teſtatorem ſtatutæ, tunc non annullat actum, ſi ipſius voluntas non ſit læſa in parte ſubſtantiali, deciſ. 319. num. 6.
Qualitas gentilitia probata per obſeruantiam contrariam eſt probaſ. certitudinaliter, deciſ. 515. n.39. & 40.
Qualitates, & merita habens præfertur non habenti, *deciſ. 88.* num. 10.
Qualitas à ſtatuto requiſita debet in ſpecie referri, ad effectum vt admitti poſſit illius diſpoſitio, deciſ. 140. n. 9.
Qualitates, & conditiones ſuperius expreſsas dictio *detta* repetit omnes, deciſ.410. n. 10.
Qualitatis extenſio admittitur quando ſermo eſt de vna, eademque perſona, deciſ.30. n. 9.
Qualitas renunciationis realis quæ ſit, deciſ. 330. n. 1.
Qualitatis perſonalis repetitio in diuerſitate perſonarum facta non cenſetur, ſed ſolius ordinis, & modi in ſuccedendo, deciſ. 332. num. 5.
de Qualitatibus ſuorum beneficiorum Epiſcopus præſumitur benè informatus, deciſ.209. n.13.
Qualitatis omiſſio, per Teſtatorem ordinatæ, non operatur, vt intret nullitas diſpoſitionis, deciſ.319. n 5.
Qualitatis ſuperius expreſsè dictio *eodem modo* eſt repetitiua, deciſ.123. num. 16. & 17.
Et declata, ibidem num. 18.
ex Qualitate ſalarium perſonarum nobilitate, ac merito operæ præſtitæ debet regulari, deciſ. 84. n.7.
Qualitatem Teſtator exprimens in filijs vnius hæredis, ſi voluiſſet eam concurrere in filijs alterius illam expreſſiſset, deciſ.30. num. 10.
Qualitatem eandem copula, *Et*, intermedia inter duas vniformiter determinat, & vtrique tribuit, deciſ.44. n.2.
Qualitatem obligationis ſolutio ſubſequuta declarat, deciſ. 110. num. 10.
Qualitatem Teſtator non repetens in alio ſubſtituto eam conſultò omiſiſſe cenſetur propter maiorem erga ipſum affectionem, deciſ. 153. num. 19. & 20.
Qualitati hæres beneficij per defunctum adiectæ derogare

non

non poteſt, deciſion. 153. num. 5.
Qualitatem in vna teſtamenti parte exoptatam non repetens Teſtator, & maximè doctus in altera cenſetur ita diſponere voluiſſe, deciſ. 170. n. 11.
Qualitatem Teſtator natorum ex legitimo matrimonio exoptans cenſetur excludere velle legitimatos, deciſ. 167. n. 33.
Et ſic per excluſionem Teſtatori odioſi reputantur, ibidem num. 34.
Qualitatem Eccleſiæ, ſine conſenſu Capituli, & Cleri, Epiſcopus ſolus an valeat immutare, deciſ. 405. num. 14.
ad Qualitatem certam Teſtator quando reſpectum habuit, ex qua regulatur diſpoſitio non intrat motiuum de excluſione proximioris à remotiori, ſed ſucceſſio defertur etiam ſi fiat tranſitus ad lineas per perſonas remotiores, deciſ. 406. n. 11.
Qualitatem aliquam Teſtator per viam modi, & non conditionis in hærede deſiderans, non exigitur, quod ab iſto in actu aditionis qualitas impleatur, deciſ. 43. n. 3.

QVANTITAS.

Quantitatem verba demonſtratiua non qualificant ſed requiruntur taxatiua, deciſ. 209. n. 8.
Quantitatem bonorum paternorum, filius non præſumitur voluiſſe diminuere, quia ſic diminueretur eius legitima, deciſ. 532. num. 13. & 14.
Quantitatem pecuniarum notabilem de minoris pecunia quando agitur veriſimile non eſt ſine quietantia fuiſſe ſolutam, deciſ. 407. num. 12.
Quantitas pecuniarum notabilis ſine quietantia non ſoluitur, deciſ. 267. num. 8.
Quantitas repetitio in vno hærede, & non in alio facta, cenſetur conſultò omiſſa, deciſ. 30. n. 12.
Quantitatis expreſſio dotem in quantitate conſiſtere demonſtrat, deciſ. 376. n. 24.
ex Quantitate pretij optimè colligitur, quid veniat in emptione, locatione &c. deciſ. 520. n. 58.
Quantitas fructuum de modico tempore non facilè mutari ſolet, deciſ. 421. n. 7.
Quantitas ſoluenda ex bonis debet regulari habita ratione fructuum, deciſ. 182. n. 7.
pro Quantitatis liquidatione probationes leuiores ſufficiunt, quando plenè conſtat de ſubſtantia debiti, deciſ. 461. n. 8.
QVARTVM dotale Statutum Vrbis lib. 1. cap. 131. poſt mortem vxoris, marito defert, deciſ. 467. n. 11.
QVARTANA febris de ſui natura per longum tempus durat, & maximè ſi ſuperueniat tempore hyemis, deciſ. 374. num. 16.
QVARTA funeralium Parochis debetur, deciſ. 223. n. 1.
QVARTÆ detractioni, vt ſit locus quid requiratur, dec. 366. n. 3.
QVARTANA febris de ſui natura longo tempore durat, deciſ. 371. num. 13.
QVARTANA febri oppreſſus, diebus quibus vacat, non poteſt dici ſanus, ibid. num. 14.

QVASI POSSESSIO.

Quaſi poſſeſſionem penſionarij Titularis ſemel approbans eam amplius impugnare non poteſt, deciſ. 18. n. 4.
in ſua Quaſi poſſeſſione Poſſeſſor venit manutenendus quouſque ſuper petitorio pronuncietur à Iudice, cui fuit cauſa commiſſa, deciſ. 18. n. 6.
Quaſi poſſeſſio probatur ex præſentatione, & inſtitutione ſubſequuta, deciſ. 527. n. 28.
Quaſi poſſeſſio vnius non attenditur quando de proprietate alterius docetur, deciſ. 152. n. 9.
ſine Quaſi poſſeſſione immemorabilis non conſideratur, deciſ. 257. num. 7.
QVÆSTIONEM diuerſam quæ reſpiciunt à Cauſa non attenduntur, deciſ. 338. n. 11.
QVÆSITA à filijsfamil. præter intuitu Eccleſię omnia præſumuntur Caſtrenſia, vel quaſi, deciſ. 533. n. 53.
ius QVÆSITVM Cameræ Apoſtolicæ, quando fuit tunc ei non poteſt præiudicari, deciſ. 536. n. 176.

QVIETANTIA.

Quietantiæ ad inducendam probationem æris alieni hæreditarij non attenduntur quando agitur de præiudicio tertij, & de concurſu creditorum, deciſ. 39. n. 5.
Quietantiæ debent iuſtificari, deciſ. 2. n. 23.
Quietantia, non conſtante de alia ſolidatione referri debet ad contentam in apoca, deciſ. 97. n. 6.
ſine Quietantia ſolutio conſiderabilis ſummæ non eſt veriſimile, quod fiat, deciſ. 263. n. 6.
Quietantia benè probat ſolutionem, ibid. n. 1.
QVINQVENNALIS reſidentia in commendis ex Statuto Religionis S. Ioannis Hieroſolymitani tit. de commendis cap. 14. & 26. requiritur ad conſecutionem dignitatum eiuſdem Religionis, deciſ. 88. n. 2.
Et reſidentia in Conuentu cum geſtatione habitus per quindennium, ex Statut. cap. 9. de elect. ibid. num. 3.

R

RAPTVS.

Raptus dicitur commiſſus etiam ſi Puella conſenſerit, dum conſenſus Patris non interceſſit, deciſ. 498. n. 7.
Raptus deſumitur ex traductione de loco ad locum violenter facta, ibid. num. 3.
Raptus excluditur ex præcedente tractatu nuptiarum, ibidem num. 10.
inter RAPTOREM, & Raptam matrimonium conſtitui non poteſt, niſi rapta de manu Raptoris euaſa conſenſum præſtiterit, ibid. num. 1. 2. 9. & 11.
pro RATA damni paſſi Creditor tantumdem recipiens nihil aliud prætendere valet, deciſ. 402. n. 7.

RATHIHABITIO.

Rathihabitio contractus licet ex interuallo peracta retrotrahitur ad diem celebrati contractus, deciſ. 59. n. 15.
per Rathihabitionem profeſſio à principio nulla poteſt reualidari quando non conſtat de contraria mente profitentis, deciſ. 134. num. 12.
Contrarium, num. 13.
Rathihabitio Actorum, & proprij iuris renunciatio inducta cenſetur ex paritione mandati Rotalis, deciſ. 192. n. 4.
Maximè accedente expenſarum refectione, quæ operatur ſententiarum approbationem, ita vt non poſſit à Reo amplius impugnari, ibid. n. 5. & 9.
Rathihabitio in tempore non expleta in præiudicium Iuris alteri quæſiti retrotrahi non poteſt, deciſ. 45. n. 2.
Rathihabitio ſub conditione rei in eodem ſtatu permanentis conuenta præſumitur non in caſu, quo aliquid de nouo contingat, ibid. num. 1.

RATIFICATIO.

Ratificatio in donatione plura onera continente, non ſuffragatur tacita, nec acceptatio Notarij pro abſente, ſed requiritur effectualis Donatarij acceptatio, deciſ. 203. n. 13.
Ratificatio requirit eaſdem ſolemnitates, quas requirebat contractus, deciſ. 114. n. 13.
Ratificatio ſpolij, ex quibus iuſtificetur, deciſ. 335. n. 14.
Ratificatio æquiparatur mandato in his, vbi ſpeciale requiritur, deciſ. 393. n. 5.
Ratificatio retrotrahitur ad tempus actus celebrati, ibid. n. 6.
Ratificatio non inducitur ſine ſcientia nullitatis, deciſ. 31. n. 8.
Ratificatio facta re non integra non ſuffragatur, nec vllum producit effectum in præiudicium iuris alteri quæſiti, deciſ. 165. num. 9.
Ratificatio idem operatur ac mandatum, ac ſi ſpeciale requireretur, deciſ. 461. n. 13.
Ratificatio profeſſionis tacita inducta non cenſetur ſtante reclamatione profitentis, deciſ. 134. n. 14.
Ratificatio requiritur ſpecialem notitiam actus ratificandi, deciſ. 114. num. 14.
Ratificatio in Minore, non inducitur, niſi conſtet ipſum, certam habuiſſe notitiam nullitatis donationis, deciſ. 230. n. 9.
Ratificatio conualidat actum nullum, tanquam nouum contractum, deciſ. 531. n. 1.
in Ratificatione actus nulli omnes ſolemnitates requiruntur, quæ in ipſo actu principali debent interuenire, deciſ. 193. num. 14.
Ratificatio profeſſionis non inducitur ex poſtea geſtis quando profeſſio fuit nulla, & reclamatum intra quinquennium fuit per Nouitium, deciſ. 454. n. 11.
Ratificatio non poteſt præſumi, quando conſtat de reuocatione, deciſ. 319. n. 23.
Ratificatio in minore non præſumitur, & ad eam excludendam ſatis eſt, quod donans potuerit credere, quod ſibi præiudicaſſet aliquo actu habili ad inducendam ratificationem, deciſ. 230. num. 10.
Ratificatio donationis in Minore, non inducitur niſi concurrant ſolemnitates in donatione requiſitæ, ibidem n. 8. & 11.
Ratificatio contractus nihil operatur, quando nullitas illius ad notitiam ratificantis non peruenit, deciſ. 58. n. 4.
Ratificationem epiſtolæ inducunt, & inducunt mandatum ſpeciale, deciſ. 492. n. 7.
Ratificatio ex quibus inducatur, deciſ. 550. n. 3.
Ratificatio requirit ſpeciale mandatum, deciſ. 114. n. 15.
Ratificatio facta à maiore tollit omnes præcedentes nullitates, deciſ. 380. n. 4.
RATIFICATVM matrimonium ex quibus dicatur, deciſion. 67. num. 10. & 11.
RATIFICATA profeſſio inualida tacitè non cenſetur, deciſ. 134. num. 6.

RATIO.

Ratio conſeruandi agnationem magis vrget ad inducendum fideicommiſſum, quam quælibet alia, deciſ.208. n. 7.
Ratione ſemel legitimè reddita nouæ redditioni locus non eſt, deciſ.455. n. 10.
Limita tamen niſi conſtet de errote, & dolo, quia tunc iterum ratio reddi debet, ibid. n. 11.
Rationem non reddens hæres beneficiatus de bonis in inuentario deſcriptis ad ſolutionem æris alieni hæreditarij de proprio tenetur quamuis vires non ſufficiant, deciſ.39. n. 1.
Ratio conſeruatæ agnationis deſumitur ex inſtitutione maſculorum, deciſ.465. n. 6. & 7.
Ratio conſeruandæ agnationis non deſumitur ex prælatione maſculorum, ibid. n. 9.
Ratio conſeruandæ agnationis non deſumitur ex ſubſtitutione filiorum collata in tempus incertum, ibid. n. 10.
Ratio agnationis conſeruandæ non operatur quod Statutum Iuris communis correctorium extendi poſſit ad caſus in Statuto non expreſſos, ſed ſtrictè intelligendum eſt in caſibus litteraliter inſertis, deciſ. 46. n. 11.
Ratione damnorum, & intereſſe expenſæ extraiudiciales tunc ſolum debentur, quando atteotata nullo velamine offuſcari poſſunt, deciſ.400. n. 1.
Rationem onus reddendi in ſe aſſumens ad illam reddendam non tenetur, donec liquidò non conſtiterit quod ipſe receperit, deciſ. 65. n. 11.
Rationum redditio, vt legitima dici valeat requiritur Inuentarij, & libri rationum exhibitio, ex quibus dignoſci poſſit, quinam effectus in hæreditate adminiſtrata fuerint, quid exegerit, & quid impenderit adminiſtrator, deciſ. 204. n. 4.
Rationem Teſtibus optimam ſui dicti non reddentibus non creditur, deciſ.137. n. 4.
Rationem reddere Adminiſtrator tenetur de bonis adminiſtratis, deciſ. 204. n. 16.
Ratione ſemel legitimè reddita nouæ redditioni locus non eſt, deciſ.451. n. 10.
Limita tamen niſi conſtet de errore, & dolo, quia tunc iterùm ratio reddi debet, ibid. n. 11.
Rationem Teſtes inſtrumentarij optimam ſui dicti reddentes concurrentibus pluribus adminiculis plenè probant, deciſ. 144. num. 1.
Rationi banchariæ Miniſter qui præſtet ordines in libris ſcribere præſumitur, deciſ. 487. n. 6.
ad Rationem in locationibus conuentam fructus percepti præſumuntur, deciſ.426. n. 3.
Ratio eadem vbi militat, eadem & debet eſſe iuris diſpoſitio, deciſ. 428. n. 7.
Ratio generalis ſumitur comprehenſiuè, non extenſiuè, deciſ.465. num. 18.
ad Rationem peritorij iudicium poſſeſſorium quando inclinet, deciſ. 510. n. 45.
Ratio conſeruandæ agnationis non inducit fideicommiſſum reciprocum de linea ad lineam, deciſ.465. n. 12.
Rationem certam Teſtibus reddentibus eſt deferendum, deciſ.130. num. 15.
Ratio eadem, vbi militat eadem ratio vniformis quoque militare debet, deciſ. 536. n. 182.
Ratio quando ceſſat, & iuris diſpoſitio ceſſare debet, deciſ. 376. num. 20. & 21.
ad Rationem fructuum alimenta decernuntur rei ſub lite vertentis, deciſ.94. n. 9.
pro Ratione voluntas Teſtatoris ſtat, deciſ.406. n. 10.
Ratione ſubiectionis Barones ad præſtanda ſeruitia coguot ſubditos, deciſ.1. n. 15.
Ratio ſubſequens à præcedenti diſpoſitione regulatur, deciſ.406. num. 9.
Ratio quando non eſt eadem de vno ad aliud non infertur, deciſ. 105. num. 15.
Ratio ſemel reddita amplius reddi non debet, deciſ.113. n. 11.
Ratio recti ſermonis ſemper attendi debet, deciſ. 536. num.201. & 202.
Rationis redditio factum indiuiduum dicitur, deciſ. 112. n. 1.
Ratio militans in vno in altero quoque debet locum aſſumere, deciſ.126. n. 6.
Ratio ſtatuti non attenditur, ſed caſus formaliter diſpoſitos, deciſ. 357. num. 10.
Ratio non eſt habenda de negligentia titularis, ſi aliquaodo in Choro non interfuerit, deciſ. 449. n. 15.
Ratio quando eadem non eſt, eſt etiam diuerſa iuris diſpoſitio, deciſ. 212. n. 11.
Ratio eadem quando militat, eadem eſt caſuum dubiorum deciſio, deciſ. 61. n. 51.
Ratio conſeruandi agnationem expreſſa per modum regulæ eſt apta qualificare omnes ſubſtitutiones, deciſ.285. n. 12.
Ratio quæ militat in curatore procedit, etiam in tutore ad ſpeciale negotium dato, deciſ. 473. n. 18.
Ratio eadem vbi militat, eadem eſſe debet, & iuris diſpoſitio, deciſ.369. n. 3.
Ratio conſeruandi agnationem verificatur in hæreditatibus maſculorum, non autem fœminarum, deciſ. 418. n. 10.
Ratio diuerſa quando militat, repetitio qualitatis non inducitur, deciſ. 175. n. 8.
Ratio in ſolutum debet exprimi claris verbis, deciſion. 114. num. 4.
Ratio in ſolutum nulla non nouat præcedentem obligationem, ibid. num. 5.
Rationem reddere tenetur Adminiſtrator rei adminiſtratæ, deciſ. 104. num. 1.
Amplia ſi per publicum Inſtrumentum præuio Iudicis decreto, illam reddere promiſit, ibid. n. 2.
Rationis redditio noua facienda eſt, quando adeſt apertus dolus, deciſ. 112. n. 19.
Ratione adminiſtrationis hæreditatis non reddita, hæreditas poteſt remanere tam creditrix, quàm debitrix, deciſ. 65. num. 15.
Rationis redditio eſt indiuidua, nec poteſt pro parte ſatisfieri, deciſ.455. n. 9.
Rationem hæres reddens tenetur edere libros per peritum legendos, vt ad validam, & veram calculationem deueniri poſſit, deciſ.39. n. 4.
Ratio prima cenſetur ex redditione rationis, deciſ.112. n. 10.
in RATIOCINIIS omnia in medium ſunt deducenda, vt videri poſſit, quæ ſint admittenda, vel reijcienda, deciſ.220. n. 13.
REALITAS renunciationis extinguitur cum perſonis in renunciatione contemplatis, & ad perſonalitatem redit, deciſ. 253. num. 57.
REATINVM Statutum in tit. de Succeſſione ab inteſtato cap. 19. quid diſponat, deciſ.20. n. 3.
RECAMBIVM in cambio locali eſt licitum, & per reſcriptum ſa. mem. Pij V. deciſ.116. n. 10.
Qui indiſtinctè approbans preces, in quibus expoſcitur facultas exercendi cambia per diuerſas plateas cambium plateale videtur approbaſſe, ibid. n. 12.
Et hoc procedit quoties creditori fuit data facultas cambiandi, & recambiandi de platea in plateam, ibid. n. 13.

RECEPTIO.

Receptio ſummarij iuxtà Stylum Curiæ non operatur publicationem, nec impedit quin ad nouum examen deueniri poſſit, deciſ.361. n. 5.
de Receptione dotis, confeſſio præſumitur facta ſub ſpe futuræ numerationis, vel in fraudem creditorum, vel prohibitæ donationis inter virum, & vxorem, deciſ 396. n. 5.
de Receptione dotis, confeſſio facta illius traditionem non probat in præiudicium tertij, deciſ.396. n. 4.
de Receptione dotis confeſſio facta ſufficienter non probat illius traditionem, deciſ.408. n. 3.
de RECEPTO confeſſio non ſuffragatur pro indebiti repetitione, deciſ.527. n. 11.
de RECEPTA dotis quantitate confeſſio vera cenſetur quoties ſolutio eiuſdem dotis in maiori parte facta fuit, deciſ. 376. num. 8.
RECESSVS à contractu præſupponit validitatem contractus eo modo quo priuatio ſupponit habitum, deciſ.25. n. 4.
RECESSVS à lite magnum lucrum reputatur, deciſ.13. n. 19.
RECIPROCA ſubſtitutio faciliùs inducta cenſetur quando ſumus inter deſcendentes Teſtatoris, & concurrit onus manutenendi bona ſub pœna caducitatis, deciſ.411. n. 11. & 12.
ad RECIPROCVM inducendum fideicommiſſum coniecturæ admittuntur, deciſ.244. n. 5.
RECIPROCA tacita ponderatur ad inducendam ſubſtitutionem de linea ad lineam, deciſ.351. n. 6.

RECOGNITIO.

Recognitio bonæ fidei efficit, vt recognoſcens principalis debitor reputetur, non ſecus, ac ſi ipſemet ab initio contraxiſſet, deciſ. 149. num. 4. & 5.
Recognitio ſcripturæ ſine partis citatione, non valet, deciſ. 72. num. 10.
Recognitionis Inſtrumentum non probat bona eſſe emphyteotica, ſeu liuellaria, deciſ.451. n. 9.
Recognitio ſcripturæ cum alijs ſchedulis à tutore conſcriptis facta præbet adminiculum, & aliqualem probationem, deciſ. 97. num. 7.
Recognitio debiti ex recognitione bonæ fidei conſurgens eſt antecedentis obligationis declaratiua, deciſ. 70. n. 5.
Recognitione epiſtola carens non probat, deciſ. 263. n. 4.

RECTOR.

Rector exigens minus ſibi præiudicat in exactis non verò in exigendis vbi non concurrit præſcriptio, deciſ. 504. n. 9.
Rector tenetur probare valorem beneficij Iuriſpatronatus quando illius fructus proueniunt à fidelium largitionibus, dec. 488. n. 12.

Recto-

Rectore fructus percipiente ex certis redditibus, ſiue ex diſtributionibus, & incertis ſemper dos beneficij repræſentatur, deciſ. 449. num. 11.
Rectoris, & Vicarij nomina vti ſynonima variantur, & promiſcuè ponuntur, deciſ. 197. n. 2.
RECVPERARE ſuam poſſeſſionem debitor volens, debet iuſtificare creditum eſſe ſatisfactum, deciſ. 187. n. 3.
Quod non poteſt fieri niſi certa, & liquida ſit quantitas crediti actoris, ibid. n. 14.
ad RECVPERANDVM termino expirato, omne ius in re quæ recuperari debebat extinguitur, deciſ. 206. n. 18.
pro RECVPERATIONE fideicommiſſi Salnianum datur etiam fideicommiſſario particulari, deciſ. 268. n. 20.
RECVSANTIBVS creditoribus recipere pro extinguendo cenſu depoſitum fructus ad illorum fauorem non currunt, deciſ. 265. num. 6.
RECVSATIO Periti Cameralis ex iuſta cauſa ſolet admitti, deciſ. 390. num. 2.
Amplia ſi alieno arbitratui potiùs, quam ſuo ſe referre videatur, & ſe ignarum qualitatis rei, & redditus dicat, ibidem num. 3. & 4.
REDEMPTIO cenſus prohibetur emptori reſpectu ſortis, deciſ. 65. num. 9.
REDIMENDI facultas rem aſſignatam ſibi ab aſſignante reſeruata non alterat aſſignationem regiminis, & redditum caſtrorum liberè factam in adimplementum ſuæ obligationis, deciſ. 83. num. 15.

REDDITVS.

Reddita ratio ſemel amplius reddi non debet, deciſ. 112. n. 11.
Redditio rationis eſt indiuidua, nec poteſt pro parte ſatisfieri, deciſ. 455. n. 9.
ex Redditibus bonorum Teſtator mandans ſolui ſua debita videtur noluiſſe comprehendere dotem vxoris, cuius reſtitutionem particulariter iniunxit, deciſ. 451. n. 3.
Redditio rationum, vt legitima dici valeat requiritur Inuentarij, & libri rationum exhibitio, ex quibus dignoſci poſſit, quinam effectus in hæreditate adminiſtrata fuerint, quid exegerit, & quid impenderit adminiſtrator, deciſ. 304. n. 4.
Redditio noua rationis facienda eſt, quando adeſt apertius dolus, deciſ. 112. n. 12.
REDVCTIO Canonis, vt denegetur cauſa pro qua ſoluitur inſpicitur, deciſ. 338. n. 5.

RELATVM.

Relatum ineſt referente cum omnibus ſuis qualitatibus, & annexis, & connexis, deciſ. 520. n. 63 & 64.
Relatum in referente adeſt, cum omnibus qualitatibus, verè propriè, & naturaliter, deciſ. 281. n. 15.
ex Relato corrigitur referens, deciſ. 281. n. 22.
REFERENS non magis probat, quàm relatum, deciſ. 407. num. 8.
REFERENS ſe indultum vnum ad aliud debet ſecundum relatum intelligi, deciſ. 414. n. 4.
REFECTIO domorum ad quam locator pretendebat ſe non poſſe compelli, explera præcedentem neceſſitatem oſtendit, deciſ. 89. num. 11.
REFERENS non probat ſine relato, deciſ. 505. n. 4.
REFERENS non magis operatur, quam relatum, deciſ. 414. num. 5.
REFICIENDVM venit damnum iuſtificatum, deciſion. 210. num. 7.
à REGE feudum conceſſum cum clauſula, *Fidelitate Regia ſalua*, ſequuta infidelitate, vnius, durante eius vita intrat deuolutio illius non autem, quoad alios vocatos, deciſ. 536. n. 126.
REGNI Siciliæ Conſtitutio continuat defuncti poſſeſſionem in hæredes, deciſ. 330. n. 2.
in REGNO Galliæ de bonis ob delictum commiſſum, in Regno Siciliæ fuit facta confiſcatio, deciſ. 536. n. 21.
in REGNO Neapolitano Barones Adhohamentum Regi ſoluunt, deciſ. 2. n. 22.
in REGNIS Hiſpaniarum Nuncius Apoſtolicus beneficia 24. ducatorum auri de Camera valorem excedentia conferre nequit, deciſ. 292. n. 1.

REGRESSVS.

Regreſſum reſignans ſicut ratione ſuæ poſſeſſionis intentare poterat, ita ſuffragatur tranſlatio iurium reſignatario ad effectum regreſſus in ipſum tranſlati, deciſ. 419. n. 13.
Regreſſus ad beneficium datur ratione antiquæ poſſeſſionis, ibid. num. 11.
Regreſſus reſpicit iura de futuro, ibid. n. 14.
ad Regreſſum actio eſt ordinaria, ibid. n. 15.
Regreſſus effectus qui ſit, ibid. n. 16.

REGVLA.

Regula quod appellatione filiorum, & nepotum veniunt etiam fœminæ cum maſculis non intrat, ſi aliàs conſtet de contraria Teſtatoris voluntate, deciſ. 285. n. 7.
aduerſus Regulas contrarium diſponentes immemorabilis non prodeſt, deciſ. 152. n. 2.
Regulam exceptio firmat, deciſ. 225. n. 15.
Regula, *ſi vinco vincentem te &c.* non habet locum in Statuto correctorio, & vbi receditur à Iure communi, ſed procedit, deciſ. 357. num. 12. 13. & 13.
Regula, qui continuat non attentat, locum habet, quando continuatio fit per viam priuatæ facultatis eadem forma conſueta ante litem, deciſ. 432. n. 6.
Regula Catoniana procedit in diſpoſitione pura, non autem conditionali, deciſ. 43. n. 21.
Regula de annali quæ non requirat ad ſubſtinendam gratiam, deciſ. 318. n. 13.
Regula de iure quæſito non tollendo locum habet, vbi tollitur Ius quæſitum ex indulto particulari, deciſ. 151. n. 10.
Regulam certam accidentalia, ea, quæ ſunt, non poſſunt conſtituere, deciſ. 6. n. 4.
Regulæ de iure quæſito non tollendo non cenſetur derogatum, niſi ſpecificè exprimatur, deciſ. 359. n. 15.
Regula de annali non requirit titulum, ſed meram detentionem, deciſ. 318. n. 14.
Regula de triennali repellit impetrantem, & poſſidentem tuetur, ibid. num. 15.
Regula de triennali requirit titulum præſumptum, ibid. n. 26.
Regulam in caſibus non exceptis exceptio firmat, deciſ. 121. num. 4.
REGVLANDVM eſt iuſpatronatus non ad modum concluſionum generalium, ſed iuxta caſus ad quos fuit reſtrictum, deciſ. 527. num. 23. 24. & 25.
REGVLARIS Eccleſia ſæcularizata retinet omnia iura antea ſibi competentia, deciſ. 197. n. 8.
ſub REGVLIS Iuſpatronatus Eccleſiaſticum cadit reſeruationis menſium, deciſ. 153. n. 8.
IRREGVLARITATEM inducit homicidium etiam ſimpliciter volitum in cauſa, deciſ. 355. n. 12.

REINTEGRATIO.

Reintegratio conceditur quoties læſio beſſem veri valoris æquet, deciſ. 270. n. 12.
Reintegratio ad poſſeſſionem vt detur neceſſarium eſt probatio illorum extremorum ſcilicet anterior poſſeſſio actoris, & iunior rei, deciſ. 520. n. 101.
Reintegratio Eccleſiæ datur etiam ſi ceciderit à poſſeſſione facto proprio, deciſ. 231. n. 7.
Reintegratio conceditur quoties conſtet de tempore commiſſi ſpolij, de moderna ſpoliatorum poſſeſſione, & iniuſtitia ſpoliationis, deciſ. 178. n. 1.
Reintegratio ad poſſeſſionem, vt concedatur, qualis nullitas mandati de manutenendo ſit probanda, deciſ. 432. n. 1.
Reintegratio ad poſſeſſionem non poteſt prætendi, quando non adeſt primum extremum, ſcilicet poſſeſſio antiquior, deciſ. 520. num. 98.
Reintegratio ad poſſeſſionem ex Iudicis auctoritate alteri attributam non conceditur, niſi ſententia nullitatis vitio laboret, deciſ. 270. num. 1.
Reintegratio pupillis, & minoribus decernitur, quando contractus falſitati ſubiacet, deciſ. 322. n. 10.
Reintegratio conceditur ad damni paſſi menſuram, deciſ. 368. num. 3.

RELATIO.

per Relationem Teſtamentum nuncupatiuum ad ſchedulam tenet. Quamuis Teſtator coram teſtibus nomen hæredis, non publicauerit, deciſ. 467. n. 3.
Amplia etiamſi ſchedula non fuerit ſcripta, neque ſubſcripta manu Teſtatoris, & ſatis eſt, quod is dixerit illud eſſe eius teſtamentum. Licet teſtibus, & Notario non dixerit ibidem fuiſſet hæredem inſtitutum, ibid. n. 4. & 5.
Relationi Periti creditur, deciſ. 23. n. 3.
Relatio eſt facienda iuxta mentem referentis, deciſ. 536. num. 91. & 92.
Relatio nunquam facta dicitur ad ea ex quibus aliquid incompatibile ſequeretur, deciſ. 536. n. 93.
Relatio operatur vt omnes conditiones, & qualitates cenſeantur repetitæ in diſpoſitione, in qua fit relatio, ibid. n. 89.
Et operatur ac ſi dictas conditiones, & qualitates fuiſſent de verbo ad verbum repetitæ in diſpoſitione, num. ibid.
Relatio videndum eſt ad quid fuit relata, quia tunc ad omnia non eſt referenda, ibid. n. 78.
Relatio ad orationem aliquando remotam ſolet extendi, deciſ. 129. num. 8.
Relatio Periti ſi à præcedentibus diſcordet, non attenditur, deciſ. 320. num. 11.
Relatio Periti excedentis ſuum officium, non eſt attendenda, deciſ. 112. n. 31.
Relationi Periti ſtandum eſt, quando de conſenſu vtriuſque partis fuit electus, deciſ. 512. n. 2.

Rela-

Digitized by Google

Relatio periti Iudicis officio corrigitur ſecus ſi ſit peritus compromiſſarius, deciſ. 290. n. 9. & 10.

Relatio ad aliquam ſcripturam operatur, vt duæ ſcripturæ vigore relationis habeantur pro vnica, deciſ. 536. n. 90.

Relatio operatur, vt relatum ſit in referente cum omnibus ſuis qualitatibus, deciſ. 281. n. 3.

Relatio ad aliquid inducit, & operatur veram relationem, & indiuidualem expreſſionem eorum, quæ habentur in ipſo relato, deciſ. 536. n. 73. & 74.

ex Relato corrigitur referens, deciſ. 281. n. 22.

à Relatione Periti non appellans, cenſetur illius relationi acquieſcere, deciſ. 512. n. 3.

Relatio Periti quando corruit ſententia illius vigore lata ſuſtineri non valet, deciſ. 455. n. 14.

Relationem dictio, *detto*, importare poteſt ſubſtantiæ rei, non tamen qualitatis expreſſæ, deciſ. 535. n. 28.

Relationi Periti tertij, etiam diſcordantis ab alijs quando ſtandum eſt, deciſ. 112. n. 22. 25. 29. & 30.

Quod limita, ibid. num. 23. 24. 26. 27. & 28.

Relationem inſtrumentum habens ad aliud non plus operatur, quam relatum, deciſ. 263. n. 9.

Relatione peritorum ſtante diuerſa in decernendis alimentis Iudicis taxationi ſtandum eſt, deciſ. 112. n. 21.

Relationi peritorum de negotio informatorum multum defertur, deciſ. 56. n. 5.

Relatio examinatorum efficitur ſuſpecta ex eo quod ſemel habilis approbatus fuerit poſtea verò vt inhabilis reiectus, deciſ. 329. num. 11.

Relationi peritorum ad læſionem probandam potius ſtandum eſt, quam teſtium, deciſ. 52. n. 12.

Relatio periti ad hoc, vt ſit reuidenda, ſufficit quod excedat in obulo, deciſ. 112. n. 12.

Relatio facienda eſt ad deſcendentes proximè antecedenter vocatos, deciſ. 253. n. 5.

Relatio erronea attendi non debet, deciſ. 53. n. 11.

Relatio ad ea fieri debet, quibus congruè, & præciſè adaptatur, deciſ. 536. n. 80. & 81.

Relatio contraria relato, nihil operatur, deciſ. 335. n. 7.

Relatio ad inſtrumentum quando operetur, & quando non, deciſ. 505. num. 8. 9. & 10.

Relatio regulariter non afficit præcedentem confeſſionem, quando eſt certa, ne ab illa receſſum cenſeatur, deciſ. 386. num. 4.

Relatum dicitur pars referentis, & intelligitur, & reſtringitur ſecundum illud. deciſ. 281. n. 16.

eſt Relatiua ſuperius expreſſorum dictio, *come ſopra*, deciſ. 285. num. 13.

Relatiuum, quando aliter apparet ex relato non attenditur, deciſ. 328. num. 8.

Relatiuum, *is*, deſignat perſonam ſuperius expreſſam, deciſ. 344. num. 3. & 4.

R E L A T V M.

ad Relatum diſpoſitio relatiua referri debet, deciſ. 268. n. 3.

Relatum in referente adeſt, cum omnibus qualitatibus, verè, propriè, & naturaliter, deciſ. 281. n. 15.

Relatum in eſt referente cum omnibus ſuis qualitatibus, & annexis, & connexis, deciſ. 520. n. 63. & 64.

Relatum quando veniat attendendum, deciſ. 180. n. 6.

Relatum potius quam referens attenditur, & ſi hoc aliter diſponat, errori tribuitur, deciſ. 386. n. 1. & 2.

Relatiua non attenduntur, quando aliter apparet ex relato, deciſ. 47. num. 6.

vt Relaxari declaratoria valeat ſufficit habitam fuiſſe ſcientiam executorialium, & illis non fuiſſe paritum, deciſ. 236. num. 4.

Relaxatum mandatum ex quo rectè appareat, deciſ. 289. n. 1.

R E L I G I O.

Religionis excluſio non præſumitur, ſed euidenter apparere debet, deciſ. 392. n. 8.

Religionis Hieroſolymitanæ Statutum cap. 11. de recept. fratrum mandat ne alicui poſt quinquennium quæſtio ſuper ſtatu inferatur, deciſ. 334. n. 13.

à Religione diſcedens Nouitius, & deinde rediens dicitur Nouitius à die reditus, & debet continuare per annum, deciſ. 454. num. 7.

R E L I G I O S V S.

Religioſus conſeruat iura ſanguinis, & agnationis, deciſ. 392. num. 12.

Religioſus donec viuit dicitur conſeruare familiam, agnationem, & eo defuncto bona ad vocatos reuertuntur, ibidem num. 5. 6. & 7.

Religioſus non præſumitur mori voluiſſe cum periurio, deciſ. 301. num. 20.

Amplia, ibid. num. 25.

Religioſi fides licet extraiudicialis, qui Teſtamentum conſcripſit, & talem eſſe voluntatem à Teſtatore reportauit magnam meretur fidem, ibid. n. 18.

Religioſi Monaſterij ſuppreſſi in varia loca diuiſi non habent ius vniuerſitatis, nec vti tales congregari poſſunt, deciſ. 359. num. 9.

Religioſi profeſſi in religionibus bonorum capacibus ad fideicommiſſa admittuntur, deciſ. 347. n. 4.

Religionis Hieroſolymitanæ Statutum de recept. Fratrum cap. 25. quid diſponat, deciſ. 134. n. 10.

Religioſis ex priuilegio decimæ ſæpè applicantur, deciſion. 5. num. 11.

Religioſis teſtibus maior fides ſolet adhiberi, deciſ. 137. n. 11.

Religioſi in bonis iuriſdictionalibus ſuccedere prohibentur, deciſ. 392. num. 10.

Religioſus nihil proprij habere poteſt, ibid. n. 11.

Religioſi omnes Fratrum titulo ſolent appellari, deciſ. 379. num. 19.

in Rem actione agitur, quando agitur petitione hæreditatis, deciſ. 319. num. 6.

de re ad Rem conſuetudo non extenditur, nec de loco ad locum, deciſ. 273. n. 10.

in Rem ſcripta actio, ſequitur rem exiſtentem apud quemcumque poſſeſſorem, deciſ. 132. n. 11.

Rem iudicatam ſententiæ duæ in vim ſtatuti Bononiæ faciunt, deciſ. 214. n. 1.

Rem iudicatam appellatio debito tempore interpoſita excludit, deciſ. 392. n. 1.

R E M E D I V M.

Remedium vnum ex duobus acceptans, alterius beneficio renunciaſſe præſumitur, deciſ. 355. n. 16.

Remedium Saluiani non datur aduerſus poſſidentes ex credito anteriori, deciſ. 388. n. 1.

Remedium poſſeſſorium exceptio incontinenti probata impedit quodcumque, deciſ. 47. n. 8.

Remedium licitationis magis prodeſt creditoribus, quam ſi accipiant in ſolidum ſibi ipſis, deciſ. 388. n. 15.

Remedijs non competit, leg. diffamari C. de ingen. & manumiſſ. niſi quis poſſideat rem, ſuper qua petit abſolui, deciſ. 339. num. 8.

Remedium extraordinarium non intrat, quando poteſt intrare ordinarium, deciſ. 432. n. 3.

Remedio l. vnicæ C. etiam ob Chirographi pecun. Creditor hypothecarius vti poteſt pro credito Chirographario etiam contra emptores, vel tertios poſſeſſores, qui non ſunt creditores hypothecarij, deciſ. 435. n. 3.

Remedium eſt ſubſidiarium Authent. Res quæ, deciſ. 411. n. 18.

Remedium leg. final. C. de edict. Diui Adrian. tollend. non competit quando agitur de fideicommiſſo ordinato in contractu donationis inter viuos, ſed actio perſonalis contra donantem, & donatarios, deciſ. 268. n. 18.

R E M I S S I O.

Remiſſio primogenituræ ex quo excludatur, deciſ. 51. n. 5.

Remiſſum fideicommiſſum non cenſetur *per verba quantumuis* generalia & prægnantia, quando inter diuidentes non eſt æqualitas ſucccedendi in bonis & fideicommiſſum remittendi, ibid. num. 6.

Remiſſio primogenituræ, & fideicommiſſi non præſumitur quando de expreſſa, vel tacita tranſigentium mente non apparet remiſſionem præſeferente, ibid. num. 1.

Remiſſio pecuniarum facta à certo mercatore non arguit ſolutionem factam certæ perſonæ, cum æquè benè alteri fieri potuerit, deciſ. 263. n. 8.

Remiſſio fideicommiſſi per ſimplicem diuiſionem non reſultat, ibid. n. 18.

Remiſſum debitum aliquod minimum, quod fuerit ex quo coniecturari poſſit, deciſ. 252. n. 15.

Remiſſa hypotheca nunquam cenſetur, niſi expreſsè *hoc fuerit* actum, deciſ. 408. n. 7.

R E M I S S O R I A.

Remiſſoria non eſt concedenda quando probatio *fieri poteſt* per ſcripturas, deciſ. 351. n. 3.

Remiſſoria conceditur ad probandum id quod eſt veriſimile, ibid. num. 4.

Remiſſoria vt ſuper omnibus concedi debeat articulus vnicus ſufficit quod non probetur, & vltra ea, quæ probari poſſunt per ſcripturas teſtes deponant de publica voce, & fama, deciſ. 258. num. 8.

Remiſſoria non conceditur, quoties de articulorum irreleuantia apparet, deciſ. 345. n. 3.

Remiſſoria denegatur etiam in prophanis ex capite irreleuantiæ, ibid. num. 4.

Remiſſoria conceditur in cauſa reſtitutionis in integrum quando articuli ſunt releuantes, deciſ. 69. n. 3. 4. 5. & 6.

Remiſſoria ad probandum matrimonium non conceditur, ſed ſcripturis eſt probandum; Maximè ſi ſit ſuſpicio, quod

poſſint

poſſint ſubornari teſtes, deciſ. 535. num. 76.
Remiſſoria non eſt concedenda ad probandum id quod patet euidenter, deciſ. 293. n. 7.
Remiſſoria ob timorem ſubornationis, bis concedi non ſolet, deciſ. 361. n. 1.
Remiſſoria noua non denegatur, quoties articuli additionales continent materiam magis ſpecificam, & diſtinctam, deciſ. 361. num. 2.
Remiſſoria non datur quando probatio fieri poteſt per Inſtrumenta, deciſ. 501. n. 1.
Remiſſoria in prophanis conceditur ſine fumo concurrente materiæ articulatæ releuantia, & ſufficit vnus articulus releuans, deciſ. 165. n. 1. 2. & 4.
Remiſſoria in prophanis etiam ſine fumo conceditur, quoties materia articulata ſit releuans, deciſ. 351. n. 1.
Remiſſoria maximè in Beneficialibus quando materia articulata eſt releuans, & datur fumus veritatis paſſim ſolet concedi, deciſ. 299. num. 5.
Remiſſoria etiam in dubio concedi conſueuit, ne illam petenti claudatur via faciendi nouas probationes ad cauſæ victoriam conducentes, deciſ. 453. n. 5.
Remiſſoria non conceditur deficiente articulorum releuantia, deciſ. 293. num. 1.
Remiſſoria in prophanis conceditur ſine fumo quando materia articulata ſit releuans, deciſ. 258. n. 1.
Remiſſoria concedi ſolet quoties materia articulata eſt releuans, deciſ. 397. n. 3.
Remiſſoria venit concedenda teſtes licet extraiudicialiter, & priuatis atteſtationibus deponant concurrente tamen veritatis fumo, deciſ. 299. n. 3.
Remiſſoria articuli quando ſunt releuantes in prophanis ſine fumo conceditur, deciſ. 367. n. 1.
Remiſſoria non datur ſuper materijs, quibus alij teſtes fuerunt examinati, deciſ. 293. n. 5.
Remiſſoria non conceditur ad probationem illius, quod conſuetudini impreſſæ repugnat, deciſ. 184. n. 8.
Remiſſoria conceditur etiam contra propriam confeſſionem, deciſ. 505. num. 9.
Remiſſoria in beneficialibus concurrente fumo concedi ſolet, deciſ. 397. n. 1.
Remiſſoria non eſt danda, quando probatio fieri poteſt per ſcripturas, deciſ. 293. n. 3.
Remiſſoriam poſſeſſio niſi ſit clara impedire non poteſt, deciſ. 258. num. 5.
Remiſſoria in dubio eſt concedenda præſertim quando tendit ad validitatem Matrimonij, deciſ. 67. n. 25.
Remiſſoria quando materia articulata eſt releuans datur ſine fumo, deciſ. 69. n. 2.
Remiſſoria concurrente materiæ articulatæ releuantia, & fumo paſſim conceditur, deciſ. 453. n. 1.
Remiſſoria non denegatur contrarium etiam probare intendenti, deciſ. 105. n. 5.
Remiſſoria vt concedatur ſufficit probare eſſe dubium id quod in veteribus articulis continebatur, deciſ. 397. n. 7.
Remiſſoria ex capite irreleuantiæ etiam in prophanis non conceditur, deciſ. 485. n. 2.
Remiſſoria datur ſi Inſtrumentum à quo probatio dependet non reperitur quod limita, deciſ. 501. n. 2. & 3.
Remiſſoria non datur quando materia articulata eſt irreleuans, ibid. num. 4.
Remiſſoriam concedere cum retardatione, vel ſine ſpectat ad arbitrium Rotæ, deciſ. 138. n. 6. & 7.
Remiſſoria non datur ad probandum inuerisimilia, deciſ. 501. num. 6.
Remiſsoria concedi non ſolet quoties quod eſt probandum per ſcripturas probari poteſt, deciſ. 345. n. 1.
Remiſsoria non conceditur ad retardandum ſummariſſimum poſſeſſorium manutentionis, deciſ. 258 n. 4.
Remiſsoria non eſt danda, quando probatio fieri poteſt per ſcripturas, deciſ. 293. n. 3.
Remiſsoria concedi ſolet etiam ſpoliatori concurrente fumo, & ceſſante calumnia, deciſ. 138. n. 1.
Remiſsoriæ petitio ad aliam probationem ſaciendam vti calumnioſa non eſt concedenda, deciſ. 397. n. 6.
Remiſsoria non datur ad retardandam expeditionem cauſæ, deciſ. 501. num. 7.
Remiſſum fideicommiſſum ex quo cenſeatur, deciſ. 286. n. 12.
Remuneratione labor eſt aliqua compenſandus, deciſ. 325. num. 3.
Remotiores præſumuntur minus dilecti, deciſ. 529. n. 8.
in Renouatione emphyteuſis quæ ſit ex pacto & prouidentia ſola ſanguinis proximitas non qualitas hæreditaria conſideratur, deciſ. 250. n. 1.
Renouitiare Monialis non profeſsa debet quando regula reformatur, & ſit aſperior, deciſ. 116. n. 2. 7. 9. & 10.
Secus ſi ſit profeſsa, ibid. num. 8.
Renouatio inueſtituræ ſecundum naturam præcedentis facta cenſetur, deciſ. 424. n. 14.
Renouatio emphyteuſis matri debetur in concurſu amitarum remotiorum, deciſ. 250. n. 3.
Renouatio emphyteuſis quando petitur ex legis mandato, dominus ad illam præciſè tenetur, nec liberatur exhibendo intereſse, deciſ. 132. n. 12.

RENVNTIATIO.

Renunciare minor non poteſt hæreditati abſque ſolemnitatibus Statuti Vrbis, quod limita, deciſ. 495. n. 17. & 18.
in Renunciatione quando habita eſt mentio de pluribus ſucceſſionibus non comprehenduntur hæreditates gradus, ſeu perſonæ non nominatæ, deciſ. 330. n. 12.
in Renunciatione non cenſentur comprehenſa illa bona, quæ ſi comprehenderentur feciſsent in caducitatem incidere renunciantem, ibid. num. 13.
Renunciationis realis qualitas quæ ſit, ibid. n. 1.
Renunciatio perſonalis cum renunciatarijs extinguitur, ibidem num. 2.
Renuncians non præſumitur in ſauorem extraneorum velle diſponere, & ſe in illorum concurſu excludere, ibid. n. 3.
Renunciatio ob ingreſſum Monaſterij facta ſemper præſumitur abdicatiua, & realis, ibid. n. 4.
Sed declara, ibid. num. 5.
Renunciatio facta à Puella Monaſterium ingreſsa, valida præſumitur, eo quia cenſetur à rebus temporalibus animum abdicare voluiſse, vt expeditius DEO inſeruiat, deciſ. 253. n. 18.
Contrarium, ibid. num. 19.
Renunciatio facta à filia in fauorem patris nihil prodeſt, niſi eſset de ſucceſsuris in fideicommiſso retinendo iure directo poſt mortem grauati de gradu in gradum, deciſ. 330. n. 14.
Renunciatio iuris quærendi valet etiam in præiudicium eorum, quorum fauore per acceptationem renunciantis ius foret quæſitum, deciſ. 120. n. 4.
Renunciatio licet realis facta ad ſauorem certarum perſonarum quamuis illis viuentibus duret realitas renunciationis ijs deficientibus expirat, & habetur ac ſi eſset perſonalis, deciſ. 330. num. 6. & 7.
Renunciatio tituli poſt acceptatam ſub onere à nominato in Emphyteuſi nominationem non valet adimpleri præſertim in præiudicium Iuris Eccleſiæ quæſiti, deciſ. 57. n. 13.
Renunciatio per viam donationis facta operatur, vt bona donata tranſmittantur ad vltimi donatoris hæredes, deciſ. 330. num. 8.
Renunciationis realitas extinguitur cum perſonis in renunciatione contemplatis, & ad perſonalitatem redit, deciſ. 253. num. 17.
Renunciatio mulieris dotatæ abſque inſinuatione non ſuſtinetur, deciſ. 30. num. 6. & 8.
Renunciatio abſque interuentu minorum ſtipulata, & quæ careat inſinuatione in contractibus minorum, & mulierum requiſita non attenditur, deciſ. 323. n. 3. & 13.
Renunciatio per errorem facta, & nulla ex defectu conſenſus, falſa cauſa, & decreto Iudicis non ſuſtinetur, deciſ. 128. num. 4. & 5.
Renunciatio facta ſub conditione valida cenſetur impleta conditione, deciſ. 98. n. 8.
Renunciatio litis nimis ſero facta inducit iudicij eluſionem, deciſ. 522. num. 25.
Renunciatio Mulieris non comprehendit illud fideicommiſſum, quod tempore renunciationis, nondum erat purificatum, deciſ. 253. num. 8.
Renunciatum Capitulis non cenſetur, quando ad eorum normam prodijt inſtrumentum, & in eo recenſitus fuit illorum tenor, deciſ. 135. n. 17.
in Renunciatione donatio complicata non alterat illius naturam, quando pro maiori renunciationis corroboratione procedit, deciſ. 330. n. 11.
Renunciatio litis facta prope concluſionem in cauſa non excuſat ab expenſis, quod declara, deciſ. 522. n. 6. & 7.
Renunciatio non eſt trahenda ad alia in contractu non comprehenſa, deciſ. 155. n. 4.
Renunciatio facta pluribus ex cauſis vna, ex ijs ſubſiſtentibus ſubſtinetur, deciſ. 221. n. 3 & 4.
Renunciatio facta ſub conditione valida cenſetur impleta conditione, deciſ. 93. n. 8.
Renunciatio litis renunciantem ab expenſis excuſare ſolet, quod declara, deciſ. 522. n. 15. 16. 17. 18. 19. & 20.
Renunciatio litis parte diſsentiente non ſubſtinetur, ibid. n. 5.
Renunciatio minoris ob non interuentum proximiorum ex Statuti Ariminenſis, & Vrbis diſpoſitione, & per omiſsam inſinuationem non poteſt ſuſtineri, deciſ. 36. n. 1. & 2.
in Renunciatione in qua minores damnum recipere poſsunt requiruntur ſolemnitates, & inſinuatio ad euitandas fraudes, ibid. n. 3.

Renun-

Digitized by Google

Renunciatio non debet operari ad ſauorem extraneorum, ſed ad formam capitulorum eſt regulanda, quando ita conuentum fuit, deciſ. 253. n. 56.

Renunciatio litis dicitur pactum, & patit exceptionem pacti, deciſ. 522. n. 4.

Renunciatio omni legum, & iuris auxilio an comprehendat Beneficium deducto ne egeat, deciſ. 579. n. 24. & 25.

Renunciatio facta magni lucri, & negotij magnam requirit compenſationem, deciſ. 74. n. 6.

Renunciatio facta cauſa euitandi lites, iuſta præſumitur, & ſuſtinetur, deciſ. 271. n. 7. & 8.

Renunciatio vti materia odioſa ſtrictè venit interpretanda, deciſ. 128. num. 8.

Renunciatio non trahitur ad illa, de quibus habitus non fuit ſermo, deciſ. 51. n. 55.

Renunciatio ex defectu inſinuationis corruit, deciſ. 321. n. 3.

Renuncians ſoror ad ſauorem fratrum etiam bona, quæ ſibi donata fuerint, transfert in illos actualem bonorum donatorum poſſeſſionem, deciſ. 325. n. 6.

Renuncians beneficio non poteſt opponere exinde de illius defectu, deciſ. 126. n. 25.

Renunciantis hæres renunciatione ligatur, ſicuti ipſemet renuncians, deciſ. 322. n. 2.

Renunciatarius poteſt ſe licitè obligare ad fructus recompenſatiuos, quando creditum renunciantis eſt fructiferum, deciſ. 440. num. 6.

Reperibile pretium dicitur illud, quod reperitur re publicè ad vendendum propoſita, deciſ. 335. n. 3.

R E P E T I T I O.

Repetitio ceſſat quotieſcumque ſciens ſe non debere, & nihilominus ſoluit, deciſ. 26. n. 6.

Repetitio qualitatis perſonalis in diuerſitate perſonarum facta non cenſetur, ſed ſolius ordinis, & modi in ſuccedendo, deciſ. 332. n. 5.

Repititio facta non præſumitur in ijs quæ in teſtamento non adſunt, ſed ea ſolum, quæ erant conſcripta, reſpicere valet, ibid. num. 4.

Repetitio non datur ab eo qui ſuum recepit etiamſi ab alio, quam à vero debitore ſolutum ſit, deciſ. 26. n. 3. & 4.

Immò etiamſi lucrum indebitè fuiſſet receptum, ibid. n. 5.

Repetitio vt competat, ſatis eſt probare ſolutionem indebitè ſactam, deciſ. 479. n. 5. & 6.

Repetitio aduerſus recipientem non competit, quando hæreditatis debitricis nomine ſolutum ſuit, ibid. n. 7.

Declara tamen, ibid. num. 8.

Reperitio qualitatis non inducitur ratio diuerſa, quando militat, deciſ. 175. n. 8.

Repititionem dictio, *vt ſupra*, poteſt circa modum ſuccedendi operari, ibid. n. 5.

Repetitio maſculinæ qualitatis in ſubſtitutionibus fœminarum non eſt facienda cum fiat digreſſus ad diuerſas perſonas, & ſubſtitutiones, deciſ. 170. n. 10.

Reperitio maſculinitatis non eſt admittenda concurrente perſonarum, & rationis diſparitate, deciſ. 30. n. 55.

Repetitionem dictio, *dictam*, inducit perſonæ antecedenter expreſſæ, & ad eam diſpoſitionem reſtringit, deciſion. 44. num. 1.

Repetitio indebiti non competit, niſi ſolutione concludenter probata, deciſ. 527. n. 8. & 9.

Repetitio qualitatis in vno hærede, & non in alio facta, cenſetur conſultò omiſſa, deciſ. 30. n. 12.

Repetitio tacita non eſt admittenda, quando adeſt perſonarum, & graduum diuerſitas, deciſ. 211. n. 55.

Repetitionem maſculinitatis dictio *quomodolibet* includit, & incluſionem fœminarum operatur, deciſ. 308. n. 11.

Repetitio eſt per errorem dati, conſultò dati, donatio eſt, deciſ. 26. num. 7.

REPRÆSENTANS duplicem perſonam non poteſt in prima vti iuribus, quæ habet in ſecunda, nec è contra, deciſ. 511. num. 2. 3. & 4. quod declara, vt num. 5.

Repræſentatiua omnium qualitatum antecedentis diſpoſitionis dictio, *item*, eſt, deciſ. 344. num. 2.

REPVTARI religionis deſertio non debet repræhenſibilis ratio eſt alium annum requirit, deciſ. 454. n. 5.

R E O.

Reo ſufficit probationes actoris debilitare, deciſ. 232. n. 8.

in Reo, non autem in Actore legitimitas licet præſumatur probata deſcendentia, & filiatione; hoc intelligitur, deciſ. 535. numer. 72. & 73. & hæc eſt Praxis Curiæ.

Reo ſufficit, vel quod perimat intentionem actoris vel quod eam dubiam reddat faciendo animum Iudicis titubare, deciſ. 167. num. 51.

Reorum mandatum ad Interrogandum ſpeciale requiritur, ſicuti è contrario requiritur in procuratore actoris ad declarandum, deciſ. 480. n. 9. & 10.

REQVISITA Sac. Concilij Tridentini clericus quamuis non habeat, & ideò non poſſit per ſe allegare priuilegia fori id non tollit quin ſit ſubiectus Epiſcopo, & à iuriſdictione iudicis ſæcularis exemptus, deciſ. 425. n. 6.

R E S.

Res in dotem tradita ſi euincatur datur mulieri regreſſus ad primæua iura, & ad priorem hypothecam, deciſ. 484. n. 8.

Res aſſignata in Dotem, dicitur fundus dotalis, licet à principio tradita fuiſſet æſtimata, deciſ. 396. n. 8.

Res vbi tractu temporis iniqua redditur reſponſio debet reduci ad æquitatem, deciſ. 235. n. 10.

Res litigioſa in actione perſonali an, & quæ fiat eſt controuerſia, deciſ. 319. num. 5.

Res permutata quando fuit euicta, permutanti regreſſus ad propria bona conceditur, deciſ. 542. n. 5.

Res quamuis magna, pro paruo debito tenetur, deciſ. 302. num. 9.

Res ad deſignandum confine poſita non dicitur intra limitea confinis exiſtere, ſed vicinitatem tantum demonſtrat, deciſ. 229. num. 11. & 12.

an Res tradita, ſit in ſolutum, vel in pignus dubium quando eſt, præſumitur pro datione in ſolutum concurrentibus adminiculis datam ſuiſſe, deciſ. 205. n. 1.

Res ſemel effecta alienabilia ſemper durat alienabilis, deciſ. 595. num. 5.

Res ſecundum ſtatum præſentem eſt iudicanda, deciſ. 279. num. 11.

Res vna ad aliam non infert, deciſ. 277. n. 3.

Res dicitur eſſe illius, cuius ſunt inſignia, deciſ. 401. n. 10.

de Re Princeps, quæ ſine eius conſenſu, non ſunt in comercio, concedendo facultatem eam alienandi, quid veniat conſiderandum, deciſ. 536. n. 166.

Res illa dicitur litigioſa, de cuius dominio inter petitorem, & poſſidentem lis mota fuit, deciſ. 307. n. 3.

RESARCITA domus, quando non dicatur vtiliter, ita vt non intret priuilegium mutuantis pecuniam, quoad anteriores creditores, deciſ. 327. n. 6.

de REBVS ſuis pater ad libitum diſponere poteſt, dummodo filijs legitimam non auferat, deciſ. 457. n. 7.

cum Rebus confinatis, confinia ſi identificarentur eorum expreſſio abſurda, & inepta videretur, deciſ. 520. n. 70.

Rebus in eodem ſtatu permanentibus nouatio *non inducitur*, deciſ. 160. num. 17.

de Rebus Eccleſiæ ſcribentibus hiſtoricis antiquis, & famoſis plurimum eſt deferendum, deciſ. 316. n. 5.

à Rebus tranſactio proueniens, & non à perſonis dicitur realis, deciſ. 111. n. 5.

R E S I V D I C A T A.

Res iudicata per interpoſitam intra decennium appellationem excluditur, deciſ. 305. n. 1.

Res iudicata poteſt valere reſpectu vnius perſonæ non reſpectu alterius, deciſ. 504. n. 5.

Res iudicata ſtante validitate, & Iuſtitia Sententiæ *vitari non poteſt*, deciſ. 488. n. 2.

Res iudicata fatalibus non prorogatis, & lapſo biennio intrat, deciſ. 461. n. 1.

Res iudicata ex quibus reſultet, deciſ. 428. n. 1.

Res iudicata pro veritate habetur, deciſ. 479. n. 4.

R E S C I S S I O.

Reſcindenda tranſactio non eſt, quando cauſa propter quam inita fuit æquè principaliter cum alia quæ ipſam reſcinderet, conſiderata eſt, deciſ. 133. n. 2. & 15.

Reſciſſionem emphyteuta prætendens ex capite læſionis debet docere, quod vltra dimidiam fructuum rei in emphyteuſim retentæ læſionem patiatur, deciſ. 235. n. 5.

Reſciſſionem in emphyteuſis contractu deceptus petere poteſt eo modo quo in contractu locationis, cui affinis eſt *emphyteuſis*, deciſ. 235. num. 2.

Reſciſſioni contractus non eſt locus ex capite læſionis læſione non probata, ibid. n. 11.

Reſciſſioni locus eſt contractus emphyteutici quando *penſio* Domino directo præſtanda fructibus percipiendis *æquiualet*, quia cadit in eo conſiderabilis læſio, ibid. n. 4.

Reſciſſoria actio pro læſione in modico partem dimidiam excedente læſo in petitorio tantùm conceditur, deciſ. 270. n. 10.

Reſciſſio contractus ex cauſa læſionis, debet eſſe læſio, in magno exceſſu, deciſ. 6. n. 10.

Reſciſſio contractu nominato admitti non ſolet, deciſ. 519. num. 15.

Sed tantum conceditur à Iure actio contra non obſeruantem adimplementum.

R E S C R I P T V M.

per Reſcriptum legitimatus non comprehenditur inter legitimos, & de legitimo matrimonio natos, deciſ. 567. n. 1.

Reſcriptum ambiguum ſecundum ſupplicationem eſt intelligen-

Digitized by Google

gendum, deciſ. 271. num. 2. 3. & 6.

Reſcripti executor illius limites egredi non poteſt, ibid. o. 8.

Reſcriptum non derogat alicui contractui, ex quo ſit ius quæſitum tertio, deciſ. 167. n. 32.

RESECARI interrogatoria non poſſunt, niſi de partium conſenſu, & illorum moderatio ſpectat ad Rotam, deciſ. 370. n. 2.

per Reſcriptum legitimatus admittitur ad fideicommiſſum, ad quod vocati ſunt legitimi, & naturales, deciſ. 167. n. 2.

RESERVATIO.

Reſeruatio penſionis corruit ſi non ſit verus valor expreſſus, deciſ. 310. num. 2.

ſub Reſeruatione diſpenſationis Apoſtolicæ ſponſalia etiamſi contraherentur, & illa ſuperuenerit, locus eſt pœnitentiæ, deciſ. 242. num. 8.

Reſeruatio, quando non ſtet per viam ſimplicis diſpoſitionis, deciſ. 536. n. 105.

Reſeruatio filiorum fauore inducta locum habet in lucris in ſimplici donatione vnius coniugis alterius fauore prouenientibus, ſeu in donationibus reciprocis titulum oneroſum continentibus, deciſ. 255. n. 11.

Quod declara, vt num. 12. & 13.

ex Reſeruatis menſis Auguſti eſt pro Epiſcopis gaudentibus alternatiua, deciſ. 292. n. 3.

ſub Reſeruatione beneficium non cadit, quando ex titulo oneroſo acquiſitum fuit, deciſ. 449. n. 2.

Reſeruatio inducta per Extrauag. de regimen. ſuper promotione fundatur, & operatur quod omnia beneficia ſiue tunc vacantia, ſiue in futurum vacatura Sedi Apoſtolicæ ſint reſeruata, deciſ. 246. n. 6.

Reſeruationes omnes ceſſant, & ſublatæ ſunt omnes Regulæ Cancellariæ Apoſtolica Sede vacante, deciſ. 33. n. 2.

Reſeruatio vnius actus facta Epiſcopo, arguit iuriſdictionem in alijs actibus ad fauorem Abbatis, deciſ. 71. n. 5.

Reſeruatio conditionalis nihil probat non docto de adimplemento conditionis, deciſ. 488. n. 9.

Reſeruatio præſeruat iura, quæ antea competebant, deciſ. 70. num. 14.

Reſeruatio fideicommiſſi expreſſæ remiſſi inutilis, & inefficax reputatur, deciſ. 135. n. 14.

Reſeruatione beneficij ceſſante ad ordinarium ratione ſui menſis collatio ſpectat, deciſ. 299. n. 2.

Reſeruatio inducitur abſque fraudis probatione, deciſ. 117. num. 7. & 12.

Reſeruatio non extenditur ad ius remiſſum, deciſ. 135. n. 15.

Reſeruatum Iuſpatronatus habenti certam qualitatem non poteſt tranſire in illos eandem qualitatem non habentes, licet ex eadem linea deſcendentes, deciſ. 469. n. 8.

Reſeruatio non ceſſat, niſi probetur beneficium, eſſe liberæ collationis, deciſ. 292. n. 4.

RESIDENTIA.

à Reſidentia Equites Hieroſolymitanos lingua non reddit immunes, deciſ. 88. n. 13.

Nec minus Conſiliarij, & num. 15.

Reſidere fideicommiſſum vnum incompatibile cum altero non poteſt in eadem perſona, deciſ. 311. n. 2.

Reſidendi obligatio non probat actualem reſidentiam, deciſ. 310. num. 8.

pro Reſiduo ſupponit quietantia debitum antea fuiſſe ſolutum, deciſ. 90. num. 1.

RESIGNATIO.

Reſignatio Eccleſiæ proxima obtentioni alterius reſignationis tempore vacantis præſumitur facta contemplatione vacantis, deciſ. 117. n. 9. 17. & 18.

Reſignans Beneficium pro obtinenda Parochiali debet in litteris Mentionem facere de reſignatione alias Beneficium reſignatum reſeruatur Sedi Apoſtolicæ, ibid. n. 4.

Reſignans propter expreſſionem falſam valoris non poteſt petere regreſſum ad beneficium reſignatum, deciſ. 310. n. 12.

Reſignatio vt dicatur fraudulenta ſat eſt quod habita fuerit intra tempus vacationis, & reſignationis, deciſ. 117. n. 8.

Reſignans beneficium quando ad illud regreſſum ſibi reſeruauit reſignatarius tenetur, vel penſionem ſoluere, vel beneficium dimittere, deciſ. 419. n. 9.

Reſignatio facta in Curia per Procuratorem quando ſit nulla, deciſ. 510. n. 6. 9. 11. 12. & 14.

Reſignans in reſignatione facta ad fauorem alterius dicitur adhuc poſſidere, donec reſignatario beneficium acquiratur, deciſ. 186. num. 4.

Reſignans ſicut ratione ſuæ poſſeſſionis regreſſum intentare poterat, ita ſuffragatur tranſlatio iurium reſignatario ad effectum regreſſus in ipſum tranſlati, deciſ. 419. n. 13.

Reſignans quatenus amiſerit poſſeſſionem ciuilem, & naturalem ſufficit, quod ſit in detentione de facto, & corporaliter, deciſ. 186. num. 8.

in Reſignatione reſignans facta ad fauorem alterius dicitur adhuc poſſidere, donec reſignatario beneficium acquiratur, ibidem num. 4.

Reſignatio æquiparatur contractibus filiorum familias, deciſ. 117. num. 11.

Reſignatio vt dicatur fraudulenta ſat eſt quod habita fuerit intra tempus vacationis, & reſignationis, ibid. n. 8.

Reſignatio Beneficij non publicata, non ſubſtinetur, deciſ. 186. num. 1.

Reſignatio non ſubſtinetur ſub prætextu, quod ſit facta bona fide, & non doloſè, deciſ. 117. n. 5.

Reſignans perſiſtens in detentione, eſt manutenendus, deciſ. 186. num. 7.

Reſignanti datur manutentio, tam aduerſus reſignatarium, quam aduerſus tertium, ibid. n. 8.

Reſignatarius beneficio retento non debet ſuper nullitate penſionis audiri, quando reſignans ſibi regreſſum ad beneficium in forma ampliſſima reſeruauit, deciſ. 419. n. 8.

per Reſignatarium poſſeſſio occupata ſine publicatione non valet, deciſ. 186. n. 6.

Reſignatarius beneficio retento de nullitate penſionis non poteſt excipere, deciſ. 310. n. 7.

Reſignatarius impugnans validitatem, vel reductionem penſionis aperit viam regreſſui, ad hoc vt reſignans beneficium conſequi valeat, ibid. n. 8.

RESOLVTIO indeciſa, nullum adminiculum præbet, deciſ. 131. num. 8.

Reſoluto iure dantis, & acceptantis, ius eo ipſo reſolutum cenſetur, deciſ. 86. n. 3.

RESPONSIO.

Reſponſiones ſuper Interrogatorijs datæ ſunt attendendæ, deciſ. 22. num. 4.

Reſponſiones ad poſitiones requiritur, vt concipiantur ſub duabus negatiuis non credit, vt ponitur, nec ad effectum ad quem ponitur, deciſ. 245. n. 6.

Reſponſio relatiua ad inſtrumentum non debet admitti, ne ponens grauetur onere illud extrahendi, ibid. n. 6.

Reſponſio ad poſitiones debet eſſe clara, vt iudicem certificet, & ponentem ab onere probandi releuet, ibid. n. 5.

Reſponſiones ſuper interrogatorijs datæ magis attenduntur, quam ſuper articulis, cum in iſtis poſſit eſſe ſuſpicio, quod reſpondens voluerit inſeruire parti, quæ illum induxit, deciſ. 169. num. 6.

RESPONDERI poſitionibus, quando ſufficienter reſponſum non fuit debet iterum, deciſ. 383. n. 7.

Reſpondere calculatores non poſſunt circa ea, quæ iure conſiſtunt, deciſ. 112. n. 34.

RESTRICTIONEM verba generalia, & clara non admittunt in materia de ſui natura tranſitoria ad quoſcumque hæredes, deciſ. 83. num. 7.

Reſtringenda odia ſunt, non autem amplianda, deciſion. 89. num. 13.

RESTRICTIVE dictio *itaut* accipitur, declaratiuè aut ampliatiuè ſecundum ſubiectam materiam, deciſ. 311. n. 12.

RESTITVTIO.

Reſtitutioni bona obnoxia poſſunt ab hærede contraria diſpoſitione iterum grauari, deciſ. 240. n. 1.

ad Reſtitutionem dotis hæredes viri non debent teneri, quam idem vir non exegit, deciſ. 314. n. 4.

Reſtitutio vt veniat facienda debet probari perueniſſe rem ad illius manus, qui ad reſtitutionem teneri prætenditur, deciſ. 440. num. 1.

Reſtitutio ſemper conceditur à Rota, quando de aliqua iniuſtitia conſtat, deciſ. 150. n. 1.

Reſtitutio bannito nulla actio competit ad bona in tertium tranſlata per fiſcum vti creditorem ipſius banniti, deciſ. 271. n. 17.

Reſtitutio aduerſus mandatum manutentionis validum non conceditur, deciſ. 187. n. 1.

ad Reſtitutionem pecuniarum ad hæreditatem communis debitoris ſpectantium creditor anterior poteſt cogere poſteriorem, deciſ. 402. n. 3.

Reſtitutio plena gratioſa ex quibus intelligatur conceſſa, deciſ. 271. num. 1.

ad Reſtitutionem fructuum rei legatarius non legatę perceptorum tenetur, deciſ. 228. n. 7.

Reſtitutio bonorum præſupponit antecedentem illorum poſſeſſionem, deciſ. 339. n. 9.

Reſtitutio in integrum non datur, quando ſententiam iudicatum tranſacta eſt valida, & iuſta, deciſ. 461. n. 17.

Reſtitutio dotis habet viam executiuam, deciſ. 164. n. 4.

Reſtitutio de ſui natura ſupponit ſolutionem antecedentem, quia nemo reſtituit, quod antea non recepit, deciſ. 314. n. 2.

Reſtitutio dicitur fieri de alieno non de proprio, ibid. n. 3.

Reſtitutio dotis non poteſt retardari per exceptionem non redditæ rationis adminiſtrationis tutelæ, niſi probetur, remanſiſſe tot bona, ex quibus mulier ſatisfieri poſſit, deciſ. 376. n. 30.

Reſti-

Digitized by Google

Reſtitutio per fideicommiſſum ad hoc, vt virtute clauſulæ Codicillaris ſit facienda, ſufficit Teſtatorem de filijs in genere, vel implicite cogitaſſe, deciſ.303. n.10.
Reſtituendi fructus bona fide conſumpti non veniunt, & ſufficit etiam abeſſe malam fidem, deciſ.295. n.12. & 13.
Reſtituendum indebitum, vt veniat concludenter probari debet, deciſ.420. num.9.
de Reſtituendo prioribus, & potioribus hæres obligatur ad exigendam cautionem etiam, quando appareat ſola ſuſpicio de prioritate, & poriorirate, deciſ.39. n.8.
Reſtituendi fructus bona fide conſumpti non veniunt, deciſ.33. num.9.
Reſtituenda ſolutio indebitè facta, venit, deciſ.479. n.2.
Reſtituti libri præſumuntur redditis rationibus, deciſ.112. num.37.
Reſtituendi fructus bona fide percepti non veniunt, deciſ.389. num.10.
Reſtitui ſpoliatus ante omnia debet, deciſ.23. n.1.
Reſtitui dos in ſpecie conſtituta, in ſpecie debet, deciſ.376. num.23.
RESTRICTIVA dictio *purche* eſt, & quodammodo coactiua, deciſ.410. num.3.

RESTITVTIO IN INTEGRVM.

Reſtitutio in integrum conceditur quando de iniuſtitia ſententiæ apparet, deciſ.151. n.2.
Reſtitutionis io integrum læſio eſt fundamentum, deciſ.130. num.3.
Reſtitutionem in integrum ſententia iniuſta tanquam læſiua meretur, deciſ.390. num.2.
Reſtitutioni in integrum ſententia quando eſt iuſta noo eſt locus, deciſ.308. n.3.
Reſtitutionis in integrum læſio eſt cauſa principalis, deciſ.81. num.1.
Reſtitutionis in integrum læſio eſt fundamentum, deciſ.428. num.2.
RERVM dubiarum optima obſeruantia eſt interpres, deciſ.269. num.5.
Rerum dubiarum obſeruanria eſt optima interpres, & magiſtra, deciſ.433. num.12.
cum RETARDATIONE, vel ſine remiſſoriam concedere ſpectat ad arbitrium Rotæ, deciſ.138. n.6.
Retardanda probatio non eſt ob præſumptam Calumniam, deciſ.69. num.9.

RETENTIO.

Retentio quando non poſſit prætendi, deciſ.65. n.10.
Retentio competit pro credito anteriori, deciſ.217. n.10. & 11.
Retentio ſpoliarori non competit ex diuerſa cauſa ab ea, cuius vigore adeptus eſt poſſeſſionem, deciſ.23. n.2.
Retentio ceſſat extincto credito, deciſ.75. n.11.
Retentionis vtilitatem credita illiquida, & incerta non tribuunt, deciſ.22. nom.12.
Retentio bonorum pro melioramentis illis iuſtificatis conceditur, nec priuſquam ſint refecta competit alteri Immiſſio, deciſ.217. nom.1.
Retentio etiam pro alio credito licet Chirographario, & in hypotheca deſtituto competit immiſſis in poſſeſſionem vigore crediti hypothecari, deciſ.435. n.1.
Retentio exigit ſolutionem factam de proprijs bonis debitorum illius, cuius bona retineri prætenduntur, deciſ.65. n.9.
Retentio eo faciliùs eſt concedenda illi, quando eidem vigore pacti competit repetitio, deciſ.491. n.1.
Retentio creditum certum & liquidum requiritur ad hoc vt competere poſſit, deciſ.200. n.1.
Retentio ſolum competit quando ad creditorem peruenerunt ex eodem titulo, pro quo vult illa retinere, deciſ.394. n.12.
Retentio ſicuti filio hæredi competit pro detractione legitimæ, ita & illius mediatis ſucceſſoribus, deciſ.247. n.8.
Retentionis exceptio requirit creditum in ſubſtantia, & quantitate liquidum, deciſ.65. n.17.
Retentio creditori competit, deciſ.213. n.13.
Retentionis exceptio quando ab emptore opponi nequeat, deciſ.259. num.5.
Retentio pro legitima impedit immiſſionem, deciſion.218. num.2. & 3.
Retentionis gratia præcedentem vacationem non tollit, ſed ſuſpendit eius effectus vſque ab obitum quo eueniente promotio fit vti de vacante per promotionem in caſu quo retentio conceſſa fuiſſet poſt ſequtam vacationem per promotionem, deciſ.246. num.8.
Retentionis priuilegium pro credito Chirographi datur ſolum contra debitorem principalem non contra emptorem, vel tertium poſſeſſorem, deciſ.433. n.2.
RETRACTATIONI in Legato quantitatis non eſt locus in præiudicium illius cui fuit ius quæſitum, deciſ.181. n.11.
Secus in Legato ſpecie, ibid. n.12.
RETROTRACTIO non intrat in præiudicium alterius, *deciſ.149.* num.7.

REVOCATIO.

Reuocatio eſt odioſa, quia fit contumelia Iudici, *qui ſine* cauſa reuocatur, deciſ.375. n.8.
Reuocatio litterarum Papæ eſt odioſa, ibid. n.9.
Reuocare donans cauſa mortis donationem, & de bonis prius donatis ad libitum diſponere poteſt, deciſ.145. n.3. & 4.
de Reuocatione ratificatio non poteſt præſumi, quando conſtat, deciſ.519. num.23.
Reuocare donator donationem vndequaque perfectam prohibetur, deciſ.401. n.9.
Reuocari Teſtamentum etiam tacitè, poteſt Teſtamenti prioris reuocatio reſultat, ex quo teſtator aliud condidit teſtamentum, deciſ.536. o.51.
Reuocanda ſententia nulla cum omnibus inde ſequutis eſt, deciſ.57. num.14.
Reuocanda attentata ante omnia ſunt, & in priſtinum ſtatum reducenda, deciſ.275. n.2.
Reuocatoria actio contractus pupillo, & minori à iure indulgetur, deciſ.322. n.11.
Reuocatur Teſtamentum primum per ſecundum, & hoc *maximè*, dum primum eſt inualidum, & ſecundum validum, *deciſ.536.* num.52.
Reuocari debet attentatum quidquid fuit, deciſ.339. n.7.
Reuocatio eſt odioſa, quia fit contumelia Iudici, qui ſine cauſa reuocatur, deciſ.375. n.8.
REVERENTIA fratri maiori à minori debetur, deciſ.179. num.26. & 27.

REVS.

Reus de iniuſtitia notoria excipere non poteſt, quando res ab eo prætenſa, non eſt litteralis, ſed coniecturalis, deciſ.55. n.9.
Amplia, ibid. num.10.
Reus actore non probante abſoluitur, deciſ.2. n.1.
Reus partem actoris aſſumens tenetur probare negatiuam, ſuper qua ſe fundat, deciſ.100. n.13.
ROGATVS Teſtis vnus, alium etiam eſſe rogatum non probat, deciſ.177. n.6.

ROTA.

Rota conſueuit correſponſales litteras admittere pro *iuſtificatione* cambij à mercatore cum ſemet*ipſo contracti, deciſ.126.* num.19.
Rota de ſtylo poſt lapſum decennij guſtato iterum de iuſtitia ſententiæ mandata debitæ executioni demandat præuia etiam conceſſione duplicati, deciſ.43. o.1.
Rota in beneficijs Calaguritanis poteſt conferre abſque alia præſentatione ſi aliquis interponat appellationem ſub prætextu quod debuiſſet ad curata approbari appellatione introducta, & docto de grauamine, deciſ.238. n.6.
Rota aliorum tribunalium ſententias executioni mandare *non ſolet*, donec de illarum iuſtitia deguſtet, deciſ.215. *n.2.*
Rota Romana ſententias executioni non *mandat quin prius de earum* validitate, & iuſtitia delibet, *deciſ.78. n.12.*
Secus, ibid. num.13.
per Rotam mandata loco executorialium executioni demandantur etiam in beneficialibus ad compellendum debitorem condemnatum, vt ſtatim ſatisfaciat, deciſ.143. n.2.
à Rota reſtitutio ſemper conceditur quando de aliqua iniuſtitia conſtat, deciſ.150. n.1.
à Rota expenſæ extraiudiciales taxantur in ſemis 50. pro qualibet inſtantia pro honoraria Aduocati, Procuratoris, Sollicitatoris & Copiſtæ mercede, deciſ.384. n.6.
Rota ex Clementina Auditor poteſt conferre etiam per viam gratificationis, deciſ.238. n.9. & 10.
Rota non attendit ſententias aliorum Tribunalium, niſi cauſa cognita etiam ſi fuerint in iudicatum tranſactæ, deciſ.*80. n.9.*
Rotæ Auditorium reſpectu omnium dicitur vnum Tribunal, deciſ.115. num.42.
Rota Sacræ Rituum Congregationis declarationes reuerenter excipere conſueuit, deciſ.192. n.21.
Rota coram Millino in deciſ.345. & coram Penia, *deciſ.*1175. & num.95. declarans quoties de ſubiectione *Eccleſiæ* tractatur ad Epiſcopum principaliter æquè ac Capitulum ſpectat ipſius iura tueri quando procedat, deciſ.256. n.5. & 6.
Rota non attendit nullitatem ſententiarum ſi iuſtæ ſint, nec validitatem, ſi iniuſtæ oſtenduntur, deciſ.104. n.10.
Rota in vocum paritate inſtituere poteſt ad beneficium, & eſt locus gratificationi, deciſ.141. n.1.
Rota antea quam deueniat ad executionem ſententiarum, & mandatorum, qualiter procedat, deciſ.28. n.1.
Rota poteſt conferre quando nullo approbato ad curata beneficiati digniorem ex approbatis ad ſimplicia non præſentarunt, deciſ.238. num.7.
Rota alias atteſtationem Religioſorum extraiudicialem approbare conſueuit, deciſ.301. n.17.

Rota de fide, & probitate patronorum cauſarum multum confidit, deciſ. 105. n. 8.
Rota Sacræ Rituum Congregationis Decreta, ſolet reuerenter ſuſcipere, deciſ. 71. n. 5.
Rota ſolet deferre declarationibus Congreg. Sac. Concil. Trident. deciſ. 231. num. 6.
ad Rotam appellatio à mala examinatorum relatione impediri non poteſt, deciſ. 238. n. 11.
Rota vigore Clementinæ Auditor poteſt conferre poſt appellationem ad eam deuolutam, deciſ. 238. n. 4.
Rota ſolet conferre Beneficia habenti maiores, & digniores qualitates, deciſ. 362. num. 2.
Rota moueri ſolet ex rationibus non ex Calculo DD. deciſ. 533. num. 37.
ROTALIVM litterarum executionem impendiens per recurſum ad Iudices Laicos habitum reddit impedientem indignum aſſecutione Beneficij, deciſ. 362. n. 3.
ROTVNDÆ Eccleſia fuit à principio dicata Feſtiuitati S. Mariæ ad Martyres, deciſ. 316. n. 4.
RVBRICA habens orationem perfectam ſufficit pro deciſione cauſæ, deciſ. 157. n. 11.
Amplia, ibid. num. 12.
per RVMOREM in contrarium immemorabilis interrumpitur etiamſi mille actus pro ea concurrant, & datur ratio, deciſ. 115. num. 8. & 9.

S

SACERDOS.

SAcerdoti Canonicatus collatus pluries non facit, quod etiam non Sacerdoti conferri valeat, deciſ. 169. n. 4.
Sacerdoti Parochus poteſt cuicumque concedere licentiam, vt coniungat in matrimonium ſuos ſubditos etiam extra ſuam parochiam, deciſ. 433. n. 3.
Sacerdoti onus impoſitum, & imponi ſolitum denotat non Sacerdoti non poſſe committi, deciſ. 169. n. 11.
Sacerdoti cuilibet in Altari publico celebrare licet, deciſ. 234. num. 1. & 2.
SACRA Congregatio Concilij contrarium tenet, deciſion. 73. num. 4.
SACRISTA in Eccleſia Cathedrali eſt dignitas, & requirit Sacerdotium, deciſ. 169. n. 8.
SALARIVM debetur Ærario ratione laboris, & ſeruitij præſtiti, deciſ. 2. n. 16. & 18.
SALINARVM conductor tempore locationis exacto non poteſt citra pœnæ incurſum ſalis venditionem explere dum venditio ad Principem priuatiuè ſpectat, deciſ. 199. n. 12.
Saluo iure clauſula à directa mandato vti modificatiua illud reſtringit ad quantitatem debitam, & ſaluat ab exceſſu, deciſ. 19. num. 4.

SALVIANVM.

in Saluiano ad auocandam poſſeſſionem bonorum debitoris, ſufficit extrema probata fuiſſe abſque alia diligentia, deciſ. 394. num. 9.
Saluiani concurrentibus requiſitis immiſſio in vim illius denegari non poteſt, deciſ. 259. n. 1.
Saluiani extrema ſunt creditum cum hypotheca, & poſſeſſio debitoris de tempore contractæ obligationis, deciſ. 40. n. 1.
ex Saluiano poſteriori immiſſio creditori conceditur recuſante anteriore recipere pecunias ſibi debitas, auctore Prætore in publico monte depoſitas, deciſ. 29. n. 4.
ex Saluiano immiſſio non conceditur illi, qui non probat hypothecam copulatiuè cum credito, deciſ. 225. n. 1.
Saluiani remedium non datur aduerſus poſſidentes ex credito anteriori, deciſ. 388. n. 1.
Saluianum ceſſat vbi non eſt hypotheca, deciſ. 220. n. 1.
Saluianum interdictum competit etiam pro fructibus cenſualibus maturis & maturandis, & competit recta via, abſque eo quod executiatur is, qui cenſum impoſuit, & vendidit, deciſ. 353. num. 1. 2. & 3.
Saluiani extrema ſunt creditum cum hypotheca, & poſſeſſio debitoris de tempore obligationis, deciſ. 108. n. 1.
Saluianum eſt fundatum in hypotheca creditoris, & poſſeſſione debitoris, deciſ. 220. num. 10. & 11.
Saluiani extremis iuſtificatis immiſſio creditori ex hoc iudicio conceditur, deciſ. 267. n. 4.
Saluianum pro recuperatione fideicommiſſi datur etiam fideicommiſſario particulari, deciſ. 268. n. 20.
ex Saluiano immiſſio conceditur illius extremis iuſtificatis, deciſ. 315. num. 3.
Saluiani probatis extremis immiſſio ex hoc iudicio etiam contra tertium poſſeſſorem conceditur, deciſ. 440. n. 2.
Saluiani extremis neceſſarijs probatis immiſſio ex hoc iudicio conceditur, deciſ. 394. n. 1. & 6.
Saluianum competit fideicommiſſario ratione hypothecæ, deciſ. 131. num. 3.
Saluianum competit contra debitorem debitoris non ſecus, ac contra principalem debitorem, deciſ. 394. n. 7.
in Saluiano creditum, & hypotheca ſunt requiſita ad agendum, deciſ. 28. num. 1.
Saluiani extrema ſunt creditum cum hypotheca, poſſeſſio debitoris de tempore obligationis, & rei conuenti, deciſ. 440. num. 1.
Saluianum vt competat neceſſarium eſt probare debitorem de tempore contractæ obligationis poſſediſſe, deciſ. 441. n. 4.
Saluianum requirit tantum poſſeſſionem, deciſ. 220. n. 8.
ex Saluiano immiſſus nomen veri poſſeſſoris adſcribere ſibi non poteſt, deciſ. 225. n. 3.
Saluianum datur pro fructibus, deciſ. 286. n. 7.
SANCTIO vti reſpiciens tempus futurum afficit eum contra quem emanauit quando publicè affixa, ſeu intimata perſonaliter fuit, deciſ. 89. n. 3. & 4.
Sancti Ioannis Hieroſolymitani eques abſens pro ſeruitio ſuæ Religionis reſidentiam conſequitur, deciſ. 88. n. 5. & 6.
Sanctus Stephanus Hungariæ Rex ſeq. & Regnum Sanctæ Sedi Apoſtolicæ ſubmiſit, deciſ. 536. n. 36.

SATISFACTIO.

Satisfactio debiti plena inſurgit, ex quo creditor numquam reſiduum perijt, deciſ. 478. n. 2.
Satisfactio ſalarij ex temporis lapſu, & adminiſtratione bonorum non præſumitur, deciſ. 84. num. 10. & 12.
Satisfacto creditore, bona ſunt reſtituenda debitori, deciſ. 53. num. 3.
Satisfactionis dotis præſumptio per viam compenſationis ex quo intret, deciſ. 411. n. 19.
Satisfeciſſe adminiſtrator præſumitur ſibi, deciſ. 168. n. 1. 2. & 10.

SCIENTIA.

ſine Scientia nullitatis ratificatio non inducitur, deciſion. 166. num. 11.
per Scientiam patientiam, & conſenſum, Pater quod filius proprio nomine negociaretur, lucra & fructus perciperet, & de illis ad libitum diſponeret cenſetur vſumfructum remiſiſſe quem habebat in bonis aduentitijs filij, deciſ. 24. n. 6.
Scientia contentorum in ſchedula ad teſtamenti validitatem in ſcriptis requiritur, ne ſit in poteſtate ſcribentis alijs hæreditates contra teſtantium voluntates deferre, deciſ. 239. n. 14.
Sciens ſe non teneri, clauſula, ſolet apponi, quando quis fideiubet, & certior fit de contentis in contractu cui accedit, deciſ. 70. num. 4.
ex Scientia ſola in donatione gratuita, & titulo lucratiuo facta, præſumitur ratificatio inducta, deciſ. 17. n. 7.
Rem repudiare nemo præſumitur voluiſſe ſibi gratuitam, & vtilem, ibid.
ex Scientia, ſed non præſumpta acceptatio in rebus vtilibus cenſetur inducta, deciſ. 313. num. 7. & 8.
Scientia plena, & diſtincta tam iuris, quàm facti in ratificante requiritur, deciſ. 393. n. 7.
Scientia non præſumitur, & debet ab allegante probari, deciſ. 365. num. 7.
Scientia de viſu, actuum frequentia, & diuturnitas temporis ſaltem per 40. annos requiritur ad probandam actus conſuetudinem, deciſ. 355. n. 7.
Scientia Procuratoris, & principalis deſumitur ex proteſtatione facta in actis ab vno ex illis, deciſ. 206. n. 3.
Scientia executorialium ſufficit, quod quouis modo innotuerit ad hoc vt relaxari poſſit declaratoria, deciſ. 236. n. 7.
Scientia præſumpta inducitur ex mentione expreſſa Auiæ, dec. 63. num. 3.
Scientiæ teſtes optimam cauſam reddentes, benè probant, deciſ. 54. num. 5.
Amplia, ibid. num. 6.
Sciens ſe non debere, & nihilominus ſoluit repetitio ceſſat quotieſcumque, deciſ. 26. num. 6.
Scientia vacationis in Canonicis, & Ordinatio præſumitur ſecus in Metropolitano, & Nuncio, deciſ. 318. n. 5. 6. & 7.
Scientia reſultat declaratoriæ indubitata ex recurſu ad alium incompetentem facto ad effectum obtinendi declaratoriæ nullitatem, deciſ. 7. n. 4.
Et ex contumacia non parendi, ibid. num. 5.
Scientia ſolemnis intimationis vices adimplet, deciſ. 142. n. 14.
de Scientia teſtatoris contentorum in teſtamento ex quo magna oriatur dubitatio, deciſ. 267. n. 9.
Scientia præſumptio contra minorem non admittitur, deciſ. 575. num. 13.
Scientiam diuerſitas excludit, deciſ. 520. num. 68.

SCHEDVLA.

Schedula Teſtamenti carens ſubſcriptione Teſtatoris, arguit

pluralitatem, deciſ. 72. num. 3.
Schedula ſigno Crucis coram duobus teſtibus ſubſcripta vices ſubſcriptionis ſupplet, & teſtator præſumitur omnia expreſſa in ſchedula antecedenter perlegiſſe, donec contrarium probetur, deciſ. 239. n. 6.
Declara quoties per aliquod tempus ſcripturam apud ſe retinuerit, ibid. num. 10.
Schedula alibi confecta, & immediatè à fœmina morti proxima ſubſcripta ipſius enarrationis ignorantiam præſumere facit in ſubſcribente, ibid. num. 11.
Amplia, ibid. num. 12.
Schedulæ inſtitutioni in dubio non decernitur executio, niſi priua de voluntate liberè inſtituentis conſtet, deciſ. 333. n. 1.
Schedulæ ſubſcriptio non operatur illius approbationem, quando dubium eſt an ſchedula vniformis ſit menti teſtatoris, deciſ. 239. num. 15.
Schedula declarationem omninò contrariam teſtamento recipere nequit, deciſ. 328. n. 12.
Schedula à fœmina lethali morbo laboranti ſigno Crucis ſubſcripta nullam in iudicio fidem obtinet, deciſ. 239. n. 1.
SCHOLASTRIA eſt dignitas & requirit perſonalem reſidentiam, deciſ. 298. n. 3.
Scholaſtria eſt incompatibilis cum canonicatu, qui reſidentiam pariter requirit in collegiatis, & Cathedralibus, ibid. n. 4.

SCRIBENS.

contra Scribentem Epiſtola plenè probat, deciſ. 168. n. 9.
contra Scribentem Litteræ probant, deciſ. 397. n. 5.
pro Scribente libri legaliter tenti etiam etiam probant, deciſ. 196. num. 2.

SCRIPTVRA.

per Scripturam immemorabilis, quæ contrariam obſeruantiam per neceſſe non excludat probari non poteſt, deciſ. 424. num. 6.
Scriptura, quæ non appareat ex actis non eſt habenda in conſideratione, deciſ. 314. n. 8.
Scriptura æquiuoca, & inueriſimilia non admittitur in concurſu aliarum probarionum certarum. Ibid. n. 9.
Scripturæ ſimplex copia ſine originali non probat, deciſ. 72. num. 1.
Scriptura quæ caret ſubſcriptione volita per Teſtatorem, etiam ſi eſſet originalis non ſubſtinetur, ibid. n. 4. & 5.
Scripturæ recognitio ſine partis citatione, non valet, ibid. n. 10.
Scripturæ veritas ſi ex coniecturis, & certis probationibus iuſtificari poſſit ex quibus antidatæ ſuſpicio tollatur, non poteſt obijci creditori quin à die datæ ius ſuum deducat, deciſ. 97. num. 10. & 11.
Scriptura priuata non probat, quando ad libitum patuit amoueri ex ea aliquod folium. Amplia, deciſ. 535. n. 62. & 63.
Scripturæ dicuntur informes, quando non fuerunt recognitæ, deciſ. 182. n. 38.
Scripturæ ex particulari archiuio extractæ non probant, deciſ. 71. num. 7.
Declara tamen, ibid. num. 8.
Scriptura ſuper contractu omnino perfectò inita præſumitur ad maiorem probationem, potius quam pro eius perfectione requiſita, deciſ. 84. n. 4.
Sed declara, ibid. num. 5.
Scripturæ duæ, quando habeantur pro vnica, & indiuiduali ſcriptura, deciſ. 536. n. 124.
Scripturæ priuatæ fides augetur morte ſcribentis, deciſion. 97. num. 13.
in Scriptura nomen ex interuallo appoſitum dicitur ſimulatum, deciſ. 524. num. 1.
Scriptura ſimplex & priuata non probat, deciſ. 42. n. 9.
Scriptura, cui non conueniunt qualitates in illa recenſitæ demonſtrat eſſe diuerſam, deciſ. 72. n. 2.
Scripturis antiquiſſimis ſtandum eſt in probanda identitate bonorum, amplia, deciſ. 520. num. 92. & 93.
Scripturis publicis, & inſtrumentis magis deferendum, quam teſtibus, deciſ. 520. n. 43.
Scripturæ informi obſeruantia dat fidem, & robur, deciſ. 457. num. 14.
Scriptura contra ſcribentem plenè probat, deciſ. 492. n. 6.
Scripturarum productio ad fabricationem proceſſus requiritur, deciſ. 470. n. 5.
Scripturas occultans præſumitur malam ius facere, deciſ. 112. num. 35. & 36.
in SCVTIS 5500. dos taxata eſt à Statuto, & Conſtitutione Sixti V. deciſ. 413. n. 14.

SÆCVLARIS.

Sæculares perſonæ habent facultatem ab Imperatore condendi legem etiam contra legem Principis, deciſ. 91. n. 12.
in Sæculari Eccleſia vnita Regulari Vicarius quod ſit amouibilis iuſtificatur ex remotione ſecuta alterius, & facta in ſecunda admiſſione mentione prioris, deciſ. 10. n. 10.

SEDES APOSTOLICÆ.

Sedi Apoſtolicæ Menſes Februarij, & Aprilis ſunt reſeruati, deciſ. 278. num. 3. & 4.
ad Sedem Apoſtolicam deuolutioni locus non eſt, niſi concludenter probata ſcientia patronorum, & Ordinarij, ac lapſu temporis poſt dictam ſcientiam, deciſ. 518. n. 3. & 4.
à Sede Apoſtolica confirmanda eſt concordia inter duas Eccleſias, deciſ. 115. n. 16.
à SENATV Neapolitano nullitates non audiuntur niſi appareat aliqua cauſa circa ipſius merita, deciſ. 104. n. 11.

SENTENTIA.

Sententiæ validitas in dubio præſumitur, ſi conſtiterit adfuiſſe neceſſaria in actis, deciſ. 552. n. 1.
ante Sententiam ius præſeruatum, etiam ipſa lata præſeruatum cenſetur, deciſ. 274. n. 3.
Sententia excommunicationis, quando eſt iniuſta eſt danda abſolutio, deciſ. 507. n. 6.
Sententiam impugnare non poteſt, qui ab ea non appellauit, quia illi cenſetur acquieuiſſe, deciſ. 23. n. 4.
Sententiæ nullitas non poteſt opponi quando fuit diuerſa cauſa defenſionis, deciſ. 341. n. 7.
Amplia, ibid. num. 8.
Sententia iniuſta nunquam rei iudicatæ vires acquirere poteſt, deciſ. 229. num 1.
Sententia lata cum legitimo contradictore facit ius quoad omnes, deciſ. 264. n. 11.
Sententiæ validitas ex reuolutione proceſſus apparet, deciſ. 130. num. 4.
Sententia quando eſt iuſta, reſtitutioni in integrum non eſt locus, deciſ. 308. n. 3.
Sententiæ validitas ex reuolutione proceſſus apparet, deciſ. 81. num. 2.
Sententia inter coniunctos eſt de colluſione ſuſpecta, deciſ. 264. num. 16.
Sententia lata contra poſſeſſorem defunctum poteſt exequi contra eius hæredem, & ſucceſſorem etiam ſingularem, deciſ. 258. num. 4.
Sententia in iudicatum tranſit ex defectu appellationis in tempore, deciſ. 130. n. 2.
Sententia quando non fuit executa, & *poſſeſſio beneficij eſt* vacans, ne fructus dilapidentur, debet apponi ſequeſtrum, deciſ. 418. num. 1.
Sententię iniuſtitia ex deciſionibus in cauſa factis liquet, deciſ. 242. num. 2.
Sententiæ virtus per præſcriptionem, & ſimulatio rei tranſactæ in iudicatum tollitur, deciſ. 187. n. 10.
Sententiæ iniuſtitia ex actis iuſtificanda eſt, deciſ. 270. n. 17.
Sententiæ validitas ex actorum reuolutione apparet, deciſ. 49. num. 1.
Sententiæ iniuſtitia præbet cauſam reſtitutionis in integrum, deciſ. 142. num. 3.
Sententia promulgata ſi nulla ſit, & iniuſta *non vulnerat obligationem* Cameralem, deciſ. 373. n. 2.
Sententiæ nullitas quando non adeſt ſemper ſententia vulnerans ſtat in ſuo robore, & tollit viam executiuam, ibid. n. 3.
Sententia euidenter iniuſta nunquam rei iudicatæ vires aſſumit, deciſ. 390. n. 1.
Sententia iniuſta tanquam læſiua meretur reſtitutionem in integrum, ibid. num. 2.
Sententiæ validitas ex actorum ſerie iuſtificari poteſt, deciſ. 344. num. 1.
Sententia lata in ſpretum appellationis interpoſitæ à grauamine eſt nulla, deciſ. 507. n. 8.
Sententia quando iudicatum tranſacta eſt reſtitutio in integrum non datur valida, & iuſta, deciſ. 461. n. 17.
Sententia nulla, & iniuſta poſſeſſorem non priuat, deciſ. 55. num. 4.
per Sententiam Litteræ Apoſtolicæ non cenſentur vulneratæ, quæ ſolum tangit illarum non iuſtificationem, vnde ſi *poſtea iuſtificentur* non amittunt viam executiuam, deciſ. 309. n. 43.
Sententiæ duæ inter ciues Romanos latæ ex Vrbis *ſtatuto* lib. 1. cap. 180. habent vim trium & obtinent vim rei iudicatæ, deciſ. 308. num. 1.
Et procedit etiam contra Eccleſias, & loca pia, ibid. num. 2.
Sententia licet obtenta à Procuratore minus legitimo ſubſtinetur ad fauorem pupilli, deciſ. 176. n. 7.
Quod declara, ibid. num. 8. 9. 10. & 11.
Sententias Rota Romana executioni non mandat quin prius de earum validitate, & iuſtitia delibet, deciſ. 78. num. 12.
Secus, ibidem num. 13.
Feudi Eccleſiaſtici inueſtitura ſine beneplacito Apoſtolico facta alterari non poteſt, ibid. num. 14.
Sententia lata contra mortuum ſuſtinetur, & ſola ignorantia mortis ad ſuſtinendum proceſſum ſufficit, deciſ. 381. num. 4. & 5.
Sed declara, ibid. num. 6. & 7.

Digitized by Google

Sententia ſine actis non probat, deciſ. 471. n. 7.
Sententia ſine actis probat quando verſamur in antiquis, ibidem num. 8.
Sententia, & mandatum ſi poteſt exequi ſuper portione citati abſque eo quod præiudicetur portioni non citati, valet proceſſus reſpectu citati, deciſ. 104. n. 9.
Sententia nulla in parte eſt nulla in totum, quando non eſt lata per Capita ſeparata, quod declara, deciſ. 507. n. 9. 10. & 11.
Sententiæ appellatio executionem impedit, deciſ. 147. n. 5.
Sententias Rota aliorum tribunalium executioni mandare non ſolet, donec de illarum iuſtitia deguſtet, deciſ. 215. n. 2.
Sententiæ, vt dicantur conformes ſat eſt, vt conueniant in effectu, & ſubſtantia, deciſ. 9. n. 2.
Sententiæ validitas ex actorum reuolutione de promitur, deciſ. 354. num. 1.
Sententia lata contra defunctum poteſt exequi contra hæredem, deciſ. 530. n. 4.
Sententia contra ſententiam nulla eſt, nec habet ſubſiſtentiam, deciſ. 191. n. 1.
Sententia iniuſta non tranſit in iudicatum, deciſ. 53. n. 1.
à Sententia graduatoria concurſus probatur, deciſ. 503. n. 5.
Sententiæ validitas ex reuolutione proceſſus iuſtificari poteſt, deciſ. 434. num. 1.
à Sententia appellanti priuatoria poſſeſſionis, manutentio debetur, deciſ. 147. n. 8.
Sententiæ validitas ex actorum reuolutione reſultat, deciſ. 15. num. 2.
Sententiæ iuſtitia ex deciſionibus in cauſa factis apparet, deciſ. 248. num. 5.
Sententiæ validitas ex actorum inſpectione apparet, deciſ. 374. num. 1.
Sententiæ iniuſtæ non ſunt executioni demandandæ, deciſ. 181. num. 2.
Sententiæ duæ in vim ſtatuti Bononię faciunt rem iudicatam, deciſ. 214. num. 1.
Sententiæ Rotalis iuſtitia deducitur ex deciſionibus in cauſa emanatis, deciſ. 532. n. 2.
Sententia remanet per appellationem ſuſpenſa, deciſ. 316. n. 7.
Sententia ob non proſecutam appellationem tranſitum facit in iudicatum, deciſ. 294. n. 1.
Sententia abſque citatione eſt nulla, deciſ. 506. n. 6.
Sententiæ validitas ex actorum reuolutione apparet, deciſ. 106. num. 1.
Sententia ſine contradictore lata eſt executioni demandanda, deciſ. 312. n. 4.
Sententiæ validitas ex actis iuſtificari poteſt, deciſ. 391. n. 1.
Limitatio, & reſtrictio facta contra tertios, illos non egreditur, ibid. num. 2.
Sententiæ validitas ex reuolutione proceſſus iuſtificatur, deciſ. 305. num. 2.
Sententia iuxta tenorem teſtamenti lata iniuſtitiæ labe dici non poteſt infecta, ibid. num. 3.
Sententia nulla cum omnibus inde ſequutis eſt reuocanda, deciſ. 511. num. 14.
Sententiæ iuſtitia ex deciſionibus in cauſa factis deprehenditur, deciſ. 130. n. 5.
Sententia vt ſuſtineatur debent omnes intereſſe in cauſa habentes citari, deciſ. 264. n. 13.
Sententiæ validitas ex actorum reuolutione reſultat, deciſ. 360. num. 1.
Sententiæ iuſtitia per 30. annos præſcripta, non poteſt obijci de mala fide, deciſ. 187. n. 9.
Sententia recipit interpretationem ex actis, deciſ. 310. n. 12.
Sententia propter defectum citationis intereſſe habentium in cauſa redditur inefficax, deciſ. 341. n. 1.
Sententia potius ob contumaciam, quam ob crimen lata non irrogat ſtatim infamiæ notam, nec afficit condemnatum pœnis in ſententia contentis, deciſ. 485. n. 7.
Sententię iuſtitia ex deciſionibus in cauſa factis reſultat, deciſ. 374. num. 2.
Sententia valida & iuſta eſt omninò confirmanda, deciſ. 352. num. 1.
Sententia nulla defectu mandati poteſt confirmari, deciſ. 104. num. 16.
Sententia tranſit in rem iudicatam appellatione non proſecuta, & fatalibus, non prorogatis, deciſ. 15. n. 1.
Sententia lata ex falſis allegationibus dicitur notoriè iniuſta, deciſ. 107. num. 2.
Sententiæ ſunt conformes quando poſterior anteriorem confirmat, deciſ. 181. num. 1.
Sententiæ nullitas reſpectu minorum reddit ſententiam nullam etiam quoad non minores ob connexionem iurium, deciſ. 104. num. 1.
Sententiæ validitas ex actorum reuolutione apparet, deciſ. 187. num. 2.
Sententia extinguitur per appellationem, deciſ. 55. n. 11.
Sententiæ validitas ex actorum reuolutione reſultat, deciſ. 248. num. 4.
Sententiæ validitas læſionem excludit, ſine qua non competit in integrum reſtitutio, deciſ. 294. n. 3.
Sententia lata contra aliam validam, & quæ tranſiuit in iudicatum eſt ipſo iure nulla, deciſ. 443. n. 1.
Sententię iuſtitia ex deciſione in cauſa emanata reſultat, deciſ. 280. num. 2.
Sententia ad ſpolium iudiciale euitandum ex eiſdem actis iuſtificari debet, deciſ. 138. n. 4.
Sententia lata in ſpretum appellationis interpoſitæ à grauamine eſt nulla, deciſ. 507. num. 8.
Sententia lata fauore defuncti eſt exequenda fauore hæredis, deciſ. 530. num. 1.
Sententia ne dicatur deſerta appellans debet citare infra annum, deciſ. 294. n. 2.
Sententiarum virtutem euitare non poteſt reus citationis omiſſæ prætextu, quando in executionem earum contra correum expeditarum mandato Rotali paruit, deciſ. 192. n. 3.
Sententia excommunicationis, quando eſt iniuſta eſt danda abſolutio, deciſ. 507. n. 6.
Sententia nulla in parte eſt nulla in totum, quando non eſt lata per Capita ſeparata, quod declara, deciſ. 507. n. 9. 10. 11.
Sententia per appellationem ſuſpenſa non nocet penſionario ad impediendam manutentionem, deciſ. 18. n. 5.
Sententiæ validitas ex proceſſus reuolutione iuſtificatur, deciſ. 280. num. 1.
Sententia citata parte obtenta, & executioni demandata bonum Ius illius, ad cuius fauorem emanauit inducit, deciſ. 284. num. 9.
Sententia Iudicis fundata in erroneo ſuppoſito, dicitur ipſo iure nulla, nec executionem meretur, deciſ. 376. n. 2. & 3.
Sententia lata à Iudicibus reuocatis eſt nulla, deciſ. 104. n. 15.
Sententiæ iniuſtitia rem iudicatam excludit, deciſ. 142. n. 2.
Sententia intereſſe habentibus non citatis lata nullius eſt roboris, deciſ. 264. n. 14.
Secus eſt quando alij ſucceſſiſſent in iuribus tunc citatorum, ibid. num. 15.
Sententiæ tot dicuntur quot ſunt capita, deciſ. 502. n. 13.
Sententia contra legitimè citatum venit exequenda, deciſ. 341. num. 9.
Sententia ex quo ſuſtineri non valeat, deciſ. 264. n. 12.
Sententiæ validitas ex Actorum reuolutione apparet, deciſ. 242. num. 1.
Sententia excommunicationis abſque citatione perſonali, eſt nulla, & inualida, deciſ. 496. n. 4.
Sententiæ validitas ex actorum reuolutione apparet, deciſ. 284. num. 1.
Sententia, mandatum, & executio propter exceſſum corruunt, deciſ. 187. n. 10.
Sententia vt valeat debent eſſe præſentes vel legitimè vocati omnes, quos negotium tangit, deciſ. 206. n. 1.
Sententia lata ex falſis allegationibus dicitur ipſo iure nulla, deciſ. 507. num. 1.
Sententias Rota non attendit aliorum Tribunalium, niſi cauſa cognita etiamſi fuerint in iudicatum tranſactæ, deciſ. 80. n. 9.
Sententiæ Iuſtitia ex deciſionibus in cauſa factis apparet, deciſ. 434. num. 2.
Sententia lata ob contumaciam eoſdem producit effectus contumaciales, quos produceret illa ob delictum, deciſ. 485. n. 9.
Sententiarum validitas ex actorum reuolutione reſultat, deciſ. 181. num. 3.
Sententia non afficit eum, contra quem lata non fuit, deciſ. 257. num. 12. & 13.
Sententia abſque citatione nihil valet, deciſ. 80. num. 8.
Sententia lata ex falſis allegationibus dicitur ipſo iure nulla, deciſ. 507. num. 1.
Sententiæ nullitas non inducitur quando apparet minori nullas legitimas defenſiones competijſſe, deciſ. 104. n. 2.
Sententiæ Iuſtitia ex deciſionibus in cauſa factis iuſtificari poteſt, deciſ. 284. n. 2.
in Sententia Ægidiana non intrat quando adeſt mixtura, quod limita, deciſ. 502. n. 11.
Sententia ſine actis quando probet, deciſ. 536. n. 40.
Sententia producta contra producentem probat, deciſ. 335. n. 9.
In Sententia verba ſunt intelligenda ſecundum expreſſa, ad quam relationem habent, deciſ. 149. n. 15.
Sententia iniuſta non nocet, deciſ. 257. n. 14.
Sententia nulla non attenditur, deciſ. 420. n. 16.
Sententia re melius perpenſa poteſt reuocari, deciſ. 13. n. 10.
Securitas ſolutionis ex fideiuſſione oritur debiti, deciſ. 57. num. 14.
Sententiare Iudex poteſt non obſtante renunciatione partis aduerſæ, illamque in expenſis condemnare, deciſ. 522. n. 9.

Sententię iuſtitia ex deciſionibus in cauſa factis apparet. deciſ. 181. num. 4.
Sententia iuſta rei iudicatæ vires aſſumit, deciſ. 307. n. 1.
Sententiæ iniuſtitia æquiparatur nullitati, & validè ferri poteſt ſententia ſecunda contra primam, deciſ. 373. n. 4.
Sententia iniuſta habetur ac ſi edita non fuiſſet, deciſ. 147. n. 11.

SEPARATIO.

Separatione territorij facta habitantes in territorio ſeparato non dicuntur amplius in Diœceſi, nec de Diœceſi Epiſcopi, deciſ. 99. num. 3.
Separatio locorum, & incolarum exemptio dicitur effectuata mediante conceſſione Apoſtolica habente clauſulam *ſublata*, & decretum irritans, deciſ. 99. n. 5.
ad Seruandam promiſſionem promittens, tenetur, deciſ. 336. num. 3.

SERVITVS.

in Seruitute aſſerenti rem aliquam eſſe incumbit onus per concludentes probationes ſeruitutem iuſtificare, deciſion. 398. num. 1.
Seruitutem allegans pro ſe debet probare eam acquiſiuiſſe vel pacto, vel teſtamento, vel præſcriptione, ibid. num. 3.
Seruitutem tranſitus prætendens, debet probare tranſitum iure ſeruitutis ſucceſſiſſe cum potuerit eſſe iure familiaritatis, ibid. num. 4.
ad Seruitutem itineris probandam non ſufficit quælibet probatio, ſed debet eſſe immemorabilis, ibid. n. 5.
Seruitus diſcontinua, vt acquiratur ſufficiunt decem anni inter præſentes, & viginti inter abſentes, ibid. num. 6.
Sed declara, ibid. num. 7.
Seruitutem itineris qui aliunde quam per vicini prædium habere nequit, per illud tranſire valet, ibid. n. 11.
Seruitutem itineris per prædium vicini prætendente vicino requiritur electio ſitus domino prædij minus damnoſi, & ſolutio, ibid. num. 12.
Seruituti non eſt locus, quoties illam obtinendi neceſſitas ceſſat, ibid. num. 13.
Seruitutem fondo inhærere aſſerenti illi probandi onus incumbit, deciſ. 416. n. 2.
Seruitutem prætendens probare debet eam acquiſiuiſſe pacto præſcriptione, vel teſtamento, deciſ. 416. n. 3.
Seruitus itineris, paſcendi &c. eſt diſcontinua, quia ſine facto hominis ſemper exerceri non poteſt, ibid. n. 4.
Seruitus diſcontinua vt inducatur requiritur immemorabilis, & vſus tanti temporis, cuius in contrarium memoria hominum non extet, ibid. n. 5.
Seruitus etiam diſcontinua decem annis inter præſentes, & viginti inter abſentes inducitur ſed declara, ibid. num. 11. & 14.
Seruitus, quando dicatur realis, deciſ. 276. n. 18.
Seruire non debet frater debitor alteri fratri, deciſion. 179. num. 15.
Seruitutem allegans, grauatur onere pleox, & concludentis probationis, deciſ. 276. n. 1.

SEQVESTRVM.

Sequeſtrum poſſeſſioni lite pendente occupatæ eſt apponendum, ne attentans commodo vitioſæ poſſeſſionis gaudeat, deciſ. 418. num. 5.
Sequeſtrum apponitur conſtito de attentatis, ne attentans, commodo vitioſæ poſſeſſionis gaudeat, deciſ. 174. n. 7.

SÆVITIA.

Sæuitia viri in vxore non probatur per teſtes de auditu, deciſ. 164. num. 3.
Sæuitia viri præterita reſultat ex verbis contumelioſis, deciſ. 514. num. 2.
Sæuitia reſultans non ex vnico actu, ſed ex pluribus in genere probantur per Teſtes ſingulares, deciſ. 514. n. 14.
Sæuitia viri præterita, & futura tribuunt vxori iuſtam cauſam ab eo recedendi, deciſ. 314. n. 1.
Sæuitia viri in vxorem, facit amittere tertium dotale, deciſ. 164. num. 2.
Sexus fœmineus deſcendentium Emphyteutæ non eſt præferendus ſexui maſculino deſcendentium ipſius vt ille excedat neptes, hic non excedat nepotes, deciſ. 195. n. 4.

SIGNA.

Signo Crucis ſchedula coram duobus teſtibus ſubſcripta vices ſubſcriptionis ſupplet, & teſtator præſumitur omnia expreſſa in ſchedula antecedenter perlegiſſe, donec contrarium probetur, Declara quoties per aliquod tempus ſcripturam apud ſe retinuerit, deciſ. 239. n. 6. & 10.
de Signis inſerentibus ex neceſſe Collegium, Collegialitatem Teſtes non deponentes non probant, deciſ. 192. n. 20.
Signa Notarij Inuentarium habens dicitur publicum, deciſ. 273. num. 6.
Signaturæ Iuſtitiæ reſcriptum intelligitur, prout de Iure, deciſ. 51. num. 9.
Similitudinem dictiones, *alij*, *alia* inferunt qualitatum ſupra expreſſarum, deciſ. 141. num. 7.
Similia expreſſis dictio, *alys* implicat, deciſ. 536. n. 79.
Sindicus quando poteſt Marſupium Communitatis obligare, deciſ. 113. num. 20.
Simplex Ordo eſt ſubiectus fraudibus, quia poteſt per alium Ordinem reuocari, vel præuentiua exactione deludi, deciſ. 495. num. 10.
Simplex aſſertio nihil valet, deciſ. 527. n. 57.

SIMVLATIO.

Simulationis exceptio non iuſtificatur ex præſumptionibus, & coniecturis, deciſ. 24. n. 10.
Simulatio cum non ſit odioſa legibus ad illam inducendam opus non eſt probare cauſam ſimulandi, deciſ. 198. n. 3.
Simulatio quando eſt in perſonis, & veritas in actu quæritur Ius veræ perſonæ, & non fictæ, deciſ. 198. n. 1.
Simulatio licita eſt de perſona ad perſonam, deciſ. 198. n. 2.
Simulatio dotis allegari non poteſt contra propriam aſſignationem, deciſ. 214. n. 12.
Simulatè ea, quæ fiunt ſubſiſtentiam non habent, deciſ. 37. num. 3.

SINGVLA.

in Singularem ſucceſſorem, ius recipiendi tranſit, deciſ. 271. num. 14.
Singula quæ de per ſe non ſufficiunt, ſimul iuncta pro ſufficienti probatione deſeruiunt, deciſ. 168. n. 14.
Singula quæ non proſunt vnita iuuant, deciſ. 389. n. 8.
in Singularitatem pluralitas reſolui nequit, deciſ. 311. n. 10.
Situationem exemptio probat, deciſ. 232. n. 4.
Sobolis ſpes per inſtitutum procreandæ expreſsè à Teſtatore vocatæ purificationem ſubſtitutionis videtur excludere, deciſ. 103. num. 11.
Declara tamen, ibid. num. 12. & 13.
Amplia, ibid. num. 14.
contra Socerum Maritus pro dote, non habet actionem, deciſ. 413. num. 19.

SOCIETAS.

Societas initæ ſortis, ſeu capitalis, ſalui, & certi moderati lucri Romæ, & paſſim per totam Italiam approbatur, deciſ. 74. num. 18.
Amplia, ibid. num. 19.
Societatem eſſe validam aſſerens, validitatem, & valorem officij capacem probare tenetur, deciſ. 379. n. 23.
Societas benè probatur ex actionibus conſenſum ſiue expreſſum, ſiue tacitum, ſiue coniecturalem, vtriuſque partis importantibus, deciſ. 241. n. 2.
Societas vt inducatur neceſſarium eſt, vt quis tanquam ſocius contrahat, non pro ſe, ſed communi nomine, deciſion. 56. num. 15.
Societatis in contractu vel ratihabitio ad cautelam requiritur, vel eſt neceſſaria in caſu, quo à ſtipulante nomine abſentis *perſona* expreſſa non fuerit, ſuper cuius vitæ periculo *reſidet ſocietas*, deciſ. 59. num. 16.
Et ratio, ibid. num. 17.
Societate conſiſtente contractus factus cum vno ex ſocijs ſuper eadem negotiatione etiam nomine alterius celebratus cenſetur, deciſ. 79. num. 1.
Societate diſſoluta ſocius nihil prætendere valet, deciſ. 491. num. 2.
Societatis contractus pro eius ſubſtantia, nullam requirit ſcripturam, deciſ. 241. num. 1.
Societatis regulis, & naturæ repugnat, quod ſocijs creditum, & debitum eodem modo quo cæteris creditoribus, & debitoribus detur, deciſ. 56. num. 12.
Societates vltra valorem ſcienter contractæ ſuſtineri nequeunt in vim cuiuſcumque alterius contractus, deciſion. 379. numer. 15.
Societas non poteſt dici contracta ſuper exceſſu valoris officij, cum deficiat id, ſuper quo contrahi poſſit, deciſ. 379. n. 8.
Et tali modo contractam opus eſt cum nouo partium conſenſu denuo contrahere, ibid. num. 9.
Societas virtute iuramenti, non tranſit ad hæredes, deciſ. 4. num. 12.
Societas vt valida ſit non valor officij, ſed fructuum quantitas debet attendi, deciſ. 379. num. 4.
Societatem fuiſſe contractam inter duos deſumitur ex inſtrumentis, & libris, in quibus duorum tantum nomina ſociorum ſunt deſcripta, deciſ. 56. n. 2.
Societas ad hæredem non tranſit, niſi exprimatur, deciſ. 4. n. 3.
Societatem intuitu ſuſtentationis litis fuiſſe contractam, ex illius continuatione per multos annos probatur, deciſ. 325. num. 10.
Societas ceſſante lucrorum communicatione contracta non cenſetur, cum deficiat cauſa principalis propter quam contrahi ſolet ſocietas, deciſ. 56. num. 4.

Socie-

Societatis contractus ex ſui natura partis vtriuſque conſenſum requirit, deciſ. 59. n. 1. & 10.
Societas vt duret inter ſuperſtites ſpecialis conuentio requiritur, deciſ. 4. num. 7.
in Societate quis ſolet admitti ob pretioſam eius operam, deciſ. 26. num. 1.
Societas, morte vnius ſocij diſſoluitur, deciſ. 4. n. 1.
in Societate, non poteſt etiam ab initio paciſci, vt hæres ſuccedat ſocietati, deciſ. 4. n. 2.
Societate ſocius ceſſante ad grauamina ſocietatis adimplenda non tenetur, deciſ. 241. n. 4.
Societas ex quo arguatur, deciſ. 79. n. 6.
Societas non probatur niſi per actus concludentes, & indubitatos, & qui citra ius, & nomen ſocij fieri non poſſunt, deciſ. 56. num. 9.
Societas officij ob deficientiam ſubiecti eſt nulla, deciſ. 379. num. 7.

SOCIVS.

Socij ex librorum ſocialium intitulatione arguitur quinam ſint, deciſ. 56. n. 1.
Socius promittens per ſe, & hæredes ſuos, non facit vt hæredes ſuccedant ſocietati, deciſ. 4. num. 6.
Socius quod talis ſit ex quo deprehendatur, deciſ. 241. n. 6.
Socius ſi talis non fuiſſet ordinem faciendi ſolutionem à conſocio non recepiſſet, deciſ. 241. n. 3.
ad Sociale debitum ſolutio non ad nouum cuius nondum ceſſit dies, debet omninò referri, deciſ. 79. n. 9.
Socius ceſſante ſocietate ad grauamina ſocietatis adimplenda non tenetur, deciſ. 241. n. 4.
Socius ille non arguitur, qui tanquam iuuenis, & famulus alicui negotiationi inſeruit, deciſ. 56. n. 14.
Socius diſſoluta ſocietate, nihil prætendere valet, deciſ. 491. num. 2.
Socium ſe eſſe prætendens debet probare negotiationem etiam nomine proprio geſtam fuiſſe, deciſ. 56. n. 3.

SOLEMNITAS.

Solemnitates requiſitæ in inſtrumento venditionis bonorum communitatis interueniſſe præſumuntur ex lapſu pluſquam centum annorum à die factæ venditionis, deciſ. 461. n. 6.
Solemnitates contractus inter duas fœminas initus non requirit, deciſ. 378. num. 12.
ſine Solemnitatibus debitis laudum latum non ſubſtinetur, deciſ. 56. num. 18.
Solemnitates adhibitæ faciunt præſumere omnia ritè, & rectè geſta fuiſſe, deciſ. 473. num 6.
Solemnitatibus miles non ſubiacet, deciſ. 166. n. 5.
Declara tamen, ibid. num. 6.
Solemnitates ſtaturariæ in donationibus correſpectiuus requiruntur, quando ſunt factæ à minoribus, deciſ. 360. n. 13.
Solemnitates, & inſinuatio ad euitandas fraudes, in renunciatione in qua minores damnum recipere poſſunt requiruntur, deciſ. 36. num. 3.
ſine Solemnitatibus à minore peractus contractus valere cenſetur, donec nullitas ab ipſo opponatur, deciſ. 224. n. 8.
Solemnitates eaſdem ratificatio requirit, quas requirebat contractus, deciſ. 114. n. 13.
Solidatio computorum probat concludenter creditum contra ſolidantes in ſumma in computis firmata, deciſ. 196. n. 1.
de Solidatione quietantia, non conſtante referri debet ad contentam in apoca, deciſ. 97. n. 6.

SOLITA.

Solitum teſtatoris eſt inſpiciendum in taxatione alimentorum quando per fideicommiſſum relicta fuerunt non adiecta quaotitate, deciſ. 442. n. 2. & 3.
Solitum quod eſt fieri, facilè poteſt impetrari, deciſion. 310. num. 5.
ex Solito Papæ eius voluntas deprehenditur, ibid. n. 6.
Solitum ex vrbanitate mera, ea quæ proueniunt, non conſtituunt, deciſ. 282. num. 12.

SOLVTIO.

Solutio maioris partis inducit præſumptionem ſolutionis etiam reſidui ſtante lapſu longi temporis, quod amplia inter coniunctos, deciſ. 227. num. 4.
Soluta dos ex quibus præſumatur etiam in præiudicium tertij, deciſ. 408. n. 4.
Solutio dotis quod integrè facta fuerit ex quibus reſultet, deciſ. 314. num. 1.
Solutione quæcumque tollitur obligatio, deciſ. 490. n. 8.
Solutio legatorum benè inducit approbationes teſtamenti, deciſ. 213. num. 3.
Solutio decimarum non poteſt fieri niſi per modum pretij varij iuxta bonorum augumentum, & decrementum, deciſ. 93. num. 8.
Solutio Dotis ea quibus arguatur, deciſ. 227. n. 5. & 6.
pro Solutione ſpecies licet in ſolutum, detur quantitatis Dotis non tollitur, quin Dos in quantitate conſiſtat, deciſ. 376. num. 25.
in Solutum aſſignatio arguitur, ex quo res ſine præfinitione temporis tradita fuit, cum facultate ipſam retinendi, donec ſimilis eiuſdem valoris reddatur, deciſ. 205. n. 6.
Solutionis Dotis præſumptio reſultat, ex quo coniuges de quantitate Dotis, nunquam quæſierunt, deciſ. 455. n. 5.
Solutionem indebitè factam, deciſ. 479. n. 5. & 6.
Solutio Gabellæ ſecundum communem, & veriorem ſententiam, ad emptorem ſpectat, deciſ. 121. n. 7.
Solutio conſiderabilis ſummæ non eſt veriſimile, quod fiat ſine quietantia, deciſ. 263. n. 6.
in Solutionem crediti, hæres beneficiatus exiſtente hæreditate non ſoluendo, poteſt nomina debitorum dare, deciſ. 34. n. 8.
Solutio facta nomine non debentis, eſt reſtituenda, deciſ. 479. num. 10.
ad Solutionem integram emphyteuta ſemper tenetur, non habita ratione ſterilitatis, & diminutionis, niſi in totum res perierit, deciſ. 338. n. 4.
Solutio ſine Papæ auctoritate, Miniſtrorum incuria facta, non poteſt Eccleſiæ præiudicare, deciſ. 300. n. 5.
Solutionem magnæ quantitatis, liber etiam titularis non probat, deciſ. 407. n. 6.
Soluto debito pignus extinguitur, & res libera ab omni obligatione medio tempore contracta ad debitorem redit, deciſ. 260. num. 11.
Solutione ius creditoris tollitur, & eradicata remanet omnis actio, quæ amplius per ceſſionem transferri non poteſt, deciſ. 429. num. 3.
ad Solutionem illarum pecuniarum Mulier tenetur, quæ in extinctionem proprij debiti inſeruierunt, etiamſi contraxerit ſine ſolemnitatibus ſtatutarijs, deciſ. 265. n. 13.
Solutio benè probatur ex partitis extractis à creditoris libris, deciſ. 479. num. 1.
Solutio quando dubium eſt an in cauſam capitalis, vel fructuum ceſſerint, referri debet ad ſatisfactionem fructuum, ita vt reſiduum intelligatur, & ſit ſors principalis, deciſ. 393. n. 1.
Solutionem, reſtitutio de ſui natura ſupponit antecedentem, quia nemo reſtituit, quod antea non recepit, deciſ. 314. n. 2.
Solutio paulo poſt obitum patris à filio facta, præſumitur de pecunijs hæreditarijs facta, niſi contrarium oſtendatur, deciſ. 422. num. 5.
Solutio æris alieni in caſu donationis omnium bonorum, & iurium ſpectat ad donatarium, deciſ. 12. n. 6.
Solutionis deſtinatio certo tempore faciendæ, fit cauſa commodioris ſolutionis, deciſ. 343. n. 2.
Solutio terminorum facta à titulari defuncto penſionario, iſti ſuffragatur aduerſus titularem viuentem, deciſ. 18. n. 2.
Solutio integra Dotis, quod facta fuerit admittitur ſi maritus per actum inter viuos, eam recepiſſe fateatur, deciſ. 386. n. 13.
Solutionem partita probat, donec contrarium concludentiſſimè probatur, deciſ. 23. n. 7.
Solutionem depoſitum legitimè factum probat. deciſ. 29. n. 4.
in Solutum ratio nulla non nouat præcedentem obligationem; deciſ. 114. n. 5.
Solutio imaginaria conſiſtit in animo, nec ſimpliciter inducitur, ſed præſumitur, deciſ. 517. n. 6.
Solutionis die nondum aduenta, debitor non poteſt dici conſtitutus in mora, deciſ. 286. n. 5. & 6.
Ratio, ibid. num. 7.
Soluere Donatarius vniuerſalis, non dato alio hærede, tenetur debita donantis, deciſ. 14. n. 15.
Solutiones factæ à matre abſque mandato nullum præiudicium filio inferre valent, deciſ. 259. n. 7.
Solutione æris alieni, ſecuta poſt impoſitionem Cenſus ad hunc effectum factam, verſio benè probatur, deciſ. 262. n. 10.
Solutio ad ſociale debitum, non ad nouum cuius nondum ceſſit dies, debet omninò referri, deciſ. 79. n. 9.
Solutio indebitè facta, venit reſtituenda, deciſ. 479. n. 2.
in Solutum ratio debet ex primi claris verbis, deciſ. 114. n. 4.
Solutio Dotis quod facta fuerit, ea quibus arguatur. deciſ. 386. n. 9.
Solutio imaginaria in bonis hæreditarijs ad fauorem hæredis creditoris intrat, vt non ſubiaceat reſtitutioni fructuum, non autem, vt efficiatur Dominus, deciſ. 247. n. 4.
Solutio debet regulari ſecundum ſuam cauſam, & ſecundum eam declaratur, deciſ. 281. n. 12.
in Solutum datio annullata annullatur etiam illius confeſſio, deciſ. 179. num. 19.
Solutio crediti clari non poteſt retardari per exceptionem turbidam, deciſ. 168. n. 4. 5. 6. 7. & 8.
Solutio ſubſequuta declarat qualitatem obligationis, deciſ. 510. num. 10.
Solutionem facta retentio exigit de proprijs bonis debitorum illius, cuius bona retineri prætenduntur, deciſ. 65. n. 9.
Solutio indebiti eſt concludenter probanda, deciſ. 379. n. 21.

Soluendo hæreditas defuncti ſemper præſumitur, & hæredi neganti, incumbit onus probandi negatiuam, deciſ. 506. n. 13.
ad Solutionem collectarum, Coloni non tenentur pro prædijs, ſed pro fructibus, deciſ. 181. n. 8.
ad Solutionem debitorum hęres vniuerſalis defuncti tenetur, deciſ. 356. num. 15.
Sed intellige volente, & declarante hærede vniuerſali, ibidem num. 16.
Solutio determinato tempore facienda, venit de neceſſitate obligationis, deciſ. 210. n. 25.
Solutione eius quod debetur creditum tollitur, deciſ. 402. n. 1.
Solutum indebitè eſt concludenter probandum, deciſion. 74. num. 24.
Solutio bona fide facta, non eſt iteranda, deciſ. 490. n. 5.
Solutionem quietantia benè probat, deciſ. 263. n. 1.
Solutiones Cambiorum ſubſtineri debent, quamuis tenori pragmaticæ repugnent, deciſ. 126. n. 35.

SOLVENS.

Soluenti extra formam, & modum conuentum, defectus imputari debet, qui iterum ad ſoluendum tenetur, deciſ. 263. n. 9.
Soluens ærarius partem inexactorum totum debitum agnouiſſe cenſetur, deciſ. 2. n. 19.
in Soluente penſionem, mandatum præſumitur titulari, etiam in eiuſdemmet titularis præiudicium, pro manutentione in penſionatij fauorem decernenda, deciſ. 59. n. 8.
ad Soluendum æs alienum donantis donatarius vniuerſalis omnium bonorum, quando quis eſt tenetur, deciſ. 14. n. 37.
Soluentes expenſas presbyteri ab Epiſcopo in lite factas cenſentur actis ab Archipresbytero geſtis inhærere, & ſententias acceptaſſe, ita vt eas non poſſint amplius impugnare, deciſ. 156. num. 11.
in Soluente quando reſultet mala fides aperta, ita vt ſoluendo, non remaneat liberatus, deciſ. 521. n. 14.
Soluere debitor poteſt vnum pro alio, quando creditori, nullum incommodum eſſet allaturum, deciſ. 500. n. 1.
Soluens creditoribus anterioribus in eorum locum ſuccedit, deciſ. 259. num. 2.
Sed declara, ibid. num. 3. & 4.
Solui creditoribus poſterioribus, creditor anterior patiens ſibi imputare debet, deciſ. 443. n. 6.
Soluens hæres etiam Beneficiatus credita poſteriora ſcienter, de proprio tenetur, deciſ. 521. n. 15.
Et ita in praxi ſeruatur, ibid. num. 16.
Soluere hęres poteſt ſuo creditori nomen debitoris ante denunciationem ſibi factam à creditore ſui creditoris, deciſ. 443. n. 5.
Soluendi obſeruantia, & percipiendi fructus ad ſummam diminutam, declarat Cenſum fuiſſe redactum, deciſ. 209. n. 1.
ad Soluendum aliquid obligans ſe in forma Cameræ, compelli poteſt ad ſolutionem, deciſ. 512. n. 1.
Soluendo debitor quando notoriè non eſt, non eſt neceſſe illum excutere, deciſ. 408. n. 8.
Soluens indebitum, indebitum eſſe, & ſe per errorem ſoluiſſe, probare tenetur. deciſ. 26. n. 10.
Soluendo Mercatores hodie ſunt, & magnis facultatibus abondant, deciſ. 160. n. 15.

SOROR.

de Sororibus, ac de filiabus ſubſtitutio pure, & ſimpliciter loquens naſcituris facit, quod portio filiarum, quæ natæ non fuerunt, accreſcat alijs ſubſtitutis, deciſ. 203. n. 7.
Sororis paupertas, præferri debet paupertati fratris, deciſ. 179. num. 29.
Soror renuncians ad fauorem fratrum etiam bona, quæ ſibi donata fuerint, transfert in illos actualem bonorum donatorum poſſeſſionem, deciſ. 321. n. 2.

SORS.

Sortis depoſitum fit, vt debitor volens cenſum redimere abdicet à ſe dominium pecuniarum, donec creditor legitimè interpellatus ad recipiendum, & non compareat pecunias ad ſui libitum recipere valeat, deciſ. 171. n. 9.
in Sortem principalem cambia quando non debentur, tunc ſi ſoluantur fructus, illi ipſo iure cedunt, deciſ. 144. n. 6.
in Sortem vſuræ illicitæ imputantur, deciſ. 370. n. 22.

SPECIES.

Species licet in ſolutum detur pro ſolutione quantitatis Dotis, non tollitur, quin Dos in quantitate conſiſtat, deciſ. 376. num. 25.
Species genus comprehendit ſub ſe, deciſ. 533. n. 6.
SPECIFICE, & particulariter probata poſſeſſio præfertur illi, quæ generaliter probata fuit, deciſ. 387. n. 4. & 8.
niſi Specificè exprimatur pactum ſubſequenter in vnico contractu adiectum non cenſetur à præcedentibus receſſum, deciſ. 35. num. 5.
Specificè Teſtes, & ad rem deponentes magnum probationis gradum conſtituunt, deciſ. 311. n. 16.
Specifica probatio poſſeſſionis ſemper eſt præferenda in concurſu generalis, deciſ. 559. num. 14.
SPES ſobolis per inſtitutum procreandæ expreſsè à Teſtatore vocatæ purificationem ſubſtitutionis videtur excludere, deciſ. 103. num. 11.
Declara tamen, ibid. num. 12. & 13.
Amplia, ibid. num. 14.
Spes filiorum primogenitura debet in ſuſpenſo remanere, donec adſit, deciſ. 437. n. 6.
SPOLETI Statutum prohibet ne Dos vltra ſcuta 500. ab eius Ciuibus aſſignari valeat, & requirit coniuncti Senioris præſentiam in contractibus mulierum, deciſ. 119. n. 3.
ad SPLENDOREM ſuæ familiæ in poſteris conſeruandum, Teſtator quando dicatur potius reſpexiſſe, quam ad proximitatem, & agnationem, deciſ. 437. n. 5.

SPOLIVM.

ad Spolium iudiciale euitandum Sententia ex eiſdem actis iuſtificari debet, deciſ. 138. n. 4.
Et ita paſſim practicatur, & in omnibus ſententijs poſt executionem, ibid. num. 5.
ad Spolium excuſandum etiam nouæ Iurium productiones fieri permittuntur, ibid. n. 1.
Spolij limitatio ex quibus reſtricta appareat, *ibid. n. 3.*
Spoliatori remiſſoria concedi ſolet etiam concurrente fumo, & ceſſante calumnia, ibid. num. 1.
Spolij exceptio attendi debet ad retardandam ſolutionem, deciſ. 512. num. 4.
Spolij ratificatio ex quibus iuſtificetur, deciſ. 335. n. 14.
Spolia Defunctorum Canonicorum Sancti Saluatoris ſpectant ad eorum Religionem, deciſ. 359. n. 14.
Spolium quando non fuit violentum, ſed iudiciale, tunc non poteſt impedire ſolutionem, deciſ. 512. n. 5.
Spolij actio competit etiam ei, qui mala fide poſſidet etiam contra bona fide poſſidentem, deciſ. 60. n. 11.
Spoliatoris Iure, qui vtitur poſt intentatum ſpolij, Iudicium ſpolio renunciare debet, deciſ. 335. n. 13.
Spoliatus ante omnia debet reſtitui, deciſ. 421. n. 8.
Amplia, ibid. num. 9.
Spoliatus habens ſe pro non ſpoliato animo poſſeſſionem retinere cenſetur, cum remaneat apud ipſum ciuilis poſſeſſio, deciſ. 60. num. 6.
Spoliatus ante omnia debet reſtitui, deciſ. 23. *num.* 1.
Spoliatoris poſſeſſio ex litis ſubſtentatione adminiculata Inſtrumento apprehenſionis ipſius reſultat, deciſ. 178. n. 4.
Spoliato competit manutentio, deciſ. 508. n. 15.
Spoliatus à Iudice non eſt ſtatim reſtituendus, deciſ. 55. n. 5.
Spoliato poſt lapſum 30. annorum non competit amplius reintegratio, deciſ. 508. n. 16.
Spoliatori non competit retentio ex diuerſa cauſa ab ea, cuius vigore adeptus eſt poſſeſſionem, deciſ. 23. n. 2.

SPONSA, & SPONSALIA.

Sponſæ promiſſio facta contemplatione certi matrimonij, *ius ei*, eiuſque filijs, & viro irreuocabiliter *acquirit, deciſ.* 445. num. 6.
Sponſalibus contractis poteſt alteruter, ex contrahentibus ad promiſſionem obſeruandam compelli, deciſ. 383. n. 2.
Sponſalium probatio debet eſſe plena, & concludens, deciſ. 142. num. 3.
Sponſalium Apoca debet rigoroſè recognoſci, ibid. n. 5.
Sponſalia inter Coniunctos in quarto gradu, inutiliter contrahuntur, ibid. num. 7.
Sponſus ſuperuenientibus inimicitijs, non debet ad promiſſionis implementum cenſuris arctari, deciſ. 185. n. 3.
Sponſalia etiamſi ſint iuramento munita, licitè poſſunt diſſolui, ibid. num. 8.
SPORTVLÆ debentur Iudici poſt prolatam ſententiam, etiamſi partes liti renuncient, deciſ. 522. n. 10. 11. & 12.
Sportulæ ſolui debent à victore animo repetendi à victo, ibidem num. 13.
in Stabilibus hæreditas quando conſiſtit, poteſt ex eius *fructibus*, & expenſis argui in quo Tutor remaneat debitor, deciſ. 150. num. 8.
in Stabilibus, Dos quando promiſſa eſt, iuxta *illorum* redditum fructus debentur, deciſ. 413. n. 11.

STATVS.

Status vltimus prouiſio, vt ſubſtineatur beneficij, eſt attendendus, deciſ. 140. n. 11.
Status antiquus Vineæ, probandus vt ſciri poſſit, quia fuerit melioratum, deciſ. 22. num. 1.
Status fideicommiſſi, benè deducitur certificatus vigore confeſſionis ipſius patris, deciſ. 532. n. 5.
Statum Eccleſiæ, Ordinarius non valet ex ſe immutare, deciſ. 32. num. 8.
Status Vineæ anterior eſt probandus ad hoc, vt melioramenta repeti valeant, deciſ. 22. n. 5.
Statum Beneficij prouiſio Apoſtolica non immutat, dec. 212. n. 12.

Status

Status Religioſus, & renunciatio, deſumitur ex non petitione rei à renunciatario controuerſæ, deciſ. 98. n. 8.
Status beneficij tanquam de libero deficiente bona fide Ordinarij Collatoris ceſſat, deciſ. 136. n. 11.
Status Eccleſiaſtici bona ſtabilia, quod non poſſint alienari in forenſes, adſunt plures Conſtitutiones Apoſtolicæ, deciſ. 536. num. 138.
Status antiquus fundi meliorati, venit neceſſariò attendendus melioramenta, vt veniant reficienda, deciſ. 65. n. 12.
Status Beneficij vltimus, & quaſi poſſeſſio illud conferendi, quando agitur inter prouiſos ſuper validitate prouiſionis eſt attendendus, deciſ. 292. n. 6.
Status fideicommiſſi, quando dicatur certiſſimus, deciſ. 532. num. 6.
in Statu Eccleſiaſtico bona exiſtentia, non poſſunt alienari ſine licentia Sedis Apoſtolicæ etiamſi fiat in ſubditum, deciſ. 536. num. 163.
Status antiquus melioramenta, vt validè iuſtificentur rei melioratæ eſt inquirendus, deciſ. 405. n. 5.
Status Beneficij vltimus pro ſubſtinenda prouiſione ſuffragatur, deciſ. 261. n. 11.

STATVTVM.

Statutum excludens matrem, propter coniunctos ex latere paterno, debet eam excludere ob perſonam aui, deciſion. 46. num. 5.
Statutum non habet locum quando mulier cum Eccleſia contrahit, deciſ. 263. n. 10.
Quod declara, ibid. n. 11. & 12.
Statutum in dictionis Eccleſiaſticæ Ciuitate à longiſſimo tempore obſeruatum præſumitur confirmatione Apoſtolica munitum, deciſ. 438. n. 6.
Statutis eſt inhærendum, deciſ. 105. n. 11.
Statutum diſponens quod mater excludatur à fratribus patruelibus, à fortiori excludi debet ab auo, deciſ. 358. n. 4.
Statutum domicilij viri attendi debet, non locus vbi contractus Matrimonialis ſtipulatus fuit quando eſt quæſtio de lucro Dotis, deciſ. 155. num. 3.
Statutis Appellatio debet ſubiacere eius loci, vbi ſententia emanauit, deciſ. 9. n. 8.
Statutum loquens per verbum commune, aſcendentis, videtur comprehendere matris hæreditatem, deciſ. 428. n. 6.
Statutum Fanenſe lib. 2. cap. 47. defert lucrum dotale viro in medietate Dotis, deciſ. 340. n. 6.
Statutum Fori Mercatorum bonorum rub. 71. præſumit omnes ſcripturas decoctorum, & per annum ante decoctionem factas fraudulenter fuiſſe compoſitas, deciſ. 167. n. 47.
Quod amplia, ibid. num. 48.
ad Statutum obligatio relata, debet regulari ſecundum dictum ſtatutum, deciſ. 181. n. 13. & 14.
Statuta à Ciuitate Sedi Apoſtolicæ ſubiecta, condi nequeunt ſine Summi Pontificis auctoritate, & ſi non appareat de illarum confirmatione in forma ſpecifica nullius ſunt momenti, deciſ. 323. num. 7. 8. & 12.
Statutis generalibus Religionis Hieroſolymitanæ contraria ordinatio, & à Pontifice non confirmata nullius eſt roboris, deciſ. 88. num. 7.
Statuti correctorij Iuris Communis extenſio, non admittitur de caſu ad caſum, nec de perſona ad perſonam, deciſ. 20. num. 8.
Statutum debet intelligi de interpretatione extrinſeca, non de ea, quæ fit ex mente Statuti, deciſ. 122. n. 6.
Statuta excluſiua fœminarum ab hæreditatibus aſcendentium propter maſculos tanquam iuris communis correctoria debent ita reſtringi, vt minus quam fieri poſſit Ius commune lædatur, deciſ. 428. n. 9.
Statuto diſponente proximiorem vltimo inueſtito ad emphyteuſim admitti, hoc defuncto ſi dominus directus ipſum admittere recuſauerit pro admiſſo tamen habetur, deciſ. 132. n. 1.
Statutum mandans computari gradus in Succeſſionibus ſecundum Ius Canonicum, ſecundum hoc fieri debet computatio pro admiſſione, vel excluſione ſuccedere prætendentium, deciſ. 157. num. 7.
Statutum matrem ex hæredans vti odioſum, & iniquum non attenditur, deciſ. 122 n. 10.
Statutum odioſum ſtrictè eſt interpretandum, & non debet fieri extenſio de perſona ad perſonam, deciſ. 46. n. 7.
Statuti diſpoſitio eſt omninò ſeruanda, deciſ. 263. n. 4.
Statutum loquens de hæreditate patris, vel alterius aſcendentis maſculini generis non habet locum, vbi agitur de hæreditate matris, deciſ. 428. n. 5.
à Statuto qualitas requiſita debet in ſpecie referri, ad effectum vt admitti poſſit illius diſpoſitio, deciſ. 140. n. 9.
Statutum exorbitans, quantum fieri poteſt eſt reſtringendum, deciſ. 214. num. 23.
per Statutum excluſa fœmina ab hæreditate, ne excludatur ſufficit, quod ceſſet qualitas, quæ eſt cauſa excluſionis, deciſ. 3. num. 5.
Statutum loquens de perſonis matrem excludentibus cum dictionibus taxatiuis, ab illis tantum excluditur, quæ ibi expreſsè enumerantur, deciſ. 357. n. 5.
Statutum Laicale non comprehendit loca pia, deciſ. 503. n. 20.
Statuti caſus vbi adeſt, non cadit vlla dubitatio, & illi ſtandum eſt, deciſ. 157. n. 5.
Statutum de recept. Fratrum cap. 25. Religionis Hieroſolymitanę quid diſponat, deciſ. 134. n. 10.
Statuti interpretatio cenſetur prohibita quando ſtatuentes ſe declararunt in caſibus inhibi omiſſis velle ſtare iuris communis diſpoſitioni, deciſ. 46. n. 9.
Statutum Briſighellæ mandat quod mortuo patre, vel aſcendente ab inteſtato tota hæreditas morientis deferatur ad maſculos excluſis fœminis, deciſ. 428. n. 4.
à Statuto caſus omiſſus remanet ſub diſpoſitione Iuris communis, deciſ. 46. n. 6.
Statutum licet excludat matrem exiſtente patruo non tamen excludit ſororem, deciſ. 357. n. 7.
Statutis appellatio debet ſubiacere eius loci, vbi ſententia emanauit, deciſ. 9. n. 8.
à Statuto caſus omiſſus, non poteſt haberi pro expreſſo, de. 122. n. 4.
Statutum mentionem non faciens de aliquo caſu, caſus terminari debet à Iure communi, deciſ. 358. n. 3.
in Statuto correctorio Regula *ſi vinco vincentem te*, *&c.* non habet locum, & vbi receditur, à Iure communi, ſed procedit, deciſ. 357. num. 11, 12. & 13.
Statutorum verba dubia ex obſeruantia interpretationem recipiunt, deciſ. 428. n. 13.
ex Statuto Vrbis lib. 1. cap. 142. filij in conditione poſiti cenſentur diſpoſitiuè vocati, deciſ. 270 n. 2.
Statuta laicalia non poſſunt ſibi locum vindicare in bonis directo Eccleſiæ dominio ſubiectis, deciſ. 183. n. 9.
Statuti vna pars declaratur ab alia, deciſ. 20. n. 2.
Statutum non eſt extendendum de caſu ad caſum nec de perſona ad perſonam, deciſ. 438. n. 5.
Statutum non eſt extendendum ad perſonas, ibi non expreſſas, deciſ. 358. n. 19.
Statutum Spoleti prohibet ne dos vltra ſcuta 500. ab eius ciuibus aſſignari valeat, & requirit coniuncti Senioris præſentiam in contractibus mulierum, deciſ. 219. n. 3.
à Statuto caſus omiſſus à diſpoſitione iuris communis regulatur, deciſ. 20. n. 5.
Statutum faciens mentionem de gradibus intelligi debet ſecundum Ius Canonicum, deciſ. 137. n. 9.
Statutis generalibus Religionis Hieroſolymitanæ ordinatio contraria, & à Pontifice non confirmata nullius eſt roboris, deciſ. 88. num. 7.
Statuti caput incluſiuum quando non habet locum reſpectu perſonæ non expreſsæ, ceſſat caput excluſiuum alterius perſonæ nominatim expreſsè, deciſ. 438. n. 4
Statuta duo compatibilia quando ſunt ſeruanda vno ex illis ſeruato, non dicitur illis ſatisfactum, deciſ. 323. n. 4. & 5.
Statuta duo ſi concurrant vnum generale Prouinciæ, & alterum ſpeciale loci, illud ſpeciale loci debet attendi, deciſ. 352. n. 2.
Statutum loci eſt obſeruandum tanquam lex particularis, deciſ. 503. num. 4.
Statutum habet ſolum locum intra limites ſui territorij, deciſ. 260. num. 8. & 9.
in Statuto caſus omiſſus remanet ſub diſpoſitione iuris communis, deciſ. 476. n. 18.
à Statuto qualitas requiſita eſt in ſpecie probanda, vt illius diſpoſitio valeat admitti, deciſ. 261. n. 9.
Statuti ratio non attenditur, ſed caſus formaliter diſpoſitus, deciſ. 357. num. 10.
Statutum non excedit fines proprij territorij, deciſ. 132. n. 10.
Statutum locum habet in bonis Emphyteoticis, deciſ. 195. n. 6.
Statutum laicum non comprehendit bona Eccleſiæ, dec. 473. n. 14.
Statutum fœminarum excluſiuum duo habet capita correlatiua, vnum incluſiuum aſcendentium, & aliorum nominatim expreſſorum, & aliud matris excluſiuum, deciſ. 438. n. 3.
ex Statuto fori mercatorum rubr. 19. requiritur, quod libri eorum habeant numeros marginales, & intitulationem, deciſ. 56. num. 20.

Circa declarationem variorum ſtatutorum habes infra in indice declarationum in fine Indicis.

STIPVLATIO.

Stipulatio pro hæredibus, & ſucceſſoribus intelligitur pro illis de ſanguine, non pro extraneis, deciſ. 83. n. 6.
Stipulatio notarij pro abſente donatio, quando eſt oneroſa, vel ſaltem mixta non ſufficit, ſed requiritur ſpecialis donatarij acceptatio, deciſ. 145. n. 9.

Stipulatio poſt ius quæſitum alijs, non valet præiudicium inferre, nec retrotrahi, deciſ. 70. n. 7.
Stipulans Pater pro ſe, & filijs in materia indifferenti cenſetur contemplaſſe filios vti hæredes, deciſ. 518. n. 1.
Stipulatio contractus debet differri, ſi propter aliquod impedimentum proximiores minoris adeſſe non potuerunt, deciſ. 163. num. 5.
Stipulatio viri pro vxore ſapit donationem, quæ eſt inter eos prohibita, deciſ. 524. n. 3. 4. & 5.
Stipulatio licet verbalis eſt valida, deciſ. 360. n. 12.
ex Stipulatu actio oritur ex promiſſione fauore emptorum facta contra cedentem, deciſ. 129. n. 2.
in Stirpes ſucceſſio inter deſcendentes defertur, deciſ. 470. n. 1.
S T Y L V S.
iuxta Stylum Curiæ receptio ſummarij non operatur publicationem, nec impedit quin ad nouum examen deueniri poſſit, deciſ. 361. n. 5.
ex Stylo Curiæ declaratoria conceditur quoties ſeruati fuerint quatuor termini ſeruari ſoliti, & literæ executoriales præſentatæ, deciſ. 236. n. 1.
de Stylo Rotæ articuli admittuntur in Curia quoties de aliqua materia articulata releuantia conſtat, deciſ. 359. n. 2.
de Stylo Vrbis ſub nomine partis, quid contineatur, deciſ. 110. num. 6. 7. & 8.
Stylus Datariæ probatur ex atteſtationibus officialium, deciſ. 510. num. 15.
Subditi Principis pro eo teſtimonium ferre non valent contrarium verius, deciſ. 444. n. 8.
S V B H A S T A T I O.
Subhaſtatio bonorum valida præſumitur ſecundum præſumptionem iuris, deciſ. 512. n. 9.
Quod multò magis eſt dicendum, quando id clarè apparet per reuolutionem actorum, ibid. num. 9.
ad Subhaſtationem, quando Iudex proceſſit valide, tunc præſumitur facta iuſto pretio, ibid. n. 8.
in Subhaſtatione læſio ex Statuto Vrbis in quarta parte admittitur, deciſ. 178. n. 8.
ex Subhaſtatione regulariter res non dicitur vendita iuſto pretio, ibid. num. 7.
Subhaſtari bona debent iuxta eorum verum valorem intellige, ibid. num. 6.
de Subiectione Eccleſiæ tractatur ad Epiſcopum principaliter æquè ac Capitulum ſpectat ipſius iura tueri quando procedat, deciſ. 156. n. 6.
Subintratio in linea collaterali vlterior quam in portione patrui non datur, deciſ. 305. n. 8.
Sublatio vnius priuilegij non tollit aliud, deciſ. 533. n. 44.
Subminiſtranda alimenta quando ſint etiam illi, qui vnde viuat habet, deciſ. 442. n. 7.
S V B R E P T I O.
Subreptio reſultat ex non facta litis mentione, deciſion. 73. num. 10.
Subreptio operatur, vt breue non ſit æſtimandum, nec exequutioni demandandum, deciſ. 73. n. 1.
Subreptio non cauſatur tacendo id, quod in iure conſiſtit, ibid. num. 7.
SVBREPTITIA gratia ne reddatur ſufficit Pontificem ſaltem implicitè intellexiſſe id quod ſibi expoſitum fuit, deciſ. 139. num. 51.
S V B R O G A T I O.
Subrogatio quando conceditur ex perſona plurium ſatis eſt deducere ius ex perſona vnius, & poſſeſſionem ex perſona alterius, deciſ. 403. n. 8.
Subrogatio non ſuffragatur, quando lis ſuper qua fundatur calumnioſa detegitur, ibid. n. 2.
Subrogationem impetrantis de bono iure docere neceſſe non eſt, ibid. num. 5.
Subrogationis effectus ex quibus retardari nequeat, ibid. n. 6.
SVBROGATVS ſubintrat in omnia iura ſubrogantis, deciſ. 306. num. 6.
SVBROGATVS aſſumit naturam illius, in cuius locum ſubrogatur, deciſ. 447. n. 1.
SVBROGATVM aſſumit naturam illius, in cuius locum ſubrogatur, deciſ. 482. n. 4.
SVBROGATVM aſſumit naturam illius, in cuius locum ſubrogatur, deciſ. 52. n. 4.
S V B S C R I P T I O.
Subſcriptio ſchedulæ non operatur illius approbationem, quando dubium eſt, an ſchedula vniformis ſit menti Teſtatoris, deciſ. 239. num. 15.
Subſcriptione ſcriptura quæ caret volita per Teſtatorem, etiam ſi eſſet originalis, non ſubſtinetur, deciſ. 72. n. 4.
Fallit quando fuit producta, & legata in ea contenta perſoluta; niſi deficiat identitas ſcripturæ, & perfectio voluntatis Teſtatoris, ibid. num. 7. 8. & 9.
SVBSCRIPTVM Teſtamentum ad importunam ſuggeſtionem alterius ſine ſcientia in eo contentorum corruit, deciſ. 239. num. 2.
SVBSCRIBENS cenſetur approbare ea, quæ in ſcriptura continentur, deciſ. 2. n. 4.
in SVBSIDIVM alimenta prætendi tantùm poſſunt, quando tractatur de bonis reſtitutioni obnoxijs, deciſ. 204. n. 14.
SVBSTANTIALIA citatio non continens nullius eſt momenti, deciſ. 378. n. 2.
S V B S T A N T I A.
Subſtantia fructus ſunt, & materia ſocietaria, deciſ. 370. n. 6.
Subſtantia feudi eſt indiuidua, ſed poteſt illius fruitio, & exercitium diuidi, deciſ. 125. n. 12.
de Subſtantia contractus ea, quæ ſunt in citatione exprimi debent, deciſ. 378. n. 4.
Subſtantiam actus legitimam quandam præſupponit, deciſ. 323. num. 10.
SVBSISTENTIAM tranſactio non habet ſi non adeſt conſenſus eorum, de quorum intereſſe agitur, deciſ. 280. n. 1.
ex SVBSTENTATIONE litis poſſeſſio rei comprobatur, deciſ. 353. num. 9. & 10.
S V B S T I T V T I O.
Subſtitutio facta in pluribus diuerſarum linearum arguit ſubſtitutionem linearem, deciſ. 472. n. 6.
Subſtitutio reciproca faciliùs inducta cenſetur quando ſumus inter deſcendentes Teſtatoris, & concurrit onus manutenendi bona ſub pœna caducitatis, deciſ. 411. n. 11.
Subſtitutio linearis reſultat ex clauſula, *ſalua gradus prærogatiua*, deciſ. 472. n. 8.
Subſtitutio linearis arguitur ex affectione Teſtatoris conſeruandi bona in familia, ibid. num. 9.
Subſtitutio tacita reciproca, vt inducatur requiritur quod ſit facta vltimo morienti quod in tota hæreditate, & quod illi inter quos agitur de inducenda reciproca ſint vocati, deciſ. 316. num. 2.
Subſtitutio linearis eſt vbi fuit contemplata agnatio cum prohibitione detractionum, deciſ. 472. n. 12.
Subſtitutio vulgaris anomala operatur, vt pronepos ſubintrando in locum patris ex propria perſona poſſit ſuccedere, & capere à grauato id quod deberetur patri, ſi viueret, deciſ. 305. n. 5.
in Subſtitutionibus fœminarum non eſt facienda repetitio maſculinæ qualitatis cum fiat digreſſus ad diuerſas perſonas, & ſubſtitutiones, deciſ. 170. n. 10.
Subſtitutio vulgaris ſub fideicommiſſaria continetur, deciſ. 244. num. 2.
Subſtitutionem linearem ſubſtitutio facta in pluribus diuerſarum linearum arguit, deciſ. 472. n. 6.
Subſtitutio facta per verbum prohibens non importat nouum fideicommiſſum, ſed ſtat conſecutiuè ad præcedens, ibidem num. 26. 27. & 28.
Subſtitutio linearis cum paſſiuo grauamine deſumitur ex *digreſſu* ad plures ſubſtitutionum gradus, & alijs coniecturis, *ibidem* num. 32. & 33.
Subſtitutio includens, *alios quomodolibet ex inſtitutis deſcendentes*, vt latior comprehendit aliam ſpeciem diuerſam ab expreſſis, deciſ. 211. n. 1.
Subſtitutio per verba tractum ſucceſſiuum continentia concepta ad fauorem fœminarum purificatur in caſu defectus lineæ maſculinæ, deciſ. 326. n. 13.
Subſtitutio facta addita verbis vulgaris, pupillaris, & per fideicommiſſum quid importet, deciſ. 472. n. 18.
Subſtitutio concepta ſub conditione negatiua ſi iſta reducatur ad impoſſibile ſubſtitutio euaneſcit, deciſ. 133. n. 1.
Subſtitutio dicitur purificata ad poſterioris fauorem primo loco inſtituto decedente, deciſ. 311. n. 17.
Subſtitutio concepta ſub conditione ſi ſine filijs deceſſerit, decedente inſtituto ſine filijs dicitur purificata, deciſ. 340. n. 1.
Subſtitutio compendioſa fideicommiſſariam, & vulgarem tacitam continet, deciſ. 523. n. 2.
Subſtitutionem fœminarum ex quoad filias primi gradus tantùm reſtrictam non fuiſſe arguatur, deciſ. 170. n. 4.
Subſtitutionem Teſtator quando voluit regulare ad formam ſucceſſionis ab inteſtato proximitas grauati non grauantis reſpicitur, deciſ. 305. n. 6.
Subſtitutioni clauſula ad inuicem adiecta complectenti plures eiuſdem lineæ arguit ſubſtitutionem linearem, deciſ. 472. n. 7.
Subſtitutio eſt linearis quando excluduntur fœminæ, & extranei, & Teſtator voluit conſeruari bona in familia, ibidem num. 10. & 16.
Subſtitutio fideicommiſſaria non poteſt dici quando deficit tempus mortis, ibid. num. 19. & 20.
ex Subſtitutione agens, quando perperam dicatur agere, deciſ. 14. num. 10.
Subſtitutione prima caducata quod cæteræ caducantur concluſio quando procedat, deciſ. 427. n. 3.

Sub-

Digitized by Google

Subſtitutio filiorum vigore vulgaris anomalæ in compendioſa contentæ operatur, vt filij ſubintrando in locum patris admittantur ad ſucceſſionem perinde, ac ſi præcedens gradus non fuiſſet ordinatus, ibid. num. 2.

Subſtitutio facta ſimpliciter quatenus parens non ſuperſit dicitur vulgaris, deciſ. 472. n. 31.

Subſtitutio reciproca inter prędictos ſubſtitutos non inducit nouam ſubſtitutionem reciprocam inter ſequentes, deciſ. 465. num. 13.

Subſtitutio deſcendentium ex fœminis comprehendit deſcendentes ex illi tam maſculos, quàm fœminas, deciſ. 170. n. 13.

in Subſtitutione dictio, *vt ſupra*, appoſita quando mutantur perſonæ non repetit qualitates præcedentes, deciſ. 172. n. 4.

in Subſtitutione vna qualitas appoſita repetita non cenſetur in alia quando ſubſtitutio concepta fuit per orationem ſeparatam, ibid. num. 3.

Subſtitutio quoties confertur in liberam voluntatem alterius non ſubſiſtinetur, deciſ. 140. n. 13.

Subſtitutio reciproca tacita reſultat ex eo quod omnes ſunt honorati, ſubſtitutio facta eſt vltimo morienti; & in tota hæreditate, deciſ. 352. n. 7.

Subſtitutio compendioſa ſibi locum vindicat quando Teſtator vſus fuit verbis communibus, deciſ. 30. n. 7.

Subſtitutio facta ſub nomine liberorum extenditur quoad omnes in infinitum, deciſ. 472. n. 4.

Subſtitutio concepta per verbum, *quandocumque*, tractum temporis præſefert, deciſ. 30. n. 5.

ad plures Subſtitutionum gradus digreſſus paſſim admittitur pro releuanti coniectura, ad inducendam vocationem filiorum in conditione poſitorum, ibid. n. 8.

Subſtitutio compendioſa continet ſub ſe fideicommiſſariam, & vulgarem, deciſ. 30. n. 21.

poſt Subſtitutiones verba conditionalia poſita ponunt in conditione eos ſolos, qui in præcedentibus ſubſtitutionibus ſunt vocati, deciſ. 489. n. 4.

Subſtitutionis vulgaris virtus quid operetur, deciſ. 123. n. 3.

Subſtitutio in defectum lineæ habet locum etiam linea non exiſtente, deciſ. 233. n. 3.

Subſtitutio declarat mentem Teſtatoris alienam à ſubſtitutorum excluſione, deciſ. 36. n. 11.

Subſtitutio nepotum, & pronepotum legitimorum, & naturalium comprehendit etiam filias fœminas, deciſ. 285. n. 3.

Subſtitutio vulgaris anomala, dum eſt conditionalis, quia tunc defecta conditione, ceſſat dicta vulgaris, & fideicommiſſum, deciſ. 536. n. 172.

Subſtitutio vulgaris expirat per aditiones inſtituti, deciſion. 464. num. 4.

Subſtitutioni dictio, *cuiuslibet*, addita excludit linearem, deciſ. 472. num. 35.

Subſtitutio vulgaris anomala, tunc intrat, quando vocatio eſt pura, deciſ. 536. n. 171.

Subſtitutio vulgaris anomala de neceſſitate ſupponit durationem fideicommiſſi, ibid. num. 169.

Subſtitutio facta per verbum prohibens in oratione ſeparata inducit fideicommiſſum, deciſ. 472. n. 37.

Subſtitutio tacita reciproca ex quo cenſeatur inducta de vna linea ad aliam, ac etiam per tranſuerſum, deciſ. 326. n. 1.

SVBSTITVTVS.

Subſtitutus eſt admittendus, quando hæres inſtitutus voluntatem Teſtatoris non ſeruauit, deciſ. 437. n. 3.

Subſtitutus per fideicommiſſariam mortuo hærede grauato cenſetur, ac ſi immediatè fuiſſet ſubſtitutus, deciſ. 244. n. 3.

Subſtitutus ad illa bona aſpirare nequit, quæ in ſubſtitutione excipiuntur, deciſ. 18. n. 2.

Subſtitutus in hæredis locum ſubrogatus capit hæreditatem primo moriente, vel non valente ipſam adire, deciſ. 123. n. 4.

Subſtitutus ſecundo loco, ſubintrat in locum gradus caducati, ac ſi immediatè fuiſſet ſubſtitutus, ſi primus vocatus, vel nolit, vel non poſſit ob eius prædeceſſum hæreditatem adire, deciſ. 30. num. 22.

Subſtitutus à conſecutione hæreditatis reijcitur, donec ſpes prolis in hærede ſuperſit, deciſ. 43. n. 8.

Et hoc procedit in quolibet incapaci, dummodò valeat tractu temporis habilis effici, ibid. num. 9.

Subſtitutus in hæredis locum ſubrogatus capit hæreditatem primo nolente, vel non volente adire, deciſ. 123. n. 4.

Subſtitutus per vulgarem anomalam iure proprio admittitur, deciſ. 427. num. 4.

Subſtitutus filio naſcituro ſuccedit filio nato, & defuncto, vel ſi non naſcatur, deciſ. 233. n. 4.

Subſtitutus non dicitur vocatus ad bona, quæ in ſubſtitutione ſunt excepta, deciſ. 47. n. 2.

Subſtitutus ſub conditione, iſta adueniente fit locus ſubſtitutioni, deciſ. 123. num. 1.

Subſtitutus ſub conditione admiſſus excluditur deficiente conditione, deciſ. 194. num. 2. & 3.

Subſtitutus hæredibus quando non fuit datus portio decedentis non accreſcit alteri ſuperſtiti, vel ſaltem fideicommiſſum operatur dumtaxat in qualibet linea, deciſ. 351. n. 5.

Subſtitutus ſub conditione, illa pendente facit fructus ſuos, deciſ. 325. num. 4.

Subſtitutus per vulgarem, & fideicommiſſariam decedentibus inſtitutis ad illorum portionem aſpirare valet, deciſ. 325. n. 4.

Subſtitutus gradu inſtituti caducato ex vi vulgaris in eius locum ſubintrat, & capit iure proprio id quod deberetur inſtituto ſi viueret, deciſ. 285. n. 6.

Subſtitutum ſub conditione filiorum legitimorum, & naturalium legitimatus non excludit, ſi Teſtator in alia parte teſtamenti fecerit mentionem de natis ex legitimo matrimonio, deciſ. 167. num. 15.

Et hoc eſt intelligendum in vocatione proximiorum agnationis, ibid. num. 16. & 17.

Subſtitutum ſe eſſe prætendens ſubſtitutionem probare tenetur, deciſ. 180. n. 5.

Subſtitutum ſe eſſe prætendens clarè, & concludenter probare debet ſubſtitutionem aduerſus hæredem, & poſſeſſorem habentem intentionem fundatam ſuper negatiua ſubſtitutionis, deciſ. 44. num. 16.

Subſtitutum ſe eſſe prætendens ſubſtitutionem probare tenetur, deciſ. 180. n. 5.

Subſtituti ad hæreditatem admitti valeant non requiritur quod in verbis fiat mentio de tota, vel integra hæreditate, ſed ſufficit indefinita, deciſ. 326. n. 4.

Subſtitutorum decedentium portiones conſolidantur in vltimo ſuperſtite, deciſ. 68. n. 6.

SVBSTINETVR tranſactio ceſſante euidenti ſuſpicione calumniæ, deciſ. 13. num. 15.

inter SVCCEDENTES collatio habet locum eodem titulo vniuerſali, ſecus ex particulari. deciſ. 3. n. 8. 9.

de SVCCEDENDO pactum habet tacitam conditionem quatenus in eadem diſpoſitione vſque ad obitum Teſtator perſeuerauerit, deciſ. 63. n. 7. & 8.

SVCCESSIO.

Succeſſio quamuis religioſi eſt admittenda, quando congruit menti Teſtatoris, deciſ. 391. n. 13.

Succeſſione hominum reputari non poteſt indignus, qui ob aſſumptionem ad clericatum ad partem hæreditatis Domini admiſſus eſt, & illi cui plus conceditur etiam minus debet concedi, deciſ. 190. num. 7.

in Succeſſione fideicommiſſi attenditur proximitas grauati, & non grauantis, deciſ. 58. n. 9.

ad Succeſſionem fœmina dotata inhabilis eſt, deciſ. 20. n. 7.

ad Succeſſionem fratris, frater ſtante renunciatione arcetur, deciſ. 121. num. 1.

ad Succeſſionem filij infantis dubitatur, an admittatur Mater, vel Auus, deciſ. 357. n. 1.

circa Succeſſionem illegitimorum Bulla Pij V. declaratur, deciſ. 190. num. 8.

ad Succeſſionem pro medietate proximiores in æquali gradu exiſtentis cum alijs admittuntur ex iuris communis diſpoſitione, & pro eius conſecutione competit remedium, *quorum bonorum*, deciſ. 157. n. 1.

Succeſſionum cauſa prima eſt deſcendentium, ſecunda aſcendentium, tertia Collateralium, deciſ. 476. n. 20.

in Succeſſione feudorum filij patris locum ingrediuntur, deciſ. 125. num. 4.

in Succe... nibus fœminæ ex iuris communis diſpoſitione æqualiter cum maſculis admittuntur, deciſ. 428. n. 3.

in Succeſſionibus gradus etiam in terris Eccleſiæ numerantur ſecundum Ius Ciuilè, matrimonio excepto, deciſ. 157. n. 6.

Succeſſio inter deſcendentes defertur in ſtirpes, deciſ. 470. n. 2.

Succeſſionem Aui, Nepos prædefuncta Matre capit non obſtante illius renunciatione, ibid. n. 3. & 4.

à Succeſſione filij Mater Auum paternum excludit, cum pater ſuperſit, deciſ. 122 n. 2.

in Succeſſione filij infantis defuncti Mater fundatam intentionem habens in ſtatuto non poteſt excludi, niſi à perſonis in ſtatuto expreſſis, deciſ. 438. n. 1. & 2.

in Succeſſione filij Mater, vbi ex diſpoſitione Statuti, vincitur à patruo, eo fortiùs vincetur ab auo, deciſ. 122. n. 3.

Succeſſio in vniuerſum ius defuncti hæreditas eſt, deciſ. 208. num. 15.

in Succeſſionis materia debet attendi veriſimilitudo mentis Teſtatoris, deciſ. 123. n. 12.

SVCCESSIVA Primogenitura de ſui natura eſt, deciſ. 544. n. 6.

in SVCCESSORIBVS proximior ab extraneo non eſt excludendus, deciſ. 254. n. 14. & 15.

SVCCESSOR.

Succeſſor vt quis dicatur in Iurepatronatus ſufficit, vt probet deſcendentiam ab vltimo præſentante, deciſ. 136. n. 6.

contra

Digitized by Google

contra Succeſſorem Penſionarius quando agitur, & in petitorio probare concludenter tenetur valorem penſionis expreſſum, & continuatam ſolutionem, deciſ. 367. n. 2.
Succeſſores in bonis Baronum teneantur pro rata bonorum ad ſolutionem debitorum concurrere, deciſ. 331. n. 3.
Succeſſoribus etiam auctoris factum præiudicat, deciſ. 70. n. 11.
ad SVGGESTIONEM alterius donatio facta non attenditur, deciſ. 294. num. 22.
SVMMAM quam Peritus ſequi teneatur, deciſ. 112. num. 16. 17. 18. & 19.
pro SVMMA debita, mandatum ſemper ſuſtinetur, quando non fuit executum, deciſ. 207. n. 3.
in SVFFRAGIVM animarum defunctorum Eccleſia ſemper orat, deciſ. 316. num. 3.

SVMPTVM.

Sumpto ex alio ſumpto, in iudicio nulla fides adhibetur, deciſ. 15. num. 8.
Præſertim ob defectum legitimæ extractionis pendente lite, & ſine citatione partis, ibid. n. 9. & 10.
Sumptibus proprijs Colonus partiarius terras excolendas accipit, deciſ. 243. n. 2.
Superfluitates ſemper ſunt euitandæ, deciſ. 89. n. 10.
à SVPERFLVITATE argumentum quod ducitur tenuè eſt, & fragile, deciſ. 404. n. 1.
ad SVSPENSIVVM, & deuolutiuum effectum appellatio ex quo intret, deciſ. 339. n. 5.
ob SVPERVENIENTIAM ſubiecti conualeſcunt ſocietates ab initio inualidæ, deciſ. 379. n. 3.
ex SVPPOSITO partis confeſſio emanata nihil probat, deciſ. 115. num. 12.
ad SVPPLICATIONEM partis enunciatiua emanata non probatur Iuſpatronatus in præiudicium tertij, deciſ. 77. n. 9.
ad Supplicationem partis conſtitutiones emanatæ recipiunt vigorem, ſi ſit verum quod eſt in illis expreſſum, deciſ. 21. n. 8.
à SVPERIORI ad inferiorem appellatio nec de iure Ciuili, nec Canonico conceditur, deciſ. 400. n. 4.
SVPPONENS nihil diſponit in præſuppoſito, deciſ. 281. n. 20.
SVSPECTVS de fuga iuuari non poteſt, qui cauſa peregrinationis ad Vrbem accedit, deciſ. 354. n. 7.
SVPERFLVITATIS iura vitium interdicunt, deciſ. 142. n. 12.
in SVSPENSO primogenituræ quando poſſint ſtare, & vide ſupra, deciſ. 437. n. 9.
Suſpenſio hæreditatis in fideicommiſſis à iure, non prohibetur concurrente, maximè Teſtatoris voluntate, deciſ. 43. n. 20.

SVSPICIO.

Suſpicio calumniæ ex quibus excludatur, deciſ. 397. n. 9.
Suſpicio non intrat ſine occaſione ſimulandi, deciſ. 97. n. 16.
Suſpicio commiſſæ fraudis ceſſat vera præexiſtenti cauſa, & ob quam ſine fraude potuit confici apoca, ibid. n. 15.
Suſpicione ceſſante ſecundum teſtamentum primum etiam iure factum annullat, deciſ. 137. n. 14.
ad Suſpicionem remouendam coniecturæ, & adminicula ſufficiunt, deciſ. 492. n. 5.
Suſpicio de antidata apocæ, ex quibus probetur, & remoueatur, deciſ. 254. n. 9. 10. 11. 12. & 13.
Suſpicio calumniæ in ſpectatæ probitatis viris ceſſat, deciſ. 133. num. 10.
Suſpicio qualibet fraudis tollitur hærede palam, & publicè poſſidente, deciſ. 82. num. 9.
Suſpicionis cauſa quamuis poſſit ante carcerationem iuramento creditoris probari, tamen eam creditor poſtea concludenter probare tenetur, deciſ. 354. n. 4.
SVSCIPIENS primam Tonſuram dicitur relatus in numero coeleſtium militum, deciſ. 533. n. 14.
SVSTENTATIONIS litis ſocietatem intuitu fuiſſe contractam, ex illius continuatione per multos annos probatur, deciſ. 325. num. 10.
SVSTENTATIONIS filiorum præceptum adiectum donationi certi matrimonij contemplatione factæ non poteſt aliter impleri, quando alendo filios ex eo matrimonio genitos, deciſ. 87. num. 8.
SVSTENTARI Epiſcopus, qui ſuis ſumptibus poteſt ab Eccleſia ſtipendia non debet accipere, deciſ. 342. n. 21.

T

TACITA.

TAcita repetitio non eſt admittenda, quando adeſt perſonarum, & graduum diuerſitas, deciſ. 211. n. 15.
Tacita reciproca ſubſtitutio, ex quo cenſeatur inducta de vna linea ad aliam, ac etiam per tranſuerſum, deciſ. 316. num. 1.
Tacita hypotheca competit omnibus per ſe ipſos adminiſtrare non valentibus, vel prohibitis, deciſ. 429. n. 6.
Tacita profeſſio elicitur ex quo quis pro profeſſo ſe geſſit habitum Religionis geſtando, deciſ. 334. n. 2.

TACITVRNITAS.

Taciturnitas vbi cauſari poteſt ex alia cauſa, quàm ex negligentia non operatur patientiam poſſeſſioni naturali alterius, deciſ. 106. num. 12.
per Taciturnitatem longiſſimi temporis cauſa reuiuiſcere non poteſt, deciſ. 452. n. 7.

TAXA.

Taxa particularis eſt attendenda in concurſu Taxæ generalis, deciſ. 252. num. 1.
de Taxa particulari Aromatarij, & eius obſeruantia, quando non poſſit dubitari, ibid. num. 3.

TAXATIO.

Taxatio alimentorum ab arbitrio Iudicis pendet attentis facti circumſtantijs, & qualitate perſonarum conſiderata, deciſ. 442. num. 1.
Taxatio patrimonij ad Epiſcopum priuatiuè quoad alios pertinet, deciſ. 439. n. 10.
Taxatio vltra diſpoſitionem legis à Pratore facta *ſuſtineri non poteſt*, deciſ. 150. num. 6.
Taxatio patrimonij à loci conſuetudine regulatur, deciſ. 439. num. 8.
Taxatio ſalarij Iudicis arbitrio remittitur, deciſ. 84. n. 6.

TAXATIVA.

Taxatiua dictio, *tantum*, eſt, nec extentionem patitur, deciſ. 253. num. 9.
Taxatiuæ ſunt dictiones, *noſtro*, *e mio*, deciſ. 515. n. 11.
Taxatiua eſt dictio, *ſolamente*, deciſ. 391. n. 3.

TEMPVS.

Tempus futurum, & ſucceſſiuum verba includentia demonſtrant voluntatem Teſtatoris, vt qualitas ab eodem exoptata etiam poſt hæredis obitum, & quandocumque à ſuis filijs adepta debeat iiſdem ſuffragari ad excluſionem ſubſtituti, deciſ. 43. num. 4.
Et hoc generaliter de quacumque diſpoſitione indeterminata intelligitur, ibid. n. 5.
ad Tempus fideiuſſor non tenetur de geſtis poſt *illud*, *etiamſi* principali fuerit adminiſtratio prorogata, *deciſion.* 430. num. 1.
ad Tempus conditio relata mortis alterius ex coniugibus facit quod ſufficiat liberos alteri ex illis ſuperuixiſſe, deciſ. 102. num. 4.
Tempus celebrationis contractus in læſione ſtatuenda attenditur, non attento quod deinde alicui ex contrahentibus ſit damnoſus, deciſ. 235. n. 6.
Tempus narrati criminis ſemper attenditur, etſi in ſtatu clericali commiſſum fuit, debet per Epiſcopum puniri, deciſ. 425. num. 5.
ad Tempus celebrati contractus beneplacitum *Apoſtolicum ſubſecutum* retrotrahitur, deciſ. 372. n. 8.
Tempus omne oratio indefinita, & indeterminata continet ſub ſe, deciſ. 35. n. 2.
ad Tempus certum alienatio vſque interdicta ipſo elapſo cenſetur permiſſa, deciſ. 286. n. 9.
in Tempus futurum verba collata non Important poſitiuum conſenſum de præſenti, deciſ. 346. n. 2.
ad Tempus actus celebrati ratificatio retrotrahitur, deciſ. 393. n. 6.
intra Tempus quatuor menſium Patroni ſibi à iure elargitum, alium cumulatiuè præſentare poſſunt, deciſ. 469. n. 5.
Tempus futurum ſanctio vti reſpiciens afficit eum contra quem emanauit quando publicè affixa, ſeu intimata perſonaliter fuit, deciſ. 89. num. 3. & 4.
Tempus poſt litem motam ſubduci debet ad complendum decennium, deciſ. 255. n. 6.
Tempus ad obliuionem inducendam arbitrio Iudicis determinatur, deciſ. 206. n. 8. & 9.
Tempus determinatum poſſeſſio illa præferenda eſt *quæ habet*, deciſ. 520. n. 82.
in Tempus incertum ratio conſeruandæ agnationis *non* deſumitur ex ſubſtitutione filiorum collata, deciſ. 463. n. 10.
Tempus poſt litem motam lite pendente non ſolet computari, deciſ. 206. num. 4.
Tempore præſentationis verba prolata poſſunt comprehendere tempus tam mandati, quàm præſentationis, deciſ. 374. n. 15.
Tempore mortis hæres ſuccedit in vniuerſum ius, quod habebat defunctus, deciſ. 83. n. 1. & 21.
pro Tempore vitæ ſui principalis adminiſtrator deputari poteſt, & pro eo tempore tantùm fideiuſſor promittere valet, nec vltra id tempus tenetur, deciſ. 430. n. 3. & 4.
Tempore mutuum non facta reſtitutione ad id præfixo poſt ſecutam æſtimationem tranſit in contractum venditionis pro pretio æſtimato, deciſ. 286. n. 1.

de Tem-

de Tempore præſentationis Beneficiatus febri oppreſſus habet iuſtam cauſam conſtituendi Procuratorem, qui ſuo nomine præſentet, deciſ.371.n.6.

Temporis Infiniti verbum, *volo*, verbo iniunctum præparationem actus in futurum faciendi, qui nihil operatur importat, deciſ. 566. num. 1.

de Tempore ad tempus non eſt extendenda fideiuſſio vti de ſui natura odioſa, deciſ.430. n. 5. 6.

Tempore præſentationis quilibet intereſſe, debet, & abſens vbicumque exiſtat eſt vocandus ſi ſine Eccleſiæ detrimento interuenire poſſit, deciſ.374. n. 12.

Tempore facienda ſolutio determinato venit de neceſſitate obligationis, deciſ.210. num. 15.

Tempore probatio quæ conſiſtit, niſi fiat per Teſtes de illo præciſè deponentes non attenditur, deciſ.304. n. 6.

ex Tempore præterito non benè arguitur ad præſens, deciſ. 520. num. 86.

de Tempore donationis bona quæ donanti quæſita non erant non poſſunt cadere ſub titulo donationis, deciſ. 330. n. 9.

Tempore litis, poſſeſſio non præſumitur continuata vltra decennium, deciſ.206. n. 5.

de Tempore electionis verba prolata ad illud ſunt referenda, deciſ. 371. num. 12.

Tempore non ſuſpecto declaratio emanata eſt apta præiudicare tertio, deciſ.70. num.9.

Tempore non ſuſpecto liber licet priuatus conſcriptus, & legitimè recognitus, benè probat, deciſ. 243. n.4.

in Tempore non expleta ratihabitio in præiudicium iuris alteri quæſiti retrotrahi non poteſt, deciſ.45. n. 2. & 6.

de Tempore commiſſi ſpolij, de moderna ſpoliatorum poſſeſſione, & iniuſtitia ſpoliationis reintegratio conceditur quoties conſtet, deciſ.178. n. 1.

in Tempore appellatione non interpoſita, & infra annum non proſecuta ſententia tranſit in rem iudicatam, deciſ. 348. num. 1.

Tempore ſuſpecto enunciatiuæ emanatæ non attenduntur etiam in antiquis, deciſ.535. n. 17.

de Tempore aditionis hæreditas ſi eſt ſoluendo, damnum poſtea contingens adſcribi debet hæredibus, deciſ. 34. n. 2.

Tempore ſuſpecto confeſſio emiſſa non attenditur, deciſ.19. n.12.

TEMPORALITATEM denotat dictio, *donec*, deciſ.6. n. 3.

ſub TENVTÆ totius appellatione quid contineatur, & comprehenſione veniat, deciſ.520. n. 53.

TERMINVS.

Terminus erroneus ſub prætextu alicuius actus validi ſuſceptus non præiudicat, deciſ.274. n. 6.

Terminis illorum dictio, *alys*, adiecta diuerſitatem demonſtrat, deciſ.232. num.2.

in Terminis puris falſi, & pernicioſi rumoris fama aliquando remanet doloſè tranſmiſſi ab eo, qui deſiderabat de se aliqua famam adeſſe, deciſ. 535. n. 36.

Terminus terminatus, non poteſt eſſe idem cum termino terminante, deciſ.520. n. 74.

Terminus ad appellandum currit à die prolationis ſententiæ, deciſ. 55. num.3.

Termino præſtito pendente melioranti ad melioramenta liquidanda non proceditur ad executionem, ſeu commiſſionem, deciſ.22. num. 9.

in Termino cauſa vt deſerta dici nequeat ſatis eſt adhibitam aliquam fuiſſe diligentiam, deciſ.418. n. 8.

Terminus legitimè impedito currere non debet, deciſ. 497. num. 8.

Termini ſuſcepti, error ex quo ceſſet, deciſ.274. n. 7.

ex Terminis indeterminatis, & generalibus confinia non probantur, deciſ.520. n. 66.

Termini confinantis ea eſt natura, vt confinatum ſemper excludat, & ſeparet, deciſ.229. n. 13.

Termino ad recuperandum expirato, omne ius in re, quæ recuperari debebat extinguitur, deciſ. 205. n.18.

Terminorum ſolutio facta à titulari defuncto Penſionario, iſti ſuffragatur aduerſus titularem viuentem, deciſ.18. n. 2.

TERRARVM cultura nonniſi à pauperibus, & ruſticis exercetur, deciſ.426. num.10.

TENOR inueſtiturarum, etiamſi natura feudi repugnaret eſt attendendus, deciſ.78. n. 7.

contra TERTIOS limitatio, & reſtrictio facta, illos non egreditur, deciſ.391. n. 2.

in TRANSACTIONE qualis fuerit partium intentio, ex quo deducatur, deciſ.29. n. 9.

TERRITORIVM.

Territorium verbum, comprehendit prædia habentia diuerſum nomen, & diſtantia inter ſe ſpatio trium milliarium, deciſ.295. num. 8.

Territorij Iudex vnius nullam habet in alieno iuriſdictionem, deciſ.536. num.25.

Territorium ab Archidiacono ſub Archiepiſcopo conſtitutum eſt præſcriptibile, deciſ.21. n.14.

Territorium ſeparatum fit Diœceſis illius ad cuius fauorem facta fuit ſeperatio, deciſ.99. n.3.

Territorij ſeparatio Papæ ſpectat tantùm, deciſ. 483. n.3.

Territoria ad Papam ſpectat diuidere, deciſ.21. n.12.

TERTIVS.

Tertius poſſeſſor non poteſt compelli ad offerendum creditum Chitographarium, ſed benè ad offerendum creditum hypothecarium, deciſ. 435. n. 6.

Tertij relatio periti ad petitorium iudicium retractari poteſt, deciſ. 290. num. 7.

contra Tertium aſſertio propria non probat ad ſauorem hæredis, niſi aliundè iuſtificetur, deciſ.450. n.2. 3. & 4.

Tertius Peritus ab vna ex partibus, recuſari poteſt, deciſ. 290. num. 1.

Tertij Periti appellare licet à relatione, deciſ.290 n. 5.

contra Tertium liber proprius, an probare valeat, deciſ. 297. num. 6.

Tertij ius creditoris, ſemper præſeruatum cenſetur per fictionem, vt eſt retrotractio diei contractus, deciſ. 70. n. 8.

contra Tertium via executiua regulariter non admittitur, deciſ. 50. num. 2.

TESTAMENTVM.

in Teſtamento frater præteriri poteſt, & alter inſtitui dummodò perſona turpis non ſit, deciſ.190. n.6.

Teſtamenti validitas ad interrogationem, & per reſponſionem, *ſic*, facti per Teſtatorem inducitur e a quo ipſe præcedenter teſtari volebat, deciſ.137. n.9.

Teſtamentum continens diſpoſitionem fauore piæ cauſæ non præſumitur falſum quod fallit, deciſ.525. n. 14. 15. 16. & 17.

Teſtamentum ob præteritionem fratris, & inſtitutionem turpis perſonæ non ſubſtinetur, deciſ.190 n. 2.

Secus ſi inſtitutus non fuerit perſona turpis, ibid. n. 3.

in Teſtamento adiecta conditio, nec repetita in codicillis, remiſſa cenſetur, deciſ. 130. n. 8.

Teſtamenti verba, quando clarè aliquid innuunt, non eſt vlterius quærendum, deciſ.319. n. 13.

Teſtamenti ſchedula carens ſubſcriptione Teſtatoris, arguit pluralitatem, deciſ.72. n.3.

Teſtamentum primum reuocatur per ſecundum, & hoc maximè, dum primum eſt inualidum, & ſecundum validum, deciſ. 536. num. 52.

ad Teſtamenti validitatem in ſcriptis ſcientia contentorum in ſchedula requiritur, ne ſit in poteſtate ſcribentis alijs hæreditates contra teſtantium voluntates deferre, deciſ. 239. n. 14.

Teſtamentum Teſtatoris ſanæ mentis factum ad alterius interrogationem reſpondendo cum verbo, *ſic*, valet, deciſ. 137. n.7.

Teſtamenti pars vna aliam declarat, deciſ.24. n. 13.

in Teſtamento metus, & dolus ex quibus inducantur, deciſ.164. num. 12. 13. 14. 15. & 16.

Teſtamenti clauſula excluſiua fiſci reſpecto legitimæ facit, vt à filio detrahi non poſſit, deciſ.254. n. 18. & 19.

Teſtamentum ſecundum ſuſpicione ceſſante primum etiam iure factum annullat, deciſ. 137. num. 14.

Teſtamentum quando non ſit exequendum, deciſ.525. n.1.

in Teſtamento Legatarius eſt legitimus teſtis, deciſ.460. n. 3.

Teſtamenti validi vigore in concurſu alterius detecti inualidi agens contra hæredem poſſeſſorem immiſſionem obtinet, deciſ. 532. num. 5.

in Teſtamento bona teſtatore deſcribente vt propria ex tali deſcriptione reſultat, quod fuerint in bonis eiuſdem Teſtatoris, deciſ. 203. n. 3.

ex Teſtamento nullo, & inualido Legatum non debetur, deciſ. 467. num. 10.

in Teſtamento mulier, cui relictus fuit vſusfructus ſub conditione ſi vitam viduilem ſeruauerit ſi grauamen non ſit repetitum in codicillis poteſt ad ſecundas nuptias conuolare, & retinere vſumfructum, deciſ.130. n. 9.

Teſtamentum nuncupatiuum per relationem ad ſchedolam tenet. Quamuis Teſtator coram teſtibus nomen hæredis, non publicauerit, deciſ. 467. n. 3.

Amplia etiamſi ſchedula non fuerit ſcripta, neque ſubſcripta manu Teſtatoris, & ſatis eſt, quod is dixerit illud eſſe eius teſtamentum. Licet teſtibus, & Notario non dixerit ibidem fuiſſe hæredem inſtitutum, ibid. num. 4. & 5.

Teſtamentum deficientibus requiſitis, l. hac conſultiſſima, C. de teſtam. ſoſtineri non poteſt, deciſ.467. n. 1.

Teſtamentum à morti proximo ad interrogationem alterius editum coniecturam præbet pro illius inualiditate, deciſ. 239. num. 4.

Teſtamentum nullum Nepotes præteritæ ab Auo in teſtamento prædefoncta filia poſſunt dicere, deciſ.470. n. 9.

in Teſtamento nuncupatiuo non habet locum prohibitio S. C. Liboniani, deciſ. 460. n. 1.

Digitized by Google

in Teſtamento condito teſtes quinque ſufficiunt tempore peſtis, ibid. num.4.

Teſtamentum ad importunam ſuggeſtionem alterius ſubſcriptum ſine ſcientia in eo contentorum corruit, deciſ.239. num.2.

Teſtamentum à Teſtatore non ſanæ mentis compote, & morti proximo factum non ſuſtinetur, deciſ.137. num.2.

Teſtameotum primum per vltimum iure conditum, & ſeruatis ſeruandis corroit. ibid. num.1.

in Teſtamento parer filium præteriens, ex defectu præteritionis teſtamentum corruit, deciſ.161. num.22.

Teſtamenti diſpoſitio in codicillis reuocata non cenſetur niſi verba codicillorum id de neceſſitate importent, deciſ.347. num.2. 3. & 6.

in Teſtamento teſtes, de iure communi debent eſſe rogati, deciſ. 177. nom.5.

Teſtamentum etiam tacite, poteſt reuocari Teſtamenti prioris reuocatio reſultat, ex quo teſtator aliud condidit teſtamentum, deciſ.536. num.51.

ex Teſtamento iuſpatronatus benè, & ex inſtitutionibus iuxtà illius formam ſubſequutis ioſtificari poteſt, deciſ.469. n.1. & 2.

Teſtamentum ſuppoſitum falſicati nullam fidem meretur, deciſ. 239. num.17.

in Teſtamento conditio appoſita, nec in codicillis repetita ſubintelligi tacitè non poteſt, deciſ.130. oum.10.

Teſtamentum nuncupatiuum, vt ſit validum requiritur, quod oomen hæredis à teſtatore, cotam teſtibus proprio ore exprimatur, deciſ.467. num.3.

Teſtamentum hæres approbans non ritè factum, non poteſt nocere tertio, non habenti cauſam ab illo, deciſ.72. oum.9.

Teſtamentum quaodo clauſulæ codicillaris vigore quomodocumque conceptæ ſuſtinetur legitima tantum venit tradenda, & ratio, deciſ.303. num.19. & 20.

Teſtamenetum ſtipulatum à Notario ad interrogationem alterius, & reſponſionem teſtatoris per verbum *ſic* ſubuertitur, quando non appareat de voluntate præcedente teſtandi, deciſ.137. num.12.

Secus, ibid. num.13.

Teſtamenti vna pars ab altera interpretationem recipit, & vna aliam confirmat, deciſ.326. num.14.

Teſtamenti pars vna interpretationem ab alia recipit, deciſ.123. num.32.

Teſtamentum ex defectu alicuius formæ ſubſtantialis, ſuſtineri non poteſt, deciſ.467. nom.6.

Teſtamenti approbatio ex quibus deſumatur, deciſ.213. num.4. 5 6.7.8. & 9.

Teſtamenti verba quando noo ſunt clara pro excluſione fœminarum, non ſunt extendenda, vt illas à conſecutione hæreditatis repellaot, deciſ.285. num.11.

Teſtamentum continens plura conuenientia in prioribus diſpoſitionibus præſumitur verum quod fallit, deciſ.525. num.10. 11. & 12.

Teſtamentum patris filius approbans onera in illo appoſita accepaſſe cenſetur, deciſ.119. num.10.

Teſtamentum carens legitimo teſtium oumero ſuſtineri non poteſt, deciſ.460. num.2.

Teſtamentum acceptans videtur acceptaſſe etiam in eo contenta, deciſ.63. num.9.

in Teſtamento emolumentum, quod executor conſequitur intuitu officij executoris, cenſetur relictum, deciſ.301. num.1.

Teſtamentum hæres impugnando cadit à commodo inſtitutionis, deciſ.356. num.13.

Teſtamentum quoties exhibetur cauſa inteſtati ceſſare debet, deciſ.303. num.2.

Teſtamenti approbatio tacita ex quibus actibus appareat, deciſ. 275. num.2.

Teſtamentum Patris lædens filiom in legitima eſt à filijs debitis ſolemnitatibus ratificandum fallit, deciſ.254. num.21. & 23.

Teſtamenti partes ad eliciendam Teſtatoris mentem ſunt inſimul coniungendæ, deciſ.465. num.27.

Teſtamentum primum eſt attendendum, non aliud præcedens neceſſario reuocatum, deciſ.536. num.90.

TESTATOR.

Teſtator cum legat certam ſummam ex fructibus determinati prædij præſtandam, fructuum expreſſio cenſetur appoſita taxatiuè, & limitatiue, deciſ.106. num.9.

Adeo vt ex ſolis fructibus, quatenos oaſcantur legatum veniat præſtandum nec aliunde ſuppleri debet, ibid. oum.10.

Quod declara, ibid. num.11.

Teſtator vocans legitimos, & naturales, & ex legitimo matrimonio natos videtur ſe redegiſſe ad ſpeciem ex legitimo matrimonio natorum, & excluſiſſe legitimatos, deciſ.167. num.6.

Teſtator repetens maſculinitatis qualitatem præſumitur ad agnationis cooſeruationem reſpectum habuiſſe, deciſ.326. num.6.

Amplia ſi inter primos inſtitutos reciprocam ſubſtitutionem feceris, ibidem num.7.

Amplia denuò, ſi filios in conditione pluries poſuit, cum qualitate quod eſſent legitimi, & naturales, & de legitimo matrimonio nati, ibidem num.8. & 9.

Teſtator grauans magis dilectos vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum reſtituere fœminis hæreditatem cenſetur voluiſſe grauare etiam alios de agnatione minus dilectos, deciſ. 208. num.5.

Teſtator in Codicillis bonorum alienationem permittens cenſetur hæredibus conceſſiſſe diſpoſitionem tam per actus inter viuos, quam in vltima voluntate, deciſ.288. num.10. & 11.

Teſtator volens bona conſeruari in filijs, & deſcendentibus hæredis à ſe inſtituti, videtur ad diſpoſitionem actualem deueniſſe ſuper conſeruatione bonorum in filijs, & ſucceſsoribus ipſius hæredis, deciſ.464. num.4.

Teſtatoris voluntas conſeruandi bona quando impleri poteſt per fideicommiſsum reciprocum in qualibet linea hæredum non eſt facienda extenſio de linea ad lineam, deciſ.411. num.14.

Quod declara, ibid. num.15.

Teſtator quando reſpectum habuit ad certam qualitatem, ex qua regulatur diſpoſitio non intrat motiuum de excluſione proximioris à remotiori, ſed ſucceſſio defertur etiam ſi fiat tranſitus ad lineas per perſonas remotiores, deciſ.406. oum.11.

à Teſtatore conditio impoſita, non poteſt impleri per æquipollens, quando in euentum non purificatæ conditionis facta eſt particularis prouiſio fauore ſubſtitutorum, deciſ.275. num.7.

Teſtatore de bonis proprijs non diſponente proximiores ab inteſtato vocantur tamen ex diſpoſitione iuris communis, iuxta quam ſufficit quod non ademerit, vel alteri non reliquerit, quam etiam ex vi indulti Dapiferis conceſſi, deciſ.171. num.14.

Teſtator poſt maſculos fœminas ad ſucceſſionem bonorum admittens ſe declarare videtur, noo ſumpſiſſe conſeruationem domus, & familiæ in rigida ſignificatione reſtricta ad ſolos maſculos, ſed in benigniori pro prælatione agnatorum tantum, deciſ. 211. num.8.

Teſtatore prohibente alienationem bonorum, vt bona integrè conſeruentur in ſubſtitutis. ex tali prohibitione cenſetur inductum reciprocum fideicommiſſum inter omnes inſtitutos, & ſubſtitutos, ad hoc vt voluntas teſtatoris ſuum ſortiatur effectum. deciſ.16. num.11.

à Teſtatore requiſita qualitas, quod debeat de *tempore delatæ* ſucceſſionis regulariter ineſſe, itaut *poſtmodum ſuperuenta*, non poſſit in alterius præiudicium admitti, niſi ad hoc expreſſe ſe reſtrinxerit teſtator, ità ſtrictè non eſt intelligenda, deciſ. 43. num.16.

Sed hoc procedit, ibid. num.17.

Limita, ibid. num.18.

Teſtator cenſetur vocaſſe prius totam lineam maſculinam, deinde fœmininam, quando fœminæ vocatæ ſunt in tempus remotum poſt deficientiam omnium maſculorum, deciſ.211. num.11.

Teſtator quod voluerit eius deſcendentes *ſuccedere iure propriæ* vocationis, non iure repræſentationis *ex quo eliciatur, deciſ.* 305. num.9.

Et declara, ibid. oum.10.

Teſtator in vocatione maſculorum vtens verbis amplis, & vocationi maſculorum, ex fœminis deſcendentium accommodatis, iſtos etiam admiſiſſe cenſetur, deciſ.211. num.12.

Teſtator duobus ſuæ voluntatis declarationem committens, ſi illi ipſam diſcordiret declarauerint, illius declarationi ſtandum eſt, qui magis voluntati teſtatoris accedit, deciſ.294. num.24.

Teſtatoris diſpoſitio codicillaris venit attendenda, ne mens illius fruſtratoria, & inanis reddatur, deciſ 130. num.11.

Teſtatore hæredi particulari iniongente onus ſoluendi eius debita, tenetur hic eadem obligatione, qua Defunctus tenebatur, deciſ.356. num.9.

Teſtatore mandante in ſcriptis redigi ſuum teſtamentum, *ſi* deinde poſt iſtius extenſionem interrogetur an illa ſit ſua voluntas, & reſpondeat per verbum *ſic* interrogatio toleratur, & teſtamentum ſubſiſtit, deciſ.137. num.8.

à Teſtatore fœminæ non cenſentur compræhenſæ *in vocatione* actiua quando agnatio, & maſculinitas *contemplata* fuit, deciſ.462. num.14.

Teſtator relinquendo prædium ſub hoc nomine, *loci* videtur voluiſſe relinquere omnia, quæ in hoc loco continentur, deciſ. 295. num.9.

Teſtator quod voloerit in bonis ſuis ſuccedere filios ex legitimo matrimooio natos arguitur ex repetitione legitimorum, & naturalium, & ex legitimo matrimonio natorum in condicione poſitorum, deciſ.167. num.14.

Teſtator mentem ſuam, & ſpiritum hæredis diſpoſitioni relinquens iotelligitur reliquiſſe ad declarandas dubietates non ad euertendam diſpoſitionem à ſe factam, deciſ.410. num.12.

Teſtator quod legitimatos à ſucceſſione excludere voluerit depræhenditur ex vocatione non ſolum legitimorum, & naturalium,

Digitized by Google

lium, ſed addiderit de legitimo matrimonio natorom, deciſ. 96. num. 8.
Teſtatore ad primogenituram vocante maiorem natu prærogatiua ætatis debet attendi, etiamſi faciendus ſit tranſitus de linea ad lineam & deciſ. 66. num. 2. & 3.
Teſtator ne pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus deceſſiſſe dicatur ex iure accreſcendi hæres particularis fit hæres vniuerſalis, deciſ. 382. num. 12.
Teſtator in parte diſpoſitiua vocans deſcendentes ex maſculo per lineam maſculinam in parte etiam conditionali eoſdem vocare voluiſſe præſumitur, deciſ. 406. num. 13.
Teſtator qualitatem aliquam per viam modi, & non conditionis in hærede deſiderans, non exigitur, quod ab iſto in actu aditionis qualitas impleatur, deciſ. 43. num. 3.
Teſtator conſiderans legatariam inhabilem ad adminiſtrandum legatum, cenſetur omnem adminiſtrationem voluiſſe remanere vna cum vſufructu apud patrem legatariæ, deciſ. 445. num. 20.
Teſtator volens bona conſeruari in filijs, & deſcendentibus hæredis à ſe inſtituti, videtur ad diſpoſitionem actualem deueniſſe ſuper conſeruatione bonorum in filijs, & ſucceſſoribus ipſius hæredis, deciſ. 464. num. 4.
Teſtator quando voluit eligi conſanguineum in Cappellanum, ſi probata conſanguinitate patronus illum eligere noluerit pro electo habetur, ex teſtatoris diſpoſitione, deciſ. 132. num. 2.
Teſtator id tantum, quod ipſe diſpoſuit attendendum venit & ſi ipſe non diſtinxerit nec hæres diſtinguere valet, deciſ. 319. num. 10.
Teſtatoris voluntatem verba geminata magis enixam oſtendunt, deciſ. 406. num. 1.
Teſtator inutiliter dicitur multiplicare ſubſtitutiones, ſi vniformiter de omnibus diſponi debeat, deciſ. 332. num. 9.
Teſtator ex quibus ſuſtineri fideicommiſſum voluiſſe cenſeatur, deciſ. 464. num. 13.
Teſtator liberando tutricem à redditione rationis adminiſtrationis cenſetur inquiſinonem tantum ſcrupuloſam remittere voluiſſe, deciſ. 516. num. 8.
Teſtator nullam de aliqua perſona mentionem faciens nollam in eam præſumitur habuiſſe affectionem, & in hac materia attenditur veriſimilitudo, deciſ. 44. num. 10. & 11.
Teſtator ex quibus deſiderium tantum inſtituendi fideicommiſſum non quod illud inſtituerit, appareat, deciſ. 464. num. 3.
Teſtator ex quibus verbis cenſeatur contemplaſſe agnationem, deciſ. 285. num. 9.
Teſtatoris mens talis eſſe præſumitur, qualis expreſſa legitur in teſtamento, deciſ. 294. num. 5.
Teſtator mandans ſolui ſua debita ex redditibus bonorum videtur noluiſſe comprehendere dotem vxoris, cujus reſtitutionem particulariter iniunxit, deciſ. 451. num 3.
Teſtator vocando nepotes ad portionem patrui facilius eos vocaſſe præſumitur ad portionem avi, deciſ. 353. num. 35.
Teſtatoris ſanæ mentis teſtamentum factum ad alterius interrogationem reſpondendo eum verbo *ſic*, valet, deciſ. 137. num. 7.
Teſtator quod voluerit ordinem ſuccedendi in deſcendentia à ſe ſubſtituti præſcribere ex quibus verbis arguatur, deciſ. 123. num. 5.
Teſtator vocans deſcendentes de hærede in hæredem cum qualitate maſculinitatis, & legitimitatis videtur non curaſſe, quod deſcendentes ſint hæredes bonorum, deciſ. 269. num. 4.
Teſtatoris conditio voluntaria impoſita ſuper expreſſa obligatione, quod hæres rem fideicommiſſo ſubijceret in forma ſpecifica impleri debet, deciſ. 275. num. 3.
Contrarium de condirione neceſſarij, ibid. num. 4.
Teſtator quod non habuerit in conſideratione agnationis conſeruationem ex quo deprehendatur, deciſ. 128. num. 10.
Teſtator qui circa Ius eligendi de aliquo confidit, non videtur de illius hærede confidere, deciſ. 301. num. 9.
Teſtator non prohibendo adminiſtrationem, & vſumfructum Patri in legato filiæ relicto cenſetur ſe conformare cum diſpoſitione iotis communis, deciſ. 445. num. 21.
Teſtator iuxta Statuti diſpoſitionem de proprijs bonis diſponens legi Statutariæ conformare ſe voluiſſe cenſetur, deciſ. 123. num. 18.
Teſtatore dante facultatem eligendi aliquos ex familia collectiuè ſumpta hæres eligendo vnum illius voluntati ſatisfacit, deciſ. 410. num. ...
Teſtatoris voluntas certa, & determinata inducendi fideicommiſſum requiritur, & non attenditur imperfecta, & præparatoria ad illud, deciſ. 464. num. 1.
Teſtator bona per ſuos fines demonſtrans integrè præſumitur voluiſſe aduocatos in infinitum peruenire, nec vnquam ſcindi in partes, deciſ. 411. num. 10.
Teſtator conſtituendo Primogenituram, & faciendo digreſſum ad plures ſubſtitutionum gradus, & prohibendo bonorum alienationem cenſetur agnationi voluiſſe proſpicere, & inducere perpetuum, & reciprocum fideicommiſſum, deciſ. 144. num. 7. & 8.
Teſtator legans prædia duo ſub vnico nomine à ſe poſſeſſa cenſetur vtrumque voluiſſe ſub legato comprehendi, deciſ. 295. num. 4.
Teſtatoris affectio erga vnum ſubſtitutum potius quam alium, ex quo arguatur, deciſ. 123. num. 25. & 26.
Teſtator deficiente linea maſculina ex legitimo matrimonio nata proximiores fœminarum ſubſtituens ex legitimo matrimonio natos non videtur voluiſſe ſuccedere ex alterutra linea filios legitimatos, deciſ. 167. num. 15.
Teſtatoris præceptum de ſoluenda dote ex fructibus non impedit detractionem illius ex bonis fideicommiſſarijs, deciſ. 471. num. 6.
Teſtatoris voluntas certa, & determinata inducendi fideicommiſſum requiritur, & non attenditur imperfecta, & præparatoria ad illud, deciſ. 464. num. 1.
Teſtator quando dicatur potius reſpexiſſe ad ſplendorem ſuæ familiæ in poſteris conſeruandum, quam ad proximitatem, & agnationem, & vide ſupra, deciſ. 437. num. 2.
Teſtator præſumitur potius voluiſſe Iuspatronatus per deficientiam legitimorum ad illegitimos, quam ad extraneos tranſire, deciſ. 248. nom. 21.
Teſtatoris voluntas ſemper venit attendenda quando de illa conſtat, & contrarius intellectus non admittitur, deciſ. 208. num. 8.
Teſtatoris diſpoſitione dicatur ſuperflua ſufficit, vt quid minimum opereretur, deciſ. 404. num. 2.
Teſtator ſimpliciter adeundo hæreditatem, dicitur omnia onera hæreditaria acceptaſſe, deciſ. 1. num. 6.
Teſtatoris iudicium, & voluntas ſemper ſequi debet, deciſ. 457. num. 8.
Teſtatoris voluntas implicita qualis fuerit ex deinde explicitis iuſtificatur, deciſ. 61. num. 2.
Teſtator ex quibus ſuſtineri fideicommiſſum voluiſſe cenſeatur, deciſ. 464. num. 13.
Teſtatoris tacita declaratio, non euertit fideicommiſſum expreſſe inductum, deciſ. 415. num. 2.
Teſtator ex quo præſomatur voluiſſe ius nominandi ad hæredes executoris tranſmittere, deciſ. 301. num. 13.
Teſtatoris præceptum quando ſapit fraudem legis expreſſè reprobatur, deciſ. 119. oum. 5.
Teſtator, quando dicatur conſtituiſſe Primogenituram particularem in bonis ſuis, deciſ. 1. num. 5.
Teſtator volens quod bona perpetuis futuris temporibus apud ſuos hæredes permanere debeant reciprocam de linea ad lineam inducere voluiſſe cenſetur, deciſ. 411. num. 9.
Teſtatoris voluntas contraria pro fœminis excludendis debet eſſe clara, & concludens, deciſ. 285. nom. 8.
à Teſtatore bona certo oneri obnoxia non poteſt id tolli ab hærede, deciſ. 519. num. 8.
Teſtatoris voluntas ſemper eſt exequenda, deciſ. 295. num. 5.
Teſtator aliqua bona ſibi reſeruans cenſetur de illis ad libitum diſponere voluiſſe, deciſ. 47. num. 4.
à Teſtatore requiſitam hæres quamuis non habeat qualitatem, dummodo adſit ſpes, quod in progreſſu temporis onera ſibi iniuncta adimplere valeat, non eſt locus ſubſtitutioni, deciſ. 42. num. 7.
Teſtator repetens vocationem fœminarum in maſculorum defectum veniunt omnes fœminæ deſcendentes ex maſculis, quam ex fœminis, deciſ. 308. num. 12.
Teſtatoris diſpoſitio imperfecta vim teſtamenti non habet, deciſ. 151. num. 12.
Teſtatoris voluntas ſemper eſt ſeruanda quantum fieri poſſit, deciſ. 531. num. 2.
Teſtator ex quo præſumatur voluiſſe ius nominandi ad hæredes executoris tranſmittere, deciſ. 301. num. 13.
Teſtatoris ordinatio facta in vna ſubſtitutione repetita cenſetur in altera, vt ſubſtitutiones pari gradu progrediantur, deciſ. 123. num. 14. & 15.
Teſtator, quando tacite approbaſſe totam diſpoſitionem teſtamentariam cenſeatur, deciſ. 2. num. 3.
Teſtator Clericum ſubſtituens, onus nubendi videtur illi impoſuiſſe, vt mens teſtatoris poſſet impleri, qui ad ſua bona primogenitos vocauit, deciſ. 204. oum. 21.
Teſtator ſtrictiſſimam bonorum alienationis prohibitionem faciens præſumitur voluiſſe perpetuo conſeruari bona inter ſuos hæredes concurrentibus coniecturis idem ſuadentibus, & vnica etiam coniectura ſufficit, deciſ. 411. num. 4. 5. & 6.
Teſtatore ex fructibus hæreditatis mandante ſolui legatum illis ceſſantibus ceſſare debet legatum, deciſ. 16. num. 8.
Teſtatore vocante fœminas poſt obitum omnium maſculorum reſtitutio ab vltimo maſculo eſt facienda, deciſ. 358. num. 9.
Teſtatoris voluntate ſemel excluſus ſemper excluſus cenſetur, deciſ. 96. num. 8.

Teſta-

Teſtator lucrum aliquod ex legato tribuere velle præſumitur, non verò onns iniungere legatarijs, deciſ.216.num.5.

per Teſtatorem qualitatis omiſſio ordinatæ, non operatur, vt intret nullitas diſpoſitinnis, deciſ.519.num.5.

Quod quidem procedit, ſi qualitas præſcripta, reſpiciat tantum commodum hæredis, ibidem num.5.

Teſtator non diſponens circa deficientiam' ptopriæ agnationis videtur caſum reliquiſſe ſub Iuris communis diſpoſitione, deciſ. 462.num.12.

Teſtatoris diſpoſitio trahi debet ad quamcumque ſpeciem ſucceſſionis etiamſi verba repugnent, quando conſtat de veriſimili einſdem voluntare, deciſ.123. oum.29.

Teſtator quando dubium eſt, quod vnam vocauerit potius, quam aliam præſumitur, quod vocauerir illam, quam in domo retinuerit, & eui alimenta ſubminiſtrauerit, deciſ.44. num.3.

Teſtatoris diſpoſirio eſt ſeruanda in caſu teſtari, etiamſi hæredi oretenus aliquid exequendum commiſerit, deciſione 294. num.12.

Teſtator habens facultatem diſponendi per ſimplicem hypothecam diſpoſuiſſe dici non poteſt, deciſ.155.num.10.

Teſtatoris diſpoſitio eſt pro lege ſeruanda, deciſ.534. nnm.19.

à Teſtatore grauata bona certo ſub onere, non valent diſpoſitioni contrariæ ab hærede ſubmitti, deciſ.5. num.9.

Teſtatoris voluntas non expreſſa, ea poſt facto apponi non poteſt, deciſ.3.num.9.

Teſtatoris diſpoſitio eſt ſtrictè interpretanda ad excludendam qualitatis maſculiuæ repetitionem, deciſ.30. num.13.

Teſtator quod ad ſuam ipſius deſcendentiam reſpeaerit, ea quo argustur, deciſ.410. num.11.

Teſtatore prohibente bonotum alienationem inſtitutis ſobſtitutis, & vocatis non poteſt hæres illius volontati contrauenite per legitimationem, deciſ.167. num.18.

Teſtator quando reliquir legata diſtincta patri, & filiæ in eodem reſtamento non cenſetur prohibitus patri vſusfructus in portione filiæ, deciſ.445. num.7.

Contrarium, ibid. num.8.

Teſtator eaprimens qualitatem in filijs vnius hæredis, ſi voluiſſet exm concurrere in filijs alterius, illam expreſſiſſet, deciſ.30. num.10.

Teſtatoris voluntas in teſtamentis primum locum obtinet, deciſ. 66.num.1.

Teſtator ex quibus deſiderium tantum inſtituendi fideicommiſſum non quod illud inſtituerir, appareat, deciſ.464. num.3.

Teſtator vocans legitimos, & naturales præſumitur vocare voluiſſe ea legirimo matrimonio natos, deciſ.167. num.8.

Teſtarot quando voluit fundum perpetuò remanere penes ſuos deſcendentes maſculos voluit induci perpetuum fideicommiſſnm, deciſ.347. nom.5.

Teſtator grauans nepotes eos etiam honoraſſe cenſetur, deciſ.123. num.33.

Teſtatoris vnica diſpoſitio vniſormiter eſt intelligenda, deciſ.457. num.50.

Teſtator prohibens bonorum omnium alienationem, detractionem etiam Trebellianicæ prohibuiſſe cenſetur, deciſ.23. num.5.

Teſtator quod legitimatos à ſucceſſione excludere voluerit depræhenditur ea vocatione non ſolum legitimorum, & naturalium, ſed addiderit de legitimo matrimonio natorum, deciſ.96. num.8.

Teſtator dans hæredi facultatem diſponendi ante ſuam mortem non videtur dediſſe facultatem diſponendi inter viuos, ſed ſtante mentione mortis videatur voluiſſe diſpoſitionem fieri per viam vltimæ voluntatis, deciſ.294. num.15.

ex Teſtatoris volunrate ſemel excluſus ſemper remanet eacluſus, deciſ.11. num.11. & 12.

Teſtator hæredem minos grauare quam fieri poteſt voluiſſe cenſetur, deciſ.259. num.5.

Teſtatoris voluntas dicentis volo legare, volo eligere dicitur imperfecta, & præparatoria, niſi leget niſi eligat, deciſ.464. num.6.

Teſtator fideicommiſſo ſubijciens fauore deſcendentium fundum pro celebratione miſſarum relictum arguitur iuſpatronatus gentilitum inſtituere voluiſſe, deciſ.151. num.4.

Teſtatoris filia ſub nomine tranſuerſalium venire non poteſt, dec. 253. oum.4.

Teſtator præſumitur ſimulato ritulo legare voluiſſe, quando etiam ſine cauſa legare potuiſſet, deciſ.389. num.5.

Teſtator cenſetur perpetuum inſtituiſſe fideicommiſſum, quando bona aliqua voluit tranſmitti ad hæredes, & ſucceſſores, deciſ.322. num.2. & 5.

Teſtatoris volnntas quoties eſt clara de vna parte teſtamenti ad aliam non fit illatio, deciſ.410. num.9.

Teſtatoris volnntas ea depoſitionibus teſtium deprehenditur, deciſ.404. num.5.

Teſtator, quod diſpoſuit attendendom eſt, deciſ.317. num.5.

Teſtatoris voluntas etiam ex teſtibus comprobari poteſt, dec.294. num.9.

Teſtatoris fbcultas tacita, qui deſcendentes ex duabus lineis in numero plurium vocauit nullo modo ad vnum reſtringi voluiſſe cenſetur, ita vt hæres valeat vni omnia bona hæreditaria conſerte, deciſ.240. num.8.

à Teſtatore linea ptædilecta non debet ab extraneorum deſcendentia eacludi, deciſ.123. num.10.

Teſtatoris voluntas admittendi illegittimos reſultat ex filij naturalis vocatione, deciſ.175. num.6.

Teſtator, poſt maſculos fœminas agnatas, earumque filios ad hæreditatem ſuam vocans loca pia excluſiſſe videtur, deciſ.211. num.9.

Teſtatoris odioſa diſpoſitio filijs pro non ſcripta habetur, deciſ. 279. num.2.

Teſtator & maximè doctus qualitatem in vna teſtamenti parte exoptatam non repetens, in altera cenſetur ita diſponere voluiſſe deciſ.170. num.11.

Teſtator admittens ad fideicommiſſum de familia ad illum non poteſt nominare niſi ſit deſcendens à primo fideicommittente, deciſ.268. num.13.

Teſtator volens, quod filij filiarum ſuccedant fortius cenſetur voluiſſe ſuccedere filios filiorum lo conduione poſitos, & ratio, deciſ.16.num.6.

à Teſtarore qualitas in vlteriori ſobſtitotione non repetita conſultò omiſſa cenſetur, deciſ.175. num.2.

Teſtator qualitatem natorum ea legitimo mattimonio eaoptans ceoſetur excludere velle legitimatos, deciſ.167. num.33.

Teſtatoris menti ſucceſſio quamuis religioſi eſt admittenda, quando congruir, deciſ.392. num.15.

Teſtator ex quibus præcedentem ſubſtitutionem, & ordinem præſeruare voluiſſe præſumatur, deciſ.415. num.3.

ex Teſtatoris præcepto hæres qui pluribus expreſsè nominatis reſtituere tenetur non poteſt in præiudicium nominatorum vnum dumtaxat nominare, deciſ.410.num.1.

Teſtator diſponens de bonis contra Statuti diſpoſitionem, non cenſetur velle ſe cum Statuto conformare, deciſ.16. oum.16.

per Teſtatorem deſcendentis, & vocati ſupereaiſtentia, impedit tranſitum hæreditaris in aliam lineam, deciſ.43. num.1.

Teſtatoris voluntate ſemel excluſus ſemper excluſus cenſetur, deciſ.96. num.8.

Teſtatoris confeſſio contra hæredes illius, & ab ipſis cauſam habentes, plenè ptobat, deciſ.322. num.7.

Teſtatoris animus per duos teſtes benè probatur, deciſ.137. num.10.

Teſtator, quod voluerit ſequi alicuius fidem, id probandum eſt, deciſ.536. num.67.

Teſtatoris diſpoſitio reſpectu ſuæ hæreditatis tamquam altera lex ſeruanda venit, deciſ.317. num.7.

Teſtatoris ſolitum eſt inſpiciendum in taxatione alimentorum quando per fideicommiſſum relicta fuerunt non adiecta quantitate, deciſ.442. num.2.

à Teſtatore iniunctum grauameo, ſi Papa illud ademerit pro non inſerto habetur, deciſ.279. num.3.

Teſtatoris voluntas quando eſt dubia vna ſubſtitutio aliam declarat, deciſ.167. num.37.

à Teſtatore facultas expreſſa hæredi conceſſa, vt valeat vni parum, aut nihil relinquere non extenditur quod omnes potuerit priuare, deciſ.240. num.7.

à Teſtatore non ſanæ mentis compote teſtamentum, & morti proximo factum non ſuſtinetur, deciſ.137. num.2.

Teſtatoris Voluntati etiam Comes Palatinus contrauenire non poteſt, deciſ.167. num.23.

Teſtatoris confeſſio contraria irritat teſtamentum tamquam ſuſpectum de falſitate, deciſ.525. num.8.& 9.

Teſtatoris deſcendentes à locis pijs non ſunt excludendi, dec.308. num.54. & 56.

Teſtator quando voluit ſubſtitutionem regulare ad formam ſucceſſionis ab inteſtato proximitas grauati non grauantis reſpicitur, deciſ.305. num.6.

Teſtatoris voluntas declaratur ex alijs in teſtamento contentis, deciſ.181. num.15.

Teſtatoris phreneſis ab illam allegante debet probari, deciſ.137. num.3.

Teſtator quando vocauit maſculos à primo vſque vltimum omnes honorare voluiſſe præſumitur, deciſ.352. num.8.

Teſtator indubio præſumitur, ſe conſormare cum diſpoſitione ſtatuti, deciſ.465. num.21.

Teſtatoris voluntas qualis ſuerit tempore ſtipulationis teſtamenti non qualis tempore illius præparationis attenditur, deciſ.328. num.10.

Teſtatoris voluntas eſt executioni demandanda, deciſ.12. num.2.

Teſtator numquam præſumitut voluiſſe ſubuertere fideicommiſſum, deciſ.415. num.8.

Teſtatoris voluntas ad indagandum, an ipſe voluerit, quod appel-

Digitized by Google

pellatione deſcendentium veniant tantum deſcendentes ex maſculis, deciſ.536. num.197.
Teſtatoris voluntas eſt ſeruanda, nec per hæredem poteſt ſubuerti, cum pro lege habeatur, deciſ.167. num.22.
Teſtatoris mens ante omnia debet attendi, deciſ.66. num.5. & 6.
Teſtator mandans quod hæres diſponeret modo & forma, vt illi oretenus commiſerat, videtur noluiſſe quod hoc faceret per modum donationis, & inter viuos, deciſ.544. num.13.
Teſtatoris voluntas omnino eſt exequenda, deciſ.275. num.9.
Teſtator prohibens omne genus alienationis cenſetur etiam prohibuiſſe legitimationem, deciſ.167. num.20.
Teſtatoris voluntas inclinata potius præſumitur ad proximiores, quam ad extraneos, deciſ.294. num.23.
Teſtator, poteſt priuari fideicommiſſarium fideicommiſſo, per menſem ante quo commiſit graue delictum, deciſ.536. num.45.
Ob quod bona confiſcanda veniunt, ibid.
Teſtator non repetens qualitatem in alio ſubſtituto eam conſulto omiſiſſe cenſetur propter maiorem erga ipſum affectionem, deciſ.123. num.19. & 20.
Teſtatoris voluntas ex coniecturis elici poteſt, deciſ.445. num.13.
Teſtatoris voluntas tamquam vera norma Iudicis eſt ſeruanda, deciſ.344. num.6.
Teſtator deſcendentes vocando, quando dicatur vocaſſe tantum, deſcendentes ex maſculis, deciſ.536. num.196.
Teſtator ex quibus arguatur omnes deſcendentes vocare voluiſſe, deciſ.308. num.8.
Teſtator, quod habuerit votum conſeruandæ agnationis ex quo clariſſime appareat, deciſ.536. num.207.
Teſtator, non eſt veriſimile quod conſiderauerit deficientiam eorum, quos non vocauit, eſſe voluit hæredes, deciſ.172. num.12.
Teſtatoris mens ſemper venit attendenda, deciſ.153. num.10.
Teſtatoris voluntas tamquam lex eſt obſeruanda, deciſ.305. num.7.
ad Teſtandum Vxor coacta à viro, non valet illius diſpoſitio, deciſ.164. num.11.
Teſtandi licentia à Magno Magiſtro Religionis Hieroſolymitanæ petita demonſtrat exiſtentiam profeſſionis illius qui licentiam petit, deciſ.334. num.4.
Teſtatrix morti proxima, ſi priori interrogationi non reſpondeat, & in alteram lecti partem ſe vertat coactè poſtea cenſetur factioni teſtamenti conſenſiſſe, deciſ.333. num.2.
in Teſtatrice præſumptio liberæ voluntatis ex quibus excludatur, ibid. num.4. & 5.
Teſtator quando per verba communia loqnutus fuit tàm fœminæ, quam maſculi indiſtinctè continentur, deciſ.285. num.14.

T E S T I S.

Teſtes confeſſionem patris plurimis actibus ratificatam non euertunt, deciſ.24. num.11.
Teſtis in cauſa propria ad ſui fauorem, vel hæredis nemo eſſe poteſt, deciſ.535. num.29.
Teſtium examen eſt nullum ob interrogatoriorum reſecationem, deciſ.370. num.7.
Teſtes diuerſis adminiculis fulciti præferuntur hiſtoricis aliter ſcribentibus, deciſ.561. num.7.
Teſtes licet ad perpetuam rei memoriam examinati, non ſolum ſemiplenè, ſed concurrentibus adminiculis. & coniecturis plene probant, deciſ.458. num.1.
Teſtem paupertas non repellit in ciuilibus quando alioquin eſt bonæ conditionis, & famæ, deciſ.426. num.11.
Teſtibus formiter examinatis plurimum eſt deferendum, deciſ.345. num.2.
Teſtes, qui non fuerunt examinati cum legitimo contradictore, qui fuerit præſens, & fecerit ſuas defenſiones non probant in alio iudicio, contra tertium, deciſ.535. num.57.
Teſtis vnicus qualificatus ſufficientem probationem ad dotis promiſſionem ſuſtinendam præbet iunctis adminiculis quæ leuia ſufficiunt, deciſ.448. num.4.
Teſtibus vt fides adhibeatur ſufficit quod falſitas à colitigante allegata non reſpiciat rei, & temporis ſubſtantiam, deciſ.... num.2.
Teſtium depoſitionibus articuli de directo contrarij admittuntur præſertim in cauſa Matrimonij, deciſ.67. num.12. 13. 14. & 15.
Teſtium examen publicè atteſtantium contrarium admittitur quando tendit ad corroborandas ſcripturas; quod amplia deciſ.67. num.18. & 19.
Teſtium examini articuli de directo contrarij admittuntur vbi exibetur fumus veritatis ex depoſitionibus Teſtium ad perpetuam, deciſ.67. num.21. & 22.
Teſtium examen publicis atteſtationibus non denegatur quando examinantur præclaræ perſonæ, deciſ.67. num.16. & 17.
Teſtes inter ſe contrarij in ſubſtantialibus nullam merentur fidem, deciſ.456. num.3.
Teſti fidem non tollit carceratio, & imputatio criminis, niſi concurrat ſententia condemnatoria, deciſ.44. num.15.
Teſtes contra inducentes pleniſſimè probant, dec.520. n.57. & 61.
Teſtes non coarctantes negatiuam, nec concludentes, quod aliter fieri non potuerit, quin ipſi ſcirent, non attenduntur, deciſ.243. num.10.
Teſtibus benè informatis, & numero pluribus fides adhiberi debet, reiectis paucioribus contrarium aſſerentibus, deciſ.126. num.27. 28. & 29.
Teſtes vti viri graues & Aduocati deponentes de praxi informati reputantur de conſuetudine, deciſ.105. num.5.
Teſtibus etiam non omnino idoneis concurrentibus circumſtantijs fides adhibetur, deciſ.234. num.3.
Teſtes examinati ſine interrogatorijs à parte datis an probent, deciſ.370. num.4.
Teſtes pluribus ſulciti adminiculis gradum probationis aliquem conſtituunt, deciſ.284. num.6.
Teſtes illi præferuntur quorum depoſitiones adminiculantur ex alijs iuribus, deciſ.140. num.7.
Teſtes deponentes audiuiſſe ab eorum maioribus, qui à ſuis maioribus audiuiſſe referebant ad immemorabilem probandam ſuffragantur, deciſ.424. num.4.
Teſtes etiam ſingulares, ſufficiunt ad declarandam mentem Teſtatoris, deciſ.44. num.14.
Teſtes melius informati, ex pluribus adminiculati alijs, ſunt præferendi adminiculis deſtitutis, deciſ.243. num.11.
Teſtes licet extraiudicialiter, & priuatis atteſtationibus deponant concurrente tamen veritatis fumo remiſſoria venit concedenda, deciſ.299. num.3.
Teſtium depoſitio iudicialis primitus edita attenditur & altera ſpernitur, deciſ.333. num.8.
Limita tamen ſi ſecunda depoſitio pluribus adminiculis fulcita noſcatur, ibid. num.9.
Teſtes poſt didicita teſtificata, non poſſunt denuo in eadem cauſa examinari, deciſ.359. num.1.
Teſtes valorem, de quo agitur, non probantes non attenduntur, deciſ.342. num.11.
Teſtes benè informati. & deponentes de re illis nota, licèt negatiuam non coarctantes benè probant, deciſ.34. num.12.
Teſtes de auditu à parte non probant, deciſ.256. num.16.
Teſtes adminiculis ſuffulti, & veriſimilia deponentes præferuntur alijs concludentem ſcientiam circa materiam non referentibus, deciſ.79. num.7.
Teſtes deponentes de auditu, debent nominare eos à quibus audiuerunt, deciſ.276. num.15.
Teſtes in cauſa intereſſe non habentes idonei reputantur, deciſ.426. num.15.
Teſtibus deponentibus ità vidiſſe, audiuiſſe, & iudicaſſe plurimum eſt deferendum, deciſ.360. num.2.
Teſtis de immemorabili deponens debet concludere de annis 40. ante motam litem, deciſ.416. num.6.
Teſtium depoſitio æquiuoca, vel ambigua non attenditur, nec prodeſt, ſed contra producentem interpretatur, deciſ.535. num.10.
Teſtis æquiuocus, non eſt ad probandum releuans, deciſ.520. num.85.
Teſtes deponentes ſpecifice de auditu ab eorum maioribus, & de facto benè informati plenam merentur fidem. & præferuntur alijs non bene informatis, & de publica voce, & fama non deponentibus, deciſ.248. num.17. & 18.
Teſtium examen non denegatur poſt rem iudicatam vbi obtenta fuit commiſſio reſtitutionis in integrum, deciſ 67. num.5.
Teſtibus certam rationem reddentibus eſt deferendum, deciſ.130. num.55.
Teſtibus adminiculatis in concurſu eſt magis deferendum, deciſ.235. num.6.
Teſtes examinati abſque interrogatorijs, non probant, deciſ.498. num.15.
Teſtes, qui inter ſe ſunt diſcordes, nullatenus probant, deciſ.512. num.10.
Teſtes ſibi contrarij, & mendaces nihil probant, deciſ.524. num.15.
Teſtis referens aſſertionem alicuius non affirmantis quod ita ſit, ſed quod ita dixerit, nihil probat, deciſ.407. num.10.
Teſtator à fideicommiſſo recedere voluiſſe cenſetur, quando illud in codicillis non reuocauit, deciſ.347. num.9.
Teſtes licet ad perpetuam rei memoriam examinati iunctis adminiculis, & præſumptionibus magnum præbent veritatis indicium, deciſ.198. num.8.
Teſtes de auditu non probant, ſi is, à quo audiuerunt, non probat, deciſ.535. num.52.
Teſtes de auditu adminiculati, bene probant in materia difficilis probationis, deciſ.164. num.17.
Teſtes deponentes de ſimplici auditu non probant, dec.42. num.5.
Teſtibus examinatis abſque citatione nulla fides eſt adhibenda, deciſ.80. num.3.

Te-

Digitized by Google

Teſtes deponentes magis congrue ſunt præferendi, deciſ.226. num.8.

Teſtes licet ſingulares plene probant voluntatem acceptandi Indultum, decíſ.76. num.6.

Teſtis conſanguineus inducentis ad iſtius fauorem non benè probat, deciſ.177. num.7.

Teſtes paupertas non repellit à teſtificando, deciſ.276. num.17.

Teſtes nihil probant qui ſeſe melius declararunt, deciſ.520. num.42.

Teſtes, dum conuincuntur de mendacio, nulla fides eis eſt adhibenda, deciſ.37. num.17.

Teſtis aſſerens ſe non eſſe informatum, ſufficit, vt immemorabilem non probet, deciſ.416. num.8.

Teſtis qui debeat de viſu, de auditu deponat, nihil probat. ibid. num.9.

Teſtium legitimo numero Teſtamentum carens ſuſtineri non poteſt, deciſ.460. num.2.

Teſtes licet ad perpetuam rei memoriam examinati nec releuantes præbent fumum ad obtinendam remiſſoriam pro illis formiter repetendis, deciſ.397. num.4.

Teſtes deponentes ſuper negatiua non probant, niſi illam coarctent, deciſ.471. num.11.

Teſtis vnicus ad declarandum actum dubium eſt ſufficiens, deciſ. 135. num.20.

Teſtes inter ſe contrarij, & contradicendo ſe ad inuicem collidentes non ſunt attendendi, deciſ.304. num.5.

Teſtes licet extraiudicialiter deponentes ad declarandam teſtatoris voluntatem ſuffragari ſolent, deciſ.333. num.6.

Teſtium depoſitiones actus dubios declarant, deciſione 391. num.15.

Teſtis de mendacio conuictus non probat, deciſ.256. num.17.

Teſtis depoſitio ſecunda quando eſt adminiculis fulcita, vel fidem aſſequi debet, vel vtrumque dictum viribus deſtituitur, deciſ. 333. num.10 & 11.

per Teſtes apoca non recognita, qui illam ſcribere viderint, non probat, deciſ 242. num.4.

in Teſtibus contrarietas, vt non inducatur, facienda eſt interpretatio. deciſ.276. num.14.

Teſtium examen admittitur in cauſa Matrimonij poſt rem iudicatam, quod amplia, deciſ.67. num.3.4.5.6. & 7.

Teſtes vt benè probent immemorabilem requiritur, quod ſaltem deponant de 40. annis ante motam litem, deciſ.284 num.9.

Teſtes ad immemorabilem probandam cuius ætatis eſſe debeant, deciſ.115. num.10.

Teſtibus de facto proprio deponentibus plena fides adhibetur, deciſ.426. num.8.

per Teſtes articuli aliquid dum ſunt probabiles, cæteri etiam de directo contrarij ſunt admittendi, deciſ.67. num.20.

Teſtibus de re ad ſe pertinente deponentibus plurimum defertur, deciſ.212. num.3.

Teſtes deponentes de proprio iudicio, non iuuant ad probandam læſionem, deciſ 512. num.11.

Teſtes contra inducentes plenè probant, deciſ.471. num.9.

Teſtes deponentes pro eorum commodo nihil probant, ibid. num 20.

Teſtes ſibi Inuicem contrarij nullam merentur fidem, deciſ.98. num.4

Teſtis vnicus contra inducentem plenè probat, deciſ.110.num.5.

Teſtes contra inducentem probant, deciſ.302. num.4.

Teſtes tamquam benè informati de publica voce, & fama deponentes, probare non dubitatur, deciſ.243. num.5.

Teſtes de facto proprio deponentes, & negatiuam coarctantes teſtibus, de affirmatiua deponentibus præferuntur, deciſ.342. num.13.

Teſtium defectus præſumptionibus, & coniecturis ſuppletur, deciſ.234. num.4.

Teſtes ſuper prædij valore examinati de proprio iudicio, non de communi æſtimatione deponentes non concludunt, deciſ.270. num.2.

Amplia, ibid. num.3.

Teſtis vnus rogatus, alium etiam eſſe rogatum, non probat, deciſ.177. num.6.

Teſtibus Epiſcopi contra ſe ad extinctionem Beneficij ſuæ collationis deponentibus plurimum propter vnionem fauore Canonicorum faciendam eſt deferendum, deciſ.317. num.3.

Teſtium examen non attenditur, quando omninò contrarium ex ſcripturis deprehenditur, deciſ.293. num.4.

Teſtes non concludentes, nec firmiter examinati nihil probant, deciſ.277. num.5.

Teſtes licet de auditu deponant in antiquis benè probant, deciſ. 326. num.15.

Teſtibus illis creditur de conſuetudine deponentibus quibus ſeruandæ conſuetudinis onus incumbit, deciſ.102. num.6.

Teſtes non deponentes de viſu per 40. annos ante motam litem, nec concludentes vocem, & famam & quod numquam contrarium viderint, vel audiuerint immemorabilem non probant, deciſ.77. num.2.

Teſtes libertatem quando dicantur bene probare, deciſ.276. num.8.

Teſtibus deponentibus ad actu affirmatiuo in aliorum concurſu maior fides eſt adhibenda, deciſ.284. num.5.

Teſtes de affirmatiua præferendi ſunt teſtibus de negatiua deponentibus, deciſ.223. num 4.

Teſtes intereſſati non probant, deciſ.38. num.55.

Teſtes in primo examine inducti, præſumuntur meliores, & magis inſtructi, deciſ.293. num.6.

Teſtes contra inducentem plenè probant, deciſ.523. num.15.

Teſtes multo magis probant libertatem muri, ſi ſint adminiculati ex coniecturis & iudicijs, ſuadentibus libertatem, deciſ.276. num.9.

Teſtes non deponentes cum neceſſarijs requiſitis, non attenduntur, deciſ.360. num.5.

ex Teſtibus de publica voce, & fama deponentibus filiatio non probatur, dum deponunt de auditu, deciſ.535. n.33.34. & 35.

Teſtium ſimplex fides, nullum gradum probationis facit, deciſ. 252. num.10.

Teſtis vnicus plures patiens exceptiones, & alijs *contrarium* deponentibus ſe opponens nullum probationis gradum *conſtituit*, deciſ.120. num.8.

Teſtis aſſerens ſe non eſſe informatum, ſufficit, vt immemorabilem non probet, deciſ.416. num.8.

Teſtes de ſana mente Teſtatoris deponentes in concurſu aliorum ſuper dementia deponentium ſunt præferendi, deciſ.137. num.6.

Teſtes quinque ſufficiunt in teſtamento condito tempore peſtis, deciſ.460. num.4.

Teſtes ad hoc vt ad concordiam reducantur, omnis interpretatio ſumi debet, deciſ.223. num.11.

Teſtes diſtinctè circa confinia deponentes plenè probant. deciſ. 229. num.20.

Teſtes examinati lite pendente, & parte non citata nihil probant, deciſ.115. num.11.

Teſtes de facto proprio deponentes, de re de qua ſunt plenè informati bene probant, deciſ.426. num.13.

Teſtes deponentes de viſu toto tempore eorum *recordatus*, & de auditu a maioribus qui numquam *oppoſitum audiuerunt*, immemorabilem concludunt, deciſ.444. num.7.

Teſtes dubij, & æquiuoci non merentur fidem, deciſ.520. num.41.

Teſtibus non creditur, quando eorum auctores à quibus audiuerunt ſunt ſuſpecti, deciſ.42. num 8.

ex Teſtibus Poſſeſſio etiam probari poteſt, deciſ.353. num.6.

Teſtes de negatiua illam coarctare debent per verba quod aliter eſſe non poſſit quin ipſi ſcirent, deciſ.223. num.5.

Teſtes contra inducentem plenam faciunt probationem, deciſ. 398. num.10.

Teſtes inſeruiunt ad mentem teſtatoris *declarandam*, *deciſ*.130. num.19.

Teſtes de facto proprio deponentes, & nobilitatis adminiculis ſuffulti omnimoda fidem merentur, deciſ.334. num.9.

Teſtes ad reducendos ad concordiam recurri poteſt ad intellectum iuris, deciſ.223. num.12.

Teſtis in pari gradu affinitatis aduerſario coniunctus idoneus reputatur, deciſ.144. num.2.

Teſtes licet ſingulares cauſam ſcientiæ reddentes benè probant, deciſ.241. num.7.

Teſtis ſi aliquid depoſuerit medio iuramento, ſi poſtea extra iudicium, contrarium deponit, attenditur primum dictum, deciſ.132. num.11.

Teſtibus ſibi contrarijs non eſt deferendum, deciſ.37. num.18.

Teſtes deponentes de publica voce, & fama aliquem probationis gradum conſtituunt, deciſ.70. num.2.

Teſtes inſtrumentarij optimam ſui dicti rationem reddentes concurrentibus pluribus adminiculis plene probant, *deciſ*.144. num.1.

Teſtes ſunt præferendi in conflictu probationum, quando ſunt numero plures, & magis ex coniecturis *adminiculati*, & habent ætatem idoneam ad probandum factum antiquum, deciſ.248. num.14. 15. & 16.

Teſtis etiam de furto diffamatus, niſi ſit comdemnatus, fidem non amittit, deciſ.243. num.7.

Teſtes ad probandum Teſtamentum nuncupatiuum, de quo ſcriptura facta non fuit, debent eſſe conteſtes, tam in formalitate verborum, quam in ſubſtantia, alias non probant, dec.177.n.4.

Teſtis qui debeat de viſu, de auditu deponat, nihil probat, deciſ. 416. num.9.

Teſtibus deponentibus de ſuo Iudicio debent præualere verba partium, & inſtrumentum, deciſ.113. num.55.

pro Teſtium conciliatione qualibet interpretatio debet ſumi ad excluſionem præſertim criminis in correſpontali, dec.126.n.31.

Te

Digitized by Google

Teſtes nomero pauciores, veriſimilia deponentes, nec vllam contradictionem patientes præferuntur alijs inter ſe contrarijs, deciſ.456. num.4.
Teſtis, ſi poſtquam ſuerit examinatus, aſſerat ſe nihil ſcire, ſuper materia de qua depoſuit. vt euitetur contradictio, præſumendum eſt, dixiſſe id, præter iam dicta, deciſ.276. num.14.
Teſtes numero pauciores, minus informati, ac inueriſimilia deponentes, & negatiuam non coarctantes non attenduntur, deciſ.426. oum.14.
per Teſtes quatuor decoctio probatur deponentes de publica voce, & fama, deciſ.503. num.5.
Teſtes deponentes de non conſcriptione Apocæ manu illius, de quo quæritur, fidem totalem Apocæ auferunt, deciſ.242. oum.6.
Teſtes optimam ſcieotiæ cauſam reddentes, benè probant, deciſ. 54. num.5.
Amplia, ibid. num.6.
Teſtibus adminiculatis eſt magis credendum, deciſ.497. num.3.
Teſtibus de metu deponentibus, magis eſt credendum, quam Teſtibus deponentibus de libera voluntate Teſtatoris, quod fallit, deciſ.164. num.18. & 19.
Teſtes cum cauſa ſcientiæ deponentes bona vſque ad litem motam a reo poſſeſſa fuiſſe illius poſſeſſionem, & dominium indubitatum inducunt, deciſ.259. num.25. & 26.
Teſtium fides de præſentia, & facto proprio deponentium in liquidationibus fructuum multum valent, deciſ.470. num.3.
Teſtes deponentes de auditu, nec exprimentes à quibus audiuerint nullum probationis gradum conſtituunt, deciſione 304. num.4.
Teſtes examinati ſine citatione partis noo probant, deciſ.113. num.3.
Teſtis contra inducentem benè probat, deciſ.467. num.8.
Teſtibus de propria ſcientia deponentibus, plena fides eſt adhibenda, deciſ.258. num.4. & 5.
Teſtes de immemorabili deponere debeot cum requiſitis *Gloſ. in cap.2. verbo memoria de preſcript. in 6. & num.7.* deciſ.283. num.6.
Teſtes tres de iure municipali Ciuitatis Leodij ſufficiunt ad validitatem teſtamenti, deciſ.177. num.3.
Teſtes nulliter examinati ioſeruiunt pro adminiculis & ſufficiunt pro manutentione, deciſ.495. num 7.
Teſtes ſibi inuicem contrarij nullam merentur fidem, deciſ.98. num.4.
Teſtis vnicus non probat, deciſ.405. num.1.
Teſtes probant poſſeſſionem exigendi Decimas, deciſ.493. n.5.
Teſtes ſpecificè & ad rem depooentes magnum probationis gradum conſtituunt, deciſ.381. num.16.
Teſtium conciliario ex quo inducatur, deciſ.156. oum.30.
Teſtes numero plures paucioribus anteponuntur, deciſione 79. num.8.
Teſtes ſuſpecti non admittuntur ad delictorum probationem, deciſ.54. num.9.
Teſtes non deponentes de ſignis infereotibus ex neceſſe Collegium, Collegialitatem non probant, deciſ.102. num.20.
Teſtium multiplicitate defectus illorum inhabilitatis ſuppletur, deciſ.135. num.21.
Teſtium examen poſt rem iudicatam non poteſt admitti, deciſ.67. num.2.
Teſtibus religioſis maior fides ſolet adhiberi, deciſ.137. oum.11.
ad Teſtes Peritus ſe referens non attenditur, deciſ.405. num.6.
Teſtibus inter ſe contrarijs non eſt eredendum, deciſ.468. n.20.
Teſtes examinati in iudicio ſummariſſimo manutentionis noo probant in plenario petitorio, deciſ.550. oum.40.
Teſtibus optimam ſui dicti rationem non redentibus non creditor, deciſ.137. num.4.
Teſtes ex quibus immemorabilem ooo probent, deciſ.416. num.10.
Terra præſumitur eſſe illius Diœceſis, à qua circundatur, deciſ. 483. num.4.
Teſtes de immemorabili deponentes. ita debent deponere quod actum fuerit a tanto tempore. cuius initij memoria non extet, deciſ.398. num.8.
Textus in cap. quia propter illud de elect. prohibet abſentibus conſtitutionem procuratoris in electionibus capitulariter faciendis, deciſ.374. oum.4.
ob Timorem ſubornationis remiſſoria bis concedi non ſolet, deciſ. 361. num.1.
Timor futuræ ſæuitiæ viri in vxorem ex quibus deſumatur, deciſ. 514. num.10. 11. 12. & 13.
Timor litis conualidat tranſactionem, deciſ.13. num.10.

T I T V L V S.

Titulorum multiplicatio in beneficialibus euitari debet, deciſ. 236. num.14.
Titulus in vnius perſona reſidere poteſt, etiamſi alteri vtilitas fructuum tributa fuerit, deciſ.57. num.1. & 10.
Titulus debet eſſe conformis, non difformis poſſeſſioni. deciſ.51. num.56.
io Titulom patrimonij bona filio elargita à patre poſt promotionem ad ordines ſacros ipſiuſmet filij fiunt, & ad ſuos hæredes tranſmittere poteſt, deciſ.254. num.12.
Titulus dotationis in materia Iuriſpatronatus reſultat ex centenaria, vel quadragenaria poſſeſſione præſentandi cum fama, deciſ.509. num.36.
Et centenaria vel quadragenaria cum fama ex quibus probetur, ibidem num.37.
Titulus, & bona fides ad quadragenariam probandam ſufficit contra præſumptionem, & diſpoſitionem Iuris, deciſ.21. num.1.
Etiamſi titulus qui allegatur ſit inualidus, & putatiuus, ibid. num.2.
Titulum parem obtinere non dicitur is, qui poſt mortem teſtatoris, qui iam diſpoſuerat illum obtinuit, oec valet fideicommiſſario immiſſionem impedire, deciſ.352. num.12.
Titulus fundationis, vel dotationis Iuſpatronatus vt acquiratur pro forma vna cum præſentationibus per longiſſimum tempus continuatis, & effectum ſortitis, deciſ.385. oum.5.
Titulum ſufficientem poſſidenti oon tribuit poſſeſſio nulla, & inſubſiſtens detecta, deciſ.132. num.4.
Titulo Legati ius eligendi acquiſitum ad hæredes Legatarij eſt tranſmittendum, deciſ.301. num.7.
Tituli renunciatio poſt acceptatam ſub onere à nominato in Emphiteuſi nominationem non valet adimpleri præſertim in præiudicium Iuris Eccleſiæ quæſiti, deciſ.57. oum.13.
Titulus præſumptus, & coloratus reſultat ex decennali poſſeſſione, deciſ.318. num.17.
Titulum contradictor legitimus non eſt, qui parem noo habet, deciſ.175. num 9.
Titulus fundationis, & dotationis bene præſumitur ex ceotenaria quaſi poſſeſſione, deciſ.136. num.3.
Titulum coæqualem prouiſi vnius Apoſtolici cum altero habentis ſi nullitas detegatur, non permittitur prouiſo etiam poſſeſſori immiſſionem impedire, deciſ.132. num 6.
Titulus oneroſus ne interueniat in donatione ſufficit quod non poſſit æquari donationi, deciſ.61. num.19.
Titulum & poſſeſſionem decretum irritans aufert, deciſ. 553. num.8.
Titulus adminiſtrationis non nocet adminiſtratori, quando ad illius manus oihil peruenit, oeciſ.65. oum.14.
Tituli diuiſio à commoditate fructuum à Iure permittitur, deciſ. 57. num.12.
Titulo inſtitutionis relinquendum eſt filijs, alias teſtamentom corruit, deciſ.303. num.3.
Titulus ad præſcribendum ſufficit putatious, deciſ.21. num.12.
TITVLATA poſſeſſio in paritate probationum eſt præferenda, deciſ.550. num.6.
Titulata poſſeſſio etiam, quando & ex quibus expugnetur, ibid. oum.94.
Titulata poſſeſſio, quando probatur, ſicque venit præferenda in manutentione, ibid.num.97.
Titulata poſſeſſio ratiooe præſcriptionis 40. & vltra, an poſſit prætendi, ita vt veniat manutenenda in concurſu, ibid. num.99.
TITVLARIS ſemel quaſi poſſeſſionem penſionarij approbans eam amplius impugnare non poteſt, deciſ.18. num.4.
TITIONIS proiectio, & ſimilis tentatus in vxorem ſunt cauſæ ſufficientes remouendi vxorem à viro, deciſ.514. num.6.

T O N S V R A.

Tonſura prima exuit ſuſcipientem ſtatu Laicali, deciſ.533. num.12.
Tonſura prima præditus gaudet priuilegio Clericorum, ibid. oum.55.
Tonſura prima initiatus dicitur effectus de foro Eccleſiæ, ibidem num.16.
Tonſura prima initiatus verè Clericus dicitur, *& in Auth.* Presbyteri comprehenditur, ibidem num.18.
Tonſura prima initiatus quando perdat priuilegiom fori in habitu non incedens, ibid. num.40. & 41.
Tonſuram ſuſcipiens primam dicitur relatus in numero cœleſtium Militum, deciſ.533. num.14.
Tonſuratus filius familias Teſtari poteſt, ibidem num.30.
in TORMEMTIS, & verberibus atteſtatio facta, ipſa veritas atteſtari videtur, deciſ.353. num.8. & 7.
TRADERE poſſeſſionem idem eſt poſſidentem pati, deciſ.512. num.11.
Qui ſoluit approbat, & confirmat poſſeſſionem, ibidem num.12. & 13.
Traditio rei venditæ ad executionem ſpectat, non verò ad contractus ſubſtantiam, deciſ.184. num.6.
io Traditione rei ſuæ Dominus quamlibet legem apponere poteſt, deciſ.40. num.7.
ex Traductione de loco ad locum violenter facta, raptus deſumitur, deciſ.498. num.3.

TRANSACTIO.

Tranſactio non habet ſubſiſtentiam ſi non adeſt conſenſus eorum de quorum intereſſe agitur, deciſ.280. num.1.

Tranſactio, tanquam inualida, & iniuſta eſt reſcindenda, quando fuit ſomniata aliqua lis, deciſ.280. num.17.

vt Tranſactionem nullam calumnia reddat adeò clara eſſe debet, vt nulla tergiuerſatione cælari poſſit, deciſ.13. num.17.

Tranſactionis ea eſt natura aut aliquid hinc inde detur, & remittatur, deciſ.325. num.2.

Tranſactio priora partium iura tollit, præcedentem titulum nouat, & extinguit, deciſ.39. num.6.

Tranſactio eſt contractus innominatus, deciſ.74. num.1.

Tranſactio nulla redditur ex læſione, deciſ.58. num.7.

Tranſactio calumnioſa à parte inita, quando non poſſit ſaluari, vti lucroſa, deciſ.280. num.19.

Tranſactio ſolet comprehendere omnia in litem deducta, deciſ. 233. num.5.

Tranſactio ex defectu mutuæ hinc inde dationis non ſubſtinetur, deciſ.111. num.4.

Tranſactio non eſt reſcindenda, quando cauſa propter quam inita fuit æquè principaliter cum alia, quæ ipſam reſcinderet, conſiderata eſt, deciſ.133. num.2. & 15.

Tranſactio ex litis cauſa bona fide contracta non ſolum tranſigentes, ſed etiam ad fideicommiſſum ſucceſſiuè vocatos afficit, deciſ.13. num.1.

à Tranſactionis conciliatore verba relata probant præludia contractus, deciſ.74. num.2.

Amplia, ibid. num.3.

Tranſactionis validitas in dubio præſumitur, deciſ.153. num.12.

Tranſactio improbatur à Iure, dum calumnioſè fuit à parte inita, plura fingendo mendoſe, deciſ.280. num.18.

ad Tranſactionis validitatem ſubſtinendam ſufficit ad illam aliquo dubij motiuo deuentum fuiſſe, deciſ.325. num.13.

Tranſactionem ſubſiſtere, facit probabilis dubitatio, deciſ.111. num.7.

Tranſactio facta bona fide, in qua relaxatur quid modicum reſpectu quæſtionum ſubſtinenda eſt. deciſ.534. num.15.

ad Tranſactionis cognoſcendam æqualitatem debet videri quid, & quantum pro vtraque parte traditum fuerit, ac remiſſum, deciſ.325. num.2.

Tranſactio, ſi non ſit per tres Sententias reſciſſa à quocumque remedio poſſeſſorio agentes repellit, deciſ.473. num.1.

Tranſactio ex falſa, & inſubſiſtenti cauſa celebrata non ſubſtinetur, deciſ.58. num.5.

Tranſactio dum comprehendit omnia, & eſt generaliſſima qualibet iterata calculorum inſpectio eſt ſuperuacanea, deciſ.531. num.20.

in Tranſactione vſura non committitur, deciſ.74. num.4.

Tranſactio nulla nullum poteſt operari Iuris effectum, deciſ. 443. num.9.

Tranſactio legitimi facta ab auctore impugnari non poteſt ab eius herede, deciſ.523. num.1.& 25.

Tranſactio non validatur ex bona fide tranſigentis, deciſione 280. num.14. 15. & 16.

ad Tranſactionis validitatem quælibet occaſio dubitandi admittitur, nec attenditur iuſtitia, ſiue iniuſtitia litis, deciſ.133.n.8.

Tranſactio permittitur etiam poſt ſententiam & rem iudicatam, quoties iuſtitia, & ſententiæ validitas poteſt in dubium reuocari, deciſ.13. num.9.

Tranſactio ſubſtinetur in portionibus pertinentibus ad arrendatarium, quando huiuſmodi ſunt exempti, deciſ.111. num.8. & 9.

Tranſactionem quis impugnare non valet donec bona ſibi ex tranſactionis cauſa delata reſtituat, deciſ.13. num.20.

Tranſactionem irritam reddit, lis calumnioſè inſtituta, deciſ.13. num.16.

Tranſactio facta ex falſa cauſa, dolo malo extorta præſumitur, & remanet nulla, & inefficax, deciſ.56. num.15.

Tranſactio ſubſtinetur ceſſante euidenti ſuſpicione calumniæ, deciſ.13. num.15.

Tranſactio debet non lites litibus, ſed ipſis finem imponere, deciſ.531. num.14.

Tranſactio proueniens a rebus, & non à perſonis, dicitur realis, deciſ.111. num.6.

Tranſactio ex falſa, & inſubſiſtenti cauſa celebrata non ſubſtinetur, deciſ.58. num.5.

Tranſactio inita pro ſopiendis litibus eſt valida, deciſ.531. num.18.& 19.

ad Tranſactionem Inſtrumentum habens rationem attendi debet, deciſ.29. num.7.

Tranſactio ex fundamento enormis læſionis ſuſtineri non valet, deciſ.133. num.11.

Tranſactio cum Epiſcopo à Presbyteris inita beneplacito Apoſtolico deſtituta nullius eſt roboris, deciſ.256. num.9.

Tranſactio non ſubſtinetur in claris, deciſ.111. num.2.

Tranſactio in dubio præſumitur valida, deciſ.523. num.23.

Tranſactio inita ſuper re clara, & non præſeferente dubitationem redditur inefficax, deciſ.58. num.8.

Tranſactionis cauſa finalis eſt, vt auferatur dubiæ litis euentus, deciſ.13. num.14.

ex TRANSGRESSORIS culpa non inducitur in tertij præiudicium nullitas actus, deciſ.126. num.37.

TRANSFERRI poſſeſſio à non habente non poteſt, deciſ.521. num.10.

TRANSIGENS ſuper bonis, in quibus ſibi nullum ius competit infert præiudicium alteri ex tranſigentibus, & læſionem enormem, qua ſtante tranſactio non ſubſtinetur, deciſione 58. num.10. & 11.

Tranſigentes quod voluerint remittere fideicommiſſum, debent attendi cauſæ, & rationes, quibus moti deuouerunt ad concordiam, deciſ.51. num.2.

TRANSMISSIO hæreditatis iure ſuitatis non habet locum fauore matris filium in poteſtate non habentis, deciſione 438. num.11.

contrarium, ibid. num.12.

Tranſitus ſeruitutem prætendens, debet probare tranſitum iure ſeruituris ſucceſſiſſe cum potuerit eſſe iure familiaritatis, deciſ. 398. num.4.

TRANSLATIO.

Translatio penſionis quando eſt valida, translatario *in quaſi* poſſeſſione exigendi, in qua reperiebatur transferens, immiſſio debetur, deciſ.369. num.7.

Translationem verba *Ceſſit*, *dimiſit*, *conſignauit*, dominij important, deciſ.205. num.2.

Translationem dominij verba *deduxerunt conceſſum*, &c. important, deciſ.509. num.20.

Translatario conceditur Immiſſio abſque alia litterarum iuſtificatione vbi ex conſtitutione adeſt ſpecialis ſubrogatio translationum in quaſi poſſeſſione exigendi, deciſ.369. num.9.

Translationem verba, *aſſignant*, *cedunt*, & *renunciant*, dominij important, deciſ.376. num.13.

Maximè in iuribus incorporalibus, in quibus ſola ceſſio, operatur translationem dominij, ibid. num.14. & 15.

Translationem dominij verbum *diſponere* ex ſui natura denotat, deciſ.59. num.4.

Translatio beneficij non competit illi, qui nunquam beneficium poſſedit, deciſ.419. num.12.

Translatio Dominij, & traditionis effectuatio, ex *quibus probetur*, deciſ.376. num.16.

Translationem dominij, clauſula *pleno Iure* importat omnimodam, deciſ.306. num.7.

Tranſactio bona fide facta de fideicommiſſo eſt ſeruanda à fideicommiſſario, deciſ.445. num.7.

Amplia ſi concurrat executio, & obſeruantia per longum tempus, ibid. num.8.

Translatio penſionis ex quibus vti valida ſubſtineri valeat, deciſ. 369. num.1.

Translatarius, qui nunquam beneficium poſſedit non poteſt excipere de regreſſu, deciſ.310. num.9.

Translatarius qui ſit capax beneficij *poteſt iuuari exceptione regreſſus*, ibid. num.10.

Amplia, ibid. num.11.

non TRASPORTATIO actorum integra incuria Notarij non præiudicat, deciſ.115. num.29.

TREBELLIANICA.

Trebellianica non cenſetur prohibita generalibus verbis, deciſ. 379. num.6. & 7.

Trebellianica nunquam detrahitur, etiam ſi ſubſtitutio ſit mediata, deciſ.340. num.4.

Amplia ſi non appareat de voluntate teſtatoris illam detrahendi, ibidem num.5.

Trebellianica competit hæredi grauato, deciſ.523. num.3.

Trebellianica etiam ſi per verba illius detractionis prohibitionem importantia videretur interdicta vix prohibita cenſetur, deciſ. 279. num.8.

Trebellianicæ detractio non impedit immiſſionem fideicommiſſario, quando prohibita fuit ad hoc, vt bona conſeruentur in familia, deciſ.131. num.20.

Trebellianicæ prohibitio filii etiam primi gradus poteſt inferri, deciſ.13. num.6.

Contrarium tamen, ibid. num.7.

Trebellianicæ hæredi grauato venit concedenda detractio, deciſ. 279. num.5.

Trebellianica filijs primi gradus prohiberi non poteſt, ibidem num.9.

Trebellianicæ detractio permittitur, etiamſi hæres grauatus ſit reſtituere Eccleſiæ, ibid. num.10.

TRIENS.

eſt Triens portio quatuor æqualiter ſuccedentium, & vnicuique competit immiſſio, & interdictum quorum bonorum, deciſ. 128. num.2. & 3.

eſt

eſt Triens legitima quando quatuor ſunt filij, deciſ. 303. n. 1.
de Triennali regula repellit impetrantem, & poſſidentem tuetur, deciſ. 518. n. 15.
de Triennali regula requirit titulum præſumptum, ibid. n. 16.
TVNC poteſt ille diſponere de prædictis, & etiam non diſponere, deciſ. 536. num.
TVTELA, & cura vxori adempta cenſetur ad hoc vt pro eius arbitrio poſſit ſecundo nubere, deciſ. 130. n. 13.
TVRBIDA attentata quando ſunt non purgantur, deciſ. 75. num. 7.

TVTOR.

Tutor pro tali ſe in aliquo actu gerens, cenſetur tutelam deſertam reaſſumpſiſſe, quia qui vult conſequens vult etiam & antecedens, deciſ. 81. n. 6. & 7.
Tutor tenetur de fraude, & dolo probato, non autem præſumpto quando fuit liberatus à redditione rationis, deciſion. 112. numer. 5. & 6.
Quod amplia, ibid. num. 9.
Tutor pro domino reputatur, & ea facere poteſt, quæ domini faciunt, deciſ. 475. n. 2.
Tutor illius facto pupillis præiudicare poteſt, ibid. n. 3.
Tutelam deſerta tutor pro tali ſe in aliquo actu gerens, cenſetur reaſſumpſiſſe, quia qui vult conſequens vult etiam & antecedens, deciſ. 81. n. 6. & 7.
Tutor pupillo adſtrictus eſt ex iure reliquatum ſoluere in apoca promiſſum, deciſ. 97. n. 5.
Tutoris ignorantia, & ruſticitas excuſat eundem non conficientem librum tutelarem, adeo vt non poſſit in litem iurari, deciſ. 150. num. 3.
Tutor pupillo præiudicium inferre nequit, deciſ. 335. n. 11.
Tutor finita tutela tenetur de inuentariatis, & adminiſtratis rationem reddere, deciſ. 97. n. 4.
Tutor cum altero tutore cum verbo, *ſimul*, aſſignatus nullos actus exercere poteſt ſine ſuo contutore, deciſ. 38. n. 1.
Tutor temporaliter, & ſub conditione deputari poteſt, deciſ. 81. num. 3.
Tutor perſonæ principaliter non rei datur, ibid. n. 5.
Tutor lucrum ex aliquo actu fauore pupillorum faciendo percipiens, non poteſt in illum auctorizare, ſed requiritur alterius tutoris conſenſus, deciſ. 58. n. 2.
Tutor datus ſub conditione, & temporaliter adueniente tempore, & conditione definit eſſe tutor, deciſ. 81. n. 4.
Tutoris mandatum non limitatur à lege circa poſſeſſionem, cum non prohibeatur ſolius poſſeſſionis alienatio, deciſ. 473. num. 4.
Tutor principaliter datur perſonæ, & vniuerſitati rerum, ibidem num. 8.
Tutor, & curator inter ſe confunduntur, ibid. n. 12.
à Tutore geſta minus legitimo approbantur, ne contrahentes decipiantur, ibid. n. 19.
à Tutore in contractu adhibendus pupillus maior infante eſt, deciſ. 322. num. 15.
Tutor finita tutela tenetur de inuentariatis, & adminiſtratis rationem reddere, deciſ. 97. n. 4.
Tutor contractum ad ſui fauorem auctorizare non poteſt, deciſ. 56. num. 17.
TVTRICEM teſtator liberando à redditione rationis adminiſtrationis cenſetur inquiſitionem tantum ſcrupuloſam remittere voluiſſe, deciſ. 216. n. 8.

TVTRIX.

Tutrix ſine legitima cauſa, non poteſt pupillorum bona diſtrahere, deciſ. 322. n. 1.
Tutrix non reddita ratione adminiſtrationis de credito Dotali ſatisfacta præſumitur, deciſ. 376. n. 29.
Tutrix mulier quod ſibi de dote ſatisfacere non potuerit, ſatis eſt quod nullos potuerit exigere fructus, ex quibus poſſet dotis extinctio contingere, deciſ. 283. n. 11.
Tutrix mater relicta non poteſt ad ſecundas nuptias conuolare niſi præcedat renunciatio *Auth. Matri, & Auiæ C. quando mulier tutel. oner. fung. poteſt.* deciſ. 139. n. 14.
Tutrix adſtringitur ad reddendam rationem adminiſtrationis bonorum, licet ab hoc onere eam teſtator exemerit, deciſ. 216. num. 7.

V

VACATIO.

VAcatio beneficij ſi contingat Apoſtolica Sede Vacante, & in menſe Apoſtolico ceſſat reſeruatio, & collatio ſpectat ad Ordinarium ratione temporis, deciſ. 33. n. 3.
qui de Vacatione. exiſtentia iuriſpatronatus, & de propria habilitate docuit inſtitutio illius fieri poteſt, deciſ. 29. n. 1.

Vacatio excluditur quando promouendo ad Epiſcopatum conceſſa fuit retentio ante ſecutam vacationem, quæ retentio prorogatur ad mortem ipſius promoti, & vacatio per mortem ipſius contingit, & prouiſio fit vti de vacante per obitum, deciſ. 246. num. 9.
Vacatione clericatus, habilitatione præſentati, pertinentia iuriſpatronatus probatis, & præſentatione in tempore facta inſtitutio perfici debet, deciſ. 444. n. 1.
de Vacatione pertinentia Iuriſpatronatus, & de præſentatione inſtitutio debetur docenti, deciſ. 153. n. 1.
pro Vacante habetur hæreditas quando nulla adeſt ſpes quod ab aliquo adeatur, deciſ. 41. n. 18.
Vagorum in Matrimonio, quæ diligentiæ requirantur remiſſiuè, deciſ. 535. num. 42. 49. & 54.

VALIDITAS.

Validitas ſententiæ probatur ex reuolutione actorum, deciſ. 504. num. 1.
Validitas Matrimonij poteſt quandocumque probari, deciſ. 67. num. 4.
Validitas ſententiæ ex proceſſus reuolutione iuſtificatur, deciſ. 289. num. 1.
Validitas ſententiæ ex reuolutione proceſſus iuſtificari poteſt, deciſ. 434. num. 1.
Validitas, & obligatio cenſus impoſitionis fideiuſſoris ex publico Inſtrumento reſultat, deciſ. 165. n. 1.
Validitas ſententiæ ex actorum reuolutione apparet, deciſ. 49. num. 1.
Validitas ſententiæ ex reuolutione proceſſus apparet, deciſ. 81. num. 2.
Validitas ſententiæ probatur ex reuolutione actorum, deciſ. 214. num. 2.
Validitas Matrimonij ex diuturna cohabitatione coniugum poſt contractum matrimonium publica tractatione, & reputatione & alijs reſultat, vide ſupra, deciſ. 433. n. 15.
ad Validitatem tranſactionis ſubſtinendam ſufficit ad illam aliquo dubij motiuo deuentum fuiſſe, deciſ. 325. n. 13.
Validitas ſententiarum ex actorum reuolutione reſultat, deciſ. 181. num. 7.
Validitate deliberationis ſtante non poteſt poſſeſſor excipere de melioramentis in re deliberata factis, vt non ſit poſſeſſione priuandus, donec ſibi reficiantur, deciſ. 19. n. 13.
Validitas ſententiæ ex actorum inſpectione apparet, deciſ. 374. num. 1.
Validitas teſtamenti ad interrogationem, & per reſponſionem *ſic* facti per Teſtatorem inducitur, ex quo ipſe præcedenter teſtari volebat, deciſ. 137. n. 9.
Validitas ſententiæ ex actorum ſerie iuſtificari poteſt, deciſ. 344. num. 1.
Validitas ſententiarum benè colligitur, ex actorum reuolutione, deciſ. 9. n. 10.
Validitatem, vel reductionem reſignatarius impugnans penſionis aperit viam regreſſui, ad hoc vt reſignans beneficium conſequi valeat, deciſ. 310. n. 8.
Validitatem actus clauſula, *omni meliori modo*, non operatur, niſi data facultate faciendi actum, deciſ. 335. n. 5.
Validitas ſententiæ ex Actorum reuolutione apparet, deciſ. 242. num. 1.
pro Validitate Profeſſionis conſenſus requiritur, deciſ. 499. num. 1.
ad Validitatem Matrimonij remiſſoria in dubio eſt concedenda præſertim quando tendit, deciſ. 67. n. 25.
Validitas ſententiæ ex actis iuſtificatur, deciſ. 461. n. 2.
Inſtrumentum publicum probationem probatam facit, ibidem num. 3.
Validitas ſententiæ læſionem excludit, ſine qua non competit in integrum reſtitutio, deciſ. 294. n. 3.
Validitas ſententiæ ex reuolutione proceſſus iuſtificatur, deciſ. 305. num. 2.
Validitas ſententiæ ex actorum reuolutione apparet, deciſ. 206. num. 1.
Validitas ſententiæ ex actorum reuolutione apparet, deciſ. 284. num. 1.
Validitas ſententiæ in dubio præſumitur, ſi conſtiterit adfuiſſe neceſſaria in actis, deciſ. 532. n. 1.
Validitas ſententiæ ex actorum reuolutione reſultat, deciſ. 248. num. 4.
Validitate, & Iuſtitia ſtante res iudicata ſententiæ vitari non poteſt, deciſ. 488. n. 2.
non Validatur tranſactio ex fide bona tranſigentis, deciſ. 280. num. 14. 15. & 16.
ad Validitatem teſtamenti teſtes tres de iure municipali Ciuitatis Leodij ſufficiunt, deciſ. 177. n. 3.
Validitas ſententiæ ex actis iuſtificari poteſt, deciſ. 391. n. 1.
Validitas ſententiæ ex actorum reuolutione depromitur, deciſ. 354. num. 1.

Digitized by Google

Validitas ſententiæ ex reuolutione proceſſus apparet, deciſ.130. num.4.

Validitas ſententiarum benè colligitur, ex actorum reuolutione, deciſ.9. num.10.

pro Validitate profeſſionis præſumptio ſtat, & qui contrarium tenet concludenter probare tenetur, deciſ.334. num.10. & 11.

Validitas ſententiæ ex reuolutione proceſſus reſultat, deciſ.454. num.1.

Validitas tranſactionis in dubio præſumitur, deciſ.13. num.12.

Valida tranſactio in dubio præſumitur, deciſ.523. num.23.

Validum Matrimonium vt ſit ſufficit, quod Sacerdos ſit parochus vnius ex contrahentibus, deciſ.433. num.13.

Validum teſtamentum nuncupatiuum vt ſit, requiritur, quod nomen hæredis à teſtatore, coram teſtibus proprio ore exprimatur, deciſ.467. num.2.

V A L O R.

Valor Monetarum aliquando creſcit, aliquando decreſcit, & in vno loco eſt maioris valoris, & in alio minoris, & quanti valeat ſcutus aureus Sardiniæ, & quanti pezza da octo benè declaratur & per tot. deciſ.500. num.4. & 5.

Valor beneficij in litteris eſt exprimendus, deciſ.292. num.8.

Valorem Beneficij Iuriſpatronatus rector tenetur probare quando illius fructus proueniunt à fidelium largitionibus, deciſ.488. num.12.

Valor eſt Gratiæ pars, quæ habet vim conditionis, & exigit iuſtificationem, deciſ.73. num.14. & 15.

Valorem teſtes, de quo agitur non probantes non attenduntur, deciſ.342. num.11.

Valorem rei peritus à ſe inſpectæ præſentem, non verò qualitatem antiquam elicere valet, deciſ.270. num.6.

Valor monetæ declaratur ab obſeruantia, deciſ.504. num.7.

Valor probatur ex confeſſione Aduerſarij in ſua gratia, deciſ.117. num.21.

Valor Beneficij per non exceſſum probatur per aſſertionem factam in ſupplicatione, deciſ.510. num.3.

Valor beneficij in litteris eſt exprimendus, deciſ.292. num.8.

Valor obtentorum leui probatione, & minori quàm ſimplex iuſtificatur, deciſ.292. num.11.

VASSALLVS, quando agitur de probatione facti extraneis nullatenus noti ad teſtificandum pro Principe admittitur, deciſ.444. num.10.

V E N D I T I O.

per Venditionem cenſus diſtrahitur Ius exigendi certam quantitatem fructuum ex illa re, & conſtituitur ius diſtinctum à dominio ipſius rei, deciſ.109. num.10.

Vendens & emens cum ſint correlatiui ordinatio vnum comprehendens alterum quoque amplectitur, deciſ.101. num.9.

ad Vendendum Procurator cum ſolo mandato poteſt etiam paciſci ſuper acceſſorio ad venditionem, deciſ.461. num.11.

ad Venditorem venditio eſt referenda proximè enuntiatum non ad hæredem, deciſ.82. num.7.

Venditionis inſtrumentum probat rei venditæ poſſeſſionem, deciſ.108. num.2.

Vendens ſi rei venditæ dominium retinere velit, idem eſt, ac ſi vendere nolit, deciſ.260. num.8.

rei Venditæ pecuniæ pro ære alieno ſoluendo in illam cauſam debent erogari, deciſ.259. num.10.

Venditio & emptio ſimulata in fraudem paratæ executionis eſt nulla, deciſ.319. num.2.

ad Venditionis ſubſtantiam conſenſus vtriuſque contrahentis cum pretij taxatione requiritur, deciſ.184. num.3.

Venditio de licentia Iudicis facienda, ſi propria auctoritate fiat, eſt omninò nulla, deciſ.335. num.2.

Vendita iuſto pretio ex ſubhaſtatione regulariter res non dicitur, deciſ.512. num.7.

V E N D I T O R.

à Venditore domus emptori libera promiſſa, ſi detegatur alicui oneri ſubiecta debet à venditore reſtitui pretium emptori. deciſ.264. num.1.

Venditor dominium rei venditæ retinens, ea res vendita dici non poteſt, deciſ.319. num.1.

Venditor cadit à iure ſuo quando cenſus fuit impoſitus ſuper proprietate bonorum, deciſ.109. num.11.

Venditor, qui emptorem de rei venditæ oneribus non certiorauit loco damnorum, & intereſſe pretium reſtituere debet, ſi venditor in re vendita præiudicium ſentiat, deciſ.264. num.2.

Venditor de qualitatibus rei venditæ certiorare tenetur emptorem, deciſ.264. num.3.

Venditori aſſerenti fundum, eſſe frugiferum eſt credendum, deciſ.302. num.7.

V E R B A in G E N E R E.

per Verba communia teſtator quando loquutus fuit tam fœminæ, quàm maſculi indiſtinctè continentur, deciſ.285. num.14.

Verba Inſtrumenti dubia & incerta non exprimentia bona intra confines exiſtentia ad locatorem ſpectare pro inferendo dominio ad fauorem locatoris non attenduntur, deciſ.228. num.8.

eſt Verbum commune verbum, perueniat, deciſ.30. num.6.

Verba fideiuſſionis quando non ſunt ad certum tempus reſtricta obligationem pro quocumque tempore important, deciſ.430. num.2.

Verba geminata magis enixam teſtatoris voluntatem oſtendunt, deciſ.406. num.1.

Verba aliquo caſu ſunt generalia comprehendentia quemcumque caſum, ſiue neceſſarium, ſiue voluntarium, deciſione 231. num.3.

Verba ſtare potius demonſtratiuè, quàm taxatiuè in dubio iudicari debet, deciſ.359. num.20.

Verba adiectiua à ſuis ſubſtantiuis declarari non poſſunt, deciſ.46. num.10.

Verba includentia tempus futurum, & ſucceſſiuum demonſtrant voluntatem teſtatoris, vt qualitas ab eodem exoptata etiam poſt hæredis obitum. & quandocumque à ſuis filijs adepta debeat ijſdem ſuffragari ad excluſionem ſubſtituti, deciſ.43. num.4.

Et hoc generaliter de quacumque diſpoſitione indeterminata intelligitur, ibid. num.5.

Verbis præſentario quibuſcumque ſit concepta ſuffragatur præſentato, deciſ.509. num.25.

Verba antecedentia à præcedentibus interpretationem *recipiunt*, deciſ.2. num.8.

Verba Pontificis quando ſtant cauſatiuè quomodo intelligenda, deciſ.139. num.9.

Verba non importantia actum ſucceſſiuum importent ſubſtitutionem vulgarem, deciſ.465. num.2. & 3.

ex Verbis Teſtamenti dignoſcitur fideicommiſſum quod ad alicuius fauorem ſit purificatum, deciſ.244. num.1.

Verba excluſis tamen ab hac ſucceſſione illimitatè ad hæreditatem, non limitate ad aliquem gradum cenſentur adiecta, deciſ.208. num.14.

Verbis aptis quibuſcumque diſdicta ad inducendam voluntatem debitoris redimendi cenſum fieri poteſt, deciſ.171. num.3.

Verba relata à tranſactionis conciliatore probant præludia contractus, deciſ.74. num.2.

Verba ordinis ſolutionis collata in tempus futurum ſolutionem non probant, niſi etiam quietantia oſtendatur, deciſ.263. num.5.

Verba ſtatuti in loco ſuperius citato permittunt proximiori *tantum* vltimi emphyteutæ poſſe agere pro *inueſtimento contra* dominum directum vt renouet ad ſui fauorem emphyteuſim, deciſ.237. num.3.4.

Verba Indulti ſunt reſtringenda, vt minus lædant Ordinarium, nec vltra quantum verba ſonant eſt extendendum, deciſ.273. num.6.

Verba penes hæredes inſtitutos, & ſubſtitutos ſonant de hærede in hæredem, & de deſcendente in deſcendentem, deciſ.465. num.24.

Veriſimilitudo mentis teſtatoris in ſucceſſionis materia debet attendi, deciſ.123. num.12.

Verba teſtamenti, quando clare aliquid *innuunt*, *non eſt vlterius* quærendum, deciſ.519. num.13.

Verba debent referri ad id, cui proximè adijciuntur, deciſ.332. num.3. & 4.

ex Verbis, & factis animus dignoſcitur & ex facto ſubſecuto, deciſ.21. num.9. & 10.

Verba prolata tempore præſentationis poſſunt comprehendere tempus tam mandati, quàm præſentationis, deciſione 374. num.15.

Verba in inſtrumentis quando ſtant præſuppoſitiuè non autem diſpoſitiuè non attenduntur, deciſ.47. num.5.

Verba obligationem non importantia ad illam trahi non poſſunt, deciſ.2. num.5.

Verborum extenſio non eſt facienda vt per illa comprehendatur quod comprehendi non valet, deciſ.228. num.5.

Verba generalia & clara non admittunt reſtrictionem in materia de ſui natura tranſitoria ad quoſcumque hæredes, deciſ.83. num.7.

Verba motus proprij ſufficiunt, & ratio eſt mens Pontificis, deciſ.329. num.7.

Verba de tempore electionis prolata ad illud ſunt referenda, deciſ.371. num.12.

Verba enuntiatiua, quæ vltra principale propoſitum contrahentium proferuntur nihil diſponunt, deciſ.407. num.11.

Verba collata in tempus futurum non important poſitiuum conſenſum de præſenti, deciſ.346. num.2.

ſub Verbo veri Principis promiſſio eſt idem ac iuramentum, deciſ.475. num.12.

Verba dubia non ſufficiunt ad probandum vineæ ſtatum, deciſ.22. num.6.

Verba quando ad dominium, & pignus referri poſſunt, debent interpretari vt dominium importent, deciſ.205. num.3.

Ver-

Digitized by Google

Verba demonſtratiua non qualificant quantitatem, ſed requiruntur taxatiua, deciſ.209. num.8.

Verba priuilegij iuriſdictionem in Abbatem transferentis debent eſſe clara, deciſ.483. num.14.

Verba in rem fideicommiſſum reale inducunt, deciſione 244. num.9.

Verbis nimis amplis vocatio quando eſt concepta non debet reſtringi, dum nulla ratio in contrarium conſiderari poteſt, deciſ.30. num.25.

Verba conditionalia non inducunt impedimentum publicæ honeſtatis, deciſ.346. num.1.

Verba præſuppoſitiua nihil diſponunt circa præſuppoſitum, deciſ. 328. num.13.

ex Verbis in rem conceptis fideicommiſſum reale inducitur, deciſ. 268. num.7.

Verba in numero plurali probata alterius concurſum requirunt, deciſ.79. num.3.

Verba teſtamenti quando non ſunt clara pro excluſione fœminarum, non ſunt extendenda, vt illas à conſecutione hæreditatis repellant, deciſ.285. num.11.

Verba, volo, cupio, apta ſunt inducere fideicommiſſum, deciſ. 464. num.8.

Verba ſunt intelligenda ſecundum expreſſa in ſententia, ad quam relationem habent, deciſ.149. num.15.

Verba penes hæredes inſtitutos, & ſubſtitutos ſonant de hærede in hæredem, & de deſcendente in deſcendentem, deciſ.465. num.24.

per Verbum, credit, vel non credit poſitionibus ſimpliciter, & explicitè debet reſponderi, & dicitur ſimpliciter, quaſi ſine plica, & inuolutione, deciſ.245. num.3. & 4.

per Verbum, prohibens, ſubſtitutio facta non importat nouum fideicommiſſum, ſed ſtat conſecutiuè ad præcedens, quod amplia, deciſ.472. num.26. 27. & 28.

Verba taxatiua Iuſpatronatus ad maſculos reſtringentia ſtant demonſtratiuè, & operantur donec, & quamdiu extent maſculi, deciſ.462. num.11.

Verbum *ex* reſtrictionem voluntatis teſtatoris ad filium ex corpore filiarum immediatè natum reſtringit cæteroſque nepotes excludit, deciſ.406. num.5.

Verba Iudicis prolata in deputatione tutoris, vt ſuſtineatur poſſunt impropriari, deciſ.473. num.14.

per Verba tractum ſucceſſiuum continentia ſubſtitutio concepta ad fauorem fœminarum purificatur in caſu defectus lineæ maſculinæ, deciſ.326. num.13.

Verba generaliter, & indeterminatè in cambijs concepta non reſtringuntur ad primum actum, ſed progrediuntur vlterius donec ſuum ſortiantur effectum, deciſ.35. num.1.

Verba æquipollentia ſufficiunt ad inducendam conformitatem, & quod conueniant in effectu, & ſubſtantia, deciſ.106. num.3.

Verbis relatiuis ad teſtamentum ceſſio, & renuntiatio ſufficit, quod fiat, quorum virtute perinde eſt, ac ſi facta fuiſſet, iuxta voluntatem teſtatoris, deciſ.52. num.6.

Verba concordiæ dum ſunt dubia declarantur, ex ſucceſſiua obſeruantia, deciſ.211. num.6.

Verba generalia interpretationem recipiunt à verbis ſpecialiter adiectis, deciſ.462. num.23.

Verba dubia ſtatutorum ex obſeruantia interpretationem recipiunt, deciſ.428. num.13.

Verba inſtrumenti quando ſunt clara, non eſt recurrendum ad coniecturas, deciſ.70. num.10.

Verba commiſſionis ſtrictè ſunt interpretanda, deciſione 324. num.3.

Verba præſeruatiua fideicommiſſi debent interpretari, & operari, tàm quoad illos de familia, quàm quoad extraneos, deciſ.415. num.4.

Verba priuilegij clara tollunt omnem difficultatem, deciſ.151. num.16.

per Verbum prohibens ſubſtitutio facta in oratione ſeparata inducit fideicommiſſum, deciſ.472. num.37.

Verbum generale ad omnia appellatiua eiuſdem generis extenditur, deciſ.533. num.32.

Verba debent interpretari ſecundum ſubiectam materiam, deciſ. 527. num.19.

Verba generalia debent ab adiuncto interpretationem recipere, deciſ.428. num.7.

Verba narratiua Pontificis recipiunt interpretationem, ſi ita eſt, deciſ.77. num.10.

Verba ſpecialiter loquentia de vno non ſunt ad alium extendenda, deciſ.195. num.18.

Verbale iuramentum implicitum eſt tantum, non corporale tactis ſcripturis, deciſ.294. num.20.

Verba contractus proprie, & ſtrictè ſunt interpretanda, non ſunt amplianda, deciſ.109. num.6.

Verba contumelioſa inter coniuges pariunt odium, & inimicitiam, deciſ.514. num.3.

Verbalis ceſſio, ſeu dimiſſio in actis idem operatur, ac traditio in corporalibus, deciſ.52. num.5.

Verborum ſuperfluitas ſemper euitari debet, deciſ.415. n.6. & 7.

Verborum differentia relatiuorum habet & facit eamdem rationem, deciſ.195. num.13.

Verba, quæ ſubſtantiam diſpoſitionis non tangunt, de iure permittuntur, deciſ.240. num.14.

VERBA in SPECIE.

Verba *ad hauerli, tenerli con ogni ragione, attione, dominio, proprietà, e poſſeſſo* plenum dominium denotant, deciſ.219. num.9.

Verbum *alia*, præfert diuerſitatem perſonarum ab alijs ſupra expreſſis, deciſ.44. num.12.

per Verbum commune *aſcendentis* ſtatutum loquens videtur comprehendere matris hæreditatem, deciſ.428. num.6.

Verba *aſſegnano, cedono, e renunciano* actum perfectum cum translatione dominij, quando importent, deciſ.487. num.1. & 2.

Verba, *aſſignant, cedunt, & renunciant*, translationem dominij important, deciſ.376. num.13.

Verba *ceſſit, dimiſit, conſignauit*, translationem dominij important, deciſ.205. num.2.

Verba *completa generationis* communia ſunt omni generationi, vt completa ſit, ſi comprehenſa ſit, deciſ.195. num.16. & 17.

Verba *concedentia facultatem alienandi, vendendi, relocandi*, verum, & liberum dominium important, deciſ.376. num.26.

Verba *cum eiſdem facultatibus, libertatibus immunitatibus &c.* important iurium omnium translationem, deciſ.419. num.10.

Verba *da 35. anni e più* verificari poſſunt in menſe vel anno, & ad inducendam immemorabilem non ſuffragantur, deciſ.416. n.7.

Verba *d'heredi in heredi* in fideicommiſſo aſcendentium poſita intelliguntur de deſcendentibus cum qualitate hæreditaria ſanguinis, deciſ.260. num.1.

Verba *dando ad vno molto, ad vn'altro poco, ò niente* non tribuunt abſolutam facultatem grauato, ſed reſtrictam, & à iure regulandam, deciſ.240. num.10.

Verbum *debeant*, neceſſitatem ex ſui natura infert, facultatem defert, non autem onus creditoribus imponit, deciſ.129. num.7. 8. & 9.

Verbum *debet*, præciſam obligationem, & neceſſitatem importat, deciſ.210. num.11.

Verba *deducunt conceſſum, &c.* important translationem dominij, deciſ.509. num.20.

Verbo, *deſcendentes*, dictio, *quomodolibet*, adiecta illud ampliat, & facit, vt comprehendantur omnes fœminæ poſt vocationem maſculorum, deciſ.211. num.4.

Verba, detractis talibus bonis, demonſtrant claram voluntatem teſtatoris non comprehendendi ea bona ſub fideicommiſſo, deciſ.328. num.3.

Verbum *diſponere* translationem dominij ex ſui natura denotat, deciſ.59. num.4.

Verbum *domus* in fideicommiſſis importat agnationem, deciſ.536. num.208.

Verba *donec*, & *quamdiu* in Iurepatronatus appoſita important temporalem excluſionem fœminarum, deciſ.527. num.2.

Verba *heredes, & ſucceſſores* intelligi debent pro hærede etiam extraneo, deciſ.205. num.22.

Verba *heredes, & ſucceſſores*, inſpecta natura feudorum intelliguntur pro hæredibus, & ſucceſſoribus ſanguinis, deciſ.83. num.10.

Verba, *hæreditatem ſuam*, debent reſtringi ad qualitates ipſis adiunctas, deciſ.124. num.6.

Verba *in perpetuum* ad hæredes immediatè nominatos relata operantur, ac ſi teſtator dixiſſet quod bona de hærede in hæredem, vel de deſcendente in deſcendentem vadant, deciſ.411. num.2.

Verba *in perpetuum* in fideicommiſſo aſcendentis inſerta intelliguntur de hæredibus ſanguinis, deciſ.411. num.3.

Verba *ita vt* de ipſorum natura declarant, & reſtringunt præcedentia ad ſubſequentia, deciſ.536. num.194.

Verbum, *linea maſculina*, de ſui natura comprehendit omnes deſcendentes maſculos, deciſ.326. num.12.

Verbum, *luoge*, comprehendit omnia prædia, quæ in eodem loco legans poſſidet, deciſ.295. num.7.

Verbum *naſcituris filijs* ad filios naſcituros tam mares, quàm fœminas extenditur, deciſ.61. num.4.

Verba *ne' quali voglio, che vada detta heredità*, vti in rem concepta inducunt perpetuum, reale, & reciprocum fideicommiſſum, adeout vnus ex deſcendentibus cenſeatur grauatus reſtituere alteri bona fideicommiſſaria, deciſ.30. num.3.

Aliàs Teſtatoris voluntas expleri non poſſet, ibid. num.4.

Verba, *nel medeſimo modo, che a' figli di Mario*, quid importent, ibid. num.16.

ad Verba *non alias aliter, nec alio modo* obligatio reſtricta nullam aliam contrariam interpretationem recipit, deciſ.83. num.1.

Quem de euictione tenet actio, eundem agentem repellit exceptio, ibid. num.2.

Verbum *pecunia* complectitur non ſolum pecuniam numeratam, deciſ. 113. num. 10.
Verba *per reſto* probant integram ſolutionem, deciſ. 23. n. 6.
Verbum *poſſit*, affirmatiuè prolatum, facultatem denotat, deciſ. 376. num. 27.
Verbum, *præferantur*, non refertur ad lineam mentionariam in ſingulari, deciſ 536. n. 200.
Verbum, *præferantur*, quid importet, ibid. num. 199.
Verba indefinita in ſubſtitutionibus etiamſi deficiat verbum, *quandocumque*, præſeferuntur tractum temporis, & inducunt compendioſam, deciſ. 30. num. 23.
Amplia, ibid. num. 24.
per Verbum, *Quandocumque*, ſubſtitutio concepta, tractum temporis præſefert, deciſ. 30. n. 5.
Verba *quanto di ſopra* quid inferant, deciſ. 2. n. 7.
Verba *quod ſi elapſo biennio* non important contractum ſeparatum, ſed ſunt intelligenda retento themate aſſumptionis oneris cambiandi, deciſ. 35. n. 3.
Verba *quocumque tempore* extendunt vocationem lineæ quoad tempus, ſed non circa qualitatem perſonæ, deciſ. 406. n. 3.
Verbum *quibuſcumque* eſt latæ, & amplæ ſignificationis, deciſ. 211. num. 6.
ex Verbis *Relinquendo in totum beneplacitum ſuæ ſanctitatis* infertur beneplacitum non præceſſiſſe, deciſ. 99. n. 9.
Verba *ſemper & omni* tempore redditionem rationis reſpiciont ad fauorem ſucceſſorum, deciſ. 261. n. 7. & 8.
Verba ſicuti eius maiores tenuerunt & poſſederunt ſimilitudinem, & qualitatem repetitionum important, deciſ. 424. n. 15.
ſub Verbis *ſenior de domo* fœminæ comprehenduntur, deciſ. 462. num. 19.
Verba *tenere*, *poſſidere*, *inſurgere*, *habere* ſonant in exactionem decimarum vt facti eſt, non in Ius exigendi, deciſ. 424. n. 11.
Verbum, *territorium*, comprehendit prædia habentia diuerſum nomen, & diſtantia inter ſe ſpatio trium milliarium, deciſ. 295. num. 8.
Verbum, *tornar in dietro*, quomodo intelligendum, deciſ. 120. n. 3.
Verbum *volo* infiniti temporis verbo iniunctum præparationem actus in futurum faciendi, qui nihil operatur importat, deciſ. 166. num. 1.
Verba, *vſque in ipſius conductoris tertiam generationem*, apta ſunt includere pronepotes quia nemo ſe ipſum generat, deciſ. 463. num. 5.
Declara tamen, Ibid. nom. 6. & 7.
Verba *vſque in ipſius tertiam generationem* debent exponi pro recipiente in emphyteuſim, eiuſque filijs, & nepotibus ne contrarientur antecedentibus, deciſ. 195. n. 11.
Verba *vſque in ipſius tertiam generationem* in caſu quo deficit copula *&* ſtant demonſtratiuè non augumentatiuè ad perſonas expreſſas, tamquam conſtituentes tertiam generationem paternam, deciſ. 195. n. 10.
Verba, *vt bona conſeruentur apud hæredes*, *& in eorum linea maſculina*, *& ea deficiente in linea fœminina* relatiuè limitant, & reſtringunt conditionem ad maſculos ſupra vocatos, nec poſſunt referri ad deſcendentes exclusos, deciſ. 208. n. 13.
Verberationes iteratæ excedentes limites correctionis probant ſæuitiam præteritam viri, deciſ. 514. n. 4.
Verberationes Viri probantur de auditu ab Vxore, ibid. n. 5.
Veriſimile non eſt breui tempore magnas parare quem poſſe diuitias, deciſ. 326. n. 17.
Veriſimilitudo in materia probationum ſolet attendi, deciſ. 458. numer.
Veriſimile additum alijs probationem auget, ibid. n. 4.

VERITAS.

Veritas apocæ quando aliundè haberi poteſt non indiget Archiuiatione, deciſ. 256. n. 15.
de Veritate quando dubitatur enunciati enunciatiuæ non admittuntur, deciſ. 71. n. 9.
Veritati enunciatiua ſimplex præiudicare non poteſt, deciſ. 451. num. 9.
Veritatis iudicium teſtes licet ad perpetuam rei memoriam examinati iunctis adminiculis, & præſumptionibus magnum præbent, deciſ. 198. n. 8.
Veritas ex probationum, & ſcripturarum combinatione elicitur, deciſ. 426. n. 6.
Veritati, aſſertiones quæ ſunt contrariæ non præiudicant, nec ipſi aſſerenti, deciſ. 536. n. 66.
de Veritate enunciati enunciatiuæ non probant, nec tertio præiudicant vbi principaliter diſputatur, deciſ. 106. n. 17.
Veritas eſt attendenda, non quod pars ſimpliciter aſſerit, deciſ. 317. num. 2.
pro Veritate res iudicata habetur, deciſ. 479. n. 4.
Veritati præſumptio cedit à parte agnitæ, & approbatæ, deciſ. 532. num. 28.
Veritati præſumptio cedit in contrarium probatæ, deciſ. 53. num. 9.

VERSIO.

Verſio vt excludatur ſufficit, quod ſolutio ex alijs pecunijs contingere potuerit, deciſ. 407. n. 12.
Verſio ex quibus improbata remaneat, ibid. num. 14.
Verſio pecuniæ debet probari quando in conditionem, & pactum deducta fuit, deciſ. 162. n. 4.
Verſio pecuniæ etiam coniecturis probari poteſt, deciſ. 262. num. 13.
Verſio pecuniarum debet probari quando in pactum deducta fuit, deciſ. 407. num. 3.
Verſio pecuniæ ex longi temporis lapſu facta non præſumitur ex pecunijs impoſitionis cenſus, deciſ. 262. n. 6.
Verſio pecuniæ etiam coniecturis probari poteſt, deciſ. 162. num. 13.
VEXATIO licet extraiudicialis dat legitimam cauſam tranſigendi, deciſ. 523. num. 2.

VIA.

per Viam donationis renunciatio facta operatur, vt bona donata tranſmittantur ad vltimi donatoris hæredes, deciſ. 330. num. 8.
Viam executiuam depoſitum habet, ſicut obligatio Cameralis, deciſ. 64. num. 1. & 2.
Viam executiuam, quando competat clauſula, *ſi quid exequendum*, præſeruat, deciſ. 376. n. 8.
Via faciendi nouas probationes ad cauſæ victoriam conducentes, remiſſoria etiam in dubio concedi conſueuit, ne illam petenti claudatur, deciſ. 453. n. 5.
Via executiua vulnerata obligatio Cameralis non habet amplius paratam executionem, & ordinariè eſt agendum, treſque ſententiæ conformes requiruntur, deciſ. 373. n. 1.
Via non eſt aperienda in partibus iudicandi ſuper inhibitionibus ſuperiorum per inferiores, deciſ. 371. n. 3.
Viam executiuam habet clauſula, *vt Bancus*, deciſ. 356. n. 5. & 6.
Via executiua pro alimentis competit, deciſ. 382. n. 8.

VICARIVS.

Vicarij perpetuitas in Eccleſia vnita verificatur ratione exercitij, & non cenſetur tranſlata in illum omnis cura parochialis, quæ eſt de menſa illius Eccleſiæ cui facta eſt vnio, deciſion. 10. num. 8.
Vicarius in ſæculari Eccleſia vnita Regulari quod ſit amouibilis iuſtificatur ex remotione ſecuta alterius, & facta in ſecunda admiſſione mentione prioris. ibid. num. 10.
Vicarius Epiſcopi Archidiaconus eſt, licet non *aſſumptus ab Epiſcopo*, ſed datus à Iure habens perpetuam *Vicariam*, & iuriſdictionem ordinariam, deciſ. 189. n. 18. & 19.
Vicarij generalis conſtitutio dependet à voluntate Epiſcopi, deciſ. 115. num. 19.
Vicarius in Parochiali ſæculari vnita Monaſterio de iure deputatur amouibilis, deciſ. 10. n. 9.
Vicarius exercendo iura Parochialia in Eccleſia ſæculari Monaſterio vnita non præiudicat Monaſterij ſuperiori, niſi conſtet ipſi etiam innotuiſſe, ibid. num. 17.
Vicarius nutu amouibilis ad curam exercendam in Eccleſia vnita deputatus habet nudum exercitium, & *nomen cum iure congruæ*. ibid. num. 2.
Vicarius Archidiaconus ideò dicitur, quia quæ exercet Archidiaconus ad Epiſcopum pertinent, deciſ. 189. n. 23.
à Vicario appellatio ad Epiſcopum non datur, ſed ad Metropolitanum, deciſ. 115. num. 20.
Vicarius foraneus ob longinquitatem conſtitui poteſt, ibidem num. 26.
in VICARIA amouibili fit noua prouiſio non expectata morte primi Vicarij, deciſ. 10. n. 8.
VICELEGATVS non poteſt de iure in præiudicium Epiſcopi, cognoſcere cauſas in prima inſtantia, niſi habeat ſpecialem facultatem à Summo Pontifice, deciſ. 187. n. 8.
à VICTORE ſportulæ ſolui debent animo repetendi à victo, deciſ. 322. n. 13.
VICTVS Legatum, quæ contineat, deciſ. 110. n. 2. & 3.
VIGORE Statuti Mater excludi non debet, niſi à perſonis ibi nominatis, & qui oculis corporeis legi poſſunt, deciſ. 46. num. 8.
VIGORE Clementinæ Auditor Rota poteſt conferre poſt appellationem ad eam deuolutam, deciſ. 238. n. 4.
VINEÆ ſtatus anterior eſt probandus ad hoc vt melioramenta repeti valeant, deciſ. 22. n. 5.
VINEÆ ſtatus antiquus probandus vt ſciri poſſit, quid fuerit melioratum, ibid. num. 1.
VIOLENTVM ſpolium, quando non fuit, ſed iudiciale tunc non poteſt impedire ſolutionem, deciſ. 52. n. 5.

VIR.

Viri ſæuitia præterita, & futura tribuunt vxori iuſtam cauſam ab eo recedendi, deciſ. 514. n. 1.
Viri ſæuitia præterita reſultat ex verbis contumelioſis, ibidem num. 2.

à Viro vſufructuaria Mulier relicta in caſu, quo ſuperuiueret filio ſine filijs decedenti vſufructu debet frui quouſque viuit, nec ante obitum ab hærede proprietario turbari poteſt, deciſ. 130. num. 6.
inter Virum, & vxorem donatio ſuſtinetur, ſi ſit iuramenti vinculo munita, deciſ. 383. n. 5.
Vir tenetur ad dotis reſtitutionem, quando Thori ſeparatio procedit ex illius ſæuitia, deciſ. 514. n. 16.
Viro defert Statutum Ciuitatis nouæ tertiam partem dotis in caſum obitus vxoris ſine filijs, vel cum filios non peruenientibus ad ætatem 14. annorum, deciſ. 200. n. 2.
ad Virum, & vxorem domus aliqua, quod æqualiter non ſpectet, ex quo conuincatur, deciſ. 37. n. 2.
per Virum actus geſtus, in quo declarauit aliquam velle ducere in vxorem denotat actum in futurum faciendum, nec ſuppouit factum, deciſ. 346. n. 5.
Viri timor futuræ ſæuitiæ in vxorem ex quibus deſumatur, deciſ. 514. num. 10. 11. 12. 13.
Viri vergentia ad inopiam dat facultatem Mulieri poſſe aſſociari in bonis alienatis, non obſtante eius conſenſu præſtito in alienatione, deciſ. 474. n. 11.
Viro digno filia nubens dicitur negotium vtile pro patre geſſiſſe, deciſ. 417. n. 3.
Viri, vel Soceri negligentia in exigenda dote, non impedit, quin vxor poſſit repetere ſuam dotem, licet ab eis exacta non fuerit, deciſ. 376. n. 18. & 19.
Viro vſufructum vxori ſub conditione viduitatis relinquente, ſi illa nubat, fit locus ſubſtitutioni, deciſ. 130. n. 7.
inter Virum, & vxorem donatio prohibita eſt, tam ſecundum diſpoſitionem Iuris Communis, quàm ea Statuto Vrbis lib. 1. cap. 135. deciſ. 37. num. 4.
inter Virum, & vxorem donatio conſtante matrimonio prohibetur à iure, ne mutuo amore ſpolientur, deciſ. 283. n. 2.
Viri, vel ſoceri negligentia in exigenda dote vxori, præiudicare non valet, deciſ. 487. n. 8.
Viri ſæuitia in vxore non probatur per teſtes de auditu, deciſ. 164. num. 3.
Viri aggreſſus in vxorem cum enſe tribuunt cauſam ſeparationis Thori, deciſ. 514. n. 7.
inter Virum, & vxorem donatio eſt prohibita, deciſ. 513. num. 4. & 5.
Viri verberationes probantur de auditu ab vxore, deciſ. 514. num. 5.
Vir emens proprijs pecunijs ſui, & vxoris nomine cenſetur nomen vxoris ſimulatè appoſuiſſe, & ſibi tantùm acquirit, deciſ. 513. num. 3. & 6.
ad Virum ſpectant fructus fundi dotalis, durante matrimonio, deciſ. 149. n. 13.
inter Virum, & vxorem, donatio licet ab initio, ſit nulla morte tamen viri confirmatur, deciſ. 188. n. 7.
Viri domicilium, non locus vbi contractus fuit celebratus, attenditur in reſtitutione dotis, deciſ. 376. n. 11.
à Viro criminationes in vxorem obiectæ arguunt animum viri implacabilem, deciſ. 514. num. 8. & 9.
Virum Pater tenetur inuenire pro filia, eamque dotare, deciſ. 417. num. 4.
Viri epiſtola exprimens malum animum comprobat illius ſæuitiam, deciſ. 514. n. 15.
VIRGO in dubio, præſumitur violentata, deciſ. 498. n. 6.
VIRTVTIS, & potentiæ notæ clauſula, *quam, & quas*, eſt, deciſ. 189. num. 8.
VIRTVTE iuramenti ſocietas, non tranſit ad hæredes, deciſ. 4. num. 12.
VIRTVS ſententiæ per præſcriptionem, & ſimulatio rei tranſactæ in iudicatum tollitur, deciſ. 187. n. 10.

V I S.

Vis præſeruatiua ea eſt, vt conſeruet illud ius quod antea competebat, deciſ. 444. n. 19.
Vim trium ſententiæ duæ quando habeant, & conſtituant rem iudicatam, deciſ. 9. n. 5.
Vim fluminis collecta impoſita ad reprimendam, ſi iſtud prædia certa non afficiat non eſt ſoluenda ab Eccleſia prædia non affecta poſſidente, deciſ. 300. n. 6.
iuxta Vires, & familiæ conſuetum, & viri, & mulieris dignitatem dos taxatur, deciſ. 93. n. 8.
in Vim mandati poſſeſſio quæſita habentis clauſulam, *ſine præiudicio habentis meliora, & potiora iura*, quando reſoluta dicatur ex ſuperuiuentia alterius habentis melius ius, deciſion. 75. num. 8. & 9.
vltra Vires hæreditarias hæres beneficiatus non tenetur, deciſ. 313. num. 5.

V I S I T A T I O.

per Viſitationem Epiſcopi vnio non excluditur, cum fieri potuerit iure delegato ex auctoritate eiuſdem Concilij conceſſa Ordinarijs in Eccleſijs Monaſterio ſubiectis, deciſ. 197. n. 11.
Viſitationis occaſione aſſertiones factæ quod beneficia in Eccleſia eſſent de Iurepatronatus dominorum terræ benè Iuſpatronatus iuſtificant, deciſ. 444. n. 17.
ad VISITANDOS Clericos, alioſque Eccleſiæ, Miniſtros laicos, Viſitator deputatus non poteſt cenſurare in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutos, quia ſub eorum nomine non veniunt dignitates, deciſ. 496. n. 3.
VISITATOR debet abſtinere ab excommunicaſi Capitulum Sedi Apoſtolicæ ſubiectum, tantò magis ſi proceſſit appellatio ad Pontificem, ibid. n. 5. & 6.

V I S V S.

de Viſu Teſtes deponentes toto tempore eorum recordatus, & de auditu à maioribus, qui nunquam oppoſitum audiuerunt, immemorabilem concludunt, deciſ. 444. n. 7.
de Viſu per quadraginta annos Teſtes non deponentes ante motam litem, nec concludentes vocem, & famam, & quod nunquam contrarium viderint, vel audiuerint immemorabilem non probant, deciſ. 77. n. 2.
de Viſu ſcientia, actuum frequentia, & diuturnitas temporis ſaltem per 40. annos requiritur ad probandam actus conſuetudinem, deciſ. 355. n. 7.

V I T I V M.

citra Vitium nullitatis, & iniuſtitiæ mandatum relaxari non poteſt non præcedente liquidatione fructuum, deciſ. 19. n. 8.
Vitium litigij non cadit in actione perſonali, ſed in reali, deciſ. 530. num. 3.
Vitium quando actio redhibitoria datur aliquod in re vendita latenter adeſt, deciſ. 456. n. 7.
Vitium litigioſi non cadit in actione perſonali ſecus eſt in actione reali, deciſ. 258. n. 2. & 3.
citra Vitium attentatorum appellatione pendente nihil innouari poteſt, deciſ. 399. n. 1.
VITIOSA poſſeſſio declarata poſſeſſori non ſuffragatur, deciſ. 60. num. 7.
VITIATO actu vno cæteri corruunt, deciſ. 378. n. 6.
VIVENTIS hæreditas quo ſenſu aliquando dicatur, deciſ. 125. num. 5.

V L T I M V S.

Vltimus ſtatus prouiſio Apoſtolica vt ſuſtineatur ſimplex ea quaſi poſſeſſione conferendi vti de reſeruato attenditur, deciſ. 423. num. 3. & 6.
Vltimus hæres de linea quando per verba indeterminata, & tractum ſucceſſiuum continentia ſubſtitutionem fuit grauatus fœminis reſtituere præſupponitur inter omnes inducta reciproca, deciſ. 326. n. 10.
Vltimus ſtatus beneficij non debet attendi, quando conſtat de antecedenti ſtatu contrario, quo caſu proprietas poſſeſſionem abſorbet, deciſ. 423. n. 2.
ad Vltimum vocatio totius familiæ requirit fideicommiſſum deferri, deciſ. 268. n. 4.
in Vltimis voluntatibus mens diſponentis eſt inſpicienda, non verò inhærendum verborum rigori, deciſ. 30. n. 26.

V N I O.

Vnio confirmatur ex obſeruantia, & fructibus perceptis ex beneficio vnito, deciſ. 317. n. 4.
Vnio non probatur emanaſſe ex cauſa neceſſaria, quando apparet obſeruantia contraria, ibid. n. 5.
Vnio Eccleſiarum vti per regulas reuocatorias vnionum reuocata nullius eſt momenti, ibidem n. 6.
Vnio non excluditur per viſitationem Epiſcopi cum fieri potuerit iure delegato ex auctoritate eiuſdem Concilij conceſſa Ordinarijs in Eccleſijs Monaſterio ſubiectis, deciſ. 197. n. 11.
pro Vnione ſuſtinenda neceſſitas ponderanda eſt reſpectu Eccleſiæ, non beneficiati, & ſufficit neceſſitas moralis conſiderata reſpectu Eccleſiæ, deciſ. 449. n. 16.
in Vnione Congregationis alteri vnitæ facta præiudicium quale attendatur, reſpectu alterius circa præcedentiam collitigantis, deciſ. 148. n. 7.
in Vnionis litteris facienda eſt mentio de iure ſpeciali alias vnio eſt inualida, deciſ. 488. n. 27. 28. 29. 31. 32.
Vnio ex enunciatiuis ante centum annos, & vltra ſufficienter probatur, deciſ. 197. n. 3.
Vnio Eccleſiæ facta ab Ordinario, ſi non approbetur, non ſubſiſtit, deciſ. 278. n. 7.
Vnio Parochialis pleno iure apud Monaſterium, & iuriſdictio Epiſcopi ſimul ſtare poſſunt, deciſ. 293. n. 2.
Vnio prædij alteri facta debet à teſtatore prouenire, & probari per actum poſitiuum, deciſ. 228. n. 6.
Vnio, ſeu annexio patronatus oppido à Barone eſt probanda, vt poſſit dici cum caſtro tranſlatus, deciſ. 77. n. 7.
Vnio facta per Epiſcopum, vt Canonici gradum ſuſtinere, & ſeruitium Eccleſiæ præſtare valeant, tenet, deciſ. 317. num. 7.
Vnio permittitur à Concilio pro gradu, & officio Canonicorum ad neceſſitatem ſuſtinendo, ibid. num. 8.

Digitized by Google

Vnione prædij non probata comprehenſio illius ſub altero excluditur, deciſ.228. n. 4.
Vnio Græcorum cum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſequuta eſt anno 5596. deciſ.297.n.50.
VNITA Eccleſia à primæua ſui natura recedit, & reputatur Eccleſiæ cui vnita fuit, deciſ. 10. n. 1.
VNITA Congregatio alteri dicitur quodammodo dependens, illi cui vnita fuit, deciſ.148. n. 2.
VNITÆ probationes ſingulæ, quæ de per ſe non ſufficiunt, tamen ad plenè concludendum ſunt aptæ, deciſ.377.n.10.
VNIENDI Eccleſiam facultas alteri, quando redditus Matricis Eccleſiæ ſunt tenues etiam Epiſcopo conceditur, deciſ. 317. num. 1.
VNIFORMITAS nominis non concludit perſonæ identitatem, deciſ.523. n. 12.
VNITA Congregatio alteri fit vnum corpus, eodemque iure, non autem diuerſo regulari debet, deciſ. 148. n. 5.
VNITA Congregatio quamuis alteri in ſuo ſtatu antiquo, & honore remanet, ibid. n. 7.
VNITVM prædium vt dici poſſit alteri debet vnio eſſe perpetua non accidentalis, deciſ. 228. n.3.

VNIVERSITAS.

Vniuerſitatis conſenſus, vel illius, cuius intereſt, vt nomen operi publico inſeribi valeat, requiritur, deciſ.401. n. 8.
Vniuerſitatis conſenſus requiritur quoties de re graui eiuſdem intereſſe tangenti agitur, deciſ.62. n. 3.

VOCATIO.

Vocatio proximiorum non prodeſt deſcendentibus ad ſuccedendum inhabilibus, ſed debet intelligi de proximioribus collateralibus vocatis in defectum deſcendentium, deciſion. 96. num. 10.
in Vocatione maſculorum Teſtator vtens verbis amplis, & vocationi maſculorum, ex fœminis deſcendentium accommodatis, illos etiam admiſiſſe cenſetur, deciſ. 215. n. 12.
Vocatio quando eſt concepta verbis nimis amplis non debet reſtringi, dum nulla ratio in contrarium conſiderari poteſt, deciſ. 30. num. 25.
in Vocatione proximiorum generali, nunquam cenſetur venire odioſus exclusus, & reprobatus, deciſ.167. n.35.
Vocationem grauatorum grauamen inducit, deciſ. 492. n. 8.
Vocatio hæredum nomine collectiuo concepta fideicommiſſi reciproci coniecturam inducit, deciſ.421. n.7.
Et hoc procedit quando cum nomine collectiuo concurrit verbum tractum futuri temporis importans, ibid. n. 8.
Vocatio concepta ſub conditione negatiua, non poteſt dici purificata, niſi eadem conditio reducatur ad impoſſibile, deciſ. 431 num. 6. & 19.
Vocatio proximiorum non prodeſt deſcendentibus ad ſuccedendum inhabilibus, ſed debet intelligi de proximioribus collateralibus vocatis in defectum deſcendentium, deciſ.96. n.10.
Vocatio agnatorum maſculorum coarctata excludit fœminas, deciſ.527. n. 14.
Vocatio proximiorum, ſi ſit facta in defectum deſcendentium Teſtatoris, intelligi debet ad fauorem proximiorum collateralium, deciſ.12. n.13.
Vocatio filiorum per fideicommiſſum poteſt eſſe tacita, & habetur, ac ſi verè, & realiter vocati fuiſſent, deciſ. 494. n.1.
ex Vocatione familiæ cenſentur illi de familia reciprocè ſuſtituti, deciſ.268. n. 5.
ex Vocatione illegitimorum arguitur Teſtatorem, non abhorruiſſe alios deſcendentes tali macula infectos, deciſ. 175. n. 3.
Vocatio maſculorum ex fœminis intelligitur de immediatè deſcendentibus, deciſ.233. n. 8.
Vocationem lineæ verba, *quocumque tempore*, extendunt quoad tempus, ſed non circa qualitatem perſonæ, deciſ. 406. n. 3.
ſub Vocatione Nepotum, & Pronepotum maſculorum continentur omnes deſcendentes maſculi in infinitum, deciſ.211. num. 1.
Vocationem fœminarum Teſtator repetens in maſculorum defectum veniunt omnes fœminæ deſcendentes ex maſculis, quàm ex fœminis, deciſ. 308. n. 12.
Vocatio intelligi debet ordine ſucceſſiuo quando agitur de perſonis, in quibus cadit ordo neceſſitatis, deciſ.30. n.18.
Vocatio totius familiæ requirit fideicommiſſum deferri vſque ad vltimum, deciſ. 268. n. 4.
VOCATA linea prima adhuc exiſtenti non poteſt dici factus locus alteri ſubſtitutæ, deciſ.306. n.1.

VOCATVS.

Vocatus ſubſtitutus non dicitur ad bona, quæ in ſubſtitutione ſunt excepta, deciſ.47. n. 2.
Vocatus ſub conditione admittitur ipſa purificata, deciſ. 208. num. 1.
Vocatis ne retardetur immiſſio ratio fructuum à die moræ litis perceptorum eſt habenda, deciſ.411. n. 20.
Vocati filij in conditione poſiti ex Statuto Vrbis lib. 1. cap. 142. cenſentur diſpoſitiuè, deciſ.123. n. 13. & 31.
in Vocato Primogenitura non deſinit ad illam, ſed continuatur in filijs, deciſ.572. n. 6.
Vocatus ſub aliqua conditione, niſi euenerit talis caſus tunc ſi talis caſus euenerit ceſſat talis vocatio, deciſ.536.n.231.
Vocati ſub nomine collectiuo vnius vices obtinere reputantur, deciſ.256. n. 13.
Vocati ad fideicommiſſum quando non comparent proximiores ſequentes admittuntur cum obligatione reſtituendi proximioribus ſi compareant, & petant, deciſ.172. n.15.
Vocati filij quod fuerint ſufficit illos poſitos fuiſſe in conditione ad excluſionem ſubſtituti, deciſ.68. n. 4.
VOCASSE Teſtator cenſetur prius totam lineam maſculinam, deinde fœmininam, quando fœminæ vocatæ ſunt in tempus ſemotum poſt deficientiam omnium maſculorum, deciſ. 211. num. 11.

VOLVNTAS.

Voluntas Teſtatoris non expreſſa, ex poſt facto apponi non poteſt, deciſ.3. n. 9.
Voluntatis meræ arbitrium quando aliquid arbitrio alicuius committitur, non cenſetur conceſſum, ſed ad arbitrium boni viri reſtituatur, deciſ.240. n. 11. & 12.
ex Voluntate libera coniugum matrimonium debet procedere, deciſ. 67. n.8.
Voluntas Teſtatoris ſemper venit attendenda quando *de illa* conſtat, & contrarius intellectus non admittitur, deciſ. 208. num. 8.
Voluntas Teſtatoris ex depoſitionibus Teſtium deprehenditur, deciſ. 404. n. 5.
Voluntas Teſtatoris inclinata potius præſumitur ad proximiores, quàm ad extraneos, *deciſ. 294. n. 23.*
Voluntatis limitatiua eſt clauſula, *nec alias, aliter*, *nec alio modo*; & præſeruat iura in caſu contrario, deciſ. 50. n. 9.
Voluntas Teſtatoris quando eſt dubia vna *ſubſti*tutio aliam declarat, deciſ.167. n.37.
Voluntatis Teſtatoris hæres præſumitur conſcius, deciſ. 294. num. 6.
Maximè quando Teſtator aſſeruit voluntatem ſuam hæredi propalaſſe, & oretenus commiſiſſe, ibid. n. 7.
Voluntas Teſtatoris qualis fuerit tempore ſtipulationis teſtamenti non qualis tempore illius præparationis attenditur, deciſ. 328. num. 10.
Voluntas Teſtatoris conſeruandi bona quando *impleri poteſt* per fideicommiſſum reciprocum in qualibet linea hæredum non eſt facienda extenſio de linea ad lineam, deciſ.415. num.
Voluntatem Teſtatoris non implente hærede lex ad eam ſeruandam inducit pœnam priuationis, & ad fauorem ſubſtitutorum ſucceſſionem aperit, deciſ.437. n. 4.
Voluntatem acceptandi indultum Teſtes licet ſingulares plenè probant, deciſ.76. n.6.
Voluntas contraria Teſtatoris pro fœminis excludendis debet eſſe clara, & concludens, deciſ.285. n. 8.
Voluntas Teſtatoris quoties eſt clara de vna parte teſtamenti *ad* aliam non fit illatio, deciſ.410. n. 9.
Voluntas Teſtatoris in teſtamentis *primum locum obtinet*, deciſ. 96. num. 5.
ex Voluntate Teſtatoris fideicommiſſum ordinatur, deciſ. 528. num. 11.
Voluntas Teſtatoris ad indagandum, an ipſe voluerit, quod appellatione deſcendentium veniant tantum deſcendentes ex maſculis, deciſ. 536. n. 197.
Voluntas Teſtatoris etiam ex teſtibus comprobari poteſt, deciſ. 294. num. 9.
Voluntate Teſtatoris ſpreta hæres non valet, omninò ſubſtitutiones contrarias, vel hæreditatem vocare, deciſ. 519. n.9.
Voluntas Teſtatoris eſt ſeruanda, nec per hæredem poteſt ſubuerti, cum pro lege habeatur, deciſ. 167. n. 22.
Voluntas diſponentis eſt regulanda, ſecundum eius poteſtatem, deciſ. 536. n. 95.
Voluntas Teſtatoris omnino eſt exequenda, deciſ.271. n. 9.
ex Voluntate Teſtatoris ſemel excluſus, ſemper remanet excluſus, deciſ. 15. num. 11. & 52.
Voluntas Teſtatoris ſemper eſt ſeruanda quantum fieri poſſit, deciſ.231. num.2.
Voluntas ſtat pro ratione, deciſ.275. n. 10.
Voluntati Teſtatoris etiam Comes Palatinus contrauenire non poteſt, deciſ.167. n. 23.
Voluntas Teſtatoris quando dicatur tranſire in diſpoſitionem, & nullum euentum conditionis quoad ſubſtantiam expectare, deciſ.464. num. 7.
Voluntatem hæres defuncti alterare non poteſt imò illius voluntatem ſequi tenetur, deciſ.294. n. 10. & 11.
Voluntas dubia declaratur ex actibus multiplicatis, dec.529. n.19.
Voluntas Teſtatoris declaratur ex alijs in teſtamento contentis, deciſ.181. n. 15.

Volun-

Digitized by Google

Voluntas Teſtatoris implicita qualis fuerit ex deinde explicitis iuſtificatur, deciſ. 61. n. 2.
in Voluntatem liberam ſubſtitutio quoties confertur alterius non ſubſtinetur, deciſ. 240. n. 13.
Voluntate diſcretiuus modus loquendi plurimum deſeruit pro arguenda Teſtatoris, deciſ. 306. n. 5.
Voluntati Teſtatoris non ſatisfacit hæres grauatus reſtituere pluribus electione vnius, deciſ. 410. n. 4.
Voluntas in futurum collata non importat perfectionem actus, ſed tantùm præparationem, deciſ. 289. n. 4.
Voluntas Teſtatoris tanquam vera norma Iudicis eſt ſeruanda, deciſ. 344. n. 6.
pro Voluntate contrahentium in contractibus habenda quid attendi debeat, deciſ. 199. n. 8.
Voluntas Teſtatoris ſtat pro ratione, deciſ. 406. n. 10.
Voluntas Teſtatoris ex coniecturis elici poteſt, deciſ. 445. n. 13.
Voluntas Teſtatoris tanquam lex eſt obſeruanda, deciſ. 305. n. 7.
Voluntas Teſtatoris eſt executioni demandanda, deciſ. 153. n. 2.
Voluntas Teſtatoris ſemper eſt exequenda, deciſ. 295. n. 5.
Voluntas Pontificis etiam ex coniecturis argui poteſt, deciſ. 419. num. 4. & 5.
Voluntas Teſtatoris admittendi illegitimos reſultat ex filij naturalis vocatione, deciſ. 175. n. 6.
Voluntas ſoluentis in Cambij materia ſemper attenditur etiam poſtea declarata, deciſ. 491. n. 3.
VOLVNTARIVM Militem, & verum, non coactum, & præſumptum vult Deus, deciſ. 134. n. 16.
VOLVNTARIVM debitum non venit cum legato compenſandum, deciſ. 348. n. 10.

V O T V M.

Votum Prælati ante confirmationem dignitatis per ipſum obtentæ non conſideratur vti prælati, ſed vt Canonici votum, deciſ. 355. num. 8.
Votum vnius ex Rotæ Auditoribus nomen Collegiatæ tribuens Eccleſiæ vti non admiſſum à Sacra Congregatione Collegialitatem inducere non valet, deciſ. 192. n. 19.
Votum Epiſcopi, quod computetur pro voto vnius Canonici, in quibus terminis procedat, deciſ. 273. n. 2. & 3.
Votum beneficiati abſentis, & mediante procuratore traditum non attenditur, deciſ. 371. n. 2.
Votum Archiepiſcopi, & Epiſcopi in conferendis Canonicatibus Pœnitentiarijs Maioricenſibus pro voto dumtaxat computatur, deciſ. 414. n. 3.
Votum conſeruandæ agnationis Teſtator, quod habuerit ex quo clariſſimè appareat, deciſ. 536. n. 207.

V R B S.

Vrbis Statutum lib. 1. cap. 131. diſponit quod Pater teneatur reſeruare filijs lucrum dotis quoad proprietatem, deciſ. 85. n. 7.
In Vrbe lites non ſine magno diſpendio agitantur, deciſ. 325. n. 11.
Vrbis Statuti vigore lib. 2. cap. 85. contra tertium fauore dotis executiuè procedi poteſt, deciſ. 313. n. 2.
Vrbis Statutum habilitat minorem poſt vigeſimum annum, deciſ. 380. num. 15.
in Vrbe confecta Apoca non indiget Archiuiatione, deciſ. 256. num. 14.

V S V R A.

Vſura non cadit in contractu locationis, deciſ. 74. n. 9.
Vſuræ regulariter ſolent palliari, deciſ. 526. n. 25.
Vſuræ dotales viro indulgentur propter onera matrimonij ſuſtinenda, & moram debentis ſoluere dotem, deciſ. 318. n. 2. & 3.
Vſuræ pro futuro tempore taxari non poſſunt, deciſ. 526. n. 11.
Vſuræ illicitæ imputantur in ſortem, deciſ. 379. n. 22.
Vſuræ dotis vltra illius quantitatem non debentur, deciſ. 413. n. 15.
Vſurarum ſolutio pro mutuo à iure damnatur, deciſ. 420. n. 10.
Vſuræ pro futuro tempore non poſſunt taxari, nec ſolui, deciſ. 420. num. 8.

V S V S.

Vſus, & exercitium iuriſdictionis, per mortem eam habentis ipſo iure conſolidatur cum re, cui erant annexa, deciſ. 536. n. 251.
Vſum obſeruantia ad hoc, vt inducat debet concludenter probari, deciſ. 38. n. 14.
In Vſu moneta aliqua, quando amplius non eſt, & ſolutio facienda in illa conuenta fuit, ſufficit quod fiat in æquiualenti, deciſ. 351. num. 2.

V S V S F R V C T V S.

Vſusfructus legati filiæ relicti, patri non cenſetur prohibitus, deciſ. 445. n. 2. & 3.
ab Vſufructu Pater in filij portione repellitur, quando Teſtator extraneus patri, & filio legatum attribuit, deciſ. 366. n. 6.
Vſumfructum viro vxori ſua conditione viduitatis relinquente, ſi iſta nubat, fit locus ſubſtitutioni, deciſ. 130. n. 7.
Vſusfructus debet cum ſua proprietate conſolidari, dec. 260. n. 15.
Vſusfructus debetur Mulieri etiamſi tranſiuit ad ſecunda vota, quando viduitatis conditio in teſtamento non reperitur, deciſ. 502. num. 10.
Vſufructuario defuncto vſusfructus cum ſua proprietate conſolidatur, deciſ. 359. n. 10.
Vſusfructus patri debetur in bonis aduentitijs filij, deciſ. 445. n. 1.
Vſusfructus reſeruatio in donatione conuenit ſoli donatori, deciſ. 328. num. 23.
Vſusfructus à proprietate ſeparatus de ſui natura terminat in primo hærede, & cum proprietate conſolidatur, deciſ. 260. n. 16.
Vſusfructus conſolidari debet cum ſua proprietate, deciſ. 205. num. 23.
ad Vſumfructum pater hæres non poteſt in portione filiæ legata aſpirare, deciſ. 366. n. 4.
Vſumfructum in portione filij patri ab Inteſtato ſuccedenti vna cùm filio in bonis defuncti ius negat, deciſ. 445. n. 5.
in Vſufructu Mater relicta ſimul cum filia cenſetur verè vſufructuaria, deciſ. 502. n. 2.
Vſusfructus reſeruatus non cadit ſub conditione. Alias reſeruatio eſſet inanis, deciſ. 12. n. 2. & 3.
VSVFRVCTVARIO defuncto vſusfructus cum ſua proprietate conſolidatur, deciſ. 308. n. 4.
VSVFRVCTVARIO mortuo, vſusfructus debetur, cui de iure, deciſ. 281. n. 5.

V T I L I T A S.

Vtilitas, vel detrimentum, ex quibus arguantur, deciſ. 95. n. 12. 13. & 14.
Vtilitas in alienationibus bonorum Communitatis concurrere debet non ſecus, ac minorum, & Eccleſiæ, quibus æquiparatur, deciſ. 293. n. 11.
in Vtilitatem Eccleſiæ Prælatus dicens mutuum conuerſum fuiſſe, illi non præiudicat ſi non ſit veritas, deciſ. 42. n. 7.
contra Vtilitatem publicam conditio non debet extendi, ſed quantùm fieri poteſt eſt reſtringenda, deciſ. 130. n. 12.
ad Vtilitatem debitoris creditor verè cenſetur poſſidere, donec de proprio credito ſibi ſatisfaciat, deciſ. 225. n. 7.

V V L G A R I S S V B S T I T V T I O.

Vulgaris ſubſtitutio anomala, dum eſt conditionalis, quia tunc defecta conditione, ceſſat dicta vulgaris, & fideicommiſſum, deciſ. 536. n. 172.
Vulgaris anomala ſubſtitutio de neceſſitate ſupponit, durationem fideicommiſſi, ibid. num. 169.
Vulgaris anomala ſubſtitutio, tunc intrat, quando vocatio eſt pura, ibid. num. 171.
per Vulgarem, & fideicommiſſariam ſubſtitutus decedentibus inſtitutis ad illorum portionem aſpirare valet, deciſ. 322. n. 4.
per Vulgarem anomalam ſubſtitutus iure proprio admittitur, deciſ. 427. num. 4.
Vide in verbo Subſtitutio vulgaris.

V X O R.

Vxori admodum iuuat, & confert habere virum diuitem, tùm propter aſſecurationem ſuæ dotis, deciſ. 280. n. 5.
Tùm pro aſſequendis pinguioribus alimentis, vna cùm honeſtiori ornatu, ibid. n. 6.
Vxoris ab inteſtato defunctæ hæreditas viro attribuitur quoties omnes in ſucceſſibili gradu exiſtentes defecerint, deciſ. 224. num. 3.
Vxor quidquid quærit ex pecunia mariti quæſiuiſſe cenſetur, deciſ. 188. num. 4.
Vxor alienationi prædij liberi conſentiens ſibi præiudicat quoad bona fideicommiſſaria, vt nec ipſi, nec hæredibus non competat remedium Auth. res quæ, ad dotis conſecutionem, deciſ. 200. num. 6.
Vxores Milites multoties ducunt extra Patriam, proprijs natalibus maiores, & impares, deciſ. 535. n. 41.
in Vxorem ſæuitia viri, facit amittere tertium dotale, deciſ. 164. num. 2.
pro Vxore ſtipulatio viri ſapit donationem, quæ eſt inter eos prohibita, deciſ. 524. n. 3. 4. & 5.
Vxori, & filio donatio facta ſapit alienationem, deciſ. 179. num. 28.
Vxor non poteſt diſponere de bonis Mariti fideicommiſſo ſubiectis, deciſ. 513. n. 1.
Vxori tutela, & cura adempta cenſetur ad hoc, vt pro eius arbitrio poſſit ſecundo nubere, deciſ. 130. n. 13.
Vxorem non habuiſſe præſumitur is, qui profeſſus eſt in Religione, ac in ea obijt, deciſ. 535. n. 76. 77. & 78.
VXORATI ferè nunquam ſe conferunt ad ſtatuendum in vniuerſitatibus, deciſ. 535. n. 81.
Inueriſimile præſefert imaginem falſitatis, ibid.

INDEX DECLARATIONVM VARIARVM RERVM

Iuris Canonici, Conſtitutionum Apoſtolicarum, Conciliorum, Iuris Ciuilis, ideſt, Legum Doctorum, Statutorum, & Deciſionum, quæ in hac XIV. Parte Recentiorum continentur.

CIRCA VARIA CAPITVLA IVRIS CANONICI.

Text. in cap. quia propter 42. in §. illud de elect. & elector. poteſt. prohibet abſenti conſtitutionem Procuratoris, qui in electione vices ſuas eaplere valeat, deciſ. 371. n. 3. & 4.

Clementina *plures de Iurepatronatus* inducit præſumptionem qualitatis hæreditariæ in patronatu, qui conſtat de fundatione, deciſ. 316. n. 35.

Extrauag. Ambitioſæ ſtrictè bonorum alienationem prohibet, ſed non eatendit prohibitionem ad hypothecam generalem, quando per illam ad actuale exercitium deuentum non fuit, deciſ. 439. num. 4. & 5.

per *Extrauag. ad regimen.* reſeruatio inducta ſuper promotione fundatur, & operatur quod omnia beneficia ſiue tunc vacantia, ſiue in futurum vacatura Sedi Apoſtolicæ ſint reſeruata, deciſ. 246. n. 6.

Concilium Trident. in ſeſſ. 1. cap. 7. de reformat. iniungit Ordinarijs locorum viſitationem Parochialium Eccleſiarum Monaſterijs vnitarum, & deputationem Vicariorum perpetuorum pro cura animarum, deciſ. 10. n. 14.

Sed hoc remittitur, non demandatur Ordinariorum arbitrio, ſi pro bono Eccleſiarum regimine id expedire videbitur, ibidem num. 15.

Concil. Trid. ſeſſ. 21. cap. 2. de reformat. prohibet alienari ſine Epiſcopi licentia, ea bona, ad quorum titulum Clericus fuit ordinatus, non tamen prohibet hypothecam generalem ad fauorem creditorum, etiam inconſulto Epiſcopo, deciſ. 439. n. 1. & 3.

Concilium Tridentinum non requirit in licentia ſpecificationem nominum contrahentium, ſed ſolùm quod matrimonium fiat coram proprio Parocho, vel alio de proprij Parochi licentia, deciſ. 433. num. 7.

Concil. Trid. ſeſſ. 24. cap. 8. priuatiuè concedit Epiſcopo electionem Pœnitentiarij, deciſ. 273. n. 5.

Sac. Concil. Trid. ſeſſ. 23. cap. 6. de reform. declaratur, deciſ. 533. num. 38.

Concilium Tridentinum ſeſſ. 7. cap. 6. & ſeſſ. 25. cap. 9. de Reformatione, quid mandet; & quomodo intelligendum, deciſ. 197. n. 9.

Sac. Conc. Trident. cap. 6. eſt reſtrictum ad ſolum priuilegium fori, in reliquis in nihilo eſt innouatum, deciſ. 533. n. 42. & 43.

CIRCA VARIAS CONSTITVTIONES.

Conſtitutio Alexandri Septimi de ſoluendis per hebræos penſionibus domorum illocatarum, quo caſu loquatur, deciſ. 89. num. 2.

Gregorij XV. Indultum de Canonicatibus Pœnitentiarijs in Hiſpania conferendis quid diſponat, & vbi locum habeat, deciſ. 261. num. 4. & 5.

Iuxta Pij V. Conſtitutionem cenſus fundantur ſuper ſtabilibus, & dominium remanet penes imponentes, deciſ. 109. n. 13.

in Siati Conſtitutione dos contenta, non dicitur congrua inter familias nobiles, deciſ. 413. n. 16.

Sixt. V. & Clem. VIII. Conſtitut. contra hebræorum vniuerſitatem actionem nullam dant locatoribus pro penſionibus domorum conductoribus deſtitutarum, deciſ. 89. n. 1.

Vrbana Conſtitutio ſuper præiudicialibus Eccl. edita fuit, vt conſuletur Eccleſiæ rebus contra vſurpatores, deciſ. 10. n. 15.

Pontificia Conſtitutio de Cenſibus via permittit, quod in illorum extinctione requiratur conſenſus emptoris, ad effectum, vt pecuniæ reinueſtiantur, deciſ. 336. n. 2.

CIRCA VARIAS LEGES.

Text. in l. 1. C. de falſ. cauſ. adiect. legat. quando habet locum, deciſ. 386. n. 10.

Lex. 2. C. de reſcind. vendit. in quibus terminis loquatur, deciſ. 270. num. 9.

Text. in l. antiquitas 14. C. de vſufructu. in quibus terminis loquatur, deciſ. 205. n. 24. & 25.

Textus in l. cum Auus, ff. de condition. & demonſtrat. & in l. cum acutiſſimi, C. de fideicomm. impedit admiſſionem locorum piorum exiſtentibus deſcendentibus teſtatoris, deciſ. 215. n. 16.

Lex cum Auus *ff. de condit. & demonſtrat. & l. cum acutiſſimi C. de fideicom.* quomodo procedant, deciſ. 308. n. 15.

Text. in l. cum oportet 6. C. de bonis, quæ liber. in bonis aduentitijs filijs patri defert vſumfructum, deciſ. 366. n. 3.

Leg. diffamari C. de ingen. & manumiſſ. remedium non competit, niſi quis poſſideat rem, ſuper qua patet abſolui, deciſ. 339. num. 8.

Textus in l. Aede Sacra, ff. de contrahen. emption. declaratur, deciſ. 228. num. 8.

Text. in l. durabit explicatur, deciſ. 526. n. 16. & 17.

In Auth. Hodie C. de appellat. decem dies ad appellandum ſtatuuntur, deciſ. 130. n. 2.

Text. in leg. ſicut 7. C. qui potior in pign. hab. in quo caſu loquatur, deciſ. 327. n. 9.

Textus in l. lucrabitur de act. empt. in quibus terminis procedat, deciſ. 420. n. 13.

Sen. Conſ. Maced. editum fuit pro tollendis fraudibus in contractibus filiorum familias, deciſ. 117. n. 10.

Text. in l. manu ſata 80. ff. de contrahen. emption. qualem intellectum recipiat, deciſ. 260. n. 7.

Auth. Presbyteros, quos comprehendat, deciſ. 533. n. 8. & 9.

Extenſio de expreſſis ad non expreſſa non datur, ibid. n. 10.

L. quoties, C. de rei vindic. quid diſponat, & quando locum habeat, deciſ. 132. n. 13. & 14.

Authentica res quæ *C. com. de leg.* non intrat contra fideicommiſſum initum à tranſuerſali, deciſ. 530. n. 5.

Authen. res qua, eſt inducta fauore dotium in *ſubſidium, quando* aliunde conſtitui nequeunt, deciſ. 86. n. 6.

Vigore *Authen. res qua C. commun. de legat.* filia dotem etiam ex bonis fideicommiſſo ſuppoſitis detrahere valet deficientibus bonis liberis patris, deciſ. 358. n. 9.

Authen. res qua, requirit probationem non adeſſe alia bona, quam fideicommiſſaria, deciſ. 220. n. 12.

Authen. res qua, non habet locum, vbi non vrget neceſſitas, deciſ. 86. num. 5.

Beneficium *Authent. res qua C. commun. de legat.* non intrat contra fideicommiſſum inſtitutum titulo vniuerſali, deciſ. 158. num. 5.

Auth. res qua non habet locum vbi dotis *titulus extinctus* eſt, deciſ. 411. num. 17.

Authent. res qua C. commun. de legat. eſt ſubſidiarium remedium, nec competit, niſi deficientibus bonis liberis, deciſ. 441. num. 6.

Authent. res qua C. commun. de legat. remedium eſt ſubſidiarium, & intrat ceſſantibus omnibus alijs remedijs, deciſ. 200. n. 3.

Authent. res qua C. commun. de legat. Beneficium non intrat contra fideicommiſſum inſtitutum titulo vniuerſali, deciſ. 558. n. 5.

Vigore *Auth. res qua*, poteſt hæres grauatus bona fideicommiſſaria alienare, deciſ. 86. n. 4.

Auth. res qua, non habet locum vbi dotis titulus extinctus eſt, deciſ. 411. n. 17.

Auth. res qua, remedium eſt ſubſidiarium, ibid. n. 18.

Auth. ſed hodie C. de donat. inter virum & vxorem diſpoſitio quomodo intelligenda venit, deciſ. 53. n. 30.

Declaratur *lex. in l. ſi Vrbana 55. ff. de cond. indeb.* deciſ. 64. n. 4.

Textus in *l. vnica C. etiam ob Chirographi pecun.* declaratur, deciſ. 435. num. 8.

Remedium, *l. fin. C. de edict. Diu. Adrian. tollend.* locum habet pro conſequendis tam bonis emphyteoticis, quàm vigore Teſtamenti petitis, deciſ. 323. n. 1.

Remedium *l. fin. C. de edict. Diu. Adrian. tollend.* competit fideicommiſſario de bonorum identitate, & de fideicommiſſi ad ſui fauorem purificatione docenti, deciſ. 434. n. 3.

Leg. finalis remedium competere non poteſt ſemel immiſſio, deciſ. 118. num. 1.

Textus *in l. final. C. de fide inſtrum.* quomodo intelligendus, deciſ. 455. num. 6.

ex Remedio *l. fin. C. de edict. Diu. Adrian. tolland.* Immiſſio iuſtificato fideicommiſſo, fideicommiſſario debetur, deciſ. 347. n. 11.

Remed.

Remed. l. fin. poteſt intentari ſummariè, & executiuè, & quomodo, & quando, deciſ. 511. num. 6.
Remedium leg. final. C. de edict. Diu. Adrian. tollend. competit fideicommiſſarijs, & hæredibus directis, deciſ. 395. n. 2.
Leg. final. C. de edict. Diui Adrian. tollend. remedium non competit quando agitur de fideicommiſſo ordinato in contractu donationis inter viuos, ſed actio perſonalis contra donantem, & donatarios, deciſ. 268. n. 18.
Remedium l. final. &c. non poteſt conſequi is, qui non venit ad fideicommiſſum ex perſona hæredis fideicommiſſarij, deciſ. 277. num. 2.
Remedium l. final. & alia poſſeſſoria per lapſum longi temporis remanent præſcripta, deciſ. 452. n. 5.

CIRCA VARIOS DOCTORES.

Alexander conſ. 125. num. 17. lib. 5. redarguitur, deciſ. 105. n. 5.
Angel. in l. ſi verò in princ. §. locati, in quo ſenſu loquatur, deciſ. 51. num. 8.
Baldus ad Auth. ſi quas ruinas C. de Sacroſanct. Eccleſ. num. 4. declaratur, deciſ. 195. n. 9.
Bartolus in lib. 1. ff. de aqua quotid. & aſtiu. ad §. permittitur, in quibus terminis loquatur, deciſ. 237. n. 5.
Bart. Theorica in l. penult. num. 3. C. de pact. dotal. communiter eſt recepta, deciſ. 280. n. 10.
Bald. in l. 2. ſi in fraud. patr. & alij explicantur, deciſ. 482. n. 11.
Cuman. conſ. 164. num. 4. verſ. circa tertium, & num. 5. quid in hoc caſu cenſeat, deciſ. 43. n. 10.
Corneus in conſ. 152. num. 5. lib. 4. in quibus terminis loquatur, & quomodo intelligendus, deciſ. 199. n. 5. 6. & 7.
Conc. de conſ. qu. 98. n. 62. verſ. verum enim verò. & verſ. nec obſtat, declaratur, deciſ. 435. n. 10.
Couarruuias lib. 3. variar. reſolut. cap. 7. num. 1. & alij declarantur, deciſ. 109. n. 14.
Conc. de conſ. qu. 26. num. 5. explicatur, deciſ. 319. n. 11.
Caſanat. conſ. 38. num. 48. in quo caſu loquatur, deciſ. 276. n. 5.
Dec. conſ. 80. num. 3. declaratur, deciſ. 68. n. 5.
Fulgoſ. opinio in conſil. 85. per tot. licet ſit communiter recepta, tamen limitatur, quando teſtator intellexit vocare deſcendentes per lineam maſculinam, deciſ. 536. n. 74.
Tunc enim nunquam poſſunt venire deſcendentes fœminarum, ibid. num. 75.
Deciſ. San. Felicis 283. in quo caſu loquatur, deciſ. 401. n. 11.
Fontanella de Pact. Nuptial. clauſ. 4. lib. 1. num. 19. & 20. & alij DD. declarantur, deciſ. 280. n. 8.
Fulgoſ. opinio de quo in conſil. 85. per totum, non procedit, quando Teſtator habuit votum, conſeruande agnationis, deciſ. 536. num. 206.
Iuſtinianus de continuat. cambij diſput. 4. n. 2. & Molphoſius à Duarde velati in tract. de camb. part. 2. qu. 9. n. 2. declaratur, deciſ. 126. num. 16.
Michaler. cap. 55. num. 23. in deciſ. 31. num. 31. quomodo intelligendus, deciſ. 245. n. 8.
Molin. de primogenitur. Hiſpan. lib. 2. cap. 12. num. 57. & lib. 4. cap. 11. num. 67. In quibus terminis loquatur, deciſ. 536. n. 99.
Ricc. deciſ. 74. part. 3. quo caſu loquatur, deciſ. 32. n. 15.
Rouit. in conſil. 1. à num. 50. cum ſeq. lib. 1. in quibus terminis loquatur, deciſ. 536. num. 126. & 129.
Cautela Soccini adhiberi poteſt expreſsè, & tacitè à partibus in teſtamentis, deciſ. 254. n. 5. 6. 7. & 8.
Simoner. de reſeruat. quæſt. 27. & alij explicantur, deciſ. 246. n. 7.
Soccin. Iun. doctrina in conſ. 122. num. 9. lib. 1. deciſ. 119. n. 2. & 4.

CIRCA VARIAS DECISIO.

Deciſ. Cardin. Caualer. 589. num. 9. & 11. quo caſu loquatur, deciſ. 319. num. 6.
Deciſio in Montis Caſſinen. Iuriſdictionis 22. Martij 1651. cor. Bichio, declaratur, deciſ. 483. n. 15.
Rota in Lucana capella 1. Iulij 1650. coram Bichio, & alij in quibus terminis loquantur, deciſ. 212. n. 20.
Deciſion. 105. & 190. Reuerendiſſimi Carilli, declaratur, deciſ. 472. num. 24.
Deciſ. in Romana canonicatus S. Angeli vltima Februarij 1657. coram Cerra, in quibus terminis loquatur, deciſ. 485. n. 10.
Carill. deciſ. 7. num. 3. in quibus terminis procedat, deciſ. 535. n. 39.
Deciſ. 3. penes Merlin. de legitim. nec non, deciſ. 135. coram Greg. explicantur, deciſ. 523. n. 8.
Deciſ. in Bononien. cenſus 4. Maij 1634. coram Reuerendiſſimo Imolen. declaratur, deciſ. 503. n. 18. & 19.
Deciſio in Romana fructuum dotis 28. Iunij 1621. coram Manzanedo, in quibus terminis loquatur, deciſ. 318. n. 11.
Deciſ. in Tiburt. Caſtri S. Angeli 26. Ianuarij 1654. coram Meltio, quomodo intelligenda, deciſ. 205. n. 12.
Rota coram Merlin. deciſ. 687. num. 6. narrat requiſita pro induceñ. ſpolio violento. deciſ. 508. num. 19.
Deciſ. 718. part. 4. tom. 3. recent. & deciſ. 228. coram Otthobono, in quo caſu loquantur, deciſ. 418. n. 10.
Deciſiones in Anconitana prædij 29. Aprilis 1652. §. finali & 25. eiuſdem menſis 1654. §. nullitas, & 18. Februarij 1656. coram Papien. declarantur, deciſ. 19. n. 11.
Deciſio in Firmana Pecuniaria 18. Martij 1658. coram Priolo, declaratur, deciſ. 479. n. 9.
Deciſio in Anconitana cambiorum 28. Iunij 1646. coram Pautingario declaratur, deciſ. 126. n. 26.
Rot. in Romana Saluiani coram Veroſpio, ſemel tantum admiſit ſimilem Ordinem in cenſu, deciſ. 495. n. 11.
Deciſiones in Maceraten. Hæreditatis 22. Februarij 1598. coram Pamphilio. & 27. Decembris 1618. coram Manzanedo, declarantur, deciſ. 211. n. 13.
Deciſio Putei 316. lib. 2. in quibus terminis procedat, deciſ. 386. num. 11.
Deciſ. in Ciuitatis Caſtelli Fideicommiſſi 17. Maij 1627. cor. Remboldo, in quibus terminis procedat, deciſ. 313. n. 7.
Deciſio 221. num. 1. part. 3. recent. Alexand. conſ. 110. num. 18. & 19. lib. 3. & Rota coram Seraphino deciſ. 1362. num. 2. declarantur, deciſ. 195. n. 22. 23. & 24.
Deciſio 455. part. 4. diuerſ. declaratur, deciſ. 250. n. 6.
Rota deciſ. 12. & deciſ. 262. part. 2. recent. quæ videntur inter ſe contrariæ, concordantur, deciſ. 37. n. 13.
Deciſ. 287. par. 1. & 294. part. 2. & deciſ. Pen. 1192. & 1521. & deciſ. 583. num. 10. Caualer. quomodo intelligendæ, deciſ. 463. num. 15. 16. & 17.
Rota deciſ. 62. part. 4. tom. 2. declaratur, deciſ. 160. n. 10.
Deciſio 260. part. 4. rec. in quibus terminis procedat, & Scac. in reſponſ. poſt tract. de Sentent. & re iudic. num. 33. quomodo intelligendus, deciſ. 266. n. 10. & 11.
Rota in deciſ. 125. par. 5. recent. declaratur, deciſ. 133. n. 12. & 14.
Deciſio Peruſina Succeſſionis de Alphanis 264. part. 6. recent. quibus in terminis procedat, deciſ. 358. n. 18.
Deciſ. 135. part. 7. recent. & deciſ. 55. n. 20. poſt Salgad. in labyrint. credit. in quibus terminis procedant, deciſ. 392. n. 9.
Deciſ. 232. part. 8. recent. in quibus terminis loquatur, deciſ. 447. num. 5.
Deciſ. 35. par. 8. recent. explicatur, deciſ. 523. n. 9.
Rota deciſ. 12. & deciſ. 262. part. 2. recent. & quæ videntur inter ſe contrariæ concordantur, deciſ. 37. n. 13.
Deciſ. 55. num. 20. poſt Salgad. in labyrint. credit. in quibus terminis procedant, deciſ. 392. n. 9.

CIRCA VARIA STATVTA.

Statutum terræ Amandulatis. de teſtament. & de ſucceſſor. ab inteſtato rubr. 20. lib. 2. quid diſponat, deciſ. 157. n. 4.
Statutum Aſculi dat Viro tertiam partem Dotis Vxoris præmorientis, deciſ. 164. n. 1.
Statutum Aſculi in teſtamento vxoris, requirit conſenſum viri, ibid. num. 7.
Statutum Bononiæ conſtituit lucrum ex ſua auctoritate, & permittit ex partium voluntate poſſe augeri, vel minui, deciſ. 448. num. 11.
ex Statuto Bononien. rub. de Tutel. lib. 4. §. præterea libri tutelares, vt probent quid requiratur, deciſ. 407. n. 7.
Statut. Bonon. in concurſu creditorum inter Mercatores prohibet viam executiuam, quod declara, deciſ. 503. n. 3. 10. & 16.
Statut. Bonon. indicat Mercatorem decoxiſſe ſi per tres dies non feriatas illius Bancum non fuerit apertum, deciſ. 503. n. 9.
Statutum Bononiæ ſub rub. 68. diſponit, quod creditores debeant indifferenter concurrere per æs, & libram in bonis decocti, deciſ. 408. n. 12.
Statutum Bononiæ excludit fœminas à fideicommiſſis, deciſ. 16. num. 15.
Statutum Bononien. ſub rub. 61. diſponit, quod frater teneatur pro fratre, deciſ. 408. n. 10.
Sed intellige, ibid. num. 11.
Statutum Bononiæ de fratribus, quomodo intelligatur, deciſ. 214. num. 22.
Statutum Bononien. ſub rub. de appell. §. præterea prohibet vltra primam vicem appellare in iudicijs poſſeſſorijs, deciſ. 408. n. 1.
Statutum Bononienſe Rubr. de Appellat. §. præterea diſponit quod in quolibet iudicio poſſeſſorio ſemel tantum liceat appellare, deciſ. 309. n. 4.
Statut. Bonon. declaratur circa concurſus creditorum inter Mercatores, deciſ. 503. n. 11. 14. 15. & 17.
Statutum Bononiæ excluſiuum fœminarum à conſecutione bonorum fideicommiſſariorum, habet locum extantibus maſculis, ſecus illis deficientibus, deciſ. 16. n. 17. & 18.
In Statuto Briſigellæ maſculinum concipit fœmininum, deciſ. 428. num. 11.
Sed declata, ibid. num. 12.

Statu-

Digitized by Google

Index Declarationum Partis XIV. Recentior.

Statutum Ciuitatis Eugublj ſub rubr. 11. diſponit, quod à ſententia lata per Iudicem appellationis ſi concordet cum prima, non liceat amplius appellare, deciſ. 320. num. 2.

Statutum Ciuitatis Eugubij rubr. 27. de compromiſſis, diſponit compromiſſum inter conſanguineos, mercatores, & ſocios habere vim ſententiæ iudicialis, ibid. n. 4.

Statutum Fanen. *lib. 2. cap. 45.* diſponit dotem ſuccedere loco legitimæ, deciſ. 370. n. 3.

Statutum Fanenſe, *lib. 2. cap. 47.* defert lucrum dotale viro in medietate dotis, deciſ. 340. n. 6.

Statutum Fanenſe *tit. de ſucceſſ.* ab inteſtato omnem interpretationem reijcit, deciſ. 122. num. 5. & 9.

Et quid diſponat, ibid. num. 8.

Statutum Fani *lib. 2. cap. 66.* diſponit quod mater, & ex latere materno coniuncti remanente filio, fratre, vel ſorore perſonæ defunctæ non poſſint ſuccedere ab inteſtato filij, vel filiæ, vel eorum deſcendentium, deciſ. 46. n. 4.

Statutum Fani *lib. 2. cap. 66. de Succeſſ. ab Inteſtato*, quid diſponat, deciſ. 357. n. 2.

Statutum Farfenſe non admittens ſententias editas tempore feriarum, non vindicat ſibi locum in ſententijs latis in Curia, deciſ. 132. num. 18.

Statutum Farfenſe *cap. 32.* diſponit quod dominus vel eius vicarius non habeat poteſtatem inueſtiendi ſe & *cap. 78.* quod Abbas non cogat vaſallos ad alia ſeruitia, quam ad ea, quæ de Iure & forma ſtatutorum illi competunt & *cap. 8.* de locationibus bonorum emphyteoticorum, deciſ. 237. n. 15. 16. & 17.

Statutum Ferrariæ requirit in donationibus minorum præſentiam Iudicis duodecim ſapientum, & Gabellariorum, deciſ. 126. num. 8.

Statutum Religionis Hieroſolimitanæ *cap. 11. de recept. fratrum* mandat ne alicui poſt quinquennium quæſtio ſuper ſtatu inferatur, deciſ. 334. n. 13.

Statutum Imolenſe *in rub. 62.* annullat contractus inter coniuges conſtante matrimonio initos, deciſ. 283. n. 6.

Statutum Fani *lib. 2. cap. 66. de ſucceſſ. ab inteſtato*, quid diſponat, deciſ. 357. n. 2.

Statutum Peruſinæ in *titul. de Dotibus, & Dotatis Mulieribus, rubr. 45.* quid decernat, deciſ. 358. n. 1.

Statutum Ciuitatis nouæ tertiam partem dotis viro defert in caſum obitus vxoris ſine filijs vel cum filijs non prouenientibus ad ætatem 14. annorum, deciſ. 210. n. 2.

Statutum Peruſinum in *rubr. 45. §. item ſi quis*, quid diſponat, & illius diſpoſitionem declara, deciſ. 338. n. 16. & 17.

Statutum Peruſinum *tit. de dotibus rubr. 45.* fœminas dotatas à matris ſucceſſione fauore maſculorum excludit, deciſ. 215. n. 4.

Declara tamen, ibid. num. 5. & 6.

Statutum Peruſinum *in §. item* ſi quis mulierem ex paternis, & maternis bonis dotata ab vtriuſque ſucceſſione excluditur, deciſ. 215. num. 11.

Quod intellige, ibid. num. 12.

ex Statuto Peruſino filia à paterna hæreditate excluditur, ſiue dotatio obitum patris præcedat, ſiue poſtmodum illa contingat, deciſ. 215. num. 7.

Statutum Piſauri de duabus intelligendum eſt de ſententijs validis, & iuſtis, deciſ. 455. n. 1.

Statutum Reatinum *in tit. de Succeſſione ab inteſtato cap. 19.* quid diſponat, deciſ. 20. num. 3.

Statutum Regien. non extantibus maſculis vocat ad ſucceſſionem fœminas, deciſ. 527. n. 7.

Statutum Vrbis lib. 2. cap. 68. de Poſſeſſion. quid requirat, deciſ. 383. num. 6.

Statuti Vrbis vigore *lib. 1. cap. 85.* contra tertium fauore dotis executiuè procedi poteſt, deciſ. 313. num. 2.

Statutum Vrbis lib. 1. cap. 98. & deciſ. 62. part. 4. com. 2. recen. quomodo intelligantur, deciſ. 260. n. 10.

Statutum Vrbis lib. 1. cap. 98. concedit mandata ſuſpicionis fugæ quando debitores in Vrbe, aut eius diſtrictu bona ſtabilia non poſſident, deciſ. 260. n. 7.

Statutum Vrbis *lib. 1. cap. 135.* diſponit, quod lucrum dotis coniugi ſuperſtiti acquiratur quoad vſumfructum, quoad proprietatem vero filijs ex illo matrimonio ſuſceptis, deciſ. 155. num. 2. & 5.

Statutum Vrbis cap. 131. de Lucro Dotali lib. 1. in quo caſu loquatur, deciſ. 281. num. 24.

Statutum Vrbis lib. 5. cap. 131. quartum dotale poſt mortem vxoris, marito defert, deciſ. 467. n. 11.

Statutum Vrbis lib. 1. cap. 134. quid diſponat, deciſ. 279. n. 4.

à Statuto Vrbis lib. 1. cap. 137. interuſuria dotalia taxantur ad rationem ſcutorum ſeptem cum dimidio pro quolibet centenario, deciſ. 19. num. 6. & 9.

ex Statuto Vrbis *cap. 142. lib. 1.* filij in conditione poſiti cenſentur diſpoſitiuè vocati, deciſ. 308. n. 18. & 19.

Statutum Vrbis *lib. 1. cap. 144.* prohibet ne filius legitimatus in toto aſſe inſtituatur hæres, ſed in ſola medietate, deciſ. 123. num. 27.

Ex Statuto Vrbis *lib. 1. cap. 151.* Mulier nec minor ex defectu legitimæ cauſæ obligatur, deciſ. 31. n. 1.

Statutum Vrbis *lib. 1. cap. 151.* proximioris conſanguinei præſentiam in obligatione mulieris requirit, deciſ. 265. n. 1.

Statutum Vrbis *lib. 1. cap. 191.* diſponit quod de nullitate agi non poſſit, nec replicari poſt annum, deciſ. 388. n. 18.

Et hoc procedit in quibuſcumque nullitatibus etiam notorijs, & euidentibus, ibid. num. 19.

Et ita in omnibus Vrbis Tribunalibus ſeruatur, ibid. num. 20.

ex Statuto Vrbis dotis Interuſuria taxantur ad rationem ſeptem cum dimidio pro quolibet centenario, & debentur quamuis nulla dotis præceſſerit promiſſio, deciſ. 413. n. 9.

Statutum Vrbis habilitat minorem poſt vigeſimum annum, deciſ. 380. num. 15.

F I N I S.